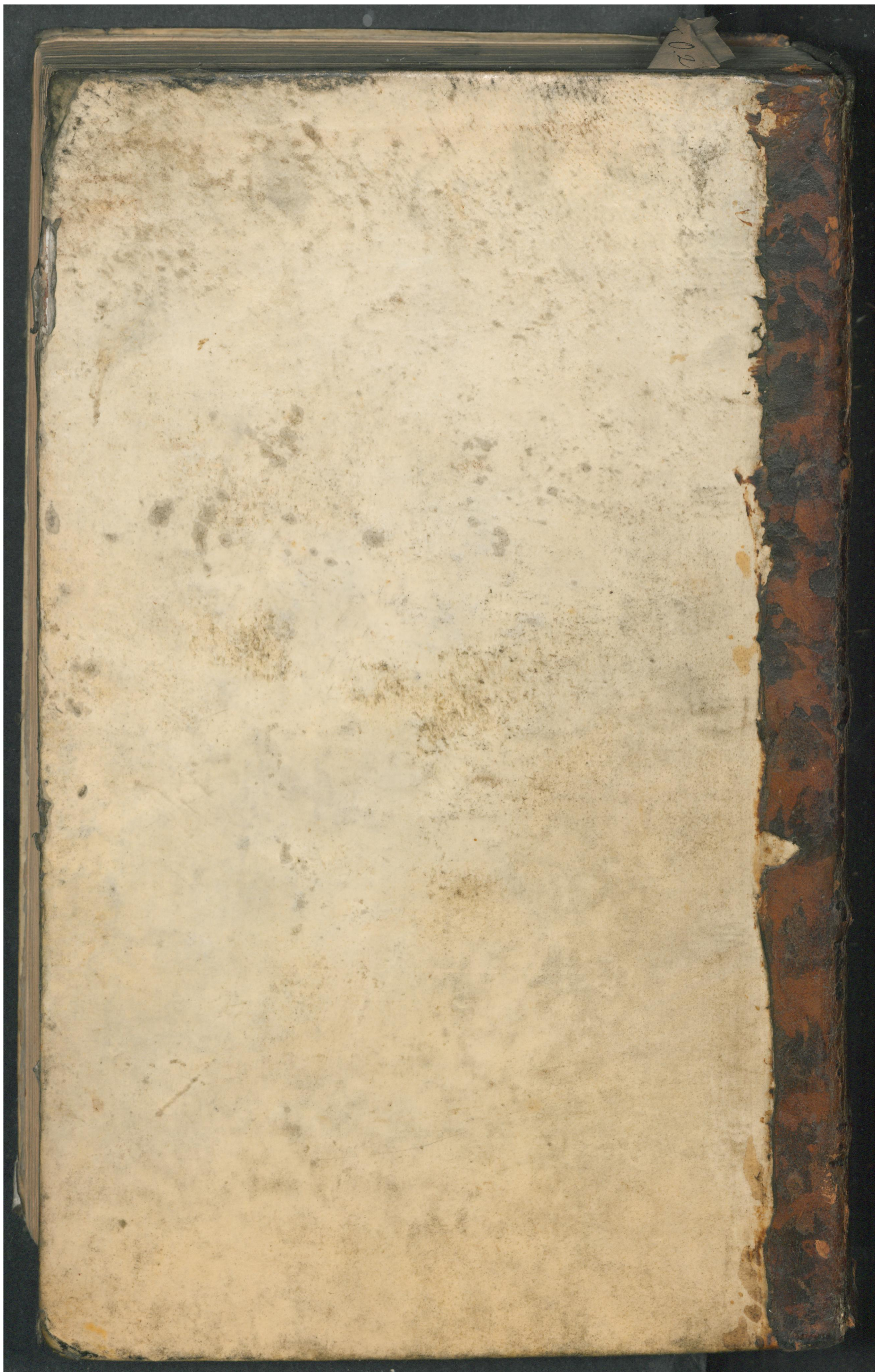

DIOSCORIDIS
OPERA

coll. cpl. ltri

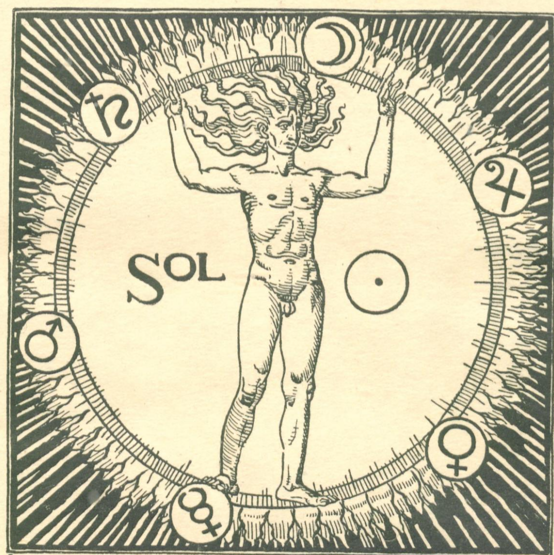
Index to Scholia of Saracenus wanting?

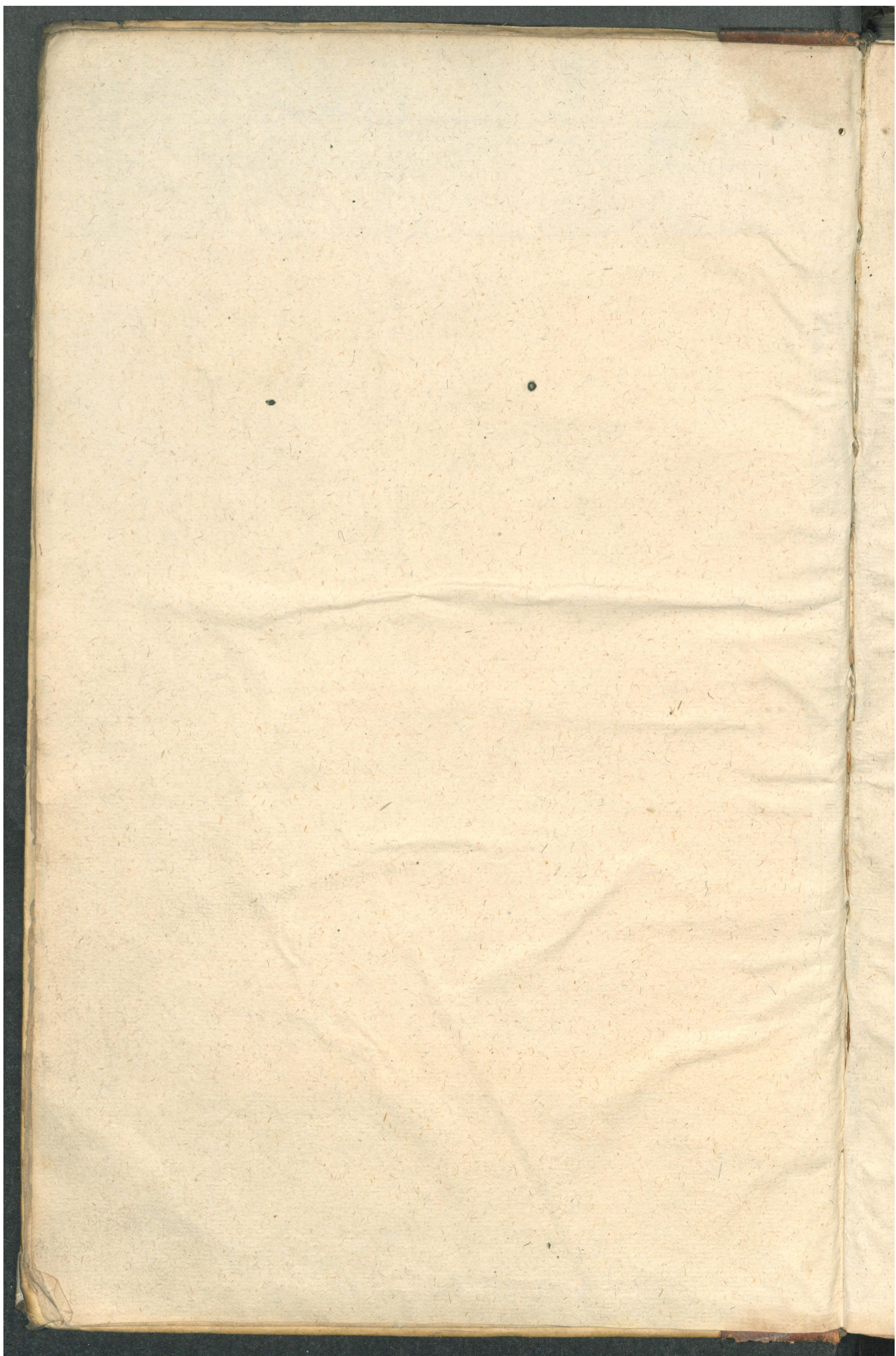
Ebert 6257

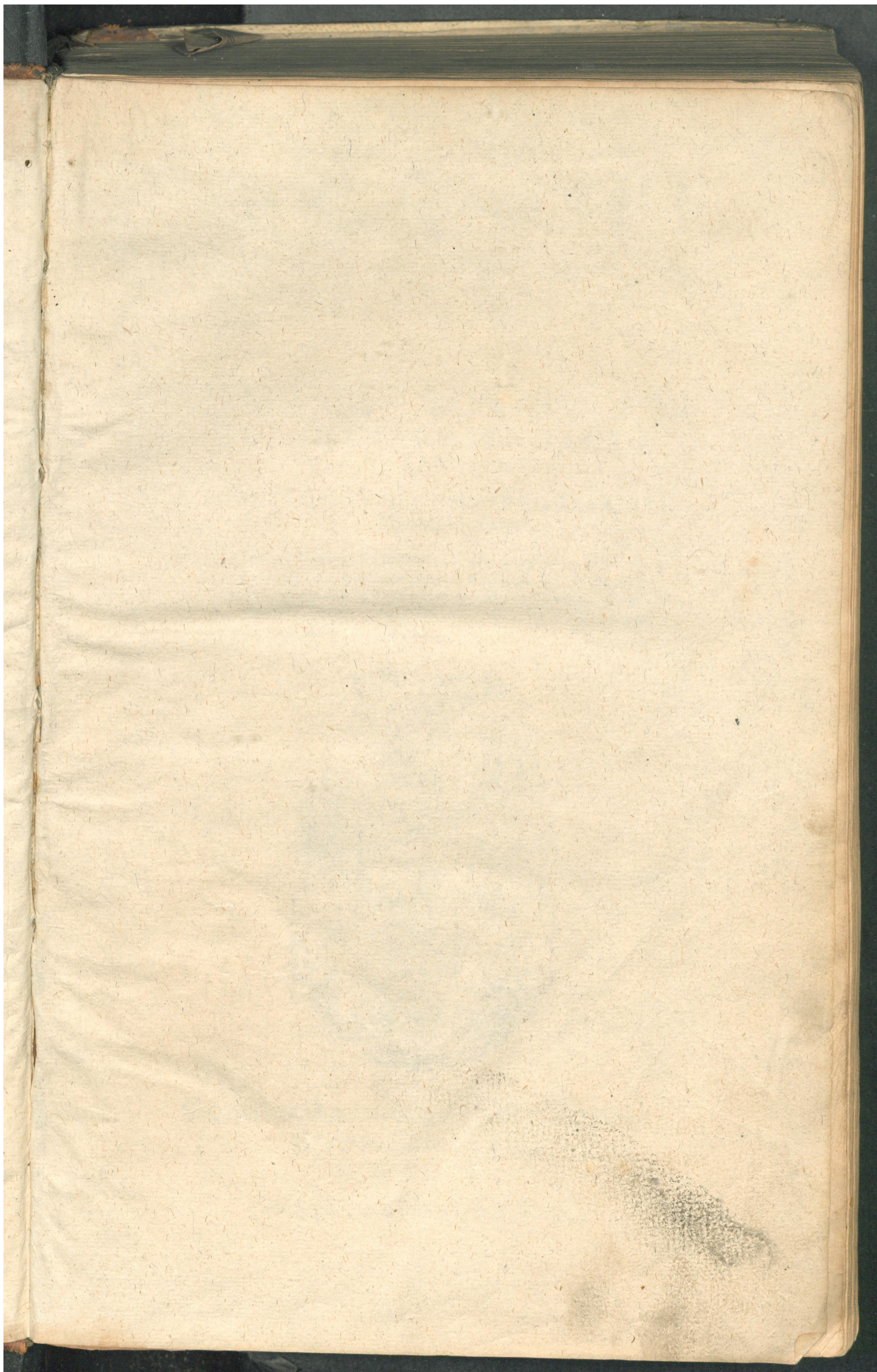
Brunet II 721

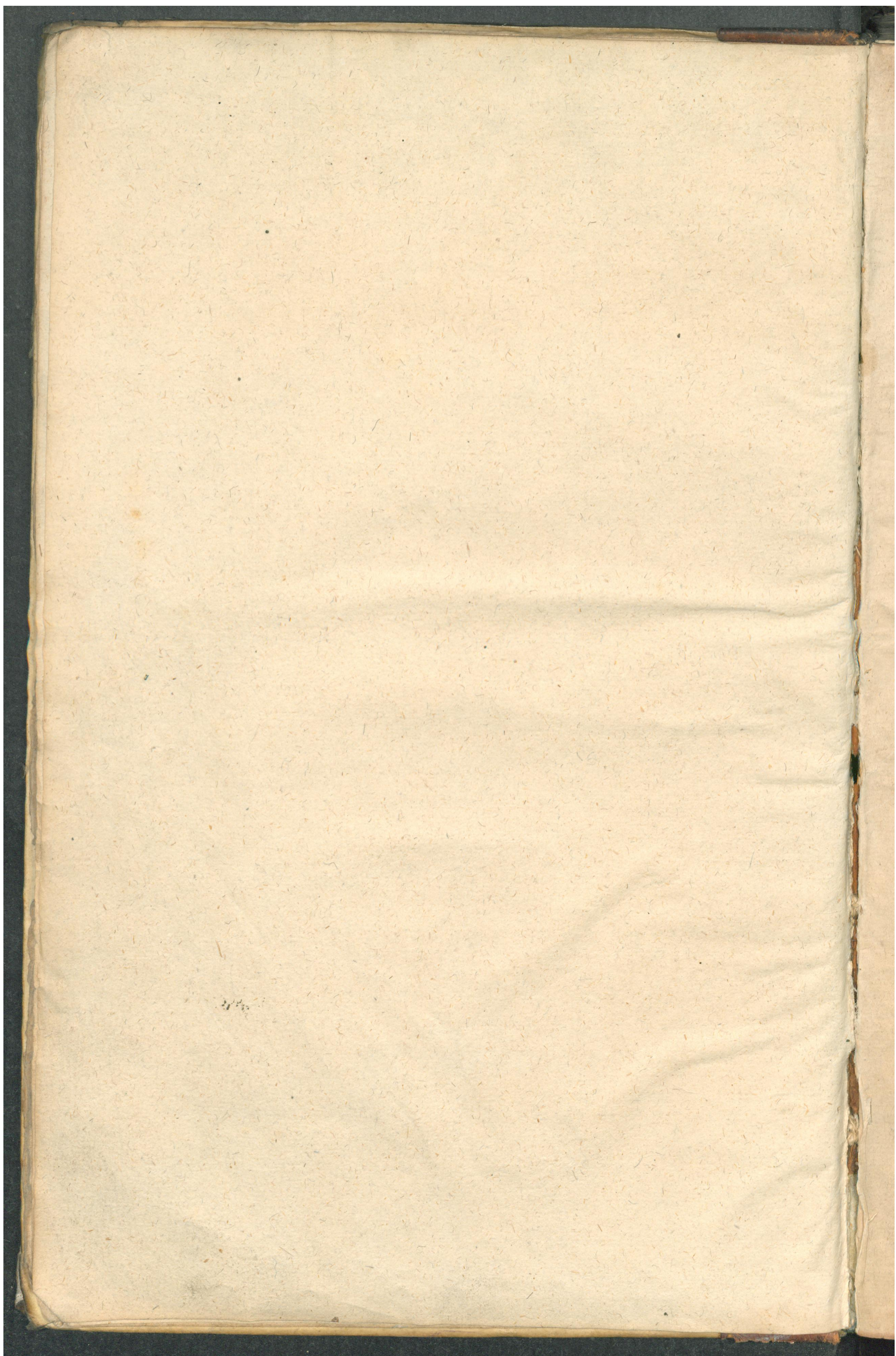
Edition la meilleure etc.

SOL
I
EX LIBRIS
D
Dr. ERNST DARMSTAEDTER

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΤΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΤΑ ΣΩΖΌΜΕΝΑ ἍΠΑΝΤΑ.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI OPERA QVÆ EXTANT OMNIA.

Ex noua interpretatione IANI-ANTONII SARACENI Lugdunæi, Medici.

Addita sunt ad calcem eiusdem Interpretis Scholia, in quibus variæ codicum variorum lectiones examinantur, diuersæ de Medica materia, seu priscorum, seu etiam recentiorum sententiæ proponuntur, ac interdum conciliantur: ipsius denique Autoris corruptiora, obscuriora, difficilioraque loca restituuntur, illustrantur, & explicantur.

G. H. Welsch.

Sumtibus hæredum Andreæ Wecheli, Claudii Marnii, & Ioan. Aubrii.
M D XCVIII.
Cum S. Cæsareæ Maiestatis Priuilegio.

SVMMA PRIVILEGII.

S. CÆSAREÆ Maiestatis Priuilegio cautum est Andreæ Wecheli hæredibus, Claudio Marnio, & Ioanni Aubrio, ne quis Pedacij Dioscoridis Anazarbæi opera, quæ omnia iam noua interpretatione græco-latina Iani-Antonij Saraceni Lugdunæi, Medici, donata in lucem prodiere, per sex annorum spatium, à prima editionis die computandum, intra fines sacri Romani Imperij, regnorum & dominiorum Cæsareæ Maiestati hæreditariorum, eodem aut diuerso charactere formave, recudere, aut aliò recudenda dare, vel alibi expressa importare, vendere, distrahere, apertè vel occultè, absque supra dictorum Wecheli hæredum voluntate ac consensu præsumat. Qui secus fecerit, is non solum libris impressis, sed etiam decem auri puri marchis sine vlla venia mulctabitur: vt latius declaratum est in diplomate Cæsareo, dato Viennæ, die vigesimaquinta, mensis Maij, anno M. D. LXXXII.

Rodulphus.

Io. Baptista Weber.

Ad mandatum S. Cæs. Maiestatis proprium.

P. Obernburger.

HENRICO IIII.

REGI GALLIARVM ET NAVARRAE CHRISTIANISSIMO.

IMPORTVNVS haud dubie, Rex Christianissime, parúmque circumspectus, imo vero temerarius fortasse videbor, qui tuam Maiestatem hoc tempore in apparando bello Aremorico quam occupatissimam compellare, ac potius interpellare nō erubescam. Sed mihi ipse temperare non possum, quominus eidem meas hasce qualescunque in Dioscoridem lucubrationes offeram, cui iam multis abhinc annis illas vouiatq; consecraui. Enimuero quando pro tua summa benignitate me nil minus cogitantem, misso etiam sacro Regio diplomate in Medicorum tuorum collegium cooptasti, iam tum eas parturiebat animus, simúlq; præsentiebat, iis nō aliunde fœlicius lucem splendorémq; affulgere posse, quam si sub Augustæ Tuæ Maiestatis nomine in publicum prodirent. Etsi enim in istis, quæ mea

ſunt, vt quæ ſint operę leuioris, libens agnoſco minime digna eſſe, quæ tanti præſertim Regis nomen præferant: attamen cum & Diis olim ſuis ruſtici multæque Gentes lacte ſupplicarent, & mola tantũ ſalſa litarent, quibus deerant thura: ſic & ego, cum neque mihi ſit in præſentia quicquam aliud ad manum, vixque mea tenuitas impoſterum ampliora polliceri poſsit, malui hoc quantuloquoque teſtimonio, quam debet & ſeruulus Domino, & ſubditus Regi ſuo, à quo tantum etiam beneficium acceperit, reuerentiam quoquo modo profiteri, quàm cõmittere, vt tantam benignitatem videri poſſem ſilentio diſsimulaſſe. Cæterum, quod ad ſcripta ipſius Dioſcoridis attinet, nulla, ſat ſcio, ne apud Regiam quidem Maieſtatem indigent commendatione. Continent enim ampliſsimam ſtirpium aliarúmque id genus naturalium rerum ad ſummam hominum & vtilitatem, & honeſtiſsimã voluptatem comparatarum hiſtoriam, quæ nullum non hominum genus ad ſui cognitionem per ſeſe mirum in modũ alliciat. Nam & permulti iam olim Principes viri tantum ad illorum Naturæ operum contemplatio-

nem

nem ſtudii adhibuerunt, vt Philoſophis etiam ac Medicis, ad quos potiſsimum ea pertinebat, minime ceſsiſſe videantur. Teſtabantur id olim varii aliquot potentiſsimorũ Regum Solomonis, Mithridatis, Iubæ, Attali & Euacis de ſtirpibus commentarii, de quibus variȩ loquuntur hiſtoriæ, quiq; temporum iniuria non ſine magno mortalium damno ac detrimento interciderunt. Teſtantur idipſum etiamnunc & nõnullæ ſtirpes, vti Gentiana, Lyſimachia, Clymenon, Telephium, Artemiſia, & Helenium, quas Principes quondam Maximos non puduit ſuis nominibus honeſtare: partim vt ſtudii, quo fuerãt magnopere delectati, poſteris fidem facerent, eosque ſuo etiam exemplo ad contemplanda ſuſcipiendáq; Naturæ miracula prouocarent, partim etiam vt ſempiternam ſui memoriam relinquerent. quam nõ dubitabãt vnà cum plantis ipſis repullulantibus atque reuireſcentibus quotannis eſſe quaſi reuicturam. Sed te quoq;, Rex Chriſtianiſsime, confido, mihiq; ipſe polliceor, prout es ingenio virtutum, diſciplinarũ ſcientiarumq; omnium capaciſsimo, cum primũ à grauiſsimis illis laboribus, quibus Gal-

lia tua salutem etiã suam, velut alteri parenti merito acceptam refert, respirare tibi Deus Optimus Maximus precibus suorum perpetuis exoratus concesserit, læuiora hæc animi quasi relaxandi gratia minime aspernaturum. Ego vero summæ, sicuti par erit, fœlicitatis loco ponam, si meum hunc quodammodo factum Dioscoridem in gratiam clientelamq; tuam comiter ac beneuole recipere Maiestas tua non dedignabitur. Quod vnum superest, Deum Optimum Maximũ precibus omnibus obtestari non desinam, vt post domitos, ac plane debellatos hostes huic per te florentissimo Regno tuo vicinisque populis omnibus optatissimã pacem, eamque stabilem ac firmam, tandẽ aliquando largiatur, qua tũ fœlicissime, tum quam diutissime perpetua cum sacratissimi nominis gloria perfruantur: ac te interim nobis, qui fatorum tuorũ auspicia sequimur, totiq; Christianæ Reipublicæ seruet incolumem. Kal. Mart. 1598.

Tuæ Maiestati addictissimus

Jan-Antonius Saracenus Lugdunensis.

Ad candidum Lectorem.

CANDIDO LECTORIS.

IRABERE *forsan, Candide Lector, vndénam mihi in mentem venerit, vt nouam Dioscoridis interpretationẽ sim aggressus: præsertim cum tot clarissimi viri eloquentia, doctrina, iudicioq; insignes, Hermol. Barbarus, Marc. Virgilius, Ianus Cornarius, & Io. Ruellius in eo vertendo magna quasi cõtentione ac dimicatione satis superq; iam pridẽ elaborarint, egregiamq; operam magna cum laude nauarint. Sed tum demũ mirari profecto desines, cum, quibus rationibus eò adductus impulsusve fuerim, tute intellexeris. Iam olim vtriusque Linguæ, tum Græcæ, tum Latinæ peritissimum Typographum Henricum Stephanum per literas frequentiores vrgebat, piæ memoriæ, D. Io. Sambucus Cæsareus Medicus & Historiographus, vti Regiis typis elegantioribus Dioscoridis Græcolatinum contextum mandaret, eiusq; margini missas paulo ante suas notulas, seu potius varias in eum Autorem lectiones, è complurium vetustorum codicum in diuersis Principum bibliothecis repertorum fida diligentiq; collatione à se magno labore decerptas, adiiceret. Dum vero ad opus accingit sese Stephanus, Ruellianam versionem, quam quidem ceu cæteris merito anteferendam ex aduerso Græci contextus locare cõsilium erat, deprehendit esse, vti reuera est, multis in locis paulo liberiorem, ita vt Græcis Latina non satis apte responderent: iccirco me pro ea, quæ mihi cum illo intercedebat familiaritate, rogat, imo vero exorat, vt eam accuratè recognoscerem, & locorum omnium in quibus Ruellius, seu temeratum quempiam codicem secutus, seu etiam Plinio, vti fere est, nimium addictus sensa Dioscoridis illiusq; verborum vim non satis expressisse videretur, emendatione marigini adscriberem. Sed vix dum aliquot priores paginas contulerã, cum veluti deterritus oneris grauissimi difficultate, fui coactus à proposito declinare, mutareq; sententiam. Tot enim (venia sit dicto) subinde occurrebant censura & animaduersione digna, vt*

partim odiosi laboris defugiendi gratia, partim & inuidiæ atque offensionis eorum vitandæ, qui me nimium in Ruellii manes iniuriosum suspicari potuissent, satius duxerim nouam interpretationem adornare, quam alienam interpolare. In ea certe quidem non Paraphrastæ, sed Interpretis officio me defunctum vere affirmare possum, vt qui, quantum in me fuit, ne latum quidem vnguem à Dioscoridis mente recesserim, ac interim Pliniani sermonis puritatem mordicus retinuerim. Sed illi, malo, iudiciũ faciant, qui cum illorum versionibus meam bona fide contulerint. Vtut sit, opus propemodum ad coronidem perduxerã, cum ecce nobis Sambucus diligẽtissimus ἐργοδιώκτης *præmatura morte præripitur. Tum Stephanus animum quasi despondere, imo, quantumuis & alii complures instarent operi, moras varias nectere, diemque de die ducere, siue per iustas occupationes, quibus interdum distrahebatur, siue propter peregrinationes, quæ interea temporis frequentiores, ac pene perpetuæ illi fuere, non daretur promissum implere, fidemque datam exoluere. Atque inde adeo factum est, vt meæ illæ in Dioscoridem lucubrationes in scriniis meis plusculis annis delituerint. Id porro, cum Andreæ Wecheli hæredes rei literariæ iuuandæ quam studiosissimi animaduerterent, cuperentq; nõnullorum bonorum virorũ desiderio & expectationi satisfacere, hoc à me tandem impetrant, eas vti patiar in hominum aspectum lucemq; proferri. Hæ sunt, vt semel dicam, operis instituti, simulq́; tamdiu ad hæc vsque tempora retardati causæ. Quod ad Græcum contextum attinet, id operam dedimus, vt quoad eius fieri posset, nitori suo pristino restitueretur. Etsi enim doctissimi Goupyli editionem Parisiensem, tanquam omnium, quotquot extabant, integerrimam & emendatissimam, religiose secuti sumus, typographica tamen scripturæ quæ adhuc supererant menda, quantum fieri potuit, sustulimus: quæ vero, & res ipsa, & exemplariũ, seu impressorum, seu etiam manu exaratorum certa fides & autoritas immutanda suadebant, audacter immutauimus: at nusquã seu nostris, seu aliorum coniecturis tantũ tribuimus, vt citra meliorum codicum fidem quicquam ausi fuerimus, eas contenti notasse interlineari asterisco, qui te, Lector, ad Scholia nostra relegaret. Sin, quod rarius accidit, loca quædã comperimus adeo corrupta & deprauata, vt ex iis sensus nullus elici potuerit, neq; tamen vlli, seu ex coniectura, seu ex antiquarum lectionũ vestigiis reme-*

dio le

dio locus fuerit, asterisco marginem consignauimus. Varias autem tum Clariss. viri D. Sambuci, tum & aliorum hinc inde in Dioscoridem depromptas lectiones, (nam & nonnullas idem ille D. Stephanus, nonnullas etiam D. Opsopœus ex Palatinorũ exemplarium collatione nobis communicarunt) eas, inquam, etiam citra delectum, vt de iis liberum foret vnicuique iudicium, margini eidem adscribere visum est, insuperq́; nonnullas etiam Interpretum animaduersiones & emendationes, additis perpetuo singulorum nominibus, ex quibus eas desumpsimus, vt ne suo quenquam merito defraudasse videremur. Cæterum nostras annotationes ad operis calcem reiecimus, in quibus discrepantis à cæteris interpretationis nostræ ratio plerunque redditur, nec non & varia nostra in Dioscoridem coniectanea in medium proferuntur. Sed & multa ibidem obiter, ac velut in transcursu reperias in Autores alios, præsertim vero Theophrastum ac Plinium, animaduersa, quæ sese sub manum dederunt. Denique velut ἐξ ἐπιμέτρου diuersas discrepantesq́; de Medica materia, seu priscorum, seu etiam recentiorum sententias proponimus, interdumq́; cõciliamus, prætereaq́; dubia multa, quæ passim occurrebant, soluere ac diluere nitimur. Attamen velim scias, eò præcipuè nos omni studio incubuisse, vt ipsius Dioscoridis corruptiora, obscuriora, difficilioraque loca restitueremus, illustraremus, & explicaremus. Habes, Lector beneuole, quæ in hac editione sint à nobis præstita: è quibus si fructum aliquem percepisse te animaduertero, addetur animus ad alia fortasse maiora vtilioraque in apertum proferenda. Interim Vale.

IN EFFIGIEM ET MONVMENTA

PEDANI DIOSCORIDIS ANAZARBÆI COGNOMENTO PHACÆ, MEDICI ANTIQVISSIMI,

illustrata à Jano Antonio SARACENO Lugdunense Medico & Philosopho clarissimo.

EPIGRAMMA.

MAGNE DIOSCORIDES, *Medicorum gloria: vultu*
Talis eras quondam, talis & ingenio.
Næuus in ore tibi dederat cognomina PHACÆ,
Sed næuus non est, quem tegit ingenium.
Ingenii monumenta tamen sunt passa ruinam,
Poscebant medicum, quæ fuerant medica.
Quid non tempus edax? sciolorum audacia quid non?
Et quid non potuit Gottica barbaries?
Ecce tibi SARACENVS *adest, ad publica natus,*
Te totum sanans, omnia restituit.
Restituit decus antiquum, Tirynthius alter,
Pluraq; cum dederit commoda, plura feres.
Et sic extollit per te quoq; secula prisca,
Sic paria & per se tempora nostra probat.

JOAN. PALVDIVS Philophilus.

IN

IN EFFIGIEM

CELEBERRIMI CLARISSIMIQVE MEDICI, IANI ANTONII SARACENI.

EPIGRAMMA.

SAracene, *Tuos vultus qui vidit, amauit:*
Hoc est, cur placeat picta tabella mihi.
Verum muta silet, Quia non fecère loquentem
AEra, nec artifices hoc potuère manus.
Ergo vt te viua spectémque habeámque tabella,
Cuius es Interpres, tracto Dioscoridem.
Illa mihi viua est & docta loquentis imago,
Nempe sui domini picta tabella manu est.
Nil hîc Côus habet quod iam desideret vltrà,
Hîc sunt quæ Musis inuideantur opes.
Ite, Machaoniæ iam nil latet amplius artis,
Proditur hîc prisca quicquid in arte fuit.
Iam non infesto descendant aëre morbi,
Antidotos omnes nam tua penna dedit.

Paulus Stephanus.

ΕἸΣ ΤῊΝ ΔΙΟΣΚΟΡΊΔΟΥ ἘΚΔΟΣΙΝ,

ΤῊΝ ὙΠ' ἸΑΝΟΥ ἈΝΤΩΝΊΟΥ ΤΟΥ ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ

μετ' ἀκριβείας πλείστης ὅσης ἐκπονηθεῖσαν.

ΝΟΥΣΩΝ λευγαλέων ταῖς σῶμα δαμάζεται ἀμόν,
Καὶ μινύθει βριαρόν περ ἐόν, καὶ τήκεται ἀμφῶς
Ὀλλύμενον φθινύθον τε, Θεοῦ μεγάλου διὰ βουλάς,
(Ἡμετέρων, αἲ αἲ προτέρων ἄτῃ γενετήρων,)
Πολλὰ Διοσκορίδης ἀλκτήρια φάρμακα πρῶτος
Εὑράμενος, γαίας ὅ γε ἀμφοτέρας ἐπαληθείς,
Εὐρώπην Ἀσίην τε μαθεῖν βεβολημένος οἴστρῳ·
Πολλὰ δὲ καὶ πινυτῶν πινυτῇ νοΐ εὑρηθέντα
Ἀνδράσιν οἳ πρὶν ἔλυτο, διάσπορα ἄλλοθεν ἄλλα
Λεξάμενος σύμπαντα, σοφὸν τόδε τεῦχος ἔτευξε,
Δαιδάλεον, περίπυστον, ἰατροῖς φίλοις μέγ' ὄνειαρ.
Ἔνθα πόας εὕροις καὶ δένδρεα ἀνθεμόεντα,
Ἠδ' ὅσ' ἐπὶ τραφερῆς φύεται, ἢ βένθεσι γαίης
Φαρμακόεντα μέταλλ' ὅσα γίγνεται, ὅσ' ἐνὶ πόντῳ.
Ἔνθ' ὀφίων ἑτέρων τε σίνη ὀλοφώια θηρῶν
Ἀπερείσια κατέλεξε, λύσιν θ' ἑτεραλκέα κήδευς
Ἀλλ' οὐ τῶν ἰῶν ἦδος. ἐπεὶ φῶτες κακοεργοὶ
Γράμμα τὸ πρὶν ἀρίδηλον ἀϊδρείῃσι νόοιο
Φθείραντες, φεῦ, φεῦ? κακὰ θηεία, ἄδηλον ἔθηκαν.
Οὐ γὰρ σοὶ ῥίζαι οὐκ ἄνθεα δαιμόνι' ἀνδρῶν,
Χραίσμησαν, ὅσα τ' ἄλλα ἐπίσταται αἶσαν ἐρύκειν.
Οὐ μέλος, οὐ μέρος οὖλον ἔχες ταλαπείριε πρέσβυ,
Ἰητὴρ δ' ἄλλων περ ἐών, βρύες ἕλκεσιν αὐτός.
Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις δῖον Σαρακηνόν,
Τὸν νέον Ἱπποκράτην, τοῦ περ παλάμῃσι σοφῇσι
Πολλάκις εἰν ἀΐδῃ νεκύων σπάνις ἔπλετο πολλή.
Κεῖνος δὴ τὸν ἄριστον ἐν ἰητροῖσιν ἄειστος
Ἰητήρ, θεράπευσ' ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων.
Σὺν ποτὰ οἱ κυκάων, σὺν δ' ἐγχρίστοις ἐπιχρίων.
Οὐδὲ πολυημέριος προσκαρτερέων ἀπέειπε,
Πρὶν στῆσαι παλίνορσον ἐς αὐγὰς ἠελίοιο
Οὐλομελῆ, ὑγιῆ, πρύτανίν τ' ἄλλοις ὑγιείης.
Σὺν δ' ἅμα παύσαθ' ὁ μὲν νοσέων, ὁ δὲ παύσατο κάμνων.

Χαίροις δὴ Σαρακηνῶν ἔργον μέγα ἐκτολυπεύσας
Ὀψίμον, ὀψιτέλεστον, οὗ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.

IS. Casaubonus.

IN DIOSCORIDEM ANAZARBÆVM, à Cl. V. & Medicinæ Doctore præstantissimo, IOANNE ANTONIO SARACENO, post aliorum doctissimorum virorum emendationes, diligentissimè & felicissimè restitutum.

NVMINIS *imperio Verbum Genitale loquuti,*
Plantarum quæ prima tulit miracula Tellus,
Quàm placitura oculis, tam miris vsibus apta,
Est mirata simul, simul est scrutata vetustas.
Hoc raptus studio sapientum maximus ille
Ießiades Solomon, à summis orsus, ad imas,
Plantarum historiam chartis mandarat Hebræis.
Quæ nobis si salua foret, satis esset abundè,
Quantumuis auidas quod pasceret vndique mentes.
Illa licet verò perijt, res tanta jacere
Attamen haudquaquam potuit, neque vana videri:
Immò personuit, non solis nota Sophorum
Porticibus, verùm populis immanibus ipsis,
Illorúmque ipsis populorum Regibus olim,
Hoc siue vtilitas suasit, siue ipsa venustas,
Siue adeò grati florum placuistis odores.
Hinc tot non vna ex lingua, nec gente, subinde
Commoda felices hominum in communia nati,
Hæc qui tractarent rerum miracula mystæ.
Quos inter, nulli doctrina aut arte secundus,
Immò pro cunctis meritus vel solus haberi,
Ille DIOSCORIDES *tandem nos ecce reuisit:*
Non tot vulneribus fœdatus turpiter ille,
Qualem barbaries indocta legebat auorum,
Immò nec qualem, magna cum laude, politum,
Ætas produxit melior quæ deinde sequuta:
Sed qualem SARACENA *manus longo vsa labore,*
Iudicióque pari, nunc toto corpore sanum
Restituit, propriæ sic nomen laudis adepta.
Nam reliquis nomen medicis medicina ministrat,
Artis at illa suæ nunc clara in luce Magistrum
Quum, SARACENE, *tuo nunc demum munere cernat,*

Sese ipsam debere tibi Medicina fatetur.
Viue igitur, SARACENE, *diu, longúmque superstes,*
Exurgat donec soboles te digna parente,
Qua tu egeas nunquam, sis cunctis vtilis arte.

Th. B. V.

ODE
AD IANVM ANTONIVM SARACENVM, MEDICVM.

MENTI voluptas maxima, consitos
Sollerter hortos stirpibus,& nouis
Plantis, & herbarum vigentum
Seminiis,adeóque florum
Decente comptu, luminibus vagis
Circùm intueri.maius at,omnium
Notas potestatésque nosse,
Delicium,& potior facultas:
Quali fatendus Teuto videlicet
Excellere omnes ante alios,catus
Sagáxque GVILANDINVS ille
MELCHIOR Euganeis in oris:
Persæpe nostras qui quasi fascino
Disertus aures ante decennium
Sensúsque totos visus arte
Vocéque detinuisse mirâ.
Nam quid retrusis in Sophiæ libris
Inest,quod illum non penitissimè
Callere, quídve in sospitali
Arte Machaoniâ,quod illum
Latere credas? Te SARACENE, te
Patris verendi,qui medicantium
Cluebat antistes, sequutum
Consilia & studia à tenello
Prudenter vngui,sic ope Cynthij
In Pessulano monte per omnia
Formauit adiutrix Minerua
Pæoniis habilem repertis:
Vt docta doctus non modò opuscula

Vulg

Vulgaris antè, & quæ peridonea
Nobis Anazarbæus olim
Scripta DIOSCORIDES reliquit,
Dextrè explicaris, verùm etiam dehinc
Complura, cedro digna, perennibus
Sis publicaturus papyris.
Quod quidem vti facias, adurget
Industriorum POSTHIVS arbiter
Censórque librorum, & Podaliriis
Antiquioris (quis neget?) non
Inferiórve minórve sæcli.
Tu perge felici ingenio sacrum
Beare diuini agmen Apollinis,
Eiúsque nec spem falle, nec rem.
Præmia certa tuo parauit
Augur labori: Nos tibi vindici
Promitteremus serta Amarántina,
Ni cuncta cunctis ipse dudum
Serta merens prior abstulisses.

Myrtilleti ad Nicrum, Anno CIↃ IↃ LXXXVII.
Mense Aprili.

Paulus Melissus Francus, Comes sacri
Palatij & Eques, ciuis Romanus.

IN LVCVBRATIONES IANI ANTONII SARACENI.

Ingenio quantum Saracenus & arte medendi
Excellat, editi docent
Felici genio sæua de Peste libelli,
Doctisq. Commentarijs
Illustrata Dioscoridis monumenta. Fruatur
Vitâ diu, plures dabit
Diuitis ingenij venturo tempore fructus.
Prolem ô bonam boni patris!

IN DIOSCORIDEM EIVSDEM.

Luce Dioscoridis quondam monumenta carebant,

Auctorisq; boni rarior vsus erat.
Multam illis operam multi impendêre periti:
Multa sed in multis menda relicta locis.
Sustulit hæc multo Saraceni cura labore,
Auctori lucem restituitq; suam.
Post alios igitur qui talia præstitit omnes,
Ante omnes palmam non meritò ille ferat?

Iohan. Posthius, Archiater
Palat. f.

IN DIOSCORIDEM COGNOMENto ΦAKAN, à Cl. V. IANO ANTONIO SARACENO, *Doctore Medico celeberrimo, Latinitate donatum, purgatum, ac doctissimis annotationibus illustratum, Ioan. Tornæsij Epigramma.*

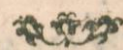
ILLA sui Phœbus turpi deformia næuo
Nascentis cernens ora Dioscoridis,
His illum verbis fertur solatus amicis,
Quem socium in medica iungeret arte sibi,
PRODI, INFANS, VVLTVS NEC FOEDA HAEC SIGNA MORATOR,
SPLENDORE INGENII MOX ABOLENDA TVI:
AEGROTIS ETENIM VIVES MEDICINA, TVÍQVE
DELICIAE LIBRI POSTERITATIS ERVNT.
SVNT TAMEN HÎC, FATEOR, POSSIS QVAE IVRE VERERI,
NEMPE TRAHIT SECVM QVAE MALA BARBARIES,
FOEDATVRA TVOS, EHEV! SIC VNDIQVE FOETVS,
ILLOS VT POSSIS ESSE NEGARE TVOS:
SED TANDEM SVRGET VENTVRIS ORDINE SECLIS,
HAEC TVA QVAE SANET VVLNERA CVNCTA, MANVS,
VT TOTO NITEAS RVRSVM PVLCHERRIMVS ORBE,
IMMO VT PROFVERINT HAEC QVOQVE DAMNA TIBI.
Dixit: & hæc verè Phœbum sic esse loquutum
En tua demonstrat nunc, SARACENE, manus.

AD

AD CLARISSIMVM VIRVM, I. ANTONIVM SARACENVM, Philosophum acutiss. Medicum feliciss.

SAVCIVS è cæco veluti qui verbere, tandem
Sentit ab affluxu, ſucci partem melioris
In pus conuerti fœtens, ſi iudice ſolùm
Aſpectu externo Medicus leue (quod latet imo
Vulnus in oſſe) putet, parti parcátque tegenti:
Haud ſecus accepit per plurima ſæcula mendas
Ipſe Dioſcoridis textus, quas cura neglexit
Segnior haud paucas Doctorum, indoctáque turba
Scribarum auxerunt, ſicque errori additus error.
Nec tentaſſet adhuc ætas noſtra hoc cacoëthes,
Ni tu, SARACENE, (velut de nomine nomen
Saracenæ herbæ ducens, quæ concaua ſanat
Vlcera) mouiſſes occalleſcentia labra,
Carne repleuiſſes viuóque è ſanguine vulnus.
Ergo Anazarbæi ſcriptis dum ſæcla fruentur,
Nónne ſimul laudes tibi, SARACENE, manebunt?

Georg. Ieniſchius Neurodenſis Sileſius.

Περὶ Διοσκορίδου, ἐκ τῆς Σουίδα.

Διοσκουρίδης Ἀναζαρβεὺς ἰατρὸς, ὁ ἐπικληθεὶς Φακᾶς διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ὄψεως φακούς. Συνῆν δὲ Κλεοπάτρᾳ ἐπὶ Ἀντωνίου. γέγραπται αὐτῷ βιβλία κδ'. τὰ πάντα ἰατρικὰ περιέχοντα.

Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ, ἐν τῷ ἕκτῳ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως.

Ὁ δὲ Ἀναζαρβεὺς Διοσκορίδης ἐν πέντε βιβλίοις τὴν χρήσιμον ἅπασαν ὕλην ἔγραψεν, οὐ βοτανῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ δένδρων, καὶ καρπῶν, καὶ χυλῶν, καὶ ὀπῶν, ἔτι τε τῶν μεταλλευομένων ἁπάντων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων μνημονεύσας. καί μοι δοκεῖ τελεωτάτην πάντων οὗτος τὴν περὶ τῆς ὕλης τῶν φαρμάκων πραγματείαν ποιήσασθαι. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ αὐτῶν γέγραπται καλῶς, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάντων οὕτως οὐδενί.

Ἐκ τοῦ δ' περὶ συνθέσεως φαρμάκων κατὰ γένη.

Τὸν Διοσκορίδην οὐδενὸς ἂν τις εἴποι δεύτερον τῶν περὶ τὴν ὕλην ἰατρικὴν σπουδασάντων.

Ἐκ τοῦ α' περὶ ἀντιδότων.

Τίνα ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ γίνεται κάλλιστα φάρμακα, Διοσκουρίδης τε καὶ οἱ ἄλλοι γεγράφασιν ἀληθῶς.

Πάλιν ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Γέγραπται δὲ αὐτάρκως περὶ πάσης τῆς κατ' ἰατρικὴν ὕλης ἐν ε' βιβλίοις Διοσκορίδου· παρ' οὗ τά τε ἄλλα καὶ τὰς ὀσφρητὰς καὶ γευστὰς ποιότητας, αἷς γνωρίζεται μάλιστα καὶ διακρίνεται τὰ δοκιμώτερα φάρμακα τῶν φαυλοτέρων, ἔνεστί σοι μανθάνειν. ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ τὰς ὁρατὰς ποιότητας οὐ σμικρὰ συντελούσας εὑρήσεις.

καὶ μετὰ ταῦτα.

Τὰς γοῦν ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι περὶ ὕλης ἔγραψαν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, δοκιμασίας ἐπιφέροντες αὐτοῖς, ὅταν προσθῆτε τὴν ἰδίαν αὐτοψίαν ἐπὶ πολλῶν, ἀκριβῶς δυνήσεσθε διακρίνειν ἀλλήλων, ὅσα γε διακρίνεσθαι δύναται. τινῶν γὰρ, ὡς ἔφην, ἢ οὐδ' ὅλως ἐστὶν, ἢ οὐκ ἀκριβὴς ἡ διάκρισις. ἀλλὰ συγκέχυται τὰ γνωρίσματα τῶν πανούργως ἐσκευασμένων.

Γαληνὸς ἐν τῷ α' περὶ ἀντιδ.

Ἔμπειρον εἶναι συμβουλεύω τὸν ἰατρὸν, εἰ οἷόν τε, πάντων φυτῶν. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τῶν πλείστων γε καὶ ὧν ἡ χρεία πολλή.

Ἐκ τοῦ Ὀρειβασίου ἐν τῷ ιε'. τῶν ἰατρικῶν συναγωγῶν.

Ἡ γνῶσις τῶν ἁπλῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων οὕτως ἀναγκαιοτάτη καθέστηκεν, ὡς μηδ' οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς. ἅμα τε γὰρ εὐπόριστά τε ἐστὶ, καὶ κατὰ πᾶσαν καιρῶν περίστασιν εὐχερῶς εὑρισκόμενα, καὶ εἰς τὰς ἐπικρίσεις τῶν συνθέτων δυνάμεων εὔχρηστον ἡ γνῶσις. ἔτι δ' εἰς τὰς εὑρέσεις αὐτῶν· καθόλου τὸ τεχνικὸν ἐπιφαίνει παρὰ πᾶσιν ἡ τούτου εἴδησις.

De Dioſcoride, ex Suida.

DIoſcorides Anazarbæus Medicus, cognomento Phacas, quaſi lentiginoſus, à lentiginibus ita dictus, quibus illius facies dehoneſtabatur. Vixit cum Cleopatra Antonij temporibus. Scripſit libros Medicos XXIIII. qui quidem omnes magnoperè celebrantur.

Ex Galeno, 6. de ſimpl. med. facultatibus.

DIoſcorides Anazarbæus quinque libris vtilem omnem materiam Medicam abſoluit, nec herbarum modò, ſed & arborum, fructuum, ſuccorum atque liquorum meminit, inſupérque metallicorum omnium, & partium animalium. Et mihi quidem omnium perfectiſſimè videtur medicamentorum materiam tractaſſe. Etſi enim qui illum anteceſſere, de ijs bene ſcripſiſſe reperiuntur, nemo tamen omnium æquè de omnibus.

Ex 4. de comp. med. ſecundùm genera.

DIoſcoridem medicinalis materiæ ſcriptorem nulli eorum qui in ea quaſi arena deſudarunt ſecundum eſſe quiſquam dixerit.

Ex priore de Antidotis libro.

QVænam quacunque in regione medicamenta optima proueniant, cùm Dioſcorides, tum & alij verè ſcripſerunt.

Ibidem deinceps.

DE omni medica materia Dioſcorides quinque libris ſatis ſupérque ſcripſit, à quo tum alia diſces, tum & notas guſtu olfactúque perceptas, quibus probatiora medicamenta certiſſimè cognoſci & ab improbatis diſcerni queant. In quibuſdam verò & perceptas oculis qualitates reperias, quæ haud parum vtilitatis afferunt.

Rursúmque paulò pòſt.

SI quis tum à Dioſcoride, tum ab alijs materiæ medicæ Auctoribus tradita ſimplicium examina penſitauerit, ſuúmque ipſe ex multorum inſpectione acquiſitum iudicium adhibuerit, exactè quæcunque diſcerni poſſunt internoſcet. Quædam enim, vti dixi, vel nullatenus, vel non exactè ab adulterinis diſcerni queunt: vſqueadeò falſis vera ſunt vtrorumque confuſa indicia.

Galenus I. *de Antid.*

MEdicus vt ſtirpium omnium, ſi fieri poteſt, notitiam habeat ſuadeo: ſin minus, plurium ſaltem, & quarum frequentior vſus eſt.

Ex Oribaſij Med. Collect. lib. XV.

SImplicium medicamentorum, & facultatum quæ ijs inſunt, cognitio ita neceſſaria eſt, vt citra eam nemo rectè medicari queat. Nam & parata vulgo ſunt, & facilè quauis tempeſtate inueniuntur. Quin & eadem notitia perquàm vtilis eſt ad diſcernendas inueſtigandáſq; compoſitorum medicamentorum facultates, ac in vniuerſum quod artis eſt omnibus patefacit.

Πίναξ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΥΛΙΚΟΙΣ

περιεχομένων. ὁ μὲν πρότερος ἀριθμός, τὸ βιβλίον, ὁ δὲ δεύτερος, τὸ κεφάλαιον ὑποδεικνύει.

βάλαν

λίθος

INDEX EORVM QVAE LIBRIS V. *de materia Medica continentur. Prior numerus librum, posterior caput indicat.*

Braſſica

Ferula

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΛΕΞΙ-φαρμάκοις περιεχομένων κεφαλαίων.

ELENCHVS CAPITVM QVAE IN Alexipharmacis continentur.

De

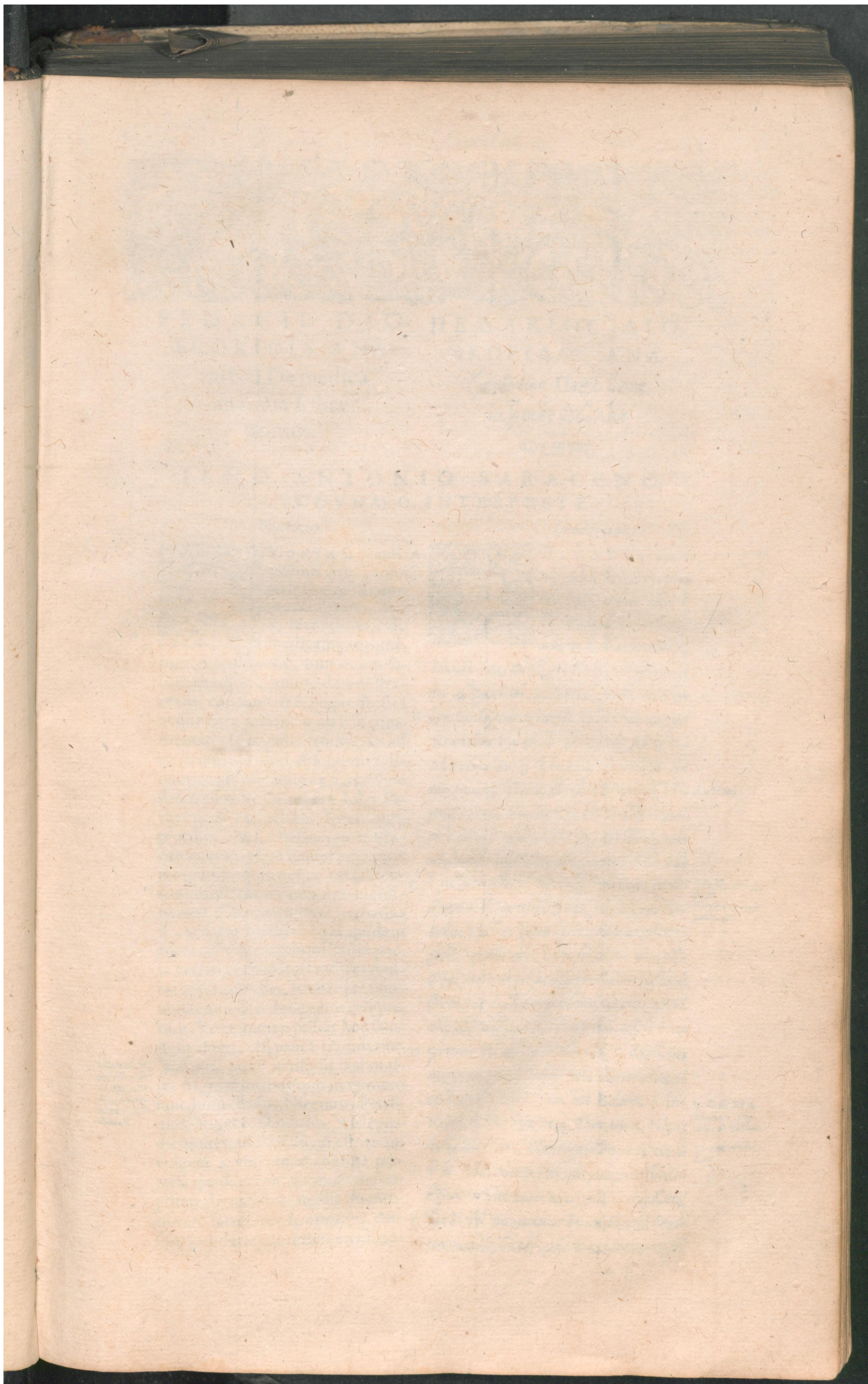
Ἔλεγχος τῶν ἐν τοῖς Θηριακοῖς περιεχομένων κεφαλαίων.

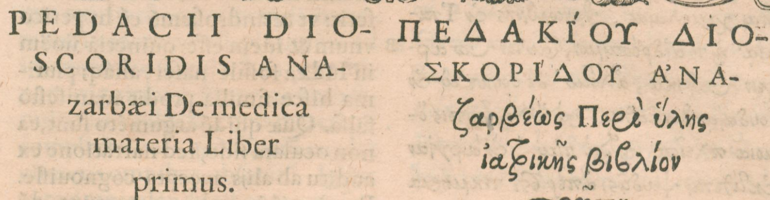
Elenchus capitum quæ in Theriacis continentur.

PLINIVS INITIO LIB. XXV.

IPSA quæ nunc dicetur herbarum claritas, medicinæ tantùm gratia gignente eas tellure, in admirationem curæ priscorum diligentiæq; animum agit. Nihil ergo intentatum inexpertumq; illis fuit. Nihil deinde occultatum, quoq; non prodesse posteris vellent. At nos elaborata iis abscondere atque supprimere cupimus, & fraudare vitam etiam alienis bonis. Ita certè recondunt, qui pauca aliqua nouêre, inuidentes aliis: & neminem docere, in auctoritatem scientiæ est. Tantum ab excogitandis nouis, ac iuuanda vita mores absunt. Summúmque opus ingeniorum diu iam hoc fuit, vt intra vnumquenq; rectè facta veterum perirent. At herculè singula quosdam inuenta Deorum numero addidêre, hominum vtique vitam clariorem fecêre cognominibus herbarum, tam benignè gratiam memoria referente. Non æquè hæc cura eorum mira esset in his quæ satu blandiuntur, aut cibo inuitant, sed culmina quoque montium inuia, & solitudines abditas, omneisq; terræ fibras scrutati inuenêre, quid quæque radix polleret, ad quos vsus herbarum folia pertinerent, etiam quadrupedum pabulo intacta ad salutis vsus vertentes. Minùs hoc quàm par erat, nostri celebrauêre, omnium vtilitatum & virtutum rapacissimi. Primusq; & diu solus idem ille M. Cato, omnium bonarum artium magister, paucis duntaxat attigit, boum etiam medicina non omissa. Post eum vnus illustrium tentauit C. Valgius, eruditione spectatus, imperfecto volumine ad diuum Augustum, inchoata etiam præfatione religiosa, vt omnibus malis humanis illius potissimùm principis semper mederetur majestas. Anteà condiderat solus apud nos, quod equidem inueniam, Pompeius Lenæus, Magni libertus, quo primùm tempore hanc scientiam ad nostros peruenisse animaduerto. Nanque Mithridates maximus sua ætate regum, quem debellauit Pompeius, omnium ante se genitorum diligentissimus vitæ fuisse argumentis præterquàm fama intelligitur. Vni ei excogitatum, quotidie venenum bibere, præsumptis remediis, vt consuetudine ipsa innoxium fieret. Primò inuenta genera antidoti, ex quibus vnum etiam nomen eius retinet. Illius inuentum autumant, sanguinem anatum Ponticarum miscere antidotis, quoniam veneno viuerent. Ad illum Asclepiadis, medendi arte clari, volumina composita extant: quum solicitatus ex vrbe Roma, præcepta pro se mitteret. Illum solum mortalium vigintiduabus linguis loquutum certum est, nec de subjectis gentibus vllum hominem per interpretem appellatum ab eo annis LVI. quibus regnauit. Is ergo in reliqua ingenij magnitudine medicinæ peculiariter curiosus, ab omnibus subiectis, qui fuêre pars magna terrarum, singula exquirens, scrinium commentationum harum & exemplaria, effectusq; in arcanis suis reliquit. Pompeius autem omni regia præda potitus, transferre ea sermone nostro libertum suum Lenæum, grammaticæ artis doctissimum, iussit: vitæq; ita profuit non minùs quàm reipublicæ victoria illa. Præter hos Græci auctores medicinæ prodidêre, quos suis locis diximus. Ex his Euax rex Arabum, qui de simplicium effectibus ad Neronem scripsit: Crateuas, Dionysius, Metrodorus, ratione blandissima, sed qua nihil penè aliud quàm rei difficultas intelligatur. Pinxêre nanque effigies herbarum, atque ita subscripsêre effectus. Verùm & pictura fallax est, coloribus tam numerosis, præsertim in æmulatione naturæ: multumq; degenerat transcribentium sors varia. Prætereà parum est, singulas earum ætates pingi, quum quadripartitis varietatibus anni faciem mutent. Quare cæteri sermone eas tradidêre. Aliqui ne effigie quidem indicata, & nudis plerunque nominibus defuncti, quoniam satis videbatur potestates vimq; demonstrare quærere volentibus. Nec est difficilis cognitio: nobis certè, exceptis admodum paucis, contigit reliquas contemplari scientia Antonij Castoris, cui summa auctoritas erat in ea arte nostro æuo, visendo hortulo eius, in quo plurimas alebat, centesimum ætatis annum excedens, nullum corporis malum expertus, ac ne ætate quidem memoria aut vigore concussis. Neque aliud mirata magis Antiquitas reperietur, &c.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber primus.

ΠΕΔΑΚΊΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΊΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΈΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον πρῶτον.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNAEO, INTERPRETE.

Præfatio.

QVONIAM, amicissime Aree, conscripsere multi, non modò veteres, sed & recentiores, de medicamentorum cùm præparatione, tum etiam facultate atque examine: demonstrare tibi conabor, me neque frustra neque citra rationem ad hác commentationē impulsum fuisse: quòd ex ijs ipsis alij nihil absolutum reliquerint: alij pleraque ex narratione descripserint. Enimuero Iolas Bithynus & Heraclides Tarentinus, prorsum omissa herbarum tractatione, rem ipsam leuiter ac paucis attigerunt: quin neque metallicorum aromatúmve omnium meminerunt. Crateuas autem herbarius & Andreas medicus (qui quidem accuratiùs quàm reliqui hac in parte versati existimãtur) radices multas apprimè vtiles, herbásque nonnullas non satis designatas reliquérunt. Veruntamen priscis hoc dandum elogij, etsi pauca tradiderint, accuratè tamē in iisipsis elaborasse. At recētioribus (quo in numero sunt, Iulius Bassus, Niceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Asclepiadæ omnes) assentiēdū nō est: vt qui vulgatā & vnicuique cognitā materiā quadantenus accurata descriptione dignati sint: medicamentorū verò facultates & examina cursim tradiderint, ac minimè vim eo-

Vel conspirarunt

nihilominus adhibitæ in ijs ipsis industriæ testimonium reddēdum est.

Τὸ προοίμιον.

ΠΟΛΛΩΝ, οὐ μόνον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ νέων, συνταξαμένων περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως, καὶ δοκιμασίας, φίλτατε Ἄρειε, πειράσομαί σοι παραστῆσαι, μὴ κενὴν, μηδὲ ἄλογον ὁρμὴν ἐσχηκέναι πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν· διὰ τὸ τοὺς μὲν αὐτῶν μὴ τετελειωκέναι· τοὺς δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀναγράψαι. Ἰόλας μὲν γὰρ ὁ Βιθυνὸς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος ἐπ' ὀλίγον ἥψαντο τῆς αὐτῆς πραγματείας, τὴν βοτανικὴν παντελῶς ἐάσαντες παράδοσιν· οὐ μὴν οὐδὲ τῆς μεταλλικῆς ἢ ἀρωματικῆς πάντων ἐμνημόνευσαν. Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἰατρὸς, (οὗτοι γὰρ δοκοῦσιν ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνεστράφθαι) πολλὰς ῥίζας εὐχρηστοτάτας, καὶ τινὰς βοτάνας ἀπαρασημειώτους εἴασαν. πλὴν τοῖς μὲν ἀρχαίοις μαρτυρητέον, μετὰ τῆς ὀλιγότητος τῶν παραδοθέντων, καὶ τὴν ἀκρίβειαν προσπαραλαβοῦσι· τοῖς μέντοι νέοις οὐ συγκαταθετέον. ὧν ἐστὶ Βάσσος ὁ Ἰυλαῖος, καὶ Νικήρατος, καὶ Πετρώνιος, Νίγερ τε καὶ Διόδοτος, Ἀσκληπιάδαι πάντες. οἱ τὴν μὲν πᾶσι σύμφυλον καὶ γνώριμον ὕλην ἠξίωσαν ἐπὶ ποσὸν ἀναγραφῆς ἀκριβοῦς, τὰς δὲ τῶν φαρμάκων δυνάμεις καὶ δοκιμασίας ἐξ ἐπιδρομῆς παρέδοσαν· οὐ τῇ

Al. Ἰόλλας

Vet. lib. ἀρωματικῶν

Par. πάντες ἐμνημόνευσαν.

V. ὧν εἷς ἐστὶ καὶ Βάσσος ὁ Τυλαῖος. al. Τύλλιος.

V. Ἀσκληπιάδειοι

Id. cod. addit δυνάμεις καὶ δοκιμασίας.
Ang. Gadald. ex quodã antiquo codice, teste Mathiolo, legit εἰς ὄγκον διαφορὰς ἕκαστον, &c. quasi id voluerit innuere Diosc. quod annotauit Gal. lib. 1. simpl. med. c. 1. quosdã facultatũ medicamentorũ causas in tumores & meatus retulisse.
Paris. ἑκάστου Pal. τε.
Par. ἀλήθειαν.
Par. cod. τὰς ὁμογενείας
Par. cod. εὐμνημόνευτα. Ald. ἀσυμμνημόνευτοι
Al. ἡμῶν
Al. οἰκειούμενος
Al. Λικινίου.
Al. ἐπέγνωμεν
Al. τῆς λοιπῆς
Al. τὰ δὲ καὶ ἐξ ἱστορίας τῆς πᾶσι συμφ.

πείρᾳ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν κανονίζον-
τες· τῇ δὲ τῆς αἰτίας κενοφωνίᾳ, εἰς ὄγκον
διαφορᾶς ἕκαστον αὐτῶν ἀναφέροντες,
μετὰ τοῦ καὶ ἄλλα ἀντ᾽ ἄλλων ἀναγρά-
φειν. ὁ γοῦν διαπρεπὴς δοκῶν εἶναι ἐν
αὐτοῖς Νίγερ, τὸ εὐφόρβιον φησὶν ὀπὸν
εἶναι χαμελαίας, γεννωμένης ἐν Ἰτα-
λίᾳ· καὶ τὸ ἀνδρόσαιμον, ταυτὸν ὑπάρ-
χειν ὑπερικῷ, ἀλόην δὲ ὀρυκτὴν ἐν
Ἰουδαίᾳ γεννᾶσθαι. καὶ ἄλλα τούτοις ὅ-
μοια πλεῖστα παρὰ τὴν ἐνάργειαν
ἐκτίθεται ψευδῶς. ἅπερ ἐστὶ τεκμήρια
οὐκ αὐτοψίας, ἀλλὰ τῆς ἐκ παρακου-
σμάτων ἱστορίας. ἥμαρτον δὲ καὶ περὶ
τὴν τάξιν· οἱ μὲν ἀσυμφύλους δυνά-
μεις συγκρούσαντες· οἱ δὲ κατὰ στοιχεῖα
ἀναγράψαντες, διέζευξαν τῆς ὁμογε-
νείας τά τε γένη καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν,
ὡς διὰ τοῦτο ἀσυμμνημόνευτα γίνεσθαι.
ἡμεῖς δ᾽ ὡς ἐστὶν εἰπεῖν ἐκ πρώτης ἡ-
λικίας ἀλήκτόν τινα ἔχοντες ἐπιθυμίαν
περὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὕλης, καὶ πολ-
λὴν γῆν ἐπελθόντες. οἶσθα γὰρ ἡμῖν
στρατιωτικὸν τὸν βίον, συναγηόχαμεν τὴν
πραγματείαν ἐν ε΄* παραδεδομένην βι-
βλίοις σοῦ προτρεψαμένου, ᾧ καὶ τὴν
σύνταξιν ἀνατίθεμεν, εὐχάριστον ἐκ-
πληροῦντες πάθος, διὰ τὴν ἔχεις πρὸς
ἡμᾶς διάθεσιν, φύσει μὲν πρὸς πάν-
τας τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους οἰ-
κειούμενος, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὁμο-
τέχνους, ἰδιαίτερον δὲ πρὸς ἡμᾶς. δεῖγμα
δὲ οὐ σμικρὸν τῆς ἐν σοὶ καλοκαγαθίας,
καὶ ἡ τοῦ κρατίστου Λικινίου Βάσσου πρὸς
σὲ διάθεσις, ἣν ἔγνωμεν συνδιάγοντες
ὑμῖν, ἀξιοζήλωτον τὸ παρ᾽ ἀμφοτέρων
ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν ὁρῶντες· πα-
ρακαλοῦμεν δέ σε καὶ τοὺς ἐντευξομένους
τοῖς ὑπομνήμασι, μὴ τὴν ἐν λόγοις ἡμῶν
δύναμιν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς πράγμα-
σι μετ᾽ ἐμπειρίας ἐπιμέλειαν. μετὰ γὰρ
πλείστης ἀκριβείας τὰ μὲν πλεῖστα δι᾽ αὐ-
τοψίας γνόντες, τὰ δὲ ἐξ ἱστορίας συμφώνου
τοῖς πᾶσι καὶ ἀνακρίσεως τῶν παρ᾽ ἑκάστοις ἐ-
πιχωρίων ἀκριβώσαντες, πειρασόμεθα καὶ τῇ
τάξει διαφόρῳ χρήσασθαι, καὶ τὰ γένη καὶ τὰς

A rũ ad experiẽtiç normã examinantes, sed inania in assignandis causis verba fundit ãtes, singula in controuersiarũ aceruũ extulerint: præterquã quòd alia pro alijs descripserũt. Siquidem Niger, qui inter eos eximius censetur, euphorbiũ esse chamelææ in Italia nascentis succũ asserit: vt & androsæmõ cũ hyperico B vnum & idem esse: quinetiã aloëm in Iudæa fossilẽ nasci, aliáq; plurima hisce similia prodit manifestò falsa. Quæ quidẽ argumẽto sunt, ea non oculata fide, sed narratione ex auditu ab alijs accepta cognouisse. Porrò etiã in ordine peccarunt: dũ alij nulla cognatione iunctas facultates copularũt, alij ordinẽ elemẽ- C torũ secuti tum genera tũ eorũ vires à sua cognatione disiunxerũt, vt vel hãc vnã ob causã difficiliùs memoriæ mandari possint. Nos verò à primis, vt ita dicã, annis iugi quodã pernoscendæ materię desiderio capti, postquam terras multas obiuimus (nec enim militarem vitam egisse nos ignoras) commẽtationem D quinque libris comprehensam te hortante exarauimus: cui etiã opus ipsum dedicamus, gratum tuęq; erga nos beneuolentiæ debitum implentes officium. Etenim, quæ tua est natura, cùm omnibus doctrina excultis, tum verò maximè ijs qui tecum eandem artem factitant, ac E nobis etiam aliquantò peculiariùs teipsum familiarẽ exhibes. Neque verò paruo est ad tuam morum integritatem argumento viri optimi Licinij Bassi insigne erga te studiũ, sat nobis perspectũ, cùm vna vobiscum ageremus, mutuámque inter vos beneuolẽtiam æmulatione dignã obseruaremus. Cæterùm te & F quotquot alij estis hosce lecturi cõmẽtarios rogatos velimus, vt ne ad nostrum dicendi genus attendatis, sed ad eam potiùs quæ rebus est adhibita cum experiẽtia industriã. Cùm enim maxima cum cura diligentiáque accurata plurima quidẽ oculata fide cognouerimus, alia verò partim ex concordi apud omnes G historia, partim ex eorum indagatione quæ apud singulos essent domestica atque vernacula perdidicerimus, dabimus certè operam vt & diuerso ab alijs vtamur ordine, & tũ

Vel, consociarunt
Vel, cum periti diligentiã.

genera tũ vires vniuscuiusque medicamenti accuratè describamus. Porrò tractatũ de medicamẽtis esse necessarium nulli non est in confesso, vt qui toti sit arti coniunctus, eiúsque partibus omnibus incomparabile prestet auxiliũ. Quin & ars ipsa ex preparationibus, misturis atque morborũ experimentis incrementũ capere potest, plurimùm ad id conferẽte singulorũ medicaminum cognitione. Præterea verò familiarem vulgatámque materiam complectemur, quò scriptũ euadat numeris omnibus absolutũ. Igitur ante omnia danda est opera, vt suis queque temporibus singula tum legantur, tum etiã reponantur. Nam ad horum rationẽ medicamẽta vel sunt efficacia, vel penitus exolescũt. Siquidem serena cœli constitutione legere illa oportet: nec parui refert, siccáne an pluuia tempestate colligantur. Illud quoque multum interest, an loca sint montosa, edita, perflabilia, frigida, arida & siticulosa. His enim in locis medicamentorum vires maiores validioréſque habentur. At quæ in campestribus, vliginosis, vmbrosis, ac vento minimè peruijs enascuntur, vtplurimum effectu viribúsque sunt infirmioribus, multóque magis si nec suo tempore nec opportunè collecta fuerint, aut etiam per infirmitatem intabuerint. Sed nec illud ignorandũ est, ea sæpenumero pro loci proprietate & anni temperatura citius tardiúsve adolescere. Nonnulla quoque per hyemem propria peculiarique vi flores foliáque proferunt: sunt & quædam bis anno florifera. Porrò cui in animo est horum peritiam assequi, eum oportet tum primo germinatu è terra prorumpentibus, tum adultis, atque etiam flaccescentibus adesse. Nec enim qui tantummodo pullulanti herbæ astiterit, eandem adultam nosse poterit, nec qui adultam viderit, recèns erumpentem agnoscat. Quo fit vt propter mutatam foliorum faciem, ac caulium, florum fructuúmque magnitudinem & id genus alias peculiares notas, magno in errore interdum versentur qui non ita studiosè singula fuere contemplati.

non innalidũ aut inefficax

A δυνάμεις ἑκάστου αὐτῶν ἀναγράψασθαι.
Ὅτι μὲν οὖν ἀναγκαῖος ὑπάρχει ὁ περὶ
φαρμάκων λόγος, πάνυ που δῆλον, συνε-
ζευγμένος ὅλῃ τῇ τέχνῃ, καὶ τὴν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ συμμαχίαν ἀήττητον πάνυ μέρει πα-
ρεχόμενος. καὶ διότι δύναται αὔξεσθαι κα-
τά τε τὰς σκευασίας καὶ τὰς μίξεις καὶ τὴν
B ἐπὶ τῶν παθῶν πειρασμούς, πλεῖστα συμ-
βαλλομένης τῆς περὶ ἕκαστον τῶν φαρ-
μάκων γνώσεως. προσπαραληψόμεθα
δὲ καὶ τὴν συνήθη καὶ σύμφυλον ὕλην,
ἵνα ἡ γραφὴ γένηται τελεία. περὶ πάν-
των οὖν φροντίζειν τῆς ἀποθέσεως καὶ συλ-
λογῆς ἑκάστου κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς
C προσήκει. παρὰ γὰρ δὴ τούτους ἢ ἐνεργεῖ,
ἢ ἐξίτηλα γίνεται τὰ φάρμακα. αἰθρίου
γὰρ ὄντος τοῦ καταστήματος συλλέγειν δεῖ.
μεγάλη γὰρ καὶ τούτῳ ὑπάρχει διαφο-
ρά, τῶν αὐχμῶν ἢ ὄμβρων γινομένων
τὴν συλλογὴν ποιεῖσθαι. ὥσπερ καὶ τὸ ὀ-
ρεινοὺς καὶ ὑψηλοὺς καὶ διαπνεομένους καὶ
D ψυχροὺς καὶ ἀνύδρους εἶναι τοὺς τόπους. ἰσχυ-
ρότεραι γάρ εἰσιν αἱ δυνάμεις αὐτῶν.
αἱ δὲ ἐν πεδινοῖς καὶ καθύγροις καὶ κατα-
σκίοις καὶ μὴ διαπνεομένοις, ἀτονώ-
τεραι κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ μᾶλλον αἱ
μὴ καθ' ὥραν εὐκαίρως συλλεγεῖσαι, ἢ
δι' ἀσθένειαν ἐφθικυῖαι. Οὐκ ἀγνοητέον
E μέντοι ὅτι πολλάκις ταῦτα παρὰ
τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ παρὰ τὴν
σύγκρασιν τοῦ ἔτους, τάχιον ἢ βρα-
διον ἀκμάζει. ἔνια δὲ καὶ παρὰ τὴν
ἑαυτῶν ἰδιότητα ἐν χειμῶνι ἄνθη τε
καὶ φύλλα φέρει· τινὰ δὲ καὶ δὶς τοῦ ἔ-
τους ἀνθοφορεῖ. Τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τού-
F τοις ἐμπειρίαν ἔχειν, δεῖ κατά τε τὴν
ἀρτιφυῆ βλάστησιν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἀ-
κμάζουσι καὶ παρακμάζουσι παρατυγ-
χάνειν. οὔτε γὰρ ὁ τῇ βλαστήσει ἐντε-
τυχηκὼς μόνον, δύναται τὸ ἀκμάζον
γνωρίσαι, οὔτε ὁ ἑωρακὼς τὸ ἀκμάζον,
G τὸ ἀρτιφυὲς ἐπιγνῶναι. παρὰ γὰρ τοὺς με-
τασχηματισμοὺς τῶν φύλλων, καὶ τὰ μεγέθη
τῶν καυλῶν καὶ ἀνθῶν καὶ καρπῶν, καί τινας
ἄλλας ἰδιότητας, μεγάλη πλάνη γίνεται ἐπ'
ἐνίων, τοῖς μὴ οὕτω τὴν θέαν ποιησαμένοις.

In quibusdã codicibus deest ἑκάστου.
Par. ἀπ' αὐτοῦ
Al. ὅτι.
Pal. ἕκαστον φάρμακον
Al. ἔμφυλον.
V. καὶ τούτων
V. προσγιγνομένων
In Ald. cod. deest.
Al. ἀδυνατώτεραι.
V. τὰ τοιαῦτα πολλάκις.
V. αὐτῶν.
Par. βλάστῃ
Par. τὰ ἀκμάζοντα
Par. ἐνίοις.

διὰ ταύτην γοῦν τὴν αἰτίαν, τινὲς τῶν "ἀναγραψαμένων ἐπλανήθησαν, εἰπόντες τινὰ μήτε ἄνθη μήτε καυλὸν μήτε καρπὸν φέρειν, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἀγρώστεως, καὶ βηχίου καὶ πενταφύλλου. ὁ δὲ πολλάκις ἐντετυχηκὼς αὐτοῖς, καὶ ἐν πολλοῖς τόποις μάλιστα τὴν ἐπίγνωσιν ποιήσεται. χρὴ μέντοι εἰδέναι ὅτι μόνα τῶν βοτανικῶν φαρμάκων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένει, οἱ ἐλλέβοροι ὁ λευκὸς καὶ μέλας· τὰ δὲ λοιπὰ "ἄχρι τριετίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐστὶν εὔχρηστα. "τὰ μὲν οὖν ἐρνώδη, ὧν ἐστὶ στοιχάς, χαμαίδρυς, πόλιον, ἀβρότονον, σέριφον, ἀψίνθιον, ὕσσωπον, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, συλλέγειν δεῖ, ἐγκύμονα τῶν σπερμάτων· ἄνθη δὲ πρὸ τῆς ἀποπτώσεως αὐτῶν· τοὺς δὲ καρποὺς πεπείρους ὄντας· καὶ τὰ σπέρματα δὲ ἀρχόμενα ξηραίνεσθαι πρὸ τοῦ ἀποῤῥεῖν. χυλίζειν δὲ "τὰς βοτάνας, "ἀρτιβλαστῶν ὄντων τῶν "καυλῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα, ὀποὺς δὲ καὶ τὰ δάκρυα λαμβάνειν, "τέμνοντας ἐν ἀκμῇ "ἔτι τοὺς καυλούς. τὰς δὲ εἰς ἀπόθεσιν ῥίζας καὶ χυλίσματα καὶ "φλοιῶν ἀφαιρέσεις, ἀρχομένων φυλλοῤῥοεῖν τῶν βοτανῶν, καὶ τὰς μὲν καθαρὰς "αὐτόθι ξηραίνειν ἐν τόποις ἀνοτίστοις, τὰς δὲ μετεχούσας γῆς ἢ πηλοῦ, πλύνειν ὕδατι. ἀποτίθεσθαι δὲ καὶ ἄνθη, καὶ ὅσα "εὐώδη τυγχάνει ἐν κιβωτίοις φιλλυρίνοις ἀνοτίστοις. "ἔστι δ' ἃ καὶ χάρταις ἢ φύλλοις χρησίμως περιειλεῖται πρὸς διαμονὴν τῶν σπερμάτων. πρὸς δὲ τὰ ὑγρὰ φάρμακα ἁρμόσει ὕλη πᾶσα ἡ πυκνὴ ἐξ ἀργύρου ἢ ὑέλου ἢ κεράτων "γεγενημένη· καὶ ὀστρακίνη δὲ ἡ μὴ ἀραιὰ εὔθετος· καὶ ξυλίνων δὲ ὅσα ἐκ πύξου "κατασκευάζεται· τὰ δὲ χαλκᾶ ἀγγεῖα, ἁρμόσει πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα "καὶ ὑγρά, καὶ ὅσα δι' ὄξους ἢ πίσσης ὑγρᾶς ἢ κεδρίας κατασκευάζεται. στέατα δὲ καὶ μυελούς, ἐν κασσιτερίνοις ἀγγείοις "ἀποτίθεσθαι δεῖ.

Par. cod. ἀναγράψαντων
Par. μέχρι τετραετίας ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶν
Paris. ἃ μὲν οὖν εὐώδη ἐστὶ
Par. addit καὶ
V. ἄρτι βλαστανόντων.
S. addit καρπῶν καὶ
V. τέμνοντα.
ἔτι deest in vet. cod.
Par. φλοιοὺς ἀφαιρεῖν
V. αὐτόθεν
V. quidā & Pal. cod. ἰνώδη.
Par. ἐστὶ δὲ ὅτε καὶ ἐνχ.
V. γινομένη·
V. ἀποσκευάζεται.
Deest in veterib.
Cod. Pal. δεῖ τίθεσθαι.

Περὶ Ἴριδος. Κεφ. α'.

ΙΡΙΣ "ἀπὸ μὲν τῆς κατ' οὐρανὸν ἐμφερείας ὠνόμασται. φύλλα δ' "φέρει ὅμοια ξιφίῳ, μείζονα δὲ καὶ πλατύτερα καὶ

Vetus & Ald. addunt ἰλλυρική. sequentia verò vsque ad φύλλα minimè habent. Al. ἔχει.

A Háncque ipsam ob causam in eum errorē quidā scriptores impulsi fuere, vt nōnulla neq; flores neq; caulē neque semē producere asseruerint: veluti de gramine, tussilagine & quinque folio proditū est. Ergo qui sæpius ac multis in locis illa obseruauerit, eorum etiam cognitionem maximè cōsequetur. Quin & illud B scire conuenit, sola ex herbarū medicaminibus veratrum album & nigrū in multos annos perdurare: reliqua verò *maxima ex parte donec trimatum excesserint, esse ad vsum accommodata. Quæ verò fruticosa sunt, vti stœchas, trissago, poliū, abrotonū, seriphiū, absinthium, hyssopum & id genus alia, dum semine C prægnāt, colligenda sunt: flores autē, antea quàm sponte decidant. At fructus maturos decerpere oportet, vt & semina, cùm primùm siccari cœperint, priusquam in terram defluant. Sic & herbarū æquè ac foliorum succi recens germinantibus cauliculis eliciendi sunt. Liquores D autē & lachrymæ excipiēdæ incisis caulibus iā adultis. Quæ verò radices asseruādæ sunt, aut è quibus exprimi succi, corticésve auferri debent, eas eruere conuenit, cumprimùm herbæ * folia amittere cœperint. Ac eas quidē quę mundę videbūtur, ex tēpore siccis locis exiccare: quę verò terra lutóve fuerint obE sitæ, aqua prius eluere oportet. Flores autē & quęcunque odorata fuerint, capsulis tiliaceis minimè humectis reponātur. Sunt & qui chartis foliísve ad seminū conseruationem vtiliter inuoluantur. Cęterum liquidis medicamentis conueniet materia quæuis densior: qualis est argētea, vitrea aut cornea. Quin & F fictilis, si modò rara non sit, accommodatur: itémque lignea, eáq; potissimū quæ ex buxo paratur. Apta verò erunt ænea vascula medicamentis ocularijs ac liquidis, iísque omnibus quę ex aceto, pice liquida aut cedria componuntur. Adipes autē ac medullas stanneis vasis recondi oportet.

fere

defrondescere

G

De Iride. Cap. I.

IRIS à cœlestis arcus similitudine nomē obtinuit. Folia fert gladiolo similia, sed maiora, latiora & pin-

guiora: flores verò in caule ita è regione inter se collocatos vt sibi mutuo respondeant, reflexos ac varios. Partim enim albi, partim pallentes, partim nigri, partim purpurei, partim denique cærulei conspiciuntur. Atque adeò propter hanc varietaté factum est, vt plãta ipsa iridi cœlesti assimilata fuerit. Radices subiacent geniculatę, solidę, odoratæ: quas incisas in vmbra siccari, tadémque lineo filo traijci, atque ita recondi oportet. Est porrò pręstãtior Illyrica & Macedonica: ac inter has ipsas optima cui dẽsa radix est, quasi decurtata, frangenti cõtumax, colore subfuluo, per quam odorata, gustu amariore, odore sincero, quæque situm non redolet, ac inter tundendum sternutamenta ciet. Secundum verò quo ad vires locum obtinet Africana, colore alba, gustu amara. Veterascentes teredinum iniuriam sentiunt: tunc tamen odoratiores reddi solent. Cęterùm vim habent omnes excalfactoriam, attenuantem, & contra tusses efficacem, vt quæ humores ægrè excreabiles attenuent. Crassos biliosósque humores ex mulsa septem drachmarum pondere potæ purgant: somnum quoque conciliat, lachrymásq; cient, & torminibus medentur. Eędẽ ex aceto potę venenatorũ morsibus auxiliantur: itemq; lienosis, cõuulsis, perfrigeratis aut rigentibus, iisque quibus genitura effluit: ex vino vero bibitæ menses ducũt. Sed & earum decoctum ad muliebres fotus est accommodatũ: quippe quod locos emolliat & aperiat: nec minus idoneum ad ischiadicorum infusa, itémque ad ea medicamẽta quæ fistulas & sinus carne explent. Radices ipsæ cum melle collyrij in modum subditæ fœtus extrahũt. Coctæ verò & admotę, strumas inueteratósque scirrhos emolliunt. Siccæ eædem ac tritæ vlcera implent, & cum melle expurgant, ossáque nudata carne operiunt. Conferunt & ad capitis dolores ex aceto & rosaceo applicitæ: lentigines & maculas à Solis ardore contractas exterunt, cum veratro albo & duplo melle illitæ. Induntur & pessis, malagmatis & acopis: ac in vniuersum ad multa sũt vtilissimæ.

A "λιπαρώτερα. αὕτη δὲ ἐπὶ καυλῷ παράλληλα, ἐπικαμπῆ, ποικίλα· ἢ γὰρ λευκὰ ἢ ὠχρὰ ἢ μέλανα ἢ πορφυρᾶ ἢ κυανίζοντα ὁρᾶται· ὅθεν διὰ τὴν ποικιλίαν ἀπεικάσθη ἴριδι τῇ οὐρανίᾳ. ῥίζαι δὲ ὕπεισι γονατώδεις, στερεαί, εὐώδεις, ἃς δεῖ μετὰ τὴν τομὴν "ξηράναντα ἐν σκιᾷ καὶ διείραντα λίνῳ B ἀποτίθεσθαι. ἔστι δὲ βελτίων ἡ Ἰλλυρικὴ καὶ Μακεδονική, "καὶ ἐν ταύταις ἀρίστη ἡ πυκνόρριζος, καὶ ὑποκόλοβος, καὶ δύσθραυστος, καὶ τῇ χρόᾳ ὑπόκιρρος, καὶ σφόδρα εὐώδης, καὶ τῇ γεύσει "πικροτέρα· τήν τε ὀσμὴν εἰλικρινής, καὶ μὴ νοτίζουσα· πταρμούς τε ἐν τῷ κόπτεσθαι C κινοῦσα. "δευτέρα δὲ ἡ Λιβυκή, λευκὴ κατὰ χρόαν, πικρὰ περὶ γεῦσιν, δευτερεύουσα τῇ δυνάμει. παλαιούμεναι δὲ "τερηδονίζονται. εὐωδέστεραι μέντοι τότε γίνονται. δύναμιν δὲ ἔχουσι πᾶσαι θερμαντικήν, λεπτυντικήν, ἁρμόζουσαν πρὸς βῆχας, καὶ τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ λεπτο-D ποιοῦσαι. "καθαίρουσι δὲ *πάχη καὶ χολὰς πινόμεναι μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, ὁλκῆς < ζ. εἰσὶ δὲ καὶ ὑπνοποιοί, καὶ δακρυοποιοί, καὶ στρόφους ἰῶνται. "μετ᾽ ὄξους δὲ πινόμεναι θηριοδήκτοις ἀρήγουσι, καὶ σπληνικοῖς, καὶ σπωμένοις, καὶ περιψυχομένοις ἢ ῥιγοῦσι, καὶ τοῖς γόνον προϊε-E μένοις· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσαι, ἄγουσιν ἔμμηνα· καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτῶν πρὸς γυναικείας πυρίας εὔθετον, μαλάσσον τοὺς τόπους καὶ ἀναστομοῦν, ἰσχιάδος τε "εἰς ἔγκλυσμα, καὶ συρίγγων καὶ κόλπων "σαρκωτικά. προστεθεῖσαι δὲ ὡς κολλύριον μετὰ μέλιτος, ἔμβρυα κατα-F σπῶσι. μαλάσσουσι δὲ χοιράδας καὶ σκιρρώματα παλαιὰ ἑφθαὶ καταπλασθεῖσαι. ξηραὶ δὲ πληροῦσιν ἕλκη καὶ ἀνακαθαίρουσι μετὰ μέλιτος, καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων σαρκοῦσιν. ὠφελοῦσι δὲ καὶ κεφαλαλγίας, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταπλασθεῖσαι. φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀ-G ποκαθαίρουσι, σὺν ἐλλεβόρῳ "λευκῷ καὶ διπλασίονι μέλιτι καταπλασθεῖσαι. μίγνυνται δὲ καὶ πεσσοῖς καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις· καὶ καθόλου εἰσὶ πολύχρηστοι.

V. μελαίτερα. αὕτη ἐπὶ καυλῷ εἰς ἄλληλα. Marcellus & Matthiol. legũt ἐπίκαυλα. Pal. αὕτη δὲ λιπαρώτερα ἐπὶ καυλῷ

Quidam, ξηράνας καὶ ἐν σκιᾷ διάρας, ἢ καὶ λίνῳ, lij αὐτὶ τοῦ διείραντα, legunt εἴραντα. V. καὶ ταύτης ἀφ

Par. πυρωτέρα.

Par. ἡ Λιβυκὴ δὲ λευκή

Quidam ἠδονίζονται.

V. ἐφήλεις καθαίρουσι καὶ φακοὺς πλαττόμεναι

Quidam addũt, καὶ τὸ ἀπόζεμα ἐν λοιμοῖς τῶν πυρετῶν βοηθητικὸν καὶ σβεστικόν

V. εἰσὶν ἔγκλ.

V. σαρκωτικαί. Par. σαρκωτικόν.

Ald. λευκῷ διπλασίονι καί. V. cod. διπλασίονι ἕλκη σαρκοῦσι, καὶ τὰ δυσανάγωγα τῶν ὑγρῶν λεπτύνουσι, καὶ φθοροποιὸν δύναμιν λαμβάνουσι πιζόμεναι μεθ᾽ ὑδρομέλιτος.

Περὶ Ἀκόρου. Κεφ. β'.

Ἄκορον τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἐμφερῆ ἴρειδι, στενώτερα δέ, καὶ τὰς ῥίζας οὐκ ἀνομοίους, διαπεπλεγμένας δὲ καὶ οὐκ εἰς εὐθὺ πεφυκυίας, ἀλλὰ πλαγίας καὶ ἐξεπιπολῆς, γόνασι διειλημμένας, ὑπολεύκους, δριμείας τῇ γεύσει, καὶ τῇ ὀσμῇ οὐκ ἀηδεῖς. διαφέρει δὲ τὸ πυκνὸν καὶ λευκόν, ἄβρωτόν τε καὶ πλῆρες, εὐῶδες. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐν Κολχίδι καὶ τὸ ἐκ τῆς Γαλατίας Ἀσπλήνιον λεγόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ οὖρα κινεῖ· ἁρμόζον πρὸς πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος καὶ ἥπατος, στρόφους, ῥήγματα, σπάσματα· σπλῆνας τήκει. ὠφελεῖ καὶ στραγγουριῶντας, θηριοδήκτους. καὶ εἰς ἐγκάθισμα ὡς ἶρις πρὸς τὰ γυναικεῖα ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς ἀντιδότοις ἡ ῥίζα χρησίμως.

V. εὐρὺ

Quidam ἐξ ἐπιπολῆς γόνασι

Al. ὑπόπυκνον. al. πικρὸν. quam lectionem secutus videtur Gal. in simpl. cap. de acoro.

Par. χαλκίδι καὶ τῇ γαλατίᾳ. V. καὶ τὸ ἐκ γαλατίας δὲ

V. ἀπόζεμα οὖρα

V. πλευρῶν πόνους

De Acoro. Cap. II.

Acorum folia habet iridis æmula, attamen angustiora, radicesq; nõ dissimiles, verũ implicitas, neque in rectum actas, sed obliquas & in summa terræ superficie sparsas, geniculis interceptas, subalbidas, gustu acres & odore non ingratas. Præstat verò densum, album, carie non exesum, plenum & odoratum. Huiusmodi autem est quod in Colchide nascitur, quodq; ex Galatia aduectum Asplenium dicitur.

Vim habet radix calfactoriã: potúmque eius decoctum vrinas ciet, lateris, thoracis hepatisq; doloribus subuenit: itémque torminibus, ruptis, conuulsis. Lienes absumit: iuuat & eos quibus substillum est lotium, & à beluis venenatis demorsos: ac insessu tanquam iris ad muliebria conducit. Succus radicis ea quæ pupillæ officiunt caliginemq; offundunt discutit. Vtiliter etiam ipsa radix antidotis immiscetur.

Περὶ Μήου. Κεφ. γ'.

Μῆον τὸ καλούμενον Ἀθαμαντικὸν γεννᾶται πλεῖστον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ, ὅμοιον καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἀνήθῳ, παχύτερον δὲ τοῦ ἀνήθου· διπηχύ που ἀναβαῖνον, ταῖς ῥίζαις ὑπεσπαρμένον λεπταῖς, πλαγίαις, καὶ εὐθείαις, μακραῖς, εὐώδεσι, θερμαινούσαις τὴν γλῶτταν· αἵτινες ἀποζεσθεῖσαι μεθ' ὕδατος, ἢ καὶ λεῖαι δίχα ἑψήσεως ποθεῖσαι, τὰ στεγνὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς πάθη παρηγοροῦσι, καὶ δυσουρίαις ἁρμόζουσι, στομάχου τε ἐμπνευματώσεσι καὶ στρόφοις, ὑστερικαῖς τε διαθέσεσι καὶ ἄρθρων πόνοις. θώρακι ῥευματιζομένῳ σὺν μέλιτι λεῖαι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ βοηθοῦσιν, αἷμά τε ἄγουσι δι' ἐμμηνίων ἀποζεσθεῖσαι εἰς ἐγκάθισμα. παιδίων δὲ καταπλασθεῖσαι ἐφηβαίοις οὖρα ἄγουσιν. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς πλεῖον ἢ δεῖ πινόμενον.

Deest καλούμενον in melioribus exemplaribus.

V. add. καὶ πολλάκις.

Ald. πλαγίως. Et sic quoque cod. Pal.

De Meo. Cap. III.

Meum, quod Athamanticum denominatur, plurimũ in Macedonia & Hispania nascitur, caule foliísque anetho simile, sed eo ipso crassius, ad duos aliquando cubitos assurgens: sparsis ima parte radicibus tenuibus, partim obliquis, partim etiam rectis: longis, odoratis & linguam excalfacientibus. Hæ in aqua decoctæ, aut etiã citra cocturam ad læuorem tritæ vitia ex vesicæ renúmque angustiis orta potu leniunt, & vrinę difficultati conducunt: itémque stomachi inflationibus, torminibus, vterinis affectibus & articulorum doloribus. Thoraci quoque fluxione laboranti eclegmatis instar cũ melle tritæ auxiliantur. Earundem decoctum insessu sanguinem per menstrua pellit. Infantium autem imo ventri illitæ vrinas mouent. Quòd si Meum largiùs quàm oporteat ebibatur, capitis dolorem conciliat.

Περὶ Κυπείρου. Κεφ. δ'.

Κύπειρος, ὃν οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτον ὡς τὴν ἀσπάλαθον καλοῦσι. φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια πράσῳ, μακρότερα δὲ καὶ

Ald. κυπέρου, & ita deinceps.

V. ἐρυσίσκηπτρον, οἱ δὲ ἰούγκουμ.

V. add. ῥωμαῖοι.

De Cypero. Cap. IIII.

Cyperum nõnulli æquè atque aspalathum erysisceptrũ nominant. Folia (ima) fert porro similia,

ſed longiora & exiliora: caulem verò cubitalem aut etiam maiorem, anguloſum, iunco ſimilem: cuius in cacumine minuta folia ſeſe proferunt, inter quæ eſt ſemen. Radices ſubiacent, quarum etiam vſus eſt, oblongæ inſtar oliuarum, inter ſe cohærentes, aut etiam rotundæ, nigræ, odoratæ, amarulentæ. Naſcitur in locis cultis iuxta atque paluſtribus. Optima radix quæ grauiſſima eſt, denſa, plena, ægrè fragilis, aſpera & odorata cum quadam acrimonia. Huiuſmodi verò cenſetur Cilicia, itémque Syriaca, & quæ à Cycladibus inſulis petitur. Vis ei excalfaciendi, vaſorum oſcula recludendi & vrinas mouendi. Calculoſis & hydropicis pota auxilio eſt, vt & à ſcorpione ictis. Quin & vuluæ perfrigerationibus & obſtructionibus fotu accommodatur, menſeſq; euocat. Sicca & ad læuorem trita facit ad oris vlcera, etiam depaſcētia. Miſcetur & malagmatis calfaciētibus, & ad vnguentorũ ſpiſſamēta aptatur. Memoratur & altera Cyperi ſpecies quæ in India naſcitur, zingiberis effigie: quæ commãducata croci vim reddere & amarore prædita eſſe animaduertitur. Illita verò quamprimum depilat.

De Cardamomo. Cap. V.

CARDAMOMVM præſtantiſſimum cēſetur, quod ex Comagene Armenia & Boſphoro importatur. In India quoque & Arabia prouenit. Eligito quod eſt frangenti contumax, plenum, occluſum (quod enim tale non eſt, exoletum iudicatur) & caput odore tentans, guſtu acre & ſubamarum. Vim habet calfactoriam. Ex aqua potum facit ad epilepticos, tuſſientes, iſchiadicos, paralyſim, rupta, conuulſa, tormina: & latum lumbricum expellit. Confert autē ex vino epotum renũ vitio laborantibus, difficulter meiētibus, à ſcorpione ictis, omnibúſque quos virulenta animantia venenis appetiuerunt. Cum lauri verò radicis cortice drachmæ pondere bibitum calculos comminuit: necnon fœtus ſuffitum enecat, & pſoras ex aceto illitum aufert. Quin & ad vnguentorum ſpiſſamenta aliáſque antidotos additur.

Pl. fricanti vel potius, à frianti.

A ἰσχνότερα· καυλὸν δὲ πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, γωνιώδη, ὅμοιον σχοίνῳ, οὗ κατὰ κορυφὴν φυλλαρίων ἐστὶν ἔκφυσις μικρῶν καὶ σπέρματος. ῥίζαι δ' ὕπεισιν, ὧν καὶ ἡ χρῆσις, ἐπιμήκεις ὥσπερ ἐλαίας συναφεῖς ἑαυταῖς, ἢ καὶ στρογγύλαι, μέλαιναι, εὐώδεις, ἔμπικροι. φύεται δὲ ἐν τόποις ἐργασίμοις καὶ τελματώδεσιν. B ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ βαρυτάτη καὶ πυκνὴ καὶ ἁδρά, δυσθραυστος, τραχεῖα, εὐώδης μετά τινος δριμύτητος. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ Κιλίκιος, καὶ ἡ Συριακή, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων. Δύναμις δέ ἐστιν αὐτῇ θερμαντική, ἀναστομωτική, διουρητική· λιθιῶσι καὶ ὑδρωπικοῖς πινομένη βοηθεῖ, C καὶ σκορπιοδήκτοις, καὶ ταῖς περὶ μήτραν δὲ καταψύξεσι καὶ μύσεσι πυριωμένη ἁρμόζει, ἄγουσα ἔμμηνα. ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ἐν στόματι ἕλκεσι καὶ νεμομένοις ξηρὰ λεία. μίγνυται καὶ μαλάγμασι θερμαντικοῖς, καὶ εἰς τὰ στύμματα τῶν μύρων εὐθετεῖ. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κυπείρου ἐν Ἰνδίᾳ γιγνόμενον, D προσεοικὸς ζιγγιβέρει· ὃ διαμασηθὲν κροκῶδες καὶ πικρὸν εὑρίσκεται. καταχρισθὲν δέ, παραχρῆμα ψιλοῖ τὰς τρίχας.

Περὶ Καρδαμώμου. Κεφ. ε΄.

ΚΑΡΔΑΜΩΜΟΝ ἄριστον τὸ ἐκ τῆς Κομαγηνῆς καὶ Ἀρμενίας καὶ Βοσπόρου κομιζόμενον. E γίνεται δὲ καὶ ἐν Ἰνδίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ. ἐκλέγου δὲ τὸ δυσθραυστον, πλῆρες, μεμυκός, τὸ γὰρ μὴ τοιοῦτον, ἔξωρόν ἐστι, καὶ τὸ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν, γεύσει δὲ δριμὺ καὶ ὑπόπικρον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. ποιεῖ δὲ μεθ' ὕδατος πινόμενον πρὸς ἐπιληπτικούς, βήττοντας, ἰσχιαδικούς, καὶ παραλύσιν, ῥήγματα, σπάσματα, στρόφους, καὶ ἕλμινθα πλατεῖαν ἐκβάλλει· F μετ' οἴνου δὲ πινόμενον, νεφριτικοῖς, δυσουροῦσι, σκορπιοπλήκτοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἰοβόλοις ἁρμόζει· μετὰ δὲ δάφνης ῥίζης φλοιοῦ ποθὲν ὅσον < λίθους θρύπτει. G φθείρει καὶ ἔμβρυα ὑποθυμιώμενον, καὶ ψώρας ἐξαίρει σὺν ὄξει καταχριόμενον. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ τῶν μύρων στύμματα καὶ ἑτέρας ἀντιδότους.

V. add. καὶ σκληρότερα. Catac. καὶ σκληρότερα καὶ στενότερα. Al. μακρῶν.

V. ἐλαῖαι συναπτοῦσαι αὐταῖς. In v. cod. non legitur. ἢ καὶ στρογγ.

V. πυκνὴ ἁδρὰ καὶ δυσθ.

Deeſt in Ald. & vet.

V. λιθιώντων καὶ ὑδρωπιώντων πινομένη βοηθεῖ δὲ καὶ σκορ.

V. καὶ πρὸς τὰς περὶ μήτραν καταψύξεις καὶ μύσεις Antiqui duo, βοηθεῖ.

Al. εὐχρηστεῖ.

Quidam addit ῥίζα.

Veteres aliqui carēt. Pal. κροκῶδες πικρὸν

Deſideratur hæc periodus in vet. cod.

Par. caret.

Περὶ Νάρδου. Κεφ. ς΄.

A Νάρδου ἐστὶ δύο γένη· ἡ μὲν γάρ τις καλεῖται Ἰνδική, ἡ δὲ Συριακή. οὐχ ὅτι ἐν Συρίᾳ εὑρίσκεται, ἀλλ' ὅτι τοῦ ὄρους ἐν ᾧ γεννᾶται, τὸ μὲν πρὸς Συρίαν τέτραπται, τὸ δὲ πρὸς Ἰνδούς. καὶ τῆς λεγομένης Συριακῆς, ἐστὶ βελτίων ἡ πρόσφατος, καὶ κούφη, "πολύκομος, ξανθὴ τὴν χρόαν, B εὐώδης ἄγαν, καὶ μετὰ τοῦ κυπερίζειν ἐν τῇ ὀσμῇ." μικρὸν ἔχουσα τὸν στάχυν, πικρὰ "τὴν γεῦσιν, καὶ γλώσσης ἀναξηραντική, ἐπιμένουσά τε τῇ εὐωδίᾳ ἐφ' ἱκανόν. τῆς δὲ Ἰνδικῆς ἡ μέν τις λέγεται Γαγγῖτις, ἀπό τινος ποταμοῦ παραρρέοντος τοῦ ὄρους Γάγγου καλουμένου, παρ' ᾧ φύεται. ἀσθενεστέρα C κατὰ δύναμιν οὖσα διὰ τὸ ἐφ' ὑδατωδῶν τόπων εἶναι καὶ ἐπιμηκεστέρα, πλείονάς τε ἔχουσα τοὺς στάχυς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, καὶ πολυκόμους καὶ περιπεπλεγμένους, βρομώδεις κατὰ τὴν ὀσμήν. "ἡ δὲ ὀρεινοτέρα εὐωδεστέρα, κολοβόσταχυς, κυπερίζουσα κατὰ τὴν εὐωδίαν, D ἔχουσά τε καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτῇ, ὅσα περ καὶ ἡ Συριακὴ λεγομένη. καλεῖται δέ τις καὶ Σαμφαριτική, σφόδρα κολοβή, ἀπὸ χωρίου ὠνομασμένη, "μεγαλόσταχυς, λευκότερον καυλὸν, ἔσθ' ὅτε μέσον ἔχουσα, ὑπερτραγίζοντα τῇ ὀσμῇ, ἣν δεῖ ἀπεκλέγεσθαι. πιπράσκεται δὲ καὶ ἀποβεβρεγμένη, ὅπερ E γινώσκεται ἐκ τοῦ λευκὸν εἶναι τὸν στάχυν καὶ αὐχμηρόν, καὶ μὴ ἔχειν τὸν χνοῦν. "δολίζουσι δὲ αὐτὴν ἐμφυσῶντες στίμμι μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου "φοινικίτου, πρὸς τὸ συμπιλοῦσθαι αὐτὴν, καὶ βαρυτέραν γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἀφαιρεῖν δεῖ, εἰ προσείη ταῖς ῥίζαις πηλὸς, καὶ σήθειν χωρίζοντα τὸν κο- F νιορτὸν, εὐχρηστοῦντα εἰς χερόνιπτρον.

> V. cum Ruellio πλατύκομος
>
> V. πυκνὸν malũt.
>
> Al. τῇ γεύσει
>
> V. addit καὶ μελαντέρα, cui lectioni astipulantur Gal. 8. Simpl. & Paulus cap. de nardostachy.
>
> V. caret & legit λευκοτέρα
>
> Al. δολοῦσι
>
> V. φοινικίου.

Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικὴν, ξηραντικὴν, οὐρητικήν, ὅθεν κοιλίαν τε ἱστᾶσι πινόμεναι, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥύσεις προστιθέμεναι, καὶ ἰχῶρας στέλλουσι. βοηθοῦσι δὲ καὶ ναυτίαις, σὺν ψυχρῷ ὕδατι πινόμεναι καὶ καρδιωγ- G μοῖς, καὶ "ἐμπνευματουμένοις, ἡπατικοῖς τε καὶ ἰκτερικοῖς καὶ νεφριτικοῖς· ἐναφεψηθεῖσαι δὲ ὕδατι, καὶ "πυριαθεῖσαι, εἰς ἐγκάθισμα φλεγμονὰς μήτρας

> V. ἐμπνευματικοῖς
>
> V. πυριαθεῖσαι φλεγμονὰς ἰῶνται.

De Nardo. Cap. VI.

A Nardi duo sunt genera. vna siquidem Indica, altera Syriaca nuncupatur: non quòd in Syria inueniatur, sed quòd montis in quo nascitur pars vna Syriam, altera Indos spectet. Ac in eius quidem quæ Syriaca dicitur genere præstantior ea censetur, quę recens est, leuis, co- B mosa, colore flauo, per quàm odorata, quæq; præterquàm quòd odore cyperum imitatur, breuem habet spicam, gustu est amaro linguamq; maximè siccante, ac in sua odoris gratia diutinè permanet. Ex Indicæ verò nardi genere est quæ Gangetica dicitur, à fluuio quodam Gange nominato, qui montem, ad cu- C ius radices ea nascitur, præterfluit. Hęc viribus est infirmiorib⁹ quòd in locis aquosis proueniat, estq; procerior, atque complures habet spicas ab eadem radice tum comosas, tum sibi inuicẽ circumuolutas, virúsque redolentes. At quæ in editiore montis parte legitur, odora- D tior est, pusillásque habet spicas, iucundúmque cyperi odorem æmulatur, ac cæteras habet in se dotes, quas & Syriaca cognominata. Est & quędam cui Sampharitice nomẽ à loco inditum est, admodum pusilla, attamen magnas habens spicas, inter quas medius interdum prorũpit caulis, candidior & supramodũ E hircum olens. Hanc damnare in totum oportet. Venditur & madefacta: quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, squalida, nulláque obsita lanugine. Adulteratur inspirato stibio cũ aqua aut vino palmeo, quò videlicet magis compacta ponderosiorq; appareat. Vsus tempore si quod lu- F tum radicibus hæserit, idipsum auferre oportet, vt & puluerẽ cribro incernere, qui quidem ad aquam eluendis manibus dicatam accommodatur. Vim habent excalfaciendi, exiccandi, vrinásque ciendi. Quamobrem & aluũ epotæ sistũt, & appositæ ex vtero fluxiones saniémque cõpescũt. Ex frigida verò G potę nauseę & stomachi rosionibns auxiliantur: itémque iis qui à flatibus exagitantur, hepaticis, ictericis atque nephriticis. Aquæ autẽ incoctę seu fotu seu insessu vuluę inflã-

> reijcere

mationibus medētur. Faciunt & ad superfluo humore redundantes oculorum palpebras, dum ipsa cilia astringunt & condensant. Quin & siccæ humētibus corporib⁹ ad summouendam graueolentiam vtiliter insperguntur. Miscentur etiam antidotis. Porrò ad ocularia quoque medicamenta vsque ad summū leuorem tritæ & cum vino in pastillos conformatæ vase nouo non picato reconduntur.

De Nardo Celtica. Cap. VII.

Celtica nardus nascitur quidem in Liguriæ Alpibus, vernaculo sermone Gallica dicta, sed & in Istria prouenit. Est verò pusillus breuisq; frutex, qui cū radicibus in manuales fasciculos colligitur: foliis oblōgis, subflauis, flore luteo. Caulium & radicum dūtaxat vsus est & odoris suauitas. Quare pridie aspersos aqua fasciculos, amoto terreni si q̃d inhæserit in humidiore solo supposita prius charta insternere oportet, ac postridie repurgare: siquidem vtile cum acerosо & alieno minimè propter humoris vim excutitur. Adulteratur autem herba persimili quæ vnà cū ea vellitur, quamq; propter virosum odorem hircū nominant. Facile vero est hanc ab illa internoscere: quandoquidem herba est *sine cauliculo & candidior, minusque oblōga habet folia: quin neque radicem amarā aut aromaticā, quēadmodum legitima nardus. Itaque abiectis foliis cauliculos radicésque seponito: ac siquidem ad vsum reponere volueris, tritos vino excipito, tandémque ex ijs concinnatos pastillos fictili vase nouo ac diligēter operculato reserua. Optima verò cēsetur, quæ recēs est & odorata, radicosa, plena minimēque fragilis. Iisdem quibus & Syriaca viribus pollet: sed & valentius vrinas ciet, & stomacho est accōmodatior. Iecoris inflāmationibus suffusisq; felle auxiliatur: itemq; ventriculi inflationibus cum absinthij decocto pota. Eodem planè modo valet & ad lienis, vesicæ renúmque vitia: itemq; ex vino ad venenatorum morsus. Cæterum additur etiam in malagmata, potiones & vnguenta calfacientia.

*caulis expers

A ἰῶνται. ποιοῦσι καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μυδήσεις τῶν βλεφάρων, σύφουσαι καὶ δασύνουσαι τὰς βλεφαρίδας, καθύγροις τε σώμασι διάπασμα. μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἀποτίθενται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν ἀγγείῳ καινῷ ἀκονίτῳ, λειοτριβηθεῖσαι σὺν οἴνῳ καὶ ἀναπλασθεῖσαι.

B

Περὶ Κελτικῆς Νάρδου. Κεφ. ζ'.

Ἡ δὲ Κελτικὴ Νάρδος, γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἄλπεσιν, ἐπιχωρίως ὠνομασμένη Ἀλιούγγια. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἰστρίᾳ. ἔστι δὲ θαμνίσκος μικρὸς σὺν ταῖς ῥίζαις εἰς δέσμας ἀναλαμβανόμενος χειροπληθεῖς· C ἔχει δὲ φύλλα ὑπομήκη, ὑπόξανθα, ἄνθος μήλινον. μόνων δὲ τῶν καυλῶν ἐστὶ καὶ τῶν ῥιζῶν ἡ χρῆσις καὶ ἡ εὐωδία. ὅθεν δεῖ πρὸ μιᾶς ἡμέρας καταρράναντας ὕδατι τὰς δέσμας, καὶ χωρίζοντας τὸ γεῶδες, τιθέναι ἐπ' ἐδάφους νοτεροῦ, προϋποκειμένου χαρτίου, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καθαί- D ρειν. οὕτω γὰρ συναποκαθαίρεται τὸ ἀχυρῶδες καὶ ἀλλότριον τὸ εὔχρηστον, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἰκμάδος εὐτονίαν. δολίζεται δὲ συναποτιλλομένης αὐτῇ πόας ἐμφεροῦς, ἣν διὰ τὸ περὶ τὴν ὀσμὴν βρωμῶδες, τράγον καλοῦσιν. εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις· ἄκαυλος γάρ ἐστιν ἡ πόα καὶ λευκοτέρα, E καὶ ἧττον ἐπιμήκη τὰ φύλλα ἔχει, οὐδὲ τὴν ῥίζαν πικρὰν ἢ ἀρωματίζουσαν ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀληθινῆς ἔχει. ἀποκρίνας οὖν τὰ καυλία καὶ τὰς ῥίζας, τὰ δὲ φύλλα ῥίψας, εἰ βούλει δὴ ἀποτίθεσθαι, ἀναλαμβάνων λεῖα οἴνῳ, καὶ τροχίσκους ἀναπλάσας, φύλαττε ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, πωμά- F ζων ἐπιμελῶς. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ πρόσφατος καὶ εὐώδης, πολύρριζος, οὐκ εὔθρυπτος, πλήρης. δύναται δὲ ὅσα καὶ ἡ Συριακή· διουρητικωτέρα τε καὶ εὐστομαχωτέρα. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς περὶ τὸ ἧπαρ φλεγμονάς, καὶ ἰκτερικούς, καὶ πνευματώσεις στομάχου, μετὰ ἀφεψήματος ἀψινθίου πινο- G μένη. ὁμοίως καὶ "σπλῆνα, καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν καὶ νεφρούς· καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλων δήγματα σὺν οἴνῳ. καὶ εἰς τὰ μαλάγματα μίγνυται "καὶ ποτίσματα, καὶ χρίσματα θερμαντικά.

Quidam, ἄλπεσιν

V. & Orib. ἐπιμήκη

V. οἴνῳ λείου

V. βαθύρριζος

V. addit πήχει

V. καὶ χρίσματα καὶ ποτίσματα θερ.

Περὶ Ὀρεινῆς Νάρδου. Κεφ. η'.

Ἡ δὲ Ὀρεινὴ νάρδος, καλουμένη δὲ ὑπό τινων καὶ θυλακῖτις καὶ νῆρις, γεννᾶται ἐν Κιλικίᾳ καὶ Συρίᾳ. φύλλα καὶ καυλοὺς ὅμοια ἠρυγγίῳ ἔχουσα, μικρότερα μὲν, οὐ μὴν τραχέα καὶ ἀκανθώδη. ῥίζαι δὲ ὕπεισι μέλαιναι, εὐώδεις, δύο ἢ καὶ πλείους, ὥσπερ ἀσφοδέλου, ἰσχνότεραι καὶ μικρότεραι πολλῷ. οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα πρὸς ὅσα καὶ ἡ Κελτικὴ νάρδος.

Gal. 8. simpl. legit πυρίτης.
V. μαλακώτερα.
V. hæc non agnoscit. Sūt qui pro τραχέα, παχέα legant.
Add. Orib. λευκότεραι.

Περὶ Ἀσάρου. Κεφ. θ'.

Ἄσαρον, οἱ δὲ, νάρδον ἀγρίαν καλοῦσι. φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, πυκνότερα δὲ πολλῷ καὶ στρογγυλότερα: ἄνθος μεταξὺ τῶν φύλλων πρὸς τῇ ῥίζῃ, κυανοῦν, ὑοσκυάμου κυτίνῳ ἐμφερὲς, ἐφ' ᾧ τὸ σπέρμα ἐοικὸς γιγάρτῳ. ῥίζαι δὲ ὕπεισι πολλαὶ, γονατώδεις, λεπταὶ, πλάγιαι, ὅμοιαι ἀγρώστει, ἰσχνότεραι μέν τοι πολλῷ καὶ εὐώδεις, θερμαίνουσαι καὶ δάκνουσαι λίαν τὴν γλῶσσαν. δύναμις δὲ αὐτῶν διουρητική, θερμαντικὴ καὶ ἐμετική, ἁρμόζουσα ὑδρωπικοῖς, ἰσχιαδικοῖς χρονίοις. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα. μετὰ μελικράτου ποθεῖσαι αἱ ῥίζαι πλῆθος < ϛ'. καθαίρουσιν ὡς ἑλλέβορος λευκός. μίγνυνται δὲ καὶ μύροις. φύεται ἐν ὑποσκίοις ὄρεσι, πλεῖστα δὲ ἐν Πόντῳ καὶ Φρυγίᾳ καὶ Ἰλλυρίδι, καὶ *Γουστίνῃ τῆς Ἰταλίας.

V. add. καὶ λίβανον.
Par. addit πόα εὐώδης στεφανωματική. Cat. pro πόα, habet, βοτάνη.
Quidam addit, ἢ ἀειστολοχία.
Par. μικρότερα.
Par. αὐθὴ
Parif. πορφυρᾶ, εὐώδη. Cat. πορφυρᾶ, λεπτὰ εὐώδη.
Par. ἐμφερῆ, ἐφ' οἷς
Addit alter codex, ἔχον καυλία γωνιοειδῆ, ὑπότραχέα, ἀραιὰ, sed neque Orib. neque Serapio ita legerunt.
Quidam, πολλαί
A. οὐρητική
Quidam addūt, καὶ φλεγμαντική.
Quidā add. βηχὶ al. ἰσχιάσι χρονίᾳ καὶ βηχί.
Quid. v. cod. ὁλκ. ϛοζ.
V. ad marginē, ἰλλυρίδος ἰουστίνῃ παρ' Ἰταλίᾳ. Goupylus ex v. quodam exemplari legit ὑεστίνοις τῆς Ἰταλίας.

Περὶ Φοῦ. Κεφ. ι'.

Φοῦ, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀγρίαν νάρδον καλοῦσι, γεννᾶται μὲν ἐν Πόντῳ, φύλλα δὲ ἐλαφοβοσκῳ ἢ ἱπποσελίνῳ παραπλήσια ἔχει, καυλὸν πηχυαῖον ἢ μείζω, λεῖον, τρυφερὸν, ἐμπόρφυρον, μεσόκοιλον, διειλημμένον γόνασιν, ἄνθη πρὸς τὰ τοῦ ναρκίσσου, μείζω δὲ καὶ τρυφερώτερα, καὶ ἐν τῷ ὑπολεύκῳ διαπόρφυρα. ῥίζα δὲ ἡ μὲν ἄνωτέρω, περὶ δακτύλου μικροῦ τὸ πάχος, πλάγια δὲ ἐπιρρίζια ἔχει, καθάπερ σχοῖνος ἢ μέλας ἑλλέβορος, ἀλλήλοις ἐπιπεπλεγμένα, ὑπόξανθα, εὐώδη, ναρδίζοντα τῇ ὀσμῇ, μετά τινος βάρους βρωμώδεις. δύναται δὲ θερμαίνειν, οὖρα κινεῖν, ξηρὰ ποτιζόμενον.

Quidam ἥττονα vel ἧττω V. μείζονα δὲ καὶ ἐν τῷ ὑπολεύκῳ διαπόρφυρα ἢ μελανώτερα.
Pal. αἰωτέρα
V. ὑπορρίζια

De Nardo Montana. Cap. VIII.

A Nardus montana, quæ à quibusdam thylacitis & neris appellatur, in Cilicia & Syria nascitur, folijs & caulibus eryngio similibus: sed minoribus, non tamen asperis & aculeatis. Radices subiacent nigræ, odoratæ, binæ plurésve ceu hastulæ regiæ, sed graciliores longéque minores. B Neque verò caulem neque fructum neque florem diu sustinet. Valet ad eadem omnia radix, ad quæ & Celtica Nardus.

De Asaro. Cap. IX.

Asarum aliqui syluestre Nardū appellant. Folia habet hederæ, sed densiora multò & rotūdiora: C florem inter folia iuxta radicem, cęruleum, hyoscyami cytinum referentē, in quo semen "acini nucleo simile. Radices subiacēt numerosæ, geniculatæ, tenues, obliquæ, gramini similes, longè tamen graciliores & odoratæ: quæ quidem linguam excalfaciunt valdéque mordent.

Pl. acinosum.

Calfaciendi vrinas vomitúmque D ciendi vi præditæ sunt: ideóque hydropicis & inueteratę Ischiadi prosunt, ac menses quoque proliciunt. Senis drachmis ex mulsa bibitæ radices veratri albi modo purgant. Miscentur & vnguentis. Prouenit autē asarum in "opacis montibus: plurimum verò in Ponto, E Phrygia, Illyrico & Vestino Italiæ agro.

vmbrosis

De Phu. Cap. X.

Phu, quod & ipsum aliqui syluestre nardum appellant, in Ponto nascitur, foliáque profert Elaphobosco aut Oleri atro similia: caulem cubitalem, aut etiam maiorem, læuem, mollem, purpurascentem, F in medio cauum, geniculis interceptū. Flores ad narcissinos proximè accedunt, sed & minores sunt & teneriores, & in albicante colore purpurei. Radix superiore quidem sui parte digiti parui crassitudinē fermè æquat, sed habet ex obliquo capillamenta iunci aut Veratri nigri G instar inuicem implicita, flauescentia, odorata, atque adeo odore nardum æmulātia, cum virosa quadam grauitate. Trita potui data calfaciendi, vrinásq; mouēdi vim habet.

Col. pullum vocat.

Eius verò decoctũ & idipsum præstare potest, & ad lateris dolorẽ est efficax, mensesq; cit, & antidotis inseritur. Adulteratur rusci radicibus admista: sed facile est illas dignoscere: sunt enim duræ & frangi contumaces, citra gratiam odoris vllam.

De Malabathro. Cap. XI.

MALABATHRUM nonnulli Nardi Indicæ folium esse arbitrantur, odoris quadam cognatione decepti. (Sunt enim multa odore nardo similia, veluti Phu, Asarum, Neris) Secus autem se res habet. Etenim peculiare genus est, quod in paludibus Indicis gignitur. Folium id est, quod lentis palustris modo aquæ innatat, nulla fultum radice. Idipsum collectum statim lino traijcitur, siccatúmque reconditur. Aiunt & aqua per æstiuos ardores exiccata cremiis fomitibúsve aridis terram peruri: atque id nisi fiat, non ampliùs renasci. Laudatur recens & in nigrore quodam albicans, minimè fragile, integrum, nares odore feriens, illiúsque suauitate diutius implens, nardo sapore simile, nullo salis gustu. Infirmum verò ac minutatim concisum quódque recepta vetustatis carie situm quasi redolet, vitiosum est. Easdem cum Nardo vires sortitur, sed illud efficaciùs omnia præstat: attamen malabathrum & vrinas ciendi maiore vi pollet, & stomacho conuenientius est. Oculorum inflammationibus in vino feruefactum tritúmque ac illitum apprimè confert. Subditur & linguæ ad commendandum oris halitum. Quin vestibus etiam vtiliter interponitur: eas siquidem & à tineis defendit, & odore non ineleganti tuetur.

& cariosum expirans halitum

De Caßia. Cap. XII.

CASSIÆ complura sunt genera, quæ circa feracem aromatum Arabiam gignuntur. Habet autem crassi corticis sarmẽtũ, foliaq; piperis. Delige fuluescentẽ, probè coloratá, corallij æmulá, pquàm angustá,

καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτῆς τὸ αὐτὸ δύναται ποιεῖν, καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον· ἔμμηνά τε ἄγει, καὶ ἀντιδότοις μίγνυται. δολοῦται δὲ ὀξυμυρσίνης "ῥίζαις παραμιγνυμένη· εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις αὐτῆς ἐστι· σκληραὶ γὰρ εἰσὶν αὗται καὶ δύσθραυστοι, δίχα εὐωδίας.

Al. ῥίζῃ παραμιγνύμενος.

Περὶ Μαλαβάθρου. Κεφ. ια'.

ΜΑΛΑΒΑΘΡΟΝ ἔνιοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τῆς Ἰνδικῆς νάρδου "φύλλον, πλανώμενοι " ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὀσμὴν ἐμφερείας." πολλὰ γάρ ἐστιν ὅμοια τῇ ὀσμῇ νάρδῳ, ὡς τὸ φοῦ, "ἄσαρον, νῆρις*. οὐκ "ἔχει δὲ οὕτως. ἴδιον γάρ ἐστι γένος φυόμενον ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς τέλμασι, φύλλον ὂν ἐπινηχόμενον τῷ ὕδατι, καθάπερ ἡ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακῆ, ῥίζαν οὐκ ἔχον. ὅπερ συλλέγοντες, εὐθέως διαπείρουσι λίνῳ, καὶ ξηράναντες ἀποτίθενται. φασὶ δὲ καὶ τῆς θερείας ἀναξηρανθέντος τοῦ ὕδατος, καίεσθαι φρυγανοῖς τὴν γῆν· μὴ γινομένου γὰρ τούτου μηκέτι φύεσθαι. ἔστι δὲ καλὸν τὸ πρόσφατον καὶ ὑπόλευκον ἐν τῷ "μελανίζειν, ἄθραυστόν τε καὶ ὁλόκληρον, πληκτικὸν τῇ ὀσμῇ, καὶ ἐπιδιαμένον τῇ εὐωδίᾳ, "ναρδίζον δὲ τῇ γεύσει, μὴ ἁλμυρίζον. τὸ δὲ ἀδρανὲς καὶ τὸ λεπτοκοπημένον, εὐρωτιῶσαν ἔχον τὴν ἀποφορὰν, φαῦλον. δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ νάρδῳ. ἐνεργέστερον δὲ ἐκείνη* πάντα ποιεῖ. διουρητικωτέρα μέν τι καὶ εὐστομαχωτέρα ἐστὶν ἡ τοῦ μαλαβάθρου δύναμις, καὶ πρὸς τὰς "ὀφθαλμικὰς φλεγμονὰς ἁρμόζει ἀναζεσθὲν ἐν οἴνῳ καὶ λεῖον ἐπιχριόμενον· ὑποτίθεται δὲ καὶ γλώσσῃ πρὸς εὐωδίαν στόματος, καὶ τοῖς ἱματίοις τίθεται. ἄβρωτα γὰρ καὶ εὐώδη ταῦτα τηρεῖ.

V. φύλλα
Al. πολλοῖς γάρ ἐστιν ὀσμὴ νάρδου, ὡς τοῦ φοῦ.
Lon. codex ἀσαρνῆρις al. ἀντὶ τοῦ, νῆρις, ἶρις.
Al. οὐκ ἔστι δὲ
Quidam μαλακίζειν τε ἄθραυστον καὶ ὁλόκ.
Al. νάρδου, aliàs, si Lacunæ credimus, ναρδίζον δὲ καὶ τῇ γεύσει μὴ
Al. ὀφθαλμίας καὶ φλεγμονὰς

Περὶ Κασσίας. Κεφ. ιβ'.

ΚΑΣΣΙΑΣ δέ ἐστι πλείονα εἴδη, περὶ τὴν ἀρωματοφόρον Ἀραβίαν "γεννώμενα. ἔχει δὲ ῥάβδον παχύφλοιον, φύλλα δὲ* ὡς πεπέρεως. ἐκλέγου δὲ τὴν ἔγκιρρον, εὔχρουν, κοραλλίζουσαν, στενὴν "λίαν,

V. & Ald. caren
Al. λείαν. & si Aetius

Fortè, τῶν συριγγίων

V. ποσῆς. & sic Aët.
Quid. cod. οἰνίζουσαν

Al. ἀεὶ

Parif. ζίγιρ

V. τέχνην

Par. βλάκτος al βάκτος Pl. habet lactam.
M. virgilius βάτος legēdū putat.
V. μωσυλητικός vel μυσυλιτικός.
Scholia in margine μούσυλον, ἤτοι τὸ ὑπὸ τῆς πόλεως μουσούλου
Marc. ἀφυσήμων
Ruill. ἀφήμων legit, hoc est, incelebris, ignobilis,
V. vnus εὐηδὴς
Fortè μωτώ, vt apud Gal. & Arrianum.
Antiq. δάρκα. al. δόρκα
V. τοῦ ἄλλου
Al. πρασίζουσαν quàm lectionem secutus est Serapio.

Al. πρᾳέως

V. omittit vsque ad, καὶ πρὸς

μακρὰν καὶ παχεῖαν, τοῖς συριγγίοις πλήρη, δηκτικὴν ἐν τῇ γεύσει, καὶ στύφουσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως, ἀρωματίζουσαν, οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. ἡ δὲ τοιαύτη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἄχυ καλεῖται. δαφνῖτις δὲ προσαγορεύεται ὑπὸ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐμπόρων. πρὸ δὲ ταύτης ἐστὶν ἡ μέλαινα καὶ ἐμπόρφυρος παχεῖα, γίζιρ καλουμένη, ῥοδίζουσα τῇ ὀσμῇ, μάλιστα πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν εὔθετος. δευτερεύει δὲ ἡ προειρημένη. τρίτη δέ ἐστιν ἡ καλουμένη βλαστὸς μοσυλῆτις. αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς, ὡς ἡ καλουμένη ἀσυφήμων, μέλαινα καὶ ἀηδὴς καὶ λεπτόφλοιος, ἢ καὶ φλοιορραγής· ὡς καὶ ἡ κιττὼ καὶ δάκαρ καλουμένη. Ἔστι δέ τις καὶ ψευδοκασσία ἀφάτως ἐμφερής, ἥτις ἐλέγχεται τῇ γεύσει, οὐκ οὖσα δριμεῖα, οὐδὲ ἀρωματώδης, προσεχόμενόν τε τὸν φλοιὸν ἔχει τῇ ἐντεριώνῃ. εὑρίσκεται δὲ καὶ πλατεῖα σύριγξ, ἁπαλή, κούφη, εὐερνής, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης. ἀποδοκίμαζε δὲ τὴν ὑπόλευκον καὶ ψωρώδη, τραγίζουσαν ἐν τῇ ὀσμῇ, καὶ τὴν μὴ ἔχουσαν δὲ τὴν σύριγγα παχεῖαν, ψωρώδη δὲ καὶ λεπτήν. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ οὐρητικήν, ξηραντικήν, στύφουσαν πραέως. ἁρμόζει δὲ εἰς τὰ πρὸς ὀξυδορκίαν ὀφθαλμικὰ καὶ μαλάγματα. φακούς τε αἴρει μετὰ μέλιτος καταχριομένη, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ πινομένη, καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς φλεγμονὰς πάσας ποθεῖσα καὶ πρὸς νεφρούς· εἰς ἐγκαθίσματά τε καὶ ὑποθυμιάματα γυναιξί, πρὸς εὐρυσμὸν μήτρας. διπλάσιον δὲ αὐτῆς μιγνύμενον τοῖς φαρμάκοις, εἰ μὴ παρείη κιννάμωμον, τὸ αὐτὸ δρᾷ· ἄγαν δέ ἐστι πολύχρηστος.

Περὶ Κινναμώμου. Κεφ. ιγ'.

Ald. μούσυλον
V. φέρειν
Al. ποσὴν
Ald. μουσυλῖτιν

ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΥ ἐστὶ πλείονα εἴδη, ὀνομαζόμενα ἐπιχωρίως. διαφέρει δὲ τὸ μόσυλον, διὰ τὸ σώζειν ποσῶς ἐμφέρειαν πρὸς τὴν Μοσυλῖτιν καλουμένην κασσίαν. καὶ τούτου τὸ πρόσφατον, τῇ χρόᾳ μέλαν, τεφρίζον,

A longam, crassam, [*] fistularum plenam, gustu mordacem & cum [*] multo feruore astringentem, aromaticam, odore vinoso. Talis ab indigenis achy nuncupatur: à mercatoribus verò Alexandrinis daphnitis cognominatur. Huic præfertur nigra, purpurascens simul & crassa, B quæ Gizir appellatur, tanquam rosarum odorem spirans, & ad vsum medicum maximè accommodata. Secundum locum tenet antedicta. Tertia verò censetur quæ mosyleticus blastus, hoc est, germen, nominatur. Reliquæ viles habentur, velut ea quæ Aphysemon dicitur, nigra, iniucunda & cortice tenui aut etiam rimoso, necnon & ea quę C Moto & Darca vocitatur. Est & quædam adulterina cassia, similitudine ineffabili: attamen gustu deprehenditur: quippe quæ neque sit acris, neque aromatica, adhærentémque medullæ corticem habeat. Reperitur & lata fistula, tenera, leuis, surculosa: quæ quidem illi alteri præstat. Reijce albican- D tem, scabram, quæq; hircinum virus oboleat, neque fistulam habeat crassam, sed tum scabram tum tenuem. Vim habet calfaciendi, vrinas mouendi, exiccandi & leniter astringendi. Conuenit ad ea medicamenta, quæ exacuendæ oculorum aciei gratia concinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit ex E melle illita, menstruáque ciet. Quin & à vipera demorsis pota auxiliatur. Confert & epota internis inflammationibus omnibus, renibúsque affectis. Prodest quoque fœminis tum insessu tum suffitu, ad vteri dilatationem. Si desit cinnamomum, huius duplum medicamentis admistum eadem quæ illud F præstat. Est denique ad multa perquàm vtilis.

fistulosam
vel aliquanto

De Cinnamomo. Cap. XIII.

CINNAMOMI plura sunt genera: gentilitijs regionum in quibus nascuntur designata nominibus. Excellit verò quod Mo- G sylum ex eo dicunt, quòd aliquantulam retineat similitudinem eius cassiæ quæ Mosylitis nuncupatur: prætereáque in eo ipso genere quod recens est, colore nigrum,

ex vinoso

ex vinoso in cinereum vergens, tenuibus virgultis, leue, nodis frequẽtibus præditum, perquàm odoratum. Ferè siquidem præstantissimũ ex odoris iucundi proprietate diiudicatur. Etenim in optimo & singulari reperitur odor rutæ aut cardamomo proximus. Præfertur & gustu acre ac mordacitatis particeps, necnon etiam cũ calfactione quadãtenus salsum, quodq; inter atterendũ nõ citò friatur, ac inter frãgendum etiã ex se puluisculũ emittit, læuiaq; interim habet internodia. Facturus periculũ sumito ab vna radice surculũ. siquidẽ facilis est huiuscemodi probatio. Enimuerò fragmenta miscellanea quædã sunt: atque adeò cùm primum fit experimentum, quæ præstantiora fuerint, dum halitu afflatúve suo odoratum implent, deterioris iudicium impediunt. Est & montanum crassum, pumilum, colore admodũ fuluescens. Itémque tertium à Mosylo, quod est nigrum & valdè odoratum, attamen fruticosum, nec ita multis interstinctum geniculis. Quartum verò album est, fungosum, aspectu tuberosum ac vile, fragile, grandíque radice cassiam redolente. Quintũ odore nares ferit, fuluescit, corticẽq; habet cassiæ ruffæ simillimũ: tangẽti verò solidũ animaduertitur, non valde neruosũ est, radiceq; crassa firmatur. In hoc genere quod thus, myrrhã, cassiã aut amomũ odoris suauitate imitatur, deterius est. Deligito candidũ, scabrũ rugosoq; cortice: at leue & quod circa radicẽ lignosũ est, tanquã inutile repudiato. Est & aliud quiddam simile, quod adulterinũ cinnamomũ cognominatur, vile, odoris inualidi, viribúsque defectũ. Appellatur & quiddã zingiber, quod habet aliquã cũ cinnamomo cognationẽ, cũ tamẽ sit xylocinnamomũ. Est verò lignosũ cinnamomũ virgultis lõgis robustísque præditum, sed odore longè cinnamomo inferioribus. Sunt & qui xylocinnamomum genere ipso à cinnamomo differre dicant, quasi alterius sit naturę. Porrò cinnamomũ omne vim habet calfaciendi, vrinas ciẽdi, emolliẽdi atque cõcoquendi. Menstrua quoque ac fœtus pellit cũ myrrha, tum epotum, tũ & appositum. Contra bestias quæ virus eiaculãtur, venenáque conuenit.

tertium iuxta atque quod Mosylum dicitur, nigrum & valde odoratum sed frutic.

Pl. radici proximum.

A ἐν τῷ οἰνώδει, λεπτὸν δὲ τοῖς ῥαβδίοις καὶ λεῖον, ὄζοις συνεχέσι κεχρημένον, σφόδρα εὐῶδες. σχεδὸν γὰρ ἡ τοῦ ἀρίστου κρίσις ἐστὶ περὶ τὴν ἐν τῇ εὐωδίᾳ ἰδιότητα. εὑρίσκεται γὰρ μετὰ τοῦ ἀρίστου καὶ ἰδιάζοντος ἡ ὀσμὴ πηγανίζουσα, ἢ καρδαμώμῳ ἐμφερής. ἔτι καὶ δριμὺ καὶ δηκτικὸν τῇ γεύσει, καὶ ὑφαλμυρίζον μετὰ θερμασίας, ἔν τε τῇ τρίψει μὴ ταχέως δαπανώμενον, καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χνοῶδες, καὶ λεῖον ἔχον τὸ μεταξὺ τῶν ὄζων. δοκίμαζε δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης λαμβάνων τὸν θαλλόν. εὐχερὴς γὰρ ἡ τοιαύτη δοκιμασία. τὰ γὰρ θραύσματα, μίγματα τυγχάνει, καὶ κατὰ τὴν πρώτην δοκιμασίαν τὰ κρείττονα προεμπνέοντα καὶ πληροῦντα τὴν ὄσφρησιν, ἐμποδίζει τὴν τοῦ ἥττονος ἐπίκρισιν. ἔστι δὲ καὶ ὀρεινόν, παχύ, κολοβόν, σφόδρα ὑπόκιρρον τὴν χρόαν. καὶ τρίτον παρὰ τὸ μόσυλον, μέλαν καὶ λίαν εὐῶδες· εὐερνῶδες δὲ καὶ οὐ πολυγόνατον. τέταρτον, λευκόν, χαῦνον, ὀγκῶδες ἰδέσθαι καὶ εὐτελές, εὔθραυστόν τε καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν κασσίζουσαν. πέμπτον, τῇ ὀσμῇ πληκτικόν, ὑπόκιρρον δὲ καὶ προσεμφερὲς κασσίᾳ πυρρᾷ. πρὸς τὴν ἁφὴν δὲ στερεόν, οὐ πάνυ ἰνῶδες, παχύρριζον. τούτων δὲ τὸ πνέον λιβανωτοῦ ἢ μυρσίνης ἢ κασσίας ἢ ἀμώμου εὐωδίας, ἧττόν ἐστιν. ἀπολέγου δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ ψωρῶδες, καὶ τὸ ῥυσσόκαρφον καὶ λεῖον. καὶ τὸ ξυλῶδες δὲ κατὰ τὴν ῥίζαν ὡς ἀχρεῖον παραιτοῦ. Ἔστι δέ τι καὶ ἄλλο ὅμοιον τὸ καλούμενον ψευδοκιννάμωμον, εὐτελές, οὐκ εὔτονον τῇ ὀσμῇ, ἐκλελυμένον δὲ καὶ τῇ δυνάμει. καλεῖται δὲ καὶ ζιγγίβερ ξυλοκιννάμωμον ὄν, ἔχον δέ τινα ἐμφέρειαν κινναμώμῳ. ἔστι δὲ ξυλῶδες κιννάμωμον, ἔχον ῥάβδους μακρὰς καὶ ῥωμαλέας, καὶ τὴν εὐωδίαν πολὺ καταδεεστέρας. λέγεται δὲ ὑπ' ἐνίων καὶ κατὰ γένος διαφέρειν τοῦ κινναμώμου τὸ ξυλοκιννάμωμον, ἑτέρας ὂν φύσεως. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶν κιννάμωμον θερμαντικήν, οὐρητικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα πινόμενον

Al. ἐν τῷ οἴνῳ

Par. κράσις

V. ἰδίστου

Ex veteri interprete καρδάμῳ legendum putat Marc. Virgilius.

Ald. μούσυλον.

Ald. ὡς ἀχρεῖον παραιτοῦ κασσίζον. Alter codex manusc. πέμπτον τὴν ὀσμὴν ὑπόκιρρον καὶ προσεμφερῆ τὸ φλοιὸν κασσίᾳ πυρρᾷ.

Al. στερεὸν οὐ πάνυ, ἰνῶδες Ant. οἰνῶδες Marc. εὐῶδες

Quidam σμύρνης & tolerabilius, ut inferius.

Lacuna addit τὸ μὲν λ.

Ald. & V. μικρὰς

καὶ προστιθέμενον μετὰ σμύρνης, καὶ ἰοβόλοις θηρίοις "καὶ θανασίμοις ἁρμόζει· καὶ τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα ἀποκαθαίρει, θερμαίνει τε καὶ λεπτύνει, καὶ ἐστι διουρητικόν, φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει μετὰ μέλιτος ἐπιχρισθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας, "καὶ καταῤῥοῦς, ὕδρωπας, νεφρίτιδας, δυσουρίας. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πολυτελέσι μύροις· καὶ καθόλου ἐστὶ πολύχρηστον. ἀποτίθεται δὲ εἰς διαμονὴν λεῖον οἴνῳ ἀναλαμβανόμενον, καὶ ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ".

Non habetur καὶ in Ald.

Deest καὶ in Ald.

Addit Ald. quæ Crateuæ tribuũtur. ἔστι δέ τι λεγόμενον κινναμώμον, ὃ ἔνιοι ψευδοκιννάμωμον καλοῦσιν. εὐερνὲς σφόδρα καὶ παχυραβδότερον. κατὰ πολλὰ μέντοιγε ἐλαττούμενον κινναμώμου κατά τε ὀσμὴν καὶ γεῦσιν al. καὶ παχὺ ῥαβδιωτερον. καὶ πολὺ μέντοι ἔλαττόν ἐστι τοῦ κινναμώμου, κατά τε ὀσμὴν καὶ κατὰ γεῦσιν. Id est, Est & cinnamomũ quoddã, quod nonnulli pseudocinnamomum appellant, fruticosum valdè virgultísque crassioribus, at tum odore tũ etiã sapore cinnamomo longè inferius.

Περὶ Ἀμώμου. Κεφ. ιδ'.

ΑΜΩΜΟΝ ἐστι θαμνίσκος οἱονεὶ βότρυς, ἐκ ξύλου αὐτεμπεπλεγμένος ἑαυτῷ. ἔχει δέ τι καὶ ἄνθος "μικρόν, ὡς λευκοΐου, φύλλα δὲ βρυωνίᾳ ὅμοια. κάλλιστον δέ ἐστι τὸ "Ἀρμένιον, χρυσίζον" τῇ χρόᾳ, ἔχον τε τὸ ξύλον ὑπόκιρρον, εὐῶδες ἱκανῶς. τὸ δὲ Μηδικὸν διὰ τὸ ἐν πεδίοις καὶ ἐν ἐφύδροις τόποις φύεσθαι, ἀδυνατώτερον. ἔστι δὲ μέγα καὶ ὑπόχλωρον, καὶ πρὸς τὴν ἁφὴν ἁπαλόν, καὶ ἰνῶδες τοῖς ξύλοις, "ὀριγανίζον τῇ ὀσμῇ. τὸ δὲ Ποντικὸν "ὑπόκιρρον, οὐ μακρόν, οὐδὲ δύσθραυστον, βοτρυῶδες, πλήρες καρποῦ, καὶ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ "λευκὸν ἢ ὑπέρυθρον, οὐ πεπιλημένον ἢ "συμπεπλεγμένον, λελυμένον δὲ καὶ διακεχυμένον, σπέρματος πλῆρες, ὅμοιον βοτρυδίοις, βαρύ, σφόδρα εὐῶδες, δίχα εὐρῶτος, καὶ "δριμύ, δάκνον τὴν γεῦσιν, ἁπλοῦν τὴν χρόαν καὶ "οὐ ποικίλον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, στυπτικήν, ξηραντικήν, ὑπνοποιόν, ἀνώδυνον τῷ μετώπῳ καταπλασσόμενον. φλεγμονάς τε καὶ μελικηρίδας "πεπαίνει καὶ "διαφορεῖ· σκορπιοπλήκτους τε μετὰ ὠκίμου καταπλασθὲν ὠφελεῖ· ποδαγρικοῖς συμβάλλεται, καὶ ὠφελεῖ καὶ παρηγορεῖ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ τὰς ἐν σπλάγχνοις σὺν σταφίδι. πρὸς δὲ τὰ γυναικεῖα "καὶ ἐν προσθέτοις. καὶ ἐν ἐγκαθίσμασι χρήσιμον, τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ ἁρμόζει ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς, ποδαγρικοῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις,

Quidam λευκὸν alius, μακρὸν, Florent. οὐ μακρὸν V. τὴν χρόαν Vulg. πηγανίζον S. add. ὑπόχλωρον Marc. λεπτὸν Sãbucus add. ὡς

Aetius δριμύτατον τὴν γεῦσιν al. δάκνον τῇ γεύσει. Pal. μὴ ποικ.

Desunt hæc in Ald.

Desiderãtur hæc in Ald.

Quæ pupillis caliginem offundunt discutit, calfacit simul & attenuat. Illitum ex melle, lentigines& maculas à Solis ardore contractas exterit. Facit & ad tusses, defluxiones, hydropem, renũ vitia, vrinæq; difficultatem. Quin & vnguentis pretiosis admiscetur : ac in vniuersum ad multa est vtile. Quò diutiùs eduret, tritum vino excipitur, in vmbra siccatur, atque ita reconditur.

De Amomo. Cap. XIIII.

AMOMVM pusillus est frutex, in vuæ modum suopte ligno in seipsum conuolutus. Florem habet paruum ceu violæ albæ, folia verò vitis albæ similia. Præstantissimum censetur Armeniacum, colore aureolum, ligno fuluescente, valde odoratum. Medicum quoniam in planis aquosísque locis prouenit, infirmius existit. Est autem magnum & subviride, tactu molle, virgultis ligneis venosis, odore origani. Ponticum fuluescit, nec longum nec ægrè fragile: racemosum verò est, fructu plenum & odore nares feriens. Deligito recens & candidum aut subrubrum : non compactum aut cohærens, sed laxum atque diffusum, semine refertum acinis simili, ponderosum, valde odoratum, minimè mucidum sitúve obsitum, acre linguámque mordicans, simplici minimé que vario colore. Vim habet excalfaciendi, astringendi & exiccandi. Somnificum est dolorémque sedat, fronti illitum. Inflammationes ac meliceridas maturat & discutit. A scorpione ictos ex ocimo illitum iuuat. Podagricis confert. Et iuuat & lenit etiam oculorum inflammationes, itémque viscerum ex vua passa. Ad muliebria vitia tum pessorum appositu, tum & insessionibus vtile. Eiusdem decoctũ epotum ex hepate, renúmque vitio laborantibus & podagricis apprimè conuenit. Inseritur & antidotis,

non cariosum

vnguentísque pretiosissimis. Sunt qui Amomum herba simili, quæ Amomis dicitur, adulterent: sed quæ & inodora fit & fructu careat. Nascitur ea in Armenia, floremq; profert origani. Porrò in huiuscemodi simplicium medicamentorum probationibus fragméta fugiéda sunt: eligenda verò quæ ab vna radice suos habeant integros surculos.

De Costo. Cap. XV.

COSTVS præcellit Arabicus, candidus & leuis, eximio suauíque odore præditus. Secundum locum obtinet Indus, crassus, leuis ac niger ceu ferula. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, odore feriens. Præstantissimus censetur recens, candicans, omnino plenus, densus, aridus, à teredinibus non erosus, minimè virosus, sapore mordaci ac feruido. Vim habet excalfaciendi, vrinas ciendi, menstruáque ducendi. Vteri vitiis & apposítu & tum humido tum etiam sicco fotu opitulatur. A vipera demorsis succurrit semunciæ pondere potus: itémque pectoris affectibus, conuulsis, inflationibúsque ex vino & absinthio. Venerem ex mulso stimulat. Quin & latum lumbricum ex aqua pellit. Contra febriles rigores ante accessionum initia, necnō etiam paralysim ex oleo perunctione prodest. Ex aqua aut melle itidem illitus discolorem à Sole cutem emendat. Additur quoque in malagmata & antidota. Cæterùm nōnulli admistis helenij Commageni validissimis radicibus ipsum adulterant. Sed facilè deprehenditur dolus: siquidem neque gustu feruet helenium, neque iucundum odorem, potentem sensúmque ferientem expirat.

De Iunco odorato. Cap. XVI.

IVNCVS odoratus alius in Africa, alius in Arabia nascitur: rursúmque alius in ea parte Arabiæ quæ Nabatæa dicitur. Et hic quidem omnium est laudatissimus. Secundum locum sibi vendicat Arabicus, quem nonnulli Babylonium, alij Teuchitim cognominant. Afer verò inutilis censetur.

A καὶ τοῖς πολυτελεστάτοις τῶν μύρων. "δολίζουσι δέ τινες τὸ ἄμωμον τῇ λεγομένῃ ἀμωμίδι, ἐμφερεῖ οὔσῃ τῷ ἀμώμῳ, ἀνόσμῳ μέντοι καὶ ἀκάρπῳ, γεννωμένῃ δὲ ἐν Ἀρμενίᾳ, ἄνθος ἐχούσῃ ἐμφερὲς ὀριγάνῳ. δεῖ δὲ ἐν ταῖς τῶν τοιούτων δοκιμασίαις τὰ θραύσματα ἐκφεύγειν. ἐκλέ-
B γου δὲ τὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης "ἔχοντα κλάδους τελείους.

Περὶ Κόστου. Κεφ. ιε΄.

ΚΟΣΤΟΥ διαφέρει ὁ Ἀραβικός, λευκὸς ὢν καὶ κοῦφος, πλείστην ἔχων καὶ ἡδεῖαν τὴν ὀσμήν. δευτερεύει δὲ ὁ Ἰνδικός, ἁδρὸς ὢν" καὶ κοῦφος καὶ μέ-
C λας ὡς νάρθηξ. τρίτος δέ ἐστιν ὁ Συριακός, βαρύς, τὴν χρόαν πυξώδης, πληκτικός" τῇ ὀσμῇ. ἄριστος δέ ἐστιν ὁ πρόσφατος, λευκός, πλήρης δι' ὅλου," πυκνός, ξηρός, ἀτερηδόνιστος, ἄβρωμος, γεῦσιν δηκτικός, καὶ πυρώδης. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, διουρητικήν, ἐμμήνων ἀγωγόν, καὶ
D τῶν περὶ ὑστέραν παθῶν ἀρωγόν, ἐν περιθέμασι καὶ καταντλήμασι" καὶ πυριάσεσι. πινόμενος δὲ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ" οὐγκιῶν β΄. πλῆθος, καὶ" πρὸς θώρακος πόνους καὶ σπάσματα, καὶ πνευματώσεις μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἀφροδίσια δὲ παρορμᾷ μετ' οἰνομέλιτος. ἄγει δὲ καὶ ἕλ-
E μινθα πλατεῖαν μεθ' ὕδατος, σύγχρισμά τε ῥιγοῦσι μετ' ἐλαίου πρὸ τῆς ἐπισημασίας, καὶ παραλυτικοῖς. καθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος" ἢ μέλιτος. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. μιγνύουσι δ' ἔνιοι τὰς ῥωμαλεωτάτας τοῦ κομμαγηνοῦ
F ἑλενίου ῥίζας, δολοῦντες αὐτόν. εὐχερὴς δὲ ἡ διάγνωσις. οὔτε γὰρ πυροῖ τὴν γεῦσιν τὸ ἑλένιον, οὔτε τὴν εὐωδίαν εὔτονον καὶ πληκτικὴν" παρέχει.

Περὶ Σχοίνου. Κεφ. ιϛ΄.

ΣΧΟΙΝΟΣ, ἡ μέν τις γίνεται ἐν Λιβύῃ· ἡ δέ, ἐν Ἀραβίᾳ· ἑτέρα δὲ ἐν
G τῇ" Ἀβαταίᾳ λεγομένῃ· ἥτις ἐστὶ κρατίστη. δευτερεύει δὲ ἡ Ἀραβική, ἣν ἔνιοι Βαβυλώνιον καλοῦσιν· οἱ δέ, Τευχῖτιν. ἡ δὲ Λιβυκὴ ἄχρηστος.

Hæc ad marginē habent codices nonnulli, vt alius esse videantur.

Gal. νεύοντα τοὺς ἰδίους κλάδους. al. ἔχοντα τοὺς ἰδίους κλάδους.

V. caret hac voce. al. καὶ μέλας καὶ κοῦφος ὡς νάρθηξ

Epitome Diosc. ad verbū addit: ὅντινες ζεδυὰρ καλοῦσι: sed scholium esse suspicor.

V. πικρός

Videtur legisse Ruellius θυμιάμασι

Desiderantur in Ald. At Cornarius οὐγγίας ἡμίσεως legit.

Al. ἐμπνευματώσεις

Marc. legit καὶ Serapionis fortè autoritate duct⁹.

V. quidam addit ἔχει καί τι φυσώδες.

V.C. ἀβατίλη fortè ναβαταία

ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἔμπυῤῥον, πολυανθῆ, σχιζομένην δὲ ἐμπόρφυρον καὶ λεπτὴν, καὶ ῥοδίζουσαν τῇ εὐωδίᾳ, ἐπειδὰν διατρίβηται ταῖς χερσὶ, καὶ δάκνουσαν τὴν γλῶσσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως. χρῆσις δὲ τοῦ ἄνθους καὶ τῶν καλάμων καὶ τῆς ῥίζης. Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικὴν, ἐμμηνίων ἀγωγὸν, πνευμάτων διαλυτικὴν, κεφαλῆς καρηβαρικὴν, ὑποστύφουσαν μετρίως, ἔτι δὲ θρυπτικὴν, πεπτικὴν, καὶ ἀναστομωτικήν. τὸ μὲν οὖν ἄνθος αὐτῆς ποτίσμασι χρήσιμον πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ πόνους στομάχου, πνεύμονος, ἥπατος, νεφρῶν. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἡ δὲ ῥίζα στυπτικωτέρα. διὸ καὶ τοῖς ἀσώδεσι στομάχοις δίδοται, ὑδρωπιῶσί τε καὶ σπάσμασι < α ὁλκῇ μετὰ ἴσου πεπέρεως πρὸς ἡμέρας τινάς. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῆς, ταῖς περὶ μήτραν φλεγμοναῖς εἰς ἐγκάθισμα ἁρμόδιον.

Par. σχιζομένην καὶ ἐμπ. Ald. & V. λευκὴν. V. τρίβηται. Flor. καρωτικὴν. Leonic. μαλακτικὴν καὶ ὑπαλλακτικὴν. Quidã θρεπτικὴν. οὖν delet Sab. V.C. legit τὸ δὲ καλούμενον ἄνθος αἱμοπτοϊκοῖς ποτίσμασι. Ald. & V. εἰς ἀντιδότους. Quidã δυσώδεσι. In Par. pondus deest. Al. ἀπόβρεγμα, dilutum.

Deligito recentem, summè ruffum, flore copioso: quiq; dũ scinditur finditúrve purpurascat, tenuem, quíque dum manibus confricatur, suauem rosæ odorem emittat, multóque cũ feruore linguã mordeat. Vsus est floris culmorum & radicis. Vim habet vrinas mensésque ciendi. Inflationes discutit, caput aggrauat, leuiter ac modicè astringit: itémque calculum comminuit, concoquit, vasorúmque oscula aperit. Flos eius in potiones adhibitus vtilis ad sanguinis reiectiones & oris ventriculi, pulmonis, iecoris & renum affectus. Additur & in antidota. Radix est magis astrictoria: ideóque ad stomachi fastidia exhibetur: itémque hydropicis & conuulsis ad drachmam vnam cum pari piperis pondere per dies aliquot. Eius verò decoctum vuluę inflammationibus insessione conuenientissimum.

Pl. rubentibus fragmentis

Περὶ Καλάμου. Κεφ. ιζ'.

ΚΑΛΑΜΟΣ ἀρωματικὸς φύεται μὲν ἐν Ἰνδίᾳ. ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστος ὁ κιῤῥὸς, πυκνογόνατος, καὶ εἰς πολλοὺς σκινδαλμοὺς θραυόμενος, γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα, ὑπόλευκος, ἐν δὲ τῇ διαμασήσει γλίσχρος, στυπτικὸς, ὑπόδριμυς. δύναται δὲ οὖρα κινεῖν ποθείς. ὅθεν ἁρμόζει μετὰ ἀγρώστεως ἢ σελίνου σπέρματος ἀφεψηθεὶς καὶ ποθεὶς, ὑδρωπικοῖς, νεφριτικοῖς, στραγγουριῶσι, ῥήγμασιν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα πινόμενος καὶ προστιθέμενος, βῆχάς τε ἰᾶται ὑποθυμιώμενος καθ' ἑαυτὸν, καὶ σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, τοῦ καπνοῦ διὰ σύριγγος ἑλκομένου τῷ στόματι. ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκαθίσματα γυναικεῖα, καὶ ἐγκλύσματα. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι, καὶ θυμιάμασι πρὸς εὐωδίαν.

Πικρὸς addit Oribas. Pal. ἀφέψεται. V. carent.

De Calamo odorato. Cap. XVII.

CALAMVS aromaticus in India nascitur. Est verò probatissimus in eo genere fuluus, crebris distinctus geniculis seu internodijs, quíque confractus in assulas multas dissilit, plenam habens araneorum fistulam, subalbidus, in commanducando lentus viscidúsve, astringens & subacris. Potus ad vrinam ciendam valet. Quare cum gramine aut apij semine decoctus & potus conuenit hydropicis, renum vitio laborantibus, iisque quibus substillum est lotium, & ruptis. Menses quoque & potu & apposítu trahit. Tussi suffitu medetur tum per se, tum etiam cum resina terebinthina, ore nimirum hausto per fistulam fumo. Decoquitur & ad muliebres insessus, nec non & infusiones. Miscetur denique malagmatis atque suffitibus ad conciliandam odoris gratiam.

l. assulose frangitur

Περὶ Βαλσάμου. Κεφ. ιη'.

ΒΑΛΣΑΜΟΝ τὸ μὲν δένδρον κατὰ μέγεθος λυκίου ἢ πυρακάνθης βλέπεται, φύλλα ἔχον ὅμοια πηγάνῳ λευκότερα δὲ πολλῷ καὶ ἀειθαλέστερα, γεννώμενον ἐν μόνῃ Ἰουδαίᾳ, κατά

Al. addunt ἢ λυκίου, alius λευκοΐτίας legit.

De Balsamo. Cap. XVIII.

BALSAMVM arbor lycij seu pyxacanthæ magnitudine conspicitur, foliáque habet rutæ proxima, sed candidiora multò & perpetuò magis virẽtia. In vnius Iudææ certa

quadam cõualle, & Ægypto, nascitur, differens ipsum à seipso, scabritia, proceritate & gracilitate. Quod igitur in frutice tenue & capillaceũ est, theristõ quasi demessile dicitur: quoniã fortassis ob gracilitatẽ facilè demetatur. Quod verò opobalsamum dicitur, æstiuis sub ortu Canis ardoribus excipitur incisa ferreis vnguibus arbore. Sed tã paucũ extillat, vt quotannis vix plures quàm seni septenìve cõgij colligãtur, inibiq; pondus argento duplo repẽditur. Est autẽ bonus succus qui recẽs est, validi odoris, sincerus, nõ subacidus, dilui facilis, læuis, astringens, & linguã modicè mordens. Sed variè vitiatur. Sunt enim qui ipsi olea vnguentàve admisceãt, quale terebinthinum est, cyprinum, lentiscinum, susinum seu liliaceum, balaninum ac metopium: itémque mel & ceratum myrtinum aut cyprinum valdè liquidum. Huiusmodi verò maleficium facilè deprehenditur. Siquidem sincerus laneæ vesti instillatus, si deinde eluatur, neque maculam facit, neque notam vllam relinquit: at vitiatus inhæ rescit. Rursúmque purus lacti instillatus idipsum coagulat, id quod adulteratus non efficit. Quin & sincerus lacti aut aquæ infusus celeriter diffunditur, atque lactescit: at adulteratus olei modo innatat, in orbem circumagens aut diffundens sese stellæ in modum. Attamen sincerus etiam vetustate crassescens, seipso deterior euadit. Porrò hallucinantur qui sincerum hunc existimant aquę instillatum priùs ad ima sidere fundúmque petere, ac postea tanquam qui facilè diffundatur & diffluat sursũ remeare. Lignũ verò quod xylobalsamũ vocant, probatur recens, sarmento tenui, ruffum, odoratum, quadantenus opobalsamum spirans. E fructus genere (nã & huius necessarius est vsus) eligito flauum, plenum, grandem, ponderosum, gustu mordentẽ & feruentẽ in ore, modicè opobalsamũ redolẽtem. Asportatur à Petra oppido semen hyperico simile, quo fructus hic adulteratur: sed ex eo dignosces quòd maius illud sit, inane, ignauũ, sapore piperis. Efficacissima liquori vis inest, vt qui q̃ maximè calfaciat.

A τινα αὐλῶνα, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, διαφέρον αὐτὸ ἑαυτοῦ τραχύτητι καὶ μήκει καὶ ἰσχνότητι. λέγεται γοῦν τὸ δὲ λεπτὸν καὶ τριχῶδες τοῦ θάμνου θεριστόν· ἴσως διὰ τὸ εὐχερῶς θερίζεσθαι ἰσχνὸν ὄν. τὸ δὲ ὀποβάλσαμον λεγόμενον ὀπίζεται ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἐντεμνομένου σιδηρέοις ὄνυξι τοῦ
B δένδρου. ῥεῖ δὲ ὀλίγον, ὡς καθ' ἕκαστον ἔτος μὴ πλεῖον ἢ ἓξ ἢ ἑπτὰ χόας συναθροίζεσθαι. πωλεῖται δὲ ἐν τῷ τόπῳ σταθμὸς αὐτοῦ πρὸς διπλοῦν ἀργύριον. ἔστι δὲ ὀπὸς καλὸς ὁ πρόσφατος, τῇ ὀσμῇ εὔτονος καὶ εἰλικρινής, καὶ μὴ παροξίζων, εὐδιάχυτος, λεῖος, στύφων καὶ δάκνων μετρίως τὴν
C γλῶσσαν. δολοῦται δὲ ποικίλως· οἱ μὲν γὰρ χρίσματα μίσγουσιν αὐτῷ, ὡς τὸ τερεβίνθινον, κύπρινον, σχίνινον, σούσινον, βαλάνινον, μετώπιον, μέλι, κηρωτὴν, μυρσίνην ἢ κυπρίνην ὑγρὰν λίαν. ἐλέγχεται δὲ εὐχερῶς ὁ τοιοῦτος· ἐπισταχεὶς γὰρ ὁ ἀκέραιος εἰς ἐρεοῦν ὕφος, καὶ ἐκπλυθεὶς, κηλῖ-
D δα οὐ ποιεῖ οὐδὲ σπίλον. ὁ δὲ δεδολωμένος προσμένει. καὶ γάλακτι δὲ ἐπισταχεὶς πήγνυσι τοῦτο ὅπερ δεδολωμένος οὐ δρᾷ. ἔτι ὁ ἀκέραιος ἐπιχυθεὶς γάλακτι ἢ ὕδατι χεῖται ταχέως καὶ γαλακτοῦται. ὁ δὲ δεδολωμένος ἐπιπλεῖ καθάπερ ἔλαιον, συστρεφόμενος ἢ διαχεόμενος ἀστεροειδῶς,
E τῷ μέντοι χρόνῳ καὶ ὁ ἀκέραιος παχυνόμενος, ἑαυτοῦ χείρων γίνεται. πλανῶνται δὲ οἱ νομίζοντες τοῦτον ἀκέραιον ἐπισταχθέντα ὕδατι χωρεῖν εἰς βάθος πρῶτον. εἶτα ἀναπλεῖν εὐδιάχυτον. Τὸ δὲ ξύλον ὃ καλεῖται ξυλοβάλσαμον, δόκιμον ἐστὶ τὸ πρόσφατον καὶ λεπτόκαρφον, καὶ πυρρὸν εὐῶδες, βραχὺ πνέον ὀποβαλσάμου. τοῦ
F δὲ καρποῦ, (καὶ γὰρ τούτου ἡ χρῆσις ἀναγκαία) ἐκλέγου τὸν ξανθὸν, πλήρη, μέγαν, βαρὺν, δάκνοντα τὴν γεῦσιν καὶ πυροῦντα. μετρίως ὑποπνέοντα τοῦ ὀποβαλσάμου. φέρεται δέ τι ἀπὸ τῆς Πέτρας, ᾧ δολίζουσι τὸν καρπὸν, σπέρμα ὑπερικῷ ὅμοιον. ὅπερ γνώσῃ ἐκ τοῦ μείζόν
G τε εἶναι καὶ κενὸν καὶ ἀδύναμον, πεπερίζον τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐνεργεστάτην ὁ ὀπὸς, θερμαντικώτατος ὤν,

Pl. eutheristum

V. χρόνου

Non habetur in vet. exempl.

V. καὶ παροξίζων

Par. χρίσματι μίσγουσιν αὐτὸ

Ald. ἐμπλυθεὶς V. ἐκπληθεὶς

Al. χεῖται καὶ ταχέως γαλ.

V. καὶ

V. τὸν ἀκέραιον

Lacuna addit ἀθρόως confertim

V. ἀδιάχυτον al. διάχυτον

In alt. veteri codice obseruauit Goupylus hoc esse capitis alterius initium, cuius esset inscriptio περὶ ξυλοβαλσάμου.

V. καλούμενον.

Ald. τραχὺ, post quam vocem aliquid desiderari videtur. Vt enim in vetustissi. codicibus ita & in Ald. vacat hoc loco trium literarum spacium.

Al. τῇ γεύσει

Par. μείζόν τι

σμήχων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰς περὶ μήτραν ψύξεις ἰώμενος, περιστελλόμενος μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ δεύτερα, καὶ ἔμβρυα, καὶ ῥίγη συγχρισθεὶς λύει. καθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ πεπτικὸς καὶ οὐρητικὸς πινόμενος, δυσπνοοῦσιν ἁρμόζων, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι μετὰ γάλακτος, καὶ θηριοδήκτοις. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις, καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. καὶ καθόλου δραστικωτάτην ἔχει τὴν δύναμιν ὁ ὀπὸς τοῦ βαλσάμου. δευτέραν δὲ ὁ καρπός, ἐλαχίστην δὲ τὸ ξύλον. ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος ἁρμόζει πλευριτικοῖς, περιπνευμονικοῖς, βήσσουσιν, ἰσχιαδικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ὀρθοπνοικοῖς, στροφουμένοις, δυσουροῦσι, θηριοδήκτοις, καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα δὲ ὑποθυμιάματα εὐθετεῖ, καὶ εἰς ἐγκαθίσματα ἀφεψόμενος ἀνασομοῖ τὴν μήτραν, καὶ ἐπισπᾶται ὑγρασίαν. Τὸ δὲ ξύλον τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τῷ καρπῷ, ἥσσονα μέντοι. βοηθεῖ δὲ ἀφεψηθὲν ὕδατι καὶ πινόμενον, ἀπεψίαις, στρόφοις, θηριοδήκτοις, σπωμένοις, οὖρά τε ἄγει, καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα μετὰ ἴριδος ἁρμόζει ξηρᾶς· ἀνάγει δὲ καὶ λεπίδας. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ τῶν μύρων στύμματα.

V. σμήχον — Deest in Ald. & Palat. — Vet. λιπαρὰ — Al. δευτέρας — Deest in Ald. — V. ἀνασομοῦ — V. ἐπισπώμενος — Par. πήγνυται

A Quæ pupillis tenebras offundunt exterget: itémque vuluę perfrictionibus medetur, cum cerato rosaceo appositus. Menses quoque, secundas & fœtus extrahit: rigores illitu soluit, sordidáque vlcera expurgat. Quin & potus concoctionem iuuat, vrinásque ciet: ægrè spirantibus conuenit, necnon & iis qui aconi- B tum hauserunt, si cum lacte exhibeatur, itémque à vipera demorsis. Miscetur & acopis, malagmatis & antidotis. Ac in vniuersum efficacissimã vim habet balsami liquor, proximam huic fructus, minimam verò lignum. Fructus potui datus conuenit pleuriticis, peripneumonicis, tussientibus, ischiadicis, comi- C tialibus, vertiginosis, orthopnoicis, torminosis, difficulter meientibus, & à vipera venenatísque alijs animalibus demorsis. Porrò & ad muliebres suffitus accommodatur: itémque decoctus insessu vuluam aperit, humiditatémque exhaurit. Lignum easdem cum fructu vires habet, attamen minores: ex aqua D decoctum & potum cruditatibus, torminibus, virulentorum morsibus, conuulsísque opitulatur. Vrinas quoque cit, & capitis vulneribus cum iride sicca conuenit: squamas etiam ossium extrahit. Denique ad vnguentorum etiam spissamenta additur.

Περὶ Ἀσπαλάθου. Κεφ. ιθ'.

ἈΣΠΑΛΑΘΟΣ, οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτρον, θάμνος ἐστὶ ξυλώδης, ἀκάνθας πολλὰς κεκτημένος, γεννώμενος ἐν Ἴστρῳ καὶ Νισύρῳ καὶ Συρίᾳ καὶ Ῥόδῳ· ᾧ χρῶνται οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δὲ καλὸς ὁ βαρύς, καὶ μετὰ τὸ περιφλοιωθῆναι ὑπέρυθρος ἢ πορφυρίζων, πυκνός, εὐώδης, πικρίζων ἐν τῇ γεύσει. ἔστι δέ τι καὶ ἕτερον εἶδος αὐτοῦ, λευκόν, ξυλῶδες, ἄοσμον· ὃ δὴ καὶ χεῖρον καθέστηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν μετὰ στύψεως. ὅθεν πρός τε τὰς ἄφθας ἑψηθεὶς μεθ' οἴνου καὶ διακλυζόμενος ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ἐν αἰδοίοις νομὰς καὶ ἀκαθαρσίας ἐγκλυζόμενος, καὶ πρὸς τὰς ὀζαίνας, ἔμβρυά τε κατασπᾷ μιγνύμενος πεσσῷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κοιλίαν ἵστησι· καὶ

Quidam ἱερόσκηπτρον ex Plinio legendum suspicantur. — Ald. ἀκάνθαις πολλαῖς κεχρημένος. Vetus quidã, κεκρυμμένος. — Al. νησούρῳ & νισυρῷ — Aetius, φλογωθῆναι — Inv. nõ legitur καὶ — V. carent.

E De Aspalatho. Cap. XIX.

ASPALATHVS, alijs erysisceptrum, frutex est lignosus, spinis crebris aculeatus. Nascitur in Istro, Nisyro, Syria & Rhodo: eóque vnguentarij ad spissanda vnguenta vtuntur. Probatur ponderosus, detracto cortice ru- F bens aut in purpuram vergens, densus, odoratus, & gustu amarescens. Est & alterum genus, candidum, lignosum, inodorum, quod etiam deterius habetur. Vim calfactricem cum astrictione obtinet. Quo fit vt ad tetra oris vlcera in vino decoctus collutúsque conueniat, atque etiam ad G genitalium nomas, immundámque illuuiem, necnon ad ozænas commodè infundatur. Pesso additus, fœtus detrahit. Eius verò decoctum aluum sistit. Quin

& potu sanguinis reiectionem cohibet, vrinæq; difficultatem ac inflationes discutit.

De Musco. Cap. XX.

MVSCVS Græcis bryon, à nonnullis etiā splanchnon appellatur. In arboribus, cedro, populo alba aut quercu reperitur. Præstat verò cedrinus: proximus huic populneus: quo in genere probatur qui odoratior est & candidus: nigricās autem deterior censetur. Muscus astringendi vim habet in caliditate ac frigiditate medius, facitque decoctus insessu ad vuluę affectus. Miscetur & vnguentis balaninis ac oleis seu illitibus, propter eam qua præditus est inspissandi vim. Est & ad suffituum & acoporum medicamentorum præparationes vtile & accommodatum.

De Agallocho. Cap. XXI.

AGALLOCHVM lignum est, quod ex India & Arabia deportatur, Thyiæ ligno simile, punctis maculísve distinctū, odoratum, gustu quodammodo astringens cum quadam amaritudine, cortice vestitum cutis instar molli & aliquantulum versicolore. Facit autem commanducatū, itémque decocto collutum, ad commēdandum oris halitū: ac toti quoque corpori siccū tritúmque odoris gratia inspergitur. Ad suffimēta denique thuris instar adhibetur. Radix verò drachmæ vnius pondere pota, stomachi superfluos humores, imbecillitatē ardorémque mitigat. Ijs quoque quos lateris & iecinoris dolor excruciat, ac dysentericis aut torminosis ex aqua bibita opitulatur.

De Nascaphtho. Cap. XXII.

NASCAPHTHVM, alijs narcaphthū, etiam ex India defertur. Est verò corticosum, mori libro simile, quod iucundi odoris gratia suffitur. Factitijs suffimentis inseritur: vuluam quoque astrictam suffitum iuuat.

De Cancamo. Cap. XXIII.

CANCAMVM est arboris Arabicæ lachryma, myrrham quadantenus referens, virosi gustus: qua quidem tanquam suffimento vtuntur. Ea quoque vestes additis

A αἵματος ἀναγωγὴν ποθέν, δυσουρίαν τε καὶ ἐμπνευματώσεις λύει.

Περὶ Βρύου. Κεφ. κ'.

ΒΡΥΟΝ, ὑπό τινων δὲ σπλάγχνον καλεῖται, εὑρισκόμενον ἐπὶ δένδρων κεδρίνων, ἢ λευκίνων, ἢ δρυΐνων. Δια- B φέρει δὲ τὸ κέδρινον· δεύτερον δὲ τὸ λεύκινον. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐωδέστερον καὶ λευκὸν, καλὸν, τὸ δὲ μελανίζον, χεῖρον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, μέσην θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ποιοῦν πρὸς τὰς περὶ μήτραν ἐν ἀφεψήμασιν εἰς ἐγκάθισμα. μίγνυται δὲ καὶ μύροις βαλανίνοις καὶ χρίσμασι C διὰ τὸ ἐν αὐτῷ στυπτικὸν, καὶ εἰς θυμιαμάτων δὲ καὶ ἀκόπων σκευασίαν ἐστὶν εὔθετον.

Par. hæc nō habet.
V. ἀφεψήματι
V. add. καὶ
Pal. σκευασίας

Περὶ Ἀγαλλόχου. Κεφ. κα'.

ΑΓΑΛΛΟΧΟΝ ξύλον ἐστὶ φερόμενον ἐκ τῆς Ἰνδίας, καὶ Ἀραβίας ἐοικὸς θυΐνῳ ξύλῳ, ἐστιγμένον, εὐῶδες, πα- D ραστῦφον ἐν τῇ γεύσει μετὰ ποσῆς πικρίας, φλοιὸν ἔχον δερματῶδη, καὶ ὑποποίκιλον. ποιεῖ δὲ διαμασώμενον καὶ διακλυζόμενον τὸ ἀφέψημα πρὸς εὐωδίαν στόματος. καὶ διάπασμα δὲ ὅλου τοῦ σώματός ἐστι. θυμιᾶται δὲ ἀντὶ λιβανωτοῦ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ < ὁλκὴ πινομένη, στομάχου E πλάδον καὶ ἀτονίαν καὶ καῦσωνα παρηγορεῖ· τοῖς τε ἀλγοῦσι πλευρὸν καὶ ἧπαρ ἢ δυσεντερικοῖς ἢ στροφουμένοις ἀρήγει πινομένη μεθ' ὕδατος.

Vetus addit ad marginem τὸ νῦν ξυλαλόη.
Ita legunt Orib. Ægin. Ruellius, Goupylus, Hermolaus & Marcell. at impressi codices habēt θυΐνης
V. ὅλον.
Pal. καὶ θυμιᾶται δὲ

Περὶ Νασκάφθου. Κεφ. κβ'.

ΝΑΣΚΑΦΘΟΝ, οἱ δὲ νάρκαφθον, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Ἰνδικῆς κο- F μίζεται. ἔστι δὲ φλοιῶδες, συκαμίνου λεπίσματι ἐοικὸς, θυμιώμενον διὰ τὴν εὐωδίαν, καὶ μιγνύμενον τοῖς σκευαστοῖς θυμιάμασι, ὠφελεῖ καὶ μήτραν ἐστεγνωμένην ὑποθυμιαθέν.

Vet. addit, τοῖς στροφουμένοις ἀρήγει.
V. σκευαστικοῖς
Al. ἐστενωμένην

Περὶ Κακάμου. Κεφ. κγ'.

G ΚΑΓΚΑΜΟΝ δάκρυόν ἐστιν Ἀραβικοῦ ξύλου σμύρνῃ* προσεοικὸς, βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει, ᾧπερ ὡς θυμιάματι χρῶνται. ὑποκαπνίζουσι δὲ καὶ τὰ ἱμάτια μετὰ

V. ποσῶς ἐοικὸς

σμύρνης καὶ στύρακος. Δύναμιν δὲ ἱστορεῖται ἔχειν ἰσχναντικὴν τῶν καταπιμέλων, τριωβόλου πλῆθος πινόμενον σὺν ὕδατι ἢ ὀξυμέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας· δίδοται καὶ σπληνικοῖς, καὶ ἐπιληπτικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς· ἔμμηνά τε ἄγει σὺν μελικράτῳ· καθαίρει δὲ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς ταχέως, καὶ ἀμβλυωπίας ἰᾶται, διεθὲν οἴνῳ· πρός τε μυδήσεις οὔλων καὶ ὀδονταλγίας, ὡς οὐδὲν ἕτερον ποιεῖ.

A myrrha & styrace suffumigantur. Porrò corpora obesa emaciādi vim habere perhibetur, si ternûm obolorum pondere ex aqua aut aceto mulso plusculos dies ebibatur. Datur & lienosis, comitialibus & suspiriosis. Menses ex aqua mulsa prolicit. Oculorum cicatrices confestim exterit, & eorundē hebetudinibus B medetur, vino dilutum. Quin & aduersus gingiuas humore prægnantes & ad dētium dolores est si quid aliud efficax.

Περὶ Κύφεως. Κεφ. κδ'.

Multi manu exarati codices hoc capite carent: aliqui verò eũ margini adiectum habent.

V. ποτήμασι

ΚΥΦΙ θυμίαμα τὸ ἐστὶ σκευασία κεχαρισμένη θεοῖς. χρῶνται δὲ αὐτῷ κατακόρως οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις, καὶ ἀσθματικοῖς δίδοται ἐν πόμασι. σκευασίαι δὲ αὐτοῦ ἐμφέρονται πλείονες, ἐν αἷς ἐστι καὶ αὕτη· κυπείρου ἡμίξεστον· ἀρκευθίδος ἁδρᾶς τὸ αὐτό· σταφίδων λιπαρῶν ἐκγεγιγαρτισμένων μνᾶς ιβ'· ῥητίνης ἀποκεκαθαρμένης μνᾶς ε'· καλάμου ἀρωματικοῦ, ἀσπαλάθου, σχοίνου, ἑκάστου μνᾶν α'. σμύρνης < ιβ'· οἴνου παλαιοῦ ξέστας θ'. μέλιτος μνᾶς β'. ἐκγιγαρτίσας τὴν σταφίδα κόψον καὶ λέανον μετ' οἴνου καὶ σμύρνης, καὶ τὰ ἄλλα κόψας καὶ σήσας, μίξον τούτοις, ἔασόν τε συμπιεῖν ἡμέραν α'. εἶτα ἑψήσας τὸ μέλι ἄχρι κολλώδους συστάσεως, μίξον ἐπιμελῶς τὴν ῥητίνην τετηκυῖαν· εἶτα τὰ λοιπὰ συνδιατρίψας ἐπιμελῶς ἀπόθεσο εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον.

De Cyphi. Cap. XXIIII.

CYPHI suffimenti cōpositio est Dijs grata & accepta, qua Ægyptij sacerdotes abundè vtuntur. C Sed miscetur & antidotis, ac suspiriosis datur in potu. Plures verò circunferuntur componendi rationes, quarum vna hæc est: Sumito cyperi dimidium sextarium, crassiorum iuniperi baccarum tantundem, vuarum passarum pinguium à vinaceis expurgatarum minas xij. resinę repurgatę minas v. calami aromati- D ci, aspalathi & iunci odorati singulorū minam. myrrhæ drachmas xij. vini veteris sextarios ix. mellis minas ij. Vuam passam exemptis nucleis tundito, & cum myrrha ac vino subigito: cætera verò tusa & cribrata his admisceto, sinitóque humorem cōbibere diem vnum. Deinde cocto melle dum sibi glutinis E asciscat crassitudinem, eliquatā resinam ei accuratè permisceto, ac tum demum etiam reliqua diligēter simul contrita: tandem vase fictili recondito.

Περὶ Κρόκου. Κεφ. κε'.

In v. non legitur κράτιστος, sed deinceps habetur: χρήσιμος δὲ ὁ πρόσφ.

Al. εὔθραυστος.

Aët βάπτων μὲν τῇ παρατριβῇ τοὺς δακτύλους εὐχρόως.

V. τρίχας

V caret

Parisi. δριμὺς

Addit Marcellus ἄκρος ἢ

ΚΡΟΚΟΣ ἐστὶ κράτιστος ἐν ἰατρικῇ χρήσει, ὁ Κωρύκιος, πρόσφατός τε καὶ εὔχρους, ὀλίγον τὸ λευκὸν ἔχων ἐπὶ τῆς ἕλικος, ἐπιμήκης, ὁλομελής, ἄθραυστος, ἀλιπής, πλήρης, βάπτων ἐν διέσει τὰς χεῖρας, οὐκ εὐρωτιῶν ἢ ἰκμάζων, ἐπαλκὴς δὲ ἐν τῇ ὀσμῇ καὶ ὑπόδριμυς. ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος ἢ παλαιός ἐστιν, ἢ βεβρεγμένος. δευτερεύει δὲ ὁ ἐκ τοῦ ὄρους Λυκίου Κωρυκείου, καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Λυκιακοῦ Ὀλύμπου· εἶτα ὁ ἐξ Αἰγῶν τῆς* Αἰτωλίας, ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς ὁ ἐκ Κεντορίας, πάντων τῶν κατὰ τὴν Σικε-

De Croco. Cap. XXV.

CROCVM in vsu medico prestātissimum est Corycium, recens F ac probè coloratū, paulum candidi gerens in capreolo, oblongum, suis partibus omnibus constās, minimè fragile aut pingue, plenū, cuius dilutum manus inficiat, nō cariosum aut humidū, odore illiciens ac leuiter acre. Nam quod tale non est, aut vetustum est, aut maceratum. Secundum verò à Corycio locum G obtinet, quod è tractu Lyciæ contermino, itémque quod ex Olympo Lyciæ monte: mox quod ex Ægis Æoliæ defertur. Cyrenaicum verò & quod ex Centuripino Sici-

liæ agro, viribus minùs pollēt: quippe cum sint omnia olerū instar satiua. Veruntamen propter succi copiam & coloris bonitatem, qui in Italia ligna thyina inficiunt, hoc postremo vtuntur: atque ideò etiam magno vēditur: sed ad medicamēta quod primo loco descriptum est vtilissimum existit. Adulteratur autem admixto crocomagmate tuso, aut sapæ sublitu, intrita, simul quò pondus adijciatur argēti spuma aut plumbagine. Sed maleficium indicát, tum quod occurrit puluerulentum, tum etiam defruti odor. Porrò vim habet crocus concoquendi, emolliendi, leuiter astringendi, & vrinas ciendi. Elegantem colorem præstat, crapulámque arcet ex passo bibitus: oculorū fluxiones illitus ex lacte muliebri cohibet. Miscetur & vtiliter potionibus quę ad internos parantur affectus, itémque subdititijs nodulis & cataplasmatis vtero sedíve adhibēdis. Venerem quoq; stimulat, inflammationésque erysipelate comitatas inunctus demulcet: ac denique ad auriculares inflāmationes confert. Aiunt etiam exitiosum esse, si triū drachmarū pondere ex aqua bibatur. Quò verò faciliùs ad summum læuorem conteratur, apud solem in fictili calido exiccari, túmque celeriter idētidem versari oportet. Cæterùm & ipsius radix ex passo pota vrinas mouet.

λίαν, "ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν, λαχανώδεις ὄντες πάντες. διαφέρουσι δὲ πολύχυλον καὶ εὔχροιαν οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὴν θυΐαν βάπτοντες, τούτῳ χρῶνται. πολλοῦ δὲ πιπράσκεται διὰ τοῦτο. εἰς δὲ τὰ φάρμακα ὁ προγεγραμμένος ἐστὶ χρήσιμος. δολοῦται δὲ μίξει κροκομάγματος κεκομμένου, "ἢ δι' ἑψήματος ἀναλειφόμενος συντετριμμένου, εἰς τὸ βαρυσταθμίσαι, λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης. δηλοῖ δὲ ταῦτα τό, τε ἐντρέχον κονιορτῶδες, καὶ τὸ τὴν ὀσμὴν ἑψηματώδη τυγχάνειν. Ἔχει δύναμιν πεπτικήν, μαλακτικήν, ὑποστύφουσαν, οὐρητικήν· παρέχει εὔχροιαν, καὶ ἀκραιπαλός ἐστι μετὰ γλυκέος πινόμενος· ῥεῦμά τε ὀφθαλμῶν ἐπιχριόμενος στέλλει σὺν γάλακτι γυναικείῳ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς τὰ ἐντὸς πτίσμασι χρησίμοις, καὶ προσθέμασι καὶ καταπλάσμασι τοῖς πρὸς τὴν μήτραν καὶ δακτύλιον. παρίστησι δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, τάς τε ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονὰς πραΰνει καταχριόμενος, καὶ εἰς τὰς ὠτικὰς χρήσιμος." φασὶ δὲ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτὸν εἶναι μεθ' ὕδατος πινόμενον, πλῆθος < γʹ. πρὸς δὲ τὸ εὐλέαντον αὐτὸν γενέσθαι, δεῖ ἐν ἡλίῳ "ψύχειν" ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ. ταχέως δὲ δεῖ στρέφειν. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτοῦ πινομένη σὺν γλυκεῖ, οὖρα κινεῖ.

Vetus addit μελανίζων

V. codex ita legit, καὶ λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης διὰ τὸ βάρος ἑψήματί τε ἀλείφεται. δηλοῖ δὲ ταῦτα &c.

Hæc aliqui codices non habēt vsque ad πρὸς δὲ τὸ

Ald. ψύχειν. Aet. ἐπ' ὀστράκῳ καινῷ Marcellus legisse videtur ἐν ἡλίῳ ψύχειν ἢ φρύγειν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ.

De Crocomagmate. Cap. XXVI.

CROCOMAGMA ex crocino fit vnguēto, expressis aromatis & in pastillos digestis. Probatur quod odoratum est, modicè myrrheum, ponderosum, nigrum, ligni ramentorum expers: quódque sufficienter dilutum croci colorem reddat, læue, subamarum, ac dentes linguámque vehemēter & ad horas multas permanente colore inficiens. Tale verò est quod è Syria defertur. Vim habet ea detergendi quæ pupillis caliginem offundunt, vrinam ciendi, molliendi, concoquēdi & excalfaciendi. Denique ad croci vires quadantenus accedit: quippe cuius etiam plurima parte sit particeps.

Περὶ Κροκομάγματος. Κεφ. κϛʹ.

ΤΟ ΔΕ κροκόμαγμα γίνεται ἐκ τοῦ κροκίνου μύρου, τῶν ἀρωμάτων ἐκπιεσθέντων, καὶ ἀναπλασθέντων. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐῶδες καλόν, μέσως κατάσμυρνον, βαρύ, μέλαν, ἄξυλον, ἐν τῷ δ[illegible]ῆναι ἱκανῶς κροκῶδες τὴν χρόαν, λεῖον, ὑπόκιρρον, βάπτον ἰσχυρῶς τοὺς ὀδόντας καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐπιμένον τε "συχνὰς ὥρας." τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ Συρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις, οὐρητικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν, θερμαντικήν. ἀναλογεῖ δὲ κατὰ ποσὸν τῇ τοῦ κρόκου δυνάμει. πλεῖστον γὰρ τούτου μετείληφεν.

Ruellius malè legisse videtur συχνὰ ἔτη. Ista non habentur in Paris. quæ tamen agnoscūt Serapio, Hermolaus & Ruellius.

Περὶ Ἑλενίου. Κεφ. κζ.

ἙΛΕΝΙΟΝ φύλλα ἔχει φλόμῳ τῷ στενοφύλλῳ παραπλήσια, τραχύτερα δὲ καὶ ἐπιμήκη· καυλὸν δ' ἐν ἐνίοις οὐκ ἀνίησιν ἐν τισὶ τόποις. ῥίζαν ὑπόκιρρον, εὐώδη, μεγάλην, ὑπόδριμυν, ἀφ' ἧς εἰς τὴν φύτευσιν, καθάπερ ἐπὶ τῶν * κρίνων ἢ ἄρων, λιπαραὶ παραφυάδες λαμβάνονται. γίνεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ συσκίοις καὶ ἐνίκμοις τόποις. ὀρύσσεται δὲ ἡ ῥίζα θέρους, καὶ τεμνομένη ξηραίνεται. κινεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον οὖρα καὶ ἔμμηνα· αὐτὴ δὲ ἡ ῥίζα λαμβανομένη ἐν ἐκλείγματι μετὰ μέλιτος, ἁρμόζει βηξὶν, ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἐμπνευματώσεσι, θηρίων δήγμασι, καθόλου θερμαντικὴ ὑπάρχουσα. τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς ἐπιπλάττεται ἀφεψηθέντα μετ' οἴνου ἰσχιαδικοῖς ὠφελίμως. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχος ταριχευθεῖσα ἐν γλυκεῖ· ξηραίναντες γὰρ αὐτὴν ἐπ' ὀλίγον οἱ ἁλμευταὶ, εἶτα ἀφεψήσαντες, ἀποβρέχουσιν ὕδατι ψυχρῷ· εἶτα βάλλοντες εἰς ἕψημα, ἀποτίθενται εἰς χρῆσιν. ποιεῖ δὲ λεῖα πινομένη, αἱμοπτοϊκοῖς.

V. addit ἰσχάδα
Pena pro στενοφύλλῳ legit πλατυφύλλῳ.
V. carent.
V. caret.
Al. κιῤῥὰν
V. δριμεῖαν, ὑπόλευκον, εὐαφῆ. alius εὐφυῆ malé.
V. caret.
Vulg. cod. ἐνίκμοις
V. carent.
V. ἀναλαμβανομένη
V. add. καὶ
V. addit αὐτὰ πυρέσσοντας.
V. εὔστομος
Pal. ποιοῦσι δὲ λεῖαι πινόμεναι

Περὶ Ἑλενίου Αἰγυπτίου. Κεφ. κη.

Ἑλένιον ἄλλο ἱστορεῖ Κρατεύας γεννᾶσθαι ἐν Αἰγύπτῳ· πόα δέ ἐστι κλῶνας ἔχουσα πηχυαίους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμένους ὥσπερ ὁ ἕρπυλλον. φύλλα δὲ τοῖς τοῦ φακοῦ ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ πολλὰ περὶ τοῖς κλωνίοις, ῥίζαν ὠχρὰν, πάχος δακτύλου μικροῦ, κάτωθεν λεπτὴν, ἄνωθεν δὲ παχυτέραν, φλοιὸν ἔχουσαν μέλανα. φύεται δὲ ἐν παραθαλασσίοις τόποις καὶ γεωλόφοις. Δύναμιν δὲ ἔχει μετ' οἴνου πινομένη μία ῥίζα, θηριοδήκτοις βοηθεῖν.

Quidam addit καὶ μακρὰν
Marc. legendum putat λεῖα

Περὶ Ἐλαίου ὠμοτριβοῦς. Κεφ. κθ.

ἘΛΑΙΟΝ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν ἄριστον τὸ ὠμοτριβές· ὃ καὶ ὀμφάκινον καλεῖται· τούτου διαφέρει τὸ νέον, ἄδηκτον, εὐῶδες. χρήσιμον δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς τὴν τῶν μύρων κατασκευήν. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχον διὰ τὸ στύφειν, καὶ οὔλων σταλτικόν, καὶ ὀδόντων κρατυντικόν, κρατούμενον ἐν τῷ στόματι. καὶ ἱδρώτων ἐφεκτικόν.

V. καλοῦσι. καὶ τούτου διαφ.
V. quidam, μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ τὸ γλυκύτατον.
Flor. μετὰ θερμοῦ
V. διακρατυντικὸν

De Helenio. Cap. XXVII.

HELENIVM folia habet verbasco angustioribus folijs prædito similia, sed asperiora & oblonga: caulé verò quibusdá in locis non emittit. Radice est subrussa, odorata, grandi, subamara: ex qua ad consitionem, velut in serendis cinaris, opimi & insignes oculi decerpuntur. Prouenit in montibus, locis vmbrosis & humidis. Æstate radix eruitur, & concisa siccatur. Huius decoctũ potum vrinas mensésque ciet. Ipsa verò radix in eclegmate sumpta cũ melle prodest tussi, orthopnœę, ruptis, conuulsis, inflationibus & venenatorum morsibus: quippe quæ in vniuersum excalfaciendi vi polleat. Folia ex vino decocta vtiliter Ischiadicis illinuntur. Est & radix stomacho vtilis, * dulci misto condita. Siquidem salgamarij paululum exiccatam eam, mox decoctam, aqua frigida demergunt: postea in defrutum conijciũt & ad vsum reponunt. Trita potáque ad sanguinis reiectiones est efficax.

* in pass.

De Helenio AEgyptio. Cap. XXVIII.

Helenij genus alterum in Ægypto gigni Crateuas memorat. Herba verò est ramis cubitalibus, serpylli modo humi sese spargentibus: folijs lenticulæ proximis, sed longioribus numerosisque circa ramulos: radice pallida, digiti minimi crassitudine, ac per ima quidem tenui, supernè verò crassiore, nigro vestita cortice. Nascitur locis maritimis & tumulosis. Radix vnica ex vino bibita contra serpẽtium ictus auxiliandi vim habet.

De oleo omphacino. Cap. XXIX.

OLEVM ad vsum per sanitatem optimum: quod, quia ex crudis & acerbis seu immaturis oliuis exprimitur, crudum nec non etiam omphacinum appellatur. Excellit in hoc genere recẽs, minimè mordens, atque odoratũ. Est & tale ad vnguentorum compositionem vtile: quinetiam propter astringendi vim stomacho accommodatum. Ore si contineatur, gingiuas contrahit, dentésque firmat: sudores denique cohibet.

De oleo communi. Cap. XXX.

Quod vetustius ac pinguius est, ad medicamentorum vsum est accommodatum. In vniuersum autem oleum omne calfaciendi vim habet, carnem emollit, corpus contra algores munit, ipsúmque ad actiones obeundas expeditius reddit. Bonam etiam aluum facit, éstq; molliendi vi præditum. Exulcerantium medicamentorum vires permistũ hebetat. Exhibetur quoque contra venena, sic vt subinde bibatur ac reuomatur. Purgat heminæ mensura cũ pari ptissanæ succo aut aqua epotum. Torminosis vtiliter datur in potu cum ruta decoctum sex cyathorum mensura, "lumbricósq; pellit. Infunditur & idipsum ad ileosos maximè affectus. At vetus tum magis excalfacit, tum etiã vehementius discutit, & ad exacuendam "oculorum aciem sublinitur. Sin desit vetus, hac præparatione opus est. De eo cuius est copia quod præstantius erit in vas defundito, & ad mellis crassitudinem decoquito, atque ita vtitor. Eandem enim cum prædicto vim asciscit.

ventrísque animalia

oculorũ claritati sublitũ prodest

De oleo syluestris oliuæ. Cap. XXXI.

Quod è syluestri oliua exprimitur oleum vehementiùs astringit, & ad vsum sanorum secundum sibi locum vendicat. Caput dolentibus rosacei vice cõuenit. Sudores sistit, & defluos capillos inhibet. Quinetiam furfures & vlcera capitis manantia, scabiem ac lepras extergit: moratúrque canos, si quotidie illinatur.

Oleum candidum. Cap. XXXII.

Candidatur oleum hunc in modum: sumito album colore, nec anniculo vetustius, & in fictile nouum lati oris infundito centum heminarum mensura. Mox in sole expositum quotidie circa meridiem concha refundito, ex alto deturbãs, vt frequenti "volutatione ac verberatu agitatum alteretur & spumescat. Octaua deinde die fœnũgræcum purgatum drachmarum 50 põdere, aquáque calida maceratũ, atque adeo remollitũ, aqua interim neutiquã expressa, in supradictum

permixtione

A

Περὶ ἐλαίου κοινοῦ. Κεφ. λ.

Τὸ δὲ καὶ παλαιότερον καὶ λιπαρώτερον, "εἰς τὴν τῶν φαρμάκων χρῆσιν εὔθετον. κοινῶς δὲ πᾶν ἔλαιον, θερμαντικόν ἐστι καὶ μαλακτικὸν" τῆς σαρκός, "δυσπερίψυκτον φυλάσσον τὸ σῶμα, ἑτοιμότερον πρὸς τὰς ἐνεργείας ποιοῦν. ἔστι δὲ B καὶ εὐκοίλιον καὶ μαλακτικὸν, ἀμβλῦνόν τε τὰς τῶν ἑλκούντων φαρμάκων δυνάμεις" ἐν τῇ μίξει. δίδοται δὲ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα συνεχῶς πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον. καθαίρει δὲ ὅσον κοτύλη σὺν πτισάνης ἴσῳ χυλῷ ποθὲν ἢ ὕδατι. στροφουμένοις τε ἐν ποτῷ ὠφελίμως δίδοται C μετὰ πηγάνου ἑψηθὲν "κυάθων ἓξ πλῆθος," ἕλμινθάς τε ἐκβάλλει. καὶ ἐνίεται δὲ τὸ αὐτὸ, μάλιστα πρὸς τὰς εἰλεώδεις. τὸ δὲ παλαιὸν "θερμαντικώτερον καὶ διαφορητικώτερον· πρὸς ὀξυδορκίας τε ὑπάλειμμα." μικτέον δὲ εἰ μὴ παρείη τὸ παλαιὸν ἔλαιον οὕτω, "καταχεράσας D εἰς ἀγγεῖον τοῦ παρόντος τὸ κρεῖσσον, ἕψε ἕως οὗ σχῇ μέλιτος πάχος, καὶ χρῶ." τὴν γὰρ αὐτὴν τῷ προειρημένῳ εἰσφέρεται δύναμιν.

V. addit μαλακτικὸν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ παλαιὸν εἰς τὴν &c.
Vulg. γαστρὸς
V. δυσπερίψυκτα φυλ. τὰ σώματα καὶ ἑτοιμότερα
Pal. caret.
V. addit θερμοῦ
Ald. in noth. θερμοῦ κοτύλας ς΄.
Pal. ἕλμεις
V. θερμαντικὸν
Corn. ποιητέον
Cornarius legit κατεράσας & rectè.
Veteres his carent.

Περὶ ἐλαίου ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. λα.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, "στυπτικώτερον, πρὸς μὲν τὴν ἐν ὑγείᾳ E χρῆσιν, δεύτερον. κεφαλαλγοῦσι δὲ ἀντὶ ῥοδίνου ἁρμόζει, ἐπέχον καὶ "ἱδρῶτας καὶ τρίχας ῥεούσας. ἀποσμήχει δὲ καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας, καὶ ψώρας, καὶ λέπρας· βράδιόν τε πολιοῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπαλειφόμενον.

Ad l. Ald. cod. in noth. κομιζόμενον.
Par. ἱδρῶντας

Ἔλαιον λευκόν. Κεφ. λβ.

Λευκαίνεται δὲ ἔλαιον οὕτω· λα- F βὼν τὸ "τῇ χρόᾳ μὲν λευκόν, τὴν ἡλικίαν δὲ μὴ πλέον ἐνιαυσίου, ἔγχεε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον πλατύστομον, καινόν· ἔστωσαν δὲ μέτρῳ κοτύλαι ρ΄. εἶτα θεὶς ὑφ' ἥλιον, ἀνάχει κόγχῳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατὰ τὸ μέσον, "ὑψόθεν τῇ καταφορᾷ χρώμενος, ἵνα τῇ συνεχεῖ "κινήσει καὶ G πληγῇ" μεταβάλληται καὶ ἀφρίσῃ. τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ βρέξας τήλεως καθαρᾶς < ν΄ ἐν ὕδατι θερμῷ, ἔμβαλε μαλακὴν γινομένην εἰς τὸ προειρημένον ἔλαιον χωρὶς τοῦ

V. τὴν χρόαν
Par. ὑψόθε
V. κινήσει al. κινήσει
V. μεταβάλληται καὶ

στραγγίσαι τὸ ὕδωρ· προσαποδοὺς δὲ καὶ δαλὸν πιτυΐνης ὡς ὅτι λιπαρώτατον καὶ εἰς λεπτὰ κατεσχισμένον τὰς ἴσας ὁλκὰς, καὶ οὕτως ἔασον ἄλλας ὀκτὼ ἡμέρας διελθεῖν· μετὰ δὲ ταύτας ἀνάχει τῷ κόγχῳ τὸ ἔλαιον. τό, τε λοιπὸν εἰ μὲν εἴη τοῦ τέλους τετευχὸς, εἰς καινὸν ἀγγεῖον προεκκεκλυσμένον οἴνῳ παλαιῷ" καταχεράσας, ἀπόθεσο προϋπεστρωμένων μελιλώτων στεφανίσκων * ἀλίσκων ὁλκῶν ια. καὶ ἴρεως τῆς "ἴσης· εἰ δὲ μή, πάλιν ἐν ἡλίῳ θετέον αὐτό. καὶ ἐργαστέον ἄχρις οὗ λευκὸν γένηται.

Corn. καταχέασας

Par. ὅσης.

Περὶ Σικυωνίου ἐλαίου. Κεφ. λγ΄.

Ἔνεστι δὲ καὶ Σικυώνιον τὸ προειρημένον οὕτω σκευάζειν· εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον, πλατύστομον, ἐγχέας νέου ἐλαίου ὠμοτριβοῦς καὶ λευκοῦ" χόαν α. καὶ ὕδατος ἡμίχουν, ἕψε κούφῳ πυρὶ "κινῶν πραέως· ὅταν δὲ ἀναζέσῃ δὶς, ὑπόσπασον τὸ πῦρ, καὶ ψύξας ἀποκόγχυσον τὸ ἔλαιον. εἶτα αὖθις ἐπιδοὺς ὕδωρ, συναναζέσον αὐτῷ, καὶ τὰ λοιπὰ ποιήσας καθὼς σοι "ὑποδέδεικται, ἀπόθου. σκευάζεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν Σικυωνίᾳ Σικυώνιον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ποσῶς θερμαντικήν, ἁρμόζον ἐν πυρετοῖς καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι. χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῷ "στιλβωτέρῳ.

Par. χοᾶ paruo discrimine

V non legit κινῶν.

Al. προδέδεικται

Al. προσώπῳ ἐπὶ τῷ στιλβωτέρῳ. fortè legendũ προσώπου στιλβώτερω

Ῥύπος βαλανείων. Κεφ. λδ΄.

Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς βαλανείοις συναιρόμενος, δύναται θερμαίνειν, μαλάσσειν, διαφορεῖν, ῥαγάσι τε καὶ κονδυλώμασιν ἐν δακτυλίοις.

Hoc caput reperimus Crateuæ attributum.

Ῥύπος ἐκ τῆς παλαίστρας. Κεφ. λε΄.

Ὁ δὲ" ἐπὶ τῆς παλαίστρας προσειληφὼς τὴν κόνιν, ἐοικὼς δὲ ῥύπῳ, τὰς περὶ τοὺς κονδύλους συστροφὰς ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ· ὠφελεῖ καὶ ἰσχιαδικοὺς θερμὸς ἀντὶ μαλάγματος ἢ πυρίας ἐπιτιθέμενος.

Quidam ἐκ

Ῥύπος γυμνασίων. Κεφ. λϛ΄.

Καὶ ὁ ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων τοίχοις ῥύπος, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων, θερ-

oleum conijcito: tædam quoque pineam præpinguem & in tenues assulas cõcisam pari pondere insuper addito: atque ita dies octo alios elabi finito. His transactis concha oleum denuo cõfundito. Postremò, si finẽ assecutũ fuerit, in vas nouum priùs vetere vino elutum, substratis anteà sertulæ Campanæ corollis drachmas vndecim pendentibus cum iridis pari pondere, decapulato atque recondito. Sin autem candorem nondum cõtraxerit, oleum rursus insolandũ, & opus ipsum repetendum, dum candidum illud euaserit.

De Sicyonio oleo. Cap. XXXIII.

Sed & ex prædicto Sicyoniũ hoc modo parare licet. In lebetem oris ampli stanno inductum recentis olei omphacini candidíq; congiũ vnum, aquæ verò dimidium infundito: tùm igne leui coquito leniter agitando. At cumprimũ bis efferbuerit, ignem subtrahito, & vbi refrixerit, oleum decapulato. Tandẽ alia adiecta aqua simul iterum feruefacito: ac reliquis, veluti præmonstratum est, peractis reponito. Maximè verò cõficitur oleum huiusmodi in Sicyonia: atque inde Sicyonij nomen accepit. Vim habet leuiter calfactoriam, in febribus ac neruorum affectibus accommodatum. Vtuntur & eo mulieres ad inducendum cuti nitorem.

Strigmenta à balneis. Cap. XXXIIII.

STRIGMENTA quæ in balneis destringuntur, calfaciendi, molliendi, discutiendíque vim habent: ad rimas sedis & condylomata perunctione prosunt.

Strigmenta palæstrica. Cap. XXXV.

Quæ verò in palæstra puluerem sibi asciuere, similia sordibus, articulorum collectiones ac nodos imposita iuuant. Quin & calentia ischiadicis fotus aut malagmatis instar vtiliter admouentur.

Strigmenta gymnasiorum. Cap. XXXVI.

Sordes è gymnasiorum parietibus, simulacrísque derasæ, excalfactoriam

factoriam vim habent, discutiúntq; tubercula quæ ægrè ad coctionem maturitatémve perducuntur: abrasis seu desquamatis & senum vlceribus aptè conueniunt.

De Elæomelite. Cap. XXXVII.

In Palmyreno Syriæ tractu quod Elæomeli vocăt ex quodam caudice manat, oleum crassius melle, sapore dulci. Id cyathis duobus bibitum cum vna aquæ hemina, crudũ biliosúmque humorem aluo detrahit. Sed qui assumpsere torpescunt, viribúsque deficiuntur: attamen eo minimè terreri oportet. Quin excitandi sunt, neque permittẽdum vt somno grauiore consopiantur.

Paratur & è germinum oleaginorum pingui oleum: in cuius genere optimũ vetus, crassum, pingue, neque turbidũ. Id verò calefacit, priuatímque superillitum facit ad ea quæ pupillis caliginem offundunt: quin & ad lepras neruorúmque dolores illitum confert.

De Cicino oleo. Cap. XXXVIII.

Cicinum oleũ fit hoc modo: Sumito maturorum ricinorum quantum videbitur, & instratos vuarũ in morem, quæ super cratibus dispositæ insolantur, ad solem exiccato, dũ ambiens cortex disruptus excidat: túmque collectam eorum carnem in pilam conijcito, ac diligenter tusam in lebetem stanno inductũ qui aquam habeat transferto, succensóque igni feruefacito. Cùm verò insitum humorẽ prorsus deposuerint, sublato ab igni lebete innatās oleum conchula tollito atque reponito. At Ægyptij quoniam copiosum ipsum expetunt, aliter conficiũt. Nam repurgatos ricinos molæ mandăt accuratéq; molunt: deinde quod molitũ est in sportulas coniectum torculo exprimũt. Tùm porrò tẽpestiui sunt ricini, cùm vestientibus folliculis exuuntur.. Facit verò Cicinum oleum ad vlcera capitis manantia, psoras & sedis inflammationes, nec non ad vteri obstructiones atque euersiones: itémque ad cicatrices fœdas, auriúmque dolores. Quin & emplastris admistum ea reddit efficaciora.

A μαλάσσει τε καὶ διαχεῖ τὰ δύσπεπτα φύματα, καὶ πρὸς ἀποσύρματα καὶ πρὸς ἕλκη πρεσβυτικὰ ἁρμόζει.

Περὶ Ἐλαιομέλιτος. Κεφ. λζ'.

Ἐλαιόμελι κατὰ Παλμύρα τῆς Συρίας ἔκ τινος στελέχους ἔλαιον μέλιτος B παχύτερον ῥεῖ, γλυκὺ τῇ γεύσει· ὅπερ πινόμενον πλῆθος κυάθων β' μετὰ κοτύλης μιᾶς ὕδατος, ἄγει κατὰ κοιλίαν ὠμὸν καὶ χολώδες· ἐννωθεῖς δὲ γίνονται καὶ ἔκλυτοι οἱ λαμβάνοντες, ὅπερ οὐ δεῖ εὐλαβεῖσθαι· διεγείρειν δὲ αὐτοὺς μὴ ἐῶντας καταφέρεσθαι. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ λίπους τῶν θαλλῶν ἔλαιον· ἔστι δὲ αὐτοῦ C κάλλιστον καὶ παλαιὸν, καὶ παχὺ καὶ λιπαρὸν, οὐ τεθολωμένον· θερμαίνει δὲ ἰδίως ποιοῦν πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἐπιχριόμενον. καὶ λέπρας καὶ ἀλγήματα περὶ νεῦρα ἐγχριόμενον ὠφελεῖ.

> Cornarius legẽdum putat κατὰ τὰ ἁλμυρὰ, & sic legisse videtur Plinius lib. 15. cap. 7. cùm ait in maritimis nasci.
>
> V. addit χυμὸν
>
> Marc. legit λέπους
>
> V. ἐγχριόμενον

Περὶ Κικίνου ἐλαίου. Κεφ. λη'.

D Κίκινον ἔλαιον σκευάζεται τούτῳ τῷ τρόπῳ· λαβὼν πεπείρων κροτώνων ὅσον ἂν δόξῃ, καὶ ψύξας εἰς ἥλιον, καταστρώσας θηλοπέδου τρόπον, ἕως ἂν ὁ περικείμενος φλοιὸς ἀπορραγεὶς ἐκπέσοι, συναγαγὼν τὴν σάρκα, ἔμβαλε εἰς ὅλμον, E καὶ κόψας ἐπιμελῶς εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον βάλε, ὕδωρ ἔχοντα, καὶ ἀνάβρασον ὑποκαίων. ὅταν δὲ ἀνῶσι τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα πᾶσαν, ἄρας τὸν λέβητα ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἀπόψα μύακι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον καὶ ἀπόθεσο. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι διὰ τὸ δαψιλοῦς χρῄζειν, ἑτέρως αὐτὸ σκευάζουσι. μετὰ γὰρ τὸ καθᾶραι εἰς μύλην F ἀποδιδόντες τοὺς κρότωνας, ἀλήθουσιν ἐπιμελῶς· εἶτα εἰς σπυρίδας ἐμβαλόντες τὸ ἀληλεσμένον, δι' ὀργάνου ἐκθλίβουσιν. πέπειροι δέ εἰσιν οἱ κρότωνες, ὅταν ὑπὸ τῶν περιεχόντων αὐτοὺς σφαιρίων ἀπολύωνται. ποιεῖ δὲ τὸ κίκινον πρὸς ἀχῶρας καὶ G ψώρας καὶ τὰς ἐν ἕδρᾳ φλεγμονὰς, πρός τε ὑστέρας μύσεις καὶ διαστροφάς· ἔτι δὲ οὐλὰς ἀπρεπεῖς καὶ ὠταλγίας· ἐμπλάστροις τε μιγὲν, ἐμπρακτοτέρας αὐτὰς ἐργάζεται.

> V. addit ὀρεινῶν
>
> Par. δαψιλῶς
>
> Pal. ἀποδόντες
>
> Ald. ἠλεσμένον & sic Pal.

ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν ὑδατῶδες ποθέν, ἐκκρίνει δὲ καὶ ἕλμινθας.

Περὶ Ἀμυγδαλίνου ἐλαίου.
Κεφ. λθ.

Ἀμυγδάλινον ἔλαιον, ὅ τινες μετώπιον καλοῦσι, σκευάζεται οὕτως· ἀμυγδάλων πικρῶν χοίνικας δ. καθάρας καὶ ξηράνας, κόψον ὑπέρῳ ξυλίνῳ ἐν ὅλμῳ κούφως μέχρις μάζα γένηται, ἐπιχέας τε ζεστοῦ ὕδατος κοτύλας β'. ἔα συμπιεῖν ἡμιώριον, ἀφ' ἧς πάλιν βιαιότερον τρίβε, εἶτα ἀποθλίβων πρὸς πλάκα ἐξίπου, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν δακτύλων εἰς μύακα ἀναλάμβανε· εἶτα πάλιν εἰς τὸ ἀποτεθλιμμένον κοτύλην ὕδατος μίαν ἐπιχέας, καὶ συμπιεῖν ἐάσας, τὸ αὐτὸ ποίει. ἀποδίδωσι δὲ κοτύλην α' τὸ τετραχοίνικον. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰς ἐν μήτρᾳ ἀλγηδόνας καὶ πνίγας ὑστερικάς, διαστροφάς τε καὶ φλεγμονὰς τῶν αὐτῶν τόπων· ἔτι δὲ κεφαλαλγίας καὶ ὤτων πόνους, καὶ ἤχους καὶ συριγμούς· ὠφελεῖ δὲ καὶ νεφριτικούς, καὶ δυσουριῶντας, καὶ λιθιῶντας, καὶ ἀσθματικούς, καὶ σπληνικούς· αἴρει δὲ καὶ σπίλους ἐκ προσώπου, καὶ ἐφήλεις καὶ ῥυτίδας, μέλιτι μιγνύμενον καὶ κρίνου ῥίζῃ καὶ κυπρίνῃ ἢ ῥοδίνῃ κηρωτῇ· καὶ ἀμβλυωπίας δέ ἐστιν ἀνασκευαστικόν· σὺν οἴνῳ δὲ ἄχωρας καὶ πίτυρα σμήχει.

Actuarij interpres legisse videtur κυάθους

Περὶ Βαλανίνου ἐλαίου. Κεφ. μ'.

Ἐοικότως δὲ καὶ τὸ βαλάνινον σκευάζεται· δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν σπίλων, φακῶν, ἰόνθων, οὐλῶν μελανίας, κοιλίας καθαρτικήν· ἔστι δὲ κακοστόμαχον· ἁρμόζει δὲ καὶ ὠταλγίαις, καὶ ἤχοις, καὶ συριγμοῖς, μετὰ χηνείου στέατος ἐγχεόμενον.

Ἔλαιον σησάμινον καὶ καρύινον.
Κεφ. μα'.

Ὁμοίως δὲ σκευάζεται τοῖς προειρημένοις, τό, τε σησάμινον ἐκ τοῦ σησάμου, καὶ τὸ καρύινον, ἐκ τῶν βασιλικῶν καρύων συντιθέμενον. δύναμιν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν τῷ βαλανίνῳ.

A Potum denique aquas per aluum ducit, lumbricósque pellit.

De Amygdalino oleo.
Cap. XXXIX.

Amygdalinum oleum, quod aliqui Metopium vocant, hoc modo paratur: Amygdalarum amararum repurgatarum & arefactarum chœ- B nices quatuor in pila ligneo pistillo leuiter in offam contundito, affusisque aquæ feruentis heminis duabus sinito semihoræ spatio humorem imbibere, túmque postea maiore vi terito, ac deinde tabellis comprimens exprimito, quódque digitis hæserit concha excipito. Tandem magmati iterum aspersa C aquæ hemina quam combibere sieris, idem facito. Singulas porrò heminas reddunt quaterni chœnices. Est autẽ efficax contra vuluarum dolores & strangulatus, ac eorundem locorum tum conuersiones tum etiam inflammationes: itémq; ad capitis dolores, auriúmque ægritudines, sonos incertos at- D que tinnitus. Iuuat & vitijs renum laborantes, ægrè meientes atque calculosos. Suspiriosis itidem lienosísque prodest. Quin & maculas tollit è facie, à sole vstis medetur, & cutem erugat, admixtũ melli, lilij radici, ac cyprino rosaceóve cerato. Hebétem etiam oculorum E aciem emendat: denique vlcera quoque manantia & furfures cum vino expurgat.

De Balanino oleo. Cap. XL.

Simili modo fit & oleum balaninum. Vim autẽ habet repurgandi maculas, lentigines, varos & cicatricum nigritias. Purgat idem F aluum, sed stomacho aduersatur. Cõtra dolores aurium, sonos atque tinnitus auxilio est, cum anserino adipe infusum.

Olea Sesaminum & Caryinum.
Cap. XLI.

Eodem quoque quo antedicta G modo sesaminum oleum ex sesama præparatur: itémque caryinũ, quod è iuglandibus nucibus conficitur. Easdem verò cum balanino vires obtinent.

De Hyoſcyamino oleo. Cap. XLII.

Hyoſcyaminum autem ſic præparatur: ſemen ipſum album, ſiccum, recens accipito, & contuſum aqua calida ſubigito, veluti in amygdalino dictum eſt. Dum verò inſolabis, areſcẽtes eius quæ ſub manu ſunt [hoc eſt, ſuperiores] partes toti maſſæ permiſceto. Idipſum tãdiu facito, dum nigreſcat graueolénſque reddatur: mox per linteolũ percolatũ & expreſſum reponito.

Ad auriũ dolores eſt efficax, peſſiſq; ammiſcetur: emolliendo vtile.

De Gnidico oleo. Cap. XLIII.

Similiter etiam paratur quod ex Gnidio grano fit oleum, decorticato ſemine atque contuſo. Potum id aluum ſoluendi vim habet.

De Cnicino oleo. Cap. XLIIII.

Eodem quoque modo Cnicinũ oleum cõficitur. Vis autem eadem quæ Gnidico, ſed remiſſior.

De Raphanino oleo. Cap. XLV.

Raphaninum ex ipſo fit raphani ſemine, quemadmodũ & reliqua. Ijs qui ex mala valetudine phthiriaſes contraxere conuenit, ſcabritiáſque cutis in facie emendat. Eo vtuntur Ægyptij, vna cum obſonijs ipſum coquentes.

De Melanthino oleo. Cap. XLVI.

Melanthinum eaſdem cum raphanino vires, conſimilémque præparationem ſortitur.

De Sinapino oleo. Cap. XLVII.

Sinapinum fit ad læuorem trito Sinapis ſemine & aqua calida macerato, adiecto poſteà oleo ac ſimul expreſſo. Facit ad dolores diuturnos, dum ipſa vitia ex alto extrahit.

De Myrtino oleo. Cap. XLVIII.

Myrtei olei præparandi ratio hæc eſt: Myrti nigræ ſeu ſylueſtris ſeu ſatiuæ tenerrima quæque folia tundito atque exprimito, ſucco deinde omphacini olei parem menſuram admiſceto, & ad prunas calfacito, donec ſimul cocta fuerint, tollens id quod ſupernatat. Fuerit verò minùs operoſa confectio, ſi foliorum molliſſima contuſa in aqua & oleo decoquas, & quod innatat deradas: peculiari quoque modo, ſi

Περὶ Ὑοσκυαμίνου ἐλαίου. Κεφ. μβʹ.

A Καὶ τὸ ὑοσκυάμινον δὲ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὸν λευκὸν καρπὸν, ξηρὸν, πρόσφατον, καὶ κόψας, ὕδατι θερμῷ φύρα, ὡς προείρηται ἐπὶ τοῦ ἀμυγδαλίνου. ἡλιάζων δὲ τὰ ὑπὸ χεῖρα ξηραινόμενα αὐτοῦ μέρη, τῷ ὅλῳ ἀνάμισγε· καὶ τὸ αὐτὸ

B ποίει ἄχρις ἂν μελανθῇ καὶ δυσῶδες γένηται· εἶτα "δι' ὀθονίου διηθήσας καὶ ἐκθλίψας ἀπoτίθεσο. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ πεσσοῖς μίγνυται, μαλακτικὸν ὄν.

Al. δι' ἠθμοῦ. Par. caret.

Περὶ Κνιδελαίου. Κεφ. μγʹ.

Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ Κνιδείου σκευάζεται κόκκου "λεπισθέντος καὶ κοπέντος· καθαρτικὴν δὲ ἔχει δύναμιν κοιλίας πινόμενον.

Al. λεπισθέντες

C

Περὶ Κνικελαίου. Κεφ. μδʹ.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κνίκινον σκευάζεται. δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ "τῷ διὰ τοῦ κνιδείου κόκκου, ἀμβλυτέρα δὲ μᾶλλον.

V. τῇ διὰ

Περὶ Ῥαφανελαίου. Κεφ. μέ.

D Τὸ δὲ ῥαφάνινον σκευάζεται ἐκ τοῦ αὐτῆς σπέρματος "ὥσπερ καὶ τὰ λοιπά. τοῖς ἐκ νόσου δὲ φθειριῶσιν ἁρμόζει, καὶ τὰς περὶ τὸ πρόσωπον σμήχει τραχύτητας. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τοῖς προσοψήμασι συνέψοντες αὐτό.

V. add. ὁμοίως

Περὶ Μελανθελαίου. Κεφ. μϛʹ.

E Καὶ τὸ μελάνθινον δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, [καὶ σκευασίαν] τῷ ῥαφανίνῳ.

Hæc Ruellius omiſit.

Περὶ Σιναπελαίου. Κεφ. μζʹ.

Τὸ δὲ σινάπινον σκευάζεται, λεαινομένου τοῦ σινήπεως καὶ βρεχομένου ὕδατι* θερμῷ, ἔπειτα μιγνυμένου ἐλαίου, καὶ συνεκθλιβομένου. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ χρόνια ἀλγήματα *μεταυγκρίνον.

F

Περὶ Μυρσινελαίου. Κεφ. μή.

Μυρσίνινον δὲ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὰ ἁπαλὰ φύλλα τῆς μελαίνης μυρσίνης "ἢ ἀγρίας ἢ ἡμέρου, κόπτε πιέζων· ἴσον δὲ τῷ χυλῷ ἐλαίου ὀμφακίνου "μίσγων, χλίαινε ἐπ' ἀνθράκων, ἕως ἂν συνεψηθῇ, αἴρων τὸ ἐφιστάμενον. εὐκοπωτέρα δὲ σκευασία, τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων κόψαντα, ἕψειν μετὰ ὕδατος καὶ ἐλαίου, καὶ τὸ ἐφιστάμενον ἀποψᾶν· ἰδίως δὲ τὰ φύλ-

V. addit ὀρεινῆς.

V. σμίγων.

G

λα καθέντα εἰς ἥλιον, ἐν ἐλαίῳ ἀπο-
βρέχειν. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον
σιδίοις, κυπαρίσσῳ, κυπείρῳ, σχοίνῳ. ἔστι
δὲ ἐμπρακτικώτερον τὸ γεύσει πικρί-
ζον, καὶ ἐλαιῶδες, χλωρὸν, διαφανὲς,
ὄζον μυρσίνης· Δύναμις δὲ αὐτοῦ στυ-
πτική, σκληρωτική· διὸ καὶ τοῖς μιγνυμέ-
νοις ἀπουλωτικαῖς, καὶ πρὸς πυρίκαυ-
στα, ἀχῶρας, πίτυρα, ἐξανθήματα, πα-
ρατρίμματα, ῥαγάδας, κονδυλώμα-
τα, ἄρθρα κεχαλασμένα· ἱδρῶτας στέλ-
λει, καὶ ὅσα στύψεως ἢ πυκνώσεως ἔχει
χρείαν.

Περὶ Δαφνελαίου. Κεφ. μθ'.

Τὸ δὲ Δάφνινον σκευάζεται διὰ τῶν
δαφνίδων, ὅταν ὦσι δρυοπετεῖς, ἑψο-
μένων μεθ' ὕδατος· ἐκ γὰρ τοῦ περικειμέ-
νου λέπους "ἀνίησιν λιπαρίαν τινὰ, ἣν
διαθλίψαντες χερσὶν εἰς μύακας ἀνα-
λαμβάνουσιν. ἔνιοι δὲ ὀμφάκινον ἔλαιον
προστύψαντες, κυπείρῳ, καὶ σχοίνῳ καὶ κα-
λάμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα δάφνης φύλλα ἁ-
παλὰ βαλόντες, συνέψουσιν. ⓐ δὲ,
καὶ δαφνίδας, ἕως ἂν ἱκανὸν γένηται τῇ ὀ-
σμῇ. ἔνιοι δὲ καὶ στύρακα μίσγουσι καὶ "μυρ-
σίνην. ἀρίστη δὲ πρὸς σκευασίαν ἡ ὀρεινὴ
καὶ πλατύφυλλος δάφνη. διαφέρει δὲ τοῦ
δαφνίνου τὸ πρόσφατον, χλωρὸν τῇ χρόᾳ,
πικρότατον, δριμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερ-
μαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν, κό-
πων λυτικήν. ἁρμόζει καὶ τοῖς περὶ τὰ νεῦρα
πάθεσι πᾶσι, "καὶ ὠταλγίαις, καὶ κατάρ-
ροϊζομένοις· [νεφριτικοῖς δὲ τοῖς ἀπὸ ψύ-
ξεως ἄλειμμά ἐστιν ἄριστον, ὡς οὐδὲν ἕτερον
ὠφελοῦν.] "ἔστι δὲ καὶ ναυτιῶδες ποθέν.

Forte ἀνιᾶσιν

Legẽdum σμύρνην

V. addit φρίκαις τε

Par. codex hac periodo caret. Ald. ad notha retulit.

Περὶ Σχινελαίου. Κεφ. ν'.

Τὸ δὲ σχίνινον ὁμοίως ἐκ τοῦ καρποῦ
πεπείρου σκευασθὲν, ὡς τὸ δάφνινον,
"προστυφθὲν, ὑγιάζει ψώρας κτηνῶν καὶ
κυνῶν· καὶ εἰς πεσσοὺς καὶ εἰς ἄκοπα καὶ
λεπρικὰ ἐπιτηδείως μίγνυται· στέλλει
δὲ καὶ ἱδρῶτας. καὶ τὸ τερεβίνθινον δὲ ὁμοίως
σκευάζεται· "ψύχει δὲ καὶ στύφει.

V. προστυφέν

Desunt hæc in Ald. Forte ψύχει

exposita Soli folia in oleo maceres. Nec desunt qui oleũ priùs inspisset malicorio, cupresso, cypero ac iunco odorato. Efficacius est quod gustu subamarũ deprehẽditur, oleosũ, viride & translucidum cernitur, ac myrtũ redolet. Vis porrò ei astringẽdi & indurandi: quare efficaciter cicatricẽ obducẽtibus medicamentis immiscetur. Facit quoq; ad ambustiones, vlcera capitis manantia, furfures, papularũ eruptiones, attrita, rhagadas, condylomata & laxatos articulos. Sudores compescit, ac denique ad omnia valet, quæ astrictionẽ densationémve desiderant.

De Laurino oleo. Cap. XLIX.

Laurinum è drupis seu maturitate " deciduis lauri baccis in aqua decoctis conficitur. Tùm enim ex ambiente cortice pinguitudinẽ quandã exudát, quæ manibus priùs expresso è tritis baccis succo cõchis excipitur. Nonnulli verò vbi omphacinũ oleum cypero, iunco odorato & calamo priùs inspissauerũt, tenera deinde lauri folia in id cõiecta simul decoquunt. Sunt qui lauri baccas addant, dum iustus odor accesserit: alij styracem & myrrham ammiscent. Porrò ad eiusmodi olei confectionẽ optima est laurus mõtana & latifolia. Laurinum verò oleũ excellit, quod recens est, colore viride, amarissimũ & acre. Vis ei excalfaciendi, emolliẽdi, spiracula venarũ aperiẽdi, & lassitudines discutiendi. Quin & malis neruorũ omnibus, doloribus auriũ ac destillationibus cõfert: renum verò vitio ex frigore contracto laborantibus illitus est præstantissimus, & maximè si quid aliud vtilis. At potum idem nauseosum est.

turgentibus. Pallad.

De Lentiscino & Terebinthino. Cap. L.

Lentiscinum verò similiter atque laurinum ex maturo fructu confectum ac priùs inspissatum, scabiem iumentorum canúmque sanat. Pessis, acopis & ad lepras tollendas accommodatis medicamẽtis aptè & vtiliter immiscetur: ac sudores etiã cohibet. Eodem quoque modo paratur terebinthinum, quod exiccat & astringit.

De Maſtichino. Cap. LI.

Maſtichinum è trita maſtiche paratur. Contra omnia vuluæ mala efficax eſt, leniter calfaciens, aſtringens ſimul & emolliens. Eſt & vtile ad prominentes circa ſtomachum ſcirrhos, vt & ad cœliacorum dyſentericorúmque cruciatus. Vitia quæ ſunt in facie emendat, colorémque meliorem preſtat. Optimũ verò in Chio inſula componitur.

De vnguentorum compoſitione. Cap. LII.

QVANDOQVIDEM vnguẽta nonnullis affectibus accommodantur, partim medicamentis admixta, partim inſtillata ſeu perfuſa, partim etiã naribus obiecta, conſequens eſſe ducimus, vt horum quoque tractationẽ perſequamur. Eorũ porrò periculum facientes obſeruare oportet, an illud olfactui repręſentent, ex quo temperamentũ ipſorũ conſtat. Optimum ſiquidem eſt huiuſcemodi iudiciũ. Attamẽ id in nõnullis locũ non habet, propter vehementiorũ quæ miſcentur pręualẽs dominiũ: velut in amaracino, crocino & telino, nec non & alijs quibuſdã: quę quidẽ ex crebra circa ipſa exercitatione ꝓbare cõueniet.

De Roſacei præparatione. Cap. LIII.

Roſaceum oleum fit hoc modo: Iunci odorati contuſi & aqua ſubacti libras quinq; & beſſem in olei libris xx & quincunce ſubinde mouẽdo coquito: deinde vbi percolaueris, in olei libris illis xx & quincunce roſarũ numero mille nõ madefactarũ foliola conijcito: vnctíſq; melle odorato manibus ſenſim aliquantulũ premẽs identidẽ moueto: deinde vbi noctẽ vnã ſiueris, exprimito. Quũ verò id quod fæculentũ eſt ſubſederit, mutato recipiẽte vaſe in craterẽ melle oblitũ recõdito. Porrò expreſſis roſis in labellũ coniectis olei inſpiſſati libras viij & quadrantẽ affundito, iterũq; exprimito: eritq; hoc tibi ſecundariũ oleũ. Quòd ſi volueris ad tertiam vſque quartámve macerationem progredi, toties oleum roſis affundito & exprimito. Fit enim & primarium & ſecundarium & tertiarium & quartarium vnguentum. Sed quoties id feceris, crateras melle prius oblinito. Sin ſecundam iniectionem inſti-

A Περὶ Μαστιχελαίου. Κεφ. να′.

Τὸ δὲ μαστίχινον ἐκ τῆς μαστίχης λείας σκευάζεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρα πάντα, ἠπίως θερμαῖνον, στῦφον, μαλάσσον, καὶ πρὸς τὰ περὶ τὸν στόμαχον ἐπιῤῥιπτόμενα σκιῤῥώματα, καὶ κοιλιακὰ, καὶ δυσεντερικὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου B καθαῖρον, καὶ εὔχροιαν ποιοῦν. συντίθεται δὲ ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ κάλλιστον.

Περὶ συνθέσεως Μύρων. Κεφ. νβ′.

ΕΠΕΙ δὲ καὶ τὰ μύρα εὔθετα ἐπ᾽ ἐνίων παθῶν, καὶ μιγνύμενα φαρμάκοις καὶ ἐμβρεχόμενα καὶ ὀσφραινόμενα, ἀκόλουθον ἡγούμεθα καὶ τὴν τούτων παράδοσιν ποιήC σασθαι. ἃ δεῖ δοκιμάζοντας ἐπιβλέπειν, εἰ ἀφ᾽ οὗ ἡ κρᾶσίς ἐστι τοῦ μύρου, ἐκεῖνο ποιεῖ κατὰ τὴν ὄσφρησιν. ἀρίστη δὲ ἐστιν ἡ τοιαύτη κρίσις. ἐπ᾽ ἐνίων μέντοι οὐ φυλάττεται τὸ τοιοῦτον διὰ ἐπικράτειαν μιγνυμένων σφοδροτέρων, ὡς ἐπὶ ἀμαρακίνου καὶ κροκίνου καὶ τηλίνου καὶ ἄλλων τινῶν, ἅπερ ἐκ τῆς περὶ D αὐτὰ γυμνασίας δοκιμαστέον.

Περὶ Ῥοδίνου σκευασίας. Κεφ. νγ′.

Ῥόδινον ἔλαιον γίνεται οὕτω· σχοίνου λίτρας ε′. οὐγγίας η′. τοῦ ἐλαίου λίτρας κ′. οὐγγίας ε′ κόψας καὶ φυράσας ὕδατι, ἕψε διακινῶν· εἶτα ἀπηθήσας εἰς τὰς κ′. λίτρας καὶ οὐγγίας ε′. ἐλαίου, βάλε ῥόδων ἀE βρόχων ἀριθμῷ χίλια πέταλα καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας, διακίνει πλεονάκις ὑποθλίβων ἠρέμα· ἔπειτα ἐάσας τὴν νύκτα ἔκθλιβε· ὅταν δὲ τὸ τρυγῶδες ὑποστῇ, διάλλαξον τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον· ἀποτίθεσο δὲ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον. βαλὼν δὲ εἰς λουτηρίδιον τὰ ἐκπιεF σθέντα ῥόδα, ἐπίχει λίτρας η′. οὐγγίας γ′. τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου, καὶ πάλιν ἐκπίεζε. ἔσται δέ σοι τοῦτο δεύτερον, κἂν βουληθῇς ἄχρι γ′. ἢ δ′. ἀποβροχῆς ἐπιχέων ἐκπίεζε. γίνεται γὰρ τὸ μὲν α′. τὸ δὲ β′. τὸ δὲ γ′. τὸ δὲ δ′ μύρον. ὁσάκις δ᾽ ἂν ποιῇς, τοὺς G κρατῆρας προκατάχριε μέλιτι. εἰ δὲ θέλεις δευτέραν ἐμβολὴν ποιή-

V. ἐπὶ
Marc. κρεμάμενα
V. καὶ τῆς τούτων παραδόσεως μεμνῆσθαι. ταῦτα
V. διάκρισις
Al. συγγυμνασίας
V. ἐν ὕδατι
Al. ἐρύθρων
Aldinũ exẽplar & v. cod. inſerũt hoc loco καὶ κυπείρου λίτραν α′. ἑλενίου λίτραν α′. καλάμου λίτραν α′. ἐλαίου ξέστας ϛ′. ῥόδων ξέστην α′ καὶ ἥμισυ
V addit διώδει
V. ἡμέραν. εἶτα
Ald. κ′. Sic & Pal.
V. ἄχρι τρίτης ἢ τετάρτης βροχῆς
Al. ἐπιβολὴν

σαθαι, εἰς τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν ἔλαιον ἴσον ἀριθμὸν προσφάτων ῥόδων ἀβρόχων ἔμβαλε, καὶ "ἀνακινῶν ταῖς χερσὶ προδεδευμέναις μέλιτι, ἐκπίεζε, καὶ ποίει τὸ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ὁμοίως ἐκθλίβων. καὶ ὁσάκις δ' ἂν ποιῇς τοῦτο, νεαρὰ ὀνυχίζων πρόσβαλλε ῥόδα. δυναμικώτερον γὰρ γίνεται· ἄχρι δὲ ἑβδόμης ἐμβροχῆς ἐπιδέχεται τὸ ἔλαιον τὴν "ἐμβολὴν τῶν ῥόδων, ἔπειτα δὲ οὐκέτι· χριέσθω δὲ καὶ ἡ ληνὸς μέλιτι· δεῖ δὲ ἐπιμελῶς τὸ ἔλαιον τοῦ χυλοῦ χωρίζειν· ἀπολειφθὲν γὰρ τοὐλάχιστον, τὸ μύρον φθείρει. ἔνιοι δὲ αὐτὰ μόνα τὰ ῥόδα "ὀνυχίσαντες καὶ ἡλιάσαντες, ἐναποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἔχοντα σταθμὸν οὐγγίας ϛʹ. εἰς μίαν ξέστην ἐλαίου, καὶ "ἀλλάσσοντες ἡμέρας ηʹ. "καὶ ἡλιάζοντες ἐπὶ ἡμέρας μʹ· ἄχρι τρίτης ἐμβροχῆς, "οὕτως ἀποτίθενται. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον, κάλαμον καὶ ἀσπάλαθον ἐμβάλλοντες· οἱ δέ, καὶ ἄγχουσαν ἕνεκεν εὐχροίας, καὶ ἅλας πρὸς τὸ μὴ "φθείρεσθαι. Δύναμιν δ' ἔχει στυπτικήν, "ψυκτικήν. εὔθετον εἰς ἐμβρέγματα καὶ καταπλασμάτων μίξεις· λύει δὲ καὶ κοιλίαν ποτιζόμενον, καὶ "καῦσον σβέννυσι στομάχου. ἔστι δὲ καὶ θρεπτικὸν κοίλων ἑλκῶν, καὶ τῶν κακοήθων πραϋντικόν, ἀχώρων καὶ ἐκζεμάτων "ἐπάλειμμα. καὶ κεφαλαλγίας "ἔμβρεγμα, ἐν ἀρχῇ ὀδονταλγίας διάκλυσμα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βλέφαρα ἐσκληρυμμένα ἐγχριόμενον, πρός τε ἐντέρων ἐρεθισμοὺς καὶ ὑστέρας ἐγκλυζόμενον χρήσιμον.

V. ἀνακινήσας
Flor. ἐμβροχῶν
V. θλάσαντες
V. μαλάσσοντες
V. τὸ ἡμέρας ζʹ ἡλιάζουσι
V. καὶ οὕτως
V. & Ruellii codex, μὴ ὄζειν.
V. ψύχουσαν
V. καύσωνα
V. ἀπάλειμμα
Lacuna legit, ἔμβρεγμα ἐν ἀρχῇ, ὀδονταλγίας τε διάκλυσμα·

Περὶ Ἐλατίνου σκευασίας.
Κεφ. νδʹ.

Ἐλάτην "θλάσας καὶ "διακνίσας "ἔμβαλε εἰς λουτῆρα, καὶ ἐπίχει ὀμφάκινον ἔλαιον ἐπὶ ἡμέρας γʹ. ἀνελόμενός τε εἰς σπυρίδα ἔξιπου. ἔστω δὲ ἑκάτερα ἰσόσταθμα. εἶτα ἀποθέμενος "ἐν καθαρῷ ἀγγείῳ, χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ ῥοδίνῳ, κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσει.

V. κλάσας
Ald. διακνήσας
V. ἐμβαλών τε εἰς λουτῆρα ἐπίχει
V. καθαρῷ ἐν ἀγγείῳ

tuere libet, in primò expressum oleum recentiũ ac minimè madidarũ rosarũ parem numerũ immittito, & manibus melle priùs imbutis agitans exprimito: ac secundò, tertiò aut quartò, simili modo exprimens facito, totiésque recentes rosas detractis vnguibus adijcito. Sic enim oleum multò potentius euadet. Porrò ad septimam infusionẽ oleum iniectionẽ rosarum admittit, prætereà verò minimè. Cæterùm melle prælum illinatur: oleum à succo diligenter secerni oportet. Nam si huius vel tantillum relinquatur, vnguentum vitiabit. Sunt qui rosas ipsas solas vnguibus detractis insolatas selibræ pōdere immergunt in olei sextarium vnum: ac per dies octo permutantes, & ad dies XL insolátes sic vt tertiò rosarum maceratio fiat, ita recondunt. Nonnulli additis calamo & aspalatho oleum priùs inspissant: alij anchusam pulchri coloris conciliandi gratia & salem quò minus corrumpatur, adijciunt. Vim astringendi & refrigerandi obtinet, irrigationibus & cataplasmatum mixtionibus accommodatam. Aluum quoque potum soluit, ardorémque stomachi restinguit. Caua item vlcera nutrit ac replet: maligna verò demulcet. Ad manantia capitis vlcera ac feruidas eruptiones illinitur. Caput dolens eo perfunditur. Ad dentium dolores inter initia colluitur. Illitum quoque ad palpebras induratas efficax est: denique ad intestinorum ac vuluæ rosionem proritationémve vtiliter infunditur.

De Elatini confectione.
Cap. LIIII.

Tusam discerptámque elaten (hoc est, florentium adhuc palmarum fructus corticem seu inuolucrum) in labrum conijcito, & omphacinum oleum affundito: in quo tridui spatio eam macerari sinito. Mox fiscella excipito & exprimito. Sint verò vtraque paria pondere. Tandem vbi vase mundo reposueris, vtitor. Vim habet rosaceo proportione respondentem: sed aluum minimè mollit.

De Melini compositione. Cap. LV.

Oleum melinum hunc in modum præparatur. Vbi olei sextarios sex & aquæ sextarios decem simul commiscueris, spathę seu elatę cõtusæ vnc. iij. iũci odorati vnc. j. adiicito: ac posteaquam diem vnum macerari siueris, coquito. Mox excolatum oleum in vas oris lati coniicito, ac imposita matta arundinacea aut storea rariore, mala cotonea desuper insternito, eáque obuelata vestimẽtis ad dies satis multos finito, dum oleum malorum vires ad sese allexerit. Alij mala operimentis obuoluunt ad dies decem, vt coerceatur, minimeq; exhalet odoris suauitas: ac postea duorũ dierum totidémque noctium spatio in oleo macerant, tandémque oleum expressum recondunt. Vim porrò astringentem & refrigeratoriã obtinet: facítque ad scabiosa vlcera, furfures, perniones & herpetas. Ad vuluæ exulcerationes commodè instillatur: quin & concitatam vrinam infusum sistit, sudorésque cohibet. Bibitur & contra cantharidas, buprestes & pinorũ erucas. Probatur verò in hoc genere maximè, quod cydonia mala redolet.

De OEnanthini confectione. Cap. LVI.

OEnanthen ex vua (syluestri) odoratam posteaquam marcescere siueris, in oleum omphacinum coniicito, & vndiquaque versando agitato: porrò cum ad biduum siueris, exprimito atque reponito. Vim habet astrictoriã rosaceo proportione respondentem, præterquàm quòd aluum neque soluit neque mollit. Probatissimum verò etiam est, quod œnanthen odore quam maximè refert.

De Telini componendi ratione. Cap. LVII.

Fœnigræci libras v. olei libras ix. calami libram vnam, cyperi libras ij macera in oleo ad dies septem, ita vt ter quotidie agites: dein exprimito atque reponito. Sũt qui pro calamo quidem cardamomum, pro cypero verò xylobalsamum simul macerant: alij oleum iis ipsis priùs inspissant, ac deinde fœnumgræcum in ipso macerant,

A Περὶ Μηλίνου σκευασίας. Κεφ. νε'.

Ἔλαιον μήλινον σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον· ἐλαίου ξέστας ϛ'. ὕδατος ξέστας ι'. μίξας, προσέμβαλε *λαπάθης τεθλασμένης οὐγγίας γ'· σχοίνου οὐγγίαν α'. καὶ ἐάσας ἡμέραν μίαν, ἕψησον. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατύστομον, B ἐπιθεὶς τὸ ῥίπον ἐκ καλάμου, ἢ ψίαθον ἀραιάν, ἄνωθέν τε ἐπιθεὶς κυδώνια μῆλα, καὶ περικαλύψας ἱματίοις, ἔασον ἡμέρας ἱκανάς, ἕως ἂν ἐπισπάσηται τὴν ἀπὸ τῶν μήλων δύναμιν τὸ ἔλαιον. ἔνιοι δὲ τὰ μῆλα περιβάλλοντες ἱματίοις ἐπὶ ἡμέρας ι', ἵνα συνέχηται καὶ μὴ διαπνέηται C ἡ εὐωδία, μετὰ ταῦτα ἀποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας β' καὶ νύκτας· εἶτα ἐκπιέσαντες ἀποτίθενται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ποιεῖ πρὸς τὰ ψωρώδη ἕλκη καὶ πίτυρα, χίμετλα, ἕρπητας, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ ἑλκώσεις ἐγχυματιζόμενον, οὖρά τε ἠρεθισμένα στέλλει ἐγκλυζόμενον, D καὶ ἱδρῶτας ἐφίστησι. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κανθαρίδας, βουπρήστεις, πιτυοκάμπας. ἔστι δὲ αὐτοῦ δόκιμον τὸ κυδωνίων ὄζον μήλων.

V. hac prima periodo caret.
Al. γ.
Lege ἀπάθης, vel ἐλάτης.
Par. ῥῶποι
Al. παλαιαί
V. non habet ἐπὶ
V. non habet καὶ
Vulg. πιτυοκάμπην

Περὶ Οἰνανθίνου σκευασίας. Κεφ. νϛ'.

Οἰνάνθην τὴν ἐκ σταφυλῆς εὐώδη E μαράνας, βάλε εἰς ὀμφάκινον ἔλαιον, καὶ κίνει μεταστρέφων· ἐάσας δὲ ἡμέρας δύο, ἐκπίεσον, καὶ ἀποτίθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ἀναλογοῦσαν τῇ τοῦ ῥοδίνου, ἐκτὸς τοῦ τὴν κοιλίαν λύειν καὶ μαλάσσειν. καὶ τούτου δέ ἐστι δοκιμώτατον, τὸ ἐμφαῖνον ἐν τῇ ὀσμῇ τὴν οἰνάνθην.

F Περὶ Τηλίνου σκευασίας. Κεφ. νζ'.

Τήλεως λίτρας ε'. ἐλαίου λίτρας θ'. καλάμου λίτραν α'. κυπείρου λίτρας β'. ἀπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἐπὶ ἡμέρας ζ'. κινῶν ἑκάστης ἡμέρας τρίς. εἶτα ἐκπίεσον καὶ ἀποτίθεσο. οἱ δὲ, ἀντὶ μὲν καλάμου G καρδάμωμον, ἀντὶ δὲ τῆς κυπείρου, ξυλοβάλσαμον συναποβρέχουσιν. οἱ δὲ, προστύφουσι τὸ ἔλαιον τούτοις· καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τῆλιν ἀποβρέχοντες

V. θ'.
V. ι'.
V. κινῶν τρίτον. & sic etiam habet Aetius.

ἐξίπουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν ἀποστημάτων, πεπτικήν. μάλιστα δὲ ἁρμόζει τοῖς περὶ μήτραν πᾶσι σκληρώμασι. δυστοκούσαις τε ἐγχυματίζεται, ἐπειδὰν καταξηρὰ τὰ περὶ τοὺς τόπους γίνηται, προεκκριθέντων τῶν ὑγρῶν, πρός τε τὰς ἐν δακτυλίῳ φλεγμονάς, καὶ ἐγκλύζεται ἐπὶ τῶν τεινεσμῶν ὠφελίμως, πίτυρά τε καὶ ἀχῶρας σμήχει, καὶ πρὸς κατακαύματα καὶ χείμετλα ποιεῖ μετὰ κηροῦ, σμήχει τε ἐφηλίδας· καὶ εἰς στιλβώματα μίγνυται. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ μὴ λίαν παρεμφαῖνον τῆς τήλεως ὀσμήν, σμῆχον τὰς χεῖρας, γλυκύπικρον ἐν τῇ γεύσει· τὸ γὰρ τοιοῦτον κάλλιστον.

V. σκιῤῥώμασι
Vetus. ἐγχυμα.
Al. δακτύλῳ
V. caret.
Marc. τρίχας

Περὶ Σαμψυχίνου σκευασίας. Κεφ. νή.

Ἑρπύλλου, κασίας, ἀβροτόνου, σισυμβρίου ἄνθους, μυρσίνης πετάλων, σαμψύχου, ἑκάστου λαμβάνων στοχασμῷ πρὸς τὴν ἑκάστου αὐτῶν δύναμιν ἀποβλέπων, κόπτε ἐν ταὐτῷ πάντα, καὶ ἐπίχεε ἐλαίου ὀμφακίνου ποσὸν, ὥστε μὴ κατακρατεῖσθαι τὴν δύναμιν τῶν ἐν αὐτῷ βρεχομένων, καὶ ἔασον ἡμέρας τέτταρας καὶ ἔκθλιβε, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ πλῆθος τῶν αὐτῶν προσφάτων ἀπόβρεχε ἐπὶ ἴσον χρόνον, καὶ ἐξίπου. ἔσται γὰρ εὐτονώτερον. ἐκλέγου δὲ τὸ μελάγχλωρον τῇ χρόᾳ, σάμψυχον ἐπιπολὺ ὄζον, μετρίως δριμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, λεπτυντικήν, δριμεῖαν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς μύσιν καὶ διαστροφὴν ὑστέρας, ἐμμήνιά τε, δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἐπισπᾶται, καὶ πνίγας ὑστερικὰς ἀνακτᾶται, ὀσφύων τε καὶ βουβώνων ἀλγήματα πραΰνει, σὺν μέλιτι δὲ αὐτῷ χρῆσθαι βέλτιον, ἐπεὶ τῇ σφοδρᾷ στύψει σκληροῖ τοὺς τόπους, λύει καὶ κόπους συγχεόμενον, εἴς τε τὰ ἐπὶ τῶν ὀπισθοτονικῶν καταπλάσματα ἐπιτηδείως μίγνυται, καὶ τῶν ἄλλως σπωμένων.

C. Byzantinus caret
C. Ald. caret itémque Pal.
C. Leon. & Ald. tribus sequentibus vocibus carent, necnon & Pal.
Al. add. ἤ.
V. ἔστι γὰρ
V σαμψύχου ἐπιπολλῆς Pal. σαμψύχου πολλοῦ
Voce δεύτερα caret vulg. exemp.

Περὶ Ὠκιμίνου σκευασίας. Κεφ. νθ'.

Λαβὼν ἐλαίου λίτρας κ'. ὠκίμου σταθμῷ λίτρας ιά. οὐγγίας ή. ἀποφυλ-

In quibusdã veterib. codicibus est hoc capitis exordium ὠκιμίνου σκευασία. τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἡτοιμασμένου ὡς ἀποδείξομεν λαβὼν &c. Alius sic habet: ἔλαιον ὠκίμινον σκευάζεται ὥσπερ τὸ κύπρινον

tandémque exprimunt. Porrò vim habet apostemata molliendi atque maturandi: maximè autem omnibus circa vterũ duritijs accommodatum est: ægrè parientibus commodè instillatur, vbi excretis antè humoribus loci muliebres siccitatem contraxerint. Quin & ad sedis inflammationes, necnon ad tenesmos vtiliter infunditur: furfuresq; & vlcera capitis manantia detergit. Facit & ad ambusta & perniones, addita cera. Maculas quoque à Solis ardore contractas exterit, atque medicamentis ad faciei nitorẽ inducendum admiscetur. Cæterùm eligito recens, quódque fœnigræci odorem non admodũ referat, manúsque abstergat, ac dulcedinis amarori permixtæ saporẽ redoleat. Tale siquidem præstantissimum iudicatur.

De Sampsuchini componendi ratione. Cap. LVIII.

Serpylli, cassiæ, abrotoni, florum sisymbrij, myrti foliorum, sampsuchi, singulorum sumito quantum ad ipsorum vniuscuiusque vires animum attendens sat esse conieceris, vnáque omnia tundito: & olei omphacini quantum fuerit satis affundito, dummodò ne euincatur eorum vis quæ in ipso macerantur, ac post quatriduum exprimito. Rursum verò illorum eorundẽ recentium par pondus æquali tempore in eodẽ oleo macerato & excolato: sic enim efficacius reddetur. Verum sampsuchum eligito colore ex nigro viridi, plurimùm odoratũ ac mediocriter acre. Vim habet calfactoriã, extenuantem & acrẽ. Facit porrò ad vuluæ præclusionem atque distorsionẽ: menstruáque, secundas & partus extrahit, ac vuluæ strangulatus recreat. Lumborũ inguinúmque dolores lenit. At cum melle satius est ipso vti: quandoquidem vehementi astrictione locos indurat. Lassitudines etiam illitum discutit, ac denique aptissimè opisthotonicorum alitérque conuulsorum cataplasmatis inseritur.

De Ocimini præparatione. C. LIX.

Olei libras xx. ocimi pondo libras xi. & bessem sumito: huius

decerpta folia in oleo ipso diei vnius noctísque spatio macerato, dein exprimito atq; reponito. Exemptis porrò è quasillo folijs rursum olei parem mensuram affundito & excolato. Vocatur autem hoc secundarium: tertiam enim macerationem minimè admittit. Exinde recentis ocimi æquale pondus iterum macera, vt in rosaceo dictum est, ita vt affuso prioris macerationis oleo temporis eodẽ spatio madere finas: túmque postea exprimito atque recõdito. Quòd si ter quatérve macerare volueris, recens ocimum semper inijcito. Potest & ex omphacino confici: sed illo modo meliùs. Eadem quæ sampsuchinum præstat: at minùs est efficax.

De Abrotonini confectione.

Cap. LX.

Abrotoninum. In olei ad cyprinum conficiendum aromatibus imbuti libras IX & quincuncem, abrotoni foliorum libras VIII immittito, ac posteaquam diem noctémque vnam macerau eris, excolato. Quòd si perennius ac magis durabile conficere volueris, abiectis prioribus folijs, alia apponito, & macerata exprimito. Vim porrò habet calfactoriã, ad vuluæ præclusiones & duritias efficacẽ: menstrua secundásque pellit.

De Anethini componendi ratione.

Cap. LXI.

Anethi florum libras XI & bessem in olei libris octo & dodrante diem vnam immergito, ac deinde manibus exprimito, atque reponito. Sin macerationem iterare volueris, recentem anethi florem similiter madefacito. Locos muliebres emolliẽdi relaxandíque vi pollet, & ad rigores certo circuitu redeuntes conuenit, quippe quod excalfaciat: lassitudines discutit, & articulorum doloribus auxiliatur.

De Susini compositione.

Cap. LXII.

Susinum, quod lirinum seu liliaceum nonnulli appellãt, ita temperatur: Olei libras IX & quincuncem, calami libras V & quadrantẽ, myrrhę quincũcem posteaquam

λίσας, ἀπόβρεχε νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν τῷ ἐλαίῳ, εἶτα ἔξίπου καὶ ἀπόθεσο· [ἐκκενώσας δὲ τὰ ἀπὸ τῆς κυρτίδος, ἐπίχει πάλιν τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἔξίπου.] καλεῖται δὲ τοῦτο δεύτερον· τρίτην γὰρ οὐκ ἐπιδέχεται βροχήν. εἶτα πρόσφατον ὤκιμον λαβὼν " ἴσον, πάλιν ἀπόβρεχε, ὡς ἐπὶ τοῦ ῥοδίνου εἴρηται· τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον ἐπιχέων καὶ ἐῶν τὸν αὐτὸν χρόνον, ἔκθλιβε καὶ ἀπόθεσο. κἂν τρὶς δὲ ἢ τετράκις θέλῃς, ἀπόβρεχε, πρόσφατον ἀεὶ ὤκιμον ἐμβάλλων. δύναται δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀμφακίνου σκευάζεσθαι· βέλτιον δὲ ἐκείνως. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σαμψυχίνῳ, ἔλαττον ἐνεργοῦν.

V. hæc non habet.

Vetus τὸ ἴσον

Περὶ Ἀβροτονίνου σκευασίας.

Κεφ. ξ.

Ἀβροτόνινον ἐκ τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου λίτρας θ'. οὐγγίας ε'. ἀβροτόνου φύλλων λίτρας η'. " ἐμβαλὼν καὶ ἀποβρέξας, νύκτα καὶ ἡμέραν ἔξίπου. πολυχρόνιον δ' εἰ βούλει ποιῆσαι, ἐκβαλὼν τὰ πρῶτα φύλλα, " ἔμβαλε ἕτερα φύλλα, καὶ ἐναποβρέχων ἐκπίεζε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας, ἄγον ἔμμηνα καὶ δεύτερα.

V. ἔμβαλε

V. ἐμβαλὼν δὲ

Περὶ Ἀνηθίνου σκευασίας.

Κεφ. ξα'.

Ἐλαίου " λίτρας η'. οὐγγίας θ'. ἀνήθου ἄνθους λίτρας ια'. οὐγγίας η'. ἐναπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἡμέραν α'· εἶτα ἐκπίεζε ταῖς χερσί, καὶ ἀπόθεσο. ἐὰν δὲ θέλῃς * διάβροχον ποιῆσαι, πρόσφατον ἀνήθου ἄνθος ὡσαύτως ἀπόβρεχε. δύναται δὲ μαλάσσειν τὰ περὶ μήτραν καὶ ἀναστομοῦν, ἁρμόζον πρὸς τὰ περιοδικὰ ῥίγη θερμαῖνον καὶ " κόπους λύον, καὶ ἀλγήματα ἄρθρων ὠφελοῦν.

Orib. παλαιοῦ λίτρας ια', οὐγγίας η', ἀνήθου ἄνθους τὸ αὐτό.

Antiquus alter, κόλπους πλῦνον. Goupylus.

Περὶ Σουσίνου σκευασίας. Κεφ. ξβ'.

Τὸ δὲ σούσινον, ὃ ἔνιοι κρίνινον καλοῦσιν, οὕτω σκευάζεται· ἐλαίου λίτρας θ'. οὐγγίας " ε'. [καλάμου λίτρας ε'. οὐγγίας γ'.] σμύρνης οὐγγίας ε'. " φυράσας

V. οὐγγίας γ'.

In veterib. nonnullis hæc desiderantur.

V. κεράσας

οἴνῳ εὐώδει, ἕψε, εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, A
ἀπόχει μετὰ καρδαμώμου κεκομμένου
καὶ βεβρεγμένου ὕδατι ὀμβρείῳ * λίτρας
γ'. οὐγγίας ϛ'. καὶ ἐάσας βραχῦναι,
ἀπόθλιβε· καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμέ-
νου ἐλαίου τρεῖς καὶ ἥμισυ λίτρας, κρίνα
ἀριθμῷ χίλια, ἀποφυλλίσας, "θὲς ἐν
λουτῆρι πλατεῖ, μὴ βαθεῖ· ἐπιχέας τε B
τὸ ἔλαιον, ἀνακίνει ταῖς χερσὶ μέλιτι κε-
χρισμέναις· ἐάσας δὲ ἡμέραν μίαν καὶ νύ-
κτα, πρωῒ ἐνελόμενος εἰς "πυξίδα ἐξί-
που, τὸ δὲ φερόμενον ἀπήθει εὐθέως ἀπὸ
τοῦ συνεκθλιβέντος ὕδατος τῷ ἐλαίῳ·
οὐ γὰρ ὑπομένει ὡς τὸ ῥόδινον, συνθερ-
μαινόμενον δὲ ἀνάζει καὶ σήπεται. με- C
τάγγιζε δὲ πολλάκις εἰς ἕτερα ἀγγεῖα
μέλιτι κατακεχρισμένα προσπάσσων
"ἅλα λεπτὸν, καὶ τὴν συλλεγομένην
ἀκαθαρσίαν ἐπιμελῶς ἀφαιρῶν. "με-
τακεράσας δὲ ἐκ τοῦ κυρτιδίου τὸ ἐξι-
πωθὲν * ἄρωμα εἰς τὸν λουτῆρα, πάλιν
ἐπίχει τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ ἴ- D
σον πλῆθος τῷ προτέρῳ, καὶ καρδαμώ-
μου κεκομμένου συνέμβαλλε ὁλκὰς ί. καὶ
"ἀνακινήσας χρησίμως ταῖς χερσὶ, καὶ
ἐπισχὼν μικρὸν, ἐξίπου, τὸ ἀπορρέον ἀ-
ποκαθαίρων. καὶ τρίτον ἐπιχέας πά-
λιν τὸ αὐτὸ ποίει, προσεπεμβάλλων καὶ
τὸ καρδάμωμον καὶ "τοὺς ἅλας ὁμοίως, E
καὶ τὰς χεῖρας "βρέχων τῷ μέλιτι θλί-
βων, καὶ ἔσται τὸ μὲν "πρῶτον ἐκπιε-
σθὲν ἄριστον· ἐχόμενον δὲ τὸ ἑξῆς· τρί-
τον δὲ τὸ τελευταῖον. καὶ πάλιν λαβὼν
χίλια κρίνα καὶ ἀποφυλλίσας διάθες·
καὶ ἐπιχέας τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν με-
θόδευε, τὰ αὐτὰ ποιῶν ὥσπερ ἐποίεις ἐπὶ F
τοῦ πρώτου, καρδάμωμον παραμί-
σγων, εἶτα ἐξιπῶν. ποίει τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ
τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ὡς εἴρηται, προ-
σεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον· [εἶτα
ἐξίπου καὶ ποίει τὰ αὐτά.] ὁσάκις δ' ἂν
ἀποβρέξῃς νεαρὰ κρίνα, δυναμικώτε-
ρον ἕξεις τὸ μύρον. ἐπὶ τέλει δὲ ὅταν G
αὐτάρκως ἔχειν "σοι δοκῇ, μίσγε ἑκάστῃ
σκευασίᾳ σμύρνης χρηστῆς < οβ'. κρόκου
< ί.* καρδαμώμου "< οε'. οἱ δέ, κρόκου καὶ

V. θεὶς ἐν λ.
Cornarius legit κυρτίδα aut σπυρίδα
V. ἅλας
Corn. μετεράσας
Corn. legit ἀνακινήσας.
V. τοὺς ἅλας
V. caret.
Al. καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας καὶ θλίβων.
Par. πρότερον
Hæc nõ habẽtur in Palatino codice & fortasse redundant.
V. ἔχειν δόξῃς
V. < οϛ'.

vino odorato subegeris, coquito. Deinde colo traiectum oleum vna cum cardamomi tusi & aqua pluuia macerati libris iij & semisse refundito: ac vbi macerari siueris, exprimito. Tùm olei huius inspissati tres libras cum semisse sumito, liliáque numero mille. Horũ decerpta folia in labello lato, non tamen profundo, ponito, affusóque oleo perunctis melle manibus versato. Tandem vbi diem noctémque vnam cõquiescere siueris, mane in fiscellam translatum excolato: quod verò supernatabit oleum illico ab aqua quę simul cum eo expressa fuerit secernito. Neque enim vti rosaceum mistã sibi patitur aquã: concalfactum siquidem referuet atque cõputrescit. In alia porrò vasa melle oblita sæpius transfundito, salem tenuem priùs inspergens, & collectam immunditiem diligenter auferens. Expressum autem magma postquã ex quasillo in labrũ transtuleris, aromatibus imbuti olei par priori pondus rursum affundito, simúlque cardamomi tusi drachmas x conijcito. Hæc vbi probè manibus agitaueris, interiecta breui mora exprimito, & quod defluet repurgato. Tertiò demum affuso oleo, idẽ rursum facito & cardamomum ac etiamnum salem insuper adijciens, & manibus melle imbutis premens. Erit porrò primò expressum oleum optimũ: ab hoc secundum, quod sequitur: tertium locum sibi vẽdicat, quod postremum est. Tum verò denuo lilia mille decerptis folijs sumito atque disponito: & affuso quod primò expressum est oleo, eandem quam in primo viam & rationem inito, idémque facito, cardamomum adhuc admiscens, ac deinde exprimẽs. Eadem quoque in secundo ac tertio veluti dictum est præstato, cardamomum pariter adijciens: deinde excolato, ac reliqua denique similiter conficito. Quò porrò frequentiùs lilia recentia maceraueris, eo potentius efficaciúsve vnguentum habebis. Tandem cùm satis esse tibi visum fuerit, vnicuique preparationi myrrhę quàm optimę drachmas LXXII croci drachmas x, cinnamomi drachmas LXXV misceto. Alij croci &

cinnamomi æquale pondus immiſcent. Hæc tuſa cretáque in labrum cum aqua conijcito, primóque expreſſum vnguentum affundito: ac non ita multò pòſt in vaſcula excipito ſicca, priùs illita gummi aut myrrha, & croco ac melle aqua dilutis. Eadem in ſecunda, itémque tertia expreſſione facito. Nonnulli verò ſimplex ex balanino alióve oleo ac lilijs conficiunt. Excellere porrò videtur quod in Phœnice & Ægypto paratur, ac cum primis laudatur quod lilia redolet. Vim habet excalfaciendi, molliendi, aperiendíque vuluæ præcluſiones: eiuſdem inflammationibus accommodatũ eſt, ac in vniuerſum ad muliebria mala eſt vtiliſſimũ. Conuenit & ad vlcera in capite manantia, varos, furfures ac feruidas eruptiones. Vibices etiã quamprimùm emendat, & reliquæ cuti concolores efficit: denique egregiè rarefacit. Potũ quoque bilem per aluum extrahit, vrinámque ciet: at ſtomacho noxium eſt, nauſeámque parit.

De Narciſſini miſtura. Cap. LXIII.

Narciſſinũ oleum ſpiſſatur hunc in modum: olei eloti libras LXX & quincuncem, aſpalathi libras VI cũ ſextante ſumito. Hunc tuſum & aqua maceratũ tertiæ olei parti miſceto & coquito. Dein exempto aſpalatho calami libras V. & beſſem adijcito: quin & myrrhę grumũ vbi contuderis atque cribraueris, vino vetere odorato ſubigito, itidémque miſceto atque decoquito. Simulac autẽ cum ijs efferbuerit oleum, ab igne amoueto, & refrigeratum excolato. Tandem eius portionem in labellũ refundito, & flores narciſſi quamplurimos immittito, biduíq; ſpatio agitato: túmque, vt in Suſino dictum eſt, excolato, ac frequenter decapulato: ſiquidem hoc quoque corruptioni eſt obnoxium. Facit autem ad vuluæ vitia: quippe quod ipſius duritias emolliat, præcluſionéſque aperiat: ſed capitis dolores facit.

De Crocini confectione. C. LXIIII.

Ad præparandũ Crocinũ, oleum priore loco ſpiſſabis, velut in Suſino

A κινναμώμου τὸ ἴσον κόψας* σήσας ἔμβαλε εἰς τὴν λουτῆρα μεθ' ὕδατος, καὶ ἐπίχεε τὸ πρῶτον ἐκπιεσθὲν μύρον· εἶτα ἐάσας μικρὸν, ἀναλάμβανε εἰς ἀγγεῖα μικρὰ ξηρὰ προκεχρισμένα κόμμει ἢ σμύρνῃ, καὶ κρόκῳ καὶ μέλιτι μεθ' ὕδατος διεμένοις. τὰ δ' αὐτὰ ποίει καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐκπιέσματος καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου. ἔνιοι δὲ τὸ ἁπλοῦν ἐξ ἐλαίου βαλανίνου ἢ ἄλλου καὶ κρίνου σκευάζουσι· δοκεῖ δὲ διαφέρειν τὸ ἐν Φοινίκῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενον. ἄριστον δέ ἐστιν αὐτοῦ, τὸ ὄζον κρίνων. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν τῶν περὶ μήτραν μύσεων καὶ φλεγμονῶν. [καὶ καθόλου πάντων ἐστὶ χρησιμώτατον πρὸς τὰ γυναικεῖα· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἀχῶρας, ἰόνθους, πίτυρα, ἐκζέματα. μώλωπάς τε ταχέως μεταβάλλει καὶ ὁμόχρους ποιεῖ.] καὶ καθόλου ἐστὶν ἀραιωτικόν· ἄγει δὲ καὶ χολὴν κατὰ κοιλίαν πινόμενον· κινεῖ δὲ καὶ οὔρησιν. ἔστι δὲ καὶ D κακοστόμαχον, καὶ ναυτίας ποιητικόν.

Περὶ Ναρκισσίνου σκευασίας. Κεφ. ξγ'.

Ἔλαιον ναρκίσσινον σύφεται οὕτως· ἐλαίου πεπλυμένου λίτρας ο'. οὐγγίας ε'. ἀσπαλάθου λίτρας ς'. οὐγγίας β'. κόψας καὶ βρέξας ὕδατι, τῷ τρίτῳ τοῦ E ἐλαίου μίξας, ἕψε. εἶτα ἐξελὼν τὸν ἀσπάλαθον καλάμου βάλε λίτρας ε'. οὐγγίας η'. καὶ σμύρνης χόνδρον κόψας καὶ σήσας, φύρασον οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ μίξας ἕψε· ὅταν δὲ καὶ μετὰ τούτων ἀναζέσῃ, ἐξελὼν ἀπήθει τὸ ἔλαιον ψυχθέν· εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐλαίου εἰς λουτῆρα, ἀπόχει, καὶ τοῦ F ναρκίσσου ὡς ὅτι πλεῖστον ἔμβαλε τὸ ἄνθος, ἐπὶ ἡμέρας β'. κινῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ σουσίνου, ἐξίπου τε καὶ μετάγγιζε πυκνῶς· καὶ γὰρ τοῦτο σήπεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ μαλάσσον τὰς περὶ αὐτὴν σκληρίας καὶ μύσεις· ἔστι δὲ κεG φαλαλγές.

Περὶ κροκίνου σκευασίας. Κεφ. ξδ'.

Κρόκινον δὲ σκευάζων, προστύφεις τὸ ἔλαιον, ὡς εἴρηται ἐπὶ τοῦ Σουσίνου,

Pariſ. caret.
Corn. expungit
Deeſt in Ald. & v. cod.
Par. προκεκλυσμένα
V. τὸ δ' αὐτὸ
Vulg cod. καὶ κρίνου ἢ ἄλλου ἐλαίου σκευ.
Ant. quidam ψώρας.
Hæc in Ald. deſiderantur: necnon etiam in vetuſto codice manuſcripto.
In Leoniceni cod. ita principium legitur. Ναρκίσσινον δὲ σύφεις οὕτως, καλάμου πεπλυμένου ἐλαίου &c.
V. addit καὶ σμύρνης
Cor. εἶτα τῷ ἐλαίῳ
Al. προσέμβαλε
V. διασήσας φύρα οἴνῳ
Ald. & Pal. ἀπόθου τὸ ἔλαιον ψυχθέν.
Pal. ὅτι πλῆθος

πλήθει καὶ συσταθμίᾳ τῇ αὐτῇ· λαβὼν δὲ ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου εἰς τὸ σούσινον λίτρας τρεῖς ἥμισυ, βάλε κρόκου < η΄. καὶ ἀνακίνει πολλάκις τῆς ἡμέρας, ποιῶν τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ ἡμέρας ε΄. τῇ δὲ ἕκτῃ * ἀπόχει τὸ ἔλαιον ἀπὸ τοῦ κρόκου καθαρίως, τῷ δ᾽ αὐτῷ κρόκῳ ἐπίχει τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἀνακίνει ἡμέρας * γ΄. εἶτα ἀποχέας πρόσμιξον σμύρνης κεκομμένης καὶ σεσησμένης < μ΄. καὶ κίνει ἐν ὅλμῳ χρησίμως, εἶτα ἀπόθου. ἔνιοι δὲ * τὸ ἴσον εἰς κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου καὶ εἰς τὸ κρόκινον χρῶνται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον, τὸ κατακόρως κρόκου πνέον, ὅπερ εἰς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. δεύτερον δὲ τὸ τῇ σμύρνῃ παρεμφέρον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ὑπνωτικήν, ὅθεν πολλάκις ἐπὶ φρενιτικῶν ἁρμόζει καταβρεχόμενον, ἢ ἀποσφραινόμενον, ἢ καὶ κατὰ τῶν μυξωτήρων διαχριόμενον· ἔστι δὲ καὶ πυοποιόν, καὶ καθαρτικὸν ἑλκῶν, καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ μήτρᾳ σκληρίας καὶ μύσεις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κακοήθη, σὺν κηρῷ καὶ κρόκῳ καὶ μυελῷ καὶ ἐλαίῳ διπλασίονι. συμπέπτει γὰρ καὶ μαλάσσει καὶ ὑγραίνει καὶ πραΰνει· ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἀπογλαυκώσεις μεθ᾽ ὕδατος ὑπαλειφόμενον. ἀναλογεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ λεγόμενον βουτύρινον καὶ ὀνύχινον, καὶ στυράκινον, τοῖς ὀνόμασι μόνον διαφέροντα, τῇ μέντοι σκευασίᾳ καὶ τῇ δυνάμει ὄντα παρόμοια.

Περὶ Κυπρίνου στύψεως καὶ σκευασίας ἐλαίου. Κεφ. ξε΄.

Ἐλαίου ὀμφακίνου πεπλυμένου * μέρος α΄, ὕδατος ὀμβρίου μέρος α΄ καὶ ἥμισυ. τὸ μὲν ἐπίχει τῷ ἐλαίῳ, τὸ δὲ φύρα σὺν τοῖς ἐμβληθησομένοις ἀρώμασιν· εἶτα λαβὼν ἀσπαλάθου λίτρας ε΄, ἥμισυ. καλάμου λίτρας ϛ΄, ἥμισυ· σμύρνης λίτραν α΄. καρδαμώμου λίτρας γ΄. οὐγγίας θ΄. καὶ * ἐλαίου λίτρας θ΄, οὐγγίας ε΄. τὴν ἀσπάλαθον κόψας καὶ βρέξας ἐν ὕδατι ἐμβαλών, ἕψε μετὰ τοῦ ἐλαίου, ἕως ἂν συναναζέσῃ· τὴν δὲ σμύρναν διεὶς οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ τὸν κάλαμον κεκομμένον συναναφύρα μετὰ τῆς σμύρνης, καὶ ἐξελὼν τὴν ἀσπάλαθον, ἔμβαλε τὸ φύραμα τοῦ καλάμου.

Ruell. legit ἐγκ. α.

V. πλεονάκις

V. τῆς σμύρνης παρεμφαῖνον, vt inferius cap. de cinnamomino.

V. πολλάκις ἐπὶ ταῖς τῶν φρενιτικῶν ἥρμοσε καταβροχαῖς ἢ ἀποσφρανθὲν ἢ καὶ τῶν μυξωτήρων διαχρισθέντων.

V. συμπέττει pro eodem.

Vtrobique κεράμιον legendū existimauit Cornarius. Vulg. cod. ας΄.

Corn. legit ἑλενίου, & rectè.

Corn. addit τὸ ἑλένιον καὶ τὴν &c.

dictum est, eadem seruata mensurę ponderísque æqualitate. Sumptis igitur olei ad Susinū conficiendum spissati libris tribus & semisse, croci drachmas octo immittito, ac sępius quotidie versato, opere ad dies quinque continuato. Sexta demum die oleum purè probéque à croco succernito: eidémque croco parem olei modum affundito, & triduo agitato. Deinde vbi refuderis, myrrhæ tusæ & cribratæ drachmas XL admisceto, ac in pila exactè moueto, tandémque recōdito. Nonnulli verò oleo ad cyprinū conficiēdum aromatibus imbuto, etiam ad crocinum vtuntur. Est porrò præstantissimū, quod abundè crocum spirat, éstque id vsui medicinę aptum: proximū verò quod myrrham redolet. Vim habet excalfaciendi somnúmque conciliandi: quò fit vt sępenumero phreneticis subueniat seu perfusum, seu olfactū, seu denique naribus illitū. Pus quoque mouet & vlcera purgat. Valet & ad vteri duritias, præclusiones malignáque vlcera, cū cera, croco, medulla & oleo duplo. Concoquit enim, emollit, humectat ac etiamnum lenit. Facit & ad oculorū glaucomata ex aqua sublitum. Huic autē proportione respondent butyrinum, onychinum & styracinum: quę quidem vnguenta nominibus tantùm differunt, præparādi verò modo ac viribus sunt per quàm simillima.

De Cyprini olei spissamento ac præparatione. Cap. LXV.

Sumito olei omphacini eloti ceramium vnum, aquę pluuię tantundem cum semisse: huius partem vnam oleo affundito, alterā injjciendis aromatis admisceto. Dein assumptis aspalathi libris V cum semisse, calami libris VI & semisse, myrrhę libra vna, cardamomi libris III & dodrante, helenij libris IX & quincunce, helenium & aspalathū vbi cōtuderis & aqua maceraueris, oleo incoquito donec cōferuescát. Calamum autem contusum simul cum myrrha vino vetere odorifero diluta subigito, exēptóq; aspalatho calami misturam illam immittito.

Vbi

Vbi verò cum hac efferbuerit oleũ, amotum ab igne de aheno excolato, & ad cardamomum contusum aquáque reliqua subactum affundito, ac spatha perpetuò & sine intermissione donec refrixerit peragitato. Posteà percolato oleo in XLVIII libras olei, floris cypri libras XLVI & bessem inijcito, atque vbi macerari siueris, per fiscellam exprimito. Quòd si copiosius desideraueris, florum recentium par pondus immittito, ac similiter exprimito. Potes etiam iterum tertióve macerare, si volueris: efficacius enim hoc modo redditur. Eligi autem oportet bonum, quódque cum odoris gratia nares feriat. Sunt & qui cinnamomũ immisceant. Porrò vim habet calfaciendi, molliendi, osculáque vasorum aperiẽdi: atque adeò vuluæ neruorúmque vitijs conuenit: sic & pleuriticis & fracturis tũ per se, tum etiã cerato immistũ. Quin & in malagmata quæ opisthotonicis, angina laborantibus & inguinum inflammationi conueniunt, itémque in acopa additur.

De Irini spissamento. Cap. LXVI.

Spathæ seu elatæ quàm minutissimè contusæ libras VI cum besse in olei libris LXXIII & quincunce, ammixtis aquæ heminis decẽ, æreo vase coquito, quoad oleum odorem spathæ contraxerit: hoc postea in craterem melle oblitum excolato. Ex hoc ipso aromatis imbuto oleo primũ irinum temperatur, iride in oleo spissato, velut inferiùs scriptum est, macerata, vel hoc modo: In olei libris LXX & quincunce xylobalsami contusi, veluti dictum est, libras V & sextantem excoquito: postea detracto xylobalsamo calami contusi libras IX & dextantem, ac myrrhæ grumum vino vetere odorato perfusum adijcito. Postmodum assumptis olei spissati & aromatibus imbuti libris XIIII, iridis contusæ par pondus ad duos dies totidémque noctes in eo macerato: tandémque fortiter ac strenuè exprimito. Quòd si vis efficacius fieri, æquale pondus secundò ac tertiò

A ὅταν δὲ μετὰ τούτου ζέσῃ, καθελὼν ἀπήθησον τοῦ χαλκοῦ τὸ ἔλαιον· καὶ κατάχει κατὰ τοῦ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ πεφυραμένου τῷ λοιπῷ ὕδατι, καὶ κίνει σπάθῃ ἕως ἂν ψυγῇ μὴ διαλείπων. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, ἔμβαλε εἰς τὰς κη΄. τοῦ ἐλαίου λίτρας ἄνθους κυπείρου B λίτρας μϛ΄. οὐγγίας η΄. ἐάσας τε ἀποβραχῆναι, ἐξίπωσον διὰ σπυρίδος. ἐὰν δὲ πλείω θέλῃς, τοῦ νεαροῦ ἄνθους τὸ ἴσον ἐμβαλὼν πλῆθος ὁμοίως ἐξίπου, ἐάν τε δίβροχον, ἐάν τε τρίβροχον βούλῃ ποιεῖν· δυναμικώτερον γὰρ γίνεται. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὸ χρηστὸν καὶ μετ᾽ εὐωδίας πληκτι- C κόν. ἔνιοι δὲ καὶ κιννάμωμον μίσγουσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν, ἁρμόζουσαν τοῖς περὶ μήτραν καὶ νεῦρα πάθεσι, καὶ πλευριτικοῖς καὶ κατάγμασι, καθ᾽ ἑαυτό τε καὶ κηρωτῇ μιγνύμενον. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσιν, ὀπισθοτονι- D κοῖς, συναγχικοῖς, βουβώνων φλεγμονῇ, καὶ ἀκόποις.

V. interserit καὶ

Corn. legit μη΄. Legendum κύπρου

V. ἐθέλῃς pro eodem.

V. συνάγχῃ Idem βουβῶσι

Περὶ σύψεως ἰρίνου. Κεφ. ξϛ΄.

Σπάθης λίτρας ϛ΄. οὐγγίας η΄. ἐλαίου λίτρας ογ΄. οὐγγίας ε΄. κόψας ὡς λεπτότατα, μίξον ὕδατος κοτύλας ι΄. καὶ βα- E λὼν ἐς χαλκοῦν, ἕψε μέχρις ἂν οὗ τὴν ὀσμὴν ἀναλάβῃ· εἶτα ἀπήθει εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον· ἐκ τούτου τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ πρῶτον ἴρινον σκευάζεται, ἐναποβρεχομένης τῷ ἐστυμμένῳ ἐλαίῳ ἴρεως ὡς ὑπογέγραπται, ἢ οὕτως· ἐλαίου λίτρας ο΄. οὐγγίας ε΄. ξυλοβαλσάμου λίτρας ε΄. F οὐγγίας β΄. κόψας ὡς εἴρηται, σύνεψε· εἶτα ἐξελὼν τὸ ξυλοβάλσαμον, [προσέμβαλε καλάμου κεκομμένου] λίτρας θ΄. οὐγγίας ι΄. σμύρνης χόνδρον οἴνῳ παλαιῷ ἐμβρέχων εὐώδει· εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου καὶ ἠρωματισμένου λίτρας ιδ΄. ἐναπόβρεχε ἴρεως κεκομμέ- G νης ἴσον τῷ σταθμῷ, ἐῶν ἡμέρας β΄. καὶ νύκτας β΄. εἶτα ἐξίπου βιαίως καὶ νεανικῶς. καὶ εἰ βούλει δυναμικώτερον εἶναι, τὸ ἴσον σταθμὸν καὶ δὶς καὶ τρὶς

Marcellus legit ϛ΄.

V. οἱ δὲ ἐλαίου

In quodam vetusto codice & apud Ruellium voces hæ desiderantur.

ὁμοίως ἐναποβρέχων ἐξίπου. κράτιστον δὲ ὑπάρχει τὸ ἐν ὀσφρήσει μηδενὸς ἄλλου, μόνης δὲ τῆς ἴρεως "ποιοῦν. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας, καὶ ἐν Ἤλιδι τῆς Ἀχαΐας * γινώμενον.

Corn. ὄζον. Lonicerus ποιοῦν retinet, & subaudiendum putat ὀσμήν.

Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν, θερμαντικήν. ἐσχάρας τε καὶ σηπεδόνας καὶ ῥυπαρίας ἀνακαθαίρει, καὶ ταῖς περὶ μήτραν διαθέσεσιν ἁρμόζει, φλεγμοναῖς τε καὶ μύσεσιν, ἔμβρυά τε ἐκβάλλει, καὶ αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ, πρός τε ἤχους ὤτων σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, καὶ πρὸς καταῤῥοὺς χρονίζοντας, διαχριομένων τῶν μυξωτήρων, καὶ πρὸς ὀζαίνας· καθαίρει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν, κυάθου πλῆθος ποθέν. ποιεῖ καὶ πρὸς εἰλεώδη, κινεῖ καὶ οὖρα. καὶ ἐπὶ τῶν δυσχερῶς ἐμούντων, διαχριομένων τῶν δακτύλων, ἢ τῶν ἐμετηρίων, καὶ ἐπὶ συναγχικῶν διαχριόμενον ἢ ἀναγαργαριζόμενον σὺν μελικράτῳ, καὶ πρὸς τραχύτητα ἀρτηρίας. δίδοται καὶ τοῖς κώνειον ἢ μύκητας ἢ κόριον πεπωκόσιν.

Περὶ γλευκίνου σκευασίας. Κεφ. ξζ.

Γλεύκινον δὲ σκευάζεται τὸ ἁπλοῦν, ἔκ τε ἐλαίου ὀμφακίνου, καὶ σχοίνου, καὶ καλάμου, καὶ νάρδου Κελτικῆς, καὶ σπάθης, καὶ ἀσπαλάθου, καὶ "μελιλώτου, καὶ κόστου, καὶ γλεύκους "συμπεριτιθεμένων τῶν στεμφύλλων τῷ ἔχοντι ἀγγείῳ τὰ ἀρώματα καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον. κινεῖται δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ΄. δὶς τῆς ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπιεσθὲν ἀποτίθεται.

V. μείζονος.

Apud Gal. 7 κατὰ γένη legitur συμπεριτεθειμένων μέσων &c.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀνετικήν· ποιοῦσα πρὸς τὰ "ῥίγη καὶ τὰ "νευρικὰ πάθη, καὶ τὰ ἐν ὑστέρᾳ. παντὸς δὲ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ μαλακτικὸν ὄν.

Par. ῥίγμα

Al. νευρικὰ πάντα

Περὶ Ἀμαρακίνου. Κεφ. ξη΄.

Ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται· σκευάζεται δὲ διά τε ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ βαλανίνου, στυφομένων ξυλοβαλσάμῳ, "σχοίνῳ, καὶ καλάμῳ, ἡδυνομένων δὲ, ἀμαράκῳ, κόστῳ, ἀμώμῳ, νάρδῳ, καρποβαλσάμῳ καὶ σμύρνῃ. τινὲς δὲ πολυτελέστερον αὐτὸ ποιοῦντες, μίσγουσι καὶ κιννά-

Ald. in nothis κασσία addit, cuius etiam meminit Plinius.

similiter maceratum exprimito. Est verò longè optimum, quod nullius alius præterquam solius iridis qualitate odorarum afficit. Tale porrò est, quod in Perga Pamphyliæ & Elide Achaię præparatur. Vim habet emollientem & calfactoriam: crustas vlcerum, putredines ac sordes repurgat: vuluæ affectibus confert, nimirum eius inflammationibus atque præclusionibus: partus eijcit: hæmorrhoidas recludit, ad aurium sonitus ex aceto, ruta & amaris amygdalis prodest. Diuturnis etiam destillationibus, si nares eo illinantur, itémque contra ozænas auxiliatur. Aluum quoque purgat cyathi mensura potum. Facit & ad ilei cruciatus, vrinámque ciet. Ægrè vomentibus opitulatur, perunctis eo digitis, aliísve quæ ad vomitum ciendum ori induntur. Angina quoque laborantibus illinitur, aut ex aqua mulsa gargarizatur, vt & contra arteriæ asperitatem. Datur & ijs qui cicutam, fungos aut coriandrum hauserint.

De Gleucini compositione. Cap. LXVII.

Gleucinum simplex præparatur ex oleo omphacino, schœno, calamo, nardo Gallico, spatha, aspalatho, meliloto, costo, musto, circundatis interim vinaceis vasi quod aromata vinum oleúmque continet. Triginta porrò diebus, bis singulis permiscentur: post demùm expressum oleum reconditur.

Vim habet calfaciendi, molliendi atque relaxandi: quò fit vt ad rigores & neruorum vuluæque affectus conferat. Omni autem acopo vtilius est, quippe quod emolliat.

De Amaracino. Cap. LXVIII.

Fit in Cyzico Amaracinũ probatissimum. Paratur autẽ ex oleis omphacino & balanino: quæ quidẽ xylobalsamo, "schœno & calamo spissata fuerint: suauiora verò reddita amaraco, costo, amomo, nardo, carpobalsamo & myrrha. Miscẽt & cinnamomũ qui sumptuosius ipsũ con-

vel, iunco odorato

ficiunt. Assumuntur autem mel & vinum, tum ad vasorum illitionem, tum ad comminuta aromata subigenda. Porrò calfacit, soporem inducit, vasorum spiracula recludit, emollit, feruorem excitat, vrinam cit, putredinibus ac fistulis cõducit, necnon & aquosis ramicibus post curationem ope manus adhibitam. Crustas quoque ac efferata vlcera circumquaque rumpit. Vrinæ difficultati illita sede succurrit. Quin & huius ipsius inflammationibus & ad recludendas hæmorrhoidas itidem oblitum auxiliatur. Vtero appositum menses ciet, vuluę duritias & œdemata discutit, sauciatis denique neruis ac musculis confert, rarioribus lanæ hapsis eo irrigatis & impositis.

De Megalio. Cap. LXIX.

Quondá factitabatur quod Megalium appellatur: at nũc planè intercidit. Veruntamen ad historiæ complementum eius quoque meminisse non abs re fuerit. Huius igitur mistura cum amaracino eadem est, nisi quòd resina ampliùs accedit, qua quidem sola discrepat. Leniter emollit. Resina porrò neque conseruationis, neque voluptatis gratia, sed coloris crassamentíque causa vnguentis adijcitur. Miscetur autem terebinthina decocta, donec olere desinat. Eius verò coquendæ ratio in resinæ tractatione declarabitur.

De Hedychroo. Cap. LXX.

Sed & quod Hedychroon cognominant, quódque in Co præparatur, easdé vires eundémque præparandi modum cum Amaracino obtinet: at odoratius existit.

De Metopio. Cap. LXXI.

Præparatur & in Ægypto vnguẽtum, vernaculo nomine Metopium dictũ: scilicet propter galbani permistionem. Lignum enim è quo galbanum emanat, Metopion Ægyptijs appellatur. Ex oleo omphacino & amygdalarum amararum, cardamomo, schœno, calamo, melle, vino, myrrha, balsami

A μωμον. παραλαμβάνεται δὲ μέλι καὶ οἶνος εἰς τὴν τῶν ἀγγείων χρίσιν, καὶ φύρασιν τῶν κεκομμένων ἀρωμάτων. ἔστι δὲ θερμαντικὸν, ναρκωτικὸν, ἀναστομωτικὸν, μαλακτικὸν, πυρωτικὸν, οὐρητικὸν, εὔχρηστον εἴς τε τὰς "σῆπας καὶ σύριγγας, καὶ ὑδροκήλας μετὰ τὰς χειρουργίας· περιρρήσσει τε τὰς ἐσχάρας καὶ τὰ τεθηριωμένα ἕλκη. B πρός τε δυσουρίαν ἁρμόζει περιχριόμενον τοῦ δακτύλου· καὶ πρὸς τὰς φλεγμονὰς αὐτοῦ, καὶ πρὸς αἱμορροΐδων ἀναστόμωσιν περιχριόμενον· ἔμμηνά τε κινεῖ προστιθέμενον τῇ μήτρᾳ, καὶ σκληρίας καὶ οἰδήματα ἐν ὑστέρᾳ διαφορεῖ. καὶ C πρὸς τὰ νευρότρωτα καὶ μυότρωτα συμφέρει ἐν πιλήμασιν "ἀραιοῖς βρεχόμενον καὶ ἐπιτιθέμενον.

V. ὀπὰς

Par. ἀραιῶς

Περὶ Μεγαλείου. Κεφ. ξθ'.

Τὸ δὲ Μεγαλεῖον καλούμενον, πάλαι μέν ποτε ἐσκευάζετο· ἐκλέλοιπε δὲ νῦν. D πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ἱστορίας, οὐκ ἔστιν ἄτοπον "καὶ τούτου ἐπιμνησθῆναι. καὶ τούτου δὲ σκευασία ἡ αὐτὴ τῷ ἀμαρακίνῳ, πλεονάζει δὲ τῇ ῥητίνῃ, καὶ ταύτῃ διαφέρει. ἔστι δὲ μαλακτικὸν ἠπίως. ἡ μέντοι ῥητίνη μίγνυται τοῖς μύροις, οὔτε φυλακῆς οὔτε ἡδονῆς χάριν, χρώματος δὲ καὶ πάχους ἕνεκα. E μίγνυται δὲ ἡ τερεβινθίνη ἀφεψομένη, ἄχρις ἂν ἄοσμος γένηται. δηλωθήσεται δὲ ἐν τοῖς περὶ ῥητίνης ἡ ἕψησις αὐτοῦ.

Paris. caret.

Περὶ Ἡδυχρόου. Κεφ. ο'.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἡδύχρουν. σκευαζόμενον δὲ "ἐν Κῷ, τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεώς τε καὶ σκευασίας τῷ ἀμαρακίνῳ· F εὐωδέστερον δὲ τυγχάνει.

V. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ.

Περὶ Μετωπίου. Κεφ. οβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ "ἐν Αἰγύπτῳ μύρον, ἐπιχωρίως ὑπ' αὐτῶν καλούμενον μετώπιον, διὰ τὴν τῆς χαλβάνης μίξιν· τὸ γὰρ ξύλον ἐξ οὗ γίνεται ἡ χαλβάνη, με- G τώπιον καλεῖται. δι' * ἀμυγδάλων δὲ πικρῶν καὶ ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ καρδαμώμου, σχοίνου τε καὶ καλάμου καὶ μέλιτος καὶ οἴνου καὶ σμύρνης καὶ βαλσάμου

V. ἐν αὐτοῖς

καρποῦ καὶ χαλβάνης καὶ ῥητίνης συντίθεται. δόκιμον δέ ἐστι τὸ βαρύοσμον καὶ λιπαρὸν, ἐμφαῖνον μᾶλλον τοῦ καρδαμώμου καὶ τῆς σμύρνης, ἤπερ τῆς χαλβάνης· σφόδρα δὲ θερμαντικὸν καὶ πυρωτικὸν καὶ ἀναστομοῖ, ἐπισπᾶταί τε καὶ καθαίρει ἕλκη· πρός τε νεῦρα καὶ μύας διακοπέντα ποιεῖ, ὑδροκήλας τε σὺν "σηπτικαῖς. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ κηρωταῖς. πρός τε ῥίγη καὶ ὀπισθοτονικῶς πασχόντας χρησιμεύει· κινεῖ δὲ καὶ ἱδρῶτας, καὶ ἀναστομοῖ τὰ περὶ ὑστέραν, καὶ σκληρίας τὰς περὶ αὐτὴν χαλᾷ· καὶ καθόλου μαλακτικὴν ἔχει τὴν δύναμιν.

Vulg. cod. σηπτικαῖς. Sed cum Cornario σηπταῖς ex Pal. cod. legimus & subintelligimus ἐμπλάστροις.

Περὶ Μενδησίου. Κεφ. οβ'.

Καὶ τὸ Μενδήσιον δὲ λεγόμενον, ἐκ τοῦ βαλανίνου ἐλαίου καὶ σμύρνης καὶ κασσίας καὶ ῥητίνης σκευάζεται. ἔνιοι δὲ μετὰ τὸν καλασταθμισμὸν, κινναμώμου μικρὸν προσεπεμβάλλουσιν ἀνωφελῶς· οὐκ ἐκδίδωσι γὰρ τὰ μὴ "συνεψημένα τὴν δύναμιν. ἐμφερῆ δὲ ἔχει τὴν ἐνέργειαν τῷ μετωπίῳ, ἥττονα μέντοι.

Samb. συνεψημένα

Περὶ Στακτῆς. Κεφ. ογ'.

Στακτὴ δὲ καλεῖται τῆς προσφάτου σμύρνης τὸ λιπαρὸν, κεκομμένης μεθ' ὕδατος ὀλίγου, * ἀποτεθλιμμένου τε δι' ὀργάνου. εὐώδης τε λίαν καὶ πολυτελής ἐστι· καὶ καθ' ἑαυτὴν * οὖσα μύρον τὸ καλούμενον στακτή. δόκιμος δέ ἐστιν ἡ ἀμιγὴς ἐλαίῳ, καὶ ἐν ἐλαχίστῳ πλείστην δύναμιν κεκτημένη, οὖσα θερμαντικὴ, ἀναλογοῦσα τῇ σμύρνῃ καὶ τοῖς θερμαίνουσι τῶν μύρων.

Περὶ κινναμωμίνου. Κεφ. οδ'.

Κινναμώμινον δὲ ἔκ τε ἐλαίου βαλανίνου καὶ στυμμάτων ξυλοβαλσάμου, "καλάμου, σχοίνου. ἡδυσμάτων δὲ κινναμώμου, βαλσάμου καρποῦ, σμύρνης τετραπλασίονος παρὰ τὸ κιννάμωμον σκευάζεται. μίγνυται δὲ καὶ μέλι εἰς τὴν φύρασιν. δόκιμον δέ ἐστι τὸ μὴ "δριμὺ, μαλακὸν δὲ τῇ ὀσμῇ, καὶ παρεμφαῖνον σμύρνης, παχύ τε καὶ "εὐῶδες, ἄγαν δὲ τῇ γεύσει πικρόν. τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ ἐκ ῥητίνης, ἀλλ' ἐκ σμύρνης ἔχει τὸ πάχος· ἡ γὰρ ῥητίνη

Deest in v. cod.

Parif. τὸ δριμύ. Sed negationem hic quoque addunt Marcellus Virgilius & Ruellius. Lacuna legit δόκιμον δέ ἐστι τὸ δριμὺ μὲν τῇ γεύσει &c. V. εὐῶδες ἄγαν, τῇ γεύσει πικρόν.

A semine, galbano & " resina, componitur. Probatur quod grauiter olet ac pingue est, quódque cardamomum & myrrhã potiùs quàm galbanum resipit. Vehementer autem calfacit, adurit, ora vasorum aperit, attrahit, vlceráque expurgat. Ad neruos & musculos præcisos efficax est, itémq; ad aquosos ramices B septicis emplastris adhibitum. Malagmatis etiam ac ceratis inseritur. Rigoribus quoq; ac retrorsum curuato corpore conuulsis conducit. Ciet & sudores, atque vteri vasorũ oscula reserat, eiusdémque duritias laxat. Atque in vniuersum molliendi vi præditum est.

Plin. terebinthina

C *De Mendesio. Cap. LXXII.*

Quod Mendesium dicitur, ex balanino conflatur oleo, myrrha, cassia & resina. Nonnulli postquam alia singula certis ponderibus iniecerunt, cinnamomi exiguum insuper addunt, sed vtilitate nulla. Nec enim suas vires conferunt quæ non simul contrita fuerint. Cæterùm D similem Metopio vim obtinet, attamen inferiorem.

De Stacte. Cap. LXXIII.

Stacte verò vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum aqua pauca contusæ & organo expressæ. Ea per quàm odorata ac pretiosa est: quippe quæ vnguentum per se faciat, E quod stacte nominatur. Probatur quæ olei nihil admixtum habet, quæque vel minima quãtitate vim maximam sortita est, nimirum calfactoriam, ac myrrhę vnguentísque calfacientibus proportione respondentem.

De Cinnamomino. Cap. LXXIIII.

F Cinnamominum ex oleo cõstat balanino, & xylobalsami, calami ac schœni spissamẽtis: cinnamomi verò, balsami seminum & quadruplæ ad cinnamomũ myrrhæ odoramentis. Quin & ad ea ipsa subigenda mel adijcitur. Probatur minimè acre, G molli odore, myrrhæ quiddam referés: quippe quod crassũ sit & odoratũ, ac gustu perquã amaro. Tale enim nõ à resina, sed myrrha crassitudinem obtinet: quin neque resina

amaritudinem, neque odoris gratiam addit. Vim habet admodū acrem, calfacientem & amaram. Proinde ora venarum calfaciendo aperit: humores quoque ac flatus discutit, diffundit & attrahit, sed caput aggrauat. Facit & ad vuluæ vitia cū oleo duplo, cera & medulla: sic enim de acrimonia sua multū amittit, emolliēdíque vim asciscit. Nam alioqui comburit, ac prę cęteris crassis vnguentis vehementissimè indurat. Ad fistulas etiā ac putredines euidēter est efficax: itémque ad aquosos ramices, carbunculos & gangręnas cum cardamomo. Quin & ad rigores circuitu redeūtes, tremores ac virulentarum bestiarū morsus illinitur: scorpionum verò ictibus phalangiorúmq; morsibus cum tritis grossis imponitur.

De Nardino vnguento. Cap. LXXV.

Nardinum vnguentum variè addito malabathri folio, aut sine eo, præparatur. Vtplurimum autem balanino oleo aut omphacino spissandi quidem gratia iuncus odoratus admiscetur: ad odoris verò gratiam conciliandā, costus, amomum, nardum, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, minimè acre, nardi aridæ aut amomi odorem retinens.

Vis ei extenuās, acris ac detergēs: nec non & humores rarefaciendi & excalfaciendi vi pollet. Liquidum vero est, nec habet strigmenti crassitudinem, nisi resinam recipiat. Conficitur quoque vilius ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo atque nardo.

De Malabathrino. Cap. LXXVI.

Malabathrinum seu foliatū eadē habet quæ nardinum spissamenta, myrrhæ autem pluscúlum additur: qua de causa calfacit, crocino aut amaracino viribus respondens.

De Myrrha. Cap. LXXVII.

MYRRHA lachryma est arboris nascentis in Arabia, Ægyptiacæ spinæ similis: qua quidem incisa lachryma in substratas tegetes destillat, pars verò circa caudicem ipsum concrescit.

οὐ προσδίδωσι πικρίαν, οὐδὲ εὐωδίαν.

Δύναμιν δὲ ἔχει σφόδρα δριμεῖαν καὶ θερμαντικὴν καὶ πικράν. ἀναστομοῖ γοῦν θερμαίνουσα καὶ διαφορεῖ, καὶ διαχεῖ καὶ ἐπισπᾶται ὑγρά, καὶ πνεύματα· ἔστι δὲ καρηβαρικόν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ περὶ μήτραν σὺν ἐλαίῳ διπλασίονι καὶ κηρῷ καὶ μυελῷ. οὕτω γὰρ ἀποβάλλει τὸ πολὺ τῆς δριμύτητος, καὶ γίνεται μαλακτικόν. ἄλλως γὰρ συγκαίει καὶ σκληρύνει βιαιότατα πάντων τῶν παχέων μύρων. ποιεῖ καὶ πρὸς σύριγγας καὶ *σήπλας ἐναργῶς· καὶ πρὸς ὑδροκήλας καὶ ἄνθρακας καὶ γαγγραίνας σὺν καρδαμώμῳ· πρός τε ῥίγη τὰ περιοδικὰ καὶ τρόμους, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἰοβόλων "θηρίων δακνομένους ἐν συγχρίσματι, ἐπίθεμά τε σκορπιοπλήκτοις καὶ φαλαγγιοδήκτοις "σὺν ὀλύνθοις παρατετριμμένοις.

Hæc vox deest in v. cod.

Al. σὺν ὀλύνθοις λείοις. Sic habuit & Ruellii codex. Sed vulg. exempl. carent.

Περὶ Ναρδίνου μύρου. Κεφ. οε.

Νάρδινον μύρον ποικίλως σκευάζεται διά τε τοῦ μαλαβαθρίνου "φύλλου, καὶ δίχα τούτου· ὡς τὸ πολὺ δὲ μίγνυται τῷ βαλανίνῳ "ἐλαίῳ, ἢ ὀμφακίνῳ, πρὸς μὲν τὴν στύψιν τοῦ ἐλαίου σχοῖνος· πρὸς δὲ τὴν εὐωδίαν "κόστος, ἄμωμον, νάρδον, σμύρνα, βάλσαμον. ἔστι δὲ χρηστὴ ἡ "λεπτή, μὴ δριμεῖα, ἔχουσα τὴν εὐωδίαν τῆς ξηρᾶς νάρδου ἢ ἀμώμου. Δύναμις δὲ αὐτῇ λεπτυντική, δριμεῖα, σμηκτική, ἀραιωτικὴ ὑγρῶν, θερμαντική. ὑγρὰ δέ ἐστι καὶ οὐ γλοιώδης, ἐὰν μὴ ῥητίνην ἔχῃ. σκευάζεται δὲ καὶ λιτὴ δι' ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ σχοίνου καὶ καλάμου, καὶ κόστου, καὶ νάρδου.

V. μύρου

V. μύρῳ Sed minùs rectè.

In vet. cod. non legitur.

Codex Marcelli λιτὴ

Περὶ Μαλαβαθρίνου. Κεφ. ος'.

Τὸ δὲ μαλαβάθρινον, ἔχει μὲν στύμματα ἃ καὶ ἡ νάρδος, σμύρνης δὲ πλέον· διὸ καὶ γίνεται θερμαντικόν, ἀναλογοῦν τῷ κροκίνῳ καὶ ἀμαρακίνῳ τὴν δύναμιν.

"Περὶ Σμύρνης. Κεφ. οζ'.

ΣΜΥΡΝΑ δάκρυόν ἐστι δένδρου γινομένου ἐν Ἀραβίᾳ, ὅμοιον τῇ *ΑΙγυπτιακῇ ἀκάνθῃ· οὗ ἐγκοπτομένου ἀπορρεῖ τὸ δάκρυον εἰς ὑπεστρωμένας ψιάθους· τὸ δέ, "ἐπὶ τῷ στελέχει περιπήγνυται.

Sunt qui hoc loco de Iasmelæo caput interserunt, totidē ferè verbis ex Aëtio transcriptum. In Florentino certè quidē codice insertū reperitur. Nos Aldinū codicem secuti ad notha relegauimus.

V. caret.

καὶ λέγεται αὐτῆς ἡ μέν τις πεδιάσιμος A λιπαρά, ἧς πιεζομένης, ἡ στακτὴ λαμβάνεται· ἡ δέ τις γαβιρέα λιπαρωτάτη, ἐν εὐγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις γινομένη, ἡ καὶ πολλὴν ἀνίησι τὴν στακτήν. πρωτεύει δὲ ἡ Τρωγλοδυτικὴ καλουμένη ἀπὸ τῆς γινούσης αὐτὴν χώρας, ὑπόχλωρος καὶ δηκτικὴ οὖσα, διαυγής. συλλέγεται δέ τις καὶ "λεπτὴ B μετὰ τὴν Τρωγλοδυτικὴν "ἀριθμουμένη, ἐνάπαλλος οὖσα ὡς τὸ βδέλλιον, ὑπόβρωμος τῇ ὀσμῇ, ἐν εὐηλίοις τόποις γινομένη. ἡ δέ τις καυκαλὶς λεγομένη, ὑπόξηρος, μέλαινα, κατόπτος. ἡ δὲ χείριστη ἐν ἁπάσαις ἐργασίμη καλεῖται, ψαφαρὰ καὶ ἀλιπής, δριμεῖα, κομμίζουσα τῇ "ὄψει καὶ τῇ δυ- C νάμει· καὶ ἡ "ἀμιννέα δὲ καλουμένη, ἀπόδοκιμος. καὶ πέσματα δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται· ἀπὸ μὲν τῶν λιπαρῶν εὐώδη καὶ λιπαρά· ἀπὸ δὲ τῶν ξηρῶν ἀλιπῆ καὶ οὐκ εὐώδη, "ἄτονα διὰ τὸ μὴ προσειληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. δολίζεται δὲ κόμμει βραχέντι "σμύρνης ἀποβρέγματι καὶ μιγνυμένῳ. D ἐκλέγου δὲ τὴν νέαν, "ψαθυράν, κούφην, ὁμόχρουν πανταχόθεν, καὶ τὴν ἐν τῷ θλασθῆναι ἔνδοθεν λευκάς, ὀνυχοειδεῖς ἔχουσαν διαφύσεις, λείας, μικρόβωλόν τε, "πικράν, εὐώδη, δριμεῖαν, "θερμαντικήν· ἡ δὲ "βαρεῖα καὶ τὴν χρόαν πισσώδης, ἐστὶν ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, [ἐφεκτικὴν ῥευμάτων] καρωτικήν, κολλητικήν, ξηραντικήν, στυπτικήν· E μαλάσσει δὲ καὶ μήτραν μεμυκυῖαν καὶ ἀναστομοῖ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα συντόμως, σὺν "ἀψινθίῳ ἢ θέρμων ἀποβρέγματι, ἢ πηγάνου χυλῷ προστεθεῖσα. λαμβάνεται δὲ ἀντὶ καταποτίου μέγεθος κυάμου, πρὸς βῆχα χρόνιον καὶ ὀρθόπνοιαν, καὶ πλευ- F ρᾶς πόνον καὶ θώρακος, λύσιν τε κοιλίας καὶ δυσεντερίας. "λύει δὲ καὶ ῥίγη, [ἐπιπολὺ τεταρταΐα] πρὸ δύο ὡρῶν τῆς ἐπιβολῆς μετὰ πεπέρεως καὶ ὕδατος τὸ μέγεθος κυάμου ποθεῖσα, ἀρτηρίας τε τραχύτητα καὶ δασυσμοὺς φωνῆς ἀποκαθίστησιν ὑποτιθεμένη τῇ γλώττῃ καὶ ἀποχυλιζομένη· κτείνει δὲ καὶ ἕλ- G μινθας, καὶ πρὸς δυσωδίαν στόματος διαμασᾶται· πρὸς δὲ μασχαλῶν πόνους, μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς διαχρίεται· σὺν οἴνῳ δὲ καὶ

Marc. & Corn. λευκὴ, ex Plinii autoritate.
V. ἐναριθμουμένη

V. ὀσμῇ

Corn. μινναία

Sic Corn. at Par. ἄτονος

V. interserit ἐν

Al. ψαφαράν

Addunt Ald. & v. cod. καὶ Cornario redundat.
Par. βραχεῖα

Vulg. exempl. non habent.

Fortè ἀψινθίου

V. addit καὶ τεταρτικὰ ὡς τὸ βδέλλιον
Vulg. exempl. carent.

A Ac myrrha quidẽ quædam pediasimos, quasi campestris, appellatur, pinguis, qua expressa stacte excipitur. Alia verò Gabirea læto ac pingui solo proueniens, quæ multam quoque stactem sudat. Primas verò tenet quæ Troglodytica cognominatur à loco in quo gignitur, "subuiridis ea quidem, mordax atque pel- B lucida. Colligitur etiamnum tenuis quædam, quæ à Troglodytica secunda est, bdellij modo lentescens, odore quodammodo viroso, locis nascens apricis. Alia Caucalis dicitur, exoleta, nigra & retorrida. Omnium deterrima quæ Ergasima nominatur, quippe quæ sit squalore obsita, acris ac minimè pinguis, C & aspectu viribúsque gummi referat Improbatur etiã quæ Aminea nominatur. Ex ijs porro expressiones fiunt: è pinguibus quidem odoratæ ac pingues: è siccis verò, haudquaquã pingues, nec odoratæ, inualidæ: propterea quòd oleum dum conformarentur asciuerint. Adulteratur gummi macerato aqua in D qua myrrha maduerit ac permisto.

Eligito recentem, friabilẽ, leuem, vndiquaque concolorem, quæque confracta intercurrentes lineas intrinsecus habeat cãdidas, vnguium speciem præ se ferentes ac læues, quæque insuper minutis sit glebis, amara, odorata & acris. Ponderosa autem & quæ picei coloris est, inu- E tilis censetur. Vim habet calfaciendi, fluxiones sistendi, soporem inducendi, glutinandi, siccandi & astringendi. Emollit etiam præclusam vuluam & aperit. Menses & partus celeriter extrahit, cum absinthij vel lupinorum diluto aut rutæ succo admota. Deglutitur verò F catapotij instar ad molẽ fabæ contra diuturnã tussim, orthopnœam, lateris ac thoracis dolorẽ, alui profluuium atque dysenteriam. Rigores quoque, maximéque quartanarios, discutit horis ante accessionẽ duabus, cũ pipere & aqua fabæ magnitudine pota. Subdita linguæ liquatáque arteriæ asperitatẽ ac vo- G cis raucitatem emendat. Quin & lumbricos enecat, & ad oris graueolentiam commanducatur. Aduersus alarum tædia cum alumine liquido illinitur: cum vino verò &

Fortè pallescens

oleo colluta dentes ac gingiuas stabilit. Insperſa quoque capitis vulnera glutinat. Fractis auribus nudatisque oſſibus cum cochleæ carne peruncta medetur. Itémque purulētis auribus, nec non & inflammatis, cum meconio, caſtorio & glaucio. Ad varos autem cum caſſia & melle illinitur. Impetigines ex aceto detergit: defluētes capillos cum ladano vino & myrtino oleo firmat. Diuturnas etiam defluxiones compeſcit, ſi narium pinnæ illinatur. Oculorum vlcera complet, exterítque albugines & ea quæ pupillis tenebras offundunt: quin & ſcabritias ſeu aſperitudines expolit. Fit & ex ea quemadmodum è thure fuligo, veluti poſtea oſtendimus, ad eadem efficax.

De Bœotica myrrha. Cap. LXXVIII.

Bœotica verò myrrha ex arbore quadam in Bœotia naſcente ſtillat, inciſa radice: eligito quæ myrrham odoris ſuauitate repræſentet. Calfaciendi, molliendi, diffundendíque vi pollet. Vtiliter quoque ſuffimentis inſeritur.

De Styrace. Cap. LXXIX.

STYRAX lachryma eſt arboris cuiuſdam cotoneæ malo ſimilis. Præfertur flauus ac pinguis, reſinoſus, albicantibus grumis, quàm diutiſſimè in ſua odoris gratia permanens, quíque dum mollitur ſubigitúrve melleam quandam humiditatē ex ſe remittit. Talis eſt Gabalites, itémque Piſſidiacus atque Cilicius. Deterior niger, friabilis ac furfuroſus. Inuenitur & lachryma gummi ſimilis, tranſlucida, myrrhæ æmula: verùm hæc perpauca naſcitur. Adulteratur porrò arboris ipſius ſcobe, quæ vermiculorū eroſione facta fuerit, admiſto melle ac iridis craſſamento & quibuſdam alijs. Nonnulli quoque ceram aut ſebum aromatis imbutum ad Solem acerrimum vnà cum ſtyrace ſubigunt, & per colum latis foraminibus peruium in aquam frigidā quaſi vermiculos effingentes exprimūt & vænundant. Styracem hunc ideò Scolecitem quaſi vermiculatū cognominā: atque imperiti tanquam

A ἐλαίῳ διακλυζομένη, ὀδόντας καὶ οὖλα κρατύνει· κολλᾷ δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ τραύματα ἐπιπασσομένη, καὶ τὰ τεθλασμένα ὦτα καὶ ἐψιλωμένα ὀστᾶ ἰᾶται σὺν κοχλίου σαρκὶ ἐπιχριομένη, καὶ τὰ πυοῤῥοοῦντα τῶν ὤτων καὶ φλεγμαίνοντα, σὺν μηκωνίῳ καὶ καστορίῳ καὶ γλαυκίῳ· πρὸς δὲ ἰόν-
B θους μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος ἐπιχρίεται, λειχῆνας τε ἀποσμήχει σὺν ὄξει, καὶ τρίχας ῥεούσας μετὰ λαδάνου καὶ οἴνου καὶ μυρσινίνου καταχριομένη ῥώννυσι· θεραπεύει δὲ καὶ τοὺς χρονίους καταῤῥόους διαχριομένη πτερῷ τῶν μυξωτήρων· πληροῖ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη, καὶ καθαίρει τὰ λευκώματα καὶ τὰ ἐπι-
C σκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τραχώματα σμήχει. γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτῆς ὁμοίως τῇ ἐκ τοῦ λιβάνου, ὡς ὑποδείξομεν, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Βοιωτικῆς σμύρνης. Κεφ. οη'.

Ἡ δὲ Βοιωτικὴ σμύρνα, ἐστὶ δένδρου τινὸς ἐν Βοιωτίᾳ γινομένου ῥίζα *τετμημένη.
D ἐκλέγου δὲ τὴν ἐμφερῆ σμύρνῃ κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, "διαλυτικήν. μίγνυται δὲ καὶ θυμιάμασι χρησίμως.

Περὶ στύρακος. Κεφ. οθ'.

ΣΤΥΡΑΞ δάκρυόν ἐστι δένδρου τινὸς ὁμοίου "κυδωνίᾳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ξαν-
E θὸς καὶ "λιπαρός, ῥητινώδης, θρόμβους ἔχων ὑπολεύκους, ἐπιδιαμένων τῇ εὐωδίᾳ ὡς ὅτι πλεῖστον καὶ ἐν τῷ μαλάττεσθαι ἀνιεὶς ὑγρασίαν τινὰ μελιτώδη· τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ *Καβαλίτης καὶ Πισιδιακὸς καὶ "Κιλίκιος. φαῦλος δὲ ὁ μέλας καὶ "ψαθυρός, καὶ πιτυρώδης. εὑρίσκεται δὲ καὶ δάκρυον κόμ-
F μει ἐοικός, διαυγές, σμυρνίζον· ὀλίγον δὲ τοῦτο γεννᾶται. δολίζουσι δὲ αὐτὸ τοῖς ἐκ τοῦ δένδρου πρίσμασιν ἀφ' ὑπὸ τῶν σκωλήκων ἀναλίσκεται, μιγνυμένη καὶ μέλιτι καὶ "ἴρεως ὑποστάθμῃ, καὶ ἄλλοις τισίν. ἔνιοι δὲ κηρὸν ἢ στέαρ ἀρωματίσαντες "συμμαλάσσουσιν ἐν τοῖς ὀξυτάτοις ἡλίοις τῷ στύρακι,
G καὶ δι' ἠθμοῦ εὐρυτρήτου ἐκθλίβουσιν εἰς ὕδωρ ψυχρόν, ποιοῦντες σκωλήκια, καὶ πωλοῦσι σκωληκίτην ὀνομάζοντες. "ἐγκρίνουσι δὲ οἱ ἄπειροι τὸν

Corn. διαχριομέναν
V. ...
Corn. ex Gal. διαχυτικὴν Sic & Paulus & Oribas.
V. κυδωνίᾳ
Al. ῥυπαρὸς
Orib. λύκιος
Al. ψαφαρός. & sic quoque Plinius legiſſe videtur.
V. ἴριδος
V. συνεκμαλάσσουσιν
V. addit στύρακα

τοιοῦτον ὡς ἀκέραιον, οὐ προσέχοντες τῇ κατὰ τὴν ὀσμὴν εὐτονίᾳ· δριμὺς γὰρ λίαν ἐστὶν ὁ ἄδολος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν· ποιῶν πρὸς βῆχας καὶ κατάρροις, κορύζας, βράγχους, ἀποκοπὴν φωνῆς· ἁρμόζει καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας· ἔμμηνά τε ἄγει πινόμενος καὶ προστιθέμενος, κοιλίαν τε κούφως μαλάττει καταπινόμενος ὀλίγος μετὰ ῥητίνης τερεβινθίνης· μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς καὶ ἀκόποις χρησίμως. καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται καὶ φώγνυται καὶ αἰθαλοῦται ὡς λίβανος· ἁρμόζει τε ἡ αἰθάλη πρὸς ἃ καὶ ἡ τοῦ λιβάνου. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον χρῖσμα ἐν τῇ Συρίᾳ στυράκινον, θερμαίνει καὶ μαλάττει ἰσχυρῶς· κεφαλαλγὲς μέντοι καὶ βαρὺ καὶ καρωτικὸν καθέστηκεν.

A sincerum admittũt, non attendentes ad insignem odoris vehementiam. Est enim admodum acris qui fraudis expers est. Vim habet calfactoriam, emollientem & concoctoriam. Medetur tussi, destillationibus, grauedinibus, raucitatibus & vocis interceptioni: vuluæ quoque præclusæ duritiáque laboranti conuenit. B Cit mẽses potu appositúque, & aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina deglutiatur. Vtiliter etiam malagmatis discutientibus & acopis admiscetur. Vritur autem, assatur torretúrve: atque ex eo, quemadmodũ & è thure, fuligo colligitur: quæ quidem ad eadẽ, ad quæ thuris fuligo accom- C modatur. Styracinũ verò vnguentum quod ex eo in Syria concinnatur, calfacit ac potenter emollit: verùm capitis dolorẽ grauitatémque ac soporem conciliat.

Περὶ Βδελλίου. Κεφ. π.

ΒΔΕΛΛΙΟΝ, οἱ δὲ μάδελκον, οἱ δὲ βολχὸν καλοῦσι· δάκρυον ἐστὶ δένδρου Σαρακηνικοῦ. δόκιμον δὲ ἐστιν αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει πικρόν, διαυγές, ταυροκολλῶδες, λιπαρὸν διὰ βάθους καὶ εὐμάλακτον, ἀμιγὲς ξύλων καὶ ῥυπαρείας, εὐῶδες ἐν τῇ θυμιάσει, ἐοικὸς ὄνυχι. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ῥυπαρὸν καὶ μέλαν, ἁδρόβωλον, παλαθῶδες, κομιζόμενον ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς. φέρεται δὲ ἀπὸ τῆς Πέτρας, ξηρόν, ῥητινῶδες, ὑποπέλιον, δευτερεῦον τῇ δυνάμει. δολοῦται δὲ μιγνύμενον κόμμει. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐχ ὁμοίως πικραίνει τὴν γεῦσιν, ἔν τε τῇ ὑποθυμιάσει οὐχ οὕτως εὐῶδές ἐστι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, διαλυτικὴν σκληριῶν καὶ βρογχοκηλῶν, καὶ ὑδροκηλῶν, ἐνεθὲν πτυέλῳ ἀσίτου· ἀναστομοῖ καὶ τὴν μήτραν προστιθέμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· ἐφέλκεται δὲ καὶ τὰ ἔμβρυα καὶ πᾶσαν ὑγρασίαν· θρύπτει δὲ καὶ λίθους πινόμενον, καὶ οὖρα ἄγει, βηχικοῖς τε καὶ θηριοδήκτοις ὠφελίμως δίδοται· ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ῥήγματα, σπάσματα, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ διαδρομὰς πνευμάτων· μίσγεται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσι πρὸς τὰς σκληρίας καὶ δέσεις τῶν νεύρων.

De Bdellio. Cap. LXXX.

BDELLIVM nonnulli madelcum, alij bolchum appellant. D Lachryma est arboris Sarracenicæ. Probatur gustu amarum, translucidum, taurino glutini simile, pingue intima parte & facilè mollescens, lignorum ac sordium expers, in suffitione vnguis odorati in modum odoratum. Est & alterum sordidum ac nigrum, grãdioribus glebis, in offas conuolutum, quod qui- E dem ex India aduehitur. Defertur etiam à Petra oppido siccum, resinosum, subliuidum, sed facultate secundum. Adulteratur admixto gummi: verùm ita vitiatum non perinde gustui amaritudinem repræsentat, neque vsqueadeò suffitionibus odoratum est. Vim porrò obtinet calfaciendi, molliendi, F discutiendi duritias, turgescentia guttura, & aquosas hernias, ieiuni saliua dilutum. Tum appositu, tum etiam suffitu vuluæ spiracula laxat, & partus humiditatémque omnẽ extrahit. Calculos potu cõminuit, & vrinas ducit. Tussientibus & ijs qui à virulentis bestijs demorsi fue- G rint, vtiliter exhibetur. Valet quoq; ad rupta, conuulsa, lateris dolorẽ & vagos ac discurrentes flatus. Inseritur & malagmatis quæ ad duritias & nodos neruorum conueniunt.

V. μάδαλκον

V. βλοχὸν

Orib. ἀραβικοῦ. Marc. σκυθικοῦ καὶ ἀραβικοῦ. Hermolaus σεμβερακηνικοῦ. Addit Aët. τῇ χροιᾷ

V. σκυθικὸν, μελάντερον, ἁδρόβωλον. quidam vetus codex excusa ista non habet.

Al. καὶ

V. τῇ γεύσει

Ald. τόνον

V. μίγνυται

V. καὶ δέσεις τῶν νεύρων κατεργάζεται κοπτόμενον

Contusum verò subigitur affuso vino aut aqua calida.

De Thure. Cap. LXXXI.

THVS in ea quidem Arabia gignitur, quæ thurifera cognominatur. At primas tenet masculum stagonias appellatum, naturæ sponte rotundum. Tale autem minimè sectum est, candidúmque visitur, & cùm frangitur intrinsecus pingue, cúmque adoletur, statim ardet. Indicum verò subfuluum est & liuido colore, sed rotundum etiam arte & industria factitatur. Nam in quadrangulares formas dissectum fictilibus tandiu versant atque volutát, donec formam rotundam contraxerit. Verùm huiusmodi thus tempore flauescit, atomúmq; aut syagrium appellatur. Secundū locum tenet orobium, quódque in Amelo nascitur. Id nonnulli copiscum nominant, & minus ac fuluius existit. Est & genus quoddá cui amomitæ cognomen, quódque cætera candidum quidem est, at dum mollitur subigitúrve, mastiches more digitis cedit. Adulteratur porrò thus omne pinea resina & gummi artificiosè tractatum. Sed maleficium facilè deprehenditur. Siquidem incensum gummi flammam nō concipit: resina in fumū vanescit, thus verò *exardescit. Eiusmodi præterea fraudem & odor ipse prodit.

conflagrat

Calfaciendi astringendíq; vi pollet, nec non & ea exterēdi quæ pupillis caliginem offundūt. Caua vlcera implet & ad cicatricem perducit. Crueta vulnera glutinat: sanguinis eruptionem omnem cohibet, ac eam etiam ipsam quæ fit è meningibus. Cum lacte tritum & linamento exceptum sedis ac reliquarū partium maligna vlcera mitigat. Myrmecia inter initia impetiginésque ex aceto & pice illitum tollit. Quin & igni ambusta vlcera pernionésque cum adipe suillo aut anserino sanat. Vlcera verò capitis manantia cum nitro affrictum percurat. Paronychijs cum melle, & contusis auribus cum pice medetur. Ad reliquos autem aurium dolores cum vino dulci vtiliter infunditur. Perunctum quoque cum cimolia & rosaceo mammis confert

A κατεργάζεται δὲ κοπτόμενον, παραχεομένου οἴνου ἢ ὕδατος θερμοῦ.

Vetus his subdit, τὸ δὲ Ἀραβικὸν αὐγέστερον.

Περὶ Λιβάνου. Κεφ. πα΄.

ΛΙΒΑΝΟΣ γεννᾶται μὲν ἐν Ἀραβίᾳ τῇ λιβανοφόρῳ καλουμένῃ. πρωτεύει δὲ ὁ ἄρρην καλούμενος σταγονίας, στρογγύλος φυσικῶς. B ἔστι δὲ ὁ τοιοῦτος ἄτομος, λευκός τε καὶ θλασθεὶς ἔνδοθεν λιπαρός, ἐπιθυμιαθείς τε ταχέως ἐκκαιόμενος. ὁ δὲ Ἰνδικὸς ὑπόκιρρός τε ἐστι, καὶ πελιὸς τὴν χρόαν. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπιτήδευσιν στρογγύλος· τέμνοντες γὰρ αὐτὸν εἰς τετράγωνα σχήματα καὶ βάλλοντες εἰς κεράμια, κυλίουσιν C ἕως ἂν ἀπολάβοι τὸ στρογγύλον σχῆμα· χρόνῳ δὲ ὁ τοιοῦτος ξανθοῦται, ἄτομος ἢ σύαγρος καλούμενος. δευτερεύει δὲ ὁ *Ἀραβίας καὶ ὁ ἐν Ἀμήλῳ, ὃν ἔνιοι κοπίσκον καλοῦσι, μικρότερον καὶ κιρρότερον ὄντα. λέγεται δέ τις καὶ ἀμωμίτης, ἄλλως μὲν λευκός· ἐν δὲ τῷ μαλάσσε- D σθαι ἐνδιδοὺς ὡς μαστίχη. δολοῦται δὲ πᾶς λίβανος τῇ πιτυίνῃ ῥητίνῃ μεθοδευόμενος, καὶ κόμμι. εὐχερὴς δὲ ἐστιν ἡ διάγνωσις. τὸ μὲν γὰρ κόμμι οὐκ ἐκφλογοῦται θυμιώμενον, ἡ δὲ ῥητίνη εἰς καπνὸν ἐκτυφοῦται· ὁ δὲ λίβανος ἐξάπτεται. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ὀσμὴ τὸ τοιοῦτο. Δύναται E δὲ θερμαίνειν, στύφειν, ἀποκαθαίρειν τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν πληροῦν καὶ ἀπουλοῦν, κολλᾶν τε ἔναιμα τραύματα, αἱμορραγίαν τε πᾶσαν, καὶ τὴν ἐκ μηνίγγων ἐπέχειν· παρηγορεῖ καὶ τὰ περὶ δακτύλιον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη κακοήθη ἔμμοτος λεῖος, σὺν F γάλακτι. καὶ τὰς ἐν ἀρχῇ μυρμηκίας καὶ λειχῆνας σὺν ὄξει καὶ πίσσῃ καταχριόμενος αἴρει. καὶ τὰ πυρίκαυστα δὲ ἕλκη καὶ χίμετλα ἰᾶται σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ χηνείῳ· ἀχῶρας δὲ σὺν νίτρῳ σμώμενος ἰᾶται, παρωνυχίας τε σὺν μέλιτι, ὤτων θλάσεις σὺν πίσσῃ· πρὸς G δὲ τὰ λοιπὰ ἀλγήματα τῶν ὤτων, σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἐγχεόμενος, μαστούς τε τοὺς ἀπὸ τοκετῶν φλεγμαίνοντας σὺν κιμωλίᾳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος

V. λιβανωτοφόρῳ

Orib. ἄτμητος

Marc. & Corn. ἔντομος legisse videntur.

Al. σταγρὸς

Marc. ὀρεβίας καὶ ὁ μηλιωτὸς

Par. σμίλῳ. V. ἀμίλῳ

V. ὁ μὲν τοι λιβ.

V. καὶ τουλοῦν καὶ κολλᾶν τὰ ἔναιμα

V. ἐπέχει· παρηγορεῖ δὲ καὶ τὰ

Serapio legit ἐλαίῳ

ὠφελεῖ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς ἀρτηρίαν ὠφελίμοις, καὶ τοῖς σπλαγχνικοῖς φαρμάκοις, αἱμοπτοϊκούς τε ὠφελεῖ πινόμενος· μανιώδης δέ ἐστι πινόμενος ὑπὸ τῶν ὑγιαινόντων, πλείων δὲ μετ᾽ οἴνου ποθεὶς καὶ κτείνει. καίεται δὲ λίβανος ἐπ᾽ ὀστράκου καθαροῦ τεθεὶς, ὑφαπτόμενός τε χόνδρῳ ἀναφθέντι ἀπὸ λύχνου, ἄχρις ἂν ἐκκαῇ· δεῖ δὲ μετὰ τὴν τελείαν καῦσιν πωμάζειν τινὶ, ἄχρις ἂν σβεσθῇ· οὕτω γὰρ οὐκ ἐκτεφροῦται. ἔνιοι δὲ περιτιθέασι τῷ λοπαδίῳ ἀγγεῖον χαλκοῦν, κοῖλον κατὰ μέσον τετρημένον, πρὸς ἔκληψιν τῆς λιγνύος, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ αἰθάλης λιβάνου λόγῳ. ἔστι δὲ, εἰς ὠμὴν χύτραν βάλλοντες καὶ περιπλάσσοντες πηλῷ, καίουσιν ἐν καμίνῳ. φώγνυται δὲ ἐπ᾽ ὀστράκου καινοῦ καὶ ἀνθράκων διαπύρων, ἕως ἂν μηκέτι πομφολυγίζῃ, μηδὲ λιπαρίαν τινὰ ἢ ἀτμίδα ἀνίῃ. θρύπτεται δὲ εὐχερῶς κατακεκαυμένος.

V. addit καὶ λίθους τρίψασι

V. ἀγωνιζόντων

V. πωματίζειν

V. ἔνιοι δὲ καὶ περιτιθέασι

V. κατατετρημμένον μέσον εἰς ἔκληψιν

V. περιπλάσαντες

Περὶ φλοιοῦ λιβάνου. Κεφ. πβʹ.

Φλοιὸς δὲ λιβάνου διαφέρει ὁ παχὺς καὶ λιπαρὸς καὶ εὐώδης, πρόσφατος, λεῖος καὶ μὴ λεπυρώδης ἢ ὑμενώδης. δολοῦται δὲ μιγνυμένου αὐτῷ φλοιοῦ στροβιλίνου ἢ πιτυΐνου· ἔλεγχος δὲ καὶ τούτων τὸ πῦρ· οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ θυμιαθέντες οὐκ ἀνάπτονται, καπνιζόμενοι δὲ δίχα εὐωδίας ἐκτύφονται· ὁ μέν τοι τοῦ λιβάνου φλοιὸς ἅπτεται καὶ μετ᾽ εὐωδίας ἐκθυμιᾶται· καίεται δὲ καὶ οὗτος ὡς λίβανος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν καὶ ὁ λίβανος, ἐνεργέστερος ὢν καὶ στυπτικώτερος. ὅθεν ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοῖς μᾶλλον καὶ ῥοϊκοῖς ἁρμόζει ἐν προσθέτῳ· ποιεῖ καὶ πρὸς οὐλὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ κοιλώματα καὶ ῥυπαρίας. φωχθεὶς δὲ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίας ποιεῖ.

V. eod. & Ald. addunt. καὶ ὁ

Περὶ Μάννης Λιβάνου. Κεφ. πγʹ.

Μάννα δὲ λιβάνου δόκιμός ἐστιν ἡ λευκὴ καὶ καθαρὰ, ἔγχονδρος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν καὶ ὁ λιβανωτὸς, ὑποανειμένως δὲ μᾶλλον. μίσγουσι δὲ ἔνιοι δολίζοντες ῥητίνην πιτυΐνην σεσησμένην καὶ γύρειν, ἢ φλοιὸν λιβανωτοῦ κεκομμένου·

A à partu inflammatis. Sic & arteriæ internorúmque viscerum medicamentis vtiliter ammiscetur, & sanguinem expuentes potu iuuat. Verùm in secũda valetudine haustum furorem inducit, & largius cum vino potum etiam interficit. Cæterùm thus in fictili mundo positum crematur grano succẽsum de lucerna accẽso, donec exuratur: post perB fectam autem vstionem operculo quodã integere oportet, vsquedum restinguatur: sic enim in cineres minimè redigitur. Nonnulli porrò ollulæ vas æneum cauum & in medio perforatum superimponunt ad fuliginem excipiendã, veluti mox, cùm de thuris fuligine fiet mentio, C demonstrabimus. Alij in ollam crudam luto oblitam immittũt, vrúntque in fornace. Torretur quoque candẽtibus carbonibus in fictili nouo, dum nõ ampliùs bullet, aut pinguitudinem vaporémve vllũ emittat. Friatur verò facilè quod perustum est.

D *De Thuris cortice. Cap. LXXXII.*

Cortex thuris pręstat crassus, pinguis, odoratus, recens, læuis ac minimè scaber aut membranaceus. Adulteratur autem admixto strobilino aut pineo cortice. Sed & horum index est ignis. Siquidem reliqui cortices incensi nequaquã conflagrant, sed citra odoris gratiam in E fumum euanescũt: thuris verò cortex ardet, & cum odoris fragrantia suffitur. Cæterùm & hic ipse thuris modo vritur. Vis autem ei eadem quæ thuri, verùm efficacior & magis astrictoria. Quare potus sanguinem expuentibus accommodatior est, itémque alui vterí ve fluF xione laborãtibus noduli vice subditus. Est & ad oculorum cicatrices, cauitatésque ac sordes efficax. Torrefactus autem scabris etiam lippitudinibus auxiliatur.

De Manna thuris. Cap. LXXXIII.

Manna thuris probatur candida, G pura & granosa. Vim habet eandem quã thus, sed aliquantò remissiorem. Sunt qui admixtis resina pini cribrata & polline, aut etiã thuris contusi cortice ipsam adulterẽt.

Sed hæc quoque maleficia ignis arguit. Neque enim incensa æquè ac pari vigore aëris modo purum vaporē, sed fuliginosum & impurū emittet. Quin & odori grato permixta graueolentia comperietur.

De Thuris fuligine. Cap. LXXXIIII.

Thuris verò fuliginem sic facito: Thuris grana forcipicula singulatim apprehensa de lucerna accendito, & in nouam fictilem ollam concauam imponito. Deinde æreo vase introrsum cauo ac in medio perforato diligētérque derterso obtegito. Tùm ex altera eius parte, aut etiam vtrinque lapillos quaternûm digitorum altitudine subijcito, quò faciliùs introspici queat, vtrum illa vrantur: & locus vt sit per quem grana alia supponas, priusquā granum primum penitus restinctum fuerit. Hoc verò facies, donec sat fuliginis collegisse videare. Assiduè tamen externas æramenti partes aqua frigida ex spongia vndique imbuito. Sic enim ipso non magnoperè calente fuligo omnis firmiùs adhęrescit, quæ alioqui sua leuitate delapsa thuris cineri permiscetur. Derasa itaque prima fuligine, idem opus repetito, quoties visum fuerit: ac cinerem quoque è cremato thure seorsim excipito. Cæterùm illa oculorum inflammationes leniendi vi pollet, fluxiones cohibet, vlcera expurgat, caua explet, & carcinomata compescit.

De Fuliginis confectione. Cap. LXXXV.

AD eundem modum è myrrha, resina & styrace fuligo conficitur, quam ad eadem accommodant. Ex reliquis quoque lachrymis fuliginem similiter excipito.

De Pinu. Cap. LXXXVI.

PINVS vulgo nota arbor est. Eiusdem verò generis est quæ picea dicitur: specie siquidem duntaxat hæc ab illa differt. Vtriusque cortex astrictorius est: ad intertrigines tritus & inspersus confert, itémque ad superficiaria vlcera & ambusta cū argēti spuma & manna.

ἐλέγχει δὲ καὶ ταῦτα τὸ πῦρ. οὔτε γὰρ καὶ ἴσον καὶ ἰσοτόνως θυμιαθήσεται ἀερίζοντι τῷ ἀτμῷ, ἀσβολώδει δὲ καὶ οὐ καθαρῷ, ἥ τε εὐωδία μικτὴν ἔχει τὴν ἀποφοράν.

V. addit ὡς ἐλέγχομεν.
V. καὶ τῇ εὐωδίᾳ

Περὶ αἰθάλης Λιβανωτοῦ. Κεφ. πδ΄.

Αἰθάλην δὲ Λιβανωτοῦ ποίει οὕτω· λαβιδίῳ καθ' ἕνα χόνδρον τοῦ λιβάνου ἅπτων πρὸς λύχνον, ἐπιτίθει εἰς κοῖλον λοπάδιον ὀστράκινον καινόν· εἶτα περικάλυψον χάλκωμα ἔγκοιλον, τετρημένον κατὰ μέσον καὶ ἐσμηγμένον ἐπιμελῶς, *ἐπιτίθει τε κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ μέρος ἢ ἀμφότερα, λιθάρια ὕψει τετραδακτυλιαῖα πρὸς τὸ διαφαίνειν εἰ καίεται. καὶ ἵνα χώρα ᾖ ὑποτιθέναι ἑτέρους χόνδρους ἀεὶ, πρὸ τοῦ τὸν πρῶτον χόνδρον ἀποσβεσθῆναι παντελῶς· καὶ τοῦτο ποίει, ἕως ἂν αὐτάρκη λιγνὺν δόξῃς συναγηοχέναι. συνεχῶς μέντοι σπόγγῳ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ περίμασσε τὰ ἐκτὸς μέρη τοῦ χαλκώματος· οὕτω γὰρ προσκαθίζει πᾶσα λιγνὺς, μὴ ἄγαν αὐτοῦ πυρουμένου· ἐπεὶ ἀποπίπτουσα διὰ τὴν κουφότητα, μίγνυται τῇ τοῦ λιβάνου σποδῷ. ἀποψήσας οὖν τὴν πρώτην λιγνὺν, ποίει τὸ αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἂν δοκῇ, ἀναιροῦ δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ καέντος λιβάνου σποδὸν ἰδίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει πραϋντικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φλεγμονῶν, σταλτικὴν ῥευμάτων, ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, πληρωτικὴν κοιλωμάτων, σταλτικὴν καρκινωμάτων.

V. προσιθεὶς λύχνῳ
V. εἰς καινὸν λοπάδιον ὀστράκινον κενὸν
Ald. codex in nothis ἕτερον προσεπιτίθει. ἕως ἂν ὑποθῇς κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ χεῖλος ἢ εἰς ἀμφότερα
Hæc verba sic leguntur in altero manuscripto ὑποτιθέναι ἄλλους ἑτέρους πρὸ τοῦ τὸν πρῶτον χόνδρον ἀποσβεσθῆναι παντελῶς, ἕτερον προσεπιτίθει, vt Hermolaus legisse videtur. Goupylus.
V. ἕτερον χόνδρον

Περὶ Λιγνύος σκευασίας. Κεφ. πέ.

ΤΟΝ αὐτὸν δὲ τρόπον σκευάζεται καὶ ἐκ τῆς σμύρνης καὶ ἐκ τῆς ῥητίνης, καὶ ἐκ τοῦ στύρακος λιγνύς· ἁρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ αὐτά. καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ δακρύων ὁμοίως τὴν λιγνὺν λάμβανε.

ὁμοίως voce V. caret. Ruellius verò hæc latinè omisit.

Περὶ Πίτυος. Κεφ. πϛ΄.

ΠΙΤΥΣ γνώριμον δένδρον· ἔστι δὲ τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἡ λεγομένη πεύκη, εἴδει διαφέρουσα· ἀμφοτέρων δὲ ὁ φλοιὸς στυπτικὸς, ἁρμόζων πρός τε παρατρίμματα λεῖος καταπλασσόμενος, καὶ πρὸς τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν καὶ κεκαυμένα σὺν λιθαργύρῳ καὶ μάννῃ.

Par. διαφέρουσαι, al. διαφέρουσι
Corn. καταπασσόμενος

ἀναληφθεὶς δὲ κηρωτῇ μυρσίνῃ, "ἀπουλοῖ τὰ ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων ἕλκη. καὶ τὰ ἑρπυστικὰ ἐπέχει μετὰ χαλκάνθης λεῖος, ἔμβρυά τε καὶ δεύτερα *ὑστέρᾳ θυμιαθεὶς ἐκβάλλει, κοιλίαν τε ποθεὶς ἐφίστησι, καὶ οὖρα κινεῖ. καὶ τὰ φύλλα δὲ αὐτῶν "καταπλασθέντα λεῖα φλεγμονὰς παρηγορεῖ, καὶ τραύματα ἀφλέγμαντα διατηρεῖ· "λειανθέντα δὲ καὶ ἑψηθέντα ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας πραΰνει διακλυζόμενα θερμά· ἁρμόζει δὲ καὶ ἡπατικοῖς τῶν φύλλων ὁλκὴ μία σὺν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ποθεῖσα. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ "τῆς στροβίλου φλοιὸς καὶ τὰ φύλλα ποθέντα. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ δᾳδίον σχισθὲν εἰς λεπτὰ καὶ ἑψηθὲν "σὺν ὄξει, ὀδονταλγίας "πραΰνει, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος κατὰ τοῦ πεπονθότος ὀδόντος. καὶ σπάθη δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται εἰς ἀκόπων σκευασίας καὶ πεσσῶν ἐπιτήδειος· ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν λιγνὺς καιομένων ἐκλαμβάνεται πρὸς μέλανος γραφικοῦ κατασκευὴν, ποιοῦσα καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ κανθοὺς βεβρωμένους, πρός τε ψίλα βλέφαρα καὶ ὀφθαλμοὺς δακρύοντας.

"Περὶ Πιτυΐδων. Κεφ. πζ.

Πιτυΐδες δὲ καλοῦνται ὁ καρπὸς τῶν πιτύων [καὶ τῆς πεύκης] ὁ εὑρισκόμενος ἐν τοῖς κώνοις. Δύναμιν δὲ ἔχουσι "στυπτικὴν, θερμαντικὴν ποσῶς. βοηθοῦσι δὲ "βηξὶ καὶ τοῖς περὶ θώρακα πάθεσι, καθ' ἑαυτὰς καὶ μετὰ μέλιτος λαμβανόμεναι.

Περὶ Στροβίλων. Κεφ. πη.

Στρόβιλοι δὲ καθαροὶ ἐσθιόμενοι, ἢ μετὰ γλυκέος καὶ σικύου σπέρματος πινόμενοι, οὐρητικοί, ἀμβλυντικοὶ τῶν περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς δριμυτήτων. παρηγοροῦσι δὲ καὶ στομάχων δηγμοὺς, μετ' ἀνδράχνης χυλοῦ λαμβανόμενοι "ἐξερείδουσί τε ἀτονίαν σώματος, καὶ τὰς τῶν ὑγρῶν "διαφθορὰς ἐξαμβλύνουσιν. ὅλοι δὲ οἱ στρόβιλοι ἀπὸ δένδρων πρόσφατοι "θλασθέντες καὶ ἐν γλυκεῖ ἑψηθέντες, ἁρμόζουσι παλαιαῖς βηξὶ καὶ φθίσεσι, "τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ καθ' ἑκάστην "ἡμέραν λαμβανομένου κυάθων τὸ πλῆθος τριῶν.

V. ἐπουλοῖ

V. quidam καταπλασσόμενα

Ald. λειωθέντα

Sunt qui legant, στρόβιλος τῷ φλοιῷ καὶ τοῖς φύλλοις ποθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς

V. caret. al. συνεψηθὲν ὄξει

Al. παύει

Hoc caput v. cod. cum præcedente iungit, vti & sequens.

Hæc verba suspicatur Mathiolus alicunde in contextum perperã irrepsisse.

V. πυκτικήν. al. ἔξωθεν συπτικὴν, quasi extremis partibus astringat, intestinis vim calfaciendi adhibeat.

Al. φθίσεσιν

V. ἐξαίρουσιν ἀτονίαν. Ita & Corn. Plinius cap. 8. l. 23. διαφορὰς legisse videtur.

Par. θλασθέντες ἐν γλυκεῖ καὶ ἑψηθέντες

Par. addit καὶ

V. non habet ἡμέραν, ita vt καθ' ἑκάστην hoc loco vertendũ videatur, singulis vicibus, hoc est, quotiescunque vsus fueris. Sãb.

A Cerato myrteo exceptus vlcera tenella cute præditorum ad cicatricem perducit: eadem illa serpentia cum atramento sutorio tritus cohibet. Suffitu partus & secundas eijcit: potu verò aluum sistit & vrinas mouet. Quin & ipsarum folia trita & imposita inflammationes leniũt, & vulnera ab inflammatione vin- B dicant. Ad læuorem autem trita & in aceto decocta dentium dolores demulcent, si calida colluantur. Prosunt & hepaticis folia, drachmę vnius põdere ex aqua mulsáve pota. Eadem præstant Strobili cortex foliáque epota. Quinetiam tæda ex ipsis in tenues assulas concisa & in aceto cocta dentium dolores miti- C gat, si qua parte dens dolet decoctum id ore contineatur. Ex ipsis etiam spatha fit, ad acoporum & pessorum præparationes idonea. Quin & ex ijs, dum cremantur, fuligo excipitur, ad librarij atramenti confectionem vtilis: itémque ad medicamenta honestandis palpebris dicata. Erosis quoque oculo- D rum angulis, glabris callo sísque genis, & lachrymantibus oculis opitulatur.

De Pityidibus. Cap. LXXXVII.

Pityidum nomine picearum & pinorum fructus appellantur, qui in conis reperiuntur. Vim ha- E bent astrictoriã & aliquatenus excalfacientem. Tussi pectorísque vitijs tum per se, tum etiam cum melle sumptæ auxiliantur.

De Strobilis. Cap. LXXXVIII.

Strobili si repurgati edantur, aut cum passo & cucumeris semi- F ne bibantur, vrinas cient, & humorum acrimoniam hebetant, qui vesicam & renes infestant: sedant & rosiones stomachi sumptæ cum portulacæ succo: necnon corporis infirmitatem roborant, corruptorúmque humorum labem obtundunt. Toti autem strobili ab arbo- G ribus decerpti ac recentes contusi & in passo decocti ad vetustam tussim & tabitudinem conducunt, si ex eo liquore terni quotidie cyathi assumantur.

De Lentisco. Cap. LXXXIX.

LENTISCVS nota arbor est, partibus sui omnibus astrictoria. Etenim ipsius fructus, folium, ramorum & radicis cortex pares vires sortiuntur. Exprimitur & succus ex cortice, radice ac foliis sufficienter in aqua decoctis: quæ deinde vbi à coctione refrigerata fuerit, abiectis foliis iterum coquatur, donec mellis habeat crassitudinem. Valet is, qua pollet astringendi vi, ad sanguinis reiectiones, alui profluuia & dysenterias in potu: itémque contra sanguinis ex vtero eruptiones, atque tum ipsius vteri, tum etiam sedis procidentias. In summa denique acaciæ & hypocistidis vice ipso vti licet. Eadem quoque præstat succus è tritis folijs expressus. Quin & eorum decoctum fotu caua explet, ossáque quæ nondum conferbuerunt obducto callo solidat, ex vtero fluxiones sistit, nomas arcet, vrinas ciet, ac dentes mobiles collutione firmat atque stabilit. Virentes autem surculi arundineorum dentiscalpiorum vice dentibus affricti, eos repurgant. Fit denique & ex ipso lentisci fructu astringens oleum, ad ea quæ astrictionem desiderant accommodatum.

De Resina lentiscina. Cap. XC.

E lentisco quoque resina nascitur, lentiscina cognominata, & à nonnullis mastiche dicta. Pota sanguinis reiectioni & veteri tussi vtiliter adhibetur. Stomacho quoque est vtilis, ructúmque mouet. Additur etiam in dentifricia & faciei illitus: quippe quæ nitorem cuti conciliet. Quin & pilos oculorum fluentes glutinat & cohibet: commanducata oris halitum commendat, gingiuásque contrahit. Præstantissima porrò & copiosissima in insula Chio prouenit. Præfertur pellucida, ceræ Tyrrhenicæ candore similis, "crassior, arida, friabilis & odorata. Viridis autem minùs probatur. Adulteratur verò admistis thure ac resina strobilina.

vel plena

A Περὶ Σχίνου. Κεφ. πθʹ.

ΣΧΙΝΟΣ δένδρον γνώριμον, στυπτικὸν ὅλον· καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ φλοιὸς τῶν κλάδων" καὶ τῆς ῥίζης ἰσοδυναμοῦσι. γίνεται δὲ καὶ χύλισμα ἐκ τοῦ" φλοιοῦ, καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων ἑψημένων σὺν ὕδατι ἐφ' ἱκανόν· B εἶτα μετὰ τὸ ἑψηθῆναι" τῶν φύλλων ῥιπτομένων, τοῦ ὕδατος δὲ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ποιεῖ δὲ στύφον πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ῥύσεις κοιλίας καὶ δυσεντερίας πινόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐκ μήτρας" αἱμορραγίας καὶ προπτώσεις ὑστέρας καὶ δακτυλίου· καὶ C καθόλου ἀντὶ ἀκακίας καὶ ὑποκιστίδος ἔνεστιν αὐτῷ χρῆσθαι. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῶν φύλλων ἐκθλιβέντων τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον, τὰ ἀσυμπλήρωτα πληροῖ, καὶ τὰ ἀπώρωτα πωροῖ ὀστέα, καὶ τὰς ἐκ μήτρας" ῥεύσεις στέλλει, καὶ τῶν νομῶν ἀποτρεπτικόν D καὶ οὐρητικόν ἐστιν. ἵστησι δὲ καὶ σειομένους ὀδόντας διακλυζόμενον. τὰ δὲ ξυλήφια χλωρὰ αὐτῆς" καλαμίδων παρατριβόμενα τοῖς ὀδοῦσι, σμήχει τούτους. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔλαιον στυπτικόν, ἁρμόζον πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα.

V. hæc omittit καὶ τῆς ῥίζ.

Oribasij interpres legisse videtur φλοιοῦ τῆς ῥίζης

Marcelli codex addit καὶ ψυγῆναι.

V. ἄχρι

Par. αἱμορροΐδας.

V. quidam ῥύσεις.

V. ἀντὶ καλαμίδος

E Περὶ Ῥητίνης σχινίνης. Κεφ. ϛʹ.

Γεννᾶται δὲ καὶ ῥητίνη ἐξ αὐτῆς σχινίνη καλουμένη, ὑπὸ ἐνίων δὲ μαστίχη. χρησιμεύουσα πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, καὶ πρὸς παλαιὰν βῆχα πινομένη· ἔστι δὲ εὐστόμαχος ἐρευκτική. μίγνυται δὲ καὶ σμήγμασιν ὀδόντων. F καὶ ἐπιχρίσμασι προσώπου στιλβοποιοῦσα. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἐν ὀφθαλμοῖς," στόματός τε εὐωδίαν ποιεῖ διαμασωμένη, καὶ οὔλων ἐστὶ σταλτική. γεννᾶται δὲ καὶ καλλίστη καὶ πλείστη ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ. διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ λαμπρυνίζουσα, καὶ Τυρρηνικῷ κη- G ρῷ ὁμοία τῇ λευκότητι, ἁδρὰ καὶ" καπυρὰ καὶ εὔθρυβής" καὶ εὐώδης. ἡ δὲ χλωρὰ ἥττων. δολοῦται δὲ" λιβάνου καὶ ῥητίνης στροβιλίνης μιγνυμένων αὐτῇ.

Hoc caput v. c. præcedenti iungit.

V. στόματός τε εὐωδίας παρασκευαστική ἐστι

Quidam πυρρὰ

In v. c. non legitur καὶ

V. λιβάνῳ καὶ ῥητίνῃ στροβιλίνῃ μιγνυμένῃ

Περὶ Τερμίνθου. Κεφ. ϟα΄.

ΤΕΡΜΙΝΘΟΣ γνώριμον δένδρον, ἧς τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικὰ ὄντα ἁρμόζει πρὸς ἃ καὶ ἡ σχῖνος, σκευαζόμενα ὁμοίως καὶ λαμβανόμενα. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ἐστὶν ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, οὐρητικός, θερμαντικός· ἔστι δὲ ἄριστος πρὸς ἀφροδίσια. σὺν οἴνῳ δὲ ποθεὶς, πρὸς φαλαγγίων δήγματα ἁρμόζει. "ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη κομίζεται μὲν ἐξ Ἀραβίας τῆς ἐν Πέτρᾳ. γίνεται δὲ καὶ ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Λιβύῃ" καὶ ἐν ταῖς Κυκλάσι νήσοις· ἡ δὴ καὶ διαφέρει διαυγεστέρα οὖσα, λευκή, "ὑαλίζουσα τῷ χρώματι καὶ κυανίζουσα, εὐώδης, "τερμίνθου πνέουσα." προάγει δὲ πασῶν τῶν ῥητινῶν ἡ τερμινθίνη· καὶ μετὰ ταύτην ἡ σχινίνη, εἶτα ἡ πιτυΐνη καὶ ἡ ἐλατίνη· μεθ᾽ ἃς ἀριθμοῦνται ἥ τε πευκίνη καὶ ἡ στροβιλίνη. ἔστι δὲ πᾶσα ῥητίνη, "μαλακτική, θερμαντική, διαχυτική, ἀνακαθαρτική· βηξὶν ἁρμόζουσα καὶ φθίσεσιν, ἐν ἐκλεικτοῖς καθ᾽ ἑαυτὴν ἢ μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὴ καὶ πεπτική, κοιλίαν τε μαλάσσει, ἔν τε ἀνακολλήσει τριχῶν ἁρμόζει τῶν ἐν βλεφάροις, καὶ πρὸς λέπρας σὺν ἰῷ χαλκοῦ καὶ χαλκάνθῳ καὶ νίτρῳ, πρός τε τὰ ἰχωρορροοῦντα ὦτα σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ, καὶ πρὸς κνησμὸν αἰδοίου. μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις, καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις. καὶ "πλευρᾶς ἀλγήμασι βοηθεῖ καθ᾽ ἑαυτὴν ἐπιχρισθεῖσα" ἢ ἐπιτιθεμένη.

In altero manu scripto codice est hic capitis initium.

Mathioli exemplar addit, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ

V. ὑαλίζουσα. al. ὑελίζουσα

Al. τερμινθίνην V. προέχει

V. θερμαντικὴ καὶ μαλακτική

V. πλευρῶν

Vulg. exempl. καὶ

De Terebintho. Cap. XCI.

TEREBINTHVS cognita arbor est: cuius folia, fructus & cortex qua pollent astringendi vi ad eadem ad quæ etiam lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptáque. Eius fructus esculentus est, at stomacho noxius: vrinam verò ciet & excalfacit. Est & ad excitandam venerem aptissimus: ex vino verò potus contra phalangiorū morsus prodest. Resina eius ex Arabia Petræa conuehitur. Prouenit tamen etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Africa & Cycladibus insulis. Præfertur autem magis perlucida, candida, vitreo colore & in cæruleum vergente, odorata ac terebinthum olens. Resinas porrò omnes antecedit terebinthina: proxima huic lētiscina: deinde pinea & abiegna. Post has numerantur ea quã ferunt piceæ & strobilina. Vis autē resinæ cuiuis molliendi, calfaciendi, discutiendi dissipandíve & expurgandi. Tussi ac tabi conueniunt in eclegmate per se aut ex melle, quæque ex pectore educi oportet expurgant. Vrinam quoque mouēt, cruda concoquunt & ventrem emolliunt: ad agglutinandos palpebrarū pilos conferunt: itémque ad lepras cū ærugine, sutorio atramento ac nitro. Ad aures denique sanie manantes cum melle & oleo, necnō ad genitalium pruritum sunt vtiles. Emplastris quoque, malagmatis & acopis admiscentur: quin & per se illitæ aut impositæ laterum doloribus auxilio sunt.

Περὶ Ῥητινῶν ἄλλων. Κεφ. ϟβ΄.

Γίνεται δὲ ῥητίνη ὑγρὰ πιτυΐνη καὶ πευκίνη, κομιζόμεναι ἀπὸ Γαλλίας καὶ Τυρρηνίας. καὶ ἀπὸ Κολοφῶνος δὲ "πάλαι πλείστη ἐκομίζετο. ἔνθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχε Κολοφωνία κληθεῖσα. καὶ ἀπὸ Γαλατίας τῆς πρὸς ταῖς Ἄλπεσιν, ἣν ἐπιχωρίως οἱ τῆσδε ἔποικοι "λάρικα ὀνομάζουσιν. ἐξόχως ποιοῦσα" πρὸς τὰς χρονίους βῆχας ἐν ἐκλεικτῷ καὶ καθ᾽ ἑαυτήν. διάφοροι δέ εἰσι τῷ χρώματι καὶ αὐταί· ἡ μὲν γάρ τίς ἐστι λευκή, ἡ δὲ ἐλαιώδης, ἡ δὲ μέλιτι ἔοικεν, ὥσπερ ἡ λάριξ. "γίνεται δὲ καὶ κυπαρισσίνη ῥητίνη ὑγρά.

Vulg. nō habēt δὲ

Ald. λάλικα V. add. καὶ

In altero veterū codicum hoc est capitis initium.

De Resinis alijs. Cap. XCII.

Manat & resina liquida tum è pinu, tum & è picea. Hæ ex Gallia & Hetruria conuehuntur. Quin & olim è Colophone asportabatur, quæ inde Colophoniæ cognomen sibi vendicauit. Itémque ex Gallia subalpina, quam incolæ nomine vernaculo laricem appellant. Ea in linctu & per se ad veterem tussim præclarè facit. Ipsæ quoque inter se colore differunt: siquidem candida quædam est, alia oleosa, alia denique mellis similitudinem habet, vti larigna. Prouenit & è cupresso resina liquida, quę quidem

ad eadem omnia est efficax. Ex siccis autem resinis alia est strobilina, alia abiegna, alia quam fundit picea, alia denique pinea. Eligito omnium maximè odoratam, perlucidam, non valdè aridam neque humentem, sed ceræ similem atque friabilem. In eo genere præstant pinea & abiegna: odoratæ enim sunt atque thus odore imitantur. Præstantiores ex Pityusa insula, quę secundum Hispaniam sita est, deferuntur. Quæ verò ex picea, strobilo & cupresso manarunt, inferiores sunt, neque tantis atque illæ viribus pollent. Veruntamen eorundem gratia, quorum & illæ, vsurpari solent. Lentiscina verò terebinthinę proportione respondet.

De Vrendæ resinæ modo, eiusdémque fuligine. Cap. XCIII.

Vritur resina omnis liquida in vase quadruplę capacitatis ad liquoris infundēdi quātitatē. Congiū enim resinæ, duos autē aquæ pluuiæ congios in ahenū immitti oportet, &ad prunas lēto igne coqui assiduè mouendo, dum odor penitus aboleatur, friabilis & arida reddatur, ac digitis minimè cedat. Tandem vbi refrixit, in fictile vas aconitum, hoc est, minimè picatum, reconditur: fitque hoc modo candoris eximij. Attamen resinam omnem eliquatam priùs excolari oportet, quò sordidi quicquid est secernatur. Vruntur quoque sine aqua super carbonibus leuiter primùm: deinde vbi spissari cœperint, vehementiùs: sicque multis subiectis carbonibus ad dies tres totidémque noctes citra intermissionē discoqui oportet, vsque dū priùs memoratas notas sibi asciuerint. Mox, vti dictum est, reponito. Attamen siccas tota die decoxisse suffecerit, atque ita reponere. Vstæ porrò magnoperè cōducunt ad odorata malagmata & acopa, necnon & ad vnguenta colorāda. E resina quoque, perinde atque de thure dictum est, fuligo excipitur: quę ad honestādis palpebris dicata medicamenta, ad circūrosos oculorū angulos, humore superfluo madentes palpebras, & lachrymātes oculos prosunt. Ex hac eadē fit etiā atramētū, quo scribim⁹.

vel derasa

A ἥ τις ποιεῖ πρὸς τὰ αὐτά. τῆς μέντοι ξηρᾶς, ἡ μέν ἐστι στροβιλίνη καὶ ἐλατίνη, ἡ δὲ πευκίνη, ἡ δὲ πιτυΐνη. ἐκλέγου δὲ πασῶν τὴν εὐωδεστάτην καὶ διαυγῆ καὶ μὴ καπυρὰν μηδὲ κάθυγρον, κηρώδη δὲ καὶ εὔθρυπτον. διαφέρει δὲ αὐτῶν ἡ πιτυΐνη καὶ ἐλατίνη· εὐώδεις γάρ εἰσι καὶ λιβανίζουσαι. B κομίζονται δὲ διάφοροι ἐκ Πιτυούσης τῆς νήσου, ἥ τις κεῖται κατὰ τὴν Ἱσπανίαν. ἡ δὲ πευκίνη καὶ στροβιλίνη, καὶ κυπαρισσίνη, ἐνδεέστεραι εἰσί, καὶ οὐχ ὁμοίως κέχρωνται ταῖς δυνάμεσιν ὡς ἐκεῖναι. παραλαμβάνονται δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἐκεῖναι. ἡ μέντοι σχινίνη, ἀνάλογος τῇ τερμινθίνῃ.

V. ἡ μέν τις ἐστι στροβιλίνη, ἡ δὲ ἐλατίνη

V. add. τε

Hæ voces ὡς ἐκεῖναι desunt in v. cod.

C

*Περὶ Λιγνύος ῥητίνης. Κεφ. ϛγ΄.

Καίεται δὲ πᾶσα ῥητίνη ὑγρὰ ἐν τετραπλασίονι ἀγγείῳ κατὰ τὸ τοῦ ἐγχεομένου ὑγροῦ πλῆθος. δεῖ γὰρ χοῦν μὲν τῆς ῥητίνης, δύο δὲ χόας ὀμβρίου ὕδατος βαλόντας εἰς ἄγγον, ἕψειν ἐπ᾿ ἀνθράκων πράως, D διηνεκῶς κινοῦντας ἄχρις οὗ ἄοσμος γένηται καὶ εὔθρυπτος καὶ καπυρά, καὶ ὡς τοῖς *δακτύλοις εἴκειν. λοιπὸν δεῖ ψύξαντας εἰς κεραμεοῦν ἄγγον ἀκόνιτον, (τουτέστιν ἀπίσσωτον,) ἀποτίθεσθαι. γίνεται δὲ ἐξόχως λευκή. δεῖ μέντοι προδιυλίζειν πᾶσαν ῥητίνην τήκοντας, ἵνα χωρισθῇ τὸ ῥυπῶδες αὐτῆς. E καίονται δὲ καὶ δίχα ὕδατος ἐπ᾿ ἀνθράκων κούφως τὸ πρῶτον· ὅταν δὲ μέλλωσι συστρέφειν, ἀθρόως καὶ πολλοὺς ὑποθετέον τοὺς ἄνθρακας, καὶ ἑψητέον ἀδιαλείπτως ἐφ᾿ ἡμέρας καὶ νύκτας τρεῖς, ἄχρις ἂν τὸ προειρημένον ἰδίωμα *ἀπολίπωσιν· ἀποτίθεσο δὲ ὡς εἴρηται. τὰς μέντοι F ξηρὰς ἀρκέσει δι᾿ ὅλης ἡμέρας ἑψήσαντας ἀποτίθεσθαι. εὔχρηστοι δὲ καὶ αἱ κεκαυμέναι, εἴς τε τὰ εὐώδη τῶν μαλαγμάτων καὶ ἄκοπα, καὶ εἰς χρωματισμοὺς μύρων. ἐκλαμβάνεται δὲ καὶ λιγνὺς ῥητίνης, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ λιβάνου. ἥ τις χρησιμεύει πρός τε καλλιβλέφαρα, καὶ G περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ μυδῶντα βλέφαρα, καὶ δακρύοντας ὀφθαλμούς. γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ μέλαν ᾧ γράφομεν.

In altero Goupyli codicũ hoc caput cum superiore coniunctũ est.

V. inserit ὑγροῦ

V. τοῦ ἐγχεομένου ὕδατος ἐμβαλ.

Marc. χαλκεῖον. sic & Oribas.

Al. πραέως

V. non habet καὶ

Al. λεπτὸν V. λοιπὸν δὲ ξύσαντας

Goupylus hæc verba non reperit in manuscriptis codicibus.

Legitur etiam συντρέχειν, ac ita Ruellius legisse videtur.

V. ἀθρόους

In v.c. non habetur καὶ

V. καλλιβλέφαρα καὶ δακρύοντ. omissis iis quæ interiecta sunt.

Περὶ Πίσσης ὑγρᾶς. Κεφ. ϟδʹ.

Πίσσα ἡ μὲν ὑγρά, ἣν ἔνιοι κῶνον καλοῦσι, συνάγεται μὲν ἐκ τῶν λιπαρωτάτων ξύλων πεύκης καὶ πίτυος. ἔστι δὲ καλὴ ἡ στίλβουσα καὶ λεία καὶ καθαρά. ποιεῖ δὲ πρὸς θανάσιμα φάρμακα, φθισικούς, ἐμπυϊκούς, βῆχας, ἄσθματα, δυσαναγώγα τῶν ἐν θώρακι ὑγρῶν, ἐκλειχομένη κυάθου πλῆθος μετὰ μέλιτος. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν παρισθμίων καὶ σταφυλῆς φλεγμονὰς καὶ συνάγχας διαχριομένη. καὶ πρὸς τὰ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ῥοδίνῳ, καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα σὺν ἁλσὶ λείοις καταπλασσομένη. κηρῷ δὲ ἴσῳ μιγεῖσα, λεπροὺς ὄνυχας ἀφίστησι, "φύματά τε ὑστέρας" καὶ σκληρίας δακτυλίου διαφορεῖ· σὺν κριθίνῳ δὲ ἑψηθεῖσα ἀλεύρῳ καὶ παιδὸς οὔρῳ, χοιράδας περιρρήσσει· μετὰ δὲ θείου ἢ πίτυος φλοιοῦ ἢ πιτύρων, ἕρπητας ἐπέχει καταχριομένη· μάννῃ δὲ καὶ κηρωτῇ μιγεῖσα, τὰς ὑποφορὰς προσκολλᾷ, πρός τε τὰς ἐν ποσὶ καὶ δακτυλίῳ ῥαγάδας ἁρμόζει καταχριομένη, πληροῖ τε τὰ ἕλκη, καὶ ἀποκαθαίρει σὺν μέλιτι· σὺν "σταφίδι δὲ καὶ μέλιτι, ἄνθρακας καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει· μίγνυται δὲ καὶ σηπτικαῖς χρησίμως.

Gal. & Aetius addunt, καὶ λειχῆνας ἀποῤῥύπτει. Ideóque voces has suppleuerunt Serapio, Marcellus & Ruellius, impetiginésque emẽdat. Marcellus ista transposita existimauit, legendúmq; σκληρίας τε ὑστέρας καὶ φύματα δακτυλίου. V. τε

V. σταφίσι

Περὶ Πισσελαίου. Κεφ. ϟεʹ.

Γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον ἐκ τῆς πίσσης, χωριζομένου τοῦ ὑδατώδους αὐτῆς. ἐφίσταται δὲ τοῦτο καθάπερ ὀρρὸς "γάλακτι, καὶ ἐκλαμβάνεται δὲ ἐν τῇ ἑψήσει τῆς πίσσης, ὑπεραιωρουμένου ἐρίου καθαροῦ, ὅπερ ὅταν ἐκ τοῦ ἀναφερομένου ἀτμοῦ γένηται διάβροχον, ἐκθλίβεται εἰς ἀγγεῖον. καὶ τοῦτο γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἕψηται. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα. δασύνει δὲ καὶ ἀλωπεκίας° καταπλασσόμενον μετὰ κριθίνου ἀλεύρου· θεραπεύει δὲ τοῦτο καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κτηνῶν ἕλκη καὶ ψώρας "ἐπιχριομένη.

In v. cod. deest γάλακτι

V. καταχριόμενον

V. καταχριομένη.

Περὶ Λιγνύος τῆς ἐξ ὑγρᾶς πίσσης. Κεφ. ϟϛʹ.

Γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς "τῆς ὑγρᾶς πίσσης οὕτως· εἰς λύχνον καινὸν

V. add. ἐκ

De Pice liquida. Cap. XCIIII.

Pix liquida, quam nonnulli conum appellant, è pinguissimis piceæ pinique lignis colligitur. Probatur splendida, læuis ac sincera. Facit autem ad lethalia medicamẽta, phthisicos, purulenta excreantes, tusses, anhelationes & humores intra pectus contẽtos ęgrè excreabiles, si cyathi mensura cum melle delingatur. Peruncta valet ad tonsillarum ac vuæ inflammationes & anginas, itémque ad aures purulentas cum rosaceo, necnon & ad serpentium morsus cum trito sale adhibita. Pari verò ceræ admista, scabros vngues detrahit: vuluæ tubercula sedísque duritias discutit. Cum farina hordeacea vrináque pueri decocta strumas circumquaque rumpit. Cum sulphure, pineo cortice aut furfuribus illita, quę serpunt vlcera cohibet. Mannæ thuris ac cerato permista, sinuosa vlcera agglutinat: pedum sedísque rhagadibus commodè illinitur: vlcera replet, & cum melle repurgat. Quin & cum vua passa & melle carbunculos putrescentiáque vlcera emarginat. Septicis quoque seu erodentibus emplastris vtiliter immiscetur.

De picino Oleo. Cap. XCV.

E Pice fit picinum oleum, separato quod in ea aquosum est, quodq; eidem veluti serum lacti supernatat. Excipitur porrò interea dum pix coquitur, expansis supra eam mundis velleribus: quæ postquam halitu ex ea sublato permaduerint, in vas aliquod exprimuntur. Iteratur illud, tantisper dum pix ea coquitur. Ad eadem ad quæ pix liquida est efficax. Cum hordeacea etiãnum farina alopecijs adhibitum, capillos restituit. Idipsum quoque præstat pix liquida, quæ prætereà iumentorum vlcera scabiémque illita emendat.

De Picis liquidæ Fuligine. Cap. XCVI.

Fit & è liquida pice fuligo hunc in modum. In lucernam nouam

ellychnio instructam picis nonnihil indito: illud accendito, ac fictili vase nouo in clibani speciem conformato, supernè quidem rotundo & angusto, infernè verò, vti clibani solent esse, perforato lucernam operito & ardere sinito: consumptóque priore liquore nouum infundito, donec sat fuliginis collegeris, atque tum vtitor. Vim habet acrẽ & astrictoriam. Ea vero vtendum ad pigmenta quibus palpebræ honestantur, & ad circumlitiones. Itẽ vbi superfluo humore madentibus atque adeo glabris genis pilos restitui oportet. Denique ad imbecilles, lacrymosos ampliúsque exulceratos oculos est vtilis.

De Pice spissa siue arida. Cap. XCVII.

Pix sicca è liquida decocta fit. A nonnullis ea palimpissa, quasi pix iterum cocta nominatur. In hoc genere quędam est visci modo lentescens, boscas cognominata: altera sicca. Probatur pura, pinguis, odorata & subrutila ac resinosa. Talis Lycia & Brutia, quę quidem vtranque picis simul & resinæ naturam sortiuntur. Calfactoriam vim habet, mollit, pus mouet, tubercula panósque discutit, vlcera replet, ac vtiliter vulnerarijs medicamentis permiscetur.

De Zopissa. Cap. XCVIII.

Zopissam sunt qui nominent nauibus derasam cũ cera resinã, quam nonnulli apochyma appellant. Ea dissipandi vim habet, quoniã aqua marina macerata fit. Alij pineã resinam eo nomine vocauerunt.

De Bitumine. Cap. XCIX.

BITVMEN Iudaicũ cæteris præstat. Probatur purpuræ modo splendens, odoris intensi ac ponderosum. Nigrum autem ac sordidum damnatur: admixta siquidem pice adulteratur. Nascitur in Phœnice, Sidone, Babylone & Zacyntho. Gignitur & in Agrigentino Siciliæ agro liquidum fontibus supernatãs,

A ἐλλυχνιασμένον δ' ἔχοντι τι τῆς πίσσης, ἅψον καὶ πωμάσας τὸν λύχνον καινῷ ἀγγείῳ κεραμέῳ κλιβανοειδεῖ, ἄνωθεν μὲν περιφερεῖ καὶ στενῷ, κάτωθεν δὲ τρῆμα ἔχοντι καθάπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι. ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρότερον ὑγρὸν, ἄλλο ἐπίχεε, ἕως ἂν αἰθαλώσῃς λιγνὺν αὐτάρκη, καὶ B χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν καὶ συπτικήν. χρηστέον δὲ αὐτῇ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα καὶ περίχρισα, καὶ ὅπου μεμυδηκότα βλέφαρα τριχοφυῆσαι δεῖ. καὶ πρὸς ἀσθενέστερα καὶ δακρυορροοῦντα, ἔτι δὲ εἰς ἑλκώδη ὄμματα χρήσιμος.

Περὶ ξηρᾶς Πίσσης. Κεφ. ϛζ'.

C Ἡ δὲ ξηρὰ πίσσα ἑψομένης τῆς ὑγρᾶς γίνεται. καλεῖται δὲ αὕτη ὑπ' ἐνίων παλίμπισσα. γίνεται δὲ αὐτῆς, ἡ μέν τις ἰξώδης, βοσκὰς καλουμένη· ἡ δὲ, ξηρά. ἔστι δὲ καλὴ ἡ καθαρὰ, καὶ λιπαρὰ, εὐώδης τε καὶ ὑπόκιῤῥος καὶ ῥητινώ- D δης. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ Λυκιακὴ καὶ Βρυτία δύο φύσεων ἐχόμεναι, πίσσης ἅμα καὶ ῥητίνης. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πυοποιὸν, διαφορητικὴν φυμάτων καὶ φυγέθλων, καὶ πληρωτικὴν ἑλκῶν. μίγνυται δὲ καὶ τραυματικοῖς χρησίμως.

B Περὶ Ζωπίσσης. Κεφ. ϛη'.

Ζώπισσαν δὲ οἱ μὲν, εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καλουμένην ὑπ' ἐνίων ἀπόχυμα, οὖσαν διαχυτικὴν διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι· οἱ δὲ, τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν.

F Περὶ Ἀσφάλτου. Κεφ. ϛθ'.

ΑΣΦΑΛΤΟΣ διαφέρει ἡ Ἰουδαϊκὴ τῆς λοιπῆς· ἔστι δὲ καλὴ ἡ πορφυροειδῶς στίλβουσα, εὔτονος τῇ ὀσμῇ καὶ βαρεῖα· ἡ δὲ μέλαινα καὶ ῥυπώδης, φαύλη. δολοῦται γὰρ πίσσης μιγνυμένης. γεννᾶται καὶ ἐν Φοι- G νίκῃ, καὶ ἐν Σιδῶνι, καὶ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἐν Ζακύνθῳ. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν τῆς Σικελίας ὑγρὸν ἐπινηχόμενον ταῖς κρήναις.

V. κεραμέῳ

Orib. legit ἰξώδης.

Non habentur hæc in veteribus, vsque ad Δυνάμ. Cornarius λιβυκὴ legendum ex eo colligit, quòd Paulo lib. 4. cap. 3. pix Africana probetur.

V. τραυματικοῖς

V. δὲ εἶπον τὴν οἱ μὲν τὴν

V. πορφυροειδὴς

V. δὲ καὶ

ᾧ χρῶνται εἰς τοὺς λύχνους ἀντὶ ἐλαίου, καλοῦντες αὐτὸ Σικελὸν ἔλαιον, πλανώμενοι· ἔστι γὰρ ἀσφάλτου ὑγρᾶς εἶδος.

quo ad lucernarum lumina olei vice vtuntur, quódque Siculum oleũ falsò appellant: nánque liquidi bituminis genus esse constat.

Περὶ Πιττασφάλτου. Κεφ. ρ.

Καλεῖται δέ τις καὶ πιττάσφαλτος γινομένη ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ, ἥ τις ἐκ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συγκαταφέρεται τῇ τοῦ ποταμοῦ ῥύμῃ, καὶ ἐκβράσσεται κατὰ τὰς ἠϊόνας, βωλοειδῶς συμπεπηγυῖα, ὄζουσα πίσσης μεμιγμένης ἀσφάλτῳ.

Vulg. exempl. Ἐπιδαύρῳ

V. εἰς τὰς

De Pissasphalto. Cap. C.

Gignitur in Apollonia Epidamno vicina quę Pissasphaltos appellatur. Ea è montibus Ceraunijs ęstuantis fluminis impetu deuoluitur, & in littus expuitur. illic in glebas coacta mistam bitumini picem redolet.

eructatur

Περὶ Νάφθας. Κεφ. ρα'.

Καλεῖται δέ τις καὶ νάφθα, ὅπερ ἐστὶ τῆς Βαβυλωνίου ἀσφάλτου περιήθημα, τῷ χρώματι λευκόν· εὑρίσκεται δὲ καὶ μέλαν. "Δύναμιν ἔχον ἁρπακτικὴν τοῦ πυρὸς, ὥστε καὶ ἐκ διαστήματος ἁρπάζειν αὐτὸ, ὅπερ πρὸς ὑποχύσεις χρησιμεύει καὶ λευκώματα· Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα ἄσφαλτος ἀφλέγμαντον, κολλητικὴν, διαφορητικὴν, μαλακτικὴν, "ποιοῦσα πρὸς πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις, προστιθεμένη καὶ ὀσφραινομένη καὶ ὑποθυμιωμένη. ἐλέγχει δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ὑποθυμιαθεῖσα, καθάπερ καὶ ὁ Γαγάτης λίθος. πινομένη δὲ μετ' οἴνου καὶ καστορίου ἔμμηνα κινεῖ, καὶ βηξὶ χρονίαις καὶ "ἀσθματικοῖς καὶ δυσπνοίαις βοηθεῖ, καὶ ἑρπετῶν δήγμασι, καὶ ἰσχίων πόνοις καὶ πλευρᾶς· δίδοται δὲ καὶ κοιλιακοῖς καταπότιον, καὶ θρόμβους αἵματος διαλύει σὺν ὄξει ποθεῖσα· ἐγκλύζεται καὶ ἐπὶ δυσεντερικῶν σὺν πτισάνῃ τακεῖσα, καὶ καταῤῥοὺς ὑποθυμιωμένη θεραπεύει, καὶ ὀδόντων ἀλγήματα περιπλασθεῖσα πραΰνει· ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἡ ξηρὰ διὰ "μηλωτίδος "θερμανθεῖσα. ἀρήγει δὲ καὶ ποδαγρικοῖς, καὶ ἀρθριτικοῖς καὶ ληθαργικοῖς σὺν ὠμηλύσει καὶ κηρῷ καὶ νίτρῳ καταπλασθεῖσα." ἡ δὲ πιττάσφαλτος δύναται ὅσα πίσσα καὶ ἄσφαλτος μιχθέντα.

V. eod. tres hæc vsque ad δύναμιν alterum non agnoscunt.

Vulg. exempl. ποιοῦσιν

V. ἀσθματικοῖς

V. μηλωτρίδος. alij διὰ μέλιτος. Vulg. exempl. θερμανθεῖσα δὲ ἀρήγει τι καὶ

Hæc pertinēt ad finem capitis de Pissasphalto. V. ἡ δὲ πίσσα καὶ ἄσφαλτος γίνεται. atque ita caput clauditur.

De Naphtha. Cap. CI.

Naphtha quoque vocatur bituminis Babylonij colamẽ colore cãdidum: inuenitur etiam nigrum.

Vim obtinet ignis rapacem, adeò vt etiam è longinquo illum concipiat. Ad suffusiones oculorum & albugines est efficax. Porrò bitumen omne vim habet inflammationes arcendi, glutinandi, discutiendi atque etiã molliendi, ad vuluæ strangulationes & procidẽtias efficacẽ, seu appositum, seu olfactum, seu etiam suffumigatum. Quin & comitiali morbo laborantes, veluti gagates lapis, suffitu prodit. Cum vino & castorio potum menses elicit. Tussi veteri, anhelationi spirandíque difficultati auxilio est: serpentiũ quoque morsibus, atque coxendicum laterísque doloribus medetur. Cœliacis etiam catapotij instar deglutiendum exhibetur: & grumos sanguinis soluit cum aceto potum. Dysentericis itidem cũ ptissana liquatum infunditur, distillationibus suffitione medetur, dentium dolores circumlitũ mitigat. Cæterùm quod siccum est, specillo impositum calfactúmque pilos agglutinat. Cum hordeacea autem farina, cera ac nitro adhibitum podagricos, arthriticos atque lethargicos iuuat. At verò pissasphaltos eadem quæ pix & bitumen, si ambo hæc fuerint permixta, potest.

Περὶ Κυπαρίσσου. Κεφ. ρβ'.

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ "στύφει, ψύχει· ἧς τὰ φύλλα ποθέντα μετὰ γλυκέος καὶ σμύρνης ὀλίγης, κύστει ῥευματιζομένῃ

V. στύφει καὶ ψύχει

De Cupresso. Cap. CII.

CVPRESSVS astringit & refrigerat. Eius folia ex passo & myrrha pauca epota vesicæ fluxione

contatæ ac vrinæ difficultatibus auxiliantur. Pilulæ autem contusæ & ex vino bibitæ ad sanguinis reiectionem, dysenteriã, alui fluxionẽ, orthopnœam atque tussim conueniunt. Quin & earum decoctum idem prȩstat. Cum fico tusæ duritias etiam emolliunt, nariúmque polypis medentur. Ex aceto etiamnum decoctæ & cũ lupinis tritæ scabros vngues detrahunt: ramices quoque intestinorum adhibitæ reprimunt. Folia iisdem pollent viribus. Sed & pilulæ cum arboris coma suffitæ culices fugare existimantur. Folia verò trita & imposita vulnera glutinant, sanguinémque supprimunt: cum aceto etiam trita capillos tingunt. Porrò tum per se, tum etiam cum polenta illinuntur ad erysipelata, herpetas, carbunculos & oculorum inflammationes. Cerato verò mista & admota ventriculum roborant.

remouent

De Iunipero. Cap. CIII.

IVNIPERVS quȩdam maior est, minor altera. Vtraque acris est, extenuat, vrinas ciet, excalfacit, accensáque serpentes fugat. Vnius fructus nucis Ponticȩ magnitudine reperitur: alterius verò fabã æquat, at rotundus est, odoratus, dulcis in mandendo ac suba marus, arkeuthis, id est, iuniperi bacca dictus. Moderatè calfacit & astringit, stomacho vtilis. Potus ad pectoris vitia, tusses, inflationes, tormina virulentarúmq; bestiarum venena cõfert. Vrinas quoque ciet: vnde & conuulsis, & ruptis, & vuluæ strangulatui subuenit.

De Sabina. Cap. CIIII.

SABINAM nonnulli barathrum appellant: cuius duo sunt genera. Vnum folijs quidem est cupresso simile, at spinosius, graueolens, acre ac feruentis naturȩ. Curta est arbor, ac sese magis in latitudinem fundit: folijs quidam ad suffitus vtuntur. Alterum genus est folio tamarici simile. Vtriusque folia nomas compescunt, & phlegmonas adhibita mitigant: nigritias

A καὶ " δυσουρίαις βοηθεῖ. τὰ δὲ σφαιρία" κοπέντα καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, ἁρμόζει πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν καὶ " δυσεντερίαν, καὶ κοιλίας ῥευματισμὸν, ὀρθόπνοιαν, βῆχα· καὶ τὸ " ἀφέψημα αὐτῶν τὸ αὐτὸ ποιεῖ. " μαλάττει δὲ καὶ σκληρίας κοπέντα μετὰ σύκου, καὶ πολύποδας τοὺς ἐν μυκτῆρσιν ἰᾶται. B ἐκβάλλει δὲ καὶ λεπριῶντας ὄνυχας, σὺν ὄξει καθεψηθέντα καὶ λειανθέντα μετὰ θέρμων· στέλλει δὲ καὶ ἐντεροκήλας καταπλασθέντα. καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ. δοκεῖ δὲ καὶ κώνωπας διώκειν τὰ σφαιρία μετὰ τῆς κόμης θυμιαθέντα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλαττόμενα, τραύματα C κολλᾷ· ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμα. σὺν ὄξει δὲ λειωθέντα, τρίχας βάπτει. καταπλάσσεται " δὲ καθ' αὑτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας, " ἄνθρακας, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. κηρωτῇ δὲ μιγέντα, στόμαχον κρατύνει ἐπιτιθέμενα.

Περὶ Ἀρκεύθου. Κεφ. ργ΄.

D "ἈΡΚΕΥΘΟΣ ἡ μέν τίς ἐστι μεγάλη, ἡ δὲ μικρά· " δριμεῖαι δὲ ἀμφότεραι, " διουρητικαὶ καὶ θερμαντικαί, θυμιώμεναί τε θηρία διώκουσιν. " τῆς μέν τοι καρποῦ ὁ μέν τις κατὰ καρύου ποντικοῦ μέγεθος εὑρίσκεται, ὁ δὲ κυάμῳ ἴσος, στρογγύλος " τε καὶ εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν τῷ διαμασᾶσθαι, καὶ ὑπόπικρος, ἀρκευθὶς καλούμενος, θερμαντικὸς μετρίως καὶ στυπτικὸς, E εὐστόμαχος· ποιῶν πρὸς τὰ ἐν θώρακι, καὶ βῆχας καὶ πνευματώσεις καὶ στρόφους καὶ θηρία πινόμενος. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς, ὅθεν καὶ σπάσμασι καὶ ῥήγμασι καὶ ὑστερικαῖς " πνιγομέναις ἁρμόζει.

Περὶ Βράθυος. Κεφ. ρδ΄.

F ΒΡΑΘΥΣ, ἔνιοι βάραθρον καλοῦσι· ἔστι δὲ τούτου εἴδη δύο. τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστι τοῖς φύλλοις ὅμοιον " κυπαρίσσῳ, ἀκανθωδέστερον δὲ καὶ βαρύοσμον, δριμὺ, πυρωτικόν· " κολοβὸν δὲ τὸ δένδρον καὶ εἰς πλάτος μᾶλλον χεόμενον. χρῶνται δὲ " τινες τοῖς φύλλοις ἀντὶ θυμιάματος. G Τὸ δὲ ἕτερον μυρίκῃ τοῖς φύλλοις ὅμοιον. ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα ἵστησι νομὰς, καὶ " φλεγμονὰς καταπλαττόμενα πραΰνει, ἀποκαθαίρει

V. δυσουρία
V. add. καὶ φύλλα
V. δυσεντερίας καὶ κοιλίας ῥευματικάς
V. ἀφέψημα δὲ αὐτῶν
V. horum nihil habet vsque ad δοκεῖ δὲ
V. δὲ καὶ σὺν ἀλφίτῳ καθ' αὑτὰ καὶ πρὸς ἕρπητας
Quidã ἀκέντα
Par. περὶ ἀρκευθίδος
Vulg. tex. ἔστιν ἀρκευθὶς ἡ μὲν μικρά, ἡ δὲ μεγάλη.
Ald. addit τῶν μὲν οὖν μικρὰν, ἀρκευθίδα, οἱ δὲ μνησιθέον, οἱ δὲ ἀκαταΐδα καλοῦσι
V. Ἀμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσι, εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικαί
Vulg. exempl. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν ὁ μέν τις καρύου μέγεθος εὑρίσκεται. ὁ δὲ καρύου ποντικοῦ ἴσος.
Fortè δὲ
Quidam πινόμενος, sed perperã.
In v. cod. vox αὐτοῦ non habetur
Dodonæus μυρίκῃ legendum suspicatur.
V. ἰσχυρὸν
V. τούτου
Al. μύσσει

τὲ μελανίας σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα, καὶ τὰς ῥυπαρείας "καὶ ἄνθρακας" περιρρήσσει, "σὺν οἴνῳ" ποθέντα, "καὶ αἷμα δι' οὔρων ἄγει, ἔμβρυα τε ἐκτινάσσει. προστεθέντα δὲ καὶ ὑποθυμιαθέντα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς θερμαντικοῖς χρίσμασιν, ἰδίως δὲ τῷ γλευκίνῳ.

V. add. δὲ

Par. περιρρήπτει, V. Quidam carēt

V. ποθέντα δὲ καὶ αἷμα ἄγει καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσει

Περὶ Κέδρου. Κεφ. ρε΄.

ΚΕΔΡΟΣ δένδρον ἐστὶ μέγα, ἐξ οὗ ἡ λεγομένη κεδρία συνάγεται. καρπὸν δὲ ἔχει ὡς τὸν "κυπαρίσσου, μακρότερον μὲν παρὰ πολύ. λέγεται δὲ καὶ ἄλλη κέδρος μικρά, "ἀκανθώδης, ὥσπερ ἄρκευθος, καρπὸν φέρουσα μέγεθος, μύρτου, περιφερῆ. Τῆς δὲ κεδρίας ἀρίστη ἡ παχεῖα καὶ διαυγής, βαρεῖα τῇ ὀσμῇ. ἀποχεομένη" δὲ κατὰ σταλαγμοὺς ἐπιδιαμένουσα καὶ μὴ διαχεομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν μὲν τῶν ἐμψύχων, φυλακτικὴν δὲ τῶν νεκρῶν σωμάτων. ὅθεν καὶ νεκροῦ ζωήν τινες αὐτὴν ἐκάλεσαν. καὶ ἱμάτια δὲ καὶ δέρματα φθείρει διὰ τὸ θερμαίνειν ἐπιτεταμένως καὶ ξηραίνειν. εὐθετεῖ δὲ εἴς τε ὀφθαλμικὰ ὀξυδορκῆς οὖσα ἐγχριομένη, καὶ λευκώματα καὶ οὐλὰς σμήχει. σὺν ὄξει διακλυζομένη, σκώληκας τοὺς ἐν ὠσὶ κτείνει, ἤχους τε καὶ συριγμοὺς παύει σὺν ὑσσώπου ἀφεψήματι ἐγχεομένη. εἴς τε "ἐμβρώματα ὀδόντων" ἐνσταλαχθεῖσα, θραύει μὲν τὸν ὀδόντα, παύει δὲ τὴν ἀλγηδόνα· "σὺν ὄξει δὲ διακλυζομένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ. περιχριθεῖσα δὲ αἰδοίῳ πρὸ τῆς συνουσίας, ἀτόκιόν ἐστι, συναγχικῶν τε "περίχριστός ἐστι, καὶ παρισθμίων φλεγμοναῖς βοηθεῖ, φθεῖράς τε καὶ κόνιδας φθείρει περιχριθεῖσα. κεράστου δὲ δήγμασι σὺν ἁλσὶ καταπλασσομένη, ἀρήγει. πρός τε λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν, σὺν γλυκεῖ λαμβανομένη βοηθεῖ, ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας. ἐκλειχομένη "ἢ περιχριομένη καθαίρει καὶ τὰ ἐν πνεύμονι ἕλκη, καὶ ἰᾶται ὅσον κύαθος ῥοφουμένη, σκώληκάς τε καὶ ἀσκαρίδας ἐγκλυζομένη φθείρει καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῆς, χωριζόμενον ἀπὸ τῆς κεδρίας διὰ τῶν ἐρίων ὑπεραιωρουμένων ἐν τῇ ἑψήσει ὡς ἐπὶ τῆς πίσσης, ποιοῦν πρὸς ὅσα

Hæc quæ desiderabantur in vulg. exempl. adieci ex Catacus. exēp.

Guillād θαμνώδης ex Gal.

V. τὸ

V. βρώματα V. ἐνσταγεῖσα

V. καὶ σὺν ὄξει δὲ

V. περίχριστον ἐστι

Deest in cod. Par.

& sordes cum melle inducta repurgant, carbunculósque circumquaque rumpunt. Cum vino autem pota, sanguinem per vrinas educunt & partus expellunt: idipsum tum appositu, tum etiam suffitu præstāt. Calfactorijs etiam vnguentis, ac priuatim gleucino immiscentur.

De Cedro. Cap. CV.

CEDRVS arbor magna est, ex qua cedria dicta colligitur. Fructum profert vti cupressus, at multò grandiorem. Dicitur & altera cedrus, eáque parua, spinosa, iuniperi modo, fructum ferens myrti baccarum magnitudine, rotundum. Cedria verò laudatissima est, crassa, perlucida, grauis odoris: quæ dum effunditur in guttas coit, miniméque diffunditur. Vim ea obtinet viuentium quidem corporum corruptricem, defunctorum verò conseruatricem: qua ex causa quidam mortui vitam appellauerunt. Vestes quoque & pelles corrumpit, eò quòd vehementiùs calfaciat & siccet. Ocularijs porrò medicamentis accommodatur: quippe quæ inuncta oculis claritatem conciliet, eorundémque albugines ac cicatrices detergeat. Cū aceto instillata vermes aurium necat, & cum hyssopi decocto infusa sonitus sibilósque sedat. Erosorum dentium cauis indita, eos quidem frangit, at dolores leuat: idem quoque facit, si ex aceto colluatur. Genitali ante coitum circumlita, *sterilitatē facit. Anginosi quoque ea per vnguntur: quin & tonsillarum inflammationibus auxilio est. Pediculos ac lendes illitu enecat: cerastæ morsibus cum sale adhibita subuenit. Cōtra hausta leporis marini venena in passo sumpta auxiliatur. Iuuat & elephanticos. Linctu aut perunctione pulmonis vlcera purgat: & si cyathi mensura sorbeatur, persanat. Tum vermes alios, tum & ascaridas infusa necat, & partus extrahit. Fit & ex ea oleum quod à cedria separatur, velleribus interea dum coquitur supra eam expansis, vt de pice dictum est: ad eadē omnia, ad

*conceptionem impedit, vel atocij vim habet.

quæ cedria vtile. Priuatim tamen oleum viriliter perúctum scabiem quadrupedum, canum boúmque, persanat: iis inhærentes ricinos admotum enecat, & vlcera ex tonsura oborta ad cicatricem perducit. Fuligo ipsius quo modo è pice colligêda, iisdem quibus illa viribus prædita. Cedrides porrò cedri fructus appellantur. Calfactoriam vim habêt & stomacho aduersantur: tussi verò, conuulsis, ruptis & stranguriæ auxiliantur. Ex trito pipere poti menstrua ciunt, & contra haustum leporem marinum in vino sumuntur. Fugantur & serpentes, iis peruncto corpore ex cerui adipe aut medulla: denique in antidota quoque adduntur.

De Lauro. Cap. CVI.

LAVRVS quædam est tenui folio, altera latiore. Vtraque excalfactoriam emollientémque naturam habet. Itaque decoctum ex his insessu vuluæ ac vesicæ vitiis conuenit. Virentia folia aliquantulum astringunt: trita & illita vesparum apúmque ictibus opitulantur. Eadem adhibita cum polenta & pane ad inflammationem quamlibet leniendam valent. Pota verò stomachum grauant & vomitiones mouent. Porrò lauri baccæ magis quàm folia calfaciunt. Proinde in elegmate tritæ cum melle aut passo prosunt tabi, orthopnϾ ac thoracis rheumatismis. Contra scorpionum ictus ex vino bibuntur, & vitiligines emaculant. Expressus ex ijs succus aurium doloribus auditúsque grauitati auxiliatur, cum vino vetere & rosaceo instillatus. Inseritur & acopis & vnguentis tum calfaciendi, tum etiam discutiendi vi præditis. Cæterùm cortex radicis calculos rumpit, partus necat & hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

A καὶ ἡ κεδρία· θεραπεύει δὲ τὸ ἔλαιον ἰδίως καὶ τὰς ἐπὶ τῶν τετραπόδων ψώρας καὶ κυνῶν καὶ βοῶν ἀνδρικῶς καταχριόμενον, καὶ τοὺς ἐπ᾽ αὐτῶν κρότωνας φθείρει· προσαγόμενον* καὶ τὰς ἐπὶ τῇ κουρᾷ γινομένας ἑλκώσεις αὐτῶν ἐπουλοῖ. τὴν δὲ λιγνὺν συνακτέον αὐτῆς, ὥσπερ τὴν τῆς πίσσης, B δύναμιν ἔχουσαν τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ. κεδρίδες δὲ καλοῦνται οἱ ἐξ αὐτῆς καρποί. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, κακοστόμαχον. βοηθοῦσι δὲ βηξί, σπάσμασι, ῥήγμασι, στραγγουρίαις· καὶ ἔμμηνα ἄγουσι μετὰ πεπέρεως λείου C πινόμεναι, καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβάνονται. διώκουσι καὶ θηρία χριομένου τοῦ σώματος σὺν ἐλαφείῳ στέατι ἢ μυελῷ* μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

V. δὲ καὶ ἰδίως τὸ λαιον καὶ τὰς

Deest in vulg. exemp.

V. οὐρᾷ.

In vet. cod. deest vox αὐτῶν

V. ὑπουλοῖ

V. hæc infine locat

Legitur & κέδροι

Dal. τῆς ὀξυκέδρου

Περὶ Δάφνης. Κεφ. ρϛʹ.

D ΔΑΦΝΗ, ἡ μέν τις ἐστὶ λεπτόφυλλος, ἡ δέ, πλατυτέρα. θερμαντικαὶ δὲ ἀμφότεραι καὶ μαλακτικαί· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν εἰς ἐγκαθίσματα τὰ περὶ μήτραν καὶ κύστιν ἁρμόζει. τὰ δὲ χλωρὰ τῶν φύλλων ἠρέμα ὑποστύφει· ὠφελεῖ δὲ λεῖα καταπλασ- E θέντα σφηκῶν καὶ μελισσῶν πληγάς. Δύναται δὲ καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν πραΰνειν σὺν ἀλφίτῳ καὶ ἄρτῳ καταπλασθέντα. ποθέντα δὲ* πραΰνει στόμαχον, καὶ ἐμέτους κινεῖ. αἱ δὲ δαφνίδες θερμαντικώτεραι τῶν φύλλων εἰσί· ποιοῦσιν οὖν ἐκλειχόμεναι λεῖαι σὺν F μέλιτι ἢ γλυκεῖ, πρὸς φθίσιν καὶ ὀρθόπνοιαν καὶ τοὺς περὶ θώρακα ῥευματισμούς. πίνονται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς σκορπιοπλήκτους, καὶ ἀλφοὺς δὲ σμήχουσι. τὸ δὲ πίεσμα αὐτῶν, ὠταλγίαις καὶ δυσηκοΐαις βοηθεῖ, σὺν οἴνῳ παλαιῷ καὶ ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον. μίγνυται καὶ ἀκό- G ποις καὶ συγχρίσμασι θερμαντικοῖς καὶ διαφορητικοῖς. ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης αὐτῶν, λίθους θρύπτει καὶ ἔμβρυα κτείνει καὶ ἡπατικοὺς ὠφελεῖ, τριωβόλου πλῆθος σὺν οἴνῳ εὐώδει πινόμενος.

V. quidam λεπτόφυλλος

V. ὡς ἀκτῆς φύλλα

V. ταῖς περὶ κύστιν καὶ μήτραν ἁρμόζει διαθέσεσιν. οἱ δὲ καὶ ὑποσλάσιν καλοῦσιν.

Quidam malè ξύλων.

Cornarius, βαρύνει

Al. αἱ δὲ ῥίζαι

V. ποιοῦσι δὲ ἐκ.

Codex antiquus addit καὶ ἤχοις

V. add. ἐλαίῳ

Ald. διαφορητικαῖς δυνάμεσι: & suppletur quoque hæc vox in veteri codice.

In v. c. vox hæc deest.

Περὶ Πλατάνου. Κεφ. ρζ΄.

P.l. πλατάνου τρυφερὰ τὰ φύλλα. Idem σὺν οἴνῳ

ΠΛΑΤΑΝΟΥ τὰ τρυφερὰ τῶν φύλλων ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθέντα, στέλλει ῥεύματα ὀφθαλμῶν· κουφίζει δὲ καὶ τὰ οἰδήματα καὶ φλεγμονάς. ὁ δὲ φλοιὸς ἑψηθεὶς ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα. τὰ δὲ σφαιρία χλωρὰ σὺν οἴνῳ ποθέντα, ἑρπετοδήκτοις βοηθεῖ· ἀλειφθέντα δὲ στέατι, πυρίκαυστα θεραπεύει. ὁ δὲ χνοῦς τῶν φύλλων καὶ τῶν σφαιρίων ἀκοῖς καὶ ὄψιν ἐμπεσὼν λυμαίνεται.

V. παρεμπεσὼν

A

De Platano. Cap. CVII.

TENERRIMA platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluxiones sistunt, ac tum œdemata tum phlegmonas leuant. Cortex in aceto coctus ad dentium dolores colluitur. Pilulæ verò virides in vino potæ serpentium morsibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambusta sanant. Cæterùm foliorum pilularúmque lanugo (in aures & oculos) illapsa auditum visúmque labefactat.

B

Περὶ Μελίας. Κεφ. ρη΄.

ΜΕΛΙΑ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, οὗ τῶν φύλλων ὁ χυλός, καὶ αὐτὰ σὺν οἴνῳ πινόμενα καὶ καταπλασσόμενα, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ. ὁ δὲ φλοιὸς καεὶς καὶ καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος, λέπρας ἀφίστησι. τὰ δὲ τορνεύματα τοῦ ξύλου ποθέντα, φασὶν ἀναιρετικὰ εἶναι.

V. tantùm, σὺν οἴνῳ καταπλασσό. Quidam addunt, ὡς καὶ φλοιὸς τοῖς ἑλληνικοῖς. Al. ὁ δὲ αὐτὸς

C

De Fraxino. Cap. CVIII.

FRAXINVS arbor nota est: cuius foliorum succus & ea ipsa tũ in vino pota, tum etiam imposita viperarum morsibus opitulantur. Cortex vstus & ex aqua illitus lepras remouet. Ligni ramenta pota lethalia perhibentur.

D

Περὶ Λεύκης. Κεφ. ρθ΄.

ΛΕΥΚΗΣ τοῦ δένδρου ὁ φλοιὸς ποθεὶς ὅσον οὐγγίας μιᾶς πλῆθος, ἰσχιάδας ὠφελεῖ καὶ στραγγουρίας. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀτόκιος εἶναι, ποθεὶς μετὰ ἡμιόνου νεφροῦ. καὶ τὰ φύλλα δὲ πινόμενα μετὰ κάθαρσιν σὺν οἴνῳ, τὸ αὐτὸ δρᾶν λέγεται. ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίας ὁ χυλὸς τῶν φύλλων χλιαρὸς ἐνσταζόμενος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐκβλάστησιν τῶν φύλλων σφαιρία λεῖα μετὰ μέλιτος ἐγχριόμενα, ἀμβλυωπίας θεραπεύει. ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι τὸν φλοιὸν τῆς λεύκης καὶ τῆς αἰγείρου τμηθέντα εἰς λεπτὰ μεγέθη, καὶ σπαρέντα πρασιαῖς κεκοπρισμέναις, ἐν παντὶ καιρῷ μύκητας ἐδωδίμους φύειν.

Al. αἰγίλωπας

De Populo alba. Cap. CIX.

POPVLI albæ cortex vnciæ vnius pondere potus ischiadicis & stranguriæ prodest. Traditur & conceptum prohibere, si cum mulino rene bibatur. Sed & folia post purgationes cum vino pota idem præstare dicuntur. Tepidus quoque foliorum succus aurium doloribus vtiliter instillatur. Pilulæ verò quæ primo foliorum germinatu erumpunt, tritæ & cum melle illitæ oculorum hebetudini medentur. Nec desunt qui memoriæ prodiderint, tum albæ tum etiam nigræ populi corticem in tenuia frusta concisum ac stercoratis areolis sparsum & quasi satum quauis anni tempestate fungos edules proferre.

adimere

E

F

Περὶ Μάκερος. Κεφ. ρι΄.

ΜΑΚΕΡ φλοιός ἐστι κομιζόμενος ἐκ τῆς Βαρβαρίας, ὑπόξανθος, παχύς, στύφων ἱκανῶς κατὰ τὴν γεῦσιν· πίνεται δὲ πρὸς αἵματος πτύσιν καὶ δυσεντερίας καὶ κοιλίας ῥευματισμόν.

De Macere. Cap. CX.

MACER cortex est è Barbaria aduehi solitus, subflauus, crassus & gustu per quàm astringens. Bibitur is ad cruentas excreationes, dysenterias & alui fluxiones.

G

De Vlmo. Cap. CXI.

VLMI & folia & rami & ipse cortex astringendi vim habent. Folia trita ex aceto ad lepram efficaciter illinuntur, & vulnera glutinant: multò verò magis cortex, si fasciæ loco circumuoluatur: est enim lori in modum flexilis. Crassior autem cortex in vino aut aqua frigida vnciæ pondere potus, pituitam educit. Quin & decoctum foliorum aut corticis radicúmve ossibus fractis si fotus gratia perfundatur, ea celeriùs obducto callo solidat. Humor autem qui in folliculis prima germinis eruptione reperitur, faciei illitus cuti nitorem inducit. Ille idem dum exiccatur, in animalcula culicibus similia resoluitur. Cæterùm recentia folia ad opsonia olerum more vsurpantur.

De Lignorum carie. Cap. CXII.

QVÆ verò caries ex veteribus lignis & caudicibus veluti farina colligitur, imposita vlceribus ea repurgat & ad cicatricem perducit. Eadem serpentia cohibet cum pari aniso & vino subacta, itidémque trita, linteis indita & inspersa.

De Populo nigra. Cap. CXIII.

POPVLI nigræ folia ex aceto imposita podagricis doloribus auxiliantur: quæ verò ex ea manat resina, malagmatis ammiscetur. Semen ex aceto potum comitialibus vtile. Fertur populorum lachryma quæ secundùm Padum amnem destillat concrescere, fiérique succinum, quod electrum vulgo Græcorum, nonnullis chrysophorum appellatur. Id attritu iucundum odorem spirat, & colore aurum æmulatur. Tritum potúmque stomachi aluíque fluxiones sistit.

vel, coire in

De Harundine. Cap. CXIIII.

IN harundinum genere quædam nastos, id est, plena solidáve appellatur: ex qua sagittæ factitari solent: altera fœmina, ex qua tibijs li-

Περὶ "Πτελέας. Κεφ. ρια'.

ΠΤΕΛΕΑΣ τὰ φύλλα καὶ οἱ ἀκρέμονες καὶ ὁ φλοιὸς συσταλτικά. ποιεῖ δὲ τὰ φύλλα πρὸς λέπρας λεῖα σὺν ὄξει ἐπιπλαττόμενα, καὶ τραύματα κολλᾷ, μᾶλλον δὲ ὁ φλοιὸς αὐτῇ ἐπιδέσμου περιελισσόμενος· ἔστι γὰρ ἱμαντώδης. ὁ δὲ παχύτερος φλοιὸς σὺν οἴνῳ ἢ ὕδατι "ψυχρῷ ποθεὶς ὅσον οὐγκίας α'. πλῆθος, ἄγει φλέγμα." καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῶν φύλλων ἢ τοῦ* φλοιοῦ τῶν ῥιζῶν καταντλούμενον, κάταγμα πωρεῖ τάχιον. τὸ δὲ ἐν ταῖς "φύσαις κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν εὑρισκόμενον ὑγρόν," στιλβοῖ πρόσωπον ἐπιχριόμενον. ξηραινόμενον δὲ τὸ ὑγρὸν τοῦτο, ἀπογίνεται εἰς θηρία κωνωποειδῆ." λαχανεύεται δὲ τὰ πρόσφατα τῶν φύλλων ἑψόμενα εἰς προσοψήματα.

V. πτελαίας & sic deinceps. De vlmo lignorúmque marcore duo capita in vetustis desiderantur: in margine tantùm epigraphe Κεφ. περὶ ῥιζοτόμου.

Deest in vulg. exempl. quamquam à Plinio & Serapione omissum non est.

V. καὶ delet. & legit τὸ δὲ ἀφ.

V. φύσκαις

Fortè στιλβοῖ

V. καὶ λαχανεύεται δὲ

Quidam supplent ἐν Ἰταλίᾳ.

Περὶ Σαπρότητος ξύλων. Κεφ. ριβ'.

Η δὲ ἀπὸ τῶν παλαιῶν ξύλων καὶ πρέμνων σαπεία συνισταμένη, ὥσπερ ἄλευρον καταπλασσομένη, ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ ἕλκη· τὰ δὲ ἑρπυστικὰ ἐπέχει, σὺν ἴσῳ ἀνίσῳ φυραθεῖσα "καὶ οἴνῳ, ἐν ὀθόναις τε καθεῖσα καὶ λεῖα *καταπλασσομένη.

V. σὺν

V. καθεῖσα

Περὶ Αἰγείρου. Κεφ. ριγ'.

"ΑΙΓΕΙΡΟΥ τὰ φύλλα μετ' ὄξους καταπλαττόμενα, ποδαγρικὰς ὀδύνας ὠφελεῖ. ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη μίγνυται μαλάγμασιν. ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὄξους πινόμενος, ἐπιληπτικοὺς "ὠφελεῖ. ἱστορεῖται δὲ ὅτι τὸ ἐξ "αὐτῶν δάκρυον κατὰ τὸν Ἠριδανὸν ποταμὸν "καταχεόμενον πήγνυται, καὶ γίνεται τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, ὑπὸ ἐνίων δὲ χρυσοφόρον. ὀδωδὲς ἐν τῇ τρίψει καὶ χρυσοειδὲς τῷ χρώματι, ὅπερ πινόμενον λεῖον, στομάχου καὶ κοιλίας ῥεῦμα ἵστησι.

In antiquis codicibus caput hoc capiti περὶ λεύκης ascriptum est. Vulg. αἰγείρου. τούτου τὰ

V. ὠφελεῖ. ἱστορεῖται. λέγεται δὲ ὅτι Marc. αὐτῆς

V. ἀποχεόμενον

Περὶ "Καλάμου. Κεφ. ριδ'.

V. καλάμων

ΚΑΛΑΜΩΝ ὁ μέν τις καλεῖται νάστος, ἐξ οὗ τὰ βέλη γίνεται. ὁ δέ τις θῆλυς, ἐξ οὗ αἱ γλῶτται τοῖς

αὐλοῖς κατασκευάζονται. ἄλλος δὲ συριγγίας, πολύσαρκος, πυκνογόνατος, εἰς βιβλιογραφίαν ἐπιτήδειος. ὁ δέ τις παχὺς καὶ κοῖλος, παρὰ ποταμοῖς φυόμενος, ὃς καὶ δόναξ καλεῖται, ὑπό τινων δὲ Κύπριος. καὶ ἕτερος φραγμίτης, λεπτὸς ὑπόλευκος, πᾶσι γνώριμος· οὗ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν βολβοῖς, ἐπισπᾶται σκόλοπας καὶ ἀκίδας. σὺν ὄξει δὲ στρέμματα καὶ ὀσφύος ἀλγήματα παρηγορεῖ. τὰ δὲ φύλλα χλωρὰ κοπέντα καὶ ἐπιτεθέντα, ἐρυσιπέλατά τε καὶ τὰς ἄλλας φλεγμονὰς ἰᾶται. ὁ δὲ φλοιὸς ἀλωπεκίας θεραπεύει καεὶς καὶ μετ' ὄξους καταπλασθείς. ἡ δὲ ἀνθήλη τῶν καλάμων ἐμπεσοῦσα εἰς τὰς ἀκοάς, κώφωσιν ἐργάζεται. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κύπριος λεγόμενος κάλαμος ποιεῖν.

V. παχύσαρκος

V. ὑπόλεπτος. al. λευκός. al. ὑπόλεπτος καὶ λευκός

P. l. λεία καθ' αὑτὴν καὶ σὺν

V. τὰς ἀκοάς

Περὶ Παπύρου. Κεφ. ριε'.

ΠΑΠΥΡΟΣ γνώριμός ἐστι πᾶσιν, ἀφ' ἧς ὁ χάρτης κατασκευάζεται· εὐχρηστεῖ δὲ πρὸς τὴν ἐν ἰατρικῇ χρῆσιν, πρὸς ἀναστόμωσιν συρίγγων σκευασθεῖσα διάβροχος, περιειλουμένου λίνου ἄχρι ξηρασίας. στενουμένη γὰρ καὶ καθιεμένη ἐμπίπλαται ὑγρασίας, καὶ ἐξοιδοῦσα διανοίγει τὰς σύριγγας. ἔχει δέ τι ἡ ῥίζα αὐτῆς καὶ τρόφιμον· διαμασώμενοι γοῦν αὐτὴν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, ἀποχυλίζουσιν ἐκπτύοντες τὸ διαμάσημα. χρῶνται δὲ καὶ ἀντὶ ξύλων αὐταῖς. ἡ δὲ κεκαυμένη πάπυρος ἄχρι τεφρώσεως δύναται νομὰς ἐπέχειν τὰς ἐν στόματι καὶ παντὶ μέρει· βέλτιον δὲ ὁ χάρτης καεὶς δρᾷ τὸ τοιοῦτον.

V. εἰς al. εἰς τὴν ἰατρικὴν χρ.

Marcellus & Cornarius legũt σκελετευθεῖσα Al. διάβροχος V. ὑάλινον V. στενουμένη

Al. γλυκύ τρόφιμον

V. addit, διὰ τὸ

Περὶ Μυρίκης. Κεφ. ρις'.

V. codex addit ἢ περὶ [illegible]

ΜΥΡΙΚΗ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, παρὰ λίμναις καὶ τοῖς στασίμοις ὕδασι φυόμενον, καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρουσα

V. [illegible]

A gulæ conficiuntur. Alia syringias, hoc est, fistulosa, multa carne prædita, geniculis densior, ad librorum scriptionem accommodata. Alia denique crassa & concaua, circum amnes nascens, quæ etiam donax & à quibusdam Cypria vocatur. Est & alia phragmites, quasi sepimentis i- B donea, gracilior, candicans, vulgo nota. Cuius radix contrita, ac tum per se, tum cum bulbis imposita spicula aculeósque corpore extrahit. Ex aceto verò luxata doloresque lumborum demulcet. Virentia porrò folia tusa & imposita tum erysipelatis, tum alijs inflammationibus medentur. C Cortex vstus & ex aceto illitus alopecias emendat. Cæterùm paniculæ flos, si aures intrauerit, exurdat. Eadem quoque præstare valet quæ Cypria harundo dicitur.

De Papyro. Cap. CXV.

D PAPYRVS nulli non cognita, ex qua charta paratur. Præcipuæ verò est in Medicina vtilitatis ad laxanda fistularum orificia, si præparata fuerit, hoc est, liquore quopiam macerata lino fuerit obuoluta vsque dum inaruerit. Ita enim coarctata atque immissa hu- E more completur, & intumescendo fistulas aperit. Habet autem radix alimenti nonnihil: quò fit vt eam commanducantes Ægyptij succum exugant, commansum reliquum expuant. Ipsis quoque radicibus ijdem pro ligno vtuntur. At vsta papyrus dum in ci- F nerem redacta fuerit, depascentia vlcera cùm omnium partium, tum oris maximè cohibet. Verùm id meliùs combusta charta præstat.

De Myrica seu tamarice. Cap. CXVI.

G MYRICA nota arbor est, apud paludes ac resides stagnantésve aquas nascens, fructúmque veluti florem ferens compa-

compage muscosum. Gignitur & in Ægypto Syriáque satiua quædam, cæterà syluestri similis, at fructum ferens gallæ proximum, gustu inæqualiter astringentem, quíque vice gallæ ad oris oculorúmque medicamenta accommodatur. Datur & ad sanguinis excreationes in potu: cœliacis quoque & fœminis vuluæ profluuio laborantibus, necnon & contra morbum regium, phalangiorúmque morsus. Impositus etiam œdemata inhibet. Cortex verò eadem quæ fructus præstat. At foliorum decoctum in vino potum lienem liquat, & ore collutum ad dentium dolores salutare est. Quin & insessu mulieribus vuluæ fluxioni opportunis auxiliatur: ijs quoque qui pediculos lendésque gignunt affusum prodest. Sed & ligni cinis appositus fluxionem ex vtero sistit. Sunt & qui è caudice calices parent, quibus poculorum vice splenetici vtantur, ceu datus in eiusmodi vasis potus lieni conferat.

De Erica. Cap. CXVII.

ERICA fruticosa est arbor, myricæ similis, at longè minor: cuius flore dum vtuntur apes, ˇ minimè probatum mel efficiunt. Huius tam flos quàm coma serpentium morsibus illitu medetur.

vitiosum

De Acacalide. Cap. CXVIII.

ACACALIS fructus est nascentis in Ægypto fruticis, myricæ fructui quadantenus similis: cuius dilutum ad collyria additur, quæ visus claritati conueniunt.

De Rhamno. Cap. CXIX.

RHAMNVS frutex est circa sepes nascens, virgas gerens erectas, spinásque oxyacanthæ modo aculeatas: folijs paruis, oblongis,

A βρυώδες κατὰ τὴν σύστασιν. Γεννᾶται ʺ δέ τις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ ἥμερος, κατὰ τὰ ἄλλα ὁμοία τῇ ἀγρίᾳ, ʺ καρπὸν φέρουσα ἐμφερῆ κηκίδι, ʺ ἀνωμάλως στύφοντα κατὰ τὴν γεῦσιν· ἁρμόζοντά τε ἀντὶ κηκίδος εἰς τὰ στοματικὰ καὶ ὀφθαλ-
B μικά, καὶ πρὸς αἵματος πτύσεις ἐν ποτῷ, καὶ κοιλιακαῖς καὶ ῥοϊκαῖς γυναιξὶν, ἰκτέρῳ τε καὶ φαλαγγιοδήκτοις· οἰδήματά τε στέλλει καταπλασθείς. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ τῷ καρπῷ. τῶν δὲ φύλλων τὸ ἀφέψημα σὺν οἴνῳ ποθὲν, σπλῆνα
C τήκει· καὶ ʺ ὀδονταλγίαις βοηθεῖ διακλυζόμενον, ἐγκάθισμά τε ῥοϊκαῖς, καὶ πρόσχυμα τοῖς φθεῖρας καὶ κόνιδας γεννῶσιν ἐπιτήδειον· ʺ καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ξύλων τέφρα προστεθεῖσα, ῥοῦσιν ἐκ μήτρας στέλλει. κατασκευάζουσι δὲ ἔνιοι καὶ κύλικας ἐκ τοῦ πρέμνου, αἷς
D ἐπὶ τῶν σπληνικῶν χρῶνται ἀντὶ ποτηρίων, ὡς τοῦ ʺ δι' αὐτῶν πόματος ὠφελοῦντος.

Περὶ ʺ Ἐρείκης. Κεφ. ριζ.

ΕΡΕΙΚΗ δένδρον ἐστὶ θαμνῶδες, ὅμοιον μυρίκῃ, μικρότερον δὲ πολ-
E λῷ· οὗ τῷ ἄνθει μέλιτται χρώμεναι, μέλι ʺ ἐργάζονται οὐ σπουδαῖον· ταύτης ἡ κόμη καὶ τὸ ἄνθος καταπλασσόμενα, ἑρπετῶν δήγματα ἰᾶται.

Περὶ Ἀκακαλίδος. Κεφ. ριη.

ΑΚΑΚΑΛΙΣ θάμνου καρπός ἐ-
F στι ʺ γεννωμένου ἐν Αἰγύπτῳ, ἐοικὼς κατά τι τῷ μυρίκης καρπῷ· οὗ τὸ ἀπόβρεγμα μίγνυται κολλυρίοις τοῖς πρὸς ὀξυδορκίαν ʺ ἁρμόζουσιν.

Περὶ Ῥάμνου. Κεφ. ριθ.

ʺ ΡΑΜΝΟΣ θάμνος ἐστὶ περὶ φρα-
G γμοὺς φυόμενος, ῥάβδους ἔχων ὀρθὰς καὶ ὀξείας ἀκάνθας, ὥσπερ ἡ ὀξυάκανθα· φύλλα δὲ ʺ μικρὰ, ʺ ὑπομήκη, ὑπο-

V. δέ ἐν αἰγ.
V. καὶ καρπὸν δὲ φέρει
V. ἀνώμαλον, στύφοντα τῇ γεύσει
V. ὀδονταλγ.
V. τῶν ξύλων δὲ τέφρα
V. καὶ ῥύσιν τὴν ἐκ μήτρ.
V. ὡς τῷ αὐτῶν πόμ.
Pal. ἐρείκης
V. ἐργάζονται σπουδῆ.
Pal. γεννώμενος
V. add. καὶ ἀμβλυωπίαν
V. codex ῥάμνος θαμνός ἐστιν ὀξύς. Sic Paulus quoque.
Marc. legit μακρά.
Al. ἐπιμήκη

Hæc verba ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα &c. teste Goupylo, nō inueniūtur in altero codice quē habuit manuscripto. Vulg. exempl. non habent. V. ἔστι δὲ καὶ τρίτη

A λίπαρα, μαλακά. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα [παρὰ ταύτην] λευκοτέρα· καὶ τρίτη μελαντέρα ἔχουσα τὰ φύλλα, καὶ πλατύτερα σὺν τῷ ἠρέμα ἐρυθραίνεσθαι. ῥάβδοις μακρὰς πηχέων ὡς πέντε, καὶ μᾶλλον ἀκανθώδεις, ἧττον δὲ στερεὰς καὶ ἐπακμοὺς ἔχει τὰς ἀκάνθας. καρπὸς δὲ πλατύς, λευκός, λεπτός, ὡς θυλακώδης, ἐοικὼς σφονδύλῳ. B ποιεῖ δὲ πασῶν τὰ φύλλα πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας καταπλασσόμενα. λέγεται δὲ καὶ κλῶνας αὐτῆς, θύραις ἢ θυρίσι προστεθέντας, ἀποκρούειν τὰς τῶν φαρμάκων κακουργίας.

Par. ἀσφοδέλῳ

Al. ἀποκρίνειν, leui discrimine.

Περὶ Ἀλίμου. Κεφ. ρκ'.

C ΑΛΙΜΟΣ θάμνος ἐστὶ φραγμίτης, ὅμοιος ῥάμνῳ, ὑπόλευκος, οὐκ ἔχων ἀκάνθας· φύλλα δὲ ἐλαίᾳ παραπλήσια, πλατύτερα μέντοι καὶ ἁπαλώτερα. φύεται ἐν παραθαλασσίοις* καὶ φραγμοῖς· λαχανεύεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, ἑψόμενα εἰς βρῶσιν. τῆς δὲ ῥίζης < α. ὁλκὴ D ποθεῖσα σὺν μελικράτῳ, σπάσματα, ῥήγματα καὶ στρόφους πραΰνει, καὶ γάλα κατασπᾷ.

Vulg. exempl. non habent. V. ἐλαίας Vulg. exempl. non habent.

Addit Oribas. καὶ κρημνοῖς

V. quidam carēt

Περὶ Παλιούρου. Κεφ. ρκα'.

Pal. παλιούρου

V. γνώριμος, ἀκανθώδης

ΠΑΛΙΟΥΡΟΣ γνώριμός ἐστι θάμνος, ἀκανθώδης, στερεός, οὗ τὸ σπέρ- E μα λιπαρὸν καὶ *λινώδες εὑρίσκεται· ὅπερ πινόμενον βηχὶ ἀρήγει, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτει, καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα ποιεῖ. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα στυπτικά, ὧν τὸ ἀφέψημα ποθὲν, κοιλίαν ἵστησιν, οὖρά τε ἄγει, καὶ θανασίμοις καὶ θηριοδήκτοις βοηθεῖ. διαφορεῖ δὲ πάντα τὰ F πρόσφατα φύματα καὶ οἰδήματα ἡ ῥίζα, λεία ἐπιπλασθεῖσα.

Pal. τὸ

In v. cod. nō legitur, λεία.

Περὶ Ὀξυακάνθης. Κεφ. ρκβ'.

ΟΞΥΑΚΑΝΘΑ· ἣν οἱ μὲν πυρίνην· οἱ δὲ πυξυάνθην καλοῦσι. δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἀχράδι, G μικρότερον δὲ καὶ ἀκανθῶδες ἄγαν· καρπὸν δὲ φέρει μύρτῳ ἐμφερῆ, ἁδρόν, ἐρυθρόν, εὔθρυπτον, ἔνδοθεν πυρῆνα ἔχοντα, ῥίζαν πολυσχιδῆ καὶ βαθεῖαν.

Quidam perperam τετραπλάσιον

suppinguibus ac mollibus. Præter hanc altera est candidior: itémque tertia nigrioribus latioribúsque folijs & quadantenus rubentibus, virgultis quinos ferè cubitos longis: spinosioribus quidem, at minùs firmos, rigidósve, minúsque acutos aculeos habentibus. Fructus est latus, candidus, tenuis, folliculi propè figura, verticillo similis. Omnium folia erysipelatis & herpetibus efficaciter illinuntur. Feruntur & huius rami ianuis fenestrísve appositi veneficorū maleficia depellere.

vel arcere

De Halimo. Cap. CXX.

HALIMVS frutex est circa sepiméta nascens, similis rhamno, subalbidus, sine spinis, folijs oleæ proximis, sed latioribus ac mollioribus. Nascitur in maritimis (locis præruptis) ac sepibus. Eius folia ciborum gratia olerum modo decoquuntur. Radix verò drachmæ pondere in aqua mulsa pota, conuulsa, rupta, torminάque mitigat, & lactis vbertatem præstat.

De Paliuro. Cap. CXXI.

PALIVRVS frutex est vulgo notus, aculeatus, solidus, cuius semen pingue & lini seminis æmulum reperitur: quod quidem potum tussi opitulatur, vesicæ calculos comminuit & serpentium morsibus aduersatur. Folia & radix astrictoriam vim habent: quorum decoctum potum aluum sistit, vrinas trahit, & contra venena venenatorúmque morsus auxiliatur. Radix verò trita & imposita recentia quæuis tubercula & œdemata discutit.

De Acuta spina. Cap. CXXII.

OXYACANTHA, quam pyrinam nonnulli, alij pytyanthen vocant, arbor est pyrastro similis, at minor & valde spinosa. Fructum profert myrti baccis assimilem, plenum, rubrum, fragilem, nucleo intus præditum: radicem multifidam & profundam. Hu-

ius fructus tum potus, tum in cibo sumptus alui profluuium fluxúmque muliebrem sistit. Radix trita & illita infixa corpori spicula & aculeos extrahit. Perhibetur & radix abortus facere posse, si ter ea venter leniter feriatur aut perungatur.

A τούτου ὁ καρπὸς διάῤῥοιαν ἵστησι, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον πινόμενος καὶ ἐσθιόμενος. ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, σκόλοπας καὶ ἀκίδας ἐπισπᾶται. ἱστορεῖται δὲ δύνασθαι "τὴν ῥίζαν καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεσθαι, τῆς κοιλίας ἡσυχῆ τρὶς πληχθείσης" ἢ χρισθείσης.

V. ἡ ῥίζα

V. addit ἢ κατα-θείσης.

De Cynosbato. Cap. CXXIII.

Rvbvm canis alij oxyacantham appellant. Frutex est rubo longè maior, ad arboris magnitudinem accedens. Folia fert multò latiora quàm myrtus, * robustos verò circa virgulta aculeos, florem candidum, fructum oblongum, oliuæ nucleo similem: qui quidem dum maturescit fuluus, intus verò lanuginosus conspicitur. Fructus arefactus exempta interiore lanugine (est enim arteriæ noxia) tùm in vino feruefactus & potus, aluum sistit.

vel validos

B

Περὶ Κυνοσβάτου. Κεφ. ρκγ´.

Κυνοσβατον ἢ ὥς τινες ὀξυάκανθαν καλοῦσι· θάμνος ἐστὶ "βάτου πολλῷ μείζων, δενδρώδης· φύλλα φέρει "πολλῷ πλατύτερα μυρσίνης, ἀκάνθας δὲ περὶ ταῖς ῥάβδοις ἰσχυράς, C ἄνθος λευκόν, καρπὸν ἐπιμήκη, πυρῆνι ἐλαίας ἐοικότα, ἐν τῷ πεπαίνεσθαι πυῤῥόν, τὰ δὲ ἐντὸς ἐριώδη. ἵστησι δὲ κοιλίαν ὁ καρπὸς ξηρός, δίχα τοῦ ἐν αὐτῷ ἐριώδους (κακωτικὸν γὰρ τῆς ἀρτηρίας τοῦτο) " * ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενος.

In v. cod. deest βάτου

In v. cod. deest πολλῷ

Vulg. exempl. ἀποζεννύμενον ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενον

De Cypro. Cap. CXXIIII.

Cyprvs arbor est folijs circum virgulta oleæ similibus, sed latioribus, mollioribus & viridioribus: floribus candidis, muscosis, odoratis: semine nigro, sambuci fructui simili. Optima nascitur in Ascalone & Canopo. Folia astrictoriam vim habent: quare oris vlceribus commanducata medentur, & illita tum feruidis alijs inflammationibus, tum etiam carbunculis prosunt. Eorundem decoctum igni ambustis affunditur. Ruffant & capillos trita & illita folia, quę in struthij succo maduerint. Flos ex aceto tritus & fronti inductus capitis dolores sedat. Cæterùm quod ex eo præparatur cyprinũ vnguentum, odoratum est, ac vim asciscit excalfaciendi molliendíque neruos: siquidem ferventi natura præditorum medicamentorum misturam recipit.

D

Περὶ Κύπρου. Κεφ. ρκδ´.

Κυπρος δένδρον ἐστὶ περὶ ταῖς ῥάβδοις φύλλα ἔχον "ἐλαίᾳ παραπλήσια, "πλατύτερα δὲ καὶ μαλακώτερα καὶ χλωρότερα· ἄνθη λευκά, "βρυώδη, εὐώδη· σπέρμα μέλαν, ὅμοιον E τῷ τῆς ἀκτῆς. γεννᾶται δὲ ἀρίστη ἐν τῇ Ἀσκάλωνι καὶ Κανώπῃ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικήν· ὅθεν διαμασηθέντα ἄφθας ἰᾶται, " καὶ τὰς ἄλλας πυρώδεις φλεγμονὰς καταπλασθέντα ὠφελεῖ, καὶ ἄνθρακας· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, πυρικαύστων καταντλημα. ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας "στρουθίου χυλῷ τὰ F φύλλα διαβραχέντα καὶ ἐγχρισθέντα. τὸ δὲ ἄνθος ἐπιπλασθὲν τῷ μετώπῳ διὰ μετ᾽ ὄξους, κεφαλαλγίας "παύει· τὸ δὲ σκευαζόμενον ἐξ αὐτοῦ χρῖσμα κύπρινον, θερμαντικὸν γίνεται καὶ μαλακτικὸν νεύρων, " εὐῶδες, ἐν τῷ προσλαμβάνειν G πυρωτικὰ μίγματα.

V. ἐλαίας

Alij στενώτερα δέ. alius λεπτότερα legit. al. πλατύτερα δὲ καὶ χλωρότερα

Orib. βοτρυώδη v. caret, habétq; tãtummodò λευκὰ καὶ εὐώδη

Pal. καὶ τοὺς ἄνθρακας quod legitur in fine periodi, habet post ἰᾶται.

V. ὁ φλοιὸς ἔνδοθεν

V. addit, καὶ πυρετούς

Ald. εὐῶδες, προσλαμβάνον πυρωτικὸν σμήγματος.

De Phillyrea. Cap. CXXV.

Phillyrea arbor est cypri magnitudinem æquans, foliis o-

Περὶ Φιλλυρέας. Κεφ. ρκε´.

Φιλλυρεα δένδρον ἐστὶν ὅμοιον κύπρῳ κατὰ μέγεθος, φύλλα δὲ ἐλαίας ὁ-

μοια, πλατύτερα δὲ καὶ μελάντερα. καρπὸν δὲ ἔχει σχίνῳ ἐμφερῆ, μέλανα, ὑπόγλυκυν, ὡς ἐν βότρυσι κείμενον. ἐν τραχέσι δὲ τόποις γεννᾶται. ταύτης τὰ φύλλα στύφει ὡς ἀγριελαία, ποιοῦντα πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα. μάλιστα τοῖς ἐνστομίοις ἕλκεσι διαμάσημα καὶ διάκλυσμα τὸ ἀφέψημα. καὶ πινόμενον δὲ οὖρα καὶ ἔμμηνα "ἄγει.

A — B

V. κινεῖ pro eodem.

leaceis, sed latioribus & nigrioribus, fructu lentisci, nigro, subdulci & quasi racemato. Locis asperis nascitur. Huius folia perinde ac oleastri astringunt, proptereáque ad ea faciunt quæ astrictionem desiderant, maximéque ad oris vlcera tum commanducata, tum etiam si decocto ea colluantur. Quin & potum decoctum vrinas mensésque ciet.

Περὶ "Κίστου. Κεφ. ρκϛ΄.

V. κισθοῦ, & sic deinceps.

Κίστος, ὃν ἔνιοι κίσθαρον ἢ κίσσαρον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶν ἐν πετρώδεσι τόποις φυόμενος, πολύκλαδος, "φυλλώδης, οὐχ ὑψηλός, φύλλα ἔχων περιφερῆ, *μέλανα, δασέα. ἄνθη "ἄρρενος, ὥσπερ ῥοιᾶς. ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος, λευκά. Δύναμιν δὲ ἔχει "στυπτικήν· ὅθεν τὰ ἄνθη λεῖα πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, δυσεντερίαις ἁρμόζει· καθ' αὑτὰ δὲ καταπλασθέντα, νομὰς ἐφίστησι. σὺν κηρωτῇ δὲ πυρίκαυστα καὶ παλαιὰ ἕλκη ἰᾶται.

C — D

Cat. ξυλώδης. Sic quoque Serapio.

Vulg. exempl. στρυφνά

In vulg. exempl. deest.

Pal. στυπτικὴν τὰ ἄνθη λεῖα πινόμενα σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ. ὅθεν δυσεντερικοῖς ἁρμόζει λαμβανόμενα δὶς τῆς ἡμέρας.

De Cisto. Cap. CXXVI.

Cistvs, quem nonnulli cistharon aut cissaron vocant, frutex est petrosis locis nascens, multos emittens ramulos, foliosus, improcerus, folijs rotundis, nigris, hirsutis. Flores masculo veluti mali punicæ, fœminæ albi. Vim habet astrictoriam: ideóque flores triti & ex vino austero bis die poti dysenterijs conferunt: ipsi verò per se illiti nomas cohibent, & cum cerato igni ambustis ac vetustis vlceribus medentur.

Περὶ Ὑποκιστίδος. Κεφ. ρκζ΄.

Φύεται δὲ παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ κίστου ἡ λεγομένη ὑποκιστίς· "ὑπ' ἐνίων δὲ" ῥόβηθρον, ἢ κύτινος καλουμένη, ὅμοιόν τι κυτίνῳ ῥοιᾶς. "καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ" κιρρόν, τὸ δὲ χλωρόν, τὸ δὲ λευκόν· ὅπερ χυλίζεται ὡς περ ἡ ἀκακία. ἔνιοι δὲ ξηράναντες αὐτὴν καὶ θλάσαντες, βρέχουσί τε καὶ ἕψουσι, καὶ τὰ ἄλλα ποιοῦσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ λυκίου. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ ἀκακίᾳ, στυπτικωτέραν δὲ καὶ ξηραντικωτέραν, ποιοῦσαν πρὸς κοιλιακούς, δυσεντερικούς, "αἱμοπτοϊκούς, ῥοῦν γυναικεῖον, πινομένη καὶ ἐνιεμένη.

E — F

V. hæc delet vsque ad τὸ μέν.

Pal. ὀρόβηθρον.

Ald. ῥόβιθρον

Ro. codex sic: καὶ ἡ μέν τις κιρρὰ πόα, ἄφυλλος, ἡ δὲ λευκή. Porrò τὸ δὲ χλωρὸν non legitur apud Oribasium.

V. ξηρόν.

V. addit πινομένη καὶ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον: cætera delet.

De Hypocistide. Cap. CXXVII.

Cisti radicibus adnascitur quiddam mali punicæ cytino simile, quod hypocistis dicitur: à nonnullis vero robethrum aut cytinus appellatur. Eius pars fulua, altera virens, quædam etiam candida cernitur. Ex ea succus acaciæ modo exprimitur. Aliqui tamen ipsam arefactam contusámque macerant & decoquunt, reliquáque vt in Lycio præstant. Vires hæbet acaciæ: verùm aliquantò magis astringit & exiccat. Prodest cœliacis, dysentericis, & sanguinem excreantibus, imò & fluxui muliebri tũ pota tum etiam infusa.

Περὶ Λαδάνου. Κεφ. ρκη΄.

Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κίστου, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λῆδον, θάμνος κατὰ τὰ αὐτὰ φυόμενος τῷ κίστῳ· μακρότερα δὲ τὰ φύλλα ἔχει καὶ μελάντερα, λιπαρίας τινὰς κατὰ τὸ ἔαρ ἐπισπώμενα, "οὗ τῶν φύλλων ἡ δύναμις στυπτικὴ καθέστηκε, ποιοῦσα πρὸς ὅσα καὶ ὁ κίστος. γίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ λεγόμενον λάδανον·

G

Al. ὧν φυλ.

De Ladano. Cap. CXXVIII.

Est & alterum cisti genus, Ledum à nonnullis appellatum, frutex eodem quo cistus modo nascẽs, sed longioribus folijs ac nigrioribus, quæ verno tempore quiddam pingue contrahunt. Huius foliorum vis astringens eosdem quos cistus effectus præbet. Fit autem ex eo, quod ladanum appellatur.

Siquidem cùm cisti folia depascuntur capræ hircíque, pinguitudinem cõspicuè barbis & femoribus, quoniam viscosa sit, adhærescenté excipiunt contrahúntve, quæ depexa colatur, & in offas efformata reponitur. Alij attractis per frutices funiculis, inhærentem ijs pinguitudinem deradunt & in offas cogunt. Maximè verò probatur odorarum, subviride, facilè mollescẽs, pingue, arenæ squalorísve expers ac resinosum. Tale autem est, quod in Cypro gignitur. Arabicum verò Libycúmque vilius est. Natura ei astringendi, calfaciendi, molliendi & vasorũ oscula reserandi. Vino, myrrhæ & oleo myrteo admixtum fluentem capillum cohibet: cicatricibus decorem facit, cum vino illitum: aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum medetur. Suffumigatur & ad secundas eijciendas: pessis immistum vulvę duritias sanat: denique in medicamenta sedandis doloribus ac tussi dicata, itémque malagmata vtiliter inseritur. Aluum quoque sistit cum vino vetere potum, ac vrinæ prætereà ciendæ accommodatum est.

De Ebeno. Cap. CXXIX.

EBENVS optima censetur Æthiopica, nigra, venarum pectinúmve expers, cornu elaborato læuore similis, quæque fracta densa apparet, mordet autem gustu ac leniter astringit. Prunis imposita cum odore iucundo & citra fumum vritur. Recens verò igni admota ob pinguitudinem accenditur, & ad cotem trita subfulua redditur. Est & altera Indica, intercurrentibus lineis prædita, candidis & fuluis, itémque maculis frequentibus: cæterùm prior bonitate antecedit. Nonnulli porrò mori aut acanthi ligna, quòd consimilia sint, pro ebeno vendunt. Ex eo autem internoscuntur, quòd fungosa sint, & in assulas ad purpuram vergentes resoluantur, nihil mordacitatis in gustu, nec suauis odoris in suffitu præ se ferentia.

τὰ φύλλα γὰρ αὐτοῦ νεμόμεναι αἱ αἶγες καὶ οἱ τράγοι τὴν λιπαρείαν ἀναλαμβάνουσι τῷ πώγωνι γνωρίμως, καὶ τοῖς μηροῖς προσπλαττομένην διὰ τὸ τυγχάνειν ἰξώδη, ἣν ἀφαιροῦντες "ὑλίζουσι, καὶ ἀποτίθενται ἀναπλάσσοντες μαγίδας. ἔνιοι δὲ καὶ σχοινία ἐπισύρουσι τοῖς θάμνοις, καὶ τὸ προσπλασθὲν αὐτοῖς λίπος ἀποξύσαντες ἀναπλάσσουσι. κράτιστον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ εὐῶδες, ὑπόχλωρον, εὐμάλακτον, λιπαρόν, ἀμέτοχον "ψάμμου ἢ ψαφαρείας, ῥητινῶδες· τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐν Κύπρῳ γεννώμενον· τὸ μέντοι Ἀραβικὸν καὶ Λιβυκὸν εὐτελέστερον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν· ἵστησι δὲ τὰς ῥεούσας τρίχας, μιγὲν οἴνῳ καὶ σμύρνῃ καὶ μυρσίνῳ ἐλαίῳ, οὐλάς τε εὐπρεπεστέρας ποιεῖ μετ᾽ οἴνου καταχριόμενον, καὶ ὠταλγίας μεθ᾽ ὑδρομέλιτος ἢ ῥοδίνου ἐγχεόμενον θεραπεύει· ὑποθυμιᾶται δὲ καὶ πρὸς ὑστέρων ἐκβολάς, καὶ σκληρείας θεραπεύει τὰς ἐν μήτρᾳ ἐν πεσσῷ μιγέν, καὶ ταῖς ἀνωδύνοις καὶ βηχικαῖς καὶ μαλάγμασι χρησίμως μίγνυται· κοιλίαν τε ἵστησι σὺν οἴνῳ παλαιῷ ποθέν· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν.

Marc. legit, ὡς μέλι διυλίζουσι

Al. ἄμμου.

Περὶ ἐβένου. Κεφ. ρκθ΄.

ΕΒΕΝΟΣ κρατίστη ἡ Αἰθιοπική, "καὶ μέλαινα, καὶ μὴ ἔχουσα κλιδόνας, ἐμφερὴς κέρατι εἰργασμένῳ τῇ λειότητι, θλασθεῖσα δὲ πυκνή, δηκτικὴ ἐν τῇ γεύσει καὶ ὑποστύφουσα· τεθεῖσα τε ἐπ᾽ ἀνθράκων μετ᾽ εὐωδίας καὶ δίχα καπνοῦ "ἐκθυμιωμένη. ἡ δὲ πρόσφατος διὰ τὴν λιπαρείαν ἀνάπτεται, πυρὶ προσαχθεῖσα· τριφθεῖσα δὲ ἐπ᾽ ἀκόνης, ὑπόκιρρος γίνεται. Ἔστι δέ τις καὶ Ἰνδική, ἔχουσα διαφύσεις λευκὰς καὶ κιρρὰς, καὶ σπίλους ὁμοίως πυκνούς· πλὴν βελτίων ἡ πρώτη. "ἔνιοι δὲ τὰ *σησάμινα ἢ ἀκάνθινα ξύλα ἐμφερῆ ὄντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι· διαγινώσκεται δὲ ἐκ τοῦ χαῦνά τε εἶναι, καὶ κατὰ σχίδακας μικρὰς ἀπολύεσθαι ἐμπορφύρους τῷ χρώματι, μηδὲν δὲ δηκτικὸν ἐχούσας ἐν τῇ γεύσει, ἢ ἐν τῇ θυμιάσει εὐῶδες.

In vet. cod. deest καὶ

V. θυμιωμένη

V. sic ἔνιοι δὲ τὰ σησάμινα ἢ καὶ ἀκάνθινα ξύλα καλοῦσι. al. ἔνιοι δὲ καὶ ἀκάνθινα ἢ καὶ σησάμινα κα. ἔστι ξύλα. ἃ καὶ ἐμφερῆ ὄντα ἀντὶ ἐβ.

Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις." ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ ῥεύματα καὶ φλυκτίδας· εἰ δέ τις ποιήσας ἐξ αὐτῆς* ἀκόνιον χρῷτο εἰς τὰ κολλύρια, βέλτιον ἐνεργήσει. κατεργάζεται δὲ" εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, τῶν τορνευμάτων ἢ ῥινημάτων βρεχομένων ἐν οἴνῳ Χίῳ ἡμέραν καὶ νύκτα·" εἶτα λελειωμένων ἐπιμελῶς, καὶ εἰς κολλύρια ἀναπλασσομένων. ἔνιοι δὲ περιψήσαντες" διηθοῦσιν αὐτά, εἶθ' οὕτω τὰ λοιπὰ ποιοῦσι. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου ὕδατι χρῶνται. καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ἕως ἂν ἀνθρακωθῇ. καὶ πλύνεται ὡς ὁ κεκαυμένος μόλιβδος. ἁρμόζει δὲ" τὸ τοιοῦτον πρὸς "ψωροφθαλμίας καὶ ξηροφθαλμίας.

Al. αὐχμικὰς ποιεῖ

V. εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῶν τορνευμάτων ἢ ῥινισμάτων

Vulg. εἶτ' ἀλλοιουμένων

Al. διασήθουσιν αὐτὴν

V. ἡ τοιαύτη

Deest in Par. cod. itéq; Coloniensi. ψωροφθ. al. ψώρας καὶ ὀφθαλμίας.

Vim habet ebenus ea exterendi quæ pupillis caliginem offundunt: pollet & ad veteres fluxiones ac pustulas. Quod siquis facta ex ea coticula vtatur ad terenda collyria, efficaciùs medebitur. Ad oculorum medicamenta efficax quoque redditur, si scobes ramentáve in vino Chio per diem ac noctem macerata, diligentérque ad læuorem contrita in collyria digerantur. Nonnulli ipsa priùs trita cribro cernunt, ac deinde reliqua eo modo peragunt. Quidam pro vino aqua vtuntur. Vritur etiam in fictili nouo, donec in carbones redigatur: lauatúrque plumbi vsti modo: itáque præparatum aridis scabrísque lippitudinibus conducit.

Περὶ Ῥόδων. Κεφ. ρλ.

Marcellus ξηρὰ

Deest in Par.

ΡΟΔΑ ψύχει καὶ στύφει, τὰ δὲ" ξηρὰ μᾶλλον" στύφει. χυλίζειν δὲ δεῖ τὰ ἁπαλὰ ἀποψαλλίσαντας τὸ ὄνυχα καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ λευκὸν τὸ ἐν τῷ φύλλῳ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐκθλίβειν καὶ* τρίβειν ἐν σκιᾷ, ἐν θυίᾳ ἄχρις οὗ συστραφῇ, οὕτω τε ἀποτίθεσθαι εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς περιχρίσεις. ξηραίνεται δὲ τὰ φύλλα ἐν σκιᾷ συνεχῶς στρεφόμενα, ἵνα μὴ εὐρωτιάσῃ. ποιεῖ δὲ τῶν ξηρῶν ἑψηθέντων ἐν οἴνῳ τὸ ἀπόθλιμμα, πρὸς ἄλγημα κεφαλῆς, ὀφθαλμῶν, ὤτων, οὔλων, "δακτυλίου, ἀπευθυσμένου ἐντέρου, μήτρας, πτερῷ ἐγχριόμενον καὶ προσκλυζόμενον. αὐτὰ δὲ δίχα τοῦ ἐκθλιβῆναι, κοπέντα καὶ ἐπιπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ὑποχονδρίων φλεγμονάς, καὶ στομάχου πλάδον καὶ ἐρυσιπέλατα. ξηρὰ δὲ λεῖα "παρὰ μηροῖς προσπάσσεται," καὶ ἀνθηραῖς καὶ τραυματικαῖς ἀντιδότοις μίγνυται. καίεται δὲ καὶ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα. τὸ δὲ ἐν μέσοις τοῖς ῥόδοις εὑρισκόμενον ἄνθος πρὸς οὔλων ῥευματισμοὺς ξηρὸν προσπασθὲν ποιεῖ. αἱ κεφαλαὶ δὲ ποθεῖσαι, κοιλίαν ῥέουσαν καὶ αἵματος ἀναγωγὴν ἐπέχουσιν."

Vulg. exempl. δακτύλων

Marc. παραπείμμασι μηροῖν. V. carent vsque ad αὐτὰ.

Alij addunt: τὰ δὲ χνοῦ καὶ μονόφυλλα εἰς ἅπαντα ἀχρηστότερα. Margo verò: ἔστι δὲ ὅπη ἐστὶ τινα μικρότερα, ἁπλᾶ, ἄγρια, εἰς πολλὰ ἀχρηστότερα τοῖς κηπευταῖς.

De Rosa. Cap. CXXX.

ROSA refrigerat & astringit: sed sicca magis astringit. Succum autem è rosis recentibus exprimi oportet, resectis nimirũ priùs forfice vnguibus (sic appellantur candidæ foliorũ partes) ita vt reliquum in pila prematur teratúrque: inde verò expressus succus in vmbra locari debet, dum spissescat, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia in vmbra, continuò tamen versata, ne situm mucorémve contrahant. Siccarum verò rosarum in vino coctarum expressus liquor facit ad dolorem capitis, oculorum, aurium, gingiuarum, sedis, recti intestini ac vuluæ, siue illitus, siue etiam affusus. Eædem citra expressionem contusæ, móxque impositæ, hypochondriorũ inflammationibus, stomachi ex humiditate nimia solutionibus & erysipelatis conferũt: iisdem siccis ac tritis femina asperguntur: denique compositionibus quas antheras vocãt, & vulnerarijs antidotis immiscentur: vrũtur & in calliblephara. Porrò flos qui in medijs rosis reperitur, aridus gingiuarũ fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita verò pota fluentem aluum & cruentas reiectiones sistũt.

Περὶ Ῥοδίδων. Κεφ. ρλά.

ΑΙ λεγόμεναι δὲ ῥοδίδες, σκευάζονται τὸν τρόπον τοῦτον· ῥόδων χλωρῶν

De Roseis pastillis. Cap. CXXXI.

Pastilli quos rhodidas vocãt, hac arte præparantur: Rosarũ viridium,

quæ nullo antè humore madefactæ extabescere cœperit, drachmæ XL, Indicæ nardi drachmæ X, myrrhæ drachmæ VI tritæ digeruntur in pastillos ponderis ternûm obolorũ: qui quidẽ in vmbra siccati vase fictili non picato ac probè vndique obturato, reponuntur. Sunt qui costi drachmas II adijciant, & Iridis Illyricæ tantundem, vinum etiam Chium cum melle ammiscentes. Mulieribus moniliũ vice collo circundati vsui sunt ad retundendam sudoris graueolentiam. Iisdem etiã tritis vtuntur ad diapasmata, quę ad sudores coercendos corpori asperguntur, itémque ad illitiones à balneo, & postquã inaruerint corpori, frigida abluuntur.

De Lycio. Cap. CXXXII.

LYCIVM, quod aliqui pyxacantham vocant, arbor est spinosa, virgis trium cubitorum, aut etiam longioribus, circa quas folia sunt buxo similia, densa. Fructum habet piperis instar nigrum, amarũ, densum, læuem: corticem verò pallidum, lycio diluto similem, & radices numerosas, obliquas, lignosas. Nascitur plurimũ in Cappadocia, Lycia, pluribúsque alijs locis. Aspera loca amat. Succus elicitur radicibus cum frutice ipso tusis, & per dies multos maceratis, deindéque coctis: ac tùm ligna quidem abijciuntur, liquor verò iterum coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur amurca inter coquendum admixta, aut absinthij succo, aut felle bubulo. Quod porrò spumosum innatat inter coquendũ eximito, & ad oculorum medicamenta reponito: reliquo ad alia vtitor. Simili modo & è fructu expresso & insolato succus elicitur. Optimum est lycium, quod igni accenditur, quódque dum restinguitur, rubẽtem spumam edit, extrinsecus nigrum, intus verò cùm dissecueris fuluum, minimè virosum, cum amaritudine astringens, colore croceo: quale est Indicũ, reliquo præstantius atque efficacius. Vim habet astrictoriam: quæ pupillis caliginem offundunt exterit, palpebrarũ scabiem, pruritus veterésque fluxiones sanat. Facit & illitum

A "ἀβρόχων μεμυρασμένων < μ'. νάρδου Ἰνδικῆς < ι'. σμύρνης < ϛ'. λεῖα ἀναπλάσσεται εἰς τροχίσκους τριωβολιαίους· καὶ ἐν σκιᾷ "ξηραίνεται, καὶ ἀποτίθενται εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκόνιτον περιεσφηνωμένον. ἔνιοι δὲ προστιθέασι καὶ κόστου < β'. καὶ ἴρεως Ἰλλυρικῆς τὸ αὐτὸ, "μίσγοντες καὶ B οἶνον Χῖον μετὰ μέλιτος. χρῆσις δὲ αὐτῶν ἐστιν, ἐπὶ γυναικῶν "περιτιθεμένων τῷ τραχήλῳ ἀντὶ "ὅρμων, "ἀμβλυνουσῶν τὴν τῶν ἱδρώτων δυσωδίαν. χρῶνται δὲ "καὶ λείοις ἐν *διαπάσμασι καὶ "συγχρίσμασι μετὰ τὸ λουτρὸν, καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι "ἀπεκλούονται ψυχρῷ.

V. ἐμβρόχων

V. σμίγοντες μετὰ μέλιτος καὶ οἴνου Χίου· χρ.

Pal. περιτεθέντων τῷ τραχήλῳ ἀντὶ ὅρμου ἢ δόπνου

V. ἀντὶ ὅρμου

Quidã ἀμβρώσουσαι. Par. ἀμβλύνουσαι

V. & Flor. δὲ αὐτοῖς καὶ λείοις

Vulg. διαπλάσμασι

Pal μετὰ τὸ λουτρὸν καὶ συγχρίσμ.

Ald. malè ἐκλύονται

C

Περὶ Λυκίου. Κεφ. ρλβ'.

ΛΥΚΙΟΝ, ὃ ἔνιοι πυξάκανθαν καλοῦσι, δένδρον ἐστὶν ἀκανθῶδες, ῥάβδους ἔχον "τριπήχεις ἢ καὶ μείζονας· περὶ ἃς τὰ φύλλα πύξῳ ὅμοια, πυκνά. "καρπὸν δὲ ἔχει ὡς πέπερι μέλανα, πικρὸν, πυ- D κνὸν, λεῖον· καὶ τὸν φλοιὸν δὲ ὠχρὸν, ὅμοιον τῷ διεθέντι λυκίῳ· ῥίζας δὲ πολλὰς, *πλαγίας, ξυλώδεις. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Λυκίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πολλοῖς. τραχέα δὲ φιλεῖ χωρία. χυλίζεται δὲ, τῶν* φύλλων σὺν τοῖς θάμνοις θλασθέντων καὶ βραχέντων ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, εἶθ' ἑψηθέντων, E καὶ τῶν μὲν ξύλων ῥιπτομένων, τοῦ δὲ ὑγροῦ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. δολοῦται δὲ ἀμόργης ἅμα τῇ ἑψήσει μιγνυμένης, ἢ ἀψινθίου χυλίσματι, ἢ βοείᾳ χολῇ. καὶ τὸ μὲν ἐπινηχόμενον ἀφρῶδες ἐν τῇ ἑψήσει ἀφαιρῶν, ἀπόθου εἰς τὰ ὀφθαλμικά· τῷ δὲ λοιπῷ εἰς τὰ ἄλλα χρῶ. γίνεται δὲ F καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ ὁμοίως χύλισμα ἐκπιεζομένου καὶ ἡλιαζομένου. ἔστι δὲ κάλλιστον τὸ καιόμενον λύκιον, "καὶ κατὰ τὴν σβέσιν τὸν "ἀφρὸν ἐνερευθῆ ἔχον, ἔξωθεν μέλαν, διαιρεθὲν δὲ κιρρὸν, ἄβρωμον, στῦφον μετὰ πικρίας, χρώματι κροκῶδες, οἷόν ἐστι τὸ Ἰνδικὸν, διαφέρον τοῦ λοιποῦ καὶ δυναμικώτερον.

G Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καθαίρει· ψωριάσεις δὲ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων, καὶ κνησμοὺς καὶ τὰ παλαιὰ ῥεύματα θεραπεύει· ποιεῖ δὲ καὶ

V. τριπήχεις τε καὶ μείζους

Quidam addunt μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ

In vet cod. non habetur καὶ Oribasius καρπὸν

πρὸς ὦτα πυοῤῥοοῦντα, παρίσθμια, οὖλα ἑλκούμενα καὶ διεῤῥωγότα χείλη, ῥαγάδας ἐν δακτυλίοις, καὶ παρατρίμματα ἐπιχριόμενον· ἁρμόζει καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς, πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον. δίδοται δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς καὶ βήττουσι σὺν ὕδατι, καὶ τοῖς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δηχθεῖσιν ἐν καταποτίῳ, ἢ σὺν ὕδατι ποτόν· ξανθίζει τὲ καὶ τρίχας· παρωνυχίας τὲ καὶ ἕρπητας, καὶ σηπεδόνας ἰᾶται· ἵστησι δὲ ῥοῦν γυναικεῖον προστιθέμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ λυσσοδήκτοις ποθὲν μετὰ γάλακτος, ἢ αὐτὶ καταποτίου λαμβανόμενον. Λέγεται δὲ τὸ Ἰνδικὸν Λύκιον γίνεσθαι ἐκ θάμνου, τοῦ λεγομένης λογχίτιδος. ἔστι δὲ εἶδος ἀκάνθης, ῥάβδους ἔχουσα ὀρθάς, τριπήχεις ἢ καὶ μείζους πολλὰς ἀπὸ τοῦ πυθμένος, παχυτέρας βάτου. φλοιὸς ῥαγεὶς ἐνερευθής· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια ἐλαίᾳ, ἧς ἡ πόα ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ ποτιζομένη ἱστορεῖται φλεγμονὰς σπληνὸς καὶ ἴκτερον ἰᾶσθαι, καὶ καθάρσεις γυναικείας ἄγειν. καὶ ὠμὴ δὲ λεία ποθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖν παραδίδοται. τοῦ δὲ σπέρματος μύστρα δύο ποθέντα, ὑδατώδη καθαίρει, καὶ θανασίμοις βοηθεῖ.

Περὶ Ἀκακίας. Κεφ. ρλγ'.

ἈΚΑΚΙΑ φύεται ἐν Αἰγύπτῳ· ἄκανθα δέ ἐστι δενδρώδης, θαμνοειδής, οὐκ ὀρθοφυής, ἄνθος ἔχουσα λευκόν, τὸν δὲ καρπὸν ὥσπερ θέρμον ἐν λοβοῖς κείμενον, ἐξ οὗ καὶ ἐκθλίβεται τὸ ἔγχυλισμα ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ, μέλαν μὲν ἐκ τοῦ πεπείρου καρποῦ, ὑπόκιῤῥον δὲ ἐκ τοῦ ὠμοῦ. ἐκλέγου δὲ τὸ ἠρέμα ἔγκιῤῥον, εὐῶδες, ὡς ἐν ἀκακίᾳ. χυλίζουσι δέ τινες καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ. καὶ κόμμι δὲ ἐκ τῆς ἀκάνθης γίνεται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν. ἁρμόζει δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, χίμετλα, πτερύγια, τὰ ἐν τῷ στόματι ἕλκη. καὶ προπτώσεις δὲ ὀφθαλμῶν καθίστησιν· ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον. καὶ τὰς προπτώσεις δὲ τῆς ὑστέρας στέλλει, κοιλίαν τὲ ῥέουσαν ἐπέχει πινόμενος, καὶ ἐγκλυζόμενος· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας. πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, τριβομένου * μεθ' ὕδατος ἀποχεομένου τοῦ

V. ἡλκωμένα καὶ ἐῤῥωγότα

Deest καὶ in Ald. & Pal.

Marc. & Corn. hæc quia redundãt expungũt, & legunt προστιθέμενον ἢ ποθὲν &c. Al. μέλιτος, vt Ruell. Hæc ad capitis vsque finem minimè legitima esse suspicatur Marcellus.

V. ἐλαίας

Al. σπληνῶν

Quidam contrà ἱστᾶναι

V. παραδίδοται

V. θαμνώδης

V. τὸν καρπὸν ὥσπερ θέρμου λοβόν

V. χύλισμα

Pal. καὶ τὸ κόμμι δὲ στυπτικόν. ἁρμόζει

Ald. χυμέθλας v. χιμέθλας

V. τριβόμενος ἐφίστησι τὸ ὕδωρ

A ad aures purulentas, tonsillas, gingiuas exulceratas, labiorum fissuras, sedis rimas & attritus. Cœliacis & dysentericis tum potum tum etiam infusum conuenit. Datur & sanguinē excreantibus atque tussientibus ex aqua: itémque à rabioso cane demorsis, catapotij instar deuoratum aut ex aqua bibitum: B flauos facit capillos: reduuijs, herpetibus putrescentibúsque vlceribus medetur: fluxum muliebrem appositum sistit, & à rabiosis animalibus demorsis, seu in lacte bibitum, seu catapotij vice assumptum, auxiliatur. Fertur & Lycium Indicum fieri ex frutice, lonchitide appellato. Est is è spinarum genere, C virgas habens rectas tricubitales aut etiamnum maiores à fundo numerosas & rubo crassiores. Ruptus cortex rubescit: folia verò oleæ similia visuntur. Herba in aceto decocta propinatáque proditur lienis inflammationibus regióque morbo mederi, & fœminarũ purgationes elicere. Cruda quoque trita in D potu eadē præstare traditur. Seminis mystra duo epota aquosa expurgãt, súntque aduersus lethalia medicamenta remedio.

De Acacia. Cap. CXXXIII.

ACACIA in Ægypto nascitur, spina ad arboris magnitudinē accedens fruticosa, in rectum minimè assurgens, florem habēs can- E didum, fructum verò lupini in modum, siliquis inclusum. Ex eo succus exprimitur, qui in vmbra siccatur, niger quidem ex maturo fructu, subfuluus autem ex immaturo. Eligito modicè fuluum & odoratum, vt in acacia esse potest. Sunt qui è folijs vnà cum ipso fructu succum exprimant. Manat & gummi F ex ea spina. Vim habet astrictoriam & refrigerantem. Conuenit porrò succus ad oculorum affectus, erysipelata, herpetas, perniones, pterygia & oris vlcera. Quin & procidentes oculos in integrum restituit, fluxum muliebrem sistit, ac ipsius etiam vuluæ procidentias co- G hibet: alui quoq; profluuia supprimit tum potus, tum etiam infusus: capillos itidem denigrat. Lauatur & ad oculorum medicamenta cum aqua tritus, effuso identidem quod

in summo concreuerit, donec pura superstet aqua: atque ita in pastillos cogitur. Vritur & in olla cruda fornaci inditus, tandiúque relictus dum & ipsum fictile percoquatur. Torretur & super carbonibus, igne follibus ventilato. Spinæ verò decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spinæ gummi vermiculatum, vitrum referens, pellucidum, ligni expers: proximum est candidum: resinosum verò ac sordidum, inutile. Vim habet spiracula cutis obstruendi, medicamentorúmque acrium quibus admiscetur vires hebetat: nec non ex ouo illitum ambusta minimè patitur in pustulas erumpere. Altera quoque acacia in Cappadocia Pontóque prouenit, Ægyptiam referés: sed longè minor, humilis, ac tenerior, aculeis vallorum in modum obsita, folijs prædita rutæ similibus. Autumno semen profert lenticula minus, in folliculis connexis ternûm quaternúmve capacibus. E tota planta succus expressus etiam astringit, sed viribus inferior, & oculorum medicamentis haudquaquam est idoneus.

De Amurca. Cap. CXXXVIII.

AMVRCA est expressæ oliuæ veluti fæx & crassamentum. Ea in aheno cupreo ad crassitudinem mellis decocta astringit, eosdémque quos lycium præbet effectus: ex abundanti verò facit ad dentium dolores & vulnera, cum aceto, vino aut mulso illita. Additur & in oculorum medicamenta, eáque quæ spiracula cutis obstruendi vim habent. Inueterata melior euadit. Sedis, genitalium & vuluæ exulcerationi vtiliter infunditur. Dentes quoque " corruptos " extrahit, cum omphacio ad mellis crassitudinem cocta & oblita. Scabiem iumentorum cum lupinorũ & chamæleontis decocto peruncta sanat. Cruda vero & recens podagricos & arthriticos calente fotu iuuat. Velleri inducta & hydropicis imposita, tumoris molem reprimit.

Plin. causarios euellit, eximit

A ἐπιπάγου, ἄχρις ἂν καθαρὸν ἐφιστῆται τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς τροχίσκους. καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ μετὰ κεράμου ἐν καμίνῳ· ὀπτᾶται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐκφυσωμένη· τὸ δὲ τῆς ἀκάνθης ἕψημα καταντλούμενον, ἄρθρα λελυμένα ἵστησι. Τὸ δὲ κόμμι τῆς ἀκάνθης B διαφέρει τὸ σκωληκοειδές, ὑελίζον, διαυγές, ἄξυλον, εἶτα τὸ λευκόν. τὸ δὲ ῥητινῶδες καὶ ῥυπαρὸν, ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐμπλαστικὴν, ἀμβλυντικὴν δριμέων φαρμάκων οἷς μίγνυται. πυρίκαυστά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι καταχριόμενον μετ' ὠοῦ. Φύεται C δὲ καὶ ἑτέρα ἀκακία ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ, παρεμφερὴς οὖσα τῇ Αἰγυπτίᾳ. ἐλάττων μέν τοι παραπολὺ καὶ χαμαίζηλος, καὶ τρυφερωτέρα. " περιπλέως δὲ ἀκάνθης σκολοπώδους, φύλλα ἔχουσα πηγάνῳ ὅμοια. " τῷ δὲ φθινοπώρῳ φέρει σπέρμα ἐν θυλακίοις συνε- D ζευγμένοις, τριχώροις ἢ τετραχώροις, ἔλαττον φακοῦ. στύφει δὲ καὶ αὐτὴ χυλιζομένη σύμπασα, πλὴν ἥττων τῇ δυνάμει καθέστηκεν, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἀνεπιτήδειος οὖσα.

Vulg. περιπλέξεως δὲ

Vulg. exempl. ὅμοια. τὸ δὲ σπέρμα

Περὶ Ἀμόργης. Κεφ. ρλδ'.

" ἈΜΟΡΓΗ ὑποστάθμη ἐστὶν " ἐλαίας E τῆς ἐκθλιβομένης, ἥτις ἑψηθεῖσα ἐν χαλκῷ κυπρείῳ μέχρι μελιτώδους συστάσεως, στύφει· ποιοῦσα πρὸς ἃ καὶ τὸ λύκιον, ἐκ περιουσίου δὲ καὶ πρὸς ὀδονταλγίας καὶ τραύματα, " ἐπιχριομένη μετ' ὄξους ἢ οἴνου ἢ οἰνομέλιτος· μίγνυται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι καὶ ἐμπλαστικαῖς· F παλαιουμένη τε βελτίων γίνεται· ἔγκλυσμά τε ἕδρᾳ καὶ αἰδοίῳ καὶ μήτραις εἱλκωμέναις ἐστὶ * χρήσιμος. ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐφθαρμένους ὀδόντας σὺν * ὀμφακίνῳ ἑψηθεῖσα ἄχρι μελιτώδους συστάσεως, καὶ περιπλασθεῖσα· ψώρας τε κτηνῶν σὺν θέρμων " ἀφεψήματι καὶ χα- G μαιλέοντος καταχριομένη θεραπεύει. ἡ δὲ ἀνέψητος καὶ πρόσφατος ποδαγρικοὺς καὶ ἀρθριτικοὺς ὠφελεῖ, θερμὴ " καταντληθεῖσα· ἐγχριομένη δὲ εἰς κώδιον καὶ ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν στέλλει τὸν ὄγκον.

Hoc caput malim reponi post CXXXIX. Orib. ἐλαίου

V. περιχριομένη

Al. ἀποβρέγματι

V. καταπλασθεῖσα

Περὶ Ἄγνου. Κεφ. ρλε΄.

Ἄγνος ἢ λύγος θάμνος ἐστὶ δενδρώδης, παρὰ ποταμοῖς καὶ πεδίοις ἐνύδροις, τραχέσι τε τόποις καὶ χαράδραις φυόμενος, ῥάβδους ἔχων δυσθραύστους, μακράς. φύλλα δὲ ὡς τῆς ἐλαίας, ἁπαλώτερα δὲ καὶ μείζονα. τὸ δ᾽ ἄνθος ἡ μέν τις λευκὸν σὺν τῷ ὑποπορφυρίζοντι· ἡ δὲ, πορφυροῦν φέρει· σπέρμα δὲ ὡς πέπερι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικήν. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς πινόμενος βοηθεῖ θηριοδήκτοις, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς· καὶ γάλα δὲ καὶ ἔμμηνα ἄγει πινόμενος ὅσον < α. πλῆθος σὺν οἴνῳ· ἐκλύει δὲ καὶ γονήν. ἅπτεται δὲ καὶ κεφαλῆς, [κάρον ἐπιφέρων.] τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς πόας καὶ τοῦ σπέρματος, εἰς ἐγκαθίσματα ταῖς περὶ ὑστέραν διαθέσεσι καὶ φλεγμοναῖς ἀρήγει· ποθὲν δὲ μετὰ γλήχωνος καὶ ὑποθυμιαθὲν τὸ σπέρμα καὶ προστεθὲν, κάθαρσιν κινεῖ. λύει δὲ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσόμενον, καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν τε καὶ φρενιτικῶν ἐμβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ. καὶ τὰ φύλλα ὑποθυμιώμενά τε καὶ ὑποστρωννύμενα, θηρία διώκει, καὶ καταπλασσόμενα ἐπὶ τῶν θηριοδήκτων βοηθεῖ, σκληρίας τε διδύμων μετὰ βουτύρου καὶ φύλλων ἀμπέλου μαλάττει, ῥαγάδας τε τὰς ἐν δακτυλίῳ σὺν ὕδατι ἐπιπλασθὲν τὸ σπέρμα πραΰνει· σὺν δὲ τοῖς φύλλοις, στρέμματά τε καὶ τραύματα ἰᾶται. δοκεῖ δὲ καὶ κωλυτήριον εἶναι ἐν ὁδοιπορίαις παρατρίμματος, εἴ τις ῥάβδον αὐτῆς παρὰ χεῖρα κρατοίη. ὠνόμασται δὲ ἄγνος, διὰ τὸ τὰς ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις ἁγνευούσας γυναῖκας εἰς ὑπόστρωμα χρῆσθαι αὐτῇ. λύγος δὲ διὰ τὸ περὶ τὰς ῥάβδους αὐτῆς εὔτονον.

Vulg. exempl. non habent καὶ πεδ. ἐνύδρ.

Deest in vulgatis exempl. Sed restituimus ex vet. codice, quẽ secutus est Serapio.

V. caret.

V. caret.

V. subdit: καὶ χορίων ἐπιχ. ... τὰ ἔμμηνα.

Hæc in veteri desunt.

V. αὐτῆς τῆς πόας καὶ τοῦ καρποῦ εἰς ἐγκ.

V. κεφαλαλγίαν

V. δακτύλοις

Vulg. στρέμματα, τραύμ.

Περὶ Ἰτέας. Κεφ. ρλϛ΄.

Ἰτέα δένδρον ἐστὶ πᾶσι γνώριμον, οὗ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ φλοιὸς καὶ ὁ χυλὸς στυπτικὴν ἔχει δύναμιν. ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα λεῖα μετὰ ὀλίγου πεπέρεως καὶ οἴνου ποθέντα εἰλεώδεσι· καθ᾽ ἑαυτὰ δὲ σὺν ὕδατι ληφθέντα, ἀσυλληψίαν κατεργάζεται. ὁ δὲ καρπὸς ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ δρᾷ. καεὶς δὲ καὶ φυραθεὶς ὄξει, τύλους καὶ ἥλους αἴρει καταπλα-

In vet. cod. deest πᾶσι

In vet. cod. desunt καὶ ὁ φλοιὸς

De vitice. Cap. CXXXV.

A

VITEX siue lygos frutex est in arborem assurgens, qui in fluminũ ripis campísque palustribus nascitur, nec non & in locis asperis ac salebrosis. Virgulta gerit fractu contumacia & longa: folia verò oliuæ, sed teneriora atque maiora. B Florem est quæ album cum aliquatenus purpureo mittat, altera purpureum profert: semen est piperis instar. Porrò excalfactoriam astringentémque vim sortitur. Fructus eius epotus à serpente demorsis, lienosis & hydropicis auxiliatur. Lactis abundantiam facit, mensésque ciet drachmæ pondere in C vino potus: genituram quoque exoluit: caput verò tentat, soporémque infert. Herbæ ac seminis decoctum ad insessus vulue affectibus & inflãmationibus opitulatur. Semen cum pulegio potum, suffitu etiam & appositu, purgationes mouet: dolorem quoque capitis dissoluit illitum. Cum aceto & oleo le- D thargicorũ phreniticorúmque capitibus instillatur. Quin & folia tũ suffitu tum etiam substratu venenata fugant: contra venenatorum morsus adhibita auxiliantur. Testium duritias cum butyro vitiúmque folijs emolliunt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat: cum folijs verò, luxatis vulneribúsque E medetur. Creditur & viticis virga intertrigines arcere, si eam viator dum iter facit manu teneat. Cæterùm frutex hic Grecis agnos, quasi castus, nominatus est, quòd in Thesmophorijs matronæ castitatem custodientes eo ad strata vterentur: lygos verò, quasi vimen, dictus est, propter virgarum ipsius firmitatem. F

De Salice. Cap. CXXXVI.

SALIX arbor est vulgo nota: cuius fructus, folia, cortex & succus astringendi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere & vino pota, ileosis subueniunt. Sumpta verò G per se cum aqua, conceptum impediunt. Fructus epotus sanguinẽ expuentibus prodest: quin & cortex eadem præstat. Vstus verò & aceto subactus, callos clauósq; illitu tollit.

Pl. reijcientibus

Pl. aqua mixta

Ex foliis & cortice succus cum rosaceo in calyce punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Sed & eorum decocto foueri podagras vtilissimum: id furfures quoque detergit. Excipitur & ex ipsa succus, inciso dum floret cortice: intus enim concretus inuenitur. Vim porrò habet ea expurgãdi, quæ "pupillis caliginem offundunt.

Pl. oculis obstant

De Oleastro. Cap. CXXXVII.

SYLVESTRIS olea, quam nonnulli cotinum, alij Æthiopicam oleam appellant, folia habet astringendi vi prædita: quæ quidem trita & imposita, erysipelata, herpetas, epinyctidas, carbunculos, nomas reduuiásque cohibent. Crustas eadem emarginant cum melle illita. Quinetiam vlcera sordida repurgant, panos & inflammationes cum melle imposita discutiunt, & cutem à capite auulsam agglutinant. Oris etiam vlceribus & aphthis commanducata medẽtur. Sed & eorum succus ac ipsum etiam decoctum eosdem habent effectus. Admotus quoque succus sanguinis eruptionem, fluxum muliebrem, oculorum staphylomata pustulásque inhibet: insupérque vlcera veterésque defluxiones sistit. Quapropter etiam in collyria si addantur, genarum erosionibus conferunt. Ad exprimendum verò succum folia tundere oportet, & affuso vino aut aqua exprimere, illúmque sole siccatum in pastillos digerere. Est porrò qui cũ vino exprimitur tum valẽtior, tum ad recondẽdum aptior eo qui cum aqua expressus fuerit. Facit & ad aures purulẽtas atque exulceratas: folia cum hordeacea farina illita cœliacis conueniunt. Vruntur autem cum floribus folia, vt spodij vicem præstẽt, in olla cruda, cuius os luto sit oblitum, vsque dum figlinum percoquatur: deinde vino restinguuntur, iterúmque vino subacta eodem modo cremantur: postremò cerussæ modo lauantur, & cogũtur in pastillos. Cæterùm creduntur vstionis eiusmodi ratione in medicamentis oculorum spodio minimè cedere: quare & iisdem viribus pollere censendum est.

A θείς. ὁ δὲ ἐκ τῶν φύλλων καὶ τοῦ φλοιοῦ χυλὸς, ἐν κελύφῳ ῥόας θερμανθεὶς μετὰ ῥοδίνου, "ὠταλγίας ἀρήγει. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν, κατάντλημα ποδάγρας ἄριστον· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα. λαμβάνεται δὲ καὶ ὀπὸς ἐξ αὐτῆς ἐντεμνομένου τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὴν ἄνθησιν. ἔσω γὰρ εὑρίσκεται B συνεστώς. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις.

V. ὠταλγίαις

Περὶ Ἀγριελαίας. Κεφ. ρλζ'.

ΑΓΡΙΕΛΑΙΑ, ἣν ἔνιοι κότινον καλοῦσιν, οἱ δὲ, Αἰθιοπικὴν ἐλαίαν, ἔχει τὰ φύλλα στυπτικά· λεῖα δὲ καταπλασθέντα, ἐφεκτικά ἐστιν ἐρυσιπελάτων, ἑρπήτων, C ἐπινυκτίδων, ἀνθράκων, νομῶν, παρωνυχιῶν, περιχαρακτικά τε ἐσχαρῶν, σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, διαφορεῖ καὶ φύγεθλα καὶ φλεγμονάς, σὺν μέλιτι καταπλασθέντα, καὶ δέρμα κεφαλῆς ἀποσπασθὲν προσκολλᾷ· ἰᾶται δὲ καὶ τὰ ἐν στόματι ἕλκη καὶ D ἄφθας διαμασηθέντα. καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτῶν καὶ τὸ ἀφέψημα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἐπέχει δὲ καὶ αἱμορραγίαν, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστιθέμενος ὁ χυλὸς, καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σταφυλώματα, καὶ φλυκταίνας. ἔτι δὲ ἕλκη καὶ παλαιὰ ῥεύματα στέλλει. διὸ καὶ μίγνυται κολλυρίοις πρὸς τὰς τῶν βλεφάρων E "διαβρώσεις εὐθετεῖ. χυλίζοντας δὲ δεῖ κόπτειν τὰ φύλλα, καὶ περιχέοντας οἶνον ἢ ὕδωρ ἐκθλίβειν, καὶ ξηραίνοντας ἐν ἡλίῳ ἀναπλάσσειν. ἔστι δὲ εὐτονώτερος, ὁ διὰ τοῦ οἴνου ἐκθλιβόμενος, καὶ εἰς ἀπόθεσιν μᾶλλον "τοῦ δι' ὕδατος ἁρμόζει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα καὶ εἱλκωμένα. τὰ δὲ F φύλλα καὶ ἐπὶ κοιλιακοῖς εὐθετεῖ καταπλασσόμενα σὺν ὠμηλύσει· καίεται δὲ τὰ φύλλα μετὰ τῶν "ἀνθῶν, καὶ ἀντὶ σποδίου λαμβάνεται ἐν χύτρᾳ ὠμῇ περιπλασσομένῃ πηλῷ τὸ στόμα μέχρις ὀπτήσεως τοῦ κεράμου. ἔπειτα κατασβέννυται "οἴνῳ, καὶ φυραθέντα πάλιν οἴνῳ, ὁμοίως καίεται. εἶ- G τα πλύνεται ὡς τὸ ψιμμύθιον καὶ ἀναπλάσσεται. δοκεῖ δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις μὴ λείπεσθαι τοῦ σποδίου εἰς τὰ ὀφθαλμικά. ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν "ὁμοίως ἡγητέον.

Ita Flor. at vulg. exẽpl. διαθέσεις

In vet. τοῦ δι' ὕδατος non legitur.

V. ἀνθῶν ἐν σποδιᾷ ἐν χύτρ.

Al. ὕδατι

V. ὁμοίαν

Περὶ Ἐλαίας. Κεφ. ρλη΄.

Hæc cum præcedenti capite in vetustis codicib. sunt continua.

Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ τῆς ἡμέρου ἐλαίας φύλλα, λείπεται δὲ τῇ δυνάμει· ὅθεν πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον ἁρμόζει, διὰ τὸ ἐπιεικέστερον. τὸ δὲ ἐκ χλωροῦ τοῦ ξύλου καιομένου ἐκκρινόμενον ὑγρὸν, πίτυρα καὶ ψώρας καὶ λειχῆνας καταχριόμενον ἰᾶται· καὶ ὁ καρπὸς δὲ αὐτῶν καταπλασθεὶς, πίτυρα καὶ νομὰς θεραπεύει. "τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ πυρῆνος μετὰ στέατος καὶ ἀλεύρου λεπροὺς ὄνυχας ἐκτινάσσει.

V. τὸ δὲ ἐν τοῖς πυρῆσιν ἐντὸς μετὰ &c.

Περὶ Κολυμβάδων ἐλαιῶν. Κεφ. ρλθ΄.

V. αἱ δὲ κολυμβάδες ἐλαῖαι

"Ἐλαῖαι κολυμβάδες λεῖαι καταπλασθεῖσαι, πυρίκαυστα οὐκ ἐῶσι φλυκταινοῦσθαι, καὶ ῥυπαρὰ δὲ ἕλκη καθαίρουσιν. ὁ δὲ ἐκ τῆς ἅλμης χυλὸς αὐτῶν διακλυζόμενος, οὖλα στέλλει, καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνει. ἔστι δὲ ἡ μὲν ὑπόκιρρος καὶ πρόσφατος ἐλαία, δυσκοίλιος, εὐστόμαχος. ἡ δὲ μέλαινα καὶ πέπειρος, εὐδιάφθορος καὶ κακοστόμαχος, ὀφθαλμοῖς τε ἀνεπιτήδειος καὶ "κεφαλαλγής. φρυγεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα, νομὰς ἵστησι, καὶ ἄνθρακας περιρρήττει.

Al. κεφαλῇ

Περὶ ἐλαίου ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. ρμ΄.

Huc velim trāsferri cap. de amurca.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, διάκλυσμα οὔλοις "μυδῶσι, καὶ σταλτικὸν ὑποσάλων ὀδόντων ἐστί, πυρία τε δι' αὐτοῦ θερμαινομένου καὶ" * διακλυζομένου ἐπιτήδειος οὔλοις ῥευματιζομένοις." δεῖ δὲ ἔριον μηλωτῇ περιτιθέντας ἀποβάπτειν εἰς τὸ ἔλαιον, καὶ προσάπτεσθαι τοῖς οὔλοις, ἄχρις ἂν λευκὰ φανῇ.

Al. πλαδῶσι

V. caret. Corn. legit διϋλιζομένου

Hæc desunt in Ald. & veteri codice vsque ad ἄχρις ἂν &c.

Περὶ δακρύου ἐλαίας Αἰθιοπικῆς. Κεφ. ρμα΄.

Τὸ δὲ δάκρυον τῆς Αἰθιοπικῆς ἐλαίας, ἔοικέ πως σκαμμωνίᾳ, ἔγκιρρον, ἐκ μικρῶν σταγόνων συγκείμενον, δηκτικόν· τὸ δὲ ὅμοιον κόμμι καὶ ἀμμωνιακῷ, "μελανίζον καὶ οὐ δηκτικὸν, ἄχρηστον. φέρει" δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἐλαία, καὶ ἡ ἀγριελαία. ποιεῖ δὲ" πρὸς ἀμβλυωπίαν, καὶ οὐλὰς καὶ λευκώματα ἐγχριόμενον σμήχει, οὖρά τε καὶ ἔμμηνα "κινεῖ, καὶ πρὸς ὀδόντων πόνους ἐνεργεῖ," ἐντιθέμενον εἰς τὸ βρῶμα.

V. caret & pro μελανίζον habet μέγα καὶ λεῖον

V. δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ἡ παρ'

V. καὶ ἀμβλυωποῦσι

V. κινεῖ ποιεῖ καὶ πρὸς ὀδόντων πόνους ἐντιθέμ.

De Olea. Cap. CXXXVIII.

A Iisdem prædita sunt viribus & oleæ satiuæ folia, sed aliquantò minore efficacia: quare oculorum medicamentis ob suam vim mitiorem conuenientiora sunt. Qui verò humor ex accenso virente ligno emanat, furfures scabiem & lichenas illitu sanat. Quin & fructus earum furfuribus ac nomis seu B depascétibus vlceribus medetur. Quod autem intra nucleum est, cum adipe & farina scabros vngues excutit.

De Colymbadibus oliuis. Cap. CXXXIX.

Oliuæ colymbades tritæ & ambustis illitæ pustulas gigni prohi- C bent, ac sordida etiam vlcera purgant. Succus autem ipsarum ex muria collutione gingiuas contrahit, emotósque dentes stabilit. Est porrò oliua subfulua ac recens aluo incommoda, sed stomacho vtilis. Nigra verò & matura corruptioni opportuna stomachóque aduersa est, ac tum oculis minimè cõuenit, tum D capitis etiam dolores inducit. Torrefacta autem ac illita nomas sistit, & carbunculos emarginat.

De syluestris oliuæ oleo. Cap. CXL.

Syluestris oliuæ oleum ad gingiuas vligine putri laborantes colluitur, dentésque labantes confirmat. E Eiusdem calfacti & excolati fotus gingiuis fluxione tentatis est accõmodatus. Lanam porrò specillo circundatam in oleum demergere oportet, ac gingiuis tantisper adhibere, dum albæ conspiciantur.

De oleæ AEthiopicæ lachryma. Cap. CXLI.

F Æthiopicæ oleæ lachryma quodammodo scammonio similis est, fulua, stillis constans exilibus, atque mordax. Quæ verò gummi & ammoniaci similitudiné refert, colore nigricans, nec gustu mordens, inutilis censetur. Nostrates oleæ oleastríque talem lachrymã ferũt. Facit porrò illa ad visus hebetudines, & G oculorum citratrices albuginésque illita emendat, vrinas mensésque ciet: erosorũ dentiũ cauis indita, ad eorum dolores efficaci est auxilio.

In me-

In medicamenta quoque exitiali vi prædita refertur, partúsque etiã pellit: sed impetiginibus ac lepræ medetur. Appellatur autem Æthiopica olea etiam olea syluestris.

De Quercu. Cap. CXLII.

QVERCVS omnibus sui partibus astrictoriam vim habet: maximè verò astringit mẽbranacea tunica, quæ corticem & caudicem ipsum interiacet, similitérque tunica quæ circum glandem est calyci subiecta. Harum decoctum datur cœliacis, dysentericis & sanguinẽ excreantibus. Trita prçterea illa tunica fœminis fluxione vuluę laborantibus in peso subditur.

De Glandibus. Cap. CXLIII.

Quin & glandes eosdem effectus exhibent: vrinam quoque cient, capitis dolorem & flatus in cibũ sumptæ pariunt: esitatæ verò virus eiaculantium ictibus resistunt. Earum quoque & corticis decoctum contra toxica prodest, ex lacte vaccino potum. Crudæ autem ac intritæ inflammationes illitu leniunt: cum axungia verò suilla salsa, ad malignas duritias & malefica vlcera conueniunt. Sunt porrò iligneæ glandes quernis efficaciores.

De Fago & Ilice. Cap. CXLIIII.

FAGVS & Ilex quercus genera cũ sint, similes quoque vires habẽt. Iligneæ verò radicis cortex cum aqua coctus dum mollitus intabescat, & per totam noctẽ impositus, capillos denigrat priùs cimolia terra detersos*. Omnium folia tusa & trita tumoribus prosunt, & imbecillas membrorum partes corroborãt.

Vel cõfricatos.

De Castaneis. Cap. CXLV.

SARDIANÆ glãdes, quas aliqui lopima, castaneas, amota aut Iouis glandes appellant, cùm & ipsæ astringant, similes quoque præbent effectus: maximè verò tunicæ quæ carnem & putamen intercursant. Cæterùm caro ijs qui ephemerum biberint conueniens est.

De Gallis. Cap. CXLVI.

Galla fructus est quercus. Quædam omphacitis appellatur, parua quidem, sed tuberosa, grauis & nullo foramine peruia:

A ἀναγράφεται δὲ καὶ ἐν τοῖς φθαρτικοῖς· ἄγει δὲ καὶ ἔμβρυα καὶ λειχῆνας θεραπεύει καὶ λέπραν. καλεῖται δὲ Αἰθιοπικὴ ἐλαία καὶ ἀγριελαία.

Περὶ Δρυός. Κεφ. ρμβʹ.

ΔΡΥΣ πᾶσα συπτικὴν ἔχει δύναμιν", μάλιστα δὲ αὐτῆς σύφει τὸ μεταξὺ τοῦ B φλοιοῦ καὶ τοῦ πρέμνου ὑμενοειδές· ὁμοίως καὶ τὸ περὶ τῇ βαλάνῳ ὑπὸ τὸ κέλυφος. δίδοται δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς· καὶ ἐν πεσσοῖς λεῖον προστίθεται ῥοϊκαῖς γυναιξίν".

V. add. καὶ ξηραντικήν

V. τὴν βάλανον

V. in fine: τὰ δὲ φύλλα περιμμένα κολλᾷ τραύματα, καὶ διουρητικοὶ οἱ βάλανοι. sed additium puto.

Περὶ Βαλάνων. Κεφ. ρμγʹ.

Καὶ αἱ βάλανοι δὲ τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν· C εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικαί, καὶ κεφαλαλγεῖς βιβρωσκόμεναι, καὶ πνευματοῦσαι· ἁρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα ἐσθιόμεναι. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καὶ τοῦ φλοιοῦ, βοηθεῖ τοξικῷ μετὰ γάλακτος βοείου πινόμενον. ὠμαὶ δὲ καταπλασθεῖσαι λεῖαι, φλεγμονὰς παρηγοροῦσι σὺν στέατι δὲ χοιρείῳ ταριχηρῷ, D πρὸς κακοήθεις σκληρίας, καὶ πρὸς πονηρευόμενα ἕλκη ἁρμόζουσιν· ἰσχυρότεραι δὲ τῶν δρυΐνων αἱ πρίνιναι τῇ δυνάμει εἰσίν.

Περὶ Φηγοῦ καὶ Πρίνου. Κεφ. ρμδʹ.

ΚΑΙ ἡ φηγὸς δὲ καὶ ἡ πρίνος εἴδη ὄντα δρυός, ἐοικότα ἐνεργεῖ. τῆς δὲ ῥίζης τῆς E πρίνου ὁ φλοιὸς ἑψηθεὶς σὺν ὕδατι ἄχρις οὗ τακερὸς γένηται, καὶ ἐπιπλασθεὶς νύκτα ὅλην, τρίχας μελαίνει προαποσμηχθείσας κιμωλίᾳ γῇ. ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα πάντων, κοπέντα λεῖα οἰδήμασι· καὶ τὰ ἄτονα δὲ μέρη κρατύνει.

V. ...

Περὶ Κασάνων. Κεφ. ρμεʹ.

F ΑΙ δὲ Σαρδιαναὶ βάλανοι, ἅς τινες" λόπιμα ἢ κάστανα καλοῦσιν, ἢ μότα, ἢ Διὸς βαλάνους, σύφουσαι καὶ αὐταί, τῶν ὁμοίων" εἰσὶ δραστικαί, καὶ μάλιστα τὸ μεταξὺ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λέπους φλοιοί. ἡ δὲ σὰρξ καὶ τοῖς ἐφήμερον πεπωκόσιν ἁρμόζει.

Al. λόπισμα ἢ κασανίας

Fortè ἄμωτα vt apud Athen.

V. μετὰ ταῦτα ὁμοίως αἱ ὠμαὶ εἰσὶ δραστικαί.

G Περὶ" Κηκίδων. Κεφ. ρμϛʹ.

Pal. κικίδων

Κηκὶς καρπός ἐστι δρυός. ἡ μέν τις ὀμφακῖτις καλεῖται, μικρὰ καὶ κονδυλώδης, στιβαρά, ἀτρύπητος.

V. ἧς ἡ μέν τις ὀμφακῖτις

ἡ δέ τις λεία, καὶ κούφη καὶ τετρημένη. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὴν ὀμφακῖτιν, ἐνεργεστέραν οὖσαν. ἀμφότεραι δὲ στύφουσιν ἱκανῶς, καὶ στέλλουσι λεῖαι τὰς ὑπερσαρκώσεις, ῥευματισμούς τε οὔλων καὶ κιονίδος, καὶ τὰς ἐν στόματι ἄφθας. τὸ δὲ μέσον αὐτῶν, βρώματι ὀδόντων ἐντεθὲν, παύει τὰς ὀδύνας. γίνονταί τε καὶ ἴσχαιμοι καεῖσαι ἐπ' ἀνθράκων ἄχρι πυρώσεως, καὶ κατασβεσθεῖσαι ἢ οἴνῳ ἢ ὄξει ἢ ὀξάλμῃ. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῶν ποιεῖ καὶ πρὸς ἐγκαθίσματα, περιπλώσεις ὑστέρας, καὶ ῥευματισμούς. μελαίνουσι δὲ καὶ τρίχας, ἀποβραχεῖσαι ἐν ὄξει ἢ ὕδατι. ἁρμόζουσι δὲ καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλαττόμεναι οἴνῳ ἢ ὕδατι λεῖαι καὶ πινόμεναι· τοῖς τε προσοψήμασι μιγνύμεναι, ἢ προαφεψόμεναι ὅλαι ἐν τῷ ὕδατι, εἰς ὃ μέλλει τι ἕψεσθαι τῶν ἁρμοζόντων πρὸς αὐτούς· καὶ καθόλου ὅπου δεῖ στύψαι ἢ στῆσαι ἢ ἀναξηρᾶναι, παραλαμβάνεσθαι δεῖ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

V. τετρυμμένη
V. κωνίδας
V. addit ἀποκρούουσι
Vulg. μέχρι
V. ἐπιπλαττόμεναι ὕδατι λεῖαι ἢ οἴνῳ καὶ πιν.
V. καὶ
V. ὅπου τι δεῖ στύψαι ἢ ἀναξηρᾶναι
V. ἁρμόζει

A altera verò plana, leuis & perforata. Eligi debet omphacitis, quippe quę sit efficacior. Vtraque vehementer astringit. Tritæ excrescentia in carne, gingiuarum & columellæ fluxiones, insuperq; oris vlcuscula cohibent. Quod verò in earum medio est, dentium cauernis inditum dolores sedat. B Crematæ carbonibus donec igne candeant, & vino, aceto, aut etiam aceto salso extinctæ, fluentis sanguinis sistendi vim asciscunt. Decoctum earum ad insessus efficax est contra vuluas procidentes & rheumatismos. Capillos quoque denigrant aceto aut aqua maceratæ. Cœliacis & dysentericis in aqua aut vino tritæ seu illitæ seu bibitæ conueniunt: C necnon & obsoniis additæ, aut totæ in aqua priùs coctę, in qua nonnihil excoquendú sit eorum quæ iis affectibus conferant. In summa, vbi quid astringere sistere aut siccare opus est, vsurpandæ sunt.

nucleus Fl.

Περὶ Ῥοός. Κεφ. ρμζ'.

ῬΟΥΣ ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα, ὃν ἔνιοι ἐρυθρὸν καλοῦσι, καρπός ἐστι τῆς καλουμένης βυρσοδεψικῆς ῥοὸς, ἥτις ὠνομάσθη ἐκ τοῦ τοὺς βυρσοδέψας αὐτῇ χρῆσθαι, εἰς τὴν στύψιν τῶν δερμάτων. ἔστι δὲ δενδρύφιον φυόμενον ἐν πέτραις, ὡς δίπηχυ· ἐφ' οὗ φύλλα ἐπιμήκη, ὑπέρυθρα, τὴν περιφέρειαν ἐντετμημένα πριονοειδῶς. καρπὸς δὲ βοτρυδίοις ἐοικὼς, πυκνὸς, κατὰ τὸ μέγεθος τερεβίνθου, ὑπόπλατυς, οὗ τὸ περικείμενον φλοιῶδές ἐστιν εὔχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικὴν, ποιοῦσαν πρὸς ἃ καὶ ἡ ἀκακία· μελαίνει δὲ τρίχας τὸ ἀφέψημα, δυσεντερίαις τε ἐστὶν ἔγκλυσμα, καὶ πόμα, καὶ ἐγκάθισμα, καὶ ὤτων πυορροούντων ἔγκλυσμα. πτερύγια τε καὶ γαγγραίνας ἐπέχει καταπλασσόμενα τὰ φύλλα, μετ' ὄξους ἢ μέλιτος. καὶ τὸ χύλισμα δὲ τῶν φύλλων ξηρῶν ἑψομένων σὺν ὕδατι ὥσπερ τὸ λύκιον ἄχρι συστάσεως μελιτώδους, ἁρμόζει πρὸς ὅσα καὶ τὸ λύκιον. καὶ ὁ καρπὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἁρμόζων ἐν προσοψήμασι κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς

V. ἐπὶ πέτρ.
V. ἐπιτετμημένα πριονοειδῆ Vulg. πριονοειδῶς
V. κατὰ μέγεθος τερμίνθου
Corn. ἄχρηστον.

D De Rhu. Cap. CXLVII.

RHVS qui obsonijs aspergitur, quémque nonnulli erythron, hoc est, rubrum, appellant, fructus est rhois coriariæ sic vocatæ, quòd ea coriarij ad spissanda perficiendáve coria vtantur. Est verò arbuscula in petris nascens, E binûm ferè cubitorum altitudine, in qua folia sunt oblonga, subrubentia & in ambitu serrata: fructus autem racemulis similis, densus, terebinthini magnitudine, quadantenus latus, cuius corticosa tunica acinos ambiens per quàm vtilis est. Folia vim habent astringendi, & acaciæ effectus F præbent. Decoctum eorum capillos denigrat: dysentericis infunditur, ab iisdem bibitur, & ad insessum vsurpatur: necnon & purulentis auribus instillatur. Pterygia & gangrænas cohibent folia, ex aceto aut melle illita. Succus elicitur lycij in modum, aridis foliis ad mellis crassitudinem in aqua deco G ctis: & is quidem ad eadem ad quæ lycium conuenit. Quin & fructus eosdem exhibet effectus, ac cœliacorum dysentericorumq; obsonijs commodè inspergitur.

aut ilicis modo incisa

Contusa, desquamata liuidáque ex aqua illitus ab inflammatione vindicat: linguę asperitates cum melle abstergit, alba fœminarum profluuia sistit, & hęmorroidas sanat cum querno carbone intrito impositus. Huius quoque dilutum si decoquatur, cogitur coitque, ipso etiam fructu efficacius. Gummi quoque profert hæc arbuscula, quod erosorum dentium cauis inditur ad dolores finiendos.

De Palma. Cap. CXLVIII.

PALMA in Ægypto gignitur. Ex ea verò fructus in medio * autũni vigore colligitur, Arabicę myrobalano similis, ac Poma dicitur, colore viridi, mali cotonei odoré referens. Quòd si ad integram maturitatem peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet. Est porrò ille acerbus atque astringens, & contra alui profluuia, fluxúmque muliebré in vino austero bibitur. Hęmorrhoidas quoque sistit & vulnera illitu conglutinat. Phœnicobalani verò recentes plus siccis adstringunt: sed capitis dolorem afferunt, & copiosiores in cibo sumptę inebriant. Siccæ autẽ sanguinem excreantes, stomachicos ac dysentericos esitatæ iuuant: necnon & tritæ cum cydonio & cerato œnanthino, vesicæ vitijs vtiliter illinuntur. Maximè verò caryotæ si * comedantur, faucium asperitati medentur.

vel autumnalium fructuũ

Addũt Marc. & Serap. cum pineis nucleis

De Palmis Thebaicis. Cap. CXLIX.

Thebaicarum decoctum potui datum * causonem sedat, & cũ hydromelite vetusto sumptum vires recreat. Quin & ipsæ cibo idem præstant. Fit etiam ex ijs vinum eiusdem cum fructu facultatis. Decoctum earum per se potum & gargarizatũ vehementer astringit & cohibet. Palmarum verò nuclei cæterorum omnium more in fictili nouo cremantur, deinde restincti vino lauantur, & tanquam spodij vicem supplentes ad ornandas decorandásve palpebras conducunt. Quòd si non sufficienter vsti fuerint, illud idem iteratur. Vim habent astringentem

febrilem ardorem

A ἀφλέγμαντά τε τηρεῖ, σὺν ὕδατι καταπλασθεὶς, θλάσματα, ἀποσύρματα, πελιώματα· γλώσσης τε τραχύτητας σμήχει σὺν μέλιτι, καὶ λευκὸν ῥοῦν ἵστησιν, αἱμορροΐδας τε θεραπεύει μετὰ δρυΐνου ἄνθρακος λείου ἐπιτιθέμενος. καὶ τούτου δὲ τὸ ἀπόβρεγμα ἑψόμενον συνίσταται, βέλ- B τιόν πως τοῦ καρποῦ ποιοῦν. φέρει δὲ καὶ κόμμι, ὅπερ ἐντίθεται τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων πρὸς ἀπονίαν.

Περὶ Φοίνικος. Κεφ. ρμη'.

ΦΟΙΝΙΞ ἐν Αἰγύπτῳ γίνεται. τρυγᾶται δὲ μεσοπωρούσης τῆς κατὰ τὴν ὀπώραν ἀκμῆς, παρεμφέρων τῇ Ἀραβι- C κῇ μυροβαλάνῳ, πῶμα δὲ λέγεται, χλωρὸς τὸ χρῶμα, ἐμφερὴς κυδωνίῳ κατὰ τὴν ὀσμήν· εἰ δὲ * ἀφεψηθῇ πεπαινόμενος, γίνεται φοινικοβάλανος. ἔστι δὲ στρυφνὸς, στυπτικὸς, πινόμενος σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ πρὸς διάρροιαν καὶ ῥοῦν γυναικεῖον· ἵστησι δὲ καὶ αἱμορροΐδας, καὶ τραύματα κολλᾷ κατα- D πλασθείς. αἱ δὲ * φοινικοβάλανοι, στυπτικώτεραι τυγχάνουσι τῶν ξηρῶν. κεφαλαλγεῖς δέ εἰσι καὶ πλείονες βρωθεῖσαι μεθύσκουσιν. αἱ δὲ ξηραὶ ὠφελοῦσι βιβρωσκόμεναι αἱμοπτοϊκοὺς, στομαχικοὺς, δυσεντερικοὺς, καὶ τὰ περὶ κύστιν, καταπλασσόμεναι λεῖαι μετὰ κυδωνίου καὶ κηρωτῆς οἰνανθίνης. E μάλιστα δὲ αἱ καρυωτίδες ἐσθιόμεναι, ἀρτηριῶν τραχύτητας ἰῶνται.

Pal. λέγεται, τῷ χρώματι χλωρός

Marcellus, ἀφεθῇ

V. hæc non habet

Pal. ξηραὶ βοηθοῦσιν αἱμοπτοϊκοῖς, & sic deinceps in dandi casu.

Περὶ Φοινίκων Θηβαϊκῶν. Κεφ. ρμθ'.

Quidam hoc caput iungunt cum præcedenti.

Τῶν δὲ Θηβαϊκῶν τὸ ἀφέψημα ποθὲν, παύει καύσωνα, καὶ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶται, μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ F λαμβανόμενον· καὶ αὗται βρωθεῖσαι, τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν, τὸ αὐτὸ δυνάμενος τῷ καρπῷ. καὶ καθ' ἑαυτὸ ποθὲν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν, καὶ ἀναγαργαριζόμενον ἱκανῶς στύφει καὶ στέλλει. οἱ δὲ πυρῆνες τῶν φοινίκων καίονται ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα πάντα. G εἶτα σβεσθέντες οἴνῳ πλύνονται, καὶ ὡς ἀντίσποδα εἰς τὰ καλλιβλέφαρα " χρησιμεύουσι. κἂν μὴ αὐτάρκως καῶσι, πάλιν τὸ αὐτὸ γίνεται. Δύναμιν δὲ ἔχουσι στυπτικήν,

Al. [illegible]

παρεμπλαστικήν, ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς φλυκτίδας, σταφυλώματα, μίλφας σὺν νάρδῳ· σὺν οἴνῳ δὲ στέλλουσι καὶ ὑπερσαρκώματα, καὶ ἀπουλοῦσιν ἕλκη. εὐθετοῦσι δὲ μάλιστα οἱ ἀπ' Αἰγύπτου, ὄντες ἐκ τῶν χαμαιζήλων φοινίκων.

V. μίλφους
V. ἀπουλοῦσιν
V. οἱ ἀπὸ Αἰγύπτου τῶν χαμ.

Περὶ Φοίνικος ἐλάτης. Κεφ. ρν'.

Φοῖνιξ ὃν ἔνιοι ἐλάτην ἢ σπάθην καλοῦσι, περικάλυμμά ἐστι τοῦ καρποῦ τῶν φοινίκων ἀκμὴν ἀνθούντων. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δὲ αὐτῆς κρατίστη ἡ εὐώδης, στύφουσα, βαρεῖα, μεμυκυῖα, λιπαρὸν ἔχουσα τὸ ἐντός. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ἐφιστᾶσαν τὰ νεμόμενα τῶν ἑλκῶν· χαλασμούς τε ἄρθρων συνάγει, λεῖα μαλάγμασι μιγεῖσα καὶ καταπλάσμασιν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑποχόνδρια καὶ στόμαχον ἀτονοῦντα, καὶ ἡπατικὰς διαθέσεις, μιγνυμένη τοῖς ἁρμόζουσι τῶν καταπλασμάτων. μελαίνει δὲ καὶ τρίχας τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, σμηχόμενον συνεχῶς· ποτιζόμενον δέ, νεφελτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν καὶ σπλάγχνα ἁρμόζει, κοιλίαν τε καὶ ὑστέραν ῥευματιζομένην ἵστησιν· ἁπαλὴ δὲ σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἐπιτεθεῖσα, καὶ ἐαθεῖσα ἡμέρας εἴκοσι, ψώρας ἰᾶται. καὶ ὁ περιεχόμενος δὲ ὑπ' αὐτῆς καρπός, ἐλάτη καλεῖται, ὑπ' ἐνίων δὲ βόρασσος· καὶ αὐτὸς συπτικὸς ὢν τὰ αὐτὰ δρᾷ τῇ σπάθῃ, χωρὶς τῆς ἐν τοῖς μύροις εὐχρηστίας, καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ τοῦ πρέμνου λευκὸν καὶ αὐτὸ πρόσφατον βιβρωσκόμενον καὶ ἀφεψόμενον, ποιεῖ πρὸς ὅσα καὶ ὁ βόρασσος.

V. ἐφιστῶσαν
V. χαλάσματα ἄρθρων
V. inserit νεφριτικοῖς
V. σπλάγχνοις
V. ἁπαλὴ δὲ καὶ ῥητίνῃ σὺν κηρῷ ἑψηθεῖσα καὶ ἐπιτ.
Al. θεραπεύει
V. καὶ αὐτὸς δὲ συπτικὸς ὑπάρχων, τὸ αὐτὸ δύναται τῇ σπάθῃ
In v. deest καὶ αὐτό
Ald. βούρασσος. al. βουρασσος.

Περὶ Ῥοᾶς. Κεφ. ρνα'.

Ῥοὰ πᾶσα εὔχυμος, εὐστόμαχος, ἄτροφος· τούτων μέν τοι ἡ γλυκεῖα εὐστομαχω*τέρα, θερμασίαν ποσὴν γεννῶσα περὶ στόμαχον, καὶ πνευματοῦσα. ὅθεν ἐπὶ μὲν τῶν πυρεσσόντων ἐστὶν ἄθετος· ἡ δὲ ὀξεῖα καυσουμένῳ στομάχῳ βοηθεῖ, καὶ ἐστι σταλτικωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα· ἄστομος δέ, καὶ στυπτική. ἡ δὲ οἰνώδης μέσην ἔχει δύναμιν· τῶν δὲ ὀξειῶν ὁ πυρὴν ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ καὶ ἐπιπασσόμενος προσοψήμασι καὶ συνεψόμενος, κοιλίαν καὶ στομάχου ῥεῦμα ἵστησιν.

V. Pal. εὔχυλος
V. ἐγγεννῶσα καὶ πνευματοῦσα
V. οὐρητική Al. εὔστομος. al. εὐστόμαχος
Marc. in quodam vetusto codice legit ὀπός.

& spiracula cutis obstruentem, ad oculorũ pustulas, staphylomata, ciliorumq; defluuia addito nardo efficacem. Supercrescentem carnem cum vino reprimunt, & vlcera ad cicatricẽ perducunt. Omnium verò aptissimi sunt Ægyptij nuclei, qui ex humilibus palmis decerpuntur.

De Palma elate. Cap. CL.

Palma, quam nonnulli elaten aut spatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium inuolucrum est. Eo vnguentarij in vnguẽtorum spissamenta vtuntur. Optima habetur odorata, astringens, ponderosa, præclusa, interna parte pinguis. Vis ei astrictoria, qua vlcera depascentia sistit, laxatósque articulos cõmittit, si trita malagmatis & cataplasmatis ammisceatur. Prodest & pręcordijs ac stomacho imbecilli, necnon & iecinoris affectibus, conuenientibus mista cataplasmatis. Eius decoctum subinde affrictum capillos denigrat. Potui verò datum, renum, vesicæ, aliorúmque viscerum vitijs confert: alui vterique fluxiones sistit. Ipsa verò scabiẽ sanat diebus viginti, si adhuc tenera cũ resina & cera decocta imponatur. Porrò qui sub ea continetur fructus elate etiam appellatur, & à nonnullis borassus. Is ipse astrictorius cũ sit, spathæ quoque præbet effectus: nisi quòd ad vnguenta non æquè est vtilis. Cęterùm alba quoque caudicis medulla tum recens comesta, tum decocta ad eadem facit, ad quæ etiam borassus.

De Malo Punico. Cap. CL I.

MALVM Punicum omne iucũdi est saporis, stomachóque vtile, sed vix vllius alimenti. Attamen ex his dulcia stomacho vtiliora habentur: sed circa eum calorem aliquantulum gignũt, inflationésque pariunt: qua ex causa febricitantibus haudquaquam conueniunt. Acida verò æstuanti stomacho auxiliantur, magísque contrahũt, ac fœliciùs vrinam cient: sed ori ingrata sunt & astringẽdi vi prędita. Vinosa medias vires obtinent. Acidorũ nucleus in sole siccatus, & obsoniis inspersus ac cum ijs etiã decoctus, aluum stomachíque fluxionem sistit.

Aqua verò cœlesti maceratus, sanguinem excreantes potu iuuat, & ad insessus dysentericorum profluuióque laborantium accommodatur. Porrò succus ex acinis ipsis expressus si coquatur melli admixtus, pervtilis fuerit ad oris, genitalium & sedis vlcera, necnon ad digitorũ pterygia, nomas & * quæ in vlceribus excrescunt, itemq́; ad auriũ dolores & nariũ vitia: maximè verò, si ex acidi punici granis exprimatur.

vel luxuriones extuberationes

De Cytinis. Cap. CLII.

Huius flores, qui etiam cytini vocantur, & ipsi quoque astringunt, siccant & cohibent: cruenta vulnera glutinant, & quas Punicum præstát vtilitates. Eorum decoctum ad gingiuas humore flaccidas dẽtesq́; mobiles colluitur, & ramices ex intestini prolapsu cataplasmatis inditum agglutinat. Cæterùm sunt qui memoriæ tradant toto anno lippitudinem nõ passuros, qui tres quantumuis exiguos cytinos deuorauerint. Ex iis velut ex hypocisthide succus elicitur.

De Malicorio. Cap. CLIII.

Et ipsa quoque Punici putamina, quæ Sidia nonnullis appellantur, astringendi vim habent, & quos cytini præbent vsus. Radicum autem decoctum latas ventris tineas potu pellit & enecat.

De Balaustijs. Cap. CLIIII.

Balaustium syluestris punicæ flos est, cuius complura sunt genera: reperitur enim candidum, rutilum & colore rosaceo. Domesticæ mali punicæ cytino simile est, & ex eo quoque succus elicitur hypocisthidis modo. Vis ei astrictoria, eadem efficiens quæ hypocisthis & cytinus.

De Myrto. Cap. CLV.

MYRTVS satiua nigra medicinæ vtilior quàm candida: & in eo ipso genere accõmodatior montana: fructum tamen inefficaciorẽ habet. Vis tum ipsi myrto, tũ etiam fructui astrictoria. Ac fructus quidem seu viridis, seu etiam aridus in cibo datur sanguinẽ excreantibus, vesicæq́; erosione laborantibus. Virẽtib' baccis expressus succus eosdẽ effect' exhibet, stomacho vtilis est, vrinãq; ciet: prodest cũ vino à phalãgio demorsis & à scorpione ictis.

A ἀποβραχεὶς δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ πινόμενος, καὶ εἰς ἐγκαθίσματα δυσεντερικῶν καὶ ῥοϊκῶν ἁρμόζει. εὔχρηστον δὲ τὸ ἀπόθλιμμα τῶν * πυρήνων ἑψηθὲν καὶ μιγὲν μέλιτι, πρός τε τὰ ἐν στόματι καὶ αἰδοίῳ καὶ ἕδρᾳ ἕλκη, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις, νομάς τε καὶ ὑπεροχάς, B καὶ ὠταλγίας καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι, καὶ μάλιστα τῆς ὀξείας.

Περὶ Κυτίνων. Κεφ. ρνβʹ.

Τὰ δὲ ἄνθη αὐτῆς, ἃ καὶ κύτινοι καλοῦνται, καὶ αὐτὰ στυπτικὰ καὶ ξηραντικὰ καὶ κατασταλτικά εἰσι, καὶ ἐναίμων κολλητικά, ἁρμόζοντα πρὸς ἃ καὶ ἡ ῥοά. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, C ὕλων πλαδώντων καὶ ὀδόντων σειομένων διάκλυσμα, ἀνακόλλημά τε ἐντεροκηλικοῖς ἐν καταπλάσμασιν. ἱστοροῦσι δέ τινες, μὴ ὀφθαλμιᾶν παρ' ὅλον τὸ ἔτος τοὺς καταπιόντας τρεῖς κυτίνους, ὡς ὅτι ἐλαχίστους. χυλίζονται δὲ ὡς ἡ ὑποκιστίς.

V. ἀνοφθαλμιάτους γίνεσθαι
Vet. inserit ὑμεῖς

Περὶ Σιδίων. Κεφ. ρνγ.

D Καὶ τὰ λέπη δὲ τῆς ῥοᾶς, ἅ τινες σίδια καλοῦσι, στυπτικὴν ἔχοντα καὶ αὐτὰ δύναμιν, πρὸς ὅσα καὶ οἱ κύτινοι ἁρμόζουσι. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν, ἕλμινθας πλατείας ποθὲν ἐκτινάσσει καὶ ἀποκτείνει.

Gal. λέμματα vocat.
V. ἁρμόζει
Quidam vetustus codex Matth. ῥοιῶν

Περὶ Βαλαυστίων. Κεφ. ρνδʹ.

B Βαλαύστιον ἐστὶν ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς· εἴδη δὲ ἐστὶν αὐτοῦ πλείονα· εὑρίσκεται γὰρ καὶ λευκὸν καὶ πυρρὸν καὶ ῥοδόχρουν· ἔοικε δὲ κυτίνῳ ῥοιᾶς. χυλίζεται δὲ ὡς ἡ ὑποκιστίς. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ποιοῦν πρὸς ἃ καὶ ἡ ὑποκιστὶς καὶ ὁ κύτινος.

Orib. πορφυροῦν. al. ῥοδόχροον καὶ πορφυροῦν. V. inserit καί.

Περὶ Μυρσίνης. Κεφ. ρνεʹ.

F ΜΥΡΣΙΝΗ ἡ ἥμερος, πρὸς μὲν τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν, ἡ μέλαινα τῆς λευκῆς ἁρμοδιωτέρα. καὶ ταύτης μᾶλλον ἡ ὀρεινή, τὸν μέντοι καρπὸν ἀτονώτερον ἔχει. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τοῦ καρποῦ στυπτική. δίδοται δὲ ὁ καρπὸς χλωρός τε καὶ ξηρὸς ἐσθιόμενος αἱμοπτοϊκοῖς καὶ τοῖς δακνομένοις τὴν κύστιν. G καὶ ὁ ἐκ τῶν χλωρῶν δὲ μύρτων ἐκθλιβέντων χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, εὐστόμαχος ὢν καὶ οὐρητικός. ἁρμόζων δὲ φαλαγγιοδήκτοις καὶ σκορπιοπλήκτοις σὺν οἴνῳ.

Codex Nicenus inscribit περὶ ἀγρίας μυρσίνης, alius περὶ μυρσίνης ἢ μυρτακάνθου.

Καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τοῦ καρποῦ βάπτει τρί-
χας· ἑψηθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, καὶ καταπλα-
σθεὶς, τὰ ἐν ἀκρωτηρίοις ἕλκη θεραπεύει·
μετὰ * πάλης δὲ ἀλφίτου καταπλασθεὶς,
φλεγμονὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς παρηγορεῖ,
καὶ πρὸς * αἰγίλωπα δὲ ἐπιπλάττεται. καὶ
ὁ ἐξ αὐτῆς δὲ γινόμενος οἶνος, * ἐκθλιβέν-
τος τοῦ καρποῦ καὶ ἐπὶ ποσὸν ἀφεψηθέντος,
ὀξίζει γὰρ ὁ μὴ οὕτω σκευασθεὶς, ἀκραιπά-
λους * ἐστὶ προπινόμενος, ποιῶν πρὸς ὅ-
σα καὶ ὁ καρπός. ἐγκαθίσματά τε * μή-
τρας προπτώσεσι, καὶ δακτυλίου, καὶ
ῥοικαῖς ἁρμόζει. σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀ-
χῶρας, καὶ ἐξανθήματα, τρίχας τε ῥεού-
σας ἐπέχει. μίγνυται δὲ καὶ λιπαραῖς, ὥσπερ
καὶ τὸ ἐκ τῶν φύλλων * αὐτῆς σκευαζό-
μενον ἔλαιον. καὶ τὸ τῶν φύλλων δὲ ἀφέψη-
μα εἴς τε τὰ ἐγκαθίσματα ἁρμόζει, καὶ
πρὸς τὰ χαλαρὰ καὶ * ἀσυμπώρωτα ἄρ-
θρα, καὶ πρὸς ἀσυμπώρωτα κατεαγό-
τα. ὠφελίμως καταντλεῖται. σμήχει δὲ καὶ
ἀλφοὺς, καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα ἐγχυ-
ματίζεται, καὶ μελασμοῖς τριχῶν, καὶ ὁ
ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ. αὐτὰ δὲ
τὰ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα ἐν ὕ-
δατι, ἁρμόζει τοῖς καθύγροις τῶν ἑλκῶν,
καὶ ῥευματιζομένοις τόποις πᾶσι, καὶ κοι-
λιακοῖς· ἐλαίου ὀμφακίνου γὰρ ἢ ῥοδίνου ὀ-
λίγου καὶ οἴνου μεμιγμένου, καὶ ἕρπησι, καὶ ἐ-
ρυσιπέλασι, διδύμων τε φλεγμοναῖς καὶ
ἐπινυκτίσι καὶ κονδυλώμασι. ξηρὰ δὲ λεῖα
παρωνυχίαις καὶ πτερυγίοις χρησίμως * κα-
ταπλάττεται, καὶ καθύγροις μασχάλαις καὶ
μηροῖς, καὶ ἐπὶ καρδιακῶν στέλλει τοὺς ἱ-
δρῶτας· κεκαυμένα δὲ καὶ ὠμὰ μετὰ κηρω-
τῆς, πυρίκαυστα καὶ πτερύγια καὶ παρωνυ-
χίας ἰᾶται. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα παρα-
χεομένου οἴνου παλαιοῦ, ἢ ὕδατος ὀμβρίου,
καὶ ἐκθλίβεται. ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ προσφάτου
ὄντος. ξηρανθεὶς γὰρ εὐρωτιᾷ καὶ ἀδυνατεῖ.

V. παιπάλης
V. αἰγιλώπια
V. ἐκβληθέντος
V. inserit τε
V. inserit πρὸς μήτρας
V. αὐτῶν
Ἄρθρα vetus omisit & pro ἀσυμπώρωτα legit ἀσυμπτώματα mendosius.

Fructus quoque decoctum capillũ tingit. Is ipse cum vino subferuefactus & impositus, vlcera in extremitatibus corporis nata sanat. Cum tenuissimo verò polẽtæ polline impositus, oculorum inflammationes lenit: quin & ad ægilopas illinitur. Vinũ porrò myrrites, quod expressо & aliquantum feruefacto fructu fit, (aliter enim paratum acescit) præsumptum crapulam arcet, & ad eadem ad quæ fructus ipse valet. Vtile quoque ipsum in desessionibus vuluarum & sedis procidentię, itémque fœminis fluxione vuluæ laborantibus: detergit etiam furfures, vlcera capitis manantia & papularum eruptiones: fluentes quoque capillos continet. Additur & in emplastris lenibus quæ liparas vocant, veluti etiã quod ex ipsius folijs conficitur oleum. Quin & foliorum decoctum ad insessus conuenit: eóque laxati & ægrè * coëuntes articuli, itémque fracta quæ * non cõferbuere, vtiliter fouentur. Vitiligines quoque emaculat: ad aures purulentas, denigrandósque capillos infunditur. Sed & eorum succus eadem efficit. Ipsa verò folia trita & ex aqua illita humidis vlceribus & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacísque prosunt. Siquidẽ admisto oleo omphacino aut exiguo rosaceo cũ vino, valent ad herpetas, erysipelata, testium inflammationes, epinyctidas & condylomata. Arentia verò folia trita, parony chijs & pterygijs, itémque alis feminibúsque humẽtibus, adeóque tetrum virus spirantibus vtiliter insperguntur, & cardiacorũ sudores cohibent. Cæterùm cremata aut etiam cruda, cum cerato ambustis, pterygijs & paronychijs medẽtur. Exprimitur & folijs succus affuso vino vetere aut aqua cœlesti, cuius recentis vsus est. Nam exiccatus situm contrahit, virésque amittit.

solidescentes
ferruminationi repugnãtia

Περὶ Μυρτιδάνου. Κεφ. ρνς´.

Τὸ δὲ μυρτίδανον λεγόμενον, ἐπίφυσίς
ἐστιν * ἀνώμαλος καὶ ὀζώδης καὶ ὁμόχρους οἰ-
ονεὶ χεῖρες περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμνον· * στύ-
φει δὲ μᾶλλον τῆς μυρσίνης. ἀποτίθεται δὲ κοπὲν
καὶ μιγὲν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἀναπλασθὲν εἰς τρο-

V. ἀνωμαλής
V. his carent

De Myrtidano. Cap. CLVI.

Quod myrtidanum dicitur, id est quod myrto adnascitur, inæquabile, verrucosum intumescénsque & cõcolor: quod perinde quasi manus myrti caudicẽ amplectitur. Magis quàm myrtus astringit. Tusum verò & vino austero addito coactũ in pa-

stillos, siccatúmque in vmbra reponitur. Efficacius porrò est tum fructu tum folio, cerato, pessis, insessionibus & cataplasmatis admistum, vbi constringendum aliquid est.

De Cerasis. Cap. CLVII.

CERASIA bonam quidem aluũ faciunt, si recentia sumantur: at sicca eadem aluum sistunt. Gummi verò cerasorũ cũ vino diluto sumptum diuturnæ tussi medetur, colorem quoque cõmendat, visum exacuit & appetentiam inuitat. Ex vino etiam potum calculosis prodest.

De Siliquis. Cap. CLVIII.

SILIQVÆ recentes quidem sumptæ stomacho inutiles sunt, aluúmque soluunt. Eædem siccatæ sistunt, stomachóque vtiliores sunt, ac vrinæ ciẽdæ vi præditæ: sed precipuè quæ vinaceis condiuntur.

De Malo. Cap. CLIX.

CVM omnis mali, tũ verò maximè cotoneæ, folia, flores & germina astringunt: fructui verò immaturo quidẽ astringendi vis inest, maturo, nõ itẽ. Quæ verò mala verno maturescunt tempore, bilem gignunt, toti neruoso generi infesta sunt, inflationésque pariunt.

De Cotoneis. Cap. CLX.

Cotonea stomacho vtilia, vrinam cient: verùm tosta mitiora euadunt prosúntque cœliacis, dysentericis, sanguinem excreantibus & cholera laborantibus, præsertímque cruda. Quin & aqua in qua hæc ipsa macerata fuerint potui data, stomachi vẽtrísve fluxione infestatis cõuenit. Crudorum eorundem succus assumptus orthopnoicis opitulatur: decocto sedes & vulua fouentur, si procidãt. Cotonea verò quę in melle condita sunt, & ipsa vrinam mouent: mel autem illorum constipantem constringentémque vim sibi ascisci. Quæ porrò cum melle decoquuntur, stomacho quidem vtilia sunt atque ori grata, sed minùs constringunt. Cruda eadem cataplasmatis adiiciuntur ad cohibendam aluum: itémque contra stomachi euersionem & æstum, mammarum inflãmationes, ac lienes in scirrhum induratos, atque condyloma-

A χίσκυς ἐν σκιᾷ ξηραίνεται. δραστικώτερον δέ ἐστι τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ φύλλου, μιγνύμενον κηρωτῇ καὶ πεσσοῖς, ἐγκαθίσμασί τε καὶ καταπλάσμασι τοῖς στύψεως δεομένοις.

Περὶ Κερασίων. Κεφ. ρνζʹ.

ΚΕΡΑΣΙΑ καὶ αὐτὰ μὲν χλωρὰ λαμβανόμενα, εὐκοίλια τυγχάνει. ξηρὰ δὲ ἵστησι κοιλίαν. τὸ δὲ κόμμι τῶν κερασίων B βῆχα χρονίαν ἰᾶται, λαμβανόμενον μετὰ κράματος, εὐχροιάν τε καὶ ὀξυδορκίαν καὶ ὄρεξιν ποιεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ λιθιῶντας μετ' οἴνου πινόμενον.

V. σ geminant

Quidam καὶ μάλιστα μὲν τὰ χαμαικεράσια.

Περὶ Κερατίων. Κεφ. ρνηʹ.

C ΚΕΡΑΤΙΑ χλωρὰ μὲν λαμβανόμενα, κακοστόμαχα τυγχάνει καὶ κοιλίας λυτικά· ξηρανθέντα δὲ ἵστησι κοιλίαν, εὐστομαχώτερα ὄντα καὶ διουρητικά· μάλιστα δὲ τὰ ἐκ τῶν *στεμφύλων συντιθέμενα.

Περὶ Μηλέας. Κεφ. ρνθʹ.

ΜΗΛΕΑΣ πάσης τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ βλαστοὶ, στύφουσι. μάλιστα D δὲ τῆς κυδωνίας. καὶ ὁ καρπὸς ὠμὸς μὲν, στυπτικὸς καθέστηκε· πεπανθεὶς δὲ, οὐχ ὁμοίως. τὰ δὲ τοῦ ἔαρος ἀκμάζοντα μῆλα, χολοποιά, ἄθετα τῷ νευρώδει παντὶ, ἐμπνευματοῦντα.

Περὶ Κυδωνίων μήλων. Κεφ. ρξʹ.

E Τὰ δὲ κυδώνια, εὐστόμαχα, οὐρητικά. ὀπτηθέντα δὲ πραότερα γίνεται, χρήσιμα κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ *ἐμπυϊκοῖς, καὶ χολεριῶσι, μάλιστα ὠμά. καὶ τὸ ἀπόβρεγμα δὲ αὐτῶν ἁρμόζει τοῖς στόμαχον ἢ κοιλίαν ῥευματιζομένοις ἐν ποτῷ. ὁ δὲ χυλὸς ὠμῶν αὐτῶν λαμβανόμενος, ὀρθοπνοϊκοῖς ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα, F πρόσκλυσμα δακτυλίου καὶ ὑστέρας προπτώσει. τὰ δὲ ἐκ τοῦ μέλιτος, καὶ αὐτὰ μὲν οὐρητικά· τὸ δὲ μέλι τὴν αὐτῶν ἀναλαμβάνεται δύναμιν. στεγνωτικὸν γὰρ καὶ στυπτικὸν γίνεται. τὰ δὲ σὺν τῷ μέλιτι ἑψόμενα, εὐστόμαχα μὲν καὶ εὔστομα, ἧττον δὲ G στεγνωτικά. τὰ δὲ ὠμὰ καταπλάσμασι μίγνυται πρὸς στέγνωσιν κοιλίας, στομάχου ἀναστροφὴν καὶ πύρωσιν, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, σπλῆνας ἐσκιρρωμένους, κονδυ-

V. ὠμὸς

V. καὶ εἰς αἰτίδοτα ποιεῖ

λώματα. Γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν κοπτομένων καὶ ἐκθλιβομένων, πρὸς διαμονὴν "μιγνυμένου τοῖς ις΄. ξέσταις τοῦ χυλοῦ μέλιτος ξέστου ἑνός, ἐπεὶ ὀξίζει· ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ εἰρημένα πάντα. καὶ "χρῖσμα δὲ ἐξ αὐτῶν σκευάζεται τὸ καλούμενον μήλινον, ᾧ χρώμεθα ὁπόταν στυπτικοῦ ἐλαίου δεηθῶμεν. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ "τὰ ἀληθινά· μικρὰ δέ ἐστι καὶ περιφερῆ καὶ εὐώδη ταῦτα. τὰ δὲ λεγόμενα στρουθία καὶ μεγάλα ἧττόν ἐστιν εὔχρηστα. τὰ δὲ ἄνθη αὐτῶν ξηρά τε καὶ χλωρὰ καταπλάσμασιν εὔθετα, πρὸς τὰ στύψεως χρείαν ἔχοντα, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, κοιλίας τε "ῥοῦσιν καὶ ἐμμηνίων "φορὰν ἁρμόζει μετ' οἴνου πινόμενα.

V. μιγνύμενος
V. ἔλαιον
Quidam ἀρρενικὰ quæ propriè rotunda & pumila visuntur: oblonga verò & subuiridia θηλυκά.
Pal. cod. & Ald ῥῦσιν
Pal. φοράς

Περὶ Μελιμήλων. Κεφ. ρξα΄.

Τὰ δὲ μελίμηλα κοιλίαν μαλάσσει, καὶ θηρία ἐκτινάσσει. κακοστόμαχα δὲ καὶ καύσου ποιητικά. καλεῖται δὲ ὑπό τινων γλυκύμηλα.

Περὶ Ἠπειρωτικῶν μήλων. Κεφ. ρξβ΄.

Τὰ δὲ Ἠπειρωτικὰ λεγόμενα, Ῥωμαϊστὶ δὲ "ὀρβικουλάτα, εὐστόμαχα, κοιλίας σταλτικά, "οὔρων προκλητικά. ἀτονώτερα μέντοι τῶν κυδωνίων ἐστίν.

V. ὀρβικλάτα
V. non habet οὔρ. προκ.

Περὶ ἀγριομήλων. Κεφ. ρξγ΄.

Τὰ δὲ ἄγρια ἔοικε τοῖς "ἐαρινοῖς στύφοντα. δεῖ δὲ πρὸς τὰ στύψεως χρήζοντα, ἀωροτέροις ἅπασι χρῆσθαι.

V. ἡμερινοῖς pro quo forte legi oportuit χειμερινοῖς.

Περὶ Περσικῶν μήλων. Κεφ. ρξδ΄.

Τὰ δὲ Περσικὰ μῆλα εὐστόμαχα, εὐκοίλια τὰ πέπειρα. τὰ δὲ ἔνωμα, στεγνωτικὰ κοιλίας. ξηρανθέντα δέ, καὶ στεγνωτικώτερα γίνονται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ξηρῶν λαμβανόμενον, στόμαχον καὶ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἵστησιν.

Περὶ Ἀρμενιακῶν. Κεφ. ρξε΄.

Τὰ δὲ μικρότερα, καλούμενα δὲ Ἀρμενιακά, Ῥωμαϊστὶ δὲ πραικόκια, εὐστομαχώτερα τῶν προειρημένων εἰσίν.

Al. βρεκόκκια

Περὶ Μηδικῶν. Κεφ. ρξϛ΄.

Τὰ δὲ Μηδικὰ λεγόμενα ἢ Περσικὰ ἢ κεδρόμηλα, Ῥωμαϊστὶ δὲ κίτρια,

A ta. Fit etiamnum ex ipsis vinum tusis expressisq; , addito, quo diutiùs perennet, ad succi sextarios sedecim mellis sextario vno: alioquin acorem contraheret. Prodest autē ad eadem omnia quæ modò dicta sunt. Fit & oleum ex his quod melinum vocatur: quo quidem vtimur quoties oleo astringente opus ha- B bemus. Cæterum cotonea eligi oportet vera ac germana, qualia parua rotunda & odorata sunt. Quæ verò struthia & magna dicuntur, minùs vtilia censentur. Eorum flores sicci æquè ac virides cataplasmatis accommodantur, quæ astrictionem desiderāt: ac etiamnū valent ad oculorum inflammationes. C Contra sanguinis reiectiones, alui profluuium, mensiúmque impetus, vtiliter in vino bibuntur.

De Melimelis seu musteis. Cap. CLXI.

Melimela ventrem molliunt, & ab eo animalia expellūt, stomacho negotium exhibent, æstuosáq; sunt. A nonnullis porrò, quasi dulcia ma- D la, glycymela nuncupantur.

De Epiroticis malis. Cap. CLXII.

Epirotica mala, quę Latinè orbiculata dicūtur, stomacho vtilia sunt: sed aluum sistunt, vrinásque euocāt, malis tamen cotoneis inefficaciora sunt.

E *De Syluestribus malis. Cap. CLXIII.*

Syluestria mala vernis similia sūt, & astringūt. Ad ea porrò quę astrictione opus habent, iis omnibus vtendum quę minùs matura fuerint.

De Persicis malis. Cap. CLXIIII.

Persica mala stomacho vtilia sunt, & aluum quoque bonam præstant, F si matura fuerint. Immatura verò eandem cohibent, sed siccata vehementiús. Sumptum eorundem siccorum decoctum in stomachum ventrémq; decūbētes fluxiones sistit.

De Armeniacis. Cap. CLXV.

Minora quæ Armeniaca, Latinè G præcoqua dicūtur, stomacho quàm antedicta vtiliora sunt.

De Medicis. Cap. CLXVI.

Medica Persicáve aut Cedromela, quæ Latinè Citria dicuntur,

etiam vulgo cognita sunt. Est enim arbor omnibus anni tẽporibus fructifera, alijs atque alijs malis vicissitudine perpetua subnascentibus. Malum verò ipsum oblongum est, rugosum, aureo colore, cum grauitate odoratum: ac pyri semen habet. Id in vino bibitum venenis resistit, aluum subducit, decocto aut succo colluto suauitatem oris facit: estur verò maximè à mulieribus contra malaciam. Arcis quoque vestiarijs impositum, vestes ab erosionis vitio vindicare creditur.

De Pyro. Cap. CLXVII.

PYRORVM multa sunt genera: quæ quidem omnia astringunt, proindéque conuenienter adduntur in repellentia cataplasmata. Siccatorum decoctum, & ipsa quoque cruda si sumantur, aluum sistunt: cęterùm ieiunos esitata lædunt.

De Pyro syluestri. Cap. CLXVIII.

Achras Pyri syluestris genus est, quod tardè maturescit. Vim habet magis quàm pyrum astrictoriã: quò fit vt ad eadem conueniat: astringunt & ipsius folia. Vtriusque pyrorum generis ligni cinis ijs efficaciter proficit, quos fungi strangulant. Sunt & qui dicant, innoxios reddi fungos, si cum ijs syluestria pyra coquantur.

De Mespilis. Cap. CLXIX.

MESPILVS arbor, quæ à nonnullis Aronia vocatur, spinosa est, foliis oxyacanthæ: fructum fert exiguo malo similem, suauem, qui quidem tria continet intus ossicula, à quibus ipsum quoque nõnulli tricoccon quasi triplici grano præditũ appellant: tardè maturescit: esitatũ astringit, stomachum adiuuat, aluúmque cohibet.

De altera Mespilo. Cap. CLXX.

Mespili genus alterum in Italia nascitur, quod epimelida nonnulli, setanium alij nominant. Arbor est malo similis, nisi quòd foliis est minoribus. Fructum hoc quoque genus profert rotundum, esculentum, vmbilico latiore, leuiter astringentem, quíque tardè maturescit.

A πᾶσι γνώριμα· φυτὸν γάρ ἐστι καρποφοροῦν δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐπαλλήλως. αὐτὸ δὲ τὸ μῆλον ἐπίμηκες, ἐρρυτιδωμένον, χρυσίζον τῇ χρόᾳ, εὐῶδες μετὰ βάρους, σπέρμα ἔχον ἀπίῳ ἐοικός. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθὲν ἐν οἴνῳ, ἀντενεργεῖν θανασίμοις, κοιλίαν τε ὑπάγειν· διάκλυσμά τε ἐστὶ πρὸς B εὐωδίαν στόματος τὸ ἀφέψημα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῶν. βιβρώσκεται δὲ μάλιστα ὑπὸ γυναικῶν πρὸς τὴν κίσσαν· φυλάττειν δὲ καὶ ἱμάτια δοκεῖ ἄβρωτα, * ἐπιτιθέμενα κιβωτίοις.

Περὶ Ἀπίου. Κεφ. ρξζʹ.

ΑΠΙΟΥ δὲ πολλὰ εἴδη. πᾶσαι δὲ στύC φουσιν· ὅθεν εἰς τὰ ἀποκρουστικὰ καταπλάσματα ἁρμόζουσι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν ξηρανθεισῶν, καὶ αὐταὶ λαμβανόμεναι ὠμαὶ, κοιλίαν ἱστᾶσι· βλάπτουσι δὲ ἐσθιόμεναι τοὺς νήστεις.

Περὶ Ἀχράδος. Κεφ. ρξηʹ.

Η δὲ ἀχρὰς εἶδός ἐστιν " ἀγρίου ἀπίου, D βραδέως " πεπαινομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικωτέραν " ἀπίου. ὅθεν πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει. στύφει δὲ καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς. ἡ δὲ ἐκ τοῦ ξύλου αὐτῶν τέφρα, βοηθεῖ ἐναργῶς τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις. φασὶ δέ τινες * ὅτι κἂν συνεψήσῃ τις ἀχράδας μύκησιν, ἀβλαβεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι.

E

Περὶ Μεσπίλων. Κεφ. ρξθʹ.

ΜΕΣΠΙΛΟΝ τὸ δένδρον, ὃ παρ' ἐνίοις ἀρωνία καλεῖται, ἀκανθῶδές ἐστιν, ὅμοιον τοῖς φύλλοις * " πυξακάνθῃ, καρπὸν φέρειν μικρῷ μήλῳ ὅμοιον " ἡδὺν, ἔχοντα τρία " ὀστάρια ἔνδοθεν, " ἀφ' ὧν καὶ τρίκοκκον τινὲς * αὐτὸ " ὀνομάζουσι, βραF δέως πεπαινόμενον. στύφει " δὲ βιβρωσκόμενον, εὐστόμαχόν τε ἐστὶ καὶ κοιλίας σταλτικόν.

Περὶ ἑτέρου Μεσπίλου. Κεφ. ρόʹ.

Μεσπίλου δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν εἶδος ἐν Ἰταλίᾳ γινόμενον, ὃ ἔνιοι ἐπιμηλίδα καλοῦσιν. " οἱ δὲ, σητάνιον ὀνομάζουσι. δένG δρον ἐστὶ " μήλῳ ἐμφερὲς καὶ τοῖς φύλλοις, ὅτι μὴ μικρότερον. ἔχει δὲ καρπὸν καὶ τοῦτο στρογγύλον, βρώσιμον, " πλατὺν ἔχοντα τὸν πυθμένα, ὑποστύφοντα, πεπαινόμενον βραδέως.

V.cod. caput de mespilo hoc loco reponit

V. μάλιστα αἱ Θηβαϊκαί

V. ἀχρίας

V. πεπαινόμενος

V. τῆς ἀπίου. ὅθεν καὶ πρὸς

In v. hic inseritur caput περὶ λωτ.

Al. τοῖς φύλλοις ὀξυακάνθῃ. καρπὸν φέρει μικρὸν

Pal. v. inserit πλατὺν ἔχοντα τὸν πυθμένα

V. ἐνίοτε addit

V. παρ' ὃ

V. ὀνόμασαν. στύφει δὲ καὶ βιβρωσκόμενον ἐστὶν εὐστόμαχον καὶ

Al. ἕτερον δι' ὃ

Pal. V. μηλέα

Ita lego ex cod. Pal. sed vulg. exempl. non habent μὴ

V.c.his πλ. ἐχ. τ. πυθ. hoc loco carent & prioris mespili fructibus in præcedenti capite attribuũt

Περὶ Λωτοῦ. Κεφ. ροα'.

ΛΩΤΟΣ τὸ δένδρον, φυτόν ἐστιν εὐμέγεθες. καρπὸν δὲ φέρει μείζονα πεπέρεως γλυκύν, εὐβρώσιμον, εὐστόμαχον, κοιλίας στεγνωτικόν. τῶν δὲ πρισμάτων τοῦ ξύλου τὸ ἀφέψημα πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον βοηθεῖ δυσεντερικοῖς καὶ γυναιξὶ ῥοικαῖς. ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας, καὶ ἐπέχει * γαστέρα ῥέουσαν.

Marc. legisse videtur βαρύοσμον.

Περὶ κρανίας. Κεφ. ροβ'.

ΚΡΑΝΙΑ δένδρον ἐστὶν ἁδρόν, καρπὸν φέρον ὡς ἐλαίας, ἐπιμήκη, χλωρὸν μὲν πρῶτον, πεπαινόμενον δὲ ξανθόν, ἢ κηροειδῆ, ἐδώδιμον, στύφοντα, ἁρμόζοντα πρὸς κοιλίας ῥύσιν καὶ δυσεντερίας, συντιθέμενον καὶ εἰς ἕψημα, καὶ εἰς βρῶσιν. καὶ ταριχεύεται ὡς ἐλαία. ὁ δὲ τῶν χλωρῶν * φύλλων ἰχὼρ καιομένων, ἁρμόζει πρὸς λειχῆνας καταχριόμενος.

And. Lacuna legit in vetusto codice χλωρὸν μὲν πρῶτον. ἔπειτα δὲ κηροειδῆ, καὶ τελευταίως πεπαινόμενον ἐρυθρόν. Catacuz. exemp. habet, pro κηροειδῆ, κροκοειδῆ.

Περὶ Οὔων. Κεφ. ρογ'.

ΟΥΑ τὰ μηλίζοντα καὶ μήπω πέπειρα τμηθέντα καὶ ξηρανθέντα ἐν ἡλίῳ, σταλτικὰ γίνεται κοιλίας ἐσθιόμενα. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ ἄλευρον διαλεσθέντων ἀντὶ ἀλφίτων λαμβανόμενον, καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν πινόμενον, τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

V. ἀντὶ ἀλφίτου

Περὶ Κοκκυμηλέας. Κεφ. ροδ'.

ΚΟΚΚΥΜΗΛΕΑ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, οὗ ὁ καρπὸς ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, κοιλίας μαλακτικός. τῶν δὲ Συριακῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν Δαμασκῷ γεννωμένων, ὁ καρπὸς ξηρανθεὶς, εὐστόμαχος καὶ κοιλίας σταλτικός. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων ἐν οἴνῳ σκευαζόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον, κιονίδα καὶ οὖλα καὶ παρίσθμια ῥευματιζόμενα στέλλει. ταὐτὰ δὲ παρέχει καὶ ὁ τῶν ἀγριοκοκκυμήλων καρπὸς, πέπειρος ξηρανθείς· ἑψηθεὶς δὲ μετὰ ἑψήματος, εὐστομαχώτερος καὶ σταλτικώτερος κοιλίας γίνεται. τὸ δὲ κόμμι τῆς κοκκυμηλέας, ἐστὶ κολλητικόν, λίθων θρυπτικὸν πινόμενον σὺν οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενον λειχῆνας τοὺς ἐπὶ παιδίων θεραπεύει.

Marc. ex AEgineta legit διακλυζόμενον.

V. ἀγρίων κοκκυμήλων

Add. Catacuz. παρεμπλαστικόν

Περὶ Κομάρου. Κεφ. ροε'.

Cap. hoc in v.c. desideratur. Alibi legitur post caput de amygdalis.

ΚΟΜΑΡΟΣ δένδρον ἐστὶ παρόμοιον κυδωνίᾳ, * λεπτόφυλλον, καρ-

De Loto. Cap. CLXXI.

LOTVS arbor, stirps est bene magna: fructū verò fert pipere maiorem, dulcem, edulem, stomacho aptum quique aluum sistit. Ramentorum ligni decoctū & potū & infusum, dysentericis fœminisq; fluxione vuluæ laborantibus auxilio est: rufat quoque capillos, eosdémque defluentes continet.

De Corno. Cap. CLXXII.

CORNVS fortis arbor est, fructū ferens oliuæ modo oblongum, primùm quidem viridem, deinde per maturitatē flauum aut cerinū, esculentum, astringentem, alui profluuio ac dysenteriæ salutarem, siue sapa conditus, siue aliter in cibo exhibeatur. Oliuę quoq; instar in muria seruatur. Sanies verò quā virentia folia dum vruntur exudant, lichenibus conuenienter illinitur.

De Sorbis. Cap. CLXXIII.

SORBA luteum colorem referētia, si nondum matura dissecta soléque siccata fuerint, aluum in cibo sistendi vim acquirunt. Ex iisdem molitis farina polentæ loco sumpta ac ipsorum etiam decoctum potum idem præstant.

De Pruno. Cap. CLXXIIII.

PRVNVS nota arbor est, cuius fructus esculentus est, sed stomachum malè habet, aluúmque mollit. At Syriacarum, & earum maximè quæ Damasci nascuntur fructus exiccatus stomacho vtilis est, aluúmque astringit. Decoctum foliorum ex vino paratum, vuam, gingiuas, tonsillásque fluxione laborātes ore subinde colluto reprimit. Præstat idem syluestrium prunorū fructus post maturitatē exiccatus. Cū sapa verò decoctus stomacho vtilior & ad cohibēdam aluum aptior euadit. Cæterùm gummi prunorū agglutinandi vim habet, & in vino potum calculos comminuit. Ex aceto verò illitum lichenas infantium sanat.

De Arbuto. Cap. CLXXV.

ARBVTVS arbor est cotoneæ malo assimilis, tenui cortice fru-

ctum proferes pruni magnitudine, nuclei expertem, cui memacylo cognomen est, quique vbi maturuit subfuluus aut rubicundus conspicitur, in esu acerosus: stomacho is aduersatur, capitísque dolorē excitat.

De Amygdalo. Cap. CLXXVI.

AMYGDALÆ amarę radix si trita decoquatur, maculas in facie à solis ardore contractas tollit. Ipsa quoq; amygdala illita eadē præstāt: apposita verò menses cient: & capitis doloribus auxiliantur, fronti tēporibúsve inducta cum aceto & rosaceo. Valent & ad epinyctidas ex vino, itemq; ad putrescētia vlcera, herpetas, canūq; morsus cū melle. Porrò comesta dolores adimunt, aluum emolliunt, somnum faciunt, vrinámque cient. Prosunt etiánum ad sanguinis reiectionem, si cum amylo & menta sumantur. Ex renibus verò & pulmonum inflammatione laborantibus conferūnt cum aqua pota, aut in eclegmate cum resina terebinthina. Vrinæ difficultate affectis atque calculosis in passo opitulatur: itémque eclegmate cum melle & lacte hepaticis, tussi & coli inflationibus, nucis auellanæ magnitudine. Quinæ senæve si præsumantur, ebrietatem arcent. Enecant & vulpes cum quapiā esca deuoratę. At Gummi ipsius arboris astringit, calfacit, & contra sanguinis reiectionem potum auxilio est: cū aceto verò illitum, impetigines in summa cute tollit. Tussi diuturnæ cum vino diluto potum medetur: calculosis verò cum passo bibitum prodest. Cæterùm dulcis & cibo idonea amygdala, quantū ad efficaciam spectat multò quàm amara est inferior: attamen & ipsa extenuandi, vrinásque ciendi vi pollet. Amygdalę verò quę virides cūm suo putamine deglutiuntur, humida stomachi vitia emendant.

De Pistacis Cap. CLXXVII.

PISTACIA, quæ certè quidē in Syria gignūtur, pineis nucibus similia, stomacho amica sūt. Siue porrò edātur, siue trita ex vino bibātur, contra serpentiū morsus auxiliātur.

De nucib⁹ iuglādib⁹. C. CLXXVIII.

NVCES regiæ, quas nōnulli Persicas vocant, in cibo sumptæ, cō-

A πὸν ἔχον ὡς κοκκυμήλου μέγεθος, ἀπύρηνον, "μεμάκυλα καλούμενον· πεπανθέντα δὲ ὑπόκιρρον "ἢ ἐρυθρόν, ἐσθιόμενον "ἀχυρῶδες, * κακοστόμαχον δὲ καὶ κεφαλαλγές.

Περὶ Ἀμυγδαλῆς. Κεφ. ρος΄.

B ΑΜΥΓΔΑΛΕΑΣ πικρᾶς ἡ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα λεία, ἐφήλεις τὰς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἀμύγδαλα καταπλασθέντα τὰ αὐτὰ ποιεῖ. προστιθέμενα δὲ ἄγει καταμήνια, καὶ "κεφαλαλγίαις βοηθεῖ καταπλασθέντα μετώπῳ ἢ κροτάφοις μετ' ὄξους "καὶ ῥοδίνου, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν οἴνῳ· πρὸς δὲ

C σηπεδόνας καὶ ἕρπητας καὶ κυνόδηκτα, σὺν μέλιτι· ἐσθιόμενα δέ ἐστιν ἀνώδυνα, κοιλίας μαλακτικά, ὑπνωτικά, οὐρητικά, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν μετὰ *ἀμύλου λαμβανόμενα· πρὸς δὲ "νεφριτικοὺς καὶ περιπνευμονικούς," σὺν ὕδατι πινόμενα ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερε-

D βινθίνῃ. "δυσουριῶσι δὲ καὶ λιθιῶσι σὺν γλυκεῖ βοηθεῖ, καὶ ἡπατικοῖς καὶ βηξὶ καὶ κώλου ἐμπνευματώσεσι, σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι ἐκλειχόμενα, "καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. ἔστι δὲ καὶ ἀμέθυσα "προλαμβανόμενα ὅσον ε ἢ ζ΄. "κτείνει δὲ καὶ ἀλώπεκας βρωθέντα σὺν ἄλλοις. τὸ δὲ κόμμι "αὐτῆς στύφει

E καὶ θερμαίνει, καὶ βοηθεῖ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενον. σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενον, λειχῆνας ἐπιπολαίους αἴρει· ἰᾶται καὶ βῆχα χρονίαν," μετὰ κράματος ποθέν. λιθιῶντας δὲ ὠφελεῖ σὺν γλυκεῖ πινόμενον. ἡ δὲ γλυκεῖα καὶ ἐδώδιμος ἀμυγδαλῆ, κατὰ πολὺ ἥσσων ἐστὶν ὡς πρὸς ἐνέργειαν

F τῆς πικρᾶς. καὶ αὐτὴ δὲ λεπτυντική, οὐρητική. βρωθέντα δὲ σὺν τῷ λέπει τὰ ἀμύγδαλα χλωρά, στομάχου πλάδον "ἀποκαθίστησι.

Περὶ Πιστακίων. Κεφ. ροζ΄.

ΠΙΣΤΑΚΙΑ "τὰ μὲν γεννώμενα ἐν Συρίᾳ, ὅμοια στροβίλοις, εὐστόμαχα. ἐσθιόμενα δὲ καὶ πινόμενα ἐν οἴνῳ λεῖα, ἑρ-

G πετοδήκτοις βοηθεῖ.

Περὶ Καρύων βασιλικῶν. Κεφ. ροη΄.

ΚΑΡΥΑ βασιλικά, ἃ ἔνιοι Περσικὰ καλοῦσιν, ἐσθιόμενα, δυσπεπτα,

Flor. ἀπομάκολα

In cod. Pal. non legitur ἢ ἐρυθρόν

Dodonæus suspicatur legendū ἀχυλῶδες

Al. κεφαλαλγίας αἴρει τῷ μετώπου καταπλασσομένου μετ'.

Marcellus ἢ

V. νεφριτικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς

V. σὺν οἴνῳ

V. δυσουριῶσι

V. tantùm καρύου μέγεθος.

V. προσλαμβανόμενα

Marcellus legit in quodam codice: κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας καὶ ἀλωπ.

V. αὐτῶν

Pal. μετ' ἀκράτου al. μετὰ κράματος ποθὲν ἀκράτου

Al. ἀποκαθιστῶσι

Marc. ἴσμεν. i. nouimus. In v. πιστάκια τὰ γεννώμενα.

καὶ κακοστόμαχα, χολοποιά, κεφαλαλγῆ, βήσσουσιν ἐναντία. χρήσιμα δὲ βιβρωσκόμενα πρὸς ἐμέτους νήστει· καὶ θανασίμων φαρμάκων ἐστὶν ἀντιφάρμακα, προβρωθέντα καὶ ἐπιβρωθέντα, σὺν ἰσχάσι καὶ πηγάνῳ. πλείονα δὲ βρωθέντα, πλατεῖαν ἕλμινθα ἐκτινάσσει. ἐπιπλάσσεται δὲ καὶ μαστοῖς φλεγμαίνουσι, καὶ ἀποστήμασι καὶ στρέμμασι σὺν ὀλίγῳ μέλιτι καὶ πηγάνῳ. μετὰ δὲ κρομμύου καὶ ἁλὸς καὶ μέλιτος, πρὸς κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα ποιεῖ. πυρωθέντα δὲ σὺν τῷ κελύφει, καὶ ἐπιτεθέντα τῷ ὀμφαλῷ, στρόφους παύει. τὸ δὲ λέπυρον καὲν καὶ τριφθὲν ἐν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, παιδίοις ἐπιχριόμενον, καλλίτριχόν ἐστι, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει. καὶ ἔμμηνα ἵστησι τὸ ἐντὸς αὐτοῦ καὲν λεῖον καὶ σὺν οἴνῳ προστιθέμενον. τὰ δὲ παλαιὰ τῶν καρύων τὰ ἐντὸς καταπλασθέντα, γαγγραίνας καὶ ἄνθρακας καὶ αἰγίλωπας καὶ ἀλωπεκίας μασσηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα ἰᾶται συντόμως. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῶν κοπτομένων, καὶ ἐκθλιβομένων. τὰ δὲ χλωρὰ, ἧττον κακοστόμαχα, γλυκύτερα ὄντα. διὸ καὶ τοῖς σκορόδοις μίγνυται πρὸς τὸ τὴν δριμύτητα ἀφαιρεῖν. αἴρει δὲ καὶ πελιώματα καταπλασθέντα.

V. ἀντιφάρμακον
V. caret
V. caret
Pl. ἂ legisse videtur
V. ἵστησι
V. αἰγιλῶπα
V. caret. Sunt ex veteribus qui hoc loco habeant capitis initium.
Hæc à voce ὄντα usque ad αἴρει in quibusdam codicibus minime leguntur.

Περὶ Καρύων Ποντικῶν. Κεφ. ροθ'.

ΤΑ δὲ Ποντικὰ ἃ ἔνιοι λεπτοκάρυα καλοῦσιν, ἐστὶ κακοστόμαχα. καὶ αὐτὰ δὲ λεῖα σὺν μελικράτῳ πινόμενα, βῆχα παλαιὰν ἰᾶται· φρυκτὰ δὲ ἐσθιόμενα σὺν πεπέρει ὀλίγῳ, κατάρρουν πεπαίνει. ὅλα δὲ καέντα λεῖα μετ' ἀξυγγίου ἢ στέατος ἀρκτείου, ἀλωπεκίας ἐπιχριόμενα δασύνει. φασὶ δὲ ἔνιοι ὅτι μετ' ἐλαίου τὰ κελύφη κεκαυμένα καὶ λειοτριβηθέντα, γλαυκοφθάλμων παιδίων μελαίνει τὰς κόρας, ἐπιβρεχομένου τοῦ βρέγματος.

V. add. κακωτικά
V. δρυοβάλανα ἐχουσιας
V. κεκαυκέντα
V. ἀπολειωθέντα
V. φασὶ δὲ καὶ ἔνιοι
V. τῶν γλαυκοφθάλμων τῶν παιδίων
V. add. τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τρίχας μελαίνει καταβρεχομένου &c.

Περὶ Μορέας. Κεφ. ρπ'.

ΜΟΡΕΑ* ἢ συκαμινέα, δένδρον ἐστὶ γνώριμον, ἧς ὁ καρπὸς λυτικὸς κοιλίας, εὔφθαρτος, κακοστόμαχος. καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ δὲ χυλὸς τὰ αὐτὰ δρᾷ. ἑψηθεὶς δὲ ἐν χαλκώματι ἢ ἡλιασθεὶς, στυπτικώτερος γίνεται. μιχθέντος δὲ αὐτῷ ὀλίγου μέλιτος, ποιεῖ

Al. ἰδὲ Vulg. ἢ
V. ἢ
Catac. κοιλίας μαλακτικὸς καὶ λυτικ.
Vulg. ὁ ἐξ αὐτῆς

coctu sunt difficiles, stomacho nocẽt, bilẽ gignũt, capitis dolorẽ inferũt, suntq; tussientibus inimicę. vtiles verò in cibo ieiunis ad vomitiones cõcitãdas. Venenis quoque restũt cũ ficubus & ruta pręsumptę, ac etiamnum post ipsa venena hausta comestæ. Largiùs autem esitatæ, latos lumbricos pellunt. Imponuntur & mammarum inflammationibus, abscessibus, luxatísque, cum mellis exiguo & ruta. Cum cæpa autem sale & melle, contra canis hominísque morsus proficiunt. Eædem cum calyce suo perustæ, & vmbilico admotę, tormina sedant. Putamen verò combustum, tritúmque in vino & oleo, puerorum capite perunctò capillos condecorat, alopeciásque replet. At qui intra ipsum est nucleus vstus, tritus, & cũ vino appositus, menses sistit. Peruetérum autem nucum nuclei commanducati & impositi, gangrænis, carbunculis, ægilopibus & alopeciis præsenti sunt remedio. Fit & ex iisdẽ oleum tusis expressísque. Porrò recentes, vt pote dulciores, stomacho sunt innocentiores: quapropter & alliis miscentur ad acrimoniam ipsorum eximendam. Eæ ipsæ quoque impositę liuẽtia seu sugillata emẽdãt.

De Nucibus auellanis.
Cap. CLXXIX.

NVCES verò Põticę, quas nõnulli leptocarya, quasi tenues nuces, appellãt, stomacho infestę sunt: ipsæ tamen tritæ & in aqua mulsa potę veteri tussi medẽtur. Tostę verò si cum piperis exiguo comedantur, distillationem cõcoquunt. Sin autem totę crematę fuerint, & cum axungia aut adipe vrsi tritę, illitu alopecijs capillũ reddunt. Aiunt nõnulli vsta putamina, & cum oleo ad lęuorem contrita, cæsias infantibus oculorum pupillas perfuso sincipite denigrare.

De Moro. Cap. CLXXX.

MORVS siue sycaminus nota arbor est, cuius fructus aluum soluit, facilè corruptionem sentit, & stomacho inimicus est. Hæc eadem ipsius succus præstat. Decoctus autem æreo vase, aut insolatus, adstringentior redditur. Admisto verò mellis exiguo, facit ad flu-

ad fluxiones, nomas & tonsillarum inflammationes. Sed augetur eius vis adiectis, alumine scissili, galla, myrrha & croco: insupérque fructu tamaricis, iride atque thure. Immatura autem mora siccata contusáque, rhois vice obsonijs ammiscétur, cœliacósque iuuant. Radicis verò cortex decoctus in aqua & potus aluum soluit, latas ventris tineas expellit, & ijs auxiliatur qui aconitum hauserint. Folia trita cum oleo imposita, ambustis igni medentur. Cocta verò in aqua *pluuia cum vitis ficique nigræ folijs, capillum tingunt. Succus foliorum cyathi mensura potus, à phalangio demorsis opitulatur. Corticis autem & foliorum decocto dentes aptissimè in dolore colluuntur. Cæterùm radix circa messem circunfossa & incisa dat succum, qui quodammodo concretus postridie reperitur. Is ad dentium dolores efficax est: tubercula discutit, aluúmque purgat.

*Pl. cælesti

De Sycomoro. Cap. CLXXXI.

SYCOMORVM aliqui etiā sycaminū vocant: cuius fructus Sycomoron quoque propter ignauum, infirmúmque saporem appellatur. Est autem arbor magna, fico similis, largo succo abundans, folijs mori: fructum ea ter quatérve anno profert, non è summis ramis, vt ficus, sed è caudice ipso, caprifico similem, grossis dulciorem, sine granis interioribus: quíque non maturescit, nisi vngue ferróve scalpatur. Nascitur plurima in Caria, Rhodo, aliísque locis non multi tritici feracibus: vbi propter fructus perennitatem in rei frumentariæ penuria iuuamentum affert. Est porrò fructus aluo vtilis, & perquàm exile præbet alimentum, stomachóque aduersatur. Liquorē verò fundit arbor primo vere, priusquàm fructum proferat, lapidis ictu summo cortice desquamato: si enim frangantur altiùs, nihil quicquā emittit. Spongia aut vellere lachryma colligitur, quæ siccata & in pastillos coacta fictili vase reponitur.

A πρὸς ῥεύματα, καὶ νομὰς, καὶ παρίσθμια φλεγμαίνοντα. ἐπιτείνεται δὲ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ παραμιγείσης στυπτηρίας σχιστῆς, καὶ κηκίδος, καὶ σμύρνης, καὶ κρόκου· ἔτι δὲ καὶ μυρίκης καρποῦ καὶ ἴρεως, καὶ λιβανωτοῦ. τὰ δὲ ἄωρα μόρα ξηρὰ κοπέντα, ἀντὶ ῥοὸς τοῖς ὄψοις μίγνυται, καὶ B κοιλιακοὺς ὀνίνησιν. ὁ δὲ τῆς ῥίζης φλοιὸς συνεψηθεὶς ὕδατι καὶ ποθεὶς, κοιλίαν λύει, καὶ πλατεῖαν *ἕλμινθα ἐκτινάσσει, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι βοηθεῖ. τὰ δὲ φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντα, πυρίκαυστα ἰᾶται. ἑψηθέντα δὲ ἐν ὀμβρείῳ ὕδατι, σὺν ἀμπέλου καὶ συκῆς μελαίνης C φύλλοις, βάπτει τρίχας. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων φαλαγγιοδήκτοις ἀρήγει, ποθεὶς κυάθου πλῆθος. τοῦ φλοιοῦ δὲ καὶ τῶν φύλλων τὸ *ἀπόζεμα, διάκλυσμα εὔθετόν ἐστιν ὀδονταλγίαις. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν *πυραμητὸν τῆς ῥίζης περιορυχθείσης καὶ ἐκκοπείσης. εὑρίσκεται γὰρ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπίπαγός τις *ὃς πρός τε ὀδον- D ταλγίας ποιεῖ, καὶ φύματα διαφορεῖ, καὶ κοιλίαν καθαίρει.

Al ἕλμιν

V. ἀφέψημα

V. ὅστις πρὸς ὀδοντ.

Περὶ Συκομόρου. Κεφ. ρπα΄.

ΣΥΚΟΜΟΡΟΝ, ἔνιοι δὲ καὶ τοῦτο συκάμινον λέγουσι. καλεῖται δὲ καὶ ὁ ἀπ' *αὐτοῦ καρπὸς συκόμορον, διὰ τὸ ἄτονον τῆς γεύ- E σεως. δένδρον δέ ἐστι μέγα, ὅμοιον τῇ συκῇ, *πολύχυλον σφόδρα, τοῖς φύλλοις ἐοικὸς μορέᾳ. φέρει δὲ καρπὸν *τρὶς καὶ τετράκις τοῦ ἔτους, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων ὡς ἐπὶ τῆς συκῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ στελέχους ὅμοιον ἐρινεῷ. γλυκύτερον *ὀλύνθων, οὐκ ἔχοντα δὲ κεγχραμίδας, μηδὲ πεπαινόμενον δίχα τοῦ ἐπικνισθῆναι ὄ- F νυχι ἢ σιδήρῳ. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καρίᾳ καὶ Ῥόδῳ, καὶ ἐν τοῖς οὐ πολυπύροις τόποις· βοηθεῖ δὲ ἐν ταῖς σιτοδείαις, διὰ τὸ διηνεκὲς τοῦ καρποῦ· ἔστι δὲ εὐκοίλιος ὁ καρπὸς, ἄτροφος, κακοστόμαχος. ὀπίζεται δὲ τὸ δένδρον πρὶν *καρποφορεῖν G ἔαρος προσφάτου, τοῦ φλοιοῦ ἐξεπιπολῆς λίθῳ θλωμένου· βαθύτερον γὰρ θλασθεὶς, οὐδὲν ἀνίησι. συλλέγεται δὲ σπόγγῳ, ἢ ἐρίῳ τὸ δάκρυον, καὶ ξηρανθὲν καὶ ἀναπλασθὲν, ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ ἀποτίθεται.

V. αὐτῷ

Vulg. πολύκομον Pal. ita distinguit πολύκομον, σφόδρα τοῖς φύλλοις ἐοικὸς μορέᾳ

V. τρὶς ἢ τετράκις

V. ὀλύνθου

Vulg. καρποφορῆσαι νεαρ.

Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς μαλακτικήν, κολλητικὴν τραυμάτων, διαφορητικὴν τῶν δυσπέπτων. πίνεται δὲ καὶ συγχρίεται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἐσκιρρωμένους σπλῆνας, "στομάχου τε ἀλγήματα καὶ φρικίας. ταχέως δὲ τερηδονίζεται ὁ ὀπός.

V. καὶ στομάχου ἀλγήματα καὶ φρίκια.

Hoc de ficu Cypria caput non habet codex Florentinus. Fortè, εἶδος διάφορον.

Περὶ Σύκου ἐν Κύπρῳ. Κεφ. ρπβʹ.

Γίνεται δὲ καὶ ἐν Κύπρῳ "εἶδός τι διαφέρον. πτελέα γὰρ οὖσα, συκαμίνῳ τὰ φύλλα ἔοικε. τὸν δὲ καρπὸν κατὰ τὸ μέγεθος κοκκυμήλων, καὶ γλυκύτερον. τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὅμοια τοῖς προειρημένοις.

Περὶ Σύκων. Κεφ. ρπγʹ.

ΣΥΚΑ πέπειρα τὰ ἁπαλά, κακοστόμαχα, κοιλίας λυτικά· ῥαδίως "δὲ ἐξ αὐτῶν ῥευματισμὸς ἵσταται. ἐξανθημάτων καὶ ἱδρώτων προκλητικά, ἄδιψα δὲ καὶ σβεστικὰ θερμασίας. τὰ δὲ ξηρὰ τρόφιμα, θερμαντικά, διψητικώτερα, εὐκοίλια, ἄθετα δὲ ῥευματισμοῖς στομάχου καὶ κοιλίας· βρόγχῳ δὲ καὶ ἀρτηρίᾳ καὶ κύστει καὶ νεφροῖς εὔθετα, καὶ τοῖς ἐκ μακρονοσίας κακοχροοῦσι, καὶ ἀσθματικοῖς καὶ ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς. ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι, "ἀποζεσθέντα σὺν ὑσσώπῳ καὶ ποθέντα· ἁρμόζει δὲ καὶ "παλαιοῖς βηξί, καὶ τοῖς περὶ πνεύμονα χρονίοις πάθεσι, κοιλίαν τε μαλάσσει κοπέντα μετὰ νίτρου καὶ "κνίκου καὶ ἐσθιόμενα. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, ταῖς περὶ ἀρτηρίαν καὶ παρίσθμια φλεγμοναῖς ἁρμόζει εἰς ἀναγαργάρισμα. καὶ εἰς τὰς ὠμηλύσεις δὲ μίγνυται, καὶ εἰς "γυναικείας πυρίας μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης. σὺν πηγάνῳ δὲ ἀφεψημένα, στρόφων ἐστὶν ἔγκλυσμα. καταπλαττόμενα δὲ ἑφθὰ λεῖα, διαφορεῖ σκληρίας. παρωτίδας, δοθιῆνας μαλάσσει, φύγεθλα πεπαίνει, καὶ μᾶλλον σὺν ἴριδι ἢ νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ. καὶ ὠμὰ δὲ κοπέντα σὺν οἷς εἴρηται, τὰ αὐτὰ δρᾷ. σὺν σιδίῳ δὲ ῥοιᾶς, πτερύγια ἀνακαθαίρει· μετὰ "χαλκάνθου δέ, "τὰ ἐν κνήμαις ῥευματικά, δυσαλθῆ καὶ κακοήθη ἰᾶται. ἑψηθέντα δὲ ἐν οἴνῳ καὶ μιγέντα ἀψινθίῳ καὶ κριθίνῳ ἀλεύρῳ, ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ "καταπλασθέντα· κεκαυμένα "δὲ μιγέντα κηρωτῇ,

V. ῥαδίως δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ῥοῦς.

V. ἀναζεσθέντα

V. παλαιαῖς

Sic Serapio. Vulg. ex. κρόκου

V. γυναικείας

Plinius χαλκοῦ ἄνθους legisse videtur.

V. τὰ ἐν κνήμαις δυσαλθῆ καὶ ῥευματικὰ καὶ κακοήθη θεραπεύει.

V. δὲ καὶ μιγέντα

Vim habet is liquor emolliendi, vulnera conglutinandi, & ea discutiendi quæ ægrè maturantur. Bibitur etiam, necnon & illinitur cõtra serpentium morsus, in scirrhum induratos lienes, stomachi dolores atque perfrictiones. Celeriter verò teredinem sentit.

De fico Cypria. Cap. CLXXXII.

Gignitur & in Cypro arbor specie differens: quippe quæ vlmus cùm sit, folia sycamini refert: fructum verò gerit prunorum magnitudine, & quàm pruna ipsa dulciorem. Cætera omnia antedictis similia sunt.

De ficubus. Cap. CLXXXIII.

FICI maturæ recentes stomachũ lædũt, aluúmq; soluũt: sed cõtracta ab ijs alui fluxio facilè cohibetur: papulas euocant, sudoréſq; mouẽt: sitim sedãt, caloréq; restinguũt. Siccę verò sũt alibiles & excalfactoriæ: sitim magis afferũt, aluóq; sunt vtiles: at stomachi aluíq; rheumatismis cõtrariæ: gutturi autẽ, arteriæ, vesicæ, ac renibus magnificè vtiles: nec nõ & ijs qui ex lõga valetudine decolorati sunt, anhelatoribus, comitialibus atq; hydropicis. Feruefactæ cũ hyssopo & potę, quæ pectore continentur expurgant: veteri tussi ac diuturnis pulmonũ vitijs conueniunt, aluúmque molliunt cum nitro & cnico tusæ, deinde manducatæ. Ipsarũ decoctum arteriæ ac tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. Quin & cataplasmatis ex hordeacea farina miscetur, itémque in muliebres fotus cũ fœnogræco aut ptissana. Cæterùm cũ ruta coctæ ad tormina infunduntur. Coctæ, deindéque tritæ ac impositæ, duritias discutiũt, parotidas & furunculos emolliũt: panos maturãt, efficaciúsque, addita iride, nitro aut calce viua. Crudæ quoque si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. Cum "malicorio, pterygia repurgant. Cum "atramento sutorio, medentur ægrè sanabilibus malignísque tibiarum "fluxionibus. Quin & in vino deferuefactæ, addito absinthio & hordeacea farina, vtiliter hydropicis illinũtur. Crematę & cerato admistæ,

Plin. cum malo punico

Pl. æris flore

Pl. vlceribus

perniones sanat. Quòd si crudæ terantur, & liquido sinapi exceptæ auribus indantur, sonitus tinnitúsq; sanant. Porrò tam syluestris quàm satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac cōtrahit, coagulatúmq; aceti modo dissoluit. Idem corpora exulcerat, ora vasorum reserat, aluum soluit, & vterum relaxat cum trito amygdalo potus: menses quoque ciet appositus cum oui luteo aut cera Tyrrhenica: podagricorum cataplasmatis cum farina fœnigræci & aceto vtilis: lepras verò, lichenas, maculas à Solis ardore contractas, vitiligines, psoras vlceráque capitis manantia cum polenta expurgat. Instillatus plagæ, percussis à scorpione, venenatorum ictibus & canis morsibus auxiliatur: dentium dolori prodest lana exceptus, & in eorum cauis additus: denique formicosam verrucā tollit, carne quæ in ambitu est adipe circumlita.

De Ficu syluestri. Cap. CLXXXIIII.

Hæc eadem præstat succus è teneris syluestris fici cauliculis, quandiu lacteo liquore prægnant, necdum oculus egerminauit. Tùm enim hi tusi exprimuntur, & succus siccatus in vmbra reponitur. Porrò & liquor & succus ad exulceratoria medicamenta vsurpantur. Decocti verò cum bubulis carnibus ficulnei surculi efficiunt, vt hæ faciliùs percoquantur. Lac quoque redditur maiore soluēdi vi præditum, siquidem inter coquendum ficulneo eiusmodi surculo spathæ loco moueatur.

De Grossis. Cap. CLXXXV.

Grossi, quæ à nonnullis erinei nominantur, coctæ & illitæ collectionem omnem, strumásque emolliunt. Crudæ verò cum nitro & farina impositæ, formicationes thymósque tollunt. Quin & hæc eadem ipsa folia possunt. Cum aceto autem & sale illita, vlcera in capite manantia, furfures & epinyctidas sanant. Ijs quoq; ficosę scabręq; genæ perfricantur. At nigræ ficus folijs ramulísve vitiligines albæ perunguntur. Faciunt quoque aduersus canum morsus cum melle,

A χιμέτλας ἰᾶται. λεῖα δὲ ὠμὰ σὺν νάπυϊ ὑγρῷ ἀναληφθέντα καὶ ἐντεθέντα ἐν ὠσὶν, ἤχοις καὶ *συριγμοῖς θεραπεύει. ὁ δὲ ὀπὸς τῆς ἀγρίας καὶ τῆς ἡμέρου συκῆς, πηκτικός ἐστι γάλακτος ὥσπερ ἡ πιτύα, λύει δὲ καὶ τὸ πεπηγὸς ὥσπερ τὸ ὄξος· ἑλκωτικός τε σωμάτων καὶ ἀναστομωτικὸς, κοι- B λίας τε λυτικὸς, καὶ ὑστέρας ἀναχαλαστικὸς, μετὰ ἀμυγδάλου λείου πινόμενος. καὶ ἐμμηνίων ἀγωγὸς προστεθεὶς σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ, ἢ κηρῷ Τυρρηνικῷ· ποδαγρικοῖς τε καταπλάσμασι χρήσιμος μετὰ τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους· σμήχει δὲ λέπρας καὶ λειχῆνας, ἐφήλεις, ἀλφοὺς, ψώρας, C ἀχῶρας σὺν ἀλφίτῳ· καὶ σκορπιοπλήκτοις, κατὰ τῆς πληγῆς ἐπισταζόμενος, καὶ ἰοβόλοις, καὶ κυνοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ ἐρίῳ ἀναληφθεὶς, καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντιθέμενος· καὶ μυρμηκίας αἴρει, στέατι περιπλασθείσης τῆς ἐν κύκλῳ σαρκός.

D Περὶ Ἀγρίας συκῆς. Κεφ. ρπδʹ.

Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ χυλὸς ποιεῖ τῶν ἀπὸ τῆς ἀγρίας συκῆς ἁπαλῶν κλάδων, ἡνίκα ἂν ἔγκυοι ὦσι, μήπω τοῦ ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκότος· κοπτόμενοι δὲ ἐκθλίβονται, καὶ ὁ χυλὸς ξηραινόμενος ἐν σκιᾷ ἀποτίθεται. λαμβάνεται δὲ καὶ εἰς ἑλκωτικὰς E δυνάμεις ὅ, τε ὀπὸς καὶ ὁ χυλός. αἱ δὲ κράδαι βοείοις κρέασι καθεψόμεναι, εὔεψα ταῦτα ποιοῦσι. καὶ τὸ γάλα δὲ λυτικώτερον ἐν τῇ ἑψήσει κινούμενον ἀντὶ σπάθης αὐταῖς παρασκευάζουσιν.

Περὶ Ὀλύνθων. Κεφ. ρπεʹ.

Οἱ δὲ ὄλυνθοι, ὑπὸ δέ τινων ἐρινεοὶ F καλούμενοι, ἑφθοὶ καταπλασθέντες, πᾶσαν συστροφὴν καὶ χοιράδας ἐκμαλάσσουσιν. ὠμοὶ δὲ μυρμηκίας καὶ θύμους, σὺν νίτρῳ καταπλασθέντες καὶ ἀλεύρῳ αἴρουσι. καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ δύναται. σὺν ὄξει δὲ καὶ ἁλσὶ *καταπλασθέντα, ἀχῶρας, πίτυρα καὶ ἐπινυκτίδας ἰῶνται· παρατρί- G βεται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ συκώδη καὶ τραχέα τῶν βλεφάρων. καὶ λεῦκαι δὲ καταπλάσσονται τοῖς τῆς μελαίνης συκῆς φύλλοις ἢ τοῖς κλάδοις. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ κυνόδηκτα σὺν μέλιτι,

Al. χυμέθλας
Marc. legit νίτρῳ
Ruell. σὺν νάπυϊ καὶ ὑγρῷ τινι.
Vulg. κνισμοὺς
V. ὥσπερ καὶ τὸ ὄξος
Vulg. ἑλκτικός τε
Vulg. τηλίου
V. ὀμφαλοῦ
V. & Ald. κράδοι
V. addit πᾶσαν συστροφὴν αἴρουσι.
Quidam carent his vsque ad σὺν ὄξ.
Marc. legit ταῖς κράδαις. V. etiam habet τοῖς κράδοις
V. hæc vsque ad [illegible] omisere.

καὶ πρὸς τὰ κηρία. ἀνάγουσι δὲ οἱ ὄλυνθοι καὶ ὀστᾶ σὺν μήκωνος ἀγρίας φύλλοις, δοθιῆνάς τε σὺν κηρῷ διαλύουσι· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ οἴνῳ καταπλασθέντες, πρὸς μυγαλῆς δήγματα καὶ σκολοπένδρας ἁρμόζουσι.

Περὶ Κονίας τῆς συκῆς. Κεφ. ρπϛ'.

Γίνεται δὲ καὶ κονία, ἀγρίας συκῆς καὶ ἡμέρου καέντων τῶν κλάδων ἐκ τῆς τέφρας· πολύβροχον δὲ αὐτὴν δεῖ ποιεῖν καὶ παλαιοῦν· ἁρμόζει δὲ καὶ "πρὸς τὰ καυστικά, καὶ γαγγραινούμενα ἀνακαθαίρει" γὰρ καὶ ἀναλίσκει τὰ περισσά. χρῆσθαι δὲ αὐτῇ δεῖ, σπόγγον βρέχοντας συνεχῶς καὶ ἐπιτιθέντας. ἐφ' ὧν "δὲ καὶ ἐγκλύζοντας, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ παλαιῶν ῥευμάτων, καὶ κόλπων ὑπονόμων καὶ μεγάλων· καθαίρει γὰρ καὶ κολλᾷ καὶ σαρκοῖ, καὶ συμφύει ἐοικότως τοῖς ἐναίμοις. καὶ ποτίζεται δὲ πρὸς αἵματος ἐκθρόμβωσιν καὶ πτώματα, "ῥήγματα, σπάσματα, σὺν ὕδατος κυάθῳ προσφάτως διυλισμένη, καὶ ἐλαίου μιγέντος ὀλίγου. κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς, καθ' ἑαυτὴν κυάθου πλῆθος "βοηθεῖ διδομένη· καὶ τοῖς νευρικοῖς δὲ καὶ σπάσμασι σύγχρισμα ἁρμόδιον σὺν ἐλαίῳ, ἱδρῶτας κινοῦσα. καὶ πρὸς γύψου πόσιν καὶ φαλαγγίων δήγματα πίνεται· παρέχουσι δὲ τὰ αὐτὰ καὶ αἱ λοιπαὶ κονίαι, μάλιστα δὲ ἡ δρυΐνη· *στυπτικαὶ δέ εἰσι πᾶσαι.

V. εἰς τὰ

V. δὲ καὶ

V. δὲ κλύζειν ἐγκλ.

V. σὺν ὕδατι ἴσα κυάθῳ τῆς προσφάτως διυλισμένης

In v. desunt hæc verba βοηθεῖ διδομένη

Περὶ Περσέας. Κεφ. ρπζ'.

ΠΕΡΣΕΑ δένδρον ἐστὶν "ἐν Αἰγύπτῳ, καρπὸν φέρον ἐδώδιμον, εὐστόμαχον· ἐφ' οὗ καὶ τὰ λεγόμενα κρανοκόλαπτα φαλάγγια εὑρίσκεται, μάλιστα δὲ ἐν Θηβαΐδι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα *ἐπιπλαττόμενα ξηρά, αἱμορραγίαν ἱστᾶν. τοῦτο δὲ ἱστόρησάν τινες ἐν Περσίδι ἀναιρετικὸν εἶναι, μετατεθὲν δὲ εἰς Αἴγυπτον, ἀλλοιωθῆναι καὶ ἐδώδιμον γενέσθαι.

V. ἐν τῇ Θηβαΐδι

Περὶ Ἰβηρίδος. Κεφ. ρπη'.

*ΙΒΕΡΙΣ ἤτοι καρδαμαντικὴ ἔχει τὰ φύλλα παρόμοια καρδάμῳ, ἐν ἔαρι εὐθαλέστερα. *μῆκος δὲ ὅσον πηχυαῖον ἢ ἔλαττον. φύεται δὲ ἐν ἀγεωρ-

& ad vlcera quæ faui, Græcis ceria, vocantur. Grossi cum papaueris syluestris folijs ossa extrahunt: furunculósque cum cera discutiunt. Cæterùm cum eruo ac vino impositæ, contra muris aranei morsus & scolopendræ venena prosunt.

De Lixiuio ficus. Cap. CLXXXVI.

Fit & è crematorum tam syluestris quàm satiuæ ficus cauliculorũ cinere lixiuium. Sed cinerem plurimùm diutissiméque macerari oportet. Vtile porrò est ad medicamenta caustica, & partibus prodest gangræna tẽtatis. Nam expurgat & & consumit quæ excrescunt. Vsus verò hic est, vt eo imbuta subinde spongia superponatur. Interdum & infunditur, quemadmodũ dysentericis, & in vetustis fluxionibus, nec non & sinibus cuniculatim depascentibus, iísque magnis. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, æquè ac emplastra quæ cruentis vulneribus imponuntur. Propinatur & ad sanguinem in grumos concretum: itémque contra præcipitationes, rupta atque cõuulsa cum aquæ cyatho recẽs excolatum, admisto olei exiguo. Cœliacis ac dysentericis per se cyathi mensura datum auxiliatur. Neruorũ vitijs & conuulsis ex oleo conuenienter illinitur: quippe quod sudores moueat. Bibitur & aduersus gypsi potũ, phalangiorúmque morsus. Eosdem porrò effectus exhibẽt lixiuia reliqua, prçsertímq; quernũ: omnia verò astringendi vi pollent.

De Persea. Cap. CLXXXVII.

PERSEA arbor est in Ægypto fructũ ferens cibo idoneum, stomacho vtilem: in quo phalangia cranocolapta nomine reperiuntur, præsertim verò in Thebaide. Arida folia trita & inspersa sanguinis eruptionem sistendi vim habẽt. Hanc arborẽ prodidere nonnulli in Perside quidem exitiosam esse: translatam verò in Ægyptũ natura mutata in cibos receptam.

De Iberide. Cap. CLXXXVIII.

IBERIS, siue cardamantica, folia habet nasturtij, vere virentiora. Caulis longitudo cubitalis est, plus minúsve: locis incul-

tis nascitur. Æstate porrò lacteum florem promit, ac tum quoque efficacior est. Radices binas habet nasturtio * similes, calfaciendi & adurendi vi prǽditas. Ipsæ enim ischiadicis vtiles, si cum axungia suilla salsa emplastri modo quaternis horis impositæ fuerint: deinde verò in balneum descendatur: ac postea oleo ac vino cum lana locus affectus perungatur.

Pl. odore

Primi libri finis.

A γήτοις τόποις. θέρους δὲ γαλακτικὸν ἄνθος προβάλλει, καὶ τότε ἐστὶ δραστικώτερον. ἔχει δὲ δύο ῥίζας παρομοίας καρδάμῳ, θερμαντικὰς καὶ καυστικάς· αὗται γὰρ ἀγαθαὶ αἱ ῥίζαι πρὸς ἰσχιαδικούς, σὺν λίποις ὑείου τεταριχευμένου, ὡς ἐμπλαστρῶδες γινέσθω κατάπλασμα μέχρις ὡρῶν τεττάρων B ἔπειτα ἐν βαλανείῳ ἐμβιβαζέσθω, καὶ *ἐλαίῳ μετ᾽ ἐρίου τοῖς τόποις ἐπιχριέσθω.

Τέλος τοῦ βιβλίου πρώτου.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber secundus.

ΠΕΔΑΚΙ'ΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙ'ΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΈΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον δεύτερον.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNÆO, INTERPRETE.

IN priore, amantissime A Aree, libro qui quidem primus est eorum quos de medicinali materia cōposuimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus & nascentibus ex eis liquoribus, lachrymis ac fructibus disseruimus. In hoc autem secundo agemus de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, insupérque de oleribus: hísque subnectemus quæ inter herbacea acri prædita sunt facultate, propterea quòd cum ipsis cognationem habent: qualia sunt allia, cepæ, sinapi: ídque ne congenerum vires disiungantur.

ΕΝ μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, φίλτατε Ἄρειε, ὄντι πρώτῳ τῶν περὶ ὕλης ἡμῖν συντεταγμένων, παραδεδώκαμεν τὸν περὶ ἀρωμάτων, καὶ ἐλαίων, καὶ μύρων, καὶ δένδρων, καὶ τῶν γινομένων ἐξ αὐτῶν ὀπῶν τε καὶ δακρύων, καὶ καρπῶν λόγον· ἐν δὲ B τούτῳ δευτέρῳ ὄντι, ἐπελευσόμεθα περί τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατος καὶ τῶν λεγομένων σιτηρείων, ἔτι δὲ λαχάνων, ὑποτάξαντες αὐτοῖς ὅσα* δριμέα τῶν βοτανικῶν κέχρηται δυνάμει, διὰ τὸ συγγένειαν ἔχειν αὐτά, ὥσπερ τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ νᾶπυ· ἵνα μὴ διαζευχθῇ C τῶν ὁμογενῶν ἡ δύναμις.

De Echino marino. Cap. I.

ECHINVS marinus stomacho vtilis est, bonam facit aluum, vrinámque ciet. Huius testa si cruda torreatur, vtiliter smegmatis, hoc est, detergentibus medicamentis admiscetur, quæ ad psoras idonea sunt. Cremata verò eadem, vlcera sordida expurgat, eáque reprimit quæ in vlceribus ipsis excrescunt.

Περὶ Ἐχίνου θαλασσίου. Κεφ. α'.

ΕΧΙΝΟΣ θαλάττιος, εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, οὐρητικός· οὗ τὸ ὄστρακον ὠμόν, μίγνυται χρησίμως ὀπτηθὲν, τοῖς πρὸς τὰς ψώρας ἁρμόζουσι σμήγμασι· κεκαυμένον δὲ καθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα.

V. non legit ἐπὶ.

Περὶ τοῦ χερσαίου ἐχίνου. Κεφ. β'.

Καὶ τοῦ χερσαίου δὲ ἐχίνου τὸ δέρμα καέν, πρὸς ἀλωπεκίας μετὰ πίσσης ὑγρᾶς καταχριόμενον ἁρμόζει· ἡ δὲ σὰρξ σκελετευθεῖσα καὶ πινομένη μετὰ "μέλιτος ἢ ὀξυμέλιτος, βοηθεῖ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ὑπὸ σάρκα ὕδρωψι, καὶ σπασμώδεσιν, ἐλεφαντιῶσι, καχέκταις· ξηραίνει δὲ καὶ τοὺς περὶ τὰ σπλάγχνα ῥευματισμούς. καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτοῦ ξηρανθὲν ἐπ' ὀστράκου "ἡλιοκαοῦς, καὶ ἀποτεθέν, πρὸς τὰ αὐτὰ ὁμοίως ἁρμόζει διδόμενον.

Vulg. μετὰ ὀξυμέλ.

Vet. & Ald. ἡλιοκαύστου

Περὶ Ἱπποκάμπου. Κεφ. γ'.

ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ, θαλάσσιόν ἐστι ζῶον μικρόν, οὗ καέντος ἀναληφθεῖσα ἡ τέφρα πίσσῃ ὑγρᾷ ἢ ὀξυγγίῳ ἢ ἀμαρακίνῳ μύρῳ, καὶ καταχρισθεῖσα, ἀλωπεκίας "δασύνει.

V. ἰᾶται

Περὶ Πορφύρας. Κεφ. δ'.

ΠΟΡΦΥΡΑ καεῖσα δύναμιν ἔχει ξηραντικήν, σμηκτικὴν ὀδόντων, [" ὑπερσαρκωμάτων τε κατασταλτικήν,] ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, ἀπουλωτικήν.

V. caret his quæ conclusa sunt.

Περὶ Κύρηκων. Κεφ. ε'.

ΤΑ αὐτὰ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ κήρυκες καέντες· εἰσὶ δὲ μᾶλλον "καυστικοί· ἐὰν δέ τις ἁλῶν αὐτοὺς πληρώσας ἐν ὠμῇ χύτρᾳ "καύσῃ, ἁρμόζουσι πρὸς σμῆξιν ὀδόντων καὶ κατακαύματα ἐπιπλασθέντες, ἐὰν δὲ δεῖ ἀποστρακοῦσθαι τὸ φάρμακον· "μετὰ δὲ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ κατακαύματος αὐτόματον ἀποπίπτει. γίνεται δὲ ἄσβεστος ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ ἀσβέστου λόγῳ.

V. his caret.

V. addit πάλιν

Flor. caret hac periodo.

Περὶ Ἰονίων. Κεφ. ς'.

* "Ἰόνια δὲ καλεῖται τὰ ἐπὶ τῶν κηρύκων καὶ πορφύρων μέσα, περὶ οἷς ἡ ἕλιξ ἐστὶ τοῦ ὀστράκου· καίεται δὲ ὁμοίως δύναμιν ἔχοντα καυστικωτέραν τῶν κηρύκων καὶ τῆς πορφύρας, διὰ τὸ πιέζειν αὐτῶν τὴν φύσιν. αἱ δὲ σάρκες τῶν κηρύκων, εὔστομοι καὶ εὐστόμαχοι· κοιλίαν δὲ οὐ "μαλάσσουσι.

Hermol. Barb. κιονίων Κιόνια

V. λύουσι

Περὶ Μυάκων. Κεφ. ζ'.

ΜΥΑΚΕΣ διαφέρουσιν οἱ Ποντικοί. καέντες δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι τοῖς

De terrestri echino. Cap. II.

Terrestris erinacei corium combustum, alopecijs cum pice liquida commodè illinitur. Afficcata caro & cum melle aut aceto mulso epota, renum vitijs auxilio est: itémque aquæ intercuti, conuulsionibus, elephantia laborantibus & malo corporis habitu præditis, quos cachectas vocant: viscerum quoque fluxiones exiccat. Quin & eiusdem iecur fictili solibus perusto arefactum atque reconditum ad eosdem vsus pari modo vtiliter exhibetur.

De Hippocampo. Cap. III.

HIPPOCAMPVS marinum est animalculum: cuius cremati cinis liquida pice vel axungia aut amaracino vnguento exceptus, & illitus, alopecias emendat.

De Purpura. Cap. IIII.

PVRPVRA vsta vim habet exiccandi, dentes abstergendi, excrescẽtes luxuriantésve carnes cohibendi, vlcera repurgãdi & ad cicatricem perducendj.

De Buccinis. Cap. V.

EADEM præstant buccina concremata, sed maiorem adurendi vim habent. Quòd si quis ipsa sale expleta in olla cruda cremauerit, dentifricijs conueniunt, ambustísque vtiliter illinuntur. Sinendum verò medicamentum vt in testæ modum induretur: siquidem post obductam vulneri cicatricẽ sponte sua decidet. Fit etiam ex ipsis viua calx, quemadmodum in tractatu de calce demonstrabimus.

De Cionijs. Cap. VI.

Cionia vocantur buccinorum purpurarúmque mediæ partes, circa quas "testæ volumen' clauiculatim intorquetur: Simili verò modo cremata buccinis purpuráq; magis causticam vim habẽt, quoniam apprimendi naturam obtinent. At buccinorũ carnes & ori gratæ sunt, & stomacho vtiles: sed aluũ haudquaquam molliunt.

testæ orbis est

De Mytulis seu musculis. Cap. VII.

IN Mytulorum genere laudatissimi Pontici. Cremati eundũ cum

buccinis effectum præbent. Priuatim verò plumbi modo eloti oculorum medicamentis cum melle vtiles habẽtur: quippe qui genarum crassitudines absumunt, oculorum albugines exterunt, & cætera quæ aliter pupillis caliginem offundũt. Eorundem caro ad canis morsus vtiliter imponitur.

De Tellinis. Cap. VIII.

TELLINÆ recentes aluo vtiles, sed maximè ius earum. Sale verò conditæ ac vstæ & ad læuorem contritæ, tandémque cum cedria instillatæ, euulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. Cap. IX.

QVIN & chamarum aliarúmq; conchularũ in exigua aqua decoctarum ius aluum ciet: id verò cum vino assumitur.

De vngue. Cap. X.

ONYX siue vnguis conchylij tegumentũ est, ei simile quo purpura integitur. Is in lacubus nardiferis Indiæ reperitur: quapropter & conchylijs nardum depascentibus odoramenta resipit. Colligitur verò posteaquàm æstiuis squalloribus lacus inaruerunt. Præstantissimus qui è mari rubro defertur, subalbidus ac pinguis. Babylonicus nigrescit, atque minor conspicitur. Ambo verò si suffiantur, vehementem expirant odorem: sed quadantenus castoreum redolent. Hi porrò suffitu etiamnum comitiales, fœmináśque vuluæ strágulatu oppressas excitant. Poti verò aluum perturbánt. Cæterùm cõchyliũ ipsum vstũ, eadẽ quæ purpura & buccinũ efficit.

De Cochleis. Cap. XI.

COCHLEA terrestris stomacho vtilis est, & ægrè corrumpitur. Laudatissima Sardonia, Africana, Astypalæica, & quæ in Sicilia & Chio gignitur, necnon & quæ in Ligurię Alpibus, pomatias, quasi opercularis, cognominata. Marina quoque stomacho idonea est, faciléque aluo excernitur. Fluuiatilis autem ᵛ virosa est. Syluestris verò quæ vepribus frutetísque adhærescit, quámq; nonnulli sesilon aut seselita nominant, aluũ stomachúmque turbat, & vomitiones excitat.

virus habet Pl.

A κήρυξιν. ἰδιαίτερον δὲ ᵛ πλυθέντες ὡς μόλιβδος, χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ σὺν μέλιτι· ἐκτήκοντες παχύτητας βλεφάρων, καὶ σμήχοντες λευκώματα, καὶ τὰ ᵛ ἄλλως ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· ἡ δὲ σὰρξ αὐτῶν κυνοδήκτοις ἐπιτίθεται ὠφελίμως.

Al. λυθέντες

V. ἄλλα ὅσα ἐπισκοτοῦσι

B

Περὶ Τελλινῶν. Κεφ. η'.

ΤΕΛΛΙΝΑΙ δὲ νεαραὶ εὐκοίλιαι· μάλιστα δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός. ταριχηραὶ δὲ καεῖσαι καὶ τριβεῖσαι λεῖαι, ᵛ καὶ μετὰ κεδρίας ἐπισταζόμεναι, τὰς ἐκτιλθείσας τῶν βλεφάρων τρίχας οὐκ ἐῶσιν αὖθις φυῆναι.

V. καὶ omittit.

Περὶ Χημῶν. Κεφ. θ'.

C ΚΑΙ ὁ ἐκ τῶν χημῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κογχυλίων ζωμός, κοιλίαν κινεῖ ἑψόμενος μετὰ ὀλίγου ὕδατος· μετ᾽ οἴνου δὲ λαμβάνεται.

Περὶ Ὄνυχος. Κεφ. ι'.

ΟΝΥΞ ἐστὶ πῶμα κογχυλίου, ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας· εὑρισκόμενον ἐν τῇ D Ἰνδίᾳ, ἐν ταῖς ναρδοφόροις λίμναις. διὸ καὶ ἀρωματίζει νεμομένων τῶν κογχυλίων τὴν νάρδον· συλλέγεται δέ, ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν αὐχμῶν ἀναξηρανθῶσιν αἱ λίμναι· διαφέρει δὲ ὁ ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς κομιζόμενος, ὑπόλευκος ὢν καὶ λιπαρός. μέλας δὲ ὁ Βαβυλώνιος καὶ μικρότερος. ἀμφότεροι δὲ E εὐώδεις θυμιώμενοι, καστορίζοντές πως τῇ ὀσμῇ· ἐγείρουσι δὲ καὶ οὗτοι ὑποθυμιαθέντες τὰς ὑστερικῶς πνιγομένας, καὶ ἐπιληπτικούς· ποθέντες δὲ κοιλίαν ᵛ ἐκταράσσουσιν. αὐτὸ δὲ τὸ κογχύλιον καέν, ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ πορφύρα καὶ ὁ κήρυξ.

Vulg. μαλάσσουσιν

Περὶ ᵛ Κοχλιῶν. Κεφ. ια'.

Par. κοχλίου χερσαίου

F ΚΟΧΛΙΑΣ χερσαῖος εὐστόμαχος, ᵛ δύσφθαρτος· ἄριστος δὲ ὅ,τε ἐν Σαρδόνι, καὶ Λιβύῃ, καὶ Ἀστυπαλαίᾳ, καὶ Σικελίᾳ, καὶ Χίῳ γεννώμενος, καὶ ὁ ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἄλπεσι πωματίας καλούμενος. καὶ ὁ θαλάσσιος δὲ εὐστόμαχος καὶ εὐέκκριτος· ὁ δὲ ποτάμιος βρωμώδης. καὶ ᵛ ὁ ταῖς ἀ- G κάνθαις καὶ τοῖς θαμνίσκοις προσκεκολλημένος ἄγριος, ὃν τινες σέσιλον ᵛ ἢ σεσέλιτα καλοῦσι, ταρακτικός ἐστι κοιλίας καὶ στομάχου, ἐμετοποιός.

V. addit, ἀλλὰ καὶ δύσπεπτος καὶ δύσφ.

V. ὁ ἐν ταῖς

Par. tantùm σέσιλον καλ. al. ἔλοχ.

Δύναται δὲ πάντων τὰ ὄστρακα κεκαυμένα θερμαίνειν καὶ καίειν· σμήχειν λέπρας, ἀλφοὺς, ὀδόντας· οὐλὰς δὲ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ λευκώματα, καὶ ἐφήλεις, καὶ ἀμβλυωπίας, μετὰ τῆς σαρκὸς ὅλοι καέντες καὶ λειανθέντες καὶ ἐγχριόμενοι σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρουσιν. ὠμοὶ δὲ σὺν τοῖς κελύφοις καταπλασθέντες, ἐξικμάζουσι τὰ ὑδρωπικὰ οἰδήματα· καὶ οὐκ ἀφίστανται πρὶν ἢ πᾶν ἐξικμασθῆναι τὸ ὑγρόν. καὶ ποδαγρικὰς δὲ φλεγμονὰς πραΰνουσι, καὶ σκόλοπας ἕλκουσιν ὁμοίως καταπλασθέντες. καὶ ἔμμηνα ἄγουσι λεῖοι προστιθέμενοι. αἱ δὲ σάρκες αὐτῶν λεῖαι σὺν σμύρνῃ καὶ λιβανωτῷ καταπλασθεῖσαι, τραύματα καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὰ νεῦρα κολλῶσι, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας σὺν ὄξει λειανθέντες ἐπέχουσι· ζῶσα δὲ ἡ σὰρξ "καταποθεῖσα, τοῦ Λιβυκοῦ μάλιστα, ἀλγηδόνας στομάχου παύει· μετὰ δὲ τοῦ ὀστράκου ὅλος τριβεὶς καὶ μετ᾽ οἴνου καὶ σμύρνης ποθεὶς "ὀλίγος, κωλικοὺς θεραπεύει καὶ κύστεως ἀλγήματα. ἀνακολλᾷ δὲ τρίχας ὁ χερσαῖος, ἐάν τις βελόνην κατὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ φέρων τῷ περιϊσταμένῳ γλοιώδει προσάπτηται τῆς τριχός.

In alt. cod. καταπλασθεῖσα Goup.

V. ὀλίγης, κοιλιακοὺς

Περὶ Καρκίνων. Κεφ. ιβʹ.

ΚΑΡΚΙΝΩΝ ποταμίων καέντων ἡ τέφρα κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, σὺν γεντιανῆς ῥίζης κοχλιαρίῳ ἑνὶ καὶ οἴνῳ ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γʹ. βοηθεῖ λυσσοδήκτοις ἐναργῶς· σὺν δὲ μέλιτι ἑφθῷ, ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ καὶ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ χιμέθλας, καὶ καρκινώματα παρηγορεῖ. λεῖοι δὲ ὠμοὶ σὺν γάλακτι ὀνείῳ ποθέντες, βοηθοῦσι δήγμασιν ἑρπετῶν, φαλαγγίων, σκορπίων πληγαῖς· ἑφθοὶ δὲ "σὺν ζωμῷ ἐσθιόμενοι, φθισικοὺς ὠφελοῦσι, καὶ τοὺς λαγωὸν θαλάσσιον πεπωκότας· τριφθέντες δὲ μετ᾽ ὠκίμου καὶ "προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. δύνανται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ οἱ θαλάσσιοι, πλὴν ἧττον τούτων ἐνεργοῦσι.

In margine scholion visitur, τῆς γλώσσης καὶ φάρυγγος φλεγμονὰς ἀποιοῦσι καὶ σὺν ζωμῷ ἐσθιόμενοι.

Al. προσαχθέντες

Περὶ Σκορπίου χερσαίου. Κεφ. ιγʹ.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ χερσαῖος ὠμὸς, λεῖος ἐπιτεθεὶς, βοήθημα τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται· *εὑρίσκεται δὲ καὶ ὀπτηθεὶς πρὸς τὸ αὐτό.

Marc. βιβρώσκεται

Crematæ omniũ testæ calfaciendi vrendíque: lepras, vitiligines ac dentes etiam extergendi vi pollent: oculorum verò cicatrices & albugines, maculas à sole contractas, ac visus hebetudines emendant, si totæ cum sua carne vstæ & contritæ illinantur. At crudæ cum suis calicibus impositæ hydropicorum tumores discutiunt, neq; priùs amouentur, quàm omnis exhauriatur humor. Sed & podagricas inflammationes leniunt, ac impactos etiam corpori aculeos similiter impositæ euocant: menses quoque tritæ & appositæ ciunt. Porrò carnes earum tritæ, & cum myrrha ac thure illitæ, tum vulnera alia, tum maximè quæ neruis inflicta sunt conglutinant: tritæ in aceto sanguinis è naribus eruptiones cohibent. Viuæ caro, & maximè Africanæ, deuorata stomachi dolores mitigat. Tota verò cum testa sua trita & cum vino ac myrrha exigua quantitate bibita, colicos dolores vesicæque cruciatus sanat. Terrestris fluentem pilum glutinat & cohibet, si quis traiectæ per carnem ipsius acus mucroni hærentem viscidum lentorem pilo admouerit.

De Cancris. Cap. XII.

CANCRORUM fluuiatilium exustorum cinis duũm cochleariũ mẽsura cũ gentianę radicis cochleario vno ac vino triduo potus, à cane rabioso demorsis euidẽter opitulatur. Ex melle verò cocto rimas pedum sedísque, perniones & carcinomata lenit. Triti crudi, potíque ex asinino lacte, contra serpentium phalangiorúmque morsus & scorpionum ictus auxiliantur. Decocti autem & ex iure suo sumpti phthisicis prosunt, iísque qui leporem marinum hauserint. Triti cum ocimo & admoti, scorpiones necant. Possunt eadem marini, sed minore quàm illi efficacia.

De Scorpione terrestri. Cap. XIII.

TERRESTRIS scorpio crudus, tritus & impositus, suę plagę remedium est: estur quoque tostus in eundem vsum.

De Scorpione marino. Cap. XIIII.

Marini scorpionis fel cõuenit ad oculorum suffusiones, albugines & hebetudines.

De dracone marino. Cap. XV.

DRACO marinus exectus & impositus, ictus spinæ suæ qua ferit medela est.

De Scolopendra. Cap. XVI.

SCOLOPENDRA marina in oleo decocta & peruncta pilos detrahit: contactu verò pruritus excitat.

De Torpedine. Cap. XVII.

TORPEDO marina in diutinis capitis doloribus imposita, doloris vehementiam mulcet. Eadem sedem euersam prociduám ve coërcet.

De Vipera. Cap. XVIII.

VIPERÆ caro cocta & in cibo sumpta claritatem oculis affert, ad neruorum vitia proficit, increscentésque strumas reprimit. Detracta autem cute, caput & caudam, quoniam carne vacant, amputari oportet. Fabulosum enim est quod præcipitur, vt extremarum partium certa vtrinque mensura præcidatur. Reliquum verò (exemptis interaneis) corpus elotum & in frustra sectum ex oleo & vino cum salis exiguo & anetho discoquitur. Aiunt porrò ijs qui viperinas carnes esitauerint, pediculos procreari: quod falsum est. Insuper verò referunt nonnulli, qui ijs vescantur longam senectutem adipisci. Sal ex ijs ipsis ad eadem conficitur, sed non est perinde efficax. Viua autem vipera in ollam nouam demittitur, adijciúturque salis triti caricarúmque itidem tritarum an. sextarij singuli, mellis cyathi VI. mox ollæ operculum luto oblinitur. Sic ea in fornace torrentur, donec sal in carbones redigatur. Is postea ad læuorem tritus reconditur: ac interdum quò iucundiùs ori sapiat, spica nardi aut folij seu malabathri momentum immiscetur.

A Περὶ Σκορπίου θαλασσίου. Κεφ. ιδʹ.

Τοῦ δὲ θαλασσίου σκορπίου ἡ χολὴ ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑποχύσεις καὶ λευκώματα καὶ ἀμβλυωπίας.

Περὶ Δράκοντος θαλασσίου. Κεφ. ιέ.

ΔΡΑΚΩΝ θαλάσσιος ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἴαμά ἐστι πρὸς τὴν ἐκ B τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγήν.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. ιϛʹ.

ΣΚΟΛΟΠΕΝΔΡΑ θαλασσία ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ καὶ καταχρισθεῖσα, ψιλοῖ τρίχας· ψαυσθεῖσα δὲ, κνησμοὺς ἐργάζεται.

Περὶ Νάρκης. Κεφ. ιζʹ.

C ΝΑΡΚΗ θαλασσία ἐπιτεθεῖσα ἐπὶ χρονίων ἀλγημάτων τῶν περὶ κεφαλὴν, πραΰνει τὸ σφοδρὸν τοῦ ἀλγήματος· καὶ ἕδραν δὲ ἐκτρεπομένην ἢ προπίπτουσαν στέλλει προστεθεῖσα.

Περὶ Ἐχίδνης. Κεφ. ιή.

D ΕΧΙΔΝΗΣ σὰρξ ἑψηθεῖσα καὶ ἐσθιομένη, ὀξυδερκεῖς ποιεῖ τὰς ὄψεις, καὶ πρὸς τὰ νευρικὰ "ἁρμόζει, καὶ τὰς αὐξομένας χοιράδας ἵστησι· δεῖ δὲ ἐκδείραντας αὐτὴν, ἀποκόπτειν, κεφαλὴν καὶ τὴν οὐράν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἄσαρκον. μυθώδης γὰρ ἡ πρὸς τὸ μέτρον ἀποκοπὴ τῶν ἄκρων· τὸ δὲ λοιπὸν" πλύναντας καὶ τεμαχίσαντας, E ἑψεῖν μετ' ἐλαίου καὶ οἴνου καὶ ἁλῶν ὀλίγων καὶ ἀνήθου. φασὶ δὲ τοὺς προσφερομένους φθεῖρας * γεννᾶν· ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος· προσιστοροῦσι δὲ ἔνιοι καὶ μακρογήρους γίνεσθαι τοὺς ἐσθίοντας αὐτάς. κατασκευάζονται δὲ καὶ ἅλες ἐξ αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ, "πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦσι. καθίεται F δὲ ἔχιδνα ζῶσα εἰς καινὴν χύτραν, καὶ μετ' αὐτῆς ἁλῶν, ἰσχάδων τετριμμένων, ἀνὰ ξέστης α. "μετὰ μέλιτος κυάθων ϛʹ. περιχρίεται πηλῷ τὸ πῶμα τῆς χύτρας, καὶ ὀπτᾶται ἐν καμίνῳ, ἄχρις οὗ ἀνθρακωθῶσιν οἱ ἅλες· μετὰ δὲ τοῦτο λειοτριβηθέντες ἀποτίθενται, ἐνίοτε μιγνυ- G μένου πρὸς * εὐστομαχίαν αὐτοῖς ναρδοστάχυος, ἢ φύλλου, "ἢ μαλαβάθρου βραχέος.

V. addit καὶ ποδάγραν.

Marc. πλατύναντας

Quidam add. καὶ ἐπιληπτικοῖς

Ruellius legit ε.

V. ἢ μαλαβάθρου ἢ φύλλου βραχέος. al. ἢ μαλαβάθρου φύλλου βραχέος

Περὶ Ὄφεως γήρως. Κεφ. ιθ'.

Γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, βοήθημά ἐστιν ὠταλγίας ἐγχεόμενον, καὶ ὀδονταλγίας διακλυζόμενον. μίσγουσι δὲ αὐτὸ καὶ εἰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις· μάλιστα δὲ τὸ τῆς ἐχέως.

Περὶ Λαγωοῦ θαλαττίου. Κεφ. κ'.

ΛΑΓΩΟΣ θαλάσσιος ἔοικε μὲν μικρᾷ τευθίδι· δύναται δὲ λεῖος καταπλασθεὶς καθ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ ἀκαλύφης τρίχας ψιλοῦν.

Περὶ Λαγωοῦ χερσαίου. Κεφ. κα'.

Τοῦ δὲ χερσαίου λαγωοῦ ὁ ἐγκέφαλος, ὀπτὸς βιβρωσκόμενος ὠφελεῖ τρόμους τοὺς κατὰ πάθος γινομένους· καὶ ὀδοντιάσεις ἐπὶ παίδων παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καεῖσα καὶ καταχριοθεῖσα μετὰ "στέατος ἀρκείου ἢ ὄξους, ἀλωπεκίας θεραπεύει. ἡ δὲ πιτύα ποθεῖσα "μετὰ ἡμέρας τρεῖς μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀτόκιος εἶναι ἱστορεῖται· ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μήτρας "ῥεύσιν, καὶ κοιλίας. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' ὄξους πινομένη. μάλιστα δὲ πρὸς γάλακτος θρομβωσιν καὶ ἐχιδνῶν δήγματα. τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ θερμὸν καταχριόμενον, ἐφήλιδας καὶ ἀλφοὺς καὶ φακοὺς θεραπεύει.

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας. Κεφ. κβ'.

ΤΡΥΓΟΝΟΣ θαλασσίας τὸ κέντρον, ὃ δὴ ἀπὸ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς πέφυκεν ἀνεστραμμένον ταῖς φολίσιν, ὀδόντα πονοῦντα πραΰνει· θρύπτει γὰρ καὶ ἀποβάλλει.

Περὶ Σηπίας. Κεφ. κγ'.

ΣΗΠΙΑΣ ἑψηθείσης "μέλαν βιβρωσκόμενον δύσπεπτον, κοιλίας μαλακτικόν. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ὄστρακον σχηματισθὲν εἰς κολλύρια ἁρμόζει πρὸς παράτριψιν τραχέων βλεφάρων· καὲν δὲ "ἐν τῷ ἰδίῳ ὀστράκῳ, ἄχρις οὗ τὸ πλακῶδες αὐτοῦ ἀποστῇ, σμήχει λεῖον ἀλφούς, πίτυρα, ὀδόντας, ἐφήλεις· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ πλυθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς λευκώματα κτηνῶν ἐμφυσώμενον· καὶ πτερύγια τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τήκει, σὺν ἁλσὶ λεῖον προσαγόμενον.

Al. ὕδατος καὶ στέατος

Gesn. ἐφ' ἡμέρ.

Al. ῥύσιν.

Ald. μέλαν τὸ βιβρ.

Al. σὺν, vti refert Marcell.

A

De Anguium senecta. *Cap. XIX.*

Anguinæ vernationis membrana in vino si decocta fuerit, dolori quidem aurium infusa, dentium verò doloribus collutione, auxilio est. Miscetur & ipsa in oculorum medicamenta, sed præcipuè quæ viperæ maris est.

B

De Lepore marino. *Cap. XX.*

LEPVS marinus loligini paruæ similis est. Is tritus tũ per se, tum cum vrtica (marina) adhibitus, deglabrandi vim obtinet.

De Lepore terrestri. *Cap. XXI.*

C

Terrestris leporis inassatum cerebrũ si mandatur, tremoribus prodest ex pauore obortis: infantium quoque dentitiones tũ affrictu tum cibo adiuuat. Exustum ipsius caput & cum adipe vrsino aut aceto perunctum, alopecijs medetur. Porrò coagulum post triduum à mẽstrua purgatione potum, sterilitatem facere, adeóque omnem partus spem intercipere perhibetur. Vuluæ etiãnum aluíque fluorẽ sistit. Comitiales quoque iuuat, & contra venena ex aceto bibitũ prodest: præsertim verò aduersus lac in grumos cõcretum, viperarúmque morsus. Cæterùm sanguis eiussi calidus illinatur, maculas à sole contractas, vitiligines, lentiginésque sanat.

D

E

De Pastinaca marina. *Cap. XXII.*

PASTINACÆ marinæ radius, qui quidẽ ipsius cauda reflexis squamis enascitur, dentis dolorem mitigat: siquidem illum & comminuit & eijcit.

De Sepia. *Cap. XXIII.*

F

SEPIÆ coctæ atramentũ in cibo sumptũ, ęgrè concoquitur, aluum emollit. Ipsius verò testa in collyria efformata, scabris genis perfricãdis accommodatur. Vstum verò intra propriã testam quod ipsa testa concluditur, donec id quod "crustosum est abscedat, posteáque tritum, exterit vitiligines, furfures, dentes & maculas à sole contractas. Porrò elotum in medicamenta oculorum additur. Facit & præclarè iumentis ad oculorum albugines, si insuffletur. Pterygia quoque oculorum absumit, cum sale tritum & adhibitum.

G

aut, planum seu tabellatũ

De Mullo. Cap. XXIIII.

MVLLVS frequenter in cibo sumptus, visus hebetudinē facere creditur. Quòd si crudus dissectúsque imponatur, marini draconis ac scorpionis, itémque aranei ictibus medetur.

De Hippopotami seu fluuiatilis equi testiculo. Cap. XXV.

HIPPOPOTAMI testiculus exiccatus & ad læuorē tritus, contra serpentium morsus ex vino bibitur.

De Castorio, seu fibri testibus. Cap. XXVI.

Fiber animal est ancipitis vitæ, quod plerunq; cū piscibus & cancris vitam in aquis degit. Auxiliantur quoque ipsius testes contra serpentium venena. Sternutamenta etiamnum mouent, ac in vniuersum multiplices vsus obtinent. Siquidem duabus drachmis cum pulegio poti mēses cient, & partus secundásque eijciunt. Ex aceto verò contra inflationes, tormina, singultus, exitialia venena, priuatímque ixiam bibūtur. Lethargicos & alio quocunque veterni genere correptos cum aceto & rosaceo irrigati excitant. Sed & olfactu & odoris suffitu eadem præstant. Prosunt & tum potu, tum etiā illitu ad tremores, conuulsiones, omniáque neruorum vitia: ac in summa calfactoriā vim habent. Porrò testes semper eligito, qui sint ex vno ortu cōnexi, (fieri enim nō potest vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiātur) liquore intus veluti ceroso, odoris grauis, ac viroso gustu, acri & mordaci, friabili: quíque naturalibus tunicis perpetuò distinguantur. Ipsum fraude corrumpunt nonnulli, ammoniacū aut gummi cum sanguine & castorio subactum in folliculum infundentes, & ita exiccantes. Vanum est autem quod narratur, animal ipsum, dum à venatoribus vrgetur, testes sibi auellere & abijcere: fieri enim nequit ipsos vt attingat, quippe qui sint velut in sue substricti. Cæterùm diuisa pelle liquorem melleum vnà cum ipsum continente tunica excipere oportet, atque ita siccatū reponere.

Περὶ Τρίγλης. Κεφ. κδʹ.

ΤΡΙΓΛΑ συνεχῶς ἐσθιομένη ἀμβλυωπίας δοκεῖ κατασκευαστικὴ ὑπάρχειν. ὠμὴ δὲ ἀναρραγεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, θαλασσίου δράκοντος καὶ σκορπίου καὶ ἀράχνης *δήγματα ἰᾶται.

Forte, πλήγματα.

Περὶ Ὄρχεως ἱπποποτάμου. Κεφ. κεʹ.

ΟΡΧΙΣ ἱπποποτάμου ξηρανθεὶς καὶ λειανθεὶς, πίνεται μετ' οἴνου πρὸς ἑρπετῶν δήγματα.

Περὶ τῶν τοῦ κάστορος ὄρχεων. Κεφ. κϛʹ.

*Κάστορος ὄρχις (ζῶον ἐστὶν ἀμφίβιον, τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι, σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις, τρεφόμενον) ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς ἑρπετά. ἔστι δὲ καὶ πταρμικὸς, καὶ καθόλου ποικίλην ἔχει τὴν χρῆσιν· ποθεὶς γὰρ μετὰ γλήχωνος < πλῆθος δυοῖν, ἔμμηνα κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ δεύτερα ἐκβάλλει. πίνεται δὲ *σὺν ὄξει καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, στρόφους, λυγμοὺς, θανάσιμα φάρμακα, ἰξίαν· ἀνακαλεῖται δὲ καὶ τοὺς ληθαργικοὺς, καὶ τοὺς ὅπως δή ποτε καταφερομένους, ἐμβρεχόμενος *σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ὀσφραινόμενος καὶ ὑποθυμιώμενος. ταῦτα ποιεῖ· ἁρμόζει δὲ καὶ τρόμοις καὶ σπασμοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς νευρώδεσι, πινόμενός τε καὶ συγχριόμενος. καὶ καθόλου θερμαντικὴν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐκλέγου δὲ ἀεὶ τοὺς συνεζευγμένους ὄρχεις ἐκ μιᾶς ἀρχῆς· (ἀδύνατον γὰρ δύο φύσας ἐζευγμένας ἐν ἑνὶ ὑμένι εὑρεῖν) καὶ τὸ ἔνδον *ἔχοντας κηρῶδες, βαρύοσμον, βρομῶδες, δριμὺ, δηκτικὸν, εὔτειπτον, διαφρασσόμενόν τε συνεχῶς φυσικοῖς ὑμέσι. δολοῦσι δέ τινες αὐτὸ, ἀμμωνιακὸν ἢ κόμμι συμπεφυρμένον αἵματι καὶ καστορείῳ ἐγχέοντες εἰς φύσαν καὶ ξηραίνοντες. μάτην δὲ ἱστορεῖται ὅτι διωκόμενον τὸ ζῶον ἀποσπᾷ τοὺς διδύμους καὶ ῥίπτει· ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἅψασθαι αὐτῶν, *προεστύπτων ὄντων ὥσπερ ὑός. δεῖ δὲ διελόντας τὸ δέρμα κομίσασθαι σὺν τῷ περιέχοντι ὑμένι τὸ ὑγρὸν, ὂν μελιτῶδες, καὶ οὕτω ξηράναντας *ἀποτίθεσθαι.

V. incipit καὶ ὁ τοῦ κάστορος ὄρχις ἐστὶ δὲ ζῶον, quasi hoc caput continuum cum proximè præcedēti fuerit.

V. διατρίβων ἰχθύσι]

V. quidā caret his σὺν ὄξει καὶ

V. προσφυῶν

Vulg. exempl. ποτίζειν potuit dare.

Περὶ Γαλῆς κατοικιδίου. Κεφ. κζ.

ΓΑΛΗ κατοικίδιος περιφλεχθεῖσα, καὶ δίχα τῶν ἐντὸς σκελετευθεῖσα δι' ἁλὸς, καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ παντὸς ἑρπετοῦ ἐνεργέστερόν ἐστι βοήθημα, ποθεῖσα μετὰ οἴνου < β' πλῆθος, καὶ τοξικοῦ ἀντιφάρμακον ὁμοίως ληφθεῖσα. ἡ δὲ κοιλία αὐτῆς κορίῳ πληρωθεῖσα καὶ σκελετευθεῖσα, θηριοδήκτοις καὶ ἐπιληπτικοῖς βοηθεῖ πινομένη. ὅλη δὲ καεῖσα ἐν χύτρᾳ, ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ, τῆς τέφρας καταχριομένης μετ' ὄξους. τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς καταχριόμενον, χοιράσι βοηθεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς.

V. ὥσπερ καὶ λαγωός

De Mustela vulgari seu domestica. Cap. XXVII.

MVSTELA quæ in domibus nostris oberrat, flammis ambusta & exemptis interaneis sale inueterata, tandémque in vmbra siccata, binis drachmis in vino pota cõtra serpentium genus omne pręsentaneo est remedio. Toxico simili sumpta modo resistit. Eiusdem ventriculus coriandro fartus inueteratúsque, ijs qui à venenatis bestijs commorsi fuerint, & comitialibus potu auxiliatur. Tota verò in olla cõcremata, podagricis cõfert, cinere ex aceto illito. Cęterùm ipsius sanguis perunctus strumis opitulatur, ac comitialibus itidem prodest.

Περὶ Βατράχων. Κεφ. κη'.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ ἀντιφάρμακόν εἰσιν ἑρπετῶν πάντων, ζωμευθέντες ἐν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, τοῦ ζωμοῦ λαμβανομένου ὁμοίως· καὶ πρὸς χρονίους τῶν τενόντων ἀποστάσεις. καέντες δὲ καὶ ἐπιπασθέντες, αἱμορραγίαν στέλλουσι. καὶ ἀλωπεκίας θεραπεύουσι σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ καταχριόμενοι. τῶν δὲ χλωρῶν βατράχων τὸ αἷμα ἐπιστάζομενον, κωλύει τὰς ἐκτιλθείσας ἀπὸ τῶν βλεφάρων τρίχας φύεσθαι· ὠφελοῦσι καὶ ὀδονταλγίας συνεψόμενοι ὕδατι καὶ ὄξει, καὶ διακλυζόμενοι.

De Ranis. Cap. XXVIII.

CONTRA omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ, cum sale & oleo è iure decoctæ, si ius ipsum itidem sorbeatur. Valent & ad diuturnos tendinum abscessus. Vstæ verò & inspersæ, profluentis sanguinis impetum sistunt: quin & sanant alopecias, cum pice liquida illitæ. At viridium ranarum sanguis instillatus euulsos palpebris pilos renasci prohibet. Decoctæ etiã num in aqua & aceto dentium dolores collutione leniunt.

V. Σιλούρου.

Περὶ Αἰλούρου. Κεφ. κθ'.

ΑΙΛΟΥΡΟΣ νεαρὸς βιβρωσκόμενος, τρόφιμός ἐστι καὶ εὐκοίλιος· ταριχηρὸς δὲ, ἄτροφος· ἀρτηρίας δὲ καθαίρει καὶ εὐήχους παρασκευάζει. καταπλασθεῖσα δὲ ἡ σὰρξ τοῦ ταριχηροῦ, σκόλοπας ἀνάγει. καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ δὲ ἅλμη ἁρμόζει ἐν ἀρχῇ δυσεντερικοῖς εἰς ἐγκάθισμα, κατάγουσα τοὺς ῥευματισμοὺς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. καὶ ἐγκλυζομένη δὲ, ἰσχιαδικοὺς θεραπεύει.

V. καὶ ταριχευθεῖσα

V. addit ὡς

De Siluro. Cap. XXIX.

SILVRVS recens in cibo sumptus probè nutrit, & bonam facit aluũ: sale verò conditus, vix alimentum vllum subministrat. Arteriã tamen expurgat, vocíque splẽdorem affert. Imposita verò saliti caro, aculeos & infixa corpori spicula extrahit. Ipsius quoque muria dysentericis circa principia conuenit ad insessus: quippe quæ fluxiones ad summa cutis eliciat. Quin & ischiadicis infusa medetur.

Περὶ Σμαρίδος. Κεφ. λ'.

ΣΜΑΡΙΔΟΣ ταριχηρᾶς ἡ κεφαλὴ * καεῖσα, ἕλκη στέλλει ὑπερσαρκοῦντα, καὶ νομὰς ἵστησι, καὶ ἥλους, καὶ θύμους ἀναλίσκει· σκορπιοπλήκτοις τε καὶ κυνοπλήκτοις ἡ σὰρξ ἁρμόζει, καθάπερ πᾶν τάριχος.

Lac. ex veteri addit καὶ λεία

Leg. κυνοδήκτοις.

De Smaride. Cap. XXX.

SMARIDIS salitæ caput exustũ tritúmque, excrescentes in vlceribus carnes cohibet, nomásque compescit: clauos thymósque absumit. Caro, quemadmodum & salsamentum omne, prodest à scorpione ictis, & à cane demorsis.

Περὶ Μαινίδος. Κεφ. λα'.

ΚΑΙ τῆς μαινίδος δὲ κεφαλὴ καεῖσα λεία, τὰς ἐν * δακτύλῳ τετυλωμένας

De Mæna. Cap. XXXI.

MÆNÆ quoque caput vstũ, tritúmque si inspergatur, callosas

ſedis rhagadas emendat. Ipſius verò garum, in ore putreſcentia vlcera collutione ſedat.

De Gobio. Cap. XXXII.

GOBIVM recentem ſi in ſuillum ventriculum immiſeris, & conſuta rima in duodecim aquæ ſextariis, donec duo ſuperſint decoxeris, excolatúmque ius ac ſub diuo refrigeratum potui dederis, aluum citra perturbationem ſubduces. Porrò impoſitus ijs qui à canibus ſerpẽtibúſve demorſi fuerint auxiliatur.

De ſalſamento quod omotarichon appellatur. Cap. XXXIII.

QVEM omotarichum vocant, cõditanei thunni caro eſt. Hęc sũpta ijs auxiliatur, quos vipera, preſter dicta, momorderit. Sed oportet vinum quamplurimum ſubinde cogãtur haurire, ita vt vomitione reddatur. Ad ea itidem maximè conuenit, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere ſunt acria. Canũ quoq; morſibus vtiliter imponitur.

De Garo. Cap. XXXIIII.

GARVM omne quod è piſcibus carnibúſque ſale maceratis eliqueſcit, nomas cohibet & morſis à cane medetur. Dyſentericis quoq; & iſchiadicis infunditur: illis quidẽ, vt inteſtinorum vlcera compeſcat atque coerceat: his verò, vt inteſtina ipſa, quamuis minimè exulcerata, ad infeſtantes coxam humores euacuandos ſtimulet ac proritet.

De Recentiũ piſciũ iuſculo. C. XXXV.

RECENTIVM piſcium ius, modò per ſe, modò ex vino potum, aluum ſubducit. Peculiariter autẽ ad hũc vſum præparatur è phycidibus, ſcorpionibus, iulidibus, percis & aliis ſaxatilibus teneris, nec virus reſipientibus. Coqui verò debent ſimpliciter in aqua, additis oleo, anetho & ſale.

De Cimicibus. Cap. XXXVI.

CIMICES qui in cubilibus naſcũtur, numero ſepteni cum fabis in cibos additi, & ante acceſſiones deuorati, quartana laborãtibus auxilio ſunt. Quin & citra fabas deuorati, demorſis ab aſpide proſunt. Vuluæ ſtrangulatione affectas olfactu reuocant. Cęterùm ſanguiſugas cum vino aut aceto poti pellunt.

ῥαγάδας * καταπλασθεῖσα ἀφίστησι. ὁ δὲ γάρον αὐτῆς τὰς ἐν στόματι σηπεδόνας διακλυζόμενον παύει.

Περὶ κωβιοῦ. Κεφ. λβ'.

ΚΩΒΙΟΝ πρόσφατον ἐὰν ἐμβαλὼν εἰς ὑείαν κοιλίαν καταῤῥάψης, καθεψήσῃς τε μετ᾽ ὕδατος ξεστῶν ιβ'. ἄχρι δυοῖν ξεστῶν, καὶ διηθήσας καὶ ἐξαιθριάσας ποτίσῃς, κοιλίαν ἀταράχως κάτω ὑπάξεις. καταπλασθεὶς δὲ, καὶ τοὺς ὑπὸ κυνῶν δηχθέντας ἢ ἑρπετῶν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὠμοταρίχου. Κεφ. λγ'.

Ο Δὲ ὠμοτάριχος λεγόμενος, σάρξ ἐστι θύννου τεταριχευμένου. βοηθεῖ δὲ λαμβανόμενος τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης, τῆς καλουμένης πρηστῆρος, δηχθεῖσι· δεῖ δὲ ὡς ὅτι πλεῖστον προσφέρεσθαι οἶνον ἀναγκάζειν πίνειν πολὺν, καὶ ἐμεῖν. εἴς τε τὰς δριμυφαγίας μάλιστα ἁρμόζει, "καταπλάττεται δὲ καὶ ἐπὶ κυνοδήκτων ὠφελίμως.

V. nonnulli extremam hãc periodum omittũt.

Περὶ Γάρου. Κεφ. λδ'.

ΓΑΡΟΝ δὲ πᾶν τὸ ἐκ ταριχηρῶν ἰχθύων καὶ κρεῶν, "καταπλαττόμενον νομὰς ἐφίστησι, καὶ κυνοδήκτοις ἰᾶται. "ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ δυσεντερικοῖς, καὶ ἰσχιαδικοῖς· ἐφ᾽ ὧν μὲν ἵνα τὰ εἱλκωμένα * "ἐπιπαύσῃ, ἐφ᾽ ὧν δὲ ἵνα τὰ "ἀνέλκωτα ἐρεθίσῃ.

Mar. legit καταντλούμενον. Leg ἐνίεται Vulg. ἐπικαύσῃ

V. quidam ἐπικαύσῃ. Corn. ἐπικλύσῃ V. ἑλκωθέντα

Περὶ Ζωμοῦ τῶν νεαρῶν ἰχθύων. Κεφ. λε'.

ΖΩΜΟΣ δὲ ὁ ἐκ τῶν νεαρῶν ἰχθύων, κοιλίας ὑπαγωγός, ποτὲ μὲν καθ᾽ ἑαυτὸν πινόμενος, ποτὲ δὲ μετ᾽ οἴνου. ἰδίως δὲ σκευάζεται "πρὸς ταῦτα ὁ ἀπὸ τῶν "φωκίων, * καὶ σκορπίων, καὶ ἰουλίδων, καὶ περκίδων, καὶ τῶν ἄλλων πετραίων ἁπαλῶν καὶ ἀβρώμων, "λιτῶς μεθ᾽ ὕδατος, καὶ ἐλαίου καὶ ἀνήθου.

Lacuna legit, πρὸς τὰς ἀπὸ σκορπίων καὶ φυκίδων πληγὰς ἐκ ἰουλίδων.

V. addit καὶ σπαθῶν

Λιτῶς Samb. non ſimpliciter interpretatur, ſed parũ ac leuiter, veluti iuſcula braſſicæ, piſorũ ſoluentia coqui ſolent.

Περὶ Κόρεων. Κεφ. λς'.

ΚΟΡΕΙΣ οἱ ἀπὸ κλίνης ἐντιθέμενοι * βρώμασι μετὰ κυάμων τὸν ἀριθμὸν ζ'. καὶ "καταπινόμενοι πρὸ τῆς ἐπισημασίας, ὠφελοῦσι τοὺς τεταρταΐζοντας. καὶ ἀσπιδοδήκτοις δὲ δίχα τῶν κυάμων καταποθέντες. ὑστερικῶς δὲ πνιγομένας ἀνακαλοῦνται ὀσφραινόμενοι· σὺν οἴνῳ δὲ ἢ ὄξει ποθέντες, βδέλλας ἐξάγουσι.

In altero codice hæc vox deeſt. Goup.

δυσουρίαν τε παύουσιν ἐντιθέμενοι τῷ οὐρητικῷ πόρῳ λεῖοι.

Al. ὀνίσκων

Περὶ κουβαρίδων. Κεφ. λζ'.

ΟΝΟΙ οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας, ζῷά εἰσι πολύποδα, σφαιρούμενοι κατὰ τὰς ἐπαφὰς τῶν χειρῶν. οὗτοι ποθέντες σὺν οἴνῳ βοηθοῦσι δυσουρίᾳ τε καὶ ἰκτέρῳ. διαχρισθέντες δὲ μετὰ μέλιτος συναγχικοῖς ὠφελοῦσι. καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ λεῖοι σὺν ῥοδίνῳ θερμανθέντες ἐν κελύφῳ ῥόας καὶ ἐνσταγέντες, ἁρμόζουσιν.

V. ad marg. ὡς ἱστορεῖται

Περὶ Σίλφης. Κεφ. λη'.

ΣΙΛΦΗΣ τῆς ἐν τοῖς ἀρτοκοπείοις εὑρισκομένης τὰ ἐντὸς τριβόμενα σὺν ἐλαίῳ, ἢ ἑψόμενα, καὶ ἐνσταζόμενα, ὠταλγίας παύει.

Περὶ πνεύμονος θαλασσίου. Κεφ. λθ'.

ΠΝΕΥΜΩΝ θαλάσσιος πρόσφατος λεανθεὶς, ποδαγριῶντας καὶ χιμετλιῶντας ὠφελεῖ καταπλασσόμενος.

Περὶ Χοιρείου πνεύμονος. Κεφ. μ'.

Ο δὲ χοίρειος καὶ ἄρνειος καὶ ἄρκειος πνεύμων, τὰ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπιτιθέμενοι ἀφλέγμαντα τηροῦσιν.

Περὶ Πνεύμονος ἀλώπεκος. Κεφ. μα'.

Καὶ ὁ τῆς ἀλώπεκος πνεύμων ξηρανθεὶς καὶ ποθεὶς, ἀσθματικοὺς ὀνίνησι. καὶ τὸ στέαρ δὲ αὐτῆς τακὲν καὶ ἐγχυθὲν, ὠτὸς πόνον παύει.

Περὶ Ἥπατος ὀνείου. Κεφ. μβ'

ΗΠΑΡ ὄνειον ἐσθιόμενον ὀπτὸν, ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ· νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

Περὶ Αἰδοίου ἄρρενος ἐλάφου. Κεφ. μγ'.

ΑΙΔΟΙΟΝ ἄρρενος ἐλάφου σὺν οἴνῳ ποθὲν λεῖον, τοῖς ὑπὸ ἐχιδνῶν δηχθεῖσι βοηθεῖ.

Περὶ Ὀνύχων ὄνων. Κεφ. μδ'.

Ald. perperam ἢ

ΟΝΥΧΕΣ ὄνων καέντες καὶ ποθέντες ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς πλῆθος κοχλιαρίων δυοῖν, ἱστοροῦνται ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖν. ἐλαίῳ δὲ φυραθέντες, χοιράδας διαφοροῦσιν. *ἐπιπλασθέντες δὲ, χιμέτλας θεραπεύουσι.

A Triti verò & vrinariæ fistulæ impositi, vrinæ difficultati medentur.

Pl. stranguria

De Millepedis. Cap. XXXVII.

MILLEPEDÆ quę sub vasis aquarijs reperiũtur, animalcula sunt multorum pedum, quæ quidem cõtacta manibus, in globulos sese contrahunt. Hæ ex vino potę, vrinę difficultati ac regio morbo auxiliátur. B Illitæ verò cum melle, angina correptis prosunt. Tritæ & in cortice mali punici addito rosaceo calfactę ad dentium dolores efficaciter instillantur.

De Blatta. Cap. XXXVIII.

C BLATTÆ eius quæ in pistrinis reperitur interanea trita cum oleo dolores aurium instillatu mitigant.

De Pulmone marino. Cap. XXXIX.

PVLMO marinus recẽs tritus, pernionibus, podagráque laborantibus opitulatur.

D *De Pulmone suillo. Cap. XL.*

SVILLVS, agninus, vrsinúsque pulmo impositu, attritus à calceamentis contractos ab inflammatione tuentur.

De Pulmone vulpino. Cap. XLI.

Quin & vulpis pulmo si arefactus bibatur, suspiriosos adiuuat. E Eiusdem verò adeps liquefactus infusúsque, auris dolorem sedat.

De Hepate asinino. Cap. XLII.

ASINI iecur inassatum esu comitialibus prodest: verùm id ieiunos sumere oportet.

F *De masculi cerui Genitali. Cap. XLIII.*

GENITALE cerui maris tritum ex vino potum, à vipera demorsis auxiliatur.

De asinorum Vngulis. Cap. XLIIII.

VNGVLÆ asinorum vstæ ad dies multos cochlearibus binis potę, G comitialibus prodesse narrantur. Oleo verò subactæ, strumas discutiunt: inspersę quoque, pernionibus medentur.

De equorum lichenibus. Cap. XLV.

LICHENES equorũ calli sunt circa genua & vngulas in earũ partiũ flexu indurati. Ii triti & in aceto poti comitialibus mederi traduntur.

De Caprinis vngulis. Cap. XLVI.

CAPRINARVM vngularũ cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

De Caprino iecore. C. XLVII.

QVÆ è caprino iecore dum inassatur destillat sanies, inũcta prodest lusciosis qui Græcis nyctalopes dicũtur. Quin & siquis vaporẽ eius dũ coquitur oculis apertis excipiat, vtilitatẽ percipit. Sed & tostum in cibo ad eadem prodest. Cæterùm aiunt comitiales eius esu, hircini verò maximè, deprehendi.

De Aprino iecore. Cap. XLVIII.

Aprinũ iecur recens si arefactum teratur, ex vino potum contra serpentium iumentorúmque morsus auxilio est.

De canis rabidi Iecore. C. XLIX.

Iecur canis rabiosi tostum & ab ijs quos momorderit in cibo sũptũ, *aquę pauoris periculo liberare creditur. Vtũtur autẽ ad pręcautionẽ etiã canis qui momorderit canino dẽte: hunc scilicet folliculo ex aluta inditũ pro amuleto brachio adalligant.

*ab aquæ pauore tueri.

De Iecore mergi. Cap. L.

Mergi iecur assiccatum & potum ex hydromelite binis cochlearibus, secundas pellit.

De Veteribus soleis. Cap. LI.

EX veteribus calceamentis coria combusta ac trita & inspersa, ambusta igni, intertrigines, necnon & calceamentorum attritus sanant.

De Gallinis. Cap. LII.

GALLINÆ dissectę & adhuc calẽtes appositę, serpentiũ morsibus auxiliantur: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet.

De Gallinarum cerebro. Cap. LIII.

Earũ cerebellum in vino bibendum datur contra venenatarum bestiarum morsus: sanguinis etiamnum eruptiones à cerebri meninge inhibet. Quę verò in gallinaceo interna ventriculi parte substernitur mẽbrana cornu instar firma ac pellucida, quæque inter co-

A Περὶ Λειχήνων ἵππων. Κεφ. με΄.

ΛΕΙΧΗΝΕΣ ἵππων, εἰσὶ μὲν τύλοι καὶ ἐπιγραφὴν ἐνετυλωμένοι παρὰ τοῖς γόνασι καὶ παρὰ ταῖς ὁπλαῖς ποθέντες λεῖοι μετ' ὄξους, ἐπιληψίας ἱστοροῦνται θεραπεύειν.

Περὶ Αἰγῶν ὀνύχων. Κεφ. μϛ΄.

ΟΙ δὲ τῶν αἰγῶν ὄνυχες καέντες, ἀλωπεκίας καταχριόμενοι σὺν ὄξει θεραπεύουσι.

B Περὶ Ἥπατος αἰγός. Κεφ. μζ΄.

Τοῦ δὲ ἥπατος τῆς αἰγὸς ὀπτωμένου ὁ ἀπορρέων ἰχὼρ ἐγχριόμενος, νυκτάλωψιν ἁρμόζει· κἂν τὴν ἀτμίδα δέ τις ἑψομένου αὐτοῦ δέχηται ἀνεῳγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὠφελεῖται. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐσθιόμενον ὀπτὸν πρὸς τὰ C αὐτά. φασὶ δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ἐλέγχεσθαι, φαγόντας, μάλιστα τὸ τράγειον ἧπαρ.

Περὶ Ἥπατος κάπρου. Κεφ. μη΄.

Τὸ δὲ τοῦ κάπρου ἧπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον, ἑρπετῶν καὶ *κτηνῶν δήγματα ὠφελεῖ.

Περὶ Ἥπατος κυνὸς λυσσῶντος. Κεφ. μθ.

D Κυνὸς λυσσῶντος ἧπαρ βιβρωσκόμενον ὀπτὸν ὑπὸ τῶν δηχθέντων ὑπ' αὐτοῦ, ἀπεριπτώτους ὑδροφοβίας τηρεῖν πιστεύεται. χρῶνται δὲ εἰς προφυλακὴν καὶ τῷ κυνόδοντι τοῦ δακόντος, ἐπιδοῦντες εἰς κυστίδα καὶ περιάπτοντες τῷ βραχίονι.

Περὶ Ἥπατος αἰθυίας. Κεφ. ν΄.

E Αἰθυίας ἧπαρ σκελετευθὲν καὶ ποθὲν μεθ' ὑδρομέλιτος κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, ἐκβάλλει δεύτερα.

Περὶ Καττυμάτων. Κεφ. να΄.

ΤΑ δὲ ἀπὸ τῶν καττυμάτων παλαιὰ δέρματα, κεκαυμένα καὶ λεῖα καταπλασσόμενα, πυρίκαυστα καὶ παρατρίμματα καὶ F τὰ ἐξ ὑποδημάτων θλίμματα θεραπεύει.

Περὶ Ἀλεκτορίδων. Κεφ. νβ΄.

ΑΛΕΚΤΟΡΙΔΕΣ ἀνασχισθεῖσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι ἔνθερμοι, τοῖς ἑρπετῶν δήγμασι βοηθοῦσι· δεῖ δὲ συνεχῶς ὑπαλλάσσειν.

Περὶ Ἐγκεφάλου ἀλεκτορίδος. Κεφ. νγ΄.

Ὁ δὲ ἐγκέφαλος αὐτῶν ἐν πόματι θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ δίδοται, G καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος αἱμορραγίας ἐπέχει. τοῦ δὲ ἄρρενος τὸ κατὰ τὰ ἐντὸς ὑποκείμενον τῇ κοιλίᾳ κερατοειδὲς, ἀποδερόμενον δὲ

Marc. κατ' ἐπιγραφὴν

Ald. vtrobique περὶ

V. ascripserat ὡς ἐνάγχων

Samb. legit αἰθυγμένοις

Ald. πλωῶν Corn κυνῶν

Duo veteres codices hoc caput non habent, licet vt alia huius generis stare possit.

Corn. καταπασσόμενα

In margine: ὥσπερ καὶ ἀνθρακώδεσιν ἀποστήμασιν. Scholiõ reor.

Scriptura sic in veteribus distincta est vt hic sit initium capitis cuius hic est titulus ἀλεκτορίδος, τὸ κερατοειδὲς ἐντός. Goup.

ἐν ταῖς ἑψήσεσι ξηρανθὲν, ἁρμόζει στομαχικοῖς, λεῖον μετ' οἴνου πινόμενον. ὁ δὲ ζωμὸς τῆς νοσσάκος, μάλιστα δίδοται *ἐπικράσεως χάριν φαυλοτήτων καὶ ἐπὶ τῶν στόμαχον πυρουμένων λιτῶς σκευασθείς. Ὁ δὲ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων, δίδοται πρὸς κάθαρσιν κοιλίας. ἐξελόντας δὲ τὰ ἐντὸς, δεῖ ἀντεμβάλλειν ἅλας, καὶ καταρράψαντας ἕψειν μετὰ ὕδατος ξεστῶν κ'. καὶ ἀφέντας εἰς κοτύλας γ'. δίδοται δὲ πᾶν ἐξαιθριασθέν. ἔνιοι δὲ συνέψουσι κράμβην θαλασσίαν, ἢ λινόζωστιν, ἢ κνῆκον, ἢ πολυπόδιον. ἄγει δὲ πάχος ὠμὸν, γλοιῶδες, μέλαν· ἁρμόζει δὲ πυρετοῖς χρονίοις, ἄσθμασιν, ἀρθριτικοῖς, ἐμπνευματουμένοις στομάχοις".

Corn. ex Gal. & Paulo legit ἀλεκτορίδος.

Corn. legit ἡ

Vide inter Diosc. notha quæ huius capitis calci adiiciuntur.

quendum excoriari solet, arefacta tritáque & in vino pota stomachicis confert. "Ius autem pulli simpliciter paratum potissimè datur ad tẽperandos prauos vitiosósque humores, & ijs quibus ęstuat os ventriculi. At ius è vetere gallinaceo datur ad aluum deiiciendã. Exemptis porrò interaneis in eorum locũ sal immittendus est, demúmque consuto vẽtre gallinaceus in aquæ sextarijs xx. discoquẽdus, dum tres heminæ supersint. Totum verò id sub dio refrigeratum exhibetur. Sunt qui marinam brassicam, mercurialem, cnicum aut filiculam simul incoquant. Cæterùm crudos crassósque, lentos ac viscosos & atros humores educit. Prodest ijs quos longæ diuturnæq; tenent febres, suspiriosis, arthriticis, inflationéque stomachi laborantibus.

Hanc periodũ prætermisit Ruellius.

Περὶ Ὠοῦ. Κεφ. νδ'.

ΩΟΝ τὸ ἁπαλὸν, τροφιμώτερον τοῦ ῥοφητοῦ, καὶ τοῦ ἁπαλοῦ τὸ σκληρόν. ἡ λέκυθος αὐτοῦ χρησίμη πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας, ὀπτηθεῖσα σὺν κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ· πρός τε τὰς περὶ δακτύλιον φλεγμονὰς καὶ κονδυλώματα, σὺν μελιλώτῳ· μετὰ ῥοὸς δὲ ἢ κηκῖδος τηγανισθεῖσα, καὶ βρωθεῖσα, ἵστησι κοιλίαν, καὶ καθ' ἑαυτὴν δὲ προενεχθεῖσα.

Flor. caret, sed vsus esse verum docet.

Forte προσενεχθεῖσα

De Ouo. Cap. LIIII.

OVVM molliculũ plus alit quàm sorbile, itemq; durũ plus quàm molle. Est ipsius luteum contra dolores oculorum vtile, tostum cũ rosaceo & croco. Sedis autẽ inflãmationibus & condylomatis prodest, addito meliloto. Cum rhois semine aut galla frixum in sartagine & in cibo sumptum, aut etiam per se exhibitum, aluum sistit.

Περὶ Λευκοῦ τοῦ ὠοῦ. Κεφ. νε'.

Τὸ δὲ λευκὸν αὐτοῦ ὠμὸν ὂν ψύχει, ἐμπλάττει, παρηγορεῖ ἐγχυματισθὲν ἐπ' ὀφθαλμῶν φλεγμαινόντων. κατακαύματά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι παραχρῆμα ἐπιχρισθέν· πρόσωπά τε ἀνεπίκαυστα τηρεῖ, ἀνακόλλημα δέ ἐστι ῥευματιζομένων σὺν λιβανωτῷ κατὰ τοῦ μετώπου "τιθέμενον· φλεγμονάς τε ὀφθαλμῶν πραΰνει ἐρίῳ ἀναληφθὲν μιγέντος αὐτῷ ῥοδίνου καὶ "οἴνου καὶ μέλιτος· ὠμὸν δὲ ῥοφηθὲν, αἱμορροΐδος δήγμασι βοηθεῖ. ἀκροχλιαρὸν δὲ πρὸς κύστεως δηγμοὺς καὶ ἕλκωσιν νεφρῶν καὶ τραχυσμοὺς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ καταρρόους καὶ θώρακος ῥευματισμοὺς ἁρμόζει.

Hoc caput in vetustis libris cum superiore coniunctũ est. Goup.

V. ἐπιτιθέμενον, alter κείμενον.

V. οἰνομέλιτος.

De Oui cãdido seu albumine. C. LV.

Crudum oui candidum refrigerat, cutis spiramenta occludit, & oculis infusum eorum inflammationes lenit: ambustis confestim illitũ, quominus erumpant pustulæ prohibet: faciem à Solis adustione tuetur: cum thure anacollematis vice fronti inductũ, fluxiones arcet cõpescítque: oculorum inflammationes lana exceptum, additis rosaceo melle ac vino, mitigat. Quòd si crudũ sorbeatur, contra hęmorrhoidis serpentis morsus auxiliatur: exiguo verò calore tepens prodest contra vesicę rosiones, renũ exulceratione, asperæ arteriæ scabritias, sanguinis reiectiones, destillationes ac thoracis rheumatismos.

Περὶ Τεττίγων. Κεφ. νϛ'.

ΤΕΤΤΙΓΕΣ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι, τοῖς περὶ τὴν κύστιν ἀλγήμασι βοηθοῦσιν.

De Cicadis. Cap. LVI.

CICADÆ si "assatæ edantur, doloribus vesicæ succurrunt.

Pl. tostæ in patella

De Locustis. Cap. LVII.

al. strangurias

LOCVSTÆ suffitu difficultates vrinę adiuuant, pręsertim quę fœminas malè habent: est autem earũ caro inutilis. At quæ locusta asiracos aut onos dicitur, sine pẽnis est, grandioribus membris dum recens est. Hęc assiccata si ex vino bibatur, contra scorpionis ictus magnoperè confert. Ceterùm hac eadem abundè vescuntur Afri, qui Leptin incolunt.

De Ossifrago. Cap. LVIII.

VENTRICVLVS eius auis, quem Latini ossifragum appellãt, paulatim potui datus, calculos fertur per vrinam expellere.

De Galerita. Cap. LIX.

GALERITA auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo gestans. Hæc assa & in cibo sumpta colicos adiuuat.

De Hirundine. Cap. LX.

HIRVNDINIS pullos qui primo partu exclusi fuerint si crescente Luna dissecueris, in eorum ventre lapillos inuenies: è quibus duos, vnum quidem colore varium, alterum verò purum & vnicolorem accipies. His priusquã terrã attigerint iuuencæ corio aut ceruina pelle inclusis & brachio aut collo ad alligatis comitiales recreabis: plerunque etiã penitus sanitati restitues. Ipsę verò hirundines in cibo sumptę, velut & ficedulæ, aciẽ oculorũ exacuunt. Tam pullorum quàm matrũ in olla fictili combustarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatẽ affert: confert & perunctus, angina laborantibus: itémque prodest ad vuæ ac tonsillarum inflãmationes. Cæterùm & ipsę & pulli si exiccentur & drachmæ vnius pondere ex aqua bibantur, his succurrunt qui angina conflictantur.

De Ebore. Cap. LXI.

ELEPHANTINI dentis ramentũ, vnguium reduuias curat impositum. Vim porrò astringẽdi obtinet.

De Talo suillo. Cap. LXII.

SVIS talus combustus dum ẽ nigro albescat, túmque tritus ac potus, inflationibus coli ac diuturnis torminibus medetur.

Περὶ Ἀκρίδων. Κεφ. νζ'.

ΑΚΡΙΔΕΣ ὑποθυμιώμεναι, δυσουρίας μάλιστα ταῖς ἐπὶ γυναικῶν ὠφελοῦσι· τὴν δὲ σάρκα ἀχρεῖαν ἔχουσιν. ἡ δὲ λεγομένη ἀκρὶς ἀσίρακος ἢ ὄνος, ἄπτερός ἐστι καὶ μεγαλόκωλος, πρόσφατος· ξηρανθεῖσα δὲ σφόδρα σκορπιοδήκτοις ὠφελεῖ πινομένη σὺν οἴνῳ. χρῶνται δὲ αὐτῇ κατακόρως οἱ κατὰ Λέπτιν Λίβυες.

Hac periodo carent vulgati codices. Aldinus in notha retulit: quam tamẽ & Ruellius & Marcellus expresserunt. Ald. ῥιξαχόσκη. V. ἠρὶζαχώσκη. Forte σκορπιοπλήκτους.

Περὶ Φήνιδος. Κεφ. νη'.

ΦΗΝΙΣ τὸ ὄρνεον, ὃ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὀσσίφραγον. τούτου ἡ κοιλία καὶ ὀλίγον ποτιζομένη, λίθους ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν ἱστορεῖται.

V. Perperam ἀσουφράγον.

Περὶ Κορυδαλλοῦ. Κεφ. νθ'.

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ὀρνίθιόν ἐστι μικρὸν, ἔχον κατὰ τῆς κορυφῆς ὑπόλοφον ὥσπερ ταώνος. οὗτος βρωθεὶς ὀπτὸς, κωλικοὺς ὠφελεῖ.

Vulg. ex. κοιλιακοὺς: addit verò V. καὶ ἐπιληπτικοὺς.

Περὶ Χελιδόνος. Κεφ. ξ'.

ΧΕΛΙΔΟΝΟΣ νεοσσοὺς, τοὺς ἐκ τῆς πρώτης νεοσσοποιΐας, αὐξομένης τῆς σελήνης ἀνατεμὼν, εὑρήσεις ἐν τῇ γαστρὶ λίθους, ἐξ ὧν δύο λαβὼν, ἕνα ποικίλον, καὶ τὸν ἕτερον καθαρὸν, πρὸ τοῦ ἐπιψαῦσαι τῆς γῆς ἐνδύσας εἰς δέρμα δαμάλεως ἢ ἐλάφου, καὶ περιάψας βραχίονι ἢ τραχήλῳ, ἐπιληπτικοὺς ὠφελήσεις. πολλάκις δὲ καὶ παντελῶς ἀποκαταστήσεις· βιβρωσκόμεναι δὲ ὥσπερ αἱ συκαλίδες, ὀξυωπίας εἰσὶ φάρμακον. καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν δὲ τέφρα, καὶ ἡ τῶν μητέρων καέντων ἐν χύτρᾳ μετὰ μέλιτος χρισθεῖσα, ὀξυδορκίαν ποιεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ συναγχικοῖς διαχριομένη, καὶ πρὸς σταφυλῆς καὶ παρισθμίων φλεγμονάς. σκελετευθεῖσαι δὲ αὗται καὶ οἱ νεοσσοὶ, συναγχικοὺς ὠφελοῦσι πινόμεναι μεθ' ὕδατος πλῆθος < α'.

Περὶ Ἐλέφαντος. Κεφ. ξα'.

ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ ὀδόντος ῥίνισμα, παρωνυχίας καταπλασθὲν θεραπεύει. δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν.

V. add. σὺν τῷ μαλακῶς ξηραίνειν.

Περὶ Ἀστραγάλου ὑός. Κεφ. ξβ'.

ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ ὑὸς καεὶς μέχρις ἂν ἐκ μέλανος γένηται λευκὸς, καὶ λεῖος ποθεὶς, ἐμπνευματώσεις κόλου καὶ στρόφους χρονίους ἰᾶται.

Περὶ Ἐλάφου κέρατος. Κεφ. ξγ'.

Ἐλάφου κέρας κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον, ἁρμόζει πινόμενον πλῆθος δυοῖν κοχλιαρίων αἱμοπτοϊκοῖς, δυσεντερικοῖς, κοιλιακοῖς, ἰκτερικοῖς, κύστεως ἀλγήμασι μετὰ τραγακάνθης, ῥοϊκαῖς δὲ γυναιξὶ μετὰ ὑγροῦ τοῦ πρὸς τὸ πάθος ἁρμόζοντος. καίεται δὲ ἐν καμίνῳ καταβληθὲν καὶ κοπὲν εἰς ὠμὴν χύτραν περιπεπλασμένην πηλῷ, ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται. πλύνεται δὲ ὡς καδμία. τὸ δὲ τοιοῦτον ἁρμόζει πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη καὶ ῥεύματα· καὶ ὀδόντας παρατριβόμενον σμήχει· ὠμὸν δὲ θυμιαθὲν, ἑρπετὰ διώκει. ἀποζεσθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ διακλυζόμενον, παρηγορεῖ γομφιάσεις.

V. add. ἕλμινθας ἀναιρεῖ καὶ ὑδρωπικόν ἐστι.

V. add. καὶ ὑστερικαῖς

Περὶ Καμπῶν. Κεφ. ξδ'.

Κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων γινόμεναι, περιχριόμεναι σὺν ἐλαίῳ, ἀδήκτους ἀπὸ τῶν ἰοβόλων φυλάττειν λέγονται.

AEg. ἐπιχριόμεναι

Περὶ Κανθαρίδων. Κεφ. ξε'.

Κανθαρίδες εἰς ἀπόθεσιν εὔθετοι αἱ ἀπὸ τοῦ σίτου. ἃς βαλὼν εἰς ἀκόνιτον ἀγγεῖον, καὶ τὸ στόμα περιδήσας ὀθονίῳ ἀραιῷ, καθαρῷ, περικατάστρεψον ἀτμῷ ζέοντος ὄξους δριμυτάτου, καὶ ἕως ἂν πνιγῶσι κράτει· εἶτα διαπείρας λίνῳ, ἀπόθεσο. ἐνεργέσταται δέ εἰσιν αἱ ποικίλαι, καὶ μηλίνας ἐπικαρσίους ζώνας ἔχουσαι [ἐν τοῖς πτεροῖς] ἐπιμήκεις τὸ σῶμα, ἁδραὶ, ἐμπίμελοι, ὡς αἱ σίλφαι. ἄτονοι δέ εἰσιν αἱ μονόχρωμοι.

V. ἐνεργέστεροι

V. hæc omittit.

Περὶ Βουπρήστου. Κεφ. ξς'.

Ὡσαύτως δὲ ἀποτίθενται καὶ αἱ βουπρήστεις, εἶδος οὖσαι κανθαρίδων, καὶ αἱ πιτυοκάμπαι· καὶ αὗται δὲ ἐπὶ κοσκίνου ἐπαιωρουμένου, θερμοσποδιᾷ φωγνύμεναι ἐπὶ βραχὺ, ἀποτίθενται. δύναμις δὲ αὐτῶν κοινὴ, σηπτικὴ, ἑλκωτικὴ, θερμαντική· ὅθεν μίγνυνται φαρμάκοις τοῖς τὰ καρκινώδη καὶ λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους θεραπεύουσιν. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα, πεσσοῖς μαλακτικοῖς μιγεῖσαι. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν τὰς κανθαρίδας καὶ ὑδρωπικοῖς βοηθεῖν, μιγνυμένας ἀντιδότοις, ὡς οὔρησιν

V. non legit

Ald. addit πρός. V. σηπτικαῖς χρησίμως καὶ πρός

De Cornu ceruino. Cap. LXIII.

A Cornu cerui vstum ac lotum si binûm cochlearium mensura bibatur, confert sanguinem excreantibus, dysentericis, cœliacis, regio morbo, & vesicę doloribus cũ tragacantha: fœminis item fluxione vuluæ laborantibus, cum liquore ei affectui accõmodato. Porrò tusum B &crudo fictili luto circumlito inditum vritur in fornace donec albescat, ac deinde cadmiæ modo eluitur. Tale verò oculorum vlceribus atque fluxionibus salutare est: affrictum quoque dentes expurgat. Cæterùm crudum si accendatur, odore serpentes fugat. In aceto verò feruefactum si ore colluatur, interiorũ C dentium dolores mitigat.

De Erucis. Cap. LXIIII.

Erucæ quę in oleribus gignuntur, à venenatarũ bestiarũ morsibus eos ferũtur tutos præstare qui ipsis ex oleo peruncti fuerint.

De Cantharidibus. Cap. LXV.

D Cantharides quæ in frumentis leguntur, ad recondendum idoneæ sunt. Eas in vas nõ picatum immittito, ac ipsius osculũ raro puroque linteo obligatũ circumuertito ad vaporẽ feruentis aceti quàm acerrimi, tandiúque inuersum fictile contineto, donec illæ suffocẽtur: tandẽ lino transfixas reponito. Por- E rò efficacissimæ sunt quæ variæ visuntur, luteásque habent in pennis transuersas lineas, quæque oblongo sunt corpore, crassæ, & blattarũ modo præpingues. Sed inefficaces & imbecillæ, quæ vnius sunt coloris.

De Bupresti. Cap. LXVI.

Simili modo reponũtur & buprestes, quę sunt è cantharidum gene- F re, itémque pinorum erucæ. Sed & hæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ reconduntur. Vis ipsarum communis septica, exulceratoria, & excalfactoria: qua de causa medicamentis admiscentur, quibus carcinomata, lepræ & impetigines feræ curantur. G Menses quoque cient, pessis emollientibus additæ. Porrò nonnulli cantharidas antidotis admistas etiam hydropicis auxiliari prodiderunt, quippe quæ vrinas mo-

moueant. Alij ipsarum alas ac pedes ijs qui illas hauserint pro antidoto esse tradiderunt.

De Salamandra. Cap. LXVII.

SALAMANDRA lacertę genus est, iners, variũ, quódque frustra creditum est ignibus non vri. Vim habet septicam, exulcerantem, ac denique calfactoriam. Additur in medicamenta septica lepras abolentia, quemadmodum & cantharis: ac simili quoque modo reponitur. Vsta verò, pilos cum oleo abolet. Cæterùm exenterata, detractis pedibus & capite, in melle seruatur ad eundem vsum.

De Araneo. Cap. LXVIII.

ARANEVS, quem holcum aut lycon, id est, raptorem aut lupum alij nominant, cum emplastro subactus & linteolo inductus, ac fronti aut temporibus impositus, tertianos circuitus persanat. Tela eius apposita sanguinem sistit, & vlcera quæ summam cutem occuparunt ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterũ aranei genus, quod candidam, tenuem, densámque telam orditur. Hoc aluta inuolutum, & de lacerto suspensum, quartanis circuitibus mederi narratur. Decoctum autem ex rosaceo & infusum, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. Cap. LXIX.

LACERTÆ caput tritum & impositum, aculeos & omnia corpori infixa extrahit. Sed & formicantes verrucas & pensiles, quas acrochordonas vocant, clauósque tollit. Iecur ipsius dentium cauernis inditũ, dolores eximit. Tota verò dissecta & imposita, ictos à scorpione leuat.

De Sepe. Cap. LXX.

SEPS, quam nõnulli lacertã Chalcidicam vocãt, ex vino pota, quos momorderit ijs medetur.

De Scinco. Cap. LXXI.

SCINCVS quidam in Ægypto, alius in India, alius ad mare Rubrũ gignitur. Est & alius qui apud Libyam Mauritaniæ fluuium reperitur. Est verò crocodilus terrestris sui generis, qui addito nasturtio sa-

A κινούσας. ἔτι δὲ τὰ πτερὰ αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας τοῖς πιοῦσιν αὐτὰς ἀντιφάρμακον ἀνέγραψαν.

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. ξζ'.

ΣΑΛΑΜΑΝΔΡΑ εἶδός ἐστι σαύρας· ἔστι δὲ νωχελές, ποικίλον, μάτην πιστευθὲν μὴ καίεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει σηB πτικήν, ἑλκωτικήν, θερμαντικήν. μίγνυται δὲ σηπτοῖς καὶ λεπρικοῖς ὡς ἡ κανθαρίς, καὶ ἀποτίθεται ὁμοίως. ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας *τακεῖσα μετ᾽ ἐλαίου. φυλάσσεται δὲ καὶ ἐν μέλιτι ἐξεντερισθεῖσα, τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθέντων, εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν.

V. ἰῶ ἔνιοι σαῦρον

Orib. add. καὶ ἑλκωτικοῖς δυνάμεσι

C Περὶ Ἀράχνης. Κεφ. ξη'.

ΑΡΑΧΝΗ τὸ ζῶον, ὃ ὁλκὸν ἔνιοι ἢ *λύκειον καλοῦσι, συμμαλαχθεῖσα σπληνίῳ, καὶ ἐμπλασθεῖσα εἰς ὀθόνην, προστεθεῖσα μετώπῳ ἢ κροτάφοις, τριταϊκὰς περιόδους ὑγιάζει. τὸ δὲ ὕφος αὐτῆς ἐπιτιθέμενον αἷμα ἵστησι, καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ D τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀράχνης, καλασκευάζον τὸ ὕφασμα λευκόν, λεπτὸν καὶ πυκνόν· ὃ ἱστοροῦσι ἐνδεδεμένον εἰς κυτίδα, καὶ περιαπτόμενον βραχίονι, τεταρταϊκὰς περιόδους θεραπεύειν. συνεψηθὲν δὲ ῥοδίνῳ, ὠταλγίαις βοηθεῖ ἐγχεόμενον.

V. non habet

E Περὶ Σαύρας. Κεφ. ξθ'.

ΣΑΥΡΑΣ ἡ κεφαλὴ λεία ἐπιτεθεῖσα, σκόλοπας ἐξάγει καὶ πάντα τὰ ἐμπεπηγότα. αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας, καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ ἥλους. τὸ δὲ ἧπαρ αὐτῆς ἐντεθὲν τοῖς τῶν ὀδόντων βρώμασιν, ἀπονίαν ποιεῖ. ὅλη δὲ ἀνασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα, σκορπιοF πλήκτους κουφίζει.

Περὶ Σηπός. Κεφ. ο'.

ΣΗΨ, ἣν ἔνιοι σαύραν καλοῦσι Χαλκιδικήν, ἐν οἴνῳ ποθεῖσα, τοὺς ὑπ᾽ αὐτῆς δηχθέντας ἰᾶται.

Lacuna reperit in vetustiss. codice, ταύτης ἡ κεφαλὴ λεία

Περὶ Σκίγκου. Κεφ. οα'.

ΣΚΙΓΚΟΣ ὁ μέν τίς ἐστιν Αἰγύπτιος, G ὁ δὲ Ἰνδικός, ἄλλος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ γεννώμενος· ἕτερος δὲ ἐν τῇ Λιβύᾳ τῆς Μαυρουσιάδος εὑρίσκεται. ἔστι δὲ κροκόδειλος χερσαῖος, ἰδιογενής, ταριχευόμενος ἐν

Vulg. Λυδίᾳ

*καρδάμῳ. φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν ποθὲν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ᾽ οἴνου, ὁρμητικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια· ἀποπαύεσθαι δὲ τὴν ἐπίτασιν τῆς προθυμίας, φακοῦ ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινομένῳ, ἢ θρίδακος σπέρματι μεθ᾽ ὕδατος. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Περὶ τῶν τῆς γῆς ἐντέρων. Κεφ. οβʹ.

ΓΗΣ ἔντερα λεῖα ἐπιτεθέντα, νεύρων ἀποκοπὰς κολλᾷ, λύει δὲ καὶ ῥιγαίους· ἑψηθέντα δὲ σὺν χηνείῳ στέατι, διαθέτης ὤτων ἐγχυματιζόμενα θεραπεύει· συνεψηθέντα δὲ ἐλαίῳ καὶ ἐγχεόμενα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς, ὀδονταλγίαις βοηθεῖ· ἀλλὰ δὲ καὶ οὖρα λεῖα πινόμενα σὺν γλυκεῖ.

Lacuna legit in vetustiss. codice, σὺν ὕδατι καὶ χηνείῳ στέατι

Περὶ Μυογάλης. Κεφ. ογʹ.

ΜΥΟΓΑΛΗ ἀναχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, ἄκος ἐστὶ τοῦ ἰδίου δήγματος.

Περὶ Μυῶν. Κεφ. οδʹ.

ΜΥΑΣ τοὺς κατοικιδίους ἀναχισθέντας σκορπιοπλήκτοις ὠφελίμως ἐπιτίθεσθαι ὁμολογεῖται· βρωθέντας δὲ ὀπτοὺς ὑπὸ παίδων, ἀναξηραίνειν τὸ ἐν τοῖς στόμασιν αὐτῶν σίελον.

Περὶ Γάλακτος. Κεφ. οεʹ.

ΓΑΛΑ κοινῶς μὲν πᾶν, εὔχυμον, τρόφιμον, μαλακτικὸν κοιλίας, "φυσσητικὸν στομάχου καὶ ἐντέρων· ὑδαρέστερον μέντοι τὸ ἐαρινὸν τοῦ θερινοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ χλωρᾶς νομῆς μᾶλλόν ἐστι μαλακτικὸν κοιλίας. ἔστι δὲ καλὸν γάλα, τὸ λευκὸν καὶ ὁμαλὸν τῇ παχύτητι, καὶ συστρεφόμενον, ἐπειδὰν ἐπισταγῇ ὄνυχι. τὸ δὲ αἴγειον ἧττον κοιλίας ἅπτεται, διὰ τὸ τὰς αἶγας τὸ πλέον στυφούσῃ νομῇ χρῆσθαι, δρυῒ καὶ σχίνῳ, καὶ θαλλία, καὶ τερμίνθῳ· ὅθεν καὶ εὐστόμαχον τυγχάνει. τὸ δὲ προβάτιόν ἐστι "παχύ τε καὶ γλυκὺ καὶ "πάνυ λιπαρὸν, οὐχ οὕτω δὲ εὐστόμαχον. τὸ μὲν τοι βόειον καὶ ὄνειον καὶ ἵππειον, εὐκοιλιώτερα* καὶ "ταρακτικά. πᾶν δὲ γάλα κοιλίας καὶ στομάχου ἀνατρεπτικὸν, ὅπου ἐστὶ νομὴ σκαμμωνία, ἢ ἐλλέβορος, ἢ λινόζωστις, ἢ κληματίς. ὡς καὶ ἐν τοῖς " ἰουστίνοις ὄρεσιν ὑφ᾽ ἡμῶν ἱστόρηται· αἱ γὰρ αἶγες νεμόμεναι τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου τὰ φύλλα,

In manuscripto codice legit Mathiolus φυσικόν.

Codex quidam antiquus τραχὺ sed nullo sensu. Goup.

V. πάνυ omittit.

Aldinus, γίνεται pro καὶ ταρακτικά.

Fortè οὐεστίνοις, vt & antea lib. 1. cap. 9.

le conditur. Aiunt porrò partem eã quæ renes amplectitur, drachmæ pondere in vino potam, venerem accendendi vim habere: attamen lentis decocto cum melle, aut semine lactucæ cũ aqua poto intensam illam veneris cupiditatẽ inhiberi. In antidota quoque additur.

De Terrenis vermibus. C. LXXII.

TERRENI vermes triti & impositi, præcisos neruos glutinant, ac tertianas quoque soluunt. Decocti verò cũ anserino adipe & instillati, affectis auribus medentur. In oleo autem decocti si oppositæ auriculæ infundantur, dentiũ doloribus pręstant auxilium. Triti quoque & cũ passo epoti vrinas ciunt.

De Mure araneo. Cap. LXXIII.

MVs araneus dissectus & impositus contra suos morsus remedio est.

De Muribus. Cap. LXXIIII.

MVRES domesticos dissectos scorpionum ictibus vtiliter imponi est in confesso: si verò inassati à pueris in cibo sumantur, ipsorum oris saliuam exiccare.

De Lacte. Cap. LXXV.

LAC generatim omne boni succi est, corpus alit, ventrem mollit, stomachum & intestina inflatione vexat: vernum tamen aquatius ęstiuo, & quod è viridi pascuo est, aluum magis emollit. Probatur candidũ & æquali crassitudine, quódque vngui instillatum " conglobatur. Aluum minùs tentat caprinum, quoniam capræ astringenti pabulo magna ex parte vescuntur, quercu, lentisco, frondibus oleaginis, & terebintho: quam ob causam stomacho etiam euadit accommodatum. Ouillum autem crassum est, dulce ac præpingue: sed non vsque adeò stomacho vtile. At bubulum, asininum, & equinum, aluum magis soluunt, ipsámque turbant. Quibus verò in locis scammonium, veratrũ, mercurialis & clematis sunt pro pabulo, lac omne ventrẽ, stomachũq; subuertit: quale in Vestinis montibus à nobis obseruatum est. Siquidem capræ veratri albi folia, cũ pri-

hæret nec defluit Pl.

inũm erumpunt depaſcentes & ipſæ euomunt, & lac quoque reddũt euertendi ſtomachi vim habẽs atque nauſeoſum. Porrò decoctum lac omne, & id quidem maximè à quo ſilicum ignitorum vi portio tenuior exhauſta eſt, ventrem aſtringit ac omnibus in vniuerſum internis exulcerationib⁹ auxiliatur, præſertim verò gutturis, pulmonis inteſtinorum, renum, ac veſicæ. Quin & contra ſummæ cutis pruritus, papularum eruptiones & vitiatos corporis ſuccos recens exhibetur cum melle crudo, addito ſale & exigua aqua dilutum. Minùs verò inflat quodcunque ſemel ferueſactũ eſt. Cæterùm decoctum cum calculis ad dimidias alui fluxiones vlceratione comitatas adiuuat.

De Sero lactis. Cap. LXXVI.

Lac quodcunque implicitũ habet ſibi ſerum, quod quidem à lacte diuiſum redditur ad purgationem efficacius. Exhibetur porrò quibus citra acrimoniam deiectionẽ moliri volumus, vti melancholicis, comitialibus, atque in lepra, elephantiaſi & papularum toto corpore eruptionibus.

De Schiſto lacte. Cap. LXXVII.

Diuiditur autem lac omne, ſi fictili nouo ferueat, & ficulneo ramo recens deſecto moueatur, ac poſteaquam bis térve efferbuerit, affundantur aceti mulſi totidem cyathi quot ſunt heminæ lactis: ita enim diſcedit ſerum ab eo quod caſeoſum eſt. Sed oportebit vt ne lac feruendo circunfundatur, inter coquendum continenter ſpõgia ex frigida fictilis labrum detergere, ſextariúmque argenteum frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur porrò ſerum heminis per interualla ſingulis vſque ad quinas, ita vt intercedentibus ſpatiis potantes deambulent. Lac autem recens etiã efficax eſt contra roſiones & inflammationes à medicamentis exitialibus factas, vti à cantharide, pityocampa, ſalamandra, aut bupreſte, auripigmento, dorycnio, aconito, aut ephemero. Ad hoc verò priuatim bubulũ maximè cõfert. Gargarizatur & ad oris ac tonſillarum

A κατὰ τὴν" πρώτην ἐκβλάστησιν αὐτῶν, αὖται ἐμοῦσι· καὶ δὲ γάλα ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυτίας *γίνεται. ἑψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στεγνωτικὸν γίνεται κοιλίας· καὶ μάλιστα τὸ διαπύροις κόχλαξιν ἐξικμαθὲν, κοινῶς δὲ" καὶ ταῖς ἐντὸς ἑλκώσεσι βοηθεῖ, μάλιστα δὲ βρόγχου, πνεύμονος, ἐντέ-
B ρων, νεφρῶν, κύστεως, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐπιφανείας κνησμοὺς, ἐξανθήματα, καὶ κακοχυμίας, δίδοται νεαρὸν μετὰ μέλιτος ὠμοῦ καὶ ὕδατος συγκερασθέντος ὀλίγου, μιγνυμένων καὶ ἁλῶν. ἀφυσότερον δὲ γίνεται ἀποζεσθὲν ἅπαξ. τὰ δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἑλκώσεως ῥεύματα, ἄχρις ἡμίσεως τοῖς
C κόχλαξιν ἑψηθὲν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὀῤῥοῦ γάλακτος. Κεφ. ος'.

Ἔχει δὲ πᾶν γάλα παραπεπλεγμένον τὸν ὀῤῥὸν", ὃς χωριζόμενος πρὸς κάθαρσιν εὐτονώτερος" γίνεται. διδόμενος ἐφ' ὧν δίχα δριμύτητος ἔκκρισιν βουλόμεθα ποιῆσαι, ὡς ἐπὶ μελαγχολικῶν, ἐπιληπτικῶν,
D λέπρας, ἐλεφαντιάσεως, καὶ ἐξανθημάτων τῶν περὶ ὅλον τὸ σῶμα.

Περὶ Σχιστοῦ γάλακτος. Κεφ. οζ'.

*Σχίζεται δὲ πᾶν γάλα ζεννύμενον ἐν καινῇ χύτρᾳ κεραμίᾳ, καὶ κινούμενον κλάδῳ συκίνῳ νεοτμήτῳ, καὶ μετὰ τὸ ζέσαι δὶς ἢ τρὶς ἐπιῤῥαίνεται ὀξυμέλιτος κύα-
E θος, πρὸς ἑκάστην κοτύλην τοῦ γάλακτος· οὕτω γὰρ διαιρεῖται ὁ ὀῤῥὸς τοῦ τυρώδους. δεήσει δὲ πρὸς τὸ μὴ ὑπερζεῖν τὸ γάλα, ἐν τῇ ἑψήσει σπόγγῳ ἐκ ψυχροῦ συνεχῶς ἀποψᾶν τὸ χεῖλος τῆς χύτρας, καὶ ξέστην ἀργυροῦν πλήρη ὕδατος ψυχροῦ καθιέναι. ποτίζεται δὲ ὁ ὀῤῥὸς ἐκ διαστήμα-
F τος κατὰ κοτύλην ἄχρι πέντε κοτυλῶν, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ διαστήμασι περιπατείτωσαν οἱ "πίνοντες. ποιεῖ δὲ τὸ πρόσφατον γάλα καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν θανασίμων φαρμάκων δηγμοὺς καὶ πυρώσεις, ὡς κανθαρίδος ἢ πιτυοκάμπης, ἢ σαλαμάνδρας, ἢ βουπρήστεως ἢ * "ὑοσκυάμου, ἢ
G δορυκνίου, ἢ ἀκονίτου, ἢ ἐφημέρου. πρὸς δὲ τοῦτο μάλιστα τὸ βόειον συμφέρει ἰδίως ἁρμόζον. διακλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἑλκώσεις στομάτων καὶ παρισθμίων εἰς ἀναγαργάρισμα.

V.C. hæc ita, licet eodem ſenſu: αὗταί τε ἐμοῦσι κατὰ τὴν πρώτην ἀπόλαυσιν τῆς πόας, καὶ τὸ γάλα ἀναλυτικὸν τοῦ στομάχου καὶ ὑπακτικὸν καὶ ναυτίας ποιητικὸν κατασκευάζουσι.

V. inſerit, δοκεῖ ac deinde βοηθεῖν.

add. λεγόμενον

V. ἁρμόζει

In antiquo ſcriptum inuenit Goupyl. πιόντες.

ἰδίως δὲ τὸ ὄνειον διακλυζόμενον, οὖλα καὶ ὀδόντας κρατύνει. τοὺς δὲ τῆς κοιλίας μετὰ ἑλκώσεως ῥευματισμοὺς καὶ τεινεσμοὺς προβάτειον ἢ βόειον ἢ αἴγειον ἵστησιν, ἑψηθὲν διὰ κοχλάκων· ἐγκλύζεται δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ πτισάνης ἢ χόνδρου χυλοῦ, ἱκανῶς πραΰνον τὴν τῶν ἐντέρων δῆξιν· ἐγκλύζεται δὲ καὶ μήτρᾳ εἱλκωμένῃ.

Περὶ Γυναικείου γάλακτος. Κεφ. οη'.

Τὸ δὲ τῆς γυναικὸς γάλα γλυκύτατόν ἐστι καὶ τροφιμώτατον· ὠφελεῖ δὲ θηλαζόμενον στομάχου δῆξιν καὶ φθίσιν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν. μιγὲν δὲ λιβανωτοῦ λείῳ, ἐνστάζεται τοῖς ἐκ πληγῆς αἱμαχθεῖσιν ὀφθαλμοῖς· καὶ ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ, σὺν μηκωνείῳ καὶ κηρωτῇ καταχριόμενον. ἄθετον δὲ πᾶν γάλα σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, τοῖς τὸ νευρῶδες πάσχουσι, πυρέσσουσι, κεφαλαλγοῦσιν· εἰ μή ποτε καθάρσεως ἕνεκά τις προσφέρει τὸ σχιστὸν ὡς ὑποδέδεικται. ἱστοροῦσι δέ τινες τὸ τῆς πρωτοτόκου κυνὸς γάλα ψιλοῦν τρίχας καταχρισθέν, καὶ θανασίμων φαρμάκων ἀντιφάρμακον ποθέν, καὶ τεθνηκότων ἐμβρύων ἐκβόλιον.

Περὶ Τυροῦ νεαροῦ. Κεφ. οθ'.

Τυρὸς νεαρὸς δίχα ἁλῶν ἐσθιόμενος τρόφιμος, εὐστόμαχος, εὐανάδοτος, σαρκῶν ποιητικός, κοιλίας μετρίως μαλακτικός· διαφέρων αὐτὸς αὑτοῦ παρὰ τὴν τοῦ γάλακτος φύσιν, ἀφ' οὗ σκευάζεται. ἑψηθεὶς δὲ καὶ ἐκθλιβεὶς, εἶτα ὀπτηθεὶς, σταλτικὸς γίνεται κοιλίας· ὠφελεῖ δὲ καταπλασσόμενος ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ὑπώπια. ὁ δὲ νεαλής, *ἀτροφώτερος ἐσθιόμενος καὶ πρὸς καθαίρεσιν σαρκὸς ἐπιτήδειος, κακοστόμαχος, λυπῶν κοιλίαν καὶ ἔντερα. ὁ δὲ παλαιότερος, κοιλίας σταλτικός. καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ὀρρὸς, κυνῶν τροφιμώτατος.

V. tantùm φλεγμονάς.

Περὶ Ἱππάκης. Κεφ. π'.

Ἡ δὲ καλουμένη ἱππάκη, τυρός ἐστιν ἵππειος, βρομώδης, καὶ πολύτροφος, ἀνάλογος τῷ βοείῳ. ἔνιοι δὲ ἱππάκην ἐκάλεσαν τὴν ἵππειον πιτύαν.

exulcerationes. Asininum verò peculiariter ore collutum, gingiuas dentésque stabilit. Fluxiones autem alui vlceratione comitatas ac tenesmos, ouillum, bubulum, aut caprinum candentium silicum ope decoctum, sistit. Quinetiam per se & cum hordeacea ptissana aut halicæ cremore infusum, rosiones intestinorũ magnoperè mitigat: exulceratæ quoque vuluæ infunditur.

De Lacte muliebri. C. LXXVIII.

Lac muliebre dulcissimum est, & maximè alit. Mãmis exuctum prodest ad stomachi rosionem ac tabẽ: valet & contra haustum leporẽ marinum. Thuris verò pollini admixtum, oculis ab ictu cruore suffusis instillatur. Podagricis quoque vtile est, cum meconio & cerato illitum. Cæterùm lac omne contrariũ spleneticis, hepaticis, vertiginosis, comitialibus, neruorũ vitio laborantibus, febres habentibus & capite dolẽtibus: nisi si quis purgationis gratia, vti demonstratum est, schistum exhibeat. Sunt qui narrent lac primiparæ canis perunctum pilos abolere, ac potum contra venena antidoti vicem obtinere, necnon & mortuos fœtus eiicere.

De Caseo recenti. Cap. LXXIX.

CASEVS recens ac minimè salsus in cibo sũptus probè alit, stomacho vtilis est, ac facilè in membra distribuitur: corpus auget, aluúmque moderatè mollit: alius tamẽ alio præstantior est, pro natura lactis è quo conficitur. Decoctus autem & expressus, dein inassatus, aluum sistendi vim acquirit: prodest verò impositus oculorũ inflammationibus atque sugillatis. At qui recens salitus est, si comedatur, minùs alimenti præbet, ad minuendum corpus idoneus est, stomacho aduersatur, aluũ denique & interanea offendit. Vetustior aluum sistit. Cæterùm quod è caseo manauit serum canes quàm optimè alit.

De Hippace. Cap. LXXX.

Quod hippacen vocant, caseus est equinus, qui quidem virus redolet, at magnoperè alit, bubulo proportione respondens. Sunt tamen qui equinum coagulum hippacen appellauerint.

De Butyro & eius fuligine. Cap. LXXXI.

LAVDABILE paratur butyrũ è lacte pinguissimo, quale ouillũ est: fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Molliẽdi facultate præditũ est, vímque habet olei: vnde & largiùs epotum & aluum relaxat, & contra venena, si desit oleum, vsurpatur. Cum melle affrictum, dentitiones adiuuat, gingiuarum pruritus in infantibus & oris vlcera emendat. Foris verò illitum corpus reddit habitius, & à psydracijs tuetur atque conseruat. Est & efficax contra inflammationes ac duritias vuluæ, quòd certè quidem neque putidum neque vetustum fuerit: ad dysenterias quoque & coli vlcerationem infunditur. Denique in suppuratoria medicamenta vtiliter additur: maximè verò in neruorum, meningum, vesicæ ac ceruicis vulneribus. Illud ipsum replet, purgat, & carnẽ creat: necnon & ab aspide commorsis impositũ prodest. Recẽs etiã opsoniis pro oleo ammiscetur, vti & placentis adipis vice. Colligitur verò è butyro fuligo hunc in modum: In lucernam nouam infusum butyrum accendito, & vbi operculaueris, fictili in modum siphunculi facto & supernè quidem angusto, ima verò parte foramina clibani instar habẽte cremari sinito: ac vbi primũ absumptum fuerit butyrũ, aliud subinde affundito, dum fuliginis quantum desideras coaceruaueris: tandem penna deradito, ac vtitor. In medicamentis oculorum vim habet exiccandi & adstringendi: fluxiones verò cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Lanis. Cap. LXXXII.

LANÆ succidę molles è collo feminibúsque, laudatissimæ. Subueniunt inter initia vulneribus, cõtusis, desquamatis, liuidis, & ossiũ fracturis aceto & oleo aut vino imbutæ. Siquidẽ liquores facilè cõbibunt quibus immerguntur, & propter adhærẽtes sordes (œsypum vo-

A Περὶ Βουτύρου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ λιγνύος. Κεφ. πα'.

ΒΟΥΤΥΡΟΝ σκευάζεται καλὸν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου γάλακτος. τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ προβάτειον· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰγείου, ἐν ἀγγείοις κινουμένου τοῦ γάλακτος, καὶ χωριζομένου τοῦ λίπους. ἔχεται δὲ δυνάμεως B μαλακτικῆς, ἐλαιώδους· ὅθεν κοιλίας τε ἐκλύει πλέον ποθέν· καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μὴ παρόντος ἐλαίου χρησιμεύει. μιχθὲν δὲ μέλιτι καὶ παρατριφθέν, ὀδοντιῶσιν ὠφελεῖ, καὶ τοὺς τῶν οὔλων ὀδαξισμοὺς ἐπὶ παίδων καὶ ἄφθας. ἔξωθεν δὲ καταπλασσόμενον, εὔτροφον καὶ ἀψυδρακίωτον C τηρεῖ τὸ σῶμα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρείας ὑστέρας τὸ μὴ δυσῶδες, μηδὲ παλαιόν. πρός τε δυσεντερίας καὶ πρὸς κώλου ἑλκώσεις ἐγκλυζόμενον· πυοποιοῖς τε μίγνυται χρησίμως καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν κατὰ τὰ νεῦρα καὶ μήνιγγας καὶ κύστιν καὶ τράχηλον τραυμάτων. τὸ δὲ αὐτὸ D πληροῖ καὶ καθαίρει καὶ σαρκοῖ, καὶ τοὺς ὑπὸ ἀσπίδος δηχθέντας ἐπιτιθέμενον ὠφελεῖ. μίγνυται δὲ καὶ προσοψήμασιν ἀντὶ ἐλαίου τὸ νεαρόν, καὶ ἐν τοῖς πέμμασιν ἀντὶ στέατος. Συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐκ τοῦ βουτύρου τὸν τρόπον τοῦτον· εἰς λύχνον καινὸν ἐγχέας τὸ βούτυρον ἅψον, καὶ πωμάσας ἀγ- E γείῳ κεραμεῷ σωληνοειδεῖ στενῷ κατὰ τὰ ἄνωθεν, τρήματα δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ πόδας ἔχοντι ὥσπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι· ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρῶτον βούτυρον, ἄλλο ἐπίχει, καὶ ποίει τὸ αὐτό, ἕως ἂν ὅσον πλῆθος βούλει αἰθαλώσῃς· εἶτα ἀπόσυρον πτερῷ καὶ χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει εἰς F τὰ ὀφθαλμικὰ ξηραίνειν καὶ ἀποστύφειν· ἐφίστησι δὲ τὰ ῥεύματα, καὶ τὰ ἕλκη ἀπουλοῖ ταχέως.

Marc. legit γαλακτικῆς

Lacuna legit κοιλοῦ.

Marc. legit κύστεως τράχηλον.

V. addit

V. non legit

V. ἀναπληροῖ.

Περὶ Ἐρίων. Κεφ. πβ'.

ΕΡΙΑ οἰσυπηρὰ ἄριστα τὰ ἁπαλά, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν μηρῶν. ἁρμόζοντα ἐν ἀρχῇ πρὸς τραύματα, G θλάσματα, ἀποσύρματα, πελιώματα, ὀστῶν κατάγματα, βρεχόμενα ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἢ οἴνῳ· δεκτικὰ γάρ ἐστι τῶν ἐμβρεγμάτων καὶ μαλακτικὰ διὰ τὸν

οἴσυπον· ποιεῖ καὶ πρὸς κεφαλαλγίας καὶ στομάχου πόνους καὶ παντὸς ἄλλου τόπου, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ *ἐπιτιθέμενον.

Περὶ Ἐρίων κεκαυμένων. Κεφ. πγ'.

Τὰ δὲ κεκαυμένα ἔρια, δύναμιν ἔχει ἐσχαρωτικήν, ὑπερσαρκωμάτων σταλτικήν, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν. καίεται δὲ καθαρὰ διαξανθέντα ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὥσπερ τὰ λοιπά. τὸν δὲ αὐτὸν τρόπον καὶ κροκύδες καίονται θαλασσίας πορφύρας. τινὲς δὲ σὺν τῷ ῥύπῳ διαξαίνοντες τὰ ἔρια καὶ μέλιτι δεύσαντες, καίουσιν ὡσαύτως. ἄλλοι δὲ διαθέντες ὀβελίσκους ἐπὶ πλατυστόμου κεραμεοῦ ἀγγείου διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπιτιθέντες σχίδακας δαδίων ἰσχνάς, καὶ ἐπάνω θέντες τὰ ἔρια διεξασμένα καὶ βεβρεγμένα ἐλαίῳ οὕτως, ὥστε μὴ ἀποστάζειν, καὶ πάλιν σχίδακας, καὶ ἔρια ἐναλλὰξ ἐπιτιθέντες, ἐκ τῶν δαδίων κούφως ὑφάπτουσι, κἀνταῦθα δὲ αἴρουσι. καὶ εἴ τι λίπος ἢ πίττα ἐκ τῶν δαδίων ἀπορρεῖ, συναναιρῶται καὶ ἀποτίθενται. πλύνεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ἐν κεραμέῳ κρατῆρι ὕδατος ἐπιχεομένου, καὶ καταρασσομένου εὐτόνως ταῖς χερσί, καὶ μετὰ τὸ ἀποκαταστῆναι ἀποχεομένου τοῦ ὑγροῦ, καὶ ἄλλου ἐπιχεομένου, καὶ πάλιν ἀναταρασσομένου· καὶ τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν *προσαγόμενον τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ, ποσῶς δὲ στύφῃ.

Lacuna ex veteri codice addit καθαρτικήν, θερμαντικήν.

Περὶ Οἰσύπου. Κεφ. πδ'.

Οἴσυπος δὲ λέγεται τὸ ἐκ τῶν οἰσυπηρῶν ἐρίων λίπος. ὁ κατασκευάσεις οὕτως· λαβὼν ἔρια μαλακὰ οἰσυπηρὰ ἔκπλυνον *ἐστρουθισμένα, θερμῷ ὕδατι, ἅμα ἐκθλίβων πᾶσαν τὴν ῥυπαρίαν, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα πλατύστομον, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ ἀνάχει ἀρυτῆρι *ταράσσων ῥαγδαίως, ἕως ἂν ἀφρίσῃ. ἢ ξύλῳ ἀνατάρασσε εὐτόνως, μέχρις ἂν ὁ πολὺς ἀφρὸς καὶ ῥυπαρὸς συλλεγῇ, εἶτα καταρραίνε θαλάσσῃ· καὶ ὅτε καταστῇ τὸ ἐπινηχόμενον λίπος, ἀναλάμβανε εἰς ἕτερον κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα, πάλιν τάρασσε καὶ καταρραίνε τῇ θαλάσσῃ τὸν ἀφρόν, καὶ ἀναλάμβανε· καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηκέτι ἀφρὸς ἐφίστηται δαπανη-

V. addit καὶ

V. & Ald. ῥυπτῆρι ῥαγδαίως sed quo sensu, non video.

A cant) emolliendi vim habent. Efficaces quoque sunt ad capitis, stomachi & alius cuiusuis partis dolores, si cum aceto & rosaceo imponantur.

De Lanis vstis. Cap. LXXXIII.

Crematæ verò lanæ crustas inducendi, carnis excrescentias cohibendi, vlceráque ad cicatricem per- B ducendi vim habent. Porrò mundę & carptæ in fictili crudo cęterorum more vruntur: quin & ad eundem modum lanæ marina purpura infectæ tomenta cremari solent. Nonnulli verò cum sordibus lanas carminant, quas posteaquàm melle irrigarunt, similiter vrût. Alij in fictili oris patuli verucula inter se distãtia C disponunt, ac tenues tædarũ assulas insternũt: supra has verò lanas ipsas componunt carptas & oleo ita imbutas, vt ne tamen destillẽt, rursúmque assulas & lanas vicissim intersternunt: tandem leuiter tædas succendunt, vstúmque cinerẽ tollunt. Quod si qua pinguitudo aut pix è tęda defluxit, simul & semel colle- D cta reconditur. Cæterùm lauatur ille lanarum cinis ad oculorum medicamenta, in fictili labello addita aqua & manibus vehemẽtiùs conturbata: cúmque subsederit cinis aqua effũditur, ac rursum affunditur alia, paritérq; cõturbatur: tãdiúq; id fit, donec is admotus linguæ minimè E mordeat, sed quodámodo astringat.

De OEsypo. Cap. LXXXIIII.

OEsypum dicitur, è succidis lanis collecta pinguitudo: quã sic præparabis. Lanas sumito molles, succidas, radicula non curatas, & aqua calida eluito, simúlque sorditiem omnem exprimito. Hác in labellum F oris ampli coniicito, ac vbi aquã affuderis, ligula grandiorive cochleari magno impetu refundito exalto demittens, dũ spumescat: aut rude lignea validiusculè cõturbato, dum multa & sordida spuma colligatur, deinde marina respergito. Ac vbi consederit quod supernatabat pingue, in alterũ vas fictile recipito: & affusa in labellum aqua hanc denuò G agita, túmque marina spumam perfundito, ac demum excipito. Atque hoc tantisper facito, dum consumpta pinguitudine non ampliùs spuma

ſpuma ſuperſit. Collectũ porrò œſypũ vbi manu ſubegeris, cõfeſtim, ſi qua inſedit ſpurcitia, hãc tollito: guttatimq; excluſa priore aqua aliã affundito, & manu miſceto, donec ad motũ linguę œſypũ minimè mordeat, ſed quodãmodo aſtringat, ac pingue, purũ, cãdidumq; appareat: tandẽ in fictili vaſe ita condito. Verùm hæc omnia æſtiuo Sole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus, non ſecus atq; ceratũ mulieres, confricãt: ita enim candidius redditur. Alij poſtquam lanas lauerũt, ſordéſque expreſſerunt, has in lebete lento igni ex aqua decoquunt, & collectũ pingue quod ſupernatat aqua, vti dictũ eſt, eluunt, excolatúmque in fictilẽ patellam, quæ calidã aquam contineat, lineo panno operculant, & Soli exponũt, donec ſat craſſum cãdidúmque euadat. Nonnulli denique poſt "biduum effuſa priore aqua, aliam affundũt. Prǽſtantius eſt, è lanis radicula non curatis, lęue, lanarum ſuccidarũ virus olens, quódque, dum in concha cum aqua frigida manu fricatur, albeſcit, nihilque in ſe durum aut compactum habet: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. Porrò vim habet excalfaciendi, emolliẽdi, & vlcera explendi: maxime verò ſedis, ac vuluæ cũ meliloto & butyro: in vellere appoſitum, partus & menſes euocat: valet & ad vlceratũ aurium, tum etiã gẽitalium, cum anſerino adipe. Eſt & efficax ad arroſos ſcabioſóſq; oculorum angulos, itémq; genas calloſas ac ciliorũ defluuio laborãtes. Cæterùm in teſta noua torretur œſypum, dum in cineres redactũ pinguitudinem amittat. Ex ipſo quoq; fuligo colligitur eo quo demõſtrauimus modo, quæ ad oculorũ medicamenta conuenienter additur.

alterno quoque die

De Coagulo. Cap. LXXXV.

LEPORIS coagulum ternûm obolorum pondere ex vino, confert ad venenatarum beſtiarũ morſus, itémque cœliacis, dyſentericis, ac fœminis fluxione ab vtero laborantibus: quin & in grumos concreto ſanguini, ac eiuſdem à pectore reiectionibus auxiliatur. Poſt menſtruam purgationem (& paulò ante coitum) vuluæ cum bu-

A θέντος τοῦ λίπους. ἰὸν μὲν τοι ἀλυπημένον οἴσυπον τῇ χειρὶ μαλάξας, παραχρῆμα ἀναιροῦ εἴ τινα ἔχει ἀκαθαρσίαν, στραγγίζων τὸ πρῶτον ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέων, καὶ κινῶν τῇ χειρί, ἄχρις ἂν προσαπτόμενος τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ, ποσῶς δὲ στύφῃ, λιπαρὸς καὶ καθαρὸς καὶ λευκὸς φανῇ· οὕτω δὴ ἀποτίθεσο εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν. ἐν ἡλίῳ δὲ *θερμῷ γινέσθω πάντα. B ἔνιοι δὲ διηθήσαντες τὸ λίπος, πλύνουσιν ἐν ὕδατι ψυχρῷ ταῖς χερσὶν ἀνατρίβοντες, ὡς τὴν κηρωτὴν αἱ γυναῖκες· γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος λευκότερος. ἄλλοι δέ, πλύναντες τὰ ἔρια καὶ ἐκθλίψαντες τὸν ῥύπον, ἕψουσι μεθ' ὕδατος ἐν λέβητι πυρὶ κούφῳ, καὶ τὸ ἐφιστάμενον λίπος ἀφαιροῦντες, C πλύνουσιν ὕδατι, ὡς προείρηται· καὶ διϋλίσαντες εἰς λοπάδιον κεραμεοῦν ἔχον ὕδωρ θερμόν, λινῷ τε ῥάκει περιπωμάσαντες, τιθέασιν ἐν ἡλίῳ, μέχρις ἂν αὐτάρκως παχὺς καὶ λευκὸς γένηται. ἔνιοι δὲ διὰ δύο ἡμερῶν ἀποχέοντες τὸ πρῶτον ὕδωρ, ἄλλο ἐπιχέουσιν. ἔστι δὲ βέλτιον D ὁ ἀσμῆκτος, καὶ λεῖος, ὄζων ἐρίων οἰσυπηρῶν, ἀνατριβόμενός τε μεθ' ὕδατος ψυχροῦ ἐν μύακι, καὶ λευκαινόμενος, καὶ οὐδὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ σκληρὸν ἢ συνεστηκός· ὥσπερ ὁ δολιζόμενος κηρωτῇ ἢ στέατι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, πληρωτικὴν ἑλκῶν, μαλακτικήν· μάλιστα τῶν περὶ δακτύ- E λιον καὶ ὑστέραν σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ. καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἐν ἐρίῳ προστιθέμενος ἄγει, πρός τε τὰ ἐν ὠσὶ καὶ ἐν αἰδοίῳ σὺν χηνείῳ στέατι. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ ψωρώδεις, καὶ βλέφαρα τετυλωμένα καὶ τριχορροοῦντα. καίεται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, F μέχρις ἂν "τεφρωθὲν ἀποβάλῃ τὸ λίπος· συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτοῦ, ὡς ὑπεδείξαμεν, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ὀφθαλμικά.

V. καθαρὸς γενόμενος καὶ τῇ γλώττῃ

Lacuna legit πυρωθεὶς. AEtius habet πυρωθὲν

Περὶ πιτύας. Κεφ. πε'.

ΠΙΤΥΑ λαγωοῦ ἁρμόζει "σὺν οἴνῳ ὁλκὴ τριωβόλου πρὸς θηριοδήκτους καὶ κοι- G λιακοὺς" [καὶ δυσεντερικοὺς] καὶ πρὸς ῥοϊκὰς γυναῖκας, πρός τε αἵματος θρόμβωσιν, καὶ ἀναγωγὰς τὰς ἐκ θώρακος. προστιθεμένη τε μετὰ κάθαρσιν τῇ μήτρᾳ μετὰ βου-

Lacuna ex vet. cod. addit σὺν ὄξει ἢ &c.

V. non agnoſcit.

V. σύλληψιν συνεργεῖ. Lacuna ex v. cod. legit προστιθεμένη τε μετὰ κάθαρσιν καὶ μικρόν τι πρὸ τῆς συνουσίας τῇ μήτρᾳ, μετὰ βουτύρου σύλληψιν βοηθεῖ. Lacuna legit, ἱππακὴ

τέρου " σύλληψιν ποιεῖ· ποθεῖσα δὲ φθείρει ἔμβρυα, μετὰ δὲ τὴν ἄφεδρον ἀτόκιός ἐστιν. ἡ δὲ τοῦ ἵππου ὑπ' ἐνίων " ἱππάκη καλουμένη, ἰδίως ἁρμόζει ἐπὶ κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν. ἐρίφου δὲ καὶ ἀρνὸς καὶ νεβροῦ * καὶ δορκάδος καὶ πλατυκέρωτος καὶ δόρκου, καὶ ἐλάφου, καὶ μόσχου καὶ βουβάλου, ὁμοίαν ἔχουσι δύναμιν, ἁρμόζουσαι πρὸς ἀκονίτου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβανόμεναι, καὶ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν μετ' ὄξους. ἡ δὲ τοῦ νεβροῦ ἰδίως μετὰ τὰς καθάρσεις προστεθεῖσα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀτόκιόν ἐστιν. ἡ δὲ τῆς φώκης ἔοικε κατὰ τὴν δύναμιν καστορίῳ· δοκεῖ δὲ ἁρμόζειν μάλιστα ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑστερικαῖς πνιξὶ πινομένη. δοκιμάζεται δὲ εἰ ἔστι φώκης, τὸν τρόπον τοῦτον· λαβὼν πιτύαν ζώου τινός, μάλιστα δὲ ἀρνός, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, ἔασον βραχὺν χρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπίχει τὸ ἀπόβρεγμα κατὰ τῆς πιτύας τῆς φώκης· ἡ γὰρ ἀληθινὴ ἐξυδατοῦται ταχέως· ἡ δὲ μὴ τοιαύτη, διαμένει ὁμοία. λαμβάνεται δὲ ἐκ τῆς φώκης πιτύα " μήπω δυναμένων συννήχεσθαι τῶν σκύμνων. κοινῶς δὲ πᾶσα πιτύα πήσσει μὲν τὰ διαλελυμένα· λύει δὲ τὰ συνεστῶτα.

V. μηδέπω δυναμένων νήχεσθαι

Περὶ στέατος. Κεφ. πϛʹ.

ΣΤΕΑΡ πρὸς μὲν τὰ περὶ μήτραν ἁρμόζει τὸ νεαρόν, χήνειον ἢ ὀρνίθειον, καὶ δίχα ἁλῶν τεταριχευμένον. πολέμιον δὲ ὑστέρᾳ τὸ ἡλισμένον καὶ τὸ τῷ χρόνῳ μεταβεβληκὸς εἰς δριμύτητα. πρόσφατον δὲ λαβὼν τι τούτων καὶ ἐξυμενίσας, ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν, δὶς τοσοῦτον χωροῦσαν ἢ ὅσον ἐστὶ τὸ μέλλον θεραπεύεσθαι. εἶτα θεὶς εἰς ὀξύτατον ἥλιον τὸ ἀγγεῖον κεκαλυμμένον ἐπιμελῶς ", τὸ ἀποτηκόμενον ἀπήθει εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἕως ἂν " πᾶν δαπανήσῃ, τοῦτο δὲ εἰς κατάψυχρον ἀποτίθεσο τόπον καὶ χρῶ. τινὲς δὲ " ἀντὶ ἡλίου ὑπὲρ ὕδατος θερμοῦ ἐπερείδονται τὴν λοπάδα, ἢ ἐπὶ λεπτῆς καὶ μαλακῆς " ἀνθρακιᾶς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος

V. subijcit ὑπὸ χεῖρα

V. πᾶν omisit.

V. τοῦ ἡλίου ἐπὶ ὕδατος

V. πυρκαϊᾶς.

A tyro appositum conceptionem adiuuat: potum verò idem partus enecat, & à " purgatione menstrua præstat mulieribus vt ne concipiant. At equi coagulum, nonnullis hippace dictum, priuatim cœliacis dysentericisque cõuenit. Hœdi verò, agni & hinnuli dorcadis, platycerotis, dorci ac cerui, itémque vituli B ac bubali coagula similibus sunt prædita viribus: siquidem contra haustum aconitum ex vino, & ad concretum lac ex aceto cõuenienter assumũtur. Priuatim autem hinnuli coagulum subditum à purgationibus ad triduum, conceptum impedit. Verùm marini vituli coagulum pares castoreo vires obti- C net: maximè verò comitialibus & vulvę strãgulationibus in potu conferre creditur. Porrò marini vituli coagulum hoc experiméto deprehenditur. Sumito alicuius alterius animantis, pręcipuè verò agni, coagulum, & affusa aqua paulisper dimittito: tùm postea aquã in qua illud maduerit vituli marini coagulo D superinfundito. Quod enim sincerum ac legitimum fuerit, illico in aquam liquescet: quod tale non fuerit, simile sibi permanebit. Excipitur autem vituli marini coagulum, catulis qui nondũ vnà cum matribus natare possunt. Cæterùm in vniuersum coagulum omne dissipa- E ta cogit, & coagulata soluit.

vel, à puerperio

De adipe. Cap. LXXXVI.

ADEPS anserinus aut gallinaceus recens, & sine sale inueteratus, ad vulvę vitia proficit. At sale cõditus, quíque acrimoniam vetustate contraxit, vulvæ inimicus est. Horum quempiam recenté mem- F branulis exéptis in nouam fictilem ollam conijcito, quæ duplo tantundem capiat, quantum est eius adipis quem curari oporteat. Dein vbi acerrimo Soli vas diligenter operculatum exposueris, eliquescentem inde humoré in alterum fictile vas excolato, dum " quidquid est adipis absumptum fuerit: mox eum G liquorem loco vehementer frigido ad vsum recondito. Sunt qui insolationis vice supra calidam aquam, aut super tenui & elanguida pruna ollam collocant. Est & alia

vas totum exhaustum

curandi ratio huiusmodi: exemptis membranis teritur adeps, & in ollam coniectus eliquatur, insuper aspersо minuti salis momento: dein lineo colo transfusus reponitur. Talis porrò in ea medicamenta vtiliter additur, quę lassitudines & fatigationes leuant.

De suillo & vrsino adipe.

Cap. LXXXVII.

Suillus autẽ & vrsinus adeps hoc curantur modo: Sumito recentem ac prępinguẽ, qualis is est qui renibus detrahitur, & in largiorem aquam cœlestem quàm frigidissimã exemptis pelliculis immittito, manibúsque terito, ipsum accuratè fricans ac veluti distringens: deinde vbi noua aqua subinde ablueris, in ollam fictilẽ duplę capacitatis indito: atq; affusa aqua quæ adipem superet, supra leues prunas ponito, & spatha misceto. Postquam verò eliquatus fuerit, ipsum colo in aquam transfundito, finitóq; refrigescere: tùm diligenter exclusa guttatim omni aqua, in ollã aliam priùs elotã rursum demittito, & infusa aqua sensim eliquato. Inde detractũ, vbi fæcem paulisper subsidere permiseris, in pilam spongia madefactã defũdito. Ac vbi cõcreuerit, detractis quę in imo resident sordibus, tertiò tandẽ citra aquã eliquato, & trãslatũ posteà in pilam repurgatumq; in fictile vas inijcito, quod operculatũ loco per quàm frigido reponito.

De seuo hircino, ouillo & ceruino.

Cap. LXXXVIII.

Hircinum, ouillũ, insuperq; ceruinũ seuũ ita curare oportet: Ex his quodlibet sumito, quale antè dictũ est, & lotũ, tunicis, vt in suilli mentione dictũ est, exemptis, indito pilæ vti subigatur & mollescat, atque affusa paulatim aqua fricato, dũ neque sanguinolẽtum quicquam excernatur, neque pinguitudo supernatet, sed illa nitida limpidáq; spectetur. Postmodũ vbi in fictilem ollam conieceris, ac insuper aquam addideris vt superemineat, leui prunæ indito & agitato. Vbi verò totũ liquatum fuerit, ac translatum in aquam refrixerit, iterum in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus

Τρόπος θεραπείας τοιοῦτος· μετὰ τὸ ἐξυμενιασθῆναι τὸ στέαρ λεαίνεται, καὶ εἰς λοπάδα ἐμβληθὲν τήκεται, ἁλὸς ὀλίγου καὶ λεπτοῦ* προσεμπλασθέντος· εἶτα διὰ ῥάκους λινοῦ διυλισθὲν ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἄκοπα.

Περὶ στέατος ὑείου καὶ ἀρνείου.

Κεφ. πζ'.

Tota στεάτων tractatio in antiquis libris vno capite comprehensa est. Goup.

Ὕειον δὲ καὶ* ἄρνειον θεραπεύεται οὕτως· λαβὼν τὸ πρόσφατον καὶ καταπίμελον, οἷόν ἐστι τὸ νεφριαῖον, εἰς ὕδωρ δαψιλὲς ὄμβριον ὡς ὅτι ψυχρότατον ἐξυμένισον, καὶ τρίβε ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς ἀνατρίβων αὐτὸ καὶ οἱονεὶ* ἀναψύχων· εἶτα ἑτέρῳ ὕδατι πολλάκις ἀποκλύσας, δὸς εἰς χύτραν κεραμέαν τὸ διπλάσιον χωροῦσαν· ἐπιχέας τε ὕδωρ ὡς ὑπερέχειν τοῦ στέατος, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς, καὶ κίνει σπάθῃ. ὅταν δὲ τακῇ, διηθήσας αὐτὸ δι' ἠθμοῦ εἰς ὕδωρ καὶ ἐάσας ψυγῆναι, πάλιν ἐστραγγισμένον ἐπιμελῶς ἀπόδος εἰς τὴν χύτραν προεκπεπλυμένην, ἐπιχέας τε ὕδωρ τῆξον πράως. καὶ καθελὼν, μικρόν τε ἐάσας τὴν τρύγα ὑποστῆναι, κατάχεε εἰς θυίαν νενοτισμένην σπόγγῳ. ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος, καὶ τὴν ἐν τῷ πυθμένι* πρὸς ἀκαθαρσίαν ἀφελὼν, τῆξον ἐκ τρίτου χωρὶς ὕδατος, καὶ κατεράσας εἰς θυίαν, καθαρίσας τε ἔμβαλε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον καὶ πωμάσας ἀπόθου εἰς κατάψυχρον τόπον.

Περὶ στέατος τραγείου καὶ προβατείου καὶ ἐλαφείου. Κεφ. πη'.

Τράγειον δὲ καὶ προβάτειον, ἔτι δὲ καὶ ἐλάφειον, θεραπευτέον οὕτω· λαβὼν, οἷον προείρηται, στέαρ οἱουδηποσοῦν αὐτῶν καὶ πλύνας, ἐξυμενίσας τε ὡς προείρηται ἐπὶ τοῦ ὑείου, δὸς εἰς θυίαν μαλάττειν, καὶ τρῖβε κατ' ὀλίγον ὕδωρ ἐπιχέων, ἄχρις ἂν μήτε αἱμάλωψ ἐκκρίνηται, μήτε λίπος ἐπιπλέῃ, λαμπρόν τε γένηται. λοιπὸν ἐμβαλὼν αὐτὸ εἰς κεραμέαν χύτραν, καὶ προσεπιδοὺς ὕδωρ ὥστε ὑπερέχειν, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς καὶ κίνει. ὅταν δὲ τακῇ ἅπαν, κατεράσας αὐτὸ εἰς ὕδωρ καὶ ψύξας, πλύνας τε τὴν χύτραν, ἐκ δευτέρου τῆκε, καὶ τὰ αὐτὰ

τοῖς προειρημένοις ποίει. τὸ δὲ τρίτον χωρὶς ὕδατος τήξας, εἰς νενοτισμένην θυίαν ἀπήθησον, καὶ ψυχρὸν ἀπόθεσο, ὡς ἐλέγετο ἐπὶ τοῦ ὑείου.

A similiter facito. Tùm vbi tertiò citra aquam liquefeceris, in pilam liquore perfusam excolato, refrigeratúmque, vti de suillo dictum est, recondito.

Περὶ στέατος βοείου. Κεφ. πθʹ.

Καὶ τοῦ βοείου δὲ στέατος ἐξυμενιστέον τὸ νεφριαῖον καὶ θαλάττῃ πελαγίᾳ πλυτέον· εἶτα εἰς ὅλμον ἐμβλητέον καὶ κοπτέον ἐπιμελῶς, ἐπιρραινομένης τῆς θαλάττης· ὅταν δὲ διαλυθῇ ἅπαν, ἐμβλητέον αὐτὸ εἰς χύτραν κεραμέαν, καὶ θάλασσαν ἐπιχυτέον ὅσον ὑπερέχειν μὴ ἧττον σπιθαμῆς, ἑψητέον τε ἄχρις ἂν τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ. εἶτα πρὸς μίαν μνᾶν Ἀττικὴν τοῦ στέατος, κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὁλκὰς τέτταρας ἐμβλητέον καὶ διηθητέον· ἀφαιρετέον δὲ τὴν προσκαθημένην ἐν τῷ πυθμένι ἀκαθαρσίαν, καὶ εἰς λοπάδα καινὴν ἀποθετέον. εἶτα εἰς ἥλιον καθ' ἡμέραν κομιστέον περιεσκεπασμένον, ὅπως ἀπολευκανθῇ, καὶ δυσωδίαν ἀποβάλῃ.

Quid. καὶ ἧττον

De seuo bubulo. Cap. LXXXIX.

B Bubulo quoq; seuo renibus maximè detracto eximendæ pelliculæ, ipsúmque aqua marina ex alto petita eluendum: mox in pilam coniectum diligenter tundendum aspersa maris aqua. Cùm verò totum dissolutum fuerit, in fictilem ollam immittendum, & affusa aqua marina quæ non infra dodrantem C supereemineat, coquendum, donec proprium odorem amiserit. Deinde ad singulas seui Atticas minas, ceræ Tyrrhenicæ quaternæ drachmæ inijciendæ. Excolatum, detracta quæ in fundo residet immunditie, in ollam nouam reponẽdum: tandem opertum Soli quotidie exponendum, vt putido odore abolito ad candorem reducatur. D

Περὶ στέατος ταυρείου, παρδαλείου, καὶ λεοντείου. Κεφ. ϟʹ.

Τὸ δὲ ταύρειον θεραπευτέον οὕτω. [λαβὼν καὶ τοῦδε τὸ πρόσφατον καὶ νεφριαῖον] ἔκπλυνον ποταμίῳ ῥεύματι, ἐξυμενίσας τε* δὶς εἰς χύτραν κεραμέαν καινὴν, ἁλὸς ὀλίγον προσεμπάσας, καὶ τῆκε· εἶτα εἰς ὕδωρ διαυγὲς ἀπηθήσας, ὅταν ἀρχὴν λαμβάνῃ πήξεως, ταῖς χερσὶ πάλιν ἐκτρίβων σφοδρῶς πλύνων, τοῦ μὲν ἀποχεομένου ὕδατος, τοῦ δὲ ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν πλυθῇ καλῶς· καὶ πάλιν εἰς χύτραν ἐμβάλλων ἕψε μετ' οἴνου ἴσου εὐώδους. ὡς δ' ἂν ζέσῃ δὶς, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, ἔασον νυκτερεῦσαι τὸ στέαρ ἐνθάδε· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἐάν τι τῆς δυσωδίας ὑπολίπηται, ἀνελόμενος τὸ προειρημένον εἰς ἑτέραν χύτραν καινὴν, προσεπίχεε οἶνον εὐώδη· καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν ἅπασαν τὴν δυσωδίαν ἀποβάλῃ. τήκεται δὲ καὶ χωρὶς ἁλῶν ἐπ' ἐνίαις διαθέσεσι, ἐν αἷς οὗτοι ἐναντιοῦνται· γίνεται μέντοι τὸ οὕτω σκευασθὲν οὐκ ἄγαν λευκόν. ὡσαύτως δὲ καὶ παρδάλειον σκευαστέον καὶ λεόντειον,

V. non habet.

V. τοῦ δὲ ἐκπλυνομένου καὶ ἐκχεομένου

De adipe taurino, pantherino ac leonino. Cap. XC.

Taurinum verò seuum sic curari debet: Hoc quoque recens ac renibus euulsum profluente amnis a-E qua abluito, detractísque tunicis in ollam fictilem nouam indito, & inserso exiguo sale liquefacito: deinde in aquam pellucidam excolato. Ac vbi concrescere cœperit, iterum manibus valdè confricando eluito, aqua subinde effusa refusáq;, dum probè lotum fuerit. Rursum in ollam coniectum cum pari mo-F do vini odorati decoquito. Et cùm secundò efferbuerit, sublata ab igni olla ibidem seuum pernoctare sinito. Postridie siqua graueolentia supersit, in alteram ollam nouam translatũ odorato vino perfundito, ac eadem quę priùs facito, donec omne odoris virus euanuerit. Liquatur & sine sale, ad nonnul-G los præsertim affectus, quibus sal aduersari solet: sed ita præparatum non magnopere albescit. Eodem quoq; modo pãtherina & leonina,

aprugna, camelina & equina, hisq; similia pinguia præparari oportet.

Quomodo pingue odoramentis imbuendum sit. Cap. XCI.

Vitulinum autem ac taurinum pingue, nec non ceruinum, atque etiam huius animalis medulla odoramentis imbuuntur hunc in modum: Pingue quod odoratum reddi debet, demptis membranis quo diximus modo elotum, ac vino odorato "nulla maris aqua diluto ferue factum tandem ab igne tollito, ac inibi pernoctare sinito. Tùm altero eiusdem generis vino ac eadem qua priùs mẽsura affuso, ipsum colliquato, & accuratè defæcato: mox nouem eius heminis iunci Arabici drachmas septem adijcito. Quòd si ipsum flagrantioris odoris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmas superaddito, cum palmæ, cassiæ & calami totidẽ singulorũ drachmis: aspalathi & xylobalsami ana drachma vna: adde & cinnamomi, cardamomi, nardi, ana vnciá vná. Omnia verò "minutiùs cõtudãtur: deinde affuso vino odorato vas operculatum supra carbones firmiter collocato, ac ter omnia conferuefacito, túmque vas ab igni semotum pernoctare sinito. Postridie vino effuso, nouóque generis eiusdẽ addito, ter simili modo conferuefacito atque dimittito. Manè verò exempto pingui vinum effundito, & abluto vase, purgatóq; quod imo subsidens hæserat, ipsum eliquato: postremò excolatum ad vsus recondito. Hoc eodem modo imbuitur odoramentis quod anteà curatum est. Verùm antedicta pinguia in sequentẽ modum priùs inspissari par est, quò faciliùs odoramentorum vires in se recipiant. Itaque assumens quodcunque horum volueris, cũ vino feruefacito, simul immisso myrti ramulo, serpyllo ac cypero, insupérque aspalatho exactiùs tuso. Aliqui tamen ad hunc vsum vno duntaxat horum contenti sunt. Cũ autẽ tertiò efferbuerit, leniter exemptũ & linteo trãsfusum, odoramẽtis, vti demõstratũ est, imbuito. Sed & adipes ita quoq; priùs inspissantur. Adipẽ quẽcunq; volueris recentem, sanguinis expertem,

maris experti — *crassiusculè. Ser.*

"συάγρειον τε καὶ καμήλιον καὶ ἵππειον καὶ τὰ ὅμοια.

Πῶς τὸ στέαρ ἀρωματιστέον. Κεφ. ϟα'.

"Ἀρωματιστέον δὲ στέαρ μόσχειον καὶ ταύρειον, ἔτι δὲ ἐλάφειον, καὶ μυελὸν τοῦδε τοῦ ζώου τὸν τρόπον τοῦτον· ἐξυμενίσας τὸ μέλλον εὐωδιάζεσθαι, καὶ πλυνὰς ὡς προείπομεν, καὶ ζέσας οἴνῳ ἀθαλασσώτῳ τε καὶ εὐώδει, εἶτα ἀνελόμενος καὶ ἐννυκτερεῦσαι ἀφείς· "ἕτερον οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐπιχέων, τοσοῦτον τῷ πλήθει ὅσος ἦν ὁ ἔμπροσθεν δοθείς, καὶ τήξας ἀφυλίσας τε ἐπιμελῶς, πρὸς κοτύλας ἐννέα τοῦ στέατος ἔμβαλε σχοίνου Ἀραβικῆς ὁλκὰς ζ'. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι ἐθέλῃς, τοῦ ἄνθους ὁλκὰς μ'. προσαπόδος δὲ καὶ φοίνικος καὶ κασσίας καὶ καλάμου τὰς ἴσας ὁλκάς· ἀσπαλάθου τε καὶ ξυλοβαλσάμου ἀνὰ ὁλκὴν μίαν· μίξον δὲ καὶ κινναμώμου καὶ καρδαμώμου καὶ νάρδου "ἀνὰ οὐγγίαν μίαν· πάντα δὲ ἔστω ὁλοσχερέστερα κεκομμένα. εἶτα ἐπίχει οἶνον εὐώδη, καὶ ὑπόθες ἐπ' ἀνθράκων πεπωματισμένον τὸ ἀγγεῖον, καὶ σύζεσον τρίς, "ἄρας τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔασον ἐννυκτερεῦσαι αὐτό· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἀπόχεε τὸν οἶνον, καὶ ἄλλον ἐπιδοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους, *σύζευξον ὁμοίως ἕως τρίς, καὶ ἄφες. πρωῒ δὲ ἀνελόμενος τὸ στέαρ, ἀπόχει τὸν οἶνον· ἐκπλυνάς τε τὸ ἀγγεῖον καὶ καθάρας τὸ πρὸς τῷ πυθμένι καὶ τήξας διϋλίσας τε αὐτό, ἀπόθου καὶ χρῶ. ἀρωματίζεται δὲ καὶ τὸ τεθεραπευμένον τὸν αὐτὸν τρόπον. προστύφεται δὲ τὰ προειρημένα στέατα πρὸς τὸ ῥᾳδίως δέξασθαι τὴν τῶν ἀρωμάτων δύναμιν οὕτω· λαβὼν αὐτῶν ὅ, τι ἂν "βούλοιο, ζέσον ἅμα οἴνῳ, συγκαθεὶς μυρσίνης κλάδον, ἕρπυλλόν τε καὶ κύπειρον, ἔτι δὲ ἀσπάλαθον ὁλοσχερέστερον κοπέντα. τινὲς δὲ ἑνὶ τούτων ἀρκοῦνται "τῇ χρήσει. ὅταν δὲ εἰς τρίτον ἀναζέσῃ, ἀνελόμενος πρᾴως καὶ δι' ὀθόνης ὑλίσας, ἀρωμάτιζε ὡς δεδήλωται. ἔτι δὲ καὶ οὕτω πρόστυφε τὰ στέατα· κόψας ὅ, τι ἂν αὐτῶν ἐθέλῃς, πρόσφατον δὲ καὶ ἀμιγὲς αἵματος,

Hæc verba quæ ad capitis finem sequuntur, non leguntur in antiquis codicibus, & habẽtur tamẽ apud Serapionẽ. Hoc caput & quod proximè sequitur, non habẽtur apud Oribasium.

V. sic: ἕτερον οἶνον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γλυκαινόμενον ἐπίχεε τοσοῦτον πλήθει, ὅσος &c.

V. addit καὶ κασίας

His caret vetus exemplar vsque ad καὶ ἄφες.

V. ἤρεσκεν

V. non habet.

τά τε ἄλλα ἔχον ἃ πολλάκις εἴρηται), ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινήν· ἐπιχέας τε οἶνον λευκὸν εὐώδη παλαιόν, ὡς ὑπερέχειν δακτύλους ὀκτώ, σύζεσον ἐλαφρῷ χρώμενος πυρί, ἕως τὴν σύμφυτον ὀσμὴν ἀποβάλῃ, καὶ μᾶλλον οἰνίζῃ. εἶτα καθελὼν τὸ ἀγγεῖον καὶ ψύξας, ἄνελε τοῦ στέατος μνᾶς β'. καὶ βαλὼν εἰς λοπάδα, προσεπιδοὺς τε τοῦ αὐτοῦ οἴνου κοτύλας δ'. καὶ λωτίνου καρποῦ, (οὗ τοῖς ξύλοις οἱ αὐλοποιοὶ χρῶνται), κεκομμένου, μνᾶς δ'. ἕψε πυρὶ κούφῳ διηνεκῶς κινῶν. ὅταν δὲ τὴν στεατώδη ἀποφορὰν ἀποβάλῃ πᾶσαν, διϋλίσας αὐτὸ ψύχε. καὶ λαβὼν ἀσπαλάθου κεκομμένου μνᾶν μίαν, ἀμαρακίνου δὲ ἀνθοῖς μνᾶς τέτταρας, οἴνῳ φύρασον παλαιῷ, καὶ ἔασον μίαν νύκτα πιεῖν. τῇ δὲ ἐρχομένῃ εἰς χύτραν κεραμέαν τριχωνιαίαν καινὴν κάθες αὐτὰ καὶ τὸ στέαρ. προσαπόδος δὲ καὶ χοὸς ἥμισυ οἴνου, καὶ σύζεσον ἅπαντα ὁμοῦ. ὅταν δὲ πάντων τῶν συμμάτων τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἀπολάβῃ τὸ στέαρ, καθελὼν αὐτὸ καὶ διϋλίσας, *τῆξον καὶ ἀπόθου. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι θέλῃς, μίσγε σμύρνης τῆς λιπαρωτάτης ὁλκὰς η'. οἴνῳ διηθημένας πολυετεῖ. Τὸ δὲ ὀρνίθειον καὶ χήνειον στέαρ οὕτως ἂν εὐωδιασθῇ· λαβὼν οἱουτινοσοῦν αὐτῶν τεθεραπευμένου κοτύλας δ'. καὶ καθεὶς εἰς ὀστρακίνην χύτραν, πρόσμιξον ἐρυσισκήπτρου καὶ ξυλοβαλσάμου, ἔτι δὲ φοίνικος ἐλάτης καὶ καλάμου ὁλοσχερῶς κεκομμένου ἀνὰ < ιβ'. ἐπιδοὺς τε οἴνου Λεσβίου παλαιοῦ κύαθον α'. θὲς ἐπ' ἀνθρακιᾶς· καὶ σύζεσον τρίς. εἶτα ἀνελόμενος ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἐάσας ψυγῆναι τὰ ἐν αὐτῷ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα, τῇ ἐρχομένῃ τῆξον αὐτά, καὶ διὰ ῥάκους λινοῦ καὶ καθαροῦ *χύλισον εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον. ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος κόχλῳ τὸ προειρημένον εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον βάλε καινόν, καὶ πωμάσας στεγνῶς, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ. χειμῶνος δὲ ταῦτα δραστέον· ἐν γὰρ θέρει οὐ πήγνυται. τινὲς δὲ πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῶν καὶ τὴν πῆξιν, βραχὺ κηροῦ Τυρρηνικοῦ μίσγουσι. τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ ἀρωματιστέον καὶ τὸ ὕειον, ἄρκτειόν τε καὶ τὰ ὅμοια.

In aliis cod. hæc verba sic legit Goupyl. ὡς ἂν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν τῶν συμμάτων. Sed vulgatam scripturam retinendam esse sensus ostendit. V. τῶν συμμάτων omisit.

aliásque habentem notas quas sæpe retulimus vbi contuderis, in ollam nouam inijcito: & infuso vino albo odorato vetere quod digitorum octo altitudinem superet, igni lento conferuefacito, donec odorem natiuum deposuerit, ac vinum potiùs redoleat. At vbi deposito vase refrixerit, duas adipis minas eximito, & in ollam mittito, adijcitóque vini eiusdem heminas quatuor, seminis loti (eius inquam, cuius ligno tibiarum artifices vtuntur) tusi minas quatuor, ac lento igni identidem agitando coquito. Cùm autem adiposam graueolentiam omnem penitus deposuerit, excolatum refrigerari sinito. Tùm sumito aspalathi tusi minam vnam, amaracini floris minas quatuor, ac vino vetere subigito, sinitóque noctem vnam combibere. Postridie in ollam fictilem nouam tricongialem ea simúlque adipem demittito, & addito vini dimidio congio simul omnia feruefacito. Pòst vbi spissamentorũ omnium vim & odorem adeps asciuerit, igni detractum excolatúmque refrigerato ac reponito. Quòd si odoratiorẽ reddere volueris, myrrhæ pinguissimæ drachmas octo vino multorum annorum dilutas ammisceto. Gallinaceum autem & anserinum adipem ita possis odoribus imbuere. Cuiusuis eorũ curati heminas quatuor sumito, & olla testacea excipito: ac erysisceptri, xylobalsami, insuperq; palmę elatæ, & calami exactè tusi ana drachmas XII admisceto, adiectóque vini Lesbij veteris cyatho vno prunis admoueto, ac ter cõferuefacito: mox vase sublato ab igne, quæ in eo sunt diem vnam noctémque refrigerari sinito. Postridie liquata per pannum lineum mundum in vas nitidum excolato. Vbi verò coierit adeps, concha exemptũ in fictile vas nouum conijcito, quod arctè operculatum loco perquàm frigido reponito. Cæterùm hæc hyberno tempore peragẽda sunt: neque enim æstate adeps cõcrescit. Sunt qui quò faciliùs omnia coeant atq; cõcrescant, ceræ Tyrrhenicæ momentum admiscent. Eadem verò arte suillus adeps & vrsinus, cæterique id genus odoramentis imbuuntur.

Quomodo adeps sampsuchi odore imbuatur. Cap. XCII.

Porrò sampsuchi odore adeps imbuitur hoc modo: Bene curati adipis, præsertímque taurini, minam vnam sumito, & sampsuchi maturi accuratè contusi sesquiminam misceto, atque insperso largiore vino offas conformato, quas in vase operto repositas pernoctare sinito. Matutino in fictilem ollam iniectas affusa aqua leuiter coquito: cúmque suum odorem adeps exuerit, ipsum excolatum ac probè operculatum noctem totam quiescere sinito. Postero die pastillum eximito, ac detersa sorde quæ fundum petierat, iterum sampsuchi contusi, vti dictum est, sesquiminam aliam adijcito, similitérque in offas cogito. Alijs quoque quæ antè diximus peractis, decoquito & colo traijcito: ac detracta si qua fundo hæsit spurcitia, loco perfrigido reponito.

De adipe anserino & gallinaceo. Cap. XCIII.

At si quis incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut vitulinum à putredine tueri velit, ita faciendum est. Ex his assumptum recentem quemuis adipem diligenter eluito, & supra cribrum in vmbra perflandum aëri exponito: ac vbi siccatus fuerit, in linteum mundum inijcito, & manibus vehementer exprimito: dein lino traiectum vmbroso in loco suspendito, & post multos dies noua charta inuolutū loco perfrigido recondito. In melle quoq; asseruata pinguia imputria permanent.

Adipum vis. Cap. XCIIII.

Vim habent adipes omnes excalfaciendi, molliendi atque rarefaciendi. Taurinus tamen adeps, itémque bubulus ac vitulinus quodammodo astringunt: ad hos proximè accedit leoninus, quem aiunt etiam insidiantibus resistere. Elephantinus verò ac ceruinus peruncti, serpentes fugant. At caprinus astringentior: qua ex cau-

A Πῶς σαμψυχίζεται τὸ στέαρ.

Κεφ. ϛβʹ.

Σαμψυχίζεται δὲ στέαρ οὕτω· λαβὼν τοῦ καλῶς τεθεραπευμένου ὅσον μνᾶν μίαν (ἔστω δὲ μᾶλλον ταύρειον) καὶ σαμψύχου ὡραίμου τεθλασμένου ἐπιμελῶς μνᾶν μίαν ἥμισυ μῖξον, καὶ μαγίδας ἀ-B νάπλασον, ἐπιῤῥαίνων δαψιλέστερον οἶνον, εἶτα ἀποθέμενος αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον καὶ σκεπάσας, ἔασον νυκτερεῦσαι. πρωῒ δὲ εἰς κεραμέαν χύτραν ἐμβαλὼν, καὶ ὕδωρ ἐπιχέας, ἕψε κούφως. ὅταν δὲ τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ τὸ στέαρ, διϋλίσας αὐτὸ καὶ ἐάσας μεῖναι ὅλην τὴν νύκτα πεπωμα-C σμένον καλῶς, τῇ ἐπιούσῃ ἀνελόμενος τὸν τροχίσκον, καὶ *προσαποψύξας τὴν ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρίαν, μῖξον πάλιν σαμψύχου κεκομμένου, ὡς εἴρηται, ἄλλην μνᾶν μίαν ἥμισυ, καὶ ὡσαύτως ἀνάπλασσε μαγίδας, ποιῶν καὶ τὰ ἄλλα ἃ προειρήρηται. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἑψήσας καὶ διϋλίσας, D ἀφελών τε εἴ τις ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρία ὑπάρχει, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ.

Περὶ Στέατος χηνείου καὶ ὀρνιθείου.

Κεφ. ϛγʹ.

ΕΙ δὲ ἀθεράπευτον στέαρ ἢ χήνειον ἢ ὀρνίθειον ἢ μόσχειον θέλῃ τις ἄσηπτον διατηρῆσαι, οὕτω ποιητέον αὐτό· λαβὼν πρόσ-E φατον ὁποῖον ἂν βούλοιο, ἔκπλυνον ἐπιμελῶς, καὶ διαψύξας ἐπὶ κοσκίνου ἐν σκιᾷ, μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἔμβαλε εἰς ὀθόνην καθαρὰν, καὶ ταῖς χερσὶν ἔκπιεσον βιαίως, εἶτα λίνῳ διείρας κρέμασον ἐν τόπῳ σκιερῷ· μετὰ δὲ ἡμέρας πολλὰς καινῷ ἀποδήσας χάρτῃ, ἀπότιθεσο ἐν καταψύχρῳ F τόπῳ. ἄσηπτα διαμένει καὶ ἐν μέλιτι ἀποτεθέντα.

V. ἀέρι

Alter hoc loco ἐῤῥωμένως, codē sensu. Goup.

Στεάτων δύναμις. Κεφ. ϛδʹ.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ στέατα πάντα θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀραιωτικήν. τὸ μέντοι ταύρειον στύφει πως, καὶ τὸ βόειον, καὶ τὸ μόσχειον· καὶ τὸ λεόντειον δὲ ἀναλογεῖ G τούτοις· φασὶ δὲ αὐτὸ καὶ ἀντιφάρμακον τοῖς ἐπιβουλεύουσιν εἶναι. τὸ δὲ ἐλεφάντειον καὶ ἐλάφειον, ἑρπετὰ διώκει καταχριόμενον. τὸ δὲ αἴγειον, στυπτικώτερον· ὅθεν

Hoc caput coniunctum est cum superioribus in antiquis libris. Goup.

Ald. ἀρωματικὴν sed malè.

δυσεντερικοῖς δίδοται σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοῒ καὶ τυρῷ καθεψόμενον, ἐγκλύζεταί τε μετὰ πτισάνης χυλοῦ. εὐθετεῖ δὲ καὶ φθισικοῖς ἐν ῥοφήμασιν ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός, καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν ὠφελίμως δίδοται. τὸ δὲ τράγειον διαφορητικώτατον ὄν, βοηθεῖ ποδαγρικοῖς, φυραθὲν σὺν αἰγὸς σπυράθοις καὶ κρόκῳ, καὶ ἐπιτιθέμενον· καὶ τὸ προβάτειον δὲ ἀναλογεῖ τούτῳ. ὕειον δὲ ἀναλογεῖ τοῖς περὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν· ὃ καὶ πυρικαύστοις ἁρμόζει. τὸ δὲ ταριχηρὸν ὕειον ὡς ὅτι παλαιότατον, θερμαίνει καὶ μαλάσσει. οἴνῳ δὲ πλυθὲν ἁρμόζει πλευριτικοῖς, σὺν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ ἀναληφθέν, καὶ πρὸς οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καὶ σύριγγας. τὸ δὲ ὄνειον φασὶν οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖν. χήνειον δὲ καὶ ὀρνίθειον πρὸς τὰ γυναικεῖα, καὶ ἐπὶ ῥήξεις χειλῶν, καὶ "προσώπων ἐπιμέλειαν, καὶ ὠταλγίας ἁρμόζει. τὸ δὲ ἄρκειον δοκεῖ τριχοφυὲς εἶναι ἀλωπεκιῶν, καὶ χιμετλιῶσιν ἁρμόζει· τὸ δὲ τῆς ἀλώπεκος στέαρ πρὸς ὠταλγίας· τὸ δὲ τῶν ποταμίων ἰχθύων ὀξυδερκὲς ἐγχριόμενον, ἀποτακὲν ἐν ἡλίῳ, καὶ μέλιτι μιγέν· τὸ δὲ τῆς ἐχίδνης, πρὸς "ἀμβλυωπίας, ἔτι δὲ ὑποχύσεις ἐνεργεῖ, μιγὲν κεδρίᾳ καὶ μέλιτι Ἀττικῷ, καὶ ἐλαίῳ παλαιῷ ἴσον· ἐκτιλθείσας δὲ τὰς ἐν μασχάλῃ τρίχας, πρὸς τὰς ῥίζας καταχρισθὲν καθ' ἑαυτὸ πρόσφατον, ἐξιτήλους ποιεῖ.

In alt. scriptū est περὶ ὤτων. sed vulgata scriptura melior est. Goup.

V. ἀλωπεκίας

Περὶ Μυελῶν. Κεφ. ϛε'.

ΜΥΕΛΩΝ δὲ κράτιστός ἐστιν ἐλάφειος, εἶτα μόσχειος, καὶ μετὰ τοῦτον ταύρειος, εἶτα αἴγειος καὶ προβάτειος. συνίσταται δὲ θέρους τοῦ συνεγγίζοντος τῷ φθινοπώρῳ. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιροῖς, αἱμάλωπις καὶ οἱονεὶ σὰρξ εὔθρυπτος ἐν τοῖς ὀστέοις εὑρίσκεται. ἔστι δὲ δύγνωστος, ἐὰν μή τις αὐτὸν "ἐξοστεΐσας ἴδῃ, καὶ ἀπόθηται· ἅπαντες δὲ εἰσὶ μαλακτικοί, ἀραιωτικοί, *θεραπευτικοί, πληρωτικοὶ ἑλκῶν. ὁ δὲ ἐλάφειος περιχρισθεὶς καὶ θηρία διώκει. θεραπεύεται ὁ πρόσφατος μαλαχθεὶς ὡς στέαρ *περιχεόμενον ὕδατι ἐκλελεγμένων τῶν ὀστέων, εἶτα δι' ὀθόνης ὑλισθείς, καὶ ὡσαύτως πλυθείς, ἄχρις ἂν τὸ ὕδωρ καθαρὸν γέ-

Vetus scriptura est, & quæ adhuc est in antiquis libris ἐξοστεΐσας. Goup.

sa cum polenta, rhoë & caseo decoctus dysentericis exhibetur, & cum ptissanæ succo infunditur. Ipsorum quoque ius phthisicis in sorbitione prodest, ac ijs etiamnum qui cantharidas hauserunt vtiliter datur. Hircinus porrò, vt qui validissimè discutiat, podagricis auxiliatur cũ caprinis baccis & croco subactus & impositus. Sed & huic quoque ouillus proportione respondet. Suillus autem ad vuluæ sedísque vitia accõmodatur: & igni quoque ambustis conuenit. Idem sale conditus & quàm vetustissimus excalfacit & emollit: vino verò lotus, pleuriticis prodest. At cinere aut calce exceptus, tum œdematis, tum inflammationibus ac fistulis conuenit. Asininum autem tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Porrò anserinus & gallinaceus muliebribus malis conueniũt, nec non etiam ad labiorum rimas, ad curandam faciei cutem, & contra aurium dolores. Vrsinus verò alopecijs capillos restituere creditur, ac pernionibus quoque subuenit. At vulpinus medetur auriũ doloribus. Fluuiatilium autem piscium adeps inunctis oculis claritatem affert, si quidem in sole liquatus mellíque admistus fuerit. Viperinus verò cõtra oculorum hebetudines ac suffusiones etiam efficax est, additis cedriæ, mellis Attici & olei veteris æquis partibus. At pilos abolet alis euulsos, si recens ac per se ad radicũ vestigia illinatur.

De Medullis. Cap. XCV.

EX medullis laudatissima est ceruina: mox vitulina: post hãc taurina, deinde caprina & ouilla. Colliguntur verò æstatis ea parte quæ autumno proxima est: aliis enim anni temporibus sanguinis concrementum, & veluti caro friabilis in ossibus reperitur: sed neque facilè dignoscitur, nisi ab eo qui ipsam ossibus extraxerit atque reposuerit. Omnes porrò medullæ molliunt, rarefaciunt, ad apotherapiam valent, & vlcera explent. Ceruina verò peruncta, venenatas quoque bestias fugat. Curatur autem recens selectis ossibus adipis in modum: nam & affusa aqua primùm subigitur, deinde per linteũ excolatur, ac similiter eluitur, donec aqua pura con-

ſpiciatur. Poſtmodũ in duplici vaſe liquatur excepta ſorde penna, ſi qua innatet, & in pilam transfunditur: poſteaquàm verò coierit, fæce quæ ſubſidet accuratè deraſa, in fictili vaſe nouo reponitur. Quòd ſi libet incuratam recondere, eadem omnia facito, quæ de gallinaceo & anſerino adipe demonſtrauimus.

De omni fellis genere. Cap. XCVI.

FEL omne recõditur hoc modo: Acceptum recens, vbi os folliculi lino præligaueris, in aquam feruentem deponito, tádiúque dimittito, dum quis trium ſtadiorum ſpatium conficeret: dein exemptum ſiccato loco vmbroſo ac minimè humecto. Sed quod ad oculorũ medicamenta placebit adijcere, lineo filo deligatũ in lagenulam vitream quæ mel habeat, immittito, & circa lagenulæ oſculũ obligato fili principio, operculum addito atque recondito. Omnia porrò fellis genera acria ſunt & excalfaciunt: maioris tamen minoríſve efficaciæ ratione inter ſeſe differunt. Siquidem præſtantioris effectus eſſe videntur fella marini ſcorpij, piſcis qui callionymus dicitur, marinæ teſtudinis & hyænæ: itémque perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & capræ ſylueſtris: quod quidẽ priuatim confert ad incipientes ſuffuſiones, caligines, argema & genarum ſcabritias. Ouillo, hircino, ſuillo, atque etiam vrſino taurinum efficacius. Omnia verò aluum ad deiectionẽ inuitant, præſertim infantibus, ſi quis eo intinctum lanæ tomentum ſedi admoueat. Priuatim taurino anginoſi cum melle perunguntur, ac ſedis vlcera etiam perſanantur, & ad cicatricem vſque perducuntur. Medetur & purulentis auribus, earúmque fracturis cũ lacte caprino aut muliebri: earundem verò ſibilo, cum porri ſucco inſtillatum. Ammiſcetur quoq; vulnerarijs emplaſtris & circumlitionibus quæ cõtra venenata parantur. Phagedænicis etiam vlceribus, ac pudendi ſcrotíque doloribus ex melle prodeſt. Lepras etiamnum ac furfures cũ nitro aut terra Cimolia exterit

A νηται. ἔπειτα ἐν διπλώματι τακεὶς, ἐπαναληφθείσης πτερῷ τῆς ἐπινηχομένης ῥυπαρίας, καὶ διϋλισθεὶς εἰς θυίαν, μετὰ τὸ παγῆναι ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, ἀπεξυσμένης ἐπιμελῶς τῆς ὑποστάθμης. εἰ δὲ ἀθεράπευτον ἀποτίθεσθαι βούλει, ποίει πάντα, ὡς ἐπὶ τοῦ ὀρνιθείου B καὶ χηνείου στέατος ὑπεδείξαμεν.

Περὶ Χολῆς πάσης. Κεφ. ϛϛ'.

ΧΟΛΗ πᾶσα ἀποτίθεται τούτῳ τῷ τρόπῳ· λαβὼν τὴν πρόσφατον, καὶ ἀποδήσας τὸ στόμα αὐτῆς λίνῳ, κάθες εἰς ὕδωρ ζέον, διαλιπὼν χρόνον τοσοῦτον, ὅσον ἄν τις τριῶν σταδίων δρόμον ἀνύσειεν. εἶτα ἐξελὼν, C ξήραινε ἐν τόπῳ σκιερῷ καὶ ἀνοτίστῳ. τὰς δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ λίνῳ ἀποδήσας, βάλε εἰς βυκίον ὑέλινον ἔχον μέλι· καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ λίνου περιδήσας τῷ στόματι τοῦ βυκίου, πωμάσας ἀπόθου. εἰσὶ δὲ πᾶσαι αἱ χολαὶ δριμεῖαι, θερμαντικαὶ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον κατὰ δύναμιν ἀλλήλων διαφέρουσαι· D δοκοῦσι δὲ ἐπιτετάσθαι ἥ, τε τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ ἰχθύος τοῦ λεγομένου καλλιωνύμου, χελώνης τε θαλασσίας καὶ ὑαίνης· ἔτι δὲ πέρδικος καὶ ἀετοῦ, καὶ ἀλεκτορίδος λευκῆς, καὶ αἰγὸς ἀγρίας· ἰδίως ἁρμόζουσα πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις καὶ ἀχλῦς, ἄργεμά τε καὶ τραχέα E βλέφαρα. τῆς δὲ τοῦ προβάτου καὶ τοῦ τράγου καὶ τοῦ συὸς, ἔτι δὲ ἄρκτου ἐμπρακτικωτάτη ἐστὶν ἡ ταυρεία. πᾶσαι δὲ προθυμίαν πρὸς διαχώρησιν ἐργάζονται, καὶ μᾶλλον παιδίων, εἴ τις κροκίδα βάψας προσθείη τῷ δακτύλῳ. ἡ δὲ ταυρεία ἰδίως ἐπὶ συναγχικῶν δια- F χρίεται σὺν μέλιτι· ἀποθεραπεύει τε τὰ ἐν δακτυλίῳ μέχρις οὐλῆς. πυορροοῦντά τε ὦτα, καὶ τὰς ἐν αὐτῶν ῥήξεις σὺν γάλακτι αἰγείῳ ἢ γυναικείῳ ἐνσταζομένη· πρὸς δὲ συριγμοὺς, σὺν πράσου χυλῷ· εἴς τε τὰς τραυματικὰς ἐμπλάστρους μιγνυμένη, καὶ θη- G ριακὰς περιχρίστους· καὶ πρὸς φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ ὀδύνας αἰδοίου καὶ ὀρχέου, σὺν μέλιτι· πρὸς δὲ λέπρας καὶ πίτυρα, σὺν νίτρῳ ἢ γῇ Κιμωλίᾳ σμῆγμα

V. αἰχλώσειεν

Ald. καλλιονύμου. V. καλλωνύμου.

Lacuna addi ſcribit in vet. cod. ἀφλεγμάντους

κράτιστον. καὶ ἡ προβατεία δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ ἀρκεία, ἐνδεέστεραι δὲ τυγχάνουσιν. ἐκλειχομένη δὲ ἡ ἀρκεία ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ. ἡ δὲ τῆς χελώνης πρὸς συνάγχας καὶ τὰς ἐπὶ τῶν παίδων νομὰς ἐν στόματι. καὶ ἐπιληπτικοῖς ἐντεθεῖσα ταῖς ῥισίν· αἰγὸς δὲ ἀγρίας ἰδίως νυκτάλωπας θεραπεύει ἐγχριοθεῖσα. καὶ ἡ τοῦ τράγου δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, θύμιά τε αἴρει, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἐλεφαντιώντων ὑπεροχὰς καταχριομένη καταστέλλει. ἡ δὲ ὑεία πρὸς τὰ ἐν ὠσὶν ἕλκη καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ὠφελίμως παραλαμβάνεται.

Περὶ Αἱμάτων. Κεφ. ϟζʹ.

Quidam v. ita inchoat αἷμα οὐδὲν ψυχρόν ἐστιν. χηνὸς καὶ ἐρίφου &c.

"ΑΙΜΑ χηνὸς καὶ ἐρίφου καὶ νήσσης ἀντιδότοις χρησίμως μίγνυται. φάσσης δὲ καὶ τρυγόνος καὶ περιστερᾶς καὶ πέρδικος, εἰς προσφάτους ὀφθαλμῶν τρώσεις καὶ ὑποδρομὰς αἵματος καὶ νυκτάλωπας ἐγχρίεται· ἰδίως δὲ τὸ τῆς περιστερᾶς, αἱμορραγίας τὰς ἐκ μηνίγγων ἐπέχει. τὸ δὲ τοῦ τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐλάφου καὶ λαγωοῦ, ὀπτὸν ἀπὸ τηγάνου λαμβανόμενον, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐφίστησι· μετ' οἴνου δὲ ποθὲν πρὸς τοξικὰ ποιεῖ. τὸ δὲ τῶν λαγωῶν θερμὸν καταχριόμενον, ἐφήλιδας καὶ φακοὺς θεραπεύει. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν κυνῶν δὲ ποθὲν, λυσσοδήκτοις καὶ τοξικὸν πεπωκόσιν ἁρμόζει. τὸ δὲ τῆς χερσαίας χελώνης ποθὲν, ἐπιληπτικοῖς ἱστορεῖται ἁρμόζειν. θαλασσίας δὲ χελώνης σὺν οἴνῳ καὶ πιτύᾳ λαγωοῦ καὶ κυμίνῳ πινόμενον, ἁρμόζει πρὸς θηριοδήγματα καὶ φρύνου πόσιν. ταύρου δὲ αἷμα διαφορεῖ καὶ μαλάσσει σκληρίας καταπλασσόμενον μετὰ ἀλφίτων. τὸ δὲ τῶν ὀχευτῶν ἵππων, σηπταῖς μίγνυται. τὸ δὲ τοῦ χαμαιλέοντος, τρίχας ψιλοῦν ἐπὶ τῶν βλεφάρων πεπίστευται· καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων ὁμοίως. γυναικὸς δὲ τὸ ἐπιμήνιον περιαλειφόμενον καὶ ὑπερβαινόμενον, ἀσυλλήπτους δοκεῖ ποιεῖν γυναῖκας· ποδαγρικὰς δὲ ὀδύνας καὶ ἐρυσιπέλατα κουφίζει καταχριόμενον.

A potentissimè. Ouillum & vrsinum contra eadem pollent, sed inefficaciora sunt: ac vrsinum quidem eclegmate seu linctu comitiales adiuuat. At verò fel testudinis valet ad anginas & in ore infantiũ nomas: idem naribus inditum comitialibus prodest. Syluestris capræ felle perunctο peculiariter lusciosi sanãB tur. Hircinum idem præstat, thymiáque abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera cæteráque omnia vtiliter assumitur.

De sanguinis varijs generibus. Cap. XCVII.

C SANGVIS anseris, anatis & hœdi vtiliter in antidota miscetur. Palumbi autem, turturis, columbæ ac perdicis, recentibus oculorũ vulneribus, iisdem sugillatis seu sanguine suffusis, ac lusciosis illinitur. Peculiariter verò columbæ sanguis erumpẽtem è meningibus sanguiD nem inhibet. Hirci autem, capræ, cerui & leporis sanguis inassatus sartagine & assumptus, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. In vino verò potus contra toxica efficax est. Leporinus calens adhuc illitus, faciei maculas à Solis ardore contractas & lentigines emendat. E Caninus commodè propinatur à cane rabioso demorsis, iísque qui toxicum hauserint. Testudinis terrestris epotum sanguinem tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino, leporis coagulo & cumino potus, contra venenatarum bestiarum morsus & hausta rubetæ venena conuenit. F Taurinus cum polenta impositus, duritias discutit, emollítque. At equorum admissariorum sanguis in septica seu erodentia pharmaca additur. Chamæleonis autem, similitérque viridium ranarum sanguine palpebrarũ pilos aboleri creditum est. Menstruus verò fœminæ sanguis existimatur circumlitu præstaG re ne concipiant mulieres, itémque si eum ipsæ supergrediantur. Cæterùm leuat illitus podagræ dolores, & erysipelata.

De fimo. Cap. XCVIII.

ARMENTALIS bouis fimus, si recens admoueatur, inflammationes ex vulneribus lenit: folijs autem inuoluitur, & cinere feruenti calefit, atque ita imponitur. Simili quoque modo applicitus vice fotus, coxẽdicis cruciatus compescit. Ex aceto verò illitus, duritias, strumas & panos discutit. Priuatim verò bouis masculi fimus prolapsum vterum suffitu restituit: accẽsi quoque nidore culices abiguntur. Caprarum, presertímque in montibus degentium, baccæ ex vino bibitæ regium morbum emendant: cum aromatibus verò potę, menses ciũt, & partus euocant. Siccæ tritæque & cum thure in vellere appositæ, fluxum muliebrem cohibent, aliásque sanguinis eruptiones ex aceto compescunt. Vstæ & cum aceto aut oxymelite illitæ, alopecijs medentur. Cum axungia verò adhibitæ, podagricis sunt auxilio. In aceto aut vino decoctę, serpentium morsibus, herpetibus, erysipelatis & parotidibus imponuntur. Quin & ischiadicis vstio earum ope administratur vtiliter hunc in modum: In eo cauo quod est inter pollicem & indicẽ, qua parte pollex carpo committitur, lana oleo imbuta priùs substernitur, ac deinde singulatim imponuntur fimi caprini feruentes pilulæ, donec sensus per brachium ad coxendicem perueniat, dolorémque mitiget: atque adustio eiusmodi, Arabica appellatur. At verò stercus ouillum ex aceto impositum sanat epinyctidas, clauos, thymos & pensiles verrucas: itémque ambusta igni cerato rosaceo exceptum. Aprugnum autem aridum in aqua aut vino potum, sanguinis reiectionem sistit, ac diuturnum sedat lateris dolorem: sed ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur, luxatis verò exceptum cerato rosaceo medetur. Porrò tam asinorum quàm equorum fimum, siue crudum, siue crematum addito aceto sanguinis eruptiones cohibet. Armentinorum verò qui herba pascuntur siccum fimum, insuccatum vino, mox bibitum, à scorpione ictis magnoperè auxiliatur.

Περὶ ἀποπάτου. Κεφ. ςη΄.

ἈΠΟΠΑΤΟΣ βοὸς νομάδος πρόσφατος ἐπιτεθεὶς, φλεγμονὰς τὰς ἐκ τραυμάτων πραΰνει. ἐνειλεῖται δὲ φύλλοις καὶ θερμαίνεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς, καὶ οὕτως ἐπιτίθεται. καὶ ἰσχιάδος δὲ πυρία πραϋντικὴ ἡ τοιαύτη ἐπίθεσις· σὺν ὄξει δὲ καταπλασθεῖσα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαλύει καὶ φύγεθλα. ἰδίως δὲ ἄῤῥενος βοὸς βόλβιτον, ὑστέραν προπεπτωκυῖαν ὑποθυμιώμενον ἀποκαθίστησι· διώκει δὲ καὶ κώνωπας θυμιαθέν. αἰγῶν δὲ σπύραθοι μάλιστα ὀρείνων πινόμεναι σὺν οἴνῳ, ἴκτερον ἀποκαθαίρουσι· σὺν ἀρώματι δὲ ποθεῖσαι ἔμμηνα κινοῦσι, καὶ ἔμβρυα " ἐκβάλλουσι· ξηραὶ δὲ λεῖαι σὺν λιβανωτῷ προστεθεῖσαι ἐν ἐρίῳ, γυναικεῖον ῥοῦν ἐπέχουσι, καὶ τὰς ἄλλας αἱμοῤῥαγίας σὺν ὄξει στέλλουσι· καεῖσαι δὲ, ἀλωπεκίας θεραπεύουσι, μετ' ὄξους ἢ ὀξυμέλιτος καταχριόμεναι· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ καταπλασσόμεναι, ποδαγρικοὺς ὠφελοῦσιν. ἑψηθεῖσαι δὲ μετ' ὄξους ἢ οἴνου, ἐπιτίθενται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἕρπητας, καὶ ἐρυσιπέλατα, καὶ παρωτίδας. καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν δὲ ἡ δι' αὐτῶν καῦσις ὠφελίμως παραλαμβάνεται τὸν τρόπον τοῦτον· ἐπὶ τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ * ἀντίχειρος, συνεγγίζον δὲ τῷ καρπῷ κοῖλον, προϋποθεὶς ἔριον ἐλαίῳ βεβρεγμένον, ἐπιτίθει κατὰ μίαν σπύραθον πυρίαν, ἄχρις ἂν ἡ αἴσθησις διὰ τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ καὶ παύῃ. καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις Ἀραβική. ἡ προβάτων δὲ ἄφοδος σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, ἐπινυκτίδας, ἥλους, θύμους, ἀκροχορδόνας ἰᾶται· πυρίκαυστα δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ ληφθεῖσα. ὑὸς δὲ ἀγρίου ξηρὰ μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου ποθεῖσα, αἵματος ἀναγωγὴν ἵστησι, καὶ χρόνιον ἄλγημα πλευρᾶς πραΰνει. ῥήγματα δὲ καὶ σπάσματα μεθ' ὄξους πινομένη· στρέμματα δὲ θεραπεύει ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ῥοδίνῃ. ὄνων δὲ καὶ ἡ τῶν ἵππων, αἱμοῤῥαγίας ἵστησιν, ὠμή τε καὶ κεκαυμένη ὄξει μιγεῖσα· ἡ δὲ τῶν ἐξ ἀγέλης ὄντων " ποηφάγου, ξηρὰ χυλιασθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα σκορπιοπλήκτοις σφόδρα βοηθεῖ.

Lacuna legit, κτείνουσι

V. inserit ἀφοδὸς

περιστερᾶς δέ, θερμαντικωτέρα καὶ καυστικωτέρα, χρησίμως ὡμηλύσει μιγνυμένη· σὺν ὄξει δέ, χοιράδας διαφορεῖ. ἄνθρακάς τε περιῤῥήττει σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ, καὶ ἐλαίῳ λεανθεῖσα. πυρίκαυστά τε θεραπεύει. καὶ ἡ τῶν ἀλεκτορίδων δὲ ταῦτα ποιεῖ, ἐνδεέστερον μέντοι· πλὴν ἰδίως πρὸς μύκητας θανασίμους καὶ κώλου ἀλγήματα ἁρμόζει, μετ' ὄξους ἢ οἴνου πινομένη. πελαργοῦ δέ, σὺν ὕδατι ποθεῖσα ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζειν πιστεύεται. γυπὸς ὑποθυμιαθεῖσα, ἔμβρυα ἐκτινάσσειν παραδέδοται. μυῶν, λεῖα σὺν ὄξει ἀλωπεκίας καταχριομένη θεραπεύει· σὺν λιβανωτῷ δὲ καὶ οἰνομέλιτι πινομένη, λίθους ἐκκρίνει· προστιθέμενα δὲ παιδίοις τὰ μυόχοδα, κοιλίαν πρὸς ἔκκρισιν ἐρεθίζει. κυνὸς δὲ ἡ ἐν τοῖς "κυνοκαύμασι ληφθεῖσα, ξηρὰ πινομένη μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, κοιλίαν ἐφίστησιν. ἡ δὲ τῶν ἀνθρώπων πρόσφατος καταπλασθεῖσα, ἀφλέγμαντα μετὰ τοῦ προσκολλᾶν φυλάττει τὰ τραύματα· ξηρὰ δὲ μετὰ μέλιτος διαχριομένη, ἐπὶ συναγχικῶν βοηθεῖν παραδίδοται. ἡ δὲ τοῦ χερσαίου κροκοδείλου, ἁρμόζει ἐπὶ τῶν γυναικῶν, πρὸς εὔχροιαν καὶ στίλβωσιν "τοῦ προσώπου. καλλίστη δέ ἐστιν ἡ *λευκοτάτη καὶ εὔθρυπτος, κούφη τε ὥσπερ ἄμυλον, ταχέως τε χυλουμένη ὑπὸ ὑγροῦ· διατριβεῖσά τε *ὕποξυς καὶ ζυμίζουσα τὴν ὀσμήν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν, ψᾶρας ὀρύζῃ τρέφοντες, καὶ τὴν ἄφοδον ὁμοίαν οὖσαν πωλοῦντες. ἔνιοι δέ, ἄμυλον ἢ κιμωλίαν φυρῶντες, καὶ "χροΐζοντες ἀγχούσῃ δι' ἀραιοῦ κοσκίνου, εἰς ὀλίγον ἀπηθοῦσι καὶ ξηράναντες ὡς σκωλήκια πωλοῦσιν ἀντὶ ταύτης.*

V. ὑποκυνοκαύ.

Sic Goup. Vulg. ex. τῶν προσώπων

V. χροΐζοντες ἐπ' ὀλίγον ἐγχύσαι δι' ἀραιοῦ κοσκίνου

Περὶ οὔρων. Κεφ. ϛθ'.

ΟΥΡΟΝ ἀνθρώπου τὸ ἴδιον ποθὲν πρὸς ἐχίδνης δήγματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς θανάσιμα καὶ ἀρχομένους ὕδρωπας, καὶ πρὸς *δῆξιν τῶν θαλασσίων ἐχίδνων, καὶ σκορπίου θαλασσίου, καὶ δράκοντος, ἐπαντλούμενον. τὸ δὲ κυνῶν,

A Columbinum, quoniam vehementiùs & excalfacit & vrit, hordeaceæ farinæ vtiliter admiſcetur, & ex aceto quidem, ſtrumas diſcutit: carbunculos verò emarginat cum mel le, lini ſemine & oleo tritum: necnon etiam ambuſtis igni medetur. Gallinaceum hæc eadem, ſed ineſficaciùs præſtat. Priuatim tamen B contra lethales fungos & coli cruciatus confert, ſi ex aceto aut vino bibatur. Ciconiæ verò fimum ex aqua potum, comitialibus prodeſſe creditur. At vulterinũ ſuffumigatũ, partum excutere traditur. Murinũ autem tritum cum aceto & illitum alopecijs medetur: cum thure verò & mulſo potum, calculos expellit. C Sed & ſubditæ infantibus muſcerdæ aluum ad deiectionem ſtimulant.] Caninum ſtercus, quod per caniculæ ardores exceptum fuerit, aridum cum vino aut aqua potum, aluum cohibet. At humanum recens impoſitũ, vulnera ab inflammatione vindicat, ſimul & agglutinat. Siccum verò cum melle per- D unctum, anginoſis auxiliari traditur. Terreſtris autem crocodili fimum mulieribus confert ad colorandam illuſtrandámque faciem. Optimum verò quod candidiſſimum & friabile, amyli modo leue, in humore ſtatim eliqueſcẽs, quódque cum "teritur ſubacidum eſt, fer- E mentúmque redolet. Sunt qui id vẽdant adulteratum fimo non diſſimili ſturnorum, quos oryza paſcunt. Alij amylum aut cimoliam ſubigunt, & inducto paululum anchuſæ colore per rarius cribrum in tabulas exprimunt, mox illud qualecunque eſt vermiculorum ſpecie ſiccatũ pro terreſtris crocodili ſter- F core vendunt. [Cæterum humanum ſtercus ſiccũ cum melle ſubactum, & gutturi impoſitum, quemadmodum & caninum, anginoſis opitulari inter arcana reperimus.]

Pl. cum teritur inter digitos fermentescens.

De vrinis. Cap. XCIX.

HVMANAM vrinam ſuam cuique bibere prodeſt contra vi- G peræ morſus & lethalia pharmaca, incipientémque hydropem. Marinorum verò echinorum, ac ſcorpionis itidẽ marini, draconiſque ictus conuenienter ea fouentur. Canina

rabidi

rabidi canis morsibus perfundendis idonea est: lepras quoque & pruritus nitro addito exterit. Sed vetus achoras, furfures, psoras & feruidas eruptiones potentiùs extergit: quin & nomas, etiam genitalium, cohibet. Purulentis quoque auribus infusa, pus earum supprimit: sed & in malicorio decocta vermiculos earũ abigit. At impubis pueri absorpta vrina, orthopnoicis confert: decocta verò in æreo vase cum melle cicatrices, argema & caligines emendat. Quinetiam ex ea & ęre Cyprio paratur gluten auro ferruminando idoneum. Quod autem in vrina subsidit, erysipelata illitu mitigat. Feruefactum cum cyprino & appositum, vteri dolorem demulcet, vuluæ strangulatione vexatas leuat, genas deterget, & oculorum cicatrices *expurgat. Taurinum lotium cũ myrrha tritum & instillatum, dolores aurium lenit. Aprinum iisdem viribus prẹditum est: sed peculiariter vesicę calculos potu cõminuit & expellit. Caprinum traditur ad aquã quę cutẽ subiit cum spica nardi & aquę binis cyathis quotidie bibitum vrinas & aluum ducere: instillatum verò, aurium mederi doloribus. Cęterum nephriticos ferunt asinino sanari.

emaculat.

De Lyncurio. Cap. C.

Lyncis vrinã, quã Lyncurium appellãt, simulatq; meijtur lapidescere frustrà creditum est: quare vana quoque est & inutilis quæ de eo fertur historia. Est enim quod à nõnullis vocatur succinum pterygophorõ, ideò dictum quòd pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua stomacho aluoq; fluxione laborãti conuenit.

De Melle. Cap. CI.

PRincipem locum obtinet mel Atticum, quod ab Atticæ regionis monte Hymetto, in quo prouenit, Hymettium appellatur: mox quod è Cycladibus insulis petitur: itémque quod è Sicilia, cognomine Hyblæum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, minimè liquidum, sed glutinosum ac *firmum, quódque dum trahitur [ob sequacem lentitiam] in digitos veluti resilit. Porrò abstergendi vim habet, ora vasorum aperit,

tenax.

A ἐπάντλημα κυνοδήκτοις· καὶ πρὸς λέπρας καὶ κνησμοὺς σμῆγμα σὺν νίτρῳ· τὸ παλαιὸν σμηκτικώτερον ἀχώρων, πιτύρων, ψωρῶν, ἐκζεσμάτων· νομάς τε ἐπέχει, καὶ τὰς ἐν αἰδοίοις. ἐγκλυζόμενον καὶ ὦτα πυορροοῦντα στέγνοι· ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς σκώληκας, ἑψόμενον ἐν σιδίοις ῥόας. τὸ δὲ B τοῦ ἀφθόρου παιδὸς καταρροφούμενον, ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει· ἑψηθὲν δὲ ἐν χαλκῷ σὺν μέλιτι, οὐλὰς καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλῦς ἀποσμήχει· κατασκευάζεται δὲ δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ Κυπρίου χαλκοῦ ἁρμόζουσα ἐπὶ τοῦ χρυσίου κόλλα. ἡ δὲ ὑποστάθμη τοῦ οὔρου καταχρισθεῖσα, ἐρυσιπέλατα παύει· διαζεσθεῖσα C δὲ σὺν κυπρίνῳ καὶ προστεθεῖσα, ὀδύνην ὑστέρας παρηγορεῖ, ὑστερικῶς πνιγομένας κουφίζει, βλέφαρά τε ἀποσμήχει καὶ οὐλὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἀποκαθαίρει. τὸ δὲ ταύρειον σὺν σμύρνῃ λεανθὲν καὶ ἐνσταχθέν, ὠταλγίας παρηγορεῖ. καὶ τὸ συάγρειον δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεως. ἰδιαίτερον δὲ τοὺς D ἐν κύστει λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει πινόμενον. αἰγὸς δέ, ὕδρωπα τὸν ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθων πλῆθος β'. ἄγει οὖρα κατὰ *κοιλίαν, ἰᾶται δὲ καὶ ὠταλγίας ἐνσταζόμενον. ὄνου δέ, παραδέδοται νεφριτικοὺς ὑγιάζειν.

E Περὶ Λυγγουρίου. Κεφ. ρ'.

Τὸ δὲ τοῦ λυγκός, ὃ δὴ λυγγούριον καλεῖται, ἅμα τῷ ἐξουρηθῆναι λιθοῦσθαι *πεπίστευται*· διὸ καὶ ματαίαν ἔχει τὴν ἱστορίαν. ἔστι γὰρ τὸ καλούμενον ὑπ' ἐνίων ἤλεκτρον πτερυγοφόρον· ὅπερ ποθὲν σὺν ὕδατι, στομάχῳ τε ῥευματιζομένῃ κοιλίᾳ ἁρμόζει.

F Περὶ Μέλιτος. Κεφ. ρα'.

ΜΕΛΙ πρωτεύει τὸ Ἀττικόν, καὶ τούτου τὸ Ὑμήττιον καλούμενον, εἶτα τὸ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Σικελίας *σίμβλιον καλούμενον. ἔστι δὲ δοκιμώτερον τὸ γλυκύτερον καὶ δριμύ, εὐωδέστερον, G ὑπόξανθον, οὐχ ὑγρόν, ὁλκιμον δὲ καὶ εὔτονον, καὶ ἐν τῷ ἑλκυσθῆναι ἀνατρέχον ὡς ἐπὶ τὸν δάκτυλον. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικήν, ἀναστομωτικήν,

ὑγρῶν προσκλητικήν. ὅθεν ἁρμόζει ἕλκεσι ῥυπαροῖς καὶ κόλποις ἐγκλυζόμενον. ἑψηθὲν δὲ καὶ ἐπιτεθὲν, παρακολλᾷ τὰ ἀφεστῶτα σώματα, λειχῆνάς τε θεραπεύει ἑψόμενον μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς καὶ καταχριόμενον· ἤχους τε τοὺς ἐν ὠσὶ καὶ ἀλγήματα σὺν ἁλσὶν ὀρυκτοῖς λείοις ἐνσταζόμενον χλιαρόν. καὶ φθεῖρας καὶ κόνιδας φθείρει καταχριόμενον· λειποδέρμους τε τοὺς μὴ ἐκ περιτομῆς ἀποκαθίστησι, μαλασσομένης τῆς πόσθης τῷ μέλιτι, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἐφ' ἡμέρας λ'. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ περὶ βρόγχον καὶ παρίσθμια καὶ συνάγχας διαχριόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον θεραπεύει· κινεῖ δὲ καὶ οὖρα, καὶ βηξὶν ἁρμόζει, καὶ τοῖς ὑπὸ ἑρπετῶν δηχθεῖσι· καὶ πρὸς μήκωνος πόσιν μετὰ ῥοδίνου θερμὸν λαμβανόμενον· καὶ πρὸς μύκητας καὶ λυσσοδήκτους ἐκλειχόμενον ἢ πινόμενον· ἔστι μέντοι τὸ ὠμὸν, φυσῶδες κοιλίας, καὶ βηχὸς ἐρεθιστικόν, ὅθεν ἀπηφρισμένῳ δεῖ χρῆσθαι. πρωτεύει δὲ τὸ ἐαρινόν, εἶτα τὸ θερινόν· τὸ δὲ χειμερινὸν παχύτερον ὂν χεῖρον, καὶ * ἐξανθισμοὺς ποιοῦν.

Addit Marcellus ex quorundã exemplariũ fide καὶ ἥλους ἐν ποσίν. Al. ex Marc. φρυκτοῖς

V. παχύτερον χεῖρον καὶ ἐξανθισμοὺς ποιοῦν.

Tria hæc sequẽtia capita in veteri codice cum superiore coniuncta sunt.

Περὶ Μέλιτος ἐν Σαρδωνίᾳ. Κεφ. ρβ'.

Τὸ δὲ ἐν Σαρδωνίᾳ γινόμενον μέλι, πικρὸν διὰ τὴν τοῦ ἀψινθίου νομήν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ἐφήλιδας καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ καταχρισθέν.

Περὶ Μέλιτος Ποντικοῦ. Κεφ. ργ'.

Γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ κατά τινας καιροὺς διά τινων ἀνθῶν ἰδιότητα μέλι· ὃ τοὺς φαγόντας ἐξίστησι μετὰ ἐφιδρώσεως. βοηθοῦνται δὲ πήγανον ἐσθίοντες καὶ τάριχος, καὶ οἰνόμελι πίνοντες, ὁσάκις ἂν ἐμέσωσι τὰ αὐτὰ προσφερόμενοι. ἔστι δὲ δριμὺ, καὶ πταρμοὺς κατὰ τὴν ὄσφρησιν κινοῦν. θεραπεῦον ἔφηλιν, καταχρισθὲν μετὰ κόστου. μετὰ δὲ ἁλὸς, πελιώματα αἴρει.

Περὶ Σακχάρου Μέλιτος. Κεφ. ρδ'.

Καλεῖται δέ τι καὶ σάκχαρον εἶδος ὂν μέλιτος ἐν Ἰνδίᾳ πεπηγότος καὶ τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν καλάμων, ὅμοιον τῇ συστάσει ἁλσί, καὶ θραυόμενον ὑπὸ τοῖς ὀδοῦσι καθάπερ οἱ ἅλες. ἔστι δὲ

humores euocat: qua ratione in sordida vlcera sinúsque commodè infunditur. Decoctũ atque impositũ, disiunctas diuulsásve partes agglutinat: lichenibus quoque medetur, coctũ cũ liquido alumine & illitum. Itémque aurium sonitui & dolori cum sale fossili trito tepidum instillatur: pediculos ac lendes illitum enecat: verpis seu curtis glãdem quę citra circuncisionẽ nudata sit in integrum restituit, si melle præputiũ à balneo potissimũ ad dies triginta emolliatur: depurgat quę pupillis tenebras offundunt: gutturis etiamnum ac tõsillarum inflammationibus & anginis medetur, seu illitum, seu etiã gargarizatum. Vrinas quoque ciet, tussique auxiliatur, & iis quos serpẽtes momorderint: itémque contra haustum meconium, si cũ rosaceo calidũ assumatur. Quin & cõtra fungorum maleficia & rabiosi canis morsus delinctũ potúmve proficit. Attamẽ crudum, aluum inflat & tussim irritat: qua de causa despumato vtendum est. Cæterùm primas tenet vernũ, deinde æstiuũ. Hybernum verò, quippe quod sit crassius, deterius censetur, papulísque cutem exasperat.

De Melle Sardoo. Cap. CII.

Quod in Sardinia gignitur mel, amarum est: quoniam apes inibi absinthio vescantur. Tum à Solis ardore contractis, tum & aliis faciei maculis conuenienter illinitur.

De Melle Pontico. Cap. CIII.

Heracleæ in Ponto quibusdã anni temporibus ex propria quorundam florum vi mel conflatur, quod quidẽ eos qui edêre de mentis statu dimouet, cũ sudoris copiosi profusione. Sed iuuantur, si rutã & salsamenta esitarint, mulsúmque ebiberint, eadémque toties resumpserint, quoties vomitione reiicientur. Acre autem est, & olfactu sternutamenta mouet. Cum costo illitum, maculas à sole contractas emendat, at cum sale, sugillata tollit.

De Sacchar. Cap. CIIII.

Est & quoddã mellis cõcreti genus, quod saccharum nominatur, quódque in India & fœlici Arabia in arundinibus reperitur, consistentia sali simile, ac dentibus etiam salis modo fragile. Est

illud aluo idoneum & stomacho vtile, si aqua dilutum bibatur: vexatę verò vesicæ renibúsque auxiliatur: quin & illitum ea discutit quæ pupillis tenebras offundunt.

De Cera. Cap. CV.

CERA optima est subfulua, subpinguis, odorata & halitum quadantenus melleũ referens, insupérque pura & natione Põtica aut Cretica. Secundum locum obtinet exalbida & suapte natura pinguis. Cãdida verò redditur hoc modo: In eo genere quæ cãdidior puriórque fuerit cõcisa in ollã nouã trãsfundito, & affusa quanta satis sit aqua marina ex alto petita coquito, insperso etiamnũ nitri momẽto. Cũq; iterũ tertióve efferbuerit, remota olla refrigerari sinito. Tũ verò cerę pastillũ eximito, derasáq; sorde si qua fortè adhæsit, alia addita aqua marina secundò coquito: cúmque cera denuò, vti demonstratum est, inferbuerit, vas ab igne summoueto, ac nouę ollulę fundũ prius frigida madefactum leniter in cerã demittito, paululũ duntaxat suspẽsa manu intingẽs, vt ipsius q̃ minimum detrahatur, quò facilius per se cõcrescat. Sublato fundo orbiculum primum auferto, iterumq; vasis imum aqua refrigeratũ in cerã immittito, idẽque tantisper facito, dum cerã totã exceperis. Tandem filo lineo traiectos orbiculos ita suspendito, vt ne inter se cõtingãt, ac interdiu quidẽ ipsos assiduè ad solem irrorato, noctu verò Lunæ exponito, dum perfectè albescant. Quòd si cerã candidissimã fieri volueris, identidem eã recoquito: cętera verò omnia eodẽ modo peragito. Nec desunt qui pro marina ex alto petita, in muria acerrima semel aut iterũ antedicto modo decoquunt: deinde lagunculla tenui ac rotunda ansam habente eximũt, posteà orbiculos super dẽsa herba dispositos insolant, donec cãdidissima euaserit. Præcipiunt verò munus id vere obeundum, quando sol remissa vehementia humidum rorem subministrat, vt ne videlicet cera liquescat. Porrò vim habet cera omnis excalfaciendi, emolliendi, ac vlcera mediocriter explendi. Additur etiam in sorbitiones dysentericis: ac eius deglutita

A εὐκοίλιον, εὐστόμαχον, διεθὲν ὕδατι καὶ ποθὲν· ὠφελεῖ τὴν κύστιν κεκακωμένην καὶ νεφρούς· καθαίρει δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς κόρας ἐπισκοτοῦντα ἐπιχριόμενον.

Περὶ Κηροῦ. Κεφ. ρε΄.

ΚΗΡΟΣ ἄριστός ἐστιν ὁ ὑπόκιρρος καὶ ὑπολίπαρος, εὐώδης τε καὶ ποσὴν μελιτώδη B ἀποφορὰν ἔχων, ἔτι δὲ καθαρὸς καὶ γένει Ποντικὸς ἢ Κρητικός. ὁ δὲ ἔκλευκος, τῇ φύσει δὲ λιπαρὸς, δεύτερος. λευκαίνεται δὲ κηρὸς οὕτω. κατακνίσας αὐτοῦ τὸ λευκὸν καὶ καθαρὸν, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινὴν, καὶ ἐπιχέας θαλάσσης πελαγίας τὸ αὔταρκες, ἕψε βραχὺ νίτρον προσεμπάσας· ὅτε δὲ ἀνα- C ζέσει δὶς ἢ τρὶς, καθελὼν τὴν χύτραν καὶ ἐάσας ψυχθῆναι, αἶρε τὸν τροχίσκον, καὶ ἀποξύσας εἴ τις περὶ αὐτὸν ὑπάρχει ῥυπαρία, ἕψε ἐκ δευτέρου ἄλλο θαλάσσιον ὕδωρ ἐπιδούς· ἀναζέσαντος δὲ πάλιν τοῦ κηροῦ ὡς δεδήλωται, αἶρε τὸ ἀγγεῖον ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ λαβὼν καινοῦ χυτριδίου τὸν πυθμένα, προνενοτισμένον ὕδατι D ψυχρῷ, καθιεὶς πράως εἰς τὸν κηρὸν, ἀκροθιγῶς ἐμβάπτων, πρὸς τὸ ἐλάχιστόν τι αὐτοῦ ἀφέλκεσθαι, καὶ καθ᾽ ἑαυτὸν πήγνυσθαι. ἀνελόμενος δὲ, τὸν πρῶτον κυκλίσκον ἀφαιροῦ, καὶ ἐκ δευτέρου καθιεὶς τὸν πυθμένα ψύχων ὕδατι. καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἕως ἂν ἅπαντα ἀναλάβῃς. λοιπὸν λίνῳ διείρας τὰ κυκλίσκια διεστῶτα ἀπ᾽ ἀλλήλων κρέμασον. ἡ- E μέραν μὲν εἰς ἥλιον συνεχῶς ἐπινοτίζων αὐτά· νυκτὸς δὲ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθει, ἕως ἂν λευκὰ γένηται· εἰ δὲ ἄγαν τις θέλει λευκὸν ποιῆσαι, τὰ μὲν λοιπὰ ὡσαύτως ἐνεργείτω, ἑψέτω δὲ πλεονάκις. τινὲς δὲ ἀντὶ πελαγίας θαλάσσης, ἐν ἅλμῃ δριμυτάτῃ ἕψουσι τὸν προειρημένον τρόπον ἅπαξ ἢ δίς· εἶτα ἀναι- F ροῦνται λαγηνίῳ λεπτῷ καὶ περιφερεῖ, λαβὴν ἐν ἑαυτῷ ἐχούσῃ· εἶτα κυκλίσκια ἐπὶ πόας πυκνῆς ἐπιθέντες ἡλιάζουσιν, ἕως ἂν λευκότατος γένηται. παραινοῦσι δὲ ἔαρος ἐπὶ τοῦτο ἔρχεσθαι, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τῇ σφοδρότητι ἀνεῖται, καὶ νοτίδα παρέχει, πρὸς G τὸ μὴ τήκεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶς κηρὸς θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πληρωτικήν τε μετρίως· μίγνυται δὲ καὶ ἐν ῥοφήμασιν ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν· καταπινό-

V. addit καὶ λιπαρὸν forte καὶ λιπαρὸν

V. δεῖξει δὲ ὅμοιον ποιῶν, sed scholion est.

V. τήξουσι.

μένος δὲ μεγέθη κεγχριαῖα δέκα, οὐκ ἐᾷ τυροῦσθαι ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν τὸ γάλα.

Περὶ Προπόλεως. Κεφ. ρϛʹ.

Πρόπολιν παραληπτέον τὴν ξανθὴν καὶ εὐώδη καὶ στυρακίζουσαν. μαλακήν τε ἐν τῷ ὑπερξήρῳ, καὶ μαστίχης τρόπον ἐφελκομένην. ἔστι δὲ θερμαντικὴ ἄγαν καὶ ἐπισπαστική, καὶ σκολόπων ἑλκυστική. ἀρήγει δὲ καὶ βηξὶ παλαιαῖς ὑποθυμιωμένη. αἴρει δὲ καὶ λειχῆνας ἐπιτιθεμένη. εὑρίσκεται δὲ περὶ τοῖς στόμασι τῶν σμηνῶν φύσει κηρώδης.

Orib. στύρακα πνέουσαν.

Περὶ Πυρῶν. Κεφ. ρζʹ.

Πυροὶ πρὸς ὑγείας χρῆσιν ἄριστοι, οἱ πρόσφατοι καὶ τελείως ἠκμακότες τῇ χρόᾳ μηλίζοντες· εἶτα μετὰ τούτους οἱ τριμηνιαῖοι, λεγόμενοι δὲ ὑπό τινων σιτάνιοι· ὠμοὶ οὖν βρωθέντες, ἕλμινθας στρογγύλας γεννῶσι. μασηθέντες δὲ καὶ καταπλασθέντες, ὠφελοῦσι κυνοδήκτοις. ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως αὐτῶν γινόμενος ἄρτος, εὐτροφώτερός ἐστι τοῦ συγκομιστοῦ. ὁ δὲ ἐκ τῶν σιτανίων ἀλεύρων, κουφότερος καὶ εὐανάδοτος. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον, σὺν ὑοσκυάμου χυλῷ καταπλάσσεται πρὸς νεύρων ῥευματισμούς, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων. σὺν ὀξυμέλιτι δὲ φακοὺς αἴρει. τὸ δὲ πίτυρον σὺν ὄξει δριμεῖ ἑψηθέν, λέπρας ἀφίστησι καταπλασσόμενον θερμόν, καὶ πάσης φλεγμονῆς ἐν ἀρχῇ κατάπλασμα σύμφορον. μετὰ δὲ πηγάνου ἀφεψήματος ἑψηθέν, μαστοὺς σπαργῶντας παύει, καὶ ἐχιοδήκτοις ἁρμόζει, καὶ στροφουμένοις. ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀλεύρων ζύμη, θερμαντικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστική, ἰδίως τὰ ἐν πέλμασι λεπτύνει, καὶ τὰ ἄλλα φύματα, καὶ δοθιῆνας σὺν ἁλσὶν ἐκπέσσει καὶ ἀναστομοῖ. τὸ δὲ τῶν σιτανίων πυρῶν ἄλευρον, ἰοβόλοις ἁρμόζει καταπλαττόμενον ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ. ἑψηθὲν δὲ τρόπον κόλλης καὶ ἐκλειχόμενον, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ· καὶ πρὸς βῆχας, καὶ ἀρτηρίας τραχυσμούς, σὺν ἡδυόσμῳ καὶ βουτύρῳ ἑψηθὲν ποιεῖ. καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γῦρις ἑψηθεῖσα σὺν μελικράτῳ, ἢ ὑδρελαίῳ, πᾶσαν διαφορεῖ φλεγμονήν. καὶ ὁ ἄρτος σὺν μελικράτῳ ἑφθὸς ἢ ὠμὸς καταπλασσόμενος, πᾶσαν φλεγμονὴν παραμυθεῖται,

Vulg. exempl. omittunt.

Vetustus codex teste Lacuna habet χονδριῶντας.

V. αἱμορραγίας

milij magnitudine grana decẽ lac in nutricibus in caseum cogi densaríve prohibent.

De Propoli. Cap. CVI.

Propolis vsurpanda flaua, odorata, styracem referẽs, in summa ariditate mollis, & mastiches modo ductilis. Vim autẽ obtinet vehemẽter excalfaciendi, attrahẽdi, & aculeos quoque corpori infixos extrahendi. Sed & in vetere tussi suffita auxiliatur, & lichenas imposita tollit. Cæterùm circa aluearium oscula reperitur, ceræ natura similis.

De Tritico. Cap. CVII.

Optima è tritici generibus ad secũdę valetudinis vsum habẽtur, quæ recentia & perfectè adulta colorẽ luteum referunt: hæc sequũtur trimestria, quæ nonnullis sitania nominantur. Itaque cruda illa in cibo sumpta teretes lúbricos gignũt: cõmanducata verò & imposita cõmorsis à rabioso cane auxiliantur. Confectus eorum similagine panis, pleniùs alit q̃ cibarius: qui verò fit è trimestrium farina, leuius alimentũ præstat, facileq́; in mẽbra digeritur. Farina eorum cũ hyoscyami succo cataplasmatis instar imponitur aduersus neruorũ fluxiones & intestinorũ inflationes: lentigines autẽ ex aceto mulso tollit. Furfures in acri aceto decocti & calẽtes adhibiti lepras remouent, suntq́; contra omnẽ incipientẽ inflãmationem vtile & accõmodatũ cataplasma. Cocti verò cum rutę decocto luxuriãtes turgentésve mãmas cõpescũt, & morsis à vipera, torminosisq́; cõueniunt. Farinaceũ fermentum, calfaciendi extrahẽdiq́; vi pręditum, priuatim callos in plantis pedũ extenuat, & tum alia tubercula, tum etiã furũculos ex sale maturat atq; aperit. Porrò è sitanio tritico farina, cõtra venenatorum ictus ex aceto aut vino cõmodè imponitur. In glutini verò modum decocta si delingatur, sanguinẽ reiicientibus opitulatur. Cõtra tussim & exasperatã arteriã cum mẽta & butyro decocta efficax est. Ipsius autẽ tritici pollen si ex aqua mulsa aut hydrelæo decoquatur, omnem discutit inflãmationem. Sed & panis tum crudus, tum etiam coctus ex aqua mulsa impositus, inflammationem omnem demulcet:

quippe qui plurimùm emolliat & quadátenus refrigeret, maximè verò si herbis, succísve quibusdã ad id accõmodatis ammisceatur. Vetus autem panis & aridus tũ per se, tum quibusdã admixtus, alui profluuia sistit. Recens verò muria maceratus & impositus, lichenas inueteratos sanat. At gluten quod è similagine aut polline cõficitur ad glutinãdos libros, sanguinẽ reijcientibus prodest, si liquidius ac tepidũ cochlearis mensura sorbendũ exhibeatur.

De Hordeo. Cap. CVIII.

HORDEVM optimum est candidum & purum, sed minùs quàm triticum alit: ptissana tamen ob cremorẽ quẽ inter coquẽdum reddit, plus alimẽti præbet, quàm polenta ex eodẽ hordeo facta. Est autẽ illa efficax contra acrimonias atque arteriæ asperitates & exulcerationes: ad quas itidẽ conuenit triticea prissana, quæ quidẽ & plus alit & potẽtiùs vrinas mouet. Lactis verò vbertatẽ præstat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Vrinã porrò ciet hordeum, absterget, flatulẽtum est, stomacho aduersatur, & œdemata cõcoquit ac maturat. At verò ipsius farina cũ ficubus & aqua mulsa decocta, œdemata & inflammationes discutit; quin & duritias concoquit cum pice, resina & fimo colũbino. Cũ meliloto verò & papaueris calycibus, ijs dolorẽ eripit q ex latere dolẽt: aduersus intestinorũ inflationes, cũ lini semine, fœnogręco & ruta imponitur. Strumas cũ pice liquida, cera, impubis pueri vrina & oleo ad cõcoctionẽ perducit: & cũ myrto aut vino, aut pyris syluestrib⁹, aut rubo, aut malicorio alui profluuia sistit: podagricis inflãmationibus cum cydonio malo aut aceto prodest. Decocta in acri aceto malagmatis in modum, quod ex eadem hydrelæo subacta conficitur, & calens apposita, lepris medetur. Farinæ verò cremor ex aqua cum pice & oleo decoctus, puri mouendo accõmodatus est. Ille idẽ ex aceto elicitus si cum pice coquatur, cõtra fluxiones articulorum prodest. Cęterùm hordeacea polenta cohibet aluum, inflammationésque mitigat.

De Zytho. Cap. CIX.

Ex hordeo zythum paratur, quod

A μαλακτικώτατος ὑπάρχων, καὶ προσυποψύχων, μιγεὶς πόαις ἢ χυλοῖς τισίν. ὁ δὲ παλαιὸς καὶ ξηρὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ μιγεὶς τισὶν, ἵστησι κοιλίαν ῥέουσαν. ἅλμῃ δὲ βραχεὶς ὁ πρόσφατος καὶ καταπλασθεὶς, παλαιὰς λειχῆνας ἰᾶται. κόλλα δὲ ἡ γινομένη ἐκ τῆς σεμιδάλεως ἢ γύρεως πρὸς τὴν τῶν βιβλίων B κόλλησιν, ἁρμόζει ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν ὑγροτέρα καὶ χλιαρὰ καταρροφουμένη, κοχλιαρίου πλῆθος.

Lacuna addit καὶ quod in vulg. exẽp. desideratur

Hæc verba ad capitis vsque calcem non leguntur in altero codice manuscripto. Goup.

Vulg. καὶ γύρεως

Περὶ Κριθῆς. Κεφ. ρη΄.

ΚΡΙΘΗ δὲ ἀρίστη ἡ λευκὴ καὶ καθαρά, ἀτροφωτέρα δὲ πυροῦ. τῆς μέντοι γινομένης ἐξ αὐτῆς ἀλφίτου ἡ πτισάνη τροφιμωτέρα, C διὰ τὴν ἐν τῇ ἑψήσει χύλωσιν. ποιοῦσα δὲ πρὸς τὰς δριμύτητας καὶ τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας καὶ ἑλκώσεις, πρὸς ἃς καὶ ἡ πυρίνη πτισάνη ἁρμόζει, τροφιμωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα οὖσα. καθίστησι δὲ καὶ γάλα συνεψηθεῖσα μαράθρου σπέρματι, καὶ ῥοφουμένη. ἔστι δὲ οὐρητική, σμηκτική, φυσώδης, D κακοστόμαχος, συμπεπτικὴ οἰδημάτων. διαφορεῖ δὲ τὸ ἄλευρον αὐτῆς μετὰ σύκων καὶ μελικράτου ἑψηθὲν οἰδήματα καὶ φλεγμονάς· συμπέσσει δὲ καὶ τὰς σκληρίας μετὰ πίσσης καὶ ῥητίνης καὶ περιστερᾶς κόπρου. σὺν μελιλώτῳ δὲ καὶ κωδίαις ἀνωδυνίαν παρέχει τοῖς πλευρὰ ἀλγοῦσι. καταπλάσσεται δὲ καὶ E πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων, μετὰ λινοσπέρμου καὶ τήλεως καὶ πηγάνου· μετὰ δὲ πίσσης ὑγρᾶς καὶ κηροῦ καὶ οὔρου παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίου, χοιράδας ἐκπέττει. σὺν μυρσίνῃ δὲ, ἢ οἴνῳ, ἢ ἀχράσιν, ἢ βάτῳ, ἢ σιδίοις, κοιλίας ῥεύματα ἵστησι· σὺν κυδωνίῳ δὲ ἢ ὄξει, ποδαγρικὰς F φλεγμονὰς ὠφελεῖ· ἑψηθὲν δὲ μετὰ ὄξους δριμέος ὃν τρόπον ὠμὴ λύσις, καὶ θερμὸν ἐπιτιθέμενον, λέπρας ὑγιάζει. χυλωθὲν δὲ τὸ ἄλευρον σὺν ὕδατι, καὶ ἑψηθὲν σὺν πίσσῃ καὶ ἐλαίῳ, πυοποιόν ἐστι· σὺν ὄξει δὲ χυλωθὲν καὶ ἑψηθὲν μετὰ πίσσης, πρὸς τὰ τῶν ἄρθρων ῥεύματα ἁρμόζει. τὸ δὲ ἐξ G αὐτῶν * ἄλευρον κοιλίας σταλτικὸν, καὶ φλεγμονῶν θεραπευτικόν.

V. add. συφῶ

V. καὶ ξηραντικὴ

V. ἀποστήματα

Hæc omnia ait Lacuna in codice vetustissimo cum copula legi loco disiunctiuæ particulæ. Mar. legit καὶ

Περὶ Ζύθου. Κεφ. ρθ΄.

Ζῦθος σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς. ἔστι

δὲ διουρητικός, καὶ νεφρῶν καὶ νεύρων ἁπτικός, καὶ μάλιστα μηνίγγων κακωτικός· πνευματωτικός τε καὶ γεννητικὸς κακοχυμιῶν, καὶ ἐλεφαντιάσεως ποιητικός. εὐεργὴς δὲ καὶ ὁ ἐλέφας γίνεται βρεχόμενος αὐτῷ.

Περὶ Κούρμιθος. Κεφ. ρι'.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ κοῦρμι, σκευαζόμενον δὲ ἐκ τῆς κριθῆς, ᾧ καὶ ἀντὶ οἴνου πόματι πολλάκις χρῶνται, κεφαλαλγές ἐστι καὶ κακόχυμον, καὶ τῶν νεύρων βλαπτικόν. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ πυρῶν τοιαῦτα πόματα ὡς ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ καὶ Βρεττανίᾳ.

Περὶ Ζειᾶς. Κεφ. ρια'.

ΖΕΙΑ διττή· ἡ μὲν γὰρ ἁπλῆ, ἡ δὲ δίκοκκος καλεῖται, ἐν δυσὶν ἐλύτροις ἔχουσα συνεζευγμένον τὸ σπέρμα. ἔστι δὲ τροφιμωτέρα μὲν κριθῆς, εὔστομος. ἀτροφωτέρα δὲ πυρῶν ἀρτοποιουμένη.

Περὶ Κρίμνου. Κεφ. ριβ'.

ΚΡΙΜΝΩΝ ἁδρότερόν ἐστι τῇ κατεργασίᾳ τοῦ ἀλεύρου, γινόμενον ἔκ τε ζείας καὶ πυροῦ, ἐξ οὗ ὁ πολτὸς γίνεται. ἔστι δὲ ἱκανῶς τρόφιμον καὶ εὐκατέργαστον. σταλτικώτερον δὲ κοιλίας τὸ ἀπὸ τῆς ζειᾶς μάλιστα προφωχθείσης.

Περὶ Ὀλύρας. Κεφ. ριγ'.

ΚΑΙ ἡ ὄλυρα δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶ τῆς ζειᾶς, ἀτροφωτέρα δὲ κατά ποσὸν ἐκείνης. ἀρτοποιεῖται δὲ καὶ αὐτή. καὶ κρίμνον ἐξ αὐτῆς ὡσαύτως γίνεται.

Περὶ Ἀθήρας. Κεφ. ριδ'.

Gal. λεπτά

ΑΘΗΡΑ δὲ ἐκ τῆς ἀληλεσμένης εἰς λεπτὸν ζειᾶς σκευάζεται. ἔστι δὲ ῥόφημα ὡσπολτάριον ὑγρόν, παιδίοις ἁρμόδιον. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα.

Sab. add. περιττωματικὴ καὶ πυοποιά.

Περὶ Τράγου. Κεφ. ριε'.

ΤΡΑΓΟΣ τὸ σχῆμα μὲν παραπλησίως τῷ χόνδρῳ ἔοικεν· ἀτροφώτερος δὲ παρὰ πολὺ ζειᾶς, διὰ τὸ πολὺ ἔχειν τὸ ἀχυρῶδες. διὸ καὶ δυσκατέργαστός ἐστι, καὶ κοιλίας μαλακτικός.

Gal. μαλακτικώτερος

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ρις'.

ΒΡΩΜΟΣ κάλαμός ἐστι, πυροῖς ὅμοιος καὶ τοῖς φύλλοις, γόνασι δὲ διειλημμένος. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρῳ ὥσπερ ἀκρίδια δίκωλα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα χρήσιμον εἰς

quidem vrinas cit, renes ac neruos tẽtat, ſed meningas potiſſimùm offendit: inflationem parit, vitioſúmque ſuccũ creat, & elephãtiaſin inducit. Ipſo verò maceratũ ebur obſequioſũ & operi tractabile redditur.

De Curmi. Cap. CX.

Fit & ex hordeo potus, quẽ Curmi nominant, eóque ſæpenumerò pro vino vtuntur. Verùm dolorẽ capitis infert, prauúmque ſuccum gignit, ac neruos lædit. Parantur & ſimilia potus genera ex tritico quẽadmodum in Iberia Occidentali & Britannia.

De Zea. Cap. CXI.

ZEA duorum eſt generum: vna quidem ſimplex eſt, altera à binis granis dicoccos appellatur, quæ quidem in geminis vtriculis ſemen coniunctum habet. Plus quàm hordeum alit, ori grata: in panificia verò digeſta minùs quàm triticũ alit.

De Crimno. Cap. CXII.

CRIMNON craſſior eſt quæ inter molẽdum fit è zea triticoq; farina, ex qua quidem puls conficitur. Abundè alit & facilè conficitur, ſed aluum vehementiùs aſtringit, ſi zea ex qua fit priùs toſta fuerit.

De Olyra. Cap. CXIII.

EIVSDEM cũ zea generis eſt & olyra, verũ q̃ illa minùs aliquãto nutrit. Attamẽ in panes quoq; cogitur, ex eaq; ſimiliter crimnõ factitatur.

De Athera. Cap. CXIIII.

ATHERA ex zea tenuiſſimè molita paratur. Eſt autẽ ſorbitio liquidę pulticulę inſtar, infãtibus cõueniẽs. Eſt etiamnum & dolorẽ ſedantibus, & pus mouentibus cataplaſmatis efficax.

De Trago. Cap. CXV.

TRAGOS formam quidem habet chondro ſimilem: ſed multò minùs quàm zea nutrit, quòd aceris multũ habeat: quare ægrè quoque conficitur, aluúmque mollit.

De Auena. Cap. CXVI.

AVENA tum culmo, tum etiã folijs triticum imitatur: ſed geniculis diſtinguitur. In cacumine verò dependentes veluti paruulas locuſtas bipedes gerit, in quibus ſemen continetur, æquè vt hordeum

ad cataplasmata vtile. Quin & ex ipso puls conficitur, alui sistendæ vi prædita. Eius verò cremor tussientibus sorbitione prodest.

De Oryza. Cap. CXVII.

ORYZA frumentacei generis est, quæ palustribus & vliginosis locis nascitur. Mediocriter alit, aluúmque supprimit.

De Chondro. Cap. CXVIII.

CHONDRVS fit è zea quæ dicoccos appellatur: potentiùs verò quàm oryza & alit & aluum cohibet, sed stomacho longè vtilior. Decoctus in aceto illitúsque, lepras tollit, & vngues scabros pellit, ac incipientibus ægilopijs medetur. Eius decoctum dysentericis dolore vexatis infusum idoneum est.

De Milio. Cap. CXIX.

MILIVM frugibus cæteris minùs alit: in panes verò coactum aut pultis instar præparatum aluum sistit & vrinam cit. Tostum verò & in sacculos inditum, fotu torminibus aliísque doloribus est auxilio.

De Panico. Cap. CXX.

PANICVM, quod alij melinen appellant, è cerealibus est seminibus, milio simile: eodémque modo in ciborum vsum venit, & ad eadem quoque valet: attamen milio & minùs nutrit, & minùs astringit.

De Sesamo. Cap. CXXI.

SESAMA stomacho nocet, & animæ grauitatem facit, si quando commanducata dentium commissuris inhæserit. Admota verò, neruorum crassitiem discutit, aurium fracturis & inflammationibus, ambustis item & coli doloribus ac cerastæ morsui medetur. Capitis auté dolores ex ardore contractos cum rosaceo lenit. Sed & herba in vino decocta eadem præstat, sed maximè oculorum inflámationibus doloribúsque prodest. Ex ipso quoque semine fit oleũ, quo Ægyptij vtũtur.

De Lolio. Cap. CXXII.

LOLIVM, quod è Græcis plerique ęram, nõnulli thyaron appellát,

A καταπλάσματα, ὡς ἡ κριθή. καὶ πόλτος δὲ ἐξ αὐτοῦ γίνεται σταλτικὸς κοιλίας. ὁ δὲ ἐξ αὐτοῦ χυλὸς ῥοφούμενος βήχουσιν ἁρμόζει.

Περὶ Ὀρύζης. Κεφ. ριζʹ.

ΟΡΥΖΑ τῶν σιτηρῶν ἐστιν εἶδος, φυομένη ἐν ἑλώδεσι τόποις καὶ ὑγροῖς. τρόφιμος δὲ μετρίως καὶ κοιλίας σταλτική.

B

Περὶ Χόνδρου. Κεφ. ριηʹ.

Ο Δὲ χόνδρος γίνεται μὲν ἐκ τῆς καλουμένης δικόκκου ζέας, τροφιμώτερος δὲ ὀρύζης, *στεγνωτικώτερος κοιλίας. εὐστομαχώτερος δὲ μᾶλλον. αἴρει δὲ καὶ λέπρας σὺν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταχρισθείς, καὶ λεπροὺς ὄνυχας ἀφίστησι, καὶ αἰγίλωπα ἀρχόμενα θεραπεύει. ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τοῖς μετὰ ἀλγήματος δυσεντερικοῖς εὔθετον.

Orib. στεγνωτικός

C

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ριθʹ.

ΚΕΓΧΡΟΣ ἀτροφωτέρα τῶν λοιπῶν σιτηρῶν. ἀρτοποιηθεῖσα δέ, ἢ ὥσπερ πόλτος σκευασθεῖσα κοιλίαν ἵστησιν, οὖρα δὲ κινεῖ. φωχθεῖσα δὲ καὶ βληθεῖσα εἰς σακκοὺς πυριωμένη, στρόφων καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἐστὶ βοήθημα.

V. σιτίων. ἀρτοποιηθεῖσα δὲ πολτὸς κοιλίαν ἵστησιν, οὖρα κινεῖ. ἀποτηγανισθεῖσα καὶ ἐμβληθεῖσα εἰς τὰ σακέλλια πυριωμένη στρόφων καὶ τῶν πλευρῶν ἀλγημάτων βοηθητική.

D

Περὶ Ἐλύμου. Κεφ. ρκʹ.

ΕΛΥΜΟΣ, οἱ δὲ μελίνην, τῶν σιτηρῶν ἐστὶ σπερμάτων, κέγχρῳ ὁμοία· ὡσαύτως σιτοποιουμένη καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζουσα, ἀτροφωτέρα μέντοι τῆς κέγχρου καὶ ἧττον σταλτική.

E

Περὶ Σησάμου. Κεφ. ρκαʹ.

ΣΗΣΑΜΟΝ κακοστόμαχον, καὶ δυσωδίας στόματος ποιητικόν, ὁπόταν βιβρωσκόμενον ἐμμείνῃ μεταξὺ τῶν ὀδόντων· καταπλασθὲν δὲ διαφορεῖ τὰς ἐν νεύροις παχύτητας, καὶ τὰ ἐν ὠσὶ θλάσματα, καὶ φλεγμονὰς καὶ πυρίκαυστα, καὶ κώλων ἀλγήματα, καὶ κεράστου δῆγμα θεραπεύει. σὺν ῥοδίνῳ δὲ κεφαλῆς ἀλγήματα ἐξ ἐγκαύσεως γινόμενα παραμυθεῖται. ἡ δὲ πόα καθεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. μάλιστα δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμῶν καὶ περιωδυνίαις ἁρμόζει. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτοῦ, ᾧ οἱ Αἰγύπτιοι χρῶνται.

F

G

Περὶ Αἴρας. Κεφ. ρκβʹ.

ΑΙΡΑ, οἱ δὲ θύαρος. αἶρα ἡ γινομένη ἐν τοῖς πυροῖς ἀλεσθεῖσα, δύναμιν

ἔχει περιχαρακτικὴν νομῶν, καὶ σηπεδόνων, καὶ γαγγραίνης, μετὰ ῥαφανίων καὶ ἁλῶν καταπλασσομένη· καὶ λειχῆνας ἀγρίους καὶ λέπρας σὺν θείῳ ἀπύρῳ καὶ ὄξει θεραπεύει. σὺν κόπρῳ δὲ περιστερᾶς καὶ λινοσπέρμῳ ἑψομένη ἐν οἴνῳ, χοιράδας διαφορεῖ, καὶ τὰ δυσπέπτα ῥήσσει. ἰσχιαδικοῖς τε σὺν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασσομένη ὠφελεῖ· σὺν ἀλφίτῳ δὲ, ἢ σμύρνῃ, ἢ κρόκῳ, ἢ λιβανωτῷ ὑποθυμιωμένη, συνεργεῖ ταῖς συλλήψεσιν.

V. addit λιβάνῳ ἢ κρομμύῳ pro κρόκῳ

Περὶ Ἀμύλου. Κεφ. ρκγ΄.

ΑΜΥΛΟΝ ὠνόμασται, διὰ τὸ χωρὶς μύλου κατασκευάζεσθαι. ἄριστον δέ ἐστι τὸ σκευαζόμενον ἐκ πυροῦ σιτανίου, Κρητικὸν δὲ ἢ Αἰγύπτιον. σκευάζεται δὲ ἐκ πυροῦ σιτανίου καθαροῦ, βρεχομένου πεντάκις τῆς ἡμέρας, εἰ δυνατὸν δὲ καὶ τῆς νυκτὸς· ὅταν δὲ μαλακὸς γένηται, δεῖ πράως τὸ ὕδωρ ἐκχεῖν χωρὶς τοῦ κινεῖν, ἵνα μὴ συνεκκλύζηται τὸ νόστιμον. ἐπὰν δὲ παραστῇ μαλακώτατος γενόμενος, ἀποχέας τὸ ὕδωρ τρίβειν τοῖς ποσίν, εἶτα ὕδωρ ἐπιχέοντας τρίβειν· εἶτα αἰρεῖν τὸ * ὑφιστάμενον πίτυρον ἠθμῷ, καὶ τὸ λοιπὸν διηθήσαντας ἐμβάλλειν εἰς ὑλιστῆρα, διυλίσαντάς τε εὐθέως ψύχειν ἐπὶ κεραμίδων καινῶν ἐν ἡλίῳ ὀξυτάτῳ· ἔνικμον γὰρ κἂν ἐπ' ὀλίγον μείνῃ, ὀξίζει. ποιεῖ δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ κοιλότητας καὶ φλυκταίνας· στέλλει δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὰς πινόμενον, καὶ τὰς * περὶ ἀρτηρίαν πραΰνει· μίγνυται δὲ καὶ γάλακτι καὶ προσοψήμασι· σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ ζειᾶς βραχείσης καὶ πλυθείσης πρὸς μίαν ἢ δευτέραν ἡμέραν, καὶ σταιτὸς τρόπον ἀποθλιβείσης διὰ τῶν χειρῶν καὶ ξηρανθείσης ἐν ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, ὡς προείρηται· τὸ δὲ τοιοῦτον ἄθετον μὲν πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ εὔθετον.

V. addit ἢ λώτου ῥωμαϊκοῦ ἀλεύρου.

Περὶ Τήλεως "ἀλεύρου. Κεφ. ρκδ΄.

ΤΗΛΙΣ, καὶ τὸ ἐκ τῆς τήλεως ἄλευρον, "μαλακτικὴν καὶ "διαχυτικὴν ἔχει δύναμιν· καταπλασσόμενον δὲ λεῖον σὺν μελικράτῳ "ἑφθῷ, ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτός. σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει λεῖον καταπλασθέν, σπλῆνα μειοῖ.

V. addit ἑφθὸν
V. caret

Lacuna legit in v.c. ἑφθὸν

A quódque inter triticeas segetes nascitur, molitum, nomas, putrescētia vlcera & gangrænam emarginandi vim habet, si cum raphanis & sale imponatur. Feros verò lichenas & lepras cum sulphure viuo & aceto sanat. At cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino, strumas discutit: & quæ ægrè maturantur B rumpit. Ischiadicis cum aqua mulsa decoctum & adhibitum prodest. Quòd si cum polenta, myrrha, croco aut thure suffiatur, conceptiones adiuuat.

De Amylo. Cap. CXXIII.

AMYLVM appellatum ab eo est, quòd sine mola fiat. Optimum C quod è trimestri paratur tritico, natione Creticum aut Ægyptiacum. Conficitur verò ex tritico eiusmodi puro quinquies die, ac si fieri potest, etiã nocte aqua perfuso: atque vbi emollitum fuerit, sensim aquã citra agitationem effundi oportet, vt ne simul vtilior succus *excludatur. At vbi mollissimum euasisse cõ D stiterit, diffusa aqua pedibus calcari oportet: deindéque infusa alia teri. Tãdē innatãtes furfures incerniculo tollendi: reliquũ verò colo traiiciendũ, moxq; vt excolatum fuerit, super tegulis nouis ardētissimo sub sole siccari densarique oportet. Náque si paulisper vdum mãserit, acescit. Porrò contra oculorum fluxio- E nes, caua vlcera, & pustulas efficax est. Sanguinis etiãnum reiectiones potu cohibet, & exasperatas fauces lenit: lacti quoque & obsonijs admiscetur. Paratur & amylum ex zea macerata elotáque ad vnum aut alterum diē, & massæ triticeæ in modum manibus subacta, tádemq; feruentissimo in sole, vti dictum est, F exiccata. Sed huiusmodi amylum ad vsum medicum ineptum est: ad reliqua verò idoneum.

præterfluat.

De Fœnigræci farina. Cap. CXXIIII.

FOENVMGRÆCVM ipsiusq; farina molliendi ac dissipãdi, discutiendíve vim habent. Hæc tenuiter G contrita cum decocta aqua mulsa imposita, aduersus tam internas quàm externas inflammationes efficax est. Cum nitro verò ex aceto trita & imposita, lienem extenuat.

Decoctum autem fœnigræci, fœminarum malis ex inflãmatione præclusionéve vuluæ ortis inſeſſu ſubuenit. Eiuſdem in aqua decocti cremor expreſſus, capillos, furfures & achoras purgat. Cũ adipe verò anſerino peſſi vice ſubditur, ad emolliẽdos dilatãdosq; locos muliebres. Porrò viride cum aceto, imbecillibus exulceratisq; locis accõmodatum eſt. At ipſius decoctum prodeſt aduerſus teneſmos, fœtidamq; dyſentericorum proluuiem. Cæterùm quod ex eo exprimitur oleum, cum myrto capillos expurgat, & genitalium cicatrices exterit.

De Lino. Cap. CXXV.

LINVM vulgo notum eſt: cuius ſemen eaſdẽ quas Fœnumgræcum vires habet: quippe quod diſcutiat & emolliat omnẽ intus foriſq; inflãmationem, cum melle, oleo & aqua exigua decoctũ, aut melle cocto exceptum. Emendat & crudũ vitia cutis in facie ab inſolatione, ac varos cum nitro & ficubus impoſitum. Cũ lixiuio verò parotidas duritiaſq; diſcutit: herpetas & fauos cũ vino decoctũ expurgat. Vngues ſcabros remouet cum pari modo naſturtij & mellis. Educit quoque quę intra pectus hærent, cum melle eclegmatis vice ſumptum, ac tuſſim etiã lenit. Stimulat & venerem, ſi melli & piperi placentę modo admixtum largiùs ſumatur. Quin & eius decoctũ aduerſus inteſtinorum ac vuluæ eroſiones, itemq; ad euocanda alui excrementa infunditur. Vuluæ deniq; inflammationibus, ęquè ac fœnigræci ſemen inſeſſu, perquàm eſt vtile.

De Cicere. Cap. CXXVI.

CICER ſatiuum bonã facit aluum, vrinã ciet, flatus gignit, coloris bonitatẽ cuti conciliat, menſes partúſq; expellit & lac auget. Imponitur verò, & maximè cũ eruo decoctum, ad teſtium inflãmationes & myrmecias: itemq; ad ſcabiẽ, vlcera capitis manãtia & lichenas, necnon & ad cãcroſa malignaq; vlcera cum hordeo & melle. Alterum porrò ciceris genus arietinum appellatur. Vtrunq; verò cit vrinas, dato cum rore marino aduerſus morbum regium & hydropẽ eorũ decocto. Lę-

A τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ἐγκάθισμα εἰς τὰ γυναικεῖα, ὅσα κατὰ φλεγμονὰς, ἢ μύσιν συνίσταται. σμήχει δὲ καὶ τρίχας καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας τὸ ἀπόθλιμμα αὐτῆς ἐν ὕδατι ἑψηθείσης· σὺν στέατι δὲ χηνείῳ προστίθεται ἀντὶ πεσσοῦ, μαλάσσον καὶ εὐρῦνον τοὺς περὶ τὴν ὑστέραν τόπους. χλωρὰ δὲ μετ' ὄξους, ἀτονοῦσι τόποις καὶ εἱλ-

B κωμένοις ἁρμόζει· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, πρὸς τεινεσμοὺς, καὶ δυσώδη ὑποχωρήματα δυσεντερικά. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἔλαιον, μετὰ μυρσίνης σμήχει τρίχας, οὐλάς τε τὰς ἐν αἰδοίοις.

V. horum vſque ad finem cap. nihil habet: non ſunt tamẽ aſpernanda.

Marc. legit ὀφθαλμοῖς.

Περὶ Λίνου. Κεφ. ρκε΄.

C ΛΙΝΟΝ γνώριμον. δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα τὴν αὐτὴν τῇ τήλει, διαφορητικὴν καὶ μαλάσσον πᾶσαν φλεγμονὴν ἐντός τε καὶ ἐκτὸς, σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ ὕδατι ὀλίγῳ ἑψηθὲν, ἢ ἑφθῷ μέλιτι ἀναληφθέν· αἴρει δὲ καὶ ἐφήλεις ὠμὸν καὶ ἴονθους σὺν νίτρῳ καταπλασθὲν καὶ σύκοις· σὺν κο-

D νίᾳ δὲ, παρωτίδας καὶ σκληρίας διαφορεῖ· ἕρπητάς τε σὺν οἴνῳ ἑψηθὲν καὶ κηρία ἐκκαθαίρει. ὄνυχάς τε λεπροὺς ἀφίστησι σὺν καρδάμῳ ἴσῳ καὶ μέλιτι· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος, σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλείκτου ληφθέν, καὶ βῆχας πραΰνει. παρορμᾷ δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, μιγὲν μέλιτι καὶ πεπέρει ἀντὶ

E κοπτῆς πολὺ λαμβανόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ ἐνίεται πρὸς ἐντέρων καὶ ὑστέρας δηγμοὺς, καὶ ἐκκομιδὴν περιττωμάτων, καὶ φλεγμονὰς τὰς ἐν μήτρᾳ εἰς ἐγκάθισμα, ὥσπερ τὸ τῆς τήλεως εὐχρηστεῖ.

V. λινοσπέρμου

Al. ſubdit ἢ ἐλαίῳ

Περὶ Ἐρεβίνθου. Κεφ. ρκϛ΄.

ΕΡΕΒΙΝΘΟΣ ὁ ἥμερος, εὐκοίλιος, οὐ-

F ρητικὸς, πνευμάτων γεννητικὸς, εὐχροίας περιποιητικὸς, καταμηνίων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων, καὶ γάλακτος γεννητικός· καταπλάσσεται δὲ μάλιστα σὺν ὀρόβοις ἑφθὸς, πρὸς ὄρχεων φλεγμονὰς καὶ μυρμηκίας, πρός τε ψώρας, καὶ [ἀχῶρας, καὶ λειχῆνας, καὶ] τὰ καρκινώδη ἕλκη καὶ κακοήθη, σὺν

G κριθῇ καὶ μέλιτι. Καλεῖται δὲ τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶδος, κριός. ἀμφότεροι δὲ εἰσὶ διουρητικοὶ, διδομένου πρὸς ἴκτερον καὶ ὕδρωπα τοῦ ἀφεψήματος αὐτῶν σὺν λιβανωτίδι.

V. delet

V. delet incluſam

V. in margine, καταπλασσόμενον.

V. inſerit, στενόφυλλον, ὑπόλεπτον, δολίχοις μακροτέροις καὶ πολυκάρποις.

βλάπτουσι δὲ καὶ κύστιν εἱλκωμένην καὶ νεφρούς. πρὸς δὲ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας νεομηνίας οὔσης, ἔνιοι ἑκάστης ἐξοχῆς ἐρεβίνθῳ ψαύοντες ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, εἴς τε ὀθόνιον ἀποδήσαντες αὐτοὺς, ῥίπτειν εἰς τοὐπίσω κελεύουσιν, ὡς ἀποπιπτουσῶν τῶν ἀκροχορδόνων γίνεται. δὲ καὶ ἄγριος ἐρέβινθος ὅμοιος τοῖς φύλλοις τῷ ἡμέρῳ, ὀσμῇ δριμὺς, τῷ καρπῷ διαφέρων· ποιῶν πρὸς ὅσα καὶ ὁ ἥμερος.

dūt quoque exulceratā vesicā & renes. Sunt qui myrmeciarū & pensiliū verrucarū extuberationes eminentiásve singulas prima luna grano ciceris alio atque alio tangāt, eáque grana in linteolo deligata abijci post se præcipiāt, quasi verrucæ hac arte decidant. Est & syluestre cicer, folijs satiuo simile, odore acri, sed semine discrepans: quod quidē eadem quæ satiuum præstat.

retrorsum

Περὶ Κυάμου Ἑλληνικοῦ. Κεφ. ρκζ'.

Κύαμος Ἑλληνικὸς πνευματώδης, φυσώδης, δύσπεπτος, δυσόνειρος. εὐχὴ δὲ σύμφορος καὶ σαρκῶν γεννητικὸς, * μέσος θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὀξυκράτῳ καὶ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐπέχει· καὶ πρὸς ἐμέτους δὲ εὔθετος βρωθεὶς γίνεται. δὲ ἀφυσότερος τοῦ πρώτου ὕδατος κατὰ τὴν ἕψησιν ἀποχεομένου. ὁ δὲ χλωρὸς καὶ κακοστομαχώτερος καὶ φυσωδέστερος. τὸ δὲ ἄλευρον τοῦ κυάμου καταπλασθὲν καθ' ἑαυτό τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ, τὰς ἐκ πληγῆς φλεγμονὰς πραΰνει· καὶ οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖ, καὶ μαστοὺς χονδριῶντας καὶ φλεγμαίνοντας ὠφελεῖ, γάλα τε σβέννυσι. σὺν μέλιτι δὲ καὶ τηλίνῳ ἀλεύρῳ δοθιῆνας καὶ παρωτίδας καὶ ὑπώπια διαφορεῖ· σὺν ῥόδῳ τε καὶ λιβάνῳ καὶ τῷ τοῦ ὠοῦ λευκῷ, ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ σταφυλώματα καὶ οἰδήματα στέλλει. φυραθὲν δὲ σὺν οἴνῳ, ὑποχύσεις καὶ πληγὰς ὀφθαλμῶν καθίστησιν· εἴς τε ἀνακόλλημα ῥεύματος χωρὶς τοῦ λέπους μασηθεὶς, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ μετώπου, καὶ διδύμων φλεγμονὰς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ θεραπεύει· καὶ τοῖς ἐφηβαίοις δὲ τῶν παίδων καταπλασσόμενος, ἀνήβους ἐπὶ πολὺ τηρεῖ· σμήχει δὲ καὶ ἀλφούς. τὰ δὲ λέπη καταπλασσόμενα, τὰς ἐκτιλθείσας τρίχας ἀτρόφους καὶ ἰσχνὰς κατασκευάζει. μετὰ δὲ ἀλφίτου καὶ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καταπλασθέντα, χοιράδας διαφορεῖ, καὶ ἔρια βάπτει τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν βδελλῶν αἱμορραγίας, λελεπισμένος εἰς δύο διαιρεθεὶς, καθ' ὃ προσπέφυκεν, ἐπέχει * προσυπούμενος κατὰ τὸ ἡμιτόμιον.

Goup. hæc verba non legebantur olim in veteribus codicibus: quemadmodum intelligi potest ex veteri codice, Serapione, interprete antiquo, & Hermolao. Quæ autem ascripta sunt, studiosus quispiam ex Gal. in contextum transtulit: in quo scriptore ita leguntur, κύαμος καθ' ἑκάτερον τῆς μέσης κράσεως ἐστὶν ἐγγυτάτω κατὰ τὸ ξηραίνειν, καὶ κατὰ τὸ ψύχειν. Ex quib. verbis Dioscorides facilè emendari potest. Antigrapha hinc incipiunt, & præcedentia non habent, adeóque mihi suspecta sunt.

Ald. καθὼ

De Faba Græca. Cap. CXXVII.

FABA Græca inflationem parit, flatulenta est, ægrè concoquitur, ac tumultuosa insōnia facit: sed tussi confert, carnéq; gignit, media calidi frigidiq; natura. Decocta in posca & cum suo cortice esitata, dysēterias & cœliacorū profluuia sistit, & cōtra vomitiones in cibo idonea est. Minùs verò flatulenta euadit, si prior aqua inter eoquendū abijciatur. At viridis & plus negotij stomacho facessit, & plus flatuum gignit. Porrò fabæ lomentum & per se & cum polēta impositum, inflāmationes ab ictu mitigat, & cicatrices cōcolores facit: mámas etiánum grumoso lacte turgētes inflāmationeq; laborantes adiuuat, & lac quoq; extinguit. Cū melle autē ac fœnigræci farina furunculos, parotidas & sub oculis liuores discutit. Cū rosa verò, thure ouíque candido, procidētes oculos, eorúmque staphylomata tumoréſque reprimit. Subactum vino, suffusiones & ictus oculorum recreat. Cōmanducata sine cortice faba frōti, sistendæ fluxionis gratia, anacollematis instar imponitur. Testium inflāmationes in vino decocta sanat. Pueris verò circa pubis regionē adhibita, ipsos diu impuberes cōseruat. Vitiliginē quoq; purgat. Corticibus autem illiti qui post euulsionem renascūtur pili, ieiuni gracilésque efficiuntur. Iidem cum polenta, alumine scisso & vetere oleo impositi, strumas discutiūt: quin & eorum decocto lanæ inficiuntur. Ceterùm faba dēpto cortice bipartitò secta, qua quidē parte ex natura coalu it, ad sanguinis eruptiones ab hirudine excitatas imponitur: illas nanque dimidiata supprimit, si qua parte alteri cohærebat, apprimatur.

sugillat

strigosi

De Faba AEgyptia. Cap. CXXVIII.

Ægyptia faba, quã nonnulli Pōticã vocãt, in Ægypto quidem magna copia prouenit, sed & in Asia quoq; & Cilicia palustrib⁹ locis inuenitur. Foliũ verò habet amplũ instar petasi seu galeri, caulẽ cubitalem, digiti crassitudine: florẽ roseũ, dupla papauerini floris amplitudine. At vbi defloruit, vtriculos gerit folliculis similes, in quib⁹ faba paululũ supra operculũ instar bullę prominet. Ciboriũ aut cibotiũ ideò nominatur, quasi loculamẽtũ, quòd feratur eiusmodi faba, ipsa humenti glebæ indita atq; ita in aquam demissa. Radix autẽ subiacet harundinis radice crassior: quę cocta crudaq; estur, & collocasia nominatur. Faba quoq; ipsa virens comeditur: sed exiccata nigrescit, & Gręcã magnitudine superat. Vĩ porrò habet astringendi, stomachũq; iuuat. Quãobrẽ dysentericis cœliacisq; conuenit inspersa earũ farina polẽtę vice: sed & in pultẽ quoq; redacta exhibetur. Efficaciores aũt sunt cortices, si decocti in vino mulso ternũ cyathorũ mensura ꝓpinẽtur. Cęterũ ad auriũ dolorẽ facit quod in earũ medio viride spectatur, gustu amarum, si cum rosaceo coctum instilletur.

De Lente. Cap. CXXIX.

LENS frequenti cibo aciẽ oculorũ obtundit, ægrè concoquitur, stomachum lædit, eumq; & intestina inflat: sed aluũ cum cortice comesta sistit. In eo genere pstat quę facillimè coquitur, quæq; nihil atri in maceratione reddit. Vim porrò habet astringẽdi: qua ex causa aluũ cohibet, si detracto antè cortice accuratè discoquatur, prima aqua inter coquendum effusa (quippe primum ipsius decoctũ aluum soluit.) Insõnia verò tumultuosa excitat, neruosis partibus, pulmoni capitiq; cõtraria. Meliùs autẽ cõtra fluxiones alui suo fungetur munere, addito cũ aceto intubo aut portulaca, aut beta nigra, aut myrti baccis, aut punici tegmine, aut rosis siccis, aut mespilis sorbísve, aut pyris palmulísve Thebaïcis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plãtagine, aut gallis integris, quæ quidẽ post cocturã abiiciũtur, aut deniq; rhoë qui obsoniis inspergitur. Verùm cum ea diligenter acetũ percoqui debet: alioqui aluum

A Περὶ Κυάμου Αἰγυπτίου. Κεφ. ρκη'.

Ὁ δὲ Αἰγύπτιος κύαμος, ὃν ἔνιοι Ποντικὸν καλοῦσι, πλεῖστος μὲν γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν Ἀσίᾳ δὲ, καὶ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς λίμναις εὑρίσκεται. ἔχει δὲ φύλλον μέγα ὡς "πέτασον, καυλὸν δὲ πηχυαῖον, περὶ δάκτυλον τὸ πάχος· ἄνθος δὲ ῥοδόχρουν, διπλάσιον μήκωνος· B ὅπερ ἀπανθῆσαν φέρει φυσκία παραπλήσια θυλακίσκοις, ἐν οἷς κύαμος *μικρὸς ὑπεραίρων τὸ πῶμα ὡς πομφόλυξ. καλεῖται δὲ κιβώριον, ἢ κιβώτιον, διὰ τὸ τὴν φυτείαν τοῦ κυάμου γίνεσθαι αὐτοῦ ἐντιθεμένου ἐν ἰκμοβώλῳ, οὕτω τε εἰς τὸ ὕδωρ ἀφιεμένου. ῥίζα δὲ ὕπεστι παχυτέρα καλάμου· βιβρωσκομένη C ἑφθή τε καὶ ὠμὴ, κολοκασία καλουμένη. ὁ δὲ κύαμος βιβρώσκεται μὲν καὶ χλωρός. ξηρανθεὶς δὲ γίνεται μέλας, καὶ μείζων τοῦ ἑλληνικοῦ· ἔχων δύναμιν στυπτικὴν καὶ εὐστόμαχον. ἁρμόζει δὲ δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄλευρον ἐπιπασσόμενον ἀντὶ ἀλφίτου. καὶ πολτοποιούμενον δὲ δίδοται. τὰ δὲ λέπη μᾶλλον D ποιεῖ ἑψόμενα ἐν οἰνομέλιτι, καὶ ποτιζόμενα πλῆθος κυάθων τριῶν. καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ ποιεῖ τὸ ἐν μέσῳ χλωρὸν αὐτοῦ, πικρὸν δὲ κατὰ τὴν γεῦσιν, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ" συνεψόμενόν τε καὶ ἐνσταζόμενον.

Περὶ Φακοῦ. Κεφ. ρκθ'.

ΦΑΚΟΣ βιβρωσκόμενος συνεχῶς, ἀμβλυωπὸς, δύσπεπτος, κακοστόμαχος, E "πνευματωτικὸς στομάχου καὶ ἐντέρων, κοιλίας δὲ "σταλτικὸς, σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος· διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ἑψανὸς καὶ μηδὲν ἀνιεὶς ἐν τῇ διαβροχῇ μέλαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν. ὅθεν κοιλίαν ἵστησι, προαπολεπισθεὶς καὶ ἑψηθεὶς ἐπιμελῶς, τοῦ πρώτου ἐν τῷ ἀφέψεσθαι ὕδατος ἀποχεομένου. "λυτικὸν γὰρ κοιλίας τὸ F πρῶτον ἀφέψημα αὐτοῦ. ἔστι δὲ δυσόνειρος, ἄθετος πρὸς τὰ νευρώδη καὶ πνεύμονα καὶ κεφαλήν. βέλτιον δὲ τὸ ἴδιον ἔργον ἀποτελεῖ πρὸς τὰ ῥεύματα τῆς κοιλίας, μιγείσης αὐτῷ" μετ' ὄξους σέρεως ἢ ἀνδράχνης, ἢ σεύτλου μέλανος ἢ μύρτων, ἢ σιδίων, ἢ ῥόδων ξηρῶν, ἢ μεσπίλων, ἢ οὔων, ἢ ἀπίων *Θηβαϊκῶν, ἢ κυδωνίων G μήλων, ἢ κιχωρίου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ κηκίδων ὁλοκλήρων, αἵτινες μετὰ τὴν ἕψησιν ῥίπτονται, ἢ ῥοὸς τῆς ἐπὶ τὰ ὄψα. δεῖ δὲ τὸ ὄξος ἐπιμελῶς συγκαθεψεῖν αὐτῷ. εἰ δὲ μὴ, τα-

V. codex de faba caput non habet

V. πέταλον.

V. carent.

Vulg. πνευματικός.

Al. μαλακτικὸς

Cornarius perperam σταλπικόν.

V. pro his ita: ὄξους, σέρεως ἢ κιχωρίου, ἢ ἀρνογλώσσου ἢ &c.

ῥάττει τὴν κοιλίαν. καὶ ἀναστροφὴν δὲ στομάχου περιλεπισθέντες τριάκοντα φακοὶ καὶ καταποθέντες ὠφελοῦσι. παρηγοροῦσι δὲ καὶ ποδάγρας σὺν ἀλφίτῳ ἑφθὸς καὶ ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθείς. μετὰ δὲ μέλιτος κόλπους κολλᾷ, ἐσχάρας περιρρήττει, καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει. σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεὶς σκληρώματα καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σὺν μελιλώτῳ δὲ ἢ κυδωνίῳ, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ δακτυλίου θεραπεύει, ῥοδίνου μιγνυμένου. ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων ἐν δακτυλίῳ φλεγμονῶν καὶ κόλπων μεγάλων, σὺν σιδίοις ἢ ῥόδοις ξηροῖς ἀφεψόμενος, μιγνυμένου καὶ μέλιτος. πρὸς νομὰς δὲ γαγγραινικὰς ὁμοίως, ἢ καὶ θαλάσσης μιγνυμένης. πρὸς δὲ φλυκταίνας καὶ ἕρπητας καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χίμετλα, ὡς προείρηται. πρὸς δὲ χονδριώδεις μαστοὺς καὶ σπαργανώσεις, ἑψόμενος ἐν θαλάττῃ ἁρμόζει καταπλασθείς.

V. περιπτισθέντες

Ald. χυμέτλας

Περὶ Φασιόλου. Κεφ. ρλ'.

Φασίολος φυσώδης, πνευμάτων κινητικός, δύσπεπτος. ἑψηθεὶς δὲ χλωρὸς καὶ ἐσθιόμενος, κοιλίας μαλακτικός· πρὸς δὲ ἐμέτους ἐπιτήδειος.

V. γλυπτικός

Περὶ Ὀρόβου. Κεφ. ρλα'.

ΟΡΟΒΟΣ γνώριμος θαμνίσκος, στενόφυλλος, λεπτὸς, ἔχων σπερμάτια ἐν λοβοῖς, ἐξ ὧν γίνεται τὸ καλούμενον ὀρόβινον ἄλευρον, ὃ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. ἔστι δὲ καρηβαρικὸς, κοιλίας ταρακτικὸς εἰ βρωθείη, αἷμά τε δι' οὔρων ἄγει. βόες δὲ λιπαίνονται ἑφθὸς παρατιθέμενος. σκευάζεται δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀρόβινον οὕτω· ἐκλέξας τοὺς εὐτρόφους καὶ λευκοὺς, ῥαῖνε ὕδατι ἀναφυρῶν, ἐάσας τε ἐφ' ἱκανὸν συμπιεῖν, φρύγε ἄχρις ἂν περιρραγῇ ὁ φλοιός. εἶτα ἀλέσας καὶ διασείσας κοσκίνῳ λεπτῷ, ἀπόθες. ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐρητικὸν, εὐχροίας ποιητικόν. πλεονασθὲν δὲ ἐν βρωτῷ ἢ ἐν ποτῷ, μετὰ στρόφων αἷμα ἄγει διὰ κοιλίας καὶ κύστεως. καθαίρει δὲ ἕλκη σὺν μέλιτι, καὶ φακοὺς καὶ ἐφήλεις καὶ σπίλους, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα. νομάς τε ἵστησι καὶ * σκληρώματα, καὶ γαγγραίνας καὶ σκληρείας μαλάσσει τὰς ἐν μαστοῖς, καὶ θηριώδη καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία περιρρήττει. * φυραθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα καὶ ἐχιόδηκτα θεραπεύει καταπλασσόμενος. σὺν ὄξει δὲ, δυσουρίας καὶ στρόφους καὶ τεινεσμοὺς παύει. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἀτροφοῦσι, καρύου μέγεθος φρυκτὸν ληφθὲν σὺν μέλιτι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ καταντλούμενον, χίμετλα καὶ κνησμοὺς τοὺς ἐν σώματι θεραπεύει.

V. τὸ σπερμάτιον

V. quidam σταλτικός

V. ἐκλέξας ὀρόβους τοὺς λευκούς

V. ἀναζέσας

Lacuna legit in V. c. καρκινώματα

Ald. χυμέτλας

A cōturbat. Cōtra ſubuerſionē ſtomachi decorticata lētis grana xxx. deuorataq; pſūt. Decocta quoq; lēs cū polēta impoſitaq; podagras lenit. Sinus verò cū melle glutinat, vlcerū cruſtulas circūquaq; rūpit, & vlcera quoque ipſa repurgat. At ex aceto diſcocta, duritias & ſtrumas diſcutit. Cū meliloto. a. vel cotoneo malo medetur inflā- B mationib⁹ oculorū ac ſedis, ammixto roſaceo. Sed in maioribus ſedis inflāmationib⁹ ampliſq; ſinib⁹, cū putamine punici aut roſis ſiccis adiecto melle decoquitur. Valet quoq; ad nomas quę in gāgrenā euaſerūt, ſimiliter vſurpata, aut ēt adiūcta maris aqua. Ad puſtulas. a. herpetas, eryſipelata & pniones, quo antè dictū eſt modo. Cę- C terū cōtra māmas grumoſo lacte turgentes nimiumq; diſtētas, decocta in aqua marina & impoſita auxiliatur.

De Phaſiolo. Cap. CXXX.

PHASIOLVS flatuiētus eſt, flatuſq; ciet, & ęgrè concoquitur. Quòd ſi viridis coquatur, in cibo aluū emollit & ad vomitiones ciēdas idoneus eſt.

De Eruo. Cap. CXXXI.

D ERVVM exiguus eſt frutex omnib⁹ cognit⁹, anguſto folio, tenuis, in ſiliqs parua gerēs ſemina, è quib⁹ farina fit eruina dicta, quæ q. dē ad medēdi vſū eſt accōmodata. Eruū porrò capiti oneroſū eſt, aluūq; turbat ſi comeſtū fuerit, & ſanguinē quoq; cū vrina ducit. Boues. a. ſaginat, ſi elixū appo- E natur. Parandę verò eruinę farinę ratio hęc eſt: huberiora cādidaq; grana deligito & aqua pmiſcēdo reſpgito: ac vbi ſufficiēter cōbibere ſiueris, tū demum torreto dū cortex diſrūpatur: poſteà molita & tenui cribro pollinatto erera reponito. Huiuſmodi farina bonā pſtat aluū, vrinā ciet, ac meliorē colorē cuti cōciliat. Quòd ſi in F cibo potúve largi⁹ aſſūpta fuerit, ſanguinē cū tormīnib⁹ p aluū & veſicā educit. Vlcera cū melle purgat: lētigines, ſolares maculas, ac nęuos ēt toto corpore emēdat: nomas, carcinomata & gāgrenas ſerpere nō patitur. Quī & māmarū duritias emollit, ac ferina vlcera, carbūculos & fauos emargi- G nat. Cū vino. a. ſubacta & impoſita, canū, hominū viperarūq; morſib⁹ medetur. Vrinæ quoq; difficultates, tormina & teneſmos ex aceto mitigat. Cōuenit & ijs q. alimētū ex cibo non ſentiūt toſta & ad nucis magnitudinē cū melle ſūpta. Cæterū eruí decocti aqua, perniones & pruritus in vniuerſo corpore, fouendo ſanat.

De Lupino. Cap. CXXXII.

LVPINVS satiuus notus est: cuius farina cum melle delincta, aut ex aceto pota, lumbricos enecat. Ipsi quoque lupini macerati, ita tamen vt minimè suam deposuerint amaritudinem, eadem in cibo efficiunt. Sed & eorum decoctum eadem præstat. Cum ruta verò ac pipere potum, lienosis prodest. Eodem ipso gangrænas, fera vlcera, incipientem scabiem, vitiligines, maculas, papularum ac pituitæ eruptiones & vlcera capitis manantia fouere vtile. Quin & illud ipsum mẽses ac partus detrahit, cũ myrrha & melle subditum. Purgat verò farina cutem, liuoréisque emendat, & inflammationes sedat cum polenta & aqua. Ex aceto autem coxendicum cruciatus lenit. Panos verò ac strumas in aceto decocta & imposita loco mouet, atque carbunculos circũquaque rumpit. Ipsi quoque lupini aqua cœlesti decocti, dum in cremorem lentescant, faciẽ abstergunt: & cum chamæleonis nigri radice cocti, pecorũ scabiem sanant, si modò illa tepente decocto abluantur. Porrò radix in aqua decocta & epota, vrinas pellit. Lupini verò ipsi edulcati, si triti ex aceto bibantur, stomachi fastidium leuant, & cibi auiditatem faciunt.

De lupino syluestri. Cap. CXXXIII.

Est & syluestris lupinus satiuo similis, sed omni modo minor: qui quidem quę satiuus eadem prȩstat.

De Rapo. Cap. CXXXIIII.

ELIXA rapi radix alit, inflationes parit, laxam ac prȩhumidam carnem gignit, venerémque stimulat. Ipsius verò decocto podagræ pernionésque fouentur. Sed & ipsa trita & imposita prodest. Quòd si excauata radice, rosaceum ceratum intra ipsam feruẽti cinere liquefiat, remedium fiet ad vlceratos perniones efficax. At verò cymę manduntur elixæ, & vrinã cient. Semen theriacis & antidótis quæ dolorem leuant idoneum est. Potum idẽ contra lethalia medicamenta salutare est, ac venerem quoque concitat.

A

Περὶ Θέρμου. Κεφ. ρλβ´.

ΘΕΡΜΟΣ ἥμερος γνώριμος· οὗ τὸ ἄλευρον σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, ἕλμινθας "ἐκτινάσσει. καὶ αὐτοὶ δὲ ἀποβραχέντες, καὶ ἔμπικροι ἐσθιόμενοι, τὰ αὐτὰ δρῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ποθέν·
B * ὅθεν καὶ σπληνικοὺς ὠφελεῖ. "ἐπαίόνημά τε γαγγραίνης ἐστὶ χρήσιμον, καὶ θηριωμάτων, ψώρας ἀρχομένης, ἀλφῶν, σπίλων, ἐξανθημάτων τε καὶ ἀχώρων. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ καταμηνίων καὶ ἐμβρύων ἐπισπαστικὸν, μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος ἐν προσθέτῳ. καθαίρει δὲ τὸ ἄ-
C λευρον χρῶτα καὶ πελιώματα, καὶ φλεγμονὰς πραΰνει σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ, ἰσχιάδας παρηγορεῖ. καὶ * φύματα. χοιράδας δὲ μεταβάλλει ἐν ὄξει "ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθεὶς, καὶ ἄνθρακας περιρρήσσει. μετ᾽ ὕδατος δὲ ὀμβρίου ἑψηθέντες οἱ θέρμοι ἄχρι "χυλώσεως,
D σμήχουσι πρόσωπον· μετὰ δὲ χαμαιλέοντος ῥίζης τοῦ μέλανος ἑψηθέντες, προβάτων ψώρας ἰῶνται, ἐκλελουμένων τῷ ἀφεψήματι χλιαρῷ. ἡ δὲ ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, οὔρησιν κινεῖ. οἱ δὲ ἀπογλυκανθέντες λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες στομάχου ἄσην πραΰνουσι, καὶ ἀνορε-
E ξίαν ἰῶνται·

Περὶ Θέρμου ἀγρίου. Κεφ. ρλγ´.

Γίνεται δὲ καὶ θέρμος ἄγριος, ἐμφερὴς τῷ ἡμέρῳ, κατὰ πάντα δὲ "μικρότερος, ποιῶν ὅσα καὶ ὁ ἥμερος.

Περὶ Γογγύλης. Κεφ. ρλδ´.

ΓΟΓΓΥΛΗΣ ἡ ῥίζα ἑφθὴ τρόφιμος,
F "πνευματωτική, σαρκὸς πλαδαρᾶς γεννητική, ἀφροδισίων παρορμητική. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ποδάγρας καὶ "χιμέτλων ἐστὶ κατάντλημα. καὶ "αὐτὴ δὲ λεία καταπλασσομένη ὠφελεῖ. εἰ δέ τις ἐγγλύψας τὴν ῥίζαν, κηρωτὴν "ῥοδίνην ἐν αὐτῇ ἐπὶ θερμοσποδιᾶς τήξει, ποιεῖ
G πρὸς "τὰ εἱλκωμένα χίμετλα. ὁ δ᾽ ἐξ αὐτῆς ἀσπάραγος βιβρώσκεται ἑφθὸς, ἔστι δὲ διουρητικός. τὸ δὲ σπέρμα εἰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς ἀνωδυνοὺς εὔθετον.

V. φθείρει. Lacuna verò legit in veteri, & vt ipse vult inculpato codice, ἐκλειχόμενον ἢ μετ᾽ ὄξους πινόμενον ἕλμινθας φθείρει.

Pl. Smegma.

Drag. addit. μετὰ μέλιτος.

V. perperam μεθύσεως.

V. πικρότερος.

Ald. πνευματική.

V. χίμετλα ἰᾶται. cætera desunt.

Alius, καὶ αὐτὴ πρὸς πτίλα.

V. addit. ἐν αὐτῇ ῥόδινον ἐπὶ θερμῇ σποδιᾷ τήξας ποιεῖ.

Cornar. τὰς εἱλκωμένας διαθέσεις.

βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς θανασίμοις ποθέν, [πρὸς ὁρμὰς καὶ πρὸς ἀφροδίσια.] ἁλμευθεῖσα δὲ ἀτροφωτέρα γίνεται βιβρωσκομένη· τὰς μέντοι ὀρέξεις ἀναλαμβάνει.

V.caret. etsi flatibus congruat.

Περὶ Γογγύλης ἀγρίας. Κεφ. ρλε΄.

Ἡ μέντοι ἀγρία γογγύλη φύεται ἐν ἀρούραις, θάμνος πηχυαῖος τὸ ὕψος, πολύκλαδος, ἐξ ἄκρου λεῖος, φύλλα ἔχουσα λεῖα, δακτύλου τὸ *πάχος, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς καλυκώδεσιν. ἀνοιχθέντων δὲ τῶν περικαρπίων, ἔσωθεν ἄλλος κεφαλοειδής ἐστι λοβός, ἐν ᾧ σπερμάτια μέλανα, θραυσθέντα δὲ λευκὰ ἔνδοθεν. μίγνυται δὲ σμήγμασι προσώπου καὶ τοῦ ἄλλου χρωτός, ὅσα δι' ἀλεύρων γίνεται θερμίνων, ἢ πυρίνων ἢ αἰρίνων ἢ ὀροβίνων.

Dod. caput hoc corruptum suspicatur.
V.quidam μῆκος
V.λεῖος non habet.
Alter, βολβὸς

Περὶ Βουνιάδος. Κεφ. ρλς΄.

Βουνιάς, καὶ ταύτης ἡ ῥίζα ἑφθὴ φυσώδης ἐστίν. ἧττον δὲ εὔτροφος· ποιεῖ *γὰρ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἀνενεργῆ τὰ θανάσιμα προπινόμενον. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις· ἁλμεύεται καὶ ταύτης ἡ ῥίζα.

Περὶ Ῥαφανίδος. Κεφ. ρλζ΄.

Ῥαφανίς, καὶ αὐτὴ πνευματωτικὴ, θερμαντική, εὔστομος, οὐκ εὐστόμαχος. ἐρευκτικὴ δέ ἐστι καὶ οὐρητική, εὐκοίλιος, εἴ τις αὐτὴν ἐπιλαμβάνει μᾶλλον συνεργοῦσαν τῇ ἀναδόσει. προεσθιομένη δὲ μετεωρίζει τὴν τροφήν· ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐμεῖν μέλλουσι προεσθιομένη. ἀκριβοῖ δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις· ἑφθὴ δὲ ποιεῖ λαμβανομένη βήσσουσι χρονίως, καὶ τοῖς πάχος γεννῶσιν ἐν θώρακι. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μετ' ὀξυμέλιτος λαμβανόμενος, ἐμετικώτερος, ἁρμόζων ὑδρωπικοῖς. καταπλασθεὶς δὲ εὔθετος καὶ σπληνικοῖς. σὺν μέλιτι δὲ νομὰς ἐφίστησι, καὶ ὑπώπια αἴρει. βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει· φακοὺς ἀποσμήχει σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. βοηθεῖ δὲ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις βιβρωσκομένη ἢ πινομένη, καὶ ἔμμηνα ἄγει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς ἐμετικόν, οὐρητικόν, σπληνὸς καθαιρετικόν, πινόμενον μετ' ὄξους· συναγχικοῖς τε βοηθεῖ ἀφεψηθὲν σὺν ὀξυμέλιτι θερμῷ

Alter. ῥαφανὸς
V. ἀλλ' εὔστομος
Gallic. παραλαμβάνει. textus probior. Samb.

Cæterùm muria conditũ rapum in cibo sumptũ, minus quidẽ alimenti sufficit, attamẽ appetentiã restituit.

De rapo syluestri. Cap. CXXXV.

Syluestre rapũ in aruis nascitur, frutex cubitali altitudine, ramosus, in cacumine læuis, folijs quoque leuibus, radice digitali crassitudine, aut etiam maiore. Fructũ verò gerit in siliquis calyculatis. Apertis autẽ fructus inuolucris intus alia spectatur siliqua capitis specie: qua quidẽ paruula semina nigra continentur, quæ tamen fracta intrinsecus alba conspiciuntur. Cęterùm admiscetur in smegmata, quib9 ad detergẽdã cutẽ in facie reliquóq; corpore vtuntur: quæ quidẽ ex lupinorum, tritici, lolij aut erui farina fiunt.

De Buniade. Cap. CXXXVI.

BVNIADIS quoque radix elixa flatus gignit, minùs verò nutrit. Semen ipsius præbibitum venena reddit inefficacia: ob id etiam in antidotos additur. Sed & huius radix muria conditur.

De raphano, seu radicula. Cap. CXXXVII.

RADICVLA quoque ipsa flatus gignit & excalfacit: ori quidem grata, at stomacho minimè cõmoda: ructus prætereà mouet, atq; vrinas ciet: aluum quoq; bonam facit, si quis ipsam summo cibo sumpserit, quippe quæ tùm distributionem magis adiuuet: præsumpta verò cibum suspendit: quare & ante cibum vomituris conuenit: quin & sensuum aciem excitat. Elixa verò si sumatur, valet ad eos qui tussi diuturna infestantur, quíque crassiores succos in pectore cumulant. At cortex ipsius ex aceto mulso sumptus, vomitiones potẽtiùs mouet, hydropicis accõmodatus: impositus etiãnum lienosis est vtilis. Cum melle verò nomas sistit, & sub oculis sugillata tollit. Auxiliatur & à vipera commorsis, necnon & alopecias densat, atque lentigines cum loliacea farina exterit. Est & auxilio tam cibo quàm potu ijs qui à fungis strangulantur, menstruáque pellit. Semen vomitiones excitat, vrinas eijcit, & lienem ex aceto potum extenuat. Decoctum anginosis cum aceto mulso calento

gargarizatu prodest, & contra cerastę morsum ex vino potum auxiliatur. Cæterùm ex aceto illitum gangrænas etiam valenter emarginat.

De radicula syluestri. Cap. CXXXVIII.

Radicula syluestris, quam Romani armoraciam vocant, folia habet satiuæ similia, sed quæ ad lampsanam propiùs accedant. Radix est gracilis, longa, subacris. Porrò tam folia quàm radix olerum vice decoquuntur. Excalfacit autem, vrinam ciet, æstuosáque est.

De Sisere. Cap. CXXXIX.

SISER vulgo cognitum: cuius radix elixa ori grata est, & stomacho vtilis: vrinam cit & appetētiam inuitat.

De Lapatho, siue rumice. Cap. CXL.

EST è lapathi generibus quoddã quod oxylapathum vocant, in palustribus nascens, durum ac summis foliorum partibus aliquantulũ acuminatum. Alterum verò hortẽse, priori dissimile. Tertium genus est syluestre, paruũ, plantagini proximũ, molle & humile. Est & quartum, quod nonnulli oxalidem, alij anaxyrida aut lapathum appellant. Cuius folia syluestri & exiguo lapatho similia, caulis minimè grandis, semen acutum, rubens, acre, in caule & agnatis appendicibus emicans. Omnium porrò decocto olere aluus emollitur. Crudum verò illitum meliceridas addito rosaceo aut croco discutit. At syluestris lapathi, oxylapathi & oxalidis semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur cõtra dysenterias, cœliacorũ affectus, stomachi fastidium, & scorpionis ictum. Quòd si quis in potu præsumpserit, nihil incõmodi ex illius ictu percipiet. Radices autem ex aceto coctæ, aut etiamnum crudæ impositæ, lepras, impetigines & scabrosos vngues curãt: sed antè locus nitro aut aceto in Sole perfricandus est. Quin & earum decoctum pruritus corporis sedat, vice fotus affusum, aut in solia balnearũ additum. Aurium quoque dolorem leniunt, itémque dentium, si in vino coctæ colluantur. Strumas etiam parotidásque similiter coctæ in vino & impositæ discutiunt: aceto verò decoctæ lienem extenuant. Quin &

A εἰς ἀναγαργάρισμα. καὶ πρὸς κεράστου δήγματα σὺν οἴνῳ πινόμενον βοηθεῖ. ἐπιπλασθὲν δὲ μετ᾽ ὄξους καὶ γαγγραίνας εὐτόνως περιχαράσσει.

Περὶ Ῥαφανίδος ἀγρίας. Κεφ. ρλη΄.

Ῥαφανὶς ἀγρία [ἣν Ῥωμαῖοι ἀρμορακίαν καλοῦσι] φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἡμέρῳ, B πρὸς τὰ τῆς λαμψάνης μᾶλλον· ῥίζα δὲ ἰσχνή, *μακρά, ὑπόδριμυς· λαχανεύεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα ἑφθά. ἔστι δὲ θερμαντική, οὐρητική, καυματώδης.

Περὶ Σίσαρος. Κεφ. ρλθ΄.

ΣΙΣΑΡΟΝ γνώριμον, οὗ ἡ ῥίζα ἑφθή, εὔστομος, εὐστόμαχος, οὐρητική, ὀρέξεως C προσκλητική.

Περὶ Λαπάθου. Κεφ. ρμ΄.

ΛΑΠΑΘΟΝ, ὃ μὲν αὐτοῦ ὀξυλάπαθον λέγεται. φυόμενον ἐν ἕλεσι, σκληρὸν καὶ ἄκρα ὑπόξυ. τὸ δέ τι κηπευτόν, οὐχ ὅμοιον τῷ πρώτῳ. τρίτον δή ἐστιν ἄγριον, μικρόν, παρόμοιον ἀρνογλώσσῳ, μαλακόν, ταπεινόν. D ἔστι δὲ καὶ τέταρτον εἶδος αὐτοῦ, ὃ ἔνιοι ὀξαλίδα ἢ ἀναξυρίδα ἢ λάπαθον καλοῦσιν, οὗ φύλλα ὅμοια τῷ ἀγρίῳ καὶ μικρῷ λαπάθῳ, καυλὸς οὐ μέγας, καρπὸς ὑπόξυς, ἐρυθρός, δριμύς, ἐπὶ τοῦ καυλοῦ καὶ ἐπὶ τῶν παραφυάδων. πάντων δὲ τὸ λάχανον μαλάσσει κοιλίαν ἑψηθέν. ὠμὸν δὲ καταE πλασσόμενον, μελικηρίδας σὺν ῥοδίνῳ ἢ κρόκῳ διαφορεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τοῦ ἀγρίου καὶ τοῦ ὀξυλαπάθου καὶ τῆς ὀξαλίδος, πίνεται ὠφελίμως μεθ᾽ ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ ἄσην στομάχου, καὶ πρὸς σκορπίου πληγήν. καὶ εἰ προπίοι δέ τις οὐδὲν πείσεται πληγείς. αἱ δὲ ῥίζαι αὐτῶν F ἑφθαὶ σὺν ὄξει καὶ ὠμαὶ καταπλασθεῖσαι, θεραπεύουσι λέπρας, λειχῆνας, ὄνυχας λεπρούς. δεῖ δὲ προαναστρίβειν τὸν τόπον ἐν ἡλίῳ νίτρῳ καὶ ὄξει. πραΰνει δὲ καὶ κνησμοὺς τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐπαντλούμενον ἢ λουτρῷ μιγνύμενον. παρηγοροῦσι δὲ ὠταλγίαν καὶ ὀδονταλγίαν ἑψηθεῖσαι ἐν οἴνῳ καὶ διακλυζόμεναι, G διαφοροῦσι καὶ χοιράδας καὶ παρωτίδας ἑφθαὶ σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσαι. σπλῆνα δέ, σὺν ὄξει. καὶ ἐν

V. Crateuæ istud caput tribuit.

Vulg. exẽpl. non habent.

V. λευκή Hisp. μακρά. quo modo & Lacuna ex vet. cod. restituit.

Add. Lacuna ex v. c. εἰς βρῶσιν

Addit Lacuna ex v. c. καὶ ὠμή.

V. codices aliqui ista sic legũt: λάπαθον ἐστὶ μέγα ἐν ἕλεσι γινόμενον καὶ κατὰ πάντα ὅμοιον, καὶ τῇ δυνάμει τῷ μικρῷ. ἑψηθὲν δὲ καὶ βρωθὲν κοιλίαν μαλάσσει· ὠμὸν δὲ καταπλασθὲν μελικηρίδας σὺν χρόνῳ διαφορεῖ· αἱ δὲ ῥίζαι

Lacuna ex v. c. ita distinguit, σκληρὸν κατ᾽ ἄκρα ὑπόξυ.

V. addit μικτὴν δύναμιν ἔχον καὶ ἀποκρουστικήν.

Cat. οὐκ ἀνόμοιον. Orib. οὐ κατὰ πᾶν ὅμοιον τῷ πρώτῳ, cui lectioni subscribit Plin.

Ald. τύπῳ

Lacuna ex vet. cod. addit ἄγριον

V. καρπὸς οὐ μέγας, καυλὸς ἀπόξυς. Ald. ἀπόξυς, καρπὸς ἐρυθρός

Ald. εἰσὶ παραφυάδες

V quidam σὺν χρόνῳ

V. inserit συμπικόν

Sic legit Lacuna ex v. c. sed vulg. exempl. tantum περιαντλούμενον

Verba hæc vetus epitome Diosc. ad verbũ reponit in cap. de syluestri lapatho, & transposita arguit.

δέσμια δέ τινες χρῶνται ταῖς ῥίζαις πρὸς χοιράδας, περιάπτοντες τῷ τραχήλῳ. ἱστᾶσι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθεῖσαι λεῖαι. ἀφεψηθεῖσαι δὲ σὺν οἴνῳ καὶ πινόμεναι, ἰκτερικοὺς ἀποθεραπεύουσι, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτουσιν, ἔμμηνά τε ἄγουσι, καὶ σκορπιοπλήκτοις βοηθοῦσιν.

V. ἀποκαθαίρουσι
V. ἐν νεφροῖς

Περὶ Ἱππολαπάθου. Κεφ. ρμα΄.

Ἱππολάπαθον λάχανόν ἐστι μέγα ἐν ἕλεσι γεννώμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις.

De hippolapatho Gall. codex silet.
V. epitome ἀσθενεστέρας τυγχάνει δυνάμεως.

Περὶ Λαμψάνης. Κεφ. ρμβ΄.

ΛΑΜΨΑΝΗ λάχανόν ἐστιν ἄγριον, τροφιμώτερον καὶ εὐστομαχώτερον τοῦ λαπάθου. οὗ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς ἐσθίεται ἑφθά.

V. ῥωμαῖοι νάπιον
In veteri hîc caput est περὶ βουνίου. Goup.

Περὶ Βλήτου. Κεφ. ρμγ΄.

ΒΛΗΤΟΝ, λαχανεύεται καὶ τοῦτο. ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐδεμίαν ἔχον φαρμακώδη δύναμιν.

Περὶ Μαλάχης. Κεφ. ρμδ΄.

ΜΑΛΑΧΗ ἐδωδιμωτέρα μᾶλλον ἡ κηπευτὴ τῆς χερσαίας· κακοστόμαχος δὲ καὶ εὐκοίλιος, καὶ μᾶλλον οἱ καυλοί· ἐντέροις δὲ καὶ κύστει ὠφέλιμοι.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ὠμὰ καταπλασθέντα καὶ μετὰ ὀλίγων ἁλῶν μασηθέντα αἰγίλωπια ἀνασκευάζειν σὺν μέλιτι· πρὸς μέντοι τὴν ἀπούλωσιν δίχα τῶν ἁλῶν χρηστέον αὐτῇ. ποιεῖ καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ σφηκῶν πληγὰς καταπλασσομένη· κἂν περιχρίσηται δέ τις αὐτῇ ὠμῇ λείᾳ σὺν ἐλαίῳ, ἄπληκτος διαμένει. μετὰ δὲ οὔρου καταπλασθεῖσα, ἀχῶρας καὶ πίτυρα ἰᾶται. ἑφθὰ δὲ λεῖα τὰ φύλλα καὶ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτιθέμενα, πυρίκαυστα καὶ ἐρυσιπέλατα ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, μαλακτικὸν ἐγκάθισμα ὑστέρας, εἴς τε ἐνέματα πρὸς δηγμοὺς ἐντέρων καὶ μήτρας καὶ δακτυλίου ἁρμόδιον. ὁ δὲ ζωμὸς σὺν ταῖς ῥίζαις βοηθεῖ ἑψόμενος πᾶσι τοῖς θανασίμοις, ἐξεμοῦν δὲ δεῖ συνεχῶς πίνοντας. ὠφελεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, καὶ γάλα κατασπᾷ. ὁ δὲ καρπός, μιγέντος αὐτῷ λωτοῦ ἀγρίου σπέρματος, πινόμενος μετὰ οἴνου, τὰ περὶ κύστιν ἀλγήματα πραΰνει.

Quidam inserit: τὰ ἄνθη μετὰ ἑφθὰ τὸν ῥοῦν γυναικεῖον ἵστησι, τὰ φύλλα δὲ καὶ δυσεντερίαις ἀρήγει.
V. ἐλαίου παλαιοῦ. Sic Dodonæus.
V. παύει

ad strumas nonnulli radicibus vinculo ex ceruice suspensis amuleti instar vtuntur. Sistunt & fluxũ muliebrem tritæ atque subditæ. Cum vino autem decoctæ ac bibitæ regio morbo laborantes persanant, calculos vesicæ comminuunt, menstrua cient, & à scorpione ictis auxiliantur.

De Hippolapatho. Cap. CXLI.

Hippolapathum olus est magnũ, in paludibus nascens. Easdem autẽ vires habet, quas antè dicta lapathi genera.

De Lampsana. Cap. CXLII.

LAMPSANA syluestre olus est, quod quidẽ plus quàm lapathũ alit, stomachóque est vtilius. Huius folia caulésque in cibo coquuntur.

De Blito. Cap. CXLIII.

BLITVM quoq; estur oleris modo. Est autem aluo vtile, nullius medicamẽtosę facultatis particeps.

De Malua Cap. CXLIIII.

MALVA satiua cibo magis est idonea, quàm quæ locis incultis nascitur. Stomacho autem aduersatur, bonámq; facit aluum: sed multò magis caules, qui quidem intestinis ac vesicæ sunt vtiles. Vim porrò habent folia cruda, cum salis exiguo commanducata & ex melle illita, persanandarũ ægilopum. Verùm cùm est inducenda cicatrix, ijs demùm citra salem vtendum. Illita quoque malua contra apum vesparúmque ictus est efficax. Quòd si quis ipsa cruda trita cum oleo antè perungatur, ab ijs minimè ferietur. Cum vrina autem adhibita, vlcera in capite manantia, furfurésque sanat. Cocta verò folia trita & ex oleo imposita, ambustis & erysipelatis prosunt. Eius ipsius decoctum insessione vuluas emollit: quin & ad intestinorũ, vuluæ sedísque rosiones commodè infunditur. Ius autem cum radice sua decoctę contra venena omnia valet, si à sorbentibus cõtinuò reuomatur. Est & remedio contra phalangiorum morsus, atque lac euocat. Cæterùm semen addito syluestris loti semine potum è vino, vesicæ cruciatus lenit.

De Atriplice. Cap. CXLV.

ATRIPLEX, quam nonnulli chrysolachanō, quasi aureū olus vocant, cognitum olus est: & duorū quidē generū: vnū enim est syluestre, satiuum alterū. Coctū id oleris instar estur, aluúmq; mollit: panos verò discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semen autē ex aqua mulsa potū, regio morbo medetur.

De Brassica. Cap. CXLVI.

BRASSICA satiua bonam facit aluum, si modò leuiter feruefacta edatur. Nam percocta aluū sistit: multò verò magis bis cocta, quæq; in lixiuio cocta fuerit. Æstiua autē stomacho aduersatur, & acrior est. At quę in Ægypto nascitur, propter amaritudinē non estur. Quibus obtusior est oculorū acies, ac tremulis in cibo auxiliatur: itémque summo sumpta cibo noxas ex crapula largioréq; vini potu pellit atq; restinguit. Eius verò cyma stomacho quidem vtilior, sed acrior, & ad ciendá vrinam validior. Eadem sale cōdita stomacho inimica est, aluúmque cōturbat. Porrò brassicæ crudæ succus cum iride ac nitro deuoratus, aluum emollit: potus autē è vino, à vipera cōmorsis opitulatur. At cum fœnigræci farina & aceto, prodest podagricis & articulario morbo laborantibus. Cōfert quoq; illitus sordidis ac vetustis vlceribus. Per se verò naribus infusus, caput expurgat. Quin & menses extrahit cū loliacea farina subditus. Illita per sese folia, aut cum polenta trita, valēt ad quasuis inflammationes & œdemata: quin & erysipelata, epinyctidas leprásque sanāt. Cum sale verò carbunculos erumpūt: retinēt & fluentes capillos. Eadē cocta melle addito, valent aduersus depascētes gangrænas: cruda verò si ex aceto comedātur, lienosis prosūt. At cōmanducata ita vt deglutiatur succus, vocem interceptā restituūt. Cæterùm ipsius brassicæ decoctū potu aluum mensésq; ciet. Flos autē post puerperium in pesso subditus, cōceptionem impedit. Semē, eius præsertim quæ in Ægypto nascitur, potū lumbricos expellit, ac in antidota quoque theriaca additur: sed & faciei cutem lentiginésque expurgat.

A Περὶ Ἀτραφάξιος. Κεφ. ρμέ.

ΑΤΡΑΦΑΞΙΣ, οἱ δὲ χρυσολάχανον, λάχανον γνώριμον. διττὸν, δὲ τὸ μὲν ἄγριον, τὸ δὲ κηπευτόν. λαχανεύεται δὲ ἑφθόν. ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικόν. καταπλασσόμενον δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν, φύγεθλα διαφορεῖ. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος μετὰ B μελικράτου, ἴκτερον θεραπεύει.

Περὶ Κράμβης. Κεφ. ρμς΄.

ΚΡΑΜΒΗ ἡ ἥμερος εὐκοίλιος, ἀκρόζεστος ἐσθιομένη. καθεψηθεῖσα δὲ κοιλίαν ἵστησι, καὶ μᾶλλον ἡ δίσεφθος καὶ ἐν κονίᾳ ἑψηθεῖσα, κακοστόμαχος δὲ καὶ δριμυτέρα ἡ θερινή. ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ, διὰ πικρίαν C ἄβρωτος. ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ καὶ τρομώδεσιν ἐσθιομένη, καὶ τὰς ἐκ κραιπάλης καὶ οἴνου κακίας σβέννυσιν ἐπιλαμβανομένη. τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κῦμα εὐστομαχώτερον μὲν, δριμύτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον. ταριχευθὲν δὲ, κακοστόμαχον καὶ κοιλίας ταρακτικόν. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ὠμῆς μετὰ ἴριδος καὶ νίτρου καταπινόμενος, κοιλίαν μαλάττει· μετ' οἴνου δὲ D ποθεὶς, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ· σὺν τηλίνῳ δὲ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς, ἕλκεσί τε ῥυπαροῖς ἐπιπλαττόμενος καὶ παλαιοῖς ἁρμόζει· ἐγχεόμενός τε καθ' ἑαυτὸν τοῖς ῥισὶ, κεφαλὴν καθαίρει· μετὰ δὲ αἰρίνου ἀλεύρου προστεθεὶς, καταμήνια ἄγει. τὰ δὲ E φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ ἢ μετὰ ἀλφίτων λεῖα, ποιεῖ πρὸς πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα. καὶ ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ ἐπινυκτίδας καὶ λέπρας ἰᾶται· μεθ' ἁλῶν δὲ ἄνθρακας περιρρήττει· ἵστησι δὲ καὶ ῥύσιν τῶν ἐν κεφαλῇ τριχῶν· ἑψόμενα δὲ καὶ μιγνύμενα μέλιτι, πρὸς νομὰς γαγγραινῶν ποιοῦσι· ὠμὰ F δὲ ἐσθιόμενα μετ' ὄξους, σπληνικοῖς ὠφελεῖ. διαμασώμενα δὲ, φωνῆς ἀποκοπὴν καθίστησι τοῦ χυλοῦ καταπινομένου. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς, κοιλίαν καὶ ἔμμηνα κινεῖ πινόμενον. τὸ δὲ ἄνθος ἀτόκιον μετὰ τὴν ἀποκύησιν προστεθὲν ἐν πεσσῷ. τὸ δὲ σπέρμα μάλιστα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ γινομένης πινόμενον, ἕλμινθας ἐκτινάσσει· μίσγεται G δὲ καὶ εἰς ἀντιδότους θηριακάς. πρόσωπόν τε ἀποκαθαίρει καὶ φακούς. οἱ δὲ καυλοὶ χλωροὶ καέντες σὺν ταῖς ῥί-

Sic Lacuna ex antiquo codice. At vulg. exempl. habent ὠμός.

Al. ἀπόκρισιν

Sic vetustus quidam codex quem secuti sunt Ruellius & Serapio. At vulg. exēpl. κοιλιακοῖς legunt.

At verò virentes cauliculi cum ra-

ζαις, καὶ ἀναληφθέντες στέατι χοιρείῳ παλαιῷ, πλευρᾶς χρόνια ἀλγήματα ἐπιτεθέντες παύουσιν.

Περὶ Κράμβης ἀγρίας. Κεφ. ρμζ΄.

Κράμβη ἀγρία φύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς παραθαλασσίοις καὶ κρημνώδεσι τόποις, ἐοικυῖα τῇ ἡμέρῳ, λευκοτέρα δέ ἐστι καὶ δασυτέρα καὶ πικρά. τὸ δὲ κύημα αὐτῆς ἐν κονίᾳ ἑψηθὲν οὐκ ἄστομον.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα κολλητικὴν τραυμάτων, καὶ διαφορητικὴν οἰδημάτων τε καὶ φλεγμονῶν.

V.c. περὶ θαλασσοκράμβης. Hipp. παράλιον quoque vocabat.

Περὶ Κράμβης "θαλασσίας. Κεφ. ρμη΄.

Η δὲ θαλασσία λεγομένη κράμβη, ἐξήλλακται τῷ παντὶ τῆς ἡμέρου, ἔχουσα φύλλα "* πολλά, λεπτά, τῇ" στρογγύλῃ ἀριστολοχίᾳ ὅμοια· ἐκπέφυκε δὲ ἕκαστον αὐτῶν "ἀπὸ κλωνίων ὑπερύθρων ἐξ ἑνὸς μόσχου, ὥσπερ κισσός· ἔχει δὲ καὶ "ὀπὸν λευκόν, οὐ πολύν. ἔστι δὲ τῇ γεύσει ὑφάλμυρος καὶ ποσῶς ἔμπικρος, λιπαρὰ "τὴν σύστασιν. ὅλη δὲ ἡ πόα, [κακοστόμαχος, δριμεῖα,] κοιλίας λυτικωτάτη ἑφθὴ βρωθεῖσα. συνέψουσι δὲ αὐτῇ ἔνιοι διὰ τὴν δριμύτητα τὰ λιπαρὰ τῶν* κριῶν.

Paris. δυμύκη
V. hæc non legit
Samb. leg. ἐπὶ κλωνίων
V. καρπὸν habet.
V. ἐν τῇ αὐτῇ συστάσει
V. carent iis quæ conclusa sunt.

Περὶ Τεύτλου. Κεφ. ρμθ΄.

ΤΕΥΤΛΟΝ διττόν ἐστιν, ὧν τὸ μὲν μέλαν σταλτικώτερον κοιλίας σὺν φακῇ ἑψηθέν· καὶ μᾶλλον ἡ ῥίζα. τὸ δὲ λευκόν, εὐκοίλιον. ἀμφότερα δὲ κακόχυμα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς νιτρῶδες. ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῶν καθαίρει "κεφαλὴν ῥινὶ ἐγχεόμενος μετὰ μέλιτος, καὶ ὠταλγίας ὠφελεῖ. τὸ δὲ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν φύλλων ἀφέψημα, πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικόν, καὶ χιμέτλης παρηγορικὸν καταντλούμενον. ὠμοῖς δὲ τοῖς φύλλοις καταπλάσσειν δεῖ ἀλφοὺς προεκνιτρωθέντας, καὶ ἀλωπεκίας κατακνησθείσας, καὶ τὰ νεμόμενα ἕλκη. ἑφθὴ δὲ ἐξανθήματα καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐρυσιπέλατα ἰᾶται.

V. κεφαλῆς ῥῦν ἄγ.

Περὶ Ἀνδράχνης. Κεφ. ρν΄.

ΑΝΔΡΑΧΝΗ δύναμιν ἔχει στυπτικὴν" καταπλασσομένη δὲ μετ' ἀλφίτων, κεφαλῆς ἀλγήμασι καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς καὶ ταῖς ἄλλαις· καὶ στομάχου πυρώσεσι

V. addit τὸ πρῶτον.

A dicibus cremati, ac suillo adipe peruetusto excepti, diuturnos laterum dolores impositi mitigant.

De braßica syluestri.
Cap. CXLVII.

Syluestris brassica vt plurimùm locis maritimis præruptísque nascitur: satiuæ similis, sed cádidior, hirsutior & amara. Huius cyma in B lixiuio cocta ori non est insuauis. Illita verò folia vulnera conglutinandi, ac tumores inflammationésque discutiendi vim habent.

De braßica marina.
Cap. CXLVIII.

Quæ brassica marina dicitur, à satiua prorsum dissidet: quippe quæ C folia ferat multa ac tenuia, aristolochiæ rotundæ similia. Horum verò singula à ramulis rubétibus exeunt, singulari, velut hedera, pediculo. Porrò albo prædita est succo, sed minimè copioso. Gustu autem est vtcunque salso & quadantenus amaro: pingui verò "substantia. Tota porrò herba stomacho inimica & D acris est, aluúmque vehementissimè soluit, si cocta edatur. Sed propter acrimoniam nonnulli pingues carnes vnà cum ipsa concoquunt.

compago

De beta. Cap. CXLIX.

BETA duûm est generum, è quibus nigra, ac ipsius maximè radix, cum lente decocta valentiùs E aluum inhibet: candida verò aluo est idonea. Vtraque porrò propter nitrosum quem in se habet humorem, praui est succi. Inde tamen fit, vt earum succus cum melle naribus inditus purget caput, & aurium doloribus opituletur. Decoctum verò radicum ac foliorum furfures lendésque deterget, & perniones fotu F mitigat. At crudis folijs vitiligines illini oportet nitro anteà perfrictas, itémque alopecias priùs derasas, ac depascentia quoque vlcera. Cæterùm cocta, papularum eruptionibus, ambustis & erysipelatis medetur.

De Portulaca. Cap. CL.

G PORTVLACA vim habet astrictoriam. Imposita cum polenta capitis doloribus, ac tum oculorũ, tum cæteris quoque inflammationibus: itémq; stomachi ardoribus,

& erysipelatis, ac vesicæ denique cruciatibus auxilio est. Pro cibo vero sumpta, dẽtium stuporem, & stomachi ac intestinorũ æstuationem fluxionémque demulcet. Erosione tentatos renes & vesicam adiuuat, ac veneris impetus exoluit. Simili effectu prodest eius succus epotus, etiam in febribus efficax. Valet & diu multúmque cocta, contra teretes lumbricos, cruentam excreationẽ, ac dysenteriam: itémque ad hæmorrhoidas & sanguinis eruptiones, nec non & aduersus sepis morsus. Sed & oculorum medicamentis vtiliter admiscetur, ac intestinis fluxione laborantibus, erosisve vuluis infunditur. Quin & ad capitis dolores ab æstu obortos cum rosaceo aut simplici oleo irrigatur. Erumpentes quoque in capite papulas cum vino exterit. Vulneribus denique quæ ad syderationem spectant, cum polenta imponitur.

De Portulaca syluestri. Cap. CLI.

Portulaca syluestris cognominata, foliolis est quàm antè memorata crassioribus atque densis. Locis petrosis nascitur: interdum & in hortis. Folia verò habet oleæ, sed minora multò, verùm plura eáque tenera: cauliculos rubicundos, ab vna radice frequentes, in terram inclinatos: qui quidem commanducati succulenti percipiuntur, viscidi, & subsalso gustu. Vim obtinet calfactoriam, acrem & exulcerantẽ: ac strumas quoque cum axungia imposita discutit.

De Asparago. Cap. CLII.

ASPARAGVS in petrosis natus, quem myacanthum vocát, vulgaris est notitiæ. Huius cauliculus leuiter decoctus, & pro cibo sumptus, ventrem mollit, vrinámq; ciet. Radicum autem decoctum epotũ, ęgrè meientibus, regio morbo laborantibus, nephriticis & ischidiacis auxiliatur: itidémq; morsis à phalangio, siquidem ex vino decoquatur. Sic & dolore dentium infestatis proficit, si modò decoctũ super affecto dente cõtineatur. Semen quoq; potũ ad eadẽ valet. Aiũt

A καὶ ἐρυσιπέλασι, καὶ κύστεως ἀλγήμασι βοηθεῖ· βρωθεῖσα δὲ αἱμωδίαν, καὶ στομάχου καὶ ἐντέρων πύρωσιν καὶ ῥευματισμὸν πραΰνει· νεφρούς τε δακνομένους καὶ κύστιν εὖ διατίθησι· καὶ τὰς πρὸς συνουσίας ὁρμὰς ἐκλύει· παραπλησίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνεργεῖ πινόμενος, καὶ ἐν πυρετοῖς ποιεῖ. B καὶ πρὸς ἕλμινθας στρογγύλας, αἵματός τε πτύσιν καὶ δυσεντερίας, καὶ πρὸς αἱμορροΐδας, καὶ αἱμορραγίας, πολύεφθος γινομένη. καὶ πρὸς σηπὸς δήγματα. καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ δὲ χρησίμως μίγνυται, ἔγκλυσμά τε ἐστὶ ἐντέρων ῥευματιζομένων. C ἢ * διαξομένης μήτρας· καὶ πρὸς τὰς ἐξ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας, σὺν ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ ἔμβρεγμα. πρός τε τὰ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, σὺν οἴνῳ σμῆγμα· πρὸς τραύματα τὰ σφακελίζοντα, σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη.

Antiqui libri διαξουμένης rectius. Goup.

* Περὶ Ἀνδράχνης ἀγρίας. Κεφ. ρνα΄.

D Ἀνδράχνη ἀγρία λεγομένη, ἔχει αὕτη * πλατύτερα φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης, καὶ δασέα. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. ἔστιν ὅτε καὶ ἐν κήποις. φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίᾳ, μικρότερα δὲ πολλῷ, πλείονα δὲ καὶ ἁπαλά. καυλία ἐρυθρά, ἀπὸ E μιᾶς ῥίζης πολλά, ἐπὶ γῆν κεκλιμένα. μασσώμενα δὲ εὔχυμα καὶ γλίσχρα καὶ ὑφάλμυρα. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, δριμεῖαν, ἑλκωτικήν, χοιράδων διαφορητικήν, σὺν ἀξουγγίῳ καταπλαττομένη.

Sic Ald. Paris. caret.

Περὶ ἀσπαράγου. Κεφ. ρνβ΄.

F ΑΣΠΑΡΑΓΟΣ πετραῖος ἣν μυάκανθαν καλοῦσι, γνώριμος. οὗ τὸ * καυλίον ἑψηθὲν, καὶ βρωθὲν, κοιλίαν μαλάσσει καὶ οὖρα κινεῖ. τῶν δὲ ῥιζῶν τὸ ἀφέψημα πινόμενον βοηθεῖ δυσουροῦσιν, ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς· φαλαγγιοδήκτοις δὲ μετ' G οἴνου ἀφεψόμενον. καὶ ὀδονταλγοῦσι δὲ, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος ἐπὶ τῷ πονοῦντι ὀδόντι. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. φασὶ

Marc. ἄγριος. Sic Ald at Par. ἢ μυάκανθαν.

δὲ καὶ τοὺς κύνας πίοντας τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἀποθνήσκειν. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν ὅτι ἐάν τις κριοῦ κέρατα συγκόψας κατορύξῃ, φύεται ἀσπάραγος· ἐμοὶ δὲ ἀπίθανον.

Vetus, κηπαῖος addit.

Ὁ μὲν τοι ἀσπάραγος οὗτος, θάμνος ἐστὶ πολύκλαδος, φύλλα ἔχων πολλά, μακρά, ὅμοια μαράθρῳ· ῥίζα στρογγύλη, μεγάλη, ἔχουσα κόνδυλον. οὗτινος δὲ καυλίον λειούμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ, παύει * φρενίτιδας. ἑφθὸς δὲ ἢ ὀπτὸς λαμβανόμενος, παύει στραγγουρίας, καὶ δυσουρίας, καὶ δυσεντερίας. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ, παύει στρέμματα. ἑφθὴ δὲ μετὰ σύκων καὶ ἐρεβίνθων λαμβανομένη, ἰᾶται ἴκτερον. καὶ παύει ἰσχιάδα, καὶ στραγγουρίαν. περιαπτομένη δέ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς πινόμενον, ποιεῖ *ἀτόκιον καὶ ἄγονον.

Nōnulli codices περὶ ἀρνογλώσσου ἑπταπλεύρου inscribunt, alius codex πολυπλεύρου. Orib. οἱ δὲ ἑπτάπλευρον, οἱ δὲ πολύνευρον. V. Byzant. his caret.

Περὶ Ἀρνογλώσσου. Κεφ. ρνγ'.

ΑΡΝΟΓΛΩΣΣΟΝ διττόν ἐστι· τὸ μὲν μικρόν· τὸ δέ, μεῖζον· ἔχει δὲ τὸ μὲν μικρὸν φύλλα στενώτερα [καὶ * μικρότερα, καὶ μαλακώτερα, καὶ λειότερα, καὶ λεπτότερα.] * καυλία δὲ γωνιοειδῆ κεκλιμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνθη ὠχρά· ὁ δὲ σπέρμα ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν. Τὸ δὲ μεῖζον, εὐερνέστερον, πλατύφυλλον, λαχανῶδες· καυλὸς δὲ ἐπὶ τούτου γωνιώδης, ὑπέρυθρος, ὕψος πήχεως, ἐκ μέσου μέχρι κορυφῆς σπέρματι περιεχόμενος λεπτῷ. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἁπαλαί, δασεῖαι, λευκαί, πάχος δακτύλου· γεννᾶται δὲ περὶ τοῖς τέλμασι καὶ φραγμοῖς καὶ ἐνίκμοις τόποις. εὐχρηστότερον δὲ τὸ μεῖζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ξηραντικήν, στυπτικήν· ὅθεν καὶ καταπλασσόμενα πρὸς πάντα τὰ κακοήθη καὶ ἐλεφαντιῶντα ῥευματικὰ καὶ ἀκάθαρτα ἕλκη ἁρμόζει· ἴσχει δὲ καὶ αἱμορραγίαν, νομάς, ἄνθρακας, ἕρπητας, ἐπινυκτίδας· ἀπουλοῖ καὶ ἕλκη χρόνια καὶ ἀνώμαλα, καὶ τὰ χειρώνια ἰᾶται, καὶ κόλποις παρακολλᾷ· καὶ τὰ κυνόδηκτα καὶ πυρίκαυστα, φλεγμονάς, παρωτίδας, φύγεθλα, χοιράδας δὲ καὶ αἰγίλωπα σὺν ἁλσὶν ἐπιπλασσόμενα ὠφελεῖ. ἑφθὸν δὲ τὸ λάχανον μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξους λαμβανόμενον, δυσεντερικοῖς

Sūt antigrapha, in quibus periodus à τὸ δὲ μεῖζον, vſque ad γεννᾶται deeſt: ſed retinenda ſunt omnia.
Al. λαχανοειδές.

V. μέγα

A & canes ſi aſparagorum decoctum hauſerint, emori. Aſparagum quoque altilem naſci prodidere nonnulli, ſi quis arietis cornua contuſa defoderit: quod tamen mihi probabile non eſt. Altilis autem hic aſparagus, frutex eſt ramoſus, foliis numeroſis, longis, fœniculo proximis: radice rotunda, grandi, tuberculum habēte. B Huius cauliculus ex vino albo tritus, renum dolores ſedat. Coctus autem aſſúſve aſparagus in cibo ſumptus, vrinæ ſtillicidium difficultatémque ac dyſenteriam mitigat. Eiuſdem radix in aceto aut vino decocta luxatos artus mulcet. Cum ficubus autem ciceribúſve decocta, ſumptáque, regium C morbum ſanat, & coxendicum cruciatus, vrinæque ſtillicidium leuat. Cæterùm amuleti ratione alligata radix, itémque hauſtum ipſius decoctum, partum impediunt, ſterilitatémque inducunt.

De Plantagine. Cap. CLIII.

D PLANTAGO duûm eſt generū: minor enim vna eſt, maior altera. Ac minor quidem, foliis prædita eſt anguſtioribus, minoribus, mollioribus, læuioribus ac tenuioribus: cauliculis verò anguloſis ad terram inclinatis: floribus autē pallidis, ac ſemine ſummis caulibus emicante. At maior, & amplior lætiórque eſt, E & latifolia, in oleris vſum apta. Caulis huic anguloſus, ſubruber, cubiti altitudine, à medio ad verticem tenui ſemine circundatus. Radices ſubiacent teneræ, hirſutæ, candidæ, digitali craſſitudine. Naſcitur in paludibus, ſepibus ac locis vliginoſis. Maior porrò, efficacior eſt. Vim habēt folia exiccatoriam & aſtrin- F gentem. Quare omnibus malignis, elephantiaſin comitantibus fluxioni opportunis, ſordidíſq; vlceribus illita conueniunt. Cohibent & ſanguinis eruptiones, nomas, carbunculos, herpetas, & epinyctidas. Vetera quoque & inæqualia vlcera cicatrice obducunt, Chironia ſanant, & ſinus agglutinant. Morſibus ca- G nis, ambuſtis igni, inflammationibus, parotidibus, panis, ac ſtrumis quoque & ęgilopijs cum ſale impoſita proſunt. Coctum verò olus cum ſale & aceto ſumptum, dyſentericis

ſiſtunt & ſanguinis proſluuia

cœliacisque subuenit. Datur & in locum betæ, cum lenticula coctum. Exhibetur & herba decocta ad aquam intercutẽ, cui leucoplegmatiæ nomen est, post sicciorum alimentorum esum, ita tamen vt media cibis interueniat. Comitialibus quoque & suspiriosis data proficit. Foliorum succus oris vlcera repurgat, si subinde colluatur. Cum cimolia, aut cerussa erysipelatis medetur: fistulis infusus auxilio est: prodest & ad aurium dolores atq; ophthalmias, seu instillatus, seu in collyria additus. Sanguinantibus quoque gingiuis, & sanguinem supernè reijcientibus potu confert: clystere verò dysentericis infunditur. Contra tabem datur in potu, aduersus strãgulationes vuluæ subditur in vellere, quemadmodum & si vulua rheumatismo laboret. Semen ex vino potũ, alui profluuia & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix seu colluta, seu cõmanducata, dentium dolores sedat. Eadem cum folijs, ad vesicæ renũmque vlcera in passo datur. Cæterũm ferunt ternas radices cum vini ternis cyathis, & aquæ pari modo tertianis febribus, itémque quaternas quartanis auxiliari. Sunt & qui radice vinculo è collo suspensa amuleti instar vtantur, ad strumas discutiendas.

Plin. sanguine putrescentibus.

De Sio. Cap. CLIIII.

SIVM aquaticum, frutex est pusillus, qui in aquis inuenitur, rectus, pinguis, folijs hipposelino similibus, sed minoribus & aromatici odoris: quæ quidem seu cocta, seu cruda esu calculos rumpunt & eijciunt: vrinas quoque ciẽt, ac menses & partus extrahunt, dysentericísque in cibo prosunt. De eodem Sio agẽs Crateuas, herbam esse tradit fruticis specie, exiguam, folijs præditam rotundis, quàm mentæ maioribus, nigris, pinguibus, & ad erucam accedentibus.

De Sisymbrio. Cap. CLV.

SISYMBRIVM (alij serpyllum syluestre vocant) in solo inculto nascitur, mentæ hortensis similitudine, sed latioribus folijs, atque odoratius: quod quidẽ coronis inseritur. Calfaciendi vim habet:

A καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόζει. δίδοται δὲ καὶ μετὰ φακῆς ἀντὶ σεύτλων συνεψόμενον. καὶ πρὸς λευκοφλεγματίαν, μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι μέσον δίδοται ἡ πόα ἑφθή· ποιεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς διδομένη. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων, τὰ ἐν στόματι ἕλκη ἀνακαθαίρει, συνεχῶς διακλυζόμενος. σὺν δὲ B κιμωλίᾳ ἢ ψιμμυθίῳ, ἰᾶται τὰ ἐρυσιπέλατα· σύριγγάς τε ἐγκλυζόμενος ὠφελεῖ, καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ ὀφθαλμίας ἐνσταζόμενος ὁ χυλός, καὶ κολλυρίοις μισγόμενος. καὶ πρὸς οὖλα αἱμασσόμενα, καὶ πρὸς αἷμα ἀνάγοντας πινόμενος. καὶ πρὸς δυσεντερικοὺς ἐγκλυζόμενος. πίνεται δὲ καὶ C πρὸς φθίσιν καὶ πρὸς ὑστερικὰς πνίγας προστίθεται ἐν ἐρίῳ, καὶ ὑστέρᾳ ῥευματιζομένῃ. καὶ ὁ καρπὸς δὲ πινόμενος μετ' οἴνου, τοὺς τῆς κοιλίας ῥευματισμοὺς, καὶ πτύσεις αἵματος ἐπέχει. ἡ δὲ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη καὶ διαμασσωμένη, ὀδονταλγίας παύει· πρὸς δὲ τὰ ἐν κύστει ἕλκη καὶ νεφροῖς, δίδοται ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα μετὰ D γλυκέος. φασὶ δὲ ῥίζας τρεῖς ποθείσας μετ' οἴνου κυάθων τριῶν, καὶ ὕδατος ἴσου, τριταίῳ βοηθεῖν· τεταρταίῳ δὲ τέσσαρας ῥίζας. ἔνιοι δὲ καὶ ἐν δέσματι χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδας, καὶ διαφορεῦσιν.

Hæc vsq; ad διδομένη in v. margine reperiũtur.

Locus hic suspectus est Marcello.

V. addit, φθισικοὺς καὶ

Pro his ad finem vetus codex hoc offert: καὶ κολλυρίοις μίγνυται ὁ χυλός. ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος μετ' οἴνου τοὺς κοιλίας ῥευματισμοὺς ἵστησι, νεφροῖς ἡ ῥίζα δίδοται καὶ τὰ φύλλα μετ' οἴνου εἰδήμασιν. ἔνιοι δὲ καὶ ἐνδέματι χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδων διαφόρησιν. Sambuco à sciolo expositiũculæ ergô addita videntur.

V. codex πρὸς χοιράδων διαφόρησιν.

Περὶ Σίου. Κεφ. ρνδ'.

E ΣΙΟΝ τὸ ἐν ὕδασιν. εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὕδασι θαμνίον ὀρθὸν, λιπαρὸν, φύλλα ἔχον πλατέα, ἱπποσελίνῳ ἐοικότα, μικρότερα δὲ καὶ ἀρωματίζοντα. ἅπερ ἐσθιόμενα ἑφθά τε καὶ ὠμά, λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει· οὖρά τε κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει, δυσεντερικοῖς τε χρήσιμα F βρωθέντα. Κρατεύας δὲ ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ οὕτω. πόα θαμνοειδὴς ὀλίγη, ἔχουσα φύλλα περιφερῆ, μείζονα ἡδυόσμου, μέλανα, προσεγγίζοντα εὐζώμῳ.

Quidam codices in margine εὐζώμῳ, alius ἡδυόσμῳ cum epitome

Quidam addunt πολλά

V. addit λιπαρά. Sic & Orib.

Περὶ Σισυμβρίου. Κεφ. ρνε'.

ΣΙΣΥΜΒΡΙΟΝ (οἱ δὲ ἕρπυλλον ἄγριον καλοῦσιν) ἐν χέρσοις φύεται, G ἔοικε δὲ ἡδυόσμῳ κηπαίῳ, πλατυφυλλότερον δὲ καὶ εὐωδέστερον, στεφανωματικόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν·

Quidam vetusti caput hoc, in libro tertio locãt quadragesimum nonũ. Alii prorsus excludunt. Sed sequens tantùm retinẽt cum titulo simplici περὶ σισυμβρίου. Ald. ἀγρίαν. Orib. μέγα. Orib. εὐώδες

ἁρμόζει δὲ πρὸς στραγγουρίας καὶ λιθιῶσι τὸ σπέρμα "σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ στρόφους καὶ λυγμοὺς παύει. τὰ δὲ φύλλα ἐπιπλάσσεται πρὸς κεφαλαλγίαν κατὰ τῶν κροτάφων καὶ τοῦ μετώπου· πρός τε σφηκῶν πληγὰς καὶ μελιττῶν. ἵστησι δὲ καὶ ἐμέτους ποθέν.

V. σὺν οἴνῳ omittit.

Περὶ ἑτέρου Σισυμβρίου. Κεφ. ρνϛ'.

Σισύμβριον ἕτερον, οἱ δὲ, καρδαμίνην, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο σίον καλοῦσιν· ἔνυδρός ἐστι πόα, κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ σίῳ γεννωμένη. καρδαμίνην δὴ ἔνιοι λέγουσι, διὰ τὸ ἐοικέναι καρδάμῳ τὴν γεῦσιν. φύλλα ἔχει δὲ μὲν πρῶτον "περιφερῆ, αὐξόμενα δὲ σχίζεται ὡς τὸ τοῦ εὐζώμου. ἔστι δὲ θερμαντικὸν, οὐρητικόν. βιβρώσκεται δὲ καὶ ὠμόν. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ φακοὺς, καὶ ἔφηλιν *καταπλασθέντα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἕωθεν δὲ "ἀποκλυσθέν.

V. al. περιφυῆ, & quidem rectiùs ex Sambuci sententia.

Quidam ἀποκνησθέν.

Περὶ Κρίθμου. Κεφ. ρνζ'.

ΚΡΙΘΜΟΝ "[ἢ δέ, κρίταμον] θαμνῶδές ἐστι βοτάνιον, ἀμφιλαφές, περὶ πῆχυν τὸ ὕψος. φυόμενον ἐν πετρώδεσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις, φύλλοις περίπλεων λιπαροῖς καὶ ὑπολεύκοις, τοῖς τῆς ἀνδράχνης παρεοικόσι, "παχυτέροις μέντοι καὶ ἐπιμηκεστέροις, ἁλμυρίζουσι δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν, ἄνθη "λευκά, ἔχει δὲ καρπὸν ὥσπερ λιβανωτίδος μαλακὸν, εὐώδη, στρογγύλον, ὃς ξηρανθεὶς διΐσταται· καὶ ἔνδον ὡς "*πυρὸν ἔχει τὸ σπέρμα· ῥίζας δὲ δακτύλου τὸ πάχος τρεῖς ἢ τέσσαρας, εὐώδεις, ἡδείας. δύναται δὲ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα ἐναφεψηθέντα οἴνῳ καὶ πινόμενα, βοηθεῖν δυσουροῦσι καὶ ἰκτερικοῖς "[κινεῖ καὶ καταμήνια.] λαχανεύεται ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, καὶ ταριχεύεται ἐν ἅλμῃ.

V. non legit.

Vulg. exempl. πλατυτέροις. V. ad oram addit ἐπιμηκέσιν, ἀλλὰ παχυτέροις: & post λιπαροῖς subdit, τοῖς τῆς ἀνδράχνης παρεοικόσι

Orib. addit μήλινα

Vulg. exempl. πυῤῥὸν

V. omittit.

Περὶ Κορωνόποδος. Κεφ. ρνη'.

ΚΟΡΩΝΟΠΟΥΣ πρόμηκες βοτάνιον κατὰ τοῦ ἐδάφους ἐστρωμένον, *κατεσχισμένον τὰ φύλλα· λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ἑφθόν· ῥίζαν λεπτὴν ἔχον, στυπτικήν, ἐσθιομένην πρὸς κοιλιακοὺς ποιοῦσαν. γίνεται δὲ ἐν χέρσοις τόποις, καὶ ἐν χώμασι καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Lacuna ex vet. cod. οὗ ἡ ῥίζα ἑψομένη καὶ ἐσθιομένη ποιεῖ πρὸς κοιλιακούς.

A ac ſemen quidem ex vino potum, ad vrinæ ſtillicidia & calculos conuenit, itémque tormina & ſingultus ſedat. Folia verò contra capitis dolorem fronti ac temporibus imponuntur. Valent & aduerſus veſparum apúmque ictus. Cæterùm vomitiones quoque potu cohibet.

B *De Siſymbrio altero. Cap. CLVI.*

Siſymbrium alterũ ſunt qui cardaminen, alij ſion etiam appellant. Eſt verò herba aquatica, quæ in iiſdẽ quibus ſion locis prouenit, Cardamine ideò nonnullis dicta, quòd guſtu cardamum, id eſt, naſturtium, repræſentet. Folia primùm rotunda prodeunt: augeſcẽtia verò erucæ C modo ſinduntur. Porrò excalfacit, vrinas mouet, ac crudum etiamnũ eſtur. Purgat etiam lentigines, ac vitia cutis in facie à Solis ardore contracta nocte tota impoſitum & matutinò "detractum.

abſterſum

De Crithmo. Cap. CLVII.

D CRITHMON, ſeu, vt alij, Critamon, fruticoſa eſt herbula, folijs vndique denſa, cubiti fermè altitudine, in petroſis & maritimis naſcens, foliis referta pinguibus & albicantibus, portulacæ folia referentibus, craſſioribus tamen atque longioribus, ſalſóque guſtu. Flores verò gerit candidos, ac fructum ceu libanotidis mollẽ, odora-E tum, rotundum, qui quidem ſiccatus "dehiſcit, intúſque ceu tritici granum habet: radices autẽ digiti craſſitudine tres aut quatuor, odoratas, & iucundi ſaporis. Porrò radix, ſemen & folia, incocta vino, potu ægrè meiẽtibus, & regio morbo laborantibus auxiliantur, menF ſéſque cient. Cæterùm crithmon crudũ coctúmve eſtur oleris in modum, ac in muria quoque ſeruatur.

rumpitur

De Coronopode. Cap. CLVIII.

CORONOPVS oblonga herbula eſt, "humi ſtrata, cui folia ſunt inciſuris diuiſa: atque hæc quidem oleris quoque modo cocta eſtur.
G Radicem porrò habet tenuem, aſtringentem, quæ cœliacis in cibo præclarè facit. Cæterùm prouenit locis incultis, in aggeribus, & ſecus vias.

per terram repens Plin.

De Soncho. Cap. CLIX.

SONCHI duo genera: vnum quidem agrestius atque spinosius: alterum tenerius molliúsve & esculentum. Caulis angulosus est, intus cauus, interdum & subrubens: folia in ambitu per interualla incisa.

Vis vtriusq; refrigeratoria, & modicè subastringens: vnde æstuanti stomacho, & inflammationibus impositi prosunt. Succus stomachi rosionem sorbitione mitigat, & lac euocat. In vellere autem appositus, sedis ac vuluę inflammationibus opitulatur. Tam herba quàm radix imposita ictis à scorpione "auxiliatur. Est verò etiam tertius sonchus itidem tener ac mollis, arborescés, latísque constans folijs, quę quidem caulem in ramos exeuntem distinguunt: sed & hic ad eadem pollet.

subuenit

A Περὶ Σόγχου. Κεφ. ρνθ'.

ΣΟΓΧΟΥ δύο εἴδη· τὸ μὲν γάρ ἐστιν ἀγριωδέστερον καὶ ἀκανθωδέστερον· τὸ δέ, τρυφερώτερον καὶ "ἐδώδιμον. καυλὸς δὲ γωνιοειδής, *ἐνίοτε καὶ ὑπέρυθρος· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα τὴν περιφέρειαν. Δύναμις δὲ αὐτῶν ἐστι B ψυκτική, μετρίως ὑποστύφουσα· ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενοι ἁρμόζουσιν. ὁ δὲ χυλὸς καταρροφούμενος, δηγμὸν στομάχου καταπραΰνει, καὶ γάλα κατασπᾷ· προστεθεὶς δὲ ἐν ἐρίῳ, "δακτυλίων καὶ μήτρας φλεγμοναῖς βοηθεῖ. ἡ δὲ πόα C καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει. ὁ δὲ ἕτερος σόγχος, ὁ καὶ τρυφερός, δενδρώδης ἐστί, καὶ πλατύφυλλος· τὰ δὲ φύλλα διελε[illegible] καυλόν"· καὶ οὗτος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

V. ἐδωδιμώτερον

Rectiùs δακτυλίου.

V. quidam non legit.

Orib. ἐπ' ἄκρου καυλοῦ ἔχουσιν.

V. addit κλάδους ἔχοντα

De Seride. Cap. CLX.

SERIS duûm est generum, syluestris & satiua. Ex his syluestris ea est, quæ & picris & cichorium appellatur: altera quæ hortensis est, & latioris est folij, & ori gratior. Et hęc quidem rursum genere duplex: si quidem vna est lactucæ similior, & latifolia: altera est angustiore folio & amarulenta. Omnes porrò refrigerant, astringunt & stomacho sunt vtiles. Coctæ aluum sistunt, si cum aceto sumantur. Imprimis verò syluestres, stomacho meliores. Quandoquidem in cibo sumptæ dissolutum æstuantémque stomachum solantur. Impositæ verò cum polenta, ac per se quoque, cardiacis sunt vtiles: podagris itidem & oculorum inflammationibus auxilio sunt. At herba cum radice illita, percussis à scorpione subuenit, & erysipelatis cum polenta medetur. Cæterùm earum succus cum cerussa & aceto locis ijs commodè illinitur, quæ refrigerationem desiderant.

Περὶ Σέρεως. Κεφ. ρξ'.

ΣΕΡΙΣ διττή, ["ἀγρία καὶ ἥμερος·] ὧν ἡ μὲν ἀγρία, πικρίς, ἡ καὶ κιχώριον D καλουμένη· ἡ δὲ *τις ἐστὶ καὶ πλατυφυλλοτέρα, καὶ "εὐστομωτέρα τῆς κηπευτῆς. καὶ ταύτης δὲ διττὸν εἶδος· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ θριδακωδεστέρα καὶ πλατύφυλλος· ἡ δέ, στενόφυλλος καὶ ἔμπικρος. πᾶσαι δὲ στυπτικαί, ψυκτικαὶ καὶ εὐστόμαχοι· ἱστᾶσι δὲ καὶ E κοιλίαν ἑφθαί, μετ' ὄξους λαμβανόμεναι. καὶ μάλιστα αἱ ἄγριαι εὐστομαχώτεραι· βρωθεῖσαι γὰρ ἀτονοῦντα στόμαχον παρηγοροῦσι καὶ καυσούμενον. καταπλασσόμεναι δὲ σὺν ἀλφίτῳ, καὶ καθ' ἑαυτάς, καρδιακοῖς εἰσὶ χρήσιμοι· ποδάγραις καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς βοηθοῦσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλα- F σθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει· καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ἀλφίτῳ ἰᾶται. σὺν ψιμμυθίῳ δὲ καὶ ὄξει ἐστὶν ὁ χυλὸς αὐτῶν *ἐπίχριστος τῶν ψύξεως δεομένων.

Sic Ald. at in Par. ista desiderantur.

Vulg. exempl. εὐστομαχωτέρα

V. carent.

V. quidam caret.

In scorpio[illegible] Sed leue est discrimē, inquit Goupylus.

V. caret.

V. codex [illegible]

De Condrilla. Cap. CLXI.

CONDRILLA, quam etiam cichorion aut serin appellant, folia, caulem & flores, gerit cichorij similitudine: qua ex causa nonnulli seridis syluestris speciem esse pronuntiarunt. Verùm tenuior tota est. Circa ipsos autem

Περὶ Κονδρίλλης. Κεφ. ρξα'.

ΚΟΝΔΡΙΛΛΗ (, οἱ δέ, καὶ αὐτὸ κιχώριον καλοῦσιν ἢ σέριδα) τὰ μὲν φύλλα καὶ G τὸν "καυλόν, καὶ τὰ ἄνθη ἔχει κιχωρίῳ ὅμοια. ὅθεν καὶ εἶδος αὐτὸ τινὲς εἶπον σέριδος ἀγρίας, λεπτότερον δὲ τὸ ὅλον· περὶ δὲ τοῖς

V. καρποῦ

κλωναρίοις αὐτοῖς εὑρίσκεται κόμμι * ὅμοιον μαστίχῃ, μεγέθει κυαμιαῖα· ἅ τινα προστεθέντα μετὰ σμύρνης λεῖα ἐν ὀθονίῳ μέγεθος ἐλαίας, ἔμμηνα ἄγει. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ κοπεῖσα, εἰς τροχίσκους ἀναπλάσσεται μιγνυμένου μέλιτος· οἵ τινες διεθέντες καὶ νίτρῳ μιχθέντες, ἀλφοὺς ἀποσμήχουσιν. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας τὸ κόμμι· καὶ ἡ ῥίζα δὲ πρόσφατος ποιεῖ εἰς τὰ αὐτά, βαπτομένης εἰς αὐτὴν βελόνης, καὶ προσαγομένης ταῖς θριξίν. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἔχεις, σὺν οἴνῳ πινομένη. καὶ κοιλίαν ἵστησιν ὁ χυλὸς αὐτῆς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ ποθείς, καὶ καθ᾽ αὐτόν. "ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κονδρίλλης, [φύλλον δὲ ἔχει περιβεβρωμένον, πρόμηκες, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον. καυλὸν δὲ ὀποῦ μεστόν· ῥίζαν δὲ λεπτήν, "ἔπακμον, κούφην, στρογγύλην, ὑπόξανθον, ὀποῦ μεστήν. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πεπτικήν. ὁ δὲ ὀπός, τριχῶν τῶν ἐν βλεφάροις ἀνακολλητικός. φύεται δὲ ἐν γεώδεσι καὶ ἐργασίμοις χωρίοις.

V. quidam non legit.

Orib. ἐπ' ἄκρου κορυφὴν ἔχουσαν.

Περὶ Κολοκύνθας. Κεφ. ρξβ'.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΑ [" ἐδώδιμος] ὠμὴ καταπλασθεῖσα λεία, οἰδήματα [" καὶ ἀποστήματα] πραΰνει. τὸ δὲ "ξέσμα αὐτῆς παιδίοις σειριῶσιν ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος καταπλάσσεται. καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδαγρικὰς ὁμοίως. ὁ δὲ χυλὸς τῶν ξυσμάτων "[θλιβέντων,] πρὸς ὠταλγίας καθ᾽ ἑαυτὸν ἢ μετὰ ῥοδίνου ἐγχυματιζόμενος ὠφελεῖ· καὶ πρὸς καυσουμένην ἐπιφάνειαν ἐγχριόμενος ὠφελεῖ· ὅλης δὲ αὐτῆς ἀποζεσθείσης καὶ ἐκθλιβείσης ὁ χυλὸς πινόμενος μετὰ μέλιτος βραχέος καὶ νίτρου, κοιλίαν λύει κούφως. καὶ εἴ τις κοιλάνας αὐτὴν ὠμήν, ἐγχέας τε οἶνον καὶ ἐξαιθριάσας, κεράσας τε "πίῃ νῆστις, μαλάττει κοιλίαν κούφως.

V. carent.

V. quidam caret.

In scriptis ξύσμα. Sed leue est discrimē, inquit Goupylus.

V. caret.

V. codex δύνῃ πιεῖν

Περὶ Ἡμέρου σίκυος. Κεφ. ρξγ'.

ΣΙΚΥΣ ἥμερος εὐκοίλιος, εὐστόμαχος, ψυκτικός, οὐ φθειρόμενος, κύστει ἁρμόδιος, ἀναληπτικὸς λειποθυμιῶν ὀσφραινόμενος· καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετρίως οὐρητικόν, ἁρμόζον σὺν γάλακτι ἢ γλυκεῖ

A ramulos gūmi reperitur masticbes simile, fabæ " magnitudine: quod quidem cum myrrha tritum, & in linteo oliuę instar appositum, menses trahit. Herba verò cum radice tusa melle adiecto diuiditur in pastillos: qui quidem diluti admixto nitro vitiligines emaculant. Sed & gummi pilos glutinat, ac ipsa quoq; B radix recēs eadem præstat, si intincta eius succo acus pilis admoueatur. Contra viperas etiam ex vino pota proficit. Quin & ipsius succus cum vino, aut per sese decoctus atque potus, aluum sistit. Est porrò & aliud condrillæ genus, folio circumroso, oblongo & humi strato, C caule verò succi pleno: radice tenui, vegeta, leui, rotunda, flauescente, succosa. Caulis & folia concoquendi vim habēt. Succus verò incommodos palpebrarum pilos replicat. Cęterùm in lętis cultísque agris prouenit.

Vel. tuberculo

De Cucurbita. Cap. CLXII.

D CVCVRBITA esculenta cruda trita & imposita, œdemata & " abscessus mitigat. Ramentum ipsius infantium capitis ardore, quā siriasin vocant, laborantium sincipiti vtiliter adhibetur. Similiter quoque podagricis & oculorū imponitur. Succus inflammationibus E verò è strigmentis tusis, aurium doloribus tum per se, tum etiam cum rosaceo infusus auxiliatur. Valet itidē illitus ad perustam ardoribus corporis superficiem. Vniuersæ autem decoctæ & expressæ succus cū melle exiguo & nitro potus, leuiter aluum soluit. Quin & si quis vinum in ipsam crudam & excauatam in- F fusum, ac dio expositum, posteáque dilutum ieiunus biberit, leuiter aluum emolliet.

Vel. collectiones

De Cucumere satiuo. Cap. CLXIII.

CVCVMIS satiuus aluo stomachóque vtilis, refrigerandi vim G obtinet, si modò non corrumpatur, ac vesicæ prodest: olfactu verò defectos animo recreat. Sed & ipsius semen modicè vrinas cit, & cum lacte aut passo,

vesicæ exulcerationibus subuenit. Cæterùm eiusdem folia cum vino imposita, canum morsus sanant: ex melle verò, epinyctidas.

De Pepone. Cap. CLXIIII.

IPSA quoque peponis caro in cibis vrinas mouet: oculi verò inflammationes imposita lenit. Eius verò ramentum infantium siriasi laborãtium sincipiti imponitur: ac fronti quoque anacollematis vice adalligatur ad inhibendas oculorũ fluxiones. Porrò succus cum semine adiecta farina siccatus in sole, faciẽ smegmatis vice purgat, illíque nitorem conciliat. Cæterùm sicca radix ex mulsa drachmæ pondere pota, vomitiones mouet. Quòd si quis placidè ac citra molestiam vomere à cœna voluerit, oboli bini satisfecerint. Sanat quoque cũ melle imposita capitis vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant.

De Lactuca satiua. Cap. CLXV.

LACTVCA satiua stomacho vtilis, modicè refrigeratoria, somnum conciliáns, aluum emolliens & lac euocás. Verùm decocta, magis alit. Stomachicis autem illotá esse proderit. Epotum verò ipsius semen venerem assiduè somniantibus opitulatur, & concubitum arcet. At ipsæ in cibo frequentiores, claritati oculorum officiunt. Muria etiá condiuntur. Cæterùm cum in caulem exierunt, vim quandam adipiscuntur succo lactíque syluestris lactucæ similem.

De Syluestri lactuca. Cap. CLXVI.

Syluestris autem lactuca satiuę similis est, sed ampliore caule prædita, foliísque cãdidioribus, gracilioribus & asperioribus, gustu verò amara, ac viribus aliquatenus papaueri similis: quam ob causam nonnulli etiam lacteum eius succũ meconio permiscent. Succus obolorũ duûm pondere cum posca epotus, aquosa per aluum expurgat. Quin & oculorum argema & caliginem exterit: efficaciter quoque cum lacte muliebri contra eorundem adustiones inungitur. In summa somnum facit, & doloris leuamentum præstat. Menses quoque trahit,

A πρὸς τὰς ἐν κύστει ἑλκώσεις. τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ σὺν οἴνῳ καταπλασθέντα, κυνόδηκτα ἰᾶται. σὺν μέλιτι δὲ, ἐπινυκτίδας.

Quidam obiter ad latus folij extremi: ἐστὶ καὶ σίκυος πέπων ἢ μήλων.

Περὶ Πέπονος. Κεφ. ρξδ'.

Η Δὲ τοῦ πέπονος σὰρξ καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ ἐσθιομένη καταπλασθεῖσα δὲ, ὀφθαλμοῦ φλεγμονὰς πραΰνει. τὸ δὲ *βρέγμα αὐτοῦ
B σειριῶσι παιδίοις κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται, καὶ ῥευματιζομένοις ὀφθαλμοῖς ἀντὶ ἀνακολλήματος κατὰ τοῦ μετώπου. ὁ δὲ χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, σμῆγμα γίνεται ῥυπτικὸν καὶ λαμπρυντικὸν προσώπου. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι < ὁλκῇ, ἐμέτους κινεῖ· εἰ δέ τις πραέως ἀπὸ
C δείπνου ἐμέσαι θελήσειεν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β'. ὑγιάζει δὲ καὶ κηρία καταπλασθεῖσα μετὰ τοῦ μέλιτος.

Περὶ Θρίδακος ἡμέρου. Κεφ. ρξε'.

ΘΡΙΔΑΞ ἥμερος εὐστόμαχος", ὑποψύχουσα, ὑπνωτική, κοιλίας μα-
D λακτική, γάλακτος "κατασπαστική. ἑψηθεῖσα δὲ γίνεται τροφιμωτέρα. ἄπλυτος δὲ ἐσθιομένη, στομαχικοῖς ἁρμόζει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς πινόμενον, τοῖς συνεχῶς ὀνειρώττουσι βοηθεῖ. καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. αὐταὶ δὲ συνεχῶς ἐσθιόμεναι, ἀμβλυωπίας εἰσὶ ποιητικαί· *ταριχεύονται δὲ ἐν
B ἅλμῃ. ἐκκαυλίσασαι δὲ, ἔχουσί τι παρεμφέρον τῇ τοῦ χυλοῦ καὶ ὀποῦ δυνάμει τῆς ἀγρίας θρίδακος.

V. addit ὑποσύφουσα καὶ ὑποψ.

V. προσκλητική

Περὶ ἀγρίας Θρίδακος. Κεφ. ρξϛ'.

Η δὲ ἀγρία θρίδαξ ἔοικε τῇ ἡμέρῳ, καυλωδεστέρα δὲ, καὶ τοῖς φύλλοις λευκο-
F τέρα, καὶ ἰσχνοτέρα καὶ τραχυτέρα ὑπάρχουσα· πικρὰ δὲ πρὸς *τὴν "γεῦσιν· ὡμοίωται δὲ κατὰ "ποσὸν τῇ δυνάμει μήκωνι, ὅθεν καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς ἔνιοι μίσγουσι τῷ μηκωνίῳ. καθαίρει δὲ μετ' "ὀξυκράτου ποθεὶς ὁ ὀπὸς δυοῖν ὀβολῶν ὁλκῇ, ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἄργεμα
G καὶ ἀχλύν· ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπικαύσεις ἐγχριομένη σὺν γυναικείῳ γάλακτι. ἔστι δὲ καθόλου ὑπνωτικὴ καὶ ἀνώδυνος· ἄγει δὲ ἔμμηνα·

Vulg. exemp. τῇ γεύσει

Vulg. κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν

Vet. Goup. codices μετ' ὀξυμέλιτος

πίνεται δὲ καὶ πρὸς σκορπιοπλήκτους καὶ φαλαγγιοδήκτους. τὸ δὲ σπέρμα ὥσπερ τὸ τῆς ἡμέρου ποθὲν, ὀνειρωγμοὺς καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. Δύναται δὲ καὶ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, ἀσθενέστερος μέντοι. ἀποτίθεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐν κεραμίοις ἀγγείοις προηλιαζόμενος, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

Περὶ Γιγγιδίου. Κεφ. ρξζ'.

ΓΙΓΓΙΔΙΟΝ, οἱ δὲ, λεπίδιον, φύεται πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τε καὶ Συρίᾳ· βοτάνιον σταφυλίνῳ μὲν ἐοικὸς ἀγρίῳ, λεπτότερον δὲ καὶ * πυκνότερον· ῥίζιον ὑπόλευκον, πικρίζον. λαχανεύεται δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν, καὶ ταριχευθὲν ἐσθίεται. ἔστι δὲ εὐστόμαχον, οὐρητικόν. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ πινόμενον μετὰ οἴνου, κύστει χρήσιμον.

Περὶ Σκάνδυκος. Κεφ. ρξη'.

V. ἀγρίῳ λαχάνῳ ὅμοιον

ΣΚΑΝΔΥΞ, καὶ τοῦτο ἄγριον λάχανον, ὑπόδριμυ, καὶ ἔμπικρον, ἐδώδιμον· ἑφθὸν καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, εὐκοίλιον καὶ εὐστόμαχον. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κύστει χρήσιμον καὶ νεφροῖς πινόμενον καὶ ἥπατι.

Lacuna add. καὶ οὐρητικόν

Περὶ Καυκαλίδος. Κεφ. ρξθ'.

ΚΑΥΚΑΛΙΣ, ἔνιοι δὲ δαῦκον ἄγριον καλοῦσι, καυλίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μεῖζον, ὑπόδασυ· φύλλα ἔχον μαράθρῳ ὅμοια, πολυσχιδῆ, δασέα. καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον λευκὸν, εὐῶδες. λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον· ἔστι δὲ διουρητικόν.

Cat. λεπτοσχιδῆ

Περὶ Εὐζώμου. Κεφ. ρο'.

ΕΥΖΩΜΟΝ, τοῦτο ὠμὸν πλεῖον βρωθὲν συνουσίας παρορμᾷ. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· οὐρητικὸν ὑπάρχον καὶ πεπτικὸν καὶ εὐκοίλιον. χρῶνται δὲ τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀρτύσεις· ἀποτίθενται δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ πλείονα διαμένειν χρόνον, ὄξει φυράσαντες ἢ γάλακτι, καὶ ἀναπλάσσοντες τροχίσκους. Γίνεται δὲ καὶ ἄγριον εὔζωμον, μάλιστα ἐν τῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ· οὗ τῷ σπέρματι καὶ ἀντὶ σινήπεος οἱ τῇδε ἄνθρωποι χρῶνται. ἔστι δὲ διουρητικώτερον καὶ δριμύτερον πολλῷ τοῦ ἡμέρου.

V. addit λάχανον καὶ τοῦτο
V. caret.
Al. ἐπιπλεῖον
V. caret.
V. add. τῶν ἀρτυμάτων
Par. καὶ
V. quidam caret sequentibus.

Περὶ Ὠκίμου. Κεφ. ροα'.

ΩΚΙΜΟΝ γνώριμον βιβρωσκόμενον πολὺ, ἀμβλυωπές ἐστιν. ἔστι δὲ κοι-

A & contra ſcorpionum ictus phalangiorúmque morſus bibitur. Semen æquè ac ſatiuæ potum libidinum imaginationes in ſomno compeſcit, veneremque inhibet. Succus ad eadem valet, ſed minùs efficax. Cæterùm ipſius lac, cæterorum qui expreſſione eliciuntur ſuccorum inſtar, antea inſolatum in nouis fictilibus reponitur. B

De Gingidio. Cap. CLXVII.

GINGIDIVM, quibuſdam Lepidium, copioſiſſimum in Cilicia & Syria naſcitur, herbula ſylueſtri quidem paſtinacæ ſimilis, tenuior tamen & amarior, radicula candicante & ſubamara. Oleris inſtar crudum coctum conditúmve eſtur, C ſtomacho vtile & vrinæ ciendæ vi præditum. Quin & ipſius decoctum ex vino potum, veſicæ prodeſt.

De Scandice. Cap. CLXVIII.

SCANDIX, ſyueſtre quoq. olus eſt, ſubacre, amarum, atque eſculentum. Siquidem crudum coctúmve eſtur, aluo ſtomachóque vtile. Eius D verò decoctum potu, veſicæ, renibus & iocinori prodeſt.

De Caucalide. Cap. CLXIX.

CAVCALIS, quam nonnulli ſylueſtrem daucum appellant, cauliculus eſt dodrantalis aut etiam maior ſubhirſutus, foliis fœniculo ſimilibus, quæ ſunt multis diuiſa inciſuris & hirſuta: candida in ca- E cumine vmbella, eáque odorata. Et hæc quoque planta, cruda coctáve oleris modo eſtur, vrinámque ciet.

De Eruca. Cap. CLXX.

CRVDA eruca coitum largiore cibo concitat: ac ipſius quoque ſemen eiuſdé eſt effectus. Vrinas mouet, concoctioné iuuat, aluóque eſt F accõmodata. Semine in condiédis obſonijs vtuntur: quod vti diutius perennet, aceto lactéve ſubactum in paſtillos digerunt, atque ita reponunt. Naſcitur & ſylueſtris eruca, maximè in Iberia quæ Occidenté ſpectat, ac ipſius ſemine loci illius incolę pro ſinapi vtuntur. Eſt porrò quàm ſatiua ad moué dam vrinam G efficacior & multò acrior.

De Ocimo. Cap. CLXXI.

OCIMVM vulgo notum: copioſiore cibo acié oculorum hebetat.

Aluum autem emollit, flatus mouet, vrinas ciet, & lac euocat: ægrè tamen conficitur. Impositum cum polentæ polline, rosaceo & aceto, inflammationibus auxilio est, vt & draconis marini & scorpionis ictibus. Per se verò cum vino Chio, prodest oculorum doloribus. Succus oculorum caligines discutit, fluxionésque reficcat. Semen verò potum conuenit atram bilem gignentibus, ægrè meientibus, inflatísque: olfactu in nares attractum, subinde sternutamenta mouet: id quod & herba ipsa efficit: verùm oculos comprimi oportet vrgente sternutamento. Eam fugiunt nonnulli ac edere quoque verentur: quòd commanducata & in sole posita vermiculos gignat. In cibum verò receperunt Afri, quia si feriantur à scorpione qui ocimum ederint, incolumes conseruentur.

A λίας μαλακτικόν, πνευμάτων κινητικόν, οὐρητικόν, γάλακτος προκλητικόν, δυσμετάβλητον. καταπλασσόμενον δὲ σὺν ἀλφίτου παιπάλῃ, καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὄξει, φλεγμοναῖς βοηθεῖ, καὶ δράκοντος θαλασσίου καὶ σκορπίου πληγῇ. καθ' ἑαυτὸ δὲ σὺν οἴνῳ Χίῳ, πρὸς ὀφθαλμῶν ὀδύνας. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ ἀποκαθαίρει ἀχλὺς τὰς ἐν B ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ῥεύματα ξηραίνει. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, ἁρμόζει τοῖς μέλαιναν χολὴν γεννῶσι καὶ δυσουροῦσι καὶ πνευματουμένοις. ποιεῖ δὲ καὶ πταρμοὺς πλείονας, ἐπισπώμενον δι' ὀσφρήσεως· καὶ ἡ πόα δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· συμπιέζειν δὲ τοὺς C ὀφθαλμοὺς δεῖ ἐπιόντος τοῦ πταρμοῦ. φυλάσσονται δέ τινες αὐτὸ καὶ οὐκ ἐσθίουσι, διὰ τὸ μασσηθὲν καὶ τεθὲν ἐν ἡλίῳ σκωλήκια γεννᾷν. Λίβυες δὲ προσειλήφασιν, ὅτι οἱ φαγόντες αὐτὸ καὶ πληγέντες ὑπὸ σκορπίου, ἄπονοι διαμένουσιν.

Alt φλεγμοναῖς βοηθεῖ πνεύμονας. quam vocem expresserunt Hermolaus & Ruell.

Matth. c. μελαγχολῶσι

V. παύει

De Orobanche. Cap. CLXXII.

OROBANCHE cauliculus est subruber, duos ferè dodrantes altus ac interdum etiã maior, folijs subpinguibus, hirsutus ac tener, floribus præditus subalbidis, aut in luteum vergentibus. Radix subest digiti crassitudine, perforata cùm caulis ariditate flaccescit. Inter legumina quæda si nascatur, ea suffocare creditur: vnde & cognomen accepit. Estur autem oleris instar cruda, & in patinis asparagi modo decocta. Cæterùm leguminibus incocta, horum coctionem accelerare perhibetur.

Ruellius iuxta Plinij sententiam, sine folio.

Περὶ Ὀροβάγχης. Κεφ. ροβ'.

D ΟΡΟΒΑΓΧΗ καυλίον ἐστὶν ὑπέρυθρον ὡς διασπιθαμιαῖον, ἐνίοτε δὲ καὶ μεῖζον, φύλλοις ὑπολίπαρον, ἔνδασυ, τρυφερόν· ἄνθεσιν ὑπολεύκοις ἢ μηλίζουσι κεχρημένον. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου τὸ πάχος, κατατετρημένη πρὸς τὴν τοῦ καυλοῦ ξηρασίαν. δοκεῖ δὲ φυόμενον ἐν E ὀσπρίοις τισὶ πνίγειν αὐτά· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκε. λαχανεύεται δὲ καὶ ὠμὸν καὶ ἑφθὸν, ἐκ λοπάδος ὡς ἀσπάραγος ἐσθιόμενον· καὶ ὀσπρίοις συνεψηθὲν, τάχιον αὐτὰ δοκεῖ ἕψειν.

Ald. κατατετρημένη

De Barbula hirci. Cap. CLXXIII.

TRAGOPOGON seu tetrapogon, quem alij comen vocant, breui caule est, folijs croci, radice longa, dulci, nigro super caulem calyce: è cuius summo prolixa erumpit lanugo, à qua sibi nomen asciuit. Est verò herba ipsa esui apta.

Περὶ Τραγοπώγωνος. Κεφ. ρογ'.

F ΤΡΑΓΟΓΩΓΩΝ ἢ τετραπώγων, οἱ δὲ κόμην καλοῦσι, καυλὸς βραχύς· φύλλα κρόκῳ ὅμοια· ῥίζα μακρὰ, γλυκεῖα. ἐπὶ δὲ τοῦ καυλοῦ κάλυξ* μέγας καὶ ἐξ ἄκρου* καρπὸς μέλας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν. ἔστι δὲ ἡ πόα ἐδώδιμος.

Quidam σκορόδῳ

De Ornithogalo. Cap. CLXXIIII.

ORNITHOGALON cauliculus est tener, tenuis, subalbidus, circiter duos dodrãtes altus, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis:

Περὶ Ὀρνιθογάλου. Κεφ. ροδ'.

G ΟΡΝΙΘΟΓΑΛΟΝ καυλίον ἐστὶ τρυφερὸν, λεπτὸν, ὑπόλευκον, ὡς διασπιθαμιαῖον, ἀνὰ παραφυάδας ἔχον τρεῖς ἢ τέσσαρας, ἁπαλάς·

ἀφ' ὧν αὐτὴ ἔξωθεν μὲν βοτανώδη, διαγοιχθέντα δὲ γαλακτίζοντα· καὶ μεταξὺ αὐτῶν κεφάλιον ὡς κάγχρυ ἐντετμημένον, μετ' ἄρτου συνοπτώμενον ὡς μελάνθιον· ῥίζα δὲ βολβώδης· ἐσθιομένη ὠμή τε καὶ ἑφθή.

Περὶ Ὕδνου. Κεφ. ροέ.

ὙΔΝΟΝ ῥίζα ἐστὶ περιφερής, ἄφυλλος, ἄκαυλος, ὑπόξανθος· ἔαρος ὀρυττομένη, ἐδώδιμος δέ ἐστιν ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη.

Lacuna addit ex veteri codice καὶ θέρους

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. ρος'.

Hoc loco de aspera smilace caput inserere potes ex veteri impressione.

ΣΜΙΛΑΞ κηπαία, ἧς ὁ καρπὸς λόβια· ὑπ' ἐνίων δὲ ἀσπάραγος καλεῖται· φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα μέντοι· καυλοὺς δὲ λεπτοὺς* καὶ ἕλικας περιπεπλεγμένους τοῖς παρακειμένοις θαμνίοις· αὐξανομένας* τε ἐφ' ἱκανόν, ὥς τε καὶ σκηνοποιεῖσθαι. καρπὸν δὲ φέρει ὅμοιον τήλει· μακρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον, ἐν* οἷς σπέρματα ὅμοια νεφροῖς, οὐκ ἰσόχροα· ἐκ μέρους δὲ* ὑποπυρρίζοντα. λαχανεύεται δὲ εἰς βρῶσιν ὁ καρπός, ἑψόμενος σὺν τῷ σπέρματι ὡς ἀσπάραγος· οὐρητικὸς ὢν καὶ δυσόνειρος.

Hoc suspicatur Dodonæus ex c. de smilace læui perperam huc translatum.

Περὶ Μηδικῆς. Κεφ. ροζ'.

ΜΗΔΙΚΗ ἔοικε μὲν ἄρτι φυομένη τριφύλλῳ τῷ ἐν χορτοκοπείοις· προάγουσα δὲ, στενοφυλλοτέρα γίνεται, καυλοὺς ἀνίσα τριφύλλῳ ὁμοίους, ἐφ' οἷς τὸ σπέρμα περιαπέφυκε φακοῦ τὸ μέγεθος, ἐπεστραμμένον* ὡς κεράτιον. ὅπερ ξηρανθὲν, μίγνυται ἡδύσματος χάριν τοῖς ἀρτυτικοῖς ἁλσί. χλωρὸν δὲ καταπλασθὲν, ὠφελεῖ τὰ ψύξεως δεόμενα. ὅλῃ δὲ τῇ πόᾳ χρῶνται (α) κτηνοτρόφοι ἀντὶ ἀγρώστεως.

Περὶ Ἀφάκης. Κεφ. ροή.

ΑΦΑΚΗ θαμνίον ἐστὶ φυόμενον ἐν ἀρούραις, φακοῦ ὑψηλότερον, λεπτόφυλλον· τὰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενα μείζονα θυλάκια τῶν φακοῦ, περιεκτικὰ τῶν σπερματίων τριῶν ἢ τεσσάρων,* μεγάλων καὶ μικροτέρων φακοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ σπερμάτια στυπτικήν. ὅθεν ἵστησι καὶ ῥεῦμα κοιλίας καὶ στομάχου, φρυττόμενα καὶ ἐρεικόμενα καὶ ἑψόμενα, ὥσπερ φακός.

A è quibus flores prodeunt, qui foris quidé herbacei, at vbi expãsi sunt, lactei visuntur, ac inter eos capitulum canchryos modo incisum emicat: quod cum pane assatur, veluti melanthiũ. Radix est bulbosa, quæ cruda coctáque in cibos venit.

De Tubere. *Cap. CLXXV.*

B TVBER radix est orbiculata, sine folijs, sine caule, flauescens. Vere effoditur, ac seu cruda seu cocta, esui apta est.

De Smilace hortensi. *Cap. CLXXVI.*

SMILAX hortensis, cuius fructus lobia, (quasi siliquulas dicas) & à nonnullis asparagus nominatur, folia habet hederæ, sed molliora: C caules tenues, clauicularum instar sese propinquis fruticibus implicantes: qui quidem in tantum adolescunt, vt topiarij operis attegias seu cameras opacét. Fructum autem profert fœnigræci, sed longiorẽ & insigniorem, intra quem semina concludũtur renum similia, non æquali qui- D dem colore, sed ex parte rufescẽtia. Is porro fructus, seu potiùs siliqua cum semine, asparagi modo elixa oleris instar estur. Vrinã verò ciet, & grauia tumultuosáque somnia facit.

De Medica. *Cap. CLXXVII.*

B MEDICA dum recens erumpit, trifolio in pratis nascenti similis est: tandem verò folia contrahit, caules edens trifolij, quibus semen adnascitur lentis magnitudine, siliquis intortis inclusum. Id siccatum, sali condimentario ad saporis iucũditatem admiscetur. Idem viride impositum ijs prodest, quibus refrigeratione opus est. Cæterùm her- F ba tota pro gramine vtuntur qui iumenta pecoráque pascunt.

De Aphaca. *Cap. CLXXVIII.*

APHACA frutex est exiguus in aruis nascẽs, altior lenticula, folijs tenuibus. Folliculos fert quàm lenticula maiores, quibus exigua G semina nigra terna quaternáve, minora lenticula, continentur. Hęc astringendi vim habent: quare frixa, fresa elixáve, lentis more, fluxiones alui stomachíque sistunt.

De Porro. *Cap. CLXXIX.*

PORRVM capitatum inflationes facit, praui est succi, somnia tumultuosa parit, vrinam ciet, bonam facit aluum, extenuat, oculorum aciem hebetat, mẽses trahit: sed exulceratam vesicam renésque lædit. Cum ptissana verò coctum aliterve in cibo sumptum, eorum quæ intra thoracem hærent excreationẽ adiuuat. At coma in aqua maris & aceto cocta ad insidendum in vuluæ præclusione ac duritia vtilis habetur. Porrum autem bis aqua mutata coctum, frigidáque maceratũ dulcescit, multóque minùs inflat. At sectiuum & acrius est, & astrictionis nonnihil obtinet: quare expressus ab eo succus cum aceto, addito thure aut manna, sanguinis profluuium sistit, maximè si naribus erumpat. Venerẽ item stimulat, & ad omnia thoracis vitia cum melle pro eclegmate vsurpatur: esitatum quoque contra tabem efficax est, ac spiritalem etiam canaliculam purgat. Sed si frequentiùs comedatur, visus obscuritatem inducit, ac stomacho etiã nocet. Succus ex melicrato potus, contra venenatarum bestiarum morsus auxilio est. Sed & ipsum quoque porrum impositũ prodest. Quin & succus aurium doloribus & sonitui succurrit, cum aceto, thure, lacte aut rosaceo instillatus. Folia verò varos tollunt, cũ rhoë obsoniorum imposita, epinyctidásque sanant: ac vlcerum quoque crustas ex sale illita emarginant. Cęterũ seminis binæ drachmæ cũ pari myrti baccarũ pondere potę, veteres sanguinis supernè reiectiones cohibẽt.

De Ampeloprasо. *Cap. CLXXX.*

Ampeloprasum stomacho quàm porrum magis aduersatur: sed plus quoque excalfacit, vrinásq; vehementiùs ciet: menses quoque pellit. Quin & contra bestiarum morsus in cibo conuenit.

De Cepa. *Cap. CLXXXI.*

CÆPA longa acrior est quàm rotunda, itemq; ruffa quàm candida, & sicca quàm viridis seu recens, & cruda quàm assata, aut sale condita. Sunt tamẽ omnes mordacitatis participes, inflationésq; faciunt, appetentiam inuitant, attenuant, sitim gignunt, nauseam pariunt, expurgant denique, aluóque sunt vtiles. Tum excrementis alijs viam aperiunt, tum & hæmorrhoidas reserant.

A Περὶ Πράσου*. Κεφ. ροθʹ.

ΠΡΑΣΟΝ κεφαλωτὸν, φυσῶδες, κακόχυμον, δυσόνειρον, οὐρητικὸν, εὐκοίλιον, λεπτυντικὸν, *ἀμβλυωπίας ποιητικὸν, καταμηνίων ἀγωγὸν, βλαπτικὸν, κύστεως ἑλκωμένης καὶ νεφρῶν· συνεψηθὲν δὲ πτισάνῃ καὶ βρωθὲν ἄλλως, ἀνάγει τὰ ἐκ B θώρακος. ἡ δὲ κόμη αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν θαλάσσῃ καὶ ὄξει, εἰς ἐγκάθισμα χρησιμεύει πρὸς μύσιν καὶ σκληρίαν ὑστέρας. ἀπογλυκαίνεται δὲ καὶ ἀφυσότερον γίνεται δυσὶν ὕδασιν ἑψηθὲν, καὶ ἀποβραχὲν ἐν ὕδατι ψυχρῷ. ὁ δὲ *καρπὸς δριμύτερος, ἔχων τι καὶ στύψεως· ὅθεν αἷμα ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἵστησι σὺν C ὄξει, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ μυκτήρων φερόμενον, μάννης ἢ λιβανωτοῦ μιγέντος· ἀφροδίσιά τε παρορμᾷ· καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι πάντα σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ ποιεῖ, καὶ πρὸς φθισικοὺς βρωθέν· καθαίρει δὲ καὶ τὴν ἀρτηρίαν. ἐσθιόμενον δὲ συνεχῶς ἀμαυρωτικὸν ὄψεως γίνεται· κακοστόμαχον δέ ἐστιν. ἀρήγει καὶ θηριο-D δήκτοις σὺν *μελικράτῳ πινόμενος ὁ χυλός· καὶ αὐτὸ δὲ καταπλασσόμενον ὠφελεῖ. βοηθεῖ καὶ ὠταλγίαις ὁ χυλὸς καὶ ἤχοις, σὺν ὄξει καὶ λιβανωτῷ καὶ γάλακτι ἢ ῥοδίνῳ ἐνσταγείς· αἴρει δὲ καὶ ἰόνθους τὰ φύλλα μετὰ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα καταπλασθέντα, καὶ ἐπινυκτίδας ἰᾶται, ἐσχάρας τε περιρρήγνυσι σὺν ἁλ-E σὶν *ἐπιπλαττόμενον. τοῦ μέν τοι σπέρματος < βʹ. μετὰ μύρτων ἴσων ποθεῖσαι, τὰς χρονίους ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἐπέχουσιν.

Περὶ *Ἀμπελοπράσου. Κεφ. ρπʹ.

Ἀμπελόπρασον, κακοστομαχώτερον τοῦ πράσου, θερμαντικώτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον, καὶ ἀμμηνίων ἀγωγόν. θηρι-F οδήκτοις δὲ βιβρωσκόμενον ἁρμόζει.

Περὶ Κρομμύων. Κεφ. ρπαʹ.

ΚΡόμμυον δριμύτερον τὸ μακρὸν τοῦ στρογγύλου, καὶ τὸ ξανθὸν τοῦ λευκοῦ, καὶ τὸ ξηρὸν τοῦ χλωροῦ, καὶ τὸ ὠμὸν τοῦ ὀπτοῦ καὶ ταριχηροῦ. ἔστι δὲ ἅπαντα δηκτικὰ καὶ πνευματωτικὰ, ὀρέξεως ἐκκλητικὰ, λεπτυντικὰ, διψώδη, G ἀσώδη, ἀποκαθαρτικὰ, εὐκοίλια, ἀναστομωτικὰ ἐκκρίσεων τῶν τε ἄλλων καὶ αἱμορροΐδων.

V. carent.

Vulg. exēp. carēt

Sic V. & Serapio vulg. exēp. μέλιτι

V. λυκοσκορόδου

αὐτὴ βαλαίου δὲ προστίθεται λεπισθέντα καὶ εἰς ἔλαιον ἐμβληθέντα. ὁ δὲ χυλὸς ἐγχριόμενος σὺν μέλιτι βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν, ἀργέμοις, νεφελίοις, καὶ ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι, καὶ συναγχικοῖς διαχρισθεὶς κινεῖ τε καταμήνια καὶ ἄγει, ἐγχυτός τε καθαρτικὸς διὰ ῥινὸς κεφαλῆς. κυνοδήκτοις δὲ κατάπλασμα μεθ' ἁλὸς καὶ πηγάνου καὶ μέλιτος· σὺν ὄξει δὲ ἐν ἡλίῳ καταχρισθεὶς ἀλφοὺς ἰᾶται· μεθ' ἴσου δὲ σποδίου ψωροφθαλμίας παύει, καὶ ἴονθους σὺν ἁλσὶ στέλλει· σὺν ὀρνιθείῳ δὲ στέατι, πρὸς ἐκτρίμματα ὑποδημάτων χρήσιμος· καὶ πρὸς ῥύσιν κοιλίας καὶ δυσηκοΐας καὶ συριγμοὺς, καὶ πυορροοῦντα ὦτα. [a] "καὶ πρὸς τὰς ἀπολήψεις τῶν ὑδάτων τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἁρμόζει· "καὶ πρὸς ἀλωπεκίας παρατριβόμενος· τάχιον γὰρ ἀλκυονίου προσκαλεῖται τρίχας. ἔστι δὲ ὁ κρόμμυον κεφαλαλγὲς πλεῖον βρωθέν, ἑψηθὲν δὲ οὐρητικώτερον γίνεται. πλέον δὲ ἐσθιόμενον ἐν νόσοις ληθάργους ποιεῖ. τοῦτο τοίνυν ἑψηθὲν" καὶ καταπλασθὲν σὺν σταφίδι ἢ σύκῳ, φύματα πέττει καὶ διαρρήσσει.

A Subduntur verò pro balanis corticibus nudatæ & oleo immissæ. At succus ex melle inunctus oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur. Anginosi itidem eo perunguntur. Sed & menses ciet atque pellit, ac infusus caput per nares expurgat. Canis morsibus cum sale ruta & melle imponitur. B Cum aceto autem in sole perunctus, vitiligines sanat: & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat. Varos quoque cum sale reprimit. Contra calceamentorum attritus cum adipe gallinaceo vtilis est. Valet etiamnum ad alui profluuium, & auditus grauitatem auriúmque sonitus emendat. C Ad purulentas aures, iisdémque interceptam aquam eliciendā prodest. Quin & alopecijs affrictus celeriùs quam alcyonium pilos euocat. Porrò cæpa copiosiùs sumpta, capitis dolores ciet, coctáque potentiùs vrinas pellit. Largiùs verò per aduersam valetudinem esitata, quantumuis cocta, lethargum D accersit. Cæterùm cocta & cum vua passa aut fico imposita panos seu tubercula maturat & rumpit.

a V. interponit ὁ χυλὸς
V. cæteris caret:
V. caret vsque ad τοῦτο τοίνυν.
Drag. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγές. πλεονασθὲν δὲ ἐν νόσοις ληθάργους ποιεῖ. ἑψηθὲν δὲ οὐρητικώτερον γίνεται.
Add. Ald. ἐφθὸν
Lacuna in cod. vet. hoc caput ita legit. Σκόροδον τὸ μέν τι ἐστὶν ἥμερον καὶ κηπευτὸν, ὅπερ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ εὑρίσκεται μονοκέφαλον καὶ λευκὸν, οὗ τὰς ῥάγας ἀγλῖθας καλοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον, ὀφιοσκόροδον καλούμενον, τὴν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ἑλκωτικὸν σωμάτων. Βιβρωσκόμενον δὲ ἕλμινθα πλατεῖαν ἐξάγει καὶ οὖρα ἄγει. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν παντὸς σκόροδον, θερμαντικὴν, ἐκκριτικὴν φυσῶν &c.
Orib. λευκὸν καὶ λεπτὸν
Vulg. exemp. omittunt vsque ad καλοῦσιν.
Al. μέγα πολυκέφαλον
Vetus omittit vsque ad δύναμιν.
V. Goupyli δύναμις δὲ αὐτῶν δριμεῖα, & sic deinceps.
Vulg. exempl. carent.
Paris. φυσώδη
Vulg. exempl. ποιητικὴν, ἐμπνευματώσεως ἀλλοιωτικὴν καὶ ἐπιφανείας.
Sic v.c. quem secutus est Ruell.
V. Goupyli σωμάτων βιβρωσκομένη.
Conclusa non habentur in vulgatis exemplaribus. Pro his verò Catacuz. exemp. Ἐλαφοσκόροδον, οἱ δὲ ἀγριοσκόροδον, ῥωμαῖοι ἄλλιουμ κερβίνουμ. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι χωρίοις, ἐμφερὲς τῷ ὀφιοσκορόδῳ. δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν, θερμαντικὴν, δηκτικὴν, φυσώδη, κοιλίας ταρακτικὴν, ξηραντικὴν στομάχου καὶ ποιητικὴν δίψους.
Rectius fortasse αἱμορροοδήκτοις vel ὑφ' αἱμορρόου δηχθεῖσιν.

Περὶ Σκορόδου. Κεφ. ρπβʹ.

"ΣΚΟΡΟΔΟΝ τὸ μέν ἐστιν ἥμερον καὶ κηπευτόν, καὶ τοῦτο ἐν Αἰγύπτῳ μονοκέφαλόν" ἐστιν" ὥσπερ τὸ πράσον, γλυκὺ, ἐμπόρφυρον, μικρόν. τὸ δὲ λοιπὸν "πολυκέφαλον, λευκόν." καλοῦσι δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥάγας ἀγλῖθας. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον, ὀφιόσκορδον καλούμενον. "Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν, θερμαντικὴν," δηκτικὴν, ἐκκριτικὴν" φυσῶν, καὶ κοιλίας ταρακτικὴν, ξηραντικὴν στομάχου, δίψους "ποιητικὴν καὶ ἐμπνευματώσεως," ἑλκωτικὴν ἐπιφανείας," ὀμμάτων ἀμβλυωτικήν. [τὰ" αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ ὁ ὀφιόσκορδον βιβρωσκόμενον, ὃ καὶ ἐλαφόσκορδον λέγεται]. βιβρωσκόμενον ἕλμινθας πλατείας ἐξάγει, καὶ οὖρα κατάγει, ἐχιοδήκτοις τε καὶ "αἱμορροοῦσιν ἁρμόζει ὡς οὐδὲν ἕτερον, λαμβανομένου οἴνου συνεχῶς, ἢ σὺν οἴνῳ λεανθὲν καὶ ποθέν. καταπλάσσεται δὲ

De Allio. Cap. CLXXXII.

ALLIUM quoddam est satiuum & hortense: quod quidem in Ægypto, porri modo, singulari capite E reperitur, dulce, paruum ac purpurascens: alibi verò multiplici capite seu nucleo coagmentatum visitur, atque cādidum: ac eiusmodi quidē nucleos seu spicas, aglithas Græci nominãt. Est & aliud syluestre, quod ophioscorodon, quasi anguinum allium, appellatur. Vim porrò acrem obtinet allium, excalfacit, mordet, F flatus pellit, aluum turbat, stomachum exiccat, sitim gignit, inflationemq; facit, summā corporis cutē exulcerat, & oculorum aciem esu hebetat. Eadem præstat esitatum ophioscorodon, quod & elaphoscorodon, quasi ceruinum allium, nuncupatur. Sed & latas quoque tenias in cibo pellit alliū, vrinásque detra- G hit: morsis à vipera & hæmorrhoo maximè si quid aliud confert, dum modò continuò pòst vinum superbibatur, aut ipsum è vino teratur ac in potione sumatur. Quin & in eos-

dẽ vsus,& cõtra canis rabiosi morsus vtiliter imponitur. In cibo verò sumptum contra mutationes aquarũ proficit, [fauces expediẽdo, easdémque asperas leniẽdo] voci splẽdorem affert, veterẽ tussim crudum coctúmve in cibo lenit. Potum autẽ cum origani decocto, pediculos ac lendes enecat. Combustum ac melle subactum illitúmque, oculorũ sugillationibus & alopecijs medetur: sed in alopecijs curandis vnguentũ præterea nardinũ additur. Cũ sale verò & oleo sanat papularũ eruptiones. Vitiliginem quoque, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, furfures ac lepras cum melle eximit. At cum thure & tęda decoctũ ac in ore detentum, dentium dolorem imminuit. Cum ficulneis foliis & cumino, cõtra muris aranei morsus imponitur. Comæ decoctũ fœminarum desessionibus additum, menses secundásque partus extrahit. In eundem quoque vsum suffumigatur. Cæterùm factum ex eo & oliua nigra intritum, quod myttoton vocant, esu vrinam cit, ora venarum patefacit, ac hydropicis quoque est vtile.

De Scordopraso. Cap. CLXXXIII.

NASCITVR Scordoprason porri magnitudine, allij & porri qualitatum particeps: quapropter mixtas quoque vires obtinet, eadẽ præstans quę allium pariter ac porrum, sed efficacia minore. Coctum id porri modo dulcescit, & in olerum vicem transit.

De Sinapi. Cap. CLXXXIIII.

SINAPI seu napy eligito non magnoperè aridum, & valdè rufum atque plenũ, quódque fractum internè viride ac veluti succosum & glaucum conspiciatur. Tale siquidẽ recẽs ac tempestiuum habetur. Ad calfaciendum, attenuandum, attrahendúmque efficax est. Commanducatum autem valet ad pituitam capitis eliciendam. At succus ex aqua mulsa, contra tonsillarum præduros tumores, veterésque & callosas arteriæ scabritias gargarizatu prodest. Ipsum verò sinapi tritum & naribus admotum sternutamenta ciet. Comitialibus quoque auxiliatur, & vuluæ strãgulatu oppressas

A πρός τε ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων ὠφελίμως. βιβρωσκόμενον δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξενισμοὺς τῶν ὑδάτων ἁρμόζει, ἀρτηρίας λαμπρύνει, καὶ βῆχας χρονίας παρηγορεῖ, ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον. φθεῖρας δὲ καὶ κόνιδας φθείρει σὺν ἀφεψήματι ὀριγάνου πινόμενον. καὲν δὲ καὶ μέλιτι B φυραθὲν, ὑπώπια καὶ ἀλωπεκίας ἰᾶται καταχριόμενον. ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν σὺν ναρδίνῳ μύρῳ * καὶ ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἐξανθήματα θεραπεύει. ἀφίστησι δὲ καὶ ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ φακούς. ἀχῶράς τε καὶ πίτυρα καὶ λέπρας σὺν μέλιτι. μετὰ δαδίου δὲ καὶ λιβανωτοῦ ἑψηθὲν, ὀδον- C ταλγίαν διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι κουφίζει· μυγαλῆς τε ἐστὶ κατάπλασμα σὺν συκῆς φύλλοις καὶ κυμίνῳ. τῆς δὲ κόμης τὸ ἀπόζεμα, ἐγκάθισμα ἐμμηνίων καὶ δευτέρων ἀγωγόν· πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὑποθυμιᾶται. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τῆς μελαίνης ἐλαίας γινόμενον τρίμμα, καλούμενον δὲ D * μύρτον, οὔρησιν κινεῖ καὶ ἀναστομοῖ· χρήσιμον δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς ἐστίν.

V. in margine, καὶ ἕλμινθας σὺν γάλακτι.

Al. διακλυζόμενον, sed mendosè.

Al. μυρτωτὸν

Περὶ Σκορδοπράσου. Κεφ. ρπγ'.

ΣΚΟΡΔΟΠΡΑΣΟΝ φύεται ὡς πράσον μέγα, μετέχον τῆς τοῦ σκόρδου καὶ τοῦ πράσου ποιότητος· ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν μικτὴν ἔχει, ποιοῦν ὅσα καὶ τὸ σκόρδον καὶ τὸ πράσον· E ἀσθενεστέρως μέντοι. λαχανεύεται δὲ εἰς βρῶσιν ὡς τὸ πράσον ἑψόμενον καὶ ἀπογλυκαινόμενον.

Περὶ Σινήπεως. Κεφ. ρπδ'.

ΣΙΝΗΠΙ ἢ νάπυ, ἐκλέγου τὸ μὴ κατάξηρον καὶ κατάπυρρον, ἁδρὸν, ἀλλ' ὃ F δὴ θλασθὲν, ἔνδοθεν χλωρόν ἐστι οἱονεὶ ἔγχυλον, καὶ γλαυκόν· πρόσφατον γὰρ καὶ ἀκμαῖον τὸ τοιοῦτον. Δύναται δὲ θερμαίνειν, λεπτύνειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀποφλεγματίζειν διαμασηθέν. μιγεὶς δὲ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ὑδρομέλιτι, πρὸς ἀντιάδας καὶ τὰς χρονίους τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας ἐστὶ τυλώδεις, ἀναγαργαριζόμενος G ἁρμόζει· προσαχθὲν δὲ τοῖς μυκτῆρσι λεῖον, πταρμοὺς κινεῖ· ἐπιληπτικοῖς τε βοηθεῖ, καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας διεγείρει.

Al. σίνηπι κηπαῖον οἱ δὲ νάπυ

V. non habent.

V. μετὰ μέλιτος

[V. hisce vsque ad καταπλασθὲν caret.]

καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν καταπλάττεται ξυρηθείσης τῆς κεφαλῆς· μιγὲν δὲ σύκοις καὶ ἐπιτεθὲν ἄχρι φοινίξεως, ἁρμόζει πρὸς ἰσχιάδας καὶ σπλῆνας, καὶ καθόλου εἰς πᾶν χρόνιον ἄλγημα, ὅπου μετάγειν τι ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν βουλόμεθα παρὰ τὸν ἑτεροπαθείας λόγον. [Ruellius omisit.] θεραπεύει καὶ ἀλωπεκίας καταπλασθέν, πρόσωπον δὲ καθαίρει, καὶ ὑπώπια αἴρει σὺν μέλιτι ἢ στέατι ἢ κηρωτῇ· σὺν ὄξει δὲ πρὸς λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους περιχρίεται· πίνεται δὲ καὶ πρὸς περιόδους ξηρόν, ὡς ἄλφιτα ἐπιπασσόμενον τῷ ποτῷ. ἐπισπαστικοῖς τε ἐμπλάστροις καὶ ψωρικοῖς μίγνυται χρησίμως· δυσηκοΐαις τε καὶ ἤχοις λεῖον ἐπιτιθέμενον τῇ ἀκοῇ μετὰ σύκου ὠφελεῖ. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι ἁρμόζει, πρός τε ἀμβλυωπίας καὶ τραχέα βλέφαρα ἐγχριόμενος. χυλίζεται δὲ ἔτι χλωρὸν τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἀποθλιβὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ.

excitat. Quin & lethargicorum capiti deraso illinitur. Ficis autem admixtum & impositū donec rubescat locus, valet ad coxendicum cruciatus, lienes, ac in vniuersum ad quemuis diutinum dolorem, cū ex alto in summam cutem quidpiá extrahere est in animo, translato scilicet in alteram partem affectu. Alopecijs etiam illitum medetur, faciem purgat, & oculorum sugillata tollit, cum melle, adipe, aut cerato. Cum aceto verò, lepræ & feræ impetigines eo perunguntur. Sed & contra febriles circuitus aridum bibitur, polētæ modo potui inspersum. Emplastris quoque extrahendi vi præditis, iisque quę ad psoram faciunt, vtiliter ammiscetur. Succurrit & auditus grauitati incertisque sonitibus cum fico tritum, auribúsque inditum. Ipsius verò succus cum melle ad oculorum hebetudines genarúmque scabritias conuenienter inungitur. Cæterùm exprimitur recēti adhuc semine succus, atque ita in sole siccatur.

Περὶ Καρδάμου. Κεφ. ρπε´.

[Al. V. κυνοκαρδάμου] [V. ἀμφοτέρων] [Al. καθαρτικόν]

ΚΑΡΔΑΜΟΝ. κάλλιστον μὲν εἶναι δοκεῖ τὸ ἐν τῇ Βαβυλῶνι κάρδαμον. παντὸς δὲ τὸ σπέρμα θερμαντικόν, δριμύ, κακοστόμαχον, κοιλίαν ταράσσον, καὶ ἕλμινθας ἐκτινάσσον, σπλῆνα μειοῖ, ἔμβρυα φθείρει, ἔμμηνα κινεῖ, συνουσίαν παορμᾷ, ἔοικε δὲ σινήπει καὶ εὐζώμῳ. ἀποσμήχει λέπρας, λειχῆνας· σὺν μέλιτι δὲ σπλῆνα ταπεινοῖ καταπλασσόμενον, καὶ κηρία ἀποκαθαίρει, καὶ τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει ἐγκαθεψόμενον ῥοφήμασιν. ἑρπετῶν τε ἐστὶν ἀντιφάρμακον πινόμενον. θυμιαθὲν δὲ ἑρπετὰ διώκει. τρίχας τε ῥεούσας ἐπέχει· καὶ ἄνθρακας περιρρήττει πυοποιοῦν· σὺν ὄξει δὲ καὶ ἀλφίτοις καταπλασθέν, ἰσχιαδικοὺς ὠφελεῖ, καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς διαφορεῖ, δοθιῆνάς τε ἐκπυοῖ σὺν ἅλμῃ καταπλασθέν. καὶ ἡ πόα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἔλασσον μέντοι δύναται.

[Verba hæc vsque ad finem capitis, velut annotat Goupylus, nō sunt in Orib. Interpretes tamen omnes ea reddiderunt, & Dioscoridis esse facilè ex Plinio quiuis intelligere potest.] [V. ἑρπετοδήκτων] [V. ἐκτήκει]

De Nasturtio. Cap. CLXXXV.

NASTVRTIVM optimum cōstat esse Babylonicum. Cuiusuis autē nasturtij semen excalfacit: acre est, ac stomacho inimicum: aluum turbat, lumbricos pellit, lienem imminuit, fœtus in vtero necat, menses cit ac venerē stimulat. Est ei denique natura sinapis & erucæ semini similis. Lepras & impetigines exterit: ex melle verò illitū lienē extenuat, fauos expurgat, & quæ intra thoracē hærent sursum educit sorbitionibus incoctū. Serpentium venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat. Capillos fluentes cohibet, & carbunculos ad suppurationem perducit ac rúpit. At cum aceto & polēta illitum, ischiadicis cōfert, œdemata itidem inflammationésque discutit, ac furunculos quoque suppurat cum muria illitum. Cæterùm eadem herba præstat, sed effectu minore.

Περὶ Θλάσπεως. Κεφ. ρπϛ´.

[V. οἱ δὲ σίνηπι περσικὸν ἢ ἄγριον. alius in margine addidit πεδεγαλλιτάκιουμ.] [V. σπιθαμιαῖον.]

ΘΛΑΣΠΙ βοτάνιόν ἐστι στενὸν τοῖς φύλλοις ὡς δακτύλου μῆκος, πεπτωκόσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀκροσχιδέσιν, ὑπολιπάροις, καυλὸν δὲ λεπτὸν ἀνίησι δισπιθα-

De Thlaspi. Cap. CLXXXVI.

THLASPI herbula est angustis folijs, digitali lōgitudine, in terrā versis, in cacumine diuisis ac subpinguibus. Cauliculū autē emittit tenuem, binûm dodrantum altitu-

dine, cui pauci adnaſcuntur ramuli: circa verò ipſum totum fructus eſt, ſumma ſui parte modicè latus: quo ſemen includitur exiguum, naſturtio ſimile, diſci effigie, veluti infractum compreſſúmve, vnde & nomen accepit. Flos albicat. Naſcitur in ſemitis, parietibus ac ſepibus. Semen acre, excalfaciẽs: bilem vtrinque tam supernè quàm infernè extrahit, acetabuli menſura potũ. Prodeſt & iſchiadicis infuſum: potu ſanguinẽ educit, internóſq; abſceſſus rumpit. Menſes quoque cit, & partus necat. Porrò alterum etiam thlaſpi recenſet Crateuas, quod aliqui Perſicum ſinapi vocant, latis folijs & radicibus magnis: quod & ipſum iſchiadicorum infuſionibus admiſcetur.

De Draba. Cap. CLXXXVII.

DRABA herba ad cubiti altitudinem aſſurgit, tenuibus virgultis, & foliis ex vtroque latere ceu lepidij, ſed mollioribus & candidioribus. In cacumine verò ſambuci vmbellam gerit, candidis floribus præditam. Huius herba cum ptiſſana coquitur: in Cappadocia maximé. At verò ſemen ipſius aridum, piperis vice obſoniis admiſcetur.

De Eryſimo, ſeu irione. Cap. CLXXXVIII.

ERYSIMON circa vrbes, domorũ areas hortóſque naſcitur, folijs erucæ ſylueſtris: cauliculis in lori modum ſequacibus & flexilibus, floribus luteis, ſiliquis in cacumine corniculorum figura & gracilibus, vti fœnogræco, quibus exigua concluduntur ſemina naſturtij ſimilia, feruidóque guſtu. Ea ſi cum melle delingantur, cõtra thoracis fluxiones, purulentas excreationes ac tuſſes, morbum regium & iſchiadem efficacia ſunt. Bibitur & ſemen cõtra venena. Ex aqua verò aut melle illitum, prodeſt carcinomatis occultis, duritijs, parotidibus, ac teſtium mãmarúmque inflammationibus. In ſumma attenuat & calfacit. Cæterùm ad eclegmata redditur mitius & accommodatius, ſi aqua maceratum torreatur, aut linteo illigatum ſubactáque farina oblitum inaſſetur.

A μιαῖον· ἀποφυάδας ὀλίγας ἔχοντα· καὶ περὶ ὅλον αὐτὸν καρπὸς ὑπόπλατυς ἐξ ἄκρου· ἐν ᾧ σπερμάτιον ἐμφερὲς καρδάμῳ, δισκοειδὲς, οἱονεὶ ἐντεθλασμένον, (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν) ἄνθος δὲ ὑπόλευκον. ἐν ὁδοῖς" καὶ ἐπὶ τοίχων καὶ ἐπὶ θριγκῶν φυόμενον· σπέρμα δριμὺ, θερB μαντικόν· χολὴν ἄνω τε καὶ κάτω καθαῖρον, ποθὲν πλῆθος ὀξυβάφου· ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ καὶ αἷμα ποθὲν, καὶ τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήγνυσι· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, καὶ ἔμβρυα φθείρει. Ἱστορεῖ δὲ Κρατεύας καὶ ἕτερον θλάσπι, ὅ τινες Περσικὸν σίνηπι καλοῦσι, πλατύφυλλον καὶ C μεγαλόρριζον· καὶ τοῦτο δὲ μίγνυται τοῖς πρὸς ἰσχιάδα διακλυσμοῖς.

Περὶ Δράβης. Κεφ. ρπζʹ.

ΔΡΑΒΗ ἡ πόα πήχεως ἔχουσα ὕψος, ῥάβδους λεπτάς. παρ' ἑκάτερα δὲ τὰ φύλλα ὥσπερ λεπιδίου, ἁπαλώτερα δὲ D καὶ λευκότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον καθάπερ" ἀκτὶς, ἔχον ἄνθη" λευκά. ταύτης ἡ πόα συνέψεται τῇ πτισάνῃ, μάλιστα ἐν Καππαδοκίᾳ· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ξηρὸς ἀντὶ πεπέρεως μίγνυται τοῖς προσοψήμασιν.

Περὶ Ερυσίμου. Κεφ. ρπηʹ.

E ΕΡΥΣΙΜΟΝ φύεται περὶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκόπεδα, καὶ κήποις· φύλλα δὲ ὅμοια εὐζώμῳ ἀγρίῳ ἔχει· καυλία ἱμαντώδη, ἄνθη μηλίζοντα. ἐπ' ἄκρων δὲ λοβοὶ κερατοειδεῖς, ἰσχνοὶ ὡς τήλιδος· ἐν οἷς σπερμάτια μικρὰ, καρδάμῳ παραπλήσια, πυρώδη κατὰ τὴν γεῦσιν. ποιοῦντα F πρὸς θώρακος ῥευματισμὸν, ἐμπύους, βῆχας, ἴκτερον, ἰσχιάδας, "ἐκλειχόμενον* σὺν μέλιτι. πίνεται καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα. καταπλασσόμενον δὲ μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος, ὠφελεῖ καρκινώματα κρυπτὰ, σκληρίας, παρωτίδας, διδύμων καὶ μαστῶν φλεγμονάς. λεπτύνει* τε καὶ καθόλου θερμαίνει· ἐπιτηδειότερον δὲ γίνεται εἰς G τὰ" ἐκλείγματα, ἀποβραχὲν ὕδατι καὶ φωχθὲν, ἢ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον καὶ ὀπτηθὲν στέατος περιπλασθέντος.

Vet. καὶ θριγκοῖς καὶ τάφροις, ſed leue diſcrimen eſt. Drag. θριγκοῖς καὶ τάφοις.

Fortè ἀκτῆς, Vulg. λεπτὰ, ac ſic etiam Manardo legi placet.

Ald. ἐκλειχόμενον δὲ σὺν μέλιτι πίνεται &c.

Vulg. exempl. ἐγκλύσματα.

Περὶ Πεπέρεως. Κεφ. ρπθ'.

Πέπερι δένδρον ἱστορεῖται φυόμενον ἐν Ἰνδίᾳ, βραχύ· καρπὸν δὲ ἀνίησι, κατ' ἀρχὰς μὲν παραμήκη καθάπερ λοβούς, ὅπερ ἐστὶ μακρὸν πέπερι· ἔχον δὲ ἐντὸς κέγχρῳ παραπλήσιον, ὃ μέλλον ἔσεσθαι τέλειον πέπερι. ὅπερ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς ἀναπλούμενον, βότρεις ἀνίησι, κόκκους φέροντας οἵους ἴσμεν· τούτων δὲ καὶ ὀμφακώδεις, οἵτινές εἰσι τὸ λευκὸν πέπερι, εὔθετον ὂν μάλιστα εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν ἐπιτεταμένον τῇ δήξει, καὶ ὑπόπικρον, διὰ τὸ ἄωρον, καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. τὸ δὲ μέλαν, ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ, καὶ εὐστομώτερον, καὶ μᾶλλον διὰ τὸ εἶναι ὥριμον ἀρωματίζον, εὐχρηστότερόν τε εἰς τὰς ἀρτύσεις. τὸ δὲ λευκὸν καὶ ὀμφακίζον, ἀσθενέστερον τῶν προειρημένων. ἐκλέγου δὲ τὸ βαρύτατον καὶ πλῆρες, μέλαν, μὴ σφόδρα ῥυσόν, πρόσφατον δὲ καὶ μὴ πιτυρῶδες. εὑρίσκεται δέ τι ἐν τῷ μέλανι ἄτροφον, κενὸν καὶ κοῦφον, ὃ καλεῖται βράσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει κοινῶς θερμαντικήν, οὐρητικήν, πεπτικήν, ἐπισπαστικήν, διαφορητικήν, σμηκτικὴν τῶν ταῖς κόραις ἐπισκοτούντων. ἁρμόζει καὶ ῥίγεσι περιοδικοῖς, πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον. καὶ θηριοδήκτοις ἀρήγει, ἄγει καὶ ἔμβρυα· δοκεῖ δὲ καὶ ἀτόκιον εἶναι μετὰ συνουσίαν προστιθέμενον· βηξί τε καὶ πᾶσι τοῖς περὶ θώρακα πάθεσιν ἁρμόζει, ἔν τε ἐκλεικτοῖς καὶ ποτήμασι λαμβανόμενον· καὶ συνάγχαις ἁρμόζει, διαχριόμενον σὺν μέλιτι· καὶ στρόφους λύει πινόμενον μετὰ δάφνης φύλλων ἁπαλῶν· ἀποφλεγματίζει δὲ σὺν σταφίδι διαμασηθέν· ἀνώδυνόν τε ἐστὶ καὶ ὑγιεινόν· καὶ ὄρεξιν κινεῖ. πέψει τε συνεργεῖ μιγνύμενον ἐν βάμμασιν. ἀναληφθὲν δὲ πίσσῃ, χοιράδας διαφορεῖ. σμήχει δὲ ἀλφοὺς σὺν νίτρῳ· φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπ' ἀνθρά-

Lacuna ex v.c. addit λεπτόν.

Lacuna legit in v.c. ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν, διὰ τὸ ἄωρον, ἐπιτηδειότερον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. Deest in Ald.

V. addit ἀγρίᾳ, atque ita legit etiã Marcellus, vt & Serapio.

Marcellus ὑπνωτικὸν, ἀντὶ τοῦ ὑγιεινὸν, nescio qua ratione videtur legisse.

De Pipere. *Cap. CLXXXIX.*

A Piper breuis arbor esse traditur in India nascens, quæ quidem fructum promit inter initia oblongum siliquarum instar, quod longum piper est. Is habet intus aliquid tenue ac milio simile, quod tandem in perfectum piper euadit. B Et ille quidem suis temporibus dehiscens pandénsque sese, racemos emittit grana ferentes, qualia nouimus: è quibus nonnulla acerba & immatura piper faciunt candidum, aptissimum remedijs oculorum, antidotis & iis medicaminibus quæ contra venenatas bestias parantur, theriaca vocant. C Est porrò longum, intensa mordacitate præditum & subamarum, quoniam immaturum: antidotis itidem & theriacis medicaminibus accommodatum. At nigrum albo suauius est, acrius, oríque gratius ac magis aromaticum, propterea quòd tempestiua maturitate collectum est: quin & ad condimenta vtilius est. D Candidum verò, quippe quod in acerbum vergat, antedictis infirmius & inefficacius est. Eligito grauissimum, plenum, nigrum, non valdè rugosum, sed recens ac minimè furfurosum. Reperitur etiamnũ quoddam in genere nigri, nutrimento defectum, cassum seu inane ac leue, quod brasma nominatur. E Vim habet communiter omne piper excalfaciendi, vrinam ciendi, concoquendi, attrahendi, discutiendi, detergendíque ea quæ pupillis tenebras offundunt. Cõuenit etiam, seu potum seu illitum, febrium rigoribus per circuitum repetentibus, ac venenatarum quoque bestiarum F morsibus auxiliatur, & partus extrahit. Creditur & statim à concubitu subditum, spem partus adimere. Quin & tussi omnibúsque pectoris vitijs linctu potúve succurrit. Anginis item conuenit cum melle perunctum, ac tormina discutit potum cum lauri foliis tenellis. Manducatum verò cum vua passa, pituitam è capite prolicit. G Dolores quoque sedat, valetudinem tuetur, & appetentiam mouet. Sed & concoctionẽ adiuuat ad intinctus additum. Exceptum verò pice, strumas discutit, ac vitiligines etiam ex nitro emaculat. Torretur autẽ fictili nouo super pru-

nis, eadem quo in cremanda lente fit modo agitatum. Cæterùm non est huius arboris radix, vt aliqui existimauere, zingiber, quemadmodum paulò pòst ostendemus. Attamen piperis radix costo similis est, gustantium ora calfacit, saliuámque ciet. Eadem cum aceto imposita, itémque pota, lienem imminuit. Capitis etiam pituitam elicit commanducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant.

De Zingibere. Cap. CXC.

ZINGIBERIS sui generis planta est, quæ plurima in Troglodytica & Arabia nascitur. Huius herba virente cocta ad multa, perinde atque nos ruta, vtuntur, propotismatis ac pulmentis eam admiscentes. Radiculas habet paruas, cyperi modo, candicantes, sapore piper imitantes ac odoratas. Eligito quæ teredinem minimè senserint. A quibusdam tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem sentiant, ac fictilibus in Italiam asportantur, cibis idoneæ, si modò cum suo condimento assumantur. Vim porrò habet zingiber calfacientem, concoquentem, aluum leniter emollientem, ac stomacho etiam vtilem. Est & efficax aduersus ea quæ pupillis caliginem offundunt. In antidota quoque additur, ac in vniuersum piperis vires quadatenus æmulatur.

De Hydropipere. Cap. CXCI.

HYDROPIPER apud aquas maximè stagnantes leniterve fluentes gignitur. Caulẽ edit geniculatũ ac solidum, circa quem alarum sunt concauitates, ac folia menthæ similia, sed maiora, delicatiora cãdidioráque, gustu acria piperis modo, citra tamen vllam odoris gratiã. Fructũ verò gerit in surculis paruis propè folia erumpẽtem, & racematim cohærentem, qui & ipse acris est. Vim habent folia cum semine imposita œdemata veterésque duritias discutiendi, & sub oculis sugillata emendandi. Siccata verò & tusa, sali & obsonijs pro pipere admiscentur. Cæterùm radicem habet paruam, nullius in medicina vsus.

De Ptarmica. Cap. CXCII.

PTARMICA exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos

A κων, κινούμενον ὡς φακή. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ οὐκ ἔστι ζιγγίβερ, καθάπερ ἔνιοι ὑπέλαβον, ὡς αὐτίκα δηλώσομεν· ἔοικε μέντοι κόστῳ ἡ τοῦ πεπέρεως ῥίζα, θερμαίνουσα τὴν γεῦσιν καὶ ὑγρὰ προσκαλουμένη. ταπεινοῖ δὲ σπλῆνα σὺν ὄξει καταπλασσομένη καὶ πινομένη· ἀποφλεγματίζει δὲ μετὰ σταφίδος ἀγρίας μασηθεῖσα. B

Ald. ὡς φασί.

Περὶ Ζιγγιβέρεως. Κεφ. ρϛ'.

ΖΙΓΓΙΒΕΡΙΣ ἴδιόν ἐστι φυτὸν, γεννώμενον ἐν τῇ* Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ "πλεῖστον, οὗ χρῶνται τῇ χλόῃ εἰς πολλὰ, καθάπερ ἡμεῖς τῷ πηγάνῳ, ἕψοντες, εἴς τε προποτισμοὺς καὶ ἑψήματα μιγνύντες. ἔχει δὲ ῥιζία μικρὰ ὥσπερ κυπείρου, ὑπόλευκα, πεπερίζοντα τῇ γεύσει, καὶ εὐώδη· ἐκλέγου δὲ τὰ ἀτερηδόνιστα. C ὑπὸ ἐνίων μέντοι ταριχεύεται διὰ τὸ εὔσηπτον, καὶ διακομίζεται κεραμίοις εἰς Ἰταλίαν, * εὔχρηστον εἰς βρῶσιν· λαμβάνεται δὲ μετὰ ταρίχου. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πεπτικὴν, μαλακτικὴν κοιλίας ἐπιεικῶς, D εὐστόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· μίγνυται καὶ ἀντιδότοις, καὶ καθόλου παρέοικέ πως τῇ τοῦ πεπέρεως δυνάμει.

V. ἐλάχιστον

V. ἐστὶ ῥίζα ὥσπερ

Περὶ Ὑδροπεπέρεως. Κεφ. ρϛα'.

ΥΔΡΟΠΕΠΕΡΙ φύεται μὲν μάλιστα παρὰ στασίμοις ὕδασιν ἢ ἐπιεικέσι E ῥείθροις· καυλὸν δὲ ἀνίησι γονατώδη, "στερεὸν, περὶ ὃν μασχάλαι καὶ φύλλα ἐοικότα ἡδυόσμῳ, μείζονα δὲ καὶ τρυφερώτερα καὶ λευκότερα, δριμέα ἐν τῇ γεύσει ὥσπερ τὸ πέπερι, οὐ μὴν ἀρωματίζοντα· καρπὸν δὲ ἔχει ἐπὶ κλωναρίων μικρῶν "ἐκφυόμενον παρὰ τὰ φύλλα, συνεχῆ καὶ "βοτρυώδη, F δριμὺν καὶ αὐτόν. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ καταπλασσόμενα, οἰδήματα καὶ χρονίους σκληρίας διαφορεῖν, ὑπώπιά τε ἀποκαθαίρειν· ξηρανθέντα δὲ καὶ κοπέντα, μίγνυται ἀντὶ πεπέρεως ἁλσὶ καὶ προσοψήμασι, ῥίζαν δὲ ἔχει μικρὰν, ἄχρηστον. G

V. non agnoscit.

Al. ἐκφυομένων

Al. κολυμβώδη, alias βοστρυχώδη

Περὶ Πταρμικῆς. Κεφ. ρϛβ'.

ΠΤΑΡΜΙΚΗ θαμνίον ἐστὶ, κλῶνας ἔχον "μικροὺς, πολλοὺς, περιφερεῖς,

ὁμοίους ἀβροτόνῳ· περὶ οἷς φύλλα ἐπιμήκη, ἐοικότα τοῖς τῆς ἐλαίας, πολλά· ἐπ' ἄκρῳ δὲ ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον μικρόν, περιφερές, δριμὺ κατὰ τὴν ὀσμήν, ἐρεθιστικὸν πταρμοῦ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. Δύναται δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν, ὑπώπια αἴρειν· τὰ δὲ ἄνθη, πταρμοὺς ἐνεργέστατα κινεῖ. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ πετρώδεσι τόποις.

A & teretes, abrotono similes: circa quos folia sunt oblonga, oleaginis proxima multáque, ac in cacumine capitulum vti anthemidis, paruum, rotundum, acri odore, sternutamēta ciens, vnde etiam nomen accepit. Valent folia cum floribus illita ad delenda sub oculis sugillata: flores autem sternutamenta efficacissimè B mouent. Nascitur in montosis saxosísque locis.

Περὶ Στρουθίου. Κεφ. ρϛγ'.

ΣΤΡΟΥΘΙΟΝ γνώριμόν ἐστι, ᾧ οἱ ἐριοπλύται χρῶνται πρὸς κάθαρσιν τῶν ἐρίων. οὗ ἡ ῥίζα δριμεῖα καὶ οὐρητική· βοηθεῖ δὲ ἡπατικοῖς, βηχὶν, ὀρθοπνοίαις σὺν μέλιτι, κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανομένη, κοιλίαν τε ὑπάγει. σὺν δὲ πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ ληφθὲν, λίθους θρύπτει, καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ· καὶ σπλῆνα ἐσκιρρωμένον τήκει· προστεθὲν δὲ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα φθείρει ἐνεργῶς. σὺν ἀλφίτῳ δὲ καὶ ὄξει καταπλασθὲν, λέπραν αἴρει· διαφορεῖ καὶ τὰ φύματα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καὶ οἴνῳ ἑψηθέν. μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ὀξυδερκέσι καὶ μαλάγμασι· κινεῖ δὲ καὶ πταρμούς. καὶ εἰς τὰς ῥῖνας δὲ ἐγχεόμενον λεῖον μετὰ μέλιτος, καθαίρει διὰ στόματος.

De Struthio seu radicula. *Cap. CXCIII.*

STRVTHIVM vulgo notum, quo fullones purgandis lanis vtuntur. Huius radix acris est, vrinámque ciet: auxiliatur iocinerosis, tussi & C orthopnœæ, sumpta cum melle cochlearis mensura, & aluum quoque subducit. Eadem cū panace & capparis radice calculos frangit, & cum vrina expellit, lienémque in scirrhum induratum liquat. Subdita verò menses trahit, & partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepram emendat. D Discutit & panos, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur præterea collyriis exacuendæ oculorū aciei dicatis, itémque malagmatis. Sternutamenta etiam facit, atque per os purgat trita cum melle ac naribus infusa.

Περὶ Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϛδ'.

ΚΥΚΛΑΜΙΝΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια κισσῷ, πορφυρᾶ, ποικίλα, κάτωθεν δὲ καὶ ἄνωθεν κηλῖσιν ὑπολεύκοις· καυλὸν δὲ τετραδάκτυλον, γυμνόν· ἐφ' οὗ ἄνθη ῥοδοειδῆ, πορφυρίζοντα· ῥίζαν μέλαιναν γογγυλίδι παραπλησίαν, ὑπόπλατυν. ἥτις ποθεῖσα μετὰ ὑδρομέλιτος, ἄγει φλέγμα καὶ ὕδωρ κάτω· καὶ ἔμμηνα δὲ κινεῖ πινομένη καὶ προστιθεμένη. φασὶ δὲ ὅτι ἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν ἔγκυμος γυνή, ἐξαμβλώσειν αὐτήν. ἔστι δὲ καὶ ὀξυτόκιον περιαπτομένη· πίνεται δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρὸς λαγωὸν θαλάσσιον· καὶ ἑρπετῶν ἐστὶν ἀντιφάρμακον καταπλασσομένη· μεθύσκει τε οἴνῳ μιχθεῖσα· καθίστησι δὲ καὶ ἴκτερον τριῶν δραχμῶν πλῆθος, ποθεῖσα μετὰ γλυκέος ἢ μελικράτου ὑδαροῦς. κατακλίνειν δὲ δεῖ ἐν οἴκῳ θερμῷ οὐ προσηνέμῳ τὸν πίνοντα, καὶ

V. caret.

V. caret his κηλ. ὑπολ.

V. ἐν τῷ λευκῷ πορφυρίζοντα, alius ἰοειδῆ. mallē ῥοδώδη. Samb.

V. ὠκυτόκιον

Desunt hæc in vulg. exempl.

De Cyclamino. *Cap. CXCIIII.*

CYCLAMINVS folia habet hederæ E similia, purpurea, varia, infra supráque maculis albicantibus distincta: caulem verò quaternum digitorum, inanem ac nudum: in cuius summo flores emicant rosarum effigie, purpurascentes. Radix nigra rapo proxima & aliquantum lata. Quæ quidē cum hydromelite pota pituitā aquosáque detrahit, ac mēses pota subditáve ciet. Tradunt si F prægnans mulier radicem eā transgrediatur, abortum fieri. Sed & adalligata partum accelerat. Cōtra venena, præsertímque leporis marini, ex vino bibitur. Imposita quoque, contra serpentiū ictus remedio est: & addita in vinum, ebrietatem repræsentat. Regium verò morbum G discutit tribus drachmis pota cum passo aut mulsa dilutiore: Sed bibētem oportet cubiculo calido minimèque ventis exposito recumbere, pluri-

pluribus contectum stragulis, quò faciliùs exudet. Qui verò elicietur sudor, colore felleus inuenietur. Eius etiam succus cum mellé naribus infunditur ad purgandum caput, & sedi in vellere subditur ad deijcienda alui excrementa. Idem illitus vmbilico & imo ventri ad coxas vsque, aluum emollit, abortúmque facit. Quin & suffusis hebetioribúsque oculis oblitus cum melle succus prodest. Miscetur & medicamentis abortum inferentibus. Idem cum aceto illitus prociduam sedem restituit. Exprimitur verò tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix autem ipsa cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, ac vulneribus ex aceto tũ per se, tum etiam cum melle, medetur. Lienem quoque imposita liquat & absumit. Contractas etiã à sole maculas & alopecias emendat. Sed & ipsius decoctum fotu, luxatis, podagrę, capitis vlcusculis atque pernionibus idoneum & accommodatum est. Quòd si in oleo vetere feruefacta fuerit, illito oleo cicatrix inducitur. Ipsa quoque radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addito interdum cerę Tyrrhenicæ momento, vt strigmenti modo viscosus fiat illitus, perquã vtilis pernione laborãtibus. Cæterùm radix scillæ modo concisa reponitur: traditúrque etiam ad amatoria assumi tusa, ac in pastillos diuisa. Nascitur verò locis vmbrosis, maximéque sub arboribus.

A πλείοσιν ἱματίοις περιβάλλεται ὅπως ἱδρώσῃ· ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἱδρὼς, χολώδης εὑρίσκεται τῇ χροιᾷ. ἐγχυματίζεταί τε ὁ χυλὸς αὐτῆς μετὰ μέλιτος εἰς τὰς ῥῖνας πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς· καὶ σὺν δακτυλίῳ ἐν ἐρίῳ προστίθεται πρὸς κομιδὴν περιττωμάτων. καταχρισθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ καὶ ὑ- B πογαστρίου καὶ ἰσχίου, κοιλίαν μαλάσσει, καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεται· καὶ πρὸς τοὺς ὑποκεχυμένους καὶ ἀμβλυωποῦντας ὀφθαλμοὺς ἐγχριόμενος ὁ χυλὸς σὺν μέλιτι ἁρμόζει. μίγνυται καὶ εἰς τὰ φθόρια. ἕδραν δὲ προπίπτουσαν σὺν ὄξει καταχριόμενος ὁ χυλὸς καθίστησι. χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα κοπτομένη καὶ C ἐκθλιβομένη, ἑψομένου τοῦ χυλοῦ ἄχρι μελιτώδους συστάσεως. ῥύπτει δὲ καὶ χρῶτα ἡ ῥίζα, καὶ ἐξανθήματα στέλλει, καὶ τραύματα μετ' ὄξους καθ' ἑαυτήν τε καὶ μετὰ μέλιτος ἰᾶται. καταπλασσομένη δὲ καὶ σπλῆνα τήκει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καὶ ἀλωπεκίας. εὔθετος δὲ καὶ πρὸς στρέμματα καὶ ποδάγραν, καὶ τὰ D ἐν κεφαλῇ ἑλκύδρια καὶ χίμετλα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καταντλούμενον. αὐτή τε δι' ἐλαίου παλαιοῦ ἀναζεσθεῖσα, ἀπουλοῖ καταχριομένου τοῦ ἐλαίου. ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληροῦται τοῦ ἐλαίου, καὶ τίθεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς· προσεμβάλλεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηροῦ Τυῤῥηνικοῦ ὀλίγον, ὡς γλοιῶδες E γενέσθαι κατάχρισμα ἄριστον χιμετλιῶσιν. ἀποτίθεται δὲ ἡ ῥίζα τμηθεῖσα ὥσπερ σκίλλα. ἱστορεῖται δὲ καὶ πρὸς φίλτρα αὐτὴν λαμβάνεσθαι κοπεῖσαν ἀναπλασθεῖσάν τε εἰς τροχίσκους. φύεται δὲ ἐν συσκίοις τόποις. μάλιστα δὲ ὑπὸ τὰ δένδρα.

Catacuz. ὑπογαστρίου

Lacuna ex vet. cod. παρέπει

V. περιπίπτουσαν

V. non legit.

Hæc vsque ad τροχίσκους in vetusto quodã codice desiderantur.

De Cyclamino altera. Cap. CXCV.

Cyclaminus altera, quam nonnulli cissanthemon aut cissophyllon vocant, folia fert hederæ, sed minora: caules crassos, geniculatos, quíque circa vicinas arbores capreolorũ modo sese voluũt. Flores visuntur candidi, odorati. Fructus verò vuæ acinorum instar, corymbis hederæ similis, mollis, ac sapore aliquantulũ acris, atq; lętus: radix superuacua. Nascitur locis asperis. Huius fruct⁹ drachmę vnius põdere potus cum vini albi cyathis duob⁹ ad quadraginta dies, lienẽ liquat, ac per vrinas & aluũ absumit.

Περὶ ἑτέρας Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϟε'.

F Κυκλάμινος ἑτέρα, ἣν ἔνιοι κισσάνθεμον ἢ κισσόφυλλον καλοῦσι· φύλλα ἔχει κισσῷ ἐοικότα, ἐλάσσονα δέ. καυλοὺς παχεῖς, γονατώδεις, περιελισσομένους τοῖς παρακειμένοις δένδρεσιν ἑλικοειδῶς· ἄνθη λευκά, εὐώδη· καρπὸς δὲ ὡς ῥᾶγες σταφυλῆς, ὅμοιος κισσῷ, μαλακός, δριμὺς ἐν τῇ γεύσει G ἠρέμα, καὶ γλίσχρος· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. ταύτης ὁ καρπὸς ὅσον < μία τὸ πλῆθος πινόμενος μετ' οἴνου λευκοῦ κυάθων β' ἐπὶ ἡμέρας μ', σπλῆνα τήκει δι' οὔρων καὶ κοιλίας δαπανώμενον.

Hoc alterius cyclamini caput in quibusdam exemplaribus desideratur.

V. λευκοειδῆ

Addit Lacuna ex v. cod. εὐώδης, γλυκὺς Goupylus esse scribit in veteri vestigia diuersæ cuiusdam scripturæ. sed vulgatam, quippe quæ optimum habeat sensum, veram esse existimat.

πίνεται δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν. καὶ τὰς ἐκ τοκετῶν καθαίρει * ποθεῖσα.

V. περὶ δρακοντίας μεγάλης.

Περὶ Δρακοντίου. Κεφ. ρϙϛʹ.

ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ ἔχει φύλλα κισσοειδῆ, μεγάλα, σπίλοις ἔχοντα λευκοῖς· καυλὸν δὲ ὀρθὸν, δίπηχυν, ποικίλον, ὀφιοειδῆ, διαπόρφυρον τοῖς σπίλοις, βακτηρίας τὸ πάχος· καρπὸς δὲ ἐπ' ἄκρου βοτρυώδης, χρώματι τὸ μὲν πρῶτον χλοώδης, πεπανθεὶς δὲ κροκίζων, ἐπιδάκνων τὴν γεῦσιν· ῥίζα πῶς στρογγύλη, βολβοειδὴς, ὁμοία ἄρῳ, φλοιὸν ἔχουσα λεπτόν. φύεται ἐν συσκίοις "περὶ φραγμοὺς καὶ αἱμασιάς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς χυλισθεὶς καὶ ἐνσταλαχθεὶς μετ' ἐλαίου εἰς τὸ οὖς, ὠταλγίας παύειν· εἰς δὲ τὰς ῥῖνας προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ, πολύποδα δαπανᾷν· καταχριόμενος δὲ, στέλλει καὶ καρκινώματα. ποθέντες δὲ ὅσον λʹ. κόκκοι μετὰ ὀξυκράτου, ἐξαμβλώσκουσι· καὶ τὴν ὀσμὴν δέ φασι "μετὰ τὸν μαρασμὸν τῆς ἀνθήσεως, τῶν ἄρτι συνειλημμένων ἐμβρύων φθαρτικὸν εἶναι. ἡ δὲ ῥίζα θερμαντικὴ οὖσα, βοηθεῖ ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασι, βηξὶ, καταρρῷ· καὶ τὰ ἐν θώρακι ὑγρὰ "εὐανάγωγα ποιεῖ, ἑφθή τε καὶ ὀπτὴ μετὰ μέλιτος καὶ καθ' ἑαυτὴν βιβρωσκομένη. ξηρὰ δὲ λεῖα σὺν μέλιτι ἐκλείχεται. ἔστι δὲ οὐρητική, ὁρμάς τε πρὸς συνουσίαν ἐγείρει, πινομένη μετ' οἴνου· καὶ ἕλκη κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ μετὰ βρυωνίας λευκῆς σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ. καὶ κολλύρια ἐξ αὐτῆς ἀναπλάττεται πρὸς σύριγγας, καὶ ἐμβρύων κομιδήν. φασὶ δὲ ὅτι καὶ εἰ διατρίψει τις τὰς χεῖρας τῇ ῥίζῃ, ἀπὸ ἐχίδνης ἀδήκτους μένει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἀλφοὺς σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα ἐπὶ τῶν νεοτρώτων ἀντὶ μότων ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει· καὶ πρὸς χίμετλα, ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ ἐπιτεθέντα· τυρός τε ἐνειλούμενος τοῖς φύλλοις, ἄσηπτος διαμένει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἁρμόζει πρὸς νεφέλια, καὶ λευκώματα καὶ ἀχλύς. λαχανεύεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ περὶ τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη.

V. addit, λεῖον, ὀρθὸν, ὡς δισπιθαμιαῖον, καὶ παχὺν ὡς βακτηρίαν, ποικίλον κατὰ τὴν χρόαν, ὡς ἐοικέναι δράκοντι. καὶ πλεονάζει ἐν τοῖς πορφυροῖς σπίλοις, φύλλα, ὡς λαπάθου εἰδῆ ἀντεμπλεκόμενα.

Ald. περὶ φραγμοῖς καὶ αἱμασιαῖς.

Alter scriptus, κατὰ τὸν μαρασμόν.

Ald. εὐανάγωγα

A Bibitur & ad orthopnœam: ac potus quoque reliquias à partu purgat.

De Dracontio seu dracunculo. Cap. CXCVI.

DRACUNCULUS folia fert hederacea, magna, candidis notata maculis: caulem verò rectum, duûm cubitorum, versicolorem, anguis effigie, maculis respersum purpureis, baculi crassitudine. Fructus est in summo racemosus, colore primùm quidē herbaceo, sed cùm ematuruit ad croceum vergēte, sapore mordax. Radix quadantenus rotunda, bulbosa, aro similis, tenui vestita cortice. Nascitur in vmbrosis, circa sepes ac macerias. Expressus è semine succus cū oleo in aurem infusus, dolorem auris mitigandi vim habet. Naribus etiam ex vellere inditus, polypum absumit. Sed & carcinomata illitu sistit. Eius autem grana XXX si in posca bibantur, abortum inferunt. Quin & odorem aiunt, posteaquam flaccidi flores emarcuerūt, recens conceptos fœtus enecare. At radix calfaciendi vi prædita succurrit orthopnoeæ, ruptis, conuulsis, tussi atque destillationi. Pectori etiam hærentes humores facit excreabiles, siue elixa tostáve cum melle aut per se edatur, siue ipsa trita ex melle delingatur. Vrinam quoque ciet, ac venerem excitat è vino pota. Quin & vlcera maligna & phagedænica cum bryonia alba & melle trita expurgat, & ad cicatricem perducit. Ex ea quoque efformantur collyria ad fistulas, extrahendósque partus. Aiunt & qui manus radice perfricuerit, à viperæ morsu tutum & illæsum existere. Ex aceto denique illita, vitiligines emaculat. Folia verò trita recentibus vulneribus linamentorum vice conuenienter imponuntur: itidémque pernionibus, si priùs in vino decocta fuerint. Sed & caseus folijs inuolutus à putredine seruatur immunis. Succus autem radicis ad nubeculas, albugines, oculorúmque caligines conuenit. Ipsa verò radix etiam ad sanorum vsus, nimirum in cibos, cocta crudáq; oleris vice recipitur.

Quin & Gymnesiarum insularum, quas Baleares vocãt, incolæ coctam radicem cum melle multo placentarum loco in conuiuijs apponunt. Cæterùm radicem messibus effodi, lotámque & frustatim concisam, ac lino traiectam siccari in vmbra, atque ita recondi oportet.

De Aro. Cap. CXCVII.

ARON apud Syros lupha vocitatũ, folia emittit dracunculi, sed & minora & minùs maculosa: caulem dodrãtalem, subpurpureum ac pistilli forma, in cuius summo fructus est in croceum colorem inclinans. Radix alba, dracunculi radici proxima: quæ itidem decocta estur, quippe quæ minùs acris sit. Folia verò ad esum condiuntur, & arida per se decocta manduntur. Radix, semẽ & folia easdem cum dracunculo vires obtinent. Priuatim tamen radix cum fimo bubulo podagricis imposita prodest. Cæterùm eodem quo dracunculi radix modo reconditur, ac in summa ob mitiorem qua prædita est acrimoniam esui aptior est.

De Ari seu arisaro. Cap. CXCVIII.

ARISARVM exigua herbula est, cuius radix oliuæ magnitudinem implet. Est ea maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas sistit. Ex eadẽ collyria concinnantur, ad fistulas efficacia. Cæterùm imposita inditáve, cuiuslibet animalis genitale agit in perniciem.

De Asphodelo, seu hastula regia. Cap. CXCIX.

ASPHODELVS planta est plerisque omnibus cognita, folijs magni porri, caule verò leui (anthericon appellant) cuius in cacumine flos emicat. Radices subiacent oblongæ, teretes, glandibus similes, gustu acres, & calfaciẽdi vi præditæ. Hę bibitę vrinas mẽstruáq; cõcitãt. Medẽtur & lateris dolorib⁹, tussib⁹, cõuulsis atq; ruptis, drachmę põdere in vino potę. Vomitiones verò adiuuat asphodel⁹, lusorij tali magnitudine in cibo sumpt⁹. Vtiliter etiã trib⁹ drachmis datur à serpẽte demorsis: sed vulneribus ex morsu folia, radicem ac flores ex vino illini oportet.

A Οἱ δὲ ἐν ταῖς Γυμνησίαις νήσοις, καλουμέναις δὲ Καλλαρίσιν, ἑφθὴν τὴν ῥίζαν μιγνύντες μέλιτι πολλῷ, ἐν τοῖς συνδείπνοις ἀντὶ πλακούντων παρατιθέασιν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὴν ῥίζαν ἐν πυραμητῷ ὀρύξαντας καὶ πλύναντας καὶ κατατεμόντας, ἐνείραντάς τε λίνῳ καὶ ξηράναντας ἐν σκιᾷ.

B Περὶ Ἄρου. Κεφ. ρϛζʹ.

Ἄρον τὸ καλούμενον παρὰ Σύροις λοῦφα, φύλλα ἀνίησιν ὅμοια τοῖς τοῦ δρακοντίου, "μικρότερα δὲ καὶ "ἀσπιλότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, "ὑποπόρφυρον, "ὑπεροειδῆ, ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς κροκίζων· ῥίζα "λευκὴ πρὸς τὴν τοῦ δρακοντίου", ἥτις καὶ C ἐσθίεται ἑψομένη, ἧττον οὖσα δριμεῖα. ταριχεύεται δὲ τὰ φύλλα εἰς βρῶσιν, καὶ ["καθ' ἑαυτὰ] ξηρανθέντα ἑψόμενα ἐσθίεται.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα τὴν αὐτὴν τῷ δρακοντίῳ. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καταπλασσομένη σὺν βολβίτῳ ἐπὶ ποδαγρικῶν. "ἀποτίθεται δὲ ὡς D ἡ τοῦ δρακοντίου. καὶ καθόλου ἐστὶ διὰ τὸ μὴ λίαν δριμὺ" ἐδώδιμος.

Περὶ Ἀρισάρου. Κεφ. ρϛηʹ.

Ἀρίσαρον ἐστὶ μικρὸν βοτάνιον, ῥίζαν ἔχον ὡς ἐλαίας. ἔστι δὲ "δριμυτέρα τοῦ ἄρου· ὅθεν νομὰς ἵστησι καταπλασσομένη. κολλύριά τε πρὸς σύριγγας E ἐνεργῆ ἐξ αὐτῆς γίνεται. φθείρει δὲ καὶ αἰδοῖον παντὸς ζώου ἐντεθεῖσα.

Περὶ Ἀσφοδέλου. Κεφ. ρϛθʹ.

Ἀσφόδελος φυτὸν τοῖς "πλείστοις γνώριμον, φύλλα ἔχων πράσῳ μεγάλῳ ὅμοια· καυλὸν δὲ λεῖον, ἔχοντα ἐπ' ἄκρου ἄνθος καλούμενον ἀνθέρικον. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν "ἐπιμήκεις, στρογγύλαι, F βαλάνοις ὅμοιαι, δριμεῖαι κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ τὴν δύναμιν θερμαντικαί. κινοῦσι δὲ καὶ οὔρησιν καὶ ἔμμηνα, ποθεῖσαι· ἰῶνται δὲ καὶ πλευρᾶς ἀλγήματα καὶ βῆχας, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα < α πλῆθος τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ πινομένης· ποιεῖ δὲ καὶ εὐεμετέροις ὅσον ἀστρά- G γαλος "βρωθείς· καὶ ἑρπετοδήκτοις δίδοται ὠφελίμως ὅσον < γʹ. τὸ πλῆθος. καταπλάττειν δὲ δεῖ τὰ δήγματα τοῖς τε φύλλοις καὶ τῇ ῥίζῃ καὶ τοῖς ἄνθεσι σὺν οἴνῳ.

V. inscribit. περὶ δρακοντίας μικρᾶς.

Vulg. exempl. μακρότερα

V. ἀσπίλωτα.

V. ὑπόπυῤῥον. Sic Orib.

V. πιπεροειδῆ

V. quidam (λευκὴ) non habet.

V. ἢ κρομμύου λευκοῦ.

V. non habet.

Hæc verba non leguntur in manuscripto: sed ea exprimunt Interpretes.

Al. ἐδωδιμωτέρα.

Ald. δριμύτερον

V. πλείοσιν

V. ὑπομάκεις

V. ποθεῖσα

καὶ τὰ ῥυπαρὰ καὶ νεμόμενα ἕλκη καὶ μαστῶν καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ φύματα καὶ δοθιῆνας, συγκαθεψομένης τρυγὸς οἴνου τῇ ῥίζῃ· πρὸς δὲ τὰς προσφάτους φλεγμονὰς μετ' ἀλφίτου. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης προσλαβὼν οἴνου παλαιοῦ γλυκέος, καὶ σμύρνης καὶ κρόκου, "συνεψηθέντων ἐπὶ τὸ αὐτό, ἄριστον γίνεται ὀφθαλμοῖς φάρμακον· καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα καθ' ἑαυτόν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι, καὶ οἴνῳ, καὶ σμύρνῃ "χλιανθεὶς ἁρμόζει· ὀδονταλγίαις τε καθ' ἑαυτὸν ἐγχυθεὶς ὁ χυλὸς τῷ ἀντικειμένῳ ὠτίῳ, πραΰνει. καυθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα τῇ τέφρᾳ ἐπιπλασσομένης, ἀλωπεκίας δασύνει. "ἑψηθὲν δὲ ἔλαιον ἐν "κεκοιλωμέναις ταῖς ῥίζαις ἐπὶ πυρός, εἱλκωμένας χιμέτλας καὶ πυρίκαυστα ἐπαλειφόμενον ὠφελεῖ, καὶ "ὠταλγοῦσι βοηθεῖ, ἐγχεόμενον εἰς τὸ οὖς. ἀλφόν τε λευκὸν "προανατριφθέντα ἐν ὀθονίῳ ἐν ἡλίῳ, καταχρισθεῖσα ἡ ῥίζα σμήχει. "ὁ δὲ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη, κατ' ἐξοχὴν σκολοπένδρων καὶ σκορπίων ἀντιφάρμακόν ἐστιν, ἐν οἴνῳ ποθέντα· καταρρήττει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν.

Ald. συνεψηθέντα

Ruell. λεανθεὶς legisse videtur.

Ald. συνεψηθὲν δ' ἔλαιον κεκοιλασ.

V. ἐκπιλλομένας. quod expressit Barbarus.

V. κωφοῖς, al. κωφῶσι

V. subdit πυκνῶς

In v. desiderãtur hæc ad finem usque.

Περὶ Βολβοῦ ἐδωδίμου. Κεφ. σ'.

Hoc caput proximè sequenti postponitur in Aldino exemplari.

ΒΟΛΒΟΣ ἐδώδιμος γνώριμος πᾶσιν, ὃν ἐσθίομεν· εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, πυρρός, καὶ ἀπὸ Λιβύης κομιζόμενος· ὁ δὲ "πικρὸς καὶ σκιλλώδης, εὐστομαχώτερος, "πεπτικός. πάντες δὲ δριμεῖς καὶ θερμαντικοί· καὶ πρὸς συνουσίαν παρορμῶντες, τραχύνοντες γλῶτταν καὶ παρίσθμια, πολύτροφοι, σαρκῶν γεννητικοί, ἐμπνευματοῦντες· ποιοῦσι δὲ καταπλασσόμενοι πρὸς στρέμματα, θλάσματα, σκόλοπας, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων ὀδύνας, γαγγραίνας τε καὶ ποδάγρας σὺν μέλιτι καὶ καθ' ἑαυτούς. καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν οἰδήματα καὶ κυνόδηκτα, ὁμοίως σὺν μέλιτι καὶ πεπέρει λείῳ καταπλασθέντες· ἐπέχουσιν ἱδρῶτας, καὶ στομάχων ὀδύνας παύουσι· καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας ἀποσμήχουσι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ. καθαίρουσι δὲ καὶ ὑπώπια καὶ ἰόνθους, καθ' ἑαυτοὺς ἢ σὺν ὠοῦ λεκύθῳ, καὶ φακοὺς "σὺν μέλιτι ἢ ὄξει.

Al. πυρρὸς

V. caret.

Lacuna in vet. cod. legit σὺν ὀξυμέλιτι.

A Itẽ sordidis ac ac depascẽtibus vlceribus, mammarũ ac testiũ inflãmationibus, tuberculis furunculísque radix vna cum vini fæce decocta: recentibus autem inflammationibus ex polenta, auxiliatur. At ex radicis succo, additis vetere vino dulci, myrrha & croco, ita vt simul omnia decoquantur, illinendis fit B oculis vtile cum primis medicamentum. Idem ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino ac myrrha tepefactus prodest: dentium verò dolores mitigat, oppositæ auriculæ per sese instillatus. Cinis autem è cremata radice, alopecias illitu densat, capillóve replet. Oleum verò in excauatis ra C dicibus igni decoctum, exulceratis pernionibus & igni ambustis inunctione conducit, & aurium dolori infusum auri auxiliatur. Porrò vitiliginem albam, ad solem linteolo antè perfrictam, illita radix emaculat. Cæterùm semen & flores, si in vino bibantur, præ cæteris omnibus egregiè scolopendræ & scor D pionum ictibus aduersantur: sed & violenter aluum deijciunt.

De Bulbo esculento.
Cap. CC.

BVLBVS esculentus quo vescimur, vulgo cognitus est. Stomacho & aluo vtilis rufus, quíque ex E Africa defertur. Amarus verò & scillæ similis, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. Bulbi autem omnes acres sunt & excalfactorij. Venerem stimulant, linguam & tonsillas exasperant, plurimum nutriunt, & carnem augẽt: verùm inflationes pariunt. Illiti F verò efficaces sunt ad luxata, contusa, infixa spicula & articulorum dolores: itémque ad gangrænas & podagras, cum melle ac per se. Valent & ad hydropicorum œdemata & canum morsus, cum melle ac pipere trito similiter impositi. Sudores ijdem compescunt, stomachíque dolores mitigant. Quin G & furfures vlceráque capitis manantia cum tosto nitro abstergunt. Sub oculis sugillata varósque per se, aut ex oui luteo, itémque lẽtigines "cum melle vel aceto, emẽdant.

Pl. cum vino aut cucumis cocto

Fractis etiam auribus vnguibúsque contusis ex poléta medentur. Ficos ijdē tollunt in calidis cineribus torrefacti, & cum vstis mænarum capitibus impositi. Cremati verò & cū alcyonio permixti, cōtractas à sole maculas & cicatrices nigras in sole illiti emaculāt. Faciunt & ad rupta, si cum aceto elixi edantur. Cæterùm ab ipsorū largiore cibo cauendū, quoniā genus neruosum tētant.

De Bulbo vomitorio. Cap. CCI.

Bulbus, quem vomitorium vocāt, folia habet lori modo flexiliora, multóq; longiora quàm esculentus: radicem tamen bulbo similem, sed cortice nigro vestitam. Ea radix per se comesta, itémq; ipsius decoctum potum, vesicæ vitijs medentur, ac vomitiones mouent.

De Scilla. Cap. CCII.

SCILLA vim habet acrem & vrentem. Attamen assata ad plurimos vsus accōmodatur. Farina vero subacta lutóve oblinitur, & in clibanum conijcitur, aut prunis obruitur, donec ambiens crusta sufficienter intosta fuerit. Hac detracta, nisi scilla prorsus mollis ac tenera euaserit, iterum noua farina subacta lutóve obducetur, & eadē quæ prius fient. Enimuerò quæ non sic assata fuerit, interaneis noxam infert, maximè si intrò sumatur. Torretur & in olla operculata, atque in furnum demissa. Ex ea verò sumitur quod intimum est meditullium, direptis exterioribus tunicis. Sed & concisa elixatur, mutata sępius aqua, tantisper dum in ipsa aqua neque amaritudo neque acrimonia percipiatur vlla. Denique & in vmbra siccatur frustatim consecta, linóque traiecta modicis interuallis, vt ne segmina seu taleolæ sese inuicem contingāt. Et his quidem scillæ segmētis ad oleum, vinum & acetum scilliticū vtimur. At verò ad pedum rimas interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina dissoluta imponitur. A vipera autē demorsis in aceto decocta vice cataplasmatis adhibetur. Ad singulas porrò tostæ scillæ partes adiectis octonis triti tostíque salis, cochlear vnum aut alterum ieiunis exhibemus, emolliendæ alui gratia.

A πρὸς δὲ ὤτων θλάσματα σὺν ἀλφίτῳ καὶ πρὸς θλάσεις ὀνύχων· ἀφαιροῦσι δὲ καὶ σύκας ὀπτηθέντες ἐν θερμοσποδιᾷ, καὶ μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων ἐπιτεθέντες· καέντες δὲ καὶ μιγέντες ἀλκυονίῳ, ἔφηλιν καὶ οὐλὰς μελαίνας ἀποκαθαίρουσιν, ἐν ἡλίῳ καταχριόμενοι. σὺν B ὄξει δὲ ἑφθοὶ βιβρωσκόμενοι ποιοῦσι πρὸς ῥήγματα. φυλακτέα δὲ αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐν τῇ βρώσει δεῖ διὰ τὸ ἅπτεσθαι τοῦ νευρώδους.

Περὶ Βολβοῦ ἐμετικοῦ. Κεφ. σα'.

Βολβὸς, ὁ καλούμενος ἐμετικὸς, ἔχει τὰ φύλλα ἱμαντώδεστερα, καὶ πολλῷ μακρότερα τοῦ ἐδωδίμου· C ῥίζαν ἐοικυῖαν βολβῷ, περὶ ἣν φλοιὸς μέλας. αὕτη ἐσθιομένη καθ' αὑτὴν, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, τὰ περὶ κύστιν ἰᾶται, καὶ ἔμετον κινεῖ.

Al. ἰῶν Catac. μέγας

Περὶ Σκίλλης. Κεφ. σβ'.

ΣΚΙΛΛΑ δύναμιν ἔχει δριμεῖαν καὶ πυρωτικήν· πολύχρηστος δὲ γίνεται ὀπτηD θεῖσα. στέατι δὲ ἢ πηλῷ περιπλάσσεται, καὶ δίδοται εἰς κλίβανον, ἢ ἄνθραξιν ἐγκρύπτεται μέχρις ἂν ὀπτηθῇ ἱκανῶς τὸ περικείμενον στέαρ· οὗ περιαιρεθέντος, εἰ μὴ ἁπαλὴ γέγονεν, ἕτερον στέαρ ἢ πηλὸν περιπλάσαντες, τὰ αὐτὰ ποιήσομεν· ἡ γὰρ μὴ οὕτως ὀπτηθεῖσα, βλαβερὰ τὴν δόσιν, πρὸς τὰ ἐντόσθια μάλιστα προσφερομένη. E ὀπτᾶται δὲ καὶ ἐν χύτρᾳ πεπωμασμένῃ καὶ καθιεμένῃ εἰς κλίβανον. λαμβάνεται δὲ αὐτῆς τὸ μεσαίτατον τῶν ἔξωθεν περιαιρουμένων, καὶ ἕψεται δὲ συντμηθεῖσα ἀποχεομένου τοῦ πρώτου ὕδατος, ἑτέρου τε ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν μὴ πικρὸν ἢ δριμὺ γένηται τὸ ὕδωρ. καὶ F ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ τμηθεῖσα, καὶ διαιρεθεῖσα λιναρίῳ, ὡς μὴ ἅπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς τόμους. τῇ μὲν οὖν τμητῇ, εἰς ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ ὄξος σκιλλητικὸν χρώμεθα. πρὸς δὲ ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ, τὸ ἔνδον τῆς ὠμῆς σὺν ἐλαίῳ ζεσθὲν, ἢ σὺν τῇ ῥητίνῃ τηχθὲν, ἐπιτίθεται. ἐχιοδήκτοις δὲ καταπλάσσεται, G ἑψηθεῖσα σὺν ὄξει. τῆς δὲ ὀπτῆς πρὸς ἓν μέρος τῆς σκίλλης, συνεκλεάναντες ἁλῶν ὀπτῶν μέρη ὀκτὼ, δίδομεν κοχλιάριον ἓν ἢ δύο νήστεσι πρὸς μάλαξιν κοιλίας.

V. addit, στάλπκι· στέατι δὲ

Fortè ταχέως

Al. τμηθεῖσα διαβληθέντος λιναρίου.

εἰς ποτήματά τε καὶ ἀρωματικὰς δυνάμεις, καὶ ἐφ' ὧν οὖρησιν κινῆσαι θέλομεν, καὶ ἐπὶ ὑδρωπικῶν, καὶ στομαχικῶν οἷς ἐπιπολάζει τὰ σιτία, καὶ ἐπὶ ἰκτέρου, στροφουμένων, βηττόντων χρονίως, ἀσθματικῶν, ἀναφορικῶν. αὐτάρκης δὲ ὁλκὴ τριωβόλου σὺν μέλιτι ἐκλειχθεῖσα. καὶ συγκαθέψεται δὲ τῷ μέλιτι, καὶ βιβρώσκεται πρὸς τὰ αὐτά, μάλιστα πέψει συνεργοῦσα. ἄγει δὲ γλοιώδεις κατὰ κοιλίαν. ἑφθὴ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ὁμοίως λαμβανομένη· φυλάττεσθαι δὲ καὶ αὐτῆς τὴν δόσιν δεῖ, ἐφ' ὧν ἑλκώσεις τις ἐστὶν ἐντός. καὶ πρὸς ἀκροχορδόνας ποιεῖ καὶ χίμετλα ἐγχριόθεῖσα ὀπτή. τὸ δὲ σπέρμα [αὐτῆς λεῖον ἀναληφθὲν ἐν ἰσχάδι ἢ μέλιτι καὶ βρωθέν,] μαλάσσει κοιλίαν. ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον ὅλη πρὸ τῶν θυρῶν κρεμαμένη.

Marg. χρωματικὰς

Conclusa in vetusto codice omittuntur.

In potiones quoque & aromaticas compositiones addita, ijs prodest quibus vrinã ciere volumus, itémque hydropicis & stomachicis quibus innatat cibus, regio morbo laborantibus, torminosis, tussi vetere infestatis, suspiriosis & ore sanguinem reijcientibus. Pondus verò ternûm obolorum ex melle delingi sat est. Coquitur & in melle estúrque in eosdem vsus, concoctionem plurimùm adiuuans. Strigmenti verò in modúm viscida recrementa aluo detrahit. Sed & elixa simili sumpta modo, eosdẽ præbet effectus. Veruntamen cauendus ipsius vsus ijs quibus est interna *quæpiam exulceratio. Quin & tosta ad pensiles verrucas & perniones efficaciter illinitur. Ipsius verò* semen tritum, carica aut melle exceptum atq; deuoratum, aluum emollit. Est & tota pro foribus suspẽsa contra malorum medicamentorum noxiam remedio.

Περὶ Παγκρατίου. Κεφ. σγ'.

ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΝ, [ὃ τινὲς δὲ καὶ τοῦτο σκίλλαν ὀνομάζουσι,] ῥίζα ἐστὶ βολβῷ μεγάλῳ ὁμοία, ὑπόπυρρος ἢ ὑποπόρφυρος, πικρὰ καὶ πυρώδης τὴν γεῦσιν· φύλλα κρίνῳ ὅμοια, μακρότερα δέ. ἔχει δὲ δύναμιν τὴν αὐτὴν τῇ σκίλλῃ, καὶ σκευασίαν, καὶ δόσιν, ποιοῦσαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν· ἐπιεικεστέρα μέντοι τῆς σκίλλης ἡ ταύτης δύναμις. ὅθεν καὶ χυλιζομένη ἡ ῥίζα ταύτης, μιγνυμένη τε ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ, καὶ ἀναπλασσομένη εἰς τροχίσκους, δίδοται σὺν ὑδρομέλιτι σπληνικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως.

Vetus his caret, οἱ δὲ καὶ τοῦτο

V. non habet.

De Pancratio. Cap. CCIII.

PANCRATIVM, quod etiam aliqui scillam (pusillam) appellãt, radice est magno bulbo simili, subrufa aut subpurpurea, amaro feruidóque gustu, folijs lilij, sed longioribus. Scillæ vires & præparationẽ eandem habet, ac eodem quoque pondere ad eosdem affectus efficaciter exhibetur. Attamen huic mitior quàm scillæ facultas inest: quò fit vt & huius radicis succus expressus ad erui farinam admixtus in pastillos digeratur: qui quidem vtiliter ex hydromelite spleneticis hydropicísque dantur.

Περὶ Καππάρεως. Κεφ. σδ'.

ΚΑΠΠΑΡΙΣ θάμνος ἐστὶν ἀκανθώδης, ἐπὶ γῆς κυκλοειδῶς ἐστρωμένος, ἀκάνθας ἀγκιστροειδεῖς ἔχων ὡς βάτος· φύλλα στρογγύλα, μηλέᾳ κυδωνίᾳ ὅμοια· καρπὸν δὲ οἷον ἐλαίας, ὃς ἀνοιχθεὶς λευκὸν προΐεται ἄνθος· οὗ πεσόντος, εὑρίσκεταί τι οἷον βάλανος ἐπιμήκης, ὅπερ ἀνοιχθὲν ἔχει κόκκους ὥσπερ ῥοιᾶς, μικρούς, ἐρυθρούς· ῥίζας ξυλώδεις καὶ μεγάλας, πλείστας. φύεται τοὐπίπαν ἐν τραχέσι καὶ λεπτογείοις τόποις, καὶ νήσοις, καὶ οἰκοπέδοις. ταριχεύεται δὲ ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ καρ-

De Cappari. Cap. CCIIII.

CAPPARIS frutex est aculeatus, per terram in orbẽ stratus. Spinas vt rubus habet in hami modũ aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum verò oliuæ instar: qui cum dehiscens panditur, florem promit candidũ. Hoc verò dilapso nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertũ grana tanquam punici mali, exigua rubentiáque intra se ostendit. Radices lignosæ sunt, grandes ac numerosæ. Asperis plerunq; locis, tenuiq; solo, in insulis domorũq; areis nascitur. Porrò caulis ipsi⁹ ac fruct⁹ cibi gra-

tia sale condiuntur. Aluum autem turbat, stomacho aduersatur, sitímque gignit. At cocta tamen si edatur, stomacho quàm cruda vtilior. Fructus drachmarum duarum pondere ex vino potus ad dies quadraginta, lienem absumit: quippe qui vrinam trahat, cruentúmq; alui excrementum educat. Epotus itidem ischiadi & paralysi succurrit, itémque ruptis & conuulsis: mẽses quoque ciet, ac pituitam capite detrahit. Quin & dentium dolorẽ sedat ex aceto decoctus, colluto inde ore. Radicis autẽ cortex aridus, tum ad antedicta valet, tum etiam quoduis vetus, sordidum & callosum vlcus expurgat. *Spleneticis quoque cum* hordeacea farina imponitur. Sed & *dente demorsa radix, eius dolori* auxiliatur: & cum aceto trita, vitiligines albas exterit. *Denique radix* foliáque trita duritias strumásque discutiunt: aurium verò vermiculos infusus succus enecat. Porrò capparis Africa, præsertímque quæ apud Marmaridas appellatos nascitur, vehemẽter inflat. Apula vomitum facit: quæ autem è Rubro mari & Arabia defertur, acerrima: siquidem in ore pustulas excitat, & gingiuas osse tenus exest: quapropter est cibis inepta.

De Lepidio. Cap. CCV.

LEPIDIVM, quod aliqui gingidium vocant, herbula vulgo nota, *quæ muria cum lacte conditur.* Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadi per quàm eximium est ac singulare remedium, si trita cum helenij radice ad quartã *horæ partem imponatur. Lienosis* simili modo prodest: ac lepras quoque tollit. Radix autem adalligata collo, dentium dolores compescere ac inhibere creditur.

De Ranunculo. Cap. CCVI.

RANVNCVLI, quod aliqui apium agreste nominant, plura quidem sunt genera: at vis tamen omnibus vna, acris scilicet ac vehemẽter exulcerans. Ac vnũ quidem coriandri folijs constat, sed latioribus, subalbidis & pinguibus: flore luteo, interdũ purpureo. Caulis minimè crassus est, sed cubitum altus.

A πρὸς εἰς βρῶσιν. ταράττει δὲ κοιλίαν, "κακοστόμαχός τε ἐστὶ καὶ διψώδης· βρωθεῖσα δὲ ἑφθή, εὐστομαχωτέρα τῆς ὠμῆς. ὁ μὲν οὖν καρπὸς αὐτῆς σπλῆνα τήκει, ὁλκὴ δυοῖν < μετ᾽ οἴνου πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας μ᾽· ἄγει δὲ οὖρον καὶ "διαχώρημα αἱματῶδες. ἰσχιάδι τε καὶ παραλύσει βοηθεῖ πινόμενος ὁ B καρπός, καὶ πρὸς ῥήγματα καὶ σπάσματα· ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἀποφλεγματίζει. καὶ ὀδόντων πόνον παύει ὁ καρπὸς σὺν ὄξει ἑψόμενος καὶ διακλυζόμενος. τῆς δὲ ῥίζης ὁ φλοιὸς ξηρός, πρός τε τὰ προειρημένα ἁρμόζει, καὶ ἀνακαθαίρει πολὺ χρόνιον καὶ ῥυπαρὸν καὶ τετυλωμένον ἕλκος. "καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν C σπληνικῶν σὺν ὠμῇ λύσει· διακνωμένη τε ἡ ῥίζα πονοῦντι ὀδόντι βοηθεῖ· ἀλφούς τε λευκοὺς ἀποσμήχει σὺν ὄξει λεία. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα λειωθέντα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σκώληκάς τε τοὺς ἐν ὠσὶν ὁ χυλὸς ἐγχυματισθεὶς κτείνει. Ἡ μέντοι Λιβυκὴ κάππαρις, γινομένη δὲ κατὰ τοὺς *Μαργαρίτας λεγομένους, ἐμπνευματοῖ ἰσχυρῶς. ἐμετικὴ δὲ τυγχάνει ἡ ἐν Ἀπουλίᾳ. ἡ δὲ ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ *Λιβύης, δριμυτάτη, φλυκταινοῦσα τὸ στόμα, καὶ "κατεσθίουσα τὰ οὖλα ἄχρι γυμνώσεως· ὅθεν πρὸς βρῶσιν ἐστὶν "ἀνεπιτήδειος.

V. καὶ στόμαχον.
V. διαχωρεῖ
V. hæc ad finem omittit.
Lacuna in vetustiss. codice legit διασήπουσα
Alias ἄθετος

E Περὶ Λεπιδίου. Κεφ. σε΄.

ΛΕΠΙΔΙΟΝ, ὃ ἔνιοι γιγγίδιον καλοῦσι, γνώριμον βοτάνιον, ταριχευόμενον εἰς ἁλμαίας μετὰ γάλακτος. Δύναμις δέ ἐστι τῶν φύλλων δριμεῖα ἑλκωτική. ὅθεν ἰσχιαδικόν ἐστιν ἐπίπλασμα ἀμυντικώτατον, λεῖον σὺν ἑλενίου ῥίζῃ ἐπιτιθέμενον πρὸς "τέταρτον ὥF ρας. καὶ ἐπὶ σπληνικῶν ὁμοίως· ἀφίστησι δὲ καὶ λέπρας. ἡ δὲ ῥίζα δοκεῖ ὀδόντων ἀλγήματα παραιτεῖσθαι, περιαπτομένη τῷ τραχήλῳ.

Cornarius τέσσαρας

Περὶ Βατραχίου. Κεφ. σϛ΄.

ΒΑΤΡΑΧΙΟΝ, ὃ οἱ δὲ, σέλινον ἄγριον καλοῦσι· τούτου πλείονα μέν ἐστιν εἴδη. δύναμις δὲ μία, δριμεῖα καὶ ἄγαν ἑλG κωτική. ἔχει δὲ τὸ μὲν αὐτῶν, φύλλα ὅμοια κορίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόλευκα καὶ λιπαρά· ἄνθος μήλινον, ἐνίοτε πορφυροῦν· καυλὸν δὲ οὐ παχύν, [ὕψος δὲ ὅσον πήχεως.]

V. non habet cõclusa: vti neque quod sequitur μικρόν

Lacuna legit ῥίζαν μίαν μικρὰν λευκήν.

Orib. γονατωδέστερον. Plin. foliosius. V. καυλότερον. Fortè Σαρδῶνι

Dodonæus restituit εὔοσμον. Addit Ald. τὸ ἄνθος. Cat. χλοωδέστερον. Ruell. & Marc. inter τὰ φύλλα & καὶ οἱ καυλοὶ, καὶ τὰ ἄνθη videtur legisse. Sic & habetur in nothis Ald. cod.

V. addit χλωρά.

Alter χλοώδη, quam scripturã Serapio & Hermolaus secuti sunt.

V. vsque ad δριμυτέρα οὖσα nil habet.

V. quidam addit λίαν, alius, ἑλκῶσαι.

V. quidam putat hæc ad finẽ vsq; illegitime ascripta, & expositionẽ quandã esse.

"ῥίζαν μικρὰν, λευκὴν, πικρὰν, ἔχουσαν ἀποφύσεις ὡς ἑλλεβόρου· φύεται δὲ παρὰ ῥείθροις. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος "χνοωδέστερον καὶ "μακροκαυλότερον, ἐντομὰς ἔχον πλείους τῶν φύλλων, πλεῖστον ἐν "Σαρδονίᾳ γινόμενον, δριμύτατον, ὃ δὴ καὶ σέλινον ἄγριον καλοῦσι· καὶ τρίτον σφόδρα μικρὸν καὶ δύσοσμον, τὸ ἄνθος "χρυσῷ ὅμοιον. καὶ τέταρτον ἐοικὸς τούτῳ, ἄνθος "γαλακτίζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα "καὶ οἱ καυλοὶ ἁπαλοὶ καταπλασσόμενοι, ἑλκωτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν μετὰ πόνου· ὅθεν ὄνυχας λεπροὺς καὶ ψώρας ἀφίστησι, καὶ στίγματα ἐξαίρει, καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἀλωπεκίας, πρὸς ὀλίγον "καταπλασθέντα ἐφόλκια δὲ, κατάντλημα χιμετλιώντων ἐστὶ χλιαρόν. ἡ δὲ ῥίζα πταρμὸν κινεῖ, ξηρὰ λεία προσφερομένη τοῖς μυκτῆρσι· καὶ ὀδονταλγίας κουφίζει περιαπτομένη, θρύπτει μέν τοι αὐτούς.

Radice nititur exigua, candida & amara, adnatis ceu capillamentis, hellebori modo, fibrata: iuxta fluẽta nascitur. Alterum est lanuginosius, longioréque caule, pluribus foliorum incisuris, plurimum in Sardinia proueniẽs, acerrimum, quod etiam syluestre apium appellant. Est & tertium valde paruum & odore graui, flore aureo. Quartum simile huic, flore lacteo. Folia & caules tenelli vim habent illitu exulcerandi, & vsque adeò vrendi, vt etiam crustas cum dolore inducát. Quare scabros vngues auferũt, psoras remouent, stigmata delét: itémque formicationes ac pensiles verrucas & alopecias ad breue tempus imposita tollunt. Quin & repente eorum decocto perniones fouẽtur. Radix verò sicca tritáque, sternutamenta ciet, naribus admota: dentium quoque dolores appensa leuat, ipsos tamen rumpit.

Περὶ Ἀνεμώνης. Κεφ. σζ'.

ΑΝΕΜΩΝΗ διπλῆ, ἡ μὲν ἀγρία, ἡ δὲ ἥμερος· καὶ τῆς ἡμέρου, ἡ μέν τις φοινικᾶ φέρει τὰ ἄνθη· ἡ δὲ, ὑπόλευκα ἢ γαλακτίζοντα, ἢ πορφυρᾶ. φύλλα δὲ κοριοειδῆ, λεπτοσχιδέστερα πρὸς τῇ γῇ· καυλία "χνοώδη, λεπτά, ὑπὲρ ὧν τὰ ἄνθη ὥσπερ μήκωνος, καὶ μέσα κεφάλια μέλανα, ἢ κυανίζοντα· ῥίζα κατὰ μέγεθος ἐλαίας ἢ μείζων, οἱονεὶ γόνασι διειλημμένη. "ἡ δὲ ἀγρία κατὰ πάντα μείζων τῆς ἡμέρου, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα καὶ σκληροτέρα. τήν τε κεφαλὴν ἐπιμηκεστέραν ἔχει· ἄνθος φοινικοῦν, ῥιζία λεπτὰ καὶ πλείω. ἡ δέ τις ἔχει φύλλα μέλανα, δριμυτέρα οὖσα. Δύναμιν δὲ ἔχουσι "δριμεῖαν ἀμφότεραι· ὅθεν ὁ χυλὸς τῆς ῥίζης αὐτῆς ῥινὶ ἐγχυθεὶς πρὸς κεφαλῆς κάθαρσιν ἁρμόζει. μασηθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, φλέγμα ἄγει· ἑψηθεῖσα δὲ ἐν γλυκεῖ καὶ καταπλασσομένη, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς ἰᾶται· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ ἀμβλυωπίας ἀποσμήχει, ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν. τὰ δὲ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ *συνεψηθέντες πτισάνῃ καὶ ἐσθιόμενα, γάλα κατάγουσι. ἐν προσθέτῳ δὲ ἔμμηνα ἄγει· καταπλασθέντα δὲ, λέπρας ἀφίστησιν. Ἔνιοι δὲ

De Anemone. Cap. CCVII.

ANEMONE duûm est generũ: syluestris quidem vna, satiua altera. Et in satiuæ quidem genere est quæ phœniceos flores habeat, altera quæ candicantes, aut lacteos, aut purpureos. Harũ folia coriandro similia, sed proximè terram scissa tenuiùs. Cauliculi lanuginosi, tenues, in quibus flores veluti papaueris, & in medio capitula nigra aut cærulea: radix oliuæ magnitudine, aut etiã maior, veluti geniculis distĩcta. At syluestri amplitudo prorsus maior quàm satiuę, foliísque est latioribus ac durioribus: capite oblongiore, flore phœniceo, tenuibus ac pluribus radiculis. Est & quædam folijs nigris, quæ quidem acrior est. Vis vtriusque acris: qua de causa ipsius radicis succus naribus infusus valet ad purgandum caput. Commanducata verò radix, pituitam trahit. Decocta autem in passo & imposita, medetur oculorum inflammationibus: sed & cicatrices eorundẽ ac hebetudines emendat, sordidáque vlcera expurgat. Cæterùm folia & caules si cum ptissana decoquantur, & in cibo sumantur, lactis fœcunditatem prestát: subdita autem in pesso menstrua ciunt. Illita quoque, lepras eximunt. Sunt qui

nesciętes ab anemone syluestri distinguere argemonen dictam & papauer rhœas (de quo inter genera papaueris agemus) propter florum in puniceo colore conuenientiam, eupatorium errore ducti argemoniam appellent. Veruntamen tum argemone, tum & rhœas minùs saturato puniceo colore visuntur, & vtraque seriùs floret. Quinetiam argemone croceum gustuq; admodum acrem liquorem reddit: rhœas verò, candidiorem & acrem. Insuper vtrique intermedia sunt capitula syluestris papaueris similia, nisi quòd argemones quidem capitulum supernè latiusculum est, rhœadis autem aliquantò angustius. At anemones genera neque liquorem reddunt, neque capitula calycésve habent, sed velut asparagi cacumen. Denique & in aruis cultísve illa plerunque nascuntur.

De Argemone. Cap. CCVIII.

ARGEMONE tota quidem syluestri papaueri similis est: sed folium habet quale anemone, diuisum: florẽ in cauliculo puniceum: caput quale papauer rhœas, sed oblongius & summis partibus latum: radicem rotundam: liquorem verò reddit croci colore & acrem. Illita folia argema & nubeculas expurgant, inflammationésque compescunt.

De Anagallide. Cap. CCIX.

ANAGALLIDIS duo sunt genera, quæ flore distant. Nam quæ cæruleo est flore, fœmina dicitur: mas, quę phœniceo. Frutices sũt exigui, in terra iacentes, quibus folia in quadrangulis cauliculis pusilla, subrotunda, ad folia helxines accedẽtia: fructus rotundus. Vtraque porrò vim habet mitigãdi, inflammationes arcendi, adactos corpori aculeos extrahendi, & nomas cohibendi. At succus earum capitis pituitam gargarizatu euocat, & naribus infusus dentium dolorem lenit, si in narem dolenti denti oppositam immissus fuerit. Emendat & argema cum melle Attico, & oculorum hebetudini opitulatur. Sed & morsis à vipera prodest, ex vino

μὴ δυνάμενοι διορίζειν ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης τὴν λεγομένην "ἀργεμώνην καὶ τὴν ῥοιάδα μήκωνα (περὶ ἧς ἐν τοῖς μήκωσιν ἱστορήσομεν,) διὰ τὸ τῶν ἀνθῶν ὁμόχροον, φοινικοῦν ὑπάρχον, πλανῶνται τὴν ἀργεμώνην εὐπατώριον ὀνομάζοντες. πλὴν τῆς ἀργεμώνης ἧττον βαθὺ τὸ φοινικοῦν ἐστι καὶ τῆς ῥοιάδος, "ὀψιαίτερον δὲ αὕτη καὶ ἡ ἀργεμώνη ἀνθοῦσι. καὶ ἡ μὲν ἀργεμώνη ὀπὸν ἀνίησι κροκίζοντα, καὶ δριμὺν πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ἡ δὲ ῥοιὰς, λευκότερον καὶ δριμύν. ἀμφότεραι δὲ μεταξὺ κεφάλια μήκωνι ἀγρίᾳ παραπλήσια ἔχουσι, πλὴν τὸ μὲν τῆς "ἀργεμώνης ἄνωθεν *ὑπόπαχυ, τὸ δὲ τῆς ῥοιάδος, ὑπόστενον. αἱ δὲ ἀνεμῶναι οὔτε ὀπὸν ἀνιᾶσιν, οὔτε κωδίαν ἔχουσιν, ἀλλ' οἱονεὶ ἀσπαράγου ἄκρον. ἐν ἀρούραις τε τὸ πλεῖον ἐκεῖναι φύονται.

Alter ἀργεμίδα

In altero legitur eodem sensu ὀψιαίτερον δὲ αὗται τῶν ἀνεμωνῶν.

Vulg. exempl. ἀνεμώνης

Περὶ Ἀργεμώνης. Κεφ. σή.

ΑΡΓΕΜΩΝΗ, ὅλον μέν ἐστι ὅμοιον ἀγρίᾳ μήκωνι. "τὸ δὲ φύλλον ἀνεμώνῃ ἔχει ὅμοιον, "ἐσχισμένον, *" ἄνθος φοινικοῦν, κεφαλὴν δὲ ἐοικυῖαν μήκωνι ῥοιάδι, ἐπιμηκεστέραν δὲ καὶ πλατεῖαν κατὰ τὰ ἄνωθεν μέρη· ῥίζαν στρογγύλην. ὀπὸν δὲ ἀνίησι κροκίζοντα, δριμύν. καθαίρει δὲ ἄργεμα καὶ νεφέλια. καὶ φλεγμονὰς παρηγορεῖ τὰ φύλλα "καταπλασσόμενα.

V. codex τὸ δὲ φύλλον ἀργεμώνης ἐσχισμένον.
Par. inserit ἄνθος
Par. καυλὸν

"Περὶ Ἀναγαλλίδος. Κεφ. σθ'.

ΤΗΣ ἀναγαλλίδος διττὸν εἶδός ἐστι, διαφέρον ἄνθει. ἡ μὲν γὰρ κυάνεον ἔχουσα τὸ ἄνθος, θήλεια λέγεται· ἡ δὲ τὸ φοινικοῦν, ἄρρην. θαμνία δέ ἐστι κεχυμένα ἐπὶ γῆς, φύλλα ἔχοντα ἐπὶ τετραγώνων καυλίων μικρὰ, ὑποστρόγγυλα ["πρὸς τὰ τῆς ἐλξίνης,] καρπὸν περιφερῆ· εἰσὶ δὲ ἀμφότεραι *παρηγορητικαί· ἀφλέγμαντοι, σκολόπων "ἐπισπαστικαί, νομῶν ἐφεκτικαί. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν ἀναγαργαριζόμενος, ἀποφλεγματίζει κεφαλήν· καὶ ῥισὶν ἐγχεόμενος, ὀδόντων πόνον παύει, ἐὰν εἰς τὸν ἀντικείμενον μυξωτῆρα τῷ ἀλγοῦντι ἐμβληθῇ· καθαίρει καὶ ἄργεμα μετὰ μέλιτος Ἀττικοῦ, καὶ ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ. ὠφελεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις μετ' οἴνου

In fine v. cod. margo habet, καὶ ἑτέρα εὑρίσκεται μικρὰ, εὐπατορίῳ ἐμφερὴς πόσως. Hoc cap. in cod. vet. Crateuæ tribuitur.

V. caret conclusis.

ἐπισπαστικαί

V. caret, vsque ad ἐγχεόμενος.

πινόμενος, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἡπατικοῖς." φασὶ δὲ ἔνιοι τὴν μὲν ἔχουσαν τὸ κυάνεον ἄνθος, προπτώσεις δακτυλίου στέλλειν· τὴν δὲ τὸ φοινικοῦν, ἐρεθίζειν καταπλασθεῖσαν."

Περὶ κισσοῦ. Κεφ. σί.

ΚΙΣΣΟΣ πολλὰς ἔχει διαφορὰς τὰς κατ' εἶδος, τὰς δὲ γενικωτάτας τρεῖς. λέγεται γὰρ ὁ μέν τις λευκός, ὁ δὲ, μέλας, ὁ δὲ, ἕλιξ. ὁ μὲν οὖν λευκός, φέρει τὸν καρπὸν λευκόν· ὁ δὲ μέλας, μέλανα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδιῶται Διονύσιον καλοῦσιν. ὁ δὲ ἕλιξ ἄκαρπός τε ἐστι, καὶ *λευκὰ ἔχει τὰ κλήματα, καὶ τὰ φύλλα "λεπτὰ καὶ "γωνιώδη καὶ *ἐρυθρά. πᾶς δὲ κισσὸς δριμὺς ἐστι, στυπτικός, τῶν νευρώδους ἁπτικός. ποιεῖ δὲ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄνθη "τρισὶ τοῖς δακτύλοις ληφθέντα καὶ ποθέντα ἐν οἴνῳ, πρὸς δυσεντερικούς. δὶς δὲ τῆς ἡμέρας δεῖ πίνειν· καὶ πρὸς πυρίκαυστα δὲ ἁρμόζει σὺν κηρωτῇ λεανθέντα. τὰ δὲ ἁπαλὰ τῶν φύλλων σὺν ὄξει ἑψόμενα, ἢ ὠμὰ "ἄρτῳ συλλεαινόμενα, σπλῆνα ἰῶνται). ῥινεγχυτεῖται δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων καὶ τῶν κορύμβων σὺν ἰρίνῳ, [ἢ μέλιτι, ἢ νίτρῳ,] ἔστι πρὸς τὰ χρόνια τῆς κεφαλῆς ἀλγήματα ἁρμόζει, καὶ ἐπιβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ· ὠταλγίας δὲ καὶ "πυορροοῦντα ὦτα σὺν ἐλαίῳ ἰᾶται. ὁ δὲ "μέλανος κισσοῦ ὁ χυλὸς καὶ οἱ κόρυμβοι ποθέντες, "*ἀτονίαν ποιοῦσι, καὶ "παρασείουσι τὴν διάνοιαν πλεονασθέντες. λεῖα δὲ σφαιρία πέντε τῶν κορύμβων θερμανθέντα σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ, καὶ ἐνσταχθέντα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐπὶ ὀδονταλγίας, τὸ ἄλγημα πραΰνει. μελαίνουσι δὲ καὶ τὰς τρίχας οἱ κόρυμβοι. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς πᾶν ἕλκος, ἑψηθέντα σὺν οἴνῳ. καὶ καταπλασσόμενα, κατακαύματα κακοήθη, καὶ ἐφήλιδας θεραπεύει ὡς προείρηται ἑφθά. κινοῦσι δὲ καὶ καταμήνια ὑποτεθέντες οἱ κόρυμβοι λεῖοι· καὶ ποθέντες δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν < πλῆθος, ἀτόκιόν ἐστι." καὶ ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων μέλιτι δευθεὶς καὶ προστεθεὶς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα. ὁ δὲ χυλὸς "ἐνσταζόμενος τὰς ἐν τοῖς ῥώθωσι δυσωδίας καὶ σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ ψιλοῖ τρίχας· καὶ

potus, itémque nephriticis, hepaticis, atque hydropicis. Cæterùm aiunt nonnulli impositam eam quę cæruleum edit florem, sedis procidētiam retrò agere: quæ verò phœniceum, eandem proritare.

De Hedera. Cap. CCX.

HEDERA multas in specie differentias sortitur: summas autem genere tres. Est enim candida quędam, nigra altera, tertiáque quę vocatur helix. Et candida quidem, fructum fert candidũ: nigra, quam etiam vulgus Dionysiam vocat, nigrum aut croci æmulum. At helix fructum non gignit, tenues autem habet viticulas: folia verò parua, angulosa & rubra. Porrò hedera omnis acris est & astringēs, neruosúmque genus tentat. Flores ternis digitis capti, & in vino poti, ad dysentericos faciunt: sed bis die potari oportet. Ijdem cum cerato triti, ambustis prosunt. Recentia autem molliáve folia ex aceto decocta, aut cruda cum pane detrita, lienem sanant. At succus foliorum & corymborum cum irino vnguento, melle aut nitro contra veteres capitis dolores vtiliter per nares infunditur. Perfunditur & eo caput cum aceto & rosaceo. Dolentibus verò purulentísque auribus cum oleo medetur. Nigræ autem hederæ succus & corymbi epoti sterilitatem faciunt, mentémque turbant largiùs sumpti. Globosi verò corymborum acini quinque, triti calfactíque cum rosaceo in Punici cortice, & in dolore dentium contrariæ auri instillati, dolorem mitigant. Denigrant & capillum corymbi. At folia in vino cocta, omni vlcerum generi illinuntur. Ambusta quoque, etiã maligna, & maculas à sole contractas sanant, velut antè dictum est, decocta. Mouent & menses corymbi triti ac subditi. Ijdem post purgationes fœminarũ drachmæ pondere poti, spem conceptionis adimunt. Sed & pediculus foliorum melle irrigatus, & vuluæ inditus menses & partus extrahit. Succus autē instillatus, narium graueolentiam emendat, & earundem putrida vlcera expurgat. Hederæ verò lachryma psilothrum est: ac

Lacuna addit ex cod. v. καὶ ὑδρωπικοῖς

V. cod. quidã in extremo cap. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος: ἀναγαλλίδες ἀμφότεραι τραυματικαί, ἀφλέγμαντοι, σκολόπων ἐπισπαστικαί. Catac. addit, καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος εἰς τὸ αὐτὸ τὰ αὐτά φησιν ἀπαραλλάκτως.

V. μικρὰ
V. γωνιοειδῆ

Ald. τοῖς τρισὶ δακτ.

Deest in Ald.

Hæc v. non habet.

V. αἱμοῤῥαγοῦντα

Lacuna legit in antiquo, μελανοκάρπου
V. ἄνοιαν, alius ἀγονίαν, alius ἀτοκίαν.
Al. παρακόπτουσι

Byzantinus codex caret.

Al. ἐγκλυζόμενος.

illitu pediculos enecat. Radicum deniq; succus in aceto potus, morsis à phalangio succurrit.

De Chelidonia. Cap. CCXI.

CHELIDONIA maior caulem profert cubitalem, aut etiam altiorem, gracilem, qui quidem adnatos habet ramulos folijs refertos. Sunt autem ea ranunculi folijs similia, at molliora tamen, & aliquantum colore glauco: flos verò secundum singula folia prodit, vti violæ albæ. Succus croceus est, acris, mordax, aliquantulum subamarus & graueolens. Radix supernè quidem singularis est, at infernè in multa crocea capillamenta fibratur. *siliqua* Fructus ceu corniculati papaueris, tenuis, longus, coni seu metæ figura, in quo exigua semina papaueris seminibus maiora cōcluduntur. Succus melli admixtus, & in æreo vase prunis decoctus, oculorum aciem adiuuat. Folijs verò, radice & fructu ineunte æstate succus exprimitur: qui quidem siccatus in vmbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso ex vino albo pota, regio morbo medetur, itémque herpetibus, imposita cum vino: sed & commanducata dentium dolorem sedat. Porrò creditur chelidoniæ nomē sibi vendicasse, quòd primo statim hirundinum aduentu erumpat, earundémque discessu marcescat. Sunt & qui tradiderint, si quis ex hirundinum pullis excæcatus fuerit, matres admota herba illius cæcitati mederi, adeóque visum restituere.

De Chelidonia minore. Cap. CCXII.

CHELIDONIA minor, quam syluestre triticum aliqui nuncuparunt, herbula est pediculis ab radice pendens, sine caule, folijs hederę figura, sed multò rotūdioribus ac minoribus, mollib⁹ & subpinguibus circūdata. Radices habet ex eodē callo complures, pusillas, in granorum tritici modū aceruatim congestas, quarum tamen tres quatuórve in longitudinē protēduntur. Cęterùm iuxta aquas palustriáq; loca nascitur. Vim acrem obtinet, & anemones modo summā cutē exul-

A κτείνει φθεῖρας ἐπαλειφόμενον. ὁ δὲ τῶν ῥιζῶν χυλὸς σὺν ὄξει "ποθεὶς, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ.

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. σια΄.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΟΝ μέγα καυλὸν ἀνίησι πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ἰσχνὸν, ἔχοντα παραφυάδας φύλλων μεστάς. φύλλα ὅμοια βατραχίῳ, τρυφερώτερα μέντοι τὰ B τοῦ χελιδονίου καὶ ὑπόγλαυκα τὴν χρόαν. καὶ παρ' ἕκαστον φύλλον ἄνθος ὥσπερ τὸ λευκόϊον. χυλὸς δὲ κροκώδης, δριμὺς, δηκτικὸς, ποσῶς ὑπόπικρος καὶ δυσώδης· ῥίζα ἄνωθεν μέν ἐστι μία, κάτωθεν δὲ πλείονες, "κροκοειδεῖς τὴν χρόαν. καρπὸς δὲ ὥσπερ τῆς C κερατίτιδος μήκωνος, λεπτὸς, μακρὸς ὡς κῶνος, ἐν ᾧ σπερμάτια μείζονα μήκωνος. ταύτης ὁ χυλὸς μιγεὶς μέλιτι καὶ ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἐπ' ἀνθράκων, ἁρμόζει πρὸς ὀξυδορκίαν. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ* καρπὸς ἀρχομένου θέρους, D καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ καὶ ἀναπλάσσεται· ἡ δὲ ῥίζα πινομένη σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ, ἰκτερικοὺς θεραπεύει καὶ ἕρπητας·* καὶ καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ. ὀδονταλγίας τε παύει διαμασωμένη. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι χελιδόνιον, ἐπειδὴ ἅμα ταῖς χελιδόσι φαινομέναις ἀναφύεται, ληγούσαις δὲ συμπαρακμάζει. E "τινὲς δὲ ἱστόρησαν ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ τῶν τῆς χελιδόνος νεοσσῶν, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν, ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτοῦ.

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. σιβ΄.

Χελιδόνιον δὲ μικρὸν, ὃ δὲ "πύρεον ἄγριον ἐκάλεσαν, βοτάνιόν ἐστιν ἐκ μόσχων* ἀπηρτισμένον, ἄκαυλον, φύλλοις κισσοειδέσι, περιφερεστέροις δὲ μᾶλλον καὶ μικροτέροις, καὶ τρυφεροῖς, καὶ ὑπολιπάροις περιεχόμενον· ῥίζας δὲ ἔχει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μικρὰς, πολλὰς, ὥσπερ πυροὺς σεσωρευμένας. τρεῖς δὲ εἰσὶν G ἢ τέσσαρες αὐτῶν μακραὶ πεφύκασι. φύεται δὲ παρ' ὕδασι καὶ τέλμασιν. ἔχει δὲ τὴν δύναμιν δριμεῖαν, παραπλησίαν "ἀνεμώνῃ, ἑλκοῦσαν τὴν ἐπιφά-

Lacuna ex vet. cod. restituit, σὺν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ ποθείς.
V. inserit, ὀδονταλγίαις

Ita v.c. ac vulgata exēplaria his κροκ. τὴν χρόαν carent.

Lacuna legit in vet. cod. τινὲς δὲ προσιστόρησαν, ὅτι ἐὰν τυφλώσῃ τις τοὺς τῆς χελιδόνος νεοσσοὺς, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτῶν.

Ald. πύρειον.

Alius quidam, λιμωνίῳ
V. ἔχουσαν

νειαν· ψώρας τε καὶ ὄνυχας λεπρώδεις ἀφίστησιν. αἱ δὲ ῥίζαι χυλωθεῖσαι, χρήσιμοι εἰς ῥινεγχυσίαν μετὰ μέλιτος πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς.

Περὶ Ὀθόννης. Κεφ. σιγ΄.

Quidam codices vetusti vsque ad ἔχει δὲ, omnino cæteris carent.

Hæc verba sic leguntur in veteri: τῆς κερατίτιδος μήκωνος χυλὸν, οἱ δέ. Sed vulgatam scripturam Goupylus meliorem esse censet.

"ΟΘΟΝΝΑ· οἱ μὲν φασὶ τοῦ μεγάλου χελιδονίου χυλὸν εἶναι· οἱ δὲ, γλαυκίου· οἱ δὲ, "τῆς κερατίτιδος μήκωνος τῶν ἀνθέων χυλόν. ἔνιοι δὲ μίγμα ἀναγαλλίδος τῆς κυανέας καὶ ὑοσκυάμου καὶ μήκωνος χυλῶν. οἱ δὲ, βοτάνης Τρωγλοδυτικῆς τινὸς, ἥτις Ὀθόννα καλεῖται, εἶναι χυλόν· γίνεσθαι δὲ αὐτὴν καὶ ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον Ἀραβίᾳ. ἔχει δὲ τὰ φύλλα εὐζώμῳ ἐμφερῆ, πολύτρητα ὥσπερ σητόκοπα, ψαφαρὰ, "ὀλιγόφυλλα. ἄνθος δὲ φέρει κρόκινον, πλατύφυλλον· ὅθεν ἔδοξαν ἀνεμώνης αὐτὸ τινὲς εἶδος εἶναι. χυλίζεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅπου δεῖ ἀποκαθαίρειν, δάκνουσα, καὶ πάντα τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποσμήχουσα. φασὶ δέ τινα καὶ ὑγρασίαν ἀποῤῥεῖν τῆς βοτάνης, ἣν πλύναντες καὶ χωρίσαντες τῶν λίθων, ἀναπλάσσουσι τροχίσκους πρὸς τὰ αὐτά. ἔνιοι δὲ φασὶν αὐτὴν λίθον εἶναι Αἰγύπτιον ἐν τῇ Θηβαΐδι γινόμενον, χαλκόχρουν, μικρὸν τῷ μεγέθει, δάκνοντα τὴν γεῦσιν μετὰ πυρώσεως καὶ στύψεως.

Catacuz. ὀλιγόχυλα

Περὶ Μυὸς ὤτων. Κεφ. σιδ΄.

ΜΥΟΣ ὦτα, οἱ δὲ μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν, ἀνίησι καυλοὺς ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας, ὑπερύθρους τὰ κάτωθεν καὶ κοίλους· φύλλα δὲ "ἐπιμήκη καὶ στενὰ, ῥάχιν * ἐπηρτημένην ἔχοντα, μελανίζοντα, ἀνὰ δύο πεφυκότα ἐκ διαστημάτων, εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα. ἐκφύεταί τε λεπτὰ καυλία ἐκ τῶν μασχαλῶν, ἐφ' ὧν ἀνθύλια κυανίζοντα μικρὰ, ὡς τὰ τῆς ἀναγαλλίδος· ῥίζα δὲ δακτύλου τὸ πάχος, ἔχουσα πολλὰς ἀποβλαστήσεις. "καθόλου δέ ἐστιν ὁμοία ἡ πόα τῷ σκολοπενδρίῳ. λειοτέρα δὲ καὶ ἐλάσσων. ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα αἰγίλωπα ἰᾶται. τινὲς δὲ καὶ τὴν "ἀλσίνην μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν.

Mathioli exemplar, λεπτὰ καὶ μικρὰ, ῥάχ.

Vetus hanc partem non legit: alij continuè legunt.

Sic Ruellij codex. at Par. ἐλξίνην.

A cerat: psoras item & scabros vngues eximit. Succus verò radicibus expressus, addito melle, ad purgandum caput naribus vtiliter infunditur.

De Othonna. Cap. CCXIII.

OTHONNAM aiunt nonnulli maioris Chelidoniæ succum esse, quidam glaucij: alij floribus B corniculati papaueris expressum succum: alij anagallidis cæruleæ hyoscyami & papaueris succorum misturam esse contendunt. Alij denique Troglodyticæ cuiusdam herbæ succum, quæ Othonna vocetur: nascique eam in eo Arabiæ tractu, qui ad Ægyptum spectat. Habet C hæc folia erucæ proxima, crebrò perforata, & tanquam à tineis pertusa, squalore obsita, pauca: quare quidam anemones speciem esse existimauerunt. Ex ea succus expressus oculorum medicamentis conuenit, vbi expurgare opus est. Mordet enim, & quæcunque oculis caliginem offundunt absterget. Tra- D dunt & humorẽ quendam ex herba emanare, qui elotus, semotis lapillis, in pastillos ad eadem digeratur. Aliqui tamen affirmant lapidem Ægyptium esse, in Thebaïde nascentem, ęreo colore, exigua magnitudine, gustu cum feruore quodam & astrictione mordaci.

De Myosotide, seu muris auricula. Cap. CCXIIII.

E MVRIS auricula, quam myosotida vocant, caules promit ab vna radice plures, aliquatenus infernè rubẽtes & concauos: folia oblonga, angusta, dorsi spinam elatam & eminulam habentia, nigricantia, F per interualla assiduè geminata, & in mucronem desinẽtia. Prodeunt verò ex alis tenues cauliculi, in quibus flosculi cęrulei, parui, vt anagallidis. Radix digitali est crassitudine, multis fibrata capillamentis. Est denique, vt semel finiam, herba scolopendrio similis, sed læuior ac G minor. Huius radix imposita ægilopas sanat. Sunt & qui alsinẽ myosotida vocitent.

De Isatide

De Isatide satiua, seu glasto. Cap. CCXV.

ISATIS satiua, qua lanarum infectores vtuntur, folium habet plantagini simile, verùm pinguius nigriúsque: caulem verò altitudine duos excedentem cubitos. Imposita folia œdema quoduis atque tubercula discutiunt, cruentáque vulnera glutinant. Erumpentem quoque sanguinem sistunt, & phagedęnas, herpetas, erysipelata ac putrescentia vlcera sanant.

De Isatide syluestri. Cap. CCXVI.

Isatis syluestris, antedictæ similis est, sed folia fert maiora, quæ ad lactucæ folia accedunt: caules verò tenuiores, multifidos, qu.adantenus rubentes, è quorum cacumine folliculi multi linguarum figura dependent, in quibus semen: florem denique luteum ac tenuem. Eadem quæ & suprà dicta præstat, sed præterea lienosis tam pota quàm imposita auxiliatur.

De Telephio. Cap. CCXVII.

TELEPHIVM portulacæ simile est & foliis & caule: alas verò binas habet singulis foliorum geniculis inhærentes: ramuli seni septenive à radice fruticant, folijs referti cæruleis, crassis, lentis atque carnosis: flores denique lutei sunt aut candidi. Vere nascitur in vitibus locísque cultis. Folia ad senas horas imposita, vitiliginem albam sanant: verùm posteà hordeaceam farinam adhibere oportet. Tollunt & vitiligines alphos dictas, ex aceto in sole illita: sed vbi inaruerint, abstergi ea oportet.

Libri secundi finis.

Περὶ Ἰσάτιδος ἡμέρου. Κεφ. σιε'.

A ΙΣΑΤΙΣ ἥμερος, ἧ οἱ βαφεῖς χρῶνται, φύλλον ἔχει ἀρνογλώσσῳ ἐμφερές, λιπαρώτερον δὲ καὶ μελάντερον, καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν. Δύναται δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα πᾶν οἴδημα διαφορεῖν, καὶ φύματα καὶ ἔναιμα τραύματα κολλᾶν. B αἱμορραγίας τε στέλλειν, καὶ φαγεδαινικὰ, καὶ ἕρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ σηπεδόνας θεραπεύειν.

V. caret.

V addit, οὐ δάκνοντα

Margo: καὶ πρὸς πάντα τὰ κακοήθη δραστικῶς ἀνθίσταται.

Περὶ Ἰσάτιδος ἀγρίας. Κεφ. σις'.

Ἰσάτις ἀγρία, παραπλησία οὖσα τῇ περὶ αὐτῆς, φύλλα ἔχει μείζονα πρὸς τὰ τῆς θρίδακος. καυλοὺς δὲ λεπτοτέρους, C πολυσχιδεῖς, ὑπερύθρους, ἔχοντας ἐξ ἄκρου ὥσπερ θυλάκια γλωσσοειδῆ πολλὰ ἀποκρεμάμενα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα. ἄνθος μήλινον, λεπτόν. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ περὶ αὐτῆς, ὠφελοῦσα καὶ σπληνικοῖς πινομένη καὶ καταπλασσομένη.

Epitom. addit, πλείω δριμεῖαν καὶ ξηραντικωτέραν εἶναι.

Περὶ Τηλεφίου. Κεφ. σιζ'.

D ΤΗΛΕΦΙΟΝ, τοῦτο καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καυλῷ ἔοικεν ἀνδράχνῃ· μασχάλας ἔχον δύο παρ' ἕκαστον γόνυ τῶν φύλλων ἐμφυομένας. ἀφ' ὧν κλωνία ς' ἢ ζ'. ἀπὸ τῆς ῥίζης πλήρη φύλλων κυανοειδῶν, παχέων τε καὶ γλίσχρων καὶ σαρκωδῶν, E ἄνθη μήλινα ἢ λευκά. φύεται δὲ ἐν ἀμπελῶσι καὶ τόποις ἐργασίμοις ἔαρος. θεραπεύει δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐπὶ ὥρας ἓξ λεύκην· δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ὠμηλύσει χρῆσθαι. αἴρει δὲ καὶ ἀλφοὺς ἐπιχρισθέντα σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ. δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποξηρανθῆναι αὐτὰ ἀ- F ποψᾶν.

V. ἔνδον

Addit Matthioli codex στενὰ, λεπτά. Alter non habet hanc vocem, neque etiam eã Plinius expressit. V. tantùm λευκά. Sed vulgatam scripturam rectiorem vult esse Goupylus, quia in telephio flores lutei spectentur.

Τέλος τοῦ βιβλίου δευτέρου.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς λόγος τρίτος.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber tertius.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNÆO, INTERPRETE.

ΕΝ μὲν τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, παρεδώκαμεν περὶ ἀρωμάτων, καὶ μύρων, καὶ ἐλαίων, καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων, καὶ τὴν δριμύτητα κεκτημένων βοτανῶν. ἐν δὲ τούτῳ τρίτῳ τῷ ἄρχοντι, περὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων, συμφύλων τε καὶ φαρμακωδῶν ἐπελευσόμεθα.

PRIORIBVS quidem libris, amantissime Aree, de aromatis, vnguẽtis, oleis, arboribus, earúmque fructibus & lachrymis: deindéque de animalibus, cerealibus, oleribus & acrimonia præditis herbis egimus. In hoc verò tertio de radicibus, succis, herbis & seminibus tũ naturæ nostræ familiaribus, tum etiam medicamentosis disseremus.

Περὶ Ἀγαρικοῦ. Κεφ. α'.

ἈΓΑΡΙΚΟΝ ῥίζα φέρεται σιλφίῳ ἐμφερής, οὐ πυκνὴ τὴν ἐπιφάνειαν ὥσπερ τὸ σίλφιον, ἀραιὰ δὲ ἐστὶν ὅλη. ἔστι δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ, ἄρρεν· τὸ δέ, θῆλυ· ὧν διαφέρει τὸ θῆλυ ἔχον κτηδόνας εὐθείας ἐντός. τὸ δὲ ἄρρεν, περιφερές ἐστι καὶ πανταχόθεν συμφυές. γεῦσις δ' ἀμφότερα ὅμοια· κατ' ἀρχὰς μὲν γλυκάζοντα, εἶτα δὲ ἐξ ἀναδόσεως ἔμπικρα. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἀγαρίᾳ τῆς Σαρματικῆς. λέγουσι δὲ οἱ μὲν, φυτοῦ ῥίζαν εἶναι· τινὲς δὲ, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δένδρων κατὰ σῆψιν γίνεσθαι, ὥσπερ καὶ οἱ μύκητες. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατίᾳ καὶ Κιλικίᾳ ἐπὶ τῶν κέδρων, εὔθρυπτον μέντοι καὶ ἀσθενές. Τὴν μέντοι δύναμιν ἐστὶ στυπτικὴν, θερμαντικήν· ποιοῦν πρός τε στρόφους καὶ ὠμότητας, ῥήγματά τε καὶ πτώματα. ὀβολῶν δὲ δυοῖν πλῆθος διδόμενον μετ' οἰνομέλιτος, ἀπυρέτοις· πυρέσσουσι δὲ, ἐν μελικράτῳ. καὶ ἡπατικοῖς δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖσι καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς καὶ δυσουρικοῖσι καὶ ὑστερικαῖς πνιξὶ, καὶ κακοχροίαις

Quidam, ἀναδύσεως. Vulg. ἀξία. Marc. ῥιζῶν. V. δένδρων. Sic Orib. Mar. πτώματα. Marc. λειπτεριῶσι. V. caret.

De Agarico. Cap. I.

AGARICVM radix fertur silphij similis, non tamen densa summa facie, veluti silphium, sed tota rarior. Duo eius genera: mas inquã, & fœmina. Præfertur verò fœmina, quæ quidem rectas intus habet pectinum modo venas & quasi diuisuras. Mas autem rotundus est, & vndique congener ac sui similis. Sed est similis vtrique gustus: scilicet initio dulcis, mox vbi diffundi per os cœperit, in amaritudinem transit. Gignitur in Sarmatię regione, quæ Agaria dicitur. Sunt verò qui plantæ radicem esse affirment: alij vti fungos ex putredine nasci in arborum caudicibus. Nascitur & in Galatia Asiæ & Cilicia in cedris, sed friabile & infirmius. Porrò Agaricum astringendi calfaciendiq; vim habet: estq; efficax contra tormina, cruditates, rupta & casus ab alto. Datur verò binis obolis ex vino mulso febrim non sentientibus: febricitantibus autẽ, in aqua mulsa; itémque hepaticis, suspiriosis, arquatis, dysentericis, nephriticis, ægrè meientibus, ab vtero strangulatis, atque fœdo pallore decoloratis

drachmæ pődere exhibetur: phthisicis autem ex passo: ac lienosis in aceto mulso. A stomachicis verò per se ita vt est, manditur ac deuoratur citra vllius liquoris sorbitionem: ac simili quoque modo datur acidum eructantibus. Sistit & sanguinis reiectiones, ternis obolis ex aqua sũptum. Facit & ad coxendicum articulorúmque dolores & comitiales morbos, si cum aceto mulso pari pődere assumatur. Menses quoque ciet, ac inflatione vteri vexatis mulieribus pari modo vtiliter exhibetur. Soluit & rigorem horrorémve, datum ante febrilium accessionum initia. Sed & aluũ purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulsa bibatur. Est & venenis pro antidoto, drachmæ vnius pondere cum diluta vini potione sumptum. Quin & serpentium ictibus ac morsibus tribus obolis ex vino potum auxiliatur. In summa internis omnibus vitijs subuenit, pro virium & ætatis ratione propinatum, his ex aqua, illis è vino, alijs ex aceto mulso, aliis denique ex aqua mulsa.

De Rha. Cap. II.

RHA, quod aliqui rheon vocant, prouenit in iis quæ supra Bosphorum sunt regionibus, ex quibus etiam affertur. Radix foris nigra, cẽtaurio magno similis, sed minor ac intus rubicundior, sine odore, laxa seu fungosa & aliquantum leuis. Optimum habetur quod teredines non sensit, si gustatu cum astrictione remissa lentescat, & commaducatum, coloré reddat pallidum, & quodammodo ad crocum inclinãtem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulsiones, spleneticos, hepaticos, nephriticos, torminosos, itémque aduersus vesicæ & pectoris vitia, distensiones hypochődriorum, icterinos affectus, ischiadas, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus & venenatorum morsus. Dabis verò ad singulos affectus, eodem quo agaricũ pondere & cum eisdem liquoribus: silicet febri carentibus, in vino mulso: febricitantibus autem, ex aqua mulsa: phthisicis, ex passo:

A < α'. διδόμενον· φθισικοῖς δὲ μετὰ γλυκέος· σπληνικοῖς δὲ μετ' ὀξυμέλιτος· καὶ στομαχικοῖς ὡς ἔστι διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου. ὁμοίως δὲ καὶ ὀξυρεγμιῶσιν. ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγάς, ὁλκὴ τριωβόλου μεθ' ὕδατος λαμβανόμενον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἰσχίων B καὶ ἄρθρων ἀλγήματα, καὶ ἐπιληψίας, μετ' ὀξυμέλιτος λαμβανόμενον τὸ ἴσον πλῆθος. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ ταῖς ἐμπνευματουμέναις ὑστέραν γυναιξὶν ὠφελίμως τὸ ἴσον δίδοται. λύει δὲ καὶ ῥίγους πρὸ τῆς ἐπισημασίας διδόμενον. καθαίρει δὲ καὶ κοιλίαν < α', ἢ β'. μετὰ μελικράτου πινόμενον. C ἔστι δὲ καὶ θανασίμων ἀντίδοτον μετὰ κράματος < μιᾶς ὁλκὴ λαμβανόμενον. καὶ πρὸς ἑρπετῶν δὲ πληγὰς καὶ δήγματα, ὁλκὴ τριωβόλου μετ' οἴνου πινόμενον βοηθεῖ. καὶ καθόλου πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα πάθη ἁρμόζει, πρὸς δύναμιν καὶ ἡλικίαν διδόμενον, οἷς μὲν μεθ' ὕδατος, οἷς δὲ D μετ' οἴνου, οἷς δὲ μετ' ὀξυμέλιτος ἢ μελικράτου.

V. addit πολλάκις

Περὶ Ῥᾶ. Κεφ. β'.

ῬΑ, ὃ δὲ ῥῆον καλοῦσι, γίνεται ἐν τοῖς ὑπὲρ Βόσπορον τόποις, ὅθεν καὶ κομίζεται. ῥίζα ἔξωθεν μέλαινα, κενταυρείῳ τῷ μεγάλῳ ἐοικυῖα, μικροτέρα μέν τοι καὶ E ἐνερευθεστέρα, ἄοσμος, χαύνη, ὑπόκουφος. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ ἀτερηδόνιστον, ἔγλισχρόν τε κατὰ τὴν γεῦσιν μετὰ αἰσθμένης στύψεως, διαμασηθέν τε ἔνωχρον καὶ κροκίζον. ποσῶς τῷ χρώματι. Ποιεῖ δὲ πινόμενον πρὸς ἐμπνευματώσεις, στομάχου ἀτονίαν, ἄλγημα παντοῖον, σπάσματα, F σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς, στροφουμένους, καὶ τὰ περὶ κύστιν καὶ θώρακα, καὶ ὑποχονδρίων ἐντάσεις, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν πάθη, ἰσχιάδας, αἵματος πτύσεις, ἄσθματα, λυγμούς, δυσεντερίας, κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ περιόδους, καὶ θηρίων δήγματα. δίδοται δὲ ὁμοίως τῷ ἀγαρικῷ πρὸς ἕ- G καστον πάθος, τῇ αὐτῇ ὁλκῇ, καὶ ὑγροῖς χρωμένους· μετ' οἰνομέλιτος μέν, ἀπυρέτοις· πυρέσσουσι δέ, μετὰ μελικράτου· φθισικοῖς, μετὰ γλυκέος,

Alter, ῥᾶ ἢ ῥέον. V. πολλοὶ δὲ ῥαπονικόν. Sed ab aliquo fortè ista irrepserunt, Vulg. exemp. carent.

Dodon. εὔοσμος legendum putat

V. addit μάλιστα τὸ ἔγλ.

Lacuna scribit addi in v.c. καὶ ῥήγματα quod non omisit Plin. de rhacomate (sic enim vocat) agens lib. 27. cap. 12.

V. delet.
V. his vsque ad ὑγροῦ caret. itidemque Serapio.

σπληνικοῖς" μετ' ὀξυμέλιτος· στομαχικοῖς ὡς ἔστι διαμασσώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου. αἴρει δὲ καὶ πελιώματα καὶ λειχῆνας, μετ' ὄξους καταχρισθέν. καὶ φλεγμονὰς πάσας διαφορεῖ χρονίας, σὺν ὕδατι καταπλασσόμενον. ἡ δὲ ἀνωτάτω αὐτοῦ δύναμις, στυπτικὴ μετὰ ποσῆς θερμασίας.

A splenecticis ex aceto mulso. At à stomachicis ita vt est mandetur, ac citra sorbitionem vllam deuorabitur. Tollit quoque liuētia, lichenásque cum aceto illitum: atque inflammationes omnes veteres ex aqua impositum dissipat. Cæterùm summa ipsius vis, astringens est cum aliquanto calore. B

Περὶ Γεντιανῆς. Κεφ. γ'.

ΓΕΝΤΙΑΝΗ δοκεῖ μὲν ὑπὸ πρώτου εὑρῆσθαι Γέντιδος τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκεν. ἧς τὰ φύλλα τὰ μὲν πρὸς τῇ ῥίζῃ, καρύᾳ ἢ ἀρνογλώσσῳ ὅμοια, ὑπέρυθρα· τὰ δὲ ἐν μέσῳ τῷ καυλῷ, καὶ" μάλιστα τὰ κατ' ἄκρον, "ἐσχισμένα μικρῶς. καυλὸς δὲ κενός, λεῖος, τὸ πάχος δακτύλου, τὸ δὲ ὕψος δίπηχυς, γόνασι διειλημμένος, ἐκ διαστημάτων μειζόνων περικείμενος τὰ φύλλα· καρπὸν δὲ ἔχων ἐν κάλυξι πλατὺν, κοῦφον, ἀχυρώδη, πρὸς τὸν τοῦ "σφονδυλίου· ῥίζαν μακρὰν, ὁμοίαν ἀριστολοχίᾳ τῇ μακρᾷ, "παχεῖαν, πικράν. γεννᾶται δὲ ἐν ὑψηλοτάταις "ἀκρωρείαις, καὶ συσκίοις τόποις καὶ ἐνύδροις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικὴν, *" στυπτικήν· βοηθεῖ δὲ θηριοδήκτοις ποτιζομένη < β'. τὸ πλῆθος, μετὰ πεπέρεως καὶ πηγάνου, καὶ οἴνου. τοῦ δὲ χυλίσματος ὅσον < α'. καὶ πρὸς ὀδύνας πλευρῶν, καὶ πτώματα, ῥήγματά τε καὶ "σπάσματα. εὔθετεῖ καὶ ἡπατικοῖς καὶ στομαχικοῖς, πινομένη μεθ' ὕδατος. ἐκβάλλει δὲ ἔμβρυα ἡ ῥίζα ὡς κολλύριον προστιθεμένη. ἔστι δὲ καὶ τραυματική, ἐπιτιθεμένη ὡς τὸ λύκιον, ὑπονόμων τε ἑλκῶν ἴαμα, καὶ μάλιστα τὸ χύλισμα, καὶ ὀφθαλμῶν ἐπίχρισμα φλεγμαινόντων. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ δριμέα τῶν κολλυρίων τὸ χύλισμα ἀντὶ "μηκωνίου. ἔστι δὲ καὶ ἀλφῶν σμηκτικὴ ἡ ῥίζα. χυλίζεται δὲ θλασθεῖσα καὶ βραχεῖσα ἐν ὕδατι ἐπὶ ἡμέρας ε'. εἶτα ἑψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἄχρις ἂν ὑπερέχωσιν αἱ ῥίζαι, καὶ μετὰ τὸ ψυχῆναι τὸ ὕδωρ διηθεῖται δι' ὀθονίου· καὶ ἕψεται ἄχρις ἂν γένηται μελιτῶδες τῇ συστάσει.

Dalech. καὶ μάλιστα τὰ κατ' ἄκρον κείμενα μικρότερα. V. ὑπεσχισμένα μακρῶς

Dod. λευκοίου legisse videtur.

Aliqui cod. omittunt παχ. πικράν.
V. ἀκρωτηρείοις, idem.

Dod. legit στυπτικήν.

Alter, καὶ στρέμματα, quæ lectio sensum rei conuenientem Goupylo habere videtur. alius πτώματα.

V. κωνείου.

De Gentiana. Cap. III.

GENTIANA primùm inuenta creditur à Gentio Illyriorũ Rege, à quo etiam cognomentum habuit. C Huius folia, quę quidem proximè radicem sunt, iuglandi plantaginíve similia, subrubentia: quæ verò in medio sunt caule, maximéq; quæ circa cacumen, paulùm dissecta. Caulis inanis, læuis, digiti crassitudine ac binûm cubitorum altitudine, geniculis distinctus, & maioribus ex interuallis " foliis circundatus. D Semen verò habet in calycibus latũ, leue, acerosum, quod ad sphōdylij semen accedit. Radix longa qualis aristolochiæ longæ, crassa & amara. Nascitur in celsissimis montium iugis, locis vmbrosis aquosisque. Vis radici excalfactoria & detergens. Contra venenatarum bestiarum morsus duabus drachmis E cum pipere & ruta ex vino pota auxiliatur. Extracti succi drachma ad laterum dolores, casus è sublimi, rupta & conuulsa prodest. Hepaticis quoque & stomachicis pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eiicit: impositáque vt lycium vulneraria est, & cunicu- latim depascentibus vlceribus medetur: F præcipuè verò succo, qui quidem oculis etiam inflammatione laborantibus illinitur. Miscetur & succus acrioribus collyriis pro meconio. Sed & radix vitiligines alphos dictas absterget. Porrò extrahendi succi ratio hæc est: Contusa radix ad dies quinque aqua maceratur, G posteà in eadem tantisper decoquitur, dum extent emineántque radices: ac vbi refrixit aqua, linteo excolatur, móxque discoquitur ad mellis crassitudinem,

foliatus. Pl.

fictilíque vase reconditur.

De Aristolochia rotunda. Cap. IIII.

ARISTOLOCHIA ex eo nomen accepit, quòd optimè puerperis opitulari credatur. In eius generibus quædam est rotunda, quæ fœmina vocatur. Folijs hæc est hederaceis, cum acrimonia odoratis, subrotundis, mollibus, cum multis ab vna radice germinibus. Sunt verò prælonga quasi sarmenta: flores cádidi pileolorũ similitudine, in quibus quod rubicundum est grauiter olet.

De Aristolochia longa. Cap. V.

Longa autem Aristolochia mascula appellatur & dactylitis: folijs quàm rotunda oblongioribus, ramulis tenuibus, fermè dodrantalibus: flore purpureo, graueolente, qui vbi defloruit, pyro similis euadit. Rotundæ radix in orbem rapi modo conglobatur. Longæ verò, digiti crassitudinem implet, dodrãtalis aut etiam maior. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaræ ac virosę.

De Aristolochia Clematitide. Cap. VI.

Est etiamnum tertia longa, quæ etiam clematitis, quasi sarmentosa seu sarmentitia, vocatur, ramulos habens tenues, folijs refertos subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso aromáque redolente cortice vestitas: quæ priuatim vnguentariis ad vnguentorum spissamenta conducunt. Porrò cæteris quidem venenis resistit rotunda. At longa contra serpentes & venenata drachmæ pondere ex vino bibitur, atque etiam imponitur. Pota, pipere & myrrha additis, purgamẽta omnia post partum in vtero relicta, menses & partus eiicit. Eadem quoque efficit subdita in pesso. Sed & rotunda ad eadem ad quæ & antedicta est efficax. Ex abũdanti verò suspiriis, singultibus, horroribus, lieni, ruptis, conuulsis & lateris doloribus, pota cum aqua auxiliatur. Extrahit & imposita aculeos ac spicula, ossiúmque squamas remouet. Vlcera quoque putrida emarginat, sordidáque expurgat, & caua cum íride ac melle explet.

καὶ ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ.

Περὶ Ἀριστολοχίας στρογγύλης. Κεφ. δ'.

ΑΡΙΣΤΟΛΟΧΙΑ ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν ἄριστα βοηθεῖν ταῖς λοχοῖς. ἔστι δὲ ἡ μὲν στρογγύλη, θήλεια καλουμένη. φύλλα δ' ἔχει κισσοειδῆ, εὐώδη μετὰ δριμύτητος, ὑποστρόγγυλα, ἁπαλά, παρὰ πολλοῖς βλαστοῖς ἐν μιᾷ ῥίζῃ. τὰ δὲ κλήματα ἐπιμήκη. ἄνθη λευκά, οἱονεὶ πιλίσκοις. τὸ δὲ ἐν αὐτοῖς ἐρυθρόν, δυσῶδες.

Περὶ Ἀριστολοχίας μακρᾶς. Κεφ. ε'.

Ἡ δὲ μακρὰ ἀριστολοχία ἄρρην καλεῖται καὶ δακτυλῖτις, φύλλα ἔχουσα ἐπιμηκέστερα τῆς στρογγύλης· κλωνία λεπτά, ὡς σπιθαμῆς τὸ μέγεθος, ἄνθος πορφυροῦν, δυσῶδες, ὅπερ ἐξανθῆσαν ἀπίῳ παραπλήσιον γίνεται. ῥίζα δὲ τῆς μὲν στρογγύλης, περιφερής, γογγυλίδι ὁμοία. ἡ δὲ τῆς μακρᾶς, δακτύλου ἔχει τὸ πάχος, σπιθαμιαία ἢ καὶ μείζων. ἀμφότεραι δὲ τὰ πολλὰ πυξοειδεῖς ἔνδοθεν, πικραί τε τὴν γεῦσιν καὶ βρωμώδεις.

Περὶ Ἀριστολοχίας κληματίτιδος. Κεφ. ς'.

Ἔστι δέ τις καὶ τρίτη μακρά, ἥ τις καὶ κληματῖτις καλεῖται, κλωνία ἔχουσα λεπτά, φύλλοις ὑποστρογγύλοις, ἀειζώου * μικροῦ ἐοικόσι περίπλεα, ἄνθη ἐοικότα πηγάνῳ· ῥίζας μακροτέρας, λεπτάς, φλοιὸν ἐχούσας παχὺν καὶ ἀρωματίζοντα, ἰδίως χρησιμευούσας μυρεψοῖς εἰς τὰς τῶν μύρων συνθέσεις. ποιεῖ δὲ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα φάρμακα ἡ στρογγύλη, πρὸς δὲ τὰ ἑρπετὰ καὶ θανάσιμα ἡ μακρά. < α'. ὁλκὴ πινομένη μετ' οἴνου καὶ καταπλαττομένη· καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ συνιστάμενα πάντα λόχια καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει, ποθεῖσα μετὰ πεπέρεως καὶ σμύρνης. καὶ ἐν πεσσῷ δὲ προστεθεῖσα, τὰ αὐτὰ δρᾷ. ἡ δὲ στρογγύλη ποιεῖ μὲν πρὸς ἃ καὶ ἡ προειρημένη. ἐκ περιουσίας δὲ βοηθεῖ ἄσθματι, λυγμῷ, ῥίγει, σπληνί, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἀλγήμασι πλευρᾶς, ποθεῖσα μεθ' ὕδατος. ἀνάγει δὲ καὶ σκόλοπας, ἀκίδας. λεπίδας ὀστῶν καταπλασσομένη ἀφίστησι· καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει, καὶ τὰ ῥυπαρὰ περικαθαίρει ἕλκη· καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ σὺν ἴριδι καὶ μέλιτι.

Par. λοχείαις.
V. dele:
V. ἐκ μιᾶς ῥίζης
V. ὑπομήκη.
V. vsque ad γίνεται caret.
V. στρογγύλοις μικροῖς.
Orib. μακροτάτας.
Lacuna ex g.c. συμπληροῖ

σμήχει δὲ καὶ οὖλα καὶ ὀδόντας. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ κληματῖτις πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖν· ἐλαττοῦται μέντοι τῇ δυνάμει τῶν προειρημένων.

Gingiuas denique ac dentes extergit. Creditur & clematitis ad eadé pollere: sed efficacia tamen cedit antedictis.

Περὶ Γλυκυῤῥίζης. Κεφ. ζ'.

ΓΛΥΚΥΡΡΙΖΑ γεννᾶται πλείστη ἐν Καππαδοκίᾳ, καὶ Πόντῳ· ἔστι δὲ θαμνίσκος, ῥάβδους ἔχων διπήχεις, περὶ οἷς τὰ φύλλα πυκνὰ, ἐοικότα σχίνῳ, λιπαρὰ καὶ κολλώδη ἀφαμένῳ. τὸ δὲ ἄνθος ὑακίνθῳ ὅμοιον· καρπὸς δὲ πλατάνου σφαιρίων μέγεθος, τραχύτερος, λοβοὺς ἔχων ὡς φακοῦ, πυῤῥοὺς, μικρούς. ῥίζαι μακραὶ, πυξοειδεῖς ὡς γεντιανῆς, ὑπόστρυφνοι, γλυκεῖαι· χυλιζόμεναι ὥσπερ τὸ λύκιον. ποιεῖ δὲ τὸ χύλισμα πρὸς τραχύτητας ἀρτηρίας· δεῖ δὲ ὑποτιθέντας τῇ γλώττῃ ἀποχυλίζειν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς καῦσον στομάχου, καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ ἥπατι· ψωριάσεις τε κύστεως καὶ νεφρίτιδας πινόμενον μετὰ γλυκέος· ἄδιψόν τε ἐστὶν ἀποχυλιζόμενον, καὶ τραυματικὸν περιχριόμενον, καὶ * στομαχικὸν διαμασώμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῶν ῥιζῶν προσφάτων πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ λειοτριβηθεῖσα, πτερυγίοις καταπαστὸς ἐστὶν ἐπιτήδειος.

V. θάμνος.
V. μακροὺς retinet. Ita & Orib.
Carac. legit πυῤῥοειδεῖς
V. addit ἔξωθεν.
Al. addunt τὸ πρῶτον
Addit Lacuna ex v.c. γλαύκιον ἢ
Addit Matthioli cod. μέσον δὲ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ
V. addit κατὰ κρᾶσιν
Vulg. καταπλαστὸς

De Glycyrrhiza. Cap. VII.

GLYCYRRHIZA, seu dulcis radix, plurima gignitur in Cappadocia & Ponto. Est verò frutex exiguus, ramis binûm cubitorum altitudine: circa quos folia sunt densa, lentisci, pinguia tactúque glutinosa. Flos est hyacinthi: fructus platani pilularum magnitudinis, asperior, qui siliquas habet lentium modo rufas, & paruas: radices longæ, buxei coloris, vti gentianæ, subacerbæ ac dulces: è quibus succus lycij modo elicitur. Est verò spissatus hic succus ad arteriæ scabritias efficax: verùm oportet vt linguæ subditus eliquescat. Sed & æstuanti stomacho ac thoracis & iocineris vitijs conuenit: necnon ad vesicæ scabié ac renum vitia vtiliter ex passo bibitur. Idem eliquatus sitim sedat, illitúsque vulneribus accommodatur, atque commanducatus prodest oris affectibus. Quin & recentium radicum decoctum ad eadem conuenit. Arida verò radix ad leuorem detrita, pterygijs commodè inspergitur.

Περὶ Κενταυρίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. η'.

ΚΕΝΤΑΥΡΙΟΝ τὸ μέγα, (οἱ δὲ νάρκην καλοῦσι,) φύλλα ἔχει καρύᾳ βασιλικῇ ὅμοια, περιμήκη, χρώματι χλωρὰ ὡς κράμβης, τὸ δὲ περιφερὲς αὐτῶν ἐντετμημένον ὥσπερ πρίων· καυλὸν δὲ ἔχει ὡς λαπάθου δίπηχυν, ἢ καὶ τρίπηχυν, παραφυάδας ἀπὸ τῆς ῥίζης ἔχοντα πολλὰς, ἐφ' ὧν κεφαλαὶ ὅμοιαι μήκωνι, ὑπομήκεις ἐν τῷ περιφερεῖ. ἄνθος κυανίζον· καρπὸς δὲ ὅμοιος κνίκῳ, ἐγκείμενος ὥσπερ ἐν ἐριώδεσι τοῖς ἄνθεσι· ῥίζα παχεῖα, στεῤῥὰ, βαρεῖα, περὶ πήχεις δύο, μεστὴ χυλοῦ, δριμεῖα μετὰ ποσῆς στύψεως καὶ γλυκύτητος, ὑπέρυθρος. φιλεῖ δὲ λιπαρὰν γῆν, εὐήλιον, καὶ δρυμοὺς καὶ γεώλοφα. πλεονάζει δὲ ἐν Λυκίᾳ καὶ Πελοποννήσῳ, ἐν Ἤλιδι καὶ Ἀρκαδίᾳ καὶ Μεσσηνίᾳ, καὶ περὶ Φολόην καὶ Λυκίαν καὶ Σμύρνην. ἁρμόζει δὲ ἡ ῥίζα ῥήγμασι, σπάσμασι, πλευ-

V. omisit ποσῆς στύψ. καὶ
V. ἐρυθρός.
Addunt nonnulli veteres, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς ἐρυθρός. quam lectionem Hermolaus secutus est.

De Centaurio maiore. Cap. VIII.

CENTAVRIVM magnum, quod aliqui narcen appellãt, folia habet nucis iuglandis, oblonga, viridi brassicæ colore, serrata in ambitu: caulem verò, ceu rumicis, binũ aut etiam ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaueris, in rotunditate longiuscula: flos cæruleus: ac semen cnico simile, veluti laneis floccis quibusdam inuolutum. Radix est crassa, solida, grauis, ad bina cubita, succi plena, cum quadam astrictione ac dulcedine acris, rubescens. Amat solum pingue & apricum, ac syluas & colles. Cæterùm copiosè nascitur in Lycia, Peloponneso, Helide, Arcadia & Messenia, atque circa Pholoen, Lyciã & Smyrnã. Cõuenit porrò radix ruptis, cõuulsis, pleu

riticis, dyſpnœę, veteri tuſſi & ſanguinẽ excreantibus: ac ſiquidẽ abſit febris, in vino: ſin minùs, ex aqua drachmis duabus trita exhibetur. Similiter quoque ad tormina & vuluæ dolores. Sed & deraſa & in collyrij formam vuluæ ſubdita, mẽſes atque partus extrahit. Eadẽ ſuccus etiamnum præſtat. Eſt & illa vulneraria: ſiquidem recens tuſa, aut, ſi arida fuerit, antè macerata, deindéque tuſa, vulnera colligat & conglutinat. Quin & tuſam ſi quis ſimul cum carnibus coquat, carnes ipſæ cohæreſcent. Cæterùm Lyciæ incolæ ſuccum ipſius exprimunt, quo pro Lycio vtuntur. Vocata autem fuit Panacea, quoniam inflammationes omnes ſedat, ictuúmque impetus lenit: atque calculoſos, quibúſque ſubſtillum eſt lotium iniectione ſanat. Legitur verò paulò ante Solis exortum, ſerena tempeſtate, per quam pleniora perfectioráque ſunt omnia.

De Centaurio minore.

Cap. IX.

Centauriũ paruũ ſeu tenue, quod aliqui limnæũ quaſi paluſtre vocát, quoniã humecta riguáve amet loca, herba eſt hyperico aut origano ſimilis: cuius caulis dodrante altior eſt & anguloſus: flores ad lychnidis florum ſimilitudinẽ è puniceo colore in purpuram vergunt: folia minuta, quadantenus longiora, veluti rutæ: ſemen tritico ſimile: radix puſilla, læuis & ſuperuacua. Herba ipſa virens contuſa & impoſita, vulnera glutinat, vetera vlcera purgat & ad cicatricem perducit. Bilem autem humoréſque craſſos per aluum exigit, ſi decocta deuoretur. Ius verò decocti iſchiadicis conueniẽter infunditur: trahit enim ſanguinem, dolorémque leuat. At ſuccus oculorum medicamentis perquàm vtilis: quippe qui quę pupillis caliginem offundunt vnà cum melle diſcutiat. Vuluæ ſubditus menſes & partus extrahit: peculiariter verò neruorum vitiis epotus prodeſt. Succi autem extrahendi ratio hæc eſt: Legitur herba ſemine prægnás & diebus quinque (aqua) perfunditur, deindéque coquitur, dum aquæ ſuperemineat: mox vbi refrixit,

aut bibatur

A ρικοῖς, δυσπνοίᾳ, βηχὶ παλαιᾷ· αἱμο-
πτοϊκοῖς ἀπυρέτοις μετ' οἴνου· πυρέσσουσι δὲ,
μεθ' ὕδατος ∠ β'. πλῆθος τῆς ῥίζης λείας
διδομένης· πρὸς στρόφους ὁμοίως καὶ ὑστέ-
ρας ἀλγήματα. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα" καὶ
ἔμβρυα ἐν σχήματι κολλυρίου ξυσθεῖσα καὶ
προστεθεῖσα τῇ ὑστέρᾳ· ὅ, τε χυλὸς τὰ αὐ-
τὰ ποιεῖ· ἔστι δὲ καὶ τραυματική, ὑγρὰ μὲν
κοπεῖσα, ξηρὰ δὲ προβραχεῖσα καὶ οὕ-
τω κοπεῖσα. συνάγει γὰρ καὶ κολλᾷ· καὶ τὰ
ἑψόμενα δὲ κρέα συνάγει, ἐάν τις αὐτὴν
κόψας συνεψήσῃ· οἱ δὲ ἐν Λυκίᾳ αὐτὴν
χυλίζοντες, χρῶνται αὐτῇ ἀντὶ Λυκίου.
"ἐκλήθη δὲ Πανάκεια, ἐπειδὴ πάντα τὰ
C φλεγμαίνοντα πάθη παύει," καὶ κρούσματα
πληγῶν, στραγγουρίας τε παύει ἐν ἐνέμασι,
καὶ λιθιῶντας. συνάγεται δὲ τοῦ ἡλίου
μέλλοντος ἀνατέλλειν, ὥρᾳ ἁγνῇ ὅτε πλη-
ροῦνται ἅπαντα.

Περὶ Κενταυρείου τοῦ μικροῦ.

Κεφ. θ'.

D Κενταύρειον τὸ μικρὸν", ὅ τινες "λι-
μναῖον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ἐνίκμοις φιλεῖ
τόποις. πόα ὑπερικῷ ἢ ὀριγάνῳ παρα-
πλήσιός ἐστι, καυλὸν ἔχουσα ὑπὲρ σπι-
θαμήν, γεγωνιωμένον. ἄνθη ἐν τῷ φοι-
νικῷ ὑποπόρφυρα πρὸς τὰ τῆς λυχνί-
δος· φύλλα μικρά, "ὑπερμήκη ὥσπερ
E πηγάνου· καρπὸς ὅμοιος πυρῷ· ῥίζα μι-
κρά, ἄχρηστος, λεία". Αὕτη κοπτομένη
χλωρὰ καὶ καταπλασσομένη, τραυμά-
των ἐστὶ κολλητική, ἀνακαθαρτικὴ ἑλκῶν
παλαιῶν καὶ ἀπουλωτική· ἀφεψηθεῖσα δὲ
καὶ "καταπινομένη, ἄγει κατὰ κοιλίαν
χολώδη καὶ παχέα. ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέ-
F ψημα αὐτῆς, ἐπὶ τῶν ἰσχιαδικῶν ἁρμό-
διον"· ἄγον αἷμα καὶ κουφίζον. ὁ δὲ χυλὸς
πρός τε τὰ ὀφθαλμικὰ εὔχρηστος, ἀπο-
καθαίρων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις
σὺν μέλιτι· καὶ ἐν προσθέτῳ ἐμμηνίων
ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων· ποθεὶς δὲ, ἁρμόζει
τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεσιν ἰδίως". Χυ-
G λίζεται δὲ ἡ πόα συλλεγομένη ἐγκύμων
οὖσα σπέρματος, καὶ ἀποβρεχομένη ἡ-
μέρας ε'. εἶτα ἕψεται ἄχρις ἂν ὑπερέ-
χοι τὸ ὕδωρ. ἔπειτα τούτου ψυχθέντος,

V. non habent.

Hæc ad finẽ vſque accreuere.

In vtroque vetuſto codice addi teſtatur Goupylus hoc loco, πολυφάρμακος ἐστι. quæ ſcriptura ab Hermolao recepta eſt.

Addit Lacuna ex v.c. καὶ λεπτὸν

Corn. λιβάδιον, quo modo habetur apud Pliniũ.

V. ὑπομήκη

Quidam addunt, γευομένῳ δὲ ἐμποιεῖ πικρίαν. quas voces agnoſcit Marcellus.

Catac. πινομένη. quo modo legit Cornarius.

V. quidam addit, ὠφελεῖ μελαγχολίαν.

Epito. καὶ ταῖς καθ' ἧπαρ ἐμφράξεσι. καὶ σπληνὶ ἔξωθεν.

χυλίζεται δι' ὀθονίου θλιβείσης τῆς πόας, καὶ πάλιν ἕψεται μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ἔνιοι δὲ χλωρὰν ἐγκύμονα αὐτὴν κόψαντες, ἐκθλίβουσι τὸν χυλὸν, καὶ βαλόντες εἰς κεραμεοῦν ἄγγος ἀκόνιτον, ἐν ἡλίῳ συστρέφουσι, κινοῦντες ἀεὶ ξύλῳ. καὶ τὸ περιπεπηγμένον ἀεὶ ξύοντες, καὶ τῷ ὑγρῷ μίσγοντες, σκεπάζοντές τε νυκτὸς ἐπιμελῶς· ἡ γὰρ δρόσος κωλυτικὴ τῆς τῶν ὑγρῶν χυλῶν συστάσεως καθέστηκεν. ὅσα μὲν οὖν ἐκ ξηρῶν τῶν ῥιζῶν ἢ τῶν βοτανῶν ἐγχυλίζεται, ἑψόμενα σκευάζεται, ὡς ἡ γεντιανή. ὅσα δὲ ἐκ φλοιῶν ὑγρῶν ἢ ῥιζῶν ἢ βοτανῶν ἐκθλιβομένων, ἐν ἡλίῳ συστρέφονται, ὡς προείρηται. οὕτω καὶ ἡ θαψία καὶ μανδραγόρα καὶ ὄμφαξ, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις χυλίζεται. λύκιον μέντοι καὶ ἀψίνθιον καὶ ὑποκιστὶς καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἑψόμενα συστρέφονται ὃν τρόπον προείρηται.

Ald. ὀμφάκη
V. ista reiiciunt.

exprimitur & per linteolum excolatur. Expressum (reiecto spissamento) iterũ coquitur, vsque dú mellis crassitudinem asciscat. Nonnulli eandem illam virentem prægnantémque semine contundunt, ex eáque succum exprimunt: quem fictili non picato inditum in sole lignea rude assiduè mouentes inspissant. Quòd si quid concretum vasi adhęrescat, identidem deradunt, reliquóque liquori permiscent. Noctu verò diligenter operiunt: quoniam ros liquidos succos coire densaríque prohibet. Quicunque igitur succi è siccis radicibus aut herbis eliciuntur, coctura præparantur, veluti gentianæ succus. Qui verò ex recentibus corticibus, radicibus herbísve expressis: ad solem, vti antè dictum est, inspissantur. Hoc modò è thapsia, mandragora, vuis acerbis, cæterísque id genus succus elicitur. At lycium, absinthium, hypocisthis, & consimilia, coctura, eo quo dictum est modo, coguntur & inspissantur.

Περὶ Χαμαιλέοντος λευκοῦ. Κεφ. ι'.

ΧΑΜΑΙΛΕΩΝ λευκὸς, ἰξίαν τοῦτον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ ἔν τισι τόποις ἰξὸν εὑρίσκεσθαι περὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ, ᾧ καὶ ἀντὶ μαστίχης χρῶνται αἱ γυναῖκες. ἔχει φύλλα ὅμοια σιλύβῳ ἢ σκολύμῳ, τραχύτερα δὲ καὶ ὀξύτερα καὶ ἰσχυρότερα τοῦ μέλανος· καυλὸν δὲ οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἀφίησιν ἐκ τοῦ μέσου ἄκανθαν, ὁμοίαν ἐχίνῳ θαλασσίῳ ἢ κινάρᾳ· ἄνθη δὲ πορφυροειδῆ, ὥσπερ τρίχας ἐκπαππουμένας· καρπὸν δὲ κνίκῳ παραπλήσιον· ῥίζαν ἐν μὲν τοῖς εὐγείοις γεωλόφοις παχεῖαν, ἐν δὲ τοῖς ὀρεινοῖς ἰσχνοτέραν, λευκὴν διὰ βάθους, ὑπαρωματίζουσαν, βαρύοσμον, γλυκεῖαν. ἥτις ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος, ἄγει ἕλμινθα πλατεῖαν. λαμβάνεται δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ μετὰ ὀριγάνου ἀποζέματος, καὶ ὑδρωπικοῖς δὲ ἐπιτηδείως δίδοται ὁλκὴ σὺν οἴνῳ· ἰσχναίνει γὰρ αὐτούς. καὶ πρὸς δυσουρίαν δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πίνεται· ἔστι δὲ καὶ θηριακὴ, σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ἀποκτείνει καὶ κύνας καὶ ὗς, καὶ μύας, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη, καὶ ὑδρελαίῳ διεθεῖσα.

Vterque Goupyli codex, ποθεῖσα ὅσον

De Chamæleone albo. Cap. X.

CHAMÆLEONEM album ideò ixian appellarunt, quòd quibusdam in locis viscum ad ipsius radices inueniatur, quo etiá pro mastiche vtuntur mulieres. Folia habet silybo aut carduo similia, sed chamæleonis nigri folijs asperiora, acutiora atque validiora. Caulem non promit: verùm ex medio spinam echino marino aut cinaræ similem erigit: flores verò emittit purpurascentes, capillorũ figura, qui in pappos euanescunt: semen cnici simile: radicem in lætis quidem collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, odore graui, dulcem. Hæc pota acetabuli mensura, latum ventris lumbricum pellit. Sumitur verò in vino austero cum origani decocto. Hydropicis quoque commodè drachma in vino datur: etenim eos extenuat. Ipsius quoque decoctum contra difficultatem vrinæ bibitur. Aduersatur & in vino pota virulentarum bestiarum venenis. Canes autem, suésque ac mures occidit, subacta cum polenta, aquáque & oleo diluta.

De Chamæleone nigro. Cap. XI.

Chamæleon niger & ipse folijs scolymo similis est: ipsa tamen habet minora, tenuioráque ac rubro distincta. Caulem vero producit digitali crassitudine, dodrantalem ac subrubrum: qui quidem vmbellam gerit, floresq; spinosos, tenues, hyacinthi æmulos & versicolores. Radix est crassa, nigra, densa, interdú & exesa: quæ quidem dissecta flauescit, & commanducata mordendi vim habet. Prouenit in campis aridis cliuosisque, & maritimis locis. Radix trita, additis atramenti sutorij exiguo, cedrino oleo & axũgia, psoras tollendi vi pollet. Eadem vnà cum sulphure ac bitumine in aceto decocta inunctáque, lichenas absterget. Eius autem decoctũ collutione dentium dolores mitigat. Sed & cum pari pipere & cera oblita radix, dẽtium doloribus auxiliatur. Fouentur & ea dentes in aceto decocta & affusa. Dolentem quoq; dentem comminuit, si per stylũ calida illi adhibeatur. Maculas verò depurgat à sole contractas, & vitiligines cum sulphure emendat: septicis medicamentis admiscetur, ac denique imposita, phagedænica efferatáque vlcera sanat & extirpat. Cæterùm vt vocetur chamæleo, foliorũ varietate euenit. Nam pro locorum differentijs, hîc intensè viridia, illic albicantia, aliubi cyanea, alibi denique rubra reperiuntur.

De Crocodilio. Cap. XII.

CROCODILIVM chamæleonis nigri figuram habet. Nascitur autem in syluosis, radice longa, leui, aliquantum lata, odore, vt nasturtij,* acri. Feruefacta in aqua & pota radix, valet ad copiosum sanguinem per nares pellendum. Datur & lienosis, eos euidenter adiuuans. Sed & semen ei rotundum est ac duplex, veluti scutum, quod quidem vrinam ciendi vim habet.

Pl. asperò

De Dipsaco. Cap. XIII.

DIPSACVS quoque aculeatarum stirpium generi ascribitur. Caulem habet altum, spinis horridum, & folia caulem amplectentia lactucæ foliorum æmula, bina in singulis geniculis, prælonga: quæ &

A Περὶ Χαμαιλέοντος μέλανος. Κεφ. ια'.

Χαμαιλέων μέλας, " καὶ αὐτὸς τοῖς φύλλοις σκολύμῳ ἔοικεν. ἐλάττονα μέντοι καὶ λεπτότερα καὶ διέρυθρα ἔχει ταῦτα. καυλὸν δὲ ἀνίησι δακτύλου τὸ πάχος, σπιθαμιαῖον, ὑπέρυθρον· * ἔχον σκιάδιον καὶ ἄνθη ἀκανθώδη, λεπτά, ὑακινθίζοντα, ποικίλα· ῥίζα δὲ παχεῖα, μέλαινα, πυκνή, ἐνίοτε δὲ καὶ βεβρωμένη, κλασθεῖσα δὲ ὑπόξανθος, διαμασηθεῖσα δηκτική. φύεται δὲ ἐν πεδίοις ξηροῖς καὶ βουνώδεσι τόποις καὶ παραθαλασσίοις. Δύναται δὲ ἡ ῥίζα λεία, μιγέντος αὐτῇ χαλκάνθου ὀλίγου καὶ κεδρίνου ἐλαίου καὶ ὀξυγγίου, ψώρας ἐξάγειν· σμήχει δὲ καὶ λειχῆνας, θεῖον καὶ ἄσφαλτον προσλαβοῦσα, καὶ συνεψηθεῖσα ὄξει καὶ καταχρισθεῖσα. διακλυζομένων δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, ὀδονταλγίας παύει· μεθ' ἴσου δὲ πεπέρεως καὶ κηροῦ περιπλασσομένη, τοῖς ἀλγοῦσιν ὀδοῦσι βοηθεῖ. καὶ πυριῶνται δὲ δι' αὐτῆς οἱ ὀδόντες, καθεψηθείσης σὺν ὄξει καὶ καταντλῃθείσης. προσαγομένη τε διὰ γραφείου θερμὴ τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, θρύπτει αὐτόν. ἐφήλιν δὲ ἀποκαθαίρει καὶ ἀλφοὺς μετὰ θείου· μίγνυται δὲ ταῖς δυνάμεσι ταῖς σηπταῖς. καὶ τὰ φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ τὰ τεθηριωμένα καταπλασθεῖσα, ἀνασκευάζουσα θεραπεύει. ὠνόμασται δὲ χαμαιλέων, διὰ τὸ ποικίλον τῶν φύλλων· εὑρίσκεται γὰρ ἢ λίαν χλωρὰ τὰ τοιαῦτα, ἢ ὑπόλευκα, ἢ κυανοειδῆ, ἢ ἐρυθρά, παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφοράς.

Περὶ Κροκοδειλίου. Κεφ. ιβ'.

ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΙΟΝ ὅμοιόν ἐστι τῷ μέλανι χαμαιλέοντι. φύεται δὲ ἐν τόποις δρυμώδεσι, ῥίζαν ἔχον μακράν, " ἐλαφράν, ὑπόπλατυν, ὀσμὴν δριμεῖαν, ὁμοίως καρδάμῳ. Ἰσχύει δὲ ἡ ῥίζα " ζεσθεῖσα ἐν " ὕδατι καὶ " πινομένη, ἄγειν πολὺ αἷμα διὰ ῥωθώνων. δίδοται δὲ καὶ σπληνικοῖς ἐναργῶς ὠφελοῦσα. καὶ τὸ " σπέρμα αὐτῆς διουρητικῆς ὑπάρχει δυνάμεως, " περιφερὲς ὂν καὶ διπλοῦν ὡς ἀσπίς.

G Περὶ Διψάκου. Κεφ. ιγ'.

ΔΙΨΑΚΟΣ τῶν ἀκανθωδῶν ἐστι καὶ αὐτή. καυλὸν δὲ ἔχει ὑψηλόν, ἀκανθώδη, καὶ φύλλα " περιειληφότα τὸν καυλόν, ἐμφερῆ θρίδακι, δύο καθ' ἕκαστον γόνυ, " προμήκη,

Manuscriptus recentior add. ὅντινες ὠκιμοειδὲς καλοῦσι. Orib. ὃν ἔνιοι οὐλοφόνον ἢ ἰξίαν, ἢ κυνόμαζον ἢ ὠκιμοειδὲς ἐκάλεσαν.

Vetus vsque ad (δριμεῖαν) caret. Locus hic Goup. sic legitur, ἐλαφρὰν, δριμεῖαν, ὑπόπλατυν, quæ lectio probata est veteri Interpreti & Hermol. Barbaro.

V. ζεσθεῖσα.

Corn. ἐν ὄξει legit

Al. πλυνομένη quidam verò legun [illegible]

V. omittit.

Ista nonnulli adiectitia censent & ex Tordylij historia huc perperam translata.

V. caret.

V. ὑπομήκη

ἀκανθώδη καὶ αὐτά, ὥσπερ τινὰς πομφόλυγας, ἐπὶ μέσης τῆς ῥάχεως, ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν ἔχοντα ἀκανθώδεις, κοιλίδας δὲ περὶ τὰ δύο μέρη τῶν φύλλων ὥστε ὕδατα ἀπὸ τῶν δρόσων καὶ τῶν ὄμβρων συλλέγειν· ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα εἴλκυσεν. ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ καθ' ἑκάστην ἀπόφυσιν, κεφαλὴ μία ἐοικυῖα ἐχίνῳ, ὑπομήκης, ἀκανθώδης· ξηρανθεῖσα δὲ λευκὴ φαίνεται). ἔχει δὲ καὶ σκωλήκια κατὰ μέσην τὴν ἐντεριώνην διαιρεθεῖσα ἡ κεφαλή. Ἡ ῥίζα δὲ ταύτης σὺν οἴνῳ ἀφεψηθεῖσα, καὶ κοπεῖσα, κηρωτῆς λαβοῦσα πάχος, τὰς ἐν δακτυλίῳ ῥαγάδας καὶ σύριγγας ἐντιθεμένη θεραπεύει. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὸ φάρμακον εἰς χαλκῆν πυξίδα. φασὶ δὲ καὶ μυρμηκιῶν αὐτὸ καὶ ἀκροχορδόνων ἴαμα εἶναι. οἱ δὲ τῆς κεφαλῆς σκώληκες εἰς κυστίδα ἐνδεόμενοι, καὶ περιαπτόμενοι τραχήλῳ ἢ βραχίονι, ἱστοροῦνται τεταρταϊκοὺς θεραπεύειν.

In altero est κοῖλα δὲ, alij, κοιλίας
V. addit τὰ περὶ τὸ γονὺ
V. φυλάττειν ἐπιτήδεια
Al. ὡς κηρωτῆς πάχος λαβεῖν, τὰς &c.
Ald. μυρμηκίας
Ald. πέμμα
Al. σκυτίδα

ipsa aculeata sunt, ac ceu quasdam bullas in dorsi medio intus forisque spinosas habent: concauos autem sinus, qua parte bina illa folia ad geniculum copulantur, quibus aquas ex rore & imbribus in sese colligunt: vnde & dipsaci, quasi sitientis, nomen traxit. At in cacumine caulis singulis surculis singula insunt capitula, echino similia, oblonga & aculeata: quæ quidẽ arefacta candida spectantur, diuisa verò per longitudinem in media medulla vermiculos ostendũt. Huius radix è vino decocta tusaque, vsquedum sit cerati crassitudo, sedis rimas & fistulas immissa sanat. Verùm hoc medicamentum ænea pyxide recondẽdum. Aiunt & ipsum myrmecijs verrucisque pensilibus remedio esse. Cæterùm capitulorũ vermiculi folliculo illigati, & collo brachióve appensi, quartanas febres excutere perhibentur.

Περὶ Ἀκάνθας λευκῆς. Κεφ. ιδʹ.

ΑΚΑΝΘΑ λευκὴ φύεται ἐν ὄρεσι καὶ ὑλώδεσι τόποις, φύλλα ἔχουσα χαμαιλέοντι λευκῷ ἐμφερῆ, στενώτερα δὲ καὶ λευκότερα, ὑποδάσεα, ἀκανθώδη· καυλὸν ὑπὲρ δύο πήχεις, δακτύλου τοῦ μεγάλου ἢ καὶ μείζονος πάχος, ὑπόλευκον, κενὸν ἔνδοθεν. ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ κεφαλὴ πρόσεστιν ἀκανθώδης, ἐχίνῳ θαλασσίῳ ἐμφερής, πλὴν ἐλάσσων καὶ ὑπομήκης· ἄνθη πορφυρᾶ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὡς κνίκος, στρογγυλώτερον δέ. Ταύτης ἡ ῥίζα πινομένη ποιεῖ πρὸς αἱμοπτοϊκούς, στομαχικούς, κοιλιακούς· οὖρά τε κινεῖ, καταπλάσσεταί τε πρὸς οἰδήματα. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πρὸς ὀδονταλγίαν ποιεῖ διακλυζόμενον. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, παιδίοις σπωμένοις βοηθεῖ, καὶ ἑρπετοδήκτοις. φασὶ δὲ ὅτι περίαπτον ἐξ αὐτοῦ θηρία διώκει.

Vet. οἱ δὲ, ἀγγεῖα κίναρα. Marcellus ἑλώδεσι legendum suspicatur.
V. δασεῖα
V. addit τὰ φύλλα πυρετικοῖς ὠφελεῖ. ἡ ῥίζα
V. caret. al. ἀλεξιφάρμακον φασί. & ita caput cadit

De Spina alba. Cap. XIIII.

SPINA alba nascitur in mõtibus & locis syluosis. Folia fert chamęleõtis albi, sed angustiora & candidiora, aliquantum hirsuta & aculeata: caulẽ supra bina cubita altum, pollicari aut etiam ampliore crassitudine, candicantem ac intus cauum: cuius in cacumine capitulũ est spinosum echini marini æmulum, at minus & oblongum. Flores purpurei, in quibus semen ceu cnici, sed rotundius. Huius radix pota sanguinem excreantibus, stomachicis, cœliacisque confert: vrinam ciet, ac œdematis imponitur. Eiusdẽ decoctũ ad dolorem dentium collutione efficax est. At epotum semen, conuulsis puerulis, & à serpente demorsis, auxiliatur. Sed & venenata animalia pro amuleto gestatum abigere traditur.

Περὶ Ἀκάνθας Ἀραβικῆς. Κεφ. ιεʹ.

Ἄκανθα Ἀραβικὴ ἐοικυῖα τὴν φύσιν εἶναι δοκεῖ τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, στύφουσα· ἐστὶ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ πρὸς ἀναγωγὴν αἵματος, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥευματισμοὺς ἡ ῥίζα παραπλησίως ἁρμόττει.

Quiddam addũt φύεται ἐν τραχώδεσι τόποις.

De Spina Arabica. Cap. XV.

Spina Arabica natura spinæ albæ similis esse creditur. Siquidem astringit: & ad fluxum muliebrem, sanguinis reiectionem, cæterásque fluxiones radix simili modo valet.

De Scolymo, seu carduo. Cap. XVI.

SCOLYMVS folia habet chamæleonis, & spinę quæ alba dicitur: at nigriora & crassiora. Caulem edit longum, folijs obsitum, in quo capitulum est spinosum. Radix subiacet nigra, crassa: quæ suapte vi alarum reliquíque corporis graueolétiam emendat, seu inspersa, seu decocta in vino ac bibita. Copiosam enim vrinam fœtidámque expellit. Herba verò recens nata, si asparagi modo elixetur, oleris vicem subit.

A Περὶ Σκολύμου. Κεφ. ις'.

ΣΚΟΛΥΜΟΣ φύλλα ἔχει χαμαιλέοντος καὶ τῆς λευκῆς ἀκάνθης λεγομένης, μελάντερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν ἀνίησι μακρὸν, περίπλεων φύλλων, ἐφ' οὗ κεφαλὴ ἀκανθώδης· ῥίζα δὲ ὕπεστι μέλαινα, παχεῖα, ἧς δύναμις ποιεῖ πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς μασχάλας B καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα δυσώδες, *καταπλασσομένη, καὶ ἀφεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη. ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ δυσώδη. ἡ δὲ πόα ἀρτιφυὴς οὖσα, λαχανευομένη ἐφθὴ ὥσπερ ἀσπάραγος.

Lacuna ex v.c. φύλλα ἔχει μείζω χαμαιλέοντος καὶ τῆς λευκῆς ἀκάνθης. Sic Orib.
V. addit ἐμφερῆ,
V. & Catac. μακρόν. Vulgata scriptura bona est. Goup.
V. ῥίζα ὑπόλευκος, ἢ καὶ ἐνίοτε μέλαινα. fortè Scholion. Catac. λευκή
V. interponit καὶ

De Poterio. Cap. XVII.

POTERIVM Iones neurada vocant. Grandis est frutex, ramulis lōgis, mollibus, lori modo lentis ac flexilibus, tenuibus, tragacanthæ proximis: folijs verò paruis & rotūdis. Totus autem frutex tenui obducitur lanosa lanugine, éstque spinis horridus. Flores sunt parui, candidi: semē verò gustu odoratum & acre, sed nullius vsus. Nascitur in sabulosis locis, atque collibus. Radices subsunt binûm ternúmve cubitorum altitudine, firmæ ac neruosę: quæ proximè terram recisę, lachrymam fundunt gummi similem. Tusæ autem ac illitæ, præcisos neruos vulneráque glutinant. Decoctum quoque eius epotum, vitijs neruorum prodest.

Περὶ Ποτηρίου. Κεφ. ιζ'.

ΠΟΤΗΡΙΟΝ, Ἴωνες δὲ νευράδα καλοῦσι, C θάμνος ἐστὶ μέγας, κλῶνας ἔχων μακροὺς, μαλακοὺς, ἱμαντώδεις, λεπτοὺς, ἐμφερεῖς τραγακάνθῃ· φύλλα μικρὰ, περιφερῆ. ὅλος δὲ ὁ θάμνος περιέχεται λεπτὸν χνοῦν ἐριώδη, [καὶ ἔστιν ἀκανθώδης.] ἄνθη μικρὰ, λευκὰ, καρπὸν δὲ γευομένῳ εὐώδη [καὶ δριμὺν,] ἄχρηστον. φύεται D ἐν ἀμμώδεσι καὶ γεωλόφοις χωρίοις. ῥίζαι δὲ ὕπεισι πήχεων δύο ἢ τριῶν, ἰσχυραὶ, νευρώδεις· αἵτινες πρὸς τῇ γῇ ἀποτμηθεῖσαι, ἀνιᾶσι δάκρυον κόμμει ὅμοιον. κοπεῖσαι δὲ καὶ ἐπιπλασθεῖσαι, νεύρων διακοπὰς καὶ τραύματα κολλῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πινόμενον, ταῖς περὶ νεῦρα B διαθέσεσιν ἁρμόζει.

Sic Paulus. V. quidam ἀκῶδα
Deest in Ald.
V. θαμνίσκος
V. addit λεπτά. Alter pro μικρὰ habet λεπτὰ
Alter φλοιὸν καὶ πολὺν χνοῦν
V. omittit conclusa.
Sic Ald. cod. & Orib. Par. caret.
Sic V. & Lac. vulg. ἐλώδεσι

De Acanthio. Cap. XVIII.

ACANTHIVM folia gerit spinæ albæ similia, in summo verò eminentias aculeatas, araneosa lanugine obductas, è qua collecta textáque vestes bombycinis similes fieri aiunt. Ipsa radix foliáque potu, opisthotono laborantibus auxiliantur.

Περὶ Ἀκανθίου. Κεφ. ιη'.

ΑΚΑΝΘΙΟΝ ἐμφερῆ τὰ φύλλα ἔχει τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, ἐπ' ἄκρῳ δὲ ἀκανθώδεις ἐξοχάς, [καθ' ἃς ἀραχνοειδής ἐστι χνοῦς.] οὗ συλλεγομένου* καὶ ὑφ' ἓν τιθεμένου, βαμβακοειδὴς γίνεται. ταύτης ἡ F ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὀπισθοτονικοῖς βοηθεῖ, πινόμενα.

V. inserit τούτου ὁ καυλὸς τρίγωνος.
V. epit. addit πρασινίζοντα
Vulg. exemp. cōclusa non habent.
Al. γίνεσθαί φασι. Quidam ad marginem, καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν καυλῶν ὀξεῖαι εἰς βαφὰς, ὅθεν &c.

De Acantha seu acantho. Cap. XIX.

ACANTHA, seu herpacantha, (quasi serpens spina,) nascitur in hortis, petrosis ac humentibus locis. Folia habet lactucaceis latiora multò & longiora, erucæ diuisura, nigricantia, pinguia ac læuia: caulē læuem, binûm cubitorum, digitali crassitudine, propè verticem ex interuallis foliolis quibusdam, ceu alueolis, circundatum oblongis,

Περὶ Ἀκάνθης. Κεφ. ιθ'.

ΑΚΑΝΘΑ, ἡ ἑρπάκανθα, φύεται ἐν παραδείσοις, καὶ ἐν πετρώδεσι καὶ παρύγροις χωρίοις· ἔχει δὲ πλατύτερα φύλλα πολλῷ καὶ μακρότερα θρίδακος, G ἐσχισμένα ὡς τὰ τοῦ εὐζώμου, ὑπομέλανα, λιπαρὰ, λεῖα· καυλὸν λεῖον, δίπηχυν, πάχος δακτύλου, ἐκ διαστημάτων πρὸς τῇ κορυφῇ περιειλημμένον φυλλαρίοις τισὶν, οἱονεὶ κυλικίοις ὑπομήκεσιν,

In extremo alius C. habet: ἐστὶ δὲ ἕτερον πολυκλωνότερον, καὶ αὐτὸ πρασινίζον τὰ φύλλα.
V. ἐρσάκανθα & margo οἱ δὲ ἀκανίαν.
V. παρύδροις
Cat. λεῖα

Par. ἀκανθώδεσιν

*ὑακινθώδεσιν", ἐξ ὧν ὁ ἄνθος προΐεται λευκόν· σπέρμα ὑπόμηκες, "μήλινον· θυρσοειδὴς δὲ ἡ κεφαλή. ῥίζαι δὲ ὕπεισι γλίσχραι, μυξώδεις, *ἔμπυροι", μακραί. αἵτινες πυρικαύστοις καὶ στρέμμασιν ἁρμόζουσι καταπλασσόμεναι· πινόμεναι δὲ, οὖρα ἄγουσι, καὶ κοιλίαν "ἱστᾶσι. φθισικοῖς τε καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασιν εὐθετοῦσιν. A

V. λεῖον

V. addit ὑπόλευκοι

Alter ἱστῶσι, & V. non habet quæ sequuntur.

"Περὶ ἀγρίας Ἀκάνθης. Κεφ. κ'. B

G. Hoc caput est coniunctum cum superiore in veteribus libris. Quidam, ἐγχειωτέρα, οἷα ἐμφερὴς σκολύμῳ

Γίνεται δὲ καὶ " ἀγρία ἄκανθα, ὁμοία σκολύμῳ, ἀκανθώδης, βραχυτέρα τῆς ἐν παραδείσῳ καὶ ἡμέρου. δύναται δὲ καὶ ἡ ταύτης ῥίζα, ὅσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς.

Περὶ Ἀνωνίδος. Κεφ. κα'.

ΑΝΩΝΙΣ, οἱ δὲ, *ὠνωνίδαν καλοῦσι, C κλῶνες σπιθαμιαῖοι καὶ μείζονες, θαμνοειδεῖς, πολυγόνατοι, μασχάλας ἔχοντες πολλὰς, κεφάλια περιφερῆ, φυλλάρια μικρὰ, λεπτὰ, "ὥσπερ φακοῦ, ἴσα πρὸς τὰ τοῦ πηγάνου ἢ λωτοῦ τοῦ ἐν χορτοκοπείοις, ὑποδάσεα, "[εὐώδη, οὐκ ἀηδὲς ὄζοντα.] ταριχεύεται δὲ πρὸ τοῦ ἀκανθοφυῆσαι, καὶ ἔστιν D ἡδίστη. ἔχουσι δὲ οἱ κλάδοι ἀκάνθας ὀξείας, σκολοποειδεῖς, στερεάς· ῥίζαι δὲ λευκὴν, "θερμαντικὴν," λεπτυντικήν· ἧς ὁ φλοιὸς πινόμενος "σὺν οἴνῳ, οὖρα ἄγει, καὶ λίθους θρύπτει, ἐσχάρας περιρρήττει. ἀφεψηθεῖσα δὲ ἐν ὀξυκράτῳ καὶ διακλυζομένη, πόνον ὀδόντων πραΰνει. E

Non habet Orib.

V. caret iis quæ conclusa sunt

In altero vox θερμαντικὴν deest: sed addendam censet Goup. vt ex Galeno intelligi potest, & res ipsa ostendit.

V. hac voce caret

V. caret

V. addit, καὶ ὁ φλοιός. Alter codex habet hæc verba ascripta, τὸ δὲ ταύτης ἀφέψημα πινόμενον αἱμορροΐδας θεραπεύειν πεπίστευται, quam scripturã Hermolaus expressit. Sed non esse Diosc. ex eo coniicere licet, quòd Plinius & Vet. interpretes eam non agnoscunt. Goup.

Περὶ Λευκακάνθης. Κεφ. κβ'.

"ΛΕΥΚΑΚΑΝΘΑ, ταύτης ἡ ῥίζα ὁμοία κυπείρῳ, πικρὰ, " ἰσχυρὰ ἣ τις μασσηθεῖσα, ὀδονταλγίας παραμυθεῖται. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῆς σὺν οἴνῳ κυάθων τριῶν ποθὲν, βοηθεῖ πλευριτικοῖς χρονίοις, καὶ ἰσχιαδικοῖς, ῥήγμασι, σπωμένοις. καὶ ὁ "χύλισμα δὲ τῆς ῥίζης, τὰ αὐτὰ ποιεῖ πινόμενον. F

V. codices λευκάνθεμον.

Matth. ἰσχυρῶς, valde.

Vulg. exemp. χυλώδης.

Περὶ Τραγακάνθης. Κεφ. κγ'.

ΤΡΑΓΑΚΑΝΘΑ, ῥίζα ἐστὶ πλατεῖα καὶ ξυλώδης, φαινομένη δὲ καὶ ὑπὲρ γῆς· ἀφ' ἧς κλάδοι ταπεινοὶ", ἰσχυροὶ, χεόμενοι δὲ ἐπιπολύ. καὶ ἐπ' αὐτῶν φυλλάρια "πολλὰ μεταξὺ * λεπτὰ, ἀκάνθας ἔχοντα ἐγκρυπτομένας τοῖς φύλλοις, λευκὰς, ἰσχυρὰς, ὀρθάς. ἔστι δὲ ἡ τραγάκανθα, G

Orib. addit, πυκνοί.

In altero codice adiicitur μικρά.

"hyacinthinis, è quibus flos prodit albus, semen oblongum ac luteum: caput verò thyrsi specie. Radices subiacent viscosæ, mucosæ, rufæ ac longæ: quæ quidem ambustis igni "luxatísque impositæ prosunt: potæ verò vrinam cient, aluúmque cohibent. Phthisicis quoque, ruptis & conuulsis subueniunt.

al. Spinosis

vel cõtorsionibus

De Acantha Syluestri.

Cap. XX.

Est & syluestris acantha, carduo similis, aculeata, breuior satiua, eáq; quæ in hortis prouenit. Eius verò radix ad eadem ad quæ superior est efficax.

De Anonide. Cap. XXI.

ANONIS, quam aliqui ononida appellant, ramos habet dodrãtales ac etiamnum maiores, fruticosos, frequentibus geniculis cinctos, multis alarum cauis præditos, itémque capitulis rotundis: foliolis verò pusillis, tenuibus ceu lẽticulę, ad rutę aut pratensis loti folia accedẽtib⁹, subhirsutis, odoratis, nec iniucundè olentibus. Muria conditur antequam spinas producat, éstque cibis gratissima. Ramuli porrò spinis acutioribus, ac spiculorum instar solidis, horrent. Radix verò cãdida est, quę excalfacit & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet, & calculos comminuit: idem "vlcerum crustas emarginat. Cæterùm radix decocta in posca, dentiũ dolorem collutione mitigat. (Huius quoque decoctum potum hęmorrhoïdas sanare creditur.)

Vl. marginat vlcerum erodis

De Leucacantha. Cap. XXII.

LEVCACANTHA radice est cyperi, amara, & valida: quę quidẽ cõmanducata dentium dolorẽ sedat. Ipsius verò decoctum cyathis tribus ex vino potum, veteri laterum dolore vexatis, ischiadicis, ruptis & cõuulsis auxiliatur. Sed & epotus radicis succus eosdẽ præbet effectus.

De Tragacantha. Cap. XXIII.

TRAGACANTHÆ radix lata est & lignosa, ac supra terram etiam eminet: à qua surculi humiles, robusti, latissimè fusi: & in ipsis foliola numerosa, tenuia, inter quæ aculei sese ꝓferũt, quos ipsa occulũt, cãdidi, firmi rectiq;. Est & tragacãtha,

lachryma

lachryma quæ super resecta radice concrescit: quo in genere præstat pellucens, læuis, gracilis, sincera ac subdulcis. Vim porrò habet æquè ac gummi cutis spiracula obstruendi. Huius autem increbuit vsus ad oculorum medicamenta, itémque ad tussim, exasperatas fauces & vocem interceptam atque destillationes, cum melle in delinctu. Sed & linguæ subdita liquescere sinitur. Bibitur quoque drachmæ pōdere in passo macerata contra renū dolorem & vesicæ rosionem, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

De Eryngio. Cap. XXIIII.

ERYNGIVM est in aculeatarum stirpium genere: cuius folia primo germinatu muria condita in cibos oleris vice recipiuntur. Lata autem sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica. Sed vbi augescunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur, in quorū summitatibus globosa sunt capitula spinarum acutissimarum durarúmque ambitu stellatim circumuallata. Horum color aliâs viridis, nunc pallidus, aliâs albus, interdum etiam cæruleus inuenitur. Radix oblōga, lata, in superficie quidē nigra, intus verò albicans, pollicis crassitudine: quę & ipsa odorata est, & aromaticū quiddam resipit. Nascitur in campestribus & asperis locis. Vim porrò habet calfactoriā: pota mēses vrinásque pellit, ac tormina inflationésque discutit. Hepaticis quoque, venenatorum morsibus, & ijs qui venenum hauserunt cum vino succurrit. Bibitur verò vt plurimùm drachmæ pondere cum pastinacæ semine. Cæterùm tum amuleti instar adalligata, tū & illita discutere tubercula perhibetur. Pota verò cū hydromelite radix, opisthotonicis & comitialibꝰ medetur.

De Aloë. Cap. XXV.

ALOE folium habet scillæ similitudine, crassum, pingue, in rotūdo modicè latum, retrorsum pandum. Sed vtrinque habent folia ex obliquo spinulas raris interuallis prominentes, eásque breues & quasi decurtatas. Caulem verò profert antherico non dissimilem,

A δάκρυον τῆς ῥίζης ἀποτμηθείσης ἐπισυνιστάμενον· ἧς διαφέρει ἡ διαυγὴς καὶ λεία καὶ ἰσχνὴ καὶ καθαρὰ καὶ ὑπόγλυκυς.

Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν κόμμει ἐμπλαστικήν. χρῆσις δὲ αὐτῆς εἰς τὰ ὀφθαλμικά, καὶ πρὸς βῆχας, καὶ πρὸς τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας, καὶ φωνῆς ἀ- B ποκοπάς· καὶ ἐπισταγμοὺς ἐν ἐκλειγμῷ σὺν μέλιτι· ἀποχυλίζεταί τε ὑποτεθεῖσα τῇ γλώσσῃ, καὶ πίνεται δὲ ἀποβραχεῖσα ἐν γλυκεῖ < α. πλῆθος, πρὸς νεφρῶν ὀδύνην καὶ κύστεως δῆξιν, μιγνυμένου αὐτῇ κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου, ἢ στυπτηρίας σχιστῆς ὀλίγης.

C Περὶ Ἠρυγγίου. Κεφ. κδ΄.

ΗΡΥΓΓΙΟΝ τῶν ἀκανθωδῶν ἐστιν· οὗ ἐν ἀρχῇ τὰ φύλλα λαχανεύεται εἰς ἁλμαίας συντιθέμενα. ἔστι δὲ πλατέα, τραχέα τοῖς πέριξ, ἀρωματίζοντα τῇ γεύσει· αὐξανόμενα δὲ ἀκανθοῦται κατὰ τὰς πλείονας ἐξοχὰς καυλῶν, ἐφ' ὧν κατὰ τὰ ἄκρα D κεφάλια ἐστὶ σφαιροειδῆ ἀκάνθαις περιειλημμένα ὥσπερ ἀστὴρ ὀξυτάταις κύκλῳ, σκληραῖς. ὧν τὸ χρῶμα χλωρὸν ἢ ὠχρὸν, ἢ λευκὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ κυανοῦν εὑρίσκεται. ῥίζα δὲ ἐπιμήκης, πλατεῖα, μέλαινα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἔνδοθεν λευκή, δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος, καὶ αὐτὴ εὐώδης καὶ ἀ- E ρωματίζουσα. φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ τραχέσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. πινομένη ἄγει καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις λύει· ἡπατικοῖς δὲ καὶ θηριοδήκτοις, καὶ θανάσιμον εἰληφόσιν, ἁρμόζει σὺν οἴνῳ. πίνεται δὲ τὰ πλεῖστα σὺν σταφυλίνου σπέρματι, < α. τὸ πλῆ- F θος. ἱστορεῖται δὲ ὅτι περιαπτομένη καὶ καταπλασσομένη, φύματα διαφορεῖ. ῥίζα δὲ αὐτῆς πινομένη μετὰ ὑδρομέλιτος, ὀπισθοτονικοὺς ἰᾶται καὶ ἐπιληπτικούς.

Περὶ Ἀλόης. Κεφ. κε΄.

ΑΛΟΗ φύλλον ἔχει σκίλλῃ παραπλήσιον, παχὺ, λιπαρὸν, ὑπόπλατυ, ἐν τῷ G περιφερεῖ, εἰς τοὐπίσω κλώμενον. παρ' ἑκάτερα δὲ τὰ μέρη ἔχει τὰ φύλλα ἐκ πλαγίων ἀκανθώδη, ἀραιῶς ἐξέχοντα, κολοβά. καυλὸν δὲ ἀνίησιν ἀνθερικῷ ὅμοιον,

Cat. λευκή

Alter παχέα. Sed vulgata scriptura melior.

Samb. legit, καὶ τὰ ἄκρα

V. caret.

Cat. add. σφόδρα.

Deest in vulg. ἢ ὠχρ.

V. σφόδρα pro πλατεῖα

V. addit μακρά

In veterib. codicibus legit Goupylus, δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν ἡ ῥίζα ταύτης. Sed Gal. calfaciendi vim toti plantæ tribuit. Interpretes etiam vulgatam scripturam probant.

Vulg exempl. πρὸς τὰ πλ.

V. caret.

Vulg. exempl. περιφερὴς

Cat. ἀκανθία. Sic Corn.

ἄνθος δὲ λευκόν· καὶ καρπὸν ἀσφοδέλῳ ἐοικότα. βαρύοσμος δὲ ὅλη, καὶ ἀπογευομένῳ πικροτάτη· ἔστι δὲ μονόρριζος, ὥσπερ πάσσαλον ἔχουσα τὴν ῥίζαν. γίνεται δὲ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ πλείστη "λιπαρά, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὄπισμα κομίζεται. φύεται δὲ καὶ ἐν "Ἀραβίᾳ καὶ Ἀσίᾳ, καὶ ἔν τισι παραθαλασσίοις τόποις καὶ νήσοις, ὡς ἐν Ἄνδρῳ οὐκ εὔχρηστος εἰς ὀπισμόν, πρὸς δὲ κόλλησιν τραυμάτων ἐπιτήδειος, "λεία καταπλασσομένη. διπλοῦν δέ ἐστι τὸ εἶδος τοῦ χυλίσματος· τὸ μέν τοι ψαμμῶδες, ὅπερ ὑποστάθμη τῆς "καθαρωτάτης ἔοικεν εἶναι· τὸ δέ, ἡπατίζον. ἐκλέγου δὲ τὴν "καθαρὰν καὶ ἄδολον καὶ ἄλιθον, στίλβουσαν, ὑπόξανθον, εὔθρυπτον, ἡπατίζουσαν, ῥᾳδίως ὑγραινομένην, ἐπιτεταμένην τῇ πικρίᾳ· τὴν μέν τοι μέλαιναν καὶ "δυσκάτακτον ἀποκλέγου. δολίζουσι δὲ αὐτὴν κόμμει· ὅπερ ἐλέγχεται γεύσει καὶ πικρίᾳ καὶ ὀσμῆς ἐπιτάσει· καὶ τῷ μὴ διαλύεσθαι μέχρις ἐλαχίστου "ψήγματος* θλιβομένην ὑπὸ τῶν δακτύλων. ἔνιοι δὲ καὶ ἀκακίαν μίσγουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει συσταλτικήν, "ὑπνωτικήν, ξηραντικήν, πυκνωτικὴν τῶν σωμάτων, κοιλίας τε λυτικήν, καὶ στομάχου ἀποκαθαρτικήν, κοχλιαρίων β΄. πλῆθος μεθ᾽ ὕδατος ψυχροῦ, ἢ γαλακτώδους πινομένη· αἵματός τε ἀναγωγὰς ἐπέχει. καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει μεθ᾽ ὕδατος τριωβόλου, ἢ < α. ὁλκῆς ἐν ποτῷ. καὶ μετὰ ῥητίνης δὲ καταπινομένη, ἢ ὕδατος ἢ μέλιτος ἑφθοῦ ἀναληφθεῖσα, κοιλίαν λύει· δραχμῶν δὲ τριῶν πλῆθος τελείως καθαίρει· μιγὲν δὲ τοῖς ἄλλοις καθαρτικοῖς, ἧσσον αὐτὰ κακοστόμαχα ποιεῖ. ξηρὸν δὲ* ἐπιπλασθέν, τραύματα κολλᾷ, καὶ ἐπουλοῖ ἕλκη καὶ καταστέλλει. αἰδοῖα δὲ ἡλκωμένα ἰδίως θεραπεύει, [τὰ "ἐπαγώγια παίδων "ῥηχθέντα προσκολλᾷ.] θεραπεύει δὲ καὶ κονδυλώματα καὶ ῥαγάδας κιρναμένη σὺν γλυκεῖ οἴνῳ· αἱμορραγίας τε ἵστησι τὰς ἐξ αἱμορροΐδων, καὶ πτερύγια ἀπουλοῖ, αἴρει τὰ πελιώματα καὶ ὑπώπια σὺν μέλιτι· ψωροφθαλμίας τε καὶ "* κανθῶν

florem album, & semen ceu hastulę regiæ. Est autē tota odore graui, & gustu amarissima. Vnica verò radice ceu palo in terram demisso nititur. Plurima in India præpinguísque nascitur: ex qua etiā coactus succus importatur. Nascitur & in Arabia, Asia, ac in locis quibusdam maritimis & insulis, velut in Andro, non valdè eliciēdo succo idonea, sed ad conglutinanda vulnera sanè quàm vtilis, si trita illinatur. Duo sunt porrò succi genera: alterum arenosum, quod purissimæ veluti fæx & crassamentum esse videtur: alterū quod ad iecinoris imaginē vergit. Eligito pinguem, quæ nihil doli senserit, calculorū expertem, nitidam, subflauam, friabilem, iecinoris modo coactam, quæque facilè "humescat, eximiæq; sit amaritudinis. Nigram contrà fractúque contumacem improbato. Sunt qui eam gummi adulterent: id quod gustu, amaritudine & odoris vehementia deprehenditur, eóque indicio quòd attrita digitis non ad minima vsque ramenta resoluatur. Neque desunt qui acaciam immisceāt. Vim habet astringēdi, somnum conciliandi, exiccandi, corpora densandi, aluum soluendi, stomachúmque repurgandi, si binûm cochlearium mensura ex aqua frigida, aut lactis instar tepida seu egelida bibatur. Sanguinis etiamnum excreationes sistit, & morbum regium emendat, ex aqua tribus obolis, aut drachmæ pondere, in potu. Deuorata verò cum resina, aut aqua vel melle cocto excepta, aluum soluit: ternûm autem drachmarum pondere, perfectè purgat. Sed & alijs purgantibus medicamentis admista, præstat vt minùs stomachum infestent. Sicca verò inspersa, vulnera glutinat, vlceráque ad cicatricem perducit cohibétque: eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur, & disrupta puerorum præputia agglutinat. Quin & condylomata rimásque sedis dulci vino ammixto sanat. Sanguinis ex hæmorrhoïdibus eruptiones sistit, pterygia ad cicatricem ducit, liuida & sugillata, hypopia dicta, ex melle tollit. Scabras quoque lippitudines, angulorúmque in oculis

V. delet.

V. delet.

Al. λίαν

V. καθαρωτέρας.

V. λιπαραί. Sic Orib.

Cat. δυσκάθεκτον

Al. ἢ ψήματος

V. non habet.

V his caret. Marc. pro ῥηχθέντα legendum suspicatur τμηθέντα

V. κανθῶν κνησμοῖς αἰθίστησι. Vulg. ἀκανθῶν

liquescat Fl.

prurigines mitigat. Dolorem capitis sedat, ex aceto & rosaceo fronti ac temporibus illita. Sed & cum vino fluentem capillum continet: itidémque tonsillarum, gingiuarum cæterarúmque oris partium vitijs cum melle ac vino proficit. Ceterùm ad oculorum medicamenta torretur in munda & candente testa, liguláque subinde versatur, donec æqualiter tosta fuerit. Lauatur & aloë: atque id quod arenosum subsidet, tanquam inutile secernitur: pinguissimum auté quódque læue est, recipitur.

De Absinthio. Cap. XXVI.

ABSINTHIVM, bathypicron dictum, herba est vulgo cognita. Præstantius in eo genere, quod in Ponto & Cappadocia in monte Tauro appellato nascitur. Vim porrò habet calfaciendi, astringendi, concoctiones adiuuandi, biliosáque detrahendi quæ stomacho & aluo inhæserunt. Vrinam etiam cit, & crapulam in potu præsumptum arcet. Valet & aduersus inflationes, itémque ad discutiendos ventris & stomachi dolores, cum seseli aut nardo Celtico potum. Fastidia quoque absterget, arquatósque sanat ipsius madefacti dilutũ, vti & decoctum, quotidie tribus cyathis haustum. Sed & menses trahit seu potum, seu etiam cum melle appositum. Contra fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur. E vino autem ixię, necnon & cicutæ venenis aduersatur, ac muris etiã aranei morsibus, itémque draconi marino. Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, vt epinyctides ex aqua. Ad sugillata hebetioremque oculorum aciem ex melle illinitur, similitérq; auribus sanie manantibus. Quin & aurium dentiúmque dolores decoctum vaporis suffitu compescit. Decoctum vnà cum passo, vehemeter dolẽtib⁹ oculis adhibetur. Imponitur & hypochondrijs hepatíq; diuturno dolore infestatis, tritũ cũ cerato cyprino: stomacho verò lõga valetudine laborãti, cũ rosaceo. Admistis ficubus, nitro & loliacea farina, hydropicis lienosisq; subuenit. Vinũ deniq; ex eo paratur quod absinthite vocãt, presertímq; in Propon-

A ἀκνησμοὺς περιγράφει· καὶ κεφαλαλγίαν μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, μετώπῳ καὶ κροτάφοις ἐπιχριομένη· ἐπέχει καὶ ῥευσάσας τρίχας σὺν οἴνῳ· καὶ πρὸς παρίσθμια δὲ καὶ οὖλα, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι ἁρμόζει σὺν μέλιτι καὶ οἴνῳ. φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπὶ καθαροῦ καὶ διαπύρου ὀστράκου,

Hæc ad finem vsque quidam codices aliena ducunt.

Marc. ὃ videtur legisse.

B μεταβαλλόμενον μύστρῳ, μέχρις ἂν ὁμαλῶς πυρωθῇ. πλύνεται δὲ χωριζομένου τοῦ ψαμμώδους ὡς ἀχρήστου, λαμβανομένου δὲ τοῦ λιπαρωτάτου, καὶ λείου.

Περὶ Ἀψινθίου. Κεφ. κς'.

ΑΨΙΝΘΙΟΝ, βαθύπικρον, γνώριμος ἡ πόα. ἔστι δὲ αὐτῆς βελτίων, ἡ ἐν

V. addit, οἱ δὲ ῥυστικὸν. Marc. βαρύπικρον

C Πόντῳ καὶ Καππαδοκίᾳ ἐν ὄρει τῷ καλουμένῳ Ταύρῳ γεννωμένη. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, στυπτικήν, πεπτικήν, καὶ ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐνηρεισμένων στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χολωδῶν. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸν καὶ ἀκραίπαλον, προπινόμενον. καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ ἁρμόζει, καὶ κοιλίας καὶ στομάχου ἀλγήματα, πινόμενον μετὰ σεσέλεως ἢ νάρδου

Cat. addit, καὶ γαλατίᾳ

Sic v. codex. Itémque Marc. ex Plin. vulg. exempl. carent.

V. vsque ad πινόμενον hæc omittit.

D Κελτικῆς. καὶ ἀνορεξίας καὶ ἰκτερικοὺς θεραπεύει τὸ ἀπόβρεγμα αὐτοῦ ἢ τὸ ἀφέψημα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανόμενον εἰς πλῆθος κυάθων τριῶν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, πινόμενόν τε καὶ προστιθέμενον μετὰ μέλιτος. πρός τε τοὺς ἀπὸ μυκήτων πνιγμοὺς ἁρ-

E μόζει, σὺν ὄξει πινόμενον. σὺν οἴνῳ δέ, πρὸς ἰξίαν καὶ κώνειον καὶ μυγαλῆς δήγματα, καὶ δράκοντα θαλάσσιον. συναγχικοῖς τε διάχρισμα σὺν μέλιτι καὶ νίτρῳ, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν ὕδατι. πρὸς δὲ ὑπώπια, σὺν μέλιτι. καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας, καὶ πρὸς ἰχωρροοῦντα ὦτα ὁμοίως. καὶ ὁ ὑπατμισμὸς δι' αὐτοῦ

F τοῦ ἀφεψήματος, πρὸς ὠταλγίαν καὶ ὀδονταλγίαν. ἀφεψόμενόν τε σὺν γλυκεῖ, κατάπλασμα ὀφθαλμῶν περιωδυνώντων ἐστί. καταπλάσσεται δὲ καὶ περὶ ὑποχόνδρια, καὶ ἧπαρ καὶ στόμαχον ἐπαλγῆ καὶ χρονίως πάσχοντα, συνεκλεαινόμενον κηρωτῇ κυπρίνῃ· περὶ δὲ στόμαχον, ῥοδίνῃ· ἁρμόζει καὶ

V. caret.

V. συγκλυζόμενον

G ὑδρωπικοῖς, καὶ σπληνικοῖς, μιγέντων αὐτῷ σύκων, καὶ νίτρου, καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ οἶνος ὁ λεγόμενος ἀψινθίτης, μάλιστα περὶ τὴν Προπον-

ὕδα καὶ Θρᾴκην, ᾧ πρὸς τὰ προειρημένα χρῶνται ἐν ἀπυρεξίᾳ· καὶ ἄλλως δὲ, προπίνουσιν ἐξ αὐτοῦ θέρους, ὑγείας ποιητικὸν εἶναι νομίζοντες· δοκεῖ δὲ καὶ *περιπλαττόμενον εἰς τὰς κιβωτοὺς ἄβρωτα τηρεῖν τὰ ἱμάτια. διαχριόμενόν τε μετὰ ἐλαίου, κώνωπας κωλύειν ἅπτεσθαι τοῦ σώματος. τὸ δὲ "μέλαν ᾧ γράφομεν ἐν τῷ ἀποβρέγματι αὐτοῦ "βραχὲν, ἄβρωτα μυσὶ τηρεῖ τὰ "γράμματα. ἔοικε δὲ καὶ τὸ * τοῦ χυλίσματος ἔργα ποιεῖν τὰ αὐτά. πλὴν εἰς τὰς πόσεις οὐ δοκιμάζομεν αὐτὸ, κακοστόμαχον καὶ κεφαλαλγὲς ὄν. τὸ δὲ χύλισμα ἀμόργῃ ἑψηθείσῃ καὶ μιγνυμένῃ δολοῦσί τινες.

Περὶ Ἀψινθίου θαλασσίου. Κεφ. κζʹ.

Ἀψίνθιον "θαλάσσιον, τινὲς δὲ καὶ Σερίφιον καλοῦσι, ὅπερ * πλεῖστον ἐν τῷ περὶ Καππαδοκίαν Ταύρῳ ὄρει γεννᾶται, καὶ ἐν Ταφοσίρει τῆς Αἰγύπτου. ᾧ ἀντὶ θαλλοῦ οἱ "Ἰσιακοὶ χρῶνται. ἔστι δὲ ἡ πόα λεπτόκαρφος, ἐοικυῖα ἀβροτόνῳ μικρῷ, περιπληθὴς σπερματίων, ὑπόπικρος, κακοστόμαχος, "βαρύοσμος, στύφουσα μετά τινος θερμασίας· ἥ τις "ἑψηθεῖσα καθ' ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ὀρύζης, καὶ ληφθεῖσα μετὰ μέλιτος, ἀσκαρίδας καὶ ἕλμινθας στρογγύλας κτείνει, "ὑπάγουσα κοιλίαν κούφως· δύναται δὲ καὶ σὺν "ἑψήματι, ἢ φακῇ καθεψηθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖν." *λιπαίνεται δὲ μάλιστα τὰ πρόβατα νεμόμενα."

Περὶ Ἀψινθίου Σαντονικοῦ. Κεφ. κηʹ.

Ἔστι δὲ καὶ τρίτον εἶδος ἀψινθίου, γεννώμενον ἐν τῇ κατὰ τὰς Ἄλπεις Γαλατίᾳ πλεῖστον· ὃ ἐπιχωρίως Σαντόνιον καλοῦσιν, ἐπωνύμως τῇ γεννώσῃ αὐτὸ *Σαρδονίδι χώρᾳ· ἐοικὸς ἀψινθίῳ, οὐ μὴν οὕτω γε ἔνσπερμον, ὑπόπικρον δὲ, καὶ δυνάμενον τὰ αὐτὰ τῷ Σεριφίῳ.

Περὶ Ἀβροτόνου. Κεφ. κθʹ.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ, ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν θῆλυ, θάμνος δενδροειδὴς, ὑπόλευκος. φύλλοις λεπτοσχιδέσιν ὥσπερ Σεριφίου περὶ τὰ κλωνία, πλῆρες ἄνθους, ἐπ' ἄκρου ἔχον κορυμβῶδες χρυσοειδές· θερείας γεννώμενον, εὐῶδες μετὰ ποσοῦ βάρους, πικρὸν τῇ

tide & Thracia: quo ad antedicta vtuntur, si febris abest. Adde quod de ipso æstate propinant, corporibus bonam valetudinem præstare existimantes. Creditur & vestiarijs arcis inspersum absinthium, vestes à tinearum iniuria vindicare: itémque ex oleo perunctum, culices abigere, & à corpore arcere. Cæterùm atramentum librarium ex diluto eius temperatum, libros à musculorum erosione tuetur. Existimatur & expressi succus eosdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quòd stomacho sit inimicus, dolorémque capitis cieat. Sunt verò qui succum amurcæ decoctæ permistione adulterãt.

De Absinthio marino. Cap. XXVII.

Absinthium marinum quidam Seriphium vocant: quod quidẽ copiosissimum in Tauro monte iuxta Cappadociam gignitur, & in Taphosiri Ægypti. Id "Isiaci pro oleagino ramo præferre solenne habẽt. Est autem herba prætenuibus surculis, abrotoni parui similitudine, minutulis referta seminibus, subamara, stomacho inimica, graueolens, & cum quadam calfactione astringens. Hæc per sese, aut cum oryza cocta, assumptáq; cum melle, ascaridas teretésq; lumbricos enecat, leuiter simul & semel aluũ subducens. Sed & cum sapa aut lenticula decocta, eadẽ præstare potest. Cæterùm pecora hoc maximè pabulo pinguescunt.

De absinthio Santonico. C. XXVIII.

Est & tertiũ absinthij gen⁹, quod copiosissimũ in Gallia Alpibus finitima nascitur. Id patrio nomine Sãtonicum appellãt, tracto à Santonũ regione, in qua gignitur, cognomẽto. Absinthio est simile, attamẽ non adeò seminis fœcundum, verùm subamarum & eiusdem cum Seriphio facultatis.

De Abrotono. Cap. XXIX.

ABROTONVM duorum traditur generũ: ac fœmina quidem frutex est arboris specie, cãdicãs, folijs circa ramulos Seriphij modo minutim incisis, florib⁹ refertos habẽs in summo quasi corymbos auri fulgore, æstate prouenientes, iucũdi odoris cum grauitate quadã, at gustu

V. ad finẽ vsque his caret, licet legitima sint.

Sic legit Goupylus ex vet. libris, quanuis vulgati codices habent γραφὲν. Lacuna legit in vet. cod. βιβλία.

Ald. Καλοῦσι τινὲς καὶ Σέριφον ἀψίνθιον θαλάσσιον.

Ald. Ἀσιακοὶ

hoc est, Isidis sacris initiati.

V. βαθύοσμος

V. addit μετὰ μέλιτος ἕλμινθας στρογγύλας κτείνει.

V. ἅπαξ ἄγουσα

V. ῥοφήματι φακῆς. Marc. legit ὀψήμασιν.

V. παραιτεῖ

V. addit ἐν Καππαδοκίᾳ.

amaro. Hoc genus Siculum esse creditur. Alterum mas vocatur, sarmẽtosum, gracilibus ramulis, velut absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur, & Galatia Asiatica, atque in Syriæ Hierapoli. Vtriusque semen seu feruefactum, seu crudum tritum, & ex aqua potum, orthopnœæ, ruptis, conuulsis, ischiadicis doloribus, vrinæ angustijs & mensibus commorantibus auxiliatur. Est & in vino potum exitialium venenorum antidotum. Rigore prehensis ex oleo vtiliter illinitur. Serpentes quoque tum substratu, tum etiam nidore fugat. Sed & contra morsus eorum cum vino bibitum prodest: priuatim verò pollet contra phalangiorum & scorpionũ ictus. Subuenit & oculorum inflammationibus, cum cotoneo cocto aut pane impositum. Discutit quoque panos, cum farina hordeacea cruda tritum decoctúmque. Miscetur denique & olei irini compositioni.

De Hyssopo. Cap. XXX.

HYSSOPVM herba nulli non cognita, duûm est generũ: montanum enim quoddam est, hortense alterum. Laudatissimũ est, quod in Cilicia nascitur. Vim habet attenuandi & excalfaciendi. Decoctum cum ficis, aqua, melle & ruta, potu peripneumonicis, asthmaticis, diuturnæ tussi, distillationi & orthopnoeæ auxiliatur: itémque ventris animalia enecat. Idem præstat, si cum melle delingatur. Humores crassos per aluum extrahit eiusdem decoctum, cum oxymelite potum. Estur & cum viridibus ficis detritis ad subducẽdam aluum, sed valentiùs deijcit admisto nasturtio vel iride aut irione: meliorem quoque colorem cuti conciliat. Lieni verò ac hydropi cum fico nitróque illinitur: ex vino autem, inflammationibus. Discutit & sugillata, cum feruente aqua impositum. In anginis cum decocto ficuum efficacissimè gargarizatur. Cæterùm cum aceto decoctũ, dentium dolorem collutione mitigat, & aurium inflationes vaporis suffitu discutit.

A γεῦσιν. δοκεῖ δὲ τὸ Σικελιωτικὸν εἶναι τοῦτο. τὸ δὲ ἕτερον ἄρρεν καλεῖται, κληματῶδες, *λεπτόκαρπον" ὡς ἀψίνθιον. πλεῖστον δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ Γαλατίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐν Ἱεραπόλει τῇ κατὰ τὴν "Συρίαν. Τούτων ὁ καρπὸς ἀποζεννύμενος καὶ ὠμοτριβὴς μετὰ ὕδατος B πινόμενος, βοηθεῖ ὀρθοπνοίᾳ, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἰσχιάσι, δυσουρίαις, ἐμμηνίων ἐπισχέσει. καὶ θανασίμων φαρμάκων ἐστὶν ἀντίδοτος, ποθὲν σὺν οἴνῳ. σύγχρισμά τε ῥιγοῦσι τῶν μετ' ἐλαίου ἐστί. διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ" ὑποστρωννύμενον καὶ θυμιώμενον. καὶ πινόμενον δὲ σὺν οἴνῳ ὠφελεῖ τοὺς δηχθέντας. ἰδίως δὲ ἁρμόζει ἐπὶ φαλαγγίων C καὶ σκορπίων. βοηθεῖ δὲ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς, σὺν ἑφθῷ κυδωνίῳ ἢ μετὰ ἄρτου καταπλασθέν. διαφορεῖ καὶ φύματα, μετὰ ὠμῆς λύσεως λεῖον ἑψηθέν. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ *ἰρίνου ἐλαίου σκευασίαν.

D Περὶ Ὑσσώπου. Κεφ. λ'.

ΥΣΣΩΠΟΣ πόα γνώριμος, διαφορεῖ ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶν ὀρεινὴ, ἡ δὲ κηπευτή. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ ἐν Κιλικίᾳ γινομένη.

Δύναμιν δὲ ἔχει λεπτυντικὴν, θερμαντικήν. ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ σύκων καὶ ὕδατος, μέλιτός τε καὶ πηγάνου, καὶ πινομένη, ἀρήγει περιπνευμονικοῖς, ἀσθματικοῖς, E βηχὶ χρονίᾳ, καταῤῥῷ, ὀρθοπνοίᾳ: κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας. σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχομένη, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. ἄγει δὲ καὶ πάχος κατὰ κοιλίαν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενον. βιβρώσκεται δὲ καὶ μετὰ χλωρῶν σύκων λείων πρὸς ὑπαγωγὴν κοιλίας. F σφοδρότερον δὲ καθαίρει, μιγέντος αὐτῷ *καρδαμώμου, ἢ ἴρεως, ἢ ἐρυσίμου. περιποιεῖ δὲ καὶ εὐχροιαν. καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκου καὶ νίτρου πρὸς σπλῆνα καὶ ὕδρωπα. σὺν οἴνῳ δὲ, πρὸς φλεγμονάς. διαφορεῖ δὲ καὶ ὑπώπια σὺν ὕδατι ζεστῷ καταπλασθεῖσα. συνάγχαις δὲ ἀναγαργάρισμα μετὰ G σύκων ἀφεψήματος ἄριστον. ὀδόντων τε πόνον πραΰνει, σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη. λύει δὲ καὶ τὰς περὶ τὰ ὦτα ἐμπνευματώσεις ὑποθυμιαθεῖσα.

V. addit θαλάσσιον

Al. τὴν Ἀσίαν

Quidam ἐμβαλαυώμενον præter rem. & subdit V. καὶ πρὸς σκοτωμίαν καὶ ἐπιληψίαν ποιεῖ.

Περὶ Στιχάδος. Κεφ. λα'.

ΣΤΙΧΑΣ γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Γαλατίαν νήσοις ἀντικρὺ Μασσαλίας, καλουμέναις δὲ Στιχάσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκε. πόα *λεπτόκαρπός ἐστιν, ὁμοίαν ἔχουσα κόμην θύμῳ, μακροφυλλοτέρα μέντοι γε καὶ δριμεῖα ἐν τῇ γεύσει, καὶ ὑπόπικρος ποσῶς. ποιεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καθὼς ὁ ὕσσωπος πρὸς τὰ ἐν θώρακι. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις χρησίμως.

A

De Stœchade. Cap. XXXI.

STOECHAS in insulis Galliæ gignitur, quæ è regione Massiliæ sitæ Stœchades appellantur: & ab ijs quoque nomen accepit. Herba est tenuibus surculis, coma thymi, sed folio longiore, gustu acris, & aliquantum subamara. Decoctum huius, vt & hyssopi, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis quoque vtiliter immiscetur.

B

Περὶ Ὀριγάνου. Κεφ. λβ'.

ΟΡΙΓΑΝΟΣ Ἡρακλεωτική, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσι, φύλλον ἔχει ἐμφερὲς ὑσσώπῳ· σκιάδιον δὲ οὐ τροχοειδὲς, ἀλλ' ὥσπερ διῃρημένον, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν ῥάβδων τὸ σπέρμα οὐ πυκνόν. Ἔστι δὲ θερμαντική· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς σὺν οἴνῳ ποθὲν, ἁρμόζει θηριοδήκτοις· σὺν γλυκεῖ δὲ, τοῖς κώνειον ἢ μηκώνειον πεπωκόσι· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ, τοῖς πεπωκόσι γύψον ἢ ἐφήμερον. πρὸς δὲ τὰ σπάσματα καὶ ῥήγματα καὶ ὕδρωπας, μετὰ σύκου βιβρωσκομένη. ξηρὰ δὲ ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος σὺν μελικράτῳ, μέλανα κατὰ κοιλίαν ἄγει· ἔμμηνά τε κινεῖ καὶ βῆχας θεραπεύει, σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη· κνησμοὺς δὲ καὶ ψώρας καὶ ἴκτερον τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἐν λουτρῷ ὠφελεῖ. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς χλωρᾶς οὔσης, καὶ παρίσθμια καὶ κιονίδας καὶ ἄφθας θεραπεύει. καὶ διὰ ῥινὸς ἄγει, σὺν ἐλαίῳ ἰρίνῳ ἐγχυματιζόμενος· σὺν γάλακτι δὲ, καὶ ὠταλγίας παρηγορεῖ. ἐμετικόν τε φάρμακον σκευάζεται δι' αὐτῆς καὶ κρομμύων, καὶ ῥοὸς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα, πάντων ἐν χαλκῷ κυπρίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡλιασθέντων, ἐπὶ ἡμέρας μ'. ὑποστρωννυμένη δὲ ἡ πόα, ἑρπετὰ διώκει.

Catac. τειχοειδὲς

De Origano. Cap. XXXII.

ORIGANVM Heracleoticum, quod nonnulli cunilam appellant, folium habet hyssopo non dissimile: vmbellam autem non in rotæ speciem orbiculatam, sed veluti diuisam, & semen in summis virgis haudquaquam densum. Vim habet excalfaciendi: ac proinde ipsius decoctum ex vino potui datum, venenatorum morsibus conuenit. Ex passo verò, ijs prodest qui cicutam aut meconium: ex aceto mulso, ijs qui gypsum aut ephemerum hauserunt. Conuulsis autem, ruptis & hydropi medetur, cum fico esui datum. At aridum, acetabuli mensura cum aqua mulsa epotum, atros humores per aluum extrahit, menses ciet, ac tussi cum melle delinctum medetur. Prurigini autem, psoræ ac morbo regio decoctum ipsius in balneo prodest. Succus virentis, tonsillis, vuulis & aphthis medetur: & in nares ex oleo irino infusus, caput purgat: aurium quoque dolores ex lacte mitigat. Conficitur denique ex eo, cępis, ac rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per Caniculæ ardores ad dies quadraginta insolatis. Substrata autem herba serpentes fugat.

C D E F

Περὶ Ὀνίτιδος. Κεφ. λγ'.

Ἡ δὲ Ὀνῖτις καλουμένη, λευκοτέρα τοῖς φύλλοις ἐστὶ, καὶ μᾶλλον ἐοικυῖα ὑσσώπῳ. καὶ τὸ σπέρμα ὥσπερ κορύμβους συνεχεῖς ἐπικειμένους ἔχει. Δύναται μὲν τὰ αὐτὰ τῇ Ἡρακλεωτικῇ, οὐχ οὕτω μέντοι δραστικὴ καθέστηκεν.

De Onitide. Cap. XXXIII.

Quod onitis appellatur, folijs est cādidioribus, hyssopóque similius: ac semen habet, veluti corymbos cohærentes ac sibiinuicem incumbentes. Vis tamen eadem, quæ Heracleotico: at minùs efficax.

G

Περὶ Ἀγριοριγάνου. Κεφ. λδ'.

Ἡ δὲ Ἀγριορίγανος, ἣν πάνακες

De origano syluestri. Cap. XXXIIII.

Syluestre origanū aliquī panaces

Heraclium vocăt, alij cunilam: quo in numero est Nicander Colophonius. Folijs est origani, virgultis dodrãtalibus, tenuibus, in quibus vmbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis ac inutilis. Priuatim venenatorum morsibus folia & flores ex vino in potu auxiliantur.

De Tragorigano. Cap. XXXV.

TRAGORIGANVM exiguus est frutex, folio & ramulis origano aut syluestri serpyllo similis. Quoddam pro locorum ratione lætius ac speciosius, foliísque atrioribus inuenitur, satis glutinosum. Alterum gracilibus est surculis, exilioribúsque folijs: quod etiam prasium aliqui vocauere. Optimum est Cilicium, quódque in Co, Chio, Smyrna Cretáq; prouenit. Omnia excalfaciunt, vrinas cient, bonámque faciunt aluum, si decocti ius ebibatur: siquidem biliosa deijciunt. Prosunt & lienosis ex aceto pota: itémque ex vino, ijs qui ixiam hauserunt. Quin & menses trahunt, & in tussi ac peripneumonia ex melle in eclegmate dantur. Est & eorum potio non ingrata: quò fit vt cibum fastidientibus, stomacho malè affectis, acidáque ructantibus exhibeatur, iísque itidem quos qualis ex maris agitatione anxietas, nausea & præcordiorum æstus comitantur. Discutiunt insuper œdemata, si cum polenta illinantur.

De Pulegio. Cap. XXXVI.

PVLEGIVM, herba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, concoctiones adiuuat. Bibitum, mẽstrua, secundas & partus eijcit. Pulmonum verò vitia excreabilia facit, cum sale & melle potum: ac conuulsis etiam auxiliatur. Nauseas & stomachi rosiones ex posca bibitum permulcet: atros etiamnũ humores per aluum exigit. Venenatorũ quoque morsibus in vino potum succurrit. Defectos animo recreat, cum aceto naribus admotũ. Gingiuas etiam arefacti cinere corroborat. Illitum verò cum polenta, inflammationem omnem lenit, & podagricis per se prodest impositum dum rubescat locus. Cum cerato autem, varos extinguit: ac lie-

A Ἡράκλειον, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσιν, ὧν ἐστι καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος, ἔχει τὰ μὲν φύλλα ὅμοια ὀριγάνῳ, ῥαβδία δὲ σπιθαμιαῖα, λεπτά, ἐφ' ὧν σκιάδια ὅμοια ἀνήθῳ, ἄνθη δὲ λευκά. ῥίζα λεπτή, ἄχρηστος. ἰδίως δὲ βοηθεῖ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, σὺν οἴνῳ πινόμενα.

B Περὶ Τραγοριγάνου. Κεφ. λε'.

ΤΡΑΓΟΡΙΓΑΝΟΣ θαμνίσκος ἐστίν, ὀριγάνῳ ἢ ἑρπύλλῳ ἀγρίῳ ὅμοιος τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία· ἡ μέν τις εὑρίσκεται κατὰ τόπους εὐερνεστέρα, καὶ πλατύφυλλος, κολλώδης ἱκανῶς. ἡ δέ τις λεπτόκαρφος καὶ λεπτόφυλλος, ἣν καὶ C πράσιον ἔνιοι καλοῦσι. ἀρίστη δὲ ἡ Κιλίκιος, καὶ ἡ ἐν Κῷ, καὶ Χίῳ, καὶ Σμύρνῃ, καὶ Κρήτῃ. θερμαντικαὶ δὲ πᾶσαι καὶ οὐρητικαὶ καὶ εὐκοίλιοι, πινομένου τοῦ ἀφεψήματος. ὑποβιβάζουσι γὰρ τὰ χολώδη. εὔθετοι καὶ σπληνικοῖς πινόμεναι μετ' ὄξους, καὶ τοῖς ἰξίαν πεπωκόσι μετ' οἴνου, D καὶ ἔμμηνα δὲ ἄγουσι· βηξί τε καὶ περιπνευμονίαις, σὺν μέλιτι ἐν ἐκλεικτῷ δίδοται. ἔστι δὲ καὶ τὸ πότημα ἐπιεικές· ὅθεν τοῖς ἀσώδεσι καὶ κακοστομάχοις καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδοται· καὶ ἐφ' ὧν ῥιπτασμός καὶ ναυτία καὶ θέρμη ὑποχονδρίων παρακολουθεῖ. διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα E καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτων.

Περὶ Γλήχωνος. Κεφ. λϛ'.

ΓΛΗΧΩΝ πόα γνώριμος, λεπτυντική, θερμαντική, πεπτική. ποθεῖσα δὲ ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ πνεύμονος μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος ποθεῖσα, καὶ σπωμένοις βοηθεῖ· ναυ- F τίας τε καὶ δηγμοὺς στομάχου μετὰ ὀξυκράτου ποθεῖσα παραμυθεῖται. ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν μέλανα. βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις πινομένη μετ' οἴνου. λειποθυμοῦντάς τε ἀνακτᾶται σὺν ὄξει, ταῖς ῥισὶ προσφερομένη· κρατύνει δὲ καὶ οὖλα, ξηρὰ λεία κεκαυμένη. ἐπι- G πλασθεῖσα δὲ πραΰνει πᾶσαν φλεγμονὴν σὺν ἀλφίτῳ. καθ' ἑαυτὴν δέ, ποδαγρικοῖς ἁρμόζει, ἄχρι φοινίξεως τῆς ἐπιφανείας. σὺν κηρωτῇ δέ, ἴονθους σβέννυσιν· ὠφε-

Catac. θαμνοειδῆ

Alii add. καὶ κεφαλαλγεῖς παραιτεῖται.

V. θάμνος

Quid. Schol. στιπτίφυλλος

Ald. κομμώδης

V. Κῶος

V. caret.

V. βοηθεῖ δὲ καὶ

V. caret vsque ad vocẽ δίδοται.

Sunt qui addant: ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ ἅπερ καὶ ἡ ὀρίγανος· καὶ ταύτης γὰρ αἱ ῥίζαι πινόμεναι καὶ εἰς ἐγκάθισμα καθεψόμεναι ποιοῦσι πρὸς χρονίαν ἐμμηνίων κατοχήν, καὶ πρὸς θηριοδήκτους, καὶ πρὸς δηλητήριον· καὶ πρὸς βῆχα χρονίαν, καὶ κνησμὸν καὶ ψώραν.

V. caret.

Legit Samb. κατακεκλυσμένη

λεῖ δὲ καὶ σπληνικοῖς μεθ' ἁλὸς καταπλασσομένη. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κνησμοὺς λυόμενον παύει, καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ σκληρίας καὶ ὑποστροφὰς ὑστέρας ἁρμόζει. καλοῦσι δέ τινες αὐτὴν βλήχωνα, ἐπειδὴ τὰ γευσάμενα κατὰ τὴν ἄνθησιν τῶν ποιμνίων, βληχῆς ὑποπίμπλαται)."

Ald. ἀποστροφάς. V. στροφάς

Quæ in Catacuz. cod. capiti huic adduntur, iuxta Mathiolum tantũ, exegesis sunt: nam vires sunt eædem.

Περὶ Δικτάμνου. Κεφ. λζ'.

ΔΙΚΤΑΜΝΟΣ, ἣν καλοῦσί τινες γλήχωνα ἀγρίαν, πόα ἐστὶ Κρητική, δριμεῖα, λεία, ὁμοία γλήχωνι· μείζω δὲ καὶ γναφαλώδη τὰ φύλλα ἔχει, καὶ ἐριώδη τινὰ ἐπίφυσιν. οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει. ποιεῖ δὲ πάντα ὅσα καὶ ἡ ἥμερος γλήχων, ἐνεργέστερον δὲ πολλῷ· οὐ μόνον γὰρ πινομένη, ἀλλὰ καὶ προστιθεμένη καὶ ὑποθυμιωμένη, τὰ τεθνηκότα ἔμβρυα ἐκτινάσσει. φασὶ δὲ καὶ τὰς αἶγας ἐν Κρήτῃ τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰ τοξεύματα. ἔχει δὲ καὶ καθαρτικὴν δύναμιν ὁ χυλὸς αὐτῆς, καταχριόμενος ἢ ῥιβόμενος μετὰ ἀλφίτων. καταπλασσομένη δὲ ἡ βοτάνη, τοὺς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ἢ τοῦ λοιποῦ σώματος θεραπεύει σκόλοπας. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον σπληνός, μειοῖ γὰρ αὐτόν. καρπίζουσι δὲ αὐτὴν ἐν θέρει καὶ φθινοπώρῳ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς γευομένους θερμαίνει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυτόκιον. βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, μετ' οἴνου πινόμενος. τοιαύτη δὲ τῆς βοτάνης ἡ δύναμις, ὡς καὶ ὀσφραινομένην διώκειν, καὶ προσαπτομένην ἀναιρεῖν τὰ ἰοβόλα θηρία. ὁ δὲ αὐτῆς χύλισμα ἐπιχεόμενον πληγῇ σιδήρου ἢ ἰοβόλου δήγματι, καὶ πρὸ τοῦ ἐπιχυθῆναι καὶ λαμβανόμενον πόσει, εὐθέως ὑγιάζει.

Cat. δικτικὸν

Ald. γναφαλοειδῆ

V. ἐκφέρει

Ald. γευομένῳ

Περὶ Ψευδοδικτάμνου. Κεφ. λη'.

Τὸ δὲ ψευδοδίκταμνον καλούμενον, φύεται ἐν πολλοῖς τόποις, ἐμφερὲς μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἔλαττον δὲ δριμύ. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ δικτάμνῳ, οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦν.

Περὶ τοῦ ἑτέρου ἀπὸ Κρήτης Δικτάμνου. Κεφ. λθ'.

Φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ Κρήτης ἕτερον εἶδος δικτάμνου, φύλλοις ἐοικὸς σισυμβρίου, κλωσὶ δὲ μεῖζον· ἐφ' ὧν ἄνθος ὀριγάνῳ ἀγρίῳ ἐοικός, μέλαν, μαλακόν.

V. φύεται δὲ ἐν Κρήτῃ

Quidam ὁρμίνῳ ut Cat.

nosis etiam confert, cum sale adhibitum. Cæterùm decoctum ipsius prurigines lotione mitigat, & vuluç inflationibus ac duritiei, eiusdémque conuersionibus insessione subuenit. Aliqui porrò blechona vocát: quoniam, dum floret, à pecoribus gustatum, balatum concitat.

De Dictamno. Cap. XXXVII.

DICTAMNVM, quod syluestre pulegium aliquibus appellatur, herba est Cretensis, acris, læuis, pulegio similis: at maioribus lanuginosísque folijs, ac lanosa quadam veluti pube obductis. At neque florem neque semen profert. Præstat verò omnia quç satiuum pulegium, sed efficaciùs multò. Nam non potum modò, sed & appositum ac suffitum, partus emortuos eijcit. Aiunt & in Creta capras tela quibus ictæ sunt huius herbæ pastu excutere. Porrò purgandi vim habet succus ipsius illitus, aut cum polenta affrictus. Imposita verò herba plantæ pedũ reliquóve corpori impactos aculeos refigit extrahítque. Est & efficax ad lienis dolorem: siquidem ipsum imminuit. Legitur autem æstate & autumno. Radix gustu excalfacit, necnon & partum accelerat. Sed & succus cum vino potus, contra venenatorum morsus auxilio est. Herbæ verò tanta vis est, vt ictu venenato sæuientes bestias & olfactu abigat, & contactu perimat. Cæterùm expressus ex ea succus, vulneribus ferro illatis aut venenatis morsibus instillatus, præsentaneo est remedio, si prætereà in potu assumatur.

De Pseudodictamno. Cap. XXXVIII.

Quod pseudodictamnũ vocant, multis in terris nascitur, antedicto simile, at minùs quàm illud acre. Eosdem verò præbet effectus, at inefficaciùs.

De altero Dictamno Cretico. Cap. XXXIX.

Defertur & è Creta alterum dictamni genus, folio sisymbrij: at ramis maioribus, in quib⁹ flos emicat syluestris origani, niger ac mollis.

Odor foliorum inter sisymbrium & saluiam medius, iucundissimus. Ad eadem ad quæ & antedictum efficax, sed minùs nares ferit. Miscetur & emplastris ac theriacis compositionibus.

De Saluia. Cap. XL.

SALVIA, quam Græci elelisphacon, alij elaphoboscon, alij denique sphagnon nominant, frutex est oblongus, ramis numerosis, virgas habens quadrangulas & albicantes: folia mali cotoneæ effigie, sed longiora, asperiora crassioráque, & attritarum vestium modo, ita parum villosa, vix vt quisquam villos animaduertat, subalbida, vehementer odorata, sed virosa: semen summis in caulibus syluestri hormino simile gerit: in asperis nascitur. Foliorum ramorúmque decoctũ vim habet epotum vrinas mensésque ciendi, partus extrahendi, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliandi. Capillos quoque denigrat saliua, vulnerariáque est, & sanguinis cohibendi vi prædita: ac denique fera repurgat vlcera. Sed & folia ac ipsi etiam rami, si in vino decoquantur, genitalium pruritus fotu sedant.

De Menta satiua. Cap. XLI.

MENTA ab odoris suauitate hedyosmos Græcis dicta, quã alij mintham vocant, cognita herbula est. Calfaciendi, astringendi atque exiccandi vi prædita: quamobrem sistit sanguinem ipsius succus ex aceto potus, teretésque lumbricos enecat, & venerem stimulat: singultus, vomitiones cholerámque sedant bini terníve ramuli cum acidi granati succo epoti. Discutit & abscessus, si cum polenta adhibeatur, & imposita fronti dolores capitis leuat: mammas distentas & nimio lacte turgentes compescit. Cum sale verò, canum morsibus imponitur. Succus autem aurium doloribus cum aqua mulsa subuenit. Porrò mulieribus ante coitum subdita, conceptioni resistit, & asperam linguam affricta læuigat. Coire lac densaríque in caseum non patitur, si illi folia immergantur. In summa stomacho vtilis est, & condimentorum misturæ familiaris.

Grato menta mensas odore percurrit in rusticis dapibus. Pl. lib. 19. cap. 8.

A ὀσμὴ δὲ τῶν φύλλων μεταξὺ σισυμβρίου καὶ ἐλελισφάκου, ἡδίστη. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἧσσον πληκτικὴ ὑπάρχουσα· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις καὶ θηριακαῖς.

Hoc caput cum initium est cum superiore in v. cod. Goup. V. caret conclusis.

Περὶ Ἐλελισφάκου. Κεφ. μ´.

ΕΛΕΛΙΣΦΑΚΟΝ, οἱ δὲ ἐλαφόβοσκον, οἱ δὲ σφαγνὸν, θάμνος ἐστὶν ἐπιμήκης, πολύκλωνος, ῥάβδους τετραγώνους
B καὶ ὑπολεύκους ἔχων. φύλλα δὲ μηλέᾳ κυδωνίᾳ ἐοικότα, " ἐπιμηκέστερα μέν τοι καὶ τραχύτερα, καὶ παχύτερα, λεληθότως ὥσπερ τὰ ἀνατετριμμένα τῶν ἱματίων δασέα, ὑπόλευκα, σφοδρῶς εὐώδη, " βρωμώδη· καρπὸν δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν
C ὥσπερ ὁρμίνου ἀγρίου ἔχει. φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων οὖρα ἄγειν πινόμενον, καὶ ἔμμηνα [" καὶ ἔμβρυα κατασπᾶν, καὶ τρυγόνος πληγαῖς ἀρήγειν.] μελαίνει δὲ καὶ τρίχας. [" καὶ τραυματικὴ,
D ἐστὶ ἴσχαιμος,] καὶ ἀποκαθαρτικὴ τῶν θηριωδῶν ἐστιν ἑλκῶν. παύει δὲ σὺν οἴνῳ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν προσκλυζόμενον, τοὺς περὶ τὰ αἰδοῖα κνησμούς. "

Al. ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ σμικρότερα καὶ τραχέα λεληθότως

V. τῶν ἱματίων ὑπόλευκα, δυσώδη.

Catac. ἐμβριθμον τῇ γεύσει καρ.

V. his caret.

V. caret.

Quidam addũt, τήκει καὶ σπλῆνας.

Περὶ Ἡδυόσμου ἡμέρου. Κεφ. μα´.

ΗΔΥΟΣΜΟΣ, οἱ δὲ, μίνθην, γνώριμον
E βοτάνιον. Δύναμιν ἔχον θερμαντικὴν, στυπτικὴν ", ξηραντικήν· ὅθεν αἷμα ἵστησι πινόμενος ὁ χυλὸς αὐτοῦ μετ' ὄξους· καὶ ἕλμινθας κτείνει στρογγύλας, ἀφροδίσια τε ἐρεθίζει, καὶ λυγμοὺς, καὶ ἐμέτους, καὶ χολέραν παύει δύο ἢ τρία κλωνάρια σὺν ῥοᾶς ὀξείας χυλῷ ποθέντα. διαφορεῖ δὲ καὶ ἀποστήματα
F μετ' ἀλφίτου καταπλασθέν. καὶ κεφαλαλγίας πραΰνει ἐπιτεθὲν " τῷ μετώπῳ· μαστῶν τε περιτάσεις καὶ " σπαργώσεις πραΰνει· " σὺν ἁλσὶ δὲ τοῖς κυνοδήκτοις κατάπλασμα. ὠταλγίαις δὲ ὁ χυλὸς σὺν μελικράτῳ ἀρήγει· γυναιξὶ δὲ πρὸ τοῦ πλησιάζειν προστιθέμενον, ἀσυλληψίαν ἐργάζεται· γλῶσσαν τε τραχεῖαν περιτριβόμενον λεαίνει·
G καὶ γάλα ἀτύρωτον φυλάσσει ἐναποκλυσθέντων αὐτῷ τῶν " φύλλων. καὶ καθόλου ἐστὶν εὐστόμαχον " καὶ ἀρτυματῶδες.

V. quid. addit, γεύσει

V. κατὰ τοῦ μετώπου

V. ἄλγησιν

V. συνεργεῖ δὲ καὶ τοῖς

Matth. codex κλωναρίων.

V. addit, εὔοσμον

Hoc caput coniunctum est cum superiore in v. cod. Goup. V. caret conclusis.

Περὶ Ἡδυόσμου ἀγρίου. Κεφ. μβʹ.

Τὸ δὲ ἄγριον Ἡδύοσμον γίνεται δασύτερον τοῖς φύλλοις, καὶ πάντη μεῖζον σισυμβρίου, ἐν ὀσμῇ δὲ βρωμωδέστερον, [καὶ ἧττον εἰς τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν εὔθετον.]

Περὶ Καλαμίνθης. Κεφ. μγʹ.

V. ὀριγανωτέρα
V. ὑπόμικρα καὶ λευκότερα
V. γωνιώδη
V. add. ἡ δὲ καὶ μήλινον.
V. usque ad ἡ δὲ τρίτη caret.
Par. caret.
V. vocem ἀγρίῳ delet.
V. ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα θερμαντικὰ ἰσχυρῶς.
V. παρύγροις

ΚΑΛΑΜΙΝΘΗ, ἡ μέν τις ὀρεινοτέρα ἐστὶν, ἔχει δὲ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ, ὑπόλευκα, κλωνία δὲ καὶ κάρφη γεγωνιωμένα, ἄνθος πορφυροῦν. Ἡ δέ τις γλήχωνι ἔοικε, μείζων δέ· ὅθεν τινὲς ἀγρίαν αὐτὴν γλήχωνα ἐκάλεσαν, διότι καὶ τῇ ὀσμῇ προσέοικε. ταύτην Ῥωμαῖοι νεπέταν καλοῦσιν. Ἡ δὲ τρίτη ἔοικεν ἡδυόσμῳ ἀγρίῳ, ἐπιμηκεστέρα τοῖς φύλλοις, καυλῷ καὶ κλάδῳ μείζων τῶν προειρημένων, καὶ ἧττον ἐνεργής. Πασῶν δὲ τὰ φύλλα γευομένῳ πυρωτικὰ ἰσχυρῶς καὶ δριμέα, ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ ἐν τραχέσι τόποις καὶ καθύγροις. πινομένη δὲ καὶ καταπλασσομένη, ἀρήγει ἑρπετοδήκτοις. ἄγει δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα πινόμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ ῥήγμασι, σπάσμασιν, ὀρθοπνοίαις, στρόφοις, χολέρᾳ καὶ ῥίγει· καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα προπινομένη ποιεῖ σὺν οἴνῳ, καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει· ἕλμινθάς τε κτείνει καὶ ἀσκαρίδας σὺν ἁλσὶ καὶ μέλιτι πινομένη, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ τετριμμένη. ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας βρωθεῖσα, ἐπιπινομένου ὀῤῥοῦ γάλακτος. φθείρει δὲ καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἄγει τὰ φύλλα λεῖα ἐν προσθέτῳ. θυμιαθέντα δὲ, ἑρπετὰ διώκει, καὶ ὑποστρωννύμενα· λευκαίνει τε καὶ τὰς μελαίνας οὐλὰς ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθεῖσα, καθαίρει καὶ ὑπώπια. ἰσχιαδικοῖς τε ἐπιτίθεται εἰς μετασύγκρισιν, ἐπικαίουσα τὴν ἐπιφάνειαν. καὶ σκώληκας τοὺς ἐν ὠσὶ κτείνει ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος.

Deest in Paris.

Περὶ Θύμου. Κεφ. μδʹ.

ΘΥΜΟΣ γινώσκεται ὑπὸ πάντων, θαμνίσκιον φρυγανῶδες, φυλλαρίοις πολλοῖς καὶ στενοῖς περιειλημμένον· ἔχον ἐπ᾽ ἄκρου κεφάλια ἀνθῶν πορφυρίζοντα. μάλιστα δὲ φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ λεπτογείοις τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει πινόμενον μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους, ἄγειν φλεγματῶδες κατὰ κοι-

De Mentha syluestri. Cap. XLII.

Syluestris Mentha, seu menthastrũ, hirsutioribus est folijs, & prorsus maior sisymbrio: at odore magis viroso: quare minùs ad sanorum vsus idonea est.

De Calamintha. Cap. XLIII.

EX Calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia habet ocimi, incana, surculos & caules angulosos, ac florem purpureum. Altera pulegio similis est, sed maior, quam syluestre pulegium ideò vocarũt, quòd & odore ipsum æmuletur: hanc Latini nepetam vocitant. Tertia menthastro cognata est, folijs oblongioribus, caule & ramis quàm superiora genera maioribus: sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu impensè feruentia & acria: radix superuacua. Nascitur in campestribus locis, asperis ac præhumidis. Siue pota, siue imposita, demorsis à serpente opitulatur. Sed & decoctum potu vrinas pellit: ruptis quoque, conuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleræ ac rigori auxiliatur. Præsumpta in vino, venenis resistit, & regium morbum expurgat. Teretes lumbricos & ascaridas cum sale & melle pota, enecat: seu cocta, seu etiam cruda contrita fuerit. Elephanticos etiam esitata iuuat, si serum lactis superbiberint. Detrita folia in pesso subdita partus enecant & menses extrahunt. Eadem accensa & substrata, serpentes fugant. Porrò cicatricibus nigris etiam candorem reddit in vino cocta & imposita, ac sugillata quoque emendat. Ischiadicis itidem imponitur, vt humores ex alto euocet, summam cutem adurẽs. Succus denique vermes aurium necat instillatus.

De Thymo. Cap. XLIIII.

THYMVM ab omnibus cognoscitur, exiguus frutex, surculosus, exilibus folijs, multis & angustis circundatus, habens in cacumine floris capitula purpurascentia. Maximè verò petroso tenuique solo nascitur. Potum cum sale & aceto, vim habet pituitã per aluum de-

trahendi. At eius decoctum cum melle orthopnoicis & anhelatoribus auxiliatur. Sed & lumbricos, menses, partus & secundas pellit. Vrinas quoque ciet. Cum melle verò in eclegmate sumptũ, excreabilia pectoris vitia facit. Ex aceto autem impositum, œdemata recentia discutit, sanguinis grumos dissoluit, ac thymos pensilésque verrucas tollit. Quin & ischiadicis cum vino & poléta impositum subuenit: hebetiore oculorum acie præditis in cibo confert. Est denique pro condimento ad sanorum vsus perquàm vtile.

De Thymbra. Cap. XLV.

THYMBRA quoque nota est: quippe quæ gignitur in tenui solo, asperísque locis, thymo similis, at minor tamen ac tenerior, spicam ferens florum plenam, virentem. Eadem potest quæ thymum, si modo simili assumatur, atque itidem sanorum vsui apta est. Est & satiua quædam satureia, syluestri ad omnia inefficacior: quæ tamen propter mitiorem acrimoniam commodiùs in cibos recipitur.

De Serpyllo. Cap. XLVI.

SERPYLLUM est quoddã hortense, quod quidem odore sampsuchum imitatur, & in coronas addi solet: ita dictum à serpendo, quòd radicetur quacunq; sui parte terrã attingat. Habet autẽ folia & ramulos origani, verùm coloris cãdidioris, & è macerijs demissum longiùs latiúsque propagatur. Alterum syluestre, quod etiam zygis appellatur, minimè serpit: at in altum assurgens ramulos edit tenues ac surculosos, folijs rutæ similibus refertos, verùm vtcunque angustis, longioribus atque durioribus. Flores gustanti acres, iucundi odoris: radix nullius vsus. Nascitur in petris efficacius, magísque excalfaciens, & ad medendi vsum aptius, quàm sit hortẽse. Potum siquidem mẽses trahit, vrinámq; ciet. Torminib⁹, ruptis, cõuulsis & iocineris inflãmationibus auxiliatur. Est & efficax aduersus serpẽtes, tum potum, tum & impositum. Decoctũ in aceto, capitis dolorem adiecto rosaceo lenit, si modò in caput irrigetur:

A λίαν. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ μετὰ μέλιτος ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ἀσθματικοῖς βοηθεῖ· ἕλμινθάς τε ἐξάγει, καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα, καὶ δεύτερα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν. μιγὲν δὲ μέλιτι καὶ ἐκλειχθέν, εὐανάγωγα τὰ ἐκ θώρακος "ποιεῖ· διαφορεῖ δὲ οἰδήματα πρόσφατα, καταπλασθὲν μετ' ὄξους· αἵ-B ματος θρόμβους διαλύει, καὶ θύμους καὶ ἀκροχορδόνας αἴρει· καὶ ἰσχιαδικοῖς μετ' οἴνου καὶ ἀλφίτων ἐπιτεθὲν ἁρμόζει· ἀμβλυωποῦντας ἐσθιόμενον σὺν τροφῇ ὠφελεῖ. εὔχρηστον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν ἀντὶ "ἀρτύματος.

Περὶ Θύμβρας. Κεφ. με΄.

C ΘΥΜΒΡΑ, καὶ αὐτὴ γνώριμος· γεννωμένη ἐν λεπτογείοις, καὶ τραχέσι τόποις, ὁμοία θύμῳ, ἐλάσσων μέντοι καὶ ἁπαλωτέρα, φέρουσα στάχυν ἄνθους μεστόν, εὔχλωρον. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ θύμῳ, ὁμοίως λαμβανομένη. καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν εὐθετεῖ. γίνεται δὲ καὶ σπαρτὴ D θύμβρα, κατὰ πάντα τῆς ἀγρίας ἐλάσσων, εὐχρηστοτέρα δὲ πρὸς βρῶσιν, διὰ τὸ μὴ ἐπιτετάσθαι τὴν δριμύτητα.

Περὶ Ἑρπύλλου. Κεφ. μϛ΄.

ΕΡΠΥΛΛΟΣ ὁ μέν τις ἐστὶ κηπευτός, σαμψυχίζων τῇ ὀσμῇ, καὶ στεφανωματικός. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἕρπειν τε καὶ ὅ, E τι ἂν αὐτοῦ μέρος θίγῃ τῆς γῆς ῥιζοβολεῖν. ἔχει δὲ φύλλα καὶ κλωνία ὀριγάνῳ ἐμφερῆ, πλὴν λευκότερα. "ἀπὸ δὲ αἱμασιῶν καθιέμενος, εὐαυξέστερος γίνεται. Ὁ δέ τις ἐστὶν ἄγριος, "ὃς καὶ ζυγὶς καλεῖται. οὐχ ἕρπων, ἀλλ' ὀρθὸς κλωνία ἀνιεὶς λεπτά, φρυγανώδη, "φύλλων" περίπλεα ὁμοίων F "πηγάνῳ. ὑπόστενα δέ ἐστι καὶ ἐπιμηκέστερα, καὶ σκληρότερα· ἄνθη γευομένῳ δριμέα, ὀσμὴ "ἡδεῖα· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται ἐν πέτραις ἐνεργέστερος καὶ θερμαντικώτερος τοῦ κηπευτοῦ ὑπάρχων, καὶ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἐπιτηδειότερος. "ἔμμηνα γὰρ ἄγει, καὶ οὖρα κινεῖ πινόμενος· ὠφελεῖ στρό-G φοις, ῥήγματα, "σπάσματα, ἥπατος φλεγμονάς· καὶ πρὸς ἑρπετὰ πινόμενός τε καὶ καταπλασσόμενος· κεφαλῆς τε ὀδύνην παραμυθεῖται ἑψηθείς, *ῥοδίνου μιγέντος αὐτῷ

V. in marg. ἀφελεῖ καὶ ποδαγρικοὺς λειότατος μετ' ὀξυμέλιτος, καὶ ἰσχιαδικοὺς σὺν οἴνῳ.

V. Epit. ex Crateua alicunde πλὴν μέντοι τὴν μέλαιναν μὴ χρῶ. φθαρτικὸς γὰρ καὶ χολῆς γεννητικός, ἀλλὰ τῷ ἔχοντι ἄνθος ἐμπόρφυρον μὲν φύσει, λευκὸν δέ τι ἔχον πλέον.

Matc. legendum putat ἐπί.

V. tãtum ἄγριος κακός

V. φύλλα περίπλεα: alius cod. περιπλέων, ὅμοια πηγ.

Sunt qui legant [illegible] Al. ἀρίστη

V. καὶ ἔμμηνα δὲ παρέχει

V. caret.

σὺν ὄξει καὶ καταβραχείς. μάλιστα δὲ ἐπὶ ληθάργου καὶ φρενίτιδος ἁρμόζει. παύει δὲ καὶ ἔμετον αἵματος < δ΄. πλῆθος μετ' ὄξους ποθεὶς ὁ χυλὸς αὐτοῦ.

In vet. cod. teste Goupylo inuenitur hoc loco caput περὶ ἐλαφοσκόρδου his verbis.

Περὶ Σαμψύχου. Κεφ. μζ΄.

ΣΑΜΨΥΧΟΝ κράτιστον τὸ Κυζικηνὸν καὶ Κύπριον· δευτερεύει δὲ τούτου τὸ Αἰγύπτιον. καλεῖται δὲ ὑπὸ Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀμάρακον. πόα δέ ἐστι πολύκλωνος, ἕρπουσα ἐπὶ τῆς γῆς· φύλλα δασέα καὶ περιφερῆ ἔχουσα, ὅμοια τῷ λεπτοφύλλου καλαμίνθης, σφόδρα εὐώδης, καὶ θερμαντική, πλεκομένη καὶ εἰς στεφάνους. Ἁρμόζει δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον ἐπὶ ἀρχομένων ὑδρωπικῶν, καὶ δυσουρούντων καὶ στροφουμένων. ξηρὰ δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλασθέντα μετὰ μέλιτος, αἴρει ὑπώπια· καὶ ἔμμηνα ἄγει ἐν προσθέτῳ. πρὸς δὲ σκορπίου πληγὴν μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους καταπλάσσεται· πρὸς δὲ στρέμματα μετὰ κηρωτῆς ἀναληφθέντα ἐπιτίθεται· καὶ πρὸς οἰδήματα ὁμοίως ἀναληφθέντα κηρωτῇ· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται μετὰ παιπάλης ἀλφίτου. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ μαλάγμασι πρὸς τὸ θερμαίνειν.

Quidam, καρεφτικὸ

Περὶ Μελιλώτου. Κεφ. μη΄.

ΜΕΛΙΛΩΤΟΣ, κράτιστος ὁ Ἀττικὸς καὶ ὁ ἐν Κυζίκῳ, καὶ ὁ ἐν Χαλκηδόνι γεννώμενος· κροκίζων καὶ εὐώδης. φύεται δὲ καὶ ἐν Καμπανίᾳ περὶ Νῶλαν, μηλίζων καὶ ἄτονος κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, μαλακτικὴν πάσης φλεγμονῆς, μάλιστα δὲ τῆς περὶ ὀφθαλμοὺς καὶ μήτραν, καὶ δακτύλιον, καὶ διδύμους, μετὰ γλυκέος ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθείς· ἐνίοτε δὲ καὶ ὠοῦ λεκύθου ὀπτῆς προσμιγείσης, ἢ τήλεως ἀλεύρου, ἢ λινοσπέρμου, ἢ γύρεως ἢ κωδιῶν, ἢ σέρεως. θεραπεύει καὶ μελικηρίδας προσφάτους καθ' ἑαυτὸν ἐν ὕδατι, καὶ ἀχῶρας σὺν γῇ Χίᾳ καὶ οἴνῳ ἢ κηκῖδι καταχριόμενος· ἄλγημά τε στομάχου μετ' οἴνου ἑφθὸς καὶ ὠμὸς σύν τινι τῶν προειρημένων· καὶ ὠταλγίας παύει σὺν γλυκεῖ ὠμὸς χυλισθεὶς καὶ ἐνσταζόμενος· καὶ κεφαλαλγίαν παύει ἐμβρεχόμενος μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου.

V. margo: ὀσμῇ addit.

A maximè verò in lethargo ac phrenitide conuenit. Cæterùm cruentam vomitionem sedat succus drachmis quatuor ex aceto potus.

De Sampsucho. Cap. XLVII.

SAMPSVCHVM in Cyzico ac Cypro laudatissimum: secundum ab hoc locum sibi vendicat Ægyptium. Vocatur autem à Cyzicenis & Siculis amaracum. Herba est ramosa, per terram repens, folijs hirsutis ac rotundis, tenuioris folij calaminthæ æmulis, vehementer odorata & excalfaciens: nexilibúsque coronis inseritur. Decoctum ipsius potu incipientibus hydropicis vtile, vt & ijs quos vrinæ difficultas aut tormina excruciát. Illita ex melle arida folia sugillata tollunt: mensésque subdita in pesso trahunt. Contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur. Luxatis autem cerato excepta imponuntur, itémque œdematis cerato similiter excepta. Sed & ad oculorum inflammationes cum polline polentæ illinuntur. Cæterum acopis & malagmatis excalfaciendi gratia commiscentur.

De Meliloto, seu sertula Campana. Cap. XLVIII.

SERTVLA Campana laudatissima, quæ in Attica, Cyzico & Chalcedone nascitur: quæ quidem croco similis odoratáque est. Nascitur & in Cápania circa Nolam, in luteum colorem vergens, & odore infirmo. Vim habet astringendi, inflammationémque omnẽ emolliendi, præsertim oculorum, vuluæ sedis ac testium, si ex passo decocta imponatur: addito interdum oui luteo assato, aut fœnigræci farina, lini semine aut tritici polline, aut denique capitulis papaueris, intybóve. Sanat & recentes meliceridas per se cum aqua, & vlcera manantia in capite cũ terra Chia & vino aut galla inuncta. Stomachi dolorem in vino decocta, itémque cruda cum aliquo ex antedictis leuat. Dolores etiam aurium cum passo mitigat succus ex ipsa cruda expressus & instillatus. Denique capitis dolorẽ ex aceto & rosaceo irrigatus lenit.

De Maro.

De Maro. Cap. XLIX.

MARVM seu hysobrium, herba vulgo cognita, surculosa, flore origani, attamen folijs multo candidioribus ac flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem: siquidem subastringit & modicè calfacit. Qua de causa nomas sistit impositum, & in calidas perunctiones additur. Iuxta Magnesiam & Tralleis copiosissimum gignitur.

De Acino. Cap. L.

ACINVS seu aconus, herba est gracili surculo, coronaria, ocimo similis, sed hirsutior atque odorata. Apud nonnullos etiam in hortis seritur. Aluum mensésque pota sistit: ac panos & erysipelata imposita sanat.

De Bacchare. Cap. LI.

BACCHARIS herba est fruticosa, odorata: ex qua itidem coronæ factitantur. Huius folia aspera, magnitudine inter violam & verbascū media: caulis angulosus, cubiti petens altitudinem, aliquantulum asper, nec sine adnatis appēdicibus: flores purpurei, subalbicantes & odorati: radices veratro nigro similes, quibus odor est cinnamomo proximus. Solum amat asperū miniméque humidum. Radix in aqua decocta conuulsis, ruptis, euersis seu ex alto præcipitatis, spirandi difficultati, tussi veteri ac vrinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Subdita vnica è tenellis radicibus partus extrahit. Decoctum verò puerperis insidentibus vtile. Vtiliter quoque in diapasmata inseritur, quippe quæ magnam habeat odoris gratiā. Folia, vtpote quæ astringant, capitis doloribus adhibita prosunt, itémque aurium inflammationi, ægilopis incipientibus, & mammis à partu inflāmatis atque etiam erysipelatis. Cęterùm & ipse odor somnum gignit.

De Ruta. Cap. LII.

RVTA montana & syluestris, satiua & hortensi acrior est, & in cibis damnata. Est autem in hortensis genere aptior esui, quæ iuxta ficos prouenit. Vtrunque porrò genus vrendi vim habet, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, menses ducit,

A Περὶ Μάρου. Κεφ. μθʹ.

ΜΑΡΟΝ, ἢ ὑσόβειον, πόα γνώριμος, φρυγανώδης, ὁμοία τῷ ἄνθει ὀριγάνῳ. τὰ μέν τοι φύλλα τούτου λευκότερα πολλῷ, καὶ τὸ ἄνθος εὐωδέστερον. Ἔχει δὲ δύναμιν ὁμοίαν σισυμβρίῳ, ὑπόστυφον καὶ θερμαῖνον ἠρέμα. ὅθεν νομάς τε ἵστησι καταπλασσόμενον, B καὶ εἰς τὰ θερμὰ τῶν συγχρισμάτων μίγνυται. γίνεται δὲ καὶ κατὰ Μαγνησίαν καὶ Τράλλεις πλεῖστον.

In quibusdā codicibus hoc caput desideratur: ac Ruellius quoque Dioscoridis historiæ accreuisse suspicatur. V. οἱ δὲ ἰσόβρυον, οἱ δὲ ὀριγανίδα. Marc. σισύμβριον

V. εὐώδης. Sic Orib.

Περὶ Ἀκίνου. Κεφ. νʹ.

ΑΚΙΝΟΣ, ἢ ἄκονος, πόα ἐστὶ λεπτόκαρφος, στεφανωματική, παραπλησία ὠκίμῳ, δασυτέρα δὲ καὶ εὐώδης. παρ' C ἐνίοις δὲ καὶ κηπεύεται. ἵστησι δὲ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα πινομένη· φύγεθλά τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλασσομένη ἰᾶται.

V. add. Ῥωμαῖοι ὠκίμαστρος.

Περὶ Βακχάρεως. Κεφ. ναʹ.

ΒΑΚΧΑΡΙΣ βοτάνη ἐστὶ θαμνώδης, εὐώδης καὶ στεφανωματική· ἧς τὰ φύλλα τραχέα, μέγεθος ἔχοντα μεταξὺ ἴου καὶ φλόD μου· καυλὸς δὲ γωνιώδης, πήχεως τὸ ὕψος, ὑπότραχυς, ἔχων παραφυάδας· ἄνθη δὲ ἐμπόρφυρα, ὑπόλευκα, εὐώδη· ῥίζαι δὲ ὅμοιαι ταῖς τοῦ μέλανος ἐλλεβόρου, ἐοικυῖαι τῇ ὀσμῇ κινναμώμῳ. φιλεῖ δὲ τραχέα χωρία καὶ *αὐχμηρά. Ταύτης ἡ ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι, βοηθεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, πτώE μασι, δυσπνοίαις, βηχὶ χρονίᾳ, δυσουρίᾳ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα· καὶ θηριοδήκτοις χρησίμως σὺν οἴνῳ δίδοται. προστεθεῖσα δὲ μία τῶν ἁπαλῶν ῥιζῶν, ἕλκει ἔμβρυα· τῶν τε λεχοῖς εἰς ἐγκάθισμα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἁρμόζει· καὶ εἰς διαπάσματα χρησιμεύει, ἱκανὴν ἔχουσα τὴν εὐωδίαν. τὰ δὲ φύλλα στυπτικὰ F ὄντα, καταπλασσόμενα ὠφελεῖ κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονήν, καὶ αἰγίλωπα ἀρχόμενον, καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας, καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὀσμή.

Deest in vulg. exemp.
V. quid. ἐν βακχ-νοῖς
Al. ἀμπέλου.
Matth. suspicatur legendum παραφυλλάδας.
Cat. addit λεπτά.
V. quidam addit ἀσάρῳ.
V. addit, κεφαλαλγίαις

Περὶ Πηγάνου. Κεφ. νβʹ.

ΠΗΓΑΝΟΝ ὀρεινὸν καὶ ἄγριον, τοῦ ἡμέρου καὶ κηπευτοῦ δριμύτερον, καὶ ἄG θετον πρὸς βρῶσιν. τοῦ δὲ κηπευτοῦ ἐδωδιμώτερον τὸ παρὰ ταῖς συκαῖς φυόμενον. Ἀμφότερα δὲ καυστικά, θερμαντικά, ἑλκωτικά, οὐρητικά, ἐμμηνίων ἀγωγά,

Margo add. καὶ ἄρθρων καὶ τῶν γονάτων φλεγματικὰ οἰδήματα ὀνίνησι. Idem tamen postea repetere videtur, vbi cum melle emplastrũ facit.

Hæc vsque ad ἀναζεσθὲν in v. cod. desiderantur.

V. caret.

Sic Matth. codex at vulg. exempl. μυρσίνῃ καὶ κηρωτῇ

Hæc vsque ad λευκὸν desiderãtur in v. cod.

Al. περιχριόμενος V. caret vsque ad ἐγχριόμενος.

V. caret

ἐσθιόμενά τε, καὶ πινόμενα, κοιλίαν ἵ-
στῶσι. καὶ τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ἐ-
στὶν ἀντίδοτος, ὅσον ὀξυβάφου τοῦ σπέρμα-
τος ποθέντος ἐν οἴνῳ. καὶ προβρωθέντα
δὲ τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ, καὶ μετὰ κα-
ρύων βασιλικῶν καὶ σύκων ξηρῶν, ἄ-
πρακτα καθίστησι τὰ θανάσιμα. καὶ
πρὸς ἑρπετὰ ἁρμόζει ὁμοίως λαμβα-
νόμενα· γονήν τε σβέννυσιν ἐσθιόμενον, καὶ
πινόμενον· ἑψηθὲν δὲ σὺν ἀνήθῳ ξηρῷ καὶ
ποθὲν, στρόφους παύει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς
πλευρῶν πόνον καὶ θώρακος, δύσπνοιαν,
βῆχας, περιπνευμονίαν, "ἀλγήματα ἰ-
σχίων, ἄρθρων, ῥίγη περιοδικὰ πινόμενον
ὡς προείρηται. καὶ πρὸς ἐμπνευματώ-
σεις δὲ κώλου καὶ ὑστέρας καὶ ἀπευθυ-
σμένου σὺν ἐλαίῳ ἑψηθὲν καὶ ἐνεθέν.
"πνίγας τε ὑστερικὰς λεῖον μετὰ μέλιτος
κατὰ τοῦ αἰδοίου ἄχρι δακτυλίου ἐπι-
τεθὲν θεραπεύεται. ἀναζεσθὲν δὲ σὺν ἐ-
λαίῳ καὶ ποθὲν, ἕλμινθας ἐκτινάσσει·
καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἀρθριτικὰ ἀλ-
γήματα σὺν μέλιτι· σὺν δὲ σύκῳ πρὸς
ὕδρωπας ὑποσαρκίους. καὶ πινόμενον δὲ
βοηθεῖ τούτοις, καὶ καθεψηθὲν ἐν οἴνῳ ἄ-
χρις ἡμίσεος "καὶ περισμηχόμενον. ἔστι δὲ
καὶ ὀξυωπὲς ἐσθιόμενον ὠμὸν καὶ ταρι-
χευτόν· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς περιωδυ-
νίας σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθὲν πραΰ-
νει. σὺν ῥοδίνῳ δὲ καὶ ὄξει κεφαλαλγοῦσι βο-
ηθεῖ, καὶ αἱμορραγίας τὰς ἐκ τῶν μυκτή-
ρων λεῖον ἐπιτεθὲν ἵστησι, τὰς δὲ τῶν διδύ-
μων φλεγμονὰς σὺν δάφνης φύλλοις κα-
ταπλασθὲν ὠφελεῖ, καὶ τὰ ἐξανθήματα
σὺν "μυρσινίνῃ κηρωτῇ." σὺν οἴνῳ δὲ καὶ
πεπέρει καὶ νίτρῳ περισμώμενον, λευκὸν
ἀλφὸν ἰᾶται. καὶ καταπλασθὲν δὲ μετὰ
τῶν αὐτῶν, θύμους καὶ μυρμηκίας αἴρει.
ὠφελεῖ καὶ λειχῆνας σὺν μέλιτι καὶ στυ-
πτηρίᾳ ἐπιτιθέμενον. ὁ δὲ χυλὸς ποιεῖ πρὸς
ὠταλγίας ἐν σιδίῳ θερμαινόμενος καὶ
"ἐγχεόμενος· καὶ" ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ
μετὰ μαράθου χυλοῦ καὶ μέλιτος ἐγ-
χριόμενος· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἕρπη-
τας καὶ" ἀχῶρας σὺν ὄξει καὶ ψιμυ-
θίῳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος ἰᾶται · τάς τε ἀπὸ σκορόδων καὶ κρομ-

A ac tum cibo tum etiam potu aluum sistit. Semen acetabuli mensura è vino bibitum contra lethalia medicamenta est pro antidoto. Quin & folia per se præsumpta aut cum nucibus iuglandibus aridísve ficis, venena irrita & inefficacia reddunt. Sed & simili sumpta modo contra serpentium ictus valent: geniturã B seu esitata seu bibita ruta extinguit: decocta verò cum anetho sicco tormina potu sedat. Facit & ad pectoris laterúmque dolores, spirandi difficultatem, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorúmque cruciatus, & rigores febrium circuitu repetentes, pota velut antè dictum est. Item ad inflationes coli, vuluę, rectíque intestini, cum oleo decocta & infusa. Vuluæ etiamnum strangulatui medetur, si trita cum melle genitali sede tenus imponatur. Feruefacta ex oleo & pota lumbricos expellit. Sed & articularijs doloribus, ex melle: & aquæ subter cutem fusæ morbo cum ficu- D bus adhibetur. His ijsdem in potu auxiliatur, itémque decocta in vino ad dimidias partes & affricta. Cruda quoque conditáque in cibo aciem oculorum excitat: quin & oculorum dolores, imposita cum polenta lenit. Caput dolentibus cum rosaceo & aceto succurrit, ac profluentem naribus san- E guinem sistit trita & indita. Testium inflammationibus cum laureis folijs imposita, & papularum eruptionibus cum myrteo cerato prodest. Cum vino autem pipere ac nitro affricta, vitiligini albæ medetur, & cum ijsdem illita thymos ac myrmecias tollit. Contra impetigines cum melle & alumine vtiliter F imponitur. Succus verò in mali punici calyce calfactus, aurium doloribus efficaciter infunditur. Opitulatur & aciei oculorum hebetiori, si additis fœniculi succo ac melle oculi ipsi eo inungantur. Erysipelata, herpetas & vlcera in capite manãtia cum aceto cerussa & rosaceo, G inunctione sanat. Ipsa verò ruta alliorum cęparúmque grauem ha-

litum emendat, si posteà commanducetur. At montana si copiosiùs estur, interficit. Atque si sub id tempus quo florere incipit, ad muriæ cõdituram colligatur, cutem rubefacit, ac inflat, cum pruritu ac vehemẽti inflammatione. Eã itáque vnctis antea manibus & facie colligere oportet. Tradunt & succum gallinaceis pullis inspersum, feles arcere. Adiiciunt verò, eam quæ iuxta flumen Haliacmonem in Macedonia gignitur, comedẽtes interimere. Montosus autem is locus est ac viperis abundat. At illius semen epotum contra interaneorum vitia est efficax: ideóque antidotis vtiliter immiscetur. Contra incontinẽtiam vrinæ, tostum, septenis diebus potui dato, & cessabit. Cæterùm radix huius montanum moly vocitatur. Syluestris itaq; ruta satiuæ quodammodo similis est. Ac pota prodest comitialibus & ischiadicis: mẽstrua quoque mouet, ac partus enecat. Acrior verò est quàm satiua & maioris efficaciæ. Attamen syluestrem cibis abdicare oportet, quippe quæ veneni noxiam obtineat.

De Ruta syluestri. Cap. LIII.

Vocant etiamnum syluestrẽ rutá, quod in Cappadocia & Galatia Asiatica moly dicitur. Frutex est ab vna radice complures virgas proferens: folijs multò quàm alterius rutæ longioribus ac tenerioribus, iísque graueolentibus, flore candido, capitulis in cacumine paulò quàm satiuæ rutæ maioribus: quę quidem tribus maximè partibus constant: in quibus triquetrũ semen subfuluũ gustúque perquàm amarum recluditur, cuius etiam est vsus. Id autumno maturescit, túmque conuenit ad retusam oculorum aciem, si cum melle, vino, gallinaceo felle, croco ac fœniculi succo teratur. Sunt qui rutam hanc Harmala vocent, Syri Besasa, Cappadoces Moly, quoniam quandam cum Moly seruet similitudinem: siquidem radice nigra est, flore verò candido. In collibus ac læto fœcundóque solo prouenit.

A μύων δριμύτητας, παύει ἐπιμασηθέν. τὸ δὲ ὄρειον πολὺ βρωθὲν, κτείνει. ὑπὸ δὲ τὴν ἄνθησιν εἰς τὰς ἁλμείδας συλλεγόμενον, φοινίσσει, καὶ φυσᾷ τὸν χρῶτα, σὺν κνησμῷ καὶ φλεγμονῇ σφοδρᾷ. δεῖ δὲ προαλειψαμένους τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, οὕτω συλλέγειν. φασὶ B δὲ τὸν χυλὸν ἐπιρραθέντα ὀρνιθίοις, ἀπείργειν τοὺς αἰλούρους. τὸ δὲ ἐν Μακεδονίᾳ φυόμενον παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα ποταμὸν ἀναιρεῖν φασὶ βρωθέν. ὀρεινὸς δὲ ὁ τόπος ὑπάρχει καὶ ἐχιδνῶν πλήρης. τὸ δὲ σπέρμα αὐτοῦ πινόμενον, πρὸς τὰ ἐντὸς ποιεῖ· καὶ ἀντιδότοις μίγνυται χρησί- C μως· καὶ φρύξας δὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, δὸς πίνειν ἐπὶ ἡμέρας ζʹ. τῷ ἐνουροῦντι, καὶ παύσεται. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ λέγεται μῶλυ ὀρεινόν. τὸ δὲ ἄγριον πήγανον ὅμοιον τῷ ἡμέρῳ. πινόμενον δὲ ὠφελεῖ ἐπιληπτικοῖς καὶ ἰσχιαδικοῖς· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, τὰ δὲ ἔμβρυα φθείρει. δριμύτερον δέ ἐστι D τοῦ ἡμέρου, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ δυνατώτερον. οὐ δεῖ δὲ τὴν * ἀγρίαν ἐσθίειν, διότι ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ Πηγάνου ἀγρίου. Κεφ. νγʹ.

Καλοῦσι δέ τινες Πήγανον ἄγριον, καὶ τὸ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τὸ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατίᾳ λεγόμενον μῶ- E λυ. ἔστι δὲ θάμνος ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας ῥάβδους ἀναφέρων· ἔχων φύλλα μακρότερα πολλῷ τοῦ ἄλλου πηγάνου καὶ τρυφερώτερα, βαρύοσμα, ἄνθος λευκόν, ἐπ᾽ ἄκρου τε κεφάλια ὀλίγῳ μείζονα τοῦ ἡμέρου πηγάνου, ἐκ τριῶν μάλιστα μερῶν συγκείμενα· ἐν οἷς σπέρμα τρίγω- F νον, ὑπόκιρρον, πικρὸν μάλιστα πρὸς τὴν γεῦσιν, οὗ καὶ ἡ χρῆσις. φθινοπώρου δὲ ἐκπεπαίνεται τὸ σπέρμα ἁρμόζον πρὸς ἀμβλυωπίας, μετὰ μέλιτος λεαινόμενον καὶ οἴνου καὶ χολῆς ἀλεκτορίδων, κρόκου τε καὶ μαράθρου χυλοῦ. καλοῦσι δέ τινες αὐτὸ Ἅρμαλα, Σύροι Βησασά. G Καππαδόκαι δὲ Μῶλυ, ἐπεὶ κατά ποσὸν σώζει τὴν πρὸς τὸ Μῶλυ ἐμφέρειαν· τῇ ῥίζῃ μέλαιναν καὶ τῷ ἄνθει λευκὸν ὑπάρχον. φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις καὶ εὐγείοις χωρίοις.

V. caret.

V. hac periodo caret: alter ὀρνιθι

V. ἄλυμον. Vulg. ὄλκιμον.

Orib. ὄφεων πλείστων

V. nil habet vsque ad finem

Orib. χρώμενοι

V. μῶλυ

Orib. ἱκανῶς

Περὶ Μώλεως, Κεφ. νδ'.

V quidam addit, λευκοΐον ἄγριον: sed aliena sunt. Nonnulli cod. carent.
Al. γαλακτώδη.
V. λεπτόν. sic Orib. Itémque Dodon Plin. scapo est striato, vbi fortasse rectiùs legas stricto.
V. ὑστέρας πιασμοί.
Vulg. exemp. ἰρίνου μύρου, al. ἰρ. ἐλαίου

ΜΩΛΥ τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἀγρώστει ὅμοια, πλατύτερα δὲ ἐπὶ γῆν ὄντα· ἄνθη, λευκοΐοις ὅμοια, γαλακτόχροα, ἥσσονα δὲ πρὸς τὰ τοῦ ἴου· καυλὸν δὲ λευκὸν, πήχεων τεσσάρων· ἐπ' ἄκρου δὲ ἔπεστιν ὡς σκοροδοειδές. ἡ ῥίζα δὲ μικρὰ, βολβοειδής, αὕτη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς ὑστέρας ἀναστομώσεις τετριμμένη μετὰ *ἰρίνου ἀλεύρου καὶ προστιθεμένη ἐν πεσσῷ.

Περὶ Πανακος. Κεφ. νε'.

V. inserit, οἱ δέ.
V σωφίδι
V. margo σίκυος
Al. ὑπέρυθρον, alias ὑπόλευκον ἐντός. al. λεπτόν
V. σμικρότατα
V. delet neque habetur apud Orib.
V. inserit, ἢ καὶ ὑπέρυθρας
V. καρπῶν.
V. φυλλάρια ὑποθέντες εἰς κεκοιλωμένον ἐδάφους τόπον.
Orib. πικρότερος
V. delet.
V. εὔθλαστος.
V. σκληρός.

ΠΑΝΑΚΕΣ Ἡράκλειον, ἐξ οὗ ὁ ὀποπάναξ συλλέγεται· πλεῖστον γεννᾶται ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Ψωφῖδι τῆς Ἀρκαδίας, ὥστε καὶ ἐπιτηδὲς κηπεύεσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ὀποῦ πρόσοδον. φύλλα δὲ ἔχει τραχέα, χαμαιπετῆ, χλωρὰ σφόδρα πρὸς τὰ τῆς συκῆς, ἐν τῷ περιφερεῖ ἐπεσχισμένα πενταμερῶς· καυλὸν δὲ ὥσπερ νάρθηκος ὑψηλότατον, ἔχοντα χνοῦν λευκὸν, καὶ φύλλα περὶ αὐτὸν μικρότερα, σκιάδιον δὲ ἐπ' ἄκρου ὡς ἀνήθου μακρόν· ἄνθος δὲ μήλινον, σπέρμα εὐῶδες καὶ πυρωτικόν, ῥίζας πλείονας ἐκ μιᾶς ἀρχῆς, λευκὰς, βαρυόσμους, παχὺν ἐχούσας τὸν φλοιόν, ὑπόπικρον τῇ γεύσει. φύεται δὲ ἐν Κυρήνῃ τῆς Λιβύης καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. Ὀπίζεται δὲ ἡ ῥίζα, ἐπιτεμνομένη ἀρτιβλαστῶν ὄντων τῶν καυλῶν. ἀνίησι δὲ λευκὸν ὀπόν, ὃς ξηρανθεὶς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν κροκίζει. δέχονται δὲ τὸ ῥέον εἰς φύλλα προϋποτιθέντες εἰς κεκοιλωμένον ἔδαφος, αἴρουσι δὲ ξηρανθέντα. ὀπίζουσι δὲ καὶ τὸν καυλὸν ἐπιτέμνοντες εἰς τὸν πυραμητὸν, ὁμοίως δεχόμενοι τὸ ἀπορρέον. εἰσὶ δὲ τῶν ῥιζῶν βελτίους αἱ τεταμέναι, καὶ λευκαὶ, καὶ ξηραί, ἄβρωτοί τε καὶ πυρώδεις ἐν τῇ γεύσει, καὶ ἀρωματίζουσαι. καρπὸς δὲ εὔθετος ὁ ἐκ μέσου τοῦ νάρθηκος. ὁ γὰρ ἐκ τῶν παραφυάδων ἐστὶν ἀτροφώτερος. τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ πικρότατος τῇ γεύσει, ἔνδοθεν μὲν λευκὸς ἢ ὑπόκιρρος, *ὁ ἔξωθεν δὲ κροκίζων, λεῖος, λιπαρός, εὔθρυπτος, * εὔθετος, ταχέως δὲ διιέμενος, βαρύοσμος. ὁ δὲ μέλας φαῦλος καὶ μαλακός. δολοῦται γὰρ ἀμμωνιακῷ, ἢ κηρῷ.

De Moly. Cap. LIIII.

MOLY folia habet graminis, at latiora & humi sparsa: florē albæ violæ similem, lactei coloris, at minorem: quippe qui ad purpureæ violæ florum magnitudinem accedat: caulem verò tenuem, quaternûm cubitorum, in cuius cacumine quiddam est, quod allij speciem referat. Radix parua, bulbo similis, quæ ad apertas vuluas mirū in modum valet, si trita cum loliacea farina in pesso subiiciatur.

De Panace. Cap. LV.

PANACES Heracleum, ex quo opopanax colligitur, plurimum in Bœotia & *Psophide Arcadiæ nascitur. Sed & quęstus gratia qui quidē ex eo liquore factitatur, in hortis studiosè colitur. Folijs est asperis in terra iacētibus, virētibus, & multū ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinq; partitò diuisis: caule verò vti ferulæ altissimo, alba lanugine obducto, foliísque stipato minutioribus, vmbella in cacumine ceu *anethi oblonga: flore autem luteo, ac semine odorato, vrendíq; vi prędito: radicibus denique ab vna origine compluribus iísque candidis, graueolentibus, crasso & subamari gustus cortice prædītis. Nascitur in Cyrene Libyæ & Macedonia. Excipitur porrò liquor incisa radice, dū cauliculi recens adhuc pullulāt, ísq; cādidus, qui quidē exiccatus superficie tenus croceum colorē contrahit. Effluentē verò liquorē illū substratis in excauato solo foliis excipiūt, ac vbi exiccatus fuerit eximūt. Simili quoque modo caule messib⁹ inciso profluentē liquorē excipiūt. Meliores è radicibus quæ distentæ sunt ac minimè rugosæ, albæ, aridæ, neutiquā cariosæ, gustu verò feruētes, & aromaticæ. Semen è media ferula idoneū: quod verò ex agnatis coliculis decerpitur minùs succulentum est. Præstat autem in liquoris genere, qui gustu est amarissimus: intus candidus aut subfuluus, foris verò ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, quíque statim diluitur, estq; graueolens. At niger ac mollis improbatur. ammoniaco enim aut cera adulteratur.

Pl. Phocide
Pl. ferulæ

Sed sincerus ac fraudis expers eo indicio deprehenditur, quòd digitis in aqua confricatus resoluatur atque lactescat. Vis ei excalfaciens, emolliens & attenuans: quamobrē febrium circuitibus rigoribúsq;, cōuulsis, ruptis, lateris doloribus, tussi, torminibus, vrinę stillicidio ac vesicæ scabiei conuenit, ex aqua mulsa aut vino bibitus. Menses trahit, fœtus enecat, vuluæ inflationes, duritiásque ex melle dilutus discutit. Ischiadi quoque illinitur, & cephalicis medicaminibus admiscetur. Carbunculos etiam circumquaque rumpit: podagricis cum vua passa illitus subuenit: dolores dentium demulcet ipsorum cauis inditus: & oculorum aciē inunctus excitat. Denique si pici admisceatur, emplastrum parabitur contra canis rabidi morsus præstantissimum. Radix autem derasa & vuluæ subdita partus extrahit, ad vlcera vetusta efficax est, ac etiamnum ossa nudata carne operit, si trita inspergatur aut cum melle illinatur. Semen verò cū absinthio sumptum menses ciet. Cum aristolochia prodest aduersus bestias quæ venenum eiaculantur, & contra vuluæ strangulatus in vino bibitum.

De Panace Asclepio. Cap. LVI.

Panaces Æsculapij caulem à terra emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, circa quem folia visuntur fœniculi, maiora tamē hirsutioráq;, odorata. Et in cacumine vmbella, in qua flores emicant aurei, acres, & odorati. Radix est parua. Auxiliarem vim habent flores ac semina contra vlcera panos & phagedænā, si trita cum melle imponantur: aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces quoque syluestre origanum vocant, alij cunilam: de qua capite de origano dictum est.

De Panace Chironio. Cap. LVII.

Panaces Chironium in Pelio mōte maximè prouenit: folijs est amaraco similibus, floribus aureis,

A δοκιμάζεται δὲ ὕδατι διατριβόμενος τοῖς δακτύλοις· ὁ γὰρ ἄδολος αἰνεῖται καὶ γαλακτοῦται. Δύναμις δὲ αὐτοῦ ἐστι θερμαντική, μαλακτική, λεπτυντική· ὅθεν ἁρμόζει πρὸς περιόδους καὶ ῥίγη, σπάσματα, ῥήγματα, πλευρᾶς ἀλγήματα, βῆχας, στρόφους, στραγγουρίας, ψώρας B τὰς ἐν κύστει, σὺν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ] ποτιζόμενος· ἔμμηνά τε ἄγει, καὶ ἔμβρυα φθείρει, καὶ ἐμπνευματώσεις τὰς ἐν ὑστέρᾳ, καὶ σκληρίας διαφορεῖ, σὺν μέλιτι ἀναθείς· ἔστι δὲ καὶ σύγχρισμα ἰσχιάδος· μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ κεφαλικαῖς δυνάμεσι· περιρρήγνυσι δὲ καὶ ἄνθρακας, C ἁρμόζει καὶ ποδαγρικοῖς μετὰ σταφίδος ἡμέρου καταπλασσόμενος. πραΰνεται δὲ καὶ τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα, ἐντιθέμενος τοῖς βρώμασιν· ὀφθαλμῶν τε ἐστὶ ὀξυδερκὲς ἔγχριστον. μιχθεὶς δὲ πίσσῃ ἔμπλαστρός ἐστι πρὸς τοὺς λυσσοδήκτους ἀρίστη. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖ-D σα μήτρᾳ, ἄγει ἔμβρυα· πρός τε ἕλκη ποιεῖ παλαιά, καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων, σαρκοῖ, λεία * καταπλασσομένη καὶ σὺν μέλιτι ἐγχριομένη. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ σὺν ἀψινθίῳ ληφθεὶς ἄγει ἔμμηνα· σὺν ἀριστολοχίᾳ δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας, E σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος.

Περὶ Πάνακος Ἀσκληπιοῦ. Κεφ. νϛʹ.

Πάνακες Ἀσκληπιοῦ ἀνίησιν ἀπὸ γῆς καυλὸν λεπτόν, πηχυαῖον, γόνασι διειλημμένον, περὶ ὃν τὰ φύλλα ὅμοια μαράθρῳ, μείζονα δὲ, καὶ δασύτερα, εὐώδη. καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον, ἐφ' οὗ τὰ ἄνθη χρυσοει-F δῆ, δριμέα, εὐώδη· ῥίζα δὲ μικρά. Δύναμιν δὲ ἔχει εὔθετον τὸ ἄνθος καὶ ὁ καρπὸς πρὸς ἕλκη καὶ φύματα, καὶ φαγέδαιναν, λεῖος σὺν μέλιτι ἐπιτιθέμενος· καὶ πρὸς ἑρπετά, πινόμενος σὺν οἴνῳ, καὶ συναλειφόμενος σὺν ἐλαίῳ. καλοῦσι δέ τινες πάνακες καὶ τὴν ἀγρίαν ὀρίγανον· οἱ δὲ, κονίλην· περὶ ἧς G εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ὀριγάνου.

Περὶ Πάνακος Χειρωνίου. Κεφ. νζʹ.

Πάνακες Χειρώνιον φύεται μάλιστα ἐν τῷ Πηλείῳ ὄρει· φύλλα δὲ ἔχει ἀμαράκῳ ἐμφερῆ· ἄνθη χρυσοειδῆ·

V. caret

Vulg. ex. εὔχριστον

Alt. ἀσκληπιὸν Orib. ἀσκληπιοῦ καὶ χειρώνιον.

Ald. in nothis addit λεπτὴ

Matth. τὸ αὐωδὲν.

V. addit οἱ δὲ ἡρακλεωτικόν.

Car. λεπτόν. οἱ δὲ χειρώνειον.

V. quidam ὀριγάνῳ Theoph. etiā λαπάθῳ

ῥίζαν λεπτὴν, καὶ οὐ βαθεῖαν, γευομένῳ A δὲ δριμεῖαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πρὸς ἑρπετὰ πινομένη. καὶ ἡ κόμη δὲ ἐπιπλαττομένη πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

radice tenui, neque alta, gustu acri. Pota radix serpentium veneno resistit: ac imposita quoque coma cõtra illud ipsum efficax.

Περὶ Λιγυστικοῦ. Κεφ. νη΄.

ΛΙΓΥΣΤΙΚΟΝ φύεται μὲν πλεῖστον ἐν Λιγυρίᾳ· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκεν ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀπεννίνῳ ὄρει, δέ ἐστιν ὁμορεῖον τῶν Ἄλπεσι. Πάνακες δὲ αὐτὸ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι οὐκ ἀλόγως· ἐπεὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς ἔοικε τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, καὶ ἡ δύναμις ὁμοία καθέστηκε. Φύεται δὲ ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις καὶ τραχυτέροις καὶ συσκίοις ὄρεσι, μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς διώρυξι. καυλίον δὲ φέρει λεπτὸν, ὅμοιον ἀνήθῳ, γεγονατωμένον, περὶ ὃ φύλλα ἐοικότα τοῖς τοῦ μελιλώτου, τρυφερώτερα δὲ καὶ εὐώδη, ἰσχνότερα δὲ τὰ πρὸς ἄκρῳ τῷ καυλῷ, καὶ μᾶλλον ἐπεσχισμένα. ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον, ἐφ' οὗ καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, ναστὸν, ὑπόμηκες, πρὸς τὸ τοῦ μαράθρου, γευσαμένῳ δὲ δριμὺ καὶ ἀρωματίζον· ῥίζα λευκὴ, ὁμοία τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, εὐώδης. Δύναμις δὲ τοῦ σπέρματος καὶ τῆς ῥίζης θερμαντική, πεπτική, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ἐντὸς ἀλγήματα καὶ πέψεις καὶ οἰδήματα, καὶ ἐμπνευματώσεις, καὶ μάλιστα τὰς περὶ στόμαχον, καὶ πρὸς θηρίων πληγάς· ἄγει δὲ καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα πινομένη. καὶ ἡ ῥίζα δὲ προστιθεμένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μίγνυται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα χρησίμως καὶ τοῖς ὀξυπόροις καὶ ταῖς πεπτικαῖς δυνάμεσιν. ἱκανῶς δὲ εὐστόμαχόν ἐστιν· ὅθεν καὶ ἀντὶ πεπέρεως αὐτῷ χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι, μιγνύντες τοῖς προσφήμασι. δολοῦται δὲ σπέρματί τινι παρομοίῳ, ὃ διαγινώσκεις τῇ γεύσει· πικρὸν γάρ ἐστιν. ἔνιοι δὲ καὶ σπέρμα μαράθρου ἢ σεσέλεως συμμίσγοντες, δολοῦσιν αὐτό.

De Ligustico. Cap. LVIII.

LIGVSTICVM plurimum in Liguria nascitur, vnde & nomen traxit, in mõte scilicet Apẽnino dicto Alpibus contermino. Ipsum incolæ Panaces haud abs re appellát, quoniam & radice & caule Heracleotico panaci simile sit, paribúsq; viribus præditum. Gignitur in altissimis asperísque montibus ac vmbrosis, maximè verò iuxta foueas & scrobes. Cauliculum profert tenuem, ceu anethi, geniculatum: circa quem folia sunt meliloti, at teneriora & odorata, prope verticem graciliora, pluribúsque diuisa incisuris. In cacumine vmbella, è qua semen depẽdet nigrum, solidũ, oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre & aroma redolens. Radix est candida, Heracleotici Panacis similis & odorata. Seminis radicísque vis excalfactoria & concoquens: siquidem prosunt ad interaneorum dolores ac tumores, itémque ad iuuandam concoctionem. Valent & ad inflationes præsertímque ventriculi, necnon & ad venenatarum bestiarũ ictus: vrinas quoque ac menses pota trahunt. Sed & apposita radix idem præstat. Ipsa porrò æquè ac semen vtiliter oxyporis & concoquentibus medicamentis admiscetur. Hoc verò stomacho perquàm vtile est: quare piperis loco id indigenæ obsonijs immiscent. Adulteratur autem semine quodam consimili, quod tamen gustu facilè discernas: amarum enim est. Alij quoque seminibus fœniculi aut seselis simul admixtis fraudem faciunt.

Margo recens, σελίνῳ

Al. μακρότερα

V. margo. εὐώδου

V. πυρωτικὸν tantum legit.

V. sic καὶ μάλιστα τῶν ἐν στομάχῳ ἐμπνευματούντων χυμῶν ἐμετική.

V. addit αὐτῷ
Orib. πικρότατον

Περὶ Σταφυλίνου. Κεφ. νθ΄.

ΣΤΑΦΥΛΙΝΟΣ ἄγριος φύλλα ἔχει ὅμοια γιγγιδίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόπικρα· καυλὸν δὲ ὄρθιον, τραχὺν, σκιάδιον ἔχοντα ἀνήθῳ παραπλήσιον· ἐφ' οὗ ἄνθη λευκά, ἐν μέσῳ δὲ πορφυροειδές τι μικρὸν, καὶ οἱονεὶ κροκίζον· ῥίζα δὲ,

V. ὑπόπικρα, malè.

De Pastinaca. Cap. LIX.

PASTINACA syluestris folia habet gingidij, at latiora & subamara, caulem rectum, scabrum, vmbellam similẽ anethi, in qua flores insunt candidi, ac in medio exiguũ quiddam, colore purpureo & ferè ad croceum inclinante. Radix est

digiti crassitudine, dodrantalis, odorata, & si decoquatur, esculenta. Huius semen potum subditúmve, menses ciet. Conuenit & ægrè meientibus, hydropicis, atque pleuriticis, in potione: necnō & venenatarum bestiarum morsibus ictibúsque prodest. Sed & aiunt qui illud præsumpserint ab illis minimè lædi. Conceptum quoque adiuuat. Radix autem quæ & ipsa vrinas pellit, venerem præterea stimulat, & partus apposita eiicit. Folia verò trita & cum melle imposita phagedænica vlcera repurgant. Hortensis porrò pastinaca cibo aptior ad eadem pollet, attamen viribus inefficacior.

De Seseli Massiliensi. Cap. L X.

SESELI Massiliense folia habet fœniculi, at crassiora, caulémque vegetiorem: vmbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acre: radix longa est, & iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent: potu stranguriæ & orthopnœæ medentur: vteri suffocationibus, comitialibúsque prosunt, menses & partus trahūt, ad omnia interna vitia pollent, ac tussim denique veterem sanant. Semen cum vino potum, concoctioni cōfert, torminàque discutit: epialis febribus est vtile, & "ad propulsandam in itinere algoris iniuriam cum pipere ac vino bibitur. Cæterùm ad partum adiuuandum capris cæterísque pecudibus datur in potu.

De Seseli AEthiopico. Cap. L X I.

Quod verò Æthiopicum siler appellatur, folia habet hederę, sed minora & oblonga, ceu periclymeni. Frutex grandis est, palmitibus ferè bicubitalibus, ramis dodrātalibus, & capitulis velut anethi: semine nigro ac ceu tritici dēso, verùm acriore & odoratiore, quàm sit Massiliense, ac valdè suaui. Eadem verò pręstat.

De Seseli Peloponnensi. Cap. L X I I.

Quod autem in Peloponneso nascitur, folia habet cicutæ, sed latiora & crassiora: caulem supra Mas-

vel ad arcenda in itinerib. frigora

A δακτύλου τὸ πάχος, σπιθαμιαῖα, εὐώδης, ἐδώδιμη ἑφθή. Τούτου ὁ καρπὸς ποθεὶς "ἢ προστεθεὶς, ἔμμηνα κινεῖ. ἁρμόζει καὶ δυσουροῦσι καὶ ὑδρωπικοῖς, καὶ πλευριτικοῖς, ἐν πόμασι, καὶ πρὸς θηρίων δὲ δήγματα καὶ πληγάς· τοὺς δὲ προλαβόντας φασὶ μὴ ἀδικεῖσθαι ὑπὸ θηρίων. B συνεργεῖ δὲ καὶ συλλήψει. ἡ δὲ ῥίζα καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ οὖσα, συνουσίαν τε παρορμᾷ καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει προστιθεμένη. τὰ δὲ φύλλα λεῖα μετὰ μέλιτος, ἐπιτιθέμενα, τὰ φαγεδαινικὰ ἕλκη ἀνακαθαίρει. ὁ δὲ κηπευτὸς σταφυλῖνος ἐδωδιμώτερος ὢν ἁρμόζει πρὸς τὰ αὐτὰ, ἐνδεέστερον ἐνεργῶν.

V. caret

C Περὶ Σεσέλεως Μασσαλεωτικοῦ.

Κεφ. ξ'.

ΣΕΣΕΛΙ τὸ Μασσαλεωτικὸν, φύλλα ἔχει ἐοικότα μαράθρῳ, παχύτερα δὲ, καὶ τὸν καυλὸν εὐερνέστερον ἔχει. ἔχει δὲ σκιάδιον ἀνήθῳ ὅμοιον, ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς ἐπιμήκης, γεγωνιωμένος, δριμὺς βιβρωσκό- D μενος ταχέως. ῥίζα μακρὰ, εὐώδης. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς "καὶ ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενα δὲ στραγγουρίαν ἰᾶται, καὶ ὀρθόπνοιαν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ ἐπιληπτικούς, ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἔμβρυα, καὶ πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα ποιεῖ, καὶ βῆχας ἰᾶται παλαιάς. πινόμενός τε μετὰ E οἴνου ὁ καρπὸς, πεπτικός ἐστι, καὶ στρόφων λυτικός· ἠπιάλοις τε χρήσιμος, καὶ πρὸς τοὺς ἐν "ὁδοῖς κρυμοὺς σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ πίνεται. δίδοται δὲ καὶ αἰξὶ καὶ τοῖς λοιποῖς κτήνεσι πρὸς εὐτοκίαν ποτόν.

Deest in Catac.

V. μᾶλλον ἡ ῥίζα

Marcellus ἀκαδοῖς legendum suspicatur.

Περὶ Σεσέλεως Αἰθιοπικοῦ. Κεφ. ξα'.

Τὸ δὲ Αἰθιοπικὸν λεγόμενον σέσελι, F φύλλα μὲν ἔχει ὅμοια κισσῷ, ἐλάσσονα δὲ καὶ ἐπιμήκη πρὸς τὰ τοῦ περικλυμένου. θάμνος δὲ * "μέγας ἐστὶ", κλήματα ὡς διπήχη ἔχων, ἐφ' οὗ κλάδοι "σπιθαμιαῖοι, κεφάλια δὲ ὡς ἀνήθου. σπέρμα δὲ μέλαν," πυκνὸν ὡς πυρὸς, δριμύτερον δὲ καὶ εὐωδέστερον τοῦ Μασσαλεωτικοῦ, ἡδὺ ἰσχυρῶς. Δύναται δὲ τὰ G αὐτά.

Sic v.c. & Catac. itémque Orib. at vulg. ex μέλας.
V. καυλοὺς
Al. σπιθαμιαῖοι.
Sic Orib.
V. πικρὸν
Desiderabantur hæc in vulg. exempl. sed addimus ex cod. antiquo Lacunæ, itémque ex Orib.

Περὶ Σεσέλεως Πελοποννησιακοῦ. Κεφ. ξβ'.

Τὸ δὲ ἐν Πελοποννήσῳ γινόμενον, φύλλα ἔχει κωνείῳ παραπλήσια, "πλατύτερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν μείζονα τοῦ Μα-

In veterib. hoc caput cum superiore coniunctū est.
Legit Lacuna in v.c. παχύτερα

παλεωτικοῦ, ναρθηκοειδῆ, ἐπ' ἄκρῳ δὲ τούτου σκιάδιον πλατύ. ἐν δὲ τούτῳ καρπὸς πλατύτερος καὶ εὐώδης καὶ σαρκωδέστερος. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει. φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ ἐφύγροις καὶ γεωλόφοις. φύεται δὲ καὶ ἐν Ἴδῃ.

Al. ὡδέστερος

V. ἐν Ἀμανῷ

Περὶ Τορδυλίου. Κεφ. ξγ'.

ΤΟΡΔΥΛΙΟΝ, ἔνιοι δὲ Σέσελι Κρητικὸν καλοῦσι, φύεται ἐν τῷ κατὰ Κιλικίαν Ἀμανῷ. ἔστι δὲ βοτάνιον φρυγανῶδες, ἔχον σπερμάτιον περιφερές, διπλοῦν, ὅμοιον ἀσπιδίσκοις, ὑπόδριμυ, καὶ ἀρωματίζον· πινόμενον πρὸς δυσουρίαν, καὶ ἐμμηνίων ἀγωγήν. ὁ δὲ χυλὸς τοῦ καυλοῦ καὶ τοῦ σπέρματος ἔτι χλωροῦ ὄντος, ὅσον τριώβολον ποθεὶς σὺν γλυκεῖ ἐν ἡμέραις δέκα, νεφριτικοὺς ὑγιάζει. ἡ δὲ ῥίζα πρακτική, ἀνάγουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος, ἐκλειχομένη μετὰ μέλιτος.

Alt. ἀχώρ., sed perperam

Ald. ἀσπίδι καὶ

V. ἐπὶ ἡμέρας δέκα

Περὶ Σίσωνος. Κεφ. ξδ'.

ΣΙΣΩΝ σπερμάτιόν ἐστιν ἐν Συρίᾳ γινόμενον, προσεοικὸς σελίνῳ, ἐπίμηκες, μέλαν, πυρωτικόν. πινόμενον πρὸς σπλῆνα καὶ δυσουρίαν, καὶ ἐμμηνίων ἐποχήν. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιχώριοι ἀρτύματι μετὰ κολοκύνθης ἑφθῆς σὺν ὄξει λαμβάνοντες. ἔχει δὲ ὡς κοκκία πολλὰ ἐπ' ἄκρων.

V. caret sequentibus

V. οἱ δὲ καὶ σίσον

Περὶ Ἀνίσου. Κεφ. ξε'.

ΑΝΙΣΟΝ τὴν μὲν καθόλου δύναμιν ἔχει θερμαντικήν, ξηραντικήν, εὔπνουν, ἀνώδυνον, διαφορητικήν, οὐρητικήν, διαχυτικήν· ὑδρωπικοῖς ἄδιψον πινόμενον. ἁρμόζει δὲ πρός τε τὰ ἰοβόλα τῶν ζώων, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις· κοιλίαν τε ἵστησι καὶ λευκὸν ῥοῦν, καὶ γάλα κατασπᾷ, καὶ συνουσίας παρορμᾷ. ὑποθυμιώμενον δὲ ταῖς ῥισὶ κεφαλαλγίαν παύει. καὶ τὰς ῥήξεις τῶν ὤτων, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον ἰᾶται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κρεῖσσον τὸ νέον καὶ ἁδρόν, καὶ μὴ πιτυρῶδες, εὔτονον τῇ ὀσμῇ. προτεύει δὲ τὸ Κρητικόν, ἔπειτα δὲ τὸ Αἰγύπτιον.

V. omittit

V. addit ἔχει

Περὶ Κάρου. Κεφ. ξς'.

ΚΑΡΟΣ σπερμάτιόν ἐστι γνώριμον, οὐρητικόν, θερμαντικόν, εὐστόμαχον, εὔστομον, πεπτικόν, μιγνύμενον ἐν ταῖς ἀντιδότοις καὶ ὀξυπόροις χρησίμως· ἀνα-

In antiquo vtroque hæc verba leguntur, ὁ καὶ καρπαβάδιον λέγεται, quæ post tempora Diosc. huic loco ascripta esse annotat Goup. Nam recentiores κάρου καρυαβάδιον vocolent.

A filiensis magnitudinem, ferulaceū, & latam in cacumine vmbellam, in qua semen latius, odoratum & carnosius pendet. Iisdem præditum est viribus. Nascitur in asperis, & vliginosis atque collibus. Gignitur & in Ida.

De Tordylio. Cap. LXIII.

B TORDYLIVM, quod aliqui Creticum Seseli vocant, in Amano Ciliciæ mõte nascitur. Herbula surculacea, exiguo semine eóque rotundo, ac duplici, scutulorum effigie subacri & aroma olente. Bibitur id contra vrinæ difficultatem, & ad ciendos menses. Succus caulis seminísq; adhuc virentis ternis obo-C lis ex passo diebus decem bibitus, nephriticos persanat. Efficax quoq; radix est: siquidem pectoris excreationes purgat, si cum melle delingatur.

De Sisone. Cap. LXIIII.

SISON exiguum semen est, quod in Syria nascitur, apio simile, oblongum, nigrum & feruẽtis gustus. D Bibitur contra lienis vitia & vrinæ difficultatem, itémque ad commorantes menses euocandos. Eo ipso indigenæ cum cucurbita in aceto cocta condimẽti vice vtũtur. In cacuminibus autẽ ceu granula multa gerit.

De Aniso. Cap. LXV.

ANISVM in vniuersum vim habet excalfaciendi, exiccandi, o-E ris halitum iucundiorem faciendi, dolores leuandi, digerendi, vrinas ciendi, ac denique discutiendi dissipandíque. Potum hydropicis sitim cohibet: virulentorum animalium venenis aduersatur, itémque prodest ad inflationes: aluũ & alba fœminarũ profluuia sistit, lactis vbertatem præstat & venerem stimulat. F Dolorem capitis leuat suffitum naribus, & cum rosaceo tritum instillatúmque fractis auribus medetur. Efficacius porrò quod recens, plenum, minimè furfurosum, vehemẽtíque est odore. Laudatissimum est Creticum, proximum Ægyptium.

De Caro. Cap. LXVI.

G CARVM semen est exiguum, vulgaris notitiæ. Vrinas ciet, excalfacit, stomacho vtile, oríque gratũ, cõcoctionẽ adiuuat, ac vtiliter antidotis & oxyporis admiscetur: deni-

que non parua illi est cum aniso cōuenientia. Est & cocta radix edulis æquè ac pastinacæ.

De Anetho. Cap. LXVII.

ANETHI aridi comæ seminísque decoctum potu lac euocat, tormina inflationésque sedat, aluū & eorum quæ in summo fluitant ventriculo vomitiones cohibet, vrinas ciet ac singultus lenit, frequentius potum oculos hebetat & genituram restinguit. Est & eius decoctum fœminis hystericis ad desessiones vtile. Denique vstum inspersúmque semen condylomata tollit.

De Cumino satiuo. Cap. LXVIII.

CVMINVM satiuum stomacho est vtile: sed multò magis Æthiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secūdum locum tenet Ægyptiū: mox reliqua sequūtur. Prouenit in Galatia Asiæ, Cilicia & Tarentina regione, aliísque locis compluribus. Excalfaciēdi, astringēdi & exiccandi vi præditum est: Ad tormina inflationésque conuenit, seu coctum & cum oleo infusum, seu etiam cum hordeacea farina impositū. Datur & orthopnoïcis, in posca: demorsis à venenatis beluis, in vino. Testiū inflāmationibus auxiliatur, cū vua passa & fabarū lomento aut cerato impositū. Cohibet & fluxū muliebrē sanguinísq; è naribus profluuia, in aceto contritum & admotū. Cæterùm cutis colorē bibitū illitúmve mutat in pallorem.

De Cumino syluestri. Cap. LXIX.

Syluestre cuminum plurimum efficaciúsque in Lycia & Galatia Asiæ atque Carthagine Hispaniæ gignitur. Est verò frutex exiguus, caule, dodrantali ac tenui, in quo quaterna quináve sunt minuta folia, tenuia veluti serrata & gingidij diuisura. Gerit autem in cacumine quina aut sena capitula rotunda & mollia, in quib. semen acerosum & gustu acrius quàm satiuum. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina & inflationes: singultus ex aceto sedat: & cōtra virulētas bestias ac stomachi ex nimia humiditate imbecillitatē in vino bibitur. Sugillata tollit, si commāducatū cū melle & vua passa imponatur. Quin & testiū inflāmatio-

A λογοῦν ἀνίσῳ. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθεῖσα ἐδώδιμος ὥσπερ σταφυλῖνος.

Περὶ Ἀνήθου. Κεφ. ξζ'.

ἌΝΗΘΟΥ ξηροῦ τῆς κόμης καὶ τοῦ καρποῦ τὸ ἀφέψημα πινόμενον, γάλα κατασπᾷ, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις παύει, κοιλίαν τε καὶ τοὺς *ἐπιπολαίως ἐμέτους ἵστησι, οὖρά τε κινεῖ, λυγμοὺς παρηγορεῖ, ἀμβλύνει τε τὰς ὄψεις, καὶ γονὴν σβέννυσι συνεχῶς πινόμενον. χρήσιμον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ καὶ γυναιξὶν ὑστερικαῖς εἰς ἐγκάθισμα. τὸ δὲ σπέρμα καὲν καὶ *καταπλασθέν, κονδυλώματα αἴρει.

Περὶ Κυμίνου ἡμέρου. Κεφ. ξη'.

ΚΥμινον τὸ ἥμερον, εὔστομον· καὶ τούτου μᾶλλον τὸ Αἰθιοπικόν, ὅπερ Ἱπποκράτης βασιλικὸν ἐκάλεσε. δεύτερον τὸ Αἰγύπτιον· εἶτα τὸ λοιπόν. φύεται ἐν Γαλατίᾳ* καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Ταρεντίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι τόποις. Ἔστι δὲ θερμαντικόν, στυπτικόν, ξηραντικόν, ἁρμόζον πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις. D ἐγκλυζόμενον ἑφθὸν σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασσόμενον σὺν ὠμῇ λύσει. δίδοται δὲ καὶ ὀρθοπνοϊκοῖς σὺν ὀξυκράτῳ· θηριοδήκτοις δὲ σὺν οἴνῳ. διδύμων τε φλεγμοναῖς ἀρήγει σὺν σταφίδι καὶ ἐρεγμίνῳ ἀλεύρῳ, ἢ κηρωτῇ ἐπιτεθέν. ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας, σὺν ὄξει λεῖον προσενεχθέν. E τρέπει δὲ καὶ χρῶτα ἐπὶ τὸ ὠχρότερον πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον.

Περὶ Κυμίνου ἀγρίου. Κεφ. ξθ'.

Κύμινον ἄγριον, φύεται μὲν πλεῖστον καὶ ἐνεργέστερον ἐν Λυκίᾳ καὶ * Ἀσίᾳ τῆς Γαλατίας, καὶ ἐν Καρχηδόνι τῆς Ἱσπανίας. ἔστι δὲ θαμνίον ἔχον καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεπτόν, F ἐφ' οὗ φυλλάρια δ'. ἢ ε'. λεπτά, οἱονεὶ πεπρισμένα, τῇ καλάχισιν ὡς γιγγίδιον. κεφάλια δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρου ε'. ἢ ς'. στρογγύλα, μαλακά· ἐν οἷς ὁ καρπὸς ἀχυρώδης, γευόμενος δὲ δριμύτερος τοῦ ἡμέρου. φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις. πίνεται δὲ τὸ σπέρμα πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις σὺν ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ λυγμοὺς παύει· G πρὸς δὲ τὰ ἰοβόλα καὶ πλάδον στομάχου σὺν οἴνῳ. αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια μασσηθὲν καὶ καταπλασθὲν σὺν μέλιτι καὶ σταφίδι. φλεγμονάς τε διδύμων

V. καὶ αἰνήθῳ addunt.

V. sic αἰνήθου ἀναλογεῖ ἀνίσῳ. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθεῖσα ἐδώδιμος, ὥσπερ σταφυλῖνος. αἰνήθου τοῦ ξηροῦ &c.
V. addit καθαίρει.
Sic & Lacuna.

V. addit οὐρητικόν, θερμαντικόν, εὔστομον, πεπτικόν μιγνύμενον τοῖς αἰποδύτοις καὶ ὀξυπόροις.

Vulg. exemp. ἀσείνῳ

ἰᾶται, μετὰ τῶν αὐτῶν καταπλασσόμενον. A
Ἔστι καὶ ἕτερον γένος ἀγρίου κυμίνου ἐμφερὲς τῷ ἡμέρῳ· ἐξ ἑκάστου δ' ἄνθους ἀφίησι κεράτια μετέωρα, ἐν οἷς ἐστι σπέρμα ὅμοιον μελανθίῳ· τοῦτο πινόμενον, πρὸς ἑρπετοδήκτους ἄριστον ἀλέξημα. βοηθεῖ καὶ στραγγουριῶσι καὶ λιθιῶσι καὶ αἵματος θρόμβους οὐροῦσιν. ἐπιπινέτω δὲ σελίνου σπέρμα ἀποζεσθέν. B

Lacuna, δὲ μύρους. Al. ἀνίησι

Περὶ Ἄμμιος. Κεφ. ό.

Ἄμμι, [ἔνιοι καὶ τοῦτο Αἰθιοπικόν, οἱ δὲ, βασιλικὸν κύμινον καλοῦσιν.] ἔνιοι δὲ ἑτέρας φύσεως τὸ Αἰθιοπικὸν κύμινον ἔφασαν εἶναι· καὶ ἑτέρας, τὸ Ἄμμι. γνώριμον δὲ τὸ σπερμάτιον, μικρότερον πολλῷ τοῦ κυμίνου, καὶ ὀριγανίζον τῇ γεύσει. ἐκλέγου δὲ τὸ καθαρὸν καὶ μὴ πιτυρῶδες. C

Desunt hæc in Ald. & ad notha relegantur. Alij etiã nonnulli codices his carent vsque ad γνώριμον.

Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ τοῦτο θερμαντικήν, πυρωτικὴν καὶ ξηραντικήν· ποιοῦν πρὸς στρόφους, δυσουρίας, καὶ θηριοδήκτους, πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. μίγνυται καὶ τοῖς διὰ κανθαρίδος ἐκδορίοις, πρὸς τὸ ἀντιπράττειν ταῖς ἐπιγινομέναις δυσουρίαις. D καὶ ὑπώπια καταπλασθὲν σὺν μέλιτι αἴρει. τρέπει δὲ καὶ χρόαν πινόμενον καὶ συγχριόμενον ἐπὶ τὸ χλωρότερον. καὶ μετὰ σταφίδος ἢ ῥητίνης ὑποθυμιώμενον, ὑστέραν ἀποκαθαίρει.

Περὶ Κορίου. Κεφ. οα'.

Κόριον ἢ Κορίαννον γνώριμον, δύναμιν ἔχον ψυκτικήν. B ὅθεν καταπλασσόμενον μετὰ ἄρτων ἢ ἀλφίτων, ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας ἰᾶται· σὺν μέλιτι δὲ καὶ σταφίδι, ἐπινυκτίδας, καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ ἄνθρακας θεραπεύει· μετὰ ἐρεγμοῦ δὲ χοιράδας καὶ φύματα διαλύει. τὸ δὲ σπέρμα ὀλίγον μὲν ποθὲν μετὰ γλυκέος F ἕλμινθας ἐκβάλλει, καὶ σπέρματος ἐστὶ γεννητικόν. πλεῖον δὲ ληφθὲν κινεῖ τὴν διάνοιαν ἐπικινδύνως· ὅθεν δεῖ φυλάττεσθαι τὴν πλείονα καὶ συνεχῆ χρῆσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ χυλὸς σὺν ψιμμιθίῳ ἢ λιθαργύρῳ καὶ ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ὠφελεῖ τὰς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν φλεγμονὰς τὰς πυρώδεις. G

Περὶ Ἱερακίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. οβ'.

Ἱεράκιον τὸ μέγα, καυλὸν ἀνίησι τραχὺν, ὑπέρυθρον, ἀκανθώδη,

nibus, adiectis iisdem impositum medetur. Est & alterum syluestris cumini genus satiuo simile: quod quidē è singulis floribus erecta sursúmque spectantia cornicula promit: in quibus semen est melanthio simile: potum id, contra serpentium morsus singulari est præsidio. Quibus substillum est lotium, calculosis & sanguinis grumos meiētibus auxiliatur: verùm seminis apij decoctum superbibendum est.

De Ammi. Cap. LXX.

Ammi nonnulli Æthiopicum, aliqui regium cuminū appellant. Alij alterius naturę Æthiopicū cuminū: & alterius, Ammi esse prodiderūt. Vulgo notum est semen exile, multò minus cumino, & origani sapore. Eligito purum miniméque furfurosum. Vim habet hoc quoque excalfactoriam, vrentem & exiccātem: valet ad tormina, vrinæ difficultatem, ac venenatorum morsus, ex vino potū. Mēstrua quoque ciet. Miscetur & cutim erodētibus medicamentis è cãtharide paratis, quò resistat vrinæ difficultatibus, quæ alioqui id genus medicamētis superuenire solēt. Sugillata cū melle impositū tollit. Sed & potu ac illitu colorē pallidiorē efficit. Suffitū aūt cū vua passa aut resina, vuluam purgat.

De Coriandro. Cap. LXXI.

Coriandrum, Græcis Corion seu Coriannū, vulgaris est notitiæ, vim habēs refrigeratoriā. Quare cum pane aut polenta impositū, erysipelata & quæ serpūt vlcera sanat: cum melle verò & vua passa epinyctidibus, testiū inflammationibus carbunculísq; medetur: & cum faba fresa strumas panósque discutit. Semen exigua quantitate cum passo bibitū, lumbricos pellit, & geniturę abūdantiā facit. At si largiùs sumptum fuerit, mentē nō sine periculo è sua sede & statu dimouet. quàobrem ab ipsius copiosiore frequētioreq; vsu cauendū. Succus aūt cū cerussa aut lithargyro, necnon & aceto atq; rosaceo pūctus, ardētes in sūma cute inflãmationes emendat.

De Hieracio magno. Cap. LXXII.

Hieracium magnū, caulem profert asperū, subrubrū, spinosum,

vtcunque cōcauum: folia verò fundit ex interuallis, lacinijs rarioribus diuisa, similia soncho per ambitum: flores luteos in oblongis capitulis. Vim habet refrigeratoriam, modicéque ac leuiter astringentē. Quáobrem æstuanti stomacho inflammationibúsque vtiliter imponitur. Succus autem stomachi rosionem sorbitione mitigat. Cæterùm herba cum radice imposita ictis à scorpione auxiliatur.

ὑπόκενον· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐπεσχισμένα ἀραιῶς, σόγχῳ ἐμφερῆ τὴν περιφέρειαν· ἄνθη μήλινα ἐν κεφαλίοις ὑπομήκεσι. Δύναμιν ἔχει ψυκτικὴν, μετρίως ὑποστύφουσαν. ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενον ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς καταρροφούμενος, δηγμὸν πραΰνει. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ καταπλασθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει.

Marcellus legit πύτλῳ

V. addit στομάχου. & margo addit, καὶ ἐπουλωτικὸν λέγεται.

De Hieracio paruo. Cap. LXXIII.

Hieracium paruum, folia quoque habet ex interuallis diuisa per ambitum: cauliculos verò promit tenerosiac virentes, in quibus flores lutei, in orbē circinati. Vires porrò & hoc cū antedicto easdē obtinet.

Περὶ Ἱερακίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ογ'.

Ἱεράκιον δὲ μικρὸν, φύλλα ἔχει καὶ αὐτὸ ἐκ διαστημάτων ἐπεσχισμένα τὴν περιφέρειαν· καυλία δὲ ἀνίησι τρυφερὰ καὶ χλωρὰ, ἐν οἷς ἄνθη μήλινα, κύκλον περιγράφοντα. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

De Apio. Cap. LXXIIII.

Apii hortensis herba ad eadē ad quæ & coriandrum conuenit: prætereáque ad oculorum inflāmationes, cum pane aut polentæ polline imposita. Æstuantē quoque stomachum demulcet, & mãmas grumoso lacte turgentes reprimit: ciet & vrinas, siue cocta siue cruda edatur. Decoctum eius radicúmque, potum, venenorum noxæ resistit, dum vomitiones excitat: aluū quoque cohibet. At semen potentiùs vrinas pellit, & à venenata bestia demorsis, iisque qui argenti spumam hauserunt, opitulatur, ac deniq; flatus discutit. Sed & vtiliter admiscetur medicamentis quę dolorum leuamenta præstant, itémque theriacis ac tussicularibus.

Περὶ Σελίνου. Κεφ. οδ'.

Σέλινον κηπαῖον, ἁρμόζει [ἡ πόα] πρὸς ἃ καὶ τὸ κόριον· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς μετ᾿ ἄρτου ἢ παιπάλης ἀλφίτου καταπλασσόμενον. καὶ καῦσον στομάχου παρηγορεῖ· μαστούς τε χονδριῶντας ἀνίησι· κινεῖ τε οὖρα ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ῥιζῶν πινόμενα, ἀντιπάσχει θανασίμοις φαρμάκοις, ἐμέτους κινοῦν· κοιλίαν τε ἐπέχει. τὸ δὲ σπέρμα ἐστὶν οὐρητικώτερον, βοηθοῦν καὶ θηριοδήκτοις, καὶ τοῖς λιθάργυρον πεπωκόσι, πνευμάτων τέ ἐστι διαλυτικόν. μίγνυται δὲ καὶ ἀνωδύνοις καὶ θηριακαῖς καὶ βηχικαῖς χρησίμως.

In v. cod. deesse scribit Lacuna

Alius, κορίαννον. Vetus quidam addit, ὡς ἱεράκιον.

Lacuna in v. c. legit καὶ ἐμέτους κινεῖ.

De Heleoselino, seu apio palustri. Cap. LXXV.

Heleoselinon, quod in aquosis locis nascitur, satiuo apio grādius est: sed ad eadē ad quæ & illud efficax.

Περὶ Ἐλεοσελίνου. Κεφ. οε'.

Ἐλεοσέλινον γεννώμενον ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις, μεῖζόν ἐστι τοῦ ἡμέρου σελίνου· ποιεῖ δὲ ὅσα καὶ τὸ κηπευτόν.

Orib. addit ἐλίσσει

De Oreoselino. Cap. LXXVI.

Oreoselinon caule est dodrantē alto, qui quidem singularis ex gracili radice assurgit: ambiunt verò ipsum ramuli & capitula cicutæ similia, at multò tamen tenuiora: in quibus semen oblongū, acre, tenue, odoratum, cumino simile. In petrosis montosisque locis nascitur. Et semen & radix vrinam ciendi vim habent, si in vino bibantur, ac menses etiā trahunt. Antidotis quoq; &

Περὶ Ὀρεοσελίνου. Κεφ. ος'.

Ὀρεοσέλινον καυλὸς ἐστὶ σπιθαμιαῖος εἷς ἐκ ῥίζης λεπτῆς· περὶ δὲ αὐτὸν κλωνάρια, καὶ κεφάλια κωνείῳ παρεμφερῆ, λεπτότερα μέντοι ἱκανῶς· ἐφ᾿ ὧν ὁ καρπὸς ἐπιμήκης, δριμὺς, λεπτὸς, εὐώδης, ἐοικὼς κυμίνῳ. φύεται δὲ ἐν τόποις πετρώδεσι καὶ ὀρεινοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα οὐρητικὴν, ποθέντες ἐν οἴνῳ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. μίγνυται δὲ καὶ

V. ὀρθοσελίνου.

Lacuna legit καὶ φύλλα. & ea lectio Theophrasti & Plinij autoritate comprobatur.

V. ὑπομήκης

ἀντιδότοις, καὶ ταῖς διουρητικαῖς καὶ θερμαντικαῖς δυνάμεσιν. οὐ δεῖ δὲ πλανᾶσθαι νομίζοντας τὸ ὀρεοσέλινον εἶναι τὸ ἐν πέτραις φυόμενον· ἄλλο γάρ ἐστι τὸ πετροσέλινον.

Περὶ Πετροσελίνου. Κεφ. οζ'.

Σέλινον τὸ καὶ πετροσέλινον, τοῦτο φύεται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν ἀποκρήμνοις τόποις· σπέρμα ἔχον ἐοικὸς ἄμμει, εὐωδέστερον δὲ καὶ "δριμὺ καὶ ἀρωματίζον, οὐρητικόν, ἐμμηνίων ἀγωγόν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς στομάχου καὶ κώλου ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφους· πρός τε πλευρᾶς πόνους καὶ νεφρῶν καὶ κύστεως, ἐν ποτῷ λαμβανόμενον. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς οὐρητικαῖς ἀντιδότοις.

Lacuna legit in v.c. δριμύτερον.

Περὶ Ἱπποσελίνου." Κεφ. οη'.

V. addit ἢ σμυρνίου. al. ἱπποσελίνου

Ἱπποσέλινον, οἱ μὲν, γρίελον, οἱ δὲ, ἀγριοσέλινον, οἱ δὲ, σμύρνιον καλοῦσι, ἑτέρου τοῦ κυρίως λεγομένου σμυρνίου ὑπάρχοντος, ὡς αὐτίκα ἱστορήσομεν. ἔστι δὲ μεῖζον καὶ λευκότερον τοῦ κηπαίου σελίνου· καυλὸς κοῖλος, ὑψηλὸς, τρυφερὸς, οἱονεὶ γραμμὰς ἔχων· φύλλα πλατύτερα, ὑποφοινισσόμενα, |" ἐν οἷς ἐστιν ὡς λιβανωτίδος| κόμη, μεστὴ ἄνθους, κατὰ κορύμβους πρὶν ἐξανθῆσαι συνεστῶσα· σπέρμα δὲ μέλαν, ἐπιμήκες", ναστόν, δριμύ, ἀρωματίζον· ῥίζα εὐώδης," λευκή," εὔστομος", [οὐ παχεῖα.] φύεται ἐν συσκίοις, καὶ παρ' ἕλεσι. λαχανεύεται δὲ ὥσπερ τὸ σέλινον. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἑφθὴ καὶ ὠμὴ ἐσθίεται. τά τε φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ" ἐσθίονται ἑφθά, καθ' ἑαυτά τε καὶ μετὰ ἰχθύων σκευάζεται. καὶ ὠμὰ δὲ ταριχεύεται εἰς ἁλμαίας.

V. non habet

V. ἐπιμηκέστερον

V. λεπτή

Cat. εὐστόμαχος. Sic & Lacuna.

V. non legit

V. ἐσθιόμενα

Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς πινόμενος ἐν οἰνομέλιτι, ἐμμηνίων ἀγωγόν· θερμαίνει τε τοὺς ῥιγοῦντας, πινόμενος καὶ συγχριόμενος, στραγγουρίαις τε βοηθεῖ. καὶ ἡ ῥίζα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Περὶ Σμυρνίου. Κεφ. οθ'.

ΣΜΥΡΝΙΟΝ ὅπερ ἐν Κιλικίᾳ πετροσέλινον καλοῦσι, γεννώμενον πλεῖστον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμανῷ ὄρει. καὶ τοῦτο καυλὸν μὲν ἔχει ὅμοιον σελίνῳ, παραφυάδας ἔχοντα πολλάς· φύλλα δὲ πλατύτερα πρὸς τὴν γῆν, καὶ ὑποπερικλᾶται, ὑπολίπαρα, ῥωμαλέα, καὶ εὐώδη σὺν δριμύτητι, φαρμακώδη τε, καὶ

vrinam cientibus atque excalfactoriis medicaminibus inserũtur. Neque verò nos oportet in eo errore versari, vt id oreoselinon existimemus, quod in saxis prouenit: aliud enim est petroselinum.

De Petroselino. Cap. LXXVII.

Apium, quod petroselinum dicitur, prouenit in Macedonia præruptis in locis, semine ammeos, at odoratiore, acri & aroma olẽte. Vrinas id menstruáque pellit: cõtra stomachi & coli inflationes ac tormina prodest. Succurrit & lateris, renũ ac vesicę doloribus, in potione sumptum. Admiscetur & antidotis vrinas cientibus.

De Hipposelino. Cap. LXXVIII.

Hipposelinon aliqui grielum, alij agrioselinũ: quasi apium syluestre, alii smyrnium appellãt: quanquam aliud est Smyrnium propriè dictũ, de quo mox agemus. Est autem maius candidiúsque apio hortensi, caule cauo, procero, tenello ac veluti lineis distincto: folijs latioribus, in puniceum vergẽtibus: in quibus est ceu libanotidis coma, florum plena, quæ quidem in corymbos cogitur anteaquã deflorescat. Semen autẽ est nigrum, oblõgum, solidum, acre & aromaticum: radix itidem odorata, candida, ori grata, neque adeò crassa. Nascitur in vmbrosis & iuxta paludes. Oleris verò modo editur, veluti apium. Nam & radix cruda coctáve estur, & folia cum ipsis caulibus decocta manduntur, ac tũ per se tum etiam cum piscibus præparantur. Sed & cruda, muria condiũtur. Semen ex vino mulso potum menses ciendi vim habet, ac * rigore prehensos potum illitúmve calefacit, & vrinæ stillicidio auxiliatur. Radix autem eosdem præstat effectus.

Pl. algentes

De Smyrnio. Cap. LXXIX.

SMYRNIUM, quod in Cilicia petroselinum vocant, plurimum in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, copiosa cinctum agnata sobole: folia verò latiora ad terram, infracta, subpinguia, robusta, odore medicato & cum quadam acrimonia iucundo, colore

colore denique in luteum languescente: habet & vmbellam supra caulem qualis anetho inest: semen rotundum, brassicæ simile, nigrum, acre, myrrhæ sapore, ita vt alterum alterius qualitatẽ repræsentet: radix verò acris est, odorata, mollis, succosa, faucésque mordens, cortice prædita, foris nigro, intus verò pallido aut subalbido. Nascitur in saxosis, collibus, locis aridis & incultis angulis. Vim habent radix, herba, ac ipsum quoque semen excalfactoriam. Folia quoque muria condita olerum instar in cibos veniunt, aluúmque sistunt: radix verè pota prodest contra serpentium morsus, tusses & orthopnœas mitigat, ac vrinæ difficultatibus medetur: imposita verò recentia œdemata, inflammationes, duritiásque discutit, & vulnera ad cicatricem perducit: feruefacta autem subditáque abortum infert. Semen renum lienis ac vesicæ vitijs succurrit, menses & secũdas pellit: ischiadicis vtiliter in vino propinatur, & inflationes stomachi lenit, sudores item ciet atque ructus. Peculiariter verò potui datur contra hydropem ac febrium circuitus.

De Elaphobosco. Cap. LXXX.

ELAPHOBOSCO caulis est libanotidi aut fœniculo similis, geniculatus: folia duûm digitorum latitudine, prælonga ceu terebinthi, circumfracta, & quodammodo aspera. Habet verò caulis ipse agnatos ramulos multos, qui quidẽ vmbellas gerunt anethi similes, flores subluteos, & semen itidem anethi: radix ferè ad ternûm digitorũ longitudinem, & vnius crassitudinem accedit, candida dulcis & esculenta. Sed & caulis recens adhuc ac tenellus olerum modo in cibos recipitur. Cæterùm huius herbæ pabulo ceruas aiunt serpentium morsibus resistere: atque ideo semen quoque contra serpentium morsus in vino datur.

De fœniculo. Cap. LXXXI.

FOENICVLI herba si edatur, mãmas lacte replet, idẽ verò potest semẽ epotũ, aut cũ ptissana decoctũ.

A ὑπομηλίζοντα τῇ χρόᾳ· σκιάδιον δὲ ἐπὶ τῷ καυλῷ ἀνηθώδες· σπέρμα στρογγύλον, ὅμοιον τῷ τῆς κράμβης, μέλαν, δριμὺ, γευομένῳ ὡς σμύρνη, ἐν αὐθ' ἑνὸς ποιοῦν· ἡ δὲ ῥίζα δριμεῖα, εὐώδης, ἁπαλὴ, πολύχυλος, δάκνουσα τὴν φάρυγγα· φλοιὸν ἔχουσα, ἔξωθεν μὲν μέλανα, ἔνδοθεν δὲ

B χλωρὸν ἢ ὑπόλευκον. Φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι τόποις καὶ γεωλόφοις, καὶ ἀνίκμοις καὶ γωνίαις χερσευούσαις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ ἡ πόα καὶ ὁ καρπὸς θερμαντικήν. λαχανεύεται δὲ καὶ εἰς τὰς ἁλμαίας τὰ φύλλα, κοιλίαν τε ἵστησιν· ἡ δὲ ῥίζα πινομένη ἑρπετοδήκτοις ἁρμόζει,

C πραΰνει δὲ καὶ βῆχας καὶ ὀρθοπνοίας, καὶ δυσουρίας ἰᾶται· καταπλασσομένη δὲ τὰ πρόσφατα οἰδήματα, καὶ φλεγμονάς, καὶ σκληρίας διαφορεῖ, τραύματά τε ἄχρις ἐπουλώσεως ἄγει· ζεσθεῖσα δὲ καὶ προστεθεῖσα ἐξαμβλώσκει. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτῆς, πρὸς νεφροὺς καὶ σπλῆνα καὶ κύστιν

D ἁρμόζει· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ δεύτερα· πρός τε ἰσχιάδας μετ' οἴνου πινόμενον ἁρμόζει, καὶ στομάχου ἐμπνευματώσεις πραΰνει, ἔστι δὲ καὶ ἱδροποιὸν, ἐρευκτικόν. ἰδίως πινόμενον πρὸς ὕδρωπας καὶ περιόδους.

V. ἐνίκμοις

Περὶ Ἐλαφοβόσκου. Κεφ. π'.

ἘΛΑΦΟΒΟΣΚΟΝ καυλός ἐστι λι-

E βανωτίδι ἢ μαράθρῳ ἐμφερὴς, γεγωνιωμένος· φύλλα διδάκτυλα τὸ πλάτος, ἰκμώδη ἐπιμήκη ὡς τερεβίνθου, περικεκλασμένα, τραχέα πόσως. ἔχει δὲ παραφυάδας ἱκανὰς ὁ καυλὸς, σκιάδια ἐχούσας ὅμοια ἀνήθῳ, ἄνθη ὑπομήλινα, καὶ τὸ σπέρμα ἀνήθῳ ἐμφερές· ῥίζα

F ὡς τριδάκτυλος τὸ μῆκος, πάχος δακτύλου, λευκὴ, γλυκεῖα, ἐδώδιμος. καὶ ὁ καυλὸς δὲ λαχανεύεται ἀρτιφυὴς ὤν. Ταύτην φασὶ τὴν πόαν τὰς ἐλάφους νεμηθείσας, ἀντέχειν τοῖς τῶν ἑρπετῶν δήγμασι, ὅθεν καὶ τὸ σπέρμα δίδοται τοῖς ἑρπετοδήκτοις σὺν οἴνῳ.

V. add. κεχαλασμένα πόσως

V. quidam caret.

Matth. cod. πάχος δὲ ἢ πλάτος

Al. ὑπόλευκος, εὐώδης.

G Περὶ Μαράθρου. Κεφ. πα'.

ΜΑΡΑΘΡΟΝ, αὐτὴ ἐσθιομένη ἡ πόα, δύναται γάλα κατασπᾶν, καὶ τὸ σπέρμα δὲ πινόμενον ἢ συνεψόμενον πτισάνῃ.

V. vbique pro ἢ καὶ legit.

Vulg. exempl. ὑποτεθὲν, νεφριτικοῖς τοῖς

Additur in vetusto Lacunæ codice καὶ ἀνάλισιν

V. ἐκθλιβεὶς καὶ

V. ἐγχυλίζεται

V. χλωρὸν σὺν τοῖς ἀκρεμόσι.

τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς κόμης "ποθὲν, νεφριτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν χρήσιμον, διουρητικὸν ὑπάρχον· ἁρμόζει δὲ ἑρπετοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινόμενον, καὶ καταμήνια ἄγει· ἐν πυρετοῖς τε ναυτίαν καὶ καῦσον στομάχου" παραιτεῖται μετὰ ψυχροῦ ὕδατος πινόμενον. αἱ δὲ ῥίζαι λεῖαι σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσαι, κυνόδηκτα θεραπεύουσιν. ὁ δὲ χυλὸς "ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων ἐν ἡλίῳ ξηρανθεὶς, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅσα πρὸς ὀξυδορκίαν, σκευάζεται χρησίμως. "χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα πρὸς τὰ αὐτὰ" χλωρὸν, ἔτι σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς ἀκρέμοσι· καὶ ἡ ῥίζα κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν. Ἐν δὲ τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ, καὶ ὀπὸν ἀνίησιν ὅμοιον κόμμει, ἀποθεριζόντων ἐν τῇ ἀνθήσει μέσον τὸν καυλὸν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ πυρὶ παρατεθέντων, ἵνα ὑπὸ τῆς θερμασίας οἱονεὶ ἀφιδρῶσαν ἐκβάλῃ τὸ κόμμι. ἔστι δὲ ἐνεργέστερον τοῦ χυλοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ τοῦτο.

Περὶ Ἱππομαράθρου. Κεφ. πβʹ.

ΙΠΠΟΜΑΡΑΘΡΟΝ, μάραθρόν ἐστιν ἄγριον, μέγα· φέρει δὲ σπέρμα κάχρυϊ ὅμοιον. ῥίζα δὲ ὕπεστιν εὐώδης, ἥ τις πινομένη στραγγουρίας ἰᾶται· ἔμμηνά τε ἄγει προστιθεμένη· τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα κοιλίαν ἵστησι πινόμενα, θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ, καὶ λίθους θρύπτει καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει. τῶν δὲ φύλλων τὸ ἀφέψημα πινόμενον γάλα ἄγει, καὶ τὰς ἐκ τοκετῶν γυναῖκας ἀποκαθαίρει. καλεῖται καὶ ἕτερον Ἱππομάραθρον, φύλλα ἔχον στενὰ, μικρὰ, προμήκη· καρπὸν δὲ στρογγύλον πρὸς τὸν τοῦ κορίου, δριμὺν, εὐώδη, θερμαντικόν· ἀναλογεῖ δὲ αὐτοῦ ἡ δύναμις τῷ προειρημένῳ, ἀσθενέστερον ἐνεργοῦσα.

Περὶ Δαύκου. Κεφ. πγʹ.

ΔΑΥΚΟΣ, οἱ δὲ, δίρκαιον καλοῦσιν· ὁ μὲν τίς ἐστι Κρητικὸς, μαράθρῳ ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια, μικρότερα δὲ καὶ λεπτότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, σκιάδιον ὅμοιον κοριάννῳ, ἄνθη λευκά· ἐν δὲ τούτοις ὁ καρπὸς δριμὺς, λευκὸς, "δασὺς, ἐν τῷ διαμασᾶσθαι εὐώδης· ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος· τὸ δὲ μῆκος σπιθαμῆς. γίνεται δὲ ἐν πετρώ-

Cat. δριμὺς ἐν τῷ διαμασᾶσθαι καὶ εὐώδης.

A Comæ autem decoctum bibitum, renũ ac vesicæ vitijs est vtile, quippe quod vrinam exciat. Conuenit & à serpente demorsis, in vino bibitum, ac menses quoque ciet. In febribus nauseam & stomachi ardorem sedat, ex aqua frigida potum. Contritæ verò radices, & cum melle impositæ canũ morsibus me-
B dentur. Succus caulibus & folijs expressus, & in sole siccatus, oculorũ medicamentis vtiliter additur, quę ad aciem visus excitandam reficiendámve præparantur. Extrahitur & ad eadem valens è recenti semine succus vna cum folijs atque ramulis. Radicibus præterea prima germinatione succus eodem
C modo exprimitur. Porrò in Iberia quæ ad occidentem spectat, liquorem etiam reddit fœniculum gummi similem. Caulem verò medium dum floret herba demetunt indigenæ, ignique admouent, quò faciliùs vi caloris velut exudãs gummi remittat. Id autem est succo ipso efficacius ad oculorum medicaméta.

D *De Hippomarathro. C. LXXXII.*

HIPPOMARATHRVM, fœniculum est syluestre, procerũ: quod semen profert cachryi simile. Radix autem subest odorata, quę quidẽ bibita stranguriæ medetur, subditáq; menses ciet. Semen porrò & ipsa radix potu ventrẽ sistunt,
E contra venenatorum morsus auxiliantur, calculos comminuunt, & regium morbum expurgant. At haustum foliorum decoctum, & lactis abundantiam facit, & fœminas à partu purgat. Traditur & alterum Hippomarathri genus, folijs angustis, exilibus & oblongis, semine rotũdo ceu coriandri, acri, odorato, &
F excalfaciendi vi prædito. Viribus id antedicto respondet, nisi quòd agit imbecilliùs.

De Dauco. Cap. LXXXIII.

DAVCVM aliqui dircæũ vocant. Ac Creticũ quidẽ folijs est fœniculi similitudine, at minoribus atque tenuioribus, caule dodrantali, vmbella coriãdri, floribus cãdidis:
G atq; inter hos semine acri, albo, hirsuto, ac suauis in mandendo odoris. Radix est digitali crassitudine, & dodrantis longitudine. In saxo-

ſis apriciſque locis prouenit. Alterum verò genus eſt apio ſyluestri ſimile, aroma olens, acre, odoratum feruentíſque guſtus. Probatius Creticum. Tertium præterea genus eſt, foliis coriandri, floribus albis, capite & ſemine anethi: vmbella verò in capite ceu paſtinacæ: ſemine referta oblongo, ceu cumini, acri. Omnium ſemen excalfaciendi vim habet. Potum, menſes, partus & vrinas pellit, torminibus liberat, veterémque tuſſim mitigat. Subuenit & à phalangio demorſis in vino potum, & impoſitum œdemata diſcutit. Seminis duntaxat ex alijs vſus eſt: at ex Cretico & radicis, quippe quæ maximè contra venenatorum iniuriam in vino bibatur.

Pl. ſecundas quaſi δευτέρων legerit.

De Delphinio. Cap. LXXXIIII.

DELPHINIVM ſurculos emittit ab vna radice duûm dodrantũ altitudine, aut etiã maiores: circa quos exiliũt minuta folia, inciſuris diuiſa, tenuia, & oblonga, quæ delphinorum effigiem repræſentant: vnde & nomen tractũ eſt. Flos violæ albæ ſimilis, purpureo colore: ſemen in ſiliquis milio proximũ, quo nõ aliud vtilius in vino bibi poteſt à ſcorpione percuſſis. Aiunt & admota herba ſcorpiones reſolui atq; ignauos torpeſcere: remota vero eadem, ſeſe recolligere. Naſcitur in aſperis & apricis.

De Delphinio altero. C. LXXXV.

Delphiniũ alterũ, quod alij hyacinthum, Romani bucinum vocát, ſuperiori quidẽ eſt ſimile, at folijs & ramulis longè gracilioribus. Viribus etiamnũ eiſdẽ cum antedicto pollet, at non eſt perinde efficax.

De Pyrethro, ſeu ſaliuari herba. Cap. LXXXVI.

PYRETHRVM herba eſt, quæ caulem foliáq; profert, vti daucum ſyluestre & fœniculũ: vmbellam verò ceu anethi, circinatæ rotunditatis. Radix longa eſt, pollicari craſſitudine, guſtúq; feruidiſſimo. Pituitã elicit: atq; ideò in dentiũ doloribus decocta in aceto collutione auxiliatur. Pituitam etiã eadem cõmanducata extrahit, & ex

A δεσι τόποις, καὶ ὑπηλίοις. ὁ δέ τις αὐτῶν ἐστὶ σελίνῳ ἀγρίῳ παραπλήσιος, ἀρωματώδης, δριμὺς καὶ εὐώδης γευομένῳ καὶ πυρώδης· διαφέρει δὲ ὁ Κρητικός. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος κορίῳ φύλλα ἔοικε· καὶ τὰ ἄνθη λευκά· κεφαλὴν δὲ ἔχει καὶ καρπὸν ὅμοια ἀνήθῳ· ἐφ᾽ ἧς σκιάδιον ἐμφερὲς σταφυλίνῳ· B σπέρματος ἐπιμήκους πλῆρες, ὡς κυμίνου, δριμέως. Τὸ δὲ σπέρμα πάντων δύναμιν ἔχει θερμαντικήν. πινόμενον, ἐμμήνων, ἐμβρύων, καὶ οὔρων ἀγωγόν, καὶ στρόφων ἀπαλλακτικόν, βηχῶν χρονίων πραϋντικόν· ἀρήγει δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ποθὲν σὺν οἴνῳ· διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα κατα- C πλασθέν. ἡ δὲ χρῆσις τῶν μὲν ἄλλων τοῦ σπέρματος μόνον· τοῦ δὲ Κρητικοῦ καὶ τῆς ῥίζης, ἥτις μάλιστα πρὸς τὰ θηρία πίνεται μετ᾽ οἴνου.

Matth. σπέρμα καὶ κεφαλὴν ὁμοίαν

Περὶ Δελφινίου. Κεφ. πδ΄.

ΔΕΛΦΙΝΙΟΝ κλῶνας ἀνίησι διασπιθάμους ἢ καὶ μείζονας, ἀπὸ μιᾶς ῥίζης· περὶ οὓς φυλλάρια ἐπεσχισμένα λεπτά, D ἐπιμήκη, δελφινοειδῆ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ἄνθος δὲ ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον· σπέρμα ἐν λοβοῖς κέγχρῳ ἐμφερές· ὃ βοηθεῖ ποθὲν ἐπὶ οἴνῳ σκορπιοπλήκτοις, ὡς οὐδὲν ἕτερον. φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους παρατεθείσης τῆς πόας παραλύεσθαι, ἀπρακτούς τε καὶ ναρκώδεις γίνεσθαι· ὑφαιρουμέ- E νης δὲ εἰς τὸ αὐτὸ καθεστάναι. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ ὑπηλίοις τόποις.

V. διασπιθαμιαίους

V. εὔλεπτα

V. caret, licet hæc non malè ad ἄνθη referantur. Dod. ita legit, ἐπιμήκη· ἄνθος δὲ ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον, δελφινοειδές· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· σπέρμα, &c.

V. ad finem vſque caret.

Περὶ Δελφινίου ἑτέρου. Κεφ. πε΄.

Δελφίνιον ἕτερον, ὃ ἔνιοι ὑάκινθον, Ῥωμαῖοι βουκίνους, καὶ αὐτὸ ἐμφερὲς τῷ περὶ αὐτοῦ, τοῖς δὲ φύλλοις καὶ τοῖς κλωνίοις ἰσχνότερον πολλῷ. δύναμιν ἔχον καὶ αὐτὸ τὴν αὐ- F τὴν τῷ προειρημένῳ, οὐχ οὕτω δὲ ἐνεργές.

Περὶ Πυρέθρου. Κεφ. πϛ΄.

ΠΥΡΕΘΡΟΝ πόα ἐστὶ καυλὸν ἀνιεῖσα καὶ φύλλα ὥσπερ δαῦκος ἄγριος καὶ μάραθρον· σκιάδιον δὲ ὡς ἀνήθου * κυκλοειδές. ῥίζα δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος μακρά, γευσαμένῳ πυρωτικωτάτη. G φλέγματός ἐστιν ἐπισπαστική. διὸ καὶ ταῖς ὀδονταλγίαις βοηθεῖ μετ᾽ ὄξους ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· ἄγει δὲ καὶ φλέγμα διαμασηθεῖσα· συγχριομένη δὲ μετ᾽

V. οἱ δὲ δορύκνιον ἢ δορύκινον καλοῦσι

Dod. legit ἀνθεμίδος.
V. caret.

ἐλαίου, ἱδρῶτας κινεῖ, ποιοῦσα πρὸς τὰ χρόνια ῥίγη. καὶ πρὸς ἐψυγμένα δὲ ἢ παρειμένα μέρη τοῦ σώματος, ἄκρως ἁρμόζει.

Περὶ Λιβανωτίδος. Κεφ. πζ'.

ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ διττή, ἡ μέν τις κάρπιμος, ὑπ' ἐνίων δὲ ζέα, ἢ καμψάνεμα καλουμένη· ἧς ὁ καρπὸς κάχρυς καλεῖται· φύλλα δὲ ἔχει μαράθρῳ ὅμοια, "παχύτερα δὲ καὶ πλατύτερα, τροχοειδῶς ἐπὶ τῆς γῆς ἐστρωμένα," εὐώδη· καυλὸν δὲ ὅσον πήχεως καὶ μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλάς, καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον ἐφ' οὗ καρπὸς πολύς, λευκός, ἐοικὼς σφονδύλῳ, περιφερής, γωνίας ἔχων, δριμύς, ῥητινίζων, ἐν δὲ τῷ διαμασᾶσθαι ἐπικαίων τὴν γεῦσιν. ῥίζα δὲ λευκή, εὐμεγέθης, "ὄζουσα λιβανου." Ἡ δὲ ἑτέρα κατὰ πάντα ἐοικυῖα τῇ πρὸ αὐτῆς σπέρμα φέρει πλατύ, μέλαν, ὡς σφονδύλιον, εὐῶδες, οὐ πυρωτικόν, ῥίζαν ἐκ μὲν τοῦ ἐκτὸς μέλαιναν, θλασθεῖσαν δὲ λευκήν. Ἡ δὲ λεγομένη ἄκαρπος, κατὰ πάντα ὁμοία οὖσα ταῖς προειρημέναις, οὔτε καυλὸν ἀνίησιν, οὔτε ἄνθος, οὔτε σπέρμα. φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι καὶ τραχέσι τόποις. πασῶν δὲ κοινῶς ἡ πόα καταπλασθεῖσα ἴσχει αἱμορροΐδας, στέλλει, φλεγμονάς τε τὰς κατὰ δακτύλιον πραΰνει, καὶ κονδυλώματα καὶ χοιράδας, καὶ τὰ δύσπεπτα τῶν ἀποστημάτων συμπέττει. αἱ δὲ ῥίζαι ξηραὶ σὺν μέλιτι ἕλκη ἀνακαθαίρουσι, καὶ στρόφους ἰῶνται· καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζουσι σὺν οἴνῳ πινόμεναι· ἔμμηνά τε ἄγουσι καὶ οὖρα· διαφοροῦσι δὲ καὶ οἰδήματα παλαιὰ καταπλασσόμενα. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, ὀξυδερκής, μιγνύμενος μέλιτι καὶ ἐγχριόμενος· ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. βοηθεῖ καὶ ἐπιληψίαις καὶ ταῖς ἐν θώρακι παλαιαῖς διαθέσεσιν· ἰκτερικοῖς τε, μετὰ πεπέρεως καὶ οἴνου διδόμενος· ἔστι δὲ καὶ ἱδρωτικός, σὺν ἐλαίῳ ἀλειφόμενος· ἁρμόζει καὶ ῥήγμασι, καὶ σπάσμασι, ποδάγραις τε, καταπλασσόμενος λεῖος σὺν αἰρείνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ἀλφούς τε σμήχει, μιγνύμενος ὄξει δριμυτάτῳ. τῷ σπέρματι δὲ εἰς τὰ * ἀποστήματα χρῆσθαι δεῖ τῆς μὴ τὸ κάχρυ φερούσης λιβανωτίδος, δριμὺ γὰρ ἐκεῖνο καὶ τραχυντικὸν τῆς ἀρτηρίας.

In quibusdam deest.

In quibusdam non legitur.

V. λιβανίζουσα

In vet. ista ad finem vsque capitis non habetur.

oleo inuncta sudores ciet, contra diuturnos rigores efficax: quin & perfrigeratis resolutisve corporis partibus eximiè conducit.

De Libanotide. C. LXXXVII.

LIBANOTIS duûm est generũ: ac vnum quidẽ frugiferum est, à nonnullis zea aut campsanema dictum: cuius semẽ cachryz vocatur: folia fœniculi habet, sed crassiora, latioráque, in rotæ speciem humi strata, odoratáq; caulem cubiti altitudine ac etiamnũ maiorẽ, multis concauum alis, ac in cacumine vmbellam, in qua semẽ copiosum, candidum, sphondylio simile, rotundũ, angulosum, acre, resinosum, ac in mandendo linguam exurens: radix alba & prægrãdis, thuris odorẽ habet. Est & genus alterũ antedicto omnino consimile, quod semẽ gerit latum, nigrũ vti sphondylium, odoratũ, minimè feruẽs: ac radice nititur, foris quidẽ nigra, at intus si cõtundatur alba. Quæ verò sterilis libanotis dicitur, penitus antedictarũ similitudinẽ refert, at neq; caulem, neque florem, neq; semen profert: in saxosis autẽ & asperis prouenit. Omnium in genere herba trita & imposita hęmorrhoïdum profluuia sistit, ac sedis inflãmationes & condylomata lenit. Concoquit & strumas, atque abscessus qui ad maturationẽ ægrè perducuntur. Siccę verò radices cum melle vlcera repurgãt. Torminibus quoque medentur, ac venenatorũ morsibus cõueniunt in vino bibitæ: menses itidẽ ac vrinas pellũt, & impositæ œdemata vetusta discutiunt. Tam radicis quàm herbæ succus adiecto melle inunctus oculorum aciem exacuit. Potũ verò semẽ ad eadẽ pollet. Sed & comitialib⁹ malis, ac veteribus pectoris vitijs auxilio est: itémque regio morbo laborantibus, cum pipere ac vino exhibitũ. Sudores quoq; mouet cum oleo perunctũ. Prodest & ruptis atque conuulsis, itémque podagris, si cum loliacea farina & aceto tritũ illinatur. Vitiligines etiamnum purgat addito aceto quàm acerrimo. Ac semine quidem in potionibus vtendum eius libanotidis quæ cachryn non ferat, quippe illud acre est, & arteriam exasperat.

resinacei odoris

Cæterùm Libanotida tradit Theophrastus cum erica nasci, folijs lactucæ syluestris, amaræ, at candidioribus & asperioribus: radice verò breui, quæ potu supernè infernéque purget.

De Cachry. Cap. LXXXVIII.

Cachry vim habet excalfaciendi & vehementer exiccandi: quare commodè smegmatis inseritur: & contra oculorum fluxiones, capiti inspergitur, ita vt tertio die tollatur.

De Libanotide coronaria. Cap. LXXXIX.

Libanotis quam Romani rosmarinum vocant, quáque coronarij vtuntur, virgultis est tenuibus, circa quæ folia exeũt minuta, dẽsa, oblõga & gracilia, subter incana, supernè virentia, graui odore. Vi porrò excalfactoria pollet, regiúmque morbum sanat, si quis ipsam in aqua decoctam ante exercitationes potui dederit, ac deinde laborantem exercitatũ lauet, illique vinum propinet. Acopis denique gleucinóque vnguento admiscetur.

De Sphondylio. Cap. XC.

SPHONDYLIVM folia quidem habet platano quadantenus similia, ad panacis foliorum figuram accedentia: caules verò cubitali altitudine, aut etiam ampliùs assurgentes, fœniculaceos, semen in cacumine seseli simile, duplex, verùm latius, candidius & magis acerosum, grauis odoris: flores albos, radicem itidem albam, raphani similitudine. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum ipsius semen pituitosa per aluum excernit, ac medetur etiam hepaticis, ictericis, orthopnoïcis, comitialibus & vuluæ strangulatui. Profundiore verò somno captos suffitu reuocat. Ex oleo commodè irrigatur in capita phreneticorum, lethargicorum, itémque caput dolentium. Cohibet & herpetas cum ruta adhibitum. Radix autem regio morbo laborantibus & hepaticis exhibetur. Circumrasa eadem & indita

A Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ μετὰ τῆς ἐρείκης λιβανωτίδα θρίδακι ἀγρίᾳ τῇ πικρᾷ ὅμοια φύλλα ἔχουσαν φύεσθαι, ῥίζαν δὲ βραχεῖαν· καθαίρειν δὲ ἄνω καὶ κάτω ταύτην ποθεῖσαν. λευκότερα μέντοι καὶ τραχύτερα τὰ φύλλα τῶν τῆς θρίδακος.

B Περὶ Κάγχρυος. Κεφ. πη'.

Τὸ μὲν Κάγχρυ δύναμιν ἔχει θερμαντικήν, ἀναξηραντικὴν σφόδρα· ὅθεν ἁρμόζει σμήγμασι μιγνύμενον. πρὸς ῥευματιζομένους ὀφθαλμούς, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐμπλασσόμενον, καὶ ἀποσμώμενον μετὰ ἡμέρας τρεῖς.

C Περὶ Λιβανωτίδος. Κεφ. πθ'.

Λιβανωτὶς ἣν Ῥωμαῖοι καλοῦσι ῥοσμαρίνουμ, καὶ οἱ στεφανοπλόκοι χρῶνται, ῥάβδοι εἰσὶ λεπταί, περὶ ἃς τὰ φύλλα λεπτά, πυκνά, ἐπιμήκη καὶ ἰσχνά, ἔνδοθεν λευκά, ἐκ δὲ τῶν ἐκτὸς χλωρά, βαρύοσμα. D Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ἰκτέρου ἰατικήν, ἐάν τις αὐτὴν ἑψήσας ἐν ὕδατι δῷ πρὸ τῶν γυμνασίων πιεῖν, εἶτα * γυμνάζων λούῃ καὶ οἴνῳ ποτίζῃ. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ τῷ γλευκίνῳ χρίσματι.

Περὶ Σφονδυλίου. Κεφ. ϟ'.

E ΣΦΟΝΔΥΛΙΟΝ φύλλα μὲν ἔχει κατὰ ποσὸν ἐοικότα πλατάνῳ πρὸς τὰ τοῦ πάνακος· καυλοὺς δὲ πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, ἐοικότας μαράθρῳ· σπέρμα δὲ ἐπ' ἄκρῳ ὅμοιον σεσέλει, διπλοῦν, πλατύτερον δὲ καὶ λευκότερον καὶ ἀχυρωδέστερον, βαρύοσμον· ἄνθη λευκά, ῥίζαν λευκήν, ῥαφανῷ ἐμφερῆ. F Φύεται δὲ ἐν ἑλώδεσι καὶ ἐνύδροις χωρίοις. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ ποθείς, ἐκκρίνει κατὰ κοιλίαν φλεγματῶδες· ἰᾶται δὲ * πινομένη ἡπατικούς, ἰκτερικούς, ὀρθοπνοϊκούς, ἐπιληπτικούς, καὶ ὑστερικὴν πνῖγα. ὑποθυμιώμενος δὲ ἀνακαλεῖται τοὺς καταφερομένους. σὺν ἐλαίῳ δὲ G ἐμβρεχομένης τῆς κεφαλῆς, ἁρμόζει φρενιτικοῖς, ληθαργικοῖς, κεφαλαλγοῦσι. ἐπέχει δὲ καὶ ἕρπητας σὺν πηγάνῳ καταπλασθείς. ἡ δὲ ῥίζα δίδοται ἰκτεριῶσι καὶ ἡπατικοῖς. περιξυσθεῖσα δὲ καὶ ἐντεθεῖσα

Aldinus μέντοι

Hoc loco vetus alter habet caput περὶ δελφινίου.

Orib. non legit.

Goup. Vulgatā scripturam verā esse ex Plinio facilè intelligi potest. V. quidam μαράθρῳ ad marginem, sed perperam.

V. σκιάδια ἐν οἷς σπέρμα.

Al. πυρωτικὸς ποθείς

V. addit [illegible]

περιττὰ καὶ τύλους τοὺς ἐν σύριγξι. τοῦ δὲ ἄνθους χλωροῦ ὁ χυλὸς πρὸς εἱλκωμένα ὦτα καὶ πυορροοῦντα ἁρμόζει. ἀποτίθεται δὲ ἡλιαζόμενος ὡς τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

V. χυλιζόμενος

Περὶ Νάρθηκος. Κεφ. ϙα′.

ΝΑΡΘΗΞ, τούτου χλωροῦ ὄντος ἡ ἐντεριώνη πινομένη αἱμοπτοϊκοῖς καὶ κοιλιακοῖς ὠφελεῖ, καὶ ἐχιοδήκτοις δίδοται σὺν οἴνῳ, καὶ τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμορραγίας ἐπέχει ἐντεθεῖσα ὡς ἐλλύχνιον. τὸ δὲ σπέρμα στροφουμένοις πινόμενον ὠφελεῖ, καὶ ἱδρῶτας κινεῖ χριόμενον μετ' ἐλαίου. οἱ δὲ καυλοὶ βρωθέντες, κεφαλαλγεῖς εἰσι· ταριχεύονται δὲ καὶ εἰς τὰς ἁλμεύσεις. ὁ γοῦν νάρθηξ καυλὸν ἀναφέρει τρίπηχυν πολλάκις. φύλλα δὲ ἔχει μαράθρῳ ἐμφερῆ, παχύτερα δὲ πολὺ καὶ μείζονα. ἐξ οὗ καὶ τὸ σαγάπηνον γίνεται, κολαπτομένου πρὸς τῇ ῥίζῃ.

Lacuna legit λεία καὶ ἐντεθεῖσα ὡς ἐλλύχνιον. Vulg. exempl. carent.

V. ἁλμαίας Aliqui carent: alij ἑτέρα γοῦν νάρθηξ, quod probo. Margo addebat: ἡ ῥίζα ἀλεξητήριον ἱστορεῖται πρὸς ἐπιληπτικούς.

Περὶ Πευκεδάνου. Κεφ. ϙβ′.

ΠΕΥΚΕΔΑΝΟΣ καυλὸν ἀνίησι λεπτόν, ἰσχνόν, μαράθρῳ ὅμοιον· κόμην δὲ ἔχει περὶ τὴν ῥίζαν ἱκανὴν καὶ πυκνήν· ἄνθος μήλινον· ῥίζαν μέλαιναν, βαρύοσμον, ἁδράν, μεστὴν ὀποῦ, φύεται ἐν ὄρεσι συσκίοις. ὀπίζεται δὲ τῆς ῥίζης ἁπαλῆς ἀποτεμνομένης μαχαίρᾳ, καὶ τὸ ἀπορρέον εὐθὺς ἐν σκιᾷ τίθεται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἡλίου εὐθέως ἀνίεται, ἐν δὲ τῷ συλλέγεσθαι κεφαλαλγίαν ποιεῖ καὶ σκοτώματα, ἐὰν μή τις προδιαχρίσῃ αὐτοῦ τὰς ῥῖνας ῥοδίνῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν προκαταβρέξῃ. ἄχρηστος δὲ γίνεται ὀπιαθεῖσα ἡ ῥίζα. ὀπίζονται δὲ καὶ οἱ καυλοὶ καὶ χυλίζονται, καὶ ἡ ῥίζα, ὡς μανδραγόρας· ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τοῦ ὀποῦ χυλός, καὶ τάχιον ἐκπνεῖ. ἐνίοτε δὲ εὑρίσκεται περιπεπηγὸς δάκρυον, ὅμοιον λιβανωτῷ τοῖς καυλοῖς καὶ ταῖς ῥίζαις προσαπεπλασμένον. τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ ἐν Σαρδονίᾳ καὶ Σαμοθράκῃ γινόμενος, βαρύοσμος, ἔγκιρρος, θερμαίνων τὴν γεῦσιν. ἁρμόζει δὲ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ληθαργικοῖς, φρενιτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, κεφαλαλγοῦσι χρονίως, παραλυτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, σπωμένοις· καὶ καθόλου τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι συγχριόμενος μετ' ἐλαίου

V. delet.

V. μηλίζον

Deest in vulg. exempl. Sed ex v. cod. addidimus.

Vulg. exempl. ὀπηθεῖσα Al. χυλίζεται ἡ ῥίζα

Vulg. exempl. τοῦ χυλοῦ ὁ ὀπός

fistularũ callos exedit. Recentis verò floris succus exulceratis purulétísque auribus accommodatur. Cæterùm reliquorũ etiam succorum modo insolatus ad vsum recõditur.

De Ferula. Cap. XCI.

E viridi ferula medulla epota vtilis est hæmoptoicis atque cœliacis: itémque à vipera morsis in vino datur, erumpentémque naribus sanguinem linamenti instar indita sistit. Semen verò potum torminosis auxiliatur: & perunctum ex oleo, sudores ciet. Caules in cibo sumpti capitis dolores faciunt: ijdem muria quoque cõdiuntur. Ferula itaque caulem profert ternûm plerunque cubitorum. Folia verò habet fœniculi, at longè crassiora maioráque. (Sagapenum quoque ex ea proximè radicẽ vulnerata manat.)

De Peucedano. Cap. XCII.

PEVCEDANVM caulem profert tenuem, gracilem, fœniculo similem: comam verò habet circa radicem, copiosam ac densam: florem luteum: radicem nigram, graui odore, crassam, liquoris plenam. Gignitur in montibus opacis. Excipiendi liquoris ratio hæc est: Tenera radix cultello conciditur, statímque qui profluit è plaga liquor in vmbra reponitur. Sub sole siquidem confestim euanescit. Verùm inter colligendum capitis dolorem vertiginémque inducit, nisi quis priùs nares rosaceo perunxerit, eodémque caput irrigauerit. Quæ verò radix liquorem fuderit, deinceps inutilis euadit. Sed & è caulibus vti & è radice & liquor & succus elicitur, haud secus ac è mandragora. At succus liquore inefficacior est, ocyúsque expirat. Interdum etiam priùs concreta reperitur lachryma, thuris similitudine caulibus radicibúsque adhærens. Porrò præfertur liquor qui è Sardinia & Samothrace petitur, odore graui, fuluus, feruénsque gustu. Ex aceto & rosaceo illitus prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, diuturno capitis dolore vexatis, paralyticis, ischiadicis & cõuulsis. Ac in vniuersum omnibus neruorum vitijs, ex oleo & aceto con-

uenienter illinitur. Datur & olfactandus in strangulatu vuluæ, pariterque profundiore somno sopitos excitat. Suffitu quoque serpentes fugat. Quin & aurium dolori cum rosaceo vtiliter instillatur, & ad mitigandum dentium dolorem earum cauernis inditur. Sed & contra tussim efficaciter ex ouo assumitur, itémque spirandi difficultatibus, torminibus, inflationibúsque subuenit, ventrem leniter emollit, lienem absumit, ac difficiles partus egregiè adiuuat. Facit & potus ad vesicæ renúmque cruciatus ac distensiones, vuluámque aperit. Radix ad eadem vtilis est, at inefficacior: eius verò decoctum bibitur. Arida quoque trita sordida purgat vlcera, ossium squamas extrahit, veteráque vlcera cicatrice obducit. In cerata denique & malagmata calfacientia additur. Radicem eligito recentem, minimè cariosam, solidam, & odoris plenam. Cæterùm succus ad potiones amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

De Gith, seu Melanthio. Cap. XCIII.

MELANTHIVM frutex est exiguus, surculis tenuibus, in binûm dodrantum altitudinem, aut etiam amplius, assurgés, folijs veluti senecionis, at multò tenuioribus, capitulo in cacumine paruo ceu papaueris, oblongo, intrinsecus dissepimentis quibusdam prædito: intra quæ semen latet nigrum, acre & odoratum, quod panibus inspergitur. Caput dolentibus illitum fronti subuenit, itémque incipientibus oculorũ suffusionibus tritum cum irino & infusum naribus. Tollit & lentigines, lepras veterésque tumores ac duritias, ex aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit cum vrina vetere impositum. Dentium quoque dolori cum aceto & tæda coctum collutione prodest. Teretes itidem lumbricos expellit illito ex aqua vmbilico. Tritum verò linteolo illigatum & olfactum destillatione laborantes adiuuat. Pluribus autem diebus continuis sumptum menses vrinásque ciet, &

A καὶ ὀξέως. ἔστι δὲ καὶ ὀσφραντικὸς πνιγμοῦ ὑστερικῆς, καὶ τῶν καταφερομένων ἀνακλητικός· διώκει δὲ θηρία θυμιώμενος· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίαν, ἐνσταζόμενος σὺν ῥοδίνῳ· καὶ πρὸς "ὀδονταλγίαν, ἐντιθέμενος βρώμασι. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας μετ᾽ ὠοῦ λαμβανόμενος, δυσπνοίαις τε καὶ στρόφοις καὶ B πνευματικαῖς διαθέσεσιν ἁρμόζει. κοιλίαν τε ἠπίως μαλάσσει, καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ δυστοκίαις ἐξόχως ἀρήγει· πρός τε πόνους καὶ διατάσεις κύστεως καὶ νεφρῶν πινόμενος ποιεῖ· ἀνασπᾷ μὲν δὲ καὶ ὑστέραν. χρησίμη δὲ καὶ ἡ ῥίζα πρὸς τὰ αὐτά, ἔλαττον ἐνεργοῦσα· πίνεται δὲ αὐτῆς τὸ ἀφέψημα. καθαίρει C δὲ λεία ξηρὰ τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ λεπίδας ἀπὸ ὀστέων ἀφίστησι, καὶ "ἐπουλοῖ τὰ παλαιά· μίγνυται δὲ καὶ κηρωταῖς καὶ μαλάγμασι θερμαντικαῖς. ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἄβρωτον, στερεάν, πλήρη ὀσμῆς. λύεται δὲ ὁ ὀπὸς εἰς τὰ ποτήματα ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτῳ θερ- D μῷ, "ἢ ἀνήθῳ.

V. μυαλγίας

V. ἀπουλοῖ

Quidam carent.

Περὶ Μελανθίου. Κεφ. ϛγ΄.

MΕΛΑΝΘΙΟΝ θαμνίσκος ἐστὶ λεπτόκαρφος, δισπίθαμος, ἢ καὶ μείζων, φύλλα ἔχων *"μικρὰ ὥσπερ ἠριγέροντος, λεπτότερα δὲ πολλῷ, καὶ κεφάλιον ἐπ᾽ ἄκρου E ἔχων, "μικρόν, ὡς μήκωνος, ἐπίμηκες, ἔχον κατὰ τὰ ἐντὸς διαφράγματα· ἐν οἷς καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, δριμύ, εὐῶδες, *καταπλασσόμενον εἰς ἄρτους. Ἁρμόζει δὲ καὶ κεφαλαλγοῦσι καταπλασσόμενον τῷ μετώπῳ. καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι ἐγχεόμενον εἰς τὰς ῥῖνας μετ᾽ ἰρίνου λεῖον· αἴρει F δὲ καὶ φακόν, καὶ λέπρας καὶ οἰδήματα παλαιὰ καὶ σκληρίας, σὺν ὄξει καταπλασθέν· καὶ ἥλους "περιχαραχθέντας ἐκτινάσσει, σὺν *οἴνῳ παλαιῷ ἐπιτεθέν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὀδονταλγίαν μετ᾽ ὄξους καὶ "δαδίου ἑψηθὲν καὶ διακλυζόμενον· ἐκτινάσσει δὲ καὶ ἕλμινθας στρογγύλας καταπλασσομένου τοῦ ὀμφαλοῦ μεθ᾽ ὕδατος. λεανθὲν δὲ καὶ ἐν G ἀποδέσμῳ δεθὲν καὶ ὀσφραινόμενον, τοὺς καταρροιζομένους ὠφελεῖ· πινόμενον δὲ πλείους ἡμέρας, ἔμμηνα καὶ οὖρα "καὶ

Al. λεπτά, μικρότερα δέ

Alter habet λεπτόν

V. περιχαραχθέντας

Al. ῥοδίνου: vt & in capite de allio

Lacuna legit in v. cod. κεφάλαια καὶ ἕλμινθας ἄγει· παύει δὲ καὶ δύσπνοιαν μετὰ νίτρου ποθέν.

Al. νίτρου

γάλα ἄγει. παύει καὶ δύσπνοιαν μετὰ * οἴνου ποθέν· βοηθεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ὅσον < α. μεθ' ὕδατος ποθέν· διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ θυμιώμενον. φασὶ δὲ καὶ ἀναιρεῖν αὐτὸ πλεῖον ποθέν.

A lac auget. Leuat & ſpirandi difficultatem addito nitro potum: auxiliatúrque phalangiorum morſibus ex aqua drachmæ pondere bibitum. Incenſum quoque ſerpentes fugat. Sed & ipſum tradunt largiùs epotum enecare.

Περὶ Σιλφίου. Κεφ. ϛδ'.

De Silphio. Cap. XCIIII.

Orib. addit φυλλῶδες ὃ καλεῖται μαγύδαρις Sic habet vterq; codex, teste Goupylo. at in vulg. exempl. deſideratur.

V. quidam habet φυσωδεστέρας οὐσίας.

V. vſque ad θανασίμων caret.

ΣΙΛΦΙΟΝ γεννᾶται ἐν τοῖς κατὰ Συρίαν καὶ Ἀρμενίαν καὶ Μηδίαν τόποις, καὶ Λιβύην. τούτου ὁ καυλὸς μάσπετον καλεῖται· ἐμφερὴς νάρθηκι. φύλλα δὲ ἔχει σελίνῳ ὅμοια, σπέρμα πλατύ". ῥίζα δὲ θερμαντική, δύσπεπτος, "φυσώδης, κύστεως κακωτική· ἰᾶται δὲ χοιράδας καὶ φύματα, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ἢ καὶ ὑπώπια, σὺν ἐλαίῳ * καταπλασθεῖσα· "σὺν ἰρίνῃ δὲ κηρωτῇ ἢ κυπρίνῃ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει· τὰς περὶ δακτύλιόν τε ἐξοχὰς αἴρει, σιδίῳ σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα· θανασίμων τέ ἐστιν ἀντιφάρμακον πινομένη· εὔστομός τε ἐστὶ μιγνυμένη καὶ εἰς βάμματα καὶ ἅλας. συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς "ἐγχαρασσομένων τῆς ῥίζης καὶ τοῦ καυλοῦ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ὑπέρυθρος καὶ διαυγής, σμυρνίζων, καὶ ἐν τῇ ὀσμῇ εὔτονος, μὴ πρασίζων, "μὴ δὲ ἀπηνὴς πρὸς τὴν γεῦσιν τῇ * γεύσει· εὐχερῶς τε διειμένος ἐπὶ τὸ λευκὸν χρῶμα. ὁ μέν τοι Κυρηναϊκὸς κἂν ἐπ' ὀλίγον τις αὐτοῦ γεύσηται, ἰκμάδα κινεῖ καθ' ὅλον τὸ σῶμα· τῇ τε ὀσμῇ προσηνέστατος· ὥστε γευσαμένῳ τὸ στόμα μὴ δὲ πνεῖν εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον. ὁ δὲ Μηδικὸς καὶ Συριακὸς τῇ δυνάμει εἰσὶν ἀσθενέστεροι, καὶ βρωμωδεστέραν ἔχουσι τὴν ὀσμήν. δολοῦται δὲ πᾶς ὀπὸς πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι, σαγαπηνοῦ μιγνυμένου, ἢ ἀλεύρου ἐρεγμίνου· ὅπερ διακρινεῖς τῇ γεύσει καὶ τῇ ὀσμῇ καὶ τῇ ὄψει καὶ τῇ διέσει. ἔνιοι δὲ τὸν μὲν καυλὸν σίλφιον ἐκάλεσαν, τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν, τὰ δὲ φύλλα μάσπετα. πρακτικώτατος δέ ἐστιν ὁ ὀπός, εἶτα τὰ φύλλα, εἶτα ὁ καυλός. ἔστι δὲ φυσώδης, καὶ δριμύς, ἀλωπεκίας θεραπεύων, σὺν οἴνῳ καὶ πεπέρει, καὶ ὄξει καταχριόμενος· ὀξυδερκίας τε ποιητικός, καὶ ἀρχομένης ὑποχύσεως διασκεδαστικὸς σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος· πρὸς ὀδονταλγίας τε ἐντίθεται εἰς τὰ βρώματα, καὶ περιτίθεται σὺν λιβανωτῷ * ἐγκλεισθεὶς εἰς ὀθόνιον, καὶ διακλύζεται σὺν ὕδατι-

V προσεγχαρασσομένης

In vet. cod. additum legit Lacuna ἢ γεώδης.

B SILPHIVM ſeu laſerpitium circa Syriam, Armeniam, Mediam & Libyam naſcitur. Huius caulis ferulaceus maſpetum appellatur: folia ſunt apio ſimilia, ſemen verò "latum. Radix excalfacit, ægrè concoquitur, inflationes facit, ac veſicæ quoque noxia eſt. Strumis atque tuberculis cerato excepta, & ſugillatis cũ oleo illita medetur. Iſchia- C dicis cum irino aut cyprino cerató conuenit: excreſcentia circa ſedem tollit, tegmini mali punici incocta cum aceto & impoſita: venenis eadem pota reſiſtit: necnon & intinctibus ſalibúſque admiſta ori grata eſt. Colligitur & liquor è radice atque caulibus inciſis. Præfertur is modicè ruber atque tranſ- D lucens, myrrhæ æmulus, odoréque valens, minimè porraceus, neque ſaporis immitis & aſperi: qui denique dum liqueſcit ac diluitur, facilè albeſcit. At Cyrenaicus etiamſi tantillum quis ipſum deguſtauerit, madorem toto corpore ciet, éſtque odore blandiſſimo: adeò vt ne os E quidem guſtanti niſi paululum ſpiret. Medicus verò & Syriacus viribus minùs valent, & magis viroſum reddunt odorem. Porrò liquor omnis anteaquam ſicceſcat, additó ſagapeno aut " fabæ lomento adulteratur: quod maleficium guſtu, odore, viſu, ac diluendo quoque deprehendes. Sunt verò qui caulem, F ſilphium: radicem, magudarim: & folia, maſpeta vocauerint. Efficaciſſimus eſt liquor, mox folia, poſtremò caulis. Eſt autem ille acris, inflationéſque facit, alopecias cum vino, pipere & aceto perunctas ſanat: cum melle illitus oculorum aciem exacuit, incipientémque ſuffuſionem diſſipat. In dentium do- G loribus cauernis ipſorum inditur, aut cum thure linteolo illigatus circumponitur, aut denique cum hyſ-

Pl. foliaceum

Pl. faba fracta

ſopo & ficis in poſca decoctis colluitur. A rabioſo cane demorſis prodeſt vulneribus impoſitus, itidémque valet ad omnium quæ virus eiaculantur animantium, venenatorúmque telorum ictus, ſeu potus, ſeu etiam illitus. Scorpionum plagis oleo dilutus circumlinitur: gangræna obſeſſis partibus priùs ſcarificatis infunditur: necnon & carbunculis cum ruta, nitro & melle, aut etiam per ſe: clauos callóſque priùs circumciſos extrahit, ſiquidem cerato ſiccorúmve ficuum carne ſubactus antea fuerit. Sanat & lichenas recentes ex aceto: itidémque ſarcomata & polypos, ſi cum atramento ſutorio aut ærugine per dies aliquot illinatur: verùm extuberantia forfice extrahi oportet. Arterijs quoque longo tempore exaſperatis opitulatur: ac vocem quæ derepente irraucuerit aqua dilutus ſorbitione confeſtim expedit. Quin & vuam illitus cum melle reprimit, ac in anginis ex aqua mulſa vtiliter gargarizatur. Veſcentibus lætiorem colorem conciliat, ad tuſſim commodè in ſorbili ouo datur, itémque pleuriticis in ſorbitionibus. Ictericis verò & hydropicis cum aridis ficis vtiliter exhibetur. Rigores etiam cum pipere ac thure in vino potus diſcutit. Tetano opiſthotonóque diſtentis oboli pondere deuorandus datur: hærentes gulæ hirudines gargarizatus cum aceto decutit. Quibus hauſtum lac intus concreuerit, & comitialib⁹, ſumptus ex aceto mulſo ſuccurrit. Potus verò cum pipere & myrrha menſes ciet: cœliacos in acino vuæ ſumptus adiuuat: denique cum lixiuio potui datus repentè conuulſis ruptíſque prodeſt. Ad potiones autem amygdalis amaris, ruta aut pane calido diſſoluitur. Cæterùm foliorum ſuccus eadem præſtat, at liquore multò inefficaciùs. Eſtur porrò vtiliter cum aceto mulſo ad purgandas fauces, maximè verò cùm ſuppreſſa interceptáve vox eſt: veſcuntur & ipſo cum lactucis, erucæ loco. Sed & altera fertur magudaris in Lybia naſci, radix laſerpitio ſimilis, at

obtuſa

A πῳ, καὶ σύκοις ἀφεψημένοις σὺν ὀξυκράτῳ. καὶ ἐπὶ λυσσοδήκτων δὲ ὠφελεῖ ἐπιτιθέμενος τοῖς τραύμασι, καὶ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ζώων πάντων καὶ τῶν φαρμακωδῶν τοξευμάτων, ἐγχριόμενος καὶ πινόμενος. ἐπὶ δὲ σκορπιοπλήκτων ἐλαίῳ διεθεὶς περιαλείφεται, καὶ ἐπὶ γαγγραινουμένων *προκατακεχαραχθέντων ἐνίε(ται)· πρός τε ἄνθρακας μετὰ πηγάνου

B καὶ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ καθ' ἑαυτόν, ἥλους τε καὶ τύλους αἴρει προπεριχαραχθέντας, προμαλαχθεὶς κηρωτῇ, ἢ σύκων ξηρῶν τῷ ἐντὸς θεραπεύει καὶ λειχῆνας προσφάτους σὺν ὄξει, σαρκώματα δὲ καὶ πολύποδας μετὰ "χαλκάνθης ἢ ἰοῦ διαχριόμενος

C ἐπὶ ἡμέρας τινάς· ἐπισπᾶται τὰς ἐξοχὰς σὺν σαρκολαβίδι. ἀρήγει δὲ καὶ βρόγχων χρονίαις τραχύτησι· φωνήν τε αἰφνιδίως διασυνθεῖσαν ὕδατι διεθεὶς καὶ ἐπιρροφηθεὶς, αὐτίκα ἀποκαθαίρει· *κονίδάς τε στέλλει σὺν μέλιτι διαχριόμενος· συναγχικοῖς τε ἀναγαργάρισμα μετὰ μελικράτου ὠφέλιμον.

D εὐχρουστέρους ποιεῖ λαμβανόμενος ἐν διαίτῃ· βηχί τε ἁρμόζει ἐν ᾠῷ ῥοφητῷ διδόμενος· πλευριτικοῖς τε ἐν ῥοφήμασιν. ἰκτερικοῖς τε καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως δίδοται μετὰ σύκων ξηρῶν. λύει καὶ ῥίγη σὺν πεπέρει καὶ "λιβανωτῷ" ποθεὶς, καὶ οἴνῳ· τετανικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς ὀβολοῦ ὁλκὴν περιπλάσας, δίδου καταπίνειν. βδέλ-

E λας δὲ τὰς προσισχομένας τῇ καταπόσει, ἀναγαργαριζόμενος μετ' ὄξους ἀποβάλλει· καὶ τοῖς γάλα τεθρομβωμένον ἔνδον *ποιοῦσι καὶ ἐπιληπτικοῖς μετ' ὀξυμέλιτος ληφθεὶς βοηθεῖ· ποθεὶς δὲ σὺν πεπέρει καὶ σμύρνῃ, καταμήνια ἄγει· κοι-

F λιακούς τε ἐν ῥαγὶ λαμβανόμενος σταφυλῆς ὠφελεῖ· μετὰ δὲ κονίας ποθεὶς, ὠφελεῖ τὰ αἰφνίδια σπάσματα, ῥήγματα. διαλύεται δὲ εἰς τὰ ποτήματα ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτῳ θερμῷ". ὁ δὲ ὀπὸς τῶν φύλλων τὰ αὐτὰ μὲν ποιεῖ, παραπολὺ δὲ ἔλασσον· ἐσθίεται δὲ μετ' ὀ-

G ξυμέλιτος ἁρμόζων "πρὸς ἀρτηρίαν, μάλιστα δὲ ἀποκοπεῖσιν ἤχοις· χρῶν(ται) δὲ αὐτῷ καὶ μετὰ θριδάκων ἐσθίοντες ἀντὶ εὐζώμου.

Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρα μαγύδαρις γεννωμένη ἐν Λιβύῃ, ῥίζα παρομοία σιλφίῳ,

Legit in antiquo Lacuna, μετὰ χαλκοῦ ἄνθους.

Legit Lac. in v. cod. σὺν πηγάνῳ
In vet cod. poſterius καὶ οἴνῳ hoc loco legitur.

Addit Orib. ἢ μέλιτι ἢ ὕδατι

Alter τοῖς περὶ ἀρτηρίαν

ἧττον δὲ παχεῖα, δριμεῖα καὶ χαύνη, καὶ ὀπὸν μὴ ἔχουσα· ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σιλφίῳ.

Περὶ Σαγαπήνου. Κεφ. ϛε΄.

ΣΑΓΑΠΗΝΟΝ ὀπός ἐστι πόας ναρθηκοειδοῦς, γεννωμένης ἐν Μηδείᾳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ τὸ διαυγές, ἔξωθεν μὲν κιῤῥόν, ἐκ δὲ τοῦ ἐντὸς λευκόν, ὄζον μεταξὺ ὀποῦ σιλφίου καὶ χαλβάνης, δριμὺ ἐν τῇ γεύσει. ποιεῖ δὲ πρὸς θώρακος καὶ πλευρᾶς πόνον, ῥήγματα, σπάσματα, βῆχας χρονίους· πάχη τὰ ἐν πνεύμονι ἀνακαθαίρει. δίδοται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, ὀπισθοτονικοῖς, σπληνικοῖς, παραλυτικοῖς, κατεψυγμένοις, περιοδικοῖς πυρετοῖς ἐν πόμασι, καὶ ἐν συγχρίσμασι δὲ ὠφελίμως προσάγεται· ἄγει καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα φθείρει πινόμενον μεθ' ὑδρομέλιτος. ἀρήγει καὶ θηριοδήκτοις μετ' οἴνου λαμβανόμενον· διεγείρει καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας μετ' ὄξους ὀσφραινόμενον. οὐλάς τε ἀποσμήχει τὰς ἐν ὀφθαλμῷ, καὶ ἀμβλυωπίας καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καὶ ὑποχύματα. διαλύεται δὲ ὥσπερ ὀπός, πηγάνῳ καὶ ὕδατι καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, ἢ μέλιτι ἢ ἄρτῳ θερμῷ.

Περὶ Εὐφορβίου. Κεφ. ϛϛ΄.

ΕΥΦΟΡΒΙΟΝ, δένδρον ἐστὶ ναρθηκοειδὲς "Λιβυκόν, γεννώμενον ἐν τῷ κατὰ Μαυρουσίαν *Τμώλῳ· ὀποῦ μεστὸν "δριμυτάτου· ὃν δεδοικότες οἱ τῇδε ἄνθρωποι συλλέγουσι διὰ τὸ ἐπιτεταμένον τῆς πυρώσεως. κοιλίας γὰρ προβατείας πεπλυμένας περιδήσαντες τὸ δένδρον, μακρόθεν ἀκοντίοις διαιροῦσιν αὐτοῦ τὸν καυλόν. εὐθέως δὲ ὡς ἔκ τινος ἀγγείου πολὺς ἀποχεῖται ὀπὸς εἰς τὰς κοιλίας. καὶ ἀποῤῥαίνεται δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν ἐξακοντιζόμενος. ἔστι δὲ δύο γένη τοῦ ὀποῦ· ὁ μὲν διαυγὴς ὡς σαρκοκόλλα, κατὰ μέγεθος ὀρόβου· ὁ δέ τι ἐν ταῖς κοιλίαις ὑελῶδες καὶ συνεστώς. δολοῦται δὲ καὶ τῇ σαρκοκόλλῃ καὶ "κόλλῃ μιγνυμέναις. ἐκλέγου δὲ τὴν διαυγῆ καὶ δριμεῖαν· δυσδοκίμαστος δέ ἐστιν ὁ τῇ γεύσει λαμβανόμενος, διὰ τὸ ἅπαξ δηχθείσης τῆς γλώττης ἐπιμένειν τὴν πύρωσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον,

Marc. legit λευκόν.
Add. vet. καὶ καθαρτικοῦ

Legit Lacuna in antiquo καὶ κόμμι, quam lectionem sibi perplacere annotat.

A minùs crassa, acris verò ac fungosa, nullóque prægnans succo: eiusdem tamen cum laserpitio facultatis.

De Sagapeno. Cap. XCV.

SAGAPENVM ferulaceæ herbę liquor est, quę quidem in Media nascitur. Præfertur id quod translucet, foris quidem fuluo, intus verò albo colore, medio inter B laser & galbanum odore, acríque gustu. Prodest pectoris laterísque dolori, ruptis, conuulsis, tussibus vetustis, humoréśque crassos pulmoni molestos expurgat. Datur & comitialibus, opisthotonicis, lienosis, paralyticis, perfrigeratis, & contra febres per circuitum repetentes in potu, & ad vnguenta quoque C vtiliter adhibetur. Sed & menses trahit, ac fœtus enecat cum aqua mulsa potum. Medetur & venenatorum morsibus ex vino sumptum: olfactum etiamnum ex aceto eas quæ ab vtero strangulantur, excitat. Oculorum cicatrices, hebetudines offusámque pupillis caliginem, suffusionésque detergit. D Cæterùm ceu laser ruta, aqua & amaris amygdalis, aut melle panéve calente resoluitur.

De Euphorbio. Cap. XCVI.

EVPHORBIVM Libyca arbor est, ferulæ speciem habens: quæ quidé in Atlante Mauritaniæ monte nascitur: acerrimo referta liquore, quem propter eximium feruorem non citra metum incolæ ita colligunt. Ouillos ventres lotos arbori circumligant, & è longinquo ipsius caudicem contis hastilibúsve vulnerant, confestímque è E plaga ceu ex vase quodam copiosus liquor in subditos ventriculos effluit: pars etiam humi præ eruptionis impetu spargitur. Sunt porrò liquoris duo genera: vnum sarcocollæ modo pellucidum, erui magnitudine, alterum in ventriculis quibus excipitur coit, vitri effigie. F Adulteratur verò sarcocollæ & glutini mixtione: sed eligendum translucens & acre. Difficile autem est quod è gustu petitur saporis experimentum: quippe cum leui linguæ contactu os accesum diu detineat, G

adeò vt quicquid deinde exhibetur, euphorbium esse videatur. Cæterùm id, Iuba in Libya regnante, primò inuentum fuisse in confesso est. Vim porrò habet liquor inunctus suffusiones discutiendi, sed potus die tota exurit: quare melli collyriísque pro acrimoniæ ratione admiscetur. Prodest & coxendicum doloribus, in aromatica potione haustus: ossium verò squamas eadem die remouet. Verùm qui eo vtuntur oportet ossibus circumiacentem carnem inditis linamentis aut ceratis probè communiant. Cęterùm, tradunt nonnulli nihil incommodi sensuros qui à serpente demorsi fuerint, siquidem incisa ossetenus capitis cute intritus liquor infundatur, vulnúsque posteà consuatur.

De Galbano. Cap. XCVII.

GALBANVM liquor est nascẽtis in Syria ferulæ: id nonnulli Metopium vocant. Est in hoc genere probatissimum quod thuris (aut hammoniaci) præbet effigiem, grumosum, purum, pingue, minimè lignosum, at nonnihil retinens admixti seminis ac ipsius quoque ferulæ, odore graui, neque valde humidum, neque etiam penitus aridum. Admixtis resina, faba fresa & hammoniaco, adulteratur. Excalfacit porrò galbanum, vrit, attrahit atque discutit: menses ac partus trahit apposita vel suffitu: lentigines cum aceto & nitro illitum tollit. Deuoratur autem ad tussim veterem, spirandi difficultatem, suspiria, rupta atque conuulsa. Cum vino quoque & myrrha epotum toxico aduersatur. Sed & simili modo sumptum partus mortuos extrahit. Imponitur & lateris dolori atque furunculis. Comitiales, vuluæ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitat. Si vratur, fugat nidore venenatas bestias, ac perunctos itidem ab illarum morsu vindicat: serpentes cum sphondylio & oleo admotum necat. Dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum sedat. Prodesse quoque difficulter meientibus existimatur. Sed & ad potiones, amaris amygdalis &

A ὥστε πᾶν τὸ προσαγόμενον, εὐφόρβιον δοκεῖν εἶναι. ἡ μέν τοι εὕρεσις αὐτοῦ κατὰ Ἰόβαν τὸν βασιλέα τῆς Λιβύης ἐπεγνώσθη. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς διαφορητικὴν ὑποχυμάτων, ἐγχριόμενος, πυροῖ μέν τοι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας * ποθείς· ὅθεν μέλιτι μίγνυται, καὶ κολλυρίοις, κατὰ ἀναλογίαν τῆς δριμύτητος. B ἁρμόζει καὶ ἰσχίων″ ἀλγήμασι, μιγεὶς ἀρωματικῷ ποτήματι καὶ πινόμενος· ἀφίστησι δὲ καὶ λεπίδας αὐθημερόν· δεῖ μέν τοι χρωμένους ἀσφαλίζεσθαι τὴν περικειμένην τοῖς ὀστοῖς σάρκα, μοτοῖς ἢ κηρωταῖς. ἱστοροῦσι δέ τινες μηδὲν παρακολουθεῖν δυσχερὲς τοῖς ἑρπετοδήκτοις, ἐάν C τις ἐκκόψας ἄχρις ὀστέου τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς, ἐγχέῃ τὸν ὀπὸν λεῖον, καὶ ῥάψῃ τὸ τραῦμα.

Epit. addit ψυχρῶν

Περὶ Χαλβάνης. Κεφ. ϛζ.

ΧΑΛΒΑΝΗ ὀπός ἐστιν νάρθηκος ἐν Συρίᾳ γινομένου, ἣν ἔνιοι μετώπιον καλοῦσιν. ἔστι δὲ αὐτῆς ἀρίστη λιβανοειδής, D *χονδρώδης, καθαρά, λιπαρά, ἄξυλος, ἔχουσα δέ τι τοῦ σπέρματος * καὶ τοῦ νάρθηκος μιγνυμένου, ὀσμὴ βαρεῖα, οὔτε ἄγαν ὑγρά, οὔτε πάλιν κατάξηρος. δολοῦσι δὲ αὐτὴν, μιγνύντες ῥητίνην, καὶ ἔρεγμον καὶ ἀμμωνιακόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, πυρωτικήν, ἐπισπαστικήν, διαφο- E ρητικήν. προστιθεμένη δὲ καὶ ὑποθυμιωμένη, ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει· φακούς τε αἴρει μετ' ὄξους καὶ νίτρου ἐπιπλασθεῖσα· καταπίνεται δὲ πρὸς παλαιὰν βῆχα, δύσπνοιαν, ἄσθματα, ῥήγματα, σπάσματα. ἀντιπάσχει δὲ καὶ τοξικῷ σὺν οἴνῳ * καὶ σμύρνῃ ποθεῖσα. ἐκβάλλει καὶ τεθνηκότα F ἔμβρυα ὁμοίως ληφθεῖσα· ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς ὀδύνην πλευρᾶς, καὶ πρὸς δοθιῆνας· ἐπιληπτικούς τε καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ σκοτωματικοὺς ὀσφραινομένη διεγείρει, θηρία τε θυμιωμένη διώκει, τούς τε συγχριομένους ἀδήκτους τηρεῖ· σὺν σφονδυλίῳ δὲ καὶ ἐλαίῳ″ περιτεθεῖσα, ἑρπετὰ κτεί- G νει· ὀδόντος τε πόνον περιπλασθεῖσα ἢ ἐντεθεῖσα εἰς τὸ βρῶμα, παύει. δοκεῖ δὲ καὶ *δυσουροῦσι ποιεῖν· λύεται δὲ καὶ εἰς μὲν τὰ ποτήματα, πικροῖς ἀμυγδάλοις καὶ

Corn. legit περιδευθεῖσα, aut περιρρανθεῖσα Goup. alter, διακεῖ

A ὕδατι ἢ πηγάνῳ ἢ μελικράτῳ ἢ ἄρτῳ θερμῷ. ἄλλως δὲ μηκωνείῳ ἢ χαλκῷ κεκαυμένῳ, ἢ χολῇ ὑγρᾷ. καθαίρειν δὲ αὐτὴν βουλόμενος, κάθες εἰς ζέον ὕδωρ· τακείσης γὰρ αὐτῆς, ἐπιπλεύσει τὸ *ῥυπαρόν· ὅπερ χωρίσεις οὕτως· εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀραιὸν ἐνδήσας ἀποκρέμασον εἰς χαλκῆν πυξίδα ἢ ὀστράκινον ἀγγεῖον, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου τὸ ἔνδεσμον· καὶ πωμάσας, εἰς ἀναβραστὸν ὕδωρ κάθες· οὕτω γὰρ τὸ μὲν νόσιμον ἀποτακήσεται ὡς δι' ἠθμοῦ. τὸ δὲ ξυλῶδες ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ.

ἐν legendum suspicatur Marcellus.

Lacuna ex vet. cod. εἰς τὸ ἄγος ἀποσταχήσεται. τὸ δὲ &c.

aqua, aut ruta mulsáve aut calido pane resoluitur: aliâs verò meconio, æréve vsto aut felle liquido. Porrò si purgare galbanum voles, in feruentē aquam demittito: nam vbi liquatum fuerit, sordes ex parte fluitabunt, quas ita facilè separabis: dein galbanum ipsum mundo raróque linteo illigatum in ærea B pyxide aut fictili vase ita suspendito, vt ne fasciculus nodulúsve vasis imum contingat, opertúmque vas in feruidam aquam demittito. Sic enim quod vtile præstantiúsq; fuerit, veluti per colum eliquescet: lignosum verò quicquid fuerit intra linteum remanebit.

Περὶ Ἀμμωνιακοῦ. Κεφ. ϟη'.

Ἀμμωνιακόν, καὶ τοῦτο ὀπός ἐστι νάρθηκος, γινομένου ἐν τῇ κατὰ Κυρήνην Λιβύῃ· καλεῖται δὲ αὐτὸ ὅλος ὁ θάμνος σὺν τῇ ῥίζῃ, Ἀγασυλλίς. ἐγκριτέον δὲ αὐτοῦ τὸ εὔχρουν [καὶ ἄξυλον καὶ ἀλιθές,] λιβανωτίζον τοῖς χόνδροις, καθαρὸν καὶ πυκνόν, μηδεμίαν ἔχον ῥυπαρίαν, *καστορίζον τῇ ὀσμῇ, πικρὸν δὲ τῇ γεύσει. καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον, θραῦσμα· τὸ δὲ γεῶδες ἢ λιθῶδες, φύραμα. γίνεται δὲ ἐν Λιβύῃ κατὰ Ἄμμωνα. χυλὸς ὢν δένδρου ναρθηκοειδοῦς. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικήν, ἐπισπαστικήν, *θερμαντικήν, διαφορητικὴν σκληρωμάτων τε καὶ φυμάτων· κοιλίαν τε *ὑπάγει ποθέν· καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. σπλῆνα τήκει μετ' ὄξους < α' ποθέν. καὶ ἀρθρῶν καὶ ἰσχίων ἀλγήματα παραιτεῖται· βοηθεῖ δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς, ἐπιληπτικοῖς, καὶ τοῖς ὑγρασίαν ἐν θώρακι ἔχουσιν, ἐκλειχόμενον μετὰ μέλιτος, ἢ πτισάνης ῥοφούμενον χυλῷ· ἄγει δὲ καὶ οὖρα αἱματώδη· σμήχει δὲ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς λευκώματα· καὶ τραχύτητας βλεφάρων τήκει. λειωθὲν δὲ σὺν ὄξει καὶ *ἐπιτεθέν, παύει τὰς περὶ σπλῆνα καὶ ἧπαρ σκληρίας. λύει καὶ τοὺς περὶ τὰ ἄρθρα πώρους μετὰ μέλιτος καταπλασσόμενον, ἢ καὶ πίσσῃ μιγέν· ποιεῖ καὶ πρὸς κόπους καὶ

V. quidam his carent καὶ ἄξυλον καὶ ἀλ.

V. καὶ τὸ μέζιον τῇ ὀσμῇ σφοδρὸν

V. pro his θερμ. διαφορ. tantum διαλυτικὴν legit.

Lacuna legit καὶ vet. codice ταράττει καὶ ὑπάγει.

In quibusdam codicibus legi annotat Marcellus ποθέν

C De Hammoniaco. Cap. XCVIII.

Est & Hammoniacum ferulæ liquor, quæ in ea gignitur Africæ parte quæ est iuxta Cyrenen. Totus cum radice frutex Agasyllis appellatur. Maximè probatur quod bene coloratum est, ligni & calculorum expers, thuris glebarum granorúmve similitudine, syncerum D ac densum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans & gustu amarum. Hoc genus thrausma, quasi fragmētum seu friaturam dicas, appellatur: alterum quod terræ calculorúmve est particeps, phyrama, id est, mixtura seu miscella. Gignitur verò succus is in Africa iuxta Hammonis templum è ferula-E cea stillans arbore. Vim habet molliendi, attrahendi, calfaciendi, atque duritias & panos discutiendi. Potum, aluum subducit, partúsque extrahit: lienem verò consumit cum aceto drachmæ pondere haustum, & articulorum coxendicúmque doloribus liberat. Auxi-F lio quoque est anhelatoribus, orthopnoïcis & comitialibus: item quibus humor intra pectus hæret, si ex melle delingatur, aut cū ptissanæ succo sorbeatur. Cruentas etiam vrinas pellit: necnon & oculorum albugines abstergit, & genarum scabritias absumit. Tritum autem ex aceto & impositum lie-G nis iocinerísque duritias emollit. Sed & tophos seu nodos dissoluit qui circum articulos occalluerunt, cum melle adhibitū, aut etiam pici admixtū. Facit & ad lassitudines & ischia-

iſchiadas, ſi additis aceto, nitro & cyprino oleo, acopi vice, perunguntur.

De Sarcocolla. Cap. XCIX.

SARCOCOLLA lachryma eſt arboris in Perſide naſcentis, thuri tenui ſimilis, ſubfulua, guſtu amariuſcula. Vim habet vulnera glutinandi, & oculorum fluxiones inhibendi. Inſeritur & emplaſtris. Cęterùm admixto gummi adulteratur.

De Glaucio. Cap. C.

GLAVCIVM ſuccus eſt herbæ quæ ad Hierapolin Syriæ naſcitur, folijs ferè cornuti papaueris, pinguioribus tamen & in terram ſparſis, grauecolentibus & guſtanti amarioribus, quæque ſunt crocei coloris ſucco copioſo prædita. Folia in ollam coniecta, ſemifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vſquedum flacceſcant: deinde contuſis ſuccum exprimunt. Eſt porrò eius vſus ad oculorum affectus circa principia: quippe cùm refrigerandi vim habeat.

De Glutino. Cap. CI.

GLVTINVM quod xylocollam vel taurocollam vocāt, præſtantiſſimum Rhodiacum, quod è corijs bubulis conficitur. Candidum verò id eſt atque translucens: at nigrum minùs probatur. Reſolutum in aceto, impetigines lepráſq; ſummæ cutis delet. Ex aqua verò calida dilutum & illitum non patitur ambuſta in puſtulas attolli. Vulnerarium quoque eſt, ſi melle & aceto diluatur.

De Ichthyocolla. Cap. CII.

ICHTHYOCOLLA, hoc eſt, piſcium gluten, venter eſt piſcis cetacei. Præſtat natione Pontica, candicans, ſubaſpera, minimè ſcabra, & quæ celerrimè liqueſcit. Vtilis eſt in emplaſtris cephalicis, leprarúmque medicaminibus, & tetanothris quæ faciei cutem erugant & extendunt.

De Viſco. Cap. CIII.

VISCVM optimum quod recens eſt, colore intus porraceo, extra

A ἰσχιάδας συγχριόμενον, μιγὲν ὄξει καὶ νίτρῳ καὶ κυπρίνῳ ἐλαίῳ ἀντὶ ἀκόπου.

Περὶ Σαρκοκόλλας. Κεφ. ϙθʹ.

Ἡ δὲ σαρκοκόλλα ἐστὶ δάκρυον δένδρου γεννωμένου ἐν Περσίδι, ἐοικὸς λιβανωτῷ λεπτῷ, ὑπόκιρρον, ἔμπικρον τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει κολλητικὴν B τραυμάτων καὶ ἐφεκτικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ῥευμάτων· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις· δολοῦται δὲ κόμμεως αὐτῇ μιγνυμένου.

Par. γεννώμενον

Alij μικρῷ

Veteres quidam non habent καὶ ἐφ. vſque ad μίγνυται.

Περὶ Γλαυκίου. Κεφ. ρʹ.

ΓΛΑΥΚΙΟΝ χυλός ἐστι βοτάνης κατὰ Ἱεράπολιν τῆς Συρίας γεννωμένης. C ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λιπαρώτερα δὲ καὶ χαμαίζηλα, καὶ βαρύοσμα καὶ πικρότερα ἐν τῇ γεύσει· χυλὸν δὲ ἔχει πολὺν κροκίζοντα. ταύτης τὰ φύλλα βάλλοντες οἱ ἐπιχώριοι εἰς χύτραν, θερμαίνουσιν ἐν κλιβάνοις ἡμιψυγέσιν ἄχρι μαρασμοῦ, εἶτα ἐκκόψαντες ἐκθλίβουσι τὸν χυλόν· ἔστι δὲ D ἡ χρῆσις αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν ἀρχῇ ψυκτικοῦ ὄντος.

V. margo addit, ὃ καὶ τοὔνομα φέρει

Περὶ Κόλλης. Κεφ. ραʹ.

ΚΟΛΛΑ ἣν ἔνιοι ξυλόκολλαν καλοῦσιν ἢ ταυρόκολλαν, καλλίστη ἐστὶν ἡ Ῥοδιακή, ἡ ἐκ τῶν βοείων βυρσῶν σκευαζομένη· E ἔστι δὲ λευκὴ καὶ διαυγὴς ἡ τοιαύτη· ἡ δὲ μέλαινα ἥττων. Δύναμιν δὲ ἔχει, λυθεῖσα ὄξει, λειχῆνας καὶ λέπρας τὰς ἐπιπολαίους ἀφιστάνειν. πυρίκαυστά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἐνεθεῖσα καὶ καταχριομένη. ἔστι δὲ καὶ τραυματική, διεθεῖσα μέλιτι καὶ ὄξει.

V. aliqui nō habent.

F Περὶ Ἰχθυοκόλλης. Κεφ. ρβʹ.

Ἡ δὲ ἰχθυόκολλα λεγομένη κοιλία ἐστὶν ἰχθύος κητώδους. διαφέρει δὲ ἡ ἐν Πόντῳ γεννωμένη οὖσα λευκή, ὑπότραχυς, οὐ ψωρώδης, τάχιστα τηκομένη. ὠφελεῖ δὲ εἰς τὰς κεφαλικὰς ἐμπλάστρους καὶ λεπρικὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τετολμώθρα τῶν G προσώπων.

Marc. legit in antiquo κόλλα

Alii, κητιαίου

Marc. legit ὑπότραχυς.

Περὶ Ἰξοῦ. Κεφ. ργʹ.

ΙΞΟΣ καλός ἐστιν ὁ νέος, καὶ πρασίζων τῷ χρώματι κατὰ τὰ ἐντός, ἐκτὸς

Marc. legit λεῖος

δὲ ὑπόξανθος, μηδὲν ἔχων τραχὺ ἢ πιτυρῶδες. "γίνεται δὲ ἔκ τινος καρποῦ"* περιφεροῦς, γινομένου ἐν δρυῒ τῇ ἐχούσῃ τὰ φύλλα ὅμοια πύξῳ· κόπτεται δὲ ὁ καρπὸς, εἶτα πλύνεται, εἶτα ἐν ὕδατι ἕψεται. ἔνιοι δὲ μασώμενοι αὐτὸν ἐργάζονται. γίνεται δὲ καὶ ἐκ μηλέας καὶ ἀπίου, καὶ ἐξ ἄλλων δένδρων· εὑρίσκεται δὲ καὶ πρὸς ῥίζαις θάμνων τινῶν. Δύναται δὲ διαφορεῖν, "μαλάσσειν, ἐπισπᾶσθαι, συμπέττειν φύματα, παρωτίδας, καὶ τὰς ἄλλας ἀποστάσεις, μιγεὶς ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσῳ· ἐπινυκτίδας τε ἐν σπληνίῳ ἰᾶται· σὺν λιβανωτῷ δὲ ἕλκη παλαιὰ καὶ κακοήθεις ἀποστάσεις μαλάσσει· καὶ σπλῆνας τήκει σὺν ἀσβέστῳ ἢ γαγάτῃ λίθῳ ἢ ἀσίῳ ἑψηθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. ἕλκει δὲ καὶ ὄνυχας σὺν ἀρσενικῷ ἢ σανδαράχῃ ἐπιπλασθείς· μιγεὶς δὲ ἀσβέστῳ καὶ τρυγὶ, ἐπιτείνει τὴν δύναμιν αὐτοῦ."

V. συνάγεται
Marc. περὶ δέρος
V. μαλαχθεὶς
Matth. legit αὐτῶν

Περὶ Ἀπαρίνης. Κεφ. ρδʹ.

ΑΠΑΡΙΝΗ, οἱ δὲ, ἀμπελόκαρπον, οἱ δὲ, "ὀμφαλόκαρπον, οἱ δὲ, φιλάνθρωπον καλοῦσιν, οἱ δὲ, ἰξόν· κλῶνες πολλοὶ, "μικροὶ, τετράγωνοι, τραχεῖς· φύλλα δὲ ἐκ διαστήματος κυκλοτερῶς περικείμενα ὥσπερ τὰ τοῦ ἐρυθροδάνου· ἄνθη λευκά· σπέρμα σκληρὸν, λευκὸν, στρογγύλον, "ὑπόκοιλον ἐκ μέσου ὡς ὀμφαλός· *προσέρχεται δὲ καὶ ἱματίοις ἡ πόα. χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ ποιμένες ἀντὶ ἠθμοῦ ἐπὶ τοῦ γάλακτος, πρὸς ἔκληψιν τῶν ἐν αὐτῷ τριχῶν. Ταύτης τὸ σπέρμα καὶ οἱ καυλοὶ καὶ τὰ φύλλα χυλισθέντα, φαλαγγιοδήκτοις καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, *πινόμενον μετὰ οἴνου· καὶ ὠταλγίας ἰᾶται ὁ χυλὸς ἐγχυματιζόμενος. ἡ δὲ πόα ἀναληφθεῖσα ὀξυγγίῳ "λείῳ, διαφορεῖ χοιράδας.

Al. ὀμφακόκαρπον
μακροὶ mallet Samb.
V. ὑποποίκιλον
Al. προσέχεται
V. caret.

Περὶ Ἀλύσσου. Κεφ. ρεʹ.

ΑΛΥΣΣΟΝ φρυγάνιόν ἐστιν, ὑπότραχυ, "φύλλα ἔχον στρογγύλα· παρ' οἷς ὁ καρπὸς ὡς ἀσπιδίσκια διπλᾶ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὑπόπλατυ. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης τὸ "ἀφέψημα ποθὲν, λυγμοὺς τοὺς δίχα πυρετοῦ λύει· καὶ κρατηθὲν δὲ ἢ ὀσφρανθὲν, τὸ αὐτὸ δρᾷ·

Ald. in nothis addit, μονόκαυλον, quam vocem interpretatus est Ruellius.
Mar. τὸ σπέρμα ἀφεψηθὲν καὶ ποθὲν

A verò subflauo, quódque nil habet asperi aut furfuracei. Consit è fructu quodam rotundo, fruticis in robore nascentis, folijs buxo similibus. Contunditur fructus, deinde lauatur, tandémque in aqua decoquitur. Sunt qui acinos commanducantes ipsum conficiant. Gignitur quoque in malo, pyro & plerisque alijs arboribus: atque etiam a- B pud fruticum quorundam radices inuenitur. Discutit, emollit, attrahit, tubercula, parotidas aliósque abscessus maturat, resinæ, paríque ceræ admixtum: epinyctidas quoque in splenio sanat. Vetera autem vlcera, malignósque abscessus cum thure mollit: lienémque absumit C cum calce aut gagate Asióve lapide coctum & impositum. Vngues quoque extrahit cum arsenico aut sandaracha illitum. Cæterùm cum calce viníque fæce mistum suam vim intendit.

De Aparine. Cap. CIIII.

D APARINE, quam alij ampelocarpum, alij omphalocarpum, alij philanthropum, alij deniq; ixum quasi visum vocant, ramis multis fruticat, iísque paruis, quadrangulis, asperis: folia ceu & rubiæ ramulos in orbem cingunt per interualla. Flores sunt candidi, semen durum, album, rotundum, in medio E quodammodo concauũ instar vmbilici: herba ipsa vestibus adhærescit. Ea verò pastores coli vice vtuntur ad eximendos è lacte pilos. Seminis caulium ac foliorũ expressus succus è vino potus, contra phalangiorum viperarúmque morsus præbet auxilium. Idem auribus infusus, earũ doloribus medetur. Cæ- F terùm herba ipsa si axungia trita excipiatur, strumas discutit.

De Alysso. Cap. CV.

ALYSSON suffrutex est exiguus, subasper, folijs rotundis: iuxta quæ fructus est duplicium scutulorum effigie, in quo semen G quadantenus latum. Nascitur in montibus asperísque locis. Huius decoctum potum soluit singultus qui sunt citra febrim. Idem præstat si teneatur vel olfiat:

At cum melle tritum, lentigines & maculas à solis ardore contractas emendat. Sed & existimatur canis rabidi morsui mederi, contusum in edulijs & exhibitum. Quin & in domo suspensum, salutare, ac tum hominibus tum alijs animalibus fascini amuletum esse fertur. Panno verò puniceo circumligatum, pecorum morbos abigit.

De Asclepiade. Cap. CVI.

ASCLEPIAS ramulos emittit longos, in quibus folia lõga, hederacea: radices numerosas, tenues, odoratas, florem graueolentem, semen ceu securidacæ. Nascitur in mõtibus. Radices in vino potæ, torminibus, & contra venenatorum animalium morsus auxiliantur. Folia verò imposita, mammarũ ac vuluæ malignis vitijs conferunt.

De Atractylide. Cap. CVII.

ATRACTYLIS spina est cnico similis, sed quæ in summis virgultis folia multò longiora proferat: maior autem pars nuda est & aspera, qua etiam fœminæ pro colu vtuntur. Capitula etiam gerit in cacumine aculeata, florémque pallidum: radix tenuis est atque superuacua. Huius folia, coma & semen, trita potáque cum pipere ac vino, à scorpione percussis succurrũt. Tradunt & nõnulli, percussos, quandiu herbam eam tenuerint, cruciatum non sentire, sed illa deposita, statim dolere.

De Polycnemo. Cap. CVIII.

POLYCNEMON frutex est surculosus, folijs origani, caule geniculis multis intercepto, vti pulegij. Neque verò vmbellam habet, sed paruos in cacumine corymbos cum acri quadam odoris iucũditate. Seu recẽs, seu aridũ, ex aqua impositũ efficaciter vulnera glutinat: sed quinto die solui debet. Ad stranguriam itidem & rupta ex vino bibitur.

De Clinopodio. Cap. CIX.

CLINOPODIVM exiguus frutex est etiã surculosus, duũm dodrantum altitudine, qui quidem in petrosis nascitur: folijs serpyllo similibus, & floribus (orbiculato suo ambitu) lecti pedum speciem præbentibus, ex interuallis marrubij modo dispositis.

σὺν μέλιτι δὲ λεῖον, *φακοὺς καὶ ἔφηλιν ἀποκαθαίρει. δοκεῖ δὲ καὶ "* λύσσαν κυνὸς ἰᾶσθαι, συγκοπὲν ἐδέσματι καὶ δοθέν. καὶ κρεμάμενον δὲ ἐν οἰκίᾳ, "ὑγιεινὸν λέγεται εἶναι), καὶ ἀνθρώποις καὶ ζώοις ἀβάσκαντον. περιαφθὲν δὲ φοινικῷ ῥάκει, θρεμμάτων νόσους ἀπελαύνει.

Lacuna in vet. legit λυσσοδήκτους: eámque lectionem censet probabiliorẽ.

V. quidam non habet hanc vocem.

Περὶ Ἀσκληπιάδος. Κεφ. ρϛʹ.

ΑΣΚΛΗΠΙΑΣ κλωνία ἀνίησι μακρά. ἐφ' ὧν φύλλα "μακρὰ κισσῷ ὅμοια· ῥίζας πολλὰς καὶ λεπτὰς, εὐώδεις· ἄνθος βαρύοσμον· σπέρμα δὲ ὡς πελεκίνου. φύεται ἐν ὄρεσι. βοηθοῦσι δὲ αἱ ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι, στροφουμένοις καὶ θηριοδήκτοις. καὶ τὰ φύλλα καταπλαττόμενα, ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν μαστοῖς καὶ *μήτρας κακοηθείας.

Non legit Oribas. al. μικρὰ In antiquissimo quodam codice non habetur.

Περὶ Ἀτρακτυλίδος. Κεφ. ρζʹ.

ΑΤΡΑΚΤΥΛΙΣ "ἄκανθά ἐστιν ἐοικυῖα κνίκῳ, "μακρότερα δὲ πολλῷ φύλλα ἔχουσα ἐπ' ἄκρου τῶν ῥαβδίων. τὸ δὲ πλεῖστον γυμνὸν τραχὺ, ᾧ καὶ αἱ γυναῖκες χρῶνται ἀντὶ ἀτράκτου. ἔχει δὲ καὶ "κεφάλια ἐπ' ἄκρου ἀκανθώδη· ἄνθος ὠχρόν"· ῥίζα δὲ λεπτὴ, ἄχρηστος. ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ κόμη καὶ ὁ καρπὸς λεῖα ποθέντα σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ, σκορπιοπλήκτοις ὠφελεῖ. ἔνιοι δ' ἱστοροῦσι, τοὺς πληγέντας, ἄχρι περ ἂν κρατῶσι τὴν πόαν, ἀνωδύνους εἶναι· ἀποθεμένους δὲ, ἀλγεῖν.

Addit Orib. ἢ κνίκον ἄγριον Margo μικρότερα. Sic & Orib.

Goupylus in vtroque exempl. legit κόμην. Ald. in nothis, ἐν ἐνίοις δὲ τόποις πορφυροῦν: quæ verba Marcellus & Ruellius interpretantur, Quibusdã verò locis purpureũ.

Περὶ Πολυκνήμου. Κεφ. ρηʹ.

ΠΟΛΥΚΝΗΜΟΝ "θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἔχων φύλλα ὀριγάνῳ ἐμφερῆ· τὸν δὲ καυλὸν "πολυγόνατον ὥσπερ γλήχωνος. οὐκ ἔχει μέντοι τὸ σκιάδιον, μικρὰ δὲ ἐπ' ἄκρῳ κορύμβια "μετ' εὐωδίας τινὸς δριμείας. Ποιεῖ δὲ καταπλασσόμενον χλωρὸν ἢ "ξηρὸν μετ' ὕδατος, πρὸς τραύματα, κολλῶσα· δεῖ δὲ πεμπταῖον λύειν. πίνεται καὶ πρὸς στραγγουρίαν καὶ ῥήγματα, σὺν οἴνῳ.

V. θαμνίον ἐστὶ φρυγανῶδες.

Suspicatur Cornarius legendũ ex Plinio τὸν δὲ καυλὸν πολυγόνατον, σπέρμα δὲ ὥσπερ γλήχωνος. Sic enim ille lib. 26. cap. 14. Polycnemon cunilæ bubulæ similis est, semine pulegii surculosa, multis geniculis corymbo odorato, acri & dulci odore, &c.

V. δριμύ τι μετ' εὐωδίας πνέοντα

V. ξανθὸν

Περὶ Κλινοποδίου. Κεφ. ρθʹ.

ΚΛΙΝΟΠΟΔΙΟΝ θαμνίον ἐστὶ καὶ τοῦτο φρυγανῶδες διπίθαμον, φυόμενον ἐν πέτραις, ἔχον φύλλα ἑρπύλλῳ παραπλήσια. καὶ τὰ ἄνθη ὅμοια * ὡς κλίνης ποσὶν, ἐκ διαστημάτων ἐμφερῆ πρασίῳ.

Πίνεται δὲ ἡ πόα καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, πρὸς θηρίων δήγματα, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα καὶ στραγγουρίαν. ἄγει καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα, καὶ ἀκροχορδόνας ἀποβάλλει, ἐφ᾽ ἱκανὰς ἡμέρας πινόμενον. κοιλίαν τε ἵστησιν ἐπὶ τρίτον ἑψόμενον καὶ πινόμενον ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ· πυρέττουσι δὲ, δι᾽ ὕδατος.

Ista supposititia censet Marcellus.

Bibitur herba ipsiúsque decoctum ad venenatorum animalium morsus, conuulsa, ruptáque & stranguriam. Pellit & menses atque partus. Verrucas pensiles, quas acrochordonas vocant, auellit aliquot diebus epotum. Aluum quoque sistit ad tertias decoctum & potum, siquidem febris absit, in vino: sin minus, ex aqua.

Περὶ Λεοντοπετάλου. Κεφ. ρι'.

ΛΕΟΝΤΟΠΕΤΑΛΟΝ καυλὸν ἀνίησι σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μείζονα, ἔχοντα μασχάλας πλείσας· ἐφ᾽ ὧν ἄκρων λοβοὶ ὅμοιοι ἐρεβίνθοις, ἐν δὲ τούτοις δύο ἢ τρία σπερμάτια· ἄνθη φοινικᾶ, ἐοικότα ἀνεμώνῃ· φύλλα δὲ ὅμοια κράμβῃ, ἐντετμημένα ὡς τὰ τῆς μήκωνος· ῥίζα μέλαινα ὥσπερ γογγύλη, ἐξοχὰς ἔχουσα καθάπερ κονδύλους τινάς. φύεται δὲ ἐν ἀρούραις καὶ ἐν τῷ σίτῳ. ταύτης ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, βοηθεῖ ἑρπετοδήκτοις, ταχέως ἀπόνους ποιοῦσα. μίσγεται δὲ καὶ εἰς τοὺς ἰσχιαδικοὺς κλυσμούς.

V. σπιθαμιαῖον

Quidam carent his vocibus ὅμ. ἐρεβ.

V. parenthesi includit ῥίζα μελ. ὥσπερ γογγύλη.

De Leontopetalo. Cap. CX.

LEONTOPETALUM caulem profert dodrãtalẽ, aut etiã altiorẽ, plurimis alis concauũ, in quarũ cacuminibus siliquæ sunt cicerum modo, ac in his duo triáve minuta semina, flores punicei, anemonæ similes, folia brassicæ, papaueris, foliorum diuisura: radix nigra, rapo similis, quæ eminentias ceu nodos quosdam habet. Nascitur in aruis, ac inter segetes. Radix ex vino pota commorsis à serpente auxiliatur, dolorem omnem celeriter eximẽs. Miscetur & ischiadicorum clysteribus.

Περὶ Τευκρίου. Κεφ. ρια'.

ΤΕΥΚΡΙΟΝ, οἱ δὲ καὶ τοῦτο χαμαίδρυν καλοῦσιν, πόα ῥαβδοειδής, ἐοικυῖα χαμαίδρυϊ, λεπτόφυλλος, ἔχουσα ἐρεβίνθῳ πέταλον ὅμοιον. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τῇ κατὰ Γεντιάδα καὶ Κισσάδα καλουμένῃ. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ μετ᾽ ὀξυκράτου ποθεῖσα ἢ ξηρὰ ἀποζεσθεῖσα καὶ πινομένη, σπλῆνα τήκειν ἰσχυρῶς. καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκων καὶ ὄξους ἐπὶ σπληνικῶν· ἐπὶ θηριοδήκτων δὲ, μετ᾽ ὄξους μόνου χωρὶς σύκων.

V. hanc alteram appellationem non habet.

Ald. κατὰ

De Teucrio. Cap. CXI.

TEUCRIUM sunt qui etiã chamædryn appellant. Herba est virgæ speciem præ se ferens, trissagini similis, tenui folio ac ciceris figura. In Cilicia iuxta Gentiadem & Cissadem appellatam vbertim prouenit. Recens cum posca, vel etiam aridæ feruefactæ ius, potu potenter lienem consumendi vim habet. Sed & lienosis imponitur cum ficis & aceto: venenatorum autem animalium morsibus, ex aceto solo sine ficis.

Περὶ Χαμαίδρυος. Κεφ. ριβ'.

ΧΑΜΑΙΔΡΥΣ, οἱ δὲ χαμαίδρωψ, ἢ λινόδρυς. διὰ δὲ τὸ σώζειν τινὰ ἐμφέρειαν τῷ τευκρίῳ, καὶ ταύτην τινὲς τεύκριον ἐκάλεσαν. φύεται ἐν τραχέσι καὶ πετρώδεσι τόποις· ἔστι δὲ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, φύλλα ἔχων μικρὰ, τῷ σχήματι καὶ τῇ σχίσει δρυῒ ὅμοια, πικρά· ἄνθος ὑποπόρφυρον, μικρόν. συλλέγειν δὲ αὐτὴν δεῖ ἐγκύμονα τοῦ καρποῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ ἀφεψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ πιζομένη, βοηθεῖν σπάσμασι, βηχί,

Orib. ὑπόπυῤῥον

Lacuna legit præterea in vet. cod. καὶ μικρόν.

De Trissagine. Cap. CXII.

TRISSAGO Gręcis chamędrys, quibusdam chamædrops, aliis linodrys dicitur. Sunt & qui eam ipsam Teucrium appellauerint, propterea quod cum teucrio quandam seruet similitudinem. Nascitur in asperis ac petrosis locis. Est verò frutex exiguus, dodrantalis, folia habẽs exigua, effigie & diuisura quercus, amara: florem pene purpureum ac pusillũ. Carpi ipsam semine prægnantem oportet. Recens in aqua decocta, potu, conuulsis, tussi,

Mar. Chamærops

lieni indurato, vrinæ difficultate laborantibus ac incipientibus hydropicis auxiliatur. Ciet etiã menses, atque partus extrahit, lienémque ex aceto pota consumit. Est & aduersus venenata animantia, potu ex vino, illitúque efficax. Sed & trita in cataporia redigi potest ad supradicta. Efficax quoque est ad repurgãda vetera vlcera cum melle. Trita verò cum oleo & illita, caligines oculorum discutit. Denique excalfacit perunctione.

De Leucade. Cap. CXIII.

Leucas montana latioribus folijs est quàm satiua, semine verò acriore, amariore atque etiam ori magis ingrato: attamen quàm satiua efficacior habetur. Vtraque cum vino & illitu & potu contra virulentorum animalium, maximéque marinorum, venena efficax.

De Lychnide coronaria. Cap. CXIIII.

Lychnis coronaria flore est albę violę, sed purpureo: qui quidẽ in corollas nectitur. Semẽ in vino potũ à scorpione ictis auxiliatur.

De Lychnide syluestri. Cap. CXV.

Lychnis syluestris omni ex parte satiuæ similis. Semẽ duabus drachmis potum biliosa per aluum detrahit, & ictis à scorpione subuenit. Sed & aiunt scorpiones hac herba admota torpescere, prorsúsque inertes & ad lædendum inefficaces reddi.

De Lilio. Cap. CXVI.

Lilii regij flos coronarius est: lirium nonnulli vocant: ex eóque paratur vnguentum, quod aliqui lirinum, alij susinum appellant, neruos, priuatímq; vuluæ duritias, emolliens. Herbæ folia imposita, serpentium morsibus opitulantur: feruefacta quoque, adustis proficiunt: aceto verò condita, vulneribus prosunt. Ex eorundem succo in æneo vase decocto, adiectis aceto & melle, liquidum fit medicamentum, veteribus vlceribus recentibúsque vulneribus vtile. Inassata radix & ex ro-

σπληνὶ ἐσκιῤῥωμένῳ, δυσουροῦσιν, ὑδρωπικοῖς ἐν ἀρχαῖς· ἀλλὰ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα, σπλῆνα τήκει, σὺν ὄξει ποθεῖσα. πρὸς δὲ τὰ θηρία, σὺν οἴνῳ πινομένη, καὶ καταπλασσομένη ποιεῖ. λεία δὲ δύναται καὶ εἰς καταπότια ἀναπλάσσεσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ἀνακαθαίρειν ἕλκη παλαιὰ σὺν μέλιτι· αἴρει δὲ ἀχλῦς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς σὺν ἐλαίῳ λεῖα ἐγχριομένη καὶ * ἀλειφομένη. ἔστι δὲ θερμαντική.

Περὶ Λευκάδος. Κεφ. ριγ'.

Λευκὰς ὀρεινὴ, πλατυφυλλοτέρα τῆς ἡμέρου ἐστὶ, δριμύτερόν τε καὶ * πικρότερον ἔχουσα τὸν καρπὸν καὶ ἀστομώτερον· δραστικωτέρα μέντοι τυγχάνει τῆς ἡμέρου. ἐπιπλασσόμεναι δὲ ἀμφότεραι καὶ πινόμεναι, ἁρμόζουσι μετ' οἴνου ἐπὶ τῶν ἰοβόλων, καὶ μάλιστα τῶν θαλασσίων.

Huic capiti principium decurtatum esse suspicatur Marcellus.

In vet. legit Lacuna μικρότερον.

Περὶ Λυχνίδος στεφανωματικῆς. Κεφ. ριδ'.

Λυχνὶς στεφανωματικὴ, ἄνθος ἐστὶν ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον δὲ πλεκόμενον εἰς τὰ στεφάνια. ἧς τὸ σπέρμα βοηθεῖ σὺν οἴνῳ ποθὲν σκορπιοπλήκτοις.

Περὶ Λυχνίδος ἀγρίας. Κεφ. ριε'.

Λυχνὶς ἀγρία ὁμοία τῇ ἡμέρῳ κατὰ πάντα. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς < β'. πλῆθος ποθὲν, ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη, καὶ σκορπιοπλήκτοις ἁρμόζει. φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους ναρκώδεις καὶ ἀπράκτους γίνεσθαι, παρατεθείσης αὐτοῖς τῆς πόας.

Περὶ Κρίνου. Κεφ. ρις'.

Κρίνον βασιλικὸν, τούτου τὸ ἄνθος στεφανωματικόν ἐστι, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λείριον. ἀφ' οὗ καὶ τὸ χρῖσμα κατασκευάζεται, ὅ τινες λείρινον, οἱ δὲ σούσινον καλοῦσι, μαλακτικὸν ὂν τῶν νεύρων, καὶ ἰδίως τῶν περὶ μήτραν σκληριῶν. τῆς δὲ πόας τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, ἑρπετοδήκτοις βοηθεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ καύματα, ζεσθέντα· ταριχευθέντα δὲ ἐν ὄξει, τραυματικὰ γίνεται. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν μιγεὶς ὄξει * ἢ μέλιτι, ἑψηθείς τε ἐν χαλκώματι * ὑγρὸν γίνεται φάρμακον πρὸς τὰ παλαιὰ ἕλκη, καὶ πρόσφατα τραύματα. ἡ δὲ ῥίζα ὀπτὴ λεία συῤῥο-

οἴνῳ, πυρίκαυστα ἰᾶται, καὶ ὑστέραν μαλάσσει, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἕλκη ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ λεανθεῖσα, νεύρων διακοπὰς καὶ στρέμματα ἰᾶται· ἀλφούς τε ἀποκαθαίρει καὶ λέπρας, καὶ πίτυρα· καὶ ἀχῶρας σμήχει, τά τε πρόσωπα καθαίρει καὶ ἀρρυτίδωτα ποιεῖ. Σὺν ὄξει δὲ λεία ἢ σὺν ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ, ὄρχεων φλεγμονὰς παραιτεῖται. Ὁ δὲ σπέρμα ἑρπετῶν δήγμασιν ἀντιφάρμακον, ποθέν· ἐρυσιπελάτων δὲ κατάπλασμα, σὺν οἴνῳ λεανθέντα τό, τε σπέρμα καὶ τὰ φύλλα. Φασὶ δέ τινες καὶ πορφυρᾶ αὐτῇ κρίνου γίνεσθαι.* ἐναργέστατα δὲ γίνεται ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ Πισιδίᾳ τῆς Παμφυλίας πρὸς τὴν τοῦ χρίσματος κατασκευήν.

Quidam ὀξυκυμίνου

Περὶ Βαλλωτῆς. Κεφ. ριζ΄.

Ald. ἣν μέγα πράσιον καλοῦσι.

ΒΑΛΛΩΤΗ ἢ μέλαν πράσιον, καυλοὺς ἀνίησι τετραγώνους, μέλανας, ὑποδασέας, ἐκ μιᾶς ῥίζης πλείονας· φύλλα δὲ πρασίῳ ὅμοια, μείζονα δὲ καὶ στρογγυλότερα καὶ μέλανα καὶ δασέα, ἐκ διαστημάτων τοῦ καυλοῦ παραπλήσια μελισσοφύλλου, δυσώδη· ὅθεν καὶ τοῦτο μελισσόφυλλον ἐκαλεῖτο· καὶ τὰ ἄνθη δὲ ἅμα περιέχει* λευκοῖς τοῖς καυλοῖς ἐγκυκλοῦ. Ταύτης τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μετὰ ἁλῶν, ποιεῖ πρὸς τὰ κυνόδηκτα· μαρανθέντα δὲ ἐν θερμοσποδιᾷ, κονδυλώματα στέλλει, ῥυπαρά τε ἕλκη σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρει.

Περὶ Μελισσοφύλλου. Κεφ. ριη΄.

Ald. in noth. ὀνόμασται δὲ οὕτω διὰ &c.

ΜΕΛΙΣΣΟΦΥΛΛΟΝ, ὃ ἔνιοι μελίταιναν καλοῦσι, διὰ τὸ ἥδεσθαι τῇ πόᾳ τὰς μελίττας. ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα καὶ τὰ καυλία τῇ προειρημένῃ βαλλωτῇ· μείζονα δὲ ταῦτα καὶ λεπτότερα, οὐχ οὕτω δασέα, ὄζοντα δὲ κιτρομήλου. Αρμόζει δὲ τὰ φύλλα ποτιζόμενα σὺν οἴνῳ καὶ καταπλασσόμενα, πρὸς σκορπιοπλήκτους, καὶ φαλαγγιοδήκτους, καὶ κυνοδήκτους. καὶ ὁ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· εἴς τε ἐγκαθίσματα, πρὸς ἐμμήνων ἀγωγὴν εὔθετεῖ· ὀδονταλγίαις τε διάκλυσμα, ἔγκλυσμά τε δυσεντερικοῖς.

A saceo trita, igni ambusta sanat, vuluam emollit, menstrua ciet, vlceráque cicatrice obducit. Cum melle autem detrita, præcisis neruis luxatísque medetur: alphósque, lepras & furfures emendat. Quin & vlcera in capite manantia exterget, faciémque purgat simul & erugat. Eadem trita cum aceto aut B hyoscyami folijs & farina tritici, testium inflammationes demulcet. Semen verò potum, serpentiũ morsibus aduersatur: erysipelatis autem, semen & folia trita ex vino imponuntur. Tradunt porrò nonnulli, etiam purpureos nasci liliorum flores. Cæterùm in Syria & Pisidia Pamphyliæ lilia vnguẽto con- C ficiendo efficacissima nascuntur.

De Ballote. Cap. CXVII.

BALLOTE seu marrubium nigrum caules edit quadrangulos, nigricantes, subhirsutos, ab vna radice numerosos, folijs marrubij: at maioribus, rotundioribus, nigris & D hirsutis, caulem per interualla cingentibus apiastri similitudine, atque etiam graueolentibus. Vnde & hanc aliqui apiastrum vocauere. Sed & flores candidi vnà cum folijs orbiculatim caules ipsos ambiunt. Huius folia ex sale imposita, aduersus canis morsus efficacia sunt. Feruenti verò cinere cocta dũ E flaccescant, condylomata reprimunt, sordidáque vlcera cum melle purgant.

De Apiastro. Cap. CXVIII.

APIASTRVM, quod Greci melissophyllõ & alio nomine melittænam, vocant, quoniam apes ea F herba delectantur, foliis & cauliculis antè memoratæ ballotæ similis est: attamen maioribus & tenuioribus, neque ita hirsutis, citreum verò malum redolentibus. Folia cum vino pota atque etiam imposita, prosunt contra scorpionum ictus, necnon & phalangiorum canísque rabidi morsus. Eorundem G decoctũ fotu ad eadem valet. Conuenit etiamnum fœminarum desessionibus ad ciendos menses. Colluitur & in dentium doloribus, atque etiam dysentericis infunditur.

Folia quoque addito nitro bibita, ijs auxiliantur qui à fungis strangulantur, necnon torminosis: orthopnoïcis verò, in ecligmate sumpta. Cæterùm imposita cum sale, strumas discutiũt, itémque vlcera purgant: sed & articularios dolores illita sedant.

De Marrubio. Cap. CXIX.

MARRVBIVM frutex est ab vna radice ramosus, subhirsutus, candicãs, virgis quadrangularibus: folium pollicem æquat, subrotundum, villosum, rugosum, gustu amaro. Semen est in caulibus ex intervallis: flores verticillato ambitu asperi. Nascitur circa domorum areas & rudecta. Huius foliorũ siccorum simul & seminis decoctum ex aqua, aut etiam recentium foliorum succus vna cum melle, tabidis, suspiriosis ac tussiẽtibus exhibetur. Crassam quoque pituitam pectore contentã, ammixta iride sicca, excreatione purgat. Datur & mulieribus quæ non purgãtur, ad euocanda menstrua, secundásque pellendas: itémque difficilè parientibus, atque etiam his qui à venenatis bestijs commorsi sunt, necnon & ijs qui venena hauserunt: attamen vesicam ac renes offendit. Folia cum melle illita, sordida purgant vlcera: pterygia nomásque sistunt, & laterum dolores mitigant. Sed & succus folijs contusis expressus, & in sole spissatus coactúsve, ad eadem pollet. Cum vino quoque ac melle inunctus, oculorum claritatẽ adiuuat: per nares itidẽ regium morbum expurgat. Deniq; aurium doloribus per se & cum rosaceo conuenienter instillatur.

De Stachy. Cap. CXX.

STACHYS frutex est marrubio similis, sed aliquantò longior, & folia proferens numerosa, rara, subhirsuta, dura, odoris iucundi, candida: & complures virgulas ab eadem radice exeuntes, quàm marrubij candidiores. Nascitur in montosis & asperis locis. Vim habet excalfactoriam & acrem: ideóque foliorum decoctum menstrua secundásque potu pellit.

A βοηθεῖ καὶ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις σὺν νίτρῳ τὰ φύλλα πινόμενα, καὶ στροφουμένοις. καὶ ἐκλεικτὸν ὀρθοπνοϊκοῖς. καταπλασσόμενα δὲ σὺν ἅλσι, διαφορεῖ χοιράδας, καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει. τά τε ἐπὶ τῶν ἀρθριτικῶν ἀλγήματα παραιτεῖται, καταπλασθέντα.

Legit Lacuna in vet. cod. ἀλφίτῳ

B Περὶ Πρασίου. Κεφ. ριθ΄.

ΠΡΑΣΙΟΝ θάμνος ἐστὶν ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολύκλαδος, ὑπόδασυς, λευκός, τετράγωνος τοῖς ῥάβδοις· φύλλον δὲ τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ ἴσον, ὑποστρόγγυλον, δασύ, * ἐρικτόν, πικρὸν τῇ γεύσει· ἐκ διαστημάτων δὲ ἐπὶ τῶν καυλῶν τὸ σπέρ- C μα, καὶ ἄνθη οἱονεὶ σπόνδυλοι τραχέα. φύεται περὶ τὰ οἰκόπεδα, καὶ " ἐρείπια. Τούτου τὰ φύλλα ξηρὰ σὺν τῷ σπέρματι ἑψόμενα σὺν ὕδατι, ἢ χυλιζόμενα χλωρά, δίδοται μετὰ μέλιτος φθισικοῖς, ἀσθματικοῖς, βήσσουσιν. ἀνάγει καὶ πάχος ἐκ θώρακος, ἴριδος ξηρᾶς μιγείσης. D δίδοται καὶ ταῖς μὴ καθαιρομέναις γυναιξὶ πρὸς ἀγωγὴν ἐμμήνων καὶ δευτέρων, καὶ δυστοκούσαις, καὶ θηριοδήκτοις, καὶ τοῖς θανάσιμον πεπωκόσι· κύστει μέν τοι καὶ νεφροῖς * ἄθετοι. τὰ δὲ φύλλα καταπλασσόμενα σὺν μέλιτι, ῥυπαρὰ ἕλκη ἀνακαθαίρει, πτερύγιά τε καὶ νομὰς ἀφίστησι, καὶ E ὀδύνας πλευρῶν παραιτεῖται. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ σκευαζόμενον χύλισμα ἐκθλιβομένων τῶν φύλλων, καὶ συστρεφόμενον ἐν ἡλίῳ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές, σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ἐγχριόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἴκτερον διὰ τῶν ῥινῶν· ὠταλγίαις τε ἁρμόζει, ἐγχυματιζόμενον F καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ μετὰ ῥοδίνου.

Alter, ἐρείπη, sed perperam.

Περὶ Στάχυος. Κεφ. ρκ΄.

ΣΤΑΧΥΣ θάμνος ἐμφερὴς πρασίῳ, ὑπομηκέστερος δὲ καὶ πλεῖστα " φύλλα ἀραιὰ ἔχων ὑπόδασεα, σκληρά, εὐώδη, λευκά· ῥαβδία δὲ πλείονα ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, " λευκότερα τῶν τοῦ πρασίου. G φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι χωρίοις.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, δριμεῖαν· ὅθεν τὸ ἀπόζεμα τῶν φύλλων ἔμμηνα καὶ δεύτερα ἄγει πινόμενον.

V. φυλλάρια ἐκ διαστημάτων ὑποστρόγγυλα. Sed suspecta est ea lectio.

V. ὑπόλευκα, λεπτὰ πρὸς τὰ τοῦ πρασίου ἄνθη, ὑποπόρφυρα.

Περὶ Φυλλίτιδος. Κεφ. ρκα΄.

Quidam ἀειθαλῆ, στερεά. V. delet. Orib. αὐτός.
Ald. παλισκίοις

ΦΥΛΛΙΤΙΣ φύλλα ἀνίησιν ὅμοια λαπάθῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ εὐθαλέστερα, ϛ΄. ἢ ζ΄. ὀρθὰ, λεῖα ἐκ τῶν ἔμπροσθεν· ἐκ τῶν ὄπισθεν δὲ, καθάπερ σκώληκας ἔχοντα ἀπηρτημένους, λεπτούς· φύεται ἐν κατασκίοις καὶ παραδείσοις, γευσαμένῳ στρυφνή. οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. Ταύτης τὰ φύλλα μετ᾿ οἴνου πινόμενα, πρὸς ἑρπετοδήκτους ποιεῖ· ἐπὶ τετραπόδων τε διὰ στόματος * ἐγχυματισθεῖσα βοηθεῖ· πίνεται καὶ πρὸς δυσεντερίαν καὶ διάρροιαν.

Περὶ Φαλαγγίου. Κεφ. ρκβ΄.

V. διέχοντες
Lacuna legit in nonnullis codicibus, ἢ μεῖζον. ita & Marcellus.
His quidam carent εἰς. μικρὸν
V. συνέρχονται

ΦΑΛΑΓΓΙΟΝ, οἱ μὲν δὲ φαλαγγίτιον. οἱ δὲ καὶ ταύτην λευκάκανθαν καλοῦσι· κλῶνές εἰσι δύο ἢ τρεῖς ἢ πλείονες, διεστῶτες ἀπ᾿ ἀλλήλων· ἄνθη λευκὰ, παραπλήσια κρίνῳ, ἐντομὰς πολλὰς ἔχοντα· σπέρμα δὲ * παχὺ, μέλαν, ὥσπερ φακοῦ ἥμισυ, ἰσχνότερον μέντοι πολλῷ· ῥιζίον μικρὸν, λεπτὸν, χλωρὸν ἅμα τῷ ἐλκυσθῆναι ἐκ τῆς γῆς· ὕστερον γὰρ συνέλκεται· φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἄνθος πινόμενον μετ᾿ οἴνου, σκορπιοπλήκτοις βοηθεῖ, καὶ φαλαγγιοδήκτοις· λύει δὲ καὶ στρόφους.

Περὶ Τριφύλλου. Κεφ. ρκγ΄.

Vetus inserit ἢ ἥμ. Sic & Orib.
V. addit, μεστάς. Sic Lac.
V. ῥοδέα. Sic Lac.

ΤΡΙΦΥΛΛΟΝ, οἱ μὲν * ὀξύφυλλον, οἱ δὲ μηνυανθὲς, οἱ δὲ ἀσφάλτιον, οἱ δὲ κνίκιον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ πήχεως μείζων, ῥάβδους ἔχων λεπτὰς, μελαίνας, * σχινώδεις, παραφυάδας ἐχούσας, ἐφ᾿ ὧν φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ, τρία καθ᾿ ἑκάστην βλάστησιν· ὀσμὴ δὲ αὐτῶν ἄρτι μὲν φυομένων, πηγάνου· αὐξηθέντων δὲ, ἀσφάλτου· ἄνθος δὲ ἀνίησι πορφυροῦν· σπέρμα δὲ ὑπόπλατυ καὶ ὑπόδασυ, ἐκ τοῦ ἑτέρου πέρατος ὥσπερ κεραίαν ἔχον· ῥίζα δὲ λεπτὴ, μακρὰ, ἰσχυρά. Βοηθεῖ δὲ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα, πινόμενα ἐν ὕδατι, πλευριτικοῖς, δυσουροῦσιν, ἐπιληπτικοῖς, ἀρχομένοις ὑδρωπιᾶν, ὑστερικαῖς·

A *De Phyllitide. Cap. CXXI.*

PHYLLITIS folia promit rumici similia, sed oblongiora & magis virentia, sena septenáve, recta: quæque parte anteriore læuia cernuntur, posteriore verò tenues quasi vermiculos annexos ostendunt. Nascitur in vmbrosis locis ac B viridarijs, gustu acerbo. Neque verò caulem, neque semen, neque florem profert. Folia in vino pota serpentiũ morsibus aduersantur. Quadrupedibus itidem per os infusa auxilio sunt. Bibuntur & ad dysenteriam & diarrhœam.

De Phalangio. Cap. CXXII.

C PHALANGIVM aliqui phalangiten, alij etiam leucacantham appellant. Ramuli ei sunt duo aut tres pluresve, "inter se distantes, flores candidi, liliaceis similes, incisuras multas habentes. Semen verò latum, nigrum, ad dimidiatæ lentis figuram, sed multò "gracilius. Radicula parua, tenuis, D & dum è terra eruitur, coloris herbacei: posteà verò contrahit sese. Nascitur in collibus. Folia, semen & flos, siquidem ex vino bibantur, contra scorpionum ictus phalangiorúmq; morsus, auxiliantur: tormina quoque discutiunt.

Pl. in diuersa tendentes
Pl. tenuius.

De Trifolio. Cap. CXXIII.

E TRIFOLIVM Greci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij asphaltium, alij denique cnicium vocãt. Frutex est supra cubiti altitudinem assurgens, ac virgas habens tenues, nigras, iunceas, non sine ramulorum appendiculis, in quibus folia exeunt loti arboris F foliorum similitudine, eáque terna in singulis germinibus. Odor illorum vbi recẽs nata sunt, rutæ: posteaquam verò adoleuerunt, bitumini proximus. Florem verò edit purpureum, ac semen quadantenus latum & subhirsutum, ab altera extremitate veluti corniculum gerẽs. Radix autem tenuis, lõga, ac firma G validáq; est. Semen & folia in aqua pota, pleuriticis, vrinę difficultate laborãtibus, comitialibus, hydropicis incipiẽtibus, ac fœminis vuluæ strãgulationi opportunis auxiliantur:

menſes quoque ciunt. Sed è ſemine, ternæ drachmæ: è folijs verò, quaternæ exhiberi debent. Succurrunt & venenatorum morſibus folia trita ex aceto mulſo pota. Tradunt verò nonnulli, totius fruticis, radicis inquam & foliorum decoctum fotu dolores eorum mitigare quos ſerpentes momorderint. Verùm ſi qua ſanatus quiſpiam fuerit aqua, alius aliquis foueatur qui vlcus habuerit, perinde affici vt qui demorſi fuêre. Quidam terna folia aut totidem ſemina in tertianis cũ vino potui dedere, & in quartanis quaterna, ceu quæ febrium circuitus finiant atque diſcutiant. Cæterùm radix antidotis inſeritur.

De Polio. Cap. CXXIIII.

POLIVM quoddam mõtanum, cui etiam teuthris nomen eſt, & cuius eſt vſus. Exiguus frutex eſt, tenuis, candidus, dodrantalis, & ſemine refertus: capitulo in cacumine quandam corymbi ſpeciem præ ſe ferente, paruo, cæſariei canæ ſimili, & graueolente cum aliquantula odoris iucunditate. Alterum fruticoſius eſt, non vſqueadeò valens odore, ac viribus inefficacius. Decoctum ipſorum epotum, ſuccurrit venenatorum morſibus, hydropicis & arquatis: ſpleneticis autem ex aceto propinatur. Sed capitis dolorem ciet, ſtomachúmque malè habet. Ducit verò etiã aluum ac menſes. Cæterùm ſubſtratum ſuffitúmve polium venenatas beſtias abigit: impoſitum verò vulnera conglutinat.

De Scordio. Cap. CXXV.

SCORDIVM in montanis & paluſtribus locis naſcitur. Folia habet triſſaginis ſimilitudine, at maiora, neque ita per ambitum inciſuris diuiſa, aliquantum verò allium redolentia, aſtringentia & guſtu amara: cauliculos autem quadrangulos, è quibus flos ſubruber emicat.

Vim habet herba excalfactoriá, vrinámque cit. Recens trita, itémque arida, decocta in vino, aduerſus ſerpẽtium morſus, venenáque propinatur: ad ſtomachi verò roſiones, dyſenteriam, & vrinæ difficultatẽ, binis drachmis, ex hydromelite.

ἀλλὰ δὲ καὶ καταμήνια. δεῖ δὲ διδόναι τοῦ μὲν σπέρματος ∠ γ. τῶν δὲ φύλλων ∠ δ΄. ἀρήγει δὲ καὶ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα λεῖα σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενα. ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι ὅτι τὸ ἀφέψημα* ὅλου τοῦ θάμνου καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων καταντλούμενον ἐπὶ τῶν ἑρπετοδήκτων παραιτεῖται τοὺς πόνους. ᾧ δ' ἂν θεραπευθῇ τις ὕδατι, ἂν ἕτερος ἕλκος ἔχων καταντληθῇ, τὰ αὐτὰ πάσχει τοῖς δηχθεῖσι. ποτίζουσι δέ τινες ἐπὶ μὲν τριταίου τρία φύλλα ἢ τρία σπέρματα σὺν οἴνῳ· ἐπὶ δὲ τεταρταίου δ΄. ὡς λύοντα τὰς περιόδους. μίγνυται δὲ* αὐτῆς ἡ ῥίζα καὶ ἀντιδότοις.

Περὶ Πολίου. Κεφ. ρκδ΄.

ΠΟΛΙΟΝ τὸ μὲν, ἐστιν ὀρεινόν, ὃ καὶ τεύθριον καλεῖται, οὗ καὶ ἡ χρῆσις. θαμνίον δέ ἐστι "λεπτόν, λευκόν, σπιθαμιαῖον, καρποῦ πλῆρες, ἔχον κεφάλιον ἐπ' ἄκρου κορυμβοειδὲς μικρὸν ὡς πολιαὶ τρίχα, βαρύοσμον μετά τινος εὐωδίας. Τὸ δὲ ἕτερον, θαμνωδέστερον, οὐχ οὕτως εὔτονον τῇ ὀσμῇ, καὶ ἀδρανέστερον κατὰ τὴν δύναμιν."

Δύναται δὲ αὐτῶν τὸ ἀπόζεμα πινόμενον, θηριοδήκτοις ἀρήγειν, ὑδρωπικοῖς, ἰκτεριώδεσι· σπληνικοῖς δὲ σὺν ὄξει. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς καὶ κακοστόμαχον. ἄγει δὲ καὶ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα. ὑποστρωννύμενον δὲ καὶ θυμιώμενον, θηρία διώκει· καταπλασσόμενον δὲ τραύματα κολλᾷ.

Περὶ Σκορδίου. Κεφ. ρκέ.

ΣΚΟΡΔΙΟΝ φύεται "ἐν ὀρεινοῖς τόποις καὶ ἑλώδεσι, φύλλα ἔχον ἐοικότα χαμαίδρυϊ, "μείζονα δὲ καὶ οὐχ οὕτως ἐντετμημένα τὴν περιφέρειαν, ποσῶς δὲ τῇ ὀσμῇ σκορδίζοντα, στυπτικὰ δὲ καὶ ἔμπικρα κατὰ τὴν γεῦσιν· καυλία δὲ "τετράγωνα· ἀφ' ὧν ἄνθος ὑπέρυθρον.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα θερμαντικήν, διουρητικήν, ποτιζομένη χλωρά, λεία, καὶ ξηρὰ ἀφεψομένη σὺν οἴνῳ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ "θανάσιμα· "πρός τε δηγμὸν στομάχου καὶ δυσεντερίαν, καὶ δυσουρίαν ∠ β΄. σὺν ὑδρομέλιτι.

V. ſi.

Vetus addit φυόμενα

Vulg. exempl. addunt ὀρεινοῦ.

Orib. λεπτόφυλλον

V. margo, φύλλα ὑσσώπῳ ἐμφερῆ.

V. tantùm ἐν ἑλώδεσι

Al. τὸ μεγέθη μέτριοι, καὶ ὑποστρογγύλας γωνίας ἔχοντα, καὶ ἐκ &c.

V. σπιθαμιαῖα ἢ μείζονα

V. omittit. Legit Lacuna in vet. cod. πρός τε δηγμοὺς καὶ λυγμοὺς στομάχου

καθαίρει καὶ πάχος πυῶδες ἐκ θώρακος. ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰς βῆχας καὶ ῥήγματα, καὶ σπάσματα, σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι καὶ ῥητίνῃ μιγεῖσα ξηρὰ ἐν ἐκλείκτῳ· καὶ ὑποχόνδριον χρονίως φλεγμαῖνον, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ πραΰνει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ποδάγραν μετ' ὄξους δριμέος ἐγχριομένη, ἢ μεθ' ὕδατος καταπλασσομένη. προστεθεῖσα δὲ ἔμμηνα κινεῖ· καὶ τραύματα κολλᾷ· ἕλκη παλαιὰ ἀνακαθαίρει, καὶ ἀπουλοῖ σὺν μέλιτι· ξηρὰ δὲ ὑπερσαρκώματα στέλλει. πίνεται δὲ καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς χύλισμα πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη. *ἐναργέστατον δὲ ἐστὶ τὸ Ποντικὸν καὶ τὸ Κρητικόν.

V. χύλιον.

Περὶ Βηχίου. Κεφ. ρκϛ'.

Βήχιον φύλλα ἔχει ὅμοια *κισσῷ, μείζονα δὲ ϛ' ἢ ζ'. ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ *κατάλευκα, ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὰ ἄνω χλωρά, γωνίας πλείους ἔχοντα· καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος ὠχρὸν κατὰ τὸ ἔαρ· ὀξέως δὲ ἀποβάλλει τό, τε ἄνθος καὶ τὸν καυλόν· ὅθεν τινὲς ὑπέλαβον ἄκαυλον καὶ ἀνανθῆ ὑπάρχειν τὴν πόαν. ῥίζα λεπτή, *ἄχρηστος· φύεται περὶ λιβάδας καὶ ἐνύδροις τόποις. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα, ἐρυσιπέλατα καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν ἰᾶται· ὑποθυμιώμενα δὲ ξηρὰ εἰς ἀποκαπνισμόν, τοὺς ὑπὸ ξηρᾶς βηχὸς καὶ ὀρθοπνοίας ὀχλουμένους θεραπεύει, ὅταν χανόντες, διὰ χωνίου τὸν καπνὸν τῷ στόματι δέξωνται, καὶ καταπίωσι· ῥήσσει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι ἀποστήματα. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἡ ῥίζα ὑποθυμιωμένη. ἔμβρυόν τε τεθνηκὸς ἐκβάλλει ἐν ὑδρομέλιτι ἑφθὴ πινομένη.

V. κισσῷ
V. ἔκλευκα

Περὶ Ἀρτεμισίας.* Κεφ. ρκζ'.

Ἀρτεμισία *φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις ὡς τὸ πολύ, πόα θαμνοειδής, παρόμοιος ἀψινθίῳ, μείζω δὲ καὶ λιπαρώτερα τὰ φύλλα ἔχουσα. καὶ ἡ μέν τις ἐστὶν αὐτῆς εὐερνής, πλατύτερα ἔχουσα τὰ φύλλα καὶ τὰς ῥάβδους. ἡ δέ, λεπτοτέρα, ἄνθη μικρά, λεπτά, λευκά, *βαρύοσμα· θέρους δὲ ἀνθεῖ. Ἔνιοι δὲ τὸ ἐν μεσογείοις λεπτόκαρφον βοτάνιον ἁπλοῦν τῷ καυλῷ, σφόδρα μικρόν, ἄνθους περίπλεων* κιρροει-

Paris. add. μονόκλωνον
V. interserit μονόκλωνος

Ald. βαρύοσμος.
Al. κιρροειδές

A sed & pus crassius pectore expellit. Facit & arida ad vetere tussim, rupta, conuulsáq; si cũ nasturtio, melle ac resina in eclegmate misceatur: diuturnam quoq; hypochondrij inflammationem cerato excepta lenit: valet itidem ad podagram ex aceto acri oblita aut ex aqua imposita: subdita verò mẽses mouet. Quin B & vulnera cõglutinat, vetera vlcera repurgat, & cum melle ad cicatricem perducit. Sicca verò carnis excrescentias cohibet. Sed & expressus ex ea succus ad eadem vitia bibitur. Verùm efficacissimum Ponticum, Creticúmque.

De Tußilagine. Cap. CXXVI.

C TVssilagini folia sunt hederaceis similia, sed maiuscula, sena septenáve à radice prodeuntia, infernè subalbida, supernè verò virentia, pluribus angulis prædita: caulis palmi altitudine, flos ex luteo albicans, qui verno tẽpore prodit, at quamprimum vnà cum caule amittitur. Ex quo factum vt non- D nulli herbam hanc sine caule ac sine flore esse existimauerint. Radix tenuis, nec superuacua. Nascitur circa scaturigines aquarum, & riguis locis. Folia trita, ex melle imposita, erysipelatis omníque inflammationi medentur: suffita verò arida, ita vt ex ijs fumus per infundibulum hianti ore excipiatur, hau- E riatúrque, eos sanant qui sicca tussi & orthopnœa infestantur: pectoris etiamnum vomicas rumpunt. Eundem effectum præbet suffita radix: sed & decocta in hydromelite, & epota, partus emortuos eijcit.

De Artemisia. Cap. CXXVII.

F ARtemisia in maritimis plerunque nascitur, herba fruticosa, absinthij similitudine, nisi quòd est maioribus pinguioribúsque folijs: quanquam est quædã lætior habitiórque, folijs virgultísq; latioribus, altera verò tenuioribus. Flores sunt parui, tenues, candidi & graueolentes, æstate autem floret. Sunt G qui in Mediterraneis artemisiam monoclonon appellent, herbulam gracili surculo, simplici caule donatam, valde pusillam, attamen floribus refertã tenuibus, & ad fuluum

colorem accedentibus. Hæc quàm præcedens iucundiorem afflat odorem. Vtraque excalfacit & attenuat. Feruefactæ insidentibus fœminis prosunt ad extrahendos menses, partus, secundásque, itémque ad vuluæ præclusionem & inflammationem. Valent etiamnum ad comminuendos calculos remoratámque vrinam eliciendã. Quinetiam herba ipsa copiosior imo ventri imposita menses ciet. Succus ex eadem expressus, cum myrrha subactus vuluæque subditus, eadem quæ & insessus ex vtero trahit. Sed & coma eorundem educendorum gratia ternis drachmis propinatur.

De Artemisia tenuifolia. Cap. CXXVIII.

Habetur & artemisia tenuifolia, quæ circa riuulos ac sepes & in agris frumentarijs nascitur. Huius flores & folia, si contrieris, sampsuchi odorem expirat. Si quis igitur herbam eam tusam, & cum oleo amygdalino bene subactam, more malagmatis, dolenti stomacho imposuerit, sanabitur. Quòd si quis etiam neruorum dolore tentetur, eius contritæ succo expresso & mixto cũ oleo rosaceo, si eum perunxeris, curabitur.

De Ambrosia. Cap. CXXIX.

AMBROSIA, quam alij botryn, alij botryn artemisiam appellant, exiguus frutex est, trium palmorum altitudine, ramosus: folia circa imum caulem habet exigua, ceu rutæ, cauliculos verò minutis seminibus, quasi racemulis, qui nũquam florent, refertos: est is odore vinoso, ac suauis. Radix tenuis, & duûm palmorum longitudine. Nectitur in coronas apud Cappadoces. Vis eius, reprimere, repellere, & illitu astringere humores qui in aliquam partem incumbunt.

De Botry. Cap. CXXX.

BOTRYS herba est lutea tota, fruticosa, latè sparsa, & alis compluribus prædita. Semen circa totos ramulos nascitur: folia cichorio similia, numerosa. Herba verò tota suauiter admodum olet, quamobrem vestibus etiam interponitur.

A δὲς τῇ χροιᾷ, λεπλὸν, καλοῦσιν ἀρτεμισίαν "μονόκλωνον· ἔστι δὲ εὐωδεστέρα τῆς περὶ αὐτῆς. Αμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσιν. ἀποζεννύμεναι δὲ ἁρμόζουσιν εἰς γυναικεῖα ἐγκαθίσματα, πρὸς ἀγωγὴν ἐμμηνίων καὶ δευτέρων καὶ ἐμβρύων, μύσιν τε καὶ φλεγμονὴν τῆς
B ὑστέρας καὶ θρύψιν λίθων, καὶ ἐποχὴν οὔρων. ἡ δὲ πόα κατὰ τοῦ ἤτρου καταπλασθεῖσα πολλὴ, ἔμμηνα κινεῖ· ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς χυλὸς λεανθεὶς σμύρνῃ καὶ προστεθεὶς, ἄγει ἀπὸ μήτρας "ὅσα καὶ τὸ ἐγκάθισμα. καὶ ποτίζεται δὲ ἡ κόμη πρὸς ἀγωγὴν τῶν αὐτῶν, πλῆθος < γ'.

Al. πολύκλωνον

V. addit, καὶ τὸ ἔγκλυσμα

C Περὶ Αρτεμισίας λεπτοφύλλου. Κεφ. ρκή.

Αρτεμισία λεπτόφυλλος, ἥ τις γεννᾶται περὶ ὀχετοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ εἰς χώρας σπορίμους. τὸ ἄνθος οὖν αὐτῆς καὶ τὰ φύλλα τριβόμενα, ὀσμὴν ἀποδίδωσι σαμψύχου. εἰ οὖν τις πονεῖ τὸν στόμαχον, καὶ κό-
D ψει τὴν βοτάνην ταύτην μετὰ ἀμυγδαλίνου ἐλαίου καλῶς, καὶ ποιήσει ὡς μάλαγμα, καὶ θήσει ἐπὶ τὸν στόμαχον, θεραπευθήσεται. εἰ δὲ καὶ τὰ νεῦρά τις πονεῖ, τὸν χυλὸν ταύτης μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου μίξας χρίει, θεραπευθήσεται.

Hoc caput in aliquibus codicibus deest: à Cornario ad notha transfertur.

Περὶ Αμβροσίας. Κεφ. ρκθ'.

E AΜΒΡΟΣΙΑ, οἱ δὲ βότρυς, οἱ δὲ βότρυς ἀρτεμισία, θαμνίσκος ἐστὶν τρισπίθαμος τὸ ὕψος, πολύκλαδος· φύλλα ἔχων περὶ τὴν "ἐκβολὴν τοῦ καυλοῦ μικρὰ ὡς πηγάνου· τὰ δὲ "καυλία περίπλεα σπερματίων, ἐοικότων βοτρυδίοις μηδέποτε ἀνθοῦσι, τῇ ὀσμῇ οἰνώδης, * ἡδεῖα· ἡ δὲ ῥί-
F ζα "λεπτὴ, διπίθαμος. "καταπλέκεται δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ τοῖς στεφάνοις. Δύναμιν δὲ ἔχει "σταλτικὴν τῶν ἐπιφερομένων καὶ ἀποκρουστικὴν, καταπλασσομένη στύφουσα.

V. ἐμβολὴν
Al. ῥαβδία
V. caret.
V. caret.
Al. περιπλέκεται
V. στύφουσαν.

Περὶ Βότρυος. Κεφ. ρλ'.

BΟΤΡΥΣ πόα ἐστὶν ὅλη μηλίνη, θαμνοειδὴς, διακεχυμένη, πολλὰς ἔχουσα μασχάλας.
G ὁ δὲ σπέρμα ὅλοις τοῖς κλωνίοις περιπέφυκε· φύλλα κιχωρίῳ ἐμφερῆ "πολλὰ καὶ τὸ σύμπαν εὐώδες ἱκανῶς· διὸ καὶ ἱματίοις συντίθεται.

Sic V. & Lacunæ codex. vulg. exempl. carent.

φύεται δὲ μάλιστα περὶ χαράδρας καὶ χειμάρρους. Δύναμιν δὲ ἔχει σὺν οἴνῳ πινομένη ὀρθοπνοίας παρηγορεῖν. καὶ ταύτην ἀμβροσίαν Καππαδόκαι καλοῦσι, τινὲς δὲ ἀρτεμισίαν.

A Inuenitur verò potissimùm circa profluentes aquas, & in torrentium ripis. Pota ex vino orthopnœas mulcendi vim habet. Et hanc Cappadoces ambrosiam vocant, alij artemisiam.

Περὶ Γερανίου. Κεφ. ρλα΄.

ΓΕΡΑΝΙΟΝ, τὸ μὲν φύλλον ἔχει ὅμοιον ἀνεμώνῃ, ἐσχισμένον, μακρότερον· ῥίζαν δὲ ὑποστρόγγυλον, γλυκεῖαν, ἐσθιομένην, ἥτις ποθεῖσα ἐν οἴνῳ ἄγει ∆ πλῆθος, ὑστέρας ἐμπνευματώσεις λύει. καλεῖται ὑπ' ἐνίων καὶ ἕτερον γεράνιον, ἔχον καυλία λεπτὰ, χνοώδη, διπίθαμα· φύλλα μαλάχῃ ἐμφερῆ, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν μασχαλῶν ἐξοχάς τινας ἀνανενευκυίας, ὡς γεράνων κεφαλὰς σὺν τοῖς ῥάμφεσιν, ἢ κυνῶν ὀδόντας. χρῆσις δὲ αὐτοῦ ἐν ἰατρικῇ οὐδεμία.

Orib. στρογγύλην

V. addit ὑποπορφύρας

De Geranio. Cap. CXXXI.

B GERANIVM folio est anemones, incisuris diuiso, at longiore, radice propemodum rotunda, dulci & esui apta. Hæc drachmæ pondere in vino pota, vuluę inflationes discutit. Vocatur & à nonnullis geranium alterũ, quod cauliculos habet tenues, lanuginosos, binûm palmorum altitudine: folia verò ceu maluæ, & in summis alis sursum C spectãtes eminentias quasdam, veluti gruum capitula cum suis rostris, aut dentes caninos. Sed nullius est in medicina vsus.

Περὶ Γναφαλίου. Κεφ. ρλβ΄.

ΓΝΑΦΑΛΙΟΝ, τούτου τοῖς φύλλοις τινὲς ἀντὶ γναφάλου χρῶνται, λευκοῖς οὖσι καὶ μαλακοῖς. ποιεῖ δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ ποτιζόμενα τὰ φύλλα πρὸς δυσεντερίαν.

V. ὅτινες καὶ στοίβιον ἐκάλεσαν

De Gnaphalio. Cap. CXXXII.

GNAPHALII folijs albis, mollibúsque pro tomento vtuntur. D Efficaciter autem ad dysenteriam in vino austero propinantur.

Περὶ Τύφης. Κεφ. ρλγ΄.

ΤΥΦΗ, φύλλον ἀνίησι κυπειρίδι ὅμοιον· καυλὸν λεῖον, ὁμαλὸν, ἐπ' ἄκρῳ περικείμενον ἄνθος πυκνὸν καὶ ἐκπαπποῦμενον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι ἀνθήλην. ταύτης τὸ ἄνθος ἀναληφθὲν στέατι παλαιῷ ὑείῳ πεπλυμένῳ, κατακαύματα θεραπεύει. φύεται δὲ ἐν ἕλεσι καὶ ὑδροστασίμοις τόποις.

Ald. in noth. λευκὸν, quã vocem reddidit Ruellius.
Al. περιφερὲς
Al. ἀνθήλην
Al. πολλῷ

De Typha. Cap. CXXXIII.

TYPHA folium profert cyperidi simile, caulem læuem & æquabilem, quem in cacumine flos ambit densus, quíque in pappos soluitur. Eum aliqui paniculam nomi- E nant. Huius flos vetere suillo adipe loto exceptus ambustis medetur. Gignitur autem in paludibus & aquis stagnantibus.

Περὶ Κιρκαίας. Κεφ. ρλδ΄.

ΚΙΡΚΑΙΑ, ἣν δὲ δίρκαιαν καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει στρύχνῳ ὅμοια κηπαίῳ, παραφυάδας δὲ πολλάς· ἄνθη μέλανα, μικρὰ, πολλά· καρπὸν δὲ κεγχροειδῆ ἔν τισιν οἱονεὶ κερατίοις· ῥίζας σπιθαμιαίας γ΄ ἢ δ΄. λευκὰς, εὐώδεις, θερμαντικάς. μάλιστα δὲ ἔν τισι πετρώδεσι φύεται τόποις καὶ εὐπνοίαις εὐηλίοις. ταύτης ἡ ῥίζα ὅσον * μναῖ δ΄. θλασθεῖσα, καὶ βραχεῖσα ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν οἴνου γλυκέως κοτύλαις ς΄. καὶ ποθεῖσα ἡμέρας γ΄. ὑστέραν ἀποκαθαίρει. ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾷ ἐν ῥοφήμασι λαμβανόμενος.

V. quædã margo σμίλακι
Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ λεπτάς.
V. πικρὰ
Addit Lac. ex v. cod. πυκνά

De Circæa. Cap. CXXXIIII.

CIRCÆA quam dircæam aliqui vocant, folia gerit hortensis solani, ac propagines crebras: flores F nigros, pusillos, numerosos: semen milij figura, quibusdam veluti corniculis inuolutum: radices dodrantales, ternas quaternásue, albas, odoratas, & excalfaciendi vi præditas. Nascitur maximè locis petrosis & apricis perflabilibus. Radix vnciarum quatuor pondere tusa, & G in vini dulcis heminis sex diem noctémque macerata, triduóque bibita, vuluam expurgat. At semen in sorbitionibus assumptum lactis vbertatem præstat.

De OEnan-

De OEnanthe. Cap. CXXXV.

OENANTHEN alij leucanthon nominát. Folia edit paſtinacæ: flores candidos: caulé craſſum, palmi altitudine: ſemen atriplicis: radicem denique magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Naſcitur in petris. Semen, caulis ac folia, ad ſecundas pellendas cum vino mulſo propinantur. Ipſa quoq; radix è vino ad ſtranguriam regiúmque morbum vtilis.

De Conyza. Cap. CXXXVI.

CONYZA quædam parua vocatur, odore præſtantior: maior altera, quæ frutice altior eſt, foliíſque latioribus atque graueolens. Vtriuſque folia oleæ ſimilia, at hirſuta & pinguia. Et maioris quidem conyzæ caulis in binûm cubitorum altitudinem aſſurgit, minoris verò, pedem æquat. Flos ſqualidus eſt, lutei coloris, & ſubamarus, ac in pappos abit: radices auté ſuperuacuæ. Frutex cum folijs ſubſtratu ſuffitúque venenatas beſtias fugat, culices abigit, ac pulices quoque necat. Folia vtiliter imponútur ſerpentiű morſibus, tuberculis atque vulneribus. Flores etiam ac folia ad méſes partúſque pellendos in vino bibuntur: itémque contra ſtranguriam, tormina, morbúmque regium. Eadem ex aceto pota, comitiales adiuuant. Quin & decoctum inſeſſu vuluę vitijs medetur, menſéſque purgat. Subditus autem ſuccus abortű infert. Sed & herba ex oleo peruncta, contra rigores eſt efficax. Tenuior verò, etiam capitis dolores impoſita ſanat. Eſt & tertium conyzæ genus, caule craſſiore mollioréque, folijs mediæ inter maiorem & minorem amplitudinis. Minimè autem pinguis ea eſt, at odore longè grauior, atque adeò iniucundior ſimul & inefficacior. Locis aquoſis prouenit.

vel friabilis

De Hemerocalle. Cap. CXXXVII.

HEMEROCALLES caulé foliáq; habet lilij, ſed porri modo viréntia. Flores in ſingulis ſcapi propaginibus terni quaterníve erúpűt, lilij diuiſura, cùm dehiſcere cœpe-

A Περὶ Οἰνάνθης. Κεφ. ρλε΄.

ΟΙΝΑΝΘΗ, οἱ δὲ λευκάνθον καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὥσπερ σταφυλῖνος· ἄνθη δὲ λευκά· καὶ καυλὸν παχὺν, σπιθαμιαῖον· καρπὸν δὲ ὥσπερ ἀτραφάξιος· ῥίζαν μεγάλην, κεφαλὰς ἔχουσαν πλείονας, στρογγύλας. φύεται ἐν πέτραις. ταύτης ὁ B καρπὸς καὶ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα, ποτίζεται πρὸς δευτέρων ἐκβολὴν σὺν οἰνομέλιτι. ἡ δὲ ῥίζα σὺν οἴνῳ πρὸς στραγγουρίας ἁρμόζει, καὶ ἴκτερον.

Περὶ Κονύζης. Κεφ. ρλϛ΄.

ΚΟΝΥΖΑ, ἡ μέν τις μικρὰ καλεῖται, εὐωδεστέρα οὖσα· ἡ δὲ μείζων, ὑπερέχουσα τῷ θάμνῳ, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα, C καὶ βαρύοσμος. ἀμφότεραι δὲ προσεοίκασι τοῖς φύλλοις ἐλαίᾳ. ἔστι δὲ δασέα ταῦτα καὶ λιπαρά· ὕψος δὲ τοῦ καυλοῦ ἡ μὲν μείζων, δύο πηχέων ἔχει· ἡ δὲ ἐλάττων, ποδός· ἄνθος ψαφαρὸν, μήλινον, ὑπόπικρον, ἐκπαππούμενον· ῥίζαι δὲ ἄχρηστοι. Δοκεῖ δὲ ὁ θάμνος ὑποστρωννύμενος σὺν D τοῖς φύλλοις καὶ θυμιώμενος, θηρία διώκειν, καὶ κώνωπας ἀπελαύνειν· κτείνει δὲ καὶ ψύλλας· καταπλάττεται δὲ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ ἑρπετοδήκτων καὶ φυμάτων, καὶ τραυμάτων. καὶ πίνεται σὺν οἴνῳ τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα πρὸς καταμηνίων ἀγωγὴν καὶ ἐμβρύων ἐκβολὴν, καὶ στραγγουρίαν, καὶ στρόφους E καὶ ἴκτερον· μετ᾽ ὄξους δὲ ἐπιληπτικοὺς πινόμενα ὠφελεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ἐν καθίσματι, τὰ ἐν μήτρᾳ θεραπεύει [καὶ ἔμμηνα ἀποκαθαίρει]. ὁ δὲ χυλὸς προστεθεὶς ἐκτρωσμοὺς ποιεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ῥίγη συγχριομένη ἡ πόα μετ᾽ ἐλαίου. ἡ δὲ λεπτὴ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσομένη ἰᾶται. Γί-F νεται καὶ τρίτον εἶδος κονύζης. ἔστι δὲ καυλῷ παχυτέρα καὶ μαλακωτέρα, τοῖς δὲ φύλλοις μείζων τῆς λεπτῆς, ἥσσων δὲ τῆς μείζονος, οὐ λιπαρὰ, βαρυοσμοτέρα δὲ πολλῷ καὶ ἀηδεστέρα καὶ ἀπρακτοτέρα. φύεται δὲ ἐν ἐφύδροις.

Περὶ Ἡμεροκαλλίδος. Κεφ. ρλζ΄.

ΗΜΕΡΟΚΑΛΛΙΣ φύλλα ἔχει καὶ G καυλὸν ὅμοια κρίνῳ, χλωρὰ δὲ ὥσπερ πράσα. ἄνθη δὲ ἐν αὐτῷ καθ᾽ ἑκάστην ἀπόφυσιν γ΄. ἢ δ΄. τὴν χρόαν τῷ κρίνῳ ἐοικότα, ὅταν ἄρξηται χαίνειν·

Hæc non leguntur in Ald. cod. niſi inter notha.

V. ἐοίκασι

V. ὑπόμικρον]

Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ τὸ σπέρμα.

Alter pro θεραπεύει habet ἀποκαθαίρει.

Sic V. & Lacunæ cod. Vulg. exépl. carent.

Al. θύμους παύει

V. nonnulli carent ſequentibus ad capitis vſque calcem.

Al. [illegible]

V. ξανθὴν

τὴν δὲ χρόαν ἰσχυρῶς "ὤχραν. ῥίζαν ὁμοίαν βολβῷ εὐμεγέθει· ἥτις λεία ποθεῖσα, καὶ σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ προστεθεῖσα, πεσσὸς ἐστὶν ὑδραγωγὸς καὶ αἱμαγωγός. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα, φλεγμονὰς μαστῶν τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ὀφθαλμῶν πραΰνει. καὶ καταπλάσσεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ τῶν πυρικαύστων.

Περὶ Λευκοΐου. Κεφ. ρλη΄.

ΛΕΥΚΟΙΟΝ γνώριμόν ἐστιν. ἔστι δὲ αὐτῆς διαφορὰ ἐν τῷ ἄνθει. ἢ γὰρ λευκόν ἐστιν, ἢ μήλινον ἢ κυανοῦν ἢ πορφυροῦν εὑρίσκεται. Ἔστι δὲ αὐτῶν εὔχρηστον πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν τὸ μήλινον· οὗ τὰ ἄνθη ξηρὰ ἀποζεσθέντα, εἰς ἐγκαθίσματα ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ ὑστέραν φλεγμονάς, καὶ ἀγωγὰς ἐμμηνίων· ἀναληφθέντα δὲ κηρωτῇ, ῥαγάδας τὰς ἐν δακτύλῳ θεραπεύει· σὺν δὲ μέλιτι, ἄφθας. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, σὺν οἴνῳ ποθεὶς δραχμῶν δυοῖν πλῆθος, ἢ προστεθεὶς σὺν μέλιτι, ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει. αἱ δὲ ῥίζαι καταπλασθεῖσαι σὺν ὄξει, στέλλουσι σπλῆνα, καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελοῦσι."

Addit Catacuzeni codex: λευκόϊον θαλάσσιον, οἱ δὲ ἴον θαλάσσιον. ῥωμαῖοι βίολα μαρίνα. δύναμιν ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ περὶ αὐτοῦ λευκοΐῳ.

Περὶ Κραταιογόνου. Κεφ. ρλθ΄.

ΚΡΑΤΑΙΟΓΟΝΟΝ, οἱ δὲ κραταιόγονον, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ μελαμπύρου (πλείους δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης φύονται βλαστοὶ γονατώδεις) καρπὸν δὲ ὅμοιον κέγχρῳ. φύεται ἐν συσκίοις καὶ "φρυγανώδεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τόποις, ἰσχυρῶς δὲ δριμύ. Ἱστορεῖται δὲ ὑπό τινων ἡ πόσις τοῦ καρποῦ γυναῖκα ἀρρενοτόκον ποιεῖν, ἐάν τις μετὰ τὴν κάθαρσιν τῶν καταμηνίων πρὸ τοῦ πλησιάσαι πίνῃ νῆστις τρὶς τῆς ἡμέρας ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ ὕδατος κυάθων β΄. ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ πινέτω τὰς ἴσας ἡμέρας, καὶ πλησιαζέτω.

Lacuna ex vet. cod. legit φρυγμώδεσιν, id est, aridis.

Περὶ Φύλλου. Κεφ. ρμ΄.

ΦΥΛΛΟΝ, οἱ δὲ ἐλαιόφυλλον, οἱ δὲ "βρυονίαν καλοῦσι· φύεται ἐν πέτραις. τὸ μὲν θηλυγόνον λεγόμενον, ὥσπερεὶ βρύον *ἔχον, χλωρότερον ἐλαίας τὸ φύλλον· καυλὸν λεπτόν, βραχύν· ῥίζαν λεπτήν· ἄνθος λευκόν· καρπὸν "μείζονα, ὥσπερ μήκωνος.

Marc. βρύον

Lacuna ex vet. cod. καρπὸν λεπτόν, μικρόν.

rint, "saturatiore verò ochrę colore: radix prægrandi bulbo similis est: quæ quidem trita potáque, aut cum melle & lana subdita in pesso, aquã & sanguinem inutilem educit. Folia verò trita illitáque, mammarum à partu inflammationes, necnon & oculorum epiphoras mitigant. Cæterùm & radix & folia igni ambustis vtiliter imponuntur.

colore perquã luteo

De Leucoio siue viola alba. Cap. CXXXVIII.

LEVCOION vulgaris est notitiæ: sed est in floribus differẽtia. Nanque aut albi, aut lutei, aut cærulei, aut etiam purpurei reperiuntur. Est porrò leucoium luteum inter cætera præcipui in medicina vsus: quippe cuius aridi flores feruefacti, in desessionibus valent contra vuluæ inflammationes, menstruáque pellunt. Cerato verò excepti, rimas sedis: cum melle autẽ, oris vlcera, quæ aphthæ dicuntur, sanant. At semen duûm drachmarũ põdere ex vino potum, aut cum melle subditum, menses, secundas & partus extrahit. Cęterùm radices ex aceto illitæ lienem reprimunt, & podagricos iuuant.

De Cratæogono. Cap. CXXXIX.

CRATÆOGONON, siue, vt alijs placet, Cratæonon, folia habet melampyri: plures autem ab vna radice emicant culmi geniculati: semen est milio simile. Nascitur vt plurimum locis opacis & frutetosis. Est autem vehementer acre. Traditur à quibusdam, seminis potum efficere vt mulier virilis sexus fœtum pariat, siquidem post menses purgatos, anteaquam cum viro congrediatur, ter die ieiuna semen tribus obolis in aquæ cyathis duobus, bibat, ad dies quadraginta: bibat & ipsum vir modo consimili, ac totidem etiam diebus, deindéq; cum illa coëat.

De Phyllo. Cap. CXL.

PHYLLON, alij elæophyllon, bryoniam alij nominãt: in saxosis nascitur. Ac illud quidem quod thelygonon dicitur, veluti bryon oleæ pallidius gerit: folio verò est magis herbacei coloris: caule tenui, breui: radice gracili: flore albo: semine papaueris, maiusculo.

Arrhenogonon verò cætera antedicto simile: semine tantùm differt: habet enim racemosum, ei quodammodo simile quod, postquam defloruit olea, primulum emergit atque conspicitur. Perhibetur autem, arrhenogoni potu mares generari: thelygoni verò, fœminas. Hæc memoriæ prodidit Crateuas: quanquam talia mihi videtur historiatenus, tanquam fama auditionéve accepta, proponere.

De Orchi seu testiculo. Cap. CXLI.

ORCHIS, quẽ alij cynosorchin, quasi canis testiculum, vocant, folijs est circa caulis imam partem in terra stratis, "mollibus, oleæ similibus, at longioribus: caule palmari, in quo flores purpurascentes emicant: radice bulbosa, oblonga, gemina, angusta, oliuarum instar: quarũ vna superior est, altera inferior, & hæc quidem plenior ac mollior: illa durior ac rugosa. Radix cocta vt bulbus estur. Sed & de his radicib⁹ memoriæ proditur, si maiorem edant viri, mares generari: si minorem fœminæ, alterum sexum. Insuper autem proditum est, in Thessalia mulieres teneram è lacte caprino propinare ad excitandam libidinem: aridam verò, ad eandem inhibendam: atque ab vnius potu alterius vires exolui. Nascitur in saxosis & sabuletis.

De Testiculo altero. Cap. CXLII.

Testiculus alter, quem alij, velut & Andreas, Serapiada vocant, propter radicis multiplicem vsum, folijs est porri, oblongis, at latioribus & pinguibus, ex alarum sinu inflexis: cauliculis palmaribus, ac floribus penè purpureis: radix autem subiacet testiculis similis. Hæc imposita œdemata dissipat, vlcera repurgat, herpetem sistit: fistulas quoque abolet, & illita partes inflammatas demulcet. Arida eadem inspersa nomas cohibet, sanátque putrescentia & cacoëthe oris vlcera. Aluum denique sistit, è vino pota. Sed & de hac radice eadem, quæ de antè memorata testiculi canini radice, narrantur.

A Ὁ δὲ ἀρρενογόνον, τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιον τῷ προειρημένῳ· καρπῷ δὲ διαφέρει· ἔχει γὰρ ὅμοιον * αὐτῇ ἐξηνθηκυίας ἐλαίας βοτρυῶδες. λέγεται δὲ, τὸ ἀρρενογόνον, ποθὲν, ἀρρενοτοκεῖν· τὸ δὲ θηλυγόνον, θηλυτοκεῖν. Ἱστορεῖ περὶ τούτων Κρατεύας· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὰ τοιαῦτα μέχρι τῆς περὶ αὐτῶν ἱστο-
B ρίας παραγγέλλειν.

Περὶ Ὄρχεως. Κεφ. ρμα΄.

ΟΡΧΙΣ, ὃν οἱ δὲ κυνὸς ὄρχιν καλοῦσι, φύλλα ἔχει κατὰ γῆς ἐστρωμένα περὶ τὸν καυλὸν καὶ τὸν πυθμένα, * ἐλαίᾳ μαλακῇ ὅμοια, στενότερα δὲ καὶ λεῖα, μακρότερα· καυλὸν σπιθαμῆς τὸ μῆκος, ἐφ'
C οὗ ἄνθη πορφυροειδῆ· ῥίζαν βολβοειδῆ, ἐπιμήκη, διπλῆν, στενὴν, ὡς ἐλαίας, τὴν μὲν ἄνω, τὴν δὲ κατωτέρω. καὶ τὴν μὲν, * πλήρη· τὴν δὲ, μαλακὴν καὶ ῥυσσήν. ἐσθίεται δὲ ἡ ῥίζα ὡς βολβὸς ἑψηθεῖσα· καὶ περὶ ταύτης δὲ ἱστορεῖται, τὴν μὲν μείζονα ῥίζαν ὑπὸ ἀνδρῶν ἐσθιομένην, ἀρρενογό-
D νον εἶναι· τὴν δὲ ἐλάττονα ὑπὸ γυναικῶν, θηλυγόνον. προσιστόρηται δὲ καὶ τὰς ἐν Θετταλίᾳ γυναῖκας, * τὴν μὲν ἁπαλὸν μετὰ αἰγείου γάλακτος ποτίζειν, ὡς παρορμᾶν τὰ ἀφροδίσια· τὴν δὲ ξηρὸν, πρὸς ἐπίσχεσιν καὶ ἔκλυσιν τῶν ἀφροδισίων· ἀναλύεσθαί τε τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ
E ἑτέρου πινόμενον. φύεται δὲ ἐν λιθώδεσι καὶ ἀμμώδεσι τόποις.

Περὶ Ὄρχεως ἑτέρου. Κεφ. ρμβ΄.

Ὄρχις ἕτερος, ὃν Σεραπιάδα ἕτεροι καλοῦσιν, ὡς καὶ Ἀνδρέας διὰ τὸ "πολύχρηστον τῆς ῥίζης· φύλλα ἔχει ἐοικότα "πράσῳ ἐπιμήκη, πλατύτερα δὲ καὶ "λιπαρὰ, ἐ-
F πικαμπῆ ἐν ταῖς μασχάλαις· καυλία σπιθαμιαῖα· ἄνθη δ' ὑποπόρφυρα· ῥίζα δὲ ὕπεστιν "ὀρχιδίοις ὁμοία. Ἥτις δύναμιν ἔχει καταπλαττομένη οἰδημάτων σκεδαστικὴν, καὶ ἑλκῶν ἀνακαθαρτικὴν, καὶ "ἕρπητος ἐφεκτικήν. κατασκευάζει δὲ καὶ σύριγγας, καὶ τὰ φλεγμαίνοντα παρηγο-
G ρεῖ καταπλασσομένη. ξηρὰ δὲ "ἐπιπασσομένη, νομὰς ἵστησι· καὶ τὰ ἐν στόματι κακοήθη ἰᾶται· ἵστησι δὲ καὶ "κοιλίαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ἱστορεῖται δὲ καὶ περὶ ταύτης, ὅσα καὶ περὶ τοῦ κυνὸς ὄρχεως.

Vel scillæ molli similibus, at angustioribus & lænibus.

De testiculo v. cod. quidã prorsus silent.

V. σκίλλῃ

Pena legit πολύχεσον.

Ald. πρασίῳ. Sic Dod.

V. μαλακὰ, & sequentia delet vsque ad καυλία

Al. ῥαβδίοις, sed malé.

V. caret.

Sic vetus Lacunæ codex. at vulg. exempl. carent.

Al.

Περὶ Σατυρίου. Κεφ. ρμγ΄.

ΣΑΤΥΡΙΟΝ, ὃ δὲ τρίφυλλον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὴν γῆν φύλλα τρία φέρει κεκλασμένα, λαπάθῳ ἢ κρίνῳ ὅμοια, ἐλάττονα μέν τοι καὶ ἐνερευθῆ· καυλὸν δὲ ψιλόν, μακρόν, ὡς πήχεως· ἄνθος κρινοειδές, λευκόν· ῥίζαν βολβοειδῆ, ὅσον μῆλον, πυρρὰν· τὰ δὲ ἐντὸς λευκήν, ὥσπερ ᾠόν· γευομένῳ γλυκεῖαν καὶ εὔστομον· ταύτην δεῖ πίνειν ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ πρὸς ὀπισθότονον. καὶ εἰ βούλει γυναικὶ συνουσιάσαι, χρῆσαι. φασὶ γὰρ αὐτὴν καὶ ὁρμὴν κινεῖν τὴν ἐπὶ συνουσίᾳ.

Marc. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Lacuna verò legit in antiquo ἐπειδὴ ὡς ἐπιτοπολὺ φύλλα τρία φέρει ἐπὶ γῆς κεκλασμένα. Sic & Serapio & Oribas.
Vulg. cod. κρινοειδές.
Hæc non habet Ald. codex, nisi inter notha.

De Satyrio. Cap. CXLIII.

SATYRIVM alij trifoliū vocant, quoniam vtplurimum terna folia in terram conuexa proferat, rumici aut lilio similia, attamē minora atq; rubescentia: caulem gerit nudū, cubitalem: florē lilij effigie, candidū: radicem bulbosam, mali magnitudine, rufam, intus verò albam, oui instar, sapore dulcem oríque gratā. Hanc in vino nigro austero bibere oportet, contra opisthotonon. Ipsa quoque vtere, si cum muliere rē habere volueris. Eam enim etiam ad venereos impetus concitatricē vim habere affirmant.

Περὶ Σατυρίου ἐρυθρονίου. Κεφ. ρμδ΄.

Σατύριον δ' ἐρυθρόνιον, οἱ δὲ σατύριον ἐρυθραϊκὸν, ἔχει σπέρμα λινοσπέρμῳ ἐμφερές, μεῖζον δὲ καὶ ῥωμαλέον, καὶ στίλβον, καὶ λεῖον, ὅπερ ἱστορεῖται καὶ αὐτὸ συνουσίας ἐγείρειν ὥσπερ καὶ ὁ σκίγκος. ἔστι δὲ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ὁ μὲν φλοιὸς ὕπισχνος καὶ πυρρός· τὸ δὲ ἔνδοθεν λευκόν, γευομένῳ εὔστομον, καὶ γλυκύ. φύεται ἐν εὐηλίοις καὶ ὀρεινοῖς τόποις. ἱστορεῖται δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν χεῖρα ληφθεῖσα ἡ ῥίζα, ἐρεθίζει πρὸς ἀφροδίσια· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσα, μᾶλλον.

Marc. ἐρυθρόκοκκον
V. addit, οἱ δὲ μώλυον τὸ ἐν ὕδασιν. quod inter notha legitur.
Orib. πυκνός

De Satyrio erythronio. Cap. CXLIIII.

Satyrium erythronium siue erythraïcum, semen habet lini similitudine, at maius, firmum, splendēs ac læue: quod fertur etiam nō secus atque scincus libidinem excitare. Est verò cortex radicis aliquantum gracilis ac rufus: interna autē pars alba, sapore dulci, oríque grata. In apricis & montosis locis enascitur. Proditur & radix, si modò manu teneatur, venerē stimulare, eóque magis, si bibatur in vino.

Περὶ Ὁρμίνου. Κεφ. ρμε΄.

ΟΡΜΙΝΟΝ * ἥμερον, πόα ἐστὶν ἐμφερὴς πρασίῳ τοῖς φύλλοις. καυλὸς δὲ τετράγωνος ἡμιπηχυαῖος· περὶ ὃν ἐξοχαὶ ὅμοιαι λοβοῖς ὡς ἐπὶ τὴν ῥίζαν νενευκυῖαι, ἐν αἷς σπέρμα διάφορον· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἀγρίου στρογγύλον εὑρίσκεται φαιόν· ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου, ἐπιμῆκες καὶ μέλαν, οὗ περ ἡ χρῆσις. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο σὺν οἴνῳ πινόμενον, συνουσίαν παρορμᾶν. ἀποκαθαίρει δὲ σὺν μέλιτι ἄργεμα, λευκώματα, καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος καὶ οἰδήματα διαφορεῖ, καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶται. καὶ ἡ πόα δὲ καταπλασθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. τὸ δὲ ἄγριον ἰσχυροτέραν ἔχει τὴν δύναμιν. ὅθεν μίγνυται καὶ συγχρίσμασι, μάλιστα δὲ τῷ γλευκίνῳ.

Vulg. exempl. addunt ἥμερον

De Hormino. Cap. CXLV.

HORMINVM herba est folijs marrubio similis: caule quadrāgulo, semicubitali, circa quem eminentiæ siliquis similes conspiciuntur, quæ quidem radicē versus spectant, & in quibus semen diuersum recluditur. Siquidē in syluestri rotundum fuscúmque reperitur, at in altero oblongum & nigrius, cuius & vsus est. Creditur enim in vino bibitum, etiam venerem stimulare. Purgat verò cum melle oculorū argema & albugines: illitúmque ex aqua, etiā œdemata discutit, & infixos aculeos è corpore extrahit. Sed & imposita herba hæ eadē præstat. Syluestre autē magis viribus pollet: quamobrem etiam vnguentis, præsertímque gleucino immiscetur.

Περὶ Ἡδυσάρου. Κεφ. ρμς΄.

ΗΔΥΣΑΡΟΝ τὸ ὑπὸ τῶν μυρεψῶν καλούμενον πελεκῖνος, θάμνος ἐστὶ φυλλάρια ἔχων ἐρεβίνθῳ ὅμοια, λοβοὺς δὲ

De Hedysaro. Cap. CXLVI.

HEDYSARVM, quod vnguentarij pelecinum, id est, securidacam, vocant, frutex est minutis folijs, ciceri similibus: siliquis verò

cornicula referentibus, in quibus ſemen fuluum, quod ancipitem ſecurim æmulatur (vnde & nomen accepit) guſtu amarum, ſtomachóque in potu vtile. Additur & in antidota. Cum melle verò ſubditum, ante coitum ſpem partus adimere creditur. Cæterùm inter triticum & hordea naſcitur.

De Onoſmate. Cap. CXLVII.

ONOSMA, alij oſmadem, alij phlonitim, alij denique ononim vocant: folia habet ad ſimilitudinē anchuſæ, oblonga, mollia, quatuor digitorum longitudine & vnius latitudine, in terra iacentia, denique anchuſæ folijs quàm ſimillima. Eſt autem ſine caule, ſine ſemine, ſine flore. Radicula verò ſubeſt longiuſcula, infirma, tenuis, ac modicè rubeſcens. Gignitur in aſperis. Folia in vino pota partus extrahunt. Sed & prægnans ſi herbam eam ſupergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphæa. Cap. CXLVIII.

NYMPHÆA in paludibus ſtagnantibúsq; aquis naſcitur: folia verò habet Ægyptiæ fabæ ſimilia, at minora oblongioráque, plura ab vna eadémque radice prodeuntia: quorum alia ſuper aquam quodammodo extant, alia in ea ipſa demerguntur: florē album, lilio ſimilem, in quo medium croceū eſt. At cùm defloruerit, calyculus rotundus, figura malo aut papaueris capiti ſimilis, idémq; niger, extuberat: in quo ſemen nigrum, latum, denſum, atque guſtanti lētum glutinoſúmve recluditur. Caulis eſt læuis, minimè craſſus, niger, Ægyptiæ fabæ cauli ſimilis: radix nigra, ſcabra, clauæ ſimilis, quę autumno ſecatur. Ea ſicca, cum vino pota, cœliacis ac dyſentericis auxiliatur, lienémque conſumit. Stomachi quoque ac veſicæ doloribus ſedandis ipſa radix imponitur, & alphos ex aqua emēdat: alopecijs etiamnum cum pice impoſita medetur. Eadē contra veneris inſomnia bibitur, ſiquidē illa in totū adimit: quin & aliquot diebus cōtinēter epota, genitale ita infirmat, vt arrigi minimè poſſit. Idē porrò ſeminis quoque poti effectus eſt. Cæterùm à nymphis nymphææ nomen ſibi vendicaſſe creditur, quoniam loca amet aquoſa. Plurima autem

A κερατίοις ἐοικότα· ἐν οἷς τὸ σπέρμα πυῤῥὸν, ὅμοιον πελέκει ἀμφιστόμῳ, ὅθεν καὶ ὠνόμασται· πικρὸν γευσαμένῳ· εὐστόμαχον, ποθέν. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. σὺν μέλιτι δὲ προστεθὲν πρὸ τῆς μίξεως, ἀτόκιον εἶναι δοκεῖ. φύεται δὲ ἐν κριθαῖς καὶ πυροῖς.

Περὶ Ὀνόσματος. Κεφ. ρμζ'.

B ΟΝΟΣΜΑ, οἱ δὲ ὀσμάδα, οἱ δὲ φλονῖτιν, οἱ δὲ ὄνονιν καλοῦσι, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς ἀγχούσης, προμήκη, μαλακὰ, ὡς τετραδάκτυλα τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος δακτύλου, ἐπὶ γῆς κατεστρωμένα, ἐμφερέστατα τοῖς τῆς ἀγχούσης. ἔστι δὲ ἄκαυλος, ἄκαρπος, ἀνανθής· C ῥιζίον δὲ ὕπεστιν ὑπόμηκες, ἀσθενὲς, λεπτὸν, ἐνερευθὲς ἡσυχῆ· φύεται δὲ ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου τὰ φύλλα ἐν οἴνῳ ποθέντα, ἔμβρυα ἄγει· φασὶ δὲ ὅτι κἂν ἔγκυος ὑπερβῇ τὴν πόαν, ἐκτιτρώσκει.

Περὶ Νυμφαίας. Κεφ. ρμη'.

ΝΥΜΦΑΙΑ φύεται ἐν ἕλεσι καὶ ὕδασι στασίμοις· D φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια κιβωρίῳ, σμικρότερα δὲ καὶ ἐπιμηκέστερα, ποσῶς ὑπερέχοντα τοῦ ὕδατος. τὰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι, πλείονα ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης· ἄνθος δὲ λευκὸν, ὅμοιον κρίνῳ, ἔχον κροκῶδες τὸ μέσον. ὅταν δὲ ἀπανθήσῃ, στρογγύλον, μήλῳ παραπλήσιον τῇ περιφερείᾳ γίνεται, E ἢ μήκωνος κεφαλῇ, μέλαν· ἐν ᾧ καρπὸς μέλας, πλατὺς, πυκνὸς, γευομένῳ γλίσχρος· ὁ δὲ καυλὸς λεῖος, οὐ παχὺς, μέλας, ὅμοιος τῷ τοῦ κιβωρίου· ῥίζα μέλαινα, τραχεῖα, ῥοπαλοειδής, ἥτις τέμνεται φθινοπώρῳ. Ξηρὰ οὖν σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, κοιλιακοὺς ὠφελεῖ, δυσεντερικοὺς, καὶ σπλῆνα τήκει. F καταπλάσσεται δὲ πρὸς στομάχου καὶ κύστεως ἀλγήματα ἡ ῥίζα, καὶ ἀλφοὺς σμήχει σὺν ὕδατι. ἀλωπεκίας τε σὺν πίσσῃ ἐπιτεθεῖσα ἰᾶται. πίνεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ πρὸς ὀνειρωγμούς· περιαιρεῖται γὰρ τούτους· ἀτονίαν τε ἐργάζεται αἰδοίου πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, εἴ τις ἐνδελεχῶς G πίνοι. τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ σπέρμα ποθέν. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι νυμφαία, διὰ τὸ ἔνυδρον φιλεῖν τόπον. εὑρίσκεται δὲ

Lacuna legit in vet. cod. ῥίζαν.

V. tantum πικρὸς pro his πλατὺς, πυκνὸς

Orib. παχεῖα

V. vſque ad ἰᾶται caret.

V. omittit.

V. ἀπὸ νυμφῶν

Orib. κιλικίᾳ.

πολλὴ ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τῷ Ἀνύγρῳ ποταμοῦ, καὶ τῆς Βοιωτίας ἐν Ἁλιάρτῳ. A

Περὶ Νυμφαίας ἄλλης. Κεφ. ρμθ´.

V. non habet. Al. νούφαρ

Γίνεται καὶ ἄλλη νυμφαία, ἧς τὸ ἄνθος βλέφαρα λέγεται, φύλλα ἔχουσα ὅμοια τῇ προειρημένῃ, ῥίζαν μέντοι λευκὴν καὶ τραχεῖαν ἔχει, ἄνθος μήλινον, στίλβον, ὅμοιον ῥόδῳ. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καὶ B τὸ σπέρμα πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἐν οἴνῳ μέλανι πινόμενον. φύεται ἐν τοῖς περὶ Θεσσαλίαν τόποις κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν.

Addit Lacuna ex antiquo codice παραθαλασσίοις

Περὶ Ἀνδροσάκες. Κεφ. ρν´.

Al. ὑδρόσακες. Al. ἄφυλλος. Al. ἐπὶ τῇ κεφαλῇ.

Ἀνδρόσακες γίνεται μὲν ἐν Συρίᾳ ἐν παραθαλασσίοις τόποις· πόα C δέ ἐστι λεπτή, λεπτόκαρφος, πικρά, ἄφυλλος, θυλάκιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα περιεκτικὸν σπέρματος. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθεῖσα σὺν οἴνῳ < β´. πλῆθος οὔρων πολλὰ ἐπὶ ὑδρωπικῶν ἄγειν. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς πόας καὶ ὁ καρπὸς πινόμενος, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ ποδαλγικῶν ὠφελίμως. D

Addit Lacuna ex v. eod. αὐτάρκης μετ' οἴνου.

Περὶ Ἀσπληνίου. Κεφ. ρνα´.

Ἄσπληνον, οἱ δὲ σκολοπένδριον, οἱ δὲ σπλήνιον, οἱ δὲ ἡμιόνιον, οἱ δὲ πτέρυξ, φύλλα ἔχει σκολοπένδρα τῷ θηρίῳ ὅμοια, πλείονα ἀπὸ μιᾶς ῥίζης περιεχόμενα. φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις ταῖς ἀπὸ κοχλάκων παλαιοῖς· ἄκαυλα, [ἀνθῆ, ἄκαρπα] ἐντετμημένα ὡς τὰ τοῦ πολυποδίου, κάτωθεν ὑπόξανθα, καὶ δασέα, ἄνωθεν δὲ χλωρά. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ἀποζεσθέντα σὺν ὄξει καὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ´ σπλῆνα τήκειν· F δεῖ δὲ καταπλάσσειν καὶ τὸν σπλῆνα τοῖς φύλλοις λείοις σὺν οἴνῳ. βοηθεῖ καὶ στραγγουρίᾳ καὶ λυγμῷ, καὶ ἰκτέρῳ, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει. δοκεῖ δὲ ἀτόκιος εἶναι καθ' ἑαυτήν, καὶ μετὰ ἡμιόνου σπληνὸς περιαπτομένη· ἀσελήνου δὲ νυκτός φασι δεῖν αὐτὴν ὀρύσσειν εἰς ἀτόκιον. G

Leg. πτέρυγα καλοῦσιν. Corn. πτέριν

V. delet.

V. conclusa delet.

Add. Lacuna ex vet. cod. καὶ δυσουρίᾳ

Περὶ Ἡμιονίτιδος. Κεφ. ρνβ´.

V. addit, ἢ ἑτέρου εἴδους σκολοπενδρίου

Ἡμιονῖτις, οἱ δὲ σπλήνιον, φύλλον ἀνίησιν ὅμοιον δρακοντίῳ, μη-

inuenitur in Helide, Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto.

De Nymphæa altera. Cap. CXLIX.

Est & altera Nymphæa, cuius flos blephara dicitur, folijs antedictæ similis, at radice alba simul & aspera, flore luteo, splendente, rosæ simili. Radix & semen ad inhibenda fœminarum profluuia efficaciter ex vino nigro bibuntur. Nascitur autem in Thessalia, iuxta Peneum amnem.

De Androsace. Cap. CL.

Androsaces in maritimis Syriȩ nascitur, herba verò est alba, tenuibus cirris, amara, sine folijs, folliculum habẽs in cacumine, quo semen continetur. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam ciet. Quin & herbæ decoctum, seménque largius ex vino potum, eundem præbet effectum. Vtiliter quoque podagricis illinitur.

De Aspleno. Cap. CLI.

Asplenon aliqui scolopendrium, alij splenium, alij hemionion, alij denique pteryga vocant. Folijs est scolopendræ animali similibus, plurib9 ab vna radice sparsis in ambitum. Nascitur in petris parietibúsque confectis è calculis silicibúsve, iísque opacis. Nec verò caulem, nec florem, nec semen habet: folia autem filiculæ modo incisuris diuiduntur, subter flauescentia hirsutáque, supernè verò viridia. Vim hanc habet foliorum in aceto decoctum, vt per dies XL potum lienem absumat. Sed & folijs è vino tritis lienem illini oportet. Stranguriæ quoque, singultui, & regio morbo subuenit, atque calculos vesicæ comminuit. Cæterùm spem partus adimere creditur tum per sese, tum etiam cum muli liene amuleti instar adalligata. Verùm in eum vsum tradunt nocte quapiam illuni effodiendam.

De Hemionitide. Cap. CLII.

Hemionitin sunt qui splenium vocent. Folium emittit simile dracunculi, curuatæ in cornua

lunæ modo sinuatum. Radices subiacent multæ, eæq; tenues: sed neque caulem, neque semen, neque florem profert. In saxosis hæc herba nascitur, astringente sapore prædita, & ex aceto pota lienem quoq; absumit.

De Anthyllide. Cap. CLIII.

ANTHYLLIS duûm est generum: quædam enim folijs est mollibus, alioqui lenticulæ simillimis, & ramulis palmi altitudine rectis, radice tenui & parua. Nascitur in sabulosis, apricis, subsalsa gustanti. Altera est folijs ramusculísque chamæpityi similis, hirsutior tamen, breuior & asperior, flore purpureo, & odoris admodum grauis: radice cichorij. Hæc drachmis quatuor bibita, vrinæ difficultate laborantibus & nephriticis plurimùm prodest. Tritæ verò vteri inflammationes emolliunt, cum rosaceo & lacte subditæ, ac vulneribus quoque medentur. Quæ autem chamæpityos similitudinẽ refert, præter alia etiam comitiales sanat cum aceto mulso pota.

De Anthemide. Cap. CLIIII.

ANTHEMIDEM alij leucanthemon, alij eranthemon, quoniam vere floreat, alij chamæmelũ, quoniam odorẽ mali habeat, nonnulli melanthemon, alij chrysocomen, alij denique calliam vocant. Huius genera tria flore tantùm distantia: rami dodrantales, fruticosi, alis multis concaui: foliola parua, tenuia, numerosa: rotunda item capitula, intus quidem auri colore fulgentia, foris verò orbiculato ambitu floribus circundata candidis, aut melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur vere. Vim habent radices, flores & herba ipsa, excalfaciendi extenuandíque: seu potu seu insessione pellunt menstrua, partus, calculos & vrinas. Propinantur & aduersus inflationes & ilei tormenta. Sed & regium morbum expurgant, atque hepaticis medẽtur: decoctum quoque vesicæ fotibus accommodatur. Ex omnibus autem hisce generibus ad calculos efficacissima est

νοειδές· ῥίζαι δὲ ὕπεισι πολλαί, λεπταί· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. γευσαμένῳ δὲ ἡ πόα στυπτική· ἥ τις σὺν ὄξει ποθεῖσα, τήκει σπλῆνα.

Περὶ Ἀνθυλλίδος. Κεφ. ρνγ'.

ΑΝΘΥΛΛΙΣ διττή· ἡ μὲν γὰρ φακῷ παραπλήσια φύλλα ἔχει, καὶ κλωνία σπιθαμῆς ὕψος, "ὀρθὰ δὲ, καὶ τὰ φύλλα μαλακά. ῥίζα δὲ λεπτὴ, μικρά. φύεται ἐν "ὑφάμμοις τόποις καὶ εὐηλίοις, "γευομένῳ ὕφαλμος. ἡ δ' ἑτέρα χαμαιπίτυϊ τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία ἔοικε, δασυτέρα μέν τοι [καὶ βραχυτέρα, καὶ τραχυτέρα] τὸ δ' ἄνθος πορφυροῦν, "βαρύοσμον ἰσχυρῶς· ῥίζα ὥσπερ κιχωρείου. Δύναται δὲ ἰσχυρῶς δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς πινομένη βοηθεῖν, πλῆθος < δ'. ἐκμαλάσσουσι δὲ "φλεγμονὰς τὰς ἐν ὑστέρᾳ λεῖαι, σὺν ῥοδίνῳ καὶ γάλακτι προστιθέμεναι· ἰῶνται δὲ καὶ τραύματα. ἡ δὲ τῇ χαμαιπίτυϊ ὁμοία, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐπιληπτικοὺς ἰᾶται σὺν ὀξυμέλιτι πινομένη.

Περὶ Ἀνθεμίδος. Κεφ. ρνδ'.

ΑΝΘΕΜΙΣ, οἱ δὲ λευκάνθεμον, οἱ δὲ ἠράνθεμον, διὰ τὸ ἀνθεῖν ἐπὶ ἔαρος, οἱ δὲ χαμαίμηλον, διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὀσμῇ, οἱ δὲ μελάνθεμον, οἱ δὲ "χρυσοκόμην, οἱ δὲ καλλίαν καλοῦσι· ταύτης εἴδη τρία ἄνθεσι μόνον διαφέροντα· κλῶνες "σπιθαμιαῖοι, θαμνοειδεῖς, μασχάλας ἔχοντες πολλάς, *κλωνάρια μικρά, λεπτά, πολλά, κεφάλια περιφερῆ· ἔνδοθεν μὲν "*χρυσίζοντα ἄνθη, ἔξωθεν δὲ περίκειται κυκλοτερῶς λευκά, ἢ μήλινα ἢ πορφυρᾶ, κατὰ μέγεθος πηγάνου φύλλων· φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ παρὰ τὰς ὁδούς· συλλέγεται δὲ ἔαρος. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν αἱ ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη καὶ ἡ βοτάνη θερμαντικὴν, λεπτυντικήν· πινόμεναι δὲ καὶ ἐγκαθιζόμεναι, καταμήνια ἄγουσι καὶ ἔμβρυα, καὶ λίθους, καὶ οὖρα· *ποτίζεται δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ εἰλεούς, καὶ ἴκτερον δὲ ἀποκαθαίρουσι, καὶ ἡπατικοὺς ἰῶνται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν εἰς πυρίας λαμβάνεται τὰς πρὸς κύστιν. δραστικώτερον δὲ τοῖς λιθιῶσι

V. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα μαλ.

Sic v.cod. Plin. sabulosis. Vulg. ex. ὑφαλμώδεσι, subsalsis.

V. nõ habet γευ. ὕφ.

Orib non legit conclusa.

V. addit, δασύτερον.

Sic v.cod. Lac. at vulg. exemp. φλέγματα ἐν

Orib. χρυσοκαλλίαν

Marc. διασπιθαμιαῖοι

V. addit λευκὸν καὶ χρυσίζον ἄνθη λεον ἔχοντα

τὸ πορφυρανθὲς, ὅπερ τοῖς ὅλοις ἐστὶ μεῖζον, ἰδίως ἠράνθεμον καλούμενον. τὸ δὲ λευκάνθεμον καλούμενον, οὐρητικώτερον, καὶ τὸ χρυσάνθεμον. θεραπεύουσι δὲ καὶ αἰγίλωπια καταπλασσόμεναι· διαμασώμεναι δὲ, καὶ ἄφθαν ἰῶνται. χρῶνται δέ τινες καὶ * συγκλύσματι μετ' ἐλαίου, ἀποτελοῦντες αὐτὰ πρὸς ἀνασκευὴν τῶν περιοδικῶν πυρετῶν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, ἕκαστον αὐτῶν κόπτοντας ἰδίᾳ, καὶ ἀναλαμβάνοντας τροχίσκοις, τὴν δὲ ῥίζαν ξηραίνοντας. χρείας δὲ ἐπιζητουμένης, διδόναι ὁτὲ μὲν τῆς βοτάνης μέρη β'. ὁτὲ δὲ τοῦ ἄνθους ἢ τῆς ῥίζης μέρος ἕν. ὁτὲ δὲ τοὐναντίον, τοῦ ἄνθους μὲν β'. τῆς δὲ βοτάνης ἕν, ἐναλλὰξ διπλασιάζοντας παρ' ἡμέραν· πίνειν δὲ δεῖ ἐν οἰνομέλιτι κεκραμένῳ.

A quæ florem purpureū habet, quæq́; omni ex parte cæteris maior ampliórque est: hanc propriè Eranthemon vocát. Ea verò cui leucanthemo nomen est, item quæ chrysanthemon dicitur, potentiùs vrinam ciunt: ægilopijs quoque illitæ medentur, & commanducatę vlcerum eruptiones in ore sanant. Nonnulli B ijs in farinam tritis cum oleo vtuntur ad illitiones, idq; ad febres periodicas abigendas. Flores autem ac folia, singula inquam seorsim tusa & in pastillos digesta, recondi oportet: radix verò priùs exiccanda est. Ac vbi vsus exigit, modò herbæ partes duæ dari debent, modò floris aut radicis pars vna: aliâs contrà C floris partes duę & herbæ pars vna, vicissim duplicato pondere alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

Περὶ Παρθενίου. Κεφ. ρνε'.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ, οἱ δὲ ἀμάρακον, οἱ δὲ λευκάνθεμον, φύλλα ἔχει ὅμοια "κορίῳ, λεπτά· ἄνθη λευκὰ κύκλῳ, τὸ δὲ μέσον μήλινον, ὀσμὴ ὑπόβρωμον, τῇ δὲ γεύσει πικρίζον. Δύναται δὲ ξηρὰ σὺν ὀξυμέλιτι ἢ σὺν ἁλσὶ ποθεῖσα, ὡς τὸ ἐπίθυμον, φλέγμα καὶ χολὴν * ἄγειν κάτω· ἔστι δὲ ἀσθματικοῖς ὠφελεῖν, καὶ μελαγχολικοῖς. ἡ πόα δὲ χωρὶς τοῦ ἄνθους, ὠφελίμως ἐπὶ λιθιώντων καὶ ἀσθματικῶν ποτίζεται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ἐγκάθισμα ὑστέρας ἐσκληρυμένης καὶ φλεγμαινούσης ἐστί. καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ φλεγμονὰς σὺν τοῖς ἄνθεσιν.

Al. margo, χαμαιμήλῳ

Lacuna add. ex v. cod. καὶ οἴνῳ

De Parthenio. Cap. CLV.

PARTHENIVM aliqui amaracum, alij leucanthemon vocant: folijs est coriandri, tenuibus, floriD bus per ambitum albis, in medio verò melinis, odore subuiroso & sapore subamaro. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, æquè ac epithymū pituitam & bilem atram detrahit, suspiriosísque ac melancholicis prodest. At herba citra florē calculosis & anhelatoribus maE gna vtilitate propinatur. Ipsius verò decoctum, ad insidendum valet in vuluarum duritijs & inflammationibus. Sed & ipsa cum floribus, erysipelatis & inflãmationibus imponitur.

Περὶ Βουφθάλμου. Κεφ. ρνς'.

F

ΒΟΥΦΘΑΛΜΟΝ (οἱ δὲ κάχλαν καλοῦσι) "καυλία ἀνίησι τρυφερὰ, ὑπόλεπτα· φύλλα δὲ μαραθώδη· ἄνθη μήλινα, μείζονα τῆς ἀνθεμίδος, ὀφθαλμοειδῆ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ περὶ τὰς πόλεις. Ταύτης τὰ ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ, οἰδήματα καὶ σκληρίας "διαφορεῖ· φασὶ δὲ ὅτι ἐν τῷ βαλανείῳ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν πινόμενον, εὔχροιαν "ποιεῖ πρὸς χρόνον τινὰ τοῖς ἰκτερικοῖς.

Ald. καυλὸν ἀνίησι τρυφερὸν ὑπόλεπτον.

V. add. ἁπαλῶς διαχεῖ

V. περιποιεῖ

De Buphthalmo. Cap. CLVI.

BVPHTHALMVM (quidam cachlan vocant) teneros emittit cauliculos, & quodámodo tenues, folia fœniculi, flores melinos, maiores quàm anthemidis, oculorum similitudine: vnde & herba nomen traxit. In campestribus & circa oppida nascitur. Huius flores triti cū cerato œdemata duritiásque discutiunt. Aiunt verò, post exitum à balG neo epotam, regio morbo correptis ad tempus aliquod colorem gratiorem facere.

De Pæonia. Cap. CLVII.

PÆONIA siue glycyside quibusdam [v] pentorobon dicitur: sunt qui Idæos dactylos radicem pæoniam vocent. Caulis ferè in duorũ dodrantum altitudinem adolescit, adnascente numerosa sobole comitatus: ac mari quidem folia sunt qualia iuglandis, fœminæ verò incisuris Smyrnij modo diuisa. Summo caule fert vtraq; siliquas quasdam, veluti Græcas nuces: quibus dehiscentibus grana multa rubentia, parua, acinis punicorum similia inueniuntur, & inter hæc media quinque aut sex, nigra, purpurea. Radix maris digitali ferè est crassitudine, & palmi longitudine, gustu astringens, candida: fœminæ verò radicibus ceu glandes septem octóve adhærent, quales hastulæ regiæ radicibus adnascuntur. Radix fœminis à partu non purgatis exhibetur: ciet quoque menses nucis Græcæ magnitudine pota: vẽtris etiam doloribus in vino bibita auxiliatur. Prodest & arquatis, iisq; qui renum aut vesicæ cruciatibus infestantur. Eadem decocta in vino potáque aluum sistit. Seminis autem granula decem duodecímve rubentia in vino nigro & austero pota, sanguinolentum fluorem muliebrem sistũt: stomachicísque, qui erosiones ventriculi sentiunt, comesta opitulantur. Quin & à puerulis pota esitatáve, initia calculi eximunt. Quę verò nigra sunt grana, [v] suppressionibus nocturnis quas ephialtas vocant, vuluæque strágulationibus ac vteri doloribꝰ, numero quindecim, in aqua mulsa aut vino pota, auxiliãtur. Cęterùm nascitur pæonia in altissimis mõtibus, eorúmq; verticibus.

Sic Apul. à numero granorum erno similium

Plin. faunorũ in quiete ludibrijs

De Lithospermo. Cap. CLVIII.

LITHOSPERMON, quod nonnulli ęgonychon, alij exonychõ, alij heracleam vocãt, propter seminis duritiam: à qua & lithospermi nomẽ accepit. Folijs est oleæ, longioribus tamen, latioribus atque mollioribus, & ijs quidem quæ in imo à terra exiliunt humi iacentibus: ramulis rectis, tenuibus, acuti iunci crassitudine, firmis, lignosis: in quorum cacumine bifida propago

Περὶ Παιονίας. Κεφ. ρνζ΄.

A ΠΑΙΟΝΙΑ, ἡ γλυκυσίδη, οἱ δὲ "πεντόβορον· οἱ δὲ Ἰδαίους δακτύλους τὴν ῥίζαν παιονίαν καλοῦσι. καυλὸς ὡς διασπιθαμιαῖος " φύεται, παραφυάδας ἔχων πολλάς· φύλλα δὲ ἡ μὲν ἄῤῥεν βασιλικῇ καρύᾳ ὅμοια· ἡ δὲ θή-
B λεια ἀπέσχισται τὰ φύλλα ὥσπερ σμύρνιον. λοβοὺς δέ τινας ἀνίησιν ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ καυλοῦ, ἀμυγδάλοις ὁμοίους· ὧν αἰωρηθέντων εὑρίσκονται ἐρυθροὶ κόκκοι πολλοὶ, μικροὶ, ἐμφερεῖς τοῖς τῆς ῥοιᾶς, ἐν μέσῳ δὲ μέλανες, ἐμπόρφυροι, ε΄ ἢ ϛ΄. ῥίζα δὲ τῆς μὲν ἄῤῥενος, " περὶ δακτύλου πά-
C χος, μῆκος δὲ σπιθαμῆς, γευομένῳ στύφουσα, " λευκή· ἐπὶ δὲ τῆς θηλείας, παραφυάδας ὥσπερ βαλάνους ἔχουσα ζ΄. ἢ η΄. ὥσπερ ἀσφόδελος. Δίδοται δὲ γυναιξὶν ἡ ῥίζα ταῖς ἐκ τόκου μὴ καθαιρομέναις· κινεῖ δὲ καὶ τὰ καταμήνια, ἀμυγδάλου μέγεθος πινομένη·
D ταῖς τε κατὰ γαστέρα ὀδύναις βοηθεῖ, ποθεῖσα ἐν οἴνῳ. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς", καὶ νεφριτικοὺς, καὶ κύστιν ἀλγοῦντας. ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ " καὶ πινομένη, κοιλίαν ἵστησι. τοῦ δὲ καρποῦ ι΄. ἢ ιβ΄. κόκκοι πυῤῥοὶ ποθέντες ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, ῥοῦν ἐρυθρὸν ἱστῶσι· στομαχικοῖς τε δα-
E κνομένοις ἐσθιόμενοι βοηθοῦσι. καὶ ὑπὸ τῶν παιδίων πινόμενοι καὶ ἐσθιόμενοι, ἀρχὰς λιθιάσεως παραιτοῦνται. οἱ δὲ μέλανες, καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ ἐφιαλτῶν πνιγμοὺς, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας καὶ ὀδύνας μήτρας, ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, ὅσον ιε΄. κόκκοι πινόμενοι, ποιοῦσι.*

V. πεντόμορον

Sunt qui interserant ex Plinio ὑπέρυθρος

Addit Orib. λεπτή, quæ vox in Ald. codice inter notha reperitur. V. caret.

V. καὶ ἧπαρ ἐμπεφραγμένους

V. addit αὐστηρῷ

F

Περὶ Λιθοσπέρμου. Κεφ. ρνη΄.

ΛΙΘΟΣΠΕΡΜΟΝ, οἱ δὲ αἰγώνυχον, οἱ δὲ ἐξώνυχον, οἱ δὲ ἡρακλείαν, διὰ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ἰσχύν· ὅθεν καὶ λιθόσπερμον ὠνόμασται· φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίας, μακρότερα δὲ καὶ πλατύτερα, καὶ
G μαλακώτερα, καὶ τὰ περὶ τὸν πυθμένα ἐπὶ γῆς κείμενα· κλωνία δὲ ὀρθὰ, λεπτὰ, πάχος ὀξυσχοίνου, στερεὰ, " ξυλώδη· ἐπὶ δὲ τῶν ἄκρων αὐτῶν * δίκηλος ἔκφυσις,

Orib. [illegible]

Lac. legit in vet. cod. μικρά. Sic & Orib.
V. addit ὑπόλευκον
Sic Orib. & v. codex. Lacuna στρογγύλον, λεπτὸν, ὀρόβῳ μικρῷ ἴσον. Vulg. ex. στρογγ. μικρὸν ὀρόβῳ ἴσον.
V. addit καὶ πρὸς δυσεντερίαν ποιεῖ.

καυλοειδής· ἔχουσα φύλλα "μακρά, παρ' οἷς σπέρμα" λιθῶδες, στρογγύλον, "λευκόν, ὀρόβῳ μικρῷ ὅμοιον: φύεται ἐν τραχέσι τόποις καὶ ὑψηλοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα μετ' οἴνου λευκοῦ πινόμενον, λίθους θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν."

Περὶ Φαλαρίδος. Κεφ. ρνθ'.

V. μεστὰ

Conclusa habentur in vet. cod. itémque apud Oribas. at in vulg. exempl. desiderantur.

ΦΑΛΑΡΙΣ, καυλία ἀνίησιν ἐκ ῥιζῶν λεπτῶν καὶ ἀχρήστων πολλά, "διπάλαιστα, γονατώδη, καλαμοειδῆ, ἐοικότα τοῖς τῆς ζέας, [ἰσχνότερα δὲ καὶ γλυκέα τῇ γεύσει, τὰ φύλλα δὲ ὅμοια τοῖς τῆς ζέας.] σπέρμα δὲ ἔπεστι μέγεθος κέγχρου, λευκόν, ὑπομῆκες. Δύναμιν δὲ ἔχει κοπτομένη ἡ πόα καὶ χυλιζομένη δι' ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς τὰ τῆς κύστεως ἀλγήματα ποιεῖν, πινομένη. καὶ τοῦ σπέρματος δὲ * μετὰ κοχλιαρίου ὕδατος πλῆθος πινόμενον πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

V. inscribit, ἢ θάψου.

Περὶ Ἐρυθροδάνου. Κεφ. ρξ'.

Alii videtur γαλλίας legisse.

V. caret.

Addit Lacuna ex v. cod. καὶ κινδυνεύεται.

ΕΡΥΘΡΟΔΑΝΟΝ, ἢ ἐρευθόδανον, ἔνιοι δὲ τεύθριον καλοῦσι. ῥίζα δέ ἐστιν ἐρυθρά, βαφική· ἡ μέν τις ἀγρία· ἡ δὲ σπαρτή, ὡς ἐν Θαβαίῃ" τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ῥαβέννῃ τῆς Ἰταλίας· καὶ ἐν Καρίᾳ μεταξὺ τῶν ἐλαιῶν σπειρόμενον, "ὥσπερ ἐν ταῖς ἀρούραις. λυσιτελὲς δὲ σπείρε." διὰ τὸ γίνεσθαι ἐκ τούτου πλείστην πρόσοδον. εἰσὶ δὲ αὐτοῦ οἱ καυλοὶ τετράγωνοι, μακροί, τραχεῖς, ὅμοιοι τοῖς τῆς ἀπαρίνης, κατὰ πάντα δὲ μείζονες καὶ ῥωμαλεώτεροι· ἔχοντες ἐκ διαστημάτων τὰ φύλλα καθ' ἕκαστον γόνυ, ὥσπερ ἀστέρας εἰς κύκλον περικείμενα· καρπὸν στρογγύλον, τὰ πρῶτα χλωρόν, εἶτα ἐρυθρόν, εἶτα πεπαινόμενον μέλανα· ῥίζα λεπτή, μακρά, ἐρυθρά, διουρητική· ὅθεν ἰκτερικοῖς μετὰ μελικράτου πινομένη βοηθεῖ, ἰσχιαδικοῖς τε καὶ παραλελυμένοις· ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ παχέα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἷμα. λούεσθαι μέν τοι δεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς πίνοντας, [καὶ ὁρᾶν τῶν κενουμένων τὴν διαφοράν.]" θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ ὁ" καυλός, μετὰ τῶν φύλλων * ποθείς. ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὀξυμέλιτος πινόμενος, σπλῆνα τήκει· προστεθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει καὶ δεύτερα. θεραπεύει δὲ καὶ ἀλφοὺς λευκούς, μετ' ὄξους" καταπλασσομένη.

Hæc non habentur in Aldino codice, nisi inter notha.
V. ἐχεοδήκτοις
Paris. χυλὸς
V. καταχριομένη

A cauliculorum speciem exhibet, folijs longis: inter quæ semen lapidea duritie rotundum, candicans, erui parui magnitudine. Nascitur in asperis & editis locis. Vim habet semen, cum vino albo potum, calculos frangendi, vrinásque pellendi.

De Phalaride. Cap. CLIX.

B PHALARIS cauliculos emittit à tenuibus ac nullius vsus radicibus numerosos, bipalmes, geniculatos, culmis zeæ similes, graciliores tamen ac sapore dulces: folia itidem zeæ: semen verò milij magnitudine, candidum & oblõgum. Herbæ tusæ succus ex aqua aut vino expressus ad vesicæ cruciatus C vtilissimè bibitur. Semẽ quoque cochlearis mẽsura ex aqua potum, ad eadem est efficax.

De Rubia. Cap. CLX.

RVBIA, Græcis Erythrodanum seu Ereuthodanum, aliquibus teuthrion vocatur: radix est rubra, D tingendo idonea. Vna quidem syluestris est, satiua altera, vt in Thebana Galilææ & Rauennæ in Italia. Sed & in Caria inter oleas seritur, velut in aruis. Vtiliter autem colitur, quòd multo polleat questu, ex eáque amplissimus reditus percipiatur. Sunt ei caules quadranguli, longi, asperi, quales aparinæ: sed E omni ex parte maiores atque robustiores, folijs in orbem per interualla, nempe circa singula genicula, stellæ modo decussatim radiatis: semine rotundo, inter initia viridi, mox rubro, ac postremò cùm ematuruit, nigro. Radix est tenuis, longa, rubra, ciendæ vrinæ vi prædita: F qua de causa arquatis auxiliatur, pota cũ aqua mulsa: itémq; ischiadicis atq; paralyticis. Crassam porrò copiosámq; vrinam pellit, ac interdum etiam sanguinem: bibẽtes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ reddũtur differentiam contemplari. Contra serpentium morsus caulem cum folijs G imponere prodest. Semẽ verò ex aceto mulso potum, lienem absumit. At subdita radix, partus, menses secundásq; trahit. Albæ quoque vitiligini illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. Cap. CLXI.

A

LONCHITIS folia habet porro perquàm similia, latiora tamẽ & rubentia, plurima, ad radicẽ circũfracta, veluti in terrã procumbẽtia. Habet & circa caulẽ pauca, in quo quidẽ flores ceu pileoli, hiantibus comicis personis figura similes, iiq; nigri, sed è rictu albam veluti paruã linguam exerentes, quæ ad labrum inferius spectet: semen inuolucris clausum, triangulum & lanceæ cuspidi simile, vnde etiam planta ipsa sibi cognomentum arrogauit: radix dauci. Nascitur in asperis ac sitientibus. Radix ex vino pota, vrinam ciet.

B

Περὶ Λογχίτιδος. Κεφ. ρξα΄.

ΛΟΓΧΙΤΙΣ φύλλα ἔχει πράσῳ καρτὰ ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπέρυθρα, πλέξα, περὶ τὴν ῥίζαν περικεκλασμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν. ἔχει δὲ καὶ περὶ τὸν καυλὸν ὀλίγα, ἐφ' οὗ ἄνθη ὅμοια πιλίσκοις, τῷ τύπῳ δὲ κωμικοῖς προσωπείοις κεχηνόσι μέλανα μὲν, λευκὸν δέ τι ἀπ' αὐτῶν ἐξέχει ἀπὸ τοῦ χάσματος πρὸς τὸ κάτω χεῖλος, ὥσπερ γλωττάριον· τὸ σπέρμα δὲ ὅμοιον λόγχῃ, τρίγωνον ἐν περικαρπίοις· ὅθεν καὶ τῆς προσωνυμίας ἠξιώθη· ῥίζα δὲ ὁμοία δαύκῳ. φύεται ἐν τραχέσι καὶ ἀνίκμοις τόποις. ταύτης ἡ ῥίζα διουρητική, πινομένη σὺν οἴνῳ.

V. πλατυκάρπῳ. Marc. πράσῳ πλατυκάρπῳ ὅμ. Fortè καρπῷ. Dalech. legit πλεκτά

Mar. περικαρπίοις

C

De Lonchitide altera. C. CLXII.

Lonchitis altera, quam alij asperam dicunt, folia profert scolopendrij, sed asperiora maioráque, ac multò magis diuisa. Vim porrò habet vulnerariã, inflammationésque arcet. Lienem quoque pota ex aceto absumit.

Περὶ Ἑτέρας λογχίτιδος. Κεφ. ρξβ΄.

Λογχῖτις ἑτέρα, οἱ δὲ λογχῖτιν τραχεῖαν, φύλλα ἀνίησιν ὅμοια σκολοπενδρίῳ, τραχύτερα δὲ καὶ μείζονα, καὶ μᾶλλον ἐσχισμένα. Δύναμιν δὲ ἔχει τραυματικήν, ἀφλέγμαντον· τήκει δὲ καὶ σπλῆνα μετ' ὄξους πινομένη.

Addit Lacuna ex vet. cod. τὰ φύλλα

D

De Althæa. Cap. CLXIII.

ALTHÆA, quam nonnulli Ibiscum vocant, maluæ syluestris species est, folijs vti cyclamini rotũdis, lanuginosis: flore rosaceo: caule bicubitali: radice lenta glutinosáq;, intus alba. Althææ verò nomen inditum illi est, à multiplici excellentíque quam in medendo prẹstat vtilitate. Decocta enim in aqua mulsa aut vino, aut per se etiam tusa, efficaciter imponitur vulneribus, parotidibus, strumis, abscessibus, mãmarũ inflammationibus, sedis doloribus, contusis, flatuosis tumoribus ac neruorum distentionibus: siquidẽ discutit & maturat, aut rumpit, & ad cicatricẽ perducit. At cocta, vti dictũ est, si cum adipe suillo aut anserino, terebinthináve, subigatur, facit ad vuluæ inflammationes præclusionésq;, subdita in pesso. Sed & ipsius decoctum eundem obtinet effectum, relicta post partum in vtero purgamenta prætereà extrahens. Succurrit & radicis decoctæ succus ex vino potus vrinæ difficultati, calculosorũ sæuis acerbísque cruciatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis atque ruptis.

E

F

G

Περὶ Ἀλθαίας. Κεφ. ρξγ΄.

ΑΛΘΑΙΑ, ἔνιοι δὲ ἰβίσκον καλοῦσι, μαλάχης ἐστὶν ἀγρίας εἶδος· φύλλα περιφερῆ ὥσπερ κυκλάμινος, ἔγχνοα· ἔχει δὲ ἄνθος ῥοδοειδές· καυλὸν δίπηχυν, ῥίζαν δὲ γλίσχρον, λευκὴν ἔνδοθεν. Ὠνόμασται δὲ ἀλθαία, διὰ τὸ πολυαλθὲς καὶ πολύχρηστον αὐτῆς. ἑψηθεῖσα γὰρ ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, καὶ καθ' ἑαυτὴν κοπεῖσα, ποιεῖ πρὸς τραύματα, παρωτίδας, χοιράδας, ἀποστήματα, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, δακτυλίων ἀλγήματα, φλάσματα, ἐμφυσήματα, συντάσεις νεύρων· διαφορεῖ γὰρ καὶ ἐκπέττει, ἢ ῥήσσει καὶ ἐπουλοῖ. συμμαλαχθεῖσα δὲ ἑφθή, ὡς εἴρηται, στέατι ὑείῳ ἢ χηνείῳ ἢ τερεβινθίνῃ, πρὸς ὑστέρας φλεγμονὰς καὶ μύσεις ἐν προσθέματι ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δ' αὐτῆς τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ἄγει δὲ καὶ τὰ καλούμενα λόχια. τὸ δὲ τῆς ῥίζης ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον, ὠφελεῖ δυσουροῦντας, λιθιώντων ὠμότητας, δυσεντερικούς, ἰσχιαδικούς, τρομώδεις, ῥηγματίας.

Al. legit, δίπηχυαῖον & facilis est lapsus. Sic & Serapio. Orib. τρίπηχυν

Vulg. exempl. ποθεῖσα

Sic vet. cod. at vulg. exempl. carent.

καὶ πόνους ὀδόντων πραΰνει σὺν ὄξει ἀ-
φεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη. ὁ δὲ καρ-
πὸς χλωρός τε καὶ ξηρὸς λεῖος καταχρι-
σθεὶς σὺν ὄξει " ἐν ἡλίῳ, σμηκτικός ἐστιν
ἀλφῶν· μετ' ὀξελαίου δὲ συγχριόμενος,
προφυλακτικός ἐστιν ἰοβόλων. ποιεῖ δὲ καὶ
πρὸς δυσεντερείας καὶ αἵματος ἀναγω-
γὴν καὶ διαῤῥοίαν. τὸ δὲ ἀφέψημα τοῦ
σπέρματος, πινόμενον καὶ πρὸς μελισσῶν"
καὶ τῶν λεπτῶν θηρίων πληγὰς πάντων,
ἐν ὀξυκράτῳ ἢ οἴνῳ ποθέν. καὶ τὰ φύλλα
δὲ μετ' ὀλίγου ἐλαίου καταπλάσσεται
ἐπὶ τῶν δηγμάτων καὶ ἐπὶ τῶν πυρικαύ-
στων. πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα " καὶ ὕδωρ, μιγεῖ-
σα λεία καὶ συνεξαιθριασθεῖσα.

Lac. in vet. cod. additũ reperit, καὶ ἐλαίῳ

Videntur hic præterea legisse interpretes, καὶ σφηκῶν

V. cod. Lacunæ addit χλωρὰ

Περὶ Ἀλκέας. Κεφ. ρξδ'.

Ἀλκέα καὶ αὕτη εἶδός ἐστιν ἀγρίας
μαλάχης, ἔχουσα φύλλα ἐπεσχισμένα
πρὸς τὰ τῆς ἱερᾶς βοτάνης· καυλοὺς γ'.
ἢ δ'· φλοιὸν ἔχοντας καννάβει παρα-
πλήσιον· [ἄνθος μικρόν, ἐμφερὲς ῥόδῳ· ῥί-
ζας λευκάς, " πλατείας ε'. ἢ ς'. ὅσον πή-
χεως· αἵ τινες οἴνῳ ἢ ὕδατι πινόμεναι, δυ-
σεντερείαν καὶ ῥήγματα ἰῶνται.

In antiquiss. codicib⁹, teste Marcello, caput hoc cum superiore coniungitur.

Vet. his caret. Margo vetus, ὡς μαλάχη, μικρότερον δὲ Quidam mauult πλαγίας

Περὶ Καννάβεως ἡμέρου. Κεφ. ρξε'.

ΚΑΝΝΑΒΙΣ φυτόν ἐστιν εὔχρηστον ἐν
τῷ βίῳ πρὸς τὰς τῶν εὐτονωτάτων
σχοινίων πλοκάς· φύλλα φέρει παραπλή-
σια τῇ " μελίᾳ, δυσώδη· καυλοὺς μακρούς,
κενούς· καρπὸν στρογγύλον· ὃς ἐσθιόμενος
πλείων, σβέννυσι τὴν γονήν. χλωρὸς δὲ
χυλισθείς, ἁρμόζει πρὸς τὰς τῶν ὤτων ἀλ-
γηδόνας ἐνσταζόμενος.

Marcell. τῇ μηλέᾳ perperam.

Περὶ Καννάβεως ἀγρίας. Κεφ. ρξς'.

Κάνναβις ἀγρία ῥαβδία φέρει ὅμοια
τοῖς τῆς ἀλθαίας, μελάντερα δὲ καὶ " τρα-
χύτερα, " καὶ μικρότερα, τὸ ὕψος πή-
χεως· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια τῇ ἡμέρῳ,
[τραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα.] ἄνθη ὑ-
πέρυθρα, λυχνίδι ἐμφερῆ· σπέρμα δὲ
καὶ ῥίζαν ὅμοια τῇ ἀλθαίᾳ. Δύναμιν
δὲ ἔχει ἡ ῥίζα ἑφθὴ καταπλασθεῖσα,
φλεγμονὰς παρηγορεῖν, καὶ οἰδήματα δια-
φορεῖν, " καὶ πώρους διαχεῖν.] καὶ ὁ ἀπὸ ταύ-
της δὲ φλοιός, εὔθετος εἰς πλοκὴν σχοινίων.

Marc. παχύτερα legit.
V. caret.

V. non habet conclusa.

V. non legit καὶ πώρ. διαχ.

A Eadem dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Semen autẽ seu viride, seu etiam siccum, vitiligines in sole ex aceto perunctas emendat & exterit. Illud idem ex oxelæo perunctum, venenatorum animalium arcet iniurias. Vis quoque illi efficax contra dysenteriã, sanguinis per os reiectionem, aluíque profluuium. B Quin & bibitur in posca aut vino decoctũ, contra apum aliarúmque omnium minutarum bestiolarum aculeatos ictus. Folia verò cum olei momento morsibus ipsis atque etiam igni ambustis imponuntur. Cæterùm ipsa radix aquam addensat atque coagulat, siquidẽ trita illi ammixta, C simúlque sub dio posita fuerit.

De Alcea. Cap. CLXIIII.

ALCEA & ipsa syluestrium maluarum generi assignatur: folia verò habet diuisa, verbenacæ proxima: caules tres aut quatuor cortice cannabino vestitos: florẽ paruũ, rosæ similem: radices albas, latas, D quinque aut sex, ferè cubitales: quæ quidẽ cum vino aut aqua potæ, dysenteriæ ruptísque medentur.

De Cannabi satiua. Cap. CLXV.

CANNABIS satiua, plãta ad texendos funes validissimos mortalium generi perutilis, folia gerit E fraxini, sed fœdi odoris, caules proceros, inanes, semen rotundũ: quod cibo largiore genituram extinguit. Ex eo recẽte expressus succus conuenienter aurium doloribus instillatur.

De Cannabi syluestri. Cap. CLXVI.

F Syluestris cannabis virgulas profert quales althæa, sed nigriores, asperiores ac minores, cubiti altitudinem æquantes: folijs satiuæ, asperioribus tamen ac nigrioribus: floribus lychnidis, subrubris: semine & radice althææ. Vim habet decocta radix & imposita, inflammationes leniendi, G œdemata discutiendi, & tophos articulorum dissipandi. Sed & huius cortex torquẽdis funibus est accommodatus.

De Ana-

De Anagyri. Cap. CLXVII.

ANAGYRIS siue Anagyros, quem alij acopon vocant, frutex est arboris instar, folijs & virgis vitici assimilis, perquàm grauis odore, "flore brassicæ, semine in longis corniculis renibus figura simili, versicolore ac solido, quod vua maturescente durescit. Huius folia recentia trita & imposita, œdemata reprimunt. Eadem (sicca) drachmæ pondere in passo suspitiosis potui dantur, itémque ad secundas, menses partúsque extrahendos, & contra capitis dolores in vino. Difficulter etiam parientibus amuleti instar adalligantur: sed à partu statim auferri abijcíque oportet. Radicis autem succus discutiēdis concoquendísque adhibetur. Semen vero comestum vomitiones vehementer concitat.

De Cepæa. Cap. CLXVIII.

CEPÆA portulacę similis est, verùm nigriora habet folia, radicémque tenuem. Folia in vino pota, stranguria & vesicæ scabie laborantibus opitulantur. Maximè verò id præstant, si cum asparagi radicum, quem myacanthon vocāt, decocto bibantur.

De Alismate. Cap. CLXIX.

ALISMA aliqui alceam, alij damasonium, alij acyron, alij denique lyron appellāt. Folia ei plantaginis, sed angustiora, conuexáque in terram. Caulis tenuis, simplex, cubito altior, thyrsi specie, habens in cacumine capitula. Flores tenues, candidi, pallescentes, radices vt veratri nigri, tenues, odoratæ, acres ac modicè pingues: aquosos amat tractus. Radix drachmæ vnius aut alterius pondere in vino pota his conuenit qui leporem marinum deuorarunt: iísque qui à rana rubeta demorsi sunt, vt & ijs qui opium hauserunt. Valet & contra tormina ac dysenteriam, per se aut cum pari modo seminis dauci potui data. Sed & conuulsis & contra vuluæ vitia prodest. At herba ipsa sistit aluum, ac mēses ciet, tumorésque imposita mitigat.

Περὶ Αναγύριος. Κεφ. ρξζ΄.

ΑΝΑΓΥΡΙΣ, οἱ μὲν ἀνάγυρον, οἱ δὲ "ἄκοπον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ φύλλοις καὶ ταῖς ῥάβδοις προσεμφερὴς ἄγνῳ, δενδρώδης, βαρύοσμος ἰσχυρῶς· ἄνθος κράμβῃ ἐοικός· καρπὸς ἐν κερατίοις μακροῖς, τὸ σχῆμα νεφρῶν, ποικίλος, "στερεός· σκληρύνεται δὲ περὶ τὸν τῆς σταφυλῆς πεπασμόν. Ταύτης τὰ φύλλα ἁπαλά, λεῖα καταπλασσόμενα, οἰδήματα στέλλει. ποτίζεται δὲ < πλῆθος ἐν γλυκεῖ πρὸς ἆσθμα καὶ ἐκβολὴν χορίου, καὶ ἐμμηνίων καὶ ἐμβρύου· πρὸς δὲ *κεφαλαλγίαν, σὺν οἴνῳ. ἔστι δὲ περίαπτον δυστοκούσαις· δεῖ μέν τοι μετὰ τὸ ἀποτεκεῖν εὐθέως ἀφελόντα ῥίπτειν τὸ περίαμμα. τῆς δὲ ῥίζης *χυλὸς διαφορεῖ καὶ ἐκπέσσει. ὁ δὲ καρπὸς ἐσθιόμενος, ἐμετὸν συντόνως κινεῖ.

Περὶ Κηπαίας. Κεφ. ρξη΄.

ΚΗΠΑΙΑ ἐμφερής ἐστιν ἀνδράχνῃ, μελάντερα δὲ ἔχει τὰ φύλλα, ῥίζαν λεπτήν. βοηθεῖ δὲ τὰ φύλλα πινόμενα σὺν οἴνῳ, στραγγουριῶσι καὶ ψωριῶσι τὴν κύστιν· μάλιστα δὲ ποιεῖ, μετὰ ἑψήματος ῥιζῶν ἀσπαράγου τοῦ μυακάνθου καλουμένου *πινομένη.

Περὶ Αλίσματος. Κεφ. ρξθ΄.

ΑΛΙΣΜΑ, οἱ μὲν ἀλκέαν, οἱ δὲ δαμασώνιον, οἱ δὲ ἄκυρον, οἱ δὲ λύρον καλοῦσι· φύλλα μὲν ἔχει "ἀρνογλώσσῳ ὅμοια, στενώτερα δὲ καὶ ἐπὶ γῆν κλώμενα· καυλὸς δὲ "λεπτός, ἁπλοῦς ὑπὲρ πῆχυν ἔχων κεφάλια, θυρσοειδής· ἄνθη λεπτά, λευκά, "ὕπωχρα· ῥίζαι ὡς μέλανος ἑλλεβόρου λεπταί, εὐώδεις, δριμεῖαι, ὑπολίπαροι· ὑδρηλὰ δὲ φιλεῖ χωρία. Αρμόζει ἡ ῥίζα πινομένη σὺν οἴνῳ, ὅσον < α΄. ἢ β΄. τοῖς λαγωὸν βεβρωκόσι θαλάσσιον, καὶ τοῖς ὑπὸ φρύνου δηχθεῖσι, καὶ τοῖς ὄπιον πεπωκόσι· *καὶ στρόφοις καὶ δυσεντερίαις καθ' αὑτὴν, καὶ σὺν ἴσῳ δαύκῳ πινομένη. ἁρμόζει καὶ σπάσμασι, καὶ πρὸς τὰ ὑστερικὰ πάθη. ἡ δὲ πόα ἵστησι κοιλίαν, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ οἰδήματα καταπλασθεῖσα πραΰνει.

Plin. flore oleris sic enim brassicā κατ' ἐξοχὴν appellat.

Orib. ἕλκοπον

V. στρογγύλος. alius, ἢ καὶ ὑποστρογγύλος

V. addit εὔοσμα.

V. λιτὸς, στενώτερος, ἁπλοῦς περὶ πῆχυν.

V. caret.

Περὶ Ὀνοβρυχίδος. Κεφ. ρο'.

ΟΝΟΒΡΥΧΙΣ φύλλα ἔχει ὅμοια φακῷ, μικροῦ μακρότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος φοινικοῦν, μικρὰν ῥίζαν. φύεται ἐν καθύγροις καὶ ἀργοῖς τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα ἐπιπλασθεῖσα λεία, διαχεῖν φύματα· μετ' οἴνου δὲ πινομένη, στραγγουρίαν θεραπεύει· σὺν ἐλαίῳ δὲ ἀλειφομένη, ἱδρῶτας κινεῖ.

Ald. in nothis inserit τὰ μὲν
Ald. μικρὰ
V. μικρὸν legit.

Περὶ Ὑπερικοῦ. Κεφ. ροα'.

ΥΠΕΡΙΚΟΝ, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ κόριον, οἱ δὲ χαμαίπιτυν, διὰ τὸ τὸ περὶ τὸ σπέρμα ὀσμὴν ἐοικέναι πιτυΐνῃ ῥητίνῃ· φύλλα ἔχει πηγάνῳ ὅμοια. θάμνος φρυγανοειδής, σπιθαμιαῖος, ὑπέρυθρος· ἄνθος ἔχων μήλινον ὃ, * διατριβὲν ἐν * τοῖς δακτύλοις αἱματώδη τὸν χυλὸν ἐκκρίνει, ὅθεν καὶ ἀνδρόσαιμον ἐκλήθη *· κλωνάρια ὑποδασέα, προμήκη ἐν τῷ περιφερεῖ, μέγεθος, κριθῆς, ἐν * ᾧ σπέρμα μέλαν ῥητίνης ὄζον. φύεται δὲ ἐν ἐργασίμοις καὶ τραχέσι τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικήν, καὶ ἐμμήνων ἀγωγόν, προστιθέμενον· τεταρταίους δὲ καὶ τριταίους ἀπαλλάσσει, μετ' οἴνου πινόμενον· θεραπεύει δὲ ἰσχιάδας ἐπὶ ἡμέρας μ'. τὸ σπέρμα πινόμενον. καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ σπέρματι καταπλαττόμενα, κατακαύματα ἰᾶται.

V. codex hæc rutæ syluestri adscribit.
V. addit ἄγριον.
Al. παραπλήσια
V. θαμνίον φρυγανοειδὲς
V. quidam tota hac periodo caret, vt & Orib. vsque ad κλωνάρια
V. κλώνιον ὑπόδασυ
V. ὅμοιον κριθῇ
Al. χωρίοις
Al. τεταρταίου ἀπαλλακτικὴν
V. quidam carēt. Margo habebat, τὸ ὑπερικὸν ἰσοδύναμον τῷ ἀνδροσαίμῳ καὶ τῷ ἀγρίῳ πηγάνῳ.

Περὶ Ἀσκύρου. Κεφ. ροβ'.

Ἄσκυρον, οἱ δὲ ἀσκυροειδές, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, καὶ τοῦτο εἶδός ἐστιν ὑπερικοῦ, μεγέθει διαφέρον, κλωσὶ μεῖζον, φρυγανωδέστερον δὲ καὶ πεφοινιγμένον τοῖς φύλλοις λεπτοῖς· ἄνθη δὲ μήλινα φέρει· καρπὸν δὲ ὅμοιον ὑπερικῷ, ὄζοντα ῥητίνης, καὶ ἐν τῷ διατριβῆναι οἱονεὶ αἱμάσσοντα τοὺς δακτύλους, ὡς διὰ τοῦτο ἀνδρόσαιμον καλεῖσθαι. Ποιεῖ δὲ ὁ τούτου καρπὸς πρὸς ἰσχιάδας, πινόμενος μετ' ὑδρομέλιτος κοτυλῶν β'. ἄγει γὰρ χολώδη κόπρια πολλά. συνεχῶς δὲ διδόναι χρή, ἄχρις ἂν ὑγιασθῶσι. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρίκαυστα ἐπιπλασθείς.

V. hanc vocem delet, vti & μεῖζον.
Ald. codex addit, τὸ σπέρμα
Marc. legit κυάθων
V. addit καὶ

Περὶ Ἀνδροσαίμου. Κεφ. ρογ'.

Ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ Διονυσιάδα, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἄσκυρον καλοῦσι. διαφέρει δὲ τοῦ ὑπερικοῦ καὶ τοῦ ἀσκύρου, θάμνος ὢν λεπτόκαρφος, φρυγανώδης, πεφοινιγμένος τὰ ῥαβδία·

A

De Onobrychide. Cap. CLXX.

ONOBRYCHIS folia habet lentis ferè lõgiora, caulem dodrantalem, florem puniceũ, radicē exiguam. Nascitur in humentibus & incultis locis. Herba si trita illinatur, panos discutiendi vim habet. Cum vino autē pota, stranguriæ medetur, & inuncta ex oleo sudores mouet.

B

De Hyperico. Cap. CLXXI.

HYPERICVM alij androsæmõ, alij corion appellant: sunt qui & chamæpityn, quoniam semen odore pineam resinam imitatur. Frutex est surculaceus, dodrantalis, rubescens, folijs rutæ: flore verò luteo, violæ albæ simili, qui quidem digitis tritus sanguineũ succum remittit: qua ex causa etiã androsæmon appellatum est: calyculis subhirsutis, in rotũdo oblongis, hordei magnitudine, in quibus semē nigrum & resinosi odoris. Gignitur locis cultis & asperis. Vrinam cit, subditúmque menses trahit: ex vino autem bibitum, tertianis quartanísq; liberat. Medetur & semē ischiadicis, quadraginta diebus haustũ. Sed & folijs cum semine impositis ambusta sanantur.

C

D

De Ascyro. Cap. CLXXII.

Ascyron siue Ascyroïdes, alijs androsæmon, etiã hyperici genus est, magnitudine distans: siquidem ramos habet maiores, ac fruticosius est: folijs interim tenuibus, puniceo colore rubētibus: flores luteos profert, & fructũ hyperico similem ac resinosi odoris: cuius attritu digiti veluti cruentãtur: qua de causa androsæmon (quasi humanũ sanguinem dixeris) vocauere. Est & huius fructus ad ischiadicos efficax potus in hydromelitis heminis duabus. Nã biliosa recremẽta plurima aluo detrahit. Sed dari frequẽtius oportet, donec sanitati restituti fuerint. Illinitur & ambustis efficaciter.

E

F

Pl. drachmis duabus.

De Androsæmo. Cap. CLXXIII.

G

Androsæmõ, quod alij Dionysiada, alij etiã ascyron appellãt, ab hyperico & ascyro differt: frutex verò est ramulis gracilibus, surculosus, virgultis puniceo colore rubētibus,

folijs triplo quadruplóve maioribus quàm sint rutæ folia, quæque trita vinoso succo manant. Habet autem alas in cacumine complures, vtrinq; expansas pinnatásque: circa quas flosculi pusilli lutei, & in calyculis semē papaueris nigri, veluti punctis notulísve distinctum. Huius coma contrita resinosum odorem reddit. Sed & semen tritum drachmis duabus potum, excrementa biliosa trahit: prodest verò maximè ischiadicis, verùm à purgatione aquam insuper sorbere oportet. Cæterùm illita herba medetur ambustis, & sanguinem cohibet.

A φύλλα τριπλασίονα" ἢ τετραπλασίονα] τοῦ πηγάνου, ἃ τριφθέντα οἰνώδη χυλὸν ἀφίησι· μασχάλας δ' ἔχει πλείους ἐπ' ἄκρῳ τεταρσωμένας· περὶ ἃς αἱ θήλια μικρά, μήλινα· καρπὸς ἐν κάλυκι, "ὅμοιος τῷ τῆς μελαίνης μήκωνος, οἱονεὶ κατάγραφος". ἀνατριφθεῖσα δὲ ἡ κόμη, ῥητινώδη B ὀσμὴν ἀποδίδωσι. Καὶ τούτου ὁ καρπὸς λεῖος δυοῖν < ὁλκὴ ποθείς, ἄγει χολώδη κόπρια· θεραπεύει δὲ μάλιστα ἰσχιάδας· δεῖ δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν ὕδατος ἐπιρροφεῖν. καὶ πυρίκαυστα δὲ ἡ πόα καταπλασθεῖσα ἰᾶται. καὶ" αἷμα ἐπέχει.

V. delet.
Dod. legit ὁμοίως
Quidam addit αἵματι
V. νομὰς substituit, ac ita quoque legit Lacuna.

De Cori. Cap. CLXXIIII. C

CORIS, quod aliqui etiam hypericum appellant, frutex est folio ericæ, sed minore, pinguiore & rubente, dodrantalis, ori gratus, acris & odoratus. Huius semen potum vrinas mensésque ciet. Est & auxilio ex vino potum à phalangio demorsis, ischiadicis & opisthotonicis: itémque rigoribus addito pipere. Sed & eo vtiliter opisthotonici cum oleo perunguntur. [Radix in vino decocta potáque, resolutis egregiè opitulari creditur: sed laborantem inter potandum bene circumquaque operiri decet: siquidem corpore toto sudorem ciet, qua ex re agilitas pristina recuperatur.]

Περὶ Κόρεως. Κεφ. ροδ'.

ΚΟΡΙΣ, ὃ δὲ καὶ τοῦτο ὑπερικὸν καλοῦσι, φύλλον ἔχει παραπλήσιον τῷ τῆς ἐρείκης, μικρότερον δὲ καὶ λιπαρώτερον καὶ ἐρυθρόν. θάμνος δ' ἐστὶ σπιθαμιαῖος, εὔστομος, δριμὺς καὶ εὐώδης. Τούτου ὁ καρπὸς πινόμενος, οὖρα καὶ καταμήνια D ἄγει. βοηθεῖ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, ἰσχιαδικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς, σὺν οἴνῳ πινόμενος· πρὸς δὲ ῥίγη σὺν πεπέρει. ἐπὶ δὲ ὀπισθοτονικῶν καὶ σύγχρισμά ἐστι σὺν ἐλαίῳ ἁρμόδιον. [ἡ δὲ ῥίζα τούτου σὺν οἴνῳ ἑψηθεῖσα καὶ ποθεῖσα παρέτοις καλῶς βοηθεῖν" πιστεύεται· δεῖ δὲ τὸν πάσχοντα ἐν E τῷ πίνειν περισκέπεσθαι καλῶς. ἱδροῖ γὰρ ὅλον τὸ σῶμα καὶ τὴν εὐκινησίαν" ἐκ τούτου λαμβάνει.]

Conclusa habet Ald. cod. in nothis: eadē Goupylus in vtroq; vetusto codice reperit in capitis calce.
Aliàs πεπίστευται
Al. οὕτως.

De Chamæpity, seu abiga. Cap. CLXXV.

CHAMÆPITYS, quā qui Pontum incolūt, holocyrton, Athenienses Ioniam, EVboici sideritin vocant, herba est quæ humi serpit, F incuruæ similis, folijs semperuiui minoris, at multò tenuioribus pinguioribúsque & hirsutis, circa ramulos densis, odore pinus: floribus tenuibus, luteis, vel candidis: radice cichorij. Huius folia septem diebus in vino pota regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadē sanant. Dantur & hepaticis & vrinæ difficultate laborantibus, ac peculiariter nephriticis: torminosis etiā prosunt. Vtūtur & ea herba Heracleæ Pon-

Περὶ Χαμαιπίτυος. Κεφ. ροε'.

ΧΑΜΑΙΠΙΤΥΣ, ἣν" οἱ ἐν Πόντῳ ὁλόκυρον καλοῦσι, Ἀθήνησιν Ἰωνίαν, ἐν δὲ Εὐβοίᾳ σιδηρῖτιν, πόα ἕρπουσα ἐπὶ γῆς, ὑπόκυρτος· φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια ἀειζώῳ μικρῷ, λεπτότερα δὲ" πολλῷ καὶ λιπαρώτερα καὶ δασέα, πυκνὰ περὶ τοὺς κλάδους, ὀσμὴν ἔχοντα πίτυος, ἄνθη λεπτά, μήλινα, ἢ" λευκά· ῥίζαν δὲ ὡς κιχωρίου. Ταύτης τὰ φύλλα πινόμενα μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ζ'. ἴκτερον θεραπεύει. ἐπὶ δὲ μ'. ἰσ-G χιάδα θεραπεύει μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμενα· δίδοται καὶ ἡπατικοῖς καὶ δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς ἰδίως, ἁρμόζοντα καὶ στροφουμένοις. χρῶνται δ' αὐτῇ καὶ οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Πον-

Ald. ἔνιοι
V. caret. Orib. interpres vertit, paulò.
V. caret. Expungit etiam Marcellus.

τικῇ, ὡς ἀντιδότῳ, πρὸς ἀκόνιτον ποτίζοντες τὸ ἀφέψημα. καταπλάσσεται δὲ πρὸς τὰ προειρημένα μετὰ ἀλφίτων δεδευμένων τῷ ἀφεψήματι τῆς πόας. λεανθεῖσα δὲ σὺν σύκοις καὶ ἀντὶ καταποτίου διδομένη, μαλάσσει κοιλίαν. μετὰ μέλιτος δὲ καὶ λεπίδος καὶ ῥητίνης ἀναληφθεῖσα, καθαίρει. ἄγει δὲ καὶ τὰ ἀπὸ ὑστέρας, προστεθεῖσα σὺν μέλιτι. διαφορεῖ δὲ καὶ σκληρίας μαστῶν, καὶ τραύματα κολλᾷ. καὶ ἕρπητας ἐπέχει μετὰ μέλιτος καταπλασσομένη.

A ticæ incolæ, velut antidoto, contra aconitum decoctum ipsius propinantes. Porrò ad antedicta quoque vitia cum polenta iure decocti subacta imponitur. Contrita verò cum ficubus & pilularum instar exhibita, aluum emollit. At excepta melle cum æris squama & resina, etiam purgat. Extrahit & quæ in B vtero morantur cum melle subdita in pesso. Mammarum quoque duritias discutit, vulneráque glutinat. Herpetas denique illita cum melle cohibet.

addit vl. hydropicis

Περὶ Ἑτέρας χαμαιπίτυος.
Κεφ. ρος΄.

Ἔστι καὶ ἑτέρα χαμαίπιτυς. κλάδους ἔχουσα πηχυαίους, ἀγκυροειδεῖς, λεπτοκάρφους· κόμην δὲ ἐοικυῖαν τῇ πρὸ αὐτῆς, καὶ ἄνθος λευκόν· σπέρμα δὲ μέλαν· ὄζει δὲ καὶ αὐτὴ πίτυος. Καὶ τρίτη τίς ἐστιν ἄρρην καλουμένη. ἔστι δὲ βοτάνιον *λεῖον, ἔχον φυλλάρια λεπτὰ, λευκὰ, δασέα· καυλὸν δὲ "τραχὺν, λευκόν· ἀνθύλλια μήλινα· σπερμάτιον δὲ παρὰ τὰς μασχάλας. ὄζει δὲ καὶ τοῦτο πίτυος. Δύναμιν δὲ ἔχουσι καὶ αὐτὰ ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ, οὐ μὴν οὕτω πρακτικήν.

Alter παχὺν, quam lectionem probat Hermolaus. Oribasij interpres hirsutũ vertit.

Τέλος τοῦ λόγου τρίτου.

De altera Chamæpity.
Cap. CLXXVI.

C Est & altera Chamæpitys, ramis cubitalibus, in anchoræ speciem incuruatis, gracilibus: coma supradictæ, flore candido, ac semine nigro. Sed & hæc pinum redolet. Additur & tertia quæ mascula nominatur. Est autem herbula læuis, foliolis tenuibus, albis, pilosis: caule scabro, candido: pusillis floribus luteis, ac minuto semine iuxta alas. Resipit & hæc pinum. D Vtraque porrò vim antedictæ similem obtinet, at non perinde efficacem.

Tertij libri finis.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber quartus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον τέταρτον.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

QVONIAM tribus libris prioribus, amantissime Aree, de aromatis, oleis, vnguentis, arboribus, animalibus, cerealibus, oleribus, radicibus, succis, herbis ac seminibus, egimus: in hoc quarto de ijs quæ restant herbis atque radicibus, disseremus.

De Vettonica. Cap. I.

CESTRON, quod psychrotrophon vocitatur, quoniam frigidissimis in locis reperiatur, Romani Vetonicam seu rosmarinum appellant: herba est caulem proferēs tenuem, cubiti altitudine, aut etiā maiorem, quadrangulum: folia longa, mollia, quernis similia, in ambitu incisuris diuisa, boni odoris, ac prope radicem maiora: semen in summitate caulium, thymbræ modo spicatum inest. Decerpta huius folia siccari oportet: quippe quorū sit etiam maior & frequentior vsus. Radices verò subsunt tenues, ceu ellebori: quę quidem ex hydromelite potæ, pituitosam vomitionem euocant. At folia ad conuulsa, rupta, vuluæq; vitia & strāgulationes drachmæ pondere ex aqua mulsa potui dantur: & contra venenatarum bestiarum morsus, drachmis tribus ex vini heminis duabus: sed & herba earundem morsibus vtiliter imponitur: itidémque aduersus venena drachmæ pondere ex vino pota prodest. Quin & ei qui ipsam in potu præsumpserit, haustum deinde lethale medicamentum minimè nociturum est. Vrinas præterea ciet, aluúmque subducit. Medetur & comitialibus atque insanis ex aqua pota: hepaticis verò ac sple-

A ἘΝ τοῖς πρὸ τούτου τρισὶ βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, παραδόντες περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων καὶ ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων καὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων· ἐν τούτῳ τετάρτῳ ὄντι, περὶ τῶν B λειπομένων βοτανῶν καὶ ῥιζῶν διαλεξόμεθα.

Περὶ Κέστρου. Κεφ. α΄.

ΚΕΣΤΡΟΝ τὸ καλούμενον ψυχότροφον, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ψυχροτάτοις εὑρίσκεται τόποις· οἱ Ῥωμαῖοι "βετονίκην καλοῦσιν, ἢ ῥοσμαρίνουμ· πόα ἐστὶ καυλὸν ἔχουσα λεπτὸν πήχεως τὸ ὕψος, ἢ καὶ μείζονα, τετράC γωνον· φύλλα μακρὰ, "μαλακὰ, ὅμοια δρυῒ, τὴν περιφέρειαν ἐσχισμένα, "εὐώδη, μείζονα δὲ τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν"· ἐπ᾽ ἄκρῳ δὲ τῶν καυλῶν ἔνεστι τὸ σπέρμα "ἐσταχυωμένον ὥσπερ θύμβρας. Ταύτης τὰ φύλλα δεῖ συλλέγειν τε καὶ ξηραίνειν· ὧν ἐστὶ καὶ ἡ πλείων χρῆσις. ῥίζαι δὲ ὕπεισι λεπταὶ ὡς ἑλλεβόρου, D αἵτινες "φλεγματώδη προσκαλοῦσιν ἔμετον, μεθ᾽ ὑδρομέλιτος πινόμεναι. τῶν δὲ φύλλων *δίδοναι πρὸς τὰ σπάσματα, ῥήγματα, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ διαθέσεις, καὶ πνίγας ὑστερικὰς ∠ α΄. ὁλκὴ μεθ᾽ ὑδρομέλιτος "*πινόμεναι. θηριοδήκτοις δὲ ὁλκαὶ γ΄. μετ᾽ οἴνου κοτυλῶν β΄. καταπλασσομένη δὲ ἡ πόα, ὠφεE λεῖ τοὺς θηριοδήκτους, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα ὁλκὴ μετ᾽ οἴνου ποθεῖσα ἁρμόζει· ἐὰν δέ τις προεκπίῃ, οὐδὲν βλαβήσεται λαβὼν φάρμακον θανάσιμον· ἐστὶ δὲ οὐρητικὴ, κοιλίας τε ὑποβιβαστική· θεραπεύει δὲ καὶ ἐπιλήπτους, καὶ μαινομένους, μεθ᾽ ὕδατος πινομένη, καὶ ἡπατικοὺς· σπλη-

Margin notes:
Al. κεστρωνικήν
V. meliùs θάμνος. Samb.
V. omittit, non malè. Samb.
V. ἰνώδη. Mar. εὐώδη καὶ ἰνώδη
Margo addit ἄνθος λευκοπόρφυρον.
Dalech. ἐσταχυωμένων scil. καυλῶν.
V. legit φλεγματώδη κινοῦσι, πινόμεναι μεθ᾽ ὑδρομέλιτος.
V. ἢ ὕδατος addit.

V.delet.
Al μετ' ὀξέος καὶ μέλιτος.

νικοῖς * δὲ, "μετ' ὀξυμέλιτος ὁλκὴ < α'. ἐπιποθεῖσα· ποιεῖ δὲ καὶ πέψιν, ἐάν τις μετὰ τὸ δεῖπνον αὐτὴν κυάμου μέγεθος καταπίῃ μετὰ μέλιτος ἑφθοῦ. ὁμοίως καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδοται· στομαχικοῖς δὲ διαμασᾶσθαι καὶ καταπίνειν τὸν χυλὸν, εἶτ' ἐπιῤῥοφᾷν οἶνον κεκραμένον. δίδοται δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς ὁλκὴ τριωβόλου μετὰ κράματος κυάθου ἑνὸς γαλακτῶδες· ἰσχιαδικοῖς τε μεθ' ὕδατος καὶ νεφριτικοῖς καὶ κύστιν ἀλγοῦσιν· ὑδρωπικοῖς δὲ < β. μεθ' ὑδρομέλιτος, πυρέσσουσιν· ἀπυρέτοις δὲ, σὺν οἰνομέλιτι· ἰκτεριῶντάς τε καθίστησι, καὶ καταμήνια ἄγει ὁλκὴ < α. μετ' οἴνου πινομένη· κοιλίαν δὲ < δ'. ποθεῖσαι καθαίρουσι μεθ' ὑδρομέλιτος κυάθων δέκα. ποιεῖ καὶ πρὸς φθισικοὺς, "ἐμπυϊκοὺς, μετὰ μέλιτος. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖα ἐν κεραμέῳ ἀγγείῳ.

V.αἱμοπτοικούς.

neticis, drachmæ pondere in aceto mulso. Concoctionem quoque facit, si quis ipsam à cœna, fabæ magnitudine cum melle cocto deuorarit. Simili modo & acidum eructantibus exhibetur. Stomachicis autem eam manducare, succúmque deuorare, deindéq; vinum dilutũ insuper sorbere proderit. Datur & sanguinem excreantibus, obolis tribus in vini diluti egelidi cyatho vno: itémque ischiadicis, nephriticis, & à vesica dolentibus, ex aqua: hydropicis autem binis drachmis, ex aqua mulsa, si quidem febricitent: sin aliter, ex mulso. Regio quoque morbo laborantes recreat, ac mẽses pellit, drachmę pondere in vino pota: drachmis verò quatuor bibita in aquæ mulsæ cyathis decem, aluum purgat. Est & phthisicis ac empyicis auxilio cum melle. Cæterùm folia arefacta tritáque in fictili vase recõdi oportet.

Περὶ Βρεττανικῆς. Κεφ. β'.

V.caret.
V.ὅμοια
V.δασέα

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ "ἢ Βεττονικὴ, πόα ἐστὶν ἔχουσα φύλλα "ἐμφερῆ λαπάθῳ ἀγρίῳ, μελάντερα δὲ καὶ "δασύτερα, στύφοντα ἐν τῇ γεύσει· καυλὸν δὲ ἀνίησιν οὐ μέγαν· ῥίζαν λεπτὴν καὶ βραχεῖαν. χυλίζεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, καὶ ἐν ἡλίῳ ἢ πυρὶ συστρέφεται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἰδίως ἁρμόζουσαν πρὸς τὰς ἐν στόματι καὶ παρισθμίοις νομάς. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ὅσα στύψεως χρήζει.

De Britannica. Cap. II.

BRITANNICA seu Vettonica, herba est folijs syluestris lapathi, at nigrioribus ac pilosioribus, gustu adstringentibus: caulẽ verò promit non ita magnum: radice autem tenui breuíque nititur. Folijs exprimitur succus, qui sole aut igni cogitur & inspissatur. Vim porrò habet astrictoriã, priuatim oris ac tonsillarum depascẽtibus vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione opus est.

Περὶ Λυσιμαχίου. Κεφ. γ'.

V.ἄνθη χρυσοειδῆ ὡς ἐν σκιαδίῳ.
Marc.legit ἔγχυσμα
V.Epit. καὶ ὁ χυλὸς μᾶλλον.

ΛΥΣΙΜΑΧΙΟΝ, τὸ δὲ λύτρον καλοῦσι, καυλοὺς ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, λεπτοὺς, θαμνώδεις, ὧν παρὰ τὰ γόνατα φύλλων λεπτῶν ἐκφύσεις, παραπλησίων τοῖς τῆς ἰτέας, στυφόντων ἐν τῇ γεύσει· "ἄνθος πυῤῥὸν ἢ χρυσοειδές. φύεται ἐν ἑλώδεσι τόποις, καὶ παρὰ τὰ ὕδατα. Ἁρμόζει δ' ὁ χυλὸς τῶν φύλλων στυπτικὸς ὢν, πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς, καὶ δυσεντερίας, πόμα τε "ἔγκλυσμα· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἵστησιν ἐν προσθέτῳ· καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμοῤῥαγίας ἐμφρασσομένη ἡ πόα ἁρμόζει. ἔστι δὲ καὶ τραυματικὴ καὶ ἴσχαιμος· "θυμιαθεῖσα δὲ δριμύτατον ἔχει τὸν καπνόν·

De Lysimachia. Cap. III.

LYSIMACHIA, quã aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales aut etiam altiores, tenues, fruticosos, à quorum geniculis folia prodeunt salignis similia, gustu astringentia: flos est fuluus aureúsve. Nascitur in palustribus & secus aquas. Foliorum succus, qua pollet astringendi vi, sanguinis reiectiones supprimit: valet etiam ad dysenteriam, seu potui datus, seu etiam clystere infusus: fluorem quoque muliebrem sistit, subditus in pesso. Sed & herba sanguinis è naribus profluuio subuenit, ijsdem indita. Est & vulneraria, sanguinémq; supprimit. Acerrimũ verò nidorẽ suffita red-

dit, adeò vt & ſerpentes abigat, & muſcas enecet.

De Polygono mare. Cap. IIII.

POLYGONON mas, Latinis ſanguinaria ſeu ſanguinalis, herba eſt quæ ramos habet exiles, teneros, numeroſos, geniculis interſeptos, qui graminis inſtar humi ſerpunt, neque à terra attolluntur: folia rutæ, ſed longiora molliorάque, ſemine ſub ſingulis folijs turgeſcẽte, vnde & marem appellari volũt: flos ei candidus aut puniceus. Vis epoti ſucci, aſtringere & refrigerare: prodeſt cruẽtis excreationibus, alui fluxionibus, cholera & ſtranguria laborantibus: nam euidenter vrinas ciet. Cum vino potus venenatorum morſibus auxiliatur, ac febriũ circuitus finit, ſi hora vna ante acceſſionẽ aſſumatur. Siſtit & ſubditus fluorem muliebrẽ, ac auribus dolentibus purulentiſve vtiliter inſtillatur. Cum vino autem decoctus adiecto melle, facit eximiè ad genitalium vlcera. Folia verò ſtomachi feruori, ſanguinis reiectioni, herpetibus, eryſipelatis, inflammationibus, œdematis & recentibus vulneribus imponuntur.

De Polygono fœmina. Cap. V.

Polygonon fœmina frutex eſt exiguus, vno caule præditus, tener & harundini ſimilis, geniculis denſus: quorum alia alijs tubarũ modo inſeruntur infarciunturve. Ipſos verò geniculorũ articulos cingunt in orbem apices, foliolis pini ſimiles: radix ſuperuacua. Naſcitur in aquoſis. Huic vis aſtringens ac refrigerans, ad eadem valens, ad quę antedicta: ſed inefficacior.

De Polygonato. Cap. VI.

POLYGONATVM in montibus naſcitur, frutex cubito altior, folijs lauri, at latioribus, & læuioribus, ſapore quodammodo malum cotoneum aut punicum redolentibus, ſiquidem guſtanti aſtrictumſaporem reſipiunt: flores autẽ per ſingulos foliorum exortus promit candidos, folijs ipſis numeroſiores, incœpta à radice ſupputatione: radicem verò habet albam, mollem, longam, crebris nodis ceu geniculis cinctam, den-

A ὥστε καὶ ἑρπετὰ διώκειν, καὶ μύας ἀποκτείνειν.

Περὶ Πολυγόνου ἄρρενος. Κεφ. δ'.

ΠΟΛΥΓΟΝΟΝ ἄρρεν, πόα ἐστὶ κλῶνας ἔχουσα λεπτούς, τρυφερούς, πολλούς, γόνασι περιειλημμένους, ἕρποντας ἐπὶ τῆς γῆς "ὥσπερ ἄγρωστις· φύλλα δὲ πηγάνου ὅμοια, "ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ μαλακώ- B τερα· ἔχει δὲ καρπὸν" παρ᾽ ἕκαστον φύλλον· ὅθεν καὶ ἄρρεν καλεῖται· ἄνθος δὲ λευκὸν ἢ φοινικοῦν. Δύναμιν δὲ ἔχει "στυπτικήν, ψυκτικήν· "ὁ χυλὸς πινόμενος· ἁρμόζει δὲ αἱμοπτοϊκοῖς, καὶ τοῖς κατὰ κοιλίαν ῥεύμασι, χολερικοῖς τε καὶ στραγγουριῶσιν· ἄγει γὰρ οὖρα ἐναργῶς. βοηθεῖ καὶ θηριοδή- C κτοις μετ᾽ οἴνου πινόμενος, καὶ πρὸς περιόδους, πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας λαμβανόμενος. ἵστησι δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθείς, καὶ πρὸς ὠταλγίας καὶ πυορροίας ἐνσταζόμενος ἁρμόζει. συνεψηθεὶς δὲ οἴνῳ καὶ μέλι προσλαβών, ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν αἰδοίοις D ἕλκη. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς στομάχου ἔγκαυσιν, καὶ αἵματος ἀναγωγήν καὶ ἕρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ φλεγμονάς, καὶ οἰδήματα, καὶ τραύματα πρόσφατα.

Περὶ Πολυγόνου θήλεος. Κεφ. ε'.

Πολύγονον θῆλυ "θαμνίον ἐστὶ μονό- E κλωνον, τρυφερόν, "καλαμοειδές, γόνατα συνεχῆ ἔχον ἐγκείμενα ἀλλήλοις ὥσπερ σάλπιγγος· καὶ περὶ τοῖς γόνασιν ἐν κύκλῳ ἐξοχὰς πίτυος, φυλλαρίοις ἐοικυίας. ῥίζα ἀχρεῖα· φύεται παρὰ τοῖς ὑδατώδεσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν, ποιοῦσαν τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι μὴ ἀσθενέστερον.

F

Περὶ Πολυγονάτου. Κεφ. ς'.

ΠΟΛΥΓΟΝΑΤΟΝ φύεται ἐν ὄρεσι, θάμνος μείζων πήχεως· φύλλα ἔχων ὅμοια δάφνῃ, πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα. γευσαμένῳ ὅμοιόν τι μήλῳ κυδωνίῳ ἢ ῥοιᾷ. μετὰ στύψεως γὰρ προσβάλλει. καθ᾽ ἑκάστην δὲ G ἔκφυσιν τῶν φύλλων ἄνθη λευκά, τῷ πλήθει ὑπερέχοντα τῶν φύλλων τοῦ ἀριθμοῦ ἀπὸ τῆς ῥίζης γινομένου· ῥίζαν δὲ λευκήν, μαλακήν, μακράν, πολυγόνατον, δα-

V. caret.

Sic alius codex & Orib. at vulg. exempl. ἐπεικέστερα

V. caret his παρ᾽ ἑκ. φύλ.

V. non agnoſcit.

Al. ὁ δὲ χυλὸς πινόμενος ἁρμόζει αἱμοπτοϊκοῖς &c.

Videtur Orib. interpres legiſſe, θαμνίον ἐστὶ πολύκλωνον οὗ ὁ καυλὸς τρυφερός, καλαμοειδής

Al. μαλακοειδές

σεῖαν, βαρύοσμον, πάχος ἔχουσα δακτύλου, A ποιοῦσαν πρὸς τραύματα, καταπλασσομένην· αἴρει δὲ καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ.

Περὶ Κληματίδος. Κεφ. ζ'.

Κληματις, ἣν οἱ δὲ δαφνοειδές, οἱ δὲ μυρσινοειδές, οἱ δὲ πολυγονοειδὲς καλοῦσι· φύεται ἐν *Αἰγύπτῳ. κλήματα δὲ ἔχει *μικρὰ ὅσον σχοίνου τὸ πάχος, πέταλον δὲ μι- B κρόν, δάφνῃ ἐμφερὲς τῷ τε σχήματι καὶ τῇ χρόᾳ, μικρότερον δὲ πολλῷ. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, διαῤῥοίας καὶ δυσεντερίας παύει· μετὰ γάλακτος δὲ καὶ ῥοδίνου, ἢ κυπρίνου ἐν πεσσῷ προστιθέμενα, ὑστέρας πόνους θεραπεύει. παύει δὲ καὶ ὀδόντων πόνους διαμασωμένη. βοηθεῖ καὶ θηριοδήκτοις "ἐπιτιθεμένη. C ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀσπιδοδήκτοις μετ' ὄξους πινομένη, βοηθεῖν. φύεται δὲ ἐν χέρσοις.

Sic Gal. & vet. cod.

Catac. ὀλοχείρου

Lacuna legit in vet. cod. διαμασωμένη καὶ ἐπιτιθεμένη.

Περὶ Πολεμωνίου. Κεφ. η'.

Πολεμωνιον, οἱ δὲ φιλεταίρειον, Καππάδοκες δὲ "χιλιοδύναμιν καλοῦσι, κλωνία ἔχει λεπτὰ τεταρσωμένα· D φύλλα δὲ ὀλίγῳ μείζονα πηγάνου, "ἐπιμηκέστερα δὲ πρὸς τὰ τοῦ πολυγόνου ἢ τῆς καλαμίνθης. ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτῶν ὥσπερ κόρυμβοι, ἐν οἷς σπέρμα μέλαν· ῥίζα "πηχυαία, ὑπόλευκος, ἐμφερὴς στρουθίῳ· φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης ἡ E ῥίζα πίνεται ἐν οἴνῳ πρὸς θηρία καὶ δυσεντερίαν, δυσουρίαν τε καὶ ἰσχιάδα, μεθ' ὕδατος. σπληνικοῖς δὲ, μεθ' ὄξους ὅσον < α. ὁλκήν. καὶ περιάπτεται ἡ τούτου ῥίζα πρὸς σκορπίου πληγήν. φασὶ δὲ μὴ "τύπτεσθαι τοὺς ἔχοντας αὐτήν, ἢ κἂν πληγῶσι, μηδὲν πάσχειν. παύει δὲ καὶ ὀδονταλγίας διαμασωμένη. F

Ald. χιμοδυνάμιν. Marc. χελιδόνιον

Hæc ascititia suspicatur Dodonæus, quoniam neque in Crateuæ fragmentis habentur.

V. ad oram. παχεῖα. Sic quoque in vet. legit Lacuna.

Rectius πλήττεσθαι.

Περὶ Συμφύτου πετραίου. Κεφ. θ'.

Σύμφυτον πετραῖον φύεται ἐν πέτραις· κλωνία δὲ ἔχει ὅμοια ὀριγάνῳ, λεπτὰ φύλλα, κεφάλια δὲ ὡς θύμου· ὅλον δὲ ὅλον ἐστὶ ξυλῶδες καὶ εὐῶδες, γλυκύ τε πρὸς "τῇ γεύσει, καὶ πτυέλου προκλητικόν· ῥίζαν G δὲ ἔχει μακράν, ὑποπόρφυρον, ὅσον δακτύλου πάχος. Τοῦτο ἑψηθὲν σὺν μελικράτῳ καὶ ποθέν, ἀνακαθαίρει τὰ ἐκ πνεύ-

Al. τὴν γεῦσιν.

sam, graueolentem, ac digitali crassitudine, quæ vulneribus efficaciter imponitur; ac maculas etiam in facie delet.

De Clematide. Cap. VII.

Clematis, quam aliqui daphnoides, alij myrsinoides, alij polygonoides vocant, gignitur in Ægypto. Sarmentosas autem spargit quasi viticulas, eásq; longas, iunci crassitudine, folio paruo, laurini figura & colore, at multò minore. Caules foliáque in vino pota, alui profluuia & dysenterias sedant. Cũ lacte verò & rosaceo, aut cyprino subdita in pesso, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium commanducata finit: imposita quoque venenatorum morsibus, iuuamentum præstat. Fertur & ex aceto pota, cõtra aspidum morsus auxiliari. Nascitur in incultis.

De Polemonia. Cap. VIII.

Polemoniam, alij philetæriam, Cappadoces chiliodynamon appellãt: ramulis est exilibus, vtrinq; pinnatis, folijs paulò quàm rutæ maioribus, at longioribus, ad polygoni aut calaminthæ similitudinem: quibus in summis veluti corymbi dependent, nigro intus semine: radice cubitali, albicãte, struthio seu radiculæ simili. Nascitur in montosis & asperis. Radix ex vino bibitur contra venenatas bestias ac dysenteriam: & ex aqua, aduersus vrinæ difficultatem & ischiadem. Datur autẽ ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem contra scorpionis ictum amuleti instar adalligatur. Tradunt porrò, qui radicem eam gestauerint à scorpionibus minimè feriri, aut si ab ijs icti fuerint, nihil mali passuros. Dentium quoque dolores commanducata mitigat.

De Symphyto petræo. Cap. IX.

Symphytum petræum in petris nascitur: ramulis origano similibus, folijs tenuibus, & capitulis thymi. Totum verò lignosum, odoratum & gustu dulce est, saliuámq; ciet: radice nititur longa, subfulua, digitali ferè crassitudine. Decoctũ in aqua mulsa & potum, quæ pul-

moni hærent excreméta repurgat: sanguinem reijciétibus ac nephriticis cum aqua exhibetur. Bibitur & ad dysenteriam rubetémq; fluorem muliebrem in vino decoctum, vti ad conuulsa ruptáque cum aceto mulso. Quin & commanducatũ sitim sedat: faucibus asperis subuenit: illitum recentia vulnera glutinat, & enterocelas cohibet. Quin & carnes dum coquuntur conglutinat additum.

De Symphyto altero. Cap. X.

Symphytum alterum, quod aliqui pecton vocant, caulem emittit bicubitalem aut etiam altiorem, leuem, crassum, angulosum, & ceu sonchi inanem: circa quem ex interuallis, haud ita magnis folia exeunt hirsuta, angusta, longiuscula, ad buglossi foliorum similitudiné: habet verò caulis eminentias quasdam secundum angulos porrectas, adiacentibus ac velut annexis foliis tenuibus, quæ è singulis prodeunt alarũ sinibus. Sunt insuper flores lutei, ac semen circa caulẽ ceu verbasci. Totus autẽ caulis ac folia quoq; ipsa subaspera lanugine horrent, attactúque pruritum excitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, glutinosæ: quarum etiam est vsus. Tritæ & potæ sanguinem excreantibus ruptísque proficiunt, & recentia vulnera impositæ glutinant: carnium quoque frusta quibuscum coquuntur cogunt ita vt coalescant. Cæterùm inflammationibus, præsertímque sedis, cum senecionis folijs vtiliter illinuntur.

Apul. adnationes secundũ genicula.

De Holostio. Cap. XI.

HOLOSTIVM herba est pusilla, tribus ferè quatuórve digitis sese supra terram attollens, folijs viticulísque coronopodi aut gramini proximis, gustu astringẽtibus, radice prætenui vsque in capillamenti speciem, alba, fibrosa, longitudine quatuor digitorũ. Nascitur in collibus terrenis. Carnes & hæc herba cogit atque conglutinat, dum coquuntur addita, & ad rupta in vino propinatur.

De Stœbe. Cap. XII.

STOEBE vulgaris est notitiæ. Semen & folia astringũt: quapropter eorũ decoctũ dysentericis infunditur:

A μονος· ἔστι τοῖς αἷμα ἀνάγουσι, καὶ νεφριτικοῖς σὺν ὕδατι δίδοται· σὺν οἴνῳ δὲ ἑψηθέν, πίνεται πρὸς δυσεντερίαν, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐρυθρόν· σὺν ὀξυμέλιτι δέ, πρὸς σπάσματα καὶ ῥήγματα. καὶ ἄδιψον δέ ἐστι διαμασώμενον· ἁρμόζει καὶ ταῖς βρόγχου τραχύτησι· κολλᾷ καὶ νεότρωτα, καὶ ἐντεροκήλας ἀπο-

B κρατεῖ καταπλασσόμενον. καὶ τὰ κρέα δὲ *συμπέττει ἑψόμενα σὺν αὐτοῖς.

Περὶ Συμφύτου ἄλλου. Κεφ. ι.

Σύμφυτον ἄλλο, οἱ δὲ πηκτόν· καυλὸν ἀνίησι διπηχυαῖον ἢ καὶ μείζονα, κοῦφον, παχύν, γωνιοειδῆ, κενὸν ὥσπερεὶ σόγχου, περὶ ὃν οὐκ ἐκ μεγάλων διαστημά-

C των φύλλα δασέα, στενά, ὑπομήκη, πρὸς τὰ τῆς βουγλώσσου· ἐξοχὰς δὲ ἔχει ὁ καυλὸς παρὰ τὰς γωνίας τινὰς τεταμένας, φύλλων λεπτῶν προσφυῶν, ἀφ' ἑκάστης μασχάλης τὰ αὐτὰ ἔπεστι μήλινα, καὶ καρπὸς περὶ τὸν καυλὸν ὡς φλόμου. ὅλος δὲ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα ἔχει χνοῦν

D ὑπότραχυν, κατὰ τὴν προσαφὴν κνησμὸν ἐμποιοῦντα· ῥίζαι δὲ ὕπεισιν τῇ μὲν ἐπιφανείᾳ μέλαιναι, ἔνδοθεν δὲ λευκαὶ καὶ γλίσχραι· ὧν καὶ ἡ χρῆσις. Ποιοῦσι δὲ λεῖαι πινόμεναι αἱμοπτοϊκοῖς καὶ ῥηγματίαις, καὶ τὰ νεότρωτα κολλῶσι καταπλασσόμεναι· καὶ τὰ κρέα δὲ συνεψόμεναι συνά-

E γουσι· καταπλάττονται δὲ πρὸς φλεγμονάς, μάλιστα τὰς ἐν δακτυλίῳ ὠφελίμως μετὰ φύλλων ἠριγέροντος.

Περὶ *Ὀλεστίου. Κεφ. ια.

ΟΛΕΣΤΙΟΝ πόα ἐστὶ μικρά, ὑπὲρ γῆς, ὡς τριῶν δακτύλων ἢ τεσσάρων. φύλλα δὲ ἔχει καὶ κλήματα κορωνόποδι

F παραπλήσια, ἢ ἀγρώστει, στυπτικά· ῥίζαν δὲ σφόδρα λεπτὴν ὡς τρίχα, λευκὴν *τῷ εἴδει, μῆκος δακτύλων τεσσάρων· φύεται ἐν γεωλόφοις. Δύναται δὲ καὶ αὐτὴ κρέα συνάγειν συνεψομένη, καὶ πρὸς ῥήγματα σὺν οἴνῳ ποτίζεται.

Περὶ Στοιβῆς. Κεφ. ιβ'.

G ΣΤΟΙΒΗ γνώριμος· ἧς ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα στύφει· ὅθεν καὶ δυσεντεριῶσι τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐνίεται· ἐγκλύζεται δὲ καὶ εἰς

V. ἁρμόζειν καὶ ἑψόμενον
V. περὶ βρόγχον

V. legit δασεῖ, δίπηχυν
V. caret & Orib.
V. caret

V. ὑπόστενα καὶ ὑπόμικρα

Al. παρατεταμένας. alius, τεταμένας πρὸς τόπον ἑκάστης μασχάλης.
Ald. φύλλον λεπτόν
Ald. addit in nothis, ἐμφερῆ πρὸς τὰ τοῦ πηγάνου

V. καρπὸς
V. addit, ὑπόλευκον καὶ
V. κνησμονὴν, nullo discrimine

V. epit. ἐξ ἐναντίων σύγκειται δυνάμεων.
V. quidam in ora hæc addebat: καὶ τρίτον ἐστὶ τῷ σχήματι κέστρῳ παραπλήσιον, δυνάμει δὲ ψυχότερον, πληγῶν καὶ οὐλῶν πληρωτικόν, ἐν συσκίοις καὶ λίμναις φυόμενον. id est. est & tertium figura betonicæ simile, at maiore vi refrigerandi præditum, vulnera & cicatrices implens, quod in vmbrosis & lacubus nascitur.

V. quidam ad oram γερανίῳ.

Marc. suspicatur addendum καὶ σπάσματα
Al. ὠφελεῖν

Sic Ald. in nothis. At Par. caret.

ὦτα πυορροοῦντα· καταπλασθέντα δὲ τὰ φύλλα ὠφελεῖ σύγχυσιν ὀφθαλμῶν τὴν ἐκ πληγῆς, καὶ αἱμορραγίαν ἴσχει.

A auribus quoque purulentis instillatur. Folia verò imposita oculis ictu cruentatis prosunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent.

Περὶ Κλυμένου. Κεφ. ιγ'.

ΚΛΥΜΕΝΟΝ καυλὸν ἀνίησι τετράγωνον, ὅμοιον τῷ τοῦ κυάμου· φύλλα δὲ περὶ τὰ τοῦ ἀρνογλώσσου. θυλάκια δὲ ἔχει ἐπὶ τοῦ καυλοῦ εἰς ἄλληλα νεύοντα, ἐοικότα ἴρεσι καὶ πολύποδος πλεκτάναις. ἄριστον δὲ τὸ ὀρεινόν. Χυλίζεται δὲ ὅλον σὺν τῇ ῥίζῃ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενος· καὶ κοιλιακοῖς, καὶ ῥοῷ ἐρυθρῷ, στύφων καὶ ψύχων. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας. τὰ δὲ φύλλα λεῖα, ἢ τὰ θυλάκια τοῖς νεοτρώτοις ἐπιτιθέμενα, μέχρι τῆς ἐπουλώσεως ἐνεργεῖ.

V. sed magna parte mutilus codex habet πρὸς τὰ τοῦ περικλυμένου, κισσοειδῆ.
V. addit ἐν οἷς τὸ ἄνθος λευκὸν
V. codex pro his habet, καὶ περιπλεκόμενα
V. caret.

De Clymeno. Cap. XIII.

CLYMENON caulem profert quadrangulum, ceu fabæ, folia[*] plantagini similia: folliculos verò B habet supra caulem ita dispositos, vt alter in alterum propẽdeat, velut in iride ac polyporum cirris. Probatissimum est montanum. E frutice toto cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectionem in potu efficax est, itémque ad cœliacorũ profluuia, rubetémq; fluorem muliebrem: quippe qui astrin- C gat simul atque refrigeret. Sanguinem quoque naribus erumpentem supprimit. Folia trita aut folliculi, si vulneribus recentibus imponantur, ea ita efficaciter sanãt, vt etiam ad cicatricem perducant.

[*] inter sese implexos Pl.

Περὶ Περικλυμένου. Κεφ. ιδ'.

ΠΕΡΙΚΛΥΜΕΝΟΝ θαμνίσκος ἐστὶν ἁπλοῦς, ἔχων ἐκ διαστημάτων φυλλάρια περιειληφότα αὐτὸν, ὑπόλευκα, κισσοειδῆ, καὶ παρὰ τὰ φύλλα ἐκβλαστήσεις· ἐφ' ὧν ὁ καρπὸς κισσῷ παραπλήσιος· ἄνθος λευκὸν, κυάμῳ ἐμφερὲς, ὑποστρογγύλον, οἱονεὶ ἐπικείμενον τῷ φύλλῳ· καρπὸν σκληρὸν καὶ δυσαπόσπαστον· ῥίζαν παχεῖαν, περιφερῆ. φύεται ἐν ἀρούραις καὶ φραγμοῖς. περιελίττεται δὲ τοῖς πλησιάζουσι θάμνοις. Τούτου ὁ καρπὸς πέπειρος συλλεγεὶς καὶ ξηρανθεὶς ἐν σκιᾷ, πίνεται μετ' οἴνου < ά. ὁλκὴν ἐπὶ ἡμέρας μ'. καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ κόπον λύει, καὶ ὀρθόπνοιαν ὠφελεῖ καὶ λυγμόν· οὖρα ἄγει ἀπὸ τῆς ἕκτης ἡμέρας αἱματώδη. ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον. τὴν αὐτὴν δὲ καὶ τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει ἡμέρας λζ'. ποθέντα, καὶ ἀγόνους ἱστορεῖται ποιεῖν· ἀλειφόμενα δὲ μετ' ἐλαίου ἐπὶ τῶν περιοδικῶν, τὰ φρικία παραιτεῖται.

Orib. καυλὸν ἔχων τετράγωνον, καὶ φυλλάρια ἐκ διαστημάτων.
V. κοινῷ
G. In altero vox ὑποστρογγύλον deest
V. addit, περιφερές. Orib. οἱονεὶ ἐπικείμενος τῷ φύλλῳ, σκληρὸς καὶ δυσαπόσπαστος. ῥίζαν &c.
G. In altero μακραί. Sic Orib. alij ex Crateua παχεῖαν καὶ μακρὰν restituunt.
G. Alter ἐν χαράδραις. sed Plinius & alii Interpretes vulgatam lectionem probant.

De Periclymeno. Cap. XIIII.

D PERICLYMENON frutex est exiguus ac simplex, habens ex interuallis foliola[*] caulem amplectentia, subcandida, hederacea, ac inter ea nascentia germina, in quibus semen hederæ: florem candidum ceu fabæ, aliquantum rotundum & quasi in folium procumbentem: semen durum & quod dif- E ficilè euellatur; radicem crassam ac rotundam. Nascitur in aruis ac sepibus: conuoluit verò se propinquis fruticibus. Semen postquamematuruit collectum & in vmbra siccatum, si drachmæ põdere ex vino bibatur quadragenis diebus, lienem absumit, lassitudinem discutit, & orthopnœæ atque singultui pro- F dest: sed vrinas ciet statim à sexto die cruentas. Idem partum quoque accelerat. Sed & folia ijsdem sunt prædita viribus, ac tricenis septenis diebus epota sterilitatem in viris facere produntur. Eadem si ex oleo perungantur, febrium circuitibus redeuntium horrores abigunt.

[*] duo. Pl.

Περὶ Τριβόλου. Κεφ. ιέ.

ΤΡΙΒΟΛΟΣ ὁ μὲν χερσαῖος ἀνδράχνῃ τὰ φύλλα ἔοικε, λεπτότερα δὲ, καὶ τὰ κλήματα μακρὰ, κατὰ γῆς ἐστρωμένα. ἐ

V. add. πολλῷ
V. καυλία μικρὰ

G De Tribulo. Cap. XV.

TRIBVLVS terrestris folijs est portulacæ, at tenuioribus: viticulis verò longis in terra stratis, &

ſpinis ſecundū ipſas acerbis ac præduris: iuxta amnes & domorum areas naſcitur. Eſt & alter aquaticus, in fluminibus naſcens, qui quidem comam ſupra aquas attollit, aculeos verò condit & ipſis aquis occulit: folijs latis è pediculo longo dependentibus: caule parte ſumma quàm ima craſſiore: adſunt & ei adnata quędam capillamenta ſpicacea: fructus verò durus eſt, vti & alterius antè memorati. Ambo aſtringentis refrigerantíſque ſunt naturæ: ideò contra inflammationes omnes cataplaſmate vtiles. Oris autem vlcuſcula, tonſillas, itémque putredines in ore ac gingiuarū vitia ſanant. Ex ijs etiam ſuccus ad oculorū medicinas exprimitur. Semen vtriuſq; dum recens bibitur, calculoſis adiumentum affert: ſed priuatim quod è tribulo terreſtri eruitur, drachmæ pōdere potum impoſitúmve, commorſos à vipera priſtinæ ſanitati reſtituit, & contra venena etiamnum vtiliter ex vino bibitur. Sed & eius decoctum ſparſum pulices necat. Cæterùm Thraces qui ad Strymona amnem habitant, virenti herba equos ſaginant, nucleum verò dulcem & alendo idoneum ad panificia accommodant, eóque vice panis vtuntur.

De Limonio ſeu beta ſylueſtri.
Cap. XVI.

LIMONIVM, alijs neuroïdes dictum, folia habet betæ, verùm tenuiora & minora, decem aut plura: caulem tenuem, rectum, liliaceo æqualem, rubro ſemine refertum, quod guſtu aſtringit. Semē tritum, & ex vino acetabuli menſura potū, dyſentericis cœliacíſque prodeſt, ac rubentem fœminarum fluorem cohibet. Naſcitur in pratis & paluſtribus locis.

De Lagopode. Cap. XVII.

LAGOPVS herba ſiſtit aluum è vino pota, aut in febri, ex aqua. Eadem ad inguinum inflammationem adalligatur. Naſcitur autem in ſegetum areis.

De Medio. Cap. XVIII.

MEDIVM in opacis & petroſis locis naſcitur: folia habet ſeri-

A παρ' αὐτοῖς ἄκανθαι στρυφναί, σκληραί. φύεται δὲ παρὰ * ποταμοῖς καὶ οἰκοπέδοις. Ἔστι δέ τις καὶ ἔνυδρος, παρὰ ποταμοῖς φυόμενος, ὑπερέχων τὴν κόμην, τὴν δ' ἄκανθαν κρύπτων· φύλλα πλατέα, μόσχον ἔχοντα μακρόν. καυλὸς δὲ ἐξ ἄκρου παχύς, "μᾶλλον τοῦ ἐν βάθει. πρόσεστι δὲ B καὶ τριχώδη τινὰ ἀποπεφυκότα σταχυοειδῆ· καρπὸς σκληρὸς ὡς καὶ ὁ θατέρου. Ἀμφότεροι δὲ στύφουσι, ψύχουσιν· εἰσί τε πάσης φλεγμονῆς καταπλάσματα. σὺν μέλιτι δὲ ἄφθας καὶ παρίσθμια, καὶ [τὰς ἐν στόματι] σηπεδόνας, καὶ οὖλα θεραπεύουσι· χυλίζονται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλ- C μικά. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν χλωρὸς λιθιῶντας πινόμενος ὠφελεῖ. τοῦ δὲ χερσαίου ὅσον < α. πινομένη καὶ καταπλασσομένη, τοὺς ἐχιοδήκτους ἀποκαθίστησιν· ἁρμόζει καὶ θανασίμοις μετ' οἴνου πινόμενος. κτείνει δὲ καὶ ψύλλας τὸ ἀπόζεμα αὐτοῦ ῥανθέν. οἱ δὲ περὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν Θρᾶκες, D τὴν μὲν πόαν χλωρὰν ἵππους τρέφουσι· τὸν δὲ καρπὸν γλυκὺν ὄντα καὶ τρόφιμον σιτοποιοῦνται, χρώμενοι αὐτῷ ἀντὶ ἄρτου.

V. addit ὡς λωτοῦ
V. caret.

Περὶ Λειμωνίου. Κεφ. ιϛ'.

ΛΕΙΜΩΝΙΟΝ, οἱ δέ, νευροειδές. τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σεύτλῳ, E λεπτότερα δὲ καὶ "μικρότερα, δέκα ἢ πλείω· καυλὸν λεπτόν, ὄρθιον, ἴσον ὥσπερ κρίνου, γέμοντα καρποῦ ἐρυθροῦ, στύφοντος τὴν γεῦσιν. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς "λεῖος, σὺν οἴνῳ ποθεὶς ὀξυβάφου πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς" ὠφελεῖν· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἐρυθρὸν ἐ- F φιστάνειν. φύεται δὲ ἐν λειμῶσι καὶ ἑλώδεσι τόποις.

V. margo, ὡς κυνόγλωσσον
Vul. μακρότερα
Quidã add. αὐστηρός
V. add. καὶ αἱμοπτοϊκούς

Περὶ Λαγώποδος. Κεφ. ιζ'.

ΛΑΓΩΠΟΥΣ "δύναμιν ἔχει σταλτικὴν κοιλίας, πινόμενον μετ' οἴνου· ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων, μεθ' ὕδατος. περιάπτεται δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὴν βουβώνων· G φύεται δὲ ἐν πρασιαῖς.

V. οἱ δὲ λαγωοῦ κύμινον, γνώριμος ἐστι.

Περὶ Μηδίου. Κεφ. ιη'.

ΜΗΔΙΟΝ φύεται ἐν παλισκίοις τόποις καὶ πετρώδεσιν· ἔχει φύλλα ὅμοια "σερι-

Vulg. exempl. [illegible] εἰδῆ

> Quid in marg. ἢ κροκοειδῆ

δι· καυλὸς δίπηχυς, ἄνθη πορφυροειδῆ," μεγάλα καὶ περιφερῆ· καρπὸς μικρός, ἐοικὼς κνίκῳ· ῥίζα σπιθαμιαία, βακτηρίας ἔχουσα πάχος, στρυφνὴ γευομένῳ. Ἡ τῆς ξηρᾶς λεία ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἵστησι. τὸ δὲ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθέν, ἄγει ἔμμηνα.

A

Περὶ Ἐπιμηδίου. Κεφ. ιθ'.

B

> V. margo. σμίλακι παραπλήσιος φύλλα ἔχων ι. ἢ ιβ'.

ΕΠΙΜΗΔΙΟΝ καυλός ἐστιν οὐ μέγας, "κισσῷ παραπλήσια φύλλα ἔχων ὅσον ι. ἢ ιβ'· οὔτε δὲ καρπὸν οὔτε ἄνθη φέρει· ῥίζαι δὲ λεπταί, μέλαιναι, βαρύοσμοι, γευσαμένῳ μωραί· φύεται ἐν τόποις ὑδρηλοῖς. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα μετ' ἐλαίου, καταπλάσμα μαστῶν εἰς τὸ μὴ αὔξεσθαι. ἀτόκιός τε ἡ ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα λεῖα ποθέντα ἐν οἴνῳ μετὰ τὴν κάθαρσιν < ε. πλῆθος ἐπὶ ἡμέρας ε. ἀσυλλήπτους τηρεῖ.

C

Περὶ Ξιφίου. Κεφ. κ'.

> Al. additur. ὠνόμασται δὲ ξιφίον.

ΞΙΦΙΟΝ, οἱ δέ, φάσγανον, οἱ δέ, μαχαιρώνιον καλοῦσι," διὰ τὸ τοῦ φύλλου σχῆμα· ἔοικε γὰρ ἴρειδι, ἔλαττον μέν τοι καὶ στενώτερον, καὶ ἄποξυ ὡς μαχαίριον, ἰνῶδες. καυλὸν δὲ ἀνίησι πηχυαῖον", ἐφ' οὗ ἄνθη πορφυρᾶ στιχηδὸν ἀπ' ἀλλήλων διεστῶτα· καρπὸν δὲ στρογγύλον· ῥίζας β'. τὴν μὲν μίαν ἐπὶ τῆς ἑτέρας καθημένην, ὥσπερ βολβία μικρά· τούτων ἡ μὲν κάτω, "ἰσχνή ἐστιν, ἡ δὲ ἄνωθεν, ἁδροτέρα. φύεται δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις. Δύναται δὲ ἡ ἄνωθεν ῥίζα καταπλασσομένη μετ' οἴνου καὶ λιβανωτοῦ, ἀκίδας καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶσθαι· σὺν ἀλεύρῳ δὲ αἰρίνῳ καὶ ὑδρομέλιτι," διαφορεῖ φύγεθλα· "ὅθεν ταῖς τοιαύταις ἐμπλάστροις μίγνυται. ἄγει δὲ καὶ καταμήνια προστεθεῖσα. φασὶ δὲ καὶ ἀφροδίσια παρορμᾶν τὴν ἀνωτέρω ῥίζαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσαν· τὴν κατωτέρω δέ, "ἀγόνους ποιεῖν. ἐντεροκηλικοῖς τε παιδίοις ὠφελίμως δίδοσθαι τὴν ἐπάνω ῥίζαν ἐν ποτῷ σὺν ὕδατι.

> Orib. addit ὀποῦ μεστόν.
>
> Lacuna legit in v. cod. μικρὰ καὶ ἰσχνή
>
> Vulg. διαφθείρει Al. ὅταν
>
> Marcellus ἀτόνους legendum suspicatur.

D E F

Περὶ Σπαργανίου. Κεφ. κα'.

ΣΠΑΡΓΑΝΙΟΝ φύλλα ἔχει ἐοικότα ξιφιδίῳ, στενώτερα δὲ καὶ ἐπικλινέστερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ ὡσεὶ σφαιρία, ἐν οἷς ὁ καρπός. δίδοται ἡ

G

dis, caulem tricubitalem, flores purpureos, grandes ac rotundos, semẽ minutum, cnico simile: radicem dodrantalem, baculi crassitudine, gustu acerbo. Hæc arida trita decoctáque cum melle per aliquot dies in eclegmate sumpta, rubentẽ fluorem sistit. Semen verò in vino potũ menstrua pellit.

De Epimedio. Cap. XIX.

EPIMEDIVM caulis est nõ magnus, hederæ folijs denis aut duodenis, neque semen, neque flores proferens: radicibus tenuibus, nigris, graui odore, gustu fatuo seu insipido. Nascitur in aquosis. Folia ex oleo trita & mammis adhibita, eas ita cohibent vt ne augescant. Radix spem partus adimit. Folia quoq; trita & post menstruam purgationem quinis drachmis in vino pota quinque diebus, præstant mulieribus ne concipiant.

De Xiphio. Cap. XX.

XIPHION alij phasganon, alij machæronion à folij figura vocant. Est enim iridi simile, at minus & angustius, & gladioli modo mucronatum, neruosum. Caulem verò promit cubitalem, in quo purpurei flores certis æqualibúsque spatijs inter se distantes: semen rotundum, radices geminas, quarum vna alteri insidet, pusillorum bulborum figura. Ex his inferior gracilis est, superna plenior & vberior. In aruis potissimùm nascitur. Superior radix cum vino & thure imposita spicula & aculeos è corpore extrahit: cum farina autem loliacea & aqua mulsa, panos discutit: quamobrem eiuscemodi vi præditis emplastris inseri solet. Ciet & menses subdita in pesso. Aiunt & superiorem radicem potui datam in vino veneris appetentiam facere, inferiorem verò, sterilitatem inducere: superiorem itidem radicem infantibus enterocelicis vtiliter ex aqua propinari.

De Sparganio. Cap. XXI.

SPARGANIVM folia habet gladioli, sed arctiora & inclinatiora: ac in summo caule veluti pilulas, in quibus semen. Aduersus venenatarum

rum bestiarum morsus & radix & semen ex vino potui dantur.

De Xyride. Cap. XXII.

XYRIS folia habet iridis, at latiora, & in cacumine acuminata: quorum è medio caulis erumpit cubitalis, satis crassus, in quo siliquæ sunt triangulares, & super ipsis flos purpureus, medio puniceo: semen in folliculis simile fabis, rotundum, rubens & acre: radix crebris cincta geniculis, longa ac rufa. Ea contra capitis vulnera fractáq; efficax est: aculeos & teli genus omne citra molestiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, itémque radicis centaurij parte quinta, & melle sufficienti. Imposita quoque ex aceto, œdemata inflammationésque sanat. Bibitur & ex passo radix contusa, ad conuulsa, rupta, ischiadas, stranguriam & alui profluuia. Semen verò tribus obolis in vino potum, potentissimè vrinam ciet, & cum aceto, lienem absumit.

De Anchusa. Cap. XXIII.

ANCHVSA, quam nonnulli calycem, alij onocleam appellant, folia habet lactucæ quæ folio visitur acuto proxima, hirsuta, aspera, nigra, numerosa, vndecunque ab radice terræ velut affixa, spinosa. Radix illi est digitali crassitudine, colore quodammodo sanguineo: quæ æstate vel eo agnoscitur, quòd manus inficiat: læto solo prouenit. Radici vis astrictoria, ad ambusta veteráque vlcera efficax, si in oleo addita cera decoquatur. Erysipelatis cum polenta imposita medetur: itémque vitiligini & lepris, ex aceto illita. Vuluæ quoque subdita, partus extrahit. Datur & eius decoctum bile suffusis, nephriticis ac splenicis, si febris sit, ex aqua mulsa. Folia verò sistunt aluum in vino pota. Vtuntur & vnguentarij radice ad vnguentorum spissamenta.

De Anchusa altera. Cap. XXIIII.

Anchusa altera, quam aliqui alcibiadion seu onochiles vocauere, à priore distat, quòd minora habeat

A ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ θηριοδήκτοις.

Περὶ Ξυρίδος. Κεφ. κβʹ.

ΞΥΡΙΣ, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἴριδι ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ἐξ ἄκρου ὀξέα· καυλὸν δὲ ἐκ μέσου τῶν φύλλων πηχυαῖον, ἱκανῶς παχὺν, ἐφ' οὗ λοβοὶ τρίγωνοι καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθος πορφυροῦν· ὃ B δὲ ἐν μέσῳ φοινικοῦν· καρπὸς δὲ ἐν θυλακίοις "κυάμοις ὅμοιος, στρογγύλος, "ἐρυθρὸς, δριμύς· ῥίζα δὲ πολυγόνατος, "μακρὰ, πυῤῥὰ, ποιοῦσα πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα καὶ κατάγματα· ἀνάγει δὲ σκόλοπας, καὶ πᾶν βέλος ἐπισπᾶται μετ' ἀπονίας, μιγνυμένης αὐτῇ χαλκοῦ ἄνθους μέρους C τρίτου, καὶ κενταυρίου ῥίζης μέρος ε'. καὶ μέλιτος τοῦ "αὐτάρκους. θεραπεύει δὲ καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καταπλασσομένη μετ' ὄξους. πίνεται δὲ καὶ πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, ἰσχιάδας τε καὶ στραγγουρίας, καὶ διαῤῥοίας ἡ ῥίζα μετὰ γλυκέος τεθλασμένη. ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικώτατος ὅσον τριώβολον ποθεὶς ἐν οἴνῳ· D τήκει δὲ καὶ σπλῆνα σὺν ὄξει ποθείς.

Orib. ὀρθοβοῖς

Orib. μέγας Pena μικρὰ legendum suspicatur.

Addidimus ex Lac. τοῦ αὐτάρκους, quod in vulg. exempl. desiderabatur.

Περὶ Ἀγχούσης. Κεφ. κγʹ.

ΑΓΧΟΥΣΑ, ἣν ἔνιοι κάλυκα, οἱ δὲ ὀνοκλείαν καλοῦσι· "τὰ μὲν φύλλα ἔχει θριδακίνῃ τῇ ὀξυφύλλῳ παραπλήσια, "δασέα, τραχέα, μέλανα, πολλά, "πανταχόθεν τῆς ῥίζης προσπεπλασμένα τῇ γῇ, ἀ- E κανθώδη· ἡ δὲ ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὴν χρόαν ὕφαιμος, ἐν τῷ θέρει* μολυνομένη καὶ βάπτουσα τὰς χεῖρας. "φύεται ἐν εὐγείοις τόποις. Ἔστι δὲ ἡ ῥίζα στυπτική· ποιοῦσα πρὸς κατακαύματα καὶ παλαιὰ ἕλκη, ἑναφεψομένη κηρῷ καὶ ἐλαίῳ· ἐρυσιπέλατα δὲ σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθεῖσα θεραπεύει· καὶ F ἀλφοὺς καὶ λέπρας σὺν ὄξει καταπλασσομένη. προστιθεμένη δὲ καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς δίδοται καὶ ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, σπληνικοῖς, πυρέσσουσι, μετὰ μελικράτου· τὰ δὲ φύλλα κοιλίαν ἵστησι μετ' οἴνου πινόμενα. χρῶνται δὲ καὶ οἱ μυρεψοὶ τῇ ῥίζῃ πρὸς τὰς στύψεις τῶν μύρων.

V. margo ψυχρὰν καὶ ξηρὰν ἔχει τὴν ῥίζαν, στύφουσάν τε ἅμα ἢ καὶ ὑπόπικρον.
V. μικρὰ

V. addit, ἄνθη δὲ πορφυρᾶ.

G Περὶ Ἀγχούσης ἑτέρας. Κεφ. κδʹ.

Ἄγχουσα ἑτέρα, ἣν ἔνιοι ἀλκιβιάδιον, ἢ ὀνοχειλὲς ἐκάλεσαν, αὕτη διαφέρει τῆς προτέρης, τῷ μικρότερα ἔχειν τὰ

Orib. ἢ φοινικοῦν

V. ἀγχεῖα αἱματώδη

φύλλα, τραχέα δὲ ὁμοίως· καὶ τὰ κλωνία λεπτά, ἐφ' ὧν ἄνθος πορφυροειδὲς "ὑποφοινικίζον· ῥίζας δὲ ἐρυθράς, εὐμήκεις, περὶ τὸν πυραμητὸν ἐχούσας "τὸ αἱματῶδες· φύεται δὲ ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τῶν φύλλων, θηριοδήκτοις βοηθεῖν, μάλιστα δὲ ἐχιοδήκτοις, ἐσθιόμενα, καὶ πινόμενα, καὶ περιαπτόμενα· κἂν μασησάμενός τις εἰς τὸ στόμα τοῦ θηρίου ἀποπτύσῃ, ἀποκτενεῖ αὐτό.

Περὶ Ἑτέρας Ἀγχούσης. Κεφ. κε'.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἐμφερὴς ταύτῃ, ἐλάττω δὲ καρπὸν ἔχουσα φοινικοῦν. ὃν ἐάν τις μασησάμενος ἀποπτύσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑρπετοῦ, ἀποκτενεῖ. ἡ δὲ ῥίζα μετὰ ὑσσώπου καὶ καρδάμου ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος, πλατεῖαν ἕλμινθα ἐκτινάσσει.

Περὶ Λυκόψεως. Κεφ. κϛ'.

Vulg. exempl. τραχύτερα καὶ παχέα

V. παχύν

ΛΥΚΟΨΙΣ, ἣν δὲ, καὶ ταύτην ἄγχουσαν ἐκάλεσαν, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια θρίδακι, μακρότερα δὲ καὶ "παχύτερα, καὶ τραχέα καὶ πλατύτερα, πεπτωκότα περὶ τὴν τῆς ῥίζης κεφαλήν· καυλὸν ἀνίησι μακρόν, ὀρθόν, "τραχύν, παραφυάδας ἔχοντα πολλάς, πηχυαίας, τραχείας· καὶ ἐπ' αὐταῖς ἄνθη μικρά, πορφυρίζοντα· ῥίζα δὲ ἐρυθρά, στυπτική· φύεται ἐν πεδίοις. καταπλασσομένη δὲ μετ' ἐλαίου ἡ ῥίζα, τραύματα ἰᾶται· μετὰ ἀλφίτου δὲ, ἐρυσιπέλατα· λεῖα δὲ συναλειφομένη μετ' ἐλαίου, ἱδρῶτας κινεῖ.

Περὶ Ἐχίου. Κεφ. κζ'.

Sunt qui addant hoc loco, ὑπέρυθρα, δασέα.
V. delet vsque ad καυλία
V. addit, ἀκάνθαρτα, ἀκίδας σὺν τοῖς φύλλοις

V. δακτύλια ἀπὸ μέσου μέλανα

ΕΧΙΟΝ, ἣν δὲ, δωρίδα, οἱ δὲ, *ἀλκιβιάδιον, τὰ μὲν φύλλα ἔχει παραμήκη, τραχέα, ὑπόλεπτα, πρὸς τὰ τῆς ἀγχούσης, ἥττονα δὲ καὶ λιπαρά, ἀκάνθια λεπτὰ "ἐπικείμενα, καὶ ἃ καὶ δασεῖς τὰ φύλλα· καυλία λεπτά, πολλά· "ἑκατέρωθεν δὲ φυλλάρια λεπτὰ ταρσούμενα, μέλανα, ἐλάττονα δὲ πρὸς λόγον τὰ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ. τὰ δὲ ἄνθη παρὰ τὰ φύλλα πορφυροειδῆ, ἐν οἷς ἐστι καὶ ὁ καρπὸς κεφαλῇ ἔχιος ὅμοιος· ῥίζα δὲ λεπτοτέρα "δακτύλου, ὑπομέλαινα. ἥ τις οὐ μόνον τοῖς δηχθεῖσιν ὑπὸ

folia, quanquam simili modo aspera, & ramulos tenues, in quibus flos purpureus in puniceum vergens: radices autem rubras, prælongas, quæ messibus sanguineo succo turgent. In sabulosis nascitur. Tum ipsa radix, tum & folia contra venenatarum bestiarum, maximéque viperarum, morsus efficaciter auxiliantur, siue cibo, siue potu, siue etiam amuleto. Quin & si quis ijs commanducatis in venenatæ bestiæ os expuerit, eam enecabit.

De Anchusa tertia. Cap. XXV.

Est & alia huic similis, at minore semine, eóque puniceo, quo commanducato si in serpentis os inspuatur, ea morietur. Radix autem acetabuli mensura cum hyssopo & nasturtio pota, latas ventris tineas pellit.

De Lycopsi. Cap. XXVI.

LYCOPSIS, quæ & anchusa à nonnullis vocata est, folijs est lactucæ, at longioribus, crassioribus, latioribúsque, asperis & circa radicis caput ad terram deciduis: caule longo, recto, scabro, adnatis multis cubitalibus & asperis, in quibus flores parui, purpurascentes: radix rubra est & astringens. Nascitur in campestribus. Radix cum oleo imposita, vulneribus medetur, & cum polenta, erysipelatis illinitur. Trita verò si ex oleo perungatur, sudores mouet.

De Echio. Cap. XXVII.

ECHION aliqui dorida, alij alcibiadion appellant: folia habet oblonga, aspera, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, at minora & pinguia, tenui spinosa lanugine vestita: cauliculos graciles, numerosos, vtrinque verò minuta foliola expāsa pinnatáq;, nigra, ac minora quidē proportione quò summo cauli propiora sunt: flores autē secundum folia purpureos, in quibus & semē viperæ capitulo simile. Radix est digito tenuior & subnigra: quę quidē nō modò demorsis à

ſerpẽtibus in vino pota auxiliatur, ſed & eos à quibus præbibita fuerit à ſerpentibus feriri minimè patitur. Folia & ſemen idem ipſum præſtant. Sed & radix lumborum dolorem ſedat, lactiſq; vbertatem facit, in vino aut ſorbitione ſumpta.

De Ocimoide, ſiue Ocimaſtro.
Cap. XXVIII.

OCIMOIDES, ſeu, vt alij, philetærium, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirſutos, ſiliquas hyoſcyamo ſimiles, ſemine nigro, ceu melanthij, prægnantes. Vim hanc habet ſemen in vino potum, vt viperarum cæterarúmq; ſerpentium morſibus medeatur. Datur & iſchiadicis cum myrrha & pipere. Cæterùm radice nititur tenui & ſuperuacua.

De Erino. Cap. XXIX.

ERINVS apud flumina fontéſq; naſcitur, folijs ocimi, ſed minoribus & parte ſuperna diuiſis, ſurculis quinis ſeníſve dodrãtalibus, floribus candidis, ſemine nigro, paruo & acerbo: folia & caulis liquore multo manant. Semen drachmis duabus miſtũ cum mellis drachmis quatuor, oculorum fluxiones illitu cohibet. At ſuccus aurium dolorem ſedat, cum ſulphure ignẽ haud experto ac nitro inſtillatus.

De Gramine. Cap. XXX.

GRAMEN viticulas habet geniculatas per terram repentes, quę à ſuis articulis radices ſpargũt dulces, internodijs diſtinctas: folia acuminata, dura, lata, ceu arũdinis paruæ, quibus boues & iumẽta paſcuntur. Huius trita radix & impoſita, vulnera glutinat. Ipſius autẽ decoctũ epotũ, efficax eſt aduerſus tormina, vrinę difficultatem "ac veſicę vlcera, & calculos frangit.

al. & veſicæ calculoſa recrementa comminuit.

De Gramine arundinaceo.
Cap. XXXI.

Arundinaceũ gramẽ priore maius eſt omni ex parte. Iumenta porrò in pabulo ſumptum necat, maximéque quod in Babylonis regione ſecus vias naſcitur.

De Parnaßio gramine.
Cap. XXXII.

Quod verò in Parnaſſo mõte gignitur gramẽ, denſius fruticat, folijs

A ἑρπετῶν βοηθεῖ ποθεῖσα μετ᾽ οἴνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς προπιόντας ἀδήκτους ποιεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπός. παύει δὲ καὶ ὀσφύος ἄλγημα, καὶ γάλα κατασπᾷ μετ᾽ οἴνου ἢ ῥοφήματος ληφθεῖσα.

Περὶ Ὠκιμοειδοῦς. Κεφ. κη΄.

In altero hæc eſt inſcriptio capitis, περὶ ἐπέρου ἐχίου ἢ ὠκιμοειδοῦς. Goup.

ὨΚΙΜΟΕΙΔΕΣ, οἱ δὲ, φιλεταίρειον, B φύλλα μὲν ἔχει ὠκίμῳ ὅμοια, κλῶνας δὲ σπιθαμιαίους, δασεῖς· λοβοὺς δὲ παρὰ πλησίους ὑοσκυάμῳ, πλήρεις σπέρματος μέλανος, *ἐοικότας μελανθίῳ.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα πινόμενον ἐν οἴνῳ, ἐχιοδήκτους καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἑρπετῶν δήγματα θεραπεύειν. δίδοται δὲ καὶ ἰσχια- C δικοῖς μετὰ "σμύρνης καὶ πεπέρεως"· ῥίζα δὲ ὕπεστι "λεπτὴ καὶ ἄχρηστος.

V. caret. Ald. in nothis καὶ οἴνου addit.
V. λευκή

Περὶ Ἐρίνου. Κεφ. κθ΄.

ἘΡΙΝΟΣ φύεται παρὰ ποταμοῖς καὶ κρήναις, φύλλα ἔχει ὠκίμοις ὅμοια, "μικρότερα δὲ καὶ ἐπεσχισμένα ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν, κλωνία δὲ ε΄. ἢ ϛ΄. σπιθαμιαῖα, ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ "μέλανα, μικρόν, D στρυφνόν· ὀποῦ δὲ μεστός ἐστιν ὁ καυλὸς καὶ τὰ πέταλα. Τούτων ὁ καρπὸς ∠ β΄. πλῆθος μιγεὶς πρὸς μέλιτος "*τέσσαρας, ῥεύματα ὀφθαλμῶν ἐγχριόμενος ἵστησιν. ὁ δὲ χυλὸς ὤτων πόνον παύει μετὰ θείου ἀπύρου καὶ νίτρου ἐνσταζόμενος.

Tragus ſuſpicatur legendũ μακρότερα.
Fortè μήλινον.
Pariſ. κυάθους τέσσαρας.

E Περὶ Ἀγρώστεως. Κεφ. λ΄.

ἈΓΡΩΣΤΙΣ κλημάτια ἔχει γονατώδη ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων προϊέμενα ῥίζας γλυκείας, γονατώδεις· φύλλα ὀξέα, σκληρά, πλατέα, ὡς καλάμου μικροῦ, τρέφοντα βόας καὶ κτήνη. Ταύτης ἡ ῥίζα καταπλαττομένη λεία, F τραύματα κολλᾷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, πρὸς στρόφους ποιεῖ καὶ δυσουρίαν". καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν ἕλκη, καὶ λίθους θρύπτει.

Lacunæ v. cod. addit, καὶ δυσεντερίαν.

Περὶ Καλαμαγρώστεως. Κεφ. λα΄.

Καλαμάγρωστις μείζων ἐστὶ κατὰ πολύ τι τῆς ἀγρώστεως. ἔστι δὲ κτηνῶν ἀναιρετικὴ βρωθεῖσα, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Βαβυλῶνι G παρὰ ταῖς ὁδοῖς φυομένη.

Περὶ τῆς ἐν Παρνασσῷ ἀγρώστεως. Κεφ. λβ΄.

Ἡ δὲ ἐν τῷ Παρνασσῷ γεννωμένη ἄγρωστις, πολυκλαδωτέρα ἐστί· φύλλα

δὲ κισσῷ ὅμοια φέρει· ἄνθος λευκὸν, καὶ εὐώδες· καρπὸν μικρὸν, οὐκ ἄχρηστον· ῥίζας ε. ἢ ς΄. δακτύλου πάχος, λευκὰς, μαλακὰς, γλυκείας, "ἰσχυράς. ὧν ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι συμμέτρῳ, καὶ σμύρνης ἡμίσει μέρει, πεπέρει τε καὶ λιβανωτοῦ τῷ τρίτῳ, φάρμακόν ἐστιν ἄριστον πρὸς ὀφθαλμούς· ἀποτίθεται δὲ ἐν χαλκῇ πυξίδι. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν, ποιεῖ πρὸς ἃ καὶ αὐτή. τὸ δὲ σπέρμα ταύτης ἰσχυρῶς διουρητικόν, καὶ ἐμέτων καὶ κοιλίας ῥεούσης σταλτικόν. Ἡ δὲ ἐν Κιλικίᾳ γεννωμένη, ἣν οἱ ἐπιχώριοι Κίνναν καλοῦσιν, "ὑγρὰ "βρωθεῖσα πολλάκις, πιμπρῆσι τοὺς βόας.

Sic Ald. at Par. ἰσχυρῶς

Quidam v. cod. teste Lacuna habet. γίνεται δὲ ἐν Κιλικίᾳ εἶδος ἕτερον, ἣν Κίνναν ἐπιχωρίως καλοῦσιν. ἥ τις ὑγρὰ βρωθεῖσα πολλάκις πίμπλησι τοὺς βόας. Sic & Hermolaus legisse videtur.
V. χλωρὰ
Catac βεβρωθεῖσα ἐμπίμπρησι

Περὶ Σιδηρίτιδος". Κεφ. λγ΄.

ΣΙΔΗΡΙΤΙΣ, "ἣν ἔνιοι Ἡράκλειαν, πόα ἐστὶ φύλλα ἔχουσα ὅμοια "πρασίῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ "πρὸς τὰ τοῦ ἐλελισφάκου ἢ δρυὸς, μικρότερα μέν τοι καὶ τραχέα· καυλοὺς δὲ ἀνίησι τετραγώνους, "σπιθαμιαίους ἢ καὶ μείζονας, "οὐκ ἀηδεῖς ἐν τῇ γεύσει, καὶ πως ὑποστύφοντας· ἐν οἷς ἐκ διαστημάτων σπόνδυλοι περιφερεῖς ὥσπερ πρασίου, καὶ ἐν αὐτοῖς σπέρμα μέλαν· φύεται δὲ ἐν ὑποπέτροις χωρίοις.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, τραυμάτων κολλητικὴν καὶ ἀφλεγμάντων."

Hanc solam describit Byzantinus codex.
V. delet.
V. ἐλελισφάκῳ πρὸς τὰ τῆς δρυός.
V. πηχυαίους
V. ἡδεῖς.
V. add. διὰ τὸ στύφειν.

Περὶ Ἑτέρας Σιδηρίτιδος. Κεφ. λδ΄.

Ἄλλη σιδηρῖτις κλῶνας ἔχει διπήχεις, λεπτούς· φύλλα δὲ ἐπὶ μόσχων, μακρῶν, ὅμοια τοῖς τῆς πτερίδος, ἀκροσχιδῆ πολλὰ ἑκατέρωθεν, ἐκ δὲ τῶν ἀνωτέρω μασχαλῶν, ἀποφύσεις μακρὰς, λεπτὰς, ἐπ' ἄκρου σφαιροειδεῖς, κεφαλὴν ἐχούσας τραχεῖαν, ἐν οἷς σπέρμα ὅμοιον σεύτλῳ, στρογγυλώτερον δὲ καὶ σκληρότερον. Δύναμις δὲ καὶ ταύτης ἐστὶ καὶ * τῶν φύλλων τραυματική.

Περὶ Ἑτέρας Σιδηρίτιδος. Κεφ. λε΄.

Ἔτι καὶ ἑτέρα εἶναι λέγεται Σιδηρῖτις, ἣν καὶ αὐτὴν Κρατεύας Ἡράκλειαν καλεῖ, φυομένην ἐν τοίχοις καὶ ἀμπελῶσιν, ἔχουσα φύλλα "πολλὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ὅμοια "κοριάννῳ περὶ καυλίοις σπιθαμιαίοις, λείοις, τρυφεροῖς, ὑπολεύκοις, ἐνερευθέσιν· ἄνθη δὲ φοινικᾶ, μικρά, γινόμενα

Lacuna legit in v. cod. φύλλα μικρά, πολλὰ καὶ λεπτά. μικρὰ itidē add Orib.
Al. γεράνῳ

A hederaceis, flore candido & odorato, semine paruo, non inutili: radicibus quinis senísve, digitali crassitudine, cādidis, mollibus, dulcibus ac robustis. Quarū succus si in vino cū pari melle ac myrrhæ dimidio pipe rísque ac thuris tertijs portionibus decoquatur, præstantissimum fiet ad oculos medicamentum. Id verò B in ærea pyxide reconditur. Radicū autem decoctum eadem quæ herba ipsa præstat. At semē vehementiùs vrinam impellit, vomitionésq; & alui profluuia sistit. Natum porrò in Cilicia gramen, quod indigenæ Cinnam appellant, boues "inflammat, si eo virenti sæpe pascantur.

al. saginat

C *De Sideritide. Cap. XXXIII.*

SIDERITIS, quam aliqui Heracleam vocāt, herba est foliis marrubij, sed oblongioribus, ad saluiæ aut quercus foliorum similitudinē, minoribus tamen & asperis. Caules verò edit quadrangulos, dodrantales, aut etiam maiores, non iniucundi gustus, & quodammodo leuiter D astringentes, in quibus ex interuallis orbiculata verticilla spectantur, ceu marrubij, & in ijs semē nigrum. In locis sub quibus petræ latent nascitur. Vim porrò habent imposita folia, vulnera glutinandi, & ab inflammatione vindicandi.

De Sideritide altera. Cap. XXXIIII.

E Sideritis altera ramos habet binûm cubitorum, exiles: folia longis hęrentia pediculis, ceu filicis, in extrema sui parte incisuris diuisa, vtrinq; numerosa: è superioribus autem alarum cauis nouos erumpentes surculos, longos, tenues, capitulis in cacumine globosis & asperis, F in quibus semen cōtinetur, ceu betæ, verùm aliquantò rotundius atque durius. Huius etiam foliorum vis vulneribus vtilis est.

De Sideritide tertia. Cap. XXXV.

Traditur & tertia Sideritis, quam etiam Crateuas Heracleam vocat. G In macerijs vinetísque nascitur, folijs ab vna radice multis, coriandro similibus, circa cauliculos dodrantales, læues, teneros, cū rubore candicantes: floribus puniceis, paruis,

guſtu amaris & lentis. Huius etiam impoſitæ ea vis eſt, vt cruenta recentiáque vulnera glutinet.

De Achillea. Cap. XXXVI.

ACHILLEAM ſunt qui etiam Sideritin vocent. Gerit autem ſcapos dodrantales, aut etiam maiores, fuſorum effigie, folijs circundatos minutulis, ex obliquo crebras habentibus inciſuras, coriandro proximis, ſubfuluis, lentis, odore multo, nō inſuaui, ſed medicato: vmbellam verò in cacumine rotundam, floribus candidis, & aurum æmulantibus. Læto ſolo prouenit. Huius etiam coma trita, vulnera cruenta glutinat & ab inflammationis periculo tuetur, nec non ab ijs erumpentem ſanguinē inhibet: vti etiam ab vtero, ſubdita in peſſo. Sed & ipſius decocto vtiliter inſident fœminæ vteri fluore laborantes. Denique & ad dyſenteriam illa bibitur.

De Rubo. Cap. XXXVII.

RVBVS notitiæ vulgaris, aſtringit & ſiccat, capillóſque tingit. Summorum autē ipſius ramorum decoctū potu aluum ſiſtit, fluorémque muliebrem cohibet, necnon & contra preſteris morſum valet. Firmant & gingiuas, oríſque vlcera ſanant commanducata folia. Impoſita verò, herpetas cohibent, vlceribúſque in capite manantibus, oculis procidentibus, condylomatis itē & hæmorrhoidibus remedio ſunt. Eadem cardiacis quoque & ſtomachicis trita conuenienter imponuntur. Cæterùm contuſis caulibus ac folijs expreſſus ſuccus ſole coactus, ad antedicta vitia efficacior eſt. At fructus perfectam maturitatem aſſecuti ſuccus, ſtomaticis, hoc eſt, oris medicamentis accommodatur. Siſtit & aluum ſubcrudus fructus in cibo ſumptus, ęquè ac flos in vino potus.

vel præmaturus, hoc eſt, nondum maturus. Id enim ſignificat, teſte Valla lib. 4. eleg.

De Rubo Idæo. Cap. XXXVIII.

Idæus rubus appellatus eſt, quoniā copioſus in Ida naſcatur. Eſt autē lōgè tenerior priore, exiguis ſpinis prȩditus, [quanquā & ſine ſpinis inueniatur:] eadē verò præſtat quæ ſupradictus. At ex abundanti flos

A πικρά, γλίσχρα. καὶ ταύτης ἡ δύναμις ἐπιτιθεμένης, κολλητικὴ ἐναίμων καὶ νεοτρώτων.

Περὶ Αχιλλείου. Κεφ. λϛ΄.

ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ, καλοῦσι τινὲς καὶ τὴν ἀχίλλειον σιδηρῖτιν· φέρει δὲ ῥαβδία σπιθαμιαῖα ἢ καὶ μείζω, ἀτρακτοειδῆ, καὶ B περὶ αὐτὰ φυλλάρια λεπτὰ, ἐκ πλαγίων ἐντομὰς ἔχοντα πυκνὰς, προσεμφερῆ κορίῳ, ὑπόπυῤῥα, γλίσχρα, πολύοσμα, οὐκ ἀηδῆ, φαρμακώδη δὲ τὴν ὀσμήν· σκιάδιον ἐπ᾽ ἄκρου περιφερὲς, ἄνθη λευκὰ καὶ χρυσίζοντα· φύεται ἐν εὐγείοις τόποις. Καὶ τούτου ἡ κόμη λεία, ἐναίμων ἐστὶ κολλητικὴ, καὶ ἀφλέγμαντος, αἱ C μοῤῥαγίας τε ἐφεκτικὴ, καὶ τῆς ἐκ μήτρας ἐν προσθέτῳ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς ἐστιν ἐγκάθισμα ῥοϊκαῖς. πίνεται δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίαν.

V.caret.

V.addit καὶ πορφυρᾶ.

V.quidam cod. ad finem addit, ὅλη κοπεῖσα μετ᾽ ἀξουγγίου παλαιοῦ, ἕλκη καὶ δυσεπούλωτα θεραπεύει. ξηρὰ δὲ κοπεῖσα καὶ μέλιτι μιγεῖσα ἐστὶν ἀνακαθαρτική.

Περὶ Βάτου. Κεφ. λζ΄.

ΒΑΤΟΣ, ἣν γινώσκομεν, στύφει καὶ ξηD ραίνει· τρίχας βάπτει. τὸ δὴ ἀφέψημα τῶν ἀκρεμόνων αὐτῆς, κοιλίαν ἵστησι πινόμενον, καὶ ῥοῦν ἐπέχει γυναικεῖον· καὶ πρηστῆρος δήγματι εὔθετεῖ. κρατύνει δὲ καὶ οὖλα καὶ ἄφθας ὑγιάζει διαμασώμενα τὰ φύλλα. καὶ ἕρπητας ἐπέχει, καὶ ἀχῶρας τοὺς ἐν κεφαλῇ θεραπεύει, καὶ ὀφθαλμῶν E προπτώσεις, καὶ κονδυλώματα, καὶ αἱμοῤῥοΐδας καταπλασσόμενα τὰ φύλλα. καὶ ἐπὶ στομαχικῶν δὲ καὶ καρδιακῶν λεῖα ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων συστραφεὶς ἐν ἡλίῳ, βέλτιον ποιεῖ εἰς πάντα τὰ εἰρημένα. τοῦ δὲ καρποῦ αὐτοῦ ὁ F χυλὸς πεπείρου ὄντος τελείως, εἰς τὰ στοματικὰ ἁρμόζει· ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν ἐσθιόμενος ὁ μέσος πέπειρος, καὶ τὸ ἄνθος δὲ αὐτῆς ποθὲν σὺν οἴνῳ κοιλίαν ἵστησι.

V.πινόμενος.

Περὶ Ιδαίας Βάτου. Κεφ. λη΄.

Βάτος Ιδαία ἐκλήθη μὲν, διὰ τὸ πολλὴν ἐν τῇ Ιδῃ γίνεσθαι. ἔστι δὲ ἁ G παλωτέρα πολλῷ τῆς πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας μικρὰς ἔχουσα. [εὑρίσκεται δὲ καὶ χωρὶς ἀκάνθης.] δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς. ἐκ περιουσίας δὲ τὸ αὐτῆς ἄνθος

Hanc periodum quamuis non habebatur in vulg. exemplaribus ex cod. Ald. nothis adiecimus.

σὺν μέλιτι λεανθὲν, ὀφθαλμικαῖς φλεγμοναῖς περιχριόμενον βοηθεῖ, καὶ ἐρυσιπέλατα σβέννυσι· στομαχικοῖς τε μεθ' ὕδατος ἐν ποτῷ δίδοται.

Περὶ Ἑλξίνης. Κεφ. λθ'.

"ΕΛΞΙΝΗ* ἔχει φύλλα ὅμοια κισσῷ, ἐλάττονα δὲ, "καὶ κλωνία" μακρὰ, περιπλεκόμενα ὅπου ἂν τύχοι. φύεται δὲ ἐν φραγμοῖς καὶ ἀμπελῶσι καὶ σίτῳ. Δύναμιν δὲ ἔχει τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος λυτικὴν κοιλίας."

Περὶ Ἐλατίνης. Κεφ. μ'.

ΕΛΑΤΙΝΗ "τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἑλξίνῃ, "μικρότερα δὲ καὶ στρογγυλώτερα, δασέα, "κλῶνας λεπτοὺς, σπιθαμιαίους ε'. ἢ ς'. "ἀπὸ τῆς ῥίζης, φύλλων πλήρεις στρυφνῶν ἐν τῇ γεύσει. φύεται ἐν σίτοις καὶ τόποις ἐργασίμοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλαττόμενα σὺν ἀλφίτοις, φλεγμαίνοντας καὶ ῥευματιζομένους ὠφελεῖν ὀφθαλμούς. ἑψηθεῖσα δὲ καὶ ῥοφουμένη, δυσεντερίαν ἵστησιν."

Περὶ Εὐπατωρίου. Κεφ. μα'.

ΕΥΠΑΤΩΡΙΟΝ πόα ἐστὶ "φρυγανώδης, ῥάβδον ἀναφέρουσα μίαν, λεπτὴν", "ξυλώδη, ὀρθὴν, μέλαιναν, ἔνδασυν, πηχυαίαν ἢ καὶ μείζονα· φύλλα δὲ ἐκ διαστημάτων, ἐσχισμένα μάλιστά που εἰς ε' μοίρας ἢ καὶ πλείους, τοῖς τῆς πενταφύλλου ἢ καννάβεως μᾶλλον ἐοικότα, καὶ αὐτὰ δὲ ὑπομέλανα *πριονοειδῶς ἐξ ἄκρων ἐντετμημένα· σπέρμα δὲ περιπέφυκεν "ἀπὸ μέσου τοῦ καυλοῦ, ὑπόδασυ, κάτω νενευκὸς, ὡς "ἐν τοῖς ἱματίοις ἐνίσχεσθαι ξηρανθέν. Ταύτης τὰ φύλλα μετὰ στέατος χοιρείου παλαιοῦ λεῖα ἐπιτεθέντα, τὰ δυσαπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἰᾶται. τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ πόα μετ' οἴνου πινόμενα, δυσεντερικοὺς" καὶ ἑρπετοδήκτους ὠφελεῖ. ἔνιοι ταύτην *ἀρτεμισίαν ἐκάλεσαν πλανηθέντες· ἑτέρα γάρ ἐστιν ὡς ὑπεδείξαμεν.

Περὶ Πενταφύλλου. Κεφ. μβ'.

ΠΕΝΤΑΦΥΛΛΟΝ "κλῶνας φέρει καρφοειδεῖς, λεπτοὺς, σπιθαμιαίους, ἐφ' ὧν ὁ καρπός· φύλλα δὲ ἔχει ἐοικότα "ἡδυόσμῳ,

Cat. ἐλξίνη.
V. addit, καὶ λεπτά.
Sic Lac. ex vet. cod. legit. Sic etiam habet Catac. at vulg. exempl. μικρὰ
Epit. addit καὶ σκίρρων μαλακτικόν.
V. οἱ δὲ, νεφριτικόν,
Orib. μακρότερα
V. add. ἐσχισμένα πως.
V. ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς ῥίζης.
V. καὶ κοιλίαν, αἱρετικὴ αἷμα παραδέδοται. Lacuna add. reperit in v. cod. καὶ κοιλιακὴν διάθεσιν.
V. delet.
V. add. φρυγανώδη
Al. ὑλώδη
V. ἀνὰ μέσον
V. delet. ὡς
Addunt alii, καὶ ἡπατικούς
V. κλωνία
V. add. ὡς

ipsius ex melle subactus oculorum inflammationibus commodè illinitur, & erysipelata restinguit. Stomachicis quoque ex aqua bibendus datur.

De Helxine. Cap. XXXIX.

HELXINE [cognométo cissampelos] folijs est hederę, at minoribus: ramulis verò longis, quibus circumplectitur quodcunque contigerit adminiculum. Nascitur in sepibus, vinetis ac segetibus. Potus foliorũ succus aluum soluendi vim habet.

De Elatine. Cap. XL.

ELATINE folia habet helxinæ, at minora rotundioráque, pilosa: ramos tenues, dodrantales, quinos senósve, à radice statim folijs refertos gustu acerbis. Nascitur in segetibus & cultis. Folia cum polenta imposita, inflammatis fluxionéque infestatis oculis auxiliantur. Cocta verò herba sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

De Eupatorio. Cap. XLI.

EVPATORIVM herba est è cremiorum genere, vnicum proferens thyrsum, eúmque tenuem, lignosum, rectum, nigrum, hirsutum, cubitalem aut etiam altiorē, folijs per interualla quinquepartitò vtplurimùm aut etiam ampliùs diuisis, quinquefolij aut cannabis potiùs similibus, nigricantibus & ipsis ac per ambitum serrę modo incisis. Semen à medio statim caule adnascitur subhirsutum, ac ita deorsum inclinatum, vt etiam siccatum vestibus inhæreſcat. Trita huius folia & cum veteri suillo adipe imposita, cicatricem ægrè trahentibus vlceribus medentur. Tum semen tum & herba potu ex vino dysentericis, hepaticis, & à serpentibus demorsis auxiliantur. Cæterùm hanc nonnulli errore ducti argemonem appellarunt, cùm tamen longè alia sit, vti demonstrauimus.

De Quinquefolio. Cap. XLII.

QVINQVEFOLIVM ramulos fert festucarũ similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semē: folia mentæ, quina singulis pedicu-

lis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata: florem ex candido pallescentem, auri æmulum. Nascitur in aquosis locis & iuxta riuos. Subrubram verò habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorem, cuius est multiplex vsus. Ius radicis ad tertias decoctæ si ore detineatur, dolores dentium sedat, putrida oris vlcera collutione sistit, arteriæ scabritias gargarizatu emendat, contra alui profluuiũ & dysenteriã auxiliatur, itémque arthriticis & ischiadicis potum. Trita eadem in aceto cocta & imposita, herpetas cohibet. Strumas, duritias, œdemata, aneurysmata & abscessus discutit. Erysipelatis, digitorum pterygijs, condylomatis psorísque medetur. At teneræ radicis succus contra iecinoris pulmonísq; vitia prodest, itémque aduersum venena. Folia autem cum hydromelite aut vino diluto & piperis exiguo bibuntur contra febrium circuitus: in quartana quidem, quaternûm ramulorum folia: in tertiana verò, ternûm: in quotidiana, vnius. Eadem comitialibus tricenis diebus pota succurrunt. Celeriter quoque regio morbo medetur foliorum succus, tribus cyathis aliquot diebus epotus. Illa eadem cum sale ac melle imposita, tam vulneribus quàm fistulis remedio sunt. Opitulatur & quinquefolium enterocelicis, ac erumpentem sanguinem sistit tum potu, tum etiam illitu. Inciditur & ad expiationes lustrationésque, atque hæmorrhagias.

De Phœnice. Cap. XLIII.

PHOENICEA herba, quam aliqui rhun, alij anchinopa vocant, folia quidem habet hordei, at breuiora & angustiora: spicam verò lolio similem, & ramos circa radicem senûm digitorum, ac septenas octonásve spicas. In aruis, tectísque recens illitis nascitur. Vim hàc habet in austero vino pota, vt alui profluuium, erumpentémque ab vtero sanguinem, vrinarúmque largiorem fluxum sistat. Tradunt & nonnulli in puniceo vellere amuleti instar adalligatam, sanguinẽ supprimere.

A πέντε καθ' ἕκαστον μόσχον, σπανίως δὲ που πλείονα, κύκλωθεν ἐσχισμένα πριονοειδῶς· ἄνθος δὲ "ὠχρόλευκον, χρυσοειδές. φύεται δὲ ἐν ἐφύδροις τόποις καὶ παρ' ὀχετοῖς. ῥίζαν δὲ ἔχει ὑπέρυθρον, ἐπιμήκη, "παχυτέραν ἑλλεβόρου μέλανος. ἔστι δὲ πολύχρηστος. Δύναται δὲ τὸ τῆς ῥίζης ἀφέψημα ἄχρι τρίτου καταβιβασθὲν ἐν τῇ ἑψήσει, ὀδονταλγίας παύειν B διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι· καὶ "σηπεδόνας τὰς ἐν τῷ στόματι διακλυζόμενον ἵστησι· καὶ τραχύτητας ἀρτηρίας ἀναγαργαριζόμενον παραιτεῖται κοιλίᾳ τε ῥευσάσῃ καὶ δυσεντερίᾳ βοηθεῖ· ἀρθριτικοῖς τε καὶ ἰσχιαδικοῖς πινόμενον. ἑφθὴ δὲ ἐν ὄξει λεία καταπλασσομένη, ἕρπητας ἐπέχει· διαφορεῖ C χοιράδας, σκληρίας, οἰδήματα, "ἀνευρύσματα, ἀποστήματα. ἐρυσιπέλατα, "πτερύγια τὰ ἐν δακτύλῳ, καὶ κονδυλώματα "καὶ ψώρας ἰᾶται. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἁπαλῆς, ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν ἥπατι καὶ πνεύμονι πάθη καὶ τὰ θανάσιμα. τὰ δὲ φύλλα πίνεται καὶ D μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου κεκραμένου καὶ πεπέρεως ὀλίγου πρὸς περιόδους· ἐπὶ μὲν τοῖς τεταρταίοις, τεσσάρων κλωναρίων φύλλα, ἐπὶ δὲ τριταίοις τριῶν, ἐπὶ δὲ ἐφημερινοῖς ἑνός. ἀρήγει δὲ καὶ ἐπιληψίας πινόμενα "ἐφ' ἡμέρας λ'. ὑγιάζει δὲ καὶ ἴκτερον ταχέως ὁ χυλὸς τῶν φύλλων ποθεὶς ἐπί τινας ἡμέ- E ρας τριῶν κυάθων πλῆθος. βρώματά τε καὶ "σύριγγας μεθ' ἁλῶν καὶ μέλιτος καταπλαττόμενα ἰᾶται· "βοηθεῖ δὲ καὶ ἐντεροκηλικοῖς, καὶ αἱμορραγίας ἵστησι πινόμενον καὶ καταπλασσόμενον. "τέμνεται δὲ καὶ πρὸς καθαρμοὺς καὶ "αἱμορραγίας καὶ ἁγνείας.

Περὶ Φοίνικος. Κεφ. μγ'.

F ΦΟΙΝΙΞ, οἱ δὲ ῥοῦν, οἱ δὲ ἀγχίνωπα, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια κριθῇ, βραχύτερα δὲ καὶ στενώτερα, στάχυν δὲ ἐμφερῆ τῇ αἴρᾳ· κλῶνας δὲ ἑξαδακτύλους κύκλῳ τῆς ῥίζης. καὶ στάχυς ζ'. ἢ η'. φύεται δὲ ἐν ἀρούραις, καὶ ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν νεοκαταχρίστων. Δύναμιν δὲ ἔχει πινόμενον ἐν G οἴνῳ αὐστηρῷ, διάρροιαν καὶ αἱμορραγίαν τὴν ἐκ μήτρας, καὶ οὔρων πλείονα φορὰν ἱστᾶν. ἱστοροῦσι δέ τινες καὶ ἴσχαιμον αὐτὴν εἶναι ἐνδεσμουμένην φοινικῷ ἐρίῳ καὶ περιαπτομένην.

V. ὠχρὸν

V. ὑπόπαχυν

V. caret.

V. νεύρων ἀποσματα

Catac. ἀποσύρματα καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις.

In vet. Lacunæ cod. add. καὶ ἀχῶρας

Al. ὁμοῦ φύλλων λ'. V. πινόμενα φύλλα λ'. ὁμοῦ ἡμέραν ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα.

V. add. ἐρυσιπέλατα καὶ πτερύγια καὶ σύρ.

V. quidã vsque ad finem caret.

V παραλαμβάνεται καὶ πρὸς καθαρμοὺς καὶ ἀειδίας

Suspicatur Manardus eam vocẽ ineptè accreuisse, quam etiam prætermisit Ruellius.

Περὶ Ἰδαίας ῥίζης. Κεφ. μδ'.

ΙΔΑΙΑ ῥίζα, ὀξυμυρσίνῃ τὰ φύλλα ἔοικε· παρ' αὐτὰ δὲ ὡς ἕλικες μικραὶ πεφύκασιν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἄνθος. ταύτης ἡ ῥίζα στυπτικὴ σφόδρα, ἁρμόζουσα ἐφ' ὧν στύψεως ἐστὶ χρεία. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κοιλίας ῥεύματα καὶ ῥοῦν γυναικεῖον· αἱμορραγίας τε πάσας ἵστησι.

Quidam v. hoc caput nõ habet.

Περὶ Ῥοδίας ῥίζης. Κεφ. με'.

ΡΟΔΙΑ ῥίζα γίνεται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐοικυῖα κόστῳ, "κουφοτέρα δὲ καὶ ἀνώμαλος, ῥόδων ἐν τῇ διατρίψει ἀποφορὰν ποιοῦσα ὁμοίαν· χρησιμεύει δ' ἐπὶ τῶν κεφαλαλγούντων, σὺν "ῥοδίνῳ ὀλίγῳ λεπτὴ" ἐπιτιθεμένη καὶ ἐμβρεχομένη μετώπῳ καὶ κροτάφοις."

Al. add. τὸ πάχος λαβοῦσα

Marc. legit ναρδίνῳ
V. caret.
Margini additur, ἵστησι δὲ καὶ ἔκτερον καὶ γυναικεῖον ῥοῦν.

Περὶ Ἱππουρίδος. Κεφ. μς'.

ΙΠΠΟΥΡΙΣ φύεται ἐν τόποις ἐφύδροις καὶ τάφροις· "καυλία ἔχει κενά, ὑπέρυθρα, ὑποτράχεα, στερεά, γόνασι διειλημμένα" ἐμπεφυκόσιν εἰς ἄλληλα· περὶ δὲ αὐτὰ σχοινώδη φύλλα πυκνά, λεπτά. αὔξεται δὲ εἰς ὕψος ἀναβαίνουσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα στελέχη, καὶ κατακρημνᾶται παρεικασμένη κόμαις πολλαῖς μελαίναις, καθάπερ ἵππου οὐρά· ῥίζα ξυλώδης, σκληρά. στυπτικὴ δὲ ἡ πόα· ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῆς αἱμορραγίας ἵστησι τὰς ἐκ μυκτήρων· καὶ δυσεντερίας ὠφελεῖ, πινόμενος μετ' οἴνου· κινεῖ δ' οὖρα. τὰ δὲ φύλλα ἔναιμα τραύματα κολλᾷ, λεῖα ἐπιπασσόμενα. ἡ δὲ ῥίζα καὶ ἡ πόα βήσσουσί τε καὶ ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ῥηγματίαις ἀρήγει. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἐντέρου διαιρέσεις καὶ κύστεως διακοπὴν, καὶ ἐντεροκήλην συνάγειν τὰ φύλλα πινόμενα ἐν ὕδατι."

V. add. καὶ τραχέα, καυλοὺς ἔχουσα
V. caret his, ἐμπ. εἰς ἀλλ.

V. add. καὶ καταμήνια ἱστάναι

Περὶ Ἑτέρας Ἱππουρίδος. Κεφ. μζ'.

Ἱππουρὶς ἑτέρα. [καυλὸς ἐστὶν ὀρθός, ἴσος, μείζων δὲ πήχεως, ὑπόκενος. κόμας ἐκ διαστημάτων* ἔχουσα βραχυτέρας καὶ λευκοτέρας καὶ μαλακωτέρας. ἡ τις καὶ αὐτὴ λειωθεῖσα σὺν ὄξει τραύματα ἰᾶται, τὴν αὐτὴν ἔχουσα δύναμιν.

Cõclusa à Ruellio expressa ex codicis Ald. nothis adiecimus.

Περὶ Κόκκου βαφικῆς. Κεφ. μη'.

ΚΟΚΚΟΣ βαφική, θάμνος ἐστὶ μικρός, φρυγανώδης, ᾧ προσήρτηνται [illegible]

A *De Idæa radice. Cap. XLIIII.*

IDÆÆ radicis folia oxymyrsinen referunt: iuxta ipsa verò exigui sunt veluti pampini seu capreoli, ex quibus etiam flos erumpit. Radix præclarè astringit, ijs iccirco cõueniẽs, quibus astrictione opus est. Bibitur & aduersus alui profluuia B fluorémque muliebrẽ, & omnem sanguinis eruptionem sistit.

De Rhodia radice. Cap. XLV.

RHODIA radix in Macedonia gignitur, costo similis, at leuior & inæqualis, quæ dum conteritur, rosarum odorem spirat. Capit dolentibus vtilis est, si cum pauco rosaceo trita capiti imponatur, aut C madefacta frõti ac temporibus adhibeatur.

De Equiseto. Cap. XLVI.

EQVISETVM in riguis & scrobibus nascitur. Cauliculos edit inanes, rubescentes, subasperos, solidos, geniculis in sese farctis interseptos: ac circum ipsos folia iuncea, D crebra tenuiáque. In sublime autẽ attollitur, vicinos scandens arborum caudices, ex iisque dependet circũfusum comis multis, nigris, vt est equi cauda: radix lignosa est ac dura. Est verò herbæ vis adstrictoria: quamobrẽ ipsius succus fluentem è naribus sanguinem sistit, prodéstque dysenterijs in vino potus, E & vrinam ciet. Folijs autem tritis & inspersis vulnera cruenta glutinantur. Radix verò, itémque herba ipsa, tussientibus, orthopnoicis ruptísque succurrunt. Narrantur & folia in aqua bibita diuisum intestinum, dissectámque vesicam & enterocelen cogere & agglutinare.

F *De Equiseto altero.*
Cap. XLVII.

Equisetum alterum caule est recto, equali, cubito maiore, quodammodo inani, comis per interualla breuioribus, candidioribúsque & mollioribus. Id cum aceto subactũ vulneribus etiam remedio est, G eadémque qua prius illud facultate pollet.

De Cocco tinctili. Cap. XLVIII.

COCCVM tinctile frutex est paruus è cremiorum genere, cui

grana ceu lentes adhærẽt, quæ quidẽ exempta decerptáve reponuntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia, deinde in Asia & Cilicia: locum postremũ obtinet quod in Hispania prouenit. Vis huic astringere: cuius ratione vulneribus neruísque sauciatis tritum ex aceto conuenienter imponitur. Nascitur porrò Cilicium in quercubus, exilis cochleę similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & coccum vocitant.

De Tragio. Cap. XLIX.

TRAGIVM in Creta tãtùm nascitur, lentisco simile, foliis semine ac ramis, singulis tamen minoribus. Liquorem verò profert gummi similem. Folia, semen & lacryma impositione ex vino spicula omniáque corpori impacta euocant. Pota eadem drachmæ vnius pondere stranguriæ medentur, calculos vesicæ comminuunt, & menses trahunt. Aiunt & syluestres capras sagittis ictas huius herbæ pabulo spicula excutere.

De Tragio altero. Cap. L.

Tragium alterũ folia scolopendrij habet, & radicem tenuem, candidam, syluestris raphani similem. Hæc seu cruda seu cocta comedatur, dysentericis est auxilio. Cæterùm folia per autumnum hircini virus odorem emittunt: vnde & herba tragij nomen obtinuit. Prouenit in montibus & præcipitijs.

De Trago. Cap. LI.

TRAGVS, quam aliqui Scorpiõ, alij "Traganon vocãt, frutex est pusillus in maritimis maximè nascens, & per terram sparsus, oblongus, at non ita magnus, palmi altitudine, aut paulò amplior: & is quidẽ sine folijs est: circa ramos autẽ hærẽtes habet velut acinos pusillos, rufos, triticei grani magnitudine, summa parte acuminatos, numerosos, gustúq; admodũ astringẽtes. Racemorũ acini decẽ ex vino poti, cœliacis, fœminísque fluore laborantibus auxiliantur. Sunt & qui tusos digerunt in pastillos, quò fœliciùs asseruentur, iísque ita vtuntur.

quasi edules dicas

A κόκκοι ὡς φακοὶ, οἵ τινες ἐκλεγόμενοι συντίθενται. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ Γαλατική καὶ ἡ Ἀρμενιακή, εἶτα ἡ ἐν *Ἀσίᾳ "καὶ ἡ Κιλίκιος· ἐσχάτη δὲ πασῶν ἡ ἐν Ἱσπανίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ἁρμόζουσαν τραύμασι καὶ νεύρων τρώσεσι, λεία μετὰ ὄξους καταπλασσομένη. γίνεται B δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς *δρυσὶν ὁμοίως κοχλίᾳ μικρῷ, ἣν αἱ τῇδε γυναῖκες τῷ "στόματι ἀναλέγουσαι κόκκον καλοῦσιν.

V. non habet.

V. ἡ στομώματι τινί. Sed Scholion est. al. στόματι.

Περὶ Τραγίου. Κεφ. μθʹ.

ΤΡΑΓΙΟΝ φύεται μὲν ἐν Κρήτῃ μόνῃ, ἔχει δὲ τὰ φύλλα σχίνῳ ὅμοια, καὶ τὰς ῥάβδους καὶ τὸν καρπόν, μικρότερα δὲ C πάντα. φέρει δὲ ὀπὸν κόμμει παραπλήσιον. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὸ δάκρυον καταπλασσόμενα σὺν οἴνῳ, ἐπισπᾶται σκόλοπας καὶ πάντα τὰ ἐμπηγνύμενα. πινόμενα δὲ, στραγγουρίαν ἰᾶται, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει, καὶ καταμήνια ἄγει. λαμβάνεται δὲ ὁλκὴν D < α΄. φασὶ δὲ καὶ τὰς ἀγρίας αἶγας τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰς ἀκίδας.

Περὶ ἄλλου Τραγίου. Κεφ. νʹ.

Τράγιον ἄλλο τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σκολοπενδρίῳ, ῥίζαν δὲ λεπτὴν, λευκὴν, παραπλησίαν ῥαφανίδι ἀγρίᾳ· Ἥτις E βοηθεῖ δυσεντερικοῖς ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη. προσβάλλει δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τὰ φύλλα τράγου ὀσμήν· ὅθεν καὶ ὠνόμασται τράγιον. "φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ κρημνώδεσι τόποις.

Hæc ex Ald. codicis nothis huc trãsferre visum est.

Περὶ Τράγου. Κεφ. ναʹ.

ΤΡΑΓΟΣ, οἱ δὲ, σκορπίον, οἱ δὲ, τράγανον"· φύεται παρὰ θαλάττῃ F μάλιστα, "θαμνίσκος [ἐπὶ γῆς, ἐπιμήκης,] οὐ μέγας, ὅσον σπιθαμῆς ἢ μείζων, φύλλα δὲ οὐκ ἔχει· ἐπὶ δὲ τῶν κλάδων πρόσκεινται οἱονεὶ ῥᾶγες μικραὶ, πυῤῥαὶ, κατὰ μέγεθος πυροῦ, ὀξεῖαι ἐπ' ἄκρου, πολλαὶ, λίαν γευσαμένῳ στυπτικαί. τούτου ὁ καρπὸς ὡς ῥᾶγες G δέκα σὺν οἴνῳ ποθεῖσαι, κοιλιακοὺς καὶ ῥοϊκὰς γυναῖκας ὠφελοῦσιν. ἔνιοι δὲ καὶ κόπτοντες αὐτὸν, ἀναπλάττουσι τροχίσκους εἰς ἀπόθεσιν, καὶ οὕτω χρῶνται.

V. οἱ δὲ, κόκκος βαφική Catac. θαμνίσκος κείμενος ἐπὶ γῆς &c. V. conclusis caret.

Περὶ Σχοίνου. Κεφ. νβ'.

"ΣΧΟΙΝΟΣ, τούτου διττὸν εἶδος. ὁ μέν τοι αὐτοῦ καλεῖται σχοῖνος λεῖα, τὸ δὲ, ὀξύσχοινος ἀποξὺς ἐπ' ἄκρου· διττὸν δὲ καὶ ταύτης εἶδος· ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος, ἡ δὲ, καρπὸν μέλανα ἔχει, περιφερῆ. παχύτεροι δὲ ταύτης οἱ κάλαμοι, καὶ σαρκωδέστεροι. Ἔστι δὲ καὶ τρίτη πολλῷ σαρκωδεστέρα καὶ *τραχυτέρα τοῖν δυοῖν, ὁλόσχοινος λεγομένη". ἔχει δὲ καὶ αὐτὴ καρπὸν ἐπ' ἄκρου ὅμοιον τῷ περὶ αὐτῆς. Ἀμφοτέρων δὲ ὁ καρπὸς φρυγεὶς καὶ πινόμενος μετὰ κεράματος, κοιλίαν καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν ἵστησι, καὶ οὖρα κινεῖ· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγής. τὰ δὲ πρὸς τὴν ῥίζαν ἁπαλὰ φύλλα καταπλαττόμενα, φαλαγγιοδήκτοις ἁρμόζει. Ἡ δὲ "*Αἰθιοπικὴ σχοῖνος ὑπνωτικὸν ἔχει τὸν καρπόν· φυλάττεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ ἐν ταῖς πόσεσι τὸ πλῆθος· καρωτικὴ γὰρ λίαν.

Ald. cod. σχοῖνος λεῖα τὸ μὲν τοι αὐτοῦ καλεῖται σχοῖνος λεῖα &c. fortè ἑλεῖα. Sic enim AEgin. quē secutus est Hermol. Quidam ex Gal. sic emendāt Σχοῖνος λεῖα ἀποξὺς ἀπ' ἄκρου. ταύτης διττὸν εἶδος. τὸ μὲν δὴ αὐτοῦ ὀξύσχοινος, τὸ δὲ ὁλόσχοινος. τῆς δὲ ὀξυσχοίνου δύο εἰσὶν εἴδη. ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος &c. hoc est: Iunci læuis in acutum fastigiati duo sunt genera: vnū oxyschœnos, alterū holoschœnos: rursus oxyscheni duo assignātur genera, vnum sterile &c.

V. add. ἀγριωτικὴ

V. ὑπνωτικὴ

De Iunco. Cap. LII.

IVNCI duo sunt genera: vnum leuis nominati, alterū oxyschœni dicti, qui quidem in mucronem fastigiatur. Huius rursum duo assignantur genera: vnum quidem sterile: alterum semē profert nigrum, rotundum, culmis crassioribus carnosioribúsque. Est & tertius iuncus, qui vocatur Holoschœnos, prioribus illis multò carnosior atq; crassior: is & semen in cacumine gerit, antedicto simile. Porrò semen vtriusque tostum & ex vino diluto potum, sistit aluum "rubentémque fluorem muliebrem: vrinas quoque cit: at capitis dolores facit. Folia autē tenera quæ radici proxima sunt, phalangiorū morsibus conuenienter imponuntur. Cæterùm Æthiopicus iuncus semen habet alliciendi somni vi præditum: at vitanda in potionibus maior ipsius copia, quoniam altum grauémque nimiùm soporem inuehit.

Pl. fœminarū menses

Περὶ Λειχῆνος. Κεφ. νγ'.

ΛΕΙΧΗΝ ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, οἱ δὲ, βρύον καλοῦσι, βρύον ἐστὶ προσεχόμενον ταῖς ἐνδρόσοις πέτραις. τοῦτο καταπλασθὲν αἱμοῤῥαγίας ἵστησι, καὶ φλεγμονὰς παραιτεῖται, καὶ λειχῆνας θεραπεύει· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος διαχριόμενον· στόματος δὲ καὶ τῆς γλώττης ῥευματισμοὺς παραιτεῖται.

De Lichene. Cap. LIII.

LICHEN qui petris innascitur, & aliquibus bryon appellatur, ceu muscus est roscidis petris inhęrens. Is impositus sanguinis eruptiones sistit, inflammationes lenit, ac impetigini medetur. Iuuat & arquatos cum melle illitus: cæterùm defluxionibus oris ac linguæ succurrit.

Περὶ Παρωνυχίας. Κεφ. νδ'.

ΠΑΡΩΝΥΧΙΑ φύεται ἐν πέτραις, θαμνίσκιον ὅμοιον "πέπλῳ, τῷ δὲ μήκει ἔλαττον, τοῖς δὲ φύλλοις μεῖζον. ὅπερ καταπλασθὲν λεῖον ὅλον παρωνυχίας καὶ κηρεία θεραπεύει.

Al. πεπλίῳ

De Paronychia. Cap. LIIII.

PARONYCHIA frutex est pusillus in saxosis nascens, peplo similis, at breuior: folijs tamen maioribus. Ea tota contrita paronychijs atque fauis remedio est.

Περὶ Χρυσοκόμης. Κεφ. νε'.

ΧΡΥΣΟΚΟΜΗ "θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον· ἔχον κόμην "κορυμβοειδῆ, ὁμοίαν ὑσσώπῳ· ῥίζαν δασεῖαν, λεπτὴν, ὡς ἐλλεβόρου "μέλανος, γευσαμένῳ οὐκ ἀπηνῆ, "κυπείρῳ "ἴσην οὖσαν, ἐν τῷ γλυκεῖ "ὑπαυστηρόν· φύεται ἐν παλισκίοις καὶ πετρώδεσι·

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ στυπτικήν "ἡ ῥίζα· ἡπατικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς ἁρμόζουσαν· λαμβάνεται δὲ καὶ σὺν ὑδρομέλιτι ἑφθὴ πρὸς κάθαρσιν ὑστέρας.

V. οἱ δὲ φοινικόμην καλοῦσι.
Vulg. exempl. ῥαβδίον
Dal. κορυμβώδη corymbis onusta.

Auth. aduers. μελαίναν.

V. κυπαρίσσῳ
Auth. aduers. ἁρμόζουσαν

V. πικρόν.

V. caret.

De Chrysocome. Cap. LV.

CHRYSOCOME frutex est exiguus, palmi altitudine, coma specie corymborum, hyssopo simili, radice densa & ceu veratri nigri tenui, cyperum æquante, gustu minimè aspero, sed ex dulci subaustero. In opacis petrosísque nascitur. Radix calfactoriam adstrictoriámque vim habet, hepaticis & peripneumonicis accommodatam. Sed & eadem decocta in aqua mulsa ad purgandam vuluam assumitur.

De Chrysogono. Cap. LVI.

CHRYSOGONON densè fruticat, folijs quernis, flore verbasci coronarij, radice rapi, intus quidem ruberrima, foris verò nigra. Hæc cum aceto subacta & imposita, contra muris aranei morsus auxiliatur.

De Helichryso. Cap. LVII.

HELICHRYSUM quidã chrysanthemon, alij etiam amarantum vocant, quo Deorum simulachra coronant: ramulum habet ex candido virẽtem, rectum, solidum: folia ex interuallis angusta, abrotono similia: comam in orbem circumactam, aureæ lucis fulgore: vmbellam rotundam, veluti corymbis aridis dependentibus: radicem gracilem. Nascitur in asperis & salebrosis. Coma ex vino pota, contra vrinę difficultatem, serpentiũ morsus, ischiada ruptáque opitulatur, mensésque ciet. Sanguinem concretum ventris aut vesicæ absumit, cum mulso pota. Sistit & destillationes, trium obolorum põdere ieiunis potui data in vino albo diluto. Vestibus quoque interponitur, vt eas à teredinum iniurijs tueatur.

De Chrysanthemo. Cap. LVIII.

CHRYSANTHEMON seu chalcas, alijs buphthalmũ, herba quidem est tenera, at fruticosa, læues proferens caules, foliáque multifida: flores autem luteos eximio splendore micantes, & oculi orbem imitãtes, vnde & buphthalmi nomen obtinuit: propter oppida nascitur: ipsius verò caules olerum instar esitantur. At flores cum cerato triti, steatomata discutere produntur: regio autẽ morbo correptis breui colorem reddunt meliorem, si è balneo post longiorem in eo moram egressis propinentur.

De Agerato. Cap. LIX.

AGERATUM frutex est è cremiorum genere, duorum palmorũ altitudine, humilis, simplex, origano maximè similis, vmbellam gerens, in qua flos aureis quasi bullis emicat, helichryso minor. Age-

A

Περὶ Χρυσογόνου. Κεφ. νϛʹ.

ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΝ "φύλλα ἔχει ὅμοια δρυΐ· ὁ δὲ θαμνός ἐστι πυκνός. ἄνθος δὲ παραπλήσιον τῷ στεφανωματικῷ φλόμῳ. ῥίζαν ὁμοίαν γογγύλῃ, ἔνδοθεν ἰσχυρῶς ἐρυθρὰν, ἔξωθεν δὲ μέλαιναν. ἥτις βοηθεῖ σὺν ὄξει λεανθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα μυγαλῆς δήγμασιν.

B

Περὶ Ἑλιχρύσου. Κεφ. νζʹ.

ΕΛΙΧΡΥΣΟΝ, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀμάραντον καλοῦσιν, ᾧ καὶ "τὰ εἴδωλα στεφανοῦσι· ῥαβδίον "λευκὸν, χλωρὸν, ὀρθὸν, στερεόν· φύλλα στενὰ ἐκ διαστημάτων ἔχον παρὸς τὰ τοῦ ἀβροτόνου· κόμην κυκλοτερῆ, "χρυσοφανῆ, σκιάδιον περιφερὲς, ὥσπερ κορύμβοις ξηροῖς, ῥίζαν λεπτὴν. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ χαραδρώδεσι τόποις. Βοηθεῖ δὲ ἡ κόμη σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, δυσουρίαις καὶ ἑρπετῶν δήγμασι, καὶ ἰσχιάσι καὶ ῥήγμασι· καὶ ἔμμηνα ἄγει. καὶ θρόμβους αἵματος τοὺς ἐν κύστει "ἢ κοιλίᾳ τήκει, σὺν "οἰνομέλιτι πινομένη· ἴσχει δὲ καὶ κατάρροιαν ὅσον τριώβολον νήστει δοθεῖσα ἐν κράματι οἴνου λευκοῦ· συντίθεται δὲ καὶ μετὰ ἱματίων, ἄβρωτα τηροῦσα αὐτά.

C

D

Περὶ Χρυσανθέμου. Κεφ. νηʹ.

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΝ, οἱ "χαλκὰς, οἱ δὲ, βούφθαλμον· τρυφερά τις πόα, "θαμνοειδὴς δὲ, "λείους ἀναφέρουσα καυλοὺς καὶ φύλλα "πολυσχιδῆ· ἄνθη μήλινα, ἰσχυρῶς στίλβοντα, καὶ ὀφθαλμὸν κυκλοτερῆ, διὸ καὶ οὕτως ὠνόμασται· φύεται περὶ τὰς πόλεις· οἱ καυλοὶ δ' αὐτοῦ λαχανεύονται. Τὰ δὲ ἄνθη λεῖα μετὰ κηρωτῆς, στεατώματα λέγεται διαφορεῖν· ἰκτερικοὺς ἢ προσκαίρως εὐχρόους ποιεῖ, ποθεῖσα μετὰ τὴν ἐν τοῖς λουτροῖς ἀπὸ τῆς μακρᾶς διατριβῆς ἔξοδον.

E

F

Περὶ Ἀγηράτου. Κεφ. νθʹ.

ΑΓΗΡΑΤΟΝ θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, *σπιθαμιαῖος, ταπεινὸς, ἁπλοῦς, ἐμφερὴς μάλιστα ὀριγάνῳ· σκιάδιον ἔχων, ἐφ' οὗ ἄνθος πομφολυγῶδες, χρυσοειδὲς, "ἔλαττον ἑλιχρύσου. ὠνόμασται δὲ ἀγή-

G

V. οἱ δὲ σκλάρεον ἢ χρυσόσπερμον, & picturam ostendit alcææ similem, vt ait Samb.

Al. τοὺς θεοὺς

V. his caret λευκ. χλ.

Fortè, χρυσοφαῆ

V. caret.

Lacuna in vet. cod. legit, σὺν οἴνῳ ἢ οἰνομέλιτι

Al. καχλας, vt lib. 3 cap. 157.

V. θαμνώδης

V. πλείους

V. τετραχιδῆ

V. caret his ἔλ. ἑλιχρ.

ερατον, διὰ τὸ ἐπιπολὺ τὸ ἄνθος ὁμοιοειδὲς φυλάττεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ * πυριατικήν· καὶ αὐτὴ ἡ πόα ὑποθυμιωμένη οὖρα ἄγει, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν μαλάττει.

Margo: δυνάμεως ἐστὶ διαφορητικῆς, καὶ ἀτρέμα πως ἀφλεγμάντου.
V ἡ πόα non habet.

Περὶ Περιστερεῶνος. Κεφ. ξ'.

ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝ φύεται ἐν ἐνύδροις τόποις. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι ἐκ τοῦ τὰς περιστερὰς ἡδέως διατρίβειν ἐν αὐτῇ. πόα δέ ἐστι σπιθαμιαία ἔχουσα τὸ ὕψος, ἢ καὶ μεῖζον, πέταλα ἐντετμημένα, ὑπόλευκα, ἐκπεφυκότα ἐκ τοῦ καυλοῦ· μονόκλωνος ὡς τὸ πολὺ καὶ μονόρριζος εὑρίσκεται. Δοκεῖ τε τὰ φύλλα σὺν ῥοδίνῳ ἢ στέατι χοιρείῳ νεαρῷ προστεθέμενα, ἀνωδυνίαν ὑστέρας ποιεῖν. στέλλει δὲ καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, καὶ σηπεδόνας ἐπέχει. καὶ τραύματα κολλᾷ, καὶ ἀπουλοῖ τὰ παλαιὰ σὺν μέλιτι.

V. ἐνδιατρίβειν αὐτῇ.
V. μονόκαυλος. Samb. μονόκλαδος.
V. παλαιῷ

Περὶ Ἱερᾶς Βοτάνης. Κεφ. ξα'.

Ἱερὰ Βοτάνη, ἣν δὲ, περιστερεῶνα ἐκάλεσαν, ῥάβδους ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, γωνιοειδεῖς, περὶ ἃς τὰ φύλλα ἐκ διαστημάτων ἐοικότα δρυΐ, πλὴν στενώτερα καὶ ἥττονα, ἐντετμημένα δὲ τὰ κύκλῳ, ὑπόγλαυκα· ῥίζαν δὲ ὑπομήκη, λεπτήν· ἄνθη πορφυρᾶ, λεπτά. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα ποτιζόμενα μετ' οἴνου καὶ καταπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ἑρπετά· πρὸς δὲ ἴκτερον τὰ φύλλα ὅσον < ὁλκὴν μετὰ λιβανωτοῦ τριωβόλου, σὺν οἴνου * παλαιοῦ κοτύλῃ μιᾷ νήστει ἐφ' ἡμέρας μ'. πινόμενα· οἰδήματά τε χρόνια καὶ φλεγμονὰς καταπλασθέντα πραΰνει· καὶ ῥυπαρὰ ἕλκη καθαίρει. ἑψηθεῖσα δὲ ὅλη σὺν οἴνῳ, ἐσχάρας τὰς ἐν παρισθμίοις περιρρήττει, καὶ νομὰς τὰς ἐν στόματι ἀναγαργαριζομένη ἐφίστησι. ῥαινόμενόν τε ἐν συμποσίοις τὸ ἀπόβρεγμα, εὐδιαγωγοτέρους ἱστορεῖται ποιεῖν· δίδοται δὲ τριταΐζουσι πίνειν τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς σὺν τοῖς περικειμένοις φύλλοις· τεταρταΐζουσι δὲ τὸ τέταρτον. καλοῦσι δὲ αὐτὴν ἱερὰν βοτάνην, διὰ τὸ εὔχρηστον ἐν τοῖς καθαρμοῖς εἶναι εἰς περιάμματα.

G. Vterq; codex hunc titulũ περὶ περιστερεῶνος ὑπτίου habet. Antiquus codex manuſcriptus habet ὕπτιον.
V. caret.
Laeuña legit in antiquo exemplari, πρὸς ἑρπετὰς καὶ ἐρυσιπέλατα
V. addit, τὰ φύλλα ἐπιπλασθέντα
V. caret ſequentibus.

rati nomen illi inditum eſt, quoniam flos diutiſſimè in ſua coloris ſpecie conſeruatur. Vis decocti fotibus apta. Herbæ quoque ipſius vſtæ nidor vrinas ciet, vuluæq; duritias emollit.

De Periſtereone, ſeu Verbenaca recta. Cap. LX.

VERBENACA in aquoſis naſcitur: nomen autem Græcum ex eo duxiſſe videtur, quòd libẽter circa eam columbæ commorentur. Herba eſt palmi altitudine, aut etiã maior, folijs inciſis, ſubalbidis, è caule prodeuntibus: ſingulari plerunque ramo & radice vnica reperitur. Folia cum roſaceo aut adipe ſuillo recenti ſubdita, vuluæ dolorem adimere creduntur. Ipſa quoque herba impoſita cum aceto, eryſipelata reprimit, putridáque vlcera cohibet: vulnera etiamnũ glutinat, veteráque cum melle ad cicatricem perducit.

De Hierabotane, ſeu Verbenaca ſupina. Cap. LXI.

Herba ſacra, quam etiã nonnulli periſtereona vocarunt, ramulos emittit cubitales, aut etiam maiores & anguloſos, circa quos folia ſunt ex interuallis, quernis ſimilia, ſed anguſtiora minoráque, diuiſuris inciſa per ambitum, & colore aliquatenus glauco: radicem lõgiuſculam & gracilem, flores purpureos ac tenues. Huius folia cum radice ex vino pota illitáve, aduerſus ſerpentes pollent: eadem illa contra morbum regiũ drachmæ vnius pondere ex vini veteris & calidi hemina vna quaternis diebus ieiuno ventriculo bibuntur. Sed & œdemata diuturna inflammationéſq; impoſita mitigant, ſordidáq; vlcera purgant. Tota verò herba in vino decocta, tonſillarũ cruſtas abrumpit, & oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, ſi aqua ſpargatur tricliniũ quâ maduerit, lætiores hilarioréſve conuiuas fieri. Datur & potandum tertiana laborantibus tertium à terra geniculum vnà cum folijs circundantibus, vti & quartanâ, quartum. Cæterùm ſacram herbam ideò vocant, quòd in expiationibus ſit ad amuleta perutilis.

De Aſtra-

De Astragalo. Cap. LXII.

ASTRAGALVS paruus est à terra frutex, folijs & ramulis ciceri similis: floribus purpureis, paruis: radice rotunda, raphani modo prægrandi: quæ adnatas habet appẽdices, eásque solidas, nigras, præduras, ceu cornua inter se implicatas, gustúque astringentes. Nascitur in ventosis, opacis atque niualibus: magna verò copia in Pheneo Arcadiæ. Radix fluentem aluum in vino pota sistit, vrináśque mouet: veteribus quoque vlceribus sicca efficaciter inspergitur, sanguinémq; supprimit: verùm difficilè soliditatis suæ ratione tunditur.

De Hyacintho. Cap. LXIII.

HYACINTHVS folia habet bulbi, caulem dodrantalem, læuem, minimo digito graciliorẽ, & herbacei coloris, cui coma incumbit incurua, florũ purpurascentium plena: radicem quoq; bulbaceam. Hæc, vt creditur, pueris è vino albo illita, pubertatem coërcet, & nõ patitur erumpere. Sistit & aluum, vrinámque impellit pota, phalangiorúmq; morsibus resistit. At semen astringentius est, atque adeò cœliacis auxiliatur, theriacisq; ipsum expetitur, ac regium quoque morbũ emendat cum vino potum.

De Papauere erratico. Cap. LXIIII.

PAPAVER erraticũ, quod à flore protinus deciduo rhœadis nomen à Græcis accepit, in aruis vere nascitur, quo quidẽ tempore etiam colligitur. Folia origano aut erucæ aut cichorio aut thymo similia spectantur, eáque diuisa, sed longiora & scabra. Caulis ei lanuginosus, rectus, asper, & ferè cubitali altitudine. Flos puniceus, interdum & candidus, syluestris anemones similitudine: caput oblongum, sed quàm anemones minus: semen rufum: radix oblonga, subalbida, parui digiti crassitudine & amara. Huius capitula quinque aut sex in vini cyathis tribus decocta dum ad duos redeant, ijs potui dabis, quibus somnum inducere volueris. At semen acetabuli mensura ex aqua mul sapotũ, aluum leniter emollit:

Περὶ Ἀστραγάλου. Κεφ. ξβ'.

A ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ θαμνίσκος ἐστὶ μικρὸς ἐπὶ γῆς, φύλλοις καὶ κλωνίοις ὅμοιος ἐρεβίνθῳ· ἄνθη πορφυρᾶ, μικρά· ῥίζα δὲ ὕπεστι στρογγύλη ὥσπερ ῥάφανος εὐμεγέθης, παραφυάδας ἔχουσα στερεάς, μελαίνας, σκληροτέρας, ὡς κέρατα ἀντεμ- B πεπλεγμένας ἀλλήλαις, γευσαμένῳ στυπτικάς. φύεται δὲ ἐν εὐανέμοις καὶ συσκίοις καὶ χιονιζομένοις τόποις. πολλὴ δὲ ἐν * Μεμφίδι τῆς Ἀρκαδίας. Ἵστησι δὲ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ἡ ῥίζα· κινεῖ τε καὶ οὖρα· ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰ ἕλκη ξηρὰ ἐπιπασσομένη· καὶ αἷμα ἴσχει· κόπτεται δὲ δυσχερῶς διὰ τὸ στερεὸν αὐτῆς. C

V. θάμνος
V. φυόμενος.
Dalech. βάλανος legendum suspicatur.
Al. σκληροτάτας
V. non habet.
V. ἀνηλίοις καὶ χιονιζομένοις
V. φερρᾶς. Orib. φενεῷ

Περὶ Ὑακίνθου. Κεφ. ξγ'.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια βολβῷ· καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεῖον, λεπτότερον τοῦ μικροῦ δακτύλου, χλωρόν· κόμην ἐπικειμένην κυρτήν, ἄνθους πλήρη πορφυροειδοῦς· ῥίζαν καὶ αὐτὴν ἐμ- D φερῆ βολβῷ. Ἥτις σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσα λευκῷ ἐπὶ παίδων, ἀνήβους τηρεῖν πεπίστευται· ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν, καὶ οὖρα ἄγει ποθεῖσα, καὶ φαλαγγιοδήκτους ὠφελεῖ. ὁ καρπὸς δὲ στυπτικώτερος ὢν καὶ αὐτὸς, θηριακοῖς ἁρμόζει· ἴκτερόν τε ἀποκαθαίρει σὺν οἴνῳ πινόμενος.

V. non habet.
Al. ἐπὶ γῆς κειμένην
Al. φοινικοῦντος
V. caret.
Lacuna legit in antiquo, καὶ αὐτὸς κοιλιακοὺς ὠφελεῖ.
V. inserit, καὶ κοιλιακοῖς.

Περὶ Μήκωνος ῥοιάδος. Κεφ. ξδ'.

E ΜΗΚΩΝ ῥοιάς, ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ταχέως τὸ ἄνθος ἀποβάλλειν, φύεται ἐν ἀρούραις ἔαρος, ὅτε καὶ συλλέγεται. ἔοικε δὲ τὰ φύλλα ὀριγάνῳ, ἢ εὐζώμῳ ἢ κιχωρείῳ ἢ θύμῳ, ἐπεσχισμένα, μακρότερα δὲ καὶ τραχέα· καυλὸν δὲ * σχοινώδη, F ὄρθιον, τραχὺν, ὡς πήχεως· ἄνθος φοινικοῦν, ἐνίοτε δὲ καὶ λευκόν, ὅμοιον τῷ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης· κεφαλὴ δὲ παραμήκης, ἧττον μέντοι ἢ τῆς ἀνεμώνης· καρπὸς πυρρός· ῥίζα ἐπιμήκης, ὑπόλευκος, δακτύλου ἔχουσα μικροῦ πάχος, πικρά. Ταύτης τὰ κεφάλια πέντε ἢ ς'. G μετ' οἴνου κυάθων τριῶν ἑψήσας ὡς εἰς β'. ἀγαγεῖν, πότιζε οὓς ἂν βούλει ὑπνῶσαι. τοῦ δὲ σπέρματος ποθὲν ὅσον ὀξύβαφον σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἠπίως μαλάσσει·

Al. ἐν κριθαῖς.
Quidam ἢ εὐζώμῳ non legunt.
Tragus. ἀργεμώνης
Cornarius κοτυλῶν ex Plinio legendum suspicatur.

V. nõ habet quæ conclusa sunt.

μίγνυται δὲ καὶ μελιτώμασι [καὶ ἰτρίοις πρὸς τὸ αὐτό.] τὰ δὲ φύλλα σὺν ταῖς κωδίαις καταπλασθέντα, φλεγμονὰς ἰᾶται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ἀντληθὲν, ὑπνοποιόν ἐστι.

Sic Lac. ex vet. cod. at vulg. ex. ἄντλημα

Περὶ Μήκωνος ἡμέρου * καὶ ἀγρίας. Κεφ. ξέ.

Μήκων ἡ μέν τις ἐστὶν ἥμερος, κηπευτὴ, ἧς τὸ σπέρμα ἀρτοποιεῖται εἰς τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν· καὶ σὺν μέλιτι δὲ ἀντὶ σησάμης αὐτῇ χρῶνται. καλεῖται δὲ θυλακῖτις. ἐπιμήκης ἔχουσα τὸ κεφάλιον, καὶ τὸ σπέρμα λευκόν. Ἡ δέ τις ἀγρία ἐγκαθημένην ἔχουσα τὴν κωδίαν, μέλαν σπέρμα. ὃ καὶ πιθῖτις ὀνομάζεται· ὑπ' ἐνίων δὲ ῥοιὰς καὶ αὐτὴ, διὰ τὸ ῥεῖν ἐξ αὐτῆς τὸν ὀπόν. Τρίτη δὲ ἀγριωτέρα καὶ φαρμακωδεστέρα καὶ μακροτέρα τούτων, ἔχουσα τὴν κωδίαν ἐπιμήκη. Κοινὴ δὲ αὐτῶν δύναμις ψυκτική· ὅθεν τὰ φύλλα καὶ αἱ κωδίαι καθεψηθεῖσαι ἐν ὕδατι καὶ προσαντλούμεναι, ὑπνοποιοῦσι. πίνεται δὲ πρὸς ἀγρυπνίαν τὸ ἀφέψημα. καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα δὲ λεῖαι αἱ κωδίαι μετὰ ἀλφίτων μιγνύμεναι, πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐρυσιπέλατα ἁρμόζουσι. δεῖ δὲ κόπτοντας αὐτὰς χλωρὰς ἀναπλάττειν εἰς τροχίσκους, καὶ ξηραίνοντας ἀποτίθεσθαι, καὶ οὕτω χρῆσθαι. καθ' ἑαυτὰς δὲ ἑψηθεῖσαι αἱ κωδίαι ἐν ὕδατι μέχρις ἡμίσεως, εἶτα σὺν μέλιτι πάλιν ἑψηθεῖσαι, ἄχρις ἂν συστραφῇ τὸ ὑγρὸν, ποιοῦσι φάρμακον ἐκλεικτὸν, ἀνώδυνον πρὸς βῆχας καὶ ῥευματισμοὺς ἀρτηρίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις. ἐνεργέστερον δὲ γίνεται, μιχθέντων αὐτῷ ὑποκιστίδος χυλοῦ καὶ ἀκακίας. τὸ δὲ σπέρμα τῆς μελαίνης μήκωνος λεῖον σὺν οἴνῳ ποτίζεται πρὸς ῥεῦμα κοιλίας καὶ γυναικεῖον ῥοῦν. καταπλάσσεται δὲ ἐπὶ τῶν ἀγρυπνούντων μεθ' ὕδατος, κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. ὁ δὲ ὀπὸς καὶ αὐτὸς ψύχων ἐπιπλέον καὶ παχύνων καὶ ξηραίνων· ληφθεὶς βραχὺς ὅσον ὄροβος, ἀνώδυνός ἐστι καὶ ὑπνοποιὸς καὶ πεπτικὸς βοηθῶν βηξὶ καὶ κοιλιακαῖς διαθέσεσι· πλείων δὲ ποθεὶς, βλάπτει ποιῶν ληθαργικοὺς, καὶ ἀναιρεῖ. ποιεῖ δὲ καὶ κεφαλαλγ-

V. ἐπιμήκη

Al. πιθῖτις

Dodon. legit, μακροτέρα

V. legit, καταπλάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων, ὅπου χρεία ὑπνῶσαι.

Al. βρωθεὶς

A ad idem præstandum mellitis placentulis & dulciarijs libis admiscetur. Cæterùm folia cum calycibus imposita, inflammationibus medentur: ac eorundem quoque decoctum fotu seu perfusione somniferum est.

De Papauere satiuo & syluestri. Cap. LXV.

B Papaueris genus quoddam est satiuum & hortense, cuius semen in sanorum vsum ad panes adhibetur: eo etiam ex melle pro sesama vtuntur: thylacitin, quasi folliculosum, vocant. Capitulum id habet oblongum, & semen candidum. Alterum est syluestre papaueris genus, sessili C calyculo & semine nigro. Nõnullis & ipsum rhœas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Quod pithithitis, quasi doliare nominatur. Est & tertium agrestius, ac medicatius, hísque longius, oblongo capitulo. Omnibus in commune vis est refrigerandi: proinde si folia cum capitibus ipsis in aqua decocta fuerint, D somnum fotu conciliant: bibitur & decoctum contra vigilias. Calyces verò triti & cum polenta cataplasmatis admisti, inflãmationibus ac erysipelatis prosunt. Verùm ex ipsis dum adhuc virent tusis fingi trochiscos oportet, eósque siccatos ad vsum recondere. Ex ijsdem quo- E que calycibus per se in aqua decoctis ad dimidias, iterúmque deinde cum melle ad iustam spissitudinem percoctis eclegma conficitur, quod in tussi, arteriæ fluxionibus, cœliacísque affectibus doloris leuamentum præstat. Efficacius tamen redditur, additis hypocisthidis succo & acacia. Papaueris autem ni- F gri semen tritum cum vino, potui datur contra fluxionem alui fluorémque muliebrem. At in peruigilijs fronti temporibúsque ex aqua imponitur. Ipse verò liquor refrigerat magis, incrassat, exiccatq́; Sũptus erui magnitudine, dolores sedat, somnum conciliat, & concoctionẽ adiuuat: tussi, cœliacorumq́; G affectibus auxiliatur. Verùm si copiosior hauriatur, accersito lethargo etiã mortifer est. Est & ad capi-

tis dolores efficax, si cũ rosaceo irrigetur: vti & ad aurium dolores, si cũ amygdalino, myrrha & croco instilletur. Oculorũ inflãmationibus cum oui luteo tosto & croco proficit: erysipelatis ac vulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte muliebri & croco: denique sedi pro balano subditus somnum facit. In eo liquoris genere præstantissimus censetur qui densus & grauis est, odoratu soporifer, gustu amarus, quíque facilè aqua diluitur, læuis, candidus, neq; asper neque grumosus, quíq; inter colandum non vti cera coit densatúrve, sed Soli expositus diffunditur, & ad lucernam accẽsus, minimè atra obscuráve lucet flãma: qui denique postquã extinctus fuerit, suã odoris vim etiamnum conseruat. Ipsum porrò admixto glaucio, aut gummi, aut syluestris lactucæ succo adulterant. Veruntamẽ qui glaucio fucatus est, dũ diluitur colorẽ croci reddit: qui verò agrestis lactucę succo, exili & euanido est odore, asperiórq; spectatur: qui deniq; gummi vitiatus est, inualidus est, inodorus atq; pellucidus. Nec desunt qui eò demẽtiæ deuenerint, vt & adipem illi admiscerẽt. Porrò ad oculorum medicamenta fictili nouo torretur, dum mollior fuluiórq; appareat. At Erasistratus, Diagorã testatur illius vsum damnasse in auriũ doloribus & oculorum lippitudinibus, quoniã & visus aciem hebetaret & soporifer esset. Addidit Andreas protinus excæcatum iri qui eo illinerẽtur, nisi adulteraretur. Mnesidemus prętereà vsum duntaxat olfactandi probauit ad conciliandũ somnum: alioqui ceu noxium damnat. Quæ quidẽ omnia cõmentitia esse experimento deprehenditur, siquidẽ effectus virium huiusce medicamẽti fidem facit. Quare nõ abs re fuerit liquoris illius excipiendi rationem subtexere. Nonnulli capita foliáque ipsa tundũt & prælo exprimũt, mox terentes in mortario, pastillos effingunt: id meconium vocatur, multum opio ignauius. At opij faciendi ratio hæc est: Cum ros exaruerit, stellulam (quæ in summo papaueris capite visitur) cultello ita scarificare oportet, vt ne penitus intrò adigatur, & à capitis late-

A γῆσι σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· ὠταλγοῦσι δὲ, σὺν ἀμυγδαλίνῳ καὶ κρόκῳ καὶ σμύρνῃ ἐγχεόμενος· ἐπὶ δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμοῦ, σὺν λεκύθῳ ὀπτῇ καὶ κρόκῳ· καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ τραύματα, σὺν ὄξει· πρὸς δὲ ποδάγρας, σὺν γάλακτι γυναικείῳ καὶ κρόκῳ· προστεθεὶς δὲ δακτύ-
B λῳ ἀντὶ βαλάνου, ὕπνον ποιεῖ. κράτιστος δέ ἐστιν ὀπὸς ὁ πυκνὸς καὶ βαρὺς, ἐν δὲ τῇ ὀσμῇ καρωτικὸς, πικρὸς ἐν τῇ γεύσει, εὐχερῶς διϊέμενος ὕδατι, λεῖος, λευκὸς, οὐ τραχὺς, οὔτε θρομβώδης, οὔτε συστρεφόμενος ἐν τῷ διηθεῖσθαι ὡς κηρὸς, ἔν τε τῷ ἡλίῳ τεθεὶς, διαχεόμενος, καὶ πρὸς λύχνον ἐξα-
C πτόμενος οὐ ζοφώδει φλογί· φυλάσσων τε μετὰ τὸ σβεσθῆναι τὴν ἐν τῇ ὀσμῇ δύναμιν. δολοῦσι δὲ αὐτὸν γλαύκιον μιγνύντες ἢ κόμμι, ἢ χυλὸν ἀγρίας θρίδακος· ἔστι δὲ ὁ μὲν ἐκ τοῦ γλαυκίου, κροκίζων ἐν τῇ ἀνέσει· ὁ δὲ ἐκ τῆς θρίδακος, ἐξίτηλος τὴν ὀσμὴν καὶ τραχύτερος· ὁ δὲ
D ἐκ τοῦ κόμμεως, ἄτονος καὶ διαυγής. ἔνιοι δὲ εἰς τοσοῦτον ἀνοίας παραγίνονται, ὡς καὶ στέαρ παραμιγνύναι αὐτῷ. φώγνυται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, ἕως ἂν μαλακώτερος καὶ πυρρότερος φανῇ. Ἐρασίστρατος μέντοι Διαγόραν φησὶν ἀποδοκιμάζειν αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἐπὶ τῶν ὠταλγι-
E κῶν καὶ ὀφθαλμιώντων, διὰ τὸ ἀμβλυωπὲς εἶναι καὶ καρωτικόν. Ἀνδρέας δέ φησιν, ὅτι εἰ μὴ ἐδολοῦτο, ἐτυφλοῦντο ἂν οἱ ἐγχριόμενοι ὑπ' αὐτοῦ. Μνησίδημος δέ φησι μόνην αὐτοῦ χρῆσιν εἶναι τὴν κατ' ὄσφρησιν, εἰς ὕπνον ἁρμόζουσαν· ἄλλως δὲ ἐπιβλαβῆ τυγχάνειν· ἅπερ ἐστὶ ψευδῆ, ὑπὸ τῆς
F πείρας ἐλεγχόμενα· διὰ τὸ ἐπιμαρτυρεῖσθαι τοῖς ἔργοις τὴν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου. οὐκ ἄτοπον δὲ ὑπογράψαι καὶ τὸν τρόπον ᾧ συλλέγουσι τὸν ὀπόν. ἔνιοι μὲν οὖν τὰς κωδίας μετὰ τῶν φύλλων κόπτοντες ἐκθλίβουσι διὰ πιεστῆρος, καὶ τρίβοντες ἐν θυίᾳ, ἀναπλάττουσι τροχίσκους· καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον μη-
G κώνειον, ἀδρανέστερον τοῦ ὀποῦ. ὀπίζοντας δὲ δεῖ, μετὰ τὸ τὰς δρόσους ἀνικμασθῆναι, περιγράφειν μαχαιρίῳ τὸν ἀστερίσκον, ὡς μὴ εἰς τὰ ἐντὸς διατρῆσαι, καὶ ἐκ πλα-

Al. ὠοῦ

Al. δακτυλίῳ

Lacuna legit ex vet cod. ὁ πυκνότατος καὶ βαρύοσμος

Addit Lacuna ex vet.cod. καὶ ἄοσμος

Al. ἀγνοίας

V. codex his caret.

γίων δὲ τῆς κωδίας ἐπ' εὐθείας ἐκτέμνειν ἐξεπιπολῆς, καὶ ἀποψᾶν τὸ δάκρυον ἐπερχόμενον δακτύλῳ εἰς μύακα· καὶ πάλιν ἐπιπορεύεσθαι μετ' οὐ πολύ· εὑρίσκεται γὰρ ἐπισυνεστώς, καὶ τῇ ἐπιούσῃ δὲ οὕτως εὑρίσκεται. δεῖ δὲ ἐν θυίᾳ τρίβειν καὶ ἀποτίθεσθαι ἀναπλάσσοντας. ἐν μέν τοι τῷ τέμνειν ὀπίσω ἀναχωρεῖν δεῖ, πρὸς τὸ μὴ ἀποψᾶσθαι τῶν ἱματίων τὸν ὀπόν. A B

Vterq; Goupyl. codex ἐν θυίᾳ παλαιᾷ τρ.

Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος. Κεφ. ξς'.

Μήκων κερατῖτις, οἱ δὲ, παράλιον, οἱ δὲ, ἀγρίαν μήκωνα, οἱ δὲ, θαλάσσιον· φύλλα ἔχει λευκά, δασέα, ὅμοια φλόμῳ, περισμένα τὴν περιφέρειαν, ὥσπερ τὰ τῆς ἀγρίας μήκωνος, καὶ τὸν καυλὸν ὅμοιον, ἄνθος ὠχρόν. καρπὸν δὲ *μικρὸν, καμπύλον ὥσπερ κέρας, ὅμοιον τῷ τῆς τήλεως· ὅθεν καὶ ἐπωνόμασται· σπέρμα δὲ μικρὸν, μέλαν, ὅμοιον τῷ τῆς μήκωνος. ῥίζαν ἐξεπιπολῆς φυομένην, μέλαιναν, παχεῖαν. φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις καὶ τραχέσι. C

Vetus τραχέα addit, & probe, ait Samb.

Ald. πηλίδι

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ μὲν ῥίζα ἑψηθεῖσα ἄχρις ἡμισείας ἐν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, ἰσχιάδας καὶ ἡπατικὰς διαθέσεις θεραπεύειν· καὶ τοὺς παχέα ἢ ἀραχνώδη οὐροῦντας ὠφελεῖν. τὸ δὲ σπέρμα πλῆθος ὀξυβάφου ποθὲν σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἐπιεικῶς καθαίρει· τὰ δὲ, φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἐσχάρας περιρρήττει, καταπλασθέντα σὺν ἐλαίῳ· ἐγχριαθέντα δὲ, τὰ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμα καὶ νεφέλια ἀποκαθαίρει. ἔνιοι δὲ ἐπλανήθησαν, νομίσαντες ἐκ ταύτης τὸ γλαύκιον γίνεσθαι διὰ τὴν τῶν φύλλων ἐμφέρειαν. D E

Περὶ Μήκωνος ἀφρώδους. Κεφ. ξζ'.

Μήκων ἀφρώδης, ὑπὸ δέ τινων Ἡρακλεία κληθεῖσα, καυλὸν ἔχει σπιθαμιαῖον, καὶ τὰ φύλλα σφόδρα μικρά, στρουθίῳ ἐοικότα, καὶ καρπὸν ἐν αὐτοῖς λευκόν. [καὶ τὸ ὅλον δὲ βοτάνιον λευκόν ἐστι καὶ ἀφρῶδες· ῥίζαν δὲ λεπτὴν *ἐπιπλέον. Ταύτης ὁ καρπὸς συλλέγεται ὅταν τελείως ἁδρυνθῇ θέρους, καὶ ξηρανθεὶς ἀποπέσῃ· καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ὀξυβάφου πλῆθος σὺν μελικράτῳ λαμβανόμενος· ἰδίως δὲ ἡ τοιαύτη κάθαρσις ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζει. F G

V. inserit ποσῶς.

V. non legit conclusa.

Mathioli & Orib. cod. ἀποτίθεται.

ribus per directum summam cutem incidere, & erumpentem lacrymam digito in conchulam abstergere, ac non ita multò post eò redire: tū enim rursum & alia densata reperitur, atque etiam postero die. Tandem in pila teri & in pastillos coacta reponi debet. Veruntamen interea dum inciditur, retrocedendum est, vt ne liquor vestium affrictu deradatur.

De Cornuto papauere. Cap. LXVI.

Corniculatum papauer alij paralium, seu thalassion, quasi in maritimis nascens, alij agreste vocāt: folia habet candida, hirta, verbasco similia, serrata in ambitu syluestris papaueris modo, & caule non dissimili, flore ex luteo pallescente, siliqua longa, in corniculi modū inflexa ceu fœnigræci, vnde & nomen accepit: semine exili nigróque ceu papaueris: radice per summa cespitum nascente, nigra, crassa. Gignitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt decocta in aqua ad dimidias coxendicū & iecinoris vitia potu sanet, iísque prosit qui crassa & araneosa quædam cum lotio reddunt. Semen acetabuli mensura ex aqua mulsa potū, leniter aluū purgat. Illita ex oleo folia florésque, crustas emargināt: argemas & nubeculas iumentorum inunctione depurgant. Cęterùm non desunt qui ex hoc papaueris genere factitari glaucium falsò existimarint, decepti quadam foliorum similitudine.

De Papauere spumeo. Cap. LXVII.

Papauer spumeum, ab aliquibus Heracliū vocatū, caule est dodrantali, foliis admodum paruis, radiculæ similibus, semine inter ea candido. Sed & herbula tota candida est atque spumea, radice alba, "in summa terra nascente. Legitur æstate semen, cùm integrè adoleuerit, aridúmque deciderit. Acetabuli autē mensura sumptum in aqua mulsa, vomitione purgat, priuatímque huiusmodi purgatio comitialibus prodest.

Pl. In summa terræ cute.

De Hypecoo. Cap. LXVIII.

HYPECOON aliqui hypopheõ vocant. Nascitur in triticeis segetibus aruísque, folio ceu rutæ, ramulis exilibus. Natura ei eadẽ, quæ papaueris succo.

De Apollinari, siue Hyoscyamo. Cap. LXIX.

HYOSCYAMUS frutex est caules emittẽs crassos, folia lata, oblõga, diuisa, nigra, hirsuta: secũdùm verò caulẽ continua quasi serie flores prodeunt, tanquã punicorũ cytini, scutulis septi seminum plenis, ceu papaueris. Tria porrò sunt eius genera. Vnũ siquidẽ flores profert penè purpureos, folia smilaci proxima, semen nigrum, ac cytinos prædurοs & spinosos: alterũ flores habet luteos, folia & siliquas molliores tenerioréſve, & semẽ subflauũ, irionis semini simile. Ambo insaniã gignũt & soporem, ideóque vix in communẽ vsum recipiũtur. Tertiũ genus quod mitissimum est, adeóq; ad medicinam vtile, pingue, molle, lanuginosum, candidis floribus ac semine. In maritimis ruderibúsque nascitur. Albo itaq; vtendũ est: idq; si desit, flauũ vsurpari oportet. Nigrum enim ceu deterrimũ improbatur. Recenti semine, folijs caulibúsque tusis succus exprimitur, qui ad solem exiccatur. Vsus autem eius ad annum dũtaxat prorogatur, quia facilè corruptionẽ sentit. Elicitur & separatim succus ex semine, cùm inaruit affusa aqua calida tuso & expresso. Est autem expressus eiusmodi succus liquore seu lacteo eiusdem succo præstãtior, leniendísque doloribus accõmodatior. Ipsa verò herba virens contusa, farina è tritico trimestri addita, in pastillos redigitur atque reconditur. Porrò prius succi genus, & quod è sicco semine exprimitur, collyrijs sensum doloris auferentibus vtiliter inseruntur: prosunt & contra acres calidásq; fluxiones, aurium dolores ac vuluæ mala. Cum farina autem polentáve, contra oculorum, pedum cæterarúmque partium inflammationes. Semen eadem præstat, prætereáque ad tussim, destillationem, oculorum fluxiones dolo-

Περὶ Ὑπηκόου. Κεφ. ξη'.

ὙΠΗΚΟΟΝ, οἱ δὲ ὑπόφεων καλοῦσι· φύεται δὲ ἐν τῷ σίτῳ καὶ ταῖς ἀρούραις· φύλλον δὲ ἔχει πηγάνῳ ὅμοιον, κλῶνας μικρούς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ τῆς μήκωνος ὀπῷ.

Περὶ Ὑοσκυάμου. Κεφ. ξθ'.

ὙΟΣΚΥΑΜΟΣ, θάμνος ἐστὶ καυλοὺς ἀνιεὶς παχεῖς, φύλλα πλατέα, ἐπιμήκη, ἐσχισμένα, μέλανα, δασέα. παρὰ δὲ τὸν καυλὸν ἐφεξῆς πεφύκασιν ἄνθη ὥσπερ ῥοιᾶς κύτινοι, πεφραγμένοι ἀσπιδίσκοις σπέρματος μεστοῖς, ὥσπερ μήκωνος. ἔστι δὲ αὐτοῦ διαφορὰ τρισσή. ὁ μὲν γὰρ, ἄνθη ὑποπόρφυρα φέρει, φύλλα σμίλακι ὅμοια, σπέρμα μέλαν, καὶ τοὺς κυτίνους σκληροὺς καὶ ἀκανθώδεις. ὁ δέ τις, ἄνθη *μηλοειδῆ, φύλλα καὶ λοβοὺς ἁπαλώτερα, σπέρμα ὑπόξανθον ὥσπερ ἐρύσιμον· ἀμφότεροι δὲ οὗτοι μανιώδεις ὑπάρχουσι καὶ καρωτικοὶ, δύσχρηστοι. Εὔχρηστος δὲ εἰς θεραπείαν ἠπιώτατος ὢν ὁ τρίτος λιπαρὸς καὶ ἁπαλὸς καὶ χνοώδης, ἄνθη λευκὰ ἔχων, καὶ τὸ σπέρμα λευκόν· φύεται παρὰ θάλατταν καὶ ἐρειπίοις. χρηστέον οὖν ἐστὶ τῷ λευκῷ. εἰ δὲ μὴ παρείη οὗτος, χρῆσθαι δεῖ τῷ ξανθῷ, τὸν δὲ μέλανα ἀποδοκιμάζειν ὡς χείριστον. Χυλίζεται δὲ ὁ καρπὸς ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ κοπτόμενοι καὶ ἐκθλιβόμενοι, ἐν ἡλίῳ ξηραινομένου τοῦ ὑγροῦ· χρῆσις δὲ αὐτοῦ πρὸς ἐνιαυτὸν, διὰ τὸ εὔσηπτον. χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ καὶ ἰδίαν κοπτόμενον ξηρὸν, ὑφ' ὕδατος θερμοῦ παραχεομένου καὶ ἐκθλιβομένου. ἔστι δὲ βέλτιον τοῦ ὀποῦ τὸ χύλισμα, καὶ ἀνωδυνώτερον. ἡ δὲ χλωρὰ κοπεῖσα καὶ μιγεῖσα σιτανίῳ ἀλεύρῳ, ἀναπλάσσεται εἰς ἀρτίσκους, καὶ ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ πρῶτον χύλισμα καὶ τὸ ἀπὸ ξηροῦ τοῦ σπέρματος εἰς κολλύρια ἀνώδυνα, καὶ πρὸς ῥεῦμα δριμὺ καὶ θερμόν· ὠταλγίαν τε καὶ τὰ περὶ ὑστέραν. σὺν ἀλεύροις δὲ ἢ ἀλφίτοις, πρός τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδῶν καὶ τὰς ἄλλας. τὸ δὲ σπέρμα τὰ αὐτὰ παρέχει, ποιοῦν καὶ πρὸς βῆχας καὶ κατάρρους, καὶ ῥεῦμα ὀφθαλμῶν καὶ περιω-

Orib. addit, πολλούς

Matthiolus non floribus, sed siliquis ista tribui debere censuit.

V. διοσὴ ἢ βιωσή.

Ista addũt Orib. & v. codex Lacunæ.

V. Lac. cod. add. τοῦ λευκοῦ.

Marc. legit χλόη.

Lacuna legit in antiquo cod. σησαμίνῳ ἀλεύρῳ ἢ πηγάνῳ. Al. σιτανίῳ ἀλεύρῳ καὶ πηγάνῳ.

δυνίας, πρός τε ῥοῦν γυναικεῖον καὶ τὰς ἄλλας αἱμορραγίας, ὅσον ὀβολὸς σὺν μήκωνος σπέρματι καὶ μελικράτῳ ποθέν. ἁρμόζει καὶ πρὸς ποδάγρας, ὄρχεις πεφυσωμένους, μαστοὺς ἐν τοκετῷ ἐπαιρομένους, λεῖον μετ' οἴνου καταπλασσόμενον, καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀνώδυνα καταπλάσματα μίγνυται ὠφελίμως.° καὶ τὰ ἀναπεπλασμένα φύλλα, εἰς πάντα τὰ ἀνώδυνα εὔχρηστα, μιγνύμενα ἀλφίτοις καὶ καθ' ἑαυτὰ καταπλασσόμενα. τὰ δὲ πρόσφατα φύλλα "καταπλασθέντα, ἀνωδυνώτατα πρὸς πάντα πόνον." τρία δὲ ἢ τέτταρα ποθέντα σὺν οἴνῳ, ἠπιάλους πυρετοὺς θεραπεύει· ἑψηθέντα δὲ ὡς λάχανα καὶ βρωθέντα τρυβλίου πλῆθος, μετρίαν παρακοπὴν ἐργάζεται. "Φασὶ δὲ ὅτι ἐάν τις ἕλκος ἔχοντα ἐν "κώλῳ ἐγκλυσθῇ", ὃ αὐτὸ ἀπεργάζεται. ἡ δὲ ῥίζα μετ' ὄξους ἑψηθεῖσα, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα.

V. caret vsque ad καὶ καθ' ἑαυτά

Additur in vet. cod. Lac. λεῖα. Legitur in antiquo exẽpl. Lac. τρεῖς δὲ ἢ τεττάρας

V. caret hac periodo.

V. ἐν κύκλῳ

V. quidam add. σὺν γλυκεῖ, vt annotat Lacuna.

"Περὶ Ψυλλίου. Κεφ. ο'.

ΨΥΛΛΙΟΝ φύλλον ἔχει κορωνόποδι ὅμοιον, δασὺ "καὶ μακρότερον· κλῶνας δὲ σπιθαμιαίους, καὶ τὸ ὅλον βοτάνιον χορτῶδες· ἄρχεται δ' αὐτοῦ ἡ κόμη ἀπὸ μέσου τοῦ καυλοῦ, κεφάλια δὲ δύο ἢ τρία "ἐπ' ἄκρου συνεσταλμένα· ἐν οἷς σπέρμα ψύλλοις ὅμοιον, μέλαν, σκληρόν· φύεται ἐν ἀρούραις καὶ "χέρσοις. Δύναμιν δὲ ἔχει "ψυκτικήν. ὠφελεῖ δὲ καταπλαττόμενον ἀρθρίτιδα, παρωτίδας, φύματα, οἰδήματα, "στρέμματα, κεφαλαλγίαν, μετὰ ῥοδίνου ἢ ὄξους ἢ ὕδατος· ἐντεροκήλας τε τὰς ἐπὶ παίδων καὶ ἐξομφάλους ὑγιάζει καταπλασσόμενον σὺν ὄξει. δεῖ δὲ ὀξυβάφου πλῆθος λεαίνοντας βρέχειν ἐν δυσὶν ὕδατος *δακτύλοις, καὶ ὅταν παγῇ τὸ ὕδωρ, ἐπιπλάττειν· ψύχει γὰρ ἱκανῶς, "καὶ εἰς ὕδωρ δὲ ζέον ἐπιτιθέμενον καταστέλλει τὴν θέρμην. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα. φασὶ δὲ ὅτι κομισθεῖσα ἐν οἴκῳ χλωρὰ, οὐκ ἐᾷ ψύλλας γίνεσθαι. κοπεῖσα δὲ μετὰ στέατος, τὰ ῥυπαρὰ καὶ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρει. ὁ δὲ χυλὸς μετὰ μέλιτος πρὸς ὦτα ῥευματιζόμενα ποιεῖ καὶ σκώληκας ἔχοντα.

V. περὶ ψυλλίου ἢ κυνοκεφαλίου.

Addendum hoc annotauit Goupylus ex vtroq; antiquo, quod in vulg. exẽpl. desiderabatur.

V. addit ἢ πλείονα

V. caret.

Alii codices legunt, μαλακτικήν. Sed vulgata scriptura potior. Add. Lac. συμπτικήν.

Al. σπάσματα

V. ad finẽ vsque horum nihil legit.

A résque efficax, itémque contra fluorem muliebrem, aliásque sanguinis eruptiones, si oboli pondere cum papaueris semine ex aqua mulsa bibatur. Subuenit & podagris, testibus inflatis, mammísque à partu tumentibus, si tritum ex vino imponatur. Denique & alijs cataplasmatis quæ doloris leuamentum præstant vtiliter admiscetur. B Quin & in pastillos digesta folia medicamentis omnibus dolores sedátibus tum per se, tum etiam ex polenta vtiliter imponuntur. At recentia folia illita, ad mitigandos omne genus dolores apprimè sunt idonea. Eadẽ terna quaternáve cum vino pota, febres epialas depellunt. C Cocta verò olerum instar, & tryblij mensura esitata, mediocrem mentis alienationem faciũt. Aiunt & idem efficere, si cui in colo vlcus sentienti infundantur. Cæterùm radice in aceto decocta dentes vtiliter in dolore colluuntur.

De Psyllio. Cap. LXX.

D PSYLLIVM folio est coronopodis, hirsuto, at longiore, ramulis dodrantalibus, totáque herbula fœni modo tenuis ac minutula. Coma verò ipsius à medio caule ducit initiũ, capitulis duobus tribúsve conglobatis: in quibus semen pulicibus simile, nigrum atque durum. Nascitur in aruis & incultis. E Vis ei refrigerans: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, œdematis luxatísque & capitis dolori cum rosaceo aut aceto aquáve impositũ auxiliatur. Infantium quoque enterocelis ac eminenti vmbilico illitum ex aceto medetur. Acetabuli verò mensuram tritam in duabus aquæ F heminis macerari oportet, ac vbi sese aqua densauerit, lentorémve contraxerit, illini. Siquidem vehementer refrigerat: sed & in feruentem aquam immissa calorem reprimit: denique & contra erysipelata est efficax. Fama est, si virens herba domum importetur, pulices arceri. Tusa porrò cum adipe, sordida G malignáq; vlcera repurgat. Succus fluxione infestatis ac vermiculosis auribus ex melle prodest.

De Solano hortensi. Cap. LXXI.

SOLANUM hortense frutex est esculentus, haud ita magnus, alarũ cauis multis, foliis nigris & quàm ocymi maioribus ac latioribus, fructu rotundo, ac primùm quidem viridi, mox vbi maturitatem assecutus est, nigro aut fuluo: est verò herba innocentis gustus. Vis ei refrigerandi: quare folia erysipelatis & herpetibus cum polline polentæ conuenienter imponuntur. Trita autem & per se imposita, ægilopa capitísque dolorem sanant, & stomacho æstuanti auxiliantur: parotidas cum sale detrita illitu discutiunt. Sed & ipsius succus valet aduersus erysipelata & herpetas cum cerussa, rosaceo & argenti spuma: ęgilopas verò, cum pane. Infantibus quoque inflammatione laborantibus quam Siriasin vocant cum rosaceo infusus proficit. Inseritur & aquę vel oui vice collyrijs, quę contra fluxiones acres illinuntur: quin & aurium dolori instillatus prodest: fluorem etiamnũ muliebrem sistit in vellere subditus. Denique succus fuluo gallinarum cortalium fimo subactus & linteo appositus, ęgilopijs præsentaneo est remedio.

De Solano Halicacabo. Cap. LXXII.

Est & alterum Solanum, quod peculiari nomine halicacabum vocant, alij physalida, id est, vesicariã, foliis antedicto similibus, verùm latioribus: huius caules posteaquam adoleuerũt, proni terram spectant: est autẽ fructus intra folliculos orbiculatos vesicis similes fuluus, rotundus ac læuis ceu vuæ acinus: quo etiam coronarij vtuntur, corollis intorquentes. Vim vsúmque obtinet hortensis solani, nisi quòd in cibos minimè recipitur. Valet autẽ fructus epotus ad expurgandũ morbum regium, qua præditus est vrinæ ciendæ facultate. Cæterùm ex vtriusque solani herba succus elicitur, qui siccatus in vmbra reconditur, & ad eadem illa pollet.

Pl. coccineus

De Solano somnifico. C. LXXIII.

Solanum somnificum aliqui etiam halicacabum vocant: frutex est

Περὶ Στρύχνου. Κεφ. οα'.

ΣΤΡΥΧΝΟΣ κηπαῖος ἐδώδιμος ἐστὶ θαμνίσκος, οὐ μέγας, μασχάλας ἔχων πολλάς· φύλλα μέλανα, ὠκίμου μείζονα καὶ πλατύτερα· καρπὸν περιφερῆ, χλωρόν. μέλας δὲ ἢ κιρρὸς γίνεται μετὰ τὸ πεπανθῆναι· ἀβλαβὴς δὲ ἡ βοτάνη πρὸς γεῦσιν.

Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· ὅθεν τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, ἁρμόζει πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας μετὰ παιπάλης ἀλφίτου· καθ' ἑαυτὰ δὲ ἐπιτιθέμενα λεῖα, αἰγίλωπα θεραπεύει καὶ κεφαλαλγίαν· καὶ στομάχῳ καυσουμένῳ βοηθεῖ· παρωτίδας δὲ διαφορεῖ σὺν ἁλσὶ λεῖα καταπλασσόμενα. καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτοῦ ποιεῖ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας, σὺν ψιμμιθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ λιθαργύρῳ· πρὸς αἰγίλωπα δέ, σὺν ἄρτῳ. ἁρμόζει καὶ σειριῶσι παιδίοις, σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ἀντὶ ὕδατος ἢ ὠοῦ τοῖς πρὸς ῥεύματα δριμέα εἰς τὰς ἐγχρίσεις· ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίαν ἐνσταγείς. ἴσχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, ἐν ἐρίῳ προστεθείς. ὁ δὲ χυλὸς ἀναγκαῖος ἐστὶ πρὸς αἰγίλωπας, συμμαλασσόμενος ἀφόδῳ πυρρᾷ ὀρνίθων κατοικιδίων, καὶ ῥάκει ἐπιτιθέμενος.

Περὶ Στρύχνου Ἁλικακάβου. Κεφ. οβ'.

Ἔστι καὶ ἕτερον στρύχνον, ὃ ἰδίως Ἁλικάκαβον καλοῦσιν, ἔνιοι δέ, φυσαλίδα, φύλλοις ὅμοιον τῷ προειρημένῳ, πλατυτέροις μέντοι· οἱ καυλοὶ δὲ αὐτοῦ μετὰ τὸ αὐξηθῆναι χαμαικλινεῖς γίνονται· καρπὸν δὲ ἔχει ἐν θυλακίοις περιφέρεσιν ὅμοιον φύσαις, πυρρόν, περιφερῆ, λεῖον, ὡς ῥᾶγα σταφυλῆς, ᾧ καὶ οἱ στεφανοπλόκοι χρῶνται καταπλέκοντες τοὺς στεφάνους. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ χρῆσιν τὴν αὐτὴν τῷ κηπαίῳ στρύχνῳ, χωρὶς τοῦ βιβρώσκεσθαι. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος ἴκτερον ἀποκαθαίρειν, οὐρητικὸς ὤν. χυλίζεται δὲ ἀμφοτέρων ἡ πόα, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ πρὸς ἀπόθεσιν· ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Στρύχνου ὑπνωτικοῦ. Κεφ. ογ'.

Στρύχνον ὑπνωτικόν, οἱ δέ, ἁλικάκαβον, θάμνος ἐστὶ κλάδους ἔχων πολ-

V. add. μέλανος, κηπαίου.
Alius codex nõ habet.
V. ὁ καυλὸς μιγείς
V. μιγεὶς σὺν ἀψινθίῳ
V. ῥίγεσι
Al. καρπός. V. hæc non habet.
V. κλίνονται.
Samb. τοῖς στεφάνοις
V. ὑγρὰ δὲ ἄβρωτος add.

λοις, πυκνοῖς, στελεχώδεσι, δυσθραύστοις, φύλλων πλήρης λιπαρῶν, ἐμφερῶν μήλῳ κυδωνίῳ· ἄνθος ἐρυθρὸν, εὐμέγεθες· καρπὸν ἐν λοβοῖς κροκίζοντα· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν ὑπέρυθρον, εὐμεγέθη· φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις, οὐ πόρρω θαλάσσης. Ταύτης ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ ποθεὶς < ὁλκῆ, ὑπνωτικὴν ἔχει δύναμιν τοῦ ὀποῦ τῆς μήκωνος ἐπιεικεστέραν. ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικός ἐστιν ἄγαν· δίδονται δὲ ὑδρωπικοῖς κόρυμβοι ὡς ιβ'. πλείονες δὲ ποθέντες, ἔκστασιν ἐργάζονται. βοηθοῦνται δὲ μελικράτῳ πολλῷ πινομένῳ. μίγνυται καὶ ἀνωδύνοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, καὶ τροχίσκοις· ἐναφεψηθεὶς δ' οἴνῳ καὶ διακρατούμενος, ὀδονταλγίαις ἀρήγει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀμβλυωπίας μετὰ μέλιτος ἐγχρισθεὶς περιαιρεῖται.

V. caret.

V. θυλακίοις μικροῖς

Margo addit, ὥσπερ ἐρεβίνθου, σπέρμα στρογγύλον ὥσπερ ὀρόβου ἐχῆς.

Al. ἐν πέτραις

V. caret.

Al. ὁ χυλὸς ἐν οἴνῳ

Al. ἀνωδύνοις τροχίσκοις ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ φλοιὸς αὐτῆς.

V. quidā φλοιός atque ita legit Lacuna.

Al. διακρατούμενος ἐν τῷ στόματι ὀδονταλγίας παύει

numerosis præditus ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum cotoneæq; mali similium plenis: flore rubro, prægrandi: fructu in folliculis croci colorem æmulante: radice denique grandi, cortice subrubro vestita. Nascitur in petrosis locis, non procul à mari. Radicis cortex drachmæ pondere in vino potus, somniferam vim habet, quàm opium mitiorem: fructus autem potenter vrinam cit: atque adeò corymbi duodecim hydropicis exhibentur: quòd si plures numero propinentur, mentem è sua sede & statu dimouent. Sed remedio est aqua mulsa copiosa potui data. Pastillis etiam ac doloris leuamentum prębentibus medicamentis succus eius admiscetur. Idē decoctus in vino si ore contineatur, doloribus dentium succurrit. Cæterùm radicis succus cum melle inunctus, oculorū hebetudines tollit.

Περὶ Στρύχνου μανικοῦ. Κεφ. οδ'.

Στρύχνον μανικὸν, ὃ ἔνιοι * πέρσιον, οἱ δὲ, θρύον ἐκάλεσαν. τούτου δὲ τὸ μὲν φύλλον παραπλήσιον ἐστὶν εὐζώμῳ, μεῖζον δὲ παρὰ τὰ τῆς ἀκάνθης, ἥ τις καὶ παίδερως καλεῖται· καυλοὺς δὲ ἀνίησιν ἀπὸ τῆς ῥίζης ὑπερφυεῖς δέκα ἢ ιβ'. ὀργυιαῖς ἔχοντας ὕψος· τὴν κεφαλὴν ἐπικειμένην ὥσπερ ἐλαίαν, δασυτέραν δὲ ὡς πλατάνου σφαῖραν· μείζονα δὲ καὶ * πλατυτέραν· ἄνθος μέλαν. μετὰ δὲ τοῦτο καρπὸν ἴσχει βοτρυοειδῆ, στρογγύλον, μέλανα, ῥαγάδας ι ἢ ιβ'. ὁμοίας κισσοῦ κορύμβοις, μαλακὰς ὥσπερ σταφυλή. ῥίζα δὲ ὕπεστι λευκή, παχεῖα, κοίλη ὡς πηχέως· φύεται ἐν ὀρεινοῖς χωρίοις καὶ προσηνέμοις καὶ πλαταμῶσι. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου < α' πλῆθος, φαντασίας ἀποτελεῖν οὐκ ἀηδεῖς· δύο δὲ < ποθεῖσαι, ἐξιστάνουσιν ἄχρι τριῶν ἡμερῶν· δ'. δὲ ποθεῖσαι, καὶ ἀναιροῦσιν. ἀντιφάρμακον δὲ ἐστὶν αὐτοῦ μελίκρατον, πολὺ πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

Theoph. θρύορον, pro quo reponit Scaliger θρύον καὶ ὄνορον.

Vterque ῥάγας, quæ, ex sentētia Goupyli, vera est huius loci scriptura. Sic & ὁμοίους, μαλακούς.

V. παχεῖα

De Solano manico seu furiali. Cap. LXXIIII.

Solanum manicum seu furiale nonnulli perisson, alij thryon appellauere. Huic folium erucæ proximum, at maius, ad acanthi quem pędero ta vocant, foliū accedens. Caules verò à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescentes: caput in cacumine oliuæ figura, at platani pilularum instar hirsutius, maius tamen illa atque crassius: florem nigrum, cui succedit fructus racemosus, rotundus, niger, denis aut duodenis constans acinis, corymbis hederæ similibus & ceu vuæ mollibus. Radix subiacet candida, crassa, concaua & ferè cubitalis. Nascitur in montosis locis vento perflatis, atque littoralibus petris. Vis ea radici, vt drachmæ vnius pondere pota ex vino, vanas species & imagines haud iniucundas menti repræsentet: duplicatus autem hic modus ad triduum vsque insaniam, seu mentis alienationem faciat, & quadruplicatus, mortem etiam repræsentet. Remedio est aqua mulsa largiùs epota, móxque identidem vomitione reddita.

De Dorycnio. *Cap. LXXV.*

DORYCNION (Crateuas halicacabũ aut caleam vocat) frutex oleæ nuper prodeunti similis: nascitur in petris nõ procul à mari, ramis cubito breuioribus, folijs oleæ similibus colore, at minoribus firmioribúsque ac vehementer asperis, flore candido, folliculis in cacumine densis, ceu ciceris: in quibus quina senáve minuta semina, rotũda, exigui erui magnitudine, læuia, firma & versicolora: radix ad digiti crassitudinem & cubiti longitudinem adolescit. Et hoc quoque somniferũ esse creditur: copiosius verò haustum, enecare. Nec desunt qui dicãt eius semen in amatoria expeti.

De Mandragora. *Cap. LXXVI.*

MANDRAGORAM nonnulli antimalum, aliqui dircæam, alij etiam circæam iccirco vocant, quòd credatur radix in amatorijs efficax esse. Duo eius genera: niger, qui fœmina existimatur, thridacias appellatus, folijs est quàm lactucæ angustioribus & longioribus, virosis ac graueolẽtibus, in terra sparsis: atque inter ipsa, mala gerit sorbis similia, ex luteo pallida, odorata, & in his semen ceu pyrorũ. Radicibus autẽ inhæret bene magnis, binis ternísve inuicem implicitis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caule verò viduus est. Alterius candidi, qui & mas dicitur, & nonnullis morion vocatus est, folia sunt magna, alba, lata, læuia ceu betæ: poma quàm prioris duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cũ grauitate quadam olentia: quæq; si mandantur à pastoribus, ij quodammodo soporantur: radix antedictæ similis, at maior atque candidior: orbata & hæc caule. E radicis recenti cortice tuso ac prælis subiecto succus exprimitur, quem in sole versatum, vbi densatus fuerit, fictili vase recondi oportet. Succus fit & è malis simili planè modo, sed aliquantò ignauior. Quin & detractus radici cortex filóque traiectus ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias decoquunt, excolatúmque ius asseruant, eiúsque cya-

A Περὶ Δορυκνίου. Κεφ. οε'.

ΔΟΡΥΚΝΙΟΝ, Κρατεύας ἁλικάκαβον ἢ καλέαν καλεῖ, θάμνος ὅμοιος ἐλαίᾳ ἀρτιφυεῖ· κλῶνας ἔχων ἐλάσσονας πήχεως· φύεται ἐν πέτραις, οὐ πόῤῥω θαλάσσης, φύλλα δὲ τῷ χρώματι ἐλαίᾳ παραπλήσια, μικρότερα δὲ καὶ στεῤῥότερα, καὶ τρα-
B χέα ἰσχυρῶς· ἄνθος λευκὸν, ἐπ' ἄκρου ἔχει πυκνὰ θυλάκια ὥσπερ ἐρεβίνθου. ἐν οἷς σπερμάτια στρογγύλα ε ἢ ς'. ὅσον ὄροβοι μικροὶ, λεῖα, ἰσχυρὰ καὶ ποικίλα· ῥίζαν πάχος δακτύλου, μῆκος δὲ πήχεως· δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο ὑπνωτικὸν εἶναι· πλεονασθὲν δὲ, ἀναιρεῖν· φασὶ δέ τινες καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
C εἰς τὰ φίλτρα παραλαμβάνεσθαι.

Περὶ Μανδραγόρου. Κεφ. ος'.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ, οἱ δὲ ἀντίμηλον, οἱ δὲ διρκαίαν, οἱ δὲ κιρκαίαν καλοῦσιν, ἐπειδὴ δοκεῖ ἡ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική. ἔστι δὲ αὐτοῦ ὁ μέν τις θῆλυς, ὁ μέλας, θρι-
D δακίας καλούμενος· φύλλα ἔχων στενώτερα καὶ μακρότερα θρίδακος, βρωμώδη καὶ βαρέα κατὰ τὴν ὀσμὴν, κεχυμένα δὲ ἐπὶ γῆς. καὶ παρ' αὐτὰ μῆλα οὔοις ἐμφερῆ, ὠχρὰ, εὐώδη, ἐν οἷς καὶ καρπὸς ὥσπερ ἀπίου. ῥίζαι εὐμεγέθεις δύο ἢ τρεῖς, ἀντεμπεπλεγμέναι ἀλλήλαις, μέλαιναι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν,
E ἔνδοθεν λευκαὶ καὶ παχύφλοιοι· καυλὸν δὲ οὐ φέρει. Τοῦ δὲ ἄῤῥενος καὶ λευκοῦ, ὃν ἔνιοι μώριον ἐκάλεσαν, φύλλα ἐστὶ μεγάλα, λευκὰ, πλατέα, λεῖα καθάπερ τεύτλου· τὰ δὲ μῆλα διπλάσια, κροκίζοντα τῇ χροιᾷ, εὐώδη μετὰ βάρους τινός· ἃ καὶ ἐσθίοντες οἱ ποιμένες πως ὑποκαροῦνται· ῥίζα δὲ
F ὁμοία τῇ πρὸ αὐτῆς, μείζων δὲ καὶ λευκοτέρα· ἄκαυλος δὲ καὶ αὐτή. Χυλίζεται δὲ ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης χλωρὸς κοπεὶς καὶ ὑποτεθεὶς πιεστῆρι. δεῖ δὲ ἡλιάσαντας μετὰ τὸ συστραφῆναι ἀποτίθεσθαι ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ· χυλίζεται δὲ καὶ τὰ μῆλα ὁμοίως, ἀνενεργέστερον δὲ γίνεται τὸ ἐξ αὐτῶν χύλισμα. καὶ
G ὁ φλοιὸς δὲ τῆς ῥίζης περιαιρεθεὶς καὶ διαβληθεὶς λίνῳ, κρεμᾶται εἰς ἀπόθεσιν. ἔνιοι δὲ καθέψουσιν οἴνῳ τὰς ῥίζας ἄχρι τρίτου, καὶ διυλίσαντες ἀποτίθενται· χρώμενοι ἐ-

V. Epit. περὶ δορυκνίου ἢ πυρέθρου.

Quidam inserit ὑπόλευκα. Ald. in nothis, λευκὰ καὶ τὰ &c.

Quidam, στενώτερα δὲ καὶ μακρότερα. Lac. legit in vet. cod. μακρότερα δὲ καὶ στενότερα

V. quiddã addit, πρὸς τὴν ῥίζαν. Vulg. exẽpl. μικρότερα. quidam vetus, πικρότερα

V. δυσώδη

V. λευκώδεις ὡὰ ἐμφερῆ

V. ὠχροειδῆ. nec male, nisi Diosc. sibi contrarius esse velit. Samb.

V. addit, καθάπερ ἔφην

Al. φλοιώδεις

V. μόριον

V. φέρει

Al. τριπλάσια

Lac. legit in vet. cod. καὶ λεπτοτέρα

V. subdit, καὶ μετὰ τὸ συστραφῆναι ἡλιασθεὶς ἀποτίθεται

πὶ τῶν ἀγρυπνούντων καὶ περιωδυνώντων κυάθῳ ἑνί, καὶ ἐφ' ὧν βούλονται ἀναισθησίαν τεμνομένων ἢ καιομένων ποιῆσαι. ὁ δὲ ὀπὸς ποθεὶς "ὀβολῶν δυοῖν] πλῆθος ὁλκῆς, σὺν μελικράτῳ, ἄγει ἄνω φλέγμα καὶ "μέλαιναν] χολὴν" ὡς ἐλλέβορος·]πλείων δὲ ποθεὶς, ἐξάγει τοῦ ζῆν. μίγνυται καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς καὶ ἀνωδύνους δυνάμεις, καὶ πεσσοῖς μαλακτικοῖς. καθ' ἑαυτὸν δὲ ὅσον ἡμιώβολον προστεθεὶς, ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει, δακτυλίῳ τε αὐτὸν βαλάνου ἐπιτεθεὶς, ὕπνον ποιεῖ. μαλάσσειν δὲ καὶ ἐλέφαντα λέγεται ἡ ῥίζα συνεψομένη αὐτῷ ἐπὶ ὥρας ς'· καὶ εὔπλαστον" αὐτὸν εἰς ὃ ἄν τις βουληθῇ σχῆμα παρασκευάζειν. τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα ἁρμόζει πρός τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἑλκῶν, μετὰ ἀλφίτου καταπλασσόμενα. διαφορεῖ δὲ καὶ πᾶσαν σκληρίαν καὶ ἀποστήματα, χοιράδας, φύματα· παρατριβόμενά τε ἡσυχῇ ἐπὶ ἡμέρας ε' ἢ ς'. στίγματα ἄνευ τοῦ ἑλκῶσαι ἀφανίζει. ταριχευθέντα δὲ τὰ φύλλα, ἀποτίθεται πρὸς τὰς αὐτὰς χρείας. ἡ δὲ ῥίζα σὺν ὄξει λεία, ἐρυσιπέλατα ἰᾶται· πρὸς δὲ ἑρπετῶν πληγὰς, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ· σὺν ὕδατι δὲ, χοιράδας καὶ φύματα διαχεῖ· καὶ ἄρθρων πόνους παύει μετὰ ἀλφίτων. σκευάζεται δὲ καὶ δίχα ἑψήσεως οἶνος ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης. δεῖ δὲ ἐμβάλλειν μνᾶς γ'. εἰς μετρητὴν οἴνου γλυκέος, διδόναι τε ἐξ αὐτοῦ" κυάθους γ'. τοῖς μέλλουσι τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι, ὡς προείρηται· οὐ γὰρ ἀντιλαμβάνονται τοῦ ἀλγήματος, διὰ τὸ καταφέρεσθαι. τὰ δὲ μῆλα ὀσφραινόμενα καὶ ἐσθιόμενα, "καρωτικά· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν χυλὸς πλεονασθέντα ᾖ, καὶ ἀφώνους ποιεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τῶν μήλων ποθὲν, ὑστέραν καθαίρει· προστεθὲν δὲ μετ' ἀπύρου θείου, ῥοῦν ἵστησιν ἐρυθρόν. ὀπίζεται δὲ περιχαρασσομένης τῆς ῥίζης "πολυειδῶς, καὶ τοῦ συρρέοντος εἰς τὴν κοιλότητα συλλεγομένου. ἔστι δὲ ἐνεργέστερος τοῦ ὀποῦ ὁ χυλός. οὐκ ἐν πᾶσι δὲ τόποις φέρουσιν ὀπὸν αἱ ῥίζαι· ἀποδείκνυσι δὲ τὸ τοιοῦτον ἡ πεῖρα.

V.caret.

V.caret.
V.quidã carent.

V.addit, τὸν ἀσθενοῦντα καὶ διαμάτισον ἀποτελεῖ.

V. κυάθων δυοῖν πλῆθος.

Epit. addit, διὰ τὸ μετέχειν ὑγρότητος κωματώδους. Sed putat ascriptũ Samb.

V. σηλοειδῶς. & Marc. ἡλοειδῶς.

A thum vnum propinant in peruigilijs grauioribúsque partium quarúmuis doloribus, itémque ante sectiones vstionésve, vt ne sentiátur. Ipse verò liquor binis obolis ex aqua mulsa potus, veratri instar supernè pituitam bilémq; atram extrahit: at potu largiore, vitam adimit. Miscetur & oculorum medicamentis, B iisque quibus dolores leniuntur, ac pessis quoque emollientibus. Per se autem semioboli pondere appositus, menses ciet atque partus: sedi quoque pro balano inditus, somnum conciliat. Porrò & radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cũ eo decocta fuerit: prætereáque ita tractabile ipsum efficere, C vt quam quisque voluerit formam facilè suscipiat. Folia verò recẽtia oculorum inflammationibus, iisque quæ vlceribus superueniunt, cum polenta conuenienter imponuntur. Sed & duritias omnes, apostemata, strumas & tubercula discutiunt. Eadem si quinis senísve diebus leniter affricentur, stigmata ci- D tra exulcerationem delẽt. Illa quoque ad eosdẽ vsus in muria seruantur. Radix autem ex aceto trita, erysipelatis medetur: serpentium autẽ ictibus, cum melle aut oleo. At ex aqua, strumas atque tubercula dissipat, & articulorum cruciatus cum polenta sedat. Paratur & citra coctu- E ram vinũ è cortice radicis, dum ternæ minæ in vini dulcis cadum conijciuntur: atque dantur ex eo terni cyathi ijs qui secari vríve debent, vti antè dictum est: neque enim altiore somno sopiti dolorem percipiunt. Poma verò & olfactu & cibo sunt soporifera, itémque expressus ex ijs succus. At illa seu ni- F mio odore, seu etiam largiore cibo, vocis vsum præcludunt. Semen autem ipsorum epotum, vuluam purgat, subditúmque cum sulphure ignem minimè experto, rubrum sistit fluorem muliebrem. Cæterùm circunscarificata punctísque multifariam aperta radice liquor seu lacryma erumpit, quæ quidem in ca- G uitatem recepta colligitur. At succus hac lacryma efficacior est. Neque verò, quod experiẽtia testatur, vbique lacrymam radices fundunt.

Porrò & alium tradũt esse mandragoram, qui morion etiam nominetur. Nascitur is in opacis & iuxta specus, folijs albi mandragoræ, at minoribus, penè dodrantalibus, candidis, radicem ambienti bus: quæ quidem tenera est candidáq; paulò maior palmo, pollicémque crassitudine æquat. Hanc narrant epotam drachmę pondere, aut cum polenta in placenta obsonióve deuoratam, infatuare, vsúmque rationis intercipere. Obdormiscit enim homo eadẽ qua illam comederit figura, sensus impos ternis quaternísve ex quo data est horis. Sed & illa Medici vtuntur, cùm secandi vrendíve necessitas adest. Aiunt insuper pro antidoto esse radicem, si cum solano manico bibatur.

De Aconito. Cap. LXXVII.

ACONITVM aliqui pardalianches, alij cammarum, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij denique theriophonon appellauere. Folia habet terna quaternáve, ceu cyclamini aut cucumeris, minora tamen ac leniter "aspera, caulem dodrantalem: radix scorpij caudam ęmulatur, & alabastri modo splendet. Huius, vt aiunt, radice admota scorpius quasi resolutus torpescit, rursúmque apposito helleboro "excitatur. Miscetur & oculorum medicamentis doloris leuandi vi præditis. Enecat verò pantheras, sues, lupos ac ferarum genus omne, carnium frustulis inditum & appositum.

hirsuta vl. quasi ὑπόδασεῖα legerit.

Plin. resuscit.

De Aconito altero. C. LXXVIII.

Aconitum alterum, quod nonnulli cynoctonon, alij lycoctonon vocant, plurimum in Italia nascitur Vestinis mõtibus, "à priore distans. Siquidem folia gerit similia platani, sed altioribus diuisa incisuris, minoráque multò & nigriora, caulem pediculi filicis instar nudum, cubitali altitudine aut etiam maiore, & semen in siliquis aliquatenus oblongis: radices verò in modum squillæ marinæ cirrorũ nigras, quibus ad venationem luporum vtuntur. Insertæ siquidem crudis carnibus & à lupis deuoratæ, eos enecãt.

superiore præstantius. Folia

A "Ἱστοροῦσι δὲ καὶ ἑτέραν μόριον λεγομένην, φυομένην ἐν παλισκίοις καὶ "περὶ τὰ ἄντρα, φύλλα ἔχουσαν ὅμοια τῷ λευκῷ μανδραγόρᾳ. μικρότερα δὲ ὡς σπιθαμιαῖα, λευκὰ, κύκλῳ περὶ τὴν ῥίζαν, οὖσαν ἁπαλὴν καὶ λευκὴν, μικρῷ μείζονα σπιθαμῆς, πάχος δακτύλου μεγάλου.

B ταύτην φασὶ πινομένην ὅσον < α. ἢ μετὰ ἀλφίτων ἐσθιομένην ἐν μάζῃ ἢ ὄψῳ, "ἀπομωραίνειν. καθεύδει γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ περ ἂν φάγοι σχήματι, ἀναισθητῶν οὐδενὸς ἐπὶ ὥρας γ'. ἢ δ'. ἀφ' οὗ περ ἂν προσενέγκηται. χρῶνται δὲ καὶ ταύτῃ οἱ ἰατροὶ, ὅταν τέμνειν ἢ καίειν μέλλωσι. φασὶ

C δὲ καὶ ἀντίδοτον εἶναι τὴν ῥίζαν, πινομένην μετὰ στρύχνου τοῦ καλουμένου μανικοῦ.

Περὶ Ἀκονίτου. Κεφ. οζ'.

ΑΚΟΝΙΤΟΝ, οἱ δὲ, παρδαλιαγχὲς, οἱ δὲ, κάμμορον, οἱ δὲ, θηλυφόνον, οἱ δὲ, μυοκτόνον "οἱ δὲ, θηριοφόνον. φύλλα ἔχει τρία ἢ τέσσαρα, ὅμοια "κυκλαμίνῳ

D ἢ σικύῳ", μικρότερα δὲ καὶ ὑποτραχέα· καυλὸς δὲ σπιθαμῆς· ῥίζα "ὁμοία σκορπίου οὐρᾷ, στίλβουσα ἀλαβαστροειδῶς. Τούτου τὴν ῥίζαν φασὶ προσαχθεῖσαν σκορπίῳ, παραλύειν αὐτόν· διεγείρεσθαι δὲ πάλιν, ἐλλεβόρου προστεθέντος. μίγνυται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς ἀνωδύνοις δυνάμεσι. κτεί-

E νει δὲ καὶ παρδάλεις καὶ σῦς καὶ λύκους καὶ πᾶν θηρίον, κρεαδίοις ἐντιθέμενον καὶ παραβαλλόμενον.

Περὶ ἑτέρου Ἀκονίτου. Κεφ. οη'.

Ἀκόνιτον ἕτερον, ὃ ἔνιοι κυνοκτόνον, οἱ δὲ λυκοκτόνον καλοῦσι". γεννᾶται μὲν πλεῖστον ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν τοῖς καλουμένοις

F Οὐεστίνοις ὄρεσι, διαφέρον τοῦ προ αὐτοῦ. φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ πλατάνου, μᾶλλον δὲ ἐσχισμένα καὶ "*μικρότερα πολλῷ καὶ μελάντερα· καυλὸν δὲ καθάπερ πτέριδος μόσχον ψιλὸν, ὕψος πήχεως, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς ἐπιμήκεσι ποσῶς· ῥίζας ὥσπερ πλε-

G κτάνας καρίδων μελαίνας· αἷς χρῶνται πρὸς τὰς τῶν λύκων θήρας, ἐντιθέντες κρέασιν ὠμοῖς. βρωθεῖσαι γὰρ ὑπὸ τῶν λύκων, ἀναιροῦσιν αὐτούς.

V. multi carens.

Lac. legit in vet. cod. καὶ ἀνύδροις

Has voces οἱ δὲ interserit Goupylus, quæ in vulgatis exẽpl. desiderabantur. Quidã ascripserunt, ἢ κυάμῳ Orib. addit, ἀγρίῳ

V. addit φέρει ἐν κύκλῳ, quod nõ esse negligendũ monet Samb. Dodonæus legẽdum cẽset, ὁμοία σκορπίῳ

V. add. τούτου γένη ἐστὶ τρία. ἓν μὲν ᾧ ἐν θήραις χρῶνται. τῷ δευτέρῳ ἰατροί. τρίτον τὸ λεγόμενον Ποντικόν. al. τούτου γένη εἰσὶ τρία. ἓν μὲν ᾧ οἱ κυνόθηρες χρῶνται. τοῖς δὲ δυσὶν οἱ ἰατροί. ὧν τὸ τρίτον λεγόμενον ποντικόν, id est, huius genera tria, vnũ quo venatores vtuntur, duo quibus medici ex his tertium est quod Ponticum dicitur.

Vulg. exempl. ἰκεστίνοις

V. μικρότερα, ξηραντικὴν ἔχοντα τὴν ἑλκωτικὴν δύναμιν.

Περὶ Κωνείου. Κεφ. οθʹ.

ΚΩΝΕΙΟΝ καυλὸν ἀνίησι γονατώδη ὡς μάραθρον, "μέγαν, φύλλα δὲ "νάρθηκι ἐμφερῆ, στενώτερα δὲ καὶ "βαρύοσμα. ἐπ' ἄκρων δὲ ἀποφύσεις καὶ "σκιάδια· ἄνθος ὑπόλευκον· σπέρμα ἐμφερὲς ἀνίσῳ, λευκότερον· "ῥίζα κοίλη καὶ οὐ βαθεῖα. Ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ τῶν φθαρτικῶν, κατὰ ψύξιν ἀναιροῦν. βοηθεῖται δὲ ἀκράτῳ. "χυλίζονται δὲ τὰ ἄκρα πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι τὸ σπέρμα, ἢ ἡ κόμη, καὶ ἐκθλίβεται κοπτομένη, καὶ συστρέφεται ἐν ἡλίῳ· ἔστι δὲ πολύχρηστον εἰς τὴν ὑγιαστικὴν χρῆσιν ξηρανθέν· "μιγνύμενον ἐπιτηδείως τοῖς ἀνωδύνοις "κολλυρίοις τὸ χύλισμα· ἕρπητάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλασθὲν σβέννυσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ κόμη λεία καταπλαττομένη τῶν διδύμων, ὀνειρώττουσι βοηθεῖ. παρίησι δὲ καὶ αἰδοῖα καταπλασθέντα. καὶ γάλα σβέννυσι, μαστούς τε ἐν παρθενίᾳ κωλύει αὔξεσθαι, καὶ διδύμους ἀτρόφους ποιεῖ ἐπὶ παιδίων. ἐνεργέστατον δέ ἐστι τὸ Κρητικὸν καὶ "Μεγαρικὸν, καὶ τὸ Ἀττικὸν, καὶ τὸ ἐν τῇ Χίῳ καὶ Κιλικίᾳ γεννώμενον.

Al. μέλανα
V. βαρυοσμότερα
V. ita σκιαδίων δ' ἄμφω ὑπολεύκων
Al. ῥίζα οὐ βαθεῖα καὶ λευκή
V. χυλίζεται δὲ ἄκρα ἡ κόμη
V. add. καὶ οἴνῳ
V. interponit καὶ
V. pro his habet, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γεννώμενον

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. πʹ.

ΣΜΙΛΑΞ, οἱ δὲ, θύμαλον, Ῥωμαῖοι δὲ Τάξον καλοῦσι, δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἐλάτῃ τοῖς φύλλοις καὶ μεγέθει, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν "Ναρβωνίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἰσπανίαν φυόμενον. τὴν δὲ ἐν Ἰταλίᾳ γεννωμένην τὸν καρπὸν ὀρνίθια ἐσθίοντα, *μελαίνεται· οἱ δὲ προσενεγκάμενοι, διαρροίαις περιπίπτουσι. ἡ δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ, τοσαύτης δυνάμεως μετέχει, ὡς καὶ ἐκ τῆς σκιᾶς τοὺς ὑποκαθίσαντας ἢ κοιμηθέντας βλάπτεσθαι, πολλάκις δὲ καὶ θνήσκειν. ἱστορεῖται δὲ περὶ αὐτῆς χάριν τοῦ προφυλάττεσθαι.

Mar. Καρβωνίᾳ

Περὶ Ἀποκύνου. Κεφ. παʹ.

ΑΠΟΚΥΝΟΝ, οἱ δὲ, "κύναγχον, οἱ δὲ, παρδαλιαγχὲς, οἱ δὲ "κυνόμορον, οἱ δὲ, "κυνοκράμβην καλοῦσι, "θάμνος ἐστὶ ῥάβδους ἔχων "μακρὰς, λυγώδεις "δυσθραύστους, φύλλα κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα δὲ καὶ ὀξύτερα κατ' ἄκρον, βαρύοσμα, ὑπόγλισχρα, ὀποῦ μεστὰ μηλίνου. καρπὸς δὲ ὡσεὶ

V. κυνάγχεον
Al. κυνόμορφον
V. caret. vulg. exempl. θάμνος
Sunt qui μικρὰς legerint.
Al. δυσώδεις addunt.

De Cicuta. Cap. LXXIX.

CICVTA caulem edit geniculatum vti & fœniculũ, grandem: folia ferulæ, sed angustiora & graui odoratu: in cacuminibus autem ramorũ propagines & vmbellas, florem quoque albicantem & semen ceu anisi, at candidius: radicem denique cõcauam minimeq́; profundam. Est & cicuta in lethaliũ venenorũ genere, quippe quæ vi sua refrigeratoria enecet: merũ verò remedio est. Porrò contusis cacuminibus seu coma ipsa, priùs quàm semina siccescant, succus exprimitur, qui deinde Sole dẽsatur atq; cogitur. Huius autẽ arefacti multiplex est in medicina vsus. Siquidem collyrijs doloris sedandi vi preditis cõmodè miscetur, & herpetas ac erysipelata illitu restinguit. Herba verò cum coma trita testibúsque circumlita, libidinis in somno imaginationi simul & seminis profusioni obnoxijs opitulatur. Sed & genitalia illitu effœta languidioráq; reddit. Lac itidem extinguit, & virginum mammas crescere nõ patitur: ac puerorum quoque testes nutrimento defectos ita reddit, vt intabescant. Maxima efficacissimáque vis Creticæ, Megaricæ, Atticæ, & in Chio ac Cilicia nascenti.

De Taxo. Cap. LXXX.

SMILAX à quibusdã thymalus, à Latinis Taxus appellatur, arbor abietis magnitudine & foliorum eiusdẽ figura, in Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascẽs. Sed nigrescũt pulli gallinacei, qui Italicę taxi fructu vescũtur: & q eũdẽ ederint homines, alui profluuijs corripiũtur. Narbonẽsis verò tã præsentis est veneni, vt qui sub eius vmbra sederint obdormierintve, lædãtur, & sæpenumerò etiã moriãtur. Cæterùm hæc de taxo tradũtur eo consilio, vt ab ea quisque caueat.

De Apocyno. Cap. LXXXI.

APOCYNON aliqui cynáchon, nonnulli pardalianches, alij cynomoron, alij deniq; cynocrambẽ, h.e. brassicã caninã, appellãt. Est verò frutex lõgis cõstans virgultis, vitiliũ modo obsequiosis, fractúq; ferè inuictis: folijs hederę, attamẽ mollioribus & per extremũ acutiorib⁹, grauíque odore, quadantenus viscosis, & luteo succo turgentibus. Fructus ceu

fabarum

fabarum siliqua digiti longitudine protenditur, folliculari specie, minutis intus seminibus duris, paruis atque nigris. Huius folia cum subacta farina in panes coacta & in cibo data, canes, lupos, vulpes & pantheras necant, ac protinus earum quadrupedum coxendices resoluunt.

De Nerio. Cap. LXXXII.

NERION quibusdam rhododaphne, alijs rhododendron vocatum, frutex est vulgaris notitiæ, longioribus crassioribúsque folijs quam sint amygdalina: flore ad rosæ similitudinem conformato, & siliqua fructui amygdalino proxima: quæ quidem dehiscens lanosa quadam natura acanthij pappos repręsentante plena reperitur: radice acuminata & longa, lignosa atque gustanti salsa. Nascitur in viridariis, maritimisq; locis, & secus amnes. Flores ac folia canibus, asinis, mulis & plerisque quadrupedibus venena sunt: hominibus verò contra venenatarum bestiarum morsus præsidia, si è vino bibantur, eóque magis ruta addita. Imbecilliores autẽ animantes, vti capræ ac pecudes, si aquam biberint in qua illa maduerint, moriuntur.

De Fungis. Cap. LXXXIII.

FVNGORVM differentia duplex. Aut enim edules sunt, aut exitiosi & perniciales. Ac tales quidẽ multis de causis euadũt: nẽpe quia iuxta clauos rubiginosos, aut putridos pannos, aut serpentum latibula gignantur: aut etiam arboribus quæ priuatim noxios pariunt fructus adnascantur. Habent porrò & qui tales sunt concretum quendam strigmẽtique modo viscosum intra se lentorem, ac etiamnum posteaquá terra sunt eruti si reponantur, celeriter corrumpuntur & computrescunt. At innocentiores, quique veneno imbuti non sunt, gratiam iuribus conciliant, iucundique sunt saporis. Veruntamen & hi ipsi largiùs sumpti nocent: quippe qui ægrè cõcocti strangulant, aut cholera morbum accersunt. Remedio est nitri & olei, aut lixiuij cum acida muria potus, haustúmve thymbræ decoctæ origaníve iusculum. Est & remedio fimum gallinaceum ex aceto potũ, aut ex copioso melle delinctum. Cæterùm alibiles illi sunt ægréque dissoluuntur: quin & integri vt plurimùm vnà cum recrementis alui reiiciuntur.

A λοβὸς κυάμων παρὰ δακτύλου τὸ μῆκος, θυλακώδης· ἐφ' ὧν σπερμάτια, [σκληρὰ, σμικρὰ, μέλανα.] ταύτης τὰ φύλλα σὺν στέατι ἀρτοποιηθέντα καὶ παραβληθέντα, κτείνει κύνας, λύκους, ἀλώπεκας, παρδάλεις· παραχρῆμα δὲ παραλύει αὐτῶν τὰ ἰσχία.

Περὶ Νηρίου. Κεφ. πβ'.

B ΝΗΡΙΟΝ, οἱ δὲ ῥοδοδάφνη, οἱ δὲ ῥοδόδενδρον, θάμνος γνώριμος, ἀμυγδαλῆς μακρότερα καὶ παχύτερα ἔχων φύλλα. τὸ δὲ ἄνθος ῥοδοειδές· καρπὸν δὲ ἐμφερῆ ἀμυγδάλῳ, ὡς* κέρατι, ἀνεῳγμένον πλήρη ἐριώδους φύσεως, ὅμοιον τοῖς ἀκανθίνοις παππώδεσι· ῥίζα δὲ ἄποξυς καὶ μακρὰ, C ξυλώδης, γευσαμένῳ ἁλμυρά. φύεται ἐν παραδείσοις [καὶ παραθαλασσίοις τόποις,] καὶ παρὰ ποταμοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα, κυνῶν μὲν καὶ ὄνων καὶ ἡμιόνων, καὶ τῶν πλείστων τετραπόδων δὲ ζώων φθαρτικήν· ἀνθρώπων δὲ σωτηρικὴν, σὺν οἴνῳ πινόμενα πρὸς δήγματα D θηρίων· καὶ μᾶλλον εἰ πηγάνῳ παραμίξας. τὰ δὲ ἀσθενέστερα τῶν ζώων, ὡς αἶγες καὶ πρόβατα, ἐὰν μὲν τὸ ἀπόβρεγμα αὐτοῦ πίῃ, ἀποθνήσκει.

Περὶ Μυκήτων. Κεφ. πγ'.

ΜΥΚΗΤΩΝ διαφορὰ διττή· ἢ γὰρ βρώσιμοι εἰσὶν, ἢ φθαρτικοί. παρὰ πολλὰς δὲ αἰτίας γίνονται τοιοῦτοι· ἢ γὰρ E ἥλοις κατιωμένοις, ἢ ῥάκεσι σεσηπόσιν, ἢ ἑρπετῶν φωλεοῖς παραφύονται, ἢ δένδρεσιν ἰδίως βλαπτικοὺς φέρουσι τοὺς καρπούς· ἔχουσι δὲ καὶ γλοιώδη οἱ τοιοῦτοι ἐπίπαγον· κατατεθέντες δὲ μετὰ τὸ ἀφαιρεθῆναι, ταχέως διαφθείρονται σηπόμενοι. οἱ δὲ μὴ τοιοῦτοι, ζωμοποιοὶ, ἡδεῖς· πλεονασθέντες F μέντοι καὶ οὗτοι, βλάπτουσι δυσαπεπτούμενοι, πνίγοντες ἢ χολέραν ἐπάγοντες. βοηθοῦνται) δὲ πάντες ποτιζόμενοι νίτρῳ καὶ ἐλαίῳ, ἢ κονίᾳ μετ' ὀξάλμης, ἢ θύμβρας ἀποζέματι, ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὀρνιθείᾳ κόπρῳ μετ' ὄξους πινόμενοι, ἢ μέλιτι ἐκλειχόμενοι πολλῷ. τρόφιμοι δὲ εἰσὶ καὶ δυσδιάλυτοι· ὁλοσχερεῖς δὲ G ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σὺν τοῖς περιττώμασιν ἀποδίδονται.

V. caret inclusis. Pro μέλανα Ruellij codex λευκὰ legit.

Lacuna legit in v.c. ἀμυγδαλῆ φύλλα ἔχων ὅμοια μακρότερα τε καὶ παχύτερα καὶ πλατύτερα καὶ τραχύτερα.

V. τραχύτερα

V. καρπὸν δὲ φέρει ὡς κέρατα

Vul. ex. ὑακινθίνοις, V. quoque ἀκανθίνοις παππώδεσι

V. caret.

Ald. παραποταμίοις.

V. κτηνῶν μὲν πάντων φθαρτικῶν.

V. ἀνθρωπίνων

V. ἀσθενέστατα

Samb. πολλὰς

Orib. Simpliciter βλαπτικοῖς

Samb. γλιώδη

Orib. ἡδύσμασι ζωμ.

V. ἔμετον καὶ χολέραν

In vulg. ex. deerat καὶ ἐλαίῳ. Sed ex Lacunæ v.c. itémque ex Oribasio adiecimus.

Περὶ Κολχικοῦ. Κεφ. πδʹ.

ΚΟΛΧΙΚΟΝ, οἱ δὲ, ἐφήμερον, οἱ δὲ, βολβὸν ἄγριον, λήγοντος τοῦ φθινοπώρου ἀνίησιν ἄνθος ὑπόλευκον, ὅμοιον κρόκου ἄνθει· ὕστερον δὲ τὰ φύλλα φέρει βολβῷ παραπλήσια, λιπαρώτερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, καρπὸν ἔχοντα "πυῤῥόν· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν "ἔκπυῤῥον ἐν τῷ μέλανι, ἥτις λεπιζομένη λευκὴ καὶ ἁπαλὴ καὶ ὀποῦ "μεστὴ εὑρίσκεται, καὶ γλυκεῖα· ἔχει δὲ "ὁ βολβὸς "διάφυσιν μέσην, καθ᾽ ἣν τὸ ἄνθος ἀφίησι· γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ καὶ Κόλχοις. βρωθεῖσα δὲ κτείνει κατὰ τὸν πνιγμὸν ὁμοίως μύκησιν. Ἀνεγραψάμην δὲ αὐτὴν, ἵνα μὴ λάθῃ βρωθεῖσα ἀντὶ βολβοῦ· παραδόξως γάρ ἐστιν ἐπακτικὴ διὰ τὴν ἡδονὴν τοῖς ἀπείροις. βοηθεῖ δὲ τοῖς φαγοῦσιν ὅσα καὶ τοῖς μύκητας φαγοῦσι καὶ γάλα "βόειον πινόμενον· ὥστε ὅταν παρῇ τοῦτο, μηδενὸς ἄλλου δεῖσθαι βοηθήματος.

Al. ἐπὶ πυῤῥον, V. ἐν μέλανι πυῤῥον
Al. ἐπίκιῤῥον.
V μεγίστη
V. addit καὶ
V. διάχυσιν.
V. addit δὲ

Περὶ Ἐφημέρου. Κεφ. πεʹ.

ΕΦΗΜΕΡΟΝ, οἱ δὲ, "ἶριν ἀγρίαν, φύλλα καὶ καυλὸν ὅμοια ἔχει κρίνῳ, λεπτότερα δέ· ἄνθη λευκὰ, πικρά· καρπὸν δὲ μαλακόν. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου πάχος μία, μακρὰ, στυπτικὴ, εὐώδης. φύεται ἐν δρυμοῖς καὶ παλισκίοις. Τούτου ἡ μὲν ῥίζα ὀδονταλγίας ἐστὶ φάρμακον, διακλυζομένη. "τὰ δὲ φύλλα ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα καὶ καταπλασθέντα, οἰδήματα καὶ φύματα διαφορεῖ, μήπω "ὑγρὸν ἔχοντα.

Al. κρίνον
Lacunæ cod. addit παύει γὰρ τὴν ὀδύνην.
Fuchsius πῦον legendum censet ex Galeno.

Περὶ Ἑλξίνης". Κεφ. πςʹ.

ΕΛΞΙΝΗ, οἱ δὲ, παρθένιον, οἱ δὲ, σιδηρῖτιν, οἱ δὲ, ἡράκλειαν, οἱ δὲ, *ἀσυείαν, οἱ δὲ, ὑαλίτην? ἀγρίαν, οἱ δὲ, "κλιβάδιον, οἱ δὲ, πολυώνυμον καλοῦσι· φύεται ἐπὶ θριγκοῖς καὶ "τοίχοις· καυλία δὲ" ἔχει λεπτὰ, ὑπέρυθρα· φύλλα ὅμοια λινοζώστει, δασέα· περὶ δὲ τοὺς" καυλοὺς οἱονεὶ σπερμάτια τραχέα, ἀντιλαμβανόμενα τῶν ἱματίων.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικὴν, "στυπτικήν· ὅθεν καταπλασσόμενα ἰᾶται ἐρυσιπέλατα, κονδυλώματα, κατακαύματα, φύγεθλα ἀρχόμενα, καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς μιγεὶς ψιμμυθίῳ, ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας

V. ἢ περδικίου
Orib. οἱ δὲ ἑλεῖτιν
Forte κλυβάτιν, vt apud Nic.
Quidam codices carent.
In nothis verò legitur, φύεται ἐν φραγμοῖς καὶ τοίχοις καὶ ἀμπελῶσι καὶ σίτῳ. καυλία δέ ἐστιν ὑπέρυθρα &c.
Ald. ἐστὶ, V. ἔστι σπιθαμιαῖα
V. δακτύλους
V. caret

De Colchico. Cap. LXXXIIII.

COLCHICVM, quod aliqui ephemerum, alij agrestem bulbũ vocant, sub finem autumni florem edit croci candicantẽ: deinceps verò folia bulbi, sed pinguiora: caulẽ dodrantalem cum rufo semine: radicem cortice prçditã è nigro fulueſcente: quæ quidem delibrata cãdida, tenera, ſucci plena atque etiã guſtanti dulcis reperitur. Habet verò bulbus eius mediam rimam fiſſurámve, è qua flos erumpit. Plurimum in Meſſenia & apud Colchos naſcitur. Comeſa radix fungorum more ſtrangulando enecat. Hanc autẽ ideò ſtudioſiùs deſcripſimus, vt ne fortè per imprudentiam pro eſculẽto bulbo in cibos recipiatur: mirum enim quantũ ſaporis iucunditate imperitos alliciat. Opem ferunt eadem quę fungis deuoratis, inſuperq; lac bubulum epotum ita auxiliatur, vt ſi affuerit, aliud nullum deſideretur auxilium.

De Ephemero. Cap. LXXXV.

EPHEMERVM, quod alij agreſtem irin appellant, caulem foliáque habet lilij, ſed hæc tenuiora: flores candidos, amaros: ſemen molle: radicem vnam digitali craſſitudine, longam, aſtringentem, odoratã. Naſcitur in ſyluis & opacis. Huius radix dentium doloribus præcipua, ſi decocto ij colluantur. Folia verò in vino cocta illitáq;, œdemata tuberculáque diſcutiunt, " quæ quidem humidi nihildum contraxêre.

Pl. quæ etiam dum discuti possunt.

De Helxine. Cap. LXXXVI.

HELXINE, quam nonnulli parthenium, alij perdicium, alij ſideritin ſeu Heracleam, alij vitrariã ſeu vrceolariam, alij ixinen ſyluestrẽ, alij " clibadiũ, alij denique polyonymon appellãt, naſcitur in maceriis & parietinis ". Cauliculos profert tenues ac leuiter rubentes, folia mercurialis, hirſuta: & circa caules velut exigua ſemina, aſpera, veſtibus adhæreſcentia. Vim habẽt folia refrigeratoriam & aſtringentem: qua ex cauſa ſanant illitu eryſipelata, condylomata, aduſta, incipientes panos, omnéque inflãmationis genus & œdemata. Succus ei* cũ ceruſſa eryſipelatis & herpetib*

Fortè clybatin
al. itémque in parietinis & segetibus.

vtiliter illinitur : vti & podagris, si cerato cyprino aut hircino seuo exceptus fuerit. Veterem quoque tussim emendat succus, instar cyathi haustus. Quin & tonsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur & oblinitur, necnon & aurium dolorem cum rosaceo instillatus leuat.

De Alsine. Cap. LXXXVII.

ALSINEN alij myosota vocant, quoniam folijs musculorum auriculas imitetur. Alsine verò dicta est, quòd opacis nemorosisque locis gaudeat. Herba est helxinę similis, at humilior, longioribúsque folijs, ac minimè hirsuta : & cùm teritur, odorem cucumeris reddit. Vim porrò refrigerandi astringendíque obtinet: quamobrem oculorum inflammationibus cōmodè cum polenta illinitur, auriúmque dolori succus infunditur: denique ad eadē omnia quæ helxine valet.

De Lenticula palustri. Cap. LXXXVIII.

LENS palustris in aquis pigris stagnantibúsque reperitur, muscus scilicet lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ: propter quod omnibus inflammationibus, erysipelatis, podagrísque & per se & cum polēta conuenienter imponitur: insupéq; puerorum enterocelas agglutinat.

De Semperuiuo magno. C. LXXXIX.

SEDVM magnum Semperuiui nomen sibi vendicat, quoniam folia semper vireant. Caules edit cubitales, aut etiam altitudinem eam excedētes, crassitudine pollicari, pingues, egregiè virentes, Characiæ tithymalli modo incisuris distinctos: folia pinguia, pollicari * magnitudine, & extremo cacumine linguæ similia, & infima quidem in terram conuexa: quę verò sunt in capite, ita cōferta adductaq; inuicem, vt orbiculato ambitu effigiē imitentur oculi. Nascitur in locis mōtosis & argillosis. Sunt & qui ipsum supra domicilia serant. Vis ei perfrigerare & astringere. Quamobrem folia tum per se tum etiam cum polenta imposita, valent ad erysipelata, herpetas, nomas, oculorum inflammationes, ambusta & podagras.

Pl. latitudine

A ὠφελεῖ καταχριόμενος, καὶ ποδάγραις σὺν κηρωτῇ κυπρίᾳ ἀναληφθεὶς ἢ τραγείῳ στέατι. ὠφελεῖ δὲ βήττοντας χρονίως ὁ χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον κύαθος· δὲ παρισθμίοις φλεγμαίνουσιν ἀναγαργάρισμα δὲ διάχρισμα ὠφέλιμόν ἐστι· καὶ ὠταλγίαν σὺν ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον ὠφελεῖ.

B
Περὶ Ἀλσίνης. Κεφ. πζ΄.

ἈΛΣΙΝΗ, οἱ δὲ, μυὸς ὦτα, ἀπὸ τοῦ ἔχειν φύλλα "ὅμοια μυὸς ὠτίοις. ἀλσίνη δὲ, διὰ τὸ σκιερούς καὶ ἀλσώδεις φιλεῖν τόπους. πόα ἐστὶν ὁμοία ἑλξίνῃ, "ταπεινοτέρα δὲ καὶ "μακροφυλλοτέρα, καὶ οὐ δασεῖα· "διατριφθεῖσά τε, σικύων ὄζει. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν, "στυπτικήν· ἁρμόζουσα C πρὸς φλεγμονὰς ὀφθαλμῶν, μετὰ ἀλφίτων καταπλασσομένη, καὶ πρὸς ὤτων πόνον ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνσταζόμενος. καὶ καθόλου δύναται τὰ αὐτὰ τῇ ἑλξίνῃ.

V. addit καὶ αὐτίων.
Orib. ταπεινοτέρα δὲ καὶ μακροτέρα.
V. μακροφυλλοτέρα
V. caret
V. caret

Περὶ Φακοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν τελμάτων. Κ. πη΄.

D ΦΑΚΟΣ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν στασίμων ὑδάτων, βρύον ὂν ὅμοιον φακῷ, "ψύχων τῇ δυνάμει. πάσαις φλεγμοναῖς καὶ ἐρυσιπέλασι καὶ ποδάγραις ἁρμόζει καταπλασσόμενος, "καθ' ἑαυτὸν τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ· προσκολλᾷ δὲ καὶ ἐντεροκήλας τὰς ἐπὶ παίδων.

V. στύφων
V. caret

E
Περὶ Ἀειζώου τοῦ μεγάλου. Κεφ. πθ΄.

ἈΕΙΖΩΟΝ τὸ μέγα ὠνόμασται διὰ τὸ ἀειθαλὲς τῶν φύλλων. καυλοὺς δὲ ἀνίησι πηχυαίους, ἢ καὶ μείζονας, πάχος δακτύλου μεγάλου, λιπαρούς, εὐθαλεῖς, ἐντομὰς ἔχοντας ὥσπερ τοῦ χαρακίου τιθυμάλλου· φύλλα λιπαρά, μέγεθος δα- F κτύλου μεγάλου, γλωσσοειδῆ κατὰ τὸ ἄκρον. καὶ τὰ μὲν κατωτέρω τῶν φύλλων ὑπτιούμενα, τὰ δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν προσεσταλμένα ἐπ' ἄλληλα, κύκλον ὀφθαλμοειδῆ περιγράφοντα· φύεται δὲ ἐν τόποις ὀρεινοῖς καὶ ὀστρακίνοις. "ἔνιοι δὲ φυτεύουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυ- G κτικήν, "στύφουσαν, ποιοῦσαν πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, νομάς, ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, πυρίκαυστα, ποδάγρας, καταπλαττόμενα τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ ἀλφίτων.

Ista in quibusdã codicib. desiderantur
V. στυπτικήν.

ὁ δὲ χυλὸς πρὸς κεφαλαλγίας μετ᾽ ἀλφίτου καὶ ῥοδίνου ἐμβρέχεται· καὶ φαλαγγιοδήκτοις ἐν ποτῷ δίδοται, καὶ διαρροιζομένοις, καὶ δυσεντερικοῖς· στρογγύλας τε ἕλμινθας ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ ποθείς· ἵστησι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐν προσθέτῳ. ἐγχεῖται δὲ ὁ χυλὸς καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιώντων ὠφελίμως ἀπὸ αἵματος.

Lacuna ex v.c. interserit καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ

Cat. ὀφθαλμῶν ὑγρῶν.

Περὶ Ἀειζώου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ϛ'.

Ἀείζωον δὲ μικρὸν φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις, καὶ θριγκοῖς καὶ τάφροις ὑποσκίοις. καυλία ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολλά, λεπτά, περίπλεα φυλλαρίων περιφερῶν, λιπαρῶν, μικρῶν, ὀξέων ἐπ᾽ ἄκρῳ· ἀνίησι δὲ καὶ καυλὸν ἐν μέσῳ περὶ σπιθαμὴν τὸ μέγεθος, ἔχοντα σκιάδιον καὶ ἄνθη λεπτὰ ἔξωχρα. τούτου τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Cat. τάφοις

V. ἐκ πλαγίων φυλλαρίων λιπαρῶν

Cat. μακρῶν

Orib. πολλά

Περὶ Ἀειζώου ἑτέρου. Κεφ. ϛα'.

Δοκεῖ δὲ εἶναι καὶ τρίτον εἶδος ἀειζώου, ὃ ἔνιοι ἀνδράχνην ἀγρίαν ἢ τηλέφιον ἐκάλεσαν, Ῥωμαῖοι δὲ ἰλλέκεβραν. ἔχει δὲ αὐτὴ παχύτερα τὰ φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης καὶ δασέα. φύεται ἐν πέτραις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, δριμεῖαν, ἑλκωτικήν, χοιράδων διαφορητικήν, σὺν ὀξυγγίῳ καταπλασθέν.

V. λεπτοφύλλου

Lacuna legit in v.c. πλατύτερα

Περὶ Κοτυληδόνος. Κεφ. ϛβ'.

ΚΟΤΥΛΗΔΩΝ, οἱ δὲ, σκυτάλιον, οἱ δὲ, κυμβάλιον, φύλλον ἔχει ὥσπερ ὀξύβαφον, περιφερές, ληκυθώδως κοῖλον· καυλίον δὲ ἐν μέσῳ βραχύ, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα· ῥίζαν ὡς ἐλαίαν στρογγύλην. Ταύτης καὶ τῶν φύλλων ὁ χυλὸς μετ᾽ οἴνου περιχριόμενος, ἢ ἐγκλυζόμενος, φίμους τοὺς ἐν αἰδοίοις χαλᾷ· φλεγμονάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χιμέτλας καὶ χοιράδας καταπλαττόμενον ὠφελεῖ, καὶ στόμαχον καυσούμενον. ἐσθιόμενα δὲ τὰ φύλλα σὺν τῇ ῥίζῃ, λίθους θρύπτει, καὶ οὖρα κινεῖ καὶ ὑδρωπικοῖς σὺν οἰνομέλιτι δίδοται. λαμβάνεται δὲ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ φίλτρα.

V. non legit, nec Orib.

V. δὲ

V. ἐλαίας

Περὶ Ἑτέρας κοτυληδόνος. Κεφ. ϛγ'.

Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κοτυληδόνος, πλατύτερα ἔχον καὶ λιπαρὰ φύλλα ὡς γλωττάρια, πυκνὰ περὶ τὴν ῥίζαν,

V. ἁπαλώτερα

V. γλωττάρια

Succus autem ad capitis dolores cum polenta & rosaceo instillatur: morsis à phalangio potui datur, itémque profluuio alui laborantibus atque dysentericis. Sed & teretes lumbricos pellit ex vino potus, & fluorem muliebrem sistit in vellere subditus : denique oculorum lippitudinibus à sanguine obortis vtiliter inungitur.

De Semperuiuo paruo. Cap. XC.

Semperuiuum minusculum in parietinis, petris & macerijs, nec nõ & scrobibus opacis nascitur : cauliculis ab vna radice multis, tenuibus : qui quidem crebris cincti sunt pusillis folijs, iísque rotũdis, pinguibus, exilibus, mucronatis. Promit & à medio caulem palmum ferè altũ, vmbella floribúsque tenuibus & ex luteo pallidis præditum. Folia eisdem cum priore viribus pollent.

tegulis Pl.

De Semperuiuo tertio. Cap. XCI.

Videtur & tertium esse semperuiui genus, quod aliqui portulacam agrestem aut telephiũ vocauerunt, Romani Illecebram, pusillis foliis crassiusculis ad portulacæ similitudinem ac densis. Nascitur in petris. Vis ei excalfactoria, acris & exulcerans : impositúmque cum axungia strumas discutit.

De Vmbilico Veneris. Cap. XCII.

COTYLEDON alijs scytalium, seu cymbalium, folio est acetabuli instar orbiculato atque concauo, ita tamen vt cauum id aciem propè fugiat : breui in medio cauliculo, in quo semen inest: radice oliuæ modo rotunda. Radicis foliorúmque succus cum vino circumlitus aut infusus, astricta pudenda laxat: herba verò inflammationibus, erysipelatis, perniunculis ac strumis, itémque stomacho æstuanti vtiliter imponitur. At folia cum radice comesa, calculos comminuunt, vrinásque cient, & hydropicis ex mulso dantur. Est & ipsius herbæ vsus ad amatoria.

De Vmbilico veneris altero. Cap. XCIII.

EST porrò & alterum Cotyledonis genus, latioribus folijs, iísque pinguibus, ac ceu lingulas referentibus, dẽsis confertisq; circa radicẽ,

& velut oculum in medio constituentibus, (quemadmodum de maiore semperuiuo dictum est) astringentis gustus: cauliculo tenui, in cuius summo flores sunt & semina hyperici: radice maiuscula. Vsus eius ad eadem, quæ semperuiui.

De Vrtica. Cap. XCIIII.

VRTICÆ, quæ Græcorum plerisque Acalyphe, alijs Cnide dicitur, duo genera: vna siquidem agrestior est, asperioribus, latioribus nigrioribúsq; folijs, semine lini, at minore: altera non æquè aspera, minuto semine. Vtriusque folia illita sale addito, canis morsibus medentur: itémque in gangrænam vergentia, maligna, carcinode sordidáque vlcera, luxata, tubercula, parotidas, panos & abscessus sanant. Lienosis eadem cum cerato imponũtur. Faciunt & ad sanguinis è naribus profluuia folia ipsa cum succo trita & naribus indita: menses quoque ciũt eadem detrita cum myrrha & apposita: sed & procidẽtes vuluas admota recentia folia * restituunt. Semen autem ex passo potum venerẽ stimulat, vuluámque aperit. Idem cum melle delinctum, orthopnœæ, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem purgat, ac septicis etiamnum medicamentis admiscetur. Porrò cum conchylijs cocta folia, difficilem ventrem emolliunt, inflationes discutiunt, vrinásque cient. At cum ptissana decocta, vitia pectoris excreabilia faciunt. Mulierum denique menses euocat foliorum decoctum, cũ myrrhæ modico potum. Inflammatam verò vuam gargarizatus succus reprimit.

V.l. tactu resilire cogunt

De Galiopsi. Cap. XCV.

GALIOPSIS, quam alij Galeobdolon vocant, toto frutice cum caule & folijs vrticam refert. At leuiora sunt folia, & valdè grauem odorem trita reddunt: flores verò tenues sunt ac purpurascentes. Nascitur circa sepes, semitas ędificiorúmque areas vbique. Folia, succus, caulis ac semen duritias, carcinomata, strumas, parotidas & panos discutiendi vim habent.

quidam apud V.l. legunt Galeobdolon.

A οἱονεὶ ὀφθαλμὸν ἕνα μέσον περιγράφοντα, ὥσπερ τὸ μεῖζον ἀείζωον, τῇ γεύσει στύφοντα. καυλίον λεπτὸν, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ ἄνθη καὶ "σπέρματα ὅμοια ὑπερεικῷ· ῥίζαν δὲ μείζονα. ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ τὸ ἀείζωον.

V. σπέρματα πῃ.

Περὶ Ἀκαλύφης. Κεφ. ϟδ΄.

ΑΚΑΛΥΦΗ, οἱ δὲ, κνίδη. διττὸν εἶδος ἐστὶν αὐτῆς. ἡ μὲν γάρ ἐστιν "ἀγριωτέρα, "τραχυτέρα καὶ πλατυτέρα καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις· καρπὸν δὲ ὅμοιον λινοσπέρμῳ ἔχει, πλὴν ἥττονα. "ἡ δὲ ἑτέρα "λεπτόσπερμός τε καὶ οὐχ ὁμοίως τραχεῖα. Ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μετὰ ἁλῶν, κυνόδηκτα ἰᾶται

B

V. ἀγρία

V. delet

V. margo addit: τὸ ἀφέψημα λίθους νεφρῶν θρύπτει καὶ δυσπνοϊκοὺς ὠφελεῖ.

Al. λεπτόκαρπος

C καὶ γαγγραινικὰ, καὶ τὰ κακοήθη καὶ καρκινώδη, καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν, καὶ στρέμματα, φύματα, παρωτίδας, φύγεθλα, ἀποστήματα· σπληνικοῖς δὲ μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθενται· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας τὰ φύλλα σὺν τῷ χυλῷ λεῖα ἐπιτιθέμενα. κινεῖ δὲ

D καὶ ἔμμηνα, λεῖα μετὰ σμύρνης ἐπιτιθέμενα, καὶ ὑστέρας προπτώσεις ἀποκαθίστησι νεαρὰ τὰ φύλλα προσαπτόμενα. τὸ δὲ σπέρμα ἐπὶ συνουσίαν παρορμᾷ πινόμενον μετὰ γλυκέος, καὶ ὑστέραν ἀναστομοῖ· σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχόμενον, ὀρθοπνοίας ὠφελεῖ καὶ πλευρίτιδας καὶ περιπνευμονίας. ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρα-

E κος· μίγνυται δὲ καὶ σηπτικαῖς. συνεψηθέντα δὲ τὰ φύλλα κογχαρίοις, τὰς κοιλίας μαλάττει· λύει ἐμπνευματώσεις, οὖρα κινεῖ. σὺν πτισάνῃ δὲ ἑψηθέντα, τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων σὺν ὀλίγῃ σμύρνῃ ποθὲν, κινεῖ καταμήνια. ὁ δὲ

F χυλὸς ἀναγαργαριζόμενος, στέλλει κιονίδα φλεγμαίνουσαν.

Al. ἀνάγει

Cat. ἐπὶ τούτῳ.

V. hac postrema periodo caret.

Περὶ Γαλιόψεως. Κεφ. ϟε΄.

ΓΑΛΙΟΨΙΣ, οἱ δὲ, γαλεόβδολον· ὅλον τὸ "θαμνίον σὺν τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἐμφερές ἐστι κνίδῃ, λειότερα δὲ τὰ φύλλα "καὶ ἱκανῶς" δυσώδη ἐν τῷ

V. καυλίον σὺν τῷ θάμνῳ legit significantius.

Lacuna ex v. e. addit καὶ λεπτότερα

G διατρίψαι· "ἄνθη λεπτὰ πορφυρίζοντα· φύεται ἐν φραγμοῖς, καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ οἰκόπεδα πανταχοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ χυλὸς "καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς, διαφορητικὴν σκληρωμάτων καὶ καρκινωμάτων, χοιράδων, παρωτίδων, φυγέθλων.

Al. δασέα

V. ἄνθη ἑπτὰ πορφυρᾶ.

V. caret conclusis.

Ita Ald. cod. at Parif. caret.

δεῖ δὲ μετ' ὄξους δὶς τῆς ἡμέρας καταπλάσσειν, χλιαρὸν ποιοῦντας τὸ κατάπλασμα. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς καταντλεῖται ὠφελίμως. ποιεῖ καὶ πρὸς νομὰς, γαγγραίνας καὶ σηπεδόνας, μεθ' ἁλῶν καταπλασσόμενα.

V. Infcribit, περὶ γαλαίου

Περὶ Γαλίου. Κεφ. ϛϛ'.

ΓΑΛΛΙΟΝ, οἱ δὲ, γαλλέριον, οἱ δὲ, γαλάτιον ὠνόμασαν δὲ ἀπὸ τοῦ γάλα πηγνύειν ἀντὶ πιτύας αὐτό. ἔστι δὲ κλωνίον καὶ τὸ φύλλον ἔχει ἐμφερέστατον ἀπαρίνῃ, καὶ ὀρθὸν δὲ, καὶ ἐπ' ἄκρου ἄνθος μήλινον, λεπτὸν, πυκνὸν, πολὺ, εὔοσμον· οὗ τὸ ἄνθος πρὸς τὰ πυρίκαυστα καταπλάσσεται, καὶ αἱμορραγίας ἵστησι· μίγνυται δὲ καὶ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, ἡλιαζόμενον ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον ἄκοπον. ἡ δὲ ῥίζα πρὸς συνουσίαν παρορμᾷ. φύεται δὲ ἐν ἑλώδεσι τόποις.

V. caret.

V. caret

Περὶ Ἠριγέροντος. Κεφ. ϛζ'.

ΗΡΙΓΕΡΩΝ καυλίον ἐστὶ πηχυαῖον, ὑπέρυθρον, συνεχῆ ἔχον φυλλάρια, ἀκροσχιδῆ ὥσπερ εὔζωμον, παραπολὺ δὲ ἐλάττονα· ἄνθη μηλίζοντα, ταχέως σχιζόμενα καὶ ἐξανθοῦντα εἰς τοὺς λεγομένους πάππους. ὅθεν καὶ ἠριγέρων ὠνομάσθη, διὰ τὸ ἔαρος τὰ ἄνθη τριχοειδῶς πολιοῦσθαι. ῥίζα ἄχρηστος. φύεται μάλιστα ἐπὶ θριγγοῖς καὶ περὶ τὰς πόλεις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσιν· ὅθεν καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐν ὀλίγῳ οἴνῳ, ἢ καὶ καθ' ἑαυτὰ, φλεγμονὰς ὄρχεων καὶ δακτυλίου θεραπεύει· σὺν δὲ μάννῃ, τά τε ἄλλα τραύματα καὶ τὰ ἐν νεύροις ἰᾶται· καὶ οἱ πάπποι δὲ, καθ' ἑαυτοὺς καταπλασθέντες ἐν ὄξει, τὸ αὐτὸ δρῶσι· ποθέντες μέντοι νεαροὶ, πνιγμὸν ἐπιφέρουσιν. ὅλος δὲ ὁ καυλὸς σὺν ὕδατι ἑψηθεὶς, καὶ σὺν γλυκεῖ πινόμενος, στομάχου πόνους τοὺς ἀπὸ χολῆς θεραπεύει.

Al. ἠσυχῆ

Cat. ἐπὶ τοιχῶν.

V. hac poftrema periodo caret.

Annotat Goupylus in veteribus hoc loco caput effe περὶ τύφης.

Περὶ Θαλίκτρου. Κεφ. ϛη'.

ΘΑΛΙΚΤΡΟΝ φύλλα παραπλήσια κορίῳ ἔχει, λιπαρώτερα δὲ, καὶ καυλίον πηγανίου πάχος, ἐφ' οὗ τὰ φύλλα· ἅπερ καταπλασθέντα λεῖα, τὰ χρόνια τῶν ἑλκῶν ἐπουλοῖ. φύεται δὲ μάλιστα ἐν πεδίοις.

V. quidam, ξυπαρώτερα

A

Sed eiufmodi cataplafma addito aceto tepidum bis die imponi oportet. Ex vfu eft & herbæ decocto fouere. Cæterùm & ad nomas, gangrænas & putrefcentia vlcera, cum fale folia efficaciter imponuntur.

De Gallio. Cap. XCVI.

B

GALLIVM, alijs galerium fiue galatium, nomẽ ex eo traxit, quòd coaguli vice lac cogat & coagulet. Ramulũ foliúmq; habet aparinæ fimillimũ, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, denfum, copiofum, odoratum. Flos igni ambuftis illinitur, fanguinífque profluuia fiftit. Admixtus & oleo rofaceo, infolatúfque vfque dum albefcat, medicamentum fit acopon, feu leuandis laffitudinibus aptum. Radix venerem concitat. Cæterùm nafcitur in paluftribus.

C

De Senecione. Cap. XCVII.

D

SENECIO cauliculo eft cubitali, fubrubicundo, foliolis crebris & erucæ modo per extremitates diuifis, fed minoribus multò: floribus in luteum vergentibus, qui quidem citò dehifcunt ac deflorefcentes in pappos abeunt. Atque inde etiam Erigerontis nomen Senecio apud Græcos inuenit, quòd verè flores capillorum ritu canefcant. Radix eft fuperuacua. Nafcitur porrò maximè in maceriis & circum oppida. Folia cũ floribus refrigerãdi vim habẽt: proindéque illita cum vini modico aut etiam per fefe folia, teftium & fedis inflammationes fanant: quin & ex manna thuris cùm reliquis medentur vulneribus, tum iis quæ neruis inflicta funt. Illiti quoque pappi per fe cum aceto, idem præftant: verùm recentes epoti ftrangulant. Totus autem caulis fi ex aqua coctus cum mufto potui detur, ftomachi dolores à bile contractos perfanat.

E

F

De Thalictro. Cap. XCVIII.

G

THALICTRVM folia coriandri habet, at pinguiora: cauliculum rutæ craffitudine, in quo folia: quæ quidem trita illitũ diuturna vlcera ad cicatricem perducunt. Nafcitur precipuè in campeftribus.

De marino Musco. *Cap. XCIX.*

MVSCVS marinus in saxis testísque ad mare nascitur, capillaceus, gracilis, sine caule, valdè astringentis gustus: ad inflammationes & podagras, quas refrigerare opus est, efficax.

De marino Fuco, seu alga. *Cap. C.*

E Fuci marini generibus, quoddã latum, alterum oblongũ & quadantenus puniceum, tertium candidum, quod in Creta nascitur iuxta terram, pulchrè floridum neque corruptioni obnoxium. Omnia genera vim habent refrigeratoriam, in cataplasmatis, ad podagras & inflammationes efficaciter vtilẽ: verùm ijs adhuc humentibus vti conuenit, priusquàm * exaresiant. Nicãder puniceum asserit aduersus serpentes valere: idipsúmque est quo existimauêre nonnulli colorẽ suum mentiri mulieres: cùm tamen radicula sit eiusdem nominis, qua sese fucant.

inarescant

De Potamogetone. *Cap. CI.*

POTAMOGETON folio est betæ simili, * denso & paululum supereminente extra aquam. Porrò refrigerat & astringit, proindéque conuenit pruriginibus, ac depascẽtibus vetustísque vlceribus. Nomẽ autem ex eo inditum est, quòd in paludibus & aquosis locis nascatur.

vl. hirsuto

De Stratiote. *Cap. CII.*

STRATIOTES in aquis nascens, quem alij stratioten fluuiatilem appellant, ex eo cognomẽtum traxit, quòd aquis supernatat, & sine radice viuit. Folium habet aizoo simile, at maius, idémque refrigerandi vi præditum. Sanguinem qui defluit à renibus potum sistit. Ex aceto autem illitum, vulnera & erysipelata, necnon & œdemata ab inflammatione vindicat.

De Stratiote millefolio. *Cap. CIII.*

STRATIOTES millefolius, pusillus est frutex palmi altitudine aut etiam ampliùs assurgens, folijs pulli pennas imitantibus: sunt autem foliorum exortus breues admodum & incisuris diuisi. Folia maximè cuminum agreste, tum breuitate tum etiam scabritia, simulant: sed sunt etiamnum breuiora paulò, densio-

A Περὶ Βρύου θαλασσίου. Κεφ. ϟθ'.

ΒΡΥΟΝ θαλάσσιον φύεται ἐπὶ λίθων καὶ ὀστράκων παρὰ θάλασσαν, * τριχῶδες, ἰσχνὸν, ἄκαυλον, ἰσχυρῶς στυπτικὸν, ποιοῦν πρὸς φλεγμονὰς καὶ ποδάγρας, τὰς * σύψεως δεομένας.

V. inscriptio, περὶ βρύου θαλαττίου ἢ βρυετίας.

Περὶ Φύκους θαλασσίου. Κεφ. ρ'.

B ΦΥΚΟΣ θαλάσσιον, γίνεται τὸ μέν τοι αὐτοῦ πλατὺ, τὸ δὲ ὑπόμηκες καὶ φοινίκεον, τὸ δὲ, λευκὸν, φυόμενον δὲ ἐν Κρήτῃ πρὸς τῇ γῇ, εὐανθὲς ἄγαν καὶ ἄσηπτον. Ψυκτικὴν δὲ ἔχει πάντα τὴν δύναμιν, ποιοῦσι ἐν καταπλάσμασι, * ποδαγρικαῖς καὶ ταῖς φλεγμοναῖς· δεῖ δὲ αὐτοῖς

Lacuna in v. c. legit, συμπλέκειν, quæ quidem lectio potior illi videtur. Ita quoque legit Orib.

C χρῆσθαι ἐνίκμοις πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι. Νίκανδρος δέ φησι καὶ θηριακὸν εἶναι τὸ φοινικοῦν. ὅπερ ἔδοξαν ἔνιοι εἶναι, ᾧ αἱ γυναῖκες χρῶνται, ὄντος ἐκείνου ῥιζίου· * ὁμωνύμως δὲ καλουμένου φύκους.

Περὶ Ποταμογείτονος. Κεφ. ρα'.

ΠΟΤΑΜΟΓΕΙΤΩΝ φύλλον

D ἐστὶν ὅμοιον σεύτλῳ, δασὺ, καὶ ὀλίγον ὑπερκύπτον τοῦ ὕδατος. ψύχει δὲ καὶ στύφει, ἁρμόζον κνησμοῖς, καὶ νεμομένοις καὶ παλαιοῖς ἕλκεσιν. ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐν τέλμασι καὶ ἐνύδροις τόποις φύεσθαι.

Περὶ Στρατιώτου. Κεφ. ρβ'.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων

E φυόμενος, οἱ δὲ, ποτάμιον στρατιώτην καλοῦσιν· ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐπινήχεσθαι τοῖς ὕδασι καὶ χωρὶς ῥίζης ζῆν. φύλλον δὲ ἔχει ἀειζώου ὅμοιον, μεῖζον μέντοι, καὶ ψυκτικὴν ἔχον δύναμιν. ἐφιστάνον τὰς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας, πινόμενον· τραύματά τε ἀφλέγμαντα τηρεῖ, καὶ

Cordus pro ἀειζώου, suspicatur legendum ἀειζώῳ

F ἐρυσιπέλατα καὶ οἰδήματα, σὺν ὄξει καταπλασσόμενον.

Περὶ Χιλιοφύλλου στρατιώτου. Κεφ. ργ'.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ὁ χιλιόφυλλος ἐστι θαμνίσκος μικρὸς, σπιθαμιαῖος καὶ μείζων· ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια νεοττοῦ πτερῷ· εἰσὶ δὲ αἱ ἐκφύσεις τῶν φύλλων

V. περινίῳ. quidã νεᾳ τῇ πτερίδι.

G σφόδρα βραχεῖαι, ἐσχισμέναι. ἔοικε δὲ μάλιστα τὰ φύλλα τῇ βραχύτητι καὶ τῇ τραχύτητι κυμίνῳ ἀγρίῳ· καὶ ἔτι βραχύτερα· καὶ τὸ σκιάδιον δὲ πυκνότερον

V. ἀεὶ legit

V. βραχυτάτῃ

V. his caret.

τούτου καὶ ἁδρότερον. ἔχει γὰρ ἐπ' ἄκρου καρφία μικρά, ἐφ' ὧν τὰ σκιάδια ἐστὶν ἀνήθου τρόπον· ἄνθη μικρά, λευκά. φύεται ἐν ἀγροῖς ὑποτραχέσι καὶ περὶ τὰς ὁδοὺς μάλιστα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ βοτάνη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς αἱμορραγίας καὶ ἕλκη παλαιὰ καὶ πρόσφατα, καὶ σύριγγας.

Περὶ Φλόμου. Κεφ. ρδ'.

Φλόμος τὴν μὲν αὐτοτάτην διαφορὰν ἔχει διπλῆν. ἡ μὲν γάρ ἐστιν αὐτῆς λευκή, ἡ δὲ, μέλαινα· καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν, θήλεια, ἡ δέ, ἄρρην. τῆς μὲν οὖν θηλείας τὰ φύλλα παραπλήσιά ἐστι κράμβῃ, δασύτερα δὲ πολλῷ καὶ πλατύτερα καὶ λευκά· καυλὸς πηχυαῖος καὶ μείζων, λευκός, ὑπόδασυς· ἄνθη λευκὰ ἢ ὑπόχλωρα· σπέρμα μέλαν· ῥίζα δὲ μακρά, στρυφνή, πάχος ἔχουσα δακτύλου· φύεται δὲ ἐν πεδίοις. Ἡ δὲ ἄρρην καλουμένη, λευκόφυλλος, ὑπομήκης δὲ καὶ στενωτέρα τοῖς φύλλοις, καὶ τῷ καυλῷ δὲ λεπτοτέρα. Ἡ δὲ μέλαινα ὁμοία τῇ λευκῇ κατὰ πάντα, πλατυφυλλοτέρα μέντοι καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις ὑπάρχει. Γίνεται καὶ ἡ λεγομένη ἀγρία, ῥάβδους ὑψηλὰς φέρουσα καὶ δενδρώδεις, φύλλα ἐλελισφάκῳ ὅμοια· ἔχει δὲ * κλῶνας περὶ τὰς ῥάβδους ὥσπερ πράσιον, ἄνθος μήλινον, χρυσοειδές. εἰσὶ δὲ καὶ φλομίδες διπλαῖ, δασεῖαι, περιφυεῖς τῇ γῇ, στρογγύλα ἔχουσαι τὰ φύλλα. Καὶ τρίτη φλομὶς ἡ καλουμένη λυχνῖτις, ὑπὸ δέ τινων θρυαλλίς, φύλλα γ' ἢ δ' ἢ καὶ πλείονα ἔχουσα παχέα, λιπαρά, δασέα. εἰς ἐλλύχνια χρησίμη. τῶν μὲν οὖν προτέρων δύο ῥίζα στυπτική· ὅθεν διαρροιζομένοις ὅσον ἀστράγαλος σὺν οἴνῳ ὠφελίμως ἐν ποτῷ δίδοται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ῥήγμασι καὶ σπάσμασι καὶ θλάσμασι καὶ βηξὶ παλαιαῖς ἀρήγει. ὀδονταλγίας τε παραιρεῖ διακλυζομένοις. ἡ δὲ χρυσοειδὴς τὰ ἄνθη, τρίχας βάπτει, καὶ ὅπου ἂν τεθῇ σίλφας συνάγει. τὰ δὲ φύλλα ἑφθὰ ἐν ὕδατι, πρὸς οἰδήματα καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται, καὶ πρὸς σφακελίζοντα ἕλκη σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ, τραύματα θεραπεύει, καὶ σκορπιοπλήκτοις

flore plenioréque vmbella. Surculos in cacumine gerit exiguos, in quibus vmbellæ in modum anethi, flores parui candidíque. Nascitur in agris subasperis, præcipuéque secus vias. Herba eximij vsus ad profluẽtem sanguinẽ, vlceráque tum vetera tum recentia, atque etiã fistulas.

De Verbasco. Cap. CIIII.

VERBASCVM genera habet summa duo: siquidem hoc albũ est, illud nigrum: rursúmque in albi genere alterum mas est, alterum fœmina. Ac fœminæ quidẽ folia sunt brassicæ, at pilosiora multò latioráque, & candida: caulis cubitalis aut amplior, albus, subhirsutus: flores candidi aut quadantenus ex luteo pallescentes: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Qui verò mas appellatur, albis est, oblongis, angustioribúsque foliis, ac tenuiori quoque caule. Nigrum autem albo prorsus esset simile, nisi latioribus nigrioribúsque folijs constaret. Est & Verbascũ syluestre, virgas gerens altas & arboris specie lignosas, folia saluiæ: habet autem vti marrubium verticillato circa virgas ambitu florem luteum, auro similem. Sunt porrò & Phlomides duæ, hirsutæ, humiles, rotundísque præditæ folijs. Tertia præter has est quæ lychnitis vocatur, ab aliis thryallis, foliis ternis quaternísve aut etiã pluribus, crassis, pinguibus & hirsutis: ea ad lucernarum ellychnia apta est. Porrò duûm generum primo loco recensitorũ radix astringit: proindéq; alui profluuio laborãtibus ludicri tali magnitudine vtiliter ex vino propinatur. Decoctum ruptis, conuulsis, contusis & antiquæ tussi auxiliatur: ac dentiũ quoque dolores collutione mitigat. Verbascũ autẽ cui flos aureus, capillos tingit, & quocunq; loco reponatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, œdematis & oculorum inflammationibus imponuntur, itémque syderatis vlceribus, ex melle aut vino. Cum aceto quoque vulneribus medentur, & à scorpione ictis opitulan-

V. quidam legit teste Lac. καὶ ὠχρά, πολλά, λεπτά.
Lac. in v. cod. ἐν τόποις ἀργοῖς.
V. παχέα
V. Incipit, φλόμου διαφορὰν εἴδους &c.
Orib. λευκότερα
Orib. ὑπόχλωρα
V. non habet
Al. κύκλῳ
Al. ξυλώδεις
V. δακτύλους
V. quidam ὀρίγανον
V. χρυσομήλινον
V. περιφυεῖς
V. numero caret foliorum.
Lacuna legit in v. c. τῆς δὲ χρυσοειδοῦς τὰ ἄνθη

tur. At verò syluestris folia igni ambustis illinuntur. Fœminæ verò folia ferunt caricis interposita, eas incorruptas & à putredine immunes tueri.

De AEthiopide. Cap. CV.

AETHIOPIS folia etiam habet verbasco similia, perquàm hirsuta densáque, & circa imam radicem orbem conficientia: caulem quadrangulum, crassum & scabrũ, similem apiastro aut arctio, multis concauum alis: semina erui magnitudine bina in singulis conceptaculis: radices ab eodem cespite numerosas, longas, crassas & gustu glutinosas: quæ siccæ nigrescunt, durántúrque vt cornua videri possint. Plurima in Messenia & Ida nascitur. Huius radix decocta potáque, ischiadi, pleuritidi, sanguinis expuitioni & arteriæ scabritijs auxiliatur: cum melle autem eclegmatis vice assumitur.

De Arctio. Cap. CVI.

ARCTION aliqui arcturum vocãt, folia itidem habet verbasco similia, nisi quòd hirsutiora rotundioráque sunt: radicem tenerã, dulcem & albam: caulem mollem, longum: semen cumino paruo simile. Radix cum semine in vino decocta, dentium dolores mulcet, siquidem ore decoctum contineatur. Ambusta pernionésque eodem fouentur. Bibitur & propter ischiada vrinæque difficultatem è vino.

De Arcio, siue Personata. Cap. CVII.

ARCION, quod alij prosopida aut prosopion quasi personatam vocant, folia habet cucurbitæ, maiora tamen, duriora nigrioráque & hirsuta: caulem albicãtem, quanquam & interdum herba hæc vidua caule reperiatur: radix grandis est, & intus quidem alba, foris verò nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota cum pineis nucleis, cruenta expuẽtibus, purulentáque excreantibus auxiliatur. Trita quoque articulorum dolores ex contorsionibus contractos illitu sedat. Folia denique antiquis vlceribus vtiliter imponuntur.

βοηθεῖ. τὰ δὲ τῆς ἀγρείας φύλλα πυρικαύστων ἐστὶ καταπλάσματα. τὰ δὲ τῆς θηλείας φύλλα φασὶ μετὰ σύκων ξηρῶν συντιθέμενα, ἄσηπτα αὐτὰ διαφυλάττειν.

Περὶ Αἰθιοπίδος. Κεφ. ρε'.

ΑΙΘΙΟΠΙΣ, καὶ αὐτὴ παραπλήσια φλόμῳ ἔχει τὰ φύλλα, δασέα δὲ λίαν καὶ πυκνά, κύκλῳ περὶ τὸν πυθμένα τῆς ῥίζης· καυλὸν τετράγωνον, παχύν, καὶ τραχύν, ἐοικότα μελιτταίνῃ ἢ ἀρκτίῳ, μασχάλας ἀνιέντα πολλάς. καρπὸν δὲ περὶ μέγεθος ὀρόβου σὺν δύο ἐν ἑνὶ ἀγγείῳ· ῥίζας ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πυθμένος πολλάς, μακράς, παχείας, γευομένῳ κολλώδεις· γίνονται δὲ ξηραινόμεναι μέλαιναι καὶ σκληραί, κέρασιν ἐοικυῖαι· πλείστη δὲ γίνεται κατὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Ἴδην. Ταύτης ἡ ῥίζα ἑψομένη καὶ πινομένη βοηθεῖ ἰσχιάδι, πλευρίτιδι, αἵματος πτύσει, καὶ ἀρτηρίας τραχύτητι· λαμβάνεται δὲ μετὰ μέλιτος ἀντὶ ἐκλείκτου.

Περὶ Ἀρκτίου. Κεφ. ρς'.

ΑΡΚΤΙΟΝ, οἱ δὲ, ἀρκτοῦρον, φλόμῳ καὶ αὐτὴ ἔχει ἐοικότα τὰ φύλλα, δασύτερα δὲ καὶ στρογγυλώτερα· ῥίζαν ἁπαλήν, γλυκεῖαν, λευκήν· καυλὸν δὲ μαλακόν, μακρόν. καρπὸν δὲ κυμίνῳ μικρῷ ὅμοιον. Ταύτης ἡ ῥίζα δύναται καὶ ὁ καρπὸς ἀφεψηθέντα ἐν οἴνῳ, ὀδονταλγίας διακρατούμενα πραΰνειν, καὶ πυρικαύστων καὶ χιμέτλης ἐστὶ κατάντλημα· πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσουρίαν ἐν οἴνῳ.

Περὶ Ἀρκείου. Κεφ. ρζ'.

ΑΡΚΕΙΟΝ, οἱ δὲ, προσωπίδα, οἱ δὲ, προσώπιον καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς κολοκύνθης, μείζονα μέντοι καὶ σκληρότερα καὶ μελάντερα καὶ δασέα· [καυλὸν ὑπόλευκον· ἐνίοτε δὲ καὶ ἄκαυλος ἡ πόα·] ῥίζα μεγάλη καὶ λευκὴ ἔνδοθεν, ἔξωθεν δὲ μέλαινα. Ἥτις βοηθεῖ ποθεῖσα < α'. πλῆθος μετὰ στροβίλων, αἱμοπτοϊκοῖς, ἐμπυϊκοῖς. παύει καὶ τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν περὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα, καταπλασσομένη λεία. καὶ τὰ φύλλα δὲ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἑλκῶν καταπλάττεται.

Totus hic locus inquit Goup. nõ est in veteri: sed hæc omnia agnoscuntur ab interpretibus.

A'. καὶ λεῖα.

Non habet Or.

Cat. αἱμοπτοϊκοῖς.

V. μικρὸν, Marc. μικρόν. καρπὸν δὲ μακρὸν κυμίνῳ ὅμοιον.

ἕτερον ἀρκτίου quasi arctium alterum à Gal. vocatur.

Ista non habet, nisi inter notha, Ald. codex, vt neque vetus manuscriptus & Oribas.

Περὶ Πετασίτου. Κεφ. ρη'.

Lac. legit in v.c. θαμνίσκος

ΠΕΤΑΣΙΤΗΣ μόσχος ἐστὶ μείζων πήχεως, δακτύλου μεγάλου πάχος, ἐφ' οὗ φύλλον πετασῶδες μέγα, περισκείμενον ὥσπερ μύκης, ποιοῦν πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἕλκη, λεῖον καταπλασσόμενον.

V. addit, καὶ ἄνθρακας & carbunculos.

Περὶ Ἐπιπακτίδος. Κεφ. ρθ'.

ΕΠΙΠΑΚΤΙΣ, οἱ δὲ, ἐλλεβορίνην, θαμνίσκος μικρὸς, ἐλάχιστα φυλλάρια ἔχων. πρὸς τὰ θανάσιμα δὲ πίνεται, καὶ πρὸς τὰ ἐν ἥπατι πάθη.

V. quidam. πόα μικρά
Al. φύλλα.
V. addit, ἄνθη πορφυροειδῆ.

Περὶ Καπνοῦ. Κεφ. ρι'.

ΚΑΠΝΟΣ βοτάνιόν ἐστι θαμνοειδὲς, κορίῳ ἐοικὸς, τρυφερὸν πάνυ· τὰ δὲ φύλλα λευκότερα καὶ τεφρώδη, πολλὰ πανταχόθεν· ἄνθος πορφυροῦν. τούτου ὁ χυλὸς δριμὺς, ὀξυδερκὴς, δακρύων ἀγωγός· ὅθεν καὶ τοὔνομα εἵλκυσε. Δύναται δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν βλεφάρων διπλᾶς θρίχας * σὺν κόμμει καταχρισθεὶς μὴ ἐᾶν φύεσθαι. βρωθεῖσα δὲ ἡ πόα, οὖρα ἄγει χολώδη.

Al. βοτάνη
In marg. aliàs πυκνοειδὲς
Lac. addit ex v. c. ὁ ἐπὶ τῶν κριθῶν φυόμενος.
V. addit, καὶ πικρός.
Lac. legit. πλείονα χολὴν δι' οὔρων ἄγει.
Al. μελαγχολώδη. πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἡπατικὰ, καὶ πολλὰ ἄλλα δύναται.

Περὶ Λωτοῦ ἡμέρου. Κεφ. ρια'.

ΛΩΤΟΣ ἥμερος, οἱ δὲ, τρίφυλλον· φύεται ἐν παραδείσοις. ὃς χυλισθεὶς καὶ μιγεὶς μέλιτι, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ λευκώματα καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρει.

Περὶ Λωτοῦ ἀγρίου. Κεφ. ριβ'.

Λωτὸς ἄγριος, οἱ δὲ, Λίβυον καλοῦσι, φύεται μὲν πλεῖστος ἐν Λιβύῃ, καυλὸν φέρων δίπηχυν ἢ καὶ μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλάς· φύλλα ὅμοια λωτῷ τριφύλλῳ, τῷ ἐν χορτοκοπείοις γεννωμένῳ· σπέρμα ἐοικὸς τήλιδι, μικρότερον δὲ πολλῷ, φαρμακῶδες ἐν τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ἠπίως στυπτικήν, ἀποκαθαρτικὴν σπίλων τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἐφηλίδων, σὺν μέλιτι καταχριόμενος. πινόμενος δὲ καθ' ἑαυτὸν λεῖος, ἢ καὶ μετὰ μαλάχης σπέρματος σὺν οἴνῳ ἢ γλυκεῖ, τοῖς περὶ κύστιν ἀλγήμασι βοηθεῖ.

V. Ῥωμαῖοι καὶ τριφόλιον
V. μικρὸν tantū.

Περὶ Κυτίσου. Κεφ. ριγ'.

ΚΥΤΙΣΣΟΣ θάμνος ἐστὶ λευκὸς ὅλος ὡς ῥάμνος, κλάδους ἀνιεὶς πηχυαίους καὶ μείζονας, περὶ οὓς τὰ φύλλα ὅμοια τήλι-

De Petasite. Cap. CVIII.

PETASITES pediculo est cubitali maiore, & crassitudine pollicis, cui folium prægrande petasi modo amplum ceu fungus incumbit. Tritum id contra maligna & phagedænica vlcera efficaciter illinitur.

De Epipactide. Cap. CIX.

EPIPACTIS ab aliis Elleborine vocata, frutex est pusillus, perquàm exiguis constans foliolis. Contra venêna & iocineris vitia pota prodest.

De Capno seu fumaria. Cap. CX.

FVMARIA fruticosa est herbula, coriandri similitudine, prætenera, folijs candidioribus & cineracei coloris, vndique numerosis: flore purpureo. Huius succus acris est, claritatémq; facit oculis & delacrymationẽ, ceu fumus: vnde & herba nomen traxit. Illitus cum gũmi, duplicatos palpebrarum pilos euulsos renasci prohibet. Cæterùm herba in cibo sumpta, copiosam bilem per vrinas trahit.

De Loto satiua. Cap. CXI.

LOTVS satiua quam aliqui Trifolium vocant, nascitur in hortis. Expressus ea succus addito melle, argema, nubeculas, albugines cæteráque vitia caliginem oculis offundentia discutit.

De Loto syluestri. Cap. CXII.

Syluestris lotus, quam alij Libyon appellant, plurima in Libya gignitur, caule bicubitali aut etiam maiore, alis multis: folijs loti trifoliæ pratensis: semine fœnigræci, at minore multò, gustu medicato. Vim calfaciendi & leniter astringendi obtinet. Tollit è facie næuos, itémque maculas à Solis ardore contractas, si cum melle perungatur. At trita per sese aut cum maluæ semine, & ex vino aut passo bibita, doloribus vesicæ succurrit.

De Cytiso. Cap. CXIII.

CYTISVS frutex est " albus in totum, vti rhamnus, ramos spargens cubitales ac etiamnum maiores, in quibus folia fœnigræci,

canus aspectu Pl.

aut loti trifoliæ, nisi quòd minora sunt, dorsóque medio prominétiore. Ea digitis trita erucam olent, gustatáque cicer viride sapiunt. Folia vim habent refrigeratoriam: œdemata inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur. Eorum quoq; decoctum vrinam potu ciet. Cæterùm nonnulli, quòd apes alliciat, eam propter aluearia serunt.

De Loto AEgyptia. Cap. CXIIII.

LOTVS quæ in Ægypti cāpis flumine inundatis prouenit, caule est (Ægyptiæ) fabæ simili: flore paruo, candido, liliaceo simili, qué tradunt ad ortum Solis aperiri & expandi, eodem occidente comprimi occludíque: hócque ampliùs, caput ipsum vespera mergi aquísque condi, rursúmque ad exortum Solis emergere extra aquam. Refert verò caput calycem papaueris maximum. In eo grana sunt ceu milij, quæ Ægyptij siccant & in panes cogũt. Radicem Lotus hęc habet mali cotonei similitudine, quæ & ipsa cruda coctáque manditur: cocta sanè qualitate vitello oui respondet.

De Myriophyllo, seu millefolio. Cap. CXV.

MYRIOPHYLLON cauliculo est singulari, tenero, vnicáque nixo radice: folijs circa caulem lęuibus, fœniculi similibus, iisque plurimis, vnde & nomen accepit. Est verò caulis quadantenus cauus, coloribus varijs distinctus, & quasi studio atque artificio limatus & expolitus. Nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, seu viride seu etiam siccũ ex aceto oblinatur: præcipitatis quoq; ex alto cũ aqua & sale potui datur.

De Myrrhide. Cap. CXVI.

MYRRHIS, quam alij myrrhá nominant, similis est cicutæ caule foliisq;: radicé verò habet oblongá, tenerá, rotũdá, odoratá, cibo nõ insuauẽ. Hęc pota in vino, phalangiorum morsibus auxiliatur. Ciet verò mẽstrua, & fœminarũ purgationes à puerperio trahit. Eadẽ decocta & in sorbitione data, phthisicis subuenit. Tradunt & nonnulli eandẽ bis die térve potam ex vino in pestilenti constitutione ita salutarem esse, vt arceat morbi contagia.

A δι, ἢ λωτῷ τριφύλλῳ· μικρότερα δὲ καὶ ῥάχιν ἔχοντα μείζονα· ἔντε τῷ διατρίβεσθαι τοῖς δακτύλοις ὄζοντα εὐζώμου· ἐν δὲ τῇ γεύσει ὅμοια ἐρεβίνθοις χλωροῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικήν· διαφορητικὴν τῶν ἐν ἀρχῇ οἰδημάτων, σὺν ἄρτῳ λεῖα καταπλασθέντα. κινεῖ δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα B αὐτοῦ πινόμενον. ἔνιοι δὲ φυτεύουσιν αὐτὸ παρὰ τοῖς σμήνεσιν, ὡς ἐπακτικὸν τῶν μελισσῶν.

Περὶ Λωτοῦ Αἰγυπτίου. Κεφ. ριδ΄.

ΛΩΤΟΣ ὁ ἐν Αἰγύπτῳ γεννώμενος ἐν τῷ ὕδατι τῶν ἐπικλυσθέντων πεδίων, καυλός ἐστι τῷ τοῦ κυάμου ἐμφερής· ἔχων ἄνθος μικρόν, λευκόν, ἐοικὸς κρίνῳ, ὅ φασι C κατὰ τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου ἀπλοῦσθαι, δύνοντος δὲ μύειν· καὶ ὅλην τὴν κωδίαν κρύπτεσθαι ἐν τῷ ὕδατι, πάλιν τε πρὸς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ὑπερκύπτειν. ἔοικε δὲ ἡ κωδία μήκωνι μεγίστῃ· ἐν ᾗ καρπὸς ὡς κέγχρος, ὃν ξηράναντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, βάλλουσιν εἰς ἀρτοποιΐαν. ῥίζαν δὲ ἔχει ὁμοίαν μήλῳ κυδω- D νίῳ, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐσθίεται ὠμή τε καὶ ἑφθή. ἀναλογεῖ δὲ ἑψηθεῖσα τῇ ποιότητι λεκύθῳ ᾠοῦ.

Περὶ Μυριοφύλλου. Κεφ. ριε΄.

ΜΥΡΙΟΦΥΛΛΟΝ καυλίσκος ἐστὶ μονοφυής, τρυφερός, μονόρριζος· περὶ ὃν φύλλα πολλά, λεῖα, μαράθρῳ ὅμοια· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ὁ δὲ καυλός ἐστιν ὑπό- E κοιλος, διαποίκιλος, ὡς ἐπίτηδες διερρινημένος· φύεται ἐν ἑλώδεσι τόποις. τοῦτο τηρεῖ ἀφλέγμαντα τὰ νεότρωτα τῶν ἑλκῶν, σὺν ὄξει χλωρόν τε καὶ ξηρὸν καταπλασσόμενον· ποτίζεται δὲ καὶ πρὸς πλώματα σὺν ὕδατι καὶ ἁλσίν.

Περὶ Μυρρίδος. Κεφ. ρις΄.

F ΜΥΡΡΙΣ, ἣν δὲ μύρραν καλοῦσιν, τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἔοικε κωνείῳ· ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιμήκη, ἁπαλήν, περιφερῆ, εὐώδη, ἡδεῖαν βρωθῆναι. Ἥτις πινομένη σὺν οἴνῳ, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ· καθαίρει δὲ ἔμμηνα, καὶ λόχια· καθεψηθεῖσα δὲ ἐν ῥοφήμασιν, ὠφελίμως φθισι- G κοῖς δίδοται· ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι, πινομένης αὐτῆς δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας σὺν οἴνῳ ἐν λοιμικαῖς καταστάσεσι, βοηθεῖν πρὸς τὸ ἀνόσους διαμένειν.

Lacuna legit in V.c. λωτῷ

V. καὶ χλιαρὰ

Lacuna legit συπτικὴν καὶ ψυκτικὴν

Ald. κρινῷ

Al. μαραθρόφυλλον.

V. caret

V. caret

Al. ἀκραθάκῳ perperam al. μυρρίδι, sed accessorium

Vulg. ex ὑπόκοιρος

V. πυκνός, al. διάπυκνος

Sic Goup. alter codex Vulg. ex. διερρινισμένος

πνεύματα legendum falsò suspicatur Marcellus.

V. ἰσομήκη, ἁπαλῶ.

V. τινὲς ἐνίους πινομένους

Περὶ Μυάγρου. Κεφ. ριζ΄.

Μύαγρος, οἱ δὲ, μελάμπυρον, πόα φρυγανώδης, δίπηχυς, φύλλα ἔχουσα ἐμφερῆ τοῖς τοῦ ἐρυθροδάνου, ὠχρά· σπέρμα* τήλῳ ἐοικός, λιπαρόν. ᾧ χρῶνται κόπτοντες αὐτὸ πεφωσμένον, καὶ περιπλάττοντες ῥάβδοις, καὶ ἀντὶ λύχνου χρώμενοι. δοκεῖ δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ λίπος ὁμαλίζειν καὶ λεαίνειν τὰς τοῦ σώματος τραχύτητας.

Περὶ Ὀνάγρας. Κεφ. ριη΄.

*Ὄναγρα, οἱ δὲ, ὀνοθήραν, οἱ δὲ, ὄνουριν, θάμνος ἐστὶ δενδροειδής, εὐμεγέθης, φύλλα ἔχων ἀμυγδαλῇ παραπλήσια, *"πλατύτερα δὲ καὶ ἐμφερῆ τοῖς τοῦ κρίνου· ἄνθη ῥοδοειδῆ, μεγάλα· ῥίζαν δὲ λευκήν, "μακράν, ἥ τις ξηρανθεῖσα, οἴνου ὀσμὴν ἀποδίδωσι. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀπόβρεγμα τῆς ῥίζης ὑπὸ τῶν ἀγρίων ζώων πινόμενον, ἡμεροῦν αὐτά· καταπλασθεῖσα δέ, πραΰνει τὰ θηριώδη ἕλκη.

Vulg. ex. γλυκύτερα. sed vterque Goup. codex veriore esse contextus scripturam testatur.
Vulg. ex. μικράν,

Περὶ "Κιρσίου. Κεφ. ριθ΄.

Κίρσιον καυλός ἐστιν ἁπαλός, ὡς δίπηχυς, τρίγωνος, *τὰ κάτωθεν* φυλλάρια ῥοδοειδῆ, ἔχοντα "τὰς γωνίας ἀκανθώδεις ἐκ διαστημάτων μαλακάς. τὰ δὲ φύλλα βουγλώσσῳ ἐμφερῆ, δασέα μετρίως καὶ "μακρότερα, ὑπόλευκα, ἀκανθώδη τοῖς πέρασι. τὸ δὲ ἀνωτάτω τοῦ καυλοῦ περιφερές, δασύ, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ κεφάλια ἀκροπόρφυρα, ἐκπαπποῦμενα. Ταύτης τὴν ῥίζαν Ἀνδρέας ἀναγράφει ὑπὲρ τῶν ἀλγοῦντα τόπον "ἀναδουμένην, παύειν "κιρσῶν πόνους.

Ald. κιρσίου & sic deinceps
V. caret
V. μικρότερα
V. ἀναδεδεσμένην
Ald. χερσῶν perperam

Περὶ Ἀστέρος Ἀττικοῦ. Κεφ. ρκ΄.

Ἀστὴρ Ἀττικός, "ῥαβδίον "ξυλῶδες, ἐπ᾽ ἄκρου ἔχον ἄνθος πορφυροῦν, ἢ μήλινον, ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον "περισχιδές· ἔχει δὲ φυλλάρια ἀστέρι ὅμοια. τὰ δὲ περὶ τὸν καυλὸν φύλλα ὑπομήκη καὶ δασέα. *"Ὠφελεῖ δὲ στόμαχον ἐκπυρούμενον, καταπλασσόμενον, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ βουβῶνας, καὶ τὰς προπτώσεις ἕδρας. φασὶ δὲ καὶ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄνθους, μεθ᾽ ὕδατος ποθέν, συναγχικοῖς βοηθεῖν, καὶ ἐπιληψίαις παίδων. ἁρμόζει δὲ καταπλασσόμενον ὑγρὸν πρὸς βουβώνων φλεγμο-

Orib. οἱ δὲ, βουβώνιον
V. ῥαβδία ξυλώδη
V. πολυσχιδές. Quidam περὶ σχέσιν φυλλαρίων στενῶν.
V. aliqui tota sequenti periodo carent vsque ad ἁρμόζει.

De Myagro. Cap. CXVII.

Myagros, quam aliqui melampyron vocant, herba est è cremiorum genere, bicubitalis, folijs rubiç similibus, pallidis: semen verò gerit fœnogræco simile, pingue: quo quidem torrefacto & tuso virgas oblinunt, iísque lucernarum vice vtuntur. Cæterū hoc pingui corporis scabritias expoliri læuigaríque constat.

Vl. ferulacea

De OEnagra. Cap. CXVIII.

OEnagra siue œnothera aut œnuris, frutex est arboris specie, prægrandis, folio amygdalaceo, sed latiore, liliaceo nō dissimili: floribus roseis, magnis: radice candida, longa: cùm siccata est, vinū olente. Nascitur in montanis. Radicis dilutum feris animantibus in potu datū, vim hanc habet, vt eas ex feritate ad mansuetudinem traducat. Quin & illitu eadem radix efferantia sese vlcera mitigat.

De Cirsio. Cap. CXIX.

Cirsium caule est tenero, duûm fermè cubitorum, triangulari, ab imo foliis rosę pusillis circundato, quæ quidem angulos habent ex interuallis spinosos, sed molles: folijs buglosso similibus, modicè hirsutis, longioribus, subcandidis & per extremitates aculeatis. Est autem pars summa caulis rotunda & hirsuta, illiq; insidet capitula in summo purpurea, quę in pappos seu lanugines soluuntur. Huius radicem memoriç prodidit Andreas laboranti loco adalligatam, dolores varicū sedare.

De Astere Attico. Cap. CXX.

Aster Atticus, (qui ab aliquibus Bubonium appellatur) virgultū est lignosum, florem habens in cacumine purpureum aut luteum, per ambitum anthemidis capituli modo diuisum, foliolis stellę modo radiatis. Quæ verò caulem circundát folia, oblonga sunt ac hirsuta. Exæstuanti stomacho, oculorum & inguinum inflammationibus, sedíque proeiduæ illitu auxiliatur. Aiunt & id quod in flore purpurascit ex aqua potū, angina laborantibus puerísq; comitialibus opitulari. Prodest verò flos recens ac etiamdū humidus, inguinum inflāmationi adhibitus. Si

tus. Si verò aridus sinistra laborantis manu decerpatur, & inguini adalligetur, dolore liberat.

De Isopyro. Cap. CXXI.

ISOPYRON vocant aliqui Phasiolum, quoniam ad phasioli similitudinem in summo folio pampinum seu clauiculam gerat. Capitula sunt in summo caule tenuia, minutorũ seminum plena, melanthij saporem imitantium. At folium est aniso simile. Semen contra tussim cęteráque pectoris vitia cum aqua mulsa bibitur. Sanguinẽ quoque excreantibus & hepaticis vtile.

De Viola nigra seu purpurea. Cap. CXXII.

VIOLA folium habet hederaceo minus, tenuius atque nigrius: alioqui haud ita dissimile. Cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus per quàm suauiter olens, purpureus. Locis nascitur opacis & asperis. Refrigerandi naturam habet: proindéque folia per se & cum polenta imposita, stomacho ardenti, oculorũ inflammationibus, procidentíque sedi auxiliantur. Aiunt & id quod in flore purpureum est in aqua potum, angina laborantibus, puerísque comitialibus opitulari.

De Cacalia. Cap CXXIII.

CACALIA siue Leontice, folia profert candida, prægrãdiáque: è quorum medio caulis emicat rectus, albus, florem ferens bryoniæ similem. Nascitur in mõtibus. Huius radix in vino "macerata ceu tragacantha, & delincta commanducatáve per se, tussi & arteriæ scabritiei medetur. Grana verò quæ post excussum florem subnascuntur, trita & cerato excepta illitáque, extendunt cutem in facie, eámque à "rugis vindicant.

Pl. madefacta.

Pl. erugant.

De Bunio. Cap. CXXIIII.

BVNIVM caulem edit quadrangulum, procerũ, digiti crassitudine: folia verò apio similia, verùm tenuiora multò, & coriádrinis proxima: florẽ anethi: semẽ odoratum, hyoscyami semine minus. Ciet id vrinas, excalfacit & secũdas euocat:

A ναί. ξηρὸν δὲ ἀναιρεθὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τοῦ ἀλγοῦντος, καὶ περιαφθὲν τῷ βουβῶνι, ἀπαλλάσσει τῆς ὀδύνης.

Περὶ Ἰσοπύρου. Κεφ. ρκα΄.

ΙΣΟΠΥΡΟΝ, οἱ δὲ, φασίολον καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ ἐοικέναι φασιόλῳ, τῷ κατ' ἄκρον τὸ *πέταλον ἕλικα φέρειν· ἔπεισι B δὲ κεφαλαὶ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ λεπταί, σπερματίων πλήρεις, παραπλησίων μελανθίῳ τὴν γεῦσιν· τὸ δὲ φύλλον ἀνίσῳ. Τούτου τὸ σπέρμα πινόμενον σὺν μελικράτῳ, τοῖς περὶ θώρακα πόνοις καὶ βῆχας ὠφελεῖ, αἱμοπτοϊκοῖς τε "καὶ ἡπατικοῖς ἁρμόζει.

Goup. annotat addẽdum ex veteribus, καὶ κλωνία. al. καὶ κλωνία. V. caret.

V caret.

V. non habet.

Περὶ Ἴου. Κεφ. ρκβ΄.

C ΙΟΝ φύλλον ἔχει "μικρότερον κισσοῦ καὶ λεπτότερον, [μελάντερον δὲ καὶ οὐκ ἀνόμοιον.] "καυλίον μέσον ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐφ' οὗ ἀνθήλιον σφόδρα εὐῶδες, πορφυροῦν. φύεται ἐν παλισκίοις καὶ τραχέσι τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· οὗ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ ἀλφίτων, βοηθεῖ στομάχῳ καυσουμένῳ, D καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς, καὶ ταῖς τῆς ἕδρας "προπτώσεσι. Φασὶ δὲ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄνθους μεθ' ὕδατος ποθέν, συναγχικοῖς βοηθεῖν καὶ ἐπιληψίαις ταῖς ἐπὶ παίδων.

V. κισσοειδὲς, μικρότερον καὶ

V. caret inclusis.

V. καυλία ἀπὸ

Al. ἐκπτώσεσι: minus rectè.

Περὶ Κακαλίας. Κεφ. ρκγ΄.

E ΚΑΚΑΛΙΑ, οἱ δὲ, λεοντικήν, φύλλα φέρει λευκά, εὐμεγέθη· καυλὸς δὲ ἐξ αὐτῶν μέσος ὀρθός, λευκός, "ἄνθος ἔχων ἐοικὸς "βρυωνίᾳ. ἐν ὄρεσι δὲ φύεται. Ταύτης ἡ ῥίζα ἐν οἴνῳ βρεχομένη ὡς τραγάκανθα καὶ ἐκλειχομένη, ἢ διαμασωμένη καθ' ἑαυτήν, βῆχας καὶ τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας θεραπεύει. F οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐξάνθησιν ἐπιφυόμενοι κόκκοι, λεῖοι ἀναληφθέντες κηρωτῇ καὶ ἐπιχρισθέντες, τετανοῦσι καὶ ἀρρυτίδωτον τηροῦσι τὸ πρόσωπον.

Lac. legit in antiquo, ἄνθος ἔχων βρυωνίας

Vulg. exempl. δρυῒ ἢ ἐλαίᾳ

Ald. in noth. addit, καὶ ἐν αὐτῷ κλωνάρια περίπλεα φυλλαρίων λεπτῶν καὶ ἀνθῶν πολλά, τῷ μήκει δακτυλιαῖον. al. καὶ ἐν αὐτῷ κλωνάρια περίπλεα· φύλλα δὲ πρὸς τῇ ῥίζῃ ὅμοια σελίνῳ

Περὶ Βουνίου. Κεφ. ρκδ΄.

ΒΟΥΝΙΟΝ καυλὸν ἀνίησι τετράγωνον, εὐμήκη, "πάχος δακτυλιαῖον. φύλλα δὲ ὅμοια σελίνῳ, λεπτότερα δὲ πολλῷ G πρὸς τὰ τοῦ "κορίου· ἄνθος ἀνήθου· σπέρμα "εὐῶδες, ὑοσκυάμου μικρότερον. Ἔστι δὲ οὐρητικόν, θερμαντικόν, καὶ δευτέρων ἀγωγόν·

Sic & Orib. al. βιβόλου. Lac. autẽ legit in cod. veteri πρὸς τὰ τοῦ τριβόλου ἢ κορίου. Dodon. legendũ putat πρὸς τῷ ἄκρῳ.

Al. ἰῶδες

σπληνί τε καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἐπιτήδειον· χρῆσις δὲ αὐτοῦ ὑγροῦ τε καὶ ξηροῦ, καὶ χυλισθέντος σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ τοῖς καυλοῖς καὶ καὶ τοῖς φύλλοις, μετὰ μελικράτου.

Περὶ Ψευδοβουνίου. Κεφ. ρκέ.

Ψευδοβούνιον θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἐν Κρήτῃ, ἔχον φύλλα βουνίῳ ὅμοια, δριμέα. δύναται δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ πινόμενα κλωνία ὅσον δ΄. σὺν ὕδατι, στρόφους καὶ στραγγουρίας, καὶ πλευρᾶς πόνους θεραπεύειν· διαφορεῖ δὲ καὶ χοιράδας, μετὰ ἁλῶν καὶ οἴνου καταπλασσόμενα χλιαρά.

Goup. annotat addendum ex veteribus, καὶ κλωνία. al. καὶ κλωνάρια.
V. caret.
V. caret.

Περὶ Χαμαικίσσου. Κεφ. ρκς΄.

ΧΑΜΑΙΚΙΣΣΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια κισσοῖς, μακρότερα δὲ καὶ λεπτότερα, πολλά· κλωνία σπιθαμιαῖα, πεπλήρη φύλλων ἀπὸ τῆς γῆς ε΄ ἢ ς΄, ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα, καὶ πικρὰ πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ῥίζα λεπτή, λευκή, ἄχρηστος· φύεται ἐν ἐργασίμοις χωρίοις. Ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα ἰσχιαδικοῖς, ὅσον τριώβολον ἐν ὕδατι κυάθοις τρισὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ΄ ἢ ν΄. καὶ ἴκτερον δὲ ἀποκαθαίρει, ὁμοίως πινόμενα πρὸς ς΄ ἢ ζ΄. ἡμέρας.

Ald. in nothis add. λευκότερα καὶ λεπτότερα
V. μακρὰ

Περὶ Χαμαιλεύκης. Κεφ. ρκζ΄.

* ΧΑΜΑΙΛΕΥΚΗ ποιεῖ πρὸς ὀσφύος ἀλγήματα, ἐν ὕδατι λεία πινομένη. [ἔστι δὲ ἡ βοτάνη ὁλόχλωρος, ἔχουσα φυλλάρια ἐπικαμπῆ, καὶ τοὺς κλάδους ἐπικαμπεῖς. καὶ ἄνθη ὡς ῥόδα.]

Ista quæ sequuntur ad finē vsq;, ex Ald. codicis nothis adiecimus.

Περὶ Βουγλώσσου. Κεφ. ρκή.

ΒΟΥΓΛΩΣΣΟΝ ἔοικε φλόμῳ· φύλλον δὲ ἔχει χαμαιπετές, τραχύτερον καὶ μελάντερον, ὅμοιον βοὸς γλώσσῃ. ὅπερ καθιέμενον εἰς τὸν οἶνον, εὐφροσύνην δοκεῖ εἶναι.

Catac. τραχύτερον, ἀκανθῶδες καὶ μικρότερον.
V. add. καὶ μικρότερον. ita & Orib.
Cod. v. δοκεῖ θερμὸν εἶ). ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης πρὸς ἰσχουρίαν ποιεῖ.

Περὶ Κυνογλώσσου. Κεφ. ρκθ΄.

ΚΥΝΟΓΛΩΣΣΟΝ φύλλα ἔχει ἀρνογλώσσῳ τῷ πλατυφύλλῳ ἐμφερῆ, στενότερα δὲ καὶ μικρότερα, χνοώδη. ἄκαυλον, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον· φύεται ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα σὺν στέατι παλαιῷ ὑείῳ, κυνόδηκτα καὶ ἀλω-

A lieni, renibus ac vesicæ vtile. Cæterùm seminis tam humidi quàm sicci, itémque succi ab eo vna cùm radicibus caulibus ac folijs expressi vsus est ex aqua mulsa.

De Pseudobunio. Cap. CXXV.

Pseudobunium palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulósque bunij ferens, acri gustu. Quaterni eius ramuli ex aqua bibiti, tormina, stranguriam, laterísque dolores sanant: discutiunt & strumas, si cum sale & vino tepētes imponantur.

De Chamæcisso, seu hedera humi repente. Cap. CXXVI.

CHAMÆCISSOS folijs est hederæ, at longioribus tenuioribúsque, numerosis: ramulis ab radice quinis senísve, dodrantalibus, foliosis: floribus leucoij seu violæ albæ, minoribus tamen, & gustu admodum amaris: radice tenui, candida, inutili: nascitur in cultis. Folia vtiliter bibunt ischiadici tribus obolis in aquæ cyathis tribus, quadragenis quinquagenísve diebus. Eodem pota modo senis aut septenis diebus, regium morbum emendāt & expurgant.

De Chamæpeuce. Cap. CXXVII.

CHAMÆPEVCE lumborū doloribus propitia est, si trita ex aqua bibatur. Est autem herba tota viridis herbaceíve coloris, foliolis ramulísque incuruis, floribus rosaceis.

De Buglosso. Cap. CXXVIII.

BVGLOSSVM verbasco simile est, folio in terra sparso, verùm aspero, nigriore minoréque, bubulę linguæ simili: quod vino inditum animi voluptates augere, hilaritatémque afferre creditur.

De Cynoglosso. Cap. CXXIX.

CYNOGLOSSON folia latifoliæ plantaginis habet, at angustiora & minora, lanuginosa. Caule vacat, humíq; sternitur. Prouenit in sabuletis. Folia cum suillo adipe veteri trita, canum morsibus, alope-

cijs ambustísque medentur. Ipsius verò herbæ decoctum ex vino potum, aluum emollit.

De Phyteumate. Cap. CXXX.

PHYTEUMA folia habet radiculæ, sed minora: semen copiosum, perforatum: radicem paruam, tenuem, per summa terræ nitẽtem: quam ad amatoria conuenire nonnulli prodiderunt.

De Leontopodio. Cap. CXXXI.

LEONTOPODION duorũ digitorum herbula est, foliola habens arcta, robusta, quaternûm ferè aut etiam ternûm digitorum longitudine, hirsuta, quæq; radici proxima sunt lanatiora & subalbida: capitula in summis caulib⁹ quasi perforata, in quibus flores nigri. Semẽ verò vsqueadeò spissa lanugine obuolutũ est, vt ægrè deprehendi possit. Radix subiacet parua: quã etiam tradunt amuleti ratione alligatam ad amatoria prodesse, tuberculaq; discutere.

De Hippoglosso. Cap. CXXXII.

HIPPOGLOSSON pusillus est frutex, folia habens tenuis syluestris myrti figura, comámque spinosam, & in summo ceu ligulas secundũ folia exeuntes. Coma caput dolentibus amuletum vtile creditur. Malagmatis radix expressúsque succus admiscetur.

De Antirrhino. Cap. CXXXIII.

ANTIRRHINON siue anarrhinon, aliqui etiã lychnida syluestrẽ vocauerunt. Herba est caule foliisq; anagallidi similis: florib⁹ leucoij, minoribus tamen, purpureis: ideò etiã syluestris lychnis nominata est. Fructũ verò gerit vituli nariũ similẽ, aspectu russeũ. Traditur hæc amuleti instar adalligata, malis medicamẽtis veneficiisque aduersari, iisq; gratiã cõciliare, qui ea cũ oleo liliaceo cyprinóve perũcti fuerint.

De Catanance. Cap. CXXXIIII.

EX Catanances generibus vna folia habet lõga ceu coronopi, radicem iunci modo prætenuem: capitula sena septenáve, in quibus semen eruo simile. Arescens in terram curuatur, & se cõtrahit ad speciem vnguium milui exanimati.

A πεκίας, καὶ καῦματα ἰᾶσθαι· ἑψηθεῖσα δὲ ἡ πόα καὶ πινομένη σὺν οἴνῳ, κοιλίας ἐστὶ μαλακτική.

Περὶ Φυτεύματος. Κεφ. ρλ'.

ΦΥΤΕΥΜΑ φύλλα ἔχει ὅμοια στρουθίῳ, μικρότερα δέ· καρπὸν πολὺν, "τετρημένον· ῥίζαν "μικρὰν, λεπτὴν, ἐπιπόλαιον· B ἣν ἀναγράφουσί τινες εὔθετεῖν πρὸς φίλτρον.

Περὶ Λεοντοποδίου. Κεφ. ρλα'.

ΛΕΟΝΤΟΠΟΔΙΟΝ διδακτυλιαῖόν ἐστι βοτάνιον, ἔχον φυλλάρια "στενὰ, ἰσχυρὰ,] ὡς τεσσάρων δακτύλων ἢ καὶ τριῶν τὸ μῆκος, δασέα, "ἐριωδέστερα τὰ πρὸς "τῇ C ῥίζῃ καὶ ὑπόλευκα· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κεφάλια ὥσπερ "τετρημένα, ἐν οἷς ἄνθη "μέλανα· ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ δυσθεώρητος διὰ τὸν περικεχυμένον αὐτῷ χνοῦν· ῥίζα δ' ὕπεστι μικρά. Φασὶ δὲ καὶ ταύτην εὐχρηστεῖν εἰς φίλτρα περιαπτομένην, καὶ φύματα διαφορεῖν."

D Περὶ *Ἱππογλώσσου. Κεφ. ρλβ'.

ΙΠΠΟΓΛΩΣΣΟΝ "θαμνίσκος ἐστὶ μυρσίνῃ ἀγρίᾳ καὶ "λεπτῇ τὰ φύλλα ὅμοιος. κόμην δὲ ἀκανθώδη ἔχει, καὶ ἐπ' "ἄκρου ὥσπερ "γλωσσίδια παρὰ τοῖς φύλλοις". Δοκεῖ δὲ ἡ κόμη περίαμμα εἶναι χρήσιμον κεφαλαλγοῦσι· μίγνυται δὲ καὶ εἰς μαλάE γματα ἥ τε ῥίζα, καὶ τὸ χύλισμα.

Περὶ Ἀντιῤῥίνου." Κεφ. ρλγ'.

ΑΝΤΙΡΡΙΝΟΝ, οἱ δὲ, ἀνάῤῥινον, ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν ἐκάλεσαν, πόα ἐστὶν ἐμφερὴς ἀναγαλλίδος φύλλοις καὶ καυλῷ· τὰ δὲ ἄνθη πορφυρᾶ, ὅμοια λευκοΐῳ, μικρότερα δέ. διὸ καὶ ἀγρία F λυχνὶς ἐκλήθη· καρπὸν δὲ φέρει μόσχου ῥισὶν ὅμοιον, ῥούσιον ἰδεῖν. Ἱστορεῖται δὲ τοῦτο ἀντιπαθὲς εἶναι φαρμάκοις, περιαπτόμενον· ἐπίχαρίν τε ποιεῖν ἀλειφόμενον σὺν ἐλαίῳ κρινίνῳ, ἢ κυπρίνῳ.

Περὶ Κατανάγκης. Κεφ. ρλδ'.

ΚΑΤΑΝΑΓΚΗ, ἡ μέν τις αὐτῆς ἔχει G φύλλα μακρὰ ὡς κορωνόποδος, ῥίζαν λεπτὴν, σχοινώδη· "κεφαλὰς δὲ ϛ', ἢ ζ'. ἐν αἷς καρπὸς ὅμοιος ὀρόβῳ· κάμπτεται δὲ *ξηραινομένη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰκτίνου ὄνυξιν ὁμοιοῦται νεκροῦ. Τὸ δὲ ἕτερον μή-

Al. τετρημμένον
V. μακρὰν διπλῆν. Marcellus etiam μακρὰν legit.

V. non legit.

Ald. ἐλαδέστερα
Ald. τὴν ῥίζαν
V. καυλίων.

V. τετρημμένας ita Mar.
V. μήλινα, ἐν οἷς καρπὸς δύσγνωστος διά.

Hæc quæ expressẽrant interpretes ex cod. Aldini nothis adiecimus. V. ταύτην περιαπτομένην φύματα διαφορεῖν, καὶ τραύματα ἰᾶσθαι
V. ἀγρίαν λυχνίδα τινὲς καλοῦσι
Dalech. λευκῇ
Dalechamp. legendum putat ἀκανθώδη ἔχει ἐπ' ἄκρου, καὶ ὥσπερ γλωττίδας παρὰ τοῖς φύλλοις. Lacuna in v. cod. legit, καὶ ἀπ' ἄκρου ὥσπερ ἐπιγλωττίδας παραφύσεις μικρὰς ἐν τοῖς φύλλοις. Quidam al. γλωσσίδια ἐκφύσεις μικράς
V. addit μικροῖς
V. ἢ περὶ κυνοκεφαλίου.

V. κεφαλὰς δὲ ὡς ὀρόβους. al. ὡς ὄροβος

λου μέγεθος ἔχει μικροῦ· ῥίζαν δὲ μικρὰν ὅσον ἐλαία.] τὰ δὲ φύλλα σχήματι καὶ χροιᾷ ἐοικότα ἐλαίᾳ, μαλακὰ, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένα καὶ ἐπεσχισμένα· καρπὸν ἐπὶ ῥαβδίοις μικρὸν, τετρημένον κατὰ πολλὰ μέρη, ὡς ἐρέβινθον, φοινικοῦν· ἀμφοτέρας δὲ ἱστοροῦσί τινες εἰς φίλτρα ἁρμόζειν. χρῆσθαι δὲ λέγουσιν αὐταῖς τὰς Θεσσαλὰς γυναῖκας.

Περὶ Τριπολίου. Κεφ. ρλέ.

ΤΡΙΠΟΛΙΟΝ φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις, οὓς ἐπικλύζει ἡ θάλασσα καὶ ὑποχωρεῖ, οὔτε δὲ ἐν ξηρᾷ, οὔτε ἐν θαλάσσῃ· φύλλα δὲ ἔχει ἰσάτῃ παραπλήσια, παχύτερα μέντοι· καυλὸν σπιθαμιαῖον, ἄνωθεν ἐπεσχισμένον. ταύτης ἱστορεῖται τὸ ἄνθος τρὶς τῆς ἡμέρας μεταβάλλειν τὸ χρῶμα, πρωῒ μὲν λευκὸν, κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν πορφυρίζον, ὀψὲ δὲ φοινικοῦν· ῥίζα λευκὴ, εὐώδης, θερμαντικὴ γευομένῳ. ἥτις πινομένη ἐν οἴνῳ < β΄. πλῆθος, κατὰ κοιλίας ὕδωρ ἄγει καὶ οὖρα. τέμνεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Περὶ Ἀδιάντου. Κεφ. ρλς΄.

ΑΔΙΑΝΤΟΝ, οἱ δὲ, πολύτριχον, φυλλάρια ἔχει κοριάνδρῳ ὅμοια, ἐπεσχισμένα ἐπ' ἄκρου· τὰ δὲ καυλία ἐφ' ὧν ἐκπέφυκε, μέλανα, ἰσχυρὰς λεπτὰ, σπιθαμιαῖα, στίλβοντα· * φύλλα ὅμοια πτέριδι, μικρὰ λίαν· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει. ῥίζα ἄχρηστος. Δύναται δὲ τὸ ἀφέψημα τῆς πόας πινόμενον, βοηθεῖν ἀσθματικοῖς, δυσπνοϊκοῖς, ἰκτερικοῖς, σπληνικοῖς, δυσουροῦσι· θρύπτει δὲ καὶ λίθους, καὶ κοιλίαν ἵστησι, καὶ θηριοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ στομάχου ῥεύματι, σὺν οἴνῳ πινόμενον· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ λόχια· ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγήν. καταπλάττεται δὲ καὶ πρὸς θηριόδηκτα ὠμὴ, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει, χοιράδας σκορπίζει· ἀποσμᾷ πίτυρα καὶ ἄχωρας σὺν κονίᾳ· σὺν λαδάνῳ δὲ καὶ μυρσίνῳ, καὶ σουσίνῳ, ἢ καὶ οἰσύπῳ καὶ οἴνῳ τρίχας ῥεούσας παρακρατεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ, σὺν κονίᾳ καὶ οἴνῳ σμηχόμενον, ποιεῖ καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τοὺς ὄρτυγας μαχιμωτέρους, μιγνύμενον τῇ τροφῇ·

V.caret.
V. μαλακώδη
Lac. legit in vet. cod. πέτραις ας. Sic etiam Plin.
Fortè ἰσάτιδι
Lac. legit in vet. τὰ φύλλα τρὶς
Lac. legit λεπτὴ Pl. crassa Delet Anguillara.
V.add. μικρότερα
V. τὰ δὲ ῥαβδία λεῖα, στίλβοντα
Matth. ἰσχυρὰ
V.non legit.
V.caret.
V.caret.
V. λυσσοδήκτοις
Al. μυρσίνῳ V. add. κοινῷ σμηχόμενον καὶ ἀλειφόμενον κεφαλὴ ποιεῖ γυναικείας τρίχας αὔξεσθαι
Sic Lac. legit in v.cod. at vulg. exempl. ὑσσώπῳ
V.add. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς παντοῖα πίτυρα τὰ περὶ τὸ σῶμα καὶ κεφαλήν.

Altera mali paruę magnitudinē explet, radice interim exiguæ oliuæ magnitudine, folijs quoque oleæ figura & colore, mollibus, diuisis ac per terrā stratis: semine in virgulis minuto, multis foraminibus pertuso, ciceris figura, puniceo. Vtranque narrant nonnulli in amatoria expeti, Thessalísque mulieribus esse in vsu.

De Tripolio. Cap. CXXXV.

TRIPOLIVM in maritimis nascitur, vbi allidit vnda, vicisśimque retrò cōmeat: sed neque in mari, neque in sicco. Folia habet isatis, attamen crassiora: caulem palmarē & superna parte diuisum. Eius flos ter die colorem mutare perhibetur, ita vt manè candidus, meridie purpureus, vesperi puniceus aspiciatur. Radix est alba, odorata, calidi gustus: quæ drachmis duabus in vino pota, aquas vrinámque per aluum extrahit. Conciditur & in medicamenta quæ alexipharmaca vocant.

De Adianto. Cap. CXXXVI.

ADIANTVM, alijs polytrichon, pusilla gerit folia, coriādri similia, in extremo incisuris diuisa: virgulas verò è quibus ea prodeūt nigro colore nitētes, prætenues & palmū altas: at neq; thyrsum, neq; florē, neq; semen profert: radix est superuacua. Herbæ decoctū epotum, suspiriosis & alioqui ægrè spiritum ducētibus, felle suffusis, spleneticis & vrinę difficultate laborātibus auxiliatur. Calculos quoq; frangit, aluum sistit, & venenatorū morsibus resistit: cōtra stomachi fluxiones in vino bibitur: menstrua ciet, & quę à puerperio purgamēta relinquūtur: sed & sanguinis reiectionē inhibet. Cōtra venenatorum morsus herba cruda illinitur: alopecias eadē densat, strumásque dissipat. Ex lixiuio, furfures & manantia capitis vlcera detergendo exterit. Cum ladano autem ac myrtino & susino, aut etiam œsypo ac vino, defluētes capillos cohibet atque confirmat: sed & affrictum eius decoctum cum lixiuio & vino, idem præstat. Facit & gallinaceos & conturnices pugnaciores, in cibum eorū additum:

circa ouilia quoque pecorum vtilitatis gratia plantatur. Ceterùm vmbrosis & palustribus locis & in parietibus aspergine humentibus, circáque fontes prouenit.

De Trichomane. Cap. CXXXVII.

TRICHOMANES, quod & nõnulli adiantum appellant, locis iisdem nascitur, filici simile, at longè exilius: folijs tenuibus, ordine vtrinque dispositis, lenticulæ similibus, aduersis inter se, in virgulis itidem tenuibus, splendentibus, nigricantibus, iísque acerbis. Eadem quæ & modò dictum adiantũ præstare posse creditur.

De Xanthio. Cap. CXXXVIII.

XANTHIVM, alij phasganon, alij antithesion, alij chascanon, alij chœradolethron, quasi strumarum perniciem, aliqui & aparinen vocant. Nascitur læto & pingui solo, itémque in paludibus exiccatis, caule cubitali, pingui, anguloso, & prodeuntibus ex eo alis compluribus: folia verò habet atriplicis, incisuras habentia, nasturtium odore imitantia: fructum teretem, grandis oliuæ instar, & platani pilularũ modo spinosum, qui quidem contactu vestibus adhærescit. Is antè collectus quàm perfectè siccescat, deinde tusus & fictili vase reconditus, flauos facit capillos: siquidem, cùm vsus exigit, eius sextarij semissem aqua tepida diluas, móxque eo caput nitro antè perfrictum illinas. Sunt & qui in vino tundant, itáque asseruent. Cæterùm fructus commodè quoque œdematis imponitur.

De AEgilope siue festuca. Cap. CXXXIX.

AEGILOPS herbula est folia tritici habens, sed molliora, & in summo capite semina suis inclusa folliculis bina ternáve rubra, è quibus aristæ veluti capillaceæ exeunt. Herba cum farina imposita sanat ægilopas, duritiásque discutit. Ad eadem succus cum farina permixtus siccatúsque reconditur.

A "φυτεύεται δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ προβάτων ἐν ταῖς μάνδραις· φύεται δὲ ἐν παλισκίοις καὶ "ἑλώδεσι τόποις καὶ τοίχοις, ἐνίκμοις καὶ περὶ τὰς κρήνας.

Περὶ Τριχομανοῦς. Κεφ. ρλζ'.

ΤΡΙΧΟΜΑΝΕΣ, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀδίαντον καλοῦσι, φύεται κατὰ B τοὺς αὐτοὺς τόπους, ὅμοιον πτέριδι, μικρὸν "λίαν· στοιχηδὸν δὲ ἑκατέρωθεν μέρους τὰ φύλλα ἔχον λεπτὰ, φακοειδῆ, ἐναντία ἀλλήλοις, ἐπὶ ῥαβδίων λεπτῶν καὶ στιλπνῶν καὶ στρυφνῶν, ὑπομελάνων. δοκεῖ δὲ τὰ αὐτὰ δύνασθαι τῷ προειρημένῳ.

C Περὶ Ξανθίου. Κεφ. ρλη'.

ΞΑΝΘΙΟΝ, οἱ δὲ, φάσγανον, οἱ δὲ ἀντιθέσιον, οἱ δὲ χάσκανον. οἱ δὲ, χοιραδόλεθρον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἀπαρίνην καλοῦσι. φύεται ἐν εὐγείοις τόποις καὶ λίμναις "ἀνεξηραμμέναις. καυλὸν ἔχει πηχυαῖον, λιπαρὸν, "γωνιοειδῆ, καὶ D ἐπ' αὐτοῦ μασχάλας πλείονας. ἀτραφάξει δὲ τὰ φύλλα ἐμφερῆ ἔχει, ἐντομὰς ἔχοντα· καρδάμῳ δὲ τὴν ὀσμὴν παραπλήσια· καρπὸν δὲ στρογγύλον ὡς ἐλαίας μεγάλην, "ἀκανθώδη ὡς πλατάνου σφαίρας, ἀντιλαμβανόμενον τῶν ἱματίων μετὰ τὴν ψαῦσιν. Δύναται δὲ ὁ E καρπὸς πρὶν τελείως ξηρανθῆναι συλλεγεὶς καὶ κοπεὶς καὶ ἀποτεθεὶς εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ξανθὰς τρίχας ποιεῖν. ἐάν τις ἐπὶ τῆς χρήσεως λαβὼν τρυβλίου πλῆθος ἐξ αὐτοῦ, διείς τε ὕδατι χλιαρῷ, καὶ προεκνιτρώσας τὴν κεφαλὴν καταπλάσῃ. τινὲς δὲ καὶ μετ' οἴνου κόF ψαντες αὐτὸ, ἀποτίθενται· καταπλάττεται δὲ καὶ πρὸς οἰδήματα ὁ καρπὸς ἐπιτηδείως.

Περὶ Αἰγίλωπος. Κεφ. ρλθ'.

ΑΙΓΙΛΩΨ βοτάνιόν ἐστι φύλλα πυρῷ ἔχον ὅμοια, μαλακώτερα δὲ, ἐπ' ἄκρας δὲ τῆς κεφαλῆς καρποὺς ἔχον "β'. G ἢ γ'. ἐρυθροὺς, ἐφ' ὧν ἀθέρες οἱονεὶ τρίχες ἐκπεφύκασι. "θεραπεύει δὲ ἡ πόα μετὰ ἀλεύρου καταπλασθεῖσα αἰγίλωπια, "καὶ σκληρίας διαφορεῖ.] ἀποτίθεται δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθείς.

V. quidam hanc periodum non legit.
Al. ἀχυρώδεσι
Orib. μικρὸν, λεῖον.
V. caret.
Al. γωνιώδη ἢ γωνιοειδῆ
Al. αἰθώδη
V. γ ἢ δ ἐνίοτε ἢ
V. subdit, διαφορητικὴν ἔχει δύναμιν· δῆλον δὲ ἐκ τῆς γεύσεως. δριμὺς γάρ ἐστι.
V. caret.

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ρμ'.

ΒΡΩΜΟΣ πόα ἐστὶν Αἰγίλωπι ἐμφερής, δύναμιν ἔχουσα ἐπιξηραντικήν. ἀφεψηθεῖσαν οὖν σὺν ταῖς ῥίζαις μεθ' ὕδατος, ἕως ἀποτριτωθῇ τὸ ἀπόζεμα, διυλίζων αὐτὸ ἐπίμισγε μέλι τοσοῦτον, καὶ ἕψε μέχρις ἂν γένηται πάχος ὑγροῦ μέλιτος. καὶ ποιεῖ ἐπὶ τῶν ὀζαινικῶν, εἰ βρέχων ὀθόνην παρεντιθῇς τῷ μυκτῆρι, καὶ καθ' ἑαυτὸ μέν τοι ποιεῖ οὕτως· ἔνιοι δὲ ἀλόην λειώσαντες παραμίσγουσι, καὶ οὕτω χρῶνται. ποιεῖ δὲ καὶ μετὰ ῥόδων ξηρῶν ἀφεψηθεὶς σὺν οἴνῳ πρὸς τὰς τοῦ στόματος δυσωδίας.

Περὶ Γλαυκός. Κεφ. ρμα'.

Sic v.c. itémque Ruellius: at vulg. exempl. κυτῷ

Marc. ἐπὶ γῆς legendum censet.

ΓΛΑΥΞ *"κυτίσῳ ἢ φακῷ τὰ φύλλα ἔοικεν, ὧν τὰ κάτωθεν λευκότερα, ἄνωθεν δὲ χλωρά· κλωνία δὲ" ἀπὸ γῆς ἀνίησι πέντε ἢ ς'. λεπτά, σπιθαμιαῖα ἀπὸ τῆς ῥίζης· ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα δέ, πορφυρᾶ· φύεται παρὰ θάλατταν. αὕτη ἑψομένη μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἁλὸς καὶ ἐλαίου, καὶ ῥοφηθεῖσα, γάλα σβεννύμενον ἀνακαλεῖται.

Περὶ Πολυγάλου. Κεφ. ρμβ'.

V. ὑπόστυφον

ΠΟΛΥΓΑΛΟΝ θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον, ἔχον φύλλα φακοειδῆ, γεύσει *ὑπόστρυφνον· ποθὲν δὲ καὶ τοῦτο, γάλα δοκεῖ πλεῖον ποιεῖν.

Περὶ Οσύριδος Κεφ. ρμγ'.

ΟΣΥΡΙΣ φρυγάνιον μέλαν, λεπτόραβδον, δυσάθραυστον, καὶ περὶ αὐτὸ φυλλάρια γ'. ἔστι δὲ καὶ δ'. ἢ ε'. ἢ ς'. αὐτῆς ὥσπερ λίνου, μέλανα κατ' ἀρχάς· μεταβαλλόμενα δὲ ὑπέρυθρα γίνονται. ταύτης τὸ ἀφέψημα πινόμενον, ἰκτέρῳ βοηθεῖ."

Addit Laeuna ex vet. cod. ποιεῖται δὲ καὶ γάλα ἐξ αὐτῆς.

Περὶ Σμίλακος τραχείας. Κεφ. ρμδ'.

ΣΜΙΛΑΞ τραχεῖα, τὰ μὲν φύλλα ἔχει περικλυμένῳ ὅμοια, καὶ κλήματα πολλά, λεπτά, ἀκανθώδη ὡς παλίουρος ἢ βάτος· ἑλίσσεταί τε περὶ τὰ δένδρα ὡς ἄνω τε καὶ κάτω νεμομένη. καρπὸν δὲ φέρει βοτρυώδη "ὡς ἐπιφυλλίδα, πεπανθέντα δὲ ἐρυθρόν, ὑποδάκνοντα ἠρέμα ἐν τῇ γεύσει· ῥίζαν σκληράν, παχεῖαν. φύεται ἐν τόποις ἑλώδεσι καὶ τραχέσι. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς θανασίμων ἐστὶν ἀντίδοτος, προπι-

Desunt hæc in cod. Ald. in contextu, & ad notha transferuntur.

De Bromo. Cap. CXL.

BROMVS herba est Ægilopi similis, exiccatoriam vim habens. Quamobrem si cum radicibus in aqua decoquatur ad tertias, iurique colato par modus mellis admisceatur, rursúmq; discoquatur dũ mellís crassitudo fiat, medicamentum parabitur: quo quidẽ imbutum linteum & naribus etiam per se inditũ ad graueolentia narium vlcera erit efficax. Sunt qui tritam aloen addant, eodémque modo vtantur. Cæterùm cum rosis siccis in vino decocta, grauẽ oris halitũ emẽdat.

De Glauce. Cap. CXLI.

GLAVX folijs cytiso aut lẽticulæ similis est, quæ quidem supernè virent, auersáque candidiora spectantur: ramulos verò spargit à terra quinos senósve, tenues, à radice dodrantales: flores autem violæ albæ, purpurei exeunt, attamen minores. Nascitur iuxta mare. Ipsa decocta cum hordeacea farina sale & oleo, in sorbitione lactis vbertatẽ intermissam restituit.

De Polygala. Cap. CXLII.

POLYGALA frutex breuis est, palmi altitudinem petens, folijs lenticulæ, gustu subacerbo. Potus is lactis itidem abundantiam facere creditur.

De Osyride. Cap. CXLIII.

OSYRIS, herba est surculacea, colore nigro, tenuib9 virgis, fractúque contumacibus: in quibus foliola terna, interdum & quaterna, quina, senáve, ceu lini, nigra initio, deinde colore mutato rubescentia. Decoctũ eius potũ iuuat arquatos.

De Smilace aspera. C. CXLIIII.

SMILAX aspera folia habet periclymeni, sarmẽta multa, tenuia, paliuri aut rubi modo spinosa: & sese arboribus circũuoluit, per eas sursum deorsúmque repens. Fructum verò profert racematum, ceu exilem labruscæ racemulum, qui quidem vbi maturuit, colore est rubro, gustumq; leniter quodámodo mordet: radice deniq; est dura crassaq;. Nascitur locis palustrib9 & asperis. Folia fructúsque cõtra venena efficacis antidoti vim habẽt, siue antè,

siue posteà bibatur. Quin & memoriæ proditū est, si quid ex his infanti recēs nato tritum propinetur, nulla ei posteà venena nocitura. Inciditur & ad alexipharmaca, id est, ad ea medicaméta quib⁹ venena arcétur.

De Smilace læui. Cap. CXLV.

Smilax leuis folia habet hederacea, sed molliora, læuiora tenuiorá-que, itemq́; flagella æquè ac prior, at nullis spinis horrida: quibus tamē haud secus ac illa arbores scādit, iis sese circumuoluēs: semē verò gerit ceu lupini, nigrum, exiguum, supra quod flores perpetuò visūtur cādidi, vndique numerosi & orbiculati. Ex hac porrò smilace per æstatē topiarij operis vmbracula factitātur: at folia per autumnū amittit. Cæterùm semē cum dorycnio potū ternis singulorū obolis, vt somnia tum varia, tum etiā tumultuosa videantur, efficere perhibetur.

De Rusco, seu Myrto syluestri. Cap. CXLVI.

MYRTVS syluestris seu oxymyrsine, foliū fert myrti, sed latius, ad formam lanceæ mucronatū: fructum rotundum, medio folio inhærentem, qui per maturitatem rubet, nucleumq́; ossis instar durum complectitur. Ramuli ab vna eadémque radice numerosi exeūt, vitiliū modo lenti, fractu contumaces, cubitales, foliosi: radix graminis similis, gustāti acerba & subamara. In asperis & præruptis locis enascitur. Folia & baccæ in vino potæ vrinas cient, menses pellunt, & calculos vesicæ frangunt. Morbo quoque regio, vrinæ stillicidio & capitis dolori medentur. Sed & radicis decoctum in vino potum, eosdē illos præbet effectus. Porrò & cauliculi pullulare incipientes asparagorum vice ac olerum modo in cibo sumuntur: sunt autem amari, vrināsque cient.

De Lauro Alexandrina. Cap. CXLVII.

LAVRVS Alexādrina, quā aliqui Idæam, aliqui danaën, alij hypoglottion, alij zalæam, alij denique stephanen vocāt, folijs est myrti syluestris, maioribus tamē, mollioribus & candidioribus: fructu in medijs folijs rubro, ciceris magnitudine. Ramos verò per terram spargit do-

A νόμενα, καὶ ἐπιπινόμενα. [περὶ] ἱστόρηται δὲ ὅτι ἐάν τις ἀρτιγενεῖ παιδίῳ τρίψας τι τούτων δῷ πιεῖν, ὑπ' οὐδενὸς δηλητηρίου φαρμάκου βλαβήσεται. τέμνεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Περὶ Σμίλακος λείας. Κεφ. ρμέ.

Σμίλαξ λεία, ὅμοια κισσῷ τὰ φύλλα B ἔχει, μαλακώτερα δὲ καὶ λειότερα καὶ λεπτότερα· τὰ δὲ κλήματα ὥσπερ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας οὐκ ἔχοντα· ἑλίσσεται δὲ περὶ τὰ δένδρα, ὡς ἡ ἑτέρα· καρπὸν δὲ ἔχει ὥσπερ θέρμου μέλανα, μικρόν· ἀεὶ δὲ ἐπάνω ἔχοντα ἄνθη λευκά, πολλὰ κατὰ πᾶσαν τὴν σμίλακα, καὶ περιφερῆ. καὶ C σκηναὶ δι' αὐτῆς γίνονται τοῦ θέρους· φυλλόρροος δὲ τῷ φθινοπώρῳ. Τούτου ὁ καρπὸς μετὰ δορυκνίου πινόμενος, τριωβόλου ὁλκὴ ἑκατέρου, ἐνύπνια πολλὰ καὶ ταραχώδη ὁρᾶν ἱστορεῖται.

Περὶ Μυρσίνης ἀγρίας. Κεφ. ρμς´.

ΜΥΡΣΙΝΗ ἀγρία, ὃ μὲν φύλλον D μυρσίνῃ ἔχει ὅμοιον, πλατύτερον δὲ, λογχοειδὲς, ὀξὺ ἐπ' ἄκρου· [ἔχει] δὲ καρπὸν στρογγύλον, ἐν μέσῳ δὲ τῷ πετάλῳ * περιφερῆ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι, ἔχοντα δὲ ἐντὸς ὀστῶδες· κλωνία λυγοειδῆ, πολλὰ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς, δύσθραυστα, ὅσον πήχεως, φύλλων μεστά· ῥίζαν παραπλησίαν ἀγρώ-E στει, γευομένῳ στρυφνήν, ὑπόπικρον φύει ἐν τραχέσι τόποις καὶ κρημνώδεσι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς ἐν οἴνῳ πινόμενα, οὖρα κινεῖν, καταμήνια ἄγειν, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν· θεραπεύει δὲ καὶ ἴκτερον καὶ στραγγουρίαν, καὶ κεφαλαλγίαν. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς F ῥίζης σὺν οἴνῳποθὲν, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ αἱ δὲ ἀσπαράγου οἱ καυλοὶ νεοθαλεῖς λαχανευόμενοι ἐσθίονται. εἰσὶ δὲ ἔμπικροι καὶ διουρητικοί.

Περὶ Δάφνης Ἀλεξανδρείας. Κεφ. ρμζ´.

ΔΑΦΝΗ Ἀλεξανδρεία, οἱ δὲ Ἰδαίαν, οἱ δὲ δανάην, οἱ δὲ ὑπόγλωττον, [οἱ] δὲ ζά-G λειαν, οἱ δὲ στεφάνην καλοῦσι· φύλλα ὀξυμυρσίνῃ ὅμοια ἔχει, μείζονα δὲ καὶ μαλακώτερα, καὶ λευκότερα· καρπὸν δὲ ἐν μέσοις ἐρυθρὸν, ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος· κλῶνας ἐπὶ γῆς απλωτα-

V. caret.
Al. ἀρρηγεῖ
V. λευκότερα
V. ἐτέρα
Anth. aduers. ὀρέβου. Quidam legendum conijcit, καρπὸν δὲ ἔχει ὅπη θυλάκου μέλανα, μικρὸν &c.
Matth. τριώβολον Ἀττικὸν ἑκατέρου
V. addit, ἢ περὶ μυρτακάνθης.
G. vterque codex vetus hunc locum sic descriptum habet Μυρσίνη ἀγρία ἢ ὀξυμυρσίνη, ἧς ἀσπάραγος νεοθαλὴς διουρητικὸς ὧν, καρπὸν ἔχει περιφερῆ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι, τὸ ἐντὸς ἔχοντα ὀστῶδες, κλωνία λυγοειδῆ &c.
V add. καρπὸς ἀτονώτερος τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἀφροδισιακώτερος.
V. στρυφνῆς ὑπόπικρος
V. addit, καὶ ἐνίκμοις
Quidam, ὑπόπικρον ποιεῖ. καὶ
Marc. perperam μείονα legisse videtur.

μιαίους ἢ καὶ μείζονας· ῥίζαν παραπλησίαν τῇ ὀξυμυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ εὐώδη καὶ μαλακωτέραν. φύεται ἐν τόποις ὀρεινοῖς.

In vet. margine: ὁ καρπὸς ταύτης λειωθεὶς μετ' οἴνου καὶ ληφθεὶς, ἄγει χολήν· ἔστωσαν δὲ κόκκοι πρόσφατοι λ'.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη < ϛ'. πλῆθος μετ' οἴνου γλυκέος, βοηθεῖν ταῖς δυστοκούσαις καὶ στραγγουριῶσιν. ἄγει δὲ καὶ αἷμα.

Περὶ Δαφνοειδοῦς. Κεφ. ρμη'.

ΔΑΦΝΟΕΙΔΕΣ, οἱ δὲ, εὐπέταλον, οἱ δὲ, χαμαιδάφνην, οἱ δὲ, πέπλιον καλοῦσι. θαμνίσκος ἐστὶ "πηχυαῖος, κλάδους πολλοὺς ἔχων ἱμαντώδεις πρὸς τὸ ἄνωθεν ἥμισυ φυλλοφόρους· φλοιὸς δὲ περὶ τὰς ῥάβδους γλίσχρος "ἰσχυρῶς· φύλλα δάφνῃ ἐοικότα, μαλακώτερα δὲ καὶ *ἰσχνότερα καὶ οὐκ εὔκλαστα, δάκνοντα καὶ πυροῦντα τὸ στόμα καὶ φάρυγγα· ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ μέλανα, ὅταν πεπανθῇ· ῥίζα "ἄχρηστος. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις. ἄγει δὲ καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ ξηρὸν ἢ νεαρὸν ποθὲν κατὰ κοιλίαν φλεγματώδη· κινεῖ καὶ ἐμέτους καὶ ἔμμηνα· καὶ διαμασηθὲν ἀποφλεγματίζει· ἔστι δὲ καὶ πταρμικόν. καθαίρει δὲ καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ ὅσον κόκκοι ιε' πινόμενοι.

Al. πήχεος τὸ ὕψος, al. πηχυαίους κλάδους

V. ἰσχυεῖς

V. ἀχρεῖος

Περὶ Χαμαιδάφνης. Κεφ. ρμθ'.

ΧΑΜΑΙΔΑΦΝΗ, οἱ δὲ καὶ ταύτην Ἀλεξάνδρειαν ἐκάλεσαν, ῥάβδους ἀνίησι "μονοκλώνους, πηχυαίους, ὀρθάς, λεπτὰς καὶ λείας· καὶ ταύτης δὲ τὰ φύλλα ὅμοια δάφνῃ, λειότερα δὲ πολλῷ *καὶ "λεπτότερα καὶ χλωρότερα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ἐρυθρόν, τοῖς φύλλοις ἐπιπεφυκότα. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα καταπλασθέντα, κεφαλαλγίαις καὶ στομάχου *ἐγκαύσεσιν ἀρήγει· ποθέντα δὲ μετ' οἴνου, στρόφους παύει· ὁ δὲ χυλὸς σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος, καταμήνια καὶ οὖρα ἄγει· καὶ ἐν πεσσῷ προστεθεὶς, τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Deerat in vulg. exempl. Sed addidimus ex vet. cod.

Adiecit Lac. ex v. cod.

Περὶ Ἐλλεβόρου λευκοῦ. Κεφ. ρν'.

ΕΛΛΕΒΟΡΟΣ λευκὸς φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ ἀρνογλώσσου, "ἢ σεύτλου ἀγρίου, βραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα, καὶ "ἐρυθρὰ *τὴν χρόαν· "καυλὸν δὲ παλαιστιαῖον, κοῖλον, περιφλοιζόμενον "ὅτε ἄρξεται ξηραίνεσθαι· ῥίζαι δ' ὕπεισι πολλαί, λεπταί, ἀπὸ κεφαλίου μικροῦ καὶ "ἐπιμήκους, ὥσπερ εἰ κρομμύου, συμπεφυκυῖαι.

V. caret.

V. add. καὶ τῇ ῥάχει ἐρυθρά

V. his caret.

V. ὅταν ἄρξηται

V. caret.

A drantales, interdum etiam maiores: radice myrti syluestris simili; at maiore, odorata, molliorèque. Nascitur in montosis. Radix drachmarum sex pondere in vino dulci pota, difficulter parientibus, vrinæq; stillicidio laborantibus auxiliatur. Sed & sanguinem etiam extrahit.

De Daphnoide. Cap. CXLVIII.

B DAPHNOIDES aliqui eupetalon, alij chamædaphnen, alij peplion vocant: exiguus frutex est, cubitalis, ramis multis à medio sursum versus lori modo flexilibus & obsequiosis, iisque foliosis. Ramulos vestiẽs cortex supramodum viscosus est: at folia sunt lauri, verùm C molliora, validiora, fractúque contumacia, quorum gustatu os faucésque mordentur & accẽduntur: flores cãdidi: fructus, cùm ematuruit, niger: radix superuacua. Nascitur in montosis. Folium seu aridum, seu etiam recens, potu pituitosa per aluum deijcit: vomitus quoque ac menses ciet: quin & commanduca- D tũ pituitam à capite extrahit: sternutamenta etiamnum mouet. Cæterùm & quindenæ ipsius baccæ potæ purgant.

De Chamædaphne. Cap. CXLIX.

CHAMÆDAPHNE, quam & Alexandrinam aliqui vocauerunt, virgas promit singulari ramu- E lo constantes, cubitales, rectas, tenues ac læues. Sed & huic folia sunt lauri similitudine, at læuiora multò, tenuioráque ac viridiora: fructus rotundus, rubens, folijs annexus. Huius folia trita illitáq; capitis doloribus inflationibusque stomachi succurrunt: eadem bibita cum vino tormina sedãt. At succus cum vino F propinatus, mẽses vrinásq; ciet: idẽ quoque subditus in pesso præstat.

De Helleboro seu veratro albo. Cap. CL.

VERATRVM album folia fert plantaginis aut betæ syluestris similia, sed breuiora, nigriora & dorso rubescentia: caulem palmi al- G titudine, concauum: qui quidem tunicas quibus cõuoluitur abdicat, cùm arescere incipit. Radices subiacent numerosæ, tenues ac fibratæ, ab exiguo & oblongo capitulo ceu cæpa exeuntes, eidémque annexæ.

Nascitur in montosis & asperis. Radices messibus colligendę. Optimũ autẽ habetur veratrũ, quod modicè extentum est, candidum, fragile, carnosum, minimè exacutum aut iuncum referẽs, aut dum frangitur, puluerem emittẽs: sed tenuem habens medullam, gustúq; non admodum feruens, neq; saliuam subinde ciens: huiuscemodi siquidẽ strãgulat. Primatum tenet Anticyrenum. At Galaticum æquè atque Cappadocicum, cãdidius est, iunco simile, maioremq; strãgulandi vim habet. Porrò vomitionibus varij coloris humores extrahit: collyrijs admiscetur, quæ caliginẽ oculorũ discutiendi vim habẽt: mẽses pellit, partúsque necat, appositum: sternutamenta mouet, ac mures interficit cum melle & polenta subactũ: quin & carnes colliquat & absumit, si coquatur vnà. Datur & ieiunis per se, itẽmque cum sesamo & ptissanæ aut alicæ cremore, aut cũ aqua mulsa, aut pulte, aut lente aliáve sorbitione. Sed & cogitur cum pane, atq; ita inassatur. Apparatus verò insupérq; victus ratio vtẽtibus accommodata diligenter ab ijs tradita est, qui ex professo de ipsius dosi scriptitarunt. Sed maximè Philonidæ Siculo Ennæo assentimur. Longum enim foret in hac quam præcipuè instituimus materiæ Medicæ tractatione, victus rationẽ ad medendũ necessariam simul & semel exponere. Sunt tamen nonnulli qui dent ipsum cũ larga sorbitione, aut copioso cremore: vel etiam exhibito parciore cibo pòst illico veratrũ offerant: ac ijs præsertim quibus strãgulationis suspicio imminet, aut corporis imbecillitas adest. Illo enim modo sumẽtibus purgatio periculo vacat, quòd nõ intempestiuè iustóve citiùs medicamentum corporibus accedat. Cæterùm & sedi subditę ex eo balani cum aceto vomitiones concitant.

De Helleboro seu veratro nigro. Cap. CLI.

Helleborum seu veratrũ nigrum aliqui Melampodiũ, alij ectomon, alij polyrrhizon vocant. Melampodion verò appellatur, quoniã caprarum pastor nomine Melampus furẽtes Prœti filias eo primus purgasse & sa-

A Φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις καὶ τραχέσι. Συλλέγειν δὲ δεῖ τὰς ῥίζας περὶ τὸν πυραμητόν. ἄριστος δέ ἐστιν αὐτοῦ, ὁ μετρίως "τεταμένος καὶ λευκός, καὶ "εὔθραυστος καὶ σαρκώδης, οὐκ ἀπόξυς δὲ καὶ σχοινώδης, ἢ κονιῶν ἀφιεὶς ἐν τῷ θραύεσθαι, ἔχων δὲ καὶ τὴν ἐντεριώνην λεπτήν, ἐκπυρῶν τὴν γεῦσιν οὐ λίαν, οὐδὲ ἀθρόως σίε- B λον ἐπισπώμενος· πνιγώδης γὰρ ὁ τοιοῦτος. πρωτεύει δὲ ὁ "Κυρηναϊκός· ὁ δὲ Γαλατικὸς καὶ Καππαδοκικός, "λευκότερος καὶ "χνοώδης καὶ πνιγωδέστερος. Καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ἄγων ποικίλα· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις τοῖς δυναμένοις τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρειν. καὶ ἔμ- C μηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα κτείνει, προστιθέμενος. πταρμούς τε ἐρεθίζει, καὶ μύας κτείνει σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ φυραθείς. συγκαθεψόμενός τε κρέασι, συντήκει αὐτά. δίδοται δὲ νήστεσι καθ' ἑαυτόν, καὶ μετὰ σησάμου καὶ *πτισάνης χυλοῦ, ἢ ἄλικος, ἢ μελικράτου", ἢ πόλτου, | ἢ φακοῦ ἢ ἄλλου D ῥοφήματος. συναρτοποιεῖται δὲ καὶ ἄρτῳ, καὶ ὀπτᾶται. ἡ δὲ προσαγωγὴ καὶ ἐπιδιαίτησις ἐξείργασται, παρὰ τοῖς προηγουμένως περὶ τῆς δόσεως αὐτῆς γράψασι. μάλιστα δὲ συγκατατιθέμεθα Φιλωνίδῃ τῷ Σικελῷ" τῷ ἀπὸ Ἔννης, | μακρὸν γάρ ἐστιν ἐν ὕλης παραδόσει προηγουμέ- E νως θεραπευτικὴν ἐκτίθεσθαι ἀγωγήν. διδόασι δὲ ἔνιοι "σὺν πολλῷ ῥοφήματι ἢ "χυλοῦ πλήθει, ἢ καὶ τροφὴν ὀλίγην προδιδόντες, ἐπιδιδόασι τὸν ἐλλέβορον "εὐθέως, ἐφ' ὧν μάλιστα πνιγμὸς ὑποπτεύεται ἢ ἀσθένεια σώματος ὑπόκειται· ἀκίνδυνος γὰρ ἐπὶ τῶν οὕτω λαμβανόντων ἡ κάθαρ- F σις· διὰ τὸ μὴ ἀκαίρως τὸ φάρμακον "παρατίθεσθαι τοῖς σώμασι· καὶ βάλανοι δὲ ἐξ αὐτοῦ προστεθεῖσαι τῇ ἕδρᾳ "μετ' ὄξους, | ἐμέτους κινοῦσιν.

Περὶ Ἐλλεβόρου μέλανος. Κεφ. ρνα΄.

Ἐλλέβορος μέλας, οἱ δὲ, Μελαμπόδιον, οἱ δὲ *, ἔκτομον, οἱ δὲ, πολύρριζον. Μελαμ- G πόδιον δὲ λέγεται, ἐπειδὴ δοκεῖ Μελάμπους τις αἰπόλος τὰς Προίτου θυγατέρας μανείσας *ἐν αὐτῷ καθᾶραι πρῶτος καὶ θερα-

V. τετανώδης.

Alter, ἄθραυστος, sed perperam.

Alter, Ἀντικυρηνὸς· εἶτα ὁ Γαλατικός.

Lac. add. ex vet. cod. καὶ Ἰταλικός.

Alter, σχοινώδης, quam scripturã Serapio secutus est. Quidã v. σχοινώδης καὶ πνιγωδέστερος.

V. quidam caret.

V. caret.

Goupylus ex veteribus libris & interpretibus legendum censet, σὺν πολτῷ ῥοφήματι.

V. χόνδρου

V. caret.

V. παρακεῖσθαι

Quidam non habent.

πεῦσαι. ἔχει δὲ τὰ φύλλα χλωρὰ, A
πλατάνῳ προσεμφερῆ, ἐλάττονα δὲ,
"πρὸς τὰ τοῦ σπονδυλίου,] καὶ πολυσχιδέ-
στερα καὶ μελάντερα, καὶ ὑποτραχέα·
καυλὸς "τραχύς· ἄνθη δὲ "λευκὰ, ἐμπόρ-
φυρα, τῷ δὲ σχήματι "βοτρυώδη· καὶ ἐν
αὐτῷ καρπὸς κνίκῳ ὅμοιος, ὃν καὶ αὐτὸν
καλοῦσιν οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ σησαμοειδῆ· B
χρώμενοι πρὸς τὰς καθάρσεις αὐτῷ· ῥί-
ζαι δ' ὕπεισι λεπταὶ, μέλαιναι, οἱονεὶ ἀ-
πό τινος κεφαλίου κρομμυώδους ἠρτημέ-
ναι, ὧν καὶ ἡ χρῆσις· φύεται ἐν τραχέσι καὶ
γεωλόφοις καὶ καταξήροις τόποις. Καὶ
ἄριστος ὁ ἐκ τῶν τοιούτων λαμβανόμενος
χωρίων. οἷός ἐστιν ὁ ἐξ Ἀντικύρας. καὶ γὰρ C
ὁ μέλας καὶ κάλλιστος ἐν αὐτῇ γεννᾶται.
ἐκλέγου δὲ τὸν εὔσαρκον καὶ εὔτροφον,
"λεπτὴν ἔχοντα τὴν ἐντεριώνην, δριμὺν
ἐν τῇ γεύσει καὶ πυρώδη. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ
ἐν τῷ Ἑλικῶνι καὶ Παρνασσῷ καὶ "Αἰ-
τωλίᾳ φυόμενος· διαφέρει μέντοι ὁ Ἑλι-
κώνιος. Καθαίρει δὲ τὴν *ἄνω κοιλίαν, ἄ- D
γων φλέγμα καὶ χολὴν, καθ' ἑαυτὸν ἢ
μετὰ σκαμμωνίας διδόμενος καὶ ἁλῶν,
< α'. ἢ τριωβόλου ὁλκῆς· συνέψεται
δὲ καὶ φακῇ, καὶ ζωμοῖς [τοῖς εἰς κάθαρσιν
λαμβανομένοις. ὠφελεῖ δὲ "ἐπιληπτικοὺς,
μελαγχολικοὺς, μαινομένους, ἀρθριτικοὺς, πα-
ραλελυμένους. προστεθεὶς δὲ, ἔμμηνα ἄγει, E
καὶ ἔμβρυα κτείνει· σύριγγάς τε καθαίρει κα-
τατεθεὶς καὶ μετὰ τρίτην ἐξαιρεθείς. ὁμοίως καὶ
ἐπὶ δυσηκοούντων καθίεται εἰς τὸ οὖς, ἐώμενος
ἐπὶ β'. ἢ γ' ἡμέρας. θεραπεύει δὲ καὶ ψώρας,
μετὰ λιβανωτοῦ ἢ κηροῦ καὶ πίσσης καὶ
κεδρίνου ἐλαίου καταχριόμενος· μετ' ὄ-
ξους δὲ καθ' ἑαυτὸν καταπλασσόμενος, F
ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ λέπρας θε-
ραπεύει· ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὄξει, ὀδονταλ-
γίας πραΰνει διακλυζόμενος· ["σηπτοῖς
τε μίγνυται·] μετὰ δὲ κριθίνου ἀλεύρου
καὶ οἴνου, κατάπλασμά ἐστιν ὑδρωπι-
κοῖς ὠφέλιμον· συμφυτευθεὶς δὲ ἀμπέ-
λοις πρὸς τῇ ῥίζῃ, τὸν ἐξ αὐτῶν οἶνον κα- G
θαρτικὸν ἐργάζεται. περιρραίνουσι δὲ καὶ
οἰκίας αὐτὸν, καθαρτικὸν εἶναι νομίζοντες· ὅθεν καὶ ὀρύσσοντες ἵστανται προσευ-
χόμενοι Ἀπόλλωνι καὶ Ἀσκληπιῷ, φυλαττόμενοι ἀετόν. ἐφίπτασθαι γὰρ φασιν οὐκ

V.caret.

Leg. βραχὺς cū Serap.

V.cod.nō legit.

Quidā ῥοδοειδῆ.

Docti nonnulli βοστρυχώδη, hoc est, cincinnorum in modum.

V.λευκὴν

V.Οἴτῃ

V.ἀποπληκτικοὺς

V.caret.

nasse creditur. Folia ei viridia, plata
ni similia, sed minora, folijs spondy-
lij proxima, pluribus diuisuris scissa,
nigriora & subaspera: caulis breuis:
flores candidi, purpurascentes, fi-
gura racemosi: semen intus cnici,
quod & Anticyræi sesamoides vo-
cant, & in purgationes adhibent.
Radices subsunt tenues, nigræ,
velut è capitulo quodam cæpæ si-
mili dependentes, quarum etiam
vsus est. In asperis, editioribus si-
tientibúsque locis enascitur. Opti-
mum quod ex locis eiusmodi pe-
titur, quale quod ex Anticyra: ni-
grum enim inibi probatissimum
gignitur. Eligi debet carnosum,
plenum, cui tenuis medulla sit, a-
cre denique gustu, feruénsque. Hu-
iusmodi est quod in Helicone, Par-
nasso & Ætolia nascitur: attamen
Heliconium præcellit. Veratrum
nigrum purgat per inferna, trahít-
que pituitam & bilem, datum per
se, aut cum scammonia & sale,
drachma vna seu obolis tribus. De-
coquitur & cum lente ac iusculis
quæ purgationis causa sumptitan-
tur. Prodest verò in comitialibus
articulariísque morbis, itémq; me-
lancholicis, insanientibus & pa-
ralyticis. Subditum mẽses trahit &
partus necat: fistulas inditum ac ter-
tia die exemptum purgat. Similiter
in auditu difficili immittitur in au-
rem, ibíque ad biduum triduúmve
sinitur. Scabiem quoque sanat, cum
thure aut cera & pice ac cedrino o-
leo perunctum. Vitiligini verò, im-
petigini ac lepris ex aceto impositũ
per se medetur. Dentium dolorem
coctum cum aceto collutione miti-
gat. Septicis etiamnum medica-
mentis admiscetur. Quin & hydro-
picorum ventri cum farina hor-
deacea & vino vtiliter imponitur.
Porrò autem consitum proximè vi-
tium radices, vino inde expresso
vim purgandi conciliat. Sed & eo
domos aspergunt, purgandi ex-
piandíq; vim illi tribuẽtes. Quam-
obrem & qui ipsum effodiunt, stan-
tes Apollinem & Æsculapium pre-
cantur, obseruántque aquilæ vola-
tus: eam enim alitem tradunt non

citra periculum aduolare, atque etiam ei mortem inferre, quem veratrum effodientem conspexerit. Celeriter quoque effodiatur oportet, quoniam halitu auráve sua caput aggrauat: quapropter ad id præcauendum, effossuri allia præsumunt, vinúmque subinde sorbent: ita siquidē ab afflatu securiores, noxæq́; minùs opportuni redduntur. Cæterùm veratrum hoc candidi modo etiam emedullatur.

De Sesamoide magno. Cap. CLII.

SESAMOIDES magnū in Anticyra elleborum vocāt, quoniam in purgationibus candido veratro misceatur. Similis est herba senecioni aut rutę: folijs lōgis, flore candido, radice gracili, inefficaci: semine sesamæ, gustu amaro. Granum id per superna pituitam ac bilem purgat, si trium quantum tribus digitis capitur, cū albi veratri sesquiobolo ex aqua mulsa detur.

De Sesamoide paruo. Cap. CLIII.

Sesamoidi paruo cauliculi sunt dodrantales: folia coronopi, at hirsutiora minoráque: in summis cauliculis capitula flosculorum penè purpureorum, quorum medium albicat: semen in illis sesamæ, amarum, fuluum: radix tenuis. Semen potum dimidio acetabulo in aqua mulsa, bilem ac pituitam per inferna purgat. Ex aqua verò impositū, tubercula & œdemata discutit. Nascitur in asperis.

De Cucumere syluestri. Cap. CLIIII.

CVCVMIS agrestis à satiuo fructu solo distat, quem longè minorem parit, oblongis glandibus similem: folia sarmentáque satiui refert: radix est candida, magna. Nascitur in ruderibus & sabuletis, frutice in totum amaro. Instillatus foliorum succus, aurium doloribus confert. Radix autem illita cum polenta, vetus quoduis œdema discutit: imposita cum resina terebinthina, tubercula rumpit: cocta ex aceto

A ἀκινδύνως· δίδωσι γὰρ θάνατον ὁ ὄρνις, ἐάνπερ ἴδῃ τὴν ὀρυγὴν τοῦ ἐλλεβόρου. συντόμως δὲ δεῖ ὀρύττειν, διὰ τὸ καρηβαρείαν ἐκ τῆς ἀποφορᾶς γίνεσθαι· ὅθεν εἰς προφυλακὴν, οἱ ὀρύττοντες ἐσθίουσι σκόροδα, καὶ οἶνον πίνουσιν· ἀβλαβέστεροι γὰρ οὕτω διατίθενται. ἐξεντερίζεται δὲ, ὥσπερ B καὶ ὁ λευκὸς ἐλλέβορος.

Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μεγάλου. Κεφ. ρνβʹ.

V. ὁ λευκοῦ.

ΣΗΣΑΜΟΕΙΔΕΣ τὸ μέγα, ἐν Ἀντικύρᾳ ἐλλέβορον καλοῦσι, διὰ τὸ μίγνυσθαι ἐν ταῖς καθάρσεσι τῷ λευκῷ ἐλλεβόρῳ· ἔοικεν ἡ πόα ἠριγέροντι ἢ πηγάνῳ· C φύλλα μακρά· ἄνθος λευκόν· ῥίζα ἰσχνή, ἄπρακτος· σπέρμα ὅμοιον σησάμῳ, πικρὸν ἐν τῇ γεύσει. ὃ καθαίρει ἄνω φλέγμα τε καὶ χολὴν, ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις λεῖον ληφθὲν μετὰ ἐλλεβόρου λευκοῦ τριῶν ἡμιωβόλων σὺν μελικράτῳ.

V. caret. V. ἠριγέροντι τὸ μέγεθος. alius cod. habet tantùm ἔοικεν ἡ πόα πηγάνῳ. Sic & Orib. Al. τὴν κοιλίαν

Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μικροῦ. Κεφ. ρνγʹ.

V. quid. λευκοῦ

D Σησαμοειδὲς τὸ μικρόν. καυλία ἐστὶ σπιθαμιαῖα ἔχοντα φύλλα κορωνόποδι ὅμοια, δασύτερα μέντοι καὶ μικρότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τῶν καυλίων κεφάλια ἀνθίων ὑποπορφύρων, ὧν τὸ μέσον, λευκόν· ἐν οἷς σπέρμα σησάμῳ ἐοικὸς, πικρὸν, E κιρρόν· ῥίζα λεπτή. Καθαίρει δὲ χολὴν καὶ φλέγμα κάτω ποθὲν τὸ σπέρμα, ὀξυβάφου ἥμισυ σὺν μελικράτῳ· καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος, φύματα καὶ οἰδήματα διαφορεῖ. φύεται ἐν τραχέσι χωρίοις.

V. κορωνόποδι φ. Autores aduers. legendum suspicantur μακρότερα. V. ἀνθῶν τοῖς πορφυροῖς μέσον

Περὶ Σίκυος ἀγρίου. Κεφ. ρνδʹ.

F ΣΙΚΥΣ ἄγριος τῷ καρπῷ μόνῳ διαφέρει τοῦ ἡμέρου σίκυος, ἐλάσσονα πολλῷ ἔχων, βαλανείοις ἐπιμήκεσιν ἐοικότα· τὰ φύλλα καὶ τὰ κλήματα ἡμέρῳ ὅμοια· ῥίζαν δὲ λευκὴν καὶ μεγάλην· φύεται ἐν οἰκοπέδοις καὶ ἀμμώδεσι τόποις· ὅλος ἐστὶν ὁ θάμνος πικρός. Ἁρμόζει δὲ ὁ τῶν φύλλων χυλὸς ἐνσταζόμενος G ὠταλγίαις. ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτου, πᾶν οἴδημα παλαιὸν διαφορεῖ· μετὰ ῥητίνης δὲ τερεβινθίνης ἐπιτεθεῖσα, φύματα ῥήττει· μετ' ὄξους δὲ ἑψηθεῖσα

Forte βαλάνοις

V. ὑποτεθεῖσα ὠφελεῖ ποδαγρικούς.

καὶ καταπλασθεῖσα, ποδάγρας διαφορεῖ· A
καὶ ἰσχιάδος δέ ἐστιν ἔγκλυσμα, καὶ ὀδον-
ταλγίας διάκλυσμα, τὸ ἀφέψημα. ξη-
ρὰ δὲ λεία, ἀλφοὺς, λέπρας καὶ λειχῆ-
νας σμήχει· οὐλάς τε μελαίνας καὶ σπίλους
τοὺς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει. καὶ ὁ χυ-
λὸς δὲ τῆς ῥίζης, πλῆθος τριῶν ἡμιωβο-
λίων τὸ ἐλάχιστον, καὶ ὁ φλοιὸς δὲ ὅσον τέ- B
ταρτον ὀξυβάφου, καθαίρει φλέγμα καὶ χο-
λὴν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑδρωπικῶν. δίχα δὲ
τοῦ τὸν στόμαχον ἀδικεῖν, ποιεῖται τὴν κά-
θαρσιν. δεῖ δὲ τῆς ῥίζης λαβόντα ἡμίλι-
τρον, μετὰ δυοῖν ξεστῶν οἴνου, μάλιστα Λι-
βυκοῦ, λεαίνειν, καὶ διδόναι ἐκ τούτου κυά-
θους γ΄. ἕως ἂν ὁ ὄγκος ἱκανῶς συσταλῇ. C

V. λιγυστικοῦ. Lac. v. cod. Αἰγυπτίου γλυκέος

illitáque podagras discutit: sed & eius decoctũ ischiadicis infunditur, & in dẽtium dolore colluitur. Eadẽ arida tritáq; vitiligines, lepras & impetigines absterget: cicatrices nigras emendat, & maculas faciei repurgat. Quin & radicis succus sesquioboli pondere cùm minimùm, itémq; cortex acetabuli quarta parte, bilẽ ac pituitã purgãt, maximéq; in hydropicis, idq; citra vllam stomachi iniuriã. Radicis selibra in vini præsertim Libyci sextarijs duobus conteritur: dantúrq; ex eo ieiunis terni cyathi tertio quoque die, dum tumor plurimùm subsederit.

Περὶ Ἐλατηρίου. Κεφ. ρνε΄.

Τὸ δὲ λεγόμενον Ἐλατήριον, ἐκ τοῦ καρ-
ποῦ τῶν σικύων σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦ-
τον. τοὺς ἅμα τῷ ἅψασθαι σικύους ἀποπη-
δῶντας ἐκλέγων, ἀποτίθεσο, ἐῶν νύκτα· τῇ
δ᾽ ὑστεραίᾳ ἐπὶ κρατῆρι κόσκινον μὴ πυκνὸν
ἐπιθεὶς, καὶ μαχαίριον ὕπτιον ἁρμόσας τὴν D
ἀκμὴν ἔχον ἄνω, λαμβάνων ἀμφοτέραις
ταῖς χερσὶ καθ᾽ ἕνα τῶν σικυῶν, διαίρει καὶ
ἔκθλιβε [διὰ τοῦ κοσκίνου] τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν
ὑποκειμένην κρατηρίαν· προσεκθλίβων
καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς σαρκῶδες, ὃ δὴ προσπίπτει τῷ
κοσκίνῳ· ἵνα καὶ αὐτὸ διεκπίπτῃ· καὶ εἰς λε-
κάνην παρακειμένην τὰ ἐκθλιβόμενα βάλ- E
λε. σωρεύσας δὲ τὰ τετμημένα ἐπὶ τοῦ κο-
σκίνου, ὕδατι γλυκεῖ περιχέας καὶ ἀποπιέ-
σας, ταῦτα μὲν ῥίπτε. ταράξας δὲ τὸ ἐν τῇ
λεκάνῃ ὑγρὸν, καὶ σκεπάσας ὀθόνῃ, τίθεσο ἐν
ἡλίῳ· καὶ ὅτε στῇ, πᾶν τὸ ἐπινηχόμενον ὕδωρ
μετὰ τοῦ ἐπιπάγου ἀπόχει· καὶ τοῦτο ποίει
πολλάκις, ἄχρις οὗ καταστῇ τὸ ἐφιστάμε- F
νον ὕδωρ. ὃ γὰρ ἐκσπογγίσας ἐπιμελῶς,
τὴν ὑποστάθμην βαλὼν εἰς θυΐαν, λέαι-
νε, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἔνιοι δὲ πρὸς
τὸ ταχέως αὐχμαθῆναι τὸ ὑγρὸν, τέ-
φραν σεσησμένην ἐπὶ γῆς καταστρώσαν-
τες, καὶ κοιλάναντες τὸ μέσον, ὀθόνιον τρί-
πλουν ἐπιτείναντες, κατὰ τούτου τὸ ἐλατή- G
ριον σὺν τῇ ἰκμάδι ἐπιχέουσιν, *ἀναξη-
ρανθὲν, ἐν δὲ θυΐᾳ λεαίνουσιν ὡς προείρηται.
ἔνιοι δὲ ἀντὶ τοῦ ὕδατος θάλατταν περι-

V. caret.

Quidam add. καὶ ὅταν ὅλον ἐκθλίψῃς, ἔασον αὐτὸ καταστῆναι. Sic Ald. in nothis. V. add. τῶν σικύων.

Al. κρατηρίῳ

V. add. καλύψας ὀθονίῳ

V. ἐκσπογγίσας, Lac. σπογγίσας.

De Elaterio. C. CLV.

E fructu cucumerũ (agrestiũ) medicamentũ fit, quod Elaterium vocatur, ad hunc modum. Cucumeres eligito, qui simulatq; tangũtur quasi resiliendo succum intra se cõtentũ eiaculentur, eósq; decerptos nocte vna seruato. Postero die imposito supra craterem rariore cribro, insupérq; resupinato ita cultello vt aciem sursum versus habeat, prehẽsos vtraq; manu cucumeres singulatim diuidito, humoremq; in vas subiectum per cribrũ exprimito: simúlq; carnosam cucumerum partẽ quæ cribro hæsit, quò & ipsa transmittatur, elidito*. Expressum succũ in vicinam peluim transfundito. Aceruata autẽ super cribro segminũ frustula vbi aqua dulci perfuderis, itidemq; expresseris, tandẽ abijcito. Exceptũ verò pelui succum agitato ac permisceto: moxq; opertum linteo, Soli exponito. Ac vbi coierit, supernatantẽ aquam omnẽ, cum eo quod in summo ceu spuma concretũ est, effundito: illúdq; identidẽ facito, dum aqua superstabit. Hanc (si qua reliqua fuerit) posteaquam guttatim diligentérque excluseris, *sedimentũ ipsum mortario inditum conterito, & in pastillos cogito. Sũt qui ad coercendam hauriendamq; protinus humoris abundantiã, cribratos cineres humi sternunt, ac in eorum medio excauata foucola triplicatũ linteolũ obtẽdũt, cui elaterĩũ cũ humiditate sua infũdũt, illáq; (hoc artificio) exhausta, tandẽ resiccatũ ipsũ in pila, vti dictũ est, contẽrũt. Alij ꝓ dulci aqua marinã affundentes,

Al. addunt: ac vbi quicquid est expresseris, subsidere sinito.

quod subsederit.

dentes ita eluunt. Alij in postrema lotura mulsam affundũt. Elaterium porrò optimũ creditur, quod cũ candore modicè humectũ est, minimè ponderosum, læue, gustu amarissimum, quódq; lucernæ admotũ facilè acceditur. At quod porraceum est, scabrum & ad aspectũ turbidum ac erui cineriśq; plenũ, graue & vitiosum est. Nec desunt qui cucumeris succo amylũ immisceát, vt candorem & leuitatẽ ementiantur. A bimatu ad decenniũ purgationibus accõmodatũ est. Integra dosis eius est, obolus: minima, semiobol⁹: pueris, æreola duo: nam copiosius haustum, periculum adfert. Bilem ac pituitam per inferna pariter & superna trahit. Atque qui ęgrè spirant, eo medicamenti genere fœliciter vtiliterq́; purgantur. Quòd si in animo est per aluum purgare, adiecto salis duplo & sinapis tantillo, quantum scilicet ad colorandum satis sit, ex aqua catapotia erui magnitudine formato: quę posteaquam exhibueris, aquæ tepidę cyathum vnũ exorbendum dato. Sin vomitum concitare volueris, elaterium aqua diluito, intinctaq́; pẽna subiectas linguæ partes quàm penitissimè oblinito. At si æger ad vomitũ difficilis fuerit, vel oleo, vel irino vnguento diluito: somnũ interim inhibeto. Porrò his qui effusè ac præter modum purgantur, vinum oleo mistum frequenter propinari oportet. Etenim superuenientibus vomitionibus restituuntur. Quibus verò crebriores vomitus sisti par est, aqua frigida, polenta, posca, poma & quæcunq; stomachum densando roborant, offerẽda sunt. Menses quoque ciet, partusq; necat elateriũ in pesso subditũ. Cũ lacte verò narib⁹ infusum, & regiũ morbũ depellit, & diuturnos capitis dolores sũmouet. In anginis autẽ efficaciter illinitur ex oleo vetere, melle, aut felle taurino. [Satiui cucumeris radix cõtrita & drachmæ pondere in hydromelite pota, vomitus mouet. Quòd si cui à cœna placidè ac citra molestiam vomere libuerit, oboli duo satis fuerint.]

De Staphide agria, siue herba pediculari. Cap. CLVI.

STAPHIS agria folia quidem habet labruscæ modo diuisa, &

A χέοντες, πλυνοῦσιν. οἱ δὲ, τῇ τελευταίᾳ πλύσει μελίκρατον παραχέουσι. δοκεῖ δὲ ἐλατήριον κάλλιστον εἶναι, τὸ μετὰ τοῦ λευκοῦ ἡσυχῇ ἔνικμον, κοῦφον, λεῖον, πικρότατον τῇ γεύσει, καὶ προσαχθὲν λύχνῳ "εὐκαές. τὸ μέντοι πρασίζον καὶ τραχὺ καὶ θολερὸν τῇ ὄψει, γέμον ὀροβίου καὶ τέφρας, βαρύ τε ἐστὶ καὶ φαῦλον. B ἔνιοι δὲ καὶ "τῷ χυλῷ τοῦ σικύου μιγνύουσιν ἄμυλον, πρὸς τὸ μιμήσασθαι αὐτὸ λευκὸν καὶ κοῦφον. εἰς μέντοι τὰ καθαρτικὰ ὁ διετὴς ἁρμόζει ἄχρι δεκαετῶν· ἡ δὲ τελεία "δόσις, ὀβολός· ἡ δὲ ἐλαχίστη, ἡμιωβόλιον· παιδίοις δὲ, δίχαλκον· πλεῖον γὰρ ποθὲν C κίνδυνον ἐπιφέρει. κινεῖ δὲ τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω κάθαρσιν, ἄγον φλέγμα καὶ χολήν. ἀρίστη δὲ τοῖς δυσπνοοῦσιν ἡ δι' αὐτοῦ κάθαρσις. εἰ μὲν οὖν θέλεις κατὰ κοιλίαν καθαίρειν, διπλάσιον ἅλας μίξας "καὶ *σίμμεως "ὅσον χρῶσαι δι' ὕδατος ὀροβιαῖα καταπότια δίδου, ἐπιρρο-D φείτω δὲ χλιαροῦ ὕδατος κύαθον ἕνα· εἰς δὲ ἔμετον, ὕδατι ἀνιεὶς, πτερῷ βάπτων ὑπὸ γλῶτταν διάχριε τόπους ὡς ὅτι ἐσωτάτω· εἰ δὲ δυσεμὴς εἴη, ἢ ἐλαίῳ ἢ ἰρίνῳ μύρῳ διεὶς, κώλυε δὲ κοιμᾶσθαι. τοῖς δὲ ὑπερκαθαιρομένοις συνεχῶς προσφέρειν δεῖ οἰνέλαιον· ἐμοῦντες γὰρ ἀπο-E καθίστανται. μὴ παυομένων δὲ τῶν ἐμέτων, ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ἄλφιτον καὶ ὀξύκρατον καὶ ὀπώραν, καὶ ὅσα δύνανται τὸν στόμαχον πυκνῶσαι προσενεκτέον. κινεῖ δὲ τὸ ἐλατήριον καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα κτείνει ἐν προσθέτῳ· ἐγχυθέν τε μετὰ γάλακτος εἰς τοὺς ῥώθωνας, ἴκτερον ἀπο-F καθαίρει, καὶ κεφαλαλγίας τὰς χρονίους ἀπαλλάττει· συναγχικοῖς τε διάχρισμα "πραγματικὸν μετ' ἐλαίου παλαιοῦ ἢ μέλιτος ἢ χολῆς ταυρείας. [τοῦ δὲ ἡμέρου σικύου ἡ ῥίζα λεία ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι < α. ὁλκῇ, ἐμέτους κινεῖ. εἰ δέ τις μετὰ τὸ δεῖπνον πραέως ἐμέσαι ἐθέλει, ἀρκοῦσιν ὀ-G βολοὶ β'.]

V. ἀκαές

V. τὸν χυλόν.

Vulg. exempl. πόσις.

Al. σινήπεως

V. ὅσον παραχρῶσαι δύναται ὀροβιαῖα.

Marc. legit, πταρμικόν

Περὶ Σταφίδος ἀγρίας. Κεφ. ρνς'.

ΣΤΑΦΙΣ ἀγρία φύλλα μὲν ἔχει ὥσπερ ἀμπέλου ἀγρίας ἐπεσχισμένα·

V. caret.
V. conclusis caret.
V. caret.
V. caret.
V. add. καὶ αἰ-δάχῃ
Vulg. exempl. καρπὸς
V. sic: ῥίζα, ἔνδοθεν μέλαινα, λευκὴ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, μεγάλη, παχύφλοιος.
V. αὐτῶν.
V. ὀρύττοντα

καυλία ὀρθά, μαλακά, μέλανα· ἄνθος δὲ αὐτὸ φέρει ἰσάτει ὅμοιον· τὸν δὲ καρπὸν ἐν θυλακίοις [χλωροῖς ὥσπερ ἐρεβίνθου, τρίγωνον,] τραχύν, ὑπόκιρρον ἐν τῷ μέλανι, τὰ δὲ ἔνδον λευκόν, γευσαμένῳ δριμύν.] Τούτου κόκκους ι᾽ ἢ* ε. ἐάν τις λεάνας ἐν μελικράτῳ δῷ, καθαίρει δι᾽ ἐμέτων πάχη· [περιπατεῖν τε δεῖ οἱ πεπωκότες.] δεῖ μέντοι προσέχειν *συνετῶς μελίκρατον διδόντας, διὰ τὸ ἐπιφέρειν τοὺς κατὰ πνιγμὸν κινδύνους, καὶ καίειν τὴν φάρυγγα. ἁρμόζει δὲ τριφθεῖσα* καὶ ἐλαίῳ συγχρισθεῖσα πρὸς φθειριάσεις καὶ κνησμοὺς καὶ ψώρας. διαμασηθεῖσα δέ, φλέγμα ἄγει πλεῖστον. καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· οὖλά τε ῥευματιζόμενα στέλλει· καὶ ἄφθας τὰς ἐν στόματι θεραπεύει μετὰ μέλιτος. μίγνυται καὶ τοῖς πυρωτικοῖς μαλάγμασιν.

Περὶ Θαψίας. Κεφ. ρνζ΄.

ΘΑΨΙΑ ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν πρῶτον εὑρῆσθαι ἐν Θάψῳ τῇ νήσῳ τῇ ὁμωνύμῳ. τῇ δ᾽ ὅλῃ φύσει ἔοικεν νάρθηκι, ἰσχνότερος δ᾽ αὐτῆς μᾶλλον ὁ καυλός, καὶ τὰ φύλλα μαράθρῳ ἐμφερῆ· ἐπ᾽ ἄκρου δὲ σκιάδια καθ᾽ ἑκάστην ἀπόφυσιν, ἀνήθῳ ὅμοια· ἐφ᾽ ὧν ἄνθος μήλινον· σπέρμα ὑπόπλατυ, ὡς τὸ τοῦ νάρθηκος ἐμφερές, ἔλαττον μέντοι· ῥίζα ἔνδοθεν λευκή, μεγάλη, μέλαινα δ᾽ ἔξωθεν, παχύφλοιος, δριμεῖα. Ἥτις ὀπίζεται περιορυχθεῖσα καὶ ἐγκοπτομένη τὸν φλοιόν, ἢ κοιλανθεῖσα αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ θολοειδῶς ἡ ῥίζα, καὶ πωματιζομένη πρὸς τὸ καθαρὸν μένειν τὸν ὀπόν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ δεῖ ἐπιόντας αἴρεσθαι [τὸν ἐπισυλλεγέντα ὀπόν.] χυλίζεται δὲ κοπεῖσα ἡ ῥίζα καὶ διὰ κυρτίδος καὶ ὀργάνου ἐκθλιβεῖσα, καὶ ξηρανθεῖσα ἐν ἡλίῳ δι᾽ ὀστρακίνου παχέος ἀγγείου. ἔνιοι δὲ καὶ τὰ φύλλα συναποθλίβουσιν. ἀσθενὴς δὲ ὁ τοιοῦτος. διακρίνεται δὲ τῷ *βρωματωδέστερον εἶναι τὸν ἀπὸ τῆς ῥίζης, καὶ μένειν ἔνικμον· ξηραίνεσθαι δὲ τὸν ἀπὸ τῶν φύλλων, καὶ τερηδονίζεσθαι. ὀπίζοντα δὲ δεῖ μὴ κατ᾽ ἀνέμου ἵστασθαι, μᾶλλον δὲ νηνεμίας οὔσης· ἐποιδεῖ γὰρ ἰσχυ-

A cauliculos rectos, molles, nigrosq́ꝫ: florẽ verò fert glasti, semen in folliculis viridib⁹ ceu ciceris triangulũ, scabrum, ex nigro subfulueſcẽs, intus album, gustu acre. Huius grana decẽ aut quindecim si trita in aqua mulsa dẽtur, crassos humores vomitu purgabunt: sed qui hauserint, deambulare debent. Videndũ nihilo- B minus vt ijs frequenter aqua mulsa potui detur: alioqui in strangulationis periculũ deducuntur, faucésque aduruntur. Herba autẽ ipsa trita per se, vel admista sandaracha ex oleo illita, phthiriasi prodest: itémq; pruritui & psoris: plurimã pituitam cõmanducata trahit, & in aceto decocta dẽtiũ doloribus ore colluto sub- C uenit, gingiuarumq; fluxiones, quas Grȩci rheumatismos vocant, reprimit, & feruida oris vlcuscula cum melle sanat. Deniq; malagmatis etiam vrendi vi prӕditis immiscetur.

De Thapsia. Cap. CLVII.

THAPSIA ex eo nomẽ accepit, quòd in Thapso eiusdẽ nominis D insula primùm inuenta fuerit. Tota verò natura ferulӕ similis est, attamen graciliore caule, & folijs fœniculo proximis, vmbellis in singulorum surculorum cacumine anethi similibus: flore in ijs luteo: semine quadantenus lato, quale ferulӕ, sed aliquantò minore: radice intus candida, foris nigra, magna, crasso E vestita cortice, eadémq; acri, cuius liquor excipitur in hunc modũ. Effossa in ambitu scrobe inciditur radicis cortex: aut incauatur ipsa radix, ita tamẽ vt excauatio sensim à latiore orbe in acutũ desinat: mox cooperitur, quò purior liquor confluat: postero autem die congestum F cũ tolli par est. Eliciendi quoq; succi ratio hӕc est: Radix contunditur, ac succus per quallum instrumento ad id cõparato exprimitur, qui quidẽ fictili crasso inditus in sole cogitur siccaturq́;. Sũt & qui folijs simul cũ radice tusis succũ exprimãt, sed inualidior is est. Hoc verò indicio discernitur q̃ è sola radice manauit, ꝙ G viroso magis est odore, humidúsq; permanet: at è folijs extractus, exiccatur ac teredinũ iniuriam sentit. Porrò qui liquorẽ colligit, minimè obuersum vento stare oportet: ac potiùs tẽpestatẽ deligere à ventis silentẽ, quáve nulla aspiret aura. Alioqui propter

halitus acrimoniã vehemẽter intumeſcit facies, nudaſq; corporis partes puſtulæ inuadunt. Iccirco etiam non, niſi cerato quopiam aſtringẽte liquido priùs inunctis nudis partibus, eò accedendũ. Purgandi vim habent cortex radicis & ſuccus, itemq; liquor, ſi in aqua mulſa bibatur: ſupernè enim æquè ac infernè bilẽ extrahũt. Radicis modus, quaterni oboli cum ternis ſeminis anethi drachmis: expreſſi verò ſucci, terni oboli: at liquoris, obolus vnus: copioſior doſis ſalutem in diſcrimẽ adducit. Conuenit autem huiuſcemodi purgatio ſuſpirioſis, & in diuturnis laterum doloribus, atque difficilibus excreationibus: ijs verò qui ægrè vomunt in cibarijs opſoniiſve datur. Tã radix quàm liquor omniũ maximè quæ pares cum eis vires ſortita ſunt, metaſyncritica vi pollẽt, ſiue quid ex alto euocare, ſiue ſummæ cutis meatus relaxando corporis habitũ mutari expedit. Quamobrẽ ſuccus perunctione, aut radix recens affrictu, alopecias explet. Radix ſuccúſve cum ęquis thuris ac ceræ portionibus ſugillata liuentiáque emẽdat: ſed non plus binis horis dimittatur, ac locus deinde aqua maris calida foueatur. Tollit & maculas à ſolis ardore contractas illitus ex melle ſuccus, ac lepras remouet: ſed & tubercula rumpit, cum ſulphure perunctus. In diuturnis quoque lateris, pulmonis, pedũ, articulorúmque vitijs vtiliter illinitur. Cæterùm valet & ad integendam colis glandem, ſi modò alia ex cauſa quàm circunciſione nudata fuerit. Tumorem enim excitat, qui & fotibus & pinguibus adhibitis emollitus præputij iacturã reſarcit.

De Spartio. Cap. CLVIII.

SPARTIVM frutex eſt longas proferens virgas, ſine folijs, firmas, fractu contumaces, quæ in alligãdis vitibus vinculi vſum præſtãt: ſiliquas ceu phaſeli, in quibus exilia ſemina, lenticulæ ſimilia: florẽ leucoij, luteum. Huius ſemina & flores purgãt per ſuperna vehemẽter, helleborì modo & citra periculũ, ſi quinis obolis ex aqua mulſa bibantur.

A ρας δὲ πρόσωπον, καὶ "φλυκταινοῦνται τὰ γυμνὰ μέρη διὰ τὴν δριμύτητα τῆς ἀποφορᾶς· δεῖ οὖν κηρωταῖς στυφούσαις ὑγραῖς προχρίειν τὰ γυμνὰ τῶν μερῶν, καὶ οὕτω προσέρχεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν ὅ,τε φλοιὸς τῆς ῥίζης καὶ ὁ χυλὸς, καὶ ὁ ὀπὸς, σὺν μελικράτῳ πινόμενος· B ἄνω γὰρ καὶ κάτω χολὴν καθαίρουσι. δίδοται δὲ τῆς μὲν ῥίζης τετρώβολον ["μετὰ ἀνήθου σπέρματος ∠ γ.] τοῦ δὲ χυλίσματος, τριώβολον· τοῦ δὲ ὀποῦ," ὀβολός· πλεῖον γὰρ δοθὲν, κινδυνῶδες. ἁρμόζει δὲ ἡ δι᾽ αὐτοῦ κάθαρσις πάθεσιν ἀσθματικοῖς, πλευρῶν ἀλγήμασι χρονίοις, καὶ ἀναγωγαῖς· C τοῖς δὲ δυσεμέσιν ἐν σιτίοις ἢ *ἑψήματι δίδοται. κέκτηται δὲ καὶ μετασυγκριτικὴν δύναμιν ὅ,τε ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα πάντων μάλιστα τῶν ἰσοδυναμούντων, ὅπου τι δεῖ ἐκ βάθους ἑλκύσαι, ἢ μεταποιῆσαι. ὅθεν ἀλωπεκίας καταχριόμενος ὁ χυλὸς, ἢ ἡ D ῥίζα χλωρὰ προστριβομένη, "δασύνει. ὑπώπιά τε αἴρει καὶ πελιώματα "λεῖα ἡ ῥίζα ἢ ὁ χυλὸς σὺν λιβανωτῷ καὶ κηρῷ ἴσοις· δεῖ δὲ μὴ πλέον δυοῖν ὡρῶν ἐᾶν· μετὰ δὲ ταῦτα πυριᾶν θερμῇ θαλάττῃ· αἴρει δὲ καὶ ἔφηλιν σὺν μέλιτι καταχρισθεὶς, καὶ λέπρας ἀφίστησι· φύ- E ματά τε ῥήττει μετὰ θείου καταχριόμενος ὁ χυλός· χρήσιμος δὲ καταχρίεται καὶ ἐπὶ τῶν χρονίας ἐχόντων διαθέσεις περὶ πλευρὸν ἢ πνεύμονα, ἢ πόδας ἢ ἄρθρα· χρησιμεύει δὲ καὶ πρὸς ἐπαγωγὴν ἐπὶ τῶν μὴ ἐκ περιτομῆς λειποδέρμων, οἴδημα ἐγείρων, ὅπερ καταντλούμενον καὶ τοῖς λι- F παίνουσι μαλαττόμενον, τὸ ἐλλιπὲς τῆς πόσθης ἐκπληροῖ.

Hunc locum ſic legit in altero Goupylus, φλυκταινοῦταί τε γυμνὰ μέρη τοῦ γυμνοῦ σώματος, quo modo Hermol. legiſſe videtur.

V. caret.

V. ∠ α.

Λ. ἁρμόζει καὶ δασύνει.

V. λεῖα ὁ χυλὸς

Περὶ Σπαρτίου. Κεφ. ρνή.

ΣΠΑΡΤΙΟΝ θάμνος ἐστὶ φέρων ῥάβδους "μακρὰς, ["ἀφύλλους, στερεὰς,] δυσθραύστους, αἷς τὰς ἀμπέλους δεσμεύουσι· φέρει δὲ λοβοὺς ὥσπερ "*φασήλους, G ἐν οἷς σπερμάτια φακοειδῆ· ἄνθος μήλινον, ὥσπερ λευκοΐου. Τούτου ὁ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη ποθέντα σὺν μελικράτῳ ὁλκῇ ὀβολῶν ε. καθαίρει ἄνω μετ᾽ ἐντάσεως ὥσπερ ὁ ἐλλέβορος ἀκινδύνως·

Marc. legit μικρὰς

V. non habet.

V. addit ἐν φύλλοις

ὁ δὲ καρπὸς κινεῖ τὴν κάτω κάθαρσιν· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ῥάβδων ἐν ὕδατι βραχεισῶν, εἶτα κοπεισῶν καὶ χυλισθεισῶν, ἰσχιαδικοῖς καὶ συναγχικοῖς ἐστὶ βοήθημα, ὅσον κύαθος εἷς πινόμενος νήστεσιν. ἔνιοι δὲ ἀναποβρέξαντες ἅλμῃ ἢ θαλάττῃ, ἐγκλύζουσι τοὺς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ αἱματῶδες καὶ ξυσματῶδες.

V. ἐστιν.

A Semen verò deiectioné quoq; mouet. Quin & ramuli in aqua macerati, mox tusi succum dant ischiadicis & angina laborantibus vtilem, si cyathi vnius modú ieiuni biberint. Quidam eosdem illos ramulos muria aut aqua marina macerare malunt, extractúmque succum clystere infundunt ischiadicis. Extrahit verò cruenta, quæque ramenta strigmentáve repræsentant.

Περὶ Σιλύβου. Κεφ. ρνθ'.

B ΣΙΛΥΒΟΝ ἄκανθά ἐστι πλατεῖα, φύλλα ἔχουσα χαμαιλέοντι ὅμοια τῷ λευκῷ. ἣ τις ἁπαλοφυὴς ἐσθίεται ἑφθὴ σὺν ἐλαίῳ καὶ ἁλσί. τῆς δὲ ῥίζης ὁ ὀπὸς ὅσον ὁλκὴ ποθεὶς σὺν μελικράτῳ, ἐμέτους κινεῖ.

De Silybo. Cap. CLIX.

SILYBVM spina est lata, folijs chamæleonti albo similis: quæ adhuc nouella, cum oleo & sale cocta, estur. Stillans è radice liquor drachmæ pondere potus ex aqua mulsa, vomitiones ciet.

Περὶ Βαλάνου μυρεψικῆς. Κεφ. ρξ'.

C ΒΑΛΑΝΟΣ μυρεψικὴ καρπός ἐστι δένδρου μυρίκῃ ἐοικότος, ὅμοιος τῷ λεγομένῳ Ποντικῷ καρύῳ, οὗ τὸ ἐντὸς θλιβόμενον, ὥσπερ τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα, ἐκθλίψιν ὑγρὸν, ᾧ εἰς τὰ πολυτελῆ μύρα ἀντ' ἐλαίου χρῶνται. γίνεται δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Ἀραβίᾳ, καὶ ἐν τῇ κατὰ Ἰουδαίαν Πέτρᾳ. διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ νέα καὶ πλήρης, λευκή τε καὶ εὐλέπιστος. Η τις μετ' ὀξυκράτου ποθεῖσα λεία ὅσον < ὁλκὴ, σπλῆνα τήκει. καὶ καταπλάσσεται δὲ ἐπ' αὐτοῦ μετ' αἰρίνου ἀλεύρου, καὶ μετὰ μελικράτου καὶ ἐπὶ ποδαγρικῶν· σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεῖσα, ἀποσμήχει ψώραν, λέπραν· σὺν νίτρῳ δὲ, ἀλφοὺς, οὐλὰς μελαίνας· σὺν οὔρῳ δὲ, αἴρει φακοὺς, ἰόνθους, ἐφήλεις, ἐξανθήματα ἐν προσώποις· ἐμέτους δὲ κινεῖ καὶ κοιλίαν λύει μετὰ ὑδρομέλιτος· κακοστόμαχος δέ ἐστιν ἱκανῶς. καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς ἔλαιον ποθὲν, τὴν κοιλίαν ἐπάγει. συπτικώτερος δέ ἐστιν ὁ φλοιὸς αὐτῆς· τὸ δὲ ἐκκοπείσης καὶ ἐκθλιβείσης αὐτῆς ἐκπίεσμα, μίγνυται σμήγμασι τοῖς πρὸς τραχύτητας καὶ κνησμοὺς ἁρμόζουσιν.

Forte ὑπάγει

De Glande vnguentaria. C. CLX.

GLANS vnguentaria fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis: cuius nucleus amygdalarú amararum more tusus pressúsq; liquoré reddit, quo in pretiosa vnguéta pro oleo vtuntur. Nascitur in Æthiopia, Ægypto, Arabia D & Petra oppido secus Iudæam. Præfertur recens, plena, candida, quæq; facilè cortice spoliatur. Ea trita & ex posca drachmæ pődere pota, lienem absumit. Quin & eidé visceri cum lolij farina, itemq; podagricis cum aqua mulsa imponitur. Cum aceto cocta, psoram & leprá exterit: cum nitro, vitiligines & cicatrices E nigras emendat: & cum lotio lentigines & varos, maculas à Solis ardore contractas & papulas in facie tollit. Vomitiones auté mouet aluumq; soluit cum hydromelite: sed valdè stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluú potu subducit: at cortex eius magis astringit. Cæterú quod ex ea tusa expressaq; F reliquú est quasi retrimentú seu magma, smegmatis immiscetur, quę ad scabritias & prurigines accommodátur.

Περὶ Ναρκίσσου. Κεφ. ρξα'.

ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ, ἔνιοι καὶ τοῦτο ὥσπερ τὸ κρίνον λείριον ἐκάλεσαν, τὰ μὲν φύλλα πράσῳ ἔοικε, λεπτὰ δὲ καὶ μικρότερα κατὰ πολὺ, καὶ στενώτερα· καυλὸν κενὸν, ἄφυλλον, μείζω σπιθαμῆς· ἐφ' οὗ ἄνθος λευκὸν ἔσωθεν δὲ κροκῶδες, ἐπ' ἐνίων δὲ πορφυροειδές· ῥίζα δὲ λευκὴ ἔνδοθεν, στρογγύλη, βολ-

V. ἔοικε. μικρότερα δὲ καὶ στενότερα

V. λευκόν. τὸ μέσον δὲ κοῖλον ἔχον κροκοειδές.

De Narcisso. Cap. CLXI.

NARCISSVM sunt qui, haud secus ac liliú, liriú appellarint. Folijs quidem porrum refert, at tenuia ea sunt, minoráq; multò & an- G gustiora: caulis inanis ac sine folijs supra dodrantem attollitur: flos in ipsius cacumine albus, intus croceus, & in quibusdam purpureus: radix intus candida, rotunda, bul-

bosa: semen velut in membrana seu pellicula, nigrum & oblongum. Probatissimus nascitur in montosis, odore suaui: reliqui porrum imitantur, & herbaceum quendam odorem resipiunt. Radix cocta seu edatur, seu etiam bibatur, vomitoria est: ambustis igni prodest cum melle trita: præcisos neruos imposita glutinat: luxatis malleolis diuturnisque articulorũ doloribus trita ex melle illitáque subuenit. Vitia cutis à sole contracta, itémque vitiliginem cum vrticæ semine & aceto emaculat: cum eruo autem ac melle, vlcerum sordes expurgat, & abscessus rũpit ęgrè maturescentes: deniq; infixa corpori extrahit, imposita cum lolij farina & melle.

De Hippophaë. Cap. CLXII.

HIPPOPHAES, quo vestes à fullonibus interpolátur, in maritimis sabulosisque nascitur. Est autem frutex è cremiorum genere, densus & surculos suos quoquouersus expandens, foliáque habens longa, oleaginis proxima: sed angustiora mollioráque, inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosa, distantes inter se: flores hederę corymbis similes, ac veluti racematim sibi inuicem cohærentes, minores tamen ac molles, candidos simul & ex parte puniceo colore rubentes: radicem crassam, mollem, lactei succi plenam, gustu amaram. Ex hac perinde ac è thapsia liquor excipitur, qui & per se, & cum erui farina subactus siccatur, & ad vsum reconditur. Sincerus is biliosa, aquosa pituitosáque detrahit, oboli pondere: at erui farina exceptus, quaternis obolis ex aqua mulsa. Sed & frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cum aquæ mulsæ dimidia hemina tritus exhibetur. Cæterùm è radicibus ac simul etiam herba ipsa succus itidem haud secus ac è thapsia exprimitur, cuius in purgationibus modus est, drachma vna.

De Hippophæsto. Cap. CLXIII.

HIPPOPHÆSTON, quod aliqui etiá hippophaes appellát, nascitur iisdé locis, quib⁹ & hippophaës:

A βολβώδης· καρπὸς ὡς ἐν ὑμένι, μέλας, "προμήκης· φύεται ὁ κάλλιστος ἐν ὀρεινοῖς τόποις, εὐώδης· ὁ δὲ "λοιπὸς πρασίζει, καὶ βοτανώδη τὴν ἀποφορὰν ἔχει. Τούτου ἡ ῥίζα βρωθεῖσα ἑφθὴ καὶ ποθεῖσα, ἐμέτους κινεῖ· ἁρμόζει δὲ καὶ πυρικαύστοις σὺν μέλιτι λεία· καὶ τὰς περὶ νεῦρα διακοπὰς B προσκολλᾷ καταπλασσομένη· στρέμματά τε σφυρῶν καὶ τὰ περὶ ἄρθρα χρόνια ἀλγήματα λεία σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσα ὀνίνησι· καθαίρει καὶ ἐφήλιν καὶ ἀλφὸν σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ μέλιτι, τὰς ἀκαθαρσίας τῶν ἑλκῶν ἀποκαθαίρει· καὶ τὰ δυσέκπεπτα τῶν C ἀποστημάτων ῥήσσει· "ἄγει καὶ σκόλοπας, σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι" καταπλασσομένη.

V. caret.

V. λευκὸς Orib. addit, ἐν πεδίοις καὶ ἀμμώδεσι

V. καὶ ἀνάπτει σκόλοπας

Add. Lacuna ex v. cod. καὶ ῥοδίνῳ ἐλαίῳ.

Περὶ Ἱπποφαοῦς. Κεφ. ρξβʹ.

ΙΠΠΟΦΑΕΣ, ᾧ γνάφοισι τὰ ἱμάτια, φύεται μὲν ἐν παραθαλαττίοις καὶ ἀμμώδεσι τόποις. θάμνος δέ ἐστι φρυγανώδης, D πυκνός, "ἀμφιλαφής, φύλλα ἔχων μακρὰ πρὸς τὰ τῆς ἐλαίας, στενώτερα δὲ καὶ "μαλακώτερα· καὶ μεταξὺ ἀκάνθας ξηράς, ὑπολεύκους, γωνιοειδεῖς, ἀπ' ἀλλήλων διεστώσας· ἄνθη κορύμβοις ἐοικότα κισσοῦ, ὡς βοτρύδια προσκείμενα ἀλλήλοις, πλὴν μικρότερα καὶ μαλακά, καὶ μετὰ τοῦ λευκοῦ E φοινίσσοντα ἐκ μέρους· ῥίζα παχεῖα καὶ μαλακή, ὀποῦ μεστή, γευσαμένῳ πικρά, ὀπιζομένη ὥσπερ θαψία. Ἀποτίθεται δὲ καθ' ἑαυτὸν ὁ ὀπός, καὶ σὺν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ ἀναλαμβανόμενος καὶ ξηραινόμενος· καθαίρει δὲ χολῶδες, ὑδατῶδες καὶ φλεγματῶδες κάτω, ὅσον ὀβολὸς ἀκέραιος. τοῦ δὲ μετὰ τοῦ F ὀροβίνου, τετρώβολον σὺν μελικράτῳ. καὶ ὁ θάμνος δὲ σὺν ταῖς ῥίζαις ξηραινόμενος κόπτεται, καὶ δίδοται λεῖος μετὰ μελικράτου κοτύλης μιᾶς ἡμισείας· γίνεται δὲ καὶ χύλισμα τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, ὥσπερ ἐπὶ τῆς θαψίας· δίδοται δὲ τούτου < αʹ εἰς τὰς καθάρσεις.

Lacuna ex vet. cod. interserit, μικρός,

Sic legit Lacuna ex vet. cod. At vulg. exempl. λεπτότερα

G Περὶ Ἱπποφαίστου. Κεφ. ρξγʹ.

ΙΠΠΟΦΑΙΣΤΟΝ, οἱ δέ, καὶ τοῦτο ἱπποφαὲς καλοῦσι, φύεται ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, ἐν οἷς καὶ τὸ ἱπποφαές,

καὶ αὐτὸ γναφικῆς ἀκάνθης εἶδος ὑπάρχον· ἔστι δὲ χαμαιπετές, ἔχον μόνον φυλλάρια μικρά, ἀκανθώδη, καὶ κεφάλια κενά· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος φέρει· ῥίζαν δὲ παχεῖαν καὶ μαλακήν. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὴν ῥίζαν καὶ τὸ κεφάλιον χυλίσας, ξήραινε, καὶ δίδου ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ μελικράτου ᾧ βούλει· ἡ γὰρ διὰ τούτου κάθαρσις ὕδωρ καὶ φλέγμα ἄγει· ἰδίως δὲ ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει καὶ ἐπιληψίαις καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσιν ἡ διὰ τούτου κάθαρσις.

Lacuna addit ex vet. cod. οὔτε καρπὸν

Περὶ Κίκεως. Κεφ. ρξδ'.

ΚΙΚΙ ἢ κρότων, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ, σέσελι Κύπριον, οἱ δὲ, κρότωνα. ὠνόμασται κρότων, διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῶον ἐμφέρειαν τοῦ σπέρματος· δένδρον δὲ ἐστι συκῆς μικρᾶς μέγεθος ἔχον· φύλλα δὲ ὅμοια πλατάνῳ, μείζονα δὲ καὶ λειότερα καὶ μελάντερα. τὰ δὲ στελέχη καὶ τὰς κράδας κοῖλα καλάμου τρόπον ἔχει· καρπὸν δὲ ἐν βότρυσι τραχέσι, λεπισθέντα ὅμοιον κρότωνι τῷ ζώῳ. ἐξ οὗ καὶ ἀποθλίβεται τὸ λεγόμενον κίκινον ἔλαιον ἄβρωτον μὲν, ἄλλως δὲ χρήσιμον εἰς λύχνους καὶ ἐμπλάστρους· καθαρθέντες δὲ ὅσον λ'. κόκκοι τὸν ἀριθμὸν, καὶ ποθέντες λεῖοι, ἄγουσι κατὰ κοιλίαν φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ· κινοῦσι δὲ καὶ ἔμετον. ἔστι δὲ λίαν ἀηδὴς καὶ ἐργώδης ἡ τοιαύτη κάθαρσις, ἀναστρέπουσα στόμαχον ἰσχυρῶς· *κοπεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα, ἴονθους καὶ ἐφήλεις καθαίρει. τὰ δὲ φύλλα λειωθέντα μετὰ παιπάλης ἀλφίτου, ὀφθαλμῶν οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς παύει· καὶ σπαργῶντας μαστοὺς, ἐρυσιπέλατά τε σβέννυσι, καθ' ἑαυτὰ καὶ μεθ' ὄξους καταπλασσόμενα.

V. καὶ τοὺς κλάδους κοῖλα.

Al. ὀξυκράτου

Περὶ Τιθυμάλων. Κεφ. ρξε.

ΤΙΘΥΜΑΛΩΝ εἴδη ζ'. ὧν ὁ μὲν ἄρρην χαρακίας καλεῖται, ὑπὸ δέ τινων κομήτης, ἢ ἀμυγδαλοειδὴς ἢ κωβιὸς ὀνομάζεται· ὁ δέ τις θῆλυς ἢ μυρσίτης, ὃν καὶ καρυίτην ἢ μυρσινίτην καλοῦσιν. ὁ δὲ παράλιος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἐκάλεσαν· ὁ δέ τις ἡλιοσκόπιος. ὁ δὲ κυπαρισσίας· ὁ δὲ δενδρώδης· ὁ δὲ πλατύφυλλος. Τοῦ δὲ χαρακίου καλουμένου, καυλοὶ μὲν, ὑπὲρ πῆχυν, ἐνερευθεῖς, ὀποῦ δριμέος καὶ λευκοῦ

éstque spinæ fulloniæ genus. Humi verò sternitur, sine caule ac flore: minutis tantũ foliolis, iísq; spinosis, & capitulis *inanib⁹: radice crassa & [fungosis] molli. Succ⁹ foliis, radice & capitulo exprimitur: q̃ quidẽ exiccatur, atq; datus cui volueris obolis tribus in aqua mulsa, aquam pituitámq; detrahit: priuatim verò orthopnœæ, comitialibus, neruorúmque vitijs, conuenit huiscemodi purgatio.

De Ricino. Cap. CLXIIII.

CROTONA, hoc est, ricinũ seu cici, aliqui sesamum syluestre, alij seseli Cyprium appellant. Ricini verò nomen accepit à similitudine, quę est illius semini cum ricino animali. Arbuscula est paruæ ficus altitudine, folijs platani, at maioribus, læuiorib⁹ ac nigrioribus: ramis caudicibúsque cauis in harũdinis modũ, semine in vuis asperis, quod decorticatum ricinum animal repræsentat. Ex eo oleum nomine cicinum exprimitur, cibis quidem ineptum ac fœdum: sed aliâs lucernis & emplastris vtile. Grana numero triginta purgata tritáque, potu pituitam bilem aquásque per aluum extrahũt, ac vomitiones etiã cient. Veruntamen admodum ingrata laboriosáque est eiusmodi purgatio: siquidem valenter stomachum subuertit. Tusa verò & imposita eadẽ varos & vitia cutis à sole contracta depurgant. At folia cum polentæ polline trita, oculorũ œdemata inflammationésque leniunt. Eadem seu per se, seu etiam ex aceto illita, lactis vbertate turgentes mammas cohibent, & erysipelata restinguũt.

De Tithymalis, seu lactarijs herbis. Cap. CLXV.

TITHYMALORVM genera septem: quorum masculus characias, quasi vallaris, ab aliquibus comatus, amygdaloides aut gobius appellatur: alter, qui fœmina existimatur, myrtites, quem & caryitem aut myrsinitem vocant: tertius paralius, quem nonnulli tithymalidem appellarunt: quartus helioscopius: quintus cyparissias: sextus dendroides, quasi arborescens: septimus denique platyphyllos, quasi latifolius dicitur. Porrò Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, acri lacteóque

succo referti: folia sunt circa ramulos oleaginis similia, sed longiora & angustiora: radix crassa lignosáque: in cauliũ cacuminibus *coma iunci similium virgultorum, sub quibus caua quædã peluibus aut alueolis similia, ac in ijs semen. Nascitur in asperis & mõtosis. Succus lacteus per aluum pituitam bilémq; trahit, obolis binis in posca sumptis: at cũ aqua mulsa, vomitiones etiam mouet. Circa vindemiã succus is congestis ramulis, mox dissectis, & in vas inclinatis, excipitur. Aliqui adiecta erui farina pastillos ex eo fingunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in ficos quę exiccantur, ternas quaternásve guttas instillát, vt cum ijs inarescant, eiusmodíque ficos ad vsum recondũt. Sed & per se tritus in pila cogitur in pastillos, atque reponitur. Porrò qui succum colligit, minimè obuersum vento stare, aut oculis manus admouere oportet: quinimò antequam operi sese accingat, corpus, præsertímque faciem, collum scrotúmq; adipe aut oleo cum vino perungere. Quoniã verò fauces idem exasperat, catapotia quę ex eo concinnantur, cera aut decocto melle oblini, atque ita dari par est. Caricas verò binas ternásve soluẽdæ alui gratia sumpsisse satis est. Recẽs idem succus ex oleo illitos in sole capillos detrahit, renascẽtésque flauos & exiles efficit, tandémque omnes abolet. Dẽtium cauis inditus, eorum dolores leuat: sed cera dentes oblinendi, ne fortè præterlapsus is, fauces linguámve malè afficiat. Tollit & illitu myrmecias, pensiles verrucas & quæ thymi florem repræsentant, itémque lichenas. Valet idem aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas, gangrænas atque fistulas. Legitur semẽ autumno, & siccatum sole leuiter tunditur, tandémque ab aceribus repurgatum loco mundo reponitur. Similiter & folia siccata reponuntur: quæ haud secus ac semen lactei succi effectum prębẽt, dimidio acetabulo pota. Sunt qui ipsa inueterant, admisto etiam cũ la-

coma iunci vl.

A μεσοί. φύλλα δὲ περὶ τὰς ῥάβδους ὅμοια ἐλαίᾳ, μακρότερα δὲ καὶ στενώτερα· ῥίζα ἁδρὰ καὶ ξυλώδης· ἐπ᾽ ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κόμη σχοινοειδῶν ῥαβδίων, καὶ ὑπ᾽ αὐτῶν ὑπόκοιλα ὅμοια πυέλοισιν, ἐν οἷς ὁ καρπός. φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὀρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ B ὀπὸς καθαρτικὴν τῆς κάτω κοιλίας· ἄγων φλέγμα καὶ χολὴν ὀβολῶν β′ πλῆθος λαμβανόμενος μετ᾽ ὀξυκράτου· σὺν μελικράτῳ δέ, καὶ ἔμετον κινεῖ. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν τρυγητόν, συναχθεισῶν τῶν ῥάβδων καὶ ἀποτμηθεισῶν· *ἐγκεκλεῖσθαι δὲ αὐτὰς δεῖ εἰς ἀγγεῖον. ἔνιοι C δὲ ὀρόβινον ἄλευρον μιγνύντες, συναναπλάσσουσιν ὀροβιαῖα μεγέθη. τινὲς δὲ εἰς τὰ ξηραινόμενα σῦκα ἀποστάζουσι σταλαγμοὺς γ′ ἢ δ′. καὶ ξηραίνοντες ἀποτίθενται. καθ᾽ ἑαυτὸν δὲ τριβόμενος ἐν θυίᾳ ἀναπλάσσεται καὶ ἀποτίθεται. ἐν δὲ τῷ ὀπίζειν οὐ δεῖ κατὰ ἄνεμον ἵστασθαι, D οὐδὲ τὰς χεῖρας ἄγειν τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ ὀπίζειν, τὸ σῶμα δεῖ χρίειν στέατι ἢ ἐλαίῳ μετ᾽ οἴνου, καὶ μάλιστα πρόσωπον καὶ τράχηλον καὶ ὄσχεον. *τραχύνει δὲ καὶ τὴν φάρυγγα· ὅθεν δεῖ καταπότια περιπλάττειν κηρῷ ἢ μέλιτι ἑφθῷ, καὶ οὕτως διδόναι· ἰσχάδες E μέντοι δύο ἢ τρεῖς λαμβανόμεναι, αὐτάρκεις εἰσὶ πρὸς κάθαρσιν". ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας ὀπὸς πρόσφατος ἐπιχρισθεὶς μετ᾽ ἐλαίου ἐν ἡλίῳ· καὶ τὰς ἐπιγινομένας δὲ ξανθὰς καὶ λεπτὰς ποιεῖ· καὶ τέλος ἐκφθείρει πάσας. ἐντίθεται δὲ καὶ τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων, κουφίζων τὰ F ἀλγήματα· κηρῷ δὲ δεῖ τοὺς ὀδόντας ἐμπιπλάττειν, ἵνα μὴ παραρρυεὶς κακώσῃ τὴν φάρυγγα ἢ τὴν γλῶτταν. αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ λειχῆνας ἐπιχριόμενος. ἁρμόζει καὶ πρὸς πτερύγια καὶ ἄνθρακας, φαγεδαίνας, γαγγραίνας, σύριγγας. καὶ ὁ καρπὸς δὲ φθι- G νοπώρῳ συλλεγείς, καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, κοπείς τε κούφως καὶ ἀποβρασθείς, καθαρῶς ἀποτίθεται. καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως ξηρά. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα τὰ αὐτὰ τῷ ὀπῷ, πλῆθος ἡμίσεος ὀξυβάφου ποτιζόμενα. ἔνιοι δὲ καὶ ταριχεύουσιν αὐτά, μιγνύντες τῷ ἀλεύρῳ τοῦ γά-

Add. Lacuna ex v. cod. ἐνίοις δὲ τέσσαρες ἢ πέντε

λαχάνοις λεπιδίῳ, καὶ τυρῷ κοπτῷ. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἐπιπασθεῖσα < α'. σὺν ὑδρομέλιτι καὶ ποθεῖσα, ἄγει κατὰ κοιλίαν· ἑψηθεῖσα δὲ σὺν ὄξει καὶ διακλυζομένη, ὀδονταλγίας βοηθεῖ. A

Add. Lacuna ex v. cod. κεφαλαλγίας τε.

Περὶ τοῦ θήλεως.

Ο δὲ θῆλυς, ὃν ἔνιοι μυρσινίτην ἢ καρυΐτην ἐκάλεσαν, παρεμφερὴς τῷ δαφνοειδεῖ τὴν φύσιν· καὶ τὰ φύλλα ὅμοια ἔχει μυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ στερεά, ἐπ' ἄκρου ὀξέα καὶ ἀκανθώδη· κλήματα δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης σπιθαμιαῖα ἀφίησι· ὡς δὲ καρπὸν φέρει παρ' ἐνιαυτόν, καρύῳ ὅμοιον, ἡσυχῇ δάκνοντα τὴν γλῶσσαν· ἐν τραχέσι δὲ χωρίοις καὶ οὗτος φύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα ὁμοίαν τοῖς περὶ αὐτοῦ· ἐμετικώτερος μέντοι ἐκεῖνος τούτου ἐστί. B C

Marc. legit, τῷ δαφνοειδεῖ τῇ χρόᾳ καὶ τῷ εἴδει λευκός.

Lac. legit in vet. cod. κορίῳ. al. κρίνῳ

Add. Lacuna ex v. cod. καὶ ἀπόθεσιν. Sic & Orib.

Orib. ἐνεργητικώτερος.

Περὶ τοῦ παραλίου.

Ο δὲ παράλιος λεγόμενος τιθύμαλος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἢ μήκωνα ἐκάλεσαν· φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις. κλῶνας δὲ ἔχει σπιθαμιαίους, ὀρθίους, ὑπερύθρους, ε' ἢ ς'. ἀπὸ τῆς ῥίζης, περὶ οὓς τὰ φύλλα στοιχηδὸν μικρά, ὑπόστενα, παραμήκη, ἐοικότα λίνῳ· κεφαλὴν δὲ ἐπ' ἄκρου περιφερῆ, ἐν ᾗ ὁ καρπὸς ὡς ὄροβος, ποικίλος, ἄνθη λευκά. ὅλος δὲ ὁ θάμνος καὶ ἡ ῥίζα, ὀποῦ λευκοῦ μεστή. καὶ τούτου χρῆσις καὶ ἀπόθεσις, ὁμοία ἐστὶ τοῖς προειρημένοις· D E

Sic v. c. Lacuna etiã legit ὀρθούς. Ita & Serapio, itémque Apul.

V. ἐοικότερα

V. add. πυκνήν. Sic etiã legũt Lacuna & Orib.

Orib. add. πολλῷ

Περὶ τοῦ ἡλιοσκοπίου.

Ο δὲ ἡλιοσκόπιος λεγόμενος, ἀνδράχνῃ ὅμοια φύλλα ἔχει, λεπτότερα δὲ καὶ περιφερέστερα· κλῶνας δὲ ἀφίησιν ἀπὸ τῆς ῥίζης δ' ἢ ε'. σπιθαμιαίους, λεπτοὺς καὶ ἐρυθρούς, ὀποῦ λευκοῦ μεστοὺς πολλοῦ· κεφαλὴ δὲ ἀνηθοειδής· καὶ ὁ καρπὸς δὲ ὥσπερ ἐν * κεφαλίοις. συμπεριφέρεται δὲ τούτου ἡ κόμη τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει. ὅθεν καὶ ὠνόμασται ἡλιοσκόπιος. ἐν ἐρειπίοις δὲ μάλιστα καὶ περὶ τὰς πόλεις φύεται. συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς καὶ ὁ καρπός, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων. δύναμιν ἔχων τὴν αὐτὴν τοῖς προτέροις, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐπιτεταμένην. F G

V. φύλλοις.

cte lepidio, casseóque contuso. Sed & radix drachmæ pondere hydromeliti inspersa potáque, per aluum purgat. Decocta eadem cum aceto, dentium doloribus auxiliatur, siquidem ea colluantur.

De Tithymalo fœmina.

Fœmina, quam myrsiniten aut caryiten vocarunt, similis suapte natura daphnoidi: foliis myrti, sed maioribus ac firmis, in summitate acutis, atque etiam aculeatis. Sarmenta mittit ab radice dodrantalia, fructúmque profert alternis annis nuci similem, qui quidem leniter linguam mordet. Nascitur & hic in asperis. Succus lacteus, radix, semen & folia consimilem antedicto sortiuntur facultatem. Sed ille ad citandas vomitiones hoc ipso efficacior.

De Paralio.

Tertij generis tithymalus Paralios vocatur, quem aliqui tithymalida aut mecona appellauere. Nascitur in maritimis, ramis palmum altis, erectis, subrubentibus, quinis senísve à radice exeuntibus: circa quos folia serie quadam digesta, eáque parua, quadantenus angusta, oblonga, & lini foliis similia: capite in cacumine orbiculato, in quo semen erui simile, varium, flores albi. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Idem huius qui antedictorum vsus, similitérque reponitur.

De Helioscopio.

Qui Helioscopius dicitur, folijs est portulacæ, attamen tenuioribus rotundioribúsque, ramulis ab radice quaternis aut quinis, dodrantali altitudine, tenuibus ac rubentibus, lactei succi copiosi plenis, capite anethi: semine velut inter folia locato. Comam cum sole circumagit, ideóque Helioscopij nomen accepit. Cæterùm in ruderibus potissimùm & circa oppida nascitur. Colligitur semen succúsque, vt & aliorum: nam & eædem quæ superioribus vires, non tamen vsqueadeo validæ.

De Cyparißia.

Cyparissias caulem profert dodrantalem, aut etiam altiorem, subrubrum: ex quo folia pini similitudine pullulant, molliora tamen tenuioráq; atque in totum nuper nascentem pinum æmulatur, vnde & cognomen traxit. Candido & hic succo refertus est, eíque vis eadem, quæ superioribus.

De nascente in petris tithymalo, Dendroide nominato.

Qui verò in petris nascitur, Dendroides, quasi arborescens, cognominatus, foliosus est in cacumine, densámq; spargit comam, succo lacteo prægnans, subrubẽtibus ramis, folijs circum ipsa myrti tenuioris, semine characiæ. Eiusdem est effectus, cuius & antedicti, similíq; modo reconditur.

De Platyphyllo, seu latifolio.

Platyphyllos verbasco similis est. Radix succus & folia aquas per inferna trahunt. Pisces necat tusus aquaq; dilutus: id quod & antè memorata tithymalorum genera præstant.

De Pityusa. Cap. CLXVI.

PITYVSA, quam alij clema, alij crambion, alij paralion, alij denique canopicon vocant, à cyparissia tithymalo specie differre existimatur, ideoq; etiam in tithymali genere connumeratur. Caulem profert cubito altiorẽ, crebris geniculis interseptũ, foliolis acutis ac tenuibus circundatum, pini folia imitãtibus: flores exiguos penè purpureos: semen latum instar lẽticulæ: radicem candidam, crassam, lacteo succo refertam: quibusdã in locis frutex hic prægrãdis inuenitur. Purgat per inferna radix, drachmis duabus data in aqua mulsa: semẽ verò, drachma vna. At succi farina excepti cochlearium in catapotio datur: foliorum denique modus, drachmæ tres.

De Lathyride. Cap. CLXVII.

LATHYRIS, quam & aliqui tithymalon appellant, eámque tithymalorum numero ascribũt, caulẽ emittit cubiti altitudine & digiti crassitudine, inanem. Sunt porrò in ipsius cacumine alæ, & folia quidem in caule oblõga, amygdalinis

A

Περὶ Κυπαρισσίου.

Ὁ δὲ Κυπαρισσίας, καυλὸν μὲν ἀνίησι σπιθαμιαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ὑπέρυθρον, ἐξ οὗ βεβλάστηκε τὰ φύλλα τοῖς τῆς πίτυος ὅμοια, τρυφερώτερα μέν τοι καὶ λεπτότερα· καὶ καθόλου ἔοικε πίτυϊ ἀρτιφυεῖ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. πεπλήρωται δὲ καὶ οὗτος

B ὀποῦ λευκοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν τοῖς πρὸ αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ ἐν ταῖς πέτραις φυομένου.

Ὁ δὲ ἐν ταῖς πέτραις φυόμενος, δενδροειδὴς δὲ καλούμενος, ἀμφιλαφὴς ἄνωθεν καὶ πολύκομος, ὀποῦ μεστός, ὑπέρυθρος τοὺς κλάδους· περὶ οὓς τὰ φύλλα μυρσίνῃ λε-

C πτῇ προσεοικότα· καρπὸς δὲ ὅμοιος τῷ τοῦ χαρακίου. παραπλησίως δὲ τούτῳ ἀποτίθεται, καὶ ἐνεργεῖ ὁμοίως τοῖς προειρημένοις.

Περὶ Πλατυφύλλου.

Ὁ δὲ πλατύφυλλος φλόμῳ ἔοικε. καὶ αὐτοῦ δὲ ἡ ῥίζα καὶ ὁ ὀπὸς καὶ τὰ φύλλα, ὑδραγωγὰ κατὰ κοιλίαν· ἀποκτείνει δὲ καὶ

D τοὺς ἰχθύας, κοπεὶς καὶ διεθεὶς τῷ ὕδατι· καὶ οἱ προγεγραμμένοι δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι.

Περὶ Πιτυούσης. Κεφ. ρξς'.

ΠΙΤΥΟΥΣΑ, οἱ δὲ, κλῆμα, οἱ δὲ, κραμβίον, οἱ δὲ, παράλιον, οἱ δὲ, κανωπικὸν καλοῦσιν. εἴδει δοκεῖ διαφέρειν τοῦ κυπαρισσίου τιθυμάλου· ὅθεν καὶ εἶδος ἐν αὐτοῖς κα-

E ταριθμεῖται. ἀνίησι δὲ καυλὸν πήχεως μείζονα, πολυγόνατον, φυλλαρίοις ὀξέσι λεπτοῖς περιειλημμένον, ἐμφερέσι τοῖς τῆς πίτυος· ἄνθη μικρὰ, ὡσεὶ πορφυρᾶ. καρπὸν δὲ πλατὺν, ὡς φακόν· ῥίζαν λευκὴν, παχεῖαν, ὀποῦ μεστήν· εὑρίσκεται δὲ κατὰ τόπους σφόδρα εὐμεγέθης ὁ θάμνος. Καθαίρει δὲ κάτω ἡ

F μὲν ῥίζα, < β'. ὁλκὴ δοθεῖσα σὺν μελικράτῳ· τοῦ δὲ καρποῦ α. τοῦ δὲ ὀποῦ ὅσον κοχλιάριον, ἐν καταποτίῳ ἀναληφθέντος ἀλεύρῳ· τῶν δὲ φύλλων, ὁλκαὶ γ'.

Περὶ Λαθυρίδος. Κεφ. ρξζ'.

ΛΑΘΥΡΙΣ, οἱ δὲ, [καὶ ταύτην] τιθύμαλον καλοῦσι· καταριθμοῦνταί τινες

G καὶ αὐτὴν ἐν τοῖς τιθυμάλοις. καυλὸν ἀνίησι πήχεως τὸ ὕψος, κενὸν, πάχος δακτύλου· ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ, μασχάλαι· φύλλα δὲ τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ καυλοῦ, ἐπιμήκη, ὅμοια

V. add. πηλαμίνος.
V. non habet.
V. δενδρίτου.
Al. καυλούς.
Al. ὡσαύτως.
Ald. add. δὲ
Lacuna legit in v. cod. ἄνθη μικρὰ, λευκὰ, ὡς διαπόρφυρα.
V. caret.
V. caret.

τοῖς τῆς ἀμυγδαλῆς, πλατύτερα δὲ καὶ "λειότερα". τὰ δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν κλωνίων," μικρότερα, ὥσπερ ἀριστολοχίας ἢ κισσοῦ τοῦ ἐπιμήκους. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρων τῶν κλάδων "τρίχωρον, περιφερῆ ὥσπερ κάππαριν, ἐν ᾧ τρία σπέρματα διειργόμενα "ἐλύτροις ἀπ' ἀλλήλων, περιφερῆ, μείζονα ὀρόβων· λεπισθέντα δὲ, λευκὰ καὶ γλυκέα ἐν τῇ γεύσει. ῥίζα λεπτὴ καὶ "λευκὴ ἄχρηστος. ὅλος δὲ ὁ θάμνος ὀποῦ μεστὸς ὥσπερ τιθύμαλος. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν κοιλίας τὰ σπέρματα, ὅσον ζ' ἢ η'. τὸν ἀριθμὸν λαμβανόμενα ἐν καταποτίῳ, ἢ ἐσθιόμενα καὶ καταπινόμενα ["μετὰ ἰσχάδων ἢ φοινίκων,] ὕδατος ψυχροῦ ἐπιρροφουμένου. ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ὀπὸς ἀναληφθεὶς ὥσπερ ὁ τοῦ τιθυμάλου, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. συνέψεται δὲ καὶ ὄρνιθι ἢ λαχάνοις τὰ φύλλα πρὸς τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν.

V. caret. Add. Lac. ex v. cod. καὶ λεπτότερα Ald. μακρότερα, atque ita Marc. & Corn.

V. quidam τρίχλωρον

V. ἐρυθρὰ

Sic Lac. ex vet. cod.

V. caret.

Περὶ Πέπλου. Κεφ. ρξη'.

Πέπλος, οἱ δὲ, συκῆν, οἱ δὲ, μήκωνα ἀφρώδη καλοῦσι, θαμνίσκος ἐστὶν ὀποῦ λευκοῦ μεστὸς, ἔχων φύλλον μικρὸν, ὅμοιον πηγάνῳ, πλατύτερον δέ· ἡ δὲ σύμπασα κόμη ὡς σπιθαμῆς, περιφερὴς, ἐκκεχυμένη ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ "ὑπὸ τοῖς φύλλοις καρπὸς μικρὸς, στρογγύλος, ἥττων τῆς λευκῆς μήκωνος· πολύχρηστος δ' ἡ πόα, ῥίζαν ἔχουσα μίαν ἄχρηστον, ἀφ' ἧς ὅλος ὁ θάμνος πέφυκε· γεννᾶται δὲ ἐν κήποις καὶ ἀμπελῶσι. "Συνάγεται ἐν πυραμητῷ ξηραινομένη ἐν σκιᾷ, καὶ συνεχῶς στρεφομένη. ἀποτίθεται δὲ ὁ καρπὸς "κοπεὶς καὶ ἀποβρασθείς. ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν ὀξυβάφου πλῆθος, μετὰ ὑδρομέλιτος "*κοτύλης πινόμενος· καὶ ἐν προσοψήμασι δὲ μιγνύμενος, ταράσσει τὴν κοιλίαν. ταριχεύεται δὲ εἰς ἁλμαίας.

Lac. legit in vet. cod. ἐπὶ τοῖς φύλλοις.

Hæc omnia vet. cod. peplidi tribuit.

V. αὐτῆς

Vulg. exempl. κυάθου.

Περὶ Πεπλίδος. Κεφ. ρξθ'.

Πεπλὶς, οἱ δὲ, ἀνδράχνην ἀγρίαν, Ἱπποκράτης δὲ πέπλιον καλεῖ· φύεται μάλιστα ἐν παραθαλασσίοις τόποις, θάμνος ἀμφιλαφὴς, ὀποῦ μεστὸς λευκοῦ· φύλλα ἔχων ὅμοια τῇ κηπαίᾳ ἀνδράχνῃ, περιφερῆ δὲ καὶ ἐκ τῶν "κάτω ἔχοντα

V. κάτωθεν

A proxima, sed latiora & læuiora: quæ verò in summis exeunt ramulis, minora conspiciũtur, aristolochiæ aut hederæ oblongæ figura. In summis autem surculis fructum gerit tripilci loculamento distinctum, rotundum ceu capparim: in quo tria sunt minuta semina incursantibus tuniculis inter se discreta, eruis maiora, quæque B decorticata candida sunt, & gustu dulcia. Radix tenuis & candida, nullius vsus: totus verò frutex lacteo succo turget, vti tithymalus. Aluum purgant grana septẽ octóve in catapotio sumpta, vel esitata, & cum caricis palmulísve deuorata: sed aqua frigida posteà sorbeatur. Trahũt autem pituitam, C bilem & aquas. Succus tithymalini modo exceptus, eundem effectum præbet. Cum gallinaceo etiam aut oleribus folia decoquuntur in eosdem vsus.

De Peplo. Cap. CLXVIII.

D Peplon, alij sycen, alij papauer spumeum appellãt: exiguus frutex est, lactei succi plenus, folio paruo ceu rutæ, at latiore: vniuersa coma ferè dodrantali, rotunda, humi sparsa: semine sub folijs paruo, rotundo, minore quàm candidi papaueris. Herba multiplicis est vsus, at radicem habet vnicam, eámque superuacuam, è qua totus frutex e- E rumpit. Nascitur in hortis ac inter vites. Colligitur messibus, ac siccatur in vmbra, crebróque versatur. Semen verò tusum repurgatúmque reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis hemina poto: obsonijs admistum, conturbat aluum. Muria quoque conditur, itáque asser- F uatur.

De Peplide. Cap. CLXIX.

Peplis, quam vocant aliqui syluestrem portulacam, Hippocrates peplion, in maritimis maximè nascitur. Frutex verò est "ramulos quoquouersum expandens, & G candidi succi plenus, folijs hortensis portulacæ, rotundis, & infernè

vel in latitudinem sese diffundens

rubentibus: semine sub folijs rotundo, ceu pepli, feruente gustu: radice tenui, singulari ac superuacua. Colligi, reponi, daríque vti peplus, itidémque condiri solet: ac easdem quoque vires habet.

De Chamæsyce. Cap. CLXX.

CHAMÆSYCE, quã aliqui Sycen nominant, ramos emittit quaternûm digitorum, per terram stratos, teretes, lactei succi plenos: folia lẽtis figura, peplo similia, parua, tenuia ac terrę inhærentia: semẽ sub folijs rotundum, ceu pepli: radicẽm tenuẽ ac superuacuam: sed neque florem, neque caulem promit. Rami ex vino triti & in pesso appositi, vuluę dolores sedant: œdemata verò, pẽsiles verrucas & myrmecias illiti tollunt. Elixi autem si comedantur, aluum soluũt. Sed & eorundem succus simili effectu prodest: prætereaq; illitus, aduersus scorpionis ictum auxiliatur. Valet & cõtra oculorum hebetem aciem, itemq; caliginẽ, incipientes suffusiones, cicatrices ac nubeculas, cũ melle inunctus. Cæterùm in petrosis aridísque nascitur.

De Scammonia. Cap. CLXXI.

SCAMMONIA ramos ab vna radice multos profert, ternûm cubitorum, pingues & quadantenus hirsutos: folijs itidẽ hirsutis, helxinę (cissampeli) aut hederæ similib⁹, sed mollioribus ac triangulis: floribus albis, rotundis, in modum calathorum concauis & graueolẽtibus: radice prælonga, crassitudine brachiali, candida & grauis odoris, lacteiq; succi plena, qui quidẽ legitur hunc in modũ: capite exempto radix ita cultro incauatur, vt excauatio sensim à latiore orbe in acutum desinat, proindéq; in id cauũ confluit succus, qui conchis demum excipitur. Alij postquam scrobes in terra concamerato sinu effoderunt, iuglandum folia insternunt, in quæ radicis incisæ succus diffundatur, eúmq; inibi siccatũ tandẽ auferunt. Bonitate præstat qui pellucidus est ac leuis, rarus & colore glutini taurino similis, rimulis fistulísve tenuibus, atque fungosus, qualis scilicet ex Mysia regione Asiæ

A ἐνερευθές· καὶ ὁ καρπὸς δὲ στρογγύλος ὑποκάτω τῶν φύλλων, ὥσπερ τοῦ πέπλου, πυρώδης τῇ γεύσει. ῥίζα λεπτὴ, μία, ἄχρηστος. συλλέγεται δὲ καὶ ἀποτίθεται, καὶ δίδοται ὥσπερ ὁ πέπλος, καὶ ταριχεύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτήν."

Quidam manuscriptus addit, πλὴν δριμυτέραν.

Περὶ Χαμαισύκης. Κεφ. ρο΄.

B ΧΑΜΑΙΣΥΚΗΝ, οἱ δὲ, συκῆν καλοῦσι, κλῶνας ἀνίησι τετραδακτύλους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμένους, περιφερεῖς, ὀποῦ μεστούς· φύλλα φακοειδῆ, τῷ πέπλῳ ὅμοια, μικρὰ, λεπτὰ, πρὸς τῇ γῇ· καρπὸς δὲ ὑπὸ τοῖς φύλλοις στρογγύλος, ὡς πέπλου· οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καυλὸν ἔχει· ῥίζαν λεπτὴν καὶ C ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ κλῶνες λεανθέντες σὺν οἴνῳ, τὰς περὶ μήτραν ὀδύνας παύειν, ἐν ᾗ πεσσοῦ προστεθέντες· καταπλασσόμενοι δὲ, οἰδήματα καὶ ἀκροχορδόνας καὶ μυρμηκίας αἴρουσιν· ἑφθοὶ δὲ ἐσθιόμενοι, κοιλίαν ἐκλύουσι. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ ὀπὸς τὰ αὐτὰ δρᾷ. καὶ καταD χριόμενος, σκορπίου πληγῇ βοηθεῖ· ἁρμόζει καὶ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ ἀχλὺν, καὶ ἀρχομένας ὑποχύσεις, οὐλὰς, νεφέλια, σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος. φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ αὐχμηροῖς τόποις.

Περὶ Σκαμμωνίας. Κεφ. ροα΄.

ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ κλῶνας ἀνίησι "πολE λοὺς, ἀπὸ μιᾶς ῥίζης τριπήχεις", λιπαροὺς, ἐμφαίνοντάς τι *δασύτητος· καὶ τὰ φύλλα δὲ δασέα, ὅμοια ἑλξίνῃ ἢ κιττῷ, μαλακώτερα μέντοι καὶ τριγωνοειδῆ· ἄνθη λευκὰ, περιφερῆ, κοῖλα ὡς "ⓘ καλαθοι, βαρύοσμα· ῥίζα δὲ *"εὐμήκης, παχεῖα ὅσον βραχίων, λευκὴ, βαρύοσμος, ὀποῦ μεF στή. Συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς, τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τῆς ῥίζης ἀφαιρουμένης, καὶ "θολοειδῶς τεμνομένης εἰς κοιλότητα. συρρεῖ γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ ὀπὸς, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς κόγχας. ἔνιοι δὲ τὴν γῆν ὀρύξαντες "θολοειδῶς," καρύας φύλλα ὑποθέντες, καταχέουσι τὸν ὀπὸν, καὶ οὕτω ξηρανθέντα ἀναιροῦνG ται. ἔστι δὲ καλὸς ὁ διαυγὴς καὶ κοῦφος, ἀραιὸς, ταυροκολλώδης τὴν χρόαν, "σήραγγας ἔχων λεπτὰς," σπογγώδης. τοιοῦτος δὲ ἐστιν ὁ ἐκ Μυσίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν

Orib. τρεῖς ἢ τέσσαρας.

V. add. ἢ τετραπήχεις. Sic & Orib.

V. quidã καλαμίνθῃ.

Orib. ἐπιμήκης

V. θολερῶς

Add. Lacuna ex v. cod καὶ τὴν ῥίζαν κόπτοντες θολοειδῶς. Orib. θυειοειδῶς. i. mortarii instar.

V. ῥοας.

V. ξηρὰς ἔχων λεπίδας.

Fortè σπογγώδης

ἀκμαζόμενος. μὴ προσέχειν δὲ μόνον τῷ "λευκαίνεσθαι αὐτὸν κατὰ τὴν τῆς γλώττης θίξιν, (τοῦτο γὰρ γίνεται καὶ παραμιχθέντος αὐτῷ ὀποῦ τιθυμάλλου.) μᾶλλον δὲ τοῖς προειρημένοις. καὶ τῷ μὴ λίαν πυροῦν τὴν γλῶσσαν, ὅπερ γίνεται τιθυμάλλου μιχθέντος. ὁ δὲ Συριακὸς καὶ ὁ ἐν Ἰουδαίᾳ γινόμενος, χείριστοι, βαρεῖς, πυκνοί, δολούμενοι τιθυμάλλῳ καὶ ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς ληφθεὶς σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι πλῆθος < ἢ τετρωβόλου, καθαίρειν κάτω χολὴν καὶ φλέγμα· εἰς δὲ τὸ λῦσαι τὴν κοιλίαν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β'." μετὰ σησάμου ἢ τινὸς ἄλλου σπέρματος λαμβανόμενοι. δίδοται καὶ πρὸς ἐνεργεστέραν κάθαρσιν τοῦ μὲν ὀποῦ τριώβολον, ἐλλεβόρου δὲ μέλανος ὀβολοὶ β'. καὶ "ἀλόης < α'. σκευάζονται δὲ καὶ ἅλες καθαρτικοί, πρὸς κυάθους ς'. τῶν ἁλῶν, ὁλκῶν κ'. τῆς σκαμμωνίας τοῦ ὀποῦ μιγνυμένου. λαμβάνεται δὲ πρὸς δύναμιν τὸ μὲν τέλειον, τρία κοχλιάρια· μέσον δὲ, β'· τὸ δὲ ἐλάχιστον, α'. καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης < α'. ἢ β'. σὺν οἷς εἴρηται. ἔνιοι δὲ ἀφέψοντες αὐτὴν, πίνουσι. συνεψηθεῖσα δὲ ὄξει καὶ λεανθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κριθίνου, ἰσχιαδικῶν ἐστὶ κατάπλασμα. ὁ δὲ ὀπὸς προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ τῇ μήτρᾳ, ἔμβρυα φθείρει· διαφορεῖ δὲ καὶ φύματα, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ καταχριόμενος· ἑψηθεὶς δὲ ἐν ὄξει καὶ καταχρισθεὶς, λέπρας ἐξάγει· κεφαλαλγίας τε χρονίας ἐστὶν ἐπίβρεγμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ.

Lac. legit in vet. cod. γεύεσθαι

Lac. legit ex v. cod. μετὰ πιστάκης σησάμου, ἢ τήλεως σπέρματος λαμβανόμενοι.

Goup. in altero cod. ἅλας, sed vulgatam lectionem meliorem censet.

deportatur. Neq; verò in probatione animaduertere solùm par est, vtrũ linguæ tactu albescat: (hoc enim euenit etiam admisto tithymali succo) sed longè magis anteà commemoratis attendendum est: itemq; si non vehementer linguam excalfaciat exurátve: id quod & misti tithymali argumentum est. Natione autẽ Syriacus & Iudaicus deterrimi habẽtur, graues, densi, erui farina & tithymalo adulterati. Succus drachmæ vnius aut quaternũm obolorũ pondere haustus ex aqua pura aut mulsa, per inferna bilem pituitámque extrahit. Soluendæ alui gratia, binos obolos cum sesama alióve semine sumpsisse sat est. Efficacioris etiam purgationis causa dantur succi tres oboli, cum veratri nigri duobus, & aloës drachma vna. Fiunt & purgatorij sales, drachmis viginti succi scammoniæ in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium: integer quidẽ, cochlearia tria: medius, duo: minimus, vnum. Purgat & radicis drachma vna aut altera cum iis quę retulimus. Ipsius quoque decoctum nonnulli ebibunt. Ex eadẽ decocta in aceto cõtritáque cũ hordeacea farina, cataplasma fit ischiadicis vtile. Succus autẽ vuluę appositus in lana, partus enecat: tubercula quoq; discutit, cũ melle oleóve perũctus. Eodẽ decocto in aceto illitę leprę auferuntur. Sed & eodem caput contra diuturnum dolorem ex aceto & rosaceo "irrigatur.

Pl. vngitur

Περὶ Χαμελαίας. Κεφ. ροβ'.

ΧΑΜΕΛΑΙΑ, ἣν οἱ δὲ, πυρὸς ἄχνη ἢ ἄκνηστος, οἱ δὲ, κόκκος Κνίδιος· κλῶνας μὲν ἔχει σπιθαμιαίους· ὁ δὲ θάμνος φρυγανώδης· φύλλα ἔχει ἐλαίᾳ παραπλήσια, λεπτότερα δὲ καὶ πυκνὰ, καὶ πικρὰ, δάκνοντα τὴν γεῦσιν, καὶ χαράττοντα τὴν ἀρτηρίαν. Ταύτης τὰ φύλλα κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν, μάλιστα ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενα· μιγνυμένου διπλασίονος ἀψινθίου πρὸς ἓν μέρος τῆς χαμελαίας. ἀναλαμβανέσθω δὲ "ὕδατι ἢ μέλιτι εἰς καταπότιον·

Al. ὑδρομέλιτι εἰς

De Chamelæa. Cap. CLXXII.

CHAMELÆA, quã alij pyros achnen seu acneston, alij coccon Cnidion appellant, frutex est è cremiorum genere, ramis dodrantalibus, folijs oleæ similitudinem habentibus, at tenuioribus, densis & amaris, quæ gustata linguam mordent & arteriam abradunt. Huius folia per inferna pituitam bilémque detrahunt, maximéque si in catapotio assumantur. Vni siquidem chamelææ parti duplum absinthij adiicitur, ex hísque aquã aut melle exceptis catapotia fingũtur:

&c ea

& ea quidem in ventre non liquescunt conficiunturve: sed prout deuorata fuerint, ita per aluum eguntur. Cæterùm folijs tritis melléque exceptis vlcera sordida crustosáque purgantur.

De Thymelæa. Cap. CLXXIII.

ETHYMELÆA, quam aliqui chamelæá, alij pyrosachnen seu cnestron aut cneoron vocant, granum Gnidium, quod ipsius semé est, colligitur. Hoc EVboenses Ætolium, Syri Apolinum, alij Linum vocant, quoniam frutex suapte natura satiui lini similitudinem referat. Virgas edit speciosas, numerosas, tenues, ac fermè binûm cubitorum altitudine: folijs chamelææ, sed angustioribus & pinguioribus, quæ inter mandendum quadantenus viscosa & glutinosa percipiuntur: floribus candidis, ac inter ipsos fructu ceu myrti paruo, rotundo, inter initia quidem viridi, tandem verò rubente: cuius inuolucrum durum ac nigrum est, medulla autem alba. Per inferna bilem, pituitam aquasque detrahit viginti granorum pars hæc interna bibita, verùm fauces adurit: atque ideò cum farina polentáve, aut in vuæ acino dari debet, aut cocto melle obducta deuorari. Quibus autem ægrè sudores eliciuntur, eadem trita cum nitro & aceto inungitur. At folia, quæ peculiariter Cneoron appellantur, per messes colligi debent, & siccata in vmbra recondi. Sed si cui exhibere placet, priùs ea tundere, ac ipsorum quoque fibras eximere conuenit. Vino diluto inspersa, acetabuli modo aquosa detrahunt: sed moderatiùs purgant, admista lenti coctæ & contritis oleribus. Eadem trita vuæ acerbæ succo excipiuntur, & in pastillos coacta reponuntur. Herba stomacho infesta: partus subdita necat. Nascitur in montosis & asperis. Hallucinantur porrò qui granum Gnidium Chamelææ fructum esse existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

De Sambuco. Cap. CLXXIIII.

SAMBVCI duo genera: ac vnum quidé in arboré assurgit, surculos spargés arúdinaceos, teretes, quadá tenus cauos, cádicátes, prælógos: folia terna quaternáve ex interuallis

A ἐστὶ δὲ ἄτηκτα· διαχωρεῖται γὰρ ὅσα λαμβάνεται. ἀναλαμβανόμενα δὲ τὰ φύλλα μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη καὶ ἐσχαρωμένα.

Ald. & Bas. ἄδηκτα. V. διαχωρεῖ γὰρ ὡς λαμβ.

Περὶ Θυμελαίας. Κεφ. ρογ'.

ΘΥΜΕΛΑΙΑ, οἱ δὲ, χαμέλαιαν, οἱ δὲ, πυρὸς ἄχνην, ἢ *κέστρον ἢ κνέωρον καλοῦσιν. B ἐκ ταύτης ὁ Κνίδιος κόκκος καρπὸς ὢν συλλέγεται. ὃν Εὐβοεῖς μὲν Αἰτώλιον· Σύροι δὲ Ἀπόλινον καλοῦσιν, οἱ δὲ, Λίνον, διὰ τὸ εἶναι τῷ ἀπαρτὶ λίνῳ θάμνον τῇ φύσει παρόμοιον. ῥάβδους δὲ ἀνίησι καλὰς καὶ πολλὰς, *λεπτὰς, ὅσον διπήχεις· τὰ δὲ φύλλα χαμελαίᾳ ὅμοια, C πλὴν στενώτερα καὶ λιπαρώτερα, ὑπόγλισχρα ἐν τῷ διαμασᾶσθαι, καὶ κολλώδη· ἄνθη λευκά· καὶ μεταξὺ* αὐτῶν ὁ καρπὸς, ὡς μύρτον μικρὸς, στρογγύλος, ἐν ἀρχῇ μὲν χλωρὸς, αὖθις δὲ ἐρυθρός· τὸ δὲ περικάρπιον σκληρὸν καὶ μέλαν, τὸ δ' ἐντὸς, λευκόν. ὅσπερ καθαίρει κάτω χολὴν D καὶ φλέγμα καὶ ὕδωρ, ὅσον κ'. κόκκων τὸ ἐντὸς ποθέν· καίει δὲ τὴν φάρυγγα. διὸ μετὰ ἀλεύρου ἢ ἀλφίτου δοτέον, ἢ ἐν ῥαγὶ σταφυλῆς, ἢ μέλιτι ἑφθῷ περιειλημμένον καταπίνειν. συγχρίεται δὲ καὶ τοῖς δυσίδροις, λεῖον μετὰ νίτρου καὶ ὄξους. τὰ δὲ φύλλα, ἅπερ ἰδίως καλεῖται κνέωρον, συλλέγειν δεῖ περὶ E τὸν πυραμητὸν, καὶ ἀποτίθεσθαι ξηράναντας ἐν σκιᾷ. διδόντας δὲ δεῖ κόπτειν, καὶ ἀφαιρεῖν τὰς ἐν αὐτοῖς ἶνας. καθαίρει δὲ *ἐπιπλασσόμενον ὅσον ὀξυβάφου πλῆθος μετὰ κεράματος, ἄγον ὑδατώδες· μετριωτέραν δὲ ποιεῖ τὴν κάθαρσιν μιχθὲν ἑφθῇ φακῇ καὶ λαχάνοις τριπτοῖς. ἀποτίθεται δὲ λεῖα F ἀναληφθέντα ὄμφακος χυλῷ εἰς ἀρτίσκους. ἐστὶ δὲ κακοστόμαχος ἡ βοτάνη· προστεθεῖσα δὲ, ἔμβρυα κτείνει. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Πλανῶνται δὲ νομίζοντες τὸν Κνίδιον κόκκον τῆς χαμελαίας εἶναι καρπὸν, ἀπατώμενοι διὰ τὸ τῶν φύλλων ὁμοειδές.

Ista inserit v. codex.

Hanc vocem addit v. cod.

Sunt qui legant ἐπιπασσόμενοι. Plerique πινόμενον videntur legisse.

Περὶ Ἀκτῆς. Κεφ. ροδ'.

G ΑΚΤΗ διττή ἐστιν· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ δενδρώδης, κλάδους καλαμοειδεῖς ἔχουσα, στρογγύλους, ὑποκοίλους, *ὑπολεύκους, εὐμήκεις· τὰ φύλλα γ' ἢ δ'. ἐκ διαστημάτων

V. ὑποποικίλους

Al. φύλλα δ' ἢ ἑπτὰ

περὶ τὴν ῥάβδον, καρύᾳ βασιλικῇ ὅμοια, A "βαρύοσμά τε καὶ τμητικώτερα· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν κλάδων ἢ τῶν καυλῶν, σκιάδια περιφερῆ, ἔχοντα ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ ἐοικότα "τερμίνθῳ, ἐν τῷ μέλανι ὑποπόρφυρον, "βοτρυώδη, πολύχυλον, οἰνώδη."

Lac. ex v. c. βαρύοσμα δὲ καὶ πικρότερα. Cat. πικρότερα. Or. μακρότερα.

Al. τερεβίνθῳ & v. κορύμβῳ.

V. βοτρυοειδῆ

V. addit καὶ ὅλως ἀντιδοτικὸν καὶ φαρμακώδη.

Περὶ Χαμαιάκτης. Κεφ. ροε'.

Τὸ δὲ ἕτερον αὐτῆς, χαμαιάκτη καλεῖται· αὐτὴ χαμαιπετὴς οὖσα, ἐλάσσων ἐστὶ καὶ βοτανωδεστέρα, καυλὸν ἔχουσα τετράγωνον καὶ πολυγόνατον· τὰ δὲ φύλλα ἐκ διαστημάτων περὶ ἕκαστον γόνυ τετάρσωμένα, ὅμοια ἀμυγδαλῇ, κεχαραγμένα δὲ κύκλῳ καὶ μακρότερα, βαρύοσμα· σκιάδιον δὲ ἐπ' ἄκρου ὅμοιον τῇ περὶ αὐτῆς ἐχοῦσα, καὶ ἄνθος καὶ καρπόν· ῥίζα δ' ὕπεστι μακρά, δακτύλου πάχος. Δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ ἀμφοτέραις καὶ χρῆσις, ξηραντική, "ὑδραγωγός, κακοστόμαχος μέντοι· ἑψόμενα δὲ τὰ φύλλα ὡς λάχανα, "καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν. καὶ οἱ καυλοὶ δὲ ἁπαλοὶ ἐν λοπάδι "ἑφθέντες, τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν. ἡ ῥίζα δὲ αὐτῆς ἀφεψηθεῖσα σὺν οἴνῳ καὶ διδομένη παρὰ τὴν δίαιταν, ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ· βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις ὁμοίως πινομένη· ἀφεψηθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος εἰς ἐγκάθισμα, μαλάσσει ὑστέραν καὶ ἀναστομοῖ, καὶ διορθοῦται τὰς περὶ αὐτὴν διαθέσεις. καὶ ὁ καρπὸς δὲ σὺν οἴνῳ ποθείς, τὰ αὐτὰ ποιεῖ· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐγχριόμενος· τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα καὶ ἁπαλά, "φλεγμονὰς πραΰνει μετ' ἀλφίτων καταπλαττόμενα· καὶ κατακαύμασιν ἁρμόζει καὶ κυνοδήκτοις, καταπλασσόμενα. κολλᾷ δὲ ὑποφοράς, καὶ ποδαγρικοῖς βοηθεῖ, μετὰ στέατος ταυρείου ἢ τραγείου καταπλασσόμενα.

Additur alias, ψυκτική.

Lacuna add. ex v. cod. καὶ ἑψόμενα.

Ald. ἀνεψηθέντες

V. φρένας

Περὶ "Πυκνοκόμου. Κεφ. ρος'.

Πυκνόκομον φύλλα ἔχει ὅμοια εὐζώμῳ, "τραχέα δὲ καὶ παχέα καὶ δριμύτερα· καυλὸν τετράγωνον· ἄνθος δὲ τῷ τοῦ ὠκίμου ἐμφερές· καρπὸν δὲ, ὡς "πρασίου· ῥίζαν μέλαιναν, στρογγύλην, "ὠχράν, ὡς μικρὸν μῆλον, γεῶδες ὄζουσαν· φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς ποθεὶς ὅσον < α' πλῆθος, ταραχώδη καὶ "δεινὰ ἐνύπνια ποιεῖν· διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα ἐπιπλαττόμενος σὺν ἀλφίτῳ, καὶ ἀκίδας

Al. addit, ἢ πικρόκομου.

Lacuna addit ex v. cod. μικρότερα.

Lac. ex v. c. πρασίου. Sic etiam Oribas.

Al. μακράν,

V. πολλά

circa virgas singulas exeunt, nucis iuglandis foliorũ similitudine, graueolentia, magisque incisa: in summis autem surculis cauliculisve vmbellæ sunt circinatæ rotunditatis, in quibus flores candidi, tandémque fructus terebinthino similis, ex nigro purpurascens, racemosus, succosus, vinosúsque.

B De Chamæacte, seu humili sambuco. Cap. CLXXV.

Alterum genus Ebulus, Græcis Chamæacte vocatur, ídque humile ac longè breuius, & ad genus herbaceũ propiùs accedens, caule quadrangulo, crebris distincto geniculis: foliis per interualla circa singula genicula vtrinque expansis, iísque amygdalinis, at in ambitu serratis, C longioribúsque & graui odore: in cacumine verò vmbella, flore ac fructu sambuci: radice nititur lõga, crassitudine digitali. Eadem vtrique vis & vsus, exiccans nimirum & aquas aluo detrahens: at stomachum offendunt. Folia olerum more cocta, D pituitam bilémque purgant. Sed & caules teneri in patinis cocti, eadẽ præstant. Radix in vino decocta & in cibis data, hydropicos adiuuat. Prodest & contra viperarum morsus, eodem pota modo. Decocta verò ex aqua ad insessum, vuluam emollit, eiúsque spiracula patefacit, ac ipsius denique vitia emendat. A-E cini in vino poti, eundem præbent effectum: denigrant & capillos inuncti. At folia recentia molliáque illita ex polenta, inflãmationes mitigant: ambustis & canum morsibus illitu prosunt. Vlcera verò sinuosa glutinant, & iis qui podagra tentantur cum seuo taurino aut hircino illita prosunt.

F De Pycnocomo. Cap. CLXXVI.

PYcnocomon folia habet erucæ, sed aspera, crassa, acrioráque: caulẽ quadrangulũ, florẽ ocimi: semẽ marrubij: radicẽ nigrã, rotundã (intus) pallidam, exigui mali figura, terrã olentẽ. Nascitur in saxosis locis. Semen tumultuosa grauiaq; somnia facit, vna drachma potũ. G Discutit & œdemata, impositũ cum polenta: necnon & spicula & adactos

Lutei coloris Pl.

corpori aculeos extrahit. Imposita quoque folia, tubercula furunculósque discutiunt. Cæterùm radix eius in aqua mulsa drachmarum duarū pondere, aluum soluit & bilem exinanit.

καὶ σκόλοπας ἐξάγει. καὶ τὰ φύλλα δὲ καταπλαττόμενα, φύματα καὶ δοθιῆνας διαφορεῖ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς, λυτικὴ κοιλίας καὶ κινητικὴ χολῆς, δίδοται < β΄. ἐν μελικράτῳ.

De Apio. Cap. CLXXVII.

APIOS, aliis ischas, aliis chamæbalanos, aliis montanus aut syluestris raphanus, aliis denique linozostis, ramulos duos siue tres in terra spargit, iunceos, tenues, rubentes & paululum à terra sese attollentes, foliis rutæ, oblongioribus tamen & angustioribus, herbaceis: semine paruo: radice hastulæ regiæ & ad pyri formam accedente, rotundiore tamen, lacteíque succi plena, cortice extrà quidem nigro, intus verò candido. Superior pars eius assumpta, vomitione bilem pituitámque extrahit, inferior, per aluum. Tota verò sumpta, vtraque parte purgat. Liquorem si libet excipere, radices tundito, & crateri aquæ inditas agitato, ac liquorem qui supernatat penna collectum exiccato. Huius sesquiobolus potus, per superna infernáque purgat.

Περὶ Ἀπίου. Κεφ. ροζ΄.

ΑΠΙΟΣ, οἱ δὲ, *ἰσχάδα. οἱ δὲ, *χαμαιβάλανος, "ὀρεινὴ ἢ ἀγρία, οἱ δὲ, λινόζωστις, κλωνία δύο ἢ τρία ἀπὸ γῆς ἀνίησι, σχοινώδη, λεπτά, "ἐρυθρά, μικρὸν ὑπὲρ τῆς γῆς αἴροντα· φύλλα πηγάνῳ "ἐοικότα, ἐπιμηκέστερα μέντοι καὶ στενότερα, "χλωρά· καρπὸς μικρός. ῥίζα *ἀσφοδέλῳ παραπλησία, καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀπίου σχῆμα, στρογγυλωτέρα δὲ, μεστὴ ὀποῦ, "φλοιὸν ἔχουσα ἔξωθεν μέλανα, ἔνδοθεν δὲ, λευκόν. Ταύτης τὸ μὲν "*ἔνδοθεν μέρος τῆς ῥίζης ληφθὲν, δι' ἐμέτων ἄγει χολὴν καὶ φλέγμα· τὸ δὲ πρὸς τῇ ῥίζῃ, κάτω καθαίρει· ὅλη δὲ ληφθεῖσα, ἀμφοτέρας τὰς καθάρσεις κινεῖ. ὀπίσαι δὲ βουληθεὶς, κόπτε τὰς ῥίζας, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα ὕδατος, συντάραττε, καὶ τὸν ἐφιστάμενον ὀπὸν πτερῷ ἀναλέγων, "ξήραινε. τούτου τρία ἡμιωβόλια ποθέντα, ἄνω καὶ κάτω καθαίρει.

Fortè, οἱ δὲ μάραθος ὀρεινή.
Al. ἐρυθρά.
Cat. addit ἀγρία.
V. caret.
Al. σπονδύλῳ seu σπονδυλίῳ.
V. φλοιὸν ἔχουσα λευκόν.
Al. ἄνωθεν.
Byz. ξέε. al. ξήραινε.

De Colocynthide. Cap. CLXXVIII.

COLOCYNTHIS, aliis cucurbita syluestris, aliis amara cucurbitula, aliis cucurbita Alexandrina, sarmenta foliáque emittit per terram strata, satiui cucumeris similia, incisuris diuisa: fructum verò rotundum, mediocris pilæ similitudine, vehementer amarum: quem legere oportet, cùm cœperit ad pallidiorem colorem vergere. Fructus medulla purgandi vim habet, si eius quatuor oboli ex aqua mulsa sumantur: vel additis nitro & myrrha melle decocto excipiantur & in pilulas cogantur. Ipsæ verò pilæ arefactæ teruntur, & vtiliter infunduntur clysteribus ad coxendicum dolorem, paralysin & coli vitia: vt quæ pituitam, bilem, strigmentáque, interdum etiam cruēta eliciant. Subditæ eędem, fœtus enecant. Quòd si quis vnâ exēpta medulla obducat luto,

Περὶ Κολοκυνθίδος. Κεφ. ροη΄.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΙΣ, οἱ δὲ, κολόκυνθα "ἀγρία, οἱ δὲ, σικύαν πικράν, οἱ δὲ, κολόκυνθα Ἀλεξανδρίνη, κλήματα καὶ φύλλα ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς ἀνίησιν, ὅμοια τοῖς τοῦ ἡμέρου σικύου, ἐπεσχισμένα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ὅμοιον σφαίρᾳ μέσῃ, πικρὸν ἰσχυρῶς· ὃν δεῖ "συνάγειν, ἀρχόμενον μεταβάλλειν ἐπὶ τὸ ὠχρότερον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ μὲν ἐντεριώνη τοῦ καρποῦ καθαρτικήν, "τετρωβόλου πλῆθος μεθ' ὑδρομέλιτος λαμβανομένη *σὺν νίτρῳ καὶ σμύρνῃ καὶ μέλιτι ἑφθῷ εἰς καταπότιον. αὗται δὲ αἱ σφαῖραι ξηραὶ λεῖαι, ὠφελίμως μίγνυνται κλύσμασιν ἐπὶ ἰσχιαδικῶν, καὶ "παραλυτικῶν, καὶ κωλικῶν, ἄγουσαι φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ξύσμα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἱματῶδες· ἔμβρυα τε φθείρουσι προστεθεῖσαι. ὀδονταλγίας τε διάκλυσμα, ἐάν τις ἐκκαθάρας αὐτὴν καὶ περιπλάσας πηλῷ,

Corn. ἄγριος legendum suspicatur.
V. συλλέγειν.
Al. τετρωβόλου.
V. tantùm καὶ κοιλιακοῖς ἄγ.

ἐναποζέσας τε* ἐν ὄξει ἢ νίτρῳ, δοτέον διακλύζεσθαι· εἰ δέ τις ἐναφεψήσας μελίκρατον ἢ καὶ γλυκύ, καὶ ἐξαιθριάσας δοίη πιεῖν, καθαίρει πάχος καὶ ξύσμα· ἔστι δὲ κακοστόμαχος λίαν· προστίθεται δὲ ἡ βάλανος ἐξ αὐτῆς, πρὸς κομιδὴν τῶν περιττωμάτων. καὶ χλωρᾶς δὲ αὐτῆς ὁ χυλός, ἐπὶ ἰσχιαδικῶν ἀνατριβόμενος ἁρμόζει.

V. caret.

Περὶ Ἐπιθύμου. Κεφ. ροθʹ.

ἘΠΙΘΥΜΟΝ *θύμου ἐστὶν ἄνθος τοῦ σκληροτέρου καὶ θύμβρᾳ ἐοικότος. ἔχει δὲ κεφάλια λεπτά, κοῦφα, *οὐραγοὺς ἔχοντα ὡς τρίχας. Πινόμενον δὲ σὺν μέλιτι, κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν μέλαιναν. ἰδίως ἁρμόζον ἐπὶ μελαγχολικῶν καὶ ἐμπνευματουμένων, ὀξυβάφου πλῆθος πρὸς ὁλκὴν < δʹ. σὺν μέλιτι καὶ ἁλσί, καὶ ὀλίγῳ ὄξει. γίνεται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ.

V. ἄνθος θύμου σκληροῦ καὶ

V. caret.

Περὶ Ἀλύπου. Κεφ. ρπʹ.

ἈΛΥΠΟΝ φρυγανῶδές ἐστι πόα, ὑπέρυθρος, *λεπτόκαρφος, λεπτόφυλλος, ἄνθους μαλακοῦ καὶ κούφου μεστή· ὡς * ῥίζα τεύτλου λεπτή, μεστὴ ὀποῦ δριμέος· σπέρμα ὡς ἐπιθύμου. γίνεται δὲ ἐν τόποις παραθαλασσίοις, μάλιστα τοῖς τῆς Λιβύης τόποις πλεῖστον, καὶ ἄλλοις δὲ χωρίοις *πλείστη. Καθαίρει δὲ τὸ σπέρμα μέλαιναν χολὴν κάτω, λαμβανόμενον *τὸ ἴσον πλῆθος μετὰ ἁλῶν τῷ ἐπιθύμῳ καὶ ὄξει· τὰ δὲ ἔντερα ἐλαφρῶς ἑλκοῖ.

Ald. πλατύκαρφος.

Orib. πλείστοις. rectè.

Περὶ Ἐμπέτρου. Κεφ. ρπαʹ.

ἘΜΠΕΤΡΟΝ, οἱ δὲ, φακοειδές, ἐν παραλίοις καὶ ὀρεινοῖς φύεται, ἁλυκὸν τῇ γεύσει· τὸ δὲ προσγειότερον, πικρότερον. διδόμενον δὲ ἐν ζωμῷ ἢ ὑδρομέλιτι, καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὑδατώδη.

Empetri caput in quibuſdam deeſt exemplaribus.

Περὶ Κληματίτιδος. Κεφ. ρπβʹ.

ΚΛΗΜΑΤΙΤΙΣ κλῆμα ἀνίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμὺ λίαν γευομένῳ καὶ ἑλκωτικόν· περιελίττεται δὲ τοῖς δένδροις ὡς σμίλαξ. Ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μεθ' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεὶς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν. τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα, λέπρας ἀφίστησι. ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρῶσιν.

in eáque acetum ac nitrum ferueſaciat, decocti ius illud dentium doloribus collutione proderit. Sin mulſa aut paſſum in eadem decoquatur & ſub diuo refrigeſcat, potu craſſum humorem ſtrigmentáque alui detrahet: ſtomacho tamen ſupra modum aduerſatur. Sed & ſubdita ex ea balano alui excrementa euocantur. Virentis denique ſuccus prodeſt coxendicum dolori, ſi infricetur.

De Epithymo. Cap. CLXXIX.

EPITHYMVM flos eſt thymi durioris & ſatureiæ ſimilis: capitula autem habet tenuia ac leuia, caudas ſpargentia quaſi capillaceas. Potum id cum melle, detrahit pituitam bilémque atram per inferna, priuatim vtile melancholicis & inflatis acetabuli menſura ad quatuor drachmas, cũ melle, ſale & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. Cap. CLXXX.

ALYPVM herba eſt è cremiorum genere, ſubrubra, gracilibus ſurculis, ac tenuibus foliis, flore molli ac leui plena: radice ceu betæ, tenui, acri, lacteo ſucco referta: ſemine ceu epithymi. Gignitur in maritimis, maximéque Libyæ, vberrima, quanquam & aliis quoque locis plurimis prouenit. Semen atram bilem per inferna purgat, ſi pondere epithymo pari, additis aceto & ſale, ſumatur: verùm interanea leuiter exulcerat.

De Empetro. Cap. CLXXXI.

EMPETRON aliqui phacoides vocant. Naſcitur in maritimis & montanis, ſalſo guſtu: quod verò propius terræ fuerit, amarius ſentitur. Trahit pituitam, bilem & aquam, datum in iure aliquo, aut in hydromelite.

De Clematitide. Cap. CLXXXII.

CLEMATITIS ſarmentum emittit ſubrubrum, & vitilium modo lentum: folium guſtatu admodum acre & exulcerãs. Arboribus autem ſmilacis in modum ſeſe circumuoluit. Semen tritum pituitam bilémque detrahit, in aqua aut hydromelite potum. At impoſita folia, lepras remouent. Cæterùm cum lepidio conditur ad cibos.

De Vite Syluestri. Cap. CLXXXIII.

VITIS syluestris sarmenta vitis modo longa emittit, eáque lignosa, aspera & rimoso cortice: folia verò solani hortensis similia, at latiora longioráque: florem capillaceum, muscosum: fructum exiguis vuis similem, ac vbi maturitatem assecutus est, rubentem: rotunda autem est acinorum figura. Radix decocta in aqua, potáque in vini aqua marina diluti cyathis duobus, aquosa ciet: atque ideò hydropicis datur. Vuæ eius tum maculas à sole contractas, tum & alias omnes expurgant. Cibi verò gratia nouelli surculi condiuntur.

De Vite alba. Cap. CLXXXIIII.

VITEM albam aliqui bryoniam, alij ophiostaphylon, alij chelidonion, alij melothron, seu psilothron, alij archezostin, agrostin aut cedrostin vocant. Sarmentis, foliis & tortilibus pampinis satiuam vitem imitatur: sed hirsutiora sunt omnia. Vicinis verò fruticibus implicat sese, illos suis clauiculis amplectens: fructum autem gerit racemosum, fuluum, quo quidem coria depilantur. Ex ea asparagi qui prima germinatione exeunt decocti in cibo, aluum & vrinam cient. Folia, fructus & radix vim acrem sortiuntur: proindéq; Chironiis, gangræna comitatis, phagedænicis, ac denique tibiarum putridis vlceribus efficaciter cum sale illinuntur. Radix corporis cutem abstergit & erugat: maculas itidem à sole contractas, varos, lentigines ac cicatrices nigras emẽdat cum eruo, terra Chia & fœnograeco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, dum liquescat atq; dissoluatur. Tollit & sugillata, & digitorum pterygia coërcet: illita ex vino inflãmationes discutit, & abscessus rumpit: trita quoque & imposita, infracta ossa extrahit: septicis denique medicamentis aptè immiscetur. Bibitur eadem ad morbum comitialẽ drachmæ pondere quotidie, anno toto. Prodest etiamnum attonitis & vertiginosis, similiter assumpta. Drachmis verò duabus pota, contra viperarum morsus auxiliatur & partus enecat: mentem verò interdum turbat aliquan-

A Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. ρπγ'.

ἌΜΠΕΛΟΣ ἀγρία κλήματα ἀνίησι μακρὰ, ὡς ἀμπέλου°, ξυλώδη, τραχέα, °φλοιορραγοῦντα, φύλλα δὲ ὅμοια στρύχνῳ κηπαίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ °μακρότερα· ἄνθος ὡς τρίχας βρυῶδες· καρπὸν δὲ βοτρυδίοις μικροῖς ὅμοιον, πεπαινόμενον ἐρυθρόν· °περιφερὲς δέ ἐστι τὸ σχῆμα τῶν κόκκων. Ταύτης ἡ ῥίζα ἀποζεσθεῖσα* ἐν οἴνῳ, καὶ μεθ' ὕδατος πινομένη τεθαλασσωμένων κυάθων β'. ὑδατώδες καθαίρει· δίδοται δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς. οἱ δὲ βότρυες ἐφήλεις ἀποκαθαίρουσι καὶ πάντα σπίλον. ταριχεύονται δὲ καὶ οἱ ταύτης ἀκρέμονες πρὸς ἀρτιφυεῖς εἰς βρῶσιν.

Orib. add. οἰνοφόρου

Orib. non habet.

Serap. legit, μικρότερα.

Orib. βοτρυοειδεῖς, si Matthiolo credimus. quidam βοστρυχώδεις

V. περιφερὲς quidam πλατυφερὲς

C Περὶ Ἀμπέλου λευκῆς. Κεφ. ρπδ'.

ἌΜΠΕΛΟΣ λευκή, οἱ δὲ, βρυωνίαν, οἱ δὲ, ὀφιοστάφυλον, οἱ δὲ, χελιδόνιον, ἢ μηλώθρον, ἢ ψιλώθρον, ἢ ἀρχέζωστιν, ἢ* ἄγρωστιν, ἢ κέδρωστιν καλοῦσι. Ταύτης τὰ κλήματα καὶ τὰ φύλλα, καὶ °οἱ ἕλικες, D ὅμοια τῇ ἡμέρῳ ἀμπέλῳ, δασύτερα δὲ πάντα. καὶ ἐμπλέκεται τοῖς παρακειμένοις θάμνοις, ἐπιλαμβανομένη °τοῖς ἕλιξι· καρπὸν δὲ ἔχει βοτρυοειδῆ, πυρρόν, ᾧ ψιλοῦνται τὰ δέρματα. Ταύτης οἱ ἀσπάραγοι κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν ἑφθοὶ ἐσθιόμενοι, οὔρησιν καὶ κοιλίαν κινοῦντες. °Δύ- E ναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα δριμεῖαν· ὅθεν ἐπὶ τῶν χειρωνίων, καὶ γαγγραινικῶν καὶ φαγεδαινικῶν καὶ σαπροκνημῶν ἑλκῶν, μετ' ἁλὸς καταπλασσόμενα ποιεῖ. ἡ δὲ ῥίζα χρῶτα ῥύπτει καὶ τετανοῖ. καὶ ἔφηλιν ἀποκαθαίρει, ἰόνθους, φακούς, οὐλὰς μελαίνας, σὺν ὀρόβῳ καὶ γῇ Χίᾳ καὶ τήλει. F καθεψηθεῖσα δὲ μετ' ἐλαίου μέχρι τακεροθῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει· αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις συστέλλει. σὺν δὲ οἴνῳ καταπλασσομένη, διαφορεῖ φλεγμονάς· καὶ ἀποστήματα ῥήσσει· ἀνάγει δὲ καὶ ὀστᾶ, λεία καταπλασσομένη. σηπτικοῖς τε μίγνυται ἐπιτηδείως· πίνεται δὲ καὶ G πρὸς ἐπιληψίας ὁλκῆ α'. καθ' ἡμέραν, πρὸς ἐνιαυτόν. ὠφελεῖ ἀποπλήκτους καὶ σκοτωματικούς, ὁμοίως λαμβανομένη. δυοῖν δὲ δραχμῶν ὁλκὴ ποθεῖσα, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, καὶ ἔμβρυα φθείρει· ὑποταράττει δὲ ἐνίοτε τὴν

Forte ἡ

Forte ταῖς

Dragon. addit. ἡ ῥίζα λευκὴ καὶ παχεῖα ὡς καὶ κνήμη.

Add. Ald. hoc loco, δι' αὐτοῖς

διαφόνοιαν· * καὶ οὖρα κινεῖ πινομένη, καὶ προστεθεῖσα ὑστέρᾳ, ἔμβρυα καὶ δεύτερα ἐπισπᾶται. καὶ * ἐκλεικτὸν δὲ μετὰ μέλιτος δι' αὐτῆς, τοῖς πνιγομένοις καὶ δυσπνοοῦσι, καὶ βήσσουσι, πλευράν τε ἀλγοῦσι, καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασι δίδοται. καὶ σπλῆνα τήκει, τριωβόλου ὁλκὴ ποθεῖσα σὺν ὄξει ἐπὶ ἡμέρας λ'. καὶ καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκου πρὸς τὰ αὐτὰ χρησίμως. ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καθαρτικὸν ὑστέρας ὂν καὶ ἐκβόλιον. χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα αὐτῆς ἔαρος· πίνεται δὲ σὺν μελικράτῳ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτά, ἄγων φλέγμα. ὁ δὲ καρπὸς ποιεῖ πρὸς ψώρας καὶ λέπρας, συγχριόμενος καὶ καταπλασσόμενος. κατασπᾷ δὲ καὶ γάλα ὁ καρπὸς αὐτῆς χυλιαθεὶς, καὶ μετὰ πυρῶν ἑψημένων ῥοφηθείς.

Deest in Ald.

Lacuna legit in v. cod. καυλὸς

V. addit. ψυκτικὴν δὲ ἔχει δύναμιν ἐπὶ τῶν καυσωδῶς πυρεσσόντων.

Περὶ Ἀμπέλου μελαίνης. Κεφ. ρπε'.

Ἄμπελος μέλαινα, ἣν οἱ δὲ βρυωνίαν μέλαιναν, οἱ δὲ χειρώνιον ἄμπελον, φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, μᾶλλον δὲ πρὸς τὰ τῆς σμίλακος, καὶ οἱ καυλοὶ, [μείζονα δὲ * ταῦτα·] ἐπιλαμβάνεται δὲ καὶ αὕτη τῶν δένδρων τοῖς ἕλιξι· καρπὸς βοτρυώδης, χλωρὸς κατ' ἀρχήν, πεπανθεὶς δὲ μέλας γίνεται· ῥίζα μέλαινα ἔξωθεν, ἔνδοθεν δὲ, πυξοειδής. Καὶ ταύτης οἱ καυλοὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν λαχανεύονται· εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικοὶ καὶ καταμηνίων ἀγωγοὶ, [τηκτικοὶ σπληνός.] ἐπιληπτικοῖς, καὶ σκοτωματικοῖς, καὶ παραλυτικοῖς ἁρμόζουσιν. ἔχει δὲ ἡ ῥίζα δύναμιν ὁμοίαν τῇ λευκῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζουσαν, ἧττον μέντοι * ἐνεργεῖ. ποιεῖ δὲ πρὸς τοὺς τῶν ὑποζυγίων λόφους, ἐπειδὰν ἑλκωθῶσι, τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ καταπλασσόμενα· καὶ πρὸς στρέμματα ὁμοίως ἐπιτίθενται.

Al. χείρεφμα.

V. caret.

V. caret.

V. caret.

Περὶ Πτέριδος. Κεφ. ρπς'.

Πτερις, οἱ δὲ, * βλῆχνον, οἱ δὲ, πολύρριζον καλοῦσι, φύλλα ἐστὶν ἄκαυλα, καὶ ἀνανθῆ, καὶ ἄκαρπα ἐξ ἑνὸς μόσχου, περὶ πῆχυν τὸ μέγεθος, ἐντετμημένα καὶ ἀνηπλωμένα ὡς πτέρυξ, ὑποδυσώδη· ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιπόλαιον, μέλαιναν, ὑπομήκη, ἐκφύσεις ἔχουσαν πολλὰς, ὑποστύφουσαν τῇ γεύσει· φύεται ἐν ὀρεινοῖς

Ald. addit τὴν V. βάλχνον. Theocrit. Schol. βλῆχον appellat.

V. add. ἐπίμηκες

tulum. Cit & vrinam epota. Subdita autem vuluæ, partus secundásque morantes trahit. Sed & eclegma ex ea fit cum melle strangulatu oppressis, ægrè spirantibus atque tussientibus, laterum doloribus, ruptis atque vulsis. Quinetiam splenem ternis obolis pota ex aceto tricenis diebus consumit: necnon & ad eadem cum fico vtiliter illinitur. Ad muliebres insessus decoquitur, qui quidem vuluam purgandi & fœtus enectos eiiciendi vim habent. Succus è radice vere exprimitur, qui ex aqua mulsa potus tum cætera antedicta pręstat, tum & pituitam trahit. Ad psoras & lepras fructus efficaciter inungitur atque imponitur. Sed & eius succus lactis abundantiam facit, si cum tritico cocto sorbeatur.

De Vite nigra. Cap. CLXXXV.

Nigra vitis, quam aliqui bryoniam nigram, alij Chironiam vitem nominant, folia fert hederę, ad smilacis folia propiùs accedentia, sed maiora, caules etiam huic similes: ac ipsa quoque vicinas arbores capreolis suis amplectitur: fructus racematim cohæret, qui inter principia viret, at post maturitatem nigricat: radix foris nigra, intus buxeo colore. Huius etiam cauliculi qui primo germinum partu erumpunt, olerum modo in cibos recipiuntur. Vrinas porrò cient, menses pellunt, ac lienem minuunt, nec non & comitialibus, vertiginosis ac neruorum resolutione tentatis prosunt. Radix iisdem quibus albæ viribus pollet, eadémque præstat, sed inefficaciùs. Folia verò cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus efficaciter illinuntur: ac luxatis etiam similiter imponuntur.

De Filice. Cap. CLXXXVI.

FILICI, quam aliqui blechnon, alij polyrrhizon vocant, folia sine caule, sine flore, sine semine, eáque ex vno pediculo cubitali fermè longitudine exeunt, incisa & pinnarum modo vtrinque expassa, subgraui odore: radicem verò habet per summa cespitum nigram, quadantenus longam, multas fundentē propagines, quæ sunt subadstringente gustu. Nascitur in montanis

saxosísque locis. Huius radix latum lumbricum, quam tæniam vocant, excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsa: meliùs, si cum scammonij aut ellebori nigri totidem obolis detur: verùm eos qui sumunt allia priùs edisse oportet. Eadem laborantes ex liene efficaciter restituit. Quinetiam cum axungia contrita & imposita, ictis ab arundine efficaciter auxiliatur: cuius rei probatio talis fertur. Perimetur filix quam per ambitum sata copiosior arundo cinxerit, & contrà, extinguetur & euanescet arundo, quam multa filix circundederit.

De Thelypteri, seu filice fœmina. Cap. CLXXXVII.

Thelypteris seu filix fœmina, quã aliqui nymphæam pterin nominãt, foliis est filicis, quę tamẽ nõ singulari, vt illa, pediculo hærent, sed è numerosis altioribúsq; propaginibus exeunt. Radices subiacent longæ in obliquum, numerosæ, ex nigro flauescentes: aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Et hæ quoque radices cum melle in eclegmate sumptę, lata interaneorum animalia pellunt: potę verò ex vino drachmis tribus, teretes lumbricos eiiciunt. Datæ fœminis, conceptum impediunt: quòd si à grauida sumantur, abortum illa faciet. Earundem farina præhumidis & ægrè sanescentibus vlceribus inspergitur, ac iumentorum quoque ceruicibus medetur. Cæterùm elixa folia quæ recens eruperint, olerum vice manduntur, vt aluum emolliant.

De Polypodio, seu filicula. Cap. CLXXXVIII.

POLYPODION nascitur in muscosis petris & vetustis quercuum caudicibus, palmi altitudine, filici simile, subhirsutum & incisum, at non perinde tenui diuisura. Radix subiacet pilosa, cirros habens ceu polyporum, crassitudine minimi digiti: hæc si derasa fuerit, coloris intus herbacei comperietur: acerba verò est atque gustu subdulcis, purgãdi vi prædita. Datur porrò ad aluum soluendã cocta cũ gallina, aut piscibus, aut beta, aut malua. Aridæ farina aquę mulsę inspersa, detrahit pituitã ac bilem. Trita eadẽ luxatis

A καὶ πετρώδεσι τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα "ἕλμινθα πλατεῖαν ἐκτινάσσει < δ΄. ὁλκὴ μετὰ μελικράτου λαμβανομένη·" βέλτιον δὲ, εἰ μετὰ σκαμμωνίας ἢ ἐλλεβόρου μέλανος ὀβολῶν τεττάρων δοίη τις. δεῖ δὲ προσκοροδοφαγεῖν τοὺς λαμβάνοντας. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν σπληνιῶσι. καὶ B μετὰ ἀξουγγίου δὲ ἡ ῥίζα * ποθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, ποιεῖ πρὸς τοὺς ὑπὸ καλάμου πληγέντας· ἡ δὲ δοκιμὴ τοιαύτη. ἔνθα * ἐστὶ πολὺς κάλαμος καὶ πολὺ βλάχνον, στεφάνωσον. ἀφανίζεται τὸ βλάχνον.

Ald. ἢ μὲν. — V. cuiusdam margo, καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει.

Περὶ Θηλυπτερίδος. Κεφ. ρπζ΄.

Θηλυπτερὶς, οἱ δὲ, νυμφαίαν πτέρυν ὀνομάζουσι, C τὰ μὲν φύλλα πτέριδι ὅμοια, οὐ μονόμοσχα δὲ, ὡς τὰ ἐκείνης, ἀλλὰ πολλὰς ἔχοντα ἀποφύσεις καὶ ὑψηλοτέρας· ῥίζαι δὲ ὕπεισι μακραὶ, πλάγιαι, *πλείους, ὑπόξανθοι ἐν τῷ μέλανι· τινὲς δὲ ἐρυθραί. Καὶ αὗται δὲ σὺν μέλιτι ἐν ἐκλεικτῷ λαμβανόμεναι, πλατεῖαν ἕλμινθα D ἐκβάλλουσι· σὺν οἴνῳ δὲ πινόμεναι < γ΄ πλῆθος, στρογγύλην ἐκτινάσσουσιν ἕλμινθα· γυναιξὶ δὲ δοθεῖσαι, ἀσυλληψίαν ποιοῦσι· κἂν * ἔγκυος δὲ λάβῃ, ἐκτιτρώσκει. ξηραὶ δὲ ἐπὶ τῶν "δυσαλθῶν καὶ καθύγρων ἑλκῶν * ἐπιπλάσσονται· λόφους τε ὑποζυγίων ἰῶνται." τὰ δὲ E φύλλα αὐτῆς ἀρτίβλαστα λαχανεύεται ἑφθὰ βιβρωσκόμενα, καὶ κοιλίαν μαλάσσουσιν.

V. delet. — V. δυσαλθῶν. — V. caret.

Περὶ Πολυποδίου. Κεφ. ρπη΄.

ΠΟΛΥΠΟΔΙΟΝ φύεται ἐν πέτραις βρύα ἐχούσαις, καὶ ἐν τοῖς * ἀγρίοις πρέμνοις τοῖς ἐπὶ τῶν δρυῶν, σπιθαμῆς ἔ- F χουσα τὸ ὕψος, ὅμοιον τῇ πτέριδι, ὑπόδασυ, τετμημένον, οὐ μὴν οὕτω λεπτοσχιδῶς· ῥίζα δὲ ὕπεστι δασεῖα, πλεκτάνας ὥσπερεὶ πολύποις ἔχουσα, πάχος μικροῦ δακτύλου. ξυσθεῖσα δὲ, ἔνδοθεν χλωρὰ, στρυφνὴ, τῇ δὲ γεύσει ὑπόγλυκυς, δύναμιν ἔχουσα καθαρτικήν. δίδοται δὲ G συνεψομένη ὄρνιθι, ἢ ἰχθύσιν, ἢ σεύτλῳ, ἢ μαλάχῃ πρὸς κάθαρσιν. ξηρὰ δὲ ἐπιπασσομένη ἐν μελικράτῳ, ἄγει φλέγμα καὶ χολήν. ποιεῖ καὶ πρὸς στρέμματα ἡ

ῥίζα λεία καταπλασσομένη, καὶ πρὸς ῥαγάδας τὰς ἐν μεσοδακτύλοις.

Man. ἐν δακτυλίῳ legendum suspicatur.

Περὶ Δρυοπτερίδος. Κεφ. ρπθ'.

Orib. δρυοπτερὶς

ΔΡΥΟΠΤΕΡΙΣ φύεται κατὰ τὰ βρυώδη μέρη τῶν παλαιῶν δρυῶν, ὁμοία πτέριδι, ἐλάττων δὲ πολλῷ τῇ σχίσει· ῥίζας δὲ ἔχει κατ' ἐπιπλοκὴν δασείας, στρυφνὰς κατὰ τὴν γεῦσιν, ἐν ταῖς γλυκὺ* ῥέπουσας. Αὕτη ἐπιπλασθεῖσα λεία σὺν ταῖς ῥίζαις, τρίχας ψιλοῖ· δεῖ δὲ ἀποψᾶν πρότερον μετὰ τὸ ἰκμάσαι τὸν χρῶτα, καὶ νεαρὸν ἐπιπλάσσειν.

Quidam add. τὸ πρῶτον καὶ καυστικάς. V. caret.

Περὶ Κνίκου. Κεφ. ρϟ'.

ΚΝΙΚΟΣ φύλλα ἔχει ἐπιμήκη, ἐντετμημένα, *τραχέα, ἀκανθώδη· καυλοὺς δὲ πηχυαίους*, ἐφ' ὧν *κεφαλία κατὰ μέγεθος *ἐλαίας· ἄνθος κρόκῳ ὅμοιον· σπέρμα λευκὸν καὶ *πυῤῥόν, ἐπίμηκες, γεγωνιωμένον. Τούτῳ τῷ ἄνθει χρῶνται εἰς τὰ προσοψήματα. Τὸ σπέρμα κοπτόμενον* καὶ χυλιζόμενον | σὺν ὑδρομέλιτι ἢ ζωμῷ ὄρνιθος, κοιλίαν καθαίρει, κακοστόμαχον δέ ἐστι. γίνεται δὲ καὶ *κοπάρια κοιλίας μαλακτικά, τοῦ ὀποῦ* αὐτοῦ μιγνύντος ἀμυγδάλῳ καὶ νίτρῳ, καὶ ἀνίσῳ, καὶ μέλιτι ἑφθῷ. δεῖ δὲ πρὸ δείπνου λαμβάνειν εἰς δ'. διελόντα, ὡς βασιλικοῦ καρύου μέγεθος β'. ἢ γ'. *σκευάζειν δὲ τὸν τρόπον τοῦτον· δεῖ κνίκου λευκοῦ ξέστην α'. *Θασίων πεφωσμένων καὶ * λελεπυσμένων κυάθους τρεῖς, ἀνίσου ξέστην ἕνα, ἀφρονίτρου < α'. ἰσχάδων τῆς ἀρχῆς ἀριθμῷ λ'. πήσσει δὲ καὶ γάλα ὁ χυλὸς τοῦ σπέρματος, καὶ λυτικώτερον ποιεῖ.

Matth. παχέα. V. caret. V. δισπιθαμιαίους ἀκανθώδεις. Sic & Lacunæ v.c. Al. κεφάλια

Marc. suspicatur legendum πικρὸν aut πύῤῥινον.

V. delet.

V. παίπα

Ald. αὐτῷ

V. καὶ δ'.

Περὶ Λινοζώστεως. Κεφ. ρϟα'.

ΛΙΝΟΖΩΣΤΙΣ, οἱ δὲ, παρθένιον, οἱ δὲ, Ἑρμοῦ βοτάνιον καλοῦσι. ἔχει τὰ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ, πρὸς τὰ τῆς ἑλξίνης, ἐλάττονα δέ· κλωνία *διγόνατα, μασχάλας πολλάς, πυκνὰς ἔχοντα· τὸν δὲ καρπόν, ἡ μὲν θήλεια βοτρυώδη καὶ πολύν· ὁ δὲ ἄῤῥην, πρὸς τοῖς πετάλοις μικρόν, στρογγύλον, ὥσπερ ὀρχίδια κατὰ δύο προσκείμενα· ὅλος δὲ ὁ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, ἢ καὶ μείζων. Κινοῦσι δὲ ἀμφότεραι κοιλίαν λαχανευόμεναι καὶ ἐσθιόμεναι· καθεψόμεναι δὲ

Ald. διαγόνατα

A efficaciter imponitur, & aduersus rimas quæ inter digitos fiunt.

De Dryopteri. Cap. CLXXXIX.

DRYOPTERIS in veterum roborum muscosis partibus enascitur, filici similis, at multò tenuiore foliorum incisura: radicibus inter se implicitis, hirsutis, gustu astringentibus, & ad dulcedinem vergentibus. B Ea si trita cum radicibus illinatur, pilos abolet. Primùm autem cutem posteaquam exudauerit abstergere oportet, ac deinde recentem ipsam imponere.

De Cnico. Cap. CXC.

CNICVS foliis constat oblongis, per ambitum diuisis, asperis, aculeatis: caulibus cubitalibus, & in C eorum cacumine capitulis oliuæ magnitudine: flore croci: semine candido aut fuluo, oblongo, anguloso: illo flore in obsoniis vtuntur. Seminis verò cōtusi & expressi succus ex aqua mulsa aut gallinacei iusculo aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Fiunt & ex eo placentulæ aluum emollientes, adiectis D succo amygdalis, nitro, aniso & melle cocto. Hæ in frusta quatuor diuiduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duo triáve sumi oportet. Ratio temperandi ea est, vt accipiatur, cnici candidi sextarius vnus, nucum Thasiarum seu amygdalarum tostarum & decorticatarum E cyathi tres, anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carne caricarum numero triginta. Cæterùm seminis succus lac etiam coagulat, ipsúmque ad soluendá aluum efficacius reddit.

De Linozostide, seu Mercuriali. Cap. CXCI.

F LINOZOSTIN aliqui parthenium, alij Mercurij herbulam appellant. Folia habet ocimi, helxinæ cognata, sed minora: ramulos duplici geniculorum nodo cinctos, & alarum cauis multis iísque densis præditos: semen, fœminæ quidem, racemosum atque copiosum: mari ve- G rò, iuxta folia paruum ac rotūdum, ceu binos testiculos vna cohærentes. Totus autem frutex dodrátalis est, aut etiam maior. Vtraque aluum ciet, si olerum vice mádatur. Cocta

à sinu foliorum dependens

verò in aqua, epoto iure, bilem aquosáque detrahit. Creduntur autem folia trita si bibantur, atque etiam à purgatione menstrua verendis admoueantur, vt fœminæ concipiantur facere: maris verò folia similiter vsurpata, vt masculi gignantur efficere.

De Cynocrambe. Cap. CXCII.

CYNIA seu cynocrambe, aliis mercurialis syluestris mas, cauliculum emittit binûm palmorum altitudine, mollem ac subalbidum: folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitiis candicantia: semen foliis adiacet paruum ac rotundum. Folia cum caulibus olerum instar pota, vim alui ciendæ habent. Ius verò decocti, bilem aquosáque detrahit.

De Heliotropio magno, seu Solari herba maiore. Cap. CXCIII.

HELIOTROPIVM magnũ aliqui à floris figura Scorpiuron appellauêre: cæteri heliotropium, quoniam folia sua cum inclinante sole circumagat. Folia ocimi habet, hirsutiora tamen, nigriora maioráque: ramulos ab ima radice ternos, quaternos, quinósve, compluribus alis concauos: florem in ipsorum cacuminibus candidum, purpurascentem, qui ad similitudinem caudæ scorpionis incuruatur. Radix gracilis est atque superuacua. Nascitur in asperis. Huius manualis fasciculus ex aqua decoctus & potus, pituitam bilémque per aluum extrahit. Prodest & contra scorpionum ictus ex vino bibitum, atque etiam illitum: ad arcendos verò conceptus, amuleti instar adalligatur. Aiunt porrò seminis grana quatuor hora vna ante accessionem cum vino pota, quartanas finire, tria verò, tertianas. Illitum autem semen, myrmecias, pensiles verrucas, thymos & epinyctidas exiccat. At folia podagris luxatísque, & infantium adustioni, quam siriasin vocant, vtiliter illinitur. Mẽses eadẽ cient: atque etiam partus trita & imposita pellunt.

ἐν ὕδατι, καὶ πινομένου τοῦ ὕδατος, ἄγει χολὴν καὶ ὑδατώδη. δοκεῖ δὲ τὰ μὲν τῆς θηλείας φύλλα, λεῖα πινόμενα καὶ προστιθέμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν τοῖς αἰδοίοις, σύλληψιν θήλεως ποιεῖσθαι, τὰ δὲ τοῦ ἄρρενος ὁμοίως ἐπιτηδευθέντα, ἀρρενογόνα γίνεσθαι.

Περὶ Κυνοκράμβης. Κεφ. ρϟβʹ.

Censet Marcellus hoc caput adulterinum: maximè cùm in vetustis codicibus minimè reperiatur.

ΚΥΝΙΑ ἡ κυνοκράμβη, οἱ δὲ, λινόζωστις ἀγρία ἄρρην, καυλίον ἀνίησι διςπιθαμιαῖον, ὑπέρυθρον, ὑπόλευκον· φύλλα ἐμφερῆ λινοζώστιδι ἢ κισσῷ, ὑπόλευκα ἐκ διαστημάτων· τὸν δὲ καρπὸν πρὸς τοῖς πετάλοις προσκείμενον, μικρόν, στρογγύλον. Δύναμιν δὲ ἔχει ὅ,τε καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πινόμενα, κοιλίας κινητικήν, λαχανευόμενα. καθεψομένων δὲ τὸ ὕδωρ, ἄγει χολὴν καὶ ὑδατώδη.

Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. ρϟγʹ.

ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟΝ τὸ μέγα, ὃ ἔνιοι ἐκάλεσαν σκορπιοῦρον ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ ἄνθος σχήματος, ἡλιοτρόπιον δὲ ἀπὸ τοῦ συμπεριτρέπεσθαι τὰ φύλλα τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει. ἔχει δὲ τὰ φύλλα ὠκίμῳ παραπλήσια, δασύτερα δὲ καὶ μελάντερα, καὶ μείζονα· κλωνία ἀπὸ τῆς ῥίζης ὅσον γʹ. ἢ δʹ. ἢ εʹ. καὶ ἐκ τούτων μασχάλας πλείους· ἐπ᾽ ἄκρων δὲ ἄνθος λευκόν, ὑποπόρφυρον, ἐπικαμπές, καθάπερ σκορπίου οὐρά· ῥίζα δὲ λεπτή, καὶ ἄχρηστος· φύεται ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου ὅσον δέσμη ἀφεψηθεῖσα μεθ᾽ ὕδατος καὶ ποθεῖσα, ἄγει φλέγμα καὶ χολὴν κατὰ κοιλίας· ἁρμόζει δὲ καὶ σκορπιοπλήκτοις, μετ᾽ οἴνου πινομένη καὶ καταπλασσομένη· πρὸς ἀτόκιον δὲ περιάπτεται. φασὶ δὲ πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας, τοῦ καρποῦ δʹ. κόκκους μετ᾽ οἴνου ποθέντας, τεταρταίους καταπαύειν· τριταίους δὲ, τρεῖς. καταπλασσόμενος δὲ ὁ καρπὸς, μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ ἐπινυκτίδας ξηραίνει. τὰ δὲ φύλλα ποδάγραις καὶ στρέμμασι, καὶ σειριῶσι παιδίοις ἐπιπλάττεται ὠφελίμως. κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα ἄγει λεῖα προστεθέντα.

Add. quidam κέκληται.

V. καὶ λευκότερα, quam lectionem secutus est Marcellus.

Vulg. ex ὑπόπυρρον

Fortè πινόμενον, & ita deinceps.

Al. ἀπαλλάσσειν

Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μικροῦ. A

Κεφ. ρϟδʹ.

V. add. οἱ δὲ καὶ σκορπίουρον ἐκάλεσαν. ἕτεροι δὲ σκορπιοῦρος

Ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν φύεται ἐν τελματώδεσι τόποις καὶ παρὰ λίμναις, ἔχον φύλλα παραπλήσια τῷ προειρημένῳ, στρογγυλώτερα δέ· καρπὸν στρογγύλον ἀποκρεμάμενον ὡς ἀκροχορδόνας. Δύναται δὲ ἡ πόα μετὰ τοῦ καρποῦ πινομένη σὺν νίτρῳ καὶ ὑσσώπῳ καὶ καρδάμῳ καὶ ὕδατι, ἕλμινθα πλατεῖαν καὶ στρογγύλην ἐκτινάσσειν· αἴρει δὲ καὶ ἀκροχορδόνας σὺν ἁλσὶ καταπλασσομένη. B

Περὶ Σκορπιοειδοῦς. Κεφ. ρϟε.

ΣΚΟΡΠΙΟΕΙΔΕΣ, βοτάνιον φύλλα ἔχον ὀλίγα, καὶ σπέρματα οὐραῖς σκορπίου ἐμφερῆ. βοηθεῖ δὲ καταπλασσόμενα σκορπιοπλήκτοις ἄκρως. C

Τέλος τοῦ τετάρτου Βιβλίου.

De Heliotropio paruo.

Cap. CXCIIII.

HELIOTROPION paruum, (quod & alio nomine Scorpiuros vocatur,) nascitur in palustribus, & iuxta lacus, foliis antedicto proximis, at rotundioribus: semine rotundo, pensilium verrucarum modo depēdente. Herba cum semine pota, additis nitro, hyssopo, cardamomo & aqua, valet ad latos teretésque lumbricos excutiēdos: quin & pensiles verrucas cum sale illita tollit.

De Scorpioide. Cap. CXCV.

SCORPIOIDES herbula est, foliis paucis, & semine caudæ scorpionis effigie. Hęc illita, contra scorpionū ictus præsentaneo sunt auxilio.

Quarti libri finis.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ, Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον πέμπτον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI, De medica materia Liber quintus.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

ΑΠΟΔΟΝΤΕΣ ἐν τοῖς προγεγραμμένοις τέτταρσι βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων· ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στεάτων, καὶ τῶν καλουμένων σιτηρῶν καὶ λαχάνων. καὶ τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν καὶ χυλισμάτων καὶ σπερμάτων λόγον. ἐν τούτῳ, τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας, διαλεξόμεθα περὶ οἴνων καὶ τῶν καλουμένων μεταλλικῶν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς περὶ ἀμπέλου παραδόσεως. E F

QVONIAM superioribus quatuor libris, amicissime Aree, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus & earundem fructibus atque lacrymis, itémque de animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus & oleribus egimus: necnon & vniuersam de radicibus, herbis, succis, seminibúsque tractationem absoluimus: in hoc totius operis vltimo, de vinis & iis quæ metallica dicuntur disseremus, à vitis tractatione ducto exordio.

De Vite vinifera. Cap. I.

VITIS viniferæ folia cum clauiculis trita & imposita, capitis dolores mitigant, itémq; stomachi inflammationem & ardorem cum polenta. Idipsum etiam folia per se imposita præstant: quippe quæ refrigerandi astringendiq; vim habeant. Potus eorundem succus iuuat dysentericos, sanguinem excreantes, stomachicos, ac mulieres malacia laborantes. Eadem efficiunt macerati in aqua capreoli & poti. Lacryma vitium, quæ veluti gummi est, quæque circa illarum caudices concrescit, ex vino pota, calculos pellit: inuncta lichenas, psoras, lepràsque nitro affricto præparatas sanat. Eadem cum oleo sæpius pilis illitis psilothri effectum habet, maximéque liquor quem accensa sarmenta vitium viridia exudarunt, quo & perunctæ myrmeciæ tolluntur. Cinis autem sarmentorum & vinaceorum, detractis circa sedem condylomatis & thymiis illitus ex aceto medetur. Prodest & luxatis ac viperarum morsibus: quin & contra lienis inflammationes proficit, cũ rosaceo, ruta & aceto impositus.

De Labrusca seu vite syluestri. Cap. II.

Vel, minimè varias.

LABRVSCA duûm est generum: Altera enim vuam "ad incipientem maturitatem minimè perducit, sed flore tenus œnanthen nominatam profert. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigris & adstringentibus. Folia, caules & clauiculæ quibus repunt, vim habent satiuæ viti similem.

De Vua. Cap. III.

QVÆLIBET vua recens aluum turbat, & stomachum inflat: quæ verò decerpta aliquandiu pependit, propterea quòd ea ventilatione magna humiditatis portio decessit, innocentior est, ac tum stomacho vtilis est, tum & appetentiam ciborum restituit, atque adeò ægris languentibúsve idonea est. In vinaceis & ollis seruatæ, ori stomachóque, gratæ sunt: aluum sistunt, (sed vesicam & caput tentant) & sanguinem excreantibus conueniunt. Similes porrò sunt & quæ in

A Περὶ Ἀμπέλου οἰνοφόρου. Κεφ. α'.

ΑΜΠΕΛΟΥ οἰνοφόρου τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες λεῖαι καταπλασσόμεναι, κεφαλαλγίας πραΰνουσι, φλεγμονάς τε στομάχου καὶ καῦσον σὺν ἀλφίτῳ· καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐπιτιθέμενα τὰ φύλλα, "ψυκτικὰ καὶ στυπτικὰ ὄντα. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς (V. caret.) B ποθεὶς, ὠφελεῖ δυσεντερικοὺς καὶ αἱμοπτοϊκοὺς καὶ στομαχικοὺς καὶ κισσώσας. ἀποβραχεῖσαι δὲ καὶ αἱ ἕλικες "ἐν ὕδατι (V. add. λεῖαι) καὶ ποθεῖσαι, τὰ αὐτὰ ποιοῦσι. τὸ δὲ δάκρυον αὐτῆς ὅμοιον ὂν κόμμει, τὸ περιπηγνύμενον τοῖς στελέχεσι, "λίθους ἐκτινάσσει (V. add. τοῦτο) πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἰᾶται δὲ καὶ λειχῆνας C καὶ ψώρας καὶ λέπρας καταχριόμενον. δεῖ δὲ προεκνίζειν τὸν τόπον. σὺν ἐλαίῳ δὲ ἐγχριόμενον συνεχῶς, ψιλοῖ τὰς τρίχας, καὶ μάλιστα ὁ ἀπὸ τοῦ χλωροῦ καιομένου κλήματος ἀφιδρούμενος ἰχώρ· ὃς καὶ μυρμηκίας ἐπιχριόμενος ἐκβάλλει. ἡ δὲ ἐκ τῶν κλημάτων καὶ στεμφύλων τέφρα, τὰ D περὶ δακτύλιον ἀφαιρεθέντα κονδυλώματα καὶ θύμια, σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα θεραπεύει. καὶ στρέμματα, καὶ ἐχιοδήκτους ὠφελεῖ, "καὶ σπληνὸς φλεγμονὰς,] σὺν ῥοδίνῳ (V. caret.) καὶ πηγάνῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη.

Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. β'.

ΑΜΠΕΛΟΣ ἀγρία διττή. ἡ μὲν γὰρ B αὐτῆς οὐ περκάζει τὴν σταφυλὴν, ἄχρι δὲ αὐθήσεως ἄγει τὴν λεγομένην οἰνάνθην. ἡ δέ τις τελεσφορεῖ, μικρόρραξ οὖσα, καὶ μέλαινα, καὶ στυπτική. Δύναμιν δὲ ἔχει ταύτης τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες καὶ οἱ καυλοὶ, ὁμοίως τῇ ἡμέρῳ.

Περὶ Σταφυλῆς. Κεφ. γ'.

F ΣΤΑΦΥΛΗ, ἡ μὲν πρόσφατος πᾶσα ἐκταράσσει "κοιλίαν, καὶ ἐμπνευματοῖ στόμαχον· ἡ δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ κρεμασθεῖσα, ὀλίγον μετέχει τούτων, (διὰ τὸ πολὺ τῆς ἰκμάδος ἀπεξηράνθαι) εὐστόμαχός τε ἐστὶ καὶ ὀρέξεως ἀνακλητική, καὶ ἐπιτήδειος πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας. αἱ δὲ ἐκ τῶν G "στεμφύλων καὶ ἐκ τῶν βικίων, εὔστομοι, εὐστόμαχοι, κοιλίας ἐφεκτικαί. (κύστεως δὲ καὶ κεφαλῆς ἅπτονται.) ἁρμόζουσι δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς. ὅμοιαι δέ εἰσι καὶ αἱ εἰς τὸ

V. quidam add. πνεύματι

Cat. φύλλων

γλεύκους ἐμβαλλόμεναι. αἱ δὲ ἐκ τοῦ ἑψήματος καὶ γλυκέος, κακοστομαχώτεραι. συντίθενται δὲ καὶ μετ' ὀμβρίου ὕδατος προσταφιδωθεῖσαι. γίνονται δὲ αἱ τοιαῦται ἐπ' ὀλίγον οἰνώδεις, διψώδεσι δὲ καὶ καυσώδεσι καὶ χρονίοις πυρετοῖς χρήσιμοι. τὸ δὲ στέμφυλον αὐτῶν ἀποτεθὲν, καταπλάττεται μεθ' ἁλῶν πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρίας καὶ σπάργωσιν μαστῶν· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν στεμφύλων, δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς καὶ ῥοϊκαῖς ὠφελεῖ ἐνιέμενον· καὶ εἰς ἐγκαθίσματα καὶ προσκλύσματα λαμβάνεται. τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γίγαρτα στυπτικὰ, εὐστόμαχα· φρυγέντα δὲ καὶ ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἁρμόζει δυσεντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀναλελυμένοις.

Ald. γλυκοῦς

Corn. ῥοϊκαῖς sup. παισὶ

Marc. μετὰ legendum suspicatur.

Περὶ Σταφίδος. Κεφ. δ'.

ΤΗΣ δὲ σταφίδος στυπτικωτέρα ἐστὶν ἡ λευκή· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ σὰρξ αὐτῶν ἐσθιομένη ἀρτηρίας καὶ βῆχας καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· καὶ δυσεντερίαν σὺν τοῖς γιγάρτοις ἐσθιομένη καθ' ἑαυτήν· μιγεῖσα δὲ ἀλεύρῳ κεγχρίνῳ καὶ κριθίνῳ καὶ ὠῷ, καὶ τηγανισθεῖσα μετὰ μέλιτος καὶ λαμβανομένη· εἴς τε ἀποφλεγματισμοὺς καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν πεπέρει μασσωμένη εὔθετος. διδύμων τε φλεγμονὰς παύει, καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κυαμίνου, καὶ κυμίνου. ἐπινυκτίδας δὲ καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία καὶ τὰς περὶ ἄρθρα σηπεδόνας καὶ γαγγραίνας, χωρὶς γιγάρτων ἰᾶται λεία σὺν πηγάνῳ ἐπιτιθεμένη· πρός τε ποδάγρας ἁρμόζει, μετὰ τοῦ ὀποπάνακος καταπλασσομένη· καὶ ὄνυχας δὲ θᾶττον ἀφίστησι σαλευθέντας ἐπιπλασθεῖσα.

V. caret.

Περὶ Οἰνάνθης. Κεφ. ε'.

ΟΙΝΑΝΘΗ καλεῖται ὁ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπὸς, ὅποτε ἀνθεῖ. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ εἰς ἀκόνιτον ἀγγεῖον ὀστράκινον, συλλέγοντας καὶ ξηραίνοντας ἐπὶ ὀθονίου ἐν σκιᾷ. καλλίστη δὲ γίνεται ἐν Συρίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Φοινίκῃ. Δύναμις δὲ αὐτῆς στυπτική· ὅθεν πινομένη, εὐστόμαχος καὶ οὐρητική, κοιλίαν ἐφιστῶσα καὶ αἵματος πτύσιν. ξηρὰ δὲ καταπλασθεῖσα, καὶ πρὸς

Ista sequentibus iungenda putat Manardus.

mustum coniectæ fuere. At quæ in sapa aut passo conditæ sunt, stomachum magis infestant. Seruantur & in aqua cœlesti quæ priùs solem passæ fuerint: sed eæ parum vinosæ sunt, siticulosis tamen, ardentibus ac diuturnis febribus vtiles. Reconditi vinacei, inflammatis, præduris lacteq; turgentibus mammis cum sale imponuntur. Eorundem decoctum infusum, dysentericos iuuat & cœliacos, itémque fœminas fluxione vuluæ laborantes: sed & ad desessiones ac fotus vsurpatur. Cæterùm acinorum nuclei astringendi vim obtinent, stomachóque sunt vtiles: iidem tosti tritíque ac polentæ vice inspersi, dysentericis prosunt, itémque cœliacis ac stomachi dissolutione vexatis.

De Vua passa.
Cap. IIII.

VVA passa alba adstringentior est. Prodest esitata earum caro arteriæ, tussi, renibus ac vesicæ. Estur & cum nucleis per se contra dysenteriam, itémque admista milij ac hordei farina & ouo, in sartagine cum melle fricta sumitur. Sed & eadem ad eliciendam è capite pituitam tum per se, tum etiam cum pipere commanducata proficit. Testium quoque inflammationes sedat imposita cum lometo fabarum & cumini farina. Epinyctidas verò, carbunculos, fauos, putrescentiáq; articulorum vlcera, atque gangrænas sine nucleis trita & cum ruta illita sanat. Conuenit & podagræ cum panacis succo adhibita: deniq; & mobiles vngues illita celeriùs extrahit.

De OEnanthe.
Cap. V.

OENANTHE vocatur, vitis syluestris fructus cùm floret. Condi verò debet in vas fictile non picatum, lecta priùs, & substrato linteo in vmbra siccata. Laudatissima in Syria, Cilicia & Phœnice. Vis ei astrictoria: quare pota, stomacho ac ciendæ vrinæ vtilis, aluũ sistit ac sanguinis excreationes. Contra fastidia &

acorem stomachi sicca & illita etiã efficax est. At in capitis doloribus tam viridis quàm sicca cum aceto & rosaceo perfunditur. Cruenta vulnera & incipientes ægilopas, oris vlcera & verendorum nomas, trita & additis melle, croco, myrrha & rosaceo adhibita pro cataplasmate, ab inflãmatione vindicat. Pessis quoque ammiscetur, ad cohibendum sanguinem: & contra oculorum fluxiones stomachíque ardores cum polline polentæ ac vino illinitur. Cinis verò crematæ in testa candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: quin & paronychias, pterygia, abscedẽtes cruoreq; manantes gingiuas cũ melle sanat.

De Omphacio. Cap. VI.

OMPHACIVM succus est acerbæ vuæ seu Thasiæ seu Aminææ nondum variantis. Oportet autem ante Canis ortum expressum succum in aheno ex ære rubro, quod linteo sit coopertum, insolare, vsquedum in densitatem coëat, intereáque semper totum id quod ipsi vasi concretum adhæserit liquido reliquo permiscere, atque noctu ipsum a locis subdialibus sub tectum referre: quandoquidem obstant nocturni rores, quominùs spissescat cogatúrve. Eligendum est flauum, friabile, perquàm astringens & linguam mordens. Sunt qui coctione succum condensent. Prodest contra tonsillas, vuam, oris vlcera, gingiuas humore flaccidas, purulẽtásque aures, cum melle aut passo: item ad fistulas, vetera vlcera nomásque, ex aceto. Dysentericis & mulieribus fluxione vuluę laborantibus clystere infunditur. Oculorũ quoque claritati cõfert, eorundémque scabritiæ angulísque arrosis cõuenit. Bibitur & ad recentem sanguinis excreationem, etiam ex ruptis vasis obortam. Sed eo admodũ diluto & pauco vtendum: siquidem potenter exurit.

De Vini natura pro ætatis ratione. Cap. VII.

VINA vetusta neruos reliquáque sensuum instrumenta, lædunt, attamẽ gustu suauiora iucundioráq; sunt: quare vitãda iis qui internę alicui⁹ partis imbecillitatẽ sentiũt.

A πρὸς ἀσώδη καὶ ὀξύνοντα στόμαχον ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγίαις ἔμβρεγμα, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ χλωρά τε καὶ ξηρά· καὶ κατάπλασμά τε ἐναίμων ἀφλέγμαντον, καὶ τῶν ἀρχομένων αἰγιλώπων, καὶ τῶν ἐν στόματι οὐλῶν, καὶ νομῶν τῶν ἐν αἰδοίοις, σὺν μέλιτι καὶ κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ B σμύρνῃ λεανθεῖσα. εἴς τε πεσσοὺς μίγνυται πρὸς ἐπίσχεσιν αἵματος. καὶ πρὸς ῥεύματα ὀφθαλμῶν καὶ καυσούμενον στόμαχον καταπλάσσεται σὺν παιπάλῃ ἀλφίτου καὶ οἴνου. καυθεῖσα δὲ ἐπ' ὀστράκου διαπύροις ἄνθραξι, ποιεῖ πρὸς τὰ ὀφθαλμικά· παρωνυχίας τε καὶ πτερύγια καὶ ἕλκη ἀφεστῶτα καὶ αἱμασσόμενα σὺν μέλιτι θεραπεύει. C

Περὶ Ὀμφακίου. Κεφ. ϛ.

ΟΜΦΑΚΙΟΝ, ἔστι μὲν χυλὸς ὄμφακος Θασίας σταφυλῆς μήπω περκαζούσης, ἢ Ἀμιναίας. δεῖ δὲ πρὸ κυνὸς ἐκθλίβοντα τὸν χυλὸν ἡλιάζειν ἐν χαλκώματι ἐρυθρῷ ἐσκεπασμένῳ ὀθονίῳ, μέχρις οὗ συστραφῇ, ὅλον ἀεὶ τὸ περιπηγνύμενον μισγοντα τῷ ὑγρῷ· νύκτωρ δὲ αἴρειν D αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπαιθρείου. κωλύουσι γὰρ αἱ δρόσοι τὴν σύστασιν αὐτῶν. ἐκλέγου δὲ τὸ ξανθόν, καὶ εὔθρυπτον, στῦφον ἱκανῶς καὶ δάκνον τὴν γλῶσσαν. ἔνιοι δὲ ἕψοντες τὸν χυλὸν συστρέφουσιν. Ἁρμόζει δὲ πρὸς παρίσθμια καὶ σταφυλήν, ἄφθας, E οὖλα πλαδαρά, ὦτα πυορροοῦντα, σὺν μέλιτι ἢ γλυκεῖ· πρὸς δὲ σύριγγας καὶ παλαιὰ ἕλκη καὶ νομάς, σὺν ὄξει. ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ ῥοικῶν· ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές. τραχύτησι δὲ ὀφθαλμῶν ἁρμόζει καὶ περιβρώσεσι κανθῶν· πίνεται καὶ πρὸς αἵματος ἀνάπτυσιν τὴν πρόσφατον F καὶ κατὰ ῥῆξιν γινομένην. ὑδαρεῖ δὲ δεῖ χρῆσθαι λίαν καὶ ὀλίγῳ. ἐπικαίει γὰρ ἱκανῶς.

Περὶ ποιότητος τῶν οἴνων ἐκ τῆς ἡλικίας. Κεφ. ζ.

ΟἸΝΟΙ οἱ μὲν παλαιοί, νεύρων βλαπτικοὶ καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων, G πρὸς δὲ γεῦσιν ἡδίονες· ὅθεν ἐπὶ τῶν ἀσθενές τι μέρος ἐχόντων ἔνδον παραιτητέον.

al. ψυθίας Sic Pl.

al. αἰθρίου.

V. αὐτοῦ.

V. στρυφνόν.

al. τραχύτησιν ὀφθαλμῶν

V. καίει.

ἐπὶ μὲν τοι τῆς ἐν ὑγιείᾳ χρήσεως ὀλίγος τε καὶ ὑδαρὴς λαμβάνεται ἀβλαβῶς. ὁ δὲ νέος, ἐμπνευματικὸς, δύσπεπτος, δυσόνειρος, οὐρητικός. ὁ δὲ μέσος τῇ ἡλικίᾳ, ἐκπέφευγε τὰ ἀμφότερα ἐλαττώματα· ὅθεν ἐκκριτέος ἐστὶν ἔν τε ὑγιείας καὶ ἀσθενείας χρήσεσιν.

Malim ἐμπνευματωτικός

Ἐκ τῆς χρόας. Κεφ. η'.

Ἔτι ὁ μὲν λευκὸς, λεπτός τε καὶ εὐανάδοτος καὶ εὐστόμαχος ὑπάρχει. ὁ δὲ μέλας, παχὺς καὶ δύσπεπτος, μέθης καὶ σαρκῶν θρεπτικός. ὁ δὲ κιῤῥὸς μέσος ὢν, μέσην ἔχει καὶ τὴν πρὸς ἑκάτερα τούτων δύναμιν. αἱρετώτερος μὲν τοι ἔν τε ὑγιείᾳ καὶ ἀσθενείᾳ ὁ λευκός· ἔτι καὶ πρὸς τὴν ποιότητα διαφέρουσιν.

Lac. legit. in v. cod. λευκότατος.

Ἐκ τῆς γεύσεως καὶ τῶν μεμιγμένων. Κεφ. θ'.

Ὁ μὲν γὰρ γλυκὺς οἶνος, ἁδρομερής τε ἐστὶ καὶ δυσδιάπνευστος· στομάχου πνευματωτικός. " κοιλίας τε καὶ ἐντέρων ταρακτικὸς, ὥσπερ καὶ τὸ γλεῦκος· ἧττον δὲ μεθύσκει. κύστει δὲ καὶ νεφροῖς εὔθετος. ὁ δὲ αὐστηρὸς, οὐρητικώτερος· κεφαλαλγίας τε καὶ μέθης ποιητικός. ὁ δὲ στρυφνὸς, εὐθετώτατος πρὸς ἀνάδοσιν σιτίων· κοιλίας τε σταλτικὸς, καὶ τῶν ἄλλων ῥευματισμῶν. ὁ δὲ " ἁπαλὸς, ἧττον ἅπτεται τῶν νευρώδων, καὶ " ἧττον ἐστὶν οὐρητικός. ὁ δὲ τεθαλασσωμένος, κακοστόμαχος, διψοποιὸς, νεύρων κακωτικὸς, εὐκοίλιος, ἀνεπιτήδειος τοῖς ἐξ ἀσθενείας. ὁ δὲ ἐκ τῆς ἡλιωθείσης σταφυλῆς, ἢ ἐπὶ τῶν κλημάτων ὀπτηθείσης καὶ τεθλιμμένης " γινόμενος, γλυκὺς καλούμενος Κρητικὸς ἢ πρόδρομος ἢ πράμνιος καὶ ὁ καθεψομένου τοῦ γλεύκους σίραιος, ἢ ἕψημα καλούμενος. ὁ μὲν μέλας, καλούμενος δὲ " μελαμψίθιος, παχύς ἐστι καὶ πολύτροφος· ὁ δὲ λευκὸς, λεπτότερος. ὁ δὲ μέσος, μέσην ἔχει καὶ τὴν δύναμιν. στυπτικὸς δὲ πᾶς ἐστι, σφυγμῶν ἀνακτητικός· ποιῶν πρὸς πάντα τὰ θανάσιμα ὅσα κατ' ἕλκωσιν ἀναιρεῖ, πινόμενος σὺν ἐλαίῳ καὶ ἐξεμούμενος· καὶ πρὸς μηκώνειον δὲ καὶ φαρικὸν,

V. caret.

Cornari' ἁπλῶς legendum suspicatur.
Lac. vetus exemplar habet, μαπείως. quam is Diosc. genuinā esse lectionē autumat.

V. caret.

Ald. μελαμψίνθιος

A Nihilominus in secunda valetudine vinum eiusmodi paucum & aqua dilutum innoxiè sumitur. At nouũ inflationes parit, ægrè coquitur, grauia facit insomnia, vrinásque ciet. Quod verò ætate medium est, vtroque illo vitio caret, proindéque ad vsum sanorum ægrorúmque deligendum.

B *Pro ratione coloris. Cap. VIII.*

Insuper album est tenue ac stomacho vtile, faciléque in membra diuiditur. Nigrum verò, crassum est & ad concoquendum difficile, temulentiam facit & corpus auget. Fuluum, vtpote quod medium est, medias etiam inter vtrunque vires obtinet. Album tamen tum in secunda, tum & in aduersa valetudine laudabilius. Sed & vina sapore distant.

C *Pro saporum eorúmque quæ illi miscentur differentia. Cap. IX.*

Siquidem dulce crassis partibus constat & ægrè de corpore expirat, stomachum inflat, aluum & intestina, vti & mustum, turbat: sed minùs inebriat, vesicæ ac renibus aptum. Austerum vrinas magis expellit, sed capitis dolorem facit, ac temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum: aluum cæteràsque fluxiones cohibet. At vinum molle & sapore languidum, neruos minùs tentat, minúsque vrinas pellit. Vinum porrò aqua marina factũ stomacho aduersatur, sitim facit, neruos infestat, bonam facit aluum & à valetudine sese recolligentibus haudquaquá idoneum est. Passum autẽ quod vuis in cratibus sole siccatis aut in ipso sarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine, aut protropum aut pramniũ, itémque sapa quæ fit musto igni decocto, Græci Siræon seu hepsema appellant: nigra quidem si fuerint, qualia melampsithia dicuntur, crassa sunt & corpora multum alũt: at candida, tenuiora: quæ verò medio inter hæc colore sunt, medias quoque vires sortiuntur. Omnia tamen astringunt, languidos pulsus excitant, & faciunt aduersus venena quæcunque exulcerando necant, ex oleo pota & vomitionibus reddita: itemq; cõtra meconiũ, pharicũ,

toxicum, cicutam & lactis in vẽtriculo coagulationem: necnon & cõtra renum ac vesicæ rosiones & exulcerationes: nihilominus inflationes pariunt, & stomacho aduersantur. Priuatim cõfert Melampsithium iis qui alui fluxione laborát. Album magis cæteris emollit aluũ. Gypso conditum neruos offendit, capitis grauitatẽ infert, viscera calore accendit, & vesicæ aduersatur: sed contra venena cæteris aptius. Picata aut resinata excalfaciũt & cõcoctionẽ adiuuát, sanguinem excreantibus inimica. Quæ verò aparachyta, hoc est, maris expertia dicuntur, & sapam tamen admistam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt, de corpore difficulter expirát, & stomachum malè habent.

Pro locorum differentia. C. X.

Inter Italica vina Falernũ principem locum obtinet: quod inueteratum per quam facilè concoquitur, pulsus recreat & exuscitat, aluũ astringit, stomacho vtile: sed vesicę nocet, atq; iis qui visus hebetudinẽ sẽtiũt, liberaliori potationi minimè idoneũ. Albanũ crassioribus quàm Falernum cõstat partibus, *subdulceq́; est, stomachum inflat & aluum emollit: sed cõcoctionem nõ æquè adiuuat, neruosum verò genꝰ minùs infestat. Sed & hoc ipsum vetustate austerum saporẽ concipit. Cæcubũ cùm sit dulce, est & Albano crassius, corpus auget, & colorẽ cutis meliorem lætioremq́ue facit: at iuuandæ concoctioni minimè idoneum est. Surrẽtinum valde austerũ est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cùm tenuibus cõstet partibus, caput minùs tẽtat: vetustate autem & stomacho vtile & iucũdioris euadit saporis. Adrianum & Mamertinum, quæ quidem in Sicilia gignuntur, ex æquo crassarum sunt partium, modicè astringunt & celeriùs inueterátur, minúsque ob suam lenitatem neruos tẽtant. Prætutianum, quod & ipsum è locis circũ Adriam deuehitur, est odoratũ ac minùs asperum: haustum copiosius eo sese prodit indicio, quòd & ebrietatem diu seruat, & soporẽ cõciliat. Istricum Prætutiano simile est, sed vrinam vehementiùs pellit.

Pl. prædulce.

A καὶ τοξικὸν, καὶ κώνειον, καὶ γάλα θρομβωθέν· καὶ πρὸς κύστιν καὶ νεφροὺς ὀδαξωμένους καὶ ἑλκουμένους. εἰσὶ δὲ "πνευματικοὶ καὶ κακοστόμαχοι. ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν τὴν κοιλίαν ῥευματιζομένων ἁρμόζει ὁ "μελαμψίθιος. ὁ δὲ λευκὸς μαλακτικὸς κοιλίας τῶν ἄλλων μᾶλλον. ὁ δὲ τὴν γύψον ἔχων, B κακωτικὸς τῶν "νεύρων, καρηβαρικὸς, πυρώδης, κύστει ἄθετος· πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα τῶν ἄλλων εὐθετώτερος. οἱ δὲ πίσσαν ἢ ῥητίνην πιτυΐνην ἔχοντες, θερμαντικοὶ, καὶ πεπτικοί· ἄθετοι δὲ τοῖς "αἱμοπτοικοῖς. οἱ δὲ καλούμενοι ἀπαράχυτοι, ἔχοντες δὲ ἕψημα μεμιγμένον, κεφαλῆς εἰσὶ πληρωτικοὶ, μέθης γεννητικοὶ, "δυσδιάπνευστοι, κακοστόμαχοι". C

V. πνευματικώτατοι lego, πνευματωτικοὶ
V. μέλας.
V. νευρώδων.
V. ἐμετικοῖς.
V. add. φυσώδεις.
Add. in vet. Lac. codice, πληκτικοὶ, πυρετικοὶ καὶ φυσώδεις.

Περὶ διαφορᾶς ἐκ τῶν τόπων.
Κεφ. ι.

Ὁ μὲν οὖν δοκῶν πρωτεύειν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ οἴνων, Φάλερνος ὁ καλούμενος, παλαιωθεὶς ἄγαν "εὔπεπτος, σφυγμῶν "ἀνακλητικὸς, κοιλίας στεγνωτικὸς, καὶ εὐστόμαχος· D κύστει ἄθετος, καὶ ἀμβλυωποῦσι, καὶ πρὸς πολυποσίαν ἀνάρμοστος. ὁ δὲ Ἀλβανὸς "ἁδρομερέστερος τοῦ Φαλέρνου, ἔγγλυκος· ἐμπνευματοῖ στόμαχον, κοιλίαν τε μαλάττων. (πέψει τε οὐχ ὁμοίως συνεργῶν) ἔστι δὲ νευρώδεσιν ἧττον κακωτικὸς· E παλαιωθεὶς δὲ καὶ οὗτος αὐστηρὸς γίνεται. ὁ δὲ Καίκουβος γλυκὺς ὢν, ἁδρομερέστερός ἐστι τοῦ Ἀλβανοῦ· σαρκῶν τε καὶ εὐχροίας γεννητικός· πέψει δὲ ἄθετος. ὁ δὲ Συρεντῖνος, αὐστηρὸς ἱκανῶς ἐστιν· ὅθεν ἐντέρων καὶ στομάχου ῥεύματα ἵστησι, κεφαλῆς τε "ἧττον ἅπτεται, λεπτομερὴς ὤν· παλαιωθεὶς δὲ, "εὐστόμαχος καὶ ἡδίων γίνεται. F ὁ δὲ Ἀδριανὸς καὶ ὁ Μαμερτῖνος γεννώμενοι ἐν Σικελίᾳ, κατ' ἴσον εἰσὶν ἁδρομερεῖς, μετρίως στύφοντες, καὶ τάχιον παλαιοῦνται, ἧττόν τε τοῦ νευρώδους ἅπτονται, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς "λεῖον. ὁ δὲ *Πραιτιανὸς, καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν κατ' Ἀδρίαν κομιζόμενος τόπων, εὐώδης καὶ "λειότερός ἐστιν. οὐ δὲ G λανθάνει πολὺς πινόμενος, φυλάττει τε ἐφ' ἱκανὸν τὴν μέθην, καὶ καροῖ. ὁ δὲ Ἴστρικος λεγόμενος, ἔοικε τῷ * Πραιτιανῷ, οὐρητικώτερος ὑπάρχων.

al. εὔποτος. Marc. ἄπεπτος legendũ suspicatur.
V. quid. ἀναληπτικός.
V. ὑδρομερέστερος
V. ἥκιστα Sic Lac.
V. δυσστομαχώτερος
Vulg. ex. λεπτόν.
V. quid. λεπτότερος.
V. παραιτιανῷ

ὁ μὲν τοι Χῖος, ἁπαλώτερος τῶν προειρημένων, εὔτροφος, πότιμος, ἧττον μεθύσκων, ῥεύματος σταλτικὸς, χρήσιμος εἰς τὰ ὀφθαλμικά. ὁ δὲ Λέσβιος, εὐανάδοτος, κουφότερος τοῦ Χίου καὶ εὐκοίλιος. τὴν αὐτὴν δὲ τούτῳ κέκτηται δύναμιν ὁ κατὰ Ἔφεσον γινόμενος, καλούμενος δὲ Φυγελίτης. ὁ δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας Μεσογείτης ἐκ τοῦ Τμώλου, κεφαλαλγὴς καὶ νεύρων βλαπτικός. ὁ δὲ Κῷος, καὶ Κλαζομένιος, διὰ τὸ θαλάττης πολλῆς μετέχειν, εὔφθαρτος καὶ ἐμπνευματώδης, κοιλίας τε ταρακτικὸς νεύρων ἐστὶ βλαπτικός.

Περὶ Δυνάμεως τῶν οἴνων.

Κεφ. ια'.

Κοινῶς δὲ πᾶς ἀμιγὴς οἶνος καὶ ἀκέραιος, αὐστηρὸς δὲ τὴν φύσιν, θερμαντικὸς, εὐανάδοτος, εὐστόμαχος, ὀρεκτικὸς, θρεπτικὸς, ὑπνοποιὸς, ῥωστικὸς, εὐχροίας παρασκευαστικός. ἱκανῶς δὲ ποθεὶς, βοηθεῖ τοῖς κώνειον, ἢ κόριον, ἢ φαρικὸν, ἢ ἰξίαν, ἢ μηκώνειον, ἢ λιθάργυρον, ἢ σμίλακα, ἢ ἀκόνιτον, ἢ μύκητας εἰληφόσι. πρός τε ἑρπετῶν δήγματα καὶ πληγὰς πάντων, ὅσα πλήξαντα ἢ δακόντα κατὰ ψύξιν ἀναιρεῖ ἢ ἀνατρέπει στόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐμπνευμάτωσιν χρονίαν καὶ δῆξιν ὑποχονδρίου καὶ πλατυσμὸν, καὶ λύγγα στομάχου, ἐντέρων τε καὶ κοιλίας ῥευματισμόν. καὶ ἐφιδροῦσι, καὶ διαφορουμένοις ἁρμόζουσι, μάλιστα δὲ οἱ λευκοὶ καὶ παλαιοὶ καὶ εὐώδεις. οἱ μὲν οἱ παλαιοὶ καὶ γλυκεῖς, καὶ πρὸς τὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἐπιτηδειότεροι. πρός τε τραύματα καὶ φλεγμονὰς, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἐπιτιθέμενοι. καταντλούμενοι δὲ ὠφελίμως πρὸς τὰ θηριώδη καὶ φαγεδαινικὰ καὶ ῥευματιζόμενα ἕλκη. πρὸς δὲ τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν εὔθετοι οἱ ἀθάλασσοι, αὐστηροὶ καὶ λευκοί. διαφέρουσι δὲ τούτων οἱ Ἰταλικοί. ὡς ὁ Φαλέρνος, Συρεντῖνος καὶ Καίκουβος, ὅ, τε Σιγνῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ οἱ ἀπὸ τῆς Καμπανίας, καὶ ὁ * Πραιτιανὸς ἀπὸ τοῦ * Ἀδριανοῦ, καὶ Σικελιωτικὸς, ὁ Μαμερτῖνος καλούμενος. Ἑλληνικῶν δὲ Χῖος, Λέσβιος, Φυγελλίτης ὁ ἐν Ἐφέσῳ γινόμενος.

V. quid. σκορπίου.

Marc. λύσιν legẽdum suspicatur: quo modo etiam legisse videtur Ruellius.

V. φαλερῖνος

V. σιντανὸς

Chium antedictis mollius est, probè nutrit, potui aptum est, ac minùs inebriat: fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facilè membra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verùm Asianum è Tmolo monte, Messogites appellatum, capitis dolorem affert ac neruos lędit. Coum verò & Clazomenium, quoniam copiosam maris aquam admixtam habent, facilè corrumpuntur, inflationes excitant, aluum turbant, ac neruis officiunt.

De vini generum facultate.

Cap. XI.

In vniuersum vinum omne meracum & sincerum ac sua natura austerum, excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomacho conuenit, appetentiam ciborum inuitat, corpus alit, somnum conciliat, robur auget & colorem commendat. Potum liberaliùs, auxilio est cõtra assumptam cicutam, coriandrũ, pharicum, ixiam, meconium, argẽti spumam, taxum, aconita, fungósve: nec minùs contra serpentium morsus & omnium ictus morsúsve, quæ refrigerando necant aut stomachũ in vomitiones effundunt. Facit & ad diuturnam hypochondrij inflationem, rosionem atque distentionem: itémque singultum, ac stomachi, intestinorũ & ventris rheumatismos. Vina cõueniũt sudatoribus & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè quæ sunt alba vetera & odorata. At quæ sunt vetusta simul & dulcia, renum ac vesicæ vitijs sunt accõmodatiora: necnon vulneribus inflammationibúsque in succida lana commodè imponuntur. Quin & iisdem fera, phagedænica & affluentibus humoribus irrigua vlcera vtiliter fouentur. Porrò vina quibus aquæ marinæ nihil additum est, austera & alba, ad sanorum victus commodè vsurpantur. In his præstant Italica: vti Falernum, Surrentinum, Cæcubum, & permulta alia è Campano agro, itémque Prætutianum, Adrianum & Siculum, quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis, Chium, Lesbium & Phygelites, quod in Epheso gignitur.

Crassa verò & nigra, stomacho aliena sunt, flatúsque pariunt: attamen corpus augent. Tenuia autem & austera, stomacho quidem prosunt, sed carnes minùs alunt. At quę sunt valde vetera, tenuia & candida, vehementiùs vrinas ciunt, & dolores capitis inferunt, neruosúmque genus largiùs pota tentant. In media ætate, vt à septimo anno, potui salubcrrima sunt. Modus autem pro ætate, anni tempestate, consuetudine & qualitate vini decernatur. Optimè verò præcipitur, vt ne sitis immodica toleretur, & tantum potionis adhibeatur, quantum proluendis cibis sat sit. Siquidem ebrietas omnis, maximéque iugis frequentiórve, perniciosa. Enimuerò largior perpotatio neruos obsessos in dies remittere, morborúmque acutorum initia quotidie introducere consueuit. Attamen moderatè aliquot diebus vino indulgere, maximéque post aquæ potum, vtile. Ita nanque modo quodã quæ sub sensum deinde cadunt recrementa ex alto euocantur, & per cęca corporis spiracula repurgantur. Sed illi perpotationi aquam superbibere par est: siquidem medicationis alicuius gratia factę ex composito temulentiæ remedium affert.

De vino Omphacite. Cap. XII.

VINUM quod Omphacites appellatur, peculiariter fit in Lesbo, vua nondum planè matura, sed adhuc acerba, ad tres quatuórve dies in cratibus siccata Sole, donec racemi in rugas cõtrahantur. Ex iis postquam expressum est vinum, cadis *insolatur. Vim habet astringendi, stomacho amicam, & malacia laborantibus, ileosis, ægrè concoquẽtibus & stomachi dissolutione vexatis vtilem. Creditur & absorptũ pestilẽtibus affectibus auxiliari. Cęterùm huiusmodi vina non nisi post annos complures potui apta sunt.

Pl. sole inueteratur.

De vino secundario & adynamo. Cap. XIII.

LORA, quam Græci deuterian, alij potimon appellant, paratur hunc in modum. In vinacea è quibus vini triginta metretæ expressæ fuerint, tres aquę metretas adiicito: ac vbi vinacea ipsa versaueris calcauerísque, exprimito: expressum decoque ad tertias partes, & in singulos

A οἱ δὲ παχεῖς καὶ μέλανες κακοστόμαχοι, φυσώδεις, σαρκὸς μέντοι γεννητικοί. οἱ μέντοι λεπτοὶ καὶ αὐστηροὶ, εὐστόμαχοι, ἧττον δὲ σαρκοποιοί. οὐρητικώτεροι δὲ καὶ κεφαλαλγεῖς οἱ σφόδρα παλαιοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ λευκοὶ, ἅπτονται δὲ τοῦ νευρώδους πλεονασθέντες. οἱ μέσοι δὲ τὴν ἡλικίαν, ἄριστοι B πρὸς πόσιν. ὡς οἱ ἀπὸ ζ' ἐτῶν. ἡ δὲ ποσότης, παρὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τοῦ ἔτους ὥραν, καὶ ἔθη καὶ ποιότητα τοῦ οἴνου, ὁριζέσθω. καὶ τὸ μὴ διψῆν δὲ ἄριστόν ἐστι" παράγγελμα, καὶ τὸ μετρίως βρέχεσθαι τὴν τροφήν. μέθη δὲ πᾶσα, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς, ἐπιβλαβής· τά τε γὰρ νεῦρα πολιορ- C κούμενα καθ' ἑκάστην ἐνδίδωσι, καὶ παθῶν ὀξέων ἀρχὰς ἐμποιεῖ καθημέραν ἡ πολυποσία. μετρίως δὲ οἰνοῦσθαι ἐπί τινων ἡμερῶν, καὶ μάλιστα "ἐπὶ ὑδροποσίας, ὠφέλιμον· μετασυγκρίνει γάρ πως, τάς τε αἰσθητὰς ἀνακαθαίρει ἐκκρίσεις, καὶ ἀδήλως ποροποιεῖ. δεῖ μέντοι γε μετὰ τὴν οἴνωσιν ὕδωρ πίνειν· ἀ- D ποθεραπείας γάρ τινος "χάριν τῆς συγκειμένης οἰνώσεως, τρόπον ἐπάγει βοηθείας.

V.add. καὶ χρόνῳ διαπαλαιωθέντες.

V. παράπηγμα

V. ἀφ' ὑδροποσίας ἀφ.

V. τινα τῆς συγκινήσεως τρόπον ἐπάγει.

Deest in Ald. χάριν

Περὶ Ὀμφακίτου οἴνου. Κεφ. ιβ'.

ὉΔὲ καλούμενος Ὀμφακίτης σκευάζεται ἰδίως ἐν Λέσβῳ, τηλοπεδευομένης μήπω κατὰ πάντα πεπείρου τῆς σταφυλῆς οὔσης, ἔτι δὲ ὀξιζούσης, ἐπὶ ἡμέρας E γ' ἢ δ'. ἕως ἂν ῥυσσωθῶσιν οἱ βότρυες, καὶ μετὰ τὸ ἐκθλιβῆναι ἡλιάζεται ἐν κεραμίοις οἶνος. Στυπτικὴν δὲ ἔχει τὴν δύναμιν καὶ εὐστόμαχον, καὶ κιττώδεσι καὶ εἰλεώδεσι, καὶ τοῖς δυσπέπτοις καὶ ἐκλελυμένοις τὸν στόμαχον ἁρμόζουσιν· δοκεῖ δὲ καὶ λοιμικαῖς διαθέσεσι βοηθεῖν καταρ- F ροφούμενος. χρήζουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι οἶνοι ἐτῶν" πλειόνων· ἄλλως γὰρ οὐκ εἰσὶ πότιμοι.

Al. πολλῶν

Περὶ Δευτερίας καὶ ἀδυνάμου. Κεφ. ιγ'.

ὉΔὲ καλούμενος δευτερίας, ὃν ἔνιοι πότιμον καλοῦσι, σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· εἰς τὰ στέμφυλα, ὧν ἐξέθλιψας οἴνου μετρητὰς λ'. βάλε ὕδατος μετρητὰς γ'. καὶ G μίξας καὶ πατήσας ἔκθλιψον, καὶ ἀφέψησον εἰς τὸ τρίτον. χρὴ δὲ ἑκάστῳ τῶν

ἀποληφθέντων μετρητῶν μίξον ἁλὸς ξέστας β'. καὶ μετὰ τὸν χειμῶνα διάχει εἰς κεράμια. χρῶ δὲ αὐτῷ* μετ' ἐνιαυτόν· ταχέως γὰρ ἐξίτηλος γίνεται. ἁρμόζει δὲ ἐφ' ὧν διστάζομεν οἶνον διδόναι, ἀναγκαζόμενοι δι' ἐπιθυμίαν τῶν νοσούντων, καὶ ἐπὶ τῶν *νόσων ἀναλαμβανόντων χρονίως. Γίνεται δὲ καὶ ἀδύναμος λεγόμενος, τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ δευτερείῳ δύναμιν. δεῖ δὲ ἴσον μέτρον ὕδατος τῷ τοῦ γλεύκους μίξαντας, ἑψῆσαι πραέως πυρὶ μαλακῷ, ἄχρις ἂν ἐξαναλωθῇ τὸ ὕδωρ· καὶ μετὰ τοῦτο ψύξαντας, καταγγίζειν εἰς ἀγγεῖον πεπισσωμένον. ἔνιοι δὲ θαλάσσης πελαγίας καὶ ὕδατος ὀμβρίου καὶ μέλιτος καὶ γλεύκους ἴσα μίξαντες καὶ καταγγίσαντες, ἡλιάζουσιν ἐπὶ ἡμέρας μ'. χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ αὐτὰ μετ' ἐνιαυτόν.

Περὶ Οἴνου ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς. Κεφ. ιδ'.

Ο δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς μέλας, στυπτικὸς ὑπάρχων, ἁρμόζει κοιλίᾳ ῥευματιζομένῃ, καὶ στομάχῳ· καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὅσα στύψεως καὶ συστολῆς χρῄζει.

Περὶ Μελιτίτου οἴνου. Κεφ. ιε'.

ΟΙΝΟΣ Μελιτίτης δίδοται μὲν ἐν χρονίοις πυρετοῖς, ἀσθενῆ στόμαχον ἔχουσιν· ὑπομαλάττει γὰρ τὴν κοιλίαν, οὖρα κινεῖ, στόμαχον ἀποκαθαίρει· ἁρμόζει καὶ ἀρθριτικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ἀσθενῆ τὴν κεφαλὴν ἔχουσι. χρήσιμος δὲ καὶ γυναιξὶν ὑδροποτούσαις· εὐώδης γάρ ἐστι καὶ θρεπτικός. διαφέρει δὲ τοῦ οἰνομέλιτος, ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐξ αὐστηροῦ οἴνου καὶ παλαιοῦ καὶ ὀλίγου μέλιτος σκευάζεται. ὁ δὲ μελιτίτης πρὸς ε'. χόας αὐστηροῦ γλεύκους, μέλιτος χοῦν ἕνα, καὶ ἁλὸς κύαθον ἕνα. σκευάζειν δὲ δεῖ ἐν μεγάλῳ ἀγγείῳ, ἵνα τόπον ἔχῃ πρὸς τὸ ὑπερζεῖν, παραπάσσοντας τοῦ προειρημένου ἁλὸς κατ' ὀλίγον, ἄχρις ἂν ἐκζέσῃ· παυσαμένου δὲ, καταγγίζειν εἰς ἕτερα κεράμια.

Περὶ Οἰνομέλιτος. Κεφ. ιϛ'.

ΟΙΝΟΜΕΛΙ δὲ διαφέρει, τὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ οἴνου καὶ αὐστηροῦ καὶ μέλιτος καλοῦ γινόμενον· ἧττον γὰρ πνευματοῖ καὶ

A residui congios salis binos sextarios addito, ac post hyemẽ in cados defundito. Eo post annum vtitor: celeriter enim exolescit. Conuenit porrò ægris, quibus vinum propinare dubitamus, & cogimur tamen ipsorum desiderijs obtemperare: itémque à longa valetudine sese recolligentibus. Fit & vinum quod B vocant adynamon, viribus iisdem quibus lora prædítum. Pares aquæ & musti mensuræ leniter ac lento igne feruefiunt, dum excoquatur aqua: reliquum vbi refrixerit, in vas picatum transfunditur. Alij aquæ marinæ & pluuiæ, mellis atque musti pares miscent portiones, elutriant, & in sole quadraginta die- C bus torrent. Huiusmodi potu ad eadem illa omnia post annum vtuntur.

De Vino è labrusca expresso. Cap. XIIII.

VINUM è labrusca nigrum astringit: proindéque prodest alui sto- D machíque fluxionibus, & ad cætera valet quæ astrictionem contractionémque desiderant.

De Vino Melitite. Cap. XV.

VINUM Melitites datur in longis febribus, iis qui stomacho sunt imbecilli: leuiter enim aluum emollit, vrinas ciet ac stomachum E expurgat. Prodest & articulario morbo obnoxijs, nephriticis & * capitis infirmitate laborantibus: vtile quoque mulieribus * aquam potantibus: siquidem odoratum est, corporáque alit. Distat à mulso, quoniam fit illud è vino austero ac vetere & melle exiguo: melitites autem, adiecto ad quinque congios F austeri musti mellis congio, & salis cyatho. Porrò in magno vase fieri ipsum oportet, quò locus amplior ad vehementer efferuescendum pateat, antedicto sale sensim asperso, quandiu efferbuerit: ac vbi feruere desierit, in cados alios transfunditur.

Pl. neruorum

Pl. vini abstemiis.

G *De Mulso. Cap. XVI.*

MVLSUM præfertur, quod ex vetere vino austeróque & bono melle factum est. Tale siquidẽ mi-

nùs inflat, & celeriter in vsum venit. Ac vetus quidem corpus alit: quod mediæ est ætatis, aluo vtile est, vrinámque pellit. Sed à summo cibo sumptum, nocet: inter initia verò potum, stomachum implet, deindéque tamen appetẽdi auiditatem reuocat. Fit mulsum vt plurimùm, duabus vini metretis admixta vna mellis. Aliqui quò proptiùs perfici exhiberíque possit, mel cum vino coquunt, atque ita transfundunt. Alij impensæ parcentes ad musti feruentis sextarios sex vnum mellis adiiciunt, ac vbi ferbuerit, elutriant: dulce autem permanet.

ταχέως παρίσταται τὸ τοιοῦτον. ἔστι δὲ τὸ μὲν παλαιόν, θρεπτικόν· τὸ δὲ μέσον, εὐκοίλιον, οὐρητικόν· βλάπτει δέ, ἐπὶ τροφῇ λαμβανόμενον· πινόμενον δὲ ἐν ἀρχῇ, πληροῖ· ὀρέγειν δὲ μετὰ ταῦτα κινεῖ. σκευάζεται δὲ πρὸς δύο μετρητὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἴνου, ἑνὸς μετρητοῦ μέλιτος μιγνυμένου. τινὲς δέ, ἵνα τάχιον αὐτὸ παρασκευάσωσι, συνεψοῦσι τὸ μέλι τῷ οἴνῳ, καὶ οὕτω καταγγίζουσιν· ἔνιοι δὲ διὰ λυσιτέλειαν, γλεύκους ζέοντος ξέστας ϛʹ πρὸς ξέστην αʹ μέλιτος μιγνύντες, μετὰ τὸ ἀποζέσαι καταγγίζουσι. μένει δὲ γλυκύ.

De Aqua mulsa. Cap. XVII.

AQVA mulsa easdem quas mulsum vires obtinet. Cruda vtimur, cùm ventrem mollire volumus, aut etiam vomitiones inuitare: quemadmodum facimus ijs qui venena hauserunt, ipsum addito oleo propinantes. Decoctam verò exhibemus exilis languidíque pulsus hominibus ac infirmis, tussientibus, peripneumonicis & iis qui immodico sudore digeruntur. Inueterata condititiáque, quam aliqui Hydromel propriè vocant, dum mediæ est ætatis, loræ & adynamo vino in recreandis viribus respondet, similémque vim adipiscitur: quare iis qui membri alicuius inflammatione laborant magis quàm lora ipsa accommodata est. Quæ verò vetustior est, in partium inflammationibus, aluóque * astricta damnatur: at laborantibus ex stomacho, aut cibum fastidientibus, sudatoribúsve conuenit. Conficitur porrò duabus aquæ cœlestis veteris partibus ad vnam mellis adiectis & insolatis: alij fontanam aquam miscẽt, & ad tertias partes decoquunt, atque ita recondunt. Nec desunt qui Hydromelitis appellationem tribuant Apomeliti, quod elotis aqua fauis confici seruaríque solet. Id verò etiam meracius confici oportet: aliqui & ipsum coquunt. Ægrotantium potui minimè aptum est, quoniam ceraginis plurimum sibi vendicat.

* vel corporibúsque astrictis

Περὶ Μελικράτου. Κεφ. ιζʹ.

ΜΕΛΙΚΡΑΤΟΝ δὲ τὴν αὐτὴν τῷ οἰνομέλιτι δύναμιν κέκτηται. χρώμεθα δὲ τῷ * ἀφεψημένῳ, ἐφ' ὧν κοιλίαν μαλάξαι βουλόμεθα, ἢ ἔμετον κινῆσαι, ὡς ἐπὶ τῶν θανάσιμον πεπωκότων, διδόντες αὐτὸ μετ' ἐλαίου· τῷ δὲ ἀφεψημένῳ, ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων καὶ ἀσθενῶν καὶ βησσόντων καὶ περιπνευμονικῶν καὶ διαφορουμένων. Τὸ δὲ σκευαστὸν καὶ ἀπόθετον, ὃ ἰδίως ἔνιοι ὑδρόμελι καλοῦσι, μέσον μὲν τῇ ἡλικίᾳ ὑπάρχον, ἀναλογεῖ τῷ δευτερείῳ καὶ ἀδυνάμῳ οἴνῳ, ὅσον ἐπὶ τῷ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶσθαι· ὅθεν ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων τι μέρος, εὔθετον μᾶλλον τοῦ δευτερείου. τὸ δὲ παλαιότερον, ἀδόκιμον ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων καὶ γαστρός· ἐπὶ δὲ τῶν στόμαχον πεπονθότων ἢ * ἀνορέκτων ἢ διαφορουμένων, ἐπιτήδειον. Σκευάζεται δέ, πρὸς ἓν μέλιτος μέρος, * δύο ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μιγνυμένου, καὶ ἡλιαζομένου. τινὲς δέ, πηγαῖον μίξαντες, ἀφεψοῦσιν εἰς τὸ τρίτον, καὶ ἀποτίθενται. καλοῦσι δέ τινες καὶ τὸ * ἀπὸ μέλιτος ἐκπλυνομένων τῶν κηρίων ὕδατι σκευαζόμενον ὑδρόμελι, καὶ ἀποτιθέμενον. δεῖ δὲ αὐτὸ * ἀκρατέστερον ποιεῖν. τινὲς δέ, καὶ τοῦτο ἕψουσιν. ἔστι δὲ ἄθετον ἐπὶ νοσούντων, διὰ τὸ πλεῖστον ἔχειν κηρανθέμου.

Lac. legit in v.c. μὴ ἀφεψημένῳ

Samb. legit κακοσιτούντων.

Lac. legit in v.c. πίνειν.

De Aqua. Cap. XVIII.

DE aquis in vniuersum decernere propter locorum proprieta-

Περὶ Ὕδατος. Κεφ. ιηʹ.

ΥΔΩΡ τὴν μὲν ἐν τῷ καθόλου ἐπίκρισιν δυσχερῆ ἔχει, διὰ τὰς τῶν τό-

πων ἰδιότητας καὶ ἰδιοσυγκρισίας, καὶ τοὺς ἀέρας, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα. ὡς δὲ ἐπίπολυ ἄριστόν ἐστι τὸ καθαρὸν καὶ γλυκὺ, ἀμέτοχον δὲ οἱασδηποτοῦν ποιότητος, καὶ τοῖς ὑποχονδρίοις μὴ δὲ ἐλάχιστον χρόνον ἐπιμένον. ἔτι τε ἀλύπως διοδεῦον, καὶ μὴ πνευματοῦν, μηδὲ διαφθειρόμενον.

Sic v.c. at vulg. ex. καὶ ἐμπνευματοῦν,

Περὶ Θαλασσίου ὕδατος. Κεφ. ιθ'.

ΘΑΛΑΤΤΙΟΝ ὕδωρ θερμὸν, δριμὺ, κακοστόμαχον (κοιλίας γὰρ ταρακτικόν) ἄγον φλέγμα. θερμὸν δὲ καταντλούμενον, ἐπισπᾶται καὶ διαφορεῖ. ἁρμόζον τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι καὶ χιμέτλοις πρὸ τοῦ ἑλκωθῆναι. ὠμηλύσεσί τε ἐπιτηδείως μίγνυται, καὶ ἐμπλάστροις καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς εὔθετον. καὶ πρὸς τὰ κενώματα ἐνιέμενον χλιαρόν. καὶ πρὸς στρόφους, θερμόν. ψώρας τε καὶ κνησμῶν καὶ λειχήνων καὶ κονίδων, καὶ μαστῶν σπαργώντων καταντλημα. διαφορεῖ καὶ πελιώματα πυριώμενον. καὶ πρὸς τὰ τῶν θηρίων δήγματα ὅσα τρόμους καὶ ψυγμοὺς φέρει, μάλιστα δὲ σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ ἀσπίδων, καὶ εἰ προσεμβαίνῃ τις εἰς θερμὸν αὐτὸ, ὠφελεῖ. καὶ ταῖς χρονίαις καχεξίαις τοῦ σώματος καὶ τῶν νεύρων, ὠφέλιμον τὸ δι' αὐτοῦ λουτρόν. ὑπαλμιζόμενον δὲ θερμὸν, ὑδρωπικοὺς, κεφαλαλγίας καὶ δυσηκοΐας παρηγορεῖ. ἀποτεθεῖσα δὲ ἡ ἀκέραιος θάλασσα καὶ ἀμιγὴς ποτίμου ὕδατος, ἄβρωμος γίνεται. οἱ δὲ, προέψουσιν αὐτὴν, καὶ οὕτως ἀποτίθενται. δίδοται δὲ καὶ πρὸς κάθαρσιν καθ' ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ὀξυκράτου, ἢ οἴνου ἢ μέλιτος· καὶ μετὰ τὸ καθαρθῆναι, ἐπιδιδόασι ζωμὸν ὄρνιθος ἢ ἰχθύων, πρὸς τὸ κατακεράσαι τὴν τῆς δήξεως δριμύτητα.

Marc. addit καὶ χολήν.

Al. ex Mar. ὑπαντλιζόμενον, seu potiùs ὑπαντλούμενον

V. ὀξυμέλιτος, & sic etiam Lac. v. cod.

Περὶ Θαλασσομέλιτος. Κεφ. κ.

ΘΑΛΑΣΣΟΜΕΛΙ δοκεῖ καθαίρειν ἀνδρικῶς. σκευάζεται δὲ ἐκ μέλιτος καὶ ὕδατος ὀμβρίου καὶ θαλάσσης, ἴσων διυλισθέντων καὶ ἡλιασθέντων ἐν ἀγγείῳ πεπισσωμένῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν. τινὲς δὲ, δύο μέρη θαλάσσης ἀφεψημένης καὶ ἓν μέλιτος καταμίξαντες, κα-

A tes ac peculiares naturas, itémque cœlum, aliáque non pauca difficile est. Magna tamen ex parte optima est, pura, dulcis & cuiuscunque tandem qualitatis expers, queq; ne minimo quidem tempore hypochondrijs immoratur: insuperq; quæ citra molestiam & expeditè permeat, nec inflationes parit, ac denique B minimè corrumpitur.

De aqua marina. Cap. XIX.

AQVA maris calida est & acris, stomacho aduersatur, aluũ conturbat, & pituitam expellit. Si verò calida ad fotus adhibeatur, attrahit simul atque discutit: proindéq; neruorũ vitiis, & pernionibus ante vlcera prodest. C Commodè miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina: itémque emplastris & malagmatis discutientibus idonea est. Ad mouendas deiectiones tepefacta clysteribus infunditur: ad tormina verò, calens. Eadem psoræ, pruritus, lichenes, lendes, nimióque lacte turgentes mammæ fouentur. Sed & liuentia fotu discutit. D Salutaris quoq; est ad venenatorũ morsus ictúsve, quæ quidẽ tremores perfrictionésque inferũt: maximè verò scorpionum, phalangiorum aspidúmque: ac si quis etiã in ipsius calidę solium descẽderit, auxiliatur. Quin & balneũ ex ea vtile malo habitu confectis iã diu corporibus neruisq;. E Eiusdẽ feruentis vapor, hydropicos, capitis dolores, difficilémque auditũ leuat. Porrò sincera & citra potabilis aquæ mixturam asseruata, virus deponit. Alij eam præcoquunt, atq; ita recondunt. Cæterùm datur ad purganda corpora per se, aut è posca, aut vino, aut melle: veruntamen F post deiectionem insuper exhibetur gallinæ pisciúmve iusculum, ad temperandam infringendámve inductæ rosionis acrimoniam.

De Thalassomelite. Cap. XX.

QVOD Thalassomeli vocãt, egregiè purgare creditur. Temperatur autem æquis portionibus aquæ G marinæ & pluuiæ, itémque mellis, percolatis & picato vase per caniculæ ardores insolatis. Sũt qui ad duas aquæ marinæ coctæ partes, mellis vnam adijciant, & vase condant: ac

huiusmodi quidem cōfectura moderatior mitiórque est ipsa aqua marina.

De Aceto. C. XXI.

ACETVM refrigerat & astringit, stomacho est vtile, & appetentiam cibi excitat: erumpentem vndecunque sanguinem potu insessúve sistit: prodest alui fluxionibus, cum cibariis coctum. cruentis vulneribus idoneum est, ac inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongiis impositum. Reprimit & procidētia sedis vuluæq;: item gingiuas abscedentes & sanguine manantes. Est etiam efficax ad nomas, erysipelata, herpetas, lepras, lichenas & pterygia, si cum aliquo conuenienti misceatur: phagedænas vlcerum nomásque fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cū sulphure auxiliatur: sugillata tollit, cum melle inūctum. Contra capitis ardores, cum rosaceo in succidis velleribus aut spongia imponitur. Ad hydropem, auditum difficilem, auriúmque sonitus ac sibilos, feruentis vapor proficit: earundem quoque vermes instillatum necat. Panos coercet tepidi fotus, aut si imbuta eo spongia admoueatur: & pruritus permulcet. Contra venenatorum morsus, quæ refrigerando nocent, calidi fotus prodest: vti frigidi, contra eorum ictus quæ exurens virus eiaculantur. Calidum potū atq; vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est: ac præsertim contra haustum meconium cicutámve, sanguinem in ventriculo conglobatum, lac ibidem coagulatum, fungos, ixiam, taxúmque, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eiicit: tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa, calidum cōmodè sorbetur. Sed & gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & laxatæ columellæ conuenit: necnō & calidum contra dentium dolorem colluitur.

De Oxymelite C. XXII.

ACETVM mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur:

ταγγίζουσι· *μετριώτερον δὲ γίνεται καὶ ἐπιεικέστερον τὸ τοιοῦτον τῆς θαλάσσης.

*al. σημαντικώτερον.

Περὶ Ὄξους. Κεφ. κα'.

ΟΞΟΣ ψύχει μὲν καὶ στύφει, εὐστόμαχόν τε ἐστὶ καὶ εὐόρεκτον, σταλτικόν τε αἱμορραγίας πάσης, πινόμενόν τε καὶ ἐγκαθιζόμενον· καὶ ἐπὶ ῥευμάτων κοιλίας συνεψόμενον ταῖς τροφαῖς ἁρμόζει· ἔναιμόν τε ἐστὶ καὶ ἀφλέγμαντον, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἢ σπόγγοις ἐπιτιθέμενον. στέλλει καὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν προπεπτωκυῖαν· καὶ οὖλα ἀφεστῶτα καὶ αἱμορραγοῦντα. ποιεῖ καὶ πρὸς νομὰς καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, λέπρας, λειχῆνας, πτερύγια, σύν τινι τῶν ἐπιτηδείων μιγνύμενον. φαγεδαινικά τε ἕλκη, συνεχῶς ἀπαντλούμενον, καὶ νομὰς ἵστησιν· ὠφελεῖ καὶ ποδαγρικοὺς καταντλούμενον θερμὸν μετὰ θείου. ὑπώπιά τε αἴρει, σὺν μέλιτι καταχριόμενον· πρός τε τὰς ἐγκαύσεις τῆς κεφαλῆς, σὺν ῥοδίνῳ καὶ οἰσυπηροῖς ἐρίοις ἢ σπόγγῳ· ὑδρωπικοῖς τε καὶ δυσηκόοις ὑπατμισθὲν θερμὸν ὠφελεῖ, καὶ ἤχους καὶ συριγμούς· ἐνσταχθὲν δὲ, κτείνει τοὺς ἐν ὠσὶ σκώληκας. στέλλει καὶ φύγεθλα, χλιαρὸν καταντλούμενον, ἢ διὰ σπόγγων ἐπιτιθέμενον, καὶ κνησμοὺς παρηγορεῖ. πρός τε θηρίων δήγματα ὅσα ψύχει, κατάντλημα θερμόν· ψυχρὸν δὲ, τοῖς πυροῦσι τῶν ἰοβόλων· ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα πάντα, πινόμενον θερμὸν καὶ ἐξεμούμενον, μάλιστα πρὸς μηκωνείου καὶ κωνείου πόσιν, καὶ αἵματος καὶ γάλακτος θρόμβωσιν ἐν κοιλίᾳ, πρός τε μύκητας καὶ ἰξίαν καὶ σμίλακα, σὺν ἁλσί. βδέλλας τε ποθείσας καταρροφούμενον ἀποβάλλει· καὶ βῆχα χρονίαν πραΰνει, τὴν δὲ πρόσφατον ἐρεθίζει. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν, θερμὸν καταρροφούμενον· στέλλει δὲ ἀναγαργαριζόμενον καὶ τὰ ἐν βρόγχῳ ῥεύματα, συναγχικοῖς τε ἁρμόζει, καὶ πρὸς κιονίδα κεχαλασμένην· καὶ πρὸς ὀδόντων πόνον, θερμὸν διακλυζόμενον.

Περὶ Ὀξυμέλιτος. Κεφ. κβ'.

ΟΞΥΜΕΛΙ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν ὄξους κοτύλας ε. καὶ ἁλὸς θαλασσίου

μνᾶν μίαν, μέλιτος μνᾶς ι. ὕδατος κοτύλας ι. μίξας ἕψησον, ἄχρις οὗ δεκάκις ἀναβράσῃ. καὶ ψύξας κατάγγισον. Δοκεῖ δὲ λαμβανόμενον πάχος ἄγειν, ὠφελεῖν ἰσχιαδικοὺς, καὶ ἀρθριτικοὺς καὶ ἐπιληπτικούς. βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ* ἐχίδνης τῆς καλουμένης σηπὸς δηχθεῖσι, καὶ τοῖς μηκώνειον ἢ ἰξίαν πιοῦσιν. ἀναγαργάρισμά τε συναγχικῶν ὠφέλιμον.

Corn. interserit καὶ

Περὶ Ὀξάλμης. Κεφ. κγ'.

ΟΞΑΛΜΗ ὠφελεῖ καταντλουμένη πρὸς νομὰς, σηπεδόνας, κυνόδηκτα, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἰοβόλων δήγματα. στέλλει δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν λιθοτομηθέντων αἱμοῤῥαγίας, εὐθέως μετὰ τὴν χειρουργίαν θερμὴ ἐγκλυζομένη, "καὶ ἕδραν προπεπτωκυῖαν· ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ τῶν μετὰ νομῆς δυσεντερικῶν· δεῖ δὲ ἐπεγχυματίζειν γάλακτι. καταῤῥοφουμένη δὲ καὶ ἀναγαργαριζομένη, βδέλλας κτείνει· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας.

Lac. addit. ex v. cod. καὶ ἐγκαθιζομένη.

Περὶ Θυμοξάλμης. Κεφ. κδ'.

ΘΥΜΟΞΑΛΜΗ, ἡ ἐχρῶντο οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ τῶν ἀσθενῆ τὸν στόμαχον ἐχόντων, κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας κυάθους πρὸς ὕδωρ θερμὸν κεραννύντες, καὶ ἐπὶ ἀρθριτικῶν καὶ πνευματουμένων. ἄγει δὲ τὰ παχέα καὶ μέλανα. σκευάζεται δὲ οὕτω. θύμου λείου ὀξύβαφον, ἁλῶν ἴσον, "ἀλφίτων, πηγάνου, γλήχωνος, ἑκάστου ὀλίγον, βαλὼν εἰς ἄγγος, ἐπίχει ὕδατος κοτύλας ς'. ὄξους ἡμικοτύλιον, περιθεὶς τε ὀθόνιον ἐξαιθρίαζε.

Desunt in Ald. & ad notha trāsferuntur.

Περὶ Σκιλλητικοῦ ὄξους. Κεφ. κε'.

ΤΟ δὲ σκιλλητικὸν ὄξος σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· καθάρας λευκὴν σκίλλαν καὶ κατατεμὼν καὶ διείρας λίνῳ ὥς τε μὴ θιγγάνειν τοὺς" τόμους ἀλλήλων, ξηράνας ἐν σκιᾷ ἐπὶ ἡμέρας μ', λαβὼν μνᾶν μίαν ἐξ αὐτῆς κάθες εἰς ξέστας ὄξους καλοῦ ιβ. ἄφες τε ἡλίῳ ἡμέρας* ζ'. βρέχεσθαι, πωμάσας τὸ ἀγγεῖον ἐπιμελῶς· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνελόμενος τὴν σκίλλαν καὶ ἐκπιέσας, αὐτὴν μὲν ῥῖψον· τὸ δὲ ὄξος ὑλίσας, κατάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο· ἔνιοι δὲ μνᾶν τῇ πρὸς ὄξους ξέστας ε.

V. add. φλοιὸς ἢ τόμους.

A Aceti heminas quinque, salis marini minam vnam, mellis minas decē & aquæ sextarios quinque pariter coquito, dum decies efferbuerint: mox vbi refrixerint, diffundito. Cōstat porrò sumptum crassos humores extrahere, atque ischiadicis, arthriticis & comitialibus opitulari. Est & auxilio cōtra morsum viperę B & lacertæ quam sepa vocant, itémque contra haustum meconium, ixiámve. Anginis denique vtiliter gargarizatur.

De Oxalme. C. XXII.

ACETVM salsum seu acida muria, quam oxalmen vocant, fotu cōtra nomas, putrida vlcera, canum morsus & venenatos ictus, auxilia- C tur. Sistit & sanguinis eruptiones quę post excisos calculos eueniunt, siquidem post operationem statim calida in vulnus infundatur: ac prociduam sedem reprimit. Dysentericis etiamnum si nomas sentiant, infunditur: at oportet illico pōst lac insuper infundere. Hirudines eadē D sorbitione & gargarizatu necat: furfures denique & manantia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme. Cap. XXIIII.

THYMOXALME Veteres vtebantur, dabántque laborantibus imbecillitate stomachi, itémq; arthriticis & inflatione vexatis, ternos quaternósve cyathos aqua cali- E da dilutos: humores crassos atrosq; trahit. Hoc verò modo factitatur: Thymi triti acetabulum, salis idem modus, polentæ, rutæ, pulegij, singulorum exiguę portiones in vas coniiciuntur, & aquę terni sextarij, acetíque totidem cyathi affunduntur, atque circumposito linteo sub dio exponuntur.

F De aceto Scillino. Cap. XXV.

SCILLINVM acetum hoc paratur modo: Expurgatam scillā quę candida sit concidito, sectásque taleolas lino traiectas modicis interuallis, vt ne se cōtingant, suspendito, atque ita siccato in vmbra quadraginta diebus. Earū minā in aceti G boni sextarios duodecim immergito, & vase diligenter operculato septenis diebus in sole macerari sinito: postea scillam eximito, & expressam abiicito: acetum verò percolatū in vas diffundito atq; reponito. Aliqui scillæ minā vnā aceti sextariis

quinque ammiſcent. Alij poſtquam extempore ſcillam repurgarũt citra exiccationem, parem eius menſuram adiiciunt, & ſenis menſibus macerari patiuntur. Ac tale quidẽ acetum maiorem incidendi vim aſciſcit. Porrò Scillinum acetum gingiuas laxas & humore ſuperfluo prægnantes commodè aſtringit, eaſdémque firmat: emotos dentes ſtabilit, putridis oris vlceribus & graueolentię egregiè medetur: fauces ſorbitione durat calloſáſque reddit, vocem denique expedit, ac limpidam canoramq; facit. Sed & ſtomachicis, ægrè cibum cõcoquẽtibus, comitialibus, vertiginoſis, melancholicis & mente captis exhibetur. Datur & contra vuluarum ſtrangulationes, lienes prętumidos & iſchiada. Imbecillos admodum recreat: corporis ſalubritatem coloréq; meliorẽ præſtat. Oculorũ quoque aciẽ exacuit, atq; tarditatẽ aurium inſtillatione infuſionéve purgat. In ſumma ad omnia efficax eſt, præterquam ad internas exulcerationes, capitis dolores neruorúmq; vitia. Cæterùm datur quotidie ieiunis ſorbendum, inter initia quidem quãtitate exigua: ſed ea deinde paulatim augetur ad cyathum vſque. Nonnulli binos cyathos, aut etiam amplius, exhibent.

De Scillino vino. Cap. XXVI.

FIT & è Scilla vinum hoc modo: Diſſectam, vti dictum eſt, ſcillam ſole aſſiccato, dein contuſam eius minã tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam in vicenos ſextarios muſti recentis ac boni demergito: atque vbi trimeſtri ſpatio maduerit, elutriatum vinum obſtructo diligẽter vaſe recõdito. Licet quoque humida ſcilla vti, in orbiculos rapi modo diſſecta, ſed duplicato pondere. Cæterùm vinum id quadraginta diebus inſolari oportet, & valde inueteraſcere. Sed & inſuper alia eſt antedicti vini parandi ratio. Scilicet Scillæ diſſectæ ac repurgatæ minæ tres in muſti boni metretam Italicum adiiciuntur, & ſenos menſes vaſe obſtructo macerari ſinuntur: poſt id tempus defæcatum transfuſúmque vinum reconditur. Vtile porrò eſt cõtra cru-

A μίσγουσιν. Οἱ δὲ, αὐτόθεν καθάραντες δίχα τοῦ ξηρᾶναι, τὸν σταθμὸν ἴσον βάλλουσι, καὶ ἐῶσι μῆνας ϛ'. γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον τμητικώτερον. Εὐθετεῖ δὲ διακλυζόμενον πρὸς οὖλα μυδῶντα, στέλλον καὶ στερροποιοῦν αὐτά, καὶ ὀδόντας κινουμένους· καὶ τὰς περὶ τὸ στόμα σηπεδόνας καὶ δυσωδίας ἱ- B κανῶς ἀνασκευάζον· καταρροφούμενον δὲ, τόν τε βρόγχον στερεοῖ καὶ τυλώδη ποιεῖ, καὶ τὸν ἦχον εὔτονον καὶ λαμπρὸν ἀποτελεῖ. παραλαμβάνεται δὲ πρὸς στομαχικοὺς καὶ δυσπεπτοῦντας, ἐπιληπτικοὺς, σκοτοδινιῶντας, μελαγχολικοὺς, ἀπηλιθιωμένους· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ὑστε- C ρικὰς πνίγας, καὶ σπλῆνας ὑπερόγκους καὶ ἰσχιάδας· ἀναλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς λίαν ἀσθενεῖς· καὶ τὸ σῶμα ὑγιεινὸν καὶ εὔχροον κατασκευάζει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές· καὶ πρὸς δυσηκοΐαν ἐνσταγῆναι δυνατὸν, ἐάν * ἐγχυματίζηται. καὶ καθόλου πρὸς ἅπαντα ἐνεργεῖ, πλὴν ἑλ- D κώσεων τῶν ἐντὸς, κεφαλαλγιῶν καὶ νευρικῶν. δίδου δὲ καθ' ἡμέραν ῥοφεῖν νήστει τὴν μὲν ἀρχὴν ὀλίγον, κατὰ βραχὺ δὲ προσαύξων ἄχρι κυάθου. τινὲς δὲ κυάθους β'. διδόασιν ἢ καὶ πλεῖον.

Drag. exempl. νεφριτικῶν.

Περὶ Σκιλλητικοῦ οἴνου.

Κεφ. κϛ'.

E Ὁ Δὲ ἀπὸ τῆς Σκίλλης οἶνος γίνεται οὕτως· κατατεμὼν ὡς εἴρηκα τὴν σκίλλαν, ξήρανον ἐν ἡλίῳ, ἔπειτα κόψας αὐτῆς μνᾶν μίαν καὶ διασήσας λεπτῷ κοσκίνῳ, ἔνδησον ὀθονίῳ ἀραιῷ, καὶ καθὲς εἰς γλεύκους καλοῦ καὶ προσφάτου ξέστας κ'. τρίμηνόν τε ἔασον βραχῆναι. F μετὰ δὲ ταῦτα μετεράσας τὸν οἶνον εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπόθου περισφηκώσας ἐπιμελῶς. ἔνεστι δὲ καὶ ὑγρᾷ τῇ σκίλλῃ χρῆσθαι, ἐπιτέμνοντα αὐτὴν γογγυλίδος τρόπον, καὶ τὴν ὁλκὴν διπλασιάσαντα· δεῖ δὲ ἡλιάζειν ἐπὶ ἡμέρας μ'. καὶ παλαιοῦν ἄγαν. Ἔτι δὲ καὶ G οὕτω σκευάζεται ὁ προειρημένος οἶνος· λαβὼν σκίλλης ἐντετμημένης καὶ κεκαθαρμένης μνᾶς γ'. καθὲς εἰς γλεύκους καλοῦ μετρητὴν Ἰταλικὸν, καὶ μῆνας ἓξ ἔασον πωμάσας, εἶτα ὑλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου. Εὐθετεῖ δὲ πρὸς ἀπε-

V. μεταβολιῶ

ψίας καὶ διαφθορὰς τροφῆς, καὶ τοῖς ἀπε-
μοῦσι ταύτην· ἐφ' ὧν τε πάχος κοιλίᾳ
παράκειται ἢ στομάχῳ· σπληνικοῖς καὶ κα-
χέκταις, καὶ ὑδρωπικοῖς, ἰκτερικοῖς, δυσου-
ροῦσι, στροφουμένοις, πνευματουμένοις, πα-
ραλυτικοῖς, ῥίγεσι χρονίοις, σκοτωματικοῖς,
σπάσμασι· καταμηνίων τε ἀγωγός. ἥκιστα
δὲ νεῦρα λυπεῖ. ἀμείνων δὲ ὁ παλαιότερος.
φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἔν τε πυ-
ρετοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς ἐχόντων ἕλκος.

Περὶ Θαλασσίων οἴνων. Κεφ. κζ.

Οἱ δὲ διὰ θαλάττης οἶνοι ποικίλως σκε-
υάζονται· οἱ μὲν γὰρ εὐθέως αὐτῆς μετὰ τὸ
τρυγηθῆναι τῆς σταφυλῆς, μιγνύουσι θά-
λασσαν. ἔνιοι δὲ προεξηλιοπεδεύουσι, καὶ
οὕτω πατοῦσι, μιγνύντες θάλασσαν. οἱ δὲ,
σταφιδώσαντες τὴν σταφυλὴν, βρέχουσιν ἐν
πίθοις μετὰ θαλάσσης, καὶ οὕτω πατοῦντες
ἐκθλίβουσι. γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος γλυκύς. οἱ
μέν τοι γε πρὸς τὴν γεῦσιν αὐστηρότερον σκε-
υαζόμενοι, ποιοῦσι καὶ πρὸς πυρετῶν παρα-
σκευὴν, εἰ μὴ παρεῖεν ἀμείνους, καὶ πρὸς κοι-
λίας ὑπαγωγὴν, καὶ ἐμπύοις, σκληροκοι-
λίοις, καὶ ὅσοι ὑπὸ τῶν Ἀμιναίων ψαύονται κε-
φαλῆς. κακοστόμαχοι μέν τοι καὶ οὗτοι, καὶ
πνευμάτων γεννητικοί. Οὐκ ἄχρηστον δὲ
ὑπογράψαι νομίζομεν πρὸς τὸ πλήρη
τὴν ἱστορίαν τοῖς φιλιστοροῦσι γενέσθαι, καὶ
τὴν τῶν ποικιλωτέρων οἴνων σκευασίαν·
οὐχ ὅτι πολλή τις ἐστὶν ἢ ἀναγκαία ἡ
χρῆσις αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα κατὰ μηδὲν αὐτῶν
ἐλλείπειν δοκῶμεν. εἰσὶ δὲ αὐτῶν ἔνιοι, ἧττον
περίεργοι καὶ πίπτοντες εἰς τὴν χρῆσιν· ὡς ὁ
διὰ τῶν κυδωνίων καὶ ἀπίων καὶ κερατίων, ἔτι
δὲ καὶ ὁ διὰ μύρτων σκευαζόμενος.

Addit Lac. ex v. cod. καὶ πατηθῆναι.

Περὶ Κυδωνίτου οἴνου. Κεφ. κη.

Ὁ μὲν οὖν Κυδωνίτης, ὃν ἔνιοι μηλί-
την καλοῦσι, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυ-
δωνίων ἐξελὼν τὸ σπέρμα, καὶ τεμὼν ὡς γογ-
γυλίδα, εἰς μετρητὴν γλεύκους χάλασον
μνᾶς ιβ'. πρὸς ἡμέρας λ'. εἶτα διυλίσας
ἀπόθου. σκευάζεται δὲ καὶ οὕτω· δεῖ μετὰ τὸ
κόψαι καὶ ἐκθλίψαι τὰ κυδώνια, τοῦ χυ-
λοῦ τούτων μίξαι τοῖς ιβ'. ξέσταις, ἕνα

Vetus lec. ἄλλως, δεῖ ἐκθλίψαντας τὰ κυδώνια. Al. omittit δεῖ.

A ditates & ciborum corruptiones: itẽ iis qui cibum reuomunt, necnon & iis quorum ventrem stomachúm ve crassi humores obsederint. Prodest & lienosis, habitu malo preditis, hydropicis, regio morbo & vrinæ difficultate laborantibus, torminosis, inflatione vexatis, paralyticis, diuturnis rigoribus, vertiginosis atque B cõuulsis. Mẽses deniq; pellit, minimeq; neruos infestat. Fit porrò vinũ eiusmodi vetustate meli⁹. Sed cauẽdus ipsi⁹ vsus tũ in febribus, tũ & in exulcerationibus interaneorum.

De vinis aqua marina factis.
Cap. XXVII.

MARINA vina variè factitãtur. Aliqui enim protinus vt decer- C ptæ calcatæq; sunt vuæ, aquã maris admiscent: nõnulli priùs in cratibus vuas sole siccant, iisq; deinde calcatis marinã adiiciũt. Alij passas priùs vuas in doliis aqua marina macerãt, móxq; calcatas exprimunt. Et eiusmodi quidẽ vinũ dulce euadit. Quę tamẽ austeriore gustu tẽperãtur, e- D tiã in febribus subsidio sunt, siquidẽ meliora defuerint. Valent & ad aluum subducendam, prosúntque purulenta excreantibus, iísque qui aluo sunt dura, quique facilè ex vinorum Aminæorum vsu capite tentãtur: attamen & huiusmodi vina stomacho aduersantur, flatúsque pariunt. Porrò quo pleniorẽ habeant E historiam ij qui huius studio tenentur, haud inutile duximus multiplices variè conficiendorum vinorum formulas infrà describere: nõ quòd frequẽs aut necessarius eorum existat vsus, sed nequid omisisse videamur, quod ad vinorum tractatum pertineat. Sunt autẽ ex factitiis illis nonnulla minoris operæ & laboris, F quæ tamẽ in vsum veniunt: vti quæ ex cotoneis malis, pyris, siliquis, itémque myrti baccis concinnãtur.

De vino Cydonite. Cap. XXVIII.

Itaque Cydonites, quod alio nomine melites appellatur, ita fieri consueuit: Mala cotonea exemptis seminibus frustatim raporum mo- G do concidũtur, eaq; duodecim minarũ põdere in musti metretam demittũtur, & inibi ad triginta dies esse sinũtur: tãdem excolatum vinũ reponitur. Paratur & hoc modo: Ad succi cotoneorũ tusorũ pressorúmq; sextarios duodenos, mellis sextarios singulos adiicere

adijcere oportet, atq; ita recēdere. Vinum id astringit, & stomacho vtile est: itémque prodest dysentericis, hepaticis, nephriticis & ægrè meientibus.

De Melomelite. Cap. XXIX.

Melomeli, quod & Cydonomeli nominant, fit in hunc modum: Cotonea mala seminibus exemptis in tantam mellis copiā cōiiciuntur, vt eo submersa cōtegantur obruátúrve. Id post annum iucundū ac suaue redditur, mulso nō dissimile. Præstat autem eadē quę superior confectio.

De Hydromelo. Cap. XXX.

Fit Hydromelon, mēsura vna melomelitis è cotoneis facti ad duas aquæ coctæ & per Caniculæ æstum insolatæ addita: ac vis huius eadem quoque est.

De Omphacomelite. Cap. XXXI.

Omphacomelitis faciendi ratio hæc est: Vuas acerbas nondum variātes tribus diebus insolato, deindéque exprimito: & ad ternas succi partes, mellis optimi despumati singulas partes adijcito: mox cōfectionē in fictilia diffusam insolato. Vim reprimendi ac refrigerandi habet: proindéq; stomachicis & cœliacis conuenit. Vsus autē post annum est.

De vino Apite. Cap. XXXII.

Fit & è pyris, perinde atque è cotoneis, vinum Apites nomine, ita tamen vt pyra non magnopere matura sint. Quin & è siliquis etiam, mespilis & sorbis simili modo vina temperantur. Omnia porrò hęc genera astringunt, & acerba stomachóque vtilia sunt, atque internas fluxiones cohibent.

De OEnanthino. Cap. XXXIII.

OEnanthinum vinum hoc modo concinnatur: Sumito florum siccorū è vite syluestri pubescente minas duas, & in musti metretam mittito, inibiq; dies triginta macerari finito: mox vinum excolatum recondito. Facit ad stomachum imbecillum eiusdémq; fastidium, cœliacos atque dysentericos.

De vino Rhoite. Cap. XXXIIII.

Vinum è Punicis, quod rhoiten vocant, fit in hunc modum: Punica

A ξέστην μέλιτος, καὶ οὕτω χρὴ ἀποτίθεσθαι. Ἔστι δὲ στυπτικός, εὐστόμαχος, δυσεντερίαις ἁρμόζων, ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς τε καὶ δυσουροῦσι.

Περὶ Μηλομέλιτος. Κεφ. κθʹ.

Καὶ Μηλόμελι δὲ, ὃ καὶ κυδωνόμελι ὀνομάζεται, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυ-B δωνίων ἐξαιρεθέντων τὰ σπέρματα καὶ βληθέντων εἰς μέλι ὅτι πλεῖστον, ὥς τε ἐναποπνιγῆναι, γίνεται προσηνὲς μετ᾽ ἐνιαυτὸν, οἰνομέλιτι ἐοικός· ἁρμόζον πρὸς ἃ καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ σκευασία.

Περὶ Ὑδρομήλου. Κεφ. λʹ.

Ὑδρόμηλον δὲ σκευάζεται, μιγνυμένου C τοῦ ἐκ τῶν κυδωνίων μηλομέλιτος μετρητοῦ ἑνὸς πρὸς βʹ. μετρητὰς ἀφεψημένου ὕδατος καὶ ἡλιαζομένου ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα. Δύναμις δὲ καὶ τούτου ἡ αὐτή.

Περὶ Ὀμφακομέλιτος. Κεφ. λαʹ.

Ὀμφακόμελι δὲ σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν ὄμφακας μήπω περκάσασας, ἡλίαζε D ἐπὶ ἡμέρας γʹ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκθλίψας, βάλε πρὸς γʹ μέρη τοῦ χυλοῦ, μέλιτος καλλίστου ἀπηφρισμένου μετρητοῦ μέρος ἕν· καὶ ἡλίαζε καταγγίσας εἰς κεράμους. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν, ψυκτικήν· ὅθεν ἁρμόζει στομαχικοῖς, κοιλιακοῖς. ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ μετ᾽ ἐνιαυτόν.

E Περὶ Ἀπίτου οἴνου. Κεφ. λβʹ.

Ἀπίτης σκευάζεται ὁμοίως, ὥσπερ καὶ ὁ κυδωνίτης. μὴ λίαν δὲ ἔστωσαν (a) ἄπιοι πέπειροι. καὶ ὁ τῶν κερατίων δὲ, καὶ ὁ τῶν μεσπίλων καὶ οὔων, ὁμοίως σκευάζεται. πάντες δέ εἰσι στυπτικοὶ, στρυφνοὶ, εὐστόμαχοι, ῥεύματα ἔνδον ἐπέ-F χοντες.

Al. in vet. cod. legitur, ὥσπερ ἡ προθεσιν τοῦ κυδωνίτου καὶ γλεύκους σκευασία.

Περὶ Οἰνανθίνου. Κεφ. λγʹ.

Ὁ δὲ Οἰνάνθινος σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τῆς ἀγρίας ἀμπέλου τὸ ἄνθος βρυούσης ξηρὸν μνᾶς βʹ. εἰς μετρητὴν γλεύκους, πρὸς ἡμέρας λʹ. εἶτα διυλίσας ἀπόθου. Ποιεῖ δὲ πρὸς ἀτονίαν στομάχου, ἀνορεξίαν, κοιλια-G κοὺς, καὶ δυσεντερικούς.

Περὶ Ῥοΐτου οἴνου. Κεφ. λδʹ.

Ὁ Ῥοΐτης δὲ οἶνος σκευάζεται οὕτως. ῥόας ἀπυρήνους λαβὼν ὡρίμους καὶ ἀπο-

θλίψας τὸν χυλὸν τῶν κόκκων ἀπόθου, ἢ ἀφεψήσας εἰς τρίτον οὕτως ἀποτίθεσο. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐντὸς ῥεύματα καὶ πυρετοὺς ῥοώδεις. ἔστι δὲ εὐστόμαχος καὶ σταλτικὸς κοιλίας, καὶ οὐρητικός.

Περὶ Ῥοδίτου οἴνου. Κεφ. λέ.

Ῥοδίτης δὲ οὕτω σκευάζεται· ῥόδων ξηρῶν κεκομμένων μναῖ μίαν ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς γλεύκους ξέστας η᾽. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας, διυλίσας μετάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο. Χρήσιμος δὲ ἀπυρέτοις πρὸς στομάχου πέψεις καὶ πόνους ἐπιπινόμενος, πρός τε καθύγρους κοιλίας καὶ δυσεντερίας. σκευάζεται δὲ καὶ διὰ χυλοῦ ῥόδων, καὶ μέλιτος μιγνυμένου, ὃ καλεῖται Ῥοδόμελι. ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας.

Ald. δυσεντερίδων

Περὶ Μυρτίτου οἴνου. Κεφ. λϛ΄.

Μυρτίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ μύρτα μέλανα παρακμάζοντα λαβόντα, κόπτειν καὶ ἐκθλίβειν τὸν χυλὸν δι᾽ ὀργανίου καὶ καταγγίζειν. ἔνιοι δὲ καὶ ἀφεψοῦσιν εἰς τρίτον. οἱ δὲ, καὶ προηλοπεδοῦσιν ἐν ἡλίῳ, καὶ ξηράναντες μίσγουσι τῇ χοίνικι κοπείσῃ τρεῖς κοτύλας ὕδατος, καὶ οἴνου "παλαιοῦ τὸ αὐτὸ, οὕτω τε ἐκθλίβουσι καὶ ἀποτίθενται. Ἱκανῶς δὲ ἐστὶ στυπτικὸς καὶ εὐστόμαχος, ῥευματιζομένῳ τε στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χρήσιμος, πρός τε τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις καὶ ῥοῦν γυναικεῖον· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐν κεφαλῇ.

Orib. interpres, austeri.

Περὶ Μυρσινίτου οἴνου. Κεφ. λζ΄.

Μυρσινίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ λαβόντα τῶν μελαίνων μυρσινῶν τοὺς ἀκρέμονας καὶ τὰ φύλλα σὺν τοῖς μύρτοις κόπτειν, καὶ βάλλειν εἰς τοὺς τρεῖς τοῦ γλεύκους χόας, τῆς μυρσίνης κεκομμένης μνᾶς ι. καὶ ἕψειν ἄχρις ἂν δύο ὑπολειφθῶσιν ἢ τὸ ἥμισυ, καὶ διυλίσαντας ἀποτίθεσθαι. Ποιεῖ δὲ οὗτος πρός τε ἀχῶρας καὶ πίτυρα, ἐξανθήματα, οὖλα, παρίσθμια, ὦτα πυόρροοῦντα· στέλλει καὶ ἱδρῶτας.

Περὶ Σχινίνου οἴνου. Κεφ. λή.

Καὶ ὁ Σχίνινος δὲ ἐοικότως τῷ μυρσινίτῃ σκευάζεται.

matura lignosíque nuclei expertia sumito, aciníſq; expreſſum ſuccum, aut ita vt eſt, aut ad tertias decoctũ reponito. Efficax eſt contra fluxiones internas & febres alui ꝓfluuio comitatas. Eſt & ſtomacho vtile, aluúmq; aſtringit & vrinã mouet.

De vino Rhodite. Cap. XXXV.

Rhodites ſeu roſaceũ ſic fit: Roſarum ſiccarum tuſarúmq; minam illigatã linteolo in muſti ſextarios octo conijcito: & poſt tres menſes colo traiectum transfundito atque reponito. Vtile eſt ijs qui febri carent ad ſtomachi coctiones iuuandas, eiuſdémque dolores leniẽdos, à cibo potum: nec non & cõtra humidas aluos ac dyſenterias. Fit quoque è ſucco roſarum ammixto melle quod Rhodomeli vocant, arteriæ ſcabritijs vtile.

De vino Myrtite. Cap. XXXVI.

Myrteum cõficitur ad hunc modum: Myrti baccas nigras præ maturitate iam flacceſcentes tundito, torculóque expreſſum ſuccum diffundito. Aliqui etiam ad tertias decoquunt. Alij baccas priùs in cratibus ad ſolem ſiccant, & earũ contuſarum ſingulis chœnicibus ternas aquæ heminas & vini veteris parem modum adijciunt: poſteà exprimunt atque recondunt. Potenter aſtringit: ſtomacho vtile: alui ſtomachíq; rheumatiſmis prodeſt, itémque contra inteſtinas vlcerationes, fluorémq; muliebrem: denique capitis etiam denigrat capillos.

De vino Myrſinite. C. XXXVII.

Myrſinites ita temperatur: nigræ myrti teneri ramuli cum ſuis baccis ac folijs tuſi decem minarum pondo in tres muſti congios merguntur, coquuntúrque donec duo ſuperſint, aut certè dimidium: tandémque colatum id vinum ad vſus reconditur. Contra manantia capitis vlcera, furfures, papularum eruptiones, gingiuarum ac tonſillarum inflammationes & aures purulentas efficax eſt, ac ſudores quoque cohibet.

De Lẽtiſcino vino. C. XXXVIII.

Lentiſcinum ſimiliter atq; myrſinites temperatur.

De vino Terebinthino. C. XXXIX.

Nec secus Terebinthinum. Nam & harũ arborũ ramuli sumi debẽt, in quibus fructus insit. Sed & assimilis sunt ista vina facultatis: siquidẽ astringunt, stomacho vtilia sunt, & fluxionibus stomachi, intestinorũ ac vesicæ, itemq; sanguinis profluuio accõmodãtur: vlcera omnia fluxioni obnoxia fotu ad cicatricẽ perducunt: vuluæ denique ac sedis rheumatismos insessione cohibent.

Περὶ τερμινθίνου οἴνου. Κεφ. λθ'.

Καὶ ὁ τερμίνθινος ὁμοίως. ἔγκαρποι γὰρ καὶ τούτων οἱ ἀκρέμονες λαμβάνονται. καὶ παραπλησίας εἰσὶ δυνάμεως, στυπτικοὶ καὶ εὐστόμαχοι, ῥεύμασί τε ἁρμόζοντες στομάχου, ἐντέρων, κύστεως, αἱμορραγίαις· καταντλοῦσι δὲ καὶ τὰ ῥευματικὰ πάντα ἕλκη, ἐπαντλούμενοι· τούς τε περὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν ῥευματισμοὺς στέλλουσιν, ἐγκαθιζόμενοι.

De vino Palmeo. Cap. XL.

Palmeum vinũ vt conficias, palmulas, quas chydæas quasi vulgares vocant, eásq; maturas in doliolum imo pertusum & arundine picata obstructũ demittito, ita vt foramen lino obturatũ sit. Tùm denis chœnicibus ternos aquæ congios affundito: quòd si non admodũ dulce id esse libeat, quinos congios infundito, & ad dies decẽ macerari illas sinito. Exacto eo spatio, hoc est, die vndecima detracto ab arundine linteo, vinũ crassum ac dulce excipito, atq; reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxium: cõtra fluxiones, propter astrictoriã vim, efficax: eandẽ ob causam stomachicis, cœliacis & sanguinẽ excreãtibus conuenit. Sunt qui addita rursum pari aquæ mensura, manantem deinde liquorem excipiunt: id quod tertiò, quartò & quintò faciunt, non item amplius: quando quod reliquum ab his est, acescit.

Περὶ φοινικίτου οἴνου. Κεφ. μ'.

Φοινικίτης· λαβὼν φοίνικας τοὺς χυδαίους πεπείρους, βάλε εἰς πιθάκνην τετρημένην ἐν τῷ πυθμένι, καὶ ἐσφηνωμένην καλάμῳ πεπισσωμένῳ. τὸ δὲ τρῆμα λίνῳ βεβύσθω. ἐπίχεε δὲ τοῖς δέκα χοίνιξιν ὕδατος χόας γ'. εἰ δὲ μὴ λίαν αὐτὸ γλυκὺ θέλεις εἶναι, πέντε χόας ἐπίχει. ἔα δὲ ἐπὶ ἡμέρας ι'. τῇ δὲ ια'. ἀφαιρῶν τὸ ἀπὸ τοῦ καλάμου ὀθόνιον, ἀποδέχου οἶνον παχὺν καὶ γλυκύν, καὶ ἀποτίθεσο. ἔστι δὲ ἡδὺς μέν, κεφαλαλγὴς δὲ· ποιεῖ πρὸς ῥεύματα, διὰ τὸ στῦφον· ὅθεν στομαχικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς ἁρμόζει. ἔνιοι δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν τοῦ ὕδατος μίσγοντες δέχονται, καὶ τοῦτο τρίτον ποιοῦσι, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον, ὅτε λοιπὸν ὀξίζει.

Sunt qui addant, καὶ ἕκτον, quas etiã voces expressit Ruellius.

De vino Catorchite. Cap. XLI.

Catorchites, quod aliquibus sycites quasi ficatũ appellatur, in Cypro similiter palmeo concinnatur: sed hoc interest, quòd in hoc preparando nonnulli pro aqua recens pressorũ vinaceorũ diluti tantundẽ adijciunt. Sumuntur in hũc vsum caricæ nigræ, quæ chelidoniæ puniceçve seu purpureæ appellantur: atque macerantur, vti anteà dictũ est. Post dies decem liquor excipitur, atque iterùm ac tertiò diluti vinaceorum par modus affunditur. Simili modo spatijs intercedentibus excipitur & quarta & quinta infusio: qua similiter acescẽte, vice aceti vtũtur. Porrò vinũ eiusmodi tenuium est partiũ: flatus gignit, stomacho aduersatur, & fastidium creat: bonam tamen facit alum, & vrinam ciet: menses quoque trahit, & lactis vbertatem præstat.

Περὶ καθορχίτου οἴνου. Κεφ. μα'.

Καὶ ὁ καθορχίτης δέ, ὃν ἔνιοι συκίτην καλοῦσιν, ἐν Κύπρῳ σκευάζεται ὁμοίως τῷ φοινικίτῃ· διαφέρει δέ, ὅτι ἐπὶ τούτου ἔνιοι ἀντὶ ὕδατος, στεμφύλων ἀπόβρεγμα νεοθλίπτων τὸ ἴσον μέτρον βάλλουσιν. ἰσχάδες δὲ λαμβάνονται αἱ χελιδόνιαι καλούμεναι, ἢ φοινικαῖ, μέλαιναι δὲ εἰσί, καὶ ἀποβρέχονται ὡς προείρηται. μετὰ δὲ ἡμέρας δέκα ἐκλαμβάνεται τὸ ὑγρόν, καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπιχεῖται τοῦ ἐκ τῶν στεμφύλων ἀποβρέγματος τὸ αὐτὸ μέτρον· ὁμοίως δὲ ἐκ διαστημάτων ἐκλαμβάνεται τὸ δ'. καὶ ε'. ἀπόβρεγμα ὁμοίως ὀξίζον, ᾧ ἀντὶ ὄξους χρῶνται. λεπτομερὴς δὲ ἐστὶ καὶ φυσώδης καὶ κακοστόμαχος, ἀποστρέφων ὄρεξιν, εὐκοίλιος μέντοι καὶ οὐρητικός. καταστᾷ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ γάλα δαψιλὲς ποιεῖ.

αἷμα δὲ φαῦλον κατασκευάζει, καὶ ἐλεφαντιάσεως ἐστὶ ποιητικόν, ὡς καὶ τὸ ζῦθος. ἔνιοι δὲ καὶ ἁλῶν τοῖς ἐξ κεραμίοις ξέστας ἐμβάλλουσι δέκα. οἱ δὲ, ἅλμης κεράμιον, δυσμετάβλητον καὶ εὐκοίλιον ἔσεσθαι δοκιμάζοντες. οἱ δὲ, καὶ θύμον καὶ μάραθον προϋποτιθέασι τῷ πυθμένι, εἶτα τὰς ἰσχάδας, καὶ ἐναλλὰξ τοῦτο ποιοῦσιν, ἄχρις ἂν πληρώσωσι τὸ ἀγγεῖον.

Περὶ Συκομορίτου οἴνου. Κεφ. μβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ ὁ ἐκ τῶν Συκομόρων ὡσαύτως. ὄξος δὲ γίνεται δριμύ, διὰ τὸ μὴ ἰσχύειν τὴν δύναμιν αὐτῶν φυλάττειν τὴν γλυκύτητα τοῦ ῥυέντος.

Περὶ Ῥητινίτου οἴνου. Κεφ. μγ'.

Ὁ δὲ Ῥητινίτης καὶ κατὰ τὰ ἔθνη σκευάζεται· πλεονάζει δὲ ἐν Γαλατίᾳ, διὰ τὸ ἀποξυνέσθαι τὸν οἶνον ἀπεπτήτου μενούσης τῆς σταφυλῆς, διὰ τὸ ψύχειν, εἰ μὴ παραπλακῇ πευκίνῃ. κόπτεται δὲ σὺν τῷ φλοιῷ ἡ ῥητίνη, καὶ τῷ κεραμίῳ μίγνυται ἡμικοτύλιον. καὶ οἱ μὲν, ἀπηθοῦσι μετὰ τὸ ἀποζέσαι χωρίζοντες τὴν ῥητίνην. οἱ δὲ, ἐῶσι. παλαιωθέντες δὲ γίνονται ἡδεῖς. Πάντες δὲ κεφαλαλγεῖς οἱ τοιοῦτοι καὶ σκοτωματικοί, πεπτικοὶ μέντοι καὶ οὐρητικοί, καὶ καταῤῥοϊζομένοις καὶ βήσσουσιν ἁρμόζοντες· κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ ῥοϊκαῖς γυναιξί· τοῖς δὲ ἐν βάθει εἱλκωμένοις, ἔγκλυσμα. στυπτικώτερος μέντοι τοῦ λευκοῦ ἐστὶν ὁ μελανίζων.

Περὶ Στροβιλίτου οἴνου. Κεφ. μδ'.

Στροβιλίτης δὲ σκευάζεται, ἐναποβρεχομένων τῷ γλεύκει στροβίλων προσφάτων καὶ τεθλασμένων. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ ῥητινίτῃ. ἐὰν δὲ γλεύκει ἐναποβρέξας τις τοὺς στροβίλους ἑψήσῃ, ἁρμόζει καὶ φθινώδεσιν ἱκανῶς πινόμενος.

Περὶ Κεδρίνου. Κεφ. με'.

Ὁ δὲ Κέδρινος ἢ Ἀρκεύθινος, ἢ Κυπαρίσσινος, ἢ δάφνινος, ἢ πιτύϊνος, ἢ ἐλάτινος, σκευάζεται ὁμοίως. χρὴ γὰρ τὰ ξύλα νεότμητα σχίζοντας, ὅτε τὸν καρπὸν ἐκδίδωσι, τιθέναι πρὸς ἥλιον ἢ ἐν βαλανείῳ, ἢ ἐν πυρὶ ὥστε συνιδρῶσαι, καὶ μίσγειν τῷ χοῒ

Lacuna addit ex v. cod. ἢ δρύϊνος.

at vitiosum sanguinē creat, & elephantiasin infert, vti & zythū. Aliqui senis amphoris denos salis sextarios adijciūt: alij muriæ amphorā. Sic enim ægriùs vitiari, & aluo idoneum reddi existimant. Alij etiam thymum & fœniculū in fundo substernunt, deindéq; caricas componunt, atque ita vicissim, donec vas expleuerint.

De vino è Sycomoris factitio. Cap. XLII.

Fit & è Sycomoris vinum eodē modo, sed in acetū acre degenerat: quoniā non ita præualet vis eorum, vt manātis liquoris dulcedo retineri possit.

De vino Resinato. Cap. XLIII.

Resinatum vinum passim apud varias gentes factitari solet, sed plurimū in Galatia: quoniā illic præ frigore nō maturescēte vua vinū facilè coacescit, nisi picea resina condiatur tēperetúrve. Tunditur autē cum cortice resina, & amphoræ dimidia hemina permiscetur. Aliqui vbi efferbuit, excolant separántque resinā: alij eādē relinquūt. Hęc porrò vina vetustate suauia redduntur. Sed omnia capitis dolorē & vertiginē faciunt: concoctionē tamē adiuuant, & vrinam cient: destillatione vexatis ac tussientibus prosunt: itē cœliacis, dysentericis, hydropicis, & fœminis vuluæ fluore laborātibus: profundioribus exulcerationibus eadem infundūtur. Cæterùm in hoc genere nigricans albo magis constringit.

De vino Strobilite. Cap. XLIIII.

Strobilites fit, maceratis in musto strobilis recētibus & contusis, præbétque resinati effectus. Quòd si quis strobilos musto præmaceratos decoxerit, abundè potum ijs cōducet qui tabitudine conficiuntur.

De Cedrino vino, & alijs. Cap. XLV.

Cedrinum, Iuniperinum, Cupressinum, Laurinū, Pineū & Abiegnū, simili ratione concinnantur. Arborum enim, dū fructus edunt, cæsam recēs materiem assulosè diuidere, & Soli aut balneo, ignive admouere oportet vti consudet, congióque

vini minam vnam permiſcere, atq; ita duorũ menſium ſpatio ſinere: tũ demum transfundere, Soli exponere, tandémq; recondere. Porrò factitiorũ huiuſmodi vinorũ vaſa impleri debẽt: nanque illa non expletis vaſis aceſcunt. Nihilominus medicata vina rectè valentibus haudquaquam idonea. Cæterùm iſthæc omnia excalfaciũt, vrinam cient & leuiter aſtringunt. Laurinum tamẽ vehemẽtius excalfacit. Fit quoque vinum è Cedri maioris fructu, in vnum muſti congium addito baccarum contuſarum minæ ſemiſſe. Sed diebus quadraginta inſolari, ac ijs exactis, defęcatum in vaſa transferri debet.

De Iuniperino vino. Cap. XLVI.

Fit & è baccis Iuniperi, ſimiliter vt è cedri fructu, & ad eadẽ valens.

De Cedrite. Cap. XLVII.

Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & ſingulas amphoras ſingulis cyathis proluunt, & ita muſto replent. Hoc quoque vini genus excalfacit, attenuat, tuſſi antiquæ citra febrem vtile, nęcnon & pectoris laterúmq; doloribꝰ, torminibus ac vẽtris & inteſtinorũ vlceribus, purulẽta excreãtibus, hydropicis, & mulieribus vuluæ cauſarijs. Facit & aduerſus lumbricos atq; rigores: cõtra venenatorũ morſus auxiliatur, ac ſerpẽtes necat: auriũ deniq; doloribus inſtillatũ medetur.

De vino Picato. Cap. XLVIII.

Vinum picatũ ex liquida pice & muſto tẽperatur. Picem autem primùm marina aut muria tantiſper eluere oportet, dũ inalbuerit, & ſincera maris aqua defluat: mox aqua dulci iterũ proluenda. Tùm in congios octo muſti additur vncia picis vna aut altera, atque ita ſinitur. Pòſt vbi efferbuerit atque ſubſederit, in vaſa diffunditur. Hoc genus vini excalfacit, [v]concoctionem adiuuat, abſtergit atque purgat: proindéque vtile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vuluarũ, ſi ſine febre ſint, itémque veteribus rheumatiſmis & profundis exulcerationibus. Eſt & efficax contra tuſſim, tardam concoctionem, inflationes & anhelationes: luxatis denique, pręſertim in ſuccida lana, imponitur.

Gl. concoquit

A τοῦ οἴνου μνᾶν μίαν, καταμίξαντάς τε ἐᾶν μῆνας β'. εἶτα μεταγγίζειν, καὶ ἡλιάσαντας ἀποτίθεσθαι. πληροῦν δὲ δεῖ τὰ ἀγγεῖα τῶν σκευαστῶν οἴνων· ἀποξυνοῦνται γὰρ τὰ ἀπόκενα. ἄθετοι μέντοι εἰσὶ φαρμακώδεις οἶνοι τοῖς ὑγιαίνουσι. θερμαντικοὶ δὲ πάντες, οὐρητικοὶ, ὑποστύφοντες. ὁ μέντοι B δάφνινος, θερμαντικώτερος. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν [*]μειζόνων κέδρων οἶνος. δεῖ δὲ τῷ χοῒ τοῦ γλεύκους ἡμιμναῖον κεκομμένων τῶν κεδρίνων μίξαι· ἡλιάσαι τε ἐφ' ἡμέρας μ'. μετὰ δὲ ταῦτα διυλίζειν, καὶ μεταγγίζειν.

Dal. μειόνων

Περὶ Ἀρκευθιδίτου οἴνου. Κεφ. μς'.

C Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τῶν ἀρκευθίδων καρποῦ, ὁμοίως τῷ κεδρίτῃ, τὰ αὐτὰ ποιῶν.

Περὶ Κεδρίτου. Κεφ. μζ'.

Κεδρίτης δὲ γίνεται οὕτω· κεδρίαν πλύναντες ὕδατι γλυκεῖ, διακλύζουσιν ἕκαστον κεράμιον κυάθῳ ἑνὶ, καὶ οὕτω πληD ροῦσι γλεύκους. θερμαντικὸς δὲ καὶ οὗτος γίνεται, καὶ λεπτυντικὸς, βηχὶ παλαιᾷ ἁρμόζων δίχα πυρετῶν, καὶ πόνοις θώρακος, πλευρῶν, στρόφοις, ἕλκεσι τοῖς ἐν κοιλίᾳ καὶ ἐντέροις, ἐμπυϊκοῖς, [*]ὑδρωπικοῖς, ὑστερικαῖς· ποιεῖ καὶ πρὸς ἕλμινθας, καὶ πρὸς ῥίγη· βοηθεῖ θηριοδήκτοις, καὶ ἑρE πετὰ κτείνει· ὠταλγίας τε ἐνσταζόμενος ἰᾶται.

Deeſt in Ald.

Περὶ Πισσίτου οἴνου. Κεφ. μη'.

Οἶνος πισσίτης σκευάζεται διὰ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ γλεύκους. δεῖ δὲ τὴν πίσσαν πρότερον πλύνειν θαλάσσῃ ἢ ἅλμῃ ἐφ' ἱκανὸν, μέχρις ἂν λευκανθῇ, καὶ ἡ θάλασσα καθαρὰ ἀπορρέῃ, ἔπειτα ὕδατι γλυκεῖ· καὶ F τοῖς η'. χοεῦσι μίσγειν οὐγγίας πίσσης α'. ἢ β'. καὶ ἐᾶν· μετὰ δὲ τὸ ἀναζέσαι καὶ καταστῆναι, καταγγίζειν. Ἔστι δὲ θερμαντικὸς, πεπτικὸς, σμηκτικὸς, ἀνακαθαρτικός· εὔθετος τοῖς περὶ θώρακα, κοιλίαν, ἧπαρ, σπλῆνα καὶ ὑστέρας πόνοις δίχα πυρετοῦ, καὶ χροG νίοις ῥεύμασι, καὶ ἑλκώσεσι τοῖς ἐν βάθει· ποιεῖ καὶ πρὸς βῆχας, βραδυπεψίας, πνευματώσεις, ἄσθματα· καὶ πρὸς στρέμματα δὲ μᾶλλον μετ' οἰσυπηρῶν ἐρίων.

Περὶ Ἀψινθίτου οἴνου. Κεφ. μθʹ.

ΑΨΙΝΘΙΤΗΣ δὲ ποικίλως σκευάζεται. οἱ μὲν γὰρ τοῖς μʹ. καὶ ηʹ. ξέσταις τῶν Ἰταλικῶν κεραμίων, μίξαντες ἀψινθίου Ποντικοῦ λίτραν μίαν, ἕψουσι μέχρι τὸ γʹ. ἀπολειφθῇ. ἔπειτα προσεπιχέαντες "γλεύκους ξέστας ϛʹ. καὶ ἀψινθίου ἡμιλίτρον ἐπιμελῶς μίξαντες, καταγγίζουσι· καταστάντα δὲ διυλίζουσιν." οἱ δὲ, μνᾶν ἀψινθίου εἰς τὸ κεράμιον καθιᾶσι, "κόψαντες καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, ἐῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο. οἱ δὲ, ἀψινθίου οὐγγίας γʹ. ἔνιοι δὲ τέσσαρας, καὶ νάρδου Συριακῆς, κινναμώμου, κασσίας, σχοίνου ἄνθους, καλάμου, ἐλάτης φοινίκης, ἀνὰ οὐγγίας βʹ. καθιᾶσιν εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ εἰς ὅλμον κόψαντες καὶ σφηνώσαντες, ἐῶσι δίμηνον ἢ τρίμηνον· εἶτα διυλίσαντες καὶ μεταγγίσαντες, ἀποτίθενται). Οἱ δὲ, εἰς γλεύκους μετρητὴν νάρδου Κελτικῆς < ιδʹ. καὶ ἀψινθίου < μʹ. καθιᾶσιν ἐν ὀθονίῳ δήσαντες· καὶ μεθ' ἡμέρας μʹ. μεταγγίζουσιν. οἱ δ', εἰς τοὺς ξέστας "κʹ. τοῦ γλεύκους λίτραν αʹ. ἀψινθίου ἐμβάλλουσι, καὶ πιτυΐνης ξηρᾶς ῥητίνης οὐγγίας βʹ. μετὰ δὲ ἡμέρας ιʹ. διυλίσαντες, ἀποτίθενται. Ἔστι δὲ εὐστόμαχος, οὐρητικὸς, χρήσιμος βραδυπεπτοῦσιν, ἡπατικοῖς τε καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς, ἀνορέκτοις, κακοχυμοῦσι στόμαχον· καὶ πρὸς ὑποχονδρίων τάσιν χρόνιον, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, ἕλμινθας στρογγύλας, ἔμμηνα ἐπεχόμενα· πρός τε ἰξίου πόσιν πλεῖστος ποθεὶς καὶ ἐξεμούμενος ἁρμόζει.

Sunt qui legant ξέους. Cornarius legit γλεύκους ξέστας λϛʹ.

Lacuna addit ex v. cod. καὶ ἀποτίθενται ἐπὶ μῆνας τρεῖς.

Sunt qui ita legant hoc loco ex vet. codicibus, καὶ τῷ μετρητῇ τοῦ γλεύκους ἐμβρέχουσι. quæ scriptura ab Hermolao & Ruellio expressa est. Lacuna verò sic legit. οἱ δὲ μνᾶν ἀψινθίου κόψαντες, καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, εἰς τὸ κεράμιον τοῦ γλεύκους καθιᾶσι, καὶ ἐῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο.

Ald. ϛʹ. at Lac. legit, εἰς τοὺς εἴκοσι ξέστας.

Περὶ Ὑσσωπίτου οἴνου· Κεφ. νʹ.

Ὑσσωπίτης δὲ ὁ ἐκ τοῦ Κιλικίου ὑσσώπου κάλλιστός ἐστι· σκευάζεται δὲ ὁμοίως τῷ ἀψινθίτῃ. δεῖ δὲ τῷ κεραμίῳ τοῦ γλεύκους λίτραν μίαν τοῦ ὑσσώπου κεκομμένων τῶν φύλλων προσδιδόναι, ἐνδεδεμένας εἰς ὀθόνιον ἀραιόν. συγκαθίενται δὲ λιθάρια, ἵνα τῷ πυθμένι προσκαθίσῃ ὁ ἔνδεσμος· μετάγγιζε δὲ δι' ἡμέρας μʹ. διυλίζων. ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ πλευρῷ καὶ πνεύμονι πάθη, ἐπὶ

A *De vino Abſinthite. Cap. XLIX.*

ABSINTHITES variè conficitur. Aliqui enim in duodequinquaginta ſextarios, Italicarum amphorarũ additam abſinthij Pontici libram decoquũt ad tertias partes. Dein vbi inſuper affuderint ſex muſti ſextarios, & abſinthij ſelibrã B diligẽter permiſcuerint, in vas diffundunt: cúmque ſubſederit, excolant. Alij abſinthij minam tuſam & linteolo raro deligatam in muſti amphoram demittunt, inibíq; duobus menſibus macerari patiuntur. Alij abſinthij quadrantem trientémve, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caſſiæ, floris iunci odorati, cala- C mi & palmę elates ſingulos ſextantes priùs in pila tuſos in muſti metretam conijciunt, & obſtructo vaſis ſpiraculo duûm triúmve menſium ſpatio dimittunt, tandémque defæcatum vinum trãsfundunt ad vſus. Sunt & qui in muſti cadum addant nardi Celticæ vncias xiiij. & abſinthij vncias xl. linteo illigatas: poſt D quadrageſimũ verò diem elutriant. Alij deniq; in viginti muſti ſextarios abſinthij libram, & reſinæ pini ſiccæ ſextantem immittunt, & poſt dies decem vinum excolant atque recondunt. Vtile eſt ſtomacho: vrinam cit: tardam concoctionem accelerat: hepaticis, nephriticis, regio morbo laboranti- E bus, cibum auerſantibus, & ſtomacho malè affectis auxiliatur. Valet & contra diuturnam hypochondriorum diſtentionem, inflationes, teretéſque lumbricos & remoratos menſes. Denique prodeſt & contra hauſta ixiæ venena, maiore copia potum, identidémque vomitione F redditum.

De vino Hyſſopite. Cap. L.

Hyſſopites è Cilicio hyſſopo maximè laudatur, fitq; haud ſecus atque abſinthites. Scilicet foliorum hyſſopi tuſorum libra linteo raro inuoluta in amphoram muſti con- G ijcitur. Intra linteolum verò ſimul etiã immittũtur lapilli, vt degrauatus penduſculo faſciculus ſidat, petátque fundum. Vinum poſt xl dies, defæcatum elutriatur. Contra pectoris, lateris & pulmonis vitia, veterẽ tuſ-

sim & anhelationem prodest. Vrinam quoque cit, atque torminibus febriúmque rigoribus circuitu redeuntibus auxiliatur, ac menses denique mouet.

De vino Chamædryite. Cap. LI.

Chamædryites simili quo hyssopites modo fieri solet. Excalfacit atque discutit, ideóq; conuulsis, regio morbo, vuluę inflationibus, tardæ cõcoctioni & incipienti hydropi subuenit. Cæterùm inueterascẽs præstantius euadit.

De vino Stœchadite. Cap. LII.

Simili quoque modo Stœchadites cõficitur: sed in congios sex, minam stœchadis vnam addere oportet. Humores crassos dissoluit, & inflationes, lateris ac neruorum dolores atq; perfrictiones discutit. Datur & vtiliter comitialibus cum pyrethro & sagapeno.

De aceto è Stœchade. Cap. LIII.

Ad eadem quoque fit acetum è Stœchade, herba ipsa vti antè dictũ est aceto macerata: eosdẽ verò implet effectus.

De vino è Betonica. Cap. LIIII.

Fit vinum Cestrites è betonica, quam cestron psychotrophon appellant. Herba semine maturo prægnans cum suis ramulis minæ pondo in vini congios duos adijcitur, septẽmque mensium spatio dimittitur, tandẽmque transfunditur. Ad multa intestina vitia, vti & frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, quælibet factitia vina eorum ex quibus finguntur sibi vires asciscunt. Quare ijs qui illorum naturas pernouerint, fuerit etiam ex facili vinorum vires cõiectura consequi: veruntamen vinorum vsus febricitantibus abdicãdus. Fit etiamnum è betonica acetũ, ad eadẽ vitia vtile.

De vino Tragoriganite. Cap. LV.

Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mensem transfusis. Prodest torminibus, conuulsis, ruptis, lateris doloribus, flatuum discursationibus ac difficilibus concoctionibus.

A χας τε παλαιάς, καὶ ἄσθμα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς, καὶ στροφουμένοις ἁρμόζει, πρός τε ῥίγη τὰ ἐν περιόδοις· κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα.

Περὶ Χαμαιδρυΐτου οἴνου. Κεφ. να'.

Καὶ ὁ Χαμαιδρυΐτης ὁμοίως τῷ ὑσσωπίτῃ σκευάζεται· θερμαντικὸς ὢν καὶ B διαλυτικὸς· ἁρμόζων σπασμοῖς καὶ ἰκτέροις, ὑστερικαῖς πνευματώσεσι, βραδυπεψίαις, ὕδρωπι ἀρχομένῳ. ἀμείνων δὲ παλαιούμενος γίνεται.

Περὶ Στοιχαδίτου οἴνου. Κεφ. νβ'.

Σκευάζεται καὶ Στοιχαδίτης ὁμοίως. δεῖ δὲ τοῖς ϛ' χοεῦσι μνᾶν μίαν στοιχάδος C διδόναι. διαλύει δὲ πάχη καὶ πνευματώσεις, καὶ πόνους πλευρᾶς καὶ νεύρων, καὶ καταψύξεις· δίδοται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς ὠφελίμως μετὰ πυρέθρου καὶ σαγαπηνοῦ.

Περὶ ὄξους Στοιχαδικοῦ. Κεφ. νγ'.

Γίνεται καὶ ὄξος διὰ Στοιχάδος πρὸς τὰ εἰρημένα, ἐναποβρεχομένης ὄξει τῆς D πόας, ὡς προείρηται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Κεστρίτου οἴνου. Κεφ. νδ'.

Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ Κέστρου τοῦ ψυχοτρόφου οἶνος. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὴν πόαν σπέρματος πλήρη πεπείρου σὺν τοῖς κλάδοις, καὶ μνᾶν μίαν βάλλειν εἰς οἴνου χοὰς E β'. ἐᾶν τε ἑπτὰ μῆνας, καὶ οὕτω μεταγγίζειν. ποιεῖ δὲ πρὸς πολλὰ τῶν ἐντὸς, καθάπερ καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς. καὶ καθόλου πάντες οἱ σκευαστοὶ οἶνοι ἀναλαμβάνουσι τὴν δύναμιν τῶν μιγμάτων· διὸ τοῖς τὰς ἐκείνων ἐπεγνωκόσι φύσεις εὐχερὲς καὶ τὰς τῶν οἴνων δυνάμεις συμβάλλειν· ἀπυ- F ρέτοις μέντοι ἐστὶν ἡ τῶν οἴνων χρῆσις. καὶ ὄξος δὲ ἐξ αὐτοῦ γίνεται, πρὸς τὰ ἐοικότα πάθη χρησιμεῦον.

Lac. legit in vet. cod. πρὸς ἅπερ καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς.

Περὶ Τραγοριγανίτου οἴνου.

Τραγοριγανίτης· τραγοριγάνου ∠ δ'. εἰς γλεύκους ξέστας δ'. ἐν ὀθονίῳ χάλα πρὸς μῆνας γ'. καὶ μετάγγιζε. ἁρ- G μόζει στρόφοις, σπάσμασι, ῥήγμασι, πόνοις πλευρῶν, πνευμάτων διαδρομαῖς, δυσπεψίαις.

V. inserit πτώμασι

Περὶ Βουνίτου οἴνου. Κεφ. νϛʹ.

A Οἶνος διὰ Βουνίου· βουνίου < βʹ. κόψας, καθὲς εἰς κοτύλας γλεύκους τέσσαρας, καὶ τ᾽ ἄλλα ὁμοίως ποίει. Ἁρμόζει δὲ στομαχικοῖς κεκοπωμένοις δι᾽ ὁπλομαχίαν, ἢ ἱππασίαν πολλήν.

Περὶ Δικταμνίτου οἴνου. Κεφ. νζʹ.

B Δικταμνίτης· δικτάμνου < δʹ. εἰς γλεύκους κοτύλας ηʹ. ἀπόβρεχε ὁμοίως. Ποιεῖ δὲ ἀσωμένοις στόμαχον, ἀλλὰ καὶ λόχια καὶ ἔμμηνα.

Goup. alter, δικτάμνου < ά. εἰς γλεύκους &c. cui Hermolaus consentit.

Περὶ Πρασίτου οἴνου. Κεφ. νηʹ.

Ὁ διὰ πρασίου· πρασίου τοῦ ἀκμαίου φύλλα κόψας, χοίνικας βʹ. καθὲς εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ τ᾽ ἄλλα ὁμοίως ποίει· Ἁρμόζει δὲ τοῖς περὶ θώρακα, καὶ πρὸς ὅσα τὸ πράσιον. C

Περὶ Θυμίτου οἴνου. Κεφ. νθʹ.

Θυμίτης· θύμου κεκομμένου καὶ σεσησμένου *οὐγγίας ρʹ. ἐνδήσας εἰς ὀθόνην, καθὲς εἰς γλεύκους κεράμιον. Ἁρμόζει πρὸς δυσπεψίας, ἀνορεξίας, *δυσεντερείας, νεύρων πόνους, ὑποχονδρίων, φρίκας χειμερινὰς, καὶ πρὸς ἰοβόλα τὰ ψύχοντα καὶ σήποντα. D

Περὶ Θυμβρίτου οἴνου. Κεφ. ξʹ.

Θυμβρίτης ὁμοίως σκευάζεται. καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, πρὸς ἃ καὶ ὁ θυμίτης. E

Περὶ Ὀριγανίτου οἴνου. Κεφ. ξαʹ.

Ὀριγανίτης δι᾽ ὀριγάνου Ἡρακλεωτικῆς σκευάζεται, ὁμοίως τῷ θυμίτῃ· ποιῶν πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Καλαμινθίτου, γληχωνίτου καὶ ἀβροτονίτου οἴνου. Κεφ. ξβʹ.

F Καλαμινθίτης, γληχωνίτης, ἀβροτονίτης, ὁμοίως σκευάζονται τῷ διὰ θύμου· Ποιοῦσι δὲ στομαχικοῖς καὶ ἀνορεκτοῦσι, καὶ πρὸς ἴκτερον· οὐρητικοὶ γάρ εἰσιν.

Περὶ Κονυζίτου οἴνου. Κεφ. ξγʹ.

Οἶνος Κονυζίτης ὁμοίως σκευάζεται· ἔστι δὲ πάντων μᾶλλον θηριακός. G

Περὶ Ἀρωματίτου οἴνου. Κεφ. ξδʹ.

Ὁ δὲ Ἀρωματίτης οὕτω κατασκευά-

De vino Bunite. Cap. LVI.

E Bunio fit vinum nomine Bunites, binis drachmis Bunij tusi in musti quaternas heminas missis, & cæteris eodem modo factis. Cōfert stomachicis & armorū certaminis equitandíve lassitudine oppressis.

De vino Dictamnite. Cap. LVII.

Dictamnitis cōficiendi ratio hęc est: Dictamni quaternas drachmas in octonis musti heminis similiter macerato. Facit aduersus stomachi fastidia, & purgamenta à partu, mēsésque ciet.

De vino Prasite. C. LVIII.

Ad vinum è Marrubio conficiendum, foliorum marrubij adulti tusorum chœnices duas in musti metretam demittito, cæteráque consimiliter facito. Conuenit hoc vinum pectoris vitiis, atque omnibus, quibus & ipsum marrubium.

De vino Thymite. C. LIX.

Thymites sic fit: Thymi tusi & cribrati drachmas centū linteo illigatas musti amphoræ indito. Valet cōtra difficiles coctiones, cibi fastidia, graues ructus, neruorū & præcordiorū dolores, frigoris hyemalis horrores: itémq; aduersus animalia virus eiaculantia, quę quidē ictu suo locum refrigerant & putrefaciunt.

De vino Thymbrite C. LX.

Simili modo è Thymbra vinum fit: quod eadem quæ Thymites præstat.

De vino Origanite. C. LXI.

Sic & Origanites ex origano Heracleotico conficitur, haud secus atque Thymites, & ad eadem quoq; est efficax.

De vinis è Calamintha, Pulegio & Abrotono. C. LXII.

E Calamintha, Pulegio & Abrotono vina fiunt, eodē quo Thymites modo. Prosunt stomachicis & cibum auersantibus: ac valent etiamnum ad morbum regium, propterea quòd vrinas cient.

De vino Conyzite. C. LXIII.

Similiter & è Conyza vinum fit: quod contra venenata præ cæteris est efficax.

De vino Aromatite. C. LXIIII.

Vinum Aromatites ita componi-

tur: Palmæ, aspalathi, calami, nardi Celtici, singulorum vncias singulas postquam contriueris, passo subigito: indéque factas grandiores offas in musti austeri sextarios duodecim deijcito, & operculato vase quadraginta dies macerari finito: excolatum deinde vinum recondito. Est & altera eius parandi ratio: Calami drach. viij. phu drach. vij. costi drach. ij. nardi Syriaci drach. vj. cassiæ drach. viij. croci drach. iiij. amomi drach. v. asari drach. iiij. Hæc, inquam, omnia simul trita & linteo colligata in musti metretam demergito: & postquam vinum deferbuerit, transfundito. Facit ad pectoris, lateris & pulmonis dolores: difficili vrinæ, rigoribus, retardatis mensibus, atque ijs qui per gelidæ hyemis rigorem iter faciunt, potu auxiliatur. Conuenit & ijs qui humores crassos gignunt: colorẽ quoque meliorem hilarioremque facit, & somnum conciliat, doloresque leuat, vesicæ ac renum vitijs vtile.

De vino ex myrrha, pipere & iride. Cap. LXV.

Fit & vinum ad destillationes, tussim, cruditates, inflationes & stomachi superfluos humores. Myrrhę drach. ij. piperis albi drach. j. iridis drach. vj. anisi drach. iij. Ista peni tus cõtusa & linteolo illigata in sex vini sextarios conijcito: vinum post triduum excolato, & in lagena recondito. Ab inambulatione meraculum cyathi vnius mensura propinatur.

De vino Nectarite. Cap. LXVI.

Nectarites paratur ex helenio, quod alij Medicã, alij symphytum, aliqui verbascum Idæum, alij orestion, alij denique nectarion appellant. Radicis helenij siccæ vncias v. linteolo colligatas in musti sex congios addito, & post tertium mẽsem diffundito. Facit ad stomachi & pectoris vitia, ac vrinas quoque pellit.

De vino è Nardo Syriaco, Celtico & Malabathro. Cap. LXVII.

E Syriaca nardo & Celtica, malabatróq; vinũ factitatur in hũc modũ: singulorũ minę semissẽ in binos musti cõgios mittito, & post bimestre colato: cyathũ vnũ cum tribus

ζεται· φοίνικος, ἀσπαλάθου, καλάμου, νάρδου Κελτικῆς, ἑκάστου *χοίνικα λειώσας, "φύρασον γλυκεῖ. καὶ ποιήσας ὄγκώδεις μάζας, βάλε εἰς γλεύκους αὐστηροῦ ξέστας ιβ'. καὶ ἔασον ἡμέρας μ'. σφηνώσας τὸ ἀγγεῖον εἶτα διυλίσας, ἀποτίθεσο. σκευάζεται δὲ καὶ ἄλλως· καλάμου ὁλκὰς η'. φοῦ < ζ'. κόστου < β'. νάρδου Συριακῆς < ς'. κασίας < η'. κρόκου < δ'. ἀμώμου < ε'. ἀσάρου < δ'. ταῦτα ὁμοῦ λειώσας καὶ ἐν ὀθονίῳ δήσας χάλασον εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ μετὰ τὸ ἀποζέσαι τὸν οἶνον μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, πλευροῦ, πνεύμονος. δυσουρίαις τε καὶ ῥίγεσιν, ἐμμηνίοις ἐπισχεθεῖσι, καὶ τοῖς διὰ κρυμὸν ὁδεύουσιν ἁρμόζει πινόμενος. καὶ πρὸς τοὺς πάχος χυμῶν γεννῶντας· περιποιεῖ δὲ καὶ εὐχροιαν, ὑπνωτικός τε ἐστὶ καὶ ἀνώδυνος, τοῖς περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἁρμόζων πάθεσι.

Περὶ οἴνου τοῦ ἐκ σμύρνης, πεπέρεως, καὶ ἴρεως. Κεφ. ξε'.

Σκευάζεται δὲ "οἶνος πρὸς καταῤῥοὺς, βῆχας, ὠμότητας, ἐμπνευματώσεις καὶ πλάδον στομάχου· σμύρνης < β'. πεπέρεως λευκοῦ < α'. ἴρεως < ς'. "*ἀνήθου < γ'. ταῦτα ὁλόκοπα ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς ξέστας ς'. οἴνου· μετὰ δὲ τρίτην διυλίσας, ἀποτίθεσο εἰς λάγηνον. καὶ πότιζε μετὰ περίπατον διδοὺς ἄκρατον, κύαθον α'.

Περὶ Νεκταρίτου οἴνου. Κεφ. ξς'.

Ὁ δὲ Νεκταρίτης σκευάζεται ἐκ τοῦ ἑλενίου· ὃ ἔνιοι Μηδικὴν, οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ, Ἰδαῖον φλόμον, οἱ δὲ, ὀρέστιον, οἱ δὲ, νεκτάριον καλοῦσιν· ἑλενίου ῥίζης ξηρᾶς "οὐγκίας ε'. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς χόας ς'. γλεύκους, καὶ μετὰ γ'. μῆνας ἀπόχει. Ποιεῖ δὲ πρὸς στόμαχον, θώρακα· ἄγει δὲ καὶ οὖρα.

Περὶ τοῦ διὰ Συριακῆς νάρδου καὶ Κελτικῆς καὶ Μαλαβάθρου οἴνου. Κεφ. ξζ'.

Ὁ δὲ διὰ Συριακῆς νάρδου, καὶ Κελτικῆς, καὶ μαλαβάθρου, σκευάζεται οὕτως· ἑκάστου ἡμίμναιον λαβὼν, εἰς δίχουν γλεύκους κάθες, καὶ μετὰ μῆνας β'. διύλιζε. δίδου δὲ καὶ κύαθον α'. πρὸς τοὺς

Lac. legit ex vet. cod. φύρασον γλυκεῖ

Lac. inserit ex v. cod. καὶ ἄλλος ἀερισματίτης

G. Hæc ita leguntur in vet. libris. ἀνίσου < γ'. ταῦτα ἐνδήσας, vt Hermolaus legit.

Parif. ex. δραχμάς

ὕδατος. ποιεῖ νεφριτικοῖς, ἰκτερικοῖς, ἡπατικοῖς, δυσουροῦσιν, ἀχρόοις, στομαχικοῖς. Ἔνιοι δὲ ἀκόρου οὐγγίας α΄ ἢ β΄. Κελτικῆς νάρδου οὐγγίας γ΄. ἐν κεραμίῳ γλεύκους σκευάζουσιν.

Ald. οὐγγίας β.

aquæ exhibeto. Bene facit hoc vinum nephriticis, ictericis, hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, decoloratis & stomachicis. Sũt qui acori vnciam vnam aut alteram, & Celticæ nardi vncias iii in musti amphoram adijciunt.

Περὶ Ἀσαρίτου οἴνου. Κεφ. ξη΄.

Ἀσαρίτης. Ἀσάρου οὐγγίας γ΄. καθεὶς εἰς γλεύκους κοτύλας ιβ΄. ὁμοίως. ἔστι δὲ διουρητικὸς, ὑδρωπικοῖς ἁρμόζων, καὶ ἰκτεριώδεσιν, ἡπατικοῖς, ἰσχιαδικοῖς.

De vino Asarite. C. LXVIII.

Asariten sic cõficito: Asari vncias iij. in musti heminas duodecim itidem adijcito. Id vini genus vrinam ciet, atque hydropicis, regio morbo laborantibus, hepaticis ischiadicísque conuenit.

Περὶ τοῦ διὰ τῆς ἀγρίας Νάρδου οἴνου. Κεφ. ξθ΄.

Ὁ δὲ διὰ τῆς ἀγρίας Νάρδου· νάρδου ἀγρίας τῆς ῥίζης προσφάτου λειώσας σεσησμένης καθεὶς οὐγγίας η΄. εἰς χοῦν γλεύκους ὁμοίως. καὶ ἔα μῆνας β΄. χρήσιμος ἡπατικοῖς, δυσουροῦσι, πνευματουμένοις, στομαχικοῖς.

De vino è syluestri nardo. Cap. LXIX.

E syluestri nardo sic fit: Radicis syluestris nardi recentis ac tritę cribratæq; vncias viij. in musti congiũ similiter addito, & duos menses inesse patitor. Vtile hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, inflatis atque stomachicis.

Περὶ Δαυκίτου οἴνου. Κεφ. ο΄.

Δαυκίτης. Δαύκου τῆς ῥίζης ὁλκόπου * < ς΄. εἰς γλεύκους κεράμιον καθεὶς ὁμοίως, καὶ μετάγγιζε. ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, ὑποχονδρίων, ὑστέρας· ἄγει ἔμμηνα, ἐρυγὰς κινεῖ, καὶ οὖρα· ἁρμόζει βηχὶ, σπάσμασι, ῥήγμασιν.

De vino Daucite. Cap. LXX.

Daucites sic: Radicis Dauci planè cõtusæ vncais vj. musti amphoræ similiter indito, atque transfundito. Facit ad pectoris, præcordiorum ac vuluæ dolores: menses pellit, ructus cit & vrinas: prodest denique tussi, conuulsis atque ruptis.

Περὶ Ἐλελισφακίτου οἴνου. Κεφ. οα΄.

Ἐλελισφακίτης ὁμοίως· ἐλελισφάκου οὐγγίας η΄. ὁμοίως εἰς γλεύκους ἀμφορέα, ὅ ἐστι κεράμιον, καθεὶς. ποιεῖ δὲ πρὸς νεφρῶν πόνους, καὶ κύστεως καὶ πλευρῶν, αἵματος ἀναγωγὰς, βῆχα, ῥήγματα, σπάσματα, θλάσματα, ἔμμηνα ἐπεχόμενα.

Ald. οὐγκίας δ. Ruellius < η legisse videtur.

Deest in Ald. cod. & ad notha transfertur.

De vino è Saluia. Cap. LXXI.

Vinum è Saluia similiter cõficito: Saluiæ vncias viij. in musti amphoram, quæ eadem cum ceramio est, simili modo mittito. Valet cõtra renũ, vesicæ & laterũ dolores, sanguinis excreationes, tussim, rupta, vulsa, contusa & menses suppressos.

Περὶ Πανακίτου οἴνου. Κεφ. οβ΄.

Πανακίτης. Πάνακος οὐγγίαν α΄. εἰς χόα γλεύκους καθεὶς ὁμοίως μετάγγιζε. ποιεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, θλάσμασιν, ὀρθοπνοίαις· λεπτυντικὸς πάχους σπληνός· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς στρόφους, ἰσχιάδας, βραδυπεψίας· καταμήνια ἄγει καὶ ἔμβρυα· ὑδρωπικοῖς καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζει.

V. ι habet.

V. βαρυπεψίας

De vino Panacite. Cap. LXXII.

Panacis vnciá j. in musti cõgium vnũ demittito, ac similiter elutriato. Prodest vulsis, ruptis, contusis & orthopnœæ: lienis crassitiem extenuat: est & efficax contra tormina, coxẽdicum dolores & tardas concoctiones: menses & partus extrahit: hydropi & venenatorũ morsibus auxiliatur.

Περὶ Ἀκορίτου οἴνου. Κεφ. ογ΄.

Ἀκορίτης, ὃ καὶ ὁ ἀπὸ γλυκυρρίζης ὁμοίως σκευάζεται. δεῖ γὰρ ἑκάστου οὐγγίας * π΄. εἰς χόας ς΄. πρὸς μῆνας γ΄. ἀποβρέξαντας μεταγ-

G. Alter οὐγγίας η. quam scripturam interpretes sequuntur. Marcellus tamen < η legit.

De vino Acorite. Cap. LXXIII.

Vina ex acoro & è dulci radice cõsimili modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias octonas in senis vini congijs tribus mensibus macerare, móxq; vinũ in vasa transferre.

Faciunt ad lateris pectorísq; vitia, & vrinas mouent.

De vino Selinite. Cap. LXXIIII.

Seminis apij maturi, recentis & cribrati vncias nouem linteolo colligatas in musti amphoram similiter demittito. Cibi appetẽtiam facit, atque stomachicis & vrinæ difficultate laborãtibus auxiliatur: halitum quoque commendat.

De vinis Marathrite & Anethino. Cap. LXXV.

Ex Fœniculo, Anetho & Petroselino vina eodẽ modo concinnantur, ad eadem efficacia.

De vino è Salis flore. C. LXXVI.

Paratur & è Salis flore vinum ad purgandum efficacius, quàm quod aqua marina tẽperatur. Verùm fauces, renes, vesicam & stomachũ infestat. Quare neq; in secũda, neq; in aduersa valetudine vtile censetur.

De vino Phthorio, seu Abortiuo. Cap. LXXVII.

Fit & vinum quod partus enecat, abortúmve facit. Scilicet dum serũtur vites, veratrum aut cucumis syluester, aut scammonium earũ radicibus adiungitur circumponitúrve. Ita siquidem vuę illorum vires sibi asciscũt ac in sese trahũt, proindéq; vinũ ex ijs depromptũ abortiuum euadit. Datur verò ieiunis mulieribus quæ antè vomuerint, aqua mistum cyathorum octo mensura.

De vino Thymelaite. C. LXXVIII.

Ramorum Thymelææ cum suis folijs & fructu drachmas triginta in tres musti congios mittito, & leui igne coquito, donec congij duo supersint: deindéq; excolatum vinum recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De vino Chamælaite. C. LXXIX.

Chamelææ fruticem dum floret cum folijs tusum cribratúmq; duodecim drachmarum pỗdere in musti congium addito, ac post duos menses vinum trãsfundito. Hydropicis, hepaticis atque delassatis auxiliatur, itémque fœminis quæ à partu ægrè purgantur.

De vino Chamæpityino. C. LXXX.

Chamæpityinum simili modo concinnatur, & ad eadem cõuenit, vrinæ ciendæ vi præditum.

ζειν. Ποιοῦσι δὲ πρὸς πλευρὰν καὶ θώρακα, κινοῦντες καὶ οὔρησιν.

Περὶ Σελινίτου οἴνου. Κεφ. οδʹ.

Σελίνου σπέρματος ὡρίμου, ʺνέου, σεσησμένου οὐγγίας ʺθ. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, βάλε εἰς κεράμιον γλεύκους ὁμοίως. Ποιεῖ δὲ ὄρεξιν· καὶ στομαχικοῖς ἁρμόζει, καὶ δυσουροῦσιν. ἔστι δὲ καὶ εὔπνοος.

V. caret. Ald. ὀ.

Περὶ Μαραθρίτου καὶ Ἀνηθίνου οἴνου. Κεφ. οεʹ.

Καὶ Μαραθρίτης δὲ Ἀνήθινος, καὶ Πετροσελινίτης ὁμοίως σκευάζονται, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιοῦντες.

Περὶ Ἁλοσανθίνου οἴνου. Κεφ. οϛʹ.

Σκευάζεται καὶ δι' ἁλὸς ἄνθους, καθαρτικώτερος τοῦ διὰ θαλάττης. κακοῖ δὲ φάρυγγα καὶ νεφρούς, κύστιν, στόμαχον· ὅθεν οὔτε πρὸς ὑγείαν, οὔτε πρὸς πάθη χρήσιμος ὁ τοιοῦτος.

Περὶ Φθορίου ἐμβρύων οἴνου. Κεφ. οζʹ.

Γίνεται δὲ καὶ Φθόριος ἐμβρύων οἶνος. φυτευομέναις γὰρ ταῖς ἀμπέλοις συμφύεται ἐλλέβορος ἢ σίκυς ἄγριος, ἢ σκαμμωνία, ὧν ἀναλαμβάνει ἡ σταφυλὴ τὴν δύναμιν. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν οἶνος γίνεται φθόριος. *γίνεται δὲ προεμημεκυίαις νήστεσι κυάθων πλῆθος η. κεκραμένος.

Περὶ Θυμελαΐτου οἴνου. Κεφ. οηʹ.

Ὁ Θυμελαΐτης. τῶν κλώνων σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καρπῷ ʺ< λʹ. βάλε εἰς γλεύκους χόας γʹ. καὶ σκεύαζε ἕψων κούφως, ἄχρις αἱ βʹ. ἀπολειφθῶσι χόες, καὶ διυλίσας ἀποτίθεσο. Καθαίρει ὑδατώδη, καὶ σπλῆνα ʺτήκει.

Ald. ὀγκίας. V. σίλλει.

Περὶ Χαμαιλαΐτου οἴνου. Κεφ. οθʹ.

Χαμαιλαΐτης. ἐπειδὰν ἀνθῇ ὁ θάμνος, μετὰ τῶν φύλλων κόψας καὶ σήσας βάλε ʺ< ιβʹ. εἰς γλεύκους χοῦν, καὶ μετὰ μῆνας βʹ. μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ ὑδεριῶσιν, ἡπατικοῖς, κεκοπωμένοις, καὶ ταῖς ἐκ τοκετοῦ δυσκαθάρτοις.

Ald. ὀγκ.

Περὶ Χαμαιπιτυΐνου οἴνου. Κεφ. πʹ.

Χαμαιπιτυΐνος ὁμοίως σκευάζεται, καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει, διουρητικὸς ὤν.

Περὶ Μανδραγορίτου. Κεφ. πα'.

Μανδραγορίτης. Τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης κατατεμὼν, ἔνειρον εἰς λίνον "ἡμιμναῖον, καὶ κάθες εἰς μετρητὴν γλεύκους πρὸς μνᾶς γ'. εἶτα μετάγγιζε. ἡ μέση πόσις, ἡμικοτύλιον· πίνεται δὲ γλυκέως προσδιδομένου εἰς διπλάσιον. φασὶ δὲ κοιμίζειν καὶ καρῶν" κοτύλην αὐτοῦ χοῒ ἑνὶ μιχθεῖσαν, καὶ ποθεῖσαν· μετὰ "ξέστου δὲ οἴνου, κύαθος εἷς ποθεὶς ἀναιρεῖ· Ἔστι δὲ ἡ σύμμετρος χρῆσις ἀνώδυνος· ῥευμάτων παχυντική· ὀσφραινόμενος δὲ "καὶ ἐγκλυζόμενος τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Al. ἡμίμνον.

Lac. interserit ex v. cod. ὅλον πέκλινον

Lac. ex vet. cod. κοτύλης.

Sunt qui addant ἢ πινόμενος

Περὶ Ἑλλεβορίτου. Κεφ. πβ'.

Ἑλλεβορίτης. εἰς χοῦν γλεύκους τεθαλασσωμένου, μέλανος ἐλλεβόρου < ιβ'. λείου βάλε ἐν "ὀθονίῳ καθαρῷ, μετὰ δὲ ὅταν ἀναζέσῃ "εἰς ἀθαλάσσου χοῦν *οὐγκίας ιέ. ἢ ιδ'. ὁλοσχερῶς στυφλάσας βάλε, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς διυλίσας χρῶ. πότιζε τὸν κύαθον α', πρὸς κοιλίας λύσιν μεθ' ὕδατος ἐκ βαλανείου, ἐμημεκόσιν ἀπὸ δείπνου. ἢ ἐλλεβόρου < κ'. σχοίνου *οὐγγίας ιβ'. στάχυος Συριακοῦ οὐγγίας ιγ'. σεσησμένα ἐν ὀθονίῳ δήσας, κάθες εἰς κοτύλας ιδ'. Κώου οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ'· εἶτα ἀπηθήσας πότιζε τρία ἡμικοτύλια. ἢ εἰς γλεύκους κεράμιον θαλάττης πελαγίας ἑψημένης ξέστας ιβ'. ἐλλεβόρου λευκοῦ λίτρας ς'. ἔμβρεχε ἡμέρας μ'. καὶ ἀπηθήσας χρῶ. ἢ ἐλλεβόρου "< ιβ'. ἀφρονίτρου < δ'. γλεύκους κοτύλας ιβ'. βρέχε ἐπὶ ἡμέρας ιέ. καὶ ἀπηθήσας χρῶ μετὰ μῆνας ἕξ. τοῦτο καὶ βρέφη ἐκτιτρώσκει. ἢ καὶ *ἐκ θειλοπεδευομένης σταφυλῆς βάλε εἰς γλεύκους μετρητὴν (ἔστι δὲ ὁ μετρητὴς χόες *"ι) καὶ βάλε γύψον εἰς τὸν οἶνον < κ'. καὶ ἔασον ἡμέρας β'. καὶ κάθες ἔνδεσμον ἐλλεβόρου μέλανος "οὐγγίας λ'. σχοίνου οὐγγίας λ'. καλάμου οὐγγίας λ'. ἀρκευθίδων ἡμιχοίνικον καὶ δ'. σμύρνης δὲ καὶ κρόκου ἀνὰ οὐγγίαν α'. ἐνειλήσας ὀθονίῳ κρέμασον ἡμέ-

Lac. legit ex v. c. ἐν ὀθονίῳ ἀραιῷ. & eam lectionē præfert.

Vulg. exempl. εἰς θαλάσσης χόας ιε. ἢ ιδ'

Orib. οὐγκίας

Ruell. ιβ

Ruell. < legit.

De Mandragorite. Cap. LXXXI.

A Vinum è Mandragora ita conficito: Corticem radicis mandragoræ concidito: segmentorum minæ semissem lino traijcito, & in musti metretam demittito, inibíque esse sinito ad menses tres, tandémque diffundito. Media potio, heminæ B dimidium: bibitur verò passo in duplum addito. Aiunt porrò ipsius heminam vni congio mistam potu somnum & soporē inducere. Vnicus verò cyathus cum sextario vini potus, enecat. At moderatus ipsius vsus doloris sensum aufert, atq; fluxiones incrassat. Cæterùm & olfactu & infusione idem præstat.

C

De Elleborite. Cap. LXXXII.

In congium musti aqua marina diluti, veratri nigri triti drachmas xij. linteo mundo inditas conijcito, atque vbi efferbuerit transfundito: aut in congium musti, quod sit maris expers, veratri drachmas xiiij. aut xv. penitus cōtusas mittito: post D aliquot dies vinum excolato, & vtitor. Ad aluum soluendam cyathum vnum ex aqua propinato à balneo ijs qui à cœna vomuerint. Alia ratio: Veratri drach. xx. iunci odorati vncias xij. spicæ Syriacæ vncias xiij. cribratas & linteo colligatas in vini Coi heminas duodecim diebus quadraginta macerandas indito: E postmodū colato, & in potu sesquiheminam dato. Aliter. Decoctæ aquæ marinæ ex alto petitæ sextarios xij. veratri albi libras vj. in musti amphora diebus xl. macerato: atque vbi excolaueris, vtitor. Alia ratio. Veratri drach. xij. aphronitri drachmas iiij. in musti heminis F duodecim macerato xv. dieb᷑: pòst colato, & exacto semestri vtitor. Id vini genus etiā fœtus abigit & abortum infert. Aliter. Sumito musti ex vuis in Sole siccatis metretā (capit autem metreta congios octo) & in illud vinum gypsi drach. xx. mittito, atq; biduo residere sinito: tùm indito veratri nigri nodulo illigati G vncias xxx. iunci odorati vncias xxx. & calami tantundem, baccarū iuniperi chœnicis semissē & quartam illius partem, myrrhæ & croci ana vnciam j. Ex his inquam omnibus fasciculum linteolo inuolutum diebus qua-

bus quadraginta suspendito. Postea excolato, & binos ternósve cyathos dilutos exhibeto. Purgat à partu & abortu fœminas: fœtus quoque extrahit, éstque contra vuluæ strangulatus efficax.

De Scammonite. Cap. LXXXIII.

Scammonites sic fit: Radicis scammoniæ per messes effossæ tritæ & linteo illigatæ drach. xv. in musti congium vnũ mittito ad dies triginta. Purgat aluum, ac bilem & pituitam detrahit.

De Metallicis omnibus, & primùm de Cadmia. Cap. LXXXIIII.

EX CADMIÆ generibus optima est Cypria, quæ botryitis, hoc est, racemosa cognominatur, dẽsa, modicè ponderosa & in leuitatem magis declinans, extima sui parte racemosa, colore cinereo, quæq; cõfracta intus ciněracea & æruginosa conspicitur. Proxima huic habetur quæ extra quidẽ penè cærulea est, intus verò candidior, intercurrẽtibus lineis seu maculis onychitæ lapidi similibus: tales enim sunt quæ è fodinis veteribus eruuntur. Est & quæ placitis, quasi crustosa, dicitur, lineis intercurrentibus ceu zonis quibusdam cincta: quapropter eam etiã zonitin appellauere. Est & alia quæ ostracitis quasi testacea nominatur, gracilis & magna ex parte nigra, terrea aut testacea superficie: sed candida improbatur. Oculorũ autem medicamentis botryitis nomine & onychitis, vtiles: reliquæ emplastris & medicaminibus quæ arida insperguntur ad trahẽdas cicatrices. Et ad ista quidem prodest Cypria: nam quæ ex Macedonia, Thracia & Hispania defertur, inutilis censetur. Cadmiæ effectus astringere, caua explere ac sordes purgare. Sed & cutis spiracula obducit, siccat, crustas inducit, excrescentia in carne cohibet, atque vlcera quæ cacoëthe vocantur, ad cicatricem perducit. Gignitur porrò & Cadmia quędã è fuligine, quę dũ excoquitur ęs (egesta flãmis flatúq;) lateribus camerísq; fornacũ applicatur. Sunt verò hæ prægrandes ac ferreæ à metallicis acestides appellatæ, per summa fastigia conca-

A ἡμέρας μ'. εἶτα δίυλιζε καὶ δίδου "κυάθοις γ'. ἢ β'. κεράσας. Καθαίρει τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ἐκτρωσμῶν· κατασπᾷ δὲ καὶ ἔμβρυα καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας ποιεῖ."

Περὶ Σκαμμωνίτου. Κεφ. πγ'.

Σκαμμωνίτης· σκαμμωνίας τῆς ῥίζης "< ιε'. ὀρυττομένης ἐν πυραμητῷ ἐμβαλεῖς γλεύκους χοῦν ἕνα λείας, δήσας ἐν B ὀθονίῳ ἐπὶ ἡμέρας λ'. Καθαίρει δὲ κοιλίαν, ἄγων χολὴν καὶ φλέγμα.

Περὶ παντὸς λίθου μεταλλικοῦ.

Περὶ Καδμείας. Κεφ. πδ'.

C ΚΑΔΜΕΙΑΣ ἀρίστη μέν ἐστιν ἡ Κυπρία, καλουμένη δὲ βοτρυΐτις, πυκνή, βαρεῖα μέσως, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τὸ κουφότερον ῥέπουσα, ἔχουσα τὴν ἐπιφάνειαν βοτρυώδη, χρώματι σποδοειδής, θλασθεῖσα δὲ ἐντεφρος ἔνδοθεν καὶ ἰώδης. ἑτέρα δέ ἐστιν ἡ ἔξωθεν μὲν κυανίζουσα, ἔνδοθεν δὲ λευκοτέρα, διαφύσεις ἔχουσα D ἐμφερεῖς ὀνυχίτῃ λίθῳ. τοιαῦται γάρ εἰσιν αἱ ἐκ τῶν παλαιῶν μετάλλων ὀρυσσόμεναι. Ἔστι δὲ καὶ πλακώδης τις λεγομένη, ὥσπερ ζώνας ἔχουσα τὰς διαφύσεις· ὅθεν καὶ ζωνῖτιν αὐτὴν ἐκάλεσαν. καλεῖται δέ τις καὶ ὀστρακῖτις, "ἰσχνή, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μέλαινα, "γεώδης δὲ ἢ ὀστρακώδης E κεχρημένη ἐπιφανεία. φαύλη δὲ ἡ λευκή. Χρησιμεύει δὲ πρὸς μὲν τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα ἡ βοτρυῖτις καὶ ὀνυχῖτις καλουμένη· αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς ἔμπλαστρους καὶ ξηρά, "κατουλοῦν δυνάμεναι. καὶ πρὸς ταῦτα χρησιμεύει ἡ Κυπρία. ἡ γὰρ ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης καὶ Ἱσπανίας κομιζομένη, F ἄθετος. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, κοιλωμάτων ἀναπληρωματικήν, καθαρτικὴν ῥυπαρίων. παρεμπλάσσει δὲ καὶ "ξηραίνει καὶ *ἐσχαροῖ, καὶ στέλλει τὰ ἐκ σαρκώματα, καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ." Γεννᾶται δὲ *ἡ καδμεία ἐκ *τοῦ χαλκοῦ καμινευομένου, προσιζανούσης τῆς λιγνύος τοῖς G τοίχοις καὶ τῇ κορυφῇ τῶν καμίνων. εἰσὶ δὲ "αὗται σιδηραὶ παμμεγέθεις, ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν καλούμεναι ἀκεστίδες, κατὰ κορυφὴν στυμμέναι, περὶ δὲ κατέ-

Ruell. κοτύλαις legit.

Samb. in v. cod margine hæc legit: γίνεται καὶ κολοκυνθίτης, ὑποσμαλάσσων κοιλίαν, ὑποσύφων καὶ ὀρεκτικός. Ald. ἐγχ. Lac. verò legit < ιε'. Ruell. < ι.

Marc. ἰσχυρὰ legendum suspicatur.

Ita v. cod. quem secutus est Marcellus: at vulg. exempl. γεώδης δὲ ἡ ὀστρακ.

V. κατουλοῦν δυνάμενα φάρμακα.

V. ἐσχαροῖ. Ita & Catac.

Lac. legit ex v. cod. γεννᾶται δέ τις καδ.

Plerique Interpretes ῥάβδους legisse videntur.

V. προσιζάνειν

V. σώλεου

V. ὀδόντας εἰ ἄλιθος εἴη.

Lac. legit in vet. cod. ὥρας. Ita & Orib.

χεσθαι καὶ "ἐφιζάνειν τὰ ἀναφερόμενα A σώματα ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ. ἅπερ δὴ καὶ μᾶλλον ἐφιζάνοντα ἐπισωματοῦται, καὶ ποτὲ μὲν ἓν εἶδος αὐτῆς, ποτὲ δὲ δύο, ἢ ἅπαντα ἀποτελεῖται. μεταλλουργεῖται δὲ ἐκ τοῦ περὶ ὑπερκειμένου" * Σολέου ὄρους τοῦ λεγομένου Πυρίτου λίθου καιομένου· ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ὄρει εὑρίσκεται οἱονεὶ διαζώματά τινα χαλκίτεως, μίσυος, σώρεως, μελαντηρίας, κυανοῦ, χρυσοκόλλης, χαλκάνθου, διφρυγοῦς. τινὲς δὲ καὶ ἐν μετάλλοις φασὶ λιθίνοις εὑρίσκεσθαι καδμείαν, πλανώμενοι ὑπὸ λίθων πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων· ὥσπερ καὶ ὁ ἐν τῇ Κύμῃ λίθος εὑρισκόμενος, δύναμιν δὲ οὐδεμίαν ἐνδεικνύμενος. ἐπιγινωσκομένων αὐτῶν ἐκ τοῦ κουφοτέρους αὐτοὺς εἶναι τῆς Καδμείας, καὶ διαμασηθέντας μὴ ἐπιεικεῖς ἐν τῇ γεύσει. ἀγανακτεῖν δὲ τοὺς "ὀδόντας * ἐν τῇ γεύσει εἰ λίθος εἴη ἐν τῇ διαμασήσει. εἰ δὲ καδμεία εἴη, ἀνέχεσθαι τῆς διαβρώσεως * συνοικούσης αὐτῆς. ἔτι διακρίνεται καὶ τῷ τὴν μὲν καδμείαν λειοτριβηθεῖσαν σὺν ὄξει, καὶ ξηρανθεῖσαν ἐν ἡλίῳ * ἐκπιέζειν. τὸν δὲ λίθον μὴ πάσχειν τοῦτο. καὶ ἐκ τοῦ ἐπιθέντα μὲν τὸν λίθον τετριμμένον πυρὶ ἀποπηδᾶν, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ καπνὸν ὁμοειδῆ ὑπάρχειν τῷ πυρί· τὴν δὲ καδμείαν μένειν τε καὶ ἀναδιδόναι αἰθάλην μηλίζουσαν καὶ χαλκοφανῆ, ὥσπερεὶ ζώνην τινὰ ποικίλην. ἔτι ὁ μὲν λίθος πυρωθεὶς καὶ ψυγεὶς ἀλλοιωθήσεται τῷ χρώματι, καὶ κουφότερος ἔσται. ἡ δὲ καδμεία κατ' οὐδὲν μεταβάλλει, εἰ μή τις αὐτὴν ἐφ' ἱκανὰς "ἡμέρας ἐγκαύσει. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀργυρείων λευκοτέρα καὶ κουφοτέρα οὖσα. κατὰ δὲ τὴν δύναμιν ἥττων. καυστέον δὲ τὴν προειρημένην καδμείαν, ἐγκρύπτοντας εἰς ἄνθρακας, ἕως οὗ διαφανὴς γένηται, καὶ πομφολυγήσῃ ὡς σιδήρου σκωρία· εἶτα ἐν οἴνῳ * σβεννύναι Ἀμιναίῳ· τὴν δὲ εἰς τὰ ψωρικὰ, ὄξει. τινὲς δὲ τὴν οὕτω καεῖσαν ἀναλεάναντες οἴνῳ, κατοπτῶσι πάλιν ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, μέχρι κισηρώδης τὴν ὄψιν γένηται· πάλιν δὲ μετ' οἴνου λειοτριβήσαντες, τρίτον καίουσι, μέχρι τελείως εἰς σποδὸν

merate, vt quę ab ęre sursum feruntur corpuscula inibi detineantur & inhærescát: hæc cũ spissiùs adhærescunt, in vnum corpus coalescunt, atque vnum modò cadmiæ genus, modò duo, modò omnia efficiuntur. Conficitur & Cadmia cremato lapide cui Pyritæ cognomen est, è monte qui Solis incumbit eruto. In codẽ verò monte reperiuntur quædam quasi venæ chalciteos, misyos, soreos, melanteriæ, cærulei, chrysocollæ, atramẽti sutorij, atque etiam diphrygis. Nec desunt qui cadmiá in lapidum fodinis inueniri tradát, decepti non parua lapidũ quorundam cũ cadmia similitudine, qualis inuenitur & apud Cumas lapis nullam sui vim ostendens. Atque hi eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, itémq; commanducati gustum ac ipsos etiam dentes offendunt: at cadmia, quippe quæ dentibus cedat, sine offensa mandi potest. Alio insuper discerni possunt argumento: Cadmia siquidem in farinam detrita & aceto subacta atque in sole siccata coit, quod lapidi non accidit. Adhæc tritus lapis igni impositus dissilit, & fumum ab ignis ipsius fumo haudquaquam diuersum emittit. Cadmia verò quieta manet, fulginémque reddit ad luteum vergentem, ęreóque colore splendẽtem, ceu zonam quandam variam. Insuper lapis ignem expertus deindéque refrigeratus colorem mutabit, ac leuior quoque fiet: sed cadmia nullatenus euariat, nisi quis eam multis horis cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior & minùs ponderosa, sed viribus impar. Vritur porrò antedicta cadmia carbonibus obruta, donec translucida euadat & ferri scoriæ modo bullet: dein extinguitur vino Aminæo: sed quæ ad psorarum medicamenta præparatur, aceto. Nonnulli verò hoc modo exustam vino subigunt, rursúmque in olla cruda torrent, donec pumicosa videatur, iterúmque tritam ex vino tertiò vrunt, vsquedum prorsus in cinerem re-

digatur, nihil ſcabritiæ retinens: atque hac ſpodij vice vtuntur. Lauatur autem trita in mortario, aqua ſubinde effuſa, dum nihil ſordidi ſupernatet: túmque in paſtillos coacta reponitur.

De Pompholyge. Cap. LXXXV.

POMPHOLYX à ſpodo ſpeciē ſola diſtat, non item genere. Siquidem ſpodos quodammodo nigricat & plerunque pōderoſior eſt, ſcintillarum, pilorū ac terræ plena; quaſi purgamētum quoddam quod ab ærariarum officinarū pauimentis atque fornacibus euerritur atq; deraditur. Pompholyx verò pinguis eſt & candida, inſupérque leuiſſima, vt in aërem euolare poſſit. Et huius quidem duo ſunt genera: vnum ad aëris colorem vergens & ſubpingue: alterū perquàm candidum, ſummámq; leuitatē nactum. Fit verò candida pompholyx, cùm in liquando perficiendóq; ęre fabri detritam cadmiam cumulatiùs inſperſerint, eo ſcilicet conſilio vt illā reddant meliorem. Etenim quæ ab hac effertur fauilla, candidiſſima eſt atque in pompholygem coit. Neq; verò ſolùm factitatur pompholyx ex æris materia, intereà dum illud coquitur atque perficitur, ſed & è cadmia follibus proflata, conſultò vt illa gignatur Eius autem faciundæ ratio hæc eſt: In domo gemina contignatione operta extruitur caminus, & in eo tabulatū verſus mediocris feneſtra quæ ſupernè pateat. Ædiculæ verò paries camino proximæ anguſto foramine ad ipſam fornacem vſque perforatur, fiſtulæ follis excipiendæ gratia. Habet & oſtium mediocre pro ingreſſu egreſſúque ab artifice fabricatū. Huic ædiculæ altera præterea contigua eſt, in qua & folles & is cui ſufflandi cura demandatur ſuo munere funguntur. Quod ſupereſt carbones inditi fornaci ſuccenduntur: ac deinde qui aſtat artifex cadmiam minutim cōtritam inſpergit à locis ſupra fornacis verticē extructis. Idem negotium obit miniſter artificis, ſimul & carbones identidē ingerit, vſq; dum quicquid cadmiæ inditū eſt abſumptū fuerit.

ἀναλυθῇ μηδὲν ἔχουσα τραχύ· καὶ ἀντὶ σποδίου χρῶνται τῇ τοιαύτῃ. πλύνεται δὲ ἐν θυίᾳ τριβομένη σὺν ὕδατι, ἀποχεομένου τοῦ ὕδατος ἄχρι μηδὲν ἐφίστηται ῥυπαρόν, καὶ ἀναπλασθεῖσα ἀποτίθεται.

Περὶ Πομφόλυγος. Κεφ. πέ.

ΠΟΜΦΟΛΥΞ *σποδοῦ εἰδικῶς διαφέρει. γενικὴν γὰρ οὐκ ἔχει παραλλαγήν. ἡ μὲν γὰρ ὑπομελαίνει καὶ βαρυτέρα ἐστὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔμπλεως καρφῶν καὶ τριχῶν καὶ γῆς, ὥσπερ "ἀπόψημά τι καὶ σύρμα τῶν ἐν τοῖς χαλκουργείοις ἐδάφων καὶ καμίνων οὖσα· ἡ δὲ πομφόλυξ "λιπαρὰ ὑπάρχει καὶ λευκή, "ἔτι δὲ κουφοτάτη ὡς δύνασθαι ἐπιποτᾶσθαι τῷ ἀέρι. καὶ ταύτης δὲ δύο ἐστὶν εἴδη. τὸ μέν, ἀερίζον καὶ ὑποπίμελον· τὸ δέ, λίαν "λευκόν, καὶ ἄκραν ἔχον κουφότητα. γίνεται δὲ ἡ λευκὴ πομφόλυξ, ὅταν ἐν τῇ κατεργασίᾳ καὶ τελειώσει τοῦ χαλκοῦ πυκνότερον οἱ ἐκ τῶν χαλκουργείων συνεμπάσωσι λελεασμένην καδμείαν, βελτιοῦν αὐτὴν βουλόμενοι. ἡ γὰρ ἀπὸ ταύτης ἀναφερομένη αἰθάλη, "λευκοτάτη οὖσα πομφολυγοῦται. οὐ μόνον δὲ ἐκ τῆς τοῦ χαλκοῦ κατεργασίας τε καὶ ὕλης γίνεται πομφόλυξ, ἀλλὰ καὶ ἐκ καδμείας προηγουμένως ἐκφυσωμένης εἰς γένεσιν αὐτῆς. ποιεῖται δὲ οὕτως· ἐν οἴκῳ "διστέγῳ κατασκευάζεται κάμινος", καὶ κατὰ ταύτην πρὸς τὸ ὑπερῷον ἐκτομὴ σύμμετρός τε καὶ ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν ἀνεῳγμένη. ὁ δὲ τοῖχος τοῦ οἰκήματος ᾧ πλησιάζει ἡ κάμινος, τιτρᾶται λεπτῷ τρήματι ἄχρις αὐτῆς τῆς χώνης εἰς παραδοχὴν φυσητῆρος· ἔχει δὲ καὶ θύραν σύμμετρον πρὸς εἴσοδον καὶ ἔξοδον κατεσκευασμένην ὑπὸ τοῦ τεχνίτου. συνῆπται δὲ τούτῳ τῷ οἰκήματι ἕτερος οἶκος, "ᾧ αἱ φῦσαι καὶ ὁ φυσητὴρ ἐργάζεται· λοιπὸν ἄνθρακες ἐντίθενται τῇ καμίνῳ καὶ πυροῦνται, ἔπειτα παρεστὼς ὁ τεχνίτης ἐμπάσσει λελεπτοκοπημένην τὴν καδμείαν ἐκ τῶν ὑπὲρ κεφαλὴν τῆς χώνης τόπων. ὁ ὑπὸ χεῖρά τε τὸ αὐτὸ ποιεῖ ἅμα καὶ ἄνθρακας προσεμβάλλει, ἄχρις ἂν ὁ προστέθηται πλῆθος ἀναλώσῃ.

V. ἀποσύρματα

Samb. ῥυπαρὰ legit.

G. verba hæc nō ſunt in veteri altero, ſed vulgata lectio rectior.

Menard. legit λεῖον

Interpretes videntur legiſſe λεπτοτάτη.

Al. διστέγῳ

V.add. δίστεγος

Forte, ἐν ᾧ

ἐκθυμιωμένης οὖν αὐτῆς, τὸ μὲν λεπτομερὲς καὶ κοῦφον, εἰς τὸν ἄνω ἀναφέρεται οἶκον, καὶ προσιζάνει τοῖς τοίχοις αὐτοῦ καὶ τῇ ὀροφῇ. τὸ δὲ σῶμα τὸ ποιούμενον ὑπὸ τῶν ἐπιφερομένων, κατ' ἀρχὰς μὲν ταῖς ἐπαμισαμέναις τῶν ὑδάτων πομφόλυξιν ἐοικὸς γίνεται, ὕστερον δὲ πλείονος τῆς αὐξήσεως συμβαινούσης ἐρίων τολύπαις ἀφομοιοῦται. τὸ δὲ βαρύτερον εἰς τὸν ὑπὸ πόδα χωρεῖ τόποις· καὶ περιχεῖται τοῦτο μὲν τῇ καμίνῳ, τοῦτο δὲ τῷ ἐδάφει τοῦ οἴκου· ὃ καὶ φαυλότερον τοῦ λεπτομεροῦς ἡγητέον, διὰ τὸ γεῶδες καὶ ἔμπλεων ἀκαθαρσίας εἶναι ἐν τῇ συγκομιδῇ. τινὲς δὲ μόνως οὕτως οἴονται γίνεσθαι τὴν προειρημένην σποδόν. ἀρίστην δὲ ἡγητέον τὴν Κυπρίαν, ἐν τῷ ὄξει φυραθεῖσαν ἀποφορὰν μὲν ἔχουσαν χαλκοῦ, χρόαν δὲ * πιστίζουσαν πως, ἔτι δὲ βορβορίζουσαν ἐν τῇ γεύσει· κἂν ἐπ' ἄνθρακος διαπύρου ἐπιτεθῇ ἄδολος, ἐπιζεῖ ἀερόχροις γινομένη. ἐπιμελῶς δὲ προσεκτέον τοῖς προειρημένοις κριτηρίοις. δολοῦται γὰρ ὑπό τινων ταυροκόλλῃ, ἢ πνεύμοσιν ἀρνείοις ἢ θαλασσίοις, ἢ κεκαυμένοις ὀλύνθοις, καί τισιν ἄλλοις παραπλησίοις. εὐχερὲς δὲ τὸ διαγνῶναι. οὐδὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἐν τῇ δοκιμασίᾳ ἐπὶ τούτων εὑρίσκεται. πλυτέον δὲ κοινῶς πομφόλυγα τὸν τρόπον τοῦτον· ἐνδήσας αὐτὴν ἐν καθαρῷ ὀθονίῳ μέσως ἔχουσαν ἀραιότητος, ἢ ξηρὰν ἢ ὕδατι πεφυραμένην, καθὲς εἰς λεκάνην ὕδωρ ἔχουσαν ὄμβριον, καὶ ἔγκλυζε ὧδε κἀκεῖσε διαφέρων τὸν ἔνδεσμον. οὕτω γὰρ τὸ μὲν ἰλυῶδες καὶ νόσιμον αὐτῆς ἀπορρυήσεται, τὸ δὲ σκύβαλον πᾶν ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ. εἶτα ἐάσας καταστῆναι, ἀπήθησον τὸ ὕδωρ σὺν τῇ σποδῷ. καὶ πάλιν ἄλλο ἐπιχέας ἀνατάρασσε καὶ ἀπόχει. καὶ ταῦτα ποίει ἀπηθῶν τε καὶ ἀποχέων, μέχρις ἂν μηδὲν ἀμμῶδες ὑφιζάνῃ. λοιπὸν τὸ μὲν ὕδωρ ἐξίπωσον, τὴν δὲ σποδὸν ξηράνας ἀπόθεσο. τινὲς δὲ ξηράναντες ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, ταῖς χερσὶ λεαίνουσι μεθ' ὕδατος, καὶ μελιώδη τὴν σύστασιν ποιήσαντες, διηθοῦσι δι' ὀθονίου περιπτὰ ἀς τε

Porrò dum ipsa vritur, egesta flammis flatibúsque pars tenuis ac leuis in superius cœnaculum effertur, atque ipsius parietibus tectóque adhærescit. Inde verò conflatum corpus, inter initia quidem bullarum in aqua surgẽtium similitudinẽ refert: at posteà incremento subinde accedẽte, lanarum carptarũ flocculos imitatur. Quod autẽ ponderosius est, in ima loca concedit, & partim quidẽ fornaci, partim etiã domus pauimento circunfunditur. Et hoc quidem tenuiore deterius existimandũ est, ideo quòd dum colligitur, terræ spurcitiæq; non parum ascifcat. Sunt qui hoc tãtùm modo antè memoratã spodon fieri arbitrantur. Optima autẽ cẽsetur Pompholyx Cypria, quæ aceto subacta odorẽ æris præstat, & colore æruginẽ quodammodo refert, insuperq; gustu cœnum sapit. Atq; si fraudem non experta ignito carboni imponatur, inferuescit aëreum cõtrahẽs colorẽ. Cæterùm antedictis notis diligenter attendendũ est. Siquidẽ à nonnullis taurino glutine, aut pulmonibus agninis vel etiã marinis, aut crematis grossis & quibusdam aliis consimilibus adulteratur: id quod tamẽ facile est deprehẽdere. Quippe in his explorãdis nihil eorũ cõperietur quæ antedicta sunt. Porrò Pompholygem in vniuersum ita lauari oportet: Linteolo mũdo modicéq; raro illigatam seu aridã seu aqua subactã in peluim demittito, quæ pluuiam aquam contineat: linteolum cui illigatur aquę immergito, ipsum huc atq; illuc peragitans. Sic enim illius pars limosa & vtilis præterfluet: omne verò crassamen intra linteolum retinebitur. Posteaquam verò residere siueris, aquam cinere excolato: ac vbi aliã rursum affuderis, agitato & effundito, totiésque aquam permutato, cæteráque similiter facito, dum nihil arenosi subsidat: demum aquam exprimito, & siccatum cinerem reponito. Sunt qui postquam pompholygem quantum maximè licuit, exiccarunt, eam manibus in aqua conterunt, donec mellis crassitudinem habeat: deinde linteo

faucibus excepturi vasis obtēto, aut etiam laxiùs deligato colant, & quo faciliùs transmittatur, infusa linteo largiore aqua cinerem conturbant: mox spumosum quod traiectū est & vasi supernatat, concha excipiunt, atque fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit sensim cribratum in aliud vas transfundunt, relicto arenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiūtur, & in vas aliud mundum excolant: atque hoc identidem faciunt, donec cinis purus & arenæ expers euaserit. Alij pompholygem totam & omnibus sui partibus cōstantem aquæ paulatim inspergunt, arbitrati fore vt antedictæ arenæ lapilliq; insita grauitate vasis fundum petat, pili autem & paleæ, cæteráque eiusmodi sua leuitate in sublime tollantur. Tandem vbi cinerem medium seposuerunt & in pilam coniecerunt, eum veluti cadmiam eluunt. Lauatur & vino Chio aqua marina diluto, iuxta modos quos suprà cōmemorauimus: & ita redditur astringētior, quàm dum aqua eluitur. Vis Pompholygis astringere, refrigerare, explere, purgare, spiracula cutis obducere, & quadantenus exiccare. Quòd si spodiū torrere opus fuerit, diligenter tritum & aqua irrigatū cogito in pastillos, fictilique nouo subiectis leuibus prunis orbiculos assiduè versato, dum assiccati fuluescant. Cæterùm minimè ignorandum ex auro quoque & argento, insupérque plumbo fieri spodium: verùm post cupreum, plumbeum maximè commendatur.

De Antispodis, hoc est, Spodi succedaneis Cap. LXXXVI.

QVANDOQVIDEM deficiente sæpenumero Spodio, Antispoda quæ in illius locum sufficiuntur, non mediocrem prębent vsum, nrcesse fuerit ostendere, quænam ea sint quæ similiter pollent, & quo modo vsurpari debeant. Folia itaque myrti sumito cum floribus & baccis adhuc immaturis, eáque in ollam crudam conijcito,

A αὐτὸ τῷ ὑποδέχεσθαι μέλλοντι ἀγγείῳ, ἢ καὶ ἀποδήσαντες οὐ λίαν ἀποτεταμένον. πρὸς δὲ τὸ ῥαδίως διεξελθεῖν, δαψιλὲς ὕδωρ ἐπιχέαντες τῷ ὀθονίῳ, ἀνατα ράσσουσι τὴν σποδὸν· εἶτα τὸ διυλισθὲν καὶ ἐπινηχόμενον αὐτῆς τῷ ἀγγείῳ ἀφρῶδες ὄν, αὐτόθεν μύακι ἀναλαμβάνοντες, ἀποτίθενται B εἰς ὀστράκινον καινὸν ἀγγεῖον. τὸ δὲ ἐγκαθήμενον πράως διασήσαντες, μεταχέουσιν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπολειπομένου τοῦ ἐν τῷ πυθμένι ἀμμώδους· πάλιν δὲ ἐάσαντες ὑποστῆναι τὰ λιθώδη, εἰς ἄλλο ἀγγεῖον καθαρὸν ἀπηθοῦσι· καὶ τοῦτο πολλάκις δρῶσιν, ἕως αἱ καθαρὰ καὶ ἀμέτοχος ἄμ- C μου γένηται ἡ σποδός. ἄλλοι δὲ ὡς ἔστιν ὁλομερὴς εἰς ὕδωρ κατ' ὀλίγον ἐμπάσσουσι, τὴν προειρημένην οἰόμενοι ἄμμον μὲν καὶ τὰ λιθώδη τῷ ἰδίῳ βάρει εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου καταῤῥυήσεσθαι· τρίχας δὲ καὶ κάρφη καὶ τὰ ὅμοια ἐπαιωρηθήσεσθαι διὰ τὴν κουφότητα· λοιπὸν χωρίσαντες D αὐτῶν τὴν σποδὸν ἐν μέσῳ οὖσαν, καὶ εἰς θυίαν βαλόντες, πλύνουσιν ὡς καδμείαν· πλύνεται δὲ καὶ οἴνῳ Χίῳ τεθαλασσωμένῳ, κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους· καὶ γίνεται στυπτικωτέρα τῆς ὕδατι πλυνομένης. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πομφόλυξ στυπτικὴν, ψυκτικὴν, ἀναπληρωτικὴν, καθαρτικὴν, E προσπλαστικὴν, καὶ πόσως ξηραντικήν*. ἐὰν δὲ ὀπτῆσαι δέῃ τὴν σποδὸν, λεάνας ἐπιμελῶς αὐτὴν καὶ ἀναδεύσας ὕδατι, ποιήσας τροχίσκους, θὲς ἐπ' ὄστρακον καινόν· ἐπιτίθει δὲ τοῦτο ἐπὶ λεπτὴν καὶ κούφην ἀνθρακιὰν, καὶ στρέφε τοὺς κυκλίσκους συνεχῶς, ἄχρις ἂν πυῤῥοὶ καὶ ξηροὶ γένωνται. γνω- F στέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἔτι δὲ καὶ μολύβδου γίνεται σποδιά· καὶ ἔστι μετὰ τὴν κυπρίαν ἡ ἐκ τοῦ μολύβδου ἀρίστη.

Περὶ Ἀντισπόδων. Κεφ. πς'.

ΕΠΕΙΔΗ δὲ καὶ τὰ Ἀντίσποδα ἱκανῶς εὐχρηστεῖ, ὑστερούσης πολλάκις σποδοῦ, G τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀναγκαῖον ἐστὶν ὑποδεῖξαι, ἵνα τε ὑπάρχει, καὶ ὃν τρόπον παραληφθεῖν. λαβὼν τοίνυν μυρσίνης τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς μύρτοις ἀώροις ἔτι οὖσιν, ἔμβαλε εἰς ὠμὴν χύτραν,

Lac. ex vet. cod. κατάπυροι. i. igniti. Sic etiam legit Orib.

Ald. in notb. add. καινὴν

καὶ περιπλάσας τὸ πῶμα κατατετρημένον συνεχέσιν ὀπαῖς, δὸς εἰς κάμινον κεραμικήν. ὅταν δὲ ὀπτηθῇ ὁ κέραμος, εἰς ἄλλην χύτραν ὠμὴν *μετάρασον αὐτό· καὶ πάλιν καὶ ὀπτηθείσης καὶ τῆς δευτέρας, ἐξελὼν πλῦνε καὶ χρῶ. ὡσαύτως δὲ καὶ θαλλίαν σκευάσας παραλάμβανε. ἔστω δὲ τῆς ἀγρίας ἐλαίας· εἰ δὲ μή, τῆς ἡμέρου σὺν τοῖς ἄνθεσιν· εἰ δὲ μή, μῆλα κυδώνια κατατετμημένα καὶ

Add. Lacuna ex v.cod. ἄωρον.

ἐξοστεϊσμένα, ἢ κηκίδα", ἢ ῥάκη λινᾶ, ἢ ἄωρα συκάμινα λευκὰ προεξηραμένα ἐν

Ald. interserit βοτάνην ·

ἡλίῳ, ἢ "σχῖνον, ἢ τέρμινθον, ἢ οἰνάνθην, ἢ βάτου τὰ ἁπαλὰ φύλλα, ἢ πύξου κόμας,

Al. ψευδοκύπερον

ἢ τὴν λεγομένην "ψευδοκύπειρον σὺν τῷ ἄνθει. τινὲς δὲ κλάδας συκῆς, προεξηραμένας ἐν ἡλίῳ, ὡσαύτως σκευάζουσιν· ἄλλοι δὲ ταυρείαν κόλλαν· οἱ δὲ, ἔρια οἰσυπηρὰ, τραχέα πίσσῃ ἢ μέλιτι δεύσαντες, ὁμοίως σκευάζουσι.

Hac postremam periodum addidit Goupylus ex veteribus libris.

"χρῆσις δὲ πάντων τῶν εἰρημένων πεποίηται εἰς τὰ ἀντισπόδια.

Περὶ κεκαυμένου Χαλκοῦ. Κεφ. πζʹ.

Ὁ ΔΕ ΚΕΚΑΥΜΕΝΟΣ χαλκὸς ἔστι καλὸς, ὁ ἐρυθρὸς, καὶ ἐν τῇ τρίψει κινναβαρίζων· ὁ δὲ μέλας, πλέον ἢ δεῖ κέκαυται. σκευάζεται δὲ ἐκ τῶν ἥλων τῶν λελυμένων πλοίων, συντιθεμένων ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὑποπασσομένου θείου μετὰ ἁλῶν ἴσων, καὶ ἐπιπασσομένων ἐναλλάξ. πωμασθεῖσα δὲ ἡ χύτρα καὶ ὑποχρισθεῖσα πηλῷ κεραμικῷ, δίδοται εἰς κάμινον, ἄχρις οὗ τελείως ὀπτηθῇ. τινὲς δὲ, ἀντὶ τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν στυπτηρίαν παρεμπάσσουσιν. ἔνιοι δὲ δίχα τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν συνθέντες ἐν χύτρᾳ, καίουσιν ἐφ᾽ ἱκανὰς ἡμέρας. τινὲς δὲ, τῷ θείῳ μόνῳ χρῶνται, ἀπασβολοῦνται μέντοι. ἄλλοι δὲ χρίοντες τοὺς ἥλους σχιστῇ στυπτηρίᾳ μετὰ θείου καὶ ὄξους, καίουσιν ἐν ὠμῇ χύτρᾳ. ἄλλοι δὲ ἐν χαλκῇ χύτρᾳ ὄξει καταρραίνοντες αὐτοὺς, οὕτως ὀπτῶσι. μετὰ δὲ τὸ καῆναι, πάλιν τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ἐπὶ τρὶς, ἔπειτα ἀποτίθενται· πρωτεύει δὲ ὁ ἐν Μέμφιδι καιόμενος· ἔπειτα ὁ ἐν Κύπρῳ. Δύναται δὲ στύφειν, ξηραίνειν, λεπτύνειν, καταστέλλειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀνακαθαίρειν, ἕλκη "ἀπουλοῦν· σμήχειν τὰ

Ald. διαπουλοῦν

ἐν ὀφθαλμοῖς, τήκειν τὰ ὑπερσαρκοῦντα, νομὰς ἱστᾶν· κινεῖ δὲ καὶ ἐμέτους μετὰ ὑδρο-

A & oblito operculo crebris pertuso foraminibus, indito figlinę fornaci. Cúmq; figlinum percoctum fuerit, in aliud fictile crudum illa transferto: & hoc altero rursum perassato, exempta lauato, & vtitor. In eundẽ vsum similiter etiam præparare licet cauliculos syluestris oliuæ cum suis floribus, siquidem habeantur: B sin minùs, satiuæ: atque horum penuria, mala quoque cydonia concisa nucleis exemptis, aut gallam, aut panniculos lineos, aut mora immatura, id est, candida in sole priùs arefacta, aut lentiscum, aut terebinthum, aut œnanthen, vel tenera rubi folia, vel buxi comam, vel pseudocyperum appellatam cum flore. C Aliqui ficulneos ramulos in sole antea siccatos eodem modo præparant: alij taurinum gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle imbutas. Cæterùm antedicta isthæc omnia in spodij vicem vsurpantur.

De Aere vsto. Cap. LXXXVII.

D AEs vstum probatur rubrum, & quod dũ teritur, colore cinnabarim imitatur: nigrum, plus quàm deceat exustum est. Fit autem è clauis dissolutarum nauium in fictili crudo compositis, substrato sulphure cum salis pari pondere, & iisdem his vicissim insparsis. Olla operculata etiam circumlito creta figulari spiramento inditur fornaci, donec E figlinũ planè percoquatur. Alij pro sulphure & sale, alumẽ inspergunt. Quidam sine sulphure & sale compositos in olla clauos ad multos dies vrunt. Alij solo sulphure vtuntur: claui tamen sic vsti fuligine inficiuntur. Alij oblitos scissili alumine clauos, additis sulphure & aceto, fictili crudo cremãt. Alij deniq; F in ænea olla aceto aspersos vrunt, deindéque iterum ac tertiò idem faciunt, posteáque recondunt. Principem locũ obtinet, quod in Memphide combustum est: proximum, quod in Cypro. Vis ipsius astringere, exiccare, extenuare, reprimere, attrahere, repurgare, vlcera G ad cicatricem perducere, oculorum vitia exterere, excrescentia in carne absumere, & nomas cohibere. Facit & vomitiones ex hydro-

melite potũ, aut cum melle delinctũ illitúmve. Porrò lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec ſpumæ nihil prorſus innatare videatur. Quin & æris ſcoria ſimili modo lota, eandem quoq; vim, ſed imbecilliorem, obtinet.

De Flore æris. Cap. LXXXVIII.

FLOS æris, quem nonnulli clauorum veterum pſegma, quaſi ramẽtum, nominarunt, optimus cenſetur qui friabilis eſt, & dum teritur valdè rufus, milio forma ſimilis, exiguus, põderoſus, mediocriter ſplẽdens, quiq; inſuper delimatam æris ſcobem minimè recepit, qua quidẽ adulterari cõſueuit: ſed eo fraus deprehenditur, quòd ſcobs illa dentibus appreſſa dilatatur. Fit autẽ ille, cùm ę fornacibus metallicis fuſum in receptacula delapſum fuerit per cola tubulorum ad ea pertinẽtium. Tùm enim ij qui repurgãdis metallorum inquinamentis præfecti ſunt aquam puriſſimã ęri affundunt, eius refrigerãdi gratia. Hac verò repentina denſatione cõcretionéq; velut expuitur & emicat antedictus flos. Porrò aſtringit is & excreſcẽtia cohibet: deterget ea quæ pupillis oculorum officiunt atque caliginẽ offundunt, ſed magnopere mordet. Quaternûm etiã obolorum põdere dat[9], craſſos humores extrahit: quin & abſumit nariũ carnoſa vitia, itẽq; ſedis: papularũ eruptiones cum vino cohibet. Cæterùm is qui candidus eſt, cõtra diuturnas auriũ grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur: reprimit & vuam atque tonſillas farina eius cum melle admota.

De Squamma æris. C. LXXXIX.

SQAMMA Cypriarum officinarum clauis excuſſa, cõmendatur quæ craſſa eſt, & helitis, quaſi clauaris, nominatur: at vitioſa cenſetur quæ ex cãdido ære decutitur, quippe quæ tenuis & inualida ſit. Hanc ideo damnamus: illam verò deligimus quę craſſa fuluáque eſt, & aceti reſperſu æruginem contrahit. Vim habet reprimendi, attenuandi, nomas cohibendi, putrefaciendi & cicatrices obducendi. Pota verò ex aqua mulſa, aquas ſubducit. Aliqui

A μέλιτος ποθεὶς ἢ ἐκλειχθεὶς σὺν μέλιτι, ἢ "διαχριόμενος πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία, τετράκις τῆς ἡμέρας διασσομένου τοῦ ὕδατος, ἄχρι μηδεμία ἐφίστηται "λάμπη. καὶ ἡ σκωρία δὲ αὐτοῦ, ὡσαύτως πλυνομένη, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἀσθενεστέραν μέντοι.

Περὶ Ἄνθους χαλκοῦ. Κεφ. πή.

B ΧΑΛΚΟΥ δὲ ἄνθος, ὅ τινες τῶν παλαιῶν ἥλων ψῆγμα ἐκάλεσαν, ἄριστόν ἐστι τὸ "εὔθρυπτον καὶ κατάπυρρον ἐν τῷ λεαίνεσθαι, κεγχροειδές τε τῷ * ῥυθμῷ καὶ βραχὺ καὶ βαρὺ καὶ μέσως στίλβον", ἔτι δὲ ῥινισμάτων χαλκοῦ ἀμέτοχον, οἷς δολοῦται. ἐλέγχεται δὲ πλατυνομένων C αὐτῶν ταῖς τῶν ὀδόντων ἐπερείσεσι. γίνεται δὲ οὕτως· ὅταν ἐν μεταλλικαῖς χώναις τακεὶς ὁ χαλκὸς εἰς τὰς δεξαμενὰς καταρρυῇ διὰ τῶν ἠθμῶν τῶν διηκόντων σωλήνων, διακαθαίροντες τὴν ἀκαθαρσίαν οἱ πρὸς τούτοις ὄντες, ὕδωρ ἐπιχέουσιν ἀκραιφνέστατον αὐτῷ, "ψύξαι D προαιρούμενοι· ὑπὸ οὖν τῆς αἰφνιδίου πυκνώσεως καὶ συναγωγῆς, ὥσπερεὶ ἐκπτύεται καὶ ἐπανθεῖ τὸ προειρημένον. στύφει δὲ καὶ τοῦτο καὶ καταστέλλει τὰς ὑπεροχάς· καὶ σμήχει τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα, δάκνον ἰσχυρῶς. ἔστι δὲ καὶ πάχους ἀγωγόν, τετρωβόλου πλῆθος δι- E δόμενον· ἐκτήκει δὲ καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι σαρκώματα καὶ δακτυλίων, ἐξανθήματα σὺν οἴνῳ στέλλει. καὶ πρὸς δυσκώφους χρονίους τὸ λευκὸν ἐμφυσᾶται διὰ σίφωνος λεῖον· στέλλει δὲ καὶ κιονίδας καὶ παρίσθμια, λεῖον σὺν μέλιτι προσαπτόμενον.

F Περὶ Λεπίδος. Κεφ. πθ΄.

ΛΕΠΙΣ δὲ ἡ μὲν ἐκ τῶν Κυπρίων "χαλκουργικῶν ἥλων παχεῖα, καλουμένη δὲ ἡλῖτις, καλή. φαύλη δὲ ἡ ἐκ τοῦ χαλκοῦ "λευκοῦ λεπτὴ καὶ ἀσθενὴς ὑπάρχουσα. ἣν ἀποδοκιμάζομεν, ἐγκρίνοντες τὴν παχεῖαν καὶ ἔγκιῤῥον, καὶ ὄξους ἐπιρραινομένου ἰουμένην. G Δύναμιν δὲ ἔχει "σταλτικήν, λεπτυντικήν". νομῶν ἐφεκτικήν, "σηπτικήν, ἀπουλωτικήν· πινομένη δὲ μετὰ μελικράτου, ὕδωρ ἄγει. τινὲς

Marcellus minùs rectè διακλυζόμενος legendum ſuſpicatur. Cornarius, λάμπη, id eſt, vt ipſe vult, ῥυπαρία.

V. εὔθραυστον

Al. add. καὶ ἐπιστύφον, quam vocem expreſſit Ruellius.

Al. κρύψαι.

Ald. Κυπρίων μετάλλων χαλκευτ.

Al. φαύλου.

V. καταστατικήν.

Al. add. στυπτικήν.

Al. ξηραντικήν.

δὲ φυρῶντες αὐτὴν μετ᾽ ἀλεύρου, ἐν καταποτίῳ διδόασι. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι· ξηραίνει γὰρ τὰ βλέφαρα τὰ τραχέα, ἀποτήκουσα, καὶ τὰ ῥεύματα. πλύνεται δὲ οὕτως· καθαρᾶς τῆς ξηρᾶς λεπίδος ἡμιμναῖον, βάλε εἰς θυίαν μεθ᾽ ὕδατος διαυγοῦς, καὶ συνταράξας τῇ χειρὶ ἐπιμελῶς, ἄχρις οὗ ὑποστῇ ἡ λεπὶς, ἀφαίρει τὰ *ὑφεστῶτα, ἀποχέας τε τὸ ὕδωρ, ἐπίχει ὀμβρίου ὕδατος κύαθον α΄. πλατείᾳ τε τῇ χειρὶ τρίβε εὐτόνως ἐν τῇ θυίᾳ, οἱονεὶ "ἀποψήχων· ἐπὰν δὲ ἄρξηται ἀνιέναι τινὰ γλισχρότητα, κατὰ μικρὸν ὕδωρ προσεπίχει ἄχρι κυάθων ϛ΄. τρίβων εὐτόνως· ἀναλαβών τε τὴν λεπίδα τῇ χειρὶ, ὡς πρὸς τὸ πλευρὸν τῆς θυίας, τρίβε εὐτόνως καὶ ἐξιπώσας ἀναιροῦ τὸ ἀπορρυὲν εἰς πυξίδα ἐρυθροῦ χαλκοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὥσπερ ἄνθος τῆς λεπίδος καὶ εὔτονον τῇ δυνάμει, καὶ εὐτονοῦν εἰς τὰ ὀφθαλμικά. τὸ δὲ λοιπὸν, "ἄτονον. καὶ τὸ καταλειφθὲν δὲ ὁμοίως πλύνων, ἀναιροῦ μέχρις ἂν μηδεμίαν γλισχρότητα ἀποκρίνῃ. τὸ δὲ λοιπὸν σκεπάσαντα δεῖ ὀθονίῳ ἐᾶσαι ἀκίνητον ἐπὶ δύο ἡμέρας, εἶτα ἀποχέαντας τὸ ἐφεστηκὸς ὕδωρ καὶ ξηράναντας, ἀποτίθεσθαι εἰς πυξίδα. ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην πλύναντες, ὡς τὴν καδμείαν ἀποτίθενται.

Al. ἀποψύχων. ὅταν δὲ

Ald. ἄτοπον.

Περὶ Λεπίδος στομώματος. Κεφ. ϙ΄.

Λεπίδος δὲ στομώματος δύναμις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ τοῦ χαλκοῦ λεπίδι. καὶ πλύσις καὶ ἀπόθεσις ὁμοία· ἐν μέντοι τῷ τὴν κοιλίαν καθαίρειν λείπεται τῆς τοῦ χαλκοῦ.

Περὶ Ἰοῦ ξυστοῦ. Κεφ. ϙα΄.

Ἰὸν δὲ ξυστὸν οὕτω σκευαστέον· εἰς πιθάκνην ἢ ἄλλο ὅμοιον ἀγγεῖον ἐγχέας δριμύτατον ὄξος, ἐπικατάστρεψον χαλκοῦν ἀγγεῖον, καλὸν μὲν εἰ καμαροειδές· εἰ δὲ μή γε, ἰσόπεδον· ἔστω δὲ ἐσμηγμένον καὶ διαπνοὴν μηδεμίαν ἔχον. διὰ δὲ ἡμερῶν δέκα ἀναιρούμενος τὸ πῶμα, ἀπόξυε τὸν ἐπιτρέχοντα ἰόν· ἢ λεπίδα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιήσας χαλκοῦ, ἐγκρέμασον εἰς τὸ ἀγγεῖον, ἵνα μὴ ψαύσῃ τοῦ ὄξους· καὶ διὰ τῶν ἴσων ἡμερῶν ἀπόξυε.

A cum farina subactã exhibent in catapotio. Additur & ad oculorũ medicamenta: siquidem & genarum scabritiã absumit, & fluxiones exiccat. Lauatur autẽ hoc modo: Siccæ æris squammæ expurgatæ minam dimidiam cum aqua limpida in pilam coniicito, & manu diligenter misceto, donec squamma subsede-B rit: quæ superstant abiicito, & effusa priore aqua, pluuiæ cyathum vnum affundito: túmque diducta manu squammam, quasi destringenda sit, vehementer in mortario cõfricato. Cùm verò cœperit lentorem quendam remittere, paulatim aquam ad sex cyathos vsque superinfundito, validè interim terẽs: deinde manu C squammam ad latus mortarij conuertito, ibíque firmiter apprimito: & expressum humorem qui defluxerit pyxide ex ære rubro facta excipito. Hoc enim est veluti flos squammę, valens viribus, & ad oculorum medicamẽta cum primis efficax: quod reliquùm est, inutile ac imbecillum. Attamen & quod reli-D ctũ est similiter lauato, donec nullũ prorsus lentorẽ ex se remittat, tandémque opertum linteolo ad biduum conquiescere sinito: postmodum diffusa extãte aqua, reliquum siccatum pyxide recondito. Sed & hoc nonnulli cadmiæ instar elotum reponunt.

E *De Squamma stomomatis. Cap. XC.*

Squammæ stomomatis eadem vis. Simili quoque modo lauatur atque reconditur: attamẽ ad aluum purgandam inefficacior.

De AErugine rasili. Cap. XCI.

Aerugo rasilis his fit modis: In cadum aut aliud consimile F vas acetum quàm acerrimum infundito, atque illi superponito inuersum vas æneum, præsertim concameratum: sin minùs, planum. Sit verò id probè detersum, nullúmque habeat spiramentum. Decima deinde die sublato operculo, æruginem inhærentem deradito. G Aut ipsam æris laminam in vase super acetũ ita suspẽdito, vt ne ipsum attingat: & totidẽ post dies radito.

Aut massulam seu lamellam æris vnã pluresve vinaceis nõ recentibus, sed iam acescentibus, condito, ac similiter inuertito. Quinetiã ęruginẽ facere licet ex delimata æris scobe, nec non & è laminis quibus interiectæ auri bracteæ malleo ducũtur, si quis eas aceto respergat & ter quaterve verset, donec omni ex parte æruginem contraxerint. Tradunt & ęruginis duo genera in Cyprijs gigni fodinis, vnũ quidẽ quod supra lapides quosdam efflorescit æris miscellam sortitos, alterũ verò quod per Caniculæ æstus è specu quodã extillat: addúntq; illud paucũ & optimũ esse, hoc quod è spelũca manat, copiosum quidẽ & boni coloris, at vitiosum, quòd lapidosa plurima intermixta habeat. Adulteratur porrò ęrugo tũ alijs multis ammixtis, tum verò his maximè quæ sequuntur: aliqui enim pumicẽ, quidam marmor, alij atramentũ sutorium illi admiscẽt. Sed pumicẽ & marmor deprehendemus, si manus sinistræ pollicẽ madefaciamus, & altero æruginis portiunculam ipsi affricemus. Siquidem quicquid est æruginis diffundetur: pumicis autem marmorísque partes dissolui dissiparíque minimè poterunt, ac demum crebro affrictu humorísq; permixtione inalbescent. Quin & dentium appressu vitium licet deprehendere: quoniam quæ sincera est, læuis occurrit ac sine asperitate. Atramentum verò sutorium igne coarguitur. Nanque si laminæ aut fictili æruginẽ ita adulteratam insperseris, & horum alterutrum feruenti cineri aut prunis imposueris, mutato colore rubescet quæ atramento sutorio mixta fuerit: propterea quòd id vstum talem suapte natura sortitur colorem.

De AErugine Scolecia. Cap. XCII.

Æruginis quæ Scolecia dicitur duo sunt genera: quędam enim fossilis est, altera factitia ad hunc modum: In mortariũ Cyprij æris, quod & pistillum ex eadẽ materia factũ habeat, aceti albi acrísq; dimidiam heminam infundito, teritóque tantisper dum strigmenti crassitudinem asciscat: deinde indito aluminis rotundi drachmam vnam

ἢ εἰς τὰ "στέμφυλα μὴ πρόσφατα ὄντα ὀξίζοντα ἐγκρύψας μάζαν ἢ λεπίδα μίαν ἢ καὶ πλείονας, ὡσαύτως ἀνάστρεφε. ἔνεστι δὲ καὶ ἐκ ῥινισμάτων ποιῆσαι ἢ λεπίδων, αἷς περιεχόμενα τὰ χρυσᾶ πέταλα ἐλαύνεται, ἐάν τις αὐτὰ ἐπιρραίνων ὄξει, "ἀνακινῇ τρεὶς ἢ τετράκις, ἄχρις ἂν παντελῶς ἰωθῇ. γίνεσθαι δέ φασι τοῦτον τὸν ἰὸν καὶ ἐν τοῖς Κυπριακοῖς μετάλλοις, τὸν μὲν, λίθοις τισὶν ἐπανθοῦντα ἔχουσι τὸν χαλκόν. τὸν δὲ, ἔκ τινος σπηλαίου στάζοντα ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι· καὶ τοῦτον μὲν, ὀλίγον τε καὶ κάλλιστον εἶναι· τὸν δὲ ἐκ τοῦ σπηλαίου, δαψιλῆ μὲν ἐπιρρεῖν καὶ εὔχρουν, φαῦλον δὲ ὑπάρχειν, διὰ τὸ πολλοῖς ἀναμεμῖχθαι λιθώδεσι. δολοῦται δὲ καὶ ἄλλοις πολλοῖς μισγόμενος, μᾶλλον δὲ τούτοις· τινὲς μὲν γὰρ, κισσήρει τὸν δὲ, μαρμάρῳ, ἄλλοι δὲ, χαλκάνθῳ κυκῶσιν αὐτόν. καταληψόμεθα δὲ τὴν μὲν κίσσηριν καὶ τὸ μάρμαρον", διὰ τοῦ νοτίσαι καὶ τὸν ἀντίχειρα τῆς εὐωνύμου χειρὸς, καὶ τῷ ἑτέρῳ προστρίβειν τι μέρος ἰοῦ· συμβαίνει γὰρ τὸ μὲν αὐτοῦ διαχεῖσθαι, τὰ δ' ἀπὸ τῆς κισσήρεως καὶ μαρμάρου μέρη ἀδιάχυτα μένειν, καὶ τέλος ἀπολευκαίνεσθαι τῇ ἐπὶ πλέον παρατρίψει καὶ τῇ τοῦ ὑγροῦ "παραπλοκῇ, οὐ μὴν ἀλλὰ διὰ τῆς καὶ τῶν ὀδόντων ἐπερείσεως· λεῖον γὰρ ὑποπίπτει καὶ οὐ τραχὺ τὸ ἀμιγές. τὸ δὲ "χάλκανθον ἀπελέγχεται τῷ πυρί. εἰ γάρ τις *ἐμπλάσας τὸν οὕτω δεδολωμένον ἰὸν ἐπὶ λεπίδα ἢ ὄστρακον, καὶ τὸ ἕτερον τούτων ἐπιθήσει ἐν θερμῇ τέφρᾳ ἢ ἐπὶ ἄνθραξι, μεταβάλλεται καὶ ἐρυθραίνεται τὸ χαλκανθῶδες· διὰ τὸ φύσει καιόμενον αὐτὸ τοιαύτην ἔχειν χροιάν.

Περὶ ἰοῦ σκώληκος. Κεφ. ϛβ΄.

Τοῦ δὲ λεγομένου Σκώληκος ἰοῦ διττὸν εἶδος ὑπάρχει· ὁ μὲν γὰρ, ὀρυκτός ἐστιν· ὁ δὲ, σκευάζεται οὕτως· εἰς θυίαν Κυπρίου χαλκοῦ, ἔχουσαν δὲ καὶ δοίδυκα ἀπὸ τῆς αὐτῆς πεποιημένον ὕλης, ἐγχέας ὄξοις λευκοῦ καὶ δριμέως κοτύλης ἥμισυ, τρίβε ἕως οὗ γλοιωθῇ· εἶτα ἔμβαλλε στυπτηρίας στρογγύλης "< α.

Goup. aliter στέμφυλα πρόσφατα sine negatione: cum quo facit Hermolai interpretatio.

V. στρέφῃ

Orib. addit, καὶ τὰ ὅμοια.

V. παραθέσει

V. χαλκανθῶδες

Ald. ἐγχ. δ.

καὶ ἁλὸς ὀρυκτοῦ διαφανοῦς, ἢ θαλασσίου ὡς ὅτι λευκοτάτου καὶ στερεοῦ, εἰ δὲ μή γε, νίτρου τὸ ἴσον. εἶτα λέαινε ἐν ἡλίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἕως τῇ μὲν χροιᾷ ἰώδης, τῇ δὲ συστάσει γλοιώδης "γένηται· καὶ οὕτως ἀναπλάσας σκώληκας τοῖς Ῥοδιακοῖς ὁμοίους, ἀποτίθεσο. ἐνεργὴς δὲ καὶ εὔχρους γίνεται ἄγαν, ἐὰν ὄξους μὲν λάβῃ μέρος ἕν, οὔρου δὲ παλαιοῦ μέρη δύο, τὰ δ' ἄλλα, ὡς προείρηται. τινὲς δὲ τὸν ἀποτετευγμένον ἐν τῷ ξυστῷ κόμμει μίξαντες ἀναπλάσσουσι, [καὶ πωλοῦσιν, ὃν παραιτητέον ὡς φαῦλον. ἔστι δέ τις καὶ ὑπὸ τῶν χρυσοχόων γινόμενος ἰός, διὰ θυΐας καὶ δοίδυκος κυπρίου χαλκοῦ, ἐπὶ δὲ οὔρου παιδίου, ᾧ τὸ χρυσίον κολλῶσιν. ἀναλογοῦσι δὲ κοινῶς οἱ προειρημένοι ἰοὶ κεκαυμένῳ χαλκῷ, μᾶλλον δ' ἐρρωμένοι περὶ τὴν ἐνέργειαν. ἰστέον δὲ ὅτι προέχει μὲν αὐτῶν ὁ ὀρυκτὸς σκώληξ, ἐχόμενος δέ ἐστιν ὁ ξυστός· εἶτα ὁ σκευαστός· δηκτικώτερος μέντοι καὶ μᾶλλον στύφων οὗτος ὑπάρχει. ὁ δὲ τῶν χρυσοχόων ἀνάλογος τῷ ξυστῷ. Δύναται δὲ πᾶς ἰὸς στύφειν, θερμαίνειν, ἀποσμᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ λεπτύνειν, δάκρυον ἄγειν, νομὰς ἴσχειν, τραύματα ἀφλέγμαντα τηρεῖν, ἀπουλοῦν ἕλκη σὺν ἐλαίῳ καὶ κηρῷ· σὺν μέλιτι δὲ ἑψηθέντες, τύλους καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρουσιν· ἀμμωνιακῷ δὲ ἀναληφθέντες εἰς κολλύρια, σύριγγας καὶ τύλους ἐκτήκουσι· χρήσιμοι δὲ καὶ πρὸς ἐπουλίδας καὶ τὰς τῶν οὔλων ἐξοχάς. ἱκανῶς δὲ καὶ βλέφαρα λεπτύνουσι σὺν μέλιτι ἐγχριόμενοι· δεῖ δὲ πυριᾶν μετὰ τὴν ἔγχρισιν σπόγγῳ ἐξ ὕδατος θερμοῦ. ἀναληφθέντες δὲ ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ σὺν χαλκῷ ἢ νίτρῳ, λέπρας ἐξαίρουσι. καυστέον δὲ ὃν ἂν ἐθέλῃς ἰὸν οὕτω· θλάσας αὐτὸν εἰς ὁλοσχερέστατα μέρη, καὶ τηγάνῳ κεραμέῳ ἐπιθεὶς, ἀπερείσας ἐπ' ἀνθράκων διαπύρων, κίνει ἕως ἂν μεταβάλλῃ καὶ ὑποσποδίσῃ τῇ χρόᾳ· λοιπὸν δὲ "ψύξας, ἀποτίθεσο καὶ χρῶ. τινὲς δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ καίουσιν αὐτὸν, ὡς προείρηται. οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ δὲ πάντοτε καιόμενος μεταβάλλει χρῶμα.

V. add. καὶ ῥυπώδης

Conclusa sunt qui adiiciant.

V. στέψας

A cũ salis fossilis trãslucidi, aut marini quàm albissimi solidíq;, aut certè nitri pari pondere: atque æstuosissimis diebus circa Canis ortum in sole subigito, donec æruginis colorem & strigmenti spissitudinem cõtrahat: tandémque vbi in vermiculorum Rhodiacis similium speciem coëgeris, recondito. Efficax autem & B valde boni coloris redditur, si duæ partes vrinæ veteris cum vna aceti adiiciantur, & reliqua, vti dictum est, peragantur. Sunt qui æruginem rasilem quæ in apparatu voto non responderit ammixto gummi digerant in pastillos, & ita vendunt: sed genus id ceu vitiosum repudiãdum est. Fit & ab aurificibus ærugo C quędã qua aurũ ferruminant, ducta scil. vrina pueri impuberis in mortario cupreo pistilli ope ex eadem materia confecti. Porrò antedicta prorsus omnia æruginum genera vsto æri respondent, sed magis effectu valent. Sciendum verò inter ipsa Scoleciam fossilem principatũ tenere: proximum locum dari rasi- D li: postremum factitiæ. Mordacissima tamen hæc est, atque magis astringit: at aurificum ærugo, rasili respondet. Itaque æruginis genera omnia astringunt, excalfaciunt, oculorum cicatrices exterunt & attenuant, lacrymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione E tuentur: vlcera ex oleo ceráque ad cicatricem perducunt: callos & sordida vlcera purgant cum melle cocta: ammoniaco excepta & collyrij modo in fistulas adacta, earũ callos absumunt. Sunt & ad gingiuarũ excrescentias & extuberationem vtilia. Magnopere quoque extenuant genarum crassitiem, cum melle inuncta: verùm post inunctionẽ spon- F gia ex aqua calida locus fouendus est. Eadem subacta cum resina terebinthina, addito ære aut nitro, lepras tollunt. Cæterùm æruginem quãcunque velis vri oportet in hũc modũ: Ipsam minutissimè friatam fictili patellæ subiectis flagrantibus prunis imponito, versatóque donec G sese mutet, & "colorẽ cinereũ quodãmodo referat: posteà refrigeratã reponito ad vsum. Sũt qui cruda olla eã vrãt, vti dictũ est: sed nõ ꝑrsus eũdẽ vndiq; colorẽ cremata reddit.

Plin. vt fauilla fiat.

De ferrugine, seu ferri rubigine. *Cap. XCIII.*

Pl. fœminarũ profluuia imposita velleribus.

RVBIGO ferri restringit, *fluorem muliebrẽ subdita sistit, potúque conceptionem impedit. Illita ex aceto, erysipelatis & papularum eruptionibus medetur. Perquam vtilis ad digitorum paronychias, pterygia, genarum scabritias & condylomata. Gingiuas eadem firmat, & podagricis inunctione prodest, & alopecias explet. Vinum aquáve in qua candens ferrum restinctum fuerit, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus & stomacho dissolutis auxiliatur.

De recremento siue scoria ferri. *Cap. XCIIII.*

SCORIA ferri eadem potest quæ rubigo, sed efficacia minore. Cõtrà aconiti venenum ex aceto mulso pota opitulatur.

De Plumbi lotura. Cap. XCV.

COMPARATVR & plumbum elotum hũc in modum: In mortarium plumbeum vbi aquã inieceris, pistillo plumbeo terito, vsquedũ aqua nigrescat & limi modo crassescat. Linteolo deinde colato, aquã insuper affundẽs, quò faciliùs quicquid resolutum est traijci incernívе possit. Hoc ipsum iterũ atq; iterum facito, vsque dũ sat esse tibi videatur. Pòst vbi lotum plumbum cõsederit, priore aqua effusa nouã affundens, vt cadmiam lauato, dum nihil ampliùs nigritiæ supernatet: tandẽ coactos inde pastillos reponito. Quidam puri plumbi limatam scobem mortario pistillóque lapideis aut manibus ex aqua terunt, ministro sensim aquam affundente, quæ hoc modo liuorem contrahit. Hac vbi *subsederit effusa, pastillos illico fingunt. Nam quod diutius conteritur, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi plumbaginis pauxillum adijciunt, asserentes elotum ita plumbum præstantius euadere. Potest refrigerare, astringere, spiracula cutis obducere, mollire, caua explere, sistere oculorum fluxiones & vlcerum excrescentia. Sanguinem quoque supprimit,

aut, crassamentum deposuerit

Περὶ Ἰοῦ σιδήρου. Κεφ. ϛγ΄.

ΙΟΣ δὲ σιδήρου στύφει, ῥοῦν τε γυναικεῖον προστεθεὶς ἴσχει. πινόμενός τε ἀσυλληψίαν ποιεῖ. ἐπιχριόμενός δε σὺν ὄξει, ἐρυσιπέλατα καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται. πρός τε παρωνυχίας καὶ πτερύγια καὶ τραχέα βλέφαρα εὔχρηστος, καὶ κονδυλώματα. καὶ οὖλα κρατύνει, ποδαγρικούς τε ὠφελεῖ ἐπιχριόμενος, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει. σίδηρος δὲ πεπυρωμένος ἐνσβεσθεὶς ὕδατι ἢ οἴνῳ καὶ πινόμενος, ἁρμόζει κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, σπληνικοῖς, χολεριῶσι, καὶ στομάχῳ ἀναλελυμένῳ.

V. addit ἐνεργῶς

Περὶ Σκωρίας σιδήρου. Κεφ. ϛδ΄.

Η δὲ σκωρία τοῦ σιδήρου δύναται ὅσα καὶ ὁ ἰὸς τοῦ σιδήρου· ἐπ᾽ ἔλαττον δέ· βοηθεῖ δὲ ἀκονίτῳ μετ᾽ ὀξυμέλιτος ποθεῖσα.

Περὶ Μολίβδου πεπλυμένου. Κεφ. ϛε΄.

ΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ καὶ ὁ πεπλυμένος μόλιβδος τοῦτον τὸν τρόπον· βαλὼν εἰς μολυβδίνην θυίαν ὕδωρ, τρῖβε μολυβδίνῳ δοίδυκι, ἕως ἂν μελανθῇ τὸ ὕδωρ καὶ γένηται ἰλυῶδες· εἶτα διήθει αὐτὸ δι᾽ ὀθονίου, προσεπιχέων τὸ ὕδωρ, ἵνα πᾶν τὸ διαλυθὲν ὑλισθῇ· καὶ ποίει τὸ αὐτὸ πάλιν, ἄχρις ἂν σοι αὐτάρκως ἔχειν δόξῃ. εἶτα ἐάσας καταστῆναι τὸ πεπλυμένον, ἀποχέας τε τὸ ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέας, πλῦνε ὡς τὴν καδμείαν, ἄχρις ἂν μηκέτι ἐφίστηταί τις μελανία· ἀναπλάσας δὲ τροχίσκους, ἀπότιθεσο. τινὲς δὲ, καθαρὸν μόλιβδον ῥινήσαντες, τρίβουσιν ἐν λιθίνῃ θυίᾳ δοίδυκι λιθίνῳ, ἢ ταῖς χερσὶ μεθ᾽ ὕδατος *ὑπὸ χειρα κατ᾽ ὀλίγον ἐπιχέοντες τὸ μελαινόμενον· ὅταν ἐάσαντες ὑποστῆναι καὶ ἀποχέαντες, ἀναπλάσσουσιν εὐθέως. τὸ γὰρ ἐφ᾽ ἱκανὸν τριβόμενον, γίνεται ψιμμυθίῳ ὅμοιον. ἔνιοι δὲ προσεμβάλλουσι τοῖς ῥινίσμασιν ὀλίγην μολίβδαιναν, φάσκοντες βελτίονα εἶναι τὸν οὕτω πλυνόμενον μόλιβδον. Δύναται δὲ ψύχειν, στύφειν, παρεμπλάττειν, μαλάττειν, πληροῦν τὰ κοιλώματα, στέλλειν τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ῥεύματα, καὶ τὰ ὑπερσαρκοῦντα τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμος·

Ald. ὑλῶδες ἢ χυλῶδες ἢ πηλῶδες.

καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ δακτύλῳ ἕλκη, κονδυλώματα, αἱμορροΐδας, μετὰ ῥοδίνου· καὶ τὰ δυσκατούλωτα· καὶ καθόλου ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, δίχα τοῦ ἐσχαροῦν. ὁ δὲ ἀκέραιος μόλιβδος παρατριβόμενος βοηθεῖ τῇ τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ δράκοντος πληγῇ.

Περὶ Μολίβδου κεκαυμένου. Κεφ. ϞϚ´.

ΚΑΙΕΤΑΙ δὲ ὁ μόλιβδος οὕτω· λαβὼν μολίβδου ἐλάσματα ὡς ὅτι λεπτότατα, ἐπίθες εἰς καινὴν λοπάδα, καὶ ἐπιπάσας θεῖον, πάλιν ἕτερα ἐπίθες πέταλα, καὶ θεῖον ἐπίπασσε, καὶ πάλιν ἕτερα, καὶ τοῦτο ποίει ἄχρις ἂν πληρώσῃς τὴν λοπάδα, εἶτα ὑπόκαιε· ἀναφθέντος δὲ τοῦ μολίβδου, κίνει σιδήρῳ ἄχρις ἂν ἀποτεφρωθῇ τελέως "καὶ μηδὲν ἔχῃ μολιβδῶδες· καὶ ἀναιροῦ σκεπάσας τοὺς ῥώθωνας· βλαβερὰ γὰρ ἡ ἀποφορά. ἢ ῥινίσματα μολίβδου βαλὼν μετὰ θείου εἰς λοπάδα, οὕτω καῖε· ἄλλοι δὲ, εἰς χύτραν ὠμὴν βαλόντες τὰ πέταλα ὡς εἴρηται, καμίνῳ ἐντιθέασιν, ἢ ἐπ᾽ ἐσχάρας περιπλάσαντες τὸ πῶμα καὶ ὀλίγην δόντες ἀναπνοὴν, καίουσιν. οἱ δὲ, ψιμμύθιον περιπάσσουσιν ἀντὶ τοῦ θείου ἢ κριθάς. ἄλλοι δὲ, ἀκεραίους τὰς λεπίδας *ἐπιθέντες, ὀξεῖ πυρὶ χρῶνται, καὶ κινοῦσιν ἐπιτεταμένως σιδηρίῳ, ἄχρις ἂν ἐκτεφρωθῇ. ἔστι δὲ δυσχερὴς ἡ τοιαύτη καῦσις· καὶ ἐπιπλέον δὲ καείς, οὕτω λιθαργύρου λαμβάνει τὸ χρῶμα. ἡμῖν μέν τοι ἀρέσκει ἡ πρώτη καῦσις. δεῖ δὲ πλύνειν αὐτὸν ὡς τὴν καδμείαν, καὶ ἀποτίθεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει ἣν καὶ ὁ πεπλυμένος μόλιβδος, εὐτονωτέραν δὲ μᾶλλον.

Lac. legit in vet. cod. μηδενὸς ἐνέχοντος μολιβδώδους.

Περὶ Σκωρίας μολίβδου. Κεφ. ϞΖ´.

ΣΚΩΡΙΑ μολίβδου, ἀρίστη ἐστὶν ἡ ψιμμυθιοφανὴς, πυκνὴ καὶ δύσθραυστος, μηδὲν ἔχουσα μολιβδῶδες, *μηλοειδὴς δὲ τῷ χρώματι καὶ ὑελίζουσα. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ κεκαυμένῳ μολίβδῳ, στύφουσα μᾶλλον. πλύνεται δὲ ἐν θυίᾳ ἐπιχεομένου ὕδατος καὶ ἀποχεομένου τοῦ ἐφισταμένου μηλίνου χρώματος. πολλάκις τε τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν ἀναλωθῇ ἡ σκωρία. τό, τε λοιπὸν ἐάσαντες ὑποστῆναι αὐτὴν, ἀποχέομεν τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναπλάσσομεν.

ac prodest contra sedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas, ex rosaceo: itē ad ea quæ ęgrè cicatricem ducunt. Deniq; spodij effectus præbet, nisi quòd crustas haudquaquā inducit. Cæterùm sincerum plumbum affrictu, marini scorpionis draconísque ictibus auxiliatur.

De Plumbo usto. Cap. XCVI.

VRITVR plumbum sic: Sumito plumbi laminas quàm minutissimas, & nouæ patinæ imponito, ac sulphur inspergito: rursúmq; laminas alias addito, ac sulphur itidē inspergito: atq; ita vicissim tū laminas tū sulphur insternito, donec vas expleueris, deindéq; succendito. Flagrans autē plumbū ferrea rude versato, vsquedum perfectè redigatur in cinerem, nihilque supersit quod plumbum referat: tum demùm "obstructis naribus eximito, quoniam halitus plumbi noxius est. Aut lima quæsitam plumbi scobem cum sulphure indito patellæ, atq; sic vrito. Alij laminas crudo fictili, vti dictū est, inditas imponunt fornaci aut foco, & circumlito operculo datóq; exili spiramento, vrūt. Non desunt qui pro sulphure cerussam aut hordeum intersternant. Alij postquam sinceras laminas imposuerunt, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea vehementer agitant, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio: & si ampliùs vrantur, spumæ argenti colorem cōtrahunt. Magis tamē nobis placet prima vrendi ratio. Debet verò plumbum vstum lauari sicut cadmia, atque ita reponi. Cæterùm vim habet eandē quam plumbum elotum, sed efficaciorē.

Plin. munitis spiritus foraminibus.

De Scoria plumbi. Cap. XCVII.

RECREMENTVM plūbi, scoriam vocant, optimum est quod cerussam repræsentat, densum, fractu contumax, "nihil plumbosi habens, quódque ad luteum colorem accedit & vitrum imitatur. Eadem quæ plumbum exustum potest, sed magis astringit. Lauatur in mortario affusa aqua & refusa summa aquæ parte quę luteum colorem traxerit. Iteratur id sæpius, dum recrementum absumptum fuerit. Tandem vbi subsederit, effusa aqua diuiditur in pastillos.

Pl. sine plumbi reliquijs.

De la-

De Lapide plumbario.
Cap. XCVIII.

LAPIS molybdoides à plumbi similitudine dictus, vim habet recremento haud absimilem: ac eodem quoque modo lauatur.

De Stibio. Cap. XCIX.

STIMMI optimũ quod est splendidissimum & radians, dum frangitur crustosum, quódque nihil terreni aut sordidi habet, éstque friabile. Hoc nonnulli stibi, aliqui platyophthalmon, alij larbason appellarunt. Vis eius spiracula cutis obducere, astringere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, sordes & vlcera oculorum expurgare. Sistit & sanguinem è cerebri membrana profluentem: & vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni in crustulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum: quæ verò crustam contraxêre, ad cicatricem perducit, additis cera & exigua cerussa. Torretur autem farina subacta circumlitum & carbonibus obrutum, donec carbunculetur crusta: exemptúmque restinguitur mulieris lacte quæ marem pepererit, aut vetere vino. Vritur verò prunis impositum sufflatúmque, quoad ignescat: si enim ampliùs vratur, plumbi instar eliquescit. Cæterùm lauatur cadmiæ & æris modo: sunt tamen qui ceu plumbi recremẽtum eluũt.

De Molybdæna seu plumbagine.
Cap. C.

PLVMBAGO probatissima est, spumæ argenti æmula, flaua, modicè splendens, ac dum teritur fulua, quæque cocta in oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa, quæ aërium aut plumbeum colorem refert. Gignitur in auri argentiq; fornacibus. Est & fossilis quædam, quę ad Sebastiam & Corycum reperitur: ac in eo genere probatur magis, quę neq; scoriæ speciẽ prę se fert, neq; lapidosa est, sed flaua ac nitẽs. Vim habet spumæ argẽti & scorię plũbi similẽ: sed & vritur lauatúrq; simili modo. Additur tamẽ hæc aptiùs in emplastra lenia, quæ lipara vocant, & ea quæ nõ alligãtur, idq; nõ inutiliter.

A Περὶ τοῦ Μολιβδοειδοῦς λίθου. Κεφ. ϛη'.

ΚΑΙ ὁ Μολιβδοειδὴς δὲ λίθος, ἀνάλογον ἔχει τὴν δύναμιν τῇ σκωρίᾳ. πλύνεται δὲ ὁμοίως.

Περὶ Στίμμεως. Κεφ. ϛθ'.

ΣΤΙΜΜΙ δὲ κράτιστόν ἐστι τὸ στιλπνότατον καὶ λαμπυρίζον, ἐν τῇ θραύσει πλακῶδες, μηδὲν ἔχον γεῶδες ἢ ῥυπαρὸν, εὐχερῶς τε θλώμενον. τοῦτο οἱ μὲν στίβι, οἱ δὲ, πλατυόφθαλμον, οἱ δὲ, λάρβασον ἐκάλεσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐμπλαστικὴν, στυπτικὴν, ψυκτικὴν, σταλτικὴν τῶν ὑπερσαρκούντων, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν, καὶ καθαρτικὴν ῥυπαρῶν καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἑλκῶν. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος αἱμορραγίας· καὶ καθόλου δὲ ἐμφερής ἐστιν ἡ δύναμις αὐτοῦ τῷ κεκαυμένῳ μολίβδῳ. ἰδίως δὲ τὰ κατακαύματα οὐκ ἐᾷ ἐσχαροῦσθαι, σὺν στέατι καταχρισθὲν νεαρῷ· καὶ ἀπουλοῖ τὰ ἐσχαρωθέντα, κηροῦ καὶ ὀλίγου ψιμμυθίου μιγέντων. ὀπτᾶται δὲ στέατι περιπλασθὲν καὶ ἐγκρυβὲν εἰς ἄνθρακας, ἄχρις ἂν ἀνθρακωθῇ τὸ στέαρ. ἐξαιρεθὲν δὲ σβέννυται γάλακτι ἀρρενοτόκου γυναικὸς, ἢ οἴνῳ παλαιῷ. καίεται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐπιτεθὲν καὶ ἐμφυσηθὲν ἄχρι πυρώσεως· ἐὰν γὰρ ἐπιπλέον καῇ, μολιβδοῦται. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία καὶ ὁ χαλκός. ἔνιοι δὲ ὁμοίως τῇ τοῦ μολίβδου πλύνουσι σκωρίᾳ.

al. κλάσει.

al. teste Marc. γλοιῶδες.

Περὶ Μολιβδαίνης. Κεφ. ρ'.

ΜΟΛΙΒΔΑΙΝΑ δὲ ἀρίστη ἐστὶν ἡ λιθαργυροφανὴς, ξανθὴ, ὑπόστιλβουσα καὶ κιῤῥὰ ἐν τῷ λειοτριβεῖσθαι, ἑψηθεῖσά τε ἐλαίῳ, ἡπατοειδὴς τῷ χρώματι γίνεται. ἡ δὲ ἀερίζουσα ἢ μολιβδόχροος, φαύλη· γεννᾶται δὲ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. ἔστι δέ τις καὶ ὀρυκτὴ κατὰ Σεβάστειαν καὶ Κώρυκον εὑρισκομένη. καὶ ταύτης ἐστὶ βελτίων ἡ μὴ σκωροειδὴς, μηδὲ λιθώδης, ξανθὴ δὲ καὶ στίλβουσα. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν λιθαργύρῳ καὶ σκωρίᾳ μολίβδου· πλύσιν δὲ καὶ καῦσιν τὴν αὐτήν. μίγνυται δὲ ἐπιτηδειότερον αὕτη, καὶ ταῖς λιπαραῖς καὶ ἀνεπιδήκτοις * ἐμπλάστροις χρησίμως.

forte σκωριοειδής.

οὖσα σαρκωτικὴ καὶ ἀπουλωτική· ταῖς μέντοι κολλητικαῖς καὶ σμηκτικαῖς οὐχ ἁρμόζει δυνάμεσιν.

quippe quæ carnem recreat & cicatricem obducit. At verò glutinantibus detergentibúsque compositionibus haudquaquam conuenit.

Περὶ Σκωρίας ἀργύρου. Κεφ. ρα΄.

Η ΔΕ τοῦ ἀργύρου σκωρία καλεῖται ἕλκυσμα, ἢ ἔγκαυμα· τὴν αὐτὴν δὲ ἔχει δύναμιν τῇ μολυβδαίνῃ. ὅθεν ἐμπλάστροις φαιαῖς μίγνυται καὶ ἀπουλωτικαῖς, στυπτικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστική.

Ald. ἔγκλυσμα perperam. ἕλκυσμα enim dicitur, quoniam cū vncino è catinis eximitur, longissimè trahitur.

De argenti Scoria. Cap. CI.

RECREMENTVM argenti, quod helcysma seu encauma vocatur, eandem quam molybdena vim habet. Quamobrem emplastris fuscis & cicatricem inducentibus miscetur: vtpote cùm astringat, & spiracula cutis obducat.

Περὶ Λιθαργύρου. Κεφ. ρβ΄.

ΛΙΘΑΡΓΥΡΟΣ, ἡ μέν τις ἐκ τῆς μολυβδίτιδος καλουμένης ἄμμου γίνεται, χωνευομένης ἄχρι τελείας ἐκπυρώσεως. ἡ δ' ἐξ ἀργύρου· ἡ δ' ἐκ μολίβδου. διαφέρει δὲ ἡ Ἀττική· δευτερεύει δὲ ἡ Ἱσπανή· μεθ' ἃς ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ, * καὶ ἐν Καμπανίᾳ, καὶ Σικελίᾳ· πλείστη γὰρ ἐν τοῖσδε τοῖς τόποις γίνεται, μολιβδίνων ἐλασμάτων ἐκφλογουμένων. καλεῖται δὲ ἡ μὲν ξανθὴ καὶ στίλβουσα, χρυσῖτις, ἥτις ἐστὶ κρείττων. ἡ δ' ἐν Σικελίᾳ, ἀργυρῖτις· ἡ δ' ἐκ τοῦ ἀργύρου, Καλαυρῖτις. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, μαλακτικὴν, κοιλωμάτων πληρωτικὴν, σταλτικὴν τῶν ἐκ σαρκούντων καὶ ἀπουλωτικὴν, ψυκτικὴν, περεμπλαστικήν. καύσεις δὲ αὐτὴν οὕτω· κατακόψας εἰς καρύων μεγέθη, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' ἄνθρακας, ἐκριπίσας τε ἄχρι πυρώσεως, καὶ περιμάξας τὴν περικειμένην ἀκαθαρσίαν, ἀποτίθεσο. ἔνιοι δὲ ὄξει ἢ οἴνῳ σβέσαντες αὐτὴν ἐπὶ τρὶς, πάλιν καίουσι, καὶ ταῦτα ποιήσαντες ἀποτίθενται. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία. λευκαίνεται δὲ οὕτω· λαβὼν τὴν ἀργυρίτιδος λεγομένης, εἰ δὲ μή γε, τὴν ἄλλης κατάθραυσον εἰς μεγέθη κυάμων ὅσον χοίνικα Ἀττικὴν, βαλών τε εἰς καινὴν χύτραν, ἐπίχει ὕδωρ, προσεμβαλὼν πυρῶν λευκῶν χοίνικα, καὶ ἰδίᾳ ἐν ὀθονίῳ καθαρῷ ἀραιῷ κριθῶν δράκα δήσας, ἀπὸ τοῦ ὠτὸς τῆς χύτρας κρέμασον, ἕψε δὲ ἕως ἂν ῥαγῶσιν αἱ κριθαί. εἶτα κατεράσας πάντα εἰς κρατῆρα πλατύστομον καινὸν, τοὺς μὲν πυροὺς ῥίψον χωρίσας, τὴν δὲ λιθάργυρον πλεῖον ἐπιχέας ὕδωρ, βιαίως ταῖς χερσὶ προστρίβων ἅμα· εἶτα ἀνελόμενός τε αὐτὴν καὶ ξηράνας, τρῖβε ἐν θυίᾳ Θηβαϊκῇ,

Sunt qui addant, καὶ Ποτιόλοις καὶ Βαΐαις.

Fallopius Λαυρῖτις legēdum putat, à Laurio mōte.

De argenti spuma. Cap. CII.

SPVMA argenti quædam fit ex arena, quam molybditin vocant, in fornacibus cōflata, donec perfectè igni incandescat: altera ex argēto: tertia ex plūbo. Probatissima est Attica: proxima Hispaniensis. Has sequitur quæ fit Puteolis Cāpaniæ, & in Sicilia. Plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splēdet, chrysitis appellatur, omniū optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento, Calabritis. Vis autem astringere, mollire, explere caua, excrescētia in carne reprimere, cicatricē inducere, refrigerare, spiracula cutis obducere. Vres porrò argēti spumam in hunc modum: Ipsam in frusta diuidito, quę iuglādium magnitudinem æquent: hæc prunis imponito, & ita follibus accendito vt cōflagrent: tùm abstersa quæ insidet spurcitia reponito. Aliqui vbi ter aceto aut vino restinxēre, rursum vrunt, & hoc facto recondunt. Abluitur vt cadmia. Candor verò datur ad hunc modum: Sumito de ea quæ argyritis nominatur, aut, si desideretur, de alia quapiam in partes fabarū magnitudine confracta, quantum capit Attica chœnix: ac vbi fictili nouo indideris, aquam superfundito, adiectáque candidi tritici pari mensura, priuatímque hordei pugillo intra linteolū mundū & rarū de vasis auricula suspēso, coquito donec rūpatur hordeū. Deinde quū omnia in nouum craterē oris ampli trāsfuderis, triticū quidē seorsū abiicito: spumā verò argētiinfusa aqua lauato, simúlq; manibus vehemēter cōfricato: demum exemptā afficcatámq; in Thebaico mortario terito,

calidam affundens, donec ea penitus soluta fuerit. Excolata aqua, iterum tota die terito, & vesperi infusa calida sinito: postero mane hác vbi eliquaueris, aliam infundito, atque ita ter die excolato. Idem septenis diebus repetito. Post id tempus additis ad singulas spumę argẽti minas quinis salis fossilis vncijs, affusáque aqua calida, ter die terito & ammixta aqua excolato. Cùm inalbuerit, calida infusa idem facito, dum nullam prorsus salsuginem resipiat. Tandem ardentissimo sole siccatam eiecto priùs humore recondito. Sin aliter voles, argyritidis spumæ minam vnam diligenter terito, deindéque addito triplo sale fossili trito in ollam nouam coniicito, infusáque aqua ita vt superemineat, moueto quotidie mane & vesperi, aquam superinfundens, priore nequaquam effusa. Hoc idem facito tricenis diebus: nanque nisi moueatur, in testæ duritiem concrescit. Posthęc effusa leniter muria, argenti spumam in Thebaico mortario terito, coniectámque in fictile infusa aqua manibus diligenter agitato: aquam subinde mutato, donec nullum salsuginis præbeat indicium. Demum quod ex argenti spuma candidum apparet in aliud vas transferto, & redactum in pastillos plumbea pyxide condito. Alij spumam argenti ad fabarum magnitudinem confractam in ventre suillo crudo ex aqua coquunt, dum viscus velut eliquescens dissoluatur, indéque exemptam & cum pari sale tritam abluunt, vti suprà dictum est. Sunt qui salis libram vnam & spumæ argenti tantundem in sole ex aqua terant, hac subinde mutata, dum candor ei concilietur. Alia ratio: Sumito quantam vis argenti spumam, ac vbi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua cum fabarum recentium repurgatarumq; pugillo decoquito. Cúmque fabæ disruptę dehiscent, lanaq; denigrata fuerit, exemptam argenti spumam & altera lana

A ἐπιχέων θερμὸν ὕδωρ, ἕως ἂν διαλυθῇ, καὶ ἀπηθήσας τὸ ὕδωρ πάλιν τρῖβε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· εἰς ἑσπέραν δὲ ἐπιχέας ὕδωρ θερμὸν, ἔασον· καὶ πρωῒ ἀπηθήσας ἄλλο ἐπίχει, καὶ ἀπήθει τῆς ἡμέρας τρίς. τοῦτο ποίει ἐπὶ ἡμέρας ζ'. εἶτα μίξας τῇ μνᾷ τῆς λιθαργύρου ἁλῶν ὀρυκτῶν * <
B ε'. θερμόν τε παραχέων, λέαινε τρὶς τῆς ἡμέρας, ἀπηθῶν καὶ μιγνὺς ὕδωρ. ὅταν δὲ λευκὴ γένηται, θερμὸν ἐπιχέων τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηδεμιᾶς ἔμφασιν ἁλυκότητος ἔχῃ. καὶ ξηράνας ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, προεκβάλλων τὴν ἰκμάδα, ἀποτίθεσο. εἰ δὲ μή, μνᾶν μίαν λαβὼν
C τῆς ἀργυρίτιδος, λέαινον ἐπιμελῶς. καὶ τρίψας μίξον ἁλῶν τριπλάσιον, λείων, ὀρυκτῶν· καὶ βάλλε εἰς καινὴν χύτραν. ἐπιχέας τε ὕδωρ, ὥστε ὑπερέχειν αὐτό, κίνει ἑκάστης ἡμέρας πρωῒ καὶ δείλης προσεπιχέων ὕδωρ, μηδὲν τοῦ προτέρου ἀποχέων. καὶ ποίει τοῦτο ἐπὶ ἡμέρας λ'.
D μὴ κινουμένου γὰρ ἀποστρακοῦται. μετὰ δὲ ταῦτα ἀποχέας πραέως τὴν ἅλμην, ἐν Θηβαϊκῇ θυίᾳ τὴν λιθάργυρον λέαινε, καὶ βαλὼν αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ, κίνει ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς, ἀποχέων τὸ πρότερον καὶ ἐπιχέων τὸ ἕτερον, ἄχρις ἂν μηδεμίαν ἔμφασιν
E ἁλυκότητος ἔχῃ. εἶτα ἀποχέας τὸ λευκὸν τῆς λιθαργύρου εἰς ἄλλο ἀγγεῖον, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ἀπόθου εἰς μολιβδίνην πυξίδα. οἱ δὲ, καταθραύσαντες εἰς μεγέθη κυάμων τὴν λιθάργυρον, καὶ βαλόντες εἰς χοίρειον κοιλίαν ὠμὴν ἕψουσιν ἐν ὕδατι, ἄχρις ἂν τακερωθῇ τὸ
F σπλάγχνον· εἶτα ἐξελόντες καὶ μετ' ἴσων ἁλῶν τρίψαντες, πλύνουσιν ὡς προείρηται. ἔνιοι δὲ ἁλῶν λίτραν μίαν καὶ λιθαργύρου τοσοῦτον τρίβουσιν ἐν ἡλίῳ μεθ' ὕδατος, συνεχῶς ἀποχέοντες ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· ἢ καὶ οὕτω· λαβὼν τῆς λιθαργύρου ὅσον θέλεις, καὶ εἰλήσας
G ἐρείοις λευκοῖς, καὶ θεὶς εἰς κεραμέαν χύτραν καινήν, ἐπιδοὺς τε ὕδωρ καὶ κυάμων καθαρῶν καὶ νέων δράκα μίαν, ἕψε. ὅταν δὲ οἱ κύαμοι διαρραγῶσι, τό, τε ἔριον * λεανθῇ, ἐξελὼν τὴν λιθάργυρον, " καὶ ἑτέρῳ

V. subiicis, ἐπιδοὺς ὕδωρ καὶ τρίψας

εἰλήσας ἐρίῳ, ἐκ δευτέρου ἕψε, κύαθον ἐπιδοὺς ὕδατος, κυάμων τε τὸ ἴσον πλῆθος· καὶ τὰ αὐτὰ ποίει τοῖς προειρημένοις ἐκ τρίτου· καὶ καθόλου ἕως τὸ ἔριον μηκέτι βάπτηται. καὶ τὸ λοιπὸν κατεράσας εἰς θυΐαν πρὸς < π΄. Ἀττικὰς λιθαργύρου, μίξον ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτραν α΄ καὶ λέαινε. διαλιπών τε ἐπίδος νίτρου τοῦ λευκοτάτου διειλημμένου μεθ᾽ ὕδατος ὁλκὰς μζ΄. καὶ πάλιν τρίβε ἄχρις ἂν ἡ λιθάργυρος ἱκανῶς λευκὴ γένηται. οὕτω δὲ καταντλήσας αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν πλατύστομον ἀγγεῖον, καὶ προσεπιχέας δαψιλὲς ὕδωρ, ἐάσας τι καταστῆναι, τὸ μὲν ἀπήθησον· ἕτερον δὲ ἐπιδοὺς ὕδωρ καὶ ταῖς χερσὶν ἀναταράξας, πάλιν ἐάσας καταστῆναι ἀπήθησον. ἐναλλὰξ δὲ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν καθαρὸν ἄγαν τὸ ἀπορρέον ὕδωρ, καὶ γλυκὺ καὶ ἁλυκότητος ἀμέτοχον γένηται· ἐπὶ πᾶσι δὲ κατεράσας αὐτὴν εἰς λοπάδα κεραμέαν καινὴν, ἀπηθημένου παντὸς τελέως τοῦ ὑγροῦ, θὲς ἐν ἡλίῳ ἡμέρας μ΄. ὑπὸ κύνα, καὶ ξηράνας χρῶ. δοκεῖ δὲ ἡ πεπλυμένη ἁρμόζειν εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, καὶ οὐλὰς ἀπρεπεῖς, καὶ ἐρρακωμένα πρόσωπα, καὶ σπίλων ἔμπλεα.

G. alter καταγγίσας.

Περὶ Ψιμμιθίου.

Κεφ. ργ΄.

ΨΙΜΜΙΘΙΟΝ δὲ γίνεται οὕτως· εἰς πιθάκνην πλατύστομον ἢ εἰς κεραμέαν γάστραν ἐγχέας δριμύτατον ὄξος, ἀπέρεισον μολιβδίνην πλίνθον ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κεραμίας, προϋποκειμένου καλαμίνου ψιαθίου· ἄνωθέν τε αὐτῆς ἐπίρριψον σκεπάσματα, πρὸς τὸ μὴ διαπνεῖσθαι τὸ ὄξος, ὡς ἂν διαλυθῇ, καὶ συγκαταρρυεῖσα διαπέσῃ. καὶ τὸ μὲν ἐπαιωρούμενον καὶ καθαρὸν ὑγρὸν ἀπήθει· τὸ δὲ γλοιῶδες εἰς ἀγγεῖον ἐγχυτέον, καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ. εἶτα ἀλεστέον ἐν χειρομύλωνι, ἢ λεαντέον ἄλλως καὶ σηστέον, καὶ μετὰ ταῦτα λοιπὸν τοῦ στερεμνίου λεπτοποιητέον καὶ σηστέον· ἐναλλάξ τε τὰ αὐτὰ καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ποιητέον. ἄμεινον δὲ ἐστι τὸ πρῶτον ἀποσησθὲν, ὃ καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς παραληπτέον δυνάμεις.

G. alter, τοῦ κεραμείου

Al. ὑλῶδες

obuolutam iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adiiciens: eadem tertiò, quæ suprà, facito, & in summa vsquedum lana non ampliùs inficiatur. Tandem trásferens in mortarium, ad octogenas spumæ argenti drachmas Atticas, singulas salis fossitij libras adiicito, & terito. Ac interiecto aliquo temporis spatio nitri quàm albissimi cum aqua diluti drachmas xlvij. indito: atque iterum terito, donec argenti spuma candoris satis contraxisse videatur. Ita autem vbi fuderis eam ex alto, in fictile oris ampli affusa insuper largiore aqua, ac subsidere siueris, hanc quidem colato: nouam autem superadiiciens aquam, manibus probè versato, ac sinito rursum vt considat: demúmque per colum traiicito. Alternis eadem prosequere, dum quæ effluit aqua valdè pura, dulcis & salsitudinis expers euaserit. Postremò in fictile nouũ translatam excolato sensim omni humore Soli quadraginta diebus sub Caniculæ sydus exponito, & siccata vtitor. Cæterùm constat elotam conferre ad oculorum medicamenta, & ad cicatricum fœditates tollendas, itémque ad facies rugosas ac maculosas.

De Cerussa. Cap. CIII.

CERVSSA fit hoc modo: Infuso in vrceum oris lati, aut in fictilem vrnam aceto quàm acerrimo, massam plumbeam ad fictilis os substrata priùs arundinea tegete firmato: superiicitóque velamina, ne quà interspiret acetum, donec illa resoluta fuerit, destillánsque ceciderit: tunc excolato humore puro qui superstat, crassamentum in vas transfundito. Hoc deinde siccandum in sole, móxque trusatili mola aliáve ratione terendum cribrandúmque. Postea quod superest duri solidíve in tenues partes redigendum, itidémque cribrandum: vicissim eadem tertiò quartóque facienda. Melior quæ prima cribro excreta est, & hæc quoque ad medicamenta oculorum assumenda.

Secundum locum tenet sequens, ac deinceps reliquæ suo ordine. Nec desunt qui firmata circa mediũ vas matta scirpea, ita vt acetum penè contingat, laminá massámve plumbeam superimponunt, ac indito operculo circumlitóque dimittunt. Post dies decem amoto operculo inspiciunt, ac si quidem resoluta materia fuerit, reliqua, vti suprà diximus, exequuntur. Quòd si quis eam velit in pastillos digerere, aceto acri subigenda, móxque diuidenda in pastillos, qui siccentur in sole. Æstate tamen supradictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficax redditur. Sed & hyeme paratur, vrceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis: qui enim sursum fertur calor, idem quod sol præstat. Porrò laudatissima censenda quæ fit in Rhodo, Corinthi aut Lacedæmone: proxima, quæ Puteolis. Torretur autem hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus fictile nouum, maximéque Atticum, imponito, eíque tritam cerussam inspergito, & assiduè versato: cúmque cinereum colorem traxerit, exemptam refrigerato, atque ita vtitor. Vrere verò si libuerit, tritam concauæ patinæ indito, & prunis impositam ferulacea rudicula misceto, donec similis sandarachæ fiat, extractáque vtitor. Quæ verò ita parata est, sandyx à quibusdam appellatur. Lauatur itidem cerussa cadmiæ modo. Vis ei refrigerare, spiracula cutis obducere, mollire, explere & attenuare, insupérque excrescentia leniter reprimere, & cicatricem inducere: in eósque vsus miscetur ceratis & emplastris lenibus quæ lipara vocantur, itémque pastillis. Sed ex eorum est genere, quæ (sumpta) lethalem vim obtinent.

De Chrysocolla. Cap. CIIII.

CHRYSOCOLLA laudatissima Armeniaca, colorem porri lætè virentis quàm simillimè reddens. Secundum locum sibi vendicat Macedonica, & proximum huic Cypria: quo in genere præferenda quę pura est. Damnatur quæ terram & calculos collegerit. Porrò antedictæ lauandæ ratio hæc est: Tusam iniice in mortarium, & affusa aqua ad pilam expassa manu

A δευτερεύει δὲ τὸ ἐχόμενον, καὶ κατὰ τάξιν τὰ λοιπά. " τινὲς δὲ κατὰ μέσον τὸ ἀγγεῖον κατερείσαντες, τὸν ῥίπον ἐπιτιθέασιν, ὡς μικρὸν ψαύειν τοῦ ὄξους. τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ πωμάσαντες καὶ περιχρίσαντες ἐῶσι. καὶ δι' * ἡμερῶν ἀφαιρούμενοι τὸ πῶμα ἐπισκοποῦνται· ὅτε δὲ διαλυθῇ, τὰ ἄλλα ποιοῦσιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. B εἰ δὲ ἀναπλάσαι τις αὐτὸ ἐθέλει, ὄξει δριμεῖ φυρατέον, καὶ οὕτως ἀναπλαστέον, καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ. θέρους μέντοι ἐργαστέον τὰ προειρημένα. οὕτω γὰρ λευκὸν καὶ ἐνεργὲς γίνεται. σκευάζεται δὲ καὶ χειμῶνος, τῶν πιθακνῶν ὑπεράνω ἰπνῶν ἢ βαλανείων ἢ καμίνων τιθεμένων· C ἡ γὰρ * ἄνωθεν φερομένη θερμασία τὸ αὐτὸ δρᾷ τῷ ἡλίῳ. κάλλιστον δὲ ἡγητέον τὸ ἐν Ῥόδῳ σκευασθέν, ἢ ἐν Κορίνθῳ, ἢ ἐν Λακεδαίμονι. δευτερεύει δὲ τὸ ἐκ Δικαιαρχίας. ὀπτητέον δὲ αὐτὸ τὸν τρόπον τοῦτον. ἐπ' ἀνθράκων πεπυρωμένων θεὶς ὄστρακον καινὸν [καὶ μάλιστα Ἀττικὸν] * ἔμπλασσον D λεῖον τὸ ψιμμίθιον, καὶ κίνει συνεχῶς. ὅταν δὲ τὴν χρόαν ἔνασποδον γένηται, ἀνελόμενος ψῦχε καὶ χρῶ. καῦσαι δὲ θέλων, εἰς κοίλην λοπάδα λεῖον ἀπόθου, ἐπιθείς τε ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας, νάρθηκι κίνει ἕως ἂν τὴν χρόαν ἐοικὸς σανδαράχῃ γένηται· καὶ E ἀνελόμενος χρῶ. τὸ δὲ οὕτω σκευασθέν, σάνδυξ ὑπό τινων λέγεται. πλύνεται δὲ τὸ ψιμμίθιον ὁμοίως τῇ καδμείᾳ. δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν, ἐμπλαστικήν, μαλακτικήν, πληρωτικήν, λεπτυντικήν· ἔτι τε πράως κατασταλτικὴν ὑπεροχῶν, καὶ " κατουλωτικήν, μιγνύμενον κη- F ρωταῖς καὶ λιπαραῖς ἐμπλάστροις, καὶ τροχίσκοις. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀναιρετικῶν.

Περὶ Χρυσοκόλλης. Κεφ. ρδ'.

ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ δὲ διαφέρει ἡ Ἀρμενιακή, τῇ χρόᾳ κατακόρως πρασίζουσα· δευτερεύει δὲ ἡ Μακεδονική, εἶτα ἡ Κυπρία, καὶ ταύτης τὴν καθαρὰν προκριτέον· G τὴν δὲ γῆς καὶ λίθων ἔμπλεων ἀποδοκιμαστέον. πλυτέον τε τὴν προειρημένην οὕτω· κόψας αὐτὴν ἔμβαλε εἰς θυίαν, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ τρῖβε πλατείᾳ τῇ χειρὶ περὶ

G. hic locus sic legitur in veterib. τινὲς δὲ κατὰ μέσον τοῦ ἀγγείου, κρεμῶσι ξύλον, καὶ ἐπὶ τὸ καλούμενον ῥίπον ἐπιτιθέασιν ὡς μὴ ψαύειν τοῦ ὄξους. al. τὸν καλούμενον ῥίπον ἐπί.

V. caret.

V. ἐπουλωτικὴν

τὴν ἴγδην εὐτόνως. εἶτα ἐάσας ἀποκαταστῆναι, ἀπήθησον. καὶ ἕτερον ἐπιχέας ὕδωρ, πάλιν τρῖβε· ταῦτα δὲ ποίει ἐναλλὰξ, ἕως καθαρὰ καὶ εἰλικρινὴς γένηται. λοιπὸν ξηράνας ἐν ἡλίῳ, ἀποτίθεσο, καὶ χρῶ· ἐὰν δὲ καῦσαι θέλῃς, καῖε τὸν τρόπον τοῦτον. λεάνας αὐτῆς τὸ αὔταρκες, ἐπίθες εἰς τήγανον, καὶ ἀπόθου ἐπ' ἀνθράκων, καὶ τὰ ἄλλα ποίει ὡς προείρηται ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ χρυσοκόλλα σμηκτικὴν οὐλῶν, κατασταλτικὴν σαρκωμάτων, καὶ ἀνακαθαρτικήν, στυπτικήν τε [" καὶ θερμαντικὴν, σηπτικὴν] πράως μετὰ τοῦ ἐπὶ ποσὸν δάκνειν. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἔμετον κινούντων, καὶ ἀναιρεῖν δυναμένων.

V. his caret.

Περὶ Ἀρμενίου.* Κεφ. ρε΄.

ΑΡΜΕΝΙΟΝ δὲ προκριτέον τὸ λεῖον καὶ τὸ χρῶμα κυάνεον, ὁμαλόν τε ἄγαν καὶ ἄλιθον, εὔθρυβές. Τὰ αὐτὰ ποιεῖ τῇ χρυσοκόλλῃ, περὶ τὴν εὐτονίαν μόνον λειπόμενον αὐτῆς. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐν βλεφάροις τριχῶν αὐξητικόν.

Περὶ Κυανοῦ. Κεφ. ρς΄.

ΚΥΑΝΟΣ γεννᾶται μὲν ἐν Κύπρῳ ἐκ τῶν χαλκουργῶν μετάλλων· ὁ δὲ πλείων ἐκ τῆς αἰγιαλίτιδος ἄμμου,* εὑρισκόμενος κατά τινας σπηλαιώδεις ὑποσκαφὰς τῆς θαλάσσης, ἥτις καὶ διαφέρει. προκριτέον δὲ τὸν σφόδρα κατακορῆ. καυστέον δὲ ὡς χαλκῖτιν, καὶ πλυτέον ὡς καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει κατασταλτικὴν καὶ μετρίως σηπτικὴν, ἐσχαρωτικήν τε καὶ ἑλκωματικήν.

Περὶ Ἰνδικοῦ.* Κεφ. ρζ΄.

ΤΟΥ δὲ λεγομένου Ἰνδικοῦ, τὸ μὲν αὐτομάτως γίνεται, οἱονεὶ" ἐκβρασμα ὂν τῶν Ἰνδικῶν καλάμων. τὸ δὲ βαφικόν ἐστιν, ἐπανθισμὸς πορφυροῦς ἐπαιωρούμενος τοῖς χαλκείοις, ὃν ἀποσύραντες ξηραίνουσιν οἱ τεχνῖται. ἄριστον δὲ ἡγητέον εἶναι τὸ κυανοειδές τε καὶ ἔγχυλον, λεῖον. Ἔστι δὲ τῶν στυφόντων ἐλαφρῶς καὶ ῥησσόντων φλεγμονὰς καὶ οἰδήματα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ καταστέλλει ἕλκη.

G. alter, ἐκβλάστημα.

A vehemẽter affricato : mox vbi considere permiseris, excolato. Alteram infundens aquam, rursum terito : atque hæc vicissim repetito, donec pura sinceráq; spectetur. Tandé siccato in sole, & ad vsus recondito. Quod si vrere volueris, vrito in hũc modum: Vbi ex ea triueris quantũ sat esse videbitur, "patellæ supra car- B bones imponito, & alia facito quæ in vrendis antè memoratis metallicis recensita fuere. Vis chrysocollæ cicatrices exterere, excrescentes carnes coercere, itémque repurgare, astringere, excalfacere, & cum aliquantula mordacitate leniter excedere. Est verò ex eorum genere quæ vomitiones concitant & necé, C inferre possunt.

sartagini

De Armenio. Cap. CV.

ARMENIVM præferendum quod est læue, colore cæruleo, perquàm æquabile, calculorum expers atque friabile. Eadem quæ Chrysocolla præstat : distat hoc vno, quòd est inefficacior. Sed & vsum habet D ad pilos in palpebris "augendos.

vl. alendos.

De Cyano siue cæruleo. Cap. CVI.

CYANVS in Cypro quidem procreatur ex ærariis metallis, at copiosior ex arena littorali temperatur, quæ quidem secundum quasdam speluncarum instar excauatas E maris suffossiones inuenitur : & hîc quoque magis probatur. Eligi debet qui valdè saturo est colore. Vritur porrò, vt chalcitis, & lauatur, vti cadmia. Vis reprimere & modicè exedere, crustas gignere & exulcerare.

De Indico. Cap. CVII.

F EX Indici generibus vnum sponte naturæ prouenit, veluti spuma marísve eiectamentum, Indicis arundinibus adhærescens: alterum dant infectorum officinæ, éstque purpureus quasi flos æreis innatans cortinis, quem derasum artifices siccant. Optimum porrò censendum quod cærulei speciem præbet, G atque etiam succosum est ac læue. Inter medicamenta est quæ leuiter astringunt, & inflammationes ac œdemata rumpunt. Vlcera quoque purgat & reprimit.

De Ochra. *Cap. CVIII.*

OCHRAM eligere oportet leuissimam ac penitus luteam, saturo colore, minimè lapidosam, friabilem & natione Atticam. Vrenda etiam & lauanda hæc est, cadmiæ modo. Vis eius putrefaciendo excedere, inflammationes & tubercula dissipare, excrescentia in carne reprimere, caua cum cerato explere, & callos articulorúmve tophos comminuere.

De Cinnabari. *Cap. CIX.*

CINNABARIM falsò putant nonnulli cum eo quod minium appellatur vnum & idem esse. Minium enim in Hispania ex lapide quodam argentariæ arenæ permisto temperatur. Lapis is haud alioqui cognoscitur: sed dum in fornace excoquitur, in floridissimum ardentissimúmque colorem transit. Halitum verò in metallis strangulantem expirat: ideóque metallici faciem vesicis obuelant, vt per illas spectent, neque tamen vaporem noxium respirando trahant. Inde parato minio pictores ad sumptuosa parietum ornamenta vtuntur. Cinnabaris autem de qua hic agitur, ex Africa quidem inuehitur, at magno constat, & vsque adeo rara est, vix vt versicoloribus pictorum lineis satisfaciat. Est porrò altè & abundè colorata, & eam ob causam quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet Cinnabaris eandem quam lapis hæmatites, ad oculorum medicamenta vtilem, imò etiam efficaciorem: magis enim astringit & sanguinem cohibet. Igni quoque ambustis & papularum eruptionibus cerato excepta medetur.

De Hydrargyro, seu argento viuo. *Cap. CX.*

FIT Argentum viuum è minio, quod & ipsum abusiuè Cinnabaris dicitur. Imposita siquidem patinæ fictili concha ferrea Cinnabarim continente, calycem seu operculum adaptant, quod vndique luto superillinunt, deindéque carbonibus succendunt. Tum quæ calyci adhærescit * fuligo, derasa refrigeratáque in argentum viuum coit. Quinetiam * inuenitur quod, dum

Al. sudor. Vel, dū eruitur argentum, inuenitur quod in stillis

Περὶ Ὤχρας. Κεφ. ρη'.

ΩΧΡΑΝ δὲ ληπτέον τὴν κουφοτάτην, καὶ μηλίνην δι᾽ ὅλου, κατακορῆ δὲ καὶ ἄλιθον καὶ εὔθρυπτον, Ἀττικὴν δὲ τῷ γένει. καυστέον δὲ καὶ πλυτέον καὶ ταύτην ὡς τὴν καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, σκεδαστικὴν φλεγμονῶν καὶ φυμάτων· καταστέλλει τέ τὰ ὑπερσαρκοῦντα· καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ σὺν κηρωτῇ, καὶ πώρους θρύπτει.

Add. in quibusdam στυπτικὴν. sunt qui στυπτικὴν tantùm legant.

G. verba hæc σὺν κηρωτῇ non sunt in altero, quæ etiam Hermolaus non agnoscit.

Περὶ Κινναβάρεως. Κεφ. ρθ'.

ΚΙΝΝΑΒΑΡΙ οἴονταί τινες ταυτὸν ὑπάρχειν τῷ καλουμένῳ ἀμμίῳ, πλανώμενοι. τὸ μὲν γὰρ ἄμμιον σκευάζεται ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐκ λίθου τινὸς μεμιγμένου τῇ ἀργυρίτιδι ψάμμῳ, ἄλλως δὲ οὐ γινώσκεται. ἐν δὲ τῇ χωνῇ μεταβάλλει εἰς εὐανθέστατον καὶ φλογωδέστατον χρῶμα· ἔχει δὲ τὴν ἀποφορὰν ἐν τοῖς μετάλλοις πνιγώδη. περιτίθενται γοῦν οἱ ἐπιχώριοι τοῖς προσώποις φύσας, πρὸς τὸ βλέπειν μὲν, μὴ σπᾶν δὲ τὸν ἀέρα. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ζωγράφοι εἰς τὰς πολυτελεῖς τῶν τοίχων ἐκκοσμήσεις. Τὸ δὲ κιννάβαρι τοῦτο κομίζεται μὲν ἀπὸ Λιβύης, πιπράσκεται δὲ πολλοῦ· καὶ τοσοῦτόν ἐστιν, ὡς μόλις ἐξαρκεῖν τοῖς ζωγράφοις εἰς τὴν ἐν ταῖς γραμμαῖς ποικιλίαν. ἔστι δὲ καὶ * βαρύχροον, ἢ βαθύχροον· ὅθεν ἐνόμισάν τινες αὐτὸ εἶναι αἷμα δράκοντος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ κιννάβαρι τὴν αὐτὴν τῷ αἱματίτῃ, ἁρμόζον εἰς ὀφθαλμικά, πλὴν ἐπιτεταμένως· μᾶλλον γὰρ στύφον ἐστὶ καὶ ἴσχαιμον· καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐξανθήματα ἀναληφθὲν κηρωτῇ θεραπεύει.

G. alter μινίου quam scripturā Hermolaus retinet.

Aliquid hoc loco desiderari suspicatur Marcellus.

V. ἐν δὲ καμίνῳ, ἤπει ἐν τῇ χωνῇ

V. ἐμφάσεις

Al. δρακόντων

Περὶ Ὑδραργύρου. Κεφ. ρι'.

ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΣ δὲ σκευάζεται ἀπὸ τοῦ ἀμμίου λεγομένου, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τούτου κινναβάρεως λεγομένου. θέντες γὰρ ἐπὶ λοπάδος κεραμέας κόγχην σιδηρᾶν ἔχουσαν κιννάβαρι, περικαθάπτουσιν ἄμβικα περιαλείψαντες πηλῷ, εἶτα ὑποκαίουσιν ἀνθραξιν· ἡ γὰρ προσίζουσα τῷ ἄμβικι αἰθάλη * ἀποξεσθεῖσα καὶ ἀποψυχθεῖσα, ὑδράργυρος γίνεται. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς μεταλλευομένοις

Ald. ἀμμίου

ἄργυρον ἐν ταῖς στέγαις κατὰ σταλαγμοὺς A
συνεστῶσα· ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι καὶ καθ' ἑαυ-
τὴν ἐν τοῖς μετάλλοις εὑρίσκεσθαι τὴν ὑ-
δράργυρον. φυλάττεται δὲ ἐν ὑελίνοις ἢ
μολιβδίνοις ἢ κασσιτερίνοις ἢ ἀργυροῖς
ἀγγείοις· τὴν γὰρ ἄλλην ὕλην πᾶσαν διε-
σθίει, καὶ ποιεῖ ἀπορρεῖν. Δύναμιν δὲ ἔχει
φθαρτικὴν ποθεῖσα· τῷ βάρει διαβιβρώ- B
σκουσα τὰ ἐντός. βοηθεῖται δὲ γάλακτι
πολλῷ πινομένῳ καὶ ἐξεμουμένῳ, ἢ οἴνῳ
σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἀφεψήματι σελίνου, ἢ ὁρμί-
νου σπέρματι ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὑσσώπῳ σὺν
οἴνῳ. ¹[ῥίνημα δὲ χρυσοῦ, τουτέστι ξύσμα
λεπτότατον, πινόμενον, ὑδραργύρου ἐστὶ
θαυμαστὸν βοήθημα.] C

¹ Ista quæ ad capitis calcem conclusa sunt, adduntur ex veteribus libris & interpretibus.

Περὶ Μίλτου Σινωπικῆς. Κεφ. ρια'.

Μίλτος Σινωπικὴ κρατίστη ἡ πυκ-
νή, καὶ βαρεῖα, ἡπατίζουσα, ἄλιθος, ὁμό-
χροος, πολύχυτος ἐν τῇ αἱρέσει. συλλέγεται
δὲ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ ἐν σπηλαίοις τισί.
διυλίζεται δὲ καὶ φέρεται εἰς Σινώπην καὶ
πιπράσκεται. ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν D
ἔσχηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει ¹ξηραντικήν, ἐμ-
πλαστικήν· διὸ καὶ ἐμπλάστροις τραυμα-
τικαῖς μίγνυται, καὶ τροχίσκοις ξηραντικοῖς
καὶ στεγνωτικοῖς. ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν ἐν ᾠῷ
λαμβανομένη καὶ ἐγκλυζομένη· δίδοται
καὶ ἡπατικοῖς.

¹ Al. στυπτικὴν.

Περὶ Τεκτονικῆς. Κεφ. ριβ'. B

Ἡ δὲ τεκτονικὴ ἥττων ἐστὶ κατὰ πάντα
τῆς Σινωπικῆς· ἀρίστη δὲ ἡ Αἰγυπτία-
κὴ καὶ ἡ Καρχηδονική, ¹ἄλιθος, εὔθρυ-
πτος. γίνεται καὶ ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν
Ἰβηρίᾳ, τῆς * ὤχρας καιομένης [² καὶ με-
ταβαλλούσης] εἰς μίλτον.

¹ V. inserit, μίλτος
² V. caret.

Περὶ Λημνίας γῆς. Κεφ. ριγ'. F

Ἡ δὲ Λημνία γινομένη γῆ, ἔστιν ἐκ τινος
ὑπονόμου ἀντρώδους, ἀναφερομένη
ἀπὸ Λήμνου τῆς νήσου, ἐχούσης ἑλώδη τό-
πον, κἀκεῖθεν ἐκλέγεται καὶ μίγνυται αἵ-
ματι αἰγείῳ· ἣν οἱ ἐκεῖ ἄνθρωποι ἀνα-
πλάσσοντες καὶ σφραγίζοντες εἰκόνι αἰγός,
σφραγῖδα καλοῦσιν αἰγός. Δύναμιν δὲ G
ἔχει ἀντιδότου θανασίμων φαρμάκων ἔ-
ξοχον, πινομένη σὺν οἴνῳ, καὶ προληφθεῖ-
σα ἐξεμεῖσθαι ἀναγκάζει τὰ δηλητήρια.

conflatur argentum, in tectis gut-
tatim concreuit. Sunt & qui argen-
tum viuum per sese in metallis in-
ueniri tradant. Asseruatur porrò in
vitreis, plumbeis, stanneísve aut ar-
genteis vasis: quandoquidem aliá
omnem materiam ita exest, vt per-
manet atque præterfluat. Cæterúm
potum vim pernicialem habet: suo
enim pōdere interna perrodit. Re-
medio est lac copiosū subinde po-
tum & vomitionibus reiectum, aut
vinum cum absinthio, aut apij de-
coctum: aut semen hormini, aut o-
riganum vel hyssopum cum vino.
[Auri limata scobs, id est, ramen-
tum quam tenuissimum, epota mi-
rabili est contra hydrargyrum au-
xilio.]

De rubrica Sinopica. Cap. CXI.

Rubrica Sinopis maximè pro-
batur densa, grauis, iocineris
colorem referens, calculorum ex-
pers, concolor, quæque dum dilui-
tur longè latéque diffundi solet. Ef-
foditur in Cappadocia speluncis qui-
busdam, expurgatáque defertur in
Sinopem vrbem, in qua vænunda-
tur: atque inde etiam cognomen-
tum accepit. Vim habet exiccato-
riam & emplasticam: quapropter
vulnerarijs emplastris cōmiscetur,
vti etiam pastillis exiccantibus &
adstrictorijs. Aluum quoque sistit
tum ex ouo sumpta, tū etiam clyste-
re infusa. Datur & eadē hepaticis.

De Rubrica fabrili. Cap. CXII.

Rubrica fabrilis ad omnia Si-
nopide inferior est. Optima Æ-
gyptia & Carthaginensis, calculo-
rum expers atque friabilis. Nasci-
tur & in Iberia quæ ad occidentem
spectat. Fit quoque, exusta ochra &
degenerante in rubricam.

De Lemnia terra. Cap. CXIII.

Lemnia terra defertur è cunicu-
loso quodam specu Lemni insu-
læ, in quo nascitur. Scilicet palustris
inibi locus est, è quo eruitur & hir-
cino sanguini permiscetur. Hanc
dein incolæ coactam in pastillos ca-
præ imagine signant: vnde & sphra-
gida ægos, hoc est, capræ sigillum
appellauêre. Vim antidoti habet
cōtra perniciosa venena singularē.
Siquidē pota cum vino & præsum-
pta, foras venena vomitione pellit.

Prodest & contra ictus morsúsque animalium, quæ exitiale virus eiaculantur. Antidotis quoque immiscetur. Sunt qui hac etiam ad expiationes vtantur. Est & eadem dysenteriæ vtilis.

De Atramento sutorio.

Cap. CXIIII.

ATRAMENTVM sutorium genere quidem vnum & idem est, siquidem liquor est concretus: at speciales differentias tres habet. Enimuerò vnum liquoribus stillatim in cuniculos quosdam percolatis concrescit: quamobrem ab ijs qui Cypria metalla tractant, stillatitium appellatur. Petecsius hoc ipsum pinarium vocat: alij stalacticon, id est, stillatitium. Alterum latenter stagnat in speluncis, posteáque trāsfusum in excauatas scrobes, concrementum capessit: hoc iccirco pecton, id est, concretitium propriè nominatur. Tertium coctile dicitur, & in Hispania confici solet, sed maximè decolor & bonitate deterrimum esse constat. Ratiò parandi hæc est: Dilutum aqua decoquunt, mox in conceptacula transfusum residere patiuntur. Hoc statis diebus cogitur, & in complures diuiditur tessellatas formulas, quæ quidem racematim inter se cohærescunt. Optimum censetur, quod cæruleum est ac ponderosum, densum & translucens: cuiusmodi stillatitium est, quod ab aliis lonchoton, quasi lanceatum, appellatur. Proximum, concretitium. Coctile verò inficiendis denigrandísque pannis aptius cæteris esse compertum est: sed ad medicinæ vsum inualidius esse experimenta docent. Valet adstringere, calfacere & crustas inducere. Lata ventris animalia necat drachmæ pondere deuoratum, aut cum melle delinctū: vomitus ciet: & aduersus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur. Purgat & caput aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Cæterùm vritur, vti mox in chalcitidis mentione ostendemus.

Pl. piscinas ligneas

Plin. perquam spectabili nitore.

De Chalciti. Cap. CXV.

PRÆFERENDA Chalcitis æris speciem referēs, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursan-

ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν θανασίμων ἰοβόλων πληγὰς καὶ δήξεις. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. χρῶνται δέ τινες καὶ εἰς τελετὰς αὐτῇ. ἔστι δὲ καὶ δυσεντερίαις χρήσιμος.

Περὶ Χαλκάνθου. Κεφ. ριδʹ.

ΧΑΛΚΑΝΘΟΝ τῷ μὲν γένει ἓν καὶ ταυτὸν ὑπάρχει. ὑγρὸν γάρ ἐστι πεπηγός· εἰδικὰς δὲ ἔχει διαφορὰς τρεῖς. τὸ μὲν γὰρ κατὰ σταλαγμὸν διηθουμένων ὑγρῶν εἴς τινας ὑπονόμους συνίσταται· ὅθεν καὶ σταλακτὶς καλεῖται ὑπὸ τῶν τὰ Κυπριακὰ μέταλλα ἐργαζομένων. Πετεήσιος δὲ αὐτὸ καλεῖ πινάριον· ἄλλοι δὲ, σταλακτικόν, πηκτόν, ἑφθόν, ἀρακτόν, λογχωτόν. τὸ δὲ, ἀφανῶς λιμναζόμενον ἐν σπηλαίοις, ἔπειτα μεταχεόμενον εἰς βόθρους, τὴν πῆξιν λαμβάνει. ὃ δὴ καὶ πηκτὸν ἰδίως ὀνομάζεται. τὸ δὲ τρίτον, καλεῖται μὲν ἑφθόν. σκευάζεται δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ. σκευὴν δὲ ἔχει τοιαύτην, ἄχρηστόν τε καὶ ἀσθενέστατον ὑπάρχον. ὕδατι διέντες αὐτὸ ἕψουσιν, εἶτα εἰς τὰς δεξαμενὰς κατεράσαντες, ἐῶσι. τοῦτο δὴ πήγνυται τεταγμέναις ἡμέραις, εἰς πολλὰ διαιρούμενον κυβοειδῆ σχήματα, βοτρυδὸν ἀλλήλοις προσεχόμενα. ἄριστον δ' αὐτοῦ ἡγητέον τὸ κυάνεον καὶ βαρὺ, * πηκτόν τε καὶ διαυγές· οἷόν ἐστι τὸ σταλακτόν, ὑπ' ἐνίων δὲ λογχωτὸν καλούμενον· ἐχόμενον δὲ, τὸ πηκτόν. τὸ δὲ ἑφθόν, πρὸς μὲν βαφὰς καὶ μελάσματα ἐπιτηδειότερον τῶν ἄλλων δοκεῖ εἶναι· πρὸς δὲ ἰατρικὴν, ἀσθενέστερον ἡ πεῖρα δείκνυσι. Δύναται δὲ στύφειν, θερμαίνειν, ἐσχαροῦν· ἕλμινθας πλατείας αἱρεῖ < α. βάρος καταπινόμενον, ἢ μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· ἐμέτους τε κινεῖ· καὶ μύκητας λαβοῦσι βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθέν· κεφαλήν τε καθαίρει ἐνεθὲν ὕδατι, καὶ δι' ἐρίου ῥινεγχυτούμενον. καίεται δὲ, ὡς ὑποδείξομεν αὐτίκα ἐπὶ τῆς χαλκίτεως.

Sic Lacuna legit in vet. cod. Vulg. ex. ἁπλῶς ἐργαζόμενον. V. quidam ἀφθόνως ἡλιαζόμενον.

G. alter ἀχρούστατον. quam scripturam Hermolaus non sine iudicio retinuit, itémque Lacuna.

G. alter, συνεχόμενα, quod verbum huic accommodatius est. Orib. πυκνόν τε καὶ καθαρόν

Ald. πυκνόν.

V. εὐδοκιμεῖ.

Περὶ Χαλκίτεως.

Κεφ. ριεʹ.

ΧΑΛΚΙΤΙΝ προκριτέον τὴν χαλκοειδῆ καὶ εὔθρυπτον, ἄλιθόν τε καὶ οὐ παλαιὰν, ἔτι δὲ τὰς ἶνας ἐπιμήκεις καὶ

ἀποστίλβούσας ἔχουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ˈστυπτικὴν τε καὶ θερμαντικὴν, καὶ ἐσχαρωτικὴν· ἀποκαθαρτικὴν τῶν περὶ κανθοὺς καὶ ὄμματα. ἔστι δὲ καὶ τῶν μετρίως *στυφόντων. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας· αἱμορραγίας τὰς ἐξ ὑστέρας καὶ μυκτήρων σὺν πράσου χυλῷ· ξηρὰ δὲ πρὸς τε ἐπουλίδας καὶ νομὰς καὶ παρίσθμια. κεκαυμένη δὲ, πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον χρήσιμεύει λεία σὺν μέλιτι. τετυλωμένα μὲν βλέφαρα καὶ τραχέα ἀποτήκει καὶ σμήχει. σύριγγας δὲ ἄγει ἐν κολλυρίου σχήματι ἐντιθεμένη.

G. V. ῥυπτικὴν, vt Ruellius expressit. Sed vulgatam scripturā rectam esse, ex Galeno intelligitur.

tibus venis oblongis splēdentibúsque. Huic adstrictoria vis est, excalfaciens & crustas vlceribus obducens: repurgat quæ oculis & eorundem angulis hærent. Est & in genere leuiter exedentium. Quinetiam efficax est ad erysipelata & herpetas, itémque sanguinis è vulua & naribus eruptiones cum porri succo. Eius farina gingiuas excrescentes, nomas, tonsillásque compescit: vsta eadem & cum melle trita, oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum quidem scabritiémque palpebrarum absumit abstergítque: fistulas verò collyrij modo indita sanat.

Περὶ Ψωρικοῦ. Κεφ. ρις´.

Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτῆς τὸ καλούμενον ψωρικὸν, διπλασίονος χαλκίτεως πρὸς ἁπλῆν καδμείαν μιγνυμένου, καὶ σὺν ὄξει λεαινομένου· δεῖ δὲ ἐν κεραμέῳ ἀγγείῳ κατορύττειν ἐν κοπρίᾳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡμέρας μ´. γίνεται δὲ δριμύτερον, δυνάμενον ὅσα καὶ ἡ χαλκῖτις. ἔνιοι δὲ ἴσα μίξαντες οἴνῳ λεαίνουσι, καὶ τὰ αὐτὰ ποιοῦσι. καυστέον δὲ αὐτὴν ἐν ὀστράκῳ καινῷ ἐντιθέντας, καὶ διαπύροις ἄνθραξιν ἀπερεισαμένους. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, ἐπὶ μὲν τῶν πολυύγρων, τὸ ἀπομφολύγωτον εἶναι καλῶς ξηρὸν γενέσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ἡ ἐπὶ τὸ εὐανθέστερον μεταβολή. ὅταν γὰρ *αἱματώδης καὶ μιλτώδης γένηται τὴν χρόαν κατὰ βάθος, ἀναιρετέον αὐτήν. τήν τε προσκαθημένην ἀκαθαρσίαν ἀποφυσητέον καὶ ἀποθετέον. ὀπτᾶται δὲ ἐπ᾽ ἀνθράκων ἐμφυσωμένων, μέχρι τοῦ ὕπωχρον αὐτὴν γενέσθαι· ἢ ἐπ᾽ ὀστράκου καὶ διαπύρων ἀνθράκων στρεφομένη πυκνῶς, ἕως ἂν πυρωθῇ καὶ μεταβάλλῃ τὴν χρόαν.

Sic vetus cod. at vulg. ex. simpliciter habent μιλτώδης

De Psorico. Cap. CXVI.

Efficitur porrò ex ipsa medicamentum, psoricum dictum, duabus eius partibus * vni cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fictile coniici, quod fimo obruatur diebus quadraginta per Caniculæ ardores. Sic enim medicamentum acrius euadit, atque idē quod chalcitis potest. Sunt qui mixtas pares vtriusque portiones in vino terunt, & eadem illa prosequuntur. Vritur Chalcitis fictili nouo indita, & ignitis carbonibus imposita. Sit verò modus vstionis, metallicorum quæ quidem humore multo abundauerint, dum bullulas edere desierint, ac perfectè inaruerint: reliquorum verò, dum in floridiorem colorem mutata fuerint. Cùm ergo chalcitis sanguineum ac miniatum colorem interiùs altiúsve contraxerit, tùm demum igni eximenda est: mox insidente spurcitia flatu depulsa reponenda est. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, vsquedum subluteo colore pallescat, aut fictili subditis candentibus prunis subinde versata, donec ignescat colorémque mutet.

Vel, tertia cadmiæ temperatio

Περὶ Μίσυος. Κεφ. ριζ´.

Μισυ δὲ παραληπτέον τὸ Κύπριον, χρυσοφανὲς, σκληρὸν, καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χρυσίζον, καὶ ἀποστίλβον ἀστεροειδῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τῇ χαλκίτιδι, δίχα τῆς τοῦ ψωρικοῦ κατασκευῆς, ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαφέρον. τὸ δὲ Αἰγύπτιον, πρὸς μὲν τ᾽

De Misy. Cap. CXVII.

Misy assumendum natione Cyprium, auri speciem præ se ferens ac durum, quódque dum friatur aureis micet scintillis, ac stellæ modo radiet splendescátve. Vstionem autem ac vim etiam habet cum Chalcitide eandē, præterquàm quod psoricum ex eo non conficitur, intensiorisque ac remissioris facultatis ratione hoc ab illa differt. Ægyptium porrò ad cætera quidem præ-

fertur, tanquam efficacius: ſed ad ocularia medicamenta, ſupradicto longè inferius eſt.

De Melanteria ſeu atramento metallico. Cap. CXVIII.

MELANTERIA quædam in faucibus fodinarũ, quibus æs erutũ fuerit, ſalſuginis modo cõcreſcit: altera verò in ſumma facie ſupradictorum locorum coit, quæ quidem etiam terrena eſt. Sed & inuenitur in Cilicia, & aliis quibuſdam regionibus, foſſilis quædã. Præſtat in Melanteriæ genere, quæ ſulphurei eſt coloris, læuis, æquabilis, pura, & quę contactu aquæ confeſtim nigreſcit. Cæterùm vim cauſticam eandem obtinet, quam & miſy.

De Sory. Cap. CXIX.

SORY exiſtimauere nonnulli eſſe melanteriam, ſed falsò: ſiquidem peculiare genus eſt, illi tamen haud ita diſſimile. Verùm Sory viroſum magis eſt, ac nauſeam mouet. Inuenitur in Ægypto & aliis quibuſdam regionibus, vt & in Africa, Hiſpania & Cypro. Maximè verò laudatur Ægyptium, quódque friãti nigrius apparet, * crebris foraminibus peruium & ſubpingue, inſupérque aſtringens & hauſtu olfactúque viroſum, atque adeo ſubuertendi ſtomachi vim habẽs. Quod autem inter friandum miſyos modo nõ ſcintillat, & alterius generis eſſe, & inualidum cenſendum eſt. Vim & vſtionem ſupradictis ſimilem habet: dolori dentium cauernis inditum medetur: eoſdem labantes firmat: iſchiadicis ex vino infuſum auxiliatur: illitum cum aqua varos extinguit. Miſcetur & medicamẽtis quæ pilos denigrant. Hæc verò in communi & alia ferè omnia quæ vſtionem experta non ſunt, vſtis potentiora cenſeri debẽt: ſalem excipio, vini fæcem, nitrum, calcem & conſimilia, quæ quidẽ cruda, remiſſiora ſunt. Cremata ſiquidem, viribus efficaciora redduntur.

*Pl. ſpõgioſũ.

De Diphryge. Cap. CXX.

DIPHRYGIS tria genera eſſe creduntur: vnum enim metallicum eſt, quod in Cypro ſola

ἀλλὰ διαφέρει ἐμπρακτικώτερον ὄν. πρὸς δὲ τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις, πολλῷ λείπεται τοῦ προειρημένου.

Περὶ Μελαντηρίας. Κεφ. ριη´.

ΤΗΣ δὲ Μελαντηρίας, ἡ μέν τις τοῖς τῶν ὀρυγμάτων στομίοις, ἀφ᾽ ὧν αἱ μεταλλευθῇ ὁ χαλκὸς, ἐπιπήσσεται ἁλμυρίδος τρόπον. ἡ δὲ, ἐκ τῆς ἄνωθεν ἐπιφανείας τῶν προειρημένων τόπων, ἥ τις καὶ γεώδης ἐστίν. εὑρίσκεται δέ τις καὶ ὀρυκτὴ ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις. διαφέρει δ᾽ αὐτῆς ἡ θειόχρους, λεία, ὁμαλὴ, καθαρὰ, καὶ ἐν τῷ θιγεῖν ὕδατος μελαινομένη ταχέως. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν, τὴν αὐτὴν τῷ μίσυϊ.

Περὶ Σώρεως. Κεφ. ριθ´.

ΤΟ ΔΕ Σῶρυ ἔνιοι ὑπέλαβον Μελαντηρίαν πλανώμενοι· ἴδιον γάρ ἐστι γένος, οὐκ ἀφόμοιον· βρωμωδέστερον δὲ τὸ Σῶρυ καὶ ναυτίας ποιητικόν. εὑρίσκεται δὲ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις, ὡς ἐν Λιβύῃ καὶ Ἱσπανίᾳ καὶ Κύπρῳ. προκριτέον δὲ τὸ Αἰγύπτιον, καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι μελάντερον φαινόμενον· κατατρήσεις τε πολλὰς ἔχον, καὶ ὑπολίπαρον· ἔτι δὲ στύφον, καὶ πρὸς τὴν κατάποσιν ἢ ὄσφρησιν βρωμῶδες, καὶ ἀνατρεπτικὸν στομάχου. τὸ δὲ μὴ* λαμπυρίζον ἐν τῷ θραυσθῆναι ἐμφερῶς μίσυϊ, ἑτερογενές τε καὶ ἀσθενὲς οἰητέον εἶναι. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις· ἰᾶται δὲ καὶ ὀδονταλγίας ἐντιθέμενον εἰς τὰ βρώματα, καὶ τοὺς ὑποσάλους δὲ ὀδόντας κρατύνει· καὶ ἰσχιαδικοῖς βοηθεῖ μετ᾽ οἴνου ἐγκλυζόμενον· ἴονθούς τε σβέννυσι, μεθ᾽ ὕδατος καταχρισθέν. μίγνυται καὶ εἰς τριχῶν μελάσματα. κοινῷ δὲ τρόπῳ ἐπὶ τούτων σχεδὸν καὶ τῶν ἄλλων πάντων, δυναμικώτερα τὰ ἄκαυστα. τῶν κεκαυμένων ἡγητέον πλὴν ἁλῶν καὶ τρυγὸς, καὶ νίτρου καὶ τιτάνου καὶ τῶν ὁμοίων, ὅσα ὠμὰ ὄντα ἀνίεται. καιόμενα γὰρ, τὴν δύναμιν ἐμπρακτότερα γίνεται.

Περὶ Διφρυγοῦς. Κεφ. ρκ´.

ΤΟΥ δὲ Διφρυγοῦς τρία ἡγητέον εἴδη. τὸ μὲν γὰρ μεταλλικόν ἐστιν, ὃ δὴ ἐν Κύπρῳ

μόνη γίνεται· πηλῶδες γὰρ ὄν, ἀναφέρεται ἐκ βυθοῦ τινὸς τῶν ἐκεῖ τόπων· *εἶτα ἀνενεχθὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ, καὶ μετὰ ταῦτα φρυγάνοις κύκλῳ περιτεθειμένοις καίεται· ὅθεν καὶ διφρυγὲς ἐκλήθη, διὰ τὸ ὑπὸ ἡλίου καὶ τῶν φρυγάνων καίεσθαι καὶ ξηροποιεῖσθαι, καὶ οἱονεὶ φρύγεσθαι. τὸ δὲ ἕτερον, τοῦ κατεργαζομένου χαλκοῦ ὥσπερ ὑπόστασίς τις καὶ τρὺξ ὑπάρχει· μετὰ γὰρ τὴν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος περίχυσιν, ὡς ἀνωτέρω ἔφαμεν περὶ ἄνθους χαλκοῦ διαλεγόμενοι, μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ χαλκοῦ εὑρίσκεται ἐν τῇ χώνῃ ἐγκείμενον τῷ πυθμένι αὐτῆς τὸ τοιοῦτον εἶδος, τήν τε στύψιν καὶ τὴν γεῦσιν χαλκοῦ ἔχον. τὸ δὲ τρίτον σκευάζεται οὕτω. λίθον τὸν λεγόμενον πυρίτην συνθέντες εἰς κάμινον οἱ πρὸς τούτοις ὄντες, καίουσιν ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς ὡς τίτανον· ὅταν δὲ ἡ χρόα μιλτώδης γένηται, ἀνελόμενοι ἀποτίθενται. τινὲς δέ φασιν ἐκ μόνης τῆς τὸν χαλκοῦν λίθον ἀποτελούσης ὕλης γίνεσθαι τὸ προειρημένον· ὅταν ὀπτηθεῖσα ἐν ταῖς λεγομέναις ἅλωσιν,* ἀνενεχθῇ εἰς τοὺς βόθρους, καὶ ἐνταῦθα καίηται. τόν τε γὰρ κύκλῳ τόπον τῶν βόθρων ἐπιλαμβάνει, καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν λίθων οὐδὲν ἧττον εὑρίσκεται. προκριτέον δ' αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει ἔγχαλκον,* ἰίζον, στῦφον, τε καὶ ἀναξηραῖνον ἱκανῶς τὴν γλῶσσαν. ὅπερ ἡ κεκαυμένη ὤχρα οὐ κέκτηται· ἣν δὴ καίοντες ἀντὶ διφρυγοῦς πιπράσκουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν τε, ἀνακαθαρτικὴν ἐπιτεταμένως, σμηκτικήν τε καὶ ξηραντικήν, καὶ κατασταλτικὴν ὑπερσαρκώσεως, ἀπουλωτικὴν κακοήθων καὶ ἑρπυστικῶν. διαφορεῖ καὶ ἀποστήματα ἀναληφθὲν τερεβινθίνῃ ἢ κηρωτῇ.

Περὶ Ἀρσενικοῦ. Κεφ. ρκα΄.

ἈΡΣΕΝΙΚΟΝ κατὰ τὰ αὐτὰ γίνεται μέταλλα τῇ σανδαράχῃ. ἄριστον δὲ ἡγητέον τὸ πλακῶδες καὶ χρυσίζον τῇ χρόᾳ, τάς τε πλάκας λεπιζομένας ἔχον ὡς ἀεὶ ἐπικειμένας ἀλλήλαις· ἔστι* δὲ ἀμιγὲς ἑτέρας φύσεως. τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ γινόμενον ἐν Μυσίᾳ τῇ ἐν Ἑλλησπόντῳ. ἔστι δὲ αὐτοῦ δύο εἴδη. τὸ μὲν ἕν, οἷον προείρηται· τὸ δὲ ἄλλο, βωλῶδες" καὶ σανδαραχίζον τῇ χρόᾳ,* ἐκ Πόντου καὶ Καππαδοκίας φερόμενον. δευτερεύει δὲ τὸ τοιοῦτον.

Sic Ald. cod. At Paris. βαλανοειδὲς καὶ ἀχροειδὲς καὶ σανδαραχίζον τῇ χρόᾳ. his addit præterea v. ἠχωλοειδὲς, atque isthæc omnia expresserũt Interpretes.

nascitur. Ita enim vt lutosum est, ex imo quodam inibi gurgite eruitur: erutum deinde Sole siccatur: mox circũpositis cremiis vritur. Diphryges ideò vocatũ est, quòd & à sole & à cremiis sarmẽtisve vratur, arefiat inquã & quasi torreatur. Alterum, dum conficitur æs, illius quasi fæx quędam subsidet: siquidem post frigidę affusionem, vti superiùs retulimus cũ de æris flore dissereremus, sublato ære, fundo fornacis inhærẽs id genus inuenitur, æris tum astrictione tum etiam sapore pręditum. Tertium sic fit: Lapidẽ pyriten dictum qui ista tractant dies multos vti calcem cremant in camino: ac vbi colorem rubricę contraxerit, exemptum recondunt. Quidam verò asserunt hoc è sola materia fieri, è qua lapis ærosus pficitur, quando in dictis areis assata indeq; in scrobes translata peruritur. Nam & locum foueas ambientem occupat, & exẽtis lapidibus nihilominus inuenitur. Præfertur quod saporem æris reddit, ęruginẽ pręse ferens, astringens & vehementer exiccans linguam: id quod sibi exusta ochra nõ vendicat, quæ tamen cremata diphrygis loco vænit. Vis ei astringere, validè perpurgare, extergere, siccare, carnis excrescentias cohibere, vlcera cacoëthe & quæ serpũt ad cicatricem perducere. Abscessus quoque terebinthina aut cerato exceptum discutit.

Pl. excrescentia consumere

De Arsenico seu auripigmento. Cap. CXXI.

AVRIPIGMENTVM in iisdẽ metallis, quib⁹ sãdaracha, gignitur. Optimũ existimatur crustosũ, auri colore micãs, quodq; crustas eas habet ferè sẽper sibiinuicẽ squamatim incumbẽtes: insup ẽrq; impermixtũ est & omnis alienę materię expers. Tale est quod in Mysia Hellespõti nascitur. Sũt autẽ illius duo genera: vnũ quidẽ, quale antè cõmemoratũ est: alterum, glebosum & colore sandarachæ simile, quod è Ponto & Cappadocia defertur: & hoc quidem secundum locum tenet.

Porrò

Porrò torretur auripigmẽtum hoc modo: Testæ nouæ inditum carbonibus ignitis imponito, assiduéque versato, donec igne flagret colorémque mutet: deinde refrigeratũ tritúmque recondito. Vim habet septicam, astrictoriam, & crustas inducenté cum feruore ac violento morsu: reprimit & quicquid excrescit, ac pilos detrahit.

De Sandaracha. Cap. CXXII.

SANDARACHA præfertur ad satietatem rufa, fragilis, friabilis, pura, & quæ cinnabaris colorem imitatur, insupérque sulphuris virus redolet. Vis & vstio eadem, quæ auripigmento. Sed & alopecias explet resina excepta, & scabros vngues cum pice remouet. Contra pedicularem morbum ex oleo efficax est: tubercula cum adipe discutit. Prodest etiam ad narium orísque vlcera & cæteras papularum eruptiones, cum rosaceo: itémque ad condylomata. Datur & purulenta excreantibus è mulso. Quin & aduersus veteré tussim cum resina suffitur, nidore per fictulá in os attracto. Vocem deniq; limpidam & canoram facit cum melle delincta, & suspiriosis cum resina in catapotio datur.

De Alumine. Cap. CXXIII.

OMNE propemodũ aluminis genus in Ægypto & in iisdem metallis inuenitur: est enim quod scissile dicitur, veluti flos glebosi. Gignitur & in aliis quibusdá locis, in Melo, Macedonia, Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Africa, Armenia & compluribus aliis regionibus, sicut & rubrica. Sunt auté eius species plurimæ. Verùm ad medendi vsum scissile, rotundum & liquidum expetuntur. Optimum verò scissile: & in hoc genere laudatissimum quod recens est, candidissimum, calculorum expers, graueolẽs & perquàm astringẽs, insuperq; nec glebæ modo nec assulosè compactum, sed sigillatim quasi in capillamenta canescentia dehiscens: quale est quod Trichites, hoc est, capillare appellatur, in Ægypto proueniens. Reperitur quoque lapis huic alumini persimilis, qui tamen

A ὀπτᾶται δὲ οὕτως. ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπερεισάμενος αὐτὸ, θὲς ἐπὶ διαπύρου ἄνθρακος καὶ στρέφε συνεχῶς. ὡς δ' ἂν πυρωθῇ καὶ μεταβάλῃ, ψύξας καὶ λεάνας ἀποτίθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικήν τε καὶ στυπτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν μετὰ πυρώσεως καὶ βιαίου δήξεως· ἔστι δὲ καὶ τῶν στελλόντων, ψιλοῖ δὲ τρίχας.

G. hæc verba sic legũtur in vtroque: ὄστρακον καινὸν ἀπερεισάμενος, quæ scriptura purior est.

Al. πυκνῶς.

B Περὶ Σανδαράχης. Κεφ. ρκβ'.

ΣΑΝΔΑΡΑΧΗΝ δὲ προκριτέον τὴν κατακορῆ, πυῤῥὰν, εὔθραυστον, εὐλέαντόν τε καὶ καθαρὰν, κινναβαρίζουσαν τῇ χρόᾳ, ἔτι δὲ θειώδη ἀποφορὰν ἔχουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ ὄπτησιν τὴν αὐτὴν τῷ ἀρσενικῷ. θεραπεύει δὲ καὶ ἀλωπεκίας ἀναλη-

Orib. λεανθῆ

C φθεῖσα ῥητίνῃ, καὶ λεπροὺς ὄνυχας σὺν πίσσῃ ἀφίστησι. καὶ πρὸς φθειριάσεις σὺν ἐλαίῳ ποιεῖ· φύματά τε σὺν στέατι διαφορεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν ῥισὶ καὶ στόμασιν ἕλκη, καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἐξανθήματα, σὺν ῥοδίνῳ· καὶ πρὸς κονδυλώματα. δίδοται καὶ ἐμπυϊκοῖς, σὺν οἰνομέλιτι. καὶ

Drag. μέλιτι καὶ ἐλαίῳ

D ὑποθυμιᾶται σὺν ῥητίνῃ καὶ πρὸς παλαιὸν βῆχα, διὰ σίφωνος ἑλκομένου τοῦ ἀτμοῦ τῷ στόματι. φωνήν τε ἀποκαθαίρει ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι, καὶ ἀσθματικοῖς σὺν ῥητίνῃ καταπότιον δίδοται.

Περὶ Στυπτηρίας. Κεφ. ρκγ'.

ΣΤΥΠΤΗΡΙΑΣ δὲ σχεδὸν πᾶν εἶδος, E ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ μετάλλων εὑρίσκεται· ἔστι γὰρ σχιστὴ, οἱονεὶ τῆς *βωλίτιδος ἄνθος. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις, ἐν Μήλῳ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Λιπάραις, καὶ Σαρδονίᾳ, καὶ Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας, Λιβύῃ, Ἀρμενίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις πλείοσιν, ὥσπερ ἡ μίλτος· ἔστι δὲ αὐτῆς εἴδη πλεῖστα. πρὸς

V. σχεδὸν ἀρίστον ἐπὶ τῶν αὐτῶν, &c.

F δὲ ἰατρικὴν χρῆσιν λαμβάνεται ἡ σχιστή τε καὶ ἡ στρογγύλη καὶ ἡ ὑγρά. ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ σχιστὴ, καὶ ταύτης ἡ πρόσφατος καὶ λευκὴ ἄγαν, καὶ ἄλιθος καὶ βαρύοζος, στύφουσά τε εὐτόνως· ἔτι τε οὐ πεπιεσμένη βωληδὸν ἢ σχιδακηδὸν, ἀλλ' ἐξεσμένη

G κατὰ μονάδας πολιαῖς θριξὶν ἐμφερῶς, οἷα ἐστὶν ἡ λεγομένη Τριχῖτις, γεννωμένη δὲ ἐν Αἰγύπτῳ. εὑρίσκεται δὲ καὶ λίθος ἐμφερὴς αὐτῇ ἄγαν, ὃν διακριτέον τῷ τῆς

γεύσεως κριτηρίῳ μὴ στύφουσα. τῆς δὲ στρογγύλης ἡ χειροποίητος, ἀδόκιμος ὑπάρχει· γνωρίζεται δὲ ἐκ τοῦ σχήματος. παραληπτέα δ' ἂν εἴη ἡ φυσικῶς στρογγύλη καὶ πομφολυγώδης, ὑπόλευκός τε καὶ στύφουσα ἐρρωμένως, ἔτι δὲ ποσὸν ὠχρότητος ἅμα καὶ λιπαρείας ἔχουσα· πρὸς δὲ τούτοις ἄλιθός τε καὶ εὔθρυπτος, καὶ φύει Μηλία ἡ Αἰγυπτία. τῆς δὲ ὑγρᾶς τὴν μάλιστα διαφανῆ προκριτέον καὶ γαλακτώδη, ὁμαλήν τε καὶ δι' ὅλου χυλώδη, ἔτι δὲ ἄλιθον καὶ πυρώδες ἀποπνέουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, στυπτικήν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις, τήκουσαν δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων σάρκας, καὶ τὰ ἄλλα ὑπερσαρκώματα. ἐνεργεστέραν δὲ τῆς στρογγύλης τὴν σχιστὴν ἡγητέον. καίονται δὲ καὶ ὀπτῶνται, ὡς χαλκῖτις· ἵστουσι δὲ καὶ σηπεδόνας, αἱμορραγίας· οὖλα πλαδῶντα στέλλουσι· καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνουσι σὺν ὄξει ἢ μέλιτι. ἄφθας δὲ ὠφελοῦσι σὺν μέλιτι, καὶ ἐξανθήματα καὶ ῥεύματα ἐν ὠσί, σὺν πολυγόνου χυλῷ· λέπραις δὲ ἁρμόζουσι σὺν κράμβης φύλλοις, ἢ σὺν μέλιτι ἑψηθεῖσαι· καὶ κνησμοῖς, ὄνυξί τε λεπροῖς καὶ πτερυγίοις καὶ χιμέτλοις, σὺν ὕδατι καταιονούμεναι. σὺν τρυγὶ δὲ ὄξους καταχριόμεναι μετὰ κηκῖδος ἴσης κεκαυμένης, πρὸς φαγεδαινικά· πρὸς δὲ νομάς, σὺν ἁλσὶ διπλοῖς. πιτυριάσεις δὲ σὺν ὀρόβῳ καὶ πίσσῃ ὑγρᾷ σμήχουσι καταχριόμεναι· κονίδων τε καὶ φθειρῶν καὶ πυρικαύστων, σὺν ὕδατι καταχριόμεναι, βοήθημα. οἰδήμασί τε καὶ μασχαλῶν καὶ βουβώνων δυσωδίαις καταχρίουσι. ἡ δὲ Μηλία καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν συνεργεῖ, πρὸ τῆς συνόδου προστεθεῖσα τῷ στόματι τῆς ὑστέρας· καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσει· ἐπουλίσι τε καὶ σταφυλαῖς καὶ παρισθμίοις ἐπιτήδειοι καὶ στόμασι, καὶ πρὸς ὦτα καὶ αἰδοῖα σὺν μέλιτι ἐπιχρίουσι.

Περὶ Θείου. Κεφ. ρκδ'.

ΘΕΙΟΝ δὲ ἄριστον ἡγητέον, τὸ ἄπυρον καὶ λαμπυρίζον τῇ χρόᾳ, διαφανές τε καὶ ἄλιθον. τοῦ δὲ πεπυρωμένου, τὸ χλωρόν

Ald. πυρῶδες

Addit Lac. ex v. cod. ὑγρᾷ στυπτηρίᾳ ἐστὶν ἡ πλακῖτις, ἡ ἀπὸ Φιλαδελφίας φερομένη, ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται. i. liquidum alumen est, quod Placitis nomine ex Philadelphia affertur, quóque lanarum infectores vtuntur.

Al. ἀποθεραπευτικὴν

Deest ὑγρᾷ in vulg. exempl. sed addit Lac. ex vet. cod.

Lac. sic legit in vet. cod. ἡ δὲ Μηλία πρὸς ἔμμηνα καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν σὺν ἐρίῳ πρὸ τῆς συνόδου παρατεθεῖσα. hoc est, Meliū ad mēses eliciendos valet, præstátq; mulieribus ne cōcipiant, appositū ante cōgressum, cum lana. Goup. vet. libri add. καὶ σμύρνῃ, quod Hermolaus expressit & Myrrha.

A gustus iudicio internoscitur, quòd nō astringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu artéve tale effictū est: sed ex figura deprehēditur. Assumēdum autē quod sponte naturæ rotundum est, bullis turgens, candido propius, & valenter astringens, prætereáque nonnihil palloris cum quadam pinguitudine præ B ferens: ad hæc calculorum expers ac friabile, & natione Melium aut Ægyptium. *Liquidum præfertur maximè pellucēs, lacteum, planum & æquabile, atq; omni ex parte succosum, insupérque minimè lapidosum, & quēdam caloris igniculum expirans. Vim habēt excalfaciendi, astringēdi, & expurgādi quę pu C pillis oculorū caliginē offendūt, palpebrarum quoq; carnes aliásq; excrescentias absumendi. Scissile porrò efficacius rotundo censendū est. Vruntur verò torrentúrq;, chalcitidis modo. Vlcerū putrescētia compescunt, & sanguinis eruptiones inhibēt, gingiuas humore nimio flaccidas comprimunt, mobilésq; den D tes cū aceto aut melle firmant. Oris vlceribus, quas aphthas vocant, ammixto melle prosunt, itémque papulis & aurium fluxionibus, cū polygoni succo. Lepris conueniunt cū brassicæ foliis aut melle cocta: necnon & pruritui, vnguium scabritijs, pterygiis & pernionibus, fotu ex a E qua. Valent cum aceti fæce & gallæ crematæ pari pondere ad phagedęnas vlcerum, & ad nomas cum salis duplo. Furfures cum eruo & liquida pice illita exterūt. Ad lendes, pediculos & ambusta cum aqua inuncta auxilio sunt. Contra œdemata & graue alarum inguinúmq; virus illinuntur. Ex Melo autē aduectum, F etiam mulieribus præstat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum: fœtus quoque pellit. Aluminū deniq; genera gingiuis excrescentibus, vuæ ac tōsillis accommodantur: itémque ori, auribus ac verendis cum melle illinuntur.

*Plin. liquidi probatio vt sit lympidum

De Sulphure. Cap. CXXIIII.

SVLPHVR optimū existimatur, G quod viuū ignémve minimè expertum est, & spēdido colore nitet, translucens & calculorum expers. In genere autem sulphuris ignem experti probatur, quod viret

ac præpingue ſpectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Priore loco commemoratum ſulphur, calfacit, diſcutit & "maturat celeriter. Tuſſientibus, purulenta excreantibus & ſuſpirioſis prodeſt, tum in ouo ſumptum, tum etiam ſuffitum: prætereà partus vſti nidore extrahit. Lepras itémque lichenas & ſcabros vngues aufert, cum terebinthi reſina. Ex aceto autem illitum, eſt quidem ad lepras efficax, ſed & vitiligines tollit. Scorpionum etiam ictibus addita reſina medetur. Cum aceto verò, draconis marini & ſcorpionum ictus ſanat. Pruritus totius corporis ſedat, nitro miſtum & affrictum. Regium quoque morbum emendat, inſperſum fronti cochlearis menſura, aut in ſorbili ouo ſumptum. Facit & ad grauedinem ac deſtillationes: ſudores quoque conſperſum inhibet: podagricis cum aqua & nitro illitum conducit: grauitatẽ auditus, ſuffiti nidore raptim per fiſtulam hauſto, ſanat. Lethargicos ſuffitu excitat. Sanguinis eruptionem ſiſtit: ac deniq; contuſis auribus cum vino & melle illitum medetur.

Pl. concoquit

De Pumice. Cap. CXXV.

PVMICIS probatio, vt ſit quàm maximè leuis, multicauus ſeu ſpongioſus, ſciſſilis ac minimè "lapidoſus, inſupérque teri facilis atque candidus. Cremari autem oportet in hũc modum: Sumito eius quantum libuerit, & prunis candentibus obruito: ac vbi igne flagrauerit, extractum vino odorato reſtinguito: iterúmque incenſum pariter extinguito. Tertia vſtione exemptum ſinito perſe refrigerari, tandémq; ad vſus condito. Vis eius aſtringere & gingiuas abſtergere: purgat cum calfactione quæ pupillis caliginem offundunt: explet vlcera & ad cicatricem perducit, inſupérque excreſcentia cohibet. Fit & è farina eius dentifricium. Corpori denique cruſtam obducit, éſtque pilis abolendis aptus. Theophraſtus autor eſt, ſi quis in feruentis muſti cadum pumicẽ immiſerit, vini feruorem confeſtim deſinere.

Pl. arenoſus infricando

A τε καὶ εὔλιπές. γίνεται δὲ πλεῖστον ἐν Μήλῳ καὶ Λιπάρᾳ. θερμαίνει δὲ τὸ προειρημένον καὶ διαφορεῖ καὶ πεπαίνει ταχέως. βῆχας τε καὶ ἐμπύοις καὶ ἀσθματικοῖς ὠφελεῖ ἐν ὠῷ λαμβανόμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· πρὸς δὲ τούτοις ἔμβρυα κατασπᾷ ὑποθυμιαθέν· καὶ λέ- B πρας, ἔτι δὲ λειχῆνας καὶ ὄνυχας λεπροὺς αἴρει, τερεβινθίνῃ μιχθὲν ῥητίνῃ· σὺν ὄξει δὲ καταχριόμενον, ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς λέπρας· αἴρει δὲ καὶ ἀλφούς. ἰᾶται καὶ σκορπίων πληγάς, μιγὲν ῥητίνῃ· σὺν ὄξει δέ, καὶ δρακοντίου θαλασσίου καὶ σκορπίων πληγὴν ἰᾶται. παύει καὶ τοὺς C καθ' ὅλον τὸ σῶμα "κνησμούς, σὺν νίτρῳ σμηχόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἴκτερον, κοχλιαρίου πλῆθος ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ, ἢ μετὰ ὠοῦ ῥοφητοῦ λαμβανόμενον. καὶ πρὸς κόρυζαν δὲ καὶ καταῤῥόους ποιεῖ· καὶ ἱδρῶτας στέλλει καταπασσόμενον· καὶ ποδαγρικοῖς σὺν νί- D τρῳ καὶ ὕδατι καταχρισθὲν συμβάλλεται· καὶ δυσηκοΐαν ὑποθυμιώμενον διὰ σίφωνος θεραπεύει· καὶ ληθαργικούς, ὑποθυμιώμενον· αἱμοῤῥαγίαν τε ἴσχει. θλάσεις τε ὤτων σὺν οἴνῳ "καὶ μέλιτι καταχριόμενον ἰᾶται.

V. addit, θέρμους καὶ

Cat. add. καὶ σμύρνη. quod expreſſit Marcellus.

Περὶ Κισσήρεως. Κεφ. ρκέ.

E ΚΙΣΣΗΡΙΝ δὲ προκριτέον τὴν ἄγαν κούφην καὶ πολύκενον, σχιστήν τε καὶ ἄλιθον, ἔτι δὲ ψαθυρὰν τε "καὶ λευκήν. καυστέον δὲ οὕτω· λαβὼν αὐτῆς ὁπόσον ἂν θέλῃς, διαπύροις ἔγκρυψον ἄνθραξιν· ὡς δ' ἂν ἐκπυρωθῇ, ἀνελόμενος σβέσον οἴνῳ εὐώδει· καὶ πάλιν πυρώσας σβέσον· "τὸ δὲ F τρίτον ἀνελόμενος αὐτήν, καθ' ἑαυτὴν ἔα ψυχῆναι, καὶ ἀποθέμενος χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν τε καὶ σμηκτικὴν οὔλων", ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις μετὰ τοῦ θερμαίνειν· ἕλκη τε πληρωτικὴν καὶ κατουλωτικήν· ἔτι δὲ καὶ κατασταλτικὴν ὑπεροχῶν, καὶ σμηκτικὴν ὀ- G δόντων λεία· καὶ ἐσχαρωτικὴν σώματος· καὶ εἰς ψίλωσιν τριχῶν ἐπιτήδειον. "Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ, ἐὰν εἰς ζέοντά τις οἴνου πίθον καθῇ κίσσηριν, παύεσθαι παραχρῆμα τὴν ζέσιν τοῦ οἴνου.

V. λεπτωτικήν. al. λεπτήν.

V. τὸ δὲ τρίτον δι' ἑαυτῆς ἔα ψυχῆναι.

Lacuna addit ex vet. cod. καὶ ὀδόντων.

In quibuſdã codicib. teſte Marcello, iſta deſunt ad capitis vſque calcem.

Περὶ Ἁλῶν. Κεφ. ρκϛʹ.

ΤΩΝ δὲ ἁλῶν ἐνεργέστερον μέν ἐστι τὸ ὀρυκτόν. τούτου δὲ κοινῶς μὲν τὸ ἄλιθον καὶ λευκὸν καὶ διαφανές, πυκνόν τε καὶ ὁμαλὸν τῇ συγκρίσει· ἰδίως δὲ τὸ Ἀμμωνιακὸν τῷ γένει, εὔσχιστόν τε καὶ εὐθείας τὰς διαφύσεις ἔχον. τοῦ δὲ θαλασσίου τὸ πυκνὸν παραληπτέον καὶ λευκὸν καὶ ὁμαλόν. κάλλιστον δὲ ἐν Κύπρῳ καὶ Κύπρου τῇ Σαλαμῖνι γίνεται καὶ Μεγάροις, καὶ ἐν Σικελίᾳ καὶ Λιβύῃ. ἐν τοῖς λεγομένοις δέ, καὶ τὰ λιμναῖα προκριτέον. εὐτονώτατον δὲ αὐτοῦ ἐστὶ τὸ Φρύγιον, καλούμενον δὲ Ταττᾶιον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ προειρημένοι ἅλες κοινῶς πολύχρηστον, στυπτικήν τε καὶ σμηκτικήν, καὶ ἀποκαθαρτικὴν καὶ διαχυτικήν, ἔτι δὲ κατασταλτικὴν καὶ ἰσχνωτικήν, καὶ ἐσχαρωτικήν, τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον διαφέροντες. εἰσὶ δὲ καὶ σηπεδόνων ἐφεκτικοὶ καὶ σμήγμασι ψωρικαῖς μίγνυνται· στέλλουσι καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑπεροχάς, καὶ πτερύγια τήκουσι, καὶ τὰς ἄλλας δὲ ὑπερσαρκώσεις αἴρουσι· καὶ κλυσμοῖς εὔθετοι· καὶ κόπου λυτήριοι, σὺν ἐλαίῳ χριόμενοι· καὶ πρὸς τὰ οἰδήματα τῶν ὑδρωπικῶν. πυρία τε ἡ δι' αὐτῶν ἐν σακκίοις, πραϋντικὴ ἀλγημάτων. καὶ κνησμοὺς δὲ παύουσι μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους συγχριόμενοι παρὰ πυρί, ἄχρις ἂν ἱδρώσωσιν. ὁμοίως καὶ λειχῆνας καὶ ψώρας καὶ λέπρας. συναγχικοὺς τε κουφίζουσι, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει καὶ ἐλαίῳ διαχριόμενοι. πρὸς δὲ παρίσθμια καὶ κιονίδας, σὺν μέλιτι ὀπτοί. καὶ ἄφθας καὶ οὔλων πλαδῶν, καὶ πρὸς φαγεδαίνας σὺν ἀλφίτῳ κεκαυμένοι *καταπλάσσονται. πρὸς δὲ σκορπίων πληγάς, σὺν λινοσπέρμῳ· πρὸς δὲ ἐχέων δήγματα, σὺν ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι καὶ ὑσσώπῳ· πρὸς δὲ κεράστου, μετὰ πίσσης ἢ κεδρίας ἢ μέλιτος· πρὸς δὲ σκολοπένδρας δῆγμα, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει· πρὸς δὲ σφηκῶν πληγὰς καὶ *τερηδόνας, καὶ πρὸς ψυδράκια τὰ ἐν κεφαλῇ, θύμους τε καὶ φύματα, σὺν στέατι μοσχείῳ ἀναληφθέντες· σὺν σταφίδι δὲ ἢ στέατι ὑείῳ ἢ μέλιτι, δοθιῆνας διαφοροῦσι. καὶ ὄρχεων οἰδήματα σὺν ὀριγάνῳ καὶ ζύμῃ θᾶττον πεπαίνουσι.

V.caret.

Corn. καταπάσσονται

V.add. [illegible]

De Sale. Cap. CXXVI.

INTER Salis genera efficacissimum fossile. Et in hoc ipso genere cõmuniter quidẽ laudatur calculis vacās, candidum & pellucidum, dēsum & æquabili compage: peculiariter verò natione Ammoniacũ, quod quidẽ & findi facilè potest, & rectis est scissuris. In marino sale eligendus est densus, candidus & æquabilis. Probatissimus in Cypro fit & Salamine Cypri & Megaris, itémq; in Sicilia & Africa. Sed inter hæc ipsa salis genera lacustris præfertur: cēsetúrq; validissimus Phrygius, qui Tattæus vocatur. Antedictorum salis generũ natura in communi est ad multa per quã vtilis, astringens, abstergẽs, repurgans, dissoluẽs dissipānsve, ac insuper reprimens, extenuās & crustas inducẽs: sed intensioris remissiorísque facultatis ratione inter se differũt. Quin & "vlcera putrescentia cohibent, & smegmatis seu medicamentis psoras abstergentibus ammiscētur. Excrescentia in oculis reprimunt, pterygia cõsumunt, cæterásque carnis extuberationes tollunt: clysteribus vtiliter infundũtur: lassitudines etiã discutiunt, ex oleo illita. Contra hydropicorum œdemata auxiliantur, doloresq; sacculis indita fotu mitigant, & pruritus sedãt ex oleo & aceto infricata ad ignem, dum sudor prouocetur. Similiter & lichenas, psoras ac lepras. Anginas ex melle, aceto & oleo inunctione leuãt. Tosta tonsillis vuæq; cum melle adhibentur. Cremata verò, vlceribus oris quas aphthas vocant, humidis gingiuarũ vitiis & phagedænis vlcerum cum polenta insperguntur. Aduersus scorpionum ictus, cum lini semine: cõtra viperarum morsus, cum origano, melle & hyssopo: aduersus cerasten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliantur. Contra scolopendræ verò morsus, ex melle & aceto: aduersus vesparum ictus & tenthredinum, itémque ad capitis psydracia, thymos atque tubercula, seuo excepta vitulino. Furunculos cum vua passa aut suillo adipe aut melle discutiunt. Testium tumores cum origano & fermento citiùs maturant.

vel à putredine vindicant

Crocodilorum morsibus auxiliantur trita, in linteolo inuoluta & in acetū intincta, fasciis insuper additis quibus partes affectæ constringantur. Prosunt & ad virulentarum bestiarū morsus & sugillata faciei, cum melle. Contra haustum opium & fungos cum aceto mulso bibuntur. Luxatis cum farina & melle imponuntur. Ambustis igni cum oleo imposita, pustulas *erumpere nō patiuntur. Podagricis itidem adhibentur, & aurium doloribus cum aceto. Erysipelata & vlcera quæ serpunt cum aceto illita, aut cum *hyssopo imposita cohibent. Vri porrò salem oportet fictili diligenter operculato ne dissiliat, conditóque prunis, vsquedum igni candefiat. Aliqui fossilem subacta farina oblitum carbonibus subijciunt, ibíque tandiu sinunt, dum illa exusta fuerit. Sed & sal communis vri hoc modo potest: aqua semel ablutum ac deinde siccatum in ollam mittito, obditóque operculo ignem succendito, tandémque salem moueto, donec haud amplius exiliat.

Pl. reprimunt

fortè, *hyssopo*

De Spuma salis, seu spuma maris arida. Cap. CXXVII.

Spuma maris arida, ramentum purgamentúmve maris spumosum est, quod in exilibus petris reperitur. Ei vis eadem quæ sali.

De Muria, seu Salsugine. Cap. CXXVIII.

Muria salis effectus præbet, abstergítque: dysentericis vtiliter infunditur, quorum intestina nome corripuit: itémque ischiadicis iam *diuturno dolore vexatis. Fotu verò aquæ marinæ vicem pensat.

Pl. veteribus

De flore Salis. Cap. CXXIX.

Flos Salis è Nilo quidē flumine defluit, sed & stagnis quibusdā innatat. Assumendus qui croci colorē imitatur, & odore quodámodo est ingratiore, veluti garū: interdū etiā magis graueolēs, gustu mordaciore ac subpinguis. Fucatus autē rubrica aut grumosus, improbatur. Præterea verus ac sincerus nō nisi oleo resoluitur: adulteratus, nōnulla ex parte etiam aqua diluitur. Ad vlcera quæ cacoëthe, quasi maligna, vocāt, phagedænas, genitaliū nomas & purulētas aures efficax est. Oculorū hebetudi-

A καὶ κροκοδειλοδήκτοις βοηθοῦσιν, ἐνδεθέντες εἰς ὀθόνιον λεῖοι, καὶ βαπτόμενοι εἰς ὄξος, *συφομένων τῶν μερῶν τοῖς ἐνδέσμοις. θηριοδήκτοις τε βοηθοῦσι, καὶ πρὸς ὑπώπια προσώπου σὺν μέλιτι· καὶ πρὸς ὀποῦ μήκωνος πόσιν, καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενοι· πρὸς δὲ στρέμματα, σὺν ἀλεύρῳ καὶ

Marcellus *συπτομένων* ex Plinio legendum suspicatur.

B μέλιτι· πρὸς πυρίκαυστα δὲ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτεθέντες, οὐκ ἐῶσι φλυκταινοῦσθαι. ποδαγρικοῖς τε ὁμοίως ἐπιτίθενται, πρὸς ὠταλγίαν τε σὺν ὄξει· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἕρπητας ἴσχουσι μετ' ὄξους καταχριόμενοι, ἢ καταπλασθέντες σὺν *ὑσσώπῳ. καυστέον δὲ αὐτοὺς εἰς ὀστράκινον ἀγγεῖον ἐμβαλόντας καὶ ἐπιμελῶς πω-

Malim, *οἰσύπῳ*

C μάσαντας, ἵνα μὴ ἐξάλλωνται, ἄνθρακιά τε ἐγκρύψαντας ἄχρις ἐκπυρώσεως. τινὲς δὲ τοὺς ὀρυκτοὺς σταιτὶ περιπλάσαντες, εἰς ἄνθρακας ὑποθέντες ἐῶσιν, ἄχρις ἂν τὸ σταῖς καταχαῇ. ἔνεστι δὲ καὶ τοὺς κοινοὺς ἅλας τὸν τρόπον καίειν. ἀποκλύσας αὐτοὺς ἅπαξ ὕδατι, καὶ ἐάσας ξηρανθῆναι, ἔμβαλε εἰς χύ-

D τραν, καὶ πωμάσας ὑπόκαιε, κινῶν ἕως ἂν μηκέτι ἐξάλλωνται.

Περὶ Ἄχνης ἁλός. Κεφ. ρκζ΄.

Ἁλὸς ἄχνη ἐπίψησμά ἐστιν ἁλὸς *ἀφρῶδες, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν πετριδίων. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλσίν.

Περὶ Ἅλμης. Κεφ. ρκη΄.

E Ἅλμη τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλσὶν ἔχει ἐνέργειαν, σμηκτικήν· δυσεντερικοῖς τε ἐστὶ τοῖς κατὰ νομὴν ἔγκλυσμα, καὶ ἰσχιαδικοῖς χρονίοις. πρός τε καταντλήσεις ἁρμόζει ἐφ' ὧν θάλαττα ἐστὶ χρησίμη.

Περὶ Ἄνθους ἁλός. Κεφ. ρκθ΄.

Ἁλὸς δὲ ἄνθος καταρρεῖ μὲν ἐκ Νείλου

F ποταμοῦ· ἐφίσταται δὲ λίμναις τισί. παραληπτέον δὲ τὸ κροκίζον τῇ χρόᾳ, ὑποδυσωδέστερον ὥσπερ γάρος. ἐνίοτε δὲ καὶ *δυσωδέστερον μᾶλλον καὶ τῇ γεύσει δηκτικώτερον καὶ ὑπολίπαρον. τὸ δὲ ἐμμιλτον ἢ θρόμβους ἔχον, φαῦλον ἡγητέον. ἐπὶ τὸ ἀκέραιον ἐλαίῳ συνανίεται μόνον· τὸ δεδολωμένον δὲ, ἐκ μέρους

G.alter, *βαρύτερον*, vt legit Hermolaus.

Ald. *ἔμμιλτον*

G καὶ ὕδατος. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἕλκη, καὶ νομὰς τὰς ἐν αἰδοίοις, καὶ ὦτα πυορροοῦντα· καὶ ἀμβλυωπίας

καὶ τὰς οὐλὰς αἴρει καὶ λευκώματα. μίγνυται καὶ ἐμπλάστροις καὶ μύροις εἰς χρῶσιν, ὡς καὶ τῷ ῥοδίνῳ. ἔστι δὲ καὶ ἱδρώτων κινητικόν· κοιλίας ταρακτικόν, σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι ληφθέν· κακοστόμαχον. μίγνυται καὶ ἀκόποις, καὶ σμήγμασι πρὸς τριχῶν "λεπτυσμόν· καὶ καθόλου ἐστὶ δριμύ, πυρωτικόν, ὥσπερ οἱ ἅλες.

Vulg. exempl. λευκασμόν.

nes, cicatrices albugineśque tollit. Emplastris vnguentisq; coloris gratia miscetur, vti & rosaceo. Sudoré quoque ciet: aluum "turbat in vino & aqua sumptus, stomachóque est inutilis. Additur & acopis, & smegmatis quæ extenuandorũ pilorum gratia componuntur: ac in vniuersum acris est atque igneæ feruentísque naturæ, vti sal.

Plin. soluit

Περὶ Νίτρου. Κεφ. ρλ'.

ΝΙΤΡΟΝ προκριτέον τὸ κοῦφον καὶ ῥοδωπὸν ἢ λευκὸν τὴν χρόαν, κατατετρημένον, οἱονεὶ σπογγῶδές τι. τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐκ τῶν "βουνῶν. Δύναμιν δὲ ἔχει μετασυγκριτικήν.

Orib. νήσων.

De Nitro. Cap. CXXX.

NITRVM præfertur leue & roseo colore aut candido, perforatum, perinde quasi spongiosum fistulosúmve quiddam. Tale verò est, quod è "collibus tumulísve affertur. Vim habet humores ex alto euocandi.

vel, ex Bunis.

Περὶ Ἀφροῦ νίτρου. Κεφ. ρλα'.

Ἀφρὸς δὲ νίτρου, ἄριστος μὲν εἶναι δοκεῖ ὁ κουφότατος καὶ πλακώδης, εὔθρυπτός τε καὶ ἐμπόρφυρος, *ἢ ἀφρώδης, ἔτι δὲ δηκτικός· οἷός ἐστιν ὁ ἐκ Φιλαδελφίας κομιζόμενος τῆς ἐν Λυδίᾳ. δευτερεύει δὲ ὁ Αἰγύπτιος. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Καρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν ἁλσί τε καὶ τὸ νίτρον αὐτὸ ἐμφερῆ. ἐκ περισσοῦ δὲ τὸ νίτρον καὶ στρόφους παύει λειανθὲν μετὰ κυμίνου καὶ *ποθὲν μεθ' ὑδρομέλιτος, ἢ μετὰ ἑψήματος, ἢ τινὸς τῶν διαφορεῖν δυναμένων πνεύματα, οἷον πηγάνου ἢ ἀνήθου. ἔστι δὲ καὶ περιοδικῶν σύγχρισμα πρὸ τῆς ὑπόπτου προσβολῆς. μίγνυται καὶ διαφορητικαῖς καὶ ἐπισπαστικαῖς καὶ λεπρικαῖς ἐμπλάστροις, καὶ λεπτυντικαῖς. σὺν ὕδατι δὲ θερμῷ ἢ οἴνῳ ἐγχεόμενον, ἐμπνευματώσεις τε καὶ ἤχους ὤτων ἰᾶται, καὶ πυορροίας. καθαίρει δὲ καὶ ῥύπον, σὺν ὄξει ἐγχεόμενον. κυνοδήκτους τε ἰᾶται σὺν στέατι "ὀνείῳ ἢ ὑείῳ. ἀναστομοῖ δὲ καὶ δοθιῆνας, ἀναληφθὲν τερμινθίνῃ ῥητίνῃ· μετὰ σύκων δέ, ὑδρωπικῶν ἐστὶ κατάπλασμα. σὺν μέλιτι δὲ ἐγχριόμενον, ὀξυδερκές· καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυκράτῳ ποθὲν ἁρμόζει· πρὸς δὲ βουπρήστεις, σὺν ὕδατι· πρὸς ταύρου δὲ αἷμα, σὺν σιλφίῳ· "ἀτροφοῦσί τε χρήσιμον κατάπλασμα· παρακμάζουσί τε ὀπισθοτονικοῖς πάθεσι σὺν κηρωτῇ, καὶ στρέμμασι· μίγνυται καὶ ἄρτῳ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν τὴν γλῶτταν παραλελυμένων.

Matthioli codex, αἰγείῳ, caprino.

Lae. legit in vet. cod. τρέμουσί τε καὶ στροφουμένοις χρήσιμον &c. iis quos tremor aut torminosus dolor infestant.

De Spuma nitri. Cap. CXXXI.

Spuma nitri, optima censetur leuissima, crustosa, friabilis, colore penè purpureo & spumosa, insuperq; mordens, qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. Secundas tenet Ægyptia. Quin & in Magnesia Cariæ gignitur. Sali parem vim & vstioné hæc habet, æquè ac nitrum ipsum. Sed hoc ampliùs etiam tormina sedat, si cum cumino tritum bibatur in hydromelite, aut decocto aliquo eorum quæ flatus discutiendi vi prædita sunt, vti rutæ vel anethi. In febribus circuitu redeuntibus illinitur ante suspectam accessionem. Miscetur & emplastris discutientibus, extrahẽtibus, extenuantibus & lepras exterentibus. Cum aqua autem calida aut vino infusum, auriũ inflationes ac sonitus, easdémque purulẽtas sanat. Sordes etiam eiusdem partis expurgat, cum aceto instillatum. Canum morsibus ex asinino adipe aut suillo medetur. Resina exceptum terebinthina furunculos "aperit. Tusum cum ficubus, hydropicis illinitur: & cum melle inunctum, claritatem visus adiuuat. Succurrit venenis fungorũ, ex posca potum: buprestiũ verò, ex aqua: iis qui sanguinem tauri "biberint ex "silphio datur: atrophis, hoc est, cibũ non sentiẽtibus, adhibitũ prodest, & opisthotonis iam remissioribus cũ cerato, itémq; luxatis: in paralysi linguæ pani vtiliter permiscetur.

Pl. extrahit.

Pl. Laserve, quò succus est silphij.

Aliqui ſupradicta ignitis indita carbonibus vrunt, ſubiecta prius teſta noua, donec incanduerint.

De Fæce. Cap. CXXXII.

ELIGENDA Fæx maximè à vino vetere Italico: ſin minùs, ab alio conſimili. Nam aceti fęx intenſioribus eſt prædita viribus. Crematur vt alcyonium, antè diligenter exiccata. Sunt qui teſtæ nouæ inditam igni largo vrant, vſquedum altiùs tota incanduerit. Alij ignitis carbonibus fæcis glebam obruunt, & ſimiliter faciunt. Experimentum eſt legitimè *vſtæ, vt candido aut aërio colore cōſpiciatur, & linguam tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vim porrò fæx habet ſupramodum vrendi, detergendi, cicatricem inducendi, aſtringendi, & vehementer exedendi ſiccandíque. Sed recenti vtendum eſt, quoniam celeriter expirat & exanimatur: proinde non niſi tecta & vaſe aliquo condita incluſáve reponi debet. Lauatur eadem, vti pompholyx. Quæ vſtionem experta non eſt, œdemata per ſe & cum myrto cohibet: ventris ſtomachíque rheumatiſmos adhibita ſiſtit: muliebre profluuiū abdomini & verendis impoſita mitigat: panos nondum exulceratos, itémque tubercula diſcutit. Turgētes mammas ſuíque lactis impatientes cum aceto peruncta extinguit. Cremata verò, ſcabros vngues cum reſina aufert: addito lentiſcino oleo illita nocte *tota, flauum reddit capillū. Lota oculorum medicamentis, vti ſpodium, miſcetur: & talis etiā eorundem cicatrices atque caligines abſtergit.

Plin. coctæ

Vel, nocte vna vnſat capillū

De Calce viua. Cap. CXXXIII.

CALX viua hoc modo fit: Marinorum buccinorum teſtas igni condito, aut ardēti clibano per noctem immittito. Poſtera die ſi candidiſſimæ fuerint, eximito. Sin minùs, iterum vrito, vſquedum vehemēter inalbuerint. Dein vbi in frigidā leuiter eas immerſeris, ollę nouę indito, & exactè pannis operiēs, noctem vnam conquieſcere ſinito.

A ἔνιοι δὲ καίουσι τὰ προειρημένα, ἐπ' ἄνθρακας πεπυρωμένους ἀπερεισάμενοι, προϋποκειμένου καινοῦ ὀστράκου, ἕως ἂν ἐκπυρωθῇ.

Περὶ Τρυγός. Κεφ. ρλβ'.

ΤΡΥΓΑ δὲ παραληπτέον μάλιστα μὲν τὴν ἀπὸ οἴνου παλαιοῦ Ἰταλικοῦ· εἰ B δὲ μή, ἀπὸ ἄλλου ὁμοίου. ἡ γὰρ ἀπὸ ὄξους, ἐπιτέταται τῇ δυνάμει. καυστέον δὲ ὡς ἀλκυόνιον προεξηραμμένην ἐπιμελῶς. τινὲς δὲ ἐπ' ὀστράκων καινῶν θέντες καίουσι πυρὶ δαψιλεῖ, ἕως ἂν ἐμπυρωθῇ κατὰ βάθος. ἄλλοι δὲ εἰς ἄνθρακας πεπυρωμένους ἐγκρύψαντες βῶλον, τὸ ὅμοιον ποιοῦσι. σημεῖον C δὲ τῆς δεούσης καύσεως ἡγητέον, τὸ λευκὸν ἢ ἀερίζουσαν τοῦ χρώματος. καὶ τὸ προσενεχθεῖσαν τῇ γλώσσῃ οἱονεὶ φλέγειν αὐτήν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀπὸ ὄξους καίεται. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν σφόδρα, καὶ σμηκτικήν, καὶ ἀπουλωτικήν, στυπτικήν, καὶ σηπτικὴν ἄγαν καὶ ξηραντικήν. χρηστέον δὲ D τῇ τρυγὶ προσφάτῳ οὔσῃ· ταχὺ γὰρ διαπνεῖται· ὅθεν οὐδὲ ἀσκέπαστον, οὐδὲ χωρὶς ἀγγείου αὐτὴν ἀποθετέον. πλύνεται δὲ αὕτη, ὡς πομφόλυξ. ἡ δὲ ἄκαυστος, στέλλει οἰδήματα καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ μυρσίνης· κοιλίαν τε καὶ στόμαχον ῥευματιζόμενον καταπλασθεῖσα στέλλει· καὶ ῥοῦν γυναι- E κεῖον κατ' ἤτρου καὶ αἰδοίου καταπλαττομένη, παρωνυχίας καὶ φύγεθλα ἀνέλκωτα διαφορεῖ καὶ φύματα· μαστούς τε σπαργῶντας ῥέοντας γάλα σβέννυσι, σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. ἡ δὲ κεκαυμένη, λεπροὺς ἀφίστησιν ὄνυχας σὺν ῥητίνῃ· καὶ μετὰ σχινίνου ἐλαίου συγχρισθεῖσα νύκτα ὅλην, ξανθὰς ποιεῖ F τὰς τρίχας. πλυθεῖσα δὲ μίγνυται εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ὡς σποδός· σμήχει τε οὐλὰς καὶ ἀχλὺς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἡ τοιαύτη.

Περὶ Ἀσβέστου. Κεφ. ρλγ'.

ΑΣΒΕΣΤΟΣ γίνεται οὕτω· τῶν θαλαττίων κηρύκων τὰ ὄστρακα λαβών, πυρὶ ἔγκρυψον, ἢ εἰς κλίβανον διάπυρον καθεὶς ἄφες ἐννυκτερεῦσαι· τῇ δὲ ἐχομένῃ, ἐὰν μὲν G *λευκοτάτη γένηται, ἀνελοῦ· εἰ δὲ μή, πάλιν καῖε ἄχρις ἂν ἱκανῶς λευκανθῇ. εἶτα ἀποβάψας αὐτὰ εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινήν, καὶ σκεπάσας αὐτὰ ῥάκεσιν ἐπιμελῶς, ἔασον ἐνταῦθα νύκτα μίαν·

περὶ δὲ ἀνελόμενος ἀπειληφυῖαν τὸ παντελὲς τῆς κατεργασίας, ἀποτίθεσο. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ λίθων κοχλάκων καιομένων, καὶ ἐκ τῆς χυδαίας μαρμάρου, ἥτις καὶ προκρίνεται τῶν ἄλλων. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα κοινῶς ἄσβεστος πυρωτικήν, δηκτικήν, καυστικήν, ἐσχαρωτικήν. μιγνυμένη δὲ τισὶν ἑτέροις, ὡς στέατι" ἢ ἐλαίῳ, γίνεται πεπτική, μαλακτική, διασκεδαστική, καὶ ἀπουλωτική. ἐνεργεστέραν δὲ αὐτῆς ἡγητέον τὴν πρόσφατον καὶ ἄβροχον.

V. add. ὑείῳ

Περὶ Γύψου. Κεφ. ρλδ'.

ΓΥΨΟΣ δύναμιν ἔχει στυπτικήν, ἐμπλαστικήν· αἱμορραγίας τε καὶ ἱδρώτων ἐφεκτικήν. ποθεῖσα δὲ πνίγει τῷ κατὰ πνιγμὸν τρόπῳ.

Περὶ Τέφρας κληματίνης. Κεφ. ρλε'.

ΤΕΦΡΑ κληματίνη δύναμιν ἔχει καυστικήν· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ ἢ ἐλαίῳ καταπλασθεῖσα, θλάσματα νεύρων καὶ ἄρθρων λυγίσματα καὶ συστροφὰς νεύρων ὠφελεῖ· σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει, σαρκώσεις ὀσχέου στέλλει· καταπλασθεῖσα δὲ σὺν ὄξει, ἑρπετόδηκτα καὶ κυνόδηκτα ἰᾶται· ἐσχαρωτικαῖς τε μίγνυται. καὶ "γίνεται ἡ ἐξ αὐτῆς κονία πρὸς πτώματα, καὶ μύκητας σὺν ὄξει καὶ ἁλσὶ" καὶ μέλιτι.

V. πήγνυται

V. caret.

Περὶ Ἀλκυονίου. Κεφ. ρλϛ'.

ΤΟΥ δὲ Ἀλκυονίου πέντε γνωστέον εἴδη ὑπάρχειν. τὸ μὲν γὰρ πυκνόν ἐστι καὶ στρυφνόν, καὶ τῷ ἰδεῖν σπογγῶδες, ἔτι δὲ βρωμῶδες καὶ βαρύ, καὶ ἰχθύος ὄζον, ὃ δὴ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἠϊόνων εὑρίσκεται. τὸ δὲ ἑξῆς κατὰ μὲν τὸ σχῆμα πτερυγίῳ ὀφθαλμικῷ ἢ σπόγγῳ ἔοικε, κοῦφόν τέ ἐστι καὶ πολύκενον, καὶ φυκώδη ἀποφορὰν ἔχον. τὸ δὲ τρίτον σκωληκοειδὲς ὑπάρχει τῷ τύπῳ, καὶ τῇ χρόᾳ "πορφυρώτερον," ὅ τινες Μιλήσιον καλοῦσι. τὸ τέταρτον δὲ ἐρίοις οἰσυπηροῖς ὅμοιον, πολύκενον, κοῦφον. τὸ δὲ πέμπτον ἔοικε μὲν κατὰ σχῆμα μύκητι, ἄνοσμόν τε ἐστὶ καὶ τραχύ, ἔνδοθεν μὲν κισσήρει κατά τι ἐοικός, ἔξωθεν δὲ λεῖον, δριμύ, ὃ πλεῖστον ἐν τῇ Προποντίδι κατὰ τὴν καλουμένην Βεσβι-

V. ἀναφορὰν

V. ἐμπόρφυρον

Orib. addit σωληνοειδὲς

Al. Βέμβικαν

A Mane calcem perfectoomni opere elaboratam extrahito, atq; recondito. Conficitur & è silicibus calculísve littoreis igne crematis, nec non & è vulgari marmore: & hæc quidem cæteris antefertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens & crustas inducens: Mista tamen alijs quibusdam, vt a- B dipi oleóve, concoquendi, molliendi, dissipandi, discutiendíve & vlcera ad cicatricem perducendi vim asciscit. Efficacior porrò existimatur quæ recens est, nec aquis aspersa.

De Gypso. Cap. CXXXIIII.

GYPSVM vim habet astrictoriã C & emplasticam. Sanguinis eruptiones sudorésq; cohibet, sed potum strangulando iugulat.

De Sarmentitio cinere. Cap. CXXXV.

SARMENTORVM cinis vrendi vim habet. Cum axungia autem oleóve illitus, neruorum contusio- D nibus, articulorum contorsionibus ac neruorum collectionibus nodísve prodest. Cum nitro & aceto, carnis excrescẽtias in scroto reprimit. Idem serpentium canúmque morsibus illitus ex aceto medetur, atq; etiam crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit & ex eo lixiuium contra præcipitationes & E fungorum venena, cum aceto, sale & melle.

De Alcyonio. Cap. CXXXVI.

ALCYONII quinque esse genera compertũ est. Vnum enim spissum est, acerbi saporis, spongiosa facie, insupérque "virosum, graue ac piscem olens: quod quidem plu- F rimùm in littoribus inuenitur. Alterum oculorum pterygio aut spongiæ simile, leue & multicauum, odore ferè algæ. Tertium vermiculi forma & colore penè purpureũ est: quod Milesium quidam vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians G ac leue. Quintum figura fungi, inodorum, & intus quidem asperum, quodammodo pumicosum, foris verò læue, acre: quod plurimum in Propontide circa insulam Besby-

Pl. odoris ac[illegible] feri

cum appellatā gignitur, patrio nomine halos achnen, quasi maris spumam aut lanuginem, vocant. Duo quidem priora in smegmata fœminarum assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias & maculas in facie reliquóque corpore. Tertium verò, iis qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt idoneum est: itémque nephriticis, & ad hydropem lienísque vitia. Vstum autem & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est: assumitur & in alia smegmata psilothráq;, cum sale mistū. Quòd si quis aliquod ex hisce alcyonij generibus cremare voluerit, addito sale in crudam ollam mittat, lutóque oblito eius spiraculo fornaci mandet: & cùm figlinum percoctum assatúmve fuerit, extrahat & ad vsus recondat. Cæterùm lauatur vti cadmia.

De Adarce. Cap. CXXXVII.

GIGNITVR in Galatia quod Adarces appellatur. Est autem tanquam concreta salsilago, quę humidis & palustribus locis siccitate emergit, & circa arundines graminéve concrescit, colore flori lapidis Asij similis, tota verò forma molli, & multiforo alcyonio proxima, vt videri possit alcyonium palustre. Ad exterendas lepras, maculas à solis ardore contractas, lichenas, lentigines, similiáque vitia, accommodatur: & in summa vis ei acris. Sed & humores ex alto euocat: quamobrem & ischiadicis opitulatur.

De Spongijs. Cap. CXXXVIII.

E SPONGIIS alias nonnulli mares appellauêre, quæ tenuibus sunt fistulis ac spissæ densæve, è quibus rursum duriores tragos nominauerunt: alias verò fœminas, quæ contrario ac antedictæ modo se habēt. Vruntur autem similiter atque alcyonium. Nouæ recentésve ac minimè pingues, vulnerariæ sunt & tumores reprimunt: recentia vulnera ex aqua poscáve conglutinãt: at ex melle cocto, veteres sinus iungunt. Vetustæ autem, inutiles. Sed & ipsæ coëuntia præclusáve vlcera callósque diducunt atq; dirimunt,

A κον νῆσον γίνεται, ὃ ἐπιχωρείως ἁλὸς ἄχνην καλοῦσι· τούτων δὲ μὲν πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον, εἰς σμήγματα παραλαμβάνεται γυναικῶν, καὶ πρὸς φακούς, λειχῆνάς τε καὶ λέπρας, ἀλφούς τε καὶ μελανίας καὶ σπίλους τοὺς ἐπὶ προσώπου καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. ὃ δὲ τρίτον εὐθετεῖ πρὸς

B δυσουροῦντας καὶ ἀμμώδη συλλέγοντας ἐν τῇ κύστει· καὶ πρὸς νεφριτικούς, πρὸς ὕδρωπα, σπλῆνα. καὲν δὲ καὶ καταπλασθὲν σὺν οἴνῳ, ἀλωπεκίας δασύνει. ὃ δὲ ὕστατον, ὀδόντας λευκαίνειν δύναται. παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς ἄλλα σμήγματα καὶ ψίλωθρα, μιγνύμενον σὺν ἁλσί.

C καῦσαι δέ τι τούτων βουλόμενος, μεθ' ἁλῶν εἰς ὠμὴν χύτραν ἔμβαλε, καὶ περιαλείψας τὸ στόμα αὐτῆς πηλῷ, δὸς εἰς κάμινον· ὅταν δὲ ὀπτηθῇ ὁ κέραμος αὐτῆς, ἀνελόμενος ἀπόθου καὶ χρῶ. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία.

Al. καταχρισθὲν

V. θεραπεύει

Περὶ Ἀδάρκου. Κεφ. ρλζʹ.

D Ὁ ΔΕ προσαγορευόμενος Ἀδάρκης, γίνεται μὲν ἐν Γαλατίᾳ· ἔστι δὲ ὥσπερ ἐπίπαγος ὑφαλμυρίζων, καθ' ὑγρῶν καὶ τελματωδῶν τόπων ἐν ξηρασίᾳ ἐπιγινόμενος, καὶ περιπηγνύμενος καλάμοις καὶ χορταρίοις. ἔοικε δὲ τὴν χρόαν ἄνθει Ἀσίας λίθου, τῷ δὲ ὅλῳ τύπῳ, ἀλκυονίῳ

E τῷ μαλακῷ καὶ πολυκένῳ· καὶ ἔστιν οἱονεὶ λιμναῖον ἀλκυόνιον. Εὐθετεῖ δὲ πρὸς ἐκδορὰς λεπρῶν καὶ ἐφηλίδων καὶ λειχήνων, καὶ φακῶν, καὶ τῶν ὁμοίων. καθόλου δέ ἐστι δριμύ, καὶ μετασυγκριτικόν, ὠφελεῖ καὶ ἰσχιαδικούς.

V. Καππαδοκίᾳ

V. ὑπολκένῳ

Περὶ Σπόγγων. Κεφ. ρληʹ.

ΤΩΝ δὲ Σπόγγων τοὺς μὲν ἄρρενας ἐκάλεσαν τινες λεπτοτρήτους καὶ πυκνοὺς ὄντας· ὧν τοὺς σκληροτέρους τράγους ὠνόμασαν· τοὺς δέ, θήλεις, οἳ ἐναντίως τοῖς προειρημένοις διάκεινται. καῦσιν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀλκυονίῳ. ὁ *κενὸς δὲ καὶ ἀλιπής, τραυματικός τε ἐστὶ καὶ οἰδήματα στέλλει· καὶ τὰ νεότρωτα κολλᾷ σὺν ὕδατι ἢ

G ὀξυκράτῳ· σὺν μέλιτι δὲ ἑφθῷ, παλαιοὺς κόλπους προσκολλᾷ. ὁ δὲ παλαιός, ἄχρηστος. διαστέλλουσι δὲ καὶ μεμυκότα ἕλκη, καὶ τύλους ἀποδεσμούμενοι λίνῳ καὶ αὐτοὶ

V. μαστέρια

ξηροὶ παρενθέμενοι ὥσπερ μότα. τὰ δὲ ῥευματικὰ ὑπόνομα καὶ χρόνια ἕλκη ξηραίνουσιν, ἐπιθέμενοι ἄϊκμοι νέοι καὶ *κενοί· ἐπέχουσι δὲ καὶ αἱμοῤῥαγίαν. σὺν ὄξει δὲ κεκαυμένοι, πρὸς ξηροφθαλμίας, καὶ ὅπου δεῖ σμῆξαί τι, ἢ συνάγαι. [βέλτιον δὲ ποιοῦσι πλυθέντες εἰς τὰ ὀφθαλμικά. σὺν δὲ πίσση καέντες, πρὸς αἱμοῤῥαγίας ἁρμόζουσι. λευκαίνονται δὲ αὐτῶν οἱ ἁπαλώτατοι ἐν τοῖς καύμασι, βρεχόμενοι τῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν συνισταμένῃ ἁλὸς ἄχνῃ, καὶ ἡλιαζόμενοι· ἐπιβλεπέτω δὲ τὸ μὲν κοῖλον αὐτῶν ἄνω, κάτω δὲ ἡ ἀποτομή. εἰ δὲ εἴη αἰθρία θερεία, καὶ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθενται βρεχόμενοι ἁλὸς ἄχνῃ ἢ θαλάσσῃ· γίνονται δὲ λευκότατοι οἱ τοιοῦτοι.

Mar. & Cor. legunt, αἱμοῤῥαγίαν σὺν ὄξει. κεκαυμένοι δὲ

V. caret.

G. ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι.

si aridæ lino alligatæ linamẽtorum modo adigantur: fluxione autem laborantia, cuniculosa seniliáque vlcera, humoris expertes, recentes ac nouæ impositæ, siccant: sanguinis etiam eruptiones cohibẽt. Crematæ ex aceto, lippitudini aridæ auxiliantur: & vbi quid abstergere aut adstringere opus est. Sed vtilius cinerem lauare in oculorum medicamentis. Earundem cinis cum pice crematarum, profluentẽ sanguinem sistit. Candidæ porrò cura fiunt quæ inter eas sunt mollissimę, si per æstiuos ardores salis spuma petris adhærescente tingantur, & insolentur inuersæ: ita vt parte caua sursum spectent, qua verò parte resectæ fuerint, deorsum. Quòd si æstiua sit serenitas, etiã ad Lunam sternuntur, spuma salis marináve aqua perfusæ: ac tales candidissimæ euadunt.

Περὶ Κοραλλίου. Κεφ. ρλθ'.

Τὸ δὲ κοράλλιον ὅπερ ἔνιοι λιθόδενδρον ἐκάλεσαν, δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον, σκληροποιεῖσθαι δὲ ἐπὰν ἐκ τοῦ βυθοῦ ἑλκυσθῇ, ἔξαλον γινόμενον, καὶ *βαπτόμενον ὥσπερ ὑπὸ τοῦ περικεχυμένου ἡμῖν ἀέρος. εὑρίσκεται δὲ πλεῖστον ἐν τῷ κατὰ Συρακούσας ἀκρωτηρίῳ τῷ καλουμένῳ Παχύνῳ. ἄριστον δέ ἐστι τὸ πυῤῥὸν τῇ χρόᾳ καὶ ἐμφερὲς *αἰθεικῷ χρώματι, ἢ σάνδυκι κατακορεῖ, εὔθρυπτόν τε ὡσαύτως, καὶ ὁμαλὸν δι' ὅλης τῆς συγκρίσεως, ἔτι δὲ ὀσμὴν βρυώδη καὶ φυκίοις ἐμφερῆ ἔχον. πρὸς δὲ τούτοις πολύοζον καὶ κινναμωμίζον τῷ τύπῳ τῶν θαμνίσκων. τὸ δὲ λιθῶδες τῇ συγκρίσει καὶ τῇ *χρόᾳ ψαφαρόν, σεσηραγγωμένον τε καὶ χαῦνον, φαῦλον οἰητέον εἶναι. στύφει δὲ τῇ δυνάμει καὶ ψύχει ἐπιεικῶς. καταστέλλει δὲ τὰ *ὑπερέχοντα· καὶ οὐλὰς σμήχει τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς. πληροῖ δὲ καὶ κοιλώματα καὶ *οὐλάς· πρός τε αἵματος ἀναγωγὰς ἰχυρῶς ἐνεργεῖ, καὶ δυσουροῦσιν ἁρμόζει. καὶ σπλῆνα τήκει, σὺν ὕδατι πινόμενον.

V. addit, χαυδικὸν, βρυώδη

V. addit, ὑπερσαρκοῦντα καὶ

V. & Drag. capitis calci addunt, τοῦτο καὶ φυλακτήριον καὶ παντὸς κακοῦ ἀποτρόπαιόν ἐστι. i. quasi præseruatorium amuletũ est, quo mala omnia depelluntur & auerruncantur.

De Corallio. Cap. CXXXIX.

Corallium, quod aliqui lithodendron appellarũt, marinã esse plantam constat: quæ quidem alto mari exempta, duratur statim atque emergit, quasi à circumfuso nobis aëre lapidescat cõcrescátve. Plurimum inuenitur in promontorio Syracusis imminẽte, cui Pachyno nomen est. Probatissimum rubens, colore sandarachæ aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facilè cedens, & æquabili vsquequaque concremẽto, insuperque musci aut fuci marini odorem referens, & quàm ramosissimum, forma fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coiit, scabrosum, fistulosum seu cõcauũ, præterea & inane seu spongiosum, vitiosum existimatur. Astringit & refrigerat mediocriter, excrescentia coërcet, oculorũ cicatrices abstergit, vlcera eorundem caua explet, ac cicatrices extenuat. Contra sanguinis reiectiones excreationésve efficax est, & vrinæ difficultate laborantibus auxiliatur. Quin & potum ex aqua, lienem absumit.

Περὶ Ἀντιπαθοῦς. Κεφ. ρμ'.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἀντιπαθές, κοράλλιον οἰητέον ὑπάρχειν, εἰ δὲ καὶ ἔχον διαφοράν.

De Antipathe. Cap. CXL.

Quod antipathes vocatur, corallium quoque esse censendum est, sed specie tantummodo diftás.

Est autem colore nigro, arboris & ipsum figura, at magis ramosum. Vires supradicti habet.

De Phrygio lapide. Cap. CXLI.

PHRYGIVS lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, à qua etiam nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè ponderosus, corporis compage minimè solida, & candidis intercurrentibus lineis, vt in cadmia. Vritur autem in hunc modum: Vino optimo perfusum, viuísque carbonibus obrutum follibus assiduè sufflato: ac vbi colore mutato magis fuluus euaserit, extractum eodem vino restinguito. Eadem iterum prunis imponens facito: sed & tertiò ipsum vrito: attamẽ attende ne comminuatur, & in fuliginẽ euanescat. Vim habet crudus vstúsque efficaciter astringendi, insuperq; expurgandi, & crustas quadantenus obducẽdi. Ambustis cum cerato medetur. Cæterùm lauatur, vti cadmia.

De Asio lapide. Cap. CXLII.

ASIVS lapis assumi debet pumicis colore, fungosus & leuis, insuperque friabilis, quíque fissilibus venis luteis ad imum vsque scindatur. Eius verò flos salsugo est subflaua, summo lapidi insidẽs: tenui quidem compage, attamen colore partim candido, partim pumici simili, ad luteum vergente. Admotus linguæ, aliquantum mordet. Vim habet, tum lapis, tum & ipse flos astrictoriam & leuiter exedentem, ita tamen vt ne erodat. Excepti resina terebinthina aut liquida pice, tubercula discutiunt: sed præstantior efficaciórve flos existimatur. Ex abundanti verò siccatus flos vetera & cicatrici repugnantia vlcera sanat: carnis excrescentias cohibet, fungis similia ac tetra ferináve vlcera cum melle repurgat: vlcerum caua explet & expurgat, cum melle: depascẽtiáque cum cerato sistit. Fit ex eo cataplasma podagricis, misto fabæ lomento: & lienosis, ex aceto & viua calce. Prodest itidem flos ex melle phthisicis linctu.

A ἔστι δὲ τῇ μὲν χρόᾳ μέλαν, δενδρίζον δὲ καὶ αὐτὸ, καὶ ὀζῶδες μᾶλλον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Περὶ Φρυγίου λίθου. Κεφ. ρμα΄.

ΛΙΘΟΣ Φρύγιος, ᾧ οἱ βαφεῖς ἐν Φρυγίᾳ χρῶνται (ὅθεν καὶ ὠνόμασται,) γεννᾶται ἐν Καππαδοκίᾳ. ἄριστος δ' ἐστὶν ὁ ὠ- B χρὸς καὶ μέσως βαρὺς, "οὐκ εὔτονος τῇ συγκρίσει τοῦ σώματος, ἔχων δὲ διαφύσεις λευκὰς, ὡς καδμεία. καίεται δ' ὁ λίθος οὕτω· βρέξας αὐτὸν καλλίστῳ οἴνῳ, διαπύροις ἔγκρυψον ἄνθραξι, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς. ἐπὰν δὲ μεταβάλλῃ τὴν χρόαν κιρρότερος γενόμενος, ἐξελὼν αὐτὸν τῷ αὐτῷ σβέσον οἴ- C νῳ. καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἄνθρακας ἀποθέμενος τὰ αὐτὰ ποίει. καῖε δὲ αὐτὸν ἐκ τρίτου, προσέχων μὴ θρυβῇ καὶ ἀπαιθαλωθῇ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὠμός τε καὶ κεκαυμένος στυπτικὴν "ἐνεργῶς, ἔτι δὲ ἀνακαθαρτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν "ποσῶς, "κατακαυμάτων τε ἰατικὴν σὺν κηρωτῇ. πλύ- D νεται δὲ, ὡς ἡ καδμεία.

Lac. legit ex vet. cod. οὐκ ἰσότονος τῇ συγκρίσει τοῦ χρώματος: quo modo Marcellus etiam videtur legisse.

Ald. ἐναργῶς

V. caret.

Sic v. cod. quem & Ruellius videtur secutus: at vulg. exẽpl. καταπλασμάτων

Περὶ Ασίου λίθου. Κεφ. ρμβ΄.

ΑΣΙΟΝ δὲ λίθον παραληπτέον τὸν "*κισσηρώδη τὴν χρόαν, χαῦνόν τε καὶ κοῦφον, ἔτι δὲ εὔθρυπτον, καὶ διαφύσεις μηλίνας ἔχοντα διὰ βάθος. τὸ δὲ ἄνθος αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἐφαλμυρίζουσα ἐπίξανθος ἄχνη ἐπὶ τῇ E ἐπιφανείᾳ τῶν λίθων, τῇ μὲν συστάσει λεπτὴ, τῇ δὲ χρόᾳ τὸ μέν τι λευκόν ἐστι, τὸ δὲ ἔοικε κισσήρει, ἐπὶ τὸ μήλινον τετραμμένον· προσαγόμενόν τε τῇ γλώττῃ δάκνει ποσῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἑκάτερον στυπτικὴν, σηπτικὴν ἡσυχῇ, καὶ διαφορητικὴν φυμάτων, τερεβινθίνῃ ἀναλαμβανό- F μενον ῥητίνῃ ἢ ὑγρᾷ πίσσῃ. εὐτονώτερον δὲ τὸ ἄνθος ἡγητέον. ἐκ περιουσίας δὲ τοῦτο ξηραινόμενον, τὰ παλαιὰ καὶ δυσκατούλωτα ἕλκη ἰᾶται· καταστέλλει δὲ τὰ ὑπερσαρκοῦντα, καὶ ἀνακαθαίρει σὺν μέλιτι τὰ μύκησιν ὅμοια καὶ θηριώδη· πληροῖ δὲ καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν καὶ ἀνακαθαίρει σὺν μέλιτι· καὶ τὰ νεμόμενα δὲ ἵστη- G σι, μιγὲν κηρωτῇ· καὶ ποδαγρικοῖς ἐν καταπλάσμασι μετὰ ἐρεγμοῦ· καὶ σπληνικοῖς, μετ' ὄξους καὶ ἀσβέστου. ἐκλειχόμενόν τε τὸ ἄνθος μετὰ μέλιτος, φθισικοὺς ὠφελεῖ.

Aëtius πυρεσειδῆ scribit κατά τε τὴν χρόαν καὶ τὴν σύστασιν, callosum & colore & consistentia.

κατασκευάζονται δὲ καὶ πύελοι ἐκ τοῦ λίθου, εἰς ἃς οἱ ποδαγρικοὶ τοὺς πόδας ἐντιθέντες ὠφελοῦνται. καὶ σοροὶ σαρκοφάγοι γίνονται. *ἰσχναίνουσαι τὰ πολύσαρκα καὶ παχέα σώματα, *καταπλασσόμεναι ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ. ἐὰν δέ τις πλῦναι θέλῃ τὰ προγεγραμμένα, πλυνέτω ὡς τὴν καδμείαν.

Περὶ Πυρίτου λίθου. Κεφ. ρμγʹ.

ΠΥΡΙΤΗΣ εἶδός ἐστι λίθου, ἀφ᾽ οὗ χαλκὸς μεταλλεύεται. ληπτέον μέντοι τὸν χαλκοειδῆ, εὐχερῶς δὲ σπινθῆρας ἀφιέντα. καυστέον δὲ τρόπῳ τοιούτῳ. μέλιτι δεύσας αὐτὸν, ἔνθες εἰς ἀνθρακιὰν μαλακὴν, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς, "ὡς ἂν τὴν χροιὰν κιῤῥὸς γένηται. ἔνιοι δὲ εἰς πολλοὺς καὶ πεπυρωμένους ἄνθρακας ἀποτίθενται ἱκανῶς βεβρεγμένον τῷ μέλιτι τὸν λίθον. ὅταν δὲ μεταλλῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὸ κιῤῥὸν, ἀναιροῦνται. καὶ ἀποφυσήσαντες τὴν σποδὸν, πάλιν καίουσι διάβροχον, ἕως ἂν ψαθυρώτερος γένηται ὁμαλῶς· πολλάκις γὰρ μόνον ἐπικαίεται τὴν ἐπιφάνειαν. οὕτω δὲ ἀποκαύσαντες καὶ ξηράναντες, ἀποτίθενται. ἐὰν δὲ πεπλυμένου χρεία ὑπάρχῃ, πλυτέον ὡς καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει κεκαυμένος τε ὠμὸς "θερμαντικὴν, σμηκτικὴν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς "ὄψεσι, διαφορητικήν τε καὶ πεπτικὴν σκληρωμάτων. ἀναληφθεὶς δὲ ῥητίνῃ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα μετὰ ποσῆς θερμασίας καὶ στύψεως. καλοῦσι δέ ἔνιοι τὸν οὕτω καέντα, διφρυγές.

Περὶ Αἱματίτου λίθου. Κεφ. ρμδʹ.

ΑΙΜΑΤΙΤΗΣ δὲ λίθος ἄριστός ἐστιν ὁ εὔθρυπτος μὲν καὶ κατακορὴς, ἤτοι μέλας, ἐν ἑαυτῷ δὲ σκληρὸς καὶ ὁμαλὸς, ἀνεπίμικτος ῥυπαρίας τινὸς ἢ διαζωμάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, θερμαντικὴν ποσῶς, τε λεπτυντικὴν τε σμηκτικὴν οὐλῶν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τραχωμάτων, σὺν μέλιτι· σὺν δὲ γάλακτι γυναικείῳ, πρὸς ὀφθαλμίας καὶ ῥήξεις, καὶ ὑφαίμους ὀφθαλμούς. πίνεται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς δυσουρίαν καὶ ῥοΐκας, καὶ πρὸς αἵματος πτύσεις σὺν χυλῷ ῥοιᾶς. γίνεται δὲ καὶ κολλύρια ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀκόνια, πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς πάθη ἐπιτήδεια.

Fortè, ἕως ἂν

V. caret.

V. κόραις, significantiùs.

A Iuuantur etiam podagrici, pedibus in solio ex eo lapide cauato inditis. Fiunt & loculi, qui defunctorũ carnes exedunt. Extenuantur quoque valdè carnosa & obesa corpora, si eiusmodi flore in balneo nitri vice inspergantur. Quod si seu lapidem, seu florẽ ipsum lauare libet, cadmiæ modo lauato.

B *De Pyrite lapide. Cap. CXLIII.*

PYRITES lapidis genus est, ex quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, quíque facilè scintillas edat. Vritur autẽ in hunc modum: Irrigatus melle, carbonibus lẽtis inditur, & assiduè sufflatur follibus, donec rufescat. Alij lapidem C copioso melle perfusum in multos carbones igni candentes demittũt: ac vbi ad fuluum colorem vergere cœperit, ab igne amouent, difflatóque cinere denuò perfusum cremát, donec æqualiter assiccat" friabilior reddatur: siquidem sæpenumerò facies summa solùm amburitur. Ita porrò crematum siccatúmD que recondunt. Sin eloto opus sit, lauari debet vti cadmia. Tam vsti quàm crudi vis est excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias & discutere & maturare. Idem resina exceptus, excrescentia in carne cohibet cum aliquantula caliditate & astrictione. Neque verò desunt, qui ita vE stum diphryges appellent.

De Hæmatite lapide.. Cap. CXLIIII.

HÆMATITES optimus habetur friabilis & saturato sanguinis colore, seu niger, suapte natura durus & æquabilis, nulla sorde admista, nullóque zonarum discursu. F Vim habet astrictoriam, aliquátum excalfacientẽ & extenuantẽ. Oculorum cicatrices & scabritias cum melle exterit. Cũ lacte verò muliebri, lippitudini & diruptis atque cruore suffusis oculis cõuenit. Bibitur autẽ cõtra difficultatẽ vrinæ & "fluores muliebres in vino: & cõtra sanguinis excreationes, cum Punici G mali succo. Fiunt & ex eo collyria itémque coticulæ, quæ aduersus oculorum affectus accommodantur.

V.l. profluuia

Vritur vt Phrygius lapis, dempto saltem vino. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt porrò qui hæmatiten ita adulterant. Glebam schisti lapidis densam rotundámque, cuiusmodi sunt quæ eius radices vocantur, in vrceum figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, condunt: deindéque breui interposita mora eximunt, atque explorant num ad cotem trita hæmatitæ colorem reddat. Quòd si ita res habet, reponunt: sin minùs, iterum nouo cinere obruunt, & subinde conspicientes periculum faciunt: quoniam diutiùs in cinere dimissa colorem mutat, móxque diffunditur. Discernitur autem adulteratus, primùm scissilibus venis: quippe per venarum ductus in rectum diffringitur, at hæmatites non item. Deinde etiam colore: nanque hic floridum reddit, hæmatites verò saturatiorem atque cinnabarin imitantem. Inuenitur & hæmatites in rubrica Sinopica, & è magnete lapide vehementer vsto paratur: ac natiuus quidem in Ægypto effoditur.

De Schisto, seu Scissili lapide. Cap. CXLV.

SCISSILIS lapis in Occidentali Iberia nascitur. Probatur maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis ac suapte natura fissilis, tú concremento; tum etiam mutua venarum cohærentia sali Ammoniaco similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorem. Quin & caua oculorum vlcera explet muliebri lacte dilutus, itémque ad diruptos & procidentes oculos, insupérque crassitiem genarum & staphylomata, magnoperè efficax est.

De Gagate lapide. Cap. CXLVI.

PRÆFERENDVS Gagates q. celeriter accēditur, & odorē bituminis reddit. Est autē niger plerunque & squallidus, prætereáq; crustosus & perquàm leuis. Vis ei molliēdi &

A καίεται δὲ ἐμφερῶς τῷ Φρυγίῳ λίθῳ τοῦ οἴνου περιῃρημένου. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, ὃ γίνεσθαι αὐτὸν μέσως κοῦφον καὶ πεπομφολυγωμένον. δολοῦσι δέ τινες τὸν περιειρημένον οὕτω· λαβόντες βῶλον σχιστοῦ λίθου πυκνόν τε καὶ στρογγύλον (τοιαῦται δέ εἰσιν αἱ λεγόμεναι ῥίζαι B αὐτοῦ) εἰς κεραμίαν γάστραν ἔχουσαν θερμοσποδιὰν θερμὴν ἐγκρύπτουσιν. εἶτα διαλιπόντες μικρὸν, ἀναιροῦνται, καὶ ἐπ᾽ ἀκόνης τρίβουσι, δοκιμάζοντες εἰ τὴν τοῦ αἱματίτου χρόαν ἀπείληφε· κἂν μὲν οὕτως ἔχῃ, ἀποτίθενται· εἰ δὲ μή, πάλιν ἐγκρύπτουσι, συνεχῶς ἐφορῶντες καὶ δο- C κιμάζοντες· ἀφεθεὶς γὰρ ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ σποδιᾷ μεταβάλλει τῷ χρώματι, ἔπειτα διαχεῖται. ἀπελέγχεται δὲ ὁ κεκακοτεχνημένος, πρῶτον μὲν ταῖς διαφύσεσι. ὁ μὲν γὰρ εἰς κτηδόνας ἐπ᾽ εὐθείας ἀποκλᾶται. ὁ δὲ αἱματίτης, οὐχ οὕτως ἔχει· ἐν * τῇ χρόᾳ· ὁ μὲν γὰρ εὐαν- D θῆ ἀνίησιν· ὁ δὲ αἱματίτης, βαθυτέραν καὶ τῷ κινναβάρει ἐοικυῖαν. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ Σινωπικῇ μίλτῳ, καὶ ἐκ τῆς μαγνήτιδος πέτρας καιομένης ἐφ᾽ ἱκανὸν κατασκευάζεται αἱματίτης. ὁ δὲ αὐτοφυὴς, ἐν Αἰγύπτῳ μεταλλεύεται.

Περὶ Σχιστοῦ λίθου. Κεφ. ρμέ.

E ΣΧΙΣΤΟΣ δὲ λίθος, γίνεται μὲν ἐν τῇ κατὰ ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ. ἄριστος δὲ εἶναι δοκεῖ ὁ παρακροκίζων τῇ χρόᾳ, εὔθρυπτός τε καὶ εὔσχιστος ὡς ἐν ἑαυτῷ. ἔοικε δὲ τῆς συνθέσεως ἕνεκεν καὶ τῆς ἀλληλουχίας τῶν κτηδόνων αὐτοῦ Ἀμμωνιακῷ ἁλί. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν F τῷ αἱματίτῃ εἰσφέρεται, τῇ εὐτονίᾳ μόνον λειπόμενος αὐτοῦ. πληροῖ δὲ καὶ κοιλώματα γυναικείῳ διεθεὶς γάλακτι, καὶ πρὸς ῥήξεις καὶ προπτώσεις, ἔτι δὲ παχύτητας βλεφάρων καὶ σταφυλώματα λίαν ἐνεργεῖ.

Περὶ Γαγάτου λίθου. Κεφ. ρμϛ΄.

G ΤΟΥ δὲ Γαγάτου προκριτέον τὸν ταχέως ἐξαπτόμενον, καὶ ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ· μέλας δὲ κοινῶς ὑπάρχει καὶ αὐχμηρὸς, ἔτι δὲ πλακώδης καὶ κοῦφος ἄγαν. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν

καὶ διαφορητικήν. ἔστι δὲ καὶ ἐπιληπτικῶν ἔλεγχος ὑποθυμιαθεὶς, καὶ ὑστερικὰς ἀνακαλεῖται· διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ θυμιαθεὶς, καὶ ποδαγρικαῖς καὶ ἀκόποις μίγνυται δυνάμεσι. γίνεται δ' ἐν *Κιλικίᾳ κατά τινα ποταμοῦ εἴσρεσιν εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Πλαγιουπόλεως. καλεῖται δὲ ὁ τόπος ἢ *ὁ ποταμὸς Γάγας, παρ' οὗ τῷ στόματι εὑρίσκονται οὗτοι οἱ λίθοι.

Περὶ Θρακίου λίθου. Κεφ. ρμζ'.

Ὁ δὲ λεγόμενος Θρακίας, γίνεται μὲν ἐν Σκυθίᾳ, ἐν ποταμῷ τῷ λεγομένῳ Πόντῳ. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ Γαγάτῃ. ἱστορεῖται δὲ ἐκκαίεσθαι μὲν αὐτὸν ὕδατι, σβέννυσθαι δὲ ὑπὸ ἐλαίου· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀσφάλτου γίνεται.

Περὶ Μαγνήτου. Κεφ. ρμη'.

Τοῦ δὲ Μαγνήτου λίθου ἄριστός ἐστιν ὁ τὸν σίδηρον εὐχερῶς ἕλκων, καὶ τὴν χρόαν κυανίζων, πυκνός τε καὶ οὐκ ἄγαν βαρύς. Δύναμιν δ' ἔχει πάχους ἀγωγὸν, διδόμενος μετὰ μελικράτου τριωβόλου βάρος. ἔνιοι δὲ τοῦτον καίοντες, ἀντὶ αἱματίτου πιπράσκουσιν.

Περὶ Ἀραβικοῦ λίθου. Κεφ. ρμθ'.

Ὁ δὲ Ἀραβικὸς λεγόμενος λίθος ἔοικεν *ἐλέφαντος σπίλῳ. οὗτος λίθος καταπλασθεὶς, αἱμορροΐδας ἀποξηραίνει· ὀδόντων δὲ σμῆγμα γίνεται, °καυθείς.

Al. additur, κάλλιστον

Περὶ Γαλακτίτου λίθου. Κεφ. ρν'.

Ὁ δὲ Γαλακτίτης ὠνόμασται, ἀπὸ τοῦ γαλακτῶδες ἀνιέναι. ἔστι μέν τοι ὅμως ἔντεφρος τὴν χρόαν, γλυκὺς πρὸς τὴν γεῦσιν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ ἕλκη, ἐγχριόμενος· δεῖ δὲ τρίψαντας αὐτὸν ὕδατι, ἀποτίθεσθαι ἐν πυξίδι μολιβδίνῃ, διὰ τὸ περὶ αὐτὸν κολλῶδες.

Περὶ Μελιτίτου λίθου. Κεφ. ρνα'.

Ὁ δὲ Μελιτίτης κατὰ πάντα ἔοικε τῷ γαλακτίτῃ· διαφέρων ἐν τῷ γλυκύτερον ἀνιέναι τὸν χυλόν. ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ ὁ γαλακτίτης.

Περὶ Μορόχθου λίθου. Κεφ. ρνβ'.

Λίθος °Μόροχθος, ὃν ἔνιοι γαλαξίαν ἢ λευκογραφίδα ἐκάλεσαν, ἐν Αἰγύπτῳ γίνεται· ᾧ καὶ οἱ °ὀθονοποιοὶ πρὸς

Lac. in vet. cod. μόροξος

V. ὀρεοσκόποι

A discutiendi. Suffitus morbum sonticum deprehēdit, recreátque vuluæ strangulationes: fugat & serpentes nidore. Podagricis medicaminibus & acopis additur. In Lycia porrò nascitur, quà influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum quod Plagiopolis dicitur. Vocatur autē Gagas & locus, & amnis B ad cuius ostium id genus lapidum inuenitur.

De lapide Thracio. Cap. CXLVII.

Lapis Thracius dictus, gignitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomen est. Vis eadem quæ Gagatæ. Traditur autem accendi aqua, oleo verò restingui: id quod C etiam bitumini accidit.

De Magnete. Cap. CXLVIII.

Lapis Magnes optimus est, qui ferrum facilè attrahit, & colore vergit ad cæruleum, densus, nec admodum grauis. Vim habet crassos humores educendi, si ex aqua mulsa detur trium obolorum pondere. D Sunt verò qui crematum hunc pro hæmatite vendant.

De Arabico lapide. Cap. CXLIX.

Arabus lapis ebori minimè maculoso similis est. Is tritus illitu hęmorrhoidas exiccat. Crematus autem, dentifricijs accommodatur.

E *De Galactite lapide. Cap. CL.*

Galactites nomē inde traxit, quòd lacteum succū remittat: alioqui tamen cinerei est coloris, & gustu dulcis. Ad oculorū fluxiones & vlcera cōuenienter inungitur. Oportet autē in aqua tritum pyxide plumbea recōdere, propter F lentorem qui illi obhæret.

De Melitite lapide. Cap. CLI.

Melitites omnino Galactitæ similis: hoc tantùm interest, quòd dulciorem succum resudat. Eiusdem vt galactites effectus.

De Morochtho lapide. Cap. CLII.

Morochthus lapis, quem G aliqui galaxiā aut leucographida vocauerunt, in Ægypto nascitur: ac eo quidē, quippe cū mollis sit, fa-

cileq; diluatur, linteones dealbãdis linteis vtuntur. Creditur spiracula corporis obducere, conuenítq; sanguinem excreantibus, cœliacis & vesicę dolore vexatis, cum aqua potus: itémque fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, & similiter potus & in pesso appositus. Mollibus etiam oculorum medicamentis miscetur: caua enim eorum vlcera explet, fluxionésque sistit. Idem cerato exceptus, quæ fiunt in teneris corporis partibus vlcera ad cicatricem perducit.

De Alabastrite lapide. Cap. CLIII.

ALABASTRITES, vocatus onyx, exustus & resina aut pice exceptus, duritias discutit: stomachi dolores cum cerato leuat, & gingiuas reprimit.

De Thyite lapide. Cap. CLIIII.

LAPIS nomine Thyites in Æthiopia gignitur, subuiridis quidem & iaspidem referens: attamen cùm diluitur, lacteum reddens succum. Vehementer mordet, valétque ad expurgãda quæ pupillis tenebras offundunt.

De lapide Iudaico. Cap. CLV.

IVDAICVS lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, perquàm eleganti forma, discurrẽtibus lineis æquali spatio inter se distantibus, & quasi industria detornatis. Dilutus nullam qualitatem manifestam gustui repræsentat: attamen ciceris magnitudine solutus ad cotem collyrij instar cum aquæ calidę cyathis tribus, potu vrinæ difficultati auxiliatur, & vesicæ calculos frangit.

De lapide Amianto. Cap. CLVI.

AMIANTVS lapis in Cypro nascitur, scissili alumini similis, è quo elaborato, vtpote flexili, telas spectaculi gratia texunt: quæ ignibus iniectæ ardent quidẽ, sed flammis inuictæ splendidiores exeunt.

De Sapphiro lapide. Cap. CLVII.

SAPPHIRVS lapis ictis à scorpione potu prodesse existimatur. Bibitur & cõtra intestinas exulcerationes. Extuberãtia in oculis, eorũq; vuas & pustulas reprimit: sed & ruptas eorundẽ membranas cogit atque glutinat.

A λευκῶσιν τῶν "ἱματίων χρῶνται, μαλακῷ καὶ εὐανέτῳ ὄντι. Δοκεῖ δὲ περεμπλάσσειν, ἁρμόζων ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν καὶ κοιλιακῶν, καὶ *κύστεων ἀλγήματα, σὺν ὕδατι πινόμενος· καὶ ῥοϊκαῖς ὁμοίως, καὶ ἐν προσθέματι. εἴς τε τὰ μαλακὰ ὀφθαλμικὰ μίγνυται· πληροῖ γὰρ κοιλώματα, καὶ ῥεύματα ἵστησι. σὺν δὲ κηρωτῇ ἀναληφθεὶς, τὰ
B ξυφερὰ τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ.

V. ὀθονίων.

Περὶ Ἀλαβαστρίτου λίθου. Κεφ. ρνγ'.

ΛΙΘΟΣ Ἀλαβαστρίτης ὁ καλούμενος ὄνυξ, ἀναληφθεὶς κεκαυμένος ῥητίνῃ ἢ πίσσῃ, διαφορεῖ σκληρίας· στομάχου δὲ ἀλγήματα μετὰ κηρωτῆς παρηγορεῖ· στέλ-
C λει δὲ καὶ οὖλα.

Περὶ Θυΐτου λίθου. Κεφ. ρνδ'.

ΛΙΘΟΣ ὁ καλούμενος Θυΐτης, γίνεται μὲν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, ἔστι δὲ ὑπόχλωρος, ἰασπίζων· ἐν δὲ τῷ λύεσθαι γαλακτώδης φαινόμενος, ἀναδάκνων σφοδρῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀποκαθαρτικὴν τῶν ταῖς
D κόραις ἐπισκοτούντων.

Περὶ Ἰουδαϊκοῦ λίθου. Κεφ. ρνε'.

Ὁ ΔΕ Ἰουδαϊκὸς λίθος γίνεται μὲν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τῷ σχήματι βαλανοειδὴς, λευκὸς, εὔρυθμος ἱκανῶς, ἔχων καὶ γραμμὰς παραλλήλους, ὡς ἀπὸ τόρνου· ἀνιέμενος δὲ ἐστὶν ἄποιος ἐν τῇ γεύσει. δύ-
E ναται δὲ ἐρεβινθιαῖον μέγεθος, διεθὲν ὡς κολλύριον ἐπ' ἀκόνης σὺν ὕδατος θερμοῦ κυάθοις τρισὶ καὶ ποθὲν, δυσουρίαις βοηθεῖν, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτειν.

Περὶ Ἀμιάντου λίθου. Κεφ. ρνς'.

ΛΙΘΟΣ Ἀμίαντος γίνεται μὲν ἐν Κύπρῳ, στυπτηρίᾳ σχιστῇ ἐοικώς. ὃν "ἐργαζόμενοι ὑφάσματα ποιοῦσιν ἐξ αὐτοῦ ὄντος
F ἱμαντώδους πρὸς θέαν· ἃ βληθέντα εἰς πῦρ, φλογοῦνται μὲν, λαμπρότερα δὲ ἐξέρχονται, μὴ κατακαιόμενα.

Lacuna legit ex vet. cod. ἐργαζόμεναι αἱ Αἰθιοπίδες

Περὶ Σαπφείρου λίθου. Κεφ. ρνζ'.

ΛΙΘΟΣ Σάπφειρος δοκεῖ ὠφελεῖν σκορπιοπλήκτους πινόμενος· πίνεται δὲ
G καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις· καὶ "πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὲ ὑπεροχὰς, καὶ σταφυλώματα, καὶ φλυκταίνας στέλλει, καὶ τὰς ῥήξεις τῶν ὑμένων συνάγει.

Istud πρὸς redũdare videtur.

Περὶ Μεμφίτου λίθου. Κεφ. ρνη'.

Λίθος Μεμφίτης εὑρίσκεται ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ Μέμφιν, ἔχων ψηφίδων μέγεθος, λιπαρὸς καὶ ποικίλος. τοῦτον ἱστορεῖται καταχρισθεὶς λεῖος ἐπὶ τῶν μελλόντων τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι τόπων, ἀναισθησίαν ἀκίνδυνον ἐπιφέρειν.

Περὶ Σεληνίτου λίθου. Κεφ. ρνθ'.

Λίθος Σεληνίτης, ὃν τινὲς ἀφροσέληνον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς μεσὸν ἐν τῇ τῆς σελήνης παραυξήσει. γεννᾶται δὲ ἐν Ἀραβίᾳ, λευκὸς, διαυγὴς, κοῦφος. τοῦτον ὑποξύσαντες, διδόασι πόμα ἐπιληπτικοῖς. καὶ ἀντὶ φυλακτηρίου δὲ περιάμματι αὐτῷ αἱ γυναῖκες χρῶνται. δοκεῖ δὲ καὶ δένδρεσι προσδεθεὶς, καρπογόνος εἶναι.

Περὶ Ἰάσπιδος λίθου. Κεφ. ρξ'.

Λίθος Ἴασπις, ὁ μέν τις ἐστὶ σμαραγδίζων· ὁ δὲ, κρυσταλλώδης, ἐοικὼς φλέγματι· ὁ δὲ, ἀερίζων· ὁ δὲ, καπνίας, ὡσπερεὶ κεκαπνισμένος· ὁ δέ τις καὶ διαφύσεις ἔχων διαλεύκους καὶ ἀποστιλβούσας, Ἀσσύριος καλούμενος· ὁ δέ τις τερεβινθίζων λέγεται, καλαΐνῳ χρώματι παρόμοιος. λέγονται δὲ πάντες εἶναι φυλακτήρια περίαπτα καὶ ὠκυτόκια, μηρῷ περιαπτόμενα.

Lacuna legit in vet. cod. ἄστριος.

Περὶ Ἀετίτου λίθου. Κεφ. ρξα'.

Hoc caput de Aëtite in codicibus quibusdam desideratur.

Ἀετίτης λίθος, ὁ ἐν τῷ κινεῖσθαι ἦχον ἀποτελῶν, ὡς ἑτέρου ἐγκύμων λίθου ὑπάρχων, κατόχιον ἐμβρύων ἐστὶν, ὅταν ὀλισθηραὶ ὦσιν αἱ μῆτραι, περιαπτόμενος ἀριστερῷ βραχίονι· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἀποτέξεως, ἄρας ἐκ τοῦ βραχίονος, περίαπτε τῷ μηρῷ, καὶ ἐκτὸς ὠδίνων τέξεται. ἔστι δὲ κλεπτέλεγχος, εἰ ἐπιθείη τις εἰς τὸν προσφερόμενον ἄρτον· ὁ γὰρ κλέψας οὐκ ἂν δυνηθείη καταπιεῖν τὰ μασηθέντα. φασὶ δὲ ὅτι καὶ συνεψόμενος ὁ ἀετίτης τοῖς ἐδέσμασι, κλεπτέλεγχος γίνεται· οὐ γὰρ δυνήσεται ὁ κλέψας καταπιεῖν τὰ συνεψόμενα αὐτῷ. λειωθεὶς δὲ καὶ ἀναλαμβανόμενος κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ κυπρίνου ἢ γλευκίνου ἢ τινὸς ἑτέρου τῶν θερμαινόντων, ὀνίνησι μεγάλως ἐπιληπτικούς.

De lapide Memphite. Cap. CLVIII.

Lapis Memphites in Ægypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis & versicolor. Hoc tradunt trito & illito partes quæ vrendæ secandæve sunt citra periculū, ita obstupescere vt non sentiant cruciatum.

De lapide Selenite. Cap. CLIX.

Lapis Selenites, quem aliqui Aphroselenon appellarūt, quod noctu plenus luna crescente reperiatur: nascitur in Arabia, cādidus, translucens & leuis. Huius ramenta comitialibus in potu exhibentur. Eum etiam mulieres sibi pro amuleto alligant. Sed & eodem adalligato, arbores frugiferæ reddi creduntur.

De Iaspide. Cap. CLX.

Ex Iaspidum generibus quædam smaragdum imitatur, alia crystallum, pituitæ similis: alia non dissimilis aëri, ob id aërizusa vocatur: alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex arguměto appellatur: quędam lineis albis & resplendentibus præcingitur, Assyrios nuncupata: alia denique terebinthizusa dicitur, colore callaida gemmam imitata. Omnes pro amuletis gestari, ac femoribus adalligatæ partum accelerare traduntur.

De Aëtite lapide. Cap. CLXI.

Aëtites lapis, alio dum quatitur intra se ac velut in vtero sonante prægnans, grauidis, quibus lubricæ & parū tenaces sunt vuluæ, partus continet, sinistro earum brachio adalligat⁹: sed cùm parturiūt, è brachio remoueatur, ac femori alligetur, vt citra dolores pariant. Furem quoque deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim commanducata deuorare minimè poterit. Quin & si cum eduliis coquatur, furem prodere & coarguere dicitur: quippe fur quæ cum eo decocta fuerint haudquaquam glutire poterit. Porrò tritus & cerato exceptus cyprino, gleucinóve aut alio quopiam excalfaciente, comitiales magnificè iuuat.

De lapide Ophite. Cap. CLXII.

IN hoc lapidum genere quidam est ponderosus ac niger: alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus: tertius lineis quibusdá candidis intercinctus est. Omnes alligati, morsis à serpente & caput dolentibus opitulantur. Priuatim verò qui lineas habet, lethargo & capitis dolorib⁹ auxiliari perhibetur.

De Spongiarum lapidibus. Cap. CLXIII.

LAPIDES qui in Spongiis inueniuntur, in vino poti, calculos vesicæ rumpunt.

De Lithocolla. Cap. CLXIIII.

LITHOCOLLA, seu glutinum quo lapides ferruminantur, mistura est marmoris aut lapidis Parij & taurini glutinis. Potest candente specillo admota incommodos oculis pilos replicare.

De Ostracite lapide. Cap. CLXV.

OSTRACITES testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis, quo mulieres ˆad pilos amouēdos pro pumice vtuntur. Menses drachmæ pōdere potus ex vino sistit: quòd si ad dies quatuor à menstrua purgatione drachmarum duarum pondere bibatur, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammarū inflammationes lenit, & nomas cohibet.

ˆAd leuigandā cutem

De Smyride. Cap. CLXVI.

SMYRIS lapis est, quo annularij sculptores gemmas expurgāt, ad septica & caustica medicamenta vtilis. Prodest & humore nimio flaccescentibus gingiuis, dentifriciísque commendatur.

De Arena. Cap. CLXVII.

ARENA litoralis sole feruefacta, hydropicorū corpora resiccat, si capitetenus ea vndiq; obruātur. Torretur & ad aridos fotus, pro milio aut sale.

De Cote. Cap. CLXVIII.

E COTE Naxia quod exacuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilū reducit: virginúmq; mammas cohibet, nec increscere patitur: potū verò ex aceto, lienem absumit, & comitialibus prodest.

A Περὶ Ὀφίτου λίθου. Κεφ. ρξβ'.

ΛΙΘΟΣ ὀφίτης· ὁ μέν τίς ἐστι βαρὺς καὶ μέλας· ὁ δὲ, σποδοειδὴς τὴν χρόαν καὶ κατεστιγμένος· ὁ δὲ, τὶς γραμμὰς ἔχων λευκάς. Πάντες δ' εὐχρηστοῦσι περιαπτόμενοι ἐπὶ ὀφιοδήκτων καὶ κεφαλαλγούντων. ὁ δὲ τὰς γραμμὰς ἔχων, ἰδίως ἱστορεῖται B ληθάργῳ καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖν.

Val. Cordus hāc grauitatem non ad pondus, sed ad odorē refert.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς Σπόγγοις λίθων. Κεφ. ρξγ'.

ΛΙΘΟΙ οἱ ἐν τοῖς Σπόγγοις εὑρισκόμενοι, σὺν οἴνῳ ποθέντες, τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτουσιν.

Περὶ Λιθοκόλλης. Κεφ. ρξδ'.

C Η ΔΕ Λιθοκόλλα, μίγμα οὖσα μαρμάρου ἢ λίθου Παρίου καὶ ταυροκόλλης, δύναται διὰ μηλωτίδος πεπυρωμένης τρίχας ἀνακολλᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς.

Περὶ Ὀστρακίτου λίθου. Κεφ. ρξε'.

ΛΙΘΟΣ Ὀστρακίτης ὅμοιός ἐστιν ὀστράκῳ D πλακώδης καὶ εὔσχιστος, ᾧ χρῶνται ἀντὶ κισσήρεως πρὸς τριχῶν ἄρσιν αἱ γυναῖκες. ἵστησι δὲ καὶ καταμήνια, πινόμενος σὺν οἴνῳ < α'. πλῆθος. δυοῖν δὲ < βάρος ἐὰν πίνῃ τις ἐφ' ἡμέρας δ'. μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀσυλληψίαν ποιεῖ· σὺν μέλιτι δὲ ἐπιτιθέμενος, φλεγμαίνοντας μαστοὺς πραΰνει, E καὶ νομὰς ἵστησι.

Περὶ Σμύριδος. Κεφ. ρξϛ'.

ΣΜΥΡΙΣ λίθος ἐστὶν, ᾗ τὰς ψήφους οἱ δακτυλογλύφοι σμήχουσι, χρησίμη εἰς *σήπτας καὶ καυστικά· καὶ πρὸς οὔλων πλαδῶν καὶ ὀδόντων σμῆξιν.

Περὶ Ἄμμου. Κεφ. ρξζ'.

F ΑΜΜΟΣ ἡ παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς πυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἐξικμάζει τὰ ὑδερώδη σώματα περιχωννύμενα δίχα κεφαλῆς. φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς ξηρὰς πυρίας ἀντὶ κέγχρου ἢ ἁλῶν.

Περὶ Ἀκόνης. Κεφ. ρξη'.

ΑΚΟΝΗΣ Ναξίας τὸ ἀπότριμμα τοῦ G πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου ἐγχριθὲν, ἀλωπεκίας τριχοῖ· καὶ μαστοὺς παρθένων κωλύει αὔξεσθαι· ποθὲν δὲ μετ' ὄξους, σπλῆνα τήκει, καὶ ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ.

Lego αὔξεσθαι, aut αὐξάνεσθαι

Περὶ Λίθου γεώδους. Κεφ. ρξθʹ.

ΛΙΘΟΣ γεώδης στύφει, ξηραίνει, ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα τοῖς ὀφθαλμοῖς. καταχρισθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος, μαστῶν καὶ ὄρχεων παύει φλεγμονάς.

Περὶ Γῆς. Κεφ. ρό.

ΓΗ πᾶσα ἡ πίπτουσα εἰς ἰατρικὴν χρῆσιν, τὴν μὲν ἀνωτάτω δύναμιν ἔχει ψύχουσαν καὶ περιεμπλάσσουσαν· κατ' εἶδος δὲ διαφέρει, ἄλλης εἰς ἄλλα μετά τινος σκευασίας χρησιμευούσης.

Περὶ Ἐρετριάδος γῆς. Κεφ. ροαʹ.

ΤΗΣ Ἐρετριάδος γῆς, ἡ μέν ἐστι λευκὴ ἐπιτεταμένως, ἡ δὲ, σποδοειδής. ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ τῇ χρόᾳ σποδίζουσα καὶ μαλακὴ ἄγαν, πρός τε χαλκώματα ἐγχυθεῖσα γραμμὴν ἰώδη ἀποφερομένη. πλύνεται δὲ ὡς ψιμμίθιον, ἢ οὕτω· λεάνας αὐτῆς ὅσον ἂν θέλῃς, κατ' ἰδίαν τε καὶ σὺν ὕδατι ἔασον καταστῆναι· εἶτα τὸ μὲν ὑγρὸν ἐλαφρῶς ἀπήθησον· τὴν δὲ γῆν ἐν ἡλίῳ ξηράνας, πάλιν τρῖβε ἐπὶ ἡμέρας ἐπιδοὺς ὕδωρ, ἑσπέρας δὲ ἐάσας ὑποστῆναι, περὶ τὸν ὄρθρον ἀπήθησον, καὶ λεάνας ἐν ἡλίῳ τροχίσκους ἀνάπλασσε ὡς δυνατόν. ἐὰν δὲ καὶ ὠπτημένης χρεία ὑπάρχῃ, λαβὼν ἐρεβινθιαῖα μεγέθη τῆς γῆς, δὸς εἰς ἄγγος κεραμεοῦν κατατετρημένον· πωμάσας τε τὸ στόμα ἐπιμελῶς, ἔνθες εἰς διαπύρους ἄνθρακας, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς. ὅτε δὲ ἡ σποδὸς αἰθαλωθῇ, ἤτοι ἀερώδης μᾶλλον γένηται τὴν χρόαν, ἀνελόμενος ἀπόθου. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν καὶ ψυκτικὴν, κούφως μαλακτικὴν καὶ κοιλωμάτων πληρωτικὴν, καὶ ἐναίμων κολλητικήν.

Marc. καθ' ἡμέραν legendum suspicatur.

Περὶ Σαμίας γῆς. Κεφ. ροβʹ.

ΤΗΣ δὲ Σαμίας γῆς τὴν ἄγαν λευκὴν προκριτέον, καὶ ἐλαφράν. καὶ ἐν τῷ θιγεῖν τῇ γλώσσῃ, κρατουμένην ἐγκόλλως, ἔτι τε εὔχυλον καὶ μαλακὴν καὶ εὔθρυπτον, οἵα ἐστὶν ἥν τινες κολλύριον καλοῦσιν. ἔστι γὰρ αὐτῆς δύο εἴδη· τό, τε προειρημένον· καὶ ὁ καλούμενος ἀστήρ, πλακώδης ὢν καὶ πυκνός, ὡς ἀκόνη. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν καὶ πλύσιν ἐμφερῆ Ἐρετριάδι. ἵστησι δὲ αἵματος ἀναγωγήν, καὶ ῥοίκαις δίδοται γυναιξὶ

Al. ἐκάλεσαν. καὶ &c.

De Geode lapide. Cap. CLXIX.

GEODES lapis astringit, siccat, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, mammarum testiúmque inflammationes sedat.

De Terra. Cap. CLXX.

TERRA omnis quæ quidem in medicum vsum venit, primam ac summam vim habet refrigerãdi, meatúsque obducẽdi: sed specie distat, quum alia hoc vel illo modo præparata ad alia sit vtilis.

De Terra Eretria. Cap. CLXXI.

IN genere terræ Eretriadis quædam vehementer alba est, altera cinerea. Optima verò habetur ad cinereũ colorẽ vergẽs & per quàm mollis, quæq; si per æramenta tractim ducatur, violacei coloris lineamenta reddit. Lauatur vt cerussa, aut hunc in modum: Ex ea quantum libuerit terito seorsum & aqua perfusa: ac vbi pessum ierit, humorem leuiter excolato: terram verò siccatam solibus iterum terito per diem, adiecta aqua, vt vespere considat. Matutinò deinde colo excernito, demúmque ad solem tritam digerito in pastillos, quatenus fieri poterit. Quòd si assata tostáve desideretur, terræ frusta ciceris magnitudine in fictile perforatum cõiicito, oréque vasis diligenter obturato candentibus indito carbonibus, ac follibus continenter perflato. Vbi verò cinis in fauillas sese cõuerterit, aut aëreum potiùs colorẽ contraxerit, exemptum reponito. Vim habet astringentem & refrigeratoriam, ac leuiter emolliẽtem: caua itidem explet, vulneráque cruenta glutinat.

vel, æruginei

De Terra Samia. Cap. CLXXII.

SAMIÆ præfertur perquàm candida, leuis & tangenti linguę glutinis modo adhærescens, insupérque succosa, mollis & friabilis: cuiusmodi est quam aliqui collyrium vocant. Duo enim sunt eius genera, nempe quod modò dictum est, & quod Aster appellatur, glebosum ac densũ cotis in modũ. Vritur ac lauatur vt Eretria, vimq; cõsimilẽ habet: sanguinis excreationes sistit: & fœminis fluxione vuluæ laborantibus

cum flore syluestris Punicæ datur. Testium quoq; & mammarum inflammationes illita ex rosaceo & aqua sedat: compescit & sudores: denique contra venenatorum morsus & exitialia medicamenta pota è vino auxiliatur.

De lapide Samio. Cap. CLXXIII.

SAMIVS lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices ad poliendum illustrandúmque aurum vtuntur. Præstat in eo genere candidus & grauis. Vis ei astrictoria & refrigerans: quapropter prodest stomachicis potus: est & vis instrumenta sensuũ adiuuandi & ab iniuria vindicandi: ad oculorum fluxiones & vlcera cũ lacte efficax est. Creditur & adalligatus accelerare partus & conceptus fœminarum custodire.

De terra Chia. Cap. CLXXIIII.

CHIA eligi debet candicans, ad cinereum vergẽs colorem & Samiæ similis. Est autem glebosa ac tenuis, sed fictitiis formis differens. Effectus eius qui Samię: faciei ac totius corporis cutem erugat, illustrat & amabili coloris bonitate cõmendat: ac in balneis ꝓ nitro deterget.

De terra Selinusia. Cap. CLXXV.

IDEM effectus & Selinusiæ: maximè verò laudatur quę vehemẽter resplẽdet, candidáq; est ac friabilis, quæq; facillimè in succum resoluitur, cùm primùm humore diluitur.

De Cimolia terra. Cap. CLXXVI.

CIMOLIA quædam est candida, altera ad purpureũ inclinans, quæ innatam quandam habet pinguitudinẽ & tactu frigida sentitur: & hęc quidem optima existimatur. Vtraque aceto diluta, parotidas & alia tubercula discutit: ambustis igni confestim inuncta, partes affectas à pustularum eruptione vindicat: testium duritias ac totius corporis inflammationes cohibet, insuperque aduersatur erysipelatis. In summa multiplici sunt in vsu, dummodò genuinæ ac minimè spuriæ assumantur.

De terra Pnigitide. C.CLXXVII.

QVÆ Pnigitis dicitur, colore quodãmodo Eretrię similis est.

A σὺν βαλαυστίῳ. καὶ ὄρχεων καὶ μαστῶν φλεγμονὰς καταχριομένη σὺν ὕδατι καὶ ῥοδίνῳ παύει· στέλλει καὶ ἱδρῶτας· καὶ θηριοδήκτοις καὶ θανασίμοις ἀρηγεῖ, σὺν ὕδατι πινομένη.

Marc. ὀφθαλμῶν legendum suspicatur.

Lacuna ex vet. cod. legit, σὺν οἴνῳ.

Περὶ τοῦ ἐν Σάμῳ λίθου. Κεφ. ρογ'.

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ δέ τις ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ λίθος, ᾧ οἱ χρυσοχόοι χρῶνται πρὸς B τὸ λεαίνειν καὶ στιλβοῦν. διαφέρει δὲ ὁ λευκὸς καὶ στιβαρός. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ὠφελῶν στομαχικοὺς ἐν ποτῷ· *ἀμβλωτικὴν τοῖς αἰσθητηρίοις· ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ῥεύματα καὶ ἕλκη, σὺν γάλακτι· δοκεῖ δὲ καὶ ὠκυτόκιος εἶναι καὶ φυλακτήριος τῶν συλλήψεων, πε- C ριαπτόμενος.

V.cod. addit, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς καλοῦσι, χρήσιμος ἐπιληπτικοῖς καὶ αἱμορραγίαις γυναικείαις.

Περὶ Χίας γῆς. Κεφ. ροδ'.

ΚΑΙ τῆς Χίας δὲ τὴν λευκὴν καὶ ὑπότεφρον παραληπτέον, καὶ τῇ Σαμίᾳ ἐμφερῆ· πλακώδης δέ ἐστι καὶ λευκή, τοῖς δὲ σχήμασι τῆς ἀναπλάσεως διαφέρουσα. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ Σαμίᾳ· D τετολμὸν δὲ καὶ στίλβον, ἔτι δὲ εὔχρουν τὸ πρόσωπον καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀποτελεῖ· σμήχει δὲ ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ.

Orib. καὶ λεπτή

Περὶ Σελινουσίας. Κεφ. ροε'.

ΤΑ αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ ἡ Σελινουσία γῆ· ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ ἄγαν στίλβουσα καὶ λευκή, εὐθρυβὴς δὲ καὶ ταχέως ἄγαν χυλου- E μένη, ἐπειδὰν ὑγρὸν λάβῃ.

Περὶ Κιμωλίας γῆς. Κεφ. ρος'.

ΤΗΣ δὲ Κιμωλίας ἡ μέν ἐστι λευκή· ἡ δὲ ἐμπόρφυρος, καὶ λιπαρίαν τινὰ ἔμφυτον κεκτημένη, πρός τε τὴν ἁφὴν κατάψυχρος, ἣν ἀρίστην ἡγητέον. ἑκάτεραι δὲ διαφοροῦσιν ὄξει διεμέναι, παρωτίδας καὶ F τὰ ἄλλα φύματα· πρός τε τὰ πυρίκαυστα ποιοῦσιν ἐπιχριόμεναι παραχρῆμα, ὥστε ἀφλυκταίνωτα διατηρεῖν τὰ πεπονθότα μέρη· καταστέλλουσι δὲ καὶ διδύμων σκληρίας καὶ φλεγμονὰς τὰς περὶ ὅλον τὸ σῶμα· ἔτι δὲ ἐρυσιπέλασιν ἐνίστανται. καθόλου δὲ πολύχρηστοι εἰσὶν αἱ γνήσιοι, ἐὰν μὴ G νόθοι παραλαμβάνωνται.

Περὶ Πνιγίτιδος γῆς. Κεφ. ροζ'.

Η ΔΕ λεγομένη Πνιγῖτις γῆ, τῇ χρόᾳ ἔοικέ πως τῇ Ερετριάδι. ἔστι δὲ ἁδρό-

Orib. εὔθρυβὴς, aut quid simile.

βωλος, ʺψυκτικὴ πρὸς τὰς τῶν χειρῶν ἐπιβολάς· τῇ τε γλώσσῃ μάλιστα κολλᾶται ὡς ἐκκρεμᾶσθαι. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει τῇ Κιμωλίᾳ, βραχὺ τῆς εὐτονίας ὑστεροῦσα. Ταύτην αὐτὶ Ἐρετριάδος τινὲς πιπράσκουσι. A

Περὶ Ὀστράκων. Κεφ. ροή.

ΟΣΤΡΑΚΑ δὲ τὰ ἐξ ἰπνῶν, τὰ λίαν κάτοπτα, ἐσχαρωτικά· ὅθεν ἐπιχριόμενα σὺν ὄξει, κνησμοὺς καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται, καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ· ἀναληφθέντα τε κηρωτῇ, χοιράδας διαφορεῖ. B

Περὶ τῆς ἐκ τῶν Καμίνων γῆς. Κεφ. ροθ'.

ΚΑΙ ἡ ἐκ τῶν Καμίνων δὲ κάτοπτος γῆ πυῤῥὰ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τοῖς ὀστράκοις. C

Περὶ Μηλίας γῆς. Κεφ. ρπ'.

Η ΔΕ Μηλία τὴν μὲν χρόαν καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἐμφερὴς Ἐρετριάδι τῇ σποδοειδεῖ· ἐντραχὺς δὲ καὶ παρατριβομένη τοῖς δακτύλοις, ὡς ψιθυρισμόν τινα ἀποτελεῖν ὅμοιον ψωχομένῃ κισσήρει. τῇ δὲ δυνάμει στυπτηριώδης ἐστὶν, λελυμένως δὲ μᾶλλον· ὃ δὴ καὶ διὰ τῆς γεύσεως ἐμφαίνει. ἀναξηραίνει δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν πραέως· δύναται δὲ καθαρὸν καὶ εὔχρουν ἀποτελεῖν τὸ σῶμα· λεπτύνει δὲ καὶ τὰς τρίχας, καὶ ἀλφοὺς καὶ λέπρας σμήχει. χρησιμεύει δὲ καὶ ζωγράφοις πρὸς πλείονα παραμονὴν χρωμάτων, καὶ χλωραῖς δυνάμεσι συνεργεῖ.* καὶ ταύτης δὲ κοινῶς ἁπάσης γῆς τὴν ἄλιθον ἐκλεκτέον καὶ πρόσφατον, μαλακήν τε καὶ εὔθρυπτον, καὶ εὔλυτον ὅταν ὑγροῦ θίγῃ. D E

Περὶ Ἀμπελίτιδος γῆς. Κεφ. ρπά.

ΤΗΣ δὲ Ἀμπελίτιδος γῆς, ἣν τινες φαρμακῖτιν καλοῦσι, γεννωμένης ἐν Σελευκείᾳ τῇ κατὰ Συρίαν, τὴν μέλαιναν προκριτέον, ʺκαὶ πευκίνοις ἄνθραξι ʺμικροῖς ἐμφερής ἐστιν, ὑποσχιδακώδης τε καὶ στίλβουσα ἴσως· ἔτι δὲ οὐδὲ βραδέως ʺτηκομένη, ὅταν λεανθείσῃ ἐπιχυθῇ ποσῶς ἔλαιον. τὴν δὲ ʺλευκὴν καὶ τεφρώδη καὶ ἄτηκτον, φαύλην ἡγητέον. Δύναμιν δὲ ἔχει ʺδιαχυτικὴν καὶ ψυκτικήν· παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ βαφὰς τριχῶν· καὶ τὰς τῶν ἀμπέλων χρίσεις πρὸς τὴν τῆς ἐκβλα- F G

Fortè, ᾗ

Orib. μακροῖς. quem secutus est Ruellius.

Al. κολλυμένη, nescio quo sensu.

V. & Orib. λεπτὴν

V. add. ἄδηκτον

Crassiusculis autem prędita est glebis: si quis manus admoueat, refrigerans: tactúque linguæ vsqueadeò glutinosa vt pensilis hæreat. Huic effectus idem qui Cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc porrò aliqui pro Eretriade vendunt.

De Testis. Cap. CLXXVIII.

FORNACEÆ Testæ vehementer tostæ, crustas vlceribus obducunt: quare prurigini & papularum eruptionibus ex aceto inunctæ medētur. Podagricis etiam prosunt: & cerato exceptæ, strumas discutiunt.

De terra Fornacum. Cap. CLXXIX.

FORNACVM terra, quæ quidē retosta rufescit, eiusdem est cum testis effectus.

De terra Melia. Cap. CLXXX.

IMITATVR & Melia colore cineream Eretriam: aspera autem animaduertitur, etiam dum digitis atteritur, adeò vt stridorē quēdam edat, qualē pumex quando deraditur. Vim habet aluminosam, sed remissiusculā: id quod & gustu deprehēditur. Leniter quoque linguā tactu siccat. Corpus mundū ac probè coloratū reddit: pilos extenuat: vitiligines ac lepras exterit. Pictoribus etiam vsum præbet, vt colores diutiùs perennent. Emplastris viridibus efficaciter inseritur. Porrò tū ex hac terra, tum & alia omni in vniuersum eligi debet minimè lapidosa, recēs, mollis ac friabilis, queq; cùm humorem attigerit, facilè resoluatur.

De terra Ampelitide. Cap. CLXXXI.

EX Ampelitide terra, quā Pharmacitin quidam nominát, queq; in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra & paruos piceę carbones referens, assulosè quodammodo scissilis & æqualiter splendens: quæque insuper trita citò liquescit, si olei aliquantulum affundatur. Vitiosa censetur candida, cinerea, queq; minimè liquescit. Vim dissipandi & refrigerādi habet: calliblepharis additur, atq; inficiendis capillis idonea est. Est & eius vsus ad illinendas vites sub germi-

nationis tempus: quippe quæ innaſcentes vermiculos enecet.

De Fuligine pictoria.
Cap. CLXXXII.

FVLIGO qua pictores vtuntur, è vitrariis officinis peti ſolet: ſiquidem huic palma tribuitur. Vis ei ſeptica & acris. Fracta itidē cum cerato roſaceo ad cicatricem perducit.

De Atramento librario.
Cap. CLXXXIII.

ATRAMENTVM quo ſcribimus, è fuligine ex tædis collecta conficitur. In ſingulas gummi vncias, ternæ fuliginis vnciæ adiiciuntur. Fit etiā è reſinæ fuligine & illa pictoria modò dicta. Sumi autē oportet fuliginis huius minam vnam, gummi ſeſquilibram, taurini glutinis & atramenti ſutorij, ſingulorum ſeſcunciam. Septicis medicamētis conueniēter additur. Ambuſtis etiam confert ex aqua paulò craſſius inunctum, tandiúq; dimiſſum, dum cicatrix obducatur: ſanatis ſiquidē vlceribus, ſponte ſua excidit. Cæterùm, amiciſſime Aree, tum pro operis modo quē deſtinaueramus, tum pro materiæ auxiliorúmque medicinalium copia quam colligere licuit, hucuſque dicta ſufficiant.

Libri quinti & vltimi de materia medica finis.

A στήσεως ὥραν, κλείνουσα τοὺς ἐπιγινομένους σκώληκας.

Περὶ Ἀσβόλης. Κεφ. ρπβ'.

ἌΣΒΟΛΗ ἣ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, λαμβάνεται μὲν ἐκ τῶν ὑελουργῶν. διαφέρει γὰρ αὕτη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, δριμεῖαν. ἀπουλοῖ δὲ καὶ κατάγματα σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ. B

Forté, ὑελουργείων

V. add. καυστικὴν, id eſt, vrentem.

Περὶ Μέλανος. Κεφ. ρπγ'.

ΜΕΛΑΝ ᾧ γράφομεν, συνάγεται ἐκ λιγνύος συναγομένης ἐκ δᾳδίων. μίγνυνται δὲ πρὸς τὴν οὐγκ. α. τοῦ κόμμεως, οὐγγίαι τρεῖς λιγνύος. σκευάζεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ῥητίνης λιγνύος καὶ τῆς προειρημένης ζωγραφικῆς ἀσβόλης. δεῖ C δὲ τῆς μὲν ἀσβόλης μνᾶν μίαν λαμβάνειν, κόμμεως δὲ λίτραν μίαν ἥμισυ, ταυροκόλλης οὐγγίαν μίαν ἥμισυ, χαλκάνθου οὐγγίαν μίαν ἥμισυ. Ἁρμόζει δὲ εἴς τε σηπτὰς, καὶ πυρίκαυστα, καταχριόμενον μεθ' ὕδατος παχὺ, καὶ ἐώμενον ἄχρις ἀπουλώσεως· ἀποπίπτει γὰρ αὐτόματον, ὑ- D γιασθέντων τῶν ἑλκῶν. Καὶ δὴ σχεδὸν ἐφ' ὅσον ἱκανὸν ἐδόξαμεν, ὦ φίλτατε Ἄρειε, ἅμα (ἐπεὶ) καὶ μήκους συντάξεως, καὶ πλήθους ὕλης τε καὶ βοηθημάτων ταμιεύσασθαι, ἅλις ἔχει.

Forté σκευάζεται vt inferiùs.

G. alter, λαβεῖν, ſed leui diſcrimine.

Τέλος τοῦ τῶν ὑλικῶν βιβλίου πέμπτου καὶ τελευταίου.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI LIBER DE VENENIS, eorundémq; præcautione ac medicatione.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ περὶ Δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ τῆς αὐτῶν προφυλακῆς καὶ θεραπείας.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

Præfatio.

A QVONIAM *superioribus libris, amicißime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguẽtis, arboribus ac earundem fructibus & lacrymis, insupérque de animalibus, melle, lacte, seuo, frugibus, oleribus, radicibus, herbis, succis: denique de vinorum metallicorúmque generibus: in hoc operis totius vltimo, de viribus noxiorum medicamentorum, ac eorũ quæ contrà prodesse possunt, disseremus. Vitata igitur sermonis prolixitate opus institutum prosequamur.* Huiusmodi autem de venenis tractatus cùm bipartitò distributus sit: in eam videlicet partem quæ docet quo pacto ipsa præcauere debeamus, ita vt planè non assumantur, aut, siquando per imprudentiam data fuerint, vt tum quoque innoxia irritáque fiant: & alteram, quæ rationem tradit iis succurrendi qui iam noxam sensere: priore loco disseram de præcauendi modo: quem quidem esse difficilem prisci existimauerunt, quòd clanculum venena exhibentes, iis vtuntur artibus, quibus etiã peritissimum quenque fallant. Siquidem exitialia venena permistis dulcibus amaritudine sua spoliant, & graue odoris virus mistura odoramen-

Τὸ προοίμιον.

ΑΠΟΔΟΝΤΕΣ* ἐν τοῖς προγραφεῖσι βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων τε τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν καὶ δακρύων· ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος, καὶ γάλακτος καὶ στέατος, καὶ τῶν λεγομένων σιτηρῶν καὶ B λαχάνων, ἔτι τε τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν "καὶ χυλισμάτων, καὶ οἴνων καὶ μεταλλικῶν λόγον· ἐν τούτῳ, τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας, καταλεξόμεθα περὶ τῆς τῶν ὠφελεῖν ἡμᾶς ἢ βλάπτειν δυναμένων φαρμάκων ἐνεργείας. Παραιτησάμενοι C οὖν τὴν πολυλογίαν, ἐπιθώμεθα ἐπὶ τὸ προκείμενον.] *Μεριζομένου δὲ τοῦ τοιούτου διχῆ· εἴς τε προφυλακὴν τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν "λαμβάνειν, ἢ εἰ καί ποτε λάθοι διδόμενα, ἀνενέργητα γενέσθαι· καὶ εἰς τὸ βοηθηματικὸν τῶν πεπωκότων. πρῶτον δίειμι περὶ τοῦ προ- D φυλακτικοῦ τόπου, δυσχερεῦς ὄντος, ὡς τῶν ἀρχαίων ὑπέλαβον, διὰ τὸ τοὺς λάθρα διδόντας οὕτω μηχανᾶσθαι, ὡς καὶ τοὺς ἐμπειροτάτους ἐξαπατᾶν· τὰς μὲν γὰρ πικρίας ἐξαιροῦνται τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ταῖς μιγνυμέναις γλυκύτησι· τὰς δὲ δυσωδίας, ταῖς τῶν ἀρωμά-

Addit Lacuna ex v.cod. καὶ χυλισμάτων

Al. λαβεῖν

των καταμίξεσιν, ἢ ταῖς τῶν ὑλῶν ἐπ' ὠφελείᾳ δοκουσῶν προσφέρεσθαι, μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἀσθενείαις, ὡς ἀψινθίῳ ἢ τραγοριγάνῳ ἢ ὑσσώπῳ, ἢ θύμβρᾳ, θύμῳ τε καὶ ὀριγάνῳ "ἢ ἀβροτόνῳ, "ἢ ἴριδι ἢ καστορίῳ, καὶ εἴ τι δοκεῖ κατάλληλον τοῖς * καταργουμένοις φαρμάκοις ἔχειν ποιότητα. ἐπὶ δὲ τῶν "πινομένων, ἐν "οἴνοις σκληροῖς ἢ ζωμοῖς, ἢ ἐν γλυκεῖ, ἢ ἐν μελικράτῳ, "ἢ ἐν γλεύκει,]ἢ ἐν χυλοῖς, ἢ φακῷ, ἢ ἐν ἀλφίτοις, "ἢ ἐν φαρμάκοις] ἢ ἐν ἄλλοις τισὶ τῶν προσφερομένων συσσιτοποιοῦντες. ὅθεν τοὺς ὑποπτεύοντας δεῖ παραιτεῖσθαι τὰ κατηρτυσμένα τῶν ἐδεσμάτων, καὶ πᾶσαν ἐπιτεταμένην ποιότητα γεύσεων, ὅσαι εἰσὶ διὰ τῶν γλυκέων ἢ ἁλυκῶν ἢ ὀξέων διαφυλάττεσθαι· καὶ τοὺς δεδιψηκότας ἢ πεινῶντας δι' ἐπιτάσεως μὴ ἀθρόως πίνειν ἢ ἐσθίειν, προσέχοντας τῇ ποιότητι τούτων, μάλιστα δὲ ψυχρὸν ὕδωρ προλαμβάνειν πίνοντας. ἀποπληρωθείσης γὰρ τῆς ὀρέξεως, * ἀπεπλότατοι γίνονται τὸ λοιπὸν αἱ ποιότητες· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν "ἀσθενούντων, καλῶς παραιτούμεθα τὰς παρὰ τῶν "ἐπ' ὠφελείᾳ διδομένας φαρμάκων πόσεις, ἃς εἰσφέρουσιν οἱ κακουργοῦντες τὰ δηλητήρια· ὥστε διὰ τοῦτο δυσεπιχειρήτους γίνεσθαι τοὺς νοσοῦντας. καὶ ἡ μὲν πρὸς τὸ μὴ εὐχερῶς ἁλίσκεσθαι πλανωμένους ἔφοδος, αὕτη· ἑτέρα δέ, ἣ * τις ἐστὶν αὐλικωτέρα. δεῖ τοὺς ὑποπτεύοντάς τι τοιοῦτον προλαμβάνειν τι, καὶ ἀδύνατα κατασκευάζειν τὰ φάρμακα. ὡς τάς τε ἰσχάδας μασωμένους μετὰ βασιλικῶν καρύων, καὶ τὰ καλούμενα δὲ κεδρόμηλα, βουνιάδος τε σπέρματος ὁλκὴν μετ' οἴνου, ἢ καλαμίνθης "τῶν φύλλων ὁμοίως, ἢ μίλτου, τῆς καλουμένης λημνίας σφραγῖδος, τὸ αὐτὸ πλῆθος σὺν οἴνῳ· ἢ πηγάνου * φύλλα καὶ καρύων βασιλικῶν τὸ ἐντός, "ἢ ἁλῶν χόνδρον καὶ ἰσχάδας δύο νήστεις προσφερέσθωσαν, (καὶ ὑπ' οὐδενὸς ὁπουοῦν βλαβήσονται) φαρμάκου. καὶ ἀντίδοτοι δὲ προσλαμβανόμεναι μετ' οἴνου, τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν· ὧν ἐστι ἡ διὰ τοῦ σκίγκου,

V. caret. Deest in Ald.

Corn. addit, ἐσθιομένων καὶ

Corn. legit, σιτίοις

V. caret.

V. itidem caret, & nos consultò prætermittimus.

Marc. ὑγιαινόντων legisse videtur.

Addendum fortasse δοκούντων, aut quid simile.

V. καὶ φύλλου

Lac. legit in vet. cod. καὶ ἁλῶν &c.

torum eximunt, aut medicamentorum quæ potissimùm in minùs firma valetudine vtilitatis gratia exhiberi putantur, veluti sunt absinthiũ, tragoriganũ, hyssopus, satureia, itémque thymus, origanum, abrotonum, iris aut castoriũ, & siquid aliud "malefica vi præditis medicamentis cognatam qualitatem habere videatur: vel ea potulentis inserunt, vti vinis asperis, iusculis, passo, aquæ mulsæ, musto, aut variis succorum generibus: vel ipsi lenticulæ polentæve, aut aliis quæ edulij spécie offerũtur, immiscent. Quamobrem suspiciosi curiosiùs apparata fercula vitare debent, omníque intenso sapore dulcium, salsorum aut acidorum abstinere. Quin neque sitibundi affatim bibere, aut esurientes auidiùs deuorare debent, sed ad eorum quę edunt bibúntve, saporem qualitatémque diligenter attendere, & ante omnia potu frigidam aquam præsumere: sic enim satiato appetitu, qualitates posteà facilè deprehenduntur. Quòd ad ægros verò spectat, honestè recusamus potiones auxilij prætextu dari solitas, quas offerunt improbi veneficiorum artifices: quò fit, vt ægrotantes audentium iniuriis minùs pateant. Et hæc quidem, ne facilè incauti homines capiantur dolis veneficorum, ratio est & facultas. Verùm altera superest expeditior, vt suspiciosi aliquid præsumát, quod venenorum vires hebetet, ac inefficaces irritásque reddat: cuiusmodi caricæ sunt cum iuglandibus nucibus manducatæ, & quæ citria mala vocantur, seminísque buniadis drachma vna cum vino: itidémque folia calaminthæ, aut rubrica quæ sigillum Lemnium appellatur, pari pondere cum vino: aut rutæ folia, nucis iuglãdis nucleum, salis grumum & caricas duas ieiuni sumant, & nullo veneni genere offendentur. Quin & antidota ex vino præsumpta eundem prębent effectum: ex quorum numero sunt, quod ex scinco paratur,

vel, purgatorijs medicamentis cognatam

quod

quod è ságuinib⁹ tẽperatur, & quod magni Mithridatij nomen obtinet. Quin & sæpenumerò naturali dissidio venenis aduersantur proprię ac peculiares quædã corporum constitutiones, insuperq; antecedẽtes eorundẽ dispositiones, pro varia ciborum potuúmve qualitate aut vini copia inductæ. Siquidẽ venenorum quæ insuper ingeruntur vires frangunt & exoluunt, eorúmq; in mẽbra distributionẽ impediunt, priore alimento antè infarctis præclusísq; meatibus. Verũenimuerò quandoquidẽ inter peregrinandũ incõmodi casus varij absq; vllis hominum insidiis similia frequẽter inuehunt pericula, nonnihil etiam hac de re agere necessariũ duco. Ante omnia igitur loco subdiali, quoad eius fieri poterit, coquinari, fercula struere, omniáq; cibo potuíq; necessaria apparare oportebit. Quòd si non nisi sub tecto cõmodè ista fieri possunt, tùm quoq; laquearia diligẽter obseruanda sunt. Etenim haud rarò è superioribus contignationibus mortifera decidunt animalcula, vti phalãgia, quædã alia reptilia, & qui stellio appellatur. Sed & vinaria vasa diligẽter & in luce intueri oportet: nanque reptilia vini odore illiciũtur, quæ interdũ sorbendo noxium virus eructarunt, interdũ verò illapsa immersáque perierunt, & iis qui posteà vinum hauserunt exitij causam attulêre. Et hęc quidẽ de insidiis vitandis præcauendísq; hactenus dicta sint. At si qui seu vltrò, seu ex quorundã insidiis venenum hauserint, iis nulla interposita mora auxiliari oportebit. Siquidẽ dum signa, quæ singula comitari venena solent, expectãtur, immedicabile fit malum, aut certè diutius neglectũ, ægrè deinde medicamentis cedit. Quare si qui venenũ se hausisse pro cõperto habent, aut qui iis adfuere quod qualéve sit haustũ genus veneni fateantur, protinus accedẽtes ad cõgrua particulariáve remedia, illos facilè naturali pristinæq; cõstitutioni propriæ restituemus. Neque verò iis assẽtimur, qui prsus auxilia in huiusmodi casu frustra adhiberi cõtendũt. Quo enim modo morbi, quorũ causę cæcæ latentésq; corporibus insidẽt, medicaminibus curabũtur, quæ verò forinsecus incurrunt venena medicinã haudquaquam admittẽt?

A καὶ ἡ διὰ τῶν αἱμάτων, καὶ ἡ καλουμένη Μεγάλη Μιθριδάτειος. ἀντιπάσχουσι δὲ πολλάκις τοῖς ἰδιοσυγκρίσεσι σωμάτων αἱ πρὸς διαθέσεις. διά τινας βρωμάτων ἢ πομάτων ποιότητας, ἢ πλῆθος οἴνου· ἐκλύουσι γὰρ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐπεισαγομένων φαρμάκων, καὶ τὴν ἀνάδοσιν αὐτῶν κωλύουσι, προπεπληρωμένων τῶν πόρων ὑπὸ τῆς προληφθείσης B τροφῆς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ περιστάσεις τινὲς ἐν ἀποδημίᾳ δίχα ἐπιβουλῆς πολλάκις ἐπιφέρουσιν ὁμοίους κινδύνους, ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνω καὶ περὶ τούτου διαλαβεῖν. δεήσει γὰρ πρῶτον μὲν ἐν ὑπαίθροις τόποις, ὡς δυνατὸν, ἕψειν, καὶ ἑτοιμάζειν τὰ πρὸς C βρῶσιν καὶ πόσιν. δεύτερον δὲ ἐν ὑποστέγῳ ἐπιμελῶς καταμανθάνειν τὰς ὀροφάς. πολλάκις γὰρ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων πίπτει ζωύφια φθοροποιά, ὥσπερ φαλάγγια, καὶ ἄλλα τινὰ ἑρπετὰ, καὶ ὁ καλούμενος ἀσκαλαβώτης. καὶ τοῖς περιχέουσι δὲ τὸν οἶνον ἀγγείοις ἐναργῶς καὶ ἐπιμελῶς προσέχειν D δεῖ. ἕλκεται γὰρ ὑπὸ τῆς ὀσμῆς τοῦ οἴνου τὰ ἑρπετὰ, ἅ τινα πολλάκις πιόντα μὲν τὸν ἰὸν ἀπήμεσεν, ἐμπεσόντα δὲ ἀπέθανον, καὶ ἀπωλείας ἐγένοντο αἴτια τοῖς προσενεγκαμένοις. Πρὸς μὲν τὸ ἀνεπιβούλευτον εἶναι καὶ προφυλάσσεσθαι, ταῦτα εἰρήσθω. εἰ δέ τινες ἑκουσίᾳ γνώμῃ προσενέγκοιντο, ἢ καὶ ἐξ E ἐπιβουλῆς τινων λάβοιεν, δεήσει μηδὲν ἀναβαλλομένους βοηθεῖν· εἰς γὰρ τὸ περιμένειν τὰ παρακολουθητικὰ σημεῖα ἑκάστου τῶν φαρμάκων ἀνίατόν ἐστι, δυσβοηθήτων αὐτῶν διὰ τὸν χρόνον γινομένων. ἐὰν μὲν οὖν οἱ προσενεγκάμενοι νοήσαντες ὁμολογήσωσι τὸ ποθὲν φάρμακον, ἤ τινες τῶν F συμπαρόντων, παραχρῆμα ἐλθόντες ἐπὶ τὰ κατάλληλα βοηθήματα, ῥαδίως εἰς τὸ κατὰ φύσιν καὶ οἰκεῖον ἄξομεν αὐτοὺς κατάστημα. οὐ συγκατατιθέμεθα τοῖς λέγουσιν ἐπ' αὐτῶν κατὰ πολὺ ἀθεράπευτα γίνεσθαι. πῶς γὰρ τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ σώματι γινομένων αἰτίων πάθη θεραπείαν G ἐπιδέχεται, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν συμπιπτόντων φαρμάκων ἀθεράπευτα τυγχάνει;

Lego cũ Corn. καὶ πρὸς διαθέσεις vti inferiùs.

Ald. δίχα

Ald. ἐπιχέουσι

Ald. αὐτῶν

ὁμοίως γὰρ πάντα τὰ περὶ τὰ σώματα γινόμενα νοσήματα, θεραπευτά τε καὶ ἀθεράπευτα, κατὰ τὰ μεγέθη τῶν προσπιπτόντων αἰτίων, καὶ τὰς προδιαθέσεις καὶ ἐπιτηδειότητας τῶν σωμάτων. εἰ δέ τινες αὐτῶν καταληφθέντες ἀφωνίαις ἢ παροινίαις, ἢ ἄλλως, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι ἐξάγειν αὐτό, ἀσυμφανὲς ἡμῖν ποιοῦσι τὸ φάρμακον, τότε δεῖ ταχέως ἔρχεσθαι ἐπὶ τὰ κοινῶς ἁρμόττοντα τοῖς οἱονδήποτε φάρμακον πεπωκόσιν. οὐδὲν δὲ δύναται κοινότερον βοήθημα δίδοσθαι, τοῦ τὸ δοθὲν φάρμακον, πρὸ τοῦ ἐνισχῦσαι, διὰ τῶν ἔγγιστα τόπου κενοῦν εἰς τὸ ἐκτός. ὅθεν μηδὲν ἀναβαλλομένους προσφέρειν δεῖ ἔλαιον θερμόν, ἢ κατ' ἰδίαν ἢ μεθ' ὕδατος ἐμεῖν ἀναγκάζοντας. εἰ δὲ μὴ παρείη ἔλαιον, τῶν τόπων μὴ φερόντων, βούτυρον ἀντὶ ἐλαίου μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἢ μαλάχης, ἢ λινοσπέρμου ἢ τράγου, ἢ τήλεως, ἢ κνίδης σπέρματος, ἢ χόνδρου ἀφεψήματος. οὐ μόνον γὰρ κενώσει ταῦτα διὰ τῶν ἐμέτων, εὐχερῶς χαλασμὸν καὶ ναυτίαν ἐμποιοῦντα, ἀλλὰ καὶ ὑπάξει τὴν κοιλίαν, καὶ ἐνδυναμωθήσεται τῇ *κενώσει τῶν σωμάτων, ἀμβλυντικὰ τῶν δριμυτήτων καθεστῶτα. *ἔστι δὲ ἐναργῶς καταλαβέσθαι τοῦτο. εἰ γάρ τις ἑλκῶσαι προαιρούμενος δι' ἀσβέστου, ἢ τρυγὸς ἢ κανθαρίδος ἢ τινος ἄλλου δριμέως, τὸ σῶμα, ὑποχρίσει ἐλαίῳ, οὐχὶ ἑλκωθήσεται ὑπὸ τούτου. καὶ μὴν οὐδ' εἴ τις στύψαι θελήσει ἰσχυρῶς ἢ ψύξαι, δύναται προλιπαίνων. ἔτι μὴν ἔμετος οὐ μόνον καθ' ὃ κενοῖ καὶ ἀποκρίνει τὸ βλάπτον ὠφελεῖ, ἀλλ' ὅτι καὶ δείκνυσι τὸ ληφθὲν ἐνίοτε, ἔκ τε ὀσμῆς ἢ θρόμβων ἢ χρώματός τινος· ἐκ μὲν γὰρ τῆς ὀσμῆς καὶ πικρίας, μηκώνειον· ἐκ δὲ χρόας, ψιμμύθιον ἢ γύψον· ἀπὸ δὲ θρόμβου, "γάλα ἢ τὸ νεοσφαγὲς αἷμα· ἀπὸ δὲ βρώμου καὶ ποιότητος τοῦ ἐμουμένου καὶ ὀσμῆς, λαγωὸν θαλάττιον καὶ φρῦνον, ὡς διὰ *τοῦτο ἢ δι' ἕτερον ἔνια δύνασθαι βοηθεῖν, ἐρχομένους ἐπὶ τὰ ἑκάστῳ ἁρμόζοντα βοηθήματα· παραμίγνυται δὲ τῷ ἐλαίῳ μαλά-

Lego cũ Corn. παρανοίαις

Marc. γάλα ἐμπτυσθὲν ἢ ταύρειον αἷμα νεοσφαγές.

A Æquè porro omnes corporibus adueniẽtes morbi pro cauſarũ ingruẽtium magnitudine, próque antecedentibus affectionibus ac opportunitate habilitatéque corporum, vel medicabiles ſunt, vel nullis cedunt medicamentis. Quòd ſiqui forſan vocis interceptione aut mẽtis alienatione correpti, aut alioqui nolentes B veneno liberari, nullam nobis eius cognitionem præbeãt: tum protinus ad ea tranſeundum remedia, quę in communi epotis quibuſcunque venenis opitulari conſueuerũt. Atqui nullum communius auxiliũ dari poteſt, quàm quod exhibitum venenum per proximum locum foràs pellit, priuſquàm ipſum inualeC ſcat. Quamobrẽ illis ſine mora calidum oleũ ſeu per ſe, ſeu ex aqua, vt ad vomitũ cogãtur, exhiberi cõuenit. Quòd ſi oleũ natura loci negat, eius vice butyrũ cũ aqua calida, aut maluæ vel ſeminis lini vel tragi, vel fœnigræci, vel ſeminis vrticæ, vel alicæ decocto poteſt adminiſtrari. Hæc enim nõ modò venenũ vomi- D tionibꝰ exigẽt, facilè laxãdo ſubuertẽdóq; vẽtriculũ, ſed & aluum ſubducẽt, ac ſimul etiã qua pollẽt acrimoniã obtundẽdi hebetandíq; facultate impediẽt, quominus corpora vlcerẽtur. Verùm inter cætera illud maximè pręſtabit oleũ: id quod euidenter huiuſcemodi argumẽto deprehẽdere licet. Nã ſi quiſpiã vi- E ua calce, aut fæce aut cãtharidibus, aut alio quouis acri corpus exulcerare cõtẽdat, id ſi priùs oleo leniter oblitũ fuerit, in eo vlcꝰ excitare minimè poterit. Imò verò ſi quis corpus pręunctũ vehemẽter aſtringere aut perfrigerare velit, fruſtrà id tentauerit. Vomitus præterea nõ ob id F modò, quòd vacuet ac virus noxiũ excernat, iuuamẽtum affert, ſed & quòd hauſtũ venenũ nonnunquam odore, concretis grumis aut colore prodat: quippe cùm odore & amaritudine papaueris ſuccũ, colore ceruſſam gypſúmve, grumis lac aut ſanguinẽ animalis recens iugulati oſtendat. Sic quoq; ex eorũ quę vo- G mitu regeſta fuerint qualitate viroſóq; odore, leporis marini & rubetę veneficia facile eſt deprehẽdere: vt hac potiùs ratione, q̃ alia quapiã opẽ quibuſdã afferre nobis in prõptu ſit, ad ꝓpria & ſingulis venenis accõmodata auxilia trãſeuntibus. Oleo porrò mal-

uę decoctum admiſcetur, aut adeps anſerinus, aut pinguium carnium iuſculum, aut lixiuium lignorum cinere factum. Vbi verò vomitus diligenter citatus fuerit, nequid prorſum in ventre relinquatur, quæ inteſtinis hæſerint reliquias acriore clyſtere deuocabimus. Faciũt & ad hoc ipſum nitrum tritum cum hydromelite aſſumptum & vina vetera liberalius epota: iura itidem gallinacea, præpingues piſces, carnes vetuſtę ſimul & pingues, & quę eduliorum genera adipe aut recenti butyro conſtant. Dum nanque aluum ſubducunt, vti diximus, ac ventriculum reſoluunt, proniorem ipſum ad vomitionem reddunt: hebetát & venenorum acrimoniam, atque meatus obſtruentia, celerem venenorum penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dátur quæ communi dote proſunt: è quorum numero eſt rubrica Lemnia, agaricum, abrotonum, irio, radix eryngij, ſemen paſtinacæ & calaminthæ, Celtica nardus, caſtorium, ferulæ virentis medulla, flos nerij quod rhododendron appellatur, marrubij ſuccus, laſerpitium ipſiúſve ſuccus & radix quam etiã magudarin appellarunt, ſagapenum, opopanax, peucedani ſuccus, ariſtolochia longa, ſylueſtris rutæ ſemen, & ceſtri, quæ & betonica vocatur, folia. Singula porrò cum vino drachmæ vnius pondere exhibentur. Eundem effectum præbét polij decoctum, ſcordium, & lęuis liquidæque picis linctus. Egregiè quoque opitulantur antidota, quorum præparationes in operis calce deſcribemus. Communis itaque ratio præſtandi auxilij ſic ſe habet. Cæterùm & ab iis quæ comitantur conſequuntúrve ſymptomatis communia remedia ſumptitari poſſunt. Ferè enim plurimorum venenorum facultates in conſimiles affectus corpus tandem deducunt: quam ob cauſam plerisque communia conducunt auxilia. Varia ſiquidem ſunt venenorum genera: communes tamen nec ita multi qui ex iis oriuntur affectus. Enimuero fieri nequit, vt ad vnũ veneni genus omnia ſympto-

A χηνὸς ἀφέψημα, ἢ *γλαύκιον, ἢ στέαρ χή-
νειον, ἢ ζωμὸς ἐκ λιπαρῶν κρεῶν γεγονώς,
ἢ κονία ἡ διὰ τῶν ξύλων. κομισαμένοις
δὲ διὰ τῶν ἐμέτων ἐπιμελῶς, διὰ τὸ μη-
δὲν ὑπολείπεσθαι ἐν τῇ κοιλίᾳ, τὸ ἐμ-
μεῖναν ἐν τοῖς ἐντέροις κλύσματι δριμεῖ
κομιούμεθα. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ νίτρον λεῖον σὺν
B ὑδρομέλιτι παραλαμβανόμενον, καὶ οἶ-
νοι πολλοὶ καὶ παλαιοὶ πινόμενοι, καὶ ζω-
μοὶ ὀρνίθειοι, ἰχθύες λιπαροὶ, καὶ κρέα πα-
λαιὰ καὶ λιπαρὰ, καὶ τὰ διὰ στέατος ἢ
βουτύρου προσφάτου. ὑπάγοντα γὰρ
τὴν κοιλίαν, ὥσπερ εἶπον, καὶ τὸν στόμαχον
ἀναλύοντα, ἑτοιμότερον κατασκευάζει τὸν
C στόμαχον πρὸς τὸν ἔμετον· ἀμβλύνει τε
τὴν δριμύτητα αὐτῶν, καὶ παρεμπλα-
σσόμενα τοῖς πόροις κωλύει τὴν ὀξύτη-
τα τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως*. δί-
δονται δὲ καὶ ἁρμόζοντα φάρμακα κοι-
νῶς· ὧν ἐστὶν ἡ Λημνία μίλτος, ἀγαρι-
κὸν, ἀβρότονον, ἐρύσιμον, ἠρυγγίου ῥίζα,
D σταφυλίνου σπέρμα καὶ καλαμίνθης, νάρ-
δος Κελτικὴ, καστόρειον, νάρθηκος χλω-
ρᾶς ἐντεριώνη, νηρίου τοῦ καλουμένου
ῥοδοδένδρου ἄνθος, πρασίου χυλὸς, σίλ-
φιον, ἢ ὁ ὀπὸς αὐτοῦ, *σαγάπηνον, ὀποπό- V. caret.
ναξ, πευκεδάνου ὀπὸς, καὶ ἡ ῥίζα ἣν
καὶ μαγύδαριν ἐκάλεσαν, ἀριστολοχία
E μακρὰ, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, κέ-
στρου τῆς βετονίκης καλουμένης τὰ φύλ-
λα. δίδοται δὲ ἕκαστον σὺν οἴνῳ < α. πλῆ-
θος. ποιεῖ καὶ πολίου ἀφέψημα, καὶ *σέσε-
λι καὶ πίσσα ὑγρὰ λεία ἐκλειχομένη.
δυναιότατα δὲ βοηθοῦσι καὶ ἀντίδοτοι, ὧν
τὰς σκευασίας ἐπὶ τέλει ἀναγράψομεν.
F κοινῶς δὲ βοηθητέον τούτοις τὸν τρόπον τοῦ-
τον· δυνατὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν παρακολου-
θούντων συμπτωμάτων, κοινὰ καὶ τὰ βοη-
θήματα συμπαραλαμβάνεσθαι. σχεδὸν
γὰρ αἱ τῶν πλείστων φαρμάκων δυνά-
μεις, εἰς ὁμοιοτρόπους περιάγουσι τὸ σῶ-
μα διαθέσεις. δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ τῶν πλεί-
G στων τὰ κοινὰ βοηθήματα λύει· ποικίλα
μὲν γὰρ τὰ δηλητήρια φάρμακα, κοιναὶ δὲ
καὶ οὐ πολλαὶ αἱ ἐξ αὐτῶν γινόμεναι δια-
θέσεις. ἀδύνατον γὰρ πάντα τὰ συμπτώ-

ματα ἑνὶ παρακολουθῆσαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο, περιεῖλκεν ἂν ἡ καθ' ἕκαστον φάρμακον διὰ τῶν βοηθημάτων παράδοσις. τό, τε γὰρ ἀλγεῖν στόμαχόν τε "λίαν καὶ ἔντερα, ἧπάρ τε καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· ἔτι δὲ λύζειν καὶ δάκνεσθαι καὶ τρέμειν, ἀφώνους τε εἶναι καὶ περιψύχεσθαι, σπᾶσθαί τε καὶ ἀσφυκτεῖν καὶ δυσπνοεῖν, καὶ καταφέρεσθαι καὶ σκοτοῦσθαι, καὶ πνίγεσθαι καὶ διψᾶν καὶ αἱμορραγεῖν, πυρέσσειν τε καὶ δυσουρεῖν, καὶ στροφοῦσθαι, καὶ ἐμεῖν πυκνὰ ἢ ναυτιᾶν, ἐρυθραίνεσθαί τε καὶ πελιδνοῦσθαι καὶ ὠχριᾶν, παραφρονεῖν τε καὶ ῥέγχειν καὶ παρίεσθαι, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιεῖν καὶ διάφορα πάσχειν· ἑνὶ μόνῳ δύσκολον εὑρεῖν παρεπόμενον, ἕκαστον μερισθὲν εἰς "καθολικὰς διαθέσεις ὀλίγων ἀριθμὸν καὶ κοινῶν ὑποδεῖξαι συμπτωμάτων. διὸ καὶ ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν προειρημένων οὐκ εὔκολον τὸ εἰλημμένον φάρμακον γινώσκεσθαι. τὸ γὰρ δάκνεσθαι τὸ στόμα καὶ γλῶτταν, καὶ φλεγμαίνειν στόμαχον καὶ κοιλίαν τε καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν, δυσουρεῖν τε ἰσχυρῶς, ἐνίοτε δὲ καὶ αἷμα δι' οὔρων πορεύεσθαι, καὶ λακιδοῦσθαι, διαπεπρῆσθαί τε πολλὰ μέρη τοῦ σώματος, οὐ μόνον ἐπὶ κανθαρίδων εὑρίσκεται παρακολουθοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πιτυοκάμπης καὶ βουπρήστεως καὶ σαλαμάνδρας· τό, τε καταφέρεσθαι ἢ καροῦσθαι ἢ ῥέγχειν, πελιοῦσθαί τε καὶ νωθριᾶν καὶ καταψύχεσθαι καὶ ναρκᾶν, ἀναισθητεῖν τε καὶ ὀδαξᾶσθαι τὸ ὅλον σῶμα, οὐ μόνον τοῖς τὸ μηκώνιον πεπωκόσι παρέπεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς μανδραγόραν ἢ κώνειον προσενεγκαμένοις. τό, τε παραφρονεῖν οὐ μόνον ὑοσκύαμος ἐπιφέρει, ἀλλὰ καὶ τὰ τοξικὰ καλούμενα τῶν φαρμάκων· καὶ ἀκόνιτον δέ, καὶ τὸ μέλι τὸ γινόμενον ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ. καὶ τὸ πνίγεσθαι δὲ οὐ μόνον ἐπὶ μυκήτων ὁρᾶται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ αἵματος ταυρείου, καὶ γάλακτος καὶ ἀκονίτου καὶ γύψου καὶ ψιμμυθίου. καὶ καθόλου δύσκολον ἐὰν θέλῃς εὑρεῖν σημεῖον δυνάμενόν τι τῶν πινομένων καὶ γευομένων φαρμάκων δηλῶσαι:

Videtur legisse Ruell. κοιλίαν

Ald. ὀλίγας

A mata sequantur. Alioqui superuacanea foret quæ traditur singulis venenis propria & accommodata curatio. Neque verò facilè reperiatur quisquam, qui ex vnius veneni haustu simul & semel vehemēti stomachi, intestinorum, iocinoris, renum ac vesicæ dolore crucietur, insupérque singultiat, erodatur, cō- B tremiscat, obmutescat, perfrigeretur, conuellatur, pulsu deficiatur, ægrè spiret, veterno ac vertigine caligationéve corripiatur, stranguletur, sitiat, sanguinis eruptione, febri, vrinæ difficultate ac torminibus laboret, crebrò vomitet, nausea prematur, rubescat, liuescat, expallescat, desipiat, stertat, resolua- C tur & alia pleraque ac diuersa faciat patiatúrque. Singula porrò in vniuersales affectiones distincta, paucorum eorúmque communium symptomatum numerum demonstrant. Quapropter ex vno singulari symptomate eorum quæ antè recensita sunt, non facile fuerit venenum assumptum deprehendere D ac internoscere. Nam oris & linguæ erosio, stomachi, ventris, renum ac vesicæ inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, ac interdum etiam cruēta mictio, lancinatio, & in plurimis corporis partibus quoddam velut incendium, non tātùm eporis cantharidibus superuenire comperiuntur: sed & pino- E rum erucis, buprestі atque salamandræ. Ad eundem modum non solùm eos qui meconium hauserunt veterno ac sopore prehendi, stertere, liuescere, elanguescere, perfrigerari ac torpescere, "stupescere, ac toto corpore pruritum pati constat: sed eos etiam qui mandragoram aut cicutam assumpsēre. F Sic mentis alienationem non hyoscyamus tantùm infert: verumetiam quæ toxica appellātur, itidémque aconitū & mel quod in Heraclea Ponti gignitur. Quin & strangulatio nō modò ab assumptis fungis, sed & sanguine taurino, lacte, aconito, cerussa, gypsóque con- G spicitur. In summa difficile est vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod potum gustatúmve virus certò prodere possit:

vel, sensibus priuari

maximè cùm eiusmodi symptomata alios etiam affectus communiter consequi comitaríque soleant. Attamen in iis quæ celeriter enecant, licet aliquo modo signis deprehendere id quod noxam intulit, vti deinceps trademus. Verùm in iis quæ diuturnas affectiones inuehũt, nulla in curando difficultas est, quantumuis noxium venenum signis internoscere sit perdifficile: quippe cùm venena statim atque præsentaneam vim illam amiserũt, in longos affectus transmutata, communia reliquorum affectuum remedia compositionésque flagitent, venefica proprietate nõ ampliùs illis inhærente. Proinde longa quæ ab iis excitata est affectio in aliquod diuturnorum morborum genus recidit, à quibus facile fuerit medendi rationem desumere. Atque de iis quidem quæ generaliter auxiliantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis conueniunt auxilia scriptis mandabimus, si priùs tamen exposuerimus, quænam in singulis rerũ ordinibus exitialem aut maleficam vim sortita sint: vt si qua eorum quæ ad sanitatis vsum descripta reperiuntur, aliqua ex illis ammixta habeant, iis medicinæ studiosi cautiùs vtantur. Inconsiderantia enim magna infert damna, & sæpe continuo eorum vsu homo in perniciem agitur. Animalia itaque quæ exitiosam vim habent, hęc ferè sunt: cantharides, buprestis, salamandra, pinorum eruca, lepus marinus, rana rubeta & palustris etiam muta, nec non & hirudines deuoratæ. In seminum verò genere, hyoscyamus, coriandrum, cicuta, melanthium, psyllium: è liquoribus, meconiũ, opocarpasum, thapsiæ succus, elaterium & mandragoras: è radicibus, chamæleon, aconitum, thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrũ, & ephemeron quod nonnulli Colchicum vocant, quia in Colchide nascatur. E plantarum ramosarum herbarúmque generibus, smilax quam aliqui thymalum seu thymium, Latini taxum appellãt, solanum manicum, quod & dorycnion dicitur, Sardonia herba quæ ranunculi genus est, corni-

A καὶ μάλιστα ὅτι κοινὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιγινομένοις πάθεσι παρακολουθεῖ ταῦτα. πλὴν ἐπὶ μὲν τῶν ὀξέως ἀναιρούντων, ἔστι που καὶ σημειώσασθαι τὸ "βλεπόμενον, ὡς παραδώσομεν. ἐπὶ δὲ τῶν χρονίας διαθέσεις παρασκευαζόντων, δύσκολον οὐδὲν πρὸς τὴν θεραπείαν τοῦ περὶ τὴν B σημείωσιν δυσχερεῖς βλάπτοντος. ἐκφυγόντα γὰρ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας τὰ φάρμακα, καὶ μεταληφθέντα εἰς χρονίους, κοινῶς λαμβάνει τοῖς λοιποῖς πάθεσι τὰς κατασκευὰς καὶ τὰς βοηθείας, τῆς ἰδιότητος τῶν πινομένων φαρμάκων μηκέτ' ἐνούσης. διαθέσεως δὲ χρονίου C κατεσκευασμένης, ὑπ' αὐτῶν ἡ διάθεσις πάντως εἰς ἕν τι γένος τῶν χρονίων ἐμπίπτει παθῶν, ἐφ' ὧν εὐχερές ἐστι καὶ τὴν θεραπείαν ἀναλαμβάνειν. καὶ τὰ μὲν κοινῶς βοηθοῦντα, ταῦτ' ἐστίν. οἷς ἀκολούθως ἀναγράφομεν καὶ τὰ ἴδια ἑκάστοις ἁρμόζοντα, προεκθέμενοι ὑφ' ἓν "ὅσα D φθαρτικὴν ἢ κακωτικὴν ἔχει δύναμιν ἑκάστης τάξεως, καὶ ἵνα πεφυλαγμένως "εἴ τινα τῶν πρὸς ὑγείαν ἀναγεγραμμένων φαρμάκων ἔχοιέν τινα τούτων μεμιγμένα "φάρμακα οἱ φιλιατροῦντες οἷς χρῶνται. τὸ γὰρ ἀπερίσκεπτον μεγάλας ἐπιφέρει βλάβας, καὶ πολλάκις διὰ τὴν συνεχῆ E χρῆσιν αὐτῶν, ἀπωλείας αἴτια γίνεται. ζῷα μὲν οὖν ἐστι φθαρτικὰ τάδε· κανθαρίδες, βούπρηστις, σαλαμάνδρα, πιτυοκάμπη, λαγωὸς θαλάσσιος, φρῦνος "ὁ λεῖος, βάτραχος ἕλειος ἄφωνος, βδέλλαι καταποθεῖσαι. σπερμάτων, ὑοσκύαμος, κόριον, κώνειον, μελάνθιον, ψύλλιον. ὀπισμάτων δὲ, μηκώνειον, ὀποκάρπασον, θα- F ψίας χυλὸς, ἐλατήριον, μανδραγόρας· ῥιζῶν δὲ, χαμαιλέων, ἀκόνιτον, θαψία, ἐλλέβορος, ἰξίας, ἀγαρικὸν τὸ μέλαν, ἐφήμερον ὃ ἔνιοι Κολχικὸν καλοῦσι, διὰ τὸ ἐν Κολχίδι γίνεσθαι. "*ποῶν δὲ καὶ λαχάνων, σμίλαξ, ἣν ἔνιοι *τιθύμαλον, Ῥωμαῖοι δὲ "νάξιον ἢ τάξον καλοῦσι, στρύχνον μανικόν, G ὃ καὶ δορύκνιον καλοῦσιν, ἥ τε "Σαρπηδόνιος πόα οὖσα βατραχίου εἶδος, μήκων κερα-

Marc. βλαπτόμενον, & rectè.

V. caret.

Ald. & Corn. εἴς τινα

Corn. legit pro φάρμακα, ἐχόντων

Ista, ὁ λεῖο, emeritò Cornario videntur redundare.

V. ἑρπαστῶν

V. caret.

Lege, σαρδώνιος

Lege, φαρικὸν

πτις, "φθαρικὸν, τοξικὸν, πήγανον ἄγριον, μύκητες. ἀπὸ ζώων δὲ, αἷμα ταύρειον νεαρὸν, καὶ τὸ ἐμπιτυαθὲν γάλα, μέλι τε τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ γινόμενον. μεταλλικὰ δὲ, γύψος, ψιμμίθιον, τίτανος, ἀρσενικὸν, σανδαράχαι δύο, λιθάργυρος, ἀδάρκη, μόλιβδος, καὶ ἡ καλουμένη ὑδράργυρος. τῶν δὲ συμφύλων, οἶνος ἀθρόως ποθεὶς πολὺς ἀπὸ βαλανείου, "ἢ γλυκὺ", ἢ ψυχρὸν ὕδωρ ὁμοίως.

Addunt Corn. & Marc. ex sequentibus, ἢ δρόμου καὶ τῶν εὐτόνων γυμνασίων. aut cursu & vehementioribus exercitiis.
Ald. γλυκὺς

Περὶ Κανθαρίδων. Κεφ. α'.

Τοῖς οὖν κανθαρίδας προσενεγκαμένοις παρέπεται χαλεπώτατα σημεῖα. σχεδὸν γὰρ ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι κύστεως πάντα δάκνεσθαι δοκεῖ αὐτοῖς, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν πίσσῃ ἢ κεδρίᾳ ὅμοιόν τι ἐγγίνεσθαι. φλεγμαίνουσι δὲ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον, καὶ δυσουροῦσι· πολλάκις δὲ αἷμα προΐενται δι᾽ οὔρων· φέρεται δὴ αὐτοῖς κατὰ κοιλίαν ὅμοια τοῖς ἐπὶ δυσεντερικῶν· λειποθυμίαις τε καὶ ἄσαις καὶ σκοτοδινίαις περιπίπτουσιν· ἐπὶ τέλει δὲ παραφέρουσι τὴν διάνοιαν. Δεῖ οὖν πρὸ τοῦ παρακολουθῆσαί τι τοιοῦτον, ἀναγκάζειν ἐμεῖν, διδόντας τούτοις τὸ ἔλαιον, ἢ ἄλλο τι τῶν προειρημένων. καὶ μετὰ τὸ κομίσασθαι τὰ πλεῖστα διὰ τῶν ἐμέτων, ἐνιέναι διὰ κλυστῆρος χυλὸν χόνδρου, ἢ ὀρύζης, ἢ τράγου, ἢ πτισάνης, "ἢ μαλάχης" ἀφέψημα, ἢ λινοσπέρμου, ἢ τήλεως, ἢ τῶν ῥιζῶν τῆς ἀλθαίας, ἣν ἐβίσκον ὀνομάζουσι Ῥωμαῖοι. ἐπιδιδόναι τε αὐτοῖς νίτρον σὺν ὑδρομέλιτι, πρὸς τὸ καταβιβάσαι καὶ ἐκνίψαι τὰ ἔτι παρακείμενα τῷ στομάχῳ καὶ ἐντέροις. καὶ ἐὰν μὴ διακοπῇ, κενοῦν δεῖ, μελίκρατον ἐνιέντας μετὰ νίτρου. καὶ ἐπιδιδόναι οἶνον ἢ γλυκὺ, συντετριμμένων αὐτῷ στροβίλων καὶ σικύων σπέρματος, ἢ γάλακτος ἢ μελικράτου, ἢ στέαρ χήνειον συντετηκὸς ἐν γλυκεῖ. τὰ δὲ φλεγμαίνοντα μέρη καταπλάσσοντας "κριθῶν ἀλεύρῳ ἑψημένῳ μετὰ μελικράτου. κατ᾽ ἀρχὰς μὲν οὖν παραλαμβανόμενα τὰ καταπλάσματα βλάπτει, διὰ τὸ ὑπὸ τῆς γινομένης θερμασίας κατέχεσθαι τὸ δοθὲν, στηρίζον ἐπὶ τοὺς τόπους ὄντας κυρίους· χρονισθέντων δὲ, ὠφελοῦντας χαλε-

V. caret.

Lacuna ex vet. cod. addit, μετὰ τὰς εἰρημένας κενώσεις, κριθίνῳ &c.

A culatum papauer, pharicum, toxicum, ruta syluestris ac fungi. Ab animalibus, taurinus sanguis recens, lac coagulatum, & mel Heracleæ in Ponto genitum. Inter metallica, gypsum, cerussa, calx, auripigmentum, sandaracha vtraque, spuma argenti, adarce, plumbum & quod argentum viuum appellatur. Ex iis B quæ domestica & in quotidiano vitæ vsu sunt, vnico haustu potum à balneo vinum largius, aut passum: aut frigida aqua similiter.

De Cantharidibus. Cap. I.

QVIBVS exhibitæ sunt Cantharides, signa eueniūt grauissima: propemodum enim ab ore ad vesi- C cam vsque iis omnia erodi videntur, pici aut cedriæ simile quiddam in gustu obuersatur: in dextro hypochondrio inflammationē sentiunt, & vrinam ægrè reddunt, ac subinde cum lotio sanguinem emittunt: strigmenta qualia dysentericis per aluum egeruntur: animi defectionibus, fastidiis & tenebri- D cosa vertigine corripiuntur: tandem verò etiam mente alienantur. Ergo anteaquam tale quid accidat, propinato oleo aut supradictorum aliquo ad vomitum cogendi sunt. Mox vbi vomitione pleraque reiecerint, halicæ aut oryzæ, tragi vel ptissanæ cremor, aut decoctum maluæ vel seminis lini, vel E fœnigræci, vel radicum althææ quam Latini hibiscum appellant, clystere infundatur. Superdandum verò iisdem nitrum ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc & intestinis adhærent, eluantur ac deturbentur. Hæc nisi sic incisa detergeantur, aluo infusa aqua mulsa F cum nitro vacuari debent. Detur deinde vinum aut passum, in quo pinei nuclei & cucumeris semina contrita fuerint, aut ex lacte mulsáve: vel anserinus adeps in passo liquatus. Inflammatis autem partibus, post vacuationes prædictas, hordei farina cum mulsa decocta imponatur. Ab initio quidem ad- G mota cataplasmata nocent, quòd excitatus ab iis calor haustum virus detineat, ac principibus partibus impingat: procedente verò deinde tempore adhibita, molestissi-

mis inflammationibus non mediocriter opitulantur: quippe quæ dolores & leniant & permulceant. Interim vbi corpus calfaciente oleo preunctum fuerit, in solium demittendum, ibique lauandum: vt per cutem summam quæ corpori noxia inhæserint, etiam excludantur. In summa omne genus excretionis moliri oportet, vt ne perennet affectus, stabilitatémque acquirat. Exhibendæ porrò carnes gallinaceæ & agninæ, porcellorum lactétium, & hœdinæ, eæque maximè pingues ac tenerrimæ & cum lini semine coctæ: siquidē & aluum molliūt, & venenorum acrimonias hebetant. Vinum quoque dulce liberalius hauriendum. Sed prodest insuper thuris cortex, & terra Samia quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passi hemina vna sumantur. Item pulegium ex aqua tritum, & irinum aut rosaceum cum ruta decoctum: vtiles & teneri vitis palmites cum passo detriti: omnium autem potentissimè auxiliantur antidota, cū aqua mulsa drachmis quatuor epota.

De Pinorum erucis. Cap. II.

IIS qui Pinorum erucas hauserunt illico dolor circa os & palatum oboritur, vehemens linguæ, stomachi ac vētris inflammatio torquet: intestina quoque ingens dolor excruciat, ac simul etiam interanea pungi & erodi videntur, corpus totū exæstuat, & fastidium vrget. His succurrendum iisdem remediis, quæ ad Cantharidas deuoratas exhibentur. Peculiariter tamē, pro simplici oleo & irino melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, vsurpabimus.

De Bupresti. Cap. III.

QVI Buprestin hauserunt, simile quid viroso nitro gustu percipiunt: stomachi verò vētrísque vehemēs dolor insequitur, sed & stomachi ventrísque tumor qualis hydropicis accedit, totius corporis extima facies circuntenditur, vrináque supprimitur. His eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim autem, post vacuatum corpus, tum vomitionibus tum

A πωζάτας φλεγμονάς, παρηγορεῦντα καὶ παραμυθούμενα τὰς ἀλγηδόνας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ ἁρμόζει, περιλιπαίνοντας ἐλαίῳ θερμαντικῷ τὸ σῶμα, λούειν καθιέντας εἰς ἔμβασιν· ἑκάστῳ δὲ ἡ ἰατρεία, διὰ τῆς ἐπιφανείας τὰ ἐπιβλαβῆ παραπεθέντα τῷ σώματι ἐκκρίνεσθαι. καὶ καθόλου B παντοίως δεῖ κινεῖν τὰς ἐκκρίσεις, πρὸς τὸ μὴ ἔμμονον κατασκευὴν λαμβάνειν τὴν διάθεσιν. διδόναι δὲ καὶ κρέα ὄρνιθα καὶ ἄρνια, δελφάκια καὶ ἐρίφια· λιπαρὰ δὲ ταῦτα καὶ "ἁπαλώτατα καὶ καθεψημένα σὺν λινοσπέρμῳ· εὐκοίλια γάρ ἐστι καὶ ἀμβλυντικὰ τῶν δριμέων. καὶ οἶνον γλυκὺν καὶ C πολύν. ἁρμόζει δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ λιβάνου φλοιός, καὶ γῆς τῆς καλουμένης ἀστέρος, ἑκάστου ∠ δ'. μετὰ γλυκέος * ∠ α. λαμβανομένη. γλήχων τε μεθ' ὕδατος τριφθεὶς, καὶ ἴρινον ἢ ῥόδινον μύρον μετὰ "πηγάνου ἀφεψόμενον, καὶ ἀμπέλου ἀκρέμονες ἁπαλοὶ λεῖοι μετὰ γλυκέος. δυνατώτατα δὲ D πάντων βοηθοῦσιν αἱ ἀντίδοτοι, πινόμεναι σὺν μελικράτῳ πλῆθος ∠ δ'.

Marc. vertit longiore coctura flauescētes carnes; Paul. τακερά.

Ruell. legisse videtur, μετὰ πηγάνου ἀφεψήματος.

Περὶ Πιτυοκάμπης. Κεφ. β'.

ΤΟΙΣ δὲ Πιτυοκάμπην λαβοῦσιν εὐθέως πόνος περὶ τὸ στόμα καὶ τὸν οὐρανίσκον παρακολουθεῖ· φλεγμονή τε ἰσχυρὰ γλώσσης καὶ στομάχου καὶ κοιλίας· καὶ ἐν- E τέρων πόνος ἰσχυρὸς, μετὰ τοῦ δοκεῖν ὀδάξεσθαι τὰ ἐντός· πύρωσίς τε καθ' ὅλον τὸ σῶμα". Τούτοις βοηθητέον ὁμοίως τοῖς τὰς κανθαρίδας πεπωκόσιν. ἰδίως δὲ ἐπ' αὐτῶν παραληψόμεθα ἀντὶ ἐλαίου τοῦ λιτοῦ καὶ ἰρίνου τὸ μήλινον, κατασκευαζόμενον ἐκ μήλων κυδωνίων καὶ ἐλαίου.

Addunt nonnulli, καὶ ἄση.

F Περὶ Βουπρήστεως. Κεφ. γ'.

ΤΟΙΣ δὲ Βούπρηστιν πεπωκόσι, δοκεῖ κατὰ τὴν γεῦσιν ὅμοιόν τι βρωμῶδες "νίτρου· παρακολουθεῖ δὲ ἄλγημα στομάχου καὶ κοιλίας σφοδρόν· ὄγκος τε στομάχου καὶ κοιλίας "σφοδρὸς, ὁμοίως ὑδρωπικοῖς. καὶ περιτείνεται αὖθις "ἡ ἐπιφάνεια ὅ- G λου τοῦ σώματος· τά τε οὖρα ἐπέχεται. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς ὅσα καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν. ἰδίως δὲ ὠφελοῦνται μετὰ τὸ "τῶν ἐμέτων καὶ τοῦ κλυστῆρος κενω-

Nō habet Paulus.

V. caret.

V. καθ' ὅλον τὸ σῶμα.

Adde διὰ

θιῦσαι, σῦκα ξηρὰ λαμβάνοντες· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν σὺν οἴνῳ. παρακμάζοντος δὲ τοῦ κατ' ὀξύτητα κινδύνου, ὠφελοῦνται Θηβαϊκαῖς βαλάνοις ἐσθίοντες, ἢ λελεασμένας σὺν οἰνομέλιτι ἢ γάλακτι πίνοντες. ἢ καὶ ἀπίων ἁπλῶς τὸ γένος ἐσθίοντες, καὶ γάλα γυναικεῖον πίνοντες.

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. δ'.

ΤΟΙΣ δὲ Σαλαμάνδραν λαβοῦσι, παρέπεται γλώσσης φλεγμονή, καὶ διανοίας ἐμποδισμός, καὶ τρόμος μετὰ νάρκης ἢ φρίκης τινὸς καὶ "ἐκλύσεως· πελιοῦται δέ τινα μέρη κυκλοτερῶς αὐτοῖς τοῦ σώματος· ὡς πολλάκις ἐμμείναντος τοῦ φαρμάκου, σηπόμενα ἀπορρεῖν. ἐφ' ὧν πάντα ποιησάμενοι ὅσα καὶ ἐπὶ κανθαρίδων, ἰδιαίτερον αὐτοῖς προσφέρομεν φάρμακον, ῥητίνην τὴν πιτυίνην, ἢ χαλβάνην σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ, καὶ χαμαιπίτυος ἀφέψημα συνεκλεανθέντων αὐτῷ στροβίλων· ἢ κνίδης φύλλα συνεψηθέντα *κρίνῳ μετ' ἐλαίου. ποιεῖ δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ θαλασσίας χελώνης ἢ χερσαίας ὠά, ὁποῖα ἂν ᾖ ἑψημένα· καὶ βατραχίων ζωμός, συγκαθεψηθείσης αὐτοῖς ἠρυγγίου ῥίζης."

Ald. ἑλκώσεως

Hoc loco, tanquam opportuniore, Cornarius capita de lepore marino rana rubeta & hirudine inserit.

Περὶ Ἐφημέρου. Κεφ. ε'.

ΤΟΙΣ δὲ τὸ Ἐφήμερον λαβοῦσιν, ὃ ἔνιοι καλοῦσι κολχικὸν ἢ βολβὸν ἄγριον, παρακολουθεῖ κνησμὸς καθ' ὅλον τὸ *σῶμα, ὡς ὑπὸ σκίλλης ἢ κνίδης ἐρεθιζομένοις· τὰ δὲ ἐντὸς ἀναδάκνονται· καυσοῦνται δὲ τὸν στόμαχον μετὰ βάρους ἱκανοῦ. ἐπιχρονίζοντος δὲ τοῦ πάθους, κατὰ κοιλίαν φέρεται αἱματώδη, ξύσμασι μεμιγμένα. οἷς βοηθητέον, καθάπερ καὶ τοῖς σαλαμάνδραν πεπωκόσι, διά τε ἐμέτων καὶ κλυσμάτων· πρὸ δὲ τοῦ ἐνισχῦσαι τὸ φάρμακον, μεταδοτέον αὐτοῖς δρυὸς τῶν φύλλων ἢ βαλάνων ἢ σιδίων ἀφέψημα· ἢ ἑρπύλλου σὺν γάλακτι πίνειν· ἢ πολυγόνου χυλόν, ἢ ἀμπέλου ἀκρεμόνων, ἢ βάτου, ἢ νάρθηκος ἁπαλοῦ τῆς ἐντεριώνης, ἢ μύρτου μετ' οἴνου· αὐτὰ δὲ τὰ μύρτα λεῖα κοπέντα καὶ ἀποβραχέντα ἐν ὕδατι βοηθεῖ, τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ λαμβανομένου. ποιεῖ δὲ ὡ-

etiam clystere, sumptis ficubus aridis adiuuantur, itémque earum decocto ex vino. Iam verò aliquantum inclinato affectu decedentéq; periculo, Thebaicarum etiam palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulso lactéve potu iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse & lac muliebre bibere cõuenit.

De Salamandra. Cap. IIII.

SALAMANDRÆ haustum sequitur linguę inflammatio, itémque mentis quædam "hebetatio, ac tremor cum torpore aut horrore quodam & exolutione: partes quoque corporis nonnullæ liuoribus circunquaque variantur, necnon & sæpe immoráte diutiùs veneno putrescentes sanie manant. His vbi eadem omnia quæ potis cantharidibus præstiterimus, peculiari remedio exhibebimus resinã è pinu, aut galbanum ex melle linctum, & chamæpityos decoctum, in quo pinei nuclei simul cõtriti fuerint: aut vrticæ folia cum farina crassiore cocta in oleo. Prosunt etiã oua testudinis marinę aut terrestris quomodocunque cocta, itémque ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta sit.

vel, interceptio

De Ephemero. Cap. V.

SVMPTO Ephemero, quod aliqui Colchicum aut bulbum syluestrem appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atque iis quos scilla aut vrtica momorderit, interiora eroduntur, stomachus cũ ingenti grauitate exæstuat. Cæterùm inualescente malo, cruenta ramẽtis admista per aluum egeruntur. Hos, æquè ac eos qui salamandram hauserunt, vomitione atque clysteribus adiuuare conueniet: sed anteaquam venenum inualescat, dandum iis decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorij: aut serpyllum ex lacte propinannandum: item succus polygoni, aut virgultorum vitis vel rubi, aut medullæ recentis ferulæ aut myrti cũ vino. Ipsę porrò baccæ myrti tusę tritæque & aqua maceratę opem ferunt, siquidem earum dilutũ assumatur. Media castanearũ tunicula

similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumptitetur: origanum quoque cum lixiuio epotum. Eximiè verò iuuantur lacte asinino aut bubulo calido poto, aut in ore retento: támque efficaci remedio, vt quibus copia huiusce lactis adsit, nō aliud genus auxilij desideretur.

De Dorycnio. Cap. VI.

DORYCNION (quod aliqui solanum manicum, hoc est, furiosum appellarunt) epotum, veluti lactis saporem gustui repræsentat, crebros singultus ciet, linguæ humiditatem conciliat, & effusiorem sanguinis reiectionem concitat: ipsi verò potionati mucosa quædā perinde atque dysenterici aluo egerunt. Itaque antequam aliquod ex hisce symptomatis superueniat, auxilio sunt antedicta: vomit⁹, inquā, clyster & quæcunque potum venenum expellere apta nata sunt. Priuatim verò ijs opitulātur, aqua mulsa, lac asininum aut caprinum, ac dulce vinum, quod quidem tepidū cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ & elixa gallinacea pectuscula. Quin etiam omnis generis cōchylia, cruda pariter ac tosta, esse salutare est. Conueniunt & locustæ marinæ & gammari, ac potum eorundem iusculum.

De Aconito. Cap. VII.

ACONITVM statim inter bibēdum linguā cū astrictione quadā dulci sapore imbuit, ac subinde, præsertim cùm assurgere conantur, vertiginē inducit: oculorū humiditates prolicit, & grauitatem pectori præcordiísq; affert, cum flatuū multorum eruptione. Proinde venenū vomitione abigi, aut clystere per aluum subduci opus fuerit. Postmodū vtemur in propotismatis origano, rutáve aut marrubio cū vino absinthite: vel absinthij, erucæ, abrotoni, chamelææ aut chamæpityos decocto. Prodest iis etiamnum opobalsami drachma cum melle aut lacte: itémq; castorei, piperis ac rutæ par pōdus ex vino: & coagulū hœdi, leporis aut hinnuli cum aceto: vinum quoq; sumptū, in quo ferri stercus aut ipsum etiā ferrū, aurum, argentúmve candens restinctum fuerit.

A σαύτως καὶ ὁ τῶν Σαρδωνίων ἐλαιῶν ὑμένος, ὠμὸς λαμβανόμενος μετά τινος τῶν προειρημένων χυλῶν· ὀρίγανός τε σὺν κονίᾳ ποθεῖσα· ἀκριβῶς δὲ βοηθοῦνται τὸ ὄνειον ἢ βόειον γάλα θερμὸν πίνοντες καὶ κατέχοντες ἐν τῷ στόματι· ὥστε τοῖς εὐπορήσασι ταύτου, ἄλλου μηδενὸς χρήζειν
B βοηθήματος.

Περὶ Δορυκνίου. Κεφ. ϛ'.

ΔΟΡΥΚΝΙΟΥ δὲ ποθέντος, ὃ ἔνιοι στρύχνον μανικὸν ἐκάλεσαν, παρακολουθεῖ ὥσπερ γάλακτος ποιότης ἐν τῇ γεύσει, καὶ λυγμοὶ συνεχεῖς, γλώττης τε *ὑγρότης, καὶ αἵματος ἀναγωγὴ ἀθρόα· κατὰ
C κοιλίαν δὲ αὐτοῖς μυξώδη φέρεται, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν. οἷς βοηθεῖ, πρὸ τοῦ τούτων τι παρακολουθῆσαι, ἃ καὶ τοῖς προειρημένοις· ὅ, τε ἔμετος καὶ τὸ κλύσμα, καὶ ὅσα δύναται τὸ ποθὲν ἐκκρίναι φάρμακον. ἰδίως δ' ἐπ' αὐτῶν βοηθεῖ τὸ μελίκρατον, ἢ ὄνειον ἢ αἴγειον γάλα, καὶ γλυ-
D κὺς οἶνος χλιαρὸς μετ' ἀνίσου πινόμενος, καὶ ἀμύγδαλα πικρὰ, στήθη τε ὀρνίθια καθεψημένα. καὶ πάντα τὰ κογχύλια ὠμὰ καὶ ὀπτὰ ἐσθιόμενα, καὶ κάραβοι, καὶ ἀστακοὶ, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμὸς πινόμενος.

Περὶ Ἀκονίτου. Κεφ. ζ'.

ΤΟ ΔΕ ἀκόνιτον εὐθέως ἅμα τῷ πί-
E νεσθαι γλυκαίνει τὴν γλῶτταν μετά τινος στύψεως· καὶ ἀπὸ τοῦ γλυκασμοῦ σκοτοδινίαν, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐξανίστασθαι, καὶ ὑγρότητας ὀφθαλμῶν ἐπιφέρει· βάρος τε θώρακος καὶ ὑποχονδρίου, μετὰ τοῦ πολλὰ πνεύματα ἀποδίδοσθαι. ἐφ' ὧν δεῖ ἐμέτων ἐκκομισθῆναι δεῖ τὸ φάρμακον, ἢ καὶ διὰ
F κλυστῆρος καθαρθῆναι τὴν κοιλίαν. χρησόμεθα δ' ἐν προποτισμῷ ὀριγάνῳ, ἢ πηγάνῳ, ἢ πρασίῳ ἢ ἀψινθίου ζέματι μετ' οἴνου ἀψινθίτου. ἢ *ἀειζώου, ἢ ἀβροτόνου, ἢ χαμελαίας, ἢ χαμαιπίτυος. ἁρμόζει δ' αὐτοῖς καὶ ὀποβαλσάμου ὁλκὴ < α. σὺν μέλιτι ἢ* καὶ καστορίου καὶ πεπέρεως καὶ πηγάνου ἴσης ὁλκῆς σὺν οἴνῳ. καὶ πιτύα ἐρίφου, ἢ λαγωοῦ ἢ νεβροῦ
G σὺν ὄξει. καὶ σιδήρου σκωρία, ἢ αὐτὸς ὁ σίδηρος, ἢ χρυσὸς, ἢ ἄργυρος διάπυρος ἐν οἴνῳ σβεσθέντα, τοῦ ὑγροῦ λαμβανομένου.

Paulus: ξηρότης

Add't Paulus, ὀλίγου

V. τὸν στόμαχον

Fortè δ' ἐν

V. his caret ἢ πηγάνῳ ἢ πρασίῳ.

Goup. Legitur in veterib. ἢ πρασίῳ μετ' οἴνου, ἢ ἀψινθίῳ ἢ ἀειζώῳ, ἢ ἀβροτόνῳ, ἢ χαμελαίᾳ ἢ χαμαιπίτυϊ, vt Hermolaus legit. itémque Paulus.

Paulus σβεσθεὶς, rectiùs.

κονιᾶτε σὺν οἴνῳ καὶ *ὄρνιθι καθεψηθεῖσα, ἢ κρεῶν λιπαρῶν βοείων ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν οἴνῳ. λέγεται δὲ καὶ ἡ χαμαίπιτυς ἰδίως ἐπ' αὐτῶν ἁρμόζειν. ἣ *ἐν μὲν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ, ἐν ᾗ καὶ τὸ ἀκόνιτον γίνεται, ὁλόκληρος, Ἀθήνησι δὲ Ἰωνία καλεῖται, ἐν Εὐβοίᾳ σιδηρῖτις.

> Cod. Matth. ὄξει
>
> Palat. codex vetustior: ἐν δὲ Ἀθήναις Ἰωνία

Περὶ τοῦ ἐν Ἡρακλείᾳ μέλιτος. Κεφ. η'.

ΟΜΟΙΩΣ δὲ πάσχουσι καὶ οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ τὸ μέλι γινόμενον φαγόντες ἢ πιόντες. ἐφ' ὧν ἁρμόζει τὰ αὐτὰ τῷ ἀκονίτῳ· εἰσὶ δὲ εὐβοήθητοι, μάλιστα ὠφελούμενοι ὑπὸ οἰνομέλιτος, συνεχῶς αὐτὸ πίνοντες, μιγνυμένων αὐτῷ πηγανίου φύλλων.

> Palat. cod. ταυτὰ
>
> Sic & Aëtius. at Paulus habet, ὑδρομέλιτος.
>
> Pal. cod. μισγομένων.

Περὶ Κορίου. Κεφ. θ'.

ΤΟ ΔΕ Κόριον λαθεῖν μὲν οὐ δύναται διὰ τὴν ὀσμήν. ποθὲν δὲ τὴν φωνὴν δασύνει, καὶ μανίαν ἐπιφέρει ὁμοίαν τοῖς διὰ μέθην βλάβουσι μετ' αἰσχρολογίας. καθ' ὅλου δὲ τοῦ σώματος αὐτῶν ἡ ὀσμὴ διαφαίνεται τοῦ κορίου. βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ *ἐξαιρεθῆναι διὰ τοῦ ἰρίνου ἐλαίου, ὡς προείρηται, *ἔλαιον σὺν ἀψινθίῳ πινόμενον ἢ καθ' ἑαυτό. ἢ ἔλαιον ᾠά τε κενωθέντα ἐπὶ αὐτό, καὶ χλιανθέντα σὺν ἅλμῃ καὶ ῥόφημα· καὶ ἅλμη δὲ πινομένη, καὶ ζωμὸς ἁλμυρὸς ἔκ τε ὄρνιθος καὶ χηνός· γλυκύς τε σὺν κονίᾳ παραλαμβανόμενος.

> Goup. alter λαλοῦσι, quam scripturam Hermolaus retinet. Sic & Paulus.
>
> Paulus, τοῦ ἐλαίου ἢ ἰρίνου
>
> Deest ἢ in Ald.
>
> Paulus & Aëtius non habent.
>
> Paulus, λειανθέντα. Marcel. διηθέντα

Περὶ Ψυλλίου. Κεφ. ι'.

ΚΑΙ τὸ Ψύλλιον δὲ καλούμενον ποθὲν, ἐπιφέρει ψῦξιν ὅλου τοῦ σώματος, καὶ νάρκην μετ' ἐκλύσεως καὶ ἀδημονίας. ᾧ βοηθεῖ πάντα ὅσα τοῖς κόριον πεπωκόσι.

> Paulus, ἑλκώσεως
>
> Matth. cod. κώνειον

Περὶ Κωνείου. Κεφ. ια'.

ΚΩΝΕΙΟΝ δὲ ποθὲν ἐπιφέρει σκοτώματα καὶ ἀχλὺν, ὥστε μηδὲ ἐπ' ὀλίγον βλέπειν· λυγμόν τε καὶ διανοίας παραφορὰν, καὶ ψῦξιν ἄκρων· ἐπὶ τέλει δὲ σπώμενοι πνίγονται, στάσιν λαμβάνοντος τοῦ κατὰ τὴν ἀρτηρίαν πνεύματος. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, διὰ τῶν ἐμέτων αὐτὸ κομιούμεθα· ἔπειτα κενώματι χρησάμενοι, τὸ εἰς τὰ ἔντερα παρολισθηκὸς ἐκκρινοῦμεν· καὶ τότε ὡς ἐπὶ μέγιστον βοήθημα ἐπὶ τὴν ἀκρατοποσίαν παραγινόμεθα·

> Paulus, μήκωθεν μηδ' ἐπ' ὀλίγον &c.

Conferunt & lixiuia cum vino, & gallinacei decocti, præpinguiúmve bubularum carnium iura cum vino sumpta. Fertur & chamæpitys priuatim iis subuenire: quæ quidem in Heraclea Ponti, vbi & aconitũ nascitur, holocleros, Athenis Ionia & in EVbœa sideritis appellatur.

De melle Heraclio. Cap. VIII.

QVI mel quod in Heraclea Ponti gignitur ederint biberíntve, nõ secus afficiuntur, quàm qui aconitũ hauserunt, atque adeò iis eadẽ quæ poto aconito conueniunt. Facilè verò succurritur: quippe cùm adiuuentur frequẽti vini mulsi potu, cui folia rutæ admixta sint.

De Coriandro. Cap. IX.

CORIANDRVM propter odorem latere non potest: epotũ vocis raucitatem facit atq; insaniam, qualis ex vinolentia proficiscitur, ita vt qui sumpsêre varia dictu pudenda blaterent: toto verò corpore coriandri odor sese prodit. His post vomitionẽ oleo irino concitatam, vti retulimus, merum aut per se, aut ex absinthio potum auxiliatur: itẽ oleum ouáque in eo exinanita, si tepefacta cũ muria sorbeantur. Sic & epota muria, & ius salsum gallinæ & anseris: passum quoque cum lixiuia sumptum.

> Lac. in' id à suo putamine effusa.

De Psyllio. Cap. X.

QVOD Psyllium dicitur epotũ, corpori toti frigus & torporem infert, cũ exolutione & animi quadam ægritudine anxietatéve. Huic omnia quæ hausto coriandro auxiliantur.

De Cicuta. Cap. XI.

CICVTA pota vertigines excitat & oculis caligines offundit, ita vt ne tantillum quidem cernatur: singultus etiam ciet, ac mentis alienationem & extremorum artuum perfrictionem infert. Tandem ægri conuulsi arteriæ spiritu intercepto strangulatur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutam vomitu excutiemus: postmodum deiectionem moliemur, vt quod ad intestina prolapsum fuerit excernamus. Tum demum ad meri potionẽ, ceu præsentissimũ auxiliũ, deueniemus:

ídque interiectis interuallis, in quibus proderit lac asininum aut bubulum potui datũ, aut absinthium cum pipere & vino: itẽ castorium, ruta, mẽtáq; cum vino, aut amomi, cardamomi vel styracis drachma: aut piper cum semine vrticæ ex vino, aut denique lauri folia. Prętereà laserpitij succus ex oleo & passo. Sed & vinum dulce per sese largiùs potum egregiè auxiliatur.

De Taxo. Cap. XII.

Qvæ Smilax dicitur, à quibusdam thymium & à Latinis taxus appellatur. Pota frigus vniuerso corpori, strangulatus & celerem interitum infert. Huic eadem quæ cicutæ conueniunt.

De Carpasi succo. Cap. XIII.

Epotvs quoque Carpasi succus soporem inducit, ac repentinam strangulationem infert. Adiuuantur itidem qui hunc hauserunt epotæ cicutæ remediis.

De Sardonia herba. Cap. XIIII.

Sardonia herba, quæ ranunculi species est, in cibo potúve sumpta, mentẽ è statu suo dimouet, & conuulsiones facit cum rictu labiorúmve contractione, quæ risus speciem præbeat: hinc de Sardonio risu adagiũ in vulg⁹ infausto omine manauit. Post vomitũ peculiariter conuenit pota liberaliùs aqua mulsa, itémque lac: necnon & irrigatio vnctióq; totius corporis per calfacientia medicamenta, prætereáque solium ex hydrelæo calente: ita tamen vt post egressum è solio illitibus ac frictionibus minimè parcatur. In summa curationem omnem quæ conuulsioni adhibetur exequi oportet.

De Hyoscyamo. Cap. XV.

Hyoscyamvs in potu cibóve sumptus, qualem ebriorum mentis errorem seu alienationem infert: sed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiosè data, lácque præsertim asininum: si id desideretur, caprinum vel bubulum, aut aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, cucumeris semen ex passo sumptum, & vinum sal-

A διδόντες μεταξὺ *διάστημα, ἐν οἷς πίνειν διδόμενον βοηθεῖ γάλα ὄνειον, ἢ ἀψίνθιον μετὰ "πεπέρεως καὶ οἴνου, καὶ *καστορίου καὶ πηγάνου "καὶ ἡδυόσμου] σὺν οἴνῳ, ἢ *καρδαμώμου ἢ στύρακος, ἢ *πεπέρεως μετὰ κνίδης σπέρματος σὺν οἴνῳ, ἢ δάφνης "τὰ φύλλα. ὁμοίως τε σιλφίου ὀπὸς σὺν ἐλαίῳ B καὶ γλυκεῖ. καὶ ὁ γλυκὺς οἶνος δὲ καθ' ἑαυτὸν πολὺς πινόμενος, ἱκανῶς ἁρμόζει.

Paulus, πεπέρεως κοινοῦ

V. non legit.

Paulus, τὰ ἁπαλὰ φύλλα

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. ιβ'.

Η δὲ καλουμένη Σμίλαξ, ὑπ' ἐνίων δὲ θύμιον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις τάξον, ποθεῖσα ἐπιφέρει ψύξιν καθ' ὅλου τοῦ σώματος, καὶ πνιγμὸν, ὀξέως τε τὸν θάνατον. οἷς C βοηθεῖ πάντα ἃ καὶ τοῖς τὸ κώνειον πεπωκόσι.

De Taxo in antiquo caput rarum est.

Περὶ Ὀποῦ καρπάσου. Κεφ. ιγ'.

Καὶ ὁ τῆς "Καρπάσου ὀπὸς ποθεὶς," κάρον ἐπιφέρει καὶ πνιγμὸν ὀξύν· βοηθοῦνται δὲ καὶ οὗτοι, ὑφ' ὧν καὶ οἱ τὸ κώνειον πεπωκότες.

Paulus, καρπησίας

V. non habet.

Περὶ Σαρδωνίας πόας. Κεφ. ιδ'.

V. περὶ Σαρδώας.

D Η δὲ Σαρδώνιος λεγομένη πόα, βατράχου εἶδος οὖσα, "ποθεῖσα ἢ βρωθεῖσα,] παραφορὰν διανοίας ἐπιφέρει καὶ σπάσματα μετὰ συνολκῆς χειλέων, ὥστε γέλωτος φαντασίαν παρέχειν· ὑφ' ἧς διαθέσεως καὶ ὁ Σαρδώνιος γέλως οὐκ εὐφήμως ἐν τῷ βίῳ καθωμίληται. ἐφ' ὧν ἰδίως καὶ E μετὰ τὸν ἔμετον, ἁρμόζει μελίκρατον πολὺ διδόμενον καὶ γάλα· ἐμβροχή τε καὶ λιπασμὸς ὅλου τοῦ σώματος διὰ θερμαντικῶν φαρμάκων, καὶ ἐμβάσεις δι' ὑδρελαίου θερμοῦ. ὑπαλείφειν μέντοι ἱκανῶς δεῖ καὶ ἀνατρίβειν μετὰ τὴν ἔμβασιν αὐτούς. καθόλου δὲ, ὡς πρὸς F σπασμὸν, ὅλην τὴν θεραπείαν δεῖ ποιεῖσθαι.

V. caret.

Περὶ Ὑοσκυάμου. Κεφ. ιε'.

Ὑοσκύαμος δὲ ποθεὶς ἢ βρωθεὶς, παρακοπὴν τοῖς μεθύουσιν ὁμοίαν ἐπιφέρει· ἔστι δὲ εὐΐατος, βοηθούμενος μελικράτῳ πολλῷ ποτιζομένῳ, καὶ γάλακτι G μάλιστα ὀνείῳ· "εἰ δὲ μή γε, βοείῳ, ἢ σύκων ξηρῶν ἀφεψήματι· ποιοῦσι δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ στρόβιλοι, καὶ "τὸ σικύων σπέρμα σὺν γλυκεῖ λαμβανόμενον, καὶ ἁλμυ-

G. locus hic ita legendus ex vet. libris & interpretibus. εἰ δὲ μὴ, αἰγείῳ ἢ βοείῳ.

V. τὸ τοῦ γλαυκίου

ἐρὸς οἶνος σὺν στέατι ὑείῳ νεαρῷ, καὶ γλυκεῖ *σὺν ὕδατι, καὶ κνίδης σπέρμα ὁμοίως, ἢ νίτρον σὺν ὕδατι. ἁρμόζει καὶ κιχώριον, "καὶ νάπυ,]καὶ κάρδαμος καὶ ῥάφανος καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα, ἕκαστον τούτων σὺν οἴνῳ λαμβανόμενον. ἡσυχάζειν δὲ " αὖθις ἀναγκάζειν] δεῖ, *ὥσπερ καὶ τὸν οἶνον πιόντες.

V. caret.

V. non legit.

Περὶ Μανδραγόρου. Κεφ. ιϛʹ.

MANΔΡΑΓΟΡΟΥ δὲ ποθέντος, εὐθέως κάρος ἐπακολουθεῖ, καὶ ἔκλυσις καταφορά τε ἰσχυρὰ κατὰ μηδὲν διαφέρουσα πάθους τοῦ λεγομένου ληθάργου· ᾧ πρὸ τοῦ τι τούτων συμβῆναι, ἁρμόζει ὅ, τε ἔμετος "καὶ μελίκρατον, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ νίτρον καὶ ἀψίνθιον σὺν γλυκεῖ ἢ οἴνῳ γλυκάζοντι λαμβανόμενα. καὶ ἡ τῆς κεφαλῆς ἐμβροχὴ διὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους· καὶ διέγερσις δὲ καὶ κίνησις τοῦ σώματος. καὶ ἡ δι' ὀσφραντικῶν καὶ *εὐπατωρίου καὶ πεπέρεως καὶ νάπυος, καὶ καστορίου καὶ πηγάνου ὄξει τετριμμένων· καὶ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ τῶν κεκαυμένων καὶ ἐσβεσμένων ἐλλυχνίων· δυσανακλήτως δὲ αὐτῶν ἐχόντων, καὶ πταρμικὰ ἐπάγειν, καὶ τοῖς ἄλλοις κοινοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τούτων.

Paulus, καὶ μετὰ τοῦτον μελίκρατον καὶ νίτρ.

Περὶ Μήκωνος ὀποῦ. Κεφ. ιζʹ.

MHΚΩΝΟΣ δὲ ὀποῦ ποθέντος, παρακολουθεῖ καταφορὰ μετὰ καταψύξεως καὶ κνησμοῦ ἐπιτεταμένου. ὡς πολλάκις ἐνισχύοντος τοῦ φαρμάκου ἐπιγίνεσθαι τοσοῦτον κνησμόν, ὥς τε διεγείρεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· ὀσμή τε τοῦ φαρμάκου δι' ὅλου τοῦ σώματος ἐκδίδοται. οἷς βοηθεῖ μετὰ τὸν δι' ἐλαίου ἔμετον, καὶ κλυσθῆναι δριμεῖ κλύσματι, ὀξύμελι σὺν ἁλσὶ πινόμενον, ἢ μέλι σὺν ῥοδίνῳ θερμῷ. καὶ ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ "ἢ κινναμώμῳ, ἢ ὄξος θερμὸν καθ' ἑαυτό· νίτρον τε σὺν ὕδατι καὶ ὀρίγανον σὺν κονίᾳ, *πηγάνου τε ἀγρίου σπέρμα σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ καὶ πάνακι, πέπερί τε μετὰ καστορίου καὶ ὀξυμέλιτος, ἢ μετὰ θύμβρας ἢ ὀριγάνου "σὺν οἴνῳ. δεῖ δὲ καὶ τούτους διεγείρειν τοῖς ὀσφραντικοῖς καλουμένοις, καὶ ἐμβιβάζειν εἰς θερμὸν καὶ πυριᾶν διὰ τὸν ἐπιγινόμενον κνησμόν. ὀνήσει αὖθις καὶ μετὰ τὸ λουτρὸν χρῆσθαι ζωμοῖς λιπαροῖς, μετὰ οἴνου ἢ γλυκέως· καὶ μυελὸς δὲ μετ' ἐλαίου πινόμενος.

Paulus, καὶ

Add. aliàs ἀφεψήματος. Sic Aeg.

A sum cum adipe suillo recenti passóque: itidem vrticæ semen aut nitrū ex aqua. Conueniunt & cichorium, sinapi, nasturtium, raphanus, cepa & allium, quorum singula ex vino sumi par est. Verùm postea sinendi quiescere, quemadmodum qui vinum biberunt, vt excoquant.

B *De Mandragora. Cap. XVI.*

MANDRAGORA si bibatur, cōfestim sopor insequitur, exolutio, ac vehemens veternus nihil distās à lethargo. Huic, anteaquàm quidquam ex iis accidat, vomitus proderit & aqua mulsa: posteà nitrum & absinthium ex vino dulci aut passo sumantur. Caput rosaceo

C & aceto perfundatur. Proficit etiānum excitatio & agitatio corporis: itémque olfactus tritorum in aceto euphorbij, piperis, sinapeos, castorij ac rutæ, prætereáque odor picis liquidæ & funiculi lucernarum, quæ vicissim accendantur & extinguantur. Quòd si ægrè ij reuocentur, etiā adhibere quæ sternutamēta cieant,

D aliísque eiusmodi communibus auxiliis vti conueniet.

De Papaueris liquore. Cap. XVII.

EPOTO Papaueris liquore, consequitur veternus cum perfrictione & pruritu vehementi. Quin sæpenumerò inualescente veneno tanta oboritur prurigo, vt homi-

E nem excitet: odor verò medicamenti toto sese prodit corpore. Post citatā oleo vomitionem, infusúmq; clysterem acriusculū, auxiliatur acetum mulsum cum sale potum, aut mel cum rosaceo calido. Item merum copiosum cum absinthio & cinnamomo, aut calidum per sese acetum: nitrum quoque ex aqua, &

F origanum cum lixiuio aut passo: syluestris rutæ semen cum pipere, vino & panace: ac piper etiam cum castorio & aceto mulso, aut cum satureiæ vel origani decocto, addito vino. Sed & hos odoramentis seu olfactoriis excitare, & in calidæ solium mittere, ac fouere obortę pruriginis ratione oportet. Proderit

G autem à balneo iusculorum pinguiū vsus ex vino aut passo, ac medulla etiam ex oleo pota.

De Cor-

De Corniculato papauere. Cap. XVIII.

QVOD papauer Corniculatum appellãt, & potu & cibo eadem symptomata inferre consueuit, quæ papaueris succus: ac iisdem quoque expugnatur auxiliis.

De Pharico. Cap. XIX.

QVOD Pharicum vocant, sapore quidem syluestre nardum planè imitatur: infert verò potũ neruorũ resolutionẽ cum delirio & conuulsione. Sed oportet post concitatam vomitionem vinum absinthite potui dari, cum cinnamomo aut myrrha, aut nardo Gallico, quod saliuncã aliqui vocauerunt, aut spicæ nardi drachmas duas & myrrhę totidẽ obolos ammixto passo, aut irin cum croco in vino. Deraso verò capiti adhibenda hordeacea farina cum ruta trita & aceto.

De Toxico. Cap. XX.

TOXICVM ex eo appellatum creditur, quòd Barbarorum sagittæ eo "illinerentur. Qui biberunt, haud ita multò pòst labiorũ & linguæ inflammatione prehenduntur, iisque furor mẽtis incoërcitus varias imagines obuersat: quare vix medicinæ locus est, raróque qui hauserunt incolumes euadere contingit. Vinculis attamen cohibendi, vt "vinum dulce cũ rosaceo bibere, protinúsq; reuomere, ac rapi quoq; semen ex vino haurire cogãtur. Priuatim verò iis conuenit quinquefolij radix, itémq; hircinus sanguis, aut caprillus eodem modo sumptus: proficit & roboris, fagi aut ilicis cortex cum lacte tritus. Prosunt etiam mala cotonea in cibo sumpta, aut trita cum pulegio & aqua bibita. Amomum denique benefacit, vt & balsami semen ex vino. Quòd si qui periculis defuncti sunt, longo tamen tempore in stratis decumbunt: ac vbi surrexêre, sui impotes ac velut attoniti reliquum vitæ tempus transigũt.

Pl. tingerétur

al. passum.

De Ixia. Cap. XXI.

IXIAS, qui & Vlophonon appellatur, inter potandum quiddam tum odore tum sapore ocimo simile repræsentat: vehementem autem linguæ inflammationẽ ac mentis alienationem inducit,

A Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος. Κεφ. ιη'.

Η ΔΕ λεγομένη κερατῖτις μήκων, ἐν τῷ βρωθῆναι ἢ ποθῆναι τὰ αὐτὰ ἐπιφέρουσα τῷ ὀπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα, τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασιν ὑποπίπτει.

Περὶ Φαρικοῦ. Κεφ. ιθ'.

ΤΟ ΔΕ καλούμενον Φαρικὸν τὴν μὲν B γεῦσιν πάσῃ νάρδῳ ἀγρίᾳ ἔοικεν. ἐπιφέρει δὲ παράλυσιν ποθὲν μετὰ παρακοπῆς καὶ "σπασμοῦ. δεῖ δὲ μετὰ τὸ ἐξεράσαι αὐτούς, ποτίζειν οἶνον" ἀψινθίτην, ἢ σὺν κινναμώμῳ ἢ σμύρνῃ ἢ νάρδῳ Κελτικῇ, ἣν ἔνιοι *σεελίνην ἐκάλεσαν· ἢ ναρδοστάχυος ὁλκὰς β'. καὶ σμύρνης β'. "ὀβολοὺς C μεμιγμένους σὺν γλυκεῖ, "ἢ ἶριν μετὰ κρόκου σὺν οἴνῳ· δεῖ δὲ καταπλάσσειν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ξυρήσαντας, κριθίνῳ ἀλεύρῳ σὺν πηγάνῳ λείῳ καὶ ὄξει.

al. σπασμούς.

V. caret.

V. <

Paulus, ἢ ἶρις δὲ καὶ κροκίνῳ αὐθεὶς σὺν οἴνῳ

Περὶ Τοξικοῦ. Κεφ. κ'.

ΤΟ ΔΕ Τοξικὸν δοκεῖ μὲν ὠνομάσθαι, ἐκ τοῦ τὰ τόξα τῶν Βαρβάρων ὑπ' D αὐτοῦ χρίεσθαι. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς πεπωκόσι χειλέων καὶ γλώττης φλεγμονή· μανία τε ἀκατάσχετος ποικίλαις ἐπιβάλλουσα φαντασίαις· ὡς καὶ διὰ τοῦτο δυσιάτους εἶναι ἐν τῇ θεραπείᾳ· σπανίως δὲ καὶ σώζεσθαί τινας τῶν πεπωκότων. δεῖ μέντοι συνέχειν αὐτοὺς δεσμοῖς, ἀναγκάζοντας καὶ βια- E ζομένους γλυκὺν οἶνον σὺν ῥοδίνῳ πίνειν, καὶ ἐξεμεῖν· τό τε τῆς γογγύλης σπέρμα σὺν οἴνῳ. ἰδίως δὲ ἐπ' αὐτῶν ἁρμόζει καὶ ἡ τῆς πενταφύλλου ῥίζα, αἷμά τε τράγου ἢ αἰγός, ὁμοίως λαμβανόμενα. δρυός τε φλοιὸς ἢ φηγοῦ, ἢ πρίνου γάλακτι συνεκλεανθείς· τὰ μῆλα κυδώνια ἐσθιόμενα ἢ "λεαισθέντα γλή- F χωνι καὶ ὕδατι πινόμενα, ἄμωμόν τε καὶ βαλσάμου "καρπὸς σὺν οἴνῳ. καὶ εἴ τινες αὐτῶν φύγοιεν τὸν κίνδυνον, πολὺν χρόνον κλινοπετεῖς διαμένουσι, καὶ ἀναστάντες "ἔπληγμένοι τὸν λοιπὸν χρόνον διάγουσιν.

Addũt alij, πινόμενον. & ita Paul.

Non habet Ald.

V. καρπὸς ὁμοίως λαμβανόμενα

Manardus legẽdũ censet ἐφθονημένος, i. tabefacti. Tale quid etiam habet Auicennas cap. de napello, qui toxicum esse videtur.

Περὶ Ἰξίου. Κεφ. κα'.

ΙΞΙΑΣ δέ, ὃς καὶ ΟΥλόφονον καλεῖ- G ται, ἐν τῷ πίνεσθαι "οἷόν τι ὠκίμῳ κατὰ τὴν ὀσμὴν καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ἐμφαίνει. ἐπιφέρει δὲ γλώσσης φλεγμονὴν ἰσχυρὰν καὶ παρακοπήν.

forte ὅμοιόν τι

καὶ τὰς ἐκκρίσεις ἐπέχει πάσας. βορβορυγμούς τε καὶ ψόφους μετὰ λειποθυμίας ἐπιφέρει δίχα τοῦ περιχωρεῖν τι. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξεμέσαι τὸ πλεῖον, ἢ μετὰ τὸ τὴν κοιλίαν λυθῆναι, πινόμενον ἀψινθίου ἀπόβρεγμα σὺν οἴνῳ πολλῷ, ἢ ὀξυμέλιτι· πηγάνου τε ἀγρίου σπέρμα, ἢ σιλφίου ῥίζα· ὁμοίως τε τραγοριγάνου ἀφέψημα σύν τινι τῶν προειρημένων ἢ γάλακτι, ἢ τερεβινθίνῃ ῥητίνῃ· *ἢ νάρδου, ἢ καστορίου, ἢ σιλφίου, "ἑκάστου ὀβολὸς σὺν οἴνῳ. ἁρμόζουσι δὲ καὶ οἱ "τῆς βασιλικῆς καρύας καρποὶ λεῖοι σὺν "ῥητίνῃ καὶ καστορίῳ καὶ πηγάνῳ, ἑκάστου < α΄. ὁμοίως χαμελαίας < β΄. ἢ* ἀψινθίου χυλοῦ* < β΄. σὺν μελικράτῳ ἢ ὄξει* πολλῷ πινόμενον.

V. ἢ πηγάνου

Addit Gesnerus ex lib. ἀπορείγων, ἢ οἱ βλαστοὶ Paul. σὺν οἴνῳ ἢ ῥητίνῃ

Περὶ Ψιμμυθίου. Κεφ. κβ΄.

ΤΟ ΔΕ ψιμμύθιον λαθεῖν οὐ δύναται διὰ τὸ χρῶμα. ἑκουσίως "γὰρ ληφθὲν, λευκαίνει τὸν οὐρανίσκον καὶ τὰ οὖλα, καὶ τὴν γλῶτταν καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ὀδόντων· ἐπιφέρει δὲ λυγμοὺς καὶ βῆχα καὶ γλώττης ξηρότητα, καὶ ψύξιν ἀκρωτηρίων μετὰ παρακοπῆς καὶ δυσκινησίας. οἷς ἁρμόζει μελίκρατον διδόναι, ἢ σύκων ἢ μαλάχης ἀφέψημα, ἢ γάλα θερμὸν ἢ σήσαμον λεῖον μετ' οἴνου, ἢ κονίαν κληματίνην, ἢ ἀμαράκινον ἔλαιον ἢ ἴρινον, ἢ "Περσικῶν τὰ ὀστᾶ. *περιστερῶν δὲ ᾠὰ "σὺν λιβάνῳ ἢ κριθίνῳ ἀφεψήματι, "ἢ κοκκυμήλεις, ἢ κόμμει πτελέας, ἢ τὸ ἐν τοῖς *φύλλοις τῆς πτελέας ὑγρὸν μετὰ χλιαροῦ ὕδατος. "ἁρμόζει δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ θαψίας χυλὸς, ἢ σκαμμωνίας ὀπὸς, "σὺν μελικράτῳ πινόμενα.

Cornarius δὲ restituit ex Paulo.

G. hæc verba ita restituit ex antiquis codicib' & interpretib. ἢ Περσικῶν τὰ ὀστᾶ σὺν κριθῶν ἀφεψήματι, vti & legitur apud Paulum. al. σὺν κρίνου ἀφεψήματι Lac. legit. in v.c. ἢ κοκκυμήλου ἢ πτελέας κόμμει. Add. in quibusdã codicibus: ἐμείτωσαν δέ. Addit Lac. ex v. cod. τριώβολον quod etiam habetur apud Paulum.

Περὶ Μυκήτων. Κεφ. κγ΄.

ΜΥΚΗΤΩΝ δὲ οἱ μὲν, τῷ γένει βλάπτουσιν, οἱ δὲ, τῷ πλήθει. ἐπιφέρουσι δὲ πάντες "πνιγμοὺς ἐοικότας ἀγχόναις. οἷς εὐθέως βοηθεῖν δεῖ κοινῶς, ἀναγκάζοντας ἐμεῖν δι' ἐλαίου· θαυμαστῶς δὲ ὠφελοῦνται πίνοντες κονίαν κληματίνην, ἢ ἐξ ἀχραδίνου ξύλου, μετὰ ὀξυκράτου καὶ ἁλῶν ἢ νίτρου. καὶ συνεψόμεναι δὲ αἱ ἀχράδες ἢ τὰ φύλλα τοῖς μύκησιν, ἀφαιροῦνται τὸ πνιγῶδες αὐτῶν· "ἐσθιόμεναι δὲ, ὠφελοῦσι.

G. In altero addita est hæc vox ληφθέντες, sed hoc leue.

Paulus ἐσθιόμεναί τε

A & excretionũ genus omne supprimit: murmura intestinorũ ac rugitus cum animi deliquio ciet, quãuis nihil interim egeratur. Post eductã vomitionibus maiorẽ veneni portionem, aut post alui deiectionem, auxilium præstat absinthij dilutum ex vino largiore aut aceto mulso bibitum, nec minùs rutę syluestris se-B men aut laserpitij radix: itẽ tragorigani decoctum cum aliquo supradictorum, aut lacte, aut resina terebinthina: nardus etiam aut castorium aut laser, singulorum inquam obolus ex vino. Quin & conueniunt nucum iuglãdium nuclei triti cum resinæ, castorij & rutæ, singulorum drachma vna. Itidem chameleę aut C succi thapsiæ oboli duo cum aqua mulsa: & acetum calens largius epotum.

De Cerussa. Cap. XXII.

CERVSSA clam exhiberi nequit: siquidem suo sese colore prodit. Vltrò verò sumpta, palatum, D gingiuas, linguam ac ipsas dentium commissuras cãdore quodã inficit: excitat autẽ singultus, tussim & linguæ ariditatem, extremorúmq; refrigerationem, cum mentis alienatione ac motus difficultate. His dare conuenit aquam mulsam, aut fi-E cuum vel maluæ decoctum, aut lac calidum, aut sesamum ex vino tritum, aut lixiuiam è sarmentorum cinere factam, aut amaracinum irinúmve oleum, aut Persicorum nucleos cum hordei decocto, aut thus, aut gummi prunorum, aut humorem qui in folliculis vlmi continetur ex aqua tepida. Hisce præsidiis F vomitus euocetur. Conuenit etiam thapsiæ succus aut scãmonij liquor, ternis obolis ex aqua mulsa potus.

De Fungis. Cap. XXIII.

FVNGORVM alij toto genere, alij maiore copia nocent: omnes tamen spiritus via quasi laqueo interclusa præfocant. Quare con-G festim communi auxilio succurrendum, scilicet oleo citata vomitione. Mirificè verò iuuat lixiuia sarmentitia, aut è pyrastri ligno, cum posca & sale aut nitro epota. Sed & pyrastri fructus aut folia cum fungis decocta, strangulandi vim illam auferunt, esitatáq; eadem auxiliantur.

Iuuat & stercus gallinaceum cũ posca bibitum, itémque aristolochiæ, aut absinthij drachma vna cum vino: insuperque etiam mel seu in cibo sumptum, seu ex aqua potum. Sic & apiastrum cum nitro, panacis radix & semen in vino: fęx quoq; vini cremata cum aqua, & atramentum sutorium ex aceto: denique radicula, sinapi aut nasturtiũ esu prosunt.

(orte, aceto)

De Gypso. Cap. XXIIII.

GYPSVM strągulationem infert, dum intra ventriculum lapidescit: quare & eadem quæ aduersus fungos valent auxilia, prætereáque maluæ decoctũ, quod quidem olei vice assumendum est: quoniam pingue cũ sit & ad vomitionẽ lubricas vias pręstet, deradi corpora minimè sinit: quod alioqui gypsum, vbi duratur in lapidem, facere solet. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsa aut ficuũ decocto, & lixiuia è ficulneo aut sarmentitio cinere facta, cũ vino largiore pota: item origanum aut thymum cum lixiuia vel aceto passóve: sed & maluæ decoctum clystere infundi oportet.

De Taurino sanguine. Cap. XXV.

TAVRI recens iugulati sanguis epotus, spirãdi difficultatem strãgulatúmq; cõcitat, dum tõsillarum fauciúmque meatus cum vehementi conuulsione obstruit. Lingua inde rubescit, ac dentes inficiuntur, & inter ipsorum commissuras quædã concreti sanguinis vestigia conspiciuntur. Vomitum in hoc malo vitabimus, ne fortè grumi eiusmodi attractu in sublime elati gulę magis impingãtur. Dari verò opus est quæ sanguinem concretum dissoluãt & aluum subducant, vti caprifici grossos lacteo succo turgentes ex posca, Nitrum quoque per sese auxiliatur, nec secus coagulum omne cum aceto, & laserpitij radix cum lasere ipso: itidem & brassicæ semen, & è cinere ficulneo lixiuia. Prosunt & conyzæ folia cum pipere, & rubi succus ex aceto. Aluũ prætereà soluere par est: siquidem iis qui euasuri sunt crocea per sedem egeri consueuerunt. Postremò stomacho aluóque hordeaceam farinam ex aqua mulsa adhibere oportet.

A βοηθεῖ δὲ αὖθις ἀλεκτορίδων* ᾠὰ σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενα μετὰ* ἀριστολοχίας ὁλκῆς α. ἢ ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ· καὶ μέλιτι ἐσθιόμενον καὶ πινόμενον σὺν ὕδατι, μελισσόφυλλόν τε σὺν οἴνῳ,* πάνακός τε ῥίζα, καὶ καρπὸς σὺν οἴνῳ, τρύξ τε οἴνου κεκαυμένη B μεθ' ὕδατος, καὶ χάλκανθος σὺν ὄξει. ῥάφανός τε ἢ νάπυ ἢ καρδάμωμον* ἐσθιόμενα.

(Lac. legit. ex v. cod. ἀφεψήμενα σὺν ὀξυκράτῳ καὶ πινόμενα)
(Lac. μέλι τε)

Περὶ Γύψου. Κεφ. κδ'.

ΚΑΙ ἡ γύψος πνιγμὸν ἐπιφέρει λιθουμένη· ὅθεν καὶ τούτοις ἁρμόζει διδόναι τὰ πρὸς τοὺς μύκητας βοηθήματα· καὶ ἐπὶ τούτων τὸ τῆς μαλάχης ἀφέψημα, ὃ C παραληπτέον ἀντὶ τοῦ ἐλαίου· λιπαρὸν γὰρ ὂν καὶ ἐν τῷ ἐξεμεῖσθαι ὄλισθον ἐμποιοῦν, οὐκ ἐᾷ καταξύεσθαι τὰ σώματα. λιθουμένη γὰρ ἡ γύψος ἐργάζεται τοῦτο. ἁρμόζει δὲ καὶ τὸ ἔλαιον σὺν μελικράτῳ ἢ σύκων ἀφεψήματι· καὶ κονία συκίνη ἢ κληματίνη σὺν οἴνῳ πολλῷ πινομένη· καὶ ὀρίγανος ἢ θύμος σὺν κονίᾳ, ἢ ὄξει, ἢ γλυκεῖ. δεῖ δὲ D τούτους ὑποκλύζειν τῷ τῆς μαλάχης ἀφεψήματι.

(Lac. addit ex v. cod. ποθεῖσα)
(Paulus καὶ σύκων ἀφέψημα.)

Περὶ Αἵματος Ταυρείου. Κεφ. κε'.

ΑΙΜΑ δὲ ταύρειον νεοσφαγὲς ποθὲν, δύσπνοιαν ἐπιφέρει καὶ πνιγμόν· ἐμφράττον τοὺς περὶ τὰ παρίσθμια καὶ τὴν κατάποσιν πόρους μετὰ σπασμοῦ ἰσχυροῦ· E εὑρίσκεταί τε ἐπ' αὐτῶν ἡ γλῶττα ἐρυθρὰ καὶ ὀδόντες βεβαμμένοι, καὶ θρομβία μεταξὺ αὐτῶν· ἐφ' ὧν τὸν ἔμετον παραιτούμεθα, τῶν θρόμβων μᾶλλον ἐν τῷ στομάχῳ σφηνουμένων διὰ τὸ μετεωρίζεσθαι αὐτοὺς κατὰ τὴν ὁλκήν.* δίδοται δὲ ὅσα δύναται τὴν πῆξιν διαλῦσαι τοῦ αἵματος, καὶ F τὴν κοιλίαν ὑπάγειν. τούς τε ὀλύνθους πλήρεις ὄντας τοῦ ὀποῦ σὺν ὀξυκράτῳ, καὶ νίτρον δὲ καθ' ἑαυτὸ ὠφελεῖ· καὶ πιτύα ἅπασα σὺν ὄξει, καὶ σιλφίου ῥίζη* ἢ τῷ ὀπῷ· ὁμοίως καὶ κράμβης σπέρμα, κονία τε συκίνη· καὶ κονύζης* σπέρμα σὺν πεπέρει, καὶ βάτου χυλὸς σὺν ὄξει. δεῖ δὲ τὴν κοιλίαν G ὑπάγειν. εἴωθε δὲ τοῖς σωζομένοις ἀποδίδοσθαι διὰ τῆς ἕδρας* κροκώδη. καταπλάσσειν δὲ καὶ στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν ἀλεύρῳ κριθίνῳ μετὰ μελικράτου.

(Ald. πνιγμοῦ.)
(Paulus, βεβρωμένοι)
(V. addit, καὶ σιλφίου ῥίζης ἢ τοῦ ὀποῦ καὶ κράμβης. Cætera omittit.)
(Lac. legit in antiq. cod. πίτυα ἀποξέσας)
(V. add. καὶ ὄξει.)

Περὶ Γάλακτος ἐμπιτυαθέντος. Κεφ. κϛʹ.

ΚΑΙ τοῖς λαβοῦσιν ἐμπιτυαθὲν γάλα, ἀθρόως πολὺς πνιγμὸς γίνεται, διὰ τὸ θρομβοῦσθαι. οἷς βοηθοῦντας προσφέρειν δεῖ ὥσπερ ἀντίδοτον πιτύαν σὺν ὄξει, πολλάκις ἀναγκάζοντας πίνειν. ἢ καλαμίνθης τὰ φύλλα ξηρὰ ἢ τὸν χυλὸν ὁμοίως· ἢ σιλφίου ῥίζαν ἢ τὸν ὀπὸν σὺν ὀξυκράτῳ. θύμον τε σὺν *ὄξει, καὶ τὴν πηλοποιητικὴν κονίαν. ἁλυκὸν δὲ μηδὲν προσφερέσθω. μᾶλλον γὰρ πήγνυται καὶ τυροῦται τὸ γάλα. ἀλλ' οὐδὲ τούτοις ἐμεῖν δεῖ· ἐνιστάμενον γὰρ ἐπὶ τὰ τοῦ στομάχου στενά τε θρομβωμένον πνίγει.

Paul. ἄθρουν πολύ

Περὶ Λιθαργύρου. Κεφ. κζʹ.

ΛΙΘΑΡΓΥΡΟΣ δὲ ποθεῖσα, βάρος ἐπιφέρει στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ, καὶ ἐντέροις μετὰ στρόφων ἐπιτεταμένων· ἐνίοτε δὲ καὶ τιτρώσκει τὰ ἔντερα διὰ τὸ βάρος, καὶ ἐπέχει τὰ οὖρα· παροιδεῖ δὲ αὐτῶν τὸ σῶμα, καὶ μολιβδώδη ἀπρέπειαν λαμβάνει. ἐφ' ὧν ἁρμόζει μετὰ τὸν ἔμετον πινόμενα σὺν οἴνῳ, ὁρμίνου ἀγρίου [σπέρμα, σμύρνης < *ή· ἀψίνθιον, ὕσσωπον, σελίνου] σπέρμα, ἢ πέπερι, ἢ κύπρου ἄνθος σὺν οἴνῳ· περιστερῶν τε ἀγρίων ἄφοδος ξηρὰ μετὰ νάρδου καὶ οἴνου.

V. sic incipit: καὶ τοῖς λαβοῦσι λιθάργυρον, πόνος διὰ τῆς κοιλίας ἐντέρων μετὰ στρόφων γίνεται.

Ald. βάρος, καὶ τὸ σῶμα μολιβδῶδες γίνεται, τὴν ἀπρέπειαν λαμβάνον.

Vul. exempl. cōclusis carent.

Περὶ Ὑδραργύρου. Κεφ. κηʹ.

ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΣ δὲ ποθεῖσα, ταὐτὰ ἐπιφέρει τῇ λιθαργύρῳ, καὶ ἐπὶ τούτων δεῖ τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς ὠφελεῖν γάλα πινόμενον· ἐμείτωσαν δὲ καὶ οὗτοι.

Cod. quid addūt πολύ

Περὶ Τιτάνου, Σανδαράχης καὶ Ἀρσενικοῦ. Κεφ. κθʹ.

ΤΙΤΑΝΟΣ, Σανδαράχη καὶ Ἀρσενικὸν ποθέντα, τὰ αὐτὰ δήγματα κοιλίας καὶ ἐντέρων ἐπιφέρει μετὰ δηγμοῦ σφοδροῦ. ὅθεν προσφέρειν δεῖ ἅπαντα, ὅσα μετὰ τοῦ κιρνᾶναι, δύναται τὸ εὐεμὲς καὶ πρὸς τὴν κοιλίαν ὀλισθηρὸν παρέχειν· οἷός ἐστιν ὁ τοῦ ἐβίσκου καὶ τῆς μαλάχης χυλός, λίαν ὀλισθηρὸς ὑπάρχων. παρέχειν δὲ δεῖ καὶ ἀφέψημα λινοσπέρμου, *καὶ ὁ τῆς τράγου καλουμένης βοτάνης καρπός, ἢ ὀρύζης, καὶ γάλα πολὺ σὺν μελικράτῳ, καὶ ζωμοὶ λιπαροὶ καὶ εὔχυμοι.

De Lacte intus coagulato. Cap. XXVI.

EOS quoque quibus lac assumptũ intus coagulatur frequens derepente strãgulatio inuadit, quòd intus lac in grumos quosdã coalescat. Hos iuuamus exhibentes antidoti vice coagulum ex aceto, idipsumq; sępius bibere cogẽtes. Damus & calaminthæ folia arida, aut succũ etiã ipsum similiter: aut laserpitij radicẽ liquorémve ex posca: pariter & thymum ex vino, & coactiliariorũ lixiuiã. Cęterùm salsi nihil exhibeatur, quoniã magis lac coiret & in caseũ dẽsaretur. At neq; hos vomitus adiuuat, siq̃dẽ cõcretũ lac sese in gulæ angustias insinuãs, facilè strangulat.

De Argenti spuma. Cap. XXVII.

SPVMA argenti pota, stomacho ventri & intestinis grauitatẽ cum magnis torminibus affert: interdũ & põdere suo intestina vulnerat, vrinámque supprimit: intumescit verò corpus, plumbeámque deformitatem concipit. His secundum vomitionem subueniũt pota ex vino, syluestris hormini semen, myrrhæ oboli duo, absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper aut cypri flos ex vino: necnon & fimus palumbinus aridus cum nardo & vino.

De Argento viuo. Cap. XXVIII.

ARGENTVM viuum potum eadẽ quæ argenti spuma infert: quapropter & eadem exposcit auxilia. Lac autem largius potum auxiliari cõstat. Vomitus etiam minimè negligendus est.

De Calce, Sandaracha & Auripigmento. Cap. XXIX.

CALX, Sandaracha & Auripigmẽtum, eosdem ventris & intestinorum cruciatus cum vehementi rosione inferunt. Quamobrem exhibenda quæcunque simul & acrimoniam temperãdi, & facilem vomitionem lubricamq; aluũ pręstandi vim habent, cuiusmodi ibisci & maluę succus est: natura enim vtriq; perlubrica. Præbendum etiam decoctum seminis lini, aut tragi frumentacei vel oryzæ, lácque cum aqua mulsa copiosum: iura denique pinguia boníque succi.

De Lepore marino. *Cap. XXX.*

HAVSTO marino lepore, virosus quidam sapor qualis putentium piscium percipitur: procedente verò tempore, venter dolore afficitur, vrináq; sistitur: quòd si quãdo ea redditur, purpureo colore cõspicitur. Accedit & omnis generis piscium auersatio atque odium, & sudor graueolẽs: biliosus itidem vomitus, interdum sanguine mixtus, subsequitur. Hoc malo circũuentis, dãdũ lac asininũ aut *passũ assiduè, necnon & radicis maluæ foliorũmque decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri vel scammonij succi drachma cũ aqua mulsa & punicorum nucleis; aut cedria contrita ex vino: benefacit & anserinus sanguis adhuc calens epotus. Sed cùm pisces omnes respuãt & auersentur, solos fluuiatiles cancros elixos esitãt & concoquũt, à quibus non mediocriter adiuuantur. Signum porrò salutis fuerit, si pisces in cibos admittere cœperint.

forte, muliebre.

De Rubeta & rana palustri.
Cap. XXXI.

TVM Rubeta, tum etiam Rana palustris assumpta corporis tumorem ciet, cũ intenso pallore qui buxi colorem imitatur: accedit spirandi difficultas & grauis halitus oris singultúsque, ac interdum inuita genituræ profusio consequitur. His qui sumpsêre facilè succurritur secũdùm vomitionem largiore meri potu & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem. Cogendi quoque sunt vt vehementi ambulatione incitatóq; cursu corpus exerceant, ob torporem qui ex hoc malo nascitur. Quinetiam quotidie lauandi sunt.

De Hirudine. *Cap. XXXII.*

DEVORATÆ cum aqua hirudines si ori ventriculi adhæserint, tractione partium nonnullam suctionis imaginem præbent: atque hoc signo hausta hirudo deprehenditur. Eas muria sorbitione excutit, & Cyrenaicus liquor, aut laserpitii folia vel betę cũ aceto pota, [aut epota niuis glebula cũ posca.]

Περὶ Λαγωοῦ θαλασσίου.
Κεφ. λ'.

ΛΑΓΩΟΥ δὲ θαλασσίου ποθέντος, παρακολουθεῖ γεῦσις ὁμοία ἰχθύσι βρωμώδεσιν· ἐν δὲ τῷ χρονίσαι, κοιλία τε ἀλγεῖ, καὶ οὖρα ἐπέχεται· εἴποτε δὲ ἐκκριθείη, πορφυρίζοντα τῇ χρόᾳ ὁρᾶται. ἀποστροφή τε καὶ μῖσος πρὸς πάντα ἰχθύν· καὶ ἱδρῶσι δυσώδη. παρέπεται δὲ αὐτοῖς καὶ ἔμετος χολώδης, ἐνίοτε αἵματι μεμιγμένος. οἷς δοτέον γάλα ὄνειον ἢ * γλυκὺ συνεχῶς, καὶ μαλάχης ῥίζης καὶ τῶν φύλλων τὸ ἀφέψημα, ἢ κυκλαμίνου ῥίζαν λείαν σὺν οἴνῳ, ἢ + ἐλλεβόρου μέλανος ἢ σκαμμωνίας ὀποῦ μετὰ μελικράτου, ῥοῶν τε πυρήνων· ἢ κεδρίας λείας μετ' οἴνου. ποιεῖ καὶ χηνὸς αἷμα ποθὲν θερμόν. μὴ δυνάμενοι δὲ οὗτοι ἰχθύας προσενέγκασθαι, μόνους τοὺς ποταμίους καρκίνους ἑφθοὺς ἐσθίουσι, * καὶ πίνουσιν οἴνῳ μεμιγμένως ἐπ' αὐτῶν. τεκμήριον δ' ἐστὶν ἐπὶ αὐτῶν σωτηρίας, ὅταν ἄρξωνται ἰχθύας προσφέρεσθαι.

V. φύγει.

Περὶ Φρύνου. Κεφ. λα'.

ΦΡΥΝΟΣ δὲ ἢ βάτραχος ἕλειος προσενεχθεὶς ἐπιφέρει οἰδήματα σώματος μετὰ ὠχρότητος ἐπιτεταμένης, ὡς δοκεῖν πύξῳ ἐοικέναι· δυσπνοεῖν τε καὶ δυσωδίᾳ ὀδωδέναι τὸ στόμα. καὶ λυγμὸς αὐτοῖς ἕπεται, ἐνίοτε δὲ καὶ σπέρματος ἀπροαιρέτως ἔκκρισις. εὐβοήθητοί τε τυγχάνουσι μετὰ τὸν ἔμετον λαμβάνοντες ἄκρατον πολὺν, καὶ καλάμου ῥίζης ∠ β'. ἢ κυπείρου τὸ αὐτό. δεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἀναγκάζειν συντόνως περιπατεῖν καὶ τρέχειν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ναρκῶδες· λούειν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Deest ἢ in Ald.

Περὶ Βδέλλας. Κεφ. λβ'.

ΒΔΕΛΛΑΣ τὰς καταπινομένας σὺν τῷ ὕδατι καὶ προσφυομένας ἐν τῷ καταπόσει τῷ στόματι τῆς κοιλίας, ἑλκούσας τὰ μέρη, καὶ φαντασίαν ἐκ μυζήσεως παρεχούσας (ὅπερ καὶ σημεῖόν ἐστι τοῦ βδέλλας καταπεπωκέναι) ἀποβάλλει ἅλμη καταρροφουμένη, καὶ ὀπὸς Κυρηναϊκὸς ἢ φύλλα σιλφίου, ἢ τεύτλου, σὺν ὄξει πινόμενα.]

V. non legit. Addunt alij, ἢ χιὼν σὺν ὀξυκράτῳ.

*ἀναγαργαρίζεσθαί τε νίτρον σὺν ὕδατι, καὶ χάλκανθον σὺν ὄξει ἀνεθέντι. * Τὰς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσας, ἐμβιβάσας εἰς ἔμβασιν θερμὴν, δίδου ψυχρὸν ὕδωρ ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν, καὶ ἐξελεύσονται.

al. καὶ ἐκβαλεῖς, eodē planè sēsu.

Περὶ Ἐλλεβόρου λευκοῦ, θαψίας, ἐλατηρίου καὶ τινῶν ἄλλων. Κεφ. λγ.

ΠΡΟΝΟΗΤΕΟΝ δὲ καὶ τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ διδομένων, ἐπιφερόντων δὲ πολλάκις κίνδυνον οὐχ ἧττονα τῶν ἄλλων φαρμάκων· ὡς ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ θαψίας καὶ ἐλατηρίου, καὶ ἀγαρικοῦ τοῦ μέλανος· πνιγμὸν γὰρ ἐπιφέρει ταῦτα ἢ ὑπερκάθαρσιν. θεραπευόμενα δὲ ὡς προείρηται ἐπὶ μυκήτων καὶ τῶν ὁμοίων. Τὰς δὲ ὑπερκαθάρσεις τοῖς δυναμένοις ἐπέχειν τὰς ἐκκρίσεις στελοῦμεν. Καὶ τῶν μὲν δοκούντων ἐπ' ὀλίγον βλάπτειν, ἐνίοτε δὲ κινδύνους ἐπιφερόντων, οὐκ ἀμελητέον. ὧν ἐστὶ τὸ ἄγριον πήγανον καὶ τὸ μελάνθιον, καὶ οἱ νεαροὶ πάπποι. ἄνθη δέ ἐστιν ἀκάνθης τῆς καλουμένης κάκτου. ἐφ' ὧν ἔμετος μόνος παραληφθεὶς ἀποκαθίστησι τοὺς λαμβάνοντας.

Corn. ex Paulo ista sic restituit: ἐφ' ὧν τοὺς μὲν πνιγμοὺς θεραπεύσομεν ὡς προείρ.

Vulgatū exēpl. l. παγιτοί. ἄξος αὐθος ἐστὶν ακ.

Paulus, λαβόντας

Περὶ ὕδατος ψυχροῦ καὶ ἄλλων ὁμοίως ἡμῖν συμφύλων. Κεφ. λδ.

ΚΑΙ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἀθρόον ποθὲν, ἢ ἄκρατος πολὺς καὶ γλυκὺς οἶνος ποθεὶς, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἢ δρόμου καὶ τῶν εὐτόνων γυμνασιῶν, πνιγμοὺς καὶ ἀλγήματα ἐπιφέρει. ἐφ' ὧν φλεβοτομία ταχέως παραληφθεῖσα, καὶ * κενώσασα λύει τὸν ἐπηρτημένον κίνδυνον. Καὶ περὶ μὲν τῶν σημείων τοῖς λαβοῦσι τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ τῆς ἁρμοζούσης αὐτοῖς θεραπείας, ἔτι δὲ προφυλακτικῆς ἀγωγῆς, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν εἰρήσθω. ὑπογράψομεν δὲ καὶ τὰς ἀντιδότους ἀναγκαιότατα καὶ γνωριμώτατα βοηθούσας αἷς ἐχρήσαντο, τῇ τε Μιθριδατείῳ, καὶ τῇ δι' αἱμάτων, καὶ τῇ διὰ σκίγκων. ἃς διὰ τὸ ἐν ταῖς ἀντιδότοις ἀκριβέστατα ἀναγεγράφθαι, παρῃτησάμην ἀναγράφειν ἐνταῦθα.

Aëtius, δηγμοὺς

Nitrum præterea ex aqua gargarizatur, itémque atramentum sutorium aceto dilutum. Si verò faucibus hæserint, demisso in aquæ calidæ solium ægro, frigidam ore continendam exhibeto, & ad eam protinus hirudines prosilient.

De veratro albo, thapsia, elaterio & similibus. Cap. XXXIII.

PROVIDENDUM etiã iis, quæ quanuis auxilij ferẽdi gratia exhibentur, haud minora tamen pericula quàm venena cætera sæpius afferunt: qualia sunt veratrum albũ, thapsia, elaterium, & agaricum nigrum: siquidem hæc animam suffocant, aut immodicè purgant. Ac præfocationibus quidem ea medẽtur, quæ in fungorum similiúmque mentione retulimus: nimios autem deiectionum impetus medicamentis quæ egestiones supprimunt coërcebimus. Neque verò negligenda quæ paululum quidem nocere videntur, interim verò periculo non vacant: quo in numero sunt syluestris ruta, melanthium & recentes pappi, hoc est, flores spinæ quæ cactos appellatur. Eos porrò qui talia sumpsêre sola vomitio restituit.

De aqua frigida & cæteris quæ itidẽ nobis domestica & in quotidiano vitæ vsu sunt. Cap. XXXIIII.

AQVA etiam frigida vnico haustu ac sine interspiratione bibita, aut * meracum vinum passúmve liberalius haustum, prĕsertim à balneo aut cursu & concitatiore quauis exercitatione, strãgulatus ac dolores infert. In eiusmodi casu venæ sectio protinus adhibita, itémque per enemata vacuatio imminentibus liberant periculis. Hactenus de notis veneficiorum, corúmque cõuenientibus remediis, necnon & præcauẽdi modo, dictum esto. Subiungeremus & vsitata antidota maximè necessaria, quæque inter cętera præclarè auxiliari constat: quale est Mithridatium & quod è sanguinis variis generibus, & quod è scinco paratur. Verùm quoniam inter antidota accuratissimè descripta sunt, visum est hoc loco ab eorum descriptione supersedere.

vel, meracũ ac dulce vinum.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI Liber, de Venenatis animalibus, & ab iisdẽ inflictorũ vulnerum signis & curatione.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ βιβλίον, Περὶ ἰοβόλων καὶ τῆς τῶν ἀπ' αὐτῶν πληγῶν σημειώσεως καὶ θεραπείας.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

Præfatio.

De bestiis venenatis & exitialibus venenis agere iccirco nobis propositum est, vt curationis remediorúmque totus expleatur modus. Siquidem pars hæc non minùs quàm cæteræ aliæ, necessaria est iis qui medicinã faciunt: quippe cùm eorum adminiculo quæ inibi traduntur, periculis, doloribus & cruciatibus, plurimísque aliis malis homines liberari contingat. Hęc autem in summa fastigia duo, sicuti ab initio pronuntiatum est, distribuitur. Nã qui tractatus est de bestiis virus eiaculantibus, Theriacus: qui verò de venenis, Alexipharmacus appellatur. Eũ porrò seruabimus ordinem, vt quæ symptomata comitari cõsueuerint, priore loco monstremus, deindéq; vnicuique propria remedia subiiciamus: quæ quidem omnia in prõptu & ad manum artificem habere oportet, propter vrgentem sæpenumerò necessitatem. Quãdoquidem è venenis virulentísque animalibus sunt perpauca, quæ tarda tẽporísque dilationem admittentia pericula cieant: pleráque verò præsentaneam perniciem afferunt. Sunt præterea qui ingenita prauitate struentes aliis insidias, maleficium ita temperant, vt subitum ac repentinũ exitiũ afferat. Alij praua scelerũ cõsciẽtia stimulati, aut tristi quopiã rerũ euentu oppressi, hausto spõte veneno, mortẽ sibi cõsciscere conãtur: qui postea seu deprehensi seu pœnitentia ducti vitæque cupidi, celerem & præsentaneam opem exposcunt. Neque desunt qui tela in hostes intorquenda toxicis illinentes, aut puteos ac fontes venenis inficientes,

Τὸ προοίμιον·

A Τὸν μὲν περὶ τῶν ἰοβόλων ζώων καὶ θανασίμων φαρμάκων λόγον προεθέμεθα διελθεῖν, εἰς συμπλήρωσιν τοῦ * " περιοδευτικοῦ τόπου. καὶ γὰρ οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἧσσον ἀναγκαῖόν ἐστι τοῖς ἰατρεύουσιν. ἐπειδήπερ καὶ κινδύνων καὶ " περιωδυνιῶν καὶ ἀλγηδόνων, καὶ πλείστων ἄλλων B κακῶν ἀπαλλάσσεσθαι τοὺς ἀνθρώπους συμβαίνει διὰ τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδομένων. κατὰ δὲ τὴν ἀνωτάτω μερίζεται διχῆ, " καθάπερ ἐν ἀρχῇ προαναπεφώνηται. καὶ ὁ μὲν περὶ τῶν ἰοβόλων, προσαγορεύεται Θηριακός· ὁ δὲ περὶ τῶν θανασίμων, Ἀλεξιφάρμακος. C ὃν τάξαντες δὴ προδείξομεν τὰ εἰωθότα " παρακολουθεῖν· τά τε δυνάμενα βοηθεῖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν. δεῖ δὲ πάντα πρόχειρα τὸν τεχνίτην ἔχειν, διὰ τὸ κατεπείγειν πολλάκις τὴν χρείαν· ὀλίγα μὲν γὰρ καὶ τῶν ἰοβόλων καὶ τῶν θανασίμων, χολαίους καὶ ἐξ ἀναβολῆς φέρει τοὺς κινδύνους· τὰ πολλὰ δὲ, εὐθέως· καὶ οἱ D δι' ἔμφυτον πονηρίαν ἐπιβουλεύοντες ἑτέροις, αὐτόθεν τὸ κακὸν ἀπεργάζεσθαι βούλονται· καὶ οἱ διὰ μοχθηρὰν συνείδησιν ἢ χαλεπὴν περίστασιν " ἑκουσίως προσενεγκάμενοι θανάσιμα, εἶτα φωραθέντες ἢ μετανοήσαντες, ὀξυτάτης δέονται βοηθείας. καὶ πολέμιοι δὲ τόξων E χρίοντες βέλη, καὶ φρέατα καὶ πηγὰς δηλητηρίοις διαφθείροντες φαρμάκοις,

Palat. recentior περιοδικοῦ.

fortè, περιωδυνιῶν.

Palat. recentior, καθὰ προαναπεφώνηται.

Addit Lac. ex veteri codice, post παρακολουθεῖν, ἑτέρῳ.

Palat. codex interserit ἔχοντες

ἀνυπέρθετον μηχανῶνται τοῖς ἐναντίοις ἢ θάνατον· ἐφ' ὧν οὐκ εὐθὺς, ἀλλ' ἐς ὕστερον ἀπαντᾶν τὸ κακὸν πέφυκεν, εἰ μὴ παραξῆμα "παραληφθείη τοῖς βοηθήμασιν," ἀνόνητος ἡ εἰσαῦθις ἐπικουρία, τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως "καταδραξαμένης τῶν σωμάτων. διόπερ οὐχ ὅπως ἔτυχε καὶ τὴν ἐν τούτοις ποιητέον ἐντρέχειαν, ἵνα "ὅπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα" ὅλη ἡ τέχνη παρέχῃ τοῖς ἀνθρώποις τὴν σωτηρίαν. παρὰ μὲν "οὖν τοῖς ἀρχαίοις τοῦ θεραπευτικοῦ" μέρους ὑπελαμβάνετο οὗτος ὁ τρόπος. οἱ δὲ νεώτεροι αὐτὸν ἐχώρισαν, προφυλακὴν καὶ προφυλακτικὸν ὀνομάζοντες· τοῦ δὲ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ θεραπευτικοῦ μέσον τάξαντες, μικρᾷ καὶ παντάπασιν ἐπιπολαίῳ πλανηθέντες πιθανότητι. φασὶ γὰρ γίνεσθαι τρεῖς καταστάσεις τοῖς ἀνθρωπίνοις σώμασι· μίαν μὲν, καθ' ἣν ὑγιαίνουσι· ἑτέραν δὲ, καθ' ἣν νοσοῦσι· τρίτην δὲ μέσην ἑκατέρων, καθ' ἣν δοκοῦσι μὲν ὑγιαίνειν, εὐεμπτώτως δὲ εἰς τὰ πάθη καὶ τοὺς κινδύνους ἔχουσι, διά τινα φθοροποιὸν "ἐγκειμένην τοῖς σώμασι δύναμιν· ὡς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δεδηγμένων θεωρεῖται, καὶ μήπω "περιπεπτωκότων ὑδροφόβῳ· καὶ τῶν κανθαρίδας εἰληφότων, μήπω δὲ περιωδυνωμένων ἢ δυσουρούντων. ἀναλόγως οὖν ταύταις ταῖς τρισὶ καταστάσεσιν, εἰς τρία "μέρη] διῃρῆσθαι τὴν τέχνην. εἴς τε τὸ ὑγιεινὸν, ὃ δὴ τηρητικόν ἐστι τῆς ὑγείας· καὶ εἰς τὸ προφυλακτικὸν, "ὅπερ κωλυτικόν ἐστι τῆς εἰς τὰς νόσους ἐμπτώσεως· καὶ εἰς θεραπευτικὸν, δι' οὗ λύεται τὰ πάθη. ῥητέον δὲ πρὸς αὐτοὺς, "πρῶτον μὲν ὅτι κατὰ τὴν ἐπιβολὴν ταύτην οὐχὶ τρεῖς καταστάσεις "περὶ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τέσσαρες "εἰσὶ] λέγονται. ὡς γὰρ εἰσί τινες οἱ μήπω μὲν νοσοῦντες, ἐπιτηδείως δὲ πρὸς τοῦτο διακείμενοι διὰ τὴν ἐπικειμένην αἰτίαν, οὕτως εἰσί τινες οἱ μηκέτι νοσοῦντες, μήπω δὲ τὴν ὑγείαν εἰληφότες· ὅπερ ἰδεῖν ἐστιν ἐπὶ τῶν ὑπογύως ἀπηλλαγμένων τῆς νόσου, ἀναλήψεως δὲ καὶ ῥώσεως δεομένων.

Sic Palat. codex: at vulg. ex. παραληφθῇ

Pal. recent. ἀνόητος

Palat. καταδεξαμένη.

fort. ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐνταῦθα

Pal. recen. omittit ὅλη

Pal. recent. omittit οὖν.

Pal. recent. τρόπου

Pal. ἐγκειμένην ἐν τοῖς

Sic vterque Pal. at vulg. ex. πεπλωκότων.

Vulg. ex. carent

Pal. ὃ δὴ κωλ.

Sic Pal. At vulg. exemp. ὅτι πρῶτον μὲν κατὰ

Pal. κατὰ

Pal. εἰσὶν αἱ λεγόμεναι περὶ δέ. ὡς

certam & ineuitabilem aduersariis perniciem moliatur: in quibus maleficium nō subitò quidem, sed aliquantò pòst vires suas exerere consueuit: attamen nisi maturè ac primo quoq; tempore salutaribus remediis occurratur, frustra tādē succurritur, occupatis iā corporibus exitiali vi veneni. Proinde nō vulgarem industriā diligentiámque adhibere cōuenit, vt quemadmodum in aliis malis, ita & in his ars vniuersa mortalibus salutem afferat. Itaq; apud priscos hic modus curādi, eius partis existimabatur esse, quæ quòd ægris corporibus sanitatē restituat, Therapeutice dicitur. At recētiores posito discrimine, quia in præcauēdo versetur, Prophylacticū nominarunt, mediúmq; statuerunt inter eā medicinę partem cui sanitatis tuendę cura incumbit, & eā quę Therapeutice dicitur, parua nihilominus eaq; leui psuasione decepti. Enimuerò tres esse corporum humanorū status agnoscūt: vnum quo sana degunt, alterum quo ægrotāt, tertium qui medium inter vtrunq; locū sibi vendicat: in quo positi rectè quidē valere videntur, attamē parati sunt lapsu facili in morbos incurrere, variáq; subire pericula ob vim corruptricē quæ corporibus insidet: quēadmodum in iis videre licet, qui à rabioso cane morsi fuēre, necdū tamē aquæ metu horrore've prehensi sunt: itidémque in iis qui Cantharidas hausēre, necdum tamen cruciatibus vrineve difficultate tenentur. Huic igitur triplici corporum constitutioni tripartitā artis distinctionem meritò respōdere cōtendunt, salubrem inquā, quę sanitatem tuetur: pręcauētem, quæ morbos arcet: & sanātem, qua morbi discutiuntur. Veruntamen his responderi potest, primùm iuxta hāc ratiocinationem nō tres corporis constitutiones, sed quatuor potiùs numerādas esse. Veluti enim sunt nonnulli qui nōdum ægrotant, attamen in morbum sunt procliues ob impendētem causam: ita & aliqui sunt, qui licet haud ampliùs ægrotent, pristinæ tamen valetudini nondum planè restituti sunt: id quod in iis cernere licet, qui recens morbo liberati virium recreationem ac robur desiderant.

Sed quemadmodũ hęc curãdi ratio ad Therapeuticẽ medicinæ partem pertinet, ita & præcauẽdi rationem huic eidẽ subiici par est. Quid quod ad arcẽdas valetudines etiã valẽtissimis vtimur auxiliis, altiore scarificatu, vstionibus, circũcisura, appositis medicamẽtis mordacibꝰ itidẽq; propotismatis eiusdẽ generis, & plerisq; aliis? Verũenimuerò sunt vsq; eò stolidi ac rudes nõnulli, vt ne remedia quidem appellent, quę in arcẽdis morbis vsurpãtur. Cuius sententię inire rationem haud ita facile est: quippe cum & ipsa vox præcautionis & præcauendi ratio remediorum vsum & necessitatem satis supérque designent. Sed quomodo sua illa partiũ Medicinæ distributione nõ complectuntur eos, qui in pestilenti cœli constitutione agentes, nõdum quidẽ morbo correpti sunt, pesti tamen propter ambientis aëris occasionem opportuni & in morbum proni redduntur? Dicet forsan aliquis, salubrium pręceptorum obseruationem nõ aliud esse, quàm pręcautionis partem aliquã: quippe cùm firma reddere corpora & minùs vitiis obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degãt, neq; morbis cõflictentur. Neque id silẽtio prætereundũ, quod maximè præcipuum & tanquã caput rei est: nõ ita distinguendas medicinę partes, vt totidem corporis cõstitutionibus respõdeant, sed naturam potiùs vniuscuiusq; suis notis seorsum indagandam & explorandam, vti suis locis ostendemus. Cum illis igitur non est pluribus agendum. Illud potiùs annotandum, affectus qui à virulentis animalibus venenísque contrahuntur vocari cæcos, id est, quorum ratio iniri minimè potest: pariter & eorum remedia nulli esse addicta causæ. * Iccirco & quæstio hæc artis eius est, quæ obseruatione simul & ratiocinatione nititur: siquidẽ rationi fides adhibetur. Neq; enim prorsus verum illud est. Sed semper id quod redundat, quódque nullum in operibus quibusdam præbet vsum, haud facilè est coniectura assequi: etiamsi iuxta proprietates prorsus tale est, vt illius causa reddi non possit. Hoc autem in exitialibus venenis & virulentis animalibus euenire solet. Veruntamen quod ad opera est vtile, quód-

vel amputatione.

A ἀλλ' ὃν τρόπον ἡ ἐπιμέλεια τοῦ θεραπευτικοῦ μέρος τῆς τέχνης ἐστὶ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ προφυλακτικὸν ὑπὸ τούτῳ τετάχθαι προσήκει. βοηθήμασι χρώμεθα καὶ τοῖς σφοδροτάτοις ἐν τῇ προφυλακῇ, καὶ καταχάσματι βαθυτέρῳ καὶ καύσεσι καὶ περικοπῇ καὶ δηκτικοῖς ἐπιθέμασι καὶ προποτισμοῖς, καὶ ἄλλοις πλείοσιν. B ἀλλά γε οὕτως εἰσί τινες ἀγνώμονες, ὡς μηδὲ βοηθήματα καλεῖν τὰ προφυλακτικά. οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν καθ' ὅν τινα λόγον· καὶ τὸ ὄνομα μὲν γὰρ προφυλακὴ, καὶ ὁ τῆς ἐνεργείας δὲ τρόπος, τοῦτο αὐτὸ πάντως βοήθημα ἀποδείκνυσι. πῶς δὲ οὐχ ὑποτάσσουσι τῇ διαι- C ρέσει καὶ τοὺς ἐν ταῖς λοιμικαῖς περιστάσεσιν οὔπω μὲν ἑαλωκότας πάθει, διακειμένους δὲ πρὸς τοῦτο ἐπιτηδείως πως διὰ τὴν ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀφορμήν. εἴποι δ' ἄν τις, καὶ τὴν τῶν ὑγιεινῶν παραγγελιῶν ἀγωγὴν, οὐδὲν ἕτερον ἢ προφυλακτικὸν ὑπάρχειν δύνασθαι. θῆ γὰρ τὰ σώμα- D τα καὶ στερεὰ παρασκευάζειν πειρώμεθα, χάριν τοῦ δυσάλωτα γίνεσθαι ταῖς νόσοις. ὃ δὲ κυριώτατον ῥητέον ἐστὶ, τὰ μέρη τῆς ἰατρικῆς οὐχὶ ταῖς καταστάσεσι τοῦ σώματος ἀναλόγως δεῖν * εἰρῆσθαι. ἀλλὰ φυσιολογεῖν διὰ τὸ σημειωτικὸν ἴδια ἕκαστον τῶν ἄλλων, ὡς ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ὑποδείκνυμεν. E πρὸς τούτοις μὲν οὖν οὐ πλείονα ῥητέον. ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον παρασημειωτέον· ὅτι καλεῖται μὲν ἀναιτιολόγητα τὰ ἀπὸ τῶν ἰοβόλων ζώων, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν θανασίμων συμβαίνοντα φαρμάκων, καὶ πρὸς ταῦτα βοηθεῖ· διὰ τοῦτό γε καὶ παρατηρητικῆς τυγχάνει ἀναλογητικῆς τε τέχνης F προσαπεσούσης ἀπόρημα, ἣν δὴ ὁ λόγος πεπίστευται. οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ καθάπαξ τοῦτο ἦν ἀληθές. ἀλλ' ἀεὶ τὸ παρέλκον καὶ μηδεμίαν χρείαν ἐπί τινα τῶν ἔργων παρεχόμενον, δυσστόχαστον· εἰ καὶ τελέως ἀναιτιολόγητον ὑπάρχει κατὰ τὰς ἰδιότητας. τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρ- G μάκων καὶ τῶν ἰοβόλων ζώων εἰωθὸς ἀποβαίνειν. τὸ μέντοι ἄχρηστον εἰς τὰ ἔργα, καὶ

Pal. τρόπον ἡ τῶν τρόπων ἐστ'.

Pal. ἄρα τινὲς οὕτως εἰσὶν ἀγν.

Pal. τὸ αὐτὸ βοήθημά ποτε, ποτὲ δὲ οὐδὲ βοήθημα.

Pal. τὴν τοῦ περ.

Pal. τὴν ἐκ τῶν

Deest τοῦ σώματος in antiquiore Pal. codice.

*

Ista καὶ πρὸς ταῦτα βοη. desunt in antiq. Pal. codice.

*

Pal. recentior τὸ ἀναγκαῖον

*

G. εὔχρηστον, quam scripturam rectè Hermolaus & interpretes retinuerunt.

Pal. cod. interserit εἰς

Pal. οὐ καταληπτέον εἰς

Pal. τὸν τρόπον

In Pal. deest, ὑπομνήματι

Lacuna hæc ita interpretatur vt quæ deinceps hoc loco sequũtur, non ad Dioclē, sed ad Dioscoridē referat. Ald. addit τὰ ita & Pal. recentior codex.

Quæ sequuntur ἀτενίσας deficiũt in Pal. recent. vsque ad τῇ σαρκὶ

Pal. καὶ τὰ μὲν ποιοῦντα

fortè, αὐτοῦ

Pal. περὶ πάντων

Pal. αἰτίαι

Hoc καὶ deest in Pal. recentiori

Vterque Pal. τὸν

Pal. τὸν ἔργον ποιούμενον

Pal. τῆς τεχ.

τὸ παρέχον τὰς τοῦ θεραπεύειν ἀφορμάς, οὔτ' ἀκατάληπτόν ἐστιν, οὔτ' ἀναιτιολόγητον· καὶ μᾶλλόν τις ὁρμώμενος ἀπ' αὐτοῦ, πίστιν καὶ παῤῥησίαν ἔχειν διεβεβαιώσατο περὶ τῆς καταλήψεως τῶν ἀδήλων. διαφέρουσι μὲν γὰρ ταῖς αἰσθήσεσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων διὰ σμικρότητα. καταλήψεως δὲ ἐναργοῦς ἐξ ἀλλήλων τυγχάνουσιν. ἱκανῶς δὲ ἐφώδευσε τοὺς τρόπους Διοκλῆς ἐν τῷ πρὸς Πλείσταρχον ὑπομνήματι, γράφων ταῦτα κατὰ λέξιν· γνοίη δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπ' ἄλλων οὐκ ὀλίγων, καὶ ἐπὶ τῶν ἐχιδνῶν ἢ σκορπίων καὶ ἑτέρων τοιούτων, ἀτενίσας δὲ ὡς ἄδηλα καὶ μικρὰ τὸ μέρος ὄντα, μεγάλων αἴτια κινδύνων καὶ πόνων γίνεται. ὧν οὐδὲ ἰδεῖν ἔνια ῥᾴδιον παρά τινα σμικρότητα καὶ ἰσχὺν ἀπολειπομένην αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων θηρίων. ὁπηλίκον γάρ τι νομίζειν τὸ μέγεθος, ὅσον ἀπὸ τῆς πληγῆς, τοῦ σκορπίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τῇ σαρκὶ λυμαινομένων; ὧν τὰ μέν ἐστι ποιοῦντα πόνον ἰσχυρόν, τὰ δέ, σήποντα, τὰ δέ, κτείνοντα συντόμως. ἢ τὸ διὰ τοῦ φαλαγγίου δήγματος ἐνιέμενον, καὶ ὅλον τὸ σῶμα διαπονούμενον; οὐδὲ γὰρ ἂν διαγνῶναι τὸ μέγεθος αὐτῶν δύναιτό τις, διὰ τὸ παντάπασιν εἶναι μικρόν. ὅτι μὲν οὖν πρὸς τὰς διαθέσεις ταῦτά ἐστιν, ὡμολόγηται παρὰ πάντων. ὅτι δὲ καὶ ἀκριβῶς κατείληπται τῷ τὴν δύναμιν αὐτῶν γίνεσθαί τινα φθοροποιόν, ἤ τις καταμιγνυμένη τοῖς σώμασιν αἰτία τῶν συμβαινόντων κακῶν γίνεσθαι συγκεχώρηται, καὶ τοῦτο πεπίστευται. καὶ οὐδεὶς ἂν οὕτως εὑρεθείη φιλόνεικος, ὡς ἄλλοθεν φῆσαι τὰς ὀχλήσεις καὶ οὐχὶ δι' ὕλης φθοροποιοῦ καθαπτομένης τῶν σωμάτων μόνων ἀπὸ μέρους συμπίπτειν. τοῦτο δὲ ἦν τὸ πρὸς τὰ ἔργα τῆς τέχνης χρησιμεύοντα, κατὰ πάντων ἔργων, τὸ ἔργον τοῦτο ποιούμενον ὑπαγορεύειν, ὥς τε ἡμᾶς μηδὲ βλάπτεσθαί τι κατὰ πάντα ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἰδιότητα ἀκαταληψίας τῆς * κοινῆς αἰτίας· καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι δυναμένης βεβαίως κατειλημμένης. διὸ

que medēdi præbet occasionem, id neque imperceptibile est, neq; causa carere existimatur. Quin potiùs ab ipso quis impulsus certiorem de abditorum cōprehēsione fiduciam se cōparasse affirmabit. Nā etsi sępe minora sint q̃ vt sensibus percipiantur, euidenter tamē ex ipsis inter se collatis deprehēduntur. Diocles autē in eo cōmentario quē Plistarcho dicauit, modos abũdè ꝓsecutus est, ad verbũ ita scribēs: Nosse quis hoc potest cùm in aliis nō paucis, tùm in viperis aut scorpionibus, & aliis id genus, secũ animo reputās quātorũ, licet exiguo sint corpore vixq; cōspectui subiiciātur, discriminum ac dolorũ causæ sint. Ex iis nihilominꝰ nōnulla cōstat propter paruitatē nec cerni quidē facilè posse, prætereaq; robore à cæteris bestiis longè superari. Quātula enim cēsebitur, si vulnus spectes, scorpionis & aliorum eiusmodi corporibus nostris perniciem afferentiũ magnitudo? Et horum tamen aliqua vehemētes cruciatus excitāt, alia putrefaciunt, alia denique quāprimùm perimũt. Rursus quantulum, quæso, æstimabitur quod à Phalāgij morsu ingeritur venenũ, quodq; vniuersum corpꝰ grauiter afficit? Magnitudinem certè aliquā vix ac ne vix quidē deprehēdere quisquā possit, cùm idipsũ animal prorsus exigua mole cōstet. Ergo hæc ad affectiones referri oportere apud omnes est in confesso. Illud quoque exactè deprehēsum est, vim quandam ipsis inesse corruptricem, quæ insinuata corporibus malorum quæ exoriuntur causa sit: id quod receptum est iā pridem & omnium cōsensu persuasum. Neque quisquā inuenietur vsqueadeo contentionis studio flagrans, vt aliunde molestias ac perturbationes oriri asserat, quàm ex materia corruptrice seu mortifera, ex parte tantùm corpora contingente. Porrò id erat quòd inter vtilia artis opera in omni opere dicere par erat, quænam res hoc efficiat, vt nihil prorsus nos lædat incomprehensa causæ proprietas: * quandoquidem communis causa tunc ostendi potest, cùm firmiter comprehensa est. Ideo

Eraſiſtratus Empiricorum peruicaciā graui cauillatione inceſſens, cæcis affectibus cauſam aſſignauit: illis minimè cōcedens cauſam morborum ſupremam & communem incomprehenſibilem eſſe, & hanc in eo quem de cauſis edidit commentario illuſtrans. Quin & illos reprehendit, quòd non explicuerint in quibus diſpoſitionibus ſatisfaciat trita medēdi ratio. Siquidem, exēpli gratia, dicere debuerūt, ſe in venenis venenatorúmq; morſibus & cæteris id genus obſeruatione contētos fore, quæ quidem à cauſarum comprehenſione omnino ſeparata ſit. Primùm enim in genere cōprehendi facilè poſſunt: quādoquidem veneni vis corruptrix corporáque ſubiecta ita immutans vt etiam perimat, generalem quidē, at nō ſpecialem ſubindicat curationem: quę ſcilicet vim habeat illud ipſū hebetandi ac prorſus expugnandi. Dum verò ſubiunxit: (venit quis ad aquā dulcem ac poculentam, & ante obſeruationem vomitum prouocauit, vulnus dilatauit, aut partem demorſam exugendam præbuit, cucurbitulas admouit, ſcarificationem adhibuit, cauteria & eadem vi prædita medicamenta cauſtica applicuit, poſtremò partem amputauit) remedia haud dubiè penſitauit, quotquot (ſeu intus aſſumpta ſeu) foris & in ſumma cute adhibita immiſſæ ad intima perniciei aduerſari poſſent. Hæc itaque quæ diſſeruit Eraſiſtratus, tum veritati, tum & artis operibus ſunt conſentanea. Sed Methodicos demirari licet, qui quidem corruptricem ſeu maleficam vim corporibus immiſſam, negotiorum quæ ipſa faceſſit ſimpliciter cauſam eſſe minimè cōcedant, at certo quodam modo: vſq; adeò ineptè nomini inſiſtunt. Palàm enim etiā apud ipſos vis immiſſa corporibus, *φθοροποιός*, hoc eſt, corruptrix appellatur. Corruptricem autem vim habere, cauſæ, non item alius cuiuſpiā rei, opus eſt. Aiūt porrò voces has *μάρσιππος* & *ἀνακαλύπτειν* reliquis omnibus eſſe ſimiles: in quibus partes quędā dictionū nō pro virtute, ſed iuxta nudā enūtiationē, comprehenſæ ſunt. Enimuerò quemadmodum in his vocibus *μάρσιππος* & *ἀνακαλύπτειν*, partes neque principales neque præcipuos retinent

A καὶ ὁ Ἐρασίστρατος ἐπισκώπτων τὴν αὐθάδειαν τῶν Ἐμπειρικῶν, αἰτίαν τοῖς ἀναπολογήτοις ἀνέθηκεν. οὐ συγχωρῶν αὐτοῖς, τὴν αἰτίαν τὴν ἐπαναβεβηκυῖαν καὶ καθολικὴν " ἄληπτον ἐπὶ τῇ νόσῳ ὑπάρχειν· τῇ τε περὶ αἰτιῶν γραφῇ ταύτην διαλευκαίνων· τούς τε μὴ λέγειν ἐπὶ τίνων ἀρ- B κούμεθα τῇ τετριμμένῃ θεραπείᾳ. δεῖ γὰρ ἐπὶ τῶν θηριοδήκτων καὶ θανασίμων " καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἀρκεσθησόμεθα τῇ παρατηρήσει, τῆς τῶν αἰτιῶν προσλήψεως χωριζόμενοι τελέως. περὶ τούτων μὲν γὰρ κατὰ γένος οὐκ ἀκατάληπτά εἰσιν. ὅτι μὲν γὰρ δύναμις ὑπάρχει φθαρτική, καὶ τῶν ὑποκειμένων C ἀλλοιωτικὴ ὥστε ἀναιρεῖν, " καὶ τούτων κατὰ γένος " οὐ μὴν κατ' εἶδος ὑπογράφει θεραπείαν, " δι' ἧς ταῦτα ἀμβλυωτέον ἐστὶ καὶ κατεργαστέον. ὅτι δὲ φησίν· ἦλθέ τις ἐφ' ὕδωρ γλυκὺ καὶ πότιμον, καὶ περὶ τῆς παρατηρήσεως ἐπ' ἤμεσεν, " διάτασιν τοῦ πεπληγότος, ἢ δεδηγμένου μέρους ἀποθηλασμόν, D σικύας προσβολήν, ἐκτομὴν καυτηρείων, φαρμάκων τὸ αὐτὸ δυναμένων ἐπίθεσιν, τὸ τελευταῖον ἀποκοπὴν τοῦ μέρους· " ἀνελογίσατο τῶν πεφυκότων φαρμάκων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν φέρεσθαί τινα, τῇ " ἐνιεμένῃ εἰς τὰ κατὰ βάθος ἐναντιοῦσθαι φθορᾷ. ταῦτα μὲν οὖν " δι' ὧν εἴρηκε Ἐρασί- E στρατος, πάντα εἴρηκε καλῶς καὶ τοῖς ἔργοις ἀκολούθως. θαυμάζειν δὲ ἐστιν ἐπὶ τῶν Μεθοδικῶν, οἵ τινες οὐ συγχωροῦσιν " αἰτίαν εἶναι) τὴν φθοροποιὸν ἐνιεμένην δύναμιν, ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῆς γινομένων ὀχληρῶν, ἀλλὰ τρόπον " μέν τινα ἀνοήτως οὕτω τῷ ὀνόματι προσέχουσι. φθοροποιὸς γὰρ καὶ παρ' αὐτοῖς ἄντι- F κρυς ἡ ἐνιεμένη δύναμις προσαγορεύεται). τὸ δὲ φθοροποιὸν εἶναί τι, αἰτίας, οὐκ ἄλλου τινὸς " ἔργου ἐστί. φασὶ δὲ τὸ μὲν ὄνομα τὸ μάρσιππος καὶ τὸ ἀνακαλύπτειν, τοῖς λοιποῖς πᾶσι παραπλήσιον ὑπάρχειν, ἐφ' ὧν μέρη τινὰ τῶν λέξεων οὐχ ὅτι κατὰ δύναμιν, " ἀλλὰ κατὰ ψιλὴν περιείληπται τὴν ἐκφοράν. " ἔν τε G γὰρ τῷ μάρσιππος " καὶ τῷ ἀνακαλύπτειν, ὡς τὰς " κυρίας καὶ προηγουμένας οὐκ ἔχει

forte, ἀκατάληπτον

Pal. recent. pro καὶ legit ἢ

Ald. οὐ καταληπτὰ Pal. οὐκ ἄληπτά εἰσιν

Sic Pal. recent. at vulg. ex. ἐκ τῶν κατὰ

Ita οὐ μὴν κατ' εἶδος non habētur in Pal. cod.

Sic Pal. recent. at vulg. ex. διὰ ταῦτα

G. alter διάστασιν. Sed res ipſa oſtendit legendū eſſe διάτασιν, vt rectiſsimè Ruellius legit.

Pal. cod. ἐλογίσατο

al. ἐνιεμένη

Pal. recent δι' ὧν εἴρηκέ τι, πάντα εἴρ.

Lacuna ex v. codice addit, ἁπλῶς

Quidam legiſſe videtur τρόπον μόνον

Pal. ἔργον

Pal. ἀλλὰ καὶ κατὰ

Pal. recent. καὶ γὰρ τὸ μάρσιππ.

Pal. καὶ ἐν τῷ

* Sic Pal. recent. at vulg. exempl. κυρείας

Pal. recent. οὕτω καὶ τὸ φθορ.

Pal. recent. pro πάθος legit κόπον

Deest in Pal. καὶ

Pal. αὐξάνεται

Deest γὰρ in Pal. vet.

Ald. non habet.

Pal. recent. ἐκ μιᾶς διαφορᾶς

Deest ἐν in Pal. recent.

Pal. recen. παραληφθεῖσιν

Pal. vet. μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν δηλοῦσι τοῦτο. τούτου δ'

Cornarius sat artificiosa cōiectura duct⁹ pro παιδὶ, διψᾶν restituit.

σημασίας· οὕτω καὶ ἐν τῷ φθοροποιεῖν A παρελκόντως καὶ οὐ κατὰ δύναμιν ἐντέτακται. μεταβαίνουσι δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ τὰς τῶν αἰτίων διαφορὰς, καὶ λέγουσιν, ὅτι τῶν αἰτίων τινὰ μέν ἐστι τὰ προκατάρξαντα, ἃ ποιήσαντα πάθος χωρίζεται· οἷον, κόπος καὶ ψύξις, ἔγκαυσις, καὶ τὰ πα- B ραπλήσια. τὰ δὲ, συνεκτικὰ, διὰ τὸ ποιεῖν τὸ πάθος καὶ παραμένειν, τουτέστιν ὧν μὲν παρόντων τὰ ἀποτελέσματα πάρεστιν· αὐξανομένων δὲ, αὔξεται, καὶ μειουμένων, μειοῦται, καὶ παυσαμένων, παύεται· καὶ αὐτοτελῆ δύναται εἶναι. καθ' ἑαυτὰ παραγινόμενα τῶν ἀποτελεσμάτων. C καὶ τοιαῦται μὲν τῶν αἰτίων αἱ δοκιμώταται διαφοραί· τὸ δὲ φθοροποιὸν οὐδεμιᾷ τούτων ὑποτάσσεσθαι πέφυκε. προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἐπειδήπερ τὸ πάθος αὐτὸ παραμένει καὶ τοῦ σώματος οὐ χωρίζεται. συνεκτικὸν δ' οὐκ ἂν λέγοιτο, * πλεῖστον μὲν γὰρ τοῦτο πάρεστι· καὶ καθάπερ D ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δεδηγμένον γίνεται. εἰ δὲ μὴ προκαταρκτικὸν γίνεται μηδὲ συνεκτικὸν, οὐδὲ αὐτοτελὲς, οὐδὲ συναίτιον ἂν εἴη. εἰ δὲ ἐκ μηδεμιᾶς διαφορᾶς τῶν αἰτίων ἄγειν δυνησόμεθα τὸ φθοροποιὸν, συγχωροῦμεν αὐτὸ μηδὲ αἴτιον ὑπάρχειν. τοιούτων δὲ λεγομένων καὶ ὄντων, τὸ μὲν E εἶναί τινα τῶν ὀνομάτων ἐν αὐτοῖς μὴ ἔχειν μέρη σημαντικὰ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ κατὰ ψιλὴν τὴν ἐκφορὰν πεποιημένα, συγχωρητέον. ὅτι δὲ μὴ πάντα ὑποληπτέον τοιαῦτα ὑπάρχειν, ἀλλὰ παντελῶς ὀλίγα· οὐδὲ τὸ ποιεῖν ἐν τῷ φθοροποιῷ παραπλησίως τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἐξενήνεκται. κυριωτάτην δὲ F ἔχει τὴν σημείωσιν. ὡς γὰρ τὸ τῆς φθορᾶς ὄνομα τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς σημαντικόν ἐστιν, οὕτω καὶ τὸ ποιεῖν παραληπτέον, * μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν ἔχειν δηλοῦν· τούτου δ' οὖν περ ἐξακούουσι πάντες τελέως ἄσημον γίνεται τοὔνομα, καὶ παραπλήσιον τῷ παιδὶ, ἔχειν δίψος. εἰ G δίδοασιν ἀπὸ τῆς φθορᾶς ὑγιεῖ γίνεσθαι τὴν νόσον, συγχωροῦσι δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ ποιεῖν, εἰ μή τι φθορᾶς ἀπεργαστικόν ἐστι.

significat⁹, sic & in hoc verbo φθοροποιεῖν partes superuacuò & quasi pro ductionis tãtùm gratia, nõ item ad certam vim & efficacitatẽ, vnà coaluerũt. Hinc porrò ad causarum differentias trãseunt, affirmántq; causarum quasdam esse primarias & euidentes: quæ cùm primum aduersam valetudinem crearunt, à corpore separantur, cuiusmodi sunt labor, frigus, æstus, & similia: alias verò continentes, quæ excitato morbo etiamnum permanent, hoc est, quibus præsentibus & effectus eorũ adsunt, increscentibus iisdem effectus itidẽ augẽtur, decrescẽtib⁹ minuuntur, desinentibus finiũtur: quæ deniq; iccircò perfectæ dici possũt, quòd si adsunt, effectus per se inducũt. Ac tales quidẽ receptissimæ sũt causarũ differentiæ, quarũ neutri τὸ φθοροποιὸν subiici rectè potest. Primaria enim causa nõ est, quoniã morb⁹ ipse permanet, nec ipsa à corpore separatur. Sed neq; cõtinẽs causa dici potest, quoniã magna ex parte aliunde a dest qđ nocet, queadmodũ in iis videre est, q. à rabioso cane sũt demorsi. Quòd si neq; primaria neque cõtinens causa fuerit, vtiq; neq; perfecta seu finẽ ꝑ se cõstituẽs, neq; adiuuãs causa dici poterit. Quòd si τὸ φθοροποιὸν in nullo causarũ genere locare possum⁹, cõsequitur certè vt neq; omnino causam esse fateamur. Hisce hoc modo dictis cõstitutísq;, esse vocabula quædam quæ in se nõ habeãt partes rerum significatrices, sed iuxta simplicẽ ac nudã ꝓnũtiationẽ effictas, cõcedẽdũ est. Verùm planè ꝑpauca, nedũ omnia, talẽ nãcisci cõditionẽ existimandũ est. Neq; enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atq; in reliqs exẽplis vocũ partes, enũtiatur, sed lõgè principẽ obtinet significationẽ. Nã quẽadmodũ φθορᾶς, i. corruptionis, nomẽ mutationẽ in pei⁹ significat, sic & hoc verbũ ποιεῖν i. facere, ita accipiẽdũ est, vt nihil amplius ex eo qđ dictionẽ φθορᾶς sibi adiũctã habeat declaret, sitq; vox penitus nõ significãs id quod omnes palàm audiũt, atq; adeo similis voci, sitire, sitim, vt ita dicã, habere significãti. Quòd si dãt sano ex corruptione morbum cõtingere, cõcedũt vtiq; vim in huiusmodi verbo ποιεῖν subesse: siquidẽ aliquid est, quod corruptionem efficiat.

Omne

* Omne autē quod aliquid efficit, per singulas causas ostenditur quæ corporibus subiiciūtur, idq; tā in lethalibus venenis, quàm iis quæ corporibus ingeruntur. At qualencunq; causā ad causarū differētias propositas reduci oportere asserūt. Fallūtur autem & hac in parte, quoniam haud exactā diuisionē proposuêre. Qui verò se Dogmaticos profitentur, causam hanc esse dicunt partim præparantē, partim cōtinentem, vt inguinū vlcus & inguinariā febrim, & quæ tū "causæ finē & effectū per se præstāti assistat, tū etiā ab eadem separetur, vt à fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla causarū diuisione cōprehenditur, vitiosum est, neq; causæ ascribitur eorū quæ idem genus sortiuntur. Sed quòd φθοροποιὸν causa sit, tū ex ipso nomine deprehēditur, tū & apertiùs ex iis quæ cōtingunt ostenditur. Nam post impressum à venenata bestia ictum quam, quæso, aliam arbitrantur mali causam, quàm vim ipsam ab animante profectam & illapsum in corpora virus? quandoquidem neq; frigus, neq; æstum, neq; excisionem, neq; cruditatem, neq; aliud quicquā simile causari possūt. Quoniam verò etiā causarū differentiis gaudent, & aliquas continentes, alias primarias seu euidentes appellāt: ipsis dicendū, vtroq; istorū modorū causam esse. Ac euidens quidem dicetur, quòd effectū præcedat & corporis substantiā præoccupet: continens verò, quòd morbis præsentibus etiā ipsa adsit, hácq; remota, itidē recedant simul & semel quæ cum ipsa euenerāt. Sed de his hactenus. Statuēdū itaq; corruptricem seu mortiferā illā vim intrinsecus manifestissimam esse causam, huncq; veluti principē scopū nobis proponendū esse. Iccirco antequā irruant morbi, variis modis certandum est, vsque dum vis tota corporibus excutiatur. Modò enim qua parte intrò subierit, eā reuocari oportet, modò retineri & quasi coërceri circa partē quampiam, præsertimq; ignobilē, priusquàm altiùs irrepens viscera tētet: aliâs deniq; pernicies eius eluenda retundendáve est, siquidem iam ipsa membra peruaserit. Cumprimùm igitur hausto veneno vehemens succedit inflammatio, crebris vomitionibus excludēdum id est:

fortè, effectui

A πᾶν δὲ τὸ ποιοῦν καὶ ἀπεργαζόμενόν τι, καθ' ἕκαστον "αἴτιον δείκνυται τῶν ὑποκειμένων ἐν τοῖς σώμασιν, ἐπί τε τῶν ἐνιεμένων καὶ θανασίμων φαρμάκων." ἀλλὰ ὑποπίπτειν τινὰ φασὶ τὴν τῶν αἰτίων "διαφοραῖς. πεπλάνηνται δὲ κἀνταῦθα διαίρεσιν ἀκριβῆ οὐκ εἰληφότες. λέγεται δὲ καὶ παρὰ τοῖς δογματικοῖς αἴτιον ὑπάρχειν καὶ αὐ-
B τό, κατά μέν τι παρασκευαστικόν, κατὰ δέ τι συνεκτικόν. ὡς βουβώνων ἕλκος καὶ βουβώνων πυρετός, καὶ τὸ συνεφιστάμενον τῷ "ἀποτελεσματικῷ, χωριζόμενόν τε ὡς πτῶμα κατάγματος. καὶ καθόλου δὲ ὅταν τι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν αἴτιον ὑπάρχῃ, μὴ περιέχηται δὲ "ἔν τινι διαιρέσει, μοχθηρὸν μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ αἴτιον τῶν ὁμο-
C γενῶν περιγέγραπται φύσεως. ὅτι δὲ τὸ φθοροποιόν ἐστιν αἴτιον, ἐλέγχεται μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, δείκνυται δὲ ἐναργέστερον ἐπὶ τῶν συμβαινόντων. τί γὰρ αἴτιον ὑπέλαβον εἶναι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ δακέτου πληγήν, ἢ τὴν ἐπιγινομένην ὑπὸ τοῦ ζώου δύναμιν, καὶ τὸν εἰς τὰ σώματα βαλλόμενον ἰόν; μήτε ψῦξιν, μήτε ἔγκαυσιν, μήτε ἐκ-
D κοπήν, μήτε ἀπεψίαν, μήτε ἄλλο τι παραπλήσιον ἔχοντες αἰτιᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ ταῖς διαφοραῖς χαίρουσι τῶν αἰτίων, τὰ μὲν, καλοῦντες συνεκτικά, τὰ δὲ, προκαταρκτικά, "λεκτέον αὐτοῖς ὅτι καθ' "ἕτερον δὴ τούτων αἴτιόν ἐστι." τὸ προκαταρκτικὸν ῥηθήσεται δὲ ἀπὸ τοῦ προάγειν τοῦ ἀποτελέσματος, καὶ τὸ προϋπόστασιν λαμβά-
E νον τοῦ σώματος. συνεκτικὸν δὲ, ἐπειδὴ τῶν παθῶν παρόντων καὶ αὐτὸ πάρεστι, καὶ χωρισθέντος αὐτοῦ, χωρίζεται καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτό. περὶ τούτων μὲν οὖν οὐ "πλείω ῥητέον. θετέον "δὲ ἔσωθεν ἐναργεστάτην φθοροποιὸν δύναμιν αἰτίαν εἶναι, καὶ τὸν προηγούμενον σκοπὸν τοῦτον ποιητέον. καὶ πρὸ μὲν τῆς καταστηρίξεως τῶν παθῶν,
F ποικίλως διαγωνιστέον μέχρι τοῦ παντελῶς αὐτὴν ἀποσκευασθῆναι τῶν σωμάτων. τοῦτο μὲν, ὑπεξαιρουμένην δι' ὧν εἰσῄει μερῶν· τοῦτο δὲ, κρατουμένην περὶ ἑνὶ, καὶ μάλιστα οὐ κυρίῳ τόπῳ, πρὶν εἰς τὸ βάθος ἀπελθεῖν καὶ σπλάγχνων ἅψασθαι· τοῦτο δὲ, ἀποπλυνομένην ἢ ἐπικιρνωμένην, ἐπειδὰν φθάσῃ χωρεῖν διὰ τῶν σωμάτων.
G ὅτε μὲν οὖν ἡ πρόσεσις αὐτοῖς, κομιδῇ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρμάκων δι' ἐμέτων γίνεται·

*
Pal. recēt. omittit vocem αἴτιον
Pal. recent. ἀλλὰ καὶ ὑποπ.
Pal. διαφθοραῖς
*
Fortè, ἀποτελέσματι
In Palat. recent. deest δὲ
Pal. v. διαιρέσει, πλὴν διαίρεσιν ἔχῃ μοχθηρὸν μὲν, οὐχὶ τοῦτο δὲ τῆς τῶν ὁμογενῶν περιγέγραπται φύσεως αἴτιον. Pal. recent. pro οὐχὶ δὲ, οὐ μὴν δὲ legit.
Pal. δεικτέον δὲ αὐτοῖς
Legēdum videtur ἑκάτερον δὴ τοῦτο. Pal. ὅτι καθ' ἕτερον τούτων αἴτιόν ἐστι προκ. Alter Pal. ὅτι καθ' ἕτερον δὴ τούτ.
Fortè, προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ ῥηθήσεται ἀπὸ τοῦ προάγειν τοῦ ἀποτελέσματος καὶ τοῦ προϋπόστασιν λαμβάνειν &c.
Pal. recent. καὶ προϋπόστασιν λαμβάνειν τοῦ
Pal. πλεῖον
Pal. recent. δὲ καὶ ἔσωθεν

ἐπὶ δὲ τῶν ἰοβόλων, διὰ τοῦ καταχασμοῦ, καὶ σικυῶν προσβολῆς, ἐκμυζήσεως καὶ περισαρκισμοῦ, ὁτὲ δὲ δι᾽ ἀκρωτηριασμοῦ. ἡ δὲ κατοχὴ καὶ διακράτησις, διὰ κλύσεων καὶ διὰ δριμέων ἐπιθέσεως φαρμάκων. ταῦτα δὴ κρατεῖν ὁμοῦ καὶ ἀποπλύνειν δύναται τὸν ἰόν. ἡ σβέσις δὲ καὶ ἡ κράτησις δι᾽ ἀκρατοποσίας ἀκράτου τε καὶ γλυκέως, ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων δριμυφαγίας. ἐπὶ τέλει δὲ συνεργεῖ τούτοις καὶ κάθαρσις κοιλίας, καὶ ἱδρωτοποιΐα, καὶ τινα ἄλλα κοινῶς, καθὼς κατὰ μέρος ἐπιδείξομεν. δεῖ δὲ οὐ μόνον τὴν φθοροποιὸν ὕλην ποιεῖσθαι σκοπὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸν χρόνον. καὶ γὰρ παρὰ ταῦτα πλείστην ὅσην διαφορὰν τὰ βοηθήματα λαμβάνει. παρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἐπειδὴ περὶ τῶν δηλητηρίων καὶ τῶν ἰοβόλων, τὰ μὲν, διεγερτικὰ κινδύνων γίνεται. τὰ δὲ, σηπεδόνων βαθυτέρων ἢ ἐπιπολαιοτέρων· τὰ δὲ, περιωδυνιῶν σφοδροτέρων, ἢ ἀμυδροτέρων· τὰ δὲ, ἄλλων δυσεργημάτων, ἧσσον ἢ μᾶλλον ὀχλούντων. δεῖ δὲ πρὸς τὰ κίνδυνον ἔχοντα, διὰ τῶν ἀγωνιστικωτέρων ἀγωνίζεσθαι βοηθημάτων· πρὸς δὲ τὰ ἥσσονα χαλεπὰ, διὰ τῶν ἐπιεικεστέρων. ἄτοπον γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν μειζόνων μικροτέροις, ἂν οὕτω τύχῃ, χρώμενον τοῖς βοηθήμασι, κινδύνῳ τὸν θεραπευόμενον περιβάλλειν· ἐπὶ δὲ τῶν μικροτέρων δι᾽ ἀποτόμου τῆς βοηθείας μάτην αἰκίσασθαι τὸ σῶμα. πρόχειρος δὲ καὶ ὁ ἀπὸ τῶν χρόνων ἐστὶν ὁρισμός· ὁ μὲν γὰρ ὀξέως καὶ παραχρῆμα, καὶ τὰς ὀχλήσεις καὶ τοὺς κινδύνους ἐπιφέρει· ὁ δ᾽ ἐξ ἀναβολῆς καὶ χρόνου πλείονος ἢ ἐλάττονος. προσήκει τοίνυν τοῖς μὲν ὀξέσι, κατεσπευσμένως βοηθεῖν καὶ διὰ πολλῶν ὁμοῦ· τοῖς δὲ, σχολαιοτέρως. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἐν τεχνολογίᾳ μετρίως ὥρισται. προάγωμεν δὲ ἑξῆς ὡς ἐπὶ κατὰ μέρος.

Pal.recent. ταῦτα κρατεῖν ὁμοῦ δύναται καὶ ἀποπλύνειν τὸν ἰόν.

Pal.recent. ἡ ὑποκράτησις

Sic legendũ esse, non μέρος, vt habetur in vulg. exẽpl. docent ea quæ proximè sequuntur. Sed & recentior Palat. codex habet, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸν

Pal. διὰ τοῦ ἀποτόμου

Pal.recẽt. omittit τοίνυν.

Pal. κατεσπουδασμένως

Pal. τεχνολογίαις

Pal.recẽt. εἴρηται.

Σημεῖα κυνὸς λυσσῶντος, καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ δεδηγμένων. Κεφ. α.

ΤΟΝ περὶ τῶν λυσσοδήκτων λόγον προετάξαμεν τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καὶ τὸ ζῶον πολύ τε καὶ σύνηθές ἐστι, καὶ συνεχῶς ἁλίσκεται τῇ λύσσῃ ὁ κύων καὶ ἀπόλλυται, καὶ δυσφύλακτον καθέστηκε· καὶ ὁ ἀπ᾽ αὐτοῦ κίνδυνος ἀπαραίτητός ἐστιν, εἰ μὴ πολλοῖς χρήσαιτο

Lego ex Paulo, πολλοῖς τις καὶ προσφόροις χρ.

A sin ictu morsúve impressum est, scarificatione, affixis cucurbitulis, suctu & carnis scalpello facta circinatione: interdũ etiam extremæ partis amputatione euocatur. Retinetur verò atq; cohibetur, infusis enematis & impositis medicamẽtis acribus: hęc simul vtiq; virus coercere & eluere possunt. Restinguitur B porrò & euincitur meracioris vini passíve potu, aut etiã esu acriũ quæ cõtraria vi polleant. Postremò tandẽ alui purgatio, sudoris euocatio, & alia quædã in cõmune, quæ sigillatim demõstrabimus, auxiliantur. Verumenimuerò nõ corruptricem tantùm materiã ceu scopum, sed & eius magnitudinẽ, ac ipsum quoq; C tẽpus attẽdere oportet. Etenim ab his remedia quàm maximũ discrimẽ capessunt. A magnitudine quidẽ, quoniã nonnulla è venenis tam haustis quã ictu morsúve inflictis, præsentia pericula cõflandi vim habẽt, alia putredines altiores aut magis superficiarias excitãt: alia dolores aut vehementiores aut leuiores D cient, alia deniq; incõmoda magis minúsve infestãtia inuehũt. Quamobrem oportet quę grauius periculum afferunt, valentioribus auxiliis oppugnare: quæ contra minùs infesta sunt, mitioribus. Quippe absurdum fuerit in grauioribus malis, segnioribus medicamentis, si ita contingat, vti, atq; adeò hominẽ in discrimen adducere: in minoribus ve- E rò, præcipiti violentáque curatione frustrà corp⁹ excarnificare. Est & in prõptu quæ à tẽpore desumitur indicatio: sunt enim quæ præsentẽ ac subitaneã perniciẽ inferũt, alia verò non nisi tẽporis spatio, sed modò lõgiore, modò breuiore nocẽt. Itaq; in acutis quidẽ, festinãter multa si- F mul auxilia repræsentari oportet, reliquis, tardiùs. Hisce artis quandã ceu formulam abundè cõplexi sumus: reliquum est, vt ad particularia sigillatim exponẽda ꝓgrediamur.

Signa rabiosi canis, eorúmque qui ab eo demorsi fuerint. Cap. I.

G DE rabidi canis morsu tractatũ aliis iccirco præposuimus, quòd id animal, vt frequens & homini familiare est, ita & rabie sæpenumero prehenditur, indéque perit, & ab eo sibi cauere difficile est: hinc tamen periculum ineuitabile hominem manet, nisi multis iísque conuenientibus vtatur

auxiliis. Plerunque verò canis in rabiem agitur per flagrantissimos æstus, ac interdum etiã per sæuissima frigora. Rabie autẽ correptus & potum & escam auersatur, largã spumantémq; pituitam naribus & ore proiicit, toruũ ac solito tristiùs intuetur, in omnes æquè bestias hominésq; irruit, ac omnes passim tam familiares quàm ignotos mordet: neq; tamen protinus aliud quicquã graue, quàm ex vulnere dolorẽ infert: at deinceps morbum ab aquæ metu, hydrophobiam Græcis appellatum, inuehit. Hunc comitatur conuulsiones ac totius corporis rubores, præsertimq; faciei, cum exudatione & *languore quodam. Ex hoc mali genere correptis sunt qui lucis splendorem refugiant, alij assiduo dolorum cruciatu cõficiuntur. Neq; desunt qui canũ more latratus edant, & obuios quosq; dẽtibus appetant, morsúque suo alios simili morbo inficiant. Ex iis porrò qui in eiusmodi morbũ incurrissent, nullũ seruatũ scimus: tantummodò ex historiis vnum aut alterũ euasisse accepimus. Enimuero EVdemus superstitem quẽdam euasisse narrat. Themisonẽ etiã aliqui demorsum in hunc affectũ incidisse, ac nihilominus seruatũ asserunt: alij cùm ab amici aquę metu cruciati latere, eius cõmiserescebat, vix vnquã discederet, illíq; alacriter omne præstaret officiũ, similem cõtraxisse affectum: attamen post multos tandẽ cruciatus euasisse. Est igitur hoc genus morbi miserrimũ, & curatu per quàm difficile: sed à quo tamen, priùs quàm ipso tentarẽtur, demorsos haud paucos ipsi vindicauimus, & complures itidem ab aliis medicis conseruatos nouimus.

*vel, anxietate.

Morsus rabidi canis particularia remedia. Cap. II.

RATIO medendi quædã cõmunis est, qua vtendũ in iis omnibus qui à virulẽta quauis bestia demorsi fuerint, altera iis peculiaris quos rabiosus canis momorderit: quæ nonnullis quidẽ maximè prodesse cõsueuit, aliis verò est inutilis, quibus scilicet iam ex lõgo tẽpore morsus illatus fuerit. Hanc nos medendi rationem priore loco exponemus: deinde & communẽ illã cursim perstringemus. Cancros itaque fluuiatiles igni è vitis albæ sarmentis cremare oportet, & cinerem eorum quàm minutissimè tritum habere reconditum.

A τοῖς βοηθήμασι. λυσσᾷ δὲ ὁ κύων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν ἐν τοῖς σφοδροτάτοις καύμασιν· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐφισταμένοις κρύεσι. λυσσήσας δὲ ἀποστρέφεται καὶ βρῶσιν καὶ πόσιν· καὶ φλέγμα πολὺ ἀφρῶδες ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῶν ῥινῶν προβάλλει. καὶ πονηρὸν βλέπει, καὶ στυγνότερον τοῦ συνήθους· ἐφορμᾷ δὲ χωρὶς ὑλακῆς πᾶσιν ὁμοίως καὶ θηρίοις καὶ ἀνθρώποις, B πᾶσί τε συνήθεσι καὶ ἀγνώστοις, δάκνων. καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν σκληρὸν ἐπιφέρει, πλὴν ὅσον ὀδύνην τὴν ἐκ τοῦ τραύματος· ὕστερον δὲ ἐμποιεῖ πάθος τὸ καλούμενον ὑδροφοβικόν. συμπίπτει δὲ μετὰ σπασμῶν καὶ ἐρυθημάτων ὅλου τοῦ σώματος, μάλιστα δὲ ὅλου τοῦ προσώπου, C καὶ μάλιστα ἀπὸ ἱδρώσεως καὶ ἀπορίας. καὶ τινὲς μὲν φεύγουσι τὴν αὐγήν· τινὲς δὲ τρύχονται συνεχῶς. ἔνιοι δὲ ὑλακτοῦσιν, ὥσπερ κύνες, καὶ δάκνουσιν * ἐπιόντες καὶ δάκνοντες, αἴτιοι τοῦ αὐτῶν πάθους καθίστανται. εἰ μὴ καθ' ἱστορίαν παρειλήφαμεν περιγενέσθαι ἕνα ἢ δεύτερον. καὶ γὰρ ΕΥ'δημος περιγενέσθαι D τινά φησι. καὶ Θεμίσωνα οἱ μὲν λέγουσι τῷ πάθει δηχθέντα περιπεσεῖν, καὶ σωθῆναι. οἱ δὲ, φίλῳ ὑδροφοβιῶντι προσκαρτερήσαντα προθύμως καὶ συμπαθῶς, εἰς τὴν ὁμοίαν ἐμπεσεῖν διάθεσιν, καὶ πολλὰ κακοπαθήσαντα σωθῆναι. τὸ μὲν οὖν πάθος ἐστὶν ἀργαλέον· πρὸ δὲ τῆς πείρας αὐτοῦ, πολλοὺς E καὶ αὐτοὶ περιεσώσαμεν, καὶ ὑπὸ ἄλλων ἰατρῶν σωθέντας ἔγνωμεν.

Ald. ὡς τὸ πολὺ

Lego ex Paulo, ἐπιτεταμένοις

Malim ex Paulo, καὶ μετὰ ἐφιδρώσεως καὶ ἀπορίας. Ald. ἀπυρίας, sed malè.

Marc. & Corn. rectè add. ex Paulo. τῶν δὲ ἐμπεσόντων εἰς τὸ πάθος μηδένα ἴσμεν περισωθέντα.

Θεραπεία τοπικὴ τῶν ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δηγμάτων. Κεφ. β'.

ΤΗΣ θεραπείας ἡ μέν ἐστι κοινὴ καὶ χρηστέον αὐτῇ ἐπὶ πάντων τῶν ὑπό τινος ἰοβόλου ζώου δεδηγμένων· ἡ δέ τις ἰδία τῶν λυσσο- F δήκτων· τοῖς μὲν γὰρ ἄκρως ὠφελεῖν εἰθισμένη· τοῖς δὲ ἀπὸ πολλοῦ δηχθεῖσιν, ἀνάρμοστος. καὶ πρῶτόν τε αὐτὴν ἐκθέμενοι, μετὰ τοῦτο καὶ τὴν κοινὴν ἐκδιδάξομεν. δεῖ τοίνυν καρκίνους ποταμίους ἐπὶ κληματίδος λευκῆς ἀμπέλου καῦσαι, καὶ τὴν τέφραν αὐτῶν λειοτριβήσαντα ἔχειν ἀποκειμένην· G

ὁμοίως δὲ καὶ ῥίζαν γεντιανῆς ἀποθέσθαι κεκομμένην καὶ σεσησμένην. ὁπότε δέ τις δηχθείη ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς, εἰς οἴνου ἀκράτου κυάθους δ΄. ἐμβάλλειν δύο μὲν κοχλιάρια τῆς τῶν καρκίνων τέφρας, ἓν δὲ κοχλιάριον τῆς γεντιανῆς· καὶ ἐγκυκήσαντας ὡς ἐν ἀλφίτῳ δεδευμένῳ, πίνειν ἀπὸ τῆς α΄. ἡμέρας, μέχρι τεσσάρων ἡμερῶν. ἀπαρχῆς μὲν οὖν διδόμενον τὸ φάρμακον, τοῦτον προσφερέσθω τὸν τρόπον. εἰ δὲ ἡμέραι παρεληλύθασι δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ τῆς δήξεως, ἐγχειροῦντας τῇ θεραπείᾳ, *τριπλάσιον δεῖ διδόναι ὅσον ἐξ ἀρχῆς εἰρήκαμεν. τὸ μὲν ἄριστον ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων βοήθημα, ὃ δὴ καὶ μόνον ἐνίοις ἤρκεσε, τοῦτό ἐστι, καὶ χρηστέον αὐτῷ μετὰ πεποιθήσεως· ἕνεκα δὲ τοῦ καὶ δι᾽ ἄλλων ἠσφαλίσθαι πρὸς ἄφυκτον δοκοῦντα κίνδυνον, οὐδὲν τὸ κωλῦον ἐστὶ καὶ τοῖς λοιποῖς χρήσασθαι. αἱρετώτερον δὲ διακενῆς, ἂν οὕτω τύχῃ, τῶν βοηθημάτων τὸ ἀπάνθρωπον ὑπομεῖναι, ἢ διὰ τὴν ὀλιγωρίαν κινδύνῳ περιπεσεῖν. οὐχ οὕτω δὲ εὐλαβητέον τὰ μεγάλα τραύματα ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων, ὡς τὰ μικρὰ καὶ ταῖς ἀμυχαῖς ἐμφερῆ· διὰ γὰρ τῶν μειζόνων ἄθροον καὶ πολὺ αἷμα προχεόμενον, δύναταί τι καὶ τοῦ ἰοῦ συναποκλύζειν· διὰ δὲ τῶν μικροτέρων, οὐδαμῶς· καὶ ἐκ μὲν τῶν μειζόνων τὰς ἀφισταμένας σάρκας αὐτόθεν ἀφαιρετέον, καὶ τὰ χείλη περιγλυπτέον διὰ τῆς ἀκμῆς· ἀνατεθείσης δὲ τῆς σαρκὸς ἀγκίστρῳ ἢ μύδρῳ, τὴν ἐκτομὴν ἀποτελεστέον. ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τὰ ἐν κύκλῳ βαθυτέραις ἀμυχαῖς καταχαστέον, εἴπως ἡ τοῦ αἵματος πλείων γινομένη κένωσις, ἐνδυλιωθήσεται τὰ σώματα τῇ τοῦ ἰοῦ διαδόσει. πολλὴν δὲ καὶ ἡ σικύα κολληθεῖσα μετὰ πολλῆς φλογὸς παραχρῆμα ὠφελῆσαι, ὥστε λῦσαι τοῦ ἰοῦ τὴν δύναμιν. Η δὲ καῦσις, λυσιτελέστατον ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ἐστὶ βοηθημάτων. τὸ γὰρ πῦρ πάσης δυνάμεως εὐτονώτερον ὑπάρχον, ὁμοῦ μὲν κρατεῖ καὶ κωλύει φέρεσθαι τὸν ἰὸν ἐσωτέρω, ὁμοῦ δὲ τὸ κρατηθὲν αὐτοῦ μέρος τῆς ἐφεξῆς θεραπείας καταβολὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐργάζεται, τὸ δὲ

Corn. legendum suspicatur τεσσαράκοντα

Par. ὅπως

Sic Goup. alter cod. Vulg. ex. παραπλησιωτέρα, minus rectè.

pariter & gentianæ radicem tusam cribratámque reponere. Quoties autē canis rabiosus alicui morsum intulerit, in quaternos meraci vini cyathos bina cineris cancrorum cochlearia, vnúmq; gentianæ, coniiciantur: ac vbi in polentæ dilutioris modum subacta remistáque fuerint, quatriduo bibantur. Cùm igitur primo statim vulneris inflicti tempore hoc medicamentum exhibebitur, in hunc propinabitur modum. Quòd si ab illato morsu duo trésve dies intercesserint, dum curationem aggrediemur, duplum quoque triplúmve ponderis eius quod ab initio retulimus, exhibebimus. Efficacissimum quidem hoc est aduersus rabiosorum morsus auxilium, quod etiā vnicū nonnullis satis ad salutem fuit, quóque cum fiducia vti licet: attamen quò firmius contra periculū, vt videtur, ineuitabile, muniamur, nihil quicquam obstat, quominus & aliis vtamur auxiliis. Sed & inhumanos quantumuis frustra remediorū tolerare cruciatus satius multò fuerit, quàm per inertiam negligētiámvē in discrimen adduci. Neq; verò tantoperè metuenda in demorsis à rabioso cane maiuscula vulnera, quātoperè minora, iisq; similia quæ per leuē scarificationē fieri solita sunt: quippe maiori vulnere copiosior sanguis cōfertim emanans virulenti liquoris nonnihil simul & semel exhaurire potest: id quod minori vulnere fieri nequit. Quin & à maioribus abscedentes carnes quamprimùm auferri, ac ipsa quoq; labia acie scalpelli circunscribi oportet: prehensa autem hamulo volsellâve caro amputanda. In vtrisque autem partes veluti circulo vulnus ambiētes vulnusculis altioribus circū scarificandæ: sic enim copiosiore vacuato sanguine cauebitur, ne virus intrò sese inferat intrudátve. Quin & affixa cum multa flamma cucurbitula, maximo fuerit adiumento ad veneni vim exoluendam. Sed contra virulentos ictus vstio omniū expeditissimum est auxilium: vt enim ignis, qua præ cæteris omnibus pollet efficacia, virus ipsum euincit penitiúsque ferri prohibet, ita & pars ignem experta, futuræ deinceps curationi non mediocre iacit funda-

mentum, dum diutius vlcerata permanet: quam ob causam etiam exinde accuratè animaduertendum, vt ne cùm excidet crusta, celeriùs quàm par est vlceris oræ coëant coalescántve. Quin si fieri potest, magnam partẽ stati præfinitique temporis vlcerationes quantumuis inflammatione obsessas atque sordidas prorogari conuenit. Id commodè præstabit inditum iis salsamentum, itémque syluestre allium detritum: similiter & cepæ, ac imprimis liquor Cyrenaïcus, aut qui Medicus Parthicúsve appellatur. Tritici quoque grana tam mansa quàm minimè mansa imponantur: hæc enim dum humore concepto turgescũt, vulnera dilatant. Neque desunt qui commáducata eiusmodi grana arbitrentur à mandẽtium ieiunio vim aliquam ascíscere, quæ veneno repugnet: verùm id certum non est. Tempestiuus tamen eorum vsus minimè contemnendus est. At si, quod sępenumerò accidit, antè quadraginta dies coëant committantúrque cicatrices, manus ope refricandæ, seu carnem scalpello circinando & amputando: seu etiam, si libuerit, iterum inurendo. Transacto verò stato præfinitóque tempore, & permittendum vt vlcera cicatrice obducantur, & pars tota emplastro quod è sale conficitur comprehendenda: tandémque paucis post diebus & sinapismus adhibendus est.

De victus ratione demorsorum à cane rabioso. Cap. III.

TALIA quidem sunt morsus rabiosi canis particularia remedia. Eam verò victus rationem institui par est, quæ potissimùm veneno aduersetur, vt ipsius vires hebetet restinguátq; , ac simul etiam arceat, quo minùs ad intima pnicies illabatur. Etenim assumpta maleficæ qualitatis penetrationi resistunt. Horum vtrunque commodè præstare potest vini meracioris, passi, lactísque potus: siquidem qui hæc omnia prouidè assumũt, & veneno non parùm obsistunt, & illius omnẽ acrimoniã obtundunt. Simili modo prodest alliorũ, porrorũ ceparúmque esus: quippe cùm planè difficulter cõficiantur, víxq; aboleãtur.

A μενούσης τῆς ἑλκώσεως ἐπιπλέον. τὴν μὲν γὰρ ἔκπτωσιν τῆς ἐσχάρας μάλιστα ἐκ τούτου φροντιστέον, ὅπως μὴ τάχιον τὰ μέρη συγκλεισθείη δὴ εἰ δυνατόν ἐστι πολὺ τῆς προθεσμίας τὰς ἑλκώσεις τηρητέον, καὶ ἐπιφλεγμαινούσας καὶ ἐπιρρυπαινομένας. παρέξει δὲ αὐταῖς τὸ τοιοῦτον τάριχος ἐπι- B τιθέμενον, καὶ σκόροδον ἄγριον λελειοτριβημένον, κρόμμυά τε ὡσαύτως· ὀπὸς μὲν οὖν μάλιστα ὁ Κυρηναϊκός, ἢ ὁ καλούμενος Μηδικὸς ἢ Παρθικός. κόκκοι δὲ πυρῶν ἐπιτιθέσθωσαν καὶ μεμασημένοι καὶ ἀμάσητοι· διαφυρώμενοι μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, ἀνευρύνουσι τὰ τραύματα. C τινὲς δὲ οἴονται τοὺς μεμασημένους αἰτιπαθές τι ἔχειν ἀπὸ τῆς τῶν μεμασηκότων νηστείας· οὐ μὴν τοῦτο βέβαιόν ἐστιν· ἀλλὰ εὐκαίρως αὐτοῖς χρηστέον. εἰ δέ, ὅπερ γίνεται πολλάκις, καὶ οὐλαὶ συνερχόμεναι φθάνουσι πρὸ τῶν ἡμερῶν, διὰ χειρὸς ἀναξαίνειν προσήκει, περισαρκίζοντας καὶ τέμνοντας, ἢ καὶ ἐπικαίοντας D πάλιν, ἐὰν οὕτω τύχῃ. παρελθούσης δὲ τῆς προκειμένης προθεσμίας, ἀφετέον μὲν ἀπουλωθῆναι τοῖς ἕλκεσιν· ἐμπλάστρῳ δὲ τῷ διὰ τῶν ἁλῶν ὅλον τὸν τόπον καταληπτέον· μετὰ ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ σιναπιστέον.

Par. λειοτριβόμενον

E Περὶ Διαίτης τῶν ὑπὸ κυνὸς λυττῶντος δηχθέντων. Κεφ. γ'.

ΗΜΕΝ οὖν τοπικὴ θεραπεία τῶν λυσσοδήκτων, τοιαύτη τίς ἐστι. δεῖ δὲ καὶ τὴν δίαιταν αὐτῶν ἐστοχάσθαι τῆς πρὸς τὸν ἰὸν ἐναντιώσεως, ἵνα ὁμοῦ μὲν ἀμβλύνῃ καὶ σβεννύῃ τὴν δύναμιν, ὁμοῦ δὲ F κωλύῃ τὴν εἰς βάθος φοράν. καταλαμβανόμενα γὰρ ἀντιπίπτει τῇ παρεισδύσει τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως. δύναται δὲ τούτων ἑκάτερον παρέχειν τοῦτο, οἴνου ἀκράτου ζωροτέρου πόσις καὶ γλυκέος καὶ γάλακτος. οἱ γὰρ ταῦτα πάντα λαμβάνοντες πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν, ἐνίστανταί τι G τῷ ἰῷ, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δριμύτητα ἐκκαίει. ὡσαύτως δὲ καὶ σκορόδων καὶ πράσων καὶ κρομμύων ἐδωδή· καὶ ταῦτα γὰρ τὸ ὅλον δυσμετάβλητα καὶ δυσεξίτηλα.

παραμένουσι γὰρ αὐτῶν αἱ ποιότητες ἐπὶ A
πλείους ἡμέρας, ὁπότε μὴ οὐ νικῶνται οὐδὲ
τρέπονται ὑπὸ τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως,
ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων κρατεῖν αὐτῆς πέφυ-
κεν. εἰς τοῦτο δὲ καὶ τῶν ἀντιδότων ἐστὶ
χρεία, καὶ τῆς θηριακῆς, καὶ τῆς ΕΥπατο-
είου λεγομένης, καὶ τῆς Μιθριδατείου,
καὶ πάσης ἄλλης ἥ τις ἐκ πλειόνων ἀρω- B
μάτων εἴληφε τὴν σύστασιν. δυσμετά-
βλητα γὰρ τῇ συστάσει πάντα τὰ ἀρώ-
ματα ταῖς δυνάμεσι καὶ ταῖς οὐσίαις· διὸ
παρεγκρατεῖται τοῖς σώμασι. τοιοῦτος μὲν
οὖν καὶ ὁ τῆς διαίτης τρόπος· δεῖ δὲ γινώ-
σκειν ὅτι ἡ τοῦ ὑδροφοβικοῦ πάθους ἐγκα-
τάσκηψις, οὐδὲ ὡρισμένην ἔχει προθε- C
σμίαν. ὡς ἐπιτοπλεῖστον γὰρ ἕως τεσσαρα-
κοστῆς ἡμέρας εἰωθὸς, τοῖς ἀμεληθεῖσι καὶ
δι' ἑξαμήνου ἐνίοις ἀπήντησε. καὶ δι' ἐ-
νιαυτοῦ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἑώραται. ἱστοροῦσι
δέ τινες μετὰ ἑπταετίαν ἐνίοις ἐνδιδόναι
τὰ πάθη. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς τῶν
λυσσοδήκτων ἡ θεραπεία τοιαύτη ἐστίν. D
ἐὰν δὲ ὁπωσδηποτοῦν ἐν ταῖς πρώταις
ἡμέραις μὴ παραληφθῇ τὰ προειρημένα
βοηθήματα, οὐ μὴν περισαρκίζειν καὶ καίειν,
παραλειπτέον. καὶ γὰρ ἱκανῶς *εἰς τὸ παρε-
ληλυθὸς μετάγειν δύναται. οὐδεμία γὰρ ὄ-
νησις τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ διακενῆς τὰ σώ-
ματα ταῖς ὀδύναις βλαβηθήσεται. τρόπος E
δὲ τῆς θεραπείας ἕτερος ἀγέσθω, κάθαρ-
σις, ἣ καὶ μέγα ὄφελος ἐμπαρέχειν δυναμέ-
νη, συμμεταποιεῖ γὰρ τὴν ἕξιν κινοῦσα· ἥ τε διὰ
τῆς κολοκυνθίδος ἱερὰ δόσις· καὶ δὴ καὶ τὸ γάλα
τὸ σχιστὸν, ὁμοῦ καθαίρειν καὶ ἐπικεράσαι πα-
ρέχειν δυνάμενον· αἵ τε δριμυφαγίαι καὶ ἡ οὐ
ἀκράτου πόσις, παραλαμβανέσθωσαν κα- F
θημέραν, ἀμβλύνειν δυνάμεναι τὸν ἰόν· καὶ
πρὸς τούτοις ἱδρωτοποιΐα, καὶ πρὸ τροφῆς
καὶ μετὰ τροφήν. δρωπακισμός τε καὶ σινα-
πισμὸς κατὰ μέρος ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος.
πάντων δὲ ἀνυσιμώτατον ἀπὸ τούτων ὁ ἐλ-
λεβορισμὸς ἐγνώσθη, καὶ χρηστέον τεθαῤῥη-
κότως τῷ βοηθήματι, οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δίς, ἀλ- G
λὰ καὶ πλειστάκις πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς
ἢ καὶ μετὰ ταῦτα. τοσαύτην γὰρ τὴν ἰσχὺν

A Nam dies cõplusculos eorum qua-
litates remanẽt, tandiúq; à vi mor-
tifera neque euincuntur illa neque
immutantur, sed contra hanc ipsam
suapte natura superant. Ad hoc i-
psum valet antidotorũ vsus, ac the-
riacæ, præsertim tum eius quæ EV-
patoria, tum etiã eius quæ Mithri-
datia dicitur, necnon & alius cuius-
B uis, quę quidem è cõpluribus cõstet
aromatis: quippe aromata omnia ę-
grè suas tum qualitates tum substã-
tias permutãt, atq; adeò integris vi-
ribus diutiùs in corporibus retinẽ-
tur. Victus igitur ratio hoc modo se
habet. Illud porrò nosse oportet, pa-
uorem aquæ non stato præfinitóq;
tempore solitum inuadere. Cum e-
C nim vtplurimùm ad quadragesimũ
vsque diem differri cõsueuerit, ne-
glectis tamen quibusdã post seme-
stre imò etiam post annum super-
uenisse obseruauimus. Sunt & qui
narrent, nõnullos post septennium
eo affectu correptos fuisse. Ac inter
initia quidem ea demorsorum à ca-
ne rabioso debet esse curatio, quam
D antè retulimus. Verumenimuerò si
illa antè memorata auxilia primis
diebus quacunque ex causa præter-
missa fuerint, alienũ deinceps erit,
& carnẽ scalpro circinare, & vstionẽ
experiri. Nec enim ampliùs quod
iam intro illapsum fuerit istis auxi-
liis satis euocare possis. Nulla vtiq;
tum esset illorũ occasio aut vtilitas,
E sed frustrà corpora doloribus *cru-
ciarentur. Proinde alia curationis
ineunda ratio: nimirum imperanda
purgatio, quæ dum corpus agitãdo
ipsius habitum transmutat, magnũ
affert adiumentum. Cõmodè verò
vsurpari poterit hiera quę colocyn-
thidem recipit: itémq; lac schiston,
F quippe quod simul & deiectionem
moliri potest, & cõtemperandi vim
habet. Cibi itidem acres & mera-
culi potus, quibus vis veneni egre-
giè retundi potest, quotidie assumi
debent. Præter hæc sudores & ante
cibum, & à cibo eliciendi: quin &
dropaces ac sinapismi vniuerso cor-
pori alternatim adhibendi. Atta-
G men helleborismus longè omnium
efficacissimum deprehenditur au-
xilium, quo quidẽ cum fiducia non
semel aut iterũ, sed etiã frequentius
ante diem quadragesimũ, vel post hoc etiã tẽpus, vti licet. Tantã enim vim

*vel, fatigarentur

habet id genus auxilij, vt nonnulli qui iam aquæ metu prehendebantur, sumpto in ipso morbi insultu elleboro incolumes euaserint. Nã eo malo iam detẽtos ne ipsum quidem elleborum seruare possit.
Hactenus velut eramus polliciti, curam cõtra rabiosi canis morsum breui sermone exposuimus. Iam ad reliquos virulentorum animantium morsus ictúsve transeuntes, eorum signa primùm vno contextu trademus, deinde verò communem medendi rationẽ, quæ omnibus ex æquo conueniat, explicabimus. Tandem cursim ea subiiciemus quæ nonnullos sua proprietate iuuare possunt. Similiter & quæ venena nullis prorsum cedant remediis, annotabimus.

De Phalangijs. Cap. IIII.

IIS qui à Phalangiis demorsi fuerint, pars affecta rubens, ac velut aculeis compuncta, conspicitur: cæterùm neque intumescit, neq; adeò calet, sed contrà quamuis mediocriter rubeat, frigida tamen deprehenditur. Consequuntur verò totius corporis tremor, ac distentiones circa inguina & poplites, cõuulsionibus haud absimiles, lumborum dolor & perpetua ad reddendam vrinam stimulatio necnon & eiusdem excernendę difficultas. Similiter & vniuersa cute frigidus sudor emanat: collacrymant oculi & quodammodo caligant.

De Scolopendra. Cap. V.

SI CVI Scolopendra seu Ophioctena morsum intulit, pars per ambitum liuet atque computrescit, interdúmque fæci similis, at rariùs rubra, conspicitur. A morsu ipso exulcerari pars incipit, vlcúsque id & graue est & curatu difficile: præterea verò pruritus toto corpore persentiscitur.

De Scorpione. Cap. VI.

ICTA pars à Scorpione, quamprimùm inflammatione tentatur, indurescit, rubet, & cum dolore circumquaque distenditur:

προσφέρεται τὸ βοήθημα, ὥς τε τῶν ἤδη συνηθισμένων τοῦ ὑδροφόβου, περισωθῆναί τινας λαβόντας ἐλλέβορον εὐθὺς ἐν τῷ πρώτῳ καταπειρασμῷ τοῦ συμπτώματος. τοὺς γὰρ ἤδη κατεσχημένους, οὐδὲ αὐτός τι περιποιῆσαι δύναται. Τὴν μὲν οὖν τῶν λυσσοδήκτων ἐπιμέλειαν πρώτην ἐξεθέμεθα, δι' ὃν ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν ἐπιλογισμόν. μεταβαίνοντες δὲ ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἰοβόλων, πρῶτον μὲν τὰς σημειώσεις αὐτῶν ὑπὸ μίαν ἐκθησόμεθα πρόφασιν· μετὰ δὲ τοῦτο, κοινὴν τὴν θεραπείαν πᾶσιν ἁρμόσαι δυναμένην. ὑποδραμόντες δὲ ἑξῆς ὑποδείξομεν εἴ τινα κατ' ἰδιότητα ἐνίοις προσωφελεῖν πέφυκεν. ὁμοίως καὶ τὰ τελείως ἀβοήθητα παρασημειωσόμεθα.

Περὶ Φαλαγγίων. Κεφ. δ'.

In Ald. cod. hoc caput de Phalangiis principium est Diosc. octaui libri. Sic & in antiquiore Palat. codice.

ΤΟΙΣ μὲν ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένοις, αὐτὸς μὲν ὁ τόπος ἐνερευθής ἐστι καὶ ὅμοιος κεντήμασιν, οὔτε διῳδηκώς, οὔτε πέριθερμος, ἀλλὰ μετρίως μὲν ὑπέρυθρος· ἐκ δὲ τῶν ἐνδυτίων κατεψυγμένος. παρακολουθεῖ δὲ τρόμος δι' ὅλου τοῦ σώματος, καὶ ἐντάσεις περὶ τοὺς βουβῶνας καὶ τὰς ἰγνύας, προσεοικυῖαι σπασμῷ· περὶ τὴν ὀσφὺν *σύλλημμα καὶ συνεχὴς πρὸς οὔρησιν ἐρεθισμός· δυσκοιλία πολλὴ περὶ τὴν ἔκκρισιν τοῦ περιττώματος. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἱδρὼς ψυχρὸς καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν ἐκκρίνεται· τά τε ὄμματα δακρύει καὶ πως ἀμαυροῦται.

Sic habet Paulus: sed cod. Ald. ὑπόψυχρος, quem secutus est Ruellius.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. ε'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ τῆς καλουμένης Σκολοπένδρας ἢ Ὀφιοκτένης, δεδηγμένοις, ὁ μὲν ἐν κύκλῳ τόπος τοῦ δήγματος πελιοῦται, καὶ *περισήπεται· καὶ ποτὲ τρυγώδης, κατὰ τὸ σπάνιον καὶ ἐνερευθὴς φαίνεται. ἑλκοῦται δὲ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δήγματος λαμβάνων τὴν ἀρχήν, ἑλκῶσίν τινα ἐπίπονον καὶ *δυσαλθῆ· πρὸς δὲ τούτοις περὶ ὅλον τὸ σῶμα συναίσθησις γίνεται κνησμώδης.

Paul. ἐπαίρεται

Ald. δύσφορον.

Περὶ Σκορπίου. Κεφ. ς'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ σκορπίου *δηχθεῖσιν, ὁ μὲν τόπος εὐθέως ἄρχεται φλεγμαίνειν, σκληρὸς καὶ ἐνερευθὴς καὶ *περιπαθὴς σὺν ὀδύνῃ γινόμενος *ἐναλλάξ.

Paulus rectiùs, πληγεῖσιν,

ὁτὲ μὲν γὰρ πύρωσις, αὖθις δὲ ψύξις ἐπιλαμβάνεται· καὶ πόνος ἐξαπίνης, καὶ ποτὲ μὲν ῥαΐζει, ποτὲ δὲ ἐπιτείνεται. παρέπεται δ' αὐτοῖς ἱδρὼς καὶ φρικώδης αἴσθησις, καὶ τρόμος, καὶ περίψυξις ἀκρωτηρίων, καὶ βουβώνων ἔπαρσις, *φύματα διὰ τῆς ἕδρας, ὀρθοτριχία τε καὶ δύσχροια ἐπαλγὴς περὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς αἰσθήσεως, καθάπερ ἀπὸ βελόνης κεντημάτων "*ὀδυνωμένος.

Paul. rectè, ὀδυνωμένης

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας. Κεφ. ζ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας "δηχθεῖσι, παραυτίκα μὲν περιωδυνίαι συμβαίνουσι δυσκατέργαστοι, σπασμοί τε συνεχεῖς καὶ πόνος, καὶ ἀτονία, καὶ διανοίας παραφορά. μετὰ δὲ τοῦτο ἀφωνία, καὶ σκοτασμὸς ὀφθαλμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ πληγεὶς τόπος, "πέλιος γίνεται καὶ μέλας τὰ κύκλῳ. καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ "μέρη, καὶ πρὸς τὴν ἀφὴν ἀναισθητεῖ. | ἐπὰν δέ τις αὐτὸν ἀποψήσῃ, ἰχὼρ ἐξ αὐτοῦ μέλας, παχὺς, δυσώδης ἐκκρίνεται.

Fortè, πληγεῖσι

Sic alter Goup. codex: at vulg. exempl. solùm μέλας γίνεται κύκλῳ

Deest in Ald. contextu.

Περὶ Μυγαλῆς. Κεφ. η'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Μυγαλῆς δηχθεῖσι, κύκλῳ μὲν περὶ τὸν τόπον τοῦ δήγματος γίνεται φλεγμονή, φλυκτὶς δὲ ἐπανίσταται μέλαινα, μεστὴ ἰχῶρος ὑδατώδους· καὶ τὰ πλησίον πάντα "πελιοῦται. ῥαγείσης τε τῆς φλυκταίνης, νομὴ παραλαμβάνει παραπλήσια τῇ ἀπὸ τῶν ἑρπυστικῶν. σὺν τούτοις δὲ παρέπεται καὶ στρόφος περὶ τὰ ἔντερα, καὶ δυσουρία, καὶ ψυχρᾶς νοτίδος περίχυσις.

Quidam addunt μέρη

Περὶ Ἐχίδνης. Κεφ. θ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἐχίδνης δηχθεῖσιν, οἰδεῖ καὶ ἐφ' ἱκανὸν τὸ σῶμα ξηραίνεται, τὴν χροιὰν δὲ ὑπόλευκον ἔχει. ἰχὼρ δὲ ἀπὸ τοῦ τραύματος προχεῖται, τὸ μὲν πρῶτον ὑπολίπαρος, μετὰ ταῦτα δὲ αἱματώδης· φλυκταινῶν τε ἐπανάστασις, καθάπερ ἐπὶ τῶν πυρικαύστων, ἕπεται· καὶ νομὴ "προκαταλαμβάνει προχωροῦσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα πάντα πλησίον, οὐ μόνον ἐπιπόλαιος, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους· αἱμάσσεται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ οὖλα· καὶ περὶ τὸ ἧπαρ συνίσταται φλεγμονή· στρόφοι τέ καὶ χολώδεις ἐπισυμβαίνουσιν ἔμετοι. προσγίνεται δὲ αὐτοῖς *ἔμετος καὶ κάρος, καὶ δυσουρία, καὶ ψυχρὰ περίδρωσις.

Paul. περιλαμβάνει.

vicissímque modò exæstuat, modò frigore prehenditur: dolor itidem qui derepentè accessit, modò remittit, modò intenditur. Comitantur verò sudor, horroris sensus atque tremor. Quin & extremæ corporis partes refrigescunt, tument inguina, flatus per sedem erumpunt, surriguntur capilli, accedit decoloratio, dolórq; velut ex pungente acu per vniuersam cutem sentitur.

De Pastinaca marina. Cap. VII.

A PASTINACA marina percussis protinus accidunt pertinaces dolores, assiduę cõuulsiones, lassitudo, languor, & mentis alienatio: posthæc etiam vocis interceptio & oculorum caligo. Ipsa verò pars affecta liuet ac nigrescit per ambitũ: quin & vicinæ ita obstupescunt, vt tangentem non sentiant. Illam porrò si quis defricuerit, atra, crassa & graueolens sanies exprimitur.

De Mure Araneo. Cap. VIII.

A MVRE Araneo demorsis circa morsum in orbem inflammatio excitatur, nigráque pustula diluta sanie turgens exurgit: proximæ verò partes omnes liuent. Rupta pustula depascẽs succedit vlcus, ei non absimile, quod à serpentium ictibus imprimi solet. His accedunt intestinorum tormina & vrinę difficultas, corpúsque madore frigido diffluit.

De Vipera. Cap. IX.

SI quem momordit Vipera, corpus illius intumescit ac vehemẽter inarescit, subalbidúmque colorem concipit. Sanies è vulnere promanat, primùm subpinguis, mox verò cruenta: tandémque pustulæ, quales in ambustis, erumpunt. Accedit his vlcus depascens, quod in proximas partes omnes serpit: nec modò summá cutẽ occupat, sed & altiùs intrò subit. Gingiuæ quoque cruẽtantur, & hepar inflammatione prehenditur. His insuper tormina biliosíq; vomitus accedunt, prætereáque tremor, sopor, vrinæ difficultas & frigida exudatio.

De Scytale & Amphisbæna. Cap. X.

CONSIMILIA eueniũt iis qui à Scytale aut Amphisbæna demorsi sunt, eadémque ferè auxiliãtur: quamobrem genus hoc veneni propriam descriptionem sortitum non est, neque etiam illam exigere visum est.

De Dryina. Cap. XI.

A DRYINA morsis graues vehemẽtésque incidunt dolores, pársque ipsa affecta in pustulas attollitur, è quibus sanies aquosa profunditur. Quinetiam stomachi rosiones tormináque consequuntur.

De Hæmorrhoo. Cap. XII.

AB HÆMORRHOO demorsis vehementes cruciatus accidunt, quorum continuatio, contracta penitúsque strigosa corpora reddit. Ex plaga copiosus cruor effluit, & quacunque alia corporis parte cicatrix vlla fuerit, ea quoque sanguis emanat. Quin & exceremẽta cruenta reiiciuntur, cõcretúmque in grumos sanguinem repræsentant: sic denique affecti sanguinem tum ex pulmone cum tussi, tum etiam vomitione reiiciunt, neque iis vlla reperiri medicina potest.

De Dipsade. Cap. XIII.

A DIPSADE percussos ardor habet intolerabilis, vrgétque sitis vsque eò pertinax, vt neque restingui possit, neque vllo tempore intermittat. Quin & quantumuis potum ægri ore pleno affatim hauserint, perinde tamen sitiunt, quasi anteà potus nihil assumpsissét, proindéque tandem propter assiduam potationem toto corporis habitu similes hydropicis euadunt: hac de causa dipsas etiam presteris & causi cognomina meruit.

De Natrice. Cap. XIIII.

A NATRICE demorsis vulnus dilatatur ampliatúrque, simul etiam liuescens. Quin & sanies ex eo copiosa, eáq; atra & putida, qualis ab vlcere depascente, manat.

De Cenchro. Cap. XV.

CENCHRI morsum, qui quidem viperino similis est, putri-

A Περὶ Σκυτάλης καὶ Ἀμφισβαίνης. Κεφ. ι΄.

ΠΑΡΑΠΛΗΣΙΑ δὲ συμβαίνει καὶ τοῖς ὑπὸ τῆς προσαγορευομένης Σκυτάλης ἢ Ἀμφισβαίνης δηχθεῖσι. βοηθεῖ δὲ σχεδὸν ἤδη τὰ αὐτά· διόπερ ἰδίας ἀναγραφῆς οὔτε τετύχηκεν, οὔτε ἠξιώθη B τὸ εἶδος τοῦτο.

Περὶ Δρυΐνου. Κεφ. ια΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Δρυΐνου δηχθεῖσιν, ἰσχυραὶ περιωδυνίαι ἐμπίπτουσι, καὶ φλυκταινώδεις ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει "ὅπου δὲ καὶ ὑδατώδεις ἰχῶρες" ἔκχυσις. ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ δηγμὸς καὶ στρόφος.

C Περὶ Αἱμόῤῥου. Κεφ. ιβ΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Αἱμόῤῥου δηχθεῖσιν, ἰσχυραὶ περιωδυνίαι ἐμπίπτουσι, "βραχέα δὲ καὶ στεγνὰ παντελῶς παρέχουσι τὰ σώματα ὑπὸ" * συντυχίας τῶν ἀλγημάτων. ἐκ δὲ τοῦ δήγματος "* ἔκκρισις γίνεται πολλή, κἂν οὐλὴ καθ' D ἕτερον μέρος τοῦ σώματος ὑπάρχῃ," * παρέχει αἱμοῤῥοεῖν· τὰ δὲ διαχωρήματα αἱματώδη ἐκκρίνεται, καὶ τὸ "ἀποῤῥεόμενον * ἀπ' αὐτῆς αἷμα, πεθρομβωμένον ἐστί. βήσσοντές "τε ἀπὸ πνεύμονος αἷμα ἀνάγουσι, καὶ "ἐξεμοῦσιν ἀβοηθήτως.

Περὶ Διψάδος. Κεφ. ιγ΄.

E ΤΟΙΣ δὲ δηχθεῖσιν ὑπὸ Διψάδος, * ἄστεγνος ὄγκος ἐγκεῖται, καὶ δίψος ἐπιτεταμένον ἰσχυρῶς, ὥς τε ἀπλήρωτον καὶ ἀδιάλειπτον εἶναι· καὶ τὸ ποτὸν χανδὸν ἕλκειν, κἂν τῷ αὐτῷ καθίστασθαι. ὅθεν * δὲ μὴ τὴν ἀρχὴν εἰληφότι τὸ ποτόν, * παραπλήσιόν τι ὅλου τοῦ συγκρίματος ἀκολου- F θεῖ, διὰ τὴν συνεχῆ τοῦ πόματος εἰσφοράν· ὅθεν πρηστήρ τε καὶ καῦσος προσαγορεύεται ἡ δίψας.

Περὶ Ὕδρου. Κεφ. ιδ΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ὕδρου δηχθεῖσι, τὸ ἕλκος πλατύνεται καὶ μέγα γίνεται, "πελιδνόν. ἰχώρ τε ἐξ αὐτοῦ μέλας καὶ πο- G λὺς καὶ δυσώδης, οἷος ἀπὸ νομῆς, ἐκκρίνεται.

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ιε΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κέγχρου δηχθεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ἀπὸ τῆς ἐχίδνης,

Paul. ὅπου

Paul. ἔκχυσις

Paul. βραχέα δὲ παντελῶς καὶ στεγνὰ παρέχουσι τὰ σώματα, quæ lectio magis Cornario placet.

Paul. συνεχείας, rectiùs.

Paulus addit, αἵματος, & rectè.

Paul. ῥήγνυται καὶ αἱμοῤῥοεῖ.

Paul. rectiùs, ἀποῤῥεόμενον αὐτοῖς

Lege δέ.

Paul. καὶ τελευτῶσιν ἐξεμέντες.

Actuar. add. ἐν μέσῳ

σηπεδὼν δὲ παρακολουθεῖ. καὶ περιρρέουσι σάρκες ἐξοιδήσασαι πρότερον, ὡς ἐπὶ ὕδρωπος. ληθαργώδεις τε γίνονται καὶ "καταφορᾶς αἴτιοι. Ἐρασίστρατος δέ φησιν αὐτοὺς πεπονθέναι τό ἧπαρ καὶ τὴν *κύστιν καὶ τὸ κῶλον. ἀνατμηθέντων γὰρ αὐτῶν, διεφθαρμένα πως εὑρίσκεται *πάντα τὰ μέρη.

Paul. καταφορικοί. atque sic etiam legit Corn.

Περὶ Κεράστου. Κεφ. ις´.

ΤΟις δὲ ὑπὸ Κεράστου δηχθεῖσιν, ὁ μὲν τόπος ἐπαίρεται μετὰ σκληρείας καὶ φλυκταινώσεως. ῥεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ "δήγματος ἰχὼρ, ποτὲ μὲν μέλας, ποτὲ δὲ ὕπωχρος· "*κιρροειδὴς δὲ γίνεται περὶ τὸ σύγκριμα ὅλον· καὶ τὸ μὲν αἰδοῖον τείνεται. ἡ δὲ διάνοια ἐξίσταται, ὀφθαλμῶν τε ἀμαύρωσις ἐπιγίνεται· τέλος δὲ *ἀπόλλυται σπώμενος "τετάνῳ.

Ald. ῥήγματος

Paul. addit, καὶ ὑπερασειδὴς &c. Sic etiam legunt Corn. & Marc.

Paul. τετανικῶς. atque ita etiam Cornarius.

Περὶ Ἀσπίδος. Κεφ. ιζ´.

ΤΟις δὲ ὑπὸ Ἀσπίδος δηχθεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ὑπὸ βελόνης κεντήμασι μικρὸν παντελῶς φαίνεται χωρὶς τῆς ἐπάρσεως· καὶ αἱμάτιον δὲ οὐ πολὺ, ἀλλὰ βραχὺ καὶ μέλαν ἀποστάζει· ταχεῖα δὲ ἀμαύρωσις ὀμμάτων καταλαμβάνεται· πόνος τε ὅλου τοῦ σώματος πολυειδὴς, παντάπασιν ἐλαφρὸς καὶ οὐκ ἄτερ ἡδονῆς παρακολουθεῖ. διὸ καλῶς ὁ Νίκανδρος πεφώνηκε.

--καμάτου δ' ἄτερ ὄλλυται ἀνὴρ, "χρόα δ' ἀτρόπιος καὶ χλοαυγής· καρδιωγμὸς ὀλίγος. μέτωπον δὲ συνεχῶς ἀνασπᾶται· βλέφαρα κινοῦνται μετὰ ἀναισθησίας ὁμοίως ὕπνῳ· κἂν τούτοις θάνατος συναίρει μηδὲ τρίτον ἡμέρας διαλιπών.

Paul. χροιᾷ διαζώπιος

Περὶ Βασιλίσκου. Κεφ. ιη´.

ΕΡΑΣΙΣΤΡΑΤΟΣ, ἐν τῷ καλουμένῳ περὶ δυνάμεων καὶ θανασίμων, περὶ τοῦ καλουμένου Βασιλίσκου ῥητῶς οὕτω φησίν· ὅταν δὲ ὁ Βασιλίσκος δάκῃ, πληγὴ ὑπόχρυσος γίνεται· Τὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἰοβόλων παρακολουθοῦντα σημεῖα, τοιαῦτά ἐστι. μεταβαίνοντες δ' ἐπὶ τὴν θεραπείαν, πρῶτον τὰ κοινὰ τῆς θεραπείας ὡς δυνατὸν παραδώσομεν.

A dum vlcus consequitur, ac vndique diffluunt carnes, quæ priùs velut in aqua inter cutẽ intumuerant. Quin & icti veterno altóq; sopore corripiuntur. Iisdem iecur, vesicam & colon intestinum malè affici Erasistratus asserit: siquidẽ dissectis corporibus isthæc viscera quodammodo corrupta deprehenduntur.

B

De Ceraste. Cap. XVI.

A CERASTE demorsis pars in tumorem attollitur, cum duritia & pustularum eruptione. Profluit è plaga sanies, modò atra, modò quadantenus pallida: totus verò corporis habitus fuluescit: ipsum quoque genitale arrigitur, mens labat, & oculis caligo superuenit: tandémque neruorum distẽsione prehensi commoriuntur.

C

De Aspide. Cap. XVII.

AB Aspide cõmorsis vulnus perquàm exiguum, quasi ab adacta acu, citra tumorem cõspicitur. Sanguis non ita copiosus, imò perpaucus, idémque ater, extillat: ac derepentè acies oculorum hebetatur: totóque corpore dolor multiplex, sed omnino leuis & non sine voluptate cõsequitur. Quapropter rectè Nicander cecinit: --at vir perit absque dolore. Color minimè constat, at potiùs malignè virescit: accedit exigua stomachi rosio: frõs assiduè reuellitur: palpebræ fine sensu conniuent, veluti vrgente somno: atque inter hæc vix interposito diei triente mors ipsa prehendit.

D

E

De Basilisco seu Regulo. Cap. XVIII.

ERASISTRATVS, in libro qui de medicaminibus ac venenis inscribitur: de vocato Basilisco ad verbum ita scribit: Cùm momorderit Basiliscus, vulnus ad auri colorem efflauescit, &c. Cæterùm istæ ferè sunt notæ, quæ plerunque virulentorum animalium ictus morsúsve comitantur. Proinde superest vt ad medendi rationẽ transeamus: ac primùm cõmunia, quoad eius fieri poterit, curationis præcepta tradamus.

F

G

Communis vulnerum à venenatis animantibus inflictorum curatio.

Cap. XIX.

ORIS quidem suctio aduersus quemuis virulenti animalis ictum conuenit. Sugentem verò oportet minimè ieiunum esse, sed & priùs cibũ sumpsisse & os vino colluisse, prætereaq; dum vulnus exugit, olei pauxillũ ore cõtinere. Ipse autem locus spõgia fouendus, deindéq; scarificãdus: sed vulnuscula altiùs imprimere expedit, quò fœliciùs virosa materies è profundo reuocetur. Verumenimuerò carnis circinatio sectióque, scarificatione ipsa lõgè potentiùs opitulãtur: priuatim siquidem hæc duo secum afferunt cõmoda: Vnum, quòd virus è loco tollitur: alterũ, quòd eius veneni pars, quę iam ad interiora peruaserat, cum multo copiosóq; sanguine excernitur. At si locus circinationem haudquaquã admittat, cucurbitulæ cum largiore flamma affigendæ sunt. Quod ad vstionem spectat, de ea iã antè inter rabiosorum remedia disseruimus. Si verò icta pars, vtpote extrema, sectionẽ cõmodè admittat, præsertim in omnium serpentium morsibus, vti aspidis, cerastæ similiúmque, ea proculdubiò amputanda est. Porrò ceu antè memoratis remediis leniora blandioráq; meritò censentur, quæ epithemata vocãt. Imponatur ergo sarmentitius cinis aut ficulnus, cum lixiuio percolato subactus, addito garo & acri salsamento. Porri quoq; cepæ & allia modò quàm minutissimè trita illinantur, modò cremata vulneribus adhibeantur. Iuuant & pulli gallinacei ˇbipartitò secti, & protinus dum maximè calent percusso loco appliciti. Neque desunt qui iis ceu discordia quadã naturali cum veneno pugnantibus vsi fuerint: verùm in prõptu est eiusce remedij ratio. Gallinæ siquidem calida natura præditæ sunt, argumento, quòd deuoratum ˇcertissimum virus conficiunt, & aridissima quæque semina consumunt: interdum & arenas calculósq; deuoratos molliunt atque dissoluunt. Itaque animantis admoti natiuo calore adiutus spiritus, ab icta parte impetum capes-

Vel, per medium dimissi & protinus calidi super vulnus impositi.

Vel, insigne

Τίς κοινὴ τῶν ἰοβόλων θεραπεία.

Κεφ. ιθ΄.

ΠΡΟΣ πᾶσαν πληγὴν ἰοβόλου ἁρμόζει ἡ διὰ τοῦ στόματος ἐκμύζησις. δεῖ δὲ μὴ ἄσιτον εἶναι τὸν ἐκμυζῶντα, ἀλλὰ καὶ εἰληφέναι τροφὴν, καὶ διακλύζεσθαι οἴνῳ· ἔπειτα δὲ καὶ βραχύ τι ἐν τῷ στόματι ἐλαίου κατέχων, οὕτω τὴν ἐκμύζησιν ἐπιτελείτω. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τόπος σπόγγῳ πυριάσθω, ἔπειτα δὲ ἐγκαταχαραζέσθω. βαθυτέρας δὲ ἐμβάλλειν τὰς ἀμυχὰς προσήκει, ὅπως τὴν ὕλην ἐκ βάθους ἀναλαμβάνῃ. καὶ περισαρκισμὸς δὲ καὶ ἐκτομὴ, πλουσιώτερον καταχασμοῦ βοηθοῦσιν· ἴδια γὰρ ἐπ' αὐτῶν τὰ χρησιμεύοντα γίνεται. ἓν μὲν, ὅτι αἴρεται ὁ ἰὸς ἐκ τοῦ τόπου· δεύτερον δὲ, ὅτι τῷ αἵματι συνεκκρίνεται πολλῷ καὶ ἀθρόῳ τὸ φθάσαν ἔσω παρελθεῖν. εἰ δὲ ὁ τόπος τὸν περισαρκισμὸν οὐ προσδέχοιτο, σικύας χρὴ προσβάλλειν μετὰ φλογὸς πλείονος. περὶ δὲ καύσεως ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων προειρήκαμεν. εἰ δ' εὐφυῶς ἔχει πρὸς ἀποκοπὴν τὸ μέρος τὸ δεδηγμένον, μάλιστα ἐπὶ πάντων θηρίων ἀνενδοιάστως τὸν ἀκρωτηριασμὸν ποιητέον, ὡς ἀσπίδος, καὶ κεράστου καὶ τῶν ὁμοίων. ὡς ἐπιτηδειότερα διὰ τῶν προειρημένων βοηθημάτων, ἄξια ἐπιθέματά ἐστιν. ἐπιτιθέσθω δὲ τέφρα κληματίνη ἢ συκίνη, μετὰ κονίας σακτῆς πεφυραμένη, γάρου, δριμέος ταρίχου. πράσα τε καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα, ποτὲ μὲν ὡς ἐκλεπτοτριβηθέντα καταπλασσέσθω, ποτὲ δὲ καέντα προσβαλλέσθω τοῖς δήγμασι. καὶ οἱ τῶν ὀρνίθων νεοσσοὶ διαχισθέντες καὶ θερμότατοι περιπτυσσόμενοι τῷ πεπληγότι τόπῳ. τινὲς μὲν ὡς ἀντιπαθέσιν αὐτοῖς ἐχρήσαντο· πρόχειρον δὲ ἔχει τὸν λόγον. φύσει γὰρ αἱ ὄρνιθες εἰσὶ θερμαὶ, διὸ καὶ ἐπίσημον τὸν ἰὸν καταπιοῦσαι, πέττουσι, καὶ τὰ ξηρότατα δαπανῶσι τῶν σπερμάτων. ἐνίοτε καὶ ψάμμους καὶ λίθους διαλύουσιν ἐμφαρυγξάμεναι. τοιγαροῦν πρὸς τὴν τοῦ ζώου θερμασίαν, τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ δεδηγμένου μέρους ὁρμὴν λαμ-

Lege δὲ

βαῖον, συνεξάγει τὸν ἰόν. ἐγνώσθη δὲ ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου τοιοῦτόν τι γινόμενον. ὁπόταν γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι θερίσωσι τὸν στάχυν, χύτραν ἔχουσι κατεσκευασμένην πίσσης, καὶ σφήκωμα προσηρτημένον τῇ χύτρᾳ. τότε γὰρ μάλιστα δεδίασι τὰ θηρία, καὶ διὰ τὴν ὥραν, καὶ τὸ λανθάνειν αὐτὰ κείμενα κατὰ τῶν ὀπῶν τῶν ἐν ταῖς ἀρούραις, ἐπισκοτούμενα ὁμοῦ καὶ ὑπὸ τῆς δασύτητος τῶν χωρῶν. πολλὰ δὲ κατὰ τὰ πεδία χαλεπώτερα τῶν ἰοβόλων ζώων ἡ Αἴγυπτος φέρει. ἐπειδὰν οὖν δηχθῇ τις πόδα ἢ ἄλλο τι μέρος, ταχέως οἱ παρατυχόντες τὸ σφήκωμα βάπτουσιν εἰς τὴν χύτραν τῆς πίσσης, καὶ περιελοῦσιν ἅπαξ ἢ δὶς περὶ τὸν πῆχυν ἢ τὴν κνήμην, μικρὸν ἐπάνω τοῦ δήγματος, καὶ περισφίγγουσι δύο παρεστῶτες ἰσχυρῶς, καὶ ἐντέμνοντες τὸν τόπον διὰ τῆς περιθέσεως τοῦ βρόχου, ἐπιχέουσι καὶ πίσσαν. ὅταν δὲ αὐτάρκως ἔχειν δοκῇ, τὸν βρόχον ἀφαιροῦσι, καὶ καταπλάσσουσι κρομμύοις, καὶ δι᾽ ἄλλων τῶν προειρημένων. καὶ τούτων δὲ χωρὶς ὑγρὰ πίσσα μετὰ ἁλῶν λείων θερμοτέρων καταπλασσομένη σπουδαίως βοηθεῖ, αὐτὴ καινοποιηθεῖσα συνεχέστερον. ὡσαύτως ἁρμόζει καὶ *κέδρος, τά τε σπυρίθια τῶν αἰγῶν ἐν οἴνῳ καθεψόμενα. ἀρήγει δὲ αὐτοῖς καὶ καταντλησις δι᾽ ὄξους θερμοῦ, καὶ καλαμίνθη ἑψομένη δι᾽ οὔρου καὶ θαλάσσης ἢ ὀξάλμης.

Add. ex nothis Ald. codi.

εἰσὶ δὲ καὶ ἔμπλαστροι "θερμόταται καὶ δριμύταται", δυνάμεναι τὸν ἰὸν ἐπισπᾶσθαι, καὶ διακρατεῖν καὶ διαφορεῖν. ὡς δι᾽ ἁλῶν ἢ νίτρου καὶ σινάπεως καὶ κάχρυος προσφερόμεναι· ὥσπερ ἑξῆς ῥητέον. οὐκ ἀλόγως δὲ ὁ Ἐρασίστρατος ἐπιμέμφεται τοῖς ἀγνώστους δυνάμεις πρὸς τὴν χρείαν ἀναγεγραφόσιν, ὡς χολὴν ἐλέφαντος" καὶ κροκοδείλου, καὶ αἷμα χελώνης καὶ ὠά, καὶ τὰ παραπλήσια. δοκοῦσι μὲν γάρ τινα πεποιῆσθαι παράδοσιν ὠφελούντων. ἐξηπατήκασι δὲ αὐτὰ μόνα τοὺς ἐντυγχάνοντας. ὅθεν τὰ μὲν τοιαῦτα παραιτητέον, μήτε ῥᾳδίως εὑρεθῆναι δυνάμενα, εἰ μὴ ὑπ᾽ ἐξουσίας βασιλικῆς· μήτε διὰ τῆς πλείστης τηρήσεως οἷα εἰς τὸ πιστευθῆναι τῇ πείρᾳ παρεσχημένα. τὰ δὲ κοινωφελῆ καὶ εὔπορα ὑποδεικτέον, τὰ καὶ εἰς πάντα καὶ ἐν πᾶσι τοῖς θηριοδήκτοις δυνάμενα τὴν χρῆσιν παρέχειν.

Add. ex cod. Ald. nothis.

sens simul & semel venenũ exigit. Neque nos fugit, quid apud Ægyptios in eiusmodi casu fieri soleat. Dum spicas metunt, ollam picis paratam habent, & appensam ollæ fasciam. Tunc enim à serpentibus sibi maximè timent, tum propter æstuosam anni tempestatem, tum quòd opacis abditi cauernis densóque aruorum cespite delitescunt: plurima verò & infestissima è venenatis animalibus Ægyptus in cãpestribus alere consueuit. Cùm primùm ergo quispiam in pede aliáve parte demorsus fuerit, illico qui adsunt fasciam in ollam picis immittunt, ac semel aut iterum brachium aut crus paulum supra vulnus obligant, & arctissimè duo è præsentibus vndique constringunt, locúmq; incidentes quà circumactus est laqueus, picem instillant: vbi verò sat picis infudisse sibi videntur, laqueũ resoluunt, & cepas aliáque memorata adhibét. Quin & citra hæc pix liquida cum sale trito ac feruente illita præsentaneo est auxilio, si modò frequẽtiùs deinceps innouetur. Similiter & conuenit Cedria, itémque fimum caprinũ ex vino decoctum. Sed & locum aceto calente & calamintha in lotio & aqua marina seu acida muria decocta foueri salutare est. Sunt præter hæc etiam emplastra calidissima simul & acerrima, quæ venenũ elicere, euincere, ac etiamnũ discutere possunt: cuiusmodi sũt quæ ex sale aut nitro, sinapi & cãchry cõponuntur, de quibus deinceps erit agendum. Erasistratus autẽ non immeritò eos reprehẽdit, qui incognita remedia in hunc vsum conscripsére: qualia sunt fel elephanti aut crocodili, sanguis ouáque testudinis, aliáq; consimilia. Videntur enim literis nonnulla tradidisse quæ iuuare possint: ista verò sola lectoribus imposuêre. Quamobrem talia repudiãda sunt: quippe quæ nõ nisi facultatibus regiis facilè redimi possint, neq; pluribus experimentis fidei faciendæ idoneis cõprobari potuerint. Quæ autem ad communem omnium vsum pertinent, quæque paratu facilia sunt, & passim quibuscunque à serpente percussis auxilium ferre queunt, subiungenda videntur.

Intubus

Intubus itaque, erica & astragalus ex aceto pota, cõtra omnes serpentium morsus auxiliantur. Itidem & asphaltium, ac virentes platani pilullæ in vino diluto coctæ, paliuri decoctum, radix aristolochiæ & eryngij: decoctæ etiam lauri baccæ in cibo sumptæ, piper largiùs esitatum, ruta, anethum & cyclaminus: coma porrorum priuatim ex pane, aut allia vel cepæ & salsamentum quàm acerrimum: itémque origani decoctũ è vino potũ: quinetiam fœniculi, pulegij, calaminthæ porrorúmque succus cum melle exsorptus. Et hæc quidem è plantarum genere desumuntur. Quædam verò ab animalibus etiam vtiliter peti solent, veluti cerebella gallinaceorum esitata, & leporinum coagulum ex vino potum: itidem & castorij sextans. Marinæ quoque testudinis testes assumpti opitulari feruntur. Celebratur & mustela assiccata. Hæc priùs exenterata vndiquaque discinditur, ac deinde exiccatur, ex eáque binæ drachmæ cum vino bibuntur. Sed de simplicibus quę exhiberi solent, hactenus. Porrò conuenit etiam à serpẽte percussis purgatio per aluum, vti & sudoris euocatio, & copiosa vrinæ excretio. Extant & compositæ quædam potiones, quæ mira remedia polliceri traduntur: vti quæ constat ex opij ac myrrhæ singulis obolis, & piperis drachmis duabus. Ea melle excipiuntur, & instar Ægyptiæ fabæ dantur cum vino. Similiter rutæ syluaticæ seminis, melanthij, cumini Æthiopici, galbani, aristolochiæ, pares singulorum portiones tritæ & cum erucæ succo subactæ digeruntur in pastillos, quorũ singuli drachmam pendeant: dantur verò ex vini heminæ semisse. Hęc aduersus omnes ictus communia sunt. De peculiaribus contra bestiam vnamquanque venenatã auxiliis deinceps agẽdũ.

Curatio à Vespis & apibus morsorum. Cap. XX.

INTER venenatorũ ictuum morsuúmve notas minimè de vespis & apibus speciatim disseruimus: quod conspicuæ omnibus forẽt, neq; exi-

A σέεις τίνιων καὶ ἐρείκη καὶ ἀστράγαλος πινόμενα μετ' ὄξους, πᾶσι τοῖς θηριοδήκτοις βοηθεῖ· ὡσαύτως καὶ * ἄσφαλτος, καὶ πλατάνου χλωρὰ σφαιρία καθεψηθέντα ἐν κεράματι· καὶ παλιούρου ἀφέψημα· καὶ ῥίζα ἀριστολοχίας καὶ ἠρύγγης· καὶ δαφνίδες ἑφθαὶ κατεσθιόμεναι, καὶ πέπερι δαψιλέστερον τρωγόμενον, καὶ πήγανον καὶ ἄνηθον

B καὶ κυκλάμινον· πράσων τε ἡ κόμη ἰδίᾳ σὺν ἄρτῳ ἢ σκόροδα, ἢ κρόμμυα, καὶ τάριχος δριμύτατος· καὶ ὀριγάνου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ μαράθρου καὶ γλήχωνος καὶ καλαμίνθης, καὶ πράσων χυλὸς σὺν μέλιτι καταῤῥοφούμενος· ταῦτα μὲν ἐκ τῶν φυομένων. ἀπὸ ζώων δὲ λαμ-

C βάνεται τινα ὠφέλιμα, ἐγκέφαλοι μὲν ἀλεκτρυόνων ἐσθιόμενοι, πιτύα δὲ λαγωοῦ σὺν οἴνῳ πινομένη, καὶ καστορίου * οὐγγίαι β'. περὶ αὐτὸν τὸν τόπον. λέγεται δὲ καὶ ὅτι χελώνης θαλασσίας οἱ ὄρχεις λαμβανόμενοι βοηθοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ ἡ γαλῆ ἡ σκελετευθεῖσα τῶν * βεβοηθημένων, εὑρίσκεται δὲ πρότερον ἡ

D πάντη διαθεῖσα τῶν ἐντὸς ἐκκριθέντων· σκελετεύεται δὲ ξηραινόμενον, καὶ ἀπ' αὐτῆς δίδραχμον σὺν οἴνῳ πινόμενον. τοσαῦτα δὴ καὶ τὰ ἁπλᾶ τῶν προσφερομένων. ἁρμόζει δὲ τοῖς θηριοδήκτοις καὶ κάθαρσις διὰ κοιλίας, καὶ ἱδρωτοποιΐα, καὶ οὔρων πολλῶν ἔκ-

E κρισις. σκευαστὰ δὲ ποτήματα παραδέδοται καινοτέρως ὑπισχνούμενα βοηθεῖν, ὡς ὀπίου καὶ σμύρνης ἀνὰ ὀβολὸς, καὶ πεπέρεως < β'. ταῦτα δὲ δεῖ μέλιτι ἀναλαμβάνειν, καὶ διδόναι κυάμου μέγεθος Αἰγυπτίου μετὰ οἴνου· ὁμοίως πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, μελανθίου, κυμίνου Αἰθιοπικοῦ, χαλβάνης,

F ἀριστολοχίας, ταῦτα πάντα λεανθέντα καὶ φυραθέντα χυλῷ εὐζώμου, ἀναπλάσσονται τροχίσκοι δραχμιαῖοι· διδόναι δὲ ἐξ αὐτῶν μετὰ οἴνου ἡμικοτυλιαίου. ταῦτα μὲν περὶ τῶν κοινῇ βοηθούντων. τὰ δὲ ἴδια πρὸς ἕκαστον τῶν ἰοβόλων ἑξῆς εἴπωμεν.

Περὶ θεραπείας τῶν ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελισσῶν δεδηγμένων. Κεφ. κ'.

G ΕΝ ΤΗ σημειώσει περὶ σφηκῶν καὶ μελισσῶν οὐδὲν διηρθρώσαμεν· εὔδηλα γὰρ πᾶσιν ἦν, καὶ περιφανῆ σημεῖον ἔχει διαί-

Paulus, παλαιοῦ ῥοῦ, sed malè.

In Ald. cod. hæc est Diosc. lib. ix præfatio, vti & in antiquiore Palatino codice.

ῥετον οὐδ᾽ ὁτιοῦν φυλασσόμενον· ἐν δὲ τῇ A θεραπείᾳ, καὶ τούτων οὐκ ἄτοπον μνημονεῦσαι. πρὸς οὖν τὰς πληγὰς τῶν σφηκῶν καὶ μελισσῶν, ἁρμόζει μαλάχη καταπλασσομένη, καὶ κρίθινον ἄλευρον σὺν ὄξει, καὶ συκῆς ὀπὸς ἐνσταζόμενος τοῖς δήγμασι, καὶ πυρία δι᾽ ἅλμης ἢ θαλάσσης.

In Ald. cod. deest οὖν. & hic est capitis primi initium.

Περὶ τῶν ὑπὸ Φαλαγγίων δεδηγμένων. Κεφ. κα΄. B

Τοῖς δὲ ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένοις, ταῦτα ἐπιτιθέναι δεῖ· τέφραν συκίνην σὺν ἁλσὶ λείοις μετ᾽ οἴνου πεφυραμένην, ἢ ῥίζαν ἀγρίας ῥόας λελειοτριβημένην, ἢ ἀριστολοχίαν σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει δεδευμένην. καταντλεῖν δὲ C θαλάσσῃ τὰ ἕλκη, ἢ μελισσοφύλλου ἀφεψήματι, ταύτης δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλάσσειν. λουτρῷ δὲ λίαν συνεχέστερον, καὶ περιποτισμοῖς χρηστέον διὰ τούτων τῶν φαρμάκων, ἀβροτόνου τὸ σπέρμα, ἄνισον, ἀριστολοχία, ἐρέβινθος ἄγριος, κύμινον Αἰθιοπικὸν, κεδρίδες λεῖαι, πλατάνου D φλοιὸς, καὶ τὸ σπέρμα τῆς τριφύλλου πόας. τούτων δὲ ἑκάστου διδόναι κατ᾽ ἰδίαν < β΄ μετ᾽ οἴνου κοτύλης α΄. δίδοται δὲ καὶ μυρίκης ὁ καρπὸς ὡσαύτως καὶ χαμαιπίτυος, καὶ τῶν χλωρῶν τῆς κυπαρίσσου σφαιρίων τὸ ἀφέψημα κιρνάμενον μετ᾽ οἴνου. φασὶ δέ τινες καὶ καρκίνον ποτάμιον χυλι- E σθέντα μετὰ γάλακτος, καὶ προσλαβόντα σελίνου σπέρμα, τῶν ὀχληρῶν ἀπαλλάσσειν.

Sic Ald. at Par. λειοτετριμμένην.

Addit Paul. θερμοτέρᾳ

Fortè, λίαν. Paulus, λουτρὰ παραλαμβάνειν συνεχέστερα.

Paul. ἄνηθον.

Addunt nõnulli, ἢ ὕδατος. Paul. κυάθου

Sunt qui legant, φύλλων ἢ σφαιρίων.

Nonnulli codices addunt παραχρῆμα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Σκολοπένδρας δεδηγμένων. Κεφ. κβ΄.

Τοῖς δὲ ὑπὸ σκολοπένδρας δεδηγμένοις, κατὰ μὲν τὴν πληγὴν ἐπιτίθε- F σθαι δεῖ λειοτριβόμενον μετ᾽ ὄξους ἅλας, ἢ πήγανον ἄγριον. καταντλεῖν δὲ ὀξάλμῃ τὸν τόπον, πότημα δὲ προσφέρειν ἀριστολοχίαν μετ᾽ οἴνου, ἢ ἕρπυλλον ἢ καλαμίνθην, ἢ ἄγριον πήγανον.

Et hoc in loco legitur in Ald. cod. λελειοτετριβημένον.

Περὶ τῶν ὑπὸ Σκορπίου δεδηγμένων. Κεφ. κγ΄.

Rectiùs fortè, πεπληγμένων.

Τοῖς δὲ ὑπὸ σκορπίου πληγεῖσι, G παραχρῆμα μὲν ἀκριβῶς βοηθεῖ συκῆς ὀπὸς εἰς τὰ τραύματα ἐνσταχθείς. αὐτός τε ὁ πλήξας σκορπίος λειοτριβηθεὶς καὶ

mium aut notatu dignum quicquam in iis obseruaretur. Inter remedia tamen & earum meminisse, non abs re fuerit. Igitur aduersus apum vesparúmq; ictus prodest imposita malua & hordeacea farina cum aceto, itémque lac ficulneum ictibus instillatum, denique fotus ex muria aquáve marina.

Curatio à Phalangijs morsorum. Cap. XXI.

Phalangiorvm verò morsibus isthæc imponere oportet: ficulneum cinerem adiecto sale trito cum vino subactum, aut radicem syluestris Punicæ quàm minutissimè cõtritam, aut aristolochiam cum hordei farina & aceto subactam. Vlcera autẽ aqua maris perfundenda, aut melissophylli decocto, ac eiusdem folia illinenda. Porrò balneis perquàm frequenter vtendum, itémq; potionibus è pharmacis proximè sequentibus: abrotoni inquam semine, aniso, aristolochia, cicere syluestri, cumino Æthiopico, baccis cedri tritis, platani cortice, & trifolij herbæ semine: seorsum autem singulorum binas drachmas dare conuenit cum vini hemina. Exhibetur & myricæ fructus: similiter & chamæpityos ac viridium cupressi pilularum decoctum vino temperatum. Sunt & qui asserãt fluuiatilis cancri expressum cum lacte succum adiecto apij semine, omnibus quamprimum liberare molestiis.

De Scolopendræ morsu. Cap. XXII.

Si Scolopendra morsu vulnus impressit, sal quã tenuissimè tritus ex aceto vulneri inspergendus, aut ruta syluestris superponẽda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpyllum, aut calamintha, aut ruta syluestris.

De Scorpionis ictu. Cap. XXIII.

Ictis à Scorpione præsentissimo est auxilio lac ficulneum in vulnera instillatum. Scorpius etiam ipse qui ictum vibrauit, tritus &

percusso loco impositus, sui ipsius ictus remedium est, idque, vti videtur, naturalis cuiusdam repugnantiæ ac dissidentiæ ratione, quam antipathiam vocant. Prætereà conuenit & scorpius tritus, & cum sale, lini semine & althæa herba impositus. Auxiliatur & sulphur ignem minimè expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adhibitum. Similiter & galbanum ad splenij formam diductum, itémque calamintha trita & illita, necnon & cruda hordei farina cũ vino subacta addito rutæ decocto. Iuuat etiamnum semen trifolij herbæ tritum ac vulneri iniectum. Et de his quidem quæ foris admouentur, hactenus. Neque verò interim negligendus potionum quàm efficacissimarum vsus, quales parantur ex aristolochiæ, præsertim corticis, binis drachmis cum vino, è gentiana tusa & pulegio plurimùm decocto, tritis itidem lauri baccis numero decem, & calamintha in posca diu multúmque discocta. Valet & cyperis cum vino, & ruta eodem modo: sic & lac ficulneum & laser, si affuerit: sin minùs, Parthico vtendum succo. Efficax quoque est epotum trifolij semen, necnon & ocimi. Sed his omnibus æquipollent frequens balnei vsus cum multa sudatione, dilutáque potio.

De Pastinacæ marinæ ictu. Cap. XXIIII.

QVÆ deinceps à vipera demorsis conferre dicemus, eadem planè omnia & eodem modo percussis à pastinaca marina conueniunt.

De marinorum Scorpij Draconisque ictibus. Cap. XXV.

SVNT & virulenti ictus qui à Dracone Scorpióque marinis inferuntur: quippe qui acerbissimos dolores, interdum etiam, quanuis rarò, nomas, hoc est, depascentia vlcera, excitent. Hisce absinthij aut saluiæ, vel sulphuris ex aceto triti potio subuenit.

ἐπιτεθεὶς τῷ πληχθέντι τόπῳ, τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται βοηθὸς κατά τινα ἀντιπάθειαν ὡς ἔοικε. μετὰ δὲ τοῦτο ἁρμόζει λεῖος ἐπιτιθέμενος * ὁ σκορπίος σὺν ἅλατι καὶ λινοσπέρμῳ καὶ τῇ ἀλθαίᾳ βοτάνῃ. βοηθεῖ δὲ καὶ θεῖον ἄπυρον ἀναληφθὲν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καὶ ὡς ἔμπλαστρον ἐπιρριφέν. ὁμοίως δὲ καὶ χαλβάνη πλατυνθεῖσα σπληνίου τύπῳ, καὶ καλαμίνθη λεία καταπλασσομένη, καὶ ὠμήλυσις ἐν οἴνῳ σκευασθεῖσα, "ἐν ἀφεψήματι πηγάνου. βοηθεῖ δὲ τὸ σπέρμα τῆς τριφύλλου πόας λεαινόμενον καὶ ἐπιρριπτούμενον. τοπικὰ μὲν οὖν ταῦτα· μετὰ δὲ τούτων καὶ ποτήμασι χρηστέον ὡς ἀνυσιμωτάτοις. ἔστι δὲ ἀριστολοχίας δίδραχμον, μάλιστα τοῦ φλοιοῦ, σὺν οἴνῳ, γεντιανὴ κεκομμένη, καὶ γλήχων "* ἐπικαθημένη, καὶ δαφνίδες ἀριθμῷ "* βραχεῖ λειοτριβούμεναι, καὶ καλαμίνθη μετὰ ὀξυκράτου· δεῖ δὲ αὐτὴν ἐπιπολὺ ἑψῆσαι ἐν τῷ ὀξυκράτῳ· καὶ * κυπάειρος μετ' οἴνου ἢ πηγάνου, ὡσαύτως· καὶ συκῆς ὀπὸς, καὶ σίλφιον εἰ παρείη· μὴ παρόντος δὲ, τῷ * πολκεδώνου χρηστέον ὀπῷ. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ τοῦ τριφύλλου καρπὸς πινόμενος, καὶ τὸ τοῦ ὠκίμου σπέρμα. τούτοις δὲ "πᾶσιν ἀντιπαρατάσσεται λουτροῦ" συνεχῶς χρῆσις μετὰ πολλῆς ἱδρώσεως, καὶ οἰνοποσία μετὰ κράματος.

Forte σὺν

Paul ἐφ' ἱκανὸν καθεψημένη

Paulus, δέκα

Sic locum hunc ex antiquis restituit Goupylus. At codex Ald. perperam, δὲ πλατύτερον λουτροῦ, &c. Malim, συνεχὴς

Περὶ τῶν ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας δεδηγμένων." Κεφ. κδ'.

Rectius πεπληγμένων

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας πληγεῖσιν, ἁρμόζει πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον "ὅσον μικρὸν ὕστερον ἐπὶ τῶν ἐχιοδήκτων ἐροῦμεν.

Fortè, ὅσα

[Περὶ Δράκοντος καὶ Σκορπίου τῶν ἐκ θαλάσσης. Κεφ. κέ.

Cōclusa in vulg. exempl. desiderātur: vt & apud Actuarium: at Goupylo teste in antiquis cod. leguntur. Ipse etiā Hermolaus, Marcellus & Ruellius expresserūt. Ald. in nothis legit ἰδίως.

ΓΙΝΟΝΤΑΙ δὲ ἰώδεις πληγαὶ καὶ ὑπὸ Δράκοντος καὶ Σκορπίου τῶν ἐκ θαλάσσης, καὶ περιωδυνίας χαλεπὰς φέρουσι, σπανίως δέ ποτε καὶ νομάς. ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰς πληγὰς αὐτῶν ποτισμὸς ἀψινθίου, ἢ ἐλελισφάκου, ἢ θείου σὺν ὄξει τετριμμένου.

καὶ *αὐτὴ δὲ ἀναπτυχθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα τοῖς θαύμασι, τῆς ἰδίας ἴαμα πληγῆς.

Περὶ τῶν ὑπὸ Μυγαλῆς δεδηγμένων. Κεφ. κϛʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Μυγαλῆς δηχθεῖσι βοηθεῖ χαλβάνη *σπληνίον ἐπιτεθὲν κατὰ τοῦ δήγματος ὡς φάρμακον μετ' ὄξους λελειοτριβημένον, καὶ κρίθινον ἄλευρον μεθ' ὀξυμέλιτος ἐπιπλασθέν. καὶ ἡ αὐτὴ δὲ ἡ δακοῦσα μυγαλὴ ἀναπτυσσομένη καὶ ἐπιτιθεμένη, τῆς ἰδίας πληγῆς ἀντιφάρμακόν ἐστι· καὶ γλυκείας ῥοᾶς ἑφθὰ καταπλασθέντα *κηκία· καὶ πράσα ἑφθὰ καταπλασθέντα, καὶ σκόροδα συντετριμμένα, καὶ ἡ διὰ τῆς *θέρμης καταντλησις· τοπικὰ μὲν ταῦτα. ποτιζόμενον δὲ ἀρήγει ἀβρότονον καθεψηθέν, εἶτα δι' οἴνου προσφερόμενον. ἕρπυλλος δὲ καὶ χαλβάνη καὶ εὔζωμον διεθέντα οἴνῳ, "καὶ κυπαρίσσου τὰ ἁπαλὰ σφαιρία μετ' ὄξους, καὶ κυκλάμινον μεθ' ὀξυμέλιτος, καὶ πύρεθρον σὺν οἴνῳ, καὶ χαμαιλέοντος τῆς βοτάνης ἡ ῥίζα. τινὲς δὲ ἀναγράφουσιν, ὅτι καὶ αὐτὴ λειοτριβηθεῖσα ἡ μυγαλή, πρὸς τὸ ἴδιον πλῆγμα ποτίζεται. τὴν δὲ ἱστορίαν ταύτην ἐν ἄλλοις κειμένην εὑρόντες, παρασημειώσεως μόνον ἠξιώσαμεν. ἔνιοι δέ φασι μὴ ἄλλως ἑλκοῦσθαι τὸν δηχθέντα, εἰ μὴ *ἐγκύος ἡ μυγαλὴ τυγχάνει· τότε οὖν φασὶ βοηθεῖν.

Legitur apud Paulum, ἢ κυπαρίσσου τὰ ἁπαλὰ σφαιρία μετ' ὀξυμέλιτος, nulla cyclamini facta mentione.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἐχίδνης δεδηγμένων. Κεφ. κζʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἐχίδνης δηχθεῖσι βοηθοῦσι τῶν αἰγῶν αἱ σπύραθοι μεθ' οἴνου "*ἀνατεθεῖσαι σπουδαίως. καὶ δάφνη ὡσαύτως, καὶ ἀβρότονον, καὶ χαλβάνη ἀντὶ σπληνίου ἐπιρριπτόμενα, καὶ ὀρίγανος χλωρὰ "*ἀνεθεῖσα· καὶ τῶν ὀρνίθων οἱ νεοσσοὶ ἀναπτυχθέντες καὶ παραχρῆμα προστιθέμενοι· "ὀρόβινόν τε ἄλευρον μεθ' οἴνου πεφυραμένον· καὶ ῥαφανίου φλοιὸς ἰσχυρῶς κοπεὶς, ὡς τε λειότατος γενέσθαι, καὶ σκίλλα "ὀπτὴ καὶ χαμαίμηλον λελειωμένα, καὶ ὠμήλυσις δι' ὀξυμέλιτος ἐσκευασμένη, προκαταντλημένου θερμοῦ. ταῦτα μὲν τοπικῶς ἐπιτιθέμενα. ὠφελεῖ δὲ τοὺς ἐχιοδήκτους καὶ βάτος μεθ' οἴνου. ἔνιοι δὲ ἄγχουσαν τὴν λεπτό-

Paul. καταπλασθεῖσαι

Paul. λεανθεῖσα

Addit Paulus, θερμοὶ καὶ συχνῶς ἐπιπλασσόμενοι. quo loco Goupylus legit, ἐπαλλαττόμενοι Paulus, ἑφθή

"Quin & mullus in longitudinē diffissus & impositus, eorū ictibus remedio est.

vel, Quin & ijdē illi pisces in longitudinē diffissi & impositi, suis ipsorum ictibus remedio sunt.

De Muris aranei morsu. Cap. XXVI.

DEMORSIS à mure Araneo splenium è galbano vulneri impositum per se: aut ex aceto tritum auxiliatur: itémque hordeacea farina ex aceto mulso illita. Quin & mus ipse araneus qui morsum intulerit, si diuulsus imponatur, contra ictum suum remedio est. Idem præstat dulcis mali Punici corium decoctum & illitum. Similiter porri cocti & adhibiti, itémque allia contrita, necnon & calidæ muriæ fotus. Atque hæc quidem affecto loco imponuntur. Prodest verò potum abrotoni decoctum in vino exhibitū: præterea serpyllum, galbanum & eruca, si in vino diluantur, itémque tenellæ cupressi pilulæ cum aceto, cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrum cum vino: denique & chamæleontis herbæ radix. Nec desunt qui literarum monumentis tradiderunt, tritum murem araneū contra suos ictus commodè bibi. Quam historiā apud alios inuentam dignam tantummodò censuimus, quę annotaretur. Asseuerant etiam nonnulli vix vlcerari demorsum, nisi mus araneus prægnās fuerit, ac tùm demum auxiliari ferunt.

De Viperæ morsu. Cap XXVII.

DEMORSIS à vipera fimum caprinum vino solutum præsentaneo est auxilio: similiter & laurus, abrotonum & galbanum splenij loco superiecta, necnon & origanum viride contritum: itidem pulli gallinacei discerpti, ac protinus vt calent appliciti: erui farina vino subacta, radiculæ cortex vsqueeò tusus vt in puluerem solutus abeat: scilla tosta, itémque chamæmelum, si quidem terantur, & cruda hordeacea farina ex aceto mulso subacta: sed locus antè calida foueatur. Et hæc quidē affectæ parti admouentur. Rubus verò intrò sumptus, cōtra viperinos ictus in vino prodest. Sūt & qui anchusam tenuī constantem

folio auxiliari prodiderunt. Bibuntur & leporini coaguli oboli terni, & porracei ſucci dimidiata cotyla in mero: itémque foliorum meliſſophylli ſuccus & ſylueſtris ruta: hæc ipſa quoque in vino propinari debent. Quin & ipſa frequens vini potio iuuat, alliorúmque, cæparum ac porrorum tenellorum eſus, ſalſamentáque acerrima & "exquiſitiſſima. Simplicia hæc ſunt. Compoſitum verò medicamentum contra viperarum morſus celebratur, quod è myrrhæ, caſtorij, piperis, ſandarachæ anethíque ſeminis ſingulorum dimidio conſtat acetabulo. Hæc omnia in paſſo Cretico alióve quopiam generoſo teruntur. Eraſiſtratus eo in libro quem de facultatibus inſcripſit, complura etiam alia tradidit, quæ ictis à vipera auxilium ferre poſſunt: [quo in genere ſunt gallinarũ cerebella in vino pota, & braſſicæ ſatiuæ ſeminis triti acetabulum cum vino bibitũ. Vtile præterea cenſetur digitum in picem liquidam intingere, ac deinde in vinum demergere, atque hoc tandé potui dare. Et de iis quidem hactenus, quę contra viperarũ morſus auxiliantur.]

aliter, vetuſtiſſima

De Amphiſbænæ morſu.
Cap. XXVIII.

DE Amphiſbæna priùs agentes, ſimul & ſemel admonuimus, localia remedia eadem ab ipſa percuſſis adhiberi, quæ contra viperarum morſus deſcripta fuere.

De morſu Dryini.
Cap. XXIX.

ADRYINO ictis conuenit ariſtolochia cum vino pota, & trifolium herba: ſimiliter & aſſumpta radix aſphodeli, & cuiuſcunque generis quercus glandes epotæ. Parti verò ictæ ilicis radices tuſæ & impoſitæ auxiliantur.

De morſu tum Hæmorrhoi, tum etiam Dipſadis. Cap. XXX.

HÆMORRHOI Dipſadíſq; morſus, ceu immedicabiles, à pleriſque priſcorũ pro deploratis habiti

A φύλλον βοηθεῖν "ἀφηγοῦνται. πίνεται δὲ καὶ λαγωοῦ τῆς πιτύας ὅσον τριώβολον", καὶ πράσου χύλισμα ὅσον *κοτύλιον ἐν ἀκράτῳ, καὶ μελισσοφύλλου τῶν φύλλων ὁ χυλὸς, καὶ πήγανον ἄγριον. ταῦτα δὲ ἐν οἴνῳ δεῖ ποτίζειν. καὶ αὐτὴ ἡ οἰνοποσία συνεχῶς παραλαμβανομένη, σκόροδά B τε ἐσθιόμενα καὶ κρόμμυα, καὶ πράσα ἁπαλὰ καὶ τάριχος δριμύτατος καὶ "πολυτελέστατος. καὶ τὰ μὲν ἁπλᾶ ταῦτα. ἔστι αὐτὸ δὲ τὸ φάρμακον εὐδοκιμοῦν ἐπὶ τῶν "ὀφιοδήκτων, ὅπερ ἐστὶ σμύρνης, καστορίου, πεπέρεως, *σανδαράχης *ἀνήθου καὶ σπέρματος ὀξυβάφου τὸ ἥμισυ· ταῦτα πάντα C λέαινε ἐν γλυκεῖ Κρητικῷ, ἢ ἑτέρῳ τινὶ τῶν σπουδαίων. Ἐρασίστρατος δὲ ἐν τῷ περὶ δυνάμεων ἀνεγράψατο καὶ ἄλλα τινὰ πλείονα βοηθεῖν δυνάμενα τοῖς ἐχιοδήκτοις. ["οἷον τῶν ὀρνίθων ἐγκεφάλους σὺν οἴνῳ πινομένους, καὶ κράμβης ἡμέρου τοῦ σπέρματος ὀξύβαφον λεῖον πινόμενον μετ' D οἴνου. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸν δάκτυλον καταβάπτειν εἰς πίσσαν ὑγρὰν, ἔπειτα εἰς οἶνον ἀποκλύζοντα πίνειν. τοιαῦτα μὲν καὶ πρὸς τοὺς ἐχιοδήκτους.]

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀμφισβαίνης δεδηγμένων.
Κεφ. κη'.

ΠΕΡΙ Ἀμφισβαίνης τοπικῶς "ἐπεμνήσθημεν, ὅτι πως ταῖς πρὸς τὰς ἐχίδνας E ἀναγεγραμμέναις βοηθείαις πέφυκε βοηθεῖσθαι ὁ ἐξ αὐτῆς πληγείς.

Περὶ τῶν ὑπὸ Δρυΐνου δεδηγμένων.
Κεφ. κθ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Δρυΐνου πληγεῖσιν, ἁρμόζει ἀριστολοχία σὺν οἴνῳ "πινομένη, καὶ ἡ τρίφυλλος πόα· ῥίζα δὲ F ἀσφοδέλου παραπλησίως λαμβανομένη, καὶ δρυὸς πάσης ὁ καρπὸς" πινόμενος. "καὶ τῆς πρίνου αἱ ῥίζαι "κοπτόμεναι καὶ καταπλασσόμεναι, τοπικῶς "παρηγορεῦσιν.

Περὶ τῶν ὑφ' Αἱμόῤῥου καὶ Διψάδος δεδηγμένων. Κεφ. λ'.

G ΑΙΜΟΡΡΟΥ δὲ καὶ Διψάδος τοῖς "πλείστοις τῶν προειρημένων ἀπηγορεύθησαν, ὡς ἀβοήθητοι, αἱ δήξεις.

Ald. perperam ἐρικνοῦνται.
Addũt nonnulli codices ἐν οἴνῳ.

Corn. πολυετέστατος legendum cenſet.

Goup. alter ἐχιοδήκτων. quæ ſcriptura rectior eſt.

Concluſa addũt nõnulli codices, quæ etiã in Ald. exemplaris nothis reperiũtur.

Cornarius videtur legiſſe ὡς ἐμνήσθημεν.

Paulus, ποτιζομένη.

Addit Paul. λεῖος.
Addit Paul. ὡσαύτως καὶ.
Interpres Actuarij legiſſe videtur ὀπτώμεναι.
Paulus, ἀρήγουσι.

Ald. perperàm πληγεῖσι. Paul. παρὰ πλείστοις τῶν παλαιῶν.

Paulus, δεῖ δὲ εἰ τῶν κατ' ἰδιότητα πρὸς τὸ θηρίον ὠφελούντων ἀποροίημεν, ἀποπειρᾶσθαι &c.

"ὅσα καὶ τὴν κατ' ἰδιότητα πρὸς τὸ θηρίον τὴν διψάδα ὠφελούντων ἀποροῦσι. δεῖ μὲν οὖν ἀποπειρᾶσθαι τῶν κοινῶν βοηθημάτων· παραχρῆμα δὲ σὺν καταχασμοὺς παραλαμβάνειν, τήν τε καῦσιν ποιεῖν, καὶ εἰ ὁ τόπος ἐγχωροίη, καὶ ἀκρωτηριασμόν· ἐφεξῆς δὲ τὰς τῶν δριμέων καταπλασμάτων ἐπιθέσεις, περὶ ὧν εἰρήκαμεν πολλάκις. χρησιμεύειν οἶδα καὶ δριμυφαγίας, μάλιστα τὰς ἀπὸ τῶν ταριχηρῶν. ἀκρατοποσία τε καὶ λουτρὸν ὠφελεῖ· ταῦτα συνεχῶς ἐκ μικρῶν διαστημάτων πλεονάκις "καταληπτέον, πρὶν "κατασκῆψαι τὸ τῶν νοσημάτων εἶδος. ἐκείνων δὲ ἅπαξ ἐπιφανέντων, οὐδὲ ὁτιοῦν παρὰ τῆς τῶν ἰατρῶν ἐπικουρίας ὄφελος γίνεται. ἐπὶ δὲ τοῦ αἱμόῤῥου τὰ αὐτά, καὶ πρὸς *τούτοις τὰ ἐν τῷ κοινῷ τῶν βοηθημάτων· οἷον οἱ καταχασμοὶ καὶ αἱ καύσεις καὶ δριμυφαγίαι καὶ ἀκρατοποσίαι. καὶ ὅσα ὡρισάμεθα ἐπὶ διψάδος. ἔτι δὲ καὶ ἀμπέλου φύλλα ἑφθὰ σὺν μέλιτι λελειωμένα.

Rectiùs Paulus, παραληπτέον.

Paulus, ἐγκατασκῆψαι τὰ νοσήματα.

Περὶ τῶν ὑφ' Ὕδρου δηχθέντων.

Κεφ. λα'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑφ' Ὕδρου δηχθεῖσιν ἁρμόζει ὀρίγανος λεία φυραθεῖσα ὕδατι, κονία *τε ἐνεθεῖσα ἐλαίῳ, ἢ ἀριστολοχίας ὁ φλοιός, ἢ ῥίζα *δρυὸς λειοτριβηθεῖσα, καὶ κρίθινον ἄλευρον "σὺν ὕδατι μετὰ μέλιτος συντετηκός. πίνεται δὲ καὶ ἀριστολοχίας δίδραχμον ἐν *κράματι ὀξυκράτου κυάθων ἕξ. ἢ πρασίου χυλός, ἢ ἀφέψημα ὁποτέρου σὺν οἴνῳ· πρόσφατόν τε κηρίον "προσφερόμενον μετ' ὄξους.

Paul. μετὰ μέλιτος συντετηκότος.

Paul. ἐσθιόμενον.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κεγχρίδου δηχθέντων.

Κεφ. λβ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ "Κεγχρίδου δηχθεῖσι, θριδακίνης ὁ "καρπὸς μετὰ λινοσπέρμου καταπλασσόμενος βοηθεῖ. καὶ θύμβρα", καὶ ἄγριον πήγανον, καὶ *ἕρπυλλος σὺν *ἀσφοδέλου < β'. καὶ σὺν οἴνου κυάθοις γ'. ἢ ἀριστολοχίας ῥίζα. ὡσαύτως καὶ *καρδάμωμον, καὶ γεντιανὴ παραπλησίως.

Paul. κεγχρίνου

Quidam legisse videtur ὀπὸς.

Paul. addit, λεία.

sunt: "quamobrem & proprietate quadā iuuantibus contra dipsadem auxiliis destituti fuere. Attamen cōmunia experiri operæpretiū fuerit. Protinus ergo scarificationes vstionésq; adhibendæ: ac siquidē id permittat locus, ad extremorū amputationem deueniendū est. Deinde verò acria imponenda cataplasmata, quorum sæpenumerò meminimus. Deprehēdi etiamnum acres cibos, potissimùm verò salsamenta, vsui esse. Quin & meri potio balneáque iuuant: sed hæc continuò post ictum, ac subinde breuibus ex interuallis vsurpanda sunt, priusquàm sese morbus patefecerit: quo semel oborto ne tantillum quidem opis vlla Medici opera cōferre potis est. In ictu Hęmorrhoi eadem illa cōmunia prosunt. At localia descripta cōperimus, in dipsadis quidem morsu, portulacæ folia trita cū aceto, & polentam, ac rubi folia trita cum melle, plantaginem, hyssopum, allium candidum, porrum, rutam & vrticam. In hæmorrhoi verò morsu, tum eadē hæc, tum insuper vitis folia cocta cum melle trita. Ipsius quoque hæmorrhoi crematum caput potui datur, aut allium cum vino. Esitantur & vuæ passæ.

vel, quamobrem si peculiaribus cōtra dipsadē remedijs destituimur, communia &c.

De morsu Natricis. Cap. XXXI.

MORSIS à Natrice confert origanum tritum aqua subactum, itémque cinis è quercu oleo exceptus, aut aristolochiæ cortex radixve minutim contrita, & hordeacea farina cum aqua & melle coacta & quasi colliquefacta. Bibuntur & aristolochiæ drachmæ binæ in dilutæ potionis aut poscę cyathis binis: aut marrubij succus, aut alterutrius decoctum cum vino. Fauus item recens cum aceto exhibetur.

De Cenchridij morsu. Cap. XXXII.

MORSIS à Cenchridio auxiliatur lactucæ semen cum lini semine cataplasmatis in modum applicitū, itémq; thymbra, syluestris ruta, & serpyllū cum asphodelo tritum. Dantur verò protinus in potu centaurij radicis drachmæ binæ cū ternis vini cyathis, aut aristolochiæ radix eodem modo. Similiter & nasturtium ac gentiana.

De morsu Cerastæ.

Cap. XXXIII.

A CERASTE & aspide ictis cita succurrit extremæ partis amputatio. Quare sine mora totam partem ictam resecare oportet, aut certè tum partes affectas, tum & iis vicinas scalpello confestim circuncidere. Tandem verò reliquiæ cauteriis exiccandæ: siquidem horum animalium virus basilisci veneno simile est.

De morsu Aspidis.

Cap. XXXIIII.

ICTIS ab Aspide eadem quæ aduersum cerastæ morsus (vti modò scriptum est) accommodãda remedia. Horum enim, vti & basilisci, virus, haud secus atque taurinus sanguis, spiritum sanguinémque arteriis contentum celerrimè cogit atque coagulat.

De Basilisci morsu. Cap. XXXV.

MORSIS à Basilisco Erasistratus auxiliari asserit castorij drachmam vnam in vino potam, itidémque papaueris succum. Et ictuum quidem morsuúmq; venenatorum remedia ita se habent.

FINIS.

A Περὶ τῶν ὑπὸ Κεράστου δηχθέντων.

Κεφ. λγ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κεράστου δηχθεῖσι καὶ Ἀσπίδος, σύντομος ὁ ἀκρωτηριασμὸς ἐπαμύνει· διόπερ ἀνυπερθέτως ἀποκόπτειν δεῖ "ὅσον τὸ δηχθὲν μέρος, ἢ περισχαρίζειν τὰ "δηχθέντα μέρη παραχρῆμα καὶ τὰ τού- B τοις "παραπλήσια. εἶτα δὲ τὰ ὑπολειπόμενα τοῖς καυστηρίοις αἰχμαστέον· καὶ γὰρ καὶ τούτοις ὁ ἰὸς οἷος ὁ τοῦ βασιλίσκου.

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσπίδος δηχθέντων.

Κεφ. λδ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἀσπίδος δηχθεῖσιν, ὅσα καὶ τοῖς ὑπὸ Κεράστου (ὡς προγέγρα- C πται) προσενεκτέον βοηθήματα. ὃν τρόπον γὰρ βοὸς "αἷμα ὀξύτατα πήγνυσι τὸ ἐν ταῖς ἀρτηρίαις αἷμα καὶ * πήγνυται, πρὸς τούτων ὁ ἰός, ὥσπερ καὶ ὁ τοῦ βασιλίσκου.

Περὶ τῶν ὑπὸ Βασιλίσκου δηχθέντων.

Κεφ. λε'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Βασιλίσκου δηχθεῖσιν, D ὡς Ἐρασίστρατος φησί, βοηθεῖ καστορίου "< α'. πινομένη σὺν οἴνῳ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τῆς μήκωνος ὀπός· τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ θηριακὸς τρόπος.

ΤΕΛΟΣ.

Paulus rectiùs, εἰ οἷόν τε εἴη. Sic etiã Cornarius. Paris. caret.

Paul. πλησίον

Paulus perperã, γάλα.

Paulus < γ'

I. A. SARACENVS LECTORI S.

NON sum nescius, Lector beneuole, varia extare tum manu scripta, tum etiam typis excusa Dioscoridis exemplaria, tã Græca quàm Latina, in quibus multiplices simplicium appellationes, etiam Barbaræ, singulorum penè capitum principiis annexæ reperiuntur: nec deesse, in qui bus prætereà remedia multa sanè perquàm vana aut nimiùm superstitiosa, adeóque ipso etiam Dioscoride, tantæ apud Galenum commendationis Autore, penitus indigna, ex variis Scriptoribus temerè ac citra delectum deprompta, in contextum ipsum perperam irrepserint. Sed & alia non pauca diuersis in bibliothecis studiosè asseruari mihi compertum est aliquantò & accuratiùs & religiosiùs exarata eiusdem Autoris exemplaria, in quibus tum peregrina illa vocabula, tum quæcunque alia vel esse superflua, vel stylo dißimili scripta cõstabat, omissa fuere: aut, si qua fortè leguntur, ea non quidem inserta contextui, sed margini tantummodò inscripta reperiuntur. Quamobrem in ista codicum varietate diu multúmque fuit animus in dubio, an illa omnia, quæ vt aliis nonnullis Interpretibus, ita & mihi meritò suspectiora videbanbantur, quòd essent Autoris stylo planè dissentanea, omnino prætermitterem. Tandem verò quoniam inter illas varias variarum linguarũ appellationes, ac medicinas etiam, quanuis non satis certas, aut etiam à Dioscoridis mente prorsus alienas, nonnulla interdum occurrere visa sunt, è quibus pollens iudicio Lector, fructum qualencunque carpere poterat: iccirco etiam iis te penitus defraudare nolui, sed doctißimorum virorum, Hieronymi Roscij, Io. Cornarij & Iac. Goupyli exemplo, talia, si non omnia, saltem pleraque, tanquam supposititia & falsò ascripta Dioscoridi, à contextu remouenda censui, sátque habui hunc iis locum ad operis calcem aßignasse, additis tamen interdum præter interpretationem meam nonnullis coniectaneis & animaduersionibus. Hisce paucis te, studiose Lector, admonitum volui, quò nostri consilij ratio etiam apud te constaret. Vale.

INTER DIOSCORIDIS VERBA, hæc in quibusdam codicibus falsò adscripta reperiebantur.

Cap. de Iride.

A

AB ALIQVIBVS Iris Illyrica, ab aliis thelpide, ab aliis vrania *quasi cœlestis*, à nõnullis catherõ *quasi purgatrix*, ab aliis thaumastos *quasi admirabilis*, à Romanis marica radix, à quibusdam gladiolus, ab aliis opertritis, ab aliis consecratrix, ab Ægyptiis nar appellatur.

Fortè, Naronica, à Narone fluuio circa Illyriũ, quoniã apud eum fluuium copiosissima nascitur.

Sic & ἱερὶς quasi sacris dicata, apud Athenæum & Theophrastum pro iride legitur.

B

De Acoro.

aliqui choron aut aphrodisian, Romani veneream, alij nauticam radicem, Galli piper apum vocant.

Fortè, quòd, teste Apuleio, in aluearibus suspensa ipsas apes cõtineat ne procul effugiant.

De Cypero.

Romani iunci radicẽ, alij iuncũ.

Cor. Celsus Iuncum quadratum, Plinius angulosum aut triangularem iuncũ appellat.

C

De Asaro.

Magi sanguinem Martis, Osthanes thesan, Ægyptij cerceram, Romani perpensam, alij baccharin, Hetrusci succinum, alij nardum rusticum, Galli bacchar.

Latinis etiã vulgaginem dictam scribit Macer.

Ibid. Radices subiacent

odore cinnamomi. Solum amat asperum minimeq; humidum. Huius radix ruptis, conuulsis, tussi veteri, spirandi difficultati, ac vrinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Folia, vtpote quæ astringũt, capitis doloribus adhibita prosunt, itémq; oculorum inflammationibus, ægilopis incipiẽtibus & mammis à partu inflammatis, atque etiam erysipelati. Cæterùm & ipse odor somnificus est. Et certè quidem Crateuas herbarius de eo ita scriptum reliquit.

D

E

De Aspalatho.

Alij sphagnon, alij Phasganon, Syri diaxylon vocant.

F

De Croco.

Ab aliquibus Castor, ab aliis cynomorphos, à Magis sanguis Herculis appellatur.

A

Pag. 4. g. μετὰ δὲ, Ιρις.

ΟΙ ΔΕ, ἶρις Ιλλυρική, οἱ δὲ, θελπίδη, οἱ δὲ, οὐρανία, οἱ δὲ, καθαίρων, οἱ δὲ, θαυμαστὸς, Ρωμαῖοι ῥάδιξ μάρικα, οἱ δὲ γλαδιόλα, οἱ δὲ ὀπερτρεῖτος, οἱ δὲ κονσακράτριξ, Αἰγύπτιοι νάρ.

Al. θαλπίδη

Al. μάρικα

Al. ὀπερτρείτης

B

6. a. Ακορον,

οἱ δὲ, χόρος Αφροδισίας, Ρωμαῖοι βενέρεα, οἱ δὲ, ναυτικὰ ῥάδιξ, Γάλλοι πεπεράπιουμ.

Al. πιπεράπιουμ.

6. g. καλοῦσι,

Ρωμαῖοι ἰουγκὶ ῥαδίκεμ, οἱ δὲ, ἰουγκουμ.

C

10. b. καλοῦσι,

προφῆται αἷμα Αρεως, Οσθάνης θέσαν, Αἰγύπτιοι κερέερα, Ρωμαῖοι περπένσαμ, οἱ δὲ, βάκχαρ, Θοῦσκοι σούκκινουμ, οἱ δὲ, νάρδον ρουστικουμ, Γάλλοι βάκχαρ.

Ibid. c. ῥίζαι.

ἐοικυῖαι τῇ ὀσμῇ κινναμώμῳ. φιλοῦσι τραχέα χωρία καὶ ἄνικμα. Ταύτης ἡ ῥίζα βοηθεῖ ῥήγμασι, σπάσμασι, βηχὶ χρονίᾳ, δυσπνοίᾳ, δυσουρίᾳ· ἀλλὰ καὶ ἔμμηνα· καὶ θηριοδήκτοις χρήσιμος σὺν οἴνῳ πινομένη. Τὰ δὲ φύλλα, συπτικὰ ὄντα, καταπλασσόμενα ὠφελοῦσι κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, καὶ αἰγίλωπας ἀρχομένους, καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας, καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὀσμή. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς εἰς τὸ αὐτό.

D

Hæc eadem habet vet. cod. & Flor. Sed ex capite 51. lib. 3. de Bacchari translata sunt.

E

Par. κόμη

18. e. ἀσπάλαθος,

οἱ δὲ, σφάγνον, οἱ δὲ, φάσγανον, Σύροι δὲ διάξυλον καλοῦσι.

F

20. e. Κρόκος,

οἱ δὲ, Κάστωρ, οἱ δὲ, κυνόμορφος, προφῆται αἷμα Ηρακλέους.

21.b. τυγχάνειν.

Θεσσαλὸς μὲν οὖν φησὶ μόνον εὐώδη αὐτὸν, οἱ δὲ, καὶ θανάσιμον, εἰ πίοι τις δραχμὰς αὐτοῦ γ' μετ' ὕδατος. κέκτηται δὲ τὸ ἀληθὲς ἔχει δύναμιν.

Ibidem.

Thessalus quidem ipsum duntaxat vehementis esse odoris asserit, alij etiã lethalẽ, si quis illius drach. iij ex aqua propinet. At reuera vim habet, &c.

22.a. Ελένιον.

οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, Περσικὴν, οἱ δὲ, Μηδικὴν, οἱ δὲ, ὀρέστιον, οἱ δὲ, νεκτάρειον, οἱ δὲ, κλεωνίαν, οἱ δὲ, βάτον Ἰδαίαν, οἱ δὲ, φλόμον Ἰδαῖον καλοῦσι, Ῥωμαῖοι τερμινάλιουμ, οἱ δὲ, ἴνουλα καμπάνα, Αἰγύπτιοι λένης.

Additur hoc ex Ald. codice. Par. caret.

De Helenio.

Symphyton aliqui vocãt, alij Persicam, alij Medicam, alij orestion, alij nectarion, alij cleonian, alij rubum Idæum aut verbascũ Idæum, Latini terminaliũ aut inulam campanam, Ægyptij, lenen.

39.c. καὶ ἐπιτιθέμενον.

ἔστι δὲ ἔλαιόν τι ἐκ πέτρας αὐτοφυῶς δὲ αὐτομάτως ῥέον, εὐῶδες μετά τινος βαρύτητος ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, εὖ μάλα πολύχρηστον. Δύναμιν ἔχον ξηραίνειν δὲ ἀποφράξαι, νεύρων τε κολλητικήν. ποιεῖ πρὸς ψώραν δὲ ἑλκώδη. ἔστι δὲ παρηγορικὸν δὲ κρατυντικὸν τῶν πνευμάτων.

Est & oleum quod sponte naturæ è petra extillat, odoratum cum quadam grauitate. In Arabia & Italia nascitur; ad multa perquàm vtile. Vim habet siccãdi & obstructiones aperiendi, ac neruos glutinandi. Facit ad scabiem & vlcera. Flatus itidem lenit & euincit.

41.f. τὴν δύναμιν.

Περὶ Ιασμελαίου.

Hoc caput totidem verbis ex Aëtii lib. i. transcriptum est.

Η δὲ καλουμένη Ἰασμὴ παρὰ Πέρσαις, σκευάζεται ἐκ τῶν ἀνθῶν τῶν λευκῶν τοῦ ἴου, τούτων δραχμὰς β' ἐμβαλλομένων Ἰταλικῷ ξέστῃ σησαμίνου ἐλαίου, καὶ ἀμειβομένων ἤγουν "μαλασσομένων, ὡς ἐπὶ τοῦ κρινίνου εἴρηται· ἡ δὲ τούτου χρῆσις παρὰ τὰς ἑστιάσεις εὐωδίας ἕνεκα παρὰ Πέρσαις "προσλαμβάνεται. ἁρμόζει δὲ ὅλῳ τῷ σώματι "μετὰ τὰ λουτρὰ ἐπὶ τῶν θερμασίας καὶ χαλάσεως δεομένων". βαρυτέραν δὲ ἔχει τὴν εὐωδίαν, ὡς πολλοὺς αὐτῆς μὴ ἡδέως ἀντιλαμβάνεσθαι.

Ald. ἀλλασσομένων.

Ald. παραλαμβάνεται.

Ald. κατὰ

Ald. addit σωμάτων.

De Iasmino oleo.

Quod verò Iasme dicitur, apud Persas ex albis violæ floribus conficitur: quorum vnciæ ij in olei sesamini sextarium Italicũ iniiciuntur, ac vicissim permutantur seu remolliuntur, velut in liliaceo dictum est. Huius vsus apud Persas inter conuiuia odoris gratia receptus est. Toti verò corpori post balnea adhibitum iis conuenit, qui calfactionem relaxationémque desiderant. Cæterùm odore grauiore præditum est: quò fit vt à plerisque minùs libenter admittatur.

55.d. μεγάλη.

ἀρκευθὶς μικρά, οἱ δὲ, ἀρκευθίδα, οἱ δὲ, μνησίθεος, οἱ δὲ, "ἀκαταλίδα, Ἄφροι ζουρινσίπετ, Αἰγύπτιοι λιβιούμ, Ῥωμαῖοι ἰουνίπερουμ, Γάλλοι ἰουπικέλλουσον.

Al. ἀκαταῖδα, al. κατατλίδα

De Iunipero.

Iuniperũ paruam Græci Arceuthida, alij Mnesitheum, alij acatalidem, Aphri zuorinsipet, Ægyptij Libium, Romani Iuniperum, Galli "Iupicellusum vocant.

fortè, Iuniperellum

Ib.e. ἁρμόζει.

"φύλλα δὲ ἔχει δριμέα. διὸ καὶ καταπλασσόμενα καὶ πινόμενα καὶ αὐτὰ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῶν μετ' οἴνου, ποιεῖ πρὸς ἐχιοδήκτους. ὁ δὲ φλοιὸς καυθεὶς καὶ μετὰ ὕδατος καταχρισθεὶς, λέπρας ἀφίστησι. τὸ δὲ ῥίνημα τοῦ ξύλου καταποθὲν, ἀναιρεῖ.

In edit. Colon. hæc in ipsum cõtextũ perperam ex capite de Fraxino translata sunt.

Ibidem ad cap. calcem.

folia habet acria: ideóque eorũ succus, & ea ipsa tum in vino pota tum etiam imposita, viperarũ morsibus opitulantur. At cortex vstus, & ex aqua illitus, lepras remouet. Ligni verò ramentum deuoratum, lethale est.

De Iunipero magna. Cap.

Est & Iuniperus magna (quá aliqui cupressű sylvestrẽ appellant, alij Mnesitheũ, alij acaterã, Romani Iuniperum) vulgo cognita, cupresso assimilis, asperis maritimísque locis plerunque nascens. Easdem porrò, quas supradicta, vires obtinet.

De Sabina.

Aliis barython, aliis baron, Romanis herba sabina appellatur.

De Lauro.

Sunt qui danaben, qui stephanon (*quasi coronam*) qui daphnon nominent. Alij mythracicen, alij mithrion, alij hypoglossion.

De Rhamno.

Sunt qui Persephonion, qui leucacantham, Latini spinam albam, alij spinã cerualem, Aphri atadin.

De Alimo.

Aliqui damassonium vocant, alij erymon, alij brittanicam, alij rabdion, *quasi virgulam.* Sunt qui basilion, *quasi regiam,* Magi Mercurij basin, similiter Sapsis, alij Osiridis diadema, alij heliostephanon, *quasi solis coronam,* alij denique sacrum caulem, Pythagoras anthenoron, Ægyptij asontiri, alij asphe, alij asealuri, alij asariphen, Latini "albucum aut ampeluciam.

Hinc fortè illud Plinij, qui quidẽ lib. 22. cap. 22. asphodelon Hesiodi (qui quidem Latinis albucus seu albucũ dicitur) halimõ quibusdam falsò appellatum arbitratur.

De Hypocistide.

Aphri phyllesade.

De Rosa.

Latinis Rosa.

De Vitice.

Aliqui agonon vocant, *quasi infæcundum,* alij lygon, *quasi* "vimen, alij "amictomiænon, alij tridactylon, Magi "semnon, *quasi venerandum,* alij Ibis sanguinẽ, Ægyptij sum, Romani salicem amerinam, alij piper agreste, alij ligusticum.

Quòd vitiliũ cæterorũ vsum præstet.

Eadẽ ratione qua & agnon, id est, castum: quoniã, inquit Plin. lib. 24. cap. 9. matronę Thesmophorijs Atheniensiũ castitatẽ custodientes his folijs cubitus sibi sternebant.

De Moro.

Esse quoque videntur mora quędam sylvestria, humilis rubi fructibus similia, sed astringendi maiore vi prædita. Eorum succus minùs teredinẽ sentit, vtilis fouẽdis inflammationib. (vlceratis) faucibus cicatrice obducẽdis, & ipsis vulneribus carne implendis. Nascuntur locis vmbrosis atque frigidis.

De Purpura.

Purpuræ opercula cũ oleo deco-

Ista quæ in extremo capi-

A Περὶ Αρκευθίδος μεγάλης. Κεφ.

Ἀρκευθὶς μεγάλη, οἱ δὲ, κυπάρισσος ἀγρία, οἱ δὲ, Μνησίθεος, οἱ δὲ, ἀκατέρα, Ρωμαῖοι ἰουνίπερουμ. ἔστι καὶ αὕτη γνώριμος τοῖς πλείστοις, ἐμφερὴς κυπαρίσσῳ, γινομένη ἐν τραχέσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις ὡς ἐπιτοπλεῖστον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ προειρημένῃ.

B

55.f. βάρα θρον.

οἱ δὲ, βάρυθον, οἱ δὲ, βάρον, Ρωμαῖοι ἔρβα σαβίνα.

57.d. δάφνη

οἱ δὲ, δανάβην, οἱ δὲ, στέφανον, οἱ δὲ, δάφνος, οἱ δὲ, μυθρακική, οἱ δὲ, μίθριος, οἱ δὲ, ὑπογλώσσιον.

Inter notha codicis Aldini habentur hic capita duo, de ptisana & chondri præparatione: quæ quidẽ pauca mutata ex Geopon. Constantini deprompta videntur.

C

61.g. Ράμνος,

οἱ δὲ, Περσεφόνιον, οἱ δὲ, λευκάκανθα, Ρωμαῖοι σπίνα ἄλβα, οἱ δὲ, σπίνα κερβάλις, Αφροὶ ἀταδίν.

62.c. Αλιμος.

οἱ δὲ, δαμασσώνιον, οἱ δὲ, ἔρυμον, οἱ δὲ, βρεττανική, οἱ δὲ, ῥαβδίον, οἱ δὲ, βασίλειον, προφῆται Ερμοῦ βάσις, ὁμοίως σαψίς, οἱ δὲ, Οσίριδος διάδημα, οἱ δὲ, ἡλιστέφανος, οἱ δὲ, ἱερὸς καυλὸς, Πυθαγόρας ἀνθηνόρος, Αἰγύπτιοι "ἀσοντιρί, οἱ δὲ, ἄσφη, οἱ δὲ, "ἀσεαλουρί, οἱ δὲ, ἀσαριφή, Ρωμαῖοι ἀλβούκιουμ, οἱ δὲ, ἀμπελούκιαμ.

V. ἀσουπερί

Col. ἀσελουρί]

64.d. ῥοιᾶς

E Αφροι φυλλέσαδε

66.c. Ρόδον,

Ρωμαῖοι ῥόσα.

70.a. λύγος,

οἱ δὲ, "ἄγονον, οἱ δὲ, λύγον, οἱ δὲ, ἀμικτομίαινον, οἱ δὲ, τριδάκτυλον, Προφῆται σεμνόν, οἱ δὲ, αἷμα ἴβεως, Αἰγύπτιοι σούμ, Ρωμαῖοι σάλιξ μαρίνα, οἱ δὲ, πίπερ ἄγρεστε, οἱ δὲ, λιγουστικουμ.

Fortè, ἄγονον, quod genituram exoluat.

F

85.d. κοιλίαν καθαίρει.

Δοκεῖ δὲ εἶναι καί τινα μόρα ἄγρια παραπλήσια τῷ χαμαιβάτῳ, στυπτικώτερα δὲ· ὧν ὁ ὀπὸς ἧττον τερηδονίζεται, καταντλήματα φλεγμονῶν, καὶ ἐπουλωτικὸν τῆς φάρυγγος, πληγῶν σαρκωτικόν. φύεται ἐν παλυσκίοις καὶ ψυχροῖς τόποις.

G

90.d. ἐπουλωτικόν.

Inter notha verbis hisce perpetuam à nonnullis quædam subiungũtur quæ quoniam rectius legentur lib. 2. c. lxx… hinc expungẽda censuimus.

πορφύρας πώματα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέντα

καὶ ἐπαλειφόμενα, τρίχας ῥεούσας τηρεῖ. ποθέντα δὲ σὺν ὄξει, σπλῆνα οἰδοῦντα στέλλει. ὑποθυμιαθεῖσα δὲ, ἐγείρει τὰς ὑστερικὰς πνιγομένας, καὶ τὰ δεύτερα ἐκβάλλει.

100.c. στομάχοις.

ἡ δὲ κοιλία τούτων ταριχευθεῖσα καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ, ἐπὶ ταῖς ὑπερκαθάρσεσι ταῖς ἀπὸ φαρμάκων κενωτικῶν, ὅσον < γʹ. λαμβανομένη, βοήθημά ἐστιν ἄριστον. ἵστησι γὰρ παραχρῆμα τὴν κένωσιν· δεῖ δὲ τρίμμα ποιεῖν καὶ ἑνοῦν μετὰ ὕδατος καὶ διδόναι.

Inter notha codicis Aldini habentur hîc capita duo, de ptisanæ & chondri præparatione: quæ quidē paucis immutatis ex 3. Geopon. Constātini deprompta videntur.

127.c. Κέγχρος,

Ῥωμαῖοι μίλιουμ.

Ib.d. ἔλυμος

Ῥωμαῖοι πανικοῦμ.

Ib.g. Αἶρα,

Ῥωμαῖοι λόλιουμ.

128.f. Τῆλις.

Οἱ δὲ, τήλεως "καρπὸς, οἱ δὲ, "βούκερως, οἱ δὲ, αἰγόκερως, οἱ δὲ, κεραΐτις, οἱ δὲ, λωτὸν, Ῥωμαῖοι φαίνουμ γραίκουμ, Αἰγύπτιοι ἴτασιν.

Al. κάρφος nempe ab ipsius siliquæ figura in cornu speciem falcata.

129.b Λίνον.

οἱ δὲ, λινοκαλάμις, οἱ δὲ, "ἄννον, οἱ δὲ, λίνον ἄγριον, Ῥωμαῖοι λινομυροῦμ, οἱ δὲ, λίνουμ ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ ζεραφοῖς.

Mar. ἄμμον

131.d. Φακὸς,

Ῥωμαῖοι λέντεμ, οἱ δὲ, λεντίκουλαμ.

132.d. Ὄροβος,

Ῥωμαῖοι ὄροβουμ.

133.a. ἥμερος,

Ῥωμαῖοι λουπίνουμ, Αἰγύπτιοι βρεχού.

Ib.c. ἄγριος,

ὃν Ῥωμαῖοι λούπινουμ ἀγρέστεμ καλοῦσιν.

Ib.f. Γογγύλης.

Οἱ δὲ, γογγυλίδα, οἱ δὲ, γολγόσιον, Ῥωμαῖοι ῥάπα.

134.d. Ῥαφανὶς,

οἱ δὲ, πολυΐδης ἠρυγγίου, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ νοστρὰς, Ἀφροὶ θόρπαθ."

Inter notha verbis hisce perperam à nonnullis quædam subiungūtur quæ quoniam rectiùs leguntur lib. quarti, c. CLXXVII. hinc expungēda censuimus.

136.b. Λαμψάνη,

Ῥωμαῖοι νάπιουμ, Αἰγύπτιοι εὔθμοι.

Ib.c. βλῆτον,

Αἰγύπτιοι ἐχλωτοριπάμ, οἱ δὲ, ῥίπλαμ, Ῥωμαῖοι βλίτουμ, Δακοὶ βλής.

A cta & illita fluentes capillos retinēt. Pota verò cum aceto, lienem tumentem reprimunt. Suffita, ex vtero suffocatas excitant, & secundas pellunt.

tis 4. subijciũtur, cõmodiùs fortè post nonum caput locarentur.

De Gallinaceis.

Horum ventriculus sale condîtus & in vmbra siccatus, contra immodicas purgationes à medicamētis vacuātibus factas drach. iij pondere sumptus præsenti est auxilio: quandoquidem protinus deiectionem cohibet. Teri autem debet, & aqua subactus exhiberi.

De Milio.

Latinis Milium.

De Panico.

Latinis Panicum.

De Lolio.

Latinis Lolium.

De fænograco.

Alij carpon, alij buceras, alij ægoceras, alij ceraïtin, alij loton, "Latini fœnumgræcum, Ægyptij itasin.

Romani, testibus Varrone & Plinio, Siliciam & Siliculam. Columella Siliquam appellat.

De Lino.

Aliquibus linocalamis, aliis annon, aliis linon agrion, Romanis linomyrum, aliis linum agreste, Aphris zeraphis.

De Lente.

Latini lentem aut lenticulam vocant.

De Eruo.

Latinis eruum, seu itidem orobum.

De Lupino satiuo.

Latinis lupinus, Ægyptiis brechu.

De Lupino syluestri.

Quem Latini lupinum agrestem vocant.

De Rapo.

Alij gongylida, alij golgosium, Romani rapum vocant.

De Radicula, seu Raphano.

Quidam polyides eryngium, Latini radicē nostratem, Aphri thorpath appellant.

De Lampsana.

Latini napium, Ægyptij euthmæ nominant.

De Blito.

Ægyptij echlotoripam appellāt, alij riplam, Latini blitū, Daci bles.

De Malua.

De Malua.

Satiuã maluã Latini hortẽsem appellãt, Pythagoras anthema, Zoroastres diadesma, Ægyptii chocorten, Magi capræ lienẽ, alii muris caudã.

De Atriplice.

Latini atriplicem, Ægyptij ochi vocant.

De Brassica satiua.

Aliis crambe cepæa (*quasi hortẽsis*) Latinis brassica.

De Brassica syluestri.

Quã Latini brassicã rusticã vocãt.

De Beta.

Nigrã Latini betã syluaticã vocãt.

De Portulaca syluestri.

Portulaca syluestris, quæ nonnullis aïzoon agrion (*quasi semp. ruiuum syluestre*) dicitur, aliis telephiũ, Latinis illecebra aut portulaca, Aphris mœmoem, Dacis lax, Ægyptiis mochmutim.

De Asparago.

Nonnulli *myon vocant.

Cor. alij myũ, alij horminũ appellant.

De Plantagine.

Nonnullli arnion (*quasi agninam*) alii probation (*quasi ouillam*) alii cynoglosson, (*quasi canis linguam,*) alij *heptapleuron, alii polyneuron, *quasi multineruiam,* Magi caudã ichneumonis, Ægyptij aschat, Romani plantaginem minorem, Galli tarbidolopion, Hispani thesaricam, Pœni atiircon.

Quòd septem fibris seu costis in dorso distinctа sit.

Ib. ad capitis calcem.

Syri huius & calaminthæ iusculũ cum melle produnt mederi *paralyticis, si secũda, & quarta parasceues, *id est, Veneris,* die exhibeatur. Hoc autẽ velut arcanum accipito: est enim verissimũ & experiẽtia cõprobatũ.

Cor. febribus.

De Sio.

Sũt q. anagallidẽ aquaticã vocẽt, alii schœnõ aromaticã, *quasi iuncum odoratum,* alii daren ion, alij lauer.

De Sisymbrio.

Alij Veneris coronam, Latini austeralem aut herbam Veneream.

De Coronopode.

Nonnullis ammonos, aliis astriõ, Aphris atirsipte, Romanis * caciatrix, aliis stilago, aliis sanguinaria.

Vide num sit herba gallicus Apuleio dicta.

De Soncho.

A Ib.d. Μαλάχη,

κηπευτὴ, Ῥωμαῖοι μάλβα ὀρτένσις, Πυθαγόρας ἄνθεμα, Ζωροάστρης διάδεσμα, Αἰγύπτιοι χωκορτὶν, Προφῆται αἰγὸς σπλὴν, οἱ δὲ, οὐρὰ μυός.

137.a. Χρυσολάχανον,

Ῥωμαῖοι ἀτρίπλικεν, Αἰγύπτιοι ὤχεῖ.

B Ib. b. ἥμερος,

οἱ δὲ, κράμβη κηπαία, Ῥωμαῖοι βράσικα. 138.a. ἀγρία,

ἣν Ῥωμαῖοι βράσικα ῥούστικα.

Ib.d. Τεῦτλον,

μέγα, Ῥωμαῖοι βέτα σιλβατικά.

Mar. μέλαν καὶ ἄγριον.

139.d. ἀγρία,

C λεγομένη ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, τηλέφιον, Ῥωμαῖοι ἐλλέκεβραμ, οἱ δὲ, πορτουλάκαμ, Ἀφροὶ μοίμοιμ, Δακοὶ λάξ, Αἰγύπτιοι μοχμούτιμ.

Ib.f. μυακάνθαν,

οἱ δὲ, μύον καλοῦσι.

Mar. ὅρμινον.

140.c. Ἀρνόγλωσσον,

D οἱ δὲ, ἄρνειον, οἱ δὲ, προβάτειον, οἱ δὲ, κυνόγλωσσον, οἱ δὲ, ἑπτάπλευρον, οἱ δὲ, πολύνευρον, Προφῆται οὐρὰ ἰχνεύμονος, Αἰγύπτιοι ἀσὸνθ, Ῥωμαῖοι πλανταγῶ μίνωρ, ταρβηλοδάθιον, Ἰσπανοὶ θησαρικὰμ, Ἀφροὶ ἀτιειρκόν.

fortè, οὐρὰ ἰχνεύμονος.

141.d. διαφορῶσιν.

E οἱ δὲ Σύροι τὸν τούτου ζωμὸν καὶ τῆς καλαμίνθης, σὺν μέλιτι, φασὶ τοῖς παρέτοις θεραπεύειν διδόμενον δευτέρᾳ, τετάρτῃ καὶ παρασκευῇ. τοῦτο ὡς μυστήριόν τι δέχου. ἔστι γὰρ ἀληθέστατον καὶ διὰ πείρας.

Par. πυρετοῖς.

Ib.e. ὕδασιν,

οἱ δὲ, ἀναγαλλὶς ἔνυδρος, οἱ δὲ, σχοῖνος F ἀρωματικὴ, οἱ δὲ, δάρεω ἴον, οἱ δὲ, λαουβέρδε. Ib. g. ἄγριον.

οἱ δὲ, Ἀφροδίτης στέφανον, Ῥωμαῖοι αὐστεράλις, οἱ δὲ, ἔρβα Βενέρεα.

142.f. Κορωνόπους,

οἱ δὲ, ἄμμονος, οἱ δὲ, ἄστριον, Ἀφροὶ ἀτιρσίπτη, Ῥωμαῖοι κακιατρίκεμ, οἱ δὲ, στιλάγω, οἱ δὲ, σαγκιναρίαμ.

Ald. ἀτιρσίπτε.

G

143.a. Σόγχος,

τραχὺς, οἱ δὲ, κιχώριον, Ῥωμαῖοι κου-

Sonchum asperum aliqui cichorium vocant, Romani cicerbitam af-

κούρβιτα ἄσπερα, Ἀφροὶ γαθουόνημ. τού-
του δὲ Ib.c. Σέρις,
Οἱ δὲ, πικρίδα, Αἰγύπτιοι ἄγον, Ῥω-
μαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστεμ.

145.c. ἥμερος,
Ῥωμαῖοι λακτοῦκα, Αἰγύπτιοι ἐμ-
βροσί.

Ib.c. θρίδαξ,
οἱ Προφῆται αἷμα Τιτάνου, Ζωροά-
στρης φερουμβρους, Ῥωμαῖοι λακτοῦκα
συλβέστρις καλοῦσιν,

146.b. λεπίδιον,
Ῥωμαῖοι βισακούτουμ, Αἰγύπτιοι δο-
ρυσαστρὺ, Σύροι ἀδωρὶω, Ἀφροὶ τειλκτά.

Ib.c. Σκάνδυξ,
Ῥωμαῖοι ἔρβα σκανάρια, οἱ δὲ, ἀκου-
κλαμ. Ib.d. ἄγριον,
Οἱ δὲ, καῦκον, οἱ δὲ, μυΐτις, Δημόκριτος
βρύον, Ῥωμαῖοι πέδεμ γαλλινάκεουμ, οἱ
δὲ, πέδεμ πούλλι, Αἰγύπτιοι σέσελις.

Ib.e. Εὔζωμον,
Ῥωμαῖοι δὲ ἔρουκαμ, Αἰγύπτιοι ἐθρε-
κικὴν, Ἀφροὶ ἀσουρίκ.

147.d. Ὀροβάγχη,
Οἱ δὲ, κυνομόριον, οἱ δὲ, λέοντα, Κύ-
πριοι δὲ θυρσίνην καλοῦσιν, ὁ κοινῶς λύ-
κος ὀνομάζεται.

149.a. κεφαλωτὸν,
Ῥωμαῖοι πόρρουμ.

Ib.f. Κρόμμυον,
Οἱ δὲ, πολύειδος, Προφῆται καλα-
βῶτις, Ῥωμαῖοι κέπαμ.

150 d. Σκόροδον,
Οἱ δὲ, γήβοσκον, οἱ δὲ, ἐλαφόβοσκον,
Ῥωμαῖοι ἄλλιουμ.

151. e. νάπυ,
Ῥωμαῖοι σινάπε.

142.d. Κάρδαμον.
Οἱ δὲ, κυνοκάρδαμον, οἱ δὲ, ἴβηρις, οἱ
δὲ, καρδαμίνη ἀκαίμ, Αἰγύπτιοι σεμὲθ, Ῥω-
μαῖοι νασούρκιουμ.

Ib.g. Θλάσπι,
Οἱ δὲ, θλασπίδιον, οἱ δὲ, σίνηπι Περσι-
κὸν, οἱ δὲ, σίνηπι ἄγριον, οἱ δὲ, μυΐτην, οἱ
δὲ, μυόπτερον, οἱ δὲ, δασμοφῶν, οἱ δὲ, βί-
τρον, Αἰγύπτιοι σουιτέμψον, Ῥωμαῖοι σκαν-

A peram, Aphri gathuonem. Eius autem &c.

De Seride.

Alij picrida appellant, Ægyptij agon, Romani intibum agreſtem.

De Lactuca ſatiua.

Latini lactucam, ᵛÆgyptij embroſi vocant.

Apul. lactucā leporinam.

B *De Lactuca ſylueſtri.*

Magi Titani ſanguinem, Zoroaſtres pherumbrum, Romani lactucam ſylueſtrem appellant.

De Gingidio.

Romani biſacutum, Ægyptii doryſaſtrum, Syri adorion, Aphri tiricta nominant.

C *De Scandyce.*

Romanis herba ſcanaria, ſeu acicula nominatur.

De Caucalide.

Alij caucum, alij myitin, Democritus bryon, Romani pedem gallinaceum ſeu pulli pedē, Ægyptij ſeſelin vocant.

D *De Eruca.*

Romani erucam vocant, Ægyptij ethrecicen, Aphri aſuric.

De Orobanche.

Alij ᵛcynomorion appellant, alij ᵛleonē, Cyprij thyrſinem: communiter autem lycos, *quaſi lupus*, vocitatur.

A canini genitalis ſimilitudine. Sotion ὄσπριον λέοντα, quaſi leguminū leonem, alij λεοντοβόταναν.

E *De Porro.*

Latinis porrum.

De Cepa.

Aliqui polyidos, Magi calabotin, Latini cepam nominant.

De Allio.

Alij geboſcum, alij ᵛelaphoboſcū, *quaſi pabulum cerui*, Romani allium vocant.

Mar. elaphoſcorodon alliū ceruinum.

F *De Sinapi.*

Latinis ſinapi.

De Naſturtio.

Aliis cynocardamū, aliis iberis, aliis cardamina ſeu cardamantica, Ægyptiis ſemeth, Latinis naſturtium dicitur.

G *De Thlaſpi.*

Alij thlaſpidiū, alij ſinapi Perſicū, alij ſinapi ſylueſtre, alij myiten, alij myopterō, alij daſmophō, alij bitrū, Ægyptij ſuitempſum, Romani ſcan-

dulaceum, alij capsellam aut pedem gallinaceum vocant.

De Erysimo.

Aliqui chamæplion, Magi Herculis alphita, *hoc est, polentam*, Ægyptij erethmu, Romani irionem vocant.

De Struthio.

A purgandis lanis.

Ab aliquibus cerdon, ab aliis ˇcatharsis, ab aliis struthiocamelus, à quibusdam chamærrhytos, *quasi humi sparsa*, à Magis chaliryton, à Latinis lanaria radix seu herba, ab Ægyptiis œno, ab Aphris syris appellatur.

De cyclamino.

ab hederaceis flore & folio.

Quòd sit venandis & inescandis piscibus idonea.

Aliqui ˇcissanthemon, alij cissophyllon vocant, alij chelonion, alij ˇichthyotheran, Zoroastres chelonam seu triumphaliten, Osthanes aspho, Magi miaspho, Ægyptij theske, Romani rapum terræ aut vmbilicum terræ, aut orbicularem.

Post caput de cyclamino altera.

fortè à lacertarum colore vario.

Dracontium maius, alij aron, alij arisarum, alij iarrum, alij hieracicum, alij biarum, alij aron agreste, alij cyperida vocant. Romani colubrinam, alij ˇsauriariam, alij sigingialiõ. Nascitur in vmbrosis circa sepes. Caulem habet læuem, rectum, propè bicubitalem & baculi crassitudine, draconis instar versicolorem & purpureis maculis abundè respersum: folia lapathi figura, mutuò implicita. Fructum summo caule producit racemosum, colore primùm quidem cineraceo, sed cùm ematuruit, ad croceum & puniceum vergente: radicem prægrandem, rotundam, candidam, tenui vestitam cortice. Colligitur autem & succus ex ea exprimitur dum fructus maturescit, siccatúrque in vmbra. Radix quoque messibus effoditur, lotáque frustatim conciditur, & loro traiecta in vmbra siccatur. Vim autem habet excalfaciendi cum diluta vini potione. Succurrit seu tosta seu etiam elixa, si cum melle delingatur, orthopnoicis, ruptis, conuulsis, tussi atque destillationi.

A δουλάκιουμ, οἱ δὲ, κάψελλα, οἱ δὲ, πέδεμ γαλλινάκεουμ.

153. c. Ἐρύσιμον,

οἱ δὲ, χαμαίπλιον, Προφῆται Ἡρακλέους ἄλφιτα, Αἰγύπτιοι ἔρυθμου, Ῥωμαῖοι ἐιρίονεμ.

al. ἐρεθμοῦ

156. b. Στρούθιον,

B Οἱ δ', ˇκέρδον, οἱ δὲ, κάθαρσις, οἱ δὲ, στρουθοκάμηλος, οἱ δὲ, χαμαίρρυτον, Προφῆται χαλίρυτον, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ λανάρια, οἱ δὲ, ἐρβαλανάρια, Αἰγύπτιοι οἰνῶ, Ἄφροι συρεῖς.

al. κέρδον

Ib. c. Κυκλάμινος,

C οἱ δὲ, κισσάνθεμον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον, οἱ δὲ, χελώνειον, οἱ δὲ, ἰχθυοθήρεον, οἱ δὲ, ˇχυλίνη, οἱ δ', Ζωροάστρις, ἢ τριμφαλίτης, Ὀσθάνης ἀσφῶ, Προφῆται μιασφῶ, Αἰγύπτιοι θέσκε, Ῥωμαῖοι ῥάπουμ τέρραι, οἱ δὲ, οὐμβιλίκουμ τέρραι, οἱ δ', ˇὀρβικλάρ.

al. ἰχθυοθήραν

al. χυλίνην

al. ὀρβικλάρε

157. c. νοθεῖσα.

D Περὶ δρακοντίας μεγάλης.

Δρακοντία μεγάλη, οἱ δὲ, ἄρον, οἱ δὲ, ἴσαρον, οἱ δὲ, ἴαρον, οἱ δὲ, ἱεράκικος, οἱ δὲ, βίαρον, οἱ δὲ, ἄρον ἄγριον, οἱ δὲ, κύπερις, Ῥωμαῖοι κολουβρίνα, οἱ δὲ, σαυριαριάμ, οἱ δὲ, σιγιγγιάλιος. φύεται ἐν συσκίοις περὶ φραγμοῖς. καυλὸν δὲ ἔχει λεῖον, ὀρθὸν, ὡς

E διπηχυαῖον, καὶ παχὺ ὡς βακτηρίαν, ποικίλον κατὰ ˇχρόνον ὡς ἐοικέναι δράκοντι. καὶ πλεονάζει μὲν ἐν τοῖς διαπορφύροις σπίλοις· φύλλα δὲ ὡς λαπαθοειδῆ, ἀντεμπλεκόμενα. καρπὸν δὲ ποιεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ βοτρυοειδῆ, σποδοειδῆ τῷ χρώματι τὸ πρῶτον. ἐν δὲ τῷ πεπαν-

fortè, χροίαν

F θῆναι κροκίζοντα καὶ φοινικοῦν· ῥίζαν εὐμεγέθη, στρογγύλην, λευκὴν, φλοιὸν ἔχουσαν λεπτόν. συλλέγεται δὲ καὶ χυλίζε(ται) ὅταν ὁ καρπὸς ἀκμάζῃ, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ. ἡ δὲ ῥίζα ὀρύσσεται πυραμητῷ, καὶ πλυθεῖσα κατατέμνεται, καὶ ἐνείρεται μὲν ἱμάντι, ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ. θερμαν-

V. tota hac periodo vsque ad σκιᾷ caret.

G τικὴ δὲ ἐστι μετὰ συγκράματος· ποιεῖ δὲ ὀπτή τε καὶ ἑφθὴ μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, πρὸς ὀρθοπνοϊκοὺς, ῥήγματα, σπάσματα, βῆχας, καταρρόους.

ποθεῖσα δὲ μετ' οἴνου, τὰς ἐπὶ συνουσίαν ὁρμὰς κινεῖ· καθαίρει δὲ σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἢ ἐπιπλασθεῖσα τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, καὶ φαγεδαινικά· καὶ μετὰ λευκῆς ἀμπέλου μάλιστα. καὶ κολλύρια δὲ ἐξ αὐτῆς σὺν μέλιτι, πρὸς σύριγγας ἀναπλάττεται καὶ ἐμβρύων κομιδήν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλφοὺς σὺν μέλιτι καταχρισθεῖσα. πολύποδας δὲ καὶ καρκινώματα δαπανᾷ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ εἰς ὀφθαλμικά, πρὸς νεφέλια, λευκώματα, ἀχλύν. ἡ δ' ὀσμὴ τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, τῶν ἄρτι συνειλημμένων φθόριόν ἐστι· καὶ τοῦ καρποῦ λ'. κόκκοι ποθέντες μετ' ὀξυκράτου. ἔνιοι δὲ τῷ χυλῷ τῷ τούτου καὶ τοὺς ὦτα ἀλγοῦντας ἐνεχυμάτισαν μετ' ἐλαίου. τὰ φύλλα δ' ὡς στύφοντα τοῖς νεοτρώτοις ὑπέθεσαν· ἑψημένα δὲ ἐν οἴνῳ, καὶ τοῖς χίμετλα ἔχουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς διατρίψαντας αὐτὰ ταῖς χερσίν, ἢ τὴν ῥίζαν ἀναφέροντας, ὑπὸ ἐχέως μὴ δάκνεσθαι.

159.b. Λοῦφα,

al. ἡ νῦν δρακοντία ἡ παρὰ τοῖς Κυπρίοις καὶ κολοκάσιον λέγεται.

Οἱ μὲν ἄλιμον, οἱ δέ, θύμον, οἱ δέ, δρακοντίαν, ὃ οἱ Κύπριοι καὶ κολοκάσιον λέγουσι.

Ib.e. Ἀσφόδελος,

Οἱ δέ, ναρθήκιον, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ.

160.d. κοιλίαν.

Ἀνθεῖ δὲ ἐν πυραμητῷ. χρὴ δὲ τὸν λευκὸν ἀσφόδελον τέμνεσθαι κατὰ τὴν ἰσημερίαν ἐν ἔαρι, πρὸ τοῦ τὸν καρπὸν αὐξηθῆναι. τὴν δὲ ῥίζαν πινομένην, ἀνορέκτους φασὶ ποιεῖν πρὸς ἀφροδίσια. καὶ Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμικος τὰ αὐτὰ εἶπε. καὶ ὅτι θεραπεύει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου δραχμῇ μιᾷ ποδάγρας ἀλγήματα.

V. legit Γάλλος

161.b. νευρώδεις.

Ἑφθὸς δὲ σὺν ἀλφίτοις καὶ στέατι χοιρείῳ προστεθεὶς, οἰδήματα καὶ φύματα συντόμως ἐκπυΐσκει καὶ διαρρήσσει.

162.c. Κάππαρις,

οἱ δέ, κυνόσβατος, οἱ δέ, καπρία, οἱ δέ, κόρακος μῆλον, οἱ δέ, ὀφιόσκορδον, οἱ δέ, φυλλοστάφυλον, οἱ δέ, θαλλίαν, οἱ δέ, πετραίαν, οἱ δέ, ὁλόφυτον, οἱ δέ, ἰωνίτην, οἱ δέ, ὀλιγόχλωρον, οἱ δέ, ἀκόνιτον, οἱ δέ, ἱππομανές, οἱ δέ, τριχομανές, Προφῆται πότερα, οἱ δέ,

Fortè ὀφιοσταφύλην ex Pl.

Ald. ἀκόνιτον.

A pota verò ex vino, impetus ad Venerem concitat: vlcera maligna & phagedænica cum melle trita & imposita expurgat, maximéque cũ vite alba. Ex ea quoque cum melle collyria efformantur ad fistulas extrahendósque partus: facit & ad vitiligines cũ melle illita: polypos verò B & carcinomata absumit. Vtilis & ipsius succus oculorum medicamẽtis, contra nubeculas, albugines & caliginem. Porrò tum radicis tum & herbæ odor, recens conceptos fœtus in vtero enecat & abigit, æquè ac tricena seminis grana, si in posca bibantur. Sunt & qui ex eodem C semine expressum succum cum oleo dolore aurium infestatis infuderint: quin & folia, quippe quæ astringant, recentibus vulneribus imposuerint, eadémque cocta in vino pernionibus adhibuerint. Sed & aiunt, qui folia manibus confricuerint, aut radicem ipsam effossam gestent, neutiquam à vipera morderi.

D

De aro.

Aliqui alimon, alii thymon vocant. Sunt & qui dracontium, quod Cyprii etiam colocasium dicunt.

De asphodelo.

Alii anthericum, Romani albucum vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

E Floret autẽ messis tempore. Sed Asphodelus albus circa æquinoctiũ vernum demetẽdus, anteaquàm semẽ augescat. Radicem verò potam Veneris appetentiã inhibere aiunt. Idipsum Crateuas herbarius asseuerat, prætereáque sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere cum vino bibatur.

F *Ad calcem capitis de bulbo esculento:*

Coctus cum polenta bulbus & adipe suillo addito impositus, tumores ac tubercula ocyssimè ad suppurationem perducit ac rumpit.

De Cappari.

Aliqui cynosbatõ, *quasi canis sentẽ*, alii capriã appellãt, alii corui malũ, G alii ophioscorodõ, alii ophiostaphylen, *quasi vuam serpentariam*, alii thallian, alii petræam, alii holophyton, alii ionitem, nonnulli oligochlorõ. Sũt qui aconitõ, qui hippomanes, q̃ trichomanes. Magi potera seu peuterõ,

alij cor lupi, alij haloſcorodō, alii lilium, alii thlaſpin: Romani ſinapi Perſicum ſeu inturin, Afri herbiæathum.

De Anemone.

Anemonem alii ſylueſtrem, alii nigram, alii puniceā cognominant. Sunt qui * anemion vocent, alii meconium, alii tragocerota, alii geſparinem, alii barbylem. Oſthanes berylium, ſimiliter & ornios ceranion, Pythagoras atractylida, Magi cnicum agreſtē, Romani orci tunicam, Afri chuffis.

A vēto itidem accepto nomine: quia, teſte Plinio, nūquā ſe flos eius aperiat, niſi ſpirāte vento.

De Argemone.

Aliquibus œnone vocatur, aliis anthemis, aliis homonoia, *quaſi concordia* aliis flos campeſtris, Romanis liburnia ſeu concordialis aut pergalia, Gallis corona.

Ad calcem eiuſdem capitis:

Eiuſdem, vti Crateuas herbarius autor eſt, herba contuſa cum axungia, ſtrumas diſcutit. Facit & ad vitiligines, cum nitro & ſulphure ignis experte ſicca tuſa & cribrata. Sed iis qui ea vtūtur, priùs in balneo ſiccam frictionem adhibitā oportet. Eſt & contra ſcabiem efficax.

De altera Argemone.

Alteram Argemonem quidā artemonem, alii arſelam ſeu ſarcocollam, Romani argemoniam vocant. Et ea quidem foliis ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. Vim habet hæc viridis ad læuorem trita & impoſita, inciſuras ſanādi & oculorum inflammationes mitigandi: dyſentericis quoque pota cum aqua auxiliatur: Sed & vulnera conglutinat, & inflammationibus eſt vtilis. Similiter impoſita, conuulſionibus & vellicationibus medetur. Vtiliter denique contra virulētarum beſtiarum morſus ex vino bibitur.

De anagallide.

Anagallidem puniceam, alii aëritim vocant, alii augitin, alii ſauritin, Magi oculi ſanguinem, alii chelidonion, Romani maciam, Hetruſci maſitipos, Galli ſapana, Daci cercer aphrō. Anagallidem verò communem alii corchoron nominant, alii halicacabū, alii zeliauron, Magi nycteritin, Ægyptii micii, Romani meciaton, Aphri aſirrhizi.

A πεύτερον, οἱ δὲ, καρδία λύκου, οἱ δὲ, ἁλοσκόρδον, οἱ δὲ, κρίνον, οἱ δὲ, θλάσπιν, Ῥωμαῖοι σίναπι Πέρσικουμ, οἱ δὲ, ἰντούρης, Ἀφροὶ ἐρβιμιάθουμ.

V. non legunt

Ald. ἰντύβεις

164. c. Ἀνεμώνη,

Ἡ δὲ, ἀγρίαν, οἱ δὲ, μέλαιναν καλοῦσι. καὶ ἀνεμώνη, ἡ φοινική, οἱ δὲ, ἠνέμιον, οἱ δὲ, μηκώνειον, οἱ δὲ, τραγόκερως, οἱ δὲ, γῆς παρίνη, B οἱ δὲ, βαρβύλη. Ὀσθάνης βηρύλιος. ὁμοίως ὄρνιος κεράνιος, Πυθαγόρας ἀτρακτυλίς, Προφῆται κνίκος ἀγρία, Ῥωμαῖοι ὄρκι τουνίκαμ, Ἀφροὶ χούφφοις.

Marcellus φοινικίδα legit

165. c. Ἀργεμώνη,

Ἡ δὲ, οἰνώνη, οἱ δὲ, ἄνθεμις, οἱ δὲ, ὁμόνοια, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι λιβουρνία, οἱ C δὲ, κογκορδιάλις, οἱ δὲ, περγαλία, Γάλλοι κόρνα.

Ald. πεδινὸν

Ib. c. καταπλασσόμενα.

Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμικος εἰς τὸ αὐτό, ἀργεμώνη. αὕτη ἡ βοτάνη κοπεῖσα μετ' ὀξυγγίου, χοιράδας διαλύει. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλφούς, μετ' νίτρου καὶ θείου ἀπύρου ξηρὰ κο- D πεῖσα, καὶ σηθεῖσα. ἐν βαλανείῳ δὲ τοὺς χρωμένους θεραπεύει προεξηρατριβηθέντας. ποιεῖ καὶ πρὸς ψώραν.

quid. addit μέλαινας.

al. προεξηρατριβηθέντας

Περὶ ἑτέρας Ἀργεμώνης.

Ἀργεμώνη ἑτέρα, οἱ δὲ, ἀρτεμώνη, οἱ δὲ, ἄρσελαν, οἱ δὲ, σαρκοκόλλα, Ῥωμαῖοι ἀρτεμόνιαμ, καὶ αὕτη προσέοικε μήκωνι ἀγρίᾳ μήκω- E νι τοῖς φύλλοις. Δύναμιν δὲ ἔχει αὕτη χλωρὰ τριβομένη λεία καὶ ἐπιτιθεμένη, διακοπὰς θεραπεύειν, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς παύειν, ἁρμόζει καὶ δυσεντερικοῖς σὺν ὕδατι πινομένη. κολλητικὴ δὲ τραυμάτων καὶ φλεγμονῶν ἐστὶν εὔθετος· ὡσαύτως ἐπιτιθεμένη, σπασμάτων καὶ τιλμά- F των ἐστὶ θεραπευτική. ἁρμόζει καὶ θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινομένη.

Marc νεῦρον deſiderari putat, & præſectiones neruorum cōuertit.

Ib. c. Ἀναγαλλίδος.

Ἀνάγαλλις ἡ φοινική, οἱ δὲ, ἀερῖτις, οἱ δὲ, αὐγῖτις, οἱ δὲ, σαυρῖτις, Προφῆται αἷμα ὀφθαλμοῦ, οἱ δὲ, χελιδόνιον, Ῥωμαῖοι μακία, Θοῦσκοι μασιτίπως, Γάλλοι σαπά- G να, Δακοὶ κερκεραφρῶν· ἀναγαλλὶς ἡ κοινή, οἱ δὲ, κόρχορον, οἱ δὲ, ἁλικάκαβον, οἱ δὲ, ζηλίαυρος, Προφῆται νυκτερῖτις, Αἰγύπτιοι μικιεί, Ῥωμαῖοι μεκίατω, Ἀφροὶ ἀσιρρίσοι.

Ald. σαυρῖτις.

166.a. κίσσος,

forte κίτταρον

Οἱ δὲ, κίθαρον, οἱ δὲ, κίσσαρον, οἱ δὲ, χρυσόκαρπος, οἱ δὲ, ποιητική, οἱ δὲ, " κορυμβήθρα, οἱ δὲ, κίσσιον, οἱ δὲ, Διονύσιον, οἱ δὲ, " ἰθυφήελον, οἱ δὲ, Πέρσις, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, ἄσπληνος, Ῥωμαῖοι σίλβα μάτερ, οἱ δὲ, ἕδερα, Γάλλοι σουβίτης.

Theoph. κορυμβίας dicitur.

forte, ἐρύθρανον ex Plinio

167.a. μέγα.

Οἱ δὲ, παιονία, οἱ δὲ, κραταιά, οἱ δὲ, ἀούβιος, οἱ δὲ, γλαύκιος, οἱ δὲ, Πανδίονος ῥίζα, οἱ δὲ, φιλομήδειον, οἱ δὲ, ὀθόνιον, Ῥωμαῖοι φάβιουμ, γάλλοι θῶνα, Αἰγύπτιοι μοθὼθ, Δάκοι κρουστάνη.

168.a. κεφαλῆς.

ὁμοίως καὶ τὸ ταύτης ἀφέψημα σὺν μέλιτι ἀναγαργαριζόμενον, κεφαλὴν καθαίρει γενναίως καὶ πάντα τὰ ἐκ θώρακος.

Ib.c. Μυὸς ὦτα.

Οἱ δὲ, μύωτον, οἱ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ δὲ, ἀλσίνην, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυρτόσπληνον, Ῥωμαῖοι μοδεις ἀείκουλα, Ἄφροι λαβαθολαβάτ."

Reliqua quæ deinde legebantur in vulg. exempl. hinc expūximus, quia totidē verbis habētur lib. 4.cap.87.

169.a. ἥμερος.

Οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, ἔγνη, Προφῆται ἀερούσιον, Ῥωμαῖοι ῥούτεαμ.

Ib.c. ἀγρία.

Οἱ δὲ, ἔγνη μικρά, Ῥωμαῖοι ῥούτεαμ μινόρεμ.

Ib.d. καταπλασσομένη.

Ἐπιστατέον τὰ περὶ Ἰσάτεων, ὅτι αἱ ἐκδόσεις αὗται τὸ ἐσφαλμένον ἔχουσι. τό, τε γὰρ μήλινον ἄνθος καὶ τοὺς λεπτοτέρους καὶ πολυσχιδεῖς κλάδους καὶ τὰ ἐξ ἄκρου γλωσσοειδῆ θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἡ ἥμερος φέρει. ἐμπεριέχεται δὲ τούτοις σπέρμα μέλαν ἐοικὸς μελανθίῳ, καὶ τὸν καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ πῆχυν μόνον φέρει· ἡ δὲ ἀγρία, μελάντερα ταύτης τὰ φύλλα φέρει, καὶ καυλὸν ἐλάττω καὶ παχύτερον. ἄνθος τε ἐμπόρφυρον ἢ κυανοῦν, καὶ καρπὸν σταυροειδῆ, τραχύν," ἐν οἷς τὸ σπέρμα φυλλαρίοις μικροῖς ἀνὰ πέντε ἴσοις οἱονεὶ διειλημμένον.

forte ἐν ᾧ.

De Hedera.

Quibuſdam ciſſaros, ſeu cittaros, aliis "chryſocarpos, aliis "poëtica, aliis corymbias, aliis ciſſion *quaſi hederula*, aliis Dionyſia, quaſi bacchica, aliis erythranon, aliis Perſis, aliis cemos, aliis aſplenos, Romanis ſyluæ mater, ſeu hedera, Gallis ſubites.

ab aureo acinorum colore.

Quòd ea poetæ olim coronarentur.

De Chelidonia maiore.

Quidam pæoniam vocát, alij crateam, *quaſi egregius pollentem viribus*, alij aubion, alij glaucion, alij Pandionis radicem, alij philomedion, alij othoniō, Romani fabium, Galli thona, Ægyptij mothoth, Daci cruſtane.

Ad calcem cap. de Chelidonia minore.

Similiter & huius decoctum cum melle gargarizatum, ſtrenuè caput cunctáque pectoris vitia purgat.

De Myoſotide.

Aliqui myoton, alij anthyllion, alij alſinen, alij myortochō, alij myrtoſplenō, Romani muris auriculam vocant, Aphri labatholabat.

De Iſatide ſatiua.

Satiuam Iſatin quidam augion, alij egnen vocát, Magi aruſium, Romani luteam.

De Iſatide ſylueſtri.

Sylueſtrem Iſatin quidam egnen paruam vocant, Romani luteam minorem.

Ad capitis eiuſdem calcem:

Sciendum Iſatidis vtriuſque deſcriptiones erroneas eſſe. Siquidem ſatiua Iſatis luteum fert florem, & tenuiores ac multifidos ramulos: folliculos verò in cacumine linguarum figura, in quibus ſemina. In his porrò ſemen continetur nigrum, melanthio ſimile. Sed & caulis non vnicum cubitum, imò verò duos altitudine ſuperat. Sylueſtris autem nigriora quàm hæc folia profert, & caulem minorem atque craſſiorem: florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen foliolis exiguis quinis, iiſque æqualibus, quaſi diſcretum diſtinctúmve.

De Telephio.

Quibusdam semperuiuum syluestre: sunt & qui hanc ipsam portulacam syluestrem appellant, Romani illecebram, Ægyptij anoth, Aphri atirtopurin.

De Rha.

Aliqui rhiam, Romani Rha Ponticum vocant.

De Gentiana.

Aliqui radicem centauream, alij aloën Gallicam, alij narcen, alij chironium, Dardani aloëtin, Romani Gentianam seu cicendiam, alij cyminalem vocant.

Ab insigni amarore, quo aloës instar prædita est.

De aristolochia longa.

Quidam melocarpum, alij texinõ, Romani herbam aristolochiam vocant.

A fructu mali figuram referente.

Ad calcem cap. de aristol. clematitide:

Vocatur & hæchadrariza, *quasi crassiuscula radix*, & melocarpum & Ephesia, & tocites, & pyxionyx, Dardanis iontitis. Galli eadem vocant theximon, Ægyptij sophoeph, Siculi chamæmelum, Itali terræ malum, Daci absinthium rusticum. Nascitur locis montosis & calidis, iisque planis, aut etiam asperis & petrosis. Ad grauem febrim ita efficax est, vt si ipsius iniectæ carbonibus nidore febricitans suffiatur, febris desinat. Vulnera impositione sanat. Cum cypero, dracunculi semine ac melle, narium carcinomatis auxiliatur: rigoribus medetur cocta in oleo aut adipe suillo, illitáque. Eadem tum Crateuas herbarius tum Gallus de ipsa prodiderunt, insupérque eam podagricis opitulari.

De Glycyrrhiza.

Aliqui Ponticam cognominant, alij glyceratõ vocant, alij symphyton, alij leonticam, alij glycyphytõ, alij Scythicã radicem: alij adipson. Sũt & qui sylithrã, qui libyestason, qui homœnomœã, q peéthaomœon: Latini dulcẽ radicẽ appellauêre.

A dulcedine amabili.
A plantæ dulcedine.
Quòd sitim arceat.
A monte Thessaliæ Chironi habitato.
Ab inuentore Chirone Centauro.
Sic ferũ centaurum dixit Lucretius. Vide Turneb. in aduers.
Propter amaritudinẽ summam.

De Centaurio maiore.

Aliqui limnesion seu limnitin *quasi palustrem*, alij maroniam, alij Pelethroniã, alij Chironiã, vocãt. Magi Herculis sanguinem, Romani ferum, seu vuam feram, seu fel terræ.

A Ib. d. Τηλέφιον,

Οἱ μὲν, ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἀνδράχνην ἀγρείαν καλοῦσι, Ρωμαῖοι ἰλλέκεβραν, Αἰγύπτιοι ἀνώθ, Ἀφροὶ ἀτιρτόπουρις.

171. d. Ρᾶ.

Οἱ μὲν, ῥίαν· Ρωμαῖοι Ρᾶ Πόντικουμ.

B 172. b. Γεντιανή

Οἱ μὲν, κενταύρειος ῥίζα, οἱ δὲ, ἀλόη Γαλλική, οἱ δὲ, νάρκη, οἱ δὲ, Χειρώνειον, Δαρδανοὶ ἀλοῖτις, Ρωμαῖοι γεντιανὰ, οἱ δὲ, κικένδια, οἱ δὲ, κιμιναλίς.

Par. κάρκη

173. b. δακτυλῖτις.

Οἱ δὲ, μηλόκαρπον, οἱ δὲ, τεύξινον, Ρωμαῖοι ἔρβα ἀριστολόχια.

C

174. a. περιειρημένων.

Καλεῖται δὲ αὕτη καὶ ἀραίριζα καὶ μελεκάρπερουμ, καὶ Ἐφέσιος, καὶ λεξῖτις, καὶ πυξιόνυξ, καὶ Δάρδανον, καὶ ἰοντῖτις. Γάλλοι δὲ καλοῦσιν αὐτὴν θέξιμον, Αἰγύπτιοι δὲ σοφοέφ, Σικελοὶ δὲ χαμαίμηλον, Ιταλοὶ τέρρα μάλα, Δακοὶ ἀψίνθιον χωρικόν. γίνεται εἰς τόποις, ὀρεινοῖς, καὶ θερμοῖς, καὶ ὁμαλοῖς, ἢ τραχεῖς καὶ πετρώδεις. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρετὸν βαρὺν οὕτως ἀριστολοχία ἐπ᾽ ἀνθράκων κάπνισον τὸν πυρέσσοντα, καὶ παυθήσεται ὁ πυρετός τραύματα ἐπιπλασσομένη ἰᾶται. μετὰ δὲ κυπείρου καὶ δρακοντίου σπέρματος καὶ μέλιτος, τοῖς ἐν ῥινὶ καρκινώμασι βοηθεῖ μετ᾽ ἐλαίου δὲ ἢ ὑείου στέατος ἑψηθεῖσα, ῥίγη συγχριομένη θεραπεύει. Καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς καὶ Γαλλὸς τὰ αὐτὰ περὶ αὐτῆς εἰρήκασι, καὶ ὅτι τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ.

Malim τοκῖτις à partu iuuando.

D E F

174. a. Γλυκύῤῥιζα.

Οἱ μὲν, Ποντική, οἱ δὲ, γλυκήρατον, οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, λεοντικὰ, οἱ δὲ, Γλυκύφυτον, οἱ δὲ, Σκύθιον, οἱ δὲ, ἄδιψον, οἱ δὲ, συλίθρα, οἱ δὲ, λιβυεστασὼ, οἱ δὲ, ὁμοινόμοιος, οἱ δὲ, πεενθαόμοιος, Ρωμαῖοι δούλκις ῥάδιξ.

G Ib. e. νάρκην.

Οἱ μὲν, λιμνήσιον, οἱ δὲ, μαρώνιον, οἱ δὲ, Πληκτρονιας, οἱ δὲ, Χειρωνιας, οἱ δὲ, λίμνησις, Προφῆται αἷμα Ηρακλέους, Ρωμαῖοι φιέρρι, οἱ δὲ, οὐνεφερα, οἱ δὲ, φελτεραί.

175.d. μικρὸν,

Οἱ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, ἑλλεβορίτης, οἱ δ᾽, ἀμάραντον, Προφῆται αἷμα Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι φεβριφούγιαμ, οἱ δ᾽, αὐραμούλτι ῥάδιξ, Δακοὶ τουλβηλά.

176.d. λευκὸς,

Οἱ δὲ, χρυσίσκηπτρον, οἱ δὲ, ἰξίαν, Ῥωμαῖοι κάρδου σουαρίνους, Αἰγύπτιοι ἐφὴρ, οἱ δὲ, ἐφθόσεχιν.

177.a. μέλας.

Οἱ δὲ, πάγκαρπον, οἱ δὲ, οὐλόφονον, οἱ δὲ, ἰξίαν, οἱ δὲ, κυνόμαζον, οἱ δ᾽, ὠκιμοειδὲς, οἱ δὲ, Κνίδιον κόκκον, οἱ δὲ, κυνόξυλον, Ῥωμαῖοι κάρδους νίγρα, οἱ δὲ, οὐερνιλάγω, Αἰγύπτιοι σοβέλ.

Ib.g. Δίψακος,

Οἱ δὲ, κροκοδείλιον, οἱ δὲ, χαμαιλέων, οἱ δ᾽, ὀνοκάρδιον, οἱ δὲ, Ἀφροδίτης λουτρὸν, Ῥωμαῖοι λάβρουμ Βένερις, οἱ δὲ, κάρδουμ Βένερις, Αἰγύπτιοι σεσενεὸρ, οἱ δὲ, χεὶρ, οἱ δὲ, μελῆτα, Δακοὶ σκιαρή.

178.d. λευκὴ,

Οἱ δὲ, ἀγριοκινάραμ, οἱ δ᾽, δονακῖτις, οἱ δὲ, ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ, ῥήγια, οἱ δὲ, καρδοὺς ῥαμπτάρια.

Ib.f. Ἀραβικὴ,

Οἱ δὲ, ἀκάνθις, Ῥωμαῖοι σπῖνα.

179.a. Σκόλυμος,

Οἱ δ᾽, φέρουσα, οἱ δ᾽, πυξάκανθα, Ῥωμαῖοι στρόβουλουμ, Αἰγύπτιοι χνοῦς.

Ib.b. Ποτήριον,

Οἱ δὲ, φρύνιον, οἱ δὲ, ἀκιδωτόν.

Ald. καλοῦσι.

Ib.f. ἑρπάκανθα,

Οἱ δὲ, μελάμφυλλον, οἱ δὲ, παιδέρωτα, οἱ δὲ, ἀκανθηστόπια, οἱ δ᾽, μαρμοράρια, οἱ δὲ, κραίπουλα. 180.b. Ἀκάνθης

Ἄκανθα ἀγρία, ἣν Ῥωμαῖοι σπῖνα ἀγρέστις.

Ib.e. Λευκάκανθα,

Οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δ᾽, φύλλον, οἱ δ᾽, ἰσχιάδα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι γνιακάρδους, Θοῦσκοι σπῖνα ἄλβα.

181.c. Ἠρύγγιον.

Οἱ δὲ, ἠρύγγην, οἱ δὲ, ἐρυνηρις, οἱ δ᾽, κάρυον, οἱ δ᾽, γοργόνιον, οἱ δὲ, ἕρμιον, οἱ δ᾽, ὀρίγανον χλουνίον, οἱ δ᾽, μυράκανθον, οἱ δ᾽,

A

De Centaurio minore.

Quidam limnesion, alij helleboriten, alij amarantō, Magi Herculis sanguinem, Romani febrifugā, alij herbam multiradicē, Daci tulbela.

Pl. libadium, quòd propter fontes nascatur.

De Chamelæone albo.

Quibusdam chrysisceptron, aliis ixias, Romanis carduus varius, Ægyptiis epher seu ephthosechin.

Apul. erysisceptrum.

B

De Chamæleone nigro.

Pancarpon aliqui, alij * vlophonō, alij ixiam, alij cynomazon, alij ocimoides, alij granum Gnidium, alij * cynozolon, Latini carduum nigrum, seu vernilaginem, Ægyptij sobel vocant.

Quòd vicinos canū necet, iuuencas quoque anginæ modo perimat.

Sic Plinius, ab odoris grauitate.

C

De Dipsaco.

Aliqui crocodilium appellāt, alij chamæleonem, alij onocardiū, *quasi carduum * asininum*, alij Veneris lauacrum, Romani labrum Veneris seu carduū Veneris, Ægyptij seseneor, alij chir, alij meleta, Daci sciare.

Aut cor asininum.

De spina alba.

Aliqui syluestrē cinarā, alij donacitin, *quasi arundinaceam*, alij erysisceptrō, Romani spinam albam seu regiam, alij carduum ramptarium.

D

De spina Arabica.

Quibusdam acanthis, Latinis spina dicitur.

De Scolymo.

Aliis ferula, quibusdam pyxacantha, Romanis strobilus, Ægyptiis chnus.

E

De Poterio.

Aliqui phrynion, alij acidotum, *quasi cuspidatum seu aculeatum.*

De Acantho.

Aliqui * melamphyllon, alij pęderota vocant, alij acanthum topiariā, alij marmorariam, alij cræpulam.

A nigro folio.

F

De Acantha syluestri.

Acantha syluestris, quam Latini spinam agrestem vocant.

De Leucacantha.

Quidam polygonatum, alij phyllō, alij ischiada vocāt, Romani gniacardum, Hetrusci spinam albam.

G

De Eryngio.

Aliqui eryngen, alij erynerin, alij caryon, alij * gorgonium, alij * hermium, alij origanum * clunium, alij myracanthum, alij mo-

A capitū multitudine.

Quidam Martis capitulum. Mar. aprugnū

ly, Ægyptii crobyson, Magi sisertō, Romani capitulum cardui, alij carterę, Daci sicupnoex, Hispani centū capita, Aphri cherdam, alii orian chloen, *quasi montanam herbam*, alii chida appellant.

De aloë.

Quòd nō modò in terra, sed & extra eā viuat diutißimè.

Quòd folia hircinum cornu referant.

Aliquibus " amphibiō, aliis eryngium, aliis herminium, aliis " tragoceros, Romanis aloë, Barbaris itidē aloë dicitur.

De absinthio.

Ægyptij somi, Latini absinthium rusticum vocant.

De absinthio marino.

Sunt qui Sādonicē, sunt qui seriphum, Romani Santonicum vocāt.

De Abrotono.

Aliqui abutonō, alii absinthium, alii heraclion, alii cholopœon, *quasi bilem gignens*, alii thelyphthorion, alii absinthiomenon, alii procampylon, Magi palmæ neruos, alii cynanchiten, Romani absinthium Ponticum, nonnulli thelythamnon, *quasi fœmineum fruticem*, alii glycyn ancona, *quasi dulcem cubitum*, vocant.

De hyssopo.

Latini hyssopum, alii later, alii cassialam, Ægyptii pesalem.

De Stœchade.

Aliqui syncliopa, alii Alcibiadē, alii pancration, alii styphoniam, Ægyptii suphlo, Magi Pythonis oculum, Romani sciolebinam vocant.

De pulegio.

Quibusdam blechon, aliis arsenicanthum, Romanis polium, Aphris apuleium, Gallis albolon, aliis galisopsis.

De Dictamno.

Quòd à Diana fortasse obstetrices in iuuandis partubus vtilem esse didicerint.

Quòd hinnuli telis quo percussi sunt eius herbæ pastu eiiciant.

Aliqui embactrō, alii beloacum, *quasi telorum remedium*, alii " artemideion, alii Creticā, alii ephemeron, alii heldian, alii belotocō, alii " dorcadiū, alii helbunium, Romani vstilaginem rusticam appellant.

De saluia.

Aliqui ciosmin, alii phagnon, alii bechion, Ægyptii anusi, Romani tussilaginē, cor saluium seu saluiam vocant.

De mentha satiua.

A μῶλυ, Αἰγύπτιοι κρόβυσος, Προφῆται σίσερβος, Ῥωμαῖοι καπίτουλουμ μάρδους, οἱ δὲ, καρτεραὶ, Δακοὶ σικουπνοὲξ, Ισπανοὶ κιοτου καπιτὰ, Αφροὶ χερδάμ, οἱ δὲ, ὀρείαν χλόην, οἱ δὲ, χιδά.

Ib.f. Αλόη,

οἱ δὲ, ἀμφίβιον, οἱ δὲ, ἠρύγγιον, οἱ δ', ἕρμινον, οἱ δὲ, τραγόκερως, Ῥωμαῖοι ἀλόαμ, παρὰ Βαρβάροις ἀλοέ.

183.b. Αψίνθιον,

Αἰγύπτιοι σόμι, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ ῥούστικουμ.

184.c. θαλάσσιον,

οἱ δὲ, Σανδονίκην καλοῦσιν, οἱ δὲ, σέριφον, Ῥωμαῖοι Σαντόνικουμ.

Ib.f. Αβρότονον,

οἱ δὲ, ἀβούτονον, οἱ δὲ, ἀψίνθιον, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, χολοποιόν, οἱ δ', θηλυφθόριον, οἱ δὲ, ἀψινθιόμενον, οἱ δὲ, προκάμπυλον, Προφῆται νεῦρα φοίνικος, οἱ δ', κυναγχίτην, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ Πόντικουμ. τινὲς δὲ αὐτὸ θηλύθαμνον, οἱ δὲ, γλυκὺν ἀγκῶνα καλοῦσιν.

185.d. Υσσωπος,

Ῥωμαῖοι ὑσσώπουμ, οἱ δὲ, λάτερ, οἱ δ', κασσίαλα, Αἰγύπτιοι πεσαλέμ.

186. a. Στιχὰς,

οἱ δὲ, συγκλίοπα, οἱ δ', Αλκιβιάδης, οἱ δὲ, παγκράτιον, οἱ δὲ, στυφωνία, Αἰγύπτιοι σουφλώ, Προφῆται ὀφθαλμὸς Πύθωνος, Ῥωμαῖοι σκιολεβίνα.

187.e. Γλήχων,

οἱ δὲ, βλῆχρον, οἱ δὲ, ἀρσενίκανθον, Ῥωμαῖοι πολείουμ, Αφροὶ ἀπολείουμ, Γάλλοι ἄλβολον, οἱ δὲ, γαλίσοψις.

Hæc fortassis, vt & quæ sequuntur in Aldino & Parisiensi codice, ad caput de hyperico 177. lib.3. relegenda sunt.

188.b. ἀγείαν,

οἱ δὲ " ἔλβακτον, οἱ δὲ, βελούακος, οἱ δὲ, ἀρτεμεδήιον, οἱ δὲ, Κρητική, οἱ δὲ, ἐφήμερον, οἱ δ', " ἐλδίαν, οἱ δὲ, βελοτόκος, οἱ δὲ, δορκίδιον, οἱ δ', " ἐλβούνιον, Ῥωμαῖοι οὐστιλάγω ῥούστικα ".

Ald. ἔμβακτρον.

fortè, Ιδαίαν ab Ida monte.

fortè ἀβόλειον seu ἐκβόλιον. V. addit, οἱ δ' βίτον.

189.b. σφαγνόν,

οἱ δὲ, κίοσμιν, οἱ δὲ, φάγνον, * Αἰγύπτιοι βήκιον, Ῥωμαῖοι ἀπουσί, οἱ δ', κόσαλον, οἱ δὲ, σάλβια. Ib.d. μίνθην.

Ῥωμαῖοι μένθα, οἱ δὲ, νέπεταμ, Αἰγύπτιοι τὶς, οἱ δὲ, φερθουμερθερουμονθού, οἱ δὲ, περξώ, οἱ δὲ, μακηθό.

190.a. Ἡδύοσμον.

ὃ Ῥωμαῖοι μενθάστρουμ καλοῦσι.

Ib.f. Θύμος,

Οἱ δὲ, θύμος λευκὸς, οἱ δὲ, κεφαλωτὸς, οἱ δὲ, ἐπιθυμὶς, οἱ δὲ, θύρσιον, Ῥωμαῖοι θούμουμ, Αἰγύπτιοι στεφαίν, Δακοὶ μόζουλα.

191.d. Ερπυλλος,

Οἱ δὲ, ζυγὶς ἀγρία, οἱ δὲ, πόλιον, Αἰγύπτιοι μερουόπυος, Ῥωμαῖοι σερπύλλουμ, οἱ δὲ, κερηλαπικούμ.

192.a. Σάμψυχον,

Οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, ἀμάρακον, οἱ δὲ, ἀγαθίδες, οἱ δὲ, κνήκιον, οἱ δὲ, ἄκαπνον, Πυθαγόρας θραμβὴς, Αἰγύπτιοι σοφό, Ἀρμένιοι μύουρον, Προφῆται ὄνος ἱερέως, οἱ δ', ἡ κίγονος Ἴσεως, Ῥωμαῖοι μαιζούρανα.

193.a. ὑσσώπιον,

Marcell. de meliloto addit. Sũt qui zoodetẽ, sũt qui orthanon vocẽt. Romani melilotum & sertulam campanam appellant.

Οἱ δὲ, ὀριγανίδα καλοῦσιν.

Ib.b. ἄκινος,

Οἱ δὲ, ἄγριον βασιλικὸν, Ῥωμαῖοι ὠκιμάστρουμ.

Ib.g. ὀρεινὸν,

Οἱ δὲ, ῥυτὴν ὀρεινὴν, Ῥωμαῖοι ρούτα μοντάνα. πήγανον κηπευτὸν, Ῥωμαῖοι ροῦτα ὁρτένσις. Αἰγύπτιοι ἐπνουβού, Σύροι ἁρμαλᾶ, οἱ δὲ, βησασά, Ἄφροι χουρμᾶ.

195.d. ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ πηγάνου ἀγρίου.

Haec fortassis, vt & quae sequũtur in Aldino & Parisiẽsi codice, ad caput de hyperico 177. lib. 2. releganda sunt.

Πήγανον ἄγριον, οἱ δὲ, ὑπερικὸν, οἱ δὲ, ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ, κόριον, οἱ δ', χαμαιπίτυν, Ῥωμαῖοι ἑδεράλις, οἱ δὲ, σεντουινάλις, Ἄφροι χούρμα σεμμακέθ.

196.a. Μῶλυ,

οἱ δὲ, λευκόϊον ἄγριον καλοῦσι.

198.a. Λιγυστικὸν,

οἱ δὲ, πανάκειαν καλοῦσιν, οἱ δὲ, πάνακες.

Ib.g. ἄγριος,

οἱ δὲ, κερασκόμην, Ῥωμαῖοι καρότταμ, οἱ δὲ, παστινάκα ρούστικα, Αἰγύπτιοι βαβιβυρού, Ἄφροι σιχάμ.

199.c. Μασσαλεωτικὸν,

οἱ δὲ, σφάγνον.

al. add. οἱ δὲ, πλατυκύμινον. Sic Marc. & Corn.

Romani mentham, alij nepetam vocãt, Ægyptij tis, alii pherthumerthrumonthu, alij perxo, alij macetho.

De mentha syluestri.

quam Latini menthastrum nominant.

De Thymo.

Quidam thymum candidum seu capitatum cognominãt, alij epithymida vocant, alij thyrsion, Latini thymum, Ægyptij stephane, Daci mozula.

De Serpyllo.

Aliqui zygin syluestrem, alii polion vocant, Ægyptij meruopyos, Romani serpyllũ aut cicer erraticũ.

De Sampsucho.

Nõnulli trifolium, alij amaracum vocant, alij agathides, alij cnecion, alij acapnõ, Pythagoras thrambes, Ægyptij sopho, Armenij myurum, Magi sacerdotis asinum, alij Isidis genituram, Latini maioranam.

De maro.

Sunt qui origanida appellant.

De acino.

aliis syluestre basilicum, Latinis ocimastrum.

De Ruta.

Sunt qui rhytẽ montanã vocent, Latini rutam montanam, vti quam Græci peganon cepeuton, rutã hortẽsem, Ægyptij epnubu, Syri harmala seu besasa, Aphri churma.

Post id caput.

De Ruta syluestri.

Rutam agrestem, alij hypericon, alij androsæmon, alij coriõ, alij chamæpityn vocant, Romani hederalẽ seu *sentinalem. Afri churma semmaked.

Marc. inguinalem.

De Moly.

Aliqui syluestre leucoiõ appellãt.

De ligustico.

Alij panaceã, alij panaces vocant.

De pastinaca.

Quidam cerascomẽ, Romani carotam aut pastinacam rusticam vocant, Ægyptij barbibyru, Aphri sicham.

De Seseli Massiliensi.

Sunt qui sphagnõ, alij platycyminum, *quasi latum cuminum*, vocant.

De Seseli AEthiopico.

Ægyptij cyonophricen appellát.

De Tordylio.

nonnullis Tordylon.

De Aniso.

aliqui sion, Latini anisum dicũt.

De anetho.

Anethum quod estur, aliis polgidos, aliis anicetum, Magis cynocephali genitura aut pili, aliis genitura Mercurii, Ægyptiis arachu, Romanis anethum, Aphris sicciria, Dacis poltum.

De Cumino syluestri.

Latini cuminũ agreste aut cuminum syluaticum vocant.

De Ammi.

Latini ammium Alexandrinum.

De Coriandro.

Ægyptij ochiõ, Aphri goïd vocãt.

De Hieracio magno.

aliis sonchites, Romanis lactuca *erratica seu syluatica*, Aphris sithileas.

De Hieracio paruo.

sunt qui etiam hoc sonchiten vocent, alij *intybum syluestrem, Latini intubum agrestem, Aphri sithilesáde.

*Picris etiam est Apul.

De Heleoselino.

quidam pedinon, *quasi campestre*, cognominant, alij hydroselinon agrion, *quasi aquaticum apium agreste*, vocant, Romani apium rusticum.

De Oreoselino.

petroselinum syluestre nonnulli, Romani apium montanum, Ægyptij anonim vocant.

De Hipposelino.

Romani verò olus atrum.

De Elaphobosco.

quidam elaphicon, alij nebrium, alij ophigenium seu ophioctonon, alij herpyxe, alij lyme, Romani cerui ocellum vocant, Ægyptij chemis, Aphri ascaucau.

De Hippomarathro.

aliqui marathin, alij marathron agriõ, *quasi fœniculũ syluestrem*, vocãt, Ægyptij sampsos, Magi thymarnoliũ, Latini fœniculũ erraticũ seu equinũ, aliqui meũ, Galli sistrameor.

De Delphinio.

aliis diachysis, aliis diachytos, aliis paralysis, aliis camaros, aliis hya-

A Ib.c. σέσελι,

οἱ Αἰγύπτιοι κυόνων φρίκην καλοῦσι. Ald. κύνων

200.b. Τορδύλιον,

οἱ δὲ, τόρδυλον.

200.c. Ἄνισον,

οἱ δὲ, σῖον, Ῥωμαῖοι ἄνισουμ.

201.a. Ἀνήθου.

B Ἄνηθον τὸ ἐσθιόμενον, οἱ δὲ, πόλγιδος, οἱ δ᾽, αἰίκητον, Προφῆται γόνος κυνοκεφάλου, ὁμοίως τρίχες κυνοκεφάλου, οἱ δὲ, γόνος Ἑρμοῦ, Αἰγύπτιοι ἀραχοῦ, Ῥωμαῖοι ἀνήθουμ, Ἄφροι σικκίρια, Δακοὶ πόλτουμ. Ald. πόλτουμ.

Ib.e. ἄγριον,

Ῥωμαῖοι κύμινουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ, κύμινουμ σιλβάτικουμ.

C 202.b. Ἄμμι,

Ῥωμαῖοι ἄμμιουμ Ἀλεξανδρίνουμ.

Ib.e. Κορίαννον,

Αἰγύπτιοι ὄχιον, Ἄφροι γοΐδ.

Ib.g. μέγα,

οἱ δὲ, σογχίτην, Ῥωμαῖοι λακτοῦκα, Ἄφροι σιθιλέας.

D 203 b. μικρὸν,

οἱ δὲ καὶ τοῦτο σογχίτην καλοῦσιν, οἱ δ᾽, ἔντυμον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἰντίβουμ ἀγρέστεμ, Ἄφροι σιθιλέσαδε.

Ib.f. Ἐλειοσέλινον,

οἱ δ᾽, πεδινόν, οἱ δ᾽, ὑδροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ ῥούστικουμ.

E Ib. Ὀρεοσέλινον,

οἱ δὲ, πετροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, Αἰγύπτιοι ἀνώνιμ.

204.c. καλοῦσι.

Ῥωμαῖοι δὲ ὄλους ἄτρουν.

205.c. Ἐλαφόβοσκον,

F οἱ δὲ, ἐλαφικόν, οἱ δ᾽, νέβρειον, οἱ δ᾽, ὀφιογένιον, οἱ δὲ, ὀφιοκτόνον, οἱ δ᾽, ἕρπυξιν, οἱ δὲ, λύμη, Ῥωμαῖοι κερβικέλλουμ, Αἰγύπτιοι χημίς, Ἄφροι ἀσκαουκαού.

206.d. Ἱππομάραθρον,

οἱ δὲ, μάραθρον ἄγριον, Αἰγύπτιοι σαμψώς, Προφῆται θυμαρνόλιον, Ῥωμαῖοι φαινίκουλουμ ἐρράτικουμ, οἱ δὲ, φαινίκουλους, οἱ δ᾽, κουίνους, οἱ δ᾽, μιοῦμ, Γάλλοι σιστραμεόρ. Ald. οἱ δὲ, μάραθρις.

G 207.c. Δελφίνιον,

οἱ δὲ, διάχυσις, οἱ δὲ, διάχυτος, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δ᾽, κάμαρος, οἱ δ᾽, ὑάκιν-

θος, οἱ δὲ, δελφινίας, οἱ δὲ, νήειον, οἱ δὲ, νηρειάδειον, οἱ δὲ, σώσανδρον, οἱ δὲ, κρόνιον, Ῥωμαῖοι βούκινος μίνορ.

Ib.f. Πύρεθρον.

Οἱ μὲν δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, πύρινον, οἱ δὲ, πύρωτον, οἱ δὲ, πύρωθρον, οἱ δὲ, ἀρνὸς πυρίτης, Προφῆται πυρίτης, Ῥωμαῖοι σαλίβαρις.

209.d. Σφονδύλιον,

Οἱ μὲν δὲ, ἀράγγιον, οἱ δὲ, φαλάγγιον, οἱ δὲ, ἀστέριον, οἱ δὲ, νίσυρις, οἱ δὲ, σφονδυλὶς, οἱ δὲ, χοροδάνον, οἱ δὲ, οἰνάνθη, Ῥωμαῖοι ἔρβα ῥοτουνδάλις, Αἰγύπτιοι ἀψαφὲρ, Προφῆται ὄσιρις.

210.a. Νάρθηξ,

Ῥωμαῖοι φέρουλαμ.

Ib.d. Πευκέδανος,

Οἱ μὲν δὲ, ἄγριον, οἱ δὲ, ἀγριόφυλλον, Προφῆται ἀγαθὸς δαίμων, οἱ δὲ, πινάστελλουμ, Ῥωμαῖοι *σαταίριον.

211.d. Μελάνθιον,

Οἱ μὲν δὲ, καὶ τοῦτο μήκωνα ἄγριον καλοῦσι μέλαινα, Ῥωμαῖοι παπάβερ νίγρουμ.

216.c. Ἀμμωνιακὸν,

πόα ἐστὶν, ὅθεν τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, οἱ δὲ, ἀγάσυλλον, οἱ δὲ, κριόθεος, οἱ δὲ, ἡλίουστρος, Ῥωμαῖοι γοῦττα.

218.f. Ἄλυσσον,

Οἱ μὲν δὲ, ἀσπίδιον, οἱ δὲ, ἁπλόφυλλον, οἱ ἀκκύσητον, οἱ δὲ, ἀδέσετον,

219.b. Ἀσκληπιὰς,

οἱ δὲ, κισσίον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον καλοῦσι.

Ib.c. Ἀτρακτυλὶς,

Οἱ μὲν δὲ, ἄμυρον, οἱ δὲ, κνίκος ἀγρία, οἱ δὲ, ἀσπίδιον, Προφῆται ἄφεδρος, Αἰγύπτιοι χνώ, Ῥωμαῖοι πρεσέπιουμ, οἱ δὲ, φουσούγρεστις, οἱ δὲ, κλόνουκα ῥούστικα.

Ib.e. Πολύκνημον,

Οἱ μὲν δὲ, κλινοπόδιον, οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτη, οἱ δὲ, ἐχεώνυμον, Ῥωμαῖοι πουτιαλογονθρία.

Ib.f. οἴνῳ.

Ἐδίδαξεν ἡ πεῖρα, ὡς ἀποτριβομένων τῶν κλωναρίων αὐτοῦ οἴνῳ λευκῷ, *τοῖς ἐχομένοις τοῖς λεγομένοις βιασμοῖς μέγα βοήθημα.

219.f. Κλινοπόδιον,

Οἱ μὲν δὲ, κλεώνικον, Οἱ μὲν δὲ, ὠκιμοει-

Ald. σαταίριον. (margin)

Hæc inter notha in Aldino codice desiderantur, sed ipsi contextui adduntur. fortè τοῖς ἐχομένοις. (margin)

cinthus, aliis delphinias, aliis neriō, aliis nereadium, aliis sosádros, aliis cronios, Romanis buccinus minor vocitatur.

De Pyrethro.

Aliqui dorycnion, alij pyrinō, alij pyrotō, alij pyrothrō, alij arnopyritē, Magi pyritē, Romani saliuarē vocāt.

De Spondylio.

Aliqui arangem nominant, alii phalangium, alij asterium, alij nisyrin, alij sphondylin, alij chorodanō, alij œnanthē, Romani herbā *rotularē, Ægyptij apsapher, Magi osirin.

σφόνδυλοι Græcis vertebras & rotulas significant. (margin)

De Ferula.

Latini ferulam vocant.

De Peucedano.

Aliqui *sisona agrion vocant, alij agriophyllō, Magi bonū dæmonē, alij pinastellum, Romani *satanariā.

Sic Apul. fortè agreste fœniculum. Alij, statarinā herbam. (margin)

De Melanthio.

Alij mecona agrion melana, Romani papauer nigrum appellant.

De Hammoniaco.

herba est, ex qua ammoniacum thymiama colligitur, aliqui agasyllon, alij criotheon, alij heliustrum, Romani guttam nominant.

De Alysso.

Aliqui aspidion *quasi* *clypeolum, alii *haplophyllon, alii accyseton, alii adeseton nuncupant.

A seminis figura. A foliorum teneritudine. (margin)

De Asclepiade.

aliis cissiom, *quasi hederula*, aliis cyssophyllon, *hoc est, hederæ foliis prædita.*

De Atractilide.

Sunt qui *amyrō, qui cnicum syluestrem, qui aspidium vocent. Magi aphedrō, *hoc est,* *menstruam purgatione*, Ægyptij cheno, Romani præsepium, aliqui fusum agrestem, alij colum rusticam.

Marc. ascyron. (margin)

fortè à sanguineo succo, quē folia confricata reddūt. Eadem ratione Theophrasto φόνος. i. cruor, Aëtio αἱμάσσουσα appellatur. (margin)

De Polycnemo.

Quidam clinopodium, *quasi lecti pedem*, alij polygonatum, alij Iouis colū, alij echeonymon, Romani puteologonthriam vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

Edocuit experiētia, ipsius ramulos in vino albo contritos lymphatico furore correptis magno esse præsidio.

De Clinopodio.

Aliqui *cleonicum, alij ocimastrum

fortè, clinicū. Plin. clinopodium. (margin)

strum, alij zopyron vocant.

De Leontopetalo.

Aliqui leontopodion, alij * leuceoron, alij leontium, alij dorin, seu doricterin, alij pardalen, alij lychnidem syluestrẽ, alij * thorybethron, alij * rapeiũ, alij corniculatũ papauer, alij anemonẽ, Romani papauerculũ aut * semen leoninum appellant.

Marc. leuceorion.

Apul. theribethron & orobethron.

Apul. prapedion & prapedilon. fortè, pedem: sic Apul.

De Teucrio.

Aliquibus teucris.

De Trissagine.

Latinis trissago minor dicitur.

De Lychnide coronaria.

Quidam athanaton, *quasi immortalem*, vocant, alij aquiloniũ, alij ballarion, alij geranopodiũ, *quasi gruis pedem*, alij corymbion, alij taurion, alij sceptron, alij maloïon, Ægyptij semeon, Magi sanguinẽ menstrua patientis mulieris, Romani genicularem seu vallariam.

De Lychnide syluestri.

Aliis tragonaton, aliis atocion, aliis hieracopodion, *quasi pes accipitrinus*, aliis lampas, *hoc est lucerna*, vocatur, Ægyptiis semura, Magis mẽstrua patiẽtis mulieris genitale, Romanis intybus agrestis, aliis lapathũ seu caphaguina, aliis seris appellatur.

De Lilio.

Alij crinanthemon vocant, alij callirium, *quasi pulchrum lilium*, Magi Martis sanguinem, Osthanes auram crocodili, Ægyptij symphæphon, quidam tialon, Latini lilium, seu rosam Iunonis, Syri susan, Aphri abiblabon.

De Ballote.

Aliqui nophthan appellant, alij notianoscemin, alij cynosprasion, *quasi caninum marrubium*, alij notheran, alij nochelin, alij nostelin, alij nophryn, alij gnothurin, alij gnoteran, Romani apniũ aut medatã, alij vlcerariam, alij marrubiũ: sunt qui cãtherinũ adiiciãt, Ægyptij asphos seu esce, Prophetæ sãguinẽ Ixionis.

De Apiastro.

Aliqui * melittẽõ, alij meliphyllõ, alij erythran, alij temele, Romani apiastrũ seu * citraginẽ, Galli merisimorion vocant.

fortè, melittanam.

quòd citreum malum redoleat.

De Marrubio.

Aliqui eupatoriũ, alij phyllopha-

A δὲς, οἱ δὲ, ζώπυρον καλοῦσι.

220.b. Λεοντοπέταλον,

οἱ δὲ, λεοντοπόδιον, οἱ δ', λευκόρον, οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, δωρὶς, οἱ δ', δωρικτερὶς, οἱ δὲ, λυχνὶς ἀγρία, οἱ δὲ, παρδάλη, οἱ δὲ, θορύβηθρον, οἱ δὲ, ῥαπήιον, οἱ δ', μήκων κερατῖτις, οἱ δὲ, ἀνεμώνη, Ῥωμαῖοι παπάβελκλουμ, οἱ δ', σέμεν λεόνιουμ.

B

Ib.d. χαμαίδρυν,

οἱ δ', πευκρίδα.

Ib.f. Χαμαίδρυς,

Ῥωμαῖοι τρισσάγω μίνορ.

221.d. στεφανωματική,

οἱ δὲ, ἀθάνατος, οἱ δ', ἀκυλώνιον, οἱ δὲ, βαλλάριον, οἱ δ', γερανοπόδιον, οἱ δὲ, κορύμβιον, οἱ δὲ, ταύριον, οἱ δὲ, σκῆπτρον, οἱ δὲ, μαλόϊον, Αἰγύπτιοι σεμεὸν, Προφῆται αἷμα ἀποκαθημένης, Ῥωμαῖοι γενικουλάρις, οἱ δὲ, βαλλάρια.

C

Ibid. ἀγρία,

οἱ δ', τραγόνατον, οἱ δ', ἀτόκιον, οἱ δ', ἱερακοπόδιον, οἱ δὲ, λαμπὰς, Αἰγύπτιοι σεμοῦρα, Προφῆται ἀποκαθημένης τὸ ὕδερος, Ῥωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστεμ, οἱ δ', λάπατον, καφαγουΐνα, οἱ δὲ, σέρις.

D

Ib.e. βασιλικὸν,

οἱ δ', κρινάνθεμον, οἱ δ', καλλείριον, Προφῆται αἷμα Ἄρεως, Ὀσθάνης αὖρα κροκοδείλου, Αἰγύπτιοι συμφαιφὼ, οἱ δὲ, τίαλος, Ῥωμαῖοι λίνουμ, οἱ δὲ, ῥόσα ἰκώνης, Σύροι σουσᾶ, Ἄφροι ἀβίβλαβον.

E

222.c. πράσιον.

οἱ δὲ, νοφθὰν, οἱ δὲ, νοτιανοσκέμιν, οἱ δὲ, νόσπρασον, οἱ δὲ, νωθεράς, οἱ δ', νοχελὶς, οἱ δὲ, νωστελὶς, οἱ δ', νῶφρυς, οἱ δὲ, γνώθουρις, οἱ δὲ, γνωτέρα, Ῥωμαῖοι ἄπνιουμ, οἱ δὲ, μέδαταμ, οἱ δ', οὐλκεράρια, οἱ δὲ, μαρούβιουμ, οἱ δ', κανθουρίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄσφος, οἱ δ', ἔσκε, Προφῆται αἷμα Ἰξίωνος.

F

Ib.e. καλοῦσι.

οἱ δὲ, μελίτταιον, οἱ δ', μελίφυλλον, οἱ δ', ἐρυθρὰ, οἱ δ', τημελῆ, Ῥωμαῖοι ἀπιάστρουμ, οἱ δ', κιτράγω, Γάλλοι μερισιμόριον.

G

223.b. Πράσιον,

οἱ δὲ, εὐπατώριον, οἱ δ', φυλλόφαρες,

οἱ δὲ, τριπέδιλον, οἱ δ', καμηλοπόδιον, οἱ δὲ, φιλόχαρες, Αἰγύπτιοι ἀστερόπη, Προφῆται αἷμα ταύρου, οἱ δὲ, ἄφεδρος, γόνος Ὥρου, Ῥωμαῖοι μαῤῥούβιουμ, οἱ δ', λαβεώνια, Ἄφροι ἀτιερβέρζια.

124.a. Φυλλίτις,

οἱ δὲ, φύλλις, οἱ δ', ἄκαυλον, οἱ δ', λάπαθον ἄγριον καλοῦσι.

224.c. κνίκιον,

Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ, οἱ δὲ, τριφόλιουμ ἀκούτουμ ὀδοράτουμ.

225.c. Πόλιον,

τὸ ὀρεινόν, οἱ δὲ, τεύθριον, οἱ δὲ, φευξασπίδιον, οἱ δὲ, ἀχαμενίς, οἱ δὲ, λιβανῖτις, οἱ δὲ, μήλοσμον, οἱ δὲ, βέλιον, οἱ δ', λεοντοχάρον.

Ib.f. Σκόρδιον,

οἱ δὲ, σκόρβιον, οἱ δ', πλευρῖτις, οἱ δὲ, δύσοσμον, οἱ δ', καλαμίνθη ἀγρία, οἱ δὲ, χαμαίδρυς, οἱ δὲ, μιθριδάτιος, Προφῆται αἷμα πόδεως, Αἰγύπτιοι ἀφῶ, Ῥωμαῖοι φριξάγω παλούστρις.

226.c. Βήχιον,

Fortaſſe, βηχικὸν, vti apud Aeginetam.

οἱ δὲ, ῥίχιον, οἱ δὲ, πετρίνη, οἱ δὲ, πήγανον, οἱ δὲ, πίθιον, οἱ δὲ, παγώνατον, οἱ δὲ, χαμαιλεύκη, οἱ δὲ, πρόχετον, οἱ δὲ, ἀρκόφυλλον, οἱ δ', χαμαίγειρον, Αἰγύπτιοι σααρθά, Ῥωμαῖοι τουσιλλάγω, οἱ δὲ, φαρφάριαμ, οἱ δὲ, πουστουλάγω, Βέσσοι ἀσᾶ.

Ib.f. Ἀρτεμισία

Fortè, τοκῶπις seu τοκῖτις à iuuando partu.

οἱ δὲ, πολύκλωνος, οἱ δὲ, μονόκλωνος, οἱ δὲ, τοξητησία, οἱ δὲ, Ἐφεσία, οἱ δ', ἀνακτόριος, οἱ δ', σώζουσα, οἱ δὲ, λεία, οἱ δ', λυκόφρυξ, Προφῆται αἷμα ἀνθρώπου, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, Ῥωμαῖοι βαλένεια, οἱ δὲ, σερπύλλουμ, οἱ δὲ, ἔρβα ῥέγια, οἱ δὲ, ράπιουμ, οἱ δὲ, τραγάνθες, οἱ δὲ, ἀρτεμίσιαμ, Γάλλοι πονέμ, Δακοὶ ζουόστη.

227.c. Ἀρτεμισία,

Ῥωμαῖοι κάπρουμ σιλβάτικουμ, οἱ δὲ, ἄπιουμ ῥούστικουμ, Αἰγύπτιοι μερσεώ.

228.b. Γεράνιον,

Fortè, πελαργῖτις, à roſtro ciconiæ.

οἱ δὲ, πελωνῖτις, οἱ δ', τρίκα, οἱ δὲ, γερανογέρων, Ῥωμαῖοι οὐχινάστρουμ, Ἄφροι ἰέσκε.

res, alij tripedilõ, alij camelopodiũ, *quaſi cameli pedẽ*, alij philochares, Ægyptij aſterion aſteropémve, Prophetæ tauri ſanguinem, alij aphedron, genitură Hori, Romani marrubiũ, ſeu labeoniam, Aphri atierberzia nominant.

Marc. ex Plin. philopada

De Phyllitide.

Aliqui phyllin, alij acaulon, *quaſi caule carentẽ*, alij lapathum agrion, *hoc eſt, rumicem ſyluestrem*, vocitant.

De Trifolio.

Latinis trifolium ſeu trifolium acutum ſeu odoratum.

propter figurā: ita Colum. Veget.

à graui odore & bitumini ſimili

De Polio.

Montanum aliqui teuthrion, alij pheuxaſpidion, *quaſi aſpides fugās*, alij achemenin, alij libanitin, alij melosmon, alij belion, alij leontocaron, *quaſi leoninum caput*, appellant.

à pomi fortaſsis odore

De Scordio.

Quidam ſcorbium nominãt, alij pleuritin, alij dyſoſmon, *quaſi grauiter olens*; alij calamintham ſylueſtrem, alij chamædryn, alij Mithridation, Prophetę ſanguinem Podotis, Ægyptij apho, Romani trixaginem paluſtrem.

De Tußilagine.

Nonnulli richion, alij petrinam vocant, alij peganon, alij pithion, alij pagonaton, alij chamæleucen, *quaſi humilem populum albam*, alij procheton, alij acrophyllon, alij chamægiron, *quaſi humilem populũ nigrā*, Ægyptij ſaartha, Romani tuſſilaginem, ſeu farfaram aut puſtulaginẽ, Beſſi aſa.

Sic Marcellus

fortè, populaginem

De Artemiſia.

Artemiſiā ſeu polyclonon, *à multiplicibus ramulis ſic dictam*; ſeu monoclonon, *à ſingulari ramulo*, quidā toxotin, alij Epheſian, alij anactorion, alij ſozuſam, *quaſi ſalutarem*: alij lęuē, alij leucopin, Prophetæ hominis ſanguinem, alij chryſanthemon vocant, Romani valentinam, alij ſerpyllũ maius, vel herbā regiā, alij rapium, alij traganthen, alij artemiſiā, Galli ponem, Daci zuoſten.

à floris in ambitu colore vel lycophryn: quaſi lupi ſupercilium. ab efficacia

De Ambroſia.

Romani caprũ ſyluaticum, ſeu apium ruſticum, Ægyptij merſeo.

De Geranio.

Quibuſdam pelonitis, aliis trica, aliis geranogeron, Romanis echinaſtrum, Aphris ieſce dicitur.

Ibidem, de Geranio altero.

Aliqui oxyphyllon, alij mertryga, alij myrrhin, alij cardamomum, alij origanum vocãt, Prophetæ hierobryncas, Latini pulmoniá, cicutariam aut herbam gruinam, Aphri iesce.

De Gnaphalio.

Quidam hires, alij ampetocon, alij anaxeton, alij gnaphalin vocãt, Ægyptij semeon, Galli gelasinem, Romani centunculum seu centuncularem herbam, alij albinum.

quasi tomentitiam herbã.

De OEnanthe.

Alij cerascomion.

De Conyza magna.

Conyza magna, quibusdã cynozematitis, aliis danais, aliis tanachiũ, aliis phycos, aliis ischys, aliis dinosmos, *quasi graueolẽs,* Magis brephoctonos, *quasi infantes enecans,* aliis anubias, aliis hedemias, Ægyptiis ceti, Romanis intybũ aut militaris herba, quibusdam delliariũ, aliis febrifuga nuncupatur. Sunt & qui phragmosam, qui musteri, qui pissan nominent.

Conyzã, tractã ni fallor ex hac voce corrupta, coniectura Cl. Dortmãnus, (quẽ honoris causa nomino) ita dictã putabat, quasi, cynozã id est, canis odorem præ se ferentem.

Eodem capite:

Aliqui conyzam paruam, alij panion, alij libanotin, Prophetæ Cronon, *id est, Saturnum,* appellant.

De Hemerocalle.

Aliqui hemerocatallacton, alij crinon agrion, *quasi lilium syluestre,* alij crinanthemon, alij porphyranthes, alij bulbum vomitorium, alij anticantharon, Ægyptij iocri, Romani bulbum aut liliũ syluestre, seu marinum, Aphri abiblabon vocant.

à flore lilij
à flore purpureo seu sanguineũ

De Leucoio.

Alij basilion, *quasi regiam,* Romani opulam albam, seu violam albã, aliqui augustiam, nonnulli violam matronalem, aut passorinã, alij polyphoram vocant.

fortè quòd flores multos proferat

De Satyrio erythronio.

Alij melium aquaticum, alij entaticon, *quasi arrectorium,* nonnulli priapiscum seu satyriscum, alij Satyri testiculum, Romani testiculum leporinum nominant.

Sic Apul.

De Hormino.

Latinis geminalis, Dacis hormia dicitur.

De Nymphæa altera.

Nymphęam alterã sunt qui nymphona vocent.

Ib. paulò pòst. γεράνιον,

[οἱ δὲ, ὀξύφυλλον], οἱ δὲ μερτρεὺξ, οἱ δὲ, μυῤῥὶς, οἱ δὲ, καρδάμωμον, οἱ δὲ, ὀρίγανον, Προφῆται ἱεροβρύγκας, Ρωμαῖοι πουλμενία, οἱ δὲ, κικούτᾱρία, οἱ δὲ, γρουΐνα, Αφροὶ ἰέσκε.

Cõclusa adduntur. ex Ald. cod.

Ib. c. Γναφάλιον,

οἱ δὲ, ἱρὲς, οἱ δὲ, ἀμπέτοκος, οἱ δὲ, ἀνάξητον, οἱ δὲ, γναφαλὶς, Αἰγύπτιοι σεμεὼν, Γάλλοι γελασονὲν, Ρωμαῖοι κέντουκλουμ, οἱ δὲ, τουκούλαρις, οἱ δὲ, ἀλβίνους.

229. a. λευκάνθεμον,

οἱ δὲ, κερασκόμιον.

Ibid. b.

Περὶ κονύζης μεγάλης. Κεφ.

Κόνυζα μεγάλη, οἱ δὲ, κυνοζεματῖτις, οἱ δὲ, δαναῒς, οἱ δὲ, τανάχιον, οἱ δὲ, φύκος, οἱ δὲ, ἰσχὺς, οἱ δὲ, δείνοσμος, Προφῆται βρεφοκτόνος, οἱ δὲ, ἀνουβίας, οἱ δὲ, ἡδεμίας, Αἰγύπτιοι κέπι, Ρωμαῖοι ἴντιβουμ, οἱ δὲ, μιλιτάρις μίνα, οἱ δὲ, δελλιάριον, οἱ δὲ, φεβροφούγα, οἱ δὲ, φραγμοσὰ, οἱ δὲ, μουστεροὶ, οἱ δὲ, πισσὴν.

Ib. f. ἰᾶται,

οἱ δὲ, κόνυζα μικρὰ, οἱ δὲ, πάνιος, οἱ δὲ, λιβανωτὶς, Προφῆται Κρόνος.

Ib. g. Ημεροκάλλις,

οἱ δὲ, ἡμεροκατάλακτον, οἱ δὲ, κρῖνον ἄγριον, οἱ δὲ, κρινάνθεμον, οἱ δὲ, πορφυράνθὲς, οἱ δὲ, βολβὸς ὁ αἱματικὸς, οἱ δὲ, ἀντικάνθαρον, Αἰγύπτιοι ἰοκροὶ, Ρωμαῖοι βοῦλβουμ, οἱ δὲ, ἔλιουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ, ἔλιουμ μαρίνουμ, Αφροὶ ἀβίβλαβον.

230. b. Λευκόϊον,

οἱ δὲ, βασίλειον, Ρωμαῖοι ὄπουλα ἄλβα, οἱ δὲ, βίολα ἄλβα, οἱ δὲ, αὐγουστία, οἱ δὲ, βίολα ματρονάλεμ, οἱ δὲ, πασσαρίνα, οἱ δὲ, πολύφορα.

232. c. ἐρυθραϊκὸν,

οἱ δὲ μήλιον τὸ ἐν ὕδασιν, οἱ δὲ, ἐντατικὸν, οἱ δὲ, πριαπικὸν, οἱ δὲ, σατυρίσκος, οἱ δὲ, ὄρχις Σατύρου, Ρωμαῖοι τεστίκουλουμ βένερις.

Ib. c. ὅρμινον,

Ρωμαῖοι γεμινάλις, Δακοὶ ὅρμια.

234. a. ἄλλης.

Νυμφαία ἄλλη, οἱ δὲ, νυμφῶνα καλοῦσι.

Ib.c. Ανδρόσακες,

οἱ μὲν δὲ, πικρίδα, οἱ δὲ, λεύκην, οἱ δὲ, θαλασσίαν καλοῦσι.

Ib.e. πτέρυξ,

οἱ δὲ, λογχῖτις, οἱ δὲ, ἀτούριος, οἱ δὲ, φρυγία, οἱ δὲ, φρυγῖτις, οἱ δὲ, φιλτροδότης, Προφῆται αἷμα γαλῆς.

234.b. Ανθυλλὶς,

οἱ μὲν δὲ, ἄνθυλλον, οἱ δὲ, ἀνθεμίδα, οἱ δὲ, ἐράνθεμις, οἱ μὲν δὲ, λευκάνθεμον, οἱ δὲ, σωρανθὶς, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινὸν, Ρωμαῖοι σωλάστρουμ καλοῦσι.

235.c. καλλίαν,

Ρωμαῖοι μάλιουμ, Αφροὶ ἀστηριφὴ, [ἕτεροι δὲ χρυσοκόμην.]

Cõclusa expungi par est, quia leguntur in contextu.

236.d. λευκάνθεμον,

οἱ δὲ, ἀνθεμὶς, οἱ δὲ, χαμαίμηλον, οἱ δὲ, χρυσόκαλις, οἱ δὲ, μελάμβαθρον, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινὸν, Ρωμαῖοι σώλις σέκουλουμ, οἱ μὲν δὲ, μιλλεφόλιουμ, Θοῦσκοι καυτάν, Αφροὶ θαμακθ'.

Ib.f. κάχλαμ,

οἱ δὲ, βαλσαμώνη, Προφῆται αἱμοῤῥα, οἱ δὲ, γόνος Ερμοῦ, οἱ δὲ, γόνος ἄφθιτος, οἱ δὲ, Μνησίθεος, Ρωμαῖοι καππακοραvία, Αφροὶ ναράτ.

237.a. "πεντόβορον,

Malim cum Gal. πεντόροβον.

παιονία ἄῤῥην, οἱ δὲ, ὀροβέλιον, οἱ δὲ, ὀροβάξ, οἱ δὲ, αἱμαγωγὸν, οἱ δὲ, παισαίδην, οἱ δὲ, μονογλώσσον, οἱ δὲ, μήνιον, οἱ δὲ, παιόνιον, οἱ δὲ, πανθικέρατος.

Ibid. δακτύλους,

οἱ δὲ, ἀγλαοφώτιδα, οἱ δὲ, θεοδόνιον, οἱ δὲ, σελήνιον, Προφῆται σεληνόγονον, οἱ δὲ, φθίσι, Ρωμαῖοι κάστα.

Ib.f. ἐξώνυχον,

οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, λίθος λεοντική, οἱ δὲ, γοργώνιον, οἱ δὲ, ταντάλιτις, οἱ δὲ, "διόσπορον, Ρωμαῖοι κολοῦμβαμ, Δακοὶ γονολήτα.

Theophrastus & Plin. διόσπυρον, quasi Iouis triticum.

238.d. ἐρευθόδανον,

οἱ δὲ, ἐρυθρόδανος ῥίζα, οἱ δὲ, δράκανος, οἱ δὲ, κιννάβαρις, Ρωμαῖοι ῥουβία πασίβα, Θοῦσκοι λάμπα μίνωρ, Αἰγύπτιοι σωφοβί.

239.a. Λογχῖτις,

οἱ δὲ, κέστρον, ἢ Μηδοῦσα, Ρωμαῖοι βενέρεα, οἱ δὲ, λαγκέολα.

De Androsace.

Sunt qui "pierida appellent, alij "leucem, alij thalassiam, *quasi* "*marinam.*

à sapore amaro.
à folij colore candido.
à loco circa quē nascitur.

De Aspleno.

Alij lonchitin, alij "aturium, alij phrygiam, alij phrygitin, alij philtrodoten, Prophetæ "mustelæ sanguinem.

Apul. tencrium.
aut felis.

De Anthyllide.

Quidam anthyllon, alij anthemida vocant, alij eranthemin, alij leucanthemon, alij soranthis, alij florem campestrem, Romani "solastrum.

fortè Solis astrum.

De Anthemide.

Romani malium, Aphri asterticiphe appellant.

De Parthenio.

Alij anthemida: sunt qui chamęmelum, alij chysocalin, alij malobathron, alij florem campestrem, Romani solis oculũ, aut millefolium, Hetrusci cautan, Aphri thamacth.

De Buphthalmo.

Alij balsaminam, Prophetæ hæmorrham, alij Mercurij geniturá, aut semen incorruptibile, alij Mnesitheum, Romani cappacoraniam, Aphri Narat.

De Pæonia.

Pæoniam marem, alij "orobelium nominant, alij orobacem, alij "hęmagogum, alij pæsæden, alij menogenion, *quasi lunæ sobolem*, alij menion .i. "*lunarem*, alij pæonium, alij "panacos ceras.

à granis eruo similibus.
quòd menstruum sanguinem educat.
quòd corniculatæ Lunæ speciem referant seminum inuolucra. sic Apul.

Ibidem.

Alij aglaophotida, quidam theodonium, *quasi diuinum donum*, alij selenion, *hoc est, lunarem*, Prophetę selenogonon, *quasi Lunæ genituram*, alij phthisin, Romani castam.

De Lithospermo.

Alij leontion, alij leoninum "lapidem, alij gorgonium, alij tantalitin, alij "diosporon, *quasi à Ioue satum*, Romani columbá, Daci gonoletá.

Marc. leonticam herbam.

De Rubia.

Alijs dracanos, aliis cinnabaris, Romanis rubia satiua, Hetruscis lappa minor, Ægyptiis sophobi.

De Lonchitide.

Aliis cestron seu Medusa dicitur, Romanis venerea seu lanceola.

De Lonchitide altera.

Latini loginam aut calabrinam.

Fortè, Lanceolam

De Althæa.

Alij althiocon.

De Cannabi satiua.

Aliqui cannabium, alij schœnostrophon, *quasi intorquendis funibus aptum*, alij asterion, Latini cannabin appellarunt.

à foliorum figura.

De Cannabi syluestri.

Aliqui hydrastinam, Romani terminalem seu cannabin vocant.

De Anagyri.

Alij agnacopum.

De Onobrychide.

Aliqui onobrochilon, alij eschasmenen, alij hypericum, alij corion, alij chamæpityn, Romani opacam, alij brichilatam, alij loptam, alij iocinalem, Daci aniassexe appellant.

De Chamæpity.

Alij pityorizon, alij orizelon, alij bryoniam syluestrẽ, Prophetæ Mineruæ sanguinem, Romani cupressum nigram, Daci dochela.

Sic Apul.

In alio codice & hoc de Vettonica caput inseritur: cuius magna pars ex Ant. Musa desumpta videtur.

Vettonica nascitur in pratis & montosis locis, itémque mundis & opacis circa frutices. Animas hominum & corpora custodit. Contra nocturnas ambulationes ac loca à maleficiis & periculis non satis tuta, necnon & somnos difficiles efficax est: deniq; ad omne genus medelæ celebratur. Totam radicem rubram habet & odoratam, folia porracea, medium foliorum puniceum, cauliculos in rectũ calamum desinentes, triãgulos, & in ipsis flores purpurascentes. Vis ipsius hæc est: Contusa recens & supra fracti capitis ictum imposita, dolorẽ eximit, & vulnera glutinat: quin & ossa fracta vi sua extrahit. Illud verò eò efficaciùs præstat, si quotidie permutetur, donec vulnus sanescat. Sanat & dolorem capitis seu decocta cum aqua & capiti affusa, seu etiam cum bitumine oblita temporibus. Ad idem valet & ipsius radicis suffitus.

Polenta

Ib.c. τραχεῖαν,

Ῥωμαῖοι λογγινά, οἱ δὲ, καλαβρίνα.

Ib.d. καλοῦσι,

οἱ δὲ, ἀλθίοκον,

240.d. Κάνναβις,

οἱ δ', καννάβιον, οἱ δὲ, σχοινόστροφον, οἱ δὲ, ἀστέριον, Ῥωμαῖοι κάνναβιμ.

Quòd ex ea funes extorqueantur.

Ib.f. ἀγρία,

οἱ δὲ, ὑδράστινα, Ῥωμαῖοι τερμίναλις, οἱ δὲ, κάνναβις.

241.a. ἄκοπον,

οἱ δὲ, ἀγνάκοπον.

242.a. Ονοβρυχὶς,

οἱ δὲ, ὀνοβρόχιλος, οἱ δὲ, ἐσχασμένη, οἱ δ', ὑπερικὸν, οἱ δὲ, κόριον, οἱ δὲ, χαμαιπίτυν, Ῥωμαῖοι ὀπάκα, οἱ δὲ, βριχιλάτα, οἱ δὲ, λόπτα, οἱ δὲ, ἰοκιναλὲν, Δακοὶ ἀνιασεξέ.

243.c. Χαμαιπίτυς,

οἱ δὲ, πιτυσόριζον, οἱ δὲ, ὀρείζηλον, οἱ δὲ, βρυωνίαν ἀγρίαν, Προφῆται αἷμα Ἀθηνᾶς, Ῥωμαῖοι κυπρίπουμ, Δακοὶ δοχελᾶ.

246.c. ἐν ἄλλῳ καὶ ταῦτα.

Περὶ Βετονικῆς.

Βετονικὴ φύεται ἐν χορτοκοπείοις καὶ ὀρεινοῖς τόποις, καὶ καθαροῖς καὶ ἡμέροις περὶ τὰ φυτεύματα· καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων καὶ σώματα φυλάττει· νυκτερινάς τε ὁδοιπορίας καὶ τόπους ἐπιβλαβεῖς καὶ ὕπνους χαλεποὺς ἀντενεργεῖ. καὶ εἰς πᾶσαν ἴασιν ἐστὶν εὐλογημένη. ἔχει δὲ τὴν μὲν ῥίζαν ὅλην ἐρυθρὰν καὶ εὐώδη. τὰ δὲ φύλλα πράσινα, καὶ τὸ μέσον τῶν φύλλων φοινικοῦν. καὶ εἰς τὸν ὀρθοκάλαμον τριγώνια, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθη πορφυρίζοντα. ἡ δὲ δύναμις αὐτῆς ἐστὶν αὕτη· λειωθεῖσα γὰρ νεαρὰ καὶ ἐπιτεθεῖσα εἰς τεθραυσμένην κεφαλὴν κατὰ τῆς πληγῆς, ἀνώδυνον ποιεῖ. καὶ τὰ τραύματα κολλᾷ· καὶ τὰ τεθλασμένα ὀστᾶ ἐκβάλλει. καὶ τοῦτο ποιεῖ καθ' ἡμέραν ἀλλασσομένη, ἕως θεραπεύσῃ. ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ ὕδατος, κεφαλαλγίαν καταντλουμένη καὶ μετὰ ἀσφάλτου περιχριομένη τοῖς κροτάφοις ἰᾶται, ὑποθυμιωμένης αὐτοῖς καὶ τῆς ῥίζης.

Ald. καθ' ἑκάστην.

Al. ἀλφίτου.

247.a. ἄῤῥεν,

οἱ μὲν, πολυγόνατον, οἱ δ', κυνοχάλην, οἱ δ', ἡρακλείαν, οἱ δὲ, ἀσφαλτον, οἱ μὲν, χιλιόφυλλον, οἱ δὲ, κλῆμα, οἱ δ', πολύκαρπον, οἱ δὲ, καρκίνηθρον, οἱ δὲ, πευθαλίδα, οἱ δὲ, μυρτοπέταλον, οἱ δὲ, κνωπόδιον, οἱ μὲν, ζαρειθέα, οἱ δὲ, πηδάλιον, Αἰγύπτιοι θεφὶν, οἱ μὲν, στεμφὶν, Προφῆται γόνος ἥρωος, οἱ δ', ὄνυξ μυὸς, Ρωμαῖοι σεμινάλις, οἱ δ', σχοπίνακα, Αφροὶ χουλσού.

Ib.c. θῆλυ,

Ρωμαῖοι σεμινάλις,

248.a. πολυγονοειδὲς,

οἱ δ', φιλεταίρειον,

Ib.c. χέρσοις.

Περὶ κληματίδος ἑτέρας. Κεφ.

Priorem hanc clematidem ponit Byzantinus codex.

Ετέρα κληματὶς, οἱ μὲν, ἐπιγῆτις, Αἰγύπτιοι φυλάκουον, Ρωμαῖοι ἀμβουξοὺ, κλῆμα ἀφίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμὺ λίαν γεύσασθαι ὡς, καὶ ἑλκωτικόν. περιελίττεται δὲ τοῖς δένδρεσιν ὡς σμίλαξ. ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μεθ' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεὶς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν. τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα λέπρας ἀφίστησι. ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρῶσιν.

249.b. πηκτὸν,

Ρωμαῖοι σολδάγινεμ.

Ib.g. Στοιβὴ,

οἱ μὲν, τόβιον, Ρωμαῖοι στίπαμ,

250.a. Κλύμενον,

οἱ μὲν, καλυκάνθεμον, οἱ δὲ, περικλύμενον, οἱ δὲ, ἡλιοφυὲς, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, οἱ μὲν, σμίλαξ, οἱ δὲ, ἀνατολικὸν, οἱ δ', δυτικὸν, οἱ δὲ, μεργίνη, Ρωμαῖοι οὐόλουκρουμ, οἱ δ', οὐόλουκρουμ μαίορις, Αἰγύπτιοι ὀξιουί. κλύμενον, οἱ μὲν, κλυμένιον, ὃ καὶ ἄγονον καλοῦσι.

Ald. μίλαξ

Ib.d. Περικλύμενον,

οἱ μὲν, αἰγίνη, οἱ δὲ, κλύμενον, οἱ δ', κάρπαθον, οἱ μὲν, σπλήνιον, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, οἱ δὲ, ἀξίνη μείζων, οἱ δὲ, κληματῖτις, οἱ δὲ, μυρσίνη, οἱ δ', καλυκάνθεμον, Προφῆται πόλιον Αφροδίτης, Αἰγύπτιοι τοῦρκον, Ρωμαῖοι οὐόλουκρουμ μαίορις, Αφροὶ λανάθ.

De Polygono mare.

Aliqui polygonaton appellãt, alij cynochalen, alij herculeam, alij asphaltion, alij chiliophyllon, *quasi millefolium*, alij clema, *hoc est*, *viticulã*, alij polycarpon, alij carcinethron, alij teuthalida, alij myrtopetalon, alij clinopodion, alij zaritheam, alij pedalion, Ægyptij thephin seu stemphin, Prophetæ genitură herois, seu vnguem muris, Latini sanguinalem, aut scorpinacam seu proserpinacam, Aphri chulum.

à frequentibus geniculis seu internodijs.

à copia seminis.

à folio myrti.

Quòd scorpionibus egregiè aduersetur.

De Polygono fœmina.

Latinis sanguinalis seu sanguinaria dicitur.

à sistendo sanguine.

De Clematide.

Aliqui philetærium vocant.

De Clematide altera. Cap.

Clematidem alteram sunt qui epigetida vocent: Ægyptij phylacuũ, Romani ambuxum. Viticulam ex sese mittit rubentem, vitilium modo lentam, folium gustãti perquàm acre, vt etiam exulceret: arboribus in modum smilacis sese aduoluit. Huius semen tritũ ex aqua aut hydromelite potum, per inferna pituitam & bilem educit. Pellunt verò lepras folia emplastri modo imposita. Cæterùm cum lepidio condiuntur, seruantúrque ad cibos.

De Symphyto altero.

Latini solidaginẽ seu cõsolidam.

De Stœbe.

Quidam stœbium, Latini stupam appellant.

De Clymeno.

Alij calycanthemon, alij periclymenon, alij heliophyes, *quasi solis plantam*, nonnulli hepatitin, alij smilacem, alij anatolicon, alij dyticon, alij merginem, Latini volucrũ, seu volucrum maius, Ægyptij oxiui: clymenon, alij clymenium, quod & agonon nuncupant.

Quòd sterilitatẽ inducat, nũquam id periclymeno magis conuenit.

De Periclymeno.

Aliqui æginen, alij clymenon, alij carpathum, alij splenium, alij hepatitin, alij helxinen maiorem, alij clematitin, alij myrsinen, alij calycanthemon, Prophetæ pileum Veneris, Ægyptij turcum, Romani volucrum maius, Aphri lanath appellant.

De Tribulo.

Aliquibus bucephalus, aliis tauroceros, Latinis tribulus aquaticus dicitur.

De Sarxiphago. Cap.

Sarxiphagon, aliqui saxifragum, alij empetron, Romani saxifragiam vocant. Frutex est surculosus in petrosis & asperis locis nascens, epithymo similis. Coctus in vino, mox potus, febricitantibus opitulatur, itémque vrinæ stillicidio ac singultui prodest: calculum quoque in vesica frangit, vrinásque ciet.

De Limonio.

Aliquibus potamogeton appellatur, aliis lõchitis, aliis rapionium, Mysis mendruta, Syris Meüda, aliis lycosemphyllon, aliis helleborosemata, alijs scyllion: Magis cor lupi, Romanis veratrum nigrũ, seu tintinabulum terræ, Gallis iumbarũ, Dacis dacina.

Mar. pronaium

Marc. iuniperus

De Lagopode.

Aliqui leporis cuminum vocant.

De Medio.

Aliqui Medicam appellant, alij trifoliũ, alij clemation, alij osmon, quidam trigonon, alij cybellium, alij polyphyllon, *quasi multifolium*, Romani trifolium odoratum, Ægyptij epaphon.

De Epimedio.

Ab aliis erineos, *hoc est, caprificus*, ab aliis thrias, à nonnullis polyrrhizon, à Romanis vindicta nominatur.

A ficulnei folij similitudine

De Xiphio.

Aliqui anactorion, alij arion vocant, Romani gladiolũ segetalem.

Sic Apul.

De Spargănio.

Aliqui xiphidion, alij bolon appellant.

De Xyride.

Ab aliquibus iris agria, ab aliis cactos, à Romanis gladiolus seu iris agrestis, à Dacis aprus dicitur.

De Anchusa.

Aliqui catanchusan vocant, alij Libycam, alij archibellion, alij alcibiadion, alij onophyllon, alij porphyrida, alij mydusam, alij salycem, alij nonean, Aphri buinesath.

A Ib.g. τρίβολος,

οἱ δέ, βουκέφαλος, οἱ δέ, ταυρόκερως, Ῥωμαῖοι τρίβολουμ ἀκουάτικουμ.

251.d. ἄρπου.

Περὶ Σαρξιφάγου. Κεφ.

Σαρξίφαγον, οἱ δέ, σαρξίφραγον, οἱ δέ, ἔμπετρον, Ῥωμαῖοι σαρξιφράγια. θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἐν πέτραις καὶ τραχέσι τόποις φυόμενος ἐμφερής. Δύναμιν δὲ ἔχει ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη πυρέσσουσι βοηθεῖν, στραγγουρίᾳ τε καὶ λυγμῷ· λίθους τε τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν.

V. addit λεπτότητι ἐπιθύμῳ. & sic quoque legũt Marc. Corn. & Ruellius. Cord. & Dodon. θύμῳ. Paulus γλήχωνι, hoc est, pulegio, assimilat.

Ib.e. νευροειδές,

C οἱ δέ, ποταμογείτων, οἱ δέ, λογχῖτις, οἱ δέ, ῥαπιονονίου, Μυσοὶ μενδρουτά, Σύροι μεῦδα, οἱ δέ, λυκοσέμφυλλον, οἱ δέ, ἑλλεβοροσήματα, οἱ δέ, σκύλλιον, Προφῆται λύκου καρδία, Ῥωμαῖοι βηράτρουμ νίγρουμ, οἱ δέ, τιντινάβουλουμ τέρραι, Γάλλοι ἰουμβαροῦμ, Δακοὶ δάκινα.

D Ib.f. Λαγώπους,

οἱ δέ, λαγωοῦ κύμινον καλοῦσι.

Ib.g. Μήδιον,

οἱ δέ, Μηδική, οἱ δέ, τρίφυλλον, οἱ δέ, κλημάτιον, οἱ δέ, ὀσμός, οἱ δέ, τρίγωνος, οἱ δέ, κυβέλλιον, οἱ δέ, πολύφυλλον. Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ ὀδοράτουμ, Αἰγύπτιοι ἐπάφου.

E 252.b. Ἐπιμήδιον,

οἱ δέ, ἐρινεός, οἱ δέ, θριας, οἱ δέ, πολύρριζον, Ῥωμαῖοι οὐινδίκτα.

Ib.d. μαχαιρώνιον,

οἱ δέ, ἀνακτόριον, οἱ δέ, ἄριον, Ῥωμαῖοι γλαδίολουμ, οἱ δέ, σεγετάλεμ.

F Ib.g. Σπαργάνιον,

οἱ δέ, ξιφίδιον, οἱ δέ, βωλον καλοῦσι.

253.a. Ξυρίς,

οἱ δέ, ἶριν ἀγρίαν, οἱ δέ, κακτός, Ῥωμαῖοι γλαδίολουμ, οἱ δέ, ἴριμ ἀγρέστεμ, Δακοὶ ἄπρους.

Ib.d. ὀνόκλειαν.

G οἱ μὲν κατάγχουσ, οἱ δέ, Λιβυκήν, οἱ δέ, ἀρχιβέλλιον, οἱ δέ, ἀλκιβιάδιον, οἱ δέ, ὀνόφυλλος, οἱ δέ, πορφυρίς, οἱ δέ, μύδουσα, οἱ δέ, σάλυξ, οἱ δέ, νωνεαν, Ἀφροὶ βουινεσάθ.

254.f. κιβιάδιον,

Ῥωμαῖοι ἀλκιβίακουμ.

A

De Echio.

Latinis alcibiacum dicitur.

255.b. φιλεταίρειον,

οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἔχιον καλοῦσιν, οἱ δὲ, σκορπίουρον, οἱ δὲ, σπάργανον, οἱ δὲ, ἀλθαίαν, οἱ δὲ, ἀμαρανθίδα, οἱ δὲ, προβαταῖαν, οἱ δὲ, ἐλάφιον, οἱ δὲ, ἀντίμιμον, οἱ δὲ, πορφυρεΐδα, οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, νεμέσιον, οἱ δὲ, ὑαινόψολον, οἱ δὲ, θυρσίτην, οἱ δὲ, θερμοῦτιν, οἱ δὲ, μισόπαθος, Ῥωμαῖοι ὠκιμάστρουμ.

B

De Ocimoide.

Sunt & qui hanc echion appellent, alij scorpiuron, alij sparganon, alij althæam, alij amaranthida, alij "probatæam, alij elaphion, alij antimimon, alij porphyridem, alij augion, alij nemesion, alij hyænopsolon, *quasi hyænæ nudatam glandem*, alij thyrsiten, alij thermutin, alij misopathos, Romani ocimastrum.

Quòd fortassis ouibus salutaris sit.

Ib.c. Ερινος,

οἱ δὲ, ὠκιμοειδὲς, οἱ δὲ, ὑδρηρὸν, Ῥωμαῖοι ὤκιμουμ.

De Erino.

Aliqui ocimoides, alij hydreron, *quasi aquaticam herbam*, Romani ocimum appellant.

Ib.e. Αγρωστις,

οἱ δὲ, αἰγικὸν, οἱ δὲ, ἀμαξῖτις, Αἰγύπτιοι ἀνουφὶ, Ῥωμαῖοι γράμεν, οἱ δὲ, ἀσσυφύλιουμ, οἱ δὲ, σαγγουινάλεμ, οἱ δὲ, οὐνίολαμ, Ἱσπανοὶ ἀπαρία, Δακοὶ κοτιάτα, Ἀφροὶ ἰεβάλ.

C

De Gramine.

Aliqui ægicon, alij amaxitin, Ægyptij anuphi vocant, Romani gramen seu assefolium, seu sanguinalē, aut vniolam, Hispani aparian, Daci cotiata, Aphri iebal.

256.c. ἡρακλείαν,

Oribas. cap. de hydrophob. etiā ἄλυσσον vocari testatur, quòd cōtra rabiosi canis morsum etiamnum sola iuuet.

Προφῆται γόνον, οἱ δὲ, αἷμα Τιτάνου, οἱ δὲ, οὐρὰ σκορπίου, Πυθαγόρας πάρμιρον, Ἀνδρέας ξανθοφανέα, Ὀσθάνης βούφθαλμον, Αἰγύπτιοι σενδιονὼρ, Ῥωμαῖοι οὐερτούμνουμ, οἱ δὲ, σολεάστρουμ, Ἀφροὶ οὐδηδόνιν.

D

De Sideritide.

Prophetæ genituram aut sanguinē Titani, alij scorpionis caudam, Pythagoras parmiron, Andreas xāthophanea, Osthanes buphthalmum, *hoc est, bouis oculum*, Ægyptij sendionor, Romani vertumnū seu solastrum, Aphri vdedonin.

257.a. σιδηρῖτιν,

Apul. μυριόφυλλον

οἱ δὲ, "μυριόμορφον, οἱ δὲ, χιλιόφυλλον, οἱ δὲ, στρατιωτικὸν, οἱ δὲ, ἡράκλειον, Ῥωμαῖοι σουπερκίλιουμ Βένερις, οἱ δὲ, ἄκορουμ σιλβάτικουμ, οἱ δὲ, μιλιτάρεμ, οἱ δὲ, μιλλεφόλιουμ, Ἀφροὶ ἀστὴρ χιλλός.

E

De Achillea.

Aliqui myriomorphon nominát, alij chiliophyllon, alij stratioticon, alij heracleon, Romani supercilių Veneris seu acorum sylvaticum, alij militarē, alij millefolium, Aphri asterchillos.

Ib.d. Βάτος,

Apul. syntrophium.

οἱ δὲ, κυνόσβατον, οἱ δὲ, "σελινοείτιον, οἱ δὲ, "ἀσύντροφον, Προφῆται αἷμα Τιτάνου, οἱ δὲ, αἷμα ἴβεως, Ῥωμαῖοι σέντες, οἱ δὲ, ῥούβουμ, οἱ δὲ, μόρα βατικᾶνα, Δακοὶ μαντεῖα, Αἰγύπτιοι αἵμοος, οἱ δὲ, ἀμέτρος.

F

De Rubo.

Alij cynosbaton, *quasi canis rubum*, nominát, alij selinoriton, alij asyntrophon, Prophetæ Titani seu ibis sanguinem, Romani sentem seu rubum, alij mora vaticana, Daci mantiam, Ægyptij hæmoos seu ametros.

258.a. Ελξίνη,

οἱ δὲ, ἑλξῖτιν, οἱ δὲ, κυνοχερσαίαν, οἱ δὲ, ἀμελξίνην, οἱ δὲ, εὐσίνην, οἱ δὲ, ἀμοργίνην, οἱ δὲ, σουκότακος, οἱ δὲ, ψυχρύακος, οἱ δὲ, μελάμπελον, οἱ δὲ, κιττάμπελον, οἱ δὲ, κισσάνθεμον, οἱ δὲ, ἀνατεταμένον, Ῥωμαῖοι βουλουτουλάπρου, Αἰγύπτιοι ἀπαπ.

G

De Helxine.

Sunt qui helitin, *quasi palustrē* vocant, qui canochersæam, qui amelxinen, qui eusinen, qui amorginen, qui sucotachon, qui psychuacon, qui melampelon, qui cissampelon, qui cissanthemon, qui anatetamenon, Romani volutumlaparon, Ægyptij hapap."

Hîc legebatur de helxine altera caput integrum, quod quia lib. 4. cap. 86. habetur, hinc expungendum censuimus.

De EVpatorio.

Aliis hepatorium seu hepatitis, Romanis volucrum maius.

De Quinquefolio.

Aliqui pentapetes, alij *pentatomon, alij pentadactylon, alij pseudoselinō, alij callipetalon, alij xyloloton, alij xylopetalon, alij asphaltion, alij pentacœnō, alij thymiatitin, Ægyptij orphitebeocen seu enothron, Prophetæ ibis vnguē aut alam, alij hermodactylon, Romani quinquefoliū, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant.

*à quinis foliorū diuisuris.

De Phœnice.

Alij phœnicopteron, alij rhun stachyos, *quasi fluxum spicæ*, alij osthalen, Romani loliū seu hordeum murinum, Ægyptij athnon nominant.

De Rhodia radice.

Alij rhodida nuncupant.

De Equiseto.

Aliqui trimachion, alij anabasin seu anabasion, alij *charadranon, alij phædran, alij iteandendron, *quasi salignam arborem*, alij gis, alij *schœniostrophon, alij *ephydron, *quasi aquatilem*, vocāt, Ægyptij pherphra, Prophetæ, Saturni cibum, Romani equinalem, seu salicem equinalem.

*ἀπὸ τῶν χαράδρων. à fossis in quibus nascitur.

*quòd ex ea veluti funiculi intorqueri possint.

*à loco natali.

De equiseto altero.

Aliqui equitium, alij chedran, alij gynon, Romani salicem equinalem appellant.

De Tragio altero.

Aliqui tragon, alij tragocerota vocant, alij scorpion, alij garganon, Latini cornulacam, seu bituensam, Daci saliam, Ægyptii sopher, Aphri achiosim.

De Iunco.

Aliquibus schœnos leia *i. iuncus læuis*, aliis oxypternos, aliis Solis supercilium, Romanis iuncus marinus seu manualis, Aphris chudua.

De Paronychia.

Aliquibus adoceros, aliis neuras, aliis phrynion, Romanis vnguinalis dicitur.

De Chrysocome.

Quibusdam chrysitis dicitur, aliis chrysanthemon, aliis amarantus, aliis Dios pogon, Latinis Iouis

A Ib.d. Εὐπατώριον,

οἱ δὲ, ἡπατώριον, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, Ρωμαῖοι ὑόλουκρουμ μαίορις.

Ib.g. Πεντάφυλλον,

οἱ δ', πενταπετὲς, οἱ δ', πεντάτομον, οἱ δὲ, πενταδάκτυλον, οἱ δὲ, ψευδοσέλινον, οἱ δ', καλλιπέταλον, οἱ δ', *ξυλόλωτον, οἱ δ', ξυ-
B λοπέταλον, οἱ δ', ἀσφάλτιον, οἱ δ', πεντάκοινον, οἱ δὲ, θυμιατῖτις, Αἰγύπτιοι ὀρφιτεβεώκη, οἱ δὲ, ἔνωθρον, Προφῆται ἴβεως ὄνυξ, οἱ δὲ, πτερὸν ἴβεως, οἱ δὲ, Ἑρμοδάκτυλον, Ρωμαῖοι κυινκεφόλιουμ, Γάλλοι πεμπέδουλα, Δακοὶ προπεδουλά.

Forte, ξυλόλοτον

Ἑρμοῦ βοτάνιον, Aetius.

259.f. ἀγχίνωπα,

C οἱ δὲ, φοινικόπτερον, οἱ δ', ῥοῦ στάχυος, οἱ δ', ὀσθάλην, Ρωμαῖοι παλλουκουπίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄθνον.

260.b. Ροδία,

οἱ δὲ, ῥοδίδα.

Ib.c. Ιππουρις,

οἱ δ', τριμάχιον, οἱ δὲ, ἀνάβασις, οἱ δὲ,
D χερέδρανον, οἱ δὲ, φαίδραν, οἱ δὲ, ἰτεάνδενδρον, οἱ δὲ, γίς, οἱ δ', σχοινιόστροφον, Αἰγύπτιοι φερφρά, Προφῆται Κρόνου τροφή, Ρωμαῖοι ἐκυινάλις, οἱ δὲ, σάλιξ ἐκυινάλις, οἱ δὲ, ἀναβάσιον, οἱ δὲ, ἔφυδρον καλοῦσι.

Ib.f. ἑτέρα,

E οἱ δὲ, ἐκύτιον, οἱ δὲ, *χέδραν, οἱ δὲ, γύνον, Ρωμαῖοι σάλιξ ἐκυινάλις.

Forte, χαράδρανον, vt antè.

261.d. ἀλλου,

οἱ δὲ, τράγος, οἱ δ', τραγόκερως, οἱ δὲ, σκορπίον, οἱ δὲ, γάργανον, Ρωμαῖοι κορνουλάκα, οἱ δ', βιτουένσα, Δακοὶ σαλία, Αἰγύπτιοι σωφέρ, Αφροὶ ἀχιοσίμ.

262.a Σχοῖνος,

F οἱ δὲ, σχοῖνος λεία, οἱ δὲ, ὀξύπτερνος, οἱ δ', ὀφρὺς ἡλίου, Ρωμαῖοι ἰουγκουμ μαρίνουμ, οἱ δὲ, ἰουγκουμ μανουάλεμ, Αφροὶ χούδουα.

Ib.e. Παρωνυχία,

οἱ δὲ, ἀδόκητος, οἱ δὲ, νευράς, οἱ δὲ,
G φρύνιον, Ρωμαῖοι βγυινάλις.

Ib.f. χρυσοκόμη,

οἱ δὲ, χρυσῖτις, οἱ δ', *χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, ἀμάραντον, οἱ δ', Διὸς πώγων, Ρωμαῖοι Ιόβις

Paul. χρύσανθον

βάρβα, Ἄφροι δουβὰθ, ἄλλοι δὲ, βουρχουμάθ.

Ib. Χρυσοκόμη,

οἱ δὲ, χρυσόσπερμον, οἱ δὲ, δάσπιν, οἱ δὲ, ὀρίγανον, οἱ δὲ, ἀρκόφθαλμον, Ῥωμαῖοι αὐρελίεια.

263.c. Βούφθαλμον,

οἱ δὲ, χαλκῖτιν, οἱ δὲ, χάλκανθον, οἱ δὲ, χαλκάνθεμον, Ῥωμαῖοι κάλθαν, Θοῦσκοι γαρούλεουμ, Ἄφροι χουρζῆτα.

264.b. Περιστερεὼν,

Ald. cod. addit ὀρθὸς - οἱ δὲ περιστέριον. οἱ δὲ, &c.

οἱ δὲ, τρυγόνιον, ἄλλοι δὲ, βούνιον, οἱ δὲ, ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ, φιλτροδότης, Αἰγύπτιοι πεμψεμπτέ, Προφῆται Ἥρας δάκρυον, οἱ δὲ, αἷμα γαλῆς, οἱ δὲ, αἷμα Ἑρμοῦ, Ῥωμαῖοι κρίστα γαλλινάκεα, ἄλλοι δὲ, φέρεια, οἱ δὲ, τριξαλὶς, οἱ δὲ, ἐξουπέρα, οἱ δὲ, ἕρβα σαγγουινάλις.

Ib.d. ἐκάλεσαν.

Ald. cod. περιστερεὼν ὕπτιος, οἱ δὲ, ἱερὰν βοτάνην, οἱ δὲ, ἠριγήρειον. Apul. χαμαίλυγον Apul. πάγχρωμος Apul. κολλήτιν

ἄλλοι δὲ, ἠριγήριον, οἱ δὲ, χαμαίλυκον, οἱ δὲ, σιδηρῖτιν, ἄλλοι δὲ, κουρῖτιν, ἄλλοι δὲ, Φερσεφόνιον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτην, οἱ δὲ, δίχρωμον, οἱ δὲ, κάλλησιν, οἱ δὲ, κυπάρισσον, ἄλλοι δὲ, Δημητριάδα, Αἰγύπτιοι πεμφθενφθάμ, Πυθαγόρας ἐρυσίσκηπτον, Ῥωμαῖοι κιγκινάλλις.

265.a. Ἀστράγαλος,

ἄλλοι δὲ, χαμαισύκη, οἱ δὲ, ὄνυξ, οἱ δὲ, γατάλης, Ῥωμαῖοι πίνουμ τρίβιουμ, ὁμοίως φίκουμ τέρραι, οἱ δὲ, γλάνδουλαμ, οἱ δὲ, ταλοῦμ, οἱ δὲ, νωνάριαν.

Ib.c. Ὑάκινθος,

οἱ δὲ, ἑλωνιὰς, οἱ δὲ, πορφυρανθὲς, Ῥωμαῖοι βάκκιουμ, οἱ δὲ, οὐλκίνουμ.

Ib.e. ῥοιάς,

Marc. ὀξύγονον. Sic etiam Corn.

οἱ δὲ, ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπαβεράλις, Αἰγύπτιοι ναντί.

266.b. ἥμερος,

οἱ δὲ, χαμαισύκην, οἱ δὲ, μήκωνα ῥοιάς, οἱ δὲ, ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπάβερ, Αἰγύπτιοι ναντί.

268.b. θαλάσσιον,

Ῥωμαῖοι φάβουλουμ μαρίνουμ, Ἄφροι σισιμάκα.

Ib.e. ἐμφέρεσθαι.

ἐν δὲ τῷ βρωθῆναι ἢ ποθῆναι ταύτην

A barba, Aphris dubath, aliis burchumath.

Ibidem.

Sunt qui chrysospermon vocēt, *quasi aureo semine praeditā*, alij daspin, alij origanon, alij arcophthalmon, *quasi vrsi oculum*, Romani aureliam.

De Chrysanthemo.

B Aliqui chalcitin vocant, alij chalcanthum, alij chalcanthemon, Romani caltham, Hetrusci garuleum, Aphri churzetan.

De Peristereone.

Aliqui peristerion, *hoc est, columbinam*, alij trygonium, alij bunion, alij hieran botanen, *hoc est, herbam sacrā*, alij philtrodoten nominãt: Ægyptij

quòd sit turturibus pabulo

C pempsempte, Prophetæ Iunonis lacrymam, alij mustelæ sanguinem, alij Mercurij sanguinē, Romani cristam gallinaceam, alij ferream, alij trixalin, alij exuperam, alij denique herbam sanguinalem.

De Hierabotane.

Alij erigenion, alij chamælygon, *quasi humile vimen*, alij sideritin, alij

D curitin, alij Phersephonion *i. Proserpinacam*, alij Iouis colū, alij dichromon, alij colletin, alij cyparisson, alij Demetriada, Ægyptij pemphthemphtham, Pythagoras erysisceptron, Romani cincinnalem vocant.

De Astragalo.

Aliqui chamæsycen, alij onycha,

E alij gatalen vocant, Romani pinum triuium, similiter & ficum terræ, alij glādulam, alij talū, alij nonariam.

De Hyacintho.

Nonnulli heloniam, alij porphyranthes, Romani vaccinium, alij vlcinum vocant.

De Papauere erratico.

Aliqui oxytonon, Romani papa-

F ueralem, Ægyptij nanti nominant.

De Papauere satiuo.

Sunt qui chamæsycen vocent, *quasi ficum humilē*, alij mecona rhœada, *hoc est, papauer erraticum*, alij oxytonon, Romani papauer, Ægyptij nanti.

De Cornuto papauere.

G Latini fabulum marinū, Aphri sisimaca vocant.

Ibidem ad calcem:

Ab huius corniculati papaueris

esu potúve eadem planè inferūtur symptomata, quæ ab hausto opio. Sed & iisdē succurritur auxiliis. Semen æstate dum siccum est colligitur. Radicis verò decoctum ex vino bibitum, sanat dysenteriam.

De Apollinari.

Quidam dioscyamum, *quasi Iouis fabam*, alij pythonion, alij adamantē, alij adamenon, alij hypnoticon, *hoc est, somnificum*, alij emmanes *.i. furialem*, alij auginon, alij dithyrambion vocant. Pythagoras & Osthanes xyleona, Zoroastres typhonion, Latini insanam aut dentariam, alij apollinarem, Prophetæ rhaponticū, Ægyptii saphtho, Hetrusci fabuloniam, Galli belinuntiā, Daci dieliā.

De Psyllio.

Aliqui cataphysin, alij cynocephalion, *quasi caninum caput*, alij crystallium, alij cynomyiam, *quasi caninam muscam*, alij psyllerin, alij Sicelioticon, *quasi Siculam herbam*, Siculi conidiin, Romani silbaciū seu herbam pulicariam, Aphri vargugum appellant.

De Solano hortensi.

Alij satiuū seu domesticū cognominant, Latini strumam, alij *cacubalum, Ægyptii allelo, Galli scubulum, Aphri astrismunim.

forte, cucullū vt Apul.

De Solano halicacabo.

Nonnulli dircæon appellant, alij strychnon manicon, *hoc est, solanum furiale*, alij dorycnion, alij callaïda, Romani apollinarem minorē, seu herbam vaticam, alii opsaginē, Daci cocalida, Aphri cacabum.

De Solano manico.

Alij *anydron, alii pentadryon, alii enoron, alii orthogyion vocant.

quòd aquosa loca minimè amet

De Mandragora.

Alij circæon, alii xeranthen, aliqui antimnion seu antimion, alii bombochylon, nonnulli minon, Ægyptii apemū, Pythagoras *anthropomorphō, alii aloëten, alii *thridacian, alii cammoron, Zoroastres diamonon seu archinen, Prophetæ hemionous aut gonogeonas, Romani mala canina seu mala terrestria.

quòd radix hominis figuram repræsentet
à folio lactucæ

De Aconito altero.

Alij cyamon leucon, *hoc est, fabam candidam*, Romani colomestrum.

A τὴν κερατῖτιν μήκωνα, ἐπιφέρονται ὅσα καὶ τῷ ὀπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα. καὶ τοῖς αὐτοῖς ὑποπίπτει βοηθήμασι. συνάγεται δὲ ὁ καρπὸς ἐν θέρει ξηρός. τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς ῥίζης πίνεται μετὰ οἴνου, καὶ θεραπεύει δυσεντερίας.

269.b. Υοσκύαμος,

B οἱ δὲ, διοσκύαμος, ἄλλοι δὲ, πυθώνιον, οἱ δὲ, ἀδάμαντα, οἱ δὲ, ἀδάμενον, οἱ δὲ, ὑπνωτικὸν, οἱ δὲ, ἐμμανὲς, οἱ δὲ, *ἄτομον, οἱ δὲ, διθυράμβριον. Πυθαγόρας, *Προφῆται, Ὀσθάνης ξυλέων, Ζωροάστρης τυφώνιον, Ρωμαῖοι ἰνσανα ὀενταρία, ἄλλοι δὲ, ἀπολλινάρις, Προφῆται ῥαποντικὴ, Αἰγύπτιοι σαφθώ, Θοῦσκοι φαβουλώνιαμ, Γάλλοι βιλινουντίαν, Δακοὶ διέλλαν.

Fortè, αὔχινον, vt apud Apul.

C

270.d. Ψύλλιον,

οἱ δὲ, καταφύσις, οἱ δὲ, κυνοκεφάλιον, οἱ δὲ, κρυστάλλιον, οἱ δ', κυνόμυια, οἱ δ', ψυλλερις, οἱ δὲ, Σικελιωτικὸν, οἱ δὲ Σικελοὶ κονιδιΐς, Ρωμαῖοι σιλβάκιουμ, οἱ δὲ, ἔρβα

D πουλικάρια, Αφροὶ οὐαργουγούμ.

271.a. κηπαῖος,

οἱ δὲ, ἥμερον, Ρωμαῖοι στροῦμουμ, ἄλλοι δὲ, κακουβαλουμ, Αἰγύπτιοι ἀλληλώ, Γάλλοι σκούβουλουμ, Αφροὶ ἀστρισμουνίμ.

Ib.e. ἁλικάκαβον,

οἱ δὲ, *δίρκιον, οἱ δὲ, στρύχνον μανικὸν, ἄλλοι

E δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, *καλλιάδα, Ρωμαῖοι ἀπολλινάρις μίνορ, οἱ δ', ἔρβα οὐατικανά, ἄλλοι δὲ, ὀψάγινεμ, Δακοὶ *κυκωλίδα, Αφροὶ κακαβούμ.

Al. δίρκαιον. οἱ δ', στρυχνὸν, οἱ δ', μανικόν.
Al. καλλαΐδα.
Al. κωκαλίδα.

272.d. ἄνυδρον,

ἄλλοι δὲ, ἄνυδρον, οἱ δὲ, πεντάδρυον, οἱ δὲ, ἔνορον, οἱ δὲ, ὀρθόγυιον.

F

273.c. κιρκαίαν,

οἱ δὲ, κίρκαιον, οἱ δὲ, ξηράνθη, οἱ δὲ, ἀντίμνιον, οἱ δ', ἀντίμιον, οἱ δ', βομβόχυλον, οἱ δ', μῖνον, Αἰγύπτιοι ἀπεμούμ, Πυθαγόρας ἀνθρωπόμορφον, οἱ δ', ἀλοΐτην, οἱ δ', θριδακίαν, οἱ δὲ, κάμμαρον, Ζωροάστρης διάμονον ἢ ἀρχίνην, Προφῆται ἡμιόνους, οἱ δ',

G γονογεῶνας, Ρωμαῖοι μάλα κανίνα, οἱ δὲ, μάλα τερρέστρια.

275.f. λυκοκτόνον,

οἱ δ', κύαμον λευκὸν, Ρωμαῖοι κολομέστρουμ.

276.a. κώνειον, A

οἱ δὲ, αἴγυνος, οἱ δὲ, ἤθουσα, οἱ δὲ, ἀπολήγουσα, οἱ δὲ, δολία, οἱ δὲ, ἀμαύρωσις, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δὲ, ἄφρων, οἱ δὲ, *κρηΐδιον, οἱ δὲ, κοίτη, οἱ δ', κατεχομένιον, οἱ δ', ἀβίωτον, οἱ δ', ἀψευδής, οἱ δ', ἀγεώμορον, οἱ δὲ, τιμωρόν, οἱ δ', πολυανώδυνος, οἱ δὲ, δαρδανίς, οἱ δ', κατάψυξις, Ὀσθάνης βαβάθυ, Αἰγύπτιοι ἀπεμφίν, Ῥωμαῖοι κικοῦταμ. B

Cor. κριΐδιον

Ib.f. κυνοκράμβη,

οἱ δὲ, κυνοκτόνον, οἱ δὲ, φάλεως, οἱ δὲ, κυνάγχη, οἱ δ', ὀλίγωρος, οἱ δὲ, ἱππομανές, οἱ δὲ, ὄνιστις, οἱ δ', ὀσφιοσκόροδον, οἱ δὲ, κυναρική, οἱ δ', ἐλαφόσκορδον, Προφῆται παράλυσις, Ῥωμαῖοι βράσικα ῥούστικα, οἱ δὲ, κανίνα. C

277.b. ῥοδόδενδρον,

οἱ δὲ, σπόγγος, οἱ δὲ, αἱμοστατείς, Ῥωμαῖοι ῥοδόδενδρουμ, Λευκανοὶ ἰκμανή, Αἰγύπτιοι σκινφή, Ἄφροι ῥοδοδάφνη.

278.a. ἄγριον, D

Ῥωμαῖοι βούλβους ἀγρέστις.

279.b. ὦτα,

Hîc denuo eadẽ legebantur synonyma quæ ante helxinæ cissampelo attributa sunt: ideóq; ea expũgere visum est.

οἱ δὲ, αἰθύλλιον, οἱ δ', μυόρτοχον, οἱ δ', μυορτόσπλινον, Ῥωμαῖοι μοῦρις ἀουρίκουλα, Ἄφροι λαβωθολαβάτ.

Ib.d. τελματιαῖον,

οἱ δὲ, φακὸς ἄγριος, οἱ δὲ, ἐπίπτερον, Ῥωμαῖοι βιπεράλις, οἱ δ', ἰκεοσμίγδονος. E

Ib.e. μέγα,

οἱ δὲ, ἀειθαλές, οἱ δ', ἀμβρόσιον, οἱ δ', χρυσόσπερμον, οἱ δ', ζωόφθαλμον, οἱ δὲ, βουόφθαλμον, οἱ δὲ, στεργηθρον, οἱ δὲ, αἰώνιον, οἱ δ', ἀείχρυσον, οἱ δ', ὁλόχρυσον, οἱ δ', χρυσάνθεμον, οἱ δ', πρωτόγονον, οἱ δ', βόρειος, οἱ δ', νότιος, Προφῆται παρωνυχία, οἱ δὲ, χρυσῖτις, Ῥωμαῖοι κερακούσια, οἱ δ', Ἰόβις καύλις, οἱ δ', λεαπετές, οἱ δὲ, σουδεμμούρ, Αἰγύπτιοι παμφανής. F

280.b. μικρόν,

οἱ δὲ, πετροφυές, οἱ δ', βρώτιον, οἱ δὲ, θεοβρώτιον, οἱ δὲ, κρόβυσσον, οἱ δὲ, χειμερινόν, οἱ δὲ, κεραυνία, Ῥωμαῖοι βιτάλις, οἱ δ', ἔρβα σεμπερβίβα, Αἰγύπτιοι ἐπιεικελτά. G

De Cicuta.

Aliquibus ęgynos, aliis ethusa, aliis apolegousa, aliis dolia, aliis amaurosis, aliis paralysis, aliis aphrõ, quibusdam creidion, aliis cœte, aliis catechomenion, aliis abiotõ, aliis apseudes, aliis ageomoron, aliis timoron, aliis polyanodynos, aliis dardanis, aliis catapsyxis, Osthani babathy, Ægyptiis apemphin, Latinis cicuta dicitur.

Pleraq; harũ denominationum à vi & effectu qui vsum cicutę cõsequitur, desumuntur.

De Apocyno.

Alij cynoctonon *aut cynanchen, alij phaleon, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynarican, alij elaphoscorodon, Prophetę paralysin, Latini brassicam rusticam seu caninam appellant.

quòd canes præfocando enecet.

De Nerio.

Aliis spongos, aliis hæmostaris, Romanis rhododendron, Lucanis icmane, Ægyptiis scinphe, Aphris, &c.

De Colchico.

Latinis bulbus agrestis.

De Alsine.

Alij anthyllion, alij myortochon, alii myortosplenon, Latini muris auriculam, Aphri labotholabat.

De Lenticula palustri.

Aliis phacos agrios, *hoc est, lens palustris*, aliis epipteron, Latinis viperalis, aliis iceosmigdonos.

De Semperuiuo magno.

Aliqui aithales, *quasi semper vires*, alij ambrosion, *quasi immortale*, alij *chrysospermõ, alij zoophthalmõ, seu bouophthalmũ, *quasi animantis aut bouis oculũ*: alij stergethrõ, *quasi amorificũ*: alij *çonion, *quasi sempiternũ*, alij aïchryson, seu holochryson aut *chrysanthemõ, alij protogonõ, *quasi primogenitũ*: alij borion, alij notion, Prophetæ paronychian, aut chrysitin, Romani ceracusiam, seu Iouis *caulem, alij leapetes, alij sedũ maius, Ægyptij pamphanes nominant.

ab aureo semine.

à perennitate seu diuturnitate.

ab aureo flore.

alij oculum.

De Semperuiuo paruo.

Alij petrophyes, *quasi in petris nasci solitum* appellant, alij brotion, alij theobrotion, *quasi à dijs datum hominibus*, alij *crobysson, alij chimerinen, *quasi hyemalem*, alij ceraunian, Latini vitalem seu semperuiuam, Ægyptij etiicelta.

quòd imas petras teneat.

Ad cal-

Ad calcem eiusdem capitis.

Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aïzoon paruum, alij petrophyes, *quasi in petris nascens*, alij aïzoõ syluestre, Latini semperuiuum minus appellant.

De vmbilico Veneris.

Quòd eius sit vsus ad conciliandos amores.

Aliis hortus Veneris, aliis terræ vmbilicus, aliis stichis, aliis " stergethron, Latinis vmbilicus Veneris dicitur.

De Vmbilico Veneris altero.

quod quidam cymbalium seu cymbalariam appellant.

De Vrtica.

ab vrendo, vti Græci κνίδην ab excitanda prurigine.

Alij adicen, Latini " vrticam, Ægyptii selepsion, Daci dyn appellant. Alteram etiam acalyphẽ aliqui cniphen, Latini vrticã mollem vocant.

De Galiopsi.

quasi mustelæ ocnium.

Alij " galephos, Ægyptij Æthopi, Latini vrticam labeonem.

De Senecione.

Aliis erechthites, Latinis herbulum aut senecio.

De Musco marino.

Aliqui ballarin, alij iranen, Romani gnomeusilum vocant.

De Potamogetone.

Nisi manis stagnitem legere corrupto à stagno vocabulo.

Aliis stachyites, *quasi* " *spicat.* Latinis fontalis seu fontinalis, Ægyptiis ethenchis.

Ad calcem cap. de Potamogetone.

Est & alter Potamogeton, cui folia similia, at longiora tenuioráque: cauliculi itidem similes ac tenues, semine rubente referti. Hoc esitatũ astringit. Tritum verò cum vino potúmque acetabuli mensura, dysentericos ac cœliacos iuuat: sistit & rubentem fluxum muliebrem. Nascitur in aquosis & palustribus.

De Stratiote.

Ægyptij tibus, Prophetæ felis sanguinem.

De Verbasco.

Alij phlonon, Latini verbascum, seu fœminalem vocant.

A Ib.c. περιειρημένῳ,

Ἀείζωον τὸ λεπτόφυλλον, οἱ δὲ, ἀείζωον τὸ μικρὸν, οἱ δὲ, πετροφυὲς, οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, Ῥωμαῖοι σέμπερβίβουμ μίνους.

Ib.e. κυμβάλιον,

οἱ δὲ, κῆπος Ἀφροδίτης, οἱ δὲ, γῆς ὀμ-

B φαλὸς, οἱ δὲ, στιχὶς, οἱ δὲ, στέργηθρον, Ῥωμαῖοι οὐμβίλικουμ Βένερις.

Ib.g. Κοτυληδόνος,

ὅ τινες κυμβάλιον καλοῦσι,

281.b. κνίδη,

C οἱ δὲ, ἀδίκη, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα, Αἰγύπτιοι σελέψιον, Δακοὶ δυῦ. Ἀκαλύφη ἑτέρα, οἱ δὲ, " κνίδην καλοῦσι, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα μόλλις.

Ald. κνίφην.

Ib.f. Γαλεόβδολον,

οἱ δὲ, γάλεφος, Αἰγύπτιοι αἴθοπι, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα λαβωνέμ.

D 282.d. " Ἠριγέρων,

Ita dicitur, quòd verno tẽpore canescat eius flos.

οἱ δὲ, ἐρεχθίτης, Ῥωμαῖοι ἔρβουλουμ, οἱ δὲ, σενέκιουμ.

283. a. θαλάσσιον,

οἱ δὲ, βάλλαρις, οἱ δὲ, ἰρανὴ, Ῥωμαῖοι γνωμευσίλου.

E Ib.d. Ποταμογείτων,

οἱ δὲ, σταχυίτην, Ῥωμαῖοι φοντάλις, Αἰγύπτιοι ἐθένχις.

283.e. τόποις φυέσθαι.

Ἔστι καὶ Ποταμογείτων ἕτερος. τὰ φύλλα ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ " λεπτότερα. " καυλία ὅμοια, λεπτὰ, γέμοντα καρποῦ ὑπερύθρου· ὃς βρωθεὶς στύφει· λεῖος δὲ σὺν οἴνῳ καὶ ποθεὶς ὀξυβάφου πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς ὠφελεῖ. τὸν ἐρυθρὸν ῥοῦν γυναικεῖον ἵστησι. φύεται δὲ ἐν ἐνύδροις καὶ ἑλώδεσι τόποις.

F

Hoc caput reperit Sambucus in vetustiss. codice.
Aalius codex addit σιώτλῳ
Idem addit καὶ πλείω

G Ib.e. καλοῦσιν.

Αἰγύπτιοι τιβοὺς, Προφῆται αἷμα αἰλούρου.

284.b. Φλόμος,

οἱ δὲ, " φλόνον, Ῥωμαῖοι βερβάσκλουμ, οἱ δὲ, φημιναλή.

Gal. πλόμιον

285.f. προσώπιον,

Οἱ μὲν, ἀπαρίνην, Ῥωμαῖοι περσωνάκεαν, οἱ δὲ, λάππαμ.

286.b. ἐλλεβορίνην,

Ald. βόρειον.

Οἱ μὲν, βόρειον,

Ib.c. Καπνὸς,

Οἱ μὲν, κορυδάλιον ἢ κόριον, οἱ δὲ, κορυδάλιον ἄγριον, οἱ δὲ, καπνὸς ὁ ἐν ταῖς κριθαῖς, οἱ δὲ, καπνίτης, οἱ δὲ, μαρμαρίτης, οἱ δὲ, καπνογόργιον, οἱ δὲ, χελιδόνιον μικρὸν, οἱ δὲ, περιστέριον, οἱ δὲ, κανθαρὶς, οἱ δὲ, χαλκόχρουν, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, οἱ δὲ, φουμάρια, Αἰγύπτιοι κνὺξ, οἱ δὲ, τοῦκιν.

al. add. οἱ δὲ, κάπνιον.

Ald. καπνογόργιον.

Ib.d. τρίφυλλον,

al. τριβόλιον.

Οἱ μὲν, τριπόδιον, οἱ δὲ, τριφόλιον καλοῦσι.

Ib.e. Λίβυον.

ita dictum à loco in quo exuberat.

Οἱ μὲν, τρίφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφόλιον μίνους.

Ib.g. Κύτισος.

Οἱ μὲν, τηλίνην, οἱ δὲ, λωτὸν μέγαν, οἱ δὲ, τρίφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ μαίους.

287.d. Μυριόφυλλον,

Οἱ μὲν, μυλλόφυλλον, οἱ δὲ, στρατιωτικὴ, οἱ δὲ, Ἀχίλλειος, Ῥωμαῖοι μιλλεφόλιουμ, οἱ δὲ, σουπερκίλιουμ Βένερις, Γάλλοι βελιουκάνδας.

Ib.f. Μύρρις,

Οἱ μὲν, κονίλην,

288.d. Κίρσιον.

Οἱ μὲν, βούγλωσσον μέγα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι σπίνα μόλλις.

Ib.f. Ἀττικὸς,

Οἱ δὲ, ἀστερίσκος, οἱ δὲ, ἀστέριον οἱ δὲ, βουβώνιον, οἱ δὲ, ὑόφθαλμον, Ῥωμαῖοι ἐγγινάλις, Δακοὶ ραθίβιδα.

289.a. ὀδύνης,

Γίνεται δὲ μέσον πετρῶν, καὶ τόπων τραχέων. ταύτης οἱ ἀστέρες ἐν νυκτὶ λάμπουσιν, οἱ γὰρ μὴ εἰδότες ὅταν αὐτὴν ἴδωσι, νομίζουσι φάντασμα εἶναι. εὑρίσκεται δὲ παρὰ βοσκοῖς προβάτων. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος ἱστορεῖ· αὕτη χλωρὰ κοπεῖσα μετ' ὀξυγγίου παλαιοῦ, ποιεῖ πρὸς λυσσοδήκτους καὶ βρογχοκηλικούς. ὑποθυμιωμένη δὲ, φυγαδεύει θηρία.

al. ὁ Κρατεύας δὲ περὶ αὐτῆς.

Quidã addit, θανάσιμα.

De Personata.

Alij aparinẽ, Latini personatiam seu lappam appellant.

De Epipactide.

Alij borion vocant.

De Fumaria.

Aliqui corydalion aut corion vocant, alij syluestre corydalium, alij capnon in segetibus hordeaceis nascentem, alij capniten seu capnion, alij marmariten, alij capnogorgion, alij chelidonion paruum, alij peristerion, alij cantharida, alij chalcochrun, Romani apium seu fumariã, Ægyptij cnyx, alij tucin.

A foliorũ coriãdri diuisura.

De Loto satiua.

Alij tripodion, alij trifolium.

De Loto syluestri.

Alij triphyllon, Latini trifolium minus vocant.

De Cytiso.

Alij telinen, alii grandem lotum, alii triphyllon, Romani trifolium maius appellant.

De mille folio.

Alij melophyllon, alii stratioticen, *quasi militarem*, alii Achilleam, Romani millefolium aut superciliũ Veneris appellant, Galli bellicocandium.

Sic Apul.

De myrrhide.

Alii cunilam vocant.

De Cirsio.

Alii buglossum magnum vocant, Latini spinam mollem.

De astere Attico.

Aliqui asteriscon seu asterion, *quasi stellulam*, alij buboniũ, alij hyophthalmum, *quasi suis oculum*, Latini inguinalem, Daci rathibida vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

Nascitur inter petras, locísque asperis: stellares huius radij noctu splendent. Quapropter qui hoc ignorant vbi ipsum viderint, spectrum quoddam esse arbitrantur. Inuenitur autem ab opilionibus. Cæterùm Crateuas herbarius hanc herbam refert, si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorũ morsus gutturísque ramices prodesse, ac suffitu quoque serpentes fugare.

De Viola nigra.

Purpuream violam alij dasypodion, alij priapeïon, alij violam syluestrem, alij Cybelion, Romani setialim aut murariam, aut violam purpuream vocant.

De Bunio.

Aliqui aton, alij arction, alij anemosphoron vocant, Prophetæ paradacry, Ægyptij erxoen, Romani scopam regiam, Aphri zigar, nonnulli thempso.

De Chamæcisso.

Aliquibus chamæleuce, aliis cissos acarpos, *quasi hedera sterilis aut infructuosa*, aliis terræ corona, aliis [a]selinitis, Romanis hedera [b]pluuiatica dicitur.

[a] A foliis circa radicem apio similibus. [b] quòd fortè per pluuiam tẽpestatẽ maximè luxuriet. Marcell. syluaticũ legit.

De Buglosso.

Prophetę felis geniturã, Osthanes tzauuchi, Ægyptij antuërin besor, Romani linguam bouis aut libanium, Aphri ansanaph nuncupãt. Nascitur sabulosis & exæquatis in planitiem locis. Colligitur verò Iulio mense: ferúntque contra febrilium accessionum rigores herbam vtilem: & ad tertianos quidem, eam quæ tres thyrsos emiserit: ad quartanos verò, quæ quatuor, totam cum radicibus & semine ad tertias in vino decoctam propinant: quin & ad curandos abscessus valere aiunt.

De Cynoglosso.

Aliqui phyton, alij caballion, alij splenion, alij scolymon, Romani linguam canis aut caninam appellant.

De Leontopodio.

Aliqui zoonychon vocant, *quasi animalis vngulam*, alij aëtonychon, *quasi aquilæ vnguem*, alii camum, *hoc est capistrum*, alij damnamenen, *quasi domitricem*, alii idiophyton, *hoc est, peculiarem plantam*, alii phytobasilan, *quasi plantam regiam*, alij crossion, alij crossophthoon, Magi sanguinem crocodili, alij crocomerion, Ægyptij daphnoenen, Romani Mineruium seu Palladium, alij neumatum, alij flammulam.

Ib.c. Ἴον,

Οἱ μὲν, δασυπόδιον, οἱ δὲ, πριαπήϊον, ἄγριον, οἱ δὲ, Κυβέλιον, Ρωμαῖοι σεπτάλις, οἱ δὲ, μουράλια, οἱ δὲ, βιόλα πουρπούρεα.

Ex Ald. add. πορφυρῶν. Ruellius videtur legisse, οἱ δὲ, ἴον ἄγ.

Ib.f. Βούνιον,

Οἱ μὲν, ἄτον, οἱ δὲ, ἀκτίνην, οἱ δὲ, ἀνεμόσφορον, Προφῆται παράδακρυ· Αἰγύπτιοι ἐρξώην, Ρωμαῖοι σκόπα ρέγια, Αφροὶ ζιγάρ, οἱ δὲ, θεμψώ.

V. ἄκτην. Paulus, ἀρκτιον. Gal. ἀρκτικον.

Ald. θεμψώ.

290.c. Χαμαίκισσος,

Οἱ μὲν, χαμαιλεύκη, οἱ δὲ, κισσὸς ἄκαρπος, οἱ δὲ, γῆς στέφανος, οἱ δὲ, σελινῖτις, Ρωμαῖοι ἔδερα πλουβιάτικα.

Ib.f. Βούγλωσσον,

Προφῆται γόνος αἰλούρου, Οσθάνης τζαουχεὶ, Αἰγύπτιοι ἀλδυένειν βέσωρ, Ρωμαῖοι λογγαίβουμ, οἱ δ', λιβάνιν, Αφροὶ ἀνσανάφ. γίνεται εἰς τόπους ὁμαλοὺς καὶ ἀτμώδεις. συνάγεται δ' ἐν ἰουλλίῳ μηνί. Φασὶ δὲ πρὸς ρίγη λυσιτελεῖν· πρὸς μὲν τριταῖον, τοῦ ἔχοντος βουγλώσσου γ'. καυλοὺς, ὅλην ἀποτριτῶσαι μετὰ τῶν ριζῶν καὶ τοῦ σπέρματος τοῦ βοτανίου, δίδου πιεῖν. τοῦ δὲ τέσσαρας ἔχοντος, τῷ τεταρταΐζοντι. ἡ δὲ ἕψησις τούτων, σὺν οἴνῳ. καὶ πρὸς ἀποστήματα φασὶν αὐτὸ χρησιμεύειν.

Fortè, ἀμμώδεις.

Ista quæ hîc buglosso & alibi plantagini tribuuntur à Diosc. Plinius ad cynoglosson transtulit lib. 25. cap. 8.

Ib. g. Κυνόγλωσσον,

Οἱ μὲν, φυτὸν, οἱ δὲ, καβαλλάτιον, οἱ δ', σπλήνιον, οἱ δὲ, σκόλιμος, Ρωμαῖοι λίγγουα κάνις, οἱ δὲ, λίγγουα κανίνα.

Apul. caballium.

291. b. Λεοντοπόδιον.

Οἱ μὲν, ζωόνυχον, οἱ δὲ, ἀετώνυχον, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, δαμναμένη, οἱ δὲ, ἰδιόφυτον, οἱ δ', φυτοβασίλα, οἱ δ', κρόσσιον, οἱ δὲ, κροσσόφθοον, Προφῆται αἷμα κροκοδείλου, οἱ δὲ, κροκομέριον, Αἰγύπτιοι δαφνοινὴς, Ρωμαῖοι Μινέρκιουμ, οἱ δ', νεουμάτουμ, οἱ δὲ, Παλλάδιουμ, οἱ δὲ, φλάμμουλα.

Ib.d. Ἱππόγλωσσον,

Οἱ μὲν, καὶ τοῦτο ἀντίρρινον, οἱ δ', ἀνάρρινον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν καλοῦσι.

De Hippoglosso.

Aliqui & id antirrhinon, alij anarrhinon, nonnulli lychnida syluestrem vocant.

Ib.g. Κατανάγκη, A

Οἱ μὲν, "δαμναμένη, οἱ δ', Διονυσιὰς, οἱ δὲ, θύρσιον, οἱ δὲ, δῆμος, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, κρότιον, Προφῆται ἀρχαρὰς, οἱ δὲ, ἀρκόπους, Ῥωμαῖοι ἔρβα φιλικλᾶ, οἱ δ', δατίσκα, οἱ δὲ, Ιοβισμαδίους, Δακοὶ καρωπίθλα.

δαμναμένη Ald.

De Catanance.

Aliquibus danamene, aliis Dionysias, aliis thyrsion, aliis demos, aliis camus, aliis crotion, Prophetis archaras, aliis arcopus, *quasi pes ursi*, Romanis herba filicula, seu datisca, seu Iouis radius, Dacis caropithla dicitur.

292.b. Τριπόλιον, B

Οἱ μὲν, ψυχὴν, οἱ δὲ, μηρὶς, οἱ δ', ποταμογείτων, οἱ δὲ, σταχυίτης, Ῥωμαῖοι καλιουμάρης.

De Tripolio.

Aliqui psyché, alii merida, alij potamogetona seu stachyiten, Romani calamarem nominant.

292.d. πολύτριχον,

Οἱ μὲν, καλλίτριχον, οἱ δ', τριχομανὲς, οἱ δὲ, ἐβενότριχον, οἱ δὲ, ἄργιον, οἱ δ', κόριον ἔνυδρον, Αἰγύπτιοι ἐπιὲρ, Ῥωμαῖοι κικιννάλις, οἱ δὲ, τέρραι καπίλλους, οἱ δὲ, σουπερκίλιουμ τέρραι, Δακοὶ φιλοφθεθελά. C

De Adianto.

Alij callitrichô, alij trichomanes, alij ebenotrichon, alii argiô, alii coriádrum aquaticum, Ægyptij epier, Romani cincinnalem, seu terræ capillum, seu supercilium terræ, Daci philophthethela vocant.

243.a. ἀδίαντον.

Οἱ μὲν, πτέριον, οἱ δὲ, εὔπτερον, Ῥωμαῖοι καπιλλάρεμ, οἱ δὲ, πίνουλαμ, οἱ δὲ, φιλικλάμ.

De Trichomane.

Aliqui pterion, *quasi filiculam*, alii eupteron, Romani capillarem, seu pinnulam, seu filiculam, appellant.

Ib.c. ξάνθιον, D

Ῥωμαῖοι λάππα.

Aët. φιλαίθρωπον.

De Xanthio.

Latini lappam.

Ib.f. Αἰγίλωψ,

Οἱ μὲν, σιτόσπελος, οἱ δὲ, σίφων, οἱ δὲ, βρῶμος, Ῥωμαῖοι ἀβένα.

De AEgilope.

Aliquibus sitospelos, aliis siphon, *quasi tubus*, aliis bromos, Romanis auena dicitur.

294.a. Βρῶμος,

Οἱ μὲν, σιφώνιον, οἱ δὲ, ἀκρόσπελος, Ῥωμαῖοι ἀβέναμ.

De bromo.

Aliqui siphonion, alij acrospelon vocant, Latini auenam.

Ib.f. Σμίλαξ, E

Οἱ μὲν, ἐπάπιτις, οἱ δὲ, λυκάνθεμον, οἱ δ', κυνόσβατον, οἱ δὲ, ἀνίκητον, οἱ δὲ, ἡλιόφυτον, οἱ δὲ, ἀνατολικὸν, οἱ δὲ, δυτικὸν, οἱ δὲ, ἑλίδη, Αἰγύπτιοι λυϊσθῆ, Ῥωμαῖοι μεργίνα, Θοῦσκοι ῥαδία.

De smilace aspera.

Aliqui hepatitin, *quasi iecorariam* appellant, alij lycanthemon, *quasi florem lupinum*, alii cynosbaton, *quasi sentem canis*, alii aniceton, *quasi inuictam*, alii heliophyton, *quasi plantam Solis*, alii anatolicô, *hoc est, orientalem*, alii dyticon, *occiduam*, alii helidem, Ægyptij lyisthe, Romani merginá, Hetrusci rhadiam. F

295.d. ἀγρία,

"Οἱ μὲν, ἱερόμυρτον, οἱ δὲ, ὀξυμυρσίνη, οἱ δὲ, μυάκανθα, οἱ δὲ, ἄγωνον, οἱ δὲ, σκίγκος, οἱ δὲ, μίνθη, οἱ δὲ, κατάγγελος, οἱ δὲ, ἀνάγγελος, οἱ δὲ, ἄκαρον, οἱ δὲ, ὀκνηρὸν, οἱ δὲ, κίνην, οἱ δὲ, λειχήνη, οἱ δὲ, χαμαιπίτυς, οἱ δὲ, χαμαιμύρτη, Βοιωτοὶ δὲ γυρῶνίας, Προφῆται γόνος Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι ῥούσκουμ. G

Ald. οἱ δὲ, μυρτάκανθα al. μυρτάκανθον. Theoph. κεντρομύρρινον vocat.

V. γοργωνιάς.

De rusco.

Aliqui myrtacanthen vocât, *quasi myrtum spinosam*, alii hieromyrton, *hoc est, myrtum sacram*, alii oxymyrsinem, *quasi myrtũ aculeatam*, alii myacanthan, *hoc est, spinam murinam*, alii agonon, alii scincô, alii minthen, alii catangelon, alii anangelon, alii acaron, alii ocneron, alij cinen, alii lichenen, alii chamæpityn, alii chamæmyrsinen, *quasi humilem myrtum*, Bœoti gyreniam, Prophetæ geniturам Herculis, Latini ruscum.

De Lauro Alexandrina.

Alij daphnon, alij Samothracicã laurũ, alij mithrion, alij hypoglossiõ.

De Daphnoide.

Alypo simile, flos ceu nymphęæ, cuius medium cono non dissimile, in quo semen.

De Chamædaphne.

Alij daphnitin, alij *hydragogon, Latini laureolam seu lauraginem, Galli vsubim.

quòd aquosos humores trahat.

De Elleboro albo.

Aliqui ascidem nominant, alij *ectomon, quidã pignatoxarin, Prophetæ genituram Herculeam, alij polyides, alij anaphyston, Ægyptij somphian, alij vnre, Galli laginum, aliqui anepsa.

fortaßis etiã ἔκτομον, quòd per os pituitã pronocet.

De Elleboro nigro.

Alij *Prœtiũ, alij melanorrhizon, *quasi nigra radice præditum*, alij *Anticyraicon, Prophetæ zomaritiõn, Ægyptij Isæam, seu elaphinen, seu cemeleg, Latini veratrum nigrum, alij saraca, Daci prodiorna.

à Prœti filiabus eo persanatis à Melampode.

à loco in quo probatißimũ nascitur.

De Sesamoide magno.

Aliqui sesamiten, alij sesamin, alii lycoscytalium, *quasi lupinam scuticam*, alii elleboron album, alii Anticyricon appellant.

De Sesamoide paruo.

Aliqui coronion, alii sesamon syluestre nuncupant.

De Cucumere syluestri.

Aliqui elaterion vocant, alii grynon, alii balin, alii syncrisin, alii bubalion, alii scorpion, alii pherombron, *quasi imbriferum*, alii peucedanõ, alii notion, Romani anguinum, seu agrestem *cucumerem*, Aphri cuzimezar.

De Staphide agria.

Aliqui trifolium, alii stesium, alii astaphida, alii phthiroctonon, *quasi pediculos enecantem*, alii phthirion, alii apanthropon, alii polyides, alii pseudopathes, alii arsenoten, Ægyptii ibesaoeden, Romani herbam pedicularem appellant.

De Thapsia.

Aliqui *hypopion vocant, alij pancranon, alij scammonion, alij thelypterin, *quasi filicem fœminam*,

quòd sugillatis medeatur.

A Ib.g. στεφαίων,

οἱ δὲ, δάφνος, οἱ δ', Σαμοθρακικὴ, οἱ δὲ, μέθριον, οἱ δὲ, ὑπογλώσσιον.

296.b. Δαφνοειδὲς,

ὅμοιον ἀλύπῳ, ἄνθος ὡς νυμφαίας, καὶ μέσον τούτου κώνῳ ἐμφερές, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα.

B Ib.d. ἐκάλεσαν,

οἱ δὲ, δαφνίτην, οἱ δὲ, ὑδραγωγὸν, Ρωμαῖοι λαυρέολα, οἱ δὲ, λαυκζάγω, Γάλλοι οὐσσουβίμ.

Ib.f. λευκὸς,

οἱ δὲ, ἀσκίδα, οἱ δὲ, ἄτομον, οἱ δὲ, πιγνατόξαρις, Προφῆται γόνος Ηρακλέος,

C οἱ δὲ, πολύειδες, οἱ δὲ, ἀνάφυτος, Αἰγύπτιοι σομφία, οἱ δὲ, οὔωρε, Ρωμαῖοι βεράτρουμ ἄλβουμ, Γάλλοι λάγινον, οἱ δὲ, ἀνεψᾶ.

Ald. ἀνάφυσον

297.g. πολύῤῥιζον,

οἱ δ', Πρώτιον, οἱ δ', μελανόῤῥιζον, οἱ δ', κυϊράνιον, Προφῆται ζωμαρίτιον, Αἰγύ-

D πτιοι ἰσαία, οἱ δὲ, ἐλαφινὲ, οἱ δὲ, κεμελὲγ, Ρωμαῖοι βερατρουμ νίγρουμ, οἱ δὲ, σαρακα, Δακοὶ προδιόρνα.

299.b. μέγα,

οἱ δὲ σησαμίτης, οἱ δὲ, σησαμὶς, οἱ δ', λυκοσκυτάλιον, οἱ δὲ, ἐλλέβορος λευκὸς, οἱ δὲ, Αντικύρικον.

E Ib.d. μικρὸν,

οἱ δὲ, κορώνιον, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον καλοῦσι.

Ib.f. ἄγριος,

οἱ δὲ, ἐλατήριον, οἱ δ', γρυῶνον, οἱ δὲ, βαλὶς, οἱ δ', σύγκρισις, οἱ δ', βουβάλιον, οἱ δ', σκόρπιον, οἱ δὲ, φέρομβρον, οἱ δὲ, πευκεδανὸν,

F οἱ δὲ, νότιον, Ρωμαῖοι ἀγγίνουμ, οἱ δὲ, ἀγρέστεμ, Αφροὶ, κουσιμεζάρ.

Ald. ἀγκίνουμ

301.g. ἀγρία,

οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, στήσιον, οἱ δὲ, ἀσταφὶς, οἱ δὲ, φθειροκτόνον, οἱ δὲ, φθείριον, οἱ δὲ, ἀπάνθρωπον, οἱ δὲ, πολυειδὲς, οἱ δ', ψευδοπαθὲς, οἱ δ', ἀρσενοτὴ, Αἰγύπτιοι

G ἰβησαοιδὴ, Ρωμαῖοι ἔρβα πεδικουλάρις.

302.d. Θαψία,

οἱ δὲ, ὑπώπιον, οἱ δὲ, πάγκρανον, οἱ δὲ, σκαμμώνιον, οἱ δὲ, θηλυπτέ-

εἰς, Ρωμαῖοι φερουλάγω, οἱ δὲ, φέρουλα σιλβέστρις, Ἀφροὶ βοίδαν.

303.f. Σπάρτιον,

oἱ δὲ, λοβὸν, οἱ δ', λύγον καλοῦσι.

Hic alii caput interserunt de myrobalanis: sed iudicio parum valet quicunque Dioscoridis esse iudicauerit.

304.f. Νάρκισσος,

οἱ δὲ, νάρκισσος ἄνυδρος, οἱ δ', αὐτογενὲς, οἱ δὲ, βολβὸς ὁ ἐμετικὸς, οἱ δὲ, λείριον, Ρωμαῖοι βούλβους μορβιτάριους.

305.c. Ἱπποφαές,

οἱ δὲ, ἱπποφυὲς, ἄλλοι δὲ, ἱπποφανὲς, οἱ δὲ, ἵππιον, οἱ δὲ, ἐχίνιον, οἱ δὲ, πελεκῖνος, Ρωμαῖοι λαππάγω, οἱ δὲ, λαππουλάμενα καλοῦσιν.

306.c. κρότωνα.

Αἰγύπτιοι σύσθαμνα, ἄλλοι δὲ, τρίξιν, Προφῆται αἷμα πυρετοῦ, Ρωμαῖοι ῥικίνουμ, ἄλλοι δὲ, λοῦπα.

309.e. ῥίζαι,

ἣν καλοῦσι τοῦρπετ.

311.b. συκῆν,

οἱ δὲ, μήκωνα ἀφρώδη.

Ib.e. Σκαμμωνία,

οἱ δ', σκαμβωνίας ῥίζα, οἱ δ', Κολοφωνία, οἱ δὲ, δακτύλιον, Ρωμαῖοι Σολοφώνιουμ, Προφῆται ἀποπλεύμονος, Αἰγύπτιοι σάνιλουμ.

312.f. κνίδιος,

οἱ δ', χαμελαία μέλαινα, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, βδελυρὰ, Ρωμαῖοι κιτοκάκιουμ, ἄλλοι δὲ, ἐλεάγω, ἄλλοι δὲ, ὀλεαστέλλουμ.

313.g. Ἀκτὴ,

οἱ δὲ, δένδρον ἄρκτου, οἱ δὲ, ἥμερον, Ρωμαῖοι σαμβούκουμ, Γάλλοι σκοβιὴν, Δακοὶ σέβα.

314.b. χαμαιάκτη.

οἱ δὲ, ἑλιοσακτὴ, οἱ δὲ, ἀγρία ἀκτὴ, οἱ δὲ, Εὐβοϊκὴ, Ρωμαῖοι ἔβουλουμ, Γάλλοι δουκωνὲ, Δακοὶ ὄλμα.

315.b. λινόζωστις,

Ρωμαῖοι ῥάδιξ σιλβέστρις, Ἀφροὶ θορφαθσαδόί.

Ib.e. Ἀλεξανδρίνη,

Ζωροάστρης θύμβρη, Οσθάνης αὐτογενὲς, Ρωμαῖοι κουκούρβιτα σιλβάτικα, Δακοὶ τούρρασρα.

A Romani ferulaginem seu ferulam syluestrem, Pœni bœden.

De Spartio.

Aliqui lobon .i. *siliquam*, alij lygon, *hoc est, vimen*, appellant.

De Narcisso.

Aliis narcissus *anydros, aliis autogenes, aliis bulbus emeticus, aliis lirium, Romanis bulbus vomitorius. B

quòd siccitate gaudeat, neque loca aquosa amet. quòd excidentibus flore & semine sponte sua nascatur & germinet, vt ait Theophrastus.

De Hippophaë.

Aliqui hippophyes vocant, alij hippophanes, alij hippion, alij equinum, alij pelecinon, Romani lappaginem seu lappulam minorem.

De Ricino.

C Ægyptij systhamna, alij trixin, Prophetę sanguinem febris Romani *ricinum, seu lupam.

à canini vermis similitudine.

De Pityusa.

quam turpeth appellant.

De Chamæsyce.

Alij mecona aphroden, *hoc est, papauer spumeum.*

D *De Scammonia.*

Aliquibus scambonia radix, aliis *Colophonia, aliis dactyliũ, Romanis Colophonium, Prophetis apopleumonos, Ægyptiis sanilum dicitur.

à natali solo, nempe Colophoneo Asiæ vnde petebatur.

De Chamelæa.

Alij chamelæam nigram, alij heraclion, alij bdelyran, *quasi execrabilem*, Romani *citocacium, nonnulli oleaginem seu oleastellum vocant. E

Herm. Bar. cit libracam ex Colum.

De Sambuco.

Aliqui dendron arctu, *hoc est, arborem vrsi*, alij hemeron, *quasi satiuum*, Romani sambucum, Galli scobien, Daci seba nominant.

F *De Chamæacte.*

Aliis heliosacte, *quasi sambucus palustris*, aliis acte agria, *hoc est, sambucus syluestris*, aliis EVboica, Romanis ebulus, Gallis ducone, Dacis olma.

De Apio.

Latini radicem syluestrem, Pœni thorphathsadoe appellant.

G *De Colocynthide.*

Zoroastri thymbra, Osthani autogenes, Romanis cucurbita syluatica, Dacis turrastra.

De Epithymo.

Aliqui cedoes, Romani inuolucrum vocant.

De Vite nigra.

Alij bucranium, Romani vuam taminiam, alij batanutam, alij betisalcam, Daci priadela, alij peregrinam, Aphri lauothen.

De Filice.

Alij pterion, alij pterineon, alij *dasyclonon, alij anasphoron, Prophetæ Mercurij surculum, Romani filicem *fœnariam, alij laculam, alij filicem *simpliciter*, Ægyptij asini sanguinem.

ab hirsutis seu densis ramulis.

fortè, veneream.

De Thelypteri.

Latini linguam ceruinam vocāt.

De Polypodio.

Aliqui scolopendrion, alij pterin, alij *polyrrhizon, Romani filiculam seu filicularem herbam vocant.

à multifidis radicum incisuris.

De Dryopteride.

Aliquibus pterion, aliis nymphæa pteris.

De Linozostide.

Alij *argyron, alij aritrillin, alij *chrysitin, Ægyptij aphlopho, Latini herbam mercurialē masculam, alij *testiculatam, Aphri asumes.

fortè, à semine, quòd argēti instar nitet.

fortè, à colore cauliculi.

à semine, quod exiguum & binũm instar testiculorum dependēs profert.

De Cynocrambe.

Aphris harmas, aliis asumeslabon dicitur.

De Heliotropio magno.

Alij heliotropon, alij dialion, alij *heliopun, alij scorpioctonon, *quasi scorpios enecātem*, alij sesamon agrion, *hoc est, syluestre*, alij scorpij *caudam.

quòd Solis itur ita sequatur, vt semper eum spectet.

à floris & seminis figura.

Ad calcem cap. de Omphacio.

Vi pollens astrictoria, tardè concoquentibus dissolutísque stomachis conuenit, itémque fœminis malacia laborātibus, & ileosis. Creditur etiam salutare, si in pestilenti constitutione sorbeatur.

De Stibio.

Alij *gynæcion, alij chalcedoniũ.

fortè, quòd eo fœmina faciē adulterarent.

Ad calcem capitis de Gagate.

Aiunt & sacro, hoc est, *comitiali morbo*, laborantes prodere ac deprehēdere: quoniam dum eum ferunt, olfacto ipso protinus ac momento in terram procidunt. Quin & morbos fœminarum occultos sanare, si suffumigati vaporem exceperint.

316.b. Επίθυμον,

οἱ δὲ, κεδοὶς, Ρωμαῖοι ἰμβόλυκρουμ.

318.d. ἄμπελον,

οἱ δὲ, βουκράνιον, Ρωμαῖοι οὖα ταμινία, οἱ δὲ, βατανοῦτα, οἱ δὲ, βετισάλκα, Δακοὶ πριαδήλα, οἱ δὲ, πεγεῖνα, Αφροὶ λαυοθέν.

Ib.g. πολύῤῥιζον,

οἱ δέ, πτέριον, οἱ δέ, πτερίνεον, οἱ δέ, δασύκλωνον, οἱ δὲ, ἀνάσφορον, Προφῆται Ερμοῦ βάϊν, Ρωμαῖοι φιλιςφανάρια· οἱ δέ, λακοῦλλα, οἱ δὲ, φιλικέμ, ΑΙγύπτιοι αἷμα ὄνου.

319.c. πτέριν

Ρωμαῖοι λίγγουα κερβίνα.

Ib.c. Πολυπόδιον,

οἱ δὲ, σκολόπενδρον, οἱ δὲ, πτερὶς, οἱ δέ, πολύῤῥιζον, Ρωμαῖοι φολίκουλα λίκουπάλις.

320.a. Δρυοπτερὶς,

οἱ δὲ, πτέριον, οἱ δὲ, νυμφαία πτερὶς.

Ib.f. Λινόζωστις,

οἱ δὲ, ἄργυρος, οἱ δέ, ἀριτρίλλις, οἱ δὲ, χρυσῖτις, ΑΙγύπτιοι ἀφλοφὸ, Ρωμαῖοι ἔρβα μερκουριάλις μάσκουλα, οἱ δὲ, τεστικουλάτα, Αφροὶ ἀσουμές.

321.b. ἄῤῥεν,

Αφροὶ ἁρμαὰς, οἱ δὲ, ἀσουμέσλαβον.

Ib.d. σκορπίουρον,

οἱ δὲ, ἡλιότροπος, οἱ δέ, διάλιον, οἱ δὲ, ἡλιόπουν, οἱ δὲ, σκορπιοκτόνον, οἱ δέ, σήσαμον ἄγριον, οἱ δέ, σκορπίου οὐράν.

325.f. ἰσχνῶς.

δυνάμει δὲ συπτικὸν, ἁρμόζον τοῖς βραδέως πέπτουσι καὶ λελυμένοις στομάχοις, καὶ ταῖς κισσώσαις γυναιξὶ καὶ εἰλεώδεσι. δοκεῖ δὲ βοηθεῖν καὶ ταῖς λοιμικαῖς καταστάσεσι ῥοφούμενον.

Hæc quanuis in veteribus codicibus fini capitis de omphacio ascripta sunt, tamē ex cap. de vino omphacite trāslata videtur.

361.b. Λάρβασον,

οἱ δέ, γυναικεῖον, οἱ δὲ, χαλκηδόνιον.

386.b. οὗτοι οἱ λίθοι.

Φασὶ δὲ καὶ διαγνωστικὸν εἶναι τῆς ἱερᾶς νόσου. τούτου γὰρ ὀσφραινομένου ἐν ἀκμῇ φέροντας κατὰ γῆς πίπτειν. καὶ γυναικῶν δὲ νόσους κρυφίους ἰᾶσθαι θυμιώμενον, δεχομένων αὐτοῦ τὴν πνοήν.

Ista ad finem capitis de gagate in codice nō contemnendo reperit Sambucus.

Perperàm οὐ negatiua particula in eo codice adiiciebatur.

Ib.d. τριωβόλου βάρος,

A vetusto cod. hæc & mendosa & superstitiosa inferũtur. Samb.

Vel, καθαρᾶς ὄντ

Ταύτην φασὶ καὶ διακριτικὴν ἔχειν δύναμιν τῆς καθαρευούσης γυναικὸς καὶ τῆς ὑπ' ἀλλοτρίου ἀνδρὸς μοιχευομένης. εἰ γάρ τις αὐτὴν ἐπὶ τὰ στρώματα λάθρα θείη, ἡ μὲν καθαρὰ καὶ φίλανδρος εἰς ὕπνον κατενεχθεῖσα φυσικῇ τινὶ δυνάμει τοῦ λίθου τάς τε χεῖρας ἁπλοῖ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ περιφύεται· ἡ δὲ πόνοις ῥυπαροῖς ἀφυπνώσασα, τῆς κλίνης καταπίπτει. ἀλλὰ καὶ δύο ταύτην ἀνδρῶν φερόντων, πάσης ἔριδος ἀπαλλάττει καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιεῖ· καὶ βασταζόμενος εἰς στῆθος θέλγει λαόν.

Ib.f. Ὁ δὲ Μελιτίτης,

Pro iis quæ leguntur in contextu, vetustiores quidam codices Magica hæc habent. Samb.

Ὁ δὲ Μελιτίτης ὠνόμασται καὶ γαλακτίτης καὶ ληθαῖος, ὅτι φέροντες αὐτὸν καὶ προσιόντες τοῖς οἰκείοις δεσπόταις, εὐμενεῖς αὐτοὺς εὑρίσκουσι, καὶ λήθην λαμβάνοντας τῶν αὐτῶν πολλάκις κακῶν. αἰγῶν τε καὶ προβάτων ἀποσβεννυμένου τοῦ γάλακτος, εἴ τις αὐτὸν λεάνῃ μετ' ἅλμης μίξας, βοηθεῖ τῷ ποιμνίῳ. λέγουσι δὲ καὶ ὅτι γυναιξὶ τὸ αὐτὸ δύναται πρὸς γαλακτοτροφίαν τριβόμενος καὶ πινόμενος. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐχένος ἐν τοῖς νηπίοις καταδεδεσμευμένος, ἀπείργει φθόνον, καὶ ἄνοσον σώζει, καὶ ἀνεπιβούλευτον φυλάττει τὸ νήπιον, καὶ ὅτι τὸν τοῦτον φοροῦντα καὶ βασιλεῖς αἰδοῦνται καὶ δικασταὶ, καὶ ἡδεῖς πᾶσι δοκοῦσιν.

Περὶ Χαμαιμήλου.

Τοὺς πυρέσσοντας τὸ Χαμαίμηλον θεραπεύει σὺν ῥοδίνῳ λεῖον τετριμμένον. ὠφέλιμον δὲ τοῖς μετριάζουσι τὸ φυτόν. φύεται δὲ ἐπὶ θινοῖς τὸ βραχὺ καὶ κάλλιστον, ὃ βαστάζουσιν ἰατροὶ ἀρχομένου θέρους.

Fortè θιναῖς ex Ald.cod.

Περὶ Ῥάμνου.

Τὴν Ῥάμνον ἐάν τις ἄρῃ ἐν ἀποσελήνῳ καὶ βαστάζῃ, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ πρὸς ἀνθρώπους φαύλους· ἁρμόζει δὲ φορεῖν αὐτὴν θρέμματα, καὶ πλοίοις περιτίθεσθαι· ὠφελεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον κεφαλῆς καὶ δαίμονας, καὶ ἐπιπομπάς.

Περὶ Ἀρτεμισίας.

Ἀρτεμισίαν τὴν βοτάνην εἴ τις ἔχει

De Magnete.

Hunc aiunt naturali quadam vi pollere, qua mulierem castam ab adultera discernat. Si quis enim ipsum strato clanculum imposuerit, quæ pudica est viriq; sui amore tenetur, somno consopita vlnis maritum ita arctè amplexabitur, vt in illius complexu quasi hæreat: altera verò spurcis & indignis per somnũ exercita laboribus, è lecto procidet. Sed & magnetem si duo viri secum tulerint, lites & cõtrouersias, si quæ inter illos fuerint, dirimet, atq; cõcordiã fouebit. Idem gestatus supra pectus, populum lenit ac demulcet.

De Melitite lapide.

Melitites lapis etiam galactites nominatur, itémque lethæus, quasi obliuiosus, quia ipsum gestantes, si ad dominos suos accesserint, beneuolos illos & clementes comperient, ac etiamnũ immemores scelerum & maleficiorum quæ sæpius antè perpetrarint. Quin & capras ouésque deficiente lacte, si quis ipsum admixta muria tritum exhibuerit, eas non parũ adiuuerit. Fertur & mulieribus itidem tritus potúsque ad lactis generationem vbertatémque cõferre. Sed & infantis collo adalligatus, arcet inuidiã, eúmque à morbis insidiisq; tuetur ac vindicat. Insuper qui lapidem eiusmodi gestauerit, & apud Reges & apud Iudices venerabilis erit, ac omnium deniq; gratiam fauorémque demerebitur.

De Chamæmelo.

Febricitantes sanat chamęmelũ, cum rosaceo ad læuorem tritum. Vtilis inquam planta mediocriter affectis. Nascitur porrò in editioribus arenosísque locis quæ breuis est & optima, eámque auferunt Medici æstatis initio.

De Rhamno.

Rhamnum siquis eruat silẽte Luna, & secum ferat, cõtra venena & improbos homines prodesse sentiet. Vtiliter etiã & à pecoribus gestatur, & nauigiis circumponitur. Valet & contra capitis dolores, dæmoniorúmque insultus.

De Artemisia.

Artemisiã herbã siquis iter faciẽs

secum habeat, itineris laborem nō sentiet: sin ferat in pedibus, venenatas bestias & dæmonia fugabit. Quòd si sanguis circum articulos coaluerit, induratúsq; fuerit, ramulos maiores cum rosaceo in olla feruefacito, expressóque inde oleo locum affectum totū oblinito, discubitum eunte ægro. Quin & vuluæ strangulatu laborantibus fœminis mirum in modū auxiliatur, ac substillū quoque lotium & opisthotonum leuat.

De Pentadactylo seu quinquefolio.

Pentadactylō si quis circa corpus gestet, nullo dolore afficietur: oculos, strumas, induratas tōsillas, vuā, & partium sub lingua, articulorum & neruorū dolores, dentes & psorā perniciali fame contractā iuuat: remoratos à partu menses eiicit. Affusa verò manibus cum aqua tepida, contra terrores, fascinum ac dæmonia mirum in modum commendatur. Cæterùm herbam legito dum augescit luna, oriente Sole.

De Verbenaca.

Verbenaca recta pudendum arrigit: supina verò, exiccandi vim habet. Recta amuleti instar adalligata, oculorum doloribus auxiliatur, cōtra eorundem hebetudinem & capitis dolorem efficax est: sed & contrita ex aceto, lassitudinem eximit: strumas & induratas tonsillas confestim discutit. Cæterùm febriles horrores statim sanantur, si quis solùm stans ex aduerso ramulos eius tenuerit.

De Dictamno.

Dictamnum siccatā manibus terito, & in farinam redigito, adiectáque vini gutta corpus tāgito. Cōtra omnes serpentium iniurias auxiliatur: vlcera putrésque nomas purgat priùs, dein etiam explet: adactis corpori aculeis præsenti adhibetur auxilio: ad lienem quoque & abditorum locorum inflammationes in farinā redacta imponitur. Herbā vere, magnis æstibus, autūnoq; eruito.

De Saluia.

Saluia perfrictionē tussimq; discutit: prauis etiā vlceribus omnib⁹, cera & rosaceo ammixtis, auxiliatur.

A ἐν ὁδῷ, λύει τὸν κάματον. καὶ ἐν τοῖς ποσὶν ὁ φορῶν, θηρία διώκει καὶ δαίμονας· αἷμα δὲ ἐπὰν περὶ τὰ ἄρθρα σκιῤῥωθῇ, κλωνία λαβὼν μείζω μετὰ ῥοδίνου, καὶ ποιήσας ζέσαι εἰς χύτραν, σύγχριε τὸν πονοῦντα ὅλον ὡς ὑπάγῃ κοιμᾶσθαι· καὶ ὑστερικαῖς γυναιξὶ πάνυ βοηθεῖ. στραγγουρίαν παύει, καὶ B ὀπισθοτόνου ῥῆγμα.

Περὶ Πενταδακτύλου.

Τὴν Πενταδάκτυλον εἴ τις φορῇ περὶ τὸ σῶμα, ἄπονος μένει, καὶ ὀφθαλμοὺς ὠφελεῖ, χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, καὶ τὰ ὑπὸ τὴν γλῶτταν, ἄρθρα τε καὶ νεύρων, ὀδύνας, καὶ ὀδόντας, ψώραν ἐκ λιμο C κτονίας· λοχίων ἔμμηνα κατασπασθέντα. ἐν ὕδατι δὲ χλιαρῷ προσκλυζομένη εἰς τὰς χεῖρας, πρὸς φόβους καὶ βασκανίας καὶ δαίμονας ἐστὶ πάνυ καλή. διὸ λάμβανε τὴν βοτάνην, ὅτε αὔξει ἡ σελήνη, ἡλίου ἀνατέλλοντος.

Περὶ Περιστερεῶνος.

D Περιστερεὼν ὁ μὲν ὀρθὸς τείνει τὸ αἰδοῖον, ὁ δὲ ὕπτιος, ξηραντικός ἐστιν. ὠφελεῖ γὰρ ὁ ὀρθὸς περιαφθεὶς πρὸς πόνους ὀφθαλμῶν. ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ κεφαλῆς πόνον, καὶ κάματον παύει, τριφθεῖσα μετὰ ὄξους. χοιράδας, ἀντιάδας παραχρῆμα παύει· ὅτε δέ τις φρικιᾷ, ἀπὸ E ταύτης κλωνία λαβὼν, κατέναντι στήτω τοῦ φρικιῶντος μόνον, καὶ εὐθὺς θεραπεύεται.

Περὶ Δικτάμνου.

Τὴν Δίκταμνον ξηράνας, τρίψον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ ὡς ἄλφιτον ποιήσας, καὶ βαλὼν σταλαγμὸν οἴνου, θίγε τοῦ σώματος. F πρὸς πάντα γὰρ τὰ ἑρπετὰ ἁρμόζει· ἕλκη γὰρ καὶ τὰς σαπρὰς νομὰς πληροῖ προκαθαῖρον· κἂν σκόλοψ ἐμπιασθῇ τις, προσκατάπλασσε, καὶ εὐθέως ὠφελήσεις· πρὸς σπλῆνα δὲ καὶ τὰ ἐν κρυφίοις τόποις πάθη φλεγμαίνοντα, κατάπλασσε, ὡς ἄλφιτον ποιήσας. αἶρε δὲ τὴν βοτάνην ἔαρι καὶ G ἐν τοῖς καύμασι καὶ ἐν τῷ φθινοπώρῳ.

Περὶ Ελελισφάκου.

Ελελίσφακον λύει ψυγμὸν, βῆχα· πρὸς πάντα δὲ τὰ κακὰ ἕλκη σὺν ῥοδίνῳ καὶ κηρῷ ληφθὲν ὠφελεῖ.

Ruellius λυγμὸν legisse videtur, hoc est, singultū.

σπληνὸς πόνον καὶ δυσεντερίαν θεραπεύει, πινόμενον μετ' οἴνου λευκοῦ. ἐξίσου δὲ τοὺς αἱμοπτοϊκοὺς προποτιζόμενον θεραπεύει· καὶ πρὸς πάντα ποιεῖ λόχια γυναικός. αἱ κάκισται δὲ γυναῖκες πεσσὸν ἐξ αὐτοῦ ποιήσασαι, προστιθέασι καὶ ἐκβάλλουσιν ἔμβρυα.

Περὶ Κυπαρίσσου.

Κυπάρισσος βοτάνη ὠφελεῖ πρὸς βράγχους καὶ ὠτία· καὶ ἀντιάδας, καὶ ὕδρωπα καὶ ἰσχιάδας θεραπεύει.

Περὶ Κενταυρείου.

Κενταύρειον ὠφελεῖ πρὸς φλεγμαίνοντα πάθη, καὶ κρούσματα πληγῶν· ὑστερικαῖς γυναιξὶ βοηθεῖ, στραγγουριῶντάς τε παύει καὶ λιθιῶντας. αἶρε δὲ τὴν βοτάνην ἐν ἔαρι ἡλίου ἀνατέλλοντος.

Περὶ Βουφθάλμου.

Τὴν βούφθαλμον σελήνης αὐξανούσης λαμβάνειν δεῖ. ποιεῖ δὲ πρὸς φόβους καὶ δαίμονας καὶ βασκοσύνας, καὶ φάρμακα· κατὰ ταῦτα ἀποστρέφουσα. καὶ ὀδόντα εἴ τις ποτὲ τὴν ῥίζαν μασησάμενος ἀποπτύσει, εὐθὺς τὸ ῥεῦμα στέλλουσα ὠφελεῖ· λύει δὲ καὶ γαστέρα.

Forte πάντα.

Περὶ Παιονίας.

Παιονία βοτάνη αἴρεται ἐν τοῖς κυνοκαύμασι πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, καὶ κρεμᾶται· καὶ ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκοσύνας καὶ φόβους καὶ δαίμονας, καὶ ἐπιπομπάς· καὶ εἰς πυρετὸν ἐκ φρικιάσεως νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινόν, καὶ τεταρταῖον. λέγεται δὲ ὅτι ποτὲ ἐν τῷ ὄρει ἔνθα ἦσαν δαίμονες φυεῖσα, τούτους ἀπεδίωκεν.

Additur in Ald. cod. caput περὶ πολίου.

Περὶ Πολίου.

Πόλιον, ἡ βοτάνη φορουμένη περὶ τὸ σῶμα ὠφελεῖ πρὸς σεληνιασμὸν καὶ κόπον. δύναται δὲ τριφθεῖσα μετὰ ὄξους ἡ βοτάνη καὶ καταχεομένη, πόδας ἀκροκορύμβοις ὠφελεῖν.

Περὶ Μώλεως.

Μῶλυ βοτάνη ῥιζοτομηθεῖσα καὶ περὶ τὸ σῶμα φορουμένη, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκανίαν.

Περὶ Εναλίας δρυός.

Τὴν ἐναλίαν δρῦν ὅταν ἡ σελήνη

Lienis dolorẽ dysenteriámque pota cum vino albo sanat. Pari quoq; modo sanguinem excreãtibus potu medetur: & ad extrahendas quaslibet muliebres à partu purgationes efficax est. Cæterùm scelestissimæ mulieres subdito ex ea pesso partus excutere non verentur.

De Cupresso.

Cupressus herba contra raucedines prodest: auriculas, induratos tõsillarum tumores, aquam inter cutem & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio.

Centaurium cõtra inflammationes & ictuum allisiones valet: fœminis vuluæ strangulatione laborantibus auxiliatur: quin & substilli lotij calculorúmque tormẽta leuat. Herbam porrò Vere, oriente Sole legito.

De Buphthalmo.

Buphthalmũ crescente Luna decerpere oportet. Facit verò contra pauores, dæmonas, fascinationes & venena: ea siquidem omnia auertit. Quòd si quis radicem commanducando identidem expuat, dentium dolori, sedata simul & semel fluxione, auxiliabitur. Quin & aluum soluit.

De Pæonia.

Pæonia herba per æstus Caniculę ante Solis ortum vellitur, appensáque contra venena, fascinum, pauores ac dæmonum insultus prodest: item contra febres cum horrore adorientes tã nocturnas, quàm diurnas, necnõ & aduersus quartanam. Cęterùm dęmones à monte in quo nascebatur quondam fugasse proditur.

De Polio.

Polium herba circa corpus gestata, contra lunaticum morbum lassitudinémque auxiliatur. Siquidem trita ex aceto herba & summis pedibus affusa prodest.

De Moly.

Moly herba radicitus excisa & circa corpus gestata, venenorum & fascinationis amuletum est.

De Marina quercu.

Marinam quercũ extrema Luna

cum rosaceo misceto, & faciem illinito, cùm ad negotia te conferes. Sub ventriculo gestata, fœtus vegetiores reddit: ad arcendos verò pauores nocturnos, manu tenetur. Sed & contra fascinum & maleficia omnia prodest, corpúsq; tuetur. Cùm enim fascinantes recedunt, arescentem surculum illa occludit, & eundẽ, si propiùs accesserint, aperit.

De Chrysanthemo.

Chrysanthemon si terra ante Solis ortum eruatur, corporíque adalligetur, aut ex collo suspendatur, veneficas mulieres omnésque fascinationes amolitur.

De Erysimo.

Erysimum cum vino tritum, aduersus ventris dolorem bibitur. Quòd si quis grana septem in domum proiecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

A λήγῃ, μίξον μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, καὶ χρῖσον σου τὸ πρόσωπον, ὅταν ἐπὶ πρᾶγμά τι ἀπέλθῃς. ζωογονεῖ δὲ καὶ παιδία ὑπὸ τὴν κοιλίαν φορουμένη· καὶ πρὸς τοὺς φόβους τοὺς γινομένους ἔχε κατὰ νύκτα. καὶ πρὸς βασκανίαν τε καὶ πάντα τὰ κακὰ ὠφελεῖ· καὶ τὸ σῶμα φυλάττει. ὅσον γὰρ οἱ βάσκα-B νοι ἀφεστήκασι, μέμυκεν· ἐρχομένων δὲ αὐτῶν ἐγγὺς, ἀνοίγει τὸ κάρφος.

Περὶ χρυσανθέμου.

Τὸ Χρυσάνθεμον εἴπερ ἄρεις ἐκ τῆς γῆς πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν, καὶ περιάπτεις τῷ σώματι, καὶ ἐκ τοῦ τραχήλου ἀποκρημνᾷς, ὠφελεῖ ἀποστρέφον τὰς φαρ-C μακίδας γυναῖκας, καὶ πάντας τοὺς βασκαίους.

Capute de Elleborine, quod postremo loco habebatur, iccirco deleui, quia verbis totidem legebatur cap. de Epipactide lib. 4. cap. 109.

Περὶ ἐρυσίμου.

Ἐρύσιμον λεῖον μετ' οἴνου πρὸς κοιλίας πόνον πινέσθω· ἐὰν δὲ κόκκους ζ' εἰς οἰκίαν βάλῃς, ἀψιμαχία ἔσται.

FINIS. ΤΕΛΟΣ.

IANI ANTONII SARACENI LVGDVNÆI SCHOLIA IN DIOSCORIDIS DE MATERIA MEDICA LIBROS V. & eiusdem de Venenis Lib. II.

IN QVIBVS VARIAE CODICVM variorum lectiones examinantur, diuersæ de Medica materia seu priscorum seu etiam recentiorum sententiæ proponuntur, ac interdum conciliantur: ipsius denique Autoris corruptiora, obscuriora difficilióráque loca restituuntur, illustrantur & explicantur.

***

IANI ANTONII SARACENI LVGDVnæi Scholia in Dioscoridis de materia Medica libros V.

IN LIBRVM PRIMVM.

In Praef. Βάσσος ὁ Ἰυλαῖος.] Vetus exemplar & Aldinum habēt Τυλαῖος: quę quidē secutus est Marcellus Virgilius. Quidā Τύλλιος legunt. Ac certè quidem Cælius AVrelianus alicubi Tullij Bassi meminit. At Epiphanius Constātiensis Episcopus circa principiū lib.1. contra hæreses 80. postposito itidē prænomine Βάσσον τὸν Τύλλιον nominat (quo loco & alios qui de materia medica scripsere commemorat) & id quidem facili, vt opinor, errore, ἀντὶ τοῦ Ἰούλιον vel Ἰόλιον. Id enim est huic ipsi nomen apud Plinium, tum alibi, tum in elencho lib. XX. XXI. XXIII. XXIIII. XXV. XXVI. XXVII. vbi obiter annotatur, Bassum æquè ac Sextium Nigrum, etsi Latinus esset, Græcè tamē de Medicina scripsisse. quare nō immeritò Ruellius Iulium Bassum conuertisse videtur.

Πετρώνιος, Νίγερ τε καὶ Διόδοτος] Diosc. Petronium & Diodotum tāquam diuersos rei herbariæ Scriptores hîc commemorat. At Plinius tum lib.20.cap.8. tum etiā lib.25.cap.9. vnum & eundē Petronij Diodoti nomine designare videtur.

ἐν ε̄ βιβλίοις] Malui ἐν ε̄ βιβλίοις legere, quàm vti habebatur in vulg. exempl. ἐν ἓξ βιβ. Sūt enim quinq; tantummodo libri, qui τὰ ὑλικὰ (sic enim vocat Erotianus Hipp. ἐξηγητὴς) hoc est, materiā omnem medicam, complectūtur: reliqui, quibus de venenis, venenatorúmque animalium ictibus morsibúsve agitur, neq; huc pertinēt, neque fortass. huic ipsi Dioscoridi ascribi debent. Huc adde quod & Gal. in pręfat.6. de simpl. Dioscoridis Anazarbæi quinque dūtaxat libros agnoscit. Ac ipse quoq; Dioscorides quintū librū totius operis vltimū in eiusdem libri præfatione nominat.

ὄρχησι] Quidam ὄχεσι legunt: sed vulgata lectio mihi magis arrisit. Vtrancunque tamen recipias, locus hic planè mutilus ac decurtatus videtur. Quæ enim hîc habentur de medicamentorum ætatibus, aut certè virium diuturnitate, ea vt experientiæ, ita etiam clariss. Scriptorum autoritati refragātur. Siquidem Theophrastus, lib.9. de hist. plant. cap.14 præter vtrunque Veratrū aliquot alia recenset medicamenta, quæ quàm triennij longiore durent tempore, viribus etiamnum integris. Ac eum ipsum Theophrasti locum Plinius, lib.27. cap. vlt. totidē ferè verbis Latinè reddidit. Quid verò hac in parte sentiendum sit, vel ipsa experientia cuiuis satis indicabit. Cæterùm doctiss. vir D. Ioh. Bauhinus, quò dubitationis huiusce causam adimat, pro eo quod habetur in hac ipsa periodo, μόνα τῶν βοτανικῶν, restituit, ἔνια τῶν βοτανικῶν, nec ineptè.

ἔτι δὲ καυλοὺς] Fortè, ἀντὶ τοῦ, ἔτι, legendum, ὄντας: aut etiam relicto ἔτι, addendum ὄντας: nec enim ita facilè subintelligi posse videtur.

Cap. I. ἡ μὲν λευκὰ, &c.] His locis haud dubiè particula ἡ accipitur pro Partim, seu Aliqua ex parte, vel quadantenus. Vult enim Autor, in eodem flore, sed tamen diuersis eius partibus, hos omnes colores conspici. Id vel ex eo patet, quòd statim subiungit: propter colorum quæ in flore est varietatem, plantam ipsam non immeritò Iridi cœlesti assimilatam fuisse. Et hoc ipsum satis innuit Plinius, apud quem Dioscoridis toto opere nullam fieri mentionem, mirari satis non possum. Is enim lib.21. nat. hist. cap.7. *Floret*, (inquit) *Iris diuersi coloris specie, sicut arcus cœlestis: unde & nomen.*] Cæterùm Iridis flores, scribit Philinus, Athenæo teste, λύκους, hoc est, lupos, ex eo nominari, quòd lupi rictui labrísque similes sint.

ἡ μέλανα] Malui μέλανα ex codice Aldino legere, quàm ex Parisiensi μήλινα: maximè quum eam quoque lectionem secutus videatur Oribasius, Collect. lib. 11. Huc accedit quòd in Iridis flore color subniger cernitur, qualis in viola nigra, quę ideò etiam μελανὶς nomē accepit. Omnino verò luteus color in eo ipso vix vlla ex parte, quod videam, conspicitur, sed tantùm ex luteo albicans aut pallescens: qui Græcis ὠχρὸς dicitur. Hic enim, Platone in Timæo teste, conflatur λευκοῦ ξανθῷ μιγνυμένου, scilicet cùm flauo seu luteo commiscetur album.

διέραντα λίνῳ] Oribasius ξύλῳ vel ξυλίῳ legisse videtur: sed paruo discrimine.

ἀλλὰ δὲ βελτίων ἡ Ἰλλυρική] Gal. etiam 1. de Antidot. irin Illyricam cæteris præstare tradit. Sed & ante ipsum Theophr. 9 hist. cap.7. laudatissimā scribit in Illyrico natam, & ibi quoque non quidem maritimis in locis, sed mediterraneis, magísque ad Septentrionem sitis. Plinius ex sententia Theophr. lib.21. c.7. *Iris laudatissima*, inquit, *in Illyrico, & ibi quoque non in maritimis, sed in syluestribus Drilonis & Narone.* Sic Iridis meminit Nicander in Theriacis, ἣν ἔθρεψε Δρίλων καὶ Νάρονος ὄχθη. Sunt verò, Ptolemæo teste, Drilo & Naro fluuij in Dalmatia Illyrico vicina.

τῇ γεύσει πικροτέρα] Ita legimus ex vetusto codice. Vulgata tamen exemplaria habent πυρωτέρα, fortè ἀντὶ τοῦ πυρωδεστέρα vel πυρωτικωτέρα, hoc est, gustu feruētiore. Et hæc lectio tolerari quoque potest: maximè cùm Oribasius, loco suprà citato, eā secutus esse videatur.

καθαίρουσι δὲ παχὺ & χολ.] In veteri Sambuci codice legitur, καθαίρουσι δὲ πάθη καὶ χολάς. Goupylus verò in aliquot exēplaribus legit, παχὺ: quæ quidē lectio vt Interpretibus aliis, ita mihi ipsi magis arrisit: siue παχὺ pro crassioribus excrementis, siue pro crassioribus humoribus accipiamus. Nec enim me mouet quod existimat Goupylus, expungendam eam dictionem, ne qua in Autoris verbis videatur ταυτολογία: cùm iam antè (inquit ille) nihil aliud voluisse visus sit Dioscor. quo loco ait, radices Iridis τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ κα-

λεπτοποιεῖν, hoc est, ἀναλάμπα ποιεῖν, vti loquitur Paulus, cùm de his ipsis radicibus mentionem facit. Sed (quod pace tanti viri dictum velim) quis non videt aliud esse καθαίρειν πάχη, aliud τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ λεπτοποιεῖν? quum illud sit, humores crassos purgare: hoc verò, eos ipsos attenuando ad purgationem præparare. Adde quòd vbi de attenuatione sermo est, de thorace cõtentis humoribus agitur: vbi verò de purgatione, de crassis iisdem quauis etiam alia corporis parte contentis.

CAP. II. ὑπολεύκους] Contrà Plinius lib. 25. cap. 13. Acoro tribuit radices nigras, minúsque venosas, cæterò similes iridis.

τὸ ἐν Κολχίδι] Oribasiũ ac Diosc. interpretes secutus, Κολχίδι legere malui, q̃ Χαλκίδι cũ Par. codice. Huc accedebat quòd ei Acoro primas tribueret etiam Plinius, lib. hist. nat. 25. cap. 13. quod in Colchide nascitur iuxta Phasim amnem, & vbique in aquosis. Est verò Colchis, Asiæ prouincia, vti & Galatia: cuius itidem hoc ipso loco meminit Diosc. Ea Corace mõte, à Septentrione: ab Ortu, Iberia: à Meridie, Phaside amne: ab Occasu, Ponto EVxino clauditur.

CAP. III. διαθέσεσι καὶ ἄρθρων πόνοις. θώρακι, &c.] Ita legere & distinguere visum est, contra quàm in cæteris exẽplaribus habeatur: nempe vt quod de eclegmate ex Mei radicis puluere & melle cõcinnato dicitur, ad vnius thoracis affectus referatur, non item ad aliarum partium vitia: quibus eclegmata vt minùs conueniunt, ita neque accommodari consueuerunt.

CAP. IIII. σκορπιοδήκτοις] Aut θηριοδήκτοις legendum, quæ vox huic Authori satis est vsitata: aut potiùs σκορπιοπλήκτοις, hoc est, à scorpione ictis, qua quidẽ voce vtitur sequenti capite Dioscorides. *Non metuendus enim morsu, sed acumine caudæ Scorpius*, vti loquitur Ouid. 4. fast. quanquã & eiusmodi aculeum Plinius dentis nomine appellare non veretur, lib. 11. cap. 37. Cæterùm vt prior illa lectio codicum quorundam & veteris Interpretis testimonio, ita hæc posterior Pauli de cyperide agentis, itémque Plinij autoritate nititur.

CAP. VI. ἔχουσα τὸν στάχυν] στάχυος nomine plerunque accipitur spica vulgo dicta, qualis ea est qua frumẽtacea semina continẽtur: quæq́; Varrone teste lib. 1. de re rust. cap. 48. rusticis olim à spe speca nominabatur: *eã enim* inquit ille) *quòd sperant fore, serunt*. Ab harũ etiam spicarũ similitudine Græci ῥιζοτόμοι thymo, stœchadi & similibus στάχυν tribuũt. Sed στάχυν seu spicam hoc loco ita non esse accipiendam, vel ex eo patet, quòd, quicquid dicant nonnulli Plinij autoritate decepti, nardus Indica spicas huiusmodi nullas habere comperiatur. Intelligit verò Diosc. nardi radicis nucleum, quæ quidem pars est ipsius nardi nobilissima, præstantissima, ac etiamnum in vsu Medico frequentissima. Vt enim Columella Latiníque alij spicas interdũ accipiunt pro nucleis, quibus numerosis ac sibi inuicem cohærentibus quarundã radicũ bulbosa capita compinguntur, velut allij, vlpici, liliorũ, quiq; in allio, Diosc. teste, Græcis peculiariter ἄγλιθες nuncupãtur: ita & Græci στάχυας pro iisdẽ radicum nucleis accepẽre, ac tùm certè potissimùm cùm Indicæ nardi fecẽre mentionẽ. Idipsum satis apertè innuit Gal. 1. de Antid. quo loco radicẽ nardi spicam nominari dicit, non quia verè spica sit, sed quia spicæ figurã æmuletur. Itémq; lib. 9. de comp. medic. secundum locos, quam Philo in describẽda sua antidoto ῥίζην ψευδώνυμον nominarat, nil aliud esse asserit, quàm ipsissimã nardi radicẽ: ibidémque annotat Philoni ψευδώνυμον ita dictam, quod vulgò nõ radix, sed spica vocaretur. Quinetiã 8. de simpl. medic. facult. vbi de nardi radice tãquam potiore nardi parte agit, νάρδου στάχυν appellat, quasi ex eo vocabulo vnicuique satis cognitam. Quinetiam ÆGineta & Actuarius cõposito nomine ναρδοστάχυν nominauerunt. Græcorũ fortassis exemplo dixit Ouid. 15. Metamorph. *Nardi lenis aristas*. Easdẽ Statius Syl. v. aristarum odoratarum nomine intellexisse videtur, quo loco

odoratas (ait) *nec Arabs decerpsit aristas*.

Quanquam horum poetarum vterque potiùs de nardi Italicæ spicis, lauandulæ vulgò dictæ, congeneris fortè locutus est, quemadmodum & Plinium fecisse mihi fit verisimile, quando nardum fruticem describere conatur, lib. 12. cap. 12. Cæterùm nõ ignoro à quibusdam merito in dubiũ vocari, sintne spicæ illę antedictę nardi radicum particulæ, an verò potius ab vna prodeuntes radice supra terram extẽt. Verùm equidem, dum à peritioribus herbariis certius aliquid cognouero, vnà cũ Galeno radicibus eas annumerandas esse duxerim. Nec illud abs re: quandoquidẽ vt aiunt, intra terram latere comperiantur, ac, vel ipso teste Theophrasto, quæcunque terra conduntur stirpium partes, earundem radicibus accenseri oporteat.

σφόδρα κολοβὴ] Vt non habentur hæc duo vocabula in veteri exemplari, ita neque apud Oribasium, & fortasse redundãt. Nec enim fit verisimile quam paulò pòst μεγαλόσταχυν ait esse, simul & semel σφόδρα κολοβὴν, hoc est, valde curtam, pusillam ac mutilam conspici.

σώματι διάπασμα] θεραπευτικῶς διαπάσματος nomen conuertere volui, memor eius dictionis quæ habetur apud Oribasium libro I. coll. cap. 31. τοῦ ἐμπάσματος, καταπάσματος καὶ διαπάσματος: quamuis plerunque dictiones has apud Medicos tum Veteres, tum etiam recentiores, confundi tam certum est, quàm quod certissimum. At reuera periphrasis, qua sum hîc vsus, mihi ad exprimendam Autoris mentem omnium aptissimè quadrare visa est. Siquidem καθύγρου vocabulum, quod hoc ipso habetur loco, etiam alibi Dioscorides ad corporis partem accommodat, quam non tantùm humere humoréve perfundi intelligendum, sed etiam ex humoris quasi resudantis redundantia odorem de se tetrum expirare: veluti cùm ait loco alio: καθύγροις μασχάλαις ἁρμόζει, quod quidem non ineptè quidam interpretantur: *alarum uirus mitigat*.

CAP. VII. ἀλιούγγια] In duobus manuscriptis codicibus legit Goupylus ἀλιούασκα: attamen cum Ruellio legendum opinatur, σαλιούγκα: quasi verò citra σ, aspiratum ἁλιούγκα Latinum saliunca non satis exprimeret. Ac vterque fortassis cum Leoniceno nardum Celticam seu Gallicam, plantam eam existimauit esse, quam Saliuncæ nomine describit Plinius: cuius itidem mentionem facit Poëta in Bu-

colicis, dum humilis cognomen illi attribuit. Sed quàm parum firmis nitantur rationibus, ij iudicent qui Plinium diuersis capitibus de nardo Gallico & saliunca egisse, iisque notas viresque dispares assignasse animaduerterint. Malui equidem non ineptam Marcelli Virgilij coniecturam sequi: qui quidem facili librariorum errore deprehẽso, γαλλικὰ legẽdum putat. Eam verò coniecturam cõfirmare videtur & ipse Oribasius, aut certè Rasarius Oribasij interpres, capite de nardo Celtica.

Cap. VIII. οὔτε δὲ καυλὸν] Sunt qui capitis huius initio αὐτὴ τοῦ καυλοῖς, κλῶνας seu κλάδους reposuerint: quo è numero fuere Ruellius & Marcellus Virgilius: nec id alia (opinor) ratione, quàm vt Dioscoridem à contradictione vindicarent. Verùm quia κλῶνες seu κλάδοι, hoc est, rami surculíve, arboribus magis quàm herbis conueniunt (quanquam non ignoro sæpenumero etiam ad herbas, maximéque frutices transferri) nobis ea lectionis immutatio nondum satis apta videtur. Itaque cum Sambuco maluimus ex Hispano codice αὐτὴ τοῦ φέρει, ὑποφέρει legere: quasi velit Autor nardi montanæ tum caulem tum fructum, tum denique florem, ætatem minimè ferre. Quòd si vulgata lectio retineretur, qui nardo montano priùs caules & folia eryngij tribuerat Dioscorides, à seipso iam manifestò dissentiret. Cæterùm multò minùs aptè (nostro quidem iudicio) aliis quibusdam, ac inter cæteros, Mathiolo viro alioqui grauissimo, casibus immutatis legendum videtur: οὔτε δὲ καυλὸς, οὔτε καρπὸς, οὔτε ἄνθος συμφέρει, quasi voluerit Diosc. has plantæ partes nullius esse in medicina vsus.

Cap. IX. καλοῦσι] Paris. codex habet τὰ λώδης στεφανωματική, quidã βοτάνη ὑλώδης, &c. Sed codicem Aldinum secutus ista consultò prætermisi: maximè cùm in vetustis quibusdam exemplaribus non extare compertum haberem. Huc adde quòd Asarum tantùm abest herba vt sit coronaria, vt ex eo ita vocitatũ dicat Plinius, quòd in coronis non addatur: quanquam ea etymi ratio mihi non satis probatur, ac potiùs Asarum ita appellatũ videtur, ἀπὸ τοῦ α στερητικοῦ καὶ σαροῦ, τουτέστι σαρώθρου, quòd scopis non adderetur, scopis inquam seu manualibus, quas serta flosculósve dicunt, seu lustralibus, quæ essent olim euerrendis Deorum aris dicatæ, quales ex verbena, verbasco similibúsque plantis comosis simul ac firmioribus colligebantur. Translata verò illa videntur ex cap. 51. lib. 3. de Bacchari: ídque ab iis qui ex Gallici nominis bacchar (pro quo nunc per syllabarum metathesin *cabaret* dicunt) affinitate, Asarum Dioscoridis cum bacchari vnum & idem esse coniecerunt. Quasi verò duobus diuersis capitibus Diosc. de vna eadémq; planta fuisset acturus, ac dissimiles tum notas, tum vires locis diuersis eidem plantæ ascripturus. Equidem baccharin Asarum Crateuæ esse facilè adducor vt credam. Sed quantum inter baccharin seu πάγχριν & Dioscoridis asaron sit discrimen, præter Plinij testimonium minimè contemnendum, lib. 21. cap. 6. diuersa quoque apud Dioscoridem, Paulum & Oribasium vtriusque descriptio per se satis indicat. Etsi fateor Galenum & huius exemplo Aëtium pro bacchari Asarum visos accepisse: vt qui nulla baccharis facta mentione, asaro vires acori tribuerint, quæ quidem Bacchari potiùs quàm Asaro, si quis diligentiùs aduertat, conuenire videbuntur. Verùm vt ad rem redeam, illo ipso errore factum etiam est vt quæ de Asari viribus circa capitis finem in Florentinis codicibus habentur, quæque in editione Parisiensi inter Dioscoridis spuria reposita fuere, in hunc locum perperam ex capite de Bacchari antè citato translata fuerint.

πυκνότερα δὲ πολλῷ] Paris. codex μικρότερα. Sed ex Aldino & vetustis exemplaribus legi, πυκνότερα, haud ineptè. Siquidem huic lectioni veritas ipsa suffragatur. Fuchsius ex Plinio μαλακώτερα legendum putat: sed siue μαλακώτερα, siue πυκνότερα legatur, vtrunque de Asari foliis meritò ac iure optimo dici potest. Hederaceis enim ea densiora simul & molliora esse iudice sensu nemo non animaduertat.

ὑοσκυάμου κυτίνῳ] hoc est, κατὰ τὸν κύτινον. Vetus quidam ὑοσκυάμου κυτίνῳ. Oribasius ipse, aut certè (vt veriùs dicam) ipsius Interpres, ὑοσκυάμῳ ἢ κυτίνῳ legisse videtur, quasi flores Asari conferre voluerit Autor non hyoscyami modò flori seu calyculo, sed etiam mali Punicæ domesticæ flori. Κύτινος enim ex ipsius Dioscoridis sententia mali Punicæ domesticæ primum partum florémve, ampullagium (si Cælio Aureliano credimus) Latinè dictum, propriè significat: vti balaustium, syluestris. At nihilominus similitudinis ratione transfertur & hoc vocabulum ad hyoscyami flores, hypocistidem & cætera id genus, quæ figura cytinum referre videtur. Patet illud ex Diosc. contextu satis euidenter. Siquidem capite de hyoscyamo, cùm de floribus ipsius agit, cytinos eos indubitáter appellat. Capite verò de hypocistide, cytinum itidem eam à nonnullis nominari asserit. Quare parum interfuerit hoc loco, seu vulgatam, seu Oribasij lectionem sequamur.

Cap. X. ἄνθη ὡς τὰ τοῦ ναρκίσσου] Sunt qui αὐτὴ τοῦ ναρκίσσου, κισσοῦ, id est, hederæ, legant: alij verò νάρθηκος, quasi Valerianę vmbella ferulę flores proferat. Andreas Cæsalpinus τῆς νάρδου legendum existimat, non alia, vt videtur, ratione, quàm quòd inter nardi genera cẽseatur. Porrò si Valerianæ flores narcissi floribus conferantur, quemadmodum figuram narcissi quadantenus æmulari non negamus, attamen in nostra certè quidem Valeriana, quæ non obscurè notis cæteris Dioscor. Phu respondere videtur, sunt non paulò minores quàm narcissi: contrà quàm in Græco Dioscor. contextu habetur. Hinc adeò factum est, vt nonnulli αὐτὴ τοῦ μείζω, ἥττονα vel ἧττω legerint, vti Ruellius libro de natura stirpium secundo, itémque Matthæus Syluaticus, dum in Pandect. citat & Serapionis & Dioscoridis ipsius contextum. Quòd si cui est religio quicquam in Græcis codicibus citra fidem exemplaris alicuius immutare, at certè credat oportet, Phu Ponticum fortassis & fauentis cœli beneficio & vbertate soli maiusculis comari floribus, atque adeò longè maioribus, quàm quæ apud nos vel in hortis coluntur, vel sponte nascuntur.

Cap. XI. ἴδιον γάρ ἐστι τῆς] Si quid ego in re

tam ancipiti rectè iudicare possum, Malabathrū neque Indicæ nardi folium est, vt rectè monet Dioscorides, neque id folij genus quod Arabibus Betre, Persis Tambul seu Tembul appellatur: multò verò minus canellæ aut caryophylli folium: sed est profectò sui generis folium, non quidem in Syria aut AEgypto, vti voluit Plinius, sed in India ex arbore procera decerptum, quod Græcis interdum folium simpliciter & κατ᾽ ἐξοχὴν dictum est, interdum cum adiuncto, malabathri: aliâs etiam folium Indicum à loco natali cognominatur. Id mali Medicæ folium quadantenus repræsentare dicitur, attamen tribus neruis fibrísve dorsi longitudinem intercursantibus distinctum est, hodiéque apud Indos etiamnum teste Garcia ab Horto paucis immutatis folium Tamalapatra nuncupatur. Hoc verò cum Malabathri folio vnum & idem esse vel ex eo constat, quòd Malabathri viribus adamussim respondere comperiatur. Verumenimuerò nisi (quod facilè crediderim) fabulosa est hoc loco Dioscoridis, itémque Plinij & Auicennæ historia, fuit & aliud ab isto diuersissimum malabathrū, palustris herbæ folium, sed tamē iisdem quoque viribus præditum. Quòd verò Indicum folium à Malabathro differre nonnulli existimant, Actuarij, ni fallor, auctoritate ducti, qui in describendo Hedychroi magmate vtrunque nominat, parum ij firmo argumento niti mihi videntur. Illud enim opinor errore librariorum accidisse, & alterutrum è margine in contextum perperam trāslatum fuisse: maximè cùm ab Autoribus aliis, qui eādem compositionem descripsēre, planè omittatur. Aliis aliorum argumentis doctiss. vir Mathiolus abundè videtur satisfecisse.

λίνῳ διαπείρουσι] Garcias ab Horto folia Malabathri non quidem in hunc modum lineo filo transfigi, sed collecta in fasciculos colligari & ita vænire scribit. Atque ex eo fortasse Plinius Malabathrū folio esse conuoluto inferebat, lib. 12. cap. 26. Illud idem folij Indi historia, quæ ab Arriano circa finē peripl. maris Erythræi describitur, perbellè respōdet. Is enim eiusmodi folia tradit à Sesatis populis, qui finitimi sunt Cirrhadibus (apud quos etiam præstantissimū nascitur Malabathrum, teste Ptolemæo) circa ciuitatem Thinam afferri, ac dum in vicinia populabundi vagantur, stramentorū loco substerni, tandémq; postquam remigrarunt, ab ipsis Thinæ incolis auidè cōquiri, & in globulos cōuolui atq; complicari: ita tamen vt tria Malabathri pro foliorū magnitudine agnoscantur discrimina, ἁδρόσφαιρον, inquam, μεσόσφαιρον & μικρόσφαιρον.

ὑπόλευκον ἐν τῷ] Contrà Plin. lib. 12. cap. 26. minùs probat candidū: rursúmq; cōtrà ac Dioscorides, laudatius cēset, quod est quodā salis gustu.

ναρδίζον δὲ τῇ γεύσει] Idē de sapore Plinius affirmat: esse verò croco odoratius. At cōtrà Garcias neque nardi saporem agnoscit, neque tam validum odorem atque in spica reperitur, sed longè suauiorē: quin neque vti reliqua odorata ipsum caput ferire testatur.

ἐνεργέστερον δὲ ὀκείνη] Legitur in Aldino exempl. ἐκείνης, quam quidem lectionem Serapio, Ruellius & Syluius secuti videntur. At ipsa contextus series ἐκείνη potiùs legendum esse satis indicat.

Cùm enim in cæteris omnibus nardū præferat Autor, attamē in ciendis vrinis iuuandóque stomacho Malabathrum illi præstare statim subiungit. Porrò Galenus & qui eū secuti sunt omnes, citra comparationem nardo viribus simillimum esse dixerunt.

CAP. XII. ἔχει δὲ ῥάβδον] Addunt hîc nonnulli codices, ὥσπερ ἴρεως, pro quo restituendum esset ex Theophr. lib. 9. de hist. plant. cap. 5. ὥσπερ ἄγνου. Ait enim hoc ipso loco, vt cinnamomū ita & cassiam, aut certè plantas è quibus illa decerpuntur, θάμνοις εἶναι οὐ μεγάλοις, ἀλλ᾽ ἡλίκοις ἄγνου, πολυκλάδοις δὲ καὶ ξυλώδεις, hoc est, *frutices esse non ita grandes, sed viticis magnitudine, attamen ramosos lignosósque.* At Galenus parum sibi constans, modò fruticum, modò arborum genere comprehendit. Nos quantum ex historia recentiorum colligere possumus arbusta potiùs esse credimus oleæ, lauri aut arbuti magnitudine, foliis verò citreæ mali, aut etiam piperis, quemadmodum in vulgatis habetur exemplaribus: non item origani, vti habetur apud Plinium, aut iridis, velut in Aldino Diosc. exemplari. Legitur enim, non ὡς πεπέρεως, sed ὥσπερ ἴρεως, errore facili. Et certè quidem licet huic Aldinæ lectioni præter Serapionem duo etiam Diosc. manuscripti codices astipulentur: attamen illa prior huic loco ita congruere visa est, vt nihil immutandū duxerim, maximè cùm & ipsa piperis folia mali citreæ seu Assyriæ foliis ab omnibus ferè historiæ plantarum Autoribus assimilentur.

παχύφλοιον] Contrà Plinius, lib. 12. cap. 19. tenui cute veriùs quàm cortice.

ζίγιρ] Hanc cassiæ speciem seu potiùs pro bonitatis ratione differētiam ab incolis itidem appellatione barbara ζίγιρ vocari Gal. asserit, lib. 5. de comp. medic. κατὰ τόπους: quanquam pro eo ibidem habent codices nonnulli ζιγιβέρ. libro verò de ther. ad Pis. ait ζιγγίβερ nominari. Sed mēdum vtrobique subesse mihi facilè fit verisimile: quoniam lib. de antid. 1. cap. 13. quo loco ex professo de cassiæ generibus agere videtur, eandem illam vocat γίζι nomine disyllabo & πραγματευτῶ. Arrianus in peripl. maris Erythræi γίζειρ nominat, Aëtius ὄζῳ, Plinius balsamoden. Porrò & alia sunt cassiæ differentiarū barbara nomina tum apud Gal. tū & apud Pliniū, ab his quæ à Diosc. memorantur omnino discrepantia, de quibus liberum esto suum cuique iudicium.

CAP. XIII. πεφεῖζον ἐν τῷ οἰνώδει] Dixit itidem Gal. lib. de ther. ad Pis. τὸ μόσυλον πορφυρῶδες τῇ χροιᾷ. Sed colorem hunc Cinnamomi paulò apertiùs exprimit idem lib. 1. de Antid. quo loco ait: τὴν χρόαν ἔχειν τοιαύτην, ὡς εἴ τις μίξειε τὸ τοῦ γάλακτος χρῶμα τῷ φαιῷ καλουμένῳ μετὰ βραχέος τοῦ κυανοῦ καλουμένου, hoc est *colorem talem habere qualem si quis fusco uocato colori lactis colorem admisceat, atque cærulei quem uocant aliquantulum addat.* Quare, tanquam & veritati ipsi & huic Galeni sententiæ magis consentanea, vulgata lectio retinenda videtur: non item illa, quam potiorem autumat Marcellus Virgilius, πεφεῖζον ἐν τῷ οἴνῳ: quasi Diosc. Mosylicum Cinnamomum simpliciter & ex natura sua nigrum statuisset: vino verò dilutum cinereum reddi voluerit.

πηγανίζουσα ἢ καρδαμώμῳ] Rutæ odori cum cardamomo nihil quicquam cognationis aut affi-

nitatis esse videtur. Quamobrem non immeritò tum Vetus Interpres, tum & ipse Marcellus Virgilius, ἀντὶ τῦ καρδαμώμῳ, dempta penultima syllaba καρδάμῳ, hoc est, nasturtio, legerunt. Ita verò & alibi καρδαμώμου ἀντὶ τῦ καρδάμου perperam interdum legi satis testatur etiam locus ille Gal. qui est lib. x. de compos. medic. κτ̀ τόπις, inter cōpositiones ab Andromacho conscriptas ad Ischiadicos. Ibi enim dubioprocul cardamomū pro cardamo, hoc est, nasturtio, legi nemo dubitauerit, qui certè quidem nasturtij vires diligenter & ad amussim explorauerit. Porrò seu rutæ seu cardami odorem Cinnamomo tribuas, à Galeni sententia longè latéque discesseris, qui lib. de Antid. I. ait esse εὐωδέστατον, ἄρρητόν τινα εὐωδίαν ὑπὲρ ἅπαντα τὰ ἄλλα, *hoc est, odoratissimum, ineffabili quadam præ cæteris omnibus odoris suauitate præditum*: itémque lib. de Theriaca ad Pis. σφόδρα εὐώδης, πάνυ τῇ ὀσμῇ κάλλιστόν τε καὶ ἥδιστον, *hoc est, valde odoratum, odoréque simul & præstantissimo & iucundissimo præditum.* Quin & pugnantia locutus videbitur Diosc. qui antea itidem ipse σφόδρα εὐώδης esse dixerit: quanquā apud Diosc. vti & apud Theophr. εὐώδης nō perpetuò suauē odorem, sed & interdū eximiū ac potētem, quantumuis grauē, qualis est rutę, denotet. Quare vocabulū πηγανίζουσα non abs re hoc loco mihi suspectum videtur: quanuis & ipse Gal. lib. de ther. idem Cinnamomi genus δέρματος ὠδὼδμον πηγανίζειν asseruit.

ἐν τῷ θραύεσθαι χνοώδης] Fortè χνώδης, ἀντὶ τῦ χνοώδης, quod lanuginosum significat. Vult enim, nisi fallor, quod præstantissimum est Cinnamomum inter frangēdum puluerari, seu in puluerem facilè resolui: aut potiùs, quemadmodum intellexisse videtur Autor lib. de simpl. medic. ad Paternianum, puluisculum ex se remittere. Et ea quidem lectio, vt Serapioni & Marc. Virgilio placuit, ita & huic loco satis aptè quadrare mihi videtur.

καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν] De quarto hoc genere Galenus contrarium asserit. Cùm enim dicat Diosc. μεγάλην ἔχον ῥίζαν, ille contrà lib. de ther. ad Pis. μικρὰν ἔχον τὴν ῥίζαν, nisi fortè μικρὰν, ἀντὶ τοῦ μακρὰν mendosè legitur. Sed obseruabis & eodem loco apud Gal. discriminis nō parum, cùm Cinnamomi genera omnia à Diosc. cōmemorata persequitur.

ἀπολέγου δὲ τὸ λευκὸν] Marcellus quò Diosc. à contradictione vindicet, alio planéque contrario significato verbum ἀπολέγεσθαι vsurpauit, ἀντὶ τῦ ἀπεκλέγεσθαι, τουτέστι, παραιτεῖσθαι: qua quidem significatione interdum accipi minimè diffiteor. Sed seruata etiamnum τοῦ ἀπολέγεσθαι vulgata significatione, planè nulla (quod ipsius pace dixerim) deprehenditur hoc loco contradictio. Quandoquidem anteà prætulit Autor in Mosylici genere quod læue est: in hoc verò quinto genere, quod scabrum visitur præpollere asserit. Nimirum (quod quidem sani iudicij nemo absurdum iudicauerit) in diuersis cinnamomi generibus læuorem & scabritiem modò laudari, modò improbari voluit. Nihilo verò magis & huic nostræ sententiæ Plinij, Autoris alioqui grauissimi, autoritas repugnare videtur.

καὶ ὅτι διουρητικὸν] Quia redundabant hæc verba, minimè vertenda putaui. Redundare verò frustráque hic repeti satis patet, ex antedictis: vbi & illud habetur, τὸ κιννάμωμον δύναμιν ἔχειν οὐρητικήν. Sic & ea quæ ad capitis calcem adduntur in Ald. codicibus, tanquam eò perperam translata, meritò prætermittenda duxi. Quanuis enim ea totidem penè verbis apud Serapionem leguntur, attamen Crateuæ potiùs aut alterius cuiuspiam Scriptoris esse dixerim, quàm ipsius Diosc. Siquidem vix aliud ea significant, quàm quæ paulò antè habentur in ipso Diosc. contextu, dum pseudocinnamomi mentionem faceret: etsi non inficior prætar ipsas voces vtcunq; immutatas nōnulla præterea adiici, ad maiorem certioremve distinctionē τοῦ ψευδοκινναμώμου à legitimo cinnamo seu cinnamomo.

CAP. XIIII. οἱονεὶ βότρυς] Varia quæ huic loco, meo quidē iudicio, accommodari potest interpretatio effecit hauddubiè, vt hactenus de Amomo vix quisquam recentiorum certi quicquam prodiderit. Alij enim Ribes speciē quandam, alij rosam Hierichuntis dictam, nonnulli geranij speciem moschum redolentem, alij denique syluestris piperis genus esse voluerunt. Equidem in re tam dubia & ancipiti non ausus Plinij Autoris grauissimi autoritati quicquam derogare, ita conuerti, vt tamen hoc loco βότρυν, qui propriè racemus est, & Latinorum vuam, pro ipsa vite accipiam, quemadmodum etiam vsurpauit Virg. 2. Georg. *Et turpes auibus prædam fert vua racemos*: quasi voluerit Dioscorides, quemadmodum vitis sarmento suo, ita & Amomum suis virgultis ligneis in seipsum conuolui: aut etiam, Amomum vitis instar ligno seu arbori cui adnascitur sese circumplicare atque (vt ne à Plinij dictione discedam) conuoluere. Quod si quem sententiæ nostræ fautorem nactus fuissem, maluissem ipse aliter conuertere, vt dicerem Amomum pusillū esse fruticem, veluti botrym lignosum, in seipsum conuolutum: atque ita de botry herba seu frutice intelligi vellem. Sed seruatis reliquis posset etiamnum βότρυς in proprio significato pro ipso botro seu racemo vsurpari, quasi magnitudine fruticē hūc racemo adæquare Autori in animo fuisset. Varias ac planè dissimiles hasce versiones omnes ita proponere mihi visum est, quò faciliùs vnusquisque quam cæteris præferendam esse iudicauerit, ad arbitrium deligat.

ὀριγανίζον τῇ ὀσμῇ] Paris. codex πηγανίζον. Serapio, vti ferè solet in ancipiti lectione, vtriusque nempe tum rutæ tum & origani mentionem facit: vt odore quidem rutæ, sapore verò origani Amomum esse velit. Nos cum cæteris Interpretibus vetusti codicis lectionem ὀριγανίζον retinere maluimus.

ὅμοιον βοτρυδίοις] Fortè ὀμφὶς ex Aëtio, vt ad illud, σπέρματος, referatur. Nimirū innuere vult, semen amomi (qui ipse fructus est) acinis esse simile. Alioqui βοτρύδιον non pro acino, sed ἀντὶ τῦ βότρυος, hoc est, pro racemulo ipso, accipiendum hoc loco foret.

CAP. XVI. σχοῖνος] Hic σχοῖνον simpliciter & κατ' ἐξοχὴν vocat Diosc. quam Hipp. libris de morb. mul. modò ἡδύοσμον, modò εὔοσμον, aliâs εὐώδια cognominat. Gal. in vocum Hipp. Lexico, ἀρωματικὴν σχοῖνον interpretatur: alibi vocat & ipse μυρεψικήν. Latini rarò iuncum simpliciter & sine adiectione nominãt: frequentiùs autē

cum epitheto, nempe odoratum, veluti Plinius & Scribonius Largus. Celsus verò rotundū appellat: nimirum ad distinctionem Cyperi, qui & ipsi Celso iuncus quadratus, Plinio triangularis, dicitur. Porrò lib. etiam 4. τῆς σχοίνου mentionem facit Diosc. sed tùm de palustri vulgaríque iunco atque adeò multùm dissimili loquitur, qui quidem rarò simplici σχοίνου nomine designatur: alius enim ὁλόσχοινος dicitur, pro quo perperam interdum apud Gal. legitur ὀλιγόσχοινος, alius ὀξύσχοινος, alius denique σχοῖνος λεία nuncupatur. At σχῖνος dempto ο, lentiscum interdum, aliàs etiam scillæ speciem quandam significat: quamuis tùm ad maiorem distinctionem, σχῖνος, παροξύτονον scribi quidam volunt.

οἱ δὲ τευχίτην] Plinio lib. 21. cap. 18. non quidem Babylonius iuncus, sed qui in Nabatæa nascitur, Teuchitis cognominatur. Eidē iuncus hic odoratus vinosæ mordacitatis esse traditur, quum tamen Dioscorides linguam mordere cum multo feruore simpliciter scripserit. Quod verò de odore rosæ referunt tum Dioscorides tum etiā Plinius, id pernegat Garcias ab Orta. Nam tritum quidem fatetur iucundum odorem spirare, at nō rosę: obitérque annotat, Dioscoridem in describendis aromatis ita plerunque incertis comparationibus vti solitum.

δύναμιν δὲ ἔχει] Aldinus codex addit hoc loco ὑπαλλακτικήν, ἀδασομωτικήν. Sed hoc posterius frustrà repetitur: illud alterū fortè mendosum est, ἀντὶ τοῦ μαλακτικήν. Sic enim videtur legisse Serapio. Sed malim tamen hoc ipsum μαλακτικὴν ante vocem θρυπτικὴν legere, quemadmodum & ille ipse videtur legisse.

CAP. XVII. κάλαμος ὁ κιῤῥός] Aëtius, πυῤῥός, haud ita magno discrimine: at Plinio lib. 12. cap. 22. melior qui niger est: quanuis sunt qui eum locum Plinij aliter legant.

γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα] Innuit Autor araneosam esse calami fistulam, hoc est, plenā materiæ cuiusdam seu potiùs medullæ, quæ telæ aranearum sit similis. Aranei genus id florem ait vocari Plinius, lib. 12. cap. 22. *Inest*, inquit, *fistulæ araneum, quod uocant florem*. Garcias ab Orta, non contemnendus huius ætatis Medicus, calami huiusce cum aliquantula interdum radicis parte fragmenta sæpius obseruasse & vsurpasse videtur: quantum ex eius historia licet colligere. Attamen negat is vlla ex parte aranearum telis esse simile, quod intra fistulam spongiosum & flauescente colore conspicitur. Porrò hunc Indicum seu aromaticum calamum Hipp. & Galenus ipse interdum, μυρεψικὸν. i. vnguētarium, appellat, Plutarchus Arabicum, Corn. Celsus Alexādrinum. Plinius non aromaticum, sed odoratum conuertit, quanuis ἀρωματικοῦ vox manifestò quiddam aliud innuere videtur.

ἐν τῇ διαμασήσει γλίσχρος] Plinio, loco citato, *melior quò breuior & crassior, lentúsque in frangendo*: sed legi malim in mandendo, maximè cum iam eodem loco paulò antè meliorem scripserit, qui minùs est fragilis, & qui assulosè potiùs quàm raphani modo frangitur, atque adeò hoc idem deinde frustra repetiisse videatur.

CAP. XVIII. τὸ μὲν δένδρον κατὰ μέγεθος λευκοίου.] Arboris huius magnitudinē & formam alij aliter exprimere conati sunt, vt in tanta varietate certi vix quicquā pronuntiare possimus. Ac Pausanias quidem in Bœoticis nasci prodidit in Arabia magnitudine fruticis myrti, foliis sampsuchi herbæ. Solinus in Polyhist. similes vitibus stirpes esse tradidit. At Plinius lib. 12. cap. 25. balsami arbusculam viti quàm myrto similiorem esse voluit: huic folium esse rutæ proximum, proceritatem intra bina cubita subsistere, &c. Theophrastus verò 9. de plant. c. 6. magnæ Punicæ malo similem esse dixit, folio rutæ proximo, fructu terebinthi. Monardis itidē Hispalēsis huius ætatis Medicus lib. de simpl. med. ex Occidentali India delatis, arborem esse asserit malo Punica maiorem, sed folio vrticæ. Strabo lib. 16. Geograph. autor est, cytiso & terebintho persimilem esse. Iustinus historicus lib. 36. pineis arboribus formam similem habere, nisi quòd sit humilis magis & in vinearum morem excolatur. Porrò Dioscorides hoc loco magnitudine lycio seu pyxacanthę similem esse tradit. Nam ἀντὶ τοῦ λευκοίου, λυκίου legendum videtur, itémque ἀντὶ τοῦ πυξακάνθης, πυξακάνθης. Est autē Lycium vnum & idem cum spina buxea, quemadmodum vel ipse testatur Diosc. cap. de Lycio. Sed λευκοίου vocabulum perperam ex dictionum affinitate in hunc Diosc. contextum irrepsisse nemo non videt.

σιδηροῖς ὄνυξι.] Sic Theophrastus, ferreis vnguibus scalpi seu incidi solitam hāc arborem, testatur. Plinius contrà incidi vitro, lapide, osseísve cultellis. *Ferro enim*, inquit ille, *lædi uitalia odit. Emoritur protinus, eadem amputari superuacanea patiens. Incidentis manus libratur artifici temperamento, nequid ultra corticem uiolet.* Hactenus Plinius: cuius exemplo Solinus, *Lignum*, ait, *caudicis attrectatum ferro sine mora moritur: eapropter aut uitro aut cultellis osseis, sed in solo corticæ artifici plaga uulneratur.* Sic etiam Cornel. Tacitus memoriæ prodidit, si ferri vim adhibeas, pauere hanc arborem, ideoque venas fragmine lapidis aut testa aperiri. Porrò ista cum Diosc. ac Theophrasti verbis facilè conciliabūtur, si dixerimus, id vnum omnes voluisse, in vulneranda balsami arbuscula cauendum vnicè, ne quid vltra corticem violetur, adeóque à cultellorum ferreorū acie abstinendum. At ferreis vnguibus, hoc est, instrumentorum ferreorum eo genere, quod ad vnguis humani figuram conuexum sit, quidni corticem inuiolato intactóve caudicis ligno scalpere liceat, haud secus atque vitro, testa, fragmine lapidis, osseísve cultellis? Eiusmodi verò ferreorum vnguium mentionem etiam facit Columella lib. 12. cap. 18. quibus vindemiatores vnguium vice ad colligendas vuas vti voluit, vt ne manibus vuas distringerent, sícque non minima fructus portio dispersis acinis in terram dilaberetur.

ῥεῖ δὲ ὀλίγον, ὡς καθ' ἕκαστον] Plin. lib. 12. cap. 25. *Alexandro Magno res ibi gerente toto die æstiuo unam concham impleri iustum erat. Omni uerò fœcunditate è maiore horto congios senos, è minore singulos, cùm duplo rependebatur argento.* Sed ex hoc Diosc. loco Plinij verba ita restituit doctissimus Budæus lib. 5. de asse. Anni verò fœcunditate è maiore horto congios senos singulis annis, cùm & duplo, &c.

ἀδίετης, λεῖος.] Vox ἀδίετης, quæ in vulgatis habetur codicibus, significationem nullam habet, quæ loco huic rectè accommodari possit. Quare iudicaui restituendum, διΐέτης, hoc est, dilui fa-

cilis, quemadmodũ cõuertit Ruellius: aut etiam qui facilè penetret ſeu permeet, veluti Marcellus. Nam vtrunque hauddubiè balſami liquori aptè conuenire poteſt: ſiue inquam dilui facilem eum dicas, ſiue ob eximiam qua, teſte Galeno, lib.6. de ſimpl. præditus eſt, partium tenuitatem, facilè penetrabilem. Etſi verò dictionis huius apud Græcos Autores exemplum, quod ſciam, nullum ſeſe offert, tamen eiuſdem formæ verbale nomen eſſe, meo iudicio, poteſt, qualia ſunt & illa ἀνετὸς, ἀφετὸς, ἐφετὸς, καθετὸς, παρετὸς, συνετὸς, ἀσύνετος, ἀσυνέτος, κακοσύνετος. Vt enim iſta deducuntur à verbis ἀνίημι, ἀφίημι, ἐφίημι, καθίημι, παρίημι, συνίημι, ita etiam pari prorſus analogia διετὸς & compoſitum ἀδίετος, ἀπὸ τοῦ διίημι ſeu δίημι, quod quidem interdum ſignificat τὸ διϋγραίνειν, madefacere, diluere, perfundere: interdum etiam penetrare, trãſmittere, permeare. Pro eodem ταχέως διϊέμενον aliâs legas apud Dioſc. veluti lib.3. cap.55. itémque ἀδιανετὸν lib.5. cap. de Morochtho. Cæterùm qui meam hanc lectionem ἀδίετος minimè probauerit, viderit is, quæſo, vtrum aptiùs rectiúſve legi poſſit εὐδίαντος, aut ἀδιάχυτος. Serapio certè quidem ἀδιάλυτος legiſſe videtur.

κηρωτὴν μυρσίνην ἢ κυπρίνην] Ita conuertere viſum eſt: cerato myrtino, aut cyprino valde liquido. Nil enim aliud verba Dioſcoridis Græca ſonare videbãtur. Vnum immutauimus, λίαν, ἀντὶ τοῦ λείαν: nam illud & aptius & accommodatius huic loco viſum eſt. Alij κηρωτὴν, Plinij exẽplo ceram cõuerterũt: quãuis κηρωτὴ nil eſt aliud, quàm κηρέλαιον, quod cerotum vel ceratũ dicimus. Sed quorſum (quæſo) mentio ceræ è myrto aut cypro arbore paratæ, aut etiã ceræ Cypriæ, quemadmodum videtur intellexiſſe Ruellius, Plinio hac in parte nimium addictus? Equidem nunquam de cera ex myrto aut cypro parata, neque item vſquam alibi quàm apud Plinium de cera Cypria quicquam legere memini. Quin neque Cyprus ceræ laudem vllam habet. Solas Creticam, Ponticam, Corſicam, Chiam, Tyrrhenicam, tum apud Gal. tum & apud Dioſc. Plinium & alios, quibus locis ceræ mentionem ex profeſſo faciunt, celebrari ſat ſcio. His accedit, quòd adiectiuum κύπρινος non videtur deductum ἀπὸ τοῦ Κύπρος, quod Cyprũ inſulam ſignificet, ſed potiùs ἀπὸ τοῦ Κύπρος, quo arbor, liguſtrum Plinio dicta, ſignificatur: tùm enim vſitatiora ſolent eſſe illa, Κύπριος, Κυπρίτης, Κυπριακὸς, &c. Neque verò negauerim, non hic modò, ſed & aliâs ſępenumerò κηρωτὴν à Plinio ceram Latinè reddi, cùm ceratum potiùs vertere debuerit. Sic lib. 27. cap. 7. de abſinthio: *peculiariter*, inquit ille, *ilibus imponitur cum Cypria cera*: vbi Dioſc. habet, καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ὑποχόνδρια συνεκλεαινόμενον κηρωτῇ κυπρίνῃ. Item lib.22. cap.17. de helxines ſucco: *Imponitur*, ait ille, *& podagris cum caprino ſeuo ceráque Cypria*: quo loco habetur apud Dioſc. ὠφελεῖ καταχριόμενος καὶ ποδάγρας σὺν κηρωτῇ κυπρίᾳ ἀναληφθεὶς καὶ τραγείῳ στέατι. Locis verò iis omnibus ceratum cyprinum ſeu liguſtrinum reddi debuiſſe palàm eſt. Nam & huius etiam præter Dioſc. Galenus aliquoties mentionem facit: vti lib. de paratu facilibus ad Solonem, ſiquidem is Galeni liber eſt: itémque lib.3. de comp. medic. κατὰ τόπους. Porrò vt ex olei roſacei & ceræ certa quadam proportione paratur ceratum roſaceum, ita & ex cera & oleis myrtino, liguſtrino, chamæmelino, cydoniorum, œnanthino, cerata olim parabantur, quæ priſci cognominauêre myrtina, cyprina, chamæmelina, melina, œnanthina, & ſic de reliquis. Cæterùm priuſquàm hæc ego diligentiùs perpendiſſem, ſola fretus coniectura legebam, κηρὸν σμύρνην, ἢ ῥητίνην ὑγρὰν λίαν. Et hanc meam coniecturam non aliud mouerat, quàm quòd de Balſami adulteriis agens Plinius, ceræ ac reſinæ mentionem facit: quæ quidem hoc loco à Dioſc. omnino prætermittuntur.

CAP. XIX. θάμνος δὲ ξυλώδης] Plinius lib. 12. cap. 24. aſpalathi nomine ſpinam candidam deſcribit, magnitudine arboris modicę, flore roſæ: & non quidẽ lignum, vti Dioſc. ſed radicem vnguẽtis expeti ſcribit. Idem à Dioſc. diſcrepat, dum ſubdit: probationem eius in colore rufo vel igneo, tactu ſpiſſo & odore caſtorei. Cùm tamen ipſe deinde lib.24. cap.13. optimam Aſpalathum aſſerat rubentem, & in purpuram vergentem detracto cortice, naſcique tradat pluribus locis, ſed non vbique odoratam. Diſſentit & à Dioſc. Auicennas, dum Aſpalathum deſcribit, arborem craſſam, quæ ſpinas grandes habeat.

CAP. XX. τὸ κέδρινον.] Hîc addit Oribaſius, χλωρὸν, ὀρεινόν. Sed Galenus, itémq; Paulus, cedrini muſci nuſquam meminerunt: illius verò loco πευκίνου, hoc eſt, eius qui in piceis arboribus reperitur. Cæterùm ἀντὶ τοῦ λευκίνων, Serapio καρυΐνων videtur legiſſe.

CAP. XXI. δεσμένον] Aldinus codex, ἐστιγμένον: pro quo fortè legendum δεσμμένον, hoc eſt, πεπιλημένον, compactum, ἀπὸ τοῦ στίβειν: aut potiùs ex Oribaſio, δεστιγμένον. Nam neque Serapio neque Paulus punctorum macularúmve mentionem vllam fecerunt. Attamen in optimo Agallocho cinereas diſcurrentes venas recentiores nonnulli agnoſcere videntur.

CAP. XXIII. βρωμώδης ἐν τῇ γεύσει] Paulus AEgineta, qui hæc eadẽ exſcripſiſſe videtur, pro eo quod habetur apud Dioſc. βρωμώδης ἐν τῇ γεύσει, habet, ὀδώδης, hoc eſt, odoratum: quale quidem eſſe Cancamum iam ſatis ex hoc ipſo Dioſc. contextu cuiuis licebat colligere, dum ad ſuffimenta vſurpari commemorat. Neque verò quicquã impedit, quominùs quod odoratum eſt, ſapore viroſo ſimul & ſemel percipiatur.

CAP. XXV. ἀλιπής] Par. codex ἀμελειπής. Ald. habet ἀναλήπτης, alij ἀμελήπτης. ſitum minimè redolẽtem, ex Plinio (neſcio quàm rectè) vertũt nonnulli. Equidẽ ex vetuſto codice legi ἀλιπής, hoc eſt, minimè pinguis. Nam cum ἀμελειπής & ὁλομελής idem propè ſignificent, alterutrum hoc loco temerè additum fuiſſet. Non ignoro equidem crocum pinguiſſimum Plinio laudari: ſed tùm pingue, ni fallor, accipitur pro læto & craſſo, ἀντὶ τοῦ ἀδρόφου, quæ quidem vox etiam apud Aëtium Tetr.1. ſerm.2. poſt ὁλομελὴς ſtatim occurrit.

τῆς πρὸς Λυκίαν Κωρυκαίου] Ruellius: ſecundus locus datur Corycio è tractu Lyciæ contermino: quaſi legerit, ὁ ἐκ τοῦ πρὸς Λυκίαν Κωρύκου. Neque verò eiuſce nominis & littus & oppidulum in Lycia eſſe negauerim ex ſententia Strab. Geogr. lib.14. Attamen mihi τῆς πρὸς Λυκίαν ſupplenti χώρας, aliter vertere viſum eſt, quaſi (quod eſt vero ſimilius) voluerit Autor, ſecundum à Corycio priùs commemorato locũ obtinere qui è tractu

Lyciæ contermino deuehitur. Illius autem præstantissimi Croci Corycij meminit & Strabo, eodem lib. dum supra Corycum promontoriū Corycium antrum esse scribit, ἐν ᾧ ἡ ἀρίστη κρόκος φύεται, *in quo præstantissimus crocus nascitur.* Sic enim eo loco contra quàm cæteri κρόκον effert fœminino genere. Plinius itidem de croco lib. 21. cap. 6. scribit in hæc verba: *Prima nobilitas Cilicio, & ibi in Coryco monte: dein Lycio, monte Olympo, mox Centuripino Siciliæ,* &c.

εἶτα ὁ ἐξ Αἰγῶν, &c.] Ista, si quid rectè iudico, legenda hunc in modum: εἶτα ὁ ἐξ Αἰγῶν τῆς Αἰολίας. ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς καὶ ὁ ἐκ Κεντορίας τῆς κατὰ τὴν Σικελίαν, ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν, &c. Aut etiam, si mauis, vt pro vocabulo vocabulum aliud restituatur, ὁ ἐκ Κεντορίας προτεύων τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν: quasi voluerit Dioscorides, Cēturipinum crocum inter reliqua Sicilica, Sicula seu Sicania primum locū obtinere, quanuis alioqui æquè ac Cyrenaicum viribus ignauum esse fateatur. At Io. Lonicerus legit, ὡς ὁ ἐκ Κεντορίας μετὰ πάντων τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν, &c. Quòd ad prius illud Αἰολίας spectat, cùm apud Cosmographos nihil quicquam occurreret de AEgis AEtoliæ oppido, nisi fortè apud Stephanum: apud Plinium verò cap. 30. lib. 5. mentio fieret oppidi, itémque apud Strabonē lib. 13. promontorij eiusce nominis, in AEolide siti, nō temerè ἀπὸ τῆς Αἰτωλίας, Αἰολίας vel Αἰολίδος reponendum iudicaui: & certè quidem vitium id facili librariorum errore irrepere potuit.

ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς] Huc spectant illa Theophrasti lib. hist. 6. cap. 6 εὐοσμότατα δὲ τὰ ἐν Κυρήνῃ. διὸ καὶ τὸ μύρον ἥδιστον, καὶ τῶν ἴων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθῶν ἄκρατοι μάλιστα καὶ θεῖαι αἱ ὀσμαί. διαφερόντως δ' ἡ τοῦ κρόκου. πλεῖστον γὰρ τοῦτο δοκεῖ θαυμάζειν. Ita enim hunc locū restituo ex Athenæo, apud quem is citatur lib. XV. *Præstātissimus odor Cyrenaicis, scilicet rosis: quāobrem etiam quod ex ijs illic paratur unguentum, est perquam suaue. Sed & tum uiolarum, tum reliquorū florum odor ibidem eximius ac diuinus, præterquàm croci, diuersa eius à reliquis natura. Constat enim cæteris plurimū bonitate cedere.* Sed & hoc ipsum Plinius alia ratione vituperat, lib 21. cap. 6. *Croco*, inquit, *Cyrenaico uitiū, quod omni croco nigrius est, & celerrimè marcescit.*

οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὴν θυίαν βάπτοντες] In quem vsum olim mortaria croco inficerentur, non satis conijcere possum. Atque iccirco isthæc, ex sententia Ruellij de nat. stirp. lib. 2. cap. 11. itémque Cornarij in Dioscoridis expositionibus, malui de thyinis lignis intelligi, ex qua quidem materia tanquam incorrupta memoratas veterum templorum contignationes, aliáque pretiosiora opera refert Theophrastus lib. hist. 5. cap. 5. Ea verò ligna ornatus gratia croceo colore infici solita mihi fit verisimile: quemadmodum & hodie variis coloribus inficiendorum etiam multò viliorum lignorū varia passim visuntur artificia. Porrò tritum crocum replendis theatris olim vsurpatum cùm legerem apud Plinium, lib. 21. cap. 6. itémque apud Spartianum, Hadrianum in honorem Traiani balsama & crocum per gradus theatri, fluere iussisse, non semel addubitaui vtrū hoc loco ἀπὸ τοῦ θυίαν, restituendum esset θέαν: sed neque tùm sensus vllus satis constare mihi visus est.

CAP. XXVI. ὑπόπικρον] ὑπόκιρρον habetur in vulgatis exemplaribus. At ὑπόπικρον legi, quemadmodum tum Interpretes omnes, tum Serapio & Oribasius etiam legisse mihi videntur. Esse verò subamarum crocomagma, quibus constat aromata per se satis indicant. Porrò cùm paulò antè probari nigrū disertè monuerit Dioscorides, vix fit verisimile ὑπόκιρρον, hoc est, subfuluū iam ab eodem ipso prædicari.

CAP. XXVII. ὑπόδριμυ] ὑπόπικρον legisse videtur Oribasius: & rectiùs. Nec enim est verisimile prætermissum à Diosc. non leuem amarorem, qui & ab Autoribus omnibus aliis huic radici rectè tribuitur, & vel ipso iudice gustu facilè à quouis deprehenditur.

ὅτι τῶν κρίνων ἢ ἄρων, &c.] Aldinus codex habet κυρίνων, fortè ἀπὸ τοῦ κινάρων: nam & hoc modo cinarę potiùs quàm lilia seri videntur. Siquidem excisis ab ipsa radice gemmantibus oculis seu stolonibus propagantur: lilia verò radicibus ipsis seruntur. Cæterùm Plinius καλάμων legisse videtur. Sic enim scribit lib. 19. cap. 5. *Superuacuum inulæ semen, quoniam oculis ex radice excisis, ut arundo, seritur.* Nisi fortè eo loco arum, potiùs quàm arundo, legendum est.

ἐνίκμοις τόποις] Vulg. exempl. ἀνίκμοις, at illud rectiùs. Ac Serapio certè quidem humidis quoque locis helenium nasci scribit ex Dioscoride. Præterea verò locis non omnino aridis aut siticulosis reperiri, sed contrà loca vliginosa amare omnibus compertum est.

θεραπευθεῖσα ἐν γλυκεῖ] Non ignoro dulce apud Plinium plerunque accipi pro passo, aut vino alioqui dulci. Attamen hoc loco dulce non tantùm pro passo accipi velim, sed pro quouis liquido dulci: quemadmodum etiam intellexit Plinius, lib. 19. cap. 5. quo loco de hac ipsa helenij radice sermonem faciens: *Per se*, inquit ille, *stomacho inimicissima: eadem dulcibus mistis saluberrima. Pluribus modis austeritate uicta gratiam inuenit. Nanque & in pollinem tunditur arida, liquidóque dulci temperatur,* &c.

CAP. XXVIII. μακρόπεπλα] Anguillara Crateuæ contextum citans, ἀπὸ τοῦ μικρόπεπλα, μικρόπεπλα legit, itémque ἀπὸ τοῦ παχύπεπλαν, πλατύπεπλαν. Deniq; quod de radicis cortice scribitur hic à Diosc. apud Crateuam planè desiderari non obscurè asserit. Porrò (quod obiter dictum velim) ab hoc AEgyptio seu Babylonio Helenio lōgè alia esse videtur, quæ Apuleio inula Campana dicitur. Is enim cap. 95. non aliud quàm Diosc. panaces Chironium describere videtur.

CAP. XXX. μαλακτικὸν τῆς σαρκὸς] Carnem emollit, corporis cutem lenit: nam σὰρξ Græcis etiam interdū pro eo accipitur, quod nos Gallicè *charnure* dicimus, hoc est, pro ipsa cute extima, quam quidem constat olei affrictu maximè leniri & emolliri. Porrò ex vetustorum exemplarium fide legendum potiùs existimaui, τῆς σαρκὸς, quàm cum vulgatis codicibus, γαστρὸς, ne quod paulò pòst sequitur κοιλίαν, quodque idem planè significat, frustrà repeti videretur. Huc adde quòd & Serapio ipse ita legisse visus est. Plinius lib. 23. cap. 4. *omni oleo* (inquit) *mollitur corpus, uigorem & robur accipit.*

CAP. XXXII. στεφανίσκων ἁλίσκων] Vox hæc posterior hîc manifestò redundat. Neque verò significationem habet, quę loco huic vllo modo

quadrare possit. Ideirco equidem facili librarij errore vocem eam irrepsisse opinor, qui quidem postremas τῆ, ςεφανίσκων, syllabas per imprudentiam repetierit. Porrò αὐτὶ ἢ μελιλώτων, aptiùs meo iudicio legas, μελιλωτίνων. Cæterùm lauandi simul & candefaciendi olei longè simpliciorem modum videre licet apud Gal. lib. 2. de simpl. med. facultatibus.

CAP. XXXIII. Σικυώνιον καλούμενον] Olei Sicyonij tum simplicis tum etiam compositi confectiones alias non parum inter se discrepantes, videre licet apud Paulum, lib. 7. cap. 20. Aëtium, Tetrab. 1. serm. 1. Myrepsum, sect. 16. cap. 24. & Actuarium, meth. med. lib. 6. quæ quidē omnes σικύα ἀγρία, hoc est, cucumeris syluestris, succum aut certè radices in se recipiunt: atque inde nomen quoq; duxisse videtur oleum sicyonium, quemadmodum non obscurè innuit Paulus, lib. 3. cap. 77. At Dioscorides hoc ipso loco, ab oliuifera Sicyone Achaiæ seu Peloponnesi vrbe denominatum potiùs existimat: neque etiam cucumeris agrestis succi radicúmve mentionem vllam facit: ac fortassis hoc σικυώνιον per ω, illud σικυόνιον scribi debet.

CAP. XXXVII. κατὰ Παλμυρὰ] Nisi mendum hoc loco subest, ita vt αὐτὶ τῆ κτ' Γαλμυρὰ, legi oporteat κτ' τ' ἀλμυρὰ, veluti Plinius ipse legisse videtur, lib. 15. cap. 7. Palmyræ nomine certum est significasse Dioscoridem, vrbem Syriæ eiusce nominis, aut certè regionem ipsam Palmyrenam Ptolemæo lib. 5. Geog. cap. 15. dictā, cuius Palmyra metropolis fuit, quæ quidem à restauratore Adriano Imperatore Adrianopolis deinde dicta est. Turpiter autē Amatus Lusitanus palmyras hic accipi putat, pro arboribus ipsis, quas linguæ Græcæ ignoratione palmyras fortè dictas existimauit, quasi pumilas palmas. At equidem ex Plinij sentētia lib. 23. cap. 4. ἐλαιόμελι non ex aliis arboribus quàm ex oleis ipsis Palmyrenis manare, itaque dictū, quasi ἐλαίας μέλι, crediderim. Neque verò reclamat huic nostræ sententiæ Dioscorides. Nam dum manare dicit ἔκ τινος στελέχους, id vnum meo iudicio voluit, nō è quouis oleæ caudice, sed è quibusdam tantummodò, puta vetustioribus, id liquoris seu resinę genus sponte promanare. Idipsum sermonis continuitas per se satis indicat: nec enim verisimile fuerit, ab oleis ad palmas aliáve arborum genera earúmve liquores tā subitò & quasi ex abrupto, sola nominis affinitate transiturū fuisse. Huc adde quòd non tantùm in Palmyrena regione, sed & locis in quibusdam Narbonensis Galliæ id genus mellei liquoris oleas non quidem sponte, sed caudice vulnerato fundere tam certum est, quàm quod certissimum. Porrò viderit lector, vtrum fortè rectiùs hîc legi possit, ἐκ ἢ στελέχους ἐλαιῶν, quàm ἔκ τινος στελέχους ἔλαιον.

ἐκ τῆ λίπους τῶν θαλλῶν] Etsi ferè θαλλὸς cuiusuis arboris virentem ramum teneriorémve surculum, imò germen ipsum significet: tamen peculiariter apud Atticos pro germine oleagino accipi consueuit: quo quidem olim coronabantur victores, quique dies festos celebrabant. Et hoc quidem loco θαλλὸ vocem ita quoque accipiendam puto. Nam & eiuscemodi olei è germinibus oleaginis, quale hic describitur, mentionem facit Gal. 6. de simpl. med. fac. quanquā non videtur è germinibus solis oleum id fieri voluisse sed tantùm in oleo conficiēdo addi solita olearum germina. Sunt autem hęc ipsissima Gal. verba, cap. de oleo: καὶ μὴν δὴ ἢ ὅσοι κτ' τὴν σκευασίαν ἐμβάλλουσι θαλλὸν, καὶ οὗτοι παραπλήσιον ὀμφακίνῳ τὸ ἔλαιον ἀπεργάζονται. h. e. *Quinetiā quicunque in præparando oleo ramos oleaginos miscent, ij & ipsi omphacino simile oleum efficiunt.* Rursum Meth. lib. 11. ἔστω σοι καὶ τὸ ἔλαιον στῦφον, ὁποῖον ἐστὶ τό, τε αὐτικὸν ὀνομαζόμενον, ὅσα τε ἄλλα σκευάζουσι μετὰ θαλλῶν ἐλαίας, id est, *Sit tibi oleum astringens, quale est quod Hispanū nominatur, & quæcunque alia è germinibus parant oleaginis.* Quin & Cōstātinus Cæsar, aut quisquis est alius Γεωπονικῶν autor, lib. 9. dū docet ex Damogerōte oleum Hispano simile conficere, sub finem præparationis admiscet χυλὸν φύλλων τῆς ἐλαίας ἁπαλῶν συγκοπέντων, ἵνα (inquit ille) δριμύτητα τινὰ καὶ πικρότητα ἀπ' αὐτῶν λάβῃ: *succum inquā foliorū oleæ tenellorum contusorum, quò ab ijs acrimoniam quandam & amarorem asciscat.* Et eo quidem loco, quod hic Dioscoridi τὸ λίπος τῶν θαλλῶν dicitur, ille significantiùs atque παραφραστικῶς, χυλὸν φύλλων τῆς ἐλαίας ἁπαλῶν, appellat.

CAP. XXVIII. διὰ τὸ δαψιλοῦ χρήζειν] Legitur in vulgatis, δαψιλῶς. Hoc verò existimo voluisse Dioscoridem, AEgyptios, quòd ricino abundarent, non quòd ipso indigerent, aut potiùs, quia oleum copiosum ad varios vsus desiderarent, citra maius artificium hoc ex ricino trito solitos torcularibus exprimere. Abundare verò ricinorum arboribus, atque adeò apud ipsos præcipuè oleum cicinum seu è ricini semine, parari solitū, cùm ex variis Galeni locis facile est colligere, tum vel maximè ex Plinij verbis quæ habentur lib. XV. cap. 7. de cicino oleo: *At in AEgypto,* inquit ille, *ubi abundat, sine igne & aqua sale aspersum exprimitur, cibis fœdum, lucernis utile,* &c.

CAP. XXXIX. πικρῶν χοι δ'.] Paris. & Ald. χ δ ϛ'. sed characteres hos planè deprauatos equidem non sine ratione sic ex v. codice restituendos existimaui χοι δ, τουτέστι, χοίνικας τέσσαρας, velut expressit Actuarij Interpres: nec malè. Dum enim paulo pòst expressi olei amygdalini quantitatem definit Dioscorides, amygdalarum simul & semel quæ ad præparandū ipsum oleum recipiuntur quantitatem repetere fit verisimile. Tùm verò: ἀποδίδωσι δὲ (inquit ille) κοτύλην ᾱ τὸ τετραχοίνικον.

CAP. XL. βαλάνινον σκευάζεται] Hoc oleum non existimandum è quercuum glandibus, sed ex his quæ βάλανοι μυρεψικαὶ, seu μυροβάλανοι Græcis dicuntur, confici solitum, vti disertè monet Paul. lib. 8. cap. de oleorum præparatione.

CAP. XLVII. ὕδατι θερμῷ] Vulg. cod. ψυχρῷ. At ex Actuarij libro 6. meth. med. legi θερμῷ, sicuti etiā legerūt ex v. quodam codice Ruellius & Goupylus: itémq; in extremo cap. pro eo quod in vulgatis codicibus habebatur, μετὰ σύγκρισιν, μετασυγκρίνον, hoc est, humores ex alto euocans, aut, vt Plinij verbis lib. 20. cap. 22. vtar, vitia ex alto extrahens. Est porrò verbum μετασυγκρίνειν à Methodicis quidem profectū, sed à Dogmaticis quoque Medicis haud rarò vsurpatū, quoties ea designare voluerunt, quæ humores ex alto euocant transferúntve, atque adeo meatuum corporis statum immutant. Id enim est, τὸ ἐκ βάθους ἑλκύειν καὶ μεταποιεῖν, quibus verbis totam

metasyncriticorum medicamentorum vim capite de thapsia declarat Dioscorides, lib. 4. cap. 157. Qualia verò illa sint, vide tũ aliâs apud Gal. tum etiam cap. 1. lib 3. de comp. med. κατὰ τόπους: quo loco monet in inueteratis affectibus vbi remedia reliqua minimè profuerint, ad metasyncriticam curandi rationem Medicos solitos esse confugere. Esse verò præter medicamenta, & alia remediorum varia genera, per quæ non tantùm ἀνάληψις seu recorporatio, sed etiam μετασύγκρισις ipsa rectè fiat, apertè docet Paulus, lib. 3. cap. 72.

CAP. XLVIII. τὰ φύλλα καθέντα εἰς ἥλιον, ἐν ἐλαίῳ ἀποβρέχειν] hoc est, si exposita Soli folia oleo maceres. Equidem vulgatam lectionem ita secutus sum: at verò Plinius ac Interpretes omnes legisse videntur, καθέντα εἰς ἔλαιον ἐν ἡλίῳ ἀποβρέχειν. Sic enim Plin. lib. 15. cap. 7. de myrteo verba faciens: *Alij deiecta ea in oleum prius sole maturant:* quo loco hauddubie *macerant* legendum, non *maturant*, nimirum vt respondeat ea vox τῷ ἀποβρέχειν Diosc. Plinium secuti sunt quotquot occurrerunt Interpretes, quasi voluerit Diosc. deiecta in oleum folia sub sole priùs aliquantisper macerari, quàm decoquantur: aut etiam (quod quidem Ruellius voluisse mihi videtur) myrti foliorum in oleo ad solem maceratione sola myrtinum oleum à nonnullis confici. Vtra verò potior sit lectio, vnusquisque viderit.

ἔνιοι δὲ προσσύφουσιν] Ita vnguentum myrtinum describit Plinius lib. 13. cap. 1. *Et è vilissimis quidem hodie est ob id creditum, & id in vetustissimis esse, quod constat oleo myrteo, calamo, cupresso, cypro, lentisco, malogranati cortice.* Scilicet hic calamum adiicit & αὐτὶ τοῦ κυπείρου καὶ σχοίνου, κύπρον καὶ ξύλον legisse videtur.

ἀπουλωτικοῖς] Supple, δυνάμεσι, aut lege ἀπουλωτικοῖς, vt subintelligatur, φαρμάκοις. Nam quod nonnulli, dum ἀπουλωτικοῖς legunt, subaudiẽdum censent ἐμπλάστροις, minus rectè iudicant: quippe cùm myrtinum oleum non ad emplastra modò, sed etiam vnguẽta, illitus, aliáve id genus medicamentorũ genera cicatricem obducentia transferri possit.

ἄρθρα κεχαλασμένα] Ex hoc loco colligo, apud Plinium de hoc eodem oleo agẽtem, cap. 4. lib. 23. pro, *articulos luxatos*, legendum esse, *articulos laxatos.*

CAP. XLIX. ἣν διακόψαντες χερσὶν, &c.] quæ manibus priùs expresso è tritis baccis succo conchis excipitur. Cùm animaduerterem deprauatum ita hoc loco Diosc. contextum, vt necessariò quidpiam desideraretur, aut certè immutatũ esset, vixque alium è Diosc. mente sensum elicere possem, sic interpretari visum est. Non ignoro equidem διακόπτειν interdum accipi, pro disiungere, separare, secernere. Quòd si quis hîc ea significatione vsurpandum putet, intelligat oportet, manibus diuidi ac separari supernatantẽ humori pinguitudinem è lauri baccis expressam. At certè manus ad id opus minimè aptas esse, nemo non videt. Aptiùs fortasse Palladius lib. 2. de re rust. tit. 20. quo loco de hoc ipso laurino oleo sermonem facit, vbi diu ferbuerint baccæ, olei quod ex se dimiserint supernatantis vndam pennis leuiter cogentibus in vasa transfundi voluit.

CAP. L. ψύχει δὲ καὶ σύφει] ψύχειν refrigerare verterunt hoc loco Interpretes: cùm tamẽ manifestò calfaciat oleum terebinthinum, nedum refrigeret. Nos iuxta alterum τοῦ ψύχειν significatũ, siccare vertimus: quandoquidem & fructus terebinthi è quo illud exprimitur euidenter exiccare proditum est à Gal. 8. simpl. cap. de terebintho. Quòd si quis ὁμωνυμίας vitandæ gratia ψύχει legere maluerit, non equidem repugnauero.

CAP. LIII. ἀριθμῷ χίλια] Fortè χιλίων legendum, lapsu notæ facili, nimirum vt ad rosas ipsas referatur, non item ad earum folia. Neque enim suffecerit vnguento rosaceo parando mille rosarum folia in olei libris XX & quincunce macerasse.

ἀλλάσσοντες] Interpretes nonnulli ἐάσαντες legisse videntur. Ego verò vulgatam secutus lectionẽ verti, permutãtes: ac certè quidem de vasis ipsis intelligendum puto, quæ Diosc. vt eò faciliùs à fæcibus omnibus expurgaretur oleum, per dies octo permutari voluerit. Et reuera dum vas in dies permutatur, & quæ subsederint fæces in priore vase relinquuntur, oleum ipsum transfusum purius ac sincerius tandem euadere nemini dubium est. Sic circa capitis huius initium: ὅταν δὲ (inquit ille) τὸ τρυγῶδες ὑποστῇ, ἄλλαξον τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον, &c.

καὶ ἅλας] Plinius videtur ἢ ἅλας legisse. Salis enim florem aut anchusam desiderat, lib. 13. cap. 1. quo quidem capite quibus anchusa adiecta est, sal non addi testatur. Cæterùm Veteres in vnguentorum, quibus partim ad luxum, partim ad medicinam vtebantur, compositione ac mistura, succum, qui quidem olei vario genere constabat, primum inspissabant, quò ad vnguenti corpus & crassitudinem redigerent, sicque partim faciliùs ingredientiũ vis retineretur & quasi coërceretur, partim etiã illa non tantùm perfundi, sed & illini apta essent. Hæc spissamẽta, Græcis στύμματα dicta, ferè constabant xylobalsamo, iunco & calamo odoratis, ac cæteris id genus. Mox & illis adiiciebant quæ odorem ipsum acuerent, aut certè illi suauitatem conciliarent, & hæc ἡδύσματα nominabant: in quibus ferè numerantur amomum, nardus, myrrha, carpobalsamum, costus, &c. Interdum & ad coloris gratiã crocus, anchusa, cinnabaris, addebantur. Sed & ipsam resinam coctam εἰς χωματισμὸν τῶν μύρων, vti & ad crassamentũ eorundem, Dioscorides vnicè laudat: quanquam hanc Plinius æquè ac gummi adiici potiùs ad continendum odorem in corpore testatur. Cæterùm sal ad conseruationem vnguentorũ, ac eorum potissimùm quæ vetustate meliora essent, solitus addi videtur, ne fortè illa corrumperentur, aut alioqui rancescerent.

CAP. LV. ἐπιθεὶς τὸ ῥίπον ἐκ καλάμου] In vulg. exempl. ῥύπον per υ legitur: arundinis retrimenta vertit Cornarius: at nos ῥίπον per ι legendum potiùs existimamus, quo modo & Interpretes plerique legisse videntur. ῥίπος autem Diosc. aliis verò ῥὶψ, ῥιπὸς, nonnunquã stoream, tegetem siue mattam, seu ex vimine, seu ex scirpo aut arundine, seu denique ex alia quauis materia connectitur, interdum etiam cratem significat.

CAP. LVI. ἐκτὸς τὸ τὴν κοιλίαν λύειν, &c.] Contrà Nicolaus Myrepsus, sect. 16. foris adhibitum oleum œnanthinum vetrem mollire asserit. Ve-

rùm equidem Interpretis vitio illud ascribẽdum puto. Nam & alioqui Aëtius de hoc ipso oleo verba faciens, Tetrab. 1. ser. 1. τὸ αὐτὸ δρᾷ (inquit ille) τῷ μηλίνῳ καὶ τῷ ῥοδίνῳ ἐκτὸς τὸ τὴν κοιλίαν μαλάσσειν. Antè verò pro eo quod habet Diosc. ὑδραίας, apud eundem Aëtium ἐάσας ὑδραινθῆναι, legitur.

Cap. LVII. ἐλαίου λίτρας θ'] ξέστας η' legit Aëtius, apud quem alioqui telini seu olei seu vnguenti cõfectio totidem ferè verbis describitur. At Nicolai Myrepsi Interpres olei sextarios quatuor recipit, calamíque planè nullam mentionem facit. Plinij verò descriptio, vt alibi, ita & hîc multum euariat.

Cap. LIX. τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον] Prima quidem facie de ocimo, quod in oleo maceratũ esset, hoc intelligendum foret: at tum sermonis ipsius continuitas, tum etiam præscripta rosacei conficiendi ratio de oleo ipso in quo maceratũ infusúmve fuerit ocimum, hoc intelligi debere per se satis admonent: ita vt hoc loco per τὸ ἤδη ἀποβεβρεγμένον aliud nihil velit Diosc. quàm τὸ ἤδη ἐξιπωθὲν ἔλαιον.

Cap. LXI. θάλης δίσβροχον] Ego non δίσβροχον, sed δίβροχον legendum existimo. Nam si quidpiam vel semel duntaxat maceretur, tùm δίσβροχον rectè dicitur: quippe quod τῷ ἀβρόχῳ seu ἀβρέκτῳ opponatur. At secundò maceratum rectiùs, opinor, δίβροχον dixeris. Sic & τρίβροχον interdum, quasi τρὶς βεβρεγμένον, non malè vsurpatur à Dioscor. vti cap. de cyprino vnguento.

Cap. LXII. ἀπόχει μετὰ] Si vocem μετὰ, aut etiã κατὰ, vt in altero vetusto codice legitur, retineas, fatearis oportet omnino prætermissam fuisse Cardamomi dosim: ascripta verò pondera, ad oleum ipsum aromatibus imbutum esse referenda. Aut certè (quod mihi vero similius videtur) αὐτὶ τὸ λίτρας γ' οὐγγίας ς' legi oportere λιτρῶν γ', οὐγγιῶν ς'. Facilis verò potuit esse librariorum eiusmodi lapsus, cùm fortassis in manuscriptis exẽplaribus solæ ponderum notæ ascriptæ fuerint. Sin minùs, αὐτὶ τὸ μετὰ, ex necessitate legendum τὸ, vti Ruellio & Marcello legi placuit. Atque tùm hæc erit verborum series: ἀπόχει τὸ καρδαμώμου κεκομμένου, &c. At mihi prior illa lectio magis arrisit, quoniam ἀποχέειν liquidis aptius, quale est oleum, quàm pulueribus solidísve aliis accommodatur.

τὸ ἐξιπωθὲν ἄρωμα] ἄρωμα hîc nonnulli de aromatibus priore loco recensitis interpretari videntur: quo in numero sunt Ruellius & Marcellus Virgilius, atque adeò coguntur, pro eo quod posteriùs habetur ἠρωματισμένου, legere ἀρωματοποιηθέντος, vel ἀρωματισθέντος. Sunt & qui illud ipsum ἄρωμα de solo cardamomo, non item de illis aliis exponendum putent. Cornarius de liliorum foliis intelligi voluit: cuius quidẽ ego sum sententiæ. Verùm quò omnis tollatur dubitationi locus, non quidem ἐξιπωθὲν ἄρωμα, sed potiùs ἐξιπωθὲν μάγμα hîc legendum puto, ita vt id duntaxat quod expressis liliis quasi recrementum superest, hoc loco significetur. Posterius autem hoc ἠρωματισμένου, de oleo aromatis illis omnibus imbuto (cuius ideò largior quoq; copia ab Autore initio præscripta fuit) accipi velim: túmq; hoc loco, excepta illa vnica voce, nihil ampliùs quod videã immutari necesse fuerit. Paulus lib. 8. de re med. Susini olei vtriusque tum simplicis, tum etiam compositi conficiendi rationem docet. Compositi verò huius præparationem paulò aliter, at multò certè clariùs apertiúsve, recensere videtur, quàm hoc loco fecerit Dioscorides. Quare si cui fuerit in animo Græcorum susinum vnguentum, αὐθινὸν, si Gal. credimus, Hipp. dictũ, conficere, id equidem ex Pauli mente componendum suaserim. Qui quidem loco citato Susinum dictum putat, quia fortasse Susis inuẽtum sit. At nihilominus probabilis quoque Loniceri coniectura videtur, qui Susinum ab Hebræo *Susan* quod lilium significat, dictũ existimauit. Hoc idem vnguẽtum Gal. in Exeg. vocũ Hipp. etiã κρινόμυρον & μενδήσιον, ab ipso verò Hipp. Αἰγύπτιον μύρον λευκὸν scribit appellari: vti quod erat simplicius, adeóque olei nomine dignius, Αἰγύπτιον ἔλαιον λευκόν.

καρδαμώμου] Legendum fortasse κινναμώμου: & certè quidem Paulus cardamomum initio macerasse contentus, sub finem cardamomum nullum adiicit, sed cinnamomum, aut eius locò arnabo, aut cassiæ duplũ, aut carpesium. Quin neque myrrham is postremò adiicit.

κινναμώμου τὸ ἴσον] Subaudiendum, μίσγειν, aut etiam ἐμβάλλειν: quam vocem nonnulli codices pro sequentibus κόψας ἔμβαλε reponunt. Deinceps verò statim legendum videtur, ταῦτα δὲ κόψας καὶ σήσας ἔμβαλε. &c.

Cap. LXIII. τῷ τρίτῳ τοῦ ἐλαίου μίξας] Dioscorides noluit hoc loco, veluti Marcello & Lacunæ visum est, aspalathum aqua macerari, quę tertia sit pars ad oleum præscriptũ, sed aspalathum ipsum aqua sufficienti maceratũ tertiæ olei parti immisceri. Totum verò oleum nequaquam assumit, certa tantùm portione contentus, quoniam reliquum fortassis vel ad parandum aliàs narcissinum vnguentum, vel ad aliquod aliud vnguentum, in quo eadem spissamenta desiderarentur, conficiendum reponi vellet. Obiter autem id annotasse non fuerit inutile, quod Aëtius & Nicolaus Myrepsus non in liliaceo tantùm, sed & in hoc ipso oleo obseruandum admonẽt: nimirum vt ne conueniens florum dosis tota simul & semel, sed partibus, & paulatim oleo iniiciatur, sic vt florum parte quæ iam abundè macerata fuerit exempta, alia atque alia subinde iniiciatur, dum florum quantum sat est oleo exactè permistum fuerit. Sin minùs flores vniuersi quantumuis exiccati simul & semel iniecti, facilè putrescentes oleo fœtorem accerserent.

Cap. LXIIII. ἀπόχει τὸ ἔλαιον] Ald. ἀπήχει: sed fortè legere satiùs fuerit ἀπήθει, ἀπὸ τοῦ ἀπηθεῖν, quod est colo traiicere, seu cribro succernere: & hac ipsa quidem voce iam antehac aliquoties Dioscorides vsus est.

ἡμέρας ιγ'.] Legendum γ' simpliciter: quemadmodum etiam quotquot occurrerunt Interpretes legisse videntur.

ἔνιοι δὲ τὸ ἴσον ἐς κύπρινον] Ald. & v. codex τὸ ἴσον κύπρινον, &c. subaudita fortassis præpositione κατὰ, vti voluit Lonicerus. Sed nos cum Marcello legimus, τῷ ἐς τὸ κύπρινον ἠρωματισμένῳ ἐλαίῳ. Alioqui verò vix vllum sensum elicias.

βουτύρινον καὶ ὀνύχινον] Butyrinum dictum fuisse videtur vnguentum, quod olei loco butyrum reciperet, in cæteris verò omnibus huic compositioni ad amussim responderet. Sic & Styracinũ,

quod myrrhæ loco styracem. At de onychino non leuis est dubitatio. Siquidem plerique hoc vnguentum ab onyche, quod tegumentū sit Indici cuiusdam conchylij, βλάττιον Βυζάντιον, seu Βυζαντὶς recentioribus Græcis dictum, denominatum putant. Cornarius verò vir doctissimus ab onyche, quod fuit bdellij præstantissimi epitheton, nomen accepisse ratus est. Vtriusque porrò tum bdellij, tum & vnguis odorati certum est ad vteri affectus vires esse minimè contemnendas. At si ab onyche conchylij Indici tegumēto dictum fuit eiuscemodi vnguentum, croci loco qui in hac compositione recipitur, vnguē illum odoratum: sin à bdellio onyche dicto, bdellium myrrhæ loco indi solitum fit mihi verisimile. Vtra verò sententia potior sit, vnusquisque iudicet.

Cap. LXV. ἐλαίου λίτρας δ'.] Cyprini vnguenti tū apud Paulū, tū & apud Aëtiū duplex habetur cōpositio: sed vtraque ab hac ipsa non parū discrepat, & aromatum numero & præparandi modo. Attamen cùm in vtrasque illas Cyprini descriptiones recipiatur helenium, & olei libras IX cum quincunce ad coquendas aromatum libras XVII non sufficere compertum sit, pro eo quod est in vulgatis exemplaribus: ἐλαίου λίτρας δ' &c. ἑλενίου λίτρας δ'. οὐγγίας ε'. τὸ ἑλένιον καὶ τὴν ἀσπάλαθον, &c. cum Cornario legendum arbitramur. Aliis quoque eiusdem viri doctissimi in hoc ipsum caput animaduersionibus facilè lubentérque subscribimus. Cæterùm apud Plinium lib. 13. cap. 1. pro helenio, abrotanum legitur.

Cap. LXVI. τῆς Αχαίας φυνώμενον] Vel est legendum γιγνόμενον, vt inferiùs: ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται. Vel figuratè dictum oportuit φυνώμενον, αὐτὶ τοῦ σκευαζόμενον, ducta scilicet metaphora ab iis quæ sponte gignuntur. Cæterùm vt Irinum, quod in Perga & Elide conficiebatur, commendat hoc loco Diosc. ita & Plinius Corinthiacum ac Cyzicenum.

Cap. LXVII. θερμαντικὴν] Contrà astringere Gleucinum & refrigerare eadem ratione, qua & œnanthinum, reperitur apud Plinium, quo loco & aliorum oleorum vires recenset: sed errore manifesto. Melinum enim, non Gleucinum, eo loco legi debuit, vti rectè annotauit doctiss. Cornarius. Quin neque Gleucini simplicioris genera alia à Galeno lib. κτ' γένη 7. tradita, neque illud ipsum compositum, quod ibidem à Gal. deinde etiam à Paulo lib. 7. cap. 18. Aëtio, Tetrab. 3 ser. 4. cap. 44. Actuario, Meth. med. 6. cap. 10. & Myrepso, sect. 16. cap. 42. copiosè describitur, multò minùs quod à Columella lib. 12. cap. 51. commemoratur, vllo pacto refrigerare constat satis ex aromatibus, è quibus illa componuntur.

Cap. LXVIII. Αμαράκινον δὲ ἐν] Sampsuchū ex Diosc. libro 3. cum amaraco vnū & idem est, at nomine tantùm discrepāt: quippe quod Sampsuchum AEgyptij, Syri, ac plerique Græci nominabant, Cyziceni ac Siculi amaracum appellare consueuerant. Sic & apud Theophrastum ac Plinium, nec non & Iul. Pollucem, Sampsuchum & Amaracus eiusdem plantę, nimirū maioranæ nostrę, diuersa sunt nomina. At Galenus, Paulus & Aëtius de iisdem, tanquam diuersis plantis, diuersa fecere capita, iisdémque diuersas vires assignauerunt. Nec tamen apud hos (quod voluêre nonnulli) amaracus marum est: veluti patet abundè ex Galeno, qui quidem lib. de antid. 1. in parando amaracino ab vnguentariis sui temporis amaraci loco marum falsò suppositum fuisse commemorat, quòd amaracum odore longè superaret. Est verò potiùs parthenium, quod amaracum quoque quibusdam dici solitum proprio capite testatur Dioscorides, quódque alioqui silentio prætermissurum fuisse Galenum vix mihi fit verisimile. Iam si sampsuchum & amaracum pro eodem vsurpauit Diosc. quî fit (inquiet aliquis) vt is ipse seorsim ac diuersis capitibus de sampsuchino & amaracino egerit? Nimirum ob diuersam planéque discrepantem quam habent vnguenta hæc duo præparandi rationem, diuersa quoque nomina clarioris distinctionis gratia sortita sunt: etsi vtrunque Plinius lib. 21. cap. 22. confudisse videatur. Ac de his quidem satis supérque dictum sit. Cæterùm pro eo quod in impressis cod. habetur in hoc capite, εἰς τὸ τῶν ἀγγείων χρῆσιν, χρίσιν per ι, itémque pro δακτύλου, δακτυλίου: ac denique sub finem capitis pro ἀραιῶς, ἀραιοῖς optima ratione legendum censui.

Cap. LXIX. Τὸ δὲ μεγαλεῖον καλούμενον] Hoc idem vnguētum paucis immutatis describit Plinius, lib. 13. cap. 1. ac megalium etiam vocat, propter gloriam, vti scribit, ita appellatū, quasi ἀπὸ τοῦ μεγάλου. At Clemens Alexandrinus Pædag. lib. 2. itémque Sosibius apud Athenæum & EVstathius in Homerū μεγάλλιον nominare maluerunt, ducto cognomine à Megallo quodam seu Megallio Siculo illius, vt aiunt, inuētore. Atheniensem nonnulli fuisse volūt, vti testatur Athenæus Deipn. lib. XV.

Cap. LXX. καλούμενον δὲ ἡδύχροον] Hedychroi in pastillos efformati, quod inditur Theriacæ, compositionem ex Andromacho tradidit Galenus, tum primo de Antidotis, tum etiam lib. de Theriaca ad Pisonem. Eam inde repetere cuiuis in promptu fuerit. Ab eo porrò magmate vnguentum hoc cognominis eiusdem non alia re fortasse discrepat, quàm quòd in illo parando aromata ex vino subiguntur: in vnguento verò conficiendo, eadem oleo quopiam odorato excipiuntur. Huic etenim eandem esse cum amaracino misturam, solóque nomine differre, quod voluere nonnulli, mihi non fit verisimile. Nam vnde, quæso, odor huic quàm amaracino suauior, nisi ex aromatum aliorum permistione?

Cap. LXXI. καλούμενον Μετώπιον] Totidem verbis Metopium vnguentū ab Aëtio I. Tetrab. serm. 1. describitur, itémque à Nicolao Myrepso sect. 16. At AEgineta lib. 8. de re med. singulorū ingredientium pondera & mensuras adiicit. Dubium autem est, vtrum ad huius confectionem assumantur ipsæ amygdalæ amaræ, an verò oleū ex iis expressum. Hoc enim posterius mihi magis verisimile videtur, ac Nicolai quoque Myrepsi Interpres hoc modo intelligendum existimauit. Quòd si ita est, legendum hic, velut habetur apud Aëtiū, δι' ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ ἀμυγδάλων πικρῶν, &c. Cæterùm non possum nō illis assentiri, qui hoc vnguentum illud ipsum esse asserunt, quod ab Hipp. tū lib. de morbis muliebribus, tū etiā sexcētis locis aliis νετώπιον seu νετωπὶς nomine

tantoperè celebratur: quippe quod in vteri affectibus ad induratas vuluæ cotyledonas emolliendas, & obstructas aperiendas, itémque ad secundas pellẽdas plurimùm ab illo commendetur. Hesychius in suo Lexico sic quoque habet: Νέτωπον, νετώπιον, μύρον συντεθέμενον ἐκ πολλῶν μιγμάτων. οἱ δὲ, μετώπιον. Erotianus, autẽ in vocibus Hipp. νέτωπον (sic enim lego, non νίωπον) exponit, τὸ ἐκ καρύων πικρῶν ἔλαιον. Galenus in vocibus Hipp. quod è spinæ AEgyptiæ flore parabatur oleum μετώπιον dictũ existimauit, idémq; Αἰγύπτιον μύρον Hipp. dictum. Sed præter Hesychij autoritatẽ, vires quas μετωπίῳ tribuit Diosc. ac eæ quas νετώπῳ suo itidẽ ascripsit Hipp. cùm eâdẽ planè spectare videantur, μέτωπον seu μετώπιον Dioscoridis, ac νέτωπον seu νετώπιον Hipp. vnum & idem fuisse vnguentum euidentissimè testantur.

τὸ γὰρ ξύλον ἐξ οὗ γίν.] Libro tertio nõ ipsam arborem lignosámve plantã è qua galbanũ emanat, sed galbanum ipsum, hoc est, liquorẽ ferulæ cuiusdã in Syria nascentis, Metopiũ nonnullis dici refert Dioscorides. Hoc verò loco, lignũ ipsum è quo manat galbanũ, ab AEgyptiis μετώπιον appellari admonet. Cæterùm ξύλου nomine significare videtur lignosum corticẽ, qui in ferulaceis cernitur, ipsorũ teneritudine processu tẽporis in lignũ abeunte. Quanuis & pro arbore hoc loco, vt aliâs plerunq;, ξύλου vocabulũ accipi potuit: nã propter lignosum illũ corticem, arborũ etiã generi ascribitur ferula: ac propterea Clearchus inter ænigmata alia ferulam dixit esse, ξύλον οὐ ξύλον.

CAP. LXXII. ἐκ τοῦ βαλανίνου] Apud Aëtium ἀντὶ τοῦ, βαλανίνου, legitur, μυροβαλανίνου: itémque pro σμύρνης, ζιγγιβέρεως: sed hoc posterius, errore librariorum etiã alibi apud eundẽ Autorem frequentissimo. Cùm enim nota ζζ apud Medicos σμύρνην, hoc est *myrrham* significet, illi zingiberis notam esse arbitrati sunt, atque adeò quoties ea occurrit, falsò ζιγγιβέρεως transcripsêre. Cæterùm annotat Paulus ita vocatum Mẽdesium, quòd in AEgypto sit inuentũ, vbi Mendes colitur: Mendes autem vrbs est AEgypti: cuius ciues Panem effigie hirci colebant, qui quidẽ AEgyptiorum lingua Mendes appellatur.

συνεψημένα] Vulgatam secutus lectionẽ verti *contrita* seu *comminuta*. Perperam verò Interpretes alij συνεψημένα legerunt, quasi *simul decocta*. Nam in hoc vnguento componendo, veluti nominatim innuit Paulus, aromata sicca citra coctionẽ in oleo dies sexaginta mouẽtur ac macerãtur, tandémque iis liquata resina permiscetur.

CAP. LXXIII. ἀποτεθλιμμένου] Quò vitetur solœcismus, legendũ ἀποτεθλιμμένης, quemadmodum etiã legitur apud Aëtium: refertur enim ad prius illud, σμύρνης. Alioqui ἀποτεθλιμμένον legi oportebit, quo modo Oribasius etiam legisse videtur, túmq; ad λιπαρὸν referri cõsentaneũ fuerit. Cæterùm quo loco habetur, καθ' ἑαυτὴν οὖσαν, &c. aptiùs fortè legas, καθ' ἑαυτὴν πιοῦσα, aut etiã, οὖσα. Aëtius verò sic habet, εὐώδης τε λίαν καὶ πολυτελὴς οὖσα, καὶ καθ' ἑαυτὴν μύρον καλούμενον. δόκιμος δ' ἐστὶν, &c.

CAP. LXXIIII. πρὸς σύριγγας καὶ σηπίας] Legendũ opinor σῆπας, vt superiùs cap. de amaracino, ἁρμόζει δ' εἰς τε τὰς σῆπας καὶ σύριγγας, &c. σηπῶν porrò vox vsitata est Dioscoridi, pro putredinibus (putrilagines quidam dicunt) seu putrescentibus vlceribus: quanquã Hippocrates in Epid. eadem voce pustularum genus quoddam ex putredine ortum significare videtur. Fateor equidẽ σηπτῶν nomine, supple δυνάμεων, medicamenta à Dioscor. significari, quæ Plinius *septica* vocare non dubitat. Celsus verò, *quæ sic exedunt ne erodant*. Sed hoc loco satis cõstat medicamentorũ mentionẽ minimè fieri, at potiùs morborũ seu affectuũ, ad quos Cinnamominũ valere creditur. Antea verò quo loco habetur, αἱ ἀσομοῖ χρεῶν θερμαίνουσα, lego, θερμαῖνον. Nec enim ad resinam, sed ad vnguẽtum ipsum cinnamominũ referri oportet.

CAP. LXXV. ἔστι δὲ χρηστὴ ἡ λεπτὴ] Est hoc loco generis Enallage. Siquidem fœminino genere ista extulit Dioscorides, quanuis de nardino vnguento dicantur, quod priùs νάρδινον μύρον neutro genere nominauerat. Referri verò debent ad νάρδον, quæ vox vnum & idem significat. Etenim νάρδου nomine, non tantùm herba iam antè descripta, sed & vnguentũ ipsum ex ea paratum designatur, vt à recentioribus Græcis, ita & ab ipso Dioscoride cap. de Malabathrino. Sic & Tibullus: *Iamdudũ Syrio madefactus tempora nardo*. Itémque loco alio: *Illius puro distillent tempora nardo*. Horatius vtroq; genere vsurpauit. Nam Ode 12. 2. carm. *Dum licet*, inquit, *Assyriáque nardo Potamus uncti*. Epodon verò v. *Nardo perunctum, quale non perfectius Meæ laborarunt manus*.

CAP. LXXVII. ὅμοιον τῇ &c.] Lego ὁμοίου, nimirum δένδρου. Non enim lacrymam, sed arborẽ ipsam lacrymę feracem, AEgyptiacæ spinæ similem Dioscorides fecisse videtur. Verùm hanc ipsam myrrhæ arborem Plin. lib. 12. cap. 15. fusiùs & apertiùs multò descripsisse reperitur.

καὶ ἡ Ἀμιναία δὲ καλ.] Myrrhæ Aminææ meminit etiam Crito apud Gal. lib. 5. κατὰ τό. itémque Asclepiades. Sed Minæam eandẽ, à loco in quo optima nascitur, nominat Gal. lib. 1. de Antidotis. scil. à pago Minæorũ, qui sunt Arabiæ populi, non ab Aminæa Campaniæ regione. Plinius quoq; lib. 12. c. 16. Minęã myrrhã post Troglodyticã probat, cõtrà quàm faciat hoc loco Diosc.

ἄπυρα δὲ χρὴ τὸ μὴ] Cũ doctiss. Cornario & Serapione citra negãdi particulã lego, ἄπυρα δὲ χρὴ τὸ προσειληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. Cùm enim trochisci seu pastilli ex arida eiusmodi myrrha expressi propter ariditatẽ nimiã citra oleũ haudquaquã rectè conformari possint, olei certè adiectione retũdi eorũ vim Dioscorides asserit, ita vt prorsus inualidi fiant & inefficaces: ad ea certè quidẽ omnia, ad quæ laudata myrrha conferre creditur.

CAP. LXXVIII. ῥίζα πετμημένη] ῥίζης τετμημένης legendũ duxi, maximè cũ Serapio quoq; Dioscoridis Interpres ita legisse videatur. Neq; verò fit mihi verisimile, voluisse Diosc. myrrhã Bœoticã, radicis genus esse: sed lacrymã potiùs, quæ incisa Bœoticæ cuiusdam arboris radice extillet.

CAP. LXXIX. ὁ ξανθός] Gal. lib. 1. de Ant. ὠχρότατον, hoc est, pallidissimũ laudat, haud ita magno discrimine, velut aliâs annotauimus. Idem iccirco lib. 7. de comp. med. κατὰ γένη, pallidum ceu efficacissimum in Principum tantùm ac prædiuitum antidotis commendat propter caritatẽ & raritatem: at qui magis fuscus est, ceu inefficaciorẽ, haud ita probat: quanquam & ætatis progressu aureum colorem sibi asciscere fatetur.

ὁ Καταβαλίτης] Apud Oribasium (siquidem Interpreti credimus) Γαβαλίτης legitur, & rectè:

quippe cùm lectionem hanc & Plinius ipse probasse videatur, lib.12. cap. 25. quo loco: *Proxima*, inquit, *Iudææ Syria supra Phœnicem Styracæ gignit, circa Gabala & Marathunta*, &c. Est autem Gabala Ptolemæo, lib. 5. cap. 15. & Straboni, lib.16. Geogr. Syriæ vrbs. Cæterùm ab hac lectione non est alienum, quod in capitis huiusce fine subditur: in Syria styracinum vnguentum parari solitum. Eorum verò coniectura minùs est probabilis, qui καλαμίτης legendum potiùs existimant, quia Styracis calamitę apud Gal. 1. de Antid. fiat mentio, ita dicti, siue quòd ceu cætera olim aromatica, ne fortè expiraret ac vires amitteret, intra calamos seu arũdines è Pamphylia deueheretur, sicuti voluit Galenus, siue quia, teste Plinio, arbori quæ Styracem gignat, sit intus harundinis similitudo: quod minùs placet.

CAP. LXXX. ἐοικὸς ὄνυχι] Serapio suffumigati Bdellij odorẽ hoc loco à Dioscoride assimilari existimauit odori vnguis odorati itidẽ incensi, quem blattam Byzantiam nonnulli appellãt. At pleriq; alij vngui humano simile quiddã in Bdellio desiderari putãt, partim vocis ὁμωνυμίᾳ decepti, partim ex eo persuasi, quòd dixerit Plin. lib. 12. cap. 9. in Bdellio Bactriano nidorem esse siccũ, multósq; candidos vngues. At prior illa sententia, vt Cornario viro doctiss. ita nobis quoq; probabilior visa est: maximè cũ in Bdellio, quãtumuis legitimo, nil vngui simile comperiatur. Fortassis etiã ex ea vnguis odorati similitudine Bdellium optimum βδέλλη ὄνυξ per appositionẽ dicitur in Damocratis compositionibus, quæ extant apud Gal. tum in lib. de antid. tum in comp. med. κατὰ τόπους.

παλαθώδης] Legit hoc loco Serapio, ἀσπαλαθώδης, hoc est, *odorem aspalathi referens*, quem quidẽ lingua sua *darsisahan* nominat. Plin. verò lib. 12. cap. 9. παλαθώδης legisse videtur, dũ *in offas conuolutum* conuertit. παλάθη enim *massam* Græcis significat, & Gaza apud Theophrastum vbique *offam* interpretatus est. Vtrunque porrò legisse videtur Ruellius & Oribasij Interpres, παλαθώδης, inquam, & ἀσπαλαθώδης.

CAP. LXXXI. δευτερεύει δὲ ὁ Ἀραβίας] Oribasius legit, ὀροβίας: ac Plin. quoq; lib. 12. cap. 4. de Thure verba faciens. *Græci* (inquit) *stagoniã & atomon tali modo appellant: minorẽ orobiam.* Atque ita etiã hoc loco legendũ videtur, nimirũ voce deducta ἀπὸ τοῦ ὀρόβου. Sic verò vocatũ fuisse Thus, fit verisimile, cuius frusta magnitudine vix orobi modũ excederẽt. Ad eundẽ modũ ὀροβίαν ἐρέβινθον nominat Gal. 6. simpl. med. ciceris genus eruo magnitudine simile. Ἀραβίας autẽ αὐτὶ τοῦ, Ἀράβιος vel Ἀραβικός, nusquam, quod equidem sciam, reperitur.

θερμαίνειν, στύφειν] Sic fatetur etiam Gal. 7. simpl. Thus astrictionẽ habere pusillã, sed minimùm manifestam astrictionẽ esse candido: corticẽ verò euidenter astringere, proindéque etiã summè desiccare: quod ipsum Paulus totidẽ verbis repetit. Contrà idem Gal. 13. meth. Thus asserit puris tantùm mouendi facultatẽ obtinere, vtpote nulla vi astringendi præditum, magísque illud præstare quod pinguius est & albicans, sicuti quod flauum est, valentiùs siccare: mannæ verò Thuris (quo nomine τὰ λιβανωτοῦ ἀποσείσματα, hoc est, *thuris fragmenta concussu elisa*, intelliguntur) astringendi vim aliquam esse, quoniam corticis thuris paululum admistũ sit. Soluetur hæc cõtradictio, si Thus purum ac per sese nullatenus astringere dixerimus: at cui corticis nonnihil admixtũ est, id corticis ipsius ratione astringere. Vel dicamus potiùs, Thus esse duplex: vnum candidum, idémque purissimum ac pinguissimũ, quod masculũ à Dioscoride appelletur, quódque, Plinio teste, autumno colligatur: alterum rufum seu fuluum, quod priori minimè comparãdum sit, & vere legatur, post incisum scil. hyeme præcedenti corticem. Illud nullam planè astrictionem obtinet: hoc verò aliquantulam sortitum est, quam quidem æquè ac colorem ab ipso cortice videtur contraxisse.

ὠφελεῖ πνόμθμος] Addit Serapio ex Diosc. Thus tristitiã depellere, & memoriam augere: atq; idipsum Auicena capite de Thure innuisse videtur.

εἰς ὠμὴν χύτραν] Crudam ollam dixit, pro noua & recente, ἀπύρῳ, *quæ ignem experta non sit*, quemadmodũ etiam Serapio interpretatus est. Sic metaphoricè quoq; Ouidius ac Plinius Iunior *cruda vulnera* dixêre, recentia seu recens inflicta.

καθεψηκαυμένος] Vulg. exempl. habent, μὴ κατακαυμένος. Serapio κεκαυμένος legisse videtur citra negationem. Ego verò vulgatam lectionẽ retineo, expuncta tantummodò negatione: quam eo audaciùs prætermisi, quòd in vetere quodã Diosc. codice non legeretur. Est porrò rationi consentaneum, vstum Thus quàm non vstum longè faciliùs friari atque comminui: nimirum humore igni absumpto, qui quidem lentore ac visciditate sua, quominùs thus ante vstionem in minutissimas partes comminueretur, impedire potuit.

CAP. LXXXII. καὶ ῥοϊκοῖς] De fluxu muliebri dictionem hãc interpretatur Serapio, quẽ secuti videntur Ruellius atq; Marcellus Virgilius. Sed nos, cùm generalior sit vox, non magis de vteri quàm de alui ipsius fluxionibus accipiendã censuimus: maximè cũ esset compertũ, thuris Corticem cœliacis ac dysentericis tum intus assumptum, tum etiã foris adhibitũ egregiè opitulari, vel ipso teste Gal. lib. 7. de simpl. medic. facult. quo quidẽ loco efficaciæ nullam omnino fecit mẽtionẽ, qua ad muliebrẽ fluxũ pollere creditur.

CAP. LXXXIII. ὑπαγομένως δὲ μᾶλλον] Cõtrà nõ remissiorem, sed aliquanto magis intentam esse thuris Mannę, quàm ipsi thuri vim apertè prodidit Gal. 5. & 13. Meth. quantum certè quidem ad astrictionem exiccationémque attinet.

CAP. LXXXIIII. ὑποτίθεται] Rectiùs fortassis ὑποχεῖται, quemadmodum habet Aëtius, apud quẽ lib. 1. hoc ipsũ caput & quod proximè sequitur, totidem ferè verbis transcripta reperiuntur. Legitur verò apud illum hoc in loco: ὑποχεῖται δὲ καὶ τοῖς ἀμφοτέροις χείλεσι τῶν πωμάτων, &c.

σιαλικὴν ῥεῦμα] Gal. 7. de simpl. med. facult. Ad oculorũ affectus ista restringit, quæ tamẽ Diosc. latiùs ac in vniuersum extulisse videtur. Serapio quoque & Marcellus Virgilius Galenum hac in parte secuti sunt.

C. LXXXVI. ὑστέρα θυμιαθεῖσα ἐκβάλλει] Legebatur in vulg. exẽpl. ὑστέρα θυμιαθεῖσα, sed cùm δεύτερα & ὑστέρα pro eodẽ vsurpentur, vocũ harũ alterutrã hoc loco redũdare, & è margine fortassis in contextũ incuria librariorum irrepsisse facilè coniicio. Sin minùs, aut legendum ὑστέρας, ita vt ea vox ad verbum ἐκβάλλει referatur: quasi velit Diosc. tam Pini

quàm

quàm piceæ corticem suffitu tum partum, tum etiam secundas ex vtero pellere: aut etiam, ὑστέρᾳ in dãdi casu, quasi voluerit exprimere, corticē hunc ipsi vuluæ suffiri, aut eiusdem suffitum vulua excipi oportere.

CAP. LXXXVII. στρόβιλοι δὲ καὶ καθαροὶ] Vt πιτυΐδων nomine designantur à Diosc. pini piceæq; nuclei conorum nucibus inclusi, quanuis Gal. 8. simpl. impropriè nominis id piceæ fructui tribui asseruerit: ita στροβίλων nomine, strobili arboris, cuius & ipse meminit Plutarchus, nō tantùm coni, sed ipsi etiam nuclei, etsi Gal. temporibus, vti refert ipse, comm. 4. in lib. de ratione victus in acut. pini piceæq; fructus στρόβιλοι etiamnum diceretur: quemadmodū & olim aliis ὀστρακίδες, aliis πιτύϊνα κάρυα, aliis πιτύϊνοι κῶνοι, aliis denique κόκκαλοι dicti sunt, teste Athen. lib. 2. Δειπνοσοφ. Porrò vt pini, piceæ, laricis, strobili seu pinastri (eiusdem enim arboris sunt hęc duo nomina, si Plinio credimus) & id genus cognatarum arborū, ita & ipsorum fructuū nomina apud Autores varios passim inter se ita cōfunduntur, vix vt certi quicquam de iis sigillatim statuere possis. Ac certè quidem in eiusmodi nominum distinctione minùs iccirco Medico laborandum videtur, quòd iis omnibus arborum generibus foliorum, ligni, corticis, resinæ, coni ac nuclei eadem propè facultas esse censetur. Cæterùm hîc καθαροὺς στροβίλους intelligimus, esculētos strobili nucleos, qui non modò à lacunatis toris quibus includebantur liberati, sed & à putamine ac sua etiam cute seu ferruginea tunica, qua quidē immediatè vestiebantur, nudati sunt. Hos autem opponit Diosc. ὅλοις τοῖς στροβίλοις, integris scilicet congenerum eiusmodi arborū nucamentis seu conis (κοκκάλους vocauit Hipp.) è quorum etiam præpinguiū decocto eclegma cōcinnat, Gal. 4. comm. in lib. de rat. vict. in acutis. Cæterùm hîc recentium strobilorum nomine χλωροὶ, id est, virides seu adhuc virentes intelliguntur, vti patet ex Gal. verbis 7. simpl.

CAP. LXXXVIII. ποιεῖ δὲ σύφων] Quanuis σύφων, & quod paulò pòst sequitur πινόμενος, masculini sint generis: referri tamen debent ad præcedens illud χίλισμα, aut certè ad aliud quidpiam quod ei voci æquipolleat, puta χυλισμὸν aut χυλόν. Nec enim de Lētisco ista dicūtur, vt voluisse videtur Ruellius: siquidē σχῖνος pro lentisco, nō nisi fœminino genere vspiā legitur. Atq; de ipso lentisci succo artificiosè, vti monuit, expresso intelligi potiùs debere vel illud satis indicat quod deinde subdit, ad eadem valere ad quæ acacia & hypocisthis valere perhibentur, atque adeò pro his ipsis succis non malè vsurpari.

τὰ δὲ ξυλάρια χλωρὰ] Virides Lentisci surculos ὀδοντογλύφων potiùs quàm ὀδοντοσμηγμάτων, hoc est, dentiscalpiorū potiùs quàm dētifriciorū explere vicem ex eo fit verisimile, quòd iis non nisi in puluisculū tritis gingiuæ affricari, dentésve poliri cōmodè possunt: at iisdem vel tantillū exacutis fodiendo scalpendóve vtiliter eximuntur quæcunq; dētibus inhæserūt. Atq; in hunc vsum lentiscus etiam à Martiali cōmendatur. Sed & olim molles ac delicatuli, ceu quibus esset frequenter in ore dentiscalpiū, contumeliæ loco σχινοτρῶγες seu σχινοβῶκοι, quasi lētisci arrosores, appellabātur.

CAP. XCI. μεθ' ἃς ἀριθμοῦνται] Dioscorides hoc loco resinam terebinthinam omnium optimam: strobilinam verò infimā, statuere videtur. Gal. tamen 3. de comp. medic. κτ γένη, principem strobilinam calore, proximam huic abiegnā, postremam terebinthinam esse asseruit. Scilicet de bonitate resinarū absolutè locutus hîc est Dioscorides: illic verò Gal. de earū qualitate, nimirū caliditate, agit: in qua primas hauddubiè obtinet strobilina, veluti & eo ipso loco disertè admonuit Gal. ne à Diosc. dissentire videretur. In eandē porrò sententiam 8. de simpl. medic. facultatibus terebinthinā & huic viribus proximam lentiscinā, ob eam quā præ cæteris maiorē habēt partiū tenuitatē, magis digerere, magisq; attrahere prodidit: eam verò quæ ex picea destillat & strobilinā, calidiores acrioresque esse, ac proinde magis exiccare, attamen minùs & digerere & attrahere: pineam denique & abiegnam, inter vtrasq; illas medias meritò censeri. Sed de his fortasse nimis multa. Nam & ipsa terebinthina apud Dioscoridē & Paulum primas obtinet: cùm tamen apud Galenum ratione diuersa lentiscina & ipsi terebinthinæ & cæteris resinis omnibus præferatur.

CAP. XCIII. περὶ λιγνύος ῥητίνης] Vt præcedens capitis inscriptio vitiata olim fuerat, περὶ ῥητίνης ὑγρᾶς πιτυΐνης καὶ πευκίνης, cùm non de resina tantùm liquida quam fundunt piceæ atque pinus eo capite mentio fieret, sed & de larigna & cupressina, necnon etiam de siccis resinis omnibus in vniuersum: ita & huiusce capitis inscriptio deprauata videtur, cùm potiùs, περὶ τοῦ πῶς δεῖ καίειν τὴν ῥητίνην, hoc est, de resinarum vrendarum modo inscribi debuerit, velut legitur etiam apud Aëtium. Nec enim de resinæ fuligine quicquam habetur, præter vnum aut alterum verbū ad capitis calcem. Sed hæc est eorum culpa, qui caput hoc, quod cum superiore coniunctum esse debuit, disiungendum existimarunt.

καὶ ὡς τοῖς δακτύλοις εἴκειν] Pręstiterit fortassis addita negatione legere, ὡς μὴ τοῖς δακτύλοις εἴκειν. Friabilem enim atque ita aridam resinam vult effici, vt digitis minimè cedat, sed vel solo contactu in micas frangatur frietúrve: quod luculenter expressit Aëtius, dum pro eo quod legimus hoc loco, ὡς μὴ τοῖς δακτύλοις εἴκειν, ὥστε καὶ τοῖς δακτύλοις ἀποκλᾶσθ, inquit ille, 1. Tetrab. ser. 1. Friabile porrò & aridum retorridúmve quid esse, ac simul & semel digitis facilè cedere non est verisimile. Mollium siquidem atque adeò humidorum potiùs, quàm aridorum proprium id est, vt digitis cedant.

ἄχρις αὐτὸ προειρημένον ἰδίωμα ἀπολίπωσιν] Budęus, *dum odoris suum propriumque virus antè memoratum deposuerint*: quasi verò anteà vspiam resinas virus olere dixerit Dioscorides. Ruellius: *dum antedictas naturæ suæ notas exuerint*. At equidem ἰδίωμα hoc loco non verterim, quemadmodum ille, *virus proprium*, sed potiùs *proprietatē* cū Cornario, aut etiam notam peculiarem, quam Gallicè vnico etiam vocabulo dicimus *particularité*: prætereáque, αὐτὸ τὸ ἀπολίπωσιν, ἀπολάβωσιν lubentiùs legerim, vti Cornarius quoq; legisse videtur. Voluit siquidem, iudicio meo, Dioscorides, eo vsq; coquēdas resinas, dum antè memoratas notas sibi asciuerint, h. e. dum, vt antè dixit, inodoræ, friabiles & aridæ retorridæve redditæ fuerint.

Planiùs & apertiùs profectò Aëtius, quo loco caput hoc immutatis per quàm paucis ex Dioscoride transcribit, ὅτι καπνεῖ γίνεται, inquit, αἰγιαλώδους ὄντος, ὡς εἴρηται, &c.

CAP. XCIIII. ἣν ἔνιοι κῶνον] Ab hac voce κῶνος, quæ quidem in hoc significato, nempe pro pice liquida, vix vsquam alibi vsurpatur, deduci videtur τὸ κωνᾶν: vnde illud κωνῆσαι, quod Hesychius interpretatur, τὸ πισσοκοπῆσαι, quod est, pice oblinere. Hinc quoque deductum facilè crediderim τὸ πισσοκώνητον, huícque oppositum τὸ ἀκώνητον, quod αὐτὶ τοῦ ἀπίσσωτον superiore capite vsurpauit Dioscorides: atque adeo non ἀκονιτον, sed analogia seruata, ἀκώνητον, potiùs scribi oportere.

CAP. XCV. γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον] Gal. 8. de simpl. medic. facult. Itémque Paulus, Oribasius ac Plinius, πισσέλαιον, seu Picinum oleum, itidem nominant id aquosum serosúmve, quod liquidæ pici superstat. Attamen Gal. locis aliis, nimirum 2. de simpl. med. fac. cap. 21. & lib. 1. de cõp. med. κατὰ τόπους, huiusmodi liquorem non πισσέλαιον, sed πισσάνθος nominari scribit: πισσελαίῳ verò voce non aliud significari, quàm picem oleo permixtam. Porrò Picinum illud oleum, quoniam, vt serum lacti, ita pici supernatet, Paulo etiam lib. 3. cap. 74. ὀῤῥόπισσα composito nomine dicitur. Aëtius verò lib. 6. cap. 69. ὀῤῥὸν πίσσης nominat. Interdũ & ipse Gal. πίσσης ὑγρᾶς ὀῤῥὸν appellauit. Columella verò lib. 8. cap. 5. *picis liquamen*: Scribonius & Marcellus *picis florem* nuncupauerunt.

CAP. XCVII. καὶ Βρυττία] Huiusce picis Bruttiæ ceu optimæ meminêre passim Galenus, Plinius, Celsus & Scribonius. Sed eadem apud Lucianum in Pseudomante πίττα Βηρυττία falsò dicitur, cùm eo loco Βρυττία seu Βρεττία potiùs legendum sit, vti rectè monet doctiss. Paul. Leopardus. Sic verò Strabo lib. Geogr. 6. *Est*, inquit, *apud Brettios sylua, quæ præstantissimam fert picem, quàm Brettianã syluam uocant.* Sic enim illius Græca restituuntur: δρυμὸς ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν Βρεττιανὴν ὕλην καλοῦσιν.

CAP. C. ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ] Duæ fuerunt in Macedonia vrbes, Apolloniæ nomine insignitæ: quarum vna, quæ Plinio quondam fuit Corinthiorum colonia, est ad Epidamnum, altera in Mygdonia Macedoniæ regione. Sed de priore illa mentionem hoc loco fieri vnicuique constat: quò fit vt cum veteri codice legendum existimarim, τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ, non vt habetur in vulgatis exemplaribus, itémque apud Oribasiũ, τῇ πρὸς Ἐπιδαύρῳ. Siquidẽ Epidaurus vrbs est Peloponnesi, ab Apollonia vtraque longo distans interuallo: Epidamnus verò seu Epidamnum, oppidum est in ea ipsa Macedoniæ parte situm, quæ Adriatico mari incumbit, posteà propter inauspicatum nomen, vti refert Plinius, Dyrrachium Romanis appellatum. Porrò legi quoque posset, ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ κατ' Ἤπειρον, vt habetur apud Gal. XI. de simpl. med. fac. capite de bitumine. Nam & Epirus Macedoniæ est finitima, neque ita longè dissita ab Apollonia, priore loco commemorata. Quin & Ceraunij montes, quorum hîc ibidem fit mentio, versus occasum in finibus Epiri visuntur in mare vsque extensi, vbi Ionium mare ab Adriatico separatur.

ὄζουσα πίσσης] Pissalphalton non tantùm mistã bitumini picem redolere, sed & bitumine simul & pice constare voluit Plinius, lib. 24. cap. 7. his verbis: *Est & Pissalphaltos mista bitumini pice naturaliter ex Apolloniatarum agro: quidam ipsi miscent*, &c.

CAP. CI. δύναμιν ἔχον ἁρπακτικήν] Ardentem hanc Naphthæ seu petrolei (sic enim nominat Nicolaus Alexandrinus) vim ignium naturæ cognatam, ita exprimit Plutarchus in vita Alexandri: οὕτω δὲ ἐμπαθὴς πρὸς τὸ πῦρ ἐστιν, ὥστε πρὶν ἢ θιγεῖν τῆς φλογὸς, δι' αὐτῆς τῆς περὶ τὸ φῶς ἐξαπτομένης αὐγῆς τὸν μεταξὺ πολλάκις ἀέρα συνεκκάειν, hoc est, *Cognationem habet cum igne tantam, ut priusquàm flammam contingat, interfusum aëra sæpenumerò solo splendore circa flammam elucente accendat.* Sic Strabo Geograph. lib. 15. ἡ δὲ ὑγρὰ, inquit, ἄσφαλτος, ἣν καὶ ἄφθα, παράδοξον ἔχει τὴν φύσιν. προσαχθεῖσα γὰρ ἡ ἄφθα πυρὶ πλησίον, συναρπάζει τὸ πῦρ. κἂν ἐπιχρίσας αὐτῇ σῶμα προσαγάγῃς, φλέγεται, &c. Id est, *Liquidũ bitumẽ quod & Aphtha dicitur, uim habet admirabilem. Si enim igni admoueatur, ignem illico arripit. Quin si corpori Naphtham admoueris, confestim illud inflammatur*, &c. quo loco, velut & apud Oribasiũ Naphtha & Aphtha, fortè παρὰ τὸ ἅπτεσθαι, quod accendi significat, sic dictum, pro eodem accipiuntur. Cæterùm Plinius in eandem illam sententiam lib. 2. cap. 105. *Naphthæ, inquit, magna cognatio ignium, trãsiliunt\'q; protinus in eam undecunque uisam.*

πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις] Etsi vti vuluæ ita etiam sedi προπτώσεις seu procidentiæ contingere possint, ac vtrisque eadem ferè conferant remedia: hoc tamen loco de solius vuluæ procidentiis sum interpretatus. Marcellus autem sedis procidentias addit, Plinij fortassis autoritate motus: qui quidem de Naphtha sermonem faciens, lib. 25. cap. 14. *Vuluarum*, inquit, *strangulationes olfactu discutit, cum uino & castorio: procidentias sedis suffitu reprimit*: quo loco lege, *procidentias*..

CAP. CII. κύστι ῥευματιζομένῃ] ῥευματιζόμενα μόρια non ignoramus Medicis partes eas plerunq; dici, quæ fluxione tentantur infestantúrve. Attamen hoc loco dubium haud abs re fuerit, vtrum per κύστιν ῥευματιζομένην, vesicam Diosc. intelligat fluxione tentatã, an verò vesicam ex qua lotium paulatim guttatímve destillat. Nam & de Cupressi foliorum viribus agens Plinius, lib. 24. cap. 5. stranguriæ pota mederi prodidit. Ac reuera Cupressus partibus sui omnibus & humorum ad vesicam fluentium impetum vi sua astrictoria inhibere, & ipsum quoque vrinæ stillicidium ex retentricis facultatis imbecillitate ortum, tum illa eadem astringendi, tum etiam resiccandi vi compescere posse creditur. Fortasse verò quærat aliquis: Si destillationibus in vesicam illo modo conuenit Cupressus, quomodo simul etiam dysuriæ, hoc est, vrinæ difficultati auxiliabitur, quã certum est alio quàm astringente remedij genere curari oportere? Sed vt eam dysuriam non est verisimile vsu Cupressi foliorum iuuari quæ ab obstructione ducit originem, ita ei quæ ab inflammatione aut vlcere aut etiam acrium humorum influxu ortum habet, non video cur aliqua ex parte mederi non possit. Nam quod ait Manardus, Cupressi folia, dum aluum astringũt, vrinam cõcitare: id Cupressum, haud secus ac astringentia reliqua, non per se, sed ex accidenti

duntaxat, repercusso nempe liquore, præstare, etiam vitio nullo laborãtibus vrinariis meatibus, vnicuique constat.

Cap. CIII. ὁ δὲ κυάμῳ ἴσος] Quoniam vix erat credibile veræ Iuniperi, quãtumuis vastę ac proceræ, grana vspiam reperiri, quæ nucis iuglandis magnitudinem æquarẽt: non malè fortassis, tum vetusti codicis, tum etiam Serapionis autoritati fidem hoc loco habẽdam, & ἀντὶ τοῦ, καρύου μέγεθος, κυάμῳ ἴσος, legendum esse iudicaui. Cæterùm quę ab Interpretibus aliis ad capitis huiusce calcem adiiciuntur, æquè ac de maiore Iunipero caput integrum, quoniam in Dioscoridis nothis reperiuntur, vnde ea repetere cuiuis in promptu fuerit, hoc loco prætermittere visum est.

Cap. CV. καρπὸν δὲ ἔχει ὥσπερ] Fecit Serapionis, Interpretis minimè spernendi, autoritas, vt Catacuzeni exemplari maiorem fidem habuerim: quod quidem ideò hac in parte secutus omnino sum. Attamen ἀντὶ τοῦ μικρότερον, μικρότερον Serapio legisse videtur: neque de toto fructu seu cono (quem constat hauddubiè in magna Cedro, quam *Cedrelaten* à quibusdam vocari ait Plinius, lib. 13. cap. 5. cupressino non paulò maiorem longioréinve esse) sed vnà cum ipso Plinio, dum scribit *Cedri maioris frugiferæ semen cupresso simile*, καρποῦ vocem hoc loco de solo semine accepisse: quo quidem modo & alibi plerisque in locis vsurpari à Dioscoride, facile est obseruare. Porrò cum illa nostra lectione non malè quoque quadrant, quæ apud Theophrastum, Gal. & Pliniũ de duplici Cedri arboris genere habentur. Sed & ipse Diosc. lib. 5. de vino cedrino agẽs, palàm Cedri maioris fructuũ meminit, ad minoris Cedri fructuum differentiam. Cæterùm quod de Cedriæ fuligine nonnulli ad capitis calcem reiecerunt, sunt qui in plerisque exemplaribus planè desiderari asserant.

οἷς ἐπ' αὐτῶν] Vulg. cod. ἐπ' αὐτοῦ. sed necessariò legẽdum videtur, ἐπ' αὐτοῖς κρότωνας φθείρει, vel, ἐπ' αὐτῶν, vti legitur in vetusto quodam codice Bibliothecæ Palatinæ: sic & ex eodem codice ἀντὶ τοῦ, καὶ οἷς ἐπὶ τῇ κουρᾷ γινομένας, legere visum fuit, καὶ ταῖς, &c. Sic numerus numero, genus generi aptiùs respondet. Ad eundem modum sub finem capitis, quoniam περὶ τῆς κεδρίδων agitur, ἀντὶ τοῦ μίγνυται, μίγνυνται restituendum videtur.

Cap. CVII. ἀκοὰς καὶ ὄψιν] Addit Galenus lib. 8. simpl. eiusmodi Platani lanugine spiritu attracta inspiratáve, arteriam quoque offendi: quippe cùm ea vehementiùs exiccet & exasperet: quo fit vt vox non obscurè vitietur.

Cap. CIX. ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσιν] Citatur Tarentinus in Geoponicis, qui particulatim docet, si caudici Populi nigræ conciso, & per terram strato, fermentum aqua resolutum infundatur, fore vt illico prosiliant ægiritæ fungi.

Cap. CX. ἐκ τῆς Βαρβάρου] Barbariam Gangetis Indiæ fluuij insulam innuere videtur. Gal. etiam, Paulus & Aëtius de hoc ipso Macere, ab Arabum maci proculdubiò discrepante, verba facientes, ἐκ τῆς Ἰνδίας seu Ἰνδικῆς solitum asportari commemorant.

Cap. CXI. ἢ τοῦ φλοιοῦ τῶν ῥιζῶν] Fortè legendũ ἢ τῶν ῥιζῶν. Quod enim hîc de radicũ corticis decocto dici videtur, id simpliciter de radicum decocto Gal. Paulus, Aëtius & Oribasius videntur intellexisse. In vetusto etiam codice Bibliothecæ Palatinæ sic legitur: τὸ δὲ ἀφέψημα τοῦ φλοιοῦ, τῶν ῥιζῶν, ἢ τῶν φλοιῶν, vbi legendum, τῶν φύλλων.

Cap. CXII. περὶ σαπρότητος ξύλων] Quæ hîc de lignorum Carie à Dioscoride dicuntur, de vlmi potissimùm Carie intelligi debere satis ex eo patet, quòd capiti de vlmo statim subiiciũtur. Huc adde quòd Galenus idipsum satis innuit, lib. 8. de simpliciũ medicamẽtorum facultatibus: quo loco, σαπρότης, inquit, ξύλων, καὶ μάλιστα ὅσα μετέχει στύψεως τε ἅμα καὶ ῥύψεως, ὥσπερ καὶ ἡ πτελέα, καθαίρει τε ἀναπληροῖ τὰ ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν. hoc est, *Caries lignorum, maximéque eorum quæ astrictionem simul & abstersionem participant, veluti ulmus, ulcera humida expurgant & implent.*

ἐν ὀθόναις τε καθεῖσα] V. codex καεῖσα legit, quem secutus est Serapio: quasi voluerit Diosc. lignorum Cariẽ linteis inditam cum iis simul & semel cremari, deindéque tritam vlceribus serpentibus aspergi, vel potiùs, eandem vstam tritámque indi rariori linteo, quò tenuissimus saltem puluisculus serpentibus vlceribus inspergi possit. Malim enim itidem καταπασσομένη legere, quàm cum vulgatis exemplaribus καταπλασσομένη: siquidẽ pulueres rectiùs asperguntur, quàm inducantur illinantúrve. Ego eandem lignorum Cariem etiam non vstam rariori linteo inditam, & vlceribus inspersam, in eũdem vsum accommodari posse minimè negauerim. Seu tamen iuxta veteris exẽplaris fidem καεῖσα, seu etiam cum vulgatis codicibus καθεῖσα, legere placuerit, equidem non nimium repugnauero.

τὸ ἐξ αὐτῶν δάκρυον] Vt Poëtæ tum Græci tũ Latini, ita & Historici nonnulli fabulæ huius mentionem faciũt: Ouidius verò 2. Metam. eam perbellè explicat, dum Heliadas Nymphas commemorat, Phaëthontem fratrem à Ioue fulmine ictum, & in Padum fluuium delapsum, apud eius fluminis ripam menses aliquot insolabiliter defleuisse, tandémque Iouis commiseratione mutatas in Populos arbores, quæ lacrymis suis iuxta eum ipsum fluuium Electrum fundant:

Inde fluunt lacrymæ, stillat áque Sole rigescunt
De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.

Ea fabula multis imposuit, vt Electrum Populi lacrymam esse crediderint: sed eam sententiam & Plinius & ipse Lucianus iam satis exploserũt. Porrò cùm variæ adhuc sint ac discrepantes de Electro sententiæ, eorum opinio qui bituminis genus quoddam esse censent, probabilior esse videtur, quàm eorum qui arboris alni, cedri aut pinei generis, lacrymam esse arbitrantur.

Cap. CXIIII. συριγγίας πολύσαρκος] Sunt qui ex Theoph. & Plinio non πολύσαρκος aut παχύσαρκος, sed potiùs ὀλιγόσαρκος legendum existiment. Nã ille de variis Arundinum generibus agẽs lib. 4. hist. cap. 12. καὶ ὁ μὲν κοῖλος, inquit, ὃν καλοῦσί τινες συριγγίαν· οὐδὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ξύλου καὶ σαρκός. ex quibus verbis, facile est colligere, Syringiam perparum ligni carnísque obtinere. Hic verò lib. 16. cap. 36. *Calamus alius totus concauus, quem Syringiam vocant, vtilissimus fistulis, quoniam nihil est cartilaginis atque carnis.* Ac reuera quidem, si eiusce Calami ex sententia Dioscoridis vsus etiam fuit ad librorum scriptionem, vel, vt Plinij verbis vtar, si chartis seruire solitus erat, non est verisi-

mile fuisse vsqueadeò πολύσαρκον, sed vacuum potiùs & inanem fistularum modo. Hinc enim probabiliùs σύριγξ seu συριγγίας dictus est, quàm quòd vti voluit Plinius, fistulis vtilis aptúsve esset: quemadmodum è prioribus vnus tibiis tibiarúmve ligulis, alter sagittis conficiendis. Qua quidem ratione hic etiam Democrito 2. Geopon. vbi de inuestigandis aquis agitur, βελίτης, Theophrasto τοξικὸς, Plinio sagittarius appellatur. Ille vt αὐλητικὸς Theophrasto, ita Plinio tibialis, ac deinceps in ζευγίτην & βομβυκίαν subdiuiditur. Et hũc quidẽ rursum ita dictum verisimile est, vel quòd vermiculis bombycibus dictis corporis exilitate & strigoso habitu similis esset, vel quòd ob strigosam maciem sonum non ederet tibia dignum, sed bombum duntaxat. Ille Plinio aucupatorius cognominatur, quòd eo fortassis aucupes viscato ad capiendas aues vterentur, vel quòd ex eo laquei ad easdem captandas, ζεύγη etiam seu ζυγοὶ Veteribus dicti, destinarentur. Alio nomine armamentarius eidem Autori dicitur, vti certè iudico, quòd ad vinearum armamẽta, hoc est, iuga seruiret. Iugalem vertere maluit doctissimus Dalechampius, ex eóque ζευγίτην cognominatum autumat, vel quòd ex eius internodiis coniugatis compingerentur fistulę, vel quòd eiusmodi arundine transuersa sublimes iungerentur vineæ, quæ ab eo iugatæ dicebãtur Varroni, lib. 1. de re rust. cap. 8. vti fortassis eædẽ arundine characia dicta alligabantur, vt subrectæ adeóque pedatæ starent: siquidem χάραξ fœminino genere, quibus vineæ fulciuntur ridicas seu pedamenta significat. Sed & ille idem aliud affert ζευγίτου cognominis etymon, quòd scilicet ad nuptiales siue coniugales tibias esset accommodata. Sic enim Apul. 4. Asin. nuptiales etiam tibias vocat zygias, quasi iugales, sicuti Iunonem zygiam, *cui uincla iugalia curæ*, vt inquit Poëta. Sed hæc nimis multa. Quòd si quis longè plura quàm hoc capite recenseantur à Dioscor. arundinum genera desideret, Theophrastum & Plinium legat, locis antè citatis.

Cap. CXV. ἔχει δὲ καὶ ἡ ῥίζα] Quæ hic à Diosc. de radice efferuntur, veriùs Theophrastus, lib. hist. pl. 4. cap. 9. papyri caulibus seu thyrsis tribuere videtur, quanquam Herodotus in EVterpe non caules totos, sed eorum inferiorem tantùm partem radici proximã mandi solitam prodidit, eximia quadam suauitate, cùm in lucculẽto furno torretur. Sed esto fides penes Guillandinum virũ doctissimum, qui fuit bibli seu papyri AEgyptiæ αὐτόπτης fide dignissimus.

Cap. CXVI. καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρ.] Contrà, & falsò quidem, Plinius lib. 16. cap. 26. myricam (siquidem myrica eadem est cum tamarice) nullum fructum, hoc est, ne semen quidem ferre, proptereáque à vulgo infœlicem arborem appellari, scribit. Nihilominus idem sui velut immemor, lib. 24. cap. 9. satiuæ tamaricis (duplicem enim cõstituit, syluestrem, inquã, sterilem: satiuam, mitiorem) fructum lignosum maiorem galla tribuit: rursúmq; dum tamaricis vires persequitur, seminis peculiarem vsum minimè prætermittit.

Cap. CXX. ἐν παραθαλασσίοις] Non tantùm quia in maritimis nascatur hic frutex, vt voluêre quidã, nempe ἀπὸ τῆς ἁλὸς, ἅλιμος seu ἅλιμον aspiratè dicitur, sed etiam quia, testibus Gal. Paulo & Aëtio, gustu sit ἁλυκὸς, hoc est, sapore salso: qua quidem ratione alio etiam nomine ab Aëtio ipso ἁλμώδης dicitur. *Halimon alij olus maritimum esse dixêre salsum, & inde nomen*, inquit Plinius, lib. 22. cap. 22. Quare manifestò falluntur qui alimon citra aspirationem scribendum putant, itáque dictum hunc fruticem credunt, quòd famem depellat, aut gustantes esurire non patiatur: huius tamen sententiæ fuit Solinus, qui quidem in Polyhistore, cap. 16. herbam in Creta esse commemorat ἄλιμον dictam, quæ admorsa diurnam famem prohibeat. Sed vide num Solini ἄλιμος, à Dioscoridis halimo planta diuersa fuerit.

Cap. CXXI. λιπαρὸν καὶ λιγνυῶδες] Vt λινῶδες aut λινοειδὲς potiùs, quàm λιγνυῶδες, hoc est, fuscũ seu fuliginosum, legendum credam, facit locus ille Theoph. 3. hist. plant. cap 17. de paliuri fructu, quo ipsum à Medicis ad tusses vsurpari tradit. ἔχει γάρ τινα, inquit ille, γλισχρότητα καὶ λίπος, ὥσπερ τὸ τοῦ λίνου σπέρμα, hoc est, *lentorem ac pinguitudinem quandam habet, quemadmodum lini semen.*

Cap. CXXIII. πολλῷ πλατύτερα μυρσίνης] De Cynosbato, quod cum Cynorrhodo, aut certè huius specie quadã, vnum & idem esse videtur, sic Theophr. lib. 3. cap. 18. τὸ δὲ κυνόσβατον τὸν καρπὸν ὑπέρυθρον ἔχει, καὶ παραπλήσιον τῷ τῆς ῥόας. (Fortè, ῥόδου) ἔστι δὲ δένδρου καὶ θάμνου μεταξὺ, καὶ παρόμοιον ταῖς ῥόαις. τὸ δὲ φύλλον ἀγνῶδες. hoc est, *Sentis caninus fructum gerit rubentem & rosæ fructui similem. Est vero inter arborem & fruticem, Punicæ arbori non absimilis: folium, quale viticis.* Illum eundẽ locũ ex Theophr. citans Athenæus, paulò aliter legit, scil. illic, ἐρυθρὸν παραπλήσιον τῇ ῥοιᾷ, hîc verò ἀγλῶδες: quam quidem vocem retinet Dodonæus, quasi cynosbati folium splendens esse voluerit Theophrastus. At Plinius ἰχνῶδες vel ἰχνοειδὲς legisse videtur, dum Cynosbati folium hominis vestigio comparat. At ego censeo apud Theophr. potiùs legendum, τὸ δὲ φύλλον ἀκανθῶδες. Est enim cuiusdã rosæ caninuæ folium non asperum modò, sed & aculeatum. Hanc meam confirmat vtcunque sententiam Varinus in suo Lexico, dum de Cynosbato habet in hunc modum: Κυνόσβατος φυτάριον ἐστὶν, ὅμοιον ῥόδῳ ἔχον τὸν καρπόν· ἔστι δὲ μεταξὺ θάμνου καὶ δένδρου, παρόμοιον ταῖς ῥοιαῖς ἢ ταῖς ῥοδέαις, ἀκανθῶδες. i. *Cynosbatos planta est, similem rosæ fructum gerens, inter arborem & fruticem media, Punicis arbusculis aut rosis assimilis, aculeata.*

ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ] Andream Lacunam (qui ἀποζεννύμενος & πινόμενος legit, non item ἀποζεννύμενον & πινόμενον, vti in impressis codicibus habebatur) ideò secutus sum, quòd verisimile sit lanuginem Canirubi tum per se, tũ quouis modo paratam, arteriæ grauiter infestam esse: neque facilè crediderim modum vtendi fructu Canirubi diligẽter repurgato, à Dioscoride prætermissum fuisse, vt interim modũ vtendi toto genere malefica quæ intus latebat lanugine ascriberet. Huc adde quòd & ipse Serapio, nõ spernẽdus Diosc. Interpres, ad fructum ipsum ea manifestò refert, quæ Ruellius vulgata lectione deceptus, huic lanugini tribuere visus est.

Cap. CXXIIII. φύλλα ἔχον ἐλαίᾳ] Cyprum AEgyptiam, longè aliter ac Diosc. zizyphi foliis, & semine coriandri describit Plinius, lib.

12.cap.24. Ibidē tamē, vt & lib.23.cap.4. videtur ambigere, vtrum ea Cypros sit, quæ in Italia Ligustrū vocabatur: dum id ita esse, non ex sua, sed aliorum potiùs sententia, pronuntiat. Sunt & hodie è recentioribus non parum multi, qui palàm affirment, Cypron Orientis ab Italiæ Ligustro differre, insuperque Ligustrum, Italorū, ac ipsius etiam fortasse Virgilij, cum Dioscoridis Phillyrea, proximo capite describenda, vnum & idem esse suspicentur.

στρουθίῳ χυλῷ] Plinius de Cypri (quam ligustrū esse autumat) foliis, lib.23.cap.4. *Ipsa*, inquit, *rufant capillum tusa, adiecto struthij mali succo*, &c. Sed fallitur ille nominis ὁμωνυμίᾳ, dum struthij mali succum adiicit, quoniam Diosc. constat de struthij, seu herbæ lanariæ, succo potiùs egisse.

Cap. cxxv. φιλλυρέα] Phillyreæ vocē, contra quàm fecerint plerique Interpretes, retinere placuit: quoniam manifestum discrimen deprehenditur inter hanc φιλλυρέαν, & Latinorum Tiliam, quæ Theophr. est φιλύρα, in marem & fœminam distincta. Neque tamen ignoro à Plinio tiliæ dotes eas assignari, quæ hic à Diosc. Phillyreæ tribuuntur. Sed cum constat Phillyream Diosc. cum Theophrasti Philyra perperam confudisse.

Cap. cxxvi. ἄνθη ἄρρενος, ὥσπερ ῥοιᾶς] Ita lego ex v. cod. Catacuz. exēplar, quemadmodū annotat Matthiolus, habet ὥσπερ ῥόδα, nec malè. Nā reuera Cisti flos, quoad figurā, cynorrhodi aut rosę syluestris florem æmulatur, vnde & Arabes nonnulli Cistum rosam syluestrem vel caninam, nimirum à floris similitudine nuncuparūt. Veruntamen si colorem spectes, mas à fœmina discrepat: siquidem masculo flos est rubens &, vt ait Theophrastus, ἐπιπορφυρίζων, hoc est, *ad purpuram accedens*, qualis propemodum est mali Punicæ flos: fœminæ autem, albus est, decolor & obsoletior. Plin. lib.24. cap.10. de Cistho (nam & aspiratè hoc modo, vt à Gal. ita etiam à Plinio scribitur) verba faciens: *Duo*, inquit, *eius genera: flos masculo, rosaceus: fœminæ, albus.* Nos ideò in Dioscoride verba aliquot desideraremus, quę ex Theoph. lib.6 facilè restitui sic possent: δύο δὲ ἐστὶ κισσοῦ γένη· τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ θῆλυ· ἀμφοτέρων ἄνθη ὅμοια ῥόδοις τοῖς ἀγρίοις· ἄρρενος μὲν, ἐπιπορφυρίζοντα, ὥσπερ ῥοιᾶς· ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος, λευκά. *Cisti duo sunt genera: mas & fœmina: utriusque flores rosis syluestribus similes: maris quidē ad purpurā inclinātes, ueluti Punicæ: fœminæ uerò, candidi*, &c. Attamen vt hactenus religio mihi fuit quicquam citra vetustiorum aliquot exemplariū fidem immutare, ita neque hoc loco quicquam immutādum cēsuerim: isthæc tantùm quæ paucis à Diosc. comprehensa fuēre, clarioris descriptionis gratia paulò fusiùs explicare visum est.

Cap. cxxviii. τὰ φύλλα γὰρ αὐτοῦ νεμόμεναι] Plinius, vti lib.16.cap.24. nominum κισσοῦ & κισθοῦ vicinitate deceptus, nonnulla hederæ tribuit, quæ ad Cistum potiùs pertinent: ita & eodem ductus errore, lib.12.cap.17. ladanum *œsypum esse* scribit *hircorum caprarúmue barbis genibúsque uillosis inhærentē, sed hederæ flore deroso, pastibus matutinis, cùm est rorulenta Cypros*, &c. Neque verò ex hedera, vti neque ex herba alia Cypria, lada dicta, quod ipse voluit, sed ex Cisto ledo, qui non herbarum, sed fruticum generi accensetur, legitur Ladanum, quemadmodum præter Dioscoridem, Galenus cæterique omnes haud obscurè testantur.

Cap. cxxix. σποδάμινα ἢ ἀκάνθινα] Vetustissimus codex, si Lacunæ credimus, habet pro σποδάμινα, συκάμινα: & ita meritò legendum censuēre Marcellus & Cornarius, quibus facilè assentior: quanuis itidē non ignoro in Arriani perip. maris Erythræi, mentionem fieri phalāgum sasaminarum atque ebeninarum. Porrò ἀκάνθινα ξύλα interpretor, acanthi arboris ligna. Est verò acanthus arbor, non quidem ea cuius lignum Brasilium appellatur, vti docti quidam voluēre, sed alia, cuius materiam ceu robustam & incorruptā, ad nauium fabricam magnopere commendauit Theophrastus, lib.4.cap.3. Eius ipsius meminit Virg.2.Georg. *Balsamaque & baccas semper frondentis acanthi.* Ea autem ipsa arbor quibusdam esse non malè videtur, quæ & Ægyptia spina Diosc. dicitur: cuius quidem succus acaciæ nomen obtinuit.

ποιήσας δὲ αὐτῆς ἀκόνιον] Siue intelligas ebenum super coticula tritam collyriis indi, quod paulò pòst clariùs innuere videtur Diosc. siue ex ebeno parari coticulam, ad quam collyria ipsa affricētur & atterantur, eodem ferè res redit. Plinius quidem ebeni ligno ad cotem trito caliginem discuti dixit, lib.24.cap.11. At Serapio ex ebeno parari coticulam (fricatorium vertunt) cui collyria affricentur. Constat certè quidem ex Galeno, 6. simpl. ebenum ex iis esse lignis, quæ trita cum liquore facilè soluuntur, æquè ac lapidum nonnulli. Ideóque vtrouis modo locum hunc interpreteris, certum est terendo resolui ebeni materiam, quæ collyriis commodè & vtiliter excipiatur. Ἀκονίου porrò nomine non tantùm coticulam Græcis significari, sed etiam medicamentum ipsum ad cotem tritum, siue metallicū, siue alius generis fuerit, ex alio Diosc. loco, lib.5. cap.144. cap. de hæmatite, palàm fit: vbi, γίνεται δὲ (inquit) καὶ κολλύρια ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀκόνια πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς πάθη ἐπιτήδεια, hoc est, *fiunt & ex eo collyria, itémque, eodē ad cotem affricto cum liquore quopiā succus uelut exprimitur, qui ceu & illa, ad affectus oculorum accommodantur.* Quanquam & coticulas, vti ex ebeno, ita & ex hæmatite fieri nihil vetat.

καὶ τρίβειν ἐν σκιᾷ] Aliquot verba desiderari, aliquot etiam transponi hoc loco videbantur, quæ tamen facilè fuit ex Serapione restituere. Iccirco in loci huius interpretatione, non tā Dioscoridis verba, quàm ipsius mentem, reddere visum est. Neque enim ipsum rosarum magma in vmbra teri, dum cogeretur: sed ipsum potiùs succum expressum in vmbra reponi, dum spissesceret, Dioscoridem voluisse tam certum est, quàm quod certissimum.

Cap. cxxxi. καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῶσι] Pliniū secutus ita cōuerti: & postquam inaruerint corpori, frigida abluuntur. Illius enim hæc sunt verba, lib.21.cap.19. *Diapasmata inde fiunt ad sudores coërcendos, ita ut à balineis inarescant corpori, dein frigida abluantur.* Et hoc ipsum Græca Dioscoridis manifestò sonare vidētur: quasi velit, roseos pastillos, siue corpori aspergantur, siue illinantur à balneo, vbi exaruerint, frigida elui. Ruellius aliter: post roseorum pastillorum vsum, vbi inarue-

rint à balneis corpora, frigida voluit ablui. Autoris mẽtẽ vter fœliciùs assecutus sit, vnusquisq; iudicet. Cæterùm cùm in Græcis quotquot hactenus occurrêre codicibus διαπλάσμασι legeretur manifesto errore, διαπάσμασι reponendum iudicauimus.

Cap. cxxxii. πολλας, πλαγίας] Sic legit Serapio: attamen Oribasius πλατίας, hoc est, latas, legisse videtur: atque sic etiam in codice Palatino habetur. Plinius quoque lib.12 cap.7. de hac ipsa spina verba faciens, radicẽ eius latam lignosámque & buxei coloris esse prodidit. Sic rursum paulò pòst αὐτὴ τῶ, τῶν φύλλων σὺν τοῖς &c. τῶν ῥιζῶν, seu potiùs ῥιζῶν σὺν τοῖς, &c. legit Oribasius, itémque Ruellius: & hanc quidem lectionem magis probasse videtur Plinius, lib.24. cap.14. *Coquuntur*, inquit, *in aqua tusi rami radicesque*, &c.

ἀκακία φύεται] Arbor hæc ἀκακία dicta, simpliciter ἀκανθα seu ἄκανθος Theophr. lib. hist.4. cap. 3. ex eo dicitur, quòd tota arbos aculeis horreat, excepto caudice. Eidẽ verò lib.9. c.1. cũ adiũcto ἀκάνθη Αἰγυπτία, hoc est, spina AEgyptia cognominatur. Plin. itidẽ lib.13 c.9. spinam AEgyptiã vocat: at lib.24. cap.12. Acaciæ spinam, eámque duplicem facit, albam inquam & nigrã: id quod de arboris eiusce materia varia scripserat Theophrastus non satis, opinor, assecutus. Eiusdem enim arboris materia quæ priùs candida fuerat, vetustate nigrescere potuit atque indurari, adeóque putredini magis obsistere, quod & plerisque aliis lignorũ generibus accidit. Gal.6. simpl. eiusdẽ arboris meminit, Acaciæ nomine. Enimuerò quam non ita multò pòst spinam AEgyptiã appellat, eadem est cum Dioscoridis Arabica, herba scil. è carduorum genere, de qua lib.3. Atque illud Aëtio erroris causam præbuit, vt quo loco eiusdem spinæ AEgyptiæ vires ex mente Galeni tradit, ex eadem præparari solitam Acaciam minùs rectè adiecerit.

ἐν λοβοῖς] Folliculos Acaciæ, κεράτια ἀκάνθης appellat Gal. lib.1. de comp. med. κα. τό. vti & ipse Diosc. lib.1. ἀντιρ. ad differentiam τῶν κερατίων simpliciter dictorum, hoc est, siliquarũ arboris Ceratoniæ.

ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ] Orib. ἐν ἡλίῳ, ad Solem. Sic etiam Plin. lib.24. cap.12. *Spissatur succus ex folliculis aqua cœlesti perfusis: mox in pila tusis exprimitur organis: tunc densatur in Sole mortarijs in pastillos. Fit & ex foliis per se minùs efficax.* Sed quem succum Diosc. è solo semine videtur exprimere, ille apertiùs è folliculis simul & semine exprimit: quanquam & vox καρποῦ, qua vtitur Diosc. semen cum suo pericarpio complectitur.

τὸ ἠρέμα ἔγκιρρον] .i. qui modicè fuluus rufúsve est. Nam qui valdè rufus est, vti & qui nigerrimus, Plinio improbatur.

κόμμι δὲ ἐκ τῆς ἀκάνθης] Theophr. lib.4. hist. cap. 3. gummi tradit è spina AEgyptia vulnerata manare, nec non etiam sponte ac citra scarificationem gigni. Id genus gummi Marcellus Empiricus acanthinum cognominat. Gal.7. de comp. med. κατὰ τόπους, Thebaicum: fortè quia eius arboris ingens esset sylua in Thebæo agro, vti testis est Theoph. loco citato. Serapio Arabicum nuncupat: quanquam à vulgari nostro Arabico, quod veriùs est variarum arborum miscellaneum gummi, omnino discrepat.

πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθ.] Lauatur succus, vt acrimoniam seu potiùs vehementiorem astringendi vim deponat. Sic enim imbecillior ac minùs mordax redditur, vti docet Gal.6. simpl.

πειθομένου μεθ' ὕδατος] Fortè πειθόμενος: sic enim aptiùs ad χυλὸν referetur: aut etiã πειθομένη, quemadmodum quod posterius est, ἐκφυσωμένη, siquidem ad Acaciam referre malueris.

ἐν ὠμῇ χύτρᾳ μετὰ κεράμου] παραφραστικῶς mentem Autoris reddere conatus sum. Viderint alij, an rectiùs eum succũ fictili nouo inditum vri debere intelligendum sit in fornacibus, in quibus & ipsæ tegulæ, aliáque id genus opera fictilia percoquuntur: an verò etiam vri eundem in noua olla, quę tegula obducta operculatáve fuerit.

ἐν Καππαδοκίᾳ] Hoc ipsum est Acaciæ genus in Galatia genitum, cui Galatico cognomen apud Plinium. Et certè quidem Galatiæ regio ab Oriente Cappadociæ, à Septẽtrione Ponto EVxino vicina est.

ἔλαττον φακοῦ] *Semen omnium* scribit esse Plin. lib.24. cap.12. *lenticulæ simile, minore tantùm grano & folliculo:* quasi vtrunque Acaciæ genus simile haberet semen lenticulæ: sed fortassis eo loco pro *omnium*, *huius* legere satius fuerit, vt de Galatico intelligatur, cuius postremò meminit.

Cap. cxxxiii. ἐστὶ χρήσιμος] χρήσιμον malim, vt aptiùs τῷ ἔγκλυσμα respondeat. Cæterùm αὐτὴ τῶ, σὺν ὀμφακίνῳ, ex fide vetusti exemplaris σὺν ὀμφακίῳ, cum Cornario legendum censui. Sic quoque Plinius & Serapio legisse reperiuntur.

Cap. cxxxv. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν] Sic Gal. lib. 6. de simpl. medic. facult. Viticem calidum & siccum esse prodidit etiam in tertio excessu. Cõ trà verò lib.1. de alim. facult. Viticis semẽ corpori siccans & refrigerans alimentũ præbere cõceptis verbis asserit: quo certè quidẽ loco mẽdum subest, vt ex Aëtio 1. Tetrab. ser.1. eadem Galeni verba repetente & emendante licet colligere: aut saltem refrigerare viticis semen eatenus dicendum est, quatenus veneris impetus inhibet. Sed rursum 2. κατὰ τόπους cap.1. Viticem moderatè refrigerare, atq; adeò, ex Archigene, nonnullis aliis permistum dolori capitis à causa calida oborto conuenire innuit. Rectiùs igitur de virentibus Viticis foliis hæc accipiẽda dixerim, quippe cùm prædominantis humiditatis ratione non vsqueadeò calfaciant: maximè verò si cum lauri foliis suapte natura calidissimis conferantur. Adde quòd quoniam longè tenuissimarũ sunt partium, æquè ac alia quotquot sunt λεπτομερῆ, facilè eorum quibuscum permiscẽtur, siue calfaciant siue refrigerent, vim exacuunt & adaugent.

ἅπτεται δὲ καὶ κεφαλῆς] Sic ἄγνου καρπὸν κεφαλαλγῆ ὑπάρχειν, asserit Gal.6. simpl. At contrà 1. de facultat. nat. de eodem semine agens, κεφαλῆς δ' οὐχ ἅπτεται, καθάπερ ἡ κάνναβις. Pugnantia hæc loca facile fuerit cõciliare, si fateamur tentare quidem caput Viticis semen, vti reipsa facit, at nõ quantum cannabis. Illic enim simpliciter agitur de Viticis semine, hîc verò cum cannabis semine comparatione facta.

Cap. cxxxvi. ἀσυμπτωσίας κατεργάζεται] Idem de Salicis foliis tradere videtur Plin. lib.24. cap. 9. his verbis: *Folia contrita & pota intemperantiam*

libidinis coërcent: atque in totum auferunt usum sæpius sumpta. At lib.16.cap.26.idipsum semini tribuit, cùm scribit, *Salicis semen mulieri sterilitatis medicamentum esse*: quibus verbis aliud nihil innuere voluit, quàm sterilitatem inducere. Fieri verò etiã potuit, vt Salicem ὠλεσίκαρπον, hoc est, frugiperdam, dixerit Homerus, non tantùm quòd ocyssimè semen amittat, antequam omnino maturitatem sentiat, vti voluit Theophrastus: sed & quòd viri semen ita infœcundum reddat, vt à fœmina non cõcipiatur. Nã & μεταφορικῶς semẽ humanum καρπὸς dici potest, haud secus ac mulierem grauidam ἔγκαρπον & Venerem fœcundã εὔκαρπον dixere. Cęterùm Galenus & ipsum secuti Paulus & Aëtius, hoc Salicis semen, καρπὸν Theophrasto & Dioscoridi dictum, florem solùm appellare videntur, quasi seminis nomen minimè mereatur, eò quod vix vnquam ad maturitatem perueniat, & ante ipsam in araneam abeat, vti scribit idem Plinius, loco priùs citato.

ὀπὸν μυσωδῶν]Eiusmodi succi salicis, è plaga manantis exciso cortice, mentionem quoque facit Plinius, lib.24.cap.9. sed ibidem duûm aliorum succi generum præterea meminit, nempe eius quem arbor ipsa exudat gummi modo, & eius qui detruncatione ramorum à salice destillat.

CAP. CXXXVII. διὸ καὶ μιγνῦται]Ista tum de succo, tum etiam de ipso decocto intelligenda sunt: alioqui non μιγνῦται, sed μιγεὶς legendum foret.

CAP. CXXXIX. δυσκοίλιος, δυσόμαχος]Oliuam κολυμβάδα, quam alij ἁλμάδα nominant, δυσκοίλιον, hoc est, aluo incommodam, esse, nimirum aluum astringere, ait hoc loco Dioscorides. Diphilus quoque Siphnius apud Athen.lib.2. eandem κοιλίας σταπτικὴν εἶναι asserit. Contrà Gal.2. de alim.facult. eúmque secuti Paulus, lib.1.cap.82. & Aëtius Tetr.1.ser.2. cap.266. oliuas eiusmodi aluum subducere conceptis verbis asseruerunt. Ergo vt hos Dioscoridi concilies, dicas oportet δυσκοιλίους à Dioscoride dici, non quia aluum astringant, sed quia fortassis aluo aduersentur, ventrísque dolores pariant: Vel, si (quod magis placet) priorem interpretationẽ retinueris, quæ à Galeno aliísque de oliuis eiuscemodi prodita sunt, conditionaliter vera esse fatebere, si modò inquam cibis aliis etiam sine pane præsumantur, quod clarissima eorum verba manifestò testantur.

CAP. CXLI. ἔοικέ πως σκαμμωνίᾳ] Paulus AEgineta lib.7.rei Medicæ, non scammonio, sed Ammoniaco tenui, hoc est, guttæ quam vocant Ammoniacæ, assimilauit. Tu itaque videris, num ἀντὶ τοῦ σκαμμωνίᾳ, ἀμμωνιακῷ λεπτῷ, legendum hoc loco fuerit. Neque verò obstat quod paulò pòst subiungit Autor, lacrymam Ammoniaco similem inutilem & inefficacem esse. Nam de ea lacryma, quæ ammoniacum vulgare, nimirũ crassius, sordidius impuriúsve referat, hoc accipiendum existimauerim.

CAP. CXLVI. ἡ μὲν τις ὀμφαχ.]Has duas Gallarum species agnoscit Gal.7.simpl. omphacitidem inquam minorem, & grandiorem alteram flauam atque fungosam, quam à rusticis non οἰνοκηκίδα, vt voluêre nonnulli, sed ὀνοκηκίδα, quasi asininam gallam, vocitari prodidit. Plinius gallæ genera, lib.24.cap.4. in solidam, perforatã: item albam nigram, maiorem ac minorem distinguit. Obiter autem annotare visum est, ne quis fortasse nominum affinitate decipiatur, à galla illa omphacitide aliud esse, quod ὀμφακὶς Paulo dicitur. Is enim lib.3.cap.de dysenteria, ὀμφακίδα ait esse, cauum illud ex quo querna glans erumpit, quóque coriarij vtuntur: βαλάνου κέλυφος, paulò antè vocauit Dioscorides, cupulam glandium Medicorum vulgus nominat. Plinio verò glandium calyx appellatur.

CAP. CXLVII. ὃν ἔνιοι ἐρυθρὸν] ῥοῦς ἐρυθρὸς siue μαγειρικὸς & ῥοῦς βυρσοδεψική diuersi non sunt frutices, quemadmodum voluêre nonnulli, sed eiusdem fruticis partes diuersæ, diuersis dicatæ vsibus. Nam fructum rubentem coqui olim pro sale obsoniis aspergebant, & is quidem inde ῥόος μαγειρικοῦ nomen inuenit: foliis verò ac reliquis arbusculæ partibus coriarij ad concinnanda perficiendáve coria vtebantur: vnde & frutex ipse ῥοῦς βυρσοδεψική Græcis dictus est.

CAP. CXLVIII. ἡ τῆ Ἀραβικῆ μυροβαλανῷ] Mirari satis non possum, Arabicæ myrobalani descriptionem à Diosc. prætermissam: cùm tamen ex ea, tanquam suis nota & vsitata temporibus, hoc loco similitudinem desumat. Meminit & myrobalanorum Autor lib. de plantis, qui Aristoteli inscriptus est, circa finem lib.2. dum earũ acerbitatis causam reddere nititur.

πῶμα δὲ λέγεται] Fortè πόμα legendum, seruata analogia, ἀπὸ τοῦ πέπομαι: quanuis etiam πῶμα pro poculo aut potione interdum, sed rariùs vsurpari non ignoro. Sic verò dicebatur decerptus paulò antè quàm maturescere inciperet Palmæ fructus, seu βάλανος, quòd potionis vicem præstaret: siquidem gustatus sitim arcere comperiebatur. Qua quidem ratione idem ipse Plinio & Solino ἄδιψος etiã vocatus est: quãuis id nominis AEgyptiæ Palmæ propriè tribui solitum agnoscant. Nam & AEgyptiæ seu Thebaicæ Palmæ ad sitim sedandam præferebantur, autore Plinio, lib.23 cap.4. Quòd si πῶμα, quasi pomum Latinorum, dictum velis qualemcunque φοίνικα seu Palmæ fructum, quòd ei sit natura non minùs pomi quàm vuæ, nihil equidem repugnauero. Nam & eiusmodi fructum pomum racemosum nominat Plinius, lib.13.cap.4.

αἱ δὲ φοινικοβάλανοι] Tum ex Interpretum consensu, tum & ipsa rei necessitate vocem ἁπαλαὶ adiicere placet, vt recentes siccis opponantur. Sic etiam Plinius, lib.24.cap.4. *Palmæ*, inquit, *inebriant recentes, capitis dolorem afferunt: minùs siccæ*, &c.

CAP. CXLIX. περὶ δὲ Θηβαϊκῶν] Palmulas Thebaicas, ita dictas quòd in Thebaide nascerentur, sunt qui existimarint Officinarũ esse Tamarindos, quos ab acido sapore nonnulli ὀξυφοίνικας vocant. Sed reuera à reliquis Palmarum generibus haudquaquam differunt, nisi quòd, ipso etiã Strabone teste, lib.Geogr.17. omnium censentur optimæ ac suauissimæ, & inter eas maximè quæ Caryotæ dicuntur. Quin neque hoc caput à proximè præcedenti distingui debuit.

μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ] Ex hoc loco coniicio fortè legendum apud Plin.lib.23.cap.4. *Succum decoctarum antiqui cum hydromelite dabant ægris ad*

uires recreandas,&c. etsi in nostris exemplaribus legamus, *pro hydromelite*.

CAP. CL. περικάλυμμα ἐστὶ] Huiusmodi ἐλάτην, seu σπάθην, nominat Paulus κατὰ περίφρασιν, ἀμφίεσμα τοῦ καρποῦ ἐκφυομένου, hoc est, *fructum enascentem ambiens operimentum* Galenus verò, 8. simpl. τὸ δὲ ἀμφίεσμα φοίνικος, quo loco ἀφέψημα deprauatè legitur. Archigenes apud Gal. 2. κατὰ τόπους, eandem στέβιον appellat, quam quidem vocem obscuriùs exponit Hesychius, τὸ ἐπ' ἄκρῳ τῷ φοίνικι φλοιῶδες γινόμενον, hoc est, *quod in summa palma corticosum nascitur*. Porrò etiam apud Diosc. ἐλάτης nomine, non tantùm eiusmodi tegumentum, palmæ corticem Plinio & Columellæ dictum, significari, sed fructum quoque ipsum eo cortice inclusum, quæ sub finem capitis habentur ipsius verba manifestò testantur. Sed & alia ab his diuersa significatione ἐλάτης vocem vsurpauit Galenus, loco citato, dum τὸ ἁπαλὸν ἐκβλάστημα τοῦ φοίνικος, hoc est, *palmæ tenellum germen* esse voluit. Cum eo sensit idem Hesychius, ἐλάτην, explicans, φοίνικος τὴν περιοχὴν ἔκφυσιν. Hęc obiter, Lector, annotata volui, vt Galeni ἐλάτην à Dioscoridis elate aliud esse intelligeres.

καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ] ἐγκάρδιον πρέμνου vocat hoc loco Diosc. trunci quasi corculum seu medullam, quam συνωνύμως Theophrastus καρδίαν, μήτραν seu μυελὸν appellare consueuit. Neque verò sunt audiendi, qui in palma ἐγκάρδιον τοῦ πρέμνου, cum ἐγκεφάλῳ idem esse voluerunt: quamuis ipsi ἐγκεφάλῳ suum etiam ἐγκάρδιον esse non negauerim. Galenus siquidem, 2. de alim. facult. φοίνικος ἐγκέφαλον vulgo appellari ait, τὴν κορυφὴν φοίνικος, palmæ videlicet turionem seu summitatē, quam etiam citra famem à nonnullis esitari ibidem commemorat. Idem 4. simpl. ἐγκέφαλον interpretatur, τὸ ἀνώτατον μόριον τοῦ φοίνικος. i. *summam partem palmæ*. Libro verò de atten. vict. rat. tenerum germen, quod è summa ipsa planta producitur. Sic Plin. lib. 13. cap. 4. *humilium palmarum* (quas ipse *chamæropas*, Dioscorides χαμαιζήλοις, Theophrastus χαμαιρρῖφεῖς cognominat) *dulcem* ait esse *medullam in cacumine, quod cerebrum appellant*.

CAP. CLI. ἄστομαχος, ἄτροφος] Non videtur id esse boni succi, in quo alimenti nihil est, aut certè quàm minimū, veluti ἀτρόφου voce hic designare videtur Dioscorides. Quare, dicat aliquis, Punica εὔχυμα & ἄτροφα simul & semel esse vix possunt. Ideò verò εὔχυμον, pro eo quod sapidum saporéve iucundo est, accipiendum hoc loco putauimus. Attamen etiamsi vulgatam εὐχύμου significationem retinere quis malit, nihil impedit, quominus Punica, quanuis suapte natura ἄτροφα, εὔχυμα quoque esse possint. Est enim, teste Gal. εὐχύμων duplex differentia. Ex his siquidem alia sunt quæ portionē quandam boni succi ad alimentum apti continent, sed recrementi plurimum: alia sat multum habent quod nutrire possit, minimum autem quod sit inutile. Priore igitur illo modo εὔχυμα dici Punica, quantumuis ἄτροφα, nihil vetat.

γλυκεῖα ἀστομαχώτερα] Doctissimus Cornarius legisse videtur, ἥσσον ἄστομαχος, aut κακοστομαχώτερα. Plinius certè quidem, lib. 23. cap. 6. Punica eadem dulcia stomacho inutilia dixit: *Ex his*, inquit, *dulcia, quæ apyrena alio nomine appellauimus, stomacho inutilia habentur, inflationes pariunt, dentes gingiuásque lædunt*.

θερμασίαν τινὰ ἐν τῷ στομάχῳ γεννῶσα] Sic Hipp. lib. 2. περὶ διαίτης, quo loco περὶ τῶν ῥοιῶν agit, quas quidem σίδας aliâs appellat: ῥοιῆς, inquit, γλυκείης ὁ χυλὸς διαχωρέει. καυσῶδες δὲ τι ἔχει. αἱ δὲ οἰνώδεες τῶν ῥοιῶν, ἧσσον καυσώδεες. αἱ δὲ ὀξεῖαι, ψυκτικώτεραι, οἱ δὲ πυρῆνες πάντων στάσιμοι, hoc est, *Dulcis Punici succus aluum deijcit: sed quiddam æstuosum habet. Quæ uerò Punica uinosa sunt succo, minus æstuosa sunt. At acida, magis refrigerant. Omnium autem nuclei aluum sistunt*.

τῶν πυρήνων ἐφ.] πυρήνων ἀπόθλιμμα vertimus hoc loco, succum ex granis seu acinis expressum. Nec enim erat verisimile, ex solis acinorum nucleis quantumuis recentibus succi vel tantillū elici posse. Πυρῆνα fateor propriè, quēadmodum paulò antè vsurpauit Diosc. lignosum esse ipsius acini nucleum, quem Gal. 8. simpl. de Punicis agens γιγάρτου nomine designauit, his verbis: τὰ γίγαρτα τοῦ χυλοῦ συντατικώτερα, quo loco acinos perperā vertunt Interpretes, cùm semina nucleósve potiùs reddere debuissent: quanuis Plinius quoq; minùs propriè de mespilorum nucleis verba faciens, lib. 15. cap. 20. quorundam mespilorum acinos molliore ligno esse dixit. Attamen orationis series πυρήνων nomine hoc loco ipsos acinos vnà cum nucleis significari satis indicat. Sic Plinius quoque, lib. 23 cap. 6. quo loco hæc eadem Diosc. verba reddere nititur. *Acinis detracto corticæ tusis, succóque decocto ad tertias*, &c. Aliâs lignosus acini nucleus πυρῆνος nomine debet intelligi: vti cùm apud Theophrastum & Plinium duo Punicorum genera statuuntur, ἀπυρήνων & nucleos habentium. Etsi verò Apyrena cum dulcibus cōfundere videtur Plinius loco modò citato: attamē in vtroq; illo genere & dulcia, & acida atque etiam dulcacida reperiri, nō est quòd quisquam dubitet.

CAP. CLII. αἱ δὲ κύτινοι καλοῦνται] Itidē Galenus 6. simpl. satiuæ Punicæ florem κύτινον appellat his verbis: βαλαύστιον ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς, οἷον περ τῆς ἡμέρου ὁ κύτινος, hoc est, *balaustiū syluestris Punicæ flos, uti satiuæ cytinus*. Sed lib. 6. de comp. med. κατὰ τό. primum fructus quasi rudimentum, quod primū etiā mali Punici partū nominat Plinius, ea voce designari apertissimè docet, hisce verbis: ὀνομάζονται δὲ κύτινοι αἱ πρωτόγονοι ῥοιαί. καθ' ὃν γὰρ χρόνον ἀνθοῦν παύεται τὸ δένδρον, καρπὸς αὐτοῦ φαίνεται σχηματιζόμενος εἰς ἰδέαν ῥοᾶς, hoc est, *Nominantur autem Cytini, primogenita Punica: nam quo tempore arbor florere desinit, eius fructus figuratus apparet in speciem Punici mali*, &c. Cor. Celsus cytinos eiusmodi, tollendæ ὁμωνυμίας gratia, mali Punici capitula nominare solitus est. Cælius AVrel. lib. 4. tard. cap. 3. & l. 5. c. 2. Punici caducum, quod Græci κύτινον ῥοᾶς appellant, cum Latinis Ampullagium vocat. Sed fallitur, cùm id genus capituli caducum dixit, nisi fortè idem voluerit quod Theoph. lib. 2. de ca. plant. facilè decidere ante maturitatem, tū ob debilem adhæsionem, tum quia, quòd calycis sit figura, cœlesti humore facilè occupetur. Alioqui enim flosculi soli ab eo erumpentes decidunt decutiuntúrve: manet verò ipsum capitulum, quo semen concipitur, ceu futurum ipsius pomi tegumentū & inuolucrum.

CAP. CLIII. βαλαύστιον ἐστὶν ἄνθος] Tum cytini, tū balaustij nomina, aliter ac Dioscorides, accepit Plinius, lib. 23. cap. 6. Siquidē tam satiuæ

quàm ſylueſtris Punicæ florere incipientis (*deſinentis*, legendum ſuſpicatur Cornarius) primum partum, Cytinum vocare videtur: balauſtiũ verò, floſculum vtriuſque, antequam malum prodeat in ipſo erumpentem cytino.

CAP. CLV. ἀκραίπαλός ἐστι] Sed & coronam myrteam, meri vapores inhibere ex ſententia Philonidis teſtatur Athenęus, lib. 15. ibidémque cur ea ναυκρατίτης dicta ſit, longiore ſermone proſequitur.

ἐγκαθίσματά τε μήτρ.] Aptiùs fortaſſe, vti paulò poſt: εἰς ἐγκαθίσματα τε μήτρας προσπτώσεσι καὶ δακτυλίω, καὶ ῥοικαῖς ἁρμόζει, &c. Cæterùm inferiùs, pro καταπλάττεται, rectiùs videtur Interpretes legiſſe, καταπάττεται.

CAP. CLVI. οἱονεὶ χεῖρες περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμνον] Galenus 8. ſimpl. quæ non tantùm in myrti trunco ſtipitéve, ſed & in eiuſdem ramis eminens appendix eſt, μυρτίδα vocat, quo loco hæc ſunt ipſius verba: ἡ τῷ στελέχει καὶ τοῖς κλάδοις μυρσίνης ἐπίφυσις ὀχθώδης, ἣν ἔνιοι μυρτίδα ὀνομάζουσι. Paulus AEgineta, lib. 7. hanc eandem appendicem μυρτίδα nominat, mendoſè fortaſſis ἀντὶ τοῦ, μυρτάδα vel μυρτίδανον. Μυρτίδες enim ipſæ myrti baccæ dicebantur, quæ nominibus aliis μύρτα & μυρσία nuncupantur. Porrò myrtidanon aliud fuiſſe videtur Hippocrati, 2. de morb. mul. vti etiam monuit Galenus in Gloſs. nimirum in Indici piperis à Perſis vocati genere quod rotundum eſt, ſiue à myrti forma nomen id ſortitum fuerit, ſiue quia, teſte Plinio, myrti baccæ piperis vicem obtinebant apud antiquos, antequam piper reperiretur. Cæterùm & alia quoque ab his omnibus diuerſa ſignificatione Plin. lib. 14. cap. 16. myrtidanum appellat, vinum è ſylueſtris myrti baccis confectũ: de cuius vſu eadem tradit, quæ Dioſc. de ſuo myrtidano, trunci myrti appendice.

CAP. CLVII. Κεράσια δὲ αὐτὰ εἰσὶ χλωρὰ] χλωρὰ vertimus recentia: ξηροῖς enim ſiue ξηρανθεῖσιν opponi hoc loco videntur, vti paulò poſt, τὰ ἔνσωμα τοῖς πεπείροις, ſiue πεπανθεῖσιν. Sic Plinius cùm de ſiliquis agit, τὰ χλωρὰ Dioſc. *recentia* interpretatus videtur. Porrò Latini viridia quoque ligna & plantas virides dicunt, quæ nondum aruerunt. Ac Plin. etiam lib. 23. cap. 6. *cydoniorum flos*, inquit, *& viridis & ſiccus*: quo loco viridem pro recenti vſurpauit. Cæterùm Gal. AEgineta, cæteríque Græci Medicinæ Principes, rectiùs aliter Ceraſiorũ facultates à ſapore diſtinxêre. Quoniam enim triplex eorum cernitur differentia, dulcia ſtatuunt magis aluum ſoluere, ſed ſtomacho minùs grata eſſe: acerba, aluũ ſiſtere ſtomachóque vtiliora eſſe: acida denique ob eam quam habent incidendi vim, pituitoſo excrementíſque redundanti ſtomacho apprimè conuenire.

ὠφελεῖ δὲ καὶ λιθιῶντας] Gal. 7. ſimpl. gummi quidem Ceraſorũ arteriæ fauciúmve aſperitati conuenire aſſerit: at calculoſis proſit necne, addubitare videtur.

CAP. CLVIII. τὰ ἐκ τῶν στεμφύλων συντιθέμενα] Locus hic hauddubiè deprauatus eſt: necdum tamen mihi ſatis compertum eſt, quomodo reſtitui rectè poſſit. Pleriq; Græcas haſce Siliquas, non minùs quàm vuas ollares, & oliuas quoque ipſas, in vinaceis condi componíve, quò diutiùs tutiúſque conſeruentur, atque de Siliquis eiuſmodi conditiuis hîc agere Dioſcoridem exiſtimarunt. Sed non ſatis video, quamobrem ex inſtratis eo modo vinaceis Siliquæ ciendæ vrinæ vim ſibi aſciſcerent. Andreas Lacuna legendum cenſet, τὰ ἐκτὸς τῶν στεμφύλων ἐσθιόμενα, quaſi tum demum vrinã ciere Siliquas voluerit Dioſcorides, cùm earum pulpa ſeu medulla prædulcis ſola manditur, reiectis nimirum internis granis ſeu ſeminibus, ac etiamnũ cortice: quo modo congeneris plantæ, caſſiæ nigræ ſeu συριγγώδους, quæ & AEgyptia Siliqua dicitur, ſolam medullã ſeu pulpam vſurpamus. Plinius certè quidem, lib. 15. cap. 28. cùm in pluribus ſemina placeant, in Siliqua damnari prodidit. Fortaſſis etiam ad differentiam cuiuſdam Siliquarum generis, quod ſeminis granorúmve expers fuerit, tale quid pronuntiare potuit Dioſcorides. Serapio interpretatus videtur, *Siliquas quæ muſto aut ſapa condiuntur*: quod minùs certè placet. Enimuerò στεμφύλων quidem nomine non tantùm muſti reliquias, hoc eſt, vinacea olearúmve nucleos, ſed & τὰ αὐτῶν ἐκπιέσματα, ſeu στερεὰ λείψανα, hoc eſt, ſolida retrimenta quæ vuis oleíſve torculari expreſſis reliqua ſunt, ſignificari teſtantur Galenus & Athenæus: vnde & analogia quadam ipſa quoque Siliquarum ſemina & earundem tuſarum expreſſarúmque reliquiæ ſeu retrimenta intelligi poſſe videntur. At verò στέμφυλα Græcis pro muſto ſapáve accipi nuſquam, quòd ſciam, obſeruatum eſt.

CAP. CLX. δυσεντερικοῖς καὶ ἐμπυϊκοῖς] Marcellus non ἐμπυϊκοῖς, ſed αἱμοπτοϊκοῖς in antiquioribus codicibus legi refert. Et ſic quoque ex Serapione & Plinio, lib. 23. cap. 7. legendum videtur. Hic enim de cotoneis verba faciens: *Cruda*, inquit, *duntaxat matura, proſunt ſanguinem excreantibus ac dyſentericis, cholericis, cœliacis*, &c.

στρουθία καὶ μεγάλα] Plin. lib. 5. cap. 11. *Minora*, inquit, *ex Cotoneorum genere ſtruthia odoratius uibrãt, ſerotino prouentu*: quo loco niſi fortaſſe mendum ſubeſt, quæ minora ſunt Cotonea perperã ſtruthia nominat: nam & Gal. 2. alim. quæ στρουθόμηλα vocat, Cydoniis eſſe maiora fatetur.

ἧττον δέ ἐστι εὔχυμα] Eodem ſpectare videtur Gal. 2. de alim. dum qui è Cydoniis elicitur ſuccum minus quidẽ quàm qui è ſtruthiomelis ſuauem, ſed maximè aſtringentem eſſe prodidit.

CAP. CLXV. Ῥωμαϊστὶ δὲ πραικόκια] Armeniaca tamen & præcoqua diuerſa fuiſſe videntur ex Gal. ſententia: qui quidem 2. de alim. fac. præcoqua facit Armeniacis præſtantiora.

CAP. CLXVI. λεγόμενα ἢ Περσικὰ] Hæc mala Medica, quæ à vicinis etiã locis Perſica, & Plinio Aſſyria dicuntur, Athenæo quoque κιτρόμηλα & ἑσπερικὰ nuncupantur. Eiuſmodi malum μῆδον ſimpliciter Nicander appellauit, cuius Scholiaſtes interpretatur, τὸ κίτριον, Μηδικὸν μῆλον.

καρποφορεῖ δι᾽ ὅλου τοῦ ἔτους] Sic Theop. lib. hiſt. 4. cap. 4. de malo Medica ſeu Perſica: φέρει δὲ τὰ μῆλα πᾶσαν ὥραν. τὰ μὲν γὰρ ἀφῄρηται, τὰ δὲ ἀνθεῖ, τὰ δὲ ἐκπέττει. Huius Interpres Plin. lib. 12. cap. 3. *Arbor ipſa*, inquit, *omnibus horis pomifera eſt, alijs cadentibus, alijs matureſcentibus, alijs uerò ſubnaſcentibus*. Palladius quoque in Martio menſe, *per gradus quoſdam in hac arbore ſibi ſemper poma ſuccedere dixit, cùm maturis ſe acerba ſubſtituant, acerborum*

uerò ætatem florentia consequantur, orbem quendam continuæ fœcunditatis sibi ministrante natura. Cæterùm sub finem capitis, pro ἐπιῤῥιπτούμενα, legendum iudico ἐπιτιθέμενον, nempe τὸ μῆλον.

CAP. CLXVIII. ὅτι κ' ἂν συνεψήσῃ] Vel delendum hoc, ὅτι, vel reponendum deinde, αὐτοὶ γίνονται, ne quid in constructione Grammatici desiderent.

CAP. CLXIX. πυρακάνθη] Paris. codex habet, πυξακάνθη. Andreas Lacuna in vetusto quodam codice, ὀξυακάνθη, legi testatur, & sic quoq; plerique alij legendum censuêre. Vtraque porrò lectio tolerari rectè potest: siquidem, quod voluêre nonnulli, πυρακάνθα & ὀξυάκανθα eiusdem plantæ sunt nomina. Nos ambiguitatis tollendæ gratia, foliis oxyacanthæ esse diximus. Theophrastus lib. 3. cap. 12. folium habere scripsit πολυσχιδὲς (sic enim legendum videtur) καὶ ἐν ἄκρῳ σελινοειδές. Et certè quidē tum Mespilum Aroniam, tum & oxyacantham, foliis esse constat apij in modum incisis.

αὐτὸ ὀνομάζουσι] Fortè αὐτόν. Nam ad præcedens illud καρπὸν referri debet. Alioqui generis est enallage, referríque debet αὐτὸ ad subintellectum τὸ μέσπιλον, qua quidem voce & arbor ipsa, & arboris fructus significatur.

κοιλίας στυπτικόν] Contra censuit Theophrastus, lib. & cap. 4. hunc fructum bonam aluum facere, nisi fortè aliud est τὸ εὐκοίλιον & πρὸς τὴν κοιλίαν ἀγαθόν. ἐσθιόμενος δ' (inquit) ἐν τοῖς λωτοφάγοις καλουμένοις, γλυκὺς, ἡδὺς καὶ ἀσινὴς, καὶ ἔτι πρὸς τὴν κοιλίαν ἀγαθός. i. *fructus apud Lotophagos dulcis, suauis & innocuus, insuperque aluo utilis.* De eodem Plin. lib. 13. cap. 7. *ferunt uentres non sentire morbos, qui eum mandant.*

CAP. CLXX. καὶ ἕτερόν ἐστιν] Theophr. lib. 3. hist. plant. cap. 12. tria Mespili genera recenset: Anthedonem (quæ eadē cum Aronia esse videtur) Setanion & Anthedonoidem, quam Gallicam vocari scribit Plinius lib. 15. cap. 20. quo loco & ipse, Theophrastū secutus, tria Mespili genera commemorat.

CAP. CLXXI. ἢ ἐπέχει γαστέρα ῥεούσαν] Rufandi capilli vim habere decocta Loti ramēta, quæ hîc Diosc. πρίσματα, Galeno ῥινήματα dicūtur, vix alibi, quod sciam, quàm apud Diosc. & Serapionē scribitur. Roborare quidem capillos prodidit AEgineta: at eosdem eiusmodi decocto cohiberi, & Galenus & ipse Plinius (quanquam hic priuatim de Loto, Theophrasti diospyro, quam fabam Græcam appellat, agere videtur) & quotquot ferè alij de simplicium medicamentorum facultatibus conscripsêre, palàm commemorāt: ex quo & idem ipse Gal. Loti lignum colligit, astringentis & mediocriter desiccantis esse facultatis. Quare cum Cornario legendum existimaui, ἀντὶ τοῦ, ἢ ἐπέχει γαστέρα ῥεύσαν, καὶ ἐπέχει ῥεύσας, nempe, τρίχας. Quid quòd & eodem planè modo legisse videtur Serapio, dum hæc ipsa Diosc. verba interpretatur?

CAP. CLXXII. χλωρῶν φύλλων ἰχὼρ] Cornarius pro φύλλων, ξύλων, legendū suspicatur. Saniē verò hanc, *sudorem* nominat Plinius, lib. 23. cap. 8. quo loco & huiusce remedij vsum variat. Etenim *Sudor*, inquit ille, *uirgæ corni arboris lamina ferrea candente exceptus, non cōtingente ligno, illitáq; inde ferrugo, incipientes lichenas sanat.*

CAP. CLXXIIII. κοιλίας σταλτικὸς] Rectiùs Gal. 7. simpl. Pruna Damascena siccata nō aluum quidem illico sistere, sed minùs quàm cetera, quę ex Iberia importabantur, eandē subducere voluit: quoniam videlicet plurimum astrictionis habeant, vti 2. de alim. fac. idem ipse Gal. conceptis verbis asseruit.

CAP. CLXXV. λεπτόφυλλον] Matthiolus apud Orib. legit λεπτόφλοιον, & rectè quidē: nam & Arbutum tenui præditam esse cortice satis innuit Theophrastus, hist. stirp. lib. 3. c. 16. hisce verbis: ἔστι μὲν οὐκ ἄγαν μέγα, τὸν δὲ φλοιὸν ἔχει λεπτὸν μὲν, παρόμοιον δὲ μυρίκῃ. hoc est, *Est quidem arbor haud ualdè procera, sed corticem habet tenuem, tamarici similem.* Ac reuera tātùm abest tenuia vt sint Arbuti folia, vt etiā laurinis & iligneis crassiora conspiciantur. Cæterùm sub finem capitis, ἀντὶ τοῦ, ἀχρώδες & κεφαλαλγὲς, ἀχρώδη & κεφαλαλγῆ reponimus. Nam ad κομάρου καρπὸν, hoc est, Arbuti fructum, ea verba referri nemo non videt.

μεμαίκυλα] Sic & Theoph. & Gal. Arbuti fructū μαιμαίκυλον appellant, vel, vti Athenæus ex variorum Scriptorū autoritate, μιμαίκυλον. At Plinius lib. 15. cap. 24. alio etiam nomine, eóque *mhonoro*, vti scribit, *Vnedonem* vocat. In quo fallitur: siquidem, vel teste Galeno, tum 6. simpl. tum 2. de alim. Italorum vnedo, epimelidis seu hamamelidis fructus est, quę quidē à Comaro seu Arbuto diuersa arbor est.

CAP. CLXXVI. ἀναγαργαλιζῶ, μετὰ ἀμύλου λαμβανόμενα] Goupylus ex Plinio locum hunc sic restituit: καὶ πρὸς ληθαργικοὺς μετὰ ἀμύλου καὶ ἡδυόσμου. Catacuz. exemplar habet, μετὰ ἀμύλου λευκοτάτου. Equidem nihil immuto: duntaxat vbi asteriscus in Paris. codice deesse aliquid indicabat, Pliniū & Serapionem secutus addidi, καὶ ἡδυόσμου. Cæterùm in hoc ipso capite (quod quiuis vel mediocriter eruditus satis animaduertere poterat) pro ἐμπνευματώδεσι, quod legitur in vulg. exēpl. legi, ἐμπνευματώσεσι: itémq; pro προσλαμβανόμενα, προλαμβανόμενα: denique pro σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενα, καὶ ἐπιχριόμενον δὲ σὺν ὄξει, quoniā eo loco non ampliùs de nucibus ipsis, sed de arboris gūmi fit mentio.

ἀμέθυσα προσλαμβ.] Eiusce effectus causa est, amaritudinis vis exiccans & humorē discutiens, vti docet Plutarch. in Sympos. quęst. 6. lib. 1. quo quidem loco refert apud Drusum Tiberij Cęsaris filium Medicum quendam, qui alios omnes subinde bibendo vincere solitus erat, antequam potaret, quinque séxve amaras amygdalas edentem fuisse deprehensum: ac deinceps id facere prohibitum, à vino facillimè superatum fuisse, imò ne tantillum quidem ad compotationem perferendam valuisse. Idem ex Plutarcho repetit Athen. lib. 2.

CAP. CLXXX. ἡ συκαμινέα] Disiunctiuā particulā ἢ vel ἤδε reponēdam hoc loco censuimus, pro articulo fœminino ἡ, qui habetur in vulg. codicibus. Sunt enim μορέα & συκαμινέα vocabula synonyma: & Athenæo teste lib. 2. quę reliqui ferè omnes συκάμινα appellant, soli Alexandrini μόρα nominat. Sub finem etiam capitis, vbi perperam legebatur manifesto errore, περὶ τῶν πυραμιτῶν, restituimus, περὶ τὸν πυραμίτην.

κακοστόμαχος] Attamen, Atheneo teste, lib. 2. Diphilus Siphnius Medicus Mora seu Sycamina asserit succum mediocriter laudabilem gignere,

parum alere, celeriter egeri & ventriculo grata esse: peculiari verò dote, ante maturitatem lumbricos expellere. Sed hoc postremum Dioscorides non de fructu immaturo, sed de radicis cortice prodidit.

ὁ ἐξ αὐτοῦ] Ita legitur in altero Goupyli codice, longè rectiùs quàm ἐξ αὐτῆς, vti habetur in vulgatis exemplaribus. Certum enim est non ex arbore, sed ex ipso pomo succũ elici: è quo tandem tantopere decantata arteriace seu stomatice compositio, διὰ μόρων dicta, conficitur. Sic & ipse Serapio de fructus ipsius, non item arboris, succo ista interpretatur.

μελαίνης φύλλοις] Plinius pro φύλλοις, φλοιοῖς legisse videtur. Is enim lib. 23. cap. 7. quo loco de Moro arbore verba facit: *Folia, inquit, tingunt capillum cum fici nigræ & vitis corticibus simul coctis in aqua cœlesti.*

Cap. CLXXXI. διὰ τὸ ἄπνον τ.] Hoc loco συκόμορον seu συκόμωρον dictũ existimasse videtur Dioscorides, quasi μῶρον σῦκον, hoc est, fatuam ficum, quòd sapore sit fatuo, ignauo, ac planè insulso, adeóque verè sit insipida. Attamen Gal 2. de aliment. facult. nominis eam notationem palàm deridet, ac potiùs συκόμορον nomen sortitum asserit, à similitudine quam ad vtrunque mori scilicet ac fici fructum habet, ita vt in medio mororum ac ficuum meritò locari posse videatur. γελοῖοι, inquit Gal. ὅσοι διὰ τοῦτο φασὶν ὠνομάσθαι τὸν καρπὸν τοῦτον συκόμορα, διότι σύκοις ἐοίκασι μωροῖς. Sic enim nobis legendum videtur: non item μοροῖς, vt habetur in vulgatis exemplaribus, aut μικροῖς, quo modo Interpres legisse creditur.

πολύχυλον] πολύκομον legunt vulgata exemplaria. Sed vetustorũ codicũ, qui πολύχυλον habebãt, lectionem magis probaui. Nam sic quoque Serapio & Ruellius legisse videtur: & idipsum etiamnum innuit Plinius: quando aliâs multo lacte, aliâs largo succo abundare ficum AEgyptiam dixit. Equidem, quod eodem spectat, πολύοπον legi malim. Nam & ea ipsa dictione Theophrastus vtitur lib. 4. cap. 2. quo loco de fico AEgyptia, quæ Diosc. Sycomorus est, verba faciens: πολύοπον δὲ, inquit, τὸ δένδρον σφόδρα ἐστὶ, &c. hoc est, *arbor admodum largo abundat succo lacteo.*

ὄνυξι σιδηροῖς ὄνυξ ἰόνυχα pro instrumento ferreo, ab vnguis humani similitudine vngue dicto, interdum accipi iam anteà cap. de balsamo admonuimus. Et hoc quoque loco nõ pro vngue humano, sed pro ferreo eiusmodi vncino accipi debere indicant & Serapionis interpretatio, & ipsius Theophrasti verba, quæ eòdem spectant. Hic enim loco modò citato, πέττειν, inquit, οὐ δύναται, ἂν μὴ ἐπικνισθῇ, ἀλλ᾽ ἔχοντες ὄνυχας σιδηροῦς, ἐπικνίζουσιν. hoc est, *maturescere nequit, quin scalptus fuerit: id quod ferreis præstant unguibus.* Athenæus itidem lib. 2. συκόμορα, inquit, οἱ ἐπιχώριοι ἐπιξέσαντες κνίσαντες σιδήρῳ, ἐῶσιν ἐπὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κινούμενα· ἐντὸς ἡμερῶν τεσσάρων οὕτω πέπονα καὶ εὐώδη γίνονται, μάλιστα δὲ ζεφύρων πνευσάντων, καὶ ἐδώδιμα, &c. hoc est, *Sycomori seu ficus AEgyptiæ fructum indigenæ, ubi ferro leuiter scalpserint, in ipsa planta relinquunt: tandem uerò uento iactatus, ea cura intra triduum maturescit, odorúsque fit ac esu iucundus, præsertimque si Fauonij spirauerint.* In eandem quoque sententiam Plinius, lib. 13. cap. 7. *Ficus AEgyptiæ pomum,* inquit, *perquam fœcundo est prouentu, scalpendo tantùm ferreis unguibus: aliter non maturescit.* Attamen cùm non sit tantopere durus pomi cortex, nihil vetat, quominùs etiam ipso humano vngue rectè scalpi possit. Siue ergo, vngue ferróve hunc locum interpreteris, siue vngue, ferreóve alio instrumenti genere, mihi súsque déque fuerit. Cur verò citra scalpturam fructus eiusmodi maturescere vix possit, rationem repetas licet ex ipso Theophrasto, lib. 5. de caus. plant. cap. 2.

καρποφορεῖν ἔαρος πρώτου] Vulg. exempl. καρποφορήσει νεαρόν. Sunt qui facilem lapsum animaduertentes, αὐτὸ τὸ, νεαρὸν, ἔαρος simpliciter reposuerint. Sed vetusti codicis lectio plausibilior, quã ego secutus sum. Est porrò vero similius ex adulta, quàm ex nouella adhuc tenelláque arbore tantum succi emanare, vt facilè spongia aut vellere excipi possit: quippe cùm nouellæ necdum adultæ arbores vix amplius succi habeant, quàm quod ad ipsarum incrementum satis esse possit. Plinius pro νεαρὸν, aut ἔαρος, πρωϊνὸν seu ἑωθινὸν, aut quid simile videtur legisse, de matutino siue hora diei secunda mentionem faciens, lib. 16. cap. 38. quo loco id quod de Sycomoro à Diosc. traditur, ipsi moro tribuere videtur. Sic enim ille: *Mirum, hic in moro Medicis succum quærentibus ferè hora diei secunda, lapide incussus manat: altiùs fractus, siccus uidetur.*

Cap. CLXXXII. τελεία γὰρ οὖσα] Theophr. lib. hist. 4. cap. 2. hanc Cypriam ficum aliter describit. Caudicem enim arboris cui fructus adhærescit, populo albæ similem facit: folium, vlmo. Quòd ad fructum, æquè ac Diosc. scribit esse pruni magnitudine. At Plinius in hoc tantùm à Theophrasto discrepat, quòd sorbi magnitudinem illi tribuit, quasi legerit, μέγεθος ἡλίκον ὄης μῆλον, non, κοκκύμηλον.

Cap. CLXXXIII. ἁπαλὰ, κακοστόμαχα] Sic Diphilus Siphnius, teste Athenæo, recentes Ficus scribit paucum & prauum præbere alimentum, & innatare ventriculo. At cõtrà sensisse videtur Philotimus, apud eundem Athenæum: qui quidem Ficus humidas & maturas quouis alio fructu celeriùs coqui, faciliúsque ab ipso ventriculo superari eo probat argumento, quòd non solùm citra noxam copiosiùs quàm cæteri fugaces fructus ingerantur, sed & iis præsumptis nihil noceat consuetum & parem cibi modum adiicere. Quin & eòdem spectare videtur illud Gal. lib. 2. de alim. fac. Ficus æquè ac vuas inter fugaces & autumnales fructus principatum obtinere, minimúmque habere praui sudi.

ἤχοις καὶ κνησμοῖς] κνησμὸς seu κνισμὸς pruritum pruriginémve significat: ac pruritus quidẽ mentionem quoque hoc loco facit Serapio. Attamen cum Marcello, συριγμοῖς seu συριγμοῖς, lubentius lego, hoc est, *aurium tinnitus.* Nam & anteà cap. 105. & alibi sæpenumerò, cùm de aurium affectibus agitur, ἦχος & συριγμὸς simul iunguntur, nec malè: quippe cùm affectus congeneres, ac propè iidem, aurium sonitus atque tinnitus vocibus hisce designentur.

μετὰ ἀμυγδάλου] Catac. codex habet, σὺν ἀμύλῳ: & ita quoque Plinius ipse legisse videtur, lib. 23. cap. 7. quo quidem loco bis vnum & idem repetit. Excipitur, inquit, *ante maturitatem pomi, & in umbra siccatur, ad aperiẽda ulcera, ciẽnda menstrua,*

appositu cum luteo oui, aut potu cum amylo. Rursúmque paulò pòst de eodem ficulneo lacte verba faciens: *uuluam*, inquit, *cum amylo aperit.* Est autē probabilior vulgata lectio, quoniam amylum obstruendi potiùs, quàm obstructiones aperiendi, vim habet.

μυρμηκίαν ἄρει, στέαπ] Interpretes nonnulli, è quibus est Serapio, σὺν στέαπ legisse videntur: quasi velit Diosc. fici liquorem lacteum myrmecia (hoc est, formicosas verrucas, quas Plinius vno nomine *formicationes* interdum appellat) cum adipe tollere. Sed si vulgatam lectionem retineamus, vti retinendam puto, aliud verba Græca sonare videntur: nimirum eam quæ verrucæ circumiacet carnem priùs adipe muniendam, quàm liquor ille verrucæ adhibeatur: ne videlicet qua pollet exulcerandi vi partes vicinas exedat, latiúsque quàm par est vires suas exerat. Cornarius στέαρ hoc loco, vt & alibi sæpiùs, pro farina subacta accipiendum putat, quæ sit pro tectorio.

CAP. CLXXXV. ἐρινεοὶ καλούμενοι] Sic & Amerias apud Athen. lib. 3. testatur, ἐρινακὰς καλεῖσθαι τοὺς ὀλύνθους. Est autē ὄλυνθος apud Hesychium, τὸ μὴ πεπεμμένον σῦκον, hoc est, immatura ficus, siue inquam eius sit naturæ vt nunquam maturescat, veluti caprifici fructus, siue perfectam maturitatem nondum assecuta sit. Etsi enim ὀλύνθων vox de ficus domesticæ immaturo fructu, qui post ipsa folia, parte scilicet ipsorū auersa, ferè prouenit, quémque Plinius *abortum* vocasse videtur, propriè effertur, vti patet ex Gal. lib. 8. simpl. qui τὰ τῶν ἐρινεῶν σῦκα ἀπὸ τῶν ὀλύνθων manifestò distinguit: attamen ab Autoribus aliis etiam indifferenter pro caprifico seu syluestris ficus pomo nunquam maturescēte, haud secus atque Grossi vox apud Latinos, vsurpatur. Ita & ἐρινά siue ἐρινεά, Theophr. hist. stirp. lib. 2. fici vtriusque immaturi fructus dici videtur. Eosdem genere masculino Sophocles ἐρινοὺς, Dioscorides hoc ipso loco ἐρινεοὺς, appellarunt.

σὺν ὄξει δὲ καὶ ἁλσὶ καταπλασθέντα] Vulg. quidem codices omnes legunt, καταπλασθέντες, scil. ὄλυνθοι. At Interpretes omnes Latini & ipse quoque Serapio, ficorū foliis ista ascribunt, non, ipsis grossis, hoc est, ficis quæ nondū maturuere, siue domesticis, siue syluestribus. Ac ipse quoq; id quasi suadēte ipsa orationis serie, pro καταπλασθέντες, καταπλασθέντα, legendum existimaui.

CAP. CLXXXVI. αὐτὴν δεῖ ποιεῖν τὸ παλαιῶ] Ista quò fœliciùs Autoris sensa exprimerem, sic interpretari visum est: *Cinerem plurimùm diutissiméque macerari oportet.* Quoniam enim non videtur cinis acrimoniam vetustate asciscere, imò potiùs quam ab empyreumate adeptus est vetustate deponere, non placuit vertere, quemadmodum prima fronte Græca verba sonare videbantur: scilicet cinerem inueterandum esse, quasi quò vetustior is fuerit, eò præstantior esset futurus.

συπτικαὶ δὲ εἰσι πᾶσαι] Meritò Gal. lib. simpl. 8. cap. de Cinere, Dioscoridem reprehendit, quòd lixiuia omnia astringendi vim habere prodiderit. Nam cùm lixiuium, vt Gal. verbis vtar, sit tantummodò πλύμα τέφρας, hoc est, *cineris lotura*: id certè cineris, è quo fit, naturam resipere consentaneum fuerit. Porrò cùm cinerum natura non vna sit & eadem, sed pro materiæ combustæ diuersitate diuersa, aliorum quidem astrictoria, aliorum verò acris & abstersoria: & ipsa quoque lixiuia pro cineris, è quo facta fuerint, varietate varia esse necesse fuerit. Ego verò, vt ne Galeni reprehensioni locus sit vllus, hoc loco fortasse mendum subesse conijcio, & ἀντὶ τοῦ συπτικαὶ, καυστικαὶ legendum esse iudico.

ἐπιπλασσόμενα] Sic habent vulgatæ omnes editiones: sed aptiùs, ni fallor, legas, ἐπιπασσόμενα: siquidem pulueres soli verius insperguntur, quàm illinuntur. Porrò Perseam hāc, à Perseo Memphi satam, indéq; nomen sortitā, à Persica arbore in totum aliam esse, luculenter ostendūt Theophr. Gal. atque Plinius: quanuis Nicander in alexiphar. ipsiúsque Interpretes, arborē vtrāque confudisse, ac pro eadem accepisse videantur.

CAP. CLXXXVIII. περὶ Ἰβηρίδος] Hoc caput de Iberide, vt non legitur in plerisque manuscriptis exemplaribus, ita & Dioscoridi perperàm ascribitur: quod ipsa per se sermonis diuersitas, nec non & locus in quem irrepsit incongruēs ac planè alienus, satis indicāt. Adde quòd hæc ipsa Iberis alio iam loco, nimirū lib. 2. cap. 205. à Dioscoride lepidij nomine describitur. Iccirco etiam à Cornario caput hoc ad notha meritò relegatur.

καρδαμαντική] Cornarius καρδαμίνη potiùs, quàm καρδαμαντική, legendū existimat, nō alia, opinor, coniectura ductus, quàm quòd ita Aëtio, tetrab. 3. serm. 4. cap. 2. nominatur, ab odoris, saporis & figuræ quam cum nasturtio habet, similitudine. Galenus hanc ipsam plantam aliâs λεπίδιον, aliâs etiam ἀγριοκάρδαμον, quasi syluestre nasturtium, appellari retulit, lib. 10. κατὰ τόπους. Ac idipsum quoq; testatur Paulus, lib. 3. cap. 77.

μῆκος δὲ ὅσον] Ex Democratis versibus Iambicis à Galeno citatis, lib. 10. κατὰ τόπους, itémque ex Archigenis ad Aristonem epistola, quæ extat apud Aëtium, tetrab. 1. ser. 3. capite penult. rursúmque, tetrab. 3. ser. 4. c. 2. locum hūc cum Cornario sic restituimus: μῆκος δὲ καυλοῦ ὅσον πηχυαῖον πλέον ἢ ἔλαττον. Inferiùs verò, pro eo quod habetur, ἔλαιον μετ᾽ ἐρίου, legimus, ἔλαιον μετ᾽ οἴνου, aut etiam, οἰνέλαιον μετ᾽ ἐρίου. Ita porrò legēdum, præter antè citata testimonia, commonefaciunt & ipsa Plinij verba, quæ habentur lib. 25. cap. 8. *Et postea oleo & uino corpus perungatur*, &c. Ibidem addit Plinius ex Damocrate, quantum ad plantæ descriptionem spectat, *semine tam paruo esse, uix ut aspici possit*: quòd ad vtendi modum, *radicem coxendicibus & articulis omnibus, uiris quidem plurimùm quaternis horis, fœminis minus dimidio adalligari oportere, rursúmque diebus xx interpositis idem fieri, si qua admonitio doloris supersit.*

IN LI-

IN LIBRVM SECVNDVM.

In Praef. ὅσα δριμέα] Fortè, δριμεῖα: sensus enim alioqui vix constaret.

Cap. VI. ἰόνια δὲ καλεῖται] Quoniam nondum alibi, quod equidem meminerim, occurrit hæc κιονίων seu ἰονίων vox, adhuc incertũ est, vtrum ex sententia Hermol. Barbari κιόνια, an verò iuxta fidem omnium exemplariũ ἰόνια, legi hoc loco oporteat. Κιόνια certè quidem medias hasce partes, quasi columellas, dictas putat Hermolaus, quia iis velut columnis ac fulcris tam purpurarum, quàm buccinorũ caro & reliquæ partes innitantur. Sunt autem hæ valde torosæ, firmæ ac fibrosę, circa quas testę volumina capreolorum ritu aduoluuntur intorquentúrque. Easdem alij ἰόνια à flore purpurarum buccinorúmq; violaceo, seu ἴοδ, hoc est, violæ colorem æmulante, ita dictas existimant: quoniam illis hæreat candida membrana venæ instar in longum protensa, florem eum continens, inter μήκωνα seu papauerculum sita, quod inferiore est loco, & τράχηλον seu ceruiculam, quæ superiore: vti palàm fecit Aristoteles, lib. 5. de hist. anim. cap. 15.

Cap. VII. ἐκτήκοντες παχύτητας] Sunt qui cum Paulo τραχύτητας legãt. Nos vulgarem lectionem retinere maluimus. Nam & Plinius de Mytulis verba faciens, lib. 32. cap. 9. *Lauantur quoque*, inquit, *plumbi modo ad genarum crassitudines*.

Cap. VIII. Τελλῖναι δὲ νεαρ.] Fallitur Athen. lib. 3. δειπν. qui Tellinas cum Romanorũ mytulis, quos μύας seu μύακας Græci vocant, easdem esse crediderit. Sic & Plinius, qui pectunculis ea tribuit cap. 7. lib. 32. quę hîc à Dioscoride Tellinis ascribũtur, quasi hæ cum pectunculis eædem essent. Quandoquidem & ab ipso Hipp. 2. de diæta, hæc tria testaceorũ genera, ceu specie discrepantia manifestò distinguuntur: dum in testaceorum genere aluum maximè deiicere mytulos, tellinas & pectunculos nominatim asserit.

Cap. X. ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας] Cùm purpuræ operculum à conchylij tegumento seu ostracio figura discrepare nemo non animaduertat, verisimile est similitudinem hoc loco ad tegumenti substantiam, aut vsum potiùs referri debere: aut etiam ad vires ipsas. Nam & Gal. 11. simpl. de purpurarum operculis nonnulla tradit, quæ hîc à Dioscoride Onychi seu vngui ascribuntur.

τῶν κογχυλίων τὴν νάρδον] Quanuis malabathrum quod in Indiæ paludibus gignitur anteà nonnullis odoris cognatione deceptis Indicam nardũ falsò appellari prodiderit, hoc tamen loco ex eorum ipsorum sentẽtia nardum nominat, quod veriùs malabathrum appellare potuit. Obiter verò hoc annotandum duximus, ne quis fortasse de nardo Gangitico ista intelligenda suspicaretur. Nardũ enim illud non in ipsis paludibus, vti malabathrũ, sed apud fluminis Indici ripam tantummodò nascitur.

ἀμφότεροι δὲ ὠώδεις] Quoniam Vngues hi castorium aliquatenus redolent, ac etiamnum suffitu vuluæ strangulatu laborantes excitant, satis apparet ὠώδη hoc loco non pro bene aut suauiter olente, sed, quemadmodum cap. de pice, & aliâs sæpenumerò, pro grauiter aut alioqui vehementer olente, accipi oportere. Cæterùm pro κοιλίαν μαλάσσουσιν, Paulus etiam habet, κοιλίαν ταράσσουσι. Vtra verò lectio veritati magis consentanea sit, iudicium ij ferre possunt, qui conchylia esitauerint.

Cap. XII. ἐπὶ ἡμέρας γ̄] Contendit Cornarius legendum, ἐπὶ ἡμέρας μ̄. quia Gal. 11. simpl. Itémque Aëtius, tum lib. 6. cap. 24. tum & lib. 2. cap. 175. Cancros pauore potus periclitantibus ex rabidi canis morsu ad dies quadraginta, tanquam certum statutúmque terminum, potãdos exhibeant. Ego verò tum exemplariũ omnium communi consensu, tum & Serapionis interpretis autoritate fretus, nihil immutandum hoc loco censui. Nam & Dioscor. in Theriacis, quo loco idem hoc remedium repetit, ad rabidi canis morsum Cancros, non ad dies XL. sed ad dies quatuor, potãdos præscribit: quod ipsum totidẽ verbis refertur à Paulo, lib. 5. cap. 3. His accedit, quòd Diosc. hoc ipso loco ἀνασῴζεσθαι eiusmodi cineris cancrorũ triduano potu nõ quidẽ perfectè curari, (quemadmodũ illi fortasse voluerunt) sed tantummodò manifestò iuuari asseruit: ita vt intra triduũ aliqua sentiatur vtilitas.

Cap. XIII. δυείσκεται δὲ καὶ] Seruata vulgari hac lectione sic vertendum fuerat: *in eundem quoque usum tostus ualere reperitur*. Attamen ex Marcelli sentẽtia *estur* seu *esitatur*, interpretatus sum, & pro εὑρίσκεται, βεβρώσκεται reponendum duxi, aut etiam ἐσθίεται. Et certè quidem præterquàm quòd Serapio Diosc. interpres ita legisse videtur, Gal. etiam lib. 11. simpl. med. καὶ σκορπίον, inquit, τὴν ἑαυτοῦ πληγὴν ὀνήσειν ἐπιθέμενον λεῖον, ὡσαύτως δὲ καὶ ὀπτὸν ἐσθιόμενον. Paulus quoque lib. 7. sic habet: σκόρπιος χερσαῖος ὠμὸς ἐπιτεθεὶς, ἢ ὀπτὸς βρωθεὶς, βοήθημα τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται.

Cap. XVI. κνησμοὺς ἐργάζεται] Pruritus hos, quos solo contactu inducit Scolopendra (*antipedam* vertit Gaza) luculenter exprimit Aristot. de Scolopẽdris agẽs, 9. de hist. animal. hisce verbis: τῷ μὲν οὖν στόματι οὐ δάκνουσι· τῇ δὲ ἁφῇ καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥσπερ αἱ καλούμεναι κνίδαι. hoc est, *ore quidem minimè mordent, sed tactu totius corporis, ueluti quæ urticæ dicuntur*.

Cap. XVIII. μυθῶδες γὰρ] Fabulosum esse vult Diosc. quod præcipiebatur superstitiosè nimiùm, vt certa mensura, nimirum quaternis vtrinque digitis, amputarentur Viperæ, quia fortasse non tantùm de paruis Viperis, quãtum de magnis præcidi necesse sit. Et tamen illud studiosè perpetuò à veteribus olim obseruatum fuisse constat. Sed neque Diosc. penitus damnare videtur quaternûm vtrinque digitorum resectionem, imò potiùs rationem, qua mouebantur prisci vt id facerent. Cùm enim & caput & caudam in totum præcidi oporteat, quia partes excarnes sint: illi tamen quaternûm vtrinque digitorum mensura ideò potiùs præcidebãt, quòd existimarent vtrobique subesse veneni vim maleficam: licet in cauda nihil tale delitescat. Etsi enim Galenus lib. de Antid. 1. caudã ob frequentem motum sordidum humorem magis quàm reliquum corpus attrahere prodiderit: & is ipse tamen 11. simp. citra rationem amputari caudam liberè pronuntiauit.

τὰ δὲ λοιπὸν] Paulus addit, ἀφαιρεθέντων τῶν ἐντός. pro quo habetur apud Plinium, lib.29.cap.4. *exemptis interaneis*: quæ quidem verba Dioscoridis Interpretes omnes non malè de suo adiiciunt.

φθεῖρας γεννᾶν] Ait Marcellus in quibusdam codicibus legi, μὴ γεννᾶν· quę lectio probabilior est. Et reuera quidem Gal.11.simpl. Viperinarũ carnium esu recrementa corporis ad cutim protrudi asserit: quod si ita est, quin ex earum esu procreentur pediculi, nemini dubium esse debet: præsertim verò in iis qui prauorum succorum copia redundant. Sic quoque Plinius lib.29.cap.6. *Ius viperæ*, inquit, *pediculos è toto corpore expellit, pruritúsque etiam summæ cutis*, &c.

πρὸς ἀστομαχίαν] Siue ἀστομαχίαν legas, siue ἀνοσμίαν, parum certè interest. Nam & malabathrum & spica nardi, inter ea quæ stomachũ iuuant medicamenta sunt antè recensita. Galenus itidem 11. simpl. viperinas carnes ait, ἀναμίγνυσθαι τοῖς ἐσκευασμένοις εἰς ἡδονὴν ἁλσίν, hoc est, *salibus permisceri ad suauitatẽ apparatis*. Addito verò malabathro aut etiam spica nardi, quin tum saporis tum & odoris ratione maiorem cum palato ineant gratiam, nemo profectò dubitauerit. Equidem hac ductus ratione cum plerisque Interpretibus, ἀνοσμίαν, legendum existimaui.

CAP. XIX. τὸ τῆς ἔχεως] Non ἔχεως, sed ἀσπίδος legisse videtur Paulus, lib. 7. quoniam aspidis exuuiis hoc ipsum tribuit, quod Dioscorides hoc loco, Viperæ senectæ.

CAP. XX. μετὰ ἀκαλύφης] Addit Oribasius θαλασσίας: quæ vox etiam hoc loco subaudienda est: nec abs re, quandoquidem & ipse Plinius, lib.32.cap.10. vrticam marinam tritam ex aceto scillite inter psilothra commemorat.

CAP. XXI. τρόμοις τοῖς κατὰ πάθος] Marcellus itémque Ruellius per πάθος intelligunt, malam valetudinem: tremoréisque hîc ex aduersa valetudine ortos à tremoribus ab ætate, labore aut pauore, aliáve quapiam id genus externa causa contractis distingui volunt. Alioqui suspicatur Marcellus legendũ, κατὰ πάχος, quasi velit Diosc. tremoribus iis tãtùm prodesse cerebrum Leporinum, qui ex humorum crassitie ortum habent. AEgineta verò lib.3.cap.21. quoniam ἀδιορίστως loquitur, ex quacũque causa tremulis cerebrum Leporinum administrare videtur. Nobis autem vnà cum Cornario viro doctissimo visum est, τρόμους κατὰ πάθος hoc loco Diosc. dictos, qui vnica voce φόβοι à Galeno de eodẽ cerebro Leporino sermonem faciente dicũtur. Est enim φόβος, hoc est, *metus*, ex animi perturbationum genere, quę Græcis πάθη dicuntur. Sunt porrò hæc Galeni verba 11. simpl. τινὲς φόβοις βοηθεῖν ἐδιδόμενον τὸν ἐγκέφαλον ἔγραψαν. hoc est, *Quidam esitatum cerebrũ pauoribus opitulari tradiderunt*. Quamobrem ex Galeni sententia tremores ex pauore ortos intelligendos hoc loco existimauimus.

CAP. XXII. ὀδόντα πονοῦντα] Huius radij seu aculei vsum in sedandis dentium doloribus non satis exprimit Dioscorides. Denti quidem dolenti illidi tantummodo voluit Paulus, lib.7. hisce verbis: τρυγόνος θαλασσίας κέντρον ἐπικρουόμενον ὀδόντι ἀσθενεῖ, θρύπτει αὐτὸν, καὶ ἐκβάλλειν ποιεῖ. hoc est, *Pastinacæ marinæ aculeus denti infirmo illisus, ipsum conterit excutitque*. At Plinius, lib.32.cap.7. & eo gingiuas in dolore scarificari, & contritũ ipsum illini prodidit. *Pastinacæ quoque radio*, inquit ille, *scarificare gingiuas, & in dolore vtilissimum. Conteritur is, & cum helleboro albo illitus, dentes sine uexatione extrahit*. Quare tu facto periculo videris, num fortè rectiùs apud AEginetam legas, ἐπιχριόμενον, ἀντὶ τοῦ, ἐπικρουόμενον. *illitus*, inquam, non *illisus*.

CAP. XXIII. καὶ ἐν δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ] Quomodo sepium seu testa Sepiæ in propria testa vri debeat, veluti sonant Autoris verba, non video. Rectiùs fortasse dixerimus, testam Sepię ἐν ἰδίῳ ὀστράκῳ, hoc est, *in fictili peculiari*, videlicet in eum vsum peculiariter accommodato, vri oportere: aut (quod mihi quidem vero similius est) pumicosum sepij corpus in ipsa testa, hoc est, in ambiente extrinsecus cortice seu crustoso corpore, quod deinde πλακῶδες Autor nominasse videtur, vrendum esse. Sic ὄστρακον priore loco συνεκδοχικῶς vsurpabitur, vt à toto pars intelligatur, nimirum pro fungoso seu pumicoso corpore intus concluso: posteriore verò loco, pro cortice ipso duriore. Nil ergo aliud voluit Diosc. quàm sepium, os Sepiæ Plinio dictum, quod in dorso sepiæ reperitur, & ὄστρακον τὸ ἐν τῷ νώτῳ Athenæo dicitur, lib.7. Deipn. totum ac integrum cum suo cortice cremari oportere.

σὺν ἁλσὶ λείοις] Sal fossile desiderat Galenus, quod non expressit hoc loco Diosc. Sunt verò ista de sepio Gal. verba, 11. lib. de med. fac. τοῖς ὀρυκτοῖς ἁλσὶ μιχθὲν, ἀποτήκει τὰ κατ' ὀφθαλμοὺς γινόμενα πτερύγια. hoc est, *quum & sali mustum fossili, oculorum pterygia seu ungues eliquat*. Ac illius quidem exemplo Paulus eundem quoque salem nominatim designat, de re med. lib.7. Plinius sali simpliciter dicto cadmiam addit, lib.32.cap.7. *Sanat*, inquit, *pterygia cum sale & cadmia singulis drachmis*.

CAP. XXV. μετ' οἴνου] Plinius, μεθ' ὕδατος, legisse videtur. Agẽs enim de Hippopotamo. lib.28.cap.8. *Testiculi*, inquit, *drachma ex aqua contra serpentes bibitur*. Paulus simpliciter morsibus serpentium bibitum mederi prodidit, misturæ facta nulla mentione.

CAP. XXVI. κάστορος ὄρχις] Initium huiusce capitis aliter legi oportere, quæ in vetusto codice cernitur diuersitas, per se satis indicat. Ac equidem quò clarius illud sit, ita legi malim: Κάστωρ ζῶον ἐστὶν ἀμφίβιον, τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις τρεφόμενον. ποιεῖ μὲν αὐτοῦ ὄρχις καὶ πρὸς ἑρπετὰ. ἐστὶ δὲ &c.

σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις] Serapio ex Diosc. Castorem seu Fibrum ex piscibus & cancris victũ quæritare voluit: quem secuti etiã videtur Marcellus & Cornarius. At diuersum quid sonare videntur ipsa Dioscoridis verba, nimirũ vnà cum piscibus & cancris vitam in aquis degere, ibidémque victum capessere. Siquidẽ aliud est, σὺν ἰχθύσι τρέφεσθαι: aliud ἰχθύσι τρέφεσθαι. Quin & ij ipsi qui domi Fibros aliquantisper aluerũt, illos piscibus, quantumuis curiosè appositis, minimè vesci, sed arborum tantùm corticibus, ramis, foliis ac fructibus victitare obseruarunt.

καὶ τὸ ἐντὸς ἔχον κηροειδές] ἔχοντας legendum videtur, vt ad præcedentem vocem, ὄρχις, commodè referatur: aut certè ἔχον per syllepsin referri dicamus ad rem significatam, nempe ad καστόρειον· quod quidem cum Fibrorum testibus vnum &

idem erat, vel ipso teste Galeno: qui lib. x I. de medic. fac. ὄρχεις κάστορος, inquit, ὀνομάζουσι καστόριον. hoc est, *Fibri testes castorium nominant*. Sic & quod deinde sequitur, διαφερασόμενον, ad Castorium, nõ ad contentum dũtaxat liquorem, referri debere nemo non iudicet. Nec enim liquor ipse tunicis tanquam interiecto septo distinguitur, sed iis ipsis circundatur: distinguntur autem ipsi folliculi seu testes tunicis, liquor distinctis hisce continetur. Quòd ad vocem εὔθρυπτον attinet, eam certum est non de liquore, saltem adhuc recenti, sed de exiccato teste cum suo liquore intelligendam esse: friabile enim de liquore humido prædicari rectè nequit. Cæterùm etsi Antiquitas vniuersa Castorium crediderit aliud nihil esse, quàm fibri testiculos: attamen nos ipsi cùm Monspelij Michaëli Heroardo peritiss. Chirurgo Fibrum dissecanti astaremus, testiculos à folliculis iis qui in inguinibus vtrinque membrana sua conclusi testium specie fallunt, quíque veriùs Castorij nomine donantur, planè diuersos obseruauimus: id quod & à piæ memoriæ Præceptore Rondeletio, rerum naturalium indagatore sagacissimo, anteà edocti fueramus. Folliculos autem eos potiùs, quàm testiculos paruos spinæ adhærentes, à Veteribus vsurpari solitos, vel ex eo patet, quòd sub finem capitis scribit Dioscorides, diuisa pelle excipi liquorem illum melleum tantopere celebratum: testes verò, nõ nisi aperto abdomine remotísque cæteris visceribus, spinæ adhærẽtes reperiantur. Adde quòd quæ priùs à Diosc. legitimum Castorium describente liquori tributa sunt, folliculorum quàm testium liquori magis conueniunt. Sed & ex aliorum potiùs, quàm sua ipsius, sententia testes appellasse mihi videtur Dioscorides: quoniam hoc ipso capite eos interdũ non ὄρχεις, sed φύσας, hoc est, *folliculos*, nominat.

CAP. XXVIII. κηρολύει τας ἐκλ.] Falsum se facto periculo comperisse, quod hoc loco refertur à Dioscoride, asserit Gal. 10. de medic. facult. quo quidẽ loco, ranas eiusmodi virides cásque paruas, βρέξαντας à nonnullis vocari prodidit: *diopetes* & *calamitas* easdem quibusdam vocatas tradidit Plinius, lib. 32. cap. 7. Cæterùm quas hoc capite πενόντων ἀποστάσεις dixit Diosc. οἰδώας nominauit Aëtius, capite de ranis lib. secundo.

CAP. XXIX. Αἴλουρος νεαρός] Piscis idem, vt σίλουρος, παρὰ τὸ σείειν τὴν οὐράν, ita & αἴλουρος, seruata eadẽ analogia, παρὰ τὸ τὴν οὐρὰν αἰολεῖν, τουτέστι κινεῖν, dici potuit. Ideóque siue σίλουρον legas, vt habetur in vetusto codice, siue αἴλουρον, vt in vulgatis exemplaribus, itémque apud AEginetam, parum interest.

CAP. XXXI. τας ἐν σώματι σηπεδόνας] Has ipsas σηπεδόνας, de mænularum itidem capitibus agens Aëtius, σηπόμενα τῶν ὀδόντων ἕλκη nominat, Tetrab. I. ser. 2. cap 155. Cæterùm in hoc ipso capite pro δακτύλῳ, δακτυλίῳ potiùs, ad maiorem differentiam, legendum videtur: itémque pro καταπλασθεῖσα, καταπασθεῖσα. Cinerem enim per se rectiùs inspergi, quàm illini dixerimus.

CAP. XXXIII. εἰς τὰς δριμυφαγίας] Varij variè locũ hunc exponũt: at equidem ad eadem ὠμοτάριχον conuenire Interpretor, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere sunt acria, nimirum ad excalfaciendum, aperiendum, incidendum, attenuandum, digerendum, aliúdve quiduis eorum præstandũ, quæ per cibos acres quæri consueuerunt. Enimuerò qui δριμυφαγίαν vertũt, vomitionem ciborum acredine seu acrimonia quæsitam, ipsius verbi vim non satis videntur assecuti: quippe qui latè patentem δριμυφαγίας significationem nimiùm coangustant atque restringunt, dum ad particularẽ effectum eúmque minimè necessarium, transferunt. Fateor equidem acrium quorundam alimentorum, nominatímque salsamentorum, esu vomitiones interdum concitari, apparatis scilicet fluxilioribúsque redditis eorum vsu frigidis, crassis & viscidis humoribus, si qui fortè ventriculo inhæserunt, vti etiam scripto prodidit Orib. lib. I. ἀπορ. itémque Gal. lib. de att. vict. cap. I. Sed sunt etiã alij acrium ciborum effectus, quos eo ipso loco Galenus studiosè persequitur. Ac, vt verè dicam, acres cibi calfacere quidem, incidere & attenuare per se ac suapte natura possunt: at vomitiones concitare, non item: nisi ex accidenti, dum & humores crassos ad vomitionem apparant, & ventriculum ipsum acrimonia sua mordicant. Adde quòd etsi concedam, radiculam, erucam, salsamentum vetus, origanum viride, cæpam, porrum & alia quædam acria, vomitiones prouocare: non tamen quicquid in alimentorum genere acrimoniam habet, protinus ἐμετικὸν censeri oportet. Quin ne ipsa quidem acria illa, quæ inter ἐμετικὰ modò recensui, perpetuò & omnibus ex æquo vomitiones concitant: sed iis tantùm, quibus impurus & frigidorum humorum colluuie refertus est ventriculus, siquidem ea largiùs esitauerint. Cæterùm salsorum acriorúmque id genus ciborũ esum Græcis olim δριμυφαγίαν dictum satis patet, tum ex ipsius vocabuli etymo, tum ex AVreliani testimonio: qui quidem lib. 3. tard. pass. cap. 2. de stomachicis: *Adhibenda*, inquit, *recorporatio, quã Græci μετασυγκριτικὴν uocant, ex acriori cibo, quẽ Græci δριμυφαγίαν appellant*: itémq; lib. I. cap. I. *quibus diebus salsum damus, Græci δριμυφαγίαν appellant*, &c. Aliam verò fuisse à vomitione δριμυφαγίαν, vel ille vnus Pauli locus, lib. 4. rei medicæ, de elephanticorũ curatione, abundè testatur: δριμυφαγήσαντες δὲ ἐξεμείτωσαν, ἀπὸ τε ῥαφανίδων καὶ σηπίων &c. hoc est, *acribus assumptis cieatur uomitus, scilicet radicula & à bis eiusmodi.*

CAP. XXXIIII. Τὰ ἑλκώματα ἐπιπαύσει] Vulg. ἐπικαύσει. Et certè quidem non ignoro in præhumidis, putridis serpentibúsque intestinorum vlceribus cogi nos interdum, ex priscorum Medicorum sentẽtia, ad σηπτικὰ & ἐσχαρωτικὰ medicamenta transire: qualia longè plurima apud Gal. reperias, lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπους, capite de dysenteriæ curatione. Attamen hoc loco ἐπιπαύσει cum Marcello lubentiùs lego, quàm ἐπικαύσει. Neque enim garum muriámue adurendi tanta vi pollere, fit mihi verisimile. Fateor equidem depascentia illa vlcera remediis hisce, tanquam calfaciendi siccandíque summa vi prędìtis, serpere prohiberi, dum ab his illa egregiè repurgantur, detergentur & exiccãtur: quæ quidem causa est vt & ante escharoticorum vsum meritò ista vsurpentur: at iis protinus crustam (quod ab ipsis escharoticis fieri solet) induci, nõ item. Sed & ipsa verborũ series, lectionem hanc

cæteris omnibus anteferri debere, per se satis indicat. Siquidem ei quod paulò pòst sequitur, ἐρεθίζειν, τὸ ἐπιπαύειν perquàm aptissimè opponitur.

τὰ αἰὲ λήγοντα ἐρεθίσῃ] Locum hũc, alioqui subobscurum, illustrant non mediocriter quæ de Muria seu salsugine traduntur à Gal. lib. de simpl. med. fac. XI. capite vltimo. Ἅλμη (sunt hæc ipsius verba) ταριχηρῶν ἰχθύων ὁμοίως τῷ γάρῳ πρός τε τὰς σηπεδόνας ἁρμόζει, καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσεντερίαν ἐνιέμενη. τῇ γὰρ δριμύτητι τοὺς μὲν τὸ ἰσχίον ἐνοχλοῦντας χυμοὺς ἐπισπᾶται, καὶ διὰ τῶν ἐντέρων ἐκκενοῖ. τὰ δὲ σηπεδονώδη τῶν ἑλκῶν ἐν τῇ δυσεντερίᾳ περικλύζει τε καὶ ξηραίνει, &c. quę quidem totidem verbis repetuntur ab Aëtio. Tetrab. I. serm. 2. cap. 151. *Muria*, inquiunt, *salsorum piscium, æquè ac garum, tum ad putrida ulcera accommodatur, tum & ad ischiadas & dysenteriam infunditur. Sua siquidem acrimonia coxam infestantes humores attrahit, & per intestina uacuat: putrescentia uerò ulcera in dysenteria proluit & exiccat.* Hanc ipsam sententiam, quæ haud dubiè verbis Diosc. est maximè consentanea, quò fœlicius exprimeremus, placuit in hoc loco vertendo liberiore paraphrasi vti, ac nonnulla ex Autoris ipsius mente supplere, ídque nequis imposterum scrupulus lectori superesset.

CAP. XXXV. ἀπὸ τῶν φωκίων] Mendosè in omnibus quæ in manum venerunt exemplaribus lègitur, φωκίων, ἀντὶ τοῦ, φυκίδων. Porrò quæ hoc habentur capite, iisdem verbis ab AEgineta repetuntur, nisi quòd pro πρκίδων, habet, πρκῶν: itémque in iusculi confectione salem addit, καὶ ἁλῶν: quæ quidem verba nos quoque minimè omittenda existimauimus: maximè cùm, Marcello teste, in vetusto quodam Diosc. exemplari legerentur. Cæterùm subdit idem AEgineta, in eundem vsum ex ostracodermis, id est, ijs quæ testacea cute integuntur, parari iuscula: maximè verò ex tellinis, hiatulis, conchulis, &c. quæ quidem fuit etiam Diosc. sententia, capitib. VIII & IX.

CAP. XXXVI. ἐμπεθιδμοι βρώμασι] Nos quẽadmodum sonabant Diosc. verba interpretati sumus. Alij *cauis fabarum inclusos* vertunt. Hócne an illo modo vertendum sit, non magnoperè laboro. Attamen si vulgata hæc versio magis placet, expungenda necessariò propositio μετὰ. Nam quòd ad βρώματος dictionem attinet, non dubito quin veluti ὀδόντων βρώματα seu ἐμβρώματα huic eidem Autori dicuntur, *cauernæ* seu *caua dentium*, à quacunque causa ij arrosi fuerint: ita & βρώματα κυάμων dici potuerint *fabarum caua*, quæ quidem oculis patent, quoties illæ à curculionibus erosæ fuerunt. Cæterùm Plinius, lib. 29. cap. 4. hæc è deuoratis Cimicibus, quãuis ouo aut cera aut faba inclusis, quartanarum remedia, falsa nec referenda esse arbitratur.

βδέλλας ἐξάγουσι] Gal. II. simpl. med. se alliorum esu solo hirudines eiicere solitum testatur, neq; propterea vnquam ad Cimices confugere coactum. Porrò subit mentem locus ille Hipp. 2. Prorrhet. vbi fauces varijs ex causis sanguine impleri tradidit, ac inter alias etiam hirudinem seu sanguisugam commemorat: quo loco tamẽ nonnulli βδέλλαν, non hirudinem, sed venã quandam in faucibus varicosam eo, vti sibi fingunt, nomine appellatã interpretari maluerunt: quasi verò rationi consentaneum non sit, vt hirudo interdum inter potandam aquam in os faucésve recipiatur, ibidémque adhæreseat: maximè cùm & historiis duabus luculenter id cõprobet Gal. 4. de locis aff. cap. 6. & Diosc. in Alexiph. faucibus adhærescentis hirudinis remedia tradat. Ac equidẽ ante annos aliquot sat longum iter cum amico non vulgari D. Ant. VVyss, Sedunensi Medico, confeci, cuius equus hirudinẽ eo modo hauserat, quam tandem satis grandem veterinarius Medicus faucibus inhærentem auellit, cùm non aliam magna copia dudum emanantis ab ore sanguinis causam diuinare posset. Quidni vero & homini exiguis ac visum propè effugientibus sanguisugis plenam aquam bibenti per imprudentiam idem accidere possit?

CAP. XXXVII. ὄνοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις] Bestiolę hæ varias tum apud Græcos, tum apud Latinos appellationes sortiuntur. Quas enim κυβαρίδας seu ὄνους hoc loco nominat Diosc. alij ὀνίσκους seu ὄνους πολύποδας dicunt: Galenus etiam apud suos κυάμους dictas fuisse cõmemorat, scilicet à simili fabæ potius colore, quàm figura. Plinio multipedæ, centipedæ atque etiam millepedæ dicuntur. Marcellus Empiricus *Cutiones*, à cute dura & solida, Cæl. Aurelianus *porcelliones* nominat. Porrò horum ipsorum animalculorũ elegantem Galeni descriptionem Diosc. verbis consentaneam placet hoc loco ascribere. Ille enim tertio κατὰ τόπους. ὀνίσκος κατοικίδιος, inquit, ζῶον ἐστὶ πολύπουν ἐν τοῖς ὑδρηροῖς ἀγγείοις καὶ ἐν ταῖς κοπρίαις γιγνώμενον· κατὰ δὲ τὰς τῶν δακτύλων ἐπερείσεις σφαιρούμενον. hoc est, *asellus domesticus animal est multipes in aquarijs uasis & sterquilinijs nascens: quòd si digitus apprimatur, sese in orbem contrahit.* Itémque II. simpl. med. ἐστὶ δὲ ζῶα σφαιρούμενα κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὸν σύνοδον, ἅπερ ὀνομάζουσί τινες τῶν παρ' ἡμῖν κυάμους, ἐπειδὴ παραπλήσιοι τοῖς ἐδωδίμοις κυάμοις εἰσὶν, ὅταν ἑαυτοὺς σφαιρώσωσι, φαιοὶ κατὰ τὴν χρόαν ὄντες. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγροικίας ἐστὶν ἰδεῖν πλείστους τούτοις γιγνομένους ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις, αἷς ἀπὸ τῶν κρηνῶν κομίζουσιν ὕδωρ οἱ ἄγροικοι, &c. Quæ ita vertimus: *Sunt uerò animalia quæ dum sese contrahunt, pilæ in modum conglobãtur: hæc nonnulli è nostratibus cyamos, id est, fabas, nominant, quandoquidem esculentis fabis sunt persimilia, cùm sese in orbem complicuerint, quippe quæ colore sint fusco. Porrò eiusmodi plurima uidere est in rusticorum habitationibus sub situlis, quibus è fontibus aquam suam comportant*, &c. At non tantùm sub vasis aquariis reperiuntur, sed & aliâs in locis humectis, aquosis & sordidis. Cæterùm pro eo quod tum Galenus, tum Dioscorides σφαιροῦσθαι dixêre, Theophrastus συσπειρᾶσθαι, Hesychius συστρέφεσθαι. Plinius de iisdẽ animalculis, *tactu sese contrahũt.* Scribonius Largus, *conduplicãt sese in orbem pilulæ rotundissimæ similem.* Marcellus Emp. *tactæ complicant sese in orbem pilulæ rotundissimæ*: alio loco, *contactæ in globulos complicantur*, aliâs *pilulam de se faciunt*: aliâs denique *cõtactæ contrahuntur & rotundantur*: quæ quidem omnia eòdem planè redeunt.

CAP. XLIIII. ἐπιπλασθεῖσα δὲ] And. Lacuna in vetustiss. quodam codice legit, ἐπιχρισθεῖσα δὲ μετ' ὄξους. Cornarius ἐπιπασθεῖσα δὲ, quam lectionem nos secuti sumus. Sic enim de asini Vngularũ cinere Galenus, fidus Diosc. Interpres, II. lib. simpl. med. ἐπιπαττομένη δὲ τὴν αὐτὴν τέφραν

ξηρῷ, ἰᾶσθαι τὰ χίμετλα. hoc est, *eodem inſperſo cinere ſanari perniones.*

CAP. XLVIII. ἑρπετῶν καὶ κτηνῶν] Serapio vertit in genere, *uenenoſis morſibus auxilio eſt.* Aldinus codex pro κτηνῶν, habet, πτηνῶν. Hanc vocẽ omiſit AEgineta, qui tamen cætera quæ de animantium Iecinoribus hic habentur, totidem verbis videtur tranſcripſiſſe. Equidem etſi non negauerim in morſibus etiam equorum, cæterorúmque id genus iumentorum, plerunque veneni quiddam ſubeſſe, κυνῶν tamen cum Cornario, potiùs quàm κτηνῶν legendum cenſuerim.

CAP. XLIX. ἀπεγνῶσθαι ὑδροφοβίας] Remediũ hoc ex aliorum potiùs quàm ſua ſententia meritò proponit Dioſcorides. Galenus quoque videtur huic ipſi remedio diffidere, aut certè non ſatis fidere, dum lib. ſimpl. XI. omnes mortuos teſtatur, qui ſolo rabidi canis hepate ad arcendam ὑδροφοβίαν vſi fuerant.

CAP. L. ἐκβάλλει δεύτερα] Paulus de hoc eodẽ mergi iecore, pro ἐκβάλλει δεύτερα, habet, λίθους ἐκβάλλει. hoc eſt, *calculos eijcit.*

CAP. LI. τὰ δὲ ὑποδημάτων] Soleas veteres ad calceamentorum attritus ſeu iniurias ex calceatu etiam conuenire docet Galenus, qua pollent reſiccãdi vi: ſed duntaxat, ſedata inflammatione.

CAP. LIII. ἁρμόζει στομαχικοῖς] Interioris tunicæ ventriculi gallinaceorum vſum hunc deridet Galenus, II. ſimpl. quippe qui ipſius vanum ſe experimentum feciſſe aſſerat. Attamen Plinius eam diuerſis locis ad varios commendat vſus. A noſtris quoque Practicis non raro vſurpari conſueuit.

ἐπικράσεως χάριν] Non dubium eſt, quin velit Dioſcorides Ius pulli gallinacei valere ad temperandam corporum κακοχυμίαν. Id genus curationis ἐπίκρασιν Medici vocãt, dum ſcilicet, teſte Gal. lib. 9. Meth. ſenſim ac paulatim praui vitioſique humores euacuantur, & boni laudabiléſque ſucci, quales hauddubiè gignit eiuſmodi iuſculum, in eorum locum ſufficiuntur. At videntur lõgè aliud voluiſſe Galenus, & ipſe quoque Paulus: nempe hoc iuſculi genus alui cohibendæ vi pollere. Quanquam hi de gallinarũ iure conceptis verbis agunt: Dioſcorides verò de pulli iuſculo, quem νόσσακα nominat. Sic porrò Gal. habet II. ſimpl. ὁ γὰρ μὴν τῶν ἀλεκτορίδων ἁπλῶς ζωμὸς ἐπικρατητικῆς ἐστι δυνάμεως, ὥσπερ ὁ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων ὑπακτικῆς. hoc eſt, *gallinarum ius ſimplex cohibendæ alui facultate pollet, uti ueterum gallinaceorum, ſubducendi.* Hoc tamen loco ex Dioſcoridis contextu ἀντὶ τοῦ, ἐπικρατητικῆς, lubenter cum Cornario reponerem, ἐπισχετικῆς, aut ἐπισχετικῆς, niſi quæ à Paulo de iuſculo eodem repetuntur lib. 7. apertiùs innuerent, τὴν ἐπισχετικὴν δύναμιν oppoſuiſſe Galenum τῇ ὑπακτικῇ. Sic enim ille: καὶ ὁ τοῦ παλαιοῦ δὲ ἀλεκτρυόνος ζωμὸς σὺν ἁλσὶν ἐπὶ πλεῖον ἑψηθέντος, ὑπακτικὸς γίνεται· ὁ δὲ τῆς ἀλεκτορίδος, τ' ἐναντίον ἐπισχετικός. hoc eſt, *Veteris galli cũ ſale diutiſſimè cocti iuſculum aluum ſubducit: eandem contrà ius gallinæ comprimit.* At verò Plinius longè aliud ſentit, dũ lib. 29. cap. 4. *Ius gallinæ*, inquit, *aluum ſoluit, ualidius è uetere gallinaceo.*

πυρετοῖς χρονίοις] Addit Lacuna ex veteri codice, περιοδικοῖς τε ψυχροῖς: ac ſic quoque Plinius & Serapio videntur legiſſe.

CAP. LIIII. ὠὸν τὸ ἁπαλὸν] περὶ τῶν συνηθεστάτων καὶ ἀποχρησιμωτάτων ὠῶν hauddubiè agit hoc loco Dioſcorides, nimirũ de gallinarum Ouis: ac triplicis quidem differẽtiæ meminit, quæ in iis penes coctaram variam obſeruari conſueuit. Siquidem ῥοφητά, hoc eſt, *ſorbilia*, nominat, quæ breuiſſimã cocturam experiuntur, quæq; planè liquida vixdum incaluerunt. σκληρὰ verò ſeu *dura*, quę igni durata ſunt, quæ ſcilicet ita coquuntur vt indureſcant: hæc Galeno ἑφθὰ καὶ ὀπτὰ dicuntur. Inter hæc autem media ſunt quaſi ex dimidio cocta, quæ Dioſcoridi ἁπαλά, Galeno τρομητά, hoc eſt, *tremula*, nominantur: *mollia* dixère Latini ad durorum differentiam. Cæterùm prout hunc in modũ magis minúſve cocta ſunt Oua, ita quoque magis minúſve nutriunt.

CAP. LV. ἀνακόλλημα δὲ] Quantum ex Galeni verbis in vndecimo ſimpl. med. colligere licet, ἀνακολλήματος nomine non tantùm hic videtur intellexiſſe frõtale, quod ad cohibendas intercipiendáſve fluxiones in oculos potiſſimùm decumbentes fronti imponatur, ſed & remediũ ad pilos palpebrarum reclinandos ſeu agglutinandos aptum: vtrunque enim præſtare candidum ex Ouo demõſtrare nititur. Sed neque poſterius hoc omiſit Plinius, in Ouorum viribus recenſendis: veruntamen ad reclinandos pilos ammoniacum tritum admiſcet, quemadmodum ad cohibendas fluxiones, thuris pollinem.

CAP. LIX. κωλικοῖς ὠφελεῖ] Lacuna veteris exemplaris fidem ſecutus, ἀντὶ τοῦ κοιλιακοῖς, quod habebatur in vulg. exemplaribus, legit κωλικοῖς: & nos quoque ita legendum cenſuimus. Quotquot enim Galeritæ ſeu alaudæ vires tradidère, ad coli ferè vitia ipſam commendarunt: & Galenus quidem in eum vſum non aſſam, ſed elixam cum ſuo iure ad multos dies ſumi voluit. Plinius, lib. 30. cap. 3. non aſſam tantùm Galeritam, ſed & ipſius cinerem in aqua bibi tradidit.

CAP. LXI. ἐλέφαντος ὀδόντος] Paulus AEgineta Elephantis non dentibus modò, ſed & vnguibus atque oſſibus eandem hanc vim tribuit.

CAP. LXIII. παρηγορεῖ γομφιάσεις] γόμφιοι tum Galeno, tum Ariſt. verè dicuntur interiores dentes omnes, præter eos qui πρόσθιοι, hoc eſt, *anteriores*, iiſdem dicti ſunt, dum & inciſorios & caninos dentes complecti voluerunt. Inde deducta vox eſt γομφίασις, huic Autori, niſi fallor, peculiaris. Interpretantur nonnulli, *maxillarum aut gingiuarum ex dentitione dolorem.* Equidem ea voce μυλαλγίαν potiùs Galeno dictam ſignificari exiſtimo, hoc eſt, *molarium ſeu intimorum dentium dolorem.* Eum verò intelligo, qui ex defluxione oriundus eſt, non item ex dentitione ſola. Quin neque Cornu ceruinum nato ex dentitione dolori rectè conueniret, quum χαλαστικὰ ſeu relaxantia remedia, qualia ſunt mel, butyrũ, ouillum leporinúmve cerebrum, tùm magis ſint ex vſu. Alij quemadmodum γόμφωσις Medicis dicitur dentium συνάρθρωσις, quoniam γόμφων, hoc eſt, clauorum ſeu cuneorum modo ſuis alueolis infiguntur, ita fortaſſe γομφώσεως huius vitium, γομφίασιν dici exiſtimarunt, dum videlicet dentes vacillant mobiléſque ſunt, neque firmiter ſuis hærent alueolis: id quod citra ictũ aut dentium

ipſorum ex ſenio ſiccitatem plerunque accidit, vitio nerui qui dentem firmat præ humore nimio molliti atque relaxati, vel certè ipſarũ gingiuarum, dum humore nimio turgent, atque adeò præ mollitie & laxitate quaſi diffluũt. Vtrique verò huic malo Cornu ceruinum videtur, quia tum ſiccat tum aſtringit, per quàm accommodatiſſimum. Ideóque Gal. de Cornu ceruino agens, II. ſimpl. valere dixit, εἰς τὸ περιστέλλειν οὖλα τὰ πλαδαρά, *ad contrahendas mollitie laxitatéue diffluentes gingiuas.* Itémque lib. de theriaca ad Piſ. τὸ δὲ τοῦ ἐλάφου κέρατος ῥίνημα καιόμενον καὶ μετ' οἴνου λειούμενον, εἶτα περιπλαττόμενον, τοὺς σειομένους ὀδόντας πήγνυσιν. hoc eſt, *Cornu ceruini ramentũ uſtum & cũ uino tritum, deindéque circumlitum, mobiles dentes firmat & ſtabilit.* Et hæc quidẽ à Paulo lib. 6. cap. de Cornu ceruino, totidem verbis repetuntur. Ac ipſe quoque Plinius lib. 28. cap. x. *Cornu cerui mobiles dentes confirmare teſtatur, doloréſque eorum mitigare, ſiue infricentur, ſiue colluantur.* Verumenimuerò cùm dentium mobilitatem vix vllus comitetur dolor, vox autem παρηγορεῖν hîc dolorem haud dubiè præſupponere videretur, interiorum dentium dolorem interpretari maluimus, qualis ferè illis accidit ratione neruorum, quos ſubſtratos habent à tertio pari. Et certè quidem, tanquam ad dolores eiuſmodi leuandos aptum, Cornu cerui meritò recipitur in varias compoſitiones dentium dolori dicatas, Gal. lib. 5. med. κατὰ τόπους.

CAP. LXVI. ἀποβαλὼν εἰς ἀχόνιον] Cantharidum hanc eandem præparationem paulò pleniùs illuſtrare videtur Gal. II. ſimpl. Porrò quanuis earum non ita tutus eſt vſus, quoniam, vel ipſo teſte Galeno, interiora viſcera, maximè verò veſicam, exedendo ſeu erodendo tandem interimunt: attamen ſi medicamentis vrinas mouentibus exigua quantitate admiſceantur, tutò interdum vſurpari poſſunt: ac totæ quidem tutiùs, quàm ipſarum ſoli ventres: quantumuis variis locis Hippocrates, itémque Arabes omnes, excepto Auicenna, aliter ſentire videantur. Fateor equidem & ipſum quoque Galenum ventres ſolos nonnunquam admittere: quemadmodum in recenſendo medicamento lichenum excoriatorio. Sed alius eſt proculdubiò ipſarum vſus in ore aſſumendis, alius in extrinſecus admouendis. Exteriùs enim ſoli ventres rectè adhiberi poſſunt, vel quia, propter partium quibus adaptantur viciniam, non tanta vis penetrandi requiritur, quãtam nonnulli capiti, alis pedibúſq; ſubeſſe ſuſpicãtur: vel potiùs, quia pedúmq; alarum additione veſicas excitãdi vis, qua ipſę pollent, fortaſſe remitteretur: neq; verò membrorũ externorum, perinde vt internorum læſio metuitur. At integræ Cantharides intus aſſumptæ minùs officiunt: quoniam pedes & alæ venenatam eámque inſignem, qua pollent earum ventres tũ alia viſcera tum ipſam præcipuè veſicam erodendi exulcerandíque, vim non parum obtundunt: veluti præter Dioſcoridem, Galenus, Plinius & Aëtius abundè teſtantur.

CAP. LXVII. μάτην πιστεύειν] Salamãdram Nicãder & Serenus Medicus nullis flammis obnoxiam prodidêre. Quin & ignem à Salamandra reſtingui tradidit Ariſt. lib. 5. de hiſt. animal. Itidémque AElianus, lib. 2. de Animal. cap. 31. Sed & Plinius, lib. 10. cap. 67. de Salamandra eadem agens: *huic tantus rigor,* inquit, *ut ignem tactum extinguat, non alio modo quàm glacies.* At Sextius, teſte eodem Plinio, lib. 29. cap. 4. quemadmodum & hoc loco Dioſcorides, ignem ab ea reſtingui negauit. Gal. verò lib. 3. de temper. & Aëtius cap. de Salamandra, aliquantiſper quidem in igne durare affirmant, at verò tandem conſumpto humore muccoſo ac frigido quo redundat, quique ex rimoſa ipſius cute effluit, exuri: id quod etiam non parum multi experimẽto facto comprobarunt. Quinetiã idem Gal. in lib. de comp. med. κατὰ τόπ. varia recenſet medicamenta, in quæ Salamandra vſta recipitur.

ταχεῖσα μετ' ἐλαίου] Cum Marcello & Cornario lego καεῖσα, ἀντὶ τοῦ, ταχεῖσα. Nã & Galenus & Paulus de hac eadem Salamandræ vi agentes, vſtam eam deſiderant, his verbis: καὶ τῆς Σαλαμάνδρας δὲ καυθείσης τὴν τέφραν ἔνιοι μιγνύουσιν. hoc eſt, *uſtæ Salamandræ cinerem nonnulli admiſcent.* His etiam aſtipulatur Plinius, lib. 30. cap. 6. dum *Pilos,* inquit, *in palpebris incommodos euulſos renaſci non patitur Salamandræ cinis.* Attamen nõ deſunt, qui huic noſtræ lectioni repugnent: quia ſit veriſimile, Salamandræ ſepticam facultatem magna ex parte vſtione abſumi. Verùm & ego idipſum lubẽs agnoſco, háncque ipſam ob cauſam eius vſtæ, quàm non vſtæ vſum innocentiorem cenſeo. Porrò nihil impedit, quominus & vulgata lectio, ταχεῖσα, tolerari vtcunque poſſit: ſiquidem oleum cui incocta fuerit, aut quouis alio modo intabuerit Salamãdra, pſilothri vim aſciſcere ex ſaliuæ illius maleficæ permixtione poteſt. At nihilominus eius olei vſum haud ita tutum iudicauerim: quandoquidem verendum eſt, ne eius illitu non ij tantùm quos in totum tollere lubet, ſed & cæteri totius corporis pili, auferantur abſumantúrve. Enimuerò, ſi Plinio credimus, lib. 10. cap. 67. *Salamandræ ſanie, quæ lactea ore uomitur, quacunque parte corporis humani contacta toti defluunt pili.* Rurſúmque lib. 28. cap. 4. *Saliua eius quacunque parte corporis uel in pede imo reſperſa, omnis in toto corpore defluit pilus.*

CAP. LXVIII. ἢ λύκειον] Fortaſſe λύκον. nam & λύκου nomine aranei quoddam genus deſignat Heſychius. Plinius *lupum* nominat, à rapacitate ſcil. ita dictum: Ariſtoteles verò totum araneorum genus, λύκους appellauit.

σπλήνιον] Paulus, ἐμπλάστρῳ, quod idem eſt. Nã etſi σπληνίου nomine propriè accipitur linteolum oblongum, cui emplaſtrum inducitur: quandóque tamen & emplaſtrum quoque ipſum, veluti hoc loco, ea voce ſignificatur.

CAP. LXIX. καὶ ἥλους] ἰονθους, non ἥλους, videtur legiſſe Ruellius.

CAP. LXX. χαλκιδικὴν] Nicãdri Interpres σήπα ſic dictũ opinatur, παρὰ τὸ σήπειν τοὺς πληγέντας, vti χαλκίδα, ὅτι ἔχει ἐπὶ τοῦ νώτου χαλκιζούσας ῥάβδους. Quare non immeritò cum Cornario addubitauerim, ſitne hoc loco legẽdum ἀντὶ τοῦ χαλκιδικὴν, χαλκικὴν ſeu χαλκοειδῆ. Nec enim à Chalcide inſula, aut inſulæ vrbe, ſed à lineamentis æris æmulis id cognomen obtinuiſſe mihi ſit veriſimile.

CAP. LXXI. ἐν τῇ Λιβύᾳ] Minimè legendũ eſſe Λυδίᾳ, quo modo in vulgatis legitur exemplaribus, vel ex eo patet, quòd Lydia ſit regio Aſiæ minoris: Mauritania verò, pars ſit Africæ.

Lacuna legit in vetusto quodam codice, ἐν Ἀπουλίᾳ ἢ Λυδίᾳ. Oribasius habet, ἐν Ἀπολλωνίᾳ. At nos, ex fide veteris exemplaris quod præ manibus habuit Io. Sambucus, legendum existimamus, Λιβύα: siue Africam ipsam, cuius pars est Mauritania, siue fluuium Mauritaniæ ita nuncupatum, eo nomine accipiamus. Vult ergo Dioscorides, Scincos non modò in antè memoratis locis gigni, sed & in Libyæ parte Mauritania, aut certè apud Libyam Mauritaniæ fluuium reperiri.

ἐν καρδάμῳ] Cornarius legit, ἐν καρδοπίῳ. i. *in alueolo panario*. Interpres Oribasij legisse videtur, σὺν καρδάμῳ, quæ quidem lectio mihi magis placet. Plinius simpliciter salsos afferri voluit.

φακοῦ ἀφεψήματι] Cornarius meritò ambigere videtur, vtrum pro φακοῦ, legendum sit, αὐτοῦ, scil. Plinij autoritate ductus: qui postea quã de Scinco egit: *eiusdem decocti*, inquit, *ius cum melle sumptum uenerem inhibet*: quasi animal id in seipso eam habeat ἀντιπάθειαν. Sed ipsum potiùs Plinium deceptum existimo, qui pro φακοῦ, σκίγκου perperam legerit. Nã & posteriores Græci, Galenus, Paulus & Aëtius, φακοῦ hauddubiè legerunt, ac lentem potissimùm palustrem designauerunt. Cæterùm rostro & pedibus tribuere videtur Plinius, quod Dioscorides lumbis seu partibus circa renes: quanquam & ipse paulò pòst laterum carnes ad idem efficaciores censeri fatetur.

CAP. LXXII. εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς] Plinius lib. 30. cap. 3. itémque Aëtius Tetr. I. ser. 2 cap. 168. terrenos Vermes in dentiũ doloribus non contrariæ aut oppositæ auri, sed vicinæ infundunt: quod equidẽ vero similius esse crediderim. Sed & denti vicina auris non modò παράκεισθαι, hoc est, *adiacere*, sed & ἀντίκεισθαι, id est, *opponi* rectè videtur, quoniam illi ex aduerso posita est. Cæterùm hos eosdem Vermes ex passo epotos nõ vrinas tantùm ciere, sed & calculos comminuere, communi cõsensu Plinius, Aëtius & Serapio tradiderunt, insupérque regio morbo resistere: quæ quidem vires librariorum fortè culpa in Dioscoride desiderantur.

CAP. LXXV. στομάχου καὶ ναυσίας] Diuersam lectionem ex vetusti codicis fide agnoscit Lacuna, quam nos margini ascripsimus. Attamen vulgatam lectionem lubentiùs amplectimur: id tantummodò supplemus, quod in ea desiderari videbatur. Nam pro ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυσίας γίνεται, repónimus, ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυσίας ποιητικὸν καθίσταται. Cæterùm anteà, quo loco agitur de bubulo, asinino & equino lacte, vide an redundent voces illæ, καὶ θερμικά: nam & in Aldino codice simpliciter habetur ἀκοιλιώτερα γίνεται, hoc est, *uentri sunt magis idonea*. Adde quòd non quicquid aluum soluit, illico eandem conturbat.

τὸ διαπύροις κόχλαξιν] κοχλάκων nomine, Suida teste, λίθακες οἱ ἐν τοῖς ὕδασι designantur, qui interdum Galeno & Paulo κάχληκες, aliis etiam χάλικες dicuntur. Calculos marinos hoc loco desiderat Plinius: cùm tamen in eundem vsum calculi qui in fluminum ripis reperiuntur, rectè vsurpari possint. Porrò ignitorum horum calculorum aut silicum vice, ferreos cylindros lacti immittere se solitum commemorat Gal. lib. de simpl. med. fac. 10. sed efficacia maiore: quoniã ferrum sit astringendi vi præditum.

CAP. LXXVII. μετὰ τὸ ζέσαι δὶς ἢ τρεῖς] Paulus lib. I. cap. 88. non vbi bis térve lac efferbuerit, sed vbi coctura vehementiore serum à lacte discesserit, tùm demùm sero mellis aut aceti mulsi, aut salis (ἁλῶν enim, non ἄλλων eo loco legendum videtur) quod satis est addi voluit. Aëtius verò, Tetrab. I. ser. 2. cap 96. vbi efferbuerit ter quatérve, aliâs acetum mulsum, aliâs etiam aquam mulsam affundit: & illud quidẽ, si quando crassis pituitosisve humoribus purgandum corpus redundare videatur: hanc verò, siquando acribus ac biliosis. Sed vide num potiùs ἀντὶ τῷ, μελικράτῳ, apud Aëtium, ὀξυκράτῳ legendũ sit. Orib. ἀπορ. lib. I. mulsam aut vinum inspergit. Plinius, lib. 28. cap. 9. qui alioqui diuidendi lactis eundẽ cum Diosc. modum tradit, mulsum addit, quasi non ὀξύμελι, sed οἰνόμελι legerit.

καὶ ξέστῃ ἀργυροῦ] Plinius itidem cyathum argenteum vsurpat, loco citato. Aerei verò vasis frequẽtiùs in lac demittẽdi, non argẽtei meminit Gal. comm. 4. in lib. de vict. ratione. in acut. sed mendosè, ni fallor, habetur χαλκοῦ, ἀντὶ τοῦ, ἀργυροῦ. Aëtius verò, loco antè citato, simpliciter vasis aqua frigidissima pleni mentionem facit, neque addit, quãnam ex materia id esse debeat. Cæterùm perperàm distincta esse hæc capita quæ vnico comprehendi debuerant, vel ex ipsa verborũ serie cuiuis facilè patet. Nec enim circa capitis huiusce principium aliud voluit Diosc. quàm seri à lacte diuidendi rationem, ac ipsius quoque vtendi modum tradere: deinceps verò quæ de lactis vsu habentur, ad caput de lacte referenda meritò videntur.

ὑοσκυάμου] Lacuna in vet. cod. pro ὑοσκυάμου, legit, ἀρσενικοῦ· quam ego lectionem iccirco lubenter sum secutus, quòd reliqua quæ hîc recensentur venena, sunt è genere erodẽtium & adurentium. Neq; tamen ignoro Lac etiã cõtra potum hyoscyamum valere, vti docet noster hic Dioscorides, aut quisquis est alius autor libri de venenis, cap. proprio de hyoscyamo.

CAP. LXXVIII. κυνὸς γάλα] Quæ de Canis lacte à Diosc. hoc loco commemorantur, tanquam falsa refellit Galenus, 10. de simpl. medic. fac. his verbis: ἔψευσται δ' ἐμφανῶς, ὥσπερ καὶ τὸ περὶ τοῦ τῆς κυνὸς γάλακτος, ὡς κωλύοντος αὐξάνεσθαι τρίχας ἐκ τῶν βλεφάρων, εἰ ἐξαιρεθεισῶν αὐτῶν ἐπιχρισθείη τῷ τόπῳ, ὅθεν αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν ἀνεβλάστησαν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ γράψαντες εἴργειν αὐτὸ τῆς ἐπὶ τῶν αἰδοίων ἐκφύσεως θριξίας τὰς τρίχας, εἰ περιχρισθείη πρὶν ἡβᾶν, ἐκβάλλειν τε τὰ νεκρὰ τῶν ἐμβρύων πόθεν, οὐκ ἀληθεύουσιν. hoc est, *Alia uerò palàm mentiti sunt, ueluti quòd lac caninũ, post radicitus euulsos palpebrarum pilos illitũ, alios renasci prohibeat. Similiter etiam falsa protulêre, qui idem illud pudendis ante pubertatem inunctum, ælerem ijs locis pilorum exortum inhibere, necnon & potum fœtus emortuos eijcere literis prodiderunt.*

CAP. LXXIX. ὁ δὲ νεαλὴς ἀφρ.] Quotquot in manus venerũt Diosc. exemplaria Græca, habent ἀφροφώπρος, sed mendosè: ἀπροφώπρος enim legendum esse res ipsa per se clamitat.

CAP. LXXX. καλουμένη ἱππάκη] De hac eadẽ Hippace, Scytharũ familiari cibo, egit & Hipp. lib. de aëre, aq. & lo. itémque 4. de Morbis: necnon & illius coætaneus Herodotus, historiæ suę lib. 4. Damascenus apud Stob. victum γαλακτο-

φάγοις, hoc est, Scythis, equarũ tãtùm lacte constitisse scribit: vnde caseos cõficerẽt, vt ita eo tũ potu tum cibo vterentur: itáq; δυσμαχωτάτους fuisse, quòd commeatus vbique ipsis præstò esset. Theophr. verò hist. plant. lib. 9. cap. 13. Scythas Hippaces cibo narrat famem solitos depellere, vti & sitim radice Scythica seu glycyrrhiza retẽta in ore: ita vt solis istis in duodenos dies sese sustentarent. At Plinius, lib. 25. cap. 8. Theophrasti mentem non satis assecutus, locũ illum ita peruertit, vt hippacen seu hippicen apud Scythas herbam esse voluerit, quæ non in hominibus modò, sed & in equis eundem illum præstaret effectum. Atque huius exemplo in eundẽ raptus errorem Gaza, Hippacen Theophrasti, herbam equestrem interpretatus est.

CAP. LXXXI. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰγείου] Quòd Diosc. ex ouillo aut caprino lacte butyrum fieri retulerit, mirum Galeno videtur, 10. simpl. med. quippe qui nosset è bubulo confici, *unde*, inquit, *& nomen*. Verùm etsi butyrum vt plurimùm è lacte bubulo paratur, attamen ex antè memoratis etiamnum confici posse ipsa docet experiẽtia, scilicet ex eorum parte pinguissima. Quin & butyrum Scythas ex equino lacte factitare solitos memoriæ mandauit, seu Hippocrates, seu Polybus, lib. 4. de morbis.

CAP. LXXXII. ῥοδίνῳ ἐπιπεπλεγμένον] Enallage numeri, pro ἐπιπεπλεγμένα, videlicet ἔρια. Sic sequẽti capite, quo loco de lanarum vstarum lotione agitur, habes προσπεπλεγμένον, ἀντὶ τοῦ προσπεπλεγμένα.

CAP. LXXXIII. κροκύδες καίονται] Lanę purpuræ marinæ cruore infectę floccos seu tomenta, etiam Crito apud Gal. κροκύδα κογχυλίου nominat. Archigenes verò μαλλὸν πορφύρας. Ad eundem modum AEgineta dixit, λινοῦν ἀπὸ πορφύρας θαλασσίας *filum lineum purpura marina tinctum*. & Aëtius, πίλημα πορφύρας ἐρέου, *plagellam seu hapsum complicatum lanæ purpura infectæ*: imò & apud Gal. sæpenumerò πορφύρα pro lana purpurę succo tincta reperitur. Plinius quoq; alicubi *lanæ conchylio infectæ* meminit. Marcellus Empiricus, *lanæ conchyliatæ*. Ouidius, *tinctæ murice lanæ*. Cæterùm simpliciore vrendæ lanæ modo, quàm qui hic à Dioscoride describitur, contentus est Gal. 11. med. simpl. vt scilicet vratur in olla noua operculo clausa, crebris foraminibus peruio. Neque verò alia est vrendæ lanæ ratio, quæ habetur apud Gal. 6. de comp. med. κατὰ γένη, in descriptione emplastri AEgyptij.

CAP. LXXXIIII. οἴσυπον δὲ λέγεται] Ex verbis Aëtij, lib. 2. cap. 120. colligas sorditiem seu sudorem feminum & alarum lanis ouium adhærescere solitũ, seu, vt Ouidij verbis vtar, *demptum succum ab ouis immundæ uellere*, nondũ OEsypum appellari, sed tantummodo ῥύπον προβάτων, seu ῥύπον ἐπιτρεφόμενον τοῖς τῶν προβάτων ἐρίοις: οἴσυπον autem tùm demùm dici pinguitudinem illam, cùm eo præparata est modo, quo hic à Diosc. describitur, & planiùs apertiúsque ab Aëtio, loco antè citato.

ἔκπλυνον ἐστρουθισμένα] Addenda negatio ex sentẽtia Marcelli & Cornarij, legendúmque, μὴ ἐστρουθισμένα, aut reponendum, ἀστρούθιστα. Alioqui, quod facilè crediderim, vox ea redundat. Neq; verò habetur quicquam, quod illi voci respondeat, apud Serapionem, vti neq; apud Aëtium: sed apud hunc eiusce loco leguntur hæ voces, κονδὰ καὶ ὕλα. At verò quid per κονδὰ significet, mihi non satis constat. Interpres *torta* vertit, ac fortè καμπτὰ vel στρεπτὰ legendum existimauit. Cæterùm ἐστρουθισμένα citra negationem apud Diosc. perperam legi ex eo facilè constat, quod dum radicula lanæ purgãtur, ea deperit pinguitudo, quæ ad præparandum OEsypum omnino desideratur. Huc adde quòd inferiùs conceptis verbis admonet Diosc. præstantius esse id OEsypum, quod è lanis paratur radicula nondum curatis: ἀστρούθιστον ipse nominat. Porrò στρουθίον, lanaria est herba, *radicula* Latinis idcirco dicta, quòd struthij vis ad purgandas lanas efficax in radice potissimùm sita sit. *Lauandis* enim *lanis succum habet*, inquit Plin. lib. 19. cap. 3. *mirũ quantum conferens candori mollitiaque*.

ῥυπτικὰ ἐκ παράσσων ῥαγδαίως] Aldinum exemplar habet, ῥυπτικὰ ῥαγδαίῳ: desideratur verò vox, παράσσων. Ego pro παράσσων lego καταράσσων, idque ex Aëtio: qui quidem horum Diosc. verborum mentem ita exprimit: ἐπιχέας ἕτερον ὕδωρ ζέον ἀναταράσσε, λαμβάνων ἐκ τοῦ ὑγροῦ ποτηρίῳ ἢ ἑτέρῳ τινὶ, καὶ ἐξ ὑψηλοῦ καταράσσων &c. *Affusa*, inquam *altera feruente aqua conturbato, ac poculo alióue quopiam uase hauriens liquorem & ex alto illidens*. Quibus quidem verbis, quæ obscuriora videbantur apud Diosc. ita illustrat, vt desiderari ampliùs vix quicquam possit. Interim aquam, quæ affunditur sordibus è lana exemptis, calidã feruẽtémq; esse debere obiter innuit: quod fuerat à Diosc. prætermissum. Itémque non multò pòst, si ad spumam aspergendam aqua marina desit, frigidam simpliciter vsurpare non veretur.

ἐν ἡλίῳ δὲ θερμῷ] pro θερμῷ legere malui ex Aëtio, θερινῷ, quanquã vtrouis modo legas parum refert. Attamen vtvt legeris, in æstiuis ardoribus præparari OEsypum satius esse scitò, quàm alia vlla anni tempestate.

CAP. LXXXV. καὶ ἀναγωγαῖς ταῖς ἐκ θώρακος] In sanguinis ex thorace reiectionibus Coaguli leporini vsum reformidat Gal. 7. simpl. med. idque propter eam qua prẹditum est acrimoniam. Nam & acrium cæterorum remediorum vsum respuendum censet in affectibus, qui astrictionem exposcunt.

μετὰ τὴν ἄφεδρον ἀτόκιός ἐστιν] Plinius contrà, lib. 28. cap. 19. præstare asserit, vt mares concipiantur, nedum vt conceptio impediatur. Posteaquam enim, *si uulua leporis in cibo sumatur, mares concipi* scripsit: illico subiungit, *idem testiculis & coagulo profici*.

νεβροῦ καὶ δορκάδος] Cum Val. Cordo coniunctionẽ καὶ expungendã puto: siquidẽ vox νεβροῦ, ad ea quæ sequuntur omnia ceruini generis animantia refertur: horum enim omnium pulli, Græcis νεβροὶ, Latinis *hinnuli* dicuntur. Porrò etsi apud Oppianum δορκὰς idem est cum dorcade, hîc tamen Dioscorides δορκὸν à dorcade manifestò distinguere videtur: siue sexu, siue specie inter se differant. Ac certè quidem I. Cæsar Scaliger exercit. in Cardanum CCVII. δορκάδα, capreolum esse censet, qui est inter πλατυκέρωτα & damam, quæ πρὸξ Græcis dicitur: δορκὸν verò, capream esse autumat. Ego contrà δορκὸν *capreolum*, δορκάδα *capreã* conuerterẽ. Attamen ne in hac tanta nominum ambiguitate certi quic-

quam statuere velle viderer, cum Plinio Græca nomina retinere malui. Cæterùm hoc loco apri perperam meminit Ruellius, cùm in Græcis codicibus tale nihil habeatur.

C.LXXXVI. στέαρ ϖεὸς μὲν τὰ] στεάτων nomine genus omne adipis hoc loco cōplectitur Dioscorides: quanquam propria significatione sumptum στέαρ, ἀπὸ τῆς πιμελῆς, hoc est, *seuum à pinguedine* seu *adipe* rectè distinxerunt Aristoteles 3. de nat. animal. Galenus II. simpl. atque Plinius, lib. II cap. 37. Siquidem στέαρ seu seuum (*adipem* perperàm vertunt Galeni Interpretes) vsquequaque fragile est, neq; tam facilè igne liquefit, & postquam refrixerit, veluti conglaciatur. πιμελὴ contrà (*adipem* an *pinguitudinem* dicas nihil refert) ad ignem celerrimè liquatur, neque apta est durari aut concrescere. Locis quoque discrepant: adeps enim inter carnem cutémque solet consistere, sebum in fine carnis semper est. Huc adde quòd quæ vtrinque dentata sunt animantibus, tanquam temperamento humidioribus, prouenit adeps: quæ verò cornigera & altera tantùm parte dentata sunt, tanquam temperamentum siccius ac magis, vt ita dicam, terrestre sortita, sebo pinguescunt.

λεῖπος ϖεοσιμηλαθέντης] Lego ϖεοσιμηπαθέντης. Sic inferiùs cap. 90. ἁλὸς ὀλίγον ϖεοσιμηπάσας. &c.

CAP. LXXXVII. ὕειον δὲ καὶ ἄρνειον] Ita legit Oribasius: attamen ἄρκειον, hoc est, *vrsinum*, legisse videtur Serapio: & hæc quidem lectio, vt Interpretibus aliis, ita mihi quoque magis probatur: tum quia agninus adeps ouillo congener est, cuius parandi infrà mētio fit, tum quia nullibi in medicina adipis agnini meminit Dioscorides. Adde quòd vrsinum etiam adipem nusquam alibi curare docet, cuius tamē virium meminit in sequentibus.

οἰονεὶ ἀιαψύχων] Lacunæ codex, vt ipse vult, incorruptissimus habet, ἀιατήκων. Ego verò non quidem ἀιαψύχων lego, sed ἀιαψήχων, lapsu vnius literæ perfacili. Est verò ἀιαψήχειν, distringere, friare, seu in micas frangere, quod Galli *esmier* dicunt.

ϖεὸς ἀκαθαρσίαν ἀφελῶν] Vel legendum, vt paulò post cap. LXXXIX, τιὼ ἐν τοῖς πυθμέσι ϖεοσκαθημένην ἀκαθαρσίαν: vel præpositio, ϖεὸς, hoc loco παρέλκει. nisi malimus τιὼ ϖεὸς τοῖς πυθμέσι ἀκαθαρσίαν, &c.

CAP. XC. ἐξυμηνίσας τὸ δὶς εἰς χύτραν] Proculdubiò ἀντὶ τοῦ δὶς, legendum δὸς: nam & anteà cap. LXXXVII. δὸς, inquit, εἰς χύτραν κεραμέαν τὸ διπλάσιον χωροῦσαν.

CAP. XCI. σύζυγον ὁμοίως] Lege σύζεσον, vt habetur aliquoties inferiùs hoc eodem capite.

πῆξον καὶ ἀπόθου] Lacunæ codex habet, πῆξον. Ego verò ψύξον potiùs legendum censeo, quemadmodum & ipse Cornarius videtur legisse.

χύλισον εἰς καθαρὸν] Lego, ὕλισον, quanquam χυλίζειν *liquorem seu succum exprimere* significat: sed huic loco prius illud magis quadrare mihi quidem videtur.

CAP. XCII. ϖεοσαποψήξας] Ita habent codices omnes, in quos equidem incidi: attamen legendum, ϖεοσαποψήξας cum η, ἀπὸ τοῦ ϖεοσαποψήχειν.

CAP. XCIIII. ἀντιφάρμακον τοῖς ἐπιβουλεύουσιν] De hoc eodem Leonino adipe ita Plinius, lib. 28. cap. 8. *Magorum, inquit, uanitas perunctis eo adipe faciliorem gratiam apud Reges populósue promittit: præcipuè tamen eo pingui quod sit inter supercilia, ubi esse nullum potest.* Neque ita multò pòst: *Perunctos eo bestiæ fugiunt: resistere etiam insidiis videtur.* Hoc verò ipsum Serapio vrsino adipi, non leonino tribuit: nisi fortè, quod suspicor, error is est interpretum Serapionis. *Si quis*, inquit, *ursino adipe unxerit corpus suum, non timebit malorum hominū insultum.* Porrò simile quodammodo & illud est, quod de lupino adipe libri citati cap. 9. refert Plinius: *Massurius*, inquit, *palmam lupino adipi dedisse antiquos tradit: ideò nouas nuptas illo perungere postes solitas, ne quid mali medicamenti inferretur.*

τὸ δὲ αἴγειον συπτικώτερον] Galeno minimè probatur, quod hic ait Dioscorides: seuum caprinum proximè memoratis esse συπτικώτερον, nisi Diosc. συπτικώτερον vsurparit, ἀντὶ τοῦ, δριμύτερον. Ac certè quidem ipsum σύφειν, aliâs etiam videtur accipere Dioscorides, pro *acre esse*, veluti huiusce libri cap. 83. & 84. ποῶς δὲ σύφη, tanquam intersit nihil, astringens an acre dixeris: cùm tamē sensus astrictionis à sensu acrimoniæ sit longè diuersissimus. Et hac ratione à Galeno reprehenditur Diosc. tanquam Græcarum vocum significata non pernouerit, vt cui Græca lingua esset insueta. Verùm enimuerò etsi hoc nomine aliâs meritò reprehendi posse Diosc. lubens fateor & agnosco, attamen ex ipsa sermonis serie facile est videre, συπτικώτερον hoc loco à Dioscoride in proprio vsurpari significato: quippe qui subiiciat, ea de causa dysentericis conferre. At verò Galenus nō propterea quòd magis astringat, dysentericis & tenesmosis suillo magis cōferre voluit: sed quia ille ob crassitiem citiùs concrescat: hic verò, etsi acrimoniam magis obtundat, attamen instar olei defluat, atque adeò affectibus eiusmodi minùs conueniat.

ἁρμόζει πολυελκικοῖς] Serapio, παραλυτικοῖς, legisse videtur: quippe qui suillum adipem sale inueteratum paralysi conferre voluerit: nisi fortè vitium est librariorum, aut Interpretis.

ἐξιτήλους ποιεῖ] Quod viperinum Adipem pilos sub alis radicitus euulsos abolere ac renasci prohibere, itémque suffusionibus mederi scripsit hoc loco Dioscorides, Galenus ipse falsum experimento se comperisse testatur, II. simpl.

CAP. XCV. ἐπὶ δὲ δύγνωστος, ἐὰν μή τις &c.] Lacuna legit in vetustiss. codice: ἐπὶ δὲ δύγνωστος, ὁποῖός ἐστι, ἐὰν μή τις ἐξοστίσας ἴδῃ καὶ ἀπόθηται, hoc est, *ægrè uerò discerni potest, cuiúsnam ea sit animantis, nisi ab eo qui ipsam exossans uiderit ac reposuerit.* Id etsi verum ac indubitatum esse agnosco, visum tamen est vulgatam lectionem retinere: quippe cùm ex ea verus quoq; sensus elici possit. Enimuerò velle videtur Diosc. ęgrè cognosci, Medulla sit néc ne, quæ cruenta ac veluti caro quædam friabilis in ossibus interdum reperitur. Attamen vtra lectio potior sit, peritioribus iudicandum relinquo.

ἅπαντες δὲ εἰσι μαλακτικοὶ] Hircinam ac taurinam Medullam excipit Gal. II. simpl. quippe qui indurata ac scirrhosa emolliendi vim eas habere negauerit, quoniam acriores sicciorésque sint.

θερμαντικοὶ] Legisse videtur Plinius, ac Interpretes quoque omnes, θερμαντικοὶ, excepto vno

Serapione, qui *sedatiuas esse Medullas* dixit, nulla facta calfactionis mentione. At equidem non nego medullas calfacere, neque ignoro non esse nouum Dioscoridi, primas medicamentorum qualitates secundis ac tertiis subiungere: sed quoniam codices omnes habebant θεραπευτικοὶ, eam quoque lectionem retinere malui. Ac, mea quidem sententia, simplici voce, θεραπευτικοὶ, vsus est Diosc. pro composita, ἀποθεραπευτικοί: quasi voluerit medullas ad apotherapiam esse accommodatas, scilicet ad eam curandi rationem, quæ quamlibet lassitudinem tollit, virésque reparat, seu ab exercitio, seu ab alia quacunque causa dissolutas. Ea verò curandi ratio quoniam perficitur solidas partes humectando & emolliendo, queq; in meatibus retinentur euaporãdo: ad hos vsus affrictam Medullam rectè accommodari, quis non videt?

παραχεόμενον] Malim genere masculino, παραχεόμενος: siquidem ad μυελὸν, quàm ad proximum σίαρ, referri satius est.

CAP. XCVI. ἀλεκτορίδος λευκῆς] Existimaui aliâs, ἀντὶ τοῦ, λευκῆς, ἱέρακος, aut quid simile legendum: neque enim adduci poteram vt crederem, gallinæ candidæ fel efficacius esse, quàm nigræ. Sed vt nihil hoc loco immutarem, fecit Autoris grauiss. Plinij autoritas: qui quidem lib. 29. cap. 6. *fel* quoque *candidi gallinacei* præfert *ad argema, albugines ac suffusiones*: fortè quia in genere gallinaceo minus sit virium nigris. Sic enim, *vulturibus* etiam *nigris minus esse virium*, scripto tradidit Plinius, lib. citati cap. 4.

CAP. XCVII. καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων] De viridium Ranarum sanguine, quas brexantas vocant, quod à Diosc. refertur, experientia falsum comperit Galenus, vti testatur 10. simpl.

CAP. XCVIII. τοῦ αἰπόλου] Addere visum est ex Serapione, quod deesse videbatur, καὶ λιχανοῦ. De huiusmodi autem vstione, variisque ischiadicos vrẽdi modis, vide quæ fusiùs tradũtur ab Aëtio, lib. 12. cap. 3. vbi certè quidẽ & hic ipse Diosc. locus paulò pleniùs illustratur.

πελαργοῦ δὲ] Hoc ciconiarum Stercus comitialibus mederi negat Galenus, 10. simp. facto, vti refert, experimento. Idem quoque pudendum existimat, murium stercus, muscerdam vocant, ad alopecias & irritandã aluum vsurpare, quum ad eos vsus sint nobis ad manum lõgè præstantiora remedia.

σμήχουσιν τῶν προσ.] Fuci è Stercore crocodili terrestris meminerunt & Horatius & Clemens ipse Alexandrinus. Alias verò stercoris eiusdem vires vide apud Plin. lib. 28. cap. 8. quo loco, *Crocodileam*, ipsum vocari innuit, non crocodili intestina vti falsò credidit Cælius Rodiginus, dũ Plinij verba non satis aduerteret.

ἡ λεπτοτάτη] Interpretes omnes rectiùs, λευκοτάτη, legisse videntur. Nã & Plinius, lib. 28. cap. 8. de crocodilea verba faciẽs: *Optima*, inquit, *quæ candidissima & friabilis, minimeq; ponderosa*, &c. Quod verò habetur inferiùs, ὕπεξις, non est quòd miretur quisquam ita etiã efferri fœminino genere: veluti alibi apud eundem Autorẽ ἄπεξις, & apud Theophr. σύνοξις. Eiusmodi enim composita, apud Grammaticos communia censentur.

καὶ χροΐζοντες ἀγχούσῃ] Hunc locum sic descriptum reperit Goupylus in manuscripto codice: καὶ χροΐζοντες ἐπ᾽ ὀλίγον ἀγχούσῃ, δι᾽ ἀραιοῦ κοσκίνου εἰς σανίδια ἀπηθοῦσιν: quam sententiam Hermolaus & Marcellus expresserunt: ac nos quoque manuscripti codicis lectionẽ illam potiorẽ duximus. Quæ verò ad capitis calcem Latina fecimus, nõ habentur apud Serapionem, Marcellum, Cornarium: in antiquo tamen codice sic ascripta reperit Goupylus: αἱ θρῶπων δὲ ξηραὶ σὺν μέλιτι φυραθεῖσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι τῷ λάρυγγι, ὡς καὶ ἡ τοῦ κυνὸς, συνάγχικοῖς βοηθεῖν ἀῤῥήτως εὕρομεν. Ald. cod. in nothis, αἱ ἀνθρώπων ἀῤῥήτως εὕρομεν. Hæc, quanquam fortè perperam è margine in contextum translata, etiam ab Hermolao expressa sunt, & ex eo loco ab omnibus ferè Medicis descripta.

CAP. XCIX. δήξιν τῶν θαλασσίων] Non ignoro serpentes haberi marinos, quorum sint plura variáque genera: at nullum tamen est (quod equidem sciam) quod viperæ marinæ nomẽ sibi vendicet. Quin neque vsquam alibi viperæ eiusmodi marinæ mentionẽ fieri existimo. Quare cum Marcello & Cornario de marinis echinis hoc accipere, & ἐχίνων hoc loco legere malim, quàm ἐχιδνῶν cum Serapione cęterisque Interpretibus: maximè cùm & ipse Plinius de Vrinæ humanæ viribus agens, lib. 28. cap. 6. scribat in hæc verba: *Sua cuique (quod fas sit dixisse) maximè prodest, confestim perfuso canis morsu, echinorúmque spinis inhærentibus*. Porrò cùm ita se res habeat, hoc ipso loco ἀντὶ τοῦ δῆξιν, πληγὴν seu πλῆγμα, legendum puto: neque enim echini, scorpiones draconésque marini dentibus morsúve, sed aculeo feriunt.

ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει] Vrinæ impubis pueri potu minimè liberatum orthopnoicum quendam asserit Galenus, lib. 10. simpl. neque etiam eius vsum ad orthopnœam curandam tantoperè necessarium esse ait, cùm copiosa suppetat sylua medicamentorum, quę huic medeantur affectui. Auicenna tamen illius potu nonnullos sanitati restitutos commemorat.

ἐπὶ τῆς χρυσίου κόλλα] Chrysocollę factitiæ conficiendæ rationem quoque tradit Gal. lib. 9. & 10. simpl. Quin & ipse Dioscorides eius parandæ rationem lib. 5. repetit.

ἐρυσιπέλατα παύει] Eius vrinæ ὑπόστασιν, quam ὑπόστημα vocat Dioscorides, erysipelatis veris minimè conuenire docet Gal. proximè citato libro, vti neque vllum medicamentorum calidorum & acrium: nisi cùm, refrigerato restinctóque erysipelatis ardore, ad resoluentia digerentiáque transire tempestiuum est.

ἄγει οὖρα κατὰ κοιλίαν] Cum doctiss. Cornario legendum putaui, ἄγει οὖρα καὶ κοιλίαν: & ita quoque Serapio legisse videtur. Neque verò in hydrope, quẽ ὑπὸ σάρκα vocant, opus est vrinas per aluum extrahere: sed pituitam potiùs, quæ per vniuersi corporis habitum sparsa est, aut ad vrinæ vias, aut ad ipsam aluum deriuare.

CAP. C. πεπίστευται] Addendum putaui, μάτην πεπίστευται, quo meliùs ista cum sequentibus cohærerent: redditiua enim particula, δὲ, tale quid desiderari significabat. Sic de salamandra anteà, cap. 67. agens Diosc. μάτην, inquit, πιστεύεται μὴ καίεσθαι.

CAP. CI. σίμβλιον καλούμενον] Non ignoro σίμβλου seu σίμβλης nomine apum alueare significari, vnde dici possit σίμβλιον μέλι, ad differẽtiam mellis aërei aut arundinacei: quasi quod intra

alueum apes mellificauerint. Attamen hoc loco Ὑβλαῖον legere malim, quàm σμῆλιον, vnà cũ cæteris Interpretibus. Est enim Hybla mons Siciliæ, cognomini ciuitati proximus, thymo abundans, adeóque Mellis laudatissimi prouentu celebris: vnde & apes Hyblææ & Hyblæa mella tantopere prædicantur.

διαχριόμενον] Legêre Marcellus & Ruellius, διακλυζόμενον. Mihi nõ placuit vulgatam lectionem immutare: maximè cùm vnicuique cõstet, etiam forinsecus adhibito melle non parum iuuari antedictas inflammationes.

ξανθισμοὺς ποιεῖν] Sunt qui legant, ξηρανθισμοὺς, eadẽ propè significatione: nisi quòd ξηρανθισμῶν voce peculiariter sicciores pustulæ designantur. Hermolaus Barbarus & Ruellius legisse videntur, ἐριθάκην ὄζον. Marcellus, ἐριθάκην ποιοῦ: quã enim Plinius *erithacen* seruata Græca dictione nominat, illi cum Gaza *ceraginem* interpretantur. Sed annotat Goupylus in vetustis exemplaribus scripturam ita esse deprauatam, vt non facile sit eam restituere. Attamẽ *ex Plinio*, ait ille, *intelligi potest hanc fuisse ueterem scripturam*, ἢ ἐρείκην ὄζον. Sunt enim hæc Plinij verba lib. 11. cap. 16. *Tertium genus mellis minimè probatum syluestre, quod ericæum uocant. Conuehitur post primos autumni imbres, cum ericæ sola floret in syluis, ob id arenoso simile, &c.* Mihi verò non abs re alienum videtur, vt Mel illud hybernum, seu adhibitum seu assumptum, papulas illas excitare possit. Enimuerò quoniam adhibitum sua crassitie meatus ita obstruit, vt excrementa fuliginosa exhalare minimè permittantur, quidni hæc intra cutim retenta pustulas tales excitent? assumptum verò quidni & idem præstet qua præditũ est acrimonia, quemadmodum & quotquot alia inter acria alimenta recensentur? Cæterùm Vetus Interpres exemplar habuisse videtur, in quo hæc tantùm verba essent: τὸ δὲ χιμερινὸν παχύτερον ὄν, χεῖρον.

CAP. CIII. κατά τινας καιροὺς] *Quibusdam annis*, ait Plinius, lib. 21. cap. 13. ibidémque rationẽ subdit, cur nõ omnibus annis mel perniciosum existat. Sed & noxium illud virus, quod Heraclio melli accedit, floribus tribuit aquoso vere marcescẽtibus herbæ, quæ ab exitio quidem iumentorum, sed præcipuè caprarũ, ægolethron appellaretur. Ea verò, aconitum fuerit nécne, peritiores iudicent.

μετὰ δὲ ἁλός] *Cum aloë sugillata emendari*, legimus apud Plinium, lib. 21. cap. 13. sed vitio librariorum fortassis, *aloë* habetur, pro, *sale*.

CAP. CIIII. καλεῖται δέ τι καὶ σάκχαρον] Sacchatũ priscorum, quod Archigenes à salis similitudine Salem Indicũ appellauit, ex iisdẽ arundinibus, è quibus & nostrũ, excipiebatur: idcirco μέλι καλάμινον Arriano dictũ. Sed illud spõte extra arundines iam senio cõfectas lacrymæ aut gummi modo concrescebat: hoc nostrum, succus est è tusis ipsis arundinibus expressus: qui quidem coctus, in formas pyramidales hodie cogitur.

CAP. CV. λευκανθεῖον δὲ] Ceram candidam hoc modo factam, Punicam Vitruuius videtur appellasse, itémque Plinius: quanquam hic paulo aliter eius conficiendæ modum tradit, lib. 21. cap. 14. Aëtius eandem variis in locis κηρὸν φοινίκινον nominat, voce, vti videtur, à Latinis deriuata, quòd tractando inalbuerit: etsi Phauorinus in suo Lex. nullo, quod equidem sciam, exemplo πρακταΐζω, τὸ λευκαίνειν καὶ κατασκευάζειν interpretatur.

CAP. CVII. εἶτα μετὰ τύπτις οἱ τειμηνιαῖοι] Frumentum Græci σῖτον nominant, è cuius generibus est Triticum, iisdem πυρὸς dictum. Huius duo sunt genera, à sationis tempore distincta: nẽpe quod autumno, & quod vere seritur. Hoc simpliciter Triticũ appellãt, illud trimestre seu sitanium. Sed rursum Tritici duo recẽsentur genera: vnum, quod Columellæ & Varroni robus dicitur, durum, densum, solidum, ponderosum, quódq; tum intus tum foris rutilo colore splendet. Alterum, quod leuius & candidius est, ac interiori medulla laxius. Latinis siligo dicitur: quam quidẽ Plinius propter candorẽ & in mandendo suauitatem commendat, quanquam sine virtute & pondere esse fatetur. Columella eius quidem speciem in pane præcipuam esse concedit, sed Tritici tamẽ vitium esse censet: quippe cùm Triticũ vliginoso loco satum anno tertio in siliginem degeneret: vnde & illud constat, Gazam olyram Græcorum, perperàm siliginem interpretari. Porrò quod trimestre diximus, Græci quoq; τρίμηνον seu τριμηνιαῖον πυρὸν dixêre, quoniam tertio à satione mense, locis certè quidem calidioribus, maturescat & metatur. Idem (fortasse quia nonnulla quoque sunt, testibus Galeno & Plinio, δίμηνα καὶ τετρακονθήμερα) illi σητάνιον, seu potiùs σητάνειον nominant, quasi ἐπέτειον, hoc est, *hornum seu hornotinum*. Illam enim vocem apud Hipp. Galenus, Comm. 2. in lib. περὶ ἄρθρων, tex. 44. itémque in gloss. exponit, τὸν ἐκ τοῦ ἐνεστηκότος ἔτους, τουτέστι, τὸν κατὰ τὸ ἔαρ σπειρόμενον, *quod est præsentis anni, nempe uere, satum*: σῆτες enim Ionica lingua significat, ἐν τῷδε τῷ ἔτει, pro quo Attici τῆτες dicunt. Cæterùm husmodi Triticum etsi ab eo quod autumno seritur forma ipsa differre videtur, ad siliginem tamen propiùs accedit: nam *robusta frumenta*, inquit Columella, *semper ante hyemem seri debent*.

ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως] Vt panũ differẽtias à coctura varia petitas impræsentiarum omittamus, quinque panis genera facere videtur Gal. 1. de alim. fac. quæ quidem à triticeæ farinæ partibus variis primaria differentiæ nomina acceperunt. Siquidẽ Tritici partes quædam sunt tenuiores ac puriores, aliæ crassiores impurioresque: quas quidem omnes inter se commixtas tota farina continet. Purissima ac tenuissima, quæq; ab omnibus furfuribus exactè repurgata est, Latinis *Siligo* dicitur. Veteres enim eo nomine non modò alteram illam Tritici speciem, sed hanc quoque designant à furfuribus depuratissimam ex Tritico ἀγαθοῦ, i. *generoso*, farinã, quam Plinius *tritici delicias* appellauit, proprio verò ac peculiari sibi nomine *pollinem* (siquidem Celsus pollinis nomine sordidã, impuram ac furfuraceam farinæ partẽ intellexit: aliis verò, vti Marcello, pollen tenuissimus puluis est magis quàm farina, qualis circa molas pistrinorúmque parietes visitur.) Græci σίλιγιν, à Latinis mutuata voce, appellant, proprio, vt ait Galenus, nomine destituti. Ex hac farinæ portione conflatus panis, σιλιγνίτης Græcis dicitur, Latinis *siligneus* eu *primarius*: interdum etiam, vti Athenæo, κα-

καθαρὸς, quaſi purus: eúmque ſcribit Paulus eſſe, τῶν ἄρτων τροφιμώτατον, hoc eſt, *plurimum præ cæteris alimenti præſtare*. Quæ verò farina tenuis quidem eſt, ſed ſiligine impurior, vtpote ex qua non omnes, ſed craſſiores tantùm furfures excuſſi ſecretíque ſunt, σεμίδαλις Græcis, Latinis *ſimila* ſeu *ſimulago* appellatur. Et ex ea quidem panis conficitur, Græcis σεμιδαλίτης dictus, Latinis *ſecundarius*: quippe qui in alendo ſecundas ab illo teneat: quam ob cauſam ſecundum quoque bonitatis locum inter panes illi Galenus aſſignauit. Qui tertium in alendo locum obtinet, Græcis interdum μέσος, aliâs αὐτοπυρίτης ſeu αὐτόπυρος dicitur: quoniam conficiatur ex tota tritici molis exactiùs fracta ſubſtãtia, non diſcretis inquam pollinario furfuribus. Ita enim dicitur, ἐπείπερ ὅλος αὐτὸς ὁ πυρὸς ἀδιακρίτως ἀρτοποιεῖται, *quòd totum ipſum triticum, nulla ſui parte adempta, in panificium cedat*. Idem ob farinæ cum furfuribus commixtionem, Dioſc. συγκόμιστος dicitur: quaſi qui omnia ſecum ferat, quippe cui nihil ſit ademptum. Superſunt ῥυπαρῶν duo genera, quæ infirmius parciúſque antedictis alimẽtum exhibent. Ex his qui minùs eſt ſordidus, excuſſa nimirum molliſſima puriſſimáque farina, quartum locum obtinet, & Athenæo quidẽ ἀγελαῖος, quaſi *gregarius*, Celſo Latiníſque aliis *cibarius*, ſeu *ater*, dicitur. Feſtus Pompeius *acroſum* nominat, qui ſeruorum olim erat cibus: vti, teſte Iuuenali, Sat. 5. qui *tener ac niueus mollique ſiligne factus* erat, *Seruabatur domino*. Quintus omnium ſordidiſſimus infirmiſſimúſq;, quippe qui minimùm nutriat, Græcis πιτυρίας ſeu πιτυρίτης aut πιτυρώδης, Latinis *furfureus* aut *furfuroſus*, ſiue *furfuraceus*. Hic magnam partem extis tritici conſtat, quæ Græci ἀφαιρέματα & πίτυρα, Latini *furfures*, *canicas* & *apludas* vocant: ac in canum ferè gratiam confici ſolet. Pacuuius iccirco *canicaceum* dixit, à canum cibo, vti Feſtus annotat. Sordidis hiſce & is annumerandus venit, qui olim ex polline frumenti tenuiſſimo ad molæ parietem adhæreſcente, indéq; multis cum ſordibus deterſo, vt veriùs pulueris quàm farinæ nomen mereretur, conficiebat. Hæc paulò fuſiùs explicare viſum eſt, quòd haſce panum differentias omnes apud varios Autores variè confundi animaduerterem.

CAP. CVIII. ἔστι δὲ ὑρητική &c.] Iſthæc meritò dubitaueris vtrum ad κριθὴν, an verò ad πτισάνην modò dictã, referri ſit ſatius. Equidẽ de Hordeo ſeu integro, quod ἄπτιστον vocãt, ſeu etiã decorticato, at non ſatis cocto, hæc tradi exiſtimauerim: quandoquidem ptiſſanam conſtat inter Medicos, ſiquidem probè cocta fuerit, neque flatulentam eſſe, neque ſtomacho aduerſari: quoniam ſi quam habebat anteà flatuum gignendorum vim, facilè longa coctione depoſuit, quando ſcilicet plurimùm inter coquendum intumuerit. Quin & Hipp. libro de vict. rat. in acutis, qui quidem ptiſſanæ laudibus dicatus eſt, ideóque de ptiſſana quoque inſcribitur, hanc ait neque aſtrictionem habere, neque malam turbationem, nec denique in ventre intumeſcere. Porrò πτισάνης vox deducta videtur Athenæo, lib. 10. δειπν. ἀπὸ τοῦ πτίσσειν, quod eſt, tundendo deglubere, ſeu pinſendo decorticare, & αἰνεῖν ſeu ἀγνεῖν, quod interpretatur EVſtathius, αἰακινεῖν ſeu αἰαπολεῖν κριθὰς βεβρεγμένας, Heſychius verò, αἰακαθαίρειν. Id autem etſi frugibus omnibus, vti oryzæ, chõdro ac tritico, ac nonnunquã etiam leguminibus quadrare poſſit: πτισάνη tamen ſimpliciter dicta, de Hordeo ſemper intelligitur, quod ſuo ſit caſtratũ cortice, *mundatum* vocant Officinæ. Ea verò variè in ægrotantium vſum, teſte Galeno, præparabatur: fuit enim alia ptiſſana non colata, quæ ptiſſana tota dicebatur: alia verò colata, quæ Græcis πτισάνης χυλός, hoc eſt, hordei purgati cremor ſeu ſuccus dici conſueuit.

τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον] Perperàm hauddubiè habetur hoc loco ἄλευρον, ἀντὶ τοῦ, ἄλφιτον, veluti patet ex ipſius Plinij verbis, lib. 22. cap. 25. Is enim de polenta olim Romanis ignota verba faciẽs, *Ad ſtomachum*, inquit, *utilis, aluum ſiſtit, impetúſque rubicundi tumoris*. Aluum verò quidni ſiſtat, cùm & ipſe Galenus polentam exiccandi vi maxima pollere meritò dixerit? Enimuerò ἄλφιτον, Latinis *polenta*, eſt ipſa hordei toſti farina, quod tamen, priuſquam torreretur ſoléve exiccaretur, aliquoties aqua aſperſum fuerit, quemadmodũ ex Plinij verbis licet colligere. Galenus ex optimo & recenti, ſeu adhuc viridi, hordeo mediocriter frixo laudatiſſimam ſimul & ſuaueolentiſſimam polentã parari tradidit. Sic & Plinius, lib. 18. cap. 7. *meliorem polentam*, inquit, *fieri tradunt, ſi non excocta maturitate tollatur*. Cæterùm ex polẽta, humido aliquo (aqua nimirum, vino, oleo, melle, ſapa aut horum ſimul aliquot) permixta & ſubacta maza fieri ſolebat: vti è cruda hordeacea, ac interdum etiã alia quapiam, farina ex hydrelæo ſoluta, quæ Græcis ὠμὴ λύσις dicta eſt: quanquam Pelagonio & Abſyrto autoribus, ὠμὴ λύσις miſtura ſit ęqualis fœnigræci, ſeminis lini & farinæ hordei.

CAP. CIX. σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς] Zythum non ſimpliciter ex hordeo præparatur, velut innuere videtur Dioſcorides, ſed ex hordeo poſtquam aqua maceratum intumuerit, germináque ceu ligulas emiſerit, torrefacto: quo modo bynen præparari docuit Aëtius. Theophraſtus 6. de cauſis pl. ζῦθον ſeu ζῦθος AEgyptiis appellatum, ex hordeo ſimul & tritico fieri tradidit. Porrò Zytho nõ multùm diſſimilis fuit potus, quem ſequenti capite κοῦρμι nominat Dioſcorides: veruntamen paulò aliter præparari ſolitum ſit mihi veriſimile. Cæterùm & hæc & alia omnia ex hordeo potus genera, παραφερεστικῶς οἴνου κριθίνου nomine Gręci complexi ſunt: quoniã iis gentes pleræque vini loco vtebantur, quemadmodum & hodie cereuiſiæ variis generibus.

ἀτεργὴς δὲ καὶ ὁ ἐλέφας] Hoc ipſum videtur confirmare Plutarchus, libello inſcripto, Num ad infœlicitatem improbitas ſatis ſit, totidẽ verbis: καὶ τὸν ἐλέφαντα τῷ ζύθῳ μαλακὸν γενόμενον καὶ χαλῶντα κάμπτουσι καὶ διασχηματίζουσιν. ἄλλως δ' οὐ δυνάμενοι hoc eſt, vti vertit Interpres: *ebur zytho liqueſcens & ad omnem ductum ſequax flectitur, ac formas diuerſas ſuſcipit, alioqui contumax*. Id tamen Amato falſum videtur: quanuis ab iis, qui eburnea inſtrumenta fabrefaciunt, ebur cere uiſi a macerari teſtetur Cornarius. Cæterùm vide nunquid vocis ἐλέφαντος ὁμωνυμίᾳ deceptus Plinius ſcripſerit, lib. 8. cap. 2. *elephantos captos celerrimè hordei ſucco mitificari*.

CAP. CXI

CAP. CXI. εὔστομος] Sic Oribasij Interpres. Cornarius verò, ἀστόμαχος, legendum censet: quoniam ita quoque legit & citat Gal.1. de alim.facult. Ac ita etiamnum in vetusto quodā Diosc.codice legisse se refert Lacuna. Ego verò Zeam, quam à præstantia, ni fallor, semen nominat Plinius, ἀστόμαχον quidem esse facilè admitto: attamen simul etiam εὔστομον, hoc est, *ori gratam* esse minimè negauerim.

Nonnulla hic desiderātur, quæ reperiet Lector horū Scholiorū pag.53.

† †

C. CXVIII. ὁ δὲ χόνδρος] Vt Latinorū alicæ, ita & Græcorū χόνδρου vox est æquiuoca. Nam & frugē tritico similē ita dictā ea voce significari certum est, & confectionem prætereà, quam alicam Latini & recentiores Græci, mutuata à Latinis voce, interdum ἄλικα, alias coniunctim χόνδρον ἄλικος nominauerunt. Quanuis porrò χόνδρος & alica plerisque Medicis planè vna eadémque res factitia esse videntur, aliquid tamen inter vtranque vocē discriminis fuisse sat innuit Paulus: quippe qui non tantùm lib.1.cap.78. varias vtrique vires tribuat, sed & aliis locis non parum multis distinctè χόνδρου & ἄλικος mētionem faciat, ac vnum pro altero substituat. Discrimen autem illud Paulo, vel in ipsa materia fuit, quasi χόνδρον quidē è tritico fortassis, ἄλικα verò è zea confici existimauerit: vel in ipsa præparatione, sic vt ἄλικος nomine alicam propriam ac genuinam intellexerit, quæ simpliciter parabatur, χόνδρον verò, cui ex mistione aliorum color teneritásque accersebantur. Chondrus enim dum præparabatur, vt tenerior candidiórque foret, gypso & arena repurgari solebat, vti patet ex Constantini Geoponicis: aliās creta candorem perfectionémq; suam assequebatur, vti etiam constat ex Plinij verbis, lib.18.cap 11. Vtvt sit, Græcam Chondri vocem hoc loco retinere malui, quā cum cæteris omnibus, *alicam*, aut cum Plinio, *granum*, vertere. Cæterùm χόνδρος qui Dioscoridi fit è zea dicocco, Theophrasto fieri etiam solitus dicitur ex hordeo syluestri: Plinius verò è zea quoque in Africa degenerante fieri, ac tritico etiam adulterari voluit: hanc vtranque ideò alicam adulterinā cognominat. Sed præter ista alicæ genera, quæ pro materiæ ex qua fiunt diuersitate, aut varia etiā præparatione discernuntur, sunt & alia ex contusionis varietate, atque etiam cribri farinarij per quod succernuntur angustia maiore minoréve distincta: siquidem, Constantino & Plinio testibus, vnum est minimum idq; primarium, quod per cribrum angustissimum excutitur: alterum secundarium, quod huic succedit: tertium grandissimum, aphærema appellant.

στεγνωτικώτερος κοιλίας] Citra comparationē cum Oribasio lego, στεγνωτικός. Nec enim fit verisimile Chondrum, qui priscis in ægrotātium cibo tantoperè commendabatur, oryza fuisse στεγνωτικώτερον.

CAP. CXIX. εἰς σάκκους πυελωθὲν] Milium etiam, ceu siccis fotibus dolore vrgēte adhibendis accommodatissimum, commēdat Hipp. lib. 2. de vict. ratione in acutis, quia sit κοῦφον καὶ προσηνές, hoc est, *leue ac lene*. Sic quoque Plinius, lib. 22. cap. 25. quoniā sit, inquit, *leuissimū mollissimúmque & caloris capacissimum*.

CAP. CXX. τῶν σιτηρῶν ἐστι] Cerealibus seu potiùs frumentaceis seminibus annumerari Panicum, scribit Dioscorides. Columella itidem lib.2.cap.9. Inter frumenta milium & Panicum reponit. At Galenus lib.6.simpl. ἐκ τῶν ὀσπρίων, hoc est, *e genere leguminum*, esse prodidit: in quo non satis accurate ὄσπρια ἀπὸ τῶν σιτηρῶν distinxisse videtur, maximè cùm ipsemet lib.1.de alim. ὄσπρια definiuerit, ἐκεῖνα τῶν δημητρίων σπερμάτων, ἐξ ὧν ἄρτος οὐ γίνεται, hoc est, *semina illa cerealia è quibus panis minimè conficitur*: ibidémque tum è Panico tum è milio in penuria cæterorum frumētaceorum panem confici non negauerit: attamen ὀλιγότροφον καὶ ψυχρὸν, hoc est, *pauci & frigidi alimenti*.

ἧττον συσταλτική.] Contrà Galenus milium quàm Panicum minùs aluum cohibere scripsit, lib.1. de alim.fac. his verbis: κρεῖττον δ᾽ ἐστὶν ἐλύμου κέγχρος εἰς πάντα, καὶ ἡδίων ἐς ἐδωδὴν, καὶ εὐπεπτότερός ἐστι, καὶ ἧττον ἐπέχει τὴν γαστέρα, καὶ μᾶλλον τρέφει, &c. hoc est, *Ad omnia milium Panico præstantius & in cibo suauius, concoctu facile, minúsque aluum cohibet: at nutrit amplius.*

CAP. CXXI. καὶ κώλων ἀλγήματα καὶ κεράστου &c.] In nonnullis codicibus manuscriptis scribit Lacuna legi, ἀσκαλαβώτου καὶ κεράστου: in aliis verò tantùm, κωνώπων. Marcellus & Plinij autoritate, lib.22.c.vlt.& meliorū, vt ipse ait, Diosc. codicum fide nixus, pro, κώλων (seu potiùs κόλου) ἀλγήματα, legit ἀσκαλαβώτου, &c. hoc est, *stellionis*. Ibi enim Plinius inter cæteras Sesamæ dotes, eam stellionis morsibus resistere tradiderat. Veruntamen communem lectionem retinere maluimus, maximè cùm Auicennas & Serapio eidem lectioni astipulentur.

CAP. CXXII. καὶ λειχῆνας ἀγρίους] Plinius isthæc aliter ac nos, sed perperam, meo quidem iudicio, distinxisse videtur. Nam AErinā farinā cū raphano, sale & aceto ad lichenas: ad lepras verò, cum sulphure viuo accommodat.

σὺν ἀλφίτῳ] Non omninò inepta est Marcelli coniectura, qui pro, ἀλφίτῳ, ἀσφάλτῳ, hoc est, *bitumine*, legendum existimat: attamen & hoc loco vulgatam lectionem cum Serapione retinere visum est.

CAP. CXXIII. τὸ ὑφιστάμενον πίτυρον] Rectiùs, ἐφιστάμενον, meo quidem iudicio. Nam post probè contritam Amyli materiam, affusa aqua verisimile est sursum attolli quicquid est furfurum: densiorem verò tritici substantiam in imo subsidere. Tùm verò innatantes furfures incerniculo vel cochleari crebris foraminibus peruio, quod incerniculi vicem gerat, tolli oportere Autor admonet.

τὰς περὶ ἀρτηρίαν] Aldinus mendosè, πρὸς περὶ ἀρτηρίαν. Ego, τραχύτητας, addēdum puto, aut certè genus immutādum, legendúmque τὰ περὶ &c.

σταιτὸς ἐστιν] Hermolaus Barbarus perperam legisse videtur, στέατος, siquidem interpretatur, *adipis modo*: neque enim crediderim σταιτὸς vocem pro sebo aut adipe apud Autorem vllum accipi, quicquid scribat Gorræus.

CAP. CXXIIII. πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἐν τοῖς] Cui inflammationum generi conueniat Fœnumgræcum, rectè distinguit Galenus, dum illo feruentes phlegmonas irritari docet: at curari quę minùs sunt calidæ magísque duræ, propter eam qua pollet discutiendi vim.

χλωρὰ δὲ μετ᾽ ὄξους ἀπνοοῦσι τόποις] Isthæc omnia

ad capitis vſq; calcem etiã in Serapione deſiderantur. Interim vide an vox, τίτϑις, de quibusuis corporis particulis Medicorum more debeat intelligi, an verò reſtringi ad τὰς περὶ ὑστέραν τίτϑους, de quibus paulò antè. Plinius certè quidem *fœnigræci decoctum uuluis interaneiſque exulceratis utiliſſimum eſſe* prodidit.

CAP. CXXVI. ἀμφότεροι δέ εἰσι διουρητικοί] Gal. 6. ſimpl. med. agnoſcit omnia Ciceris genera vrinam prolicere: attamẽ arietino, quàm cæteris, maiorem in ciẽda vrina efficaciam tribuit. Subdit nihilominus paulò pòſt, Cicer agreſte ad omnia domeſtico efficacius, hoc eſt, tũ calidius tum ſiccius, quantum ex acrimonia & amarore licet coniicere.

CAP. CXXVII. μέσος θερμοῦ καὶ ψυχροῦ] Dioſc. aut potiùs qui ex manuſcripti codicis margine in contextum hæc verba tranſtulêre, Fabam volunt eſſe in calore & frigore temperatam. Attamen Galeni, Pauli, Aëtij & cæterorum ferè omnium Medicorum communi cõſenſu, mediocriter frigida & ſicca iudicatur: niſi fortè, quod vult Cornarius, apud eos Autores ἀντὶ τοῦ ξηραίνειν reponendum, θερμαίνειν.

ἐπέχει περισσῶν.] Deſiderari hoc loco videtur continuatiua particula, ἔπειτα, aut certè αἰτιολογική, γὰρ, vt ſit: ἐπέχει γὰρ &c.

CAP. CXXVIII. ὡς πέτασον] Legit Ruellius, πέταλον, quantum ex ipſius verſione licet colligere. Mihi verò πετάσου lectio magis arriſit. Siquidem etiam Theophraſtus de huius eiuſdem Fabæ foliis ſcribit in hæc verba, lib. 4. cap. 10. τῶν φύλλων τὰ μεγέθη πίλῳ Θετταλικῷ ὅμοια. hoc eſt, *folia magnitudine galerum Theſſalicum æquant.* Rurſumque de loto paulò pòſt agens: τούτου δὲ ἡ μὲν τοῦ καυλοῦ φύσις (inquit) ὁμοία τῇ τοῦ κυάμου, καὶ οἱ πέτασοι δὲ ὡσαύτως. hoc eſt, *Huic natura caulis ſimilis fabæ, & petaſi ſimiliter*: quanuis alij πέταλα, hoc eſt, *folia*, alij καρποὶ, hoc eſt, *fructus*, legunt. Cæterùm Plinius illa eadem AEgyptiæ fabæ folia, perſonatæ foliis comparare maluit, quę tamen etiam eſſe πετασώδη nemo negauerit.

φέρει φυσκία] Nihil immuto, quanuis σφηκία, hoc eſt, *ueſparum fauos* ſeu *cellulas* aut *loculos*, legiſſe videantur plerique Interpretes, verbis Theophraſti fortaſſe nimiùm addicti: qui quidem de huiuſce fabæ fructu ita ſcribit, ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ κωδία παρομοία σφηκίῳ περιφερεῖ, καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν κυττάρων κύαμος μικρὸν ὑπεραίρων αὐτῆς. hoc eſt, *ſupra hunc* (nempe caulem) *calyx extat ueſparum fauo orbiculato perſimilis, ac in ſingulis cellulis ſingulæ inſuntur fabæ, quæ paulò amplius ſupereminent*, &c. Hunc verò Theophraſti locum iccirco citaui lubentiùs, quòd me admonuit pro nomine, μικρὸς, in Dioſcoride, μικρὸν aduerbium eſſe reponẽdum. Hęc enim Faba ſi cum fabis vulgaribus compararetur, magna potiùs quàm parua dici debuit: maximè cùm fabam Græcam, vt habetur inferiùs, magnitudine ſuperet: conceptiſq; verbis ſcripſerit Strabo, lib. 17. Geogr. figura quidẽ fabam Græcam imitari, at magnitudine guſtúque differre.

καλεῖται δὲ κιβώριον] Ciborij, hoc eſt, poculi ab inferiori parte in anguſtum contracti ex AEgyptia faba confici ſoliti meminit Strabo, 17. Geogr. qui & eodem libro teſtatur, adeò magna fuiſſe AEgyptiæ fabæ folia, vt poculorum & catinorum vſum pręberent, aptam ad id habentia cauitatem. Plinius quoque lib. 21. cap. 15. *AEgyptios tradit implexis colocaſiæ folijs in uariam ſpeciem uaſorum potare gratiſſimum habuiſſe.* Attamẽ κιβωρίου ſeu κιβωρίου nomẽ, non quidem foliis, ſed ipſi fabę tribuere videtur hoc loco Dioſcorides, vti & Gal. lib. de Ther. ad Pamph. Aëtius quoque lib. 1. Viridem fabarum AEgyptiarum fructum *Ciborium* appellari ſcribit.

κολοκασία καλυμμένη] Colocaſia neutro genere extulit Virg. Eclog. 4. Itidémque ex Nicandro & Diphilo Athenæus, lib. 3. & Aëtius, lib. 1. qui quidem κολοκάσιον etiam alio nomine μαρζιλαῖον appellat.

CAP. CXXIX. ἔχει συπτικῶς.] Sic & Gal. 8. ſimpl. φακοὶ στύφουσι μὲν ἰσχυρῶς. &c. hoc eſt, *uehementer quidem aſtringunt.* Sed contrà de iiſdẽ Aëtius, libro 1. στύφουσι μὲν οὐκ ἰσχυρῶς, *aſtringunt quidem non ualdè*: id quod etiã ſenſiſſe videtur Paulus, dum de ijsipſis ſcribit in hæc verba, lib. 7. ἔχουσι δέ τι καὶ στύψεως. hoc eſt, *obtinent & aſtrictionis quidpiam.* Attamen iſta in ſpeciem pugnantia rectè conciliari poſſunt: ſi dixeris hos de Lente decorticata egiſſe, illum verò, de eadem ſuo veſtita cortice. Etſi enim tota Lens aſtrictoria vi pollet, nihilominus cortex reliqua ſubſtantia vehementiùs aſtringit, aluúmque ſiſtit: idque auſteræ qualitatis ratione, qua quidem maiore præditus eſt, vti teſtatur idem Gal. lib. 1. de alim. Quòd ſi primarium Lentis decoctum aluum ſubducit, vti & braſſicæ, id ex diuerſæ facultatis mixtione accidit. Siquidem Lens, quemadmodum & braſſica, duplici conſtat ſubſtantia, vna quidem tenuiore, quæ in ipſa ſuperficie reſidet, altera verò craſſiore, quæ ſolidæ ſubſtantiæ inhæret: ac illa quidem in primario decocto vires ſuas exerit, longiore verò coctura planè deperit.

ἢ ἀπίων Θηβαϊκῶν] Cum Cornario legendum cenſeo, ἢ ἀπίων ἢ φοινίκων Θηβαϊκῶν. Neque enim vſquam alibi pyrorum Thebaïcorum occurrit mentio. At palmularum Thebaïcarum, quæ huic inſtituto ſatis accommodatę ſunt, tum Galenus, tum & ipſe Dioſcorides aliquoties meminerunt.

CAP. CXXXI. καὶ λευκοὺς] Contrà Gal. lib. 1. de alim. facult. inter Orobos, qui candidi ſunt minùs ait eſſe medicamẽtoſos iis qui ad flauum pallidúmve colorem recedunt. Attamen & ipſe 1. de Antid. in parãdis trochiſcis ſcilliticis, Erui candidi, tanquàm minùs amari, farinam deſiderat.

ῥαίνε ὕδατι] Serapio, aut certè ipſius Interpres, Eruum aqua ſimul & aceto reſpergit: ſed quam rectè, Lector ipſe viderit.

σκληρώματα] Lacuna in veteri codice legit, καρκινώματα. quam quidem lectionem lubẽs amplector: nec enim durities ſiſti, ſed emolliri potiùs deſiderat.

φωσθεὶς] Rectiùs φωσθὲν, nimirum ἄλευρον. Nam de erui farina & hæc ipſa & quæ ſequuntur vſque ad, τὸ δ' ἀφέψημα, accipienda ſunt: atque ideo etiam inferiùs rectè habetur, φρυκτὸν ληφθὲν, neutro genere.

CAP. CXXXII. μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως] Ita legiſſe videtur Serapio: μετὰ πηγάνου δὲ καὶ πεπέρεως ποθὲν τοῖς ἰκτερικοῖς ὠφελεῖ. quæ quidem lectio mihi magis placuit: quandoquidẽ particula, ποθὲν, non

ſatis rectè cum præcedētibus connecti mihi videtur. Quòd ſi conſtare debet vulgata lectio, addenda hæc neceſſariò: ἔπι δὲ καὶ σπλάγχνα ἐκκαθαίρει, ὅθεν &c. Galenus itidē, ſexto ſimpl. de Lupini eiuſdem decocto verba faciens: ἐκκαθαίρει δὲ, inquit, καὶ ἧπαρ καὶ σπλῆνα μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ἡδονῆς ἕνεκα λαμβανόμενον. hoc eſt, *expurgat & hepar & lienem, cum ruta & pipere iucunditatis gratia ſumptum.*

παρηγορεῖ] Sic viſum eſt iſta diſtinguere: οὕτω ὄζει δὲ, ἰξιάδας παρηγορεῖ. φύματα δὲ καὶ χοιράδας μεταβάλλει. Nam & Plinius, quo loco de Lupinorū viribus agit, hæc ita coniungit, *Panos & ſtrumas minuunt aut maturant,* &c.

ἐκλελουμένων] Aliâs, ἐκλουομένων. Plinius eiuſmodi decoctum pecorum ſcabiei, non lotione modò, ſed & potu, mederi voluit.

CAP. CXXXIII. κατὰ πάντα δὲ μικρότερος] Sic Plinius lib. 22. c. 25. *ſylueſtres Lupinos* dicit *omni modo minores ſatiuis, præterquàm amaritudine.* Attamen Gal. lib. 6. ſimpl. vt efficaciores, ita etiam amariores eſſe prodidit: quæ fortè cauſa fuit, vt nonnulli ἀντὶ τοῦ, μικρότερος, πικρότερος, hoc loco legerint.

CAP. CXXXV. δακτύλου τὸ πάχος] Serapio ac ipſe quoque Ruellius, πλάτος, legiſſe videtur. Ego vulgatam lectionem retineo: verùm iſta non foliis, ſed radici potiùs, cuius alioqui non meminit Autor, tribui iudico: ita vt deſideretur vox, ῥίζαν. Coniectura noſtra valeat nécne, quiſquo iudicet.

ὅσα δι' ἀλεύρων γίνεται] Plinius lib. 20. cap. 3. de Rapo ſylueſtri agens, *Hic,* inquit, *ad læuigandam cutem in facie totóque corpore utuntur, mista urina pari menſura. Erui, hordei, tritici & lupini radix ad omnia mutilis.* Quem locum ex hoc Dioſc. contextu paucis immutatis ſic emendo: *mista farina pari menſura erui, hordei, tritici aut lupini. Radix ad omnia mutilis.*

CAP. CXXXVI. ποιεῖ γὰρ] ἀντὶ τοῦ, γὰρ, δὲ aut quid ſimile puto legendum: neque enim redditur ratio, cur Bunias minùs quàm rapum alimēti ſuggerat. Porrò contrà ſentire videtur Diphilus Siphnius, Athenæo teſte, lib. 9. quippe qui Napum, ceu rapo dulciorem, & magis alere & concoctu faciliorem eſſe innuat: rapum verò, quod γογγυλίδα nominat, extenuare, acre eſſe, ægriúſq; coqui aſſerat: vnde & minus alimenti præbere facilè quiuis inferre poſſit.

CAP. CXXXVII. εἴ τις αὐτὴν ἐπιλαμβάνει &c.] Gal. lib. 2. de alim. fac. notat tum vulgi, tum etiā Medicorū errorē, qui crudas Radiculas à cœna eſitabant, iuuandæ concoctionis gratia: quibus quidem verbis Dioſcoridem obiter carpere videtur, quippe qui hoc loco ita ſenſiſſe videatur, idque tum roborandi ventriculi, tum cibi diſtributionis adiuuandæ gratia. Simeon Sethi diſcrepantes haſce ſententias adhibita diſtinctione componere nititur: dum quibus aluus facilè ſubducitur, quíque flatibus carent, ijs vult exhibendas ante cibum Radiculas: contrà verò à cibo, ijs qui flatibus laborant, quibúſq; cibus in ventriculo ſupernatat, ac etiamnum difficilis eſt aluus. Veruntamen neque hoc ipſum quenquam citra damnum experiri poſſe, cum Galeno crediderim. Cæterùm quoniam quæ Athenienſibus ῥαφανὶς dicitur, aliis nonnullis, vti & Calliæ apud Athenæum ῥάφανος appellatur, id obiter admonitum Lectorem velim, ῥαφανὶς vocem pleroſque antiquiores Græcos, vt ex Apollodoro Caryſtio docet idem Athenæus, lib. 1. pro braſſica vſurpaſſe: vnde Plinio erroris anſa, qui variis locis Raphanum cum braſſica confundit, Raphano tribuens quæ Veteres illi de braſſica prodidēre: quemadmodū & lib. 19. cap. 15. napis tribuit, quæ Theophraſtus, lib. 7. hiſt. cap. 4. περὶ ῥαφανίδων, hoc eſt, *de Raphanis,* tradidit.

τοῖς ἐμεῖν μέλλουσι] Sic Plinius, lib. 19. cap. 5. de Raphanis: *Crudos,* inquit, *Medici ſuadent ad colligenda acria uiſcerum dandos cum ſale ieiunis eſſe, atque ita uomitionibus præparant meatum.* Attamen & ipſe ſui velut oblitus, lib. 20. cap. 4. *eoſdem uomituris ſummo cibo eſſe utiliſſimos* ſcribit.

CAP. CXLI. δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν] Iiſdem quidem, at imbecillioribus, præditum eſſe viribus fatetur Gal. 7. ſimpl.

CAP. CXLIII. φαρμακώδη δύναμιν] Blitum nequaquam vult Dioſcorides, nullius eſſe in medicina vſus, quemadmodum plerique intellexerunt: ſed tantummodò, nulla eſſe præditum qualitate medicamentoſa: quia, vt ait Plinius, iners ſit ac ſine ſapore aut acrimonia vlla. Alioqui nanque varios Bliti medicos vſus recenſet Plinius: ac ipſo quoque Hippocrates in vellere ſubdito vtitur, 2. de morbis muliebrib. ad reſiccandum fluxum muliebrē. Sed fortè fuit aliud Hipp. Blitū, à Dioſc. Blito. Nam & Hipp. lib. 2. de diæta Blitum facit θερμὸν, οὐ διαχωρητικόν. hoc eſt, *calidum miniméque aluum ducens*: cùm tamen Blitum hîc ſcribat Dioſcorides eſſe εὐκοίλιον. i. *bonam faciens aluum.* Galenus verò, ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν τῇ κράσει, hoc eſt, *humidum, temperamentóque frigidum.*

CAP. CXLIIII. ἡ κηπευτὴ τῆς χερσ.] Contrà Diphilus Siphnius apud Athen. lib. 2. tradit, ſylueſtrē hortenſi meliorē: attamen in genere Maluam agnoſcit eſſe boni ſucci, arteriam aſperam lenire, acres in corporis ſuperficie ſuccos educere, renum & veſicæ irritationibus prodeſſe, excerni denique facilè ac mediocriter alere.

μετὰ δὲ οὔρου] Vetus, μετὰ ἐλαίου παλαιοῦ, *cum oleo uetere*: at idem Dioſc. I. εὐπορισ. c. 104. μετ' αἴρας, *cum lolio*: ac ſic etiam Aëtius, tetrab. 2. ſer. 2. cap. 68. Apollonius tamē apud Gal. 1. de comp. med. κ.τ.τ. Maluam exiccatam & contuſam vrinæ inſpergit & affricat ad achoras.

CAP. CXLVI. ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ] Hoc AEgyptiacæ tantummodò Braſſicæ tribuere videtur Serapio, ſed perperàm, niſi fallor. Galenus verò 2. de alim. fac. tantùm abeſt vt cæcutientibus Braſſicam prodeſſe voluerit, quemadmodū ſcribit hoc loco Dioſc. vt contrà diſertis verbis ab eadem, æquè ac à lente, oculorum aciem obtundi exiccationis ratione tradiderit: niſi fortè, velut addit eo loco Gal. totus oculus humidior fuerit, quàm naturalis habitus poſtulet: nec malè. Tunc enim eatenus conferre poteſt, quatenus humidiorem oculum ad mediocrem temperiem reducit. Quin & ipſa planta Græcis κράμβη dicta videtur, quaſi κοράμβλη, παρὰ τὸ κόρας ἀμβλύνειν, *quòd pupillas oculorum hebetet.* Ac in hac quoque ſententia fuiſſe Columellam hoc ipſius carmen luculenter teſtatur:

Nunc ueniat quanuis oculis inimica corambe. Attamen præter Diosc. & ipse Plinius, lib. 20. cap. 19. ex sententia Catonis *Brassicam oculorum caligini prodesse, & repentinas caligines leuare* voluit: itémque alio loco eiusdem lib. cap. 9. *eius cibum oculorum claritati conferre multùm: succo uerò crudæ angulis uel tantùm tactis cum Attico melle plurimùm.* Verùm hæc vera tùm demum fortasse fuerint, cùm oculi iusto humidiores extiterint.

ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ] Sic Plinius, lib. 20. c. 9. de Brassica: *in AEgypto propter amaritudinem non estur.* Sed & Diphilus Siphnius apud Athen. libro 9. amaram scribit oriri in Alexandria: quod autem semen in Alexandriam è Rhodo fertur, in annum efficere brassicam dulcem, sed quæ post id tempus pro natura loci amarescat.

καὶ τοὺς ἐκ κραιπάλης] Effectus huiusce ratione, Græci Brassicam ἀκραίπαλον vocant. Traditur & in Geopon. è Lycurgi lacrymis, quem Liber pater vitibus alligauerat, natam Brassicam, eámq; propterea vino aduersari. Porrò Brassica non tantùm post cibos sumpta crapulam discutit, quod voluit hoc loco Dioscorides, sed & ante eosdem ebrietatem præcauet: vti lib. 20. cap. 9. refert Plinius, in hæc verba: *Vino eam aduersari, ut inimicam uitibus, ac antecedête quidem in cibis, ebrietatê caueri: postea uerò sumpta, crapulam discuti.* Sic & Cato de re rust. cap. 156. *Si uoles,* inquit, *in conuiuio multum bibere, cœnaréque libenter, ante cœnam esto crudam quantum uoles ex aceto. Et item ubi cœnaueris, comesto aliqua V. folia: reddent te quasi nihil ederis biberísque, bibésque quantum uoles.* Eam ob rem etiam narrat Athenæus lib. 1. circa finem, *AEgyptijs ceu uinolentis olim id fuisse solenne, ut ante cibû omnem Brassicam elixam in cœnis comederent. Sibaritæ quoque,* vti refert idem ex Timæo, *antequam potarent, esu Brassicæ sese muniebant. Sed & multi,* inquit ille, *ut ab ebrietate uindicentur, semen Brassicæ præsumunt. Quin & qua in uite Brassica nascitur, uinum exilius esse reperitur.* Hæc ille de Vitis & Brassicæ antipathia: quibus consentanea sunt quæ de eadem traduntur à Theophrasto, sub finem lib. 4. de hist. stirpium.

τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κύημα] Plin. lib. 20. cap. 9. *Ex omnibus brassicæ generibus suauissima est cyma, etsi mutilis habetur, difficilis in coquendo, & renibus contraria.* Eiusmodi porrò cymas, etiam πρωτοτόμους καυλοὺς videtur nominasse Galenus, lib. 10. κατ. τόπ. quo loco, contrà quàm Plinius, eorum decocto αἰνπαθῶς sanari nephriticos ex Antiocho testatur.

CAP. CXLVII. καὶ κρημνώδεσι τόπ.] Hac etiã ex causa Brassica hæc syluestris seu erratica, nisi fallor, Petræa quibusdam vocatur, teste Plinio: vti EVdemo apud Athen. lib. 9. ἁλμυρίς, quòd scil. locis ἁλμυροῖς, τουτέστι παραθαλασσίοις, hoc est, *maritimis*, proueniat. Eadem porrò & ipsi Plinio, loco modò citato, propriè appellata *Crambe* dicitur. Hæc rursum vt eidem illi EVdemo cæteris Brassicæ generibus, nescio quàm rectè, saporis gratia præcellere dicitur: ita Theophrasto & Catoni efficacissima maximéq; medicamentosa, ipsi verò Plinio, inimicissima vino, censetur.

CAP. CXLVIII. φύλλα πολλὰ] Par. codex, φύλλα ἀμήκη. Aldinus codex legit, μακρά: pro quo μικρὰ reponendum contendit Matthiolus. Interpretes prætereà ferè omnes post μακρά, λεῖα, legisse videntur: quæ tamẽ vox in codicibus nostris desideratur. Dalechampius σεσμήκη legit, ἀντὶ τοῦ, ἀμήκη. At in tanta lectionum varietate veteris exemplaris, quod præ manibus habuit doctiss. vir Sambucus, fidem sequi maluimus.

τὰ λίπαρα τῶν κριῶν] Arietinum adipem ad retundendam Brassicæ marinæ acrimoniam vnà cum ipsa coquere solitos nonnullos, hæc verba significant. Attamẽ cum cæteris Interpretibus, κρεῶν, quàm κριῶν legere maluimus.

CAP. CXLIX. ἀμφότερα δὲ κακόχ.] Betam candidam, quam Siculam quidam nominant, scribit Theophrastus, hist. lib. 7. cap. 4. præstantioris esse quàm nigram succi, verùm paucioris seminis. Diphilus autem apud Athen. lib. 9. Betam in genere asserit, meliorem quàm brassicã succum gignere: sed candidã magis aluum ducere, vti nigram, vrinas. Plinius vtriusque remedia recensens, lib. 20. cap. 8. nigram tradit in totum efficaciorem: quanuis & ipse candidam, nisi fortè validiùs coquatur, ventrem mollire, vti nigram vrinas ciere, fatetur.

CAP. CL. ἔχει συπτικὸν] Pena ἀντὶ τοῦ, συπτικὸν, legi voluit, ψυκτικόν. Serapio vtrunque & ψυκτικὸν & συπτικὸν legisse videtur: nec malè. Vtraque enim facultas & refrigerans & astringens meritò portulacæ conuenit, quanuis astrictoria paulò est obscurior. Atque ideò quoque Galenus de portulacæ viribus agens, eam tradidit ὑποσύφειν, καὶ ὀλίγον τινὸς αὐσηροῦ μετέχειν. hoc est, *leuiter astringere, & aliquantulùm austeræ qualitatis participem esse.*

CAP. CLI. Ἀνδράχνη ἀγρία] Marcellus & Matthiolus hoc caput de Portulaca syluestri hoc loco prætermiserunt: neque etiam habetur apud Serapionem. Ac certè quidem è libro quarto perperam huc translatum videtur: quanuis non ignoro Portulacam haberi syluestrem, hortensi & figura & facultate proximam: à qua manifestò discrepant telephium, peplis & tertium sedi genus: quæ tamen omnes plantæ apud nonnullos syluestris portulacæ nomen obtinuerũt. Sed ea cuius hîc fit mẽtio, veriùs tertium est sedi genus, quod ideò quoque rectius alio loco à plerisque inter sedi genera repositum est. Nos tamẽ caput idẽ bis repetere maluimus, quàm vel tantillum à vulgato exemplari discedere. Cæterùm ἀντὶ τοῦ πλατύτερα, παχύτερα cum Lacuna legendum censuimus. Nam & ita legitur lib. 4. cap. 90. quo quidem loco totidem ferè verbis hoc ipsum caput repetitur.

C. CLII ἐν μυάκανθαν] Fortè μυάκανθον, vt habetur infrà, lib. 3. cap. de cepa, & apud Plin. lib. 19. c. 8. vel μυακάνθινον, vti legitur apud Galenũ.

οὗ τὸ καυλίον] Legunt Marcellus & Lacuna, οὗ τὸ καυλίον ἐπ' ὀλίγον ἑψηθὲν καὶ βρωθέν· quam quidem lectionem nos lubenter amplexi sumus. Sic quoque Serapio legisse visus est. Quin neque asparagi longiorem coctionem sustinẽt: atque inde manauit Octauio AVgusto vsitatũ prouerbiũ, vti refert Suetonius, ad exprimendã rei festinatæ velocitatem, *Velocius quàm asparagi coquantur.*

ἐμοὶ δὲ ἀπίθανον] *Inuenio nasci*, inquit Plinius loco modò citato, *& arietis cornibus tusis atque defossis.* Sic & Autor γεωπονικῶν, ex sententia Di-

dymi: *Si copiosum asparagum prouenire uolueris, arietum syluestrium cornua tenuissimè contusa sulcis committito, & rigato.* Addit & quosdam amplius quid & παραδοξότερον tradere, nempe, *si integra arietum cornua perforentur & panguntur, asparagos producere.*

ὅμβρ τοι ἀσπάραγος ἐστὶ] Marcellus & Fallopius isthæc, quæ sequuntur ad capitis vsque calcem, redundare, ac ceu cuiuspiam addititium glossema perperam in Dioscoridis contextum irrepsisse suspicantur: quia fortasse κηπαίαν seu κηπευθὲν vocem, quæ in vetustis codicibus proximè præcedere comperitur, haudquaquam animaduerterant. Sed spretis, ceu haud ita firmis, quibus illi nituntur argumentis, existimo priore capitis parte de Asparago syluestri, tanquam præstantiore & efficaciore, Autorem egisse: hanc verò posteriorem satiuo tribuisse, & huius fruticem describere, ceu illo minùs notum: quandoquidē *quas syluestres fecerat Natura corrudas* (hæc sunt Plinij verba, lib. 20. cap. 10.) *ut quisque demeteret passim*, non ita pridem fortassis *altiles spectari* cœperāt. Etsi porrò, vt impræsentiarum communiora illa ἀσπαράγων seu ἀσφαράγων significata omittamus, Asparagorum propriè ac peculiariter à potiori parte ita dictorum varia tum apud Medicos, tū apud ipsos historiæ variæ Scriptores statuuntur genera: eò tamen omnia reuocari rectè possunt, vt alij dicantur sponte, alij cultura & arte prouenire. Qui quidem inculti sponte nascuntur, μυακάνθινοι dicti, Latinis *corrudæ*, vel in montibus aliisve petrosis locis, vel in palustribus nascuntur, proindeque alij ὄρειοι, alij πετραῖοι, alij denique ἕλειοι cognominantur: ac ex illis rursum quidam in ἀκανθικῶν censu reponuntur à Theoph. hist. lib. 1. cap. 16. qui quidem spinas gerunt pro foliis. Plutarchus in coniugialis præceptis hoc genus ἀσπαραγωνιὰν seu ἀσφαραγωνιὰν videtur nuncupasse. At qui ἥμεροι, hoc est, *satiui*, dicuntur, seu κηπευτοὶ, hoc est, *hortenses*, à prioribus agrestibus minimùm spinosis non nisi cultura & molliore natura distingūtur: atque horum primores cauliculi, maximéque qui crassiores habitioresque forent, Regiorum, nisi fallor, nomen apud Galenum, lib. de alim. 2. cap. 9. sibi vendicarunt.

παύει φρενίτιδας] Ex sententia Interpretum omniū legimus, νεφρίτιδας. sic Plinius, lib. 20. c. 10. *Asparagorū tum semen, tum etiam radicem lumborum & renum dolores sedare prodidit.* Quin & ipse Diosc. alteram Asparagum, Latinis *corrudam* dictum, βοηθεῖν νεφριτικοῖς admonuit.

ποιεῖ ἄτοκιον καὶ ἄγονον] Fortè ἄτοκον. Quî verò id fiat, nempe vt radicum Asparagorū decoctum partum impediat sterilitatémque afferat, nō satis video: cùm Auerroes & Simeon Sethi Asparagos augere sperma tradiderint: Auicenna verò præterea addiderit, coitum eos adiuuare & conferre difficultati imprægnationis: nisi fortè alia est Asparagorum, alia radicum vis. Plinius certè quidem, citato loco, *Asparagos Venerem stimulare* docet: nec ita multò pòst, *Veneris causa aquam eorum decoctam bibi ad heminam: ad idem & semen ualere cum anetho ternis utriusque obolis*, &c. Et hac fortasse de causa Asparagus syluestris Atticis ὀρμίνιον dictus est, ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν, *quia Venerem excitet*, æquè ac παρὰ τὸ ὁρμᾶν εἰς τὸ βλαστάνειν, *quòd ad germinatione properet.* Attamen idem ipse Plinius, sub finem capitis, Chrysippo autore semen Veneri, contrarium esse testatus est.

CAP. CLIII. καὶ μακρόπερα] Oribasius legit, μακρότερα, hoc est, *longiora*. quæ quidē lectio mihi non omnino improbatur. Enimuerò Plantaginis maioris folia lata quidem sunt, at non adeò longa: minoris verò folia pro portione longiora simul & angustiora visuntur.

καυλίῳ δὲ γωνιοειδεῖ] Lege, καυλία δὲ γωνιοειδῆ, vel γωνιώδη. Alioqui ista de foliis accipienda essent, quasi voluerit Dioscorides ea iam à suo pediculo anguloso in terram procumbere: atque καυλίον pro foliorum ipso pediculo vsurparit.

λαχανώδης] Sunt qui cum Lacuna λαχανώδες *betaceum* vertant, quasi Plantaginem betæ similem esse innuat Diosc. quòd, vt ipsi volunt, beta κατ' ἐξοχὴν Atheniensibus λάχανον diceretur. Alij, vt apud Latinos *oleris*, ita & apud Græcos λαχάνου nomine *Brassicam* potiùs designari maluerunt. Ego verò, λαχανῶδες, hoc loco *oleraceum* vertere malim: itáque dictam crediderim Plantaginem, vel quòd oleris modo seratur ac fruticet, vel potiùs quòd oleris vsum præstet. Nam & inferius hoc ipso capite, Plātaginem λάχανον, hoc est, *olus*, appellare non dubitat: nec ita multò pòst, eam vice betæ cum lenticula coqui solitam testatur.

CAP. CLIIII. ἱπποσελίνῳ] Speusippus secundo similium, folia nō quidem hipposelino, sed heleoselino, hoc est, *apio palustri*, assimilat, teste Athenæo 2. Deipnos.

CAP. CLVI. καταπλασθέντα δι' ὅλης τῆς] Lege, καταπλασθὲν, vt respondeat ei quod paulò pòst habetur, ἀποκλυσθὲν. Alioqui φύλλα addendum, legendúmque ἀποκλυσθέντα.

CAP. CLVII. παχυτέροις μὲν τοι] Quia nonnulli codices, vti etiam vetustus Lacunæ & Catacuzenus, παχυτέροις, habebant, ἀντὶ τοῦ πλατυτέροις, ita quoque legendum iudicaui. Attamen si Crithmi, seu, vt legitur apud Galenū, Crethmi, nomine designatur ea planta in maritimis nascens, quę vulgò portulaca marina nuncupatur, vox illa πλατυτέροις etiam constare rectè potest: siquidem huius, quàm vulgaris portulacæ, folia latiora conspiciuntur.

ὡς πυῤῥὸν ἔχει] Quoniam Plinius de Crithmi semine verba faciens, lib. 26. cap. 8. candidum id intus nucleum habere prodidit, non πυῤῥὸν, hoc est, *fuluum* seu *ruffum*, sed πυρὸν potiùs, id est, *tritici granum* cum Lacuna legendum duxi. *Habet*, inquit Plinius, *semen nucleum candidum, quem aliqui cachryn uocant.* Scilicet, vt mihi quidem videtur, ei nucleo id nominis erat inditum ab hordeacei fortè grani similitudine, quod κάχρυς etiā interdum appellatur, quódque à tritici grano non ita longè dissidet. Cæterùm Plinius vel πυρῶδα legisse videtur, quia nuclei mentionem facit, vel potiùs πυρώδες, quoniam feruens etiam eiusmodi semen esse tradidit: quod quidem libanotidis semini, cachryi seu canchryi itidem appellato, rectiùs fortasse conuenit.

CAP. CLVIII. κατεσχισμένα ὅμοιον τῷ φύλλα] Ruellius cæterique Interpretes legisse videntur, κατεσχισμένον, quos etiam sum imitatus. Quin & Plinius Coronopodis, quam herbarū aculeatarum

ordini accenset, fissurarum mentionē facit, cap. 19.lib.22. Sic quoque legit Oribasius. Huc & illud accedit, quòd quid per κατηχυμαλισμὸν, id est, *figuratum* aut *figuris distinctum folium*, Dioscorides designare voluerit, non satis assequi possum.

κοιλιακοὺς ποιοῦσαν] Ita Galenus & Aëtius scripsêre, Coronopodis radicem cœliacis auxiliari: nec malè, quia sit astringendi facultate prædita. Sed Paulus, non cœliacis, sed colicis conferre tradit: nisi fortè id errore librarij factū est, quod facilè crediderim. Nam mihi non vsquequaque satisfacit quod ait Cornarius, Pauli veriùs quàm librarij errorem esse: quia cùm priùs alaudam colicis conferre scripsisset, mox subiunxerit Coronopodem itidem colicis opitulari, hisce verbis: Κορωνόποδος ῥίζα καὶ αὐτὴ πεπίστευται κωλικοὺς ὠφελεῖν ἐσθιομένη. hoc est, *Coronopodis radix & ipsa esitata colicos iuuare creditur.* Enimuero, καὶ, ad posterius illud ἐσθιομένη rectiùs, quàm ad κωλικοὺς, siue potiùs κοιλιακοὺς, referri puto. Siquidē quemadmodum ad colicos affectus esitari dixerat alaudam, quidni rectè subdere potuit, ita quoq; radicem coronopodis ad cœliacos similiter in cibis vsurpari? Cæterùm pro, δώμασι, quod sub finem capitis legebatur in vulg. Diosc. exemplaribus βρώμασι, optima ratione lego, vnica mutata litera, idq; cum Marcello ac cæteris ferè omnibus Interpretibus.

CAP. CLIX. καυλὸς δὲ γωνιοειδής] Marcellus addit ὑπόκενος. quæ vox etiam apud Oribasium reperitur. A Ruellio quoque & Cornario non est prætermissa. Quin & Plinius, lib.22.cap.22. *vtrunque Sonchum* tam album quàm nigrum (ita enim ille distinguit) *caule esse cubitali, anguloso, intus cauo,* memoriæ prodidit.

ὁ δὲ ἕτερος σόγχος] Cum priùs de Sonchi tum læuis tum asperi, seu spinosioris, figura & viribus coniunctim facta fuerit mētio, tertium hoc loco describi Sonchum meritò mihi fit verisimile: qui itidem sit τρυφερὸς, hoc est, *mollis ac tener*, seu *delicatus*, ad differentiā τοῦ ἀκανθωδεστέρου, i. *spinosioris*. Adde quòd tertium eiusmodi Sonchi genus, quod ad arboris naturam accedat, agnouisse sese Cordus & Anguillara profitentur.

CAP. CLX. Σέρις διοσή] Vulgatam hanc lectionem cùm hauddubiè confusam & deprauatam animaduerteret Mathiolus, ita legendum censuit: Σέρις ἀγρία καὶ κηπευτή. ὧν ἡ μὲν ἀγρία διοσή· ἡ μὲν γὰρ πικρὶς, ἡ καὶ κιχώρειον καλεῖται· ἡ δὲ ἥμερος, πλατυφυλλοτέρα καὶ εὐστομαχωτέρα τῆς κηπευτῆς. τῆς δὲ κηπευτῆς διπλὸν εἶδος, &c. Ego verò ita potiùs legendum iudico. Σέρις διοσή, ἀγρία καὶ ἥμερος. ὧν ἡ μὲν ἀγρία πικρὶς, ἡ καὶ κιχώρειον καλουμένη. ἡ δὲ κηπευτὴ καὶ πλατυφυλλοτέρα καὶ ἀστομωτέρα. ἤ ταύτης δὲ διπλὸν εἶδος, &c. Hoc modo Intubus vnus syluestris seu erraticus, & satiui duo describuntur: illo verò, syluestres duo, è quibus vnus satiuus seu domesticus dicatur, & hortenses totidem: quasi verò (quod planè ineptum est nimiùmque ridiculum) satiuum intybum ab hortensi distingui oporteat, ac non potiùs vnus idémque sit satiuus & hortensis, ἥμερος καὶ κηπευτή. Porrò cum Oribasio & Marcello nō ἀστομαχωτέρα, vti habebatur in vulg. exemplaribus, sed ἀστομωτέρα legimus: & ita necessariò etiam ex vetusti codicis fide legendum esse, patet ex iis quæ sequuntur. Alioquin admitteretur in hoc eodem Diosc. capite manifesta contradictio. Quandoquidem non ita multò pòst, syluestrem Intybum subiungit stomacho vtiliorem, quàm sit satiuus seu hortensis: in hæc verba: καὶ μάλιστα αἱ ἀγρίαι εὐστομαχώτεραι.

ἐπίχυσος τῶν] Fortè rectiùs, ἐπίχυσος, ἀπὸ τοῦ ἐπιχεῖν, quo modo & cæteri Interpretes videntur legisse.

CAP. CLXI. ὅμοιον μαστίχῃ] Lege ὅμοια, vt his sequentia aptè congruant.

CAP. CLXII. τοὺς καυσουμένους ἐπιφάνειαν] De febris ardore æstúque infestata summa cute ista intellexêre Plinius, huicq; nimiū addictus Ruellius, cæterique quotquot occurrêre Interpretes, ac ipse quoq; Manardus. Enimuerò, vt reliquos omittam, Plinius, lib.20.cap.3. de Cucurbita agens: *Succus*, inquit, *ex strigmentis illitus cum rosaceo & aceto febris ardores refrigerat.* Sed eiusmodi quidem succo summam cutem refrigerari crediderim, at non itidem ęstuosarum febrium ardores. Siquidem inde refrigerata cute, non minùs quàm ab ambiente frigido, per ἀντιπερίστασιν intrò repulsus calor longè magis inualescit augescitque, nedum imminuatur. Quare mihi Dioscoridis verba simpliciùs multò interpretari visum est, de æstiuis ardoribus perusta corporis superficie.

CAP. CLXIII. ἥμερος σικύος] Contrà Diphilus Siphnius, Athenæo lib.3. teste, Cucumerem scribit esse δυσυπόβιβαστον, hoc est, *ægre per aluum descendere.* Sic enim ille: ὁ σικυὸς, ψυχτικὸς ὑπάρχων, δυσοικονόμητός ἐστι καὶ δυσυπόβιβαστος, ἔτι δὲ φρικοποιὸς, καὶ χολῆς, ἀφροδισίων τε ἐφεκτικός. hoc est, *Cucumis ui quidem refrigerandi præditus est: at uix tum in corpus digeritur, tum per aluum descendit, insuperque horrores excitat, bilem gignit, ac venerem cohibet.* Sed hoc ipsum quod hic postremò scribitur, Cucumerem Veneris cohibendę vi pręditum esse, etsi rationi consentaneum videtur, palàm tamen à Demetrij Ixionis sententia dissidet: qui quidem, vti citato loco refert Athenæus, σικυὸν deducit ἀπὸ τοῦ σεύεσθαι καὶ κινεῖν, quia sit ὁρμητικὸς, id est, *eius cibo Venus accendatur.*

CAP. CLXIIII. τὸ δὲ βρέγμα αὐτοῦ] Non ignoro esse qui βρέγματος vocē de Peponis summa parte interpretentur, vti non desunt alij, qui pro cortice seu corio accipiant. At ego errorem librarij esse conijcio: & cum Ruellio ἀντὶ τοῦ, βρέγμα, legendum potiùs suspicor, ξέσμα seu ξύσμα, quemadmodum habetur cap. de cucurbita: quo loco etiam cucurbitæ ramenta strigmentáve ad eundem infantium affectum Dioscorides accommodauit.

μιγὲν ἀλεύρῳ] De radicis, seminis aut carnis etiam ipsius farina intellexêre Plinius, ac ipse quoque Galenus. Nanque Plinius, lib.20.cap.2. de radice Peponis in farinam tusa scribit in hæc verba: *Hæc farina & in smegmata adijcitur.* Gal. verò 8.simpl. arefactis posteáque contusis cribratísque Peponis radicibus & seminibus ad illustrandam faciem σμήγματος seu ῥύμματος vicem vtitur. At Serapio de farina ipsa, frumentacea scil. hoc intellexisse videtur: quē nos, dum fœliciùs ipsa Diosc. verba reddere conamur, hac in parte sequi voluimus. Etsi verò ἄλευρον seu ἄλειαρ generaliter de qualibet farina dicitur, ferè tamē sine adiuncto, pro frumentacea triticeáve fari-

na, accipitur.

CAP. CLXV. ὑπόψυχουσα] Naturam Lactucæ refrigeratricem tribuit quidē Diosc. de qua non est qui dubitet, at eam certè modicam. Ac eodem fortè spectat illud Gal. 6. simpl. *Lactucam refrigerare quidem, at non extremè, (siquidem edendo non foret) sed maximè secundum aquæ fontanæ frigiditatem.*

κοιλίας μαλακτική] *Aluum copiosiores Lactucæ soluunt, modicæ sistunt*, inquit Plin. lib. 20. cap. 7.

εἰσὶ ποιητικαί] Hic Ruellius verba ista interserit: *Inflammationibus & ignibus sacris opitulantur*, quasi apud Diosc. hoc loco legerit, φλεγμοναῖς καὶ ἐρισιπέλασι βοηθοῦσι. Et apud Serapionem quidem, vt & apud Gal. istas vires Lactucæ tribui non negauerim.

CAP. CLXVI. τὴν γῦσιν] Ista vsque ad μήκωνι restitui, quemadmodum in veteribus libris scribi Goupylus annotauit.

μετ' ὀξυκράτου] Sunt qui cum Ruellio & vet. codic. lib. Goupylii, μετ' ὀξυμέλιτος, legant. At Plinius, lib. 20. cap. 7. habet in hunc modum: *Huius lac spissatum, mox in aceto pondere obolorum duûm, adiecto aquæ uno cyatho, hydropicis datur.* Quanquam non ita multò pòst: *Crateuas eam & hydropicis obolis duobus in aceto & cyatho uini dari iubet.* Serapio itidem, ὀξυκράτου, legisse videtur.

πρὸς ἐπικαύσεις] Fateor Lactucas, ex Plinio, ambustis etiam prodesse, priusquàm pustulæ fiant, cum sale illitas. At per ἐπικαύσεις hoc loco particulatim accipio, quæ Galeno dicuntur ἐπικαύματα, hoc est, *oculorum sordida, impura & crustosa ulcera*: quæ dum repurgantur, sæpe humores effluunt. Ita enim à Paulo describuntur, lib. 3. cap. 22. quo loco ἐπίκαυμα distinguit ἀπὸ τοῦ βοθρίου, κοιλώματος καὶ ἀργέμου. Quin & ipse Plinius ἐπίκαυσιν in hunc modum accepisse videtur. Siquidem de Lactucæ succo agens loco citato, *Sanat*, inquit, *omnia oculorum uitia cum lacte mulierum. Arcet nubeculas, cicatrices adustionésque omnes, præcipuè caligines.*

CAP. CLXVII. καὶ πυκνότερον] Hanc lectionem recipiunt Marcellus & Lacuna. Sed in antiquo codice, vt annotat Matthiolus, legitur μικρότερον: pro quo fortè rectiùs ex Plinio cum plerisque Interpretum reponas, πικρότερον. Nam ille lib. 20. cap. 5. *Gingidium staphylino simillimum* scribit, *tenuius tātùm & amarius.* Cæterùm Anguillara maiorem simul densitatem seu soliditatem & amaritudinem agnoscit. Ita enim ex Crateua legendum censet: βοτάνη σταφυλίνῳ μὲν ἐοικυῖα ἀγρίῳ, λεπτοτέρα δὲ καὶ πυκνοτέρα, & πικρὰ πρὸς τὴν γεῦσιν· hoc est, *herba pastinacæ quidē syluestri similis, at tenuior, densior & gustu amara.*

CAP. CLXIX. φύλλα ἔχον μαράθρῳ] Marcellus & Ruellius in codice quodam, quem vitiatū censet Lacuna, ita legisse videtur: φύλλα ἔχον σελίνῳ ἐμφερῆ, ἐπ' ἄκρου δὲ μαραθροειδῶς πολυσχιδῆ. hoc est, *folijs apio similibus & in cacumine fœniculi modo multifidis.* At nobis vulgata lectio magis arrisit, qui pro Caucalide eam herbam minimè recipimus, quam Itali vulgò Petroselinum agreste nuncupant.

CAP. CLXXI. πνευμάτων κινητικόν] Mentem Diosc. assecuti videntur, Serapio, Marcellus, itémque Ruellius. At Plinius, lib. 20. cap. 12. *Ocimū inflationes & ructum ex aceto sumptum dissoluere* dixit: quę, causa fuit, vt Cornarius ἀντὶ τοῦ, κινητικὸν, λυτικόν, legendum existimauerit. Veruntamen si verum Ocimi herbæ, maximéque recentis, temperamentum attentiùs ex Galeno, lib. 8. simpl. consideres, reperies esse è secundo calfacientiū ordine, sed excrementitia humiditate plurima redundare: qua de causa illud ab eorum censu quæ ore assumuntur, remouendum ipse censuerit. Quæ verò recrementitia eiusmodi humiditate scatent, facilè constat eadem flatus excitare, vt & Venerem stimulare. Huc adde quòd Auicennas, lib. de viribus cordis, *Ocimū, sanguinem turbidum & melancholicum gignere* prodidit: quæ verò talia sunt, simul etiam flatulenta esse consentaneum est. Quare vulgatam lectionem retinere satius fuerit. Non enim illud me moratur, quòd inferius Autor, *Ocimi semē inflatis commodum* esse perhibuit. Est enim alia seminis, alia ipsius herbæ facultas: siquidem Ocimi semen calfactoriæ & attenuantis esse facultatis, præter experientiam, Galenus ipse testatur, 2. de comp. med. κατὰ τόπους. cap. 1. Sed est & aliud de hoc eodem. Ocimo in Plinio reprehensione dignum. Quum enim lac prouocare Ocimum scripserit Diosc. Plinius contrà, lactis prouentum extinguere, affirmauit. Et tamen Ocimo lac euocari, quàm extingui ideò est verisimilius, quòd moderatè calfacit, neque tamen exiccat. Rursum tale & illud est Plinij, dum citato loco, *Afri addunt*, inquit ille, *si eo die feriatur quispiam à scorpione, quo Ocimum ederit, seruari non posse*, cùm tamen contrariū in capitis calce Diosc. asseruerit: quo loco interim eius verba, de ea ipsa die qua quis Ocimum ederit, accipienda sunt: quod ipsum à Serapione minimè prætermissum fuit.

CAP. CLXXII. φύλλοις ὑπολίπαρον] Folia subpinguia Orobanchæ tribuit Diosc. Contrà Plinius, eam sine foliis esse tradidit, lib. 22. cap. vlt. Attamen legitimam Orobanchen circa caulem foliolis subpinguibus præditam non semel obseruauimus: in summo verò caule foliis paulò latioribus, itidem subpinguibus, inter quæ flores ipsi emicant. Cæterùm ab hac Orobanche, Theophrasti Orobanchen planè diuersam esse, ex vtriusque historia perspicere licet: hanc verò illius λειμόδωρον esse, quam alij αἱμόδωρον nominare malunt.

CAP. CLXXIII. κάλυξ μέγας, καὶ ἐξ ἄκρου καρπός] Ego, variis adductus coniecturis, ita legendum existimo: ἐπὶ δὲ τοῦ καυλοῦ κάλυξ μέλας, & ἐξ ἄκρου σπέρμα μέγας, &c. Nam quòd ad calycis nigredinem attinet, nō fit verisimile à Diosc. prętermissam, quum eiusmodi calycem nigrū conspiciamus, & talē etiam Plinius obseruauerit. Quanquam si quis acriùs vrgeat, & ex Theophrasto μέγας legere malit, non equidem repugnauero: maximè cùm Plinius Tragopogonis calycem non nigrum modò, sed & latum esse prodiderit. *Est &* (inquit ille lib. 21. cap. 13.) *Tragopogon, quem alij comen uocant, caule paruo, folijs croci, radice longa, dulci: super caulē calyce lato, nigro.* Quantū ad illa verba spectat, καρπὸς μέλας, quoniam constare nullo modo poterant, ea pror sus immutare visum est. Quorsum enim à semine nigro τραγοπώγωνος nomen inditum? quasi verò non aptiùs dicas, τραγοπώγωνα, seu hirci barbulam, ex eo sibi nomen asciuisse, quòd è calycis

summo floribus euanescentibus papposa prodeat cæsaries seu comosa lanugo, cui cum hirci barba nonnullam esse similitudinem facilè quiuis animaduertit. Quin & huic sententiæ nostræ astipulantur illa Theophrasti verba, lib. 7. cap. 7. οἱ δὲ μύρια ἄλλα, ἐν οἷς καὶ τραγοπώγωνα καλοῦσιν, ὃς τὴν μὲν ῥίζαν ἔχει μακρὰν καὶ γλυκεῖαν· τὰ δὲ φύλλα τῷ κρόκῳ ὅμοια, πλὴν μακρότερα· τὸν καυλὸν δὲ βραχὺν, ἐφ' οὗ τὴν κάλυκα μεγάλην, καὶ ἐξ ἄκρου μέγαν τὸν παγητὸν πολιὸν, ἀφ' οὗ καλεῖται τραγοπώγων. quo quidē loco itidē pro παγητὸν, πάππον, legēdum videtur, nisi quis πώγωνα legere maluerit. Totam porrò hāc Theophrasti descriptionem icci rco lubentiùs huc transferre visum est, quòd Autoris nostri verbis ea perbellè respondet. Eam verò sic Latinè reddidimus: *Sunt qui infinita alia olera nominent, inter alia Hirci barbulam, cui radix longa & dulcis, folia croco similia, nisi quòd longiora sunt: caulis breuis, super quē calyx amplior, & e summo uertice pappus canus grandior, à quo scilicet Tragopogonis nomen accepit.*

CAP. CLXXV. περιφερὴς, ἄφυλλος] Attamen testatur Athenæus lib. 2. ex sententia Pamphili in Glossis, ὑδνόφυλλον herbam Tuberibus supernasci, cuius indicio illa deprehendantur. Plinius Tuber, non radicem, vti & Theophrastus, cùm radicis forma nulla sit, sed terræ potiùs callum, esse prodidit. Galenus addubitat, vtrum radicibus an bulbis annumeret.

ἐδώδιμος δὲ ἐστιν] Diphilus apud eundem Athenæum, loco modò citato, Tuberum illam tradit esse naturam, vt ægrè coquantur, attamen laudabilem succum gignant & aluum lubricēt, insuperque subducāt: sed ex iis esse nonnulla, quæ æquè ac ipsi fungi strangulent. At Auicenna melancholicos & crassos ab iis in corpore gigni humores asserit, sæpiúsque comesta apoplexiam & paralysin inferre. Sed & Simeon Sethi, lib. de alim. ipsa tradit humorem crudum gignere, prauíque esse succi, atque adeò ex ipsorum frequentiore nimióque vsu colicos cruciatus & ἀπεψίαν induci, interdum & epilepsiam aut apoplexiam.

CAP. CLXXVI. καὶ ἕλικας] Meo quidem iudicio legēdum, ὡς ἕλικας, seu οἱονεὶ ἕλικας. Cùm enim cōstet ex Aëtio, lib. 1. cap. de dolicho, Smilacem hortensem, à smilace læui longè diuersam, eam ipsam esse, cuius fructus illius ætate λόβοι seu *siliquæ*, anteà verò δόλιχοι seu φασίολοι dicebantur: (quanuis de phasiolis antè proprio capite egerit Dioscorides) nullis, quod equidem viderim, capreolis seu clauiculis eiusmodi planta donata est: soli verò caules, prout sunt graciles atque sequaces, clauicularum modo sese & perticis & vicinis fruticibus intorquent: ac ij ipsi sunt qui folijs comitati, quæ ex interuallis adnascuntur, vsqueadeò plerunque excrescunt, vt in opere topiario vmbraculorum vicem gerant. Quare & illud, περιπεπλεγμένοις, non clauiculis, sed caulibus ipsis meritò tribuendum est: ac pro eo quod deinde sequitur, αὐξανομένας, reponendum, αὐξανομένοις. Quanuis enim non ignoro, ἕλικος vocem apud Diosc. tum masculino tum fœminino genere promiscuè efferri: id tamen participium, vti & præcedens, iure meliore ad illud καυλοὺς, quàm ad ἕλικας referendum videtur. Quòd si etiam in hortensia Smilace aliquæ clauiculæ seu capreoli, aut viticulæ conspicerentur, tùm quoque, κατ' ἕλικας, potiùs fortasse legendum foret, hoc est, *clauicularum ope*: quasi vellet Autor, Smilacis hortensiæ caules sequaci clauicularum flexu atque reptatu vicinis fruticibus implicari atque circumuolui.

ἐν οἷς σπέρματα] Est hæc ἑτέρωσις numeri nimiùm è longinquo petita, quanuis τοῦ καρποῦ nomine τὰ λοβία intellexit: quare legēdum videtur ἐν ᾧ, scilicet καρπῷ.

οὐκ ἰσόχροα] Hæc dupliciter accipere possumus, vel quæ non sint æqualis omni ex parte coloris, sed diuersis variata coloribus: vel, quæ sint coloris dissimilis. Quoniam è phasiolorum seminibus alia lutea aut rufescentia, alia nigra, alia rubea, alia candida, alia denique variis coloribus distincta conspiciuntur. Cæterùm pro voce quæ sequitur in vulg. exempl. ὑποπυρίζοντα, restitui, ὑποπυρρίζοντα. Id si minùs placet, legendum ex Oribasio, ὑποπόρφυρα seu ὑποπορφυρίζοντα.

CAP. CLXXVII. ἐπιγεγραμμένον ὡς κεράτιον] Non immeritò locus hic Marcello & Cornario suspectus videtur. Equidem legendum iudico, ἐν ἐπιγεγραμμένῳ κερατίῳ, vel ἐν ἐπιγεγραμμένοις κερατίοις. Enimuerò Medicæ semē (siquidem Medica nostrum est fœnum Burgundicum) siliquulis corniculorum instar intortis concluditur, quales etiam in trifoliis nonnullis visuntur, quæ ex eo recentiores corniculata cognominarunt.

CAP. CLXXVIII. πετάρων μεγάλων] Lego, μελαίνων, ex omnium Interpretum consensu: quibus minimè repugnat quod de Aphaca scribitur apud Plinium, lib. 27. cap. 5.

CAP. CLXXIX. Ἀσύνειρον] De eodem Plinius aliter, lib. 20. cap. 6. *Sic & uoci uel Veneri somnóque multùm confert.* Itémque pro eo quod habet Diosc. ἀπογλυκαίνεται δὲ καὶ ἀφυσότερον γίνεται δυσὶν ὕδασιν ἑψηθὲν, &c. sic ille: *Capita bis aqua mutata cocta aluum sistunt & fluxiones ueteres.* Vetus fortasse rectiùs: *inflationes ueteres.*

ὁ δὲ καρπὸς δριμύτερος ἔχων τι &c.] Lego: τὸ δὲ καρπὸν δριμύτερον ἔχει τι καὶ στύψεως. Est autem πράσον τὸ καρπὸν, idem quod τὸ τμητὸν, *sectiuum* inquam & quasi *tonsile Porrum*, quod τῷ κεφαλωτῷ opponit Diphilus apud Athenæum, libro nono, voce ἀπὸ τοῦ κείρειν, hoc est, *à tondendo* deducta, eadem analogia, qua σπαρτὸς ἀπὸ τοῦ σπείρειν. Commissus autem fortasse videtur hic error per librarij cuiusdam ignorantiam, qui quid καρποῦ nomine significaretur hæsitans, vocísque affinitate deceptus, καρπὸν audacter nimiùm καρποῦ loco reposuit, ac simul & semel articuli genus immutauit. Eundem errorem deprehendas apud Pauli Interpretes. Cùm enim Paulus, lib. 5. de re med. cap. 2. Porrum cum sale commendet his verbis, καὶ πράσα καρτὰ μεθ' ἁλῶν, illorū alter aduerbij καρτα (quod *ualdè* significat) affinitate deceptus, *Porrū abunde cum Sale* interpretatus est: alter vocem illam καρτὰ in vertendo penitus neglexit. Porrò (vt ad rem) quæ hic proximè sequuntur de Porro sectiuo, non de Porri capitatū semine accipi debere, tum ex Plinij verbis, lib. 20. cap. 6. tum vel ex eo satis constat, quòd succū è Porri foliis quàm è semine exprimi est verisimilius. Sed & Paulus disertè vires hasce supprimendæ hæmorrhagię, non seminis, sed foliorum succo tribuit. Adde quòd Scrapio fidus

plerunque Diosc. Interpres, sententiæ nostræ astipulari videtur. Hæc cùm ita sint, ac de vtroque Porro, tum sectiuo tum etiã capitato, hic agatur à Dioscor. capitis huius inscriptioni demere quoque visum est illud, κεφαλωτὸ, quod in vulgatis exemplaribus adijciebatur.

ἐπιπλαττόμενον] Lege ἐπιπλαττόμενα, scilicet τὰ φῦμα. Alioqui ista cum præcedentibus minùs rectè cohærerent.

CAP. CLXXXI. πνευματωτικά] Sic de Cæpis Aëtius: ἐμπνευματοῖ δὲ τὴν γαστέρα, διὰ τὸ παχυμερὲς τῆς οὐσίας. hoc est, *uentrē inflãt, quòd substantia illarum crassarū sit partium*, vnde fortasse fit vt ægrè coquãtur. Gal. verò 7. de simpl. med. fac. eius euentus causam ascribit succi temperamento, qui quidem aqueæ est & aëreæ caliditatis. Attamen idem ipse, primo de Alim. facult. quominus flatulentæ sint fabæ, ijs Cępas, tanquam calfaciendi tenuandíque vi præditas, admiscet.

ὀρέξεως ὀκκλητικά] Ruellius in opere de stirpibus, quò Dioscoridem à contradictione vindicet, qui κρόμμυα ἀσσώδη esse, hoc est, *Cæpas fastidium nauseámue parere* statim subiunxerit, hanc ὄρεξιν seu appetentiam, nõ de cibi sed de Veneris cupiditate interpretari videtur. Verùm quid obstat, quæso, quominùs Cæpæ simul & semel cibi auiditatem excitent, parciore scilicet esu: & immoderatiùs sumptæ fastidium inuehant, aut certè, qua pollent acrimonia, nauseam pariant?

ἀσσώδη] ἀσσώδη dicuntur τὰ κρόμμυα, vel quia tędioso sint halitu, vt & allia: (*his enim tædiū halitu, ut Cæpis*, inquit Plinius, lib. 19. cap. 6. *nullū tamen coctis*) vel quia esu largiore fastidium pariant, vel denique quia, dum os ventriculi acrimonia sua vellicant, nauseosa deprehendantur.

βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν] Sic Hipp. lib. de diæta, Cępam oculis conferre tradidit. Gal. itidem lib. 7. simpl. iis prodesse, qui suffusione laborant, aut iis qui præ humorum crassitie sunt acie oculorū hebetiore. Ipse quoque Plinius lib. 20. cap. 5. & *olfactu ipso & delacrymatione caligini mederi Cæpam* scripto prodidit, *magis uerò succi inunctione*. Contrà Sotion apud Constãtinū, τὸ κρόμμυον ἀμβλυωπίαν ποιεῖν, hoc est, *oculis hebetudinem inferre*, asseruit. Et id quidē rectè. Cùm enim vaporosa atque adeò κεφαλαλγὴς Cæpa deprehēdatur, quidni esu largiore eos offendat, quibus alioqui oculorum acies est integerrima?

CAP. CLXXXII. Σκόροδον τὸ μὲν ἐστιν] Variæ cùm occurrerent huius capitis de Allio lectiones, ego hanc illámve ex omnibus minimè delegi, sed partim vulgatam, partim veterem secutus sum, quam in suis annotationibus habet doctiss. Goupylus, quámq; Hermolaus Barbarus, Marcellus & Cornarius, adeóque omnes, excepto Ruellio, Interpretes expresserunt.

καλοῦσι δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥᾶγας] Allij genus quod singulari simplicive capite nascitur, nullis eiusmodi nucleis constare certum est. Quapropter ea quæ in vulgata lectione desiderabantur, ex vetere scriptura supplere visum est. Cæterùm eiusmodi nucleos, suis tunicis ac ceu vestibus distinctos, Theophrastus γέλγις appellat, alij ὄνυχας & σκελίδας: Plinius *nucleos, spicas* Columella nominat.

ἐκκριτικὴν φυσῶν] Paris. φυσώδη, Aldinus, φυσῶ, pro quo φυσῶν reponendum censuimus. Nam & ita Serapio, Lacuna & Fuchsius legisse mihi videntur. Ac certè quidem flatus pellere Allium tam sumptum quàm adhibitum, & multorum autoritate, & variis cõstat experimentis. Enimuerò Simeon Sethi, Allium nõ modò flatus dissipare, sed etiam eorum generationem prohibere tradidit. Quin & Galenus ipse 12. Meth. vt ἄδιψον, ita & ἄφυσον esse asseruit: nec illud modò, sed & inter eduliorū genera omnia flatum potentissimè discutere. Neque verò obstat, quod deinde subdit Diosc. Allij vim esse ἐμπνευματώσεως ποιητικὴν, hoc est, *ipsum inflationes parere*. Nã vnum & idem remedium, pro ratione materiæ quam nanciscitur, & flatus pellere & flatus quoque gignere potest. Sic flatus quidem discutit pellitque Allium, si flatus vndecunque genitos nactū fuerit, dummodò ne corpus ipsum crassioribus redundet excrementis, quæ gignendis flatibus nouam suggerant materiam. Flatus verò gig nit excitátve, si in pituitosum excrementitiúm que corpus inciderit: ita tamen vt flatum minimè quidem ex se, sed ex occurrente pituita suscitet. Tùm enim quatenus frigidos crassósque eiusmodi humores nimiopere calfacit, liquat & attenuat, viscidósque ac lentos incidit, fieri nequit, quin pars eiusce materiæ abeat in flatulentos vapores. Atque iccirco Hipp. lib. de diæta, Allium prodidit spiritosa vi flatus excitare: itémque lib. de vict. rat. in acutis. flatum ac dolorem circa thoracem facere. Celsus itidem, lib. 2. cap. 26. Allium inter inflantia numerat. Sed nec illud quoque omisit Plinius, lib. 20. c. 6. dū Allij dotibus propositis, vitia deinde varia recẽset: ac inter alia, quòd inflationes faciat. Quid quòd, vel ipso teste Aristophanis Scholiaste, ἀπὸ τῶν σκορόδων deducta videtur vox illa σκορδινᾶσθαι, quæ *pandiculari* significat, non quidem, vt ille voluit, quòd allia esu largiore vomitum irritent, tandémque ex acrimonia sequatur pandiculatio, sed quòd vaporosa excrementa interdum excitent & ad musculos propellant: quæ quidem vti difflentur, Natura distẽsionem, quam σκορδινησμὸν, hoc est, *pandiculationē*, vocãt, moliri consueuerit.

δίψης ποιητικὴν] Sitim certè gignit allium. Siquidem stomachum exiccat: maximè si ventriculum pituita vacuum offenderit. Attamē Gal. 12. Meth. cõtra quàm opinarentur nonnulli, qui Cæpis etiã ipsis siticulosius esse censebant, planè ἄδιψον esse voluit. Quin & asserit Simeon Sethi, Allium proprietate quadã valere ad sedandam sitim ab humore salso genitam.

ἐμπνευματώσεως] Lego, δίψης ποιητικὴν καὶ ἐμπνευματώσεως, ἑλκωτικὴν ἐπιφανείας σωμάτων, ὀμμάτων ἀμβλυωτικὴν, seu potiùs ἀμβλωπικὴν. Gallicus Interpres ἐκπνευματώσεως legisse videtur, siquidem allium innuit aptum natum crepitus excludere. Marcellus itidem ἀλλοιωτικὴν ἐπιφανείας σώματων, non ἑλκωτικὴν ideò legere maluit, quia, testibus Plinio & Simeone Sethi, faciat Allium in totum rubicundiora corpora, dum scilicet sanguinem attenuat. Alij quod habetur in vulgata lectione, ἐμπνευματώσεως ἀλλοιωτικὴν, interpretantur, *flatus discutiendi concoquendique uim*: quoniam fortassis ἀλλοιωτικὴν δύναμιν, hoc est, *uim alteratricem*, apud Aphrodisæum in problematis ἀντὶ τῆς πεπτικῆς δυνάμεως, pro *concoctoria ui* etiam vsurpari

ἀντὶ

obseruarunt. Ego verò cum Ruellio, ἑλκωτικὴν, legendum existimaui, Sotionis in Geopon. autoritate fretus: qui quidem refert Allio sanum corpus exulcerari, vti contrà cæpa vlcera ad integritatem reduci. Sed & Gal.lib.3.de temper. quo loco rationem reddit, cur multa foris admota exulcerent, assumpta verò minimè, in eo censu sinapi, muriam, Allia & cæpas annumerat. Quòd ad illud postremum spectat, quod in vulg.codicib.legebatur, ὀμμάτων ἀμβλυωπικὴν, hoc est, *uim oculorum aciem hebetandi*, minimè omittendum censui: siquidē æquè ac cæpam oculos hebetare Allium, tum experientia, tum & Plinij & Auicennæ testimonio satis superque constat. Imò & Hipp.ipse, lib.de diæta, Allia scribit oculis officere, eosdémque ἐπαμβλύνειν, hoc est, *hebetare*, propterea quòd vehementiorem corporis purgationem moliantur. Attamen Simeon Sethi iure optimo annotauit, quanuis sanam oculorum aciem lædat Allium, eius tamen hebetudinem ex largiore humiditate profectam emendare atque refocillare.

λαμβανομένη οἴνου συνεχῶς] Vertunt nonnulli, *si uinum assiduè bibatur*, addúntque alij, *ac reuomatur*: quasi desideretur in Græco exemplari, καὶ ἐξεμουμένου. Ac certè quidem Plinius lib. 20. cap.6. *priuatim*, inquit, *contra hæmorrhoidas prodest, cum uino redditum uomitu*. Ego continuò post assumptum Allium, vinum superbibi debere interpretor. Nam & συνεχῶς vt & *continenter* apud Latinos, ita interdū accipitur, pro eo quod Gallicè dicimus *tout d'une suitte*.

ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν] Ista sic lego: ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν σὺν ναρδίνῳ μύρῳ. σὺν ἁλσὶ δὲ καὶ ἐλαίῳ, &c. Ac ita quoque Serapio ac Ruellius legisse mihi videntur.

καλούμενον δὲ μύρτον] Aliâs κρομμυωτὸν legendum suspicatus sum: sed reponendum haud dubiè, μυσσωτὸν seu μυττωτόν. Nam & ea vox legitur apud Hipp. in fine libelli de locis in homine, itémque secundo Epidém. & lib. de visu. Galenus ἐν ταῖς γλώσσαις Dioscoridem citat, his verbis: μυττωτόν, ὑπότριμμα Διοσκουρίδης εἶναί φησι σκορόδων ἢ κρομμύου. quæ verba de hoc Diosc. loco accipienda sunt. Eadem est Erotiani sententia, qui, æquè ac Aristophanis Scholiastes, μυττωτὸν dictū existimat, παρὰ τὸ μυσάττεσθαι, quòd propter odorem tetrum odio dignum & abominandum sit, quasi μυσσωτόν. Hesychius etiam, Pollux & Aristoph. Scholiastes in Equitibus μυττωτὸν interpretantur, ὑπότριμμα διὰ σκορόδων. hoc est, *alliatum intritum*, seu *intritum ex Allio*: cui tamē adhiberētur & alia ἀρτύματα, puta porrum, caseus, oua, oleum & acetum. Cæterùm hanc ipsam μυττωτοῦ vocem etiam genere fœminino extulit Callimachus, -ἣν ἐπείψατο μυσσωτήν. Masculino verò, Hippocrates & alicubi Athenæus, itémque Theophrastus, lib.7. hist. Allio enim Cyprio (quod Latinorum fortasse fuit Vlpicum, quódque magnitudine præstare fertur) πρὸς τοὺς μυττωτοὺς χρῶνται, inquit ille. Plinius *ruris pulmentaria* conuertisse videtur: alij etymo à Græcis ducto *Moretum*, quasi *Mosetum* appellarunt.

CAP. CLXXXIIII. καὶ κατάπυῤῥον, ἄδρὸν] Secus sentire videtur Aëtius, qui capite de Napy, ἄφειον, id est, *præstantissimum*, censet, τὸ μικρότερον τῷ ὄγκῳ καὶ αἱματώτερον κεχρωσμένον, id nimirum, *quod mole minus est, quódque minus sanguineum colorem refert*.

πρὸς τι ἀμβλυωπίας] Attamen ex eo σίνηπι dictū scribit Athen. libro 9. ὅτι σίνεται τοὺς ὦπας ἐν τῇ ὀσμῇ, quòd etiam *ipso odoratu oculos lædat*. Sicut *cæpam* κρόμμυον, ὅτι τὰς κόρας μύουσιν, quòd nos *reductis palpebris pupillas occultare cogat*.

CAP. CLXXXV. συνουσίας παρορμῶν] Nasturtium è contrario contendit Plinius, lib.20.cap. 13. *venerem inhibere & animum exacuere*. Huic astipulatur Florentius Geoponicωn lib.12. cap. 27. φασὶ δέ, inquit, τοὺς ἐσθίοντας κάρδαμον, ὀξυτέρους τὴν διάνοιαν γίνεσθαι· subdit verò deinde, ἀφροδισίων ἐφεκτικώτερόν ἐστιν. Attamen id & experimēto & Dioscoridis autoritati repugnat.

CAP. CLXXXVI. δισκοειδὲς οἱονεὶ ἀποθλασμένον] Gal. lib.1. de antid. in hanc ipsam sententiam semen Thlaspeos ait quadā sui parte quandam habere veluti compressionem, (ἔνθλασμα vocat) à qua etiam θλάσπι nominatum sit. Cæterùm pro, δισκοειδὲς, Plinius ac Ruellius, φακοειδὲς, legisse videntur, hoc est, *lenticulæ formam referens*, sumpta tamen lenticulæ voce (veluti & φακὸς apud Græcos vsurpatur) pro eo vasis genere, quod ad lenticulæ modum conformatū est. Sic & humor crystallinus apud Aëtium, ὑγρὸν aliâs φακοειδὲς, aliâs δισκοειδὲς appellatur.

ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς] Semē Thlaspeos scribunt Galenus & AEgineta per sedem infusum prodesse ischiadicis, quatenus sanguinolenta vacuat. Sic & Plinius, lib.27. cap.13. *prodest & ischiadicis, infusum donec sanguinem trahat*.

CAP. CLXXXVII. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς] Eadem Plin. lib. 27. cap.9. de dryophono tradit: quod Cordus sat probabili coniectura ductus cum Draba Diosc. vnum & idem esse existimat. Serapio Drabam, Oribasio braben dictam, nasturtij generibus annumerat, & nasturtiū Orientale appellat. Cæterùm inter notha Aldini exemplaris, hoc ipsum caput cum Arabidis herbæ inscriptione repetitur, ita vt Arabis & Draba vnius & eiusdem plantæ diuersa nomina fuisse videantur.

CAP. CLXXXVIII. σταιτὸς ἀναπλασθέντος] Σπὰρ hîc, vt & alibi sæpenumero, tum apud Dioscoridem, tum apud Theophrastū & alios, αἰτὶ τοῦ σταιτὸς, hoc est, *pro fermento aut farina subacta*, sumitur: vti etiam testatur Hesychius. quod non animaduertens Plinius sæpenumerò fallitur. AEgineta cap. de Erysimo, αἰτὶ τοῦ σταιτὸς, siue σταιτὸς, ζύμην, hoc est, *fermentum*, vsurpauit. Esse verò σταιτὸς vocem ita accipiendā, ipse quoque Galeni contextus itidem apertè demonstrat, lib.6. simpl. cap. de Erysimo. vt & αἰτὶ τοῦ, ἐγκλύσματα (quæ vox paulò pòst sequitur in vulg. exempl.) legendum iuxta veterū codicū fidem, ἐκλείγματα, quanuis apud Gal. Aëtium & AEginetam ἐλίγματα perperam vbique legitur. Cæterùm pro eo quod habetur superiùs, ἐκλειχόμενον, lege, ἐκλειχόμενα: quò sit aptior cum præcedentibus connexio. Sed & fortè hoc eodem cap. αἰτὶ τοῦ λεπτύνει τι καὶ καθόλου, legendum, λεπτύνει τι καθόλου καὶ &c. Nam & ita Serapio legisse videtur.

CAP. CLXXXIX. ὅσῳ ἐστὶ μακρὸν πέπερι] Dioscorides, Galenus & ipse quoque Plinius, longi, nigri candidíque Piperis eandem esse arborem perperàm existimauere. At recētiores nonnulli,

quibus licuit de longè petitis aromatibus accuratiùs scribere, in quibus est Garcias ab Horto, varias esse omnium plantas referunt: ac Piperis quidem nigri fruticem à candidi frutice, æquè ac nostratium vitium genera inter se, non facie foliisve, sed solo propemodum fructus granive colore discrepare, vix vt hic ab illo nisi ab incolis internosci possit. Ego verò Piper albũ, quod certè quidem ad nos conuehitur, non aliud esse iudico, quàm ipsum Piper nigrum cortice suo nigro & rugoso spoliatum. Eo verò cortice spoliari fit verisimile, dum Soli expositum, vt verbis Galeni vtar, ὑπεροπτᾶται καὶ ὑπεξηραίνεται, hoc est, *nimium torretur*, ac, vt ita dicam, *superexiccatur*.

ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ] Ita & Theophrastus, 9. hist. stirp. cap. 22. Piper nigrum candido longè validius innuit. Galenus contrà 8. simpl. candidum nigro acrius esse voluit, tanquam superassato ac superexiccato. Rursúmque lib. 9. de comp. med. κα. τό. candidum Piper & stomacho commodius & acrius quàm nigrum esse tradit. At Plinius, lib. 12. cap. 7. vtroque tã longo quàm nigro lenius esse candidum asseruit.

ἔοικε μὲν τοι κόστῳ] Radicẽ Piperis intellige virib. costo similẽ. Nam & illud addidit Gal. 8. simpl. Quin ne radix quidem Costus est, sed lignum, si Garciæ ab Horto credimus.

CAP. CXC. ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ] Fortè καὶ Ἀραβίᾳ. Nam & ita de Zingibere Plin. lib. 12. cap. 7. *Id enim in Arabia atque Troglodytica in uillis nascitur.* Ac re vera Troglodytica AEthiopiæ pars est, non item Arabiæ.

ῥίζια μικρὰ] Plin. lib. 12. cap. 7. Zingiber simpliciter *paruæ herbæ radicem esse candidam* scribit. At Garcias ab Horto radice depingit iridis, ac multò maiore quàm Cyperi. quod ipsum confirmat Christophorus à Costa. Sed & Ludou. Rom. lib. 5. cap. 14. radicem scribit erui quatuor, octo, ac interdum etiam duodecim vnciarum pondo: quippe cùm minimè sit eadẽ omnibus amplitudo. Quòd ad folia spectat, Garcias iridi aquaticæ aut Gladiolo assimilat, quanquam magis nigricantia esse fatetur. Christoph. à Costa lacrymæ Iobi seu milio solis comparat. Antonius Pigafetta, arundini. Tantopere Autores de Zingiberis historia inter se dissident atque discordãt. Porrò inferiùs αὐτὶ τοῦ, ευχχησοῦμ, rectiùs legas, ἀγχησοῦνται.

μαλακτικὴ κοιλίας] Aluum leniter emolliunt Zingiberis radices, siquidem recentes ac etiamnum teneræ edantur, multa adhuc humiditate præditæ, cuius quidem ope aluum emolliant ac lubricent: at vetustiores exhaustáque humiditate arefactæ, aluum potiùs astringunt.

CAP. CXCII. κλῶνας ἔχον μικροὺς] Pro, μικροὺς, Lacuna, λεπτοὺς, hoc est, *tenues*, reponit ex veteri codice: atque ita quoque legit Oribasius.

CAP. CXCIIII. λαμβανέσθαι κοπεῖσαν] Lacuna ex vetusto quodam exemplari legit, καεῖσαν, hoc est, *combustam*. Cui quidem lectioni astipulantur hæc Theophrasti lib. 9. stirpium historiæ de Cyclamino agẽtis verba: ἀγαθὸν δὲ τὴν ῥίζαν & εἰς ὠκυτόκιον περιάπτειν, καὶ εἰς φίλτρα· ὅταν δὲ ὀρύξωσι, κατακαίουσι. εἶτ' οἴνῳ δεύσαντες, τροχίσκους ποιοῦσιν, ὡς τῆς τρυγὸς, ᾗ ῥυπτόμεθα: hoc est, *Vtile uerò radicem ad accelerandum partum adalligare. Valet & ad amatoria. Sed in eum usum effossa comburitur, dein uino irrigata in pastillos digeritur, uti fæcis, qua maculæ eluuntur.*

CAP. CXCV. καθαίρει ποκῖσα] Quoniam alterius Cyclamini radicẽ superuacuam esse scripsit Dioscorides, ista vel ad reliquam plantam, vel potiùs ad ipsius fructum seu acinos (quod faciliùs crediderim) referenda sunt. Quare αὐτὶ τοῦ, ποκῖσα, ποκῖς legendum puto, nimirum καρπὸς, cuius paulò antè facta est mentio.

CAP. CXCVI. Δρακόντιον ἕτερον φύλλα] Alterum caput Dracontij maioris nomine inscriptum, quod meritò à nonnullis inter Diosc. notha repositum est, tanquam legitimum agnouerunt Oribasius, Marcellus, Mathiolus & Amatus Lusitanus: ac illud quidem priore loco collocant, hoc verò posteriore. Ego verò cum Serapione illud alterum quanuis in codicibus nonnullis occurreret, consultò prætermisi, tãquam suppostitiũ, & ex Crateuæ aliúsve fortasse cuiuspiam scriptis perperam contextui Diosc. adiectũ: maximè cum in vtroque capite diuersas quidẽ vtcunque voces, & vnam tamen eandémque historiam animaduerterem. Si etenim singula expendamus, vix aliud occurret discrimen, quàm quòd Dracontij folia Diosc. hederæ comparat, ille verò quisquis sit, lapatho: Itémque colorem fructus à principio herbaceum agnoscit Diosc. (falsò enim in Aldino exemplari & apud Oribas. χολώδη legitur, αὐτὶ τοῦ, χλοώδη) ille verò σποδοειδῆ, hoc est, *cineraceum*. Sed fortasse Diosc. ad folij colorem, læuorem firmitatémve: ille ad eiusdem longitudinem respexit. Cæterùm, siue descriptionem, siue vires spectes, ferè consentiunt. Porrò si duplex est Dracontiũ, quemadmodum veteres testari videntur inscriptiones, maius inquam & minus, maius Dracontium id agnoscere possumus, quod in plerisq; hortis visitur, Autoris nostri descriptioni aptè conueniens: minus verò, aron passim circa sepes nasci solitum. Sic enim Serapio Dracontij duo constituit genera, vnum quod Dracontium simpliciter, alterũ quod aron appellaretur: ac idipsum innuere quoque visus est Theophrastus, dum tradidit Dracontij genus quoddã aron appellari. Attamen quoniam cognatæ ac congeneres sunt hæ plantæ, ac viribus etiam iisdem præditæ, earum nomina nil mirum apud Pliniũ & alios rei herbariæ Autores ferè omnes passim confundi: quod vel ante sua tempora factitatum testatus est ipse Plinius, lib. 24. cap. 16.

νεοτρώτων] Marcellus νευροτρώτων legisse videtur: sed vulgatam lectionem retinere satius fuit. Quanuis enim Gal. 3. de comp. medic. κατὰ γένη, ad neruos vulneratos Dracontij radicem vsurpat, attamen eiusdem foliis recentiũ vulnerum agglutinandorum vim idem ipse tribuit, lib. 6. de simpl. med. facult.

ἑφθὴ τε καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη] Sic Gal. 2. de Alim. Dracũculi æquè atq; ari radices bis térve elixatas iis interdum in cibo offerri tradit, quibus crassorũ lentorúmque humorum copia in pectore pulmonibúsve congesta est. At Theoph. lib. 7. hist. stirpium, Dracontij radicem ad cibũ ineptam ac prorsus medicamentosa facultate præditam esse tradidit, hisce verbis: ἡ δὲ τοῦ δρακοντίου (καλοῦσι γάρ τι δρακόντιον ἄρον, διὰ τὸ τὸν καυλὸν ἔχειν τινὰ ποικιλίαν) ἄβρωτος καὶ φαρμακώδης. i. *Radix Dracontij (quoddam*

enim aron Dracontium uocant à caulis uario colore) & esui inepta & medicamentosa existit.

CAP. CXCVII. μικρότερα δὲ] Vetusti codicis fidem secutus legi, μικρότερα, nō μακρότερα, hoc est, *longiora*, vt in vulg. exemplaribus. Oribasius quoque ac Serapio videtur legisse μικρότερα. Sed & ita legendum res ipsa per se clamitat.

ῥίζα λευκὴ] Cōtrà Plinius lib. 24. cap. 16. Aron radicem nigram habere scribit, vti dracunculus subrutilam: quod de cortice radicis fortassis intelligendū est. Alioqui enim candida est vtriusque radix. Imò candidam radicem cùm nominat Hipp. dracontij radicem vult accipi Gal. in Lexico vocum Hippocratis.

ἑψομένη ἥσσον ἐστὶ] Nostri quidem Ari radices (nisi fortè cultura meliorescunt) quantumuis bis térve coctæ, vix tantum de sua insigni acrimonia remittere possunt, vt in cibos recipiantur. Ita & plurimùm acres fuisse Ari Asiatici radices, testatus est Gal. lib. 2. de alim. facult. Attamen idem Cyrenis haberi prodidit, quæ minimùm medicamentosæ sint & acres; vt rapis etiam sint vtiliores, ac in cibo præstantiores. Sic quoque Plinius, lib. 19. cap. 5. *Aron in AEgypto nasci* prodidit, *radice mollioris naturæ, quæ edatur & cruda.* Tantum ergo potest cœli solíque diuersitas, vt quæ hîc acres reperiuntur stirpes, alibi mitioris naturæ deprehendantur.

CAP. CXCVIII. αἰδοῖον παντὸς ζώου] Quod hîc generaliter scribitur à Diosc. de fœminini sexus genitali tantummodò extulit Plinius: nec malè, velut indicant ea verba quæ proximè sequuntur. Ita verò Plinius, lib. 24. cap. 16. *Sed unum miraculum ingens, contacto genitali cuiusque fœminini sexus animal in perniciem agi.*

CAP. CXCIX. καλούμενον ἀνθέρικον] Autoribus Theophrasto & Pythagora quodam, ex Plinio, lib. 21. cap. 17. Hastulę regię caulis seu scapus totus, anthericos dicebatur, vti Latinis, teste eodem Plinio, albucus. Dioscorides verò prima quidem fronte florem tantummodò anthericū appellasse videtur: nec abs re, nam & ἀθὴρ seu ἀνθέριξ Græcis interdum pro summo spicarū fastigio sumitur. Attamen illud etiam, καλούμενον, rectiùs fortassis ad καυλὸν referri potest, vti ego referendum censui. Sunt & qui eo nomine semen Asphodeli significari voluerint, quemadmodum Hesychio & Theocriti Scholiastæ placuit. At verò Eustathius in Homerum, sitne ἀνθέρικος ἀσφοδέλου καρπὸς, an verò καυλὸς hæsitat. Cæterùm in describenda Hastula regia semen hoc nigrum minimè prætermisit Serapio, quale scilicet & Theophrasto & Plinio describitur.

καταρρήγνυσι δὲ] Lacuna legit, ταράττει. Plinius, *Semine*, inquit, *sumpto turbatur uenter.* Sed & vulgata lectio tolerari rectè potest. Illa siquidem τὴν κοιλίαν καταρρήσσειν, ἤτοι καταρρηγνύειν, rectè dici possunt, quæ aluum cogunt ἀθρόως, violenter & cum impetu deijcere. Sic infinitis locis apud Hipp. κοιλίην καταρρήγνυσθαι dicitur, quod exponit Gal. ἀθρόως ἐκκρίνειν πολλά. Sed & apud Gal. legitur: ἡ δὲ γαστὴρ αὐτῶν κατέρρηξε χολώδη. Eadē quoque significatione vsurpatur illud apud Appianum in Iberica, κατερρήγνυντο τὰς γαστέρας, quod Præceptor olim meus piæ memoriæ minùs rectè, *aluis dissiliebant*, videtur conuertisse.

CAP. CC. ἀπίθετος τῷ νευρώδεις] Contrà Plinius, lib. 20. cap. 9. *Bulbos neruis utiles* scribit, *ideóque paralyticis dari.*

CAP. CCII. δριμεῖαν καὶ πυρωτικὴν] Hîc Scillæ vrentem feruētémve facultatē tribuit Diosc. Attamen Gal. libro 8. simpl. in secundo tantùm calfacientium ordine eam reposuit: quem secutus est Auerroës. Paulus verò calidam simul & siccam in eodem secundo gradu agnoscit. At Auicenna calidam in tertio, siccam in fine secundi existimauit.

στέατι δὲ ἢ πηλῷ] Ineptè Scillam adipe oblini voluit Plinius, στέατι fortasse legens, neque satis gnarus variarum τοῦ στέατος significationum. Sed & luto (quod idem ipse voluit) Scillam inuoluere sordidum ait Gal. lib. de ther. ad Pisonem. Iccirco potiùs fermento teneriore oblini debere admonet: quippe cùm Scilla in eo facilè assetur, & ab eo quiddam dum assatur accipiat. Dioscorides, nōn ita magno discrimine, massam, seu subactam farinam, vsurpauit.

τὸ μεσαίτατον] Gal. lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπους, recitans Chrysermi ad splenicos medicamentum, in quo Scilla recipitur, hanc purgari dum vult, περιελεῖν, inquit, τὸν φλοιὸν καὶ τὸ πυθμένος τὸ σκληρὸν, τὸν δὲ πυρῆνα λαβών. hoc est, *Corticem detrahe & quod ad fundum durū est: sumpto uerò nucleo,* &c. Scilicet πυρῆνα, hoc est, *nucleum*, appellauit, quod hoc loco Diosc. τὸ μεσαίτατον.

καὶ ἕψεται δὲ ὁμοίως] Ruellius duos trésve præparandæ Scillæ modos, qui hic sigillatim traduntur à Dioscoride, minimè videtur distinxisse. Sic & Plin. lib. 20. cap. 9. *Tosta quoq; purgatur*, inquit, *& medium eius iterum in aqua coquitur.* Attamē palàm edocent Autoris verba, quomodo Scilla tum assanda, tum elixanda, tum etiam cruda siccanda sit. Et hoc quidem loco siccari eam in vmbra voluit, cùm tamen etiam exiccationem in Sole admittat, lib. 5. dum vini scillitici præparandi rationem tradit.

σὺν τῇ ῥητίνῃ τηχθὲν] μιχθὲν, legisse videtur Plinius. Siquidem loco citato de Scillæ viribus agens: *Rimas pedum*, inquit, *sanat in oleo cocta, & mixta resinæ.*

ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον] Idē prodidit Theoph. lib. 7. hist. cap. 12. his verbis: λέγεται δὲ καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῆς εἰσόδου φυτευθεῖσα ἀλεξητήριον εἶναι τῆς ἐπιφερομένης δηλήσεως. Hoc ipsum Plinius ex Pythagora refert, lib. 20. cap. 10. *Pythagoras*, inquit, *Scillam in limine quoque ianuæ suspensam malorum medicamentorum introitum pellere tradit.*

CAP. CCIII. μακρότερα δὲ] Plinius itidem lib. 27. cap. 12. Pancratium (quam aliqui scillam pusillam appellare malunt) foliis descripsit lilij albi, at longioribus crassioribúsque.

CAP. CCIIII. κατὰ τὰς Μαργαρείτας] Mutata vnica litera legendum, Μαρμαρείτας. Nam & Marmaritæ Straboni, lib. 17. Geograph. circa finem, populi dicuntur Libyæ, Cyrenis proximi. Hos eosdem Plin. lib. 5. cap. 6. Marmaridas nominat. Cæterùm pro eo quod paulò pòst sequitur, Λιβύης, repono, Ἀραβίας. Siquidem Galenus quoq; 7. simpl. ἡ δ' ἐν τοῖς θερμοῖς, inquit, πάνυ χωρίοις γεννωμένη κάππαρις, ὥσπερ καὶ ἡ ἐν Ἀραβίᾳ, πολὺ τῆς παρ' ἡμῖν ἐστὶ δριμυτέρα, ὥστε καὶ τῆς καυστικῆς ἐπιπλέον μετέχειν δυνάμεως. hoc est, *Porrò capparis quæ in ualdè calidis feruētibúsque regionibus prouenit, ut quam fert Arabia, multò est nostrate acrior, adeò ut plurimū etiam*

habeat

habeat adurentis facultatis. Sed & Plinius, lib. 13. cap. 23. *Cauenda eius genera peregrina. Siquidem Arabicum pestilens: Africum gingiuis inimicum: Marmaricum, uuluis & omnium inflationibus. Apulum uomitus facit, stomachum & aluum mouet.* Quanquam, si Dioscoridi Plinium rectè conciliare placet, legerim lubentiùs: *Arabicum pestilens, gingiuis inimicum: Marmaricum,* &c. Marmaricum enim & Africum eadem esse constat.

CAP. CCV. Λεπίδιον] λεπίδιον & ἴβηρις Democrati dicta, eiusdē plātæ sunt nomina, quemadmodum cap. de Iberide annotauimus. Quanquam est & alterum maius Lepidium à Paulo descriptum lib. 3. cap. 77. quod vulgus à sapore piperis piperitin nominat. Atque hoc ipsum à Plinio quoque designari videtur, lib. 19. cap. 8. dum tradit, *exire Lepidium in cubitalem altitudinem, folijs laurinis, sed mollibus.*

ταριχευόμενον εἰς ἅλμαιας] Lepidij vsum in condimentario genere, qui quidē huc pertinere videtur, refert Columella, lib. 12. cap. 8. dum faciendæ oxygalæ rationem tradit, hisce verbis: *Sunt qui satiui uel etiam syluestris Lepidij herbā cum collegerunt, in umbra siccent, deinde folia eius abiecto caule die & nocte muria macerata expressaque lacti misceant sine condimentis, & salis quantum satis arbitrantur adijciant: tum cætera quæ suprà præcepimus faciant. Nonnulli recentia folia Lepidij cum dulci lacte in olla misceant,* &c. Sed & idem Colum. in poëmate de cultu hortorum, Lepidium designās, *Ponitur* (inquit) *& lactis gustum quæ condiat herba.* Eodē verò spectare videtur illud Plinij, loco citato, de Lepidio: *usus eius non sine lacte.*

πρὸς τέταρτον ὥρας] Contendit Cornarius, τέλαρας, legēdum: nec abs re, quandoquidem & Damocrates, & quotquot alij è veteribus huius è Lepidio contra ischiadem remedij mentionem fecēre, illud ferè duarum tātùm, trium quatuórve horarum spatio suas vires exerere prodiderunt, fœminis quidem citiùs, viris verò tardiùs.

τῷ τραχήλῳ] Hanc ipsam radicem non collo, vti Diosc. sed brachio alligari tradit Plinius, lib. 20. cap. 17. *Tradunt*, inquit, *in dolore dentium adalligatam brachio quà doleat, compescere dolorem.*

CAP. CCVI. ὁ δὴ καὶ σέλινον ἄγριον] Hāc etiam à similitudine apij Apiastellū videtur nominâsse Apuleius: Plinius verò lib. 20. cap. 11. apiastrum, ipsúmque tradit in cōfessa damnatione esse venenatum in Sardinia: quanquam ibidē fatetur, apiastrum Hygino esse μελισσόφυλλον, scilicet ab apibus ita dictum, quibus hoc gratissimum esse consueuit.

ἄνθος χαλκίζον] Plinius, lib. 25. capite vlt. dum Ranunculi genera persequitur: *Quartum*, inquit, *simile huic, flore luteo*: vbi *luteo* perperàm legi cōstat, pro *lacteo*. Sed & ibidem, pro *Eadem siccæ concisa sternutamentū est*, legēdum hauddubiè, *sternutamentum ciet.*

πρὸς ὀλίγον] Hoc illud est quod ait Plinius, *celeriter remouenda*. Causam subdit Gal. in hęc verba: *Nam si diutius inhæreant, non solùm excoriatur cutis, sed & in crustam uritur.* Sic & Apuleius de hac eadem herba, quam Sceleratam nominat: *Non diutius patiaris*, inquit, *quàm necesse est, ne & sanum corpus exedat.*

CAP. CCVII. συνεψηθέντες] Lege, συνεψηθέντα, vt hæc aptiùs cohæreant cum sequentibus, ἐσθιόμενα, καταπλασθέντα.

ἀργεμώνην ἀπατώμενοι] Plinius, lib. 21. cap. 23. postquam ex sententia Dioscoridis de Anemone medica, ad coronariarum differentiam, egit: *Hanc subiūgit, errore ducti argemonem putant multi*, &c. Eodem seruato Plinij sensu, Pena hoc loco, nisi fallor, ἀνεμώνην, αἰτὶ τῷ, ἀπατώμενοι, legendum existimauit: quasi id vnū voluerit Dioscorides, errore manifesto cōfundi Anemonem cum argemone. Veruntamen etsi non negamus, id quidem innuisse Dioscoridem, præterea tamen & quorundam errorem retegere & coarguere voluisse suspicamur: qui quidem veræ ac legitimæ argemones ignoratione, eupatorio nomen argemones seu argemoniæ falsò tribuebant. Nam sic quoque rursum Diosc. lib. 4. cap. 41. de eupatorio: ἔνιοι ταύτην ἀρτεμισίαν ἐκάλεσαν πλανηθέντες. ἐπίεστι γὰρ ἑτέρα, ὡς ὑποδεδείξαμεν· vbi ἀρτεμισίαν, αἰτὶ τῷ, ἀργεμώνην, perperàm legi apud omnes est in confesso. Cæterùm, quantumuis nō semel rectè monente Dioscoride, error ille nominum ad hodiernum vsque diem ita inualuit, vt etiam vulgus Medicorum eupatorium, detorta argemones in agrimoniam voce, falsò agrimoniam appellet.

τῆς ἀργεμώνης αὐτῆς ὑπόπυον] Legi, ἀργεμώνης, vti in altero exēplari haberi annotat Goupylus, non ἀνεμώνης, vti legitur in vulg. exemplarib. Illud ipsum quoque expresserunt, Oribasium secuti, Hermolaus, Marcellus, Cornarius & Lacuna. Adde quòd ex proximè sequenti capite ita legendum, facilè vnicuique constat. Ego verò αἰτὶ τῷ, ὑπόπυον, cū Oribasio & Serapione legendum puto, ὑπόλευκον: aptiùs enim opponitur ei quod sequitur, ὑπόξανθον. Huc adde quòd capite proximè sequenti, quod priuatim argemonæ dicatum est, argemones capitulum quàm papaueris rhœadis oblongius & summa parte latiusculum esse disertè scribitur.

ὅτι ὀπὸν οὐκ ἀνίησιν] Sibi pugnantia hoc capite scribere prima statim facie videtur Dioscorides, qui iam succum vllū remittere neget Anemonen: anteà verò radicis eiusdem succū ad purgandum caput prodesse tradiderit. Sed aduertendum aliud ὀποῦ, aliud χυλοῦ voce significari. Anteà de expresso radicis succo egit: hîc de liquore, qualem & argemone & erratica papauera sponte & citra vim fundunt, dum caulis potissimùm conciditur, aliòve modo aperitur. Sic & chondrillę lactucæque liquorem lacteúmve succum antehac ὀπὸν appellauit. Nos iccirco homonymiæ vitandæ gratia hîc ὀπὸν *liquorem* vertere maluimus, quàm *succum* cum Plinio. Is siquidē, loco modò citato, dum distinctionem tradit Anemones generum ab argemone & papauere rhœade, sic habet: *Nec aut succum illarum Anemonæ reddūt, aut calyces habent, nec nisi asparagi cacumen.* Hisce autem verbis noluit omnino succo priuare Anemonen, sed tantummodò ipsius succum ab argemones & papaueris rhœadis succo diuersum esse indicauit. Aliā verò fuisse Dioscoridis mentem, ex illius verbis facilè quisque iudicet.

CAP. CCVIII. τὸ δὲ φύλλον] Consensus omnium Interpretum fecit, vt quę alioqui in vulgatis exemplaribus deprauata legebātur, ita restituerimus: τὸ δὲ φύλλον ἀνεμώνῃ ἔχει ὅμοιον, ἐσχισμένον, ἄνθος [ἐπὶ καυλῷ] φοινικοῦν, κεφαλὴν δὲ &c. quanquā

illud, ἐπὶ καυλῷ, penitus omiſit Cornarius: Ruellius poſt illud, κεφαλῷ δὲ, repoſuit. Plinius verò ſic habet nulla floris facta mentione, lib. 25. cap. 9. *Folia habet Argemonia, qualia anemone, diuiſa apij modo, caput in cauliculo papaueris ſylueſtris: item radicem.*

Cap. CCIX. τραυματικαὶ] Quoniam Gal. 6. ſimpl. vtrunque genus Anagallidis tradidit admodum extergentis eſſe facultatis, ex eo colligit Manardus, legendum fortè, ῥυπτικαὶ, ἀντὶ τοῦ, τραυματικαί. At ego ſuſpicor legẽdum potiùs, ϐαυματικαὶ, quia ſint vulnerariæ. Nam & eodem loco monet Gal. exiccandi vim habere mordacitatis expertem, ideóque vulnera glutinare.

Cap. CCX. λευκὰ ἔχει τὰ κλήματα] Lacuna in antiquo codice legit, λεπτὰ ἔχει &c. quam lectionem eò lubentiùs ſum amplexus, quòd & Serapionem ita legiſſe animaduerterem.

γωνιώδη καὶ ἐρυθρὰ] Eadem leguntur apud Oribaſium. Attamen hæc vox, ἐρυθρὰ, meritò plerisque Interpretibus ſuſpecta fuit, quoniam helicis Hederæ folia nuſquam rubentia conſpiciuntur. Theophr. lib. 3. hiſt. ſtirp. cap. 18. de eadẽ helice agens, ſcribit in hunc modum: ἡ δὲ δὴ ἕλιξ ἐν μεγίσταις διαφοραῖς. καὶ γὰρ τοῖς φύλλοις πλεῖστον διαφέρει, τῇ τε μικρότητι καὶ τῷ γωνιοειδῆ καὶ εὐρυθμότερα εἶναι. τὰ δὲ τοῦ κιττοῦ, περιφερέστερα καὶ ἁπλᾶ. hoc eſt, *helix differentijs maximis diſcernitur. Etenim folijs plurimũ diſtat tum paruitate, tũ quòd angulata concinnioráque ſint, cùm Hedera rotundiora ſimplicíaque habeat.* Iſta porrò Plinius ijſdem penè verbis ſic Latinè reddidit, lib. 16. cap 34. *Plurimas autem habet differẽtias helix, quoniam folio maximè diſtat. Parua ſunt & anguloſa concinnioráque, cùm reliquorum generum ſimplicia ſint.* Ita quæ Theophraſtus εὐθυμότερα, vel, vt legũt alij, εὐρυθμότερα, vel, vt Paul. Leopardus, εὐθημονέστερα, ſeu pro eodem εὐσχημονέστερα dixerat, vertit Plinius, *concinniora.* Ea autem Theoph. autoritate freti plerique etiam hoc loco vocem eandem, ἀντὶ τοῦ, ἐρυθρὰ, reponendam cenſuerunt. Attamen Cornarius apud Theoph. legendũ potiùs exiſtimat, εὐχυμότερα: hoc verò loco, εὐτραφῆ. Ego eodem propè ſenſu hic, ἁδρὰ, legendum ſuſpicor: nam & *craſſa* Serapio cõuertit. Liberum tamen eſto ſuum cuique iudicium.

νευρώδεις ἀπτικὸς] nimirum, ſi intrò ſumatur. Nã & Plinius, lib. 24. cap. 10. *Hedera*, inquit, *neruis intus nocet. ijſdem neruis adhibita foris, prodeſt.*

ἀπονίαν ποιοῦσι] Sic legiſſe videtur Serapio: vertit enim, *Corpus infirmant.* At ego ἀντὶ τοῦ, ἀπονίαν ποιοῦσι, vnica mutata litera lego, ἀγονίαν ποιοῦσι: maximè cùm clariſſ. vir Sambucus ita etiã in vetuſto quodã codice legi obſeruauerit. Quanquam ſi corpora infirmant Hederæ corymbi, ex conſequenti etiam ſterilitatem facere ſat intelligi potuit. Ita verò Plinius, loco modò citato: *Hederæ nigræ candidiores corymbi poti, ſteriles etiam uiros faciunt.*

Cap. CCXI. καὶ ὁ καρπὸς] Ita Oribaſius, Serapio & Cornarius; reliqui, καυλὸς non ita magno diſcrimine legiſſe videntur. Vult enim Autor non ex his illíſve tantummodò plantæ partibus, ſed ex ipſa tota ſuccum elici-

ἡ δὲ ῥίζα πινομένη &c.] Lacuna legit in hunc modum: ἡ δὲ ῥίζα πινομένη σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ καὶ καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ ἰκτερικοῖς θεραπεύει καὶ ἕρπητας. ὀδονταλγίας τε παύει διακλυζομένη. Ego verò, vnica detracta particula, καὶ, ita lego & diſtinguo. ἡ δὲ ῥίζα πινομένη σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ, ἰκτερικοῖς θεραπεύει, καὶ ἕρπητας, καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ, ὀδονταλγίας τε &c.

ἀναφύεται] Chelidoniam primo ſtatim hirundinum aduentu è terra erumpere voluit Dioſcorides. At Theophraſtus & Plinius, iam tùm florere tradiderunt. Siquidem Theophr. lib. 7. cap. vlt. ἐπὶ δὲ τὸ χελιδόνιον. inquit. καὶ γὰρ τοῦτο ἅμα τῇ χελιδόνι ἀνθεῖ. Plinius verò de Chelidoniæ generibus agens, lib. 25. cap. 8. *Florent aduentu hirundinum, diſceſſu marceſcunt.*

ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ] Plinius & ita ſenſiſſe videtur, lib. 8. cap. 27. vbi ſic habet: *Chelidoniam uiſui ſaluberrimam hirundines monſtrauêre, uexatis pullorum oculis illa medẽtes.* Itémque lib. 25. cap. 8. *Chelidonia hirundines oculis pullorum in nido reſtituunt uiſum: ut quidam uolunt, etiam erutis oculis.* Idem verò ex Plinij ſententia retulit in ſuo carmine AEmylius Macer, capite de Chelidonia. At Cornelius Celſus id commentitium eſſe exiſtimat, lib. 6 cap. 6. quo loco de ſanguine ſuffuſis oculis agit, hiſce verbis: *Extrinſecus uerò interdum ſi ictus oculum lædit, ut ſanguis in eo ſuffundatur, nihil commodius eſt, quàm ſanguine uel columbæ, uel palumbi uel hirundinis mungere. Neque id ſine cauſa fit, cùm horum acies extrinſecus læſa interpoſito tempore in antiquum ſtatum redeat, celeberriméque hirundinis. Vnde etiam locus fabulæ factus eſt, per parẽtes id herba Chelidonia reſtitui, quod per ſe ſaneſcit.* Hoc ipſum & antè innuiſſe videtur Ariſtoteles, dum & lib. de hiſt. animal. 6. cap. 5. & 4. de gener. anim. cap. 6. nulla herbæ facta mentione, pullorũ hirundinis nuperrimè in lucem editorum oculos ſi quis præpunxerit, aut ſtylo vexauerit, reſaneſcere ſcribit, ac viſum poſteà planè recipere. Sed & ipſe Plinius, lib. 11. cap. 37. *Oculos*, inquit, *ſerpentium catulis & hirundinum pullis ſi quis eruat, renaſci tradunt.* Id verò ſi ita eſt, ſoli genitali facultati acceptum ferendum eſt, quæ quidem in recens editis eiuſmodi animalibus oculis nondum abſolutis inſidet. Enimuerò cùm nuper excluſi hirundinum pulli non videant, imperfectíque edantur in lucem, punctos tùm erutóſve eorum oculos reparari ac reſarciri poſſe non eſt à ratione planè alienum: quoniam iis nondum abſolutis adhuc inſidet ea genitalis facultas, quæ deliniationis fungens munere, nacta materiam, damnum ſat commodè reſarcire poſſit.

Cap. CCXII. ἐκ μόσχων ἀπηρυθρισμένον] Sic habent omnes codices. Sed equidem cum plerisque interpretibus legere malim, ἐκ μόσχων ἀπηρτημένον. Nam & alibi Dioſcorides, ἀπηρτημένος ἐκ σχοινίων.

Cap. CCXIII. ἔχει δὲ τὰ φύλλα] Nobis haud ſecus ac priſcis incerta omnino huius Othonnæ hiſtoria fuit in cauſa, vt è recẽtioribus nonnulli varia variè in hoc capite legerint. Ac inter cæteros quidem piæ memoriæ Præceptor noſter Rondeletius, ἀντὶ τοῦ, εὐζώμῳ, ἡδυόσμῳ, legebat. Doctiſſ. etiam Dalechampius, ἀντὶ τοῦ, πολύτρητα, vt audio, legit πολύσχιστα. Marcellus ἀντὶ τοῦ, χαλκόχροου, λευκόχρουν. Attamen perbellè reſpondent quæ de Othonna retulit Plinius, lib. 27. cap. 12. cum vulgata Dioſcoridis lectione.

Cap. CCXIIII. ἐπηρτημένῳ] Senſus erit clarior, ſi ἐπηρμένῳ legerimus, ἀπὸ τοῦ ἐπαίρεσθαι.

Cap. CCXVI. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ περὶ αὐτῆς]

Galenus,6.simplicium,hanc, quia insigni acrimonia prædita sit, valentiùs quàm satiuam desiccare monuit, ideóque valentiùs humidis putrescentibúsque vlceribus obsistere: ad cætera verò minùs antedicta valere: quippe quæ immoderatiùs desiccet atque mordeat.

Cap. CCXVII. ἀφ' ὧν κλωνία] Illud, ἀφ' ὧν, mihi meritò suspectum est, quoniam non ex alarum sinibus, sed ab ipsa potiùs radice totidem ramulos prodire est verisimile. Quare vel eę voces redundant, vel post eas aliquid desideratur.

Quæ ab operis typographicis pag. 39. per imprudentiam prætermissa fuêre, hoc loco supplere visum est.

†† Cap. CXII. καὶ ἀκατέργαστον] Sic citat Gal. I. de alim. At Marcellus ἀκατέργαστον (rectiùs fortasse, δυσκατέργαστον) legendum ideò putauit, quoniā Galenus & ipsum secutus Paulus κρίμνον dixêre, ἀλφίτου δυσπεπτότερον, hoc est, *Crimnon quam polentā ægriùs concoqui.* Veruntamen nihil impedit, quominùs simpliciter enuntiātes, κρίμνον δυσκατέργαστον dicere possimus: si verò cum polenta comparemus, hac ipsa δυσπεπτότερον, quemadmodū etiam tum Gal. tum Paulus pronuntiauerūt. Cæterùm non ex zea tantùm olyráve & tritico parabatur Crimnon, sed & ex hordeo. Nam, vti annotat Gal. in Hipp 2. prædict. Crimnon dicitur, quæ effracto hordeo inuenitur farina grandiuscula: quippe quæ non perfectè molita est. Porrò αὐτὸ, πεφωχθείσης, legitur apud Gal. loco citato, πεφρυχθείσης, eodem penè significato: quanuis aliud est torrere, aliud verò frigere.

Cap. CXIII. καὶ ἡ ὀλύρα] Olyram Plinius arincam appellari scribit, eámque diuersam penitus facit à zea, contrà quàm existimarit hoc loco Diosc. itémque Galenus, dum ζειᾶς vocem apud Hipp. exponit, ὀλύρας. Huius verò speciem aliquanto deteriorem, typham dici solitam ex eiusdem Gal. verbis facilè licet colligere, quanuis typham cū Olyra eandē fecisset Mnesitheus.

Cap. CXIIII. ἐκ τῆς ἀληλεσμένης] Non ex sola zea, aut huius specie, olyra dicta, Atheram seu atharam AEgyptiorum fieri hoc ex loco inferri velim. Nam & ex amylo eam cōstare prodidit Aëtius: Iulius verò Pollux, è miliacea farina.

Cap. CXV. τράγος τὸ σχῆμα] Gal. hæc verba citans, I. de alim. mēdosè sic habet: τράγος τὸ σπέρμα μὲν παραπλήσιον χόνδρῳ. Porrò Tragum hunc, quem ab herba maritima cognomine distingentes nonnulli, σιτώδη, hoc est, *cerealem*, cognominant, Oribasius, lib. 3. ἀπορίσων, far crassius appellat, nec ineptè quidē: quandoquidem à veterū farre factitio, quod cum Diosc. χείμων quodammodo conuenire videtur, eo solo differt, quòd hoc mola in partes confringeretur, ille integer repurgatus asseruaretur. Gal. lib. I. de alim. fac. ex olyra nobilissima vti decet excorticata Tragum fieri prodidit. Sic & Autor Γεωπν. lib. 3 ex olyra præstāti parari voluit, ad eundem modū, quo ex hordeo ptissana. Alio tamen loco idem Gal. ex zea fieri tradit, cuius vtiq; species est olyra, vel ipso teste Diosc. At Plinius, lib. 18. cap. 7. ex ipso etiam tritici semine, dum decorticatur. Sic & Autor Γεωπον. loco suprà citato, è frumento quoque Alexandrino fieri commemorat.

Cap. CXVII. τῶν σιτηρῶν] Galenus I. Alim. non inter frumentacea, sed inter legumina Oryzam recenset. ὄσπρια enim quæ Latinis sunt *legumina*, ibidem appellari scribit, cerealia omnia semina, è quibus panis minimè conficitur. At quod idem βρόμον, id est, auenam, ex leguminum genere scribit esse, lib. 6. simpl. mendo minimè carere existimauerim, atque adeò pro ὀσπρίων, σιτηρῶν, esse reponendū. Est enim alia Oryzæ, (quā ὄρυζον etiam neutro genere nominat Theophrastus) alia auenæ ratio.

IN LIBRVM TERTIVM.

Cap. I. Ἀγαρικὸν ῥίζα] Etsi incertam & ambiguam de Agarico ex opinione vulgi sententiam protulit Dioscorides, illud tamē radicem esse voluit, quem in eo deinde secutus est Galenus: quanquam hic ita radicem esse agnoscit, vt tamen non intra terram cæterarū more latere, sed arborū caudicibus innasci & adhærescere fateatur. At veriùs cum Plinio, lib. 25. cap. 9. fungus est, non quidem radicibus, sed ipsis truncis innascens arborum, non glandiferarum modò, (quod voluisse videtur Plinius) sed & coniferarum. Nam & laricibus summis innascitur, quod inter cætera hodie præfertur: quippe cuius apud nos vsus sit frequentissimus, siue ex Allobrogū, siue ex Valesiæ Alpibus inuehatur.

ἔχον κληδόνας ἀλθαίας] Ita sentiunt Aëtius & Auicenna. A Mesuæo verò filamēta Agarico mari eidémque deteriori potiùs tribui videntur, vti & rotunditas, fœminæ. Sed reuera fœmina, quæ bonitate antecedit, si frangatur, rectis venarum discursibus & quasi diuisuris constare cernitur: mas verò, in fracturis (quod aliud est) villosus fibrosusve neruorum modo cōspicitur.

τοῖς στομαχικοῖς] Idem repetit Autor, 2. ἀπ. cap. 13. & 14. Sed quomodo stomachicis Agaricum rectè conuenire possit, dubium fortasse non abs re fuerit. Siquidē Aëtius, Tetrab. I. ser. 3. cap. 40. illud tradidit stomacho omnino aduersari, quia scilicet leue sit, ac in stomacho supernatet. Idē quoq; memorię prodidit Actuarius, meth. med. lib. 5. cap. 8. Paulus verò, lib. 4. cap. 7. affirmauit nō esse stomacho valdè noxium. Sed nos cū Aëtio & Actuario sentire cogimur, quoniā nostrū nauseabundū esse quotidie experimur. Fortasse verò præstātius illud fuit, quod olim è Sarmatię regione petebatur, in qua fuêre vrbs, amnis & promontorium eodem Agari nomine, à quibus & Agaricum nomen sibi vendicasse creditur.

Cap. II. οἱ δὲ ῥῆον καλοῦσι] Hanc radicem Plinius Rhacomatis nomine describit, lib. 27. cap. 12. Galenus & Paulus, æquè ac Dioscorides, Rha seu Rheon appellant, ita dictam à Rha fluuio cognomine supra Pontum & Bosphorum Tanai vicino: quoniam in illius superciliis ea gignebatur, teste Ammiano Marcellino. Alij quòd è regionibus supra Pontum afferretur, nomine composito Rhaponticum dixêre. Aëtius ῥέον Ποντικὸν seu ῥᾶον nominat. Actuarius, inter-

dúmque AEgineta ῥίζαν Ποντικὴν, vti Corn. Celsus, radicem Ponticam. Sed & iidem AEgineta & Actuarius, itémque Nicolaus Myrepsus, Rhei Barbari seu Barbarici nomine, eius ipsius interdum mentionem fecisse videntur. Et tamē non desunt è recentioribus primariæ notæ Medici, qui haud ita firmis, si quid iudico, nixi argumētis, à Rhabarbarico nostro hodie vsitatissimo radicem hoc capite descriptā toto genere differre affirmauerint. Verùm quoniam ab Arabibus recentioribúsq; Græcis eadē propè Raued Scenitico, Rhabarbarico seu Indico assignantur, quæ à Diosc. Galeno, priscísque aliis olim Rheo tributa sunt, eiusdem generis radices has esse meritò censuerim: sed quæ specie tātùm differant, ac pro cœli natalísque soli, aut etiam maturitatis discrimine, pondere, odore, colore, sapore ac viribus euarient.

CAP. III. γεντιανὴν] Placet Dodonæi coniectura, qui ῥυπτικὴν legendum censuit: maximè cùm Gal. 6. simpl. Gentianę radicem pronuntiet inter cętera, δραστήριον εἶναι ἱκανῶς ἀπορρύπτειν. hoc est, *in abstergendo esse perquam efficacem*, abstersoriámque illi facultatem esse insignis amaritudo satis indicet. Adde quòd effectus qui proponuntur deinceps à Diosc. abstersionis potiùs quàm astrictionis fidem faciunt.

CAP. IIII. βοηθεῖν ταῖς λοχείαις] Id est, *partubus aut puerperijs*. Aldinus codex habet, ταῖς λοχοῖς, id est, *puerperis ipsis*, quem ego secutus sum. Plinius, lib. 25. cap. 8. *Inter nobilissimas Aristolochiæ nomen dedisse grauidæ uidentur, quoniam esset* ἀρίστη λεχοῦσαις, pro quo legendum, λοχευομέναις: quæ quidem vox puerperas aut certè parturientes veriùs denotat, quàm grauidas: quanuis etiam parturientes grauidas adhuc esse minimè negamus. Tantùm verò abest vt grauidis reliquo gestationis tempore opituletur Aristolochia, vt contrà maximè noceat: quandoquidem è locis muliebribus menses, secundas & partus extrahendi vim habet.

CAP. V. δακτύλου ἔχει τὸ πάχος] Plinius, lib. 25. cap. 8. longæ Aristolochiæ radicem ait, esse baculi crassitudine. Ac re vera huius radices inuenias, quæ crassitudine non modò baculum, sed & brachium æquēt. Quare de iuniore Aristolochia accipiēda sunt Diosc. verba, non de prouecta, cuius radices quàm iunioris quadruplo aut etiā quintuplo interdum crassiores cōspiciūtur.

CAP. VI. ἀειζώου μικροῦ] Sic Oribasius, Serapio & Auicenna. Sed Valerius Cordus pro, ἀειζώου, reponit, ἀσάρου, quem deinde secuti sunt Anguillara & Dodonæus. Ac certè quidem palàm est semperuiui folia nullo modo imitari Aristolochiam, nisi fortè quatenus, æquè ac semperuiui minoris, obtusa quodammodo potiùs sunt, quàm acuminata. Theophrastus lib. 9. cap. 13. nulla distinctione adhibita Aristolochiæ foliū facit προσεμφερὲς ἀλσίνῃ, πλὴν στρογγυλώτερον, hoc est, *alsinæ assimile: sed rotundius*: quo loco Dodonæus ἑλξίνῃ legit, quanuis & alsine helxines folia refert, teste Diosc. Sed neq; licet animaduertere, qua ratione huius Aristolochiæ flores rutæ floribus assimilentur: vnde etiam suspicor αὐτὸ τὸ, πηγάνῳ, πελιδνῷ fortasse legendum esse. Omnes enim Aristolochiæ licet florum colore dissideat, eorum tamen figura vna & eadem conspiciuntur, quam esse pileolorum instar Dioscorides anteà tradidit.

πρὸς δὲ τὰ ἑρπετὰ] Contrà, rotundam aduersus serpentes aptiorem esse voluit Plin. lib. 25. cap. 8.

ἐλαττοῦται δέ πως τῇ δυνάμει] Clematitidem quoque censet Galenus, 6 simpl. esse quidem cęteris fragrantiorē, sed ad medicationes inefficaciorem. Contrà Plinius Clematidi, ab aliis Creticæ dictæ, præcipuam vim esse asseruit, lib. 25. cap. 8. Neque iccirco desunt qui hanc ipsam esse velint, quam λεπτὴν Andromachus Senior cognominat, quámque in theriacam suam recipit. Attamen cùm hæc ipsa duplex esse comperiatur, nempe Clematis radice simplici, & quæ Pistolochia est Plinio, ab aliis à densis radicum capillamentis πολύρριζος cognominata, hanc ego cum piæ memoriæ D. Rondeletio suspicor potiùs in theriaca desiderari: quoniam alteri Clematidi & odore grato & medicata facultate antecellere videtur. Nihilominus longam Aristolochiam theriacæ inserunt Nicolaus, Fernelius & plerique alij. Auicenna verò, rotundam.

CAP. VII. ἐοικότα σχίνῳ] Inter spinosa foliata Glycyrrhizam recēset Plinius, lib. 21. cap. 15. quia sit *folijs*, inquit ille, *aculeata mordacitas*. Rursúmq; lib. 22. cap. 9. eandem inter aculeatas plantas commemorat, *folísque* scribit esse *echinatis*. Ex quibus facile est colligere, Plinium errore manifesto αὐτὶ τοῦ, σχίνῳ, legisse, ἐχίνῳ, neque vnquam illi fuisse visam Glycyrrhizæ plantam. Siquidem neutra Glycyrrhizæ species foliis visitur aculeatis. Alteram quidem fateor echinum gerere platani echino haud absimilem. Sed aliud est echinum habere platani modo, aliud echinatis esse spinosísve foliis. Cæterùm hanc Plinius interdum Glycyrrhizam, nonnunquam etiam Glycyrrhizon nominat, vti & AEgineta. Theophrastus Σκυθικὴν ῥίζαν, itémq; ἀδυγλυκεῖαν. Hipp. γλυκύρριζαν. Nec enim aliter hāc vocem exponit Gal. in vocū Hipp Lexico, quàm βοτάνην τὴν γλυκυρρίζαν καλουμένην, *herbam quæ Glycyrrhiza nominatur*.

ἄδιψόν τε ἐστὶ] Galenus ideò sitim arcere dixit, 6. simpl. quia sit humana natura paulò frigidior, &, quatenus dulcis, etiam modicè humida. Theoph. lib. 9. cap. 13 de Glycyrrhiza verba faciens, δύναται δὲ, inquit, καὶ τὴν δίψαν παύειν, ἐάν τις ἐν τῷ στόματι ἔχῃ· διὸ ταύτῃ τε καὶ τῇ ἱππάκῃ διάγειν φασὶ τοὺς Σκύθας ἡμέρας καὶ ἕνδεκα ἢ δώδεκα. hoc est, *valet & ad sedandam sitim, si teneatur in ore: qua de causa sola ea cum equino caseo sese Scythæ sustentant ad dies undecim uel duodecim*. Sic Plinius, lib. 12 cap. 54. *Quædam exiguo gustu famem ac sitim sedant, conseruántque uires, ut butyrum, hippacæ, Glycyrrhizon*. Rursúmque lib. 22. cap. 9. *Hac diximus sitim famémque sedari, ob id quidam* ἄδιψον *appellauêre, & hydropicis dedêre, ne sitirent*. Eodem spectat illud Columellæ, lib. 1. cap. 35. *Et quia famem sitimque sedat Glycyrrhiza, ob hoc* ἄδιψος *uocata est*.

καὶ στομαχικοῖς φάρμακοις ἁρμόζον.] Sic legit Serapio. Sed hauddubiè cū Plinio legendū est, στοματικόν, lapsu literæ vnius per quàm facili. Enimuerò Plin. lib. 22. cap. 9. cùm antè faucium vitiis omnibus conuenire Glycyrrhizā docuisset, paulò pòst, *cōmanducatam stomaticen* esse subiecit. Quæ verò dicātur στοματικὰ φάρμακα, videre est apud Galenum, lib. 6. τῶν κατὰ τόπους.

καθάπασός ἐστιν] Vulgata exempl. habebant καπάπλασος: sed lego καθάπασος, veluti etiam legitur apud Gal. 6. simpl. cap. de Glycyrrhiza: quo loco citatur hic ipse Diosc. locus, hisce verbis: φησὶ δ' ὁ Διοσκουρίδης τὴν ῥίζαν ξηρὰν λειανθεῖσαν, πτερυγίων ἐπιτήδειον γίνεσθαι καθάπασον φάρμακον. hoc est, *refert Dioscorides radicem siccam tritamque pterygijs si inspergatur, perquàm idoneum esse remedium.*

Cap. VIII. δριμεῖα μετὰ ποσῆς στύψεως] Ita Oribasius & Serapio. At Plinius, lib. 25. cap. 6. quo loco Centaurium maius totidē ferè verbis describit, radicem hanc non quidem acrem, sed amaram esse prodidit cum quadam dulcedine. Cæterùm autor libri de viribus Centaureæ ad Papiam, aliud ex Crateua describit Centaurium maius, ab hoc Diosc. diuersum, quod sit, *folijs lapathi hortensis, sed minoribus, serratis in ambitu, caule trium palmorum altitudine, succo rubro, capite in cacumine squarroso, radice solida & crassa, gustu dulci & subacri.* Ex quibus facile est colligere illud ipsum esse, quod simpliciū diligētissimus indagator Car. Clusius, in rariorū Hispaniæ stirpium historia, depingit, ac supra Olyssiponē lapidosis iuxta Tagum collibus inuenisse se commemorat.

σκληθῆ ἢ πανάκεια] Hęc ad capitis calcē non habentur apud Serapionē: ac meritò quoq; à Marcello & Cornario inter Dioscoridis notha reponuntur.

Cap. IX. ῥίζα μικρὰ, ἄχρηστος, λεία] His addūt Marcellus & Ruellius, *gustu amaram* esse. quibus tamē verbis nihil est quod respōdeat in Græcis quotquot occurrerunt exēplaribus. Quin & huius amaritudinis, quā afferat radix Cētaurij minoris, nullā fecere mētionē Oribasius & Serapio.

καὶ πάλιν ἕψεται] Autor lib. de viribus Cētaureę, in conficiendo inspissandóque Centaurij succo, post reiecta spissamenta, aquæ excolatæ tertiam partē sapæ adijcit, quam simul decoquit ad iustam crassitudinem.

Cap. X. ἰξίαν τινὲς ἐκάλεσαν] ἰξία seu ἰξίας appellatio non huic tātùm, hoc est, albo Chamæleoni, sed & nigro iccirco rectè tribuitur, quòd vtriusque radicibus gummi quoddā ἰξῷ, i. *uisci* æmulū adnascatur. Sic enim Plinius de Chamæleone in vniuersum, lib. 22. cap. 18. *Chamæleonem, inquit, aliqui ixiam uocāt:* ac paulò pòst, *nigri Chamæleonis* (quod quibusdam ὀλόφονον & κυνόζολον vocari scribit) *radices tradit uiscum ferre ulceribus utilissimum.* Hesychius: ἰξίας, πόα τις, ἣ καὶ χαμαιλέων. Galenus verò in Lexico vocum Hipp ἰξιῶν interpretatur, φύλλων τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος. Reperiūtur tamē nōnulli, in quibus sunt Cordus, Ruellius & Gorræus, qui nomen hoc ad nigri Chamæleonis radicem contrahant, existiméntque ἰξίαν radicem esse nigri Chamæleonis, non quidē cuiusuis, sed eius tantùm qui viscū profundit: quod locis tantùm quibusdā & statis anni temporibus euenire asserunt. Illorū sententię fauent appellationes variæ Chamæleonis nigri, inter Diosc. notha relatæ. Quibusdam enim vlophonon, aliis ixiam, aliis denique cynozolon vocari reperitur. Quanuis autem non negamus Chamæleonis radices, non nigri modò, sed & albi, (si Aëtio credimus) habere quid deleterium, (quod tamen nigri tantummodò Chamæleonis radicibus tribuit Gal. 8. simpl. vti & Nicander in Theriacis) nihilominus aliud fortasse veneni genus & à Chamęleonum genere omnino diuersum esse crediderim ἰξίαν πῶμα ὀλόφονον Nicādri, seu ἰξίαν, cuius sexto libro Diosc. aut quisquis est ἀλεξιφαρμάκων Autor, inter venena mentionem facit: siue eo nomine radicem quandam designauerit, (quod verisimile videtur) quia priùs inter radices venenatas in eiusdem libri procœmio enumerauerat, siue viscū fuerit, quod radicibus quibusdam exudaret. Et tamē Diosc. lib. 2. περὶ ἀκανθῶν, cap. 150. ita scribit: ἰξίου δὲ τοῦ μέλανος, χαμαιλέοντος λεγομένου, ποθεῖς βοηθεῖ, &c. Sic & Scribonius Largus de ixia veneno insigni agens, lib. 2. de comp. medic. cap. 60. *Ixia*, inquit, *quam quidam Chamæleonta uocant.* Verùm & eam quoque tùm fuisse vulgi opinionem fit mihi verisimile, quæ tamen fallax & à vero aliena esset. Enimuerò quo loco venenatas radices commemorat Diosc. in citati libri pręfatione, à Chamæleonte ixiam manifestò distinguit: quanuis deinceps nullum de Chamęleonum radicibus eo libro peculiare caput habeatur, quia fortè neque etiam apud Nicandrum in Alexipharmacis, è quo pleraque mutuatus videtur. Quin & seorsim ac diuersis capitibus vtriusque Chamæleonis radicum & ixiæ meminēre Paulus & Aëtius, ac multùm differentia recensuēre quæ à sumptis his aut illis eueniunt symptomata. Huc adde quòd, quicquid scribant Anguillara & Dodonęus, ixine, pro qua perperàm apud Plinium habetur *helxine*, itémq; ixia & Chamæleonum genera, tanquam diuersę omnino plantæ, à Theophrasto, hist. lib. 9 diuersis capitibus describūtur. Quanuis tum his tum illis communē id esse agnoscit, quòd lacrymam fundant: ixine quidem è caule, sub alis foliorum: aliæ verò è radicibus ipsis. Sed & Plinius hunc secutus de ijsdem tāquam diuersis egit, lib. 21. cap. 16. Quænam porrò sit fuerítve ixia propriè dicta, quę viscum est Plinio, equidem hodie penitus adhuc ignorari existimo.

περὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ] Plinius, libro 22. cap. 18. non nisi Chamæleonis nigri radicū facta mentione tradidit, candidum Chamæleonem viscum sub alis foliorum quibusdam in locis gignere.

ἢ σκολύμου] φύλλα quidem vtriusque Chamæleonis σκολυμώδη agnoscit Theophrastus, lib. 9. hist. cap. 13. Attamen aliàs illis negat esse aculeata folia. Siquidem lib. 6. cap. 3. & 4. Chamæleonem ἀφυλλάκανθον esse prodidit. Atque hunc secutus Plinius, lib. 21. cap. 16. *Chamæleon, inquit, in folijs non habet aculeos.*

τραχύτερα δὲ] Sic Oribasius, Plinius, itémque Serapio: at codex Aldinus habet, παχύτερα, hoc est, *crassiora.*

ἢ κινάρα] Vel hoc ipsum spinosum caput cinaræ simile, seu, vt voluit Theoph. acanaceum, satis arguere videtur Carlinas nostras à Chamæleone toto genere discrepare: quo fit vt quænā planta sit Chamæleon albus, certi quicquam nondum affirmare possim. At Chamæleonem nigrum eum esse minimè dubito, quem & ipse Maranta pro Chamæleone nigro agnoscit. Illud porrò non omittēdum, turpiter Arabes nominum affinitate deceptos Chamelæam cum Chamæleone confudisse.

ἔστι δὲ καὶ μελαινη] Sic albi Chamæleonis radicem Nicander in Theriacis inter alias recenset ὀφίεσσιν ἀλεξρους, *serpentium uenenis auxiliantes*. Plinius verò, omnium Chameleonis generum radices scorpionibus aduersari prodidit. Attamen citato loco Nicander disertè nigri Chamæleonis radicum, tanquam venenatarum, vsum in assumendis omnino fugiendum censuit: quod ipsum innuit Gal. 8. simpl. dum illas scribit ἔχειν τι δηλητήριον, *habere quid deleterij*. At apertiùs AEgineta, lib. 7. ἔσω, inquit, λαμβανομένη τοῦ σώματος, δηλητηριώδης ἐστιν. hoc est, *si intra corpus sumatur, ueneni loco est*.

ἀποκτείνει καὶ κύνας καὶ ὗς] Quoniam ex Theophrasto pleraq; in hoc caput trâstulisse videtur Dioscorides, sunt nonnulli qui ex Theophrasto locum hunc ita restituendum existimarint: ἀποκτείνει δὲ καὶ κύνας καὶ ὗς. καὶ κύνας μὲν, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη καὶ ὑδρελαίῳ διεθεῖσα· ὗς δὲ, μετὰ κράμβης μιγνυμένη. hoc est, *necat & canes ac sues: & canes quidem, subacta cum polenta & hydrelæo diluta: sues uerò, brassicæ admixta*. Sunt enim hæc Theoph. verba, lib. 9. c. 3. αἱαιρεῖ δὲ καὶ κύνα καὶ σῦν. κύνα μὲν, ἐν ἀλφίτοις ἀναφυραθεῖσα μετὰ ἐλαίου καὶ ὕδατος· σῦν δὲ, μετὰ ῥαφανίων μιγνυμένη τῶν ὀρείων. Sed & muribus infensissimam esse Chamæleonis albi radicem, satis patet ex Plinio, lib. 22. cap. 17. vbi ille: *Hic succus*, inquit, *occidit canes suésque, in polenta. Addita aqua & oleo, contrahit in se mures ac necat, nisi protinus aquam sorbeant*. Galenus quoque mures perimere tradidit, lib. de paratu facil. lib. medic. ad Sol. Ideóq; in Dioscoridis contextu nihil immutandum censui. Porrò nō tantùm canibus suibúsve, ac muribus quoque deleterius est albus Chamæleo, sed & hominibus ipsis. Nam & qui album Chamæleonē hauserunt, strangulantur, teste Aëtio, Tetrab. 4. serm. 1. Verùm hoc si ita est, quî fiet, obijciet quispiam, vt bestiarum venenis esse pro antidoto, ac securè tutóque intrò assumi possit? Huic equidem obiectioni facilè respōderi posse puto, si animaduerterimus ex Gal. 5. simpl. cap. 18. alexeteria mediam obtinere naturam inter corpora ipsa & venena: ex quo fit, vt quæ venenis aduersantur, largiùs assumpta corpus animantis oblædant.

CAP. XI. καὶ λεπτόπερα] Restituere ex Theophrasto, λειόπερα, nisi vnus esset omnium exemplarium consensus. Siquidem ὁ δὲ μέλας, inquit Theoph. loco modò citato, τὸ μὲν φύλλον παρόμοιος. σκολυμῶδες γὰρ ἔχει, πλὴν ἔλαττον καὶ λειότερον. hoc est, *Niger Chamæleo (uernilaginem vertit Gaza) folio est cardui, at minore læuioréque*.

ἔχον σκιάδιον] Vel ἔχων legendū, vt ad Chamæleonē referatur: vel ἔχοντα, vt ad proximè præcedentē vocem, καυλόν. Porrò aliud quàm quod significant hoc loco verba Diosc. voluit Theophrastus, nimirum, totā stirpem vmbraculi speciem repræsentare, idque verbis hisce: αὐτὸς δ' ὅλος ἐστὶν ὥσπερ σκιάδιον.

καταντλήσεις] Videtur legisse Ruellius, καταπιμήσεις.

τὰ τοιαῦτα] Addit Oribas. ἢ πυῤῥά, *nonnunquam rufa*.

CAP. XII. ἐν τόποις δρυμώδεσι] *Nascitur in sabuletis*, inquit Plinius, lib. 27. cap. 8. atque hinc colligūt nonnulli, cum Hermolao, ἀμμώδεσι legendum. ὑδατώδεσι, legendum suspicatur Cornarius, quia τῆς περὶ τὰ ὕδατα φυομένης κροκοδειλιάδος τῆς μεγίστης, hoc est, *Crocodiliadis maximæ, secus aquas nascentis*, meminerit Gal. lib. 2. κατὰ τόπ. Sed & αὐτὶ τοῦ, ἰσοπλατυν ex Plinio legēdum foret, ἰσόπαχυν. Is enim eodem loco radicem eam æqualiter crassam esse prodidit. At Oribasius, ἰσόπαχυν, legisse videtur.

CAP. XIIII. παιδίοις σπωμένοις] Galenus, lib. 6. simpl. itémque Aëtius, simpliciter & in genere, σπωμένοις, non addito, παιδίοις. Sic enim vterque: τὸ δὲ σπέρμα λεπτομεροῦς καὶ θερμῆς ἐστι δυνάμεως, ὥστε σπωμένοις ἁρμόττειν πινόμενον. *Semen tenuis essentiæ & calidæ facultatis est: itaque potui dari conuenit ijs qui conuelluntur*.

CAP. XV. ἄκανθα Ἀραβική] Gal. lib. 6. simpl. Spinam Arabic, â quā & AEgyptiā vocat, spinæ quidē albæ similem esse refert: at magis astringere siccaréque quàm spinam albam, proptereáque ad omnia ad quæ & illa efficaciorem esse. Perperàm autem Ruellius nominis homonymia deceptus, lib. de nat. stirpiū 3. cap. 13. fruticē hūc cum acaciæ spina confundit, arborea scilicet illa itidem AEgyptia dicta, quòd in AEgypto nascatur, de qua priùs Dioscor. lib. 1. cap. 133. Ei errori fortasse Plinius occasionem dedit: qui quidem, lib. 24. cap. 12. *spinæ Arabicæ laudes in odorum loco* dixisse se commemorat, cùm tamen solius spinæ Acaciæ lib. 13. mentionem fecisse comperiatur. Et tamen facile fuit animaduertere, Plinium eo ipso cap. proximè citato Arabicam spinam ab AEgyptia spina manifestò distinxisse. Cæterùm quod ad capitis calcem addiderunt Interpretes, (*Prouenit locis asperis*) id in Aldini codicis nothis tantummodò legimus: φύεται δὲ ἐν τραχώδεσι τόποις.

CAP. XVI. λευκὸς καταπλασσομένη] Lege, καταπασσομένη, veluti etiam aliquoties annotauimus.

ἡ δὲ πᾶσα ἀκρόφυσις] Huius Cardui non herbam solam, dum recens tenerescit, esitari solitam vel ex eo constat, quòd Theophrastus eius quoque radicem tum crudam tum etiam coctam in cibo gratissimā esse testatur, potissimúmque florente Carduo. Sed & Plinius hāc ipsam radicem vescendo esse commemorat. At hodie Cardui radix, siquidem Carduus cinara nostra syluestris est, maximam præ cæteris à locupletum mensis inijt gratiam: quæ tamen olim Eratostheni in pauperis tantùm cœna laudabatur.

CAP. XVII. ἄνθη μικρά, λευκά] Cornarius ex Plinio legit, μακρά, χλωρά. Plinius etenim Poterio (quod etiā phrynium ideò appellauit, quòd rubetarum venenis in potu auxilietur) florem longum & coloris herbacei tribuit, lib. 27. cap. 12. Anteà tamen (rectiùs, opinor) lib. 25. cap. 10. Poterium floribus paruis esse tradiderat. Ita Plinius interdum locis diuersis sibi pugnantia scripsit, vix vt facile sit, quæ potior sit sententia, diiudicare.

CAP. XVIII. καθ' ἃς ἀραχνοειδής] Goupylus hæc ex altero codice huic loco ascribenda censuit, καθ' ἃς ἀραχνοειδὴς ἐστι χνοῦς, quæ tamen in vulgatis codicibus desiderabantur. Cornarius legit, καὶ ἐπ' αὐτῶν χνοῦν ἀραχνιώδη. Illam porrò scripturam tum Plinius, tum & Interpretes omnes expresserunt. Habetur & eadem verba apud Oribasium.

τοῦ συνεχομένου] Hunc locum ita restituo: τοῦ συνε-

γνιθμοῦ καὶ ὑφαινομένου βαμβακοειδῆς ἐσθῆτας γίνεσθαί φασι. Sic Plinius, lib. 24. cap. 12. *Huic* (scilicet, spinæ albæ) *similis est spina illa quam Græci ἄκανθιον vocant, minoribus multò folijs, aculeatis per extremitates & araneosa lanugine obductis: quæ collecta etiam uestes quædã bombycinis similes fiunt in Oriente.* Sin minùs placet ea lectio, paucioribus immutatis ita quoque legere possis: ὃς συλλεγόμενος καὶ ὑφ' ἓν ἀθροιζόμενος βαμβακοειδὴς γίνεται, hoc est, *quæ* (scil. lanugo) *collecta & in unum coacta bombycis gossypii ue speciem præ se fert.* Neque verò ignoro aliud esse bombycem, aliud verò bombacem seu xylum gossypiúmve: sed & Plinium imitari libet, qui xylo quoque seu gossypio bombycis nomen tribuit, lib. 19. cap. 1.

CAP. XIX. ἀκανθώδεσιν] Aldinus codex, itémque vetustus & Catac. ὑακινθώδεσι, legunt. Ita & habetur apud Oribasium: quò factum est, vt tum Hermolaus, tum etiã Manardus eam quoque scripturam retinendam censuerint. At Ruellius, Marcellus ac pleriq; alij, qui in Acanthi foliolis, è quibus tanquam ex alueolis flores prodeũt, nihil quod hyacinthũ figura aut colore referat agnoscunt, ἀκανθώδεσι legere malunt. Vtra verò lectio potior fuerit, lector iudicet. Minuta certè quidem illa caulis folia spinulis armata cuius obseruare liceat: quorum quidem ratione *branca Vrsina* Officinis dicta locũ inter aculeatas plantas, & apud Græcos ἀκάνθου seu ἀκανθης nomen, sibi vendicauit. Cæterùm pro eo quod paulò pòst sequitur, ἔμπυροι, quódque *igneo rubore nitentes* vertunt nonnulli, malim equidem geminato ρ, ἔμπυρροι legere, hoc est, *rufæ.*

CAP. XXI. ὠνωνίδα] Lego ὠνωνίδα. Ita enim Theophrastus & Galenus appellarunt, fortè dictum ἀπὸ τοῦ ὄνου καὶ ὄνημι, quòd ad eam asini pruriginosi sese libenter affricent. Alioqui ἀνωνὶς dicitur, quasi inutilis, quòd aratro ac ipsis quoque frugibus sit inimica.

ὠώδη] In Catacuzeni exemplari, si Matthiolo credimus, legitur ὑπώδη, at perperàm, sensu nullo. Sed neque multò rectiùs Marcellus *cinereo colore* vertit, quasi σποδώδη legerit. Sic & paulò inferiùs Manardus & Fuchsius αὐτὴ τε, περιρρήσσει, περιρρύπτει, hoc est, *abstergit*, legisse mihi videntur. Cæterùm quo loco de radicibus agitur, alter codex, itémq; Oribasius, voci, στερεαί, subiungũt, παχεῖαι. i. *crassas:* sed eam vocem Interpretes minimè agnoscunt.

CAP. XXIII. πολλὰ μεταξὺ] Vel est μετάθεσις vocis μεταξὺ, iungendáque est voci, ἀκάνθας: vel, αὐτὴ τε, λεπτὰ, λεπτὰς legendum videtur, nimirum ἀκάνθας.

CAP. XXV. περιφερεῖ] ἐν τῷ περιφερεῖ legere malui ex vetusti codicis autoritate, quàm cũ vulg. exemplaribus, περιφερές: siquidẽ neutrius Aloës folium teres rotundúmve esse κόπψία satis indicat.

δυσκάπακτον] Aëtius in delectu simplicium medicamentorũ, huius vocis loco habet, πάνυ σκληρόν. Sic & Plin. lib. 27. cap. 4. de Aloë verba faciens: *Improbanda*, inquit, *nigra & dura*, &c.

θλιβομένη] Fortè θλιβομένην.

ψυχροῦ ἢ γαλακτώδους] Marcellus & Andreas Lacuna ὕδατος γαλακτώδους nomine *serũ lactis*, Græcis ὀῤῥὸν γάλακτος dictũ, interpretati sunt. At nos cum Plinio & plerisque Interpretibus *tepidam* seu *egelidam* conuertimus. Sic enim ille, lib. 27. cap 4. *Bibitur*, inquit, *Aloës drachma ad stomachi dissolutione in duobus cyathis aquæ tepidæ uel frigidæ cochlearis mensura, bis terue in die ex interuallis, ut res exigit.* Sed & lacteum teporem γαλακτώδους voce designari satis patet ex varijs Galeni & Aëtij locis. Etenim Gal. 7. Meth. τὰ χλιαρὰ ἐδέσματα, Medicis γαλακτώδη appellari solita innuit, his verbis: χλιαρὰ ὅτι τὰ ἐδέσματα προσοίσομεν, ἃ καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς γαλακτώδη, &c. scilicet *quæ lactis modo tepeant.* Sic & Aëtius, lib. 9. cap. 6. μελίκρατον γαλακτῶδες τῇ ἀφῇ dixit, *quod lacti teporis esse tactu deprehenditur:* hoc est, quod neque calidum neque frigidũ esse tactus ipse iudicat. Quin & eodẽ planè significato vocem γαλακτώδους ab ipso Diosc. vsurpari constat, lib. 4 cap. de betonica: quo loco vinum dilutum tepidum, κρᾶμα γαλακτῶδες appellauit. Possem & alia tũ ex Paulo, tum ex Aëtio exempla huc in medium afferre, quibus ista γαλακτώδους vocis significatio confirmaretur. Sed ea lubens reticeo, quoniam in doctiss. Cornarij comment. Medicis plurima iam annotata reperies.

ἴκτερον ἀποκαθαίρει] Quî fit, dicet aliquis, vt icterum purget Aloë, cùm minimè expurgetur icterus, nisi humoribus biliosis ab ipsa cute tractis: testetur verò Gal. 8. de comp. med. κατὰ τόπ. Aloës vim purgatoriam hepar minimè transcendere, tantùm abest vt corpus totum atque adeò cutim ipsam purgare valeat? Verùm facile est respondere, Aloën non nisi ex accidenti & consecutione quadam ictericos purgare, dum scilicet bilis distributionem prohibet, sanguinẽ expurgando qui ab hepate in vniuersum corpus diducendus erat. Huc adde quòd illud fortasse vix præstat, nisi potentioribus admista catharticis.

ξηρὸν δὲ ἐπιπλαθὲν] Lege, ἐπιπασθέν. Est autem enallage generis, vt & in priore illa voce, μιγθέ. Siquidẽ non ad ἀλόην, sed per σύλληψιν ad subintellectum χύλισμα seu ὄπισμα, referri par est.

αἱμορραγίας τε ἵστησι] Non has modò ex hæmorrhoidibus sanguinis eruptiones, sed etiam sanguinis excreationes, vti conceptis verbis anteà monuit Dioscorides, nec nõ & alia quæuis sanguinis profluuia sistere Aloën, præter Galeni aliorúmque veterum autoritatem, vt ratio ita & experientia fidem facit. Contrà verò Mesues & Auicenna, venas hæmorrhoidum reserare Aloën, atque adeò hæmorrhoidibus ac sedi maximè nocere scripto prodiderunt: nec malè. Siquidem, vt nihil, Galeno teste, 3. de temp. sumptum & admotum vires habet easdem, ita & Aloë pro varia vtendi ratione diuersos ac planè cõtrarios sortitur effectus. Nam foris adhibita, qua valet emplastica & sarcotica facultate, fluẽtem vndecunque sanguinem sistit atque cohibet: intrò verò sumpta, hęmorrhoidas aperit, seu totius substantiæ proprietate, seu ex accidenti, vel propter mordacitatem humorum quos educit, vel ob amarorem insignem substantiæ crassitiei coniunctũ: cuius quidem ope & vasorum oscula reserat, & facultatem expultricem irritat. Sed hæc solutio, dicet aliquis, non vsquequaque satisfacit: quandoquidem Aloën etiam potam scripsit paulò antè Dioscorides, sanguinis excreationes sistere. Huic ergo responsum volumus, in Aloë substantiam nos duplicem agnoscere, vnam quidem terrenam & crassiorem, al-

teram verò tenuiorem: atque ex hac substantiæ diuersitate fieri, vt Aloë sanguinis quidem excreationes astringendo sistat, ipsarum verò hæmorrhoidum oscula recludat. Siquidem ad partes respirationi dicatas, ceu propiores, terrestres illius astringentésque portiones facilè deducuntur ab ipsa tenui substantia, in qua amaritudo sita est: contrà verò ad venas ani, ceu nimiùm remotas, illius quidem tenuiores partes sat facilè, terrestres verò difficiliùs, perueniunt. Tale porrò quiddam & de Cẽtaurij maioris radice proditũ est à Gal. 7. simpl. dum ab ea scribit tam diuersos planéque contrarios produci effectus, vt & sanguinem spuentibus astringendo prosit, & vteri vasa potenter aperiat.

καὶ κανθῶν κνησμούς] Vulg. exempl. ἀκανθῶν, sensu nullo: ideóque legi κανθῶν, dempto α, ex vetusti codicis autoritate & omnium Interpretum consensu. Sic & Plinius, lib. 27. cap. 4, de Aloë verba faciens: *Oculorum*, inquit, *uitia omnia sanari ea conuenit, priuatim prurigines & scabiem genarum.*

CAP. XXVI. δοκεῖ δὲ καὶ περιπλαττόμενον] Lego, περιπαττόμενον. Sic & paulò pòst, αὐτὶ τοῦ, ἔοικε δὲ καὶ τὸ τοῦ χυλίσματος, legendum iudico: ἔοικε δὲ καὶ τὸ τοῦ ἀψινθίου χύλισμα, &c.

CAP. XXVII. ἐν τῷ περὶ Καππαδοκίαν Ταύρῳ ὄρει] Quanquam hæc verba etiã habẽtur apud Oribasium, tamen non abs re Marcellus & Cornarius supposititia esse, perperámque huc è proximè præcedẽti capite translata, censuerũt: quandoquidem non est verisimile, plantam maritimam tanta copia in monte Tauro prouenire. Sed & ijdem quæ ad capitis calcem adduntur, λυπαίνεται δὲ &c. ad superius illud Absinthium Ponticum referri maluerunt: nec malè. Nam & Theophrastus, lib. 9. cap. 18. luce clariùs Absinthio Pontico ista tribuit, hisce verbis: ἐπὶ καὶ τὸ ἀψίνθιον τὰ μὲν ἐνταῦθα πρόβατα οὔ φασί τινες ἐμβόσκεσθαι. τὰ δ' ἐν τῷ Πόντῳ νέμεται, καὶ γίνεται πιότερα καὶ καλλίω, καὶ (ὥς δή τινες λέγουσιν) ἢ ἔχοντα χολήν. hoc est, *Nam & absinthium pecora huius tractus pascere quidam negant: Põtica uerò pascunt: quin & pinguiora pulchrioráque redduntur, &, ut quidam uolunt, sine felle.* Sic Plinius, lib. 27. cap. 7. *Absinthij genera sunt plura: Santonicum appellatur à Galliæ ciuitate: Ponticum à Ponto, ubi pecora pinguescunt illo, & ob id sine felle reperiuntur.*

CAP. XXVIII. ὃ ἐπιχωρίως Σαντόνιον] Ald. Σαρδόνιον. quam quidem lectionem Anguillara & Pena præferunt. At ego Σαντόνιον lego, vel cum Gal. Σαντονικόν, & inferiùs αὐτὶ τοῦ, Σαρδονίδι, Σαντονίδι vel Σαντονεία: maximè cùm apud Santonas Galliæ Aquitanicæ populos eiusmodi Absinthium gignatur copiosissimum, quale hoc loco describitur. Neque verò ignoro esse, qui in Galatia Asiatica regionem quandã agnoscant Sardonidis nomine. Sed quis est, quæso, è Geographiæ scriptoribus, qui Alpium Asiaticæ Galliæ mentionem vnquam fecerit? Verisimilius ergo est, τὴν κατὰ τὰς Ἄλπεις Γαλατίαν, Galliam nostram intelligi, ad differentiam Γαλατίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν, cuius sequenti capite fit mẽtio. Huc adde quòd Galenus & Plinius palàm huic nostræ lectioni astipulantur. Siquidem Gal. libro 6. simpl. Absinthij Santonici mentionem facit ex Diosc. *ita*, inquit, *cognominati à Santonia regione, in qua nascitur.* Sic Plin. lib. 27. cap. 7. inter cætera Absinthij genera *Santonicum* commemorat, *sic appellatum à Galliæ ciuitate.*

CAP. XXIX. λεπτόκαρφον] Oribasius, λεπτόφυλλον: alij λεπτόκαρπον. Ac certè quidem siue λεπτόκαρπον legas, siue λεπτόκαρφον, vnica mutata litera, parum interest. Nã & tenue est tum Abrotoni, tum Absinthij semen, & gracilis vtriusque surculus. Attamen quoniam Interpretes plerique λεπτόκαρφον legisse videbantur, eam quoque lectionem libenter amplexus sum. Sic & inferiùs, cap. de Stœchade, αὐτὶ τοῦ, λεπτόκαρπος, lego λεπτόκαρφος.

σύγχρισμα τε ῥιγούντων] De periodicis febrium rigoribus hęc accipienda sunt, vti colligere licet ex Galeno fidissimo Diosc. interprete. Is enim lib. 6. simpl. cap. de Abrotono: καὶ μὲν δὴ καὶ ὅσοι, inquit, κατὰ περιόδους ἁλίσκονται ῥίγεσιν, εἰ καὶ τούτοις ἀλείφοις πρὸ τῆς εἰσβολῆς, ἧττον ῥιγῶσιν. hoc est, *Quin & si quibus per circuitum redeunt rigores, eos ante inuasionem perfricueris, minùs rigore concutientur.* Sed aliter accepisse videtur Plinius, lib. 21. cap. 21. dũ de Abrotono agit in hæc verba: *Efficacissimum est contra ea quorum ueneno tremores & frigus accidunt, ut scorpionum & phalangiorum:* quanquam & ipse statim subdit: *prodest & quoquo modo algentibus.*

ὀφθαλμῶν φλεγμ.] Galenus, 6. de simpl. med. fac. cap. de Abrotono, tacitè Dioscoridem carpit tãquam Empiricum, quòd isthæc ad oculorum inflammationes & phymata ex Abrotono petita remedia citra distinctionem protulerit: quia, vt inquit ille, *si sola Dioscoridis experientia fretus quispiam oculorum inflammationibus quibusuis aut phymatis seu tuberculis omnibus proposita hæc ab eo remedia citra discrimen adhibuerit, plus multò damni quàm adiumenti sit allaturus.*

εἰς τὴν τοῦ ἰρίνου] In olei irini compositionem nusquam, quod sciam, recipitur Abrotonum. Iccirco ἀβροτονίνου, aut ἀμαρακίνου, legendum censuerim. His enim oleis seu vnguentis Abrotonum, non item irino, inseritur.

CAP. XXX. μιχθὲν τῆς αὐτοῦ καρδαμώμου] Cum plerisque Interpretibus ita legisse videtur Serapio: ac ei quoq; lectioni Mesuæus cap. de Hyssopo suffragatur: attamẽ καρδάμου proculdubio legendũ. Siquidẽ Plin. lib. 26. cap. 7. *Hyssopum*, inquit, *tritum cũ melle utilius, præsumpto nasturtio aut irione.* Idipsum indicat Macri versus, qui sic habet cap. de Hyssopo: *Cardama si iungas, his solues fortiùs aluum.* Huc adde quòd & antè docuit Diosc. κάρδαμον, seu *nasturtium*, aluum turbare.

CAP. XXXI. Στιχὰς φύεται] στίχος, Latinis *ordo*, idem quod στοῖχος, eiusdémq; originis: iccirco siue στιχάδα siue στοιχάδα legas, res eodẽ redit. Nam & eiusdem nominis Stichades seu Stœchades insulæ Massiliensium littori vicinæ, ob ordinem quo sitæ sunt, sic dicuntur, autore Plinio, lib. 3. cap. 5. Nec non & eiusdem ordinis ratione singulæ suis ita distinguntur nominibus, Prote, Mese & Hypæa, hoc est, *prima, media & infima.*

κόμην θύμου] *Coma hyssopi*, Plin. lib. 27. cap. 12.

καὶ ἀπηδόνις χρησίμως] His à Marcello ista subiunguntur, quæ in Ald. codice inter notha repe riuntur: ἐκφράττει γὰρ καὶ λεπτύνει καὶ ῥύπτει, καὶ ῥωννύει τὰ σπλάγχνα πάντα καὶ ὅλον τὸ ζῶον τὴν ἕξιν. id est, *siquidẽ ab obstructionibus liberat, extenuat, deterget, ac robo-*

rat, tum uiscera omnia, tum & uniuersum corporis habitum: quæ quidem verba ex Galeno & AEgineta manifestò deprompta videntur.

CAP. XXXII. ὀρίγανος Ἡρακλ.] ὀρίγανον vocem ab alijs masculino, ab alijs fœminino, ab alijs denique neutro genere efferri monet Atheneus, libro 2.

CAP. XXXVI. μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος] In vulg. exempl. legebatur, μετὰ ἁλός. Sed ex vetusto codice restituo, μεθ' ἁλός. Sic Plinius de Pulegio, lib. 20. cap. 14. *Hepaticis cum melle & sale bibendum datur: pulmonum uitia excreabilia facit.*

CAP. XXXVII. οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπὸν] Vt Dioscoridē à vanitatis suspicione liberet Matthiolus, sic mauult legere: οὔτε δὲ καρπὸς, οὔτε ἄνθος συμφέρει: hoc est: *neque uerò semen, neque flos confert.* Nec id abs re: quia Theophrastus & Plinius in Dictamno foliorum tantùm vsum agnouerint. Enimuerò Theophr. hist. plant. libro 9. cap. 16. χρῶνται δὲ, inquit, τοῖς φύλλοις, οὐ τοῖς κλωσὶν, οὐδὲ τῷ καρπῷ. hoc est, *usus foliorum, non ramorum aut fructus est.* Itémque Plinius, lib. 25. cap. 8. *Folijs tantùm utuntur: flos nullus ei, aut semen aut caulis.* Esse verò Dictamno & florem & semē ac etiamnum caulem, (quicquid scripserint Diosc. ac Plinius) & aliorum priscorum minimè spernēda autoritas, & αὐτοψία quoque ipsa palàm faciunt. Nam & ipse Theophrastus Dictamnum semen habere satis innuit, dum *florum non seminis* vsum esse tradit. Galenus itidē florem hauddubiè agnoscit, dum lib. 5. de comp. med. κατὰ γένη, δικτάμνου ἔχούσης ἄνθος meminit ex Damocrate in descriptione ἐμπλάστρου τῆς διὰ δικτάμνου. Sed & Virgilius florem purpureum itémque caulem Dictamno tribuit, his verbis,

> *Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida*
> *Puberibus caulem folijs, & flore comantem*
> *Purpureo, &c.*

Attamen quia olim fortè Dictamni sola folia cum radicibus è Creta exportabantur, semine ac flore carere ipsum Dioscorides existimauit. Quòd si non in eundem errorem Plinium loco citato lapsum fuisse constaret, probabilior foret vetusti codicis illa lectio: οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπὸν ἐκφέρει, quasi quod antè dictum est voluisset Autor, *neque florem neque semen exportari.* Sed nequid temerè ausi videremur, vulgatam lectionem retinere maluimus.

φασὶ δὲ καὶ τὰς αἶγας] Quod capris scilicet feris tribuunt, locis antè citatis, præter Dioscoridem Theophrastus & Virgilius, itémque Cicero, II. de Nat. deorum, idipsum ceruis à Plinio tribuitur. Hic enim lib. 8. cap. 27. *Dictamnum*, inquit, *herbam extrahendis sagittis cerui monstrauêre percussi eo telo, pastúque eius herbæ eiecto.* Rursúmque lib. 25. cap. 8. *Dictamnum ostendêre (ut indicauimus) ceruæ uulneratæ, pastæ statim decidentibus telis.* Quanquam & paulò inferiùs idem ipse capris mirè expeti Dictamnum scripto prodiderit. Sed & canes & quæuis animantia, si Serapioni credimus, tela quibus icta sunt Dictamni pastu pellunt & extrahunt.

CAP. XXXVIII. οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦν] Rationē subdit Theoph. lib. hist. 9. cap. 16. quòd cùm Dictamnum solum asperum vehementer amet, hoc Pseudodictamnum locis lætioribus exeat, atque adeo reddatur inefficacius: id quod & compluribus aliis euenire scribit, nempe vt viribus deterioribus ex loco reddantur.

CAP. XXXIX. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ὁ] Econtrà Dictamnum alterum, ὁμωνύμως ita dictum, nec faciem nec vires easdem quas prius Dictamnum habere asserit Theophrastus, loco citato, hisce verbis: ἔστι δὲ καὶ ἕτερον δίκταμνον ὥσπερ ὁμώνυμον, οὔτε τὴν ὄψιν ἔχον, οὔτε τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Quæ sic transtulit Plinius, lib. 25. cap. 8. *Est & tertium genus, Dictamnum uocatum, sed neque facie, neque effectu simili.*

CAP. XL. φύλλα δὲ μηλέα κυδωνία] Anguillara & Pena legunt, quo modo etiam apud Cratevam legi asserunt, ἡδύοσμῳ, ἀντὶ τῆς μηλέᾳ κυδωνίᾳ, atque ita etiam legendum contendunt ex Plinio: sed quàm rectè, iudicare facile est. Etsi enim *mentæ similem totam saluiam* scribat Plinius, & ipse tamen paulò antè, dum sigillatim foliorum mentionem faceret, ea tradidit esse *cotonei mali effigie*: quod illos minimè animaduertisse, mirari satis non possum.

CAP. XLI. ἀφροδίσια τε ἐρεθίζει] Mentham venereis voluptatibus cōmendat hoc loco Diosc. Ac Galenus itidem 6. simpl. Venerem affirmat vsu Menthæ mediocriter excitari: id quod & cæteris scribit accidere, calidis nimirum & siccis, quæ humiditate semicocta & flatuosa participant. Sed & eòdem illud Aristot. spectare videtur: qui quidem in Probl. sect. 20. causam inquirēs prouerbij huiusce, *Belli tempore Mētham neque edito neque serito*, hanc rationem reddere videtur, quòd quæ potissimum satiua est militum corpora refrigeret & euacuet: id quod coitus nimius ac intempestiuus κατὰ συμβεβηκὸς efficere consueuit. Nec secus Hipp. 2. περὶ διαίτης, de Mentha verba faciens, quanquā eius etiam vsu tentiginem arceri velle videtur: ἢν πολλάκις ἐσθίῃ τις, inquit, τὸν σπόρον αὐτοῦ τήκει, ὥστε ῥέειν, καὶ ἐντείνειν κωλύει, καὶ τὸ σῶμα ἀσθενὲς ποιεῖ. hoc est, *si quis ea frequenter uescatur, & genitale ipsius semen ita colliquefiet ut effluat, & arrigere prohibebitur: corpus denique reddetur imbecillum.* Contrà verò Plinius, lib. 20. cap. 14. *Resistere, ait, generationi Mentha creditur, cohibendo genituram* (sic enim legendum, non, *genitalia*) *densari.* Itémque Florentinus in Geoponicōn lib. 12. ἡδύοσμον ἀνεπιτήδειον εἶναι tradidit πρὸς τὰ ἀφροδίσια. hoc est, *Mentham incommodare Veneri.* Sed in his contradictionibus conciliandis non magnoperè laborandum videtur: quoniam hæc etsi prima fronte pugnare videātur, verè tamen antè memoratis autoritatibus minimè repugnant. Neque enim quicquam impedit, quominus Mentha dum liquidū fluxiléque semen reddit, Venerem stimulet, & eadem ipsa huius, vt ita dicam, fluxibilitatis ratione conceptui generationíque resistat. Cæterùm ad illud Auicennæ respondere difficilius fortasse fuerit, qui Mentham tradidit seminis exitum cohibere, dum & semen incrassat, & ipsa spermatica vasa roborat. Attamen & hæc autoritas cum prioribus illis minimè pugnabit, si verba ista, vti par est, de Mentha sicca intelligas: cuius quidē vim quàm recentis longè aliam esse quiuis facilè iudicet. Sic & Oribasij locus, lib. 9. Synopseos, quo asserit Mentham æquè ac rutam ijs esse vitādam quæ fœcundæ esse desiderant, de Mentha sicca eáque fortassis etiam syluestri intelligendus est.

CAP. XLIII. καὶ καθύγεις] Icciro, ni fallor, ὑδρηλὴν καλαμίνθην, quasi *aquaticam* cognominat Nicander in Theriacis, his verbis:

Τῆμος δὴ ποταμοῖο πολυρραγέος κατὰ δίνας
Ὑδρηλὴν καλαμίνθον ὀπάζεο χαιτήεσσαν.
Πολλὴ γὰρ λιβάσιν παρ' ἀέξεται ἀμφί τε χείλη
Ἕρσεται, ἀργιαυλοισιν ἀγαλλομένη ποταμοῖσιν. quæ sic Io. Gorræus Latine reddidit:

Insignem folijs Calaminthum ad fluminis oras
Vestiga rapidi, liquidis uberrima crescit
Illa locis, & aquæ magna dulcedine capta
Luxuriat ramis, fluuiosque & littora cingit.

ἐν οἴνῳ] Perperàm Serapio, σὺν πηγάνῳ, leg. esse videtur.

εἰς μυδοσύγκρισιν] Hanc vocem Gal. luculenter exponit, lib. 7. simpl. cap. de Calamintha, hisce verbis: καὶ μέν γε καὶ κατὰ τῶν ἰσχίων καταπλάσσουσί τινες αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἰσχιαδικῶν ἀρρωστημάτων, ὡς γενναῖον βοήθημα. καὶ γὰρ ἕλκει τὰ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, καὶ θερμαίνει σύμπαν τὸ ἄρθρον, ἐπικαίει τε σαφῶς τὸ δέρμα. id est, *Quin & eam coxendicibus in ischiadicis ægritudinibus ceu strenuum remedium adhibent: siquidem quæ in profundo hærent, foras ad superficiem trahit, totumque adeò articulum excalfacit, & cutem ipsam euidenter adurit.*

CAP. XLV. καὶ πάντα τῆς ἀγρίας ἐλάσσων] Hæc Interpretes nonnulli ad figurã referunt. Equidẽ cum Serapione ad vires facultatémve referẽda censeo. Siquidẽ & Paulus, lib. 7. de Thymbra sic habet: ἡ μὲν ἀγρία τὰ αὐτὰ τοῦ θύμου δύναται. ἡ δὲ κηπευτή, κατὰ πάντα μὲν ἀσθενεστέρα, πρὸς δὲ βρῶσιν βελτίων. hoc est, *Thymbra quidem agrestis eadẽ quæ thymus præstat: hortensis autem in omnibus quidem imbecillior, sed ad cibum laudatior.* Cæterùm τὰ θύμβρα numero plurali extulit Aëtius, sicuti & Martialis vocẽ Latinã *satureia*: *Improba nec prosunt iam satureia tibi.* Nõ desunt tamẽ qui inter Thymbram seu Latinorum cunilam & satureiam discrimen statuant, Columellæ autoritate freti: qui lib. 10. de re rustica, satureiam thymi ac Thymbræ saporem præseferre scripserit:

Et satureia thymi referens Thymbræque saporem.

CAP. XLVI. οὐχ ἕρπων, ἀλλ' ὀρθὸς] Contrà Plinius memoriæ prodidit Serpyllum syluestre serpere, satiuum verò in palmi altitudinem increscere. Sed rectiùs, opinor, sensit Dioscorides: cui etiam totidem ferè verbis subscribit Aëtius.

ἑψηθεὶς ῥοδίνου] Hæc verba quoniam transposita videntur, ita restituenda ex Aëtio: ἑψηθεὶς σὺν ὄξει καὶ καταβραχεὶς μιχθέντος αὐτῷ ῥοδίνου. Cætera verò quæ cap. de Serpyllo deprauata legũtur apud Aëtium, ex hoc ipso loco facile est emendare. Eorum porrò dubitationi, qui in phrenitide Serpyllum minimè censent admittendum, satisfacere videtur Aëtius, hisce verbis: ἐπὶ φρενιτικῶν τῶν χρονιζόντων ἁρμόζει. Nec enim circa phrenitidis principium id genus remedij, sed tantummodò circa statum declinationémve, conferre satis superque innuit.

CAP. XLVII. Σικελία ἀμάρακον] Scribit etiam Diocles, lib. de med. lethalibus, amaracũ à quibusdam Sampsuchũ appellari, vti testatur Athenæus, lib. 15.

CAP. XLVIII. κροκίζων καὶ εὐώδης] Sic Plinio, lib. 21. cap. 11. *laudatissima Melilotos, quæ sit croco quàm simillima.* Hanc verò croci similitudinem ad colorem refert Serapio: at Plinius, ad odorẽ. Odor enim *Meliloti* (vti scripto prodidit eiusdem lib. cap. 9.) *croco uicinus, & flos*, &c. Plinij autoritati vetusti codicis margo suffragatur. Cæterùm pro eo quod sequitur, μηλίζων, sunt qui πηλίζων legant: quam quidem lectionem Serapio secutus videtur, dum *fœnogræco similem* dixit.

CAP. L. ἵστησι δὲ κοιλίας καὶ ἔμμηνα] Sic AEgineta mediocres astringendi vires Acino tribuens, aluum mensésque sistere scripto prodidit. At contrà Plinius, lib. 21. cap. 27. *Acinon urinas mensesque ciere* tradidit. Si quæ plãta sit Acinos, nobis bene constaret, huícne potiùs, an illis esset habenda fides, iudicium ferre possemus.

CAP. LI. ἢ αἴνικμα] ἔνικμα legebatur in vulg. exemplaribus: sed cum Marcello, αἴνικμα, legendum censui. Nam & Plin. lib. 21. cap. 6. de Bacchare agens: *gracili*, inquit, *solo nec humido prouenit.* Sed & in Nothis Dioscoridis, αἴνικμα legitur: quo loco hæc eadem perperàm capiti de Asaro ascribuntur.

τὰ δὲ φύλλα στυπτικά] Sic AEgineta Baccharis folia astringendi vi prædita agnoscit: at radici vim obstructiones aperiendi, mensésque & vrinas ciendi tribuit.

CAP. LII. τὸ παρὰ ταῖς συκαῖς φυόμενον] Plinius, lib. 19. cap. 8. *Rutæ amicitiam* ait *esse cum fico, in tantum ut nusquam lætior proueniat, quàm sub ea arbore.* Sic & Palladius *Rutam* scribit *sub fico arbore lubentiùs acquiescere.* Sed Rutę γλάφυρμα longè maius fuit Aristoteli ac Theophrasto, dum Rutam ipsi fico inseri voluerunt. Hic siquidem, lib. 5. de causis plant. cap. 7. de hac Rutæ in fico satione agẽs: δοκεῖ γὰρ δὴ (inquit) κάλλιστον γίνεσθαι. φυτεύεται δὲ παρὰ τὸν φλοιὸν περιεμπηγνύμενον, καὶ τῇ γῇ κατακρύπτεται. hoc est *Ruta in fico sata optima fieri creditur. Cortici uero infixa seritur, terraque occultatur.* Ille verò, Probl. sectione x x. quærit, διὰ τί πήγανον κάλλιστα καὶ πλεῖστον γίνεται, ἐάν τις ἐμφυλλώσῃ εἰς συκῆν. ἐμφυτεύεται δὲ περὶ τὸν φλοιὸν καὶ περιπλάττεται πηλῷ. id est, *quámnam ob causam Ruta in ficum insita pulcherrima plurimaque proueniat. Inseritur uerò circa corticem, lutoque obducatur.* Plutarchus verò. 5. συμποσ. quæst. 9 vtrunque simul innuit, & sub fico seri, & ipsi fico inseri Rutam, hisce verbis: τὸ πήγανον φυόμενον ὑπὸ τῇ συκῇ καὶ παρὰ φυόμενον, ἥδιον εἶναι καὶ τῷ χυμῷ μαλακώτερον. id est, *Rutam sub ficu nascentem aut ipsi etiam adnascẽtem suauiorem reddi mitioríque saporis.* Porrò licet Theoph. & Aristoteles eam Rutæ ex fico fœlicitatem calori fici acceptam referre videantur, à formarum ἀρρήτῳ quadam amicitia ea potiùs pendere videtur, ob quam nõ modò fœliciùs proueniat, sed etiam suauior in cibo reddatur: quanquam & suauitatis huiusce rationem non ineptam reddidit Plutarchus citato loco, nempe quia ficus dulci suo succo ingratum ac virosum Rutæ saporem temperet, aut dum acrem Rutę succũ vnà cum alimento ad se ficus allicit, ipsius Rutę succus, subtracta nimirũ acrimonia, dulcior iucundiórque relinquatur.

γονὴν ὡς τε σβέννυσιν] Hinc & ipsi πηγάνῳ nomen, vt rectè obseruauit Plutarchus 3. Symp. quęst. 1. hisce verbis: φασὶ δὲ καὶ τὸ πήγανον ἀπὸ τῆς δυνάμεως ὠνομάσθαι. πήγνυσι γὰρ ξηρότητι διὰ θερμότητα τὸ σπέρμα, καὶ ὅλως πολέμιον ἐστὶ ταῖς κυούσαις. hoc est, *aiunt Rutam peganon ex eo dictam, quòd ob siccitatem calori immixtam semen genitale coagulet, adeoque sitim totum prægnantibus inimicam.*

περὶ τὰ λεῖα μέτωπα] Oleo rosaceo faciem inũgi oportere, addit Serapio. Plinius cicutæ succum in eum vsum commendare videtur: quandoquidem lib. 22. cap. 13, *cicutæ succũ prodesse scribit manibus colligentium Rutam.*

ἢ διὰ τὸ ἀγρίαν] Enallage generis, ἀντὶ τοῦ, ἄγριον, nisi ad radicem referre velimus: aut certè ad ῥύτην, quæ vox est Peloponnesiis familiaris, & πηγαῖον συνώνυμος apud Nicandrum in Theriacis.

CAP. LIII. περὶ τὸν Ἀλιάκμονα] Cùm haberetur in vulg. exemplaribus, ὄλκιμον, & in quodã manuscripto, ἄλυμον, neque eius nominis fluuiorum mentio fieret vsquam apud Geographos, Ἀλιάκμονα seu Ἀλυάκμονα restitui, ex veteris exemplaris fide, quod præ manibus habuit doctiss. Goupylus: præsertim cùm eiusce nominis flumẽ in Macedonia esse constet ex Ptolemæo, itémque Plinio, ac ipso quoque Strabone, in lib. 7. fragmentis. Est verò extra rem, quod, Ἀλαλκομεναῖς, idem Goupylus legendum suspicatur, cùm illud nomen sit oppidi Bœotiæ, non fluuij.

CAP. LIIII. ἀγχώσῃ ὅμοια] Hoc Moly à Mercurio Vlyssi traditum contra Circes veneficia & incantamẽta describit Homerus, lib. 10. Odyss. Theophrastus, lib. 9. de hist. plant. cap. 15. hoc ipsum Moly *folio sallæ* agnoscit, & pro eo quòd Diosc. hîc radicem βολβοειδῆ describit, ille *rotundam* esse tradidit, περιφερῆ κρομμύῳ. *Magnitudine cæpæ*, reddit Plin. lib. 25. cap. 4. Et tamen Galenus, libro simpl. 7. facit, μικρῷ βολβῷ παραπλήσιον.

σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς ὑστέρας ἀνασομώσεις] Isthęc verba eo planè quo vertimus modo intelligenda sunt. Nam & Gal. 7. simpl. (quo loco nostrum hoc μῶλυ, μύλυ appellat) id esse scribit σωακτικῆς δυνάμεως, ὥστε, addit ille, μετὰ αἰρίνου ἀλεύρου προστιθεμένη, αὐτὴν ἀνεσομωμένην μήτραν ἰᾶσθαι φησὶ Διοσκορίδης. hoc est, *ui contrahendi pollere, ita ut teste Dioscoride cum farina loliacea adhibita uuluæ apertæ medeatur.* Ex quibus quidẽ verbis facile quoque est iudicare, pro eo quod paulò pòst habebatur apud Diosc. in vulg. exemplarib. ἰρίνου μύρου, vel, vt in v. ἐλαίῳ, legendum, αἰρίνου ἀλεύρου. Ac certè quidem loliaceam farinam hoc loco esse vnguento irino conueniẽtiorem, vel ex eo patet, quòd de remedio hîc agitur contra vuluę apertiones accommodato. Vnguentum autem irinum efficaciter aperire cuiuis est in confesso.

CAP. LV. πρὸς τὰ τῆς συκῆς] Panacis Herculei folium describit Theophrastus, lib. hist. plãt. 9. μέγα καὶ πλατὺ καὶ τελοπίθαμον πανταχῇ *magnum, latum, adeò ut quaquauersum tres maiores palmos æquet:* ita vt interdũ addubitauerim, essétne, vt in vetusti codicis margine habetur, σικυος aut σικύας legendum, quasi & Autor noster cucumeris folio illud conferre voluerit. Sed & Oribasius & Serapio, qui ex Diosc. omnia propè totidem verbis exscripserunt, τῆς συκῆς palàm legisse videtur, quod quidem ad folij ficulnei seu colorẽ seu figuram seu etiã magnitudinẽ referre licet: quanuis Serapio minimè magna esse Panacis huiusce folia subiunxerit. Cæterùm perperam Mesuæus hæc eadem ferulæ foliis assimilauit.

ἐστὶν ἀτροφώτερος] Plerique omnes hanc vocem ad vsum cibarium transtulerunt, quasi semen ex agnatis ramulis seu coliculis minùs nutrire voluerit Autor, quàm quod ex media ferula seu caule medio erumpit. Sed cùm ipsius seminis temperamentum & sapor satis indicet, in cibos eiusmodi semen recipi nusquam posse, satius visum est *semen ex agnatis coliculis minus esse succulentum* vertere: Gallicè apt ùs diceremus, *n'estre si bien nourri.* ἄτροφον enim Grecis non tantùm dicitur, τὸ μὴ τρέφον, sed & τὸ μὴ τρεφόμενον, ita vt tam passiua quàm actiua significatione vsurpetur.

ὁ ἔξωθεν δὲ] Articulus, ὁ, hoc loco redundat, sicut & vox quæ paulò pòst sequitur, εὔθετος, nisi fortè mauis ἀντὶ τοῦ, εὔθετος, εὔθλαστος ex vetusto codice reponi. εὔθετον attamen nescio qua ratione quáve autoritate freti *tenerum* vertecũt Hermolaus atque Ruellius.

κεφαλικαῖς δυνάμεσι] κεφαλικὰ φάρμακα interdũ in genere accipiuntur, pro medicamentis omnibus capiti dicatis, velut habetur apud Gal. in Isag. ita vt quæ ad achoras, capitis furfures, aliásque eruptiones valent, itémque quæ ad capitis dolorem & ἑτεροκρανίαν aliósque capitis affectus accommodãtur remedia, eo nomine comprehendantur. Aliâs angustiore significato κεφαλικὰ dicuntur, quæ capitis fracturis adhibentur emplastra: quæ quidem, velut habetur lib. 2. de com. medic. κατὰ γένη, abstergen di, digerendi & siccandi facultate sunt prædita, catagmaticis in genere dictis iccirco valentiora, quod acrimoniam quandam, qua quidem ista carent, prętereà sortita fuerint. Sed vtrouis modo cephalicorum nomen hîc accipiamus, parum interest: nam & ad cephalæam & diuturnos id genus capitis affectus Opopanax vsurpatur, & cephalicis quoque medicamentis meritò accommodari potest. Panacis certè quidem radix, maximéque cortex, apud Gal. & in meth. med. & alibi passim, inter cephalica recẽsetur. Et hanc ipsam quoque Plin. lib. 25. cap. 11. *in oleo contritam capitis dolori mederi* prodidit.

λεῖα καταπλασσομένη] Lege, καταπασσομένη: quod genus mendi apud Diosc. sæpius occurrit. Sic & Theophr. loco antè citato, adhibita distinctione, Panacis Heraclij radicem scribit esse remedio ἑλκῶν τῶν μὲν ὑγρῶν ξηρὰν, τῶν δὲ ξηρῶν ἐν μέλιτι. *ulcerum, in quã, aridorum, quæ sicca fuerit: humidorum, quæ melli sit ammixta.*

CAP. LVI. ὅμοια μαράθῳ] Theoph. Asclepij Panacis folium simile scribit esse Thapsiæ, attamen crassius. Sed & Thapsia folio est fœniculi, ita vt in folio nulla sit apud Theophrastum & Diosc. diuersitas. At in radice, ea non parua est. Siquidem Asclepij radicem scribit Theophrastus esse dodrantali longitudine, valde crassam & albam. Dioscorides contrà habet: ῥίζα δὲ μικρά· quanquam Anguillara, illa fortassis Theophrasti autoritate fretus, μακρὰ legendum censuit. Ruellius & Cornarius ex Oribasio, nisi fallor, & Serapione, addunt, καὶ λεπτή. Marcellus ex Theophrasti sententia, καὶ λευκή. Matthiolus in suo codice ἀντὶ τοῦ, μικρὰ, πικρὰ legi annotat: quam vocem etiam reddidit Serapio. Cæterùm quo loco de foliis agitur, ἀντὶ τοῦ, ὡσὰν, legit Oribasius, δασέα. quam etiam lectionem Anguillara amplecti maluit.

CAP. LVII. ἀμαράκῳ ἐμφερῆ] Lacuna in vetusto quodam codice legit: φύλλα δὲ ἔχει ὀριγάνῳ ἢ ἀμαράκῳ ἐμφερῆ. hoc est, *folia habet origano aut amaraco similia.* Serapio, μαράθῳ, legisse videtur. Theophrastus autẽ sic habet: ἔχει τὸ χρώνιον φύλλον

μὲν ὅμοιον λαπάθῳ, μεῖζον δὲ καὶ δασύτερον. quem secutus & ipse Plin. lib. 25. cap. 4. *folium* habere scribit *lapatho simile, maius tamen & hirsutius.* Porrò Nicandro in Theriacis cum Dioscoride bellè conuenit: siquidem ille ab amaraci foliorum similitudine ἀμαρακόεσσαν etiam Panacis Chironij χαίτην agnouit. Sed & in radice discrepat à Diosc. & Plinio Theophrastus, dum radicem Chironio Panaci longam tribuit.

CAP. LVIII. ἱκανῶς δὲ ἀστόμαχόν ἐστιν] Aldinus, εὔστομον, legit, vt & Oribasius; hoc est, *ori gratum & acceptum.* At nihil impedit, quominus Liguiticum, Λιβυστικὸν Gal. dictum, ori gratū sit, simul & stomacho vtile. Ac certè quidem Plinius Ligusticum scripsit *stomacho utile*, lib. 20. cap. 15. etsi in plerisque exemplaribus mendosè legitur, *inutile*.

CAP. LIX. συνουσίας τε παρ.] Hinc Diphilus apud Athen. libro 9. Pastinacam tradit φίλτρον à nonnullis dictam esse, quasi amatoria facultate præditam.

CAP. LX. γεγωνιωμένος] Addi scribit Lacuna in vet. codice τραχὺς, *asperum*. Serapio verò, πλατὺς καὶ παχὺς, legisse videtur, hoc est, *latum & crassum.*

πρὸς ἐλαφίων τόκον. *Seselim seu silim seu siler monstrauêre ceruæ*, vt scribit Plinius. Sed illæ nō tantùm pariturę, verùm etiam enixæ à partu ea herba pascuntur. Siquidē Arist. lib. 9. de hist. anim. cap. 5. ceruas statim à partu ad Seselim quam depascantur accurrere prodidit. Sic quoque Plinius, lib. 8. cap. 32. de ceruis agens: *Fœminæ*, inquit, *ante partum purgantur herbâ quadam quæ Seselis dicitur, faciliore ita utentes utero. A partu duas habent herbas quæ aros & Seselis appellantur: pastæ redeunt ad fœtum,* &c. Rursúmque, lib. 20. cap. 5. de Seseli Cretico, quod hic τορδύλιον Diosc. Paulo γόργυλον. Nicandro ὄρδυλον dicitur, mētionem faciens: *Hoc maximè*, inquit, *pasci dicuntur ceruæ parituræ.*

CAP. LXII. καρπὸς πλατύτερος] Anguillara in codice quodam legit, πυκνότερος, *densius.* Pro eo verò quod in capitis calce habetur, φύεται δὲ καὶ ἐν Ἴδῃ. Ruellius & Marcellus videntur legisse, φύεται δὲ ἐν ταῖς νήσοις. hoc est, *in Insulis.*

CAP. LXIII. μετὰ μέλιτος] In antiquis hæc verba fini huiusce capitis ascripta testatur Goupylus: ἔχει δὲ κλώνια πολλὰ παραφυάζοντα, μηλίζοντα, πορφυρίζοντα, καὶ ἐπ' ἄκρῳ ὅμοια, στρογγυλοειδῆ ἔχοντα ἔσωθεν ὡς σπέρματα τὰ ἄνθη, aliâs, ἔχοντα ὡς σπέρματα τὰ ἄνθη. hoc est, *Habet autē ramulos multos ad porraceum, luteum & purpureum colorem uergentes, & in cacumine similes: qui rotundæ figuræ intrinsecus semina ueluti flores habent.* Hæc eadem Hermolaus in contextum Diosc. retulit. At Marcello, & meritò quidem, suspecta videntur. Cornarius ad notha relegauit.

CAP. LXV. Ἄνισον τὴν μὲν &c.] Principium capitis vsque ad illa verba, ἔστι δὲ τὸ ἄνισον, quod in vulgatis Græcis exemplaribus reperiebatur, vna litura induximus: quippe quod perperàm ex proximè præcedenti capite eò translatum esset. Sed neque defuêre vetusti codices aliquot, qui caput hoc de Aniso ab his tantùm verbis rectè auspicarentur. Ἄνισον τὴν μὲν καθόλου δύναμιν, &c.

CAP. LXVI. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθεῖσα] Galenus tamen lib. 2. de alim. fac. ait, Cari radicem melioris esse succi quàm pastinacæ, & tamen ægrè concoqui.

CAP. LXVII. τοὺς ἐπιπολαίως] Fortè, ἐπιπολαίους. *Leues uomitiones* vertunt alij: ego verò sensu propè eodem, vomitiones eorum quæ in ventriculo summo fluitant. Inferiùs autem pro, καταπλασθὲν, lego, καταπασθὲν, vt & alibi frequenter.

CAP. LXVIII. κύμινον τὸ ἥμερον εὔστομον] Cum Lacuna ἀστόμαχον legere malui, maximè cùm satis constet, ori esse non mediocriter ingratum. Stomacho verò maximè vtile esse sat indicant illa Plinij verba, libro 20. cap. 15. *Satiuo Cumino magnus usus, in stomachi maximè remedijs.*

ἐν Γαλατίᾳ καὶ ἐν Ἀσίᾳ] Lege, Γαλατίᾳ τῇ ἐν Ἀσίᾳ, ad differentiam Gallię quæ ad Alpes est, quæ etiam Γαλατία Gręcis dicitur. Sic & sequēti capite, quo loco habetur, Ἀσίᾳ τῆς Γαλατίας, lege, Γαλατίᾳ τῆς Ἀσίας.

ἐρεγμίνῳ ἀλεύρῳ] Placuit magis altera illa lectio, ἐρεγμίνῳ, quàm vulgata, αἰρίνῳ, maximè cùm & Serapio ita legisse videatur, & in hunc ipsum vsum fabaceam farinam desideret Auicēna. Sed & nominatim docet Galenus, fabaceam farinā testibus inflāmatis iccirco aptè adhiberi, quòd ij moderatè refrigerari postulēt. At lolium cùm nimioperè calfaciat, quis non facilè iudicet vt aliarum partium, ita & testium inflammationibus haud ita congruere?

CAP. LXXI. δύναμιν ἔχει ψυκτικήν] De Coriandri temperamento ac viribus, magna est inter rei Medicæ Scriptores controuersia. Enimuerò illi Simeon Sethi, lib. de alim. æquè ac Diosc. refrigerandi vim tribuit. Sic & Plinius, lib. 20. cap. 20. *Vis magna ad refrigerandos ardores uiridi Coriandro.* His etiamnum apertè subscribit Celsus, lib. 2. cap. 27. dum ipsum inter refrigerantia olera recenset. Auicenna quoque, aliique ferè Arabes, præter Auerroëm, in frigidorum simplicium numero Coriandrum reposuêre. At Hipp. contrà, lib. de diæta, calidum censuit: quo loco de semine tantummodò verba fieri nonnulli existimauerunt Galenus quoque tum lib. simpl. 7. tum lib. de attenuante victu, calidum id esse iudicauit: & acriùs reprehendit Dioscoridem, qui vim refrigeratoriam illi assignauerit, & indefinitè protulerit, erysipelatis conferre: quanquam exquisitum erysipelas eo curari minimè possit, nisi fortè sublata iā inflammatione, quo quidem tempore excalfacientia digerentiáque medicamenta exposcit. Sūt qui Autores hos rectè conciliasse se existiment, dum, quod citato loco visus est innuere Plinius, viridem herbam refrigerare, siccam calfacere inquiunt. At licet fortassis aliquatenus verum id sit, cùm vnius & eiusdem plantę recentis ac siccæ vires nunquam sint planè eædem: certior tamen contradictionis huiusce solutio ex ipso Gal. petitur, qui quidem lib. simpl. 7. Coriandrum docuit è contrariis constare facultatibus: quippe quod plurimum quidē habeat essentię amarę, quę tenuium sit partium ac terrea, at non parum etiam aqueę humiditatis obtineat, quæ tepentis sit facultatis, & his præterea adiunctum sit adstrictionis pauxillum. Id cùm ita sit, mirum ampliùs videri non debet, si pro vario vtendi modo varios Coriandrum exerat effectus. Porrò quòd χοιράδας ex Diosc. sentētia discutiat, non tam caloris dissipātis ratione fieri crediderim, quàm quòd moderatè repellat exiccando: maximè cùm magna

polleat

polleat penetrandi vi, quam sortitum est ex substantiæ suæ tenuitate.

σπέρματος δὲ γόνιμον] Contrà Auicenna, lib. 2. cap. 144. illius vsu sperma exiccari tradit: quod ipsum etiam confirmat Serapio ex autoritate Alkanzi.

πλεῖον δὲ ληφθέν] Plerique succo soli, non item semini, veluti Diosc. vim hanc maleficam venenatámque tribuerunt. Quin & Nicādri Scholiastes cùm duo agnoscat Coriandri genera, domesticum inquàm & syluestre, hoc vnicum lethale esse voluit. Contrà verò Palladius, *Coriandrū nūquam nisi satum prouenire*, prodidit. Itémque Plinius, lib. 20. ca. 20. *Coriandrum*, inquit, *inter syluestria non inuenitur.*

CAP. LXXIIII. πρὸς ἃ καὶ τὸ κορίον] Ex sententia Diosc. ad eadem valet Apium, ad quę coriandrum, cui refrigeratoriam facultatem antè tribuit: proindéque inflammationibus oculorū æstuantique stomacho conuenit. Contrà verò Gal. 8. simpl. Apium palàm asserit vsqueadeò calidum, vt & vrinas & menses cieat. Illos Apij effectus, quos commemorat Dioscorides, agnoscunt Aduersariorum Autores, & tamen hanc Galeni de Apio sententiam ceu veritati cōsentaneam tuentur, hoc reperto diuerticulo: esse pręsidia non parum multa, è quo ista sint numero, nempe Coriandrum & Apium, quæ quidem contrariis aut valdè diuersis polleant facultatibus, & tamen eidem medeantur affectui, eiusdem etiam incrementi & modi: sed alia quidem per se illud præstent, alia verò ex accidenti.

κοιλίαν δ' ἐπέχει] Hipp. contrà, lib. de diæta 2. Apium aluum mouere innuit, quanuis idipsum vrinas magis quàm aluum mouere fatetur.

CAP. LXXV. ποιεῖ δὲ ὅσα καὶ τὸ κηπαῖον] Hipp. seu quisquis est autor lib. de affectionibus, scribit, σέλινα τὰ ἕλεια τῶν ἡμέρων πλέονα ἔχειν δύναμιν, hoc est, *palustre Apium vim quàm satiuum maiorem obtinere.*

CAP. LXXVI. κωνείῳ παρεμφερῆ] Etsi Aldinū exemplar habet, μηκωνείῳ, pro quo Marcellus μήκωνι reponit: κωνείῳ tamen potiùs esse legendum, & Oribasij codex & quæ de hoc Apij genere Theophrastus & Plinius tradidēre, satis supérque indicant.

CAP. LXXVIII. ὥδης, λευκή] Marcellus addit, ἄνθος λευκή, idque ex Theophrasto, vti verisimile videtur. At in eo fallitur, quòd Dioscoridis & Theophrasti Hipposelinon vnum & idem esse existimauerit: quanquam Theophrasti Hipposelinon, ipsum est Smyrnium, de quo proximè sequenti capite agitur.

CAP. LXXIX. γευομένῳ ὡς σμύρνη] Hoc loco Dioscorides hauddubiè odorem & saporē myrrhæ Smyrnij semini tribuit. At Plinius, eiusdem radici. Is enim, lib. 19. cap. 12. *Smyrnium olus*, inquit, *seritur ijsdem locis, myrrhámque radice resipit.* Rursúmque, lib. 27. cap. 13. *Odor myrrhæ habet qualitatem, unde & nomen.* Sed & loco priùs citato, *Libanotis*, inquit, *odorem thuris habet, Smyrnium myrrhæ*. Ita enim legendum iudico, non, *murrha myrrhæ*. Theophrastus autem, lib. hist. plant. 7. hipposelinum (id verò est Smyrnium Diosc.) lacrymam fundere scribit myrrhæ similem, quam etiam nonnulli in totum myrrham esse affirment: ac illud ipsum repetit eiusdem historiæ lib. 9. Cæterùm circa finem capitis, quo loco habetur, ἱδροποιοῦ, legēdum fortassis, ἱδρωτοποιοῦ, siue ἱδρωτικόν.

CAP. LXXXI. τὸ δὲ ἀφέψημα, &c.] Hanc lectionem comprobat Serapionis interpretatio. Atque ita quoque legisse se testatur Lacuna in veteri quodam codice. Nos itidem cum Cornario, ceu vulgata lectione potiorem, delegimus.

ὅσα πρὸς ὀξυδορκίαν] Hinc etiam deductum videtur μάραθρον, ἀπὸ τοῦ μαίρειν, τουτέστι λάμπειν & ἀθρεῖν, τὸ βλέπειν, quasi quod lucidè & clarè videre faciat: vti me pridem admonuit acerrimi vir ingenij D. Dortmannus, Regius apud Monspelienses Professor, & in inuestigandis nominum originibus sagacissimus.

CAP. LXXXIII. καὶ λεπτόπεα] Sic legit Oribasius: at Marcellus ex Plin. lib. 25. cap. 9. λευκόπεα, legendum suspicatur. Idem ἀντὶ τοῦ, δίρκαιον, ex Nicandro in Theriacis, δαύκειον, reposuit.

τοῦ δὲ Κρητικοῦ, καὶ τῆς ῥίζης] Plinius, ibidem: *Ex alijs vsus seminis, ex Creta radicis dulcis, & magis ad serpentes, est*: quo loco restituendum videtur: *Ex Cretico, & radicis & magis ad serpentes.* &c.

CAP. LXXXIIII. δελφίνιον κλῶνας] De Delphinio caput vtrunque, spurium falsóque Dioscoridi ascriptum plerique iudicant. Ac certè quidē neque Galenus, neq; Paulus, nec Aëtius, neque etiam Plinius vllam eius mentionem faciunt. At Oribasius tamen silentio minimè prætermisit.

CAP. LXXXVI. τειχοειδές] Interpretes plerique, ac ipse quoq; Serapio (quos libēter secutus sum) τριχοειδές, legisse videntur. At Manardus vocem, τειχοειδές, retinendam censuit.

CAP. LXXXVII. μαράθρῳ ὅμοια] Hanc Libanotida καχρυόεσσαν seu καχρυοφόρον Nicandro dictam scribit Theophr. lib. 9. hist. plant. σελινῷ ἐλείῳ folium habere simile, at multò maius. Plinius non folia, sed radicem, olusatro assimilat, lib. 20. ca. 12. Eam ob rem plerique contendunt, aliam esse Diosc. frugiferam Libanotidem, ab ea quam loco citato describit Theophrastus. At excepto folio non video notam aliam, in qua Autores hi inter se dissideant.

εἰς τὰ ἀποσήματα] Ita vbique legitur: sed necessariò, εἰς τὰ πτώματα, vel τοὺς σπασμοὺς, restituendum: alioqui sensus nullus constaret.

CAP. LXXXIX. εἶτα γυμνάζων] γεγυμνασμένον seu γυμνασάμενον, aut certè, μετὰ τὰ γυμνάσια, legendum mihi videtur. Nisi mauis, γυμνάζοντα, accipere pro exercitatore, seu eo qui exercitio præsit, & tùm ἰκτερικῶντα, seu τὸν γυμνασάμενον, subintelligi.

CAP. XC. ἰᾶται δὲ πινόμενον] Lege, πινόμενος, scilicet, καρπός. Sic inferiùs αὐτὶ τοῦ, ὑλιαζόμενος, vt habebatur in vulg. codicibus impressis, legi ἡλιαζόμενος, quanuis Ruellius, χυλιζόμενος, legisse videtur.

CAP. XCI. καὶ ἱδρῶτας κινεῖ] Videtur aliter sensisse Plinius, nisi fortè alia vis est seminis, alia radicis. Is enim, lib. 20. c. 23. *Ferulæ radicē ex oleo & aceto contra sudores immodicos, uel in febribus, proficere tradidit.* Sic & ibidem, quod de caulibus paulò pòst scribit Dioscorides, adhibita distinctione protulit Plinius. Siquidem non nisi plures sumptos, capitis dolores facere innuit: alioqui verò decoctos, esse stomacho vtiles.

ὁ χυμὸς ναρθηκος] Hæc ad capitis vsque calcem superaddita videtur Marcello, ac ipsi quoque Ma-

nardo. Sed & ista Ferulæ descriptio non legitur apud Oribasium. Ego verò ea saltē suspecta habeo, quæ de sagapeno ex hac Ferula manante, subiungūtur. Cæterùm αὐ/ τῶ, παχύτερα, Ruellius βαχύτερα, legisse videtur. Nos vulgatam lectionē retinentes, *crassiora*, reddidimus.

CAP. XCII. ἄρχησος δὲ γίνεται ὀπωδέστα] Sic Andreas Lacuna ex vetusto codice legit: & hanc quidem lectionem rectè quoque secuti sunt Oribasius, Serapio atque Cornarius. Ruellius & Marcellus, vulgarem lectionem ὀπηδέστα, expresserunt, quam nos vitiosam censuimus.

ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τῶ ὀπῶ &c.] Ita legit Lacuna in antiquo codice, contra quàm habetur in vulg. exemplaribus, ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τῶ χυλοῦ ὁ ὀπὸς. Sed illā lectionem cum Oribasio & Serapione lubentiùs iccirco amplexus sum, quòd & Galenus, 8. simpl. cap. de Peucedano, τὸν ὀπὸν τῶ χυλῶ prætulisse videatur. Etsi verò Ruellianam lectionem id stabilire videtur, quòd alibi Dioscorides succos ab hyoscyamo & mandragora expressos earundem plantarum liquoribus lacrymísve anteposuerit: aliam tamē ego rationē esse iudico liquoris qui è calidioribus, & eius qui è frigidioribus plātis emanat. Cæterùm Theophrastus, hist. lib. 9. Peucedani radicem solam probans, liquorem inutilem æquè ac semen esse censuit.

ὁ ἐν Σαρδονίᾳ] Ita Oribasius & Serapio: Cornarius tamen ex Theophr. lib. 9. & Plinio lib. 25. cap. 9. αὐ/ τῶ, Σαρδονίᾳ, Ἀρκαδίᾳ reponendum suspicatur.

λεπίδας ἀπὸ ὀστῶν] Plin. lib. 26. cap. 14. *item Peucedanum, cui ad recentia vulnera uis tanta est, ut saniē ossibus extrahat.* Sed eum locum ex Diosc. sententia ita restituendum iudico: *Cui ad uetusta ulcera uis tanta est, ut squamas ossibus extrahat.*

CAP. XCIII. φύλλα ἔχων μικρὰ] Serapio αὐ/ τῶ, μικρὰ, μαλακὰ, legisse videtur: siquidem *mollia* conuertit. Alij iuxta lectionem alteram legendū censent, λεπτὰ ὥσπερ ἠριγέροντος, μικρότερα δέ. Quomodo legerit Oribasius, penitus ignoratur: quoniam apud eum Autorem caput hoc omnino desideratur.

καταπλασσόμενοι εἰς ἄρτους] Lego, καταπασσόμενον. Nec enim videtur Melanthium seu melanspermon inter pinsendū panibus addi solitum, quēadmodum videtur voluisse Marcellus, sed tantummodò panis crustæ, ac inferiori potissimùm, inspergi. Sic enim Plinius, lib. 19. cap. 8. *panis rustici crustæ papauer candidum inspergi tradidit, inferiorem verò crustam apium githque cerreali sapore condire.*

σὺν οἴνῳ παλαιῷ ἐπιτιθέν.] Legendum hauddubiè cum Serapione, οὔρῳ. Nam & Plinius de Melanthio, lib. 20. cap. 17. *Aiunt & clauis* (inquit) *in pedibus mederi tritum in urina.* &c. Sic & inferiùs, quo loco habetur, μετὰ οἴνου ποθὲν, cum Serapione & Lacuna, μετὰ νίτρου, legendum censemus, Plinij eiusdem autoritate ducti, qui quidem citato loco ita quoque habet: *Difficultates spirandi discutit, addito nitro potum.*

CAP. XCIIII. ὁ καυλὸς μάσπετον] Hoc codē nomine Dioscorides inferiùs, haud secus ac Plinius, folia ipsa à nonnullis nominari solita commemorat. Atque ita quoque Theophr. hist. lib. 6. cap. 3. τὸ δὲ φύλλον, ὃ καλοῦσι μάσπετον, ὅμοιον τῷ σελίνῳ. id est, *folium quod maspeton uocant, apio simile.* Idem confirmant Pollux & Hesychius. Plautus verò in Rudente, ac Solinus Polyhist. cap. 15. *Sirpe*, corrupto ἀπὸ τῶ σιλφίου vocabulo, videtur appellasse. At succus seu liquor, qui Græcis ὀπὸς κατ' ἐξοχὴν dicitur, Plinio *laser* est: Plautus loco citato *laserpitium* potiùs videtur appellasse, quasi *lac sirpicum.* Nam & *primùm*, teste Solino, *dictum est lac sirpicum, quoniam manat in modum lacteum, deinde usu deriuante lac nominatum.*

ἢ καὶ ἰσχνώματα] Particula ἢ hauddubiè redūdat. Eius loco Lacuna ex vetusto codice supplere videtur, κυπρίνῃ, vt sit, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ κυπρίνῃ, καὶ ἰσχνώματα &c.

ἐγχεασαμένων τῆς ῥίζης] Liquorem qui è radice profluebat, ῥιζίαν, vti alterum qui è caule capiebatur, καυλίαν, distinctis nominibus appellauit Theophrastus, sexto hist. plantarum libro: sic & Plin. lib. 19. cap. 3.

διαφέρει δὲ αὐτοῦ] Plinius *sinceri probationem asserit, in colore modicè ruffo, & cùm frangitur candido intus, mox transluente*, &c.

πρὸς τὴν γεῦσιν τῇ γεύσει] Hoc posterius, τῇ γεύσει, παρέλκειν mihi videtur.

τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν] Sic Colum. lib. 6. cap. 17. *facit & radix quam Græci uocant μαγύδαριν.* Attamen Theoph. hist. lib. 6. cap. 3. Itémque Plin. lib. 19. cap. 3. Silphij caulem magydarin videntur appellasse. Pollux verò, lib. 6. cap. 10. semen ipsum μαγύδαριν nominat. Ita enim eo loco, pro, μάσδαριν, μαγύδαριν restituēdum videtur. Hesychius idipsum nomen Silphij liquori tribuit.

ἐπιθετικῶς εἰς τὰ βρώματα] *Non censuerim*, (scribit de Lasere Plinius lib. 22. cap. 23.) *quod Autores suadent, cauernis dentium in dolore inditum cera includi, magno experimento hominis qui se ea de causa præcipitauit ex alto.*

ἐγχριόμενος εἰς ὀδόντα] forte, ὀδόντας vel ἐγκλειόμενος. Sic inferiùs αὐ/ τῶ, προσκαταχριόντων, lego, non προσκαθεψόντων, vti Ruellius, sed προσκαταχριόντων. Deinceps verò αὐ/ τῶ, κονίδας, κνίδας. Sed hæc librariorū σφάλματα quiuis vel mediocriter in Græca lingua versatus facilè fortasse deprehendet.

ὁλκὴν ἐμπλάσας] Libenter adderem, κηρῷ, id est, *cera*, vti habetur in ἀπορ. lib. 1. ca. 229. aut ἀπέφθω μέλιτι, id est, *decocto melle*, sicut apud AEginetam, lib. 3. cap. 20.

ὄξος ποιοῦσι] Legendum censeo, πιοῦσι. Plin. lib. 22. c. 23. *æquè ex aceto his qui coagulum lactis sorbuerint.* Sed eo loco legendum, *qui coagulatum lac* &c. ex hoc Diosc. contextu facilè coniicio.

γεννώμενον ἐν Λιβύῃ] hanc circa Syriam nasci scribis Plinius, nec prouenire in Cyrenaica regione: gigni & in Parnasso monte copiosiorem.

CAP. XCV. πόας ναρθηκοειδοῦς] Sagapeni plantam panaci similem esse scribit Gal. in lib. de antidot. Mesuæus arborem describit oleastro montano similem: ipsum verò liquorem (qui καταχρηστικῶς, vti monet Gal. 8. simpl. plantæ ex qua emanat nomen retinuit) ammoniaci lacrymæ similem esse tradit Plinius, lib. 20. cap. 18. Porrò cùm anteà scripserit Dioscorides, cap. de ferula, è radice ferulæ sauciata manare Sagapenum, hîc verò plantam aliam in ferulaceo genere agnoscere videatur, è qua ipsum extillet: facile est coniicere liquorem hūc, æquè ac succos alios, de quibus in sequentibus capitibus agitur, illi fuisse ipsa planta notiorem.

CAP. XCVI. δένδρον ἐστὶ ναρθηκοειδές] Gal. lib. 9. comp. pharm. κατὰ τόπους, cap. 4. EVphorbium plantæ cuiusdam spinosæ in Mauritania nascentis liquorẽ esse prodidit. Plin. lib. 25. cap. 7. *herbam quam EVphorbiam nominat, spectari ait ferulæ specie, folijs acanthinis.* Atque hinc fortasse ducta coniectura D. Io. Bauhinus, in simpliciũ cognitione magna cum laude versatus, ἀντὶ τοῦ, ναρθηκοειδές, ἀκανθώδες reponendum suspicatur. Mesuæo verò *EVphorbium arbor est, folijs, vt ipse vult, primum quidem hirsutis aut lanuginosis, deinde ubi hæc deciderunt, polio marino similibus.* In tanta varietate cui potissimùm Autori sit habenda fides, iudicare est difficillimum. Arborem quidem nescio quam Andreas Marinus in suis in Mes. cõm. depingit, à Saraceno quodam, vti prædicat, ex Africa pro EVphorbia sibi allatam. Dodonęus verò herbam potiùs aculeatam delineare videtur, quam Bruxellæ in Io. Boisoti horto ex vnico folio in terram depacto, ficus Indicæ folij modo, genitam scripto prodidit.

ἐν τῷ κατὰ Μαυρουσίαν Τμώλῳ] Nullus mons, quod equidẽ legerim, Tmoli nomine in Libya aut Mauritania refertur à Geographis: sed est mons eiusce nominis in Lydia Asiæ minoris prouincia, qui quidẽ Sardibus incumbit. Quare cum Marcello & Cornario, Ἄτλαντι potiùs, quàm Τμώλῳ, legẽdum nobis videtur: maximè cùm & varijs in locis Plinius in monte Atlante vltra Herculis columnas EVphorbiam gigni, indéque portari, tradiderit. Est verò Atlas Mauritaniæ mons, ab Atlante rege Mauro ita cognominatus. Sed & Damocrates apud Gal. lib. 7. comp. pharm. κατὰ γένη, in myracoporum compositionibus, EVphorbium, ab Atlante monte in quo inuenitur, Ἀτλαντικὸν cognominat. Cæterùm Gal. lib. 3. κατὰ γένη, EVphorbium scribit ex Occiduis regionibus asportari solitum, veluti Sagapenũ ex Orientalibus.

κοιλίας γεαῦ περιβαπίας] Gal. lib. 9. pharm. κατὰ τόπους, EVphorbium ventriculis ouillis excipi & asseruari solitum iccirco scribit, quòd hos solos minimè erodat. Plinius verò de EVphorbij excipulo agens, hœdini ventriculi meminit, ac ibidem quoque hœdino lacte EVphorbium à Getulis adulterari commemorat.

αὐτοῦ τὸν καυλόν] Cùm antè EVphorbium arborem esse dixerit Dioscorides, mirari subit καυλοῦ iam nunc mentionem facere. Quanuis enim, autore Theoph. lib. 1. hist. cap. 9. καυλὸς nomen κοινόν ἐστιν ἐπετείοις καὶ χρονίοις, attamen in arborum genere στελέχους nomen frequentius esse consueuit, vti eodem loco idẽ ipse innuit: *caudicem* Latini vocitant.

ἡ μὲν τοι εὕρεσις αὐτοῦ κατὰ Ἰόβαν] Plinius non Iubæ tantùm ætate inuentũ fuisse EVphorbium scribit, sed illud ampliùs, ab ipso etiam Iuba inuentum. Sic enim ille cap. 7. lib. 25. *Inuenit & patrum nostrorum ætate Rex Iuba quam appellauit EVphorbiam, Medici sui nomine & fratris Musæ:* neç ita multò pòst: *Sed Iubæ volumen quoque extat de ea herba & clarum præconium:* quod ipsum etiam innuit Galenus loco citato, lib. 9. κατὰ τόπους, his verbis: καὶ γέγραπται περὶ εὐφορβίου βιβλίδιόν τι σμικρὸν Ἰόβα τοῦ βασιλεύσαντος τῶν Μαυρουσίων. hoc est, *& de EVphorbio conscriptus est exiguus libellus à Iuba Mauritaniæ Rege.*

δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ποθεῖς] Hæc vox, ποθεῖς, fortasse redundat, nec etiam eam videtur legisse Serapio. Innuit siquidem suffusionibus inungi EVphorbium, sed deinde tota die vstionis sensum relinqui, eámque ob rem illi mel collyriáve aliá minùs acria rectè admisceri. Quòd si quis ad ipsam etiam Dioscoridei contextus seriem diligentiùs attendat, vocem illam, ποθεῖς, hoc loco omittendam meritò iudicauerit.

CAP. XCVII. ὃν ἔνιοι μετώπιον καλοῦσιν] Anteà, lib. 1. cap. de metopio vnguẽto, dixerat Dioscorides, τὸ ξύλον ἐξ οὗ συνάγεται ἡ Χαλβάνη, μετώπιον καλεῖσθαι. hoc est, *lignum è quo Galbanum emanat, metopium appellari.* Hoc verò loco non lignum seu lignosum corticem, aut plantam ipsam, sed liquorem seu lacrymam qui ex ea stillat, μετώπιον vocari scribit. Theophrastus verò non μετώπιον, sed πάνακες, eiusmodi ferulam seu ferulaceam arborem nominat, lib. 9. hist. At Plinius, lib. 12. cap. 23. arborem è qua hammoniaci lacryma stillat, metopium vocari palàm innuit.

ἁ' ἔλεση λιβανοειδής] Videtur prætereà legisse Serapio, ἢ ἀμμωνιακῷ ἐμφερής: vtriusque enim & thuris & hammoniaci meminit. Sed & Plinius quoque, lib. 12. cap. 25. Galbanum vult esse ad similitudinem hammoniaci.

τοῦ σπέρματος καὶ τοῦ νάρθηκος] Fortasse reiecto, καὶ, legendum, σπέρματος τοῦ νάρθηκος. Nam & Aetius, in electione simplicium, probatissimum censet Galbanum, quod seminis aliquid admixtũ retinet, neque τοῦ νάρθηκος mentionem facit. Ac, vt verè dicam, pugnãtia scribere videtur Diosc. dum probat id Galbanum cui aliquid ferulæ sit admixtum, cùm antea probasset ἄξυλον, hoc est, *minimè lignosum*, seu, vt Celsi verbis vtar, *quod est sine surculis*: nisi ἄξυλον dici velimus, *quod minimum habeat lignorum seu surculorum.*

ὀσμὴ βαρεῖα] Galbanum ab odore hoc graui, quo præditum est, Nicander in Theriacis, βαρύοδμον cognominat.

ἐξ ικῶ συν ὄξει] Marcellus legit, σὺν οἴνῳ, tum vetustiorum codicum fidem, tum etiam Plinij autoritatem secutus: qui quidem libri 24. cap. 5. Galbanum venenis, maximéque toxicis, aduersari scribit, cum myrrha & in vino: atque ita etiã Serapio legisse videtur. Idem quoque de Galbano tradit Auicennas.

δοκεῖ δὲ καὶ δυσουρίαν ποιεῖν] Marcellus & Cornarius pro, δυσουρίαν ποιεῖν, διουρησιν ποιεῖν, iccirco legendum suspicantur, quòd & Plinius, loco modò citato, de Galbano agat in hæc verba: *Nocere urinæ existimatur.* Sic etiam Lacuna in veteri codice legisse se annotat, neque eam lectionem ratione carere subdit: quandoquidem quæ vehementer diuretica sunt, vti etiam cantharides, interdum lotium supprimunt ratione exulcerationis, quam vesicæ ipsiúsque collo inducunt. Equidem quanuis prætereà Serapionem eodem quo illi modo legisse animaduerterem, de immutanda vulgata lectione malui liberum esse suum cuique iudicium.

ἐπιπλεύσει τὸ ῥυπαρὸν] Marcellus & Lacuna ἀντὶ τοῦ, ῥυπαρὸν, ex antiquioribus codicibus restituendum existimant, λιπαρόν: maximè cùm pinguia, tanquam aërea, ferè supernatent. Sordes verò, ceu terrenæ substantiæ magis participes, grauitate sua subsidere soleant. Sed quoniam in Gal-

bani, quantumuis legitimi, ſordibus exiguorum lignorum, ſurculorum cæterorúmque id genus ſua natura leuium, non minimam portionem conſpicimus: nõ eſt dubium, quin ſi Galbanum aquæ feruenti demergatur, eiuſmodi leuia vnà cum pinguitudine quadam fluitent: id quod ex αὐτοψίᾳ facile eſt vnicuiq; animaduertere. Quamobrem nihil immuto.

εἰς ὀθόνιον καθαρὸν] Legit Lacuna veteris cuiuſdam codicis autoritate fretus, ἢ εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀραιὸν &c. quippe Dioſcoridem exiſtimat præter illam priorem, alteram hoc loco purgandi Galbani rationem tradere, quam cæteri cum ſuperiore confundant. Verùm equidem vnicam in hoc toto contextu purgandi Galbani rationem deſcribi exiſtimauerim. Scilicet, vt primùm in aquam feruẽtem coniiciatur Galbanum, quò quicquid eſt ſtipularum aut lignoſorum ſurculorum aquæ innatet, concháque aut alio id genus inſtrumẽto facilè detrahi poſſit: deinde verò reliquum quod ſubſidet in imo, reiecta ſcilicet aqua, ad ſeparãdam denuò terram, arenam, lignum denſius aliúdve eiuſmodi craſſamẽtum, in vas aliquod per linteum rarius excoletur, iuuante in id aquæ calore, quæ in vaſe duplici efferueſcat. Tùm enim purius Galbanum per linteum in vas ſubditum excolabitur: craſſior verò ſordities intra linteum remanebit. Neque verò fit veriſimile, quod verba Dioſc. innuere videntur, id tantùm quod innatat excolari debere, vt pinguitudo fluitans à ſordibus ipſis ſecernatur: quippe cùm in eo quod ſubſidet ſordium etiam & craſſamentorum non minima portio reſideat. Cæterùm Pharmacopœi noſtri minùs laborioſè, ac fortaſſis aptiùs, Galbanum purgant: dum aceto alióve accommodato liquore ipſum diſſoluunt, diſſolutum colo transfundunt, transfuſúmque tandem igni lento decoquunt ad iuſtam ſpiſſitudinem.

CAP. XCVIII. *τὸ τοιοῦτον θραῦσμα*] Plinius, lib. 12. cap. 23. paulò aliter ac Dioſc. thrauſton (quod cum thrauſmate idem eſt) nominat id Hammoniacum, quod eſt maſculi thuris ſimilitudine: phyrama verò, quod eſt pingue ac reſinoſum. Fortaſſe verò θραῦσμα ſeu θραυστὸν idem illud eſt, quod Galeno recentioribúſque Græcis ἀμμωνιακὸν θυμίαμα icciroo appellatũ fuit, quòd ad ſuffimenta deſideraretur.

CAP. XCIX. *δένδρου γλυκυμένου*] Legi, γλυκυμένου, cùm antehac, γλυκώδους, legeretur. Plin. lib. 24. cap. 14. Sarcocollam ſpinę lacrymam eſſe putat, eíque tribuit non quidem, vti Dioſc. amarorem, ſed cum quadam acrimonia dulcedinem. Gal. verò in ſimpl. ſcribit eſſe modicè amaram ſimul & emplaſticam. Porrò vt de colore etiam aliquid dicamus, Meſuæus in ſimpl. itémque Plin. lib. 13. cap. 11. non ſubfuluam Sarcocollam eligunt, vti Dioſc. ſed candidam. *Candidum eiuſmodi gummi*, inquit Plinius, *quàm rufum melius*. Rurſúmque, lib. 24. cap. 14. vbi Sarcocollam docuit vetuſtate maximè nigreſcere: *melior*, inquit, *quò candidior*.

κολλητικὴ τραυμάτων] *Hinc ex ui poteſtatéque ſua nomen inuenit*, inquit Plin. *Carnes enim in uulneribus glutinat*.

CAP. C. *λιπαρώπεα δὲ ἐ*] Videtur legiſſe Plinius, ῥυπαρώπεα, lubrico & facili duarum literarum lapſu. Is enim, lib. 27. cap. 10. folia Glaucij deſcribit *minora & ſordidiora, quàm ſint papaueris*: ibidémque, ipſius grano, quod paulò poſt foliis Dioſc. ipſe, tribuit. Siquidem nõ è foliis, ſed è grano ipſo vult ſuccum illum exprimi.

CAP. CI. *ἣν ἔνιοι ξυλοκόλλαν*] Appellatur hęc ab vſu ξυλοκόλλα, vti & τεκτονικὴ κόλλα: à materia verò ex qua conficitur, nimirum à coriis bubulis ſeu taurinis, ταυροκόλλα. *Præſtantiſſimum* tamen *Glutinum* cẽſet Plinius, lib. 28. cap. 17. *ex auribus taurorum & genitalibus*: quanquam ſubdit illico. *Adulteratur nihil æquè quibuſuis pellibus inueteratis, calceamentíſque etiam decoctis*. Fuit autem alia κόλλα εἰς τὰ βιβλία, de qua Gal. in ſimplicib. *quæ fit*, inquit ille, *è ſimilagine & polline*, non garo, vti vertunt Interpretes omnes: quandoquidẽ non γάρεως, aut, quod rectius eſſet, γάρου, ſed γύρεως, ἀπὸ τῆς γύρις, vel potiùs, γύρεως, eo loco legẽdum eſſe vel mediocriter eruditus nunquam inficiabitur.

CAP. CII. *ἡ δὲ ἰχθυοκόλλα λεγομένη*] *Ichthyocolla*, inquit Plinius, lib. 32. cap. 7. *appellatur piſcis cui glutinoſum eſt corium, idémque nomen glutino eius*: quanquam & ipſe ſubdit deinde: *Quidam ex uentre non è corio fieri dicunt ichthyocollam, ut glutinum taurinum*. Cæterùm ad tetanothra quomodo ea præparanda vſurpandáque ſit, ibidem leges apud Plinium: quod huc tranſcribere nihil fuit neceſſe.

κεφαλικὰς δυνάμεις] Quæ ſint emplaſtra Medicis Cephalica dicta, docet Galenus, lib. 2. comp. med. κατὰ γένη, ſcil. quæ caluariæ fracturis peculiariter dicata ſunt: abſtergendi, digerendi ſiccandíque vi prædita. At illud ignorans Plinius, ea eſſe falsò credidit quę capitis doloribus accommodarentur. Sic enim ibidem de Ichthyocolla: *Vtilem eam in capitis doloribus affirmant & tetanothris*.

CAP. CIII. *ἐν δρυῒ τῇ ἐχούσῃ*] Nulla, quod equidem ſciam, quercus ſpecies eſt, quæ buxeo folio conſpiciatur. Quamobrem iſta buxi folia, non quercui ſeu robori tribuenda ſunt, ſed ipſi potiùs frutici: qui cùm ſuam ſedem nõ habeat, perpetuò in aliena ſede, ac in quercu potiſſimùm, viuit, eiúſque radice nititur & alitur. Ideóque ſic videtur emendandus hoc loco Dioſc. cõtextus: γίνεται δὲ ἐκ τινὸς καρποῦ παρεμφεροῦς τῷ θάμνῳ γλυκυμένου ἐν δρυῒ, ἔχοντος τὰ φύλλα, &c. Porrò frutex hic non in quercu aut robore tantùm, ſed, vti etiam deinde ſubdit Dioſc. in aliis pleriſque naſcitur arboribus, veluti pyro, malo, cerro, terebintho, ilice, pruno, caſtanea, ſorbo, larice, abiete, pino, ac ipſa quoque olea, ſaltem in Palæſtinæ regione: ſi quibuſdam fides habetur, qui eo loco viſcum in olea rubentibus baccis naſci retulerunt. Attamen ex Theoph. ſententia, lib. 2. de cauſ. plant. cap. 23. quod abieti pinóque innaſcitur viſcum, priuatim Stelis EVboenſibus, & Hyphear Arcadibus dici videtur. Cęterùm quãuis idẽ Theophraſtus, ipſúmq; ſecutus Plinius, Viſcum naſci prodiderint ex ipſius acinorũ ſemine, per aluos reddito turdorũ, palumborum cæterarúmque id genus auicularum, poſtquam acinorum baccarúmve pulpam intra ſuos ventriculos cõcoxêre: verior nihilominus ſummi tũ Philoſophi tum Medici Iul. Cæſ. Scaligeri ſentẽtia mihi videtur: qui quidẽ in exotericis in Cardanũ exercit. eundẽ fruticẽ ſpõte naturæ potiùs

ex aliqua arborum quibus innascatur portione; seu potiùs ex ipsarum arborum vitali excremẽto gigni retulit: haud secus atque belluarum cornua ex ipsorum ossium internis primordiis pullulare consueuerunt. Atque eò quoque spectasse videtur Ion poëta Chius, dum, in fabula Cenco, Viscum quercus sudorem esse prodidit.

CAP. CIIII. πινόμβμον μετὰ οἴνου] rectiùs, πινόμβμα, vti antè, χυλισθεῖσα. Sic & superiùs αὐτό πς, προσέρχεται, legendum hauddubiè, προσέχεται, seu προσίχεται.

CAP. CV. ὑπότραχυ, φύλλα ἔχον] Tam variæ sunt discrepantésque quæ à varijs Autoribus assignantur Alyssi descriptiones, vt quænam verè planta sit ἄλυσσον, internoscere sit perquàm difficile: siquidem Diosc. descriptio satis est manca, vt & aliæ pleræque. Gal. verò, 2. de antid. Alysson herbam scribit esse marrubio similem, sed asperiorem magísque spinósam circa suas pilulas seu verticillos, (σφαίρια nominat) flore interim in cæruleum inclinante. Aëtius autem, lib. 1. vnam & eandem ait existimari cum Heraclea sideritide, quæ secus vias vbique nascitur, flore purpurascente foliísque crassioribus: aut, si τραχύτερα legere mauis, asperioribus. Rursúmque lib. 6. cap. 24. sideritidem Heracleam ab Alysso minimè differre palàm indicat, vti & Paulus, lib. 5. cap. 3. At Plinius lib. 24. cap 11. erythrodano seu rubiæ similem facit. Nam posteaquam de erythrodano egit: *distat ab eo*, inquit, *qui Alysson uocatur, folijs tantum & ramis minoribus.* Auicenna denique, lib. 2. tract. 1. Alysson, quod *Algasaen* appellat, facit lilio proximum. Quanta verò sit similitudo lilij cum rubia, sideritide, marrubio, vnicuique iudicandum relinquimus: interímque de Alysso certi vix quicquam statuere possumus.

λυγμοὺς πὺς δίχα πυρετῦ λύει] Hanc mirificam planéque insignem Alyssi ad singultum inhibendum vim atque facultatem silentio minimè prætermisit Plutarchus, συμπο. lib. 3. hisce verbis: τὴν δὲ ἄλυσσον καλουμένην βοτάνην καὶ λαβόντες εἰς τὴν χεῖρα μόνον, οἱ δὲ καὶ προσβλέψαντες, ἀπαλλάττονται λυγμοῦ. λέγεται δὲ καὶ ποιμνίοις ἀγαθὴ καὶ αἰπολίοις, παραφυτευομένη ταῖς μάνδραις. hoc est, *Alyssos herba uel manibus tantùm contrectata, aut etiam inspecta, liberat à singultu. Fertur & armentis & gregibus utilis, si conseratur circum illorum cubilia.* Ex iis verbis satis intelligitur, emendandum Plinij contextum, quo loco de Alysso agens, *Mirum est*, inquit, *quod additur, saniem conspecto omnino frutice eo sicari.* Neque verò legendum, vti voluere nonnulli, *insaniã sanari*: sed, *singultum sanari*, restituendum videtur.

φακοὺς καὶ ἔφηλιν] Gal. & Aëtius, ἀλφοὺς καὶ ἔφηλιν ἀποκαθαίρει, *alphos & solares maculas expurgat.* Paulus, νεφροὺς τε ἐκφράττει καὶ ἔφηλιν ῥύπτει, *renum obstructiones amouet, & solares maculas abstergit.* Hunc imitati Auicennas & Auerroës Alysson renum etiam obstructiones liberare prodiderunt.

δοκεῖ δὲ καὶ λύσσαν κυνός] λύσσαν κυνὸς plerique interpretantur, *canis rabiem*: quibus quidem verbis nescio an significare voluerint rabiem à morsu canis inductam. Equidem apertiùs tollendæ ὁμωνυμίας gratia, *rabidi canis morsum* reddidi. Gal. lib. 6. simpl. ὠνόμασται μὲν ἄλυσσον ἡ πόα, διὰ τὸ θαυμαστῶς ὀνινάναι τοὺς ὑπὸ λυσσώντος κυνὸς δεδηγμένους, &c. Idem repetunt Paulus & Aëtius. Plinius loco citato: *nomen*, inquit, *accepit Alysson, quòd à cane commorsos rabiem sentire non patitur.* Hæc cùm ita sint, in hac voce ἀλύσσου σ geminandum esse nemo non videt: quantumuis in vulgatis exemplaribus cum simplici σ scriptum reperiatur. Cæterùm illud obiter annotandum, quod lib. de Antidotis 2. ex Antonij Coï sententia Galenus admonet: legendam eam herbam sub æstu Caniculæ, deberéque siccatam tundi, cribrari ac diligenter asseruari, ne diffletur.

CAP. CVI. ἐν μαστοῖς καὶ μήτραις] Lege, μήτραις, vel, μήτρα. Sic Paulus libro septimo, de Asclepiade: καταπλασσομένη δὲ ποιεῖ πρός τε τὰ θηριόδηκτα, καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ καὶ μαστοῖς κακοήθη. hoc est, *adhibita proficit ad uenenatorum morsus, & uuluæ mammarúmque maligna uitia.*

CAP. CVII. ἄκανθα ἐστιν ἐοικυῖα κνήκῳ] Atractylin alio nomine κνῆκον ἀγρίαν nominant Paulus & Oribasius. Aëtius verò aliàs κνῆκον ἄγριον, aliàs verò ἀνδρόδαιμον, appellari scribit. Theoph. hist. stirp. libro sexto, capite quarto, postquam cnici vtriusque syluestris mentionem fecit, ex hisque genus alterum scripsit cnico satiuo simile esse, πλὴν (inquit ille) ὀρθοκαυλότερον. διὸ καὶ ταῖνιοις (sic enim legendum, non πλίνθοις) ἐχρῶντο αἱ ἀρχαῖαι τῶν γυναικῶν, hoc est, *nisi quòd caule sit rectiore seu rigidiore: quam ob causam eo nonnullæ priscæ mulieres pro colo utebantur:* paulò pòst etiam Atractylidis mentionem facit, quam scribit, ἴδιον ἔχειν τὸ φύλλον, ὅτι ἀφαιρούμενον καὶ τῇ σαρκὶ προσφερόμενον αἱματώδη ποιεῖ τὸν χυλόν. διὸ καὶ φόνον ἔνιοι καλοῦσι τὴν ἄκανθαν ταύτην. ἔχει δὲ τὴν ὀσμὴν δεινὴν καὶ χυλὸν ὀπώδη, vel potius, καὶ χυλὸν φονώδη. id est, *peculiare id habere in folio, ut decerptum cutique admotum cruentum succum ex se reddat. unde hæc spina φόνου, hoc est, cruoris, nomen apud quosdam inuenerit. Habet uerò odorem grauem succúmque cruentum.* &c. Hac ipsa de causa existimo etiam apud Aëtium αἱμόρρουν nomen obtinuisse. Hanc porrò Theophr. Atractylin, quæ affricto folio succum sanguineum redderet, sæpiùs Copetij in arcis horto, studio ac diligentia nobiliss. honestissimæque matronæ vxoris D. Cleruantij, satam conseruatámque, magna cum voluptate conspeximus.

CAP. CIX. ὅμοια ὡς κλίνης] Aut particula, ὡς, hoc loco redundat, aut pro ea legendum πως, vt sit, ἄνθη ὅμοιά πως &c. *flores quodammodo similes.*

CAP. CX. ῥίζας ἔχουσα] Malui hæc singulari numero legere, quàm vt habet Aldinus codex, ῥίζαι μέλαιναι ἔχουσαι, &c. Sic enim Plinius de Leontopetalo, lib. 27. cap. 11. *Radix rapo similis, grandis, nigra.* Neque verisimile est plures esse Leõtopetali radices, totidem rapis similes. Huc adde quòd quæ planta vulgo creditur esse Leontopetalon, quæque Diosc. & Plinij descriptioni satis aptè respõdere videtur, vnica radice prædita visitur.

CAP. CXI. ἐρεβίνθῳ πέταλον ὅμοιον] Plinius, lib. 25. cap. 5. Teucrium (ab inuẽtore Teucro sic dictum) neque florere vnquam neque semen gignere scribit, quo loco hemionitim Diosc. describit. At illicò pòst de Teucrio vero agens, (Teucriam aliàs vocat, Τευκρίδα Oribasius) fo-

lium non quidem ciceris, ſed fabæ illi tribuit, & ramos hyſſopi.

CAP. CXII. καὶ ἀλειφομένη] Tam leue eſt inter τὸ ἐγχρίεσθαι & τὸ ἀλείφεσθαι diſcrimen, vt harum vocum alterutram hoc loco redundare ſit exiſtimandum: niſi malumus iſta, καὶ ἀλειφομένη, cum ſequentibus coniungere, hunc in modum: καὶ ἀλειφομένη δὲ ἐστὶ θερμαντική. Hanc lectionem ego eò lubentiùs ſecutus ſum, quòd & Plinius, poſtquã Triſſaginis vires ex Dioſcoridis ſententia fuſiùs perſecutus eſt, libro 24. cap. 15. *Excalfacit*, inquit, *perunctione*. Sed & Serapio ipſe ita legiſſe videtur. Habet enim ipſius Interpres: *Et quando linitur cũ ea corpus, calefacit ipſum*. Cæterùm Theoph. hiſt. lib. 9. cap. 10. aliam vim folijs, aliam ſemini Triſſaginis aſſignat, his verbis: τῆς δὲ χαμαίδρυος τὰ μὲν φύλλα πρὸς τὰ ῥήγματα καὶ πρὸς τὰ τραύματα ἐν ἐλαίῳ τριβόμενα, πρός τε τὰ νεμόμενα ἕλκη· τὸν δὲ καρπὸν καθαίρειν χολήν, ἀγαθὸν δὲ καὶ ὀφθαλμοῖς. πρὸς δὲ τὰ ἀργέματα προστάττειν τὸ φύλλον τρίψαντα ἐν ἐλαίῳ, &c. hoc eſt, *Triſſaginis quidem folia ad rupta & uulnera in oleo trita ualent, itémque ad depaſcentia ulcera: ſemen uerò bilem purgat, oculis etiã beneficum eſt. Sed & folium tritum in oleo argemis adhibetur*.

CAP. CXIII. λευκὰς ὀρεινὴ] Suſpicatur Plinius, lib. 27. cap. 11. eandem eſſe cum Leucade leucem quandam mercuriali ſimilem, quam meſoleucon quidam vocarint, quòd per medium folium lineam candidam tranſcurrentẽ habeat. Sed quàm rectè, aliorum eſto iudicium.

CAP. CXIIII. λυχνὶς στεφανωματικὴ] Lychnidem plantam, à lychnitide planè diuerſam, Plinius roſam Græcam appellat, lib. 21. cap. 4. aliâs flammeam nominat.

CAP. CXVI. περιχυθέντα ἐν ὄξει] Sic Gal. 6. ſimpl. cap. de Lilio: καὶ περιχύουσι δέ τινες ἐν ὄξει, καὶ χρῶνται τραυματικοῖς. Hinc patet, apud Plin. lib. 21. cap. 19. pro, *Folia in aceto cocta uulneribus imponuntur*, fortaſſe legendum, *folia in aceto condita*, &c.

μιγεὶς ὄξει ἢ μέλιτι] Cum Cornario & Serapione ἀντὶ τοῦ συνδέσμου διαζευκτικοῦ, ἤ, reſtituere malim συμπλεκτικόν, καὶ, vt ſit: μιγεὶς ὄξει καὶ μέλιτι. Sic enim Gal. 6. ſimpl. de Lilio. ἀπεθέμεθα δέ ποτε, inquit, καὶ τὸν τῶν φύλλων χυλόν, ἑψήσαντες σὺν ὄξει καὶ μέλιτι. πενταπλάσιος δ' ἦν ὁ χυλὸς ἑκατέρου, καὶ ἦν εὐδόκιμον τὸ φάρμακον εἰς πάντα τὰ ξηραίνεσθαι σφοδρῶς δεόμενα χωρὶς τοῦ δάκνεσθαι, καθάπερ ὅσα τε τραύματα μεγάλα, &c. hoc eſt, *Impoſuimus etiam quandoque & foliorum ſuccum, cum aceto & melle ipſum coquentes, (erat autem ſuccus ad utrunque quintuplus) fiebátque inſigne medicamen ad ea omnia quæ citra morſum ualenter exiccari poſtulant, ceu uulnera omnia ingentia*. Hunc ſecutus Aëtius, lib. 1. ſcribit in hæc verba. ἀπεθέμεθα δέ ποτε τὸν τῶν φύλλων χυλόν, ἑψήσαντες σὺν ὄξει καὶ μέλιτι μέχρι συστάσεως μέλιτος ὑγροτέρου, βάλλοντες τοῦ μὲν χυλοῦ μέρη πέντε, μέλιτος δὲ καὶ ὄξους ἀνὰ μέρος ἕν· &c. Sed & Dioſc. lib. 1. εὐπορ. cap. 183. quo loco hoc idẽ remedium iiſdem propè verbis repetit, ſic habet: καὶ αὐτὸς ὁ (κείνου) χυλὸς ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ σὺν μέλιτι καὶ ὄξει, ἔμμοτος καλλίστη ὑγρὰ γίνεται. hoc eſt, *Quin & lilij foliorum ſuccus in æneo uaſe cum aceto & melle coctus, præſtantiſſimum exiſtit medicamentum liquidum, quo imbuuntur concerpta linamenta, quæ deinde ulceribus induntur*. Paulus, lib. 7. de Lilio agẽs, compoſita voce vſus eſt, hiſce verbis: ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν καὶ νευροτρώτους ὀνίνησι σὺν ὀξυμέλιτι. i. *liliorum ſuccus ſauciatis neruis prodeſt cum oxymelite*. Cæterùm ἀντὶ τοῦ, ὑγρῶν, in contextu, lege ὑγρόν: atque eò ſpectat illud Aëtij, loco citato, μέχρι συστάσεως μέλιτος ὑγροτέρου, id eſt, *ad mellis liquidioris conſiſtentiam*.

πορφυρᾶ αὐτὴ κείνου γίνεσθαι] Id fortaſſis innuere voluit Dioſcorides, quod & Plin. lib. 21. cap. 5. dum arte tingendorum Liliorum rationem tradit, vt deinde purpurea naſcantur. *Mirum uerò*, inquit ille, *ita tingi aliquid, ut naſcatur infectũ*. Porrò pro, ἀναργύσαντα, quod ſtatim ſequitur in Dioſc. contextu, lego, ἐνεργήσαντα. Eſt enim euidẽs τοῦ ἀναργοῦς καὶ τοῦ ἐνεργοῦς diſcrimen.

CAP. CXVII. καὶ στρογγυλόπτερα] καὶ μέλανα addidimus ex Oribaſio & vetuſto Lacunæ codice. *Nigriora* etiam adijcit Plinius, libro 27. cap. 8. *Balloten alio nomine*, inquit, *melampraſion Græci uocant, herbam fruticoſam, anguloſis caulibus, nigris, hirſutis, folijs ueſtientibus maioribus quàm porri & nigrioribus, graueolentibus*. Verùm eo loco Plinius vocis ſimilitudine aut corrupti codicis vitio deceptus, πράσιον, quòd eſt *marrubium*, in πράσον, quod eſt, *porrum*, cõmutauit: vti & cùm de ſtachy agit lib. 24. cap. 15. Stachyn enim, quam Dioſc. & Gal. marrubio ſimilem eſſe agnoſcũt, porri ſimilitudinem habere tradit. Sed eundem quoque Plinij lapſum in hormino deprehẽdes.

περιέχεται λευκοῖς] Lego λευκά, vt ad præcedens αὐτὴ referatur. Nã quod ad caules ſpectat, iam in principio capitis Autor nigricantes eos eſſe admonuit.

CAP. CXVIII. ὃ ἔνιοι μελίτταιναν καλοῦσι] Eodem ſeruato nominis etymo, Plinius etiam melittida nominat, lib. 21. cap. 20. *Meliſſophyllo*, inquit, ſiue *melittide ſi perungantur aluearia, non fugient apes*. Nicander in Theriacis etiam μελίφυλλον appellat, quo loco ſic habet:

τὴν ἤτοι μελίφυλλον ἐπικλείουσι βοτῆρες,
οἱ δὲ μελίτταιναν. τῆς γὰρ περὶ φύλλα μέλισσαι
ὀδμῇ θελγόμεναι μέλιτος ῥοιζηδὸν ἵενται.

Sic Virg. 4. Georg. per ſyncopen dixit:

Trita meliphylla & cerinthe ignobile gramen.

Sed illud ab Apiaſtro perperam diſtinguere videtur Plin. lib. 21. cap. 12. quo loco, ceu diuerſa, Meliſſophyllon & Apiaſtrum circum apum aluearia ſerenda eſſe ſcribit.

ὄζοντα δὲ κιτρομήλου] Cum legeretur in impreſſis vulg. cod. κιτρομήλη, legẽdum cenſui, κιτρομήλου, vel etiam κιτρόμηλον: nam τὸ ὄζειν cũ vtroque caſu rectè iungitur. Anteà lib. 1. malum eiuſmodi citrium vocarat, κεδρόμηλον, niſi fortè eo loco vitium fuit librariorum.

ταῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις] *Meliſſophyllon præſtantiſſimum eſſe contra uulnarum ſtrangulationes, addito nitro*, ſcribit Plinius, lib. 21. cap. 20. quo quidem loco fortaſſe *fungorum ſtrangulationes* legi oportet, quantum ex hoc Dioſc. contextu licet colligere.

CAP. CXIX. δασύ, ἔρυσον] Sunt qui ἔρρυσον legant: ſed ῥυσσόν potiùs meo iudicio legendum foret, hoc eſt, *rugoſum*.

νεφροῖς ἄθετοι] Lege, ἄθετα, quia vocem hanc referri par eſt ad ſuperius illud, τὰ φύλλα: niſi mauis, ἀθετεῖ, legere, cuius oppoſitũ, εὐθετεῖ, habuimus in præcedenti capite.

CAP. CXX. ὑπώδη, λευκά] Plinius, lib. 24. cap. 15. Stachyos folia, quæ hîc cãdida deſcribuntur à Dioſc. *coloris* ait eſſe *in luteum inclinati*. Ibidem, vt ſæpenumerò aliâs, fallitur vocum πρασίου & πρα-

σίου similitudine deceptus, dum Stachyn porri similitudinem habere scribit: quod & iam antè annotauimus.

CAP. CXXI. διὰ σώματος ἐγχυμαθέντα] Lego, ἐγχυμαθέντα, vt ad proximum, φύλλα, referatur: maximè cum Phyllitidis sola folia sint in vsu.

CAP. CXXII. οἱ δὲ φαλαγγίτιον] Malim φαλαγγίτιν vel φαλαγγίτην. Ita enim nominat Gal. 8. simpl. quo loco, φαλαγγίτης, inquit, οὕτως ὀνόμασται, ὅτι τοῖς ὑπὸ φαλαγγίων δακνομένοις. hoc est, *Phalangites ex eo nomen sortita est, quòd à phalangio demorsis opituletur*: quod ipsum totidem ferè verbis repetit Paulus AEgineta. Sic & Plin. lib. 27. cap. 12. *Phalangites à quibusdam phalangion vocatur, ab alijs leucanthemon, vel* (vt in quibusdam exemplaribus inuenio) *leucacantha*, &c.

σπέρμα δὲ παχὺ] Lego, πλατύ: quod enim paulò pòst dicitur, quàm lentis dimidiæ gracilius esse, crassitudini non bene respõdet. Huc adde quòd & Plinius ita legisse videtur. Nam loco modò citato, *Phalangiten scribit esse semine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiæ figuram, multò tenuiore*.

ὕστερον γὰρ συστέλλεται] Dalechampius vir doctiss. legit, vt audio, ἐκλευκαίνεται. Verùm nihil immutandum censui, quanuis, dum tẽporis lapsu contrahitur corrugatúrve radix, verisimile quoque est, si anteà fuerit viridis herbaceíve coloris aut pallida, ex consequenti colorem quodammodo immutari.

CAP. CXXIII. οἱ δὲ ὀξύφυλλον] Plinius tria facit Trifolij genera, ac suis singula quæque distinguit nominibus, lib. 21. cap. 9. his verbis: *Folio coronat & Trifolium: tria eius genera. Minyanthes vocant Græci, alij asphaltion, maiore folio, quo vtuntur coronarij: alterum acuto, oxytriphyllon: tertium ex omnibus minutissimum.* At Galenus, lib. 8. simpl. æquè ac noster Dioscorides, vni & eidem plantæ diuersa illa tribuit nomina. τρίφυλλον, inquit ille, οἱ δ' ἀσφάλτιον, οἱ δ' ὀξύφυλλον, ἔνιοι δὲ μινυανθὲς. εἰσὶ δ' οἳ κνίκιον ὀνομάζουσιν. ἀπὸ μὲν τῶν συμβεβηκότων τῷ θάμνῳ τὰ πρῶτα τρία· τὰ δ' ὑπόλοιπα δύο, οὐκ οἶδ' ὅπόθεν. hoc est, *Trifolium quidam asphaltium seu bituminosum, quidam oxyphyllum nominant, nonnulli minyanthes: sunt & qui cnicium vocitent, tria quidem prima nomina ab ijs quæ frutici accidunt: reliqua duo, haud scio qua ex causa.* Quanquam Cnicium dictum nos existimamus, quòd, teste eodem Gal. lib. de ther. ad Pis. semen agresti cnico simile gerat. μινυανθὲς verò ἀπὸ τοῦ μινύου, ὅπερ ἐστὶ, μικρὸς ἢ βραχὺς, καὶ ἄνθους, deducto vocabulo, quòd vel exiguus huic Trifolio sit flos, vel breuis durationis, aut etiã ἀπὸ τοῦ μινὺς, τουτέστι μίλτου, quòd flos ille ad minij colorem accedat. Quòd si cui scriptura altera magis probatur, μηνυανθὲς dici potuit ἀπὸ τοῦ μηνύειν, τὸ δηλοῦν ἤτοι δηλοῦν, quia vel flore suo sese prodat, vel ipsum statim initio veris ostẽdat. Sed vt ad rem: Columella quoque grauis autor * Simonianum Trifolium cum asphaltio, ab odore graui neque bitumini absimili ita dicto, & acuto Trifolio propter figuram ita vocato, idem omnino facit, lib. 6. de re rust. cap. 17. Cæterùm siue hîc ὀξύφυλλον legas, vti & habetur apud Galenum, siue ὀξυτρίφυλλον, velut apud AEginetam, Plinium & Scribonium Largum, parum interest.

* Had. Iunio Siler montanum legi placet.

μελαίνας, χνοώδης] Lego, χοινώδης: sed nolim sublata distinctione vocem eam cum proximè sequenti, τοῖς ψαφαρώδης, iũgere, vti Marcellus faciendum censuit.

φύλλα ὅμοια λωτοῦ τοῦ δένδρου] Hanc herbam Galenus, lib. de Ther. ad Pis. scribit, ὑακίνθῳ ὡμοιῶσθαι, ὁπόταν τοῦ ἔαρος ἐγκύμων γένηται. Verùm quænam est, quæso, huic Trifolio cum hyacintho similitudo, nisi fortè in floribus? & tamen tùm demum hyacintho simile esse eo loco scribitur à Gal. cùm verno tempore semine prægnat. Quamobrem cõijcio apud Gal. potiùs legẽdum, ἀσφάλτῳ ὡμοιῶσθαι, hoc est, *bitumen præsefert*, nempe odore. Nam & idipsum innuit Diosc. æquè ac Nicander: nonnisi cum adoleuerit, bitumen redolere. Porrò Marcellus non loto arbori, sed loto pratensi potiùs hoc Trifolium assimilandũ suspicatur. Ac reuera Nicander λωτῷ simpliciter Trifolij huius folia comparat: quod quidẽ dubitandi ansam non mediocrem illi præbuisse videtur. Sic enim Nicander in Theriacis, de hoc τριφύλλῳ agens (ita enim nominat, aliísque μινυανθὲς, aliis τριπέτηλον dictum admonet: quem in locum Scholiastes Dionysio ἐν τοῖς ῥιζοτομικοῖς, μινυανθὲς, Callimacho verò τριπέτηλον dictum annotat.)

χαίτην μὲν λωτῷ, ῥυτῇ γε μὲν εἴκελον ὀδμὴν,
ἤτοι ὅτ' ἄνθεα πάντα καὶ ἐκ φύλλα ποικίλα πύχῃ
οἷόν τ' ἀσφάλτου ἀπερεύγεται, &c. quæ sic eleganter vertit Io. Gorræus:

Crine refert lotum, rutáque effundit odorem,
Cùm vero totos floréque comásque decoras
Extulit, asphalto flagrat grauis.

Sed & ipse quoque αὐτὶ τοῦ, λωτοῦ τοῦ δένδρου, lubenter restituissem λωτοῦ τοῦ ἡμέρου, nisi aliquoties Trifolij huius folia animaduertissem, saltem ea quæ in cacumine cernuntur, non malè suo acumine ac reliqua quoque figura loti arboris folia referre: at non item ternorum foliorum consociatione: quod etiam minimè voluisse Diosc. liquidò constat. Scribonius, Largus cap. 163. *Trifolium acutum* facit *folijs & specie & numero simile cõmuni trifolio, nisi quòd huius pleniora sunt, & quasi lanuginem quandam super se habent, & in extrema parte uelut aculeum emittunt. Sed huius frutex*, inquit, *duorum pedum interdum, aut etiam amplior conspicitur, & odorem grauem emittit: quorum nihil circa pratense trifolium inuenitur.* Hæc ille. Columella verò, de re rust. lib. 6. cap. 17. ipsum ita describit, Simonianum Trifolium appellans, ducto fortasse cognomine à Simo illo Medico, cuius mẽtio fit apud Plinium, quo loco de eodem hoc Trifolio agitur: *Inuenitur*, inquit, *confragosis locis, odoris grauis, neque absimilis bitumini & ideireo Græci ἀσφάλτιον appellant: nostri autem propter figuram vocant trifolium. Nam longis & hirsutis folijs viret, caulémque robustiorem facit quàm pratense.*

ὥσπερ κεραίαν ἔχων] Hunc apicem seu aculeum non semini, sed folijs tribuere videtur Scribonius, loco antè citato.

ὅλον τοῦ θάμνου] Lege ὅλως: deinceps enim seipsum Autor explicare videtur.

αὐ ἕτερος ἕλκος ἔχων] Cornarius censet interserendam negationem, μὴ, vt legatur, ἕλκος μὴ ἔχων. Quin & ita sensisse videtur Gal. lib. de ther. ad Pis. his verbis: τὸ τρίφυλλον ὅταν τις ἀφεψήσας πάνυ, εἶτα τοῦ δήγματι τοῦ φαλαγγίου ἢ καὶ τοῦ ἔχεως τῷ ὕδατι ἐπαντλήσει, ἰᾶται αὐτὸ, καὶ ἄλλως ἀνώδυνον ἐργάζεται. εἰ δέ τις ἐπ' ἄλλου μὴ δεδηγμένου τὸν ὑγιῆ τόπον τῷ αὐτῷ ἐπαντλήσει

κατανενεμημένη, τὴν αὐτὴν αἴσθησιν καὶ τὰς αὐτὰς ὀδύνας ὁμοίας τῷ δεδηγμένῳ πάσας ἀποτελεῖ, &c. hoc est, vti nos conuertimus, *Trifolium si quis plurimum discoxerit, dein locum à phalangio aut uipera commorsum eius decocto fouerit, malo remedium afferet, atque illico dolorem finiet. Si uerò in alio quopiam minimè demorso locum sanum eodē illo decocto fouerit, parem doloris sensum pariáque omnia excitabit in eo symptomata, atque solent esse quibus demorsus infestatur.* Verùm aliud quiddam proculdubiò videtur voluisse Dioscorides, quàm verba illa Galeni prima fronte significēt. Vult enim Autor eandem illam aquam decoctam, quæ priùs affusa fuerit à serpente percusso, si alteri, cui ex quacunque alia causa vlcerata sit cutis, admoueatur, eundem doloris sensum inferre, quem percipiebat à serpente percussus. Plinius aliter censet, lib. 21. cap. 21. Postquam enim minyanthes Trifolium scripsit celebratis Autoribus tradi pro Antidoto contra venena omnia, aliáque non pauca in remediis eius ascribi: Me, inquit, *cōtra sentētias eorū grauissimi uiri autoritas mouet. Sophocles enim poëta uenenatū id dicit. Simus quoq; Medicus decocti aut contriti sucum infusum corpori, easdem uredines facere, quas sentiunt percussi à serpente* [vel, *quæ fiunt percussis a serpente*: alterutro enim modo legēdum, si quid rectè iudico.] *Ergo non aliter utendum eo, quàm contra uenena censuerim: fortassis enim & his uenenis inter se contraria sit natura, sicuti multis alijs.* Hactenus Plinius. Sed tum Sophoclis illud, tum & quod in eandem sententiam Simus ille Medicus in medium protulit, de Trifolij succo accipi debere indubitatū est, qui venenato ictui morsuíve priùs adhibitus fuerit, indéque parem veneni labem contraxerit: quod & ipsum Diosc. & Galeni expressa verba testantur.

μίγνυται καὶ αὐτῆς] Supplendum, βοτάνης, aut potiùs legendum, αὐτοῦ, vel, αὐτή.

CAP. CXXIIII. μικρὸν ὡς πολιαὶ τρίχα] Non quidem capitula sola Polij, sed & ipsa folia canis hominum similia describit Plinius, lib. 21. cap. 7. quo tamen loco Polium cum Tripolio Diosc. confundere manifestò deprehenditur.

βαρύοσμον μετὰ ποσῆς ἀηδίας] ἀηδίας itidem legunt Oribasius atque Serapio. At Lacuna in antiquo quodam exemplari, δυσωδίας, quæ vox *fætorem* significat, legisse se asserit. Ac certè quidē Nicander in Theriac. odorem Polio grauem simul ac tetrum tribuere videtur, hisce verbis:

ἢ πόλιον βαρύοδμον, ὃ δὴ ῥίγιστον ὄδωδεν, hoc est, *aut Polium graueolens, quod perquam tetrum expirat odorem.* nisi fortè (quæ mea est sententia) legendum potiùs est, ὃ δὴ ἥδιστον ὄδωδεν, *quod suauissimè olet.* Porrò Scholiastes in eum locum annotat, Polium folio esse molliore & hirsutiore quàm thymi, radicē verò, lignosam. Atque illud ipsum est, quod de eo totidem ferè verbis refert Plin. lib. 21. cap. 20. *folia eius*, inquit, *thymo similia tradunt, nisi quòd molliora sunt & lanatiore canitie*, &c.

τὸ ἀπόζεμα πινόμενον] Quo ex liquore in singulis his affectibus propinari debeat, apertiùs definit Plinius, citato loco, hisce verbis: *Medici cum uino decoquunt recens uel aridum, illinúntque: uel spleneticis propinant ex aceto, morbo regio in uino, & hydropicis incipientibus in uino decoctum.*

ἐστὶ δὲ καὶ κεφαλαλγὲς] *Stomacho tamen inutile esse, caputque eo impleri, & abortum fieri poto aliqui negant*, vti Plinius ibidem admonet.

τραύματα κολλᾷ] Galenus certius aliquid de hac glutinandi facultate statuit, idque adhibita distinctione: dum ita scribit, 8. simpl. καὶ χλωρὸν μὲν ὑπάρχον ἔτι κολλᾷ τὰ μεγάλα τραύματα, καὶ μάλιστα τὸ θαμνῶδες εἶδος αὐτοῦ. ξηρὸν δὲ γενόμενον, ἰᾶται τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἐπιπαττόμενον, καὶ μᾶλλον τοῦτο δρᾷ τὸ μικρότερον. id est, *Polium etiamnum uiride magna uulnera glutinat, præsertímque species eius fruticosa: aridum uerò cùm fuerit, maligna ulcera sanat inspersum: & ad hoc efficacius id quod minus est.* Quo quidem loco perspicuè satis Polij duo genera Galenus agnoscere videtur.

CAP. CXXV. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις] In Scordij natalibus videtur à Dioscoride discrepare Plinius: quippe qui libro 25. cap. 6. prodiderit reperiri in Ponto, campis pinguibus humidísq;. At quídni etiam in montibus campi eiusmodi pingues humidíque reperientur, in quibus Scordium nasci possit?

ἐοικότα χαμαίδρυϊ] Plinius ibidem Scordium describit, *magnitudine cubitali, quadrangulo caule, ramosum, quernæ similitudine, folijs lanuginosis.* Sed eo fortè, loco legendum, non, *quernæ*, sed, *querculæ*, quo quidem nomine non ineptè χαμαίδρυν designare potuit.

τραύματα κολλᾷ] Gal. 8. simpl. Scordij viridis & sicci vires æquè ac polij, ita distinguit: κολλᾷ μὲν τὰ μεγάλα τραύματα χλωρὸν ἐπιπλαττόμενον· ἀνακαθαίρει δὲ τὰ ῥυπαρὰ καὶ εἰς οὐλὴν ἄγει τὰ κακοήθη, ξηρὸν ἐπιπασσόμενον. Sic enim legendum ex Aëtio, non, ἐπιπλασσόμενον. hoc est, *viride quidem Scordium magna uulnera conglutinat illitum: sed aridum inspersum, sordida expurgat, malignáque ad cicatricem perducit.*

ἐναργέστατον δὲ ἐστὶ τὸ Ποντικὸν] Lege, ἐνεργέστατον. Addit Lacuna ex vet. cod. τὸ Λυδικὸν, εἶτα δὲ τὸ Ποντικὸν, &c. *Efficacissimum*, inquàm, *Lydicum, deindéq; Ponticum.* Galenus primo de Antid. Scordium præfert Creticum: at non improbat tamen quod in aliis regionibus reperitur.

CAP. CXXVI. ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ κάτω] Contrà habebatur in Paris. codice: ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ ἄνω, λευκά, ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὰ κάτω, χλωρά. Sed vetus & Aldina lectio potior, quam nos secuti sumus. Sic & Plinius, libro 26. cap. 6. folia Bechij agnoscit *subalbida à terra, supernè pallida.* Ita enim χλωρὰ reddit, quæ nos *uirentia herbacéiue coloris* interpretari maluimus. Ex ijs porrò est Plinius, quos tum in in operis totius præfatione, tum & hoc loco reprehendit Dioscorides, vt qui falsò opinati sint, Bechium caule, floribus ac semine carere.

ἄνθος ὠχρὸν] Quoniā Bechij flos luteo ac propemodū aureo fulget colore, ὠχρὸν, *ex luteo albicantē* vertimus, non vt plerique, *pallidum*: quanquam & aurum Catullo pallidum dicitur. Enimuerò τὸ ὠχρὸν, Platone teste, ex albo & flauo colore conflatur.

ῥίζα λεπτή, ἄχρηστος] Oribasius vocem, ἄχρηστος, prætermisit. Cornarius legit, εὔχρηστος, nec malè: nam & deinceps radicis vsus traditur minimè contemnēdus: neque is etiam à Galeno prætermissus est.

καὶ πάσαν φλεγμονὴν ἰᾶται] Gal. 6. simpl. cap. de Bechio: τὰ μὲν δὴ χλωρὰ φύλλα καὶ τὰ φλεγμαίνοντα μόρια δυνατῶς ὀνίνησιν, ἔξωθεν καταπλασσόμενα, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος, ἧς ἅπαντα τὰ χλωρὰ ...

ἁπαλά, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον μετέχει. τὰ γὰρ ἤδη ξηρὰ φύλλα τοῦ βηχίου, δριμυτέρας ἐστὶν, ἢ κατὰ τὰ φλεγμαίνοντα, δυνάμεως. hoc est, *folia uiridia partes phlegmone ægrè ad maturitatem perueniente obsessas adiuuant, foris adhibita: nempe propter aqueæ humiditatis admistionem: quæ quidem urentia teneráque omnia, alia magis, alia minus, participant. Nam arida Bechij folia sunt acriora, quàm ut partibus inflammatis conueniant.* His verbis Diosc. mentem Galenus aperuit.

ὑπὸ ξηρᾶς βηχὸς] Plin. lib. 26. cap. 6. *Tussilaginis aridæ cum radice fumus per harundinem haustus & deuoratus, ueterem sanare dicitur tussim: sed in singulos haustus passum gustandum est.* Veterem tussim dixit, quam Diosc. ξηρὰν, id est, *aridam*.

CAP. CXXVII. ἀνθη μικρά] Reliqui Interpretes, quantum video, flores hos tenuiori tantùm Artemisiæ à Diosc. tribui existimarunt. At cùm Artemisia πολύκλωνος duplex statuatur Dioscoridi, altera ἀδρονής, hoc est, *crassa & uegeta*, altera tenuior, neque illę nisi florum virgultorúmque amplitudine aut tenuitate inter se differat: equidem flores vtrique pares tribui facilè crediderim, quod & ipsa sermonis series satis per se significare videtur. Præter has verò etiam tertiam μονόκλωνον dictã deinceps describit Diosc. quam perperàm Plinius, libro 25. cap. 7. cum ambrosia confundere videtur.

κιρροειδὲς τῇ χροιᾷ] Lego, κηροειδοῦς: ad illud enim, ἄνθους, referri debere mihi fit verisimile. Oribasius & Hermolaus, κηροειδοῦς, hoc est, *ceræi coloris*, legisse videntur.

πλῆθος < γ.] Plinius, lib. 26. cap. vlt. drachmã vnicam desiderare videtur: *Folia*, inquit, *poto drachma, ad eadem omnia prosunt, uel imposita uëtri imo cum farina hordeacea.*

CAP. CXXVIII. Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος] Meritò à viris doctiss. Cordo, Trago, Marcello, Cornario & aliis propè omnibus, caput hoc, tanquam spurium & ascititium, à Diosc. contextu expungitur: cùm neque in vetustis exemplaribus reperiatur, neque vllo modo Diosc. phrasin redoleat. Adde quòd de eadem Artemisia ipsiúsq; viribus præcedenti capite iam coniunctim egisse Dioscoridem vnicuique constat. Interim quæ isto capite continentur, totidem ferè verbis reperias apud Apuleium, cap. de Artemisia tenuifolia: vbi & aliæ eiusdem Artemisiæ vires commemorantur.

CAP. CXXIX. οἰνώδης, ἡδεῖα] Aptiùs legas, ἡδὺς. ad illud enim, θαμνίσκος, referri oportet.

καταπλασσομένη σύρουσα.] In vulg. exempl. legebatur perperàm, καταπλασσομένου. Plin. lib. 27. cap. 4. Ambrosiæ discutiendi vim, non item reprimendi, tribuere videtur, hisce verbis: *Vsus eius ad ea quæ discuti opus est.*

CAP. CXXX. ταύτην ἀμβροσίαν] *Ita Ambrosia uagi nominis est, & circa alias herbas fluctuati*, vt Plinij verbis vtar, lib. 27. cap. 4.

CAP. CXXXI. καλοῦσι ἔτι ἐνίων] Præter ista duo Geranij genera, tertium quoddam tradidit Plinius ex Latinorum sententia, libro 26. cap. 11. *simile cicutæ, folijs minutioribus, & caule breuiore, rotundo, saporis & odoris iucundi.* Sed à recentioribus artis herbariæ Professoribus longè plura Geranij genera recensentur: necnon & ab iisdem alteri Geranio, cuius nullum vsum Medicum sua ętate agnouerat Dioscorides, vires varię ac multiplices assignantur.

CAP. CXXXII. ποιεῖ δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ] Vires alias Gnaphalij, pręter eas quę hic à Diosc. commemorantur, apud Plinium & Aëtium reperies.

CAP. CXXXIII. φύλλον ἀνίησι] Theoph. lib. 4. cap. 11. folium illi denegare videtur, his verbis: ἰδιώτατον δὲ τούτων ἐστὶν ἡ τύφη, καὶ τὸ ἄφυλλον εἶναι. hoc est, *Typhæ id est maximè peculiare, quòd folio careat.* Sed eo loco clariss. vir D. Dalechampius, αἰτὶ τοῦ, ἄφυλλον, ἀφυλλανθὲς, legẽdum rectè censuit. Folia siquidem habere Typham satis compertum est: at flos non est foliis reliquorum more stipatus: quod ἀφυλλάνθους voce designare voluit.

καυλὸν λεῖον, ὁμαλὸν] Quotquot occurrerũt Interpretes, λευκὸν, prætereà legisse vidẽtur. At eam vocem, aut aliam quæ illi respondeat, in Græcis exemplaribus minimè reperio, vti neque apud Oribasium. Porrò ὁμαλοῦ voce, æquabilem simul & enodem caulem significauit Dioscorides. Nã & Theophr. hist. plant. lib. 1. cap. 8. scribit in hũc modum: ἡ δὲ τύφη καὶ ἔνια τῶν ἑλείων ἢ λιμναίων ὁμοίως ἄδια φέρει καὶ ὁμαλῆ, καθάπερ σχῖνος. hoc est, *Typhæ & quædam palustria aut lacustria, similiter nullo interœdente nodo æqualia sunt, ueluti iuncus.*

θερμαντικαὶ] *Gustus calidi*, reddidit Plinius, lib. 27. cap. 8. eúmque secutus est Hermolaus. At nos vtrum ad saporem, an verò ad facultatem ipsam vocem eam referri oporteat, in dubio relinquimus.

ὅσον μνᾶς δ'] Cornarius legit, ὅσον οὐγγίας δ'. quẽ nos eo lubentiùs secuti sumus, quòd & in radicis pondere Plinius à Diosc. multùm euariat. Is enim, citato loco, scribit, *macerari oportere in sextarijs tribus quadrantem radicis contusæ noctem & diem.* Ac vt verè dicam quod sentio, maior videtur quatuor librarum quantitas, quàm vt earum infusum triduo propinari possit. Adde quòd tantam radicum molem vix tres vini sextarij capere possent, quin à radicibus vinum longè superaretur.

ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾷ] Plinius contrà, eodem illo loco, *Semine*, inquit, *lac minuitur in uino aut aqua mulsa poto:* nisi fortè eo loco pro, *minuitur*, *mouetur*, restituendum est. AEgineta certè quidem de Circæa scribit inhunc modum: ὁ δὲ καρπὸς σὺν ῥοφήματι πινόμενος, γάλα γεννᾷ. i. *semen cum sorbitione potum, lac generat.* Sed & ipse Gal. Dioscoridem citans, sic habet: κιρκαίας τῆς πόας τὴν μὲν ῥίζαν φησὶ Διοσκορίδης σὺν οἴνῳ γλυκεῖ πινομένην ὑστέρας ἐκκαθαίρειν, οὔσαν εὐώδη τε καὶ θερμαντικήν. (lege θερμαντικήν.) τὸν δὲ καρπὸν ἐν ῥοφήματι διδόμενον, εἰς γένεσιν γάλακτος συνεργεῖν. id est, *Circææ radicem scribit Dioscorides in uino dulci potam uuluam expurgare, cùm sit bene odorata & calfactoria: semen autem in sorbitione exhibitum, ad lactis generationem conferre.*

CAP. CXXXV. ἁρμόζει καὶ ἴκτερον.] Suppleuimus cũ Lacuna ex veteri codice, καὶ ἴκτερον· *& regium morbum.* Paulus quoque, posteaquàm de œnanthe, hoc est, labruscæ flore, paucis, vt solet, egit, de OEnanthe herba, Diosc. verba citans, scribit in hunc modum: ὁ δὲ Διοσκορίδης ἑτέραν ὑπογράφει ταύτην, ἐναντίαν τὴν δύναμιν ἔχουσαν· ὅθεν δεύτερα φησὶν ἐκβάλλειν αὐτὴν, καὶ στραγγουρίαν καὶ ἴκτερον ἰᾶσθαι. hoc est, *At Dioscorides alteram describit contraria facultate præditam: unde & ipsam secundas pel-*

lere dicit *& stranguriæ regióque morbo mederi.*

CAP. CXXXVI. ἡ μὲν ἄρρην μικρὰ καλεῖ] Theoph. 6. hist. plant. cap. 7. Itémque Plinius, lib. 21. cap. 11. priora hæc genera Conyzæ (quam à necandis pulicibus *pulicariam* vertit Gaza) etiam describunt: minorémque ac tenuiorem, fœminam: maiorem, marem appellant: neque aliam vtriusque, quàm in folio, differentiam agnosunt. Sed Plinius locis pluribus cunilam cũ Conyza cõfundere deprehenditur: quo tamen nomine aliàs thymbram, aliàs origani species varias designare videtur.

CAP. CXXXVII. σὺν μέλιτι, ἐν ἐρίῳ προστιθεῖσα] In huius radicis vsu mentem Dioscor. non satis expressit Plinius, dum sic habet, lib. 21. cap. 21. *Hemerocallis radix cum melle imposita uentri, aquam pellit & sanguinem etiam inutilem.* Nam προστίθεσθαι apud Medicos dicuntur quæ pessi modo subduntur induntúrve naturalibus, non item quæ ventri imponuntur. Plinius alibi ferè *apponi* reddidit.

ἔστι τῶν πυελικαύστων] *quippe cùm ea radix*, inquit Gal. 6. simpl. *leuiter digerat ac discutiat, simúlque nonnihil repellentis facultatis obtineat.*

CAP. CXXXVIII. ἢ μήλινον, ἢ κυανοῦν] Ista verba, ἢ κυανοῦν, in Leucoio redundare existimat Marcellus. Sed neque apud Oribasium & Serapionem quicquam habetur, quod iis respõdeat. Quin & Plinius nullam cæruleæ violæ mentionem facit, lib. 21. cap. 6. quo loco sic habet: Violarum plura genera: purpureæ, luteæ, albæ: attamen deinde cap. 19. violam Martiam, pro Viola purpurea videtur accipere: manifesto errore. Cęterùm dum ῥίζαν τοῦ μέλανος λευκοΐου vsurpat Hipp. lib. de nat. muliebri, μέλανος nomine purpureum hauddubiè designat. Sic & ἴον μέλαν seu μελάνιον Theophrasto dicitur, viola Martia, à nigricantis purpuræ flore.

οὗ τὰ ἄνθη ξηρὰ] Sic & Galen. lib. 7. simpl. Leucoij flores sicciores potiùs, quàm recentes desiderat. Rationem reddit Plinius, lib. 21. ca. 19. hisce verbis: *Minor uis est recentibus, ideoque aridis post annum utendum.*

τὰς περὶ ὑστέρας φλεγμονὰς] Scilicet virium floris vehementia, admista aqua ita retũditur & mitigatur, inquit Gal. loco citato, vt ad inflammationes fiat vtile medicamentum.

σὺν δὲ μέλιτι ἄφθας] Idem habet Gal. Plinius verò non oris, sed capitis vlcera intellexit, lib. 21. cap. 19. Adde quòd foliis tribuit, quod Diosc. & Gal. floribus. Sic enim ille: *folia cum melle purgant capitis ulcera: cum cerato, rimas sedis & quæ in humidis sunt.*

CAP. CXXXIX. οἱ δὲ κραταιόγονον] Hoc κραταιόγονον, ἀπὸ τοῦ κρατεῖν τῆς γονῆς ita dictũ, Theoph. lib. 9. hist. plant. cap. 19. κραταιὸν (nisi quis error subest) nominat, & φύεσθαι scribit, ὥσπερ λίνον πύελινον, *nasci instar lini triticei*. quibus vocibus haud scio vtrũ μελάμπυρον designare voluerit, quòd illi folia sint lini ęmula, an verò pro iis μελάμπυρον sit restituẽdum. Plinius autem, lib. 27. cap. 8. *Cratæogonum spicæ tritici simile facit*: quod dum scriberet, fortasse cum spica triticea non quidem ipsius folia, sed culmorum cacumina, cõferre fuit in animo.

ἰσχυρῶς δὲ δριμὺ] *uehementer asperum gustu*, dixit Plinius. Gal. verò Diosc. secutus, 6. simplicium: Κραταιογόνου, inquit, τῆς πόας ὁ καρπὸς καὶ δριμὺς γευομένοις ἐστὶ καὶ σφοδρῶς χρωμένοις, κέγχρῳ παραπλήσιος, id est, *Cratæogoni herbæ semen gustantibus acre est, & uehemẽter quidem iis qui eo utuntur, milio simile.* quasi velit, si quis tantùm degustet, acre percipi: & vehementer acre, si quis non gustet modò, sed etiam vtatur. Oribasius habet tantummodò, δριμὺς γευομένοις καὶ σφοδρὸς, *sapore idem acre ac uehemens* esse innuens. Pro his perperam apud Paulum habetur de eodem semine, καὶ δριμὺς γευομένοις ἐστὶ καὶ ψυχρὸς, κέγχρῳ παραπλήσιος, hoc est, *& acre gustantibus est & frigidum, milio simile.*

CAP. CXL. ὥσπερεὶ βρύον, ἔχον &c.] Etsi descriptio vtriusque Phylli apud Theoph. lib. 9. c. 19. ex nonnullorum sentẽtia mercuriali tum mari tum fœminæ aptiùs conuenire videtur, quàm Diosc. Phyllo, attamen ex illius verbis hunc ipsum Diosc. locum manifestò deprauatissimum ita restituendum censemus, dum certiùs quid alius quispiam in medium protulerit: ὥσπερεὶ βρύον ἔχον ὠχρότερον ἐλαίας, τὸ δὲ φύλλον χλωρότερον, καυλὸν &c. Nos verò hîc inter vertendum βρύου Gręcam vocem retinere maluimus, quàm ineptè muscum interpretari, sicuti fecit Gaza variis apud Theophrastũ locis: cùm tamen βρύον, de quo hoc loco & apud Theoph. sæpiùs agitur, nihil habeat cum musco commune. Neque enim dubiũ est, quin (quod accuratè obseruauit doctiss. Scaliger) βρύον inter cætera etiam significet, non verum quidem arborum quarundam florem, sed quiddam quod illi proportione respondeat, illiúsq; vicem impleat: quale in ficu, olea & quercu conspicitur.

ἀξιωθηκυίας ἐλαίας βοτρυώδης] rectiùs fortasse, βοτρυώδη, scilicet, καρπόν. Sed & hunc locum ita restituere visum est: ἔχει γὰρ ὅμοιόν τι τῷ ἀξιωθηκυίας ἐλαίας βοτρυώδει. Nam si vulgatam lectionem retineamus, durius fortasse videatur ἄνθος accipere, pro eo quod flori succedit, nimirum incipientis oliuæ rudimento. Vbi enim, quæso, florem in olea quæras, si iam sponte deciderit? Porrò neutrius φύλλου Galenum, Paulum, Aëtium, Oribasium, & Serapionẽ vspiam meminisse valde miramur: etsi, manente integra nostra Dioscoridei contextus emendatione, φύλλον vtrunque Diosc. nullis refragantibus notis id esse iure optimo contenderimus, quod Phylli nomine nobis non semel à piæ memoriæ Præceptoribus Rondeletio & Assatio in Monspeliensi agro demonstratum est.

CAP. CXLI. ἐλαίᾳ μαλακῇ ὅμοια] Theophr. lib. 9. hist. plant. cap. 19. ὄρχεως folium describit, σιλφῶδες, λειότερον δὲ καὶ ἔλαττον. hoc est, *quale laserpitij, at læuius & minus.* At eo loco legẽdum hauddubiè, σκιλλῶδες. Siquidem & ipse Plinius de Orchide agens, lib. 26. cap. 10. *Quidam*, inquit, *folio scillæ esse dicunt, læuiore ac minore, caule spinoso*: in quo & ipse fortasse deceptus vocis ὁμωνυμίᾳ labitur. Cùm enim alicubi legisset, καυλὸν ἀκανθώδη, *caulem spinosum* vertit, rectiùs, ni fallor, dicturus, *acantho similẽ*: quippe cùm sit Orchidi caulis cum florum nucamento, qualis acantho. Sed vt vt ad rem: Idẽ ipse Plinius haud ita multò pòst, Satyrium prius nullo pacto distans à Diosc. cynosorchide dum describit, illud ait esse *longioribus folijs, quàm oleæ, caule quatuor digitorum.* Rursúmque apertiùs, lib. 27. ca. 8. *Cynosorchim*, inquit, *aliqui Orchin uocant, folijs oleæ mollibus, teneris* &c.

Ita variæ ſunt diſcrepantéſque ὄρχεως deſcriptiones, quæ tamen hoc loco nimia ſciolorum quorundam temeritate videntur in vnum coaluiſſe. Sed vt ei vitio medicinam aliquam ſalutarem afferamus, ita legere placet: σκίλλῃ μαλακῇ ὅμοια, στενώτερα δὲ καὶ λεῖα. Vel potiùs, vt ſit lectoribus optio: μαλακά, ἐλαίᾳ ὅμοια, μακρότερα &c.

καὶ τὴν μὲν πλήρη] Legit Lacuna ex vetuſto codice, καὶ τὴν μὲν σκληρὰν, τὴν δὲ μαλακωτέραν ἢ ῥυσσήν. hoc eſt, *& hanc quidem duram, illam uerò molliorem & rugoſam*. Ego verò legere malim hunc in modum, καὶ τὴν μὲν πλήρη καὶ μαλακὴν· τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ῥυσσήν. Nãq; & ita Plinius, nuperrimè citato loco: *radice oblõga, duplici ordine, ſuperiore quæ durior eſt, & inferiore, quæ mollior*. Neque verò dubium eſt, quin maior radicis bulbus, qui idem demiſſior eſt, ſuccoſior ſit atque adeò mollior ac tenerior: qua etiam ratione ἁπαλὸς deinde Dioſc. dicitur: minor verò, qui ſublimior, tanquam flaccidus ac rugoſus, durior & aridior. Siquidem mollia ferè ſunt, quæ humidiora: & è contra dura, quæ ſicciora. Quòd ſi cui placet vulgatam lectionem retinere, neceſſe eſt μαλακὸν hoc loco pro *flaccido* accipiat.

τὸν μὲν ἁπαλὸν] Enallage generis: ea enim vox per σύλληψιν ad ὄρχιν aut βολβὸν referenda. Porrò effectus huiuſce, qui hoc loco à Dioſc. commemoratur, cauſam hanc affert Galenus, 8. ſimpl. quòd maior bulbus copioſam humiditatem excrementitiam flatuoſámque obtineat: minor contrà vſque adeò elaboratus ſit, vt ipſius temperamentum ad calidius ſicciúſque deuergat. Ita fit, opinor, vt quanuis geminæ radicis vtrique bulbo idem ſit ſubſtantiæ modus, idémque ſapor, maior tamen craſſa flatuoſáque ſui ſubſtantia flatus excitet: minor verò, aridiore illo & macilento ſuo corpore humorem exiccet, à quo flatus excitatur, qui ſalaces facere conſueuit. Cæterùm niſi me moueret Galeni & Plinij autoritas, illa de eodem bulbo recente & ſicco à Dioſc. recitari facilè crederem, quo modo & Serapio verba Dioſc. accepiſſe videtur.

CAP. CXLII. ἱστορεῖται δὲ καὶ περὶ ταύτης] Hunc tamen ὄρχιν σεραπιάδα, quem etiam τετόρχιν appellant Paulus & Aëtius, ait Galenus, quia antedicto ſiccior ſit, ad ſtimulandos coitus non eſſe perinde accommodatum.

CAP. CXLIII. ῥίζαν βολβοειδῆ] Hanc radicem Plinius, lib. 26. cap. 10. ex Græcorum ſententia *geminam* ait eſſe, *cuius inferior pars & maior, mares gignat: ſuperior & minor, fœminas*. Sed vereor, ne hac in parte Satyrium cum Orchide confuderit.

CAP. CXLIIII. σπέρμα λινοσπέρμῳ ἐμφερὲς] *Aliud genus Satyrij erythraicum uocant*, inquit eodẽ loco Plinius, *ſemine uiticis, maiore, læui, duræ radicis cortice rubro*: quibus verbis, aliter atque Dioſc. ſemen viticis Erythronio tribuit. Sed & in corticis colore ab eodem illò nonnihil diſcrepat.

CAP. CXLV. ὅρμινον ἥμερον] Quoniam excepto ſemine reliqua deſcriptio vtrique tam ſylueſtri quàm ſatiuo Hormino conuenire videtur, ἡμέρου vocem à Dioſc. contextu expungendam exiſtimauerim, vt & ab ipſa capitis inſcriptione: cùm hoc vno eodémque capite de vtroque Hormino palàm agatur.

στρογγύλον δὲ εὑρίσκεται φαιόν.] Plin. lib. 22. cap. 25. aliter ac Dioſc. alterius nimirum ſylueſtris Hormini ſemẽ candidius eſſe dixit, quod hîc Dioſc. φαιὸν. i. *fuſcum*. Attamen & illud tolerari poteſt, quoniam fuſcum nigro comparatũ, etiam candidius eſſe cõſtat. Satiui autem Hormini ſemen κυμινώδες, hoc eſt, *cumino ſimile*, faciunt Theoph. atque Plinius, ipſúmque inter fruges cereales enumerant: quemadmodum & ipſe Gal. in lib. de alim. fac. quo loco Horminum inter irionem & cuminum mediæ eſſe naturæ prodidit.

CAP. CXLVI. ἐν κριθαῖς καὶ πυροῖς] Naſcitur & inter aphacam, vti ſcribit Theoph. 8. ſtirpiũ hiſt. lib. eámque etiamnum ſuo complexu necare dicitur, non item lentem, vti habetur apud Plin. lib. 18. cap. 17. cùm ἀντὶ τῆς ἀφάκης, φακὸν fortaſſe legiſſet. Lenti enim non Securidaca, ſed aparine ex ipſius Theoph. ſententia peſtilens eſſe fertur.

CAP. CXLVIII. ἡ αὐτὴ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ σπέρμα] Quæ recitantur à Dioſcoride Nymphææ vires, radici tantùm ac ſemini tribuũtur: quippe quibus refrigerandi ſimul & exiccandi facultas eſt. At flos ipſáque folia humectandi refrigerandíq; vim habent, quod præter experientiam Arabum familia teſtatur.

ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τοῦ Ἀνύγρου] Amnis hic Anyger is eſt, qui Helidem regionem irrigat. Ille idem Μινύας, ac ipſi quoque Homero Μινύειος dicebatur, ἀπὸ τῶν Μινυῶν, qui eò cum Chloride Neſtoris matre ex Orchomeno Minyæo venerant. Deinde verò Ἀλφειὸς dici cœpit, ὅτι τὸ ἐνταῦθα λουτρὸν ἀλφοὺς ἰᾶται, vti recitant Pauſanias & Strabo.

CAP. CL. πόα δὲ ἐστι λεπτὴ] ἀντὶ τοῦ, λεπτὴ, reſtituimus, λευκὴ, ex Oribaſio, itémque Plinio, qui lib. 27. cap. 4. de Androſace ſic habet: *Androſaces herba eſt alba, amara, ſine folijs, folliculos in cirris habens*, &c.

CAP. CLI. ἀσπλήνιον, οἱ δὲ σκολοπ.] Aſplenũ à Scolopẽdrio diſtinxiſſe videtur Gal. lib. 15. ſimpl. cap. 12. dũ remedia maioribus lienis obſtructionibus dicata recenſens, vtrunq; ſeorſim enumerat, ἄσπληνον καὶ σκολοπένδριον. Verùm eo lòco alterutrum redundare facilè crediderim: quoniã idẽ ipſe, locis aliis, & maximè lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπ. ἡμιονίτιδος ἀσπληνίου ἢ σκολοπενδρίου, nomina huic vni eidémque plãtæ manifeſtò tribuit. Sed & Theophraſtus ἡμιόνιον & σκολοπένδριον prima fronte diuerſa feciſſe cuipiam videbitur: quoniam lib. 9. cap. 19. τὴν ἡμίονον, ſeu potiùs, τὸ ἡμιόνιον, ita dictum, quòd (quemadmodũ ipſe teſtatur) eo muli delectentur, ſcribit ὅμοιον ἔχειν τὸ φύλλον σκολοπενδρίῳ. Veruntamen & eo loco legendũ fortaſſe fuerit, vt hîc apud Dioſc. σκολοπένδρα, vel etiam σκολοπένδρῳ. Nam & id animalculi genus vtroque modo apud Græcos effertur.

φύεται ἐν τοίχοις ἢ πέτραις] Malim, ἐν πέτραις ἢ τοίχοις τοῖς ἀπὸ κοχλάκων. Nam vel inter ſaxa, vel in parietibus humidioribus, qui è calculis ſilicibúſve coagmentati ſint, ferè Aſplenon inuenitur. Ita verò parietes id genus diſtinguere voluit Autor, ab iis qui è ſolida ſtructura, nempe vel è quadrato lapide, vel è lateribus probè iunctis eriguntur.

CAP. CLIII. ῥίζα ὥσπερ κιχωρίου] Plinius, vt prius Anthyllium (ſic enim nominat) in ſabuloſis naſci prodidit, (quem nos in eo, vt & Dioſc vetuſtum codicem ſecuti ſumus, quanuis vulgatę lectioni aſtipuletur Auicenna, ſub finẽ lib. 2.)

ita & posterius addit, *in saxosis inueniri.*

CAP. CLIIII. χυνίζονται αὐτῆ] Lego, ἔνδοθεν μὲν χρυσίζοντα, αὐτῆ δὲ ἔξωθεν περιέχειν &c. At Theoph. lib. hist. 7. cap. 13. in anthemo, quod idē est cum Anthemide, τὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄνθους χλωρὸν dixit, ea voce minimè significans viride aut herbaceum, sed potiùs luteum: nisi fortè de floris ima parte cōceptaculo proxima illud intellexit. Superiùs verò αὐτῆ δὲ, κλωνάρια, lego cum Marcello, φυλλάρια. Nam & ita Serapio legisse mihi videtur: & ita legendum etiam ipsa contextus series per se satis indicat. Sed & inferiùs, pro eo quod est, πτίζεται δὲ, aptiùs legas mutato numero, πτίζονται δὲ.

συγκλύσματι μετ' ἐλαίου] Cum Cornario viro doctiss. συγχρίσματι, legendum censeo: nam & ita legisse Serapionē mihi fit verisimile. Sed & Chamæmelo, ad eum quem tradit Diosc. modum in pastillos digesto, solitos perungi febricitantes ex Nechepsonis AEgyptij sententia docet Aëtius, cap. de Anthemide: quanquam & ipse non negat, etiam in potu febricitantibus exhiberi. Sunt autē hęc Aëtij verba: Νεχεψὼν δὲ ὁ Αἰγύπτιος παραλαβεῖν αὐτὸ τὸ ἄνθος καθαρὸν τοῦ χαμαιμήλου ἀκμαιότατον συλλέγειν, καὶ κόπτειν ἐν ὅλμῳ, ἐπειδὰ λειοῦν εὖ μάλα ἐν θυΐα, καὶ ἀναπλάττειν τροχίσκοις συμμέτροις, καὶ ξηραίνειν ἐν σκιᾷ ἀκριβέστατα, καὶ ἀποτίθεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας λειοῦσθαι τροχίσκον ἕνα, καὶ ἐπιδιδόντα ἐλαίου τοῦ πρώτου τὸ ἀρκοῦν, χρίειν τὸ σῶμα ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν ἐπὶ τῶν πυρεττόντων πάντων, &c. hoc est, *Nechepson autem AEgyptius purū Chamæmeli florem integram maturitatem assecutum colligi iubet, & in pila tundi ac exactissimè cōteri, atq; ex eo trochiscos mediocres formari, qui accuratissimè in umbra siccati reponantur. Vsus tempore unum ex ipsis teri oportet, oleo primario quantum satis sit affuso, indéque cuiusuis febrientis corpus à capite ad pedes illini*, &c. Huius quoque ipsius vsus Chamæmeli ad febres abigendas & ipse Galenus meminit, tertij simpl. cap. 9. Sed, quicquid censeant AEgyptij, eas potissimùm febres Chamæmeli perunctione sanari scribit, quæ citra visceris alicuius inflammationem infestāt, ac præsertim quæ ex humoribus biliosis aut cutis densitate proueniunt: quanquam & cæteris febrium generibus, si modò concoctæ fuerint, non parum conferre deinde fatetur.

CAP. CLV. Παρθένιον, οἱ δὲ ἀμάρακον] Sic Plinius, libro 21. capite 30. *Parthenium, alij leucanthemon, alij amaracum* (sic enim legendum ex Diosc. & Gal. non, *tamnacum*) *uocant. Celsus apud nos perdicium & muralem herbam.* Sed eo loco hominis Parthenij ὁμωνυμία Plinium fefellit. Neq; enim Parthenion, de quo agit Celsus, libri 2. cap. 33. aliud est quàm helxine Græcorum, herba ab hoc Diosc. Parthenio longè diuersa. Parthenij verò nomine præter helxinen diuersas quoque alias plātas designari, (vt Diosc. & Plinij testimonia imprę̄sentiarum omittam) vel ipse Galenus in vocum Hippocraticarum expositionibus docet apertissimè, videlicet anthemidem, mercurialem & amaracum. Cæterùm nostrum hoc Parthenium (siue sit matricaria vulgò dicta, vti voluēre Hermolaus, Matthiolus & Dodonæus, siue quæ vulgò Cotula fœtida vocatur, vti censent Amatus Lusitanus, Fuchsius & Pena, quibus ego lubenter assentior) amaraci nomine intelligitur apud Galenum, Paulum & Aëtiū, veluti iam antehac in vnguento Amaracino annotauimus.

φλέγμα καὶ χολὴν] Suppleo, μέλαιναν, aut etiam adijcio: quādo & Serapio ita legisse videtur, nec abs re quidē: quoniam cum epithymo confertur, cui vis est bilem atram detrahere. Huc adde quòd Paulus, lib. 7. cap. 4. Itémque Auicenna, lib. 2. cap. 21. Parthenio vim bilis atrę deijciendę tribuunt. Sed & ipse Plin. lib. 21. cap. 30. de Parthenio herba agit in hæc verba: *Sicca cum melle & aceto pota*, (ita enim legendum, non, *imposita*) *bilem detrahit atram*, &c.

CAP. CLVI. ὅθεν καὶ ὠνόμασται] Ita existimo dictum βούφθαλμον, quòd flos ipsius maiorem oculum præ se ferat. βου etenim, & huic voci & similiter aliis plerisque in compositione additū, significationem augere nemo ignorat, præter eum qui Græcæ linguæ planè sit ignarus. Attamen Gal. 8. simplicium, βούφθαλμον dictum putat, ἀπὸ τῶν ἀνθῶν ἐοικέναι δοκούντων κατὰ τὸ σχῆμα βοὸς ὀφθαλμῷ. hoc est, *quòd flores figura bouis oculum repræsentent.* Sic & Plin. lib. 25. cap. 8. *Est & Buphthalmos similis boum oculis*, &c. Sed eo ipso loco, vti ex reliqua contextus serie facile est iudicare, è diuersis Buphthalmi & chrysanthemi descriptionibus vnicam videtur conflauisse Plinius, quasi vna eadémque herba foret, diuersis signata nominibus.

CAP. CLVII. βασιλικῇ καρύᾳ ὅμοια] Plin. lib. 27. cap. 10. *folia Pæoniæ qualia Isatis, pinguiora rotundioráque & minora.* Sed ego pro, *Isatis*, *Inglandis* reponendum esse suspicor.

φύλλα ὥσπερ σμύρνιον] Plin. ibidem: *fœminæ folia myrrham redolent & densiora sunt:* ex quo patet, αὐτὸν τό, σμύρνιον, σμύρνα legisse, manifesto errore: quanuis & Smyrnium à myrrhę odore saporéve, quem refert, ita dictum est.

ῥίζα δὲ τῆς μὲν ἄρρενος] Idē posteaquàm de fœminæ radicibus egit: *Mas*, inquit, *plures habet, quoniam non una radice nixus est, palmi altitudine, candidáque.* Sed ego ita potiùs legendum censeo: *Mas plures non habet, sed una radice nixus est.*

γυναιξὶν ἡ ῥίζα] *Siccam*, addūt Ruellius & Marcellus, quasi, ξηρά, pręterea legerint: sed in exemplaribus nostris ea vox minimè occurrit, nisi inter Aldini codicis notha.

ῥοῦ ἐρυθρὸν ἰσῶσιν] ῥοῦν ἐρυθρὸν dixit, ad differentiam τοῦ λευκοῦ. Enimuerò ῥοῦς γυναικεῖος etiam ipsi Dioscoridi pro coloris varietate duplex fuit, alius λευκός, hoc est, *albus*, alius ἐρυθρός, id est, *rubēs.* Hunc porrò nos cum Scrib. Largo *fluorem sanguinolentum* vertimus. Is enim, cap. 29. *Mulieribus*, inquit, *quæ fluore sanguinolento infestantur, quod ῥοῦν ἐρυθρὸν Græci dicunt*, &c. Plinius *rubentes menses* reddidit. Agens enim de Pæonia, loco citato: *Rubea grana*, inquit, *rubentes menses sistunt, xv. ferè pota in uino nigro.* Alio tamen loco, nempe lib. 26. cap. 12. generaliùs illud ipsum protulit, his verbis: *Sanguinis profluuiū sistit herbæ Pæoniæ semen rubrum.*

τινὲς μὲν οἱ ποιοῦσι] Goupylus in antiquo vtroque codice fini capitis hæc ascripta reperit, quæ Aldinus codex ad notha reiecit: φύεται δὲ ἐν ὑψηλοτάτοις ὄρεσι καὶ ἀκρωτηρίοις. quæ nos etiam conuertimus, quoniam ita rem habere comperimus. Plinius, lib. 27. cap. 10. *Pæoniam in syluis nasci* prodidit, quanquam & antè, lib. 25. cap. 4. nasci scripserat, *in opacis montibus.*

CAP. CLVIII. οἱ δὲ αἰγόνυχον] Hanc ipsam plantam, quæ λιθόσπερμον profert, etiam αἰτώνυχον vocant Paulus & Oribasius.

ἴχει ὅμοια ἐλαίας] Plinius, libro 27. cap. 11. *Lithospermon* folijs ait esse *duplo maioribus, quàm rutæ*: in quo quidem non ita multùm à Diosc. mente alienus esse videtur. Sed dum addit, *semen proferre ciceris magnitudine*, lacrymam Iobi vulgò dictam potiùs quàm verum Lithospermon describere fit verisimile: quoniam multum abest, quin etiam maioris Lithospermi semen ciceris æquet magnitudinem.

δίχηλος ἔκφυσις] Paris. codex habebat, δίχηλος· sed censui legendum δίχηλος, τουτέστι, διχάδης, ἤτοι δίκροος. Aldinus codex habet, δίχολος, fortè αὐτὶ τοῦ, δίχαλος. Nam & in eadem significatione διχάλου voce vtitur Arist. licèt Doricam Dialectum magis resipere videatur.

CAP. CLIX. σπέρματος δὲ μετὰ κοχλιαρίου] Sunt hîc voces nonnullæ transpositæ, quas ita nullo negotio restitues: σπέρματος δὲ κοχλιαρίου πλῆθος μεθ' ὕδατος πινόμενον. Alioqui sensus nullus constaret.

CAP. CLX. ἐρυθρὰ, διάρητική] Vis eadem Erythrodano tribuitur apud Theophr. hist. plant. lib. 9. cap. 14. Sed descriptio planè diuersa: siquidem eius folium simile facit κισσῷ, πλὴν στρογγυλότερον, *hederæ, sed rotundius*: quanquam, κίσθῳ, potiùs eo loco legendum suspicor. hoc est, *cistho*.

τῶν φύλλων ποθεὶς] Etsi Serapio quoque ipse legisse videatur, καυλὸς μετὰ τῶν φύλλων ποθεὶς, velut habetur in Aldino exemplari, placuit tamen Cornarij coniectura, qui pro ποθεὶς, ἐπιτεθεὶς legendum suspicatus est. Nam & Plinius, lib. 24. cap. 11. *Contra serpentes*, inquit, *Rubiæ rami cum folijs imponuntur*.

CAP. CLXII. δύναμιν δὲ ἔχει τραυματικὴν] Alterius Lonchitidis foliorũ vsum distinctiùs tradidit Galenus, 7. simpl. hisce verbis: χλωρὰ μὲν εἰς κόλλησιν τραυμάτων ἐπιτήδεια, ξηρὰ δὲ μετ' ὄξους πινόμενα σπλῆνας ἰᾶται σκιῤῥωμένους. hoc est, *Viridia quidem ad vulnera glutinanda sunt idonea, sed sicca cum aceto pota, lienes induratos sanant*.

CAP. CLXIII. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίας] Has vires radicis decocto tribuit Gal. 6. simpl. quippe quæ astringentem quandam facultatem obtineat. Plin. lib. 20. cap. 21. Eandem *coctam in aqua aluum sistere* tradidit. Contrà verò, eiusdem lib. cap. 4. de hibisco agens, (quod idem est cum Althæa, licèt ipsum pastinacæ simile dixerit) *Folia eius*, inquiebat, *ex aqua pota aluum soluunt*. Ex quibus patet Althææ, vti & non paucis aliis, vires esse dispares, imò etiam planè contrarias: siquidem eius folia decocta aluum soluunt, radicis autem, æquè ac seminis, decoctum, eandem sistit.

πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα] Idem narrat Theophr. lib. 9. cap. hist. plant. 19. in hæc verba: πηγνύναι δὲ καὶ τὴν τῆς ἀλθαίας ῥίζαν (λέγουσιν) ἐάν τις τρίψας ἐμβάλλῃ καὶ θῇ ὑπαίθριον. hoc est, *Aiunt & Althææ radicem addensare, si quis tritam aquæ iniecerit & sub dio posuerit*. Id verò accidit ratione lenti glutinosíque succi, (muccaginẽ vocant) quem Althææ radix infusa ex sese remittit & in aqua deponit. Porrò ibidẽ Theophr. Althææ florem, quem Diosc. ῥοδοειδῆ dixit, & figuræ & coloris habita ratione, μήλινον facit: quod tamen veritati minimè repugnat, quoniam & Althææ genus quoddam flore luteo reperitur. Subdit verò, ῥίζαν ἰνώδη ἢ λευκὴν, vbi meo iudicio rectiùs legas, ἰξώδη, τουτέστι, γλίσχρον. Hac enim voce vsus est Diosc. quippe quæ eiusdem esset cum illa significationis.

CAP. CLXIIII. λευκὰς πλατείας] Plin. πλαγίας, αὐτὶ τοῦ, πλατείας, videtur legisse: siquidẽ scribit, lib. 27. c. 4. *Alceæ radices esse albas, cùm plurimùm sex, cubitales, obliquas*. Attamen Serapio quoq; *latas* reddidit. Sed de Alceæ viribus, quarũ apud Galenũ nulla fit mentio, ita scribit Paulus: σὺν οἴνῳ δὲ πινομένη, δυσεντερίας καὶ ῥήξεις ἰᾶται· &c. hoc est, *in vino verò pota, dysenterias morsúsque sanat*. quo loco αὐτὶ τοῦ, δήξεις, reponendum videtur, ῥήξεις, hoc est, *rupta*. Sic enim solitus est Paulus, si quarum plantarum vires à Galeno prætermissæ sunt, eas ex Diosc. ipso totidem ferè verbis transcribere.

CAP. CLXVII. πρὸς δὲ κεφαλαλγίαν σὺν οἴνῳ] Suspicatur doctiss. Cornarius legendum, πρὸς δὲ τὰ φαλάγγια σὺν οἴνῳ. nec id abs re: cùm & ipse Plinius, lib. 27. cap. 4. *Anagyri radicem in vino vetere dari ad phalangiorum morsus* cõceptis verbis tradiderit: cephalalgiæ verò non meminerit, quanuis eo loco reliqua Diosc. verba reddidisse videatur.

τῆς δὲ ῥίζης χυλὸς] Ruellius, φλοιὸς, legisse videtur. Plinius certè quidem radicem Anagyri discutiendis concoquendísque adhiberi simpliciter pronuntiauit. At Galenus, lib. 6. simpl. nominatim radicis corticem ad vsus hosce desiderat.

CAP. CLXVIII. καλουμένη πινομένη] Lege, πινόμενα, nisi magis placet cum Paulo isthæc radici tribuere: quanuis eam inutilem pronuntiauit Plinius, lib. 26. cap. 8. Ita verò ex sententia Pauli legendum foret, μάλιστα δὲ ποιεῖ ἡ ῥίζα μετὰ ἑψήματος. hoc est, *Maximè verò id præstat radix cum decocto*, &c.

CAP. CLXIX. καὶ στρόφοις καὶ δυσεντερίαν] Vel legendum, καὶ στρόφοις ἢ δυσεντερίᾳ, seu στροφουμένοις καὶ δυσεντερικοῖς, vt hæc cum præcedentibus cohæreant. Vel fatendum nonnulla desiderari, puta, ποιεῖ καὶ πρὸς στρόφους, &c. aut, παύει seu λύει καὶ στρόφους &c.

ἡ δὲ πόα ἵστησι κοιλίαν] Quas vires Alismati tribuit Diosc. dũ scribit aluum sistere, dysenteriæ mederi & œdemata mitigare, neutiquam se expertum palàm profitetur Gal. 6. simpl. attamen experientia certa comperisse se, valere radicis decoctum ad renum calculos comminuendos.

CAP. CLXX. διαχεῖν φύματα] 8. simpl. Galenus, Dioscoridis optimus Interpres, Onobrychidem arefactam ad finiendas strangurias desiderat, vti recentem, ad dissipanda tubercula.

CAP. CLXXI. ἄνθος ἔχον μήλινον] Oribas. addit, λευκοΐῳ ὅμοιον. i. *leucoio seu violæ albæ simile*: quæ verba nostræ versioni ideò etiam lubentiùs adijcere libuit, quòd & apud Serapionem haberi animaduerterem. Sed in eo quod statim sequitur, διατριβὲν ἐν τοῖς δακτύλοις, præpositio, ἐν, redundare meo iudicio videtur, nisi velimus, *inter*, significare, &, *inter digitos tritum*, vertere.

κλωνάρια ὑπόδασέα, θερμήκη] Ego lubẽter cum Cornario legerem, κλωνάρια ὑπόδασέα, καρπὸν θερμήκη. Nam & Gal. 8. simpl. de Hyperico agens, καρποῦ nomine designat ipsius περικάρπιον seu calyculum vnà cum semine intus concluso: quo loco ad vrinas mensésque ciendos, non semen tantùm, verumetiam totum fructũ, vsurpãdum

censuit. Sed vnica duntaxat immutata voce, αἰτὶ τῶ, κλωνάδεια, κεράπια seu θυλάκια, vel potiùs, vnica expuncta litera, κωνάδεια, legere placuit: maximè cum Hyperici ramuli minimè subhirsuti videãtur, sed ipsa tantùm siliqua seu ipsum pericarpium. Ita porrò Diosc. Hyperici calyculos meritò κωνάδεια nuncupare potuit, quòd sint quodammodo κωνοειδεῖς, hoc est, *turbinati*, coni ceu nucis pineæ specie, quam etiam κωνάριον Myrepsus appellauit. Ab eadem quoque figura κωνάριον vocatur glandula in cerebro, à basi lata in mucronem fastigiata, γλουτοῖς velut innixa. Cæterùm siue κεράπια, siue θυλάκια, siue etiam κωνάδεια legerimus, deinceps αἰτὶ τῶ, ἐν ᾧ, ἐν οἷς, restituẽdum fuerit.

μέγεθος κριθῆς] Quantum à Diosc. mente recesserit Plinius, nemo nõ videt, dum lib. 26. cap. 8. *Hyperiam* describit *semine in siliqua nigro, maturescente cum hordeo.*

CAP. CLXXIII. οἰνώδη χυλὸν ἀφίησι] Plinius, lib. 27. cap. 4. *Androsæmi comas tritas sanguineo succo manare* dixit, quasi αἱματώδη χυλὸν legisset. Serapio verò, πηγανώδη, legisse videtur. Sed tolerabilior Pliniana lectio: nam & sanguineus succus vini exactè rubicũdi liquorem non ita malè referre videtur.

CAP. CLXXIIII. τῷ τῆς ἐρείκης] Vocum ἐρείκης & μυρίκης similitudine, vt videtur, deceptus Plinius, Coris folia, nõ ericæ, sed tamaricis folijs, assimilauit: quanuis est ericę & tamaricis foliorum non parua similitudo. Sic verò ille, lib. 26. cap. 8. *Est aliud hypericon, quod Corin appellant, foliŏ tamaricis, & sub ea nascitur, sed pinguioribus folijs & minoribus, rubentibus.* Ita enim legendum existimo, non, *minùs rubentibus*, vti habetur in nostris exemplaribus.

CAP. CLXXV. Ἀθηνῆσι ἰωνίας] Hæ eædem appellationes apud Athenæum, lib. 15. ex Apollodoro, Chamæpityi tribuuntur. Sic enim ille: Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τῷ περὶ θηρίων φησί· χαμαίπιτυν οἱ δ' Ἀθήνησιν ἰωνίαν, οἱ δὲ κατ' Εὔβοιαν, σιδηρῖτιν. hoc est, *Apollodorus in lib. de bestijs uenenatis Chamæpityn ait Atheniensibus Ioniam dictam, Eubœensibus verò, sideritin.* Sed nouus Athenæi interpres pro, χαμαίπιτυν, legit, χαμαιδάφνην, hásque ipsas voces ad violam nigram refert.

CAP. CLXXVI. βοτάνιον λεῖον] Quomodo quámque rectè tertiã Chamæpityn læuem pronuntiarit Diosc. mirum videri debet, cùm illico subiungat foliis esse hirsutis & caule aspero. Neque verò dubito, quin hîc mendũ aliquod subsit, maximè cùm neque Serapio neque Oribasij interpres λείου vocem expresserint. Fortassis ergo legendum αἰτὶ τῶ, λεῖον, λεπτὸν vel λιτόν, aut certè, λεῖον, αἰτὶ τῶ ἁπλῶς ἤτοι καλοῦ, accipiẽdum: quo modo accipi interdum admonet Hesychius.

IN LIBRVM QVARTVM.

CAP. I. ὁ Ῥωμαῖοι βετονίκην] κέστρον ψυχότροφον, seu potiùs ψυχοτρόφον dictum, quòd frigidis locis gaudeat, Latinorum Vetonicam esse fatetur & ipse Galenus, 7. simpl. Attamen, lib. 5. sanit. tuendæ, cap. 5. Vetonicã à Cestro, quod in Gallijs nasceretur, sarxifago seu potiùs saxifrago dicto, apertè distinguere videtur: nisi fortè eo loco pro copulatiua particula, καὶ, disiunctiuam, ἢ, reponi oportet, vti nonnullis placuit: quibus & ipse lubenter assentirer, nisi & Aëtius, lib. 4. cap. 30. eadem illa quæ apud Galenum ibi habentur totidem ferè verbis repetijsset, quanuis ea minimè expressit Latinus eius Interpres. Paulus verò, lib. 7. cõceptis verbis, Vetonicam duplicem facit, vnam λεπτόκλωνον, ramulis pulegio similibus, at tenuioribus, & insipidam, quæ Veronica recentiorum fortasse fuerit: alteram quæ Diosc. κέστρον dicatur, quæque nihilominus exceptis viribus, quæ pares vtrique sunt, nihil habeat cum antedicta similitudinis. Sed & altera Vetonica inter Diosc. notha reperitur, quæ ab illa altera Pauli tota facie diuersa est, quæque illam potiùs referre videtur, quam nonnulli volũt esse Plinij Cantabricã. Acerrimi vir iudicij Scaliger, Theophrasti φλόγα seu φλόγιον esse existimauit: vulgato idiomate nostro ab odore caryophylli, quẽ flos imitatur, *gyroffleé* dici consueuit.

ὅμοια δρυΐ] Plinius, lib. 25. cap. 8. *Vetonicam* scribit *à radice folia spargere ferè lapathi.* Talia verò sunt, quæ proximè sequenti capite à Dioscoride Britannicæ assignantur.

τὸ σπέρμα ἐσταχυωμένον] *Spicatum* vertimus, imitati Antonium Musam, lib. de herba Vettonica. Sed spicatum semen intelligimus, in caulis spica dispositum, qualis & in thymbra Diosc. thymo, stœchade ac similibus alijs cernitur, frugum cerealium spicam quodammodo præ se ferens. Στάχυς enim Græcis, Latinis spica, propriè dicitur, quicquid nucamẽti modo compactum mucronato fastigio semen inclusum gerit.

τῶν δὲ φύλλων διδόναι] Lege, δίδοται. & in fine huius periodi, αἰτὶ τῶ, πνόμβραι, πνιγομένη. Sic paulò pòst, vbi legitur, ἀπλωτικοῖς δὲ, malim, ἀπλωτικοῖς τε.

CAP. II. ῥίζαν λεπτὴν καὶ βραχεῖαν] Hanc eandem radicem nigram describit Plinius, lib. 25. cap. 3. Autores Aduersariorũ bistortam nostrã, Britannicam veram ac legitimam esse censent: & quò meliùs sententiam suam tueantur, αἰτὶ τῶ, λεπτὴν, παχεῖαν reponunt: & φύλλα δασύτερα exponunt, non quidem pilosiora, sed rigidiora ac firmiora. Quàm verò id audacter, vnusquisque viderit.

CAP. III. πυῤῥὸν ἢ χρυσοειδὲς] Non desunt qui αἰτὶ τῶ, πυῤῥὸν, πορφυροῦν reponendum suspicentur, Plinij autoritate non contemnenda freti: qui quidem, lib. 25. cap. 7. Lysimachię florem purpureum assignat. Ac certè quidem præter Lysimachiam Diosc. auri colorem, nõ dubium est quin & congener altera flore purpureo, aut certè in purpuram inclinante, reperiatur.

CAP. V. πολύγονον θῆλυ] Prioris Polygoni duo genera, marem & fœminam agnoscit Plinius, lib. 27. cap. 12. Quæ enim hîc fœmina est Dioscoridi, tertium Polygoni genus est Plinio, quod *oreon* vocat, quia, vt ipse vult, *in montibus nascatur.* Attamen Diosc. in aquosis riguísve gigni tradit: quæ sententia hauddubiè potior censenda est. Siquidem, vti verisimile est, Polygonos fœmina ea est, quæ hippuris similitudinem refert, quámq; Herbarij propè omnes pro

legitima Polygono fœmina videtur agnoscere.

CAP. VII. φύεται ἐν ἀγρίοις] Sic Oribasius. At codex Diosc. Ald. φύεται ἐπὶ γῆς ἐν ἀγρίοις. Marcellus in vetustis quibusdam codicibus legisse videtur, ἐν Αἰγύπτῳ: quæ lectio vt Cornario, ita & mihi iccirco placuit, quòd & Plinius de hac Clematide agens, lib.24.ca.15. eam AEgyptiam cognominat, subdítque AEgyptum eam maximè gignere. Huc adde quòd hîc rursum ad finem capitis legitur, φ έεται ἐν χέρσοις. quanquam & incultum solum nihil obstat quo minus simul etiam pingue lætúmque esse possit.

κλήματα δὲ ἔχει μικρά] Sic Oribasius & Paulus. At cum Cornario lego, μακρά. Nam & Clematidem longam ac tenuem agnoscit Plinius, loco citato. Sed & αὐτοψία ita legendum admonet. Sunt enim longa, imò interdum longissima, eius Clematidis quam Vincaperuincam vocant sarmēta, seu vitiginea flagella: vnde & natum prouerbium, κλήματα Αἰγύπτια.

CAP. VIII. ῥίζα πηχυαία] Lacuna in vetusto codice legit, παχεῖα. Plinius etiam, lib.25.cap.6. *Polemoniam* scribit esse *radice crassa*. Sed vtramuis lectionem recipias, parum interest. Nam Monspeliensium Polemonia, quæ Dioscoridis descriptioni aptè respondere videtur, radice simul & crassa & cubitali conspicitur.

CAP. IX. λεπτὰ φύλλα, κεφάλια δὲ, ὡς θύμου] φύλλα non habent vulg. exempl. vti neque Oribasius. Matthiolus verò & Anguillara legendum suspicantur, κεφάλια δὲ καὶ φύλλα, ὡς θύμου. Ego Aldinum codicem secutus sum.

πτύελου προσκλητικόν] Symphyton petræum describens etiam Plinius, lib.27. cap. 6. inter alia, *saliuam ciere* scribit. Sic & Apuleius, *salinam prouocare*. Et ea certè quidem ratione ἀδιψον esse crediderim. Attamē pro iis vocibus apud Oribasium legitur, συλλητικόν. quæ lectio Matthiolo probatur.

ὑπόπορφυρον] Oribas. ὑπόπυρρον. Plinius, citato loco, *Symphyti petræi radicem rutilam* describit: Apuleius, *fuluam*.

συμπήσσει ἑψόμενα] Lege, συμπήσσει ἑψόμενον, aut certè, ἑψόμενα σὺν αὐτῷ. Est autē συμπήσσειν, idem quod συμπηγνύειν, ἤτοι συνάγειν, qua voce deinceps vtitur Diosc. sequētib⁹ proximè capitibus. Plinius *vulneribus sanandis tantam* scribit esse *Symphyti præstantiam, ut carnes quoque, dum coquuntur, conglutinet addita: unde & Græci nomen imposuerunt*. Apuleius hāc herbam hoc *argumentum habere* prodidit, *ut carne bubula concisa & in cacabum missa, eius radicis si miseris drachmas duas, cocta caro in unū cohæreat*.

CAP. X. ἄνθη ἔχει μήλινα] Symphyti alterius florem *nigrum* perperàm dixit Apuleius, quasi μέλανα legerit.

CAP. XI. λευκώ τοῖς ἄνθεσι] λευκώ, οἰνώδη, legit Oribasius: quem Marcellus etiam secutus in eo videtur. At ego, ἰώδη, cum Lacuna legere malui: qui quidem in vetusto quodam Diosc. codice, quem sæpenumerò citat, ita se legisse testatur. Cæterùm non, ὀλέστιον, sed ὁλόστιον, seu ὁλόστεον ex autoritate Galeni & Plinij legendum iudico. Ita enim κατ' ἀντίφρασιν dictum est, quasi ὅλον ὀστοῦν, quod ipsum apertè innuit Plinius, lib.27 cap.10. his verbis: *Holosthium herba sine duritia ex aduerso appellata à Græcis, sicut fel dulce* &c. Langius in epist. non ὁλόστεον, sed ὀστεόκολλον, ex Absyrto legendum censet.

CAP. XII. στοίβη] Addunt codices alij, γνώσιμος, quam vocem etiam reddere visum est. Nam Stœben, tanquā ætate sua vulgo cognitam, minimè describendam duxit Dioscorides. At nobis est hodie penitus incognita, quanquam & Theophrasto & Plinio eadem cum Phleo fuisse videtur. Sed & frutex Phleos vocatus quínam olim fuerit, æquè ignoratur. Id tantum ex variis Theophrasti locis nobis colligere licuit, Phleon seu Stœben, herbam esse lacuitrem, fruticosam, aculeatā, folio carnoso, iuxta quod in caule gerat aculeum (non item *in folio*, vti voluit Plinius) cuiq; prętere a ἀνθήλη, seu panicula lanuginosa, quæ placentaceum quiddā referat, mollis ac rubida, seu ad ad rufum colorem inclinans. Subit autem hoc loco mirari ridiculū planè quorūdam errorem, qui iccirco in Stœbes foliis hepatis figuram requirunt, quòd Gal. tum in lib. de form. fœtus, tū & alibi in Anatom. adm. scripserit, hepatis παρέγχυμα spatia inter ipsius vasorum diuisuras inania perinde ac Stœbē implere & infarcire. Enimuero & ipse Gal. lib.7. de vsu partiū, etiā pulmonum παρέγχυμα ratione eadē ipsi Stœbæ comparat, dum scribit, substantiam mollem ac spongiosam inter arteriæ asperæ cæterorumque pulmonis vasorū ramulos necessariā fuisse, quæ spatia inter ipsa inania Stœbes instar oppleret, essétq; simul illis ceu firmamētū atq; propugnaculū. Porrò iis verbis haud dubiè non quidem ipsi herbæ pulmonē aut hepatis παρέγχυμα, sed παρεγχύματος vsum vsui cōparat, quē præstabat herba ipsa, aut ipsius certè ἀνθήλη seu mollis lanugo, cuius mentionē fecit Theophr. lib. hist. 4. ca.11. nempe quoniā illa, vti & cæterarū tomentitiarū plātarū partibus nonnullis, stibadia, puluinaria & dossuariorum iumentorum (σάγματα Græci vocant) sagmata tomenti loco infarciebantur.

CAP. XIII. φύλλα δὲ περὶ τὰ] Clymeni descriptiones duas longè diuersas afferre videtur Plinius, lib.25. c.7. Scilicet illi, pro Autorū quos secutus est diuersitate, duplex Clymenon facere visum est: è quib⁹ posterius cū Dioscoridis Clymeno aptè cōuenit: alterum, etsi quibusdam, velut etiam Theophrasto, Clymenon dictum, Dioscoridis tamen periclymenon repræsentare videtur: quod idē ipse Plinius, veluti sui oblitus, rursum periclymeni nomine describit, lib. 27. c. 12.

ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς πρὸς αἱμ.] Ex hoc loco satis patet, sistendi sanguinis vim, quæ apud Pliniū vitio librariorū Cyclamino tribuitur, c.12. lib.26. Clymeno potiùs ascribendam esse, & pro *cyclamino*, eo loco restituendum, *Clymenos* seu *clymenon*, in hūc modum: *Sanguinis profluuiū sistit herbæ pæoniæ semen rubrū. Eadē & in radice uis. Clymenos uerò* (nō, cyclaminos) *siue ore sanguis reiiciatur, siue è naribus, siue aluo fluat, siue fœminarum utero*, &c.

CAP. XIIII. ἐπὶ ἡμέρας μ´] Tricenis diebus scribit Plinius, Clymeno ista tribuens, lib. 26. c. 8. quáuis & rursum, lib.27.cap.12. de Periclymeno agens, idem ipsum repetit, addítque præterea, vrinam cruentam cieri à decimo statim die. Ex quibus patet, in præfiniendo huic potui dierum numero, Plinium à Dioscoride discrepare.

καὶ ἀγόνους ἰσορεῖται ποιεῖν] Sic Galenus, libro octauo simpl. cap. de Periclymeno: ξηραίνει δὲ καὶ σπέρμα. καὶ τινές φασιν, εἰ ἐπὶ πλεῖον πίνοιτο, παντάπασιν ἀγόνους γίνεσθαι τοὺς πίνοντας. οἴονται δ' ἔνιοι

καὶ προθεσμίαν ἡμερῶν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πόσει, καθάπερ Διοσκουρίδης, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα λέγων ἱστορεῖσθαι αὐτάς. οὗτος δὲ καὶ τὸ οὖρον αἱματῶδες γίνεσθαι φησὶν ἀπὸ τῆς ἕκτης τῶν ἡμερῶν. hoc est, *Desiccat quoq; semẽ prolificum: aiúntque nõnulli, qui copiosiùs biberint, omnino steriles euadere. Nec desunt qui ad eam potionem certum dierum numerum præfiniant, nempe septem & triginta, quẽadmodum refert Dioscorides: qui & ipse urinam à sexta die cruentam reddi prodidit.* At Theophr. lib. 9. cap. 19. vim istam Clymeno tribuens scribit in hunc modum: ἀδυνατεῖν δέ φασι γεννᾶν, καὶ ἐάν τις τοῦ κλυμένου τὸν καρπὸν πίνῃ συνεχῶς τριάκοντα ἡμέρας ἐν οἴνῳ λευκῷ, συλλέξας ὅσον χοίνικα τὸ ἴσον ἀν' ἑκάστην ἡμέραν. ἐὰν γὰρ ἐκτελέσῃ τὴν πόσιν, ἀγονεῖν τὸ ὅλον. id est, *Gignere nequaquam posse aiunt, & qui semen Clymeni collectum modo sextarij triginta assiduè diebus portionibus æquis biberit ex uino albo. Sic enim penitus sterilescere hominem aiunt.* Hũc etiam secutus Plinius, lib. 25. cap. 7. de Clymeno verba faciens: *Hic indicandum est*, inquit, *dum medeatur, sterilitatem pota etiam uiris fieri.* Sed certum nullum isti potui dierum numerum præscribit: vrinam tantummodò cruentam cieri à decimo statim die monuit, lib. 27. cap. 12. quod iam antè annotauimus.

CAP. XV. χερσαῖος αἰδράχνη] Ego cum rei herbariæ Aduersariorum nouorum Autoribus, ἀράχνη, legere malim, aut certè, φακῆ vel ἀφάκη. Siquidem Tribulus terrestris Arachi, (quæ Plinij est Cracca, nisi mendum subest, quámque ab Araco distinguit Gal. 1. de alim. fac.) itémque lentis & aphacæ folia quodãmodo æmulatur. Theophrastus certè quidem, lib. 6. hist. stirp. alterius Tribuli terrestris folium scribit esse ἐρεβινθῶδες, hoc est, *veluti ciceris*: quo loco duo agnoscit τριβόλου ἐπιγείου genera, vnum ἐρεβινθῶδες, alterum φυλλάκανθον. Secutus & eum Plinius, libri vigesimiprimi capite decimosexto, duo constituit præter aquaticum Tribuli genera, quorum vni folium scribit esse cicerculæ, alteri aculeatum: vbi tamen cicerculam cum cicere confudisse videtur.

καὶ τὰ κλήματα μακρά] Vox, μακρὰ, desiderabatur in vulg. exemplaribus, sed eam addit Oribasius, itémque vetustus quidam Diosc. codex, testibus Lacuna & Matthiolo. Quin & longas esse Tribuli terrestris viticulas, αὐτοψία ipsa indicat.

πρὸς αὐτοῖς ἄκανθαι στρυφναί] Esset fortasse legendum, πρὸς τοῖς καρποῖς: spinosum enim seu aculeatum fructum vtrique Tribulo tribuunt Theophrastus & Plinius: quod & ita habere omnibus rei herbariæ peritis compertum est. Stare tamen etiam potest vulgata lectio: à viticulis enim haud ita dissitæ sunt spinæ, quæ fructum ambiunt. At sunt & alteri Tribulo aculeata folia, quem φυλλάκανθον descripsit Theophrastus, ita vt illud, πρὸς αὐτοῖς, non omnino malè ad folia etiam ipsa nonnulli retulerint. Porrò στρυφνὰς ἀκάνθας Metaphoricè dixit Dioscorides, vti & nos *acerbas*, quòd attrectantibus molestum interdum vulnus infligant: quale etiam acerbum Latinorum nonnulli dixêre.

φύεται δὲ παρὰ ποταμοῖς] Sic legit Serapio. Attamen redundare videtur illud, παρὰ ποταμοῖς, & à sciolo quodam ex proximè sequenti periodo huc fuisse translatum. Vix enim fuerit verisimile, vnam & eandem plantam & iuxta flumina & in domorum areis nasci solitam. Plinius certè quidem in hortis terrestrem Tribulum nasci prodidit, vti aquaticum in fluminibus, lib. 22. cap. 10.

φύλλα πλατέα] πτελέας, legisse videtur Plinius: qui quidem libri vigesimiprimi capite decimosexto, Tribulum palustrem folio *ad effigiem ulmi* depingit.

CAP. XVI. λεπτότερα δὲ καὶ μικρότερα] Præter vetusti codicis fidem, fecit etiam Plinij autoritas, vt pro, μακρότερα, μικρότερα, reponendum existimauerim. Is enim libri vigesimi capite octauo: *Est & beta syluestris*, inquit, *quam Limonium uocant, alij neuroides, multùm minoribus tenuioribus ac densioribus folijs, undecim sæpe, caule lilij.* Sic enim legendum, non, *caulium.*

CAP. XVII. φύεται δὲ ἐν πρασιαῖς] Lagopoda *in segetibus* nasci scribit Plinius, libro 26. capite octauo. Ego πρασιὰς iccirco *segetum areas* verti: quanuis πρασιαὶ, hortorum areas propriè significant.

CAP. XVIII. ὅμοια σέριδι] Cùm vulgata exemplaria, ἴριδι, haberent, restitui, σέριδι, quo modo legit Oribasius. Sed & Lacuna itémque Goupylus in vetusto quodam codice ita se legisse testantur: sic etiam habet Epitome Psellij. Plinius tamen lib. 27. c. 12. *Medium* scribit *folia habere iridis satiuæ.* Sed & eo loco, *seridis satiuæ*, reponere satius fuerit: siquidem iris minimè (quod equidem legerim) in syluestrem & satiuã discernitur: quanuis Theophr. ἴριδος ἀγρίας, quæ cum xyride Dioscoridis eadem est, mentionem faciat. At Seridis tum Dioscoridi, tum & ipsi Plinio, duo traduntur genera: vnum syluestre, satiuum alterum.

τὸ δὲ σπέρμα σὺν οἴνῳ] Ita Galenus Medij radicem ac semen contrario scribit esse temperamento, simpl. libro septimo. Siquidem illa austera est, fluorémque muliebrem cohibet: hoc verò, menses ciet, quippe quod tenuium sit partium & incidendi vi præditum. Contrà verò Plinius, loco modò citato, *Medij semen contra fœminarum abundantiam* dari prodidit.

CAP. XIX. τὰ φύλλα λεῖα μετ' ἐλαίου] Plin. libri vigesimiseptimi capite nono: *Epimedij folia in uino trita uirginum mammas cohibent.* Hic vinum, ille oleum, haud ita magno discrimine, desiderat.

CAP. XX. φύεται δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις] Xiphiõ, quod hîc Diosc. in aruis potissimùm gigni prodidit, Plinius, lib. 25. ca. 11. *in humidis* nasci tradit. Sed vtraque sententia rectè constare potest. Quíd ni enim etiam arua plurima humida reperiantur? Huc adde quòd, si ad Diosc. verba diligentiùs attendas animum, illum perspicies non planè negauisse, quin etiam in humidis locis aliis Xiphium nasci possit. Cæterùm Plinius Gladiolum, etiam Cypirum nominat, lib. 21. cap. 17. & 18. & ipsum à Cypero distinguit: vtriusque tamen historiam manifestò confundit.

CAP. XXII. κυάμοις ὅμοιος, στρογγύλος] Quærat aliquis, quomodo Xyridis semina fabis similia simul & rotunda esse possint, siquidem fabæ oblongæ sunt & latæ, non item rotundæ. Vt à contradictione Dioscoridẽ vindicet Matthio-

lus, Xyridis ſemen ait, nõ figura, ſed odore tantummodò, fabas referre, quaſi id voluerit Dioſcorides, prætereáque comperiſſe ſe Spatulæ fœtidæ vulgò dictæ ſemina (quam quidem legitimam Xyrida eſſe autumat) fabas omnino redolere. Illud verum nécne ſit, nondum equidem exploratum habeo. Neque tamen dubito, quin etiam illa Xyridis ſemina fabarum figuram referre voluerit Autor. Sed animaduertẽdum fuit, & Theophraſti & Dioſc. aliorúmque priſcorum fabas à noſtratibus fuiſſe longè diuerſas: quippe quæ & minores eſſent & penitus rotundæ, vti pluribus argumẽtis ex eorum teſtimonio & autoritate ductis doctè & luculenter probat Dodonæus, cap. de Bona ſeu phaſelo maiore.

γλυκέος πηλασμῶν] Serapio legiſſe videtur, μετὰ γλυκέος πηλασμῶν, ſed perperàm meo iudicio. Nuſquam enim alibi, quod ſciam, γλυκέος πηλασμῶν mentio occurrit.

CAP. XXIII. θριδακι τῇ ὀξυφύλλῳ] Ad hanc ipſius lactucæ foliorum ſimilitudinem, quæ in Anchuſa reperitur, reſpiciens Nicãder, ἀγχούσης θριδακινίδα χαίτην dixit, in Theriacis.

τραχέα, μέλανα] Orib. αὐτὶ τοῦ, μέλανα, μεγάλα, legiſſe videtur. At Lacuna vtrunque, & μέλανα & μεγάλα, reperit in vetuſto codice, quantum ex ipſius verbis licet colligere.

πρὸς τὴν πλασμὸν τῇ γῇ] Quarum ſtirpium folia hoc modo per terram repunt, ἐπιγειόφυλλα nominat Theophraſtus. De Anchuſa verò contrà ac Dioſc. videtur ſenſiſſe Plinius, libro 21. cap. 16. Poſtquam enim ea commemorauit, quorum caulis per terram repit, è diuerſo ſtare ſcribit Anchuſam, inficiendo ligno ceriſq; radice aptam. Sed illud ipſum non de tota planta, ſed de caule tantummodò, accipiendum eſt. Quæ enim Anchuſæ folia radici proxima ſunt, terræ velut affixa reperias.

ἐν τῷ θέρει γλυνωμένη] Hæc vox, γλυνωμένη, mendi ſuſpicione minimè vacat, idque non immeritò. Lacuna legit in vetuſto ſuo codice, γλυομένη. Marcellus ex antiquiſſimi cuiuſdam exemplaris fide reſtituit, γινωσκομένη: quam lectionem ego ſecutus ſum. At Auicennas alicubi legiſſe videtur, ψηλαφωμένη, aut quid tale. Scribit enim lib. 2. *Anchuſæ radicem ſi ætate tangitur attrectéturue, ſanguineo colore manus inficere.*

καὶ παλαιὰ ἕλκη] *Sanat ulcera in ærato* (inquit Plinius, lib. 22. cap. 20) *præcipuè ſenum, & aduſta*: quaſi παλαιὰ ἕλκη, *ulcera ſenum* reddere debuerit.

καὶ ἀλφοὺς καὶ λέπρας] Plinius, loco modò citato, *Anchuſæ radicem lepris & lentigini ex aceto illini* ſcribit. Rurſúmque proximè ſequenti capite, de altera Anchuſa: *lentigini*, inquit, *ac lepris radix illinitur.* Vtrobique verò, *vitiligini*, pro, *lentigini*, reponendum videtur.

πρὸς τὰς σύψεις τῶν μύρων] Coloris potiùs conciliandi gratia radicem Anchuſæ vnguentis addi innuit Plin. lib. 13. cap. 1. *Vnguentis*, inquit, *coloris cauſa additur Anchuſa.*

CAP. XXV. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη] Anchuſæ nõn tria tantùm, ſed quatuor genera agnoſcit Galenus: verùm ei ſecunda recẽſetur, quę deinceps Dioſc. λύκοψις dicitur: Paulo verò, vti & Nicandro, λύκαψος.

CAP. XXVI. καὶ παχύτερα καὶ τραχέα] Etſi anteà in vulgatis exempl. legebatur, βραχύτερα καὶ παχέα, attamen quia præter vetuſtũ Dioſc. codicẽm, etiã Oribaſius habebat, παχύτερα καὶ τραχέα, lectionem hãc iccirco recepi, eóq; lubentiùs, quòd & Plin. lib. 27. cap. 11. de Lycopſi agit in hæc verba: *Lycopſis longioribus quàm lactucæ eſt folijs, craſſioribuſque*, &c.

CAP. XXVII. οἱ δὲ ἀείδαν] Paulus δοειάδα vocari ſcribit. Plin. lib. 22. c. 20. dorida, vbi ita ſcribit: *Eſt & alia ſimilis, pſeudanchuſa ob id appellata, à quibuſdam uerò Echion aut doris, & multis alijs nominibus*, &c. Eadem enim eſt cum Echio, quam pſeudanchuſam ibi nominat. Fortè verò etiam pro, ἀλκιβιάδειον, ἀλκίβιον, legẽdum. Alcibion porrò *qualis eſſet herba, apud Autores non reperiri* ſcribit Plin. lib. 27. cap. 5. Reperire tamen potuerat apud Nicandrum, qui quidem in Theriacis docet, Echion Alcibium dictum ab Alcibio quodam, qui primus Echij vſum contra ſerpẽtes adinueniſſe fertur, cuiúſque hiſtoriam aliquot verſiculis proſequitur. Alio verò Theriacorum loco, æquè ac teſte ipſius Scholiaſte Numenius autor non contemnendus, ἔχιος ſeu ἔχιν, & per epenthesin ἐχιείου, duo genera conſtituit. Sed eorum alterum illud eſt, quod Ocimoidis nomine ſequenti capite deſcribitur.

τραχέα ὑπόλευκα] Orib. ὑπόλευκα, ſed minùs rectè, meo iudicio. Inferiùs verò pro eo quod habetur, πρὸς λόγον τῷ ἐπ' ἄκρου, lego, πρὸς λόγον τὰ ἐπ' ἄκρου.

ἀδήκτους ποιεῖ] Aliud eſt quod voluit Paulus, dũ de Echio apertè ſcribit in hunc modũ: τοὺς δακνομένους ἀβλαβεῖς διαφυλάττει. Non enim voluit Echij potu arceri ſerpentiũ morſus, ſed ita irritos reddi, vt nocere minimè poſſint.

CAP. XXVIII. ἐοικότας μελανθίῳ] Sunt qui putent ſiliquas Ocimoidis hîc melanthij vaſculis aſſimilari. At quoniam illius ſiliquas iam pronuntiauit Autor hyoſcyamo ſimiles eſſe, hoc loco iudico tum Ocimoidis tum melanthij ſemina potiùs inter ſe conferri. Quamobrem, ἐοικότος, non, ἐοικότας, legendum cenſeo.

καὶ πεπέρεως] Marcellus & Cornarius addunt, *& uino.* Ruellius, *cum melle & uino.* Sed illud, *& uino*, quid opus fuit ex præcedenti periodo repetere, cùm ſatis per ſe ſubintelligatur?

CAP. XXIX. ὁ ποῦ δὲ μεσὸς ἐστιν] Ita Plinius de Erino, lib. 23. cap. 7. *utcunque decerpta lacte multo & dulci manat herba*, &c. Neq; dubito quin ab eo lacteo liquore ſiue ſucco, quo Erini caulis foliáq; turgent, ad caprificí ἐρίνου ſiue ἐρινεοῦ dicti ſimilitudinẽ, id nominis ea herba ſibi aſciuerit. Plinius Erineon nominat, ipſiúſq; deſcriptionẽ ſermoni de caprifico ſtatim ſubiũgit, *propter gentilitatẽ*, vt ipſe ait. Galeno ἔχινος dicitur, 6. ſimpl. Paulus tamen ſeorſim & Erini & echini meminit, quaſi diuerſas eſſe plãtas exiſtimauerit. Alij hanc eandem ocimum aquaticum appellant.

πρὸς μέλιτος] In Aldino codice vox, κυάθους, quæ habetur in Pariſ. minimè reperitur: atq; hîc etiã redundare viſa eſt. Nam & Paulus de Erino agens, ſcribit in hunc modũ: Ἔρινος ἔφυδρός ἐστι πόα, ἧς τοῦ καρποῦ < β' μετὰ μέλιτος < δ' ἐγχεόμενα, ῥεῦμα ὀφθαλμῶν ἵστησι. hoc eſt, *Erinos aquatica herba eſt, cuius ſeminis drachmæ duæ cum mellis drachmis quatuor illitæ, oculorum fluxiones ſiſtunt.* Quamobrem & ego in Dioſcoridis contextu cyathorum vice drachmas ſupplendas eſſe duxi.

περὶ τὴν κύστιν ἕλκη καὶ λίθους] In hac periodo cum Serapione veteris exemplaris lectionem sequi placuit. Plinius quoq; , lib.24.cap.19. *Graminis*, inquit, *radix decocta in uino, torminibus medetur & urinæ difficultatibus, ulceribúsque uesicæ, & calculos frangit.* Quòd si quis vulgatam lectionem, τὰ περὶ τὴν κύστιν περιστώματα λιθώδη, retinere maluerit, minimè repugnabo.

CAP. XXXIIII. καὶ αὐτῆς ὅτι καὶ] Posterius, καὶ, libenter expungo: vel adijcio, μάλιστα. Alioqui vocem illam, αὐτῆς, non ad σιδηρῖτιν, sed ad κεφαλὴν referri oporteret: quod minùs placet.

CAP. XXXV. ἐν τείχοις καὶ ἀμπελῶσιν] Siderion Heracleon, quale hîc describitur, *iuxta lacus & amnes inueniri* scribit Plinius, lib.25.cap.4.

νεοτρώτων] Lacunæ vetus codex habet, νευροτρώτων. Plinius etiam de Sideritidis genere quodam ita scribit, lib.25.cap.5. *Hanc etiam præcisos neruos glutinare faciunt.* Sed ego cum Lacuna vulgatam lectionem magis probo.

CAP. XXXVI. ὑπόπυρρα] Ita Serapio. At Oribas. ὑπόπικρα, *subamara*. quē secutus est Marcellus. Sed & Lacuna in vetusto Diosc. codice, ὑπόπικρα, legisse se testatur.

λευκὰ καὶ χρυσίζοντα] Serapio expressiùs tradit, Achilleæ flores in principio albos, deinde verò aureos conspici, vti & Oribasij interpres. At cæteri Interpretes, *purpureos*, addunt: ex iisque nonnulli volunt Achilleę flores vario inter candidum, purpureum & aureum colore cōspici: alij in varijs Achilleæ plantis tres illos floris colores obseruari. Cæterùm pro ea voce, ἐγκάθισμα, quæ est ad capitis calcem, sunt qui, ἐγκάπισμα, legisse videantur.

CAP. XXXVIII. διὰ τὸ πολλὴν ἐν τῇ Ἴδῃ] Scribit itidem Plinius, lib.16.cap.7. *Rubi tertium genus Idæum uocasse Græcos a loco:* Rursumq;, lib.24.cap.14. *Idæum rubum appellatū esse, quoniam in Ida, non aliâs, nascatur.* Sed apertè fallitur, dum non alibi quàm in Ida nasci opinatur: cùm passim occurrat. Rectiùs Diosc. qui quoniā copiosus in Ida proueniat, ideò Idæum dictum asserit.

CAP. XXXIX. Ελξίνη ἔχει φύλλα] Cissampeli cognomentum rectè adijciunt Interpretes ex Gal. & Paulo: qui quidem de hac eadem Helxine agentes, ἢ καὶ κισσάμπελος ὀνομαζομένη, addūt, ad distinctionē alterius Helxines, seu muralis herbæ, de qua deinceps hoc eodem libro Dioscorides acturus est. Neque porrò existimandum Helxinem, de qua agit Plinius, lib.21.cap.16. harum alterutram esse. Siquidem alia est, quam ixinen veriùs nominare debuit cū Theophrasto, lib. hist.6.cap.4. ex cuius verbis suam ipse historiam deprompsisse videtur. Hoc verò capite descriptam Helxinen, rectiùs Plinij *conuolulum*, lib.21.cap.5. commemoratum, esse dixeris, eo nomine donatū, quòd suarum viticularum ope vicinis sese aduoluat adminiculis.

λυτικὴν κοιλίας] Gal. & Plinius huic Helxinæ vim tribuunt διαφορητικὴν, in quo minimè (quod voluit Marcellus) Dioscoridi repugnant: quandoquidem vtraque facultas, & discutiēdi & soluendi aluum, potest citra controuersiam vni eidémque plantæ competere.

CAP. XLI. ὑπομέλανα πριονοειδῶς] Malim, πριονοειδῆ, vt & proximè sequēti capite: *serratim* vertit Apuleius: quanquam & πριονοειδῶς aduerbium, *Ilicis modo* significat, cuius itidē folia serratis incisuris diuisa sunt.

αὐτὴν ἀργεμώνην] Ex Diosc. verbis quæ habentur, lib.2.cap. de anemone, satis patet legendum hoc loco, non ἀργεμώνην, sed ἀργεμώνην. Ibi enim eos erroris insimulat, qui EVpatorium & argemonen vnam eandémque plantam esse existimabant. Et is tamen error ita hucusque inualuit, vt Diosc. EVpatoriū, nonnihil immutato nomine, agrimonia vulgo dicatur.

CAP. XLII. ἐοικότα ἠδυόσμῳ] Hæc ipsa πενταφύλλου folia vitigineis assimilat Theoph. lib. hist. 9.cap.14. his verbis: ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὥσπερ οἴναρον, μικρὸν δὲ καὶ τὴν χροιὰν ὅμοιον. hoc est, *habet quidem folium instar uitis, sed paruum & colore simile:* quanuis fateor quibusdam alijs locis apud eundē Autorem οἴναρον pro vnedone seu arbuto vsurpari. Porrò Diosc. illa eadem mentæ comparat: fortasse partim magnitudinis, partim ipsius formæ habita ratione, vti ille ad colorem simul & formam videtur respexisse. Cæterùm falli meritò existimatur Plinius, dum lib.25.cap.9. *Quinquefolium fraga gignendo commendari* scribit: siquidem alia est planta quæ fraga gignit, fragaria vulgò dicta.

ῥίζαν δὲ ἔχει ὑπέρυθρον] Plinius, loco modò citato, *Quinquefolium* scribit *cùm effoditur, radicem habere rubram, sed quæ inarescens nigrescat & angulosa fiat.* Illud verò à Theophr. descripsit, cuius hæc sunt verba, de eadem Quinquefolij radice: ὀρυττομένη ἐρυθρά. ξηραινομένη δὲ, μέλαινα γίνεται καὶ τετράγωνος.

ὅτι μὲν τοι τεταρταίους] Legit Lacuna in antiquo exemplari, ὅτι μὲν τοι τεταρταίους πίνεσθαι, ὅτι δὲ τριταίους τρία, ὅτι δὲ ἐφημερινοῦ, ἕν. In eundem quoque sensum Plinius, lib.26.cap.11. *Quinquefolij folia quidam terna tertianis dedere, quaterna quartanis, plura cæteris: alijs omnibus, obolis tribus cum pipere ex aqua mulsa.*

CAP. XLIII. καὶ αἱμορραγίαν τὴν ἐκ μήτρ.] Diuersas planè vires Phœnicææ herbæ tribuit Plinius, lib.22.cap.25. *Est & herba*, inquit, *Phœnicea appellata Græcis, nostris uerò hordeū murinum. Hæc trita è uino pota, præclarè ciet menses.* Ex quibus verbis colligit doctiss. Guillandinus, diuersas esse plantas Phœnicæam herbam Plinij & Phœnicem Dioscoridis. Sed equidem vel lapsum Plinium, vel in ipsius verbis mendum subesse, potiùs crediderim.

CAP. XLIIII. Ἰδαία ῥίζα] Idæam herbā vocat Plin. lib.27.cap.11. quam Dioscorides hîc à parte potiore radicem denominat. *Idææ herbæ*, inquit ille, *folia sunt quæ oxymyrsines: adhærent his uelut pampini, in quibus flos*, &c.

CAP. XLVII. ἱππουρις ἑτέρα] Interiectis quæ in cod. Ald. nothis reperiuntur, sic malim: ἱππουρίδος ἑτέρας καυλὸς ἐστιν ὀρθὸς, ἴσος, μείζων ἢ πῆχυς, ὑπόκενος· κόμας δὲ ἔχει βραχ. Aut: Ἵππουρις ἑτέρα καυλὸν ἔχει ὀρθὸν, ἴσον, μείζονα δὲ πήχεως, ὑπόκενον, κόμας ἐκ διαστημάτων βραχυτέρας &c.

CAP. XLVIII. μικρὸς φρυγανώδης] Sunt qui ἀντὶ τοῦ, φρυγανώδης, πρινώδης vel πρινοειδὴς, legēdum suspicentur. Siquidem Coccum tinctile, (quam quisquiliū Plinio dictam puto) ceu excremētum quoddā ferè ex ilicis aquifoliæ simili arbuscula, eáque humili, decerpitur. Neq; tamē negauerim in ilice quoque & robore interdum reperiri.

Quin & eiusmodi grana rubentia radicibus pimpinellæ locis quibusdam adhærentia nonnulli obseruarũt. At Pausanias in Phocicis, Coccũ baphicam scribit esse, *frutiæm rhamni magnitudine, folijs lentisci, sed nigrioribus & mollioribus, fructu solani, erui magnitudine, in quo gignãtur animalcula culicibus similia.* E senescẽte quoque Cocco nostro talia auolant animalcula: sed ne tam repente gignantur, meliúsque grana conseruentur, lecta illa aceto vinóve albo irrigantur, aut butyro alióve pingui illinuntur. Iccirco verò (quod velut in trãscursu dictum velim) & Cocci genus quoddã σκωλήκιον dictum refert Plinius, quod celerrimè in vermiculum sese mutaret. Inde quoque factum putarim, vt Coccum nostris *uermillon* dictum fuerit.

ἔπειτα ἡ ἐν Ἀσίᾳ] Vox hæc, Ἀσίᾳ, mendi suspicione minimè vacat: quoniam & Galatiam & Armeniam Asiæ regiones esse constat. Quare aut accipienda hoc loco Asia, pro Lydiæ ciuitate, Asiæ vni ex mundi partibus cognomine: aut, Λιβύῃ vel Πισιδίᾳ, reponendum fuerit. Siquidem gigni etiam Coccũ in Africa & Pisidia refert Plinius, lib. 16. cap. 8. Serapio certè quidem, Συρίᾳ, legisse videtur.

μετὰ ὄξους καταπλασσομένη] Alij cum oxymelite terunt, inquit Gal. 7. simpl.

ἐν ταῖς δρυσὶν] Anguillara reponit, ἐν ταῖς πρίνοις, seu ἐν τοῖς πρίνοις, quoniam πρῖνος etiã genere masculino effertur apud Theoph. In ilice verò gigni Coccum, Theoph. lib. 3. hist. de ilice agens admonet, hisce verbis: φέρει δὲ καὶ πρῖνος παρὰ τὴν βάλανον κόκκον τινὰ φοινικοῦν. hoc est, *fert & ilex præter glandem granum quoddam puniceum*, &c. Πρῖνον autem ibidem arborem describit, cui sit folium δρυῶδες, ἔλαττον δὲ, ἐπακανθίζον, id est, *quernum, at minus, aculeatum*, &c. Sed & apud Columellam ilicis mentio fit, quæ spinas non habeat. Porrò siue, ἐν ταῖς δρυσὶν, siue, ἐν τοῖς πρίνοις, legas, parum refert: quoniam δρυὸς nomine glandiferæ omnes arbores comprehenduntur, inter quas & ilicem recenseri nemo negauerit. Cęterùm pro eo quod sequitur, τῷ σώματι, Marcellus & Cornarius, ἐν τῷ θέρει, *æstate*, reponendum non malè suspicantur.

CAP. XLIX. τὰ φύλλα σχίνῳ ὅμοια] Galenus itidem, lib. 8. simplicium, Tragium hoc lentisco simile facit. At Plinius parum sibi constat, dum lib. 13. cap. 21. *Tragium* quod aliàs *tragonin* vocat, *frutiæm* scribit esse *terebintho similem*: lib. verò 27. cap. 13. eundem ipsum *Iunipero similem* facit *& semine & folio & ramis*.

CAP. LI. Τράγος, οἱ δὲ, σκορπίον] Plin. lib. 13. c. 21. *Tragum* (ita enim legẽdum) *siue scorpionem* describit, *ueprem sine folijs*, &c. Rursúmque, lib. 21. cap. 15. *Tragum seu scorpium in totum spinam* esse asserit. Sic. & lib. 22. cap. 15. *Scorpium asparagi caule describit, habentem in cacumine aculeum.* Sed illa Theophrasti Scorpio, quem Nepam vertit Gaza, veriùs conueniunt, quàm Dioscoridis Trago: quanuis non negauerim, Tragi ramulos acuto esse cacumine. Siquidem pusillum eum fruticem Tragum esse lubens agnosco, qui non procul à Monspelio apud oram maritimam nascitur, sine foliis, fructúmque profert, cùm ematuruit, esculentum, rubi Idæi fructui haud ita dissimilem, quem indigenæ, *raisin de mar*, quasi marinum racemũ, appellant. Verùm quoniam is ab Autoribus Aduersariorum pleniùs describitur ac elegantissimè depingitur, eò Lectorem reiicere satius fuerit.

πυρηνὸς καρπὸς, ὡς ῥᾶγες] De Trago siue scorpio ita Plin. lib. 27. cap. 13. *Huius ramorum decem aut duodecim cacumina trita, ex uino pota, cœliacis, dysentericis &c. auxiliantur.* Eum verò locum ex hoc Diosc. contextu ita emendo: *Huius racemorũ decem aut duodecim acini triti ex uino poti*, &c.

CAP. LII. τὸ μὲν τι αὐτοῦ καλεῖται] Theoph. lib. hist. 4. cap. 13. quo loco plantas aquaticas persequitur, paulò secùs tria hæc iunci genera distinguit. Nempe acutum sterilem primum cõstituit, quem marem appellat: alterum frugiferum, priore crassiorem & carnosiorem, quem μελαγκρανιν vocant, quia semen nigrum gerat in cacumine, (atriferum Gaza, alij atricipitem vertũt:) tertium denique crassitie carnositatéque insignem, qui holoschœnos vocatus est, ad vitilia texendásque tegetes ideò vtilissimus, quòd mollis carnosúsque est. Theophrastum, quanuis obscuriùs paulò, secutus est Plinius, lib. 21. c. 18. Duo enim facit Iunci prima genera, vnum mariscum, alterũ marinum oxyschœnõ dictum: cuius duo rursum constituit genera: (perperam enim *tria* apud Plinium legi existimo) nempe marem & fœminam. Tertius enim quem subiungit, holoschœnos dictus, idem est profectò, meo quidem iudicio, cũ marisco primo loco commemorato, quémque, nisi fallor, priores Latini *scirpum* appellabant. Galenus itidem, deindéque AEgineta, Oribasius & Aëtius, σχῖνον λεῖαν, vel potiùs ἑλείαν, id est, *iuncum palustrem*, duplicem faciunt, ὁλόσχοινον (pro quo mendosè habetur apud Galenum, ὀλιγόσχοινος) & ὀξύσχοινον. Hunc verò rursum duplicem cõstituunt, κάρπιμον & ἄκαρπον. Is est in Iunci generibus distinguendis Autorum penè omnium consensus: à quibus tamẽ hoc loco Diosc. quodammodo dissentire videtur, nisi fortè (quod magis placet) σχῖνον λείαν & ὁλόσχοινον vnum & eundem Iuncum esse voluit. Alioqui enim si singula verba spectemus, tria Iunci summa genera statuere videtur, nempe læue, acutum & ὁλόσχοινον dictum: acutum verò deinde subdiuidere in ἄκαρπον & κάρπιμον, *frugiferum* inquàm *& sterile seu infructuosum*.

τραχύτερα τῶν δυοῖν] Lego, παχύτερα. Sic enim Theophr. postquam de duobus Iunci acuti generibus egit, addit: καὶ τρίτος τῷ μεγέθει καὶ τῇ παχύτητι καὶ σαρκίᾳ διαφέρων, ὁ καλούμενος ὁλόσχοινος. hoc est, *tertius magnitudine, crassitie & carnositate præstans, qui holoschœnos appellatur.* Ita & Plinius, *Melancranis*, inquit, *crassior & fruticosior, magisque etiamnum tertius, qui uocatur holoschœnos.* Galenus itidem, 8. simpl. παχύτερα δὲ καὶ χαυνότερα ἡ ὀλιγόσχοινος, pro quo repono, ὁλόσχοινος.

πινόμενος μετὰ κράματος] Plinius, loco antè citato: *Iunci semen tostum & in aqua potum sistit aluum, & fœminarum menses capitisque dolores facit. At qui uocatur holoschœnos, eius folia quæ proxima sunt radici, commanducantur aduersus araneorum morsus*, &c. Ita Plinius aquã pro vino diluto vsurpat, itémque folia quæ morsibus imponit Diosc. ore assumenda præcipit.

Ἡ δὲ Αἰθιοπικὴ] Diosc. codices partim Αἰθιοπικὴ habent, partim Ἐτρουσικὴ. Sed vtraque vox mihi, ęquè ac Valerio Cordo, suspecta est. Plinius cer-

tè quidem EVripici iunci meminit: *Inuenio*, inquit, *etiamnum unum iunci genus, quod EVripicen uocant*. Sed quæ hîc seu AEthiopico seu EVripico iunco tribuuntur à Diosc. eadem Galenus & Serapio ὁλοσχοίνῳ tribuunt; ita vt meritò dubitari possit, sítne hoc loco legendum, ἡ δὲ ὁλόσχοινος: nisi tamen AIθιοπικὴ siue EYριπικὴ σχοῖνος, holoschœni species est, à certo loco ita denominata.

CAP. LIII. βρύον ὅτι προσπεφυκόμενον] Lichena nō esse verè muscum, sed potiùs quasi muscum, palàm ostendit Gal. 7. simpl. his verbis: λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, ἔστι μὲν οἷον βρύον τι. τοῖς φυτοῖς δ' αὖ ὀρθῶς ὀνομάζοιτο τῶν φυτῶν. hoc est, *Lichen in petris nascens, est uelut muscus quidam, attamen rectè in plantarum genere censeri potest*. Plinius quoque, lib. 26. cap. 4. inter Lichenis genera hoc ipsum recēsens, *Est aliud*, inquit, *genus Lichenis, petris totum inhærens ut muscus, qui & ipse illinitur*, &c. Iccirco etiam in Diosc. contextu ante dictionem, βρύον, vocem οἷον seu οἱονεὶ desidero. Illud porrò ἐν παρόδῳ annotes velim, quo loco apud Gal. Lichena ἐπὶ ταῖς ὑγραῖς καὶ δυσώδεσι πέτραις φύεσθαι, hoc est, *humidis & graueolentibus petris innasci*, scribitur, legendum αἰτὶ τοῦ, δυσώδεσι, δροσώδεσι, τουτέστιν, ἐνδρόσοις, hoc est, *roscidis*.

διαχριόμενον. στόματος] Plinius, loco citato, *Morbum quoque regium*, inquit, *cum melle sanat, ore illito & lingua*: quasi legerit, μετὰ μέλιτος διαχριόμενον τοῦ στόματος καὶ τῆς γλώττης. ἢ ῥευματισμοῖς παραμυθεῖται. Neque verò Ictericis illinitur tantùm Lichen, sed & propinatur. Siquidem Gal. lib. 9. de comp. κατὰ τόπ. ex Archigene Lichenas cum aqua mulsa aut meraco potui dat ictericis. Cæterùm vtrum Lichen hemorrhagias sistere valeat, dubitasse quodammodo videtur Gal. 7. simpl. hisce verbis: εἰ δὲ καὶ αἱμορραγίας ἵστησιν, ὡς Διοσκουρίδης φησὶν, οὐκ ἔχω φάναι. i. *An uerò hæmorrhagias sistat, uti retulit Dioscorides, id uerò neutiquam dicere queam*.

CAP. LIIII. παρωνυχίας καὶ κνεία] Ruellius & Marcellus, σκληρίας, legisse videntur: attamen, κνεία, legendum esse satis innuūt Galeni verba, 8. simpl. quo loco & ipsum Diosc. citat. Παρωνυχία ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας. ἰᾶται γὰρ παρωνυχίας. ὡς δὲ Διοσκουρίδης φησὶ, καὶ κνεία. hoc est, *Paronychia ab effectu nomen traxit, siquidē paronychias sanat, & ut Dioscorides refert, fauos quoque*.

CAP. LV. κυπείρῳ ἴσον ὕδωρ] Sunt qui existimēt hîc à Diosc. Chrysocomes seu chrysitæ radicem, cyperi radici saporis ratione conferri. Verùm quoniā ipsemet anteà, lib. I. cap. 4. cyperum ἔμπικρον, hoc est, *amaro gustu*, esse voluit, hîc verò Chrysocomes radicem palàm asserit esse ἐν τῷ γλυκεῖ ὑπαύστηρον, hoc est, *ex dulci quodammodo austeram*, vero similius est figuræ tantùm quantitatísve ratione hanc illi comparari. Aliqui tamen, κυπαρίσσῳ, αἰτὶ τοῦ, κυπείρῳ, legendum censent, vti & nonnulli, πικρὰν, αἰτὶ τοῦ, ὑπαύστηρον. At nobis religio fuit vulgatam multorúmque codicum autoritate stabilitam lectionem immutare.

πρὸς κάθαρσιν ὑστέρας] Ruellius Chrysocomes radicem cōtra vuluæ purgationes prodesse credidit. At nos veriùs *ad purgandam uuluam* reddidimus. Siquidem Gal. loco citato docuit, ἔχειν τι τῆς ἐμμηνίου καθάρσεως προτρεπτικόν. hoc est, *menstruæ purgationis prouocādæ uim quandam obtinere*. Sed & Plinius de eadem radice agēs, lib. 21. cap. 20. *Potui datur*, inquit, *ad uuluæ dolores in aqua mulsa decocta, ciet menstrua*, &c.

CAP. LVII. Ελίχρυσον] Theoph. lib. 9. hist. stirp. ἑλειόχρυσον nominat, Gaza ab aureo flore *AVreliam* denominat. Plinius verò, lib. 21. cap. 25. ἡλιόχρυσον potiùs dictam putauit, *quoniam*, vt ipse vult, *flores illius ad Solis repercussum aurea luce fulgeant*. Themistagoras Ephesius, libro quem inscripsit aureo, tradit inditum fuisse nomen ab Elichryse nympha, quæ prima decerpserit, vti testatur Athenæus, lib. xv. qui quidem Elichrysi florem ibidem loto assimilat. At Gal. nusquam Helichrysi facta mentione, Amaranto vires easdem tribuit, quas Diosc. Helichryso, vt minimè sit dubium, quin Galeni ἀμάραντον, sit Diosc. ἑλίχρυσον. Paulus seorsim amarāti & Helichrysi meminit, attamen locis diuersis easdem vires ascribit.

ἴσχει δὲ καὶ κατάρροιαν] Plinius γυναικεῖον ῥοῦν, αἰτὶ τοῦ, κατάρρουν, legisse videtur. Siquidem loco modò citato, *Folia eius*, inquit, *trium obolorum pondere sistunt profluuia mulierum in uino albo*. Attamen Paulus de Helichrysi coma, καὶ κατάρροις, inquit, βοηθεῖ. Gal. verò cap. de amaranto, in genere ἁπάντων ῥευμάτων ξηραντικὴν εἶναι scripto prodidit, hoc est, *fluxiones quasuis exiccandi ui pollere*.

CAP. LVIII. τρυφερά τις πόα] Plerique Chrysanthemon hoc & buphthalmon, tertio libro descriptum, vnam eandémque plantam esse credidêre, quoniam vtrique vires planè eædem à Diosc. tribuuntur. Ac reuera Galenus cęteríque Græci buphthalmi quidem meminêre, nō item Chrysanthemi. Sunt tamen qui χρυσάνθεμον, Caltham poëtarum, officinis Calendulam dictam, à buphthalmo planè diuersam esse existimarint. Inter cæteros verò acerrimi vir iudicij Gul. Pelisserius Monspeliensis Episcopus, vt nequid in describenda Caltha desideraretur, locum hunc ita restituendū censebat: χρυσάνθεμον ἢ κάλθα, τρυφερὰ πόα θαμνοειδὴς, πλείους ἀναφέρουσα καυλοὺς καὶ φύλλα, πολυσχιδῆ δὲ ἄνθη. hoc est, *Chrysanthemon seu Caltha, tenera est herba fruticosa, plures proferens caules, itémque folia: flores uerò multifidos*. Attamen & florum, qui (nisi mendum subest) κάλχαι dicerentur, ex Nicol. Damasceno & Alcmane Poëta meminit Atheneus, lib. xv. At sunt etiam nonnulli, qui & in hac voce & in cæteris penitus vulgatā lectionem seruant, & Chrysanthemi nomine plantam aliam ostendunt, à buphthalmo notis aliquot manifestò distinctam.

CAP. LIX. σπιθαμώδης] Lacuna in vetusto codice legit, διαπίθαμος, hoc est, *duûm palmorum altitudine*. Ita quoque legi constat apud Oribasium: sed & Plinius, lib. 27. cap. 4. *Ageratum ferulaceam* esse scribit, *duorum palmorum altitudine*. Attamē viderit, quàm rectè vox, διαπίθαμος, cum sequenti voce, ταπεινὸς, conueniat.

πυρωδικλῷ] Malui, πυελαδικλῷ, legere, quàm πυρωπικλῷ. Siquidē Ageratum scripsit Gal. lib. 5. simpl. εἶναι δυνάμεως διαφορητικῆς τε καὶ ἀτρέμα πως ἀφλεγμάντου. hoc est, *uim habere digerendi simul & inflammationes arcendi*: quas quidem vires ab vrendi viribus quàm longissimè dissidere nemo non iudicauerit.

CAP. LX. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι] Verbenaca hæc, recta, vti quæ sequēti capite describitur, supina, à Græcis dicta est. Latinis vtraque sexu distinguitur; siquidem illa, mas: hæc, fœmina dicitur.

Περιστερεῶνος autem vox ex eo deducta est, quòd circa eam herbam columbæ libenter versari soleant, vti certè quidem voluêre Dioscorides & Galenus. Alij verò, quòd ijsdē iucunda esca sit, vti voluit Apuleius, vel quòd ijsdem familiaris, vti Plinius. At piæ memoriæ Præceptor Rondeletius iccirco περιστερεῶνα dictā putabat, quòd circa columbaria frequētissimè reperiatur: quippe quam ex ipso fimo columbino prouenire crederet.

CAP. LXI. σὺν οἴνῳ παλαιοῦ κοτύλῃ] Lacuna legit in antiquo exemplari, σὺν οἴνῳ παλαιοῦ καὶ θερμοῦ κοτύλῃ μιᾷ ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας πινόμενα. quæ quidem lectio probatior fortasse fuerit. Siquidē & ipse Plinius, lib. 26. cap. 12. inter alias Verbenacæ dotes scribit, *morbum regium impugnari Verbenacæ folio, obolis tribus ex vini calidi hemina quatriduo.* Cęterùm lōgè plures Verbenacæ vires legas apud Aëtiū ex Archigene, Tetr. 1. ser. 1. quo loco eandem, Veneris etiam herbam nominat.

C. LXII. στρεαῖς, μελαίνας] Plin. lib. 26. cap. 8. Astragali radices non nigras, sed *rubras* dixit, ibidémque addit, *in petrosis & apricis nasci*, pro eo quod habet Diosc. ἐν ἀνέμοις & συσκίοις, hoc est, *uentosis & opacis.* Legitur tamē in vetere quodā Diosc. codice, ἐν εὐηλίοις *in apricis seu Soli expositis.*

ἐν Μεμφίδι τῆς Ἀρκαδίας] Gal. 6. simpl. de Astragalo: πλεῖστος ὁ θάμνος ἐν Φενεῷ τῆς Ἀρκαδίας φύεται, i. *copiosissimus frutex in Pheneo Arcadiæ nascitur.* Plinius itidem, loco citato: *Nascitur in petrosis, apricis, & ijsdem niualibus, sicut Pheneo Arcadiæ.* Quamobrem & nos pro, ἐν Μεμφίδι, ἐν Φενεῷ, cū Oribasio reponendum censuimus: maximè cùm apud Autores nulla fiat Memphidis Arcadię mentio.

CAP. LXIII. σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσα λευκοῖ] Plinius αὐτὶ τοῦ, λευκοῖ, γλυκεῖ, legisse videtur. Sic enim ille de Hyacinthi radice, lib. 21. c. 26. *E vino dulci illita pubertatem coërcet, & non patitur erumpere.*

θηλακοῖς ἁρμόζει] Sunt qui pro, θηλακοῖς, κοιλιακοῖς, legant. At ego illa, θηλακοῖς ἁρμόζει, minimè expungēda duxi, quoniam & Plinius, citato loco, *Contra serpentes & scorpiones morbúmque regiū semen Hyacinthi cum abrotono dari*, commemorat.

CAP. LXIIII. φύεται ἐν ἀρούραις] Sic Theoph. lib. 9. cap. 13. ἑτέρα δὲ μήκων ῥοιὰς καλουμένη, παρομοία κιχωρείῳ τῷ ἀγρίῳ· διὸ καὶ ἐσθίεται. ἐν ταῖς ἀρούραις δὲ φύεται, μάλιστα ἐν ταῖς κριθαῖς. ἄνθος δὲ ἔχει ἐρυθρόν. i. *Aliud papauer erraticum cognominatū, cichorio syluestri simile, quamobrem in cibos etiam recipitur. Nascitur in aruis ac potissimum inter hordea. Florem uerò habet rubrum,* &c. Plinius autem, lib. 19. cap. 13. *Sponte quidem sed in aruis maximè cum hordeo nascitur, erucæ simile, cubitali altitudine, flore ruso & protinus deciduo.* &c. vbi florem *rufum* dixit, quem Theoph. ἐρυθρὸν & Diosc. φοινικοῦν.

ἐλαίῳ] Comparationem, quæ fit Papaueris erratici cum origani & thymi folijs, temerè & perperàm additam meritò suspicatur Cordus: quoniam cichorio syluestri aut erucæ nulla est cum origano aut thymo foliorum similitudo.

καυλὸν δὲ ῥαβδώδη] Placuit mihi, æquè ac Manardo viro doctiss. Marcelli lectio, qui αὐτὶ τοῦ, χνοώδη, aut potiùs, χονδρώδη, χνοώδη reposuit.

CAP. LXV. περὶ μήκωνος ἡμέρου] Huic inscriptioni, καὶ ἀγρίας, addere libuit, quod in vulg. exempl. desiderabatur: quoniam in hoc ipso capite non de Papauere tantùm satiuo, sed & de varijs syluestris generibus agitur.

ὁ καὶ πιθῖτις] ἤ, αὐτὶ τοῦ, ὁ, reponendum cēseo: quoniam cognomen πιθῖτις, nō semini, sed toti plantæ tribui sit verisimile. Quin neque seminis, sed ipsius potiùs capituli ratione, nempe à dolioli figura, planta ipsa cognomentum illud videtur accepisse.

ἔστι τῷ ἡλίῳ πιθεῖς] Sinceri opij alia experimenta legas apud Plin. lib. 20. cap. 18. vti & aliam parandi meconij rationē, quàm quæ deinceps habetur apud Dioscoridem.

ἀφ' ὅτι ψυδῆ] Attamē & ipse Gal. lib. 2. comp. pharm. κατὰ τόπους, cap. 1. collyria ex opio testatur multis tanto fuisse detrimēto, vt etiam ἀμβλυωπίαν & βαρηκοΐαν induxerint. Ideóque alio loco, nimirum lib. 3. cap. 1. non nisi magna vrgēte necessitate ea vsurpanda monet, quia ferè particulas ad immedicabilem frigiditatem perducant. Sed & idem luculentiùs, quanta collyriorum ex opio vsum damna sequātur, docuit, lib. 3. meth. med. cap. 2. rursùmque, lib. 13. cap. vlt. ac proinde subiunxit, siquando illis vti nos cogat necessitas, non ita multò pòst ad illa transeundum, quæ vim opij maleficam corrigere valeant.

CAP. LXVI. φύλλα ἔχει λευκά] Subnigra potiùs agnouisse videtur Theophrastus, dum lib. 9. cap. 13. de Papaueris corniculati foliis scribit in hunc modum: ἔχεις τὸ φύλλον, ὡς φλόμου τῆς μελαίνης, ἧττον δὲ μέλαν. *esse* inquam *ceu uerbasci nigri, at minus nigrum.* Iccirco fortassis & hoc loco Hermol. Barbarus αὐτὶ τοῦ, λευκά, λεπτά, reponendū censuit. Pliniùs certè quidem, lib. 20. cap. 19. folia corniculato Papaueri tenuiora tribuit, quàm cæteris syluestribus.

καρπὸν δὲ μικρὸν] Apuleius itidem ceratitis Papaueris fructū paruum describit. Attamen Cordus non μικρὸν, sed μακρὸν potiùs legendum censuit: idque eo argumento, quòd Papaueris huiusce siliqua, etsi non ita crassa, oblonga tamen conspiciatur.

μέλαιναν, παχεῖαν] Hanc radicem Theoph. loco citato βραχεῖαν describit, quo loco fortassis αὐτὶ τοῦ, βραχεῖα, παχεῖα substituendum fuerit: quoniam eam crassam, neque tamen ita breuem esse, ipsa αὐτοψία indicat.

φύεται ἐν παραθαλασσίοις] Et ipse Theophr. de hoc eodem Papauere sic habet, loco citato: φύεται δὲ παρὰ τὴν θάλατταν, οὗ αὖ ἡ πετρώδη χωρία. hoc est, *nascitur iuxta mare, locis saxosis.* Plinius itidem, lib. 20. cap. 19. *Nascitur in afflatu maris, aut nitroso loco*: sed *petroso* potiùs *loco* legendum ex illo Theoph. contextu, quiuis facilè iudicet.

κοιλίαν ὀξυβάφῳ πίνει] Plinius aliter, loco citato: *Aluum purgat dimidio acetabulo in mulso.*

CAP. LXVII. Ἡράκλεια κληθεῖσα] In huius cognomenti reddenda causa frustra nonnulli sese torquent, dum hoc Papauer aut ab Hercule, aut ab Heraclea ciuitate ita dictum putant. At ego aptiùs ita dictum existimauerim, quòd à nonnullis contra comitialem morbum, qui etiam Herculeus dicitur, vsurparetur, vti & ipse Theophrastus, citato loco, testatus est.

στρουθίῳ ἐοικότα] Sic Theoph. de Heraclio Papauere: τὸ δὲ φύλλον ἔχουσα ὡς στρουθός, ᾧ τὰ ὀθόνια λευκαίνουσι. ῥίζαν δὲ λευκὴν ἐπιπόλαιον. hoc est, *folium habet quale struthium, quo lintea dealbantur: radicem candidam, in summa terræ superficie sparsam,* &c. Sed

eorum verborum legitimum ſenſum mirum quàm infœliciter aſſecutus ſit Plinius, στρούθου vocis homonymia deceptus, dum ſcribit in hæc verba: *Alterum è ſylueſtribus genus Heraclium uocatur, ab alijs aphrodes, folijs (ſi procul intuearis) ſpeciem paſſerum præſentantibus, radice in ſumma terræ cute, ſemine ſpumeo. Ex hoc lina ſplendorem trahunt æſtate, &c.* Fecit porrò idem ille Theophraſti locus, vt ἀντὶ τοῦ, ῥίζαν δὲ λεπτὴν ἐπιπλέον, ῥίζαν δὲ λευκὴν ἐπιπόλαιον, reſtituendum iudicauerim, quanquam eorum, qui ſecùs cenſuerint, iudiciis non valdè repugnauero.

CAP. LXIX. ἄνθη μηλοειδῆ] Malim, μηλινοειδῆ. ἀτρέμα μηλίζοντα, hoc eſt, *ad colorem luteum leuiter inclinantes*, ſcilicet *flores*, dixit Galenus, 8. ſimpl. cap. de Hyoſcyamo.

μανιώδεις τοῖς ἀρχομένοις] Xenoph. in OEcon. τὸν ὑοσκύαμον φαγόντες, παραπλῆγες γίνονται: *qui hyoſcyamum ſumpſère, mente percelluntur*. Inde & Hyoſcyamus *alterci* nomen apud Latinos obtinuit: neque enim vox eſt Arabica, vti exiſtimauit Plinius, ſed Latina potiùs. Altercum ſiquidẽ ita dictum putauit Scrib. Largus, *quòd qui biberint, mẽte abalienentur cum quadam uerborum altercatione.*

βέλτιον τοῦ ὀποῦ τὸ χύλισμα] Cùm duo modò tradita ſint à Dioſcoride ſucci ab Hyoſcyamo extrahendi genera, verbis hiſce plerique Interpretes ſignificari voluerunt, poſterius priore & pręſtantius & innocentius eſſe. Cùm tamen vtrunque illud iure χύλισμα ſit, ac neutrum ὀποῦ nomẽ mereatur, veriſimilius eſt cõferri hæc Hyoſcyami χυλίσματα cum lacteo ſucco aut liquore, qui ex vulnerata eadem plãta promanarit: quanuis non inficior interdum à Medicis καταχρηστικῶς ὀπὸν, ἀντὶ τοῦ χυλοῦ, ἤτοι χυλίσματος, & viceuerſa voces haſce pro illa, vſurpari.

CAP. LXX. φύλλον ἔχει κορωνόποδι] Plin. lib. 25. capite 11. *Pſyllium folijs* ait eſſe *canino capiti non diſſimilibus*: quo loco *canini capitis* nomine κυνοκεφάλιον herbam ſignificare videtur, quæ etiam ἀντίρρινον ſeu ἀνάρρινον dicitur: à cuius folijs haud ita diſcrepant Pſyllij folia, niſi quòd anguſtiora conſpiciuntur.

ψυκτικὴν] Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ συσταλτικήν. At alij codices vtrunque habent, καὶ μαλακτικήν, καὶ συσταλτικήν. Plinius, loco citato: *Vis ei ad refrigerandum & diſcutiendum ingens.* Nobis vulgata ſcriptura potior viſa eſt, maximè cùm ei Serapionis contextus ſuffragaretur. Attamen & illud ſcitu dignum eſt, Pſyllij ſemen diuerſis conſtare partibus, quarũ aliæ calfaciant, aliæ refrigerent. Siquidem interior medulla palàm calfacere guſtu deprehenditur: cortex verò refrigerandi vi præditus eſt.

δυσὶν ὕδατος δακτύλοις] Legendum hauddubiè ex Interpretum omnium ſentẽtia, κοτύλαις. Nam & Plinius de Pſyllio, citato loco: *Acetabuli menſura in ſextario aquæ denſat ſe & contrahit.* Sextarius autem cotylas binas continet, quæ Latinis *heminæ* dicuntur.

CAP. LXXI. στρύχνος κηπαῖος] Gal. in ſimpl. τρύχνον nominat, quanquam & στρύχνου vocem agnoſcit Plin. lib. 21. cap. 31. *Strychno*, inquit, *quem quidam trychnon ſcripſère, &c.*

CAP. LXXII. οἱ δὲ φυσαλίδα] *Veſicariam* hanc Latinis vocari ſcribit Plinius, lib. 21. cap. 31. *quoniam ueſicæ & calculis proſit.* Attamen vt Græcis φυσαλὶς, ita & *Veſicaria* Latinis iccirco potiùs dici videtur, quòd veſicam imitetur folliculus, quo acinus ipſe continetur: quem quidẽ Dioſc. πυρρὸν deſcribit, Plinius verò *coccineum*, Serapio *rubrum*, & rectè: ſiquidem exactè maturum rubentis ceraſi ſpeciem præ ſe fert.

CAP. LXXIII. ἐν λοβοῖς κροκίζοντα] Ita Serapio & Apuleius. At Theophr. hiſt. lib. 9. cap. 12. ἐρυθρότερον κόκκου, *cocco rubicundiorem*, dixit. Eius autem verba referre libet, quoniam & in alijs deſcriptionis partibus à Dioſcoride euariat: καὶ ὁ μὲν ὑπνώδης ἐρυθρὰν ἔχων τὴν ῥίζαν ὥσπερ αἷμα ὀρυττομένην· ξηραινομένην δὲ, λευκήν. καὶ καρπὸν ἐρυθρότερον κόκκου, φύλλον δὲ τιθυμάλλῳ ὅμοιον, ἢ μηλέᾳ τῇ γλυκείᾳ, καὶ αὐτὸ δασύ. vbi legendum fortaſſis ἀντὶ τοῦ, γλυκείᾳ, κυδωνίᾳ. hoc eſt, *Et ſomnificum quidem ſolanum ſanguinis modo rubentem habet radicem, dum effoditur: at cùm ſicceſcit, candidam: fructus cocco magis rubet, folium tithymallo ſimule aut malo cotoneæ, idque hirſutum.*

CAP. LXXIIII. ὃ ἔνιοι θρύορον] Theoph. hiſt. ſtirp. lib. 9. cap. 12. ὁ δὲ, μανικὸς, οἱ μὲν θρύορον (aliâs βρύορον) καλοῦσιν αὐτὸν, οἱ δὲ, περιττόν. Plinius, æquè ac autor librorum de Venenis, qui Dioſcoridi tribuuntur, Dorycnion & Solanũ manicũ omnino confundere videtur, dum Dorycnij appellationem huic Solano tribuit, itáque appellatũ ſcribit *ab eo quòd cuſpides in prælijs tingerentur: illo paſſim naſcente.* Attamẽ & erythron & neurida, itémque peritton alijs cognominatũ fuiſſe commemorat.

ἢ ιϛ', ὀργυιᾶς] Iſta verba nõ ſatis aſſecutus videtur Apuleius, dũ cap. de herba Solata LXXIIII. *Naſcitur*, inquit, *in collibus uel montuoſis locis, thyrſos emittens decem uel duodecim ulnarum, ſiue, ut Græci, orgyorum, &c.* At rectiùs Serapio, qui *caules illi decem aut duodecim* tribuit, *quorũ ſingulis ſit binûm brachiorum longitudo.* Theophraſtus itidẽ de hoc ipſo Solano: ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὅμοιον εὐζώμῳ πλὴν μεῖζον, τὸν δὲ καυλὸν, ὥσπερ ὀργυιᾶς. i. *folium habet erucæ ſed maius: caulem ulnæ unius longitudine.*

καὶ πλατυτέραν] Lego cum Oribaſio, παχυτέραν, hoc eſt, *craſſius*. Nam & Theophraſtus, loco citato, quanquã capitulum hoc, quod eſt in caulis cacumine, gethyo, nõ, vti Dioſcorides, oliuę, comparat, ſic habet, κεφαλὴν δὲ ὥσπερ γήθυου, μείζω δὲ καὶ παχυτέραν. i. *capitulum uerò ceu gethyi, at maius & craſſius.* Gaza *piloſius* vertit, quaſi δασυτέραν legerit.

καὶ πλαταμῶσιν] Aldinus habet, πλατανώδεσιν: quã lectionem ſecutus eſt Serapio, bonáque pars Interpretum, qui *plataneta*, hoc eſt, *loca platanis conſita*, verterunt. Reliqua exemplaria habent, non quidem, πλατανῶσιν, quod idem planè eſſet, ſed πλαταμῶσιν. Quàm verò varia ſint πλαταμῶνος ſignificata, videre licet apud Suidam, Heſychium & Theonem Arati Scholiaſten: necnon & apud Galenum, in exegeſi vocum Hipp.

δύο δὲ < ποθεῖσαι] Theophr. loco iam ſæpiùs citato: δίδοται δὲ αὐτῆς, ἐὰν μὲν οὕτως ὥστε παίζειν, καὶ δοκεῖν ἑαυτῷ κάλλιστον εἶναι, δραχμὴ σταθμῷ. ἐὰν δὲ μᾶλλον μαίνεσθαι, καὶ φαντασίας τινὰς φαίνεσθαι, δύο δραχμαί. ἐὰν δὲ ὥστε μὴ παύσασθαι μαινόμενον, τρεῖς. καὶ συμπαραμιγνύναι φασὶν, ὥσπερ κένταυρον. ἐὰν δὲ ὥστε ἀποκτεῖναι, τέσσαρες. hoc eſt, *Datur quidem eiuſce radicis drachmæ pondus, ſi ut quis ludat ſéque pulcherrimum putet placuerit. Sin uolueris magis ut inſaniat, ſpectráque uaria ſibi repræſentet, drachmis duabus opus eſt: ſin ut perpetuò*

insaniat, tribus. At *si interimere animus fuerit, drachmæ quatuor erũt exhibendæ.* Plinius verò, lib. 21. cap. 31. *Drachmæ,* inquit, *pondere Græci autores lusum pudoris gigni dixerunt, species uanas imaginésque conspicuas obuersari demonstrantes. Duplicatum hunc modum, legitimam insaniam facere. Quidquid uerò adijciatur ponderi, repræsentare mortem,* &c. Sed eo loco vtrúmne vox, *pudoris,* redundet, ipse videris.

CAP. LXXVI. μῆλα ὠοῖς ἐμφερῆ] Sic Orib. & Serapio, quanuis huius Interpres *mespila* vertit. Nonnulli, in quibus est Marcellus, ὠοῖς, *ouis,* aut potiùs cum vet. cod. ὠῶν λεκύθοις, *ouorum luteis,* videntur legisse. Plin. lib. 25. cap. 13, Mandragoram hunc *mala* ferre scribit *nucum auellanarum magnitudine.* At Theoph. stirp. hist. lib. 6. cap. 2. fructum Mandragoræ describit, μέλανα, ῥαγώδη καὶ οἰνώδη τῷ χυλῷ, hoc est, *nigrum, acinosum & uinoso succo præditum:* ex quibus verbis satis patet, inter Theophr. & Dioscoridis Mandragorã esse haud leue discrimen. Adde quòd cùm vtrique Mandragoræ caulem deneget Dioscorides, caulis tamen meminit ibidem Theophrastus, quod ipsum etiam Plinium loco citato fecisse constat.

ὃν ἔνιοι μώριον καλοῦσι] Plinius *morion* aliquibus vocari scribit, & rectè: ita enim dictus videtur, quemadmodum & qui tertio loco describitur, quòd μωρῶσι, hoc est, *fatuitatem,* inducat. ἀποκάρου inferiùs vno vocabulo eleganter dixit Diosc. pro quo Marcellus falsò, ἀποκαροῦν, reponendum esse suspicatur.

λειωθεὶς δὲ λεάναντας] Iuxta vulgatam lectionem ita vertendum fuerat: *Quę tritum postea quam densatus fuerit, fictili uase recondi oportet.* Sed malim αὐτὶ τοῦ, λεάναντας, legere, ἡλιάσαντας: quæ itidem omnium Interpretum sententia fuisse videtur. Neque verò fit verisimile, succum, vbi densatus fuerit, priùs teri oportere, quàm fictili vase reponatur. Siquidem vim suam longè meliùs compactum ac solidum, quàm in puluerem cõtritum, retinere facilè quisque iudicet.

CAP. LXXVII. οἱ δὲ κάμμορον] Hac voce appellari potuit Aconitum Pardalianches, quasi κακόμορον, τουτέστι, δύσμορον ἤτοι κακοθάνατον, &, vt explicat Nicandri Scholiastes, κακῷ μόρῳ ἀναιροῦν, *mala morte perimens,* aut, vti voluit Plin. lib. 27. cap. 3. *radicis cammaro marino similis* ratione: nam & pro cammaro, quæ καρίδων est species, κάμμορος vox apud Galenum, in Lexico Hipp. itémque apud Eustathium reperitur: quanquam idem frequentiùs κάμμαρος dicitur, vti & Latinis cammarus seu gammarus. Hoc idem Aconitum etiã θηλυφόνου vocem obtinuit, fortasse *quia tactis genitalibus fœminei sexus animalium eodem die mortem inferat,* quemadmodum voluit Plinius, eiusdem lib. cap. 2. licet Theophrastus, qui quidem hoc genus Aconiti priuatim θηλυφόνον etiã appellauit, in genere & citra sexus distinctionem protulerit, lib. 9. cap 19. ἀποκτείνει πᾶν τετράπουν, ἐάν εἰς τὰ αἰδοῖα τεθῇ ἡ ῥίζα ἢ φύλλον, αὐθημερόν. hoc est, vt idẽ Plinius alio loco, puta lib. 25. cap. 10. expressit, *quadrupedem omnem necari, imposita uerendis radice, aut folio intra eundem diem.* Alij quòd feras seu beluas alias, si ab eis edatur, occidat, θηροφόνον seu θηροφόνον cognominandũ censent: vti μυοκτόνον, quoniam, vt Plinij verbis vtar, lib 27. cap. 3. *procul & è longinquo mures odore necat.* Sed quoniam nominum variorũ origines & causas attigimus, quod à nobis alibi perrarò præstitum est, eadem quoque opera ἀκονίτου etymon expendere non abs re fuerit. Siquidem ἀκόνιτον dictum existimauêre Plinius, loco citato, & Ouid. 7. Metamorph. ἀπὸ τῶν ἀκονῶν, i. à cautibus, in quibus nudis nasceretur, *nullo iuxtà ne puluere quidem nutriente.* Theophrastus verò ἀπὸ τῶν Ἀκονῶν itidem cognominatum censuit, sed qui vicus fuerit Periandynorum, seu potiùs, Mariandynorũ. Nam & in his Heraclea Ponti sita est, in qua præstantissimum eiusmodi Aconitum gigni idem Theophrastus asseruit. Porrò & aliam, at longè incertiorem, ex aliorum sententia nominis rationem Plinius attulit: *quoniam,* inquit, *Aconito uis eadem in morte esset, quæ cotibus in ferri acie deterenda, statimque admota uelocitas sentiretur.*

ῥίζα ὁμοία σκορπίῳ] Ab hac scorpij similitudine nonnullis Aconitum Scorpium dictum fuisse à Theophrasto & Plinio traditũ est. Ille enim, διὰ τὸ τὴν ῥίζαν ὁμοίως ἔχειν σκορπίῳ, scorpium appellatum scribit, Plinius etiam hũc imitatus, lib. 25. cap. 10. ita dictũ scribit, *propter radicis cum scorpio similitudinem, cuius etiam tactu moriantur scorpiones.* Alio verò loco, nempe lib 27. cap. 3 *quod radix incuruetur paulum scorpionum modo:* id quòd & ipsa Diosc. verba sonare videntur.

CAP. LXXVIII. ὅμοια τοῖς τῆς πλατάνου] Theophrastus, lib. 9. hist. cap. 16. folium habere scribit κιχωριώδες, ῥίζαν δὲ ὁμοίαν τῷ σχήματι καὶ τῷ χρώματι καρύῳ. *folium,* inquàm, *cichoraceum, radicem tum figura tum etiam colore nuci proximam.* In quibus, vt & in cæteris ferè omnibus, Theophrastus à Diosc. planè discrepat. Sed quòd ad folium spectat, Dodonæus eo loco αὐτὶ τοῦ, κιχωριώδες, βαρβαρώδες, legendum esse suspicatur. Ego verò quantùm ad radicẽ (cui vni vim mortiferã Theoph. tribuit) vnà cum Marcello αὐτὶ τοῦ, καρύῳ, καρίδι, restituendum suspicor. quoniam etiam radicem Diosc. πλεκταῖς καρίδων comparauit, vti Plinius, qui Aconiti genera minimè distinxit, *cammaro marino.* Alioqui Theophrasti Aconitũ aliud fuerit à Lycoctono Dioscorideo, quale nimirũ in postrema editione Dodonæus ad amussim repræsentasse videtur.

καὶ μικρόπετα πολλά] Præter veteris codicis fidem, mouit me Marcelli & Dodonæi autoritas, vt, μικρόπετα, legere maluerim, quàm cũ vulgatis exemplaribus, μακρόπετα: maximè cùm Aconito nostro λυκοκτόνῳ, cui Dioscoridis descriptio perbellè conuenit, folia esse longè quàm platani minora sensus ipse iudicet.

CAP. LXXIX. φύλλα δὲ νάρθηκι] Plinius, lib. 25. cap. 13. *Cicutæ folia non ferulæ, sed coriandro similia* dixit: & id quidem veriùs fortassè. Quamobrem & Anguillara hoc loco αὐτὶ τοῦ, νάρθηκι, κοριάννῳ, reponendum suspicatus est.

καὶ ψύξιν ἀναιροῦν] Cicutam potenter refrigerare, suáque illa vi refrigeratoria etiam enecare, apud omnes ferè Medicos est in confesso. Iccircóque mirari subit Cicutæ semen à Celso inter rodentia numeratũ fuisse, lib. 5. cap. 6. vnde fortassis & eorum manauit error, qui antehac semen Cicutæ, loco seminis Harmel, in compositionibus nimiùm leuiter vsurpabant. Verùm enimuerò cùm etiam Cicutæ semen, haud secus ac reliquas herbæ partes, refrigeratorium esse

constet, vel Cicutæ nomine dicendum herbam aliam designasse Celsum, vel ipsum hallucinatũ esse confiteri par est: vti & dum alia complura omnino rosionis expertia, gallam nimirũ (nisi fortè vstam intellexit) lentiscum, myrrham & omphacium inter rodentia ibidem recensuit.

βοηθεῖται δὲ ἀκράτῳ] Constat ex temperamentorum contrarietate manifestissima, *contra Cicutas*, (vt Plinij verbis vtar, lib. 23. ca. 2. *merum*) esse remedio, tanquam depellendæ, quam Cicuta intulerit, iniuriæ opportunũ: quod & ipse agnouit Plato, in Dialogo qui Lysis inscribitur. Attamen & aliter verba hæc Dioscoridis accipi possent, quasi voluerit vino meraco vim Cicutæ maleficam adiuuari, dum scilicet vinum vehiculi vicem præstans, vim eam cicutæ ad vitalia deducit: quod & ipsum Plinius innuit, lib. 25. cap. 13. quo loco de Cicutæ vi refrigeratoria & enecante agẽs, scribit in hæc verba: *remedio est, priusquàm perueniatur ad uitalia, uini natura excalfactoria. Sed in uino pota, irremediabilis existimatur.*

ἐνεργέστατον δὲ] Codex Catacuzenus sic habet: ἐνεργέστατον δὲ ἐστὶ τὸ Κρητικὸν καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ φυόμενον, καὶ τὸ Μεγαρικὸν, καὶ τὸ Ἀττικὸν, καὶ τὸ Κῶον. Lacuna itidem ex vetusto quodã codice ἀντὶ τοῦ, Χίῳ, Κῷ reponit. At Plinius, loco modò citato, *Maxima uis*, inquit, *natæ finibus* (non, *Susis*) *Parthorum, mox Laconicæ Creticæ, Asiaticæ: in Græcia uerò, Megaricæ, deinde Atticæ.*

Cap. LXXX. σμίλαξ, οἱ δὲ, θύμαλον] Arbor hęc eadẽ à Nicãdro in Alexiph. σμῖλος, à Theoph. verò, stirpiũ hist. lib. 3. c. 10. μῖλος appellatur: factũq; est vocis huiusce similitudine, vt hanc cum fraxino, quæ μελία est, confuderit Plinius: dum nõnulla fraxini foliis tribuit, quæ Taxi foliis veriùs à Theophrasto tribuuntur. Illam porrò eandem arborem à nonnullis etiam θύμιον vocari scribit Paulus, lib. 5. cap. 48. itémque Autor librorum de venenis, qui hos de materia medica libros proximè sequuntur. Dioscorides, hoc loco, θύμαλον à quibusdam vocitari solitam tradit.

ἐλάτῃ τοῖς φύλλοις] Theophrastus, citato loco, Taxum nõ æquè ac abietem proceram esse scribit, esséq; magis πολυμάσχαλον, id est, *alis sinuatam*, necnõ & folio quàm abietis pinguiore molliorèque. Porrò & ab hac abietis similitudine Nicãder in Alexiph. σμῖλον ἐλατίδα, eleganter dixit: & epitheti vice addit, κακῷ θανάτῳ πολυκλαύστοιο δότειραν. hoc est, *infœlicem, quæ morte luctuosa perimit.*

ἐσθίοντα μελαίνεται] Lacuna legit in antiquo codice, πνίγεται, vel πνίγονται. At ego malim, παίνεται, hoc est, *saginantur*. Nã & hoc modo veteres Dioscoridis Interpretes videntur legisse.

διαρροίαις περιπίπτουσι] Contrà Theophr. lib. 3. c. 10. Taxi quidem fructum ab aliquibus etiã mãdi scribit: at suauem esse & innoxium. Plinius verò, *Taxi baccis lethale in Hispania præcipuè uenenum inesse* tradit, lib. 16. cap. 10.

τὸ δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ] Quæ hîc de Narbonensi Taxo prædicantur, eadem de Arcadica narrãtur à Plinio, loco modò citato. Arcadicę quidẽ Taxi fateor meminisse quoque Theophrastum, lib. hist. 3. sed non in eam sententiam. Quin & idem Arcadicæ smilacis eodẽ libro meminit, verùm quæ sit à Taxo longè diuersa, & ilici similis. Ea verò ipsa est, cuius etiam decoctum à Gal. lib. 6. τῶν κατὰ τόπους, cap. 3. ad columellam inflammatam vsurpatur. Taxi enim, quæ, vel ipso teste Galeno δηλητηρίου ἐστὶ δυνάμεως, mentionem eo loco fieri nullo modo fit mihi verisimile: quanuis Cornarius, in suis commentariis, contrà sensisse videatur.

πολλάκις δὲ καὶ θνήσκειν] Plutarchus, 3. Sympos. de perniciosa ista Taxi vmbra agẽs, tùm demùm eam scribit ἀποκτείνειν τοὺς ἐγκαταδαρθέντας, ὅταν ὀργᾷ μάλιστα πρὸς τὴν ἄνθησιν. hoc est, *lethalem esse Taxi umbram sub ea sopitis, quando turget* [et] *ad aperiendos flores suos naturæ sponte incitatur.*

Cap. LXXXI. κτείνει κύνας] *Apocynon necare quadrupedes omnes*, scribit Plin. lib. 24. cap. 11. Galenus verò, 6. simpl. etiam hominibus venenum esse tradit, nec nisi imposito eo vtendum censet, ad discutiendum. Et Plinius tamen, eodem illo loco, *Apocyni semen ex aqua pleuriticos omnésque lateris dolores sanare* scribit: quod de sumpto Apocyni semine intelligendum videtur. Verùm in eo Plinij loco mendum fortasse subest, quod meritò suspicatur Cornarius.

Cap. LXXXII. ὡς κέρατι] Lege, ὡς κέρας, seu potiùs, ὡς κεράτιον, αἰγειρώδη: vel, si mauis: κεράτιον ἐμφερὲς ἀμυγδάλῃ καρπῷ, καὶ αἰγειρώδη, πλήρες &c. Paulò pòst verò, ἀντὶ τοῦ, ὑακινθίνοις, iuxta vetusti codicis fidem lego, ἀκανθίνοις. Siquidẽ quod intra Nerij siliquam continetur semẽ, lanosis floccis albidis est implicitum, quales & ij sunt pappi, qui in Acanthio visuntur.

αἱ θρώπων δὲ σωτικῶ] Eadem planè de Nerio seu Rhododẽdro (δάφνην ἀγρίαν vocat Lucianus, *laureã rosam* Apuleius) referuntur à Plinio, lib. 16. c. 20. At contrà Gal. 3. simpl. Nerion intrò sumptũ, non pecoribus tantùm atque aliis quadrupedibus, sed & hominibus perniciosum venenatúmque esse cẽsuit. Verùm fortasse quod hominibus sanis venenum est, idem ipsum à serpẽte demorsis est remedio: sunt enim venena plerunque aliorum venenorum ἀλεξιφάρμακα.

Cap. LXXXIII. Ἐφίμοι δὲ εἰσι] Fungos Ἐφίμους dixit Dioscor. quippe qui copiosum alimentum subministrent, quanuis id crassum & excrementitium: *alibiles* ex Varrone vertimus. Sed & si Ἐφίμους accipere voluerimus, quasi βρωσίμους seu ἐδωδίμους, pro *iis scilicet qui esculenti sunt*, non incõmodè, vt opinor, hæc ipsa periodus aliter ita verti posset: *Cæterùm qui fungi in alimentis locum habent, ægrè quoque dissoluuntur*, &c. Porrò quibus signis esculenta fungorum genera à venenatis & pernicialibus internoscantur, & quænam his sint remedio, illa verò quomodo præparari oporteat, quò innocentiora euadant, reperies & apud Athenæum, lib. 2. quo loco ipsius Diphili Siphnij verba recitantur.

Cap. LXXXIIII. οἱ δὲ ἐφήμερον] Galenus & Paulus duplex faciunt Ephemeron, Colchicum & illud alterum minimè venenatum, proximè sequenti capite descriptum, quod iris syluestris appellatur. Ita autem Galenus, 6. simplicium, vtrunque distinxit, quòd Ephemeron radicem oblongam, Colchicum verò rotundam eandem proferat. Serapio hermodactylo tribuit, quæ Diosc. vtrique huic Ephemero. At Paulus Ephemeri genera ab hermodactylo manifestò discreuit, dum de hermodactylo & Ephemeris distinctis egit capitibus. Neque tamen Dodonæi sententiam improbauerim, qui officinarum

officinarum Hermodactylum, innocens Colchici peregrini genus esse existimat.

οἱ δὲ ἱερὰν ἀγρίαν] Galenus & Paulus hoc genus Ephemeri etiam alio nomine ἱερὰν ἀγρίαν appellari testantur: attamē à Serapionis Interprete Dodonæi censura confirmatur, qui κρίνον ἄγριον hoc loco legendum existimat.

αὕτη λευκή] De Ephemero paulò aliter Plin. lib. 25. cap. vlt. in hæc verba: *Ephemerum folia habet lilij, sed minora, caulem parem, florem cæruleum, semen superuacuum*, &c.

CAP. LXXXVI. οἱ δὲ ὑγιεινὴν ἀγρίαν] ἰξίνην ἀγρίαν, legendum cōiicio ex Apuleio: qui quidem, inter alia Helxines nomina, & huius etiam meminit. Ita porrò dicta videtur, quòd ipsius semina capitulis lappaceis inclusa sint, quæ quidem tenaci nexu instar visci vestes quibus adhæserint ad se trahāt, vnde & ἐλξίνην quoque dictam volunt. Ἀσυρίας autem vocem ego corruptam existimo, ac pro ea fortasse reponendum, περδίκιον, (siquidem & ab aliquibus ita vocari narrat Plinius, quoniam illius semine perdices præcipuè vescantur) aut etiam, si mauis, Vrceolarem aut Vitrariam. Nam & ista nomina huic eidem plātæ à Latinis indita sunt, quòd detergendis vitreis vrceolis esset efficax: quanquam & alij à solo natali muralium seu muralem herbam vocauēre.

ὅμοια λινοζώστει] Plinius *folia mistæ similitudinis plantagini & marrubio* esse scribit, libro 22. capite 17.

CAP. LXXXVII. ψυχρικὴν, συπτικὴν] Contrà Gal. 6. simpl. Alsinē esse tradit aqueæ & frigidæ essentiæ, adeóque citra astrictionem refrigerare: id quod itidem Paulus, Oribasius & Aëtius Galenum secuti testantur. Sed fortasse vox hæc, συπτικὴν, perperàm & prҽter mentem Dioſc. in contextum irrepsit. Et certè quidem in veteribus quibusdam codicibus minimè legitur.

CAP. LXXXIX. καὶ ὀστρακίνοις] τουτέστιν, ἀργιλώδεσιν, id est, *argillosis*: argilla enim terra ea est, è qua figuli vasa sua figlina conficiunt. Plinius hunc locum fortasse non satis assecutus, lib. 25. cap. 13. *Aeizoon maius in fictilibus uasculis seri tradidit*.

CAP. XCI. φύεται ἐν πέτραις] Marcellus nonnulla hoc loco adiicit, ex libro 2. capite de portulaca agresti hauddubiè transcripta. Ac reuera quidem quod hîc tertium Sedi genus nominatur, & quæ syluestris portulacæ nomine eo loco describitur, vna eadémque planta esse mihi videntur, quæ duobus variis sit descripta capitibus, quemadmodum & suo loco anteà monuimus.

ἔχει θερμαντικὴν] Plinius, lib. 25. cap. 13. Sedi generibus omnibus vim eandem tribuit, refrigeratoriam nimirum & astringentem, in quo palàm à Dioscoride discrepat: qui quidem tertium hoc Sedi genus, calfaciens, acre & exulcerans constituit.

CAP. XCII. φιμοὺς τοὺς ἐν αἰδοίοις] *astricta pudēda laxat*, seu, *coarctata eadem dilatat*. Id enim sonat verba Dioscoridis: neque dubium est, quin vitium id, quod φιμὸς seu φίμωσις Græcè dicitur, æquè in vulua muliebri atque in cole virili, interdum conspiciatur. Alioqui equidem, *Contectam colis glandem nudat*, reddidissem, sicque aptiùs virorum φίμωσιν expressissem.

CAP. XCIII. καὶ λιπαρά] Plinius, ῥυπαρὰ, perperàm legisse videtur. Sic enim, lib. 25. cap. 13. de Cotyledone: *Est & aliud genus, inquit, eiusdem, sordidis foliis*, &c. Ibidem, pro eo quòd hîc habetur, ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ τὸ ἀείζωον, habet ille: *Vsus eius ad eadem quæ iris*, pro quo legendum coniicio, *prioris*, scilicet alterius Cotyledonis. Nam & vtriusque Veneris vmbilici vires ab aeizoi vtriusque viribus haud ita discrepant.

CAP. XCIIII. κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα] Cùm Vrtica caliditate sua partiúmque tenuitate menses cieat, mirum fortasse cuipiam non abs re fuerit, quòd Diosc. sanguinis è naribus profluuia eandem sistere paulò antè pronuntiauerit. Et hoc ipsum tamen etiam retulit Plinius, lib. 22. cap. 13. scribens, *Vrticam tritam naribus inditam sanguinem sistere, & magis radicæ*: rursúmque, non ita multò pòst, *Succum urticæ expressum illitúmque fronti sanguinem narium sistere*. Sed & Aëtius, tetrab. 2. serm. 2. cap. 94. *Sanguinis è naribus eruptionem sistere* ait *foliorum Vrticæ succum linamento exceptum & inditum, itémque folia ipsa trita ac fronti imposita*. Quid quòd & ipse Gal. lib. de comp. med. κατὰ τόπους 4. cap. 8. Vrticam non dubitat inter ea recensere, quæ astringunt simul & repellunt? etsi vires planè contrarias illi tribuisse videatur, lib. 6. simpl.

CAP. XCVII. ῥίζα ἄχρηστος] Plinius, lib. 25. c. vlt. de Senecionis radice verba faciēs, habet hūc in modum: *Radice alij* (dixerunt esse) *superuacua, alij neruis utili, alij potu strangulante*. At Senecionis quidem radicem superuacuam agnoscit Diosc. folia verò neruis vtilia, & pappos potu strangulare tradit. Ista fortè non satis assecutus Plinius, radici tribui putauit, quæ foliis & pappis rectiùs conueniunt.

CAP. XCVIII. Θάλικτρον] Galenus & Paulus θαλίκτρον vocant, itémque Plinius Thalietrū: atque hîc quoque verisimile est lapsu propter similitudinem facili *n* in *κ* mutatum. Porrò Thalietro Plinius, lib. 27. cap. 13. caulem assignat papaueris, quem Dioscorides eúmque secutus Galenus πηγάνου seu πηγανίου τὸ πάχος esse pronuntiarunt, hoc est, *rutacei crassitudine*.

CAP. XCIX. τειχῶδες, ἰσχνόν] And. Lacuna legit in vetusto codice, ἀντὶ τοῦ, τειχῶδες, θριδακῶδες, hoc est, *lactucæ folio*: quam ego lectionem iccircò prætulerim quòd & ipse Theophrastus, lib. hist. stirp. 4. cap. 7. Musco marino folia tribuit herbacei coloris, lactucis non dissimilia, sed rugosiora & contractiora, hisce verbis, quҽ ita legi par est: ἄλλο δὲ βρύον ὃ φύλλον ἔχει ποῶδες τῇ χρόᾳ, πλατὺ δὲ καὶ οὐκ ἀνόμοιον ταῖς θριδακίναις, πλὴν ῥυσσωδέστερον καὶ ὥσπερ συνεσπασμένον. Huius quoque vestigiis insistens Plinius, libri decimotertij capite vigesimoquinto: *Aliud*, inquit, *genus fruticum Bryon uocatur, folio lactucæ, rugosiore tantùm*, &c. Rursúmque, libro vigesimoseptimo, capite octauo: *Bryon marina herba sine dubitatione est, lactucæ foliis similis, rugosa, ueluti contracta, pluribus ab una radice exeuntibus foliis*, &c. quanquam etiam libri vigesimosexti capite decimo, *fuci marini genus, quod conchyliis substernitur, faciens lactucæ simile*, Muscum cum fuco confundere videtur. Ex illis porrò Theophrasti & Plinij locis hoc Dioscoridis caput illustrantibus palàm fit, βρύον θαλάσσιον non esse corallinam, vt

plerique sat turpiter hallucinati autumant, sed potiùs quod pro Musco marino altero depingitur à Matthiolo, itémque à Dodonæo pro fuco marino priore, quíque lichenem, quem *hepaticam* vocant, aut potiùs pulmonariam vulgo dictam, referre videtur. Corallina verò ad fuci marini genera potiùs referenda videtur, siue is sit quem τριχόφυλλον, hoc est, *capillaceo folio*, similẽ fœniculo describit Theophrastus, siue etiam qui gramini similis esse traditur. Equidem apud Diosc. corallinam esse crediderim, quam is φῦκος λευκὸν, aut potiùs à foliis crispis tortísve, aut etiam mollibus, οὖλον nominat.

ταῖς σύφιως σεομβύας] Ruellius, ψύξεως, legisse videtur: in quam sententiam Plinius etiam, loco modò citato, sic habet: *Præcipua siccandi ei spissandíque uis, & collectiones omnes inflammationésque cohibendi, præcipuè podagræ, & quicquid refrigerare opus sit.* Galenus itidem de Bryo seu Musco marino, libro 6. simpl. καὶ πάνθ' ὅσα θερμὰ καταπλαττόμενον ἐναργῶς ἐμψύχει τε καὶ ὠφελεῖ. hoc est, *calidos omnes affectus euidenter refrigerando iuuat.*

CAP. C. τὸ δὲ λευκὸν] Lacuna legit in vetusto exemplari, οὖλον, hoc est, non, vt ille quidem vertit, *capillaceum*, sed, *crispis & intortis* seu etiam *mollibus folijs.* Plinius quoque, libri 26. capite 10. Fuci marini tria constituit genera: vnum quidem latum, alterum longius, quadantenus rubens, tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tingantur. Idipsum paucis immutatis repetit, libri 32. capite 6. Alibi verò, libro decimotertio, capite vltimo, totidem quidem statuit Fuci marini genera: sed primum scribit folia gignere lata, colore viridi: alterum capillaceo esse folio, simile fœniculo: tertium gramini simile, radice geniculata & caule qualiter calami. Quin & Theophrastus, ex quo illa deprompsisse videtur, Algæ marinæ tria hęc agnoscit genera, lib. stirp. hist. 4. ca. 7. duo quidem πρόσγεια, hoc est, *iuxta terram nascentia*, tertium verò πόντιον, seu πελάγιον, hoc est, *in alto mari proueniens*, quanquam & idipsum in Creta πρὸς τῇ γῇ φύεσθαι fatetur: ac προσγείων quidem vnum statuit πλατύφυλλον, herbaceóque aut viridi colore, quod quidam à porracei folij figura & colore πράσον, alij à forma & fortassis etiam vsu ζωστῆρα nominarẽt: alterum τριχόφυλλον, hoc est, *folio capillaceo*, fœniculo simile: πόντιον verò, quod tertio loco recensetur, gramini assimilat. Sed quid sibi voluerit Plinius, satis demirari non possum, dum, loco postremò citato, negat linguam aliam habere nomen. quod Græci vocant φῦκον, quoniam Alga herbarum magis quàm fruticum vocabulum intelligatur: interea tamen, lib. 32. c. 6. & alibi eundem Fucum algæ nomine designare non veretur.

ποδαγρικοῖς καὶ ταῖς φλεγ.] Rectiùs fortasse, πρὸς ποδάγρας (seu ποδαγρικὰς διαθέσεις) καὶ ταῖς φλεγμοναῖς.

ὄντως ἐκείνου ῥιζίου] Anguillara quidem tertij Fuci folia à Cretensibus fœminis commanducari & ad fucum adhiberi solita narrat: at de radice nil tale commemorat. Anchusæ verò radice colorem etiam natiuum olim solitas mentiri mulieres non est dubium, quoniam malas eleganti commendet purpurisso: attamen, quicquid affirmet Dodonæus, haudquaquam occurrit Græcus vllus Autor, apud quem radix ea φύκους nomine significetur. Quare veriùs φῦκος, è quo Latini fucum suum mutuati sunt, existimauerim non quidem radiculam fuisse, sed factitiũ potiùs quoddam medicamentum è cerussa paratum, cuius etiam Galenus ipse meminerit, lib. 9. simpl. tum cap. de cerussa, tum etiam in præfatione, quam metallicis medicamentis præfixit. Quin & illud ipsum Aëtius, quodam loco, φῦκος βαφικὸν cognominauit. Sed vide num fortè sit apud Diosc. hoc loco legendum ἀντὶ ῥιζίου, ψιμμυθίου, cùm aliud nil sit φῦκος, quàm cerussa ipsa varia lotura ad mulierum fucos præparata.

CAP. CI. ὅμοιον σεύτλῳ] *Potamogeton*, vt scribit Plinius, lib. 26. cap. 8. *similis betæ folijs, minoribus tantùm hirsutioribúsque*, &c.

CAP. CII. χωρὶς ῥίζης ζῆν] Verisimile est, si non sunt huic plantæ veræ radices, fibras saltem radicum loco subesse, quibus velut ore alimentum suscipiat: quo quidẽ, dum viuit, carere nullo modo potest. Alioqui non minùs fabulosum hoc foret, quàm quod & ipse Dioscor. de malabathro prodidit, lib. 1. cap. 11. Quòd verò & huic plantæ radicem hoc loco negauit, iccircò factũ est, quòd folia fortasse sessili sua basi radices ita occulant, vix vt illę conspici possint.

ταῖς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίαις] Plinius, lib. 24. cap. 18. de Stratiote aquatica: *Sanguinem quoque qui defluit à renibus pota cum thure masculo mirificè sistit.*

CAP. CIIII. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν] His verbis quatuor Verbasci genera traduntur à Diosc. dũ Verbascum distinguit in album & nigrum, albúmque subdiuidit in marem & fœminam. Dioscoridem in tradendis Verbasci differentiis iisdẽ sequitur & ipse Gal. 8. simpl. hisce verbis: ἡ μέν τις ἐστὶ τοῖς φύλλοις λευκὴ, ἡ δὲ μέλαινα. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν ἄρρην, ἧς τὰ φύλλα στενώτερα· ἡ δὲ θῆλυς, ἧς μείζω. hoc est, *Est quoddam Verbascum folijs candidis, alterum ijsdem nigris: & illius quidem duo sunt genera: mas, cuius folia angustiora: & fœmina, cuius grandiora*, &c. At Plinius, libro vigesimoquinto, capite decimo, vnicam duntaxat Verbasci differẽtiam agnouisse videtur, dum scribit in hæc verba: *Verbascum genera habet prima duo: album in quo mas intelligitur: alterum nigrum, in quo fœmina.* In cæteris tamen quæ sequũtur à Dioscoride haud ita multùm euariat.

ἔχει δὲ κλῶνας] Quidam vetus codex ἀντὶ τοῦ, κλῶνας, legit, δακτύλους. pro quo fortè reponendum esset, σπονδύλους. Lacuna verò in alio vetusto codice legit in hunc modum. φύλλα δὲ ἐλελισφάκῳ ὅμοια ἔχει κύκλῳ περὶ ταῖς ῥάβδοις, ὥσπερ πράσιον. Eandem quoque lectionem secutus videtur Oribasius. At ego vnica mutata vocula lectionem vulgatam retineo, nempe ἀντὶ τοῦ κλῶνας, lego, κύκλῳ. Neque enim foliorum, sed florum potiùs situm circa virgas hîc depingere velle videtur Dioscorides, qualem nimirum & in vtroq; marrubio descripserat, dum marrubij quidem nigri flores diceret περικεῖσθαι τοῖς καυλοῖς σπονδυλοειδῶς, albi verò, οἱονεὶ σπονδύλους.

CAP. CVI. δύναται καὶ ὁ καρπὸς] Hæc eadem repetũtur à Galeno, 6. Simplicium, totidem verbis: sed ad perniones & ambusta, nulla seminis Arctij facta mentione, radices, folia & caules tãtummodò commẽdantur à Diosc. in lib. 1. εὐπορ. cap. 178. & 179. vnde & quidam hoc loco ἀντὶ τοῦ,

καρπὸς, καυλὸς legendum suspicantur.

CAP. CVII. τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν] τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν περὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα, *dolores articulorum ex contorsionibus ortos* verto cum Ruellio: nonnulli alij *ex artuum confractionibus ortos* interpretantur: quoniam λυγισμὸν reperiunt apud Hesychium exponi, ἀνάκλασιν μελῶν: pro quo ibidem rectiùs fortasse legas, ἀνάκαμψιν μελῶν. Nam & antè idē Hesychius τὸ λυγίζειν exposuerat, κάμπτειν ἢ στρέφειν, hoc est, *flectere* aut *torquere*, deducta scilicet voce ἀπὸ τῆς λύγου, ὅ ἐστιν, ἱμαντώδους φυτοῦ, *à uitice* scil. seu *saliæ amerina*, quæ quidem inter vitilia omnia lentore & flexibilitate pollet. Hinc factum est, vt λύγισμα seu λυγισμὸν αὐτὶ τοῦ, στρέμματος accipiendum putarim, hoc est, *pro luxatione seu contorsione*. Nam & hac voce vsus est Cicero, quamuis pro ea quæ in articulis fit contorsione, *luxationis* vox in vsu frequentiore solet esse.

CAP. CX. δακρύων ἀγωγός] Addo ex Gal. & Plinio, ὥσπερ ὁ καπνὸς, quāuis alioqui sat ista subaudiri possent. Quia enim Fumariæ succus instar fumi lacrymosus est, (hanc enim vocem Horatij exēplo vsurpare libet) tota herba apud Græcos καπνοῦ seu καπνὶς, vti apud Latinos *fumariæ*, nomen inuenit.

ταῖς ἐκ τῶν βλεφάρων διπλαῖς] Lacuna ex v. cod. legit: ταῖς ἐκ τῶν βλεφάρων ἑλκυσθείσας τρίχας σὺν κόλλᾳ ἢ κόμμει, &c. quam lectionem plerique Interpretum secuti videntur. At ego vulgatam lectionem lubens retineo: sed, ἑλκυσθείσας, ex Lacunæ codice addo: vix enim Fumariæ succus illitus eiusmodi pilos aboleret, nisi priùs volsellis euulsi forent. Per διπλᾶς autem τρίχας, eum palpebrarum seu potiùs ciliorum affectū designari existimo, qui à Medicis διστιχία seu διστιχίασις, & ab Autore Isagoges etiam διστειχίασις dictus est. Est autē is τριχιάσεως species, per quam sub ciliis naturalibus pilorum ordo alius præter naturam succrescit, qui oculorum membranas pungit, atque adeò fluxiones in oculos sæpenumerò concitat.

CAP. CXI. ὅς χυλισθεὶς] Quod hîc Dioscorides expressò è Loto satiua succo, idem ipsum Plinius, lib. 22. cap. 21. illius folijs tribuit, hisce verbis: *folia eius cum melle, oculorum cicatrices, argema, nubeculas discutiunt*.

CAP. CXIIII. τῷ τοῦ κυάμου ἐμφερὴς] Caulem hunc, non vulgaris quidem fabæ, sed AEgyptię, cauli conferri facilè colligitur ex Theophrasto: qui quidē, lib. 4. stirp. hist. cap. 10. vbi fabam AEgyptiam descripsit, illico pòst huius etiam Loti partes omnes, nempe caulem, folia, flores, caput & radicem quoq; ipsam, quam κόρσιον nominat, ita luculentè depingit, vt ad lucem huic capiti Dioscoridis afferendam nihil ampliùs desiderari possit. Inde & sua mutuatus est Plinius, lib. 13. cap. 17.

λευκὸν, ἐοικὸς κρίνῳ] Callixenus Rhodius in suis de Alexādria libris, vti refert Athenæus, lib. xv. floris Loti duplicem agnoscit colorem: *alterum*, inquit, *similem rosæ, ex quo nectebantur coronæ, quas propriè nocabant Antinoias: alterum cyaneum, è quo lotina corona fiebat*.

CAP. CXVI. τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις] Plinius, lib. 24. cap. 16. floris insuper mentionem facit, hisce verbis: *Myrrhis, quā alij smyrrhizam, alij myrrham nocant, simillima est cicutæ, caule folijsque & flore: minor tantùm & exilior, cibo non insuauis*, &c. Varia porrò nomina, quæ huic herbæ tribuuntur, omnia sat constat ab odore myrrhæ, quem refert ipsa radix, indita fuisse.

CAP. CXVII. μύαγρος] Paulus AEgineta, lib. 7. in litera M locis duobus diuersis de hac eadē planta egit: ac priore quidem, μύαγρον appellat, posteriore, μύαρον, ἤτοι μελάμπυρον: hîc quidē Dioscoridis, illic verò Galeni ipsissima verba referens. Cæterùm in hoc ipso capite αὐτὶ τοῦ, τραχήλῳ, τήλιδι seu τήλει restituendum esse ampliùs nemo fortasse dubitat.

CAP. CXVIII. ὄναγρα, οἱ δὲ ὀνοθήραν] Hâc plantam itidem ὄναγρον, ἢ ὀνοθήραν, ἢ ὀνοθύραν nominant Galenus, Paulus & Oribasius. Attamen rectiùs οἴναγρον aut οἰνάγραν, vel etiam οἰνοθήραν legas ex Theoph. & Plinio: quoniam ἀπὸ τοῦ οἴνου, nimirum *à facultate uini, quam refert*, nomen accepisse videtur: siue quia radix arefacta vinum oleat, vti referunt, siue quòd haud secus atque vinum feritatem animalium mitiget. Crateuas apud Plinium etiam OEnotheridem appellat. Porrò ex Theoph. cap. 21. lib. 9. stirp. nōnulla, quæ in hoc contextu vitio non carent, emendare facile fuerit: scilicet pro, γλυκύπτερα, reponendum πλατύπτερα, itémq; pro, ῥίζαν μικρὰν, μακρὰν, vti nos fecimus, veterū codicum fidē secuti. Sed & ex Theoph. sententia, longā OEnotheræ radicem fecit Plinius, lib. 26. cap. 11. In radicis tamen colore manifestò discrepat à Dioscoride Theophrastus, dum hic illā ἐρυθρὰν καὶ μεγάλην, *rubram & grandem*, ille λευκὴν *albam* describit: nisi fortè Dioscoridi de interiore, Theophrasto de exteriore radicis parte agere visum est.

τὰ θηριώδη ἕλκη] θηριώδη ἕλκη aliâs *effera* seu *efferata*, vel etiā *ferina ulcera* verti. Hîc Plinij exemplo, à cuius sermone vix nisi coactus discedere soleo, *efferantia sese ulcera* interpretari visum est. Siquidem & apud Plinium, lib. 26. cap. 14. quo loco legitur: *per se OEnothera efferentia sese ulcera sanat*, pro *efferentia*, *efferantia* legendum esse ex hoc loco quiuis facilè coniiciat.

C. CXIX. τὰ κάτωθεν φυλλάρια] Hunc locū deprauatū esse, & pro, φυλλάρια, vocē aliā desiderari crediderim. Neque enim verisimile fuerit vnius & eiusdem herbæ folia ab imo roseorū speciem referre, pusilláque esse: reliqua verò quæ è caule prosiliunt, buglosso similia & longiora. De caule itidem, τρίγωνος τὸ κάτωθεν, legendum videtur: quoniam paulò pòst subdit Autor, τὸ ἀνώτατω τοῦ καυλοῦ περιφερὲς, hoc est, *summam caulis partem rotundam esse*. Ita porrò imam caulis partem summæ videtur opponere, dum hanc scribit esse rotundam, illam verò triangularem. Sed & γωνίαι seu anguli, de quibus deinde agitur, minimè ad folia, sed ad caulem potiùs referri debere videntur, cui quidem tres illi ab imo anguli tribuuntur. Etsi verò suspecta mihi est tota ista periodus, attamen verbum verbo reddere satius duxi, quàm (quod fidum Interpretem minimè decet) citra codicis vllius autoritatē liberiùs quicquam immutare.

καὶ μακρόπτερα] Plinius, μικρόπτερα, legisse videtur, vti etiam in vetusto quodam Diosc. codice habetur. Ille enim de Cirsio agens, libro 27. cap. 8. *folia*, inquit, *bouis linguæ similia, minora*. Idem plantam hanc, quæ in Aldino Diosc.

codice per literarum metathesin κριωσίου nomine effertur, rectiùs *Cirsium* nominat, ducto scilicet ἀπὸ τῶν κιρσῶν nomine, hoc est, *à uaricibus*, quibus illa remedio esse fertur.

CAP. CXX. πορφυροῦν ἢ μήλινον] Sic legunt Serapio, Oribasius, Ruellius, Cornarius & Anguillara. At Cordus, Marcellus & Matthiolus, loco disiunctiuæ particulæ, ἢ, copulatiuam, καὶ, reponunt. Existimant enim idem genus Asteris hic describi, quod floris foliola, quæ quidem capitulum ipsum ambiunt, habeat purpurea, medium verò capitulum luteum. At ego duo Asteris genera floris colore distincta depingi existimo, quorum vnum illa eadem floris foliola habeat purpurea, alterum lutea: nam in vtroque genere quod medium floris locum tenet, citra controuersiam melinum seu luteum visitur.

ὠφελεῖ δὲ στόμαχον] Hæc omnia vsque ad illud, ἁρμόζει, in vetusto quodam codice minimè legũtur: & certè quidem ex capite de Viola totidem penè verbis translata, atque adeò huic capiti perperàm adiecta videntur. Enimuerò tale nihil de Astere proditum est à Galeno, Plinio aut Auicenna: qui tamen hac ipsa periodo recẽsitas vires violæ rectiùs tribuerunt. At Serapio easdem planè facultates in vtroque capite retulit.

CAP. CXXI. τοῦ κατ' ἄκρον τὸ πέταλον] Plinius itidem in hanc sententiam sic habet, libro 27. capite 11. *Isopyron aliqui Phasiolon uocant, quoniam folium quod est aniso simile, in pampinos*, (vel vt Cornarius ex veteri codice restituit, *in phasioli pampinos*) *torquetur*. Vtvt sit, vox, πέταλον, hoc loco mihi non parum suspecta est. Assimilat enim Autor Phasiolo Isopyron, quoniam ad similitudinem Phasioli in summo vel extremo folio clauiculam gerat. At certè quidem est Phasioli syluestris genus quoddam, cuius foliorum pediculi in capreolos exeunt. Attamen si noster Phasiolus cum Dioscor. Phasiolo seu Smilace hortensi vnus & idem est, vti certè videtur, nusquam (quod & antè in cap. de smilace hortensi admonuimus) in ipsius folio, sed neque in aliis illius partibus clauiculam seu pampinum liceat animaduertere: nisi fortè velimus caulis extremitatem, quæ vicinis perticis fruticibúsve aduoluitur, ab vsus similitudine ἕλικα nuncupare. Sed faciamus ita esse. Attamen si Isopyron Phasiolo huiusmodi clauiculæ ratione assimilatur, tùm quoque hoc loco non, κατ' ἄκρον τὸ πέταλον, sed potiùs, κατ' ἄκρον τὸν καυλόν, legendũ fuerit. Dodonæus quò promptiùs ab hac difficultate sese expediat, nobísque faciliùs persuadeat, pratense trifolium esse Dioscoridis Isopyron, vna litura ista Dioscorides verba expungenda censet: τοῦ κατ' ἄκρον τὸ πέταλον ἕλικα φέρειν.

CAP. CXXIII. ἐοικὸς βρυωνίᾳ] Vulgata exemplaria δρυῒ ἢ ἐλαίῳ, perperàm. Marcellus ex veterum quorundam codicum fide ita legit: λευκὸν ἄνθος ἔχον ἐοικὸς βρύῳ ἢ ἐλαίᾳ. At nos vetusti alius codicis, qui in Sambuci, itémque eius qui in Lacunæ manus incidit, autoritate freti, ἐοικὸς βρυωνίᾳ, legere maluimus: maximè cùm ei plantæ, quam cum Autoribus Aduersariorum Cacaliam esse credimus, quæque in vicinis nostris montibus satis frequens visitur, muscosum florem Bryoniæ flori haud ita dissimilem esse compertum habeamus.

ἐν οἴνῳ βρεχομένη] Galenus, nusquam Cacaliæ facta mentione, tribuit eadem Cacano seu Cancano, quæ Dioscorides Cacaliæ: vnde facilè colligitur, vnam & eandem esse herbam Cacaliam Diosc. & Galeni Cancanon. At Paulus errore manifesto diuersas fuisse plantas satis innuit: dum, Cancani priùs facta mentione, Cacaliam deinde facit Cancano similem. Atque id genus erroris apud Paulum tam frequens deprehenditur, quàm quod maximè.

CAP. CXXIIII. ἔστι δὲ οὐρητικόν] Inter naporum genera Bunium hoc recẽsuit Plinius, lib. 20. c. 4. Sed semen, quod Dioscorides nominatim οὐρητικὸν esse pronuntiat, ille contrà *urinam inhibere* scripsit, *si non lini semen unà bibatur*. Etsi enim paulò antè apud eundem Scriptorem Bunium legatur, *uesicæ & urinæ utile*, pro *Vrinæ* voce, *Renibus* eo loco legendum coniicio: quoniam illa Dioscoridis verba exprimere voluisse sit verisimile, quæ sic habent, καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἐπιτήδειον, futuráque sit alioqui in paucis illis Plinij verbis manifestissima contradictio.

CAP. CXXVI. μακρότερα δὲ] Fuchsius, Dodonæus & Autores Aduersariorum hederam, vulgò terrestrem dictam, veram & legitimam Chamæcisson esse dum sibi persuadent, hoc loco pro, μακρότερα, μικρότερα legendum censent. Dodonæus prætereà cùm terrestris hederæ folia floribus longè amariora esse deprehenderet, transposita iudicauit quæ hîc de florum amaritudine dicuntur, eáque potiùs ad folia referri debere. Mihi quidem, dum quid certius sese obtulerit, nihil immutare visum est. Attamen cùm Plinius lib. 24. cap. 15. suam Chamæcisson faciat *spicatam tritici modo*, aliam fuisse à Dioscoridis Chamæcisso, aut in Plinio mẽdum aliquod subesse, facilè crediderim.

ἐπὶ ἡμέρας μ' ἢ ν'] Ruellius, λ' ἢ μ', legisse videtur. Dissidet itidem à Dioscoride Plinius, dum citato loco scribit in hæc verba: *Bibunt Ischiadici folia tribus obolis in uini cyathis duobus, septem diebus, admodum amara potione.*

CAP. CXXVII. Χαμαιλεύκη ποιεῖ] Galenus & Paulus χαμαιλεύκης itidem mentionem faciunt. At Plinius, libri vigesimiquarti capite decimoquinto, seorsim Chamæleuces & Chamæpeuces meminit: & Chamæpeucæ quidem eadem tribuit, quæ Dioscorides Chamæleucæ. Chamæleucen verò eam esse tradit, quæ alio nomine Farranum seu Farfugium, aliàs Bechion nominetur: vti reuerà & inter Bechij synonyma in Diosc. nothis vox illa reperitur. Iccirco & *Chamæpeucen* potiùs, quàm *Chamæleucen* legere visum est, Valerij Cordi exemplo, qui ita quoque in emendatioribus quibusdam Diosc. codicibus scriptum reperisse se asserit. Huc & illud accedit, quòd cùm herbam hanc Dioscor. ὁλόχλωρον esse profiteatur, ei minùs aptè conuenit χαμαιλεύκης appellatio: quippe quæ indubitanter *humilem populum* designet: populi verò albæ folia altrinsecus incana lanugine vestiri, nedum ὁλόχλωρα conspici, vnicuique constet.

CAP. CXXIX. ἄκαυλον ἐπὶ γῆς] Aut Dioscorides tùm demùm caule vacare Cynoglosson intelligi voluit, cùm humi sternitur: aut certè

ab eo Plinius dissidet, qui eidem plantæ caules seu thyrsos assignat, & rectè quidem. Quoniam Cynoglosson (siquidem illud est, quod vulgaris Cynoglossi nomine passim occurrit) cùm primùm assurgit seséque à terra attollit, caules incipit producere, quos Plinius thyrsos appellauit: ante verò id tempus, nempe primo aut altero, interdum etiam tertio sui ortus anno, caule penitus vacare deprehenditur.

Cap. CXXXI. λεοντοπόδιον] Ista herbula Cemos Plinij fortasse fuerit, tum quia vox ea in Diosc. nothis etiam inter Leontopodij synonyma reperitur, tum quia & Cemon ad amatoria prodesse innuit Plinius. Ab hoc verò Diosc. Leontopodio longè diuersum fuisse constat illud, cuius aliquoties meminit Plinius. Sed & quòd Aëtius & Apuleius Leontopodium nominant, non aliud quàm Leontopetalon esse palàm est.

Cap. CXXXII. ἱππόγλωσσον] Ex Galeno & Paulo legere malim, ὑπόγλωσσον. Nominis verò etymon declarat Galenus, 8. simpl. hisce verbis: ὑπόγλωσσον ὠνόμασται μὲν οὕτως, ὅτι παραφύσεις ὑπ' ἄκροις τοῖς κορυμβοῖς τρίεται γλωσσαρείων. hoc est, *Hypoglosson ex eo nomen traxit, quòd summis illius corymbis proximæ uelut ligulæ subnascuntur.* Hypoglossam itidem vocat Plinius, eámque ita describit, lib. 27. cap. 11. *Hypoglossa folia habet syluestris myrti, concaua, spinosa, & in his ceu linguas folio paruo exeuntes de folijs.* Lacuna neque ἱππόγλωσσον neque etiam ὑπόγλωσσον, sed ἐπίγλωσσον potiùs legēdum existimat, itáque dictum censet, quòd foliola, quæ de foliis exeunt, epiglottida imitentur.

Cap. CXXXIII. ἐμφερὴς ἀναγαλλίδος] Theophrastus, lib. 9. hist. stirp. cap. 21. ἀντίρρινον (malè siquidem legitur, ἀντίρριζον) καλούμενον, ὅμοιόν ἐστι τῇ ἀπαρίνῃ. ῥίζα δ' οὐχ ὕπεστι. hoc est, *Antirrhinon simile est aparinæ: radice uerò minima ac ferè nulla subnititur.* At Plinius, lib. 25. cap. 10. *Antirrhinon simile facit lino, radice nulla, flore hyacinthi, semine uituli narium. &c.* Vterque in collatione palàm à Dioscoride discrepat.

διὸ καὶ ἀγρία λυχνὶς] Sic & Galenus, in Gloss. Hipp. vt βουκράνιον, ita & λυχνίδα ἀγρίαν nominari Antirrhinon scribit. Ex hoc autem loco coniiciunt nonnulli, priùs in florum comparatione legendum fuisse, ὅμοια λυχνίδι, non item, λευκοίῳ. Sed & Dioscorides ipse anteà λυχνίδος florem λευκοίῳ assimilauit: quare nihil refert, siue λυχνίδι, siue λευκοίῳ legas. Plinius haud ita magno discrimine Antirrhini florem, vti modò dictum est, hyacintho similem prodidit.

Cap. CXXXIIII. κάμπτεται δὲ ξηραινόμενος] Malim, ξηραινομένη, nempe καταγκὴ. Neque enim verisimile est ipsum semen ita curuari contrahíque, vt milui exanimati vngues referat. Sunt qui de Catanances capitulis, seu potiùs siliquis, hoc intelligi voluerint. Plinius certè quidem, lib. 27. cap. 8. simpliciter protulit, Catanancem herbam Thessalam electam ad amatoria coniectura, quoniam arescens contraheret se ad speciem vnguium milui exanimati.

μήλου μέγεθος ἔχει] Plerisque vox ista, μήλου, hoc loco meritò suspecta est: quandoquidem alienum videtur, vt herba malo fructui magnitudine assimiletur. Ego de malo arbore hîc agi existimari: siquidem μῆλον Græcis non fructum modò, sed & arborem ipsam, significat. Dubito tamen, an Dioscor. μήλου μικροῦ nomine χαμαίμηλον designare voluerit.

Cap. CXXXV. ἰσορεῖται τὸ ἄνθος] Ista eadem de Polij non quidem floribus, sed foliis ipsis, refert Plinius, lib. 21. cap. 7. *folia Polij scribens manè candida, meridie purpurea, sole occidente cærulea conspici*: quo loco, vt & alibi non semel, Polium cum Tripolio videtur confudisse.

Cap. CXXXVI. τὰ δὲ καυλία] Quoniam paulò pòst caulem Adianto negatum scribit Dioscorides, ῥαβδία ex antiquo codice restituere visum est: quippe cùm & ea voce vsus sit Autor cap. proximè sequenti, de Trichomane. Huiusmodi prætenues virgulas, è quibus folia ipsa prodeunt, non malè *iunceos* dixit Plinius, polytrichi mentionem faciens: aliàs *ramulos* nominat: Theophrastus caulem trichomanis appellare minimè dubitat. Attamē virgulis illis cauliū seu cauliculorum appellatio minùs aptè congruit. Siquidem Caulis seu Thyrsus in herbis, haud secus atque Caudex in arboribus, id propriè dicitur, qood à radice simplex prosilit & in altum assurgit, alimentum à radice haustum singulis plantæ partibus impertiens.

φύλλα ὅμοια πτέριδι] Ista sciens prudénsque omisi, quoniam neque apud Oribasium, neque apud Serapionem habentur, videnturque temerè à sciolo quopiam ex proximè sequenti capite huc translata: quando verisimile non est folia eadem simul & coriandro & filici comparari. Cornarius & Tragus nonnulla potiùs hoc loco desiderari existimauêre, quæ ita suppleri ex Theophrasto voluerunt. Ἀδίαντον, οἱ δὲ πολύτριχον. καὶ τὸ μὲν ἕτερον αὐτοῦ γένος λευκὸν, φυλλάρια ἔχει κοριάνδρῳ ὅμοια, ἐπεσχισμένα ἐπ' ἄκρου. τὰ δὲ καυλία ἐφ' ὧν ἐκπέφυκε, μέλανα, ἰσχυρῶς λεπτὰ, σπιθαμιαῖα, στίλβοντα. τὸ δὲ ἕτερον μέλαν, ἔχει φύλλα ὅμοια πτέριδι. hoc est, *Adiantum alijs polytrichō: est in eo genere candidum, cui pusilla folia coriandri similia, in extremo incisuris diuisa: cauliculi è quibus exeunt nigri sunt, prætenues, dodrantales & nitentes. Alterum uerò est nigrum, cui folia filicis*, & quæ sequuntur. At nos etiamsi eam lectionis immutationem admitteremus, quod minimè facimus, contrà tamen hîc λευκὸν, illic μέλαν legi vellemus. Cùm enim ex sententia Theophrasti duo sint Adianti genera, vnum quidem album, alterum verò nigrum, hoc quidem existimamus esse legitimum Capillum Veneris officinis dictum, illud verò, quod rutæ murariæ aut saluiæ vitæ nomine vulgo notum est. Præter hæc verò & Polytrichum vulgo dictum Trichomanes esse agnoscimus, proximo capite describendum, & à prioribus illis omnino discrepans: quanuis inter Adianti genera ipsum perperàm reposuisse, adeóque cum Adianto confudisse videatur Plinius, Theophrasti mentem non satis, opinor, assecutus.

ῥίζα ἄχρηστος] Radicem Adianto tribuit Dioscorides, sed inutilem ac superuacuam. Contrà Plinius Adianto & Trichomani radicem nullam esse dixit, libri vigesimi secundò capite vigesimoprimo. Sed & de Trichomane Theophrastus, ῥίζα δ' οὐχ ὕπεστι, scripsit, lib. 7. c. 13. quod Gaza Theophrastum velut excusans, ita reddidit, *Radicem esse minimam ac ferè nullā.* Idem

quoque apud eundem Theoph. de Antirrhino reperias eodem modo à Gaza conuersum. Scilicet vtrobique nullam, aut potiùs quasi nullam, radicē esse voluit Theophrastus, vti & Plinius: quam vsqueadeò exilem deprehenderat, vt vix radicis nomen mereretur.

ἀλλὰ δὲ καὶ ἔμμηνα] Adianto dispares, imò etiam pugnantes, facultates tribui videntur à Diosc. dum ipsum mēses ciere scribit, sanguinísque reiectiones cohibere: quoniā ista simul stare nullo modo possunt. Sed nodum hunc satis apposité soluere videtur Mesuæus, in Simpl. dū Adiantū admonet dissimilaribus constare substantijs, aquea nimirū simul & terrea, mediocriter tenui: altera itidē superficiaria, calida & supramodūm tenui. Illius enim vi dubium nō est, quin Adiantum aluum astringat, fluxionésq; cohibeat, maximéque siccum: huius autem ope quidni obstructa aperiet, crassa extenuabit, aluum (quod voluit Mesuæus) subducet, præsertímque si recens fuerit?

ἢ τὰς ὄρτυγας] Quod coturnicibus tribuit hoc loco Diosc. idipsum de perdicibus refert Plin. libro 22. cap. 21. his verbis: *Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant Adiantis in cibum eorum additis.*

καὶ περὶ τὰς κρήνας] Theophr. quoque, lib. 7. hist. stirp. cap. 13. de Adianto scribit, φύεσθαι μάλιστα περὶ τὰ ὑδρηλὰ, *nasci locis aquosis:* de trichomane verò, χωρία φιλεῖν σκιερὰ, *loca amare umbrosa.* Plinius itidem, lib. 22. cap. 21. de Adianto vtroque: *Vmbrosas,* inquit, *petras parietúmque aspergines ac fontium maxime specus sequitur, & saxa manantia: quod mireris, cùm aquas nō sentiat.* Sed & paulò antè: *Aliud,* inquiebat, *adianto miraculū: æstate viret, bruma non marcescit, aquas respuit, perfusum mersúmue sicco simile est: tanta dissociatio deprehenditur, unde & nomen à Græcis,* &c. Hæc ille: quæ quidē omnia ex Theophrasti citato loco mutuatum constat, vbi sic habetur: ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς ποώδεσιν, τὸ, τι ἐπὶ τῷ ἀδιάντῳ συμβαίνει. οὐδὲ γὰρ ὑγραίνεται τὸ φύλλον βρεχόμενον, οὐδ' ἐπιδηλὸν ἐστι τὸ τὴν νοτίδα ἐπιμένειν, ὅθεν καὶ ἡ προσηγορία. hoc est, *Inter herbacea Adianto proprium id est, quòd liquore perfusum non madescit, sed ne humoris quidem uel tantillum ei adhærescere comperitur, unde & herba nomen accepit.* Hanc ipsam porrò proprietatem, cuius ratione nomen Adianto factum est, διότι οὐ διαίνεται, τουτέστι, βρέχεται ὑπὸ ὑετοῦ καὶ δρόσου, *quia pluuia roréue perfusum non madescat,* elegāter & ipse Nicander expressit in Theriacis, hisce versiculis:

ἀχαιές τ' ἀδίαντον, ὃ οὐκ ὄμβροιο ῥαθάμιγξ
λεπταλέην πίπτουσα νοτίζει πετάλοισιν ἐφίζει. Ea sic transtulit Gorræus:

Et nunquam madidum Veneris compone capillum
Cui non insidunt effusi nubibus imbres.

CAP. CXXXVII. ἐναντία ἀλλήλοις] Theophrastus, loco modò citato, πεφυκότα κατ' ἀντικρὺ ἀλλήλων. Plinius verò, lib. 22. cap. 21. *contrarijs pediculis densa inter se ex aduerso:* rursúmque, lib. 27. cap. vlt. *Trichomani folia aduersa inter se* dixit: quibus verbis hæc ἐναντία ἀλλήλοις, aptissimè expressit.

CAP. CXXXIX. καρποὺς ἔχον δύο] Serapio, quantùm quidem ex Interpretis versione constat, legisse videtur, καρποὺς ἔχει β ἢ γ ἔλυτρα, ἀφ' ὧν &c. Vult enim semē duabus tribúsve vestiri tunicis, à quibus aristæ prodeant.

θεραπεύει δὲ ἡ πόα] Quod Dioscorides ipsi herbæ, id Plinius semini tribuit, dum de AEgilope scribit, libro 25. cap. 13. his verbis: *AEgilopas sanat herba eodem nomine, quæ in hordeo nascitur, tritici folio, semine contrito cum farina permista impositáque, uel succo.*

CAP. CXL. βρῶμος πόα ἐστὶν] Sunt qui caput hoc de Bromo, tanquam supposititium & adulterinum, vna litura penitus obliterent: quoniam de bromo inter frumentacea iā antè lib. 2. egerit Dioscorides. Alij vnam quidem & eandē plantam & hoc loco, & lib. 2. à Dioscoride tractari putant: sed illic, de seminis: hîc verò, de herbæ ipsius viribus agi. At ego eorum sententiæ lubentiùs subscribo, qui libro secundo de auena satiua & esculenta, neque postremum inter Cerealia locum obtinēte, mentionem fieri existimāt: hîc verò, de eadem sponte nascente ac sterili, quæ inter segetum vitia numerari soleat. Neque desunt qui illam βρόμον, hanc verò rectiùs βρῶμον dici putent: quanquam vtrobique apud Diosc. βρῶμος legitur. Nescio tamen, an vtroque loco rectiùs βρόμος legi possit. Ab vtraque illa auena rursum discrepat commemoratus antè AEgilops, quæ Plinio *festuca,* Gazę verò perperàm *auena* dicitur. Est autem is & syluestris planta, sed quę peculiariter, vti æra triticum, hordeum enecet, & in ipso potissimùm nascatur, quasi hordeū in illam degeneret. Hoc ipso tamen AEgilopis nomine Theophrasto & Plinio etiam arbor è glandiferarū genere, itémque Plinio bulbi genus quoddam designatur.

CAP. CXLI. γλαῦξ κυτίσῳ ἢ φακῷ] Hauddubiè ex vetusto codice pro, κυτίσῳ, restituendum, κυτίσῳ. Est enim Cytisi & lenticulæ foliis haud parua similitudo: at hederæ & lenticulæ, non item. Huic emendationi suffragatur & Plinij autoritas, cuius hæc sunt verba, lib. 27. cap. 9. quæ quidem hîc exscribere visum est, quoniam cum Autoris verbis quæ sequuntur itidem non planè consentiunt: *Glaux,* inquit ille, *antiquitùs εὐγάλακτον uocabatur, cytiso & lenticulæ folijs similis: auersa candidiora. Rami in terram serpunt quini seníue, admodum tenues à radice: flosculi purpurei exeunt. Inueniutur iuxta mare. Coquitur in sorbitione simulaginis ad excitandam ubertatem lactis: eam qui hauserint, balineis uti conuenit.* Ita Glaucem Diosc. ramulos à terra emittere, hic eosdem in terram serpere scribit: ille ad excitandam lactis vbertatem coqui cum farina hordeacea, sale & oleo voluit: hic in sorbitione similaginis. Sed quæ Plinius, sequenti capite, glaucio seu glaucij succo tribuit his verbis: *lactis ubertas intermissa restituitur,* huic ipsi Glauci rectiùs conueniunt.

CAP. CXLII. γεῦσιν ὑπόστρυφνον] Plinius Polygalam gustu astricto esse scribit, lib. 27. cap. 12. quasi ὑπόστρυφνον legerit. Gal. 8. simpl. eadē scribit, αὐστηρὰ ἔχειν μετρίως τὰ φύλλα, *mediocriter austera habere folia:* cui subscribit Paulus. Cùm verò, testibus Theoph. 6. de causis plantarum, & Gal. 1. simpl. manifesta sit inter sapores, astringentem, acerbū & austerum, differētia, quinam veriùs senserint, nihil decerno, quoniā adhuc incertum est, quæ verè plāta Polygalæ voce significetur: quanquā ab effectu, quem in euocando lacte præstat, eam

esse cōijcio, quæ à Dodonæo floris Ambarualis nomine designatur.

CAP. CXLIII. ὥσπερ λίνου μέλανα καὶ ἄρχ.] Quod folijs Dioscorides, idipsum semini tribuit Plinius, lib. 27. cap. 12. *Osyris*, ait ille, *ramulos fert nigros, tenues, & in ijs folia nigra ceu lini, seménque in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubescens. Smegmata mulieribus faciunt ex his. Radicis decoctum potum, sanat arquatos.* Hæc ille. Sed pro eo quod ex Osyridis ramulis Smegmata fieri scribit Plinius, hoc est, (siquidem vsitata Medicis significatione vocem eam vsurparit) cutem detergentia medicamēta, Galenus lib. 8. simpl. ex ijsdem τὰ κορήματα, hoc est, *scopas*, fieri prodidit. Est enim κόρημα seu κόρηθρον Græcis, idem quod σάρον seu σάρωθρον. Etsi verò scripserit Fuchsius ex autoritate Suidæ & Phauorini κορημάτων nomine etiā τὰ κόσμητρα designari: fallitur tamen, dum Smegmata Plinij & κορήματα Galeni non ita multùm differre existimat. Quādoquidem κοσμήτρου voce, non quod ille voluit, intellexêre Suidas & Phauorinus, nempe comptorium & venustans faciem medicamentum, quo cutis extereretur & læuigaretur: sed, vti exponit Scholiastes Aristoph. τὸ σάρον, ᾧ εἰώθασιν ἀποκαθαίρειν τοὺς ῥύπους τῶν οἴκων. hoc est, *euerriculum quo domorum sordes euerruntur.* Cæterùm priuatim Osyridis radici vsum ad arquatos tribuit eo loco Plinius, quem Dioscorides toti plantæ tribuere videtur, dum nihil peculiariter designat.

CAP. CXLIIII. ἔχει περικλυμένῳ] Theophrastus, qui accuratissimè Smilacem hāc descripsisse videtur, lib. hist. stirp. 3. cap. vlt. folium ei tribuit, κιττώδες, μικρὸν, ἀγώνιον. Similiter quoque secutus eum Plinius, lib. 16. cap. 35. *Smilacem è Cilicia primùm profectam folio* scribit esse *hederaceo, paruo, non anguloso.* Rursúmque, lib. 24. cap. 10. *similitudinem habere* ait *hederæ, tenuioribus folijs.*

ὡς ἐπιφυλλίδα] Smilacis asperæ fructum, hîc Dioscorides ἐπιφυλλίδι similem facit, hoc est, (vt alia ἐπιφυλλίδος significata à Suida & Aristoph. Scholiaste commemorata, tanquam huic loco non satis conuenientia, omittam) exili racemulo: quales ij esse solēt qui vel summis palmitibus supra folia ipsa innascuntur, vel immaturi vindemiæ tēpore inter folia latitant. Theophrastus, citato loco, scribit esse, περιστεμφερῆ τοῦ στρύχνου, καὶ τοῦ μηλώθρου, καὶ μάλιστα τῇ καλουμένῃ σταφυλῇ ἀγρίᾳ. κατακρέμανται δ' οἱ βότρυες, inquit ille, κιττοῦ τρόπον. παρεγγίζει δ' ὡς πρὸς τὴν σταφυλήν. *fructum* inquàm ait esse *solani & vitis albæ fructui similē, maximéque vuæ syluestri nuncupatæ. Pensiles autem sunt racemi, ceu hederæ, verùm ad vuam propiùs accedūt.* &c. Sed & Plinius, lib. 16. cap. 35. de Smilace eadem, quanuis paulò aliter: *fert*, inquit, *racemos labruscæ modo, non hederæ, colore rubro,* &c.

ἐν τόποις ἑλώδεσι] Plinius, lib. 24. cap. 10. huic Smilaci natalem locum alium assignat, nempe *in conuallibus opacis.* Smilacem verò alteram ibidem *culta amare* scribit.

ὑπὸ τούτων δ' ὡς πιεῖν] Plinius, loco modò citato, alium vtendi modum tradit, dum scribit: *acinorum corymbos contra venenata omnia efficacissimos esse, in tantum ut acinorum succo infantibus sæpe instillato nulla postea venena nocitura sint.*

CAP. CXLV. σμίλαξ λεία, ὅμοια] Non desunt qui Smilacem hanc læuem eandem esse cum satiua seu hortensi lib. 2. descripta existimarint: tū quoniam vtrique descriptio propemodùm eadem virésque itidem eædem à Dioscoride tribuuntur, tum quia Galenus & Paulus, Smilacis hortensis in simplicium censu nulla facta mentione, huius leuis tantummodò meminerunt. At nos cum peritioribus rei herbariæ Professoribus inter vtramque manifestum discrimen agnoscimus, Smilacémq; hortēsianam eā esse credimus, quæ λόβια seu phaseolos profert: hanc verò, ad asperæ differentiam læuem dictam, eam quam Recentiorum plerique Conuoluuli maioris aut etiam albi nomine designarunt.

τούτου ὁ καρπὸς] Gal. lib. 7. simpl. Smilacem hāc, quam μίλακα λείαν vocat, similes quodammodo Smilaci asperæ vires obtinere voluit. At Plinius contrà, lib. 24. cap. 10. *nullius esse effectus.*

CAP. CXLVI. τοῖς πετάλοις περιφερῆ] Malim, περιφυῆ: alioqui ex his vocibus, στρογγύλον & περιφερῆ, alterutram redundare necesse fuerit. Serapio verò postquam fructum hunc itidem rotundum esse scripsit, addit insuper, *aliquantulum depressum & latum:* quod neque apud Dioscoridem legitur, neque etiam est veritati consentaneum. Sed longè turpiùs ille fallitur, vti dudum admonuit vir doctiss. Nic. Leonicenus: dum, leuissimo nixus argumento, Cubebas cum Myrti syluestris fructu easdem esse decernit.

φύεται ἐν τραχέσι τόποις] Hæc, quæ per librarij incuriam manifestò transposita videbantur, suo loco restituere non dubitauimus.

CAP. CXLVII. καρπὸν δὲ ἐν μέσοις] Cordus, Anguillara & Dodonæus Hypoglosson cum Lauru Alexandrina vnum & idem esse existimarunt: licèt à Dioscoride & Galeno diuersis capitibus memorentur. At cur ita sentiant, non video: cùm vtrique differentes tum notæ tum vires assignentur. Enimuerò, vt reliquas notas omittamus, quòd ad fructum attinet, certum est Hypoglosson baccam gerere inter folium maiusculum & minus illud, quod è folij caua parte ceu ligula quędam exire videtur. At Theophrastus laurum Alexandrinam, lib. 3. hist. stirp. cap. 17. palàm testatur esse ἐπιφυλλόκαρπον, atque in folij dorso fructum gerere, æquè ac myrtum syluestrem, quam, eo ipso loco, κεντρομυρρίνην nominat.

μετ' οἴνου γλυκέος] Lacuna in vetusto codice, κυάθου ἑνὸς, addi testatur. At Plinius, dosibus immutatis, lib. 23. ca. 8. *Laurus Alexandrina siue Idæa* (inquit) *partus celeres facit, radice pota trium denariorum pondere in vini dulcis cyathis tribus.*

ἄγει δὲ καὶ αἷμα] His verbis innuit Dioscorides, quod clariùs expressit ibidem Plinius, hunc in modum: *Secundas etiam pellit mensésque, eodem modo pota.* Sed & Gal. lib. 6. simpl. Laurum Alexandrinam scripsit, ἔμμηνά τε καὶ οὖρα προτρέπειν, *menses & urinas prouocare.*

CAP. CXLVIII. καὶ ἰσχνότερα] Lacuna legit in v. cod. ἰσχυρότερα· quod magis placet, & naturę foliorū laureolæ vulgò dictæ magis conuenit. Plinius quoq;, lib. 15. cap. vlt. Daphnoides crassiore molioréq; quàm laurū folio esse prodidit. Sed & Serapio, ἰσχυρότερα, potiùs quàm, ἰσχνότερα, legisse videtur: siquidem illius Interpres *tenaciora* vertit.

καρπὸν μέλανα] Plinius, loco modò citato, *Daphnoidis baccas è nigro rufas esse* scribit: quod de

baccis fortasse nondum exactè maturis intelligendum venit.

ἀλλὰ δὲ καὶ τὸ φύλλον] Plinius, lib. 8. cap. 13. *Daphnoides*, inquit, *aluum soluit uel recenti folio uel arido, drachmis tribus cum sale in hydromelite. Manducata, pituitas extrahit: folium, & uomitus, stomacho inutile. Sic & baccæ quinæ denæ purgationis causa sumuntur.* Hæc Plinius: quæ quanuis in vulgatis exemplaribus paulò aliter habeantur, ita tamen & distinguenda & legenda esse ex hoc Diosc. loco satis patet.

CAP. CXLIX. λειόπετρα δὲ πολλῷ] Ex Lacunæ vetusto codice addo, καὶ λεπτόπετρα, *& tenuiora.* Nam & Serapio vocem eam expressit. *Chamædaphnen* etiam *folio tenui, lauri similitudine*, describit Plinius, lib. 24. cap. 15. huius ipsius Chamædaphnes mentionem faciens. Nam & Clematin seu vincaperuincam eodem illo nomine appellat, lib. 21. cap. 11. Et rursum tamen (vti interdum sibi parũ constat) eiusdẽ lib. cap. 27. vincaperuincæ seu Chamædaphnes nomine hãc ipsam Dioscoridis Chamædaphnen innuere videtur, dum illi *aquas hydropicorum trahendi* vim tribuit: quæ quidem Clematidi daphnoidi nullo pacto conuenit.

στομάχου ἐγκαύσεσιν] Plinius itidem, de Chamædaphne agens, lib. 24. cap. 15. *Illinitur*, inquit, *capitis doloribus recens: ardores refrigerat.* Attamen pro, ἐγκαύσεσιν, legere malim, ἐμπνευματώσεσιν: maximè cùm & Serapio ipse *inflationes* verterit. Adde quòd verisimile nõ est, Chamædaphnen, cuius eadẽ est, Galeno teste, natura, quæ daphnoidis & lauri Alexandrinæ, ardoribus stomachi succurrere: quum eximio suo calore stomachi potiùs ardorem excitare debeat. Fuerit autem vero similius illã, vt tormina à flatibus concitata, ita & stomachi inflationes discutere.

CAP. CL. ἐρυθρὰ τὴν χρόαν] Ita videntur legisse Oribasius & Serapio. Attamen facilè subscribo Marcello & Cornario, qui ἀντὶ τοῦ, χρόαν, ῥάχιν, legendum suspicantur. Nam præter vetusti codicis, quẽ doctiss. Sambucus præ manibus habuit, autoritatem, me quoque in eam sententiam pertraxit Plinius: qui, lib. 25. cap. 5. *Ellebori albi folia* scripsit esse *betæ incipientis: hæc quoque nigriora & canalium dorso rubescentia.* Porrò de facie Ellebori vtriusque varias quidem discrepantésque sententias proponit Theophr. lib. 9. cap. 11. sed quæ ibi describuntur Ellebori nigri genera, nullo pacto videntur cum Dioscorideis conuenire.

περὶ τὸν πυραμητὸν] Ita Plinius, loco citato, *Elleborum* tradit *tempestiuum esse messibus.* Theophr. autem, de Elleboro: ὡραῖος (inquit) τοῦ μετοπώρου, τοῦ δ' ἦρος ἄωρος. hoc est, *tempestiuus autumno: uere intempestiuus.* At Mesuæus & vere & æstate radices Veratri colligi voluit.

καὶ πτισάνης χυλοῦ] Pro πτισάνης, θαψίας, legebatur in vulg. exempl. Sic etiam apud Actuarium: atque ita quoque legit Marcellus: sed & pro, σησάμου, σησαμοειδοῦς, reponendum suspicatur. At cæteri Interpretes ἀντὶ τοῦ, θαψίας, πτισάνης, legisse videntur: & rectè quidem. Nam & v. codex sic habere comperitur: & Paulus lib. 7. cap. 10. ἐπὶ μὲν τῶν ἀσθενεστέρων (inquit ille) χυλῷ πτισάνης ἢ ἄλικος, ἢ σιτάνου τινὸς ʒ β τὸ πλεῖστον. τὸ ἐλάχιστον δὲ, μίαν τοῦ ἐλλεβόρου συνεψήσας δὸς πιεῖν. hoc est, *Imbecillioribus incocti cremori ptissanæ aut halicæ Ellebori utplurimùm drach. ij. ut minimùm uerò, drach. j. propinato.* Porrò ibidem & Paulus, ex Antyllo, Ellebori balanos ex melle parat, quos sub finem capitis Dioscorides ex aceto confici voluit.

ἢ πόλτου ἢ φακοῦ] Plinius, loco nuper citato de Elleboro agens, sic habet: *Album & in dulci datur: aptissimè uerò, in lacte aut pulte.* Sed vel ex hoc loco pro, *lacte*, legendum esse *lente*, facilè coniicio.

CAP. CLI. οἱ δὲ ἔκτομον] Entomon nominat Plinius: at ego malim, ἔκτομον, vti legitur apud Hippocratem, lib. 1. περὶ γυναικ. itémque Galenũ, in gloss. quo quidem libro vocem eam exponit; ἐλλέβορον μέλανα, *Elleborum nigrum*, vti & Hesychius: itémque Erotianus in Onomastico, quo loco etiam à Diocle Elleborum nigrum sic dictum asserit.

ἐν αὐτῷ καθάραι] Illud, ἐν, παρέλκειν videtur. Plinius Prœtidas à Melampode sanatas scribit, nõ Elleboro quidem, sed lacte capratum, quæ Elleborũ pastæ fuissent. Sic enim ille, lib. 25. cap. 5. *Melampodis fama diuinationis omnibus nota est. Ab hoc appellatur unum Ellebori genus, Melampodium. Aliqui pastorem eodem nomine inuenisse tradunt, capras purgari pasto illo animaduertentem, datóque lacte earum sanasse Proetidas furentes, &c.*

τῷ δὲ σχήματι βοτρυώδη] Vulgaris nostri Veratri nigri, quod cum Theophrasti descriptione satis conuenit, præstantes effectus non semel obseruauimus: maximéque ad detrahendam bilem atram valere varijs experimentis cognouimus. Attamen si flores & semẽ spectes, illud Dioscoridis descriptioni minimè respondet. Respondet illud potiùs, quod à plerisque recentioribus Saniculæ fœminæ nomine designatur, quódque successu fœlicissimo ad purgandam citra molestiam atram bilem quotidie vsurpamus. Quare fatendum cum Dodonæo, legitimum hoc esse Dioscoridis Veratrum nigrum, vel eo nos carere: vel certè in ipsius Dioscoridis contextu mendum aliquod subesse. Quin & fortasse quod de racemosis floribus hîc dicitur, Elleboro albo potiùs tribui debuit.

οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ σησαμοειδῆ] Figuræ ratione hoc semen non malè Sesamoides ab Anticyrenis vocari satis luculenter testatur Theoph. lib. 9. cap. 10. dum scribit his verbis: οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ, καθάπερ φασὶ, τῷ (ἐλλεβόρου) καρπῷ καθαίρουσιν. ἔχει δὲ σησαμώδη τύπον. hoc est, *Anticyreni, ut fertur, Ellebori semine purgantur, quod est sesamaceum.*

καὶ Παρνασῷ καὶ Αἰτωλίᾳ] Theophrastus, eiusdem lib. cap. 11. OEtæum quidem Elleborũ maximè probat: qui quidem cum Anticyreno vnus & idem esse videtur, quoniam OEta mons est in finibus Thessaliæ, Anticyræ insulæ adiacẽs: Parnassium verò & AEtolicum videtur improbare, his verbis: ὁ γὰρ Παρνάσιος καὶ ὁ Αἰτώλιος (γίνονται γὰρ καὶ ἐνταῦθα πολλοὶ καὶ ὠνοῦνται, καὶ πωλοῦσιν οὐκ εἰδότες) σκληροί τε καὶ ἄγαν περισκελεῖς. hoc est, *Parnassius & AEtolicus (nam & in locis istis geniti à uulgo ignaro & emuntur & uenduntur) præduri sunt & ualdè asperi, ita ut non nisi magna cum molestia purgent.*

τὴν ἄνω κοιλίαν] Ex omnium Medicorum tam veterum quàm recentiorum consensu, vt Veratrum album vomitu potissimùm purgat, ita & nigrum, per inferna. Quare indubitanter hoc

loco, nō, τὴν ἄνω, sed, τὴν κάτω κοιλίαν, legendum, vti etiam præter Marcellū Interpretes omnes videntur legisse. Plinius de hoc eodem Veratro: *purgat per inferna*.

ἢ τριώβολον ὁλκῆς] Pondus hoc non ad salem, vti plerisque placuit, sed ad Veratrum potiùs referri debere constat. Plinius de Elleboro: *Ex aqua*, inquit, *datur ad leniter molliendam aluum plurimum drachma una: modicè quatuor obolis. Miscuere aliqui & scammoneam, sed tutiùs salem*, &c.

καὶ ψώρας μετὰ λιβάν.] De quadrupedum scabie hoc intellexit Plinius, dum scribit: *sanat scabiem quadrupedum cum thure aut cera ac pice, uel cum pisselæo.*

αὐτὸν καθαρτικὸν] Theophr. eiusmodi vinum, non quidē per aluum purgare, sed vrinas potentissimè ciere, innuit. Nam de Eleatico Elleboro in vitibus nascente agens, ita scribit: φασὶ δὲ τὸν Ἐλεατικὸν ἐν ταῖς ἀμπέλοις φύεσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν οἶνον οὕτω διουρητικόν, ὥστε λαγαροὺς εἶναι πάνυ τοὺς πίνοντας. hoc est, *Eleaticum aiunt in uitibus nasci, uinúmque reddere usqueadeò urinam prouocans, ut qui biberint, graciles uentre contracto efficiantur.*

δίδωσι γὰρ θάνατον] Quæ tum de religiosa Ellebori collectione, tum de aquilæ volatu fodiētibus infausto hîc recitantur à Diosc. Plinius paulò aliter narrat, in hæc verba: *Primùm enim gladio circunscribitur: dein qui succisurus est, Ortum spectat, & precatur, ut id liceat sibi concedentibus Dijs facere, obseruátque aquilæ uolatus: ferè enim secantibus interest: & si propè aduolauit, moriturum illo anno qui succidat, augurium est.* Tale quid etiam habet Theophr. lib. 9. cap. 9.

διὰ τὸ καρηβαρεῖν] *Aggrauari* etiam *caput Elleboro albo* Plinius admonet, quod hîc Dioscorides de nigro tantummodò intellectum voluit. Idem & Theophr. loco modò citato, de Elleboro in genere ex aliorum sententia recitat: ideóque ad præcautionem allia præsumi, vinúmque subinde bibi solere. Sed hæc tamen & id genus alia, tanquam ridicula & fabulosa, proponere videtur.

CAP. CLII. τὸ μέγα, ἐν Ἀντικύρᾳ] Galenus, octauo simpl. hoc Sesamoides itidem, magnum: quod verò posteriore loco describitur, album nominat. At quòd illud Anticyricum Elleborū dicatur, aliam ac Dioscorides rationem reddit, nempe quoniam semen ellebori modo purget, cæterísque viribus sit elleboro simile. Porrò Diosc. sententiæ astipulatur & Strabo, libro 9. Geogr. Postquam enim duas monuit olim fuisse Anticyras, vnam ad OEtam montem in sinu Maliaco, alteram in Phocide, subdit statim in Maliaca quidem optimum nasci elleborum: at in Phocēsi, meliùs apparari, ideóque multos ad hanc purgandi sanitatísque causa solitos proficisci. Nasci enim in Phocide Sesamoides, quo OEtæum temperetur veratrum. Sic & Plinius: lib. 25. cap. 5. *Elleborum* (quanuis de nigro agat, contra quàm intellexerit Diosc.) *in Anticyra insula tutissimè sumi* scribit, *quoniam Sesamoides admiscent.* Cæterùm quod Theoph. lib. 9. hist. stirp. cap. 11. ad vomitum faciliùs concitandum, elleboro albo elleborines herbulæ semen admisceri scribit, aliquam mihi suspicionem mouet, Sesamoides hoc loco descriptum, Theophrasti elleborinen esse.

καθαίρει ἄνω] Plinius, lib. 22. cap. 25. *Est etiamnū*, inquit, *aliud Sesamoides Anticyræ nascens, quod ideò aliqui Anticyricum uocant, cætera simile erigeronti herbæ, de qua suo dicemus loco: granum sesamæ. Datur in uino dulci ad detractiones quantum tribus digitis capitur*, &c. Ibi *dari in uino dulci ad detractiones* dixit, quod Diosc. *dari in aqua mulsa ad uomitiones* innuit, vt illa vox (ἄνω) satis indicat. Porrò Cordus immeritissimò Plinium accusat, quasi vires hîc à Diosc. Sesamoidi tributas Sesamæ assignauerit. Quod enim librariorum fuit vitium, qui Plinij verba malè distinxêre, id Plinio ipsi perperàm imputat.

CAP. CLIII. φύμασι καὶ οἰδήμασι] De hoc eodem Sesamoide Plinius, ibidem, *Detrahit bilem in aqua potum. Semen illinitur igni sacro: discutit panos:* quasi pro, οἰδήματα, ἐρυσιπέλατα, legerit, & pro, φύματα, φύγεθλα. Est enim inter vtranque hanc vocem Medicis haud leue discrimen.

CAP. CLIIII. ἐν ὕδατι κυάθοις γ'.] Addit Lacuna ex vetusto quodam codice, νῆστι ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς. At Goupylus in vetustis exemplaribus legisse se testatur, νήστει παρ' ἡμέρας γ'. Ita quoq; Cornarius videtur legisse. Et hæc quidem lectio mihi quoque magis arrisit. Siquidem verisimilius est voluisse Dioscoridem interpositis diebus aliquot potiones eiusmodi propinari, quàm singulis, iísque continuis. Quin & ipse Aëtius, Tetr. 3. ser. 2. cap. 36. rectè monet, non nisi ex longioribus interuallis vtendum aquam ducentibus medicamentis: quippe cùm frequētius continuatus eorum vsus vires manifestò dissoluat.

CAP. CLV. ἐκ τοῦ καρποῦ τῆς] Sermonis series postulat, vt καρπὸν hoc loco *fructum* vertamus, potiùs quàm *semen*. Attamen *Elaterium* fieri *succo expresso è semine cucumeris syluestris* nominatim scripsit Plinius, lib. 20. cap. 1. Eodem loco, pro cultello, arundinem ad incidendos cucumeres desiderat: & quòd ad Elaterij præparationē attinet, obscurior videtur, nec satis Diosc. mētem assecutus. Sed neque Interpretibus, quotquot occurrêre, conuenit de hac Elaterij præparandi ratione, vti facile fuerit ei animaduertere, qui varias eorum interpretationes inter se contulerit. Qui verò apud Mesuæum extat Elaterij parandi modus, planè mancus atque concisus est, vt vix certi quicquam elici possit. Cæterùm pro eo quod habetur deinceps transposita præpositione, ἀναξηραίνειν. ἐν δὲ θυίᾳ, lego, ἀναξηραίνειν δὲ ἐν θυίᾳ.

τὸ μετὰ τὸ λευκοῦ] In Elaterij genere *pallidum* itidem *herbaceo melius* esse scripsit Plinius. At Paulus, lib. 7. cap. de simpl. med. purg. præfert τὸ πρασίζον, hoc est, *porraceum*, quod nominatim Dioscorides & Plinius improbauerūt. Cordus Pauli sentētiam magis probat: quippe qui vix credat Elaterij succum, quantumuis diligenti insolatione, ad illum candorem, seu etiam pallorem, peruenire posse.

προσαχθὲν λύχνῳ ἀκαές] Multi variè se torquēt in hac Elaterij bonitatis nota: & quoniam Dioscoridis contextum deprauatum esse censent, alij pro, δυκαές, ἀκαές seu potiùs δυσκαές, alij ἐκκάεται, restituendum suspicantur. Enimuerò Theophrastus, lib. hist. stirp. 9. cap. 14. tantum in se humiditatis Elaterium continere asserit, vt etiam ad quinquagesimū annum lucernis admotum

earum lumina extinguat. Ita enim illius verba legi debēt, ἄχρι πεντήκοντα ἐτῶν σβέννυσι περισταζόμενον τοῖς λύχνοις. Addit & Plinius veri Elaterij experimentum esse, si admotum lucernæ eam, priusquàm extinguat, scintillare sursum ac deorsum cogat. At ego tum hos, tum etiā Dioscoridem rectè sensisse, adeóque quam illi sibi fingūt contradictionem facilè solui componíque posse iudico. Nihil enim obstat quominùs Elaterium pinguitudinis ratione, quam ex seminis medulla contraxit, admotum lucernæ facilè accendatur & conflagret, flammámve concipiat, ac simul etiam humoris adiuncti ratione, dum vrendo vaporem ex sese fundēs crepitat, lucernæ lumen sursum deorsúmque scintillare cogat, atq; tandem etiam extinguat: quandoquidē accendi facilè & obiectum lumen extinguere nullo planè contrarietatis modo sibi inuicem opponuntur.

γίνεσθαι ὀροβίου] Oribasius αὐτὶ τοῦ, ὀροβίῳ, ῥύπου, legisse videtur: at ex Interpretibus nonnulli, μέσον ὀροβίου καὶ τέφρας, idque de colore interpretantur, quasi Elaterium id vitiosum esse censuerit Dioscorides, quod medij sit coloris inter eruum ac cinerem. At ego in vulgata lectione nihil immuto: neque dubito quin Elaterium interdum è cinere, quo quidem exiccatur, nonnihil sibi asciscere possit, insupérque à nonnullis vt amylo, ita & erui farina adulterari: quemadmodū conceptis verbis admonuit Autor lib. de simpl. medicamentis ad Paternianum, qui quidem Galeno falsò tribuitur.

ὁ διετὴς ἁρμόζει] De Elaterij tum ætate, tum etiā tempestiuitate grauissimorum Autorum variæ sunt discrepantésque sententiæ. Siquidē Theophrastus nullum ex medicamentis longiore æuo durare, & quò vetustius, eò meliùs esse scribit: quin & addit ducentis annis seruatum Elaterium, cuius tamen excellentes vires Medicus quidam haud insolens neque mendax fœliciter expertus fuerit. Theophrasto Plinius astipulatur, prætereáque à trimatu tempestiuum eius vsum esse scribit. At AEgineta Elaterium laudat, μὴ παλαιότερον ἐνιαυτοῦ, *non uetustius anno*: nisi fortè (quod ego suspicor) pro παλαιότερον, νεώτερον, *recentius*, legendū videtur. Mesuæus verò ipsum asserit triennio seruari, post semestre vsurpandum. Ab his porrò omnibus Dioscorides (cui tamen plurimum tribuimus) manifestò dissentit.

σίμμεως ὅσον χῶσαι] Literarum affinitas in eum errorem librarios omnes induxit, vt vno quasi consensu, σίμμεως, hoc loco legerint, αὐτὶ τοῦ, σινήπεως. Attamen, σίμμεως, vocem, hoc loco nullo modo constare posse vel ex eo facile est animaduertere, quòd nusquam alibi prisci Medici stibio seu crudo seu coctio in remediis internis vsi sunt: sinapi verò contrà diuersis ex Elaterio medicamentis fœliciter admiscuerunt. Adde quòd & ipsissimum hoc remediū ad dyspnœam apud Gal. 7. κατὰ τόπους ex Andromacho recitatū reperies, hisce verbis: νάπυος < α, ἁλὸς κοινοῦ τετρώβολον, ἐλατηρίου τριώβολον. οἱ δὲ ὀβολὸν α. Ϛ. λεαίνας μεθ' ὕδατος ἀνάπλαττε τροχίσκους ὀκτὼ παρ' ἡμέραν μεθ' ὑδρομέλιτος. Prætereà & apud Diosc. ipsum lib. 2. περὶ ἀπνείων, cap. de dyspnœa, eiusdem planè medicamenti fit mentio, nisi quòd pro sale nitrū adhibetur. Sed & apud Aëtium, simplicium dosibus emēdatis, repetitur lib. 8. cap. περὶ ὀρθοπνοικῶν, hunc in modum: ἐλατηρίου ἡμιώβολον, νίτρου ἀφροῦ τετρώβολον, σινήπεως < α. λεαίνας ἐν ὕδατι ἀνάπλασσε καταπότια η.

τοῦ δὲ ἡμέρου σικύου] Quæ hîc ad capitis calcem adduntur de satiui cucumeris radice, quanuis à cæteris Interpretibus omissa atque huc, vti equidem suspicor, ex capite de Pepone perperàm translata sunt: quia tamen in impressis exemplaribus omnibus habebantur, non visum est prætermittere. Nihilominus quid de eo additamento sentiremus, obiter indicare voluimus.

CAP. CLVI. ὑπόκιρρον ἐν τῷ μέλανι] Plinius de nucleo Staphidis agriæ, lib. 23. cap. 1. *Maturescit, inquit, cum uindemia, nigrescitq;: quum uuæ taminiæ rubentes norimus acinos, sciamúsque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis*, &c. Eo loco inter vuā taminiam & Staphidem agriam, à nonnullis nihilominus falsò, vt ait, vuam taminiam dictam, discrimen ponit: quanuis alio loco parum sibi constans Staphidis agriæ vires tribuat vuę taminiæ. Sed & Celsus, lib. 3. cap. 21. σταφίδα ἀγρίαν Græcorum, vuam taminiam nominari apertè docet. Nos tamen qui vitem syluestrem, à labrusca diuersam, verius vuam taminiam Latinorum esse existimamus, Staphidem agriam potiùs ab effectu cum Scribonio *pediculare in herbā* appellabimus, aut cum Marcello Empirico *peduncularium*, vel cum quibusdam aliis, teste Plinio, *pituitariam*.

ῥύπου κόκκους ι' ἢ ε'] Serapio & Ruellius simpliciter legisse videntur, ιε'. At Marcellus & Cornarius, κόκκους ι' ἢ ιε', quam ego lectionem vulgatæ prætulerim.

συνετῶς μελίκρατον] Sunt qui vtrunque aduerbium, συνετῶς simul & συνεχῶς, expresserint. Ego αὐτὶ τοῦ, συνετῶς, συνεχῶς malim: quo modo & Serapio legisse mihi videtur.

τεφθεῖσα καὶ] Lacuna legit in vetusto codice, τεφθεῖσα καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ σανδαράχης, καὶ ἐλαίῳ συζχισθεῖσα. Ego hanc lectionem secutus sum, quoniam & Serapio ita legisse visus est. Adde quòd & Plinius, loco citato, *Staphidem agriam faciliùs admixta sandaracha & caput & reliquum corpus phthiriasi liberare* scripsit.

οὖλά τε ῥευματιζόμενα] *gingiuas fluxione infestatas: rheumatismos cicatricum* ibidem perperàm & sensu nullo dixit Plinius, pro, *gingiuarum*, scilicet vocum οὐλὴ & οὖλον affinitate deceptus: quum tamē οὐλὴ, *cicatricem*, οὖλον, *gingiuam* significet.

CAP. CLVII. ἐν Θάψῳ] Thapson insulam, si non Siciliæ, at certè à Sicilia non ita longè dissitam, innuit Autor. Nam & ideò Nicander in Theriacis radicem Thapsiæ τρινακρίην cognominauit. Siciliam verò etiam Trinacriam olim dictam fuisse constat, deducta appellatione à tribus iugis seu promontoriis, quæ in ea insula præcipua sunt.

μᾶλλον ὁ καυλὸς] Etsi vulgata exempl. omnia, καρπὸς, legerēt, attamen nemo Interpretum quin καυλὸς hîc sit legendum addubitauit. Sed huic eorum consensui accedit prætereà vetusti codicis fides & autoritas. Plinius autē *Thapsiam inani esse caule* dixit, *nec excedente baculi longitudinē*: quasi, κενὸς δ' αὐτῆς ὁ καυλὸς, legerit.

ἐγκοπτουσιν τὸν φλοιὸν] Plin. lib. 13. cap. 22. de Thapsia: *Quidam, inquit, caulem incidunt per messes &*

in ipsa excauant radice, quò succus confluat, arefactúmque tollunt: quo quidem loco excipiendi Thapsiæ liquoris seu lactis, vt ipse vocat, rationem breuiter nimiùm, nec satis apertè, exprimit.

βρωματωδέστερον] Rectiùs fortasse, βρωμωδέστερον. Sed & inferiùs αὐτῷ τε, ἐψήματι, legendum, ὀψήματι, vel, ὀψήμασι.

ὑπώπιά τε αἴρει] Theophr. hist. stirp. lib. 9. cap. 22. de Thapsia: δύναται δὲ καὶ τὰ πελιώματα ἐξαίρειν. ὑπώπια δὲ ποιεῖ, ἀλλὰ ἔκλευκα, quo loco legendum hauddubiè videtur: ὑπώπια δὲ ποιεῖ ἀλλὰ ἔκλευκα, hoc est, *sugillatis alijs candidũ colorem reddit*. Gaza perperàm *suppurationes* vertit, quasi ὑπόπυα legerit.

CAP. CLVIII. μακρὰς, ἀφύλλους] Etsi Plinius genistæ vires easdem ferè tribuit, quæ hoc ipso capite à Dioscoride Spartio ascribuntur: attamen & ipse dubitat, lib. 24. cap. 9. *an Genista sit, quam Græci Autores Sparton appellauêre.* Sed vel ex hac nota satis constat, Spartium Diosc. minimè genistam esse: siquidem genistæ seu vulgari, seu etiam Hispanicæ, folia sunt plurima, quantumuis fugacia. At Spartium Diosc. etsi, cùm primùm pullulare incipit, nonnullis cingatur exilibus foliolis, quia tamen quamprimùm ea decidunt, folijs ferè viduum cernitur, ideóque etiam illius ῥάβδοι ἄφυλλοι Diosc. dictæ sunt. Σπάρτου quidem seu σπαρτίου, aut etiã σπάρτης (nisi mendosus est Galeni contextus, 8. simpl.) nomine plantas varias designari fateor, quę vinculorum vsum præstent, dum & ijs palmites alligantur, & ex earũ ramulis seu surculis flexilibus aqua maceratis funes intorquentur: sed tamen triplex potissimùm esse Spartiũ, cum doctissimo Guillandino lubens agnosco: vnum quidem Plinij, Hispanicum seu Ibericum, quibusdam σχοινοπλοκικὸν dictum, qui quidem verè *iuncus est aridi soli, uni terræ dato uitio*, vt inquit Plinius, lib. 19. cap. 2. Hoc Medici minimè vtuntur, nisi fortè in hordeo fricando. Nam in hunc vsum asperitatis ratione vsurpatur à Galeno, 2. de alim. fac. siquidem hoc illud est, quo ait ipse iumentis soleas necti solere. Reliqua verò duo Sparti genera, fruticum generibus annumeranda, à Medicis varios in vsus accommodãtur. Ex his vnum est Dioscoridis Spartium, quod, si Guillandino credimus, in EVropa non habetur, víxque alibi quàm in Asia nascitur: attamen & in Hispania & in Africa reperiri à Carolo Clusio memoriæ proditum est, qui inter rariores Hispanię stirpes, ipsius duo genera eleganter depinxit. Alterum denique Spartij genus fuerit, quam Latini genistam vocauerũt, ab vtroque illo Spartio non odore modò, folij, seminis & siliquarum figura, sed & virium efficacia, distinctam.

ὥσπερ φασήλοις] Lege, φασῆλος, vel φασήλου. Mesuæus, nisi fortè vitio Interpretis factum id est, Spartio siliquas scribit esse *orobinis similes*: at Plinius, ceu phaseolorũ. Tradit enim, lib. 24. cap. 9. *semen genistæ in folliculis phaseolorum modo nasci*. Verùm equidem hîc à Diosc. phaselorum potiùs, quàm phaseolorum mentionem fieri crediderim. Sunt autem phaseli à phaseolis longè diuersi, ac si non ijdem cum eruilia & cicercula, at certè ijs congeneres, vti palàm testatus est Gal. 1. de alim. fac. cap. 28.

ὁλκῇ ὀβολῶν ε] Plinius de semine: *purgat*, inquit, *hellebori uice drachma & dimidia pota in aqua mulsæ cyathis quatuor ieiunis*. At Mesuæus longè maiore ponderis discrimine: *Datur*, inquit, *Spartij flos à drach. ij. ad drach. v. semen, à drach. ij. ad drach. iiij.*

τῶν ῥαβδίων ἐν ὕδατι] Plinius, non aqua, sed aceto macerat. Sic enim ille, lib. 24. cap. 9. *Rami similiter cum fronde in aceto macerati pluribus diebus & tusi succum dant Ischiadicis utilem, cyathi unius potu.*

CAP. CLIX. τῆς δὲ ῥίζης ὁ ὀπὸς] *Silybum in Medicina nullum usum habere* dixerat Plinius, lib. 22. cap. 22. Et tamen, lib. 26. cap. 7. *Est & Silybo*, inquit, *lacteus succus, qui densatus in gummi sumitur cum melle denarij pondere* &c.

CAP. CLX. δένδρου μυρεψικῇ ἐοικότος] Varij Autores de huius folij figura variè sentiunt. Enimuerò Plinius, lib. 12. cap. 21. Myrobalanum (quæ illi, vti & Aëtio, eadem est cum glande vnguentaria, longè alia ab Arabum myrobalano) *glandem* ait esse *arboris heliotropio simili folio*. Theophrastus, lib. 4. hist. stirp. cap. 2. eãdẽ glandem βάλανον simpliciter nominat, & ipsius arborem *folio* scribit esse *myrti, sed longiore*: quo loco fortasse vitium est librarij, qui lapsu facili, μυρσίνῳ, ἀντὶ τῆς μυρικῆς, reposuerit.

Ποντικῷ καρύῳ] Fructus huius species magnitudine distinguit Mesuæus, dum *maiorem nucis auellanæ magnitudine* esse ait: *minorem* verò, *ciceris instar*. Diosc. & Plinius absolutè Glandem hanc nucis auellanæ magnitudine describunt. At Theophr. citato loco, *magnitudine simul & figura fructui capparis* assimilat.

οὗ τὸ ἐντὸς θλιβόμενον] Corticem tantùm ab vnguentarijs, scilicet pro stymmate seu spissamento, odoris conseruandi gratia, desiderari scripsere Theophrastus & Plinius: quò factum est, vt hoc loco nonnulli ἀντὶ τοῦ, ἐντὸς, ἐκτὸς, legendum censuerint. Sic porrò Theophr. lib. 4. cap. 2. τοῦ καρποῦ δὲ τοῖς κελύφεσι χρῶνται οἱ μυρεψοὶ κόπτοντες. ἀλώδες γὰρ ἔχ. τὸν δ' καρπὸν αὐτοῦ ἀχρεῖον. Itémque Plinius, lib. 12. cap. 21. *Vnguentarij* (inquit) *tantùm cortices premunt, Medici nucleos, tundentes affusa eis paulatim calida aqua*. At Galenus, æquè ac Dioscorides, carnis ipsius succo pingui vnguentarios vti conceptis verbis scribit, 6. simpl. id quod longè videtur esse verisimilius.

διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ νέα] Mesuæus recenti Glandi vetustam prefert, contrà quàm Dioscorides. Sed recens ideò à Diosc. antefertur, quòd plus humoris quàm vetusta reddat. Illa contrà Mesuæo expetitur, quòd minus humiditatis excrementitiæ contineat, adeóque ventriculum minùs subuertat.

λευκή τε καὶ ἀλέπ.] Plinius, pro regionũ in quibus Glans ista nascitur varietate, varios ipsius colores agnoscit: quam tamẽ *longè optimam* scribit esse *Petræam, cortice nigro* ait esse, *nucleo uerò candido*.

μετὰ αἰγείνου ἀλεύρου] Mesuæus in lienis cataplasmata vnguentariæ Glandi farinam lupinorum & spicam admiscet. Galenus verò, farinam erui vel lolij.

τὸ δὲ ἐκκοπείσης] Goupylus legit in altero exemplari, eodem planè sensu: τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ἐκθλιβὲν ἐκπίεσμα. Hoc verò illud ipsum est, quod Gal. 6. simpl. cap. περὶ βαλάνου μυρεψικῆς, περιφραστικῶς nominat, τὸ ὑπόλοιπον ἀπόθλιμμα, τὸ γεῶδες καὶ σκληρόν.

Celsus verò, lib. 6. in medicamento Tryphonis recensendo, *myrobalani magma*. Iccircò Galenũ Dioscoridis fidum Interpretem sequi malui, quàm cum Ruellio *Glandis tusæ expressæque succum* vertere.

CAP. CLXI. πράσῳ ἔοικε] Theophrastus, hist. stirpium lib. 6. cap. 6. haud ita magno discrimine, folia Narcissi folijs asphodeli comparat, hisce verbis: τὸ μὲν ὄπὶ τῇ γῇ φύλλον ἀσφοδελῶδες ἔχε, πλατύτερον ἢ πολύ, καθάπερ ἡ κρινωνία. Non ita magnum esse discrimen vel ex eo patet, quòd & asphodelus seu hastula regia foliis est maioris porri, vel ipso teste Diosc. lib. 2. cap. 119.

ἔσωθεν δὲ κροκώδες] Plinius Narcissi duo genera Medicos in vsu recipere scribit, libro 21. cap. 19. *unum purpureo flore, alterum herbaceum*. Verùm eo loco, nõ *herbaceum*, sed, *croceum* seu *cróceo* potiùs, legendum suspicor. Etenim Narcissus caulem quidẽ habet herbaceũ, vti monuit Theoph. ac fortè tota etiam planta herbaceum quiddam resipit, teste Dioscoride: at si de flore sermo est, id hauddubiè quod medium calycem cingit album quidem est: medium verò ipsum, aliâs luteum, aliâs purpureum.

CAP. CLXII. καὶ μεταξὺ ἀκάνθας] Plinius, lib. 22. cap. 12. *Hippophyes* (sic enim ille nominat, Hippocrates & Theophrastus ἱππόφεων, Galenus in Glos. Hipp. etiam, quia spina sit fullonia, κνάφον, & alio nomine σύβον) scribit esse *spinis albis*: sed qua plantæ parte sint eæ spinæ, non satis explicuit. At Theophr. lib. 6. cap. 5. ἱππόφυον (vtroque enim modo & ἱππόφυον & ἱππόφεων appellat, nisi fortè prius illud mendosè legitur, *lappaginem* vertit Gaza) tradit ἀάκανθον esse τοῖς φύλλοις, hoc est, *folijs esse minimè spinosis aut aculeatis*: ac paulò antè illud inter ea recensuerat, quæ παρὰ τὴν ἄκανθαν ἔχουσι φύλλον, hoc est, *quæ folium iuxta aculeum gerunt*. Ex quo patet, Hippophais spinas non quidem in folijs ipsis, sed inter folia esse: quod & ipse Dioscorides hoc loco apertè significat.

καὶ μετὰ τοῦ λευκοῦ] Plinius, loco citato, acinis tribuit, quod Dioscorides floribus: dum *Hippophyes* scribit, *candidis & ex parte rubentibus* esse *acinis*.

ὅσον ὀβολὸς] Ruffus Ephesius, libello ἀκεφάλῳ de purgantibus medicamentis, liquoris qui ex Hippophais radice excipitur maiorẽ dosin exhibere non veretur, his verbis: μᾶλλον δὲ καθῆραι βουλόμενος τοῦ ὀποῦ, εἰ μὲν καθ' αὐτὸν, ὀβολοὺς γ. εἰ δὲ τοῦ σὺν τῷ ὀρόβῳ σκευαζομένου, δραχμὴν μίαν ἐν μελικράτῳ. hoc est, *Si ualentiùs purgare uolueris, dabis liquoris per se obolos iij. sin ex eo qui cum erui farina præparatur, drachmam unam in mulsa*. AEgineta, lib. 7. liquoris eiusdem obolum vnum cum erui farina exhibitum, bilem ac pituitam purgare scribit.

CAP. CLXIII. Ἱππόφαιστον] Paulus AEgineta ἱππόφαιστον scribit, vti & interdum Plinius: quanuis hic ipse, libri 22. cap. 12. posteaquam egit de vtraque hippophye, quarũ altera eadem est cum Hippophæsto: *Debent*, inquit, *esse accommodatæ equorum naturæ, neque ex alia causa nomen accepisse*: quo quidem loco illam alteram lectionem, ἱππόφαιστον, prætulisse videtur. Sed alijs etiam nominibus præfixam vocem, ἱππο, magnitudinem præstantiámve potiùs significare vnicuique cõstat. Ego verò tum ἱπποφαὲς tum & ἱππόφαιστον, ceu fullonias plantas, sic dictas existimo, quòd valdè candidos ac lucidos seu splẽdidos pannos redderent.

ῥίζαν δὲ παχεῖαν] Plinius, lib. 17. cap. 44. *Hippophæsti radicem albam* esse scribit: crassitiei nõ meminit. Quin & lib. 27. cap. 10. dum *Hippophæstum* tradit *radiculas habere albas, molles*, satis innuit, se in radicis crassitie à Diosc. discrepare.

CAP. CLXIIII. σέσελι Κύπριον] Herodotus, in EVterpe, σιλλικύπριον vocat, quod idem est: nã & Plinius ipsum seseli, *Sili* plerunq; nominat, atque ind etiam corrupto vocabulo suum Siler Officinæ deduxerunt. Porrò ibidem Herodotus σιλλικυπρίων καρπὸν, ab AEgyptijs (qui Ricinum in Grecia sponte prouenientem eliciendi olei gratia copiosè serebant) κίκι vocatum asserit.

δένδρον δὲ ἐστὶ] Cùm Ricini planta, quæ ad arcendam talparũ iniuriam nostris in hortis quotannis seritur, neque valdè crassa procerave sit, neque etiã vsqueadeò lignosa, nisi cùm exaruit, vixque prætereà diutiùs quàm per annum eduret: meritò dubitarit quispiam, sítne in arborũ censenda genere, vti vult hoc loco Dioscorides, an verò fruticum potiùs, qui quidem, vel ipso teste Valla, lib. 4. eleg. ab arboribus ita distant, vti à fruticibus herbæ. Nostram quidem Ricinum fateor caudice vnico ramoso nodosóque arboris instar esse præditam: at quia tamen stirps est ὀλιγόχρονος & annua duntaxat, non item rediuiua ac perennis, rectiùs hauddubiè in fruticũ quàm arborum numerum ascribetur. Quæ verò ab oculatis testibus P. Bellonio in Creta insula, itémque Car. Clusio in Bæticæ maritimis aliisq; id genus æstuosis regionibus visæ & obseruatæ traduntur, cùm haud secus ac AEgyptiæ, quarũ factam à Dioscoride mentionem fit verisimile, in crassitudinem altitudinémque longè maximam excrescant, aliarum instar arborum multis prægrandibus ac robustis brachiatæ ramis, qui quidem complures annos perdurent, nec nisi quarto quintóve anno putentur: has ego minimè dubitarim cum Dioscoride non arbusculis cantùm, sed & arboribus annumerare: seu inquam sponte, seu adhibita cultura tales euadãt.

συκῆς μικρᾶς μέγ.] Plinius, lib. 15. cap. 7. de Ricino paulò aliter habet in hæc verba: *In Hispania repentè prouenit, altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio uitium, semine uuarum gracilium pallidarúmque*. Obiter verò notãdus ex Theophr. lib. 2. de caussis stirpium, cap. 22. Ricini foliorum μετασχηματισμός. Illa enim adhuc nouella & recens edita rotunda visuntur, ac in angulos deinde sinuantur, καθάπερ αἰαδιαρθρούμενα, vt inquit ille, *quasi* tùm demùm *suæ conformationis perfectionem adepta*.

ὅσον λ κόκκοι] Sic legit Serapio. At Matthiolus, ὅσον γ κόκκοι. Mesuæus autem Ricini quinque septémve, aut ad summum quindecim, grana exhibenda tradit.

κοπεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα] Lego, κοπεὶς δὲ καὶ καταπλασθεὶς, videlicet, ὁ καρπὸς, aut, κοπέντες δὲ καὶ καταπλασθέντες, nempe κόκκοι: deindéque legendum, καθαίρουσι. Hîc enim de Ricini granis agi vel ex eo patet, quòd deinceps Autor nominatim foliorum vires persequitur. Sed & quæ hac periodo commemoratur purgandi detergẽdíque vis, etiam semini seu nucleo Ricini tribuitur à Galeno & Serapione: quanquam & folia eandem

vim, ſed debiliorem participant.

CAP. CLXV. ἡ ἀμυγδαλοειδής] Cognomina Tithymalo Characiæ à Dioſcoride tributa Plinius partim πλατυφύλλῳ, partim δενδροειδεῖ aſcribit. Siquidem dendroidem cognominatum narrat Plinius, lib. 26. cap. 8. *aliis cobion, aliis* (quod ego miror) λεπτόφυλλον *dici: ſicuti* πλατύφυλλον *alijs corymbiten, alijs amygdaloïdem à ſimilitudine.* Tertium verò Tithymali genus παράλιον dictum, quod Dioſcorides inferiùs vt τιθυμαλίδα, ita & μήκωνα appellari ſcribit, tertium ille fecit Papaueris ſylueſtris genus, lib. 20. cap. 19. Hunc verò eundem Theophraſtus etiam κόκκον nonnullis dictum refert, lib. 9. cap. 13. quo quidem loco, æquè ac antiquiſſimi herbarij Crateuas & Myction, (ſiquidem Interpreti Nicandri credimus) tria tantùm Tithymalorum genera cōſtituit, paralium videlicet, maſculum: & myrſiniten, qui fœmina exiſtimatur.

ὑπὲρ πῆχυν] Theophraſtus, loco citato: τὸ δ' ὅλον μέγεθος διπηχυαῖον, quo loco nō quidem ramorum, ſed plantæ totius altitudinem dimetitur. At Plinius ipſius ramos deſcribit, *digitali* quidem *craſſitudine, longitudine* verò *cubitali.*

φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὀρεινοῖς] Plinius, lib. 26. cap. 8. de Characia Tithymalo: *Naſcitur,* inquit, *in aſperis maritimis.* At Theoph. de Tithymalo myrſinite agens, cui natales eoſdem aſſignat Dioſc. φιλεῖ δὲ ὀρεινὰ χωρία. *amat loca montoſa.*

περὶ τὸν τρυγητὸν] Sic Theophr. τοῦτον ὀπίζουσιν ἅμα τῷ τρυγητῷ. hoc eſt, *huius ſuccum lacteum eliciunt tempore uindemiæ.* At Oribaſ. ὀπίζεται δὲ πᾶς τιθύμαλος περὶ τὸν πυραμητόν, hoc eſt, *circa meſſem è quouis Tithymalo ſuccus excipitur.* &c. Plinius: *Succus incipiente pomorum lanugine defractis ramulis excipitur farina erui, aut ficis, ut cum ijs areſcat: quinas guttas ſingulis excipi ſatis eſt.*

ἐγκεκλεῖσθαι] Sic legerunt plerique Interpretes: at ego malim, ἐγκεκλίσθαι, quo modo etiam Serapio videtur legiſſe. Enimverò ramulos in faſcem collectos ſectóſque in vaſe decliues collocari oportet, quò faciliùs lacteus ſuccus in vas ipſum cōfluat. Sic paulo pòſt, αὐτὶ τοῦ, τραχωόειν, legendum hauddubiè, τραχώδει.

φθινοπώρῳ συλλεγεὶς] Theophraſtus qua tempeſtate legatur ſemen Tithymali Characiæ, quem ipſe marem appellat, non quidem peculiariter deſignat: ſed de Paralio tamen ita ſcribit: ἀμᾶται δὲ ὅταν ἄρτι περκάζῃ σταφυλή. De Myrtitis autem fructu: ἀμῶσι δ' ὅταν ἁδρυνῶνται αἱ κριθαί. Secutus eum Plinius, de Paralij quidem ſemine ſic habet: *Colligitur uua florente:* & alio loco: *Colligitur incipiente uua,* hócque idem repetit de Helioſcopij ſemine: At de Myrtite: *Colliguntur,* inquit, *comæ eius hordeo turgeſcente:* rurſúmque de fructu: *Demetitur cum meſſium maturitate.*

ἑψηθεῖσα δὲ σὺν ὄξει] Plinius, fortaſſe minùs rectè: *Colluuntur,* inquit, *radicis decocto* (dentes) *ex uino aut oleo.*

μείζονα δὲ καὶ στερεὰ] Plinius fœminam deſcribit, *folijs myrti acutis & pungentibus, ſed mollioribus;* niſi fortè, *maioribus,* legendum eſt. Theophraſtus tantùm: τὸ μὲν φύλλον ἔχει, καθάπερ ὁ μύρρινος, πλὴν ἀκανθῶδες ἐπ' ἄκρου, hoc eſt, *folium quidem habet myrti, ſed ſumma parte aculeatum.*

παρ' ἐνιαυτὸν καρύῳ ὅμοιον.] Serapio perperàm: *fructum fert ter in anno.* Theophraſtus: ταῦτα (ſcilicet μυρσινίτου κλημάτια) δ' οὐχ ἅμα φέρει τὸν καρπὸν, ἀλλὰ παρ' ἔτος, τὰ μὲν νῦν, τὰ δ' εἰς νέωτα. hoc eſt, *Myrtini Tithymali ſarmenta non ſimul fructum proferunt: ſed alternatis annis, alia hoc anno, alia poſtero.* Plinius verò: *fructus non pariter matureſcit, ſed pars anno ſequente, & nux uocatur.* quod itidem addit Theophraſtus hiſce verbis: ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ καλεῖται κάρυον. Porrò niſi ab oculato teſte & fide digno Compatre meo Stephano du Plex intellexiſſem, coccum oriētalem, ex quo trito, addito caſeo, illicia captandis piſcibus apta parantur à multis, ſat proceræ arboris eſſe fructum, coniicerem Tithymali myrſinitis fructum eſſe, de quo agitur. Nam & ea bacca nuci Ponticæ ſimilis quodammodo eſt, quamuis laurinæ baccæ propior, & piſces in vertiginem agit, tandémque necat; quem Tithymalis effectum præter Dioſcoridem etiā Galenus tribuit. Suſpicionem auget, quòd Theophraſtus quoddam Tithymali genus, κόκκον etiam dictū fuiſſe teſtatur. Cordus eiuſmodi baccas, neſcio quā rectè, ſolani manici apud AEgyptios naſcentis fructum eſſe aſſerit.

περιμήκη, ἐοικότα λίνῳ] Theophr. de hoc eodem Tithymali genere: φύλλον ἔχει περιφερές: hoc eſt, *folium habet rotundum:* deindéque eiuſdem καρπὸν λευκὸν, *fructum candidum,* facit, quem Dioſcorides & Apuleius ποικίλον, id eſt, *uarium.* Theophraſtum ſecutus Plinius, *Paralion folio rotundo* deſcribit, *ac ſemine albo.*

ὥσπερ ἐν φύλλοις] Vulgata exemplar. ἐν κεφαλίοις, *in capitulis.* Oribaſius & Marcellus cum vetuſto codice legunt, ἐν φύλλοις. Apuleius itidē, *ſemine uelut in folijs.* Eandem lectionem iccirco ſecutus ſum, quòd Tithymalus hic inter folia duo florē ac fructum proferre videatur.

CAP. CLXVI. ἡ δὲ ῥίζα < β'.] Plinius de Pityuſa, lib. 24. cap. 6. *Bilem & pituitam,* inquit, *per aluum detrahit radix decocti hemina, aut ſeminis ligula in balanis. &c.* Meſuæo verò doſis corticis radicis Pityuſæ ſeu *Eſulæ* maioris, *quam Alſcebran* ipſe vocat, longè minor eſt: nempe, *à ceratiis duobus ad ſeptem,* itémque *lactis ab uno ad tria.*

CAP. CLXVII. τοῖς τῆς ἀμυγδαλῆς] Plinius, lib. 27. cap. 11. *Lathyridi folia* tribuit *multa, lactucæ ſimilia, tenuiora: magno, ut uidetur, figuræ diſcrimine. Eius uerò grana exempto cortice piperis magnitudine* deſcribit.

ὅσον ζ' ἢ η'.] Plinius ibidem de Lathyridis granis ita ſcribit: *Hæc uicena in aqua pura aut mulſa pota, hydropicos iuuant.* Actuarius itidem, in lib. de comp. med. illius grana maiora quidem quindecim, minora verò viginti dari prodidit: ſubdítque, illis qui vehementiùs purgari voluerint, mādenda: qui minùs, deglutienda. At Ruffus, lib. de med. purg. Lathyridis grana decem ad purgandum ait ſufficere: ſucci verò, tres obolos.

καὶ ὄρνιθι] Iure gallinacei etiam folia Lathyridis incoqui debere ſcribit ibidem Ruffus. At de ipſis granis illud idem prodidit Plinius, loco citato: *Qui,* inquit, *uehementiùs purgari uolūt, cum folliculis ipſis ſumunt ea: nam ſtomachum lædūt. Itaque inuentū eſt, ut cum piſce aut iure gallinacei ſumerētur.*

CAP. CLXVIII. οἱ δὲ μήκωνα ἀφρώδη] Galenus, in Gloſſ. Hipp. πέπλον, & μήκωνα ἀφρώδη & μηκώνιον, atque etiam χαμαισύκην nominari tradit.

ὑδρομέλιτος κοτύλης] Quantũuis κυάθου habeatur in vulg. exemplaribus, κοτύλης lego ex vetusto codice, cũ Hermolao & Cornario. Plinius de Peplo, lib. 27 c. 12. *Media, inquit, potio acetabuli mensura in aquæ heminis tribus.*

CAP. CLXIX. πυρώδης τῇ γεύσει] Gal. simpl. lib. 8. de Peplij semine: σπέρμα χρήσιμον καὶ φυσῶδες, *semen utile & flatuosum*: vbi ἀντὶ τοῦ, φυσῶδες, πυρῶδες, hoc est, *feruentis gustus*, restituendum vel ex hoc loco satis constat. Nam & πέπλιον φύσας ἄγειν, hoc est, *Peplion flatus pellere*, dixit Hipp. 1. de morb. mulierum, & ex ipsius sententia Aëtius, φυσῶν ἐστὶ καταῤῥηκτικόν, *flatus discutere*. Attamẽ Ruffus, in libello de purg. med. peplum & Peplium asserit, pituitam & bilem cum plurimis flatibus, quantumuis arefacta, trahere: quo loco videtur innuere, ab ijs non tantùm flatus pelli, sed etiam excitari. Cæterùm Plin. lib. 20. cap. 20. *portulacæ, quã Peplion uocant, memorabiles usus* lõgo sermone persequitur: qui tamen huic Diosc. Peplio non satis respondere videntur.

CAP. CLXX. καὶ ἀκροχορδόνας] Plinius, lib. 24. cap. 15. *Chamæsyce illita uerrucas omnium generum tolli* scribit: ibidémque *Chamæsycen*, quam Dioscorides ad oculorum vitia cum melle inungendam præcipit, ille *in uino coqui* voluit, *priusquam inungatur.*

C. CLXXI. δασύτητος] παχύτητος, legitur in vulg. exempl. itémque apud Oribasium: at Goupylus in altero codice legit, καὶ δασύτητος. Ita & Lacuna: hanc ideò lectionem sequi placuit, maximè cùm & ipse Serapio ita legisse videatur. Sic inferiùs, ἀντὶ τοῦ, ὅσον πῆχυς, quod habebatur in vulg. codicibus, legi ex altero Goupyli codice, ὅσον βραχίων, quo modo legũt Oribasius, Hermolaus & La cuna.

ἀναιροῦνται] Mesuæus alias insuper extrahendi Scammonij rationes edocet, in censu purgantium medicamentorum.

ὁ δὲ Συριακός] Præter Mysium Scammonium, commendantur Plinio *Colophonium & Prienense*: cùm tamen Priene ciuitas sit Syriæ. Mesuæus Antiochenum & Armenium laudat, Corascenum vituperat.

ἢ πεπερώδολον] Paulus, lib. 7. cap. 4. Scammonium dari vult ἀπυρέτοις, & stomacho alioqui bene affectis, pondere obolorum quatuor, cum sale aut pipere aut zingibere, alióve quodam oxyporo stomacho grato, aut cũ melle: ex eo quoque cum gummi catapotia fingit. Aëtius itidẽ, lib. 3. c. 25. *dari ex eo* scribit *scrup. ij. plùs minùs pro uirium ratione*, subdítque *ipsi salem & thymi comam aut pulegium admisceri. In his uerò qui ferre possunt, præstat*, inquit, *aloën miscere: datur & per se cum melle aut ptissanæ cremore, si clanculùm exhibere uolumus.* Hæc ille. De eodem Plinius, lib. 26. cap. 8. *Dedêre & per se ex aqua mulsa & sale quaternis obolis, sed utilissimè cum aloë, ita ut incipiente purgatione mulsum bibatur.* Oribasius succi quidem Scammoniæ drachmam vnam ad summum dari tradidit: radicis verò etiam drachmas duas exhibere non veretur. At religiosior profectò Mesuæus, qui in exhibendo per se Scammonio grana duodecim minimè transcendit.

καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης] Purgandi gratia radice quoque Scammonię vtitur Oribasius, vti modò retulimus: sed Theophrastus, lib. hist. stirp. 9. cap. vlt. succi tantummodò vsum esse scribit, hisce verbis: τῆς δὲ σκαμμωνίας ὁ ὀπὸς μόνον χρήσιμος, ἄλλο δ᾽ οὐδέν. hoc est, *Scammoniæ succus tantummodò utilis, ac prætereà nihil.*

CAP. CLXXII. ἐλαίᾳ παραπλήσια] Sic Plinius, libro 24. capite 15. *Chamelæa similitudinem foliorum oleæ habet.* Alibi tamen, nimirum libri 15. capite 7. *Chamelæam* dixit, *folijs oleastri bacci̇sque.* Sed & libro. 13. capite 21. de thymelæa agens, cuius folia Dioscorides Chamelææ assimilat, eam etiam *oleastro similem* facit. Verùm inter oleæ & oleastri folia haud ita magnũ discrimen, nisi quòd hæc illis magnitudine cedunt.

διπλασίονος ἀψινθίου] Alius & ab isto discrepans est Chamelææ vsus apud Plinium, lib. 24. cap. 15. quo loco sic habet: *Detrahit pituitam bilémque, folijs in duabus absinthij partibus decoctis, succóque eo cum melle poto.*

CAP. CLXXIII. ἢ κίστρον] Ex Hipp. in lib. de morbis muliebr. non κίστρον, sed κνῆστρον legendum: quam vocẽ Gal. in Gloss. exponit, τὸ κνέωρον. Sic & apud Plinium, lib. 13. cap. 21. inter varia Thymelææ nomina non Cestrum, sed Cnestron habetur.

πλὴν στενώτερα] Mesuæus Mezereon folijs esse quàm oleæ maioribus scribit: quod falsum esse deprehenditur, siue ille Thymelæam, siue chamelæam mezerei nomine acceperit. Enimuerò eas plantas & inter sese, &, quod turpius est, cum vtroque chamæleonte videtur confudisse. Cæterùm inferiùs, pro, μεταξὺ αὐτοῦ, lego, μεταξὺ αὐτῶν, scilicet, αἰθῶν.

καθαίρει κάτω] Contrà Plin. lib. 27. cap. 9. (nisi fortè mendum subest) de cocco Gnidio: *sistit*, inquit, *aluum*: quod & rationi & experientiæ omnino aduersatur.

μετὰ ἀλεύρου ἢ] Theoph. lib. 9. hist. stirp. cap. vlt. de cocco Gnidio: διδόασιν, inquit, πρὸς κοιλίας λύσιν ἐν ἄρτῳ ἢ στέατι περιπλάττοντες. quo loco Gaza, à Plinio fortasse deceptus, illud, πρὸς κοιλίας λύσιν, *contra alui solutionẽ*, minùs rectè interpretatur. Sed & στέαρ perperàm *adipem* conuertit: cùm tamen στέατος nomine vt plerunque alias, ita & eo loco, τὸ σταῖς significetur. Plin. lib. 27. cap. 9. *Cocco Gnidio uis adurens: itaque cum pane deuoratur, ne adurat, cum gulam transit.*

CAP. CLXXIIII. καρύα βασιλικῇ] Theophrast. hist. stirp. lib. 3. cap. 13. de Sambuci folio ita scribit: φύλλον δὲ τὸ μὲν καθ᾽ ἕκαστον μαλακὸν, περιμήκες, ὥς τὸ τῆς πλατυφύλλου δάφνης. μεῖζον δὲ καὶ πλατύτερον καὶ περιφερέστερον ἐκ μέσου καὶ κάτωθεν. τὸ δ᾽ ἄκρον εἰς ὀξὺ μᾶλλον συνῆκον, κύκλῳ δ᾽ ἔχον παραμόν. &c. id est, *folium singulare, molle, oblongum, ceu lauri latifoliæ, uerùm maius, latius ac rotundius, tum circa medium, tum parte inferiore, extremo magis acuminato, in ambitu laciniatum.*

ἐν τῷ μέλανι] Acinos Sambuci nigros describit Plinius: id quod de illis perfectè maturis accipiendum est. Sed & Theophrastus, loco citato, de ijsdem sic habet: γίνεται δὲ πεπαινόμενος μέλας, ὠμὸς δ᾽ ὀμφακώδης· μεγέθει δὲ μικρῷ μείζων ὀρόβου, τὴν ὑγρασίαν δὲ οἰνώδης τῇ ὄψει, &c. id est, *Acinus maturescens nigrescit, immaturus uuam acerbam refert, magnitudine paulò maior eruo, succo uini æmulo.*

ξηραντική] Marcellus præterea alicubi, ψυκτική, legisse videtur. Actuarius quoque, meth. med. lib.5.ca.8. sambucum & Ebulum, omissa siccandi vi, scribit, refrigerandi facultate pollere. Sed & Plinius, lib.24.cap.8. *refrigerare inflammationem* dixit, *maxime recentis ambusti*. Attamen neque sambucus neque Ebulus refrigerant, nisi fortè ex accidenti, dum bilem extrahunt: calfacere verò vtranque certum est, licet in primo gradu duntaxat: id quod satis innuit Galenus, 6. simpl.

Cap. CLXXVI. καὶ δριμύτερα] Plinius, qui de Pycnocomo eadem ferè habet quæ Dioscorides, lib.26.cap.8. id ait esse *erucæ folijs, crassioribus & rarioribus*: vbi pro, *rarioribus*, vel ex hoc loco, *acrioribus* legēdum, conijcio. De eiusdem radicis viribus agens ibidem, *non aluum modò & bilem, sed & pituitam exinanire*, scribit.

Cap. CLXXVII. οἱ δὲ ἰσχάδα, οἱ δὲ χαμ.] Malim, ἰσχάδα, vel potiùs, ἰσχάς, in recto casu. Sic enim nominăt Theophrastus & Plinius: fitq; verisimilius ex radicis cum carica similitudine id nominis inditum illi fuisse, quàm ab efficacia contra coxendicum dolorem. Sed & ἀντὶ τοῦ, χαμαιβάλανος, χαμαιεάφανος, ex Paulo legendum censuerim. Is enim, lib.7. cap.4. inter ea quæ pituitam detrahunt, *apij dimidium id quod ad radicem est & à quibusdam* χαμαιεάφανος *appellatur*, commemorat. Rursúmque, eiusdem libri cap.10. *Apij, radicis* inquit, *pars ea quæ ad aërē uergit si edatur, supernè purgat: (quidam ipsam* χαμαιεάφανον *uocant) quæ uerò ad radicem est, infernè. Tota uerò si edatur, utrimque uacuat.* Plinius & hanc ipsam radicem, ῥαφανον ἀγρίαν vocari testatur, lib.26.cap.8.

ἀσφοδέλῳ] Sunt qui, σπονδυλίῳ, malint, vti Marcellus & Cordus. Cæteri, ἀσφοδέλῳ, indubitanter legunt, vti etiam legitur apud Theophr. Is enim, lib.9. hist.stirp. cap.10 ἡ δ᾽ ἰσχὰς, inquit, ἣ ἄπιος φύλλον μὲν ἔχει πηγανῶδες, βραχὺ, καυλοὺς δ᾽ ἐπιγείους τρεῖς ἢ τέτταρας. ῥίζαν δὲ ὡς ἀσφόδελος, πλὴν λεπτοφυῆ. hoc est: *Ischas, seu Apios, folio constat rutaceo, breui: caulibus terræ proximis, ternis quaternísue: radice ceu asphodeli, uerùm squamosa.* At Plinius, loco antè citato, Apion describit, *radice cepæ, sed ampliore*.

τὸ μὲν ἔνδοθεν] Lego, ἄνωθεν, non, ἔνδοθεν. Ita enim legendum esse constat ex loco Pauli antè citato. Sic quoque Plinius, de Apio: *Aiunt*, inquit, *radicis superiorem partem uomitione biles extrahere: inferiorem, per aluum*.

τὸν ἐφιστάμενον ὀπὸν] In eo dissident Dioscorides & Plinius, quòd ille supernatantem liquorem vsurpat, hic verò eundem abiicit. Sic etenim Plinius de Apij radice, loco antè commemorato: *Effoditur*, inquit, *uere, tusáque in fictili mergitur, deiectóque quod supernatat, reliquus succus purgat utraque parte sesquiobolo in aqua mulsa.*

Cap. CLXXVIII. τετρωβόλου πλῆθος] Huius medullæ Colocynthidis, quam Hippocr. σικυώνης σπόγγον nominabat, apud varios Medicinæ Autores varia est dosis. Mesuæus, ceratia decem: Paulus drachmam integram exhibere non veretur. Ruffus itidem, drachmam j. ex aqua mulsa propinat. At Aëtius scrup.ij. exhibet in aquæ mulsæ cyathis duobus: eodémque loco, imbecillibus etiam scrupulum j. sat esse scribit.

λαμβανομένη σὺν νίτρῳ] Ita distinguit & legit Cornarius: μετὰ ὑδρομέλιτος λαμβανομένη. καὶ σὺν νίτρῳ δὲ καὶ σμύρνῃ καὶ μέλιτι ἑφθεῖσα εἰς καταπότιον. Eum iccircò secutus sum, quòd & sensus eo modo clarior est, & ita quoque videtur Serapio legisse.

ἀναπζέσας τε ἐν ὄξει] Nonnulli ad literam isthæc ita interpretantur, vt velint pomum hoc Colocynthidis, exempta medulla simul & semine, luto oblitum incoqui aceto & nitro. Sed absurdum illud est. Quare malim legere, ἀναπζέσας τε ὄξος καὶ νίτρον, aut, ὄξος σὺν νίτρῳ: quo modo Serapio, Cornarius & Marcellus videntur legisse.

ἀναφεψήσας μελίκρατον] Modum hunc præparandi diluti Colocynthidis paulò pleniùs describit Aëtius, libro 3. capite 35. in hæc verba: πραότερον δὲ καθάραι βουλόμενος, λαμβάνειν δεῖ κολοκυνθίδα ἀμιγῆ, καὶ ταύτην ἀνοίξαντα ἄνωθεν κενῶσαι ἅπαν τὸ σπέρμα. εἶτα τὸ γραφαλῶδες αὐτῆς βαλὼν ἐν αὐτῇ χωρὶς τοῦ σπέρματος, καὶ πλήσας αὐτὴν ἑψήματος ἢ οἴνου γλυκέος παλαιοῦ, ἐᾶ βρέχεσθαι ἡμέραν καὶ νύκτα· εἶτα ἠθήσας (sic enim legendum, non σιρώσας) ῥάκει τὸν οἶνον, καὶ θερμάνας, δίδου πίνειν. hoc est: *Quòd si mitiùs purgare uolueris, sumito colocynthidem iustæ magnitudinis, eámque aperito supernè, & semen totum eximito: deinde quicquid in ipsa tomenti speciem præ se fert, rursus citra semen in ipsam indito, & repletam sapa aut uino dulci uetere per diem noctémque macerari sinito: tandemque uinum calfactum per pannum excolatum propinato.* Ruffus itidem, in libello de purgantibus medicamentis, nulla tamen medullæ facta mentione, sic habet: πραότερον δὲ καθῆραι βουλόμενος, τὸ μὲν σπέρμα τῆς σικυωνίας ἐκβάλλειν. ἐγχέας δὲ οἴνου γλυκέος τὸν φλοιὸν ἑψεῖν ἐπὶ μαλακωτέρας, ἔστ᾽ ἂν καλῶς θερμανθῇ, τοῦτο διδόναι πίνειν. id est: *Quòd si quis mitiùs purgare uolet, semine colocynthidis eiecto, affusóque intra corticem uino dulci, lento igni coqui ipsam oportet, dum probè incaluerit: illud tandem potandum exhibetur.* Sed & Paulus, lib.3.cap.13. eodem modo præparatum Colocynthidis dilutum in morbo comitiali propinat.

Cap. CLXXIX. θύμου ἐστὶν ἄνθος] Hinc plerique colligunt, Epithymum Dioscoridis & reliquorum Græcorum aliud esse ab Epithymo Arabum: & Græcorum quidem Epithymum, aliud nihil esse quàm ipsum thymi durioris florem. At ego Epithymum Græcorum & Arabum planè vnum & idem esse iudico, scilicet inuolucrum thymi capillaceum, cui tamen flos ipse thymi interdum implicatur: quippe qui à capillamentis illis rectè secerni vix possit. Sed & ipse Autor, libro de simpl. ad Paternianum, Epithymum disertè describit, *florem assimilem setæ, subuiridem & nauseosum*. Quoniam enim Epithymum crinium vel cincinnorum modo capitula thymi quadam florum imagine comare conspicitur, florem icciircò dici constat, idq; nominis ratione minimè refragante. Quandoquidem si ἄνθος dictum est, vti voluit Etymologicus, παρὰ τὸ ἄνω θεῖν, τουτέστι, τρέχειν ἐν τῷ αὐξάνεσθαι, quidni eiusmodi capillamento ἄνθους, hoc est, *floris*, nomen aptè conueniat? Cæterùm ea capillamenta non in thymo solo, sed & in thymbra, stœbe, lino, hyssopo, serpyllo, vrtica, polio, genista, chamædry & compluribus aliis plantis reperiri

certũ eſt. Verùm quod thymo innaſcitur, peculiariter ἐπίθυμον dicitur, vti quod thymbræ, ἐπιθυμβρον, quod ſtœbę, ἐπιστοίβη. Iſta verò capillamẽta ſine radice naſci icciro ſcripſit Plinius, quòd nullam euidentem habent radicem, vti neque viſcum, quod arboribus innaſcitur. Scilicet cui inſident planta, ea illis eſt ſedes pro terra, & qua parte inſident, ea eſt pro radice.

οὐραγοῖς ἔχοντα] Ioſephus Scaliger doctiſsimus, acerrimique iudicij vir, cuique omnium ætatis huiuſce Criticorum vix vllum prętulerim, in ſuis in Propertiũ caſtig. à Dioſc. hoc loco non quidẽ figuram Epithymi, ſed thymi duntaxat durioris proponi exiſtimat, idcóque reponendum cenſet, οὐελαχοῖς ἔχοντα ὡς στιχάς, quaſi thymi durioris ſpicam voluerit Author eſſe mucronata cuſpide, qualis eſt ſtœchadis. οὐελαχοῖς verò dici putat, ipſos ſpicarum mucrones, à ſimilitudine cuſpidũ in haſtilibus, quæ quidem Homero οὐελαχοὶ ἢ σαυρωτῆρες appellantur. At equidem ex ipſius ſentẽtia αὐτὶ τῶ, οὐραγοῖς, οὐελαχοῖς reponendum iudico: ſed quoniam non de ſpica thymi, verùm de Epithymo ipſo hîc agi veriſimilius eſt, nihil prætereà immuto: ac interim οὐελαχῶν voce caudas ſetoſas (quas quidem Epithymi capillamẽta referunt) ſignificari puto: quemadmodum & Hippocrates, ſeu quiſquis eſt autor libelli de corde, οὐελαχὸν καρδίας, cordis caudam nominauit, ea metaphora volens conum ipſius deſignare. Ad eundem quoque modum EVſtathius οὐελὴν Xenophonti μεταφορικῶς dici annotauit, τὸ ὀπίσω τῆς φάλαγγος, ὡς περ σῶμα καθ' Ὅμηρον, τόπον τῶν πολεμάχων, ſeu vt alibi, ἐν ᾧ οἱ πρόμαχοι ἵσανται.

πρὸς ὀλκὴν ∢. δ'.] Sic Galenus, lib. 14. Meth. Epithymi drachmas iiij. ex aqua mulſa vel ſero propinat. Aëtius quoque, lib. 3. cap. 29. adultis Epithymi contuſi & cribrati ſcrup. xij. cum paſſo & aceto mulſo ac modico ſale exhibet. Auicenna ad quatuor aureos progreditur. Cæteri vel ampliore, vel parciore doſi ipſum exhibent. Et Paulus quidem, lib. 4. cap. 26. ad cancrum Epithymum quatuor drachmarum & dimidię põdere ex ſero vel mulſa porrigit. Libro verò 7. eiuſdem drach. v. tritas dari ſcribit, ex ſeri lactis hemina. Oribaſius, Collect. lib. 7. cap. 27. ſenas drachmas dare nõ veretur. Ruffus itidem, in lib. de purg. med. drach. vj. & ampliùs ex vino dulci. Plinius quoque, lib. 26. ca. 8. Epithymum aluum ſoluere teſtatur, à quatuor drachm. ad ſex. Meſuæus drachm. vij. exhiberi poſſe tradit. At Actuarius, Meth. libro 5. idem quod Aëtius refert, ſed tantùm v. mentionem facit. Et ipſe Oribaſius lib. 1. περὶ ἀπορ. de euacuationibus agens quę ſanis conueniunt, binas tantùm drachmas in oxymelite propinari voluit: ſimiliter que, Synopſ. lib. 1. cap. 17. eiuſdem triti & cribrati binas vult exhiberi drachmas ex vino dulci, aut plus eo cum melle, ſale admiſto.

Cap. clxxx. ἄνθεις μαλακοῦ] De Alypo ſic habet Plinius, lib. 27. cap. 4. *Alypon cauliculus eſt molli capite, non diſsimilis betæ, acre guſtatu ac lentum*: quæ quidem verba ex hoc Dioſc. loco ſic emendo: *Alypon cauliculus eſt gracilibus, molli flore, radice non diſſimili betæ: ſemen acre guſtatu*, &c. Porrò in eo quod ſequitur, ὡς ῥίζα πεύτλῳ, metatheſis eſt particulæ ὡς, legendúmque, ῥίζα ὡς πεύτλου, vti paulò pòſt, σπέρμα ὡς ἐπιθύμου. pro quo Actuar. Met. lib. 5. habet, σπέρμα ὡς θύμου.

τὸ ἴσον πλῆθος] Ex Paulo, lib. 7. c. 3. & 4. (qui quidem de plantis agens à Galeno pręterмiſſis, ipſa Dioſc. verba ſolet tranſcribere) ſic emendandus hic locus: πλῆθος ἴσον ἐπιθύμῳ λαμβανόμενον μεθ' ἀλῶν καὶ ὄξους. Eſt autem Alypon, eodem teſte, herba eadẽ cum ea quæ illius ætate Alypias dicebatur.

Cap. clxxxi. οἱ δὲ φακοειδὲς] Empetron Galenus, Paulus & Aëtius alio nomine πετραιειδὲς appellari ſcribunt: nec deeſt ſuſpicio, quin & apud Dioſcor. pro φακοειδὲς, πετραιειδὲς, legi oporteat.

τὸ δὲ προσγειότερον] De eiuſdem plantæ diuerſis partibus iſta prima facie intelligenda videntur, quaſi voluerit Dioſcorides, quæ pars Empetri terræ propinquior fuerit, amaram reperiri, &c. Sed aliter ex ſententia Plinij accipienda ſunt, quaſi nimirum velit quod Empetrum mari propius eſt, ſalſum: quod ab eodem remotius & terrę propinquius, amarius ſentiri. Sic enim Plinius, lib. 27. cap. 9. vti certè quidem habent vulgata exemplaria: *Empetron, quam noſtri calcifragam uocant, naſcitur in montibus maritimis, ferè in ſaxo: quò propius mari fuerit, minùs ſalſa eſt: pot áque bilẽ trahit ac pituitas: quò longius magiſque terrena, amarior ſentitur.* Verùm quò ſit maior Plinij cùm Dioſc. conſenſus, illa ſic legenda videntur: *quò propiùs mari fuerit, magis ſalſa eſt*, &c. In iis verò quæ proximè ſequuntur, Plinius palàm Empetrum maritimum cum ſaxifraga confudiſſe videtur.

Cap. clxxxiii. ἀποζεσθεῖσα ἐν οἴνῳ] Iſta ſic reſtituit Cornarius: ταύτης ἡ ῥίζα ἀποζεσθεῖσα ἐν οἴνῳ πεπαλαιωμένῳ, καὶ μεθ' ὕδατος πινομένη κυάθων β'. Geſnerus legendũ ſuſpicatur, μεθ' ὕδατος θαλασσίου κυάθων β. πινομένη. At ego cũ Serapione, Marcello & Ruellio ſic lègere malim: ταύτης ἡ ῥίζα ἀποζεσθεῖσα ἐν ὕδατι, καὶ μετ' οἴνου πινομένη πεπαλαιωμένου κυάθων β'. Nam & Plinius, lib. 23. cap. 1. de Ampelo agria, (quam tamen nominis ὁμωνυμία deceptus cum labruſca interdũ temerè cõfundit) ſic habet: *Radix decocta in aqua, pota in uini Coi cyathis duobus, humorem alui ciet, ideò hydropicis datur.* Rurſúmque, lib 27. cap. 27. *Radix eius decocta in aquæ cyathis ternis, additis uini Coi cyathis duobus, aluum ſoluit leniter, ideòque hydropicis datur.*

Cap. clxxxiiii. οἱ δὲ βρυωνίαν] Gal. lib. 1. de comp. pharm. κατὰ τό. ἄμπελον λευκὴν & βρυωνίαν ſeparatim, tanquam diuerſa, commemorat: nec malè, quandoquidem ipſemet, 6. ſimpl. vitem nigram propriè βρυωνίαν vocari ſcripſerat: quod ipſum Plin. lib. 23. cap. 1. admonet. Quòd ad vocem ἀχρωσιν ſpectat, pro ea fortaſſis, ἐχήρωσιν, reponendum: ſiquidem ἐχήρωσιν Hippocrati dictam Galenus in Gloſſ. λευκὴν βρυωνίαν exponit.

ὑποσπαθεῖσα δ' οἰνόη] Plinius de Vitis albæ radice, lib. 23. cap. 1. *Et ipſa autem largior aliquãtò ſenſus purgat*: quo loco, *ſenſus turbat*, reſtituendum eſſe, hinc eſt facile colligere.

ᾧ ψιλοῦνται τὰ δέρματα] Hunc Vitis albæ fructum coriariis etiam vtilem eſſe ſcripſit Galenus, 6. ſimpl. ac idipſum loco citato luculenter confirmat Plinius. Attamen Theophraſtus, hanc coria pilis ſpoliandi vim, vitis ſylueſtris fructui tribuit, libro nono, capite vltimo: quo loco de vite ſylueſtri agens, τῷ καρπῷ, inquit, ψιλοῦσι τὰ δέρματα. Sic enim legi par eſt, non, τὰ δένδρα, vt in impreſſo codice.

Cap. clxxxv. μέλαινα ἔξωθεν] Mesuæus huius Vitis nigræ radicem scribit esse cineritiam foris, intus albam, non tamen albedine eius quę alba dicitur. In cæteris videtur planè cum Dioscoride consentire.

ἧττον μὲν τοι ἐνεργεῖ] Rectiùs fortassis, ἐνεργῆ. quanquam vtrouis modo sensus bene constat. Gal. itidem, 6. simpl. nigram Vitem alba in totũ inefficaciorem esse prodidit. At contrà semel aut iterum inculcat Plinius, *Nigræ radicem ossa infracta uel efficaciùs extrahere, quàm albæ.*

Cap. clxxxvi. οἱ δὲ βλῆχρον] βλῆτρον etiã nominauit Nicãder, in Ther. Theophrastus verò, lib. de causis plant. 1. cap. 8. βλῆχον, nisi fortè, quod ego cum doctis. Scaligero malim, eo loco τὼ βλῆχον pro pulegio, quàm pro Filice, interpretari satius fuerit.

καὶ ἄκαρπα] Sic Plin. lib. 27. cap. 9. *Filicis duo genera nec florem habere* scribit, *nec semen.* Theophrastus itidem, lib. 9. hist. stirpium, cap. vlt. de Filice sic habet: σπέρμα δ' οὐκ ἔχει, οὐδὲ ὀπὸν, *semen non habet neque liquorem:* quo loco ἀντὶ τοῦ, ὀπὸν, Cornarius reponit, καυλόν. Posset &, ἄνθος, pro eadem illa voce reponi. Sunt porrò nonnulli (quo in numero & ipse Tragus est) qui è Filice semen certis temporibus colligi affirmant. Sed planè falluntur, dum minutulum eum puluerem, qui auersis foliis velut inhæret, pro semine accipiunt.

ὀβολῶν τεττάρων] Cornarius, δραχμῶν, legisse videtur: ac Plinius certè quidem, lib. 27. cap. 9. *Filicis radicem meliùs tænias detrahere* scribit *cũ scammonij pari pondere.* At ego vulgatam lectionem retineo, quanquam duûm tantùm obolorum Serapio mentionem facit.

ἡ ῥίζα τεθεῖσα] Hæc vox, (τεθεῖσα) Marcello & Cornario non immeritò suspecta fuit, adeóq; ab ijs prætermissa. Equidem dubito vtrum potiùs, τριφθεῖσα, seu θλασθεῖσα, seu etiam λειανθεῖσα, legi oporteat. Nam & Plinius de Filicis radice sic habet, lib. 24. cap. 11. *Harundinis radix contrita & imposita, Filicis stirpem corpore extrahit: itémque harundinem, Filicis radix.* Sed & Celsus, libro 5. c. 16. *Pessima,* inquit, *ex surculis harundo est, quia aspera est: eadémque offensa etiam in Filice est. Sed usu cognitum utranque aduersus alteram medicamentum esse, si contrita superimposita est.*

ἔνθα δεῖ πολὺς] Marcellus locum hunc minimè interpretatur, eum tanquam mutilum asterisco notasse contentus. At Cornario ita restituere visum est: ἔνθα δεῖ πολὺς κάλαμος, καὶ πολὺ βλῆχρον στεφανοῦν, ἀφανίζεται ὁ κάλαμος. καὶ πάλιν, ἔνθα πολὺ βλῆχρον καὶ πολὺς κάλαμος στεφανῶν, ἀφανίζεται τὸ βλῆχρον. Ego verò locum eundem ita potiùs restituendũ iudico: ἔνθα δεῖ βλῆχρον καὶ πολὺς κάλαμος στεφανῶν, ἀφανίζεται τὸ βλῆχρον· καὶ πάλιν, ἔνθα δεῖ κάλαμος, καὶ πολὺ βλῆχρον στεφανοῦν, ὁ κάλαμος ἀφανίζεται. Est enim vero similius ex ijs plantis eam quæ copiosior fuerit, parciorem alteram enecare atque perimere. Plinius, lib. 18. cap. 6. de eadem, quæ inter harundinẽ & Filicem est, dissensione dissociationéve seu discordia, ἀντιπάθειαν Græci vocant, paulò aliter habet in hæc verba: *Aiunt & circa solstitium (filices) auulsas non renasci, nec harundine sectas, aut exaratas uomeri harundine imposita. Similiter & harundinem exarari Filice uomeri imposita præcipiunt.*

Cap. clxxxvii. πλαγίαι] Plinius, lib. 25. cap. 9. de vtraque Filice: *Radices,* inquit, *utrique longæ in obliquum.* Ex quo loco patet, nõ πλατεῖαι, vt plerique voluerunt, sed, πλαγίαι, potiùs hoc loco legendum: quemadmodum & Hermolaus Barbarus & Marcellus emendarunt.

σὺν οἴνῳ δὲ πινόμεναι] Sic Theophr. lib. 9. hist. stirp. cap. 20. ἡ δὲ θηλυπτερὶς, χρήσιμον πρὸς τὰς ἕλμινθας τάς τε πλατείας καὶ τὰς λεπτάς. πρὸς μὲν τὰς πλατείας, ἀναδευομένη μέλιτι· πρὸς δὲ τὰς λεπτάς, ἐν οἴνῳ γλυκεῖ μετ' ἀλφίτων διδομένη. γυναικὶ δὲ ἐάν γε δοθῇ, ἐὰν μὲν ἐγκύμων ᾖ, ἐκβάλλειν φασίν. ἐὰν δὲ μὴ, τὸ ὅλον ἄτοκον γίνεσθαι. Quæ quidem verba reddidit Plinius, libro 27. cap. 9. ad hunc modum de Filicum radicibus agens: *Pellunt interaneorum animalia: ex his tænias cum melle: cætera ex uino dulci triduo potæ,* &c. Ac deinceps: *Neutra danda fœminis, quoniam grauidis abortum, cæteris sterilitatem facit.* Ex his locis palàm fit, Lacunæ & Marcelli lectionem, κἂν ἔγκυος δὲ λάβῃ, probatiorem esse. Eam iccircò secutus sum, maximè cùm Serapionis verba idem planè sonare videantur. Inferiùs itidem pro, ἐπιπλάσσονται; rectiùs hauddubiè legas, ἐπιπάσσονται: quod mendi genus & aliâs sæpenumerò occurrit.

Cap. clxxxviii. καὶ ἐν τοῖς ἀγείοις] Serapio cæterique ferè Interpretes ista sic legisse videntur, ἐν τοῖς ἀρχαίοις πρέμνοις δένδρων, μάλιστα δὲ δρυῶν. Plinius autem, lib. 26. cap. 8. *Polypodion* scribit *in petris nasci, aut sub arboribus uetustis.* Vtvt sit, ἀντὶ τοῦ, ἀγείοις, ἀρχαίοις legendũ omnino videtur.

συγκαθεψομένη ὄρνιθι] Plinius, ibidem, de Polypodij radicis ad aluum soluendam vsu aliter, in hæc verba: *Ipsa concisa inspergitur oleri, uel betæ, uel maluæ, uel salsamento: uel cum pulticula coquitur ad aluum uel in febri leniter soluendam.*

φλέγμα καὶ χολὴν] Plinius itidem, de Polypodij radice agens, æquè ac Dioscorides, *bilem* absolutè scribit *ab ipsa detrahi.* Attamen de bile nigra id accipiendum, quo modo intellexêre Aëtius, Actuarius, Serapio, atq; etiam Mesuæus.

Cap. clxxxix. ῥέπουσα] ῥεπούσας, hauddubiè legendum. Vsum verò Dryopteris seu potiùs Bryopteris ad psilothra, qui quidem proximè sequitur, aliter ac ipse Dioscorides, refert Plinius, libro 27. capite 9. hisce verbis: *Psilothron est radix tusa. Illinitur enim usquedum sudores euocet: iterúmque & tertiò, ita ne sudor abluatur.*

Cap. cxc. καυλοὺς δὲ πηχ.] Plinius contrà, lib. 21. cap. 16. *Cnicon uno caule, nec ramosum* scripsit. Sed tùm de syluestri potiùs Cnico, quàm de hoc satiuo egisse crediderim.

θαλλίας] Pleriq; Interpretes, quibus haud immeritò vox θαλλίας suspecta fuit, ἐλαίας, legisse videntur. θαλλίαν enim, æquè ac θαλλόν, constat pro oleæ potissimùm germinatu primo vsurpari solitum: at ipsum oleæ fructum vspiam eo nomine designatum vix crediderim.

Θασίων] Fortè Θασίων, supple, καρύων, τουτέστιν, ἀμυγδάλων. Nam in amygdalarum genere Thasię ex Thaso insula, etiam teste Plinio, lib. 14. cap. 7. celebrantur. Cæterùm pro, λελεπτυσμένων, rectiùs legas, λελεπισμένων.

ἰχάδων τῆς σάρκος] Non abs re dubitet quispiam, vtrum ista caricarum caro mellis antè memorati vicem supplere debeat, an verò præter caricarum pulpam mel etiam adijci oporteat. Serapio certè quidem in hac placentularum præparatione vtriusque & mellis & caricarũ pulpæ meminit, dum præter caricarum triginta carnem, mellis etiam quantum sat fuerit adijcit.

CAP. CXCI. πρὸς τοῖς πετάλοις μικρόν] *iuxta folia*, seu potiùs, *iuxta foliorũ pediculos*. Rectiùs Plinius: qui quidem lib. 25. cap. 5. de hoc semine Mercurialis agens, *id mari iuxta genicula stare* prodidit.

καὶ προσθέμαμα] Ad iuuandam masculorum aut fœminarum conceptionem vtẽdi vtraque Mercuriali modos alios recenset Plinius, loco antè citato, quos quidem ascribere hoc loco nolui, locum indicasse contentus.

CAP. CXCIII. ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ ἄνθος] Theophr. lib. 9. de hist. stirpium, cap. 19. Scorpium dictum putat, quòd scorpioni similem habeat radicem. Verùm illud non quidem de hoc Heliotropio, sed de aconiti genere, thelyphono dicto, intelligendum est, cuius & ipse meminit Plinius, lib. 27. cap. 3. hisce verbis: *Radix incuruatur ei paulùm scorpionum modo: quare & scorpium aliqui appellauêre.*

ἀπὸ τοῦ συμπεριτρέπ.] Heliotropiũ solstitio florere, autor est Theophrastus, circa finem libri 7. hist. stirp. Inde fortasse potiùs nomen illi datum est, quàm quòd sese cum sole circumagat. Eadẽ ratione ἠελίοιο τροπαῖς ἰσώνυμον ἔρνος vocatur à Nicandro, in Theriacis: quem locum explicans Scholiastes, etiam ἰξύνεται dictum annotat: sed haud ita rectè folia oleę candida eidem tribuit. Apuleius verò nominis etymon vtrinque repetit. *Nomen enim*, inquit, *accepit quòd æstiuo solstitio floreat, uel quòd Solis motibus folia conuertat.*

ὑπόπυῤῥον] Lacuna in vetusto suo codice legit, ὑπόπυῤῥον ἢ ὑποπόρφυρον. Sed magis placet lectio altera, λευκόν, ὑποπόρφυρον, &c. Nam & Apuleius *florem* Heliotropio *maiori* tribuit *in summitate tenuem & ueluti purpureum, atque uncatum in similitudinem caudæ scorpionũ.* Plinius verò, lib. 22. cap. 21. *cæruleum florem eidem ascribere* videtur.

φύεται ἐν τραχέσι τόποις] Sic Apuleius, *maius Heliotropium* scribit in *asperis locis nasci*, vti *minus, in concauis*. At Plinius, loco modò citato, postquã duo genera fecit *Heliotropij, helioscopium* in quàm *& tricoccon: illud nascitur*, inquit, *non nisi in pingui solo cultóque, tricoccon ubique.* Sed vide, num Plinius eo loco Heliotropion minus seu tricoccon cum maiore confuderit.

μεθ' ὕδατος ἢ ποθεῖσα] Ruffus Ephesius, in fragm. de purg. med. Scorpiuron addito vino propinari scribit. Eius enim hæc sunt verba: Σκορπίουρον μὲν καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν. ἀρκεῖ δὲ ὅσον δέσμην συμμικτὸν ἑψήσαντα τῷ ὕδατος πιεῖν κεράσαντα οἴνῳ. hoc est, *Scorpiurus quidem purgat pituitam & bilem. Satisfacit uerò manipulus ex aqua moderatè coctus, potusque affuso uino.*

CAP. CXCIIII. καρπὸν στρογγύλον] Singula quidem grana rotunda sunt, sed perpetuò terna sibi inuicem cohærentia: vnde & Aëtio, tetrab. 4. lib. 3. cap. 14. itémque Plinio hoc genus Heliotropij τρίκοκκον cognominatur.

καὶ καρδάμῳ] Lacuna in vetusto codice legit, καρδαμώμῳ, & sic etiam legitur apud Paulum, lib. 7. quanuis Interpres non *cardamomum*, sed *nasturtium* verterit. Attamen tam nasturtium, quod κάρδαμον Græcis dicitur, quàm cardamomum ipsum lumbricos pellit, vel ipso teste Diosc. ideoque vtrumuis legas, parum refert.

CAP. CXCV. οὐρᾶς σκορπίου] De hac ipsa herba sic quoque scribit Plinius, lib. 22. cap. 15. *Scorpius herba semen habet ad similitudinem caudæ scorpionis, folia pauca* &c. Hanc tamẽ eandem notam, sed falsò, vti certè videtur, tribuit idẽ Plin. lib. 22. cap. 21. heliotropio minori, quod tricoccon, & alio nomine scorpiurum vocauit, idque his verbis: *Semen ei est effigie scorpionis caudæ, quare ei nomen.*

IN LIBRVM QVINTVM.

CAP. I. χυλὸς ποθεὶς] Plinius, in procœmio lib. XXIII. quo loco lõgè plures Vitis partium medicos vsus prosequitur, succum hũc non dat bibendum, sed infundit tãtummodò, hisce verbis: *Succus eorum dysentericis infusus medetur.* Sed & ibidem, quem ad lienis tumores commendat Dioscorides sarmentorũ cinerem duntaxat impositum, is ad lienis remedia dari etiam ad bibendum scribit, aceto conspersum.

CAP. III. εὔστομοι, εὐστόμαχοι] In vinaceis seruatas Vuas stomachum infestare scribit Plinius, lib. 23. cap. 1. contrà quàm hîc tradat Dioscorides: cuius tamẽ sententię astipulatur & ipse Gal. lib. 2. de alim. facult. Nam de hac Vua ollari agens: πυγωλική, inquit, ἐκλύτου γαστρὸς ἡ τοιαύτη σταφυλή, καὶ τοῖς ἀορέκτοις ἐπεγείρει πρὸς ἐδωδὴν σιτίων. hoc est, *Ventriculum dissolutum eiusmodi Vua roborat, & cibũ fastidientibus appetentiam excitat.*

CAP. IIII. καὶ νεφροῖς καὶ κύστει] Plinius quoque, lib. 23. cap. 1. de Vua passa sic habet: *Nucleus exceptis uesicæ utilis habetur & tussi.* Sed mox statim subdit: *alba utilior*: cuius tamen contrarium sensisse videtur Diosc. qui paulò antè albam συντακτικωτέραν (nisi fortè cum Manardo malis λεπτυντικωτέραν) esse prodidit. Nam si magis astringit, vesicæ ac tussi minùs vtilem esse fit verisimile.

μετὰ ἀλεύρου κυμίνου &c.] Plinius ibidem, de Vua passa, *Testium*, inquit, *inflammationi cum farina cumini aut coriandri imponitur:* quasi legerit, μετὰ ἀλεύρου κυμίνου, ἢ κορίου. Ac certè quidem ad testium inflammationes coriandrum cum Vua passa impositũ valere prodidit Diosc. lib. 3. cap. 71. Eodem verò lib. agẽs de cumino satiuo, cap. 68. id cum Vua passa commendat ad easdem inflammationes, sed addita lolij farina.

CAP. V. τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπὸς] Sic Plinius, lib. 12. cap. 8. *Oenanthe, est uitis labruscæ uua: colligitur cum floret, id est, cùm optimè olet.* At apertiùs Gal. lib. 8. κατὰ τόπους, cap. 1. οἰνάνθην δ' ὀνομάζω τὸ τῶν ἀγρίων ἀμπέλων ἐκβλάστημα σὺν τοῖς ἄνθεσιν, ἐξ οὗ ταῖς ἡμέραις σταφυλὴ γίνεται. id quod perperàm vertit interpres hunc in modum: *Oenanthen appello uitiũ syluestrium germen unà cum floribus, ex quo succedentibus diebus uua fit.* Ego verò malim, *ex quo satiùs*

uitibus una fieri solet.

τῶν ἐν σόμασιν ἕλων] Omnes Interpretes, ἑλκῶν, legisse videntur: quam ego lectionem & ipse prætulerim.

CAP. VI. ὕλα πλαδαρά] Plinius, in præf. libri 23. inter cæteras Omphacij dotes ipsum conferre scribit *cicatricibus maradis*, vt aliâs non semel, ita & hoc loco, ni fallor, vocum ὕλου & οὐλῆς similitudine deceptus. Addit ibidem, *conferre ossibus purulentè limosis*: pro quo legendum iudico, *auribus purulentè limosis*: hæc enim iungit Diosc. οὖλα πλαδαρά, ὦτα πυορροοῦντα.

CAP. IX. ὁ δὲ τεθαλασσωμένος] Vti Vina ἀθάλασσα seu ἀπαράχυτα Galeno dicuntur, maris expertia, quibus scilicet neutiquam aqua marina erat admixta: ita contrà θαλάσσια ἤτοι τεθαλασσωμένα, quibus alioqui languidis debilibúsve aqua marina addebatur, seu ad firmitatem gratiámve conciliandam, seu ad vetustatem accelerãdam, seu denique quò fœliciùs asseruarentur, diutiúsque perennarent. Eorum variè parãdorum temperandorúmve rationem deinceps Dioscorides, itémque pleniùs ipse Plinius & Columella edocent. Priuatim verò Plinius, lib. 14. *marinæ aquæ* vino *misc̃endæ originem ductam* tradit *à serui furto, sic mensuram explentis*. Aliud verò fuit eidem Vinum thalassites, cui præcox vetustas conciliabatur vasis musti deiectis in mare.

κακοςόμαχος] In eandem sentẽtiam Mnesitheus Atheniensis apud Athenæum, lib. 1. sic habet: οἱ δ' ἐπιμελέστερον τεθαλασσωμένοι οἶνοι, ἀκραιπαλοί τε εἰσί, καὶ κοιλίαν λύουσι, ἐπιδάκνουσί τε τὸν σόμαχον, ἐμφυσῶσίς τε ἐνεργάζονται καὶ συγκαπεργάζον͂) τὴν τροφήν. &c. hoc est, *Quæ maris aqua scitè diligẽtérque vina condiuntur, caput crapula neutiquam grauãt, aluum soluunt, insuperque os uentriculi mordent atque lancinant, inflationésque gignunt, ac simul etiam ciborum concoctionem promouent.*

καλούμενος δὲ μελαμψ.] *Psithium & melampsithiũ*, vt scribit Plinius, lib. 14. cap. 9. *pssi genera sunt, suum saporem, non vini, referentia.* Sic verò dicta sunt à Psithia vite, quam Columella, lib. 3. inter Græculas commemorat.

τοῖς αἱμοπτοϊκοῖς] Lacuna ex vetusto codice legit, ἐμετικοῖς, quanquam vtranque lectionem recipi posse asserit. Ita tamen & ipse Plinius legisse videtur. Is etenim, lib. 23. cap. 1. *vina, inquit, resina condita, frigidis stomachis utilia, existimantur nõ expedire uomitoribus.* Contrà tamẽ sensisse Celsum iccircò fit vero simile, quòd lib. de re med. 4. cap. 4. agens de stomachi resolutione cùm cibi tenax non est, in eo affectu Vinum austerum & resina conditum potui aptissimum esse scribit.

CAP. X. δεῖ τὸ ἐν αὐτοῖς λεῖον] Vt Marcello, ita & mihi placuit magis veteris codicis lectio, λεῖον, αἰτὶ τοῦ, λεπτὸν, quod habebatur in vulgatis exemplaribus. Cùm enim paulò antè Vina ista pronuntiarit Autor ἁδρομερῆ, hoc est, *crassarum esse partium*, minimè certè ipsorum tenuitas in causa fuerit, cur neruos minùs feriant: neque enim vina eadem & tenuia & crassarum partium simul & semel esse possunt. At nihil obstat quominùs, etsi crassarũ sint partium, etiam λεῖα, hoc est, *lenia*, dici possint. Ita nanque cum Terentio & Celso *lenia uina* libet appellare, quæ asperis opponuntur, vti & aliâs μεταφορικῶς, teste EVstathio Homeri Interprete, σκληροὶ οἶνοι τοῖς ἁπαλοῖς, hoc est, *uina dura mollibus* opponuntur.

ὁ δὲ Πραιπιανός] Quinam locus Præpiano vino nomen dederit, mihi nullo modo constat, quoniam eiusce nominis vini neque apud Athenæũ Pliniúmve, (qui tamen quamplurima id genus vina commemorãt) sed neque alibi vspiam (quod sciam) vlla fit mentio. Parætypiani cognomen Interpretes nonnulli non magis certa, opinor, vocis origine reposuerũt. Plinius certè quidem, lib. 14. ca. 6. Pyctanon quoddam vinum (nisi fortè mendum subest) ex Adriatico sinu à Græcis miris laudibus celebrari narrat. Attamen hoc loco cum Cornario Πραιτουπανόν potiùs legendum ego suspicor, quoniam & Plinius, citato loco, eiusmodi vini meminit. Est autem Prætutianus ager, vti ex ipsius Plinij verbis, lib. 3. cap. 13. & 14. colligere licet, ab Adriatico agro Adriáque colonia haud ita dissitus. Ideóque cùm vinum Præpianum scribat hic Diosc. ἐκ τῶν κατ' Ἀδρίαν κομίζεσθαι τόπων, ignotúmque planè sit Præpiani vini aut etiam Parętypiani cognomentum, Πραιτουτιανὸν potiùs reponendum esse iudicaui. Vbi verò capite proximè sequenti legitur, καὶ ὁ Πραιπιανὸς ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, ego legere malim, καὶ ὁ Πραιτουτιανὸς καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ. Neque enim Prætutianum vinum ex ipso Adriano agro deuehebatur, sed ex locis Adriæ Adrianóve agro vicinis.

CAP. XII. καλούμενος ὀμφακίτης] Hoc factitiũ vini genus, quantum ex eius conficiendi ratione licet colligere, illud ipsũ est, quod bion seu potiùs βίαιον, à violentia scilicet quæ illi contingit in festinatione, Plinio dictum videtur, lib. 14. c. 8. itémque lib. 23. cap. 1.

CAP. XIII. καὶ ἀφέψησον] Aliam fuisse ætate Galeni Loræ conficiendæ rationem, scilicet citra cocturam salísque admixtionem, vnicuique patet ex iis quæ ab ipso Gal. scribuntur, lib. 2. de alim. facultatibus: quo loco Loram à Græcis quidem τρύγα, & à popularibus suis στεμφυλίτην, ab Atticis verò δευτερίαν nominari tradit. Sed Polluci prætereà τρυγηφάγος οἶνος dicitur. Plinius, libro 14. cap. 10. Loram inter operaria vina recenset, quorum tria genera ibidem commemorat.

αὐτοῦ μετ' ἐνιαυτὸν] Marcellus, πρὸς ἐνιαυτὸν, legẽdum suspicatur: malim ego mentem Marcelli secutus, ἐντὸς ἐνιαυτοῦ. Plinius certè quidem, posteaquàm operariorum vinorum conficiendorum rationem tradidit loco citato, illicò subdit: *Nulli ex his plùs quàm anno usus.* Sed neque apud ipsum salis soliti Loræ Dioscorideæ adiici vlla fit mentio, cuius tamen nõ paruam esse vim ad vini cuiuscunque conseruationem nemo nescit.

καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἀνα.] Vel legendum, ἐπὶ τῶν ἐκ νόσων ἀναλαμβανόντων, vel, ἐπὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀναλαμβανόντων. Nam & actiuè τὸ ἀναλαμβάνειν δύναμιν, ἰσχὺν seu ἑαυτὸν, & neutraliter idem verbum αἰτὶ τοῦ, ἀναλαμβάνεσθαι seu ἀνακομίζεσθαι ἐκ τῆς νόσου, ἤτοι ἀναφέρειν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας, vsurpatur.

ἴσον μέτρον] Inter Dioscoridis & Plinij vinum ἀδύναμον, hoc est, *impotens*, illud est discriminis, quòd in eo præparando Diosc. musti & aquæ pares recipit portiones: apud Plinium verò, lib. 14. cap. 16. dupla legitur musti ad aquam proportio.

CAP. XVII. χρώμεθα δὲ τῷ ἀφεψημένῳ] Vtrobiq; simpliciter, ἀφεψημένῳ, legit Marcellus, quemad-

modum in vulgatis exemplaribus habetur. Manardus autē, *ἀναφεψημένῳ*, priore hoc loco legendum ſuſpicatur: quaſi *ἀναφέψειν non coquere* ſignificet. Sed eo ipſo loco legendum potiùs, meo quidem iudicio, τῷ ἀπέπτῳ, vel, μὴ ἀφεψημένῳ. Eſt enim certum ex Gal. 12. Meth. cap. 3. itémque 3. de victu in acut. Mulſam coctā, vt minùs aluum ſubducit, ita magis nutrire: contráque crudam, vt minùs nutrit, ita & aluum magis ſubducere.

ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων] Plinius non, μικροσφύκτων, ſed μικροψύχων legiſſe videtur. Sic enim, lib. 22. cap. 24. de aqua Mulſa ſermonem faciens: *Frigidam* (inquit, quo loco *crudam* legendum cenſeo) *dari utiliùs uentri molliendo inuenio apud* Autores, *& hunc potum bibendum alſioſis, item animi humilis & præparci hominibus, quos illi dixêre* μικροψύχους. Qua verò ratione μικροψύχοις cōueniat, deinceps prolixa ſatis oratione proſequitur.

δύο ὕδατος] Vt hæc aptiùs cohæreant, vel legi velim, διπλασίου ὕδατος, &c. vt in contextu: vel δυοῖν ὕδατος ὀμβρείου παλαιοῦ μιγνυμένων καὶ ἡλιαζομένων.

ὀμβρείου παλαιοῦ] *Quinquennio ad hoc ſeruari cœleſtem aquam iubent*, inquit Plinius, lib. 14. cap. 17. In eundem vſum, vt ſcribit Columella, lib. 12. cap. 12. *multos antè annos cœleſtem aquam uaſis includunt, & ſub dio in ſole habent, deindéque eam ſæpiùs in alia uaſa transfundunt & eliquant*, vt craſſamentum deponat. *Quibus non fuit curæ cœleſtem inueterare aquam, recentem ſumunt, eámque uſque in quartam partem decoquunt*, &c.

τὸ ἀπὸ μέλιτος] Cum Cornario legendum, τὸ ἀπόμελι τὸ ἐκπλυνομένων &c. vt ad poſteriorem articulum referatur Hydromel, quod tanquam generis nomen ſtatuitur, cuius reuera ſpecies eſt τὸ ἀπόμελι. Quid ſit autem hoc ἀπόμελι, videre eſt apud Galenum, AEginetam, Oribaſium & Aëtium: à quibus pleniorem illius conficiendi rationem licet repetere. Hoc ipſum porrò Hippocrates aliique veteres ὀξύγλυκυ videntur appellaſſe: quanquam ſi ex ſententia Galeni duplex eſt Apomelitis differentia, vnúmque dulce eſt, acidum alterũ, ſeu tempore aceſcat (quod quidem maximè accidit, vbi ex aqua pluuia confectum non eſt) ſeu etiam addito aceto acritudinem illam contraxerit: hoc alterum ὀξυγλυκέος appellationem potiùs mereri videtur. Sed & citra acetum duplex Apomeli fuiſſe cōſtat ex ſententia Philagrij & Aëtij: alterum quod è fauis ſolis in aqua decoctis, alterum quod ex melle è fauis aqua elotis exempto & cum aqua ipſa decocto conficeretur. Cęterùm Apomeli cũ mella Columellæ vnum & idem eſſe mihi videtur.

ἀκρατέστερον ποιεῖν] Alij, ἀκρατέστερον πιεῖν, legunt. Sed vtrouis modo legas, conſtabit ſententia. Nam vertere potes, ἀκρατέστερον ποιεῖν, *purius ac ſincerius facere*, ſic vt neque cera aliæve fæces ſubſidant, neque ſpuma ſupernatans vlla relinquatur: vel, *meracius conficere*, hoc eſt, *minùs dilutum*: quo modo etiam mulſam cui minimè ſeruata proportione mel copioſius additur, meraciorem ac minùs dilutam, contráque cui mel parciùs adijcitur, magis dilutam Medicis nominare mos eſt. Quòd ſi, ἀκρατέστερον πιεῖν, legeris, vertere quoque poteris, *meracius bibi* oportere, hoc eſt, *minimè addita aqua*. Nam & frigidam, ſiquidem Oribaſio credimus, Apomeliti miſcebat Galenus, quò magis refrigeraret ac ſitim reſtingueret. Poſſet & ἀντὶ τοῦ, ἀκρατέστερον, παλαιότερον, legi: ſiquidem ex Philagrio docet optima ratione Oribaſius, med. collect. lib. 5. cap. 17. inueteratum Apomeli ſubito ac recenti longè præſtantius eſſe.

ἐπὶ νοσούντων] Mellam quoque ſuā Columella, lib. 12. cap. 11. negat languētibus poſſe pro aqua mulſa remedio eſſe, quoniam ſi bibatur, inflationem ſtomachi & præcordiorum facit, ideóq; illā ad condituras tantùm deſtinat. At Aët. tetr. 2. ſer. 1. cap. 137. Apomeli ſcribit, in morbis quibuſdam, quos eo loco recenſet, conferre: at calidis & ſiccis naturis aduerſari, itémque morbis calidis & inflammatis præcordijs noxium eſſe. Sed fortaſſe Dioſc. dum Apomeli in vniuerſum ægrotantium potui minimè aptum eſſe prodidit, haudquaquam eam nouerat, quę extat apud Aëtium, illius præparandi rationem, per quam quicquid ceroſum eſt, penitùs tolli poſſet.

CAP. XVIII. γλυκὺ, ἀμέτοχον] Pugnantia iungere Dioſcorides cuipiam fortaſſe videatur, qui Aquam cōmendarit dulcem ſimul & ἄποιον, *qualiſcunque* ſcil. *qualitatis expertem*. Sed certũ eſt hoc loco γλυκέος vocem in proprio ſignificatu minimè accipi, ſed quo modo interdum à Philoſophis æquè ac Medicis vſurpari cōſueuit. Aquam enim dulcem Autor intelligi vult, non quæ verè proprieq; ſit dulcis, ſed quæ ſaltē ſit ἥδιστος τοῖς πίνουσιν, vti loquitur Paulus, lib. 1. cap. 50. ſeu τῇ γεύσει συνηρμοσμένη, vti Aëtius, lib. 3. cap. 165. Poteſt & dulcis Aqua eiuſmodi non tantùm comparatè dici ad ſalſæ aliáve qualitate præditæ Aquæ rationē, ſed quæ, licet inſipida ſuapte natura, dulcem tamē ſaporem facilè poſſit ſuſcipere. Nam & eadē ratione pituitam inſipidam, *dulcem* nonnullis cognominare libuit.

CAP. XXI. ὄξος ψυχρὸν] Acetũ mixtæ eſſe qualitatis, frigidæ videlicet pariter & calidæ, demōſtrat Gal. lib. 1. ſimpl. ita tamen vt calidam frigida ſuperet. At Dioſcorides, hoc loco, Acetum frigidum ſimpliciter pronuntiauit. Plinius, lib. 23. cap. 1. *Aceto*, inquit, *ſumma uis eſt in refrigerando, non tamen minor in diſcutiendo.*

CAP. XXII. ἁλὸς θαλασσίου] In temperando Oxymelite ſalem itidem addit Plinius: at Galenus, quanuis lib. 4. de ſan. tu. triplicē Oxymelitis conficiendi rationem tradat, nulli tamen ſalem admiſcuit.

ὕδατος ὀμβρείου] Sic & Plinius, lib. 14. cap. 17. pluuiam aquam deſiderat. At lib. 23. cap. 2. (quo loco itidem Oxymelitis parandi rationem totidem verbis repetit) aquæ marinæ ſextariorum quinque meminit.

ὑπὸ ἐχίδνης τῆς καλουμένης σηπὸς] Plinius itidem, lib. 23. cap. 2. *Oxymeli contra ſerpentes prodeſſe* ſcribit, *quos ſepas uocant*. At cum Cornario viro doctiſs. in Dioſc. contextu particulam, καὶ, interſerendam iudico, adeóque ſic legendum, ὑπὸ ἐχίδνης καὶ τῆς καλουμένης σηπός. Neque enim Seps viperæ genus eſt, ſed certè aut ſerpentis genus aliud, aut lacerta quædam. Hoc iccirco dictum velim, quòd varia eſt apud Autores varios Sepis hiſtoria: dum alij lacertarum, alij ſerpentium generi eam aſcribunt. At certè quidem σὴψ Nicandro ſerpens eſt, hæmorrhoo tum figura tum etiam colore haud ita diſſimilis, alio nomine σηπεδὼν, vt videtur, eidē Autori dictus: quanquam

& σηπὸς anguis, & σηπεδόνος itidē ſerpentis meminit AElianus, diuerſis libris & capitibus, nempe lib. de animal. 15. cap. 18. & lib. 16. cap. 40. Eiuſdem quoque ſerpentis mentionem facit Pauſanias, in Arcadicis, non longè à principio, eúmque deſcribit *minimæ uiperæ magnitudine æqualem, ὠneracei coloris* (niſi fortè pro, τέφρα ἐμφερὴς, eo loco legendum, σαύρᾳ ἐμφερὴς, vti ego ſuſpicor) *punctis maculíſue minimè continuis uarium, capite lato, collo angusto, uētre ampliore & cauda breui, inceſſu denique obliquo cancri in morem.* Sed & Aëtius, cap. 26. Tetrab. 4. ſer. 1. ſerpentem qui Seps appellatur, *longitudine binûm cubitorū reperiri* ſcribit, *capite lato, ore exacuto, uniuerſo corpore ex craſſo in tenuius abeunte, multis albis maculis uariegato, inceſſu recto tardóque.* Attamē quòd ad huiuſce ſerpētis ingreſſum ſpectat, Aëtius, ęquè ac Nicander, à Pauſania videtur diſſentire. Verùm vt ad aliud σηπὸς ſignificatum tranſeamus, à Dioſcoride noſtro σηπὸς nomine lacertę genus quoddam intelligi potiùs videtur: quoniam, libri 2. cap. 7. σῆπα ab aliquibus σαῦραν χαλκιδικὴν nominatam aſſeruit, quod ipſum & apud Plinium, lib. 29. cap. 5. reperias. Eandem, niſi fallor, Ariſtoteles, 8. de hiſt. animal. cap. 24. χαλκίδα appellat, alijs, vti monet, δυγνίδα ſeu ζυγνίδα vocatam, ſimilem inquàm paruis lacertis, ſed colore ſerpentium, quos τυφλίνους cæciliáſve nominant. Idem lacertæ genus agnouit & ipſe Nicāder, in Theriacis, hiſce verbis: σῆπα γε μὴν πεδανοῖσι δομὴν σαύροισιν ἀλύξεις. vbi ſupplendum, ὁμοίαν. Eum verò locum exponens Interpres, σὴψ, inquit, ὁμοία ἐστὶ τῇ σαύρᾳ. καλεῖται δὲ καὶ χαλκίς. ἔχει γὰρ ἐπὶ τοῦ νώτου χαλκιζούσας ῥάβδους. ἐστὶ δὲ ὀκτὼ παλαιστῶν. hoc eſt, *Seps eſt lacertæ ſimilis. Vocatur & chalcis: habet enim in dorſo quaſi uenas ærei coloris. Eſt autem octo palmorū, &c.* Porro Sepa ſerpentem à Chalcide diuerſam eſſe tum ex antedictis ſatis cōſtat, tum etiam ex Plinio, qui quidem, lib. 32. cap. 5. apertè ſepa à chalcide diſtinguit: itémque ex Aëtio, qui, Tetrab. 4. ſer. 1. capitibus diuerſis agit de chalcide lacerta & ſerpente quam ſepa nominant. Præter vtrunque hoc mortiferum tabificúmve, vt Lucani vtar epitheto, σηπὸς genus, ita dictum παρὰ τὸ σήπειν τοὺς δακέντας, ἤτοι πληγέντας, eſt & Plinio, lib. 20. cap. 2. & lib. 29. cap. 6. *è millepedarum genere quædam, quæ non arcuatur: eam,* inquit ille, *Græci ſepa uocant.*

ἐπὶ τῶν λιθοτομηθέντων] Quod de Aceto ſalſo ſeu ácida muria proditur hîc à Dioſc. nimirum mederi ſanguinis fluxioni poſt exciſos calculos, idipſum ſimplici aceto tribuit Plin. lib. 23. cap. 1. At Celſus, lib. 7. cap. 26, agens de curatione calculo euulſo habēda: ſub acri aceto, cui aliquantum ſalis ſit adiectum, ſanguinem ferè conquieſcere & aſtringi veſicam, ideóque minùs inflammari ſcribit.

Cap. XXV. ἄφες τε ἡλίῳ ἡμέρας ζ′] Paulus iſthæc eadem ex Dioſc. deſcribens, lib. 2. cap. 11. ἡμέρας ξ′ legit, atque ideò hîc quoque ſuſpicatur Cornarius pro ξ′ ſuppoſitum fuiſſe ζ′. Et reuerā quidē Autores omnes in maceratione Scillæ numerum dierū maiorē deſiderant, nempe Plinius, XLVIII. Palladius & Aëtius, XL. Myrepſus, modò XL. modò XLVIII dierū meminit. Columella dierum quadraginta mentionem facit: quanuis paulò antè in vini ſcillitis cōpoſitione Scillam duntaxat XXX diebus macerari voluit. Vnus Actuarius VIII diebus contentus eſt.

ἀπηλιθιωμένους] Marcellus & Lacuna *calculoſos* vertunt, ſed omnino malè: quandoquidē aliud eſt ἀπηλιθιοῦσθαι, ἀπὸ τοῦ ἠλίθιος; aliud λιθιᾶν.

ἐὰν ἐγχυματίζηται] *Tarditatem aurium gargarizatione purgat, & tranſitum auditus aperit,* vt ſcribit Plin. lib. 23. cap. 2. Cornarius cùm inanis videretur iſta verborum, ἐνστάζεσθαι & ἐγχυματίζεσθαι, vnū & idem ſignificantium, repetitio, legendum ex Plinio cenſuit, καὶ ἐὰν διακλύζηται. At ego malim, ſiquid mutandum eſt, ἐάν τε ἀναγαργαρίζηται.

καὶ νευρικῶν] Contrà Plinius, loco modò citato, Acetum Scillinum neruis infirmis perquàm vtile eſſe prodidit: quanuis & ipſe anteà veſicæ & renum infirmitatibus acetū omne nocere admonuerat.

Cap. XXVI. ξήρανον ἐν ἡλίῳ] Quemadmodū ad parandū acetum Scillinum Dioſcorides Scillam in vmbra ſiccari voluit: ita & reliqui Autores, vno excepto Dioſcoride, dum parandi Vini Scillini rationem ſcripto prodidêre, fruſta ſeu ſegmenta Scillæ in vmbra ſiccanda præcipiunt: ac ipſe quoque Galenus, in lib. de med. par. fac. Scillam priùs dies decem in vmbra ſiccari voluit: Columella, ſectas Scillæ taleolas in vmbra ſuſpendi, vt aſſiccentur. Addit & Palladius diſertis verbis, procul à Sole ſiccari eaſdem oportere.

Cap. XXVIII. ἐξελὼν τὸ σπέρμα] Quanuis hîc abijciendi Cydoniorum corij nulla fit mentio, fieri tamen id debere dubium non eſt, maximè cùm plerique alij, apud quos Cydonitæ vini parandi ratio præſcribitur, id diſertè monuerint, ac inter cæteros Palladius: qui quidem menſis Octob. cap. 20. alios ab his diuerſos parādi Cydonitæ modos recitat. Sed illius cōfectiones in vinorum genere cenſeri minimè debent.

Cap. XXX. ὑδρόμηλον σκευάζεται] Hydromeli nuſquā meminêre Latini Autores: at apud Paulum & Aëtium duæ habentur Hydromeli conficiendi formulæ, quæ ab hac Dioſcoridis confectione haud ita multùm diſcrepant. Cæterùm Aëtius aquam, è qua paretur Hydromelum, ad tertias decoctam deſiderat.

Cap. XXXI. μέλιτος καλλίστου] Paulus, lib. 7. cap. 15. in Omphacomelite cōficiēdo, ſucci vuę acerbæ ſextarios tres & mellis ſextarium vnum itidem miſcet, ſed ad dies quadraginta inſolat, aut decoquit. Palladius quoq; menſis Decemb. cap. 13. ſeruata eadem tum mellis tum ſucci proportione, ad dies XL ſub Solis radijs decoquit. At Aëtius mellis quantitatem auget minuítve, pro ſucci craſſitie aut tenuitate.

Cap. XXXII. Ἀπίτης σκευάζεται] Palladius, menſis Feb. cap. 25. aliud è pyris vinum parat: ſcilicet è pyris contuſis compreſsíſque ſuccum elicit, qualis eſſe videtur, quo vini loco Neuſtrij, ſeu Northmanni noſtri, vti conſueuerunt, Pyraceum vocant, vti quod è pomis, Citream.

Cap. XXXIIII. ἢ ἀφεψήσας] Paulus, lib. 17. cap. 15. in preparādo vino Rhoite, mellis tertiam partem adijcit, ipſúmque decoquit cum ſucco Punicorum ad tertiæ partis conſumptionem.

Cap. XXXV. μνᾶν μίαν] In conficiendo vino Roſaceo Plinius, lib. 14. cap. 16. diſcrepat à Dioſcoride, tum in pondere roſarum, tum in muſti

mensura. Sed & Palladius, in mense Maio, aliter ipsum parat, & loco musti vinũ vetus ammixto melle despumato vsurpat. Eiusdem porrò vini minùs simplicem confectionem aliam reperias in 8. Γεωπονικῶν. vbi etiam Rhodomelitis parandi modus habetur, quemadmodũ & apud Palladium.

CAP. XXXVI. περιθηλοπεδεύουσιν] Cato de re rust. cap. 125. nigræ myrti baccas arefacit in vmbra, atque ita passas musto indit, non item *mulso*, vti perperàm legitur apud Plinium, lib. 15. cap. 29. quo loco, *Cato docuit*, inquit, *uinum fieri è nigra myrto siccata usque ad ariditatem in umbra, atque ita mulso indita.* At Columella, lib. 12. cap. 38. & album ex alba myrto vinum parare docet. Duos Palladius Myrtitis vini parandi modos recitat, vnum, in Ianuario, alterũ, in Februario. Paulus, lib. 7. cap. 15. succi baccarum myrti sextarios tres cum mellis sextario vno decoquit, ad tertiæ partis consumptionem.

CAP. XL. τοῖς δέκα χοίνιξιν.] Plin. lib. 14. cap. 16. in vini Palmei præparatione à Dioscoride discrepat, tum quòd palmularũ minorem modum sumit, scilicet modium, qui, teste Paulo, chœnices duntaxat octo cõtinet, tum quia post macerationem palmulas ipsas exprimit.

καὶ κοιλιακοῖς] Plinius contrà, lib. 23. cap. 1. *Palmeum uinum uentri molliendo non inutile* prædicat: sed fortasse librariorum potiùs, quàm ipsius Plinij error is est. Equidẽ pro, *molliendo, molliori*, legendum iudico. Cornarius, *morando*, restituendum censuit.

CAP. XLIII. εἰ μὴ περιπλακῇ] Alium & ab isto diuersum resinæ vsum in condiendo musto tradit Plinius, lib. 14. cap. 20. *Vehementiùs enim id fieri arbitrãtur*, inquit ille, *crudo flore resinæ, excitarique lenitatem. E diuerso crapula compesci feritatem nimiam, frangique uires, aut ubi pigra lenitas torpeat, uires addi*, &c.

πάντες δὲ κεφαλαλγεῖς] De nouitio tantùm Resinato hoc prædicat Plinius, quòd scilicet capitis dolorem & vertiginem faciat, ab eóque *resinam crapulam dictam* scribit, lib. 23. cap. 1. Crapulam verò, παρὰ τὸ κάρηνον πάλλειν dictam, nemo dubitat.

CAP. XLIIII. τῷ γλεύκει στροβίλων] Quanuis στροβίλου nomine interdũ arbor ipsa significetur, interdum etiam nucleus esculẽtus, quem arboris fructus complectitur: hîc tamen strobilum pro tota nuce, hoc est, toto fructu seu cono accipi constat. Tota enim nux viridis ac recens ad conficiendum hoc vinum vsurpatur. Sic & antè Diosc. lib. 1. cap. 89. Strobilorum integrorũ recentiũ seu viridiũ in passo contusorum & decoctorum ius, vetustæ tussi ac tabitudini conferre prodidit. Galenus itidẽ, comm. 4. in lib. de vict. rat. in acut. scripsit, è toto strobilo (quem κόκκαλον in cõtextu vocarat Hipp.) decocto vnà cum marrubio, mellis exiguo addito, eclegma confici ad thoracis & pulmonis excreationes perquàm accommodatum. Attamen Plinius, lib. 14. cap. 16. vinum è nucleis ipsis fieri existimauit. Palladius quoque, in Octobri, vinum ad potandum suaue fieri admonet, si fructus quem duæ nuces pineæ produxerint torrefactus & linteo ligatus mittatur in vasculo ac superliniatur, vsuíque esse quinque diebus exactis.

CAP. XLV. μνᾶν μίαν καταμίξ.] Ex Dioscoridis verbis non satis constat, vtrum sudorem seu exudantem liquorem, an verò ligna exudante liquore prægnantia, an eadem resiccata & penitus exucca (quod ego vix crediderim) vino immergi oporteat. Plinius certè quidẽ, lib. 14. cap. 16. istarum omnium arborum lignis recentibus musto decoctis vina fieri voluit. Atque ideò etiã Manardus hoc loco ligna ipsa desiderat. Marcellus verò, lignis exudãtem liquorem vsurpat.

CAP. XLVII. κεδρίαν πλυνάντες] Quoniam Cedriæ nomen est πολύσημον, non satis designat Dioscorides, quid hoc loco desideret: an lacrymam quæ ex Cedro arbore sponte promanat, an verò Cedri picem, an succũ eum qui è ligno conciso, & in assulas diuiso, dum feruet aut alioqui incalescit, solet exudare & aquæ modo fluere: an denique oleum ipsum, cuius ab ipsa Cedri pice separandi rationem docuit Autor, lib. 1. c. 106. quódque Paulus peculiari nomine κεδραίαν, plerique κεδρέλαιον seu κέδρινον ἔλαιον, alij κέδριον etiam appellant: quanquam & prior ille succus è ligno exudans, olei nomen apud nonnullos obtinuit.

CAP. XLVIII. πιὼ πίσσαν] Picati vini duplicem condituram copiosè tradit Colum. lib. 12. cap. 23.

CAP. XLIX. οἱ μὲν γὰρ τοῖς μη. ξέσταις] Vide & huius vini condiendi rationem apud Plinium, & Constantinum in Geopon. apud quos mensurarum ac ponderum non eadem quæ hîc seruatur proportio. Columella itidem, nisi fortè in musti mensura mendum subest, absinthij pondo libram cũ musti sextarijs quatuor decoquit ad quartas, &c. atque ita & hyssopiten aliáque ex alijs id genus herbis factitia vina condit, lib. 12. cap. 35.

CAP. LIIII. γίνεται καὶ ἐκ τοῦ κίσσου] Posteaquã Plin. de adynamo factitiorũ primo egit, lib. 14. c. 16. ita subdit: *Proximũ fit è milij semine maturo cũ ipsa stipula (libram & quadrantem in congios duos musti macerant)* & *post septimum mensem trãsfuso.* Sed vel vocum Græcarum κέγχρου & κίσσου affinitate deceptus est Plinius, vel, quod annotat Budęus, lib. v. de asse, exemplaris Dioscoridei aut cuiusuis alius errore κεγχρίτην, ἀντὶ τοῦ, κισσίτου intellexit. Nam si cætera spectes, illa Plinij verba cũ Dioscoridis verbis hisce ita conueniunt, vt nihil suprà: adeóque aut Plinius à Dioscoride illa mutuatus, aut vterque ab vno & eodem Autore alio desumpsisse videtur.

CAP. LVI. διὰ βουνίου] Vinum è napis fieri scribit Plinius: quippe qui bunium inter naporũ genera numeret. Sed napos XI denariorũ pondere in binos musti sextarios addit.

CAP. LVIII. χοίνικας β̄] Colum. lib. 12. cap. 23. in musti dulcis sextarios ducentos marrubij caulium tenerorũ in Sole siccatorũ & in fasciculos coactorum libras VIII. adijcit, vt simul cum musto deferuescant. Posteà eximit marrubium, & purgatum vinum diligẽter oblinit. Plinius autem, lib. 14. cap. 16. de vinis ex his quæ in hortis gignuntur (inter quæ marrubium numerat) in genere scribit in hæc verba: *Manipulos*, inquit, *binos tundunt in cadum musti & sapæ sextantem & aquæ marinæ heminam.*

CAP. LIX. οὐγκίας ρ̄ ἀνδ.] Pro, οὐγκίας ρ', δραχμὰς

ρ, meritò restituit Cornarius. In hoc eodem capite, pro eo quod in vulgatis exemplaribus legitur, δυσπεψίας, Aldinus codex habet mendosè δυσενεργίας. At Marcellus & Lacuna legêre, δυσθυμίας: quam lectionem, ceu probabiliorem & thymi viribus aptiùs respondentem, secuti sumus.

CAP. LXIIII. φοίνικος, ἀσπαλ.] Dum Aromatiten describit Plinius, lib. 14. cap. 16. pondera nulla ascribit, ac in priore quidem descriptione palmam omittit: in posteriore verò minimè Phu meminit: adijcit autem palmam, iuncum & cinnamomum.

ἑκάστου χοίνικα] Hic aromatum modus maior est hauddubiè quàm par sit, habita vini ratione: ideóque pro, χοίνικα, restituendum, οὐγκίαν, cum Cornario censuerim: maximè cùm facilis fuerit vtriusque notæ lapsus.

CAP. LXV. ζῶπα ὁλόκοπα] ὁλόκοπον dicit Diosc. quod alibi, ὁλοσχερῶς κεκομμένον, nisi fortè ὁλόκοπον intelligendum est, quod non in minutas partes diuisum, sed adhuc integrum contunditur ac leuiter tantummodò conquassatur.

CAP. LXVI. ῥίζης ξηρᾶς οὐγκ. ς.] Cum Aldino codice, οὐγκίας ς. quàm cũ Paris. ∠ ς legere satius visum est. Plinius itidem in vini Nectaritis confectione radicem ponderis XL denariorum in sex musti sextarios addit. Sed eo loco pro, *sextarios*, *congios* existimo legi oportere: quò maior sit inter radicis pondus & mẽsuram musti proportio. Georg. Agric. pro, *sex sextarios*, *triginta sex*, legendum suspicatur.

CAP. LXX. ὁλοκόπου ∠ ς] Malim, οὐγκίας ς. Nam è radicis sex duntaxat drachmis amphora musti (quæ congios octo, sextarios verò 48. capit) haud ita magnam vim asciscere t.

CAP. LXXVII. γίνεται δὲ καὶ φθόειος ἐμ.] Hoc ipsum vini genus, quod φθόειον hoc loco, vti apud Plinium (quanuis alij *ectromatium* legunt) cognominatur: Cato de re rustica & Autor γεωπον. itidem concinnant, vitium radicibus circunsarritis & purgatis, deinde veratro atro tuso aut in fasciculos colligato circundatis. Attamen non alias illius vires quàm ad mouẽdam aluum agnouisse vidẽtur, proindéq; & Autor γεωπον. καθαρτικοῦ, hoc est, *purgatorij* cognomen illi tribuit.

γίνεται δὲ πεσσιμηκυίαις] In vtroq; codice, tum Aldino tum Parisiensi, manifesto librariorum errore factum est, vt hoc loco, γίνεται, repeteretur: pro quo legendum, δίδοται. Sed ipsa sermonis series illud satis indicat. Cæterùm αὐτὴ τῷ, πεσσιμμεκυίαις, legitur in Ald. codice minùs rectè, πεσσικυμηκυίαις.

CAP. LXXXI. εἰς λῖτον ἡμιμναῖον] Vinũ è Mandragora citra cocturam quomodo præparari oporteat & anteà, lib. 4. docuit Dioscorides, capite de Mandragora: sed eo loco dosin aliã proponit. Siquidem corticis radicis Mandragoræ minas tres in vini dulcis metretam conijcit.

CAP. LXXXII. ἐλλεβόρου ∠ ιβ.] Cato de re rust. veratri atri manipulum conijcit in amphoram vini musti: atq; vbi efferbuerit, de vino manipulum eijcit, & vinum seruat.

εἰς ἀθαλάσσου χοῦν ζό] Ista verba vsque ad, μεθ᾽ ἡμ. Cornarius, ceu παρέλκοντα, expungit. Goupylus partim ex veteribus codicibus, partim ex Interpretibus, verba hæc ita restituit, vt habentur in contextu Paris. cod. εἰς θαλάσσης χόας ιε ἢ ιδ΄. Est tamen è veteribus, in quo sic legitur, ἢ εἰς χοῦν θαλάσσης ζό ιδ΄ ὁλοχ. &c. At ego cùm neutro modo satis constare sensum animaduerterem, Aldini exemplaris lectionem prætuli: ἢ εἰς ἀθαλάσσου χοῶν ζό ιε ἢ ιδ΄, quanquam fortasse pro vncijs drachmas reponere satius fuerit.

χοῦν ζό ιδ.] Pro vncijs vt hoc loco, ita & plerisque alijs huiusce capitis, drachmas reponit Cornarius: neque dubium est, quin in hoc toto propemodùm capite pondera valdè deprauata sint.

ἢ καὶ ἐκ θλοπιδ ὁμ.] Quantùm ex versione Cornarij licet colligere, ita ipsum legisse fit verisimile, ἢ ἐς εἰς γλεύκους ἐκ θλοπιδευομένης σταφυλῆς μετρητὴν (δεῖ δὲ ὁ μετρητὴς χόες ἢ) λαβὲ γύψου ∠ x. quæ quidem lectio mihi quoque valdè placet. Attamen paucioribus immutatis, sic etiam legi posse videtur, καὶ λαβὲ γλεύκους ἐκ θειλοπιδευομένης σταφυλῆς μετρητὴν, &c. vti habentur in contextu. Porrò, χόες ἢ, legit Cornarius: alij legisse vidẽtur, χόες ιϛ. Et reuerà quidem cùm duplex sit metretes, Italicus inquàm & Atticus: hic quidem duodecim capit congios, ille verò, qui vnus & idẽ est cum ceramio Italico seu amphora Romana, cõgios, ex ipsius Pauli sententia, octo duntaxat. De vtro verò intellexerit Diosc. non satis constat: ferè siquidem si de metreta alio quàm Attico locuti sunt Græci, vocẽ Ἰταλικὸν addere soliti sunt, vti & ipse fecit Dioscorides, cap. de aceto scillitico.

CAP. LXXXIIII. χρῶμα σποδοειδὴς] Plinius, lib. 34. cap. 10. Cadmiæ botryitis cognominatæ duos scribit esse colores, *deteriorem cinereum, puniceum meliorem*.

πιαῦται γὰρ εἰσιν] Falluntur cum Fallopio qui de factitia tantùm Cadmia mentionẽ à Diosc. factam existimant. Nam de fossili quoque sermonem illi fuisse vel hæc ipsa verba, αἱ ἐκ τῶν παλαιῶν μετάλλων ὀρυσσόμεναι, luculẽter testãtur. Quin & ego non de alia, quàm de fossili, Diosc. egisse existimo, vsque ad illud, πλυνᾶται δέ. atque iccircò placet eo loco lectio Lacunæ, πλυνᾶται δὲ ὡς καδμεία, &c.

πρὸς ὀμμάτα ὀφθαλμ.] Plinius, citato loco, *botryitin oculorum quidẽ medicamentis utilissimam* scribit, *onychitin uerò, uulneribus maximè utilem*.

καθαρτικὴ ῥυπαρῶν] Ad oculorum sordes ista restringere videtur Plinius: siquidem Cadmiæ effectus esse scribit, *pterygia & oculorum sordes purgare*. At dubium non est, quin & alia cuiuslibet partis sordida vlcera Cadmia detergere valeat.

καὶ ἐσχαροῖ] Fortè pro hac voce, ἐσχαροῖ, rectiùs reponas illud, ξηροῖ, quod αὐτὴ τῷ, ξηραίνει, legitur in quibusdam codicibus. Enimuerò Cadmiam crustas inducere haudquaquam fit verisimile: siquidem, vel ipsius Gal. iudicio, 9. simpl. in caliditate ac frigiditate quodammodo temperata censetur: quæ verò crustas inducunt, in quarto calidorum gradu collocari vnicuique constat. Sed cùm Cadmiæ fossilis æquè ac factitiæ complura sint genera, quædam fortasse reperitur Cadmia fossilis, quæ quidem minimè Iota vim ἐσχαρωτικὴν habeat. Id quod tamen de Galenica Cadmia verè dici minimè possit: quippe quæ ab ipso Gal. cæteris omnibus Cadmię cuiuscunque

generibus mitior esse perhibetur.

ἐκ τῶ χαλκοῦ καμιν.] Rectiùs ista legas, detracta præpositione ἐκ. Nam Cadmia etiam æraria non ex ære solo fit, sed è terra potiùs seu lapide æroso, (huic etiam Plinius Cadmiæ nomen tribuit) è quo æs ipsum conflatur: nimirum vi flammarum ac flatuum egerente fuliginem seu fauillam, quæ varijs fornacum partibus applicatur, ac tandem diuturnitate temporis in certa quædam corpora cogitur.

εἰσὶ δὲ αὗται] Pro hac voce, αὗται, Interpretes plerique, ῥάβδοι, aut quid simile, videtur legisse. Ego hoc, αὗται, ad ipsas fornaces refero.

ποτὲ μὲν ἓν εἶδος] Factitiæ Cadmiæ duo tantùm genera agnouit Gal. 8. simpl. botryitin inquàm & placitin (ita enim, æquè ac Plinius, πλακώδη Diosc. dictam nominat.) Illa ceu leuior è fornacum cameris dependet, ac in editioribus earum locis reperitur: hæc in humilioribus, putà ipsis fornacum lateribus: quippe quæ, vti scribit Plinius, *propter grauitatem ad cameras peruenire non potuit*. Inde Galenus botryitin tenuiorum, placitin crassiorum esse partium meritò colligit.

τῶν ὑπερκειμένου Σολέου] Lege, Σόλοις. Σόλοι enim vrbs est Cypri insulæ, cuius meminit Strabo, lib. 14. Geogr. Illius incolæ Solij appellantur. Porrò scribit Gal. 9. simpl. quo tempore in insula Cypro peregrinabatur, Solis parcissimā Cadmiam fornacariam extitisse: at alibi in eadem insula extra fornaces, scilicet in montibus & circa riuulos, frequentem repertam Cadmiam lapidosam, quæ quidem esset omnium longè præstantissima. Eam verò lapidem *Calamine* vulgo dictum esse iudico, qui solet in æs assumi ad conficiendum aurichalcum.

τοὺς ὀδόντας ἐν τῇ χύσει] Ista verba, ἐν τῇ χύσει, redundare nemo non videt, adeóque expungenda. Paulò pòst pro, συνοικούσης, lege, συνεικούσης.

ἐν ἡλίῳ ἐκπιέζειν.] Vox, ἐκπιέζειν, mihi valdè suspecta est, quippe quæ nullam, quod equidem sciam, huic loco satis aptam significationem habeat. Marcellus tamen *exudato humore coire* vertit: cæteri simpliciter, *coire*. Vnus Cornarius ἐκφλύζειν, hoc est, *bullulas excitare*, videtur legisse: quanquā, si ita legi oporteret, tùm quoque pro, ξηρανθεῖσαν, ξηραινομένην, reponendum foret. Verisimilius enim fuerit, Cadmiam dum siccatur in Sole, bullare, quàm iam antea siccatam.

καυστέον δὲ] Plinius non tantùm Cadmiam ex fornacibus depromptam, sed & ipsum lapidem quàm grauissimū spississimúmque vrit ex Nymphodori & Iollæ sententia: cùm tamen anteà, capite eodem, lapidem ex quo fit æs, quémque alias ærosum seu ærariū ipse nominat, medicinæ inutilem dixisset. Itaque vt à cōtradictione vindicetur Plinius, hæc de Cadmia accipienda censeo, quæ non vstione præparata fuerit.

ἐν οἴνῳ σβεννῦναι] Supple, δεῖ: alioqui σβεστέον legendum foret, vti priùs καυστέον: quanquam vt aliàs sæpenumerò Infinitiuum pro Imperatiuo vsurpari potest.

CAP. LXXXV. Πομφόλυξ σποδὸς] Non ignoro σποδὸν genere fœminino, & σπόδιον neutro, vel ipso teste Gal. 9. simpl. pro eodē vsurpari, itémque σποδιάς. Nam & hæc vox sub finē huius capitis pro eodem legitur. Attamen non σποδίου hoc loco, sed σποδιᾶς, vel potiùs σποδοῦ, legendum esse indicat id quod haud ita multò pòst sequitur: ἡ μὲν γὰρ, &c.

ποιεῖται δὲ οὕτως] Quæ sequuntur de Pompholygis & spodij confectione, paulò sunt obscuriora: attamen ita declarantur à Gal. 9. simpl. vt ei qui verba ipsius attentiùs legerit, non alio videatur opus illustramento.

ἀερίζει δὲ ἡ ἡγητίον] Ista nonnullis de spodio videntur accipienda. Sed quamuis, cùm sint eiusdem generis & Pompholyx & spodium, vtrique ista rectè tribui possint, de Pompholyge tamen interpretari ea visum est: quoniam à Plinio, Oribasio & Aëtio eadem de Pompholyge recitantur. Adde quòd dū suppetit Pompholyx, haud ita multùm, maximè in externorum remediorū confectione, de spodio laborandum videtur: quandoquidem ex Gal. sententia Pompholyx spodio longè & præstātior & efficacior existit.

πωρίζουσαι πῶς] Apud Oribasium legitur, ἰίζουσι πῶς: quam lectionem prætuli, quoniam etiā apud Aëtium legitur, ὥσπερ ἰώδη, quod eodem redit. Apud hunc eundē tamē pro eo quod paulò pòst legitur, ἰώδη τὴν χροιὰν ἐμφαίνουσα, restitue ex hoc Diosc. loco, ἀερώδη τὴν χροιὰν ἐμφαίνουσα.

κοινῶς πομφόλυγα] Quæ sequuntur, de lotione Pompholygis simul & spodij in genere accipienda sunt. Nam & vox κοινῶς illud innuit, & in sermonis serie vox σποδοῦ toties indiscriminatim repetita, id satis indicat.

πῶς ξηραντικὴν] Additur in quibusdam codicibus: ἔστι δὲ καὶ τῶν μετρίως ἐσχαρούντων. quam sententiam Interpretes Ruellius & Marcellus expresserunt. At Manardus optima ratione illa expungenda censet, quoniam nil simul frigidum & ἐσχαρωτικὸν esse potest. Nihilominùs illam fuisse Diosc. sententiam palàm faciunt illa verba, cap. de plumbo eloto: καὶ καθόλου ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, δίχα τοῦ ἐσχαροῦν. i. *spodij effectus præbet, nisi quòd crustas haudquaquam inducat.*

CAP. LXXXVI. Τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθ.] Diosc. disertis verbis myrti folia simul cum floribus & baccis hoc loco desiderat. At Plin. lib. 34. cap. 13. cinerem myrti foliorum cum tenerrimis ramorum partibus inter Antispodia numerat, nulla facta florum & baccarum mentione.

μὴ ἔχοντα αὐτά,] Lege, μετέχοντα αὐτά, scilicet τὰ τῆς μυρσίνης φύλλα. &c. Sic inferiùs pro eo quod habetur in impressis codicibus, ἢ δὲ μὴ, lego, εἰ δὲ μὴ, vel, εἰ δὲ μή.

τῆς ἀγρίας ἐλαίας] Paulò alia fuit Diosc. lib. 1. cap. 138. Antispodij ex oleastro præparatio. Siquidem eo loco voluit oleastri folia cum floribus in fictili crudo vri, dein vino restingui, rursúmque vino subacta similiter vri, tandémque cinerem cerussæ modo lauari & cogi in pastillos.

κράδας συκῆς] Plinius, loco citato, non fici tantùm arboris cinerem inter Antispodia recēsuit, sed & caprifici. Anteà quoque Dioscorides, lib. 1. cap. 150. nucleorum dactylorum crematorum & vino restinctorum cinerem, spodij vicem explere, monuit. Auicenna harundinum quarundam aut potiùs Cypri (*alkanna* vocāt) radicum exustarum cinerem pro Spodio vsurpat. Officinæ in ipsius locum ebur vstum, ex sententia Platearij, vel cornu ceruinum similiter vstum sufficiunt.

CAP.

Cap. LXXXVII. ἐκ τῶν ἥλων τῶν χαλ.] Plinius, lib. 34. c. 10. nō clauos illos æreos priscis olim vsitatos, sed simpliciter Aes Cypriū vri scribit. At rectè Bulcasis, qui neque clauos æreos neque ipsas æris laminas, sed ipsam AEris limaturam hoc eodem modo vrēdam cēset. Et certè quidē ista commodiùs & ex æquo tam intus quàm foris exuri potest.

ἐν ὀφθαλμοῖς] Plinius, posteaquàm de Cadmię viribus egit loco modò citato: *Et AEs ipsum*, inquit, *ad eadem omnia uritur, præterquàm albugines oculorū & cicatrices*. Sed eo loco pro, *præterquàm*, legendū existimo, *prætereáque*. Alioqui & à vero aliena, & ab hoc Diosc. loco discrepans esset illa Plinij sententia.

Cap. LXXXVIII. κεγχροειδές τι τῷ ῥυθμῷ] Vox ista, τῷ ῥυθμῷ, mihi valdè suspecta est: quoniam hoc loco, nullum ῥυθμοῦ significatum satis conuenit: ideo pro, τῷ ῥυθμῷ, τῷ σχήματι, vel στρογγύλον aut quid simile reponendum censuerim. Cornarius legendum putauit, κεγχροειδές τι καὶ τῷ ἀριθμῷ βραχύ, hoc est, *milij figura & numero paucum*: sed quàm rectè, vnusquisque viderit. Cætera per se patent, & AEris florem, quem interdū Hipp. ἄνθος simpliciter vocat, egregiè depingunt. Equidem legitimum AEris florem, quiq; vsquequaque & ad amussim huic Diosc. descriptioni responderet, iā antè cōplures annos dono accepi ab amico integerrimo D. Ioachimo magni illius Camerarij filio, eximio tū Medico tū Philosopho Norimbergēsi, qui quidē & alia cōplura metallica perquàm exquisita mihi liberaliter communicauit.

οἷς δολοῦται] Plinius AEris florem, nō æris limatura, sed ipsa squama adulterari innuit. Sic enim, lib. 34. ca. 11. *adulterari florem* scribit, *ut squama ueneat pro eo*.

Cap. LXXXIX. χαλκοῦ Ruell. χαλκοῦ λευκοῦ] φαύλου, ἢ λευκοῦ, videtur legisse. Plin. cōtrà, lib. 34. c. 11. *fit & ex cādido ære squama, Cypria longè efficacior*. Sed eo loco fortassè restituēdum, *inefficacior*: quo modo videtur etiam Cornarius legisse.

τὰ βλεφάρων τὰ τραχέα] De ipso æris flore, (quippe qui tenuiorū quàm Squama sit partium) prodidit hoc Gal. lib. 9. simpl. his verbis: εἰκότως οὖν δι' αὐτοῦ σκευάζοντες κολλύρια, ῥύπτουσί τε καὶ ἀφαιροῦσι τῶν βλεφάρων τὰς μεγάλας τραχύτητας, ἃς συκώσεις ὀνομάζουσι. hoc est, *Meritò igitur factis ex eo collyriis detergunt auferúntque palpebrarum magnas asperitates, quas sycoses appellant*.

ἀφαιρεῖ τὸ ὑφεστῶτα] rectiùs, τὸ ἐφεστῶτα, legisse videtur Cornarius. Squamam enim quæ fundum petit nō verisimile est abiici oportere, cùm Diosc. diffusa priore aqua illi aliam deinceps conceptis verbis affundi velit.

Cap. XC. λεπίδος δὲ στομώματος] Στόμωμα simpliciter dictum, vel cum adiuncto, σιδήρου στόμωμα, vti nominare solet Aëtius, ferri hauddubiè genus est, quod aciem seu chalybem appellant, scilicet ex sententia Arist. 4. Meteor. cap. 38. ferrum igne liquefactum, & hoc modo purius & defæcatius duriúsque redditum, vel ferrum in aciem mucronémve firmatum & chalybe exacutum atque roboratum, qualia ferè sunt quæ ad gladiorum instrumentorúmque fabrilium formam accommodatur. Attamen Plinius, lib. 34. c. 11. Stomomatis nomine non ferrū huiusmodi aliquod intelligi voluit, sed *squamæ æris alterum genus subtilius ex summa*, scilicet, inquit, *lanugine decussum*: quibus quidē verbis στομώματος significationē nullo modo videtur assecutus. Fateor & apud Celsum, lib. 6. c. 6. in Cleonis collyrio ista legi: squamæ æris, quod στόμωμα appellant, &c. sed vel Celsus æquè ac Plinius significati στομώματος ignoratione deceptus est, vel potiùs errore librariorum vox *æris* supposita fuit, quum *ferri*, legi oportuerit. Enimuerò vti sunt squamæ æris duo genera, candidi inquàm & rubri, ita & squamæ ferri totidem esse constat ex ipsius Gal. verbis, 9. simpl. ca. de æris & ferri squama: ferri, inquā, simplicis, & ferri Stomomatis: sed & huius ipse Plinius, citati lib. c. 15. seorsum mentionem fecit, hisce verbis: *Squama quoque ferri in usu est ex acie aut mucronibus*. His enim verbis nil profectò aliud, quàm στομώματος λεπίδα seu φολίδα, hoc est, *stomomatis squamam*, videtur designasse.

Cap. XCI. ὡσαύτως ἀνάστρεφε] Supplendū hoc loco, post dies decem lamellas deradi oportere. Has enim ipsas, vbi vna ex parte AEruginem cōceperint, deinde inuerti, similitérq; vinaceis cōtegi oportere innuit, tandémque etiam deradi. Alioqui pro, ἀνάστρεφε, ἀπόξυε, legendum foret, vt in præcedentibus.

ἄλλοι δὲ χαλκάνθῳ] Plinius, lib. 34. cap. 11. præter hęc etiam gummi AEruginem adulterari scribit. Sed & Diosc. cap. sequenti, si in rasili paranda AErugine non successerit ex voto, ammixto gummi scoleciam æruginem adulterari solere admonet: quam tamen omnino improbat.

τὸ ἀμιγές] Ita distinguitur AErugo sincera, ab ea quæ ammixto marmore aut pumice adulterata est. Cùm enim illa dentibus facilè cedat, læuitatémque omnino præ se ferat, hæc cōtrà stridet in frendēdo, vti loquitur Plinius, dum de istiusmodi AErugine verba facit.

εἰ γάρ τις ἐμπλάσαι] Lege, ἐμπάσαι, ἀπὸ τοῦ ἐμπάσσειν. Sed hoc genus vitij typographici infinitis occurrit locis, quemadmodum & aliâs subinde annotauimus.

τὸ χαλκανθῶδες] *Quæ sincera est, suum colorem retinet: quæ mixta atramento, rubescit*, vti cōceptis verbis monet Plinius, loco iam citato.

Cap. XCII. ἁλὸς ὀρυκτοῦ διαφανοῦς] Aëtius, lib. 2. dum hanc ipsam conficiendę Scoleciæ rationē tradit, sic habet etiam mutatis pōderibus: στυπτηρίας στρογγύλης δραχμὰς δ΄. καὶ ἁλὸς ὀρυκτοῦ δραχμὰς δ΄, καὶ διαφανοῦς λευκοῦ καὶ στερεοῦ, τουτέστι σπεκλαρίου τὸ ἥμισυ, εἰ δὲ μή γε, νίτρου τὸ ἴσον. hoc est, *aluminis rotundi drach. iiij salis fossilis tantundem, transflucidi lapidis candidi & solidi, hoc est, specularis lapidis, dimidiam partem: sin minus, nitri tantundem*. Sed verisimile est deceptū Aëtium, qui διαφανοῦς vocē, quæ hîc à Diosc. ceu epitheton sali fossili tribuitur, eo modo tanquam diuersum quid à sale seiunxerit, & ea voce lapidem specularem intellexerit, quoniam διαφανὴς λίθος, id genus lapidis designat: de quo vide Gal. 4. τῶν κατὰ γένη.

ὡς τὸ χρυσίον κολλῶσι] In hac temperanda nitrum addit Plinius, libro 33. cap. 5. quo loco sic habet: *Chrysocollam & aurifices sibi uendicant adglutinando auro, & inde omnes appellatam similiter uocantes dicunt. Temperatur autem ea Cypria ærugine & pueri impubis urina, addito nitro*, &c. Galenus, 10. simpl. cap. de vrina pueri, confici eam scribit ex vrina pueri diu multúmque ad Solem agitata

pistillo æris rubri in mortario ex eadem materia.

δάκρυον ἄγειν] Rectiùs fortasse Plinius, cuius hæc sunt verba, lib.34.c.11. *Vis AEruginis delacrymationibus mordendo proficiens*, &c. Iis enim verbis lacrymas inuoluntarias æruginis ope cohiberi potiùs & comprimi, quàm cieri videtur innuere.

ἀπουλοῦν ἕλκη] Galenus, libro 8. simpl. cap. de AErugine, obiter eos reprehendit, qui AEruginem & eiusmodi alia τηκτικὰ, δρυκὰς φάρμακα, ἐπουλωτικὰ esse sibi persuadebant, quòd vlcera contrahere animaduerterent: quoniam, velut innuit eo loco Galenus, id non ex ipsa eorum medicamẽtorum vi cõtingit, sed vel ex aliorum permixtione, vel quia ipsa minùs diu vlceribus immorentur, aut parciore quantitate adhibeantur: alioqui enim carnem colliquarent.

σὺν χαλκῷ ἢ νίτρῳ] Videris num αὐτῇ τῷ, χαλκῷ, χαλκάνθῳ, potiùs legendum sit. Nam ita legitur, cap.129.1.ἀπορ. Diosc. quo loco hoc idem ad lepras tollẽdas remedium totidẽ verbis repetitur.

CAP. XCIII. τραχέα βλέφαρα] Plinius, lib. 34. cap.15. de Rubigine ferri verba faciens: *Vtuntur*, inquit, *& ad scabritias genarum pustulásque totius corporis cum cera & oleo myrteo.*

CAP. XCV. ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον] Ista, quæ hauddubiè corrupta sunt, ita restituo: τοῦ ὑπὸ χεῖρα καὶ ὀλίγον ἐπιχέοντος τὸ ὕδωρ οὕτω μελαινόμενον, hoc est, *ministro sensim aquam affundente, quæ hoc modo nigrescit seu liuorem contrahit.* τὸν ὑπὸ χεῖρα, pro *ministro* accepit & antè Diosc. cap. de pompholyge, vbi sic habetur: ὁ ὑπὸ χεῖρά τε τὸ αὐτὸ ποιεῖ, &c.

ὀλίγην μολίβδαιναν] Quidam, inquit Plinius, lib. 34. cap.18. *limatum plumbum sic terunt: quidam etiam plumbaginem admiscent, alij uerò acetum, alij uinum, alij adipem, alij rosam.*

ψύχειν, στύφειν] Etsi Plumbum est suapte natura frigidum atque siccum, quia tamen agit in nos ratione partis cuiusdam partim humidæ, partim tenuis & aëreæ quam in se habet, quæque facilè à nostro calore alteratur, ipsum humectare potiùs quàm siccare censemus, nisi fortassis vstum: quoniam pars illa tenuis & aërea vstione deperit. Illud ipsum etiam esse Plumbi temperamentum, scilicet frigidũ & humidum, Galenus asseruit, libro nono simpl. quanuis nonnullæ quas eo loco sententiæ suæ rationes profert Galenus parum firmæ videantur, vti rectè monuit Fallopius, lib. de metallicis. Illud si verum est, vti certè est, minimè profectò existimandum Plumbum astringere, quantumuis id palàm sonet verba Dioscoridis: siquidem humiditas astrictionem impedit.

πληροῦν τὰ κοιλώματα] Plumbi temperamẽtum, quod frigidum & humidum esse demonstrauimus, huic etiam caua explendi vi refragatur: siquidem caua explent quæ siccant & moderatè calfaciunt. Sed neque excrescentem carnem cohibet Plumbum, nisi fortè suo pondere: neque enim vim vllam erodendi sortitum est, quę illud præstet: neque ideò lauatur, quòd acrimonia vlla aut erodendi vi præditum sit, sed tantummodò quò maiorem tenuitatẽ altiúsque penetrandi vim asciscat.

ὅσα καὶ ἡ σποδὸς] Ex antedictis Plumbum lotũ, si quod quidem minimè vstum fuerit, satis cõstat spodij vires nequaquam obtinere: quandoquidem spodiũ siccare, illud verò humectare compertum est.

CAP. XCVI. κινεῖ σιδήρῳ] Plinius, lib.34.cap. 18. rudes itidem ad hoc opus ferreas desiderat, aut ferulaceas.

ψιμμύθιον παραμιγνύουσι] Cerussam aut hordeum pari mensura cum Plumbo à quibusdam misceri scribit Plinius, loco citato: paulò antè verò in coquendo plumbo sulphuri ferrum ammiscuit, nisi fortè eo loco mẽdum subest. Sed (quod cum bona Lectorum venia dictum velim) falli profectò videtur Plinius, qui Plumbi coctionem ab eiusdem vstione distinguat, & separatim plumbi coquendi, deindéque vrendi modum doceat.

ἐπιθέντες ὀξεῖ πυρὶ] Ita quidem hauddubiè legendum & distinguendum, quamuis Hermolaus & Manardus aliter distinguant hoc modo: λεπίδας ἐπιθέντες ὄξει, πυρὶ χρῶνται. vti legitur in vulgatis exemplaribus.

CAP. XCVII. μηλοειδὴς δὲ] fortè rectiùs, μηλινοειδής. De eadẽ enim Scoria sic habet Plinius, lib. 34. cap. 18. *Scoria optima quæ ad luteum maximè colorem accedit, sine plumbi reliquijs*, &c.

στύφουσα μᾶλλον] In Scoria non astrictionẽ maiorem quàm plumbo vsto, sed vehementiorem acrimoniam videtur agnoscere Plinius, loco citato, hisce verbis: *scoria plumbi eosdem effectus habet quos plumbum, sed acriores*, nisi fortè, *acriores*, pro, *maiores aut uehementiores*, vsurpauit.

CAP. XCIX. οἱ δὲ λάρβασον] Alabastrum etiam nonnullis vocatum testatur Plinius, lib. 33. cap. 6. Nominis autem πλατυοφθάλμου rationem declarat idem, hisce verbis: *Vis Stibio principalis circa oculos: namque ideò etiam plerique* πλατυόφθαλμον *appellauère quoniam in calliblepharis mulierum dilatet oculos: & fluxiones inhibet oculorũ exulcerationésque*, &c. Hipp. idem Stibium τετράγωνον etiam appellat, teste Gal. in glossis Hipp. Cæterùm cùm Stibij Plinius duo constituat genera, marem in quàm & fœminam, de fœmina potissimùm, ceu quæ magis probatur, agere Dioscoridem existimandum est.

στέατι περιπλασθὲν] Posteaquàm Plinius monuit, loco citato, vri Stibiũ offis bubuli fimi circũlitũ in clibanis, deindéq; docuitsat copiosè, quomodo vstũ idẽ præparari debeat, *Quidã*, subdit, *nõ fimo utũtur coquẽtes, sed adipe.* Scilicet, vt aliâs perpetuò, ita & hoc loco τὸ στέαρ *adipem* cõuertit, quasi nõ esset alia τοῦ στέατος significatio, quę huic loco aptiùs quadraret. Nos cũ cæteris ferè interpretib⁹ *farinã subactã* vertimus, & rectè quidẽ. Etenim τὸ στέαρ (vt ipsius vulgare significatũ omittã) tũ hîc, tũ aliâs nõ semel apud Diosc. vti & interdũ apud Gal. Paulũ & Aëtiũ, τὸ σταῖς, h.e. *massã seu farinã subactã*, ἤτοι ζύμην, h.e. *fermentũ* hauddubiè significat, veluti etiã exponitur ab Hesychio. Serapio tamẽ, haud secus atque Plinius, vocis homonymia deceptus, adipe itidẽ Stibiũ circũlini solitũ scribit: id quod Fallopio viro alioq; doctiss. nõ vsqueadeò absurdũ videtur. Hic enim stibium, quod vrere fuerit animus, larido obuoluendum suadet.

μολιβδοῦται] Plinius ibidem, de Stibij vstione: *Ante omnia urendi modus necessarius est, ne plumbum fiat*: quasi diutiùs vstum Stibium in plumbum degeneret. Sed hoc loco, τὸ μολιβδοῦσθαι, nisi fallor, *non in plumbũ degenerare*, sed potiùs, *plumbi instar eliquari* significat. Id saltem voluisse Autorẽ mihi fit verisimile.

CAP. C. ἡπατώδης τῷ χρώ.] Hanc notam fossili Molybdænæ tribuit Plinius, lib. 34. cap. 18. quam Dioscorides factitiæ potiùs tribuere videtur.

γίνεται δὲ ἐξ ἀργύρου] Rectiùs ibidem Plinius, de Galena, seu Molybdæna quam metallicam nominat, ad differentiam Molybdænæ, quę censetur in stirpium genere: *Adhærescit*, inquit, *& auri & argenti fornacibus*. Neq; enim est quòd quisquam existimet, ex auro argentóve ceu materia gigni Molybdænam. Quòd si reperitur in fornacibus, in quibus aurum & argentum eliquantur, id etiam euenire certum est plumbi ratione, citra cuius admixtionem vix vnquam metalla illa eliquescerent.

ὁμοίαν λιθαργύρῳ] Gal. I. περὶ κρ. φάρ. hoc tantùm discrimen agnoscit, quòd & crassiorum partium & frigidior est Molybdænæ essentia: spumæ verò argẽti, & tenuiorum partium & in medio posita caliditatis & frigiditatis.

ἀνεπιδήκτοις ἐμπλ.] ἀναπιδήκτεις ἐμπλάστροις plerique *emplastra minimè mordacia* vertunt, seu quę sine rosione medẽtur. At nos hoc loco cum Cornario ἀνεπιδέτοις potiùs legendum cẽsuimus, quo modo & Plinius legisse videtur. Sic enim ille: *Vsus*, inquit, *in liparas ad liniẽda* (fortè, *lenienda*) *refrigerandáque ulcera, emplastrísque quæ non alligantur, sed illita ad cicatricem perducunt*.

CAP. CI. καὶ ὅτι σταλτικὴ] Rectiùs, ἐμπλαστικὴ, quę vis etiã antè molybdęnę tributa est. Adde quòd fieri vix potest, vt vnum & idem medicamentum simul & astringat & attrahat, cùm vires eiusmodi ex diametro inter se pugnent.

CAP. CII. ἡ δὲ ἐξ ἀργύρου] Plinius, lib. 33. cap. 6. certiùs videtur Spumæ argenti discrimina tradidisse: *Genera*, inquit, *Spumæ argenti tria: optima quã Chrysitin uocant, secunda quam argyritin, tertia quam molybditin*, &c. Subdit verò non ita multò pòst: *Chrysitis ex uena ipsa fit, argyritis, ex argento, molybditis, plumbi ipsius fusura*. Ita tum Diosc. tum etiã Plinius varias Lithargyri materias assignãt. At quicquid vterque voluerit, minimè argentũ, multò minùs aurum Lithargyri materiam esse constat, sed solum plumbum: quod quidem vel venæ argenti, dum hoc expurgatur, naturaliter admixtum reperitur, vel ab ipsis metallicis ad æs ab argento separãdum additur. Est porrò Lithargyri color varius, aureus inquàm, & argenteus, pro ratione maioris minorísve exustionis, non item ex materiæ diuersitate, aut quòd, vti voluit Matthiolus, æerei vaporis argento admixti plus minúsve intra se receperit.

ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ] Quoniam Dicæarchia, quam alio nomine Puteolos vocarunt, ciuitas est Cãpaniæ, ita fortasse legendum fuerit: ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ τῆς Καμπανίας, καὶ ἐν Σικελίᾳ.

ἡ δ' ἐν Σικελίᾳ] ἡ δὲ πλία, seu πλιδνὴ, legisse videtur Oribasius, aut certè ipsius Interpres: & ea quoque lectio, quantum video, doctiss. Fallopio placuit. Est verò τὸ πλιόν seu πλιδνόν, nõ tantùm τὸ μέλαν ἤτοι φαιόν: *nigrum aut fuscum*, sed etiam τὸ μολυβδόχρουν, ἤτοι μολυβδοειδὸς κατὰ τὴν χρόαν: quod *est plumbei coloris*, nimirum τὸ μεταξὺ τῆς μελανίας καὶ ὠχρότητος: *medium inter nigrum & pallidum*.

ὀβολκτῶν < ϛ.] Ald. & vetus codex, οὐγκίας ϛ. quam lectionem etiam Manardus sequitur. Salis fossilis obolum in Spumæ libram addit Plinius, sed manifesto errore: ideóq; apud Plinium, pro *obolo*, *pondo*, restituendum censuit Cornarius.

λευκανθῆ] Lacuna legit in vet. codice, μελανθῆ, quo modo etiam legẽdum videtur. Ruellius addit negationem, quasi legerit μὴ μελανθῆ. Marcellus verò pro eodem, λευκανθῆ. Plinius, lib. 33. cap. 6. *Alij in lana candida* [*coquunt argenti spumam*] *cum faba, donec lanam non denigrent*. Innuit quippe idipsum quod Dioscorides, quoties denigratur lana, toties eam immutãdam, similitérque iterandam Spumæ argenti cocturam.

CAP. CIII. μολιβδίνην πλίνθον] In hoc priore Cerussam parandi modo haud ita discrepat à Diosc. Plinius, nisi quòd, lib. 34. cap. vlt. pro latere seu lamina plumbea (*massam* cum Vitruuio vertere placuit) *ramenta plumbi tenuissima* sumit: *fit*, inquit ille, *ramentis plumbi tenuissimis super urceos aceti asperrimi impositos, atque ita destillantes*, &c.

καὶ δι' ἡμερῶν] Ex verbis Plinij, δι' ι' ἡμερῶν, legẽdum hoc loco coniicimus. Is enim de Cerussa, lib. 34 cap. vlt scribit in hæc verba: *Fit & alio modo, addito in urceos aceto plumbo obturatos per dies decem*. At Vitruuius certum nullum temporis spatium designat. Sic enim ille, Archit. lib. 7. cap. 12. *Post certum*, inquit, *tempus aperientes inueniunt è massis plumbeis Cerussam*.

ἡ γὰρ ἄνωθεν] Malim equidem, ἡ γὰρ κάτωθεν, aut certè, ἡ γὰρ ἄνω: siquidem infernè sursum calor ascendit. Inferiùs quoque, ἀνὰ τὸ, ἔμπλαστον, lego, ἔμπασσον.

σανδὺξ τῷ ὄπτωι] Ex sententia Plinij, lib. 35. ca. 6. itemque Vitruuij, loco nuper citato, è Cerussa in fornace cocta vstáve sandaracha efficitur: quam quidem priuatim Plinius *adulterinam* cognominat, ad differentiam naturæ seu fossitiæ, quæ arsenicum rubrum est. Ex eadem *illa tosta*, iuxta eundem Plinium, *admixta æqua rubricæ parte fit Sandyx, uti sinopide & sandycæ mixtis, Syricum*, pro quo perperàm, *Scyricum*, ibi legitur. At secundùm Dioscoridem, itémque Galenum, 9. simpl. Sandyx aliud nil est, quàm Cerussa penitùs vsta crematáve: *minium* Officinæ nominant. Apud Paulum & Aëtium hæc eadem Syrici nomine intelligitur: quanquam & aliâs illam πυρρωτικῶς *Cerussam ex combustione rubefactam* iidem appellant. Cæterùm constat à Sandyce rursum aliud esse, quod τὸ φῦκος Galeno & Aëtio dicitur, cap. de Cerussa, nimirum Cerussam ad fucum præparatam, de qua & nos anteà, in libro 4. capite 100.

CAP. CIIII. χρυσοκόλλα δὲ διαφέρει] Chrysocollæ nomine apud Plinium, libro 37. capite 10. gemma significatur, alio nomine Amphitane dicta. Sed alia est Chrysocolla, de qua hîc agit Dioscorides, itémque Plinius ipse, libro 33. capite 5. scilicet metallum æris putre, aqua alióve humore per se defluente aut cura artéve quapiam immissa in venam metalli. Iccirco *laudatior* etiam, Plinio teste, *quæ in ærariis fit metallis*. Attamen & in aurariis itémque argentariis, adde etiam plumbariis fodinis inuenitur: siquidem in iis æris aliqua portio fuerit. Præter istam natiuam Chrysocollam est & factitia, quæ Santerna Latinis dicebatur, quámque Dioscorides anteà inter æruginis Scoleciæ genera reposuit.

σμηκτικὴν οὖσαν] Marcellus codicum quorun-

x. ij.

dam veterum fidem secutus, αἰτὶ τὸ, οὐλῶν, ἑλκῶν, restituit. Et certè quidem vsum Chrysocollæ in medicina ad purganda vulnera cum cera & oleo agnoscit Plinius, lib. 33. cap. 5. Attamen & ibidem collyrijs misceri proditur ad oculorum cicatrices, itémque viridibus emplastris ad cicatrices trahendas.

Cap. cv. περὶ Ἀρμενίου] Vulg. exempl. λίθου addunt, sed ea lapidis Armenij inscriptio meritò nobis suspecta æquè ac Falloppio. Est enim Armenium, de quo hic agitur, pigmentum ab Armenio lapide diuersum: atque iccircò etiam Aëtius de hoc ipso Armenio seu Armeniaco verba faciens, statim adijcit, τὸ τῶν ζωγράφων, ἤτοι ᾧ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, *quo inquam pictores vtuntur*. Paulus diuersis capitibus vtriusque mentionem facit: & hoc quidem Armeniacum simpliciter nominat, illius verò inter lapides meminit.

τὸ χρῶμα κυάνεον] Armenio cæruleum colorem tribuit hoc loco Dioscorides. At Plinius de eodem, lib. 35. cap. 6. *Optimum est*, inquit, *quod maximè uiret communicato colore cum cæruleo*: & deinceps: *Distat à cæruleo candore modico, qui teneriorem hunc efficit colorem.* Mesuæus lapidem Armenium eligit, colore inter viridem & obscurũ terreum indúmque medio, maculis tum viridibus tum nigris distinctũ. Theophilus, lib. de vrinis flammeum illi colorem tribuit, φοινικοῦ, vt ipse vult, à Galeno vocatum. Vsqueadeò de Armenij colore variæ sunt Autorum discrepantésque sententiæ, quoniam fortassis Armenij nomine alij aliud intellexêre. Siquidem Diosc. Armenij nomine medicamentum designauit, quod quidem ex Armeno seu Armutheo lapide contrito atque macerato parabatur, quoque pictores vti solitos testatur Aëtius. At Plinius & Mesuæus de lapide ipso Armenio verba fecêre, qui quidem verè coloris est virentis, inclinantis in cæruleum. Hic ipse porrò est, quem, ęquè atque veratrum album, ad bilem atram seu vomitione vacuandam, seu per aluum deijciendam valere testantur inter Græcos Alexander Trallianus, & ex Nechepsi sententia Aëtius: itémque Actuarius, qui tamē, ęquè ac Aëtius, Armeniacum pictorium cum Armeno seu Armenio lapide confudisse videntur. Mesuæus, ex Tralliani sententia, in illũ vsum veratro ipso tutiorem affirmat. Paulo aluum quidem purgat, sed stomacho noxius est.

ψαθυρὲς] Et ipsum etiã lapidem Armenum facilè friabilem dixit Mesuæus: quãquam Stephanus, lib. de vrbib. duritiem illi tantam tribuit, vt in eo sigilla sculpi & cælari queant.

Cap. cvi. ἄμμυ εὑρισκόμενος] Lego, εὑρισκομένης, scil. ἄμμυ. Existimo enim hîc agi nō de Cyano qui sit αὐτοφυὴς, hoc est, *natiuus*, cuiusmodi est Cyprius modò dictus, sed de factitio, σκευαστὸν Græci vocant: qui quidem ex arena fortasse tali cum nitri flore subtiliter contrito & æris Cyprij delimata scobe temperabatur, quemadmodum sat multis verbis docet Vitruuius, Architect. lib. 7. cap. 11.

ἥτις καὶ διαφέρει] Dubitet quis non immeritò, vtrum ad ἄμμον, quæ fœminino genere effertur, an ad κύανον ista referri debeant. Nam & κύανον Græci, teste Gal. 9. simpl. vtroque genere & masculino & fœminino efferunt.

πλὴν σφόδρα καθαρῷ] Cyanon tamen agno scit Mesuæus, colore ex viridi cæruleo. Plinius verò, *Cærulei colorem* ait esse *cæruleum cum quodam colore albo*, lib. 35. cap. 6.

μετρίως σηπτικὴν] Huic quantumuis septica sit facultas, nihilominùs Arabes ipsum lotione præparatum, æquè ac Armenum, cui cognatum est, ad deijciendam bilem atram vsurpant. Sed facultatis eiusce purgatoriæ Græcorum nullus meminit, quicquid scribat Mathiolus. Fateor equidem Galenum, 9. simpl. Cyano vim καθαιρετικὴν tribuisse, sed quæ longè sit alia à vi cathartica: quod tamen discrimen bonus Mathiolus haudquaquam animaduertit.

Cap. cvii. περὶ Ἰνδικοῦ] Vulg. exemplaria λίθου, adijciunt: sed vocem, λίθου, temerè, vti & antè, ascriptam iudico, ac illius loco potiùs reponendum, μέλανος. Siquidem hoc Indicum, μέλαν, hoc est, *atramentum* Paulo dictum, eodémque modo apud Galenum, libro 4. de comp. med. varijs locis cognominatum, toto genere differt ab Indica gemma Plinij, quæ eadem est cum Indico lapide Pauli & Aëtij: quem quidem illi appēsum ad sistēdas hæmorrhoïdas commendarunt.

τῶν Ἰνδικῶν καλάμων] Hoc Indici genus Plinius etiam, libro 35. capite 6. *ex India uenire* scribit, *arunndinum spumæ adhæresc ente limo*: quãquam ipsemet paulò antè, *quod ex India Indicum apportatur, sibi adhuc inexploratæ inuentionis esse* palàm professus fuerat.

ἐπανθισμὸς πορφυρῶν] Hoc Indici genus, quod apud infectores fiebat, existimauit Plinius, (quantum quidem ex illius verbis colligere licet) spumam esse purpurarum, quæ scilicet in officinis purpurariis attollitur per ebullitionem sanguinis & saniei purpurarum, quæque ceu flos ipsis innatabat æreis cortinis. At nihil tale hoc loco intellexisse Dioscoridem facilè is perspiciet, qui attentiùs ipsius verba perlegerit. Nil enim sonant aliud, quàm fieri Indicum (vti adhuc hodie fit) è spuma purpurea efflorescente in cortinis infectorum, in quibus scilicet glastum feruefactum fuerit. Hoc verò vel ex eo palàm fit, quòd eædem propè vires à Diosc. anteà tributæ fuêre glasto, quæ hîc Indico ascribuntur.

δεῖ δὲ τῶν συφόντων] Paulus, libro 7. de Indico ipsissima Dioscoridis verba citans, pro, συφόντων, legit, ψυχόντων: & hanc lectionem secutus hoc loco est Cornarius. Ego verò Pauli lectionem illam minùs probauerim: maximè cùm glastum, cui consimiles vires Indicum habere sit verisimile, nullatenus refrigeret, sed calfaciat potiùs, itémque in astringentium numero censeatur, dum sanguinis profluuia sistere perhibetur: quod palàm asserunt tum Dioscorides, libro 2. tum etiam Galenus, 6. simpl.

Cap. cviii. Ἀττικὴν δὲ τὴν ὤχραν] Gal. itidem comm. 2. in Prognost. Hipp. Ochram laudatissimam asserit, natione Atticam. Celsus quoque, lib. 5. cap. 18. Ochræ Atticæ meminit, in malagmate aduersus panum & phymata. Quin & Vitruuius optimã quidem fatetur Ochram Atticam, sed eius vsum sua ætate in Italia exoleuisse scribit, Archit. lib. 7. cap. 7.

σινωπικῶ] Ochra etiam ab Oribasio inter Septica medicamenta recensetur. At Galenus inter incidētia, eáque minùs calida, eandem commemorat, lib. simpl. 5. cap. 13.

CAP. CIX. ἀμμίῳ πλανώμενοι] Plinius hunc eundem errorem non semel coarguit. Is enim, lib. 29. cap. 1. *Comperi vulgò* (inquit) *pro Cinnabari Indica in medicamenta minium addi inscitia nominis, quod esse venenum docebimus inter pigmenta.* Rursum idem, lib. 33. initio cap. 7, *Milton* (fortè, *ammion*) quanquam & idem alibi μίλτον Σινωπικὴν, miniū Sinopicum interpretatur, *vocant Græci minium: quidam Cinnabari: unde natus error Indicæ Cinnabaris nomine*, &c. Nec ita multò pòst: *Illa Cinnabaris antidotis medicamentisque utilissima est. At herculè Medici, quia Cinnabarim vocant, pro ea utuntur hoc minio, quod venenum esse paulò mox docebimus.* Attamen Theophrastus in libello de lapid. de minio agens, ipsum Cinnabari appellare non dubitauit, atque duplex illud constituit: vnum quidem αὐτοφυές, hoc est, *natiuum*, alterum τὸ κατ' ἐργασίαν, hoc est, *factitium*: cuius inuentorem Calliam quendam Atheniensem prædicat.

τὸ μὲν γὰρ ἄμμιον] Factitij quoque minij meminit Theophrastus, lib. de lapid. verùm id non è lapide, sed ex arena quadam in argenti metallis in cocci modum nitente confici tradit, & ab ista diuersam eius præparationem, per trituram scilicet atque loturam, subiicit. At verò præter factitium hoc minium, natiuum aliud ibidem agnoscit. Sic & Plinius, lib. 33. cap. 7. *Inuenitur*, inquit, *in argentariis metallis minium quoque & nunc inter pigmenta magnæ autoritatis, & quondam apud Romanos non solum maximæ, sed etiam sacræ*, &c. Rursúmque paulò pòst idem ipse ex Theophrasti sententia minium natiuum in Hispania reperiri scribit, sed durum & lapidosum. Illa enim Plinij verba, *Reperiri iam tum in Hispania, sed durum & harenosum*, sic ego restituo: *Reperiri autem natiuum in Hispania, sed durum & lapidosum*: atque ita ex Theophrasto legendum censeo, cuius verba sic habent, loco nuper citato: αὐτοφυὲς μὲν τὸ περὶ Ἰβηρίαν, σκληρὸν σφόδρα, καὶ λιθῶδες, &c. Eiusdē etiā minij meminit Strabo, lib. Geogr. 3. quod ex Hispaniæ Turditania tradit exportari, sed ipsum terra Sinopica non esse deterius asserit.

ἐκ λίθου τινός] Anteà ex Theophrasto & Plinio minium factitium ex arena quadam rubente in argenti metallis fieri docuimus. Sed & Plinius, lib. 33. cap. 7 alterius prætereà minij mētionem facit, quod *secundarium* nominat, idque similiter atque hoc loco Diosc. fieri docet *ex usto lapide uenis argentariis & plumbariis permixto, non ex illo*, inquit, *cuius uomica est argentum uiuum, quique ipse in argentum excoquitur, sed ex aliis simul repertis.* Porrò lapidem eum seu potiùs glebam, ex qua temperatur minium, Anthracem videtur appellasse Vitruuius, Architect. libro septimo, capite tertio. *Foditur*, inquit, *gleba quæ Anthrax dicitur, antequam tractationibus ad minium perueniat, uena prunæ similis*, (ita enim eo loco legendum suspicor) *magis subrufo colore, habens circa se rubrum puluerem.* Subdit verò, (in quo à Plinij verbis modò citatis discrepare videtur,) *Cùm id foditur, ex plagis ferramētorum crebras emittere lacrymas argenti uiui, quæ à fossoribus statim colliguntur.*

βαρύχεω ἢ βαθύχεω] Illa vox, βαρύχεω, fortassis è margine in contextum irrepsit: palàm siquidem hoc loco redundat. Legendum ergo, οἱ δὲ καὶ βαθύχεω, ὅθεν, &c.

αἷμα δράκοντος] Plinius, libro trigesimotertio, capite septimo: itémque Solinus, capite vigesimooctauo suæ historiæ, in eo errore versati sunt, quem Dioscorides hoc loco notat: quippe qui existimarint Cinnabarim Indicam sanguinem seu saniem esse draconis elisi elephantorum morientium pondere, permixto vtriusque animalis sanguine. Veriùs autem, vt ex Arriano, in lustratione maris rubri liquet, Cinnabaris Indica cognominata, lacrymæ instar ex arboribus colligebatur in insula Dioscoridis appellata nascentibus. Eiusmodi verò arborū in insula quoque Sancti portus appellata hodie nascentium meminêre Aloisius Cadamustus Venetus & Theuetus, ac alij nonnulli: sed illas omniū optimè, indito Draconis nomine, depinxit medicæ materiæ studiosis. Carolus Clusius, in rariorum Hispaniæ stirpium hist. lib. 1. Ac fortassis & eiusdem generis arbor ea fuit, quam Strabo, ex Posidonio, Gadibus nasci prodidit, lib. Geographię tertio. Porrò arboris illius lacrymam sanguinis appellatione designarunt, quia vix est color alius, qui in picturis magis propriè reddat sanguinem. Meminit quidem αἵματος δρακοντίου Aëtius, tum alibi sæpius, tum etiam, tetrab. 4. sermone 3. capite 12. in emplastro purpura inscripto: sed fallitur, dum suum illud αἷμα δρακοντίου in India ex herba quadam dracunculo appellata colligi scribit. Sic & Serapio, dum Sideritidis Achilleæ succum sanguinis Draconis nomine describit. Cæterùm etsi Cinnabaris Indica arboris lacryma sit, vt antè demonstrauimus, non est quòd quisquam miretur inter metallica hoc loco à Dioscoride recenseri, quoniam cum metallicis Dioscorides simul & semel substantiæ nominísve cognatione quadam coniuncta pigmenta persequitur. Sic &, antè, huius libri capite 107. Indici cuiusdam meminit, quod in pictorum vsum venire solitum erat, quanuis metallicum non esse satis vnicuique constet.

δύναμιν δὲ ἔχει τὸ Κιννάβαρι] Vis Cinnabaris illius Indicæ recensetur. At nostri vsus Cinnabaris factitia, quæ quidem ex argenti viui & sulphuris diu arte quadam igni torrefactorum certis portionibus temperatur, ab vsu Medico in assumendis penitùs abdicanda est: quandoquidem insigniter erodit & exulcerat: tātùm abest vt Cinnabaris Indicæ viribus vlla ex parte respondeat. Sic & Minium Veterum Plinius pluribus locis venenum fuisse docuit.

CAP. CX. ἀμμίου λεγομένου] Quod hîc minium Dioscoridi dicitur, non illud est factitium præcedenti capite commemoratum, sed natiuum aliud, videlicet lapis ille qui hodie Cinnabaris fossilis appellatur, è quo etiam hoc seculo argentum viuum elicitur. Plinius itidem, libro 33. capite 8. ὑδράργυρον fieri prodit è minio, quod tamen secundarium nominat: sed fallitur, dum eo ipso loco hydrargyrum ab argento viuo diuersum facit, & hoc quidem nomine quod natiuum est, illo verò quod factitium significari existimat: cùm

tamen vtrunque pariter Latini & Græci Hydrargyri nomine designarint. Nam & hi suum χυτὸν ἄργυρον, ἀπὸ τοῦ ὑδραργύρου minimè distinxêre. Vitruuius, lib. 7. Archit. cap. 8. Argentum viuum colligi scribit ex anthrace gleba, è qua & ipsum minium eliciebatur.

αἰθάλη ἀποζεσθεῖσα] Lego, ἀποξυσθεῖσα: quo modo & cæteri Interpretes videntur mihi legisse.

ὑδράργυρος γίνεται] Alterum modum Argenti viui parandi, quod Hydrargyrum priuatim appellat, refert Plinius, lib. 33. cap. 8. videlicet, *æreis mortarijs pistillisque trito minio ex aceto.*

εὑρίσκεται τὴν ὑδράργυρον] Argentum hoc natiuum Galenus ignorasse videtur. Siquidem lib. 9. simpl. Hydrargyrum non ex sponte nascentibus esse medicamentis asserit, sed ex his quæ arte præparantur. At verò Fallopium rectiùs censuisse crediderim, qui Argentũ viuum factitium nullum agnoscit: quoniam etsi arte & calore quodam blando interdum eliciatur è proprio metallo, nullam tamẽ ab arte alicuius momenti mutationem videtur suscipere.

ἢ ἀργυροῖς] Imò & ligneis vasis & animalium vesicis asseruatur Argentum viuum, si modò diligenter obturentur: metalla verò omnia tum hic recensita, tum & alia qualiacunque exest, quibus inhæserit, vti quotidiana constat experientia. Atque iccircò Plin. lib. 33. cap. 6. *Argentum viuum* (inquit) *exest, & perrumpit vasa, permanans tabe dira.*

τῷ βάρει διαβιβρ.] Non pauci è Recentioribus varijs didicerunt experimentis Argẽtum viuum quantumuis assumptum minimè erodere, imò & ipsius pondus in causa esse, vt eò citiùs citra rosionem intestina permeet. Sed & Argentum viuum suapte natura perquam frigidum & humidum esse docent Auicennas, Auerroës, Fernelius & Mathiolus, tantùm abest vt erodendi vi præditum sit. Alij calidum & humidum esse censuerunt. Vnus Fallopius calidum & siccum esse asserit, non tamen vsqueadeò vt exurat: quam verò humanæ naturæ infert offensam, existimat ex occulta proprietate contingere. Attamen & Gal. 4. de fac. simpl. cap. 19. inter perniciosa medicamenta, quæ per erosionem interimunt, Argentum viuum enumerat. Sed vel locus ille corruptus est, vti voluit Fallopius: vel est verisimile, tale quid protulisse Galenum ex aliorum potiùs sententia, quàm quòd ita sentiret: maximè cùm ipsemet, 9. simpl. palàm fateatur, se nunquam expertum, an seu assumptum seu admotum interimat.

CAP. CXI. συλλέγεται δ' ἐν τῇ Καππαδ.] Theophrastus, lib. de lapid. inter rubricæ genera Sinopidis Lemniæ simul & Cappadocicæ meminit, his verbis: ἀλλὰ καὶ ἡ Λημνία, ἣν καλοῦσι Σινωπικὴν (perperàm legitur, ὠπικὴν) αὕτη (fortè ἀρίστη) δ' ἐστὶν ἡ Καππαδοκική. κατάγεται δ' εἰς Σινώπην. i. *sed & Lemnia quam uocant Sinopicam. Optima uerò est Cappadocica, quæ Sinopem defertur.* De eadem Sinopide sic Plin. lib. 35. cap. 6. *Sinopis*, inquit, *inuenta primùm in Ponto: inde nomen à Sinope urbe. Nascitur & in AEgypto Balearibus, Africa: sed optima Lemno & in Cappadocia effossa è speluncis.* Vitruuius itidem, Archit. lib. 7. cap. 7. *Rubricæ copiosæ multis locis eximuntur, sed optimæ paucis: uti Ponto, Sinope & AEgypto, in Hispania Balearibus, non minùs etiam Lemno.* Sed & Strabo, lib. Geogr. 12. de eadem sic habet: ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγομένη Σινωπικὴ μίλτος, ἀρίστη τῶν πασῶν. ἐνάμιλλος δ' ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρική. ὠνομάσθη δὲ Σινωπική, καὶ διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθασιν οἱ ἔμποροι, πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπορεῖον μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διῖχθαι. hoc est, *In Cappadocia nascitur omnium præstantissima rubrica, quæ Sinopica dicitur: cum ea tamen certat etiam Hispanica. Sinopica uerò illa cognominata est, quod eò solerent eam deuehere mercatores, priusquam Ephesiorum negotiatio ad huius regionis homines prorogaretur.*

ἢ πατίζουσα] Sinopidis tria genera pro coloris varietate facit Theophrastus, libro nuper citato: ἡ μὲν γὰρ (inquit ille) ἐρυθρὰ σφόδρα, ἡ δὲ ἔκλευκος, ἡ δὲ μέση. Sic & Plinius Theophrastum secutus, lib. 35. cap. 6. *tres Sinopidis species recẽset, rubram, minùs rubentem, & inter has mediam.* Hanc αὐτάρκη, hoc est, *sua bonitate contentam*, appellat Theophr. quòd non misceretur, cùm reliquas mercatores miscere solerent.

CAP. CXII. τῆς ὤχρας κεκαυμένης] Posteaquàm de Rubrica fabrili natiua egit Dioscorides, iam ad factitiã transire videtur, ideóq; non abs re Cornarius hunc Diosc. contextũ sic emẽdat: γίνεται δὲ ἐν τῇ (ἀπὸ τῆς?) ἐσπέραν Ἰβηρίᾳ. γίνε.) δὲ καὶ τῆς ὤχρας κεκαυμένης, &c. Enimuerò & de eadem sic Theophr. lib. de lapid. γίνεται τ' ἐκ τῆς ὤχρας κατακαιομένης, ἀλλὰ χείρων. τὸ δ' εὕρημα Κυδίου. hoc est, *fit ex ochra exusta, sed deterior. Est autem inuentum Cydij*, &c. Contrarium verò sonant Plinij verba, lib. 35. cap. 6. Postquã enim egit de Rubrica quæ nascitur in ferrarijs metallis, subdit statim: *Ex ea fit ochra, exusta Rubrica in ollis nouis luto circumlitis.* Facilè verò ab errore vindicabitur, si cum Cornario sic legerimus: *Fit & ex ochra exusta Rubrica*, &c. Neque enim è Rubrica exusta fit ochra, sed è contrà, ex ochra vsta, Rubrica.

CAP. CXIII. ἡ δὲ Λημνία γῆ γίνεται.] Galenus, IX. simpl. in Lemno, AEgæi maris insula, narrat ad Hephestiada vrbem quæ Orientem spectat, in colle quodam planè alioqui sterili terram triplici differentia olim repertam. Erat enim terra sacra, cui non capræ imago, vti voluit Diosc. sed Dianæ sacrũ sigillum imprimebatur, quæq; ideò Λημνία σφραγὶς appellabatur. Erat & altera propriè ac verè μίλτος, hoc est, *rubrica* cognominata, qua potissimùm vtebantur fabri. Erat & tertij generis terra extersoria, cuius vsus ad lintea ac vestes eluendas. Plinius verò rubricã cum Lemnia sphragide confundit, cùm tamen hæc diuersa sit à rubrica, & quanuis haud ita colore discrepet, minimè tamẽ lotionis ratione manus inficiat, sicut illa: quemadmodũ apertè docuit Gal. 9. simpl. itémque I. de Antid. Attamen & Paulus AEgineta, lib. 7. Λημνίας μίλτου appellatione, sigillatam intellexit. Sed & in Nicandri Theriacis Λημνὶς μίλτος pro Lemnia sphragide reperitur, similitérque in versibus Andromachi, apud Gal. in Ther. ad Pis.

μίγνυται αἵματι αἰγείῳ] Galenus, qui quidẽ (provt erat simplicium medicamentorum studiosissimus indagator) in Lemnon insulã huius vnius terræ visendæ studio nauigarat, huic terræ caprinum sanguinẽ ammisceri solitum pernegat, atque vel hoc nomine Dioscoridẽ obiter ac velut in transcursu incusat.

CAP. CXIIII. πικὸν, ἐφθὸν, ὀρακτὸν, λοζωτὸν] Isthæc omnia nomina redundare videntur. Saltē priora illa duo expūgi omnino debere compertū est, quandoquidem Chalcanthi genera, concretitiū & coctile, tanquā factitia, à stillatitio, quod natiuū est, etiā ab ipso Dioscoride non ita multò pòst manifestò distinguūtur. Inferiùs verò, in recensendis bonitatis Chalcanthi notis, quo loco habetur, πικτὸν πε ᾗ διαυγὲς, αὐτὶ τῶ, πικτὸν, ex Oribasio, πυκνὸν, reponendum censemus.

σκευὴν δὲ ἔχει ἰδιώτην] Et hunc ipsum parandi Chalcāthi modum illustrat Plinius, lib. 34. cap. 12. Sed & plures alios eiusdem parandi modos eodem loco subdit. Chalcanthum porrò longiori tempore in Chalcitin saltem extima sui parte transire obseruatum à se testatur Galenus, 9. simpl. velut etiam Chalcitin in Misy: id quod de natiuo Chalcantho intelligendum est.

βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθὲν] Contra fungorum venena ex aqua potū Chalcanthum commēdat hoc loco Dioscorides: lib. verò de venenis, cap. 23. de fungis, idem ipsum ex aceto propinari suadet.

CAP. CXV. ἡ παλαιὰ] *Recentem* (inquit Plin. lib. 34. cap. 12.) *putant utiliorem esse, quoniam inueterata sory fiat.* Sed inueteratam, misy potiùs fieri, quàm sory, testatur Gal. I x. simpl.

μετρίως συφόντων] Goupylus in altero exemplari, μετρίως σηπόντων, legi scribit: attamen vulgatam lectionem magis probat. Ego verò contrà malim, σηπόντων, quàm, συφόντων. Iam enim anteà Chalcitidi vim συπτικὴν tribuit, quæ iccircò frustrà hîc repeteretur: quanquam eo loco pro, συπτικὴν, Ruellium & Marcellum, ῥυπτικὴν, legisse non ignoro. Præterea verò Chalcitin quæ vsta non sit, non septicam modò, sed & διαβρωτικὴν facultatem habere satis constat.

CAP. CXVI. πρὸς ἀπαλὴν καδμείαν] Galenus, lib. 9. simpl. ad Psorici confectionem non quidem cadmia, sed lithargyro vtitur, eáque tantùm in re à Diosc. discrepat. Celsus, lib. 6. cap. 6. *Chalcitidis aliquid & cadmiæ dimidio plus ex aceto simul conteri prodidit, idq; in uas fictile additū, & contectum ficulneis folijs sub terra reponi, sublatúmque post dies uiginti rursus teri, & sic ψωρικὸν appellari.*

δυνάμενον ὅσα] Gal. I x. simpl. Psoricon desiccatorium quidem esse scribit, at minùs Chalcitide mordax, quippe cùm partibus sit tenuioribus.

καυστὸν δὲ αὐτὸ] Marcellus perperàm de Psorico hæc interpretatur: nam vel pronominis genus ipsum ad Chalcitidem referri debere satis indicat. Atque vel hinc constat, caput hoc à superiore minimè distingui debuisse.

ὅτι μὲν τῶν πολύχρων] Dubium non abs re fuerit, vtrū hoc generatim de metallicis omnibus intelligendum veniat, an de Chalcitide sola, quæ aliâs humidior, aliâs siccior conspiciatur: sed illud prius fit mihi lōgè vero similius, quantumuis alij aliter interpretati fuerint.

CAP. CXVII. ἐν τοῖς θραυσθῶσι χρυσίζον] De Misy optimo in Cypriorū officinis sic Plinius, lib. 34. cap. 12. *Notæ sunt friati aureæ scintillæ, & cùm teratur arenosa natura sine terrea Chalcitidi similis.*

ἐν δὲ τῷ μᾶλλόν τε καὶ] Hoc discrimē illustrat Galenus, I x. simpl. dum scribit, æquè calida esse Misy & Chalcitin: attamen Misy tenuiorum esse partium quàm sit Chalcitis, adeóque duris corporibus adhibitum minùs Chalcitide mordicare.

CAP. CXVIII. καυστικὴν τὴν αὐτὴν τῷ μίσυϊ] Melanteriam scribit Galenus, I x. simpl. omnia propemodùm astringentia tenuitate partium exuperare.

CAP. CXIX. προκριτέον δὲ τὸ Αἰγύπτιον] Sic & Plinius, lib. 34. cap. 12. *Sory AEgyptium maximè laudatur, superato Cyprio, Hispaniensi & Africo: quanquam oculorum quoque curationi quidam utilius Cyprium putant: sed in quacunque natione optimum, cui maximum uirus in olfactu, tritúque pinguiter nigrescens & spongiosum*, &c. Ita enim illa distinguenda esse ex hoc Diosc. contextu facilè colligitur.

τὸ δὲ μὴ λαμπυρίζον] Contrà voluisse videtur Plinius, loco citato: postquam enim de Sory AEgyptio, ceu optimo, egit, statim subiicit: *Alterius nationis contritum splendescit, & misy est lapidosius.* Hinc ego suspicor in Diosc. contextu expungendam negatiuam particulam.

δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν] Crassiorum tamen est partium, quàm & chalcitis & misy. Atque ideò quoque cùm in Cypri metallis hæc tria Sory, chalcitis & misy sibi inuicē substrata, teste Galeno, reperiantur, infimum quidem Sory, summum misy, medium chalcitis locum sibi vendicare deprehenditur.

ἐνστηριζόμενον εἰς τὰ βρώματα] Plinius de Sory, lib. 34. cap. 12. *Prodest autem & dentium dolori, si contineatur atque colluatur.* Scilicet in dolore dentium alium vtendi modum præscribit.

τὴν δύναμιν ἐμπρακτότερα] Quæ enim suapte natura acria sunt, vti testatur & ipse Galenus, vstione mitiora redduntur: quanquā & alias qualitates, maximéq; tenuandi facultatem sibi asciscunt. Contrà quæ minimè acria sunt, vstione acrimoniam acquirunt.

CAP. CXXI. ἔστι δὲ ἀμιγὲς] Malim, ἔστι δὲ ἀμιγὲς, sicuti sequenti capite, ἔστι δὲ ἡ ἰώδη, &c.

γινόμενον ἐν Μυσίᾳ] Plin. lib. 33. cap. 4. eiusmodi *Auripigmentum* scribit *in Syria fodi pictoribus.*

ψιλοῖ δὲ τρίχας] Addit Galenus, 9. simpl. si diutiùs moram traxerit, nec cuti etiā ipsi parcere.

CAP. CXXII. ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ] Plin. lib. 34. cap. vlt. de Sandaracha: *Explet*, inquit, *alopecias ex aceto illita.*

CAP. CXXIII. οἱονεὶ τῆς βωλίτιδος] Diosc. verba sonāt, Alumen scissile glebosi veluti florem esse. At Plinius, è lapide quem, vti videtur, chalcitin vocabant, fieri voluit: quippe cuius sudor sit in spumam coagulatus. Sic enim ille, lib. 35. cap. 15. de Alumine scissili: *Hoc fit è lapide, ex quo & id chalcitin uocant, ut sit sudor quidam eius lapidis in spumam coagulatus.* Hinc non omnino malè suspicatur Marcellus hoc loco legendum, non quidem βωλίτιδος, aut βολίτιδος, vt alij codices habent, sed χαλκίτιδος. Ac præter eum Plinij locum est & alius apud Gal. qui coniecturam istam quodammodo confirmare videtur. Hic enim in Lexico vocum Hipp. autor est, quā Græci simpliciter στυπτηρίαν vocabant, ab Hipp. στυπτηρίαν χαλκῖτιν dictam fuisse.

αὐτῆς εἴδη πλεῖστα] Quanuis Dioscorides trium potissimùm Aluminis generum in vsu Medico receptorum meminerit, plurima tamē alia fuisse genera & ipse agnoscit hisce verbis. Ac Plinius quidem, lib. 35. cap. 15. Aluminis duas facit ex

colore differentias, candidum, inquàm, & nigrũ: ex consistentia verò totidem, liquidum & spissum seu concretum: liquidi rursum alteram speciem, nempe impuriorẽ περιφόρον appellari scribit: quod verò limpidum est, φόειμον. Et certè quidẽ Galenus, 6. κτ τόπις, φοείμης συνηθείας etiam meminit. Spissum verò seu concretum duplex idem ille constituit, scissile & rotundum: illúdq; rursum duplex, vel glebarum instar aut assulosè compactum, vel sigillatim in capillamẽta quædam canescentia dehiscens, quod ideò τειχῖτις, quasi *capillare* nominatum fuerit. Rotundum itidem duplex: spongiosum inquàm quod in totum damnatur, & pumicosum, quod melius est. Præter hasce plures etiam alias habet Gal. 9. simpl. Aluminis appellationes, nimirum ἀςραγαλωτίω, πλινθῖτιν & πλακίτην. Sed & Recentiores hodie Aluminis factitij varia genera commemorant: Alumen fæcum è vini fæcibus Sole siccatis donec albescant, deinde vstis: Alumen Catinum, è cineribus herbæ Kali seu sodę vulgaris: Alumẽ denique squaiolæ seu squamosum, quod fit è lapide quibusdam speculari dicto. Sed & in factitiorum genere censentur Alumen rupeum & zuccharinum. Illud quidẽ è certo quodam lapide candido, interdum etiam subrubro sæpiùs præparato: hoc ex Alumine rupeo, sacchardo, & oui albuminę conficitur.

ὑείσκεται δὲ καὶ λίθος] Lapidem hunc Alumini schisto seu scissili similem, Amianton esse patebit ex verbis Diosc. cap. de Amianto. Sed & Plinius hunc eundem Alumini similem testatur, lib. 36. cap. 19. Fecit verò ea similitudo, vt etiam apud vulgum lapis ille *Aluminis plumæ* nomen obtinuerit.

ἢ πομφολυγώδης] Serapionis Interpres nõ *bullis turgens*, sed *põpholygi simile* vertit. Ac videtur quoque ea interpretatio doctiss. Manardo placuisse.

καὶ πυρώδες ἀποπνέουσαν] In Aldino Diosc. exemplari, itémque apud Oribasium legitur, τυρῶδες ἀποπνέουσαν, hoc est, *casei odorem spirans:* quæ quidẽ lectio verior nécne sit, à Marcello in dubiũ vocatur. Plinij certè quidem verba, πυρῶδες, legendum admonent. Sic enim ille: *Liquidi probatio, ut sit limpidum lacteúmque sine offensis fricantium, cum quodam igniculo caloris.*

καίονται δὲ καὶ ὀπλῶνται] Aluminis vrendi modum explicat Aëtius, lib. 9. dum Alumen in ollulam nouam coniectum carbonibus imponit, ac vbi diffusum liquatúmve fuerit, tolli iubet, tandémque, vbi refrixerit, conteri.

σωὶ ὀρόβῳ καὶ πίσσῃ] Serapionis Interpres, *cum aqua picis*, quasi legerit ille, σωὶ ὀρρῷ πίσσης, & per ὀρρὸν πίσσης *picem liquidam* intellexerit, aut quod πισσέλαιον Dioscoridi dictum est, lib. 1. cap. 95. quódque ibidem eundẽ quem pix liquida vsum præbere scribitur. Plin. lib. 35. cap. 15. de Aluminis viribus agens: *Sic & ambustis,* inquit, *prodest & furfuribus corporum cum sero & picæ:* quo loco legendum quoque videtur, *cum sero è picæ*, hoc est, pissellæo seu picino oleo iam dicto: nisi malumus, iuxta Diosc. vulgatam lectionem, cum *eruo & picæ* legere.

οἰδήμασί τε] Sic quoque legisse videtur Serapio. Attamen Marcellus, pro οἰδήμασί τε, restituit, εἰσὶ δὲ, &c.

CAP. CXXIIII. τὸ περιηρημένον] Vires quæ sequuntur Sulphuri viuo seu ἀπύρῳ potissimùm assignat Dioscorides: quoniam, vt scribit Plinius, lib. 35. cap. 15. *eo solo ex omnibus generibus Medici utuntur.* Quatuór autem paulò antè Sulphuris genera idem recensuerat.

ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ] ἐπιπασσόμενον ὕδατι, legisse videtur Serapio: & rectè quidẽ. Nam & hic idem Autor, 2. εὐπορ. capite de remedijs ad icterum, sulphur in potu commendat ἐπιπασσόμενον ὕδατι, hoc est, *aquæ inspersum:* sed & planè ridiculum & à ratione alienũ foret existimare, icterum seu morbũ regium inspersо fronti Sulphuris cochleario sanari.

CAP. CXXV. τὴν ζέσιν τοῦ οἴνου] Plinius itidem de Pumicis viribus agens, lib. 36. cap. 21. postquã ex Theophrasti autoritate prodidit, potores in certamine bibendi pręsumere farinam Pumicis: sed, nisi immenso potu impleantur, periclitari, subdit, *tantam, eodem autore, ei refrigerandi naturam esse ut musta feruere desinant Pumice addito.* Attamẽ Theophr. lib. hist. 9. cap. 19. posteaquàm retulit EV-demũ Chium, qui vna eadémq; die viginti duas veratri potiones sumpserat, neque vomitu neque secessu purgatum fuisse: quia post septimã veratri potionem Pumicem hausisset acri aceto respersum, rursúmque eundem resumpsisset mero dilutum & maceratum: non de vini mustíve liquore, sed quouis alio hoc memoriæ prodidisse videtur: quòd si quis in feruẽtem vrceum Pumicem iniecerit, feruorem non ad tempus tantùm, sed ex toto restinguet. *Exiccat enim,* inquit ille, *potentissimè & spiritum omnem spuma conceptum in sese recipit & absumit.*

C. CXXVI. ἀμμωνιακὸν τῇ φύσει] Sal iste quẽ ἀμμωνιακὸν τῇ φύσει vocauit Dioscorides, (ego natione Ammoniacum verti) nomẽ hauddubiè sortitus est ab Ammonia Libyæ regione Mediterranea, per cuius sitiẽtia detractis arenis olim inueniebatur. Quanquã enim & alibi nascebatur, attamen ei à Medicis palma perhibebatur, qui in eius Cyrenaici tractus desertis arenosísq; locis eruebatur, circa quæ delubrum erat Iouis Ammonis oraculo celebre. Plinius verò, lib. 31. cap. 7. eundem Salem maluit ita dictum, *quòd sub arenis inueniretur.* Sed & ipsam illam regionem ἀπὸ τοῦ ἄμμου, *ab arenoso* in quã *& squalenti solo*, quo ferè tota prędita est, nomen obtinuisse nemo est qui nesciat.

εὔχιςόν τε] Isthæc aliter videtur legisse Plinius. Sic enim ille de Sale Ammoniaco, ibidem: *Similis est colore* (Corn. legit *corpore*) *alumini quod χιςὸν uocant.*

καλούμενον δὲ Ταπαῖον] Hanc lectionem confirmant Plinij de Salis generibus varijs agẽtis hæc verba, loco citato: *Marinorum maximè laudatur Cyprius à Salamine: at è stagnis Tarentinus & Phrygius, qui Tattæus uocatur.* Est autem Straboni, lib. 12. post Galatiam Austrum versus lacus nomine Tatta, Cappadociæ maiori vicinus, iuxta Morimenos, in Phrygia maiore, à quo quidẽ lacu Sal ille Tattęi cognomen sibi vendicauit. Aldinus codex pro voce, Ταπαῖον, habet, τάπεον, ἢ τειταῖον ἢ γανταῖον. quas quidẽ voces expressit Ruellius. Attamen omnino expungendæ videntur, & earum loco vulgatam lectionem retinere satius est.

τῷ μᾶλλον δὲ ἧττον δάκ.] Gal. XI. simpl. inter ma-

rinum & fossilem Salem differentiam hanc esse scribit, quòd Salis fossilis essentia magis compacta sit, quàm marini, proindéq; partium crassitudo & astringendi vis in illo maior sit.

περηδόνας] Cornarius haud satis aptè, περηδόνας, *ossium cariem* hoc loco interpretatur. Aldinus codex habet, πρηδόνας, pro quo, mutata nonnihil voce vocisque casu, legendum iudico, πενθρηδόνων. Sic enim vocat Aristoteles, 9. de hist. anim. insectorum aculeatorum genus quoddam, crabroni vespæve haud absimile. Nicáder in Ther. nisi mendum subest, πεμφρηδόνα nominat: apud Hesychium etiam ἀνθρηδών alio nomine appellatur. Ego malui, seruata voce Græca, Tenthredines vertere, quàm cum Gaza Arist. Interprete, *Teredines*, nullo quod sciam Latini Autoris exemplo. Marcellus, ἀνθρηνῶν, hoc loco legendũ censuit, quoniam ἀνθρήνη *crabronem* significat, & Plinius Salis vires recensens, vesparum simul & crabronum meminit, his verbis: *Aduersus crabrones uerò uel uespas, similiáque ex aceto*, &c.

CAP. CXXVII. ἐπίψηγμά ἐστιν ἁλὸς ἀφρώδους] Pro, ἀφρώδους, legendum hauddubiè, ἀφρῶδες. Gesnerus etiam in corollario de Halosachne, pro, ἐπίψηγμα, ἀπόψηγμα, seu ἐπίπηγμα, legendum suspicatur. Galenus & Paulus ἁλὸς ἄχνην scribũt esse, ἐπάνθισμα seu ἐπάνθημα τῶν ἁλῶν, hoc est, *Salis spumosam uelut efflorescentiam.* Salem enim plurali τῶν ἁλῶν numero designari constat. Plinius aliâs *Spumam salis* nominat, aliâs *Spumam maris aridam.* Nos eo nomine Salem è marina spuma genitũ intelligimus.

Δυνάμεως δὲ ἔχει] Gal. lib. II. simpl. Spumam salis multò tenuiorum esse partium scribit, quàm salem ipsum, proindéque magis extenuare & discutere: at minùs cõstringere. Plinius, lib. 31. cap. 9. posteaquàm salis vires etiã fusiùs quàm Dioscorides ipse persecutus est: *Ad omnia*, inquit, *spuma salis utilior iucundiórque.*

CAP. CXXVIII. ἐφ᾽ ὧν θάλαττά ἐστι] Sic Plin. lib. 31. cap. 8. *Muriam apud Mediterraneos fotu aquæ marinæ uicem pensare* scribit: quanquam idẽ, proximè præcedẽti capite, (si eadem est cum Muria Salsugo seu Salsilago, de qua loco illo agit) *aquã marina salsiorem esse atque ui distare* scripserat.

CAP. CXXIX. καταῤῥεῖ μὲν τῷ Νείλῳ] Cordus, in tractatu de Halosantho, legendum ex Plinio censet: δοκεῖ μὲν καταῤῥεῖν, quoniam, inquit ille, *Flos salis res fluuialis nõ est, sed marina.* Sic verò Plinius, de Salis flore, lib. 31. cap. 7. *AEgyptus inuenit, uidetúrque Nilo deferri, & fontibus tamen quibusdam innatat:* quo loco quod de lacubus aut stagnis hîc refert Dioscorides, idem de fontibus Plinius recitat.

κροκίζον τῇ χρόᾳ] Plinius, loco citato, posteaquã de fauilla salis, ceu leuissima & candidissima salis parte, paucis mentionem fecit, de altero salis Flore scribit, in hęc verba: *Appellatur & Flos salis in totum diuersa res humidiorísque naturæ, & crocei coloris aut rufi, uelut rubigo salis, odore quoque ingrato, ceu gari, dissentiens à sale, non modò à spuma.* Hũc eundem salis Florem, ὑγρὸν φάρμακον esse etiã testantur Galenus & Paulus.

τὸ δὲ ἐμμιλτον] Non solùm rubrica, sed etiam testa trita Florem salis adulterari solitum scribit Plinius, loco suprà citato, his verbis: *Adulteratur tinguitúrque rubrica, aut plerunque testa trita*, &c.

τριχῶν λεπτυσμόν] Cum Gesnero, in Coroll. de Halosantho, ἀντὶ τοῦ, λευκασμόν, λεπτυσμόν, vti, teste Goupylo, in altero veteri codice habetur, legendum existimaui: maximè cùm & ipse vetus Interpres & Serapio atque etiã Hermolaus ita legisse videantur. Huc adde quòd verisimile est, cùm Flos salis crocei sit coloris, pilos vix inalbare: at cùm maxima extergendi vi polleat, rationi magis consentaneum est, pilos crassiores duriorésque extenuare. Sed amplius quiddam de eodem Salis flore, quod ad pilorũ corruptionem spectat, refert Plinius, his verbis: *detrahit & ex palpebris pilos efficacissimè.*

CAP. CXXXI. Ἀφρὸς δὲ νίτρου] Ἀφροῦ νίτρου nomine Dioscorides & Aphronitrum & ἀφρὸν νίτρου, hoc est, *nitri spumam* priuatim dictam comprehendere videtur. Vtrunque tamen, ἀφρόνιτρον, inquam, seu ἀφρόλιτρον, ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ νίτρου seu λίτρου distingui oportet, non quidem, vti voluêre nõnulli, quòd Nitri spuma factitia sit, illud verò fossile, sed, quemadmodũ testatur Galenus, 9. simpl. quòd Flos seu Spuma nitri (vtrouis enim modo & ἀφρὸς νίτρου & ἄνθος νίτρου Galeno dicitur) alba sit & triticeæ farinæ similis: Aphronitron verò neutiquam farinæ speciem habeat, sed quiddam coactum compactúmque sit. Plinius inter spumam nitri & Aphronitron nihil discriminis agnouisse videtur. Sic neque Martialis in suo illo pentametro:

Spuma uocor nitri, dicor & Aphronitrum.

ἢ ἀφρώδης] Malim, καὶ ἀφρώδης, vti legerunt Oribasius & Serapio.

λεανθὲν μετὰ κυμίνου] Vel legendum, λεανθὲν μετὰ κυμίνου καὶ ποθὲν μετὰ ὑδρομέλιτος ἢ ἑψήματος ἤ τινος τῶν διαφορῶν &c. Vel, λεανθὲν μετὰ κυμίνου ἢ πρός τῶν διαφορῶν δυνάμεων πηγάνου ἢ ἀνήθου, καὶ ποθὲν μετὰ ὑδρομέλιτος ἢ ἑψήματος. Hoc certè quidẽ modo Plinius videtur legisse. Sic enim ille, lib. 31. cap. 10. *Discutit & tormina, si decoctum bibatur pondere drachmæ cum ruta uel anetho uel cumino.* Pleriq; verò Interpretes, ac inter cæteros Serapio, ἕψημα hoc loco *sapam* interpretantur: at nos cum Cornario & Marcello ἀντὶ τοῦ ἀποζέματος accipi oportere iudicauimus.

περιοδικῶν συγκρισμά] Sic Plinius, loco citato, vbi fusiùs multò naturam ac vires nitri & Aphronitri persequitur: *Contra algores horroresque prodest, manibus pedibúsq; confricatis cum oleo.* Rursumque: *Perungi ante accessiones, frigidas nitro & oleo multi præcepêre.*

κυνοδήκτοις τε ἰᾶται σὺν] Plinius ibidem: *Contra canis morsus, addita & resina, initijs cum aceto illinitur.*

ἀιασμοὶ καὶ δοθιῆνας] Plinius: *furunculos admistum resinæ extrahit, aut cum uua alba passa, nucleis eius simul tritis.*

μίγνυται καὶ ἄρτῳ] Nitri vsum in linguę paralysi aliter exponit Plinius, hisce verbis: *Paralysi in lingua cum pane imponitur.*

CAP. CXXXII. κοιλίαν τε καὶ στόμαχον] Horum pleraque, quę in genere de Fæce profert Dioscorides, aceti Fæci priuatim tribuit Plinius, lib. 23. cap. 2. Paulus aceti Fæcem in totum Fæce vini valentiorem magisque astringẽtem esse scribit. Plinius de eadem: *Fæx*, inquit, *aceti pro materia acrior sit necesse est, multóque magis exulceret.*

ἡ δὲ κεκαυμένη] *Cremata uires ampliat: siquidem cre-*

matio illi multùm uirium adijcit, inquit Plinius, loco modò citato. Sed & crematione causticam vim ascifcit, teste Paulo: qui quidem crematam fæcem σφέκλην alio nomine vocitari scribit. Sed φέκλην potiùs legendum esse, tum ex Suida, tum ex verbis Critonis à Gal. recitatis, cap. 8. lib. 1. τῶν κατὰ τόπους, licet colligere. Ita porrò φέκλη dicitur, quasi fęcula, voce nimirū à Latinis deriuata.

Cap. cxxxiii. ἐὰν μὲν λευκοτάτη] Malim, ἐὰν μὲν λευκότατα γένηται, nempe, ὄστρακα.

ἐκ τῆς χυδαίας μαρμάρου] Plinius, lib. 36. cap. 6. *utiliorem* scribit *Calcem è molari lapide*: quo loco fortasse legendum, *è marmore*. Ibidem verò damnat *è silice, utiliorémque* subijcit *esse ex effosso lapide, quàm ex ripis fluminum collecto*. Sed de vtilitate in structura tectoriisque potiùs, quàm in Medicina agere eo loco videtur.

καυστικὴν, ἐσχαρωτικὴν] Viuæ seu inextinctę Calci, quæ ἄσβεστος cognominatur, eædem tribuuntur vires à Galeno, IX. simpl. At, eodem teste, Calx extincta maximéque inueterata minùs & vrit & crustas inducit: calfacit tamen etiamnum, carnémque liquat. Quòd si sæpiùs abluta fuerit, omnem morsum deponit, egregiè citra morsum erosionémve exiccans.

Cap. cxxxiiii. ἐμπλαστικὴν] Gypso vires easdem tribuit Galenus, IX. simpl. verùm si crematum fuerit, non æquè emplasticā vim habere, attamen tenuiorum esse partium, valentiúsq; exiccare scribit. Esse autē Gypsum duplex, quod è lapide coquitur, & quod è terra foditur, monent Theophr. de lapid. & Plin. lib. 36. cap. 24.

Cap. cxxxv. πτώματα] Marcellus, nescio qua ratione, ἀντὶ τοῦ, πτώματα, πόματα reponendum suspicatur. Sed nos vulgatam lectionē retinendam censuimus, maximè cùm & lixiuium ficus idē Dioscorides *contra præcipitationes utiliter propinari* anteà, lib. 1. cap. 187. disertè scripserit.

Cap. cxxxvi. πέντε γνωστέον εἴδη] Plin. lib. 32. cap. 8. quatuor tantùm Alcyonij genera recenset, ac illud silentio præterit, quod fungo simile hoc loco describitur. Sed & idem ipse reliquorum generum notas inter se planè confundere videtur. Rursùm & quartum, quod optimum censet, spongiæ putri simile, penè purpureum, vocari Milesiū scribit, cōtrà quàm Diosc. qui tertio Milesij appellationem tribuit. At Galenus in recensendis Alcyonij generibus à Dioscoride minimè discrepat: addit tantummodò secundum genus figura esse oblongius eo quod primo loco recensetur, quod ipsum ex Serapionis verbis etiam colligitur. Sic & tertium compage molli esse admonet.

τὸ δ' ὕστατον] Orib. sic habet: τὸ δὲ τέταρτον καὶ ὕστατον. Ita & Serapio de quarti & quinti Alcyonij viribus simul agit, ac vtrique vires easdem tribuit. Galenus, XI. simpl. quarto easdem quas tertio vires ascribit, sed longè imbecilliores: quintum verò omnium calidissimum censet, vt etiam altè cutem erodat & exulceret.

Cap. cxxxvii. πυρσαγορθυόμενος ἀδάρκης] Gal. XI. simpl. quouis genere hanc vocem efferri monet, masculino quidē genere ἀδάρκην, seu ἀδάρκον, fœminino ἀδάρκην, neutro ἀδάρκιον. Sed & varia nomina eidē tribuit locis alijs. Nā & λιμνήσιον, & λιμνῖτιδα, seu etiā, vt Aëtius, λιμνῆσιδα nominat, scilicet ἀπὸ τῶν λιμνῶν, hoc est, *à paludibus* in quibus nascitur. Insuper & πεικαλαμῖτιδα dici posse scribit idem Galenus, lib. 1. τῶν κατὰ τόπ. cap. 1. quòd arundinibus adnascatur. Plinius itidem καλαμόχνουν nominat, quasi arundinum lanuginem, (quidā ἀπὸ τῆς ἄχνης. i. *spuma* καλαμάχνην malunt:) sed fallitur, dum Adarcam Latinam esse vocem existimat, lib. 32. cap. 10. his verbis: *Inter aquatilia dici debet & καλαμόχνους, Latinè Adarca appellata*.

ὥσπερ ἐπίπαγος] Sic & Galenus Adarcen scribit esse, οἷον ἀφρὸν πεπηγότα ὕδατος ἁλμυροῦ, hoc est, *ueluti spumam concretam aquæ salsuginosæ*. Plinius verò, modò citato loco, *nasci* tradit *circa arundines tenues è spuma aquæ dulcis ac marinæ, ubi se miscent*: & lib. 20. cap. 22. *in cortice calamorum sub ipsa coma nasci*, quod & antè scripserat, lib. 16. cap. 36. dum de arundinibus ageret hisce verbis: *Est & in Italia*, inquit, *nascens Adarca nomine palustris in cortice calamorum sub ipsa coma*, &c. Sic enim ex illo loco prius citato hunc restituendum censeo.

καθόλου δὲ ἐστι δριμὺ] Vim etiam causticam illi tribuit Plinius, lib. 32 cap. 10. Galenus etiam, XI. simpl. scribit propter acrimoniam & insignem caliditatem nunquam intrò sumi, sed interdum aliis ammixtum foris adhiberi.

Cap. cxxxviii. τῶν δὲ σπόγγων τοὺς μὲν] Aristoteles, lib. 5 hist. animal. cap. 16. triū generū Spongias recenset, spissas videlicet, raras & quas Achillæas nominant. Hunc secutus Plinius, lib. 9. cap. 45. tria quoque facit Spongiarum genera, *spissum* inquàm, in quo genere prædurae & asperæ τράγοι vocentur, *mollius* μανὸν & tenve, *densumque*, ex quo penicilli, Achillæum. Verùm idem, lib. 31. cap. 11. eodem etiam modo Spongiarum genera distinguit, quo & noster Dioscorides, nempe in marem & fœminam.

ὁ κενὸς δὲ καὶ ἀλυτής] Lego, ὁ καινὸς δὲ καὶ ἀλιπὴς, vt ἀλιπὴς per ι legatur, nō itē cum Lacuna per υ, & καινὸς opponatur τῷ παλαιῷ, quod paulò post sequitur. Sic & inferiùs vbi legitur, νέοι καὶ κενοί, legi malim, νέοι καὶ καινοί, quanquā & κενοὺς Spongias dicere possis, quæ à cochleis exiguis & id genus animalculis mundatæ sunt.

ὁ δὲ παλαιὸς ἄχρηστος] Plinius contrà, lib. 31. cap. 11. de Spongijs verba faciens: *Recentes*, inquit, *discutiunt, molliunt, mitigant. Veteres conglutinant uulnera*, nisi fortè cum Cornario pro, *conglutinant*, legendum, *non glutinant*.

Cap. cxxxix. καὶ βαπτόμενον] Cornarius & Marcellus legisse videntur, ἔξαλον γινόμενον, καὶ βαπτόμενον ὑπὸ πηγνύμενον, ὥσπερ ὕδατι σίδηρος ὑπὸ τοῦ περιεχομένου ἡμῖν ἀέρος· quasi voluerit Dioscorides, quemadmodum ferrum candens aqua temperatum mersúmve solidatur, ita & Corallium mari exemptum cumprimùm ab offuso aëre tactum est, durari & concrescere. Ego verò cùm eiusmodi lectio nullius, quod sciā, veteris exemplaris fide confirmetur, tum probabili ductus coniectura, tum & vetustum Dioscoridis Interpretem imitatus, pro, βαπτόμενον, legere malui, λιθούμενον seu πετρούμενον. Sic enim sensus is rectè constat, quem nos in Latina versione expressimus. Atque illud ipsum est, quod Ouidius, 5. Metamorph. hisce versibus declarauit:

Nunc quoque Curalijs eadem natura remansit,
Duritiem tacto capiant ut ab aëre, quodque

Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum:
Rursúmque, lib. x v.
Sic & Coralium quo primum contigit auras
Tempore durescit, mollis fuit herba sub undis.
Solinus etiam, in Polyhistore, fruticem hũc scitè admodum scribit, *quantisper fuerit in aquarum profundis, fluxum esse & tactu propè carnulento: deinde ubi in supera tollitur, natalibus derogatis lapidem fieri.* Inde quoque Corallium, quod κουράλιον nominat Theophrastus, quibusdam λιθόδενδρον dictũ est, & alio nomine, vti Metrodoro, ita & Plinio, Gorgonias appellatur, propterea quòd Gorgonas in lapides versas fingant Poëtæ.

ἐμφερὲς αἰθερικῷ] Placet Cornarij coniectura, qui, σανδαράχῃ, pro, αἰθερικῷ, reposuit, maximè cũ & Serapio ita legisse videatur. Rubentem siquidem, seu è puniceo rubescentem colorem exprimere voluit Dioscorides, qualis nusquam in asphodeli flore conspicitur, quem αἰθερικὸν vocat, quíque è contrario candidus est.

τῇ χρόᾳ ψωρὸν] Cornarius legit, τῇ χρόᾳ ὠχρόν. Ego voces illas, τῇ χρόᾳ, ceu redundantes expungere contentus, ψωρὸν ex Plinio *scabrosum* conuerti. Sic enim ille de Corallio, lib. 32. cap. 2. *Probatissimum quàm maximè rubens, & quàm ramosissimum, nec scabrosum aut lapideum, uel rursus inane aut concauum.*

κοιλώματα καὶ ὕλας] Aut, vti vult Cornarius, redundant hæ voces καὶ ὕλας, huc, ni fallor, ex proximè præcedenti linea perperàm translatæ, aut, quod magis placet, addendũ, λεπτύνει. Nam & Plinius, loco citato, de Corallio agens: *vlcerum caua explet: cicatrices extenuat.*

CAP. CXLI. ᾧ οἱ βαφεῖς χρ.] Fallitur Plinius, *dum Phrygium lapidem fingendis uestibus tantùm utilem esse* scribit, lib. 36. cap. 19. Nã & ad vsus medicos plurimùm valet, quos Græci Medici silentio minimè præterierunt.

καίεται δὲ ὁ λίθος] Aliam vrendi lapidis Phrygij rationẽ repeto ex Gal. 4. lib. κατὰ τόπ. cap. 5. quo loco medicamentum aridum ad tuendam oculorum valetudenem describit.

CAP. CXLII. ἐφιζάνουσα] Hunc Asiæ petræ florem farinę tenuissimę comparat Galenus, ix. simpl. qualis pistrinorum parietibus adhærescit, atque ex ipso sapore salso eum oriri conijcit ex rore marino, qui primùm lapidi insideat, ac deinde à Sole siccetur.

σοροὶ σαρκοφάγοι] Hinc etiam lapis Assius, ab Asso Troadis vrbe circa quam nascitur sic dictus, quíque idem est cum hoc nostro Asio, veluti testatur Galenus, Aëtio, lib. 7. cap 39 Celso, lib. 4. ca. 24. & Plinio lib. 2 cap. 96. itémque, lib. 36. cap. 17. Sarcophagus appellatur, idque ab effectu, quòd carnes exedat, & corpora defunctorum condita in eo absumi constet intrà quadragesimum diem, exceptis dentibus, siquidem scripto Plinij fides tribuenda est. Sed interdum Assium seu sarcophagum lapidem ab Asio perperàm videtur distinxisse Plinius, qui de vtroque seorsum egerit.

ἰσχαίνουσαι] Ista minimè ad σοροὺς referri oportere patet ex ijs quæ sequuntur, ideóque pro, ἰσχαίνουσαι, legi malim, ἰσχαίνονταί τι, &c. Itémque pro, καταπλασθεῖσαι, καταπλασθεῖσα: atque ita rectè constabit sensus, quem nos expressimus, longè aliter atque Ruellius.

CAP. CXLIII. Πυρίτης λίθος] Pyritæ nomen tribuit Plinius lapidum generibus, è quibus percussis ignis excutitur. Sed cuius hoc loco meminit Dioscorides is est, quem *Marchasitam* Arabes appellant, quémque idem ipse Plinius, lib. 36. cap. 19. duũm constituit generum, vnum argenteo colore, cuius etiam meminit Aëtius, & alterum aureo.

CAP. CXLIIII. οἴνου προσηρηνιδῶς] Lacuna ex vetusto codice restituit, προσρραινομένη, quam lectionem etiam secutus videtur Serapio. At Oribasius, Ruellius, Marcellus, Cornarius vulgatam lectionem illi planè contrariam retinẽt, cui etiam suffragatur Plinius. Is enim de Hæmatite agens, lib. 36. cap. 20. *Vritur*, inquit, *ut Phrygius, sed non restinguitur uino.*

ἐν τῇ χρόᾳ] Lego, ἐπὶ δὲ τῇ χρόᾳ, vel, ἔπειτα δὲ τῇ χρόᾳ. Vult enim Autor fraudem seu adulterium duplici modo deprehẽdi, & scissilibus venis, & colore ipso. Atque illud, πρῶτον μὲν, quod priùs habetur, tale quid desiderari satis indicat.

ὁ δ' αἱματίτης] Vtut sit, Gal. 9. simpl. Theophrastum secutus, Hematitẽ à sanguinis, scilicet concreti, coloris similitudine sic dictum scribit: alij quòd sanguinis fluxum sistat, vel quòd attritus aquarijs cotibus sanguineũ reddat succum.

CAP. CXLV. δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν] Schistos & hæmatites cognationem habent, inquit Plinius, lib. 36. cap. 20. & ea quidem cognatio non solius est formæ, sed & virium, nisi quòd infirmiorem esse Schiston Medicis omnibus est in confesso. Veruntamen quanuis infirmior est Schistos, quem *scissilem lapidem* Celsus nominat, oculis nihilominùs affectis, potissimúmque inflammatis, teste Gal. ix. simpl. vt hæmatite mitior est, ita & accommodatior.

CAP. CXLVI. ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ] Sic Gal. ix. simpl. Gagatem scribit igni admotum persimilem bitumini odorem exhibere. Nicandri etiam Interpres, dum accensus vritur, ἀποφορὰν καὶ ὀσμὴν ἀσφαλτώδη ἔχειν. Plinius verò de eodem verba faciens, lib. 36. cap. 19. *Cùm uritur*, inquit, *odorem sulphureum reddit, mirúmque* (nam & hoc addit) *accenditur aqua, oleo restinguitur*: id quod de Thracio lapide, proximè sequenti capite, refert Dioscorides.

γίνεται δὲ ἐν Κιλικίᾳ] Legendum hauddubiè, ἐν Λυκίᾳ, vti etiam legerunt Marcellus & Cornarius. Nam præterquàm quòd iuxta Geographos Gagas seu Gagates seu Gangis & oppidum & fluuius est Lyciæ, ita etiam legi oportere ex Galeno, Plinio & Nicandri Interprete Diphilo satis superque constat. At Galenus quidem, ix. simpl. Dioscoridem ipsum citãs, Gagatem scribit in Lycia reperiri ad fluuium nomine Gagatem, quem tamẽ fluuium se vidisse negat, quanuis Lyciæ totius littora parua nauicula legerit. Plinius autẽ, loco nuper citato: *Gagates*, inquit, *nomen habet loci & amnis Gagis Lyciæ.* Diphilus itidem Nicandri scholiastes Gagatem ἐγγαγίδα πέτραν à Nicãdro in Theriacis vocatum scribit, à ciuitate Lyciæ, cui nomen Gagas aut Gangis. Fit & apud Strabonem lapidis Gangitis mẽtio, qui idem esse videtur. Cæterùm ex ijsdem locis colligo, in sequentibus pro disiunctiua particula, ἢ, legendum, καὶ, hunc in modum: καλεῖται δὲ ὁ τόπος καὶ ὁ ποταμὸς Γάγας.

CAP. CXLVII. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ γαγάτῃ]

Attamen scribit Gal. 9. simpl. cap. de gagate, Thracium lapidē nullius esse in Medicina vsus.

ἰσορέεται δὲ ἐκκαίεσθαι] Idipsum tradit Nicander de Thracio lapide, quem θρηΐσσαν λᾶαν appellat, in carminibus à Galeno citatis eodem illo loco, nimirum si vratur aqua affusa, totum flagrare, oleo verò restingui. Plinius, qui hoc etiam Gagatæ tribuit, vti antè monuimus, idem ipsum de Thracio lapide refert, hisce verbis, lib. 33. cap. 5. *Calx aqua accenditur, & Thracius lapis, idemque oleo restinguitur.* Sed & Aristoteles, lib. de aud. mirab. aut quisquis est eius libri Autor, In Scytharum Medorúmque regione Thracia dicta fluuium esse tradit nomine Pōtum, in quo lapides reperiantur, qui, contrà quàm carbones è ligno confecti, dum vruntur, siquidem follibus sufflentur, citissimè extinguantur: sin aqua irrigentur, flagrent dilucidiùs.

CAP. CXLVIII. πάχους ἀχρειον] Plures alios Magnetis lapidis etiam Medicos vsus recenset Plin. lib. 36. cap. 16. Galenus quoque, IX. simpl. hæmatitæ vim illi tribuit. Porrò Magnes, Græcis μαγνήτης seu μαγνῆτις, quibusdam μαγνησία, alijs μάγνης, appellatus est vel ab inuentore Magnete, quod à Nicandro traditum est, teste etiam Plinio: vel à Magnesia terra, in qua primùm inuentus esse creditur: quam sententiam sequitur Lucretius, lib. 6. Sed & ab eiusdem Magnesiæ Heraclea oppido ἡράκλειος, seu ἡρακλεῶτις, alio nomine dictus est. σιδηρίτην verò appellant, ob eam quam habet ferri attrahendi efficaciam, contrà quàm Theamedes, qui quidem ferrum respuere & à sese abigere creditur.

CAP. CXLIX. ἔοικεν ἐλέφαντι ἀσπίλῳ] Lego cũ Lacuna, ἐλέφαντι ἀσπίλῳ, hoc est, *ebori minimè maculoso.* Sed hunc eundem Arabum lapidem, qui & Arabica gemma Plinio dicitur, tum Galenus, IX. simpl. tum etiam Plinius, lib. 36. cap. 21. simpliciter ebori similem scribunt.

C. CLI. γλυκύτερον ἀνιέναι] Hinc etiam nomē obtinuit. Nam scribit Gal. IX. simpl. Galactitæ lapidi nomen inditum, quòd in succum solutus lactis speciem referat, vti melitite, quòd succum remittat dulcem mellitúmque. Cæterùm huius lapidis varios vsus, quos hic siluit Diosc. ex Plinio repete, lib. 36. cap. 19.

CAP. CLII. ἔνιοι γαλαξίαν] Galaxiam, qui idem est cum Morochtho, quem Galenus & Aëtius μορόχθον appellāt, Plinius cum Galactite confudit, lib. 37. cap. 10. λευκογραφίδα verò herbam esse falsò opinatus est, lib. 27. cap. 11. cui vires easdem tribuit, quas huic lapidi noster Dioscorides. Porrò hunc λευκογραφίδα iccircò dictum refert Aëtius, quòd cùm subviridis appareat, si ad cotem affricetur, aut ad asperius pallium, locũ inalbat. Idipsum voluit Plinius, cùm scribit, lib. 37. cap. 10. *Morochtes porracea lacte sudat:* quo loco fortasse, *Morochthus*, rectiùs legas.

καὶ κύστεων ἀλγήματα] Addo, vt ista sibi rectiùs cohæreant, καὶ πρὸς κύστεων ἀλγήματα.

CAP. CLIII. λίθος ἀλαβαστρίτης] De hoc lapide sic Plinius, nominis etymon satis supérque explicans, lib. 36. cap. 8. *Onychem lapidem*, inquit, *aliqui Alabastriten vocant, quem cauant ad vasa unguētaria, quoniam optimè ea incorrupta seruare dicitur.* Itémque, lib. 13. cap. 2. *Vnguenta optima seruantur in alabastris.*

CAP. CLV. τῇ Ἰουδαίᾳ] Idem lapis tum Galeno, tum & Aëtio, quoniam in Palæstina Syriæ nascatur, Syriacus dicitur: eiúsque & masculi & fœminæ mentio fit apud Gal. lib. 10. κατὰ τόπους.

σχῆμαν βαλανοειδὲς] Iudaicum lapidem, quem glãdis effigie describit Diosc. sub Tecolithi nomine, *oliuæ nucleo similē* facit Plinius, lib. 37. c. 10.

τοῖς ἐν κύστει λίθοις] Hinc τηκόλιθος dictus Paulo & Aëtio, vti etiam Plinio. Attamen Gal. IX. simpl. experientia teste, negat ad vesicæ calculos quicquam profecisse, esse verò ad eos qui renes obsident non parum efficacem. Aëtius itidem in vesicæ calculis nihil eximij præstare testatur, quantumuis ad vesicæ calculos ipsum tantoperè Nechepsus extulisset. Plinius simpliciter citato loco, *bibentium* (sic enim legendum pro, *lingentium*) *calculos frangere pellereque* scripsit.

CAP. CLVI. υφάσματα ποιεῖν] Eiusmodi, si non planè idem, fuit linum carpasium, quod negat Pausanias, lib. I. τῷ πυρὶ ἁλώσιμον, itémque illud viuum, ἄσβεστον ex argumento naturæ Græcis vocatum, è quo mappas solitas confici testatur Plinius, lib. 19. cap. I. quæ quidem sordibus exustis splēdescerent igni magis, quàm possent aquis. Plutarchus, in lib. de defect. oracul. queritur suo tempore huius lapidis, quem Carystium vocat, venam desiisse glomos lapideos proferre, è quibus fila nebantur, cùm tamē ex eo mantilia, plagulæ retiáque olim contexerentur, quæ vsu sordidata dum in flammam conijciebantur, inde nitida splendidáque efferebantur, nedum comburerentur aut quicquam igni deperderēt. Apollonius itidē ex autoritate Taci in mirab. hist. è lapide Carystio mappas factitatas scribit, quæ igni immissæ, haud secus ac aliæ aqua lotæ, à sordibus mundabantur. Addit verò, eundem illum lapidem augescere circa plenilunium, rursúmque luna decrescente minui.

CAP. CLVIII. καταχριόμενος λεῖος] Memphitem inter marmoris genera numerat Plin. lib. 36. cap. 7. quo loco: *Vocatur & Memphites*, inquit, *à loco, gemmantis naturæ. Huius usus, conteri, & ijs quæ urenda sint aut secanda ex aceto illini. Obstupescit ita corpus, nec sentit cruciatum:* quibus verbis, ex aceto illinendum monet.

CAP. CLIX. διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι] Dum rationem reddere nititur Dioscorides, cur lapis iste vtrouis modo nomines, à Luna denominationem sit sortitus, non satis perspicuus ac mutilus fortasse videtur. Iccirco Gesnerus, in lib. de lapid. ita potiùs legendum putat, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς ἐν τῇ τῆς σελήνης μεστῆς παραυγάσει, hoc est, *quòd inueniatur noctu, dum plenæ Lunæ imaginem reddit:* aut etiā, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς σιλπνὸν ἐν τῇ τῆς σελήνης μεστῆς παραυγάσει, *quòd noctu effulgente Luna splendens reperiatur.* Attamen varijs de causis neutra lectio mihi satisfacit. Isidorus Selenitem lapidē ex eo dictum putat, quòd interiorem eius candorem cum Luna crescere atque deficere aiunt. De eodē sic Plin. lib. 37. cap. 10. *Selenites ex candido translucet, melleo fulgore, imaginem Lunæ continens, redditque eam in dies singulos crescentis minuentisque numero: nascique putatur in Arabia*, &c. Ἀφροσέληνον vocat Galenus, 9. simpl. quasi in quem Luna despumet. Idem porrò esse videtur qui eidem Gal. lib. 9. de anat. admin. διαφανὴς λίθος ex eo dict' est, quòd perspicuus esset, ac vitri modo

modo transluceret. Ibi enim corpus, quod dextrum cerebri ventriculum à sinistro disterminat, scribit, οὕτω λεπτὸν, ὥσθ' ὅταν ἐν φωτὶ λαμπρῷ πίητα ὡς τὴν ἀνατομὴν, διαλάμπειν αὐτοῦ τὴν αὐγὴν ὁμοίως τοῖς διαφανέσι τούτοις λίθοις οὓς τέμνοντες εἰς λεπτὰ, τὰ θυρίδας ἐντιθέασιν, h.e. *adeò esse tenue, ut si in clara luce dissectio administretur, splēdorem transmittat lapidū translucidorum modo, qui in tenues lamellas secti fenestris accommodantur*. Et certè quidem id genus lapidibus in tenues seu exiles crustas fissilibus Antiqui in fenestris pro specularibus vitri loco vtebantur, quibus aërem quidem excluderent, lumen verò transmitterent. Atque hoc ex argumento lapis specularis Plinio dicitur: Paulo, corrupta voce, σπεκλάριον seu σπεκλάριον: Aëtio simpliciter διαφανὴς appellatur. Sunt & qui eūdem esse cum Phengite existimauerint: quanuis vtrumque distinxit Plinius, lib.36. cap.23.

CAP. CLX. ἔοικὸς φλέγματι] Plinius, lib.37. c. 8. ex Iaspidum generibus omnes in vitio esse scribit cęruleas, aut crystallo similes, aut myxis. Quo quidem loco similes myxis dixisse videtur, quas Diosc. ἐοικότας φλέγματι. Siquidem μύξα Græcis significat crassiorem pituitam mucúmve, qualis aut è naribus fluit, aut in cochleis ac testudinibus visitur.

CAP. CLXI. κατόχιον ἐμβρύων] Plinius, lib.36. cap.21. posteaquàm Aëtitem distinxit in marem & fœminam, eiúsque quatuor genera recensuit, Africum, Arabicum, Cyprium & Taphiusium: *Aëtitæ*, inquit, *omnes grauidis adalligati mulieribus, uel quadrupedibus in pelliculis sacrificatorum animalium continent partus, non nisi cùm parturiunt remouendi: alioqui uuluæ excidunt. Sed nisi parturientibus auferantur, omnino non parient*. Attamen, lib.10. ca. 3. *non nisi aquilæ nido direptis* lapidibus hisce vim medicam tribuerat: quod ipsum rursus, lib.30. cap.14. confirmare videtur, dum scribit in hunc modum: *Lapis Aëtites in aquilæ repertus nido, custodit partus contra omnes abortuum insidias*.

μεγάλως ἐπιληπτικοῖς] Aëtius, qui alioqui caput hoc ad verbum trāscribit, pro, ἐπιληπτικοῖς, habet, τοῖς ἀρθριτικοῖς καὶ παραλυτικοῖς.

CAP. CLXII. ὁ δὲ σποδοειδὴς] Plin. lib.36. c. 7. *Ophite* [marmor] *serpentium maculis simile, unde & nomen accepit*. Deindéque paulò pòst: *Duo eius genera, molle, candidum, nigricans durum. Dicuntur ambo capitis dolores sedare adalligati, & serpentium ictus. Quidam phreniticis ac lethargicis adalligari iubent candicantem. Contra serpētes autem à quibusdam laudatur præcipuè ex his quem Tephrian appellant, à colore cineris*. Hæc iccircò ex Plinio trāscripsi, vt illum etiam, æquè ac Diosc. Ophitæ tria genera agnouisse quiuis intelligat. Quanuis enim duo tātùm priore loco constituerat Ophitæ genera, nihilominùs tandem & tertium subiecit. Siquidem τεφρίαν appellat à colore cineris, quem Autor σποδοειδῆ τὴν χρόαν hoc loco describit.

CAP. CLXIII. τοῖς ἐν κύστει λίθοις] Sic Plin. lib. 3. c.19. *Spongiæ lapides tecolithos* (aut, vti legit Cornarius, *cystolithos*) *uocant, quoniam uesicæ medentur: calculos rumpunt in uino poti*. At Gal. id tantummodò de renum calculis fatetur, ac mendacij etiam insimulat eos qui spōgiarum lapidibus vesicæ calculos comminuendi vim tribuerunt: & tamen idem ipse hanc eandem vim paulò pòst ophitæ lapidi ascribere non veretur.

CAP. CLXVI. εἰς σμῆλας καὶ καυστικά] Goupyli codex alter habet: σμῆλα, minùs rectè, αὐτὶ τοῦ, σμῆλας. Sed, ξηραντικά, potiùs legendum suspicor. Aëtius certè quidem, 1. tetr. ser. 2. de Smyride sic habet: ἀλλ' ἡ σμύρις (scribitur enim eo loci per ι, vti & apud Galenum) ἔχει τι δριμὺ, καὶ διὰ τοῦτο μίγνυται καυστικαῖς καὶ ξηραντικαῖς δυνάμεσι, hoc est, *At Smyris quippiam habet acre, proptereáque causticis & exiccandi ui præditis remedijs admiscetur*.

CAP. CLXVII. ἐξικμάζει τὰ ὑδεροειδῆ] Hoc curationis genus, quod per arenam perficitur, Paulus ψαμμισμὸν nominat, lib.3. cap.48. in curatione Hydropis. At Orib. collect. lib.10. ca. 8. ἀμμοχωσίαν vocat, nec tantùm hydropi, sed & plerisque aliis morbis ex nimia humiditate profectis accommodat.

CAP. CLXVIII. ἀλωπεκίας τείχει] *Naxiæ quidem cotis retrimentum*, inquit Paulus, *refrigeratoriū esse creditur, adeóque uirginum mammas & puerorum testes cohibere. Oleariæ uero cotis* (ἐλαιακόνην nominat) *retrimentum, ceu detersorium, alopecijs conferre*. His verbis quod in genere protulit Diosc. ita distinguit Paulus, vt alias aquariæ, alias oleariæ cotis vires esse doceat.

CAP. CLXIX. λίθος γεώδης] Plinius, lib. 36. cap. 19. Geodis lapidis peculiariter meminit ex argumēto sic appellati, *quòd terrā intra se amplectatur*. At deinceps cap.21. ipsum inter aëtitæ genera complecti videtur, qui tamen ex argumento nominis distingui debuit.

CAP. CLXXII. κολλύριον καλοῦσιν] Quā Diosc. κολλύριον nominari scribit, Plinius Syropicum appellat. Sic enim, lib.35. cap.16. *Samiæ*, inquit, *duæ sunt, Syropicon & quæ Aster appellatur*.

CAP. CLXXIII. ἀμβλυωπικὴν τοῖς αἰσθητηρίοις] Tertius hic casus, τοῖς αἰσθητηρίοις, ἀμβλυωπικὴν, potiùs quàm, ἀμβλυντικὴν, legendum esse satis supérque indicat: id quod rectè animaduertit doctiss. Cornarius. Alioqui enim legeretur, ἀμβλυντικὴν τῶν αἰσθητηρίων, vti habetur, lib.7. cap.1. ἀμβλυντικὰ τῶν δριμυτέρων, & apud Athenæum, lib.2. ἀμβλυντικοὶ τῆς ὄψεως. Huc adde quòd Plinius de Samio lapide agens, lib.36. cap.21. *Vertigines*, inquit, *sedat, mentésque commotas restituit*. &c. Quod si ita est, simul & semel organa sensuum hebetare vix credibile fuerit.

CAP. CLXXVI. ἡ δὲ τις λευκή] Cimolia terra seu creta, à Cimolo vna è Cycladū insulis sic denominata, duplex cùm sit, alba inquàm & ad purpurissum inclinās, albam esse existimauerim, quam Hipp. ob vim abstergendi qua pollet, σμηκτίδα γῆν appellat: siquidem & Erotianus & Galenus in Gloss. Hipp. σμηκτίδα seu σμηκτρίδα γῆν, τὴν Κιμωλίαν exponunt. Theophrastus eandem fortè πλυντρίδα γῆν nominat, quippe qua fullones in detergendis, eluendis atque poliendis vestibus, ceu smegmate, vterentur. Plin. lib.35. cap. 17. Inter Cretæ genera Cimoliam recenset, cuius duo facit genera ad Medicos pertinentia, candidū, inquàm, & ad purpurissum inclinans. Laudat verò plurimùm Thessalicā & Lyciam. Reliquarū vsum tantùm in vestibus esse scribit, nempe Vmbricæ, eius quam saxum vocant, & Sardæ: & hanc quidem omniū Cimoliarum vilissimam, illas pretiosiores esse asserit.

CAP. CLXXVII. ἔοικέ πως τῇ Ἐρετρ.] Eretriadem quæ cinerea est Diosc. intelligit. Gal. eúm-

que ſecutus Paulus terram Pnigitem, à Pnigeo vico Libyæ Mareotidis ſic dictam, atram eſſe aſſerunt.

CAP. CLXXX. ἐμφερὴς Ἐρετριάδι] Meliam terram, à Melo inſula ſic dictam, Autor cineream Eretriada colore imitari ſcribit. Plin. contrà, libri 35. cap. 6. *Melinum* (ſic enim Meliam terram is appellat) *candidum eſſe uoluit, attamen eundem in Medicina uſum habere, quem Eretria creta.* Autor verò, vim aluminoſam ei dem tribuit.

καὶ ταύτης δὲ κοινῶς] καὶ illud, ceu perperàm trãſpoſitum, ita ſuo loco reſtituendum: ταύτης δὲ καὶ κοινῶς ἁπάσης γῆς, &c. Eſt enim in terræ cuiuſuis apud Medicos receptæ electione illud communiter obſeruãdũ, vt recens ſit, mollis, friabilis, liquoris cõtactu dilui facilis ac minimè lapidoſa.

CAP. CLXXXI. οὐδὲ βεβαίως τηκομένη] Poſtquam Plinius, lib. 35. ca. 16. *Ampelitidis experimentum* eſſe monuit, *ſi ceræ modo accepto oleo liqueſcat*, alterum illicò ſubdit, nempe *ſi nigricans colos maneat toſtæ.*

ταῖς τῶν ἀμπέλων χρίσεις] Hinc etiam, teſtibus Galeno & Aëtio, nomen obtinuit. Siquidem hæc terra non iccircò Ampelitis dicta eſt, quòd ſerendis vitib. apta ſit, ſed quia σκνῖπας, hoc eſt, *uermiculos gemmantium uitium oculis infeſtos* enecet, nẽpe ſi ipſorum oculorum radici, vti voluit Gal. aut potiùs, quemadmodum Aëtius, ipſarum vitium radicibus illinatur. Sed & pharmacitis alio nomine dicta eſt ex eorundem ſententia, quòd terris aliis efficaciorem vim medicamentoſam obtineat. Galenus eam & multùm à terris aliis differre & propè ad lapidis eſſentiam ſcribit accedere. Cæterùm ex eo quòd Ampelitidem & Plinius loco citato facit bitumini ſimillimam, Poſidonius bituminoſam appellat: nõnulli carbonem eſſe foſſilem exiſtimauêre, id quod variis de cauſis mihi vix perſuaſerim.

CAP. CLXXXII. στυπτικήν, δριμεῖαν] Iuxta vetuſtorum codicum & ipſius Pauli lectionem, ἀντὶ τοῦ, στυπτικήν, quæ vox habebatur in vulgatis exemplaribus, reſtituimus δριμεῖαν, maximè cum apud Autores reliquos, qui Fuliginis huiuſmodi meminêre, nulla fieret aſtrictionis mentio, ſed tantummodò facultatis ſepticæ, vrentis ac diſcuſſoriæ.

καὶ καπάγματα] Apud AEginetam, lib. 7. capite de Fuligine, quam ἀσβόλην etiam nominat, legitur, τὰ καύματα, quo loco Oroſcius, τὰ τραύματα, reponẽdum arbitratur. Sic verò Paulus à Dioſc. verbis alioqui nihil euarians: ἀπουλοῖ δὲ καὶ τὰ καύματα σὺν κηρωτῇ ῥοδίνῃ.

CAP. CLXXXIII. πρὸς τὴν οὐγκίαν.] τὴν λίτραν, legitur in Pariſ. cod. Sed veriſimilior omnino eſt vetuſti codicis lectio, πρὸς οὐγκίαν α΄. quam etiam retinuit exemplar Aldinum. Alioqui non foret iuſta fuliginis, quæ totius medicamẽti baſis eſt, ad ipſum gummi proportio.

IN LIBRVM ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΩΝ.

περὶ δηλητηρίων φαρμ.] Si Cornarij, Guillandini & plerorumque doctorum virorum teſtimoniis fides habetur, Dioſcorides horum de venenis tã aſſumptis, quàm ictu morſúve inflictis tractatuũ Autor, non is eſt Anazarbæus qui priores libros quinque de re medica cõcinnauit, ſed alius eiuſdem nominis, ſiue is fuerit qui Galeni patrum ætate vixit, ſicut teſtatur ipſe Galenus, in Gloſſis Hipp. ſiue quis alius, qui quidem ſuis therapeuticis libris hos fortaſſe tractatus ſubiunxerit. Iccircò & nos à præcedentibus quinque de materia medica voluminibus duos hoſce poſteriores, ceu diuerſi argumenti, libros ſeiungimus, adeóque cum Cornario ceu ſuppoſititia expungenda cenſemus, quæ ad nexum horum librorum cum præcedentibus in ipſo ſtatim proœmio à nonnullis perperàm adiecta videntur. Sed &, niſi firmus fuiſſet exemplarium omnium quotquot occurrêre conſenſus, libenter, ipſius Cornarij exemplo, poſteriorem theriacum tractatum huic Alexipharmaco præpoſuiſſemus, tum quoniam præfatio proximè ſequentis libri ita fieri oportuiſſe palàm teſtatur, tum quia & Nicãder, Paulus & Aëtius eundẽ ſunt ſecuti ordinem, vt theriacis alexipharmaca poſtpoſuerint. Porrò cùm manca eſſet huiuſce libri inſcriptio, quaſi de venenorum aſſumptorum præcautione, non item de eorundem curatione in eo ageretur, iis verbis, καὶ τῆς αὐτῶν προφυλακῆς, nos, καὶ θεραπείας, meritò adiunximus.

τοῖς καταργουμένοις] Ruellius & Marcellus, καθαιρουμένοις, ſeu potiùs, καθαρτικοῖς, legiſſe exiſtimantur. Lacuna legit in vetuſto codice, κακουργουμένοις φαρμάκοις. quæ quidem lectio mihi ſatis arridet: quoniam velle videtur Autor, veneficos, dũ ſuam fraudem celare ſtudent, venenis ſuis factitiis commemorata illa ſimplicia, ceu cognatam quodammodo venenis qualitatem ſortita, permiſcere: eóque conſilio dolum hunc adhibere, vt ſi qua in venenis inſignis qualitas deprehenditur, ea ſimplicibus illis potiùs quàm venenis ipſis imputetur. At Cornarius vulgatam lectionem retinet, & καταργούμενα φάρμακα interpretatur, *ignaua, inualida, quæque ualidam uim nullam obtineant*: ſed huius generis haudquaquam eſſe recenſita medicamenta nemo non videt.

τὰ κατηρτισμένα] Siue, κατηρτισμένα, legas, ſiue cum Cornario, κατηρτυμένα, parum intereſt. κατηρτυμένα certè quidem, hoc eſt, *condita*, legitur apud Paulum, qui totidem verbis iſthæc omnia videtur tranſcripſiſſe, lib. 5. cap. 27.

ἀπηλόγητοι γίνονται] Sic legit Manardus, ſenſu penè nullo. Cornarius, ἀπερίληπτοι, reſtituit. Ego cũ Paulo, qui cap. modò citato locum hunc illuſtrat, ἀκατάληπτοι, legi malim: quanuis eo ipſo loco Andernacus, ἀκατάληπτοι, legendũ exiſtimauerit. Siquidem aliud nil voluêre tum Dioſcorides, tum & ipſe Paulus, quàm, ſi quis aquæ quod ſatis eſt præſumpſerit, expleta inde nimia appetentia facilè deprehenſurum ſingulorum quæ deinceps in cibo potionéve aſſumpturus eſt qualitates intenſas, adeóque ipſas vitaturum.

ἑτέρα δὲ ἤδη] Lego, ἑτέρα δέ τις ἐστὶν αἰσθητικωτέρα. δεῖ γὰρ τοὺς, &c. Sic Paulus: ἑτέρα δέ τις ἐστὶν προφυλακτικὴ δυνατωτέρα. δεῖ γὰρ τοὺς &c.

ἢ πηγάνου φύλλα] fortaſſis etiam addi debuit rutæ foliorum & iuglandium numerus, quandoquidem caricarum numerus aſcribitur, adeóq;

sic legendum, ἢ πηγάνου φύλλα κʹ· καὶ καρύων δυοῖν βασιλικῶν τὸ ἐντὸς, καὶ ἁλῶν χόνδρον, &c. *In sanctuariis* (inquit Plin. lib. 23. cap. 8.) *Mithridatis maximi Regis deuicti Cn. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti è duabus nucibus siccis, item ficis totidem & rutæ foliis uiginti simul tritis, addito salis grano, & qui hoc ieiunus sumat, nullum uenenum nociturum illo die*, &c. Hanc eandem Galen. Apollonio Muri acceptam refert, lib. 2. de antid. cap. 43. ac eius rursum mentionem facit, lib. 2. de alim. fac. cap. 28. & lib. de cibis boni & mali succi, cap. 14. Aëtius ipsissimam compositionem ex Stratone describit, Tetr. iiij. serm. 1. cap. 46. Sed eam præclarè versibus his expressit. Q. Serenus Sammonicus, cap. de venenis prohibendis:

Antidotus uerò multis Mithridatica fertur
Consociata modis: sed Magnus scrinia Regis
Cum raperet uictor, uilem deprendit in illis
Synthesin, & uulgata satis medicamina risit:
Bis denas rutæ frondes, salis & breue granum,
Iuglandésque duas, totidem cum corpore ficus:
Hæc oriente die parco conspersa Lyæo
Sumebat, metuens dederat quæ pocula matri.

τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν] Addit Paulus, καθ' ἡμέραν ὅσον Αἰγυπτίου κυάμου μέγεθος, hoc est, antidota quę deinde commemorãtur tutò admodũ præseruare, *si cum uino quotidie fabæ AEgyptiæ instar assumantur.*

ἐν ὑπαίθροις] Dum subdialia loca designat Autor, ne sub arboribus quidem fercula coqui struíve voluit: quoniam interdum ex pinu piceáve, aliísque id genus arboribus, haud secus ac è contabulationibus, insecta mortifera delabuntur, vti admonet Paulus, cap. de venenis.

τὸν οἶνον ἀγγείοις] Non vinaria tantùm vasa, sed & ea è quibus aqua hauritur, aut quibus opsonia incoquũtur, iccircò diligenter operculari oportere probè monet Paulus, loco modò citato.

ἀναιπωθήσεται τῇ κενώσει] Cum Lacuna & Marcello legendum esse, τῇ ἑλκώσει τῶν στομάτων, patet ex iis quæ sequuntur. Cur enim ista impediant, quominùs corpora vlcerentur, ratio statim subiicitur. Attamen apud Paulum legitur, τῇ κακίᾳ τῶν φαρμάκων ἀναιπωθήσεται, hoc est, *malignitati uenenorum obsistent*: quam quidem lectionem Cornarius prætulit.

δριμυτάτων καθεστώτα] Post, καθεστῶτα seu καθεστηκότα, addit Paulus, καὶ μάλιστα τ' οὔλαιον: id quod etiã interserendum censui, quò arctior esset nexus cum iis quæ sequuntur.

μηκώνειον] Apud Paulum pro, μηκώνειον, perperàm, κώνειον, hoc est, *cicuta*, legitur. Cicuta siquidẽ graui quidem est prædita odore, at amarore, quod sciam, nullo. Papaueris verò succum insignem habere amaritudinem ac simul etiam odorẽ qui latè diffunditur, & Dioscorides & Paulus ipse alibi apertè testati sunt.

ὡς διὰ τοῦτο ἢ δι'] Ista sic restituo: ὡς διὰ τοῦτο μᾶλλον ἢ δι' ἕτερον ἐνίοις, &c. Alioqui vix vllus sensus constaret. Paulus sic habet, ὥστε διὰ τούτων ὁδὸν τῷ ἑκάστῳ ἁρμόζοντα εἶναι φάρμακα, hoc est, *ita ut hinc uia sit facilis ad singulis uenenis accommodata remedia*: qui quidem sensus à præcedenti non multùm euariat.

[ἢ γλαύκιον] Isthæc, ἢ γλαύκιον, cum Cornario redundare, adeóque omittenda, aut aliud quidpiã substituendum iudico: glaucium enim hic nullo modo esse vtile, illius vires omnibus notæ satis indicant.

τῶν φαρμάκων δυνάμεως] Hoc loco placet sequẽtem periodum addere ex Paulo, qui cætera quoque hinc videtur transcripsisse: μετὰ δὲ ταῦτα γάλα δίδοται πίνειν. τὸ γὰρ αἱμαρὸν καὶ φαρμακῶδες ὑπὸ τούτου ῥαδίως ἀλλοιωθήσεται. id est, *Post hæc lac potui datur: huius enim ope quicquid noxium uenenatumque est, facilè alterabitur seu immutabitur.* Sed & Diosc. lib. 2. c. 77. lac recens tradidit efficax esse contra rosiones & inflammationes à medicamentis exitialibus factas, vti à cantharide, pityocampa, salamãdra, bupreste, auripigmento, dorycnio aut ephemero, &c.

πρασίου χυλὸς] πράσου, legitur apud Paulum & Aëtiũ. Sed siue, πράσου, hoc est, *porri*, siue πρασίου, hoc est, *marrubij* succum legas, parùm refert. Siquidem Diosc. libro 3. cap. de marrubio, iis marrubium dari testatur, qui venena hauserint, aut à serpentibus demorsi fuerint. Idem ipse, lib. 2. cap. de porro, succum porri ex melle potum aut illitum tradiderat contra virulentarum bestiarũ morsus auxilio esse.

ἢ ὀπὸς αὐτοῦ] Adde ex sequentibus, quod errore librariorum transpositum videtur, καὶ ἡ ῥίζα, ἣν καὶ μαγύδαριν ἐκάλεσαν. Silphij nanque seu laserpitij radix ita nonnullis appellatur: quanquã non ignoro & aliam esse radicem Libycam itidẽ magydarin dictam, laserpitij radici penè similem & eiusdem cum illa facultatis, vti præter Dioscoridem, lib. 3. cap. 94. Theophrastus & Plinius retulerunt.

καὶ σέσελι] Goupylus annotat in altero codice deesse, καὶ σέσελι: & hanc etiam scripturam Hermolaus, Marcellus & Cornarius minimè agnouerunt. Sed neque apud Paulum tale quicquam habetur. Fortasse verò ἀντὶ τοῦ, σέσελι, ex Aëtio, Tetr. 4. ser. 1. cap. 48. σκόρδιον, legere non abs re fuerit. Nam & Scordium maximè, si quid aliud, venenorũ omni generi obsistere variis tum veterum testimoniis, tum etiam recentiorum experimentis constat.

ἀγαρικὸν τὸ μέλαν] Inter radices agaricum numerat Autor, quippe qui cum aliis non paucis Agaricum radicem esse falsò crediderit: at veriùs fungis annumerandum esse antea, in cap. 1. lib. 3. iam abundè monuimus.

ποῶν δὲ καὶ λαχάνων] Marcellus addit, δένδρων, atque ita legendum censet, δένδρων δὲ, ποῶν καὶ λαχάνων: taxus enim, cuius statim fit mentio, verè arbor est, non item herba aut olus. Apud Paulũ habetur, ἐρνωδῶν δὲ καὶ λαχάνων. Ego verò apud vtrunque Authorem legendum potiùs coniicio, ἐρνωδῶν δὲ καὶ ποῶν, seu, ποῶν δὲ καὶ ἐρνωδῶν omissa voce λαχάνων. Nam præterquàm quòd in ποωδῶν genere τὰ λάχανα recensentur, ad quid, quæso, olera hoc loco inter venenata reponentur, quum λάχανα herbæ tantùm sint esculentæ, venenatas verò omnes cibis abdicandas esse nemo dubitet? Voce autem ἐρνωδῶν plantas quaslibet, quę ramis quodammodò brachiatæ spectantur, comprehendimus, nempe arbores, frutices & ipsa quoque virgulta. Sunt porrò, fateor, Aristoteli de plantis, primariæ ac summæ plantarum species quatuor, δένδρα, θάμνοι, βοτάναι καὶ λάχανα, si modò locus mendo vacat. At rectiùs Theophrastus, dum totidem species plantarum recenset, tres quidẽ illas priores memorat, sed ἀντὶ τῶν λαχάνων,

φρυγάνων meminit: *suffrutices* vertit Gaza, nos interdum *uirgulta*, aliâs *cremia* interpretamur, à cremando sic dicta, vti Græcis φρύγανα, quasi εὔφλεκτα. herbarum autem nomine, quę illi πόαι dicuntur, ἃ σιτώδη καὶ τὰ λάχανα comprehendit. Verumenimuerò quoniam nonnulla in plantarum genere reponuntur, quæ ad nullam harum specierum referri rectè possunt, nos (quod obiter dictum velim) cum Costęo viro doctiss. de vniuers. stirp. nat. lib. I. cap. 10. illam plantarum diuisionem mancam etiamnū esse suspicamur, aut certè Theophrasto fuisse in animo, perfectarum solummodò plantarum species enumerare. Perfectas nomino, quæ primas & maximas habent plantarum partes, superficiem inquàm & radicē, vti imperfectas, quæ harum alterutra carent, aut certè carere videntur. Hoc in genere numerantur, fungi, tubera, epithymum, cassuta, viscum & cætera id genus, quæ nemo vnquam arbores, frutices, virgulta aut herbas esse iudicauerit.

ἣν ἔνιοι πθύμαλον] Vterq; Goupyli codex hūc locum sic scriptum habet: σμίλαξ ἣν ἔνιοι μῆλον καλοῦσιν, atque ita etiam legit Hermolaus. Cornarius verò rectiùs: σμίλαξ ἣν ἔνιοι θύμαλον (alij θύμιον) ῥωμαῖοι δὲ τάξον καλοῦσιν. Sic Diosc. taxum capite proprio nonnullis θύμαλον appellari prodidit. θύμιον verò dictam, tum hic ipse de venenis Autor, tum etiam Paulus retulerunt.

σανδαράχας δύο] Dum sandarachæ duplicis Autor meminit, tum natiuam tum etiam factitiam ex auripigmento innuere videtur: quanuis fateor & alias esse sandarachæ Græcorum natiuæ differentias, tum in colore, tum etiam in figura. Enimuerò quædam valdè rufa & cinnabaris colorem referens conspicitur, alia minùs rufa & quasi sublutea. Rursum alia globosa est, qualis plerunque inuenitur, alia puluerulenta, cuius etiam Theophrastus ac Vitruuius meminerunt.

CAP. I. διδόναι δὲ καὶ κρέα] Idem refert Paulus. At Nicander in Alexiph. σιάλοιο κάρη ἠδὲ καὶ ἀμνοῦ desiderat, nempe *ærebella suis & agni* &c. nec abs re: siquidem cerebella etiam multò magis quàm carnes ipsæ, quātumuis probè coctæ, nauseam excitant. Aetius, tetr. 4. ser. I. ca. 49. eiusmodi quidem carnes ad vomitum prouocandum laudat, sed ea ipsa etiam porcellorum cerebella commendat.

γλυκέος ∠ ά.] Ruellius cùm fortasse hanc passi mensuram, ceu parciorem, corruptam esse, vixque tot puluerum drachmas vna liquoris drachma dilui ac dissolui posse animaduerteret, passi mensuræ in sua versione planè non meminit. At rectiùs Cornarius, qui quidem pro drachma, κοτύλην, hoc est, *heminam* reponit, adeóque legendum censet, μετὰ γλυκέος κο. ά. Scribonius Largus remedij huiusce ad Cantharidas mentionem faciens, ad Samiæ cretæ P. iiij. passi cyathos quatuor desiderat: AEgineta Cimoliæ drachmas quatuor propinat cum melicrato: Diosc. in lib. 2. ἀντ. Σαμίας ∠ ά. μετὰ σιραίου.

CAP. III. Θηβαϊκὰς βαλαίους] Remittēte sese demùm acerbitate mali, iamque decedēte periculo, palmarum fructum exhibendum censet Dioscorides Nicandri fidus Interpres, quando scilicet iam Buprestidis symptomata desierint, & tumor ferè totus resederit. Tùm siquidem ille nō leui astrictione interna viscera roborat, exiccat humoris vitiosi reliquias, ac denique calore suo non exiguo nostrum etiam non mediocriter adauget.

CAP. IIII. διανοίας ἐμποδισμός] Paulus pro, διανοίας, habet, λαλιᾶς, id est, *sermonis*: quam quidē lectionem secutus est Marcellus. At nostræ huic lectioni, præter Aëtium & Auicennam, suffragatur & ipse Nicander, hisce verbis: νοεραὶ γὰρ ἀπὸ φρένες ἀμβλυώσσονται, *nam mens obtusa uacillat*.

μετὰ νάρκης] Hæc symptomata, quantumuis frigida, Salamandræ haustum consequuntur, liquatis à calore præter naturam, acri inquàm & adurente, (quem illa excitat) cerebri humoribus, vel in caput aliūde subuectis, ac per neruos sparsis atque adeò illos obturantibus: non item, quia sit Salamandra frigida vi prædita, vti voluêre nōnulli, ac inter cæteros Auicennas, qui curationem illi perinde atque opio adhibendam censuit.

σπίλωμα ἀπορρεῖν] Inter symptomata, quæ haustæ Salamandræ superueniunt, Aëtius & Plinius totius corporis pilorum defluuium præterea recensent.

ῥητίνην πιτυίνην] Resina pinea occulta potiùs quàm manifesta qualitate cum Salamandræ veneno pugnat. Siquidem est illa non mediocriter calida: hoc verò supramodùm calidum atque etiam causticum, nedum sit frigidum, vt placuisse videtur Alberto, & ipsi quoque Mathiolo. An potiùs existimandum resinam non quidem veneni, sed symptomatum frigidorum quæ illud consequuntur, nempe torporis, paralysis & tremoris esse alexipharmacum?

συνεψηθέντα κρίνῳ] Sic Aëtius: Sed Gorræus αἰρῶ, κρίνῳ, id est, *lilio*, meritò restituit, κρίμνῳ, hoc est, *farina crassiore*, idq; ex Nicandro, cuius hæc sunt verba:

-καί ποτε κνίδην
ἑψαλέην κρίμνοισι παλυνάμενος ψαφαροῖσιν
ἐλαίῳ χαίνοιο, & c. quæ sic Gorræus:
-& ipsam
Vrticam tenui conspersam polline, coctam
Ex oleo edisse, &c.

Quid quòd Diosc. 2. ἀντιφ. contra Salamandram potam κνίδης φύλλα σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ἐλαίῳ, hoc est, *urticæ folia cum hordeacea farina & oleo* exhibet?

χελωνίας ὠά] Non tantùm testudinis vtriusque tam marinæ quàm terrestris oua, sed & carnes ipsas Nicander commendat, coctas cum suum præpinguium carnibus seu visceribus. Vox enim γυῖα, qua ille vtitur, modò *carnes*, modò *uiscera*, interdum etiam *artus* ipsos significat. In EVporistis Dioscorides galbanum & marinæ testudinis sanguinē simul diligenter coquit & exhibet.

ἠρυγγίου ῥίζης] Ranis & eryngij radici Scammoniæ portiūculam addit Nicander, idque fortassis vt corpus vniuersum à putridis humoribus fœliciùs expurgetur, itáque venenum paulatim expellatur.

CAP. V. κνησμοὶ καθ' ὅλον τὸ σῶμα] Scribonius Largus non quidem, σῶμα, sed, στόμα, uidetur legisse. Sic enim ille, cap. 61. *Ephemerum*, inquit, *potum protinùs quidem os prurire facit, ueluti scilla tactum, postea etiam adurit, quasi pipere manducato.*

φέρεται αἱματώδη] Ephemerum haustum non tantùm sequitur cruentus alui fluxus, sed & vo-

mitus, teste Nicandro, per quos liquida vacuantur; aquæ in qua recèns mactatæ carnes ablutæ fuerint similia: quæ quidem summam hepatis imbecillitatē arguunt, ex sententia Gal. lib. 5. de locis affect. Scribonius, loco modò citato, sanguinem Ephemero poto vndecunque manare testatur: *Qui Ephemerum, inquit, biberint, primùm sanguinem ab ore expuunt, deinde ex stomacho cruorem reijciunt, postea per sellas etiam abundantiùs eundem deijciunt,*

δρυὸς τῶν φύλλων] Precipuis symptomatis à Colchico illatis, nempe intestinorū læuitati ac torminibus, tum ista, tum quæ sequuntur propè omnia mederi fit uerisimile.

CAP. VI. στρύχνον μανικόν] Vti in stirpium historia Dioscorides Anazarbæus Dorycnium & Solanum manicum distinxit, & ceu plantas diuersas diuersis descripsit capitibus, ita & lib. περὶ δηλητ. altero, vtriusque veneni diuersis capitibus propria & peculiaria tradit remedia: quæ tamen ferè omnia hoc loco vni Dorycnio accommodanrur. Atque vel hinc patet, Dioscoridem horum librorum de venenis authorem, alium ab illo Anazarbæo extitisse, vti & antè monuimus.

γάλακτος ποιότης] Velle videtur Nicander, Dorycnion in ore ipso non tantùm lactis saporem, sed & colorem repræsentare, hisce verbis:

ἀλλά γε δὴ φράζοιο Δορύκνιον, οὗτε γάλακτι
ὠτὴ τε βρωσὶς τε περὶ σωμάτεσσιν ἔϊκται.

quæ sic vertit Gorræus:

Nunc age contemplare Dorycnion, aspice primùm
Quàm color & gustus niueo sunt proxima lacti.

Annotat verò illius Interpres, Dorycnion, quod alio nomine μελισσόφυλλον appellari refert, succū reddere adeò tum colore, tum sapore, tum & odore lacti similem, vt vix ab ipso lacte discerni possit.

γλώττης ὑγρότης] Apud Paulum, in Aldino saltem codice, legitur, γλώττης ξηρότης: quanuis contrà quotquot occurrerunt interpretes *humiditatem* verterunt. Sed ei tamen lectioni suffragari videtur Nicander, qui quidem de eo qui Dorycniō hauserit, -οὐ μὲν ποθέει, inquit, ξηρὸν στόμα βρέξαι. Gorræus ita vertit: *-atque arentia negligit ora Colluere.* Vtra tamen lectio potior sit, in dubio relinquimus.

οἶνος χλιαρὸς] Apud Aëtium hoc remedium cum proximè sequenti iungitur: siquidem Interpres rectè transtulit. Sic enim ille: *passum tepidum cum aniso potum & amygdalis amaris tribus.*

CAP. VII. γλυκαίνει τὴν γλῶσσαν] Sic Aëtius: *Aconitum dum potatur, linguam edulcat cum quadam astrictione, deinde paulò pòst in lingua amaricat.* Scrib. verò Largus, cap. 56. *Aconiti gustus est austerus atque subamarus.* Apud eosdem Autores, vti & apud Nicandrum, longè plura poti Aconiti symptomata reperias, quàm quæ hic commemorantur.

ὑγρότητι ὀφθαλμῶν] Nicander: αἰεὶ δ' ἐκ φαέων νόπων ἀπολείβεται ἱδρώς. hoc est, vti vertit Gorræus: *Perpetuò ex oculis madidus delabitur humor.* id quod plerique ita interpretantur, quasi haustum Aconitum lacrymas cieat. Aëtius, humores in oculis abundè prolicere, scribit. At Scribonius, hausto Aconito sudorem multum ac frigidum maximè circa oculos & frontem apparere voluit.

ἀειζώου] Sic & apud Diosc. 2. περὶ δηλητ. legitur, ad haustū Aconitum priuatim iuuare Sedi maioris flores cum vino. Attamen Paulus & Aëtius pro, ἀειζώου, habēt, ἀλζώμου. Ita & Catacuz. exemplar: & rectè quidem. Aptiùs enim erucæ, quàm semperuiui temperamētum, reliquorū hîc commemoratorū simplicium temperamēto respondet: quæ quidem omnia esse calida & sicca nemo non videt, ex quo etiam (sed nimis leuiter) infert Gorræus, Aconitum frigidum esse atque humidum: cùm tamen id è putrefacientium esse genere fateatur, quę quidem omnia Galenus calida simul & humida esse, 5. simpl. apertissimè docuit.

σὺν μέλιτι ἢ καὶ] Paulus, σὺν οἴνῳ. Sunt qui legāt, σὺν μέλιτι ἢ γάλακτι μετὰ καστορίου, &c. quo quidem modo legit Marcellus. Nicāder opobalsamum lacte vel aqua diluit. In Diosc. ἀπορίστοις, pro aconiti antidoto habetur inter cætera ὀποβάλσαμον μετὰ γάλακτος, *opobalsamum cum lacte*: rursúmque eodem cap. ὀποβάλσαμον σὺν γάλακτι γυναικείῳ ἢ ὕδατι. id est, *opobalsamum cum lacte muliebri aut aqua*: idque citra aliorum simplicium additionem. Et certè quidem ab hoc remedio distinguendum est id quod proximè sequitur, ex castoreo pipere & ruta: siue ista singula seorsim, siue simul omnia vsurpentur ex vino. Iccircò legendum hîc coniicio: σὺν μέλιτι ἢ γάλακτι· καὶ καστορίου καὶ πεπέρεως καὶ πηγάνου ἴσον ὁλκὴ σὺν οἴνῳ.

ἐν οἴνῳ σβεσθέντα] Diosc. 2. περὶ δηλητ. ferri quidem recrementum oxymelite restinguit: ferrum verò, aurum & argentum, melle. Scribonius in aceto melli mixto ferri stercus vstum priùs inferuescere sæpiùs, & ita dari voluit.

καὶ ὄρνιθι καθεψηθεῖσα] Ista sic sonant, quasi voluerit Autor, lixiuiam cum vino & gallina decoqui. Paulus & Aëtius, rectiùs: κονίαν σὺν οἴνῳ, καὶ ὄρνιθος καθέφθου, ἢ κρεῶν λιπαρῶν ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν οἴνῳ. Dioscoridi quoque, 2. περὶ δηλητ. inter alia Aconiti alexipharmaca recensentur, ὄρνιθος καθεψηθείσης συγχλωσθείσης ζωμὸς, κρέως λιπαροῦ ὁμοίως. Scribonius iure gallinæ pinguis vel bubulæ adiuuari scribit qui Aconitum sumpserunt. Iccircò & nos hoc loco legendum censemus, καὶ ὄρνιθος καθεψηθείσης, ἢ κρεῶν λιπαρῶν βοείων ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν οἴνῳ.

ἢ ἐν μὲν Ἡρακλείᾳ] Ista nos suo loco restituimus, quæ librariorum errore in proximum caput perperàm translata fuerant. Porrò & Diosc. lib. 3. de Chamæpity agens, qua perinde atque antidoto contra Aconitum Heraclios vti solitos scribit, has ipsas ei tribuit appellationes. Χαμαίπιτυς, inquit, ἣν οἱ ἐν Πόντῳ ὁλόκυρον καλοῦσιν, Ἀθήνησιν ἰωνίαν, ἐν δὲ Εὐβοίᾳ, σιδηρῖτιν. Easdem habet & Paulus, lib. 5. cap. 45. sed pro ὁλόκυρον, legit, ὁλόκληρον.

CAP. IX. μετὰ τὸ ἐξαιρεθῆναι] Paulus rectiùs, ἐξεραθῆναι, quam etiam lectionē sequitur Cornarius: ἐξερᾶσαι enim, idem quod κενῶσαι, significat. Sic inferiùs, cap. de pharico, μετὰ τὸ ἐξερᾶσαι αὐτούς.

ἔλαιον σὺν ἀψινθίῳ] Iuxta aliorum etiam Interpretum sententiam ἀντὶ τοῦ, ἔλαιον, ex Paulo, Aëtio, itémque Diosc. ipso, περὶ δηλητ. οἶνος ἄκρατος restituimus.

CAP. XI. διδόντες μεταξὺ διάσημα] Annotat Goupylus hæc verba ita legi in antiquo codice: διδόντες μεταξὺ διάσημα, ἐν οἷς διδόμεν πιεῖν γάλα βόειον, &c. At rectiùs legas cum Paulo, μεταξὺ διαστήματα. Sic enim ille: διδόντες μεταξὺ διαστήματα, ἐν οἷς διδόναι γάλα βόειον ἢ ὄνειον &c.

λ. iij.

καὶ κασσείου] Pauli lectionem prætuli, καὶ κασσέλον καὶ πήγανον καὶ ἡδύοσμον σὺν οἴνῳ, ita vt ista remedia à præcedētibus seiūgātur. Cęterùm apud Aëtium vti plura symptomata haustæ Cicutæ reperias, quàm hîc à Dioscoride recenseantur, ita & plura remedia, quæ inde repetere vnicuiq; licet.

ἢ καρδαμώμου] Addunt nonnulli, ἢ ἀμώμου οὐγ. α. pro quo legendum, ἢ ἀμώμου < . α. sicuti legitur apud Aëtium, qui tamen cardamomum prætermittit. Dioscorides in εὐπορ. post factam mentionem cardamomi, addit, κινναμώμου < α. σὺν οἴνῳ. Paulò pòst, αὐτῷ τε, ἢ πιτύρεως, lego, ἢ πιτύος.

σὺν ἐλαίῳ ἢ γλυκεῖ.] Sic Dioscorides, in EVporistis. Paulus verò legit, σίλφιον ἢ ὀπὸν αὐτοῦ, σὺν οἴνῳ ἢ γλυκεῖ. quomodo legit Corn. Aëtius σὺν οἴνῳ γλυκεῖ. Cornel. Celsus laser dat ex vino. At Nicāder, cum vino aut oleo silphij liquorem videtur exhibere, nisi fortè, quod voluit eius Græcus Interpres, silphij quidem liquorē cum vino, ipsam verò radicem tritam cum oleo exhibet. Sic verò ille: τό, τε νέκταρ ὀπῷ ἐμπνυκεῖ χεαίας. Gorræus: *Et uinū succo* [miscebis] *quem Cyrenaïca mittit*. Ac rursum paulò pòst. σίλφια δ' ὡθρυφθέντα μετ' ἀργήεντος ἐλαίῳ, —*Et cum claro calidum tere laser oliuo*.

CAP. XIIII. οὐκ ἄφημος] Cur infausti nominis sit hoc Adagium, rationem subdit Aëtius: *Est enim*, inquit, *eiusmodi* σπασμώδης *accessio grauis omnino, quippe quæ falso risus prætextu præsentem & insperatam mortem inuehit*.

CAP. XV. παρακοπὴν τοῖς μεθύουσιν] Aëtius aliquantò fusiùs symptomata Hyoscyamo sumpto superuenientia prosequitur, vti & Auicennas. At Nicander ne vnius quidem meminit.

μελικράτῳ πολλῷ] Celsus, lib. 5. non mulsæ, sed mulsi meminit. *Si*, inquit ille, *Hyoscyamum aliquis ebibit, feruens mulsum bibendum est*, &c.

καὶ γλυκεῖ σὺν ὕδατι] Istud, σὺν ὕδατι, non habetur apud Paulum, neque id agnoscunt Marcellus & Cornarius: ac nos quoque redundare iudicauimus.

κνίδης σπέρμα] Hîc vrticæ semen æquè ac nitrum videtur ex aqua exhiberi: at apud Diosc. in EVpor. ex vino: sic enim ille, κνίδης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ τὰ φύλλα, *urticæ semen cum uino aut folia*.

ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον] Legimus cum AEgineta, ἵνα ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον πίοντες ἐκπέψωσι.

CAP. XVI. καταφορά τε] Longè plura epotæ Mandragoræ radicis, ac pomi etiam ipsius, symptomata simul & remedia legas apud Aëtium.

ἀποπνείου] Teste Lacuna, legitur in vetusto exemplari, καὶ ἀφορβίῳ. quam lectionem, ceu vsui accommodatiorem, cum Cornario secuti sumus. Neutrius meminit Paulus. Aëtius verò odoraminis loco recenset pulegium cum ruta & castorio ex aceto.

CAP. XVII. τὸ σῶματος ἐκδίδοται] Opij assumpti longè plura tum signa tum symptomata ex Nicandro & Aëtio repetere licebit.

σὺν κονίᾳ] Addunt nonnulli, ἢ γλυκεῖ. Diosc. in EVpor. καὶ γλυκεῖ. Sed neque Paulus neq; Aëtius tale quid habent.

CAP. XIX. καλούμενον φαρικὸν] Quid esset Pharicum minimè expressit Dioscorides, vti neque Paulus, nec Aëtius. *Pharicum* certè quidem (ait Scribonius) *dicitur ex compluribus componi, gustúmque habere nardi*. Inter simplicia tamē ipsum Autor cap. I. recensuit. Quòd ad etymon spectat, Nicandri Scholiastes Praxagoram citat, qui à Pharico quodam venefico Cretensi, ceu inuentore, sic vocatum scribit: iuxta alios verò, vel à Pharide Laconum, vel à Pheris Thessaliæ, vel à Pharis Arcadiæ oppido, vbi fortasse veneni genus id primùm repertum fuerit, ita dictum asserit. Athenæus, 3. δειπνοσ. nō quidem φαρικόν, sed φαριακὸν nominat, ibidémque innuit, mala cotonea eiusce veneni vires infringere: id quod experientia compertum tradit.

ναρδῳ ἀγρίᾳ] Marcellus delet, ἀγρίᾳ: & certè quidem Nicander & Scribonius Largus non nardo syluestri, sed nardo simpliciter assimilant. Nardum autem syluestre & asarum pro eodem accipi Dioscorides admonuit, I. de mat. med. cap. de asaro. Scribonius verò nardum syluestre idem cum Celtico esse innuit.

Κελτικῇ, ἣν ἔνιοι σαρίνην] Apud Paulum, ἰσᾶτιν, nō minùs falsò, quàm hîc, σαρίνην, legitur. Sic enim ille: ναρδῳ Κιλικίᾳ, ἣν ἔνιοι ἰσᾶτιν, &c. Sed vtrobique ἀλιούγκαν reponēdū videtur. Nā & Nardū Celticā ἀλιούγκαν appellari testatus est antè Diosc. lib. I. de mat. med. Itémq; Scribonius Largus Pharici remedia commemorans, cap. 195. *Adiuuantur*, inquit, *læsi ab eo saliunca, id est, nardo syluestri, quāplurima ex uino sæpiùs data*. Nicander in Alexiph. & Diosc. in εὐπορίσοις, nardi non quidem Celticæ, sed Ciliciæ radicem ad Pharicum probant: ideóque & hoc loco Marcellus pro, ναρδῳ Κελτικῇ, ναρδῳ Κιλικίᾳ, restituēdum suspicatur. quo modo & apud Paulum legi iam antè monuimus.

σμύρνης β. ὀβό.] Pro eo quod habet hoc loco Dioscorides, myrrhæ obolos duos, apud Nicandrum legitur, σμυρνεῖον ἀπειβὲς, hoc est, *smyrnium probè tritum*: nisi fortè σμυρνεῖον, non pro smyrnio planta, sed pro myrrha ipsa accipi debet.

CAP. XX. Τὸ δὲ τοξικὸν] Quale fuerit olim Toxicum, non est facile conijcere. Esse tamen plātæ genus Autor iam antè in proœmio innuere visus est: ac ipse quoque Galenus, lib. 2. de Antidot. ex Asclepiadis sententia, inter venena simplicia ipsum annumerat. Non esse tamē cicutam certum est: sed neque Napellum esse contendit Mathiolus, at potiùs Tusom Auicennæ. Qualecunque verò id sit, constat fuisse certi quoddam generis venenum, quod à quotidiano frequentioréque apud Barbaros in tingendis sagittis vsu Antiquitas sic appellauerit. Nicandri Scholiastes iccircò & alio nomine Σκυθικὸν appellari scribit, & τοξικὸν ex eo dictum annotat, quòd sagittæ instar, id est, *celeriter*, in cibo sumptum potūm ve interimat. Scribonius tamen τοξικοῦ nominis & aliam videtur afferre rationem, nempe quòd *Toxicum potum dolorē cieat omnium interaneorum, ueluti* τόξῳ, id est, *telo, traiectorum*. Sed quod Plinius Toxicum à taxo arbore venenata dictum existimauit, longè absurdius esse videtur.

αἵματι τράγου] Diosc. in εὐπορ. preter sanguinem hirci aut capræ, sanguinis etiam meminit hœdi, anatis & canis, seu fortè anseris, χηνὸς, inquàm, nō, κυνὸς: quāquam & Diosc. lib. 2. de mat. med. nō anserinum modò sanguinem, sed & caninum contra toxicum epotum commendauerit.

δρυὸς τε φλοιὸς] Diosc. in εὐπορ. non quidem corticem ilicis aut fagi, sed earundem arborum folia in hunc vsum desiderat.

CAP. XXI. Ἰξίας δὲ ὁ] Aëtius post Ixiam de

vtroque Chamæleone tam albo quàm nigro agit, quibus alias quàm Ixiæ notas, alia itidem remedia assignat. Paulus & Ixiæ & Chameleonis tantummodò nigri mentionem facit. Hic verò noster Autor in venenorum quidem cẽsu & Ixiæ & Chameleonis separatim meminit: at deinceps Chamæleonem vtrunque, ceu fortasse sub Ixia comprehensum, prætermisit, haud secus ac Nicander: qui de Ixia solùm, de neutro verò Chamæleone nominatim egit. Vtrunque certè quidem Chamæleontem Dioscorides Anazarb. lib. 3. de mat. med. Ixiam appellari prodidit: at in ἀπορ. Ixiam conceptis verbis Chamæleonem nigrum interpretatur, eiúsque solius mentionem facit. Scribonius citra distinctionem, *Ixia*, inquit, *quam quidam Chamæleonta uocant*, &c. Hæc tanta opinionum varietas in causa est, vt, quod plantæ genus sit ἰξίας seu οὐλόφονον, vix affirmare ausim: quod & antè in libri 3. caput 10. admonuimus.

ἢ ὀξυμέλιτι] Vetus codex itémque AEgineta addunt, ἢ ὄξει, *aut aceto*, quam lectionem recipit Cornarius. Nicãder νεοτεύκτῳ ὑπὸ γλεύκει, hoc est, *cum musto seu uino nouo.*

πηγάνου ἀγρίου σπέρμα] Nicander ipsa rutæ germina commendat, vti & polij florem.

ἢ τερεβινθίνη ῥητίνη] Nicander resinæ meminit, non modò terebinthinæ, sed & pineæ ac piceæ.

ἢ νάρδου] Aldinus codex hoc loco valde deprauatus est. Notato certè quidem puncto post πεφειρημένων, habet, ἐλατίνη ῥητίνη σὺν οἴνῳ, hoc est, *resina abiegna cũ uino*. &c. Aëtius, ἢ ῥητίνης τερμινθίνης ἢ νάρδου ἢ κασσίας, &c. Cornarius verò legit, ἢ ῥητίνης τερμινθίνης ἢ νάρδου, ἢ κασσίου, &c. Quam lectionem cæteris ego prætulerim, ex mea versione videre facile fuerit.

ἀψινθίου χυλοῦ] Addunt alij, ἢ θαψίας, quam lectionem secutus est Ruellius: qui tamen etiam succi absinthij meminit. Paulus post, ἀψινθίου χυλῷ, θαψίας χυλῷ reponit, móxque subdit, ἢ ὄξος θερμὸν πινόμενον, quasi acetum etiam calidum per se potum prosit. Marcellus & Cornarius illã Pauli lectionem sequũtur: sed hoc drachmarum duarum pondus ceu nimium suspectum habent, & meritò quidem: maximè cùm thapsia vsu nimio inter venena censeatur, & Dioscorides, lib. 4. mat. med. disertè scripserit, thapsiæ obolos tãtummodò quatuor dari, succi obolos tres, & liquoris obolum vnum. Quid quòd & idem chamelææ pondus modum omnem superat? quandoquidem, Serapione teste, chamelææ drachma vnica interimit. Quare tum hîc tum illic oboli pro drachmis reponendi videntur.

Cap. XXII. ἢ Περσικῶν τὰ ὀστᾶ] Ista quæ sequũtur, ceu planè corrupta, sic restituenda ex Paulo: ἢ Περσικῶν τὰ ὀστᾶ σὺν κελύφων ἀφελήματι, ἢ λιβανωτὸν, ἢ κοκκυμήλων κόμμι, ἢ πτελέας τὸ &c. Hos verò Persicorũ nucleos Nicander tritos ex oleo desiderat: sic enim ille: σκληρὰ ἀπὸ Περσείης κάρυα καταλεψθέντα μετ' ἀρδήεντος ἐλαίου. Sic & Diosc. in EVpo. quo loco habet, Περσικῶν ὀστᾶ σὺν ἐλαίῳ. At Scribonius Largus, c. 51. *Prosunt*, inquit, *& nucleorum Persicorum interiora ex uino trita atque pota quamplurima*. Cæterùm Asclepiades apud Gal. 2. de Antid. pro his Persicorum nucleis nuces regias exhibet, quas contra venena quoq; pollere nemo dubitat, quásq; Diosc. lib. 1. etiam Persicas appellari testatus est.

ἢ τὸ ἐν τοῖς φύλλοις] Legendum hauddubiè, ἢ τὸ ἐν ταῖς φύσαις τῆς πτελέας ὑγρὸν, non, τὸ ἐν τοῖς φύλλοις. Paulus habet, τὸ πτελέας ἐν τοῖς θυλακίοις ὑγρόν. Sed & huiusce humoris intra vlmi folliculos contenti mentionem faciens Dioscorides, lib. 1. cap. de vlmo, τὸ ἐν ταῖς φύσαις εὑρισκόμενον ὑγρὸν nominat, φύσας appellans, quæ ille, θυλάκια.

Cap. XXIII. ἀλεκτορίδων ὠὰ] Sic Paulus: ὠφελεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἀλεκτορίδων ὠὰ ἀφεψόμενα καὶ ἐν ὀξυκράτῳ πινόμενα. At Cornarius αὐτὴ τὰ ὠὰ, ἀφόδευμα, aut certè quid simile reponit: & rectè quidem, siquid ego rectè iudico. Nam & Diosc. anteà, lib. 4. ca. 83. aduersus Fungos inutiles ὀρνίθειον κόπρον μετ' ὄξους, itémque in EVpor. ἀλεκτορίδων ἄφοδον σὺν ὀξυκράτῳ commendat. πάτον στρουθοῖο χαδικάδος, pro eodem dixit Nicander. Aëtius quoque certissimo Philagrij experimẽto aduersum Fungos cõprobatum scribit gallinaceum stercus albũ, tritũ ex posca aut aceto mulso. Sed & ipse Paulus, lib. 7. cap. de stercore, idem gallinaceum stercus ad Fungos præstanti remedio valere tradidit: dum scilicet ex oxymelite, aceto mulsóve vomitione Fungos educit.

μετὰ ἀριστολοχ.] Aristolochiç drachmam vnam simpliciter ac per se vsurpat Dioscorides, in EVpor. & quod proximè sequitur absinthium, non quidem cum vino, sed cum aceto, exhibet, tũ eo loco, tũ etiam 3. de mat. med. ita vt fortasse post illud, πινόμενα, hîc etiam legendum sit, ἀριστολοχίας ἢ ἀψινθίου ὁλκὴ α. σὺν ὄξει.

καὶ μέλιτι ἐδ.] Lego cum Lacuna, καὶ μέλιτι, quo modo etiã habetur apud Diosc. in EVpor. itémque apud Paulum. Sic enim vterque, καὶ μέλι τε ἐκλειχόμενον καὶ πινόμενον. Quin & Isaacus inter Arabes mel simpliciter commendat in hunc eundem vsum.

μελισσόφυλλόν τε σὺν οἴνῳ] Restituo ex Paulo & Aëtio, σὺν νίτρῳ, maximè cùm Diosc. tum in EVpor. tum etiam 3. de mat. med. melissophyllon cum nitro contra Fungos bibi scripsisse constet. Huc accedit & illud, quòd Galenus, 9. simpl. nitrum aduersus Fungorum strangulationes eximiè commendat. Quod verò sequitur ex panace remedium, Diosc. in EVpor. ad panaces Asclepium nominatim restringit.

τρύξ τε οἴνου] Diosc. in EVpor. fæcem vini non vstam modò, sed & crudam commẽdat ex aqua.

χάλκανθος] Catacuz. exemplar habet, χαλκοῦ ἄνθος, itidémque Paulus & Diosc. lib. ἀπορ. Nicãder χαλκοῖο πάλαι μεμογηότος ἄνθην desiderat. Quin & Scrib. Largus cap. 166. inter Fungorum remedia pro atramento sutorio æris florem reponit. Neque dubito quin flos æris aliquo modo iuuare possit, quum, teste Diosc. quaternũm obolorum pondere crassos humores extrahat, quales scilicet Fungorum vsus gignere consueuit. Attamen quoniam 5. de mat. med. lib. de chalcantho agẽs Dioscorides, totidem verbis, καὶ μύκητας (inquit) λαβοῦσι βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθέν, hoc est, *aduersus hausta fungorum uenena ex aqua potum auxiliatur*: & hîc quoque chalcanthum æris flori prætulerim.

ἢ καρδάμωμον] κάρδαμον hauddubiè legendum ex Paulo & Aëtio. Nam & folia καρδαμίδος in eũ vsum prædicat Nicander. καρδαμίνην nominat Diosc. in EVpor. nisi fortè, κάρδαμον, legi prestat. Cæterùm apud Paulum & Aëtium adduntur ad-

uersus Fungos à serpentibus aliisue bestiis venenatis arrosos, aut prope bestiarum eiusmodi latibula natos, aliòve quouis modo infectos nõnulla remedia, quæ ex ipsis Autoribus repetere vnicuique facile fuerit.

CAP. XXV. ὀδόντες βεβαμμένοι] Paulus legit, βεβρωμένοι. Aëtij verò Interpres legisse videtur, καὶ οὖλα βεβρωμένα. Sed potior hauddubiè Diosc. lectio: siquidem vix quisquam crediderit, tam repentè dentes aut gingiuas erodi posse. Porrò Diosc. in εὐπορ. inter Taurini sanguinis epoti signa, vocis interceptionem, stomachi dolorem, prætereáque retentionem vrinæ numerat. Aëtius, oris ventriculi compressionem frequentésque conuulsiones.

πινέμενον παραχρ.] Contrà verò Galenus, 2. de antid. eos qui Taurinum sanguinem recentem hauserint, aceto sępiùs poto & vomitionibus reiecto adiuuari scribit: quod ipsum repetit Oribasius. Verùm tùm demùm intelligendum conferre vomitum, cùm aceti ope coagulatus sanguis incisus, attenuatus ac dissolutus fuerit: priùs verò minimè tentandum esse vomitum, ac potissimùm vulgaribus ἐμετικοῖς, præter Diosc. Pauli & Aëtij autoritatem, ratio etiam ipsa per se dictat.

δίδοται δὲ ὅσα] Malim equidem, vt ne sequentes casus immutare sit opus, δίδοναι δὲ δεῖ ὅσα &c. vel δίδοσθαι δὲ ὅσα &c.

σὺν ὀξυκράτῳ] Diosc. in EVpor. σὺν ὄξει. Porrò quæ hîc diuisim leguntur, apud alios coniũctim scripta reperies. Sic enim Paulus & Aëtius, ὀλυνθοὺς σὺν ὀξυκράτῳ καὶ νίτρῳ δοτέον. Noster Autor nitro per se vtitur. Galenus nitri obolos duos in vino dissoluit: nitrum cum lasere dari scribit Plinius: itémque Diosc. in εὐπορ. νίτρον σὺν σιλφίῳ. Cæterùm Aëtius non tantùm grossos caprifici, sed & fici succum lacteum, aut ramulos fici tritos ex nitro & posca exhibet.

πιτύα ἅπασα] Diosc. in εὐπορ. Coagulum hœdi vel leporis è vino: Nicander coagulum capreæ, damæ, hœdi aut leporis vsurpat. Paulus, ποιεῖ καὶ πιτύα ἅπασα σὺν ὄξει, καὶ σιλφίου ῥίζα σὺν τῷ ὀπῷ, quam quidem lectionem & ego secutus sum. Aëtius coaguli quidem non meminit, at silphij radicem ex aceto sanguini Taurino resistere palàm asserit.

κράμβης σπέρμα] Plinius, lib. 20. cap. 9. *brassicæ syluestris semen tostum contra Taurorum uenena auxiliari* scribit. Nicander verò, simpliciter brassicæ semen cum aceto commendat.

κονύζης σπέρμα] Lego, φύλλα. Nã & apud Diosc. in εὐπορ. itémque apud Paulũ & Aëtium, pro conyzæ semine, conyzæ folia leguntur. At Nicander tamen conyzæ radicem expetit.

βάτου χυλὸς] Nicander rubi germinum tantũmodò meminit: sed verisimile est ex iis quoque succum exprimi voluisse.

καὶ ῥοώδη] Paulus, κοπρώδη καὶ δυσώδη. Ruellius legisse videtur, κοπρώδη καὶ ῥοώδη, siquidem *stercoracea & fluida*, vertit. At Cornarius legẽdum cẽset, δυσώδη καὶ ῥοώδη. Ego verò αὐτὶ τοῦ, καὶ ῥοώδη, immutatis paucis, κροκώδη, legendum esse suspicor. Nam & Albucasis, secũda parte Azarauij, Taurino sanguine poto egestiones quales croci diluti salutem promittere scribit.

κεδίνῳ] Cæteri etiam ferè omnes qui de venenorum remediis scripsêre, farinam hordeaceã in hunc vsum desiderant, vno excepto Galeno: qui quidem non, κρίθινον, sed θέρμινον ἄλευρον, hoc est, *lupinorum farinam*, addito nitro in oxymelite decoquit.

CAP. XXVI. ἐμπιπτασθὲν γάλα] Coagulatum lac intelligi par est, quod etsi liquidum adhuc est, recèns tamen admixti coaguli ratione intra ventriculum coire ac densari paratum est. Alioqui enim foris coagulatum lac, nisi fortè largiore copia ingestum fuerit, innoxium esse quotidiana docet experientia. Potest tamen & citra coaguli mixturam lac copiosiùs & aceruatim haustum in ventriculo cogi, & eadem quæ admixto coagulo inferre symptomata: maximè si crassius illud sit, ventriculi autem & hepatis intemperies calidior sicciórque fuerit.

πιτύαι σὺν ὄξει] Diosc. in εὐπορ. coagulum commendat leporis, aut hinnuli, aut hœdi, aut agni, aut capreæ, aut bubali, aut vituli, itidem ex aceto. Lib. verò 2. de mat. med. post enumerata illorum animalium prætereáque aliorum quorundã nomina, coagulum omne promiscuè coagulato lacti ex aceto resistere prodidit. At Gal. 2. de antid. coagulum ex aqua propinat, vel laserpitij & thymi æquas partes ex aceto mulso. Scribonius itidem coagulum agninum, leporinum, porcinũ ex aqua desiderat. Leporinum verò cæteris anteponit Gal. 10. simpl. Sic & Aëtius. *His*, inquit, *auxiliatur coagulum omne, maximè uerò leporinum, cum aceto potum. Etenim coagulum recenti lacti iniectum, ipsum cogit atq; densat: id uerò quod iam coactum est, suapte natura dissoluit.*

καλαμίνθης τὰ] Menthæ meminit Nicander: mentham quoque cum aceto exhibet Diosc. in εὐπορ. alios verò subdit mentham cum vrina propinare. Attamen quam ille μίνθην, hic ἡδύοσμον citra discrimen nominat: quanuis inter vtranque vocem discrimen agnoscere videtur Plutarchus in Sympos.

θύμον τε σὺν ὄξει] Paulus, θύμον τε σὺν οἴνῳ. quam lectionem secutus est Ruellius. Porrò præter hoc loco recensita remedia, Diosc. in εὐπορ. vt & 5. de mat. med. passum copiosum commemorat. Vtrobique etiam acetum tepidum. Nicander aceti partem vnã & passi partes duas propinat.

τὴν πηλοποιητικὴν κονίαν] Paulus, πηλοποιητικὴν, quasi *figlinam* aut *luto traiectam lixiuiam*. Sed tum hîc, tum illic legendum hauddubiè, πιλοποιητικὴν, per ι non per η, vt intelligatur lixiuia, qua πιλοποιοὶ, hoc est, *pileorum artifices* & cæteri coactiliarij expurgandis lanis vtuntur: *lixiuium unde operantur coactiliarij* nominat Marcellus, cap. 14. Id genus autem lixiuij cæteris præfertur, siue quia ex crémata vini fæce paratur, adeóque acrius & maiore incidendi detergendíque vi præditum est, siue quia ex lana succida, quæ in eo madet, quæque eo abluitur, partium tenuitatem adeóque insigniorem vim medicamentosam asciscit. Eapropter & Gal. 6. Meth. ad neruum punctum alterius medicamenti penuria eo se fœliciter vsum prodidit. Idem porrò lixiuiũ ab aliis etiam ὕδωρ πιλοποιητικὸν ἤτοι πιλοποιϊκὸν, seu τῶν πιλοποιῶν, ab Aëtio verò, σακτὴ τῶν πιλωτικῶν, appellatur.

CAP. XXVII. καὶ ἐπέχει τὸ οὖρα] Præter hæc symptomata Lithargyri veneno superuenientia, alia etiam commemorantur ab Aëtio & Auicenna, quæ ab Autoribus ipsis repetere facile

cuique fuerit.

ὁρμίνου ἀγρίου] Cùm in vulgatis exempl. haberetur, ἑρμίνου ἀγρίου σπέρμα ἢ πέπερι, Goupylus hunc locum ita legendum cēsuit ex vtroque antiquo codice, Paulo, ac ipsis etiam interpretibus: ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα, σμύρνης < ή. ἀψίνθιον, ὕσσωπον. σελίνου σπέρμα, &c. quem quidē secutus est Ruellius. Aldinus codex pro, ὁρμίνου, habet, πέρμανθος, seu potiùs περμίνθου, hoc est, *terebinthi*, quæ lectio Manardo placuisse videtur. Hormini simpliciter, & & sine addito ἀγρίου, mentionem fecêre Nicander & Diosc. in εὐπορ. Apium verò syluestre desiderat hic idem Autor, in εὐπορ. cùm tamen Nicāder, Paulus & Aëtius σελίνου simpliciter meminerint. Porrò preter ista remedia Nicāder & Diosc. in εὐπορ. οὔρειον ὑπερικὸν, hoc est, *hypericum montanum* cōmendant: & hic quidem prætereà, limonium. Quòd ad myrrhæ dosin spectat, nimia certè videtur. Quamobrem pro drachmis, obolos potiùs vel duos ex Nicandro, & Diosc. in εὐπορ. vel tres ex Aëtio reponēdos esse suspicor cum Cornario viro doctiss. Scribonius piper, myrrham & apij semen pondere pari in vnum miscet; ex eóque medicamento denarij vnius pondus dat in vini cyathis tribus quatuór ve quotidie potis. Cæterùm cùm citra controuersiam duo sint in curando Lithargyri veneno scopi, rosionem, inquàm, impedire, & corporis tumorem discutere; illa modò remedia ab Autore vt & à Nicandro proponuntur, quæ flatus discutiant, vrinas retentas prouocent, sudores promoueant, adeóque corporis tumorem siccando resoluant: rosionem verò inhibentia ideò fortasse prætermittuntur, quòd alibi iam ad nauseam vsque repetita fuêre, nimirum lac & quæcunque, ceu pinguia viscidáque, exasperata leniēdi ac velut oblinendi vim habent.

μετὰ νάρδου] Columbinum stercus laudat Aëtius cum vino & oleo, aut œnomelite & oleo. Dioscor. verò in εὐπορ. ἀγρίων περιστερῶν κόπρον δοθεῖσαν μετὰ νάρδου.

CAP. XXVIII. γάλα πινόμενον] Aëtius: *lac asininum recens mulctum bibitum & uomitione redditum.* Addit porrò Dioscor. in EVpor. mirificè iuuari qui ex auro lamellam perexiguam rotundam deuorarint. Huic enim Argentum viuum propter cognationem circunfusum & adhærescens, vnà cum auro per sedem prolabitur.

CAP. XXIX. καὶ ἀρσενικὸν] In præfatione horum Alexipharmacωn Dioscorides itémq; Paulus, inter metallica venena adarcen & plumbum recensuerunt. Adarcen tamen vterque hîc omisit. Vnus Paulus plumbi meminit.

τὸ ἄλιμος] Ald. cod. habet, ἄλμυρὸς, atq; ita quoque legitur apud Paulum: sed quicquid voluerit Manardus, lectio nostra potior est.

καὶ ὁ τῆς τράγου] Placet Pauli lectio, λινοσπέρμου ἢ τράγου: reliquæ voces redūdant, & à sciolo quodam contextui insertæ videntur, qui quod de trago frumentaceo intelligi debuit, ad tragi herbæ semen perperàm transtulit: sed neque patitur syntaxis, vt ista in nominatiuo casu efferantur. Apud Aëtium αἴλιπο, τράγου, χόνδρου legitur, non ita magno discrimine. Addit verò idem, decocta huiusmodi, protinùs vt assumpta sunt, vomitione reddi oportere.

CAP. XXX. περὶ λαγωοῦ] Cornarius tum hoc caput, tum & duo proximè sequentia commodiore loco reponit post cætera ex animalibus venena, exemplo Pauli & Aëtij: qui vna eadémque serie venenata animalia persequuntur.

ἔμετος χολώδης] Vomitum frequentem & variis coloribus permixtum consequi refert Diosc. in εὐπορ. Gal. in lib. de Theriaca ad Pis. à Lepore marino priuatim vlcerari pulmonem scribit, sicuti vesicam à cantharidibus: id quod tamen inter alia signa omisêre Dioscorides, Paulus & Aëtius. Verùm istam vlcerationem pulmonis fortasse consultò prætermisêre, quia tardiùs sese patefaciat: ea verò duntaxat signa & symptomata commemorare contenti fuêre, ex quibus illico veneni genus deprehendi posset.

ὄνειον, ἢ γλυκὺ] Rectiùs fortasse legas, ἢ γυναικεῖον, quemadmodū habetur in EVpor. Huc adde quòd & Plinius, Auicenna, itémque Rasis cōtra Leporem marinum lac muliebre commendarunt. Neque verò solùm lac muliebre aut asininum, sed & caprinum atque bubulum pleriq; Medicinæ proceres in eum vsum prædicant.

μαλάχης ῥίζης] Maluæ non quidem radicis, sed caulis meminit Diosc. in εὐπορ. Razis aquam decoctionis maluæ, itémque succum foliorum althææ commendat.

ἢ κυκλαμίνου] apud Paulum malè pro cyclamino legitur, peucedanum. Aëtius cyclamini radici pondus adiicit drachmarum quatuor, fortasse minùs rectè. Auicenna obolis octo, hoc est, scrupulis iiij. contentus est.

ἢ ἐλλεβόρου] Addunt alij, ἢ < ά. ἐλλεβόρου, quo modo etiam legitur apud Paulū: Aëtius habet, veratri nigri drachm. j. aut Scammoniæ scrup. ij. cum bubulo lacte aut aquà mulsa. Cæterùm vtrique huic medicamento purganti Auicenna, Razis & Albucasis addunt agaricum, succum glycyrrhizæ & gummi tragacanthæ, atque ex his simul mixtis pilulas concinnant, quas altero tantùm die, postquam symptomata sese patefecerunt, exhibendas esse monent.

ῥοῶν τε πυρήνων] Cornarius, ῥοῶν τε πυρῆνας ἢ κεδρίδας λείας, restituit ex Aëtio. Scribonius Largus Punicorum acinos in hunc vsum assiduè edi iubet. Nicander tum ipsos acinos, tum & succum iis expressum commendat. Plinius, lib. 23. cap. 6. *Ex acerbo, inquit, Punico fit medicamentum contra Leporem marinum, hoc modo: Acinis detracto cortice tusis succóque decocto ad tertias cum croci & aluminis scissi, myrrhæ, mellis Attici selibris, &c.* Quòd ad Cedri baccas spectat, eas aduersus Leporis marini potum assùmi præter Aëtium testatus est Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. de cedrō, itidémque Plinius, lib. 23. cap. 5. Sed & iidem omnes, locis iisdem, contra venenum Leporis marini Cedri succum seu potiùs Cedriam prædicant in passo bibitam. Sic quoque tum cedriæ, tum & cedri baccarum meminit Dioscorides in EVpor. ex passo aut vino. Quare siue κεδρίαν λείαν, siue κεδρίδας λείας hoc loco legas, parum refert. Cæterùm Nicāder Cedriæ obolum exhibet: Asclepiades apud Gal. 2. de Antid. eandem oboli vnius aut dimidij pōdere passo maceratam propinat. Scribonius duo aut tria dat eius cochlearia per se, vel ex passi cyathis duobus tribúsve. Mirum porrò picem Cedriā Lepori marino aduersari, cùm eam inter σηπτικῶν medicamentorum genera haud postre-

mam esse constet.

καὶ χηνὸς αἷμα] Plin.lib.29.cap.5.*sanguinem anserinum* scribit *contra lepores marinos valere cum aqua olei portione*. Aëtius, eundem adhuc calentem cum passo propinat.

καὶ πίνουσιν] Diosc. in ἀντ. καὶ πύνοις μόνοις πίνουσιν. Ego legendum iudico, quemadmodum in veteribus libris reperisse se Goupylus annotat, ἢ πίνουσιν ὠφελοῦνται, nisi præterea addere placet, πίνοντες οἶνον μεμιγμένον ἐπ' αὐτῶν, quasi voluerit Dioscorides, eiusmodi cancris dilutum vinum superbibi oportere.

CAP. XXXI. φρύνος ἢ βάτραχος ἕλειος] Sic etiã legitur apud Paulum cum disiunctiua particula, ἢ, vnde plerique existimauerunt φρύνον καὶ ἑλειοβάτραχον vnum & idem esse ranarum genus: cùm tamen illa in sicco, hæc in aquis degat. Apertiùs autem has distinguit Aëtius: qui quidem & Rubetæ & Ranæ palustris venena diuersis capitibus persequitur, ac vtriusque diuersam, quanuis haud ita dissimilem, tradit curationem, prætereáque Rubetã duplicem cõstituit, κωφὸν inquàm seu ἄφθογγον, hoc est, *mutam*, quam quidem in arundinetis potissimùm roris linctu victum quæritare scribit, & φωνητικὸν, hoc est, *uocalem*: atque illam duntaxat exitiosam esse censet. Nos eandẽ cum Vergilij bufone & Luciani φυσάλῳ esse existimamus, ita dicto ἀπὸ τοῦ φυσᾶν, quòd ira percitus adeò sese inflat ac intumescat, vt sæpè crepet ac rumpatur: ideò etiam vulgò nobis *Crapaud* appellatur. Ad eundem quoque modum è Ranis aquaticis quædam sunt venenatæ, reliquas veneni penitus expertes esse quotidiana docet experientia.

ἔνιοι δὲ καὶ αἱμάτι...] Eorum symptomatum quæ in commune vtriusque Ranæ veneno superuenire refert Dioscorides, priuatim alia Rubetę, alia palustri Ranæ tribuuntur à Nicandro. Aëtius verò quotquot hîc recensentur symptomata omnia, ranę Rubetę ascribit: peculiariter autẽ Ranę palustri alia tribuit, nimirum, appetitus deiectionem, oris humectationem, nauseam, vomitum & leuiorem καρδιωγμόν.

βιβοήθηνται] Aduersus harum Ranarum venena, plura reperies remedia apud Nicandrum & Aëtium, itémque Diosc. in ἀπορ. quæ tamen ipsa variis etiam locis habentur in lib. Diosc. de mat. med. itémque apud Plinium.

καλάμου ῥίζης] Praxagoras, teste altero Nicãdri Scholiaste, non quidem radicem, sed viridem arundinum partem commendat. Cæterùm Aëtius radicem arundinum earum deligit, in quibus ipsæ Ranæ pascuntur, aut cyperi ibidem enatæ, vtranque ex vino, quemadmodum etiam habetur apud Diosc. in EVpor.

CAP. XXXII. παρεχούσης] Inter notas haustæ (seu epotæ) Hirudinis addit Paulus, floridi sanguinis excreationem.

αἰαγαργαριζέσθω τε] Lege, ἀναγαργαριζέσθω δὲ νίτρον σὺν ὕδατι, καὶ χάλκανθον σὺν ὄξει αἰσθητῷ. Alioqui si αἰσθήτῃ legere magis placet, σὺν ὄξει αἰσθήτῃ, vertendũ fuerit, *cum aceto minus potente*, cuius scilicet vis sit remissior aut languidior.

τοῖς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσαις] Vel hîc legẽdum, προσφυείσαις τοῖς ἐν τῷ, &c. vel post, τοῖς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσαις, addendum, οὕτως ἐκβαλεῖς, aut ἐξελεῖς. alioqui sensus non constaret.

ἔμβασιν θερμῶν] ἄχρι τραχήλου, hoc est, *ad collum usque*, addit Aëtius: pro quo perperàm apud Paulum legitur, θέρμινον ἄλευρον. Hac arte verò quomodo excutiantur Hirudines declarat Aëtius: *Dum enim Hirudines, quarum natura frigidas amat aquas, balnei calorem refugiunt, sursum ad os irrepũt, quò fruantur aquæ in ore contentæ, quámque subinde permutari oportet, refrigerio: hinc uerò tùm demùm facilè expui possunt*. In eundem vsum videtur nix non quidem absorbenda, seu ex aceto, vti voluit Aëtius, seu ex posca, vti Paulus, sed potiùs ore aliquantisper continenda: attamen & ipsam bibendam exhibet Galen. ex Asclepiadis sentẽtia, 2. de Antid.

ἐξελθόντων] Coniectanea seu nostra, seu aliorum Dioscoridis Interpretum, quantumuis probabilia, hactenus ad hęc nostra Scholia perpetuò reieceramus: quia semper fuit religio citra certam veterum & manuscriptorum exemplarium fidem in recepto contextu quicquam immutare. Attamen ista quæ sequũtur a 32. capite audacter distinguere, & ab iis, grauissimorum Authorum Pauli & Aëtij exemplo, caput alterum auspicari visum est. Quin & ex iisdem Autoribus quę priùs nimiùm corrupta, imò planè deprauata videbantur, in integrum restituere simul & semel coacti fuimus.

CAP. XXXIII. πάπποι αὐτῇ] Ista & penitùs deprauata & perperàm hactenus in vulgatis exemplaribus à præcedentibus seiuncta fuisse, nemo non videt: quæ sic hauddubiè ex Paulo restituenda veniunt: καὶ οἱ νεαροὶ πάπποι κάκτου. αὕτη δὲ ἐστιν ἀκανθῶς τῆς καλουμένης κάκτου. Quæ verò qualisque sit planta in carduorum genere κάκτος appellata, docet Theophr. 6. de plantis, itémque Plinius, lib. 26. c. 16. quibus locis scribitur, auferenda cacti lanuginosa semina, si quis fructum citra noxam esse voluerit: vnde palàm fit, pappos cacti nõ verè flores esse, vti voluit Autor, quanquã pandente sese cono tandem in flores erumpũt: sed illa potiùs lanuginosa semina. Quid quòd Athenæus, 2. dipnosoph. post commemorata ipsa Theophrasti verba, Cacton eam esse pronũtiat, quæ Romanis duabus duntaxat immutatis literis *Cardus*, seu potiùs *Carduus*, dicta est, & Græcis κινάρα appellatur. Illud si ita est, quæ partes in Cinara hodie vulgari planta papporum nomen mereantur, non ampliùs in dubio relinquitur. Nempe in edulibus cinaris lanugines eæ sunt, quibus illud subiacet quod cerebro palmæ teneritate simile est, quódque Theophr. σκαλίαν nominat, Plinius ascaliam, Athenæus ἀσκαληρόν.

CAP. XXXIIII. κενώσασα] Paulus, κένωμα, pro, κενώσασα: quam quidem lectionem dum sequitur Cornarius, κένωμα non ineptè hoc loco interpretatur, *enematis factum uacuationem*, quemadmodũ & anteà cap. de Cicuta. Illum ego eò lubentiùs sum imitatus, quòd & Aëtius, dum hæc ipsa profert remedia, clystere factam vacuationem apertè designat his verbis: *In his statim uenam secare oportet, & per clysterem uacuare*.

IN LIBRVM ΘΗΡΙΑΚΩΝ.

τῷ περιοδευτικοῦ τόπου] Quanquam etiam τόπου lectionem tolerari posse minimè negauerim, attamen laudo cum Manardo Marcelli castigationem, qui ex vetusto quodam codice, θεραπευτικοῦ ἔπου, restituit: quo modo & ipse Cornarius legendũ cẽsuit. Posset &, θηριακοῦ ἔπου, legi, quemadmodum habetur in extrema libri clausula.

δεῖν εἰρῆσθαι] Lego, δεῖν διῃρῆσθαι. Reliqua, quæ proximè sequuntur, vsqueadeò deprauata sunt, vt mihi sat fuerit ex iis qualencunque sensum elicere: maximè cùm Interpretum, qui ad manum fuerunt, nullus mihi satisfaceret. Sed & pleriq; alij huius præfationis loci adeò corrupti sunt, vt citra probatioris exemplaris fidem restitui vix possint: siquidem plerunque Autor aliud omnino voluisse videtur, quàm quod ipsa verba sonãt. Iccircò & difficillima quæque loca ad marginẽ asterisco signare fui contentus, quò liberius foret vniuscuiusque iudicium.

CAP. I. καὶ ἑρῶσιν καὶ πόσιν] Rabiosorum canũ indicia præter hæc alia tradit Paulus, lib. 5. hisce verbis: καὶ διψώδεις μὲν εἰσιν, οὐ ποτικοὶ δὲ, καὶ ἀσθμαίνουσιν ὡς ἐπιπολύ, καὶ τὰ ὦτα κλίνουσιν. Rursúmque paulò pòst: καὶ ἄφωνοι τὸ πάμπαν εἰσὶ καὶ οἷα ἄφρονες, ὡς μηδὲ τοὺς οἰκείους γνωρίζειν. hoc est, *ac sitibundi quidem sunt, minimè tamẽ potant, præteréaque anhelant ut plurimùm & aures inclinant: planè quoque muti sunt ac uelut insani, ut ne domesticos quidem agnoscant.* Hæc eadẽ totidẽ penè verbis repetit Achmeth lib. 7. ca. 14. Autor minimè contemnendus, cuius codicem Græcum manuscriptum habemus, quémq; haud ita pridem Latinæ consuetudini tradendũ Ioanni Saraceno Charitensi amico non vulgari commodauimus. Sed & alia sunt Rabidi canis indicia, ab Autore libri de theriaca ad Pisonem recensita, siue Galenus is fuerit, siue quis alius, nẽpe corporis gracilitas & siccitas, oculi rubentes, cauda demissa, lingua exerta & tãquam bile colorata, &c. quæ paulò aliter additis etiam nonnullis repetit Aëtius, serm. 6. c. 24.

καὶ τινὲς μὲν φεύγουσι] Pro his legitur apud Paulum: καὶ τὸ ὕδωρ φεύγουσιν ὁρῶντες τε καὶ προσφερόμενοι, τινὲς δὲ καὶ πᾶν ὑγρόν. hoc est, *ac nonnulli quidem conspectam oblatámue aquam refugiunt, aliqui etiam liquorem quemuis auersantur.* Idem Autor huius ὑδροφοβίας, id est, *aquæ pauoris*, causas paulò pòst indagare nititur. Sed & ex Oribasio, quibus indiciis Rabiosi canis morsus à cæterorum canum morsibus distingui internoscíve possit, edocet.

δάκνουσιν ἐπιόντες] Sic legitur in Ald. Diosc. codice, itémque apud Paulum: at rectiùs Achmeth noster, apud quem isthæc omnia totidem verbis exscripta reperiuntur, δάκνουσι τοὺς ἐπιόντας. Cætera, quæ in hoc capite occurrebant scripturę menda, ex ipso Paulo corrigere facilè fuit, vti & supplere nonnulla quæ desiderabantur.

μηδένα ἴσμεν περισωθέντα] Huc spectat illud Celsi, lib. 5. ca. 27. *aquæ timore oppressis in angusto spem esse.* Itémque illud Ouid. 1. de Pont. eleg. 4.

Soluere nodosam nescit Medicina podagram,
Nec formidatis ulla medetur aquis.

At Plinius lib. 25. ca. 2. Rabidi canis morsum, qui pauorem aquæ potúsque omnis iam attulisset odium, insanabilem quidem ad sua tempora fuisse testatur, verùm oraculo demùm quodam vnicum remedium repertum, radicem rosę syluestris quam Cynorrhodon vocãt, & ab eius potu primum seruatum militem quẽdam Prætorianum, incipiẽtem aquam expauescere, posteáque quisquis auxilium simile tentauit.

CAP. II. καρκίνους ποταμίους] Multis modis tũ in medicamẽtorum, quæ hanc è cancris antidotum ingrediuntur, numero & proportione, tum etiam in cancrorum pręparatione, tum denique in ipsius antidoti dosi & vtendi modo variant Diosc. Galenus, Paulus, Aëtius & Actuarius. Enimuerò in Mithreę compositione, quæ quidem extat apud Gal. 2. de antid. nisi, quod ego suspicor, mendum subest, terebinthina adiicitur pari cum gentiana pondere. Gal. 11. simpl. thus addit ex sententia AEschrionis Empirici. Paulus verò, ex aliorum sententia veriùs quàm sua, perdicis sanguinẽ adiecit. Prætereà in illa Mithreæ compositione gentiana ad cancrorum cinerem dupla est, vti & apud Actuarium, cõtrà quàm apud Dioscoridem hoc loco, & 2. de mat. med. & Damocratem in senariis Iambicis, qui à Gal. 2. de Antid. recitantur. At ipse Gal. 11. simpl. itémque Aëtius cineris cancrorum in patella æris rubri crematorum partes 10. desiderat, gentianæ 5. & thuris vnam. Rursum cancros hoc loco Diosc. itémque Mithreas & Damocrates vrunt ex vitis albę sarmentis, & cinerem cancrorum sarmentorúmque simul & semel vsurpare videntur. Diosc. lib. περὶ ἀπορ. conceptis verbis cineris vitis albæ, tanquam seorsim excepti, meminit. Idem 2. de mat. med. nulla facta cinerum sarmentitiorum mentione, solius cancrorum cineris meminit. Gal. ex sententia AEschrionis cancros viuos in patella æris rubri exurit. Paulus in eadem, subiecto attamen igne è sarmentis vitis albæ. Adhæc idem ipse Paulus Cancros censet crescente Luna sumendos ante Solis ortum. AEschrion eos vrere solitus erat æstate post Canis ortum, quando Sol in Leonem transisset, nec nisi decimaoctaua Luna. Aëtius huiusmodi obseruationem, ceu curiosiorem & superstitiosam nimiùm negligere videtur. Auicennas cinerem etiam gentianæ desiderat, ita vt gentianam æquè atque cancros cremari velit ac in cinerem redigi. Porrò ex iisdem modò commemoratis Autoribus sunt, qui aquæ pauore periclitantibus id medicamentum tantummodò per tres dies propinari velint: quo in numero sunt Diosc. 2. de mat. med. & lib. περὶ ἀπορ. itémque Mithreas: quanquam iste deinde sex etiam dierũ meminit. Paulus & Autor hic noster ad quatuor dies eius vsum continuare vidẽtur. At Gal. 11. simpl. itidémque Aëtius singula quotidie cochlearia ex aqua propinant ad diem vsque quadragesimum: attamen si seriùs instituatur curatio, huius medicamenti pondus ingeminant. Actuarius hanc antidotum bis térve aut sæpius è vino albo exhibendam censet: at oborto iam aquæ metu, etiam frequentiùs. Denique alij ex vino largiore parcioréve, alij ex aqua medicamentum propinant, velut & antè monuimus. Tanta cùm sit in hac Antidoto describenda Autorum varietas, quis-

quis ea vti voluerit, rectè penſitatis (vti prudentem Medicum decet) circunſtantiis omnibus ſuum interponat iudicium.

τριπλάσιον δεῖ] Ex locis Galeni, quantumuis deprauatis, quibus hæc ipſa διὰ καρκίνων Antidotus tum ex ſententia Mithreæ, tum ex ipſo Damocrate recitatur, facile eſt colligere, qua doſi & quot ſpatio dierum ea exhibenda ſit. Scilicet per triduum ſtatim ab illato morſu, diebus inquàm ſingulis ſingula antidoti cochlearia ex ternis vini cyathis propinanda. Quòd ſi quis ſecundo demùm die ab inflicto vulnere eadem vti incipiat, eo die cochlearia duo ſumi ex cyathis vini tribus: reliquis diebus vno cochleari contentum eſſe volunt cum pari vini menſura. ὁ γὰρ οἶνος αὐτάρκης, vti Gal. loco citato ſemel aut iterum inculcat. Sin tertio tantùm die vti cœperit, cochlearia tria ſumi oportebit, reliquis verò diebus quotidie ſingula. Hac ratione tantundem pulueris hauriet qui triduo ab inflicto vulnere, atque qui prima ſtatim die bibere cœperit. Verùm Autor hoc loco, quantùm quidem ex ipſius verbis colligere licet, tria pulueris cochlearia quatuor vini cyathis diluit, atque totum id in quatuor doſes æquales partiri videtur: at ſi altero tantùm die ab inflicto vulnere exhibeatur, æquè ac illi doſin duplicat: ſin tertiò, triplicat. Iccircò etiam legendum iudico, vt præcedentibus conſequentia rectè reſpondeant, διπλάσιον ἢ τριπλάσιον δεῖ διδόναι. Lib. verò 2. de mat. med. cap. de cancris, hoc idem remedium triduo propinatur ex vino, non addito vini modo. Sed in lib. εὐπορ. cineris cancrorum crematorum drach. j. vel iiij. (quanquam ſic, ni fallor, mendoſè legitur) gentianæ drach. j. cineris vitis albæ drachm. ij. miſcetur, & ad dies tres ex vino albo potui dantur. Paulus cinerem cancrorum ac gentianæ, eadem qua noſter hic Autor doſi, addito vino ſubigit, ſed vini duos tantùm cyathos deſiderat, vt dimidia vini parte contentus eſſe videatur: attamen totum id ad dies quatuor propinat.

πολὺ τῆς προθεσμίας] Huius προθεσμίας ſeu præfinitionis ſemel aut iterum meminit hoc capite Dioſc. ſed quodnam eſſet tempus illud præfinitum, nondum docuit: docebit verò capite proximè ſequẽti, vbi vtplurimùm die ab illato morſu quadrageſimo horrendum illud ὑδροφοβίας ſymptoma ſolitum ſuperuenire tradit. Iccircò & vbi habetur inferiùs, πρὸ τῶν ἡμερῶν, velim addi, πρὸ τῶν μ΄ ἡμερῶν. At Paulus non ita magno diſcrimine inhibendam cicatricem monet ad diem vt minimùm ſecundum ſupra quadrageſimum.

CAP. III. καὶ γλυκέος καὶ γάλακτος] Paulus eúmque ſecutus Achmeth noſter, cuius & antè meminimus, οἴνου γλυκέος ἀκράτου παλαιοῦ ζωροτέρου, hoc eſt, *meraci purioris dulcis ac ueteris* meminerunt, non item paſſi: at Auicenna vtriuſque tum paſſi, tum etiam meraci mentionem facit. Cæterùm hæc de qualitate ciborum & potuum λυσσοδήκτοις conuenientium ab Autore noſtro tradita, etiam ab aliis qui ipſum ſecuti ſunt, totidem penè verbis recitantur: ſed quòd ad illorum eorundem quantitatem ſpectat, vnus addidit Aëtius: nempe vitandam in victu intemperantiam & parcitatem nimiam: hanc verò multò magis, quòd humorum malignitatem adaugeat, id quod vlceri iam ſuapte natura maligno perincommodum eſſe conſtat, &c.

τῆς Εὐπατορίου λεγομ.] Huius Theriacæ EVpatoriæ meminit Galenus, 6. de comp. med. κατὰ γένη: ac eadem, niſi fallor, eſſe videtur cum ea quam idem ipſe, 2. de Antid. antidoton inſcribit Mithridatis EVpatoris, διὰ σκίγκου cognominatam: vnde facilè conſtat ita dictam à Mithridate EVpatore ceu inuentore, non item quòd eupatorio herba temperaretur, vti viſum eſt Ruellio: maximè cùm in illius deſcriptione nulla penitùs fiat eupatorij mentio.

μετὰ ἑπταετίαν] Paulus habet, μετὰ ἑπτὰ, ſimpliciter, vt ex præcedentibus, μῆνας, ſupplendum videatur: noſter Achmeth, qui ex Paulo videtur exſcripſiſſe, ἱστορεῖται δέ τισι καὶ μετὰ ἑπτὰ μῆνας συστῆναι. Sed vtrobique vel, ἑπτὰ ἔτη, vel ἑπταετίαν, ex hoc noſtro Autore reſtituendum nemo non videt. Aut certè poſt illud, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ ἓξ μῆνας, interſerendum, καὶ μετ᾽ ἐνιαυτόν. tùm ſequitur illud: ἱστόρηται δέ ποτε καὶ μετὰ ἑπτὰ συστῆναι. vt ſubaudiamus, ἐνιαυτούς.

προσεσχαρίζειν ἢ καίειν] Paulus & Achmeth, ἢ σικυάζειν, addunt, quaſi etiam poſt principia cucurbitulæ inutiles forent: cùm tamen Cucurbitulæ ſubinde repetitæ μετασυγκριτικοῖς quæ deinceps commemorant remediis minimè cedant.

παραλειπτέον] Paulus, μὴ παραλειπτέον, quod eodem recidit. Aldinus verò codex perperàm habet, παραλειπτέον, citra negatiuam particulam. Sed quæ proximè ſequuntur planè deprauata, ſic reſtituenda videntur: ἢ γὰρ ἱκανῶς τὸ εἰς τὸ βάθος παρελθὸν λυσσῶδες μεταχεῖν οὐ δύναται.

ἱδρωτοποιΐα] Vnus Achmeth noſter ἀντὶ τοῦ, ἱδρωτοποιΐα, ὑδροποσία, videtur legiſſe. Et certè quidem aquæ chalybeatæ potum in hoc affectu plerique Medicinæ proceres valdè commendant.

CAP. IIII. παρακολουθεῖ δὲ τόμος] Paulus multò plures morſus Phalangiorum notas tradit, quæ quidem Autori noſtro fortaſſis exciderunt. Rurſum longè plures quàm hic ipſe refert Aëtius: qui quidem præter tetragnathos Phalangiorum ſex genera recenſet, ſinguláque deſcribit, nempe ῥάγιον, λύκον, μυρμήκιον, κρανοκολάπτην, ſeu κεφαλοκρούστην, σκληροκέφαλον καὶ σκωλήκιον. At Nicander eorundem genera nouem enumerare videtur, quæ tamen ſingula rectè depingit, nempe ῥῶγα, quem ille ῥάγιον, AElianus ῥᾶγα nominat, ἀστέριον, κυάνεον, ἀγρώστην, qui λύκος eſt Aëtij, δυσδερὲς ſiue σφήκειον, id quod inter legumina Cantharidi ſimile reperitur, quod phalænam ſeu papilionem ita dictum refert, denique & illud quod in Perſea arbore educatur, quanquam hoc poſtremum priori modò recenſito haud ita eſt diſſimile. Varia quoque Plinius, lib. 29. cap. 4. Phalangiorum genera commemorat, ſed eorum nonnulla inter ſe confundere videtur. Porrò Nicander propria morſus ſingulorum ſigna ſigillatim perſequitur: Aëtius verò cæterorum quidem omnium morſus ſigna communia vno contextu complectitur, at vnius cranocolaptæ morſus aliquot peculiaria ſigna deinde ſubiicit.

περὶ τὴν ὀσφὺν σύννημα] In Aldino codice legitur, σύλλημα, quam vocem Hermolaus *contractionem*, Ruellius *collectionem*, Marcellus *aſtrictionem*, Lacuna *grauitatem* vertit. Cornarius, σύννυγμα, potiùs, hoc eſt, *compunctionem*, legendum ſuſpicatur. At ego paucis immutatis, ἄλγημα, reſtituo, idque eò lubentiùs, quòd & Actuarius, inter alia morſus

ſus Phalangiorum ſigna, doloris circa lumbos meminit.

Cap. v. γίνεται κνησμώδης] Vtriuſque Scolopendræ tum terreſtris, tum etiam marinæ meminit Paulus, quippe cùm vtriuſque morſus venenatus deprehendatur: & ab huius quidem morſu tumorem aquoſum atque pellucidum, ab illa verò rubentem excitari ſcribit. AElianus, lib. 7. de animal. marinam tradit illicò pruritum ac dolorem excitare, qualem vrtica, quod ipſum cecinit Oppianus.

Cap. vi. καὶ περιπαθὴς] Pro, περιπαθὴς, rectè Marcellus & Cornarius ex Paulo, περιπνὴς, reſtituerunt. Ex eodem verò paulò pòſt illud, σὺν ὀδύνῃ γλυόμενος, legendum cenſeo, καὶ ὅπως ἂν ὅτε μὲν πύρωσις, &c. Porrò Nicander, in Ther. Scorpionum genera octo enumerat, quorum nonnulla innocentiorem habent aculeum, ex cæteris alia aliis ſæuiora infligunt vulnera. Sunt verò hæc Scorpionum genera, album, rufum, fuſcum, viride, liuidum, cancro ſimile, pagurum referens, & μελίχλωρον. At AElianus, 6. lib. de Anim. nouem conſtituit eorundem genera, cādidum, inquàm, rufum, fumoſum (quod enim ille ζοφοειδὴς, hic καπνοειδὴς appellat) viride, nigrum (quod liuidum Nicander appellarat) ventricoſum (quod tamen ex ſententia Nicandri vnum & idem cum liuido eſſe videtur,) καρκινοειδὴς, φλογοειδὴς ſeu flammeum, (quod cum Nicandri melichloro, niſi fallor, vnum & idem eſt) prætereáque alatum: hic enim à flammeo alatum diſtinguit, quamuis etiam melichloro Nicander alas tribuiſſet. Cæterùm vt varia ſunt Scorpionum genera, ita & varia ſymptomata ictum conſequentia, quæ omnia Nicander ſigillatim perſequitur. Reliqui in genere Scorpionis ictum conſequentia ſymptomata ſimul & ſemel omnia tradiderunt.

βουβώνων ἔπαρσις] Eadem Paulus & Actuarius, niſi quòd Paulus μορίου ἔντασιν, hoc eſt, *penis intenſionem ſeu arrectionem* adiicit. Sed Aëtius longè plura ſigna recenſet, & inter alia huius ipſius βουβώνων ἐπάρσεως mentionem faciens, hanc diſtinctionem adhibet, vt quibus circa partes ſupernas inflictum eſt vulnus, iis locus ſub alis: quibus verò circa infernas, inguina ipſa intumeſcant. Scripſerunt itidem Arabes Medici, ſi in partibus infernis à Scorpione acceptum vulnus eſt, bubonas excitari, penem intendi & ventrem flatu tumeſcere: ſi verò in partibus ſuperis, tumores ſub alis fieri, & crebros è ventriculo ructus.

φύματα διὰ τῆς ἕδρας] Cornarius & Marcellus pro, φύματα, πνεύματα, reſtituunt ex Paulo, qui ſic habet, πολλάκις δὲ πνευμάτων μετὰ ψόφου διὰ τῆς ἕδρας ἔκδοσις. Ego, φυσήματα, eodem planè ſenſu legere nihil dubito. Aëtius non erumpentium è ſede flatuum crepituúmve, ſed ani procidentiæ meminit cum egerendi cupiditate.

Cap. vii. δυσκατέργαστοι.] Scribit AElianus, lib. 1. de animal. Paſtinacæ radium, qui quidem è media cauda proſilit, eſſe ἀπερίμαχον, ceu *inexpugnabilem*: eundem alio loco ait eſſe θανατηφόρον, & *ocyſſimè hominem perimere*. Sed &, eodem teſte, lib. 2. & 8. cætera quoque necat animantia, & arboribus etiamnum αὔανσιν conciliat, dum eas protinùs areſacit. Icciicò etiam Nicander Paſtinacæ κέντρον. i. *aculeum*, ὁλοεργὸν, hoc eſt, *perniciale̅m*, aut *maleficum* cognominat. Plin. lib. 9. cap. 48. *Nihil uſquam*, inquit, *execrabilius, quàm radicis ſuper caudam eminens Trygonis, quàm noſtri Paſtinacam appellant.*

Cap. viii. γίνεται φλεγμονὴ] Paulus morſus quem Mus araneus infligit eadem planè ſigna & ſymptomata recenſet. Nam πόνοι σφυγματώδεις καὶ ἐρυθήματα, hoc eſt, *dolores pulſatiles ac rubores*, ipſam phlegmonem repræſentant, cuius hîc fit mentio. Aëtius paulò plura commemorat, prætereáque Murem araneum egregiè deſcribit.

Cap. ix. οὐδεὶ καὶ ἐφ' ἱκανὸν] Vipera κατ' ἐξοχὴν θηρὸς, ſeu θηρίου nomine plerunque intelligitur. Vtranque verò, marem inquàm & fœminam (hanc ἐχίδνης, illam verò ἔχεως nomine Græci appellant) egregiè deſcribit Aëtius, docétque quomodo hæc ab illa rectè diſcerni poſſit: prætereáque vtriuſque morſum ex vulneris ipſius veſtigiis apertè diſtinguit. Porrò longè plura quàm hoc loco morſus viperarum ſigna & ſymptomata non ab Aëtio tantùm, ſed & à Nicādro, in Theriacis, itémque à Galeno, in lib. de Ther. ad Piſ. necnon etiam à Paulo & Auicenna commemorantur. Verùm quod inter cætera ſcribit Auicennas, marium quàm fœminarum morſum pernicioſiorem eſſe, mihi non mediocriter ſuſpectum eſt: quippe cùm ipſe Nicander & Paulus contrarium aſſeruerint.

τὴν χροιὰν δὲ ὑπόχλωρον ἔχει] Aëtius pallorem & plumbeum colorem inter ſymptomata recenſet. Paulus ἄχροιαν περὶ τὸ σῶμα, hoc eſt, *corporis ſeu cutis decolorationem*. Quotquot verò ſunt, non aliud quàm viuidi coloris, vt ita dicam, deperditionem deſignare voluerunt.

τὸ μὲν πρῶτον ὑπολίπαρος] Aëtius primùm quidem ſanguinem excerni ſcribit, deinde verò ſaniem ſanguinolentam & oleoſam. At Paulus primùm quidem effluere ſanguinem liquorémque ſanioſum, poſtmodùm oleoſum, tandem verò etiam ἰώδη, hoc eſt, *æruginoſum*, quem *nonnulli*, inquit ille, *viperarum virus eſſe pronuntiarunt.*

αὐτοῖς ἔμετος] Cornarius & Marcellus αὐτὴ τοῦ ἐμέτου, θυμὸς ex Paulo reponunt: & rectè quidem: quum in proximè præcedenti linea vomituum mentio iam facta fuerit.

Cap. x. σκυτάλης ἢ ἀμφισβ.] Videtur Dioſcorides Scytalen cum Amphiſbæna confundere, quaſi vna eadémque foret. Sed inter vtranque tamen diſcrimen eſſe ſatis teſtatur Lucanus, lib. 9. qui ſeorſum vtriuſque meminit, itidémque Nicander, Paulus, Aëtius, & Solinus: qui quidem hanc ab illa palàm diſtinxerunt. Fortaſſe verò non quidem figura, ſed craſsitudine tantùm inter ſeſe differunt, quanquam Aëtius ex eo etiam diſtinguit, quòd ἀμφίσβαινα vtrinque ſerpat *in geminum uergens caput*, vt Lucani verbis vtar: quam ob cauſam etiam à Nicandro ἀμφικάρηνος, ab AEliano δικέφαλος cognominata eſt. Nihilominùs & Aëtius ipſe vtriuſque morſus noxas ſimul & ſemel proponit: ſed, cōtrà quàm Dioſcorides & Paulus, non multò grauiora ipſarum morſus agnoſcit ſymptomata, quàm quæ muſcarum, apum veſparúmve ictus comitari ſolent. Vnam verò Scytalen Chalcidicam, ceu longè nocentiorem, excipere videtur: quippe quam viperarum morſum imitari fateatur.

Cap. xi. τοῖς δὲ ὑπὸ δρυΐνου] Quē δρυΐνον Galenus, AElianus & plerique alij nominant, Nicander

δρυΐναν prima inflexione appellat, itémque χέλυδρον, quia sit τραχύδερμος, necnon etiam simpliciter ὕδρον: quanquam ὕδρος veriùs ex Diosc. sententia is est, quem alio nomine χέρσυδρον, Latini *Natricem* appellant: attamen ista nomina manifestò confudit AElianus. Cæterùm δρυΐναν sic dictum, quòd in quercuum radicibus victum quæritet, rectè describit Aëtius, ac longè plura quàm noster hic Autor eiusdem morsus tradit indicia, ser. 1. Tetr. 4. cap. 29. Sed quanta quámque dira sit eius pernicies, ante ipsum expreßit Gal. lib. de Ther. ad Pis. itémque Apollodorus, AEliano teste. Paulus ipsissima Galeni verba recitat.

καὶ δηλμός] Paulus αὐτὶ τοῦ, δηλμοῦ, καρδιαλγιῶν habet, quod magis placuit Cornario. Sed Marcellum miror vocem hanc in Pauli codice minimè deprehendisse, aut certè negligentiùs percurrisse: siquidem sese negat in vllo Græcorum legisse, cuiúsnam partis δηλμὸς hoc loco intelligi debuerit.

CAP. XII. βραχέα δὲ καὶ] Galenus & Aëtius αἱμόρρουν ἀπὸ τῆς αἱμορροΐδος, ceu marē à fœmina distinguunt: & Aëtius quidē posteaquàm eiusmodi serpentem depinxit, in principio ex Hæmorrhoi morsu nihil effluere scribit, præter paucū quiddā idémque aquosum: deinde verò sanguinem è naribus ac ipsis etiam morsus foraminibus emanare: quin & quascunque corporis cicatrices, etiamsi consanuerint, recrudescere ac rumpi, sanguinémque profundere: his præterea accedere stomachi dolorem atque spirandi difficultatem. At ab Hæmorrhoidis morsu præter antedicta, etiam longè grauiora consequi symptomata: oculorum scil. angulos sanguine manare, itidémque gingiuas & vnguium radices, deindéque per vniuersum corpus sanguinem efferri, insupérque dentes elidi, ac ipsas quoque gingiuas computrescere. Idipsum de Hæmorrhoide prodidêre Nicander in Ther. & AElianus lib. 14. cap. 13. quo quidem loco addit, etiam ex auribus & ceruice (fauces nescio qua ratione vertit Interpres) sanguinem cum biliosa sanie profluere. De hac ipsa Solinus in hæc verba: *Hæmorrhois morsu sanguinem elicit, & dissolutis uenarum commerciis quicquid animæ est euocat per cruorem.* Sed & illud ipsum perbellè Lucanus, lib. 9. carmine expreßit. Cæterùm varia menda quibus hoc Diosc. caput scatere compertum est, facile fuerit ex ipso Pauli codice restituere.

CAP. XIII. ἄσηπος ὄγκος] Rectè Marcellus & Cornarius ex Paulo restituerunt, ἄσεπτος ὁ καῦσος γίνεται, quos & ipse secutus sum. Teste tamen Solino, *Prester* (qui cum dipsade idem est) *quem percusserit distenditur, enormique corpulentia necatur extuberatus.*

κἂν τοῦ αὐτοῦ καθίς.] Cornarius legit in hunc modum: εἰς τὸ αὐτὸ δὲ καθίσταται τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἰληφότα τὸ ποτόν. Ego verò nihil muto: tantummodò αὐτὶ τοῦ, τοῦ δὲ μὴ, legendum censeo, τοῦ μηδὲ, &c.

παραπλήσιόν τι] Cornarius ex Aëtij lib. 13. cap. 22. locum hunc ita restituit: παραπλήσιά τι τοῦ ὅλου συγκρίματος ἕξις παρακολουθεῖ τῇ τῶν ὑδρωπικῶν. quam quidem sententiam & ipse exprimendam duxi, quum alioqui vix vllus sat commodus sensus ex Autoris nostri verbis elici posset. *Sic porrò*, inquit Aëtius, *duobus pereunt modis à Dipsade percussi: dum aut ob multam sitim exuruntur, siquidem potum non sumant, aut ob multam expletionem iis distentus rumpitur uenter, uel infernè circa inguina, uel circa imum uentrem, quemadmodum hydropicis accidere consueuit.* De eiusdem morsu vide Lucanum, lib. 9.

ὅλου τοῦ συγκρίματος] *quia*, inquit Aëtius, *neque per urinas, neque per uomitum, neque per sudores quicquam excluditur.*

πρηστὴρ τε καὶ καῦσος] Presterem tamen Lucanus, lib. 9. toties citato, à Dipsade manifestò distinguit: quanuis vtrunque *torridum* cognominat. AElianus, verò, lib. 6. posteaquàm Dipsadem ex Sostrato accuratè depinxit, præter ista Presteris & Causonis nomina, alia etiam huic eidem tribuit, nempe μελανούρου, ἀμμοβάτου καὶ κυντείδος. Est porrò Dipsas, ex sententia Gal. & Aëtij, viperæ species, maritimis aut alioqui salsuginosis in locis reperiri solita. At eandem Solinus & Isidorus inter aspidis species numerarunt.

CAP. XIIII. πῶς δὲ ὑπὸ ὕδρου] ὕδρον, nomine composito etiam χέρσυδρον appellari, scribit Aëtius. Vtrunque verò hoc nomen iccircò obtinuit id serpentis genus, quòd sit ἀμφίβιον, ac, ipso etiam teste Nicandro in Ther. itémque Vergilio in 3. Georg. hyeme ac verè stagna colat, inarescentibus autem paludibus in aridam exiliat. Latini *Natricem* appellant, quanquam natricem à chersydro Lucanus, lib. 9. apertè distinguit. *Hoc genus anguium pulcherrimum nullis serpentium inferius esse ueneno* asserit Plin. lib. 29. cap. 4.

ἀπὸ νομῆς ὁμοιοῦται] Nicander inter cæteras notas refert, æstus magnos ardorésque per vniuersum corpus discurrētes. Addit verò Aëtius, oculorum vertiginem, exolutionem, vomitus biliosos & fœtidos, ac motum totius corporis inordinatum, &c.

CAP. XV. πῶς δὲ ὑπὸ κέγχρου] κέγχρον, quem Dioscorides inferiùs κεγχρίδιον appellat, Nicander & Paulus κεγχρίνην nominant. Aëtio κεγχρίας seu κεγχρίτης, Lucano & Plinio Cenchris appellatur. Ista verò nomina omnia ἀπὸ τοῦ κέγχρου, hoc est, *à milio* deducta sortitum est hoc genus serpentis, siue quia ex Aëtij sentētia colore sit circa aluum viridi, qualis in milij planta cernitur, siue quia variatā tingitur aluum pluribus iisq; exiguis maculis milij semini similibus: (quanquam Nicander non aluo tantùm, sed & vniuerso corpore variis eiusmodi notis respersum esse testatur:) siue denique quia ferocius euadat florente milio, vti scribit Aëtius. Ab ea qua præditum est feritate ac sæuitia, λέοντα quoque Nicander appellat. Eundem Aëtius etiam ἀκοντίαν nominat, quòd veluti iaculum vibratum corporibus inuolet. Verùm Nicander ἀκοντίαν ἀπὸ τῆς κεγχρίνης palàm videtur distinxisse, cùm seorsim vtriusque meminerit.

τὴν ῥῆσιν] Paulus & Actuarius habent, τὴν κύστιν, quam lectionem, ceu potiorem, cum Cornario & Marcello sequi placuit.

πάντα τὰ μέρη] Apud Paulum deest illud, πάντα, & certè quidem αὐτὶ τοῦ, πάντα, legendum censuerim, ταῦτα, seu τάδε. Neque enim verisimile est voluisse Erasistratum partes corporis omnes corruptas reperiri, quippe qui nominatim iecoris tantùm, vesicæ & coli meminerit.

CAP. XVI. πῶς δὲ ὑπὸ κεράστου] Κεράστης viperæ species est, sic dicta ab eminentiis iuxta Nicandrum aliàs binis, aliàs quaternis, & iuxta Soli-

num, Plinium & Arabas, quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt.

μετὰ σκληρίας] Aëtius *capitis claui similitudine tumorem insurgere* scribit; id quod perperàm videtur Auicennas intellexisse: quippe qui morsum sentiri tradiderit, quasi claui infixi. Porrò Nicander inter Cerastæ morsus symptomata commemorat, inguinum ac poplitum dolores, & cutis liuiditatem ex natiui caloris extinctione.

ἰχὼρ ποτὲ μὲν μέλας] *Sanies*, inquit Aëtius, *profluit uini colore, aut nigricans, maximè per ambitum, uelut in cruentatis & sugillatis alias fieri consueuit.*

κιρροειδὴς ἢ γίνεται] Vulgatam Dioscoridis & Actuarij lectionem retinuimus: quanquam malim plurali numero isthæc efferre, κιρροειδεῖς ἢ γίνονται. Cæteri propè omnes Interpretes ex Paulo, κιρσοειδεῖς, restituunt: quasi voluerit Dioscorides ex Cerastæ morsu totum corpus non quidem fuluescere, sed varicum modo intumescere.

ὑπόλυνται σπῶδμος] Malim ex Paulo, ὑπόλυωνται σπῶυδμοι, vt præcedentibus ista respondeant. Alioqui in ipso capitis principio legendum immutato numero, Τῷ ἢ ὑπὸ κεράστου δηχθέντι.

CAP. XVII. τοῖς ἢ ὑπὸ ἀσπίδος] Galenus, in lib. de Ther. ad Pis. tres constituit Aspidum species: vnam, χερσαίαν, ex eo cognominatam, quòd in mediterraneis locis semper degat, alteram πτυάδα, nomen ex eo sortitam, quòd virus suum in hominum oculos solita sit expuere, tertiam denique χελιδονίαν, sic dictam, quòd hirundinis instar per dorsum nigricet, & circa ventrem candida conspiciatur. Totidem species Galenum secuti agnouêre Paulus & Aëtius. At AEgyptios AElianus Aspidum genus in sedecim species diuidere asserit, lib. x. cap. xxxj.

μακρὸν παντελῶς φασί.] AElianus, lib. 9. cap. 61. morsus Aspidis vestigia ita esse obscura scribit, quia ipsius venenum ὀξύτατόν ἐστι καὶ διαδραμεῖν ὠκιστον, ideóque facilè cutem subiens ad intima vsq; penetrat ocyssimè.

καὶ αἱμάλωον ἢ] Aëtius vulnera in demorso loco scribit inueniri, bina quidem ex masculi morsu, ex fœmellæ verò, quaterna, cáque citra dolorem; at ab iis planè nihil effluere, nisi violentum sit animal, quod morsum inflixerit. Idem Aspidis ictuum longè plures notas recenset, &, quoniam veluti diuersæ sunt Aspidis species, ita & disparis sunt ad nocendum effectus, propria singularum morsus symptomata sigillatim persequitur.

ὁμοίως ὕπνῳ] Icircò etiam fortasse Lucanus, lib. 9. *Aspidem somniferam cognominat.* Neque desunt qui certam aliquam eius speciem Hypnalen nominent, quasi ὑπναλέαν, quòd somno enecet.

CAP. XVIII. πληγὴ ὑπόχυτος] Nicander & Aëtius alia præterea recensent morsus Basilisci symptomata, nempe totius corporis ardorem, liuorem, capillorum defluuium & mortem repentinam. Sed Gal. x. simpl. iis quæ de Basilisci vi adeò malefica referuntur, vt vel appropinquatione sola noceat, ceu fabulosis videtur fidem derogare.

CAP. XIX. ἡ δὲ κοινὴ τῶν ἰοβόλ.] Theriacum hunc Dioscoridis tractatum, varij variè distinguunt. Quidam enim caput quintum de Phalangiis, alij verò caput hoc de communi vulnerum à virulentis animalibus inflictorum curatione, libri alterius principium constituunt. Neque verò desunt, qui à capite de curatione à vespis apibúsque demorsorum tertium præterea librum exordiantur. Mihi totum hunc Theriacum tractatum, ceu non adeò prolixum, vna eadémque serie comprehendere visum est. Quanquam si qui malunt in partes quatuor subdiuidere, nihil equidem impedio. Prima certè quidem, præfationem continebit. Altera, canis rabiosi morsuum signa curationémque complectetur. Tertia, ictuum morsuúmve à cæteris venenatis animantibus inflictorum signa sigillatim prosequitur. Quarta, priore quidem loco horum eorundem vniuersalia remedia describit: posteriore verò, particularia, eo tamen ordine vt posterioris huiusce particulæ capitula ferè singula tertiæ partis capitibus aptè respondeant. Quin & lubenter, sicuti Autor in proximè præcedenti Alexipharmaco tractatu iisdem capitibus hausti veneni simul signa & ipsa quoque remedia complexus est, ita & ego in hoc Theriaco capita ictuum morsuúmve à singulis animantibus inflictorum signis dicata cum eorundem particularibus remediis, Aëtij & Actuarij exemplo, coniunxissem, ni subueritus fuissem malè feriatorum quorundam notam subire Censoriam.

CAP. XX. σικυάζειν ἐπιτελείτω] Idem præcipit Celsus, lib. v. his verbis: *Si cucurbitula non est, quod tamen uix incidere potest, tùm quodlibet simile uas quod idem possit. Si ne id quidem est, homo adhibendus, qui uulnus exugat* &c. Sed hoc loco minimè negligenda cautio, quam adhibendam censet Aëtius, lib. 13. c. 10. videlicet, vt ne qui sugit os vspiam vlceratum habeat. Sic & ibidem Celsus: *antè*, inquit, *debet attendere, ne quod in gingiuis palatóue, aliáue parte oris ulcus habeat.*

ἐγκατασχάζειν] Docet Paulus præter scarificationem affigendas cucurbitulas, nec tantùm genus illud remedij ictæ parti, sed & toti viciniæ adhibendum. Quinetiam, præter isthæc alia à Dioscor. commemorata remedia, venæ sectionem commendat, siquidem virus in corpus distributum videatur, maximè verò si plethoricum illud extiterit: itidem & vomitum, cuius etiam Celsus ipse meminit.

αἴρεται ὁ ἰὸς ἐκ τοῦ τόπου] Dum virus è loco tollitur, accedit & altera vtilitas, quòd vicinæ partes à labe vindicantur, id quod minimè prætermisit Actuarius.

κληματίνη ἢ συκίνη] Loco ficulnei aut sarmentitij cineris Laurinum Aëtius substituit, nec malè: quandoquidem laurus suapte natura pollet aduersum venena. Paulus brasicæ cineris simul & ficulnei meminit: aceto verò, lixiuio aut garo subigit.

νεοσσοὶ διαιρεθ.] Super vulnus hunc in modum impositi pulli per medium diuisi, aliáve id genus animalcula discissa & sic adhibita, vt partes interiores corpori iungantur, non modò, testibus Paulo & Aëtio, venenum in sese transferunt, sed & ipsos dolores mitigant.

ἁρμόζει καὶ κέδρος] Non est de Cedri foliis lignóve locus hic intelligendus, sed de Cedria, quam & ipse Diosc. lib. 1. cap. 106. cerastæ morsibus impositam cum sale conferre testatus est. Quare non κέδρος, sed κεδρία potiùs seu κέδριον, legendum hoc loco censuerim.

καὶ ἀστράγαλος] Paulus non quidem astragali, sed astragalitidis mentionem facit. Innuit autem eam Iridis speciem, cuius meminère Gal. lib. I. κατὰ τόπ. cap. I. & Aëtius in describendo emplastro venatorum, quæque testante Gal. loco modò citato cum iride Illyrica vna & eadem est. Fortasse verò etiam hoc loco Astragali nomine eadem illa Iris astragalitis debet intelligi: quanquam nolim penitus Cornario assentiri, qui præter Iridem modò dictam non alium agnoscit Astragalum.

ὡσαύτως καὶ ἄσφαλτος] Meritò dubitauerit aliquis, num ἀσφάλτου, seu *bituminis*, loco legendum sit, ἀσφάλτιον, nempe *trifolium illud bituminatum*, quod à bituminis odore ἀσφαλτίου nomen obtinuit: quippe cùm huiusce seminis meminerit Aëtius in censu remediorum contra serpentium morsus, insupérque eiusdem folia trita & ex aceto mulso pota contra serpentium ictus præsidio esse scripserit Diosc. lib. 3. cap. 123. Attamen Paulus, lib. 5. cap. 2. vtriusque meminit aduersus serpentium ictus, nimirum & bituminis, & seminis illius trifolij.

πέπερι δαψιλέστερον] Piper cum aceto & meconio laudatur à Diosc. in ἀλεξ. quo loco & alia contra virulentorum animalium ictus morsúsve habentur simplicia, quorum hîc nulla fit mentio. Sic & apud Paulum & Aëtium, dum de iisdem agunt remediis, tam in admouendorum quàm in ore sumendorum censu alia præter ista commemorantur auxilia, quæ ex eorundem ipsorum contextu facile fuerit vnicuique repetere.

πιτύα δὲ λαγωοῦ] Præter leporinum, etiam hinnuli coagulum laudat Diosc. in ἀλεξ. itidémque Aëtius, loco iam sæpe citato.

καστορίου οὐγκ.] Nimium est proculdubiò istud Castorij pondus. Et certè quidem Paulus vnam tantummodò drachmam exhibet: at Diosc. lib. 2. de mat. med. duarum drachmarum meminit. Quare & hoc loco pro vnciis drachmas reponendas existimauerim.

τῶν βεβοηθημένων] Lego, βεβοημένων: maximè cùm apud Paulum habeatur eodem planè sensu, τῶν περιβοήτων δέ. Totum verò hunc locum Cornarius rectè ita restituit: ἔτι δὲ καὶ ἡ γαλῆ σκελετευθεῖσα τῶν βεβοημένων βοηθημάτων εἶναι πιστεύεται. πρότερον δὲ πάντη χωσθεῖσα τῶν ὀστῶν ἐκκενωθέντων σκελετεύεται, καὶ ἀπ' αὐτῆς δίδραχμον σὺν οἴνῳ πίνεται, &c.

οὔρων πολλῶν ἔκκρισις] Celsus, lib. 5. cap. de communibus curationibus aduersus omnes morsus serpentium, *Omnia, inquit, urinam mouentia, quia materiam extenuant, utilia sunt.*

CAP. XX. πρὸς ἔντινας πληγάς] Paulus & Aëtius Apum Vesparúmque ictus notas ab Authore prætermissas, ceu vulgo satis cognitas, accuratè tradiderunt, ac præterea quæ hîc recitantur remedia, alia etiam non pauca tam interna quàm externa, quæ ab ipsis Autoribus repetere vnusquisque poterit.

CAP. XXI. ἀβρότονον τὸ σπέρμα] Transcripta hæc eadem leguntur apud Paulum. At Aëtius aduersus Phalangiorum morsum multò plura quàm illorum vterque tum simplicia, tum etiam composita remedia commemorat. Sic & Celsus, lib. v. nonnulla in eundem vsum præscribit, quorum hîc nulla fit mentio.

ὡσαύτως καὶ χαμαιπίτυος] In hoc simplicium censu chamæpitys apud Paulum intercidit. Aëtius verò chamæpityos vsum & per se, & cum ruta ac pipere, ex vino bibendæ commendat.

CAP. XXII. ἢ ἄγριον πήγανον] Paulus aduersum Scolopendræ morsum quædam adiicit tum assumenda tum admouenda remedia. Aëtius ab illa demorsis eadem scribit auxilia conuenire, quæ & ad muris aranei morsum faciunt: ac nihilominùs, præter illa, nonnulla etiam alia tam interna quàm externa subiicit.

CAP. XXIII. μετὰ δὲ τοῦτο ἁρμόζει λεῖος] Ista apud Aëtium & Actuarium desiderantur. At Paulus sic habet: μετὰ δὲ τοῦτο λεῖον ἅλας ἐπιτιθέσθω μετὰ λινοσπέρμου, ἢ τῆς ἀλθαίας βοτάνης τὸ σπέρμα: quasi velit, post remotum Scorpionem, nulla Scorpionis alterius facta mentione, solum salem tritum cum lini semine, aut althææ semen ipsum vulneri adhiberi: id quod certè magis mihi placet. Attamen tam multa in vno eodémque capite citra vllius exemplaris fidem immutare mihi religio fuit.

τῇ ἀλθαίᾳ βοτάνῃ] Quod inter admouenda hoc loco, itémque lib. 3. de mat. med. cap. de althæa, ipsi herbæ tribuitur, illud ipsum Paulus eiusdem semini tribuere videtur. Attamen & loco citato Dioscorides seminis althææ decoctum, verùm assumptum, ad istiusmodi ictus commendat. Aëtius verò & Autor lib. περὶ ἀλεξ. in eundem vsum althææ radicis epotæ meminerunt.

γλήχων ἐπικαθιδρύν] Rectè Cornarius & Marcellus ex Paulo restituunt αὐτὴ τῇ, ἐπικαθηδρύν, ἐφ' ἱκανὸν καθεζόμενον, itémque inferiùs pro, ἀελθμῷ βραχεῖ, ἀελθμῷ δέκα, quos ego lubenter sum imitatus.

καὶ κυπάρισσος μετ' οἴνου] Cum Cornario & Marcello lego ex Paulo, καὶ κύπειρος μετ' οἴνου, καὶ πήγανον ὡσαύτως. Cyperi enim radicem, quæ priuatim cyperis dicitur, à Scorpione ictis opitulari & antè retulerat Diosc. I. de mat. med. cap. 4. vt & Plin. lib. 21. ca. I. De cupressi verò seu foliis seu pilulis tale nihil auditum est. Sic & pro, πυκνάζουν χρηστὸν ὀπῷ, ex eodem illo Pauli contextu lego, Παρθικῷ χρηστὸν ὀπῷ. Nam & superiùs lib. præcedentis cap. 3. ita legebatur: ὀπὸς μὲν ὅτι μάλιστα ὁ Κυρηναϊκός, ἢ ὁ καλούμενος Μηδικὸς ἢ Παρθικός. Est autem Parthia Asiæ regio vicina Persidi ac Mediæ, cuius regionis æquè ac Parthiæ indigenam Laser Diosc. eo loco commendat, siquidem Cyrenaicum desideretur. Cæterùm multò plura quàm hîc habeantur ad Scorpionum ictus remedia legas apud Aëtium, capite proprio, si videbitur.

CAP. XXIIII. ἐπὶ τῶν ἐγχοδήκτων] Nicander ac etiamnum recentiores Græci Paulus, Aëtius & Actuarius, præter remedia morsui viperarum communia, & alia non pauca ictui Pastinacæ peculiaria commemorant.

CAP. XXV. ἁρμόζει δὲ] Sic omnino legitur apud Actuarium, vt in vulgato nostro exemplari. Attamen hoc caput diuidere, codicúmque veterum lectionem, quam etiam Interpretes cæteri expresserunt, in integrum restituere visum est.

καὶ αὐτὴ δὲ ἀναπνυχθεῖσα] Hoc plerique ad Pastinacam marinam referunt: huiusce tamen remedij neque Paulus neque Aëtius vsquam meminère. Vnus Plinius, lib. 32. cap. 5. Pastinacam quidem contra suum ictum remedio esse prodidit, verùm cinere ex aceto illito & sæpe alterato.

Quamobrem Cornarius, ex sententia Pauli & Aëtij, istam capitis postremam periodum ita restituit: καὶ τρίγλη δὲ ἀνατμηθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα τοῖς τραύμασι, τῆς αὐτῆς ἴαμα γίνεται πληγῆς. Ac certè quidem Diosc. lib. 2. de mat. med. cap. de mullo, mullum crudum dissectum impositúmque prodidit marini Draconis & Scorpij, itémque aranei ictibus mederi: id quod Paulus totidem verbis repetit, lib. 7. Quin & illud ipsum remediũ habet Diosc. lib. 2. περὶ ἀπορ. Marcellus verò hũc ipsum locum sic potiùs videtur emendasse: ἢ αὐτοὶ δὲ ἀνατμηθέντες καὶ ἐπιτεθέντες τοῖς τραύμασι, τὰς ἰδίας ἰῶνται πληγάς: quoniam voluit tum Draconem tũ etiam Scorpionem dissectos adhibitósq; suis ipsorum ictibus mederi. Cæterùm vtra lectio sit potior, non magnoperè laborandum videtur: quoniam vtraque sententia veritate nititur. Siquidem & Paulus, cap. de Dracone marino ista sic habet: ἢ τοῦ δράκοντος αὐτοῦ ἀνατμηθέντος (supplẽdum ex præcedentibus) καταπλασσ. Sic & Diosc. lib. 2. περὶ ἀπορ. πρὸς δὲ δράκοντος θαλαττίου πληγὴν, αὐτὸς ὁ δράκων ἀνατμηθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. Idem, lib. 2. de mat. med. cap. 15. δράκων θαλάσσιος ἀνατμηθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἴαμα δὲ πρὸς τὴν τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγήν. Quin & Galenus, II. simpl. Draconis ictui mederi tradit ipsum Draconem impositum æquè ac mullum: & eo loco multa deinceps alia recenset remedia, quæ totius substantiæ proprietate venenatis ictibus opitulantur.

CAP. XXVI. χαλβάνη σὺν ἐλαίῳ] Ista Cornarius restituit ex Paulo hunc in modum: χαλβάνης σὺν ἐλαίῳ ἐπιτεθὲν κατ' αὐτήν &c. Sed ita malim paucis immutatis: χαλβάνη ὡς σὺν ἐλαίῳ ἐπιτεθεῖσα κατ' αὐτήν, ἢ καὶ μετ' ὄξους λελειοτριβημένη. Sic inferiùs cũ eodem Cornario & Marcello αἰγὸς, κοκκία, ex Paulo & Aëtio, σηπία, emendauimus.

καὶ ἡ αὐτὴ δὲ ἡ δακοῦσα] Aëtius ex Stratone priùs scarificari locum affectum voluit, mox Araneum murem vstum cum aceto cataplasmatis vice imponi, aut sinapi tritum itidem ex aceto.

ἡ δὲ τῆς θερμῆς καταντλήσεις] Et hîc quoque ex Pauli contextu, ἅλμης, adiecimus, vt sit ἡ δὲ τῆς θερμῆς ἅλμης καταντλήσεις. Alioqui τὸ θερμῆς vox nullo modo constaret, ac potiùs, τοῦ θερμοῦ, legẽdum foret, subaudita voce, ὕδατος.

χαμαιλέοντος τῆς βοτάνης] Remedia contra Muris aranei morsum tam interna quàm externa lõgè plura recentiores Græci Medici tradiderunt, quæ quoniam ab ipsis Autoribus facilè repeti possunt, hîc transcribere visum non est.

πρὸς τὸ ἴδιον πλῆγμα] Addit Paulus, μετ' οἴνου. Sed & apud Diosc. 2. ἀπορ. potus Muris aranei in vino triti commendatur.

εἰ μὴ ὄκνος] Cum Cornario, ex Aëtio & Oribasio, restituimus, εἰ μὴ ἔγκυος. Scribit enim Aëtius, bullas quę ex Muris aranei morsu excitantur minimè rumpi, adeóque non exulcerari locum, nisi prægnans fuerit Mus araneus qui morsum inflixerit: quod ipsum iisdem penè verbis legitur apud Oribasium. Eodem spectat & illud Plinij, lib. 29. cap. 4. quo loco, *Ipse Mus araneus*, inquit, *contra se remedio est diuulsus & impositus. Nã si prægnans momordit, protinus dissilit. Optimum, si is imponatur qui momorderit*, &c.

CAP. XXVII. αἰγῶν αἱ σπύραθοι μετ' οἴνου] Diosc. 2. de mat. med. cap. de fimo, αἰγῶν σπύραθοι ἑψηθεῖσαι μετ' ὄξους ἢ οἴνου, hoc est, *fimum caprinum in aceto aut vino decoctum* desiderat. Idem verò, 2. ἀπορ. capite de Viperæ morsu, σπύραθον αἰγὸς ἑψηθεῖσαν ἐν ὄξει, hoc est, *fimum caprinum in aceto decoctũ* commẽdat. Cæterùm pro, ἀναπηθεῖσαι, rectiùs fortasse legas, ἑψηθεῖσαι. Paulus habet, καταπλασθεῖσαι. At inferiùs pro, αἰσθεῖσα, legendum proculdubiò ex Paulo, λεανθεῖσα.

δάφνη ὡσαύτως] Laurum simpliciter Autor desiderat. At Paulus, δάφνης ἑφθὰ φύλλα μετ' ἐλαίου ἢ δαφνίδας, hoc est, *lauri folia cocta cum oleo aut lauri baccas imponi* iubet. Diosc. 2. ἀπορ. itémque Aëtius, lauri foliorũ in oleo coctorum & tritorum tantummodò meminerunt.

ῥαφανίου φλοιός] σὺν μέλιτι, hoc est, *cum melle* addit Diosc. 2. ἀπορ.

σκίλλα ὀπτή] Hîc Scilla tosta & tusa contra Viperæ morsus prædicatur. At Paulus eiusdem non ὀπτῆς, sed ἑφθῆς meminit. Sic & apud Diosc. 2. ἀπορ. legitur, σκίλλα ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει, hoc est, *scilla in aceto decocta*.

πρὸς καταντλημοῦ θερμοῦ] Paulus non calida aqua simpliciter, quemadmodum ego hunc Autoris locum accipiendum puto, neque aceto mulso, vti Interpretes voluère, sed trifolij pulegiíve decocto, aut acida muria locum fouet. Diosc. 2. ἀπορ. de omni genere virulẽtorum morsuum verba faciens, καταντλείσθω δὲ, inquit, ἐπὶ τῶν ἰοβόλων τριφυλλίδος ἀπόζεμα. hoc est, *virulentorum ictus trifolij decocto foueantur.* Aëtius, post scarificationem & gallinaceorum impositionem, vult plagam trifolij bituminosi decocto calente diu multúmque foueri: sin paruo tempore id fiat, peius affici ægrotantem asserit.

ἄγχουσαν τὴν λεπτόφυλλ.] Nonnullos etiam scribit Paulus anchusam hanc tenui constãtem folio ex collo suspendere in eundem vsum.

ὅσον κοτύλιον ἐν ἀκράτῳ] Ita & Actuarius. At Paulus, ὅσον ἡμικοτύλιον ἐν μελικράτῳ. Κοτύλιον autem ἀντὶ τῆς κοτύλης vsquam reperiri vix crediderim: quare hîc saltem, ἡμικοτύλιον, reponẽdum censuerim.

οἰνοποσία συνεχῶς] Paulus in morsu Viperæ ἀνυσιμώτατον, hoc est, *efficacissimum* asserit esse remediũ σκοροδοφαγίαν καὶ ἀκρατοποσίαν, *alliorum*, inquàm, *esum & vini meraci potum*, adeò vt si quis multum eorum vsum adhibeat, nullum præterea auxilium sit desideraturus. Idem Aëtius refert ex Archigene, & Diosc. in ἀπορ.

αἰδράχνης αὖθις καὶ σπέρματος] Paulus ex Lyco sic habet: σανδαράχης ἀνὰ ∠ α. ἀνήθου σπέρματος ὀξύβαφον. Arabes Auicenna, Serapio & Albucasis, in curatione Viperini morsus, huius eiusdem antidoti meminerunt, eámque non quidem Lyco, sed (nisi falluntur Interpretes) Lucę tribuunt, ac auripigmenti etiam rubri, quæ Græcorum est sandaracha, mentionem faciũt: quod tamen rarò admodũ in remedia interna recipitur, quippe cùm venenũ sit causticum & erodens. Quare suspicor equidem lubricum fuisse scripturę lapsum, & loco αἰδράχνης, aut etiam σανδαράχης, legẽdum, ἀριστολοχίας, quam etiam Serapio huic eidem medicamento præter auripigmẽtum admiscet. Fortassis etiam pro, ἀνήθου σπέρματος, restituẽdum fuerit, πηγάνου σπέρματος, hoc est, *seminis rutæ*: nam & hoc in eiusmodi medicamentis theriacis vix vnquam omittitur, ceu contra virulentarum bestiarum ictus excellenti remedio præditum. In Oribasij antidoto, quæ habetur apud Paulum,

legitur *anisi acetabulum, piperis drachm. iiij. aristolochiæ corticis, opij, castorij, myrrhæ an. drachm. j.* &c. Attamen citra vetustorum codicum certiorem fidem quicquam immutare minimè ausim: illud tantùm obiter admonere visum est. Cęterùm nonnulla ex commemoratis hoc capite remediis paulò aliter præparant recentiores Græci, Paulus, Oribasius & Aëtius: ac præter hęc complura alia tam simplicia quàm composita, partim interna, partim externa recensuerunt, quæ studiosus Lector ab Autoribus ipsis facilè repetet.

CAP. XXX. καὶ πρὸς τούτοις] Otiosæ repetitionis vitandę gratia, placuit cum Cornario quę sequuntur in contextu ad calcem vsque capitis vna litura expungere: eorum verò loco hæc ex Paulo transcribere, quæ quidem hîc desiderari meritò videbantur: τοπικὰ δὲ ὑπείσκομεν ἀναγεγραμμένα κατὰ τῶν δηγμάτων, ἐπὶ μὲν τῆς διψάδος, ἀνδράχνης φύλλα λεῖα σὺν ὄξει καὶ ἀλφίτα, καὶ βάτου φύλλα λελειοτριβημένα μετὰ μέλιτος, ἀρνόγλωσσον, ὕσσωπον, σκόρδον λευκὸν, [fortè, λεῖον.] πράσον, πήγανον, κνίδην. ἐπὶ δὲ τοῦ αἱμόῤῥου, καὶ ταῦτα, καὶ πρὸς τούτοις ἀμπέλου φύλλα ἑφθὰ σὺν μέλιτι λελειωμένα. διὰ στόματος δὲ αὐτοῦ τοῦ θηρίου ἡ κεφαλὴ καυθεῖσα [Diosc. in εὐπορ. καεῖσα] ποτιζέσθω, ἢ σκόρδον μετὰ οἴνου. ἐσθιέτωσαν δὲ καὶ σαφίδας. Hæc porrò remedia, quæ priuatim tum ad dipsadis seu Presteris, tum & ad Hæmorrhoi morsum conferre totidē verbis prodidit Paulus, apud Dioscoridem in εὐπορ. confundi vidētur: ibidémque nonnulla etiam alia insuper adiiciūtur. Pro eo autem quod habet Paulus, σκόρδον μετὰ οἴνου, rectiùs illic legitur, σκόροδον λεῖον σὺν οἴνῳ. Et certè quidem Diosc. 2. de mat. med. iis quos vipera aut Hæmorrhous momorderit allium ita commendat, vt præsentissimum censeat esse remedium, *si modò*, inquit ille, *continuò pòst uinum superbibatur, aut ipsum ex uino teratur, ac in potione sumatur.* Sic caput serpentis quod vstum potui datur apud Paulum, Dioscorides in εὐπορ. vulneri tantummodò imponēdum existimauit. Vnum verò admonendum superest, apud Aëtium portulacę folia cum polenta permisceri, cùm tamen Paulus portulacæ folia trita cum aceto, ac polentam seorsim ac per se admoueat. Cæterùm hanc venena Hæmorrhoidum Presterúmque restinguendi vim non omni quidem portulacæ tribuit Plinius, lib. 20. cap. 20. sed syluestri tantùm, quam peplium vocari scribit.

CAP. XXXI. κονία τε ἀνεθεῖσα] Paulus, ἢ κονία δρυὸς ἐλαίῳ δευθεῖσα. Sic & Actuarius. Hanc iccircò scripturam & nos secuti sumus. Sed cùm illorum Interpretes κονίαν, *lixiuiam* verterint, nos *cinerem* interpretari maluimus. Dubitauit & Cornarius, an κονίαν vt aliâs ita & hoc loco *calcem* vertere debuerit, quoniam vocem δρυὸς minimè agnoscit, & apud Aëtiū inter peculiaria contra Chersydrum remedia calx viua oleo permixta recensetur.

ἢ ῥίζα δρυὸς] Actuarius hoc loco vocem, δρυὸς, omisit: & certè quidem nos quoque ex proximè præcedente linea perperàm huc translatam existimauimus, ita vt nō quidem quercus, sed ipsius aristolochiæ radix desideretur. Sed quod proximè sequitur de hordeacea farina, aliter quàm habeatur apud Paulum & Actuarium distingui oportere iudicauimus. Visum est enim illud, ποτίζεται, vtrobique, veluti & apud Dioscoridem, rectiùs cum sequentibus coniungi posse, vt sit alterius periodi principium.

ἐν κεράματι ὀξυκράτου] Paulus nō multò rectiùs, ἢ ἐν κεράματι ὀξυκράτου κυάθοις δυσίν. Nos verò ita restituimus, ἐν κεράματος ἢ ὀξυκράτου κυάθοις δυσίν.

ἢ πρασίου χυλὸς] Marrubij succum etiam desiderant Paulus, Actuarius & Auicenna. Attamen Herm. Barbarus πράσου, hoc est, *porri*, legisse videtur. Et certè quidem ipse quoque Celsus contra Chersydri ictum porri succum cum hemina vini commendat, lib. 5. cap. 27. quo loco & alia nonnulla proponit remedia, quorum hîc nulla mentio. Recensuit & Paulus inter Natricis remedia nasturtium agreste, asphodeli semen florémve, & cum vino fœniculi semen. Aëtius cupressi pilularum & myrti baccarum an. drach. j. terit, & cum melle rosaceo aut vino mulso propinat: quod genus auxilij ipse etiam Auicenna commemorat.

CAP. XXXII. καὶ ἕρπυλλος σὺν ἀσφοδ.] Nos cum Hermolao & Cornario ista sic ex Paulo & Actuario emendauimus: καὶ ἕρπυλλος σὺν ἀσφοδέλῳ λελειωμένος. ποτιζόμεναι δὲ παραχρῆμα κενταυρείου τῆς ῥίζης < β΄ σὺν οἴνου κυάθοις γ΄, ἢ ἀριστολοχίας ῥίζα ὡσαύτως. κάρδαμόν τε καὶ γήπαπαι? παραπλησίως. Huius etiam scripturæ vestigia in vetustis Dioscoridis codicibus adhuc extare Goupylus annotat. Attamen siue κάρδαμον cum Paulo, siue καρδάμωμον cum Actuario legas, parum interest, quoniam vtrunque cōtra venena valere compertum est, vel ipso teste Dioscoride, in libris de mat. med.

CAP. XXXIII. ἢ περισκυθίζειν] Paulus addit, καὶ ἐκτέμνειν διὰ βάθους μέχρις ὀστέου. Vult enim non tantùm scalpello circuncidi partes ictas, sed etiam adigi scalpellum altiùs, ad os vsque, ne dira contagio serpat in vicinas partes.

τοῖς καυστηρίοις αἰχμαστέον] Cùm deprauatè legeretur in Ald. codice, αἱμακτέον, itémque in Parisiēsi, ἐπακτέον, neque vtrouis modo sensus vllus cōstaret, restituimus, αἰχμαστέον, ex Paulo & Actuario: qui quidem sic habent, εἶτα δὲ τὰ λειπόμενα τοῖς καυστηρίοις αἰχμαστέον. Cæterùm præter ista Chirurgica auxilia, medicamenta tam simplicia quàm composita partim foris vulneri Cerastæ imponenda, partim intra corpus sumenda varia reperias apud Diosc. de mat. med. itémque in εὐπορ. Aëtium, Celsum, Plinium & Auicennam.

CAP. XXXIIII. καὶ πήγνυται πρὸς πύτων] Lego ex Paulo, καὶ πνεῦμα πύτων &c. alioqui vix vllus constabit sensus. Porrò & Aspidis morsus remedia alia legas apud Diosc. tum sparsim in libris de mat. med. tum etiam proprio capite in εὐπορ. itémque apud Galenum, Aëtium, Plinium, Celsum & Q. Serenum.

CAP. XXXV. τῆς μήκωνος ὀπὸς] Vanum & superfluum existimauit Aëtius auxilia contra Basiliscum commemorare, quoniam qui vel ab eo conspecti fuerint, aut eum sibilātem audierint, protinus è medio tollūtur, nedum ab eo demorsi curationem recipiant. Actuarius itidem mortem auxilia quæuis anteuertere prodidit. Sed & Auicēna quoque illius morsum immedicabilem asserit: conferre tamen maximè, si quid aliud, semen papaueris, aut castorium ad drach. j. sed eo loco semen pro succo papaueris perperàm legi crediderim.

Τῷ Θεῷ δόξα καὶ χάρις.

LARISS. vir Io. Sambucus Pannonius, Cæsareus olim Consiliarius & Historiographus, præter varias in Dioscoridem lectiones, quas ex complurium manuscriptorum exemplarium fida diligentíque collatione hinc inde excerpserat, notas etiam suas & obseruationes in eundem Autorem nonnullas nobis simul & semel quàm liberalissimè communicauit: quibus te quoque defraudare neque volui neque debui: quandoquidem vt loca quædam difficilia aut alioqui sat obscura iis interdum illustrantur, ita & ad alia præterea diligentiùs examinanda via tibi quasi patefit. Occurrent, fateor, haud ita pauca, quæ vt mihi ita & tibi fortasse meritò suspectiora, aut veritati dudumq; receptæ Medicorum opinioni minùs consentanea videbuntur: attamen malui, qualiacunque erant, iudicio tuo subiicere, quàm temerè nimiúmve audacter quicquam immutare. Tuum erit, quicquid id est, æqui boníque consulere, hominémque literariæ Reipub. quandiu vixit iuuandæ quàm studiosissimum pro tua prudentia excusare: quippe cui, ceu Aulicam vitam agenti, quum alia quàm Medica sæpenumerò tractanda essent, ad amussim singula expendere non ita licuerit. Cæterùm hoc vnum monitum te volui, Lector, vt hisce optimi viri lucubrationibus non nisi adhibito maturiore iudicio fruaris. Interim vale.

IN DIOSCORIDEM OBSERVATIONES seu Notæ Io. Sambuci Pannonii, Cæsarei Consiliarii & Historiographi.

IN LIB. I.

CAP. I. Iridem bulbosam Recentiores veram nondum mihi videntur ostendisse.

CAP. II. De Acoro in Nothis caput est verum Crateuæ. Cæterùm nec est gladiolus, nec galanga, minùs calamus aromaticus: id quod vtriusque dosis differens arguit. Calamum non habemus: galangã tamen Acorus magis simulat.

CAP. VI. Tripolitana illa nardus spicea, quam vulgò vsurpamus, legitima est.

CAP. VII. Si Saliunca species sit Nardi, in Vngaria æquè visitur, vt in Istria. Matthiolus vnica radice suam apposuit.

CAP. VIII. οὔτε ἄνθος φέρει.] Cod. Hisp. ὑποφέρει, quasi dicat, *non diu sustinet*: aliter qui folia & caules eryngij tribuit Diosc. à seipso dissentit.

CAP. IX. Bacchari cum hoc asaro nihil commune, sed asaro Crateuæ, nec huic aliquid societatis cum asaro Crateuæ.

CAP. X. μείζω δὲ καὶ τρυφ.] quidam legêre, ἥσσονα, nec prorsus Autor narcisso assimilat. Putarim esse Pseudostœchada potiùs quàm aliud. Et rusticam illam Geo Plinij similem Caryophyllatam coniicio.

CAP. XIIII. Si Serapionis quæ ex Dioscoride transtulit expendas, deprehendes Dioscoridẽ hîc & in Phu & alibi mutilũ esse & cõfusum.

CAP. XV. In vetustiss. codicibus, Costus Angelicę effigie passim pingitur. Nos solam habemus amaram, non acrem nec dulcem, & radiculæ folia ignoramus. Aliqui suspicantur esse zedoariæ propaginum radices.

CAP. XVI. Iuncum odoratum esse Cyperum nostrum, vel Celsi quadratum dubito.

CAP. XXVII. V. Codices sequens caput huic priori adiiciunt. Illud Helenium Panacen Chironium Theophrasti quidã arbitrantur. Ac Dioscoridis Chironiũ, videtur secundũ hoc Heleniũ.

CAP. LXII. Etiam Susinum istud, vt Iasminum, est Arabibus frequens.

CAP. LXXX. Si Bdellium non est Caucalis, nec erit herclè Myrrha: qua vera nos caremus. Barbari ineptè myrrham stacten coniungunt.

CAP. CI. Succinũ & Ambra Naphthæ sunt: Ambra Can cœli bonitate differt.

CAP. CIII. In multis manu transcriptis de Iunipero pauciora offenduntur verba: vt in excuso quædam aliena suspicari liceat.

CAP. CXI. De Vlmo lignorúmque carie duo capita in vetustis desiderantur: in margine tantùm Epigraphe: Κεραπὰ ῥίζοτόμου.

CAP. CXXII. Quamuis dissideant Herbarij, notę huius spinę cum vulgata Berberi seu Erbsali conueniunt.

C. CXXVII. Hypocistus eadẽ, sed tãquã subgerminãs plãta cum Cistho, quod sæpe ipse conspexi. Nec confudit Plinius Cistum & Cissum. Nam Theophrastus & Theocritus ita ipsi appellant: ac V. codex, ὑπόκισσον, pro hypocistho legit.

CAP. CXXXIII. In extremo quidam Cod. habebat: ἀκακίας τὰ φύλλα καὶ ὁ χυλὸς, τρίτης μὲν ἐστι τάξεως τῶν ξηραινόντων, τῆς δὲ δευτέρας τῶν ψυχόντων, ἐπειδὰν πλυθῇ. τὸ δ᾽ ἄπλυτον τῆς τετάρτης: quæ ex Gal. deprompta videntur.

C. CXXXV. Miror quid de nostrate vitice & Bohemica olea quidam prodãt. Sed plus miror Galenum frigidam æstimare, & cõtrà Rhodiam radicem in tertio calidorum censere.

C. CLXX. De altera Mespilo V. multi silent: sed Gal. in lexico suo agnouit mespila lapidosa minoráq; ferè vt sorbus torminalis. Quòd autem ait πλατύ τὸν πυρῆνα, V. codex præcedentis capitis fructibus attribuit.

C. CLXXV. De arbuto V. C. silẽt: Flor. tamen

habet: qui pro, μεμάκυλα, habet, ἀπομάκολα. Arborescentia sua Arbutus ab Vnedone differt, quicquid alij argutentur.

CLXXX. In extremo Mori quidã hæc ad marginem ostendebãt, non absona à Sycomori dotibus. δοκεῖ δὲ εἶναι καί τινα μόρα ἄγρια παραπλήσια τῇ χαμαιβάτῳ, συστικώτερα δὲ, ὧν ὁ χυλὸς ἧττον προσδονίζεται, κατάντλημα φλεγμονῶν, καὶ ἐπουλωτικὸν τῆς φάρυγγος, πληγῶν σαρκωτικόν. φύεται ἐν πολυσκίοις καὶ ψυχροῖς τόποις. Ceterùm de ficu Cypria Florentinus codex non habebat.

CLXXXVIII. De Iberide V. cod. nihil hoc loco, & halicacabo finiunt librum satis confusa descriptione ex tribus plantis. Iberis verò ponitur in lib. 2. de Lepidio. Eadem enim cum Lepidio videtur Galeno, 7. simpl.

IN LIB. II.

XXIX. Qui in magno volumine & alibi pictus cõspicitur Silurus, nõ est vllo modo Diosc. imò & Vngarorũ *schulle* nõ per omnia cõuenit.

L. Duo V.C. istud caput non habent, licet vt alia huius generis stare possit.

CIX. Non est φουκᾶ Simeonis Sethi: nã ex variis confieri solebat, licet dotes eædẽ narrentur.

CX. De Curmi quidã Cod. caput nõ habent: & cũ Zytho idẽ videretur. Sed v. cod. pro κριθῆς, κίσχον legũt, vt ferè sit Cumanorum potus *bodza*. Huius generis fortè Orosius meminit, lib. 5. c. 7.

CXIII. Gal. in Hipp. zeam, olyram putat. Olyra est spelta potiùs, quæ certè Italorum zea nõ est, (dulcis est olyra) nec segala illa amara & atra, affinis arincæ Plinij.

CXVI. V.C. carent hoc cap. Byzãtinus in nothis censet. Aliud eius loco offeret se, lib. 4. p. 294. sed Crateuæ nomine insigne.

CXXI. Sesama hodie ignoratur, quando cum Sesamoide confunditur.

CXXV. Huic in V.C. subiunctũ erat caput, sed ad orã, nõ absonũ profectò: ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι ἄγριον, μικρότερον δὲ καὶ τὰ φύλλα δασέα καὶ τραχύτερα ἔχον, πίτυϊ ποσῶς ἐμφερῆ. καθ' αὑτὸ καὶ καθεψόμενον ῥόφημα ἐστὶ καὶ δηγμῶς τῶν οἰδημάτων διαφορητικὸν, καὶ μαλακτικὸν σκληριῶν. Huius gen⁹ in Pãnonijs ipse vidi: vires tamẽ haud sũ exptus.

CXXXI. Ego de leguminibus, præsertim Germanicis, dum meliora legero, omniũ disputationibus & censuris Tragi iudiciũ haud postpono.

CXXXIII. V. C. aliqui carent: & Auicenna malè fabam AEgyptiam somniat.

CXXXVI. Buniades, opinor, Italorũ *Naoni*, napi oblongi solidi sunt: quorundam subtilitates hîc non curo.

CXXXVII. Vtcũq; radix & quandocũq; sumitur, flatib⁹ ructuosis molestior fit, nec dignè aurea in Delphis, rapũ verò è plũbo dicatũ fuit. Cęterũ Simeonis Sethi recẽtioris Græci cõciliatio non negligẽda, vt & allij esse potest, cũ Diosc. & Gal. Certè q humida sũt & ad flatus parata aluo, præmittẽt: qui dura, pòst ingerẽt: qui verò solido & bene coquẽte stomacho, ante cibũ: cõtrà, qui imbecillo. Huius sententiæ sunt Diosc. & Orib. nisi fallor: dum vomituris qui plerunque duriore sunt aluo, antè assumenda: Plinius summo cibo arbitratur, contra Diosc. 20. cap. 4.

CXXXVIII. Hipp. 2. Mulieb. longę meminit, sed in oleraceis censet. Quid si Persarum est *Turma* & Vngarorum nostrum *marratich*: licet piperitim nostratem & Thlaspi Crateuæ & Sinapi Persicum possis suspicari.

CXLII. Si Diosc. nobis Lampsanæ folia describeret, pateret etiam Raphanus syluestris. Plinio certè brasicę syluestris est species: si hoc est, non erit vnquam armoracia vulgata.

CXLVI. Gal. brassicã cõtra Diosc. visui obesse asserit: fortè verũ, si oculi nimiũ sint sicci. Vulgatũ autẽ puerbiũ de Crãbe bis cocta, nõ de brassica equidẽ accipio: sed cũ eruditioribus, qui fabellã de Carãbe seu Crãbe oppido, eiusq; casus ad nauseã repetitione in Schola à Ludimagistro quodã narrãt, acceperim: qui in declamationib. & commẽtationibus suis ineptè semper eius rei quiddam cum stomacho auditorũ memorabat, velútque Cupressum Horatij vbique simulabat.

CXLVIII. Si folia sunt ἀρμόνη, & aristolochiæ ὁμοιότητα admittas; quid sit nescio: licet soldanellæ viribus congruat.

CL. Credo hãc quoq; vel Diosc. nõ satis exploratã: quòd eã nõ satis prodiderit, alioqui collatã cũ aliis toties. Etsi nesciã pportulacæ memoriã generaliter ipsũ vagatũ: at certè cepęã verã, paronychiã, chamęsycẽ si habes, portulacã videbis.

CLVIII. Est alioqui herba stellaris. Sed Theophrasti Coronopus ferè Virgil. paliuro cõuenit. Theophr. tamẽ & Diosc. paliurus idem est, & ob tantam acrimoniam sanguinaria non erit.

CLXIIII. Pepo, si circũstãtiis descriptionũ insistas & verbis, videtur cũ *Bathea* idẽ. Anguriã suspicor Auicẽnę melonẽ Indicũ, alij Gręcũ, vt Vngari quoq;. Plin. grãdes oblõgos, maturos, pepones vocat: minores & rotũdiores, melopepones, ad effigiẽ cydoniorũ respiciẽs. Si hęc nõ sũt vera, tãtũ Diosc. de cucumeribus scripsisse affirmabo.

CLXVII. Miror Gingidiõ à Diosc. cõmissum cũ pastinaca agresti, nisi desit in textu, τοῖς φύλλοις.

CLXXVII. Quid si Medica est cytisus pratensis nostra?

CLXXXV. Hipp. sauridiõ habet p cardamo, quæ & cardamina dicitur, ob formæ similitudinem.

CLXXXVI. Hoc si nostrum nõ est Nasturtium, Crateuæ thlaspi nullum video, foliis latis, radice insigni. Nõ enim πολύρριζον ait esse, vt scrophulariam aut lunariam.

CLXXXVII. Quædã manuscripta multorũ annorũ hoc capite carẽt. Sed quia apud Oribas. sub nomine Brabæ legitur, licet id Mathiol. nõ animaduerterit recipiemus. Alij Arabim vocari tradũt. Videtur nasturtij genus: si radicis quoq; meminiisset & vmbellam omisisset, aliud iudicarem. Plinius flore, non vmbella aut foliis & semine, de Dryophano loquitur.

CLXXXVIII. Primam non leuiter coniicio esse Sesami speciem in segetibus frequẽtem. Alteram σαρξίφαγον illam Patauinã, cuius & Angli meminêre Germanis *klain eysen krauls*.

CXCIIII. Fuchsius cõtra Diosc. asaro cyclaminis folia adscribit. Austriaci *hazeluurtz* vocant. Tragus verò hãc malè cũ asaro, quã ille peius *hazeluurtz* vocat. Nã asarũ pbè Germani *nayrachwurtz* nominant. Diosc. vtrãq; satis discernit, dũ ait rotũdiora folia quàm cyclamini aut hederæ.

CCV. Si lepidion herbula est, non erit nasturtium aut simile quid. Veruntamen Columellæ syluestrem raphanum Lepidium dicas. Domesticus verò, piperitis esse potest.

CCXII. Nostra non exulcerat, sed insipida ferè: ideò malim, ἔχουσαν, quàm, ἑλκοῦσαν, legere.

CCXVII. Aliud hoc Telephiũ ab illo in quarto ille cebraceo. Quòd si cũ papaueris foliis, vt su

suspicor, contulisset, esset πλέφυλλον Theophr. Si scorpij foliis, esset prorsus Scorpioides ϑηλυφόνον Theophr. Quid sit dubito, nisi sit Brassicana perfoliata, quæ passim sponte prouenit, vel potiùs syluestris portulaca cum Galeni onomastico, aut certè *hunerdorm.*

Huic capiti cõmodiùs subnectes cap. de Iberide, extremo lib. I. positũ. Dicerẽ verò Iberidẽ eãdẽ cũ Lepidio, nisi distinxisset locis, & hoc βοτάνιον esse dixisset. Cæterùm qui textũ corrigũt, καυλὸν addẽtes, & pro, ἑ ἐλς, ὀξὺς, reponẽtes, nõ omnino somniãt. Gal. in 7. Simpl. cũ Aëtio conuenit. Blattariã quidam esse contẽdũt: vbi binę radices? quid si sit syluestris φλόμος blattaria? & Mariana rosa Lychnidos species, vel cui flores μήλινοι?

IN LIB. III.

CAP. II. Hoc capite Rhabarbari & Rhapontici vires confundi videmus: neutrius enim viribus totus textus cõgruit: hinc tot lites ortæ. Aut certè cõfusionem hanc Diosc. pepererũt variorum diuersę narrationes de vtraq; valdè simili radice: neutram enim ab ipso visam suspicor.

XIIII. In margine cuiusdã cod. de foliis hæc reperi: ζαῦτα τὰ φύλλα διαφορητικῆς μετρίως ἐστὶ δυνάμεως. ἡ ῥίζα ξηραντικὴ καὶ λεπτομερής. Cæterùm quæ à doctiss. Mathiolo pingitur prior, albo Scolymo foliis respõdet, nõ nigro: altera verò, nõ κεφαλὼ, sed κεφαλας habet, vt ex his Arabicã quoq; ignorem*.

XVIII. Acanthij veram effigiem nondũ vidi. Alterũ congruit horto Patauino. Certè carduus benedictus Cnici syluestris historiæ, si Theophrastum legas, conuenit: licet ille vires, vt aliorum multorum, sileat.

XXIIII. Non hallucinabitur, qui Vegetij Eryngium, Cartamum syluestre dixerit.

XXV. Vulgati codices nõ genuinam pingunt Aloen: nam bona & succosa ferè arborescit, & hiscunt ita folia.

XXXI. Stœchas Arabum differt ab illa odora, quæ helichryso assimilatur. Nam altera artemisię tenuifoliæ species videtur, apta scopis.

XLV. Thymbram suspicor nostram hyssopum esse propter foliola: quia verò spicas vmbellosas gerit, potest maiorana quoque syluestris esse.

XLVI. Hallucinatur Plinius, qui serpyllo satiuo tribuit proprietates syluestrium.

L. ἵστησι δὲ κοιλίαν] Si hoc est verum, non est igitur ocymum caryophyllatum.

LIIII. Si moly allium quoddam est spicis nõ diuisum, nõ erit molyza Hippocratis. Iá si etiam Galeno ἀναστομοῖ, nescio cur quidam doctiss. vir in sua Epistola, occludere, pro, aperire, dicat. πρὸς certè, contrà, nõ significat: ideò Paulus quoque τελέτης ἀποστάσεως τῶν ϑερμαντικῶν esse censet.

LVIII. Quid si nostra sit vulgata & maiuscula illa capraria pimpinella?

LIX. In veteri codice pictura Italorum Carotam repræsentabat: nostram verò pastinacã croceam pro hortensi pingit.

LXIX. Alterũ genus est *Ritterspom*, quod ipsũ ἀνϑέμιον φυλλῶδες Theophrasti coniicio, nõ frustrà.

LXXVII. Equidẽ Petroselinũ Diosc. cõmunẽ & tritam pimpinellã, non styptica illã, arbitror.

LXXXVII. Cachrys non est semen thymi, sed propiùs refert libanotidem.

XC. Quid si Sphondylion hoc cum illa Caroli Imperatoria conuenit: ac nostrum Sphondylium, præcipuè viribus, sit Ostrutium vulgi?

XCIIII. λέγεται δὲ ἐπέρα] In Lotharingicis vetustiss. imaginibus hoc loco Imperatoriam expressam cõspexi. Porrò siquid cõgruit cũ Angelica & Ligustico, Silphion est, vel eò quoq; quòd nimiùm ϑρηπτικὸν sit & vesicæ noxia Angelica. Sed in Galbano meminit Diosc. sphondylij, quasi ea sit acredine vt serpẽtes enecet, ideóque adducor vt credam Imperatoriam esse Sphondylium, nisi sit secũdum genus Silphij. Nec omittẽdum hîc, ipsi Hipp. 2. de muliebrib. & alibi semen Silphij φύλλον dici, radicem autem laseris, σίλφιον.

CVIII. Polycnemon ὅμοιον ἄλλο est ad betonicã Pauli, aut certè mentastrum est syluestre.

CIX. Clinopodion facilè vulgaris fuerit maiorana, si eam serpyllum esse coniicerimus: sed incertum est, lecti pedes cuiusmodi fuerint.

CXII. Nostras Veronica à V. cod. pingitur.

CXVI. φασὶ δέ τινες] Vetus hæc reiicit. Alludit porrò ad hemerocallida Persicã. Sed nostrũ liliũ cõualliũ si nõ est species πόϑου Theophr. quid erit?

CXXI. V. codices istud caput illegitimum censent, & cum hemionitide idem dicunt.

CXXVII. μονόκλωνον] Quidam abrotoni speciem appingunt. Cùm addatur esse, ὡς δεξιὸν τῆς ὀσμῆς αὐτῆς, illa autem grauiter oleat, ego tanacetum intelligerem *Rainfarn.*

CXXXII. Credo esse Plinij Impiam incanam.

CXXVII. Proditam nuper Hemerocallida genuinã adhuc nõ credo: nec Diosc. cõuenit, quòd idem eodẽ ferè modò lilium rubrum describat.

CXLVIII. Si hęc nostras Nymphæa veterũ est, miror nec vsum radicis nec seminis esse probũ, & quorũ olim nõ erat vsus florũ apud nos esse tãtũ.

CL. Androsacẽ V. cod. ὑδροσάκλω quoq; appellat. Cæterùm si est λεπτόκαρπος, & adeò ὑδραγωγός, herclè nec erit cassutha nec epithymus.

CLIII. Fortè est quod Dodonæus pro peplo pingit: alioqui quid sit nescio.

CLV. Matricariæ vulgari conuenit Parthenium, itidémque Pliniano amaraco.

CLVI. Quando notũ est ὡς magnitudinis esse notã, Buphthalmus non bouilli, sed oculi magni effigiẽ refert. Quidã sub capite Elleborinæ describit. Sed βουφϑαλμον, nõ χρυσανϑεμον Hipp. confundit.

CLXIIII. Alcea nõ absimilis est cannabi syluestri, qua multi tumores discutiunt & eupatorij loco abutũtur: vel est chrysogonõ. Profectò nec pictura vetus, nec verba pro Mathiolo faciunt.

CLXV. Mathiolus cannabin λεπτόφυλλον pingit, cuius non fit mentio apud Dioscoridem.

CLXVIII. Quidã in margine se dixit, κυπρίας, ad facilem partũ alludẽs, legisse. Si portulaca esset, Diosc. cum ea nõ contulisset. Quid sit, me latet.

CLXIX. Caucalis tãta radice repugnat Aëtio. Cæterùm Damasonion alterum est hoc Alisma.

CLXXII. De Ascyro caput codex quidã perperàm hyperico ascribit. Cęterùm Plinius maltis imponit, dum ascyron cum androsæmo miscet.

CLXXIIII. Corin & Hipp. & Galenus vocãt etiam hypericum: quo exẽplo colligo nõ omnes nominum varietates à Dioscoride abstergẽdas.

IN LIB. IIII.

CAP. I. In radice quiddam requiro: cæteroqui vulgaris nostra conueniret.

VII. In vetustiss. cod. sunt legitima quæ in nothis leguntur: & contrà, excusa quæ visuntur manuscripti aliquot nõ habent: id quod te, Lector, monere volui. Hãc autem alteram scito, & prio-

rem, quæ est huiusce lib. cap.182.

VIII. Polemonia, si radicẽ spectes, Ben albũ nõ est: collatio dubia est. Et si radicẽ excipias, reliqua plãta pimpinellæ maioris speciẽ præse fert.

IX. Si in petris nasceretur sanicula, & radicem longam, non capillaceam, ostenderet, symphyti speciem esse pronuntiarem.

X. Quid si hæc sit Consolida maior?

XI. Si coniectura Ghini de Carraria Bononiensis firma est, serpentina non fuerit.

XII. Hæc stœbe non est scabiosa quorundam. Nã in genere scabiosã, Psorã cũ Paulo iudicarim.

XVI. Limonium non dissimile videtur pyrolæ vulgari: nisi quòd acutiora monstrat folia.

XVIII. Nec viola Mariæ pro legitimo Medio accipi debet, nec eorũ quidquã q̃ vulgata sunt.

XIX. Quia sine flore est Epimedium, nescio quî Trinitatis herbula esse possit.

XXIII. Reperi in V.C. marginem, quæ innuebat hanc & Alcibiadion & salicem dici.

XXV. Tertiam esse puto, quam Hipp. ῥίζαν tantùm vocat, quia fortasse radicis solîus vsus sit.

XXIX. Veteres aliquot de Erino nil: licet Diocles & Nicander Theriacæ adhibuerint.

XXXIII. Hanc solam describit Byzant. codex. Vetustiss. codices pingũt foliis triangularib. baccis ferè fragorũ. Certè nõ video cur Sclaream vel Horminum dicam. Secunda est nostra vbiq; nota, non pimpinella.

XL. Vix est Veronicæ genus: nec à Mathiolo depicta satisfacit: nam στρογγυλώτερα ἐλξίνης si folia sunt hederæ, & elatines itidem, certè dicam esse effigie & viribus Germanorum *gundelreben*.

XLII. Est viribus caryophyllatæ.

XLV. Nostra Rhodia facie Dioscoridis non est, viribus autem minùs Galeni.

LIIII. Fortè est Adiantũ candidũ Theophr.

LVII. Galeni Amarantus ferè nil differt. De luteo loquor, quæ ipsa est stœchas Arabum: quæ verò inodora apud eos est, artemisiæ species est tenui foliæ ad scopas aptæ.

LIX. Fortè est quod nos pro Mesuæi EVpatorio circunferimus. Verba Diosc. expressa, ὀριγάνῳ μάλιστα. Atqui vtrãq; origanõ hyssopo cõfert: itẽ cẽtauriũ minus primo loco origano, mox hyperico simile ait, licet foliis & floribus pòst distinguat: quid statuã hęreo. Si verũ symphytõ petręũ nossẽ, aut polycnemõ, hãc quoq; tibi ostẽderem.

LXII. Astragalus astringit & radix raphanina, apios nequaquam fuerit, nec nux terrestris, (quã quidã vult propriè panẽ porcinũ dici:) nisi excusses, στρογγύλον, non ad rotundum referri, & corticem eius exteriorem terreæ substantiæ tantùm astringere. Certè si apios esset, nõ cum asphodeli radice conueniret, nisi lectio sit mendosa.

LXVIII. Quis non videt hypecoon distare à cumino syluestri? Non est neq; Delphinion, neque nostrum *Ritterßporn*, quia papposum visitur.

LXXXVI. Omnino parietaria erit Mathioli, si συμπλικῶ demamus. In quodam v. codice caput hoc variat: sed quia totidem verbis ex Aëtio depromptum est, id ascribere supersedebo.

CIX. Fortè Epipactis genus est lichenariæ minoris, licet quidam eam mihi radice bulbosa & capillacea dederit.

CXIII. V.c. hoc caput inscribit, περὶ δρυοφύλλου.

CXVII. Quidam codex recentior aliud caput substituit, & petroso asparago comparat.

CXXI. Interpres, aniso simile: Phaseolo legẽdum, propter inuolucra & ipsum textum.

CXXVI. Est apud Hipp. πολιν species cissampeli. An nostra icterũ pellat nescio, ad dysuriã certè est mirifica: sed radix haud candida.

CXXVIII. V.C. quidam hoc caput de tertio genere ponit: nec est certũ vulgare buglossũ (nisi etiã sit echion) esse borraginem, & cõtrà. Nam si Autor cirsio bouis linguã cõfert, & illud buglosso, abibit buglossũ. AEstima tu, quid vtrũq; sit.

CXXXI. Quidam primulam suspicatur: sed καρπῶ conditio repugnat.

CXXXIII. Veteres Scholiastę Medici βουκράνιον quoque vocant.

CXL. Hoc caput in paucis autographis reperitur.

CXLIII. Osyris nullo modo est ruta syluestris, nec cauda pauonis illa Aëtij quibusdã dicta, nec *belueder*, qui frutex dici nequit. Quid si est nigri absinthij species, seu scoparia?

CLIII. Assimilatio istius plantæ incerta valdè est. Si coronopus ab hyssopo nõ dissideret, & ferret loci radicísque conditio, Gratiolam dicerem Sesamoides paruum.

CLIX. Silybus quia vomitum ciet, carduus benedictus nõ est: qui contrà præstãtis antidoti vim gerit, sudorésque probè elicit.

CLXIIII. Huius radicem propriè Hipp. vocat κίκιον, plantam ipsam κρότωνα.

CLXV. Tuberosa radix huc incautè accitur à quibusdam recentioribus.

CLXVII. Ab hac differt Theophrastea. Cicerculã .n. nostrã Theophr. descripsisse videtur.

CLXVIII. Est quoq; symphyti gen⁹, quod olim πέπλιον, Hipp. teste, dicebatur. Dodonæi Peplus Anthyllis quædã est potiùs, flosculis plena. Errat Barbarus, qui sigillum Solomonis assimilat.

CLXXIIII. De Sambuco aquatica viderint alij, an eo nomine sit ad hoc caput redigẽda. Ego in finibus Pãnonicis Hãburgo, oppido ad secũdũ lapidẽ à Posonio reperi Sãbucũ verã arborescẽtẽ, cæterà virib. parẽ, sed foliis incisis, ranũculo syluestri similibus, quã quia primus prodidi, Sãbucum ranuncularẽ vel Coronopodiam nomino.

CLXXVIII. Quãdo Diosc. Alexãdrinę meminit, atq; hæc nostra ex Oriẽte deportari ante 80. annos cœpit, vt audiui, cur non Momordicam nostram, si licet, Alexandrinã Colocynthida vocemus? quæ virtutes catharticas fortè habet, & in Alexãdria frequentissima Epulotica & salutaris colitur: ac sæpe Scriptoribus vsuueniat, vt diuersarum & cognatarum plantarum nomina, vti accepêre, ascribant.

CLXXXII. Hęc descriptio cõtrà q̃ Math. locauit, primæ est clematidis, nec secũdæ subiiciẽda.

CLXXXVI. In Pãnoniis cũ flore & fructu passim visitur. Si hoc locis frigidioribus, multò minùs calidioribus deficiat. Sed suspicor ex cap. de phyllitide hæc irrepsisse ob similitudinẽ, ὡς σκωλήκων, in foliis masculis.

CLXXXVIII. Vt in Rhabarbaro vim exigẽdi fæces reticuit, ita & in filicula. Quidquid enim alij dicãt, per se & cũ aliis catharticis mista, vti & agaricus, nauseã mouet, & ad vomitũ inuitat.

CXCII. V. Byzãtinus & alij q̃dã carẽt hoc capitulo: nõnulli tamẽ ponũt. Sed obserua, Lector, ne ex Cynocrãbe cõmuni apocynũ per Gal. feceris.

CXCIIII. Picturę antiquę simplex ac paruum ponunt, vbi Mathiolus magnum.

Nonnulla quæ inter relegendum immutanda deprehendimus, ita restitues:

Pag.1.d. *Veruntamen priscis*, &c. malim : Veruntamen priscis , etsi pauca tradiderint, adhibitæ nihilominus in iis ipsis accuratæ solertiæ testimonium reddi par est. At minùs probandi recentiores (quo in numero sunt Iulius Bassus, Niceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Asclepiadæ omnes:) quippe qui vulgatam , &c. pag.2.b. *quæ quidem argumento sunt*,&c.malim sic: Quæ quidem argumento sunt,ea non ex oculata fide,sed accepta potiùs ex auditu ab aliis narratione tradita ab illo fuisse. Porrò etiam in ordine peccarunt : dum alij nulla facultatis cognatione iuncta medicamina consociarunt : alij ordinem modò elementorum secuti, eorum tum genera tum vires à sua cognatione ita disiunxerunt, vt, &c. pag.3.a. *vt qui toti sit arti* , &c. malim: quandoquidem arti toti coniunctus est , eiúsque partibus omnibus incomparabile præstat auxilium : insupérque ars ipsa per illorum præparationes ac misturas, eorundémque in morbis experimenta incrementum capere potest, plurimùm ad id conferente singulorum medicaminum notitia. Familiarem verò vulgatámque materiam etiam complectemur , &c. pag.7.d. *Illita verò*,&c. malim : illita verò pilos quàm primùm aufert. p.8.e. *quod vitium*,lege:sed huiusmodi vitium. p.9.d. *herba est sine*,&c. malim : herba est caulis expers & candidior , minúsque oblongis prædita foliis. Quin neque radicem habet amaram,&c. p.12.b. *hoc est,germen*,lege:hoc est,Mosyleticum germen. p.17.b. *bonus succus*,lege:bonus liquor. p.43.c. *ostendimus*,lege: ostendemus. p.49.a. *Exprimitur & succus*,&c. malim : Exprimitur & succus ex cortice,radice ac foliis hunc in modum : Hæc simul in aqua sufficienter coquuntur : quæ quidem vbi à coctione refrigerata fuerit,abiectis foliis iterum deinde coquitur, &c. p.60.e. *coarctata atque immissa* , sic malim : coarctata si immittatur. p.62.e. *quorum decoctum*,lege:Eorum decoctum. p.74.b. *Cocliacis & dysentericis*, &c. lege: Tritæ & aqua aut vino inspersæ ac bibitæ coeliacis & dysentericis conueniunt. *Sic in contextu Græco pro* , ἐπιπλαττόμεναι , lege, ἐπιπαττόμεναι. p.86.e. *aluúmque molliunt*,lege:aluum quoque molliunt. ibid.g.*addito absinthio*, lege: additis absinthio. p.87.c *carne quæ in amb*.lege: præmunita carne quæ in ambitu est subacta farina. ibid.g. *vitiligines alb*.&c.lege:leucæ. p.112.e. *valdè confricando*,lege:validè confricando. p. 145. g. *eorundem adustiones*, malim: eorundem vlcera superficiaria epicaumata dicta. p.162.a. *ore sanguinem reiicientibus*,lege:ore vitiosos humores reiicientibus. p.163.a. *Aluum autem turbat*,lege:Aluum porrò turbat capparis,stomacho,&c. ibid. *fructus drachmarum*,&c. lege : Semen drachmarum duarum pondere ex vino potum. *& paulò post pro , epotus itidem* , lege : epotum itidem. *deindéque pro, ex aceto decoctus*, lege : ex aceto decoctum. p.169.e. *Folia ad senas horas*,&c.malim : Folia ad senas horas imposita leucen sanant:verùm postea hordeaceam farinam hydrelæo subactam adhibere oportet. p.171.a. *citra vllius liquoris sorbitionem* , malim : nullo liquore insuper absorpto. ibid.d. *aliis ex aceto mulso*,malim:aliis in oxymelite. ibid.f. *icterinos affectus*,corrige:vterinos affectus. p.174. b. *magnitudinis*,lege:magnitudine. p.187.b. *atioribus*,emenda:latioribus. p.189. c. *saliua*,lege:saluia. p.191.d. *satureia*, malim:thymbra. p.194.a. *aridisue*,lege:aridísque. p.205.b. *radix verè*,lege:radix verò. p.213.e. *oboli pōdere deuorandus datur*,lege:oboli pondere cera oblitus deuorãdus datur. p.214.d.*offusámque*,lege:& offusam. p.226.c.pro κατάλευκα,lege, κάτω λευκὰ. p.227.d.*si eum perunxeris*,malim:illum si perunxeris. p.232.f.*hæ eadem*, corrige:hæc eadem. p.234.f. *adalligata*,lege:adalligatũ. ibid.pro, *effodiendam*, lege:effodiendum. p.237.f.*Lithospermon quod*,dele:*quod*. p.248.e. *Radix ex vino bibitur*,lege:Radix ex vino aut aqua bibitur contra venenatas bestias,dysenteriam, vrinæ diffic. p.259.a. dele,*pediculis*. ibid.f. *erumpentémque ab* , lege : & erumpentem ab. p.264.e. *vnius pondere ex vini*,lege:vnius pondere cum thuris obolis tribus ex vini. p.266.c. *semine nigro. Nonnullis*,lege:semine nigro, quod pithitis [quasi doliare] nominatur. Nonnullis & ipsum rhoeas ex eo dicitur,quòd ab eò liquor emanet. Est & tertium agrest. ibid.d. *trochiscos oportet,eósque*,lege : trochiscos oportet: híque siccati ad vsum recondendi. p.267.g. *multùm opio*, dele:*multùm*. p.269.d. *pingue,molle*, lege : pingue est, molle. p.283.a. *testísque ad mare*,lege:testísque piscium ad mare. p.284.f. *decoctum ruptis*,lege:Eius decoctum ruptis. p.301.c. *ad colorandum*,malim:ad compagem pharmaco inducendam. p.358.f. *addito ære*,lege : addito chalcantho aut,&c. p.374.c. *offendunt*,lege:offundunt. p.375.c.*inspersum fronti cochlearis*,lege:inspersum aquæ cochlearis.*In medio pag.17. Schol.b.ante* τὸ ἐξ αὐτῶν, add. c.CXIII. *Item pag.19. b. circa medium ante* καὶ τρίβειν add. c.CXXX. Item pag.61.a. post primam annotationem,lege:τῷ ἐν χρώματι) Plinius de Ruta,lib.20.cap.13. *Si vrinam mouet,vt Hippocrati videtur,mirum est quosdam dare velut inhibentem potui,contra incontinentiam vrinæ.*

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΕΥΠΟΡΙΣΤΩΝ

ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων

βιβλία δύο, πρὸς

Ἀνδρόμαχον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI DE FACILE PARABILIBVS TAM

ſimplicibus quàm compoſitis medicamentis, ad Andromachum,

libri duo.

Interprete Iano Antonio Saraceno Lugdunæo, Medico.

Apud heredes Andreæ Wecheli, Claudium Marnium,
& Ioannem Aubrium.
M. D. XCVIII.

EXIMIO VIRO ET AMICO INTEGERRIMO, D. IO. SAPORTÆ, REGIO APVD MONSPELIENSES MEDICINÆ PROFESSORI, IANVS ANTONIUS Saracenus, S.

DVOS hosce libros, Vir clarissime, qui quidem omnium propè morborum curationem per εὐπόριστα remedia, eáque simplicia aut certè ex paucioribus composita, complectuntur, plerique Dioscoridi Anazarbæo ascriptos falsò fuisse suspicantur: nec immeritò. Enimuerò vix quisquam reperietur, cui vel prima inspectione non videantur partim ex illius libris de materia Medica, partim ex aliorum quorundam Autorum scriptis, non quidem ipsius Dioscoridis, sed alius potiùs cuiuspiam opera, collecti & quasi consarcinati: quippe cùm hîc simplicibus nonnullis prorsus aliæ tribuantur appellationes, quàm quæ apud illum extant, ac solœcismi etiam complusculi, in quos vix alibi Autor ille impegisse dephréditur, passim occurrant. Attamen cùm alioqui dicendi genus vnum idémque constet esse, aut certè nõ ita ei dissimile, quo Dioscorides noster ἐν τοῖς ὑλικοῖς vsus est, prætereáque sæpenumerò ab Aëtio ad hunc eundem Autorem remedia varia referantur, quæ non aliunde quàm ex his ipsis Parabilium ad Andromachum libris deprompta nemo non iudicet: vnà cũ piæ memoriæ doctissimis viris Moibano & Gesnero eò facilè adducor vt credã, & hosce libros, æquè ac priores illos, Dioscoridi Anazarbæo attribui oportere. Neque verò cùm sint fuerintque semper vnius eiusdémque stirpis diuersa synonyma, quorum essent aliis alia significantiora, cuiquam alienum videri debet, vnum & eũdem Scriptorem, prout succurrit, modò hoc, modò illud nomen ad arbitrium vsurpasse. Quin & pro diuersorum temporum ratione, quibus hæc ipsa scribi potuerunt, apud vulgum, *Quem penes arbitrium est & ius & norma loquendi*, diuersa quoque nomina inualuisse mihi fit verisimile. Quòd ad solœcismos attinet, minimè dubium est, quin plerique librariorum seu incuria seu etiam inscitia obrepserint. Sed & nonnullos interdum ipsi Dioscoridi per imprudentiam excidisse haudquaquã negauerim: quum & ad res magis quàm ad ipsa verba attenderet, & esset illi sermo Græcus insolitus ac inusitatus, vti vel ipse Galenus, lib. xi. simpliciũ, abundè testatus est. Nihilominùs vt quæcunque Dioscoridis nomine circunferebantur opera vno volumine comprehenderentur, hos etiam libros prioribus adiiciendos existimauimus: præsertim cùm, præter ea remedia quæ in

libris de materia Medica reperiuntur, quamplurima etiam alia minimè ſpernenda contineant, quæ deinde à Paulo, Oribaſio, Aëtio, ac ipſo quoque Plinio tranſcripta facile eſt animaduertere: quæq́; tutò, ceu tot grauiſſimorũ Medicorum authoritate cõfirmata, in pauperum maximè gratiam vſurpari poſſunt: vt quibus ad leuãdos ſumptus paratu quàm facillima perpetuò præſcribi debeant, non item operoſiora illa πολυμιγῆ, quæ inanem plerunque oſtentationem potiùs quàm certam vtilitatem præſeferunt. Illa tamen ipſa ne ab omnibus quidem indiſcriminatim, ſed ab iis tantummodò vſurpari velim, qui firmius maturiúſque iudicium adepti, ac longo rerum vſu edocti, & ſingulorum medicamentorum vires pernouerint, & pro ratione cauſæ, magnitudinis ac temporis morborum, itémque partis affectæ aliarúmque id genus circunſtantiarum, quas Dogmatici ſuo momento ponderare tenẽtur, remedia laborantibus accommodare didicerint. Etenim quotquot alij aut rerum imperiti aut inexercitati illis ita confident remediis, vt temerè ac citra diſtinctionem qualia libris hiſce proponuntur ægrotantibus adhibeant, multos ſæpenumerò in vitæ diſcrimen adducent, víxque vnquam optatum finem aſſequentur. Quandoquidem pleraque omnia plus ἐμπειρίας quàm Methodi aut rationis habere vel ex eo conſtat, quòd rectus conueniénſque illorum vſus, ſiue eorundem quantitatem, ſiue vtendi modum ſpectes, hîc nullatenus, aut certè perquàm raro, traditur: id quod ſubinde Galenus, vt in Archigenis, Apollonij & aliorum aliquot Antiquiorum Medicorum, ita & in Dioſcoridis ſcriptis reprehendit. Sed (quod illius pace dictum velim) non omnia ſimul & ſemel vbique aptè conuenientérque doceri poſſunt. Etſi porrò excellentiſſimi viri Io. Moibanus ſimul & Conradus Geſnerus hos eoſdem libros iam antehac è Græcis Latinos fecerunt, atque ſuis doctiſſimis annotationibus & Galeni aliorúmque Græcorum artis Medicæ Principum ſymphoniis illuſtrarunt, necnon & quamplurima deprauatiſſimi exẽplaris Auguſtani manuſcripti σφάλματα emẽdarunt, ac denique in illis edendis ita fœliciter elaborarunt, vt à nemine vix quicquam ampliùs ſperari expectaríve debuerit: attamen & nos, ne officio noſtro defuiſſe videremur, eoſdem ipſos denuò recenſendos atque recognoſcendos ſumpſimus: non pauca ex coniectura (quando ſubſidium nobis non aliunde ſuppetebat) reſtituimus: multa (niſi fallor) in meliorem ordinem redegimus: capitum quorundam ſeriem immutauimus: quæ perperàm diſiuncta videbantur, coniunximus, adeóque numerum capitum imminuimus: quæ Dioſcoride authore penitùs indigna legebantur, tanquam ſpuria & adulterina, ad operis calcem reiecimus: denique cùm prior illa interpretatio minimè ſibi cohærens aut continuata, ſed velut abrupta, imò verò pleriſque in locis manca & mutila eſſet, eam non reconcinnauimus modò, ſed etiam renouauimus. Quòd ſi qua nihilominus cenſura & animaduerſione digna Lectores deprehenderint, vti certè multa ſuperſunt, feſtinationi, quæſo, noſtræ, quam neceſſitas flagitauit, ignoſcant: quandoquidem de his Parabilium libris priori tomo attexendis tum demùm cogitare cœpimus, cùm illum Typographus penè ad vmbili-

cum

cum perduxiſſet. Cæterùm ex amicorum veterum numero te vnum delegi, vir clariſſime, cui in his quæ mea ſunt dedicarem. Nam præterquàm quòd mihi tecum ſumma neceſſitudo & familiaritas iam ab ineunte adoleſcentia interceſſit, quæ primùm ætatis ſtudiorúmque communione contracta, mutuis deinde amicitiæ officiis confirmata conſtantérq; conſeruata eſt: recentia etiamnũ extant tua in meos varia beneficia, quibus ita me profectò deuinxiſti, vt nemini plus debere me lubens agnoſcã. Siquidè è filiis meis, quos iſtuc ante paucos annos ſtudiorum cauſa miſi, natu maiorem, qui quidem hodie ciuile ius exercet, aliquoties ægrotantem diligentiſſimè curaſti: alterius, qui adhuc iſtîc agit, ſtudia Medica propenſo ac verè patrio animo ſemper adiuuiſti, atque ita promouiſti, vt, quod poſtremis tuis ad me literis conſignabas, eum ſperes breui lauream Apollineam non ſine laude communíque Symmyſtarum applauſu conſecuturum: id quod faxit Deus Opt. Max. cui me meóſque perpetuò commendaui. Illis vtique tantis ego beneficiis cùm eſſem tibi deuinctiſſimus, nequam ingrati animi notam ſubirem, mutuam animi mei erga te propenſionem ac ſingularem beneuolentiam hoc ſaltem leuiuſculo μνημοσύνῳ numeris multis impari teſtatam volui. Id ergo hilari fronte vti ſuſcipias, neque tam muneris exiguitatem, quàm offerentis gratam voluntatem ſpectes, ac denique, quantuluncunque illud eſt, æqui boníque vti conſulas, te etiam atque etiam rogo. Intereà vale, artis Medicæ Antiſtes præſtantiſſime, & me meóſque, ſicuti facis, amare perge. Datum Kal. Mart. anno ſupra millesimum quingentesimum nonagesimo octauo.

* * *

LEMMATA LIBRI PRIORIS DIOSCORIDIS DE FACILE' PARABILIBVS MEDICAMENTIS, ad Andromachum.

¶ Ad reliquos oris fauciúmque affectus remedia.

¶ Ad pilorum affectus remedia.

¶ Cutis in capite reliquóque corpore vitiorum remedia.

¶ Remedia ad mammarum affectus.

¶ Remedia ad testium affectus.

¶ Variorum tumorum præter naturam, vulnerum vlcerúmque remedia.

¶ Sedis affectuum remedia.

¶ Ad neruorum articulorúmque affectus remedia.

LIBRI SECVNDI LEMMATA.

PRAEFATIVNCVLA.

¶ Ad ſtomachi & hypochondriorum affectus remedia.

¶ *Febricitantium remedia.*

¶ *Pulmonis thoracisque affectuum remedia.*

¶ *Ad intestinorum affectus remedia.*

¶ *Hepatis ac splenis affectuum remedia.*

¶ *Ad lumbricos remedia.*

¶ *Ad vteri reliquorúmque genitalium membrorum affectus remedia.*

PLINIVS HIST. NAT.

Lib. XXII. cap. 24.

NON fecit cerata, malagmata, emplastra, collyria, antidota parens illa ac diuina rerum artifex: officinarum hæc, imo veriùs auaritiæ commenta sunt. Naturæ quidem opera absoluta atque perfecta gignuntur: paucis ex causa, non ex coniectura rebus assumptis, vt succo aliquo sicca temperentur admeatus, aut corpore alio humentia ad nexus. Scrupulatim quidem colligere ac miscere vires, non coniecturæ humanæ opus, sed impudentiæ est. Nos nec Indicarum Arabicarúmque mercium, aut externi orbis attingimus medicinas. Non placent remediis tam longè nascentia: non nobis gignuntur, imò ne illis quidem: alioquin non venderent. Odorum causa, vnguentorúmque & deliciarum, si placet, etiam superstitionis causa emantur, quoniam thure supplicamus & costo. Salutem quidem sine his posse constare vel ob id probabimus, vt tantò magis sui delicias pudeat.

Idem lib. XXIIII. cap. I.

SOla Naturæ placuerat esse remedia parata vulgo, inuentu facilia ac sine impēdio, ex quibus viuimus. Postea fraudes hominum & ingeniorum capturæ officinas inuenêre istas, in quibus sua cuique homini venalis promittitur vita. Statim compositiones & misturæ inexplicabiles decantantur: Arabia atque India in medendo æstimantur, vlcerique paruo medicina à Rubro mari importatur, cùm remedia vera quotidie pauperrimus quisque cœnet. Nam si ex horto petantur, aut herba vel frutex quæratur, nulla artium vilior fiat. Ita est profectò: magnitudo populi Romani perdidit ritus, vnicendóque victi sumus. Paremus externis, & vna artium Imperatoribus quoque imperat.

Idem lib. XXIX. cap. I.

INuehi peregrinas merces, cōciliaríque extremo pretio, displicuisse maioribus crediderim equidem, non tamen hoc Catonem prouidisse, cùm damnaret artem. Theriace vocatur excogitata compositio luxuriæ. Fit ex rebus externis, cùm tot remedia dederit Natura, quæ singula sufficerent. Mithridaticum antidotum ex rebus liiij. componitur, inter nullas pondere æquali, & quarundam rerum parte sexagesima denarij vnius imperata. Quo Deorum per fidem ista monstrante? Hominum enim subtilitas tanta esse non potuit. Ostentatio artis & portentosa scientiæ venditatio manifesta est. Ac ne ipsi quidem illam nouêre, &c.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAzarbæi, de facilè parabilibus tam ſimplicibus quàm compoſitis medicamentis, ad Andromachum, Liber prior.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

PRÆFATIO.

DOCTRINAM de ſimplicibus medicamẽtis, ſpectatiſſime Andromache, eâ quæ de variè cõpoſitis agit gratiorem acceptiorémque eſſe conſtat: quia non modò intellectu facilior eſt, ſed & expeditior. Adde quòd ſingulorum quæ exhibentur vis & facultas, tãquam ſincera, ſoluta & impermixta, vtentibus ipſis conſpicuam ſeſe præbet, ex eáque facilè deprehenditur id quod peculiaribus affectibus curandis aptè conuenienterq; congruit: at in iis medicamentis, quæ maiore varietate prędita ſunt, haud ita fieri animaduertitur. In iis enim facultas nõ ad ſingulares eorũ quę ſimul miſcẽtur actiones, ſed ad ineffabilẽ quãdam ipſius mixtionis compagem refertur. Hos autem libellos tibi dedicamus, tũ quia pro rerũ vſu, quo ipſe vales, de laboribus noſtris iudiciũ facere potes, tum quia viro noſtri ſtudioſo talis etiam gratia meritò debetur. Porrò à capitis affectibus ordiemur, ſi priùs monuerimus, remedia quæ ad interna vitia potionum forma vſurpamus, ea nos non niſi in diuturnis, quíque iam veluti callum contraxerint, affectibus admittere: quippe qui haud ignoremus mala recentia communi ac minùs operoſa curatione ſanari.

Parabilia capitis affectuum remedia.

Ad Cephalalgias recentes & citra febrim.

Capitis doloribus recentibus citra febrim ortis auxilio ſunt infuſa hæc olea: ſylueſtris oliuæ,

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑζαρβέως περὶ εὐπορίστων ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων βιβλίον τῶν δυοῖν πρῶτον, πρὸς Ἀνδρόμαχον.

A ΗΤΩΝ ἁπλῶν φαρμάκων παράδοσις, τιμιώτατε Ἀνδρόμαχε, τῆς τῶν ποικίλων ἀποδεκτοτέρα πέφυκεν, οὐ μόνον διὰ τὸ εὐπαρακολούθητον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ εὐπόριστον· καὶ διὰ τὸ αὐτὴν τῶν προσφερομένων ἑκάστου τὴν δύναμιν φανερὰν ὑπάρχειν B τοῖς προσφερομένοις καὶ χρωμένοις, ἀπολελυμένην καὶ ἀνεπίμικτον ἑτέρου φύσεως ὑπάρχουσαν, λαμβάνεσθαί τε ῥᾳδίως ἐξ αὐτοῦ τὸ ὡς πρὸς τὰ πάθη κατάλληλον· ὅπερ ἐπὶ τῶν ποικιλωτέρων οὐχ ὁρᾶται γινόμενον φαρμάκων. ἀναφέρεται γὰρ ἐπ᾽ ἐκείνων, οὐκ ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος τῶν μιγνυμένων ἐνεργείας ἡ δύνα- C μις, ἐπὶ δὲ τὴν ἐκ μίξεως ἀνεκλάλητον ἀλληλουχίαν. Ἀνατίθεμεν δέ, σοι τὰ βιβλία τῷ δυναμένῳ ἐπικρῖναι δι᾽ ἧς ἔχεις ἐμπειρίας τῶν ἡμετέρων πόνων, καὶ διότι ὀφείλεται ἀνδρὶ ἀποδεχομένῳ ἡμᾶς ἡ τοιαύτη χάρις. Ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν περὶ κεφαλὴν συνισταμένων παθῶν, προδιαστειλά- D μενοι ὅτι ὅσα ἐν πόματος μέρει παραλαμβάνομεν ἐπὶ τῶν ἐντοπιδίων, ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων ἤδη καὶ τύλον ἐχουσῶν ἐγκρίνομεν διαθέσεων· οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, ὅτι πρόσφατον πάθος διὰ τῆς κοινῆς καὶ ἀπεριέργου θεραπεύεται ἀγωγῆς.

Moib. ἐξ αὐτοῦ τὸ πρὸς

E Εὐπόριστα βοηθήματα πρὸς τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν πάθη.

CAP. I. Πρὸς κεφαλαλγίας προσφάτους δίχα πυρετοῦ γινομένας ὠφελεῖν πέφυκεν, ἔλαιον ἐμβρεχόμενον τὸ ἐκ τῆς ἀγριάδος ἐλαίας,

ῥόδινον, μύρσινινον, ἀμυγδάλινον, μήλινον, οἰνάνθινον. ποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ μετὰ ὄξους, καὶ μετὰ χυλοῦ ἐνίοτε παραμιγνυμένου ἀνδράχνης, ἀειζώου, ἑλξίνης, στρύχνου, τριβόλου χλωροῦ, μυωτοῦ. Ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ψύλλιον σὺν ὄξει βραχὲν καὶ ῥοδίνῳ· καὶ τῆλις βραχεῖσα ἐν ὕδατι, καὶ ἑψηθεῖσα ἐπὶ ὀλίγον, ἕως γλισχράσματος αὐτῆς μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους ἐμβρεχομένης. Κατάπλασμα κεφαλῆς, μετώπου καὶ κροτάφων. ἄρτον μετ᾽ ὀξυκράτου καὶ ῥοδίνου λειώσας ἐπιτίθει.

II. Πρὸς δὲ τὰς χρονίας κεφαλαλγίας, ὀνίνησιν ἐμβρεχόμενα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ταῦτα· σφονδύλιον, πευκέδανον, ἄγνου σπέρμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ γλοιοποιηθέν, ὤκιμον, ἄμωμον, δαφνίδες, ἕρπυλλον, καλαμίνθη, κόνυζα ἡ λεπτόφυλλος, πήγανον, ἀμύγδαλα πικρά. καὶ τὰ ἀποζέματα δὲ τούτων, μιγνύμενα τῷ ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, ποιεῖ. πρὸς δὲ τούτοις σκαμμωνία τε καὶ συκαμίνου ὀπός, καταπλασσομένου τοῦ μετώπου καὶ κροτάφων· ἐνίοτε δὲ εἰ ἐπείγοι, καὶ ὅλης τῆς κεφαλῆς. Ἁρμόζει δὲ μετὰ ἀλφίτου, ἤγουν ἀλεύρου κριθίνου ἢ ἄρτου, ταῦτα· ἡδύοσμον ὑγρὸν καὶ ξηρόν, ἀνδράχνη, ὑοσκυάμου φύλλα, στρύχνον, κόριον, σέριδος", πολυγόνου, ἀειζώου, σισυμβρίου τοῦ καλουμένης καρδαμίνης. μετὰ ὄξους δὲ καὶ ῥοδίνου μιχθέντα καταπλάσσεται ἄγνου φύλλα, ἀλόη, *ἀμύγδαλα πικρά, μελίλωτον, μύρτα, ὀξυμυρσίνης καρπός, οἰνάνθινον, ῥόδα, ῥίζα ἴριδος ξηρᾶς, ἀγριελαίας ἄνθη, μελάνθιον, σταφὶς ἀγρία μετὰ δαφνίδων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν χρονίων· σήσαμον ὁμοίως, αἴρινον ἄλευρον μετὰ στέατος χοιρείου. καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων ἤδη· ἢ κάρδαμον φώξας λεῖον, ἀναλάμβανε ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ἔμπλασον ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἢ κάρυα Ποντικὰ καὶ πήγανον ὀλίγον, λεῖα σὺν ῥοδίνῳ· ἢ ὀρίγανον λεῖον σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ φυράσας, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ξηρὰν λείαν σὺν οἴνῳ" καμμηναίῳ· ἢ ἴρεως λείας ὀξύβαφον, "πεπέρεως κόκκοις ἑπτά, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ.

φύλλα,

Ἀμιναίῳ.

καὶ πεπέρεως, Moibanus.

III. Πταρμικὰ ἐγχεόμενα ταῖς ῥισὶ σὺν μέλιτι, καθαίρει καὶ διὰ στόματος ὠφελίμως. χρώμεθα δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων κεφαλαλγιῶν, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν ἄλλων βοηθημάτων ὑπακουόντων.

roſaceum, myrtinum, amygdalinũ, melinũ & œnanthinum: eaq; cum aceto, admixto interdũ ſucco portulacę, ſemperuiui, helxines, ſolani, tribuli virẽtis aut myoſotidis. Eſt & efficax pſyllium maceratũ in aceto cum roſaceo: necnõ & è fœnogræco in aqua macerato & leuiter cocto extracta muccago, cum roſaceo & aceto itidem irrigata. Capiti verò, fronti ac temporibus cataplaſmatis in modum adhibeto panem, cum poſca & roſaceo tritum.

Ad Cephalæas ſeu cephalalgias diuturnas.

Doloribꝰ capitis inueteratis hęc cum aceto & roſaceo vtiliter irrigãtur: Spondylium, peucedanum, ocimũ, amomum, lauri baccæ, ſerpyllum, calamẽtum, conyza tenuifolia, ruta & amygdalæ amaræ. Idẽ præſtãt eorũdẽ decocta, ãmixtis aceto & roſaceo: necnõ & viticis ſemẽ, cum aceto itidẽ & roſaceo ad ſtrigmenti conſiſtentiã redactum: adhæc ſcammoniæ & ſycamini lacteus ſuccus frõti ac tẽporibꝰ adhibitus: interdũ etiã, ſi dolor vrgeat, toti capiti. At cum polẽta farinâve hordeacea aut pane cõueniunt iſthæc: mẽta ſeu recens ſeu arida, portulaca, hyoſcyami folia, ſolanũ, coriãdrũ, intybi folia, itẽq; polygoni ſemperuiui, & ſiſymbrij qđ cardamine dicitur. Aceto verò & roſaceo mixta hæc imponũtur: viticis folia, aloë, melilotus, myrti baccæ, ruſci fructus, œnanthe, roſæ, radix iridis ſicca, oleaſtri flores, melanthiũ, ſtaphis agria cũ lauri baccis, pſertim in diutinis doloribꝰ: ſeſamũ ſimiliter, loliacea farina cũ adipe ſuillo, idq; in affectibꝰ iã inueteratis. Aut naſturtiũ toſtũ & tritũ excipe aceto & roſaceo, frõtiq; alline. Aut: nucibus auellanis & pauca ruta tritis cũ roſaceo eodẽ modo vtitor. Aut: origanũ tritũ cũ aceto & roſaceo ſubigito, aut cucumeris ſylueſtris radicẽ tritã cũ vino Aminæo: aut deniq; iridis tritę acetabulũ, additis piperis granis ſeptẽ cũ aceto & roſaceo.

Sternutatoria ad eaſdem capitis dolores.

Sternutatoria quę naribus infunduntur cum melle, vtiliter etiam per os euacuant. Iis autem vtimur in antiquis capitis doloribus, quique aliis nullis cedunt auxiliis.

Sũt aũt ſucci anagallidis, marrubij, radicũ cyclamini & anemones, itẽq; cucumeris agreſtis & chelidonij minoris. Itidẽ foliorũ hederę & braſſicæ, necnon & radicis betę albæ: prætereáq; irinũ vnguẽtũ. Sicca verò tritáq; cũ melle infunduntur, ſtruthiũ, daphnoidis ſemẽ, iris ſicca, veratrum albũ, caſtoriũ, nitrum, ſampſuchũ, piper & ſtaphis agria: itémque melanthium cum irino vnguento, & elaterium ex aqua.

Vaporationes & ſicciora ſternutatoria.

Erit & vtile ſuffit⁹ excitare, quorũ vapores narib⁹ excipiãtur, vti ex aniſo. Iuuãt & cõuenietib⁹ adhibita tẽporib⁹ ſternutatoria: qualia ſũt, veratrũ, caſtoriũ, pip, ſtruthiũ, ſinapi, & ęrugo raſilis: trichomanes itidẽ tritũ narib⁹ inditũ, vti & ptarmica herba, ab effectu nomen ſortita.

Apophlegmatiſmi.

Quin & apophlegmatiſmi haud inefficaciter vſurpantur, in his qui diuturno capitis dolore infeſtãtur. In eũ verò vſum cõmodè cõmãducãtur, daphnoidis ſemẽ, capparis agreſtis fructus, crethmi & naſturtii ſemina, maſtiche, ſinapi, pip rotũdũ æquè ac longũ, pyrethrũ & ſtaphis agria cum nitro & pipere: (ſed hęc fauces adurunt:) anemones radix, vua paſſa extractis vinaceis cũ pipere, thymus, hyſſopus, ſtruthiũ. Eſt & vtilis vaporatio ex aqua marina calente in aceto cocta.

Perfuſiones.

Sin doloris acerbitas nos ad alia magis cõpoſita tranſire cogat auxilia, poſt antè memorata abraſo pri⁹ capite pfuſionibus vtemur, è decocto cupreſſi, lauri, capitulorũ papaueris ſiccorũ, viticis foliorũ & ſeminis qđ papaueris erratici capitulis cõtinetur. Sed his vtimur etiã in curãdis phreniticis: ſũt enim ſõnifera.

Ad coryzam.

Catarrhos q̃ in nares ferũtur inhibẽt, bitumẽ ſuffitũ, myrrha narib. illita, & farina fabarum cũ allio abſorpta. Cõfert & nigella plurimùm olfactu, itẽq; cupreſſi pilularũ ſemẽ cũ vino tritũ & in nares attractum.

Sternutationes cientia, eaſdemq; inhibentia.

Sternutamenta excitantur, ſi digitis firmiter prehendantur nares ſimul & venæ ad oculorũ angulos ſitæ. Cõtrà ſiſtuntur ſternutationes continuę, herbę ocimi aut ſeminis eiuſdem contriti odore.

A Ἀναγαλλίδος χυλὸς, πρασίου, κυκλαμίνου ῥίζης, ἀνεμώνης ῥίζης, σικύου ἀγρίου ῥίζης, χελιδονίου τοῦ μικροῦ τῶν ῥιζῶν, κισσοῦ φύλλων, κράμβης φύλλων, τεύτλου λευκοῦ τῆς ῥίζης· ἴρινον μύρον. Ξηρὰ δὲ λεῖα ἐγχεῖται σὺν μέλιτι, στρουθίον, δαφνοειδοῦς σπέρμα, B ἶρις ξηρὰ, ἐλλέβορος λευκὸς, καστόριον, νίτρον, σάμψυχον, πέπερι, σταφὶς ἀγρία, μελάνθιον σὺν ἰρίνῳ, ἐλατήριον σὺν ὕδατι.

IIII. Ὑποθυμιώμενον δὲ ταῖς ῥισὶ διὰ τῆς τῶν ἀτμῶν ἀναδόσεως, ὠφελεῖ ἄνισον. Ὠφελεῖ δὲ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς παραλαμβανόμενα καὶ τὰ πταρμικά. ἔστι δὲ ἐλλέβορος C καὶ καστόριον, πέπερι, στρουθίον, σίνηπι, ἰὸς ξυστὸς, τριχομανὲς λεῖον ἐντιθέμενον ταῖς ῥισὶν, καὶ ἡ λεγομένη πταρμικὴ πόα.

V. Καὶ οἱ ἀποφλεγματισμοὶ δὲ οὐκ ἀνωφελῶς ἐπὶ τῶν χρονίως κεφαλαλγούντων παραλαμβάνονται. Ἐπιτηδεύονται δὲ διὰ μασσωμένων τούτων, δαφνοειδοῦς σπέρματος, καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀγρίων καρποῦ, κρή- D θμου, καρδάμου καρποῦ, μαστίχης, νάπυος, πεπέρεως στρογγύλου καὶ μακροῦ, πυρέθρου, καὶ σταφίδος ἀγρίας, μετὰ νίτρου καὶ πεπέρεως· (καίει δὲ ἀρτηρίαν) ἀνεμώνης ῥίζα, σταφὶς ἐκγεγαρτισμένη μετὰ πεπέρεως, θύμον, ὕσσωπον, στρουθίον. ὑπαλμιζόμενα δὲ πρὸς ὠφελείας καθίσταται θάλασσα θερμὴ σὺν ὄξει ἑψομένη.

E VI. Εἰ δέ ποτε ἀναγκαζόμεθα δι' ὑπερβολὴν ἀλγημάτων ἐπὶ ποικιλωτέρας ἔρχεσθαι βοηθείας, χρησόμεθα ἐκ τῶν προειρημένων καὶ καταντλήμασιν, ἐψιλωμένης τῆς κεφαλῆς· ἀποζέματι κυπαρίσσου, δάφνης, μήκωνος κωδίων ξηρῶν, ἄγνου φύλλων, καὶ καρπου μήκωνος τῆς ῥοιάδος τῶν κεφαλῶν. F χρώμεθα δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν· ὑπνωτικὰ γὰρ ἄγαν καθεστήκασι.

VII. Καταῤῥόοις δὲ τοῖς ἐν μυκτῆρσιν ἐφίστησιν, ἄσφαλτος ὑποθυμιωμένη, σμύρνα διαχριομένων τῶν μυκτήρων, κυάμινον ἄλευρον σὺν σκορόδῳ ῥοφούμενον. μελάνθιον ὀσφραινόμενον ὠφελεῖ μεγάλως. κυ- G παρίσσου σφαιρίου σπέρμα, τετριμμένον μετὰ οἴνου καὶ ἀναῤῥοφηθὲν τῷ μυξωτῆρι.

al. διαχριομένων.

VIII. Πταρμοὺς δὲ κινοῦσι παρακρατηθεῖσαι τοῖς δακτύλοις * αἱ ἐσκανθίδες φλέβες, καὶ ῥῖνες.* παύει δὲ πταρμοὺς συνεχεῖς, ὠκίμου σπέρμα λεῖον, καὶ ἡ πόα ἀποσφερομένη.

ἀποσφραινομένη.

IX. Τοῖς δὲ σειριῶσι παιδίοις ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται ἡλιοτροπίου τοῦ σκορπιούρου καλουμένου φύλλα, κολοκύνθης ξύσματα, σικύου τοῦ πέπονος τὸ ἐπικείμενον τῇ σαρκὶ δέρμα, στρύχνου κηπαίου τῶν φύλλων χυλὸς μετὰ ῥοδίνου.

X. Ἐπὶ δὲ τῶν μετὰ πυρετοῦ τὴν κεφαλὴν πεπονθότων, ὡς ἐπὶ φρενιτικῶν καὶ ληθαργικῶν, ἁρμόζει ἰδίως ἄγνου σπέρμα μετ' ἐλαίου ἑψηθὲν καὶ ἐπιβρεχόμενον· ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, πήγανον σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ἕρπυλλον ὁμοίως, κισσοῦ τῶν φύλλων χυλὸς, καστόριον, ἢ πευκέδανον, ἢ σπονδύλιον μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους, πήγανον καὶ λίνου σπέρμα πεφωγμένον ἡσυχῆ, ἀναληφθέντα κηρωτῇ καὶ ἐπιτεθέντα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μέτωπον.

XI. Ὑπνοποιὰ δὲ καθέστηκεν καταπλασσόμενα κατὰ τοῦ μετώπου καὶ μυκτῆρσι προσαγόμενα, καρπὸς ὠκίμου, ἀτρακτυλίδος, μήκωνος ὀπὸς, ὑοσκυάμου καρπὸς καὶ φύλλα, ἁλικακάβου ὁμοίως· καὶ τὰ μωρέου φύλλα. εἶδος δὲ ἐστι μανδραγόρου· στρύχνου ῥίζης τοῦ ὑπνωτικοῦ φλοιὸς, βακχάριδος φύλλα· ἔστι δὲ εὐώδη· μελάθρων φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ, τῶν μυξωτήρων διαψώμενα, κρόκινον, μετώπιον, κύπρος. αὐτὴ μανδραγόρου, ὀπὸς καὶ ῥίζα, καὶ καρπός. καὶ μήκωνος ὁμοίως, καστόριον, σμύρνα.

forte μαράθρου. Moibanus μαλαβάθρου lectionē prætulisse videtur.

XII. Πινόμενα δὲ ὕπνον ποιεῖ· μηκωνείου < α'. μετὰ στύρακος καὶ σμύρνας ἴσων, δίδου ὀρόβια γ'. ἢ μανδραγόρου ὀβολοὺς δύο μετὰ τῶν προγεγραμμένων ἴσων, ἢ τῶν ῥιζῶν τὸ ἀπόβρεγμα, κυάθων δύο λαμβανομένων· ἢ ὀποῦ μήκωνος ὅσον ὄροβος καταπινόμενος. ἢ τὰ φύλλα τοῦ μήκωνος ἀντὶ λαχάνων λαμβανόμενα, ἐσθιόμενα· θρίδακος ἀγρίας ὀπὸς καὶ ἡμέρας πινόμενος, καὶ αὐταὶ δὲ ἐσθιόμεναι. Χρώμεθα δὲ τοῖς ὑπνωτικοῖς καὶ ἐφ' ὧν ἐστι χρόνια τὰ πάθη, ὅτε τεμνόμενός τις ἢ καιόμενος, ἀναίσθητος ἐθέλοι τῶν ἀλγηδόνων γίνεσθαι.

Contra lethargicos excitare scripsit Diosc. 2. de Mat. med. c.26.

XIII. Δακτυλίῳ δὲ προσαγόμενα ὕπνον ποιεῖ, μανδραγόρου ἢ μήκωνος ὀπὸς αἰθεὶς, καὶ σὺν ἐρίῳ προστεθείς.

XIIII. Ἐγερτικὴν ἔχει δύναμιν ἐπὶ ληθαργικῶν τῇ ῥινὶ προσαγόμενα, ὄξος, ἐλλέβορος λευκὸς, σίναπι, πέπερι, καστόριον, στρούθιον,

Ad Siriasin infantium.

Siriasi laborãtibus puerulis ex vsu sũt hæc sincipiti imposita: heliotropij, quem scorpiurum vocãt, folia, cucurbitæ ramenta, cucumeris, qui Pepon dicitur, cutis carni incumbens, solani hortensis è foliis succus cum rosaceo.

Ad phreniti-dē & lethargum.

His quibus cũ febre caput malè affectum est, veluti phreniticis atq; lethargicis, priuatim ista cõueniũt: lini semen cum oleo coctum & instillatum, amygdalæ amaræ cum aceto & rosaceo, ruta itidem cum aceto & rosaceo, similitérq; serpyllum, hederaceorum foliorũ succus, castorium aut peucedanũ, aut spõdylium cum aceto & rosaceo: ruta deniq; & lini semẽ leuïter tostum, si cerato excipiantur & capiti frontíque adhibeantur.

Somnifica foris adhibita.

Somni porrò conciliãdi vim habent hæc imposita fronti cataplasmatum more, vel naribus admota: semen ocymi & atractylidis, papaueris liquor, semẽ ac folia hyoscyami, similitérque halicacabi, morij, quæ species est mandragoræ, folia, solani somniferi è radice cortex, baccharis folia, quæ quidẽ odorata sunt, fœniculi folia in vino decocta & naribus affricta, crocinũ vnguẽtum, metopium, cyprus, mandragoræ similitérque papaueris flores, liquor, radix & semen, castorium, myrrha.

Eadem intrò sumpta.

Hæc verò sũpta somnos alliciũt: Meconij drach. j. cũ styracis ac myrrhę pari põdere misceto: dosis quãta est triũ erui granulorũ magnitudo. Aut mandragoræ obolos duos cum antè memoratorum pari pondere exhibeto. Aut diluti quod ex eiusdẽ radicibus paratur cyathos duos. Aut papaueris liquor erui magnitudine deglutiatur: aut papaueris folia in cibo sumantur. Idẽ præstãt lactucæ syluestris æquè ac satiuæ liquor haustus, ac ipsæ quoq; lactucæ esitatæ. Cæterùm vtimur & somnificis in diuturnis affectibus, cùm quis sectionẽ vstionémve admissurus cruciatuum sensum cupit euitare ac subterfugere.

Eadẽ ano subdita.

Accersit & somnum mandragoræ aut papaueris liquor, si dilutus lana excipiatur anóque subdatur.

Lethargicos excitantia remedia narib. admota.

Lethargicos excitare valent hæc admota narib⁹: acetũ, veratrũ albũ, sinapi, piper, castorium, struthium,

ſpondylium, peucedanũ, vituli marini coagulum, cedria, pix liquida, ruta, abrotonũ, vſtus lucernæ funiculus, naſturtiũ, pix cruda, laſerpitij liquor, cepa, allium, galbanum, bitumẽ, vrtica cruribus & frõti admota, frigidę copioſę aut aceti perfuſio, tritũ ſinapi ex aceto cruribus & manibus extremis illitũ. Aliud: aſininæ auris ſordibus ægri frõtem illine. Aliud, quod non quidem excitat, ſed ſomnũ potiùs allicit: Thuris, myrrhæ ana drachmas ij. radicis ſiccæ nigri mandragoræ ana drachmas ij. opij drachmã j. terito & cum roſaceo miſceto, tandémq; panniculo lineo excepta olfacito.

Eadẽ ſuffita. Suffitu verò excitãt hęc: lapis qui intra Samiam terram reperitur, loti arboris ramentorum dilutũ, caſtorium, balſami ſemen ex aqua (quod vertiginoſos itidẽ irrigatũ adiuuat) lapis gagates, peucedanũ, bitumẽ, ſulphur, galbanum, ſpondylium, ſagapenum, lichen equorum, muli & elephãtis vngula, eboris ramentũ, cornu ceruinũ: vituli marini, itẽq; hœdi coagulum, hirci ſordes, adeps crocodili, abrotonũ & laſerpitium.

Eadem pota. Excitãt & hęc in potu ſumpta, lapis qui in Samia terra reperitur, loti arboris ramentorũ dilutum, caſtorium, ſeménque balſami ex aqua.

Ad vertiginẽ. Vertiginoſis vtiles ſunt irrigationes, quas anteà caput dolẽtibus cõuenire diximus. Eoſdẽ etiã excitãt quæcũq; lethargicos expgefaciũt.

Ad maniam. Furioſos itidẽ iuuabunt irrigationes, quarũ vſum in capitis doloribꝰ eſſe diximus. Iiſdem porrò in potu conferunt, hippomarathri radix & ſemẽ ex aqua, bryonię radicis itidẽ drach. j. ex aqua aut melicrato quotidie ſũpta, necnõ & lapis qui in Samia terra reperitur, ac reſinæ itidẽ Africanæ drach. j. ex aqua pota. His præterea ſuffitus iidem adhibẽtur, quos lethargicis aſcripſimus.

Ad Epilepſiã remedia. Comitiales iuuãtur, ſi [eorũ ſcrophulę ad collũ vſq;] muſtelę ſãguine perungãtur. Sed & ipſa muſtela cõfert abiectis capite ac pedibꝰ cocta, & in cibo ſumpta: veluti & iecur eiuſdẽ ex aqua potũ, itẽq; iecur aſininũ eſitatũ, idq; ieiuno vẽtricu-

A σπονδύλιον, πευκέδανον, φώκης πιτύα, κεδρία, πίσσα ὑγρά, πήγανον, ἀβρότονον, ἐλλύχνιον κεκαυμένον, κάρδαμον, πίττα ὠμή, σιλφίου ὀπὸς, κρόμμυον, σκόροδον, χαλβάνη, ἄσφαλτος, κνίδη προσαπτομένη σκέλεσι καὶ μετώπῳ, ὕδατος πολλοῦ καὶ ψυχροῦ, ἢ ὄξους κατάντλησις· σίνηπι λεῖον σὺν ὄξει B καταχριόμενον κατὰ τῶν σκελῶν καὶ χειρῶν ἄκρων. ἐκ τοῦ ῥύπου τοῦ ὠτὸς τοῦ ὄνου ἄλειφε τὸ μέτωπον τοῦ ἔχοντος. Ἄλλο διεγερτικὸν καὶ ὑπνωτικόν. λιβάνου, σμύρνης ἀνὰ < β΄. μανδραγόρου μέλανος τῆς ῥίζης ξηρᾶς Γο. β΄. ὀπίου μήκωνος Γο. α΄. τρίψας, μίξας μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, καὶ ἀναλαβὼν εἰς ῥάκος λινοῦν ὀσφραίνου.

Cõtrà ſentire videtur ipſe Dioſcorides lib. 2. de Mat. med. c. 18.

μὴ διεγερτικὸν, ἀλλὰ ὑπνωτικόν

C XV. Ὑποθυμιώμενα δὲ ἐγείρει, λίθος ἔσωθεν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου πρισμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, καστόρειον· βαλσάμου καρπὸς μεθ' ὕδατος, ὃς καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς ὠφελεῖ ἐν ἐμβρέγματι. λίθος γαγάτης, πευκέδανον, ἄσφαλτος, θεῖον, χαλβάνη, σπονδύλιον, σαγαπηνόν, λειχὴν ἵππων, ἡμιόνου, ἐλέφαντος ὄνυξ, D καὶ ξύσμα ὀδόντων, κέρας ἐλάφου, φώκης πιτύα καὶ ἐρίφου, τράγου ῥύπος, κροκοδείλου στέαρ, ἀβρότονον σίλφιον. Πινόμενα δὲ ἐγείρει λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου πρισμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, καστόρειον, βαλσάμου καρπὸς μεθ' ὕδατος.

ἔσωθεν vel ὁ ἐν vt infrà.

XVI. Καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς δὲ ὠφελεῖ E ἐμβρέγματα τὰ προγεγραμμένα ἐπὶ τῶν κεφαλαλγούντων. διεγείρει δὲ αὐτοὺς ὅσα καὶ τοὺς ληθαργικούς.

XVII. Χρῆσθαι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μαινομένων, ἐπιβρέγμασι τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ κεφαλαλγίας. Πόματα δὲ ὠφελεῖ τοὺς μαινομένους, F ἱππομαράθρου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα σὺν ὕδατι, βρυωνίας ῥίζας < α΄. μεθ' ὕδατος καθημερινὴ σὺν μελικράτῳ καὶ λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, ῥητίνης Λιβυκῆς < α΄. μεθ' ὕδατος πινομένη. θυμιᾶται δὲ ἐπ' αὐτῶν ὠφελίμως ὅσα ἐπὶ ληθαργικῶν ἱστόρηται.

XVIII. Ἐπιληπτικοὶ δὲ ὠφελοῦνται, ἐάν τις τὰς χοιράδας αὐτῶν μέχρι τοῦ τραχήλου G γαλῆς αἵματι καταχρίσῃ. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη γαλῆ, χωρὶς τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ κεφαλῆς· καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτῆς μεθ' ὕδατος πινόμενον ὠφελεῖ· καὶ ἧπαρ ὄνειον ἐσθιόμενον· νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

Sciolus quidam hauddubiè ex malè intellectis iis quæ leguntur apud Dioſc. lib. 2. de Mat. med. cap. de muſtela hũc locũ deprauaſſe videtur.

ἢ λέοντος χολὴν μίξας μέλιτι ἀπόθου, καὶ δίδου ἐντεῦθεν κοχλιάριον ἓν μεθ' ὕδατος ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, προκαθαίροντες τούτῳ. *κνήκου ὀβ. γ'. νάρδου ὀβ. β'. ἐλλεβόρου μέλανος ὀβ. α'. σκαμμωνίας < δ'. νίτρου < β'. μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ δίδου < β'. μετὰ μελικράτου. πόσει καὶ πελαργοῦ κόπρος μεθ' ὕδατος, ἢ μετ' ὀξυμέλιτος. καὶ ἀγαρικοῦ ὀβ. γ'. πευκεδάνου τὸ αὐτό. καὶ φώκης πιτύας ὀβ. α'. συνειληφέντα λεῖα. ἢ ὀνωνίδος ῥίζας ἐν ὀξυμέλιτι εἰς τὸ ἥμισυ ἕψει. Πίνεται ὠφελίμως σὺν ὀξυκράτῳ αἰγείρου καρπός. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, < α'. αἷμα δὲ ἄγει. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα· ἀκόνης Ναξίας τὸ ἀπότριμμα, καὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σὺν ἐλαίῳ σιδήρου· πιτύα λαγωοῦ ἢ νεβροῦ. σπονδύλιον σὺν ὕδατι. βρυωνίας ῥίζης < α. καθ' ἡμέραν εἰς ἐνιαυτὸν λαμβανομένη· στρύχνου τοῦ τὸν καρπὸν ἔχοντος πυῤῥὸν ῥίζα ξηρά. βαλσάμου καρποῦ < ϛ'. ἢ φώκης πιτύα μετὰ ἵππου λειχήνων. καὶ αὐτοὶ δὲ καθ' ἑαυτοὺς λειχῆνες. ἴου ἀγρίου ἄνθος. λίθος Ἄσιος μετὰ μέλιτος, ἐπὶ παιδίων. καρδαμώμου < α'. λωτοῦ τοῦ δένδρου τῶν πρισμάτων ἀπόβρεγμα· πενταφύλλου φύλλα λ'. καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπὶ ἡμέρας λ'. πινόμενα καθ' ἑαυτά. πίνεται δὲ καὶ χελώνης χερσαίας καὶ θαλασσίας αἷμα. ποιεῖ δὲ καὶ ἑψηθεῖσα καὶ ἐκλειχομένη. ἀρνόγλωσσον ἐσθιόμενον. ὄξος σκιλλητικὸν καταῤῥοφούμενον· *ὀποῦ φύλλον, ἢ ὀπὸς σὺν τροφῇ λαμβανόμενος, ἐπιῤῥοφεῖν δὲ ὑδρόμελι. Ποιεῖ καὶ τοῦτο· γαλῆς κοιλίαν κορίῳ πληρώσας ξήρανον, καὶ δίδου ἐξ αὐτοῦ μεθ' ὕδατος, ἢ ὄξους. ἢ λίθον σεληνίτην ἀποξύων δίδου. ἢ μήκωνος ἀφρώδους καρπός, ὀξυβάφου πλῆθος. ὄνυχος ὀνείου κεκαυμένου κοχλιαρίων β'. πλῆθος. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν γλῶσσαν φλὲψ ἐκτμηθεῖσα κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ὡς ἐπὶ δάκτυλον· κνίδη λεία καταπλασθεῖσα. καὶ ταῖς ῥισὶ δὲ ἐντίθεται ὠφελίμως, χολὴ χελώνης θαλασσίας.

ποιεῖ.

Aëtius < .γ'.

Moibanus legere videtur, λίθου ἀσίου ἄνθος, μάλιστα ἐπὶ παιδ. lapidis Asii flos, maximè puerulis.

al. ἐντμηθ.

XIX. Περιαπτόμενον δὲ ἱκανῶς ὠφελεῖ τοῦτο τοὺς ἐπιληπτικούς. χελιδόνων νεοσσοὺς ἀνασχίσας ἐκ τῆς πρώτης νεοσσιᾶς, εὑρήσεις λίθους ἐν τῇ γαστρὶ δύο, ποικί-

A lo. Aliud: fel leonínũ melli ammixtum ſerua, & de eo exhibe cochlear vnum ex aqua ad dies ſeptẽ, purgato tamen priùs corpore ſequenti medicamento: Cnici obolos tres, nardi ob. ij. veratri nigri ob. j. ſcammoniæ drach. iiij. nitri drach. ij. melle excipito, & drachmas duas ex aqua mulſa potui dato. B Prodeſt & ciconiæ fimum ex aqua vel aceto mulſo. Itidem agarici ob. iij. peucedani tantundem & coaguli phocæ obolus vnus terantur, ſimúlque miſceátur. Aut: radices ononidis in aceto mulſo coquito ad medias. Vtiliter quoque bibitur ex poſca populi nigræ fructus, necnon ammoniaci thymiamatis drach. j. (ſed ſanguinem educit:) C rutę ſylueſtris ſemẽ, quod è cote Naxia ferro exacuendo deteritur cum oleo, leporis aut hinnuli coagulum, ſpondylium ex aqua: radix bryoniæ drach. j. põdere ſumpta quotidie ad annũ integrũ: ſolani quod fuluũ gerit fructũ radix ſicca, D balſami ſemen pondere drach. vj. Sic & phocæ coagulum cũ lichenibus equorum, ac ipſi quoque lichenes per ſe, flos violæ agreſtis, lapis Aſius cum melle, in puerulis: cardamomi drach. j. loti arboris ramẽtorũ dilutũ. Conueniũt & quinquefolij folia tricena diebus triginta per ſe pota. Bibitur & ſanguis teſtudinis tã marinæ quàm terreſtris: E eadem etiã cocta & delincta proficit: plantago eſitata prodeſt, acetũ ſcilliticum abſorptum, laſerpitij ſemẽ aut ipſe liquor in cibis ſumptus, dummodò aqua mulſa ſuperbibatur. Efficaciter etiã auxiliatur muſtelæ ventriculus coriãdro refertus & exiccatus, ſi de eo bibẽdum de- F tur ex aqua vel aceto. Aliud: lapidis ſelenitis deraſum puluerẽ exhibeto, aut papaueris ſpumei ſemẽ acetabuli menſura, aut vngulæ aſininæ vſtæ cochlearia duo. Iuuat & venã quæ linguæ parti dextræ ſubiacet ad digiti fermè ſpatium incidere. Valet & vrtica trita & adhibita. Naribus verò fel teſtudinis marinæ v- G tiliter inditur.

Inter amuleta comitiales hoc potẽter adiuuat: Hirundinum pullos primæ fœturæ diffindito: in eorum ventre duos inuenies lapillos,

Amuletum.

vnum quidem colore varium, alterum purũ & vnicolorẽ. Hos priusquàm terrã attigerint, pelli mustelæ aut cerui platycerotis illigato, & è collo brachióve suspendito cõtinenter gestãdos, ita vt nunquam humi deponãtur. Sunt porrò hi lapilli intereadum Luna crescit inquirendi. Hoc eodem amuleto quẽ accessio comitialis inuaserit si contigeris, excitabitur.

Epilepticos excitantia.

Excitat & comitiales sinapi cum aceto olfactũ & suffumigatum galbanum. Quinetiam cõfestim reuocabitur æger, si quancumq; libuerit illius corporis partem compunxeris, manantéque inde sanguine os ipsius perunxeris.

Eosdem prodentia.

Suffitu verò comitiales arguũt, bitumẽ, lapis gagates & cornu caprinum: iecoris iridẽ caprini assati nidor, & ipsum quoque iecur in cibo sumptum.

Ad incubum.

Iis quos incubus frequẽter quasi præfocat, remedio sunt pęonię grana nigra xv. ex aqua sæpenumero pota.

Ebrietatẽ arcentia.

Ebrietatem arcent, amygdalarũ amararũ cremor cyathi vnius mẽsura potus, ceruina caro sale condita, si assata præsumatur, vinũ absinthites præbibitum, ac myrtites etiã similiter sumptum, myrti quoque baccæ esitatæ, & rutæ decoctum haustum.

Eandem discutientia.

Ebrietatem verò iam cõtractam discutiũt, centaurij tenuis decoctũ, verbenacæ supinæ semen ex aqua potum: sic & brassica & raphanus, si superedantur.

Caput offendentia.

Porrò in capitis affectibus cauẽda quæ idipsum tentare apta nata sunt, adeóque affectus ipsos plerũque renouant aut exacerbant. Sunt autem huius generis quæ bibuntur ista: viticis semen, absinthij succus & lac dulce. In cibis verò sumuntur, glandes quernæ, oliuæ nigræ, fructus arbuti, quos memæcyla vocant: eruum, quod quidem frequẽtiùs esitatum etiã articulos resoluit. Ampliùs verò caput offendit, adeò vt leuem etiam soporẽ inducat, myrrha epota: thus, quod & insaniam parit: hederæ corymbi, qui mentẽ etiã permouent: holoschœni semẽ, soporiferũ adeò vt mentẽ etiam sæpe lædat: crocus, peuceda-

A λον ἕνα καὶ τὸν καθαρὸν ἕνα· τούτους δύο δὴ πρὶν ἢ χαμαὶ τεθῆναι, ἔνδησον εἰς δέρμα γαλῆς, ἢ πλατυκέρωτος ἐλάφου, καὶ περίαψον τραχήλῳ ἢ βραχίονι. διηνεκῶς δὲ ἐχέτω τοῦτο, χαμαὶ μηδέποτε τιθείς. λάμβανε δὲ μεταξὺ αὐξομένης τῆς σελήνης τούτους λίθους. τοῦτο αὖ προσάψῃς ἐπιληφθέντι, διεγερθήσεται.

B XX. Ἀνακαλεῖται καὶ τοὺς ἐπιλήπτους σίνηπι μετ᾽ ὄξους ὀσφραινόμενον· χαλβάνη ὑποθυμιαθεῖσα. Καὶ διέλῃς δὲ ἐξ οὑδηποτοῦν μέρους τὸ σῶμα ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ τῷ ἀπορρέοντι αἵματι διαχρίσῃς τὸ στόμα, εὐθέως διεγείρονται.

XXI. Ἐλέγχει δὲ ἐπιληπτικοὺς θυ- C μιώμενα, ἄσφαλτος, γαγάτης λίθος, κέρας αἴγειον. Ἐσθιόμενα δὲ, ἧπαρ τράγιον, ἡ ὀσμή τε ἀπ᾽ αὐτοῦ ὀπτωμένου ἀναφερομένη.

XXII. Πρὸς δὲ τοὺς ὑπὸ τῶν ἐφιαλτῶν συνεχῶς πνιγομένους, ἰῶνται γλυκυσίδης οἱ μέλανες κόκκοι ιε. ποθέντες μεθ᾽ ὕδατος πολλάκις.

D XXIII. Ἀμέθυσα δέ ἐστιν, ἀμυγδάλων πικρῶν ἀποβρέγματος κύαθος εἷς πινόμενος, ἐλάφειον ταριχηρὸν ὀπτὸν προεσθιόμενον, ἢ οἶνος ἀψινθίτης προπινόμενος, ἢ μυρτίτης ὁμοίως λαμβανόμενος, καὶ τὰ μύρτα ἐσθιόμενα, καὶ πηγάνου ἀπόζεμα πινόμενον.

E XXIIII. Ἐπιπινόμενα δὲ μέθην σβεννύει, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ ἀπόζεμα· ἱερᾶς βοτάνης τὸ σπέρμα μεθ᾽ ὕδατος ποθέν, καὶ κράμβη ἐπεσθιομένη, καὶ ῥάφανος.

Ἀετ. περιστερεῶνος ὀρθῆς.

XXV. Δεῖ δὲ διαφυλάττεσθαι ἐπὶ τῶν περὶ τῶν κεφαλικῶν παθῶν, τὰ ἁπτόμενα ταύτης, καὶ πολλάκις εἰς ὑπομνήσεις καὶ παρο- F ξυσμοὺς ἄγοντα τὰς διαθέσεις. ἔστι δὲ πινόμενα μὲν, ἄγνου σπέρμα, ἀψινθίου χύλισμα, γάλα γλυκύ· ἐσθιόμενα δὲ βάλανοι δρύϊνοι, ἐλαῖαι μέλαιναι, ὁ καρπὸς τοῦ κομάρου, ἔστιν δὲ μεμαίκυλα· ὄροβος, τοῦτο δὲ καὶ ἄρθρα παραλύει πολλάκις βρωθείς. ἐπὶ πλεῖον δὲ ἅπτεται, ὥστε καὶ ὑποκαροῦν, σμύρνα πι- G νομένη· λίβανος, ὃς καὶ μανίαν ποιεῖ. κισσοῦ κόρυμβοι, οἳ καὶ ταράσσουσι τὴν διάνοιαν. ὀλοσχοίνου καρπὸς κρητικὸς· ὥστε καὶ παίζειν πολλάκις τὴν διάνοιαν. κρόκος, πευκέδα-

forte καρωτικὸς legendum.

πλάζειν.

Moib. ex Gal. & Aëtio addit, ταραχώδεις ὕπνους, quippe cùm styrax iisdem autoribus vsu largiore somnos turbulentos efficiat.

νου, κυκλάμινος ξηρὰ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. στύραξ δὲ ὀλίγος μὲν ποθεὶς λύει σκυθρωπότητα, πολὺς δὲ καὶ κατασκευάζει.

XXVI. Ταραχώδεις δὲ ὕπνους ποιεῖ ποθέντα σὺν οἴνῳ, πυκνοκόμου καρπὸς, λεοντοποδίου ὁμοίως, ἐρεγμὸς πολὺς βρωθείς.

Τὰ τῶν ὀφθαλμῶν βοηθήματα.

XXVII. Ὀφθαλμῶν δὲ μελλόντων ῥευματίζεσθαι, ἐφίστησι πολλοῦ ψυχροῦ καταντλήσις, ἐνίοτε καὶ ὄξους μιχθέντος, καὶ μάλιστα θέρους.

XXVIII. Ἵστησι δὲ τὰ ῥεύματα ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐπιτιθέμενα ἀνακολλήματα, ᾠοῦ τὸ λευκὸν, γῦρις, λίβανος, μιχθέντα καὶ ἐπιχρισθέντα ὀθονίῳ, ἢ ἀπὸ τῶν * μαγείρων αἰθάλη πτυέλῳ μαλαχθεῖσα ἐπιχρίεται.

XXIX. Πρὸς δὲ τὰς φλεγμονὰς τῶν ὀφθαλμῶν καταπλάσματα ἁρμόζει, ἄλφιτα μετὰ ἀρνογλώσσου καταπλασσόμενα, βάτου φύλλα ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ μυὸς ὠτίδος, ἢ τριβόλου χλωροῦ, ἀνδράχνης, ἀειζώου, ἀμώμου, ἡμεροκάλλεως, ἴου, κρότωνος φύλλα

Moib. ἐλατίνης.

ἐλάτης, φύλλα πολυγόνου, σερίδος, σελίνου, κορίου, κυπαρίσσου φύλλα λεῖα, κολοκύνθης ξύσματα, πέπονος σὰρξ, σχοίνου φύλλα τὰ ἁπαλὰ, ὑοσκυάμου φύλλα, κυδωνίων ἄνθος, μήκωνος κωδίων ἀφέψημα προσαντλούμενον, καὶ αὐταὶ αἱ κωδίαι λεῖαι καταπλασσόμεναι, βούτυρον νεαρὸν μετ' ἐρίου ἐπιτιθέμενον, κράμβης φύλλα θερμὰ ἐπιτιθέμενα, κρόκος σὺν μελιλώτῳ καὶ γλυκεῖ, φλόμου φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ μετὰ πάλης ἀλφίτου, ἀβρότονον σὺν μήλῳ κυδωνίῳ ἑφθῷ, τυρὸς νεαρὸς λεῖος.

μετώπου.

XXX. Κατὰ δὲ τοῦ προσώπου καταπλασσόμενα ὠφελεῖ, σεῦτλον σὺν στυπτηρίᾳ ὀλίγῃ λεία, μαλαβάθρου φύλλα ἐν οἴνῳ ἀποζεσθέντα, κυάμινον ἄλευρον σὺν ὕδατι, σικύου πέπονος σὰρξ, πηγάνου φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθά.

XXXI. Πρὸς δὲ τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ ῥεύματα, τοῦ ἀσφοδέλου ῥίζης χυλοῦ < . α'. κρόκου < . α'. σμύρνης < . α'. γλυκέως παλαιοῦ ξε. β'. ἑψηθὲν ἕως ἑνωθῇ καὶ σχῇ ἐπιχρίσου πάχος. ποιεῖ καὶ τὸ γλαύκιον σὺν ὕδατι, κρόκος σὺν γάλακτι, κωνείου χύλισμα, λύκιον, ῥόδων χυλὸς ἑψηθείς.

A nũ, cyclaminus sicca in vino pota: styrax denique, qui quidem parcè bibitus, tristitiam soluit, liberaliùs verò haustus, eandem affert.

Somnos perturbantia.

Somnos turbulẽtos efficiunt hęc in vino pota: pycnocomi semen, itidémq; leõtopodij, necnon & faba fresa copiosior in cibo sumpta.

Oculorum affectorum remedia.

B

Oculos à fluxionis praeseruantia.

Quominus oculi fluxionib⁹ reddantur opportuni, prohibet largioris frigidæ affusio, admixto etiã interdum aceto, præsertim æstatis tempore.

Eorũdem fluxiones sistẽtia.

Ipsas verò fluxiones sistunt adhibita fronti anacollemata, ex oui cãdido, farinæ polline & thure simul C mixtis & linteolo inducti s. Iuuat & *coquinariam fuliginem saliua subactam illinere.

al. è populo nigra collectum.

Ad oculorum inflãmationes.

Oculorum inflãmationibus pro cataplasmate adhibita conueniunt, polenta cum plantagine, folia rubi, plantaginis, auriculæ muris, tribuli virentis, portulacæ, semperuiui, aD momi, hemerocallis, violæ purpureæ, ricini, elatines, polygoni, intybi, apij & coriandri: itidémque cupressi folia trita, cucurbitæ ramẽta, peponis caro, tenella iunci folia, vti & hyoscyami, cotoneorũ flos. Cõferũt & fotus è papaueris capitum decocto, ac ipsa quoque capita trita & adhibita, butyrum recẽs cum E lana impositum, necnon & brassicæ folia calentia, crocus cum meliloto & passo, verbasci folia cũ vino cocta addito polentæ polline, abrotonum cum malo cotoneo cocto, denique & caseus recẽs tritus.

Imponenda fronti.

Fronti verò imposita iuuant, beta cum exiguo alumine trito, malabathri folia in vino feruefacta, faF bacea farina cum aqua, cucumeris Peponis dicti caro, & rutæ folia in vino decocta.

Ad oculorũ fluxiones simul & inflammationes.

Ad inflammationes simul & fluxiones oculorum valet sequens remediũ: succi radicis asphodeli, croci, myrrhæ an. drach j. cum passi veteris sextariis duobus coquito, dũ G vnita probè linimenti crassitudinẽ adipiscâtur. In idipsum faciũt, glaucium ex aqua, crocus cum lacte, dẽsatus cicutę succus: Lyciũ, ac denique coctus rosarum succus.

Ad eorundem epiphoras & vlcera.

Quæ verò sequũtur simplicia neque adeò operosa remedia, ipsis adhibita oculis, valent tum ad sistendas cõfestim oculorum epiphoras, tum ad eorundem vlcera & expurganda & carne implenda: spodium & laser paribus mista portionibus & in pastillos conformata, semperuiui ac portulacę succi cum gummi & spodij dimidia parte in trochiscos cõformati, ac in recenti malo seu instillati seu etiam illiti: itidem portulacæ succus, & ocimum cum vino.

Ad vehementiss. oculorum dolores.

Vehementes oculorum dolores mitigat, crocus cum lacte, spodium cum defato cicutæ succo, opium similiter, æs vstum, lapis cum lacte muliebri, maximè infantibus, instillatus. Eximiam verò opem affert & iste illitus: Sume succi gramini Parnassij & meliloti partes æquales, myrrhæ dimidium, piperis ac thuris tertiam partẽ, vini ac mellis quantum sat est: coquito in æneo vase, ac vtitor.

Ad eorundem diuturnas fluxiones & vlcera.

Inueteratis vlceribus atque fluxionibus cõueniũt trita & ex aqua illita, lapis galactites ac thyites itidẽ dictus: lapis sapphirus cum lacte, syluestris lactucæ liquor cum lacte muliebri: ipsa quoque lactuca facit ad vlcera & epicaumata. Sumptum verò in potu cuminum ex vino & aqua, diuturnas fluxiones sistit.

Lippitudinis amuleta.

Lippitudinẽ arcet perpetuò appensa collo tribuli radix similitérque polygoni. Credũtur & anno toto à lippitudine incolumes cõseruari, qui Punicę arboris cytinos exiguos necdũ hiantes deuorauerint.

Ad oculorum œdemata.

Oculorum œdemata mitigant, ammi cum lini semine, anethi radix in puluerem redacta cum aqua, fabacea farina cum puluere thuris, itémque oui candidum.

Ad cõfusiones ab ictu.

Oculorum ab ictu confusionibus & inflammationibus priuatim opitulatur stœbes fructus in vino coctus, deindéq; tritus & impositus.

Ad oculos cruore suffusos.

Oculis cruore suffusis medetur sanguis recẽs detractus è columba, turture, perdice, palũbo: lac itẽ muliebre cum thure, granum tinctile cum lacte similiter, hæmatites lapis cum lacte muliebri, hyssopi puluis

A XXXII. Ἐγχυματιζόμενα δὲ ὠφελεῖ ἁπλᾶ καὶ ἀπερίεργα ὄντα, καὶ ἄγοντα ταχέως τὰς ἐπιφορὰς, καὶ τὰ ἕλκη πληρωθῶντα καὶ ἀποκαθαίροντα· σπόδιον καὶ ὀπὸς, ἴσα μιγνύμενα αὐτοῖς εἰς ἀνάπλασιν· ἀειζώου χυλὸς, καὶ ἀνδράχνης κατὰ τὸ πρόσφατον ἐγχυματιζόμενοι μετὰ κόμμεως καὶ σποδίου ἡμίσεος. (πρὸς τὸ σποδίου ἡμίσεος) ἀναπλασθέντες καὶ ἀναχριόμενοι· καὶ ἀρνογλώσσου χυλὸς, ὤκιμον σὺν οἴνῳ.

B

Forte, στέλλοντα.

Parẽthesi interclusa abũdare videntur: & subiuciendum ἢ

XXXIII. Τὰς περιωδυνίας δὲ παύει κρόκος σὺν γάλακτι, σπόδιον σὺν κωνείου χυλίσματι, ὄπιον ὁμοίως, χαλκὸς κεκαυμένος, λίθος μετὰ γάλακτος γυναικείου, καὶ μάλιστα ἐπὶ παιδίου ἐνσταζόμενος. Ποιεῖ δὲ ἄκρως καὶ τοῦτο τὸ ἔγχρισμα. ἀγρώστεως χυλοῦ τοῦ ἐν Παρνασσῷ, καὶ μελιλώτου, ἴσα, σμύρνης ἥμισυ, πεπέρεως καὶ λιβανωτοῦ τὸ τρίτον, οἴνου καὶ μέλιτος σύμμετρον· ἕψε ἐν χαλκῷ καὶ χρῶ.

C

Galactitem aut Melititẽ lapidẽ supplet Gesnerus. Montanus de cote accipiendũ censet, cui lac ipsum instilletur.

XXXIIII. Πρὸς δὲ τὰ κεχρονισμένα ἕλκη καὶ ῥεύματα ἁρμόζει σὺν ὕδατι λεῖα ἐγχριόμενα, λίθος γαλακτίτης, λίθος ὀΐτης καλούμενος, λίθος σάπφειρος σὺν γάλακτι, χαλκὸς κεκαυμένος σὺν γάλακτι, θρίδακος ἀγρίας ὀπὸς σὺν γυναικείῳ γάλακτι· αὐτὴ δὲ ποιεῖ πρὸς ἕλκη καὶ πρὸς ἐπικαύματα. Πινόμενον δὲ ἵστησι ῥεύματα χρόνια κύμινον, σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι λαμβανόμενον.

D

θυΐτης.

E

XXXV. Περιαπτομένη δὲ τῷ τραχήλῳ διηνεκῶς κωλύει ὀφθαλμίαν, τριβόλου ῥίζα, πολυγόνου ὁμοίως. δοκοῦσι δὲ τηρεῖν ἐπ' ἐνιαυτὸν ἀνοφθαλμιάτους κύτινοι ῥοιᾶς μικροὶ καὶ μεμυκότες καταπινόμενοι.

XXXVI. Οἰδήματα δὲ πραΰνει, ἄμμι σὺν λινοσπέρμῳ, ἀνήθου ῥίζα μεθ' ὕδατος λεία, κυάμινον ἄλευρον σὺν λιβανωτῷ λείῳ, καὶ ὠοῦ τὸ λευκόν.

F

XXXVII. Πρὸς δὲ τὰς ἐκ πληγῆς συγχύσεις καὶ φλεγμονὰς ἰδίως ποιεῖ, στοίβης καρπὸς ἐν οἴνῳ ἑψηθεὶς καὶ λεῖος ἐπιτεθείς.

G

XXXVIII. Ὑποδρομὰς δὲ αἵματος θεραπεύει ἐγχριόμενον αἷμα περιστερᾶς πρόσφατον, τρυγόνος, πέρδικος, φάττης. γάλα γυναικεῖον σὺν λιβανωτῷ, κόκκος βαφικὸς σὺν γάλακτι ὁμοίως, αἱματίτης λίθος σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ὕσσωπον λεῖον ἐνδε-

ἀποματτόμενον.

θὲν εἰς ὀθόνιον, καὶ ἀποματτόμενον εἰς ὕδωρ θερμὸν, ὑπωπιαζομένου τοῦ ὀφθαλμοῦ. ἄσφαλτος καὶ λίβανος ἴσα ὑποθυμιαθέντα.

XXXIX. Προπτώσεις δὲ ὀφθαλμῶν στέλλει καταπλασσόμενα, εἰ μὲν ἀλγήματα εἴη, λινόσπερμον καὶ τῆλις σὺν ὑδρομέλιτι ἑφθά. εἰ δὲ παρήκμακε τὰ ἀλγήματα, ἢ μηδὲ ἐγένετο, εὐθέως ἐπὶ τὰ στύφειν καὶ ψύχειν δυνάμενα παραγίνεσθαι δεῖ, ὁποῖά ἐστι, βάτου φύλλα, μελίλωτον σὺν γλυκεῖ καὶ ᾠῶν ἑφθῶν λεκύθοις καὶ κρόκῳ, κυάμινον ἄλευρον σὺν ῥόδοις, λινόσπερμον σὺν ὕδατι καὶ λιβανωτῷ καὶ σμύρνῃ, μελάνθιον σὺν ἀλφίτῳ λείῳ, μηκώνιον σὺν λεκύθῳ ᾠοῦ ὀπτοῦ καὶ κηρωτῇ, πήγανον σὺν ἀλφίτῳ.

forte, λεῖον.

XL. Σταφυλώματα δὲ αἴρει, κανθαρίδος προσφάτου θλασθείσης ἐγχριόμενον τὸ ὑγρὸν, ἢ αὐτή. καθαίρει δὲ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ ἀχλῦς· ποιεῖ δὲ καὶ ὀξυδερκίαν.

XLI. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀμβλυωπούντων ἐγχριόμενα, ἀκόρου χύλισμα, λιβανωτίδος σπέρμα λεῖον μετὰ γάλακτος. μήκωνος κερατίτιδος τοῦ φύλλου ἢ καὶ τῶν ἀνθῶν ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος, καὶ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμον ἀποκαθαίρει. ἁλικακάβου ῥίζης τοῦ φλοιοῦ καὶ καρποῦ χυλὸς ὁμοίως, ἢ καὶ ὀπὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι· πευκεδάνου ὀπὸς ὁμοίως, σαγάπηνον ὁμοίως, ἀνεμωνίου χυλὸς ὁμοίως, ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα ὁμοίως, κεγχρίδων ἄφοδος ὁμοίως, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς τὸ δάκρυον, ἐλλέβορος λευκὸς, ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα, εὐφορβίου χυλὸς, ἰὸς καεὶς, κισσὸς, κιννάμωμον, ἰτέας χυλὸς καὶ ὀπὸς, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ χυλὸς, κισσήρις ὀπτὴ λεία, κρομμύου χυλὸς, κυκλαμίνου τῆς ῥίζης χυλὸς, μαράθου τῆς ῥίζης χυλὸς, "μελάνθιον, καὶ μελισσοφύλλου χυλὸς, ἠριγέροντος χυλὸς, ὀμφάκιον, ὀπὸς σιλφίου, ὀποπάναξ, πηγάνου ἀγρίου χυλὸς, δρακοντίου ῥίζης χυλὸς, θρίδακος ἀγρίας χυλὸς, ἀψίνθιον, λεῖον, λωτοῦ τῆς πόας χυλὸς, χαμαίδρυος χυλὸς, ὠκίμου χυλὸς, πρασίου χυλὸς, νίτρον, ζιγγίβερι, στρούθιον, στυπτηρία ἡ κεκαυμένη, αἱματίτης λίθος, κοράλλιον, κοχλίας χερσαῖος κεκαυμένος, χελιδόνων νεοττῶν κεκαυμένων ὡς τέφρα· τούτων ἕκαστον σὺν μέλιτι

μελανθίου

A linteolo inuolutus in calentē aquā demersus, & oculo pro fotu adhibitus. Suffumigatur & oculi bituminis ac thuris paribus portionibus.

Ad oculorum procidentias.

Procidentes oculos reprimũt, siquidem dolores infestant, imposita hæc: lini semen & fœnumgræcum cum aqua mulsa cocta. Sin dolores remiserint, aut nulli prorsus B adfuerint, statim ad ea quę adstringendi refrigerandiq; facultate pollent accedendum: qualia sunt rubi folia, melilotus cum passo, ouorum coctorum vitellis & croco: lomentum fabarum cum rosis, lini semen cum aqua, thure & myrrha: melanthium cum polenta tritum, meconium cum assati oui vitello & cera- C to, ruta cum polenta.

Ad staphylomata.

Staphylomata tollit contusæ recēns cantharidis humor illitus: ac ea ipsa quoque. Purgat & quæcunque pupillis tenebras offundunt, vti argema, nubeculas & caligines, oculorúmque aciem exacuit.

Ad oculorum hebetudinem.

Oculorum hebetudini medētur hæc illita: densatus acori succus, li- D banotidis semen cum lacte tritum, è corniculati papaueris folio aut etiā flore succus instillatus, qui quidem & argema iumētorum expurgat: halicacabi è radicis cortice & semine succus eodem modo, ac liquor etiam eiusdem cum melle. Similiter & peucedani liquor, saga- E penum, anemones succus, hormini syluestris semen, fimum cenchridum, oliuæ Æthiopicę lacryma, veratrum album, lanæ succidæ vstæ, euphorbij succus, ęrugo vsta, hedera, cinnamomum, salicis succus & liquor, cētaurij minoris succus, pumicis vsti puluis, cepę succus, cycla- F mini è radice succus, vti & è radice fœniculi: succi melāthij, apiastri & senecionis: omphacium, laser, opopanax, rutæ syluestris succus, dracunculi è radice succus, agrestis lactucæ succus, absinthium tritum; succi loti herbæ, chamædryos, ocimi & marrubij: nitrum, zingiber, struthium, alumen vstum, hæ- G matites lapis, corallium, terrestris cochlea cremata, vstorum hirundinis pullorum ceu cinis: horum inquam vnumquodlibet cum melle

Attico probè contritum. Scobs ebeni cum vino, vrina pueri impubis in æneo vase cocta cum melle, vrinæ humanæ sedimentum cum cyprino oleo, ęris flos tritus & cum æquali portione olei subactus, oleũ antiquum, balsami liquor cum olei cyprini pari portione, picis oleum, saccharum, adeps fluuiatilium piscium in sole eliquatus & melli ammixtus: fella denique perdicis syluestris, callionymi piscis, scorpij piscis, testudinis marinæ, hyænæ & capræ agrestis, horum inquam singula cum melle.

Ad oculorum cicatrices.

Priuatim oculorũ cicatrices illita exterunt, alcyonium Milesium cũ melle, & ammoniacum cũ vino ac melle tritũ, anemones rotundæ radix itidem cum melle: similiter & anagallidis puniceæ succus, necnon & rutæ agrestis.

Hebetibus oculis conferentia nocentiáq; cibaria.

Porrò laborãtibus oculorum hebetudine in cibis ista conueniunt, viperæ caro cocta, thymus, crudi brassicæ caules, raphanus, fœniculum, cepa, nasturtium, acetum scilliticũ, & in vniuersum acria omnia. In iisdẽ verò cibis ea cauere oportet quæ hebetudinem augent, vti anethum cum suo semine, lenticulam, nigricãtes oliuas, lactucam, porrum capitatum, apiũ & ocimũ.

Ad nyctalopiā seu nocturnā cæcitudinem.

Nyctalopas iuuant inuncta hæc: sanguis turturis, palumbis, colũbæ, perdicis aut capræ syluestris & hirci, sanies è caprino iecore dũ inassatur extillãs inũcta, ac ipsum quoque iecur in cibo sumptum, necnõ & ex eodem dum coquitur vapor in apertos oculos attractus. Cõfert & elateriũ tritũ cũ melle inũctum.

Ad vngues oculorum.

Vngues oculorum absumũt hæc adhibita: pumex crematus & tritus, sepiæ testa trita, sal & cadmia, trita omnia æquali pondere.

Ad genarũ scabritiam.

Scabras genas extenuant quæ sequuntur trita & cum melle illita, ita tamen vt haud ita multò pòst aqua locus foueatur, dum morsu excitatus dolor desinat. Sunt autem isthæc: ærugo, ferríque scoria vsta, atramentum sutorium crematum, misy vstum, chalcitis cremata, omphacium, squama æris & ferri, cadmia tertiò vsta vinóque restincta,

A Ἀττικῷ λελειωμένον καλῶς· ἐβένου ῥίνημα σὺν οἴνῳ, οὖρον ἀφθόρου παιδὸς ἐν χαλκώματι ἑψηθὲν μετὰ μέλιτος, οὔρου ἀνθρωπείου ὑπόσταθμη σὺν κυπρίνῳ ἐλαίῳ· χαλκοῦ ἄνθος λεῖον προσαπτόμενον ἐλαίῳ, ἴσα μιγέντα· ἔλαιον παλαιόν· βαλσάμου ὀπὸς, κύπρινον ἔλαιον, ἴσα μιγέντα. πισσέλαιον, σάκχαρις, στέαρ ποταμίου ἰχθύος ἐν ἡλίῳ ἀποτακὲν καὶ μιγὲν μέλιτι. χολὴ δὲ πέρδικος ἀγρίου, ἰχθύος τοῦ καλλιωνύμου, σκορπίου ἰχθύος, χελώνης θαλασσίας, ὑαίνης, αἰγὸς ἀγρίας, σὺν μέλιτι πᾶσαι.

XLII. Οὐλὰς δὲ σμεῖ ἐγχριόμενα ἰδίως, ἀλκυόνιον μελίσιον σὺν μέλιτι, ἀμμωνιακὸν λειανθὲν σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι, ἀνεμώνης ῥίζα τῆς στρογγύλης σὺν μέλιτι, ἀναγαλλίδος φοινικῆς χυλὸς ὁμοίως, πηγάνου ἀγρίου χυλὸς ἐγχριόμενος.

σμεῖν seu σμᾶν, τὸ σμήχειν significat.

Μιλήσιον ex Aëtio restituit Moibanus.

XLIII. Ἁρμόζει δὲ ἐσθιόμενα ἀμβλυωποῦσι ταῦτα, ἐχίδνης σὰρξ ἑφθή, θύμον, κράμβης καυλοὶ ὠμοὶ, ῥάφανος, μάραθρον, κρόμμυον, κάρδαμον καὶ πάντα καθόλου τὰ δριμέα, ὄξος σκιλλητικόν. φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ καὶ τὰ ἐπιτείνοντα τὰς ἀμβλυώσεις, ἐσθιόμενα. ἔστι δὲ ἄνηθον καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, φακὸς, ἐλαῖαι μέλαιναι, θρίδαξ, πράσον κεφαλωτὸν, σέλινα, ὤκιμον.

Malim, τοὺς ἀμβλυωσμούς,

XLIIII. Νυκτάλωπας δὲ ἐγχριόμενα ὠφελεῖ, αἷμα τρυγόνος, φάσσης, περιστερᾶς, πέρδικος, ἢ αἰγὸς ἀγρίας καὶ τράγου, ἥπατος αἰγείου ὁ ἐν τῇ ὀπτήσει ἰχὼρ ἀπορρέων ἐγχριόμενος, καὶ αὐτὸ τὸ ἧπαρ ἐσθιόμενον, καὶ ἡ ἀτμὶς ἀπ' αὐτοῦ ἑψομένου ἑλκομένη ἀνεωγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐλατήριον λεῖον σὺν μέλιτι ἐγχριόμενον.

XLV. Πτερύγια δὲ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τήκει προσαγόμενα, κίσσηρις ὀπτὴ λεία, σηπίας ὄστρακον λεῖον, ἢ ἅλες καὶ καδμία λεῖα, ἅπαντα ἴσα.

XLVI. Τὰ δὲ τραχέα βλέφαρα λεπτύνει ἐγχριόμενα σὺν μέλιτι λεῖα. (δεῖ δὲ πυριᾶν ὕδατι μετὰ τὴν ἔγχρισιν, μέχρι παύσονται δακνόμενα·) ἰὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, σκωρία κεκαυμένη, χάλκανθος κεκαυμένη, μίσυ κεκαυμένον, χαλκῖτις κεκαυμένη, ὀμφάκιον, λεπὶς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, καδμία καεῖσα τρὶς καὶ σβεσθεῖσα οἴνῳ,

συπηρίαι πᾶσαι καεῖσαι, καὶ μάλιστα σχιστή, *ὕσσωπον κεκαυμένον, οὖρου ἀνδρείου ὑπόστάθμη σὺν κυπρίνῳ μύρῳ.

XLVII. Ξύειν δὲ δεῖ τὰ τετυλωμένα, ἐκστρέφοντα βλέφαρα· *ἰοῦ φύλλοις τραχέσιν, ἢ* σμιλίῳ, ἢ σηπίας ὀστράκῳ σχηματισθέντι εἰς κολλύριον· καὶ ἰῷ ἀναληφθέντι κόμμει εἰς κολλύριον.

σύκου Aegineta.

XLVIII. Μίλφοις δὲ καὶ τὰ βεβρωμένα βλέφαρα ὠφελεῖ, ἀμόργη ἑψημένη, καὶ ἐγχριομένη· ἢ λύκιον, *ἀμμωνιακὸν σὺν ὕδατι ἐγχριόμενον, ὃ καὶ τὰς τρίχας αὔξει· θαλλίας χυλός· ἰὸς σιδήρου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν ἡλίῳ τριβεὶς, μετ' οἴνου καὶ σμύρνης εἰς κολλύριον ἀναπλασθείς· κρομμύου χυλὸς σποδίῳ ἀναληφθεὶς, λεπὶς χαλκοῦ· ἢ καδμία λεπτὴ ἀναληφθεῖσα μέλιτι καὶ καεῖσα ἐν χυτριδίῳ καινῷ, πηλῷ τε κεραμικῷ πεπωμασμένῳ· ἔπειτα ὀπτηθεῖσα ἐπ' ἀνθρακώματος, μιγνύντων αὐτῇ χαλκοῦ κεκαυμένου ἴσου καὶ στίμμεως δὲ ἡμίσεος μέρους.

ἀρμένιον ex Aëtio Moib. restituit, & rectè. Nã & in eosdẽ vsus Armeniũ à Dioscoride 5. de Mat. med. & Gal. 9. simpl. vsurpatur.

XLIX. Ξηροφθαλμίαν δὲ καὶ κνησμοὺς ἰᾶσι ψωρικῷ λείῳ προσαπτόμενος, ἢ λεπίδι λεία πεπλυμένη καὶ πεπέρει, ἢ καὶ τὸ σὺν πεπέρει, ἢ σιδήρου ἰῷ ξηρῷ, ἢ ὀμφακίῳ ξηρῷ λείῳ ὁμοίως.

aliàs ἐλαίῳ σὺν Moibanus ἄλλῳ τῷ σὺν

L. Τὰ δὲ λεπρώδη πάθη τῶν βλεφάρων ὑγιάζει συκῆς ὀπὸς καταχριόμενος.

LI. Φθειριάσεις δὲ τὰς ἐν τοῖς βλεφάροις καὶ ὀφρύσι θεραπεύει σὺν μέλιτι ἢ ὕδατι ἐπιχριόμενα σανδαράχη, σταφὶς ἀγρία.

Orib. ἢ οἴνῳ, aut vino.

LII. Τὰς δὲ νυττούσας δίχα ῥευματισμοῦ χρονίου καὶ ἐκτιλείσας τρίχας ἐπὶ τῶν βλεφάρων, ὡς τὸ πολὺ οὐκ ἐᾷ φῦναι, μετὰ τὸ ἐκτιλῆναι εὐθέως καταχριόμενα, αἷμα βατράχων τῶν χλωρῶν πρόσφατον καθ' ἑαυτὸ, ἢ μιγὲν χαμαιλέοντι κεκαυμένῳ λευκῷ ἄχρις ἀνθρακώσεως, ἢ αἷμα κόρεως καθ' ἑαυτὸ, ἢ καπνοῦ τοῦ ἐν ταῖς κριθαῖς φυομένου ὁ χυλὸς σὺν κόμμει, ἢ τελλῖναι ταριχηραὶ κεκαυμέναι λεῖαι μετὰ κεδρίας, λωτοῦ κεκαυμένου ἡ τέφρα, ἢ στυπτηρία φορίμη.

LIII. Ἀνακολλήματα* δὲ τὰς εἰσκλωμένας ἢ παραφυομένας τρίχας ἐν τοῖς βλεφάροις, μαστίχη μηλωτίδι θερμῇ προσαγομένης αὐτῆς, καὶ οὕτως ἀνακολλωμένων ἐπὶ τὴν ἰδίαν τάξιν τῶν τριχῶν.

aluminis genus omne vstum, maximéque scissile, œsypum vstum, ac denique vrinæ virilis sedimentum cum vnguento cyprino.

Callosas verò palpebras, euersas radere oportet fici foliis asperis, aut scalpello, aut sepiæ testa in collyrium conformata, aut denique collyrio ex ærugine excepta gũmi.

Ad callosas genas.

Milphosi arrosisq; palpebris prosunt, amurca cocta & illita, lycium, armenium quoque cum aqua inũctum, (quod & pilorum incrementum promouet,) succus recentium oleæ germinum, rubigo ferri multis diebus in sole trita & cum vino ac myrrha in collyrium redacta, spodium cepæ succo exceptum, squama æris, aut cadmia tenuis, melle excepta vstáque in ollula noua, quæ argilla figlina operculata sit: deinde tosta super prunis cũ æquali portione æris vsti, ac stibij parte dimidia.

Ad milphosin & arrosas palpebras.

Lippitudinẽ aridã & pruritũ oculorũ sanabis, si leuiter attingas psorico cõtrito, aut squama trita lotáq; & pipere, aut alio quopiã cũ pipere, aut rubigine ferri sicca, aut omphacio sicco tritóque similiter.

Ad xerophthalmiam.

Leprosos verò palpebrarum affectus sanat, ficulneus liquor illitus.

Ad leprosos palpebrarum affectus.

Pediculare vitiũ in palpebris & superciliis curatur. sandaracha & staphide agria cũ melle & aqua illitis.

Ad phthiriasin palpebrarũ & superciliorum.

Euulsos verò pilos, qui citra diuturnam fluxionem oculos pungebant, vt plurimùm renasci prohibent ea quæ sequuntur, siquidem illinantur cùm primùm illi euulsi fuerint: nempe sanguis ranarũ viridium recens per se, vel mistus albo chamæleonti vsto dum in carbones redactus fuerit: aut sanguis cimicis per se, aut fumariæ nascentis inter hordea succus addito gũmi, aut tellinæ salsæ vstæ tritæque cum cedria, loti combusti cinis, denique alumẽ liquidum, quod phorimon dicitur.

Pungẽtes palpebrarũ pilos renasci prohibentia.

Intrò reflexos aut transuerso tramite natos palpebrarum pilos ita replicat glutinátque, vt in suum redigantur ordinem, per specillum calens admota mastiche;

Incõmodos palpebrarum pilos replicãtia.

similiter

similiter & bitumen, atque lithocolla, necnō & cochleę viscidus lẽtor acu exceptus, denique & chondrillæ gummi ad eundem modum. Arundine tenui ad duorum digitorum longitudinem fissa, cutem quæ supra palpebras est prehendito, arctéque stringito, neque priùs soluito quàm sponte per se excidat: atque sanabitur.

Ad ægilopas. Ægilopas, in quibus nondum ima parte corruptum os est, sanant, chamæmeli folia commanducata & imposita: succus ægilopis qui inter frumenta nascitur cum sitanij seu trimestris tritici farina adhibitus, plantaginis folia commanducata & imposita, maluæ folia trita cum felle taurino, ita vt hoc remedio madentia splenia linteoláve imponantur: hæc si resiccantur, denuo bis térve quotidie humectari par est. Idem præstabunt maluæ contrita folia cum sale: sed post apertū ægilopem ipsa malua trita vtere, dum cicatrix inducta fuerit. Similiter & nucis iuglādis partem interiorem commanducatam imponito, aut myrti baccas, aut œnanthen. Ad eundem quoque modum auriculæ muris foliis cum sale vti licebit. Id ipsum præstat solanum hortense, maximè verò quod halicacabum dicitur, quódque intra folliculum rubentem fructum in terram pronum continet. Itidem thus & fimum columbinum trita simúlque mixta: quæ lapidescunt inhæréntque, dum cicatrix inducta fuerit. Semperuiuum quoque seu per se seu cum melle: alumen scissile copiosa terebinthina exceptū: propolis terebinthinę & chondri pares portiones splenio inductæ: sal cum mastiche: māna cū stacte subacta, aut sonchi lacteo succo excepta. Facit & glans querna cremata cum aceto: itémque cinis vitium similiter: necnon & eruum cum melle, itidémque caricæ pingues cum picis Brutiæ pari portione subactæ.

Ad grandines. Grandines palpebrarum dissipāt grossi cocti & impositi, aut ficulnea folia.

Ad sugillata & liuentia. Sugillata liuētiáq; emēdant hæc imposita: anisum cū melle Attico, similiter & origanum, raphani cortex, sampsuchum, hæc inquàm cum melle.

A ἢ ἄσφαλτος ὁμοίως, ἢ λιθόκολλα. ὁμοίως κοχλίου τὸ κολλῶδες βελόνῃ ἀναλαμβανόμενον, *χονδρίλλη, ἢ κόμμι ὁμοίως. Κάλαμον λεπτὸν σχίσας τὸ μῆκος δακτύλων β'. καὶ τὸ δέρμα τὸ ἐπάνω τῶν βλεφάρων λαβιδώσας, δῆσον ἰσχυρῶς, ἕως οὗ πέσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ λύσῃς, καὶ ἔσται ὑγιής.

B LIIII. Αἰγίλωπας δὲ θεραπεύει, ἐφ' ὧν μὴ διὰ βάθους ἔφθαρται τὸ ὀστέον, ἀνθέμιδος φύλλα μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα, αἰγίλωπος τοῦ ἐν τοῖς σίτοις χυλὸς σὺν ἀλεύρῳ σιτανίῳ καταπλασσόμενος, ἀρνογλώσσου φύλλα μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα, ἢ μαλάχης φύλλα λεῖα σὺν χολῇ C ταυρείᾳ, ὡς μὴ ὑγρῶν εἶναι βρέχων σπληνάρια ἢ ὀθόνια ἐπιτίθει, καὶ ὕγραινε τῷ φαρμάκῳ. ξηραινόμενα δὲ ἄλλασσε δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας· ἢ αὐτὰ μασησάμενος τὰ φύλλα τῆς μαλάχης μετὰ ἁλός. μετὰ δὲ τὸ ἀναστομωθῆναι αὐτά, τῇ μαλάχῃ λείᾳ χρῶ μέχρι κατουλώσεως. ἢ καρύων βασιλικῶν τὸ D ἐντὸς μασώμενον ἐπιτίθει, ἢ μύρτα ὡσαύτως, ἢ οἰνάνθην ὁμοίως· μυὸς ὤτων τοῖς φύλλοις ὁμοίως μετὰ ἁλῶν. ποιεῖ δὲ καὶ στρύχνος κηπαῖος, καὶ μάλιστα ὁ καλούμενος ἁλικάκκαβος, χαμαίζηλον ἔχων ἐν φύσει ἐρυθρὸν καρπόν. ἢ λίβανος καὶ περιστερᾶς κόπρος, λεῖα μιγέντα. λιθοῦται δὲ καὶ προσμένει μέχρι ἀπουλώσεως. ἢ ἀείζωον E καθ' ἑαυτό, καὶ μετὰ μέλιτος. στυπτηρία σχιστὴ ὡς ὅτι πλείστη τερμινθίνῃ ἀναληφθεῖσα· πρόπολις καὶ τερμινθίνη καὶ χόνδρος, ἴσα ἐν σπληνίῳ· ἢ ἅλες μαστίχης, μάννα μετὰ στακτῆς ἀναμαλαχθεῖσα, ἢ μάννα σόγχου χυλῷ γαλακτίζοντι ἀναληφθεῖσα. ποιεῖ F καὶ βάλανος δρυΐνη καεῖσα, σὺν ὄξει. καὶ σποδὸς ἀμπελίνη ὁμοίως, ἢ ὄροβος μετὰ μέλιτος· ἢ σῦκα ξηρὰ λιπαρά, σὺν πίσσῃ Βρυττίᾳ ἀναμαλαχθέντα ἴσα.

LV. Χαλάζια δὲ διαφοροῦσιν ὄλυνθοι ἑφθοὶ ἐπιπλασθέντες, ἢ τὰ τῆς συκῆς φύλλα.

LVI. Ὑπώπια δὲ αἴρει καὶ πελιώματα G καταπλασσόμενα, ἄνισον σὺν μέλιτι Ἀττικῷ, ὁμοίως ὀρίγανον· ῥαφανίου φλοιός, σάμψυχον, ταῦτα σὺν μέλιτι.

ἐν τούτῳ ὑγρῷ τῷ βρέχ.

αὐτούς, nempe τοὺς αἰγίλωπας.

χρῶ Moib. addendum censet.

μετὰ μαστίχης Moibanus.

σκόρδιον κεκαυμένον σὺν μέλιτι, βρυωνίας ῥίζα σὺν οἴνῳ ἐπιχριομένη, βολβὸς μετ' λεκύθων ᾠοῦ καταπλασσόμενος, ἀψίνθιον ὁμοίως· ἄλευρον κυάμινον, ἢ αἴρινον· κυμίνου σπέρμα, μετὰ ἁλῶν καὶ ἐλαίου, θάλασσα πυριωμένη, θαψίας χυλὸς ἐπιχριόμενος πρὸς βραχύ, καὶ ἡ ῥίζα σὺν κηρωτῇ, θέρμινον ἄλευρον σὺν ἀλφίτῳ, καλαμίνθη ἐν οἴνῳ ἑφθή, καρύου βασιλικοῦ τὸ ἐντὸς λεῖον, κύμινον ἄγριον μασηθὲν σὺν ὄξει καὶ μέλιτι ἢ σταφίδι, μαράθρου σπέρμα σὺν κηρωτῇ, νάπυ σὺν κηρωτῇ ἢ μέλιτι, σιλφίου ῥίζα σὺν ἐλαίῳ· ἢ ὕσσωπον καταπλασθὲν καὶ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον ἀποβαπτομένου τοῦ ἐνδέσμου εἰς θερμὸν ὕδωρ, καὶ πυριωμένου τοῦ ὑπωπίου. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν καταχρισμάτων, πυριᾶν δεῖ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν. ἅμα γὰρ τὰ οἰδήματα καὶ τὰ πελιώματα διαφορεῖ. ἔτι δὲ καὶ τυρὸς ἁλμυρὸς καταπλασσόμενος· αἴρει γὰρ παραχρῆμα· ἐὰν δὲ μένῃ, καὶ κρομμύου δεῖ μιγνῦναι χυλόν. αἴρει δὲ καὶ ἄρου ῥίζα ἐπιτιθεμένη· ἢ σηπίας ὄστρακον ξυσθέν, καὶ μετὰ ὄξους καταχρισθέν, ἢ νάπυ ἀναληφθὲν σὺν κηρωτῇ.

Τῶν πρὸς τὰ ὦτα παθῶν βοηθήματα.

LVII. Τὰς δὲ περὶ τὰ ὦτα ἀλγηδόνας καὶ φλεγμονὰς παραμυθεῖται ταῦτα, ἐνσταζόμενα χλιαρά· παρθενίου χυλός, μυοσωτίδος ὁμοίως, ἀχιλλείου, ἡδυόσμου χυλὸς σὺν μελικράτῳ, δρακοντίου χυλὸς ἐν ἐλαίῳ διεθείς, ἑλξίνης χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐγχεόμενος, κολοκύνθης ξυσμάτων ὁ χυλὸς ὁμοίως· λεύκης φύλλων χυλὸς ὁμοίως σὺν ῥοδίνῳ· ναρκίσσου φύλλων χυλὸς ὁμοίως, ἢ τῆς ῥίζης· ὀριγάνου χλωροῦ χυλὸς σὺν γάλακτι γυναικείῳ· πηγάνου χυλός, ἢ πολυγόνου ἐν σιδίῳ ῥοιᾶς θερμανθείς· πράσου τῶν φύλλων χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ καὶ μηκωνίῳ, ἰτέας τῶν φύλλων χυλός, ἀλώπεκος στέαρ χλιαρὸν ἐνσταζόμενον, ἅλες ὀρυκτοὶ λεῖοι σὺν μέλιτι· ἀμυγδάλινον, ἴρινον, δάφνινον, κίκινον, κρόκινον, " σησάμινον, ὑοσκυάμινον· τὸ δὲ ἀμυγδάλινον μετὰ ἀλόης ὀλίγης καὶ κρόκου·

σούσινον ex Archigene Moibanus legēdum suspicatur.

A ſcordium vſtum cũ melle, bryoniæ radix cum vino illita, bulbus cum vitellis ouorum impoſitus, abſinthium eodem modo, farina fabacea aut loliacea, cumini ſemẽ cum ſale & oleo, fotus ex aqua marina, thapſiæ ſuccus ad breue tempus inunctus, eiuſdem radix cum cerato, farina lupinorum cum polenta, B calamintha in vino cocta, nucis iuglandis pars interior trita, ſylueſtre cuminum commanducatum cum aceto & melle aut vua paſſa, fœniculi ſemen cum cerato, ſinapi cum cerato aut melle, laſerpitij radix cum oleo. Aliud: hyſſopum in cataplaſmatis formam redactũ nodulo illigato, hócque in calentem C aquam demerſo ſugillata foueto. Sed & poſt quemuis illitum ſtatim vt aufertur fomentum adhiberi oportet: ſimul enim & œdemata & liuores diſcutit. Inſuper & caſeus ſalſus vtiliter imponitur: confeſtim enim ſugillata tollit: quòd ſi perſeuerent, etiam allij ſuccum admiſceri oportet. Eadem quoque tollit D ari radix impoſita, itémque teſtæ ſepiæ ramẽtum cum aceto illitum, necnon & ſinapi cerato exceptum.

Aurium malè affectarum remedia.

Ad auriũ dolores & inflãmationes.

Auriũ dolores & inflãmationes mitigant hæc, ſi tepida inſtillentur: E parthenij ſuccus & auriculæ muris ſimiliter, achilleæ & mentæ ſuccus cum aqua mulſa, dracunculi ſuccus oleo ſolutus, helxines ſuccus cum roſaceo in aurem contrariam infuſus, & cucurbitæ ramentorum ſuccus ad eundem modum: itidem foliorum populi albæ ſuccus cum roſaceo, narciſſi è foliis aut radice F ſuccus ſimili modo, origani virentis ſuccus cum lacte muliebri, rutæ aut polygoni ſuccus in cortice mali Punici calfactus, porri foliorum ſuccus cum roſaceo & meconio, foliorum ſalicis ſuccus, vulpinus adeps tepidè inſtillatus, ſal foſſile tritum cum melle: amygdalinum oleum, irinum, lauri- G num, cicinum, crocinum, ſeſaminum & hyoſcyaminum: amygdalinũ cum aloë pauca & croco:

cachrys cum amygdalino, simili modo: fabæ Ægyptiæ interior pars amara cum rosaceo, thus cum vino, æs vstum tritum cum aceto & rosaceo: meconium cum myrrha, rosaceo, croco & lacte muliebri: vrina asini, tauri, apri & capræ cum rosaceo: oleum picis, cedria cum vnguento rosaceo: alumen polygoni aut mali Punici succo solutum: nardum etiam cochlea Africana exceptum, vtiliter vbi coctum fuerit infunditur: sic & pingue animalis quod Latini glirem, Greci myoxum seu lagonirum appellant. Sed & blattarum domesticarum interanea, trita cum rosaceo instillátur: sic & millepedæ cũ rosaceo aut oleo simplici contritæ & tepefactæ: anguis senecta cocta in oleo aut vnguento cum capite papaueris: araneus, animalculum, cõtritus cum rosaceo & aceto: galla trita inditáque linteolo & cocta in vino, dolorem eximit. Iuuat & frigidam aquam auri oppositæ infundere: ipsi verò dolenti, serosum humorem qui ex assata carne bubula extillat. Denique confert & cedria nardino mixta oleo, interdum æquali, aliàs dupla portione.

Ad aures fractas.

Fractis auribus commodè instillantur, anisum cum rosaceo, succi aparines, plantaginis, solani: cedria cum resina terebinthina liquata, sonchi succus, eiusdémque radix cum oleo & malicorio cocta: fel bubulum cũ lacte aut porri succo, ocimi succus cũ anserino adipe.

Ad auriũ dolores & sibilos.

Auribus dolore ac sibilo affectis per calamum vapor immittitur, instillato in silices ignitos aceto, cui incocta sint absinthium & hyssopum, aut lauri baccæ aut abrotonum. Excipitur & vapor aquæ marinæ calentis, itémque sulphuris ignem minimè experti suffitus. Sed ollulæ operculatæ lutóque oblitæ operculum in medio perforandum, quò vapor in aurium cauitatem suscipiatur. Conuenit & ad aurium dolores fomentum huiusmodi: Acetum, cui oleum & ceparum succum infuderis, calfacito: eique calenti lanam obuolutam specillo intingito, demittitóque penitiùs in aurem, quatenus æger sustinebit.

A *κάχρυς σὺν ἀμυγδαλίνῳ ὁμοίως· κυάμου Αἰγυπτίου τὸ ἐντὸς πικρὸν σὺν ῥοδίνῳ· λιβανωτὸς σὺν οἴνῳ· χαλκὸς κεκαυμένος λεῖος σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ· μηκώνιον σὺν σμύρνῃ καὶ ῥοδίνῳ καὶ κρόκῳ, καὶ γάλακτι γυναικείῳ· οὖρον ὄνου, ταύρου, συάγρου, αἰγός, σὺν ῥοδίνῳ· πισσέλαιον· κεδρία σὺν ῥοδίνῳ μύρῳ· στυπτηρία B πολυγόνου ἢ ῥοιᾶς χυλῷ ἀνεθεῖσα· νάρδος ἐν κοχλίᾳ Λιβυκῷ ἀναληφθεῖσα, καὶ μετὰ τὸ ἑψηθῆναι ἐγχυθεῖσα, ὠφελεῖ· *καὶ τοῦ ἐκ τοῦ λείπους ἔλαιον, ὃς καλεῖται γλήεις. καὶ γὰρ ὁ ἀπολυονοσοκιώδεις λέγεται, ἐγχεόμενον. καὶ σιλφῶν τῶν κατοικιδίων τὸ ἐντὸς λεῖον, σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον· ἢ οἱ κατοικίδιοι ὄνοι μετὰ C ῥοδίνου ἢ ἐλαίου λεῖοι χλιανθέντες· ἢ γῆρας ὄφεως ἐν ἐλαίῳ ἑψηθὲν, ἢ μύρῳ μετὰ κωδίας μήκωνος· ἀράχνη τὸ ζῷον λεῖον μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους. κηκὶς λεία ἐντεθεῖσα ὀθονίῳ καὶ ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, ἀνωδύνους ποιεῖ. ὠφελεῖ καὶ ψυχρὸν ὕδωρ, εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐγχεόμενον· καὶ σαρκῶν βοείων D ὀπτωμένων ἰχώρ, ἐγχεόμενος τῷ ἀλγοῦντι· καὶ κεδρία μιγεῖσα ναρδίνῳ, ποτὲ μὲν πρὸς ἴσον, ποτὲ δὲ πρὸς διπλοῦν.

κάγχρυς forte.

LVIII. Πρὸς δὲ τὰς γινομένας ῥήξεις τῶν ὤτων ἁρμόζει ἐγχυματιστὰ ταῦτα, ἄνισον σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαρίνης χυλός, ἀρνογλώσσου χυλός, στρύχνου χυλὸς ὁμοίως, κεδρία E σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ συντακεῖσα, σόγχου χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν ἐλαίῳ καὶ σιδίῳ ἑψηθεῖσα, χολὴ βοεία μετὰ γάλακτος, ἢ πράσου χυλοῦ· ὠκίμου χυλὸς σὺν χηνείῳ στέατι.

LIX. Ὑπατμίζεται δὲ διὰ καλάμου πρὸς ὠταλγίας καὶ ἤχους, ἀψινθίου ἀπόζεμα, ὑσσώπου, ἢ δαφνίδων· ἢ ἀβροτόνου F δι᾽ ὄξους, ἢ διὰ κοχλάκων πεπυρωμένων ἑψηθέν· ἢ θάλασσα θερμή, θεῖον ἄπυρον ὑποθυμιώμενον. δεῖ δὲ πωμάσαντα τὴν χύτραν καὶ περιπλάσαντα πηλῷ τιτρᾶναι κατὰ μέσον τὸ πῶμα, καὶ οὕτω δέχεσθαι εἰς τὴν εὐθεῖαν τοῦ ὠτὸς * τὸν ἀτμόν. καὶ πυρία δὲ G ἁρμόζει πρὸς τὰ ἀλγήματα τοιαύτη. *ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον κεχρωμένον χάρτῃ, καὶ περιθεὶς ἔριον μηλωτίδι, καὶ θερμαίνων, καθιεὶς τὸ ἔριον μέχρις ἀνέχεται, ἀπόβαπτε δὲ θερμῷ τῷ ὄξει.

Moibanus, ἀρύτητα, ἤτοι ἀρυχωείαν, κοιλότητα.

LX. Πρὸς δὲ τὰς πυοῤῥοίας καὶ ἑλκώσεις ἁρμόζει ἐνσταζόμενα ἢ σὺν ἐρίῳ ἁπαλῷ ἐντιθέμενα ταῦτα, ἀγριελαίας χυλὸς, ἀπαρίνης χυλὸς ὁμοίως, ἀμόργη ἐν ἐλαίῳ ἑψημένη, λύκιον μάλιστα τὸ Ἰνδικὸν, ἀσφοδέλου χυλὸς καθ' ἑαυτὸν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι καὶ σμύρνῃ καὶ οἴνῳ χλιανθείς· ἀψίνθιον λεῖον σὺν μέλιτι· γῆς ἔντερα ἑψηθέντα σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ ἐλαίῳ· ἢ βάτου φύλλων χυλὸς ἐν ἐλαίῳ· γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, διφρυγὲς σὺν μέλιτι, ἐλαίας χυλὸς, σμύρνα σὺν καστορίῳ καὶ μηκωνίῳ σὺν γλυκεῖ, κισσοῦ λευκοῦ χυλὸς σὺν ἐλαίῳ, κρομμύων ὁμοίως, μίσυ σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαρίνης χυλὸς καὶ ἀφέψημα, ὀμφάκιον σὺν μέλιτι, οὖρον ἀφθόρου παιδὸς ἐν ῥοιᾶς σιδίῳ ἑψηθὲν, κονία συκίνη συγκλυζομένη· πίσσα ὑγρὰ ὁμοίως, καὶ αὐτὴ σὺν ῥοδίνῳ ὀλίγῳ ἐν κελύφει ῥοιᾶς ἑψηθεῖσα· καὶ στοίβης καρπὸς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ, στυπτηρία πᾶσα σὺν πολυγόνου χυλῷ, χάλκανθον ἑψηθὲν σὺν μέλιτι, καὶ χολὴ βοεία μετὰ μέλιτος.

Pure manantibus & vlceratis auribus conueniunt instillata aut cum molli lana indita, hæc: oleæ syluestris succus, vti & aparines, amurca in oleo cocta, lycium præsertim Indicum, asphodeli succus per se & cum thure, melle, myrrha & vino tepefactus: absinthium tritum cum melle, lumbrici terrestres cocti cum adipe suillo vel oleo: rubi foliorum succus cum oleo, anguium senecta in vino cocta, diphryges cum melle, oleæ succus: myrrha cum castorio, meconio & glaucio: hederæ albæ succus cum oleo, ac ceparum similiter, misy cum rosaceo, aparines decoctum, omphacium cum melle, vrina pueri incorrupti cocta in malicorio, lixiuium è cineribus ficulneis infusum auribus: sic & pix liquida, ac ipsa quoque cum pauco rosaceo in cortice mali Punici cocta, stœbes fructus in vino coctus, alumen omne cum succo polygoni, chalcanthum cum melle coctum, & fel bubulum vnà cum melle.

Ad suppuratas vlceratásque aures.

γλαυκίῳ legēdū suspicatur Moibanus, quoniam ita legitur apud Diosc. in 1. de Mat. med. ca. de myrrha. quo loco idē remedīū ad aures purulētas reperitur.

LXI. Τοὺς δὲ γινομένους σκώληκας ἐν ταῖς χρονίαις περὶ ὦτα ἑλκώσεσιν ἀποκτείνει, ἀμυγδάλινον ἔλαιον ἐγχεόμενον, καὶ καλαμίνθης χυλὸς, ἢ τοῦ καρποῦ χλωροῦ· κεδρία, οὖρον ἀνθρώπειον παλαιὸν, ἐλλέβορος λευκὸς λεῖος μετὰ μέλιτος. καὶ τοῖς πρὸς τὰς ἑλκώσεις ἀναγεγραμμένοις χρηστέον.

Vermes in diuturnis aurium vlceribus genitos hæc interimunt: oleum amygdalinum infusum, calaminthæ succus vel seminis eiusdem virentis: cedria, vrina humana antiqua, veratrum album tritum cum melle. Vtendum & illis quæ ad vlcerationes iam præscripta sunt.

Ad vermes aurium.

LXII. Τὰς δὲ ὑπερσαρκώσεις τὰς ἐν τοῖς ὠσὶ γινομένας καθαιρεῖ, μέλας ἐλλέβορος ξηρὸς λεῖος ἐπιπασσόμενος. Ἀφαιρεῖ δὲ αὐτὰς ταχέως, τρὺξ στακτῆς λεία γλοιώδης δι' ἐρίου καὶ μηλωτίδος προστεθεῖσα.

Carnes immodicè in auribus excrescentes leniter erodit & imminuit, veratrum nigrum siccum in puluerem redactum atque inspersum. Ipsas verò celeriter aufert & absumit, fæx cum calce viua & lixiuio stillatitio ad stigmenti crassitiem redacta, per lanam & specillum indita.

Ad carnes in iisdem excrescentes.

Hæc mēdosa & mutila sic restituit Moibanus, ex Orib. 4. ad Eun. ca. 43. τρὺξ μετ' ἀσβέστου καὶ κονίας στακτῆς γλοιώδης, δι' ἐρίου καὶ μηλωτίδος προστεθεῖσα.

LXIII. Ἤχους δὲ τοὺς περὶ τὰ ὦτα ὠφελεῖ, σῦκον λεῖον ἀναληφθὲν σὺν σινήπει καὶ νίτρῳ, καὶ ἐντεθὲν καὶ ἐαθὲν ἐπὶ ἡμέραν, ἐλλέβορος μέλας ξυόμενος καὶ ἐντιθέμενος ἑκάστης ἡμέρας νεαρός· ἢ δαφνίνου καὶ ἀμυγδαλίνου ἑκάστου ἴσον, καστορίου ὀλίγον, ὄξους σταλαγμοὺς τρεῖς τρίψας ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ χλιάνας ἔνσταξον. ἢ φλοιοῦ ῥαφανίδος χυλὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἔγχει·

Contra sonitus qui auribus obstrepunt, ista prosunt: ficus trita excepta sinapi ac nitro, & intra aurem relicta diei vnius spatio: veratrum nigrum derasum & quotidie recens inditum. Aut: olei laurini & amygdalini æquas partes sumito, castorij parum & guttas aceti tres: hæc simul trita & tepefacta instillato. Aut: corticis raphani succum tribus diebus infundito:

Ad auriū sonitus.

Vel legendū σῦκον, hoc est, ficus, vti videtur voluisse Moibanus. vel σικύον, hoc est, cucumis: sed illud magis placet.

quarto demum die eodem effuso, in aurem demittito arundinem vtrinque pertusam, quæ superiore sui parte accensum habeat ellychnium: eiusmodi siquidem fotus strenuè iuuat: eluitur verò statim auris aqua & nitro. Conferunt & garum melli & rosaceo æqualiter mixtum, amygdalinum cum melle, oleum balaninum cum adipe suillo, lauri baccis expressus succus cum vino & rosaceo instillatus, cedria cum hyssopo, cepæ succus, cuminum agreste cum medulla vitulina, & rutæ succus: vnguenta cyprinũ, irinum & susinum cum aceto, ruta & amygdalis amaris: nitrũ spumáq; nitri cũ aceto & thure. porri succus, mel Atticũ cum aceto, perseæ quod interius est tepidum cum rosaceo instillatum.

Ad surditatem.

Aurium grauitati diuturnæ medentur: flos æris contritus per cannulam insufflatus, oleum in quo radix asphodeli decocta fuerit instillatum, cepę succus, cucumeris agrestis foliorum succus in aceto, vrina capræ calens frequenter infusa: denique inditum collyrium quod è sinapi nitro & ficu concinnatur.

Ad aquã auribus interclusam.

Si aqua auribus interclusa fuerit, instillatus cepæ succus flatuum molestiam dissipabit: sed calamo vtrinque perforato in aurem immisso aquam exugi par est.

Ad auriũ cõtusiones.

Contusas aures suppurare non sinunt, ac si suppurauerint, pus ipsum dissipãdo sanant bulbi, cum polenta cataplasmatis in modum adhibiti, myrrha cum cochleæ carne, sulphur ignem minimè expertum cum myrrha, vino, thure ac pice illitum. Quòd si rubor & magna inflammatio adfuerit, sesamum tritum aut alicam in aceto decoctam more cataplasmatis imponito.

Ad animalcula in aurem illapsa.

Illapsum in aurem animalculum hæc instillata educunt: maluæ succus, centaurij decoctum cum aceto, peucedani liquor, absinthij succus, nitrum inunctum, sulphur viuum cum aceto: fel muris, vti & ranæ, aceto dilutum: porri succus cum melle, sulphur denique vrina pueri venerẽ non experti solutum.

τῇ δὲ τετάρτῃ ἐκχέας " τῶν ξύλων, καλαμίδα διαμπὰξ τετρημένην κάθες εἰς τὸ οὖς· κάτω δὲ τὸ ὑποκείμενον μέρος, καλαμὶς ἐχέτω ἐλλύχνιον καιόμενον· οὕτω γὰρ πυριώμενον ὠφελεῖ λίαν. κλύζεται δὲ παραχρῆμα διὰ νίτρου καὶ ὕδατος. ποιεῖ καὶ γάρον, μέλι, ῥόδινον, ἴσα· ἢ ἀμυγδάλινον σὺν μέλιτι, ἢ ἔλαιον βαλάνινον μετὰ στέατος χοιρείου, δαφνίδων πίεσμα σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον, κεδρία σὺν ὑσσώπῳ, κρομμύου χυλός, κύμινον ἄγριον σὺν μυελῷ μοσχείῳ, καὶ πηγάνου χυλός, κύπρινον, ἴρινον, " σέλγικον σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ καὶ ἀμυγδάλοις πικροῖς, νίτρον, ἀφρόνιτρον σὺν ὄξει καὶ λιβανωτῷ, πράσου χυλός, μέλι Ἀττικὸν σὺν ὄξει, περσέας τὸ ἐντὸς μετὰ ῥοδίνου χλιαρὸν ἐνσταζόμενον.

Legit. Moib. τὸν χυλὸν.

Moibanus σούσινον σὺν ὄξει reponendum, aut vocẽ σελγικὸν prorsus omittendam censet.

LXIIII. Δυσκωφίας δὲ θεραπεύει χρονίας, χαλκοῦ ἄνθος λεῖον ἐμφυσώμενον εἰς τὸν πόρον διὰ σωληνίου· ἀσφοδέλου ῥίζα ἐν ἐλαίῳ ἑψημένη, τοῦ ἐλαίου ἐνσταζομένου· κρομμύου χυλός, σικύου ἀγρίου τῶν φύλλων χυλὸς ἐν ὄξει, οὖρον αἰγὸς ἐγκλυζόμενον συνεχῶς θερμόν, καὶ τὸ διὰ σινήπεως καὶ νίτρου καὶ σύκου ἐντιθέμενον.

LXV. Πρὸς δὲ τὰς τῶν ὑδάτων ἐναπολήψεις, κρομμύου χυλὸς ἐνσταζόμενος διακόπτει τὴν τοῦ πνεύματος ἔνστασιν· ἐκμύζαι δὲ τὸ ὕδωρ, καλαμίδα διαμπὰξ τετρημένην ἐνθεὶς τῷ ὠτίῳ.

LXVI. Τὰ δὲ τεθλασμένα τῶν ὠτίων ἰῶνται, μὴ ἐῶντες διαπυΐσκειν καὶ διαπυήσαντα διαφοροῦντες, βολβοὶ σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμενοι, σμύρνα σὺν κοχλίου σαρκί, θεῖον ἄπυρον σὺν σμύρνῃ καὶ οἴνῳ καὶ λιβάνῳ καὶ πίσσῃ καταχριόμενον. ἐὰν δὲ ἐρυθήματα ᾖ καὶ φλεγμονὴ μεγάλη, σησάμῳ λείῳ κατάπλασσε, ἢ χόνδρῳ ἐν ὄξει ἑφθῷ.

LXVII. Ζώου δὲ ἐμπεσόντος εἰς τὸ οὖς ἐνσταζόμενα ἀναβιβάζει ταῦτα, μαλάχης χυλός, κενταυρείου ἀφέψημα μετὰ ὄξους, πευκεδάνου ὀπός, ἀψινθίου χυλός, νίτρον ἀλειφθέν, θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει, χολὴ μυὸς καὶ βατράχου διειμένη ὄξει, πράσου χυλὸς σὺν μέλιτι, θεῖον διεθὲν σὺν ἀφθόρου παιδίου οὔρῳ.

LXVIII. Λιθαρίου δὲ ἢ κυάμου, ἢ ἄλλου τινὸς ἐμπεσόντος, εἰλήσας ἔριον περὶ μηλωτίδα, καὶ βρέξας ῥητίνῃ, ἢ ταυροκόλλῃ, καθεὶς πράως ἅπτου.

Τὰ τῶν ὀδόντων καὶ οὔλων βοηθήματα.

LXIX. Πρὸς δὲ ὀδονταλγίας ἁρμόζει ἑψόμενα σὺν ὄξει καὶ ἀνακογχυλιζόμενα· δεῖ δὲ θερμοῖς αὐτοῖς χρᾶσθαι, καὶ ἐφ᾽ ὅσον δύναταί τις χρόνον διακρατεῖν ἐν τῷ στόματι κατὰ τὸν ἀλγούμενον ὀδόντα· ὑοσκυάμου ῥίζα, πενταφύλλου ῥίζα, ἀλθαίας ῥίζα, πύρεθρον, ὀνώνιδος ῥίζα, ἀρνογλώσσου ὁμοίως, δαδία καὶ μελάνθιον, σταφὶς ἀγρία, ἐλλέβορος μέλας· καππάρεως ῥίζα, καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀπίων αὐτῆς καρπός· ἐλάφου κέρας ὠμὸν ʺ κεκαυμένον, θεῖον ἄπυρον ὀλίγον σὺν ὀριγάνῳ καὶ δαδίῳ, μελισσόφυλλον, γλήχων, ʹ μόρρων φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, * σίλφιον, ὁπόφυλλον μετὰ ὑσσώπου καὶ σύκου, πίτυος καὶ λεύκης φύλλα, σικύου ἀγρίου ῥίζα, σκορόδου ῥᾶγες σὺν λιβανωτῷ, τιθύμαλλος, μήλων Περσικῶν ὀστᾶ, κηκὶς μετὰ ἁλὸς καὶ κεδρίας· ʺ ἕκαστον τούτων μετ᾽ ὄξους. ʺ ἢ κολοκυνθίδα κενώσας, καὶ ἐναποζέσας αὐτῇ ὄξος, δίδου διακλύζεσθαι. ἀποβάλλει δὲ * τούτων καὶ τοὺς σαθροὺς αὐτῶν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ γινομένης ὁ χυλὸς σὺν ὀξάλμῃ, ἀρνογλώσσου τῶν φύλλων ὁ χυλός. Συνέψονται δὲ οἴνῳ ἑψηθέντα πρὸς τὴν αὐτὴν χρῆσιν, φλόμου ῥίζα, ἁλικακκάβου ἀγρίου ῥίζα, ἀσπαράγου ῥίζα, νίτρον σὺν πεπέρει καὶ πηγάνῳ, πλατάνου σφαιρία, ὀξυμυρσίνης ῥίζα, ὀπὸς σιλφίου, ῥόδα ξηρὰ οἴνῳ ἑψηθέντα ἄχρι τρίτου. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, δίδου * ἀναγαργαρίζεσθαι.

LXX. Διαμασσώμενα δὲ καὶ δηχθέντα ʺ τῷ πεπονθότι, ὀδόντας ὠφελεῖν πέφυκε· ʺ λευκάνθου ῥίζα, κηκίδος τὸ ἐντὸς, πυρέθρου ῥίζα. Ὠφελεῖ δὲ ὀδονταλγίας ἐνεργῶς, τρυγόνος θαλασσίας κέντρον τῷ ἄκρῳ παρατρίβων τὸν ἀλγοῦντα ὀδόντα· σήπεται δὲ τὸ πεπονθὸς μέρος τοῦ ὀδόντος. ἔνιοι δὲ ἐπὶ καλαμίδι ἐγκρύπτοντες αὐτὸ οὕτω χρῶνται, ὑπολαμβάνοντες συμβάλλεσθαι καὶ τοῦτο πρὸς ἀπονίαν.

Moib. addit ἢ.

μορέας.

Hoc signo intercepta Moib. præteriit ceu superflua.

τοὺς πεπονθότας ὀδόντας.

Moib. ἀκάνθας λευκῆς.

A Sin lapillus, faba, aliúdve quidam in aure inciderit, obuolutã specillo lanam resinæ aut glutini taurino immergito, eáq; leniter in aurem demissa quidquid illud fuerit contingito, quò faciliùs simul & semel extrahas.

Ad quæuis alia auribus illapsa.

Dentium & gingiuarum remedia.

B Dentiũ dolori cõueniunt hæc in aceto decocta & gargarizata, si modò actu calida ea oris parte q̃ diutissimè fieri poterit cõtineãtur, quã dens affectus occupat: hyoscyami radix, itémque pentaphylli & althææ, pyrethrum, radix ononidis, similitérque plantaginis, tædæ & nigella, staphis agria, veratrum nigrum: C capparis radix, eiusdémque fructus, cornu ceruinum seu crudum seu vstum, sulphuris viui tantillum cũ origano & tęda, apiastrũ, pulegium, mori folia & radix, laserpitium eiúsque semen cum hyssopo & ficu, pinus & populi albæ folia, cucumeris agrestis radix, alli D nuclei cum thure, tithymallus, malorum Persicorum ossa, galla cum sale & cedria. Aliud: Acetum, quod in excauata colocynthide efferbuerit, colluendũ exhibeto: hoc genus remedij putridos etiam cariosósve dẽtes extrahit. Confert & Parnassij graminis succus cum acida muria, vti & plantaginis foliorum suc- E cus. Vino autem incoquuntur in eundem vsum hæc: verbasci radix & halicacabi agrestis, itémque asparagi, nitrum cum pipere & ruta, platani pilulæ, rusci radix, laser, rosæ siccæ in vino coctæ. Ista, cùm postulabit vsus, colluenda exhibeantur.

Ad dentiũ dolorẽ colluẽda remedia.

Commanducata & commorsa F dẽte affecto, illius dolorem leuare solent: albæ spinæ radix, gallæ pars interior, pyrethri radix. Porrò dentium dolori efficaciter auxiliabitur, qui pastinacæ piscis aculeo summo dentem dolentem affricuerit: sic enim pars dentis affecta corrumpitur. Nec desunt qui eodem vtantur aculeo intra cannam G occultato, existimantes hoc ipsum etiam ad dolorem leuandum conferre.

In eundem vsum commanducanda.

In eundem vſum dentium cauis indẽda oblinendáve.

Eroſorum dentium cauis indita oblitáve, dolori remedio ſunt hæc, quorum nonnulla eoſdem etiam comminuunt aut putrefaciunt: amurca cũ oleo omphacino ad mellis craſſitudinẽ decocta:(hęc etiam circumlita dentem excutit) ranunculi radix eodem modo præparata etiam frangit: vitis lacryma cum liquore panacis & laſerpitij: bitumẽ liquidum nitro ſubactũ: pyrethrũ aceto cõditum diebus quadraginta: oleæ Æthiopicæ lacryma, rhois coriariorum lacryma, ficus tã domeſticæ quàm ſylueſtris liquor, tithymalli liquor: supernè verò impoſita cera cauernam dentis obturato. Galbanum etiam denti circundatur: cedria dentem quoque frangit, gallæ pars media, mori è radice collectus liquor: laſer cum vuæ paſſæ carne circumlinitur, aut cum reſina & cera: cum ſulphure autem ac thure, linteolo inductum circumponitur: opoponax eodem adhibetur modo cũ ſandaracha: ſory Ægyptium reſina excipitur. Prodeſt & lacertę iecur inditũ: itẽ peucedani liquor, ſulphur aut gallę puluis cũ paſſo, denti priùs expurgato circundata: piper & crocum, reſina terebinthina excepta. Aliud: anguium exuuias vſtas tritáſque cum oleo circumline, exſculptis priùs circumquaq; viſcidis ſordib⁹, ſi quæ dẽtibus inhæſerint. Aut: naſturtium & ſinapi illinito. Aut: alumine liquido, quod phorimõ dicitur, cum melle decocto dentes infricato: aut ſenectam ſerpentis imponito: aut gallæ puluerem & myrrham cum melle coctam inſerito: aut bitumẽ, picem, cedriam & alumen ſciſſile eodẽ modo: galbanum itidẽ, piper & granũ Cnidium: aut ranæ iecur & rhoẽ coriariorũ in aqua decoque ad iuſtã craſſitudinẽ: deinde reiectis ab expreſſione craſſamẽtis, id quod expreſſeris ad emplaſtri formam coquito, dentíque imponito: aut, remollitam propolin circumlinito.

Vel potiùs, circumline ſtrigmenti craſsitudine, loco priùs circumſcarificato.

In eundem vſum auri nariue adhibenda.

In aurem verò denti dolenti oppoſitam inſtillantur, ſuccus aſphodeli, naſturtij virentis ſuccus, hederæ quæ aureis eſt corymbis acini quindecim contuſi, & cum roſaceo in cortice mali Punici calfacti: betæ ſuccus cum cumino: an-

A LXXI. Εἰς δὲ τὸ βρῶμα ἐντιθέμενα, ἢ περιπλαττόμενα τῷ ὀδόντι, ὠφελεῖ τοὺς ὀδόντας ἀλγοῦντας· ἔνια δὲ θρύπτει, ἢ σήπει· ἀμόργη ἑψηθεῖσα μετ' ἐλαίου ὀμφακίνου, ἄχρις ἂν γένηται μελιτώδης· αὕτη καὶ περιχριομένη τὸν ὀδόντα ἐκτινάσσει· βατραχίου ῥίζα ὁμοίως σκευασθεῖσα θραύει· ἀμπέλου B δάκρυον ἐντιθέμενον μετ' ὀποπάνακος καὶ σιλφίου· ἄσφαλτος ὑγρὰ σὺν νίτρῳ πλασθεῖσα· πύρεθρον ταριχευθὲν σὺν ὄξει ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα· ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον, ῥοῦ τοῦ βυρσοδεψικοῦ δάκρυον· ὀπὸς συκῆς ἀγρίας καὶ ἡμέρου, τιθυμάλλου ὀπός· ἄνωθεν δὲ κηρὸν ἐπιτίθει πρὸς τὸ φράττε- C σθαι τὸ βρῶμα· χαλβάνη καὶ περιπλάττεται· κεδρία, καὶ θραύει τὸν ὀδόντα· κηκῖδος τὸ μέσον· μόρου τῆς ῥίζης ὀπός. ὀπὸς σιλφίου σὺν σαρκὶ σταφίδος, καὶ περιπλάττεται, ἢ σὺν ῥητίνῃ καὶ σὺν κηρῷ· σὺν δὲ θείῳ καὶ λιβανωτῷ, ἐν ὀθονίῳ ἐγχριστὸς περιτίθεται. ὀποπάναξ ὁμοίως ἐπιτίθεται σὺν σανδαράχῃ, σῶ- D ρυ Αἰγύπτιον ῥητίνῃ ἀναληφθέν, σαύρας ἧπαρ ἐντεθέν· πευκεδάνου ὀπὸς ἢ θεῖον, ἢ κηκὶς λεία μετὰ γλυκέως, περιπλαττόμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν· ἢ πέπερι καὶ κρόκος σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἀναληφθέντα. ἢ ὄφεως γῆρας καύσας καὶ τρίψας μετ' ἐλαίου περίχριε, γλοιώδη περιχαράξας πρότερον· ἢ E κάρδαμον καὶ νάπυ ἔμπλασσε, ἢ στυπτηρίαν μετὰ μέλιτος φορίμην ἑψήσας διάτριβε τὸν ὀδόντα. ἢ ὄφεως ἐπιτίθει. ἢ κηκῖδα λείαν καὶ σμύρναν ἑψήσας μετὰ μέλιτος, ἐντίθει· ἢ ἄσφαλτον, πίσσαν, κνεῖον, στυπτηρίαν χίαν ὁμοίως· χαλβάνην, πέπερι, κόκκον Κνίδιον. ἢ βατράχου ἧπαρ καὶ ῥοῦν βυρσοδεψι- F κὴν ἑψήσας ἐν ὕδατι μέχρι τοῦ πάχος ἔχειν, εἶτα ἐναποῤῥίψας τὰ σκύβαλα, τὸ ἀπόθλιμμα ἕψε, ἕως ἐμπλαστρῶδες γένηται, καὶ ἐντίθει. ἢ πρόπολιν μαλάξας περίπλασσε.

LXXII. Εἰς δὲ τὸ ἀντικείμενον οὖς τοῦ ἀλγοῦντος ὀδόντος ἐνστάζεται ἀσφοδέλου χυλός· καρδάμου χλωροῦ χυλός. G κισσοῦ τοῦ χρυσοκορύμβου σφαιρία ιε΄ θλασθέντα, καὶ σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ ῥοιᾶς θερμανθέντα. σεύτλου χυλὸς μετὰ κυμίνου· κόκ-

Suſpicatur Moibanus legendum κισσόν, ex Orib. lib. 4. ad EVnap. cap. 61.

Cõmodè, Moibanus.

γῆρας addit Moibanus.

κεδρίαν Moibanus.

λείαν fortè. Moibanus legit σχιστὴν, aut legendũ cenſet μαστίχην Χίαν.

Moibanus inſerit μέλιτος. Geſn. mauult ἐξιπώσας καὶ ἀποῤῥίψας.

Moibanus hanc dictionem ſuppoſititiam ſuſpicatur: fortè, Αἰθιοπικοῦ, nempe κυμίνου.

κου, ὄφεως γῆρας θλασθὲν, καὶ μετὰ ῥοδίνου ἑψηθέν. Εἰς δὲ τὸν ἀντικείμενον μυξωτῆρα ἐνστάζεται ὠφελίμως, ἀναγαλλίδος χύλισμα. Περιαπτομένη ὀδόντος πόνον ἱστορεῖται παύειν λεπιδίου ῥίζα.

LXXIII. Αἴρεις δὲ ἀπόνως, ἂν περιχαράξας περιπλάσῃς θείῳ, ἢ μολυβδαίνην πολλῷ κηρῷ ἀναληφθεῖσαν περιπλάσῃς, ἢ πύρεθρον ὄξει ταριχεύσας ἐπὶ ἡμέρας μ'. περιπλάσῃς, κηρῷ τοὺς ἄλλους ἀσφαλισάμενος. ἢ σῶρυ μετ' ὄξους λεάνας, ἢ σώρεως ∠ δ'. μολυβδαίνης ∠ ϛ'. κεδρίας τῷ αὐτάρκει ἀναλάμβανε.

λείαν, Moibanus.

LXXIIII. Τὰς δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων ὀδοντιάσεις καὶ κνησμοὺς παύει, βούτυρον διαχριόμενον καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ μέλιτος, λαγωοῦ ἐγκέφαλος ὀπτὸς διατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος, μῦς δὲ οἱ κατοικίδιοι ἐσθιόμενοι καὶ τὸν πολὺν δὲ σίελον κωλύουσιν ἐπὶ τῶν παιδίων, ζῶντες προσαπτόμενοι τοῖς στόμασιν αὐτῶν.

LXXV. Αἱμωδίας δὲ τὰς ἐπὶ τῶν ὀδόντων παύει, ἀνδράχνη διαμασωμένη, ἔλαιον διατριβόμενον.

LXXVI. Σμήχει δὲ τοὺς ὀδόντας, ἀριστολοχίας ῥίζα, ἐλάφου κέρας κεκαυμένον, μιγνυμένης ὀλίγης μαστίχης· ἅλες λευκοί, φυραθέντες μέλιτι καὶ καέντες ἐν χύτρᾳ ἄχρις ἀνθρακωθῶσι· κήρυκες πληρωθέντες ἁλὶ καὶ καέντες, κίσηρις ὀπτὴ οἴνῳ σβεσθεῖσα, κοχλίας χερσαῖος καεὶς σὺν μέλιτι, λίθος Ἀραβικὸς καεὶς σὺν μέλιτι, μύακες συγκεκαυμένοι, ἢ σηπίας ὄστρακον κεκαυμένον. τούτων ἕκαστον ἢ εὐωδίας χάριν μίγνυται νάρδου στάχυος ὀλίγον, ἢ σχοίνου ἄνθος. ἢ ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα λεῖα, ὀλίγου ἁλὸς αὐτοῖς μιγνυμένου.

Rectius fortasse, ἑκάστῳ.

LXXVII. Σειομένους δὲ ὀδόντας κρατύνει καὶ οὖλα πλαδῶντα, διακλυζόμενα καὶ διακρατούμενα ἐφ' ἱκανὸν ἐν στόματι, ἐλαίας τῶν φύλλων ἀφέψημα, γάλα ὄνειον, κολυμβάδος ἐλαίας χυλὸς, σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ διακλυζομένη, γαγάτης λίθος σὺν οἴνῳ ἑψηθεὶς, πλατάνου φύλλα σὺν ὄξει ἑψηθέντα, ὄξος σκιλλητικὸν, βάτος διαμασώμενος, μαλάχης ῥίζα ὁμοίως, ἰὸς σιδήρου προσαπτόμενος ξηρὸς, κύτινος ὁμοίως, στυπτηρία σχιστὴ μιγεῖσα σμύρνῃ,

guis senecta tusa & cũ rosaceo cocta. Opposite quoq; nari vtiliter infunditur expressus anagallidis succus. Sed & è collo suspẽsa lepidij radix, dentium dolorẽ lenire fertur.

Amuletum.

Sine vexatione dentes eximes, si circũscarificatos sulphure obduxeris, aut plumbaginem tritam cera exceptã circumleueris, aut etiã pyrethrum aceto conditũ diebus XL. dentibus reliquis cera præmunitis. Aliud: sory ex aceto tritũ adhibeto. Aut: Soreos drachma iiij. plumbaginis drach. vj. cedria quanta sat erit excipito.

Dentes citra molestiam extrahentia.

Infantium dentitiones gingiuarúmque pruritus sedant, butyrum per se & cum melle perunctum, cerebrum leporis assum, seu affrictum seu in cibo sumptum: mures etiam domestici esitati: qui quidem copiosam infantium saliuam arcent, si viui ipsorum admoueantur ori.

Ad infantium dentitiones.

Dentium stuporem demulcent, portulaca cõmmãducata & ipsum etiam oleum affrictum.

Ad dentium stuporem.

Dentes abstergunt, aristolochiæ radix, cornu ceruinum vstum, exigua mastiche admixta: sal candidum melle subactum & in olla crematũ vsquedum in carbones redigatur, buccina sale referta & combusta: pumex torrefactus vino restinctus: cochlea terrestris cremata cum melle: lapis Arabicus vstus cum melle: mytuli combusti, sepiæ denique testa cremata: quorum singulis odoris gratia aut spicæ nardi, aut floris iunci nonnihil adijcitur. Prosunt & lanæ succidæ crematæ & in puluerem tritæ, addito pauco sale.

Smegmata dentes abstergentia.

Mobiles dentes simul & gingiuas præ nimia humiditate flaccidas firmant roborántque hæc colluta & in ore diutinè retenta; oleæ foliorum decoctum, lac asininum, oliuarum muria conditarum succus, myrrha cum vino & oleo, gagates lapis cum vino coctus, platani folia in aceto cocta, acetũ scilliticũ, rubus itidẽ cõmmãducata, & maluæ radix eodẽ modo: ferrugo sicca admota, similitérq; cytinus, alumen scissile mixtum cũ myrrha,

Ad mobiles dentes humoréque nimio fluentes gingiuas.

aut citra myrrham cum aceto vel melle: sory combustum ad eundem modum: styrax cũ sale impositus: myrrha, pompholyx, amylum, æquis partibus cõtrita in puluerem. Mali quoq; Punici cortices, galla & atramentum sutorium si aceto irrigaueris, collutione proderunt. Aliud: Ranas x. aceti sextarios tres, chalcanthi drach. iiij. radicis mandragoræ drachm. vj. coquito ad tertias pro collutione: facit & hoc ad dentiũ dolores. Aliud: aloës drach. iiij. thuris drachmã j. aluminis scissilis drach. iiij. melli admisceto, & affricato.

[Ad excrescentes gingiuas liquida remedia]

Ad tumentes ac præter modum luxuriantes putrescentésve gingiuas, vtile fuerit ista colluere ac in ore detinere: portulacæ succum, astragali radicis decoctum è vino, oliuarum cõditarum muriam: olea, omphacinum quod ex immaturis oliuis exprimitur, melinum & lentiscinum: myrrham cum vino & oleo: cedriam cum aceto aut amurca: gallę decoctum, mori corticis & foliorum decoctum, acetum denique scilliticum.

[Ad easdem sicca.]

Sicca verò & in puluerem redacta hæc vtiliter adhibentur: aristolochiæ radix, plantaginis semen, aspalathum, fœniculi radix vsta, diphryges rubigo, æris ac ferri, chalcanthum tostum, galla, cyperus, cytini, rosarum flos, lycium, mastiche trita, misy cum acero, æs vstum cũ arsenici momento. Prodest & virentes lentisci surculos mediis dẽtium spatiis affricare. Cõuenit præterea, excrescentibus potissimùm carne gingiuis, fotus ex feruente oleo. Oportebit autem obuolutam specillo lanam oleo immergere, tandiúq; gingiuis admouere donec albescant: sic enim cohibetur fluxio, ipsæque resiccantur.

[Ad epulidas.]

Epulidas reprimunt, probè contrita & adhibita aluminis genera omnia vsta, itémque sory.

[Ad nudatas carne gingiuas.]

Nudatas carne gingiuas explet, adhibitum medicamentum ex floris rosarum partibus duabus & calami aromatici parte vna.

Ad reliquos oris fauciúmque affectus remedia.

A ἢ δίχα τῆς σμύρνης σὺν ὄξει ἢ μέλιτι, σῶρυ κεκαυμένον ὁμοίως, στύραξ σὺν ἁλσὶν ἐπιτιθέμενος· ἡ σμύρνα, πομφόλυξ, ἄμυλον, ἴσα, λεῖα ξηρά. ἢ ῥόας λεπτόχυμα, κηκὶς, χάλκανθος, σὺν ὄξει δευθέντα, διακλυζόμενα· ἢ βάτραχοι ι΄ ἢ ὄξους ἡμίχους, χαλκάνθου < δ΄. μανδραγόρου ῥίζης < ϛ΄. B ἑψόμενα μέχρι τρίτου καὶ διακλυζόμενα. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλγηδόνας τοῦτο. Ἀλόης < δ΄. λιβάνου < α΄. σχιστῆς < δ΄. μέλιτι μιγέντα καὶ διατριβόμενα.

[forte λεπίσματα]

[Moibanus ἢ omittit.]

LXXVIII. Πρὸς δὲ τὰ οἰδοῦντα τῶν οὔλων καὶ ἐξαρκοῦντα ἢ σηπόμενα ἁρμόζει, διακλυζόμενα καὶ διακρατούμενα, C ἀνδράχνης χυλὸς, ἀστραγάλου ῥίζης ἀπόζεμα ἐν οἴνῳ, ἐλαίας κολυμβάδος ἅλμη, ἔλαιον ὠμοτριβὲς, καὶ μήλινον, καὶ σχίνινον, διακρατούμενα· σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, κεδρία σὺν ὄξει ἢ ἀμόργῃ, καὶ κηκίδος ἀπόζεμα, μόρων φλοιοῦ καὶ φύλλων ἀπόζεμα, ὄξος σκίλλινον.

[lege, ἐκσαρκοῦντα seu ὑπερσαρκοῦντα.]

D LXXIX. Ξηρὰ δὲ λεῖα προσαπτόμενα ὠφελεῖ· ἀριστολοχίας ῥίζα, ἀρνογλώσσου σπέρμα ξηρὸν, ἀσπάλαθον ξηρὸν, μαράθρου ῥίζα κεκαυμένη, διφρυγὲς, ἰὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, χάλκανθος ὀπτὴ, κηκὶς, κύπερος, κύτινοι, ῥόδων ἄνθος, λύκιον, μαστίχη ξηρὰ, μίσυ σὺν ὄξει, χάλκης κεκαυμένος σὺν ἀρσενικῷ ὀλίγῳ, E σχίνου ξυλάρια χλωρὰ παρατριβόμενα τοῖς μεταξὺ τῶν ὀδόντων. ἁρμόζει δὲ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἐκσαρκούντων, διὰ τοῦ ζεστοῦ ἐλαίου πυρίαν. δεήσει δὲ ἔριον μηλωτίδι περιτιθέντα, καὶ ἀποβάπτοντα εἰς τὸ ἔλαιον προσάγειν, ἄχρις οὗ λευκὰ γίνηται τὰ οὖλα. στέλλεται γὰρ ὁ ῥευ- F ματισμὸς αὐτῶν καὶ ἀναξηραίνεται.

[Aëtius, ἀσφάλαθον,]

[χαλκὸς]

LXXX. Τὰς δὲ ἐπουλίδας στέλλει, στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη, ἢ σῶρι, ξηρὰ λεῖα προσαπτόμενα.

[σῶρυ.]

LXXXI. Τὰ δὲ γεγυμνωμένα οὖλα σαρκοῖ, ῥόδων ἄνθους μέρη β΄, καλάμου ἀρωματικοῦ μέρος ἓν, προσαπτόμενα.

G

Τῶν λοιπῶν περὶ τὸ στόμα καὶ τὴν φάρυγγα παθῶν βοηθήματα.

LXXXII. Τὰς δὲ ἄφθας καὶ νομὰς θεραπεύει μέλι, καὶ ὅσα πρὸς τὰ οἰδαλέα καὶ ἐκσαρκοῦντα τῶν οὔλων ἀναγέγραπται. ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ ἰδίως ταῦτα· ἄγνου ἢ κύπρου φύλλα σὺν μέλιτι διατριβόμενα, τριβόλου χυλὸς, ἀκακίας χυλὸς ὁμοίως, ὑποκιστίδος ἢ ῥοὸς βυρσοδεψικῆς χυλὸς ὁμοίως, ὀμφάκιον, ὀρίγανον ὁμοίως, ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα ὡσαύτως· βαλαύστιον ὁμοίως, καὶ ξηρὸν προσαπτόμενον, καὶ ἀφέψημα αὐτοῦ διακλυζόμενον· σανδαράχη σὺν ῥοδίνῳ διακλυζομένη· ὅ,τε βετονίκης πόας χυλὸς, ἀγριελαίας φύλλα ὁμοίως. Ἀρσενικοῦ μέρος α'. χάρτου κεκαυμένου μέρη γ'. χρῶ δὲ ξηρῷ καὶ σὺν μέλιτι. γάρος ὁ ἐκ τῶν μαινίδων διακλυζόμενος, ἀρνογλώσσου χυλὸς διακλυζόμενος, κηκὶς μετ' ἐλαίας διακλυζομένη, στυπτηρία ὑγρὰ ὁμοίως.

βρετανικῆς, reponit Moib. ex lib. de Mat. med. ca. de Britannica.

μετ' μέλιτος.

LXXXIII. Τὰς δὲ ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας ἵστησι μὲν καὶ τὰ πρὸς νομὰς ἀναγεγραμμένα· ἰδίως δὲ ταῦτα· μαράθρου ἀγρίου ῥίζης κεκαυμένης ἡ τέφρα. ἢ μαινίδων κεκαυμένων μέρη β'. ἀλόης μέρος α'. ξηρά. ἢ ἀρσενικοῦ < .δ'. χάρτου κεκαυμένου. < ιβ'. ξηρά. ἢ σταφὶς λεία χωρὶς τῶν γιγάρτων καταπλασθεῖσα, ἀμόργη ἐλαίου ἑψηθεῖσα καὶ καταχριομένη, βετονικῆς πόας χυλός.

βρετανικῆς, Moibanus. quâquam & hanc quoque quibusdam Betonicam dici legitur.

LXXXIIII. Τὰς δὲ δυσωδίας τοῦ στόματος ἀπαλλάττει, ἀγαλλόχου ἀπόβρεγμα ἢ ἀπόζεμα διακλυζόμενον· σμύρνη, σχοίνου ἄνθος, ἢ κινάμωμον διαμασώμενα, μαλαβάθρου φύλλον ὑποτιθέμενον τῇ γλώσσῃ· ὄξος σκίλλινον, ἢ ἀφέψημα κεδρίνων ξύλων.

LXXXV. Πρὸς δὲ τὰς τῶν παρισθμίων φλεγμονὰς, χρώμεθα ἀναγαργαρίσμασι μελικράτου μετὰ ἀποζέματος πιτύρων, ἢ ῥόδων, ἢ φακῆς ἢ κοκκυμηλέας φύλλοις ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσιν. Καὶ πρὸς τὰ ἡλκωμένα δὲ παρίσθμια, ἑλξίνης χυλίσματι, ἀλόῃ, ἀμόργῃ ἑψημένῃ, βάτου τῷ χυλῷ ἑψημένῳ, ἁλσὶν ὁμοίως, λυκίῳ, πίσσῃ ὑγρᾷ, μίσυϊ, ὀριγάνου χυλῷ, χαλκοῦ ἄνθει, μόρων χυλῷ ἑψημένῳ σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ὀλίγῃ. ποιεῖ δὲ καὶ ἀμυγδάλινον ζεστὸν ἐγχεόμενον εἰς τὰ ὦτα.

Ad oris serpentia depascentiáq; vlcera.

Oris aphthas nomásque sanant, mel & quæcunque ad tumentes luxuriantésque gingiuas descripta sunt: multò verò præstát priuatimque conueniunt quę sequuntur: viticis aut cypri folia cum melle affricta: similitérque succi tribuli, acaciæ, hypocisthidis, rhois coriariorum & omphacium, origanum itidem & rhus obsoniorum eodẽ modo. Pariter & balaustium tum siccum adhibitum, tum & in decocto ad colluendum os vsurpatum: sandaracha colluta cum rosaceo, britannicæ herbæ succus, & folia syluestris oleæ ad eũdem modum. Sumito arsenici partem vnã, chartæ combustę partes tres: hoc remedio vtere & sicco & cum melle. Prosunt & collutione, garum è męnis, plantaginis succus, galla cum melle, & alumen liquidum eodem modo.

Ad putrida oris vlcera.

Putrida oris vlcera cohibent, quę ad nomas descripsimus: priuatim verò hæc: fœniculi syluestris è radice cõbusta cinis, puluis è mænarũ vstarũ partibus duabus & aloës parte vna: sic & ex arsenici drach. iiij. chartæ combustæ drachm. xij. vua passa sine vinaceis trita & imposita, amurca olei cocta & illita, britannicæ herbæ succus.

Ad grauem oris halitum.

Oris graueolentiam corrigunt, agallochi dilutũ decoctúmve collutum, myrrha commanducata, odorati iunci flos similiter, itémque cinnamomum: malabathri folium linguæ subditum: collutione denique acetum scilliticum, aut cedrinorum lignorum decoctum.

Ad tõsillas inflammatas itémque vlceratas.

Ad tonsillarum inflammationes gargarismatis vtimur, è decocto furfurum, rosarum aut lenticulæ, in aqua mulsa, vel pruni foliis in vino coctis. Quòd si eædem vlceratæ fuerint, vsurpamus helxines succũ, aloën, amurcam coctã, succum rubi decoctum, salem similiter, lycium, picem liquidam, misy, origani succum, æris florẽ, mororum succum cum melle & pauco alumine coctum. Fuerit etiam vtile, oleum amygdalinum feruens auribus infundere.

Ad vuæ relaxationem.

Vuas relaxatas gargarizatione comprimũt: mel, vrticæ ſuccus, poſca, pruni foliorum decoctum in vino, origani itidem decoctum cũ vino. Ad eaſdem conducunt perũcta cum melle: ſal, omphacium, laſer, alumen: galla cum ſale, pipere ac melle. Iiſdem ſicca vtiliter adhibentur, balauſtiũ, flos ęris, chalcitis trita, alumen ſciſſile, miſy, galla, liquor Parthicus, oleę Æthiopicæ lacryma, fuligo è carbonibus, & ſal.

Ad anginas gargarizāda.

Angina laborantes adiuuát, quęcunque humiditatẽ reuellere poſſunt: ſic enim inducta ſiccitate, partium denſitas relaxatur. Gargarizantur verò, hyſſopum cum ficu in aqua decoctum: thus cum paſſo & melle, vel aceto mulſo: raphani ſemen tritum cum aceto mulſo, ſinapeos eſculenti cyathi xij. cum mellis calentis cyatho vno.

Ad eaſdem illinenda.

Inunguntur autem, crematarum hirũdinum cinis cum melle, & fel bubulũ cũ melle. Priuatim verò cõfert teſtudinis marinæ fel, & chryſocolla cũ melle, (hæc verò vomitũ etiã cõcitat:) ſal ammixtum aceto, melli ac nitro, elaterium cũ vetere oleo melléve aut felle taurino, cepæ ſuccus cum oleo, cẽtaurij ſuccus cum melle, aſelli qui ſub hydriis degunt cum melle, pix itidem cum melle. Vtiliter verò ſal cum pice tritus in linteolo rumæ partive gutturis ſub mento eminenti, ac ipſi collo imponitur.

Ad eaſdem in potu exhibenda.

Prodeſt quoque angina laborantibus, potui data hirundinum exiccatarum drachma vna ex aqua: itidémque vermis quem erucam nominant, ſiccus tuſus ac bibitus cum aqua mulſa.

Ad extrahēda quæ inter deuorandũ gulæ inhæſerint.

Spinas oſſáve deuorata gulæque inhærentia extrahes, ſi "adipem ſemicrudum filo alligatũ traiectúmve deglutire coëgeris, móxque per appenſum filum violenter ac ſubitò retraxeris: ſic enim quidquid hęret, infixúmve eſt ſimul & ſemel extrahitur. Idem deglutitis ex aqua ſpongia molli lanáve, aut inciſis carnibus perfici poterit. Aut: medullæ panis recentis buccellam deuorãdã, vel caricas [leuiter] mãſas itidem deglutiendas exhibeto.

" vel potiùs, lardum.

A LXXXVI. Τὰς δὲ κεχαλασμένας σταφυλὰς συστέλλει ἀναγαργαριζόμενα· μέλι, κνίδης χυλὸς, ὀξύκρατον, κοκκυμηλέας φύλλα ἀφεψημένα σὺν οἴνῳ, ὀριγάνου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. Διαχριόμενα δὲ ὠφελεῖ σὺν μέλιτι, ἅλες, ὀμφάκιον, ὀπὸς σιλφίου, στυπτηρία, κηκὶς μετὰ ἁλὸς καὶ πεπέρεως καὶ μέλιτος. Πεσσαπλόμενα δὲ ξηρὰ ὠφελεῖ, βαλαύστιον, χαλκοῦ ἄνθος, χαλκῖτις λεία, στυπτηρία σχιστὴ, μίσυ, κηκὶς, ὀπὸς ″παρθενικὸς, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον, αἰθάλη ἀπὸ τῶν ἀνθράκων, ἅλες.

″ Παρθικὸς forte.

LXXXVII. Συναγχικοὺς δὲ ὠφελεῖ, ὅσα δύναται ἀποσπᾶν ὑγρασίαν· χαλᾶται γὰρ οὕτως ἡ ξηρασία καὶ ἡ πύκνωσις τῶν μερῶν. Ἔστι δὲ τὰ ἀναγαργαριζόμενα· ὕσσωπον μετὰ σύκου ἐν ὕδατι ἑψημένον· λιβανωτὸς σὺν γλυκεῖ καὶ μέλιτι, ἢ ὀξυμέλιτι· ῥαφάνου σπέρμα λεῖον σὺν ὀξυμέλιτι· σινήπεως ἐδωδίμου *κύαθοι ιβ΄. σὺν μέλιτος θερμοῦ κυάθῳ ἑνί.

LXXXVIII. Διαχριόμενα δὲ, χελιδόνων κεκαυμένων σποδιὰ σὺν μέλιτι, χολὴ βοεία σὺν μέλιτι· ἰδίως δὲ ποιεῖ ἡ θαλασσίας χελώνης χολὴ, χρυσόκολλα μετὰ μέλιτος. *Κινεῖ δὲ καὶ ἔμετον, ἅλες μιγέντες ὄξει καὶ μέλιτι καὶ νίτρῳ· ἐλατήριον μετὰ ἐλαίου παλαιοῦ ἢ μέλιτος, ἢ χολῆς ταυρείας· κρομμύου χυλὸς μετὰ ἐλαίου, κενταυρείου χυλὸς μετὰ μέλιτος, ὄνοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρείαις σὺν μέλιτι, πίσσα σὺν μέλιτι. Ἐπιτιθέμενοι δὲ τῷ ἀνθερεῶνι καὶ τῷ τραχήλῳ ὠφελίμως, ἅλες μετὰ πίσσης λεῖοι ἐν ὀθονίῳ.

LXXXIX. Ὠφελεῖ δὲ τοὺς συναγχικοὺς ἐν ποτῷ διδομένη, χελιδόνων ἐσκελετευμένων < .α΄. σὺν ὕδατι· κάμπη ξηρὰ κοπεῖσα καὶ ποθεῖσα σὺν μελικράτῳ.

XC. Τὰ δὲ καταπινόμενα ὀστέα, ἢ ἀκάνθας, καὶ πηγνύμενα τῷ στομάχῳ, κομίσῃ, στέαρ ἡμίεφθον ἐνάψας λίνῳ, κατατρήσας, ἀναγκάσας τε καταπιεῖν, καὶ μετὰ τοῦτο ἀνασπάσας ῥόθιον διὰ τοῦ ἀπηρτημένου λίνου. εἴωθε γὰρ συνεφέλκεσθαι τὸ ἐρηρεικὸς ἢ πεπηγός. δύναται δὲ διὰ σπογγίου ἁπαλοῦ, ἢ ἐρίου, ἢ κρεῶν ″ἐντετμημένων τὸ αὐτὸ γενέσθαι· δεῖ δὲ σὺν ὕδατι καταπίνειν, ἢ ἄρτου ἁπαλοῦ τὸ ἐντὸς διδόναι ″καταπίνειν, ἢ ″σῦκα ξηρὰ μεμασημένα.

ἀπηρτημένων, Moibanus.

Addit Aëtius ἀμάσητον, citra mãducationem.

Eaſdem caricas idem deſiderat quadãtenus mãſas, non tamen penitus diſſolutas.

XCI. Τοῖς δὲ ἀποκεκομμένοις τὴν φωνὴν ὠφελεῖ, πράσου χυλὸς καταρροφούμενος· κράμβη ὠμὴ διαμασωμένη, ὁ δὲ χυλὸς ἐπιρροφούμενος σὺν μέλιτι· ῥοφήματα διὰ κυμίνου καὶ πράσου καὶ ἀλεύρου λαμβανόμενα· χαλβάνης μέγεθος ὅσον κύαμος, μιγὲν ἐπιμελῶς μέλιτι καὶ καταπινόμενον. A

XCII. *Ἦχον δὲ ἀποκαθαίρει ὄξος σκιλλητικὸν ἀναγαργαριζόμενον, σίνηπι τοῖς βρώμασι σκευασθὲν ἀναγαργαριζόμενον. δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ἀναγαργαρίζεσθαι μελικράτῳ. τοῦτο καὶ τοὺς τύλους τοὺς περὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ παρίσθμια θεραπεύει. B

XCIII. Λαμπρύνει δὲ φωνὴν σκόροδον ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον. πράσου καρπὸς κεφαλαιωτοῦ, στύραξ καταπινόμενος, σίλουρος ταριχηρὸς ἐσθιόμενος. C

XCIIII. Ἰᾶται δὲ τὰς μὲν χρονίας τραχύτητας αἰθιοπίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, γλυκύρριζα ἀποχυλιζομένη, σμύρνα ἀποχυλιζομένη, ὠὸν ὠμὸν ἀκροχλίαρον ῥοφηθὲν, σύμφυτον σὺν μελικράτῳ πινόμενον, πενταφύλλου ῥίζης ἀφέψημα ἀναγαργαριζόμενον. D

Τῶν κατὰ τὰς τρίχας παθῶν βοηθήματα.

XCV. Ἀλωπεκίας δὲ τὰς ἐν ταῖς κεφαλαῖς καὶ τῷ γενείῳ ἰᾶται ταῦτα καταχριόμενα, προεκνιτρουμένων τῶν τόπων καὶ ἀποτριβομένων τῶν ἐψιλωμένων ὀθονίῳ σὺν ὄξει· ἀκόνης Ναξίας τὸ ἀπότριμμα τοῦ πρὸς αὐτὴν σιδήρου μετὰ ἐλαίου ἀκονηθέντος, ἀλκυόνιον κεκαυμένον λεῖον σὺν ὄξει ἢ οἴνῳ ἢ ἐλαίῳ, ἀπόπατος αἰγὸς ὁμοίως· μυόχοδον, ἢ αἰλούρου ἀφόδευμα μετὰ νάπυος καὶ πεπέρεως καὶ ὄξους· ἀδίαντον καταπλασθὲν ἐν ὀθονίῳ, ἀρσενικὸν ἢ σανδαράχη ἀναληφθεῖσα τερμινθίνῃ, ὡς σπλήνιον· ἀσφοδέλου ῥίζης καείσης ἡ τέφρα, προκαταχαραχθείσης τῆς ἀλωπεκίας· βατράχιον λεῖον πρὸς ὀλίγον καταπλασθὲν, λεπίδιον ὁμοίως, ἔλαιον κίκινον μετὰ κηρύκων κεκαυμένων, ἐχίνου χερσαίου δέρμα κεκαυμένον καὶ ἐσβεσμένον πίσσῃ ὑγρᾷ, ἢ βατράχων κεκαυμένων τέφρα ὁμοίως, ἢ ἱππόκαμποι κεκαυμένοι ὁμοίως, E F G

Moibanus legit, ἄσπληνον.

Quibus suppressa vox est, prodest porri succus absorptus, item brassica cruda commanducata: insupérque succus eiusdem cũ melle sorbitione sumptus. Conferunt & sorbitiones è cumino, porro & farina sumptæ, itémque galbanum fabæ magnitudine melli accuratè mixtum atque deuoratum.

Vocem amissam restituentia.

Fauces expurgat acetum scilliticum gargarizatum, itémque sinapi quod ad escas præparatur, eodem modo, sed postea gargarizandum ex aqua mulsa. Hoc idem etiam callos arteriæ tõsillarúmque sanat.

Arteriam expurgantia.

Vocem limpidam canorámque reddunt, allium seu coctum seu etiam crudum in cibo sumptũ, porri capitati semen, styrax deuoratus, silurus denique sale conditus in cibis sumptus.

Voci splendorẽ afferentia.

Diuturnis faucium asperitatibus medentur, æthiopidis radix in vino pota, glycyrrhiza dum manditur sensim eliquescens, ac myrrha similiter, ouum crudum quod exiguo calore tepeat, absorptum, symphytum cum aqua mulsa potum, ac denique quinque folij è radice decoctum gargarizatum.

Ad faucium asperitatem.

Ad pilorum affectus remedia.

Alopecias, quæ capiti & mento accidunt, emendant hæc inuncta, si modò loca pilis nudata nitro antè præparata, linteolóque aceto madente perfricta fuerint: quod adiecto oleo è cote Naxia exacuendo ferro deteritur: alcyonium vstum tritúmque cum aceto vinóve aut oleo: fimus caprinus similiter, muscerda, aut felis stercus cum sinapi, pipere & aceto: adiantum ex linteolo illitum, auripigmentum aut sandaracha, si terebinthina excipiatur: asplenum, asphodeli radicis exustæ cinis, priùs tamen scarificata cute: ranunculus tritus exiguóque tempore impositus, itémque lepidium eodem modo: oleum cicinum cum buccinis crematis, erinacei terrestris corium cõbustum, picéque liquida extinctum: similitérque ranarum combustarum cinis, hippocampi eodẽ modo exusti,

Ad alopecias.

thapsiæ

thapſiæ ſuccus illitus, ferrugo cum aceto & adipe vrſino vel axungia, calami Cyprij cortex vſtus cum aceto, iuglandis putamen vſtum cum vino: nuces auellanæ totæ cõbuſtæ eodem modo adhibitæ, vel cum axungia aut adipe vrſino: cepa contrita illita aut cataplaſmatis modo impoſita, cyclamini radix ad eundem modum, ſinapi cum aceto: laſer cum croco, vino ac pipere: vngulæ caprinæ vſtæ cum aceto, picis oleum cum farina hordeacea adhibitũ, raphani cortex affrictus, allium vſtum cũ nardino vnguento pro cataplaſmate impoſitum, beta eodem modo: affricta muſcarum capita, vel ipſæ integræ, loco priùs nitro præparato: ſoleæ denique veteres crematæ triteque cum aceto.

Ad capillorũ defluuium.

Defluentes capillos continent, adiantum tritum cum ladano, vino, œſypo & myrtino oleo inunctum: ſimiliter & callitrichum, aloë cum vino nigro auſtero, purpurarum opercula in oleo cocta, myrtinum oleum & quod ex olea ſylueſtri exprimitur, myrrha cum vino, ladano & myrtino. Aliud: Polytrichum in vino nigro diutinè coquito: huius decocto admiſceto calami aromatici ſeparatim igni è ſalignis lignis ſuccenſo combuſti & cum aqua pluuia probè ſubacti expreſſionem, ac vtitor. Aut, fimo caprino in teſta combuſto tritóque cum oleo caput priùs abraſum inungito. Vt ne capilli defluant, meláthium vſtum & cum aqua tritum ei parti adhibeto in qua pilum naſci volueris, maximè verò ſuperciliis. Aliud: Apes crematas tritáſque cum oleo perungito.

Decorãtia denſantiáque capillos.

Pueris venuſtos denſóſque capillos hæc efficiunt, iuglandis putamen vſtum tritúmque in vino & illitum, adeps ſuillus inunctus, braſſica cruda adhibita, loti arboris folia, ſpondylij radix loco priùs abſterſo circumlita, cameli fimus crematus & cum oleo cataplaſmatis in modum ritè adhibitus.

Capillos flauos facientia.

Flauum faciunt capillum lupinorum cortices, nitro præmacera-

A ἢ θαψίας χυλὸς ἐπιχριόμενος, ἢ ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, ἢ στέατι ἀρκείῳ, ἢ ἀξουγγίῳ· ἢ καλάμου Κυπρίου χυλοῦ κεκαυμένου σὺν ὄξει, καρύου βασιλικοῦ λέπυρον καὲν σὺν οἴνῳ· καὶ τὸ Ποντικὸν δὲ ὅλον καὲν ὁμοίως, ἢ σὺν ἀξουγγίῳ, ἢ ἀρκείῳ στέατι· ἢ κρόμμυον λεῖον καταχριόμενον ἢ καταπλασσόμενον, κυ-
B κλαμίνου ῥίζα ὁμοίως, σίνηπι μετ᾽ ὄξους, ὀπὸς σιλφίου μετὰ κρόκου καὶ οἴνου καὶ πεπέρεως, ὁπλαὶ αἰγὸς καῦσαι σὺν ὄξει, πίσσα, σσελος σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καταπλασσόμενον, ῥαφανίου τὸ ἐκτὸς παρατριβόμενον, σκόροδον κεκαυμένον σὺν ναρδίνῳ μύρῳ καταπλασθὲν, σεῦτλιον ὁμοίως· μυιῶν κεφαλαὶ
C προστριβόμεναι, καὶ αὐταὶ δὲ ὅλαι προεκνιτρωθέντος τοῦ τόπου, κάσυμα κεκαυμένον λεῖον σὺν ὄξει.

φλοιὸς κεκαυμένος, lib. 1. de mat.

πισσέλαιον σὺν ἀλεύρῳ. Moib.

XCVI. Τὰς δὲ ῥεούσας τρίχας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἵστησιν, ἀδίαντον λεῖον σὺν λαδάνῳ καὶ οἴνῳ καὶ * ὑσσώπῳ καὶ μυρσίνῳ περιχριόμενον· καὶ τὸ καλλίτριχον ὁμοίως· ἀ-
D λόη σὺν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, πορφύρας πώματα ἐν ἐλαίῳ ἑψηθέντα, ἔλαιον μυρσίνινον, καὶ τὸ ἐξ ἀγρίας ἐλαίας, σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ λαδάνῳ καὶ μυρσινίνῳ, κάρδαμον λεῖον σὺν μυρσινίνῳ, ἢ πολύτριχον ἑψήσας ἐν οἴνῳ μέλανι ἐφ᾽ ἱκανὸν, καὶ καύσας ἰδίᾳ κάλαμον ἀρωματικὸν μετὰ ξύλων ἰτεΐνων,
E μῖξον ὕδωρ ὄμβριον, καὶ ἀναδεύσας ὕλισον καὶ μῖξον τῷ ἀφεψήματι τοῦ πολυτρίχου, καὶ χρῶ. ἢ σπύραθον αἰγείαν κατακαύσας ἐπ᾽ ὀστράκῳ λείαν σὺν ἐλαίῳ ἄλειφε, ἐψιλωμένης τῆς κεφαλῆς. Πρὸς τρίχας ἵνα μὴ ἀπορρέωσιν. καύσας μελάνθιον, καὶ μετ᾽ ὕδατος τρίψας, κατάπλαττε, ἔνθα ἂν βού-
F λῃ τρίχας φύεσθαι, μάλιστα ὀφρύων. Ἄλλο. Μελίσσας καύσας καὶ τρίψας, μετ᾽ ἐλαίου κατάχριε.

XCVII. Ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων ποιεῖ καλὰς καὶ πυκνὰς τρίχας ταῦτα· καρύου λέπυρον καὲν καὶ τριβὲν ἐν οἴνῳ καταχριόμενον, στέαρ ὕειον καταχριόμενον, κράμβη
G ὠμὴ καταπλασθεῖσα, λωτοῦ δένδρου φύλλα, σφονδυλίου ῥίζα μετὰ τὸ ἀποσμῆξαι περιχριομένη, ἀπόπατος καμήλου καεῖσα σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασθεῖσα καλῶς.

XCVIII. Ξανθὰς δὲ ποιεῖ τρίχας, θέρμων λεπύχανα ἀποβραχέντα σὺν νίτρῳ ἐπὶ

ἡμέρας δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα σμώμενα κύπρου φύλλα λεῖα σὺν στρουθίου χυλῷ ἐπιπλασσόμενα, λυκίου χυλὸς ἐν ὕδατι συνεχῶς σμώμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου ἀφέψημα τῶν πρισμάτων, ξάνθιον καταπλασσόμενον " προεκνιτρωθέντων. καὶ τὸ στέαρ τὸ βόειον ποιεῖ ἑψόμενον μετὰ κονίας ἀπὸ δρυΐνων ἢ φηγίνων ξύλων· εἶτα ἀναπλασσόμενον εἰς σφαίρας, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως λυόμενον ὕδατι καὶ ἐγχριόμενον ἐν ἡλίῳ. ἡ τρὺξ ὄξους * κεκαυμένη μετὰ * σχινίνου, καὶ μετ᾽ ἐλαίου δι᾽ ὅλης * νυκτὸς καταχρισθεῖσα.

προεκνιτρωθέντων τῶν τριχῶν.

XCIX. Μελαίνας δὲ ποιεῖ τρίχας σμώμενα· κηκῖδος ἀπόβρεγμα, καὶ χαλκάνθου καὶ σιδίων· καὶ ἀκακίας χύλισμα, * καὶ τὰ κεράτια αὐτῆς, καὶ ἄκανθα· καὶ ἐκ τοῦ πεπείρου σπέρματος χυλός, ἐγχριόμενος· βάτου φύλλα ἑψηθέντα καὶ σμώμενα, ὁ καρπὸς δὲ πέπειρος ἑψηθεὶς σὺν ἐλαίῳ ὀμφακίνῳ· οἶνος μυρτίτης * σὺν ἑψήματι, ἐλελισφάκου ἕψημα σμώμενον, ἐλάτης ὁμοίως, σμύρνα σὺν ἀκακίᾳ καὶ ὄξει καὶ κηκῖδι· κισσοῦ κόρυμβοι· καὶ * κηπαίας ῥίζαι, μετὰ κυάμων λεπύρων ἑψηθεῖσαι· καὶ φύλλα μελαίνης συκῆς καὶ ἀμπέλου σὺν ὀμβρίῳ ὕδατι· λάδανον μετὰ μυρσίνης " ἀλείμματος· μύρτων μελάνων χυλός, καὶ τὸ ἀπόβρεγμα· ῥοῦς βυρσοδεψικὴ ἑψηθεῖσα, σχίνου ἀφέψημα μετὰ σώρεως, φλόμου τοῦ χρυσανθέμου τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα καταπλασθέντα, πρίνου φλοιὸς τῆς ῥίζης * ἀφεψηθείσης ἐν ὕδατι καὶ δι᾽ ὅλης νυκτὸς καταπλασθείσης, πρωῒ * διαπονιζόμενος.

Moib. ἀλεύρου.

C. Βράδιον δὲ " πολιοῖ τὸ ἐξ ἀγρίας ἐλαίας καθ᾽ ἡμέραν ἀλειφόμενον· μᾶλλον δὲ ἂν μυρσίνην τις αὐτῷ ἐναποβρέξει· καὶ τὸ μυρσίνινον δὲ μιγὲν τῷ λαδάνῳ.

πολιοῦσθαι ποιεῖ, Moibanus.

CI. Σμήχει δὲ τρίχας νίτρον κεκαυμένον, τρὺξ κεκαυμένη, ἄσβεστος, τῆλις, ἀφρόνιτρον, γῆ " Μιλησία, γῆ Αἰγυπτία, κέρατος ἐλαφείου ἀφέψημα, κίσηρις λεία, σὺν ὠοῦ τὸ λευκόν.

Moib. Μηλία reponit. σὺν ὠοῦ τῷ λευκῷ, Moibanus coniungens præcedenti.

CII. Λεπτύνει δὲ τρίχας παρατριβόμενα λεῖα, τέφρα κληματίνη, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γιγάρτων· κίσηρις ὀπτὴ λεία, ἐλλέβορος λευκός, σηπίας ὄστρακον, κηκίς, νίτρον, λιθάργυρος, στυπτηρία σχιστή, ἄφοδος κυνεία ξηρά.

A ti diebus decem, posteáque affricti, cypri folia trita cum struthij succo imposita, lycij succus aqua solutus, & crebrò infricatus, loti arboris ramentorum decoctum, xanthium impositum pilis anteà nitro præparatis. Confert & adipem bubulum cum lixiuio è quernis faginísve lignis coctum cogere in globulos, B qui quidem vsus tẽpore aqua dissoluantur, & ad solem illinantur. Rufat & capillum fæx aceti vsta cum lentiscino balaninóve oleo, tota nocte illita.

Eosdem denigrantia.

Denigrant verò capillos hæc affricta: gallę dilutum, itémque chalcanthi & malicorij: acaciæ succus, tum qui ex siliquis simul & ipsius C spinæ foliis, tum qui è maturo eiusdem semine exprimitur illitus, rubi folia decocta & infricata, eiusdémque fructus maturus in oleo omphacino coctus, vinum myrtites cum sapa, saluiæ decoctum affrictũ: similiter & elates, [hoc est, palmarum inuolucri:] myrrha cum acacia, aceto & galla: hederæ co- D rymbi, capparis radices cũ fabarũ corticibus d coctæ: nigræ tum fici, tum vitis folia cum aqua cælesti: ladanum cum myrtino vnguento, baccarum myrti nigrarum succus, earundémque dilutum: rhus coriariorum decocta, lentisci decoctum cũ sory: verbasci quod aureo floret E colore, tum flores, tum folia imposita: iligneæ radicis cortex in aqua coctus, & per totam noctem adhibitus, ac deinde mane scalpendo derasus.

Canitiem tardantia.

Ne tam citò canescant capilli prestat, oleum syluestris oliuę quotidie inunctum, eóque magis, si quis myrtum in eo macerauerit: sic F & myrtinũ oleũ ladano admixtũ.

Pilos extergentia.

Pilos extergent nitrum vstum, fæx vsta, calx, fœnumgræcum, spuma nitri, terra Melia, itémque Ægyptia, cornu ceruini decoctum, pumex tritus cum oui candido.

Eosdem extenuantia.

Pilos attenuant trita & affricta hæc: cinis tum sarmentitius tum & è vinaceis, pumex tostus tritúsque, G veratrum album, sepiæ testa, galla, nitrum, argenti spuma, scissile alumen, & caninum stercus aridum.

Psilothra, seu pilos abolentia.

Auferunt verò pilos illita hæc: calx viua & sandaracha in aqua coctæ, addita terra Cimolia: rubetæ sanguis, lacteus tithymalli characiæ succus: dryopteris cum foliis & radice adhibita, frequenter iterato renouatóque quandiu renascentur pili eodem cataplasmate: hederæ folia imposita: cyperidis Indicæ radix, quæ quamprimùm pilos abolet: lepus marinus tritus atque impositus, salamandra quæ oleo intabuerit, erucæ pinorum paulisper exiccatæ posteáque perunctæ, fabarum cortices impositi, itidémque scolopendra marina in oleo elixata.

A CIII. Ψιλοῖ δὲ τρίχας καταχριόμενα, ἄσβεστος καὶ σανδαράχη μεθ' ὕδατος ἑψηθέντα μιγνυμένης Κιμωλίας, φρύνου αἷμα, τιθυμάλλου χαρακίου ὀπὸς, δρυόπτερις σὺν τοῖς φύλλοις καὶ ῥίζῃ καταπλασσομένη, ἄχρις ἂν * ἐξιδρίσωσι, συνεχῶς ἀλλασσομένου τοῦ καταπλάσματος· κισσοῦ φύλλα κα-B ταπλασσόμενα· κυπέιρου Ἰνδικῆς ῥίζα, (αὕτη δὲ καὶ παραχρῆμα ψιλοῖ) λαγωὸς θαλάσσιος λεῖος καταπλασθεὶς, σαλαμάνδρα ἐν ἐλαίῳ ἐντακεῖσα· πιτυοκάμπαι ψυχθεῖσαι ἐπ' ὀλίγον, καὶ μετὰ μέλιτος καταχρισθεῖσαι· κυάμου λέπυρα καταπλασσόμενα, ἢ σκολόπενδρα θαλασσία ἐ-C λαίῳ ἐνεψηθεῖσα.

Impuberum pilos retardantia.

Impuberibus vt serius excrescant pili, præstant, lacryma vitis illita ex oleo, itémque liquor qui ex accensis viridibus sarmentis exudat, farina fabarum imposita, hyacinthi radix cum passo aut vino albo cataplasmatis instar adhibita.

CIIII. Βράδιον δὲ ποιεῖ αὔξεσθαι τὰς ἐπὶ τῶν ἀνήβων τρίχας, καταχριόμενον ἀμπέλου δάκρυον σὺν ἐλαίῳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χλωροῦ κλήματος καιομένου ἱδρούμενον ὑγρὸν, κυάμινον ἄλευρον καταπλασσόμενον, ὑακίνθου ῥίζα μετὰ γλυκέως ἢ οἴνου λευ-D κοῦ καταπλασθεῖσα.

Cutis in capite reliquóque corpore vitiorum remedia.

Τῶν κατὰ τὸ δέρμα τῆς τε κεφαλῆς καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος παθῶν βοηθήματα.

Ad capitis achoras, furfures & superficiaria exanthemata.

Ad achoras furfures & exanthemata in summa capitis cute hærentia faciunt hæc: adianti decoctum infricatum, aut cum vino & rosaceo tritum & applicitum: amygdalæ amaræ cum melle illitæ, portulacæ succus cum vino illitus, itémque rubi succus cum oleo, bulbi cum nitro affricti, similiter & fœnigræci decoctum, plantago imposita, oleæ agrestis succus affricatus, malua trita cum lolio adhibita, melilotus cum fœnogræco & vino imposita, vinum myrtites infricatum: similiter & humana vrina vetus, rutæ succus perunctus, scilla in oleo cocta & adhibita, allium cum aqua affrictum, similiter & betæ succus, sal cum adipe vitulino inunctus, fici folia cum aceto trita, cicerum decoctum ac ipsi quoque elixi pro cataplasmate impositi, lupinorum decoctum affrictum, salicis flores & folia trita & imposita.

CV. Πρὸς ἀχῶρας δὲ ἢ πίτυρα καὶ ἐξανθήσεις ἐπιπολαίας ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀδιάν-E του ἀφέψημα σμώμενον, ἢ συλλειούμενον οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ, καὶ καταπλασσόμενον· ἀμύγδαλα πικρὰ ἐγχριόμενα μετὰ μέλιτος, ἀνδράχνης χυλὸς σὺν οἴνῳ ἐγχριόμενος· βάτου χυλὸς σὺν ἐλαίῳ, βολβοὶ σὺν νίτρῳ σμώμενοι, τήλεως ἀφέψημα ὁμοίως, ἀρνόγλωσσον καταπλασσόμενον, ἀγριελαίας F χυλὸς σμηχόμενος, μαλάχη λεία μετ' αἴρας καταπλασσομένη, μελίλωτον σὺν τήλει καὶ οἴνῳ καταπλασσόμενον, οἶνος μυρτίτης σμώμενος, οὖρον ἀνθρώπου παλαιὸν ὁμοίως, πηγάνου χυλὸς καταχριόμενος, σκίλλα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταχριο-G μένη, σκόροδον σὺν ὕδατι σμώμενον, σεύτλου χυλὸς ὁμοίως, ἅλες σὺν στέατι μοσχείῳ καταχριόμενοι, συκῆ σὺν ὄξει λεία· ἐρεβίνθων ἀπόζεμα, καὶ αὐτοὶ ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, θέρμων ἀφέψημα σμώμενον, ἰτέας ἄνθη καὶ φύλλα καταπλασσόμενα.

ἐλαίῳ. Alexand. & Aetius.

Diosc. 2. de mat. med. μετ' οὔρου cum vrina.

σὺν μέλιτι, cum melle Diosc. Ib. cap. 182.

συκῆς φύλλα σὺν ὄξει λεῖα. Aët.

λεῖα, κάλαμος ἀρωματίτης μετὰ ὕδατος καὶ σμύρνης ἑψηθεὶς σμώμενος, κρίνου ῥίζα σμωμένη, λάδανον σὺν οἴνῳ καταχριόμενον, λιβανωτὸς σὺν νίτρῳ καὶ ὕδατι ὁμοίως, χαμαιάκτης χυλός.

CVI. Πρὸς δὲ τὰ ἐξέρυθρα ἐξανθήματα, ψιμμύθιον σὺν δαφνίνῳ ἐλαίῳ καὶ θείῳ καταχριόμενον, πίτυος φλοιὸς σὺν κηρωτῇ, χαλκῖτις μετ' ὄξους, κιννάβαρι μετὰ κηρωτῆς, ὄστρακον δὲ ἵππου μετ' ὄξους, σεῦτλον ἑφθόν. ἐπαλείφειν δὲ δεῖ μετὰ τὰς μίξεις αὐτῶν τηλίνῳ ἐλαίῳ, ἢ μυρσινίνῳ, ἢ ῥοδίνῳ, ἢ οἰνανθίνῳ.

Moibanus πείψεις videtur legisse: χρίσεις fortè legendum.

CVII. Τὰς δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ ὅλου τοῦ σώματος φθειριάσεις γινομένας τούτοις θεραπευτέον συγχρίοντας, σταφίδι ἀγρίᾳ ἢ σανδαράχῃ σὺν ἐλαίῳ, ἢ κισσοῦ χυλῷ σὺν μέλιτι, σινώπιδι σὺν ὄξει, κεδρίᾳ καθ' ἑαυτήν, ὑγρᾷ πίσσῃ μετὰ στυπτηρίας, δαφνίδων πιέσματι, ἐλαίῳ ῥαφανίνῳ, ἢ νίτρῳ μετὰ Σαμίας γῆς καὶ ἐλαίου, ἑλξίνης χυλῷ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καταχριομένῳ· μυρίκης ἀφεψήματι, ἢ θαλάσσῃ θερμῇ λούοντας. ὠφελοῦνται δὲ πίνοντες κόριον λεῖον σὺν ὀριγάνῳ καὶ οἴνῳ.

CVIII. Σμήχει δὲ χρῶτα, ὀπὸς συκῆς καὶ χυλὸς μετὰ ἀλεύρου ἐρεγμίνου, ἀμύγδαλα πικρὰ μετὰ μέλιτος, τέφρα κληματίνη, καὶ ἡ ἐκ τῶν φηγίνων ξύλων σὺν ὕδατι· βέλτιον δὲ ἡ ἐξ αὐτῶν γινομένη κονία. μυροβαλάνου πίεσμα, ἄρου ῥίζα, γῆ Χία ἀντὶ νίτρου, ἀριστολοχία μετὰ νίτρου, γογγύλης ἀγρίας σπέρμα μετ' ἐρεγμοῦ καὶ ᾠοῦ τοῦ λευκοῦ, καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ, ἐρέγμινον ἄλευρον, ὀρόβινον, θέρμινον, πέπονος σὰρξ, σικύου χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μετ' ἀλεύρου σητανίου, καὶ νίτρον ξηρανθὲν ἐν ἡλίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι λεῖον, σικύου ἀγρίου ῥίζα μετ' ἐρεγμοῦ, βρυωνίας ῥίζα ὁμοίως.

CIX. Τετανοῖ δὲ χρῶτα καὶ πρόσωπον, βρυωνίας ῥίζα λευκὴ ἢ μέλαινα, ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ, καταχριομένου τοῦ ἐλαίου. ποιεῖ καὶ μετὰ σύκου πίονος, καὶ ὀρόβου καταπλασσομένου ὅσον στάδιον διελθεῖν· ψυχρῷ δὲ προσκλύζεσθαι μετὰ τὴν ἄρσιν αὐτῆς, κροκοδείλου χερσαίου ἄφοδος καθ'

adhibita, calamus aromaticus cum aqua & myrrha coctus & affrictus, lilij radix affricta, ladanum cum vino illitum, thus cum nitro & aqua eodē modo, ebuli denique succus.

Ad exanthemata intensè rubentia.

Ad rubicunda verò exanthemata valent hæc: cerussa cum laurino oleo & sulphure inuncta, pini cortex cum cerato, chalcitis cum aceto, cinnabaris cum cerato, testæ fornacum cum aceto, beta denique elixa. Sed pōst hæc inungendum oleum è fœnogræco, aut myrtinum, aut rosaceum, aut œnanthinum.

Ad phthiriasin, seu pedicularem morbū.

Pediculari morbo in capite reliquóque corpore affectos curabis, inunctis hisce: vua Taminia aut sandaracha cum oleo, hederæ succo cum melle, rubrica Sinopica cum aceto, cedria per se, pice liquida cum alumine, expresso è baccis lauri succo, oleo raphanino, aut nitro cum terra Samia & oleo, helxines succo per totam noctem inuncto, ablutione è decocto tamaricis aut aqua marina calente. Iuuantur & hausto coriandro trito cum origano & vino.

Cutem extergentia.

Cutem extergunt, ficulneus liquor & succus cum farina fabę fresæ, amygdalæ amaræ cum melle, cinis sarmentitius aut è faginis lignis cum aqua, sed potentius quod ex iisdem cineribus paratur lixiuium: myrobalani expressus succus, ari radix: terra Chia, loco nitri vsurpari solita: aristolochia cum nitro, rapi agrestis semen cum faba fresa & oui candido, ipsum etiam per se oui candidum: fabæ fresæ farina, itémque eruina & lupinorum: peponis caro, cucumeris succus cum semine & trimestris tritici farina: nitrum siccatum in sole per æstum Caniculæ, deindéque tritum: cucumeris agrestis radix cum faba fresa, & bryoniæ radix eodem modo.

Cutē faciémque erugātia.

Cutem faciémque erugat oleum, in quo bryoniæ seu albæ seu nigræ radix decocta fuerit, inunctum: idem facit & ipsa radix, si cum ficu pingui & eruo tanto tempore imponatur, quanto quis stadium conficiat: sed postquam amota fuerit, frigida cutis eluenda est. Conuenit etiamnū terrestris crocodili stercus

ex aqua: terra Chia, itémque Selinusia eodem modo, acacalidis grana trita cum cerato illita, lilij radix in smegmate vsurpata, similiterq́; cyclaminus cum mastiche.

Faciem illustrantia.

Faciei verò nitorem inducunt illita: terra Chia, itémque Selinusia, mastiche, vnguentum telinum, pariterque rosaceum, quod insolatione dealbatum fuerit: humor qui in folliculis vlmi reperitur, ac denique oleum Sicyonium.

Colorem commendantia.

Venustum colorem inducunt, cicer coctum in cibo sumptum, gummi spinæ Ægyptiæ aut amygdali aut cerasi pruníve, pondere trium obolorum ex vino potum.

Colorem mutantia.

Colorem mutant [palloremque inducunt] seu bibita seu etiam illita, ammi cum aqua, similitérque cyminum, acus tritici, smyrnium perunctum, & cytini mali Punicæ ad eundem modum.

Alarum grauaeolentiam emendantia.

Ad hircosam alarum graueolentiam inspergendi pulueres, agallochi, radicis baccharidis, itémque rosarum, idque à balneo. Illinenda verò, myrrha cum alumine, crocomagma, similitérque cupressi ramenta cum alumine & vino odorato, terra Chia vsta & vino restincta, & irinum vnguentum. Tollit & id vitium cardui radix cocta, etiam pota.

Cicatrices nigras emaculantia.

Cicatrices nigras delent hæc illita: oleum in quo radix bryoniæ tum alba tum etiam nigra incocta fuerit, vsquedum succum reddat: glans vnguentaria trita cum vino albo, bulbi cremati & cum alcyonio permixti ex vino, calamintha in vino cocta, argenti spuma lota cum rosaceo candido, cucumeris syluestris radix affricta iuuāt & erui semina cum argenti spuma contrita ad læuorem, & felle caprino excepta ad cerati vsque crassitudinem, atque illita.

Cicatrices corpori concolores reddentia.

Tum ab impetiginibus relictas cicatrices, tum & alias quascunque reliquæ cuti concolores reddent, asininus adeps illitus, itémque erucę semen tritum cum felle caprino aut bubulo, & perunctum, si modò, postquam inaruerit, defricando extergeatur: eiusdē erucę succus cum argēti spuma inunctus, idē præstat. Aut: Cucumeris syluestris radicem

A ὕδατος, γῆ Χία ὁμοίως, γῆ Σελινουσία ὁμοίως, ἀκακαλίδος οἱ κόκκοι μετὰ κηρωτῆς λεῖοι καταχριόμενοι, κρίνου ῥίζα ἐν σμήγματι, κυκλάμινος ὁμοίως σὺν μαστίχῃ.

CX. Στιλβοῖ δὲ πρόσωπον ἐπιχριομένη γῆ Χία· Σελινουσία ὁμοίως, μαστίχη, τήλινον* ἄλευρον, ῥόδινον τὸ λευκαινόμενον B ἐπὶ τῷ ἡλίῳ ὁμοίως, πτελέας τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις ὑγρόν, ἔλαιον Σικυώνιον.

Moibanus addit crocodili stercus, adeóque legisse videtur, τῆς κροκοδείλου ἀφόδου.

CXI. Εὐχροίαν δὲ ποιεῖ ἐρέβινθος ἐσθιόμενος ἑφθός· ἢ κόμμεως ἀκανθίνου, ἢ τῶν ἐξ ἀμυγδάλων ἢ κερασίων, ἢ κοκκυμήλων, ὁλκὴ τριωβόλου μετὰ κράματος πινομένη.

CXII. Χρόαν δὲ τρέπει ποθέντα καὶ ἐπι- C χρισθέντα, ἄμμι μετὰ ὕδατος, καὶ κύμινον ὁμοίως, ἄχυρα πύρινα, σμύρνιον καταχριόμενον, κύτινοι ῥοιᾶς ὁμοίως.

CXIII. Τὰς δὲ ἐν ταῖς μασχάλαις δυσωδίας καὶ τοὺς τράγους καταπάσσειν δεῖ λείοις τούτοις· ἀγαλλόχῳ, βακχάριδος ῥίζῃ, ῥόδοισιν, ἀπὸ τοῦ βαλανείου λείοις. Δια- D χρίειν δὲ, σμύρνῃ μετὰ στυπτηρίας, ἢ κροκομάγματι, ἢ ὁμοίως κυπαρίσσου πρίσμασι μετὰ στυπτηρίας καὶ οἴνου εὐώδους, γῇ Χίᾳ καείσῃ καὶ* σβεσθείσῃ, ἰρίνῳ. *σκολύμου ῥίζα ἑψηθεῖσα καὶ πινομένη.

Moibanus addit ποιεῖ δὲ καὶ

CXIIII. Οὐλὰς δὲ μελαίνας αἴρει ἐπιχριόμενα, βρυωνίας ῥίζης λευκῆς καὶ μελαίνης ἑφθῆς ἐν ἐλαίῳ ἄχρι χυλώσεως τὸ ἔ- E λαιον ἐπιχριόμενον, βάλανος μυρεψικὴ λεία σὺν* οἴνῳ λευκῷ, βολβοὶ κεκαυμένοι μετὰ ἀλκυονίου σὺν οἴνῳ, καλαμίνθη σὺν οἴνῳ ἑφθή, λιθάργυρος πεπλυμένη σὺν ῥοδίνῳ λευκῷ, σικύου ἀγρίου ῥίζα σμηχομένη· εὐζώμου σπέρματα μετὰ λιθαργύ- F ρου λειωθέντα καὶ χολῇ αἰγείᾳ ἀναληφθέντα εἰς κηρωτῆς πάχος, ἐπιχριόμενα ὠφελεῖ.

Diosc. 4. de mat. med. c. 160. σὺν νίτρῳ, cū nitro.

CXV. Τὰς δὲ ἐκ λειχήνων οὐλάς, καὶ τὰς ἄλλας δὲ, ὁμοχρόους ποιήσει, ὄνειον στέαρ καταχριόμενον· εὐζώμου σπέρμα λεῖον μετὰ χολῆς αἰγείας ἢ προβατείας ἢ βοείας G καταχριόμενον· εἶθ' ὅταν ξηρανθῇ ἀποτριβόμενον· καὶ ἐκ τοῦ λαχάνου δὲ τοῦ εὐζώμου χυλὸς ἐπιχριόμενος σὺν λιθαργύρῳ· ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ἑψήσας ἐν μελικράτῳ

καὶ λευκαίας ὡς κηρωτὴν, περίχριε ὁμοίως· ἢ λιθαργύρου μέρη β', θείου ἀπύρου μέρος ἀναλαμβάνων εὐζώμου χυλῷ, ἐπίχριε· εἶτα ἀπότριβε ἐν βαλανείῳ. καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι, ἐπίχριε λιθάργυρον σὺν εὐζώμου χυλῷ.

CXVI. Στίγματα δὲ αἴρει, βατράχιον καταπλασθὲν, καππάρεως φύλλων χυλὸς ὁμοίως, μανδραγόρας ἐπὶ ἡμέρας λ'. "παρατριβόμενος. ἢ τὰ φύλλα μανδραγόρου ταριχευθέντα ἐν ἅλμῃ καὶ ἐπιχριόμενα, ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἢ ν'. ὁμοίως πόα καλουμένη "στατικὴ παρατριβομένη, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν μελικράτῳ λεία καὶ ἐπιχριομένη, ἢ ψιμμίθιον ἐν ὄξει καταχριόμενον· χρονίσαντα δὲ αἴρει τοῦτο.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 76. ἐπὶ ἡμέρας ι ἢ ϛ'.

Moib. σταλτική, quanuis & statices mētionem facit Plin. lib. 26 cap. 8.

CXVII. Μώλωπας δὲ ταχέως ὁμοχρόους ποιεῖ, * λείρινον ἄλειφαρ ἐπαλειφόμενον συνεχῶς.

CXVIII. Ἀλφοὺς δὲ λευκοὺς καὶ λεύκας αἴρει ἐν ἡλίῳ καταχριόμενα, ἢ σμώμενα ἐν βαλανείῳ, δρακοντίου χυλὸς, ἄρου ῥίζα σὺν ὄξει καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ, καππάρεως χυλὸς ὁμοίως, πήγανον σὺν "κηρωτῇ καὶ πεπέρει, συκῆς μελαίνης "καρδίαι κρέμωνες παλαιαὶ λεῖαι καταπλασθεῖσαι. καὶ τὰ φύλλα δὲ ὁμοίως. σεύτλου φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα, τηλεφίου φύλλα ὁμοίως καταπλασσόμενα ἐπὶ ἡμέρας "γ'. ἑκάστης ἡμέρας ἐπὶ ὥρας ϛ'. ἀφαιρῶν δὲ ὠμηλύσει κατάπλασσε· ἄγνου σπέρμα λεῖον, μετὰ ἀφρονίτρου καὶ ὄξους· ἀλθαίας σπέρμα ὁμοίως, ἀλκυόνιον σὺν ὄξει, βρυωνίας ῥίζα λευκῆς καὶ μελαίνης ἑψηθεῖσα σὺν ἐλαίῳ μέχρι χυλώσεως, ἀσφοδέλου ῥίζης χυλὸς, βάλανος μυρεψικὴ καταχριομένη, βολβοὶ λεῖοι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ σμώμενοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς καταπλασσόμενοι, ἐλλέβορος "λευκὸς ἑψηθεὶς σὺν ὄξει καὶ σμηχόμενος, καὶ ξηρὸς παρατριβόμενος μέχρις ἀνιδρώσεως· εἶτα καταχρίειν δεῖ σανδαράχῃ καὶ γῇ Μηλιάδι· χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζα μετὰ θείου καὶ νίτρου καὶ ὄξους· δεῖ δὲ προεκνιτρῶσαι τοὺς τόπους. ἢ λιθαργύρου μέρη β', θείου μέρος α'. μίξας ἀνάτριβε ἐν βαλανείῳ, καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι, κατάχριε λιθαργύρῳ μετὰ εὐζώμου χυλοῦ.

σὺν οἴνῳ, πεπέρει καὶ νίτρῳ. Diosc. 3. de m t. med. cap. 52.

Moib. κράδαι ἢ ἀκρέμονες ἁπαλοί

λ'

Hanc vim nigro tribuit Diosc. 4. de mater. medic. Ga. 6. simpl. vtrique tam albo quàm nigro.

A coctam in aqua mulsa & contritam, donec cerati formam assequatur, eodem modo illine. Aut, spumæ argenti partes duas, sulphuris viui partem vnam erucæ succo excipito, atque illinito: deinde in balneo deterito, & postquam laueris, argenti spumam cum erucę succo illinito.

B Stigmata delent, ranunculus illitus, similitérque capparis foliorum succus, mandragoras diebus XXX affrictus, eiusdémque folia muria condita iunctáque diebus XL aut L. pariter & herba Statice dicta si affricetur: syluestris itidem cucumeris radix cocta in aqua mulsa, deindéque trita & illita: cerussa C denique cum aceto peruncta, quæ quidem etiam inueterata stigmata delet.

Stigmata quæ aboleant.

Vibices autem breui reliquæ cuti concolores efficit, liliaceum vnguentum frequenter inunctum.

Vibices cuti reliquæ concolores efficientia.

Vitiliginem albam & leucen abolent hæc in sole peruncta aut in D balneo affricta: dracunculi succus, ari radix cum aceto & farina hordeacea, capparis succus eodem modo, ruta cum cerato & pipere, fici nigræ ramuli tenellíve surculi triti & impositi: similiter & eiusdem folia, betæ folia & radix imposita, telephij folia simili modo adhibita diebus XXX. ad senas ho- E ras quotidie, ita tamen vt his amotis hordeacea farina pro cataplasmate imponatur: viticis semen tritum cum spuma nitri & aceto, althææ semen simili modo, alcyonium cum aceto, bryoniæ tam albæ quàm nigræ radix in oleo cocta quousque succum reddat, asphodeli è radice succus, glans vnguentaria inuncta: bulbi triti cum F nitro torrefacto affricti, ac ipsi etiam per se impositi: veratrum album in aceto coctum & confricatum, eiusdem puluis affrictus dum sudor erumpat: sed pòst illinenda sandaracha terráque Melia: nigri chamæleonis radix cum sulphure, nitro & aceto, locis prius affricto G nitro præparatis. Aliud: Spumæ argenti partes ij. sulphuris partem vnam misceto, hísque laborantem in balneo perfricato, ac post lotionem inungito argenti spuma cum erucæ succo.

Vitiliginem albam & leucen exterentia.

Ad vitiliginem nigram. Vitiliginem nigram reliquæ cuti concolorem reddunt, terra Melia peruncta, veratrum tam album quàm nigrum in aceto decoctum & affrictum: cochlea terrestris cremata, cum melle illita & affricta: cepæ succus cũ aceto, lilij radix infricata, similiter & fabacea farina, cuminum cum aceto, pariterque cachry, glans vnguentaria in vino, narcissi radix cum vrticæ semine & aceto, sepiæ testa cum aceto, cucumeris agrestis radix affricta, telephium cum aceto illitum, chondrillæ radix cum nitro tusa in smegmate: denique argenti spuma, arsenicum & sulphur æquis portionibus cum oleo mixta & in balneo affricta.

Ad lentigines, ephelidas & varos. Lentigines, maculas solares & varos tollunt hæc illita: adarces ex aqua, acorus cum melle, costus cũ aqua & melle, alysson cum melle, tithymalli liquor ex melle, (attamen cauendum, ne, si diutius relinquatur, altiùs exulceret.) alcyonium cum aceto, vitis syluestris fructus maturus, tritus: bryoniæ tam albę quàm nigræ radix decocta cum oleo, vsquedum succum reddat. Exterit & varos oleum amygdalinum cum cerato & lilij radice.

Ad ephelidas seu solares maculas. Vitia cutis à Solis ardore contracta emendant: ari radix cum melle, glans vnguentaria illita cum vino: bulbi crudi per se, & cum oui luteo aceto aut melle, vel cum alcyonio combusti, maculas solares egregiè repurgant: galbanum cum aceto & nitro lentigines potissimùm abolet, vti & gummi cum nitro & melle. Peculiariùs verò maculas solares emendant, ellebori albi partes duæ cum melle, elaterium inunctum, cassia cum melle, & cinnamomum eodem modo, brassicæ semen cum aceto, erui farina, raphani cortex cum lolij farina. Aliud: nasturtium totis sex noctibus imponatur, & mane eluatur. Eadem vitia corrigunt thapsiæ radix cum melle, hederæ folia in vino cocta, ricini denique grana per triduum imposita.

Ad varos. Priuatim autem varos tollunt, lilij radix cũ sapone, cyclamini radix

A CXIX. Τοὺς δὲ μέλανας ἀλφοὺς καὶ ὁμόχροας ποιεῖ γῆ Μιλησία καταχριομένη, *Μηλία, Μοιb.* ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας ἑψηθεὶς μετ' ὄξους καὶ σμώμενος, κοχλίας χερσαῖος καεὶς σὺν μέλιτι καταχριόμενος καὶ σμηχόμενος, κρομμύου χυλὸς σὺν ὄξει, κρίνου ῥίζα σμωμένη, κυάμινον ἄλευρον ὁμοίως, κύμινον σὺν ὄξει, B κάχρυς ὁμοίως, *κάγχρυ* μυροβάλανος ἐν οἴνῳ, ἢ ναρκίσσου ῥίζα σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει, σηπίας ὄστρακον σὺν ὄξει, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζα σμωμένη, τηλέφιον σὺν ὄξει καταχριόμενον, χονδρίλλης ῥίζα σὺν νίτρῳ κοπεῖσα ἐν σμήγματι· λιθάργυρος, ἀρσενικόν, θεῖον, ἴσα μετ' ἐλαίου ἐν βαλανείῳ C σμώμενα.

CXX. Φακοὺς δὲ καὶ ἐφηλίδας καὶ ἰόνθους αἴρει ἐπιχριόμενα, ἀδάρκης μεθ' ὕδατος, ἄκορος σὺν μέλιτι, κόστος σὺν ὕδατι καὶ μέλιτι, ἄλυσσον σὺν μέλιτι, τιθυμάλλου ὀπὸς σὺν μέλιτι. (προσέχειν δὲ δεῖ. χρονίσαν γὰρ ἑλκοῖ διὰ βάθους.) ἀλκυόνιον σὺν ὄξει, ἀμ- D πέλου ἀγρίας καρπὸς πέπειρος, λεῖος· βρυωνίας ῥίζα λευκὴ καὶ μέλαινα ἑψηθεῖσα μετὰ ἐλαίου ἄχρι χυλώσεως. αἴρει καὶ ἰόνθους ἀμυγδάλινον σὺν κηρωτῇ καὶ κρίνου ῥίζῃ.

CXXI. Αἴρει τὰς ἐφηλίδας ἄρου ῥίζα μετὰ μέλιτος, μυροβάλανος καταχριομένη E σὺν οἴνῳ· βολβοὶ ὠμοὶ καθ' ἑαυτούς, ἢ σὺν ὠοῦ λεκύθῳ καὶ σὺν ὄξει ἢ μέλιτι, ἢ κεκαυμένοι μετὰ ἀλκυονίου, μάλιστα ἔφηλιν ἀποκαθαίρουσιν· χάλβανον σὺν ὄξει καὶ νίτρῳ μάλιστα φακοὺς αἴρει. κόμμι σὺν νίτρῳ καὶ μέλιτι· καὶ ἰδίως δὲ μᾶλλον ἐφηλίδας αἴρει ἐλλεβόρου λευκοῦ μέρη β'. μετὰ μέλιτος, ἐ- F λατήριον καταχριόμενον, κασία σὺν μέλιτι, κιννάμωμον ὁμοίως, κράμβης σπέρμα σὺν ὄξει, ὀρόβινον, ῥαφάνου φλοιὸς σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. ἢ κάρδαμον καταπλασσόμενον δι' ὅλης νυκτὸς ἐπὶ ἡμέρας ε'· ἕωθεν δὲ ἀποπλυνάντα καὶ κλύσαντα. θαψίας ῥίζα σὺν μέλιτι, κισσοῦ φύλλα σὺν οἴνῳ ἑφθά, G κρότωνος καρπὸς καταπλασθεὶς ἐπὶ ἡμέρας γ'.

CXXII. Ἰδίως δὲ ἰόνθους αἴρει, κρίνου ῥίζα σὺν σμήγματι, κυκλαμίνου ῥίζα σὺν

μέλιτι, ναρκίσσου ῥίζα ὁμοίως. σηπίας ὀστράκου ὁμοίως κεκαυμένου μέρη β΄. βαλάνου μυρεψικοῦ μέρος ἕν, λεῖα σὺν ὕδατι καταχριόμενα· καὶ καταξηραινόμενα δὲ νότιζε. μετὰ δὲ ἓξ ἡμέρας, πυρία. ἄλευρον σητάνιον μετ' ἐλαίου καταπλασθέν· γλήχων κηρωτῇ ἀναληφθεῖσα, σμύρνα μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος, κρομμύου χυλὸς σὺν σποδίῳ, μολύβδαινα σὺν ὄξει, καὶ σῶρυ σὺν ὄξει κεκαυμένον.

ὁμοίως, videtur redundare. Moibanus.

σὺν ὀξυμέλιτι φακοὺς αἴρει Dioscor. 2. de mat. med. cap. 107.

al. κραμβίου. σὺν ἁλσὶ Diosc. 2. de mat. med. c. 181.

μεθ' ὕδατος Dioscor. l. 5. de mat. med. c. 118.

CXXIII. Τοῖς δὲ ψωρώδεσι καθ' ὅλου τοῦ σώματος ἢ περὶ μέρος κνησμοῖς θεραπεύει καταχριόμενα, σταφὶς ἀγρία μετὰ σανδαράχης καὶ ἐλαίου καὶ ὄξους προσεψηθεῖσα καὶ λειοτριβηθεῖσα, στυπτηρία ὑγρὰ μετὰ μέλιτος ἑψηθεῖσα καὶ σμύρνης καταχριομένη, ἅλες σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ συγχριόμενοι ἄχρις ἂν ἐξιδρώσωσι, νάπυ μετ' ὄξους, μυροβαλάνου πίεσμα μετ' ὄξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου· λαπάθου ἀγρίου τὸ ἀφέψημα, τῆς ῥίζης τῷ λουτρῷ μιγνυμένης· καὶ ὄξος θερμὸν καταντλούμενον. ὀρόβου ἀφέψημα, ἢ ὀριγάνου, ἢ γλήχωνος καταντλούμενον, γάλα σχιστὸν πινόμενον.

σμύρνη, Moibanus: qui remediū hoc ex myrrha à præcedentibus separat.

CXXIIII. Τοῖς δὲ περὶ τὰ αἰδοῖα, θάλασσα * πινομένη, θεῖον ἐπιπασθέν, νίτρον ἐν ἐλαίῳ καὶ ὄξει καὶ σταφίδι ἀγρίᾳ καὶ στυπτηρία συνεδρούμενον ἐν βαλανείῳ καταχριομένη· μάλιστα ἐπὶ τῶν διδύμων· καὶ τρὺξ ὄξους ξηρὰ τριβεῖσα σὺν οἴνῳ καταχριομένη διδύμοις. ἐγκατάχριε δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ὠοῦ τὸ λευκὸν μετὰ μέλιτος.

κνησμοὺς θεραπεύει. Moib.

σὺν ὑδρομέλιτι. Moib.

CXXV. Πρὸς δὲ τὰ κνησμώδη ἐξανθήματα ἁρμόζει καταχριόμενα, διφρυγὲς σὺν ὄξει, συκαμίνου ῥίζα σὺν ὄξει, μίσυ σὺν ῥοδίνῳ, μολύβδαινα σὺν ὄξει. ὁπλαὶ αἰγῶν κεκαυμέναι σὺν ὄξει, στυπτηρία πᾶσα σὺν μέλιτι ἑψηθεῖσα, πήγανον σὺν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἢ πήγανον σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ τετραπλῇ, ψιμμύθιον καὶ λιθάργυρος σὺν ὄξει, μυρσίνινον ἔλαιον, δαφνίδων πίεσμα προσκλυζόμενον, μύρτα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ ἐν ὀθονίῳ ἐπιτιθέμενα, κιννάβαρις μετὰ κηρωτῆς, σμύρνη, νίτρον σὺν ὑείῳ στέατι, κισσοῦ φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ καταπλασσόμενα, κριθαὶ κεκαυμέναι λεῖαι καταπλασσόμεναι, νίτρον σὺν θείῳ ἀπύρῳ, καὶ τρὺξ σμωμένη.

A cum melle, narcissi radix eodem modo. Testæ sepiæ crematæ partes ij. & glandis vnguentariæ pars vna terantur, & inungantur ex aqua. Cùm exaruerint, humectato: sex verò transactis diebus, fomentum adhibeto. Repurgát & varos trimestris tritici farina cum oleo imposita, pulegium cerato exceptum, B myrrha cum cassia & melle, ceparum succus cum spodio, plumbago cum aceto, & sory vstū cum aceto.

Totius corporis scabiem aut partis cuiuspiam pruritum sanant hæc illita: staphisagria cocta, deindéq; cum sandaracha, oleo & aceto tenuiter contrita: alumen liquidum cum melle coctum, & addita myr- C rha inunctum: sal cum aceto & oleo illitus, donec sudor erumpat: sinapi cum aceto: quod ex vnguentaria glande tusa expressáque reliquum est quasi retrimentum seu magma, cum aceto & pauco oleo: radicum lapathi agrestis decoctum lauacro mixtum, acetum calens affusum: decoctum erui, aut origa- D ni, aut pulegij itidem affusum: lac denique scissile in potu sumptum.

Ad scabiem & pruritum.

Genitalium pruritus sanant, aqua marina pro fotu adhibita, sulphur inspersum, sic & nitrum cum oleo, aceto & staphide agria: alumen ex aqua mulsa in balneo illitum, præsertim circa testes: fæx e- E tiam aceti arida tritáque cum vino testibus illita: sed posteà candidum oui cum melle inungendum est.

Ad pruritus pudendorum.

Ad pruriginosas papulas hæc peruncta conueniunt: diphryges cum aceto, mori radix ex aceto, misy cum rosaceo, plúmbago cum aceto, vngulæ caprarum vstæ cum aceto, quodvis genus aluminis F cum melle coctum, ruta cum sale & oleo, ruta cum cerato myrtino quadruplo, cerussa & argenti spuma cum aceto, myrtinum oleum, expressus baccarum lauri succus affusus, myrti baccæ cum cerato myrtino in linteolo impositę, myrrha, nitrum cum adipe suillo, hederæ folia cum vino cocta & im- G posita: hordeum vstum tritúmque, cataplasmatis in modum adhibitum: nitrum cum sulphure viuo, fæx denique affricta.

Ad pruriginosa exanthemata.

Ad lichenas seu impetigines.

Ad lichenas seu impetigines ac lepræ scabieique vitia faciunt hæc illita: viticis semen cum spuma nitri & aceto, sanies quam syluestris oleæ ligna viridia dum vruntur exudant, similiter & quæ ex corni lignis accensis extillat, anchusæ radix trita cum aceto imposita, adarces cum aqua, rubiæ semen cum aceto, loliacea farina cum aceto cataplasmatis modo imposita. Feras autem impetigines tollunt, furfures in aceto cocti & calentes impositi: similiter & chondrus.

Ad pruriginem.

Ad pruriginem, lupini farina in balneo cum oleo chamæmelino & pauco aceto cõuenienter illinitur.

Ad lepram.

Lepram verò sanant, lolij farina cum sulphure & aceto illita, bryoniæ fructus cum aceto more cataplasmatis impositus, bitumen cum sulphure & aceto: (sunt qui pro bitumine picem vsurpent,) glans vnguentaria cum aceto illita: tollit & ranunculus impositus, cucumeris agrestis radix cum aceto, similiter & sory vstum: oleæ Æthiopicæ lacryma cum aceto, (sic porrò syluestrem oleam nominant.) veratrum tam album quàm nigrum cum aceto impositum, myrrha cum aceto, ac thus eodem modo, pariterque ammoniacum, fici liquor illitus, cicer coctum ex aceto impositum, amygdalæ amaræ cum aceto, taurinum gluten eodem modo, thapsiæ succus & radix cum aceto: sulphur viuum cum aceto, aut subactum cum resina terebinthina: lupinorũ decoctũ affusum: æruginis partes duæ exceptæ resinæ terebinthinæ parte vna: (at efficacius redditur hoc remedium addito nitri aut chalcanthi momento.) cardamomum aut nasturtium cum aceto. Clematis vsta & cum aceto imposita, lepras exterit. Idem prẹstant cantharides, buprestes & pinorum erucæ, resina & pice admixta: gummi radicis thapsiæ, amygdali amaræ, cerasi, pruni aut vitis cum aceto: cochlea terrestris cremata cum aceto & melle illita: lapathi syluestris radix, seu cruda, seu in aceto cocta tritáque & imposita: lichen qui petris innascitur inunctus, aut

A CXXVI. Πρὸς δὲ τοὺς λειχῆνας, καὶ τὰ λεπρώδη καὶ ψωρώδη, καταχριόμενα ἁρμόζει· ἄγνου σπέρμα σὺν ἀφρονίτρῳ καὶ ὄξει, ἰχὼρ ὁ ἀπορρέων ἐκ ξύλων ἀγριελαίας ὑγρᾶς καιομένων· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν κρανίνων ξύλων. ἀγχούσης ῥίζα λεία σὺν ὄξει καταπλασσομένη, ἀδάρκη σὺν ὕδατι, B ἐρυθροδάνου καρπὸς σὺν ὄξει, αἴρινον ἄλευρον σὺν ὄξει καταπλασσόμενον. ἀφίστησιν ἀγρίους λειχῆνας πίτυρα σὺν ὄξει ἑψηθέντα, καὶ θερμὰ καταπλασθέντα· καὶ χόνδρος ὁμοίως.

ἀδάρκης

CXXVII. Πρὸς κνησμονὴν, ἐν λουτρῷ θέρμινον ἄλευρον μετὰ χαμαιμηλίνου ἐλαίου καὶ ὀλίγου ὄξους καταχριέσθω ὁ πάσχων. C

CXXVIII. Λέπραν δὲ θεραπεύει, αἴρινον ἄλευρον σὺν θείῳ καὶ ὄξει καταχριόμενον, βρυωνίας καρπὸς σὺν ὄξει καταπλασσόμενος· ἄσφαλτος μετὰ θείου καὶ ὄξους· τινὲς δὲ ἀντὶ ἀσφάλτου, πίσσης. μυροβάλανον καταχριόμενον σὺν ὄξει· βατράχιον ἐπιπλασθὲν ἀφίστησι· D σικύου ἀγρίου ῥίζα σὺν ὄξει, σῶρι κεκαυμένη ὁμοίως, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον σὺν ὄξει. καλεῖται δὲ Αἰθιοπικὴ ἐλαία, ἡ ἀγρία ἐλαία. ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας σὺν ὄξει καταπλασσόμενος, σμύρνα σὺν ὄξει, καὶ λίβανος ὁμοίως, ἀμμωνιακὸν ὁμοίως, ὀπὸς συκῆς ἐπι- E χριόμενος, ἐρέβινθος ἑφθὸς σὺν ὄξει ἐπιπλασσόμενος, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει, ταυρόκολλα ὁμοίως, θαψίας χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν ὄξει· θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει, ἢ τερεβινθίνῃ ῥητίνῃ ἀναληφθέν· θέρμων ἀφέψημα καταντλούμενον, ἰὸς διπλοῦς ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἁπλῇ· δυνατώτερον δὲ F γίνεται τὸ φάρμακον, νίτρου ἢ χαλκάνθου μιχθέντος ὀλίγου. καρδάμωμον ἢ κάρδαμον σὺν ὄξει, κληματὶς σὺν ὄξει καεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα ἀφίστησι. καὶ κανθαρὶς, βούπρηστις, πιτυοκάμπη ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ, καὶ πίσσης μιχθείσης· θαψίας ῥίζης κόμμι, ἀμυγδάλης πικρᾶς ἢ κερασίας, κοκκυμη- G λέας, ἢ ἀμπέλου σὺν ὄξει· κοχλίας χερσαῖος σὺν ὄξει κεκαυμένος καὶ σὺν μέλιτι καταχριόμενος, λαπάθου ἀγρίου ῥίζα ὠμὴ καὶ μετὰ ὄξους ἑφθὴ λεία καταπλασσομένη, λειχὴν ὁ ἐπὶ ταῖς πέτραις καταχρισθεὶς, ἢ

πίσσης παραλαμβάνουσι. Moib.

σῶρυ κεκαυμένον Moib.

σὺν ὄξει καταπλασθεὶς, χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὄξει, μιχθέντος τῷ ἀφεψήματι θείου καὶ ἀσφάλτου ἐγχριομένη, ἢ δίχα τούτων· στέαρ φώκης καὶ χάλκανθος καὶ κέδρινον ἔλαιον μιχθέντα, μελάνθιον μετὰ θείου ἀπύρου καὶ ταυροκόλλης καὶ ὄξους, ὀπὸς σιλφίου σὺν ὄξει.

CXXIX. Τὰς προσφάτους δὲ θεραπεύει, τριφύλλου ῥίζα σὺν ὄξει καταπλασσομένη, ἢ πήγανον σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρία ὁμοίως, πίσσα ὑγρὰ σὺν ἴσῳ κηρῷ καὶ ῥητίνῃ καὶ θείῳ τακεῖσα ὡς ἔμπλαστρος, πρασίου φύλλα ἑψηθέντα σὺν ὄξει καὶ καταπλασθέντα, πτελέας φύλλα ἢ κλάδια ὁμοίως, ῥοιὰ σὺν ὄξει καταχριομένη, σκαμμωνίας ὀπὸς ἑψηθεὶς σὺν ὄξει ἄχρις ἂν μελιτῶδες γένηται καταχριόμενος, σκόροδον σὺν μέλιτι ὁμοίως, στρουθίου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη, στυπτηρία κεκαυμένη σὺν κράμβης χυλῷ, ἢ ὑγρὰ ἑψηθεῖσα σὺν μέλιτι καταχριομένη· τιθυμάλλου ὀπὸς καταχριόμενος, τρὺξ οἴνου κεκαυμένη μετὰ συκῆς ἀφεψήματος καταχριομένη, χελιδονίου τοῦ μικροῦ ῥίζα καταπλασθεῖσα, γογγύλη λεία ἐπιτιθεμένη, ἰτέας φύλλα κεκαυμένα καὶ μεθ' ὕδατος ἐπιπλασσόμενα, ἄγχουσα ἀναληφθεῖσα βουτύρῳ, θεῖον ἄπυρον, μελάνθιον, ταυρόκολλα σὺν ὄξει καταχριομένη, ἀμμωνιακὸν σὺν ὄξει ὁμοίως, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει ἐπιτιθέμενα, χαλκῖτις ὠμὴ μετὰ κυπρίνης κηρωτῆς, μελίας φλοιὸς καεὶς σὺν ἰρίνῳ ἢ κεδρίᾳ, ἢ πρόπολις ἐπιτιθεμένη ὡς ἔμπλαστρος.

Moib. σὺν μέλιτι, vti legitur apud Diosc. lib. de mat. med. 2. cap.182. aut σὺν Μηλίᾳ, quoniam etiã idem lib. 5. terræ Meliæ lepras exterendi vim tribuit.

CXXX. Ὄνυχας δὲ ἀφίστησι λεπροὺς ἐπιτιθέμενα· ἀσφοδέλου ῥίζα λεία, ἄρου ῥίζα ὁμοίως, βατράχιον καταπλασθέν, κανθαρὶς, ἢ βούπρηστις, πιτυοκάμπη ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, ἢ πίσσης ὑγρᾶς μιγείσης· καὶ θαψίας ῥίζα καὶ σίναπι σὺν ὄξει, ἢ ἀγριελαίας πυρήνων τὸ ἐντὸς ἀναληφθὲν στέατι, θεῖον ἄπυρον σὺν κηρῷ καὶ ῥητίνῃ, ἱππολαπάθου ἢ ἀγρίου λαπάθου ῥίζα ὠμὴ καὶ ἑφθὴ σὺν ὄξει, κάρδαμον σὺν ὄξει· κυπαρίσσου σφαιρία χλωρὰ καθεψηθέντα σὺν ὄξει καὶ λεανθέντα σὺν θέρμοις πικροῖς. λινόσπερμον σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι, πίσσα

καὶ ἀλεύρῳ, i. farina, addit Dioscor. lib. 1. de mat.med. c.138

cum aceto impositus, chamęleonis nigri radix in aceto cocta sola per se, aut additis sulphure & bitumine inuncta: vituli marini adeps, admixtis chalcantho & oleo cedrino: melanthium cum sulphure viuo, glutine taurino & aceto: laserpitij denique liquor cum aceto.

Ad recentes lepras.

Recentes verò lepras hęc emendant: trifolij radix cum aceto imposita, similiter & ruta cum melle & alumine: pix liquida cum æquali portione ceræ, resinæ ac sulphuris ad emplastri formam redacta: marrubij folia cum aceto cocta & imposita, vlmi folia & ramuli eodem modo, malum Punicum cum aceto illitum, scammoniæ liquor ad mellis crassitudinem in aceto coctus & illitus: pariter & allium cum melle, struthij radix cum polenta & aceto loco cataplasmatis imposita: alumen vstum cum brassicæ succo, aut ipsum liquidum cum melle coctum & inunctum: tithymalli liquor illitus, fæx vini vsta & cum fici decocto adhibita, chelidonij minoris radix imposita, similiter & rapum contritum, salis folia cremata & ex aqua illita, anchusa butyro excepta, sulphur viuum, melanthium, taurinum gluten cum aceto inunctum, simili modo & ammoniacum cum aceto, amygdalæ amaræ cum aceto impositæ, chalcitis cruda cum cerato cyprino, fraxini cortex vstus cum irino aut cedria, propolis denique ceu emplastrum imposita.

Ad vnguium scabritias.

Vngues autem scabros detrahunt hæc imposita: asphodeli radix trita, similiter & ari, ranunculus illitus: cantharis aut buprestis vel pityocampe excepta resina terebinthina, vel admixta pice liquida: thapsiæ radix & sinapi cum aceto, nucleorũ oliuæ agrestis pars interior excepta adipe, sulphur viuum cum cera & resina: hippolapathi aut lapathi syluestris radix, seu cruda, seu cocta cum aceto: nasturtium cum aceto, cupressi virentes pilulæ decoctæ cum aceto tritæque cum lupinis amaris, lini semen cum nasturtio & melle, pix in

aceto cocta & imposita, pix liquida cum cera, sandaracha, calx viua, fæx vsta cum pice aut visco, alumen ex aqua, arsenicum cum aceto, aut viscum cum calce.

Scabiem tollentia. Scabiem tollunt, nitrum, spuma nitri, fel bubulum cum nitro, terra Melia, cochlea terrestris cremata cum melle, lolij radix sicca trita, glans vnguentaria eodem modo, & succus qui ex ea exprimitur.

Remedia ad mammarum affectus.

Mammas cohibentia. Mammas cohibebis quominùs in magnitudinem excrescant, si herbam Creticam dictam, quam nonnulli Erigeronta vocant, ex frigida contriueris, & mammas illeueris. Probatio autem huius remedij hæc est: Hœdi tenelli cornicula inungito, & non amplius crescent.

Mammillas virginum suo in statu conseruantia. Mammillarum, in virginibus potissimùm, incrementum inhibent imposita hæc: Cicutæ semen, dum succo plenum est, contritum, supposito priùs linteolo. Idem & ipsa herba præstat, eodem modo: alumen liquidum cum melle, epimelidis folia similiter imposita: denique quod è cote Naxia exacuendo ferro deteritur, ex aceto illitum.

Turgentes mammas reprimentia. Turgentia lactéque distenta vbera cōpescunt, lens in aqua marina cocta & more cataplasmatis imposita, menta cum polenta, & vinacea cum sale trito: muria denique pro fomento adhibita.

Lac restinguentia post partū. Lac extingunt etiam post partum, farina fabacea, tum per se tum addita polenta imposita: Cimolia cum aceto aut aqua & rosaceo illita: alumen liquidum cum aqua & aceto, addito rosaceo: terræ Samiæ aster, terra Melia eodem modo, lac muliebre cum cicutæ succo impositum, fæx aceti aut vini adhibita cum polenta, similiter & hyoscyami semen cum vino tritum, marinæ aquæ perfusio, cicutæ folia imposita, muriæ fomentum, nuces denique iuglandes impositæ.

Mammas grumoso lacte turgentes lenientia. Grumoso lacte turgentes mammas compescunt, furfures in aceto

A ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ, σανδαράχη, ἄσβεστος, καὶ τρὺξ κεκαυμένη σὺν " πίσσῃ ἢ ἰξῷ, στυπτηρία σὺν ὕδατι, ἀρσενικὸν σὺν ὄξει, ἢ ἰξὸς σὺν κονίᾳ.

Diosc. v. de mat. med. c. 132. σὺν ῥητίνῃ, cum resina.

CXXXI. Σμήχει δὲ ψώραν, νίτρον, ἀφρόνιτρον, χολὴ βοεία σὺν νίτρῳ καὶ Κιμωλία, γῆ Μηλία, κοχλίας χερσαῖος κεκαυμένος σὺν μέλιτι· κρίνου ῥίζα ξηρὰ, λεία· B μυρεβάλανος ὁμοίως, καὶ τὸ πίεσμα αὐτῆς.

Τῶν κατὰ τοὺς μαστοὺς παθῶν βοηθήματα.

CXXXII. Πρὸς μαστοὺς, ὥστε μὴ γίνεσθαι μεγάλους. βοτάνην τὴν λεγομένην C Κρητικὸν, ἣν τινες καλοῦσιν * ἠριγέροντα, τρίψας μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, κατάχριε τοὺς μαστούς. Δοκιμασία τοῦ φαρμάκου· αἰγιδίου μικροῦ κατάχρισον τὰ κέρατα, καὶ οὐκ αὔξουσι.

CXXXIII. Μαστοὺς δὲ οὐκ ἐᾷ αὔξεσθαι, ἐπὶ παρθένων μάλιστα, καταπλασσόμενα· D κωνείου σπέρμα ἔγχυλον λεῖον, ὀθονίου προϋποτιθεμένου· καὶ ἡ πόα δὲ ὁμοίως· στυπτηρία ὑγρὰ σὺν μέλιτι " χωρὶς χολῆς· ἐπιμηλίδος φύλλα καταπλασσόμενα ὁμοίως· ἀκόνης Ναξίας τὸ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου τὸ ἀπότριμμα, μετ' ὄξους καταχριόμενον.

Hæc verba, χωρὶς χολῆς, superflua videntur Moibano.

E CXXXIIII. Τὰς δὲ σπαργώσας τῶν μαστῶν ἀποκαθίστησι, φακὸς ἑψηθεὶς ἐν θαλάσσῃ καὶ καταπλασσόμενος, ἡδύοσμον σὺν ἀλφίτῳ, στέμφυλα μετὰ ἁλῶν λείων, ἅλμη πεπυριωμένη.

CXXXV. Σβέννυσι δὲ γάλα καὶ μετὰ τοὺς τόκους, ἄλευρον κυάμινον καθ' ἑαυτὸ καὶ σὺν F ἀλφίτῳ καταπλασθὲν, Κιμωλία σὺν ὄξει καταχριομένη ἢ ὕδατι καὶ ῥοδίνῳ· στυπτηρία ὑγρὰ σὺν ὕδατι, ὄξει, " ῥοδίνου μιγνυμένου, γῆς Σαμίας ὁ ἀστὴρ, γῆ Μιλησία ὁμοίως, γάλα γυναικεῖον μετὰ κωνείου χυλοῦ καταπλασσόμενον, τρὺξ ὄξους ἢ οἴνου μετ' ἀλφίτου καταπλασθεῖσα, ὑοσκυάμου σπέρμα G μετὰ οἴνου, λεῖον ὁμοίως· θάλασσα καταντλουμένη, κωνείου φύλλα καταπλασσόμενα, ἅλμη πυριωμένη, κάρυα βασιλικὰ καταπλασσόμενα.

Videtur Moibanus legisse ὀξυρροδίνου Μηλία

CXXXVI. Τοὺς δὲ χονδριώδεις μαστοὺς παύει, πίτυρα ἐν ὄξει καὶ πηγάνου

ἀφεψήματι ζεσθέντα καὶ καταπλασθέντα, ἢ ἡδύοσμον σὺν ἀλφίτῳ, ἢ ἡμεροκάλλεος φύλλα καταπλασσόμενα, ἅλμη πυριωμένη, κάρυα βασιλικὰ σὺν μέλιτι καὶ πηγάνῳ, κρότωνος φύλλα λεῖα, κρόκος σὺν γάλακτι καταχριόμενος, κραταιόγονον καταπλασσόμενον, ἄλευρον κυάμινον καθ' ἑαυτὸ, καὶ σὺν ἀλφίτῳ· λίθος γεώδης σὺν ὕδατι, λίθος ὀστρακίτης σὺν μέλιτι, κυδώνια ἑφθὰ σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα· σέλινον καταπλασσόμενον· *ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς τεθρομβωμένους μαστούς.

Moibanus ὀλίγῳ legisse videtur.

CXXXVII. Οὐκ ἐᾷ δὲ ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν γάλα τυροῦσθαι, "καρύων λευκῶν δέκα τὸν ἀριθμὸν κεγχριαῖα μεγέθη καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀντὶ καταποτίων διδόμενα.

κηροῦ λευκοῦ δέκα τὸν ἀριθμὸν κεγχριαῖα μεγέθη, Moibanus. Aëtius cerā candidam trium erui granorū magnitudine desiderat.

CXXXVIII. Κατασπᾷ δὲ γάλα πλεῖον, ἱππομαράθρου ἢ μαράθρου ἀφέψημα μετ' οἴνου πινόμενον· "κέγχρος, ἐρέβινθος, ὤκιμον, μαλάχη, ἄνηθον, συνεψηθέντα ῥοφήματι· κιρκαίας καρπὸς ὁμοίως· μελάνθιον ὀλίγον πινόμενον ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ σὺν ῥοφήματι δὲ λαμβανόμενον· ὀνώνιδος ῥίζα σὺν ῥοφήματι ἑψηθεῖσα καὶ λαμβανομένη· "γλαυκίου τῆς βοτάνης τοὺς κλάδους καὶ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἑψήσας ἐν ῥοφήματι δίδου· ἁλίμου χυλίσματος ἢ σόγχου, ἢ βουγλώσσου, ἢ θρίδακος δίδου κυάθους β'. καὶ ὑδρομέλιτος κύαθον ἕνα ἐπὶ ἡμέρας ζ'. καὶ ἀφεψηθέντα δὲ τὰ λάχανα "κυμίνῳ ἀλεύρῳ καὶ λαμβανόμενα, ποιεῖ. πολύγαλον πινόμενον, καὶ "πρασίου πόας τὰ φύλλα ἐσθιόμενα.

κέγχρος, vel potius σόγχος, Moibanus.

γλαυκὸς, vt probè corrigit Moibanus.

σὺν κυμίνου (vel κριθίνῳ, aut fortè κυαμίνῳ) ἀλεύρῳ.

Hoc è marrubio auxilium Moibano suspectū est, quia nusquam alibi eius fit mentio.

CXXXIX. Καταπλασσόμενα δὲ γάλα κατασπᾷ σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ, μάραθον, μελάνθιον, κριθῶν βεβρεγμένων 'σὺν ἀνδράχνῃ· κηρὸς καὶ σμύρνα, καὶ στέαρ χηνεῖον καὶ θεῖον μιχθέντα· πτελέας φύλλα, "σαύρας χολὴ καὶ ἧπαρ· "πλεύμων ὄνου σὺν ὄξει.

χυλὸς, addit Aëtius: Tetr. I. ser. 3. cap. 142. & mox, ἢ ἀνδράχνης χυλός.

ταύρου, Aët.

σπλὴν ὄνου, Moibanus. idē enim remedium Plinius & Sextus commendarunt, sed ex aqua.

CXL. Τὰς δὲ φλεγμονὰς τῶν μαστῶν πραΰνει, ἀσφοδέλου ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθὰ καταπλασσόμενα· βακχάριδος φύλλα καταπλασσόμενα. Γυναικὸς ἐὰν οἱ μαστοὶ ὀγκωθῶσιν, αἴγειον ἀφόδευμα ξηρὸν ἑψήσας μετ' ἀκράτου κατάπλασσον, καὶ λύει τὴν φλεγμονήν.

& rutæ decocto feruefacti & impositi, menta cum polenta, hemerocallis folia imposita, fotus ex muria, nuces iuglandes cum melle & ruta, ricini folia trita, crocus cum lacte illitus, cratæogonum more cataplasmatis impositum, farina fabarum per se & cum polenta, lapis geodes ex aqua, ostracites cum melle, cotonea mala cocta cum melle & in modum cataplasmatis imposita, apium denique pari modo adhibitum.

Lactis coagulationem inhibēs auxilium.

Distentis grumoso lacte mammillis prodest, pręterеáque lac nutricum in caseum cogi densaríve prohibet cera candida, si eius grana decem miliari magnitudine pilularum instar quotidie deglutiantur.

Ad euocādum lac assumenda remedia.

Lactis abundantiam faciunt, hippomarathri seu ipsius satiui fœniculi decoctum ex vino bibitum, milium, cicer, ocimum, malua & anethum, incocta sorbitionibus: circææ semen eodem modo: melanthium parciùs bibitum pluseulis diebus, & cum sorbitione sumptum: iusculum cui radix ononidis incocta fuerit, sorbitione sumptum. Aliud: glaucis herbæ tamulos, folia & flores coquito, & in sorbitione dato. Aut: succum halimi aut sonchi, buglossíve aut lactucæ, cyathorum duorum mensura, cum aquæ mulsæ cyatho vno diebus septem propinato. Idem præstant hæc eadem olera cocta & cum cymini farina sumpta: polygalum quoque bibitum, & marrubij folia esitata.

Lac attrahentia foris imposita.

Lac vberius attrahunt mammis imposita cum farina hordeacea, fœniculum & melanthium, hordei macerati cremor, & portulacæ succus: cera, myrrha, adeps anserinus & sulphur simul mixta: vlmi folia, lacertę fel & hepar, splen asini cum aceto.

Mammarum inflāmationes lenientia.

Mammarum inflammationes mitigant, asphodeli folia cum radice in vino cocta & imposita, similiter & baccharidis folia. Quòd si mulieris mammæ intumuerint, caprino stercore arido cocto cum meraco eas foueto, & sedabitur inflammatio.

Remedia ad testium affectus.

Ad testiu inflammationes.

Testium autem inflammationibus medentur; fæx vini cum sale in modum cataplasmatis imposita, hyoscyami semen tritum cum vino: Cimolia terra cum aceto & rosaceo ad strigmenti crassitudinem redacta & illita: aster Samius simili modo illitus, geodes lapis ex aqua, ciceris farina in mero cocta, aut cicer ipsum coctum cataplasmatis instar impositum: senecionis flos cum passo, & ipsa quoque herba imposita, necnon & eiusdem pappi similiter: coriandri folia cum vua passa, lilij radix cum hyoscyami foliis & farina triticea: fabacea farina cocta in vino cum cumino & vua passa aut fauo, aut cerato cyprino: lini semen in vino mulso coctum, melilotus in passo coctus, myrti folia cum cerato: vua passa alba cum nitro aut spuma nitri, ruta cum lauri tenellæ ramulo, sabinæ folia ex aqua imposita: splanchnon, quod muscus dicitur, eodem modo, aut etiam muscus marinus: viticis semen cum butyro & foliis vitigineis, sambuci folia simili modo, asphodeli denique folia cum radice in vino decocta.

Ad easdem inueteratas.

Diuturnas porrò testium inflammationes hæc soluunt: Asius lapis appensus in lana sicca, althææ radix cocta & cataplasmatis modo imposita, erysimon coctum tritúmque, nitrum torrefactum oleo solutum, oui oleosus humor in splenio impositus, farina hordeacea cum pice liquida. Vtiliter etiam testes cupressi decocto foueantur.

Ad testiu excrescente carnem.

Testium excrescenti carni medetur cinis sarmentitius cum nitro & aqua subactus & more cataplasmatis impositus.

Variorum tumorum præter naturam, vulnerum vlcerúmq; remedia.

Ad furunculos.

Furunculos celeriter maturant & rumpunt, hormini semen aut folia imposita cum polenta, narcissi radix trita cum farina & oleo,

Τῶν κατὰ τοὺς διδύμους παθῶν βοηθήματα.

CXLI. Τὰς δὲ τῶν διδύμων φλεγμονὰς ἰᾶται τρὺξ οἴνου μεθ' ἁλῶν καταπλασθεῖσα, ὑοσκυάμου καρπὸς μετ' οἴνου λεῖος. ἢ Κιμωλία σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ γλοιώδη καταχριόμενα. ὁμοίως ἀστὴρ Σάμιος καταχριόμενος, ἢ λίθος γεώδης σὺν ὕδατι, ἢ ἐρεβίνθου ἄλευρον ἐν ἀκράτῳ ἑψηθὲν, ἐρέβινθοι ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, ἠριγέροντος ἄνθος σὺν γλυκεῖ, καὶ ἡ πόα καταπλασσομένη, καὶ ″ τοῦ ὁποῦ ὁμοίως, κορίου φύλλα σὺν σταφίδι, κρίνου ῥίζα σὺν ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ, κυάμινον ἄλευρον ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ σὺν κυμίνῳ καὶ σταφίδι ἢ κηρίῳ, ἢ κηρωτῇ κυπρίνῃ, ἢ λινόσπερμον ἐν ″ οἰνομέλιτι ἑφθῷ, ἢ μελίλωτον ἐν γλυκεῖ ἑφθὸν, ″ μύρρινα φύλλα σὺν κηρωτῇ, σταφὶς λευκὴ σὺν νίτρῳ ἢ ἀφρονίτρῳ, πήγανον σὺν κλάδῳ δάφνης ἁπαλῆς, βράθυος φύλλα σὺν ὕδατι καταπλασσόμενα, σπλάγχνον τὸ καλούμενον βρύον ὁμοίως, ἢ τὸ θαλάσσιον βρύον· ἄγνου σπέρμα μετὰ βουτύρου καὶ ἀμπέλου φύλλων, ἀκτῆς φύλλα ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα καὶ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ.

οἱ πάπποι, ex lib. 4. Diosc. de mat. med. Moib.

Aëtius ἐν ὑδρομέλιτι, Paulus, ἐν κράματι. μυρσίνης, Moibanus. fortè μυρσίνινα.

CXLII. Τὰς δὲ χρονίας φλεγμονὰς τῶν διδύμων λύει Ἄσιος λίθος περιαπτόμενος ἐν ἐρίῳ ξηρῷ, ἀλθαίας ῥίζα ἑφθὴ καταπλασσομένη, ἐρύσιμον ἑφθὸν λεῖον, νίτρον ὀπτὸν διεθὲν ἐν ἐλαίῳ, ᾠοῦ ἐλαιῶδες ἐπιτιθέμενον ἐν σπληνίῳ, ἄλευρον κρίθινον σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ. Πυριῶνται δὲ ὠφελίμως κυπαρίσσου ἀφεψήματι.

CXLIII. Τὰς δὲ ἐκσαρκώσεις τὰς ἐπὶ τῶν διδύμων τέφρα κληματίνη σὺν νίτρῳ φυραθεῖσα καὶ ὕδατι ἰᾶται καταπλασσομένη.

Τὰ ποικίλων τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων, τραυμάτων καὶ ἑλκῶν βοηθήματα.

CXLIIII. Δοθιῆνας δὲ συμπέσσει ταχέως καὶ ῥήσσει ὁρμίνου σπέρμα, ἢ τὰ φύλλα καταπλασθέντα μετ' ἀλφίτου, ναρκίσσου ῥίζα λεία, μετ' ἀλεύρου καὶ ἐλαίου,

Diosc. 5. de mat. med. c. 126. σὺν σταφίδι, ἢ στέατι ὑείῳ ἢ μέλιτι, cũ vua passa, aut adipe suillo aut melle.

ἅλες σὺν στέατι βοείῳ καὶ σταφίδι, ὀρίγανον σὺν ζύμῃ καὶ ἁλσί, καὶ ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσως τακείς, κάρδαμον σὺν ἅλμῃ, χαλβάνη καθ᾽ ἑαυτήν, τερμινθίνη ὁμοίως, λάδανον ὁμοίως, πρόπολις ὁμοίως, λεοντοποδίου ὁμοίως φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, λινόσπερμον σὺν σικύου ἀγρίου ῥίζᾳ, Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον σὺν ῥητίνῃ ἢ στέατι, συκῆς φύλλα ἢ κράδαι ἁπαλαὶ σὺν κηρωτῇ, πυκνοκόμου φύλλα σὺν ἀλφίτοις συγκεκομμένα, ἢ σὺν νίτρῳ· ζύμη μεθ᾽ ἁλῶν ἢ νίτρου, σταφὶς μεθ᾽ ἁλῶν, θεῖον καὶ πήγανον σὺν κηρωτῇ, ὑοσκυάμου φύλλα μετὰ βουτύρου.

CXLV. Πρὸς δὲ τὰς ἐν ἀρχῇ φλεγμονὰς παντὸς μέρους ἁρμόζει μετ᾽ ἀλφίτου λεῖα καταπλασσόμενα, ἀείζωον, ἀνδράχνη, ἀμπέλου ἕλικες καὶ φύλλα, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν τελμάτων φακός, κόριον, κράμβη μετ᾽ ἄρτου, καὶ ἑφθὴ μετ᾽ ἀλφίτου· ἴου φύλλα, στρύχνον, καλάμου φύλλα χλωρά, κεδρίδες λεῖαι, καὶ ἀρνόγλωσσον, ἑλξίνη, ἡδύοσμον, θέρμινον ἄλευρον, κονύζης φύλλα, κολόκυνθα ὠμή, κοτυληδών, κραταιόγονον, κυπαρίσσου φύλλα καὶ σφαιρία χλωρά, μανδραγόρου ῥίζα, ξανθίου καρπός, πυκνοκόμου φύλλα σὺν ὀξυμέλιτι, ἄλευρον κρίθινον ἢ ζήνιον [?] ἐν ὄξει ἑψηθέν, ἢ κυδωνίου ἀποζέματι· σόγχος καταπλασθείς, στυπτηρία σχιστή, καὶ πᾶσα, σὺν μέλιτι· ἐρεβίνθου τὰ ἁπαλὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

ζειᾶς [?]

CXLVI. Τὰς δὲ ἐν μήνιγξι φλεγμονὰς ἰδίως στέλλει ἀκτῆς τῶν φύλλων ὁ χυλὸς ἐπιχριόμενος, βούτυρον πρόσφατον ἐπιτιθέμενον σὺν ῥοδίνῳ.

CXLVII. Τὰ δὲ χρόνια οἰδήματα ἰᾶται καταπλασσόμενα, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζα λεία σὺν ὕδατι, καὶ τῆς Ἀραβικῆς ἀκάνθης, σελίνου φύλλα καὶ τὸ σπέρμα μετ᾽ ἀλφίτου, ἀπόπατος τράγου ἢ αἰγὸς ἐν ὄξει θερμῷ, βηχίου φύλλα καθ᾽ ἑαυτά, ναρκίσσου ῥίζα λεία μετ᾽ ἀλεύρου καὶ ἐλαίου, παρθενίου φύλλα, δαμασωνίου ὁμοίως, ἁλικακάβου ῥίζα ἑφθή, ἄρου φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, ἀρκευθίδες λεῖαι· ἰσάτεως φύλλα ἀγρίου καὶ ἡμέρου, ἰτέας φύλλα, κά-

A sal cum seuo bubulo & vua passa, origanum cum fermento & sale, viscum cum resina & cera æquali mẽsura liquatum, nasturtium cum muria, galbanum per se, similitérque resina terebinthina, ladanum eodem modo, sic & propolis, leontopodij folia cum polenta, lini semen cum cucumeris agrestis radice, B lapis Asius cum cerato, nitrum seu spuma nitri cum resina vel adipe, fici folia aut tenelli surculi cum cerato, pycnocomi folia cum polenta contusa, vel cum nitro, fermentum cum sale aut nitro, vua passa cum sale, sulphur & ruta cum cerato, hyoscyami denique folia cum butyro.

Ad inflammationes partis cuiuslibet.

C Incipientibus cuiusuis partis inflammationibus conueniunt hæc trita & cum polenta imposita: semperuiuum, portulaca, vitium capreoli & folia, lens palustris, coriandrum, brassica cum pane & cocta cum polenta, violæ folia, solanum, arundinis folia viridia, cedri fructus contriti, plantago, helxine, D menta, lupinorum farina, conyzæ folia, cucurbita cruda, vmbilicus Veneris, cratæogonum, viridia cupressi folia & pilulæ, mandragoræ radix, xanthij fructus, pycnocomi folia cum aceto mulso, farina hordei aut zeæ cocta in aceto aut cydonij decocto, sonchus impositus, E alumen scissile omnéque aliud cum melle, ciceris denique tenera folia cataplasmatis instar imposita.

Ad meningis inflammationes.

Meningis inflammationes peculiariter inhibet sambuci foliorum succus illitus, necnon & butyrum recens cum rosaceo impositum.

Ad diuturna oedemata.

F Diuturnis tumoribus seu œdematis hæc medentur more cataplasmatum imposita: spinæ albæ, seu etiam Arabicæ radix trita ex aqua, apij folia & semen cum polenta, fimus hirci aut capræ cum aceto calente, tussilaginis folia per se, radix narcissi trita cum farina & oleo, parthenij folia similitérque G damasonij, halicacabi radix cocta, ari folia cum polenta, iuniperi baccæ tritæ, isatidis folia tam satiuæ quàm syluestris, salicis folia, ca-

lamus aromaticus tritus cum polenta, lauri baccę cum polentæ polline, dictamnus cum polenta, rubiæ radices tum coctæ tum etiam crudæ, erysimum cum aqua aut melle, smyrnij radices, fermentum cum sale, viscum cum æquis ceræ resinæq; portionibus, fomentum ex aqua marina, nasturtium tritum, hordeacea farina cum polenta, libanotidis radix & folia, lini semen cum melle & seuo caprino, melanthium cum aceto, ciceris radix cocta, stratiotes aquaticus cum thure, tragoriganum cum polenta, fæx vini cum poléta farináve hordeacea aut manna in vino cocta, verbasci folia cocta, psyllij semen tritum, caricæ cum nitro aut calce viua aut iride, quinquefolij radix in vino cocta, scilla tosta, (sed hæc quarto pòst die soluto vinculo remouenda.) cucumeris radix cocta & imposita, muris auricula cum cerato rosaceo, helxine eodem modo, lens denique palustris trita.

Ad parotidas. Parotidas soluunt, butyrum inter initia impositum in lana, lini semen cum melle ac seuo caprino, vrticæ folia cum sale, plantago eodem modo, marrubium nigrum cum adipe suillo vetere & aceto, erysimon ex aqua, fotus ex aqua marina: viscum cum resina & cera, fabarum farina cum fœnigræci farina & melle, lapathi radix in vino cocta, solani folia cum sale, ruta trita cerato rosaceo excepta, sulphur viuum ad eundem modum: resinæ partes duæ, galbani pars vna cum nitro quamplurimo subactæ: pyrethrum cerussáve aut chalcáthum, si cum ficu & vino subigatur: calx viua cum melle, mustelæ quæ viua cremata sit cinis cum cerato irino, noctuæ cerebrum illitum: grossi denique è caprifico in vino decocti, deindéque triti & pro cataplasmate impositi.

Ad tubercula dißipanda. Tubercula, quæ phymata Græcis dicuntur, discutiuntur impositis hisce: adianto, atriplice, taurino sanguine cum polenta, sambuci radice, similiter & helxines, althææ radice in vino cocta, hyoscyami foliis cum sale tritis, bryoniæ tum albæ tū nigræ radice cum

λάμος ἀρωματίτης λεῖος σὺν ἀλφίτῳ, δαφνίδες σὺν πάλῃ ἀλφίτου, δίκταμνον σὺν ἀλφίτῳ, ἐρυθροδανοῦ ῥίζαι ἑφθαὶ καὶ ὠμαί, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι ἢ μέλιτι, σμυρνίου ῥίζαι, ζύμη μεθ' ἁλῶν, ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσοις, πυρία ἡ διὰ θαλάσσης, κάρδαμον λεῖον, κρίθινον μετὰ ἀλφίτου, λιβανωτίδος ῥίζα καὶ φύλλα, λινόσπερμα σὺν μέλιτι καὶ στέατι αἰγείῳ, μελάνθιον σὺν ὄξει, ἐρεβίνθου ῥίζα ἑφθή, στρατιώτης ὁ ἀπὸ τῶν ὑδάτων σὺν λιβανωτῷ, τραγορίγανον σὺν ἀλφίτῳ, τρὺξ οἴνου μετὰ ἀλφίτου ἢ κριθίνου καὶ μάννης ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, φλόμου φύλλα ἑφθά, ψυλλίου σπέρμα λεῖον, σῦκα ξηρὰ σὺν νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ, ἢ ἴριδι, πενταφύλλου ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑφθή· σκίλλα ὀπτή· διὰ τετάρτης δὲ λύειν· σικύου ῥίζα ἑφθὴ καταπλασσομένη, μυοσωτὶς μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης, ἑλξίνη ὁμοίως καὶ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακὸς λεῖος.

CXLVIII. Παρωτίδας δὲ λύει, ἐν ἀρχῇ μὲν βούτυρον ἐν ἐρίῳ ἐπιτεθέν, λινόσπερμον σὺν μέλιτι καὶ στέατι αἰγείῳ, κνίδης φύλλα σὺν ἁλσίν, ἀρνόγλωσσον λεῖον ὁμοίως, βαλλωτὴ σὺν στέατι χοιρείῳ παλαιῷ μετ' ὄξους, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι. πυρία ἡ διὰ θαλάσσης· ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, κυάμινον ἄλευρον σὺν τηλίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι, λαπάθου ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑφθή, στρύχνου φύλλα μετὰ ἁλῶν, πήγανον λεῖον ἀναληφθὲν κηρωτῇ ῥοδίνῃ, θεῖον ἄπυρον ὁμοίως· ἢ ῥητίνης ὁμοίως μέρη β', χαλβάνης μέρος α', νίτρῳ ὡς ὅτι πλείστῳ συμμαλαχθέντα· ἢ πύρεθρον, ἢ ψιμμύθιον, ἢ χάλκανθον σύκῳ ἀναληφθὲν καὶ οἴνῳ, ἄσβεστος μετὰ μέλιτος, γαλῆς ζώσης καείσης τέφρα μετὰ κηρωτῆς ἰρίνης, γλαυκὸς τοῦ ὀρνέου ἐγκέφαλος καταχριόμενος· ὄλυνθοι ἀπὸ ἀγρίας συκῆς ἑφθέντες, ἤγουν ἑψηθέντες ἐν οἴνῳ, λεῖοι καταπλασθέντες.

CXLIX. Διαφορεῖ δὲ φύματα καταπλασσόμενα, ἀδίαντον, ἀτράφαξις, ταύρου αἷμα σὺν ἀλφίτῳ, ἀκτῆς ῥίζα, ἑλξίνης ὁμοίως, ἀλθαίας ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, ὑοσκυάμου φύλλα σὺν ἁλσὶ λεῖα, βρυωνίας ῥίζα λευκῆς καὶ μελαίνης μετὰ

πάλης ἀλφίτου, σικύου ἀγρίου ῥίζα ὁμοίως, ἀμμωνιακὸν μετὰ μέλιτος μαλαχθὲν καὶ ἐπιτεθὲν, ἀπόπατος βοὸς ἐν ὄξει θερμανθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἀρνόγλωσσον μετὰ ἁλῶν λείων, ἀσφοδέλου ῥίζα ἢ τὰ φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνου τρυγὶ, θύμος ἢ θρύμμα μετὰ πάλης ἀλφίτου, Κιμωλία μετ' ὄξους ἐπιχριομένη, ἠρυγγίου ῥίζα καταπλασσομένη, ἢ ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, ἰτέας τὰ φύλλα ἀναληφθέντα κηρωτῇ, κονύζης φύλλα, σιλφίου ῥίζα σὺν κηρωτῇ, σκαμμωνίου ὀπὸς σὺν μέλιτι, στρουθίου ῥίζα λεία σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ ἑψημένη, στέαρ ταύρειον σὺν μάννῃ· στέαρ χοίρειον παλαιὸν, πλυθὲν οἴνῳ, καὶ ἀναληφθὲν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ· συκαμίνου ὀπὸς μετὰ κηρωτῆς, θέρμινον ἄλευρον καταπλασθὲν εἰς μέλι ζέον ἀσβέστου μιχθείσης ἐπιτιθέμενον· κράμβη ὠμὴ μετὰ ἀλφίτου, κυπαρίσσου σφαιρία μετὰ ᾠοῦ κοπέντα.

θύμβρα Moibanus.

Al. ἐκπυΐσκει

CL. Ἐκπέττει φύματα, ἀβρότονον ἑψηθὲν σὺν ὠμῇ λύσει, ἄγνου σπέρμα ὁμοίως, σῦκα ξηρὰ μετὰ νίτρου, καὶ σῦκον ἑψηθὲν μελικράτῳ ὁμοίως. καὶ πύρινον καὶ ζείινον, λινόσπερμον, αἴρινον, καὶ σὺν περιστερᾶς κόπρῳ ἑψηθέντα καὶ νίτρῳ· λινόσπερμον μετὰ οἰνομέλιτος ἑψηθέν· γύρις μετὰ πίσσης καὶ ἐλαίου, καὶ ὕδατος ἢ ὄξους ἑψηθεῖσα· ζύμη μετὰ ἁλῶν, θέρμοι ἐν ὄξει ἑφθοὶ καταπλασθέντες· χαλβάνη καθ' ἑαυτὴν, λινόσπερμον μετὰ θείου καὶ ἴρεως· Ἄσσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, ὃ ἐξικμάζει τὰ ὑπώπια.

θέρμινον ἄλευρον &c. Moib.

ἐξικμάζει δὲ καὶ ὑπώπια. Moib.

CLI. Ῥήσσει δὲ φύματα θαψίας χυλὸς μετὰ θείου καταχριόμενος, ναρκίσσου ῥίζα σὺν μέλιτι καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καταπλασθεῖσα, πρόπολις, θέρμοι μετὰ ὄξους ἑφθοὶ καταπλασθέντες, σικύου ἀγρίου ῥίζα ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, καππάρεως ῥίζα ὁμοίως, νίτρον μετὰ ζύμης ἢ σύκων, ἅλες ὁμοίως, κανθαρὶς ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ.

CLII. Τὰς δὲ ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήσσει θάλασσα ποθεῖσα μετὰ μελικράτου.

CLIII. Καὶ σκληρίας μαλάσσει λίθος πυρίτης κεκαυμένος ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, ἢ διφρυγὲς ὁμοίως, Ἄσσιος λίθος ὁμοίως, λύκιον ὁμοίως, μόρου τοῦ δένδρου χυλὸς, ἐκκόπτεται δὲ ἰσχυρῶς ἡ ῥίζα, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ

A polline polentæ, cucumeris agrestis radice eodem modo, ammoniaco cum melle subacto, fimo bubulo in aceto calfacto, plantagine cum sale trito, asphodeli radice foliisve in vini fæce coctis, thymo vel thymbra cum polentæ polline, Cimolia terra cum aceto illita, eryngij radice apposita, aut visco B cum resina & cera, salicis foliis cerato exceptis, conyzæ foliis, laserpitij radice cum cerato, scammoniæ liquore cum melle, struthij radice trita & cum farina hordeacea cocta, seuo taurino cum manna, suillo adipe antiquo, vino eloto & cum cinere aut calce viua subacto: mori liquore cum cerato: lupino- C rum farina cum feruenti melle in cataplasmatis formam redacta, addita etiam calce viua: brassica cruda cum polenta, cupressi denique pilulis cum ouo tusis.

Tubercula cõcoquunt: abrotonũ cũ hordeacea farina, hydrelæo soluta, coctũ, viticis semen eodẽ modo, caricæ cum nitro, eædẽ in aqua D mulsa coctæ: tritici, zeæ, lolij ac seminis lini farinæ cum fimo columbino & nitro coctæ: lini semẽ cum vino mulso coctum: pollen cum pice, oleo & aqua aut aceto coctus: fermentum cum sale, lupini in aceto cocti & impositi, galbanum per se, lini semen cum sulphure & iri- E de: lapis denique Asius cum cerato, qui quidem hypopya etiam exiccat.

Ad eadem concoquenda seu maturanda.

Tubercula verò rumpunt thapsiæ succus cum sulphure illitus, narcissi radix cum melle farináque loliacea imposita, propolis, lupini in aceto cocti & more cataplasmatis impositi, cucumeris agrestis ra- F dix excepta resina terebinthina, capparis radix eodem modo, nitrum cum fermento aut ficubus, similiter & sal: cantharis denique cum resina subacta.

Ad eadem rumpenda.

Internos autem abscessus rumpit, aqua marina cum mulsa epota.

Ad rumpendos internos abscessus.

Duritias emolliunt: pyrites lapis G vstus: resina terebinthina exceptus: diphryges eodem modo, sic & lapis Asius, itémque lycium: mori arboris liquor, qui quidem altius incisa radice postridiè con-

Duritias emollientia.

cretus reperitur: gladioli radix cũ aceto mulso, onobrychis imposita, fotus ex aceto calente, spongia aceto madens, (sed huius potissimùm est vsus in apostematis à sanguine.) origanum cum melle: similiter & polij radix, pix liquida liquata cum cera, platani cortex coctus, itidémque folia: resina terebinthina cum adipe, sesamoidis semen, verbasci folia, quinquefolij radix: carica denique pinguis cocta in aqua marina & contrita.

Strumas discutientia.

Strumas discutiunt: calx viua excepta melle, aut strigmento, oleóve aut axungia, & imposita: bitumen cum strigmento, fimus caprinus in aceto aut vino coctus, caléńsque similiter impositus: plantago cum sale imposita, pariter & adiantum, althæa in vino cocta: *hordei farina in vrina pueri Venerem haud experti macerata, exceptáque pice, oleo & cera liquatis: lolij farina cum stercore columbino linique semine in vino cocta: similiter & mandragoræ radix, necnon & apiastrum cum sale. Collo linum circumligato, quo præligata vipera pependerit, donec exanimata fuerit. Dissipat & strumas ammoniacum vino dilutum & impositum: ballote, quam nonnulli marrubium nigrum nominant, cum sale: simili modo & aparine, itémque helxine, vngulæ bubulæ asininæ aut equinæ vstæ, & cum oleo subactę, testa fornacum cerato excepta. Similiter quinquefolij radix trita cum thure & exiguo sale, piper cum pice, laserpitij radix cum cerato, scilla tosta cum cerato, sed quarto pòst die resoluenda. Grossi tam syluestres quàm domestici cocti, triti & impositi, etiam qualencunque collectionem dissipant: styrax remollitus atque impositus, aparine cum axungia, iris cocta & imposita, erysimum cum aqua aut melle, vipera cocta in cibis sumpta, fotus ex aqua marina, lupini cocti tritíque, viscum cum resina & cera, capparis radix foliaq́; virentia trita cũ polline polentæ, cancri fluuiatiles cremati cũ melle, coriandri folia cũ faba fresa: fabarũ Gręcarũ cortices cũ alumine scissili, oleo & polentæ polline: agrestis lapathi

fortassis, erui.

A εὑρίσκεται ἐπίπαγος· ξιφίου ῥίζα σὺν ὀξυμέλιτι, ὀνόβρυχις καταπλασσομένη, ὄξος θερμὸν καταντλούμενον, σπόγγος ὄξει διερὸς μάλιστα ἐπὶ τῶν *ἀνέμων ἀποστημάτων, ὀρίγανον σὺν μέλιτι, πολίου ῥίζα ὁμοίως, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ τακεῖσα, πλατάνου φλοιὸς ἑφθὸς καὶ τὰ φύλλα, ῥητίνη τερμινB θίνη σὺν στέατι. *σησαμοειδοῦς, φλόμου, πενταφύλλου ῥίζα· σῦκον ξηρὸν λιπαρὸν, ἐν θαλάσσῃ ἑψηθὲν, λεῖον.

αἱμάτων

σησαμοειδοῦς σπέρμα, φλόμου φύλλα, Moib.

CLIIII. Χοιράδας διαφορεῖ ἄσβεστος μέλιτι ἢ γλοιῷ ἀναληφθεῖσα, ἢ ἐλαίῳ, ἢ ἀξουγγίῳ, καὶ ἐπιτεθεῖσα. ἄσφαλτος μετὰ γλοιοῦ, ἀπόπατος αἰγὸς ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ C ἑψηθεῖσα θερμὴ ἐπιτιθεμένη ὁμοίως, ἀρνόγλωσσον μετὰ ἁλῶν καταπλασσόμενον, ἀδίαντον ὁμοίως, ἀλθαία ἐν οἴνῳ ἑφθή. *κρίθινον ἄλευρον ἐν πίσσῃ καὶ οὔρῳ παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίῳ καὶ κηρῷ ἑψηθέντα· αἴρινον ἄλευρον μετὰ κόπρου περιστερᾶς, καὶ λινόσπερμον ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα· μανδραγόρου D ῥίζα ὁμοίως, μελισσόφυλλον σὺν ἁλσίν. ἔχιν ἀποδήσας λίνῳ κρέμασον, ὅπως ἀποθάνῃ· εἶτα λύσας τὸ λίνον περίαψον τῷ τραχήλῳ. διαφορεῖ καὶ ἀμμωνιακὸν οἴνῳ διεθὲν καὶ ἐπιτεθέν· βαλλωτὴ, ἣν τινες μέλαν πράσιον καλοῦσι, σὺν ἁλσίν. ἀπαρίνη ὁμοίως, ἑλξίνη ὁμοίως· ὄνυχες βοῶν, ὄνων ἢ E ἵππων κεκαυμένοι, ἐλαίῳ φυραθέντες· ὄστρακον ἰπνοῦ κηρωτῇ ἀναληφθὲν, πενταφύλλου ῥίζα ὁμοίως λεία σὺν λιβανωτῷ καὶ ἁλσὶν ὀλίγοις, πέπερι σὺν πίσσῃ, σιλφίου ῥίζα σὺν κηρωτῇ, σκίλλα ὀπτὴ σὺν κηρωτῇ· διὰ τετάρτης δὲ λύε. ὄλυνθοι ἄγριοι καὶ ἥμεροι ἑφθοὶ λεῖοι καταπλασσόμενοι, καὶ F πᾶσαν συστροφὴν διαφοροῦσι. στύραξ μαλαχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἀπαρίνη μετὰ ἀξουγγίου, ἶρις ἑφθὴ καταπλασθεῖσα, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι ἢ μέλιτι, ἔχιδνα ἑφθὴ ἐσθιομένη, πυρία διὰ θαλάσσης, θέρμοι ἑφθοὶ λεῖοι, ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, καππάρεως ῥίζα καὶ τὰ φύλλα χλωρὰ λεῖα σὺν πάλῃ ἀλG φίτου, καρκίνοι ποτάμιοι κεκαυμένοι σὺν μέλιτι, κορίου φύλλα σὺν ἐρεγμῷ, κυάμων Ἑλληνικῶν λέπυρα μετὰ στυπτηρίας σχιστῆς καὶ ἐλαίου καὶ πάλης ἀλφίτου, λαπάθου ἀγρίου

Paul. lib. 4. cap. 33. ὀρόβινον, hoc est, erui farina: eóque loco remedium hoc clarius proponit.

ῥίζα μετ' οἴνου ἑφθή, λιβανωτίδος φύλλα, λινόσπερμον μετ' νίτρου, ἢ ἁλός, ἢ κονίας· λίθος πυρίτης κεκαυμένος ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, Ἄσιος λίθος ὁμοίως, φακὸς ἐν ὄξει ἑψηθείς. καταχρίονται δὲ ὠφελίμως χοιράδες καὶ αἵματι γαλῆς. Ἄλλο. Πρὸς χοιράδας καὶ παρωτίδας καὶ σκληρίας πάσας. ἡ διὰ ὄξους εἰργασμένη ῥ. α'. ῥητίνης φρυκτῆς ῥ. α'. κηροῦ πυῤῥοῦ ῥ. α'. χαλβάνης Γο. γ'. τῆξον ὁμοῦ πάντα, καὶ μαλάξας χρῶ.

λίτρα vel μνᾶ legendum videtur. Moib.

Ἄλλο. Κράμβης φύλλα μετ' χοιρείου στέατος κόψας, ὥστε γενέσθαι ὡς μυελόν, καὶ εἰς ῥάκος λινοῦν ἐμπλαστρώσας ἐπὶ τὸ πάθος. Ἰτέας φλοιὸν καύσας, καὶ τὴν τέφραν κοσκινήσας, καὶ μετ' ὕδατος φυράσας, καὶ ποιήσας κολλούριον, ἐπίθες ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πάθους, καὶ ὅτε τρυπήσῃ, ἐπίθες λινόσπερμον πεφρυγμένον καὶ κεκοπανισμένον.

κοσκινίσας

Ἄλλο δόκιμον. Χαμαικέρασος πόα ἐστὶ μικρά, φυομένη ἔνθα τὰ βλῆχνα γίνεται, καὶ κατὰ καιρὸν ὅτε καὶ ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου. καρποὺς δὲ ποιεῖ β' ἢ γ' ὁμοίους κερασίῳ. εὐώδη δὲ λίαν ὥσπερ μόσχος. ταύτης δέσμη, διὰ γ'. ῥιζῶν, φύλλων, καὶ καρποῦ, σὺν οἴνῳ ἑψόμενα καὶ ἀποτριτούμενα, ἀπαράβατόν ἐστι.

Gesnerus lilium conuallium hic describi autumat.

εὐώδης

μετὰ ῥιζῶν

ἑψομένη &c.

CLV. Περίαπτον δὲ πρὸς χοιράδας, ἀρνογλώσσου ῥίζα τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ λαμβανομένη καὶ ἐνδεσμευομένη κυτίδι· λαπάθου ἀγρίου ῥίζα ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα ὁμοίως, ἠρυγγίου ῥίζα. προλέγε δὲ εἰς ὃν λαμβάνεται, ἀφ' ἑσπέρας, κατὰ σελήνην ἀπὸ ὀκτωκαιεικοστῆς ἕως τριακάδος, καὶ οὕτω περίαπτε.

CLVI. Μελικηρίδας δὲ διαφορεῖ μελίλωτον καταπλασσόμενον σὺν ἀλεύρῳ τηλίνῳ ἢ πυρίνῳ, λαπάθου ἀγρίου ῥίζα λεία καὶ τὰ φύλλα, ἀρνογλώσσου φύλλα ὁμοίως.

CLVII. Στεατώματα δὲ διαφορεῖ, βουφθάλμου ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ, κυκλάμινος λεία καταπλασσομένη.

CLVIII. Βρογχοκήλας δὲ διαφορεῖ, βδέλλιον σιάλῳ τοῦ πάσχοντος νηστικοῦ μαλαχθὲν καὶ ἐπιτεθέν· ἄσβεστος μετ' ἀξουγγίου διαφορεῖ, ἢ σαύρα προσβληθεῖσα τῇ βρογ-

radix cum vino cocta, libanotidis folia, lini semen cum nitro aut sale aut lixiuio, pyrites lapis vstus & resina terebinthina exceptus: Asius lapis eodem modo: lens denique in aceto cocta. Sed & vtiliter strumæ sanguine mustelæ perunguntur. Aliud: Ad strumas, parotidas & duritiam quamuis valet quod præparatur medicamentum, ex aceti, resinæ frixæ, ceræ fuluæ an. lib. I. galbani vnc. iij. omnibus simul liquatis & in malagma redactis, vtitor. Aliud: Brassicæ folia cum adipe suillo tundito, vsquedum euadat mixtura medullæ similis: quam panno lineo inductam instar emplastri adhibe loco affecto. Aliud: Cinerem è cremato salicis cortice cribratum cum aqua subigito, formatóque collyrium, quod summæ parti affectæ impones: hanc vbi perfoderit, lini semen frixum pistillóque tusum adhibeto. Aliud probatum: Chamæcerasus herbula est quæ inter filices nascitur, ac eodem tempore quo & fructus cerasi arboris. Fructus duos tréſve producit cerasio similes, éstque perquàm odorata moschi instar. Huius manipulus è radicibus tribus, foliis ac fructu in vino coquitur ad tertias, estq; certissimum exploratissimúmque remedium.

Ad strumas amuleti ratione alligantur: plantaginis radix sinistra manu eruta & pelli illigata, lapathi agrestis radix eodem modo, vti & asphodeli radix, itémque eryngij. Pronuntiato verò prius eiusce nomine, cuius gratia exquiritur, erui debet sub vesperum, à vicesima octaua luna vsque ad tricesimam, itáque adalligari.

Ad eadem amuleta.

Meliceridas autē discutiunt: melilotus impositus cum farina fœnigræci aut tritici, lapathi agrestis radix foliáque trita, similitérque folia plantaginis.

Ad meliceridas.

At steatomata discutiunt, buphthalmi flores triti cum cerato, & cyclaminus trita & pro cataplasmate imposita.

Ad steatomata.

Bronchocelas hæc dissipāt: bdellium laborantis ieiuni saliua emollitum & impositum, calx viua cum axungia, lacerta bronchocelæ ad-

Ad bronchocelas.

mota, aut mantis, quæ Indicæ locustæ similis est: suspendatur verò posteà in eo quo æger decumbit loco.

Ad polypos. Polypos priùs exulceratos excedit dracontij radix illita, itémque succus eiusdem inunctus. Sic & saluia imposita: cupressi pilulæ tusæ & carne ficus exceptæ, tum impositæ, tum etiam inditæ: laserpitij liquor cum ærugine aut chalcantho. Caninum denique stercus album cum aceto tritum & inunctum, aut etiam infusum, eximiè confert.

Ad ozænas. Ozænas mitigant: aristolochiæ radix cum cyperide, hederaceorum corymborum succus infusus, qui putrida etiam vlcera expurgat: cinnamomum cum veratro albo & struthio, id quod simul etiam sternutatorium est: similiter & veratrum cum cardamomo. Sternutatorium diebus adhibeto x: pòst Polyidæ dicta sphragide oblinito, donec vlcera maturentur: aut calaminthæ succum infundito, aut aridam ipsam tritam insufflato per fistulam: aut ranunculi succo & alumine, aceto addito, inungito: aut chalcantho vel psorico cum melle.

Ad vlcera in naribus carnésque ibidem excrescentes. Vlceribus narium conferunt: amurca olei cocta & illita, lycium simili modo, Indicum vino solutum & illitum, sandaracha cum rosaceo ad strigmenti crassitiem redacta: argenti spumæ, thuris, aluminis scissilis & cerussæ pares portiones cum vino & rosaceo. Carnes verò in naribus excrescentes reprimunt minuúntque admota: arsenicum, sandaracha, radix aspalathi trita, laserpitij liquor cum ouo, chalcanthum denique vstum cum vino ad visci crassitudinem redactum.

Ad vulnera recentia & sinu. Vulnera recentia hiantiáque, necnon & sinus glutinant hæc trita & imposita: semperuiuum, lonchitis, chamæpitys, Heraclea, saluia, vitium capreoli, anagallis, androsæmon, plantago, rubi folia, aloë ex aceto cum linamentis aut per se, amurca cocta linamentis excepta, althææ radix in vino cocta, oleæ agrestis folia cum melle, sambuci folia trita, aristolochiæ radix cum aceto, glycyrrhiza

A ἀχήλη, ἢ μάντις. ἔστι δὲ ὅμοιος ἀκρίδι Ἰνδικῇ. εἶτα κρεμασθεῖσα ἐν ᾧ κατάκειται τόπῳ.

CLIX. Πολύποις δὲ ἐξεαθίει προελκωθέντας, δρακοντίου ῥίζα καταχρισθεῖσα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς διαχριόμενος, ἐλελίσφακον καταπλασσόμενον· κυπαρίσσου B σφαιρία κοπέντα, καὶ σύκου σαρκὶ ἀναληφθέντα, καὶ καταπλασσόμενα, καὶ ἐντιθέμενα· ὀπὸς σιλφίου μετ᾽ ἰοῦ, ἢ χαλκάνθου. κυνέα λευκὴ ὄξει λειοτριβηθεῖσα καὶ διαχριομένη, ἢ ἐγχυματιζομένη ποιεῖ ἀκριβῶς.

κόπρος κυνεία. Moib.

CLX. Ὀζαίνας πραΰνει, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν κυπερίδι, κισσοῦ κορύμβων χυλὸς C ἐγκλυζόμενος, καὶ τὰς σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. κιννάμωμον μετ᾽ ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ στρουθίου, ὅ ἅμα τι πταρμικὸν προσαγόμενον· ἐλλέβορος μετὰ καρδαμώμου ὁμοίως. Πταρμικὸν ἐπὶ ἡμέρας ι΄. προσάγε. εἶτα τῇ Πολυείδου λεγομένῃ σφραγῖδι διάχριε, ἄχρις ἂν πεπανθῶσιν. ἢ καλαμίνθης χυλὸν ἐγχυμάτιζε, ἢ ξηρὰν καλαμίνθην D λείαν ἐμφύσα διὰ σίφωνος, ἢ βατραχίου χυλῷ σὺν στυπτηρίᾳ διάχριε μετ᾽ ὄξους· ἢ χαλκάνθῳ, ἢ ψωρικῷ μετὰ μέλιτος.

Gesnerus, μυκτῆρσι. Moibanus ita emendat: καὶ στρουθίου προσαγόμενον. ἅμα δὲ πταρμικὸν ἐστι. aut: καὶ στρουθίου, ἢ ἅμα τῇ πταρμικῇ προσαγόμενον. Idem remedium inter Archigenica legitur apud Gal. 3. κατὰ τό. quo loco habetur κάρδαμον, hoc est, nasturtium, pro cardamomo.

CLXI. Πρὸς δὲ τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἕλκη ποιεῖ, ἀμόργη ἐλαίου ἑφθὴ διαχριομένη, λύκιον ὁμοίως, καὶ τὸ Ἰνδικὸν οἴνῳ λυθὲν καὶ E διαχριόμενον, σανδαράχη σὺν ῥοδίνῳ γλοιοποιηθεῖσα. Λιθάργυρος, λιβανωτός, στυπτηρία σχιστή, ψιμμύθιον, ἴσα σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ. Τὰ δ᾽ ἐν αὐταῖς σαρκώματα στέλλει καὶ ἐλασσοῖ προσαγόμενα, ἀρσενικὸν καὶ σανδαράχη, καὶ ἀσπαλάθου ῥίζα λεία, ὀπὸς σιλφίου μετ᾽ ᾠοῦ, χάλκανθον κεκαυ- F μένον μετὰ οἴνου γλοιωθέν.

CLXII. Τραύματα δὲ πρόσφατα καὶ ἀφεστῶτα κολλᾷ καὶ κόλποις καταπλασσόμενα λεῖα, ἀείζωον, λογχῖτις, χαμαίπιτυς, ἡράκλεια, ἐλελίσφακον, ἕλιξ ἀμπέλου, ἀναγαλλίς, ἀνδρόσαιμον, ἀρνόγλωσσον, βάτου φύλλα· ἀλόη σὺν ὄξει μετὰ μο- G τῶν, καὶ καθ᾽ ἑαυτήν. ἀμόργη ἑψημένη μετὰ μοτῶν, ἀλθαίας ῥίζα σὺν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, ἀγριελαίας σὺν μέλιτι, ἀκτῆς φύλλα λεῖα, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν ὄξει, γλυκύρριζα

φύλλα, addit Moibanus.

ποιοῦντον ὡς ἀκέραιον, οὐ προσέχοντες τῇ κατὰ τὴν ὀσμὴν εὐτονίᾳ· δριμεῖς γὰρ λίαν ἐστὶν ὁ ἄδολος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν· ποιῶν πρὸς βῆχας καὶ καταῤῥοις, κορύζας, βράγχους, ἀποκοπὴν φωνῆς· ἁρμόζει καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας· ἔμμηνά τε ἄγει πινόμενος καὶ προστιθέμενος, κοιλίαν τε κούφως μαλάττει καταπινόμενος ὀλίγος μετὰ ῥητίνης τερεβινθίνης· μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς καὶ ἀκόποις χρησίμως. καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται καὶ φώγνυται καὶ αἰθαλοῦται ὡς λίβανος· ἁρμόζει τε ἡ αἰθάλη πρὸς ἃ καὶ ἡ τοῦ λιβάνου. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον χρῖσμα ἐν τῇ Συρίᾳ συράκινον, θερμαίνει καὶ μαλάττει ἰσχυρῶς· κεφαλαλγὲς μέντοι καὶ βαρὺ καὶ καρωτικὸν καθέστηκεν.

sincerum admittũt, non attendentes ad insignem odoris vehementiam. Est enim admodum acris qui fraudis expers est. Vim habet calfactoriam, emollientem & concoctoriam. Medetur tussi, destillationibus, grauedinibus, raucitatibus & vocis interceptioni: vuluæ quoque præclusæ duritiáque laboranti conuenit. Cit mẽses potu appositúque, & aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina deglutiatur. Vtiliter etiam malagmatis discutientibus & acopis admiscetur. Vritur autem, assatur torretúrve: atque ex eo, quemadmodũ & è thure, fuligo colligitur: quæ quidem ad eadẽ, ad quæ thuris fuligo accommodatur. Styracinũ verò vnguentum quod ex eo in Syria concinnatur, calfacit ac potenter emollit: verùm capitis dolorẽ grauitatémque ac soporem conciliat.

Περὶ Βδελλίου. Κεφ. π.

Βδέλλιον, οἱ δὲ μάδελκον, οἱ δὲ βολχὸν καλοῦσι· δάκρυόν ἐστι δένδρου Σαρακηνικοῦ. δόκιμον δὲ ἐστιν αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει πικρόν, διαυγές, ταυροκολλῶδες, λιπαρὸν διὰ βάθους καὶ εὐμάλακτον, ἀμιγὲς ξύλων καὶ ῥυπαρίας, εὐῶδες ἐν τῇ θυμιάσει, ἐοικὸς ὄνυχι. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ῥυπαρὸν καὶ μέλαν, ἁδρόβωλον, παλαθῶδες, κομιζόμενον ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς. φέρεται δὲ ἀπὸ τῆς Πέτρας, ξηρόν, ῥητινῶδες, ὑποπέλιον, δευτερεῦον τῇ δυνάμει. δολοῦται δὲ μιγνύμενον κόμμει. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐχ ὁμοίως πικραίνει τὴν γεῦσιν, ἔν τε τῇ ὑποθυμιάσει οὐχ οὕτως εὐῶδές ἐστι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, διαλυτικὴν σκληριῶν καὶ βρογχοκηλῶν, καὶ ὑδροκηλῶν, ἀνεθὲν πτυέλῳ ἀσίτου· ἀνοστομοῖ καὶ τὴν μήτραν προστιθέμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· ἐφέλκεται δὲ καὶ τὰ ἔμβρυα καὶ πᾶσαν ὑγρασίαν· θρύπτει δὲ καὶ λίθους πινόμενον, καὶ οὖρα ἄγει, βηχικοῖς τε καὶ θηριοδήκτοις ὠφελίμως δίδοται· ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ῥήγματα, σπάσματα, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ διαδρομὰς πνευμάτων· μίσγεται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσι πρὸς τὰς σκληρίας καὶ δέσεις τῶν νεύρων.

V. μάδαλκον
V. βλοχὸν
Orib. ἀραβικοῦ. Marc. σκυθικοῦ καὶ ἀραβικοῦ. Hermolaus σιμβερακηνικοῦ. Addit Aet. τῇ χροιᾷ
V. σκυθικόν, μελάντερον, ἁδρόβωλον. quidam vetus codex excusa ista non habet.
Al. καὶ
V. τῇ γεύσει
Ald. τύπον
V. μίγνυται
V. καὶ δέσεις τῶν νεύρων κατεργάζεται καπτόμενον

De Bdellio. Cap. LXXX.

Bdellium nonnulli madelcum, alij bolchum appellant. Lachryma est arboris Sarracenicæ. Probatur gustu amarum, translucidum, taurino glutini simile, pingue intima parte & facilè mollescens, lignorum ac sordium expers, in suffitione vnguis odorati in modum odoratum. Est & alterum sordidum ac nigrum, grãdioribus glebis, in offas conuolutum, quod quidem ex India aduehitur. Defertur etiam à Petra oppido siccum, resinosum, subliuidum, sed facultate secundum. Adulteratur admixto gummi: verùm ita vitiatum non perinde gustui amaritudinem repræsentat, neque vsqueadeò suffitionibus odoratum est. Vim porrò obtinet calfaciendi, molliendi, discutiendi duritias, turgescentia guttura, & aquosas hernias, ieiuni saliua dilutum. Tum appositu, tum etiam suffitu vuluæ spiracula laxat, & partus humiditatémque omnẽ extrahit. Calculos potu cõminuit, & vrinas ducit. Tussientibus & ijs qui à virulentis bestijs demorsi fuerint, vtiliter exhibetur. Valet quoq; ad rupta, conuulsa, lateris dolorẽ & vagos ac discurrentes flatus. Inseritur & malagmatis quæ ad duritias & nodos neruorum conueniunt.

Contusum verò subigitur affuso vino aut aqua calida.

De Thure. Cap. LXXXI.

THVS in ea quidem Arabia gignitur, quæ thurifera cognominatur. At primas tenet masculum stagonias appellatum, naturæ sponte rotundum. Tale autem minimè sectum est, candidúmque visitur, & cùm frangitur intrinsecus pingue, cúmque adoletur, statim ardet. Indicum verò subfuluum est & liuido colore, sed rotundum etiam arte & industria factitatur. Nam in quadrangulares formas dissectum fictilibus tandiu versant atque volutát, donec formam rotundam contraxerit. Verùm huiusmodi thus tempore flauescit, atomúmq; aut syagrium appellatur. Secundũ locum tenet orobium, quódque in Amelo nascitur. Id nonnulli copiscum nominant, & minus ac fuluius existit. Est & genus quoddã cui amomitæ cognomen, quódque cætera candidum quidem est, at dum mollitur subigitúrve, mastiches more digitis cedit. Adulteratur porrò thus omne pinea resina & gummi artificiosè tractatum. Sed maleficium facilè deprehenditur. Siquidem incensum gummi flammam nõ concipit: resina in fumũ vanescit, thus verò ^v exardescit. Eiusmodi præterea fraudem & odor ipse prodit.

conflagrat

Calfaciendi astringendiq; vi pollet, nec non & ea exterẽdi quæ pupillis caliginem offundũt. Caua vlcera implet & ad cicatricem perducit. Cruẽta vulnera glutinat: sanguinis eruptionem omnem cohibet, ac eam etiam ipsam quæ fit è meningibus. Cum lacte tritum & linamento exceptum sedis ac reliquarũ partium maligna vlcera mitigat. Myrmecia inter initia impetiginésque ex aceto & pice illitum tollit. Quin & igni ambusta vlcera pernionésque cum adipe suillo aut anserino sanat. Vlcera verò capitis manantia cum nitro affrictum percurat. Paronychijs cum melle, & contusis auribus cum pice medetur. Ad reliquos autem aurium dolores cum vino dulci vtiliter infunditur. Perunctum quoque cum cimolia & rosaceo mammis confert

A κατεργάζεται δὲ κοπτόμενον, παραχεομένου οἴνου ἢ ὕδατος θερμοῦ."

Vetus his subdit, τὸ δὲ Ἀραβικὸν αὐγέστερον.

Περὶ Λιβάνου. Κεφ. πα.

ΛΙΒΑΝΟΣ γεννᾶται μὲν ἐν Ἀραβίᾳ τῇ "λιβανοφόρῳ καλουμένῃ. πρωτεύει δὲ ὁ ἄρρην καλούμενος σταγονίας, στρογ-

V. λιβανατοφόρῳ

B γύλος φυσικῶς. ἔστι δὲ ὁ τοιοῦτος "ἄτομος, λευκός τε καὶ θλασθεὶς ἔνδοθεν λιπαρός, ἐπιθυμιαθείς τε ταχέως ἐκκαιόμενος. ὁ δὲ Ἰνδικὸς ὑπόκιρρός τε ἐστὶ, καὶ πελιὸς τὴν χρόαν. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπιτήδευσιν στρογγύλος· τέμνοντες γὰρ αὐτὸν εἰς τετράγωνα σχήματα καὶ βάλλοντες εἰς κεράμια, κυλίουσιν ἕως ἂν ἀπολάβοι τὸ στρογγύλον σχῆμα.

Orib. ἄτμητος

C χρόνῳ δὲ ὁ τοιοῦτος ξανθοῦται, "ἄτομος ἢ "σύαγρος καλούμενος. δευτερεύει δὲ ὁ * "Ἀραβίας καὶ ὁ ἐν "Ἀμήλῳ, ὃν ἔνιοι κοπίσκον καλοῦσι, μικρότερον καὶ κιρρότερον ὄντα. λέγεται δέ τις καὶ ἀμωμίτης, ἄλλως μὲν λευκός· ἐν δὲ τῷ μαλάσσε-

Marc. & Corn. ἔντομος legisse videntur. Al. σταγρός Marc. ὀρεβίας καὶ ὁ μηλιωτὸς Par. σμίλῳ. V. ἀμίλα

D σθαι ἐνδιδοὺς ὡς μαστίχη. δολοῦται δὲ πᾶς λίβανος τῇ πιτυίνῃ ῥητίνῃ μεθοδευόμενος, καὶ κόμμι. εὐχερὴς δέ ἐστιν ἡ διάγνωσις. τὸ μὲν γὰρ κόμμι οὐκ ἐκφλογοῦται θυμιώμενον, ἡ δὲ ῥητίνη εἰς καπνὸν ἐκτυφοῦται· "ὁ δὲ λιβανωτὸς ἐξάπτεται. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ὀσμὴ τὸ τοιοῦτο. Δύναται

V. ὁ μὲν τοι λιβ.

E δὲ θερμαίνειν, στύφειν, ἀποκαθαίρειν τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν πληροῦν "καὶ ἀπουλοῦν, κολλᾶν τε ἔναιμα τραύματα, αἱμορραγίαν τε πᾶσαν, καὶ τὴν ἐκ μηνίγγων "ἐπέχειν. πραΰνει καὶ τὰ περὶ δακτύλιον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη κακοήθη ἕλκη μετὰ γάλακτος λεῖος, σὺν

V κατουλοῦν καὶ κολλᾶν τὰ ἔναιμα

V. ἐπέχειν. παρηγορεῖ δὲ καὶ τὰ

F γάλακτι. καὶ τὰς ἐν ἀρχῇ μυρμηκίας καὶ λειχῆνας σὺν ὄξει καὶ "πίσσῃ καταχριόμενος αἴρει. καὶ τὰ πυρίκαυστα δὲ ἕλκη καὶ χίμετλα ἰᾶται σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ χηνείῳ· ἀχῶρας δὲ σὺν νίτρῳ σμώμενος ἰᾶται, παρωνυχίας τε σὺν μέλιτι, ὦτα δὲ θλασθέντα σὺν πίσσῃ· πρὸς

Serapio legit ἐλαίῳ

G δὲ τὰ λοιπὰ ἀλγήματα τῶν ὤτων, σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἐγχεόμενος, μαστούς τε τοὺς ἀπὸ τοκετῶν φλεγμαίνοντας σὺν κιμωλίᾳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος

καθ' ἑαυτὰ ἢ μετ' ὄξους· κρίνου ἄνθος καὶ φύλλα σὺν οἴνῳ· κύτινοι ἑφθοὶ σὺν οἴνῳ λεῖοι σὺν φακοῖς καὶ ῥόδοις ξηροῖς· κώνειον χλωρὸν λεῖον, μανδραγόρου ῥίζα σὺν ὄξει λεία, μαλάχης φύλλα ἑφθὰ μιγνύμενα ἐλαίῳ, λευκανθέμου φύλλα καθ' ἑαυτά, φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων λεῖος, ἀκίνου φύλλα λεῖα σὺν περιστερεῶνος φύλλοις λείοις σὺν ὄξει, στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, °ἐχίνου φύλλα, σεῦτλον ἑφθὸν σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ λεῖον· μελάμφυλλον, ὃ δὴ καὶ παιδέρωτα, οἱ δ' ἄκανθον καλοῦσι, καθ' ἑαυτὸ χλωρὸν λεῖον, καὶ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καὶ σὺν ἄρτῳ, ποιεῖ ἄκρως. °ποδὸς μετὰ κράμβης χυλοῦ καταντλούμενος.

Moib. χίνου

σποδὸς

CLXX. Ἕρπησι δ' ὠφελεῖ μὲν καὶ τὰ πρὸς ἐρυσιπέλατα ἀναγεγραμμένα, καὶ μάλιστα ὅσα ἐπιτεταμένως στύφει καταχριστὰ καὶ καταπλάσματα· ἰσάτεως φύλλα λεῖα σὺν ὕδατι καταπλασσόμενα, βάτου φύλλα ὁμοίως. ἀπόπατος αἰγὸς σὺν ὄξει ἐπιπλασσομένη, ἢ βηχίου φύλλα σὺν ὕδατι, μυρσίνης φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, πενταφύλλου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ. σφονδύλιον λεῖον σὺν πηγάνῳ καὶ ὄξει. καταχρίεται δ' ὠφελίμως, ἄσβεστος σὺν ὄξει ἐπὶ τῶν ἀνελκώτων· ἐὰν δ' ἡλκωμένοι ὦσι, σὺν κηρωτῇ, διφρυγὲς σὺν ὄξει. ἢ γῆ Κιμωλία ὁμοίως, λύκιον, πίτυος φλοιὸς ἀναληφθεὶς κηρωτῇ κυπρίνῃ. πίτυος φλοιοῦ < β'. μετὰ χαλκάνθου < α'. σὺν κηρωτῇ. ἢ σηπεδόνα ξύλου λεάνας, καὶ μίξας ἄνισον λεῖον ἴσον, καὶ ἔλαιον, φύρα, καὶ ἐνδήσας ὀθονίῳ, καύσας λείωσον, καὶ οὕτω °κατάπλασσε. Ποιεῖ καὶ σῶρυ κεκαυμένον σὺν ὄξει, μίσυ σὺν ὕδατι, μέλαν γραφικὸν σὺν ὄξει ἐπιτιθέμενον ἄνωθεν, κράμβης φύλλα. ἢ θείου Γο. α'. λιθαργύρου Γο. β'. μετ' οἴνου λεῖα κατάχριε. ἢ σκορόδων < α'. καρύων πικρῶν < β'. κρόκου < ° ς'. συλλεάνας κατάχριε. καταντλεῖ δ' ὄξει ψυχρῷ.

Ἀπόπατον alijma sculino genere proferunt.

Moib. κατάπλασσε.

Moibano pondus hoc ceu nimium est suspectissimum. Gesnerus ς notam reponit, quæ τὸ ἥμισυ designat.

CLXXI. Τὰς δὲ ἐπινυκτίδας ἀγριελαίας ἄνθεσι κατάπλασσε, ἢ ῥάμνου, ἢ ἄγνου φύλλοις σὺν μέλιτι, ἀμυγδάλοις πικροῖς σὺν οἴνῳ, προβάτου κόπρῳ καθ' ἑαυτήν, ἀρνογλώσσῳ καθ' ἑαυτό, σταφίδι μετὰ πηγάνου, ἀψινθίῳ σὺν ὕδατι,

A per se vel cum aceto, lilij flores & folia cum vino, cytini cocti cum vino & triti cum lentibus & rosis siccis, cicuta viridis trita, mandragoræ radix cum aceto contrita, maluę folia cocta oleo addito, lycanthemi folia per se, lens palustris trita, acini folia trita cum foliis verbenacæ & aceto: stratiotes aquaticus, B lentisci folia, beta cocta in vino & oleo, tritáque: melamphyllum, quod alij pæderota, alij acanthum vocant per se virens tritum & cum aceto rosaceo & pane strenuè iuuat: itémque spodium cum brassicæ succo affusum.

Ad herpetas.

Ad Herpetas prosunt, tum quæ ad erysipelata præscripta sunt, tum C verò maximè quæ intensè astringunt seu illita, seu etiam cataplasmatis in modum imposita, nempe isatidis folia trita ex aqua adhibita, similitérque rubi folia, fimus caprarum cum aceto impositus, tussilaginis folia ex aqua, myrti folia cum polenta, quinquefolij radix cum polenta, spondylium tritum cum D ruta & aceto. Vtiliter autè illinitur calx viua, in his qui minimè sunt exulcerati, cum aceto: si verò exulcerati fuerint cum cerato: diphryges cum aceto, similitérque terra Cimolia, lycium, pini cortex cerato cyprino exceptus, pini corticis drach. ij. cũ chalcanthi drach. j. cE rato exceptæ. Aliud: Tritã lignorũ cariem cum pari aniso addito oleo subigito: hæc illigata linteolo vrito, rursúmque terito, itáque inspergito. Confert & sory vstum cum aceto, misy ex aqua, atramentum scriptorium cum aceto parte supeF riore adhibitum, brassicæ folia. Aliud: Sulphuris vncia j. argenti spumæ vnc. ij. cum vino tere & illine: Aut: Allij drach. j. amygdalarum amararũ drach. ij. croci drach. semis, simul conterito & illinito: frigido verò aceto perfundito.

Ad epinyctidas.

Epinyctidibus agrestis oleæ flores imponito, aut rhamni viticísve folia cum melle, amygdalas amaG ras cum vino, fimum ouillum per se, plantaginem per se, vuam passam cum ruta, absinthium ex aqua,

coriandrum viride tritum, sampsuchum ex aqua, folia denique cucumeris eodem modo.

Ad fauos.

Fauis autem ista conueniunt: vua passa cum ruta, fici tenellæ folia cum melle, nasturtium cum melle & lini semine, cucumeris satiui radix cum melle, sulphur viuum cum cerato exiguo aut resina terebinthina.

Ad calceamētorū attritus.

Calceamentorum attritus dolorem inferentes à dolore simul & inflammatione vindicant hæc: pulmo suillus aut agninus impositus, cepa trita cum adipe gallinaceo aut polenta, calceamentorum veterum soleæ vstæ & inspersæ.

Ad desquamata.

Desquamata tuentur ab inflammatione, rhus ruber cum melle impositus, sideritidis, quæ & Heraclea dicitur, folia itidem imposita, scordium, iunci coma cremata cum melle & imposita, stratiotes aquaticus cum aceto.

Ad clauos.

Clauos extrahit ranunculus impositus, ipso tamen clauo paulò antè deraso: est autem cautè adhibendus, vicinis partibus subacta farina cerâve præmunitis: alioqui sanas etiá partes exederet. Tollit & ad breue tempus impositus ranunculus thymos & acrochordonas. Valent & smaridis salitæ crematum caput, recens salicis cortex vstus & ex aceto impositus, ladanum cum pauco castorio, nigella cum vrina: laserpitium cum citrio etiam callos eximit, similiter & laser ipsum cum resina: lacertæ caput tritum & illitum, aut liquor siccus resinæ, lacertæ sanguis recens instillatus & ex lana, quæ eodem imbuta sit, impositus. Ammoniacum ieiuni saliua emollitum clauo aliquantulum deraso imponatur. Bdellium itidem aut vlmi corticem cataplasmatis more imponito.

Ad verrucarum reliqua genera.

Myrmecia, pensiles verrucas thymósque tollunt hæc: calx viua cum cerato, dipsaci radix trita & imposita, elaterium cum sale tritum etiam leuiter adhibitum, cicer coctum tritúmque, & pro cataplasmate impositum. Aiunt & si quis prima luna singulas verrucarum eminentias singulis cicerum granis contingat, hæcque in linteo

A κορίῳ χλωρῷ λείῳ, σαμψύχῳ σὺν ὕδατι, σικύου φύλλοις ὁμοίως.

CLXXII. Πρὸς δὲ τὰ κηρία ἁρμόζει, σταφὶς μετὰ πηγάνου, συκῆς φύλλα ἁπαλῆς σὺν μέλιτι, κάρδαμον σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ, σικύου ἡμέρου ῥίζα σὺν μέλιτι, θεῖον ἄπυρον σὺν κηρωτῇ ὀλίγῃ ἢ ῥητίνῃ τερ-B μινθίνῃ.

CLXXIII. Τὰ δὲ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπώδυνα ὄντα ἀπόνινα ποιεῖ καὶ ἀφλέγμαντα, πνεύμων χοίρειος ἢ ἄρνειος ἐπιτεθείς, κρόμμυον σὺν ὀρνιθείῳ στέατι λεῖον, ἢ ἀλφίτῳ, καττύματα παλαιὰ καιόμενα καὶ ἐπιπλασσόμενα.

ἐπιπασσόμενα. Moib.

C CLXXIIII. Ἀφλέγμαντα δὲ τηρεῖ τὰ ἀποσύρματα, ῥοῦς ἐρυθρὸς καταπλασσόμενος σὺν μέλιτι· σιδηρίτιδος, τῆς καὶ ἡρακλείας καλουμένης, τὰ φύλλα καταπλασσόμενα· σκόρδιον, σχίνου κόμη καεῖσα σὺν μέλιτι καὶ ἐπιτεθεῖσα, στρατιώτης ὁ ἐν τοῖς ὕδασι σὺν ὄξει.

χίνου, vel potius χοίνου, Moib.

D CLXXV. Ἥλους δὲ αἴρει, βατράχιον ἐπιπλασθὲν προαποξυσθέντος ἐπὶ βραχὺ τοῦ ἥλου. Ἀκριβῶς δὲ ἐπιτιθέναι δεῖ, τὰ κύκλῳ μέρη στέατι ἢ κηρῷ προκαταπλασθέντα. διεσθίει γὰρ καὶ τὰ ἀπαθῆ. αἴρει δὲ πρὸς ὀλίγον καταπλασθὲν τὸ βατράχιον καὶ θύμα, καὶ ἀκροχορδόνας. σμαρίδος ταριχηρᾶς E κεφαλὴ καεῖσα, ἰτέας φλοιὸς πρόσφατος καεὶς καὶ μετ᾽ ὄξους ἐπιτεθείς, καὶ λάδανον σὺν ὀλίγῳ καστορίῳ, μελάνθιον σὺν οὔρῳ· σίλφιον μετὰ κιτρίου καὶ τύλους αἴρει, ἢ ὀπὸς τοῦ σιλφίου σὺν ῥητίνῃ ὁμοίως· σαύρας κεφαλὴ λεία ἐπιπλασθεῖσα, ἢ ὀπὸς ξηρὸς ῥητίνης· σαύρας αἷμα πρόσφατον ἐπι-F σταζόμενον, καὶ ἐρίῳ διαβρεχθὲν ἐπιτιθέμενον. Ἀμμωνιακὸν νήστεως σιάλῳ ἀναμαλάξας, καὶ ἀποξυσθέντος ἐπὶ ποσὸν ἐπιτίθει βδέλλιον, ἤγουν φλοιὸν πτελέας, κατάπλασσε.

θύμους.

forte μετὰ κηροῦ cum cera. Moib. μετὰ κηρωτῆς, cum cerato, legēdum suspicatur.

Suspecta est dictio ῥητίνης. resinæ enim ὀπὸς dici non solet. Gesn.

CLXXVI. Μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους αἴρει μετὰ κηρωτῆς ἄσβεστος λίθος, διψάκου ῥίζα καταπλασσομένη G λεία, ἐλατήριον μεθ᾽ ἁλῶν λεῖον προσψαυόμενον, ἐρέβινθοι λεῖοι ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι. Φασὶ δὲ εἴ τις κατὰ νεομηνίας ἑκάστης ἐξοχῆς ψαύων ἑνὶ ἐρεβίνθῳ, καὶ τοῦτον ἀποδε-

σμβύων ὀθονίῳ, εἰς τοὐπίσω ῥίπτῃ, ἀποπίπτειν A αὐτὰς αὐτομάτας ἢ ἀφανεῖς γίνεσθαι. Ποιεῖ δὲ ἡλιοτροπίου μεγάλου ὁ καρπὸς ἐν οἴνῳ καταπλασθεὶς, κλινοπόδιον μεθ' ὕδατος ἑψηθὲν δὲ ἐπιτεθὲν, πήγανον σὺν νίτρῳ περικαταπλασθὲν, λιβανωτὸς σὺν ὄξει ὁμοίως, ὄλυνθοι ὁμοίως" μετὰ κηροῦ δὲ ἀλεύρου, καὶ

Diosc. c. 185. 1. de ma. med. σὺν νίτρῳ καὶ ἀλεύρῳ, cum nitro & farina.

ὀπὸς δὲ τῆς συκῆς καταχριόμενος, σαύρας B κεφαλὴ λεία ἐπιτιθεμένη, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ κατακαεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα. "θύμου θρύμμα ἐπιπλασθέντα, ἰὸς σὺν μίσυϊ κεκαυμένος, τιθυμάλλου ὀπὸς καταχριόμενος, ὠκίμου φύλλα μετὰ χαλκάνθου καταπλασσόμενα, ἀμπέλου κλημάτων χλωρῶν τὸ ἀφιδρούμενον ἐν τῷ καίεσθαι C ἐπιχριόμενον, προβάτου ἀπόπατος μετ' ὄξους, χαμαισύκη λεία καταπλασθεῖσα, αἰγὸς ἀγρίας χολὴ ἢ τράγου καταχριομένη.

θύμος ἢ θύμβρα, Moibanus. Sed supra quoque c. 149. legitur θύμος ἢ θρύμμα.

CLXXVII. Ἀκροχορδόνας τὰς ἐν παντὶ τόπῳ αἴρει ἰχὼρ πνεύμονος ὀπτωμένου καταχριόμενος, θεῖον, λιβανωτὸς, συκῆς φύλλα D ἴσα τρίψας ἐπιτίθει, προκαταντλήσας πυρῶν ἀφεψήματι· ἢ πηλῷ, ὅπου ἐὰν κύων μέλας οὐρήσῃ, κατάχριε, ἢ " χαμαιάκτῃ.

Moibanus, χαμαισύκῃ, legendum suspicatur.

CLXXVIII. Πυρίκαυστα δ' ἐν ἀρχῇ ὠφελεῖ, ὥστε εἰ παραχρῆμα τις χρήσαιτο μηδὲ φλυκταινοῦσθαι· Κιμωλία μεθ' ὕ- E δατος καταχρισθεῖσα, μέλαν γραφικὸν ἐν ὕδατι καταχριόμενον, στυπτηρία ὑγρά, στυπτηρία πᾶσα σὺν ὕδατι, μόρων φύλλα σὺν ἐλαίῳ· ναρκίσσου ῥίζα σὺν μέλιτι, ἀκτῆς φύλλα λεῖα" ἀρκτίου φύλλα καὶ ὁ καυλὸς, καὶ αἱ ῥίζαι σὺν οἴνῳ ἑψηθέντα· φλόμου ῥίζαι δὲ φύλλα ἑψηθέντα ὁμοίως, ἐλαίας φύλλα F ἑφθά, ἅλες σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντες, ἀνδρόσαιμον λεῖον, ἀρνογλώσσου φύλλα, ὑπερικοῦ φύλλα πρόσφατα, μαλάχη λεία ἑφθὴ καὶ ὠμὴ καταπλασθεῖσα· ἐλαῖαι λευκαὶ δὲ ἐξ ἅλμης λεῖαι καταπλασθεῖσαι, δὲ μέλαιναι ὁμοίως· καὶ ἑλξίνη καταπλασσομένη, ἢ βάτος, ἢ σχοῖνος, ἢ μυρσίνη, " ἢ G ῥόδα, ἢ κύτινοι ὁμοίως, ἢ φύλλα σεύτλου ἐν οἴνῳ ἐπ' ὀλίγον ἑψημένα, μυροβάλανος μεθ' ὕδατος. " ἑλιχρύσου φύλλα σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ, σμύρνα σὺν οἴνῳ καταχριομένη· κήρυκες πληρωθέντες ἁλσὶ καὶ καέντες, καὶ καταπλασθέντες.

Moibanus addit: ἢ μυρσίνης φύλλα καέντα μετὰ κηρωτῆς, aut myrti folia cremata cum cerato.

ἑλιχρύσου

deligata post se abiiciat, fore vt ipsæ verrucæ sponte decidant aut euanescant. Proficit & heliotropij maioris semen cum vino impositum, clinopodium ex aqua coctum & impositum, ruta cum nitro circumlita, similiter & thus cum aceto, grossi eodem modo cum farina & cera, necnon & lacteus fici liquor illitus, lacertæ caput tritum & impositum, smaridis salsæ caput crematum & impositum, thymus thymbráve imposita, ærugo vsta cum misy, tithymalli liquor illitus, ocimi folia cum chalcantho imposita, id quod è vitium sarmentis viridibus accensis exudat illitum, fimus ouillus cum aceto, chamæsyce trita & imposita, syluestris denique capræ hircíve fel illitum.

Verrucas pensiles quauis in parte extuberátes tollit, pulmonis inassati sanies illita. Sulphur, thus & fici folia æquis partibus contrita impone, tritici decocto priùs affuso. Aut: luto quod canis niger perminxerit illinito, vel ebulo.

Ad partis cu... infixus acrochordonas.

Ambustis in principio prosunt hæc, adeò vt, si citra moram adhibeantur, etiam bullarum eruptionem arceant: terra Cimolia ex aqua illita, atramentum scriptorium cum aqua illitum, alumen liquidum, aluminis omne genus ex aqua, mori folia cum oleo, narcissi radix cum melle, sambuci folia trita, arctij folia cum caule ac radicibus in vino cocta, verbasci radices foliáque similiter cocta, oleæ folia cocta, sal cum oleo illitus, androsæmon tritum, plantaginis folia, hyperici folia recentia, malua trita seu cocta seu etiam cruda more cataplasmatis imposita: oliuæ conditaneæ tritæ & impositæ seu albæ, seu etiam nigræ: helxine cataplasmatis instar imposita, similiter & rubus, iuncus, myrtus, rosæ aut cytini, betæ folia paulisper in vino cocta, glans vnguentaria cum aqua, elichrysi folia cum melle aut vino, myrrha cum vino illita, buccina sale expleta crematáque imposita:

Ad ambusta.

ἀποστρα-

ſiquidem teſtæ in modum indurantur, dum ſit obducta cicatrix: veteres ſoleæ vſtæ & inſperſæ, oui candidum, gummi cum ouorũ albumine illitum, gluten taurinum aqua calida ſolutum, lilij folia in vino cocta, eiuſdémque radix cocta tritáque cum roſaceo. Similiter & folia limonij, thus ex aqua illitum, ſtibium cum recẽti adipe inunctum, vlmi lacryma quæ in folliculis reperitur: foliorũ etiam decoctum affuſum benefacit: lichen qui petris innaſcitur tritus & impoſitus, mororum immaturorum ſuccus: denique amurca, mel & argẽti ſpuma, æquis portionibus contrita & ad mellis craſſitiem cocta. Inuncta verò iuuant, plumbum in oleo coctum ad mellis craſſitudinem, cinis ficulneus cũ melle, pix liquida cum linamentis. Cicatricem verò ambuſtis inducunt, anchuſæ radix cũ cerato roſaceo aut myrtino cocta, fimus ouillus cum cerato roſaceo mixtus, fimus columbinus in linteolo vſtus & cum oleo tritus. Spumæ argẽti drach. j. in olei veteris cotyla vna coquitur igne claro vſquedum igneſcat, & illinitur: hederæ verò folia ſuperimponuntur. Cinnabaris, ceruſſę & hordei vſti ęquę portiones cum cerato myrtino: lithargyrus cum adipe caprino conformata ad emplaſtri compagem: cyclamini radix, cui incauatæ oleum cum cera incoctum ſit: maluæ folia cocta cum oleo, myrti folia vſta cum cerato, pini ſeu piceæ cortex cum cerato myrtino, idem quoque tritus per ſe impoſitus, & earundem folia in vino cocta: beta cocta & impoſita, calx viua oleo ſoluta, quæ quidem & bullarum eruptionem arcet & vlceratas partes ad cicatricem perducit.

Ad perniones nondum vlceratos fotus.

Perniones ſanant hæc fotuum vice affuſa: cyclamini radicis decoctum, ſimiliter & aſphodeli radicum: rapum in aqua marina vel muria decoctum, ranunculus ex aqua coctus, arctij folia, caulis & radix ſimili modo in vino cocta, & ipſamet impoſita: depilatorium quo vtuntur coriarij affuſum, laſerpitij decoctum itémque erui, ac ipſa quoque aqua marina per ſe.

ἀποστρακοῦνται γὰρ ἄχρι ἐπουλώσεως· κάσυμα καὲν καὶ καταπλασσόμενον, ὠοῦ τὸ λευκόν, κόμμι μετὰ τοῦ λευκοῦ τῶν ὠῶν καταχριόμενον, ταυροκόλλα ὕδατι λυθεῖσα θερμῷ· καὶ κρίνου φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθά, καὶ ἡ ῥίζα ἑφθὴ λεία σὺν ῥοδίνῳ· λειμωνίου φύλλα ὁμοίως, λιβανωτὸς ἐπιχριόμενος σὺν ὕδατι, στίμμι σὺν στέατι νεαρῷ καταχριόμενον· πτελέας τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις δάκρυον, καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καλῶς ποιεῖ καταντλούμενον, λειχὴν ὁ ἐν ταῖς πέτραις λεῖος ἐπιτιθέμενος, συκαμίνων ἀώρων ὁ χυλός· ἡ ἀμόργη καὶ μέλι, καὶ λιθάργυρος, ἴσα τριβέντα καὶ ἑψηθέντα ἕως μέλιτος πάχους. Καταχριόμενα δέ, μολιάδος ἐν ἐλαίῳ ἑψημένος ἄχρι μέλιτος πάχους· σποδὸς συκίνη μετὰ μέλιτος, πίσσα ὑγρὰ μετὰ μοτῶν. Ἀπουλοῖ δὲ τὰ πυρίκαυστα ἀγχούσης ῥίζα, μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης ἢ μυρσινίνης ἑψηθεῖσα, ἀπόπατος σὺν ῥοδίνῳ κηρωτῇ προβατεία μιγεῖσα· περιστερᾶς κόπρος καεῖσα ἐν ὀθονίῳ καὶ σὺν ἐλαίῳ λεανθεῖσα. λιθαργύρου < α΄. καὶ ἐλαίου παλαιοῦ κο. α΄. ἕψεται πυρὶ λαμπρῷ ἕως ἂν πυροειδὴς γένηται, καὶ καταχρίεται. ἐπάνωθεν δὲ κισσοῦ φύλλα ἐπιτίθεται. ἡ κινάβαρι μετὰ ψιμμυθίου καὶ κριθῶν κεκαυμένων ἴσα μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης, λιθάργυρος μετὰ στέατος αἰγείου ἀναπλασθεῖσα ἕως ἐμπλαστρῶδες γένηται, κυκλαμίνου ῥίζα *ἐγγλυφεῖσα ἐν κηρωτῇ ἐνεψηθέντα, μαλάχης φύλλα ἑφθὰ σὺν ἐλαίῳ, μυρσίνης φύλλα κεκαυμένα σὺν κηρωτῇ. πίτυος φλοιὸς ἢ πεύκης σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ καὶ λεῖος δὲ καθ᾽ ἑαυτὸν ἐμπλασσόμενος, καὶ τὰ φύλλα δὲ ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα. σεῦτλον ἑφθὸν καταπλασσόμενον. ἄσβεστος λελυμένη σὺν ἐλαίῳ· τοῦτο οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι, καὶ τὰ ἡλκωμένα ἀπουλοῖ.

Moib. καταπασσόμενον.

μολίβδος forte.

α Moibanus.

CLXXIX. Χίμετλα δὲ ἰᾶται καταντλούμενα, *συκαμίνου ῥίζης ἀφέψημα, ἀσφοδέλου ῥιζῶν ὁμοίως, γογγύλη ἐν θαλάσσῃ ἢ ἐν ἅλμῃ ἀφεψημένη, βατράχιον σὺν ὕδατι, ἀρκτίου φύλλα καὶ καυλὸς καὶ ῥίζα ὁμοίως ἐν οἴνῳ ἀφεψόμενα καὶ αὐτὰ καταπλασσόμενα, μάδος ἀπὸ βυρσοδεψῶν καταντλούμενος, σιλφίου ἀπόζεμα, ὀρόβου ἀφέψημα, θάλασσα καθ᾽ ἑαυτήν.

μάδος, τὸ ψίλωθρον, Hesych.

CLXXX. Καταχριόμενα δὲ ὠφελεῖ πρὸ τοῦ ἑλκωθῆναι τὰ χίμετλα, ἀκακία, πρασίου χυλός, ῥοῦς βυρσοδεψικῆς χυλός, λύκιον, ἀμόργη ἑψητή, κηροῦ πλατύσματα θερμὰ παρὰ μέρος ἐπιτιθέμενα ὡς πυρία, στυπτηρία μετὰ ψιμμυθίου καὶ κηρωτῆς· ἢ βάτου κεκαυμένης τέφρα μετὰ κηρωτῆς καταπλάσσεται, ἢ πρὸ τῆς ἑλκώσεως γογγύλη ἑφθὴ ἐν ἅλμῃ. A B

CLXXXI. Πρὸς δὲ τὰ ἡλκωμένα τῶν χιμέτλων ποιεῖ, κηρωτὴ ἐν γογγύλῃ ὠμῇ ἐγγλυφείσῃ ἐπὶ θερμοσποδιᾶς ἑψηθεῖσα, ἢ ἐν κυκλαμίνου ῥίζῃ ὁμοίως ἐγγλυφείσῃ, δρακοντίου φύλλα ἑφθά, καρκῖνοι ποτάμιοι κεκαυμένοι μετὰ μέλιτος, κοτυληδὼν λεία, λιβανωτὸς σὺν στέατι "χοιρείῳ, λιθάργυρος σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ μολύβδαινα ὁμοίως, ἢ ὄνυχες ὄνων "ἐπιπλασσόμενοι, πνεύμων θαλάσσιος λεῖος καταπλασσόμενος, πράσιον λεῖον ὁμοίως καταπλασσόμενον· σῦκα ξηρὰ μετὰ κηρωτῆς, ἢ ὠμὰ μετ' ἐλαίου θερμοῦ λεῖα· φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, ἢ φακὸς ἑφθὸς μετ' ἐλαίου θερμοῦ λεῖος, κρίνου ῥίζα ἑφθὴ λεία καταπλασσομένη μετὰ στέατος χοιρείου ἀνάλου, σίδια ἐν οἴνῳ ἑφθά, σίλφιον μετ' ἐλαίου λεῖον. στέαρ * κηρός, μύρσινον, μετ' ἐλαίου θερμοῦ λεῖος. C D

χοιρείῳ ἢ χηνείῳ, hoc est, suillo aut anserino. Diosc. 1. de mat. med. cap. 81.

ἐπιπασσόμενοι, Moibanus ex Galeno.

CLXXXII. Πρεσβυτικὰ δὲ ἀπουλοῖ ἕλκη, ἀναγαλλὶς μετὰ κηρωτῆς, ἰτέας φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνῳ ἐπιτιθέμενα, κριθαὶ καῦσαι, καὶ ψιμμύθιον μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης διπλασίονος· ὠῶν λέκυθοι καὶ λιθάργυρος ὁμοίως κηρωτῇ ἀναληφθέντα, κηρωτὴ μετὰ μολίβδου κεκαυμένου, "μυρσίνη, πίτυος φλοιὸς ὁμοίως. E

Fortè, μυρσινίνη, ceratū myrteum.

CLXXXIII. Τὰ δὲ παλαιὰ ἐπουλοῖ, πίτυος φλοιὸς σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ διφρυγὲς λεῖον "καταπλασσόμενον, εὐπατωρίου φύλλα λεῖα σὺν ἀξουγγίῳ, πτέριδος ῥίζα λεία, ἰξὸς σὺν λιβανωτῷ, ἰὸς μετὰ διφρυγοῦς ἴσου καὶ μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης, καδμία μετὰ κηρωτῆς, κενταύρειον χλωρὸν λεῖον, κισσοῦ ἄνθη μετὰ κηρωτῆς, κρίνου ῥίζα λεία σὺν ῥοδίνῳ, καὶ τῶν φύλλων "καὶ αὐτὸς ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ σὺν μέλιτι καὶ ὄξει, ἔμμοτος καλλίστη ὑγρὰ γίνεται. λάδανον καὶ σμύρνα καὶ μέλι σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ ἔλαιον παλαιὸν σὺν μοτῷ. F G

Fortè, καταπασσόμενον.

δὲ ὁ χυλὸς

Ad eosdem illitus.

Pernionibus verò, priusquàm exulcerentur, hæc illita conueniunt: acacia, marrubij succus, rhois coriarij succus, lycium, amurca cocta, ceræ laminulæ calidæ alternatim impositæ pro fotu, alumē cum cerussa & cerato, rubi cremati cinis cū cerato: adhibetur & ante vlcerationē rapum in muria coctū.

Ad eosdem vlceratos remedia.

Exulceratis autem pernionibus ista conueniunt: ceratum in rapo crudo incauato super feruenti cinere coctum, aut in radice cyclamini similiter incauata: dracunculi folia cocta, cancri fluuiatiles vsti cum melle, cotyledon trita, thus cum adipe vrsino, argenti spuma cum cerato myrtino, plumbago simili modo: vnguḝ asininæ inspersæ, pulmo marinus tritus & pro cataplasmate impositus, similiter & marrubium tritum impositum, ficus siccæ cum cerato, aut eædem crudæ cum oleo calido tritæ, lens palustris, lens item è leguminum genere cocta cum oleo calido trita, lilij radix cocta tritáque cum adipe suillo insulso imposita, malicorium in vino coctū, laserpitiū cum oleo tritum: adeps denique & cera cum oleo myrteo feruente teruntur.

Senilibus vlceribus cicatricem obducentia.

Senum vlceribus cicatricē obducunt, anagallis cum cerato, arī folia in vino cocta imposita, hordeum vstum, cerussa cum triplo cerato myrtino, ouorum vitelli & lithargyrus eodem modo cerato excepta, ceratum cū plumbo vsto, myrtus, similitérque pini cortex.

Vetustis vlceribus cicatricem inducentia.

Vlcera vetera hæc ad cicatricem perducunt: pini cortex cum cerato myrtino, diphryges tritum & inspersum, eupatorij folia trita cum axungia, filicis radix trita, viscus cum thure, ærugo cum æqua diphrygis portione cerato myrteo excepta, cadmia cum cerato, centaurium viride tritum, hederacei flores cum cerato, lilij radix trita cum rosaceo: quin & eiusdē foliorū succus in æneo vase cū aceto & melle coctus, præstātissimum euadit medicamētum liquidū, quo imbuta concerpta linamēta vlceribus induntur: ladanū myrrha & mel cum cerato myrteo: oleū denique vetus linamento exceptum.

Ad extremarum partium vlcera sanatu difficilia.

Vlcera extremarum partium ægrè sanabilia meliorē in statum reducunt imposita hæc: propolis, myrti baccæ, serapiadis radix, ligni caries insperſa, arctij folia pro cataplasmate imposita, radix asphodeli cum polenta, similiter & astragali radix, itémque ballotes & sabinæ folia, brassicæ folia cum farina fœnigræci & aceto, libanotidis folia, totáque etiam herba, apiastrum impositum, itémq; peucedanū, chamædrys cum melle, verbenaca recta eodē modo, Heracleę deniq; sideritidis folia cum melle.

Ad putrida tibiarum vlcera.

Putridis tibiarum vlceribus medentur, capparis radix more cataplasmatum imposita, centaurium minus tritum, erui farina cum melle, orcheos seu testiculi radix cum melle, similitérque radix peucedani, pix liquida, similiter & potamogeton, saccharum linamento exceptum, caries lignorum sicca puluerata pastinacæ radix sicca: tritáque cum melle ac polenta, & in linteolo vsta dum in carbones redigatur: caricæ cum chalcantho, ramulorum fici tenellorum ramenta cocta in aqua cum farina triticea, vsquedum emplastri compagem assequantur, ac imposita splenij in modum, relictáque triduo.

vel, splenio imposita

Ad expurganda vlcera.

Vlcera verò expurgant, marrubium cum melle, vrticæ folia cum sale, aristolochia cum melle, gentiana, iris cum melle, oliuæ conditaneæ more cataplasmatum impositæ, saluia trita, erinacei marini testa cremata, narcissi radix cum eruo & melle. Aliud: nitri spumam melli ammixtam in olla noua comburito, additáque prout videbitur iride vtitor. Aut: sumito chartæ cōbustæ drach. viij. arsenici drach. iiij misceto cum rosaceo aut melle, vel siccis vtitor.

Vlcerum ab vstione crustas circumquaque rumpentia.

Vlcerum ab vstione crustas emarginant imposita hæc: iris, eruum coctum, lupini, plantaginis folia, anethum, porri capitati folia cum sale & aceto: verbenaca supina, oleæ germina, papaueris corniculati folia & flores, sory vstum, lacteus tithymalli liquor, similitérque radix ari contrita.

Ad vlcera carne replenda.

Vlcera carne replent, butyrum,

A CLXXXIIII. Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀκρωτηρίοις δυσαλθῆ εἰς τάξιν ἄγεται καταπλασσόμενα, πρόπολις ἐπιτιθεμένη, μύρτα σὺν οἴνῳ, σεραπιάδος ῥίζα καταπλασσομένη, σηπεδὼν καταπλασσομένη ξύλου, ἀρκτίου φύλλα καταπλασσόμενα, ἀσφοδέλου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ, ἀστραγάλου ῥίζα ὁμοίως, βαλλωτῆς

B φύλλα ὁμοίως, βράθεως φύλλα ὁμοίως, κράμβης φύλλα μετὰ τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους, λιβανωτίδος φύλλα καὶ ἡ πόα, μελισσόφυλλον ἐπιπλασσόμενον, καὶ πευκέδανον, χαμαίδρυς σὺν μέλιτι, περιστερεὼν ὁμοίως, σιδηρίτιδος τῆς Ἡρακλείας φύλλα σὺν μέλιτι.

καταπλασσομένη forte.

CLXXXV. Σατυροκνήμους δὲ ἰᾶται,

C καππάρεως ῥίζα καταπλασσομένη, κενταύρειον τὸ λεπτὸν λεῖον, ὀρόβινον σὺν μέλιτι, ὄρχεως ῥίζα σὺν μέλιτι, πευκεδάνου ῥίζα ὁμοίως, πίσσα ὑγρά, ποταμογείτων ὡσαύτως, σάκχαρον ἐν μοτῷ, σηπεδὼν ξύλων χνοώδης ξηρά, σταφυλίνου ῥίζα ξηρὰ λεία σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ, καέντες ἐν ὀθονίῳ

D μέχρις ἀνθρακώσεως· σῦκα ξηρὰ μετὰ χαλκάνθου· ἰός, λεπίς, τερμινθίνη, κηρός, ἴσα· συκῆς τῶν ἁπαλῶν κλάδων τὰ ἀποξύσματα ἑφθὰ σὺν ὕδατι μετ᾽ ἀλεύρου πυρίνου ἄχρις ἂν ἐμπλαστρώδεις γένωνται, ἐπιτιθέμενα ὡς σπληνίον. ἢ ἐσόμενα ἐπὶ ἡμέρας γ´.

καῦσαι

ἐα μένειν

CLXXXVI. Καθαίρει δὲ ἕλκη, πρά-

E σιον μετὰ μέλιτος, κνίδης φύλλα μεθ᾽ ἁλῶν, ἀριστολοχία σὺν μέλιτι, γεντιανή, ἶρις σὺν μέλιτι, κολυμβάδες καταπλασθεῖσαι, ἐλελίσφακος λεῖος, ἐχίνου θαλασσίου κεκαυμένα ὄστρακα, ναρκίσσου ῥίζα σὺν ὀρόβῳ καὶ μέλιτι· ἢ νίτρου ἀφρὸν μέλιτι μίξας καῦσον ἐν χύτρᾳ καινῇ, καὶ μίξας ἶριν στοχασμῷ,

F χρῶ· ἢ χάρτου κεκαυμένου ∠ η. ἀρσενικοῦ ∠ δ´. σὺν ῥοδίνῳ, ἢ μέλιτι, ἢ ξηρῷ.

CLXXXVII. Ἐσχάρας περιρρήσσει τὰς ἀπὸ καύσεως ἐπιτιθέμενα, ἶρις, ἀνώνιδος φύλλα, ὄροβοι ἑφθοί, θέρμοι, ἀρνογλώσσου φύλλα καὶ ἄνηθον, πράσου κεφαλωτοῦ φύλλα μεθ᾽ ἁλῶν καὶ ὄξους, ἱερὰ βοτάνη,

G θαλλεία, μήκωνος κερατίτιδος φύλλα καὶ ἄνηθον, σῶρυ κεκαυμένον, τιθυμάλλου ὀπός, ἄρου ῥίζα λεία ὁμοίως.

ἄνθη

θάλεια, vel θαλλία.

ἄνθη vti 4. de mat. med. c. 66.

CLXXXVIII. Πληροῖ δὲ τὰ ἕλκη, βού-

τυρον, κηρὸς καὶ ῥητίνη, ῥόδινον, βουνίου ῥίζα καὶ τὰ φύλλα, ἀριστολοχία καθ' ἑαυτὴν, καὶ σὺν ἴρειδι· καὶ πάνακος ῥίζα σὺν μέλιτι.

CLXXXIX. Στέλλει δὲ ἕλκη, ἄσβεστος, μάννα, λεπὶς, ἴσα· ἔχινος κεκαυμένος, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ καεῖσα, κεδρία, κηκὶς, κήρυκες κεκαυμένοι, λίθος σάπφειρος. μόλιβδος κεκαυμένος, σπόδιον, στυπτηρία πᾶσα καεῖσα, σῶρυ, ὃ καὶ τὰ πλαδῶντα ἀποτήκει. σκόρδιον λεῖον. χαλκῖτις, χάλκανθος, μίσυ, διφρυγὲς, ὀθόνιον κεκαυμένον.

CXC. Πτερύγια δὲ θεραπεύει, ἀκακίας χύλισμα καταχριόμενον, ἀλόη ξηρὰ ἐπιπλασσομένη, ἰὸς διπλασίων μετὰ λιθαργύρου ἁπλῆς, πενταφύλλου ῥίζα " καταπλασσομένη, τιθυμάλλου ὀπὸς ἐπιχριόμενος, γλυκύῤῥιζα ξηρὰ ἐπιπασσομένη, ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, " ῥίνισμα ἐλέφαντος ὀστέου ὁμοίως, πράσιον σὺν μέλιτι, στυπτηρία σὺν ὕδατι· σῦκα ξηρὰ μετὰ σιδίων ῥοιᾶς ἑφθὰ καὶ μέλιτος, χαλκίτιδος καὶ λεπίδος μιγνυμένων καὶ ὡς ἔμπλαστρος ἐπιτιθεμένων· ἢ στυπτηρίαν σχιστὴν, σανδαράχην, ἄσβεστον, διφρυγὲς, ἴσα μίξας κατάπλασσε. Ἀναξηραίνει δὲ τὰ πτερύγια λεπὶς Κυπρία λεία ἐπιπλασσομένη θαυμαστῶς.

καταπασσομένη.

ῥίνημα

CXCI. Παρωνυχίας θεραπεύει, λιβανωτὸς σὺν μέλιτι, μυρσίνη κεκαυμένη σὺν κηρωτῇ, ἢ τοῖς φύλλοις ὁμοίως κατάπλασσε, ἢ σταφίδι μετὰ μάννης.

CXCII. Ἀναστομοῖ δὲ τὰ μύσαντα τῶν τετυλωμένων καὶ χρονίων ἑλκῶν, σκίλλης τὸ ἐντὸς σὺν μέλιτι.

CXCIII. Ῥαγάδας τὰς ἐν αἰδοίῳ ὠφελεῖ ῥητίνη φρυκτὴ σὺν ῥοδίνῳ λειωθεῖσα ἄχρι γλοιωθῇ, μιγνυμένης καὶ ᾠοῦ λεκύθου ὀπτῆς, κισσοῦ φύλλων ξηρῶν κεκαυμένων ἡ τέφρα τριβεῖσα ἐν ἐλαίῳ ἐν μολιβδῇ θυίᾳ. Ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὸν δακτύλιον συρίγγων σὺν * πυρίῳ ἐντιθεμένη.

CXCIIII. Τὰ δ' ἕλκη τὰ ἐν αἰδοίῳ θεραπεύει, βαλαύστιον καταπλασσόμενον, ἀλόη, πίτυος φλοιὸς σὺν λιβανωτῷ, ἀσπαλάθου ξύλα, ἀκακίας χύλισμα, ἢ ῥοᾶς ἀγρίας χυλός.

CXCV. Τὰ δὲ ἀλγήματα παύει, οἶνος

A cera & resina, rosaceum vnguentum, bunij radix & folia, aristolochia per se & cum iride, panacis denique radix cum melle.

Ad carnes in vlceribus excrescentes. Excrescentes vlcerum carnes compescunt calx viua, manna & squama æris paribus mixta portionibus: erinaceus crematus, smaridis sale conditæ caput vstum, cedria, galla, buccina cremata, sapphirus lapis, plumbum vstum, spodium, aluminis omne genus vstum, sory, (quod & carnes humore nimio flauescentes absumit,) scordium tritum, chalcitis, chalcanthum, misy, diphryges, linteolum vstum.

Ad pterygia. Pterygiis medentur ista: acaciæ succus illitus, aloë sicca inspersa, ærugo dupla portione mixta cum lithargyro, quinquefolij radix imposita, tithymalli lacteus liquor illitus, glycyrrhizæ puluis inspersus, rubigo ferri cum aceto, similiter & scobs elephantini ossis, marrubium cum melle, alumen ex aqua: caricæ cum malicorio & melle coctæ, additis chalcitide & squama æris, ad emplastri compagem redactæ & impositæ. Aliud: alumen scissile, sandaracham, calcem viuam & diphryges æquis mixta portionibus adhibeto. Mirabiliter verò pterygia exiccat, æris squama Cypria trita & imposita.

Ad paronychias. Paronychias sanant, thus cum melle, & myrtus vsta cum cerato: huius eiusdem folia similiter adhibe, aut vuam passam cum manna.

Ad aperienda callosa & diuturna vlcera. Astricta labia callosorum diuturnorúmque vlcerum aperit, scillæ pars interna cum melle.

Ad rimas pudendorum. Rimis pudendorum confert resina cum rosaceo, frixa tritáque ad strigmentitiam crassitudinem, addito etiamnum oui luteo tosto. Iuuat & aridorum hederæ foliorum vstorum cinis cum oleo in mortario plumbeo tritus. Proficit idem & ad ani fistulas, cum lana inditus.

Ad vlcera pudendorum. Vlcera pudendorũ sanant: balaustium impositum, aloë, pini cortex cum thure, aspalathi lignum, expressus acaciæ succus, mali denique Punici syluestris succus.

Ad dolores pudendorum. Dolores autẽ pudendorũ sedat

vinum aquæ marinæ expers calens affusum, itémque fel caprinum perunctum.

Ad nomas pudendorum. Pudendi nomis seu depascentibus vlceribus confert, misy cum aceto infusum: necnon & ea quæ deinceps capite de nomis tradentur.

Ad vermes vlcerum. Vermes in vlceribus genitos eiicit plantago trita & inspersa, similiterque caprifici vsti cinis.

Ad carbunculos. Ad carbunculos. Tribuli folia virentia in sartagine frixa cum adipe suillo crudo terito, ac vbi priùs vlcus ipsum lenieris, imponito. Carbunculis præterea medétur hæc imposita: oleæ agrestis folia cum melle, fructus eiusdem frictus & cum melle tritus, semperuiuum per se, plantago similiter, loliacea farina cum raphano & sale, bryoniæ radix trita cum vino, similiter & ari radix, fimus suillus siccus adhibitus, fimus columbinus cum lini semine ac melle, aspalathus tritus & impositus, vua passa cum ruta & lasere, sabinæ folia trita cum melle, lupini cocti tritique, nasturtium virens eiusdémque semen.

Carbunculos suppurantia rumpentiáque. Carbunculos verò ad suppurationem perducunt rumpúntque, iuglandis seu veteris seu etiam recentis nucleus, strobili pars interna eodem modo, coriandri folia cum vua passa, papaueris corniculati folia & flores, laserpitij liquor cum ruta nitro & melle, aut etiam per se: (sed insuper pars ita obtegenda est semperuiuo vt adhæreat.) eruum tritum cum vino, pix liquida cum vua passa & adipe, brassicæ deniq; folia trita ex aqua.

Ad nomas putridáque vlcera. Nomis putridísque vlceribus superuenientibus ista medentur: arsenicum & calx viua cum sandaracha & charta combusta, nitrum cum calce viua & fæce vini, aut aceto vel aqua, aluminis genus omne vstum cum duplo sale, sory vstum, squamæ æris pumicísque vsti pares portiones, sal quamplurimus pice liquida exceptus, aristolochiæ radix cum resina, plantago cataplasmatis instar imposita, loliacea farina cũ raphano & sale, amygdala amara cũ melle, vua passa cũ ruta, galiopsis cũ sale, oleę germina cum

A ἀθάλασσος θερμὸς καταντλούμενος, καὶ χολὴ αἰγεία καταχριομένη.

CXCVI. Νομὰς δὲ τὰς ἐν αἰδοίῳ ὠφελεῖ ἐγκλυζόμενον, μίσυ σὺν ὄξει, καὶ τὰ ἰσορηθησόμενα ἐπινομῶν.

CXCVII. Σκώληκας δὲ ἐκβάλλει τοὺς ἐπὶ τοῖς ἕλκεσι γινομένους, ἀρνόγλωσσον λεῖον καταπλασθέν, ἢ ἐρινέου κεκαυμένου τέφρα, καταπλασσον.

CXCVIII. Πρὸς ἄνθρακας. τριβόλου φύλλα χλωρά, καὶ τετηγαμένος, καὶ στέαρ χοίρου λειώσας ὠμόν, προκαταμαλάξας τὸ ἕλκος, ἐπιτίθει. Ἄνθρακας δὲ θεραπεύει καταπλασσόμενα, ἀγριελαίας φύλλα μετὰ μέλιτος, καὶ ὁ καρπὸς πεφρυγμένος λεῖος σὺν μέλιτι. ἀείζωον καθ' ἑαυτό, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανῷ καὶ ἁλσί, βρυωνίας ῥίζα λεία μετ' οἴνου, ἄρου ῥίζα ὁμοίως, ὑὸς ἄφοδος ξηρὰ πλασθεῖσα, περιστερᾶς ἄφοδος μετὰ λινοσπέρμου καὶ μέλιτος, ἀσπάλαθος λεῖος καταπλασσόμενος, σταφὶς σὺν πηγάνῳ ἢ ὀπῷ, βράθυος φύλλα λεῖα σὺν μέλιτι, θέρμοι ἑφθοὶ λεῖοι, κάρδαμον χλωρὸν καὶ τὸ σπέρμα.

CXCIX. Πυοποιεῖ δὲ καὶ περιρρήσσει τοὺς ἄνθρακας, καρύου βασιλικοῦ παλαιοῦ καὶ προσφάτου τὸ ἐντός, στροβίλου τὸ ἐντὸς ὁμοίως, κορίου φύλλα μετὰ σταφίδος, μήκωνος κερατίτιδος φύλλα καὶ τὰ ἄνθη. ὀπὸς σιλφίου μετὰ πηγάνου καὶ μίλτου καὶ μέλιτος, ἢ καθ' ἑαυτόν (δεῖ δὲ) ἄνωθεν ἀειζώῳ καταλαμβάνειν ὥστε προσμένειν, ὄροβος λεῖος σὺν οἴνῳ, πίσσα ὑγρὰ σὺν σταφίδι καὶ στέατι, κράμβης φύλλα λεῖα σὺν ὕδατι.

CC. Τὰς δὲ ἐπιγινομένας νομὰς καὶ σηπεδόνας θεραπεύει, ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος μετὰ σανδαράχης καὶ χάρτου κεκαυμένου· νίτρον σὺν ἀσβέστῳ καὶ τρύγῃ, ἢ ὄξει, ἢ ὕδατι. στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη σὺν διπλασίοσιν ἁλσίν, σῶρυ κεκαυμένον, λεπὶς καὶ κίσσηρις κεκαυμένη ἴσα, ἅλες ὡς ὅτι πλεῖστοι ἀναληφθέντες πίσσῃ ὑγρᾷ, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν ῥητίνῃ, ἀρνόγλωσσον καταπλασθέν, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανῷ καὶ ἁλσίν, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν μέλιτι, σταφὶς μετὰ πηγάνου, γάλεψα μεθ' ἁλῶν, θαλία σὺν μέ-

Suspicabatur Moib. legendum θαλάσσιος: sed in vino ἀθαλάσσῳ minùs est acrimoniæ, qua ratione cōuenientius est.

καταπασσον.

τετηγανισμένα.

Fortè ὁμοῦ καὶ καταμαλάξας.

καθαπλασθ.

νίτρου, de mat. lib. 3.

τρυγὶ

γάλλιον ἢ γαλίοψις legēdū conijcit Moibanus.

λιτι, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ κεκαυμένη, ἰὸς σὺν μίσυϊ κεκαυμένῳ, κηκὶς καυθεῖσα καὶ ὄξει σβεσθεῖσα, κήρυκες κεκαυμένοι· κυπέρου ἄνθη καέντα καθ' ἑαυτὰ, καὶ σὺν μέλιτι καταπλασθέντα· ἢ κυπάριττος καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν ἀλφίτῳ, μόλιβδος κεκαυμένος λεῖος, λεπὶς σιδήρου σὺν ἐλαίῳ, ἄρου φύλλα καταπλασσόμενα, σεῦτλον ἑφθὸν καταπλασσόμενον. περιστερεὼν σὺν μέλιτι, τιθυμάλλου ὀπὸς, χαλκὸς κεκαυμένος, φακὸς κεκαυμένος, φακὸς ἑφθὸς σὺν σιδίοις, θαλία σὺν ἅλμῃ καὶ μεθ' ἁλὸς λεία, ἢ σίδια καὶ ἅλες. Καταντλεῖν δὲ ἀφεψήμασι κυβίνου, σχίνου, κυπαρίσσου, μυρσίνης, γάρῳ τῷ ἐκ σιλούρων ἢ ἰχθύων.

CCI. Γαγγραίνας δὲ περιχαράσσει, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανίῳ καὶ ἁλὶ καταπλασσόμενον, βράθυος φύλλα, σταφὶς σὺν ῥαφανίου φλοιῷ, ἢ ῥαφανίου φλοιὸς σὺν μέλιτι, κάρυον βασιλικὸν παλαιὸν τὸ ἐντὸς, (4) κύτινοι ἑφθοὶ μετὰ σιδίων, λίθος ὀστρακίτης σὺν μέλιτι, *μυρσίνης φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνῳ λεῖα μετὰ μέλιτος, ὄροβος σὺν μέλιτι· ῥαφάνου σπέρμα μεθ' ὄξους καταπλασθὲν τὰς ἐσχάρας ἄχρι ὀστέου ῥήσσει· πράσιον σὺν μέλιτι, ὃ καὶ ἀνακαθαίρει· τιθυμάλλου ὀπὸς, ὃν καταχαράσσας ἐντίθεις ταῖς διαιρέσεσι· ἢ ὀπὸς σιλφίου ὁμοίως. καταντλεῖν δὲ θέρμων ἀποζέματι συνεχῶς, ἢ οὔρῳ ἀνθρωπείῳ, ἢ ὄξει.

CCII. Τὰ δὲ τεθηριωμένα ἕλκη ἰδίως στέλλει, χαμαιλέων λεῖος, ὤχρα Ἀττικὴ κεκαυμένη. ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος ἴσα πλυθέντα σὺν ὕδατι ὁμοίως ἐπὶ ἡμέρας λ'. ἀποχεομένου τοῦ ἐπιπάγου καθ' ἡμέραν.

CCIII. Πονηρευόμενα ἕλκη καὶ σκληρίας κακοήθεις θεραπεύει, βαλάνων δρυίνων σὰρξ λεία σὺν ἀξουγγίῳ ἐπιτεθεῖσα· δρακοντίου ῥίζης χυλὸς, [καὶ πρὸς τὰ ἡλκωμένα,] καὶ ἡ ῥίζα ἐπιπλασθεῖσα· ἄρου ῥίζης ὁμοίως, γαλλίου φύλλα καὶ χυλὸς σὺν ὄξει, βρυωνίας λευκῆς καὶ δρακοντίου ῥίζα σὺν μέλιτι, ἐρέβινθοι ἢ ὄροβοι σὺν μέλιτι. ἰξὸς σὺν λιβανωτῷ, καρκίνων ποταμίων ἡ τέφρα σὺν μέλιτι, κισσὸς λεῖος καταπλασσόμενος· Ἄσσιος λίθος, ἢ τὸ ἄνθος αὐτοῦ καταπλασσόμενον, ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ, ἀποκαθαίρει. καὶ ὄνυξ δὲ ὁ ἐκ τῆς πορφύρας καθουλοῖ τὰ

Conclusa Moibanus omittit.

Fortè, καταπλασσόμενον. & sic deinceps ad finem vsque capitis.

A melle, ſmaridis ſalitę caput vſtum, ærugo cum miſy vſto, calx vſta & aceto extincta, buccina vſta, cypri flores cremati per ſe & cum melle impoſiti, cupreſſus per ſe & cum polenta, plumbum vſtum tritum, ſquama ferri cum oleo, ari folia cataplaſmatis inſtar impoſita, itidémque beta cocta, verbenaca re- B cta cum melle, tithymalli lacteus liquor, æs vſtum: lens vſta, eadem cum malicorio: oleæ tenellum germen cum muria, & cum ſale tritum: malicorium cum ſale. Perfunde autem decocto lentiſci aut cupreſſi vel myrti, aut garo è ſiluris aliiſve piſcibus.

Ad gangrænas.

C Gangrænas emarginant, loliacea farina cum raphano & ſale impoſita, ſabinæ folia, vua paſſa cum raphani cortice, aut raphani cortex cum melle, iuglandis vetuſtæ nucleus, cytini cocti cum malicorio, lapis oſtracites cum melle, myrti folia in vino cocta trita cum melle, eruum cum melle, raphani ſemẽ cum aceto adhibitum, (quod D cruſtas etiam ad os vſque rumpit,) marrubium cum melle: (hoc etiam expurgat:) tithymalli lacteus liquor, quem ſcalpello factis inter ſcarificandum vulneribus indi par eſt: laſerpitij liquor, qui eodem etiã modo vſurpabitur. Frequenter autem perfunde lupinorum decocto aut vrina humana vel aceto.

Ad fera vlcera.

E Efferata vlcera priuatim inhibent, chamæleon tritus & ochra Attica vſta: ſimiliter & arſenicũ & calx viua, ſi ęquis portionib. ex aqua lauẽtur diebus triginta, effuſo quotidie quod in ſummo concreuerit.

Ad maligna vlcera.

Fraudulentis vlceribus duritiiſque malignis medentur iſta: glan- F dium quernarum caro trita, impoſita cum axungia: dracunculi radicis ſuccus, ipſáque radix per ſe impoſita: ſimiliter & ari radicis ſuccus ipſáque radix: galiopſis folia & ſuccus cum aceto, bryonię albę & dracunculi radix cum melle, cicer aut eruum cum melle, viſcum cũ thure, cancrorũ fluuiatilium cinis cum G melle, hedera trita & cataplaſmatis inſtar impoſita: Aſius lapis aut eiuſdẽ flos inſperſus ad cicatricem deducit, & cũ melle expurgat. Sed & onyx, ſeu tegumẽtum purpurarũ

inſperſus, maligna vlcera perducit ad cicatricẽ: tritici ſylueſtris, quod chelidonium minus appellatur, radix ſicca & inſperſa, itidémque philetærij radix: verbenaca recta cum melle, denique fotus frequẽs è lupinorum decocto.

Ad phagedænas.

Ad phagedænas faciunt quidem quęcunque ad maligna fraudulentáque vlcera modò cõſcripta ſunt, ſed & iſta conueniunt: aſphodeli radix cum oleo cocta & in modum cataplaſmatis impoſita, vrticæ folia cum ſale: ſal cum melle & polenta in linteolo crematum, vſque dum in carbones redigatur: bryoniæ tam albæ quàm nigræ caules & folia cum ſale adhibita, fici folia trita in vino, iſatis agreſtis & domeſticæ folia, naſturtium cum melle. Repurgant verò Aſius lapis cum cerato, rhoïs coriarij folia cum melle, paſtinacæ ſylueſtris radix ſicca adhibita, aluminis genus quoduis vſtum cum galla & aceti fæce: proficit & acetum frequenter affuſum.

Ad elephantiaſin.

Elephanticos iuuat plantago cum melle partibus tumentibus impoſita, ſimiliter & verbenaca ſupina: prodeſt & ſylueſtris capræ aut hirci fel illitum: lac ſchiſton in potu ſumptum multùm iuuat elephanticos: ſic & calamintha in cibis ſumpta, eiuſdémve ſuccus epotus, lactis ſero ſuperbibito: cedria in eclegmate ſumpta. Mirè verò proficit adeps equinus, tumidis partibus illitus. In principio autem cùm primùm ſeſe patefacit Elephas, hominem in balneo triduo lauato, & in balnei exitu eius lumbos ac genas ſale ac nitro valenter cõfricato. Triduo exacto in promptu ſit oleum è ſemine peponum, quo ſimiliter ipſum affrices atque perfundas.

Ad pedum rimas.

Rimis pedum hæc indita medentur: ſcillæ medulla in oleo ferueſacta tritáque cum reſina terebinthina, cãcri fluuiatiles vſti triti cum melle, polypodij radix cataplaſmatis inſtar impoſita, cornu caprinum vſtum ſeuóque caprino exceptum. Aut, mellis librã vnam, olei & ceræ ſimul liquatorum ſana tãtundẽ, lithargyri vncias quatuor

A κακοήθη ἕλκη καταπλασσόμενος. πυροῦ ἀγρίου τῆς χελιδονίου λεγομένης ῥίζα ξηρὰ καταπλασσομένη. φιλεταιρείου ῥίζα καταπλασσομένη. περιστέρεον σὺν μέλιτι. θέρμων ἀπόζεμα συνεχῶς καταντλούμενον.

CCIIII. Πρὸς δὲ φαγεδαίνας, ποιεῖ μὲν ὅσα καὶ πρὸς κακοήθη καὶ πονηρευόμενα B ἕλκη ἀναγέγραπται· ἁρμόζει δὲ καὶ ταῦτα· ἀσφοδέλου ῥίζα μετ᾽ ἐλαίου ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, κνίδης φύλλα μεθ᾽ ἁλῶν, ἅλες σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ καέντες ἐν ὀθονίῳ μέχρις ἀνθρακωθῶσι, βρυωνίας λευκῆς καὶ μελαίνης φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ μεθ᾽ ἁλῶν καταπλασσόμενα, συκῆς φύλλα λεῖα C ἐν οἴνῳ, ἰσάτεως φύλλα ἀγρίας καὶ ἡμέρου. κάρδαμον σὺν μέλιτι. Ἀνακαθαίρει δὲ Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς φύλλα σὺν μέλιτι, σταφυλίνου ἀγρίου ῥίζα ξηρὰ καταπλασθεῖσα, στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη μετὰ κηκίδος καὶ τρυγὸς ὄξους. ποιεῖ δὲ καὶ ὄξος συνεχῶς καταντλούμενον.

In vino cocta & impoſita, Plin. lib. 27.

D CCV. Ἐλεφαντιάσεις δὲ ὠφελεῖ ἀρνόγλωσσον καὶ μέλι ἐπὶ τῶν ἐξοιδούντων μερῶν, ἱερὰ βοτάνη ὁμοίως· χολὴ ἀγρίας αἰγὸς ἢ τράγου καταχρισθεῖσα ὠφελεῖ· καὶ γάλα σχιστὸν καταπινόμενον, ἱκανῶς τοὺς ἐλεφαντιῶντας ὠφελεῖ· καὶ καλαμίνθη ἐσθιομένη, ἢ ὁ χυλὸς αὐτῆς πινόμενος, ὀρροῦ E γάλακτος ἐπιπινομένου· καὶ κεδρία ἐκλειχομένη. ποιεῖ δὲ θαυμαστῶς ἵππειον στέαρ ἐπιχριόμενον τοῖς οἰδηκόσι μέρεσι. Ἐν ἀρχῇ δὲ ὅτε δειχθῇ ὁ κελεφός, ποίησον οὕτως· λοῦσον αὐτὸν εἰς λουτρὸν ἡμέρας γ´. καὶ καθὼς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ λουτροῦ, τρῖβε τοὺς ὀσφύας αὐτοῦ καὶ τὰς παρειὰς ἅλας πικρὸν εὐτόνως. F καὶ μετὰ τὰς γ´. ἡμέρας ἔχε ἕτοιμον ἔλαιον ἀπὸ πεπονίων σπέρματος, κἀκεῖνο τρῖβε ὁμοίως, καὶ ἐγχυμάτιζε.

Moth. [illegible] legendum ſuſpicatur.

ἐλέφας.

ὀσφῦς.

Fortè, ἁλσὶ πικροῖς, aut potiùs ἁλσὶ ἢ νίτρῳ

CCVI. Ῥαγάδας δὲ τὰς ἐν ποσὶ θεραπεύει ἐντιθέμενα· σκίλλης τὸ ἐντὸς σὺν ἐλαίῳ ζεσθέν, καὶ ῥητίνῃ τερμινθίνῃ συλλεανθέν. καρκίνοι ποτάμιοι καέντες λεῖοι σὺν μέλιτι, G πολυποδίου ῥίζα καταπλασσομένη, κέρας αἴγειον κεκαυμένον ἀναληφθὲν στέατι αἰγείῳ· ἢ μέλιτος λίτρα, κηρὸς καὶ ἔλαιον συντακέντα ἴσα, λιθαργύρου Γο. δ´. ἑψη-

θέντα ἕως ἐμπλάστρου γένηται. δεῖ δὲ προκαθαίρειν τοὺς τύλους, καὶ χρῆσθαι τοῖς φαρμάκοις.

CCVII. Σύριγγας δὲ ἐκτήκει καὶ καθαίρει· ἰοῦ < ιβʹ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < βʹ. κολλυριοποιηθέντα καὶ ἐντεθέντα ταῖς σύριγξιν μετ' ὄξους ἢ ὕδατος, ἀμόργη ἑψημένη καὶ ἐγκλυζομένη· ἴρεως ῥίζης ἀπόζεμα ἐγκλυζόμενον καὶ πρὸς κόλπους ποιεῖ. ἄρου ῥίζα. ἅλιμος ἐντιθέμενος. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ φύλλα ὡς κολλύρια ἀναπλασσόμενα. ποιεῖ δὲ καὶ πρασίου ῥαβδίον ἁπαλὸν ἐντιθέμενον, κοτυληδὼν μετὰ μυελοῦ ἐλαφείου ἐντιθεῖσα, γεντιανῆς χύλισμα, διψάκου ῥίζα χυλισθεῖσα καὶ ἐντεθεῖσα, τιθυμάλλου ὀπός, χαλκῖτις κεκαυμένη ἀναληφθεῖσα ἀμμωνιακῷ ὡς κολλύριον, ἐλλέβορος μέλας ἐντεθεὶς καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξαιρεθείς. κυπαρίσσου σφαιρία λεῖα μετὰ σύκου λείου ἐγκλυζόμενα σὺν ὄξει, ὤχρα ὁμοίως μετ' ὀλίγου κραματίου καὶ μέλιτος ἐγκλυζομένη, σῶρυ ὠμὸν ἢ κεκαυμένον, καὶ σαρκοῖ ὀμφάκιον ἐγκλυζόμενον, πενταφύλλου φύλλα σὺν ἁλὶ καὶ μέλιτι, κονία συκίνη ἐγκλυζομένη, τηλεφίου φύλλα ἐμπλασσόμενα λεῖα, σφονδυλίου ῥίζα ξυσθεῖσα καὶ ἐντεθεῖσα. δεῖ δὲ προαναστομοῦν τὰς σύριγγας σπογγίῳ ἢ παπύρῳ ἐσκελετευμένῳ, καὶ οὕτω χρῆσθαι τοῖς προειρημένοις.

In vino cocta & imposita, Plin. lib. 27.

Moib. ἐμπασσόμενα, legendum suspicatur.

CCVIII. ΑΙμορραγίας δὲ ἵστησι τὰς ἐκ τῶν τραυμάτων, αἰθιοπίδος ῥίζα λεία καταπλασθεῖσα σὺν ὄξει, λυσιμάχιος πόα ὁμοίως, ἀλόη λεία καταπλασθεῖσα, φλοιὸς ἀμπέλου λεῖος καὶ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖα, ἀμύγδαλα, ἀνδρόσαιμον ἐπιπλασθέν, ἀπαρίνης φύλλα ὁμοίως, ἀπόπατος αἰγός, ἢ ἵππου, ἢ ὄνου ἄκαυστος ὡς ἄλφιτα ἐπιπλασσόμενος, μοτῶν ὄξει βραχέντων καὶ ἐπιπλασθέντων. ποιοῦσι δὲ κεκαυμένοι καθ' ἑαυτοὺς καὶ ὄξει ἀναληφθέντες. ἀρνόγλωσσον λεῖον, ἀράχνης ὕφος.

κατάπασθ.

CCIX. Τὰς ῥήξεις τὰς ἐπιπολαίους στέλλει· ἀστραγάλου ῥίζα καταπλασθεῖσα, ἄσφαλτος ξηρά, Ἀχιλλείου τῆς σιδηρίτιδος φύλλα καταπλασσόμενα, βατράχων καέντων ἡ τέφρα καταπασσομένη, ὀθονίου καέν-

coquito ad emplastri consistentiam. Sed callos priùs repurgare oportet, sícque medicamentis vti.

Fistularum callos exedunt easdémque purgant quæ sequuntur: Æruginis drach. xij. ammoniaci thymiamatis drach. ij. conformatæ in collyrium, inditæq; fistulis cum aceto vel aqua: amurca decocta & infusa: iridis radicis decoctum infusum etiam ad sinus proficit, ari radix, halimus immissus, quin & eiusdem radix foliáque in collyria conformata. Facit & tenellum marrubij virgultum inditum, vmbilicus Veneris cum medulla ceruina impositus, expressus è gentiana succus, dipsaci radix in succum soluta inditáque, liquor tithymalli lacteus, chalcitis vsta ammoniaco excepta in modum collyrij: veratrum nigrum immissum & post triduum exemptum, cupressi pilulæ tritæ cum ficu trita infusę ex aceto, ochra simili modo cum pauco vino diluto ac melle infusa, sory crudum vstúmve, omphacium infusum etiam carne explet: quinquefolij folia cum sale & melle, lixiuium ficulneum infusum, telephij folia trita illita, spondylij radix circumrasa & indita: sed prius laxandæ aperiendæque fistulæ spongia aut papyro exiccata, túmque vtendum antedictis.

Ad fistulas.

Profluentem è vulneribus sanguinem sistunt hæc: æthiopidis radix trita imposita cum aceto, lysimachia herba simili modo, aloë trita inspersa, vitis cortex tritus, & eiusdem folia sicca tritáque, amygdala, androsæmon impositū, similiter & aparines folia: fimus capræ aut equi vel asini citra vstionem instar polentæ impositus, linamentis ex aceto madentibus superimpositis: faciunt & iidem fimi vsti per se & aceto excepti, plantago trita, aranei tela.

Ad hæmorrhagias in vulneribus.

Sanguinis per summam cutem eruptiones inhibent, astragali radix more cataplasmatum imposita, bitumen aridum, Achilleæ sideritidis folia imposita, ranarum vstarum cinis inspersus, lintei cremati

Ad sanguinis per summam cutem eruptiones.

eius, aut diphrygis ad eundem modum inspersus, tenellum oleæ germen tritum, similitérque saluia, sulphur viuum, Idæa radix, ferri rubigo & squama, isatis tum agrestis tum satiuæ folia, cadmia trita, galla trita, cyperus, cupressi pilulæ cum aceto, thus, eiusdem manna, lichen petris innascens, myrtus tum virens tum sicca, quinquefolij radix, quoduis genus aluminis, & liquidum quidem vstum: spongia rara imbuta pice, deindéque vsta, trita & inspersa.

Ad hæmorrhagias è naribus.

Profluentem è naribus sanguinem supprimunt ista: iuncus acutus tritus naribus inditus, vrticæ foliorum succus linamentis exceptus & inditus, ac ipsa quoque folia trita fronti adhibita, chalcitis, chalcanthum vstum, flos phlei seu stœbes vstus pulueratúsque & in nares immissus, similitérque verbascum quo ad lucernarum ellychnia, vtuntur, & saluiæ folia trita, bulbi triti frontíque cataplasmatis instar impositi cum porri succo vel aceto: stercus asininum simili modo, gypsum ex aqua aut oui candido toti capiti pilis nudato frontíque inductum, equiseti succus aut clymeni linamento exceptus: cochlearum caro ex aceto trita, eædem integræ cum suis testis tusæ & cataplasmatis modo toti fronti naribúsq; impositæ, cuminum tritum cum aceto inditum, ferulæ medulla cum aceto, ruta trita indita, cepa decorticata siccáque indita, coagulum tritum & illitum. Cohibetur & sanguinis è naribus profluuium, si cera mollissima aures diligenter obthurentur, occipitio cucurbitulæ adhibeantur & præputiũ filo deligetur. Vtiliter etiam frigida in aurem instillatur. Aiunt & cohiberi sanguinis è naribus eruptiones, si mororũ flos clausus nec dum apertus, priusquã decidat, folliculo ex aluta illigetur, & è collo suspendatur: sed eum florem sumi oportet, qui primùm ea æstate inuentus conspectúsque fuerit.

Ad grumos sanguinis in imo corpore concretos.

Dissoluũt verò sanguinis ex vulneribus grumos in imo, seu in ventre, seu in vesica concretos: lixiuiũ ficulneum ex aqua bibitum, thymbra aut thymus in oxycrato, elichrysi decoctum in vino mulso: laserpitij denique liquor tritus, ex posca aquáve potus.

τος ὁμοίως, ἢ διφρυγοῦς καταπλασθέντος, θαλλία λεία, ἐλελίσφακον ὁμοίως. θεῖον ἄπυρον, Ἰδαία ῥίζα, ἰὸς σιδήρου καὶ λεπίς, ἰσάτεως φύλλα ἀγρίας καὶ ἡμέρου, καδμία λεία, κηκὶς λεία, κύπερος, κυπαρίσσου σφαιρία σὺν ὄξει, λίβανος, μάννα, λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, μυρσίνη ξηρὰ καὶ ὑγρά, πενταφύλλου ῥίζα· στυπτηρία πᾶσα, ἡ δὲ ὑγρὰ καῦσα· καὶ σπόγγος ἀραιὸς πίσσῃ βραχεὶς καὶ καεὶς λεῖος καταπασσόμενος.

κατάπασθ.

Fortè κύπειρος

CCX. Τὰς δὲ ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας στέλλει, ὀξύσχοινος ἐντιθεμένη λεία, κνίδης φύλλων χυλὸς ἐν μοτοῖς ἐντιθέμενος, καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα λεῖα κατὰ τοῦ μετώπου ἐντιθέμενα, χαλκῖτις, χάλκανθον κεκαυμένον ἢ ἀνθήλη κεκαυμένη ξηρά, ἐν μοτοῖς ἐντιθεμένη ὁμοίως, φλόμος ὁ εἰς τὰ ἐλλύχνια, καὶ ἐλελισφάκου φύλλα λεῖα, βολβοὶ λεῖοι κατὰ τοῦ μετώπου καταπλασσόμενοι ἐν πράσου χυλῷ ἢ ὄξει, ὄνου ὁμοίως, γύψος σὺν ὕδατι, ἢ ὠοῦ τὸ λευκὸν καταχρισθὲν καθ' ὅλης τῆς κεφαλῆς ψιλωθείσης καὶ μετώπου. ἱππουρίδος χυλός, ἢ περικυκλομένου σὺν μοτῷ ἀναληφθείς· κοχλίου σὰρξ ἐν ὄξει, καὶ ὅλοι κοπέντες σὺν τῷ ὀστράκῳ καταπλασσόμενοι καθ' ὅλου τοῦ μετώπου ἢ τοῦ μυκτῆρος, κύμινον σὺν ὄξει ἐντιθέμενον λεῖον, νάρθηκος τὸ μέσον σὺν ὄξει, πήγανον ἐντεθὲν λεῖον, κρόμμυον λεπισθὲν καὶ ἐντεθὲν ξηρόν, πιτύα λεανθεῖσα καὶ ἐμπλασθεῖσα· ἐπέχει καὶ τὰ ὦτα κηρῷ ἁπαλωτάτῳ ἐμπλασσόμενα ἐπιμελῶς, *καὶ τῷ ἐν βδηλυείῳ ἑλκύεσθαι αὐτοῖς καὶ ἡ πόσθη ἀποδεδεμένη ῥάμματι. ἐνστάζεται δὲ ὠφελίμως καὶ εἰς τὸ οὖς ὕδωρ ψυχρόν· φασὶ δὲ ἐπέχεσθαι τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας, μόρων ἄνθους μεμυκότος πρὸ τοῦ πεσεῖν ἐνδεομένου κυΐδι καὶ περιαπτομένου τραχήλῳ. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὸ πρώτως ἐν ἐκείνῳ τῷ θέρει εὑρεθὲν ἢ ὁραθέν.

Huiusce Iunci semen desideras Paul. lib. 4. cap. 53.

ὁμοίως fortè ad φλόμος, quod sequitur, referri debet.

κλυμένου, Moibanus.

τὸ ἐριῶδες, pars lanuginosa. Aëtius.

Fortè, σκυτίδι vel potiùs, κυστίδι

CCXI. Διαχεῖ δὲ θρόμβους τοὺς ἐκ τραυμάτων ἐν βάθει γινομένους, ἢ κοιλίᾳ, ἢ κύστει· κονία συκίνη μεθ' ὕδατος ποθεῖσα, θύμβρα ἢ θύμος ἐν ὀξυκράτῳ, ἑλιχρύσου ἀπόζεμα ἐν οἰνομέλιτι, ἢ ὀπὸς σιλφίου λεῖος σὺν ὀξυκράτῳ ἢ ὕδατι πινόμενος.

Τῶν περὶ τὴν ἕδραν παθῶν βοηθήματα.

CCXII. Ἐφίστησι δὲ πλεοναζούσας αἱμοῤῥοΐδας· ἀλόη καταπλασσομένη, λεπὶς σιδήρου, λιβανωτίδος φύλλα, λίθος Ἀραβικός. (ἔστι δ' ὅμοιος ἐλέφαντι.) μόλιβδος κεκαυμένος, ὀξυκράτου ἀπαντλήσεις καὶ τῶν λοιπῶν στυμμάτων. Ἐπέχει δ' αἱμοῤῥοΐδας παραχρῆμα· ἀκακίας κιῤῥᾶς < .δ'. μολιβδαίνης < .δ'. τραγακάνθης < .β'. καθ' ἓν λειώσας ἕκαστον, εἶτα μίξας καὶ δεύσας ὕδατι ἔμπλασσε εἰς μοτὸν ἢ ἔριον, καὶ ἐπιτίθει. Προσκλύσματι δὲ χρῶ, χαλκάνθῳ, ἢ κηκῖδι καὶ στυπτηρίᾳ, ἴσοις λείοις, διειμένοις θερμῷ ὀξυκράτῳ "καὶ ὕδατι, καὶ προσκλυζομένοις.

Moib. ἢ videtur legisse.

CCXIII. Ἀναστομοῖ δ' αἱμοῤῥοΐδας· μυττωτὸν ἐσθιόμενον, ἀμαράκινον ἢ ἴρινον περιχριόμενον. ἐρεθίζει αὐτὰς καὶ χολὴ βοεία ὡς βάλανος προστεθεῖσα· καὶ πρὸ τῆς χειρουργίας δὲ περιχριθεῖσα, *κατέχει καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκτρέπεσθαι αὐτάς. ὁμοίως κυκλαμίνου χυλός.

CCXIIII. ΑΙμοῤῥοΐδας αἴρει θαυμαστῶς τοῦτο· κωνείου ξηροῦ < .β'. ὑοσκυάμου χυλίσματος < .δ'. στυπτηρίας σχιστῆς < .β'. χαλκάνθου κεκαυμένου < .β'. σινώπιδος < .α'. ψιμμυθίου < α'. κηρωτῇ ῥοδίνῳ ἀναληφθέντα καὶ ἐπιτεθέντα. ῥόας ὀξείας "λεπὶς λεία σὺν ὄξει ἐπιπλασθεῖσα· ἂν δὲ ἐνδοτέρω ὦσιν, ὡς μάζιον ποιήσας ἐντίθει. ποιεῖ δὲ καὶ τοῦτο θαυμαστῶς· σανδαράχης < .η'. ἀρσενικοῦ. χρ. < .η'. ἐπιχρίσεις "παρεσχηματισμένῳ, ἀπονεκροῦν ἀποπίπτει ἐν ἡμιωρίῳ, ἀποξηραινόμενον αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς βάσεως ἀποκυλιομένων. "ἀνιεὶς δὲ στακτῇ κύκλῳ χρίεται κηρωτῇ. γίνεται δὲ ἐν ἡλίῳ ἢ παρὰ πυρί.

λέπος λεῖον σὺν ὄξει ἐπιπλασθέν Moib.

Orib. 4. lib. ad Eunap. cap. 95. ꝑ parem aluminis scissilis, quãtitatẽ adiicit.

προσεσχηματισμένῳ, ἀπονεκροῦται γὰρ καὶ ἀποπίπτει ἐν ἡμιωρίῳ ἀποξηραινομένη ἡ αἱμοῤῥοῒς καὶ ἐκ τῆς βάσεως ἀπολυομένη. Moib.

ἀνίεται δὲ στακτῇ καὶ κύκλῳ χρίεται Moib.

CCXV. Φλεγμονὰς δὲ τὰς τοῦ δακτυλίου ὠφελεῖ· ἄρτος ἐκ μελικράτου καταπλασσόμενος, σόγχου χυλὸς ἐν ἐρίῳ προστεθείς, μαλάχη ἑφθὴ καὶ ὠμὴ καταπλασσομένη, ἀλθαίας ῥίζα ἣν Ῥωμαῖοι ἐβίσκον καλοῦσιν ἐν μελικράτῳ ἑφθὴ ὁμοίως, ἀμαράκινον περιχριόμενον, μελίλωτον σὺν

Sedis affectuum remedia.

A Hæmorrhoidum abundantiam sistunt, aloë imposita, squama ferri, libanotidis folia, lapis Arabicus, qui quidem ebori similis est, plumbum vstum, fotus è posca cæterísque spissamentis. B Hoc verò statim cohibet hæmorrhoidas: Acaciæ fuluæ, plumbaginis, an. drach. iiij. tragacanthæ drach. ij. seorsim tritas misceto & aqua irrigato, tandémque linamento aut lanæ illinito atque imponito. Proluito autem chalcanthi aut gallę & aluminis æquis partibus tritis, dilutísque calido oxycrato & aqua. C

Ad hæmorrhoidas cohibendas.

Hæmorrhoidas autem aperiũt, intritum ex allio, quod myttotum vocant, in cibis sumptum, & amaracinum aut irinum circumlitum. Prouocat & ipsas fel bubulum, glandis instar subditum: quin & ante chirurgicã operationem circũlitũ, eas cohibet, nec sinit inuerti. Idẽ præstat & cyclamini succus. D

Ad easdem aperiendas.

Hæmorrhoides mirabiliter hoc tolluntur remedio: Cicutæ aridæ drach. ij. succi hyoscyamo expressi drach. iiij. aluminis scissilis, chalcanthi vsti, an. drach. ij. rubricæ Sinopicæ & cerussæ, an. drach. j. cerato rosaceo excipiantur & imponãtur. E Aliud: Mali Punici acidi cortex tritus cum aceto imponatur. Quòd si delitescant interiùs hæmorrhoides, ex eodem medicamento cõformatam massulam indito. Præclarè facit & hoc: sandarachæ, auripigmenti, an. drach. viij. his lixiuio stillatitio dilutis ægrum priùs aptè compositum locatúmque oblinito. F Sic intra semihoram hęmorrhois arefacta & à radice sua quasi deuoluta deperit excidítque. Interim verò circa hęmorrhoida in orbem ceratum illinatur, fiátque id in sole vel ad ignem.

Ad easdem delendas.

Sedis inflammationibus ista cõferunt: panis ex melicrato impositus, sonchi succus in vellere appositus, G malua seu cocta seu cruda adhibita, similiter & althææ, quam hibiscum Latini vocant, radix in melicrato decocta, amaracinum circumlitum, melilotus cum œsy-

Ad sedis inflammationes.

po & butyro, laserpitium cum aceto, magydaris cocta, pix liquida cum æquali ceræ portione, rubigo ferri cum cerato.

Ad sedis dolores.

Doloribus sedis subueniunt, peucedani liquor illitus, myrrha cum melle, senecionis flos cum vino albo, hederæ flos eodem modo, helxine denique per se & cum pane.

Ad reprimenda condylomata.

Condylomata verò reprimunt, oleæ flores ex aqua impositi, aloë cum dulci vino peruncta, ballotes folia imposita, rubi folia & succus illitus atque cum cerato rosaceo impositus, quinquefolij radix adhibita, cypri folia eodem modo: similiter & cupressi folia cum polenta, & ex eorundem decocto fotus: libanotidis folia simili modo: melilotus cum vino dulci coctus, ammixto oui vitello: melilotus & flos iunci odorati cum butyro, aut lini semine, aut seride aut fœnogræco, aut capitibus papaueris: cotonea mala cocta cum pane aut polenta, myrti folia vsta cum cerato, lycium confricatũ, amurca decocta simili modo, fomentum è muria. Illinitur & spuma quæ efferuescenti melli supernatat. Confert & melilotus aut iuncus odoratus cum butyro subactus, itémque plantaginis folia cum sale imposita, lanæ succidæ crematæ & exceptæ rosaceo & adipe anserino, imposita denique propolis priùs emollita.

Ad eadem tollenda, vti & ficos.

Condylomata ficósque auferunt, arsenicum illitum, bulbi in calidis cineribus torrefacti tritique, & cum vstis mænarum capitibus impositi, calx viua & fæx visco exceptæ spleniíque modo impositæ.

Ad prægrandes ficos.

Tollunt & ista prægrandes ficos: suffitus è thure sex diebus adhibitus, rubigo ferri cum dulci vino illita, anethi seminis vsti cinis inspersus, atramentum sutorium & malicoria ex aceto trita: alumen liquidum aut scissile vstum, itidem ex aceto tritũ: melanteria cum sale, alumen denique liquidum cum pane, vino & apio.

A "ὑσσώπῳ καὶ βουτύρῳ, σίλφιον σὺν ὄξει, "καὶ ὕδηρις ἑψημένη, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ ἴσα, σιδήρου ἰὸς σὺν κηρωτῇ.

οἰσύπῳ potius, vt & cap. 220. Moib.

μαγύδαρις ἑψ. Moib.

CCXVI. Τὰ δὲ ἀλγήματα ὠφελεῖ πευκεδάνου ὀπὸς ἐπιχριόμενος, σμύρνα σὺν μέλιτι, ἠριγέροντος ἄνθος σὺν οἴνῳ λευκῷ, κισσοῦ ἄνθος ὁμοίως, ἑλξίνη καθ' ἑαυτὴν καὶ B σὺν ἄρτῳ.

CCXVII. Τὰ δὲ κονδυλώματα στέλλει, ἐλαίας ἄνθη μεθ' ὕδατος καταπλασσόμενα, ἀλόη σὺν γλυκεῖ καταχριομένη, βαλλωτῆς φύλλα καταπλασθέντα, βάτου φύλλα καὶ ὁ χυλὸς καταχριόμενος, καὶ σὺν ῥοδίνῳ κηρωτῇ ἐπιτιθέμενος· πεν- C ταφύλλου ῥίζα καταπλασθεῖσα, κύπρου φύλλα ὁμοίως· κυπαρίσσου φύλλα ὁμοίως σὺν ἀλφίτῳ, καὶ τῷ ἀφεψήματι δὲ αὐτοῦ πυρία· λιβανωτίδος φύλλα ὁμοίως· μελίλωτον σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἑψηθέν, μιγείσας "αὐτοῦ λεκίθου ᾠῶν. ἢ μελιλώτου καὶ σχοίνου ἄνθος μετὰ βουτύρου, ἢ λινοσπέρ- D μου, ἢ σέρεως, ἢ τήλεως, ἢ κωδίων. ἢ κυδώνια ἑφθὰ σὺν ἄρτῳ ἢ ἀλφίτῳ, "σμύρνης φύλλα κεκαυμένα σὺν κηρωτῇ, λύκιον διαψώμενον, ἀμόργη ἑψημένη ὁμοίως, ἅλμη πυριωμένη. καταχρίε δὲ καὶ τῷ ἀφρῷ τοῦ ἑψημένου μέλιτος. "ποιεῖ δὲ μελίλωτον, σχοῖνος ἀναπλασθεὶς σὺν βουτύρῳ. E καὶ ἀρνογλώσσου φύλλα σὺν ἁλὶ καταπλασσόμενα, ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα καὶ ἀναληφθέντα ῥοδίνῳ καὶ στέατι χηνείῳ, πρόπολις προμαλασσομένη καὶ ἐπιτιθεμένη.

αὐτοῖς.

μυρσίνης.

ποιεῖ δὲ καὶ μελίλωτον, ἢ σχοῖνος

CCXVIII. Αἴρει δὲ κονδυλώματα καὶ τὰς σύκας· ἀρσενικὸν ἐπιπλασθέν· βολβοὶ F ἐν θερμῇ σποδιᾷ ὀπτηθέντες, καὶ λεῖοι καταπλασθέντες, μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων. ἄσβεστος καὶ τρὺξ ἰξῷ ἀναληφθέντα, καὶ ὡς σπλήνιον ἐπιτεθέντα.

CCXIX. Τὰς δὲ ὑπερμεγέθεις σύκας ἀποβάλλει· λιβανωτοῦ ὑποκαπνισμὸς ἐπὶ ἡμέρας ϛʹ. ἐπιχριόμενος ἰὸς σιδήρου σὺν οἴνῳ γλυκεῖ G ἐπιχρισθεὶς, ἀνήθου σπέρματος κεκαυμένου ἡ τέφρα "καταπλασσομένη, χάλκανθος καὶ σίδια σὺν ὄξει λεῖα, στυπτηρία ὑγρὰ" σχιστὴ κεκαυμένη ὁμοίως σὺν ὄξει λεία, "ἐλατήριον σὺν ἁλί, στυπτηρία ὑγρὰ μετ' ἄρτου καὶ οἴνου καὶ σελίνων.

Malim, καταπασσομένη. σχιστὴ abundat, vel addendum ἢ. Moib.

μελαντηρία, Moibanus.

CCXX. Σύκας δὲ ἀφαιρεθείσας καὶ θύμους καὶ κονδυλώματα θεραπεύει, καὶ οὐκ ἐᾷ πάλιν αὔξεσθαι τέφρα κλημάτων, ἢ καὶ ἡ ἐκ τῶν γιγάρτων γίνηται, σὺν ὄξει καταπλασσομένη. A

CCXXI. Τὰς δὲ ῥαγάδας θεραπεύει διφρυγὲς σὺν ῥοδίνῳ, ἀλόη σὺν γλυκεῖ καταχριομένη, διψάκου ῥίζα λεία ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ, καρκίνων ποταμίων καέντων ἡ τέφρα σὺν κηρωτῇ ῥοδίνῃ ἐπιτεθεῖσα, ὕσωπον σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ, πίσσα ὑγρὰ καθ' ἑαυτήν, σέριδος χυλὸς σὺν μάννῃ· πορφύρας ὄστρακον καὲν καὶ σμύρνα, ἴσα κηρωτῇ ἀναληφθέντα ὑγρᾷ. μελάνθιον μετὰ ῥοδίνου τριβὲν καὶ λεῖον ἐπιτεθέν. B

οἴσυπος potiùs. Moib.

Huc ista refert Moibanus, quæ in manuscripto codice habetur in principio capitis sequentis.

CCXXII. Τὰς δὲ ἔσω τῆς ἕδρας ὠφελεῖ ἑλκώσεις, ἀμόργη ἑψηθεῖσα καὶ ἐγκλυζομένη, ἄκοπον τὸ δυσῶδες διὰ ποίου ἄκους ἐντιθέμενον. C

Cum medicamento aliquo omnis qualitatis expertè: quasi legerit, δι' ἀποίου ἄκους. Moibanus mauult Gesnerus διὰ ἐρίου ἢ ῥάκους.

CCXXIII. Σκώληκας δὲ καὶ ἀσκαρίδας φθείρει κεδρία προστιθεμένη, ἀξούγγιον παλαιὸν ὡς βάλανος ἐντιθέμενον. D

CCXXIIII. Τὰς δὲ προπτώσεις τοῦ δακτυλίου στέλλει περιχριόμενα, ἀκακίας χύλισμα, βάτου χυλὸς καὶ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα. ἀναγαλλὶς ἡ τὸ κυάνεον ἄνθος ἔχουσα καταπλασθεῖσα. ἡ δὲ ἐρυθρά, ἐρεθίζει καὶ ἐκτρέπει. κηκῖδος ἀφέψημα ἢ κυδωνίων ἢ μυρρίνης, ἢ σιδίων ἐγκαθιζόμενον, ἢ ὀξύκρατον. E λιβανωτίδος φύλλα καταπλασσόμενα, κυδώνια ἑφθὰ λεῖα ἐπιτιθέμενα, μυρσίνη ὁμοίως καταπλασσομένη, ἢ νάρκη θαλασσία προστιθεμένη, οἰνάνθη ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου, ἢ κύπρου φύλλα καταπλασσόμενα.

CCXXV. Παρατρίμματα δὲ ἢ διηλκωμένα χαλκῖτις μεθ' ὕδατος τριβεῖσα καὶ ἐπιχρισθεῖσα παραυτίκα ὠφελεῖ, μολίβδαινα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ λεία, ἢ λιθάργυρος ὁμοίως. F

Τῶν περὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰ ἄρθρα παθῶν βοηθήματα.

CCXXVI. Στρέμματα δὲ ἰᾶται καταπλασσόμενα· ἄγνου σπέρμα σὺν ἁλσὶ καὶ νίτρῳ καὶ κηρωτῇ, ἀγχούσης φύλλα σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτοις, ἀκάνθου τῆς παιδέρωτος φύλλα, κνίδης G

Tubercula sedis vt ne repullulent.

Ablatos ficos, thymos & condylomata sanat, neque rursum pullulare sinit, cinis sarmenorum aut etiam vinaceorum ex aceto illitus.

Ad rimas sedis.

Rimas sedis sanant, diphryges cum rosaceo, aloë cum passo illita, dipsaci radix trita cerato excepta, cancrorum fluuiatilium vstorum cinis cum cerato rosaceo impositus, œsypus cum meliloto & butyro, pix liquida per se, seridis succus cum manna, purpuræ testa cum æquali portione myrrhæ cerato excepta liquidiore, melanthium cum rosaceo tritum & impositum.

Ad internæ sedis vlcera.

Internis sedis exulcerationibus opitulantur, amurca cocta & infusa, acopum fœtidum ex lana pannóve impositum.

Ad ascaridas.

Vermes & ascaridas necant: cedria subdita, & axungia vetus glandis instar indita.

Ad sedis procidentiam.

Procidentem sedem reprimunt illita hæc: expressus acacia succus, rubi succus & folia imposita, anagallis prædita cæruleo flore adhibita: (nam quæ puniceo est flore sedem proritat euertítque:) decoctum gallæ aut cotoneorum, aut myrti, aut malicorij ad insessus vsurpatum, vti & oxycratum: libanotidis folia imposita, cotonea cocta tritáque & adhibita, myrtus simili modo imposita, torpedo marina apposita, flos vitis syluestris, cypri denique folia imposita.

Ad intertrigines.

Intertrigines aut exulcerationes confestim iuuantur, chalcitide trita ex aqua illitáque: similiter & plumbagine aut lithargyro ex aceto & rosaceo trita.

Ad neruorum articulorúmque affectus remedia.

Ad luxata.

Luxatis medentur hæc more cataplasmatum imposita: viticis semen cum sale, nitro & cerato, anchusæ folia cum melle ac polenta, acanthi pæderotis folia, vrticæ folia

folia cum plurimo sale, sal cum farina & melle, amurca decocta cum lana succida, cinis sarmentitius & è vinaceis cum aceto, fimū suillum aridū cum cerato, arcij radix, calx viua cum pice aut axungia vetere: bulbi cum melle, interdū etiā admixto pane, in iis præsertim quibus est tenella cutis: farina ex aceto cocta, cum stercore suillo trita, heliotropiū maius, arundinis quę phragmites dicitur radix cū aceto, nuces iuglādes cū ruta & melle, lilij radix cocta in vino aut trita cū melle, fœnigreci farina cū hordeacea farina soluta hydreleo, narcissi radix trita cū melle, nitrū cū cerato, oxyacāthæ radix cocta, similiterq; polypodij radix, symphytū cū cerato, cinis sarmentitius cū axūgia aut oleo. Vehemētibus porrò luxationibus medetur stercus calēs impositū, itémq; cypri decoctū affusum.

Ad relaxatos artus.

Ad relaxatos artus prosunt, acaciæ succus aqua dilutus & affusus, spinæ Ægyptiæ decoctum, aut rubi, aut myrti, aut lentisci, aut fagi, aut radicum vlmi vel corticis: elate palmarum trita cum cerato, oleum myrtinum aut lētiscinum frequenter circumlitum, malicorium impositum, myrti denique folia cum cerato myrtino imposita.

Ad lassitudines & intertrigines ex itinere.

Lassitudines dissoluit impositum ammoniacum cum aceto & cyprino oleo exiguóque nitro: sic & herbæ quam apion Græci vocant semen cum oleo, laurinum oleum, crocinum vnguentum, sampsuchinum, spuma nitri, nitrū cum oleo, vino & aceto. Virgam porrò viticis aut artemisiam qui secum habeant manibúsve gestēt viatores, negantur intertrigines inguinum feminúmve sentire.

Ad tetanum cæterásque conuulsiones assumenda.

Tetano laborantibus aliisq; conuulsis conueniunt hęc in potu sumpta: pulegiū cum sale & melicrato, iridis drach. ij. cū melicrato, erinacei assiccata caro eodem modo, cyprinū, castoriū, brassica cocta in cibis sumpta, oxalidis radix in vino, laser cera obuolutū instar catapotij deuoratū, seseli, syluestris pastinacę radix & semē: spinę albę semē pueris qui conuelluntur auxilio est. Confert & damasonij foliorum drach. j. cū melicrato, itémque ra-

A φύλλα σὺν ἁλσὶ πολλοῖς, ἅλες σὺν ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι, ἀμόργη ἑψητὴ σὺν ἐρίῳ οἰσυπηρῷ ἐπιτεθεῖσα· τέφρα κληματίνη, καὶ ἐκ γιγάρτων, μετ' ὄξους. ὑὸς ἄφοδος ξηρὰ μετὰ κηρωτῆς, ἀρκτίου ῥίζα, ἄσβεστος σὺν πίσσῃ ἢ ἀξουγγίῳ παλαιῷ. βολβοὶ μετὰ μέλιτος, ἐνίοτε καὶ ἄρτου μιγνυμένου, μάλιστα δ' ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων, ἄλευρον μετ' ὄξους
B ἑψηθὲν μετ' ἀφόδου ὑὸς λεῖον, ἡλιοτρόπιον τὸ μέγα, καλάμου φραγμίτου ῥίζα σὺν ὄξει. κάρυα βασιλικὰ σὺν πηγάνῳ καὶ μέλιτι, κρίνου ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ ἢ λεανθεῖσα ἐν μέλιτι, τήλινον ἄλευρον σὺν ὠμῇ λύσει, ναρκίσσου ῥίζα λεία σὺν μέλιτι, νίτρον σὺν κη-
C ρωτῇ, ὀξυακάνθου ῥίζα ἑφθή, πολυποδίου ῥίζα ὁμοίως, σύμφυτον σὺν κηρωτῇ, τέφρα κληματίνη σὺν ἀξουγγίῳ ἢ ἐλαίῳ. Τὰ δὲ λίαν στρέμματα ἰᾶται ἀπόπατος θερμὴ καταπλασθεῖσα, κύπρου ἀφεψήματα καταντλούμενα.

CCXXVII. Κεχαλασμένα δὲ ἄρθρα,
D ἀκακίας χυλὸς ἀνεθεὶς ὕδατι καὶ καταντλούμενος, ἀκάνθης ἀφέψημα ἢ βάτου ἢ μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ σφύγου, ἢ πτελέας τῶν ῥιζῶν ἢ τοῦ φλοιοῦ, ἐλατηρία μετὰ κηρωτῆς, ἔλαιον μυρσίνινον ἢ σχίνινον περιχριόμενον συνεχῶς, σίδια καταπλασθέντα, μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ ἐπιτιθέμενα.

E CCXXVIII. Κόπους λύει ἐπιτιθέμενον ἀμμωνιακὸν μετ' ὄξους καὶ κυπρίνου ἐλαίου, καὶ ὀλίγου νίτρου, ἀπίου σπέρμα μετ' ἐλαίου, δάφνινον ἔλαιον, κρόκινον, σαμψύχινον, ἀφρόνιτρον, νίτρον σὺν ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ καὶ ὄξει. Φασὶ δὲ ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις μὴ παρατρίβεσθαι τοὺς βουβῶνας, ἄργου ῥάβδου ἢ τῆς
F θαλασσίας κρατουμένης.

CCXXIX. Τετανικοῖς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑλκομένοις ἁρμόζει ἐν ποτῷ· γλήχων μετ' ἁλὸς καὶ μελικράτου, ἴρεως < β. σὺν μελικράτῳ, σὰρξ ἐχίνου ἐσκελετευμένη ὁμοίως, κύπρινον, ἢ καστόριον. κράμβη ἑφθὴ ἐσθιομένη, ὀξαλίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ, ὀπὸς σιλφίου περιπλασθεὶς
G κηρῷ ἀντὶ καταποτίου, σέσελι, σταφυλίνου ἀγρίου ῥίζα καὶ σπέρμα· ἀκάνθης λευκῆς σπέρμα παιδίοις σπωμένοις βοηθεῖ· δαμασωνίου < α. τῶν φύλλων ἐν μελικράτῳ. βατράχων ζω-

Gesn. ἐρίῳ

Aprugnum fimū cum cerato rosaceo commendatur, 2. de mat. med. cap. 98. ἀρκείου, lib 4. de mat. med. cap. 107.

Scorpiurum dictum laudat Aëtius 4. Tetrab. serm. 2. cap. 71.

Fortè, παλαιῷ, i. veteri, vt apud Aëtium loco citato.

φηγοῦ legit Moibanus. Paulus lib. 4. c. 56. & Oribas. 3. ad EVnap. cap. 40. πτελέας τῶν ῥιζῶν τοῦ φλοιοῦ, corticis radicum vlmi. ἐλάτη λεία, Moibanus ex lib. 1. de mat. med. cap. 150.

Locus obscurus. Fortè ἀγνείου ῥάβδου.

σπωμένοις.

μὸς ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ ἠρτημένος ἐσθιόμενος, καὶ αὐτοὶ οἱ βάτραχοι, καρκίνου ζωμὸς ὁμοίως, ξυλοβαλσάμου τριώβολον ἐν οἴνῳ. τοὺς δὲ προσφάτους σπασμοὺς θεραπεύει, σέσελι μετὰ μελικράτου πινόμενον.

Malim ἠρτυσμένος.

CCXXX. Συγχριόμενα δὲ ἐπὶ τετάνου καὶ σπασμωδῶν τρόμων ἁρμόζει, καστόρειον σὺν ἐλαίῳ, ὑπερικὸν ὁμοίως, πευκεδάνου ὀπὸς, πισσέλαιον, σάμψυχον σὺν ὠμῇ λύσει, κονία συκίνη σὺν ἐλαίῳ. ἁρμόζει καὶ ἔλαιον συνεχῶς καταχριόμενον κατὰ τοῦ αὐχένος, καὶ εἰς τὴν ἔμβασιν τοῦ ἐλαίου κατάβασις. Επιμενούσης δὲ τῆς στάσεως ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν, ὠφελοῦνται καιόμενοι τὸ κατὰ τοῦ τένοντος δέρμα.

τάσεως.

CCXXXI. Τρομώδεσι δὲ ἁρμόζει πινόμενα, καστόρειον μετὰ μελικράτου, λαγωοῦ ἐγκέφαλος ἑφθὸς ἐσθιόμενος, κράμβη ἑφθὴ ἐσθιομένη, ἀλθαίας ῥίζας ἀφέψημα, δαμασωνίου φύλλων < α΄. μετὰ μελικράτου. εὐπατώριον σὺν ὕδατι ἐπὶ πλεῖον πινόμενον.

CCXXXII. Γλώσσης παραλυθείσης, ἁρμόζει ὀπὸς, καὶ ὀπόφυλλον μετὰ ῥοφήματος λαμβανόμενον, καὶ σταφὶς ἀγρία καὶ πέπερι καὶ σίνηπι διαμασώμενα.

CCXXXIII. Παραλυτικοῖς δὲ ποιεῖ ποτὰ, καρδαμώμου < α΄. σὺν ὕδατι ἢ οἴνῳ. καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀπίων καρποῦ < β΄. σὺν οἴνῳ τῆς ῥίζης ὁμοίως· καστόριον ἐν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ἢ οἴνῳ· πενταφύλλου ῥίζης χυλός. καὶ ἀρθριτικοῖς ἁρμόζοντα συγχρίσματα ἐπιτηδείως παραλαμβάνεται ἐπὶ παραλύσεως, κόστος σὺν ἐλαίῳ, καὶ τὰ θερμαντικὰ τῶν ἀκόπων.

CCXXXIIII. Ποδαγρικοῖς δὲ καὶ ἀρθριτικοῖς πινόμενα ὠφελεῖ· ἀμώμου ἀφέψημα, ἀνδρόσακες μεθ᾽ ὕδατος, κενταυρείου λεπτοῦ χύλισμα, μύου ἀπόζεμα, πήγανον ἄγριον σὺν ἀνήθῳ ἀποζεσθέν· ὀπόφυλλον καὶ ὀπὸς σὺν τροφῇ λαμβανόμενος· χαμαίδρυος ἀπόζεμα, βετονίκης πόα μετ᾽ οἴνου πινομένη. ὠφελεῖ καὶ ἐχιδνοφαγία.

μήου

CCXXXV. Καταχριόμενα δὲ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδας ὠφελεῖ, (ἢ καταντλούμενα ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ κεφαλαίου) καταπλασσόμενα

A narum ius sale & oleo conditum in cibis sumptum, ac ipsæ quoque ranæ: cancri iusculum eodem modo, xylobalsamum denique ternûm obolorum pondere in vino. Sed recentes conuulsiones sanat seseli cum melicrato potum.

Ista verò in tetano & conuulsiuis tremoribus conueniéter inunguntur: B castorium cum oleo, simili modo & hypericū, peucedani liquor, picinum oleum, sampsuchum cum farina hordeacea, lixiuium ficulneum cum oleo. Conuenit & frequens ceruicis illitus ex oleo, & in ipsius olei solium descensus. Quòd si tensio longiore tempore perseuerarit, cutis iuxta tendinem vstio C iuuabit.

Ad eosdem affectus inungenda.

Tremulis hæc assumpta prosunt: castorium ex melicrato bibitum, coctum leporis cerebrum in cibo sumptum, brassica cocta esitata, althææ radicis decoctum, foliorum damasonij drachma vna cum melicrato, eupatorium denique ex aqua largiùs haustum.

Ad tremorem.

D Linguæ resolutæ confert laser, itémque laserpitij semē in sorbitione sumptum: sic & staphisagria, piper & sinapi, cōmanducata.

Ad linguæ paralysim.

Paralyticos iuuant in potu sumpta: cardamomi drachma vna ex aqua aut vino, radicis aut seminis capparis quod pericarpiis pyri forma referētibus cōtinetur, drach. ij. E in vino, castoriū ex aqua aut melicrato, aut etiā vino: denique quinquefolij è radice succus. Porrò quæ arthriticis cōueniunt inunctiones, etiam in resolutione rectè adhibentur. Benefacit & costus cum oleo, quæque ex acopis calfaciendi vi pollent.

Paralyticis bibēda & inungenda.

Podagricis & arthriticis hæc as- F sumpta subueniunt: amomi decoctum, androsaces cum aqua, succus è centaurio minore, mei decoctum, ruta syluestris cum anetho feruefacta, laserpitij semen cum cibis sumptum, vti & eiusdem liquor, chamædryos decoctum, betonica herba in vino pota. Iuuat & esus viperarum.

Ad arthritim interna remedia.

G Podagras & arthritidas iuuant quæ sequuntur, partim illinenda, partim cataplasmatum more imponenda, partim etiam affundenda, vti quæ sub finem capitis com-

Ad eandem externa.

memorantur: Calx viua trita aceto subacta & imposita: inungi verò oportet oleo aut cerato, vitandæ exulcerationis gratia: calx viua & testa æquis portionibus aceto & rosaceo exceptæ aut axungia: liquor papaueris cum aceto & rosaceo inunctus, dolores quidẽ quamprimùm sedat, sed pedes & graues & ad motum ineptos reddit: verbasci tenerrima folia cum bulbo, polenta & aqua imposita: capparis qua vescimur in aqua macerata tritáque, dein cũ oleo ad cerati consistentiá redacta & ex linteolo imposita: ægilops aut semperuiuum cum hordeacea farina impositum, marrubium cum sale, bulbi cum melle, populi nigræ folia in aceto cocta, sanguis menstruus inunctus: sambuci caules cum foliis triti, additis marrubio & adipe: hyoscyami folia, sal cum oleo: amurca olei recens caléns que affusa, aut cocta illitáque: ammoniacum cum pice arida emollitum, androsaces adhibitum, stercus bubulum calens impositum, stercus caprinum tritum cum axungia aut veteri caprillo adipe, spuma nitri & thus cum axũgia: myrrha & peucedanũ, styrax, opium & hyoscyamus æquis partibus cũ cerato: ari radix cũ fimo bubulo & aceto, Persicæ mali folia cũ axungia, asphodeli radix cũ polẽta, rosaceo & aqua, cicutæ semẽ cum lithargyro, leucoij radix cũ aceto cocta, libanotidis folia cũ aceto & loliacea farina, Asius lapis tritus cũ farina fresa: papaueris liquor cũ lacte muliebri, croco & cerato rosaceo mixtus & impositus: folia etiã papaueris, itémq; capita cũ polẽta imposita, etiã additis hyoscyami foliis: hęc eadẽ excepta hordeacea farina redigenda in pastillos, qui exiccandi sunt, &, cùm vsus postulauerit, aceto diluendi: opopanax cum vua passa cibaria: chelidonij, quod syluestre triticũ appellatur, radix cõtrita: sagapenũ cũ oleo inũctũ, seris cũ polline polẽtæ, aut apiũ, aut cichorium, aut portulaca, aut solanũ, aut perdiciũ: sesaminũ oleũ cucumeris syluestris radix in aceto cocta: rubigo ferri cũ aceto & rosaceo: scoria ferri in aceto feruefacta & affusa:

A νη ἄσβεστος λεία ὄξει φυραθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα. ἐπιχρίειν δὲ δεῖ ἐλαίῳ ἢ κηρωτῇ πρὸς τὸ μὴ ἑλκοῦσθαι. ἢ ἄσβεστον καὶ ὄστρακον ἴσα μετ᾽ ὄξους καὶ ῥοδίνου ἀναλημμένα, ἢ ἀξουγγίου· ὀπὸς μήκωνος μετ᾽ ὄξους καὶ ῥοδίνου καταχριόμενος· ποιεῖ δὲ δυσκινήτους καὶ βαρεῖς τοὺς πόδας. παραχρῆμα δὲ ποιεῖ ἀπόνους αὐτο. B φλόμου τὰ ἁπαλώτατα τῶν φύλλων, μετὰ βολβοῦ καὶ ἀλφίτου καὶ ὕδατος καταπλασσόμενα. καὶ κάππαρις ἣν ἐσθίομεν βραχεῖσα ἐν ὕδατι καὶ τριβεῖσα, εἶτα ἐγκλυσθεῖσα μετ᾽ ἐλαίου ὡς κηρωτὴ, καὶ ἐν ὀθονίῳ ἐπιτεθεῖσα. αἰγίλωψ, ἢ ἀείζωον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καταπλασθὲν, πράσιον μετ᾽ ἁ- C λῶν, βολβοὶ μετὰ μέλιτος, αἰγείρου φύλλα ἐν ὄξει ἑφθὰ, αἷμα καταμήνιον καταχριόμενον, ἀκτῆς καυλοὶ σὺν τοῖς φύλλοις λεῖοι μετὰ πρασίου καὶ στέατος, ὑοσκυάμου φύλλα, ἅλες σὺν ἐλαίῳ, ἀμόργη ἐλαίου πρόσφατος θερμὸς καταντλούμενος ἢ ἑψητὸς καταχριόμενος, ἀμμωνιακὸν σὺν πίσσῃ ξηρᾷ μαλαχθὲν, ἀνδρο- D σάκες καταπλασσόμενον, ἀπόπατος βοὸς θερμὴ καταπλασσομένη· αἰγὸς ἀπόπατος λεῖος σὺν ἀξουγγίῳ, ἢ αἰγείῳ παλαιῷ στέατι· ἀφρόνιτρον καὶ λιβανωτὸς σὺν ἀξουγγίῳ· σμύρνα καὶ πευκέδανον, στύραξ, ὄπιον, ὑοσκύαμος, ἴσα σὺν κηρωτῇ. ἄρου ῥίζα σὺν βολβίτῳ καὶ ὄξει, Περσικῶν φύλλα σὺν ἀξουγγίῳ, ἀσφοδέλου E ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὕδατι, κωνείου σπέρμα σὺν λιθαργύρῳ, λευκοΐου ῥίζα σὺν ὄξει ἑφθὴ, λιβανωτίδος φύλλα σὺν ὄξει καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, λίθος Ἄσσιος λεῖος σὺν ἐρεγμῷ. μήκωνος ὀπὸς σὺν γυναικείῳ γάλακτι καὶ κρόκῳ καὶ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, μιχθέντα καὶ ἐπιτεθέντα. Καὶ τὰ φύλλα δὲ καὶ αἱ κωδίαι F σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμεναι, μιγνυμένων καὶ ὑοσκυάμου φύλλων. δεῖ δὲ αὐτὰ καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ ἀναλαμβάνοντα ξηραίνειν ὡς τροχίσκους· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ὄξει διαλύειν. Ὀποπάνακες μετὰ σταφίδος ἐδωδίμου. χελιδονίου, τοῦ καλουμένου πυροῦ ἀγρίου, ῥίζα λεία, σαγάπηνον σὺν ἐλαίῳ καταχρισθέν. G Σέρεις μετὰ πάλης ἀλφίτου, ἢ σέλινον, ἢ κιχώριον, ἢ ἀνδράχνη, ἢ στρύχνον, ἢ περδίκιον. ἢ σησάμινον ἔλαιον, σικύου ἀγρίας ῥίζα ἐν ὄξει ἑφθὴ, σιδήρου ἰὸς ἐν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, σιδήρου σκωρία ὄξει ζεσθεῖσα καὶ καταντλουμένη,

ἑλκοῦσθαι.

Hæc verba Moibanus præcedẽti remedio adiungit, cum videantur ad sequens potius referri.

oleo excepta, Moibanus. Videtur autem ἐγχρισθεῖσα legendum Gesnero. Malim λεανθεῖσα, aut quid simile.

ἢ ἑψηθεῖσα καὶ πρόσφατος θερμὴ καταντληθεῖσα· ἢ σὺν θερμῷ ἀφεψήματι καταχριομένη, ex lib. 1. de mat. med. vbi tamen posterius remedium non ad podagricos & arthriticos commendatur, vt prius, sed ad iumentorum scabiem. Gesn.

σικύου ἀγρίου

σκόρδιον μετ' ὄξους δριμέος καταχριόμενον ἢ καταπλασσόμενον σὺν ὕδατι, στέαρ αἴγειον σὺν αἰγὸς σπυράθοις καὶ κρόκῳ καὶ στύρακι, ἢ σὺν κισσοῦ φύλλοις λείοις ἢ περδικίου, συκῆς ὀπὸς μετὰ σητανίου ἀλεύρου καὶ ὄξους, σταφίδες ἐκγεγιγαρτισμέναι μετὰ γάλακτος, ἄσφαλτος περιχριομένη μετὰ τοῦ ὠμῆς λύσεως ἐφθή, τυρὸς ἁπαλὸς καταπλασσόμενος, κράμβης ἡ πυρωτάτης τὰ φύλλα καυθέντα καὶ ἀναληφθέντα κηρωτῇ κυπρίνῃ. ποιεῖ λευκῶν ἐλαιῶν χυλὸς καταντλούμενος, καὶ αἱ λευκαὶ ἐλαῖαι καταπλασσόμεναι, γογγύλης ἐγκρυβείσης πυρὶ καὶ ὀπτηθείσης τὸ ἔσωθεν καταπλασσόμενον λεῖον, μυροβάλανος καταπλασσομένη σὺν ἀλεύρῳ αἰρίνῳ καὶ μελικράτῳ. φῦκος, ἢ βρύον θαλάσσιον, μελισσόφυλλον, μανδραγόρου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη, ἢ πήγανον, σίνηπι σὺν μέλιτι, βάλανος μυρεψική σὺν πάλῃ ἀλφίτου, γάλα γυναικεῖον μετὰ κωνείου, γαλῆς καείσης ἡ τέφρα μετ' ὄξους, γλήχων μετ' ἀλφίτου, ἑλξίνη σὺν τραγείῳ στέατι ἢ κηρωτῇ, ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου τὰ φύλλα σὺν τοῖς καυλοῖς· θαψίας χυλὸς καταχριόμενος πρὸς ὀλίγον, ἐφ' ὧν τὴν ἐπιφάνειαν βούλει ῥευματίσαι· θεῖον ἄπυρον σὺν ὕδατι καὶ νίτρῳ ὁμοίως, καστόριον σὺν ἐλαίῳ συγχριόμενον, κολοκύνθης ξύσματα λεῖα καταπλασσόμενα, κράμβης ὠμῆς χυλὸς μετὰ τηλίνου ἢ φακίνου ἀλεύρου ἢ ὄξους, ἢ ἀχράδων ἄλευρον σὺν κριθίνῳ καὶ ὄξει, αἴρινον ἄλευρον φυραθὲν ἀφεψήματι κωδίων. Καταντλεῖται δὲ ὠφελίμως ἐπ' αὐτῶν, γογγυλίδων σὺν ἅλμῃ ἑψηθεισῶν τὸ ἀφέψημα, θάλασσα θερμή, ἰτέας φύλλων καὶ φλοιοῦ ἀφέψημα.

A scordium cum acri aceto illitum, aut cum aqua cataplasmatis more impositum: seuum caprillũ cum baccis capræ, croco & styrace, aut cum hederæ perdiciíve foliis tritis: fici liquor cum trimestris tritici farina & aceto, vuæ passæ quibus exempta sint vinacea cum lacte, bitumẽ cum cruda farina hor- B deacea hydrelæo subacta coctũ & illitum, caseus mollis pro cataplasmate impositus, brassicæ amarissimæ folia vsta exceptáq; cerato cyprino: benefacit & oliuarũ albarũ succus affusus, ac ipsæ quoque oliuæ albæ pro cataplasmate appositæ, rapi sub cineribus cocti pars interior trita & imposita, glans vn- C guentaria cum farina lolij & melicrato adhibita, fucus muscúsve marinus, apiastrum, mandragoræ radix imposita cum polenta, ruta, sinapi cum melle, glans vnguentaria cum polline polentæ, lac muliebre cum cicuta, mustelæ crematæ cinis cum aceto, pulegium cum polenta, helxine cum hircino adi- D pe vel cerato, heliotropij maioris folia cum caulibus: thapsiæ succus iis paulisper illitus, in quibus fluxionẽ ad summam cutem euocare placet: sulphur viuum cum aqua & nitro similiter, castorium cum oleo illitum, cucurbitæ ramenta trita & adhibita, brassicæ crudæ succus cum fœnigræci lentiúmve farina E & aceto: farina è molitis pyris syluestribus cum hordeacea & aceto, lolij farina subacta cum decocto capitum papaueris. Ista etiam vtiliter fotus vice affunduntur: raporum in muria elixorum decoctum, aqua marina calens, salicis foliorum & corticis decoctum.

πικροτάτης Moibanus.

Fortè καὶ ὄξους ἀχράδες σὺν ἀλεύρῳ κριθ. Moib.

CCXXXVI. Πώροις δὲ τοῖς ἐπὶ ποδαγρικῶν, καὶ ταῖς συστροφαῖς τῶν νεύρων λύει· ἀμμωνιακὸν σὺν πίσσῃ ξηρᾷ ἐπιτεθέν, βδέλλιον σιέλῳ ἀσίτου μαλαχθέν, κάνναβις ἀγρία καταπλασθεῖσα, στύραξ μαλαχθεῖσα ἐν σιέλῳ, σήσαμον καταπλασθέν.

F Tophos podagricorũ neruorúmque collectiones seu nodos dissoluunt hæc: ammoniacum cum arida pice impositum, bdellium ieiuni saliua emollitum, cannabis syluestris imposita, styrax saliua emollitus, sesamũ denique adhibitum.

Ad podagricorum tophos ac nodos.

CCXXXVII. Ἰσχιαδικοῖς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἑλιχρύσου ἀφέψημα, ἐρυθροδάνου σὺν οἴνῳ (ἄγει δὲ αἷμα δι' οὔρων. λούειν δὲ δεῖ καθ' ἡμέραν τὸν πίνοντα·) ἐρύσιμον σὺν οἴνῳ. σμυρνίου σπέρμα ὁμοίως, καρδάμου τοῦ ἀ-

Ischiadicis auxilio sunt hæc in potu sumpta: elichrysi decoctum, G témque rubiæ cum vino: (sed hoc sanguinem per vrinas educit: bibẽtem verò quotidie lauari oportet,) erysimõ cũ vino, smyrnij semen eodẽ modo, nasturtij seminis drach. j.

Ad ischiadẽ in potu sumenda.

Diosc. 3. de mat. med. cap. 188. σὺν μέλιτι

cum vino, hypericum, seminis capparis quod pericarpiis pyri formá referentibus continetur drach. ij. (ducunt verò sanguinem:) cortex radicis capparis drach. j. pondere simili modo: papaueris cornuti radix herbáve acetabuli mensura decocta in aquæ heminis quatuor ad dimidias: iridis radix cum passo, rutæ syluestris & domesticæ drach. j. cum anethi decocto aut vino: succus è spartij ramulis simul & foliis plusculis diebus in aceto maceratis móxque tusis expressus, cyathi vnius mensura bibitus: symphytum petræum coctum in aqua mulsa, quinquefolij è radice succus: abrotoni decoctum, eiusdémque seminis drach. j. cum vino: agarici drach. j. cum vino, æthiopidis decoctum in vino, polemonium cum vino: arctij radix cum vino, ac eius decoctum: cētaurij decoctum, itidémque althææ radicis: ammoniaci drach. j. cum melicrato vel aqua: (sanguinem verò per vrinas educit:) hyperici aut androsæmi drach. ij. cum heminis aquæ mulsæ tribus, (copiosum stercus ac pituitam educunt:) iuniperi baccæ cum vino, asparagi radicis decoctum ac semen ipsum, bitumen instar catapotij deuoratum, balsami fructus cum melicrato, hederę terrestris folia terna diebus quadragenis sumpta, chamæpeuces drach. ij. cum vino, sagapeni binæ drachmæ ternis diebus sumptæ cum aqua.

Ad ischiadem enemata. Ischiadicis etiam ista commodè clysteribus infunduntur: garum è piscibus salitis, item è siluris: decocta iridis, centaurij minoris, colocynthidis, similitérque radicis aristolochiæ ex aqua: thlaspios semen tritum inditum, aut etiam in aqua decoctum: leontopetali radix decocta ex aqua, sal seu nitrū cum melicrato, sal cum ptissanæ cremore, succus è sparto pluribus diebus aqua marina macerato deindéque tuso expressus iniectúsque, qui quidem sanguinem ducit: colocynthidis medullæ in furfurum decocto maceratæ. Plurimùm etiam iuuantur ischiadici, si quis infuso priùs enemate ex vino, eorum sedi expressum syluestrium cucumerum succum immittat: siquidem sanguinem etiam ducunt.

A σὺν οἴνῳ, ὑπερικόν. καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀπίων καρποῦ < β'. αἷμα δὲ ἄγουσιν· ἢ τῆς ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α'. ὁμοίως. μήκωνος κερατίτιδος τῆς ῥίζης, ἢ τῆς πόας ὀξύβαφον ἑψηθὲν σὺν ὕδατι κο. δ'. εἰς τὸ ἥμισυ· ἴρεως ῥίζα σὺν γλυκεῖ. πήγανον ἄγριον καὶ ἥμερον σὺν ἀνήθου ἀφεψήματι < α'. σὺν οἴ-
B νῳ. σπαρτίου τὰς ῥάβδους σὺν τοῖς φύλλοις ἐν ὄξει βρέχων πλείονας ἡμέρας, ἔπειτα κόψας καὶ ἀφυλίσας, καὶ πιεῖν ἕνα κύαθον. σύμφυτον πετραῖον ἑψηθὲν σὺν ὑδρομέλιτι, πενταφύλλου ῥίζης ὁ χυλός. ἀβροτόνου ἀφέψημα, καὶ τοῦ καρποῦ < α'. μετ' οἴνου. ἀγαρικοῦ ξέ. α'. μετ' οἴνου, αἰθιοπίδος ἀφέψημα
C μετ' οἴνου, πολύγονον μετ' οἴνου, ἄρκτου ῥίζα μετ' οἴνου καὶ τὸ ἀφέψημα, κενταυρείου ἀπόζεμα, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα. ἀμμωνιακοῦ < α'. σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι. ἄγει δὲ αἷμα δι' οὔρων. ὑπερικοῦ ἢ ἀνδροσαίμου < β'. σὺν μελικράτῳ κο. γ'. ἄγουσι δὲ κόπρον πολὺν καὶ φλέγμα. ἀρκευθίδες μετ' οἴνου,
D ἀσπαράγου ῥίζης ἀφέψημα καὶ ὁ καρπός, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βαλσάμου καρποῦ ἐξ σὺν μελικράτῳ, χαμαικίσσου φύλλα τρεῖς ἐπὶ ἡμέρας μ'. χαμαιπεύκης < β'. μετ' οἴνου. σαγαπήνου < β'. μεθ' ὕδατος ἐπὶ ἡμέρας γ'. λαμβανόμενα.

E CCXXXVIII. Κλυσμοὶ δὲ ἁρμόζουσιν ἐπ' ἰσχιαδικῶν· γάρος ἐξ ἰχθύων ταριχηρῶν καὶ σιλούρων, ἴρεως ἀπόζεμα, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ, κολοκυνθίδος, ἀριστολοχίας ῥίζης ὁμοίως σὺν ὕδατι, θλάσπιος σπέρμα λεῖον ἐνεθὲν ἢ καὶ ἑψηθὲν ἐν ὕδατι, λεοντοπετάλου ῥίζα ἀφεψηθεῖσα ἐν ὕδατι, ἅλες ἢ
F νίτρον σὺν μελικράτῳ, ἅλες σὺν πτισάνης χυλῷ, σπάρτον θαλάσσῃ βρέξας ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, εἶτα ἐγκόψας καὶ χυλίσας, ἐνες. αἷμα δὲ ἄγει. κολοκυνθίδος ἐντεριώνη ἐν πιτύρων ἀφεψήματι ἀποβραχεῖσα. ὠφελοῦνται δὲ λίαν εἰ προκλύσας τις αὐτοὺς ἐν οἴνῳ κλύσματι, σικύους ἀγρίους ἐναποθλίψῃ τῷ
G δακτυλίῳ, αἷμα γὰρ ἄγουσι.

Rutæ domest. & syl. drachma cū decocto anethi, aut cum vino. Moibanus.

χυλίσας, ἐὰς,

Aëtius, οἰνομέλιτι,

Moibanus < α. Diosc. 3. de mat. med. cap. 1. ternis obolis contentus est ex aceto mulso.

Fortè, πολεμώνιον, Moibanus: quāquam, & Plinius montanum quoddam polygonon agnoscit ischiadicis peculiare, lib. 27. cap. 12.

ἀρκτίου.

Moib. ἀσκύρου legendum suspicatur, ne otiosa sit hyperici repetitio.

καρποὶ, fortè. Moibanus legit καρπὸς, ἐξ redūdante.

Τρία, Moibanus. Diosc. 4. de mat. med. ὅσον τριώβολον ἐν ὕδατι κυάθοις τρισὶ. i. tribus obolis in aquæ cyathis tribus.

μεθ' ὑδρομέλιτος, cum aqua mulsa, Diosc. 3. de mat. med. cap. 175.

ἐξ οἴνου

τὸ νάπυ

CCXXXIX. Μετὰ δὲ κλύσαι ποιεῖ τοῦ νάπυος μέχρι πυρώσεως ἐντιθέμενον μετὰ κηρωτῆς τοιαύτης· κηροῦ λίτρ. α΄. κυπρίνου λίτρ. γ΄. ὀποπάνακος γο. β΄. [ἐν ἄλλῳ γο. α΄.]

Poſt infuſa enemata præclarè faciet ſinapi quouſque feruorem excitet adhibitũ cũ eiuſmodi cerato, è ceræ lib.j. cyprini lib.iij. opopanacis vnc.ij. [in alio exemplari vnc.j.]

Poſt eadem ſinapiſmus.

CCXL. Καταπλάσσεται δὲ ἐπ᾽ ἰσχιαδικῶν, πύρινον ἢ κρίθινον ἄλευρον *ἑψήσαντα μετ᾽ ὀξυκράτου καὶ πίσσης, αἴρινον ἄλευρον ἑφθὸν μετὰ μελικράτου καὶ λινοσπέρμου, καὶ νίτρου, καὶ σύκων ἑφθῶν. ἢ "σεκαμίνων σπέρμα, *κολοκυνθίδος ἴσα. μυροβάλανος σὺν μελικράτῳ καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, τῆλις μετ᾽ αἰρίνου ἀλεύρου, καὶ ὀπὸς συκῆς μετ᾽ ὄξους, πίσσα σὺν ὄξει ἐν ὀθονίῳ, καὶ γύρεις ἑφθὴ, καλάμου φραγμίτου ῥίζα μετ᾽ ὄξους. καλαμίνθη μετ᾽ οἴνου· ἐπικαίει δὲ τὴν ἐπιφάνειαν. λεπίδιον ὁμοίως, ὡς τέταρτον ὥρας ἐπιτιθέμενον. δεῖ δὲ θερμῷ ὑποκλύζειν αὐτούς. ποιεῖ δὲ καὶ κάρδαμον σὺν ὄξει καὶ "ἀλσὶν ἴσοις, σελίνου φύλλα σὺν οἴνῳ ἑψηθέντα. θέρμινον ἄλευρον σὺν ὄξει. Τὰς δὲ ἀρχομένας ἰσχιάδας *ναρθηκισμὸς θεραπεύει ἄχρι ἀπαλλαγῆς. καὶ τὸ σύγχρισμα τοῦτο· σμύρνης, ἀφρονίτρου, πεπέρεως, ἰρίνου ὑποστάθμης, ὄξους αὔταρκες· ἢ σῦκον, νάπυ, νίτρον, κολοκυνθὶς, ἴσα ἀφεψηθέντα καὶ συντεθέντα. ἢ θύμον, ἢ θύμβρον μετ᾽ οἴνου καὶ ἀλφίτου, ἢ κολοκυνθίδος χλωρᾶς "ὁ χυλὸς ἀναμισγόμενος. σίλφιον λεῖον, ἢ πευκέδανον σὺν ἐλαίῳ ἀνατριβόμενον. σκαμμωνίας ῥίζα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καταπλασσομένη. σπάρτον ἐν ὄξει βραχὲν ἐφ᾽ ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κοπὲν, καὶ χυλιασθὲν, καὶ μιγὲν νίτρῳ καὶ συναλειφόμενον, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ συντεταμένα τῶν νεύρων. ποιεῖ καὶ ὁ τῶν σωματεμπόρων δρῶπαξ, συνεχῶς προστιθέμενος· ἔστι δὲ πίσσα ὑγρὰ μετὰ ξηρᾶς πίσσης *ἑψημένης, ἢ πρὸς ἴσον. μήκωνος ἀγρίας φύλλα καὶ κωδίαι σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμενα. δεῖ δὲ καὶ ξηραίνειν αὐτὰ μίσγοντα ἄλευρον, καὶ ποιοῦντα τροχίσκους, *ἐπιτιθέμενα καὶ ἀποτιθέναι· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, ὄξει ἀναλύειν. ποιεῖ δὲ καὶ κρίθινον ἄλευρον μετ᾽ ἀφεψήματος κωδίων ἢ μελικράτου.

Iſchiadicis cataplaſmatum more imponuntur iſta: triticea hordeaceáve farina cocta cum poſca & pice: loliacea farina cocta cum aqua mulſa, lini ſemine, nitro & ficubus coctis: ſiſymbrij ſeminis & colocynthidis pares portiones: glans vnguentaria cum aqua mulſa & lolij farina, fœnumgræcum cum farina loliacea, fici lacteus liquor cum aceto, pix cum aceto inducta linteolo, pollis decoctus, arundinis phragmitis radix cum aceto: calamintha cum vino, (ſummam cutem adurit:) lepidium ſimiliter ad horæ quartam partem impoſitum, (ſed ægros deinde aquæ calidæ balneo immergi oportet.) Facit & naſturtium cum aceti & polentæ pari quantitate, apij folia in vino decocta, lupinorum farina cum aceto. Incipientes iſchiadas ſanant ad liberationem vſque ferulis inflicta verbera, itémque hoc linimentum, è myrrha, ſpuma nitri, pipere, vnguenti irini ſedimento & aceti modo ſufficienti. Aut: ficus, ſinapi, nitrum, colocynthis æquis partibus decoquantur, fiátque medicamentum. Aut: thymus thymbráve cum vino & polenta, aut admixto colocynthidis virentis ſucco vſurpentur. Confert etiam laſerpitium tritum aut peucedanum cum oleo affrictum, ſcammoniæ radix impoſita cum farina hordeacea, expreſſus ſpartio in aceto pluribus diebus macerato tuſóque ſuccus addito nitro inunctus, (hic etiam facit ad neruorum diſtentionem.) Prodeſt & dropax mangonum frequenter adhibitus, qui quidem conſtat è liquidæ ſimul & aridæ picis æquis partibus coctis: ſylueſtris papaueris folia ſimul & capitula impoſita cum polenta: eadem etiam admixta farina ſiccanda & in paſtillos redigenda, qui reponantur, vſúque poſtulante aceto diſſoluantur. Facit & hordeacea farina cum decocto capitum papaueris aut aqua mulſa.

Iſchiadicis cõuenientia cataplaſmata.

σισυμβρίου legendum coniicit Moibanus.

ἀλφίτοις Dioſc. lib. 2. de mat. med. cap. 185. & Plin. lib. 20. cap. 13.

Forte, τοῦ χυλοῦ ἀναμισγομένου. Moib.

CCXLI. Πυρίαι δὲ ἰσχιάδος καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἱκανῶς ἐνεργοῦσαι·

Fomenta quæ tũ in iſchiade, tũ in doloribus aliis auxilij plurimũ afferunt:

Ad iſchiadem fotus.

armentalis bouis fimum foliis inuolutum, & cinere feruenti calfactum inducito linteolo, atque imponito. Fotus etiam vicem præstant sal torrefactus sacellis inditus & milium, seu per se, seu etiam simul mixta adhibeantur: similiter & panicū. Sunt & vsui furfures cū lauri foliis & muria aquáve marina vel aqua mulsa cocti, saccis è densiore panno paratis similiter inditi.

Ad eandem vstione varia genera.

Conferunt & ischiadicis vstiones huiusmodi: Fimi caprini feruentes pilulas imponito ei cauo quod est inter pollicem & indicem, infuso tamen priùs oleo, aut substrata priùs lana oleo imbuta: atque sic vrito, donec vstionis sensus per brachium ad coxendicem perueniat. Aut: è luto formatum orbiculum assis magnitudine, digiti verò crassitie, dolenti loco imponito, huicque bacillum candentem apprimito, quoad æger vstionem ampliùs tolerare vix possit. Aut, protensam protractámve longiùs cutim loco affecto vicinam ignito stylo diuidito, interiecto duorum digitorum interuallo. Afri incensam pyramidem è loti ramentis, sulphure viuo & elaterio conflatam dolenti parti applicant, substrato prius duplici linteo fasciáve, aut tenui testa. Marmaridæ vstionem administrant circumpositis parti humentibus lignis oleaginis, quæ non quidem incendunt, sed ita calfaciunt, vt humorem exudent, qui deinde in partem affectam guttatim extillet. Parthi verò plumbeum tubulum vtrinque pertusum & ansatum dolentibus locis imponunt, obducta priùs ipsius tubuli basi subacta farina, vt ne oleum, quod tubulo indendum est, præterfluat: vestibus verò ipsum diligenter circuntegunt, vt ne guttis destillantibus partes vicinæ lædantur. Tùm posteà feruentia cauteria quadraginta aut quinquaginta subinde, immittunt, dum circa partem mediocrem ęger senserit vstionem: sed & interim frigida faciem illius abstergunt, ob sudores ex feruore superuenientes. Porrò & iccircò circuniectis vestibus probè muniendæ vicinæ partes, neque nimiùm implendus oleo tubulus, vt ne id efferuescens parte superna refundatur, illásque adurat. Et de his quidem hactenus: reliqua proximè sequenti libro prosequemur.

A βοὸς νομάδος πρόσφατον ἀπόπατον ἐνειλήσας φύλλοις, καὶ θερμήνας ἐν θερμοσποδιᾷ, ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπίθες. ἅλες φρυκτοὶ ἐν σάκκῳ, ἢ κέγχρος, ἢ ἀμφότερα μιχθέντα, ἢ ἔλυμος ὁμοίως. ἢ πίτυρα ἑφθὰ σὺν δάφνης φύλλοις καὶ ἅλμῃ, ἢ θαλάσσῃ, ἢ μελικράτῳ, ὁμοίως εἰς σάκκον καλούμε-
B να ἐκ πυκνοῦ πεποιημένου ῥάκους.

CCXLII. Καύσεις δὲ ἰσχιαδικῶν ὠφελοῦσιν αὗται. σπυράθους αἰγὸς πυρώσας ἐπιτίθει ἐπὶ δὲ μεταξὺ τῶν ὄρων τοῦ ἀντίχειρος κοῖλον, ἔλαιον προϋποχέας, ἢ ἔριον ἐλαίῳ βρέξας καὶ ὑποθεὶς, πύρωσον ἕως ἂν ἡ διὰ τοῦ βραχίονος αἴσθησις ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ.
C ἢ πήλινον κυκλίσκον ποιήσας μέγεθος ἀσσαρίου, βάθος δὲ δακτύλου, ἐπίθες ἐπὶ τὸν ἀλγοῦντα τόπον· * ἔρει δὲ κατ᾽ αὐτοῦ πεπυρακτωμένον βακτήριον, ἄχρις αἰσθήσεως δυσαναχέτου· ἢ ἀποτείνας τὸ δέρμα κατὰ τὸν ἀλγοῦντα τόπον, διαίρει γραφίῳ πεπυρωμένῃ ἐκ διδακτυλιαίου διαστήματος.
D Λίβυες δὲ πυραμίδα ποιήσαντες ἐκ λωτοῦ ῥινισμάτων καὶ θείου ἀπύρου καὶ ἐλατηρίου, ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τὸ ἀλγοῦν μέρος, προϋποτιθέντες διπλοῦν ὀθόνιον, ἢ ταινίδιον, ἢ λεπτὸν ὀστάκιον, ἐφ᾽ οὗ ἐπιτιθέασιν ἡμμένην τὴν πυραμίδα. Μαρμαρίδες ὑγροῖς ξύλοις ἐλαΐνοις περικεχυμένοις καίουσι θερ-
E μαίνοντες αὐτὰ ὥστε μὴ καίεσθαι, θερμὰ δὲ καὶ ἔνικμα γίνεσθαι. Πάρθοι δὲ μολιβδοῦν σωλῆνα ποιήσαντες ἀπύθμενον, ἔχοντα ὦτα, ἐπὶ τὰ ἀλγοῦντα ἐπιτιθέασιν, προϋποχρίσαντες τὴν βάσιν τοῦ σωλῆνος στέατι, πρὸς τὸ μὴ παρεκρυῆναι τὸ ἔλαιον. περιβάλλουσιν δὲ ἱματίοις ἐπιμελῶς, πρὸς τὸ μὴ
F βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀπορρεομένων ῥανίδων. ἔπειτα καθιᾶσι ζεστὰ καυστήρια μ ἢ ν. ἄχρις ἂν ἡ αἴσθησίς τις περὶ τὸν τόπον γένηται. περιμάττουσι δὲ καὶ τὸ πρόσωπον ψυχρῷ ὕδατι, διὰ τοὺς ἐκ τῆς θερμασίας ἐπιγινομένους ἱδρῶτας. ὅτι δὲ δεῖ τοῦτο περιβεβλῆσθαι δεῖ, ὅτι μὴ λίαν πληροῦν τὸν σωλῆνα ὑπερχεῖται
G γὰρ ἐν τῇ ζέσει. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐν τῷ ἑξῆς διελευσόμεθα.

βαλλόμενα.

In parte quæ caua est in finibus pollicis, Moibanus, qui pro ὄρων videtur ὅρων legisse. Lib. 2. de mat. med legitur, ἐπὶ τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ ἀντίχειρος, &c. Gesnerus vtrobique legendum censet, ἐπὶ τὸ μεταξὺ τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ ἀντίχειρος κοῖλον.

Fortè, γραφίδι. Gesn. γραφείῳ πεπυρωμένῳ.

Moib. ὄστρακον

Μαρυάειοι, vel Βαρβαρικοί, Moibanus. Μαρμαρίδες legit Gesn.

Fortè, σταιτὶ

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ εὐπορίστων καὶ ἁπλῶν φαρμάκων, βιβλίον δεύτερον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI, de facilè parabilibus simplicibúsque medicamentis, liber posterior.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO, INTERPRETE.

ΤΗΝ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐνέργειαν ἐν δυσὶ καταχωρήσαντες βιβλίοις, τιμιώτατε Ἀνδρόμαχε, καὶ ἀμφοτέρω σοὶ ἀναθέντες, ἐπελθόντες τε ἐν τῷ πρὸ τούτου βοηθήματα ἁρμόζοντα τοῖς περὶ κεφαλὴν καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ ἀρτηρίας καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν συνισταμένοις πάθεσιν, ἐν τούτῳ περὶ τῶν λειπομένων διευκρινήσομεν· ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν περὶ τὸν στόμαχον συνισταμένων παθῶν, προδιαστειλάμενοι, ὅτι ἐπὶ τῶν πινομένων, ἐφ' ὧν τὰς ποσότητας οὐ προσγράφομεν, ἡ μὲν ἐλαχίστη πόσις ἐστὶ τριώβολον· ἡ δὲ μέση, δραχμὴ μία· ἡ δὲ τελεία, δραχμαὶ δύο.

QVONIAM, spectatissime Andromache, morborum curationes per simplicia medicamenta duobus libris distinximus, quorum vtrunque tibi dedicauimus, & priore quidem auxilia capitis, oculorum, fauciũ, ac summę cutis extremarúmque partium affectibus conferentia complexi sumus: iam superest, vt in hoc posteriore de reliquis agamus, à stomachi vitiis facto initio. Sed priùs Lectorem monitum velim, quotiescunque iis quæ ore sunt assumenda certam definitámve quantitatem minimè ascribimus, minimam quidem eorum dosin esse debere trium obolorum, maximã drachmarum duarum, mediam verò drachmę vnius.

Præfatiuncula.

Τὰ τῶν περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὰ ὑποχόνδρια συνισταμένων παθῶν βοηθήματα.

Ad Stomachi & hypochondriorum affectus remedia.

CAP. I. Τοὺς χρονίως καυσουμένους τὸν στόμαχον ὠφελεῖ ἅμα καὶ δίψαν παύει· γλυκυρρίζης χυλὸς πινόμενος, καὶ ἡ ῥίζα σὺν ὕδατι. ἑλίκων ἀμπέλου ἀπόβρεγμα, ἀνδράχνης χυλὸς καὶ αὐτὴ ἐσθιομένη, σέριδος χυλὸς καταρροφούμενος. πολυγόνου χυλὸς ὁμοίως. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐξ ἀσθενείας ἀναλαμβανόντων δίψαν παύει, κράμβη ἐσθιομένη ἔνωμος, σῦκα ἁπαλά, στρόβιλοι ἐσθιόμενοι, σύμφυτον πετραῖον διαμασώμενον. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ στομάχους καυσουμένους καθ' ἑαυτὸ καὶ σὺν ἀλφίτῳ· ἀειζώου ῥίζα, κοτυληδόνος φύλλα, κύπρου φύλλα, πολύγονον, σέρις, σόγχος, σέλινον, στρύχνον κηπαῖον, ἕλικες ἀμπέλου καὶ τὰ

Ad stomachi diutinum ardorem ac sitim.

Stomachi diutino ardore conflictatis prosunt simul & sitim pellunt, glycyrrhizæ succus epotus, & radix ipsa ex aqua bibita, capreolorum vitis dilutum: portulacæ succus, ac ipsa etiam in cibis sumpta: seridis succus absorptus, similitérque polygoni succus. Eorum verò qui conualescunt ex morbo sitim compescunt, brassica cruda esitata, ficus recentes, strobili in cibis sumpti, symphytũ petræum commanducatum. At imposita seu per se, seu cum polenta stomachos æstuantes hæc iuuant: semperuiui radix, Veneris vmbilicus, cypri folia, polygonum, seris, sonchus, apium, solanum hortense, vitium capreoli & folia, por-

tulaca cum polenta vel pane, vitiū folia per se ex aqua frigida, elate palmarum trita cum polenta: brassicæ denique folia cruda tritáque cum melle imponuntur.

Ad æstuātem foris ventriculum.

His quibus æstuat ventriculi superficies, opitulatur succus, è cucurbitæ ramentis cum rosaceo, itidémque vuæ acerbæ succus cum rosaceo. Absinthij foliorum decocti poculum mane haustū, epithymum cum sero lactis potum quinque séxve vicibus per mensem.

Ad ventriculi ac intestinorū flatus ex atra bile.

Iis qui bilem atram gignunt, quíque stomachi ac intestinorum inflatione diuexantur, auxilio sunt hæc: pulegij decoctum dilutúmve bibitum, & aqua in qua candens ferrum extinctum sit. Spõgiæ quoque ex aceto impositę conueniunt, maximè in inflatione intestinorū & mentis alienatione. Sin perseueret affectus, alumen liquidum cum chalcantho, aloë ac melle imponito, cerato admixto. Aut, hederæ folia cocta in vino cataplasmatis instar imponito: aut plantaginem tritam cum sale: aut fimum bouis armentariæ siccum in vino coctum, aut marrubium cum pane ac rosaceo, aut denique bulbos cū alumine tritos.

Ad singultum.

In singultu conueniunt hæc in potu sumpta: alyssi herbæ decoctum, aut ipsa etiam herba manibus detenta, anethi semen potum & olfactum, aristolochiæ radix ex aqua, asplenum herba cum posca, mentæ ramuli cum acidi Punici succo, castorium cum aceto, cuminum cum aceto, rha cum aqua, sisymbrij, quod cardamine dicitur, succus & semē, sternutatorium deniq; adhibitū. Ortus verò à frigore singultus soluitur summis manibus in calentem aquam demissis, aqua calida absorpta, spongia ex aqua feruenti stomacho adhibita, extremis denique partibus oleo Sicyonio confricatis.

Ad stomachi dolores assumenda.

Ad stomachi dolores faciunt: lac muliebre, bubulum aut asininum è papilla suctum, aut bibitum vbi per ignitos silices fuerit decoctum: gentianæ drach. j. cum aqua, mastiches cochlear vnum quotidie bibitum, aut succus ex eodem commanducato deglutitus, trium men-

A φύλλα, αἰδράχνη μετ' ἀλφίτου ἢ ἄρτου, φύλλ' ἀμπέλου καθ' ἑαυτὰ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ, ἐλάτη λεία σὺν ἀλφίτοις. ἢ φύλλα κράμβης ὠμὰ τρίψας μετὰ μέλιτος, ἐπιτίθει.

II. Τοῖς δὲ καυσουμένοις τὴν ἐπιφάνειαν ὠφελεῖ· κολοκύνθης ξυσμάτων ὁ χυλὸς μετὰ ῥοδίνου, ἢ ὄμφακος χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ. ἀψινθίου φύλλων ἀποζέματος ποτήριον ἓν κατὰ πρωΐ, ἢ ἐπίθυμον μετὰ γάλακτος ὀρροῦ πέντε ἢ ς'. φορὰς τοῦ μηνός.

Quæ hîc sequuntur, ad sequens caput referenda censet Gesnerus.

III. Χολὴν γεννῶντας μέλαιναν, καὶ ἐμφυσωμένους στόμαχον καὶ ἔντερα ὠφελεῖ· γλήχωνος ἀπόζεμα ἢ ἀπόβρεγμα πινόμενον, καὶ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ πεπυρωμένου σιδήρου ἐν ᾧ σίδηρος σβέννυται. ἁρμόζουσι δὲ καὶ σπόγγοι ἐξ ὄξους ἐπιτιθέμενοι, μάλιστα * κατὰ τὴν ἐμφύσησιν τῶν ἐντέρων καὶ τῆς διανοίας τὴν παρεκτροπήν. εἰ δὲ ἐπιμένει, στυπτηρίαν ὑγρὰν μετὰ χαλκάνθου καὶ ἀλόης καὶ μέλιτος ἐπιτίθει, κηρωτῇ μίξας. ἢ κισσοῦ φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ κατάπλασσε, ἢ ἀρνόγλωσσον λεῖον σὺν ἁλσίν, ἢ βοὸς ἀγελαίας βόλβιτον ξηρὸν ἐν οἴνῳ ἑψημένον, ἢ πράσιον μετ' ἄρτου καὶ ῥοδίνου, καὶ βολβοὶ μετὰ στυπτηρίας λεῖοι.

Fortè add. σπόγγοι aut ἁρμόζουσι.

IIII. Ἐπὶ δὲ τῶν λυγμῶν ἁρμόζει πινόμενα· ἀλύσσου τῆς πόας ἀφέψημα, καὶ αὐτὴ κρατηθεῖσα. ἀνήθου σπέρμα πινόμενον καὶ ἀποσφραινόμενον, ἀριστολοχίας ῥίζα μεθ' ὕδατος, ἀσπλήνου πόα μετ' ὀξυκράτου, ἡδυόσμου κλωνία σὺν ῥοιᾶς ὀξείας χυλῷ, καστόριον σὺν ὄξει, κύμινον σὺν ὄξει, ῥᾶ σὺν ὕδατι, σισυμβρίου τῆς καρδαμίνης λεγομένης χυλὸς καὶ τὸ σπέρμα, πταρμικοῦ προσαγωγή. Τὸν δὲ διὰ ψύχος λυγμὸν λύουσιν ἄκραι χεῖρες εἰς θερμὸν ὕδωρ καθιέμεναι, ὕδατος θερμοῦ καταρρόφησις, σπόγγος ἐκ ζεστοῦ ὕδατος προσαγόμενος τῷ στομάχῳ, ἔλαιον Σικυώνιον, ἀνατριβομένων τῶν ἄκρων.

V. Πρὸς δὲ τὰ ἀλγήματα τοῦ στομάχου ποιεῖ· γάλα γυναικεῖον ἢ βόειον ἢ ὄνειον θηλαζόμενον, ἢ πινόμενον. ἢ κόχλαξι συναφεψόμενον. γεντιανῆς < α'. μεθ' ὕδατος μαστίχης κοχλιάριον ἓν καθ' ἡμέραν πινόμενον, ἢ διαμασωμένου τοῦ χυλοῦ καταπινομένου.

ἢ abundat.

ἡδυόσμου κλωνίων τριῶν φύλλα σὺν ὀξείας ῥοιᾶς χυλῷ καταῤῥοφούμενα, γλήχων μετ' ὀξυκράτου.

VI. Πρὸς δὲ τοὺς δηγμοὺς τοῦ στομάχου· τερμίνθου φύλλα ἀφεψόμενα, ὁμοίως σκορδίου χύλισμα· σόγχου χυλὸς μετὰ στροβίλων καὶ καρύων πικρῶν καὶ σικύου σπέρματος, κῶνοι ἐσθιόμενοι καθ' ἑαυτούς.

VII. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ ἀλγήματα στομάχου, μελίλωτον ἐν οἴνῳ ἑφθὸν μετὰ "τηλίνου ἀλεύρου ἢ γύρεως, κυδώνιον ἑφθὸν σὺν ἄνθει, ἢ πήγανον σὺν μέλιτι. [al. λίνου]

VIII. Πρὸς δὲ τοὺς τὴν τροφὴν ἀποβάλλοντας ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ σπόγγος ἐξ ὄξους δριμέως ἄχρι φλυκταινώσεως, ἐπί τε τοὺς πόδας καὶ βραχίονας. ἐπὶ δὲ τοῦ θώρακος καταπλασσόμενος τυρὸς νεαλὴς μετ' ἀλφίτου, ἢ σελίνου φύλλα, ἢ σέριδος μετ' ὄξους καὶ ἀλφίτων, ἢ ἀνδράχνης ὡσαύτως, ἢ κολοκύνθης ξύσματα ὁμοίως.

IX. Τοὺς δὲ ναυτιῶντας καὶ πλαδῶντας ὁμοίως τὸν στόμαχον καὶ ἐξεμοῦντας ἵστησι πινόμενα, ἄλφιτα σὺν οἴνῳ, ἀμύγδαλα γλυκέα "πρόσφατα σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενα, ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ σπέρμα, κύμινον Αἰθιοπικόν, ἀνήθου σπέρμα, πολυγόνου χυλὸς, καὶ κιχώριον ἐσθιόμενον· καὶ σέρις, καὶ ὁ χυλὸς πινόμενος. σισύμβριον "ἢ καρδαμίνη λεγομένη πινομένη, θέρμοι γλυκεῖς λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες. θρίδακες ἄπλυτοι ἐσθιόμεναι, καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον μεθ' ὕδατος. σόγχου ὁμοίως, ἴου ἄνθος μεθ' ὕδατος, κόστου < α. μετ' οἴνου. Κοχλίου χερσαίου Λιβυκοῦ σὰρξ ὅλη καταποθεῖσα νήστεσι καὶ ἀλγήματα παύει στομάχου. προεσθιόμενοι δὲ ἔνωμοι δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. ποιεῖ δὲ καὶ σὺν τῷ ὀστράκῳ ὅλος καταποθεὶς, τοῦ ὀστράκου "περιπλασθέντος. Γίγαρτα φρυκτὰ ἀντὶ ἀλφίτων *ἐσθιόμενα, γλήχων καταπλασθεῖσα ἐξ ὀξυκράτου, κύμινον σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον ἢ σὺν ὄξει, λαπάθου σπέρμα ὀβολοῖς δύο ἢ τρισὶν, ἀκακία μεθ' ὕδατος, λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος. μαράθρου σπέρμα ἢ χύλισμα, μάλιστα τοῖς ἀποξύνουσιν ἢ ἐμοῦσι τὴν τροφήν.

[Dioſc.1. de mat. med.176. χλωραὶ, virides ſeu virentes.]

[περιπασθέντος Geſn.]

X. Τοὺς δὲ ῥευματισμοὺς τοῦ στομάχου ἵστησι,

A tæ ramulorum folia cum acidi Punici ſucco abſorpta, itemque pulegium ex poſca bibitum.

[*Ad cardiogmon.*] Ad oris ventriculi morſus valent, terebinthi folia decocta: ſimiliter & ſuccus è ſcordio: ſonchi ſuccus cum nucleis pineis, amygdalis amaris & ſemine cucumeris: pinei etiam nuclei per ſe in cibis ſumpti.

B [*Ad ſtomachi dolores admouenda.*] Stomachi dolores impoſita leuant, melilotus in vino coctus cum farina fœnigræci aut polline, cotoneum cum flore coctum, ruta denique cum melle.

[*Ad cibi vomitum.*] Cibũ reiicientibus prodeſt ſpongia acri aceto[calente]imbuta, pedibus & brachiis adhibita, quoad C puſtulæ excitentur. Conferunt verò adhibita pectori, caſeus recens ſalitus cum polenta, folia apij aut ſeridis cum aceto & polenta, ſimiliter & portulacæ folia aut cucurbitæ ramenta.

[*Ad nauſeam & humida ſtomachi vitia, necnon & vomitum.*] Nauſeam, ſtomachi ex nimia humiditate languorem ac vomitum iſta cohibent: polenta in vino bibi- D ta, amygdalæ dulces recentes cum ſuo putamine eſitatę, graminis Parnaſſij ſemen, cuminum Æthiopicum, anethi ſemen, polygoni ſuccus, cichorium in cibis ſumptum, ſicuti & ſeris, eorúmque ſuccus epotus: ſiſymbrium, aut quod cardamine dicitur, potum: lupini dulces E triti cum aceto bibiti, lactucæ illotæ in cibis ſumptæ, earúmque ſemen ex aqua potum, ſimiliter & ſonchi ſemen & flos violæ ex aqua, coſti drachm.j. cum vino. Cochleæ terreſtris Africanæ caro tota ieiuno deuorata, etiam dolores ſtomachi ſedat. Idẽ præſtant cochleæ duæ tréſve quotidie ante cibos a- F lios aſſumptæ: deuorata etiam tota proficit cum ſua teſta, hac circum aſperſa: toſti acinorum nuclei polentæ vice in cibo ſumpti, pulegium cum poſca impoſitum, cyminum ex poſca vel aceto potum, lapathi ſemen duûm triúmve obolorum pondere, acacia cum aqua, lapis qui in Samia terra reperitur, G fœniculi denique ſemen aut expreſſus eo ſuccus, ac iis maximè quibus aceſcit cibus, aut vomitu reiicitur.

[*Ad ſtomachi fluxiones.*] Stomachi fluxiones inhibent,

balaustium ex aceto potum, rubi foliorum succus vel per se, vel ex aqua, aqua igniti ferri iniectione feruefacta, acetum scilliticum absorptum: (oportet autem ab exigua quantitate incipiendo bibere ad cyathũ vsque vnum.) Punicum malum cum aqua frigida, scandicis decoctum, scillæ coctæ tres oboli cũ posca, hypocisthidis drach. j. ex aqua: lens tosta polentæ loco inspersa, eiusdem decorticata grana xxx. deuorata: rosarum denique flos inspersus potui. Cæterùm tentatum fluxione ventriculum irrigare oportet rhois decocto lana succida excepto.

Ad eiusdē subuersiones. Stomachi subuersionibus medetur, passerculorũ stercus potui datũ.

Ad stomachi ex humiditate languorē admouenda. Languentes ex nimia humiditate stomachos roborant hæc, cum cerato myrtino aut rosaceo imposita: rubi folia, absinthium, cupressi folia, coriandrum, cachry, palmula, coroneũ malũ, elate cum palmulis.

Ad inflationēs stomachi. Inflationibus stomachi, & his maximè qui tardè concoquunt, auxilio sunt hæc in potu sumpta: agallochi drach. j. cum vino, aristolochiæ drach. j. cum vino, smyrnij itidem semen cum vino, spinæ albæ radix cum vino, agaricum commanducatum superbibito mero. Ad inflationes stomachi, rhamni spinosi folia trita redige in pastillos, triobolares, è quibus vnum exhibeto febricitantibus cum hydromelitis diluti hemina vna: iis verò qui febre carent, cum vino diluto. Facit etiam ad ileosos & quosuis dolores à flatu: malo siquidem mirum in modum per ructus flatúsque resoluto sanescunt.

Ad cruditates ventriculi. Coctiones promouent: agaricum à cœna commanducatum deuoratúmque, nullo liquore insuper absorpto: aloës drach. j. ante cibum ex aqua sumpta, iuniperi baccę tritæ cum vino, cotonei mali dilutum, xylobalsami decoctum cum seseli, nardi Celticę decoctum cum aceti momento sumptum, iunci odorati decoctum cum rosarum flore haustum, seseli potum. Coctionem denique adiuuat, seridis succus absorptus.

Stomachũ roborantia. Os vẽtriculi confirmát, vua passa & scilla cocta cum melle delincta.

A βαλαύστιον μετ' ὄξους ποθὲν, βάτου χυλὸς φύλλων καθ' ἑαυτὸν καὶ μεθ' ὕδατος, ὕδωρ τὸ ἀπὸ σιδήρου πεπυρωμένου θερμανθὲν· ὄξος σκιλλητικὸν καταῤῥοφούμενον, (δεῖ δὲ ἀπ' ὀλίγου ἄρχεσθαι καὶ πίνειν ἄχρι κυάθου·) ῥοιὰ μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, "σκάνδυκος ἀφέψημα, σκίλλης ἑφθῆς τριώβολον ἐν ὀξυκράτῳ, B ὑποκιστίδος < ά. ἐν ὕδατι. φακὸς πεφωσμένος ἀντὶ ἀλφίτου "ἐπιπλασσόμενος. φακοὶ ἐπτισμένοι λ'. καταπινόμενοι. ῥόδων ἄνθος ἐπιπασσόμενον τῷ πόματι. * Εμβρέχειν δὲ δεῖ τοὺς ῥευματιζομένους στομάχους ἐρίοις οἰσυπηροῖς σὺν ῥοΐ.

σκάνδικος.

Fortè, ἐπιπασσόμενος

XI. Ἀνατροπὰς δὲ στομάχου θεραπεύει, C στρουθίων διαχώρημα διδόμενον ἐν ποτῷ.

XII. Κρατύνει δὲ τοὺς πεπλαδηκότας στομάχους ἐπιτιθέμενα μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης ἢ ῥοδίνης· βάτου φύλλα, ἀψίνθιον, κυπαρίσσου φύλλα, "κόνδον, "κάγχρυ, φοίνικες, μηλοκυδώνιον, ἐλάτη μετὰ φοινίκων.

κόριον fortè. κέγχρος, fortè, hoc est milium.

XIII. Στομάχου δὲ ἐμπνευματώσεις ὠφελεῖ πινόμενα, καὶ τοὺς βραδυπεπτοῦντας D μάλιστα· ἀγαλλόχου < ά. σὺν οἴνῳ, ἀριστολοχίας < ά. σὺν οἴνῳ, σμυρνίου σπέρμα σὺν οἴνῳ, τὸ * ἄνθος, ἢ λευκῆς ῥίζα σὺν οἴνῳ. ἀγαρικὸν διαμασηθὲν ἐπιῤῥοφουμένου ἀκράτου. Πρὸς τὰς ἐμπνευματώσεις τοῦ στομάχου, ῥάμνου τῆς ἀκανθώδους φύλλα λειώσας, ἀνάπλασσον "τριωβολιαῖα, καὶ δίδου ἐν τοῖς E μὲν πυρέσσουσι μεθ' ὑδρομέλιτος κεκραμένου κό. ά. ἀπυρέτοις δὲ μετ' οἴνου κεκραμένου. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς εἰλεώδεις καὶ πᾶν ἄλγημα πνευματικόν· θαυμαστῶς γὰρ δι' ἐρυγῶν καὶ φυσῶν ὑγιεῖς γίνονται.

Subaudi, μεγίστη.

XIIII. Πέψεις δὲ ποιεῖ ἀγαρικὸν διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον ἀπὸ δείπνου, F χωρὶς τοῦ ἀποῤῥοφεῖν τι· ἀλόης < ά. σὺν ὕδατι, καὶ πρὸ τροφῆς· ἀρκευθίδες λεῖαι σὺν οἴνῳ, "μήλου ἀπόβρεγμα. ξυλοβαλσάμου ἀπόζεμα μετὰ σεσέλεως, ἢ νάρδου Κελτικοῦ μετ' ὀξυδίου ληφθὲν, σχοίνου ἄνθους ἀπόζεμα μετὰ ῥόδων ἄνθους πινόμενον, σέσελις G πινομένη. Εὐπεψίαν δὲ ποιεῖ σέριδος χυλὸς καταῤῥοφούμενος.

καταῤῥοφεῖν τι ἄλλο, Moib. Malim ego χωρὶς τοῦ ἐπιῤῥοφεῖν τι.

Suspicatur Gesnerus legendum μήλου, hoc est, mei.

XV. Ῥώννυσι δὲ στόμαχον, σταφὶς, σκίλλα ἑφθὴ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη.

XVI. Τὰς δὲ κισσώσας ὠφελεῖ· ἀνδράχνη ἐσθιομένη, ἑλίκων ἀμπέλου ἀπόβρεγμα πινόμενον, κεδρόμηλα ἐσθιόμενα.

XVII. Ὑποχόνδρια δ' ὠφελεῖ ἐσκληρυσμένα παθόντα χρονίως, μάραθρον πινόμενον. Καὶ καταπλασσόμενα· ἀψίνθιον σὺν κυπρίνῃ κηρωτῇ ἢ φοίνιξιν, λευκανθέμου φύλλα, σκόρδιον σὺν κηρωτῇ, τῆλις ἢ λινόσπερμον σὺν μελικράτῳ, ἢ σάμψυχον ἐν κηρωτῇ.

Τὰ τῶν πυρεσσόντων βοηθήματα.

XVIII. Γλώσσης δὲ τραχύτητας ἐκμαλάσσει ἡδύοσμον λεῖον σὺν μέλιτι· ῥοῦς ἐρυθρὸς ὁμοίως, ῥόδινον σὺν *ὕδατι, ἢ μέλιτι καθ' ἑαυτό.

XIX. Τοὺς δὲ κατὰ περίοδον πυρετοὺς κεχρονισμένους θεραπεύει· χαμαίδρυος φύλλα λεῖα πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς λήψεως πινόμενα, καὶ ὅσα ἐπὶ τριταϊκῶν αὐτίκα ἱστορήσομεν.

XX. Πρὸς δὲ τοὺς τριταϊκοὺς ἁρμόζει πόματα λαμβανόμενα πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας, προεγχριομένων καὶ ἀνατριβομένων τῶν ἄκρων. τριφύλλου σπέρματος κοκκία τρία κηρῷ καταπλασθέντα καὶ καταποθέντα ἐπὶ τρεῖς, τὰ πάντα ἐννέα. ἀρνογλώσσου ῥίζαι ἁδραὶ τρεῖς μετ' οἴνου πινόμεναι, ἱερᾶς βοτάνης τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς ἀφαιρεθὲν, καὶ διδόμενον. ποιεῖ καὶ σίλφιον κηρῷ περιπλασθὲν λευκῷ καὶ καταποθέν. ἐπιρροφείτωσαν δὲ ὕδωρ θερμὸν ἢ οἶνον. ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου κόκκοι τρεῖς σὺν οἴνῳ, ὀνόβρυχις σὺν οἴνῳ, πενταφύλλου φύλλα γ'. μετ' οἴνου ἢ ὑδρομέλιτος ποτιζόμενα, πέπερι λεῖον μεθ' ὕδατος πινόμενον. Περιαφθέντα δὲ ὠφελεῖ τριταίους· λειχὴν ἵππου περιαφθεὶς, ἢ ἀράχνας τὰ ζῶα τρία συναναμαλάξας ἐμπλάστρωσον ἐπιθεὶς ἐν ὀθονίῳ κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων.

XXI. Τεταρταϊκοὺς δὲ ὠφελοῦσιν· ἀρνογλώσσου ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι· ἱερᾶς βοτάνης τέταρτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς ἀφαιρεθὲν καὶ τριβὲν λεῖον σὺν οἴνῳ καὶ δοθέν, ἀσφάλτου < α'. μετὰ καστορίου ὀβολοῦ, γλυκυρρίζης < β'. μεθ' ὕδατος κο. α'. ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου κο. δ'. σὺν

Ad mulierum picam seu malaciam.

Pica laborantibus mulieribus auxilio sunt, portulaca in cibis sumpta, vitis capreolorum dilutum potum, citria mala esitata.

Ad duritiem hypochôdriorum.

Hypochondriis affectu diuturno induratis auxilio est, fœniculum bibitum. Imponuntur verò cataplasmatum more, absinthium cum cerato cyprino aut palmulis, leucanthemi folia, scordium cum cerato, fœnumgræcum aut lini semen cum aqua mulsa, sampsuchum denique cerato exceptum.

Febricitantium remedia.

Ad linguæ asperitatem.

Linguam scabram asperámve emolliût ac læuigât, mêta trita cum melle, rhus erythros dictus, quo ad obsonia vtuntur, rosaceum cum aqua, aut mel per se.

Ad quotidianas febres.

Diuturnas febres quæ[quotidianis]redeunt circuitibus, sanât, chamædryos folia ante accessionem hora vna pota, & quæcunq; mox in curâdis tertianis cômemorabimus.

Ad tertianas.

Tertianis febribus hæc conueniunt hora vna ante accessionem assumpta, priùs tamen vnctione frictionéque partium extremarum adhibita: trifolij seminis grana cera obuoluta nouem, nempe terna ternis deuorata vicibus: plantaginis radices succulentæ tres in vino potæ, verbenacæ supinæ tertium à terra geniculum decerptum & exhibitum. Confert & silphium cera candida obuolutum ac deuoratum, superbibita tamen aqua calida aut vino: heliotropij maioris grana tria cum vino, onobrychis cum vino, quinquefolij folia trita cum vino aut aqua mulsa pota: piper denique tritum ex aqua potum. Sed & amuleta tertianis febribus auxilio sunt, vti lichen equorum appensus, itidémque aranei tres contriti linteolo inditi, frontíque ac temporibus adhibiti.

Ad quartanas.

Contra quartanos circuitus auxilio sunt, plâtaginis radices quatuor in vino bibitæ: verbenacæ supinæ quartum à terra geniculum decerptum, cum vino tritum & exhibitum: bitumi nis drach.j.cum castorei obolo, glycyrrhizæ drachmæ duæ cum aquæ hemina vna, heliotropij maioris grana quatuor cum vino,

vino, cimices è cubilibus quatuor cauis fabarum inditi ac deuorati, quinquefolij quatuor folia ex aqua mulsa aut vino, hyperici coreos appellati semen cum vino: pota quoque vrina cuique sua cyathorum quatuor mensura, vomitu prius euacuatos iuuare traditur: sed illam in fictili vase asseruari oportet. Idē facit impubis pueri vrina quinquies hausta. Quartanas finit oxyporon aliquod ante accessiones toti corpori illitum, poto deinde generis eiusdem medicamento. Aliud: radicis libanotidis sesquidrachmam in vini dimidia hemina paulò ante febrilem accessum exhibeto: ac vt ne rigore prehendatur æger, aliquo pingui præunctum & vndique coopertum quiescere sinito, dū copiosus erumpat sudor.

Ad quosuis febrium circuitus & rigores.

Ad omnes in communi circuitus ac rigores faciunt hæc sudores mouentia: smyrnij semen cum vino, laserpitij agrestis ac domestici liquor melle cocto circumlitus ac deuoratus, rutæ syluestris & satiuæ semen cum vino, radicis aristolochiæ drach. j. cum vino, myrrha ad fabæ magnitudinem, piper cum vino, iridis drach. ij. cum vino, hipposelini semen drach. j. pondere cum vino: similiter & hyperici, calaminthæ decoctum cum castorio, laserpitij semina cum nasturtio & ouo, vel pipere ac ruta, opopanacis drach. j. vel panacis drach. ij. seseli cum panace ac pipere in vino potum, ferulæ semen simili modo, verbasci radix in vino, radicis quinquefolij succus cum vino: canini stercoris sicci quantum sat esse coniectura videbitur, ex aceto bibitum.

Ad febres inordinatas.

Diuturnis & inordinatis febribus conuenit epotum ius è vetere gallinaceo, cuius ventri sal salsamentúmve inditū incoctúmque fuerit.

Ad quosuis febrium rigores illinenda.

Febribus cum rigore certo statóque circuitu redeuntibus ista cōferunt ex oleo trita, & ante accessiones illita, quippe quæ corpus excalfaciant sudorésque cieant: viticis semen, libanotidis semen, salis flos, lixiuium ficulneum, nitrum aut spuma nitri, baccæ lauri, pyrethrum, smyrnij quod hipposelinum dicitur semen, hypericum,

A οἴνῳ, κόρεις (δ) τῆς κλίνης δ΄. ἐντεθέντες εἰς τὰ τῶν κυάμων βρώματα καὶ καταποθέντες, πενταφύλλου φύλλα δ΄. μεθ᾽ ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου, ὑπερικοῦ τοῦ κόρεως λεγομένου τὸ σπέρμα μετ᾽ οἴνου. ἱστορεῖται δὲ καὶ οὖρον ὠφελεῖν τὸ ἴδιον πινόμενον κυάθοις δ΄. πρὸς ἐμεμεκόσι πλῆθος· δεῖ δὲ φυλάσσειν αὐτὸ ἐν σαμνίῳ. B Τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ παιδὸς οὖρον ἀφθόρου μέχρι πέντε πόσεων. Τεταρταῖον δὲ παύει περὶ τῆς ἐπισημασίας ὀξυπόρου χρῖσις καθ᾽ ὅλον τὸ σῶμα, καὶ μετὰ τούτου πόσις τοῦ αὐτοῦ φαρμάκου. ἢ λιβανωτίδος ῥίζης < α΄ ς΄. ἐν οἴνου ἡμικοτυλίῳ μικρῷ πρότερον τῆς λήψεως. καὶ συμπεριβάλλων ἀ- C φὲς ἡσυχάσαι, καὶ οὐ μὴ *ῥιγῶσι προσαναλείφεσθαι λίπει, καὶ ἱδρῶσι πολύ.

XXII. Κοινῶς δὲ πρὸς πάσας περιόδους καὶ ῥίγη ποιεῖ κινοῦντα ἱδρῶτας· σμυρνίου σπέρμα μετ᾽ οἴνου, ὀπὸς σιλφίου ἀγρίου καὶ ἡμέρου μέλιτι ἑφθῷ περιχριόμενος καὶ καταπινόμενος, πηγάνου ἀγρίου καὶ ἡμέρου D σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἀριστολοχίας ῥίζης < α΄. σὺν οἴνῳ· σμύρνης ὅσον κύαμος, πέπερι σὺν οἴνῳ, ἴριδος < β΄. σὺν οἴνῳ, ἱπποσελίνου σπέρματος < α΄. μετ᾽ οἴνου, ὑπερικοῦ ὁμοίως, καλαμίνθης ἀπόζεμα σὺν καστορίῳ, *ὀποῦ φύλλα σὺν καρδάμῳ καὶ ᾠῷ, ἢ πεπέρει καὶ πηγάνῳ. ὀποπάνακος < α΄. ἢ πάνα- E κος < β΄. σέσελι μετὰ πάνακος καὶ πεπέρεως σὺν οἴνῳ ποθὲν, νάρθηκος σπέρμα ὁμοίως, φλόμου ῥίζα ἐν οἴνῳ, πενταφύλλου ῥίζης χυλὸς σὺν οἴνῳ, κόπρος κυνεία ξηρὰ στοχασμῷ μετ᾽ ὄξους πινομένη.

XXIII. Πρὸς δὲ τοὺς χρονίους καὶ ἀτάκτους πυρετοὺς ἁρμόζει ἀλεκτρυόνος πα- F λαιοῦ ζωμὸς, ἁλῶν ἐν τῇ γαστρὶ αὐτοῦ *διαγαγόντων, ἢ ταρίχους, καὶ συνεψηθέντων, πινόμενος.

XXIIII. Συγχριόμενα δὲ μετ᾽ ἐλαίου λεῖα ἐπὶ τῶν μετὰ ῥίγους περιοδικῶν πυρετῶν ὠφελεῖ περὶ τῆς ἐπισημασίας θάλποντα τὸ σῶμα, καὶ ἱδρῶτας κινοῦντα· *ἄ- G γνου σπέρμα, λιβανωτίδος σπέρμα, ἁλὸς ἄνθος, συκίνη κονία. νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον, δαφνίδες, πύρεθρον, σμυρνίου τοῦ ἱπποσελίνου καλουμένου σπέρμα, ὑπερικὸν,

Ἡμέναις, Moibanus, &c. Gesn. mauult κυάθοις δ΄. πλῆθος προεμημεκόσι.

ῥιγῶσι, Moibanus: qui & sequentia duo verba redundare putat.

Silphii foliorum succus, Moibanus: quasi legatur, ὀπὸς φύλλων. At Gesnerus laserpitii semina hîc desiderari autumat.

Fortè, καταρραφέντων, aut, ἐμβληθέντων.

Aet. 2. tetr. s. 1. cap. 88. Dioscoridem citans, primo loco trochiscos è floribus chamæmeli proponit, vsus tempore oleo diluendos.

καλαμίνθη, κάχρυ ὀλίγον, καστόριον, κόνυζα, κόστος, σαγάπηνον, κνίδιος κόκκος μετὰ νίτρου καὶ ἐλαίου καὶ ὄξους, λύκαψος σὺν ὕδατι θερμῷ, σαμψύχινον, ἴρινον, μετώπιον, γλαυκίνον, κύπρινον, χαμαίδρυς, χαμαίπιτυς, συκαμίνου ὀπὸς, σαφὶς ἀγρία.

XXV. *Μιγνύμενα δὲ κόποις ὠφελεῖ· ἅλες, νίτρον, ὀνόβρυχις, σισύμβριον, "χαμαιλέων, ἀμμωνιακὸν, πράσιον, ὀρίγανον, καππάρεως ῥίζα, σικύου ἀγρίου ῥίζα· τέφρα κληματίνη, ὄστρακον ἀφ' ἴπνου, ἀριστολοχίας πάλη, ὀποβάλσαμον, κεκαυμένος χαλκὸς, λεπὶς χαλκοῦ καὶ τὰ δριμέα ἀρώματα, βολβοὶ λεῖοι καταχριόμενοι σὺν πεπέρει καὶ ἀμμωνιακῷ, ἢ κηρωτὴ ὑγρὰ κυπρίνη, Κομμανικὸς λίθος εἰς ἔλαιον ἀποτριβόμενος καὶ συγχριόμενος.

Ὑαλίσκος, Moibanus &c. Gesn. manule καὶ δοτ... [margin note partly illegible]

χαμελαία, Moibanus.

XXVI. Ἀτροφοῦντας δὲ ὠφελεῖ, ὀρόβου φρυκτοῦ μέγεθος ὅσον κάρυον Ποντικὸν ἐν μέλιτι πρὸ τῆς τροφῆς διδόμενον.

XXVII. Ἵστησι δὲ ἱδρῶτας ἐπὶ τῶν διαφορουμένων "καταπλασσόμενα· γῆ Σαμία, γύψος, λιθάργυρος, κηκὶς, σχιστὴ, μυρρίνη, θεῖον ἄπυρον, ἔλαιον τὸ ἐξ ἀγριελαίας, μυρσίνινον, τερμίνθινον, οἰνάνθινον, ῥόδινον, μήλινον, σχίνινον. Καταχριόμενα δὲ ἵστησι· μάννα καὶ ἄμυλον σὺν ὠοῦ τῷ λευκῷ. "ἢ ὠοῖς λείοις σὺν πεπέρει καὶ κνίδης σπέρματι, καὶ κηρῷ ὀλίγῳ, καὶ κόμμει, καὶ ὀνώνιδος σπέρματι, καὶ νίτρῳ ὀλίγῳ.

Moib. legisse videtur, καταπασσόμενα.

βολβὸς λευκὸς legitur apud Aëtium, bulbus candidus: nisi fortè mendum subest.

XXVIII. Καρδιακοὺς δὲ ὠφελεῖ καταπλασσόμενα κατὰ τοῦ στομάχου· βάτου φύλλα μετὰ κηρωτῆς ὀλίγης ἢ ἄρτου, μυρσίνης φύλλα ἢ μύρτα, ἢ ἕλικες ἀμπέλου, ἢ ἀρνόγλωσσον σὺν ἄρτῳ ἢ κηρωτῇ ὀλίγῃ, μῆλα κυδώνια, φοίνικες, σέρις ἀγρία καὶ ἥμερος. Καὶ ἐνέματα δὲ ὠφελίμως παραλαμβάνεται, πτισάνης χυλὸς καθεψημένος, ἀκροκωλίων ἢ ποδῶν μετ' οἴνου, ἢ ὠοῖς ὠμοῖς σὺν οἴνῳ. Καταχρίεται δὲ αὐτῶν τὰ ἄκρα ὠφελίμως κηρωτῇ ὑγρᾷ μετὰ νάπυος λείου ἢ ξηρῷ διατεθεὶς οἴνῳ.

Addit Moib. ἀφέψημα, & mox subdit, ὠὰ ὠμά. ἢ ξηρᾷ διαθεῖσῃ οἴνῳ, Moib:

Τῶν περὶ τὸν πνεύμονα καὶ θώρακα παθῶν βοηθήματα.

XXIX. Αἵματος δὲ ἀναγωγὴν θεραπεύει πινόμενα· ἀγαρικοῦ τριώβολον ἐν οἴνῳ, ἀδιάντου

Diosc. 3. de mat. med. cap. 1. μεθ' ὕδατος, ex aqua.

calamintha, cachryos momentum, castorium, conyza, costus, sagapenum: granum Cnidium cum nitro, oleo & aceto: lycopsis cum aqua calida: vnguenta sampsuchinum, irinum, metopium, glaucinum, cyprinum: chamædrys, chamæpitys, sycomori liquor, & staphisagria.

Ad lassitudines.

Lassitudinibus conferunt mixta hæc: sal, nitrum, onobrychis, sisymbrium, chamelæa, ammoniacum, marrubium, origanum, capparis radix, cucumeris agrestis radix, cinis sarmentitius, testa fornacea, aristolochiæ pollen, opobalsamum, æs vstum, squama æris, & aromata acria, bulbi triti illiti cum pipere & ammoniaco, ceratum cyprinum liquidius, lapis Comanicus in oleum detritus & inunctus.

Ad atrophiam.

Cibum non sentientibus, quippe quorum corpora non aluntur, auxilio est, eruum tostum in nucis auellanæ magnitudinem melle collectum, & ante cibos exhibitum.

Ad sudores diaphoreticos.

Sudores in iis qui exoluuntur cohibent inspersa hęc: terra Samia, gypsum, argenti spuma, galla, scissile alumen, myrtus, sulphur viuum, oleum agrestis oleæ, myrtinum, terebinthinum, œnanthinum, rosaceum, melinum & lentiscinum. Eosdem hæc illita sistunt: manna & amylum cum oui candido: bulbi triti cum pipere & vrticæ semine, ceræ momento, gummi, ononidis semine & pauco nitro.

Ad cardiacum affectum.

Cardiacos iuuant hæc stomacho in modum cataplasmatis imposita: rubi folia cum pauco cerato vel pane, myrti folia aut baccæ, vitium capreoli, plantago cum pane aut cerato modico, mala cotonea, palmulæ, intubus agrestis & satiuus. Quin & vtiliter infunduntur enemata è ptissanæ decoctæ cremore, è partium extremarum pedúmve decocto in vino, aut ex ouis crudis cum vino. Sed & ægrorum extremæ partes commodè inunguntur cerato liquido cũ trito sinapi, aut sicco quod vino dissoluatur.

Pulmonis thoracísque affectuum remedia.

Ad sanguinis reiectionem.

Sanguinis reiectioni medentur in potu sumpta hæc: agarici trium obolorum pondus in vino, adianti

ſuccus cũ aceto cyathi vnius quantitate per interualla multa abſorptus: ſimiliter & ſucci è polygono, ſemperuiuo, plantagine, rubo, portulaca aut vitium capreolis: balauſtium cum poſca, mentæ ſuccus per ſe & cum poſca vel aqua, clymeni ſuccus trium obolorum pondere ex aqua, cupreſſi pilulæ ex aqua tritæ & potæ, lyſimachia herba eiuſdémque ſuccus, myricæ fructus tritus eiuſdémque cortex, ferulæ medulla & œnanthe ſicca.

Ad reiectiones diuturnas.

Diuturnas autem reiectiones ſiſtunt, porri ſemen, myrti ſemen potum ex aqua, vel potiùs myrti baccarum ſucco, vitex trioboli põdere cum poſca, roſarum capita trita ex aqua, ſymphytum petræum eiuſdémque ſemen, ſpinæ albæ radix drach. j. pondere cum oxycrato pota, althææ radicis decoctum: glutinum è zea coctum, quale librarium eſt, delinctum: confert & cum menta. Aliud: farinæ hordeaceæ per linteolum in ſuccum ſolutæ dimidium cyathum, addita etiá menta, exhibeto. Valent & hypociſtidis ſuccus cum thuris momento, amygdala pota cum aqua frigida, amygdala amara cum amylo & menta ex aqua bibita, portulaca in cibis ſumpta, arctij radix trium obolorum pondere cum poſca & pineis nucleis xl. aſpalathi ſuccus cum oxycrato, rubi ſuccus, Samiæ terræ aſter ex aqua: membranaceum id quod in quercu inter caudicem & corticem medium interiacet, ferueſactum: aut pellicula quæ glandem proximè contegit ſimiliter ferueſacta, cornu cerui vſtum cum poſca, caſtanearum decoctum, ſalicis fructus cum vino, centaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ folia drach. ij. pondere cum vino, corallij drach. j. ex aqua, leucographidis tãtundem ſimili modo, lapis hæmatites cũ ſucco Punici, oſtracites lapis drach. j. pondere cum aqua, deglutitus è commanſa maſtiche ſuccus, cotoneorum flos ex poſca tritus, rubricæ Lemniæ drach. j. ex aceto, liqueſcens è tragacantha linguę ſubdita ſuccus, tragij ſemen cum vino, quinquefolij è radice ſuccus cum poſca, ſuber è veteribus calcea-

A χυλὸς καταῤῥοφούμενος ἐν ὄξει ὅσον κύαθος α´. κἂν ἐκ διαστημάτων ἢ πάλιν, ἢ πολυγόνου χυλὸς, ἢ ἀειζώου, ἢ ἀρνογλώσσου χυλὸς ὁμοίως, ἢ βάτου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ βαλαύστιον σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ ἡδυόσμου χυλὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ σὺν ὀξυκράτῳ ἢ ὕδατι, περικλυμένου χυλοῦ τριώβολον μεθ' ὕδατος, B κυπαρίσσου σφαιρία μεθ' ὕδατος λεῖα πινόμενα, λυσιμάχιος πόα καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ, μυρίκης καρπὸς λεῖος καὶ φλοιὸς αὐτῆς, νάρθηκος ἐντεριώνη, οἰνάνθη ξηρά.

XXX. Πρὸς δὲ τὰς πολυχρονίους ἀναγωγὰς ἰσχύει, πράσου καρπὸς, μύρτου σπέρμα μεθ' ὕδατος ποθὲν, μᾶλλον δὲ μετὰ μύρτων χυλοῦ, C ἄγνου τριώβολον μετ' ὀξυκράτου, ῥόδων κεφαλαὶ λεῖαι μεθ' ὕδατος, σύμφυτον πετραῖον καὶ ὁ καρπὸς, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζης ∠ α´. μετ' ὀξυκράτου, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα. κόλλα ἀπὸ ζειᾶς ἑψηθεῖσα, ὡς εἰς βιβλία, ἐκλειχομένη· ἁρμόζει καὶ σὺν ἡδυόσμῳ, ἢ ἀλεύρου κριθίνου κυάθ. ϛ´. χυλίσας δι' ὀθονίου καὶ μίξας ἡδύοσμον δίδου. D ὑποκιστίδος χυλὸς μετὰ λιβανου ὀλίγου, ἀμύγδαλα πινόμενα μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, ἀμύγδαλα πικρὰ μετ' ἀμύλου καὶ ἡδυόσμου πινόμενα μεθ' ὕδατος, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, ἀρκτίου ῥίζης τριώβολον μετ' ὀξυκράτου καὶ στροβίλου κόκκων μ´. ἀσπαλάθου χυλὸς μετ' ὀξυκράτου, E βάτου χυλὸς, γῆς Σαμίας τὸ ἀστέριον σὺν ὕδατι. δρυὸς δὲ μεταξὺ τοῦ πρέμνου καὶ τοῦ φλοιοῦ ὑμενῶδες ἀποζεσθέν· ἢ ὁ περὶ τὴν βάλανον ὑμὴν ὁμοίως ἀποζεσθείς. κέρας ἐλάφου κεκαυμένον σὺν ὀξυκράτῳ, καστάνων ἀφέψημα, ἰτέας καρπὸς σὺν οἴνῳ, κενταυρίου τοῦ F μεγάλου ῥίζης ∠ β´. σὺν οἴνῳ, κέστρου φύλλων ∠ β´. σὺν οἴνῳ, κορείου δραχμὴ μεθ' ὕδατος, λευκογραφίδος ∠ α´. ὁμοίως, αἱματίτης λίθος σὺν χυλῷ ῥοιᾶς, ὀστρακίτου λίθου ∠ α´. μεθ' ὕδατος, μαστίχη διαμασωμένη καὶ τοῦ χυλοῦ καταπινομένου, κυδωνίων ἄνθος μετ' ὀξυκράτου λεῖον, μίλτου Λημνίας G ∠ α´. σὺν ὄξει, τραγάκανθον ὑποχυλιζόμενον, τραγίου καρπὸς μετ' οἴνου, πενταφύλλου τῆς ῥίζης ὁ χυλὸς σὺν ὀξυκράτῳ, φελλὸς ὁ ἐκ τῶν παλαιῶν κερα-

διαστημάτων πολλῶν, Moibanus.

κλυμένου.

Diosc. 3. de mat. med. cap. 102.

σὺν οἴνῳ, ex vino.

Cyathos sex, Moibanus. Sed fortè cyathum ϛ´. i. semis legere præstabit. nam & aridorum mensura cyathus est. Gesn.

Ita Diosc. 3. de mat. med. si adsit febris: sin minus, ex aqua.

κοραλλίου mauult Moibanus.

καττυμάτων Moib.

ἢ ἄκαυσος, Moib. μίων κεκαυμένος καὶ ἄκαυτος λεῖος μετ' ὀξυκράτου πινόμενος, κονία πινομένη, γάλα θηλαζόμενον γυναικεῖον καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ὑποφθινόντων. Ἐπιτίθεται δὲ ὠφελίμως κατὰ τοῦ θώρακος ἐπὶ τῶν αἱμοπτοϊκῶν· σπόγγος ἐξ ὀξυκράτου, εἰ πολὺς εἴη ὁ ῥευματισμὸς ἢ τὰ στύφοντα, οἷον ἂν εἴη σέρις, πολύγονον, ἀνδράχνη, κυδώνια, βάτος, φοίνικες, σίδια, μυρσίνη· ταῦτα μετ' ἄρτου ἢ ἀλφίτου.

ταῦτα δὲ, subaudio, ἐπιτίθεται

XXXI. Τὰς μὲν βῆχας προσφάτους ἀσύμφορόν ἐστι θεραπεύειν. δι' ὑδροποσίας γὰρ καὶ οἰκείου τροφῆς τῆς διὰ ῥοφήματος εὐχερές ἐστι θεραπεύειν. Χρονιζούσας δ' ἰᾶται ταῦτα πινόμενα· ἀκάνθης ῥίζης < α. μετὰ μέλιτος, ἀρκευθίδες ε. ἢ ς'. ἢ ζ. ἢ η. κεδρίδες πινόμεναι σὺν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ, ἀσφοδέλου ῥίζης < α. μετ' οἴνου, ἄσφαλτος δίκην καταποτίου λαμβανομένη, βακχάριδος ἀφέψημα σὺν ὕδατι, βαλσάμου καρποῦ δραχμὴ σὺν οἰνομέλιτι, δαφνίδες δύο λεῖαι σὺν ὕδατι, ἐλξίνης χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον κύαθον, σμύρνης κυάμου μέγεθος καταπινόμενον, σμυρνίου ῥίζα καταπινομένη. θύμου, ἢ θύμβρας, ἢ ὑσσώπου ἀπόζεμα ἢ ἀφέψημα μετὰ μέλιτος καὶ σύκων ξηρῶν. ἱππούριδος χυλὸς ἢ ἀφέψημα, ἢ ἰσοπύρου μετὰ μελικράτου, ἢ κάρυα Ποντικὰ πινόμενα μετὰ μελικράτου καὶ πεπέρεως, * καυκαλίδος ῥίζα μασωμένη, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζης < β'. σὺν οἴνῳ, κόμμι ἀμυγδαλῆς πικρᾶς ἢ κερασίων ἢ κοκκυμήλων μετὰ κράματος, λάδανον σὺν στύρακι ἀντὶ καταποτίου, καὶ αὐτὸς ὁ στύραξ καθ' ἑαυτόν, λυκίου Ἰνδικοῦ κυάμου τὸ μέγεθος ὁμοίως. μηκώνιον σὺν στύρακι καὶ σμύρνη ἴσοις ἀναπλασσόμενα εἰς ὀροβιαῖα μεγέθη, ἀναλαμβανόμενα μετὰ τροφὴν γ'. ἐπιρροφουμένου ὕδατος εἰς κοίτην ἀβλαβῶς δίδοται. μαστίχη λεία ποιεῖ καταπινομένου τοῦ χυλοῦ, οἰνάνθης τῆς πόας καρπὸς καὶ φύλλα καὶ καυλὸς σὺν οἴνῳ ἢ σὺν οἰνομέλιτι, ὀπόφυλλον μετὰ πράσου καὶ ὄξους, ὀπὸς, ἢ θεῖον ἄπυρον, ἢ σαγάπηνον, ὀπὸς σὺν ᾠῷ

κύαθον.

ἀπόζεσμα forte, ne idem repetatur.

κερασίου ἢ κοκκυμηλέας.

Hæc vox forte redundat.

A mentorum soleis, seu vstum seu etiam non vstum, tritum & è posca bibitum, lixiuium potum, lac denique muliebre ex ipsa mamma suctum, id quod præcipuè tabescentibus confert. Foris verò sanguinem excreantium pectoribus vtiliter imponitur spongia ex posca, siquidem vehemens est fluxio: sic B & adhibentur astringentia, qualia fuerint, intubus, polygonum, portulaca, cotonea, rubus, palmulæ, cortices mali Punici, myrtus: hæc autem cum pane polentáve imponuntur.

Tusses quidem recentes curare superuacaneum est, cùm & aquæ potu & conueniente cibo qui in C sorbitionibus offertur iis mederi sit facile: diuturnis autem tussibus hæc assumpta medentur: acanthi radicis drach. j. cum melle, iuniperi baccę quinque, sex, septem octóve: cedri fructus poti cum vino aut aqua mulsa, asphodeli radix drach. j. pondere cum vino, bitumen catapotij instar deuoratum, baccharidis D decoctum ex aqua, balsami fructus drach. j. pondere cum vino mulso, lauri baccæ binæ tritæ cum aqua, helxines succus mensura cyathi absorptus, myrrha fabæ magnitudine deglutita, smyrnij radix deuorata: thymi, thymbræ aut hyssopi dilutum decoctúmve cum melle & caricis: equiseti succus aut de E coctum, isopyri decoctum ex aqua mulsa, nuces auellanæ in aqua mulsa potæ adiecto pipere, caucalidis radix commanducata, galbanum catapotij instar assumptum, cētaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino: gummi amygdali amaræ aut cerasi aut pruni cum vino diluto: ladanum cum styrace in F star catapotij sumptum, atque ipse etiam styrax per se: similiter & lycium Indicum fabæ magnitudine. Meconium cum styracis & myrrhę partibus æquis in pastillos granorum erui magnitudine conformatur, è quibus tres à cibo sub horam sǫmni aqua superbibita tutò exhi G bentur. Confert & mastiche trita, deglutito inde succo: item œnanthes herbæ folia, semen & caulis cum vino aut œnomelite, laserpitij semen cum porro & aceto, sulphur viuum aut sagapenum, laser in ouo

Ad tusses veteres.

ſorbili ſumptum, ſaluia in ſorbitione hauſta: ari radix cocta in ſorbitione, ac eadem etiam per ſe in cibo ſumpta: ſimili quoque modo dracunculi radix, vuæ paſſæ detractis vinaceis eſitatæ, mel coctum inſtar catapotij deuoratum: acetum ſcilliticum abſorptum, (ſed recentes tuſſes acetum irritat.) panacis aut peucedani è radicibus decoctum aut eorundem liquor deuoratus: marrubij decoctum cum melle: porrum coctum in cibo ſumptum, ex eodem ſuccus expreſſus hauſtus: ſandaracha cum cera inſtar catapotij aſſumpta, ſeſeli cum vino potum, ſcillæ coctæ drach. j. cum aceto mulſo aut vino mulſo, allium ſeu coctum ſeu crudum in cibo ſumptum, caricæ ſuper prunis aſſatę inſperſo pipere, chamędryos decoctum, palmulæ caryotæ in vino maceratæ, deindéque toſtæ ſuperinſperſo pipere: bryoniæ radix alba in puluerem contrita & pauco melle cocto excepta, inſtar catapotij deuorata: eſt enim acris: fœnigræci decoctum ex aqua diebus quindecim cyathi meſura potum: eryſimum aut naſturtium diei vnius ſpatio præmaceratum, deindéque in ptiſſana coctum & abſorptum. Aliud ad tuſſiculam: pulegium præbe manducandum: aut hyſſopum ex vino tepido propinato ieiuno, & ſuperdormiat. Aliud: hederæ acinis, ligno aut foliis tuſſi fluxioníque obnoxium fumigato, & ſanabitur: aut reſinam cum vino vetere, aut cannabis agreſtis ſemen ex aqua propinato: aut cedriá cum vino ieiunis potui dato, aut arſenicum cum ouo ſorbili exhibeto, aut ſulphur viuum ſimili modo. Aut: fœnumgræcum, hyſſopum aut pulegium ex poſca decoquito, & ieiuno propinato. Aut: oleæ laurique folia tuſa tritaque tribus matutinis ternum cochlearium menſura potui dato. Tuſſes quæ cum vehemēti ſunt defluxione, iuuat, equina ſpuma pota cum aquæ dimidia hemina. Validas tuſſientium excreationes adiuuat, vinum in excauata ſcilla per noctem relictum & vigente tuſſi exhibitum: ſumatur vero per cannulam & parciore quantitate, propter acrimoniam: confert & acetum ſcillinum abſorptum.

ῥοφητῷ λαμβανόμενος, ἐλελίσφακος ἐν ῥοφήματι λαμβανόμενος· ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐν ῥοφήματι, καὶ καθ' ἑαυτὴν ἑφθὴ ἐσθιομένη· ἢ δρακοντίου ῥίζα ὁμοίως, σταφίδες ἐκγιγαρτισθεῖσαι καὶ ἐσθιόμεναι, μέλι ἑφθὸν ἀντὶ καταποτίου λαμβανόμενον, ὄξος σκίλλινον καταρροφούμενον· τὰς δὲ προσφάτους ἐρεθίζει τὸ ὄξος. πάνακος ἢ πευκεδάνου ῥίζης ἀφέψημα, ἢ ὀπὸς ὁ τούτων καταπινόμενος, πρασίου ἀπόζεμα σὺν μέλιτι, πράσον ἑφθὸν ἐσθιόμενον, καὶ τὸ χύλισμα αὐτοῦ καταπινόμενον. σανδαράχη σὺν κηρῷ ἀντὶ καταποτίου, σέσελι σὺν οἴνῳ πινόμενον, σκίλλης ἑφθῆς < α. σὺν ὀξυμέλιτι ἢ οἰνομέλιτι, σκόροδον ἑφθὸν ἢ ὠμὸν ἐσθιόμενον, σῦκα ξηρὰ ὀπτηθέντα ἐπ' ἀνθράκων ἐμπεπασμένα πεπέρει, χαμαίδρυος ἀφέψημα. *καρυωτοὶ βραχέντες ἐν οἴνῳ, ἔπειτ' ὀπτώμενοι ἐπιπασθέντος πεπέρεως. βρυωνίας ῥίζα λευκὴ, ξηρὰ, λεία, καὶ ὀλίγῳ μέλιτι ἑφθῷ ἀναληφθεῖσα ἀντὶ καταποτίου. ἔστι γὰρ δριμεῖα. τήλεως κύαθος ἑψηθεὶς μεθ' ὕδατος καὶ πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας ιε. ἐρύσιμον ἢ κάρδαμον προβραχὲν ἡμέραν α. εἶτα ἐν πτισάνῃ ἑψηθὲν καὶ ῥοφούμενον. Ἄλλο πρὸς βηχίον. *Λίνων δίδου διαμασήσασθαι, ἴσω μετ' οἴνου χλιαροῦ δίδου πιεῖν νήστει, καὶ κοιμάσθω. *ἢ κισσοκόκκια, ἢ ξύλα, ἢ φύλλα κάπνιζε τὸν βηχικὸν καὶ συρρέοντα, καὶ ἰᾶται. ἢ ῥητίνῃ σὺν οἴνῳ παλαιῷ πότιζε, ἢ *ἀγριοκαννάβου σπέρμα πότιζε μεθ' ὕδατος, ἢ κεδρίαν πότιζε νήστεις μετ' οἴνου, ἢ ἀρσενικὸν *καὶ μετ' ὠοῦ ῥοφητοῦ δίδου φαγεῖν, ἢ θεῖον ἄπυρον ὁμοίως, ἢ *τῆλιν ὑσσώπου, γλήχων μετ' ὀξυκράτου ἑψήσας δίδου πιεῖν νήστει. ἢ ἐλαίας φύλλα καὶ δάφνης κόψας καὶ λειώσας δὸς πιεῖν γ'. πρωΐας κοχλ. γ'. Τὰς δὲ μετὰ ῥευματισμοῦ πολλοῦ ὠφελεῖ ἀφρὸς ἵππειος μεθ' ἡμικοτυλίου ὕδατος πινόμενος· Τὰς δὲ σφοδρὰς *ἐπιπλώσεις ἐν τοῖς βηχικοῖς ὠφελεῖ οἶνος ἐν σκίλλῃ γλυφείσῃ διανυκτερεύσας, καὶ διδόμενος κατὰ τὰς *ἐπιθέσεις τῆς βηχός. σίφωνι δὲ λαμβανέσθω, καὶ ὀλίγος διὰ τὴν δριμύτητα. ὠφελεῖ καὶ ὄξος σκίλλινον καταρροφούμενον.

Γλήχωνα & mox pro ἴσω, ὑσσώπου.

Κισσοῦ κοκκίοις, & mox ἢ ξύλοις, ἢ φύλλοις &c.

ἀγριοκαννάβεως σπέρμα πεῖψας in Euporiſtis Galeno attributis.

καὶ videtur expungendum.

τῆλιν, ἢ ὕσσωπον, ἢ γλήχωνα.

Expirationes, Moibanus, quaſi ἐκπνόσεις legerit.

Ἄλλο βηχικόν. Πᾶσι δὲ τοῖς βήττουσιν ἁρμόζει βούτυρον μετὰ μέλιτος καὶ κυμίνου βραχέως. ἕψεται δὲ τὸ βούτυρον ἴσον τῷ μέλιτι, τοῦ πλήθους τοῦ μέλιτος προαφριζομένου, καὶ οὕτω προσβάλλεται τὸ κύμινον. ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ φθισικῶν.

XXXII. Ἐκλειχόμενα δὲ ὠφελεῖ. δρακοντίου ῥίζα ἑφθὴ μετὰ μέλιτος, ἀμύγδαλα πικρὰ "μετ' ἐλελισφάκου σὺν μέλιτι θερμαινόμενα. ἢ θύμβρα, ἢ ὕσσωπον, ἢ στοιχὰς σὺν μέλιτι. λινόσπερμον λεῖον σὺν ἴριδι καὶ καρύοις πικροῖς καὶ μέλιτι, κνίδης σπέρμα ὁμοίως. πίσσα, πισσέλαιον ὁμοίως, πράσιον ξηρὸν ἢ καὶ ὑγρὸν λεῖον σὺν μέλιτι· ἢ ῥητίνη πιτυΐνη ὑγρὰ, ἢ τερμινθίνη ἐκλειχομένη, σκόρδιον σὺν καρδάμῳ ἢ ῥητίνῃ καὶ μέλιτι. στρουθίου κοχλιάριον σὺν μέλιτι. τραγορίγανον σὺν μέλιτι. τραγάκανθον ὑποχυλιζόμενον, φλόμου ῥίζα σὺν μέλιτι, μελάνθιον λεῖον βεβρεγμένον ἀναληφθὲν σταφίδος σαρκὶ, ἢ "φοινίκων, ἢ γλυκύων.

Sic Plinius, lib. 23. cap. 8. at Dioscor. 1. de mat. med. σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι, 'cum melle & lacte.

φοινίκων γλυκέων, Moib.

XXXIII. Ὑποθυμιώμενα δὲ ὠφελεῖ χρονίας βῆχας, καὶ διὰ καλαμίνου σίφωνος καὶ ἄμβικος τετρημένου κατὰ τὸν πυθμένα, δι' οὗ καὶ ὁ σίφων καθιέμενος ἀναπέμπει εἰς τὸ στόμα τὸν ἀτμόν· ἀρσενικὸν, "σανδαράχη λεῖα, βραχέντα ὕδατι καὶ πλασθέντα τῷ μεμετρημένῳ ἄμβικι, περιτιθεμένου τῷ πυρὶ τοῦ ἄμβικος. βηχίου φύλλα θυμιώμενα, θεῖον ἄπυρον, κάλαμος ἀρωματίτης καθ' ἑαυτὸν καὶ σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, πρόπολις, σανδαράχη σὺν ῥητίνῃ "ἢ τερμινθίνῃ, ἄσφαλτος, "λιβανωτὸς σὺν ῥητίνῃ, σκίλλα ξηρὰ, ἐρύσιμον, ἔλαιον κέδρινον, κενταυρείου ῥίζα, μαράθρου καρπός.

" interserit Moibanus. At Gesnero superfluū est.

" abundat.
λιβανωτὶς, Moib.

XXXIIII. Ῥήγματα δὲ καὶ σπάσματα ἰᾶται πινόμενα· ἀβροτόνου ἀπόζεμα, καὶ τοῦ καρποῦ λείου < α. μεθ' ὕδατος. ἀγαρικὸν μεθ' "ὑδρομέλιτος, ἀειζώου χυλὸς, ἀκάνθου τοῦ παιδέρωτος ῥίζα. ἀκόρου ῥίζης ἀπόζεμα, καὶ αὐτὴ ἡ ῥίζα ξηρά. "πολυγόνου χυλὸς, χαμαίδρυος ἀπόζεμα, νάρδου ἀγρίας ῥίζα ὁμοίως, κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζα, μαλάχης ῥίζα μεθ' ὕδατος. κλεονίκιον μετ' οἴνου, σεσέλιος καρπὸς καὶ ῥίζα μετ' οἴνου, ἀλθαίας ῥί-

Ita Diosc. 3. de mat. med. febrientibus: at nō febrientib. ex vino mulso.
Moib. πολυκνήμου legendum suspicatur.

Omnibus porrò tussientibus conuenit butyrum cum melle & cumini exiguo: coquitur verò butyrum æquali quantitate cum melle priùs despumato, tandémque cuminum adiicitur: hoc genus remedij etiam phthisicis seu ex pulmonum vlcere ad tabitudinem redactis opitulatur.

Ad eosdē tusses eclegmata

Hæc verò delincta iuuant: dracunculi radix cocta cum melle, amygdalæ amaræ cũ saluia in melle feruefactæ: thymbra, hyssopus aut stœchas cum melle: semen lini tritum cum iride, amygdalis amaris & melle: vrticę semen eodem modo, pix, similiterq; picinum oleum, marrubium siccum aut etiam vires tritum cum melle, resina pinea liquida aut terebinthina delincta: scordium cum nasturtio, aut resina & melle: struthij seu radiculæ cochlearium vnum cum melle, tragoriganum cum melle, liquescens è tragacantha linguę subdita succus, verbasci radix cum melle, melanthium tritum maceratúmque & exceptum carne passularum aut palmularum dulcium.

Ad easdem suffitus.

Tusses porrò diuturnas adiuuant suffumigata quæ sequuntur, ita vt ex iis vapor in os recipiatur per arundineum canalem ollulæ in fundo pertusę foramini insertum. Hęc verò sunt indenda ollulæ, arsenicum seu auripigmentum & sandaracha trita & aqua irrigata, ac ipsi ollulæ vndique adhibendus ignis. Prosunt & suffitu tussillaginis folia, sulphur viuum, calamus aromaticus per se & cum resina terebinthina, propolis, sandaracha cũ resina terebinthina, bitumē, thus cũ resina, scilla sicca, erysimū, oleū cedrinū, cētaurij radix, fœniculi semē.

Ad rupta vulsaque.

Ruptis & conuulsis medentur in potu sumpta hæc: abrotoni decoctum, eiúsque semen tritum ex aqua drach. j. pōdere: agaricum cum aqua mulsa, semperuiui succus, acanthi pæderotis radix, acori radicis decoctum & ipsa quoque sicca, polygoni succus, chamædryos decoctum, nardi syluestris radix similiter, centaurij maioris radix, maluæ radix ex aqua, cleonicium seu clinopodium cum vino, seseleos semen & radix in vino, althææ ra-

dix, alcæa in melicrato, rutæ agrestis semen in vino, halimi radicis drach. j. in melicrato, radicis bryoniæ succus ex melle delinctus, fimus suillus aceto solutus & potus, aristolochiæ radix cum ruta, iuniperi baccæ quinque sexve ad octo vsque potę cum aqua mulsa, asphodeli radicis drach. j. cum vino, baccharidis decoctum in aqua, bulbi assati in cibo sumpti cum oleo, verbasci radix cum vino: gentianæ radicis drach. ij. aut succi drach. j. cum aqua: helenij radicis decoctum, elichrysi aut serpylli aut equiseti radices & folia cum aqua aut vino, calami aromatici oboli duo cum vino, calaminthę decoctum, galbanum instar catapotij deuoratum, cẽtaurij radicis drach. ij. cum vino, cedri fructus eodem modo, betonicæ foliorum drach. j. cum aqua mulsa, clinopodij decoctum, costi drach. j. cum vino & absinthio, lilij radix cum melle, libanotidis radix, sapphirus lapis in potu sumptus, iridis radix cum vino passo, silphij liquor cum lixiuio colato, opopanax cum marrubij aut origani decocto: moly tritum cum pipere & exiguo myrrhæ, addito pauco vino aquáve: sagapeni drach. j. cum aqua mulsa, seseli cum vino, scordium cum resina, nasturtio & melle.

Ad pleuritidem.

Pleuriticis hæc subueniunt in potu sumpta: agallochi drach. j. cum aqua mulsa, æthiopidis radix in melicrato cocta: similiter & acori radicis drach. j. cum trifolij seminis pari quantitate: centaurij radicis drach. j. simili modo, abrotoni decoctum cum aqua mulsa, sagapeni drach. j. eodem modo, vrticæ semen cum melle delinctum, bryoniæ radix cum melle simili modo, apocyni semẽ potum ex aqua: suillum stercus aqua solutum potumque, etiam diuturnos admodum dolores soluit: aristolochiæ radix ex aqua pota, ari radix cocta in cibis sumpta, similiterque dracunculi, asphodeli radix cum vino. Inueterato autem affectu, balsami semẽ drach. j. pondere cum aqua mulsa: cẽtaurij maioris radicum drach. ij. cum vino, leucacanthæ è radice succus cyathi vnius mensura cum aqua mulsa, radix peucedani de-

A ζα, ἀλκαία ἐν μελικράτῳ, πηγάνου ἀγρείου σπέρμα ἐν οἴνῳ. ἁλίμου ῥίζης < α΄. ἐν μελικράτῳ, βρυωνίας ῥίζας χυλὸς ἐν μέλιτι ἐκλειχόμενος, ὑὸς ἄφοδος ὄξει διεθεῖσα καὶ ποθεῖσα. ἀριστολοχίας ῥίζα μετὰ πηγάνου, ἀρκευθίδες ε΄. ἢ ϛ΄. μέχρι η΄ πινόμεναι σὺν μελικράτῳ, ἀσφοδέλου ῥίζης B < α΄. σὺν οἴνῳ, βακχάριδος ἀφέψημα ἐν ὕδατι, βολβοὶ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι σὺν ἐλαίῳ, φλόμου ῥίζα σὺν οἴνῳ, γεντιανῆς ῥίζης < β΄. ἢ χυλοῦ < α΄. σὺν ὕδατι. ἑλενίου ῥίζης ἀπόζεμα· ἑλιχρύσου, ἢ ἑρπύλλου, ἢ ἱππουρίδος ῥίζαι καὶ φύλλα σὺν ὕδατι ἢ οἴνῳ. καλάμου ἀρωματικοῦ ὀβολοὶ δύο σὺν οἴνῳ, C καλαμίνθης ἀπόζεμα, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρίου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κεδρίδες ὁμοίως, κέστρου φύλλων < α΄. μεθ' ὑδρομέλιτος, κλινοποδίου ἀπόζεμα, κόστου < α΄. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου, κρίνου ῥίζα σὺν μέλιτι, λιβανωτίδος ῥίζα, λίθος σάπφειρος πινόμενος, ἴρεως ῥίζα σὺν γλυκεῖ, D ὀπὸς σιλφίου μετὰ κονίας ὑλιστῆς. ὀποπάναξ μετὰ πρασίου ἢ ὀριγάνου ἀποζέματος, μῶλυ λεῖον σὺν πεπέρει καὶ ὀλίγῃ σμύρνῃ μετ' οἴνου ὀλίγου ἢ ὕδατος, σαγαπήνου δραχμὴ σὺν ὑδρομέλιτι. σέσελι σὺν οἴνῳ, σκόρδιον σὺν ῥητίνῃ καὶ καρδάμῳ καὶ μέλιτι.

E XXXV. Πλευριτικοῖς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· *ἀγαλλόχου < α΄. μεθ' ὑδρομέλιτος, αἰθιοπίδος ῥίζα ἐν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα, ἀκόρου ῥίζης < α΄. μετὰ τριφύλλου καρποῦ τοῦ ἴσου ὁμοίως, κενταυρίου ῥίζης < α΄. ὁμοίως, ἀβροτόνου ἀπόζεμα μεθ' ὑδρομέλιτος, σαγαπήνου < α΄. ὁμοίως, κνίδης σπέρμα σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, F βρυωνίας ῥίζα σὺν μέλιτι ὁμοίως, ἀπὸ κρίνου σπέρμα ποθὲν σὺν ὕδατι· ὑὸς ἄφοδος ἀνεθεῖσα ὕδατι καὶ ποθεῖσα, καὶ τὰ λίαν χρόνια ἀλγήματα λύει· ἀριστολοχίας ῥίζα ποθεῖσα μεθ' ὕδατος, ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐσθιομένη, δρακοντίου ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα μετ' οἴνου. ἐπὶ δὲ τῶν κεχρονισμένων, G βαλσάμου καρποῦ < . σὺν μελικράτῳ. κενταυρίου τοῦ μεγάλου < β΄. τῆς ῥίζης σὺν οἴνῳ, λευκακάνθης ῥίζης χυλοῦ κύαθ. α΄. σὺν μελικράτῳ, ῥίζα πευκεδάνου ἐκ-

ἀγρίου, hoc est, syluestris addit Diosc. 2. de mat. med. cap. 98.

Diosc. 2. de mat. cap. 200. cum aceto elixi.

al. ἀποκύνου, sicut & Plinius habet. ἀγρίου, hoc est, syluestris addit Diosc. cap. 98. lib. 3. de mat. med.

Diosc. 3. de mat. med. cyathi tres cum vino.

λειχομένη σὺν μέλιτι. πετροσέλινον ὁμοίως. πηγάνου ἀπόζεμα, ἀνήθου, ἢ στοιχάδος, ἢ συμφύτου σὺν μελικράτῳ. τριφύλλου καρπὸς καὶ τὰ φύλλα σὺν μελικράτῳ. τραγορίγανος ἀποβρεχθεῖσα καὶ περιπνευμονικοὺς ὠφελεῖ μεθ' ὑδρομέλιτος. ψευδοβουνίου κλωνία τρία ὁμοίως, σαγαπηνοῦ < α΄. μετὰ πηγάνου ἀποζέματος. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ τοὺς πλευριτικούς. κρίθινον ἄλευρον σὺν μελιλώτῳ καὶ κωδίαις μήκωνος ἑψηθὲν ἐν μελικράτῳ· χαλβάνη ἢ ῥητίνη τερμινθίνη ἐπιτεθέντα καθ' ἑαυτὰ ἀντὶ μαλάγματος. ῥίζα κράμβης καεῖσα σὺν τοῖς καυλοῖς, ἀναληφθείσης τῆς τέφρας ἀξουγγίῳ παλαιῷ καὶ ἐπιτεθείσης· κυπαρίσσου σὺν πηγάνου φύλλοις. σαγάπηνον ἀναληφθὲν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, πράσιον ὁμοίως, τέφρα κληματίνη σὺν ἀξουγγίῳ, κυπαρίσσου φύλλα ἁπαλά, καὶ σῦκα, καὶ ἀξούγγιον, ἴσα. ἢ θαψίας χυλῷ τὸν θώρακα καταχρίειν πρὸς ὀλίγον. μάλιστα δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῶν περιπνευμονικῶν. κώδιον περιχρισθὲν πίσσῃ ὑγρᾷ, καὶ θείῳ ἀπύρῳ καταχρισθέν, καὶ ἐπικαταπλασθὲν τῇ πίσσῃ, καὶ ἐπιτεθέν· δεῖ δὲ τὰ μέσα τοῦ κωδίου χρίειν, ἵνα μὴ διαῤῥυῇ ἡ πίσσα. καὶ ὁ τῶν σωματεμπόρων δὲ δρώπαξ ὠφελεῖ καταχριόμενος. καὶ κονία ἄσβεστος ὄξει γλοιωθεῖσα καὶ ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ κυπρίνῃ. σπύραθοι αἴγειοι σὺν ὄξει, μιγέντος ὀποῦ Μηδικοῦ ὀλίγου.

ἐπικαταπλασθὲν, Moibanus. commodius legeretur post ὑγρᾷ, θείου ἀπύρου ἐπικαταπλασθέντος τῇ πίσσῃ. Gesn.

XXXVI. Περιπνευμονικοὺς δὲ ὠφελεῖ· δρακοντίου ῥίζα ἢ ἄρου ἑφθὴ ἐσθιομένη σὺν μέλιτι, κνίδης σπέρμα σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὕδατι πινόμενα, ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ. βαλσάμου καρποῦ < α΄. μεθ' ὕδατος. ἀψινθίου ἀπόζεμα ποθὲν μεθ' ἴρεως, ἢ ὑσσώπου ὁμοίως. κνίδης φύλλα μετὰ πηγάνου ἀποζέματος ἢ σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενα. πολυγόνου χυλὸς καταῤῥοφούμενος συνεχῶς, ἢ μελίκρατον πινόμενον ἀπεζεσμένον.

XXXVII. Ἐπὶ δὲ τῶν λεγομένων ἀναφορικῶν ἄγει τὰ ἐκ θώρακος, σκίλλη ὀπτὴ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη. σκόροδον ἑφθὸν καὶ ὀπτόν, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ μυττωτόν. πευκεδάνου ῥίζης ὀπὸς ἐκλεικτός. πράσον κεφαλωτόν, καὶ πόδες ὕειοι

Moibanus ὠμόν videtur legisse, hoc est, crudum.

A lincta cum melle, similiter & petroselinum: decoctum rutę, anethi, stœchadis aut symphyti cum aqua mulsa: trifolij semen & folia cum melicrato: tragoriganum maceratum etiam peripneumonicos adiuuat cum aqua mulsa: pseudobunij ramuli tres eodem modo, sagapeni drach. j. cum rutæ decocto. Cata- B plasmatũ verò more imposita hæc pleuriticis auxilio sunt: hordeacea farina cum meliloto & papaueris calycibus cocta in melicrato, galbanum aut resina terebinthina, imposita per se pro malagmate: brassicæ radicis vnà cum caulibus exustæ cinis vetere axungia exceptus & impositus: cupressus cum rutæ C foliis, sagapenum cerato myrtino exceptum, marrubium simili modo, sarmentitius cinis cum axungia: tenellorum cupressi foliorum, ficuum & axungiæ pares portiones. Aliud: thapsiæ succo thoracem ad breue tempus illinito: hoc genus remedij peculiariter confert peripneumonicis. Iuuat & ouina D pellis oblita pice liquida, cui sulphur viuum inspersum fuerit, & adhibita. Pellis verò medias tantùm partes illini oportet, vt ne pix diffluat. Prodest & mangonum dropax perunctus, itidémque calx viua cum aceto ad strigmenti crassitudinem redacta & cerato excepta E cyprino: baccæ denique caprinæ cum aceto, admixto etiam pauco liquore Medico.

Ad peripneumoniam.

Peripneumonicis auxilio sunt ista: dracunculi aut ari radix elixa & cum melle in cibis sumpta, vrticæ semen cum melle delinctum, amygdala amara cum aqua pota, aut delincta cum resina terebin- F thina, balsami fructus drach. j. pondere cũ aqua, absinthij decoctum cum iride potum, hyssopi similiter, polygoni succus frequenter absorptus, aqua mulsa feruefacta in potũ.

Ad vitiosorũ è pectore reiectionem adiuuandam.

Vitiosa pectore contenta, in his qui anaphorici dicuntur, hæc educunt: scilla tosta cum melle delincta, allium elixum tostúmque & G quod ex eo paratur, intritũ, peucedani è radice liquor delinctus, porrum capitatum & pedes suilli vnà

coꝺti in ſorbitionibus, polium eodem modo, ſtœchadis decoctum, ſymphyti petræi decoctum cum aqua mulſa, caricæ cum hyſſopo eſitatæ, earũdem decoctum cum hyſſopo, chryſocomes decoctum cum hyſſopo. Proficiunt etiam tum quę ad peripneumonicos præſcripſimus, tum & iſta: Strobilus integer ac recens cum adhærente reſina diligenter contuſus & in paſſo decoctus quotidie ſumptus: (fuerit verò ſatius paſſi vice ſcybelite vinum accipere:) pulegium cum melle, naſturtium toſtum ſimili modo: thymus, thymbra, hyſſopus, decocta in aqua: galbanum inſtar catapotij deuoratum: farina fabacea cum dracunculi radice, aut amygdalis in ſorbitione tritis aut cum melle delincta: orcheos ſerapiadis radix bibita, pix liquida cũ melle delincta, ſagapenum cũ aqua mulſa, ſcordij radix ſimili modo: eiuſdémq; ſeminis drach. j. cum vino.

Ad phthiſin.

Phthiſicis conueniunt in potu hæc: agarici oboli duo cum paſſo, acanthi pæderotis radices cum aqua mulſa: plantaginis ſuccus, atque ipſa herba in cibis ſumpta: arcij radix drach. j. pondere cum pineis nucleis xl. ex aqua pota: lac muliebre ſuctum è papilla, aut caprinum vel ouillum bubulúmve bibitum: lauri baccę tritę cum melle delinctæ: ſimiliter & eryſimi ſemina toſta cum melle aut ptiſſanæ cremore decocta, liquoris è thapſiæ radice oboli duo ex vino bibiti aut cum ſapa ſumpti, cancri elixi cum ſuo iure in cibis ſumpti, ſimiliter & ranæ, cratæogoni radix cum melle, myrrhidis radix cum ſorbitione, pix liquida cyathi vnius mẽſura delincta, porri ſuccus, marrubium delinctum, rha cum aqua, ceruinus adeps recens in ſorbitione coctus, butyrum denique cum melle coctum.

Ad dyſpnœã, aſthma & orthopnœam.

Spirandi difficultati, anhelationi & orthopnœæ conferunt hæc ore ſumẽda: abrotoni ſeminis drachma cum aqua tepida, adianti decoctum ex aqua, periclymeni ſemen drachmæ pondere ad dies xl. cũ vino, vrticæ ſemẽ cũ melle, vulpini pulmonis exiccati drach. iij. cum melicrato, bryoniæ radicis

A συνεψόμενοι ῥοφήμασιν· ἢ πόλιον ὁμοίως. στοιχάδος ἀφέψημα. συμφύτου πετραίου ἀφέψημα σὺν μελικράτῳ. σῦκα ξηρὰ βρωθέντα σὺν ὑσσώπῳ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῶν μεθ' ὑσσώπου. χρυσοκόλλης ἀφέψημα μεθ' ὑσσώπου. Ἀνύει δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς περιπνευμονικοὺς ἀναγεγραμμένα, καὶ ταῦτα· στρόβιB λος ὅλος νέος σὺν τῇ περὶ αὐτὸν ῥητίνῃ θλασθεὶς ἐπιμελῶς, καὶ ἑψηθεὶς ἐν γλυκεῖ, (κάλλιον δὲ εἰς κυβελίτην ἀντὶ τοῦ γλυκέος,) καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανόμενος· ἢ γλήχων σὺν μέλιτι, κάρδαμον φωκτὸν ὁμοίως· θύμον, θύμβρα, ὕσσωπον ἀποζεσθὲν σὺν ὕδατι· χαλβάνη δίκην καταποτίου. ἄλευρον κυάμινον μετὰ C δρακοντίου ῥίζης, ἢ ἀμυγδάλων ἐν ῥοφήματι λείων, ἢ σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ὄρχεως τοῦ σεραπιάδος ἡ ῥίζα πινομένη, πίσσα ὑγρὰ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη, σαγαπηνὸν σὺν μελικράτῳ· σκορδίου ῥίζα ὁμοίως, καὶ τοῦ καρποῦ < α΄. σὺν οἴνῳ.

XXXVIII. Φθισικοῖς δὲ ἁρμόζει ποτά· ἀγαρικοῦ ὀβολοὶ δύο μετὰ γλυκέος, ἀD κάνθου τοῦ παιδέρωτος ῥίζαι μετὰ μελικράτου. ἀρνογλώσσου χυλὸς, καὶ ἡ πόα ἐσθιομένη ἑφθή. ἀρκίου ῥίζης < α΄. μεθ' ὕδατος καὶ στροβίλων μ΄. πινομένη. γάλα γυναικεῖον θηλαζόμενον· ἢ αἴγειον, ἢ προβάτειον, ἢ βόειον πινόμενον. δαφνίδες λεῖαι σὺν E μέλιτι ἐκλειχόμεναι. ἐρύσιμον ὁμοίως φωκτὸν σὺν μέλιτι, ἢ πτισάνης χυλῷ καθεψηθέντα. θαψίας ῥίζης ὀποῦ ὀβολοὶ β΄. πινόμενοι μετ' οἴνου ἢ ἐν ἑψήμασιν, ἢ ἑψητοῖς λαμβανόμενοι. καρκίνοι σὺν τῷ ζωμῷ ἑφθοὶ ἐσθιόμενοι, βάτραχοι ὁμοίως, κραταιογόνου ῥίζα σὺν μέλιτι, μυρρίδος ῥίζα μετὰ F ῥοφήματος, πίσσης ὑγρᾶς κυάθου πλῆθος ἐκλειχόμενον, πράσου χυλὸς, ἢ πράσιον ἐκλειχόμενον, ῥᾶ σὺν ὕδατι, ἐλάφου στέαρ νεαρὸν καθεψηθὲν ἐν ῥοφήματι, βούτυρον σὺν μέλιτι ἑφθόν.

XXXIX. Δυσπνοίας καὶ ἄσθματα καὶ ὀρθοπνοίας ποτά· ἀβροτόνου < α΄. σὺν ὕδατι χλιαρῷ, ἀδιάντου ἀφέψημα σὺν ὕδατι. περιG κλυμένου < α΄. ἐπὶ ἡμέρας μ΄. σὺν οἴνῳ, κνίδης καρπὸς σὺν μέλιτι, ἀλώπεκος πνεύμονος ξηροῦ < γ΄. σὺν μελικράτῳ, βρυωνίας ῥίζης

Subdubitat Moibanus legendúmne ſit χρυσοκόμης.

Fortè, κάλλιον δὲ ὁ σκυβελίτης.

Ἀποζεσθέντα, Moib.

Moibanus legendum putat: Ἐρυσίμου σπέρματα φωχθέντα, σὺν μέλιτι ἢ πτισάνης χυλῷ καθεψηθέντα. Mauult Geſn. ἢ ἐν ἑψήματι λαμβανόμενοι.

Μυρρίδος.

ὠφελεῖ, aut ſimile verbum hîc inſerendum. Non ſolùm autem ποτὰ, ſed & aliter ſumẽda quædam remedia ſequuntur, &c.

χυλὸς < α. μετὰ μέλιτος, ἀμμωνιακοῦ < α. σὺν ὀξυμέλιτι, ἀναγύρου φύλλων < α. ἐν γλυκεῖ, ἀριστολοχίας < α. τῆς ῥίζης μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, ἀρνόγλωσσον ἑφθὸν ἐσθιόμενον, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βακχάριδος ἀφέψημα ἐν ὕδατι, βαλσάμου καρποῦ < α. σὺν ὀξυμέλιτι· βότρυς, ἣν ἀμβροσίαν καλοῦσιν ἔνιοι, μετ᾽ οἴνου· στρουθίου κοχλιάριον μετὰ μελικράτου, σπονδύλιον ὁμοίως. δαφνίδες δύο λεῖαι σὺν μέλιτι, καὶ τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων ὁμοίως. δρακοντίου ῥίζαι ἢ ἄρου ἐσθιόμεναι ἑφθαὶ, ῥοφουμένου καὶ τοῦ ἀφεψήματος. πνεύμονος ἐλαφείου, ἀλώπεκος ἥπατος, στοιχάδος, ἴσα σὺν ὕδατι. ἢ καστόριον ἰδίᾳ μετὰ μέλιτος. ἶρις σὺν ὑσσώπῳ καὶ μελικράτῳ ἐν καταποτίῳ διδομένη. ἑλενίου ἀπόζεμα, σμύρνης κυάμου μέγεθος ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενον, σμυρνίου ἀπόζεμα. θαψίας ὀποῦ ὀβ. α. ἢ χυλοῦ < α. θεῖον ἐν ᾠῷ διδόμενον. θύμου, ἢ θύμβρας, ἢ ὑσσώπου ἀπόζεμα, ἢ αὐτὰ λεῖα μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενα. ἱππούριδος χυλὸς, καλαμίνθης ἀπόζεμα, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρίου μεγάλου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κέδρου < α. σὺν οἰνομέλιτι, φοίνικος < α. μετ᾽ οἰνομέλιτος, κισσανθέμου < α. μετ᾽ οἴνου, κυπαρίσσου σφαιρία σὺν οἴνῳ, κλύμενον σὺν ὀξυκράτῳ. χαμαισύκη πινομένη παύει τοὺς παροξυσμούς. μελάνθιον πινόμενον μετ᾽ ἀνήθου. ἢ μελισσοφύλλου χυλὸς ἐκλειχόμενος, ἢ κυδωνίων πεπείρων χυλός. ὀπὸς σιλφίου μετὰ πράσου καὶ ὄξους· οὖρον παιδὸς ἀφθόρου καταῤῥοφούμενον, πευκεδάνου ῥίζης ἀπόζεμα καὶ ὀπὸς, περικλυμένου φύλλων χυλὸς, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα μετὰ μελικράτου, πίσσα ὑγρὰ μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, πισσέλαιον ὁμοίως, πρασίου ἀφέψημα, ῥαφανίου φλοιοῦ χυλὸς ἐκλειχόμενος σὺν μέλιτι, σανδαράχη σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἐκλειχομένη, σκίλλης ὀπτῆς < α. μετ᾽ ὀξυμέλιτος. πάνακος ἀφέψημα, ἀβροτόνου ὁμοίως. γάλα ὄνειον πινόμενον, θεῖον ἐν καταποτίῳ. ὄνοι κατοικίδιοι πινόμενοι ι΄. μεθ᾽ ἡμικοτυλίου ἐλαίου νήστεσι. ἢ ἐλατηρίου < α. νίτρου < α. ὁμοίως. σινήπεως < α.

A succus drach. j. pondere cum melle, ammoniaci drach. j. cum aceto mulso, anagyri folia drachmæ pondere in passo pota, radicis aristolochiæ drach. j. cum melle delincta, plátago elixa in cibis sumpta, bitumẽ catapotij vice assumptum, baccharidis decoctũ ex aqua, balsami fructus drach. j. pondere cum aceto mulso: botrys, quam ambrosiam nonnullli appellant, cum vino: struthium cochlearis mensura cum melle, spondylium eodem modo, lauri baccæ duæ tritæ cum melle: dracunculi vel ari radices elixæ in cibis assumptæ, iure decocti simul etiam absorpto: pulmonis ceruini, iecoris vulpini & stœchadis pares C portiones ex aqua: castorium priuatim cum melle, iris cum hyssopo & melle catapotij instar exhibita, helenij decoctũ, myrrha fabæ magnitudine instar catapotij degluti-ta, smyrnij decoctum: liquoris thapsię obolus vnus, aut succi eiusdem drach. j. sulphur in ouo exhibitum: thymi, thymbræ aut hyssopi deco-D ctum, aut eadem trita cum melle delincta: equiseti succus, calaminthæ decoctum, galbanum instar catapotij deglutitum, cẽtaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ drach. j. cũ vino mulso, palmulæ drach. j. cum vino mulso, cissanthemi drach. j. cum vino, cupressi pilulæ cum vino, periclymenon cum posca: chamæsycę po-E ta soluit paroxysmos: melanthium cum anetho potum, melissophylli succus delinctus, similitérque cotoneorum maturorum succus, laserpitij semen cum porro & aceto, vrina pueri impubis absorpta, peucedani radicis decoctum & liquor, periclymeni è foliis succus, rutæ a-F grestis semen cum melicrato, pix liquida cum melle delincta, oleum picinum simili modo, marrubij decoctum, raphani è cortice succus delinctus cũ melle, sandaracha cũ resina terebinthina delincta, scillæ assatæ drach. j. cum aceto mulso, panacis decoctum, itidémque abro-G toni, lac asininum haustum, sulphur catapotij vice sumptum, millepedæ numero x. ieiunis potæ ex dimidia olei hemina. Aliud: ex elaterij, nitri, sinapeos, an. drach. j.

Diosc. 3. de mat. med. cum melle aut ptissanæ cremore.

μέλιτος Moib.

μέλιτι fortè.

Περικλύμενον malim: quanquã & hoc clymenum appellatur.

Diosc. 3. de mat. med. cum vino.

ὀμῶν lib. 1. de mat.

Diosc. 2. de mat. med. obolorum trium pondere cum melle.

Fortè νήστεσιν aut νήστεσι, & pro eo quod præcedit πινόμενοι, διδόμενοι.

catapotia conformato, è quibus bina exhibeantur. Valet & erucæ semen cum melle, necnon & ferri candentis in aceto extincti dilutum bibitum. Sunt & anhelatoribus vtiles iidem suffitus, quos tussi diuturna infestatis per ollulam adhibendos anteà præscripsimus.

Ad intestinorum affectus remedia.

Ad tormina.

Iis qui diuturnis cruciantur torminibus conueniunt in potu: agarici oboli duo ex aqua, radicis graminis Parnassij decoctum, & ipsa quoque radix sicca in vino vel melicrato, pæoniæ radix cum vino aut melicrato, chamæpityos decoctum, chelidonium cum vino, libanotidis semen cum vino, seseleos semen & radix cum vino, damasonij drachma vna cum vino, cuminum Æthiopicum & syluestre cum vino, iris delincta cum melle: oleum cum ruta coctum, cyathorum sex mensura potum, additis nitro & melicrato: serpylli decoctum, eryngij radix drach. j. pondere cum vino, calaminthæ decoctum, castoreum cum aceto, centaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ foliorum drach. j. cum vino, libanotidis radix cum vino, ligusticum cum aqua, eodem modo & ipsius radix, mei dilutum, apiastrum cum vino, ferulæ semen cum vino: similiter & peucedani radix decoctúmve aut liquor: nitrum aut spuma nitri cum decocto rutæ, cumini aut absinthij, vel cum oleo, aqua & vino: laserpitij semen potum, sampsuchi decoctum, sisymbrij semen, scillæ assatæ drach. j. cum aceto mulso, chamædaphnes Alexandrinę folia in vino pota, pseudobunij ramuli quatuor ex aqua, petroselinũ cum vino, piper cum lauri foliis, anethi decoctum, fœnumgræcum cum cnici semine decoctum potúmque, lauri baccæ decẽ [in alio, septem] cum duobus vini cyathis, panacis decoctum cum vino & oleo potum.

Ad inflationes intestinorum.

Inflatis cum dolore quodam ac distensione ista conueniunt: ammi cum sicco anethi semine potum ex melicrato, aut eiusdem sicci de-

A καταπότια ποιήσας, δύο δίδου. ἢ εὐζώμου σπέρμα σὺν μέλιτι. ποιεῖ καὶ σιδήρου πεπυρωμένου ἐναποσβεσθέντος ὄξει πινόμενον τὸ ἀπόβρεγμα. Υποθυμιᾶται δὲ ὠφελίμως πρὸς ἀσθματικοὺς, ὅσα καὶ ἐπὶ τῶν χρονίως βηττόντων ὑπεδείξαμεν διὰ τοῦ ἀμβικος.

B
Τῶν περὶ τὰ ἔντερα παθῶν βοηθήματα.

Caput alterũ ad spirandi difficultatem quod hoc loco legebatur tanquam illegitimum ad notha transtulimus.

XL. Πρὸς δὲ τοὺς στροφουμένους χρονίως ἁρμόζει πινόμενα· ἀγαρικοῦ ὀβ. β΄. μεθ' ὕδατος θερμοῦ. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασῷ τῆς ῥίζης ἀφέψημα, καὶ αὐτὴ ἡ ῥίζα ξηρὰ ἐν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ. γλυκυσίδης ῥίζα σὺν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ, χαμαιπίτυος ἀπόζεμα, C χελιδόνιον σὺν οἴνῳ, ἢ λιβανωτίδος σπέρμα σὺν οἴνῳ, σεσέλεως καρπὸς καὶ ῥίζα σὺν οἴνῳ, "[καὶ διαμαστωμένη.] δαμασωνίου ∠ α΄. μετ' οἴνου, κύμινον Αἰθιοπικὸν καὶ ἄγριον μετ' οἴνου, ἶρις ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι, ἔλαιον πινόμενον μετὰ πηγάνου ἀφεψήματος "κορύμβων ἓξ σὺν νίτρῳ καὶ μελικράτῳ. D ἑρπύλλου ἀπόζεμα, ἠρυγγίου ῥίζης ∠ α΄. μετ' οἴνου, καλαμίνθης ἀπόζεμα, καστόριον σὺν "ὄξει, "κενταύριον τὸ μέγα τῆς ῥίζης ∠ β΄. σὺν οἴνῳ. κέστρου φύλλων δραχμὴ α΄. σὺν οἴνῳ, λιβανωτίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ, λιγυστικὸν σὺν ὕδατι, καὶ ἡ ῥίζα αὐτοῦ ὁμοίως. μήου ἀπόβρεγμα, μελισσόφυλλον σὺν οἴνῳ, νάρθη- E κος σπέρμα, σὺν οἴνῳ. πευκεδάνου ῥίζα ὁμοίως, ἢ ἀπόζεμα, ἢ ὀπός. νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον μετὰ πηγάνου ἢ κυμίνου, ἢ ἀψινθίου ἀποζέματος, ἢ μετ' ἐλαίου καὶ ὕδατος καὶ οἴνου. ὀπόφυλλον πινόμενον, σαμψύχου ἀπόζεμα, σισυμβρίου σπέρμα, σκίλλης ὀπτῆς ∠ α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. χαμαιδάφνης Αλεξανδρίνης F "σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ψευδοβουνίου κλωνία δ΄. μετὰ ὕδατος, πετροσέλινον σὺν οἴνῳ, πέπερι μετὰ δάφνης φύλλων, ἀνήθου ἀπόζεμα· τῆλις μετὰ κνίκου σπέρματος ἀφεψηθεῖσα πινομένη, δαφνίδες ἀφεψημέναι ι΄. (ἐν ἄλλῳ ζ΄.) ἐν οἴνου κυάθοις δυσὶ, πάνακος ἀπόζεμα μετὰ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ πινόμενον.

Abundant hæc verba, ex sequenti nomine Damasonii, nimirũ, corrupta.

Κυάθων, Moibanus, ex cap. 30. lib. 1. de mat. med.

Gal. x 1. simpl. cum oxycrato. κενταυρείου τοῦ μεγάλου.

φύλλα σὺν οἴνῳ ποθέντα, Moib.

G
XLI. Πρὸς δὲ τοὺς ἐμπνευματουμένους μετὰ ἀλγήματος ποσοῦ καὶ διατάσεως ἁρμόζει· πινόμενον ἄμμι σὺν ἀνήθου σπέρματι ξηρῷ μετὰ μελικράτου, καὶ τοῦ ξύλου αὐτοῦ τὸ

Moibanus ξηροῦ legisse videtur.

ἀπόζεμα. λαπάθου ἀπόζεμα ἐν ὕδατι, ἀσκληπιάδος ῥίζα μετὰ οἴνου. ἀψινθίου ἀπόζεμα δοθὲν μετὰ σεσέλεως καὶ νάρδου Κελτικῆς, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. ξυλοβαλσάμου ἀφέψημα, ἢ τοῦ καρποῦ σὺν οἴνῳ. ἐλενίου ἀπόζεμα, ἠρυγγίου ῥίζης ∠ α΄. μετ᾽ οἴνου καὶ ἀψινθίου. λιγυστικὸν σὺν ὕδατι. καστόρειον σὺν ὄξει, κέστρου φύλλων ∠ α΄. κόστου ∠ α΄. μετ᾽ οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἡ τῶν πταρμικῶν προσαγωγή.

Fortè, ἐν ὄξει ἢ ὕδατι.

XLII. Πρὸς δὲ τὰς δήξεις τῶν ἐντέρων ἁρμόζει, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ ὁ χυλὸς πινόμενος. καὶ μολόχη ἐσθιομένη. ἐγκλυζόμενα δὲ ὠφελεῖ τὰς δήξεις ἀφεψηθέντα, χυλὸς ὀρύζης, ἢ χόνδρου, ἢ τράγου, ἢ πτισάνης, ἢ μολόχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου.

XLIII. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ τοὺς στροφουμένους, κύμινον λεῖον ἱκανὸν μιγὲν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ ὠμηλύσεως τρόπον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοῦτο, κάρυον βασιλικὸν πυρωθὲν σὺν τῷ κελύφει, καὶ περιειληθὲν ἐρίῳ, ἢ ὀθονίῳ, καὶ ἐπιτεθὲν κατὰ τοῦ ὀμφαλοῦ. πίτυρα σὺν πηγάνου ἀποζέματι καὶ ὄξει. τῆλις ἢ λινόσπερμον σὺν μελικράτῳ. τέφρα θερμὴ βληθεῖσα εἰς τρυβλίον, κεσθεῖσα ὄξει. δεῖ δὲ περιτιθέντας ὠμόλινον, διπλοῦν περικαθάπτειν τὸ τρυβλίον τῷ ἀλγοῦντι μέρει.

ξεσθεῖσα, vt infrà de alui profluuio ad finem.

XLIIII. Κωλικοὺς δὲ θεραπεύει πινόμενα· ἄμμι μετ᾽ οἴνου, ἀλεκτορίδων ∠ α΄. ἄφοδος φωχθὴ μετ᾽ οἴνου, ἀρκευθίδες ἐσθιόμεναι, καὶ πινόμεναι, ἰτέας καρπὸς καὶ τὰ φύλλα μετ᾽ οἴνου καὶ ὀλίγου πεπέρεως, ἢ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων, πετροσελίνου, ἢ πολίου ἀφέψημα μετὰ ὕδατος, κοχλίας Λιβυκὸς σὺν τῷ ὀστράκῳ λεῖος μετὰ μυρσίνης ὀλίγης καὶ πεπέρεως μετὰ οἴνου ποθείς, τήλεως ἠλεσμένης κοχλιάρια β΄. μετ᾽ ὕδατος.

Ponderis nota abundare videtur.

σμύρνης restituit Gesn. ex lib. 2. de mat. med.

XLV. Εἰλεώδεις δὲ ὠφελεῖ ἐνιέμενα· ἔλαιον, πηγάνου αὐτῷ ἐναφεψηθέντος ἢ ἀψινθίου. σῦκα ξηρὰ μετ᾽ ἐλαίου καὶ πηγάνου ἑψηθέντα, κύμινον σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέν. Τοὺς δὲ χρονίους ὠφελεῖ, κολοκυνθὶς ἀφεψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ἐγκλυσθεῖσα, ἀσφάλτου ∠ δ΄. μετὰ ὕδατος ὁμοίως ἐγκλυσθεῖσα. Ὠφελοῦνται δὲ καὶ οἱ εἰλεώδεις, ἰρίνῳ μύρῳ ποτιζόμενοι, ἀσφάλτῳ μεθ᾽ ὕδατος καὶ νί-

coctum, lapathi decoctum ex aqua, asclepiadis radix cum vino, absinthij decoctum exhibitum cum seseli & nardo Celtica, aut cum aceto vel aqua, balsami ligni fructúsve decoctum in vino, helenij decoctum, eryngij radix drach. j. pondere cum vino & absinthio, ligusticum cum aqua, castorium cum aceto, betonicæ foliorum drach. j. costi drach. j. cum vino & absinthio: ea denique admota per quæ sternutamenta euocantur.

Ad intestinorum morsus.

Faciunt ad intestinorum morsus, portulaca comesta & eiusdem succus epotus, malua esitata. Per sedem verò infusus iuuat, cremor decoctę oryzæ aut chondri, aut tragi, aut ptisanæ, aut maluæ, aut fœnigræci aut seminis lini.

Torminosis admouenda.

Torminosos hæc iuuant pro cataplasmate adhibita: cuminum sat copiosum tritum, & farinę erui ammixtum malagmatis in modum, quod è cruda farina hordeacea paratur: iuglans ignita cum suo putamine lana linteolóve obuoluta & vmbilico imposita, furfures cum rutæ decocto & aceto, fœnumgręcum aut lini semen cum aqua mulsa: cinis calens in aceto feruefactus & catino inditus, qui quidem duplici linteo circundatus ad dolentem partem accommodetur.

Ad colicum affectum.

Colicis medentur hæc assumpta: ammi cum vino, fimus gallinaceus tostus cum vino, iuniperi baccæ in cibo potúve sumptæ: salicis semen & folia cum vino & pauco pipere, aut foliorum decoctum: petroselini aut polij decoctum ex aqua: cochlea Africana cum sua testa contrita, è vino pota, addito exiguo myrrhæ & piperis: pollinis fœnigræci cochlearia duo ex aqua.

Ad Ileon.

Ileosos iuuant per sedem infusa: oleum cui sit incocta ruta vel absinthium, caricæ cum oleo & ruta decoctæ, cuminum cum oleo coctum. Diuturno verò malo infestatis prosunt, colocynthidis decoctum ex aqua per clysterem infusum, bituminis drach. iiij. ex aqua similiter infusæ. Hisce porrò etiam propinatis iuuantur ileosi: vnguento irino, bitumine cum aqua & nitro. Iti-

tro. Itidem panacis drach. viij. nitri vna, cumini duæ melle excipiuntur: dosis auellanę magnitudo cum aqua calida.

Ad colicos paroxysmos.

Colicis in ipsis paroxysmis exhibeto lapidis specularis vsti tritique cochlearium vnum ex aqua calida; similiter & erinaceorum marinorum vstorum cinerem, aut stercus caninum album cum nitro ex aqua calida dissolutum insperso modico pipere, aut fimum hirudinum contritum simili modo.

Ad alui diuturna profluuia.

Alui diuturna profluuia sistunt hæc in vino pota: viticis semen drach. j. pondere, radix graminis Parnassij drach. j. pondere, anchusæ folia, adianti succus, semperuiui succus cũ thure, succi acacię drach. j. hypocisthidis drach. j. rhois succi tantundem, spinę albę tantundem, acanthi pæderotis radix, hyacinthi semen, acorum tritum, lagopus, polygoni succus cum vino, maluæ radix, rubus decoctus cum phœnicobalanis, damasonij foliorum drach. j. amomum, acinorum nuclei tosti tritique polentæ vice, anisum, anethum, fimus columbinus tostus, stercus caninum album aridum: plantaginis semen & succus: aut herbæ ipsius partes duæ cum malorum cotoneorum tostorum parte vna ex vino diluto propinentur: poteris & interdum polentam addere. Conferunt & iuniperi baccæ cum vino, aspalathi decoctum, bitumen instar catapotij deglutitum, astragali radicis drach. j. pyra syluestria sicca tritáque inspersa potioni sorbitioníve, aut potum eorundem decoctum: quinquefolij decoctum, terræ Samiæ drach. j. cum balaustio vel croco Cilicio, pæoniæ radicis decoctum, mediani querni corticis aut eius pelliculæ quæ glandem proximè contegit decoctum, panicum tostum loco polentæ, cornu ceruini vsti drach. iij. myrrha in modum catapotij deglutita, fœniculi semen & radices, salicis foliorum succus, castanearum corticis decoctum, galla contrita inspersa aquæ aut vino austero, lixiuium è cinere ficulneo cum aceto feruefactum & absorptum, radicũ rumicis in petris nascentis decoctũ. Lixiuij cyathi duo, aceti vnus, olei dimidius misceatur, calidíq; sorbeatur. Sic & aristolochię drach. iij. cytinorum drach. j. ex vino bibantur.

A ϛου. πάνακος < η'. νίτρου < α'. κυμίνου < β'. μέλιτι μίξας, δίδου καρύου Ποντικοῦ τὸ μέγεθος σὺν ὕδατι θερμῷ.

XLVI. Κωλικοῖς ἐν αὐταῖς τοῖς παροξυσμοῖς δίδου διαφανὲς, καύσας καὶ λειώσας κοχλιάριον ἓν δι' ὕδατος θερμοῦ, ἢ ἐχίνων θαλασσίων καέντων ὁμοίως. ἢ κυνείαν B λευκὴν καὶ νίτρον, διαλύσας δι' ὕδατος θερμοῦ, πεπέρεως ὀλίγον ἐπὶ πάσσων. ἢ χελιδόνων κόπρον λειώσας ὁμοίως.

XLVII. Κοιλίας δὲ ῥεούσας χρονίως ἐφίστησι πινόμενα σὺν οἴνῳ. ἄγνου σπέρματος < α'. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ ῥίζης < α'. ἀγχούσης φύλλα, ἀδιάντου χύλισμα, ἀειζώου C χυλὸς σὺν λιβανωτῷ, ἀκακίας χυλίσματος < α'. ὑποκιστίδος < α'. ῥοὸς χυλοῦ < α'. ἀκάνθης λευκῆς < α'. ἀκάνθου παιδέρωτος ῥίζα, ὑακίνθου σπέρμα, ἄκορον λεῖον, λαγώπους, πολυγόνου χυλὸς σὺν οἴνῳ, μαλάχης ῥίζα, βάτος ἐναφεψηθεῖσα μετὰ φοινικοβαλάνων, δαμασωνίου φύλλων < α'. ἄμωμον. γίγαρτα φω- D σθέντα ἀντὶ ἀλφίτου λεῖα, ἄνισον, ἄνηθον, περιστερᾶς ἄφοδος φωχθὴ, κυνὸς ἄφοδος ξηρὰ λευκή. ἀρνογλώσσου σπέρμα καὶ ὁ χυλὸς, ἤ τε πόας μέρη β'. κυδωνίων πεφωσμένων μέρος ἓν, εἰς ὕπνον πινόμενον μετὰ κράματος· μιγνύοις δ' ἂν ἐνίοτε καὶ ἄλφιτα· ἀρκευθίδες μετ' οἴνου; ἀσπαλάθου ἀπόζεμα, ἀσπάλαθον ἀντὶ κα- E ταποτίου, ἀστραγάλου ῥίζης < α'. ἀχράδος ξηρᾶς τὸ ἄλφιτον ἐπιπλασσόμενον, ἢ πινόμενον τὸ ἀφέψημα· πενταφύλλου τὸ ἀφέψημα, γῆς Σαμίας < α'. σὺν βαλαυστίῳ ἢ κρόκῳ Κιλικίῳ, γλυκυσίδης ῥίζης ἀφέψημα. δρυΐνου ὑμενίου, ἢ τοῦ περὶ τὴν βάλανον ὑμενίου τὸ ἀφέψημα· ἔλυμον φωχθὲν ἀντὶ ἀλφίτου, κέρα- F τος ἐλαφείου κεκαυμένου < γ'. σμύρνα ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, μαράθρου σπέρμα καὶ ῥίζαι, ἰτέας φύλλων χυλὸς, καστανείου φλοιοῦ ἀπόζεμα, κηκὶς λεία ἐπιπασσομένη ὕδατι ἢ οἴνῳ αὐστηρῷ. κονία συκίνη μετ' ὄξους ζεσθεῖσα καταρροφουμένη, ἢ πετρολαπάθου ῥιζῶν ἀφέψημα. κονίας κυ. β'. ἐλαίου G κ'. ὄξους κυ. α'. θερμὰ καταρροφούμενα. ἀριστολοχίας < γ'. κυτίνων < α'. μετ' οἴνου.

Moibanus legit κ'. i. xx.

κόπρον addendum.

Adderẽ, ἐπιπασσόμενα, ex lib. 5. de mat. med. cap. 3.

ἢ τῆς.

Ασφαλτον, ex lib. 1. de mat. med.

Επιπασσόμενον.

Moibanus suspicabatur legendũ τοῦ τετάρτου λαπάθου. i. quarti lapathi. Fortè κυ. ϛ'. id est, cyathus semis.

XLVIII. Δυσεντερικοῖς ὠφελεῖ μὲν καὶ τὰ πρὸς κοιλιακοὺς ἀναγεγραμμένα. ἰδίως δὲ μετ᾽ οἴνου λαμβανόμενα, ἢ στύμματός τινος, ἁρμόζει· ἀγαλλόχου < ά. ἐλελίσφακος. εὐπατορίου χυλὸς καὶ ἡ πόα. πενταφύλλου χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα ξηρά, ὑποκιστίς, πρασίου χυλός, σιδηρίτιδος τῆς *Ἡρακλήτιδος φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, ἰτέας ῥίζα. συμφύτου ῥίζα, καὶ ὁ καρπὸς καὶ φύλλα. ὀξαλίδος ὁ καρπός, νυμφαίας καρπός, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα, Ἀχιλλείου πόας ἀφέψημα, βάτου χυλὸς καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν καυλῶν, γάλα ἑφθὸν αἴγειον, "ἀσκέας ῥίζα, γναφάλιον σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἐλατίνη μετὰ λινοσπέρμου ἑψηθεῖσα καὶ πινομένη. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα, εὐπατορίου σπέρματος < ά. σὺν οἴνῳ, κέρατος ἐλαφείου < ά. μετ᾽ οἴνου καὶ μέλιτος προαφεψημένου ἐκλειχομένη. ἱππομαράθρου σπέρματος " < . κοῆ < έ. ἄνθη λευκοῦ κισσοῦ σὺν οἴνῳ, πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας· μυρσίνης καρπὸς σὺν οἴνῳ, κλυμένου χύλισμα. λωτοῦ ξυσμάτων ἀφέψημα σὺν οἴνῳ, μίλτου Λημνίας ἢ Σινωπικῆς < ά. ἐν οἴνῳ, οἰνάνθη ξηρὰ πινομένη ἀντὶ ἀλφίτου, ὁλοσχοίνου καρπὸς πεφωσμένος, φιλεταιρίου ῥίζα σὺν οἴνῳ, χονδρίλλης χυλός, *ἶρις μετ᾽ οἴνου, φλόμου ῥίζης < β΄. ψυλλίου < ά. ἐν ὕδατι, κυνεία κόπρος ξηρὰ ἐπιπασθεῖσα οἴνῳ, λαγωοῦ πιτύας < ά. ἐν ὕδατι.

ἀλκέας Moib.

Legerim. < β΄. ἢ < ά. Gesn.

XLIX. Ἐν προσφορᾶς δὲ μέρει ὠφελίμως δίδονται κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς· μαλάχαι ἄναλτοι ὡς 'μίλητος· ἐλαῖαι πρόσφατοι πέπειραι. ἢ αἷμα τράγου, ἢ αἰγός, καὶ ἐλάφου, καὶ λαγωοῦ "ἀπὸ τηγανίου ἐσθιόμενον. σταφυλὴ ἐκ στεμφύλου. ἀσταφίδες ὀμφακίτιδες κοπεῖσαι, καὶ σὺν ἀλεύρῳ ἀρτοποιηθεῖσαι. καὶ ἄρτος μετ᾽ ὠοῦ λεκύθων φυραθείς, καὶ ὀπτηθείς. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀσταφὶς ἐσθιομένη σὺν τοῖς γιγάρτοις. ἄμυλον σὺν χόνδρῳ ἑφθῷ καὶ σὺν γάλακτι. ἀρνογλώσσου φύλλα ἑφθὰ μετ᾽ ὄξους καὶ ἐλαίου. καὶ κηκίς, ἢ ῥοῦς ἐπιπασσόμενα τοῖς ὄψοις, ἢ ζειὰ πεφωγμένη, ἢ φακὸς πεφωγμένος λεῖος ἀλφιτηδὸν πινόμενος. ἢ γίγαρτα ὁμοίως, ἢ ἄλφιτα, ἢ κέγχροι. βάτου ἀκρέμονες ἑφθοί, δι᾽ ὀξελαίου λαμβανόμενοι. *ὁμοίως ἀρνόγλωσσον. βάτου καρπὸς πέπειρος ἐσθιόμενος· καὶ ἄωρος δὲ ξηραν-

Suspectus est locus: mauult Gesn. ὡς λάχανον.

G. ὀπτὸν addit, ex lib. 2. de mat. cap. 71.

Ad dysenteriã ore sumẽda.

Dysentericis prosunt, tũ quæ ad cœliacos facientia præscripsimus, tum verò peculiariter hæc, cum vino aut astringente quopiam decocto sumpta: agallochi drach. j. saluia, eupatorij succus, & herba ipsa, quinquefolij succus, siccáque radix, hypocisthis, marrubij succus, sideritidis Heracleæ folia & radix, salicis radix: symphyti radix, semen & folia: oxalidis semen, nymphææ semen, althææ è radice decoctum, Achilleæ herbæ decoctũ, rubi succus & caulium decoctum, lac caprinum coctum, alceæ radix, gnaphalium cum vino austero, elatine cum lini semine decocta & pota, elates vnguentariç decoctum, eupatorij seminis drach. j. cum vino & melle priùs excocto delincta: hippomarathri seminis drachma vna aut altera, hederæ albæ flores cum vino bis in die poti, myrti fructus cum vino, clymeni succus, loti ramentorum decoctum in vino, rubricæ Lemniç aut Sinopicç drach. j. in vino, œnanthe sicca [tritáque] polentæ vice pota, holoschœni semen tostum, philetærij radix cum vino, chondrillæ succus, iris cum vino, verbasci radicis drach. ij. psyllij drach. j. ex aqua, caninum stercus aridum vino inspersum, coaguli denique leporini drach. j. ex aqua.

Cœliacis & dysentericis in cibo vtilia.

Cœliacis & dysentericis in cibis vtiliter exhibentur, maluę sine sale oleris instar, oliuæ recentes maturæ: sanguis hirci vel caprę vel cerui aut leporis inassatus sartagine & assumptus, vuæ in vinaceis seruatæ, vuæ passæ immaturæ tusæ & cum farina in panes coactæ, panis cum vitellis ouorum subactus & tostus, vua passa cum suis nucleis esitata, amylum cum chondro cocto & lacte, plantaginis folia cocta cum aceto & oleo, galla vel rhus inspersa opsoniis, zea tosta, lens tosta & trita instar polentæ pota: similiter & vuarum nuclei aut polenta, aut milium: rubi tenelli surculi cocti, ex aceto & oleo in cibo sumpti: plantago simili modo: rubi fructus maturus esitatus, vel immaturus sicca-

tus tritúsque pro rhoë inspersus obsoniis: galla omphacitis cum pulte cocta ex aqua, similiter & vuarum nuclei aut vuæ passæ, ita tamen vt cùm puls editur reiiciantur: helenium coctum in cibo sumptum: puls è panico vel milio, aut zea, vel chondro tosto vel oryza: smyrnium decoctum, iuglandes, siliquæ siccæ & quæ vinaceis condiuntur, galla trita tum sorpta cum ouo tum etiam vino inspersa, coronopodis radix in cibo sumpta: faba Græca decocta in posca, vnà cum cortice suo esitata: lini semen frixum & cum melle cocto sumptum, loti fructus esitatus: mel coctum vel per se deuoratum, vel cum malicorio tuso cribratóque: mespila, mala cotonea matura cocta cum melle: aut è malis cotoneis dissectis arundine & in aqua maceratis dilutum propinatum: vinum myrtites haustum, è myrti baccis extractus succus, decoctum è sorbis siccis epotum & ex iisdem farina polentę loco sumpta, vti & è pyris syluestribus, intyba cocta cum aceto, & plantago eodem modo, necnon & apij cauliculi: lens cocta cum plantagine aut portulaca, aut intubo vel cichorio, aut Punici corticibus, palmulísve Thebaïcis: adeps ceruinus recens cum caseo vel polenta coctus, hepar tostum capræ vel hirci cum melle in sartagine frixum, cerebrum simili modo: caseus recens derasus & feruesactus, posteáque cum melle in sartagine frixus: hirundinum pulli assati & pro ficedulis in cibo sumpti, viticis radix cocta cum lente, cera aut fauus si sorbitionibus incoquantur, brassica bis cocta comesta: lactucæ illotæ in cibis sumptæ, ab iis præsertim qui cibum fastidiunt: coagulum hinnuli, aut leporis aut hœdi in aqua dissolutum & potum.

Cœliacorum & dysentericorum externa remedia.

Cœliacis & dysentericis vtiliter cataplasmatis instar imponuntur hæc: oleastri flos cum cruda hordei farina hydrelæo mixta eáq; tepēte, rubi folia cū malo cotoneo & cerato, myrti folia trita cū vino & oleo omphacino dū viscidū lentorē cōtraxerint, & ex vellere imposita: hordeacea farina cū vino & rubo,

A θεὶς ἀντὶ ῥοὸς λεῖος ἐπιπάσσεται τοῖς προσοψήμασι. κηκὶς ὀμφακίνη μετὰ πολτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἢ γίγαρτα ὁμοίως, ἢ σταφίδες, εἶτ' "ἐξενεχθέντες ἐκ τοῦ πολτοῦ ἐσθιομένου. ἑλένιον ἑφθὸν ἐσθιόμενον. "πόλτος ἐξ ἐλύμου, ἢ κέγχρου, ἢ ζειᾶς, ἢ χόνδρου πεφωγμένου, ἢ ὀρύζης. ἢ σμύρνιον ἑφθόν. κάρυα B βασιλικά. κεράτια ξηρὰ καὶ τὰ ἀπὸ στεμφύλων. κηκὶς λεία μετ' ᾠοῦ ῥοφηθεῖσα, καὶ οἴνῳ δὲ * ἐπιπλασθεῖσα· κορωνόποδος ῥίζα ἐσθιομένη, κύαμος Ἑλληνικὸς καθεψηθεὶς ἐν ὀξυκράτῳ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, λινόσπερμον φρυγὲν καὶ μετὰ μέλιτος ἑφθοῦ ἐσθιόμενον. λωτοῦ καρπὸς ἐσθιόμενος. μέλι C ἑφθὸν καταπινόμενον καθ' ἑαυτὸ, καὶ σὺν σιδίοις κεκομμένοις καὶ σεσησμένοις. μέσπιλα, μῆλα κυδώνια πέπειρα ἑφθὰ μετὰ μέλιτος· ἢ διατεμὼν τὰ κυδώνια καλάμῳ, καὶ ἐναποβρέχων ὕδατι, δίδου πίνειν τὸ ἀπόβρεγμα. μυρτίτης οἶνος πινόμενος, καὶ μύρτα ξηρὰ χυλιζόμενα. οὖα ξηρὰ ἀποζεννύμε- D να, καὶ "πινόμενα τὸ ἐξ αὐτῶν ἀλφίτων, ἢ ἀχράδων ὁμοίως. σέριδες ἑφθαὶ "μετ' ὄξους, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως· σελίνου καυλοὶ ὁμοίως. φακὴ μετὰ ἀρνογλώσσου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ σέριδος, ἢ κιχωρείων, ἢ ῥοιᾶς λεπυχάνων, ἢ "φοίνικες Θηβαϊκοὶ ἑψημένοι. στέαρ ἐλάφειον νεαρὸν σὺν τυρῷ ἢ ἀλφίτῳ ἑψη- E μένον. ἧπαρ ὀπτὸν αἰγὸς, ἢ τράγου, ἐν μέλιτι ἐπιτηγανισθέν. ἐγκέφαλος ὁμοίως. τυρὸς ἁπαλὸς ἀποξυσθεὶς καὶ ἀποζεσθεὶς, ἔπειτα ἐν μέλιτι τηγανισθείς. χελιδόνων νεοττοὶ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι ἀντὶ συκαλίδων. καὶ λύγου ῥίζα ἑψημένη σὺν φακῇ. κηρὸς ἢ μελίκηρον ἐγκαθεψόμενον τοῖς ῥοφήμασι. F κράμβη δὶς ἑφθὴ ἐσθιομένη. θρίδακες ἄπλυτοι ἐσθιόμενοι, μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀνορέκτων. πιτύα νεβροῦ, ἢ λαγωοῦ, ἢ ἐρίφου διεθεῖσα ὕδατι καὶ ποθεῖσα.

ἐξενεχθέντα forte, vt referatur ad γίγαρτα. Πόλτος

πινόμενον τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον ἀντὶ ἀλφίτων. ex 1. de mat. ἑφθαὶ μετ' ὄξους λαμβανόμεναι, lib. 2. de mat.

Legerim ἢ φοινίκων Θηβαϊκῶν ἑψημένων, ex lib. 2. de mat. med. cap. de lēte. Gesnerus.

I. Καταπλάσσεται δὲ πρὸς κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικοὺς ὠφελίμως, ἀγριελαίας ἄνθος σὺν ὠμῇ λύσῃ χλιαρᾷ. βά- G του φύλλα σὺν μήλῳ κυδωνίῳ καὶ κηρωτῇ. μυρσίνης φύλλα λεῖα σὺν οἴνῳ καὶ ὀμφακίνῳ ἐλαίῳ γλοιώδη γινόμενα, καὶ ἐν ἐρίῳ ἐπιτιθέμενα. κρίθινον ἄλευρον σὺν οἴνῳ καὶ

βάτῳ, ἢ ἀχράσιν, ἢ σιδίοις, ἢ κυδωνίων ἄνθεσι· καὶ σὺν κηρωτῇ δὲ τὰ τῶν κυδωνίων ἄνθη. ῥόας λέπη ἑψημένα ἐν οἴνῳ λεῖα σὺν κηρωτῇ. ῥοῦς βυρσοδεψικὴ σὺν κηρωτῇ. φοινικοβάλανοι, ἢ αἱ καρυωταὶ σὺν μήλῳ κυδωνίῳ καὶ κηρωτῇ. οἰνάνθη, ἢ στυπτηρία σὺν ἀλόῃ καὶ ἀκακίᾳ, καὶ φοίνιξι σὺν ἀειζώου σπέρματι. περιστερᾶς κόπρος ξηρὸς σὺν "συκοῖς ἑψημένοις ἐν οἴνῳ· ἢ μελάνθιον σὺν κυμίνῳ καὶ θέρμοις πικροῖς καὶ νίτρῳ καὶ μέλιτι. ἢ κάρδαμον σὺν σιδίοις "ἑφθοῖς καὶ κηρῷ καὶ ἀμόργῃ.

σύκοις fortè, vel σιδίοις. Gesn.

ἑφθὸν fortè, Ges.

LI. Ἐνίεται δὲ ἐπὶ κοιλιακῶν συμφερόντως καὶ δίδοται δὲ "ἀμπέλου φύλλοις καὶ χυλὸς, ἀνδράχνης, ἀκακίας, ὑποκιστίδος, ἀρνογλώσσου χυλὸς, βαλαύστιον, μίλτος Σινωπικὴ μετά τινος τῶν στυφόντων ἀφεψήματος. λωτοῦ ἢ φηγοῦ πρισμάτων ἀφέψημα. ῥόος βυρσοδεψικῆς χύλισμα, καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων. φακὴ μετὰ ῥόδων ἀφεψηθεῖσα. πτισάνη σὺν βάτου ἀφεψήματι, ἢ μυρσίνης, ἢ σφαιρίων κυπαρίσσου. καὶ καθ' ἑαυτὰ δὲ τὰ ἀφεψήματα χωρὶς πτισάνης ἐνίεται ὠφελίμως.

Gesn. legit ἀμπέλου φύλλων χυλὸς, ἢ ἀκακίας, ἢ ὑποκιστίδος.

LII. Ἐπὶ δὲ δυσεντερικῶν ἁρμόζει μὲν καὶ τὰ πρὸς κοιλιακοὺς ἐνέματα, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν περιωδυνούντων· βούτυρον καθ' ἑαυτὸ πρόσφατον. ἢ μολόχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου, ἢ χόνδρου, ἢ πτισάνης, ἢ ὀρύζης, ἢ τράγου ἑψηθέντων καὶ τορυνηθέντων ὁ χυλός. ἐπὶ δὲ τῶν δίχα ἀλγηδόνος ῥευματιζομένων ἁρμόζει ἅλμη μετὰ οἴνου, κέρας ἐλάφειον κεκαυμένον σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ. ἀρρενικὸν σὺν χάρτῃ κεκαυμένον διπλάσιον, καὶ οἴνῳ. μολύβδου σκωρία, ἢ μολύβδαινα μετὰ μυρσινίνου. ἄσφαλτος σὺν πτισάνῃ τακεῖσα, στοίβης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ. γάρος ὁ ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἐνιέμενος ἐπὶ τῶν μετὰ "νομῶν, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν σιλούρων. κονία συκίνη στακτή. οὖρον παλαιόν. κυάμου Ἑλληνικοῦ * τοῦ λεπτοῦ τὸ ἀφέψημα σὺν αἰγείῳ στέατι. λυσιμαχίου χυλὸς, λωτοῦ ἢ φηγοῦ πρισμάτων ἀφέψημα σὺν αἰγείῳ στέατι. μελισσοφύλλου χυλὸς, μίλτος Σινωπικὴ σὺν ἀποζέματι στύφοντι ἢ ὀξάλμῃ.

al. νομῆς.

aut pyris syluestribus, aut malicorio aut cotoneorum floribus: itémque cotoneorum flores cum cerato: Punici mali cortices in vino cocti, tritíque cum cerato: rhus coriariorum cum cerato, phœnicobalani, aut caryotides cũ malo cotoneo & cerato: œnanthe, aut alumen cum aloë & acacia, palmulis & sem peruiui semine: stercus columbinum aridum cum ficubus coctis in vino: nigella cum cumino, lupinis amaris, nitro ac melle: nasturtium denique cum malicorio cocto, cera & amurca.

Cœliacis per sedem vtiliter infunduntur, vitis foliorum succus, aut portulacæ, aut acaciæ, aut hypocisthidis, aut plantaginis: balaustium, rubrica Sinopica cum aliquo astringente decocto, loti aut fagi ramentorum decoctum, expressus rhoë coriaria succus, ac eiusdem foliorum decoctum, lens cum rosis decocta: ptissana cum decocto rubi aut myrti vel pilularum cupressi. Ipsa etiam horum decocta per se citra ptissanam commodè infunduntur.

Cœliacis accommodata enemata.

Dysentericis eadem conueniunt enemata, quæ cœliacis: priuatim verò iis qui vehementiore dolore conflictantur, ista: butyrum recens per se: maluæ aut fœnigræci, chondri ptissanæ, oryzæ vel tragi decoctorum tudiculáque agitatorum cremor. Iis verò qui citra dolorem fluxione infestantur, hæc infusa conueniunt: muria cum vino, cornu ceruinum vstum cum vino & rosaceo, arsenicum duplum crematum cum charta & vino, plumbi scoria aut plumbago cum myrtino oleo, bitumen cum ptissana liquatum, stœbes decoctum in vino: garum tum aliorum piscium, tum etiam silurorum iis infusum, quibus sunt depascentia vlcera: lixiuium è ficu stillatitium, vrina antiqua, fabæ Græcæ "minoris decoctum cum seuo caprino, lysimachiæ succus, loti aut fagi ramentorum decoctum cum adipe caprino, apiastri succus, rubrica Sinopica cũ decocto astringente aut acida muria.

Ad dysentericos enemata.

vel, corticis.

Morsus intestinorum ab vehementis acrioribus relictos leniontia.

Morsus intestinorum à vehementioribus acrioribúsve infusis excitatos leniunt ac mitigant, lac infusum, aut butyrum, aut chondri decoctum, aut seuum taurinum cum ptissanæ cremore curatum. Similiter & curatus gallinaceus adeps anserinus aut ceruinus: medulla itidem ceruina aut vitulina seu per se tepida infusa, seu etiam cum cremore ptissanę.

Cœliacis ac dysentericis conuenientes insessus.

Tum cœliacis tum etiam dysentericis insessus parantur huiusmodi: è siluris aliísve piscibus garum aceto temperatum, rhois coriariæ decoctũ, malicorij decoctũ, itémq; vinaceorũ & quorumuis astringentium. His porrò decoctis insidendum relaxato ano diductísque natibus, ac diutiùs immorandum.

Ad tenesmum.

Porrò vt ne frequentes egerendi conatus solicitent, nodulus aliquis feruenti oleo, aquæ aut aceto immersus sedi adhibendus.

Vesicæ felleæ, hepatis ac splenis affectuum remedia.

Ad icterũ seu morbum regium.

Ictericis potui dãda quæ sequuntur: adianti decoctum in vino, anchusæ radicis drach. j. cum vino, atriplex, hyperici coma cum melle & vino, marrubium cum vino, peplium, spondylij radix & semen cum vino, rubiæ radicis drach. j. cum vino, aloës drach. j. ex aqua, anthemidis radix & flores cum vino, fimus caprarum, maximéque syluestrium cum vino, per se vel cum aromatibus: verbenacæ supinæ, quam sacram herbam nominant, foliorum drach. j. cum thuris obolis tribus ex vini veteris conchis duabus ieiuno ventriculo bibita quaternis senísve diebus: fœniculum cum vino: asparagi radicis decoctum, ac ipsum quoque semen similiter potum: absinthij succus expressus cum Indica aut Celtica nardo, aut cum apio vel adianto: buphtalmi folia in vino à balneo pota coloris bonitatem aliquantisper conciliãt: seminis napi drach. iiij. cum vino, pæoniæ radicis drach. j. cum vino, cornu ceruini vsti drach. j. cum melle: cicer nigrum aut etiam album esitatum,

A LIII. Ἀποθεραπεύει δὲ τὰς ἐκ τῶν ἀποτεταμένων κικίμων δήξεις, γάλα ἐγχυματιζόμενον, ἢ βούτυρον, ἢ χόνδρου ἀφέψημα. ἢ ταύρειον στέαρ τεθεραπευμένον σὺν πτισάνης χυλῷ. ἢ ὀρνίθειον ὁμοίως, ἢ χήνειον, ἢ ἐλάφειον. ἢ μυελὸς ἐλάφειος, ἢ μόσχειος καθ᾽ ἑαυτὸν χλιαρὸς, ἢ σὺν χυλῷ πτισάνης.

Gesn. legit ἀποτεταμένων ἐνεμάτων δήξεις, vel τὰς τῶν ἑλκωμένων ἐντέρων δήξεις.

B LIIII. Ἐγκαθίσματα δὲ ἐπὶ τῶν κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν ἐστὶ ταῦτα· σιλούρων ἢ ἰχθύων μετ᾽ ὄξους κραθεὶς, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς ἀφέψημα, ῥοιᾶς λεπῶν ἀφέψημα· στεμφύλων ὁμοίως, καὶ πάντα τὰ τῶν στυφόντων ἀφεψήματα. ἁρμόζει δὲ θερμοῦ ἐγκαθίζειν ἐπταμένας τὸν δακτύλιον, καὶ ἐξοχονίζοντας, καὶ διαστέλλοντας τὴν πυγήν.

Γάρος addẽdum videtur Gesn.

θερμοῖς.

C LV. Πρὸς δὲ τὸ μὴ συνεχῶς ἐρεθίζεσθαι, δεήσει κατὰ δελτήματος, βάλλοντας εἰς ἔλαιον ζέον, ἢ ὕδωρ, ἢ ὄξος παρατιθέναι.

Δ. δακτύλιον πίλημά τι legẽdum censet Moib. hoc est, ano lanæ lapsum, &c. sed legi potest, δηλονότι καταδήματι, id est, oportebit ligamentum aliquod, annotat Gesnerus.

Τῶν περὶ τὴν κύστιν χοληδόχον, ἥπαρ τε καὶ τὸν σπλῆνα παθῶν βοηθήματα.

D LVI. Ἰκτεριῶντας δὲ ποτίζειν, ἀδιάντου ἀποζέματι ἐν οἴνῳ, ἀγχούσης ῥίζης < ά. μετ᾽ οἴνου, ἀνδραφάξης, ὑπερικοῦ κόμη σὺν μέλιτι καὶ οἴνῳ, πράσιον μετ᾽ οἴνου, πέπλιον, σπονδυλίου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα μετ᾽ οἴνου, ἐρυθροδάνου ῥίζης < ά. μετ᾽ οἴνου, ἀλόης < ά. σὺν ὕδατι, ἀνθέμιδος ῥίζα καὶ τὰ ἄνθη μετ᾽ οἴνου· σπύραθοι αἰγῶν, καὶ μάλιστα ἀγρίων, μετ᾽ οἴνου, καθ᾽ ἑαυτὰς καὶ σὺν ἀρώμασιν. ἱερᾶς βοτάνης τῶν φύλλων < ά. μετὰ λιβανωτοῦ < ς'. σὺν οἴνου παλαιοῦ κόγχαις β'. νήστει ἐπὶ δ'. ἢ ς'. ἡμέρας. μάραθον μετ᾽ οἴνου. ἀσπαράγου ῥίζης ἀφέψημα, καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον ὁμοίως. ἀψίνθιον ὠμοτριβὲς σὺν Ἰνδικῇ νάρδῳ ἢ Κελτικῇ, σέλινον, ἢ ἀδιάντου. βουφθάλμου τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ μετὰ βαλανεῖον χροιὰν πρὸς καιρὸν ποιεῖ. βουνιάδος σπέρματος < δ'. σὺν οἴνῳ, γλυκυσίδης < ά. σὺν οἴνῳ, κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου < ά. σὺν μέλιτι. ἐρέβινθοι μέλανες ἐσθιόμενοι, καὶ

δηλονότι repetendũ ex proximè præcedente capite, aut legendum, πότιζε.

ἀτράφαξις.

Gesnerus κόμη legendum suspicatur.

μετὰ λιβανωτοῦ διωβόλου, id est, drachma semis, lib. 4. de mat. faciunt autem tres oboli drachmam semis: quare pono hic, μετὰ λιβανωτοῦ < ς'.

Ἐφ᾽ ἡμέρας μ'.

Legi potest ἢ σελίνῳ, ἢ ἀδιάντῳ ex Plinio.

Gesn. εὔχροιαν.

λευκοὶ δὲ, καὶ τὸ ἀπόζεμα πινόμενον. ἐρύσιμον σὺν μελικράτῳ. θείου ἀπύρου κοχλιάριον ἐπιπασσόμενον ὕδατι, ἢ ῥοφούμενον. ἱππομαράθρου ῥίζα, ἢ καρπὸς πινόμενος. καλαμίνθης ἀπόζεμα, κέστρου < ά. μετ᾽ οἴνου, κονύζης φύλλων < ά. μετ᾽ οἴνου, κυκλαμίνου < γ᾽. μεθ᾽ ὕδατος· κατακλιναι δὲ ἐν θερμῷ οἴκῳ, καὶ πλείοσιν ἱματίοις σκεπάζειν· χολώδη γὰρ ἱδρῶτα ἐκκρίνει. λιβανωτίδος ἀπόζεμα μετὰ περίπατον σὺν ἐρεβίνθοις· καὶ ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ. λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, * διαχριόμενος τοῦ στόματος καὶ τῆς γλώττης. ὀξυμυρσίνης ῥίζης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ, μυρίκης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ, ὄνοι οἱ ὑπὸ τῶν ὑδρίαις σὺν οἴνῳ, ὀξαλίδος ῥίζαι ἑψηθεῖσαι σὺν οἴνῳ, ὁ πόφυλλον σὺν ταρίχῳ καὶ οἰνομέλιτι ἐσθιόμενον, σεύτλου ῥίζαι ἑφθαὶ ἢ ὀπταὶ ἐσθιόμεναι. πενταφύλλου τῶν φύλλων χυλὸς πινόμενος ταχέως ὑγιάζει· πόλιον ἐν οἴνῳ λευκῷ, σκίλλης ἑφθῆς < ά. σὺν ὀξυμέλιτι ἐκλειχομένης, καὶ πινομένης μετὰ μελικράτου. στρουθίου ῥίζα σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη, καὶ πινομένη μετὰ μελικράτου. στρύχνου τοῦ χαμαιζήλου, λεγομένου ἁλικακάβου, χυλὸς πινόμενος μετὰ οἴνου. ὑακίνθου καρπὸς σὺν ἀβροτόνῳ πινόμενος, χαμαιπίτυος ἀφέψημα σὺν ὕδατι, χαμαικίσσου < ά. μετὰ οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ς᾽. ἢ ζ᾽. αἷμα σκύλακος κυνὸς σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον· τοῦτο δὲ καὶ ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ, βρύον τὸ ἐπὶ τῶν κέδρων ἢ λευκῶν καρύου βασιλικοῦ μέγεθος μετ᾽ οἰνομέλιτος, πινόμενον πλῆθος κυάθ. ς᾽. ἐπὶ ἡμέρας γ᾽. Αλλο, καὶ τοῦτο καλῶς ποιοῦν· ἀφρονίτρου < β᾽. βρέξας οἴνῳ Αμιναίῳ κυ. β᾽. καὶ παρ᾽ ἡμέρας ἐξαιθριάσας δίδου νήστει, ἐπὶ ἡμέρας β᾽. ἢ γ᾽. Θεραπεύει δὲ καὶ ἄρκου χολῆς κυάμου Ελληνικοῦ τὸ μέγεθος καταπινόμενον. μελίας καρποῦ < ά. σὺν οἴνῳ. συλλέγεται δὲ φθινοπώρου καὶ ἀποτίθεται. δαφνίδων ἢ σμύρνης < ά. σὺν οἴνῳ. κρόκου < ά. μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη. ἑλξίνης ἀπόζεμα ἢ χυλὸς σὺν οἴνῳ. χελιδονίου χυλὸς ἢ ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. λιβανωτίδος, τῆς ῥοσμαρίνου ῥωμαϊστὶ καλουμένης, ἀφέψημα μεθ᾽ ὕδατος.

LVII. Εἰς δὲ τοὺς ῥώθωνας ἐγχεόμενα,

Addo, μετὰ θείου, è libro 5. de mat.

Cum vino passo aut mulsa dilutiore. Diosc. lib. 2. de mat. med. cap. 194.

Diosc. 2. de mat. med. trium obolorum pondere.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 126. ὅσον τριώβολος, trioboli põdere.

A ac eorundem etiam decoctum potum, erysimon cum aqua mulsa, sulphuris viui cochlearium aquæ inspersum aut ex ouo sorptum, hippomarathri semen aut radix in potu, calaminthæ decoctum, betonicæ drach. j. cum vino, conyzæ folia drach. j. pondere cum vino: cyclamini drach. vj. ex aqua (ægrum autem oportet loco calido decumbere, pluribúsque stragulis cõtegi: sic enim sudor colore felleus elicitur:) libanotidis decoctum cum cicere post deambulationem, eiusdem radix cum vino. Iuuat & lichen petris innascens, ori ac linguę illitus: rusci radicis decoctum cum vino, myricæ decoctum cum vino, C aselli qui sub vasis aquariis repe- riuntur cum vino, oxalidis radices in vino decoctę, silphij semen cum salsamento & vino mulso comestum, betæ radices elixæ vel assæ in cibis sumptæ: quinquefolij è foliis succus bibitus confestim sanat: polium cum vino albo, scillæ coctæ drachma vna cum aceto mulso delincta, aut pota cum aqua mulsa, D struthij radix cum melle delincta vel pota cum aqua mulsa, solani humilis, quod halicacabum dicitur, succus cum vino potus: hyacinthi semen cum abrotono potum, chamæpityos decoctum in aqua, chamæcissi drach. j. cum vino ad dies sex septémve, sanguis catelli E cum oxycrato potus, (is etiam hydropicos adiuuat:) muscus qui cedris albísve populis innascitur, magnitudine iuglandis è vini mulsi cyathis sex triduo potus. Aliud quod eximiè proficit: Spumæ nitri drach. ij. in vini Aminæi cyathis duobus sub dio maceratas ieiuno F ante lucem propinato ad biduum triduúmve. Facit & præclarè vrsinum fel, fabæ Græcæ magnitudine deglutitum. Itidem fraxini seminis drach. j. cum vino: (colligitur id autumno atque reponitur,) baccarum lauri aut myrrhæ drach. j. cum vino, croci drach. j. cum melle delincta, helxines decoctum vel suc- G cus cum vino, chelidonij succus vel decoctum cum vino: libanotidis, quam rosmarinum Latini vocant, decoctum ex aqua.

Ictericis accõmodata errhina.

Naribus infusa ictericos purgant

hæc: cyclamini ſuccus retentus in ſole donec bilem educat, elaterium cum lacte infuſum, inſidente ægro balneo ſoliόve: marrubij ſuccus cum melicrato naribus infuſus, nigella tuſa & aceto irrigata expreſſus ſuccus, infuſus naribus. Cæterùm ictericorum balneis aut acidam muriam, aut origani radicíſve oſiridis decoctum admiſceri oportet: ipſi verò amygdalino inungendi: oleribus autẽ interim abſtineãt.

Ad diuturnũ hepaticũ morbum.

Diuturna hepatis imbecillitate laborantibus auxiliantur pota hęc: agarici oboli bini ſingulis diebus, adianti decoctũ, acori decoctum, itidémque chamæpityos: ſpondylij radix in vino pota, epipactidis, quæ elleborine dicitur, decoctum: amomum, caſia, amygdalæ amaræ cum ſaluia ex melicrato, anagallidis ſuccus, chamęmeli radix & flores in potu, aſarum cum aqua, gentianæ radix drach. j. pondere ex aqua, ariſtolochię radix eodem modo: ſucci glicyrrhizę drachma cum aqua, aut radicis decoctum: lauri radicum cortex drachm. j. pondere cum melicrato, elate trita & vnà cum palmulis decocta, ſerpylli decoctum, eryngij drachma cum paſtinacæ ſemine, iſopyri ſemen cum melicrato, betonicæ folia cum aqua mulſa, fœniculi ſemen, ſpicæ nardi decoctum, aut vnguentum nardinum cochlearij mẽſura ſumptum, opopanax cum melicrato, leucanthemi aut pinus foliorum drach. j. ex aqua, rha ſimiliter, apij decoctum & ſemen, ſcandicis decoctum, quinquefolij è radice ſuccus, teucrium eiúſque ſuccus cum melicrato, chryſocomes decoctum in aqua mulſa, ſenecionis decoctum & ſemen, ſimilitérque polij: picis aridæ tritæ drach. j. inſperſa potui, meliloti ſeminis contriti drach. j. ex melicrato, coſtus ſimili modo, triphyllidis quæ oxalis dicitur decoctum eodem modo potum, viticis ſemen, centaurij minoris ſuccus tum potus tum etiam foris impoſitus, plantaginis ſiccæ radices & folia, aſparagi myacanthini radices & folia, ſtrobili, cicer,

A ἐπὶ ἱκτερικῶν καθαίρει. κυκλαμίνου χυλῶν κατεχομένων ἐν ἡλίῳ, ὥστε χολὴν ἄγειν. ἐλατήριον μετὰ γάλακτος ἐν βαλανείῳ ὄντος, ἢ ἐν τῇ ἐμβάτῃ τοῦ πάσχοντος, ἐγχεόμενον. πρασίου χυλὸς ἐν μελικράτῳ ἐγχεόμενος ταῖς ῥισί· μελάνθιον κεκομμένον καὶ ὄξει βεβρεγμένον, ἐκ πιεσθέντος τοῦ χυλοῦ, καὶ B εἰς τὰς ῥῖνας ἐγχεομένου. Λουέσθωσαν δὲ, ὀξάλμης, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὀσίρεως ῥίζης ἀποζέματος τῷ λουτρῷ μίσγοντες. ἀλειφέσθωσαν δὲ ἀμυγδαλίνῳ, καὶ λαχάνων ἀπεχέσθωσαν.

χυλὸς κατεχόμενος.

LVIII. Ἡπατικοῖς δὲ χρονίοις ὠφελεῖ πινόμενα μετὰ ὑδρομέλιτος. ἀγαρικοῦ ὀβολοὶ C δύο καθ᾽ ἡμέραν, ἀδιάντου ἀφέψημα, ἀκόρου ἀπόζεμα, χαμαιπίτυος ὁμοίως, σπονδυλίου ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη. ἐπιπακτίδος τῆς ἐλλεβορίνης καλουμένης ἀπόζεμα, ἄμωμον, κασία, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ἐλελισφάκῳ καὶ μελικράτῳ, ἀναγαλλίδος χυλὸς, καὶ ἀνθέμιδος ῥίζα καὶ ἄνθη πινόμενα, D ἄσαρον σὺν ὕδατι, γεντιανῆς ῥίζης < α. σὺν ὕδατι, ἀριστολοχίας ῥίζης ὁμοίως. γλυκυῤῥίζης χυλοῦ < α. σὺν ὕδατι, ἢ τῆς ῥίζης ἀφέψημα. δάφνης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α. μετὰ μελικράτου, ἐλάτη λεία σὺν φοίνιξιν ἀποζεσθεῖσα, ἑρπύλλου ἀπόζεμα. ἠρυγγίου < α. μετὰ σταφυλίνου σπέρματος, ἰσοπύ- E ρου σπέρμα σὺν μελικράτῳ, κέστρου φύλλα μετὰ ὑδρομέλιτος, μαράθρου σπέρμα. νάρδου στάχυος ἀπόζεμα, ἢ μύρον νάρδινον κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανόμενον. ὀποπάναξ σὺν μελικράτῳ, λευκανθέμου φύλλων, ἢ πίτυος φύλλων < α. μετ᾽ ὕδατος. ῥᾶ ὁμοίως. σελίνου ἀπόζεμα καὶ ὁ καρπὸς, σκάν- F δικος ἀφέψημα, πενταφύλλου ῥίζης χυλὸς. τεύκριον, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἐν μελικράτῳ. χρυσοκόμης ἀπόζεμα ἐν ὑδρομέλιτι. ἠριγέροντος ἀπόζεμα καὶ ὁ καρπὸς, πολίου ὁμοίως, πίσσης ξηρᾶς λείας < α. καταπασθεῖσα ἐν ποτῷ. μελιλώτου καρποῦ λείου < α. διὰ μελικράτου. κόστος ὁμοίως. τριφυλλίδος ἀφέψημα ὁμοίως πινόμενον, τῆς G ὀξαλίδος καλουμένης. ἄγνου σπέρμα. κενταυρείου χυλὸς τοῦ μικροῦ πινόμενος καὶ ἔξωθεν ἐπιτεθείς. ἀρνογλώσσου ξηραὶ ῥίζαι, καὶ τὰ φύλλα. ἀσπαράγου μυακάνθου αἱ ῥίζαι, καὶ τὰ φύλλα. στρόβιλοι, ἐρέβινθοι, ἐρυ-

θροδάνου, ἢ εὐπατωρίου ῥίζα. θέρμων πι-
κρῶν ἀφέψημα μετὰ πηγάνου καὶ πεπέ-
ρεως πινόμενον, καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. ἶρις,
πιστακίου καρπός,

LIX. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ ἡ-
πατικοὺς χαμαίπιτυς μετὰ κωδιῶν ἑφθῶν
ξηρῶν κεκομμένων. κρίθινον ἄλευρον μετὰ
σύκων. ἀλθαίας ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα.
φοινικοβάλανος ἑφθὴ λεία σὺν κηρωτῇ. ἀ-
ψίνθιον σὺν κυπρίνῃ κηρωτῇ καὶ Κελτικῇ νάρ-
δῳ. ἀμμωνιακὸν ἀναληφθὲν ὄξει καὶ κηρω-
τῇ στυφούσῃ. Ἐπὶ δὲ τῶν προσφάτων, τῆ-
λις σὺν λινοσπέρμῳ καὶ γύρει, καὶ μελικράτῳ.
μηλοκυδώνια μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ τή-
λεως ἑψημένης.

κωδίων, vt placet Moibano.

ἑψημένα.

LX. Σπληνικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμε-
νον ἀγαρικοῦ ὀβ. β'. μετ' ὀξυμέλιτος. ἄγνου
σπέρμα < α'. ἀγχούσης ῥίζης < α'. ἐν
οἴνῳ. ἀδιάντου ἀφέψημα ἐν ὀξυμέλιτι. ἀ-
κόρου ῥίζα μετ' οἴνου ἑφθὴ καὶ ὠμὴ πι-
νομένη.

Forte, πινόμενα

LXI. Τήκουσι δὲ συντόμως σπλῆνα,
ἀσπλήνιος ἣν καὶ ἡμιόνιον καλοῦσιν, ἡ πόα
μετ' ὄξους [ἀποζεσθὲν, ἐπὶ ἡμέρας μ'. τήκει.]
λογχῖτις ὁμοίως, μετ' οἴνου. περικλυμένου
καρποῦ < α'. μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας δ'. πο-
τιζομένη τήκει. χαμαίκισσος μετ' οἴνου. πευ-
κέδανον μεθ' ὀξυμέλιτος τήκει. Ναξίας τῆς
πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου τὸ ἀπό-
τεμμα μετ' ὄξους. ἀλκυονίου Μιλησίου
ὀβ. ς'. μετὰ ὕδατος. βρυωνίας ῥίζα < α'.
μετ' ὄξους ἐπὶ ἡμέρας λ'. τήκει σπλῆνας.
ἀμμωνιακοῦ θηλυκοῦ < α'. μετ' ὀξυκρά-
του· αἷμα δὲ ἄγει δι' οὔρων. ἀριστολοχίας
< α'. μετ' ὀξυκράτου. βαλάνου μυρεψι-
κοῦ < α'. μετ' ὀξυκράτου· ἔστι δὲ κακοστό-
μαχος, καὶ ἐμετική. ξυλοβαλσάμου ἀπόζε-
μα μετ' οἴνου. βουνίου τὰ φύλλα, καὶ ἡ ῥίζα
χυλισθεῖσα σὺν ὀξυμέλιτι. ἐρυθροδάνου
καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ. ἴρεως < α'. σὺν
ὀξυκράτῳ. σὰρξ ἐχίνου χερσαίου ἐσκελετευ-
μένη μετ' οἴνου, σμυρνίου σπέρμα μεθ' οἴνου, θέρ-
μων ἀπόζεμα καθ' ἑαυτό. καππάρεως ὁ ἐκ
τῶν ἀπίων καρπὸς ἐπὶ ἡμέρας λ'. μετ' οἴνου, ἢ
τῆς ῥίζης ὁμοίως. ἄγει δὲ ὁμοίως αἷμα διὰ
κοιλίας καὶ οὔρων. κέδρου < α'. μετ' ὄξους.

[οἱ δὲ σκολοπένδριον.]

Moib. legit obolum vnum cum dimidio. Diosc. lib. 4. de mat. med. τριώβολον, tribus obolis. θυμιάματος.

Diosc. 2. de mat. med. cap. 204. μ'. λ'. καὶ ἡ ῥίζα.. Idem 4. de mat. med. c. 1. μεθ' ὀξυμέλιτος, cum aceto mulso.

A rubiæ aut eupatorij radix: lupinorum amarorum decoctum cum ruta & pipere potum, itémque foris impositum: iris, pistacia.

Hepaticos imposita iuuant: chamæpitys cum papauerum capitibus coctis quæ sicca contusa fuerint, hordeacea farina cum ficubus, B althææ radix in vino decocta, phœnicobalanus cocta trita cum cerato, absinthium cum cerato cyprino & nardo Celtica, ammoniacum exceptum aceto & cerato astringente. In recentiore autem affectu, fœnumgræcum cum lini semine, farinæ polline ac melicrato, mala cotonea cum farina hordei C & fœnigræci cocta.

Hepaticis admouenda.

Spleneticos adiuuant hæc pota: agarici oboli duo cum aceto mulso, viticis semen drach. j. pondere, anchusæ radicis drach. j. cum vino, adianti decoctum in oxymelite, acori radix cum vino cocta crudáque bibita.

Spleneticis salutaria.

Lienem breui absumunt, D asplenon herba, quam & hemionium seu scolopendrium vocant, in aceto decocta & per dies xl. pota, similiter & lonchitis in vino, seminis periclymeni drachm. j. ad dies quatuor cum vino pota, chamæcissos cum vino, peucedanum cum oxymelite: id quod è cote Naxia ferro acuendo deteritur, E cum aceto: alcyonij Milesij obolus dimidius ex aqua, bryoniæ radix drach. j. pondere diebus xxx. pota: ammoniaci thymiamatis drach. j. cum posca: (sanguinem verò per vrinas educit.) aristolochiæ drach. j. cum posca, glandis vnguentariæ drach. j. cum posca: (est autem infesta stomacho & vomitus ciet:) F xylobalsami decoctum è vino, bunij folia & expressus è radice succus cum oxymelite, rubiæ semen & radix cum vino, iridis drach. j. cum posca, erinacei terrestris caro assiccata cum vino, smyrnij semen cum vino, lupinorum decoctum per se: capparis semen ad dies xxx. ex vi- G no potum: similiter & radix, quæ & ipsa æquè ac semen sanguinem per aluum & vrinas educit: betonicæ drach. j. cum aceto mulso,

Splenem absumentia vel imminuentia.

galla immatura cum posca, origani decoctum, corallij drach. j. cum aqua, brassica cruda cum aceto esitata, crocodilij radix epota: (hæc verò sanguinẽ per nares pellit.) cyclamini alterius, quę cissanthemos cognominatur, fructus maturus tritus & in pastillos digestus drach. j. pődere lienem leuiter ad dies xl. liquat, ac per vrinas & aluum absumit. Squamæ ferri drach. j. cum aceto, lonchitidis in aceto feruefactæ decoctum, rubricæ Lemniæ drach. j. cum posca: myricæ decoctum aut semen cum vino potum: quin & vas potorium è myricæ ligno vtile fuerit, sicuti & panarium quod è myricæ virgis contextum sit. Proficit & nardus Celtica cum absinthio, nymphææ semen aut radix cũ aceto, intubi seminis drach. j. cum aceto, polium cum aceto, sagapeni drach. j. cum posca, struthij drach. j. cum oxymelite, polemonij radix è vino, purpuræ operculum cum apij semine potum, aqua fabrorum in quam ferrum candens immergitur, scillæ tostæ drach. j. cum oxymelite: eandem subacta farina obuolutam assato, purgatam terito, fingitóque ex ea catapotia diebus nouem exhibenda cum melicrato. Valet & teucrij in oxycrato decoctum: rhoïs drach. iiij. chamædryos decoctum cum melicrato: fiũt & è foliis eius catapotia, quæ in splenis affectibus exhibentur, tragorigani decoctum cum sale & aceto: similiter & serpylli.

Splenicorum externa remedia.

Splenicis admouenda vtiliter hæc vsurpantur: hyssopus cum ficubus, cinis sarmentorum aut etiam vinaceorum cum aceto, rosaceo vnguento & ruta, chamæcissi & vrticæ folia cum cerato, bryonię radix cum ficubus & aceto, ammoniacum cum aceto & cerato aromatibus inspissato, asplenon herba cum eruo imposita, agallochum cum vino vel aqua, absinthium in aceto coctum cum farina loliacea & ficubus, pulegium cum salis pari portione, origanum eodem modo, lupinorum farina cum pice & aceto cocta, viscum calens calce viua vel lapide Asio exceptum, isatidis

A κηκὶς ὀμφακίνη σὺν ὀξυκράτῳ. ὀριγάνου ἀπόζεμα. κοραλλίου ∠ α΄. σὺν ὕδατι. κράμβη ὠμὴ μετ' ὄξους ἐσθιομένη, κροκοδειλίου ῥίζα πινομένη. αἷμα δὲ ἄγει διὰ ῥινῶν. κυκλαμίνου τῆς κισσανθέμου καρποῦ λεανθέντος πεπείρου, καὶ εἰς τροχίσκους ἀναληφθέντος ξηροῦ ∠ α΄. μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ἣ τή-

B κει κούφως, ἐξαιρομένου καὶ κατὰ κοιλίαν ἐκδιδομένου. λεπίδος σιδήρου ∠ α΄. μετ' ὄξους. λογχίτιδος σὺν ὄξει ἀποζεσθείσης τὸ ἀπόζεμα. μίλτου Λημνίας ∠ α΄. σὺν ὀξυκράτῳ. μυρίκης ἀπόζεμα ἢ τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθέν. καὶ ποτηρίῳ ἀπὸ τοῦ μυρικίνου ξύλου ὠφελίμως χρήσαιτο ἄν τις ἐν αὐτῷ πί-

C νων· καὶ κανῷ τῷ ἐκ ῥάβδων μυρικίνων πεπλεγμένῳ εἰς τὴν τῶν ἄρτων ἐπίθεσιν. ποιεῖ δὲ νάρδος Κελτικὴ σὺν ἀψινθίῳ. νυμφαίας σπέρμα ἢ ῥίζα σὺν ὄξει, τήκει. σέρεως καρποῦ ∠ α΄. σὺν ὄξει. πόλιον σὺν ὄξει. σαγαπηνὸν ∠ α΄. σὺν ὀξυκράτῳ, στρουθίου ∠ α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. πολεμωνίου ῥίζα σὺν οἴνῳ. πορφύρας

D πῶμα. ἢ ῥίζα σὺν σελίνου σπέρματι πινόμενον, καὶ ἡ πόα ἑψηθεῖσα οἴνῳ σὺν ὀξυκράτῳ. ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῶν χαλκείων, ὅπου τὸν πεπυρωμένον σίδηρον ἀποβάπτουσι. σκίλλης ὀπτῆς ∠ α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. σκίλλαν περιπλάσας ὄπτησον, καθαίρας ῥίψον. καὶ ἄρας ἐξ αὐτοῦ [αὐτῆς, καταπότια δίδου ἐνθεὶς ἡμέρα σὺν μελικράτῳ.

E τευκρίου ἐναφεψημένου ἐν ὀξυκράτῳ τὸ ἀπόζεμα. ῥοῦ ∠ δ΄. χαμαίδρυος ἀφέψημα σὺν μελικράτῳ. γίνεται δ' ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς καταπότια καὶ δίδοται. τραγοριγάνου ἀπόζεμα μετὰ ἅλατος καὶ ὄξους. ἑρπύλλου ὁμοίως.

LXII. Καταπλασσόμενα δὲ παραλαμβάνεται ὠφελίμως ἐπὶ τῶν σπληνικῶν·

F ὕσσωπον μετὰ σύκων. τέφρα κληματίνη, ἢ καὶ γιγάρτων τέφρα, σὺν ὄξει ῥοδίνῳ καὶ πηγάνῳ. χαμαικίσσου φύλλα καὶ κνίδης φύλλα μετὰ κηρωτῆς. βρυωνίας ῥίζα μετὰ σύκου καὶ ὄξους. ἀμμωνιακὸν σὺν ὄξει καὶ κηρωτῇ συφθείσῃ. ἀσπλήνου πόα μετὰ ὀρόβου καταπλασσομένη. ἀγάλλοχον σὺν οἴνῳ, ἢ ὕ-

G δατι. ἀψίνθιον ἑψηθὲν ἐν ὄξει σὺν ἀλεύρῳ αἰρίνῳ καὶ σύκοις. γλήχων σὺν ἁλσὶν ἴσοις. ὀρίγανον ὁμοίως. θέρμινον ἄλευρον, σὺν πίσσῃ καὶ ὄξει ἑψηθέν. ἰξὸς θερμὸς ἀσβέστῳ ἀναληφθείς, ἢ λίθῳ Ἀσίῳ· ἰσάτεως

Gesn. δι' ἕδρας legendum suspicatur.

E lib. 2. de mat. legerim τήκει σπλῆνα δι' οὔρων καὶ κατὰ κοιλίαν δαπανώμενον, quanquã & τήκει κούφως, id est, consumit leuiter, legi potest. Gesn.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 8. μετ' ὄξους, cum aceto. Videtur hic aliquid deesse. *

Lib. 2. de mat. addit, στέατι ἢ πηλῷ.

Fortè, ἐν θ. ἡμέραις. Gesn.

στεμφύλων lib. de mat.

σύκων.

ὀρόβου fortè: sed lib. 3. de mat. cap. 151. legitur σὺν οἴνῳ, cum vino.

Lib. 3. de mat. med. nitrum additur, acetum omittitur.

ἀγρίου φύλλα, καππάρεως ῥίζα. πράσιον σὺν κηρωτῇ, ἢ ὠμὴ λύσις. κάρδαμον σὺν *σύκοις. κισσοῦ φύλλα ἁπαλὰ καὶ οἱ κόρυμβοι λεῖοι. λαπάθου ἀγρίου ῥίζα σὺν ὄξει. λινόσπερμον, ἢ τῆλις, φυραθέντα ἐν ὄξει, μιγείσης καππάρεως ῥίζης, ἢ μυροβαλάνου, ἢ νίτρου. κυδώνια μῆλα σὺν κηρωτῇ. μυρίκης φύλλα λεῖα σὺν ῥοδίνῳ, ἢ κηρωτῇ. πόλιον σὺν ὄξει. στυπτηρία σὺν μέλιτι. κυκλάμινος μετ' ὄξους ἑφθὴ καταχριομένη. κροκόμαγμα μετ' ὄξους ἑφθὸν καταχριόμενον. σποδὸς ἡ ἀπὸ χαλκείου ἀναληφθεῖσα, σὺν ὄξει ἢ ῥοδίνῳ, ἄχρις ἂν γλοιωθῇ. τῆλις καὶ νάπυ καὶ εὔζωμον καὶ κάρδαμον, καὶ σμύρνα, καὶ ἄσβεστος, ἴσα μετ' ἰξοῦ. δεῖ δὲ θερμαίνειν τὸν ἰξόν, καὶ οὕτως λοιπὰ μιγνύσαι. καὶ ἄνισον, νίτρου ἀφρὸς καὶ ἄσβεστος, ἴσα μέλιτι ἀναληφθέντα. ἢ τῆλις, καὶ νάπυ, καὶ εὔζωμον, καὶ *καρδάμωμον, καὶ ἄσβεστος, ἴσα σὺν μέλιτι ἀναληφθέντα, ἢ ὄξει, ἢ κονίᾳ. ἄσβεστος καὶ σμύρνα ἴσα μετ' ἐλαίου. θέρμαινε δὲ τὸ ἔλαιον, καὶ οὕτως τὰ λοιπὰ μίσγε.

LXIII. Πρὸς ὑδρωπικοὺς δὲ ὠφελεῖ ποτά· ἀγαρικοῦ τριώβολον μετ' οἴνου. ἄγνου σπέρματος *ἑξάς α'. ἄγνου ἀφέψημα. ἀκτῆς ῥίζης ἀφέψημα, ἢ τοῦ καρποῦ λείου < α'. σὺν οἴνου κυ. β'. ἀλκυόνιον Μιλήσιον μεθ' ὕδατος. ἀμπέλου ἀγρίας (τῆς καλουμένης Ῥωμαϊστὶ οὐιτίκλης) τῆς ῥίζης τοῦ ἀφεψήματος *κυ. γ'. μετ' οἴνου τεθαλασσωμένου κυ. γ'. ἀναγαλλίδος χυλοῦ κυ. α'. καθ' ἑαυτόν. ἀνδροσάκης ἀφέψημα τῆς πόας, ἢ αὐτὴν κόπτοντα διδόναι μετ' οἴνου, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. οὖρα δὲ ἄγει πολλά. καὶ ὁ καρπὸς δὲ ποιεῖ ὁμοίως. ἀρνόγλωσσον μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι, ὀλίγον ἐπεσθιόμενον καθ' ἡμέραν. μετὰ δὲ τοῦτο ἡ λοιπὴ τροφὴ προσαγέσθω. χαμαιάκτης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α'. πέπλιον μετ' οἴνου πινόμενον ποιεῖ, καὶ μᾶλλον μετ' οἴνου*. σχοίνου < α'. μετ' ἴσου πεπέρεως. σῦκα ξηρὰ ἐσθιόμενα. σμυρνίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. καὶ ὑπερικοῦ καρποῦ < α'. κέστρου φύλλων < α'. μετ' οἴνου. ἐρέβινθοι ἑφθοὶ

Lib. 2. de mat. med. c. 185. σὺν μέλιτι, cũ melle.

κάρδαμον fortè, vt paulò antè.

ἑξάγιον.

κυ γ'. hoc loco abundare videtur.

Videtur aliqua dictio deesse, vini scil. alicuius aquam detrahentis nomen.

A ſylueſtris folia, capparis radix, marrubium cum cerato vel hordeacea farina hydrelæo ſubacta, naſturtium cum ficubus, hederæ folia tenella & ipſi quoque corymbi triti: lapathi agreſtis radix cum aceto, lini ſemen aut fœnumgræcum cum aceto ſubactum addita radice capparis, aut myrobalano aut ni-B tro, cotonea mala cum cerato, myricæ folia trita cum roſacco vnguento vel cerato, polium cum aceto, alumen cum melle, cyclaminus in aceto cocta & illita, crocomagma cum aceto coctum & inunctum, cinis qui è fabrorum officinis reiicitur cum aceto aut roſaceo ad viſcidi lentoris compagem C redactus. Fœnumgręcum, ſinapi, eruca, naſturtium, myrrha & calx viua, ęquis partibus immixta viſco priùs calfacto: ſic & aniſum, nitri ſpuma & calx viua, æquis partibus excepta melle, Aliud: Fœnumgræcum, ſinapi, eruca, naſturtium & calx viua, æquali ſingula pondere excipiantur melle vel aceto vel li-D xiuio. Aliud: Calx viua & myrrha æquali pondere cum oleo priùs calfacto miſceantur.

Hydropicis hæc in potu auxiliantur: agarici tres oboli cum vino, viticis ſeminis ſextula, eiuſdem decoctum, ſambuci radicis decoctum, aut ſeminis eiuſdem E triti drach. j. cum vini cyathis duobus, alcyonium Mileſium cum aqua: decocti radicis vitis ſylueſtris, quæ Latinè viticula dicitur, cyathi tres cum vini aqua marina diluti cyathis tribus: ſucci anagallidis cyathus vnus per ſe. Androſaces herbæ decoctum, aut eadem contuſa exhibeatur è vino vel aceto F vel aqua: ducit autem copioſas vrinas: ſed & ſemen eadem præſtat. Plantaginis nonnihil præſumptis ſiccioribus eduliis quotidie comedatur, inſupérque deinde cibi reliqui aſſumantur. Iuuat & cortex radicis ebuli drach. j. pondere, necnon peplium cum vino potum, eóque magis cum vino iunci odo-G rati drach. j. cum pari piperis quantitate, caricæ eſitatæ, ſmyrnij ſemen cum vino, ſeminis hyperici drach. j. betonicę foliorum drach. j. cum vino, çicer coctum in cibis

Hydropis præſertimque aſcitis interna remedia.

ſumptum, idem conditum ſpica piperis, cymino & oleo: cepæ cum ſuis foliis coctæ, aut etiam crudæ exhibitæ: ricini grana xx. aut xxx. catapotiorum inſtar deglutita, acetum ſcilliticum abſorptum, origanum cum ficu eſitatum, rutæ decoctum cum aceto potum: cucumeris ſylueſtris radix cum vini reſinati cyathis duobus: de hoc cyathos duos tréſve ſumi oportet interiectis tribus quatuórve diebus, vſquedum tumor plurimùm ſubſederit: leniter aquoſa detrahit, nec ſtomachum offendit, ac vires etiam conſeruat. Valent & cancri fluuiatiles ſiccati tritíque citra forcipes denticulatos ac pedes cum exiguo opij & aqua poti, corallium cum pari alumine & ſucco calaminthæ, ſij decoctum cum vino, ſcillæ aſſatæ drach. j. cum oxymelite, intritum ex alliis in cibo ſumptum, & allium quoque coctum acrioris vice condimenti, erinacei terreſtris caro inueterata & cum vino potui data, laſerpitij ſemen in vino potum, vrina capræ cum ſpica nardi duûm cyathorum menſura quotidie à ieiunis pota: ſic copioſa fiet per vrinas euacuatio. Iuuat & apri vrina ſimili modo, itémque expreſſus è ſcilla ſuccus admixta erui farina drach. j. pondere cum vino potui datus, polium cum vino feruefactum, ſampſuchi decoctum, ruta cum ficu eſitata. Per interualla autem exhibetur decoctum radicum apij vel aſparagi, vel iunci odorati, vel ſpicæ nardi. Aut: caſſiæ, amomi, cymini, glycyrrhizę, hyperici, ſmyrnij, calami aromatici, piperis, ſeſelis, ſpondylij, omnium inquàm pari pondere mixtorum decoctum è vino propinato. Singula etiam illa per ſe ſimiliter decocta proderunt.

Hydropis quę anaſarca vocant interna remedia.

Iis verò qui hydrope hypoſarca dicto laborant iſta medentur: paſtinacæ erraticæ ſemen cum vino, chamædryos decoctum: ſabina ſicca trita cũ vino hydropicos per vrinas exinanit: trifolij radicis drach. ij. in aqua aut vino: radicis chamæleonis albi drach. ij. cum paſſo, radicis etiam decoctum potum extenuat: chryſocomę faſciculus, ouum tritum cum vino, pſyllij ſeminis

A ἐσθιόμενοι· καὶ ἀρτυόμενοι δὲ *στάχυι πεπέρεως, "κύμινον, ἔλαιον. κρόμμυα θέρμια σὺν τοῖς φύλλοις. καὶ ὠμὰ δὲ διδόμενα. "ἠμέρου κη. κο. ὡς καταπότια. ὄξος σκίλλινον καταῤῥοφούμενον. ὀρίγανος μετὰ σύκου βιβρωσκομένη. "πηγάνου ἀφέψημα σὺν ὄξει πινόμενον. σικύου ἀγρίου ῥίζα ἐν οἴ- B νου ἐῤῥητινωμένου κυ. β΄. δεῖ δὲ λαμβάνειν ἐκ τούτου κυ. γ΄. ἢ δύο παρ' ἡμέρας γ΄. ἢ δ΄. ἕως ἂν ἱκανῶς ὁ ὄγκος "σταλῇ. μαλακῶς "ὑδαρὲς ὑποχωρεῖ, καὶ οὔτε στόμαχον λυμαίνεται, καὶ τὰς δυνάμεις τηρεῖ. καρκίνοι ποτάμιοι ξηροὶ λεῖοι χωρὶς τῶν χηλῶν καὶ ποδῶν, μετ' ὀλίγου ὀπίου C καὶ ὕδατος πινόμενοι. κοράλλιον μετὰ στυπτηρίας ἴσης καὶ χυλοῦ καλαμίνθης, "ἴου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. μυττωτὸν ἐσθιόμενον καὶ σκόροδον ἑφθὸν ἀντὶ δριμυφαγίας. ἐχίνου χερσαίου σὰρξ σκελετευθεῖσα, καὶ διδομένη μετ' οἴνου. ὀπόφυλλον πινόμενον μετ' οἴνου. οὖ- D ρον αἰγὸς μετὰ νάρδου στάχυος πινόμενον κυ. β΄. πλῆθος καθ' ἡμέραν νήστεσιν· αἰωρείσθωσαν δὲ, καὶ κενωθήσεται πλῆθος ἱκανόν. οὖρον συάγρου ὁμοίως. σκίλλα χυλισθεῖσα, μιχθέντος ὀροβίνου ἀλεύρου. δίδου δὲ < α΄. σὺν οἴνῳ πίνειν. πόλιον σὺν οἴνῳ ζεσθέν. σαμψύχου ἀπόζεμα. πήγανον σὺν E σύκῳ ἐσθιόμενον. ἐκ διαλείμματος δὲ, ἀφέψημα ῥιζῶν σελίνων, ἢ *ἀσπαράγου, ἢ σχοίνου, ἢ νάρδου στάχυος, ἢ ἀσάρου, κασσίας "ὁμοῦ. καὶ κυμίνου, γλυκυῤῥίζης, ὑπερικοῦ, σμυρνίου, καλάμου ἀρωματικοῦ, πεπέρεως, σεσέλιδος, σπονδυλίου πάντα ἴσα μίξας, τὸ ἀφέψημα "ποτοῦ μετ' οἴνου, καὶ καθ' ἑαυτὰ F δὲ ὁμοίως.

LXIII. Ἐπὶ δὲ τῶν "κατὰ σάρκα, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα σὺν οἴνῳ· χαμαίδρυος ἀφέψημα. βράθυ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ διουρεῖν ποιεῖ. τριφυλλίδος ῥίζης < β΄. ἐν ὕδατι, ἢ ἐν οἴνῳ. χαμαιλέοντος λευκοῦ ῥίζης < β΄. μετὰ γλυ- G κέως, καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς ῥίζης "λουόμενον ἰσχναίνει. "χρυσοκόλλης δεσμίδιον, ὠὸν λεῖον σὺν οἴνῳ. ψυλλίου σπέρματος

Fortè, κυμίνῳ, καὶ ἐλαίῳ. κρόμμυα σὺν τοῖς φύλλοις. θέρμια ἑφθὰ, καὶ ὠμὰ δὲ διδόμενα, aut, κρόμμυα ἑφθὰ σὺν τοῖς φύλλοις, &c.

ἢ κνίκεως κόκκοι κ΄ (ἢ λ΄.) ὡς καταπότια. Geſn.

Dioſc. 3. de mat. med. cap. 52. ruta decocta in vino ad dimidias.

Al. συσταλῇ τὸ ὑδαρῆ

σίου.

ὁμοίως: videtur autem deeſſe verbum διδόναι, vel δοτέον, aut ſimile. Aëtius Tetr. 3. ſer. 2. cap. 26. cōpoſitum idē medicamentum deſcribens, pro radicibus ſelini, petroſelinũ habet: & inſuper daucũ amomum, & carpobalſamum addit: vt fortè pro, ὁμοῦ legendum ſit, ἀμώμου, &c. Geſn.

πότιζε

ψυά

λαμβανόμενον, aut πινόμενον. Geſn.

χρυσοκόμης. Geſn.

< α΄. μεθ' ὕδατος κυ. γ΄. τριβόλου ῥίζης < α΄. μετ' ἀκράτου κυ. γ΄. πινομένη. κνεώρου < α΄. μετὰ ἁλῶν < α΄. καὶ μελικράτου. ἠρυγγίου ῥίζα ξηρὰ μετ' οἴνου, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, οὖρα λύει. χαλκοῦ κεκαυμένου < α΄. μετ' οἴνου ἀλύπως ἄγει ὕδωρ. κρότωνος "δώρεις τρίψας" μ΄. δίδου μεθ' ὕδατος. εἰσὶ δὲ λίαν κακοστόμαχοι. ὠφελεῖ καὶ αἷμα σκύλακος κυνός, σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον. πίνεται δὲ ὠφελίμως ὑακίνθου σπέρματος < α΄. ἐν τρισὶν ἡμικοτυλίοις οἴνου λευκοῦ. ἄγει δὲ δι' οὔρων πολλάκις ξέ. ε. ϛ΄. δεῖ δὲ τὸν οἶνον χλιαίνειν, καὶ τὸ "ἄνθος κόπτειν καὶ ὡς ἄλφιτα ἐπιπάσσειν, καὶ οὕτω ποτίζειν. εἰώθασι δέ τινες τῷ ἄνθει δέρματα βάπτειν.

κόκκους. 4. de mat. med. λ΄. id est, xxx.

σπέρμα fortè

LXV. Καταπλασσόμενα δὲ ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ· βολβοὶ μετὰ μέλιτος, οὗτοι "δέ. ἱκανῶς στέλλουσιν· ἀψίνθιον, ἢ ὕσσωπον μετὰ σύκου "ἢ ὄξους, καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. βόλβιτα ξηρὰ θερμανθέντα σὺν ὀξυκράτῳ καὶ μέλιτι. προσεμπάσσεται δὲ θείου ἀπύρου τέταρτον μέρος. σπύραθοι αἴγειοι ἑψηθεῖσαι ἐν οὔρῳ παιδὸς ἀφθόρου. θέρμινον ἄλευρον, καὶ κισσοῦ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ, λεῖα. ἢ σύκων διπλάσιον πρὸς "κυπαρίσσου καὶ νίτρου. ἰξὸς θερμανθεὶς σὺν Ἀσίᾳ λίθῳ, ἢ ἀσβέστῳ. ἐλλέβορος μέλας μετ' οἴνου καὶ κριθίνου ἀλεύρου. φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων ἐπὶ κεραμίδος θερμῆς ἀναξηρανθείς, καὶ οἴνῳ φυραθείς, "θεῖος. καὶ κοχλίαι ιέ. σὺν ταῖς σαρξὶν ὠμοὶ λεῖοι· οὐ πρότερον γὰρ ἀφίστανται, ἐὰν μήπως ἐξικμασθῇ τὸ ὑγρόν. νίτρον μετὰ σύκου ἢ ἀψινθίου, ἢ ὑσσώπου. στυπτηρία πᾶσα σὺν στέατι. μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ. σῦκα ξηρὰ ἑφθὰ ἐν οἴνῳ μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἀψινθίου. σῦκον, νίτρον, καστόριον, πράσιον, "λεῖον. καὶ κώδιον καταχρισθὲν ἀμόργῃ καὶ ἐπιτεθέν. διουρεῖ δὲ ποιεῖ καλαμίνθη μετὰ ὄξους καὶ πεπέρεως, κηρωτῇ ἀναληφθεῖσα, καὶ "ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν ἐπιτεθεῖσα. ποιεῖ δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ἰκτερικοὺς καὶ νεφριτικούς. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ δι' ἁλῶν καὶ ἐλαίου τρίψις πολλή, μιγνυμένου ποτὲ ὀριγάνου κεκομμένου καὶ σεσησμένου. ἐνίοτε δὲ καὶ καταπλάσσεται τούτοις, ὥς τε ἁλὶ καὶ τῇ ὀριγάνῳ ἴσοις, γλοιοποιηθεῖσι σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ.

Fortè, δέ.

Pro ἢ ὄξους, legitur, καὶ νίτρου, lib. 3. de mat.

Locus apparet mutilus, aut deprauatus.

Vox θεῖος abundare videtur. Gesn.

λεῖα.

ἐπί.

drach. j. cum aquæ cyathis tribus, tribuli radicis drach. j. cum meri cyathis tribus pota, cneori drach. j. cum pari quantitate salis & melicrato: eryngij radix sicca cum vino, vel eiusdem decoctum potum vrinas concitat. Aeris vsti drach. j. cum vino, citra molestiam aquas educit. Ricini grana xl. contrita dato ex aqua: sunt autem valdè infesta stomacho. Iuuat & sanguis catelli cum posca bibitus. Vtiliter etiam bibitur hyacinthi seminis drach. j. in vini albi sesquihemina: sæpenumerò quinque séxve sextarios per vrinas educit: oportet autem vino priùs tepefacto florem contusum polentę instar inspergere, atque ita propinare. Sunt qui hoc flore coria tingere soleant.

Hæc verò imposita hydropicis auxiliantur: bulbi cum melle illiti: (egregiè nanque tumorem reprimunt:) absinthium vel hyssopus cum ficu, "aut aceto & farina loliacea: bubulum stercus siccum cum posca & melle calfactum, cui sulphuris viui quartam partem insperseris: baccæ caprinæ in pueri impubis vrina coctæ, lupinorum farina & hederæ folia trita in vino cocta, cupressus & nitrum cum dupla parte ficuum, elleborus niger cum vino & hordeacea farina: lens palustris super testa seu tegula calente exiccata & cum vino subacta, diuinum est remedium: cochleę quindecim crudę cũ suis carnibus contritæ: agglutinatæ siquidem non priùs amouentur, quàm totus exhauriatur humor: nitrum cum ficu & absinthio aut hyssopo, aluminis genus quodlibet cum adipe, myrti folia cum cerato myrteo, caricæ in vino coctæ cum farina hordeacea & absinthio: ficus, nitrum, castorium, marrubium, simul contrita: pellis ouilla inuncta amurca & imposita. Cæterùm vrinas mouet calamintha, additis aceto & pipere, cerato excepta & vmbilico imposita: atque idem pręstat auxilium tum ictericis tum etiam nephriticis. Iuuat & frictio multa ex sale & oleo, addito interdum origano tuso cribratóque. Interdum & è salis & origani æquis partibus cum oleo vetere ad strigmẽtitiam

Hydropicorum externa remedia.

Rectiùs 3. de ma. med. & nitro.

compa-

compagem redactis fit cataplasma, quod calens imponendum est. Est & vtile vesicis inflatis & inunctis partes tumentes quotidie verberare. Aliud: Stercoris bubuli cremati, nitri, gypsi, caricarum an. vnc. iij. subigito, & ex iis fingito emplastrum linteo inducendum & superligandum.

Ad Lumbricos remedia.

Ad latos lumbricos. *al. nasturtium.*

Lumbricos latos hæc bibita pellunt: cardamomũ cum aqua, mori radicum cortex in aqua coctus, onochilis, quod & Alcibiadion dicitur, radix & folia: filicis radicis drach. j. semis cũ scamoniæ obolis duobus & sale: verùm qui hoc remedium sumpturus est, allia priùs edat oportet. piperis & cornu ceruini vsti pares portiones cum posca: ipsum quoque cornu ceruinum cum melle delinctum, mali Punicę radicis decoctum, allium frequenter in cibis sumptum, hyssopus cum nasturtio & scammoniæ obolis duobus bibita, heliotropiũ minus potum, nuces iuglandes multæ esitatæ, coriandri seminis exiguum cum oleo & defruto potum: sed ab ipsius copiosiore frequentioréque vsu cauendum: chamæleonis albi acetabulum cum vino & origani decocto, chalcanthi drach. j. cum melle lincta. Aliud: piperis, nasturtij, nitri, scammoniæ an. drach. j. de his simul mixtis portio exhibeatur: debent verò præsumi allia per triduum, & superbibi muriæ cyathi duo.

Ad teretes lũbricos.

Teretes verò lumbricos expellunt: oleum potum, galla bibita ex aqua, lupini amari in cibo sumpti, aut farina ex iis cruda cum melle delincta: eadem cum aceto pota breui eos excutit, vti etiam polentæ instar inspersa: bibitur & eorundem decoctum cum ruta & pipere, sinapi cum thymbra vel menta, calamintha cum alsine & melle cocta vel cruda esitata: expellit eadem ascaridas cum brassicæ crudæ succo vel aqua pluuiali absorpta: ruta oleo incocta & pota, mentæ succus epotus, semperuiui succus, abrotoni decoctum, cuminum polentæ vice inspersum oxycrato, portulaca esitata, itémque succus eius

A "καὶ θέρμον καταπλασθέν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν πεφυσημένων καὶ ἀληλειμμένων κύστεων πλῆξις καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευομένη. Ἄλλο. Βοείας κόπρου κεκαυμένης, νίτρου, γύψου, ἰσχάδων, ἀνὰ Γο. γ'. ὄξους δὲ ἀρκοῦν, φυράσας, ποίησον ἔμπλαστρον μετὰ ῥάκους, καὶ ἐπίδησον.

θερμὰ δὲ καταπλάσσειν δεῖ.

B

Τὰ πρὸς τὰς ἕλμινθας βοηθήματα.

LXVI. Τὰς δὲ πλατείας ἕλμινθας ἐκτινάσσει πινόμενα· "καρδάμωμον σὺν ὕδατι, μόρων ῥιζῶν ὁ φλοιὸς ἑψηθεὶς ἐν ὕδατι. ὀνοχείλου τοῦ Ἀλκιβιαδίου ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα C πινόμενα. πτέρεως < "ς'. σὺν σκαμμωνίας ὀβολοῖς δυσὶ, καὶ ἁλσί. προσκοροδοφαγείτω δὲ ὁ μέλλων πίνειν. πεπέρεως καὶ ἐλαφείου κέρατος κεκαυμένου ἴσα σὺν ὀξυκράτῳ. καὶ αὐτὸ δὲ κέρας σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ῥοιᾶς τῶν ῥιζῶν ἀφέψημα. σκόροδα ἐσθιόμενα συνεχῶς. ὕσσωπον μετὰ καρδάμου καὶ D σὺν σκαμμωνίας ὀβολοῖς δύο ποθέν. ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν πινόμενον. κάρυα βασιλικὰ πολλὰ βρωθέντα. κορίου σπέρμα ὀλίγον ποθὲν μετ' ἐλαίου καὶ σιραίου. προσέχειν δὲ δεῖ πλήθει. χαμαιλέοντος λευκοῦ ὀξυβάφου πλῆθος μετ' οἴνου καὶ ὀριγάνου ἀφεψήματος· χαλκάνθου < α'. σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη. πεπέρεως E καὶ καρδάμου, ἀνὰ < α'. νίτρου, σκαμμωνίας, ἀνὰ < α'. δίδου. προσκοροδοφαγηκότος ἐπὶ ἡμέρας γ'. ἐπιπινέτω δὲ ἅλμης κυ. β'.

ἐν ἄλλῳ, κάρδαμον.

Al α'. lib. 4. de mat. drachmas quatuor legimus.

LXVII. Τοὺς δὲ στρογγύλους ἕλμινθας ἄγει, ἔλαιον ποθέν. ἡ κίκη" μετὰ ὕδατος πινομένη. θέρμοι" πικροὶ ἐσθιόμενοι· ἢ τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον ὠμὸν μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· καὶ F μετ' ὄξους δὲ ποθὲν, συντόμως ἐκτινάσσει· ἢ ὡς ἄλφιτον" ἐπιπλασθέν. πίνεται δὲ καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως. νάπυ μετὰ θύμβρας, ἢ ἡδυόσμου. καλαμίνθη" σὺν ἀλσίνῃ καὶ μέλιτι ἑφθὴ, καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη. καὶ ἀσκαρίδας δὲ ἐκτινάσσει σὺν κράμβης ὠμῆς χυλῷ" καταρροφούμενος, σὺν ὕδατι ὀμβρίῳ. πήγανον ἐλαίῳ ζεσθὲν καὶ ποθέν. ἢ ἡδυόσμου G χυλὸς ῥοφούμενος. ἀειζώου χυλός. ἀβροτόνου ἀπόζεμα. κύμινον ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενον ὀξυκράτῳ· ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ ὁ χυλὸς

Fortè, κικὶς πινομένη, aut κίκι πινόμενον. Gesn.

ἀποβραχέντες καὶ ἔμπικροι. lib. 2. de mat.

ἐπιπασθέν.

Lib. 3. de mat. med. σὺν ἁλσὶ, cum sale.

Fortè, καταρροφουμένη, ἢ σὺν ὕδατι ὀμβ.

πινόμενος. σερίφου ἀπόζεμα, ὃ ἔνιοι ἀψίνθιον θαλάσσιον καλοῦσι, σὺν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ καὶ πυροῖς· ἢ σύκοις, ἢ μύξοις συγκαθεψημένον, ἢ ἀλεύροις· ἢ ῥοφήματι, ἢ ξηρὸν ἐπιπασσόμενον ὡς ἄλφιτον καὶ πινόμενον. ἢ Σαντονικὸν κοπέν, ἢ σαφίσιν, ἢ φοίνιξιν, ἢ μετὰ σύκων βρωθέν· μελίας φλοιὸς ὡς ἄλφιτον ποθέν. Πρὸς ἕλμινθας παίδων. ἡδυόσμου ἀπόζεμα πότιζε νήστεις. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ κατὰ τοῦ ἐπιγαστρίου ἐπιτιθέμενα, θέρμινον ἄλευρον σὺν μελικράτῳ, ἢ μελάνθιον, ἢ αἴρινον ἄλευρον, ὁμοίως ἰσάτις. πρὸς ἕλμινθας, καὶ πᾶν θηρίον τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ, καταγαγῆς οὕτως· ἐνέγκας θέρμια πικρά, καὶ δαφνίδας μετὰ χολῆς ταυρείας λειώσας, καὶ ποιήσας ἔμπλαστρον, ἐπίθες τῷ ὀμφαλῷ τοῦ πάσχοντος, καὶ φασκίωσον ἐπὶ ἡμέρας γ′.

Lego, ἢ ῥοφήματι ξηρὸν, &c.

σὺν σαφ.

LXVIII. Ἀσκαρίδας κτείνει ἀξούγγιον παλαιὸν εἰς τὸν δακτύλιον καθιέμενον ἀντὶ βαλάνου.

Τῶν κατὰ τὴν μήτραν καὶ τἆλλα γυναικεῖα μόρια παθῶν βοηθήματα.

LXIX. Τὰς δὲ τῆς μήτρας προπτώσεις στέλλει, ἀκακίας χύλισμα, ἢ βάτου χυλός, ἢ σχίνου, ἢ ῥοῦς τῆς ἐπὶ τὰ ὄψα ὁ χυλὸς διαχριόμενος. κνίδης κλάδος προσαπτόμενος. ἴου φύλλα καταπλαττόμενα. ἀπόπατος βοὸς νομάδος ἄρρενος ὑποθυμιώμενος. ἀριστολοχία λεία ἐν πεσσῷ μετά τινος τῶν στυφόντων· καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς εἰς ἐγκάθισμα καὶ ὑπαλμισμόν. ἄσφαλτος ὑποθυμιωμένη. χαλβάνη καταπλασσομένη. κηκίδος ἀφέψημα. μυρσίνης ἢ σχίνου, ἢ σιδίων ἀφέψημα εἰς ἐγκάθισμα.

LXX. Τὰς δὲ φλεγμονὰς τῆς ὑστέρας καὶ μύσεις καὶ ἀλγήματα, ἑψόμενα εἰς ἐγκαθίσματα ὠφελεῖ. ἄγνου σπέρμα, ἀλθαίας ῥίζα, ἀρτεμισία, βακχάριδος ῥίζα, γλήχων, δάφνη, ἶρις, κασσία, κάλαμος, σχοῖνος, κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζα, κόνυζα, *κυπάρισσος, λευκοΐων ἄνθη ξηρά. μαλάχη, μελίλωτον, κρίνων ἄνθη, λευκάνθεμον, πράσου κεφαλωτοῦ κόμη, σῦκα ξηρὰ μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης, τῆλις, λινόσπερμον. ὑποθυμιώμενα δὲ

A epotus, seriphi (quod nonnulli absinthium marinum vocant) decoctum cum sale oleo ac tritico, vel cum ficubus aut myxis farináve coctum, aut siccum polentæ instar inspersum sorbitioni ac bibitum: Santonicum tusum, cum vuis passis aut palmulis ficubúsve manducatum: fraxini cortex instar polentæ B bibitus. Ad puerorum lumbricos: Mentæ decoctum ieiunis propinato. Iuuát etiam abdomini imposita hæc: lupinorum farina cum melicrato, nigella, aut loliacea farina, similitérque isatis. Ad lumbricos omnéque animal è vẽtre deiiciendum: Lupinos amaros & lauri baccas cum felle taurino subigito, fa- C ctúmque inde emplastrum ægri vmbilico adhibeto, fascia ad triduum superinducta.

Ascaridas necat, axungia vetus ano glandis loco indita.

Ad ascaridas.

D Ad Vteri reliquorúmq; genitalium membrorum affectus remedia.

Vuluæ procidentias cohibent: acaciæ succus, rubi succus, aut lentisci, rhois opsoniorum succus illitus, vrticę ramulus applicitus, violę E folia pro cataplasmate imposita, fimum bouis armẽtarij masculi suffumigatum, aristolochia trita cum quopiam astringentium in pesso subdita: eiusdem etiam decoctum vsurpatum ad insessionem ac suffitum, bituminis suffitus, galbanum pro cataplasmate impositum, gallę decoctum: myrti denique aut lentisci aut malicorij decoctum ad in- F sessum.

Ad vuluæ procidentias.

Vteri inflammationes, præclusiones doloresque decocta hæc insessione iuuant: viticis semen, althææ radix, artemisia, baccharis radix, pulegium, laurus, iris, cassia, calamus & iuncus odorati, centaurij maioris radix, conyza, * cyperus, G leucoij flores sicci, malua, melilotus, lilij flores, leucanthemon, porri capitati coma, ficus aridæ cum fœnogræco vel ptissana, fœnumgræcum, lini semen. Suffitu ad eadem

Ad vteri inflammationes, obstructiones doloresque, insessus ac suffitus.

conferunt, viticis ſemen, bdellium, caſſia, calamus, ladanum, libanotidis ſemen & radix. Ad cancroſas verò vteri affectiones facit reſina terebinthina cum myrrha.

Ad eoſdem affectus peſſi, vnguenta & iniectiones.

Ad vteri autẽ inflammationes ac dolores forma peſſi ſubiiciuntur: viticis ſemen tritum, althææ radix cocta in melicrato ſubactáque cum adipe ſuillo recenti ac terebinthina: anthyllidis radix trita cum roſaceo, plantaginis ſuccus vellere exceptus, ſonchi ſuccus eodem modo, aſclepiadis ſuccus aut folia appoſita, ſimiliter & butyrum: ſuccus è decocto fœnogræco expreſſus, ſuillo adipi aut recenti butyro admixtus: cnici radices aſſæ cum roſaceo, & flores eiuſdem cum cerato, medulla & adipe: lini ſemen coctum cum croco & ſuillo adipe, œſypus cum butyro & meliloto, vrinæ humanæ ſedimentum cum cyprino, verbenaca recta cum anſerino adipe ac terebinthina, ſimili modo: medulla ceruina cum ſuſino, ſtyrax liquatus cum cyprino. Ad eadem conueniunt inunctiones ex irino, cyprino, amaracino, itémque è pingui eius animantis quam Latini glirem appellant. Iniecta verò egregiè molliunt: farinæ hordeaceæ cremor ex aqua coctus, alicæ quoque aut oryzæ aut fœnigræci, aut ſeminis lini aut denique maluæ cremor, eodem modo.

Ad eoſdem aſſumenda.

In potu verò ſumpta vteri diuturnas inflammationes doloréſque ſedant, æthiopidis radicis decoctum. pæoniæ grana quindecim ex aqua, panacis Aſclepij folia, acori radix, centaurij maioris radix, amomum, iuniperi baccæ, ariſtolochiæ longæ radix cum ſmyrnij ſemine, carpobalſami drach. j. cum melicrato, geranij radicis drach. j. in melicrato, betonicæ foliorum drach. iiij. ex hydromelite, trifolij ſemen ac folia ſimiliter.

Ad vteri vlcera.

Vuluæ vlcerationibus inuncta conueniunt, amurca decocta cum cerato liliaceo, lycium aut acaciæ ſuccus eodem modo.

Ad mordaces vuluæ pruritus.

Mordaces vuluæ prurigines ac ſinus muliebris pruritus leniunt,

A ὠφελεῖ, ἄγνου σπέρμα, βδέλλιον, κασσία, κάλαμος, λάδανον, λιβανωτίδος σπέρμα καὶ ῥίζα. καὶ (τὰ) πρὸς τὰ καρκινώδη ποιεῖ ῥητίνη τερμινθίνη σὺν σμύρνῃ.

LXXI. Προστίθεται δὲ πρὸς τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ ἀλγήματα, ἄγνου σπέρμα λεῖον, ἀλθαίας ῥίζα ἑφθὴ ἐν μελικράτῳ B μαλαχθεῖσα σὺν στέατι χοιρείῳ νεαρῷ καὶ τερμινθίνῃ. ἀνθυλλίου ῥίζα λεία σὺν ῥοδίνῳ. ἀρνογλώσσου χυλὸς ἐν ἐρίῳ, σόγχου ὁμοίως χυλός, ἀσκληπιάδος χυλὸς ἢ τὰ φύλλα προστιθέμενα, βούτυρον ὁμοίως. τήλεως ἀφεψημένης ὁ ἀποθλιβεὶς χυλός, μιγεὶς στέατι χοιρείῳ, ἢ βουτύρῳ προσφάτῳ. C κνίκου ῥίζαι ὀπταὶ σὺν ῥοδίνῳ, καὶ τὰ ἄνθη σὺν κηρωτῇ, καὶ μυελῷ, καὶ στέατι. λινόσπερμον ἑψημένον σὺν κρόκῳ καὶ χοιρείῳ στέατι. ὕσσωπον σὺν βουτύρῳ καὶ μελιλώτῳ. οὔρου ἀνθρωπίνου ὑπόστασις σὺν κυπρίνῳ. περιστερεὼν σὺν στέατι χηνείῳ καὶ τερεβινθίνῃ ὁμοίως. μυελὸς ἐλάφειος σὺν σουσίνῳ. στύραξ λυθεὶς σὺν κυπρίνῳ. D χρίσματα δὲ ἁρμόζει πρὸς τὰ αὐτὰ, ἴρινον, κύπρινον, ἀμαράκινον. ἔλαιον τὸ ἐκ τοῦ λίποις, ὃ Ῥωμαϊστὶ γλῆρεις καλοῦσιν. ἐνιέμενα δὲ μαλάσσει καλῶς, ἀλεύρου κριθίνου χυλὸς μετὰ ὕδατος ἑψηθεὶς, ἄληκος, ἢ ὀρύζης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου, ἢ μολόχης χυλὸς ὁμοίως.

οἴσυπος.

Geſn. ſuſpicatur legendum, τὸ τοῦ ἐλειοῦ λίπος, ὃν ῥωμ.

ἄλικος.

E LXXII. Πινόμενα δὲ τὰς χρονίους φλεγμονὰς καὶ τὰ ἀλγήματα τῆς ὑστέρας παύει, αἰθιοπίδος ῥίζης ἀφέψημα, γλυκυσίδης κόκκοι ιε΄. μεθ' ὕδατος, πάνακος ἀσκληπιαδίου φύλλα, κόρου ῥίζα. κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζα. ἄμωμον. ἀρκευθίδες. ἀριστολοχίας τῆς δακτυλίτιδος ῥίζα μετὰ σμυρνίου σπέρματος. βαλσάμου καρποῦ < α΄. μετὰ μελικράτου. γερανίου ῥίζης < α΄. ἐν μελικράτῳ. κέστρου φύλλων < δ΄. μετὰ ὑδρομέλιτος. τριφυλλίδος καρπὸς, καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως.

ἀκόρου Moib.

F σμύρνης καὶ πεπέρεως, li. 3. de mat.

Al. τριφύλλου.

LXXIII. Πρὸς δὲ τὰς ἑλκώσεις τῆς G μήτρας ἁρμόζει, ἀμόργη ἑψητὴ περιχριομένη μετὰ κηρωτῆς σουσίνης, ἢ λύκιον ὁμοίως, ἢ περιχριόμενος χυλὸς ἀκακίας.

LXXIIII. Ὀδαξισμοὺς δὲ μήτρας παύει καὶ κνησμοὺς κόλπων, ἀνδράχνης ὁ χυλὸς

ἐγκλυζόμενος, λινόσπερμον ἑφθὸν ἐν μελικράτῳ. τῆλις ὁμοίως, ἔλαιον σούσινον, ἢ κύπρινον, ἢ τραγάκανθον σὺν ὕδατι.

LXXV. Ἄγει δὲ ἔμμηνα καὶ λόχια ἐπιεικῶς πινόμενον ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, πυρέσσουσι σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι· ξιφίου ῥίζα· οἰνάνθης πόας καρπὸς, καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλός. σελίνου ῥίζα καὶ ὁ καυλός. οὖρον λυγγός. σίνηπι λεῖον καταπλασθὲν ὡς ἄλφιτον. πάνακος φύλλα. ἀσκληπιάδος καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη. περικλυμένου φύλλα, πετροσέλινον. πράσου χυλὸς, καὶ τὸ πράσον ἐσθιόμενον. ἀμπελόπρασον, ῥάφανος ἐσθιομένη, ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ὁμοίως, σελίνου ἀπόζεμα καὶ τὸ σπέρμα, σκόροδον σὺν οἴνῳ πινόμενον, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα, μυττωτὸν τὸ ἐκ σκορόδων ἐσθιόμενον, στάχυος φύλλα σὺν οἴνῳ πινόμενα, στοιχάδος ἀφέψημα ἐπὶ ἡμέρας γ´. πινόμενον νήστεσιν.

LXXVI. Μᾶλλον δὲ ἄγει πινόμενα ὁμοίως, ἀγαρικὸν, ἄγνου σπέρμα μετὰ γλήχωνος, ἢ πεπέρεως, ἀδίαντον, νάρδος ἀγρία, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν σμυρνίῳ. ἐλελίσφακος. σπονδυλίου ῥίζα καὶ σπέρμα. λιβανωτίδος ῥίζα, σεσέλεως ῥίζα καὶ ὁ καρπός. τραγοριγάνου ἀφέψημα, ἱππομαράθρου σπέρμα καὶ ῥίζα. κνίδης τῶν φύλλων ἀφέψημα μετὰ μυρσίνης. δαμασωνίου ῥίζα. ἄμωμον. ἀνθεμίδος φύλλα καὶ ἡ ῥίζα. σπύραθοι αἴγειοι μετά τινος τῶν ἀρωματικῶν. ἀρτεμισία. ἄσφαλτος. ἀψίνθιον ὠμοτριβὲς σὺν Κελτικῇ νάρδῳ. βουνίου ῥίζα, καὶ τῶν καυλῶν τὸ χύλισμα. βακχάριδος καὶ τῆς ῥίζης τὸ ἀφέψημα ἐν ὕδατι. βράθυος φύλλα. γλήχωνος ἀπόζεμα. γλυκυσίδης ῥίζα. γλυκυῤῥίζης ἀπόζεμα, ἢ χυλός. δάφνης Ἀλεξανδρινῆς ῥίζα. δαφνοειδές. ἶρις. ἐλενίου ἀφέψημα. ἑλιχρύσου ὁμοίως. ἑρπύλλου ὁμοίως. ὀποῦ συκῆς ὀλίγον μετὰ ᾠοῦ ῥοφητοῦ. ἐρέβινθος ἐσθιόμενος, καὶ τὸ ἀφέψημα πινόμενον. ἠρίγγης ῥίζα, θύμον, ἢ θύμβρα ἀποζεσθέντα. ἱπποσελίνου ῥίζα καὶ ὁ καρπός, ἱππομαράθρου ὁμοίως, κασία. καρδάμωμον, ὑπερικόν, καυλὸς ἢ ῥίζα ὁμοίως.

Margin notes: πινόμενα. — καταπασθὲν Gesn. — σμύρνης ὀλίγης, lib. 4. de mat. — καὶ videtur abundare. — Ἀλεξανδρείας malim. — ἠρύγγης. — Fortè, κιννάμωμον, Gesn. — Malim ὑπερικοῦ καρπὸς ἢ φύλλα. vel, ὑπερικόν. Σιλφίου καυλὸς ἢ ῥίζα. Gesn.

portulacæ ſuccus infuſus, lini ſemen coctum in melicrato, fœnumgræcum ſimiliter, oleum ſuſinum vel cyprinum, tragacanthæ lacryma cum aqua.

Menſtrua & à partu relicta vteri purgamenta, moderatè cient hæc cum vino pota, ſi febris abſit: ſin minùs, ex melicrato vel aqua: gladioli radix, œnanthes herbæ folia, caulis & ſemen: apij radix & caulis, vrina lyncis, ſinapi tritum polentæ inſtar inſperſum, panacis folia, aſclepiadis ſemen & flores, periclymeni folia, petroſelinum, porri ſuccus, & ipſum porrum in cibo ſumptum, ampelopraſum, raphanus eſitatus, ari radix cocta ſimiliter, apij decoctum & ſemen, allium in vino potum, paſtinacæ agreſtis ſemen, intritum ex alliis comeſtum, ſtachyos folia cum vino pota: ſtœchadis decoctum, triduo ieiunis potum.

Menſtrua & à partu purgamenta moderatè cientia.

Potentiùs autem eadem illa præſtant ſimili modo pota: agaricum, viticis ſemen cum pulegio vel pipere, adiantum, nardus agreſtis, ariſtolochiæ radix cum ſmyrnio, ſaluia, ſpondylij radix & ſemen, libanotidis radix, ſeſeleos radix & ſemen, tragorigani decoctum, hippomarathri ſemen & radix, vrticæ foliorum decoctum cum myrrha, damaſonij radix, amomum, anthemidis folia & radix, baccæ caprinę cum aliquo ex aromaticis, artemiſia, bitumen, abſinthij ſuccus expreſſus cum Celtica nardo, bunij radix & ſuccus è caulibus, baccharis radicis decoctum in aqua, ſabinæ folia, pulegij decoctum, pæoniæ radix, glycyrrhizæ decoctum aut ſuccus, lauri Alexandrinæ radix, daphnoides, iris, helenij decoctum, elichryſi & ſerpylli ſimiliter, lactis ficulnei modicum cum ouo ſorbili, cicer eſitatum, & decoctum eius potum, eryngij radix, thymus aut thymbra decocta, hippoſelini radix & ſemen, hippomarathri ſimiliter, caſſia, cardamomum, hypericum, ſimilitérque ſilphij caulis aut radix.

Eadem potentius cientia.

Eadē potentissimè promouentia.

Potentissimè verò menses cient, atque ita vt fœtus etiam excutiāt, pota hæc è vino aut melicrato vti dictum est: marrubij succus triduò potus, vel eiusdem decoctum, periclymeni semen, rutæ syluestris semen, filicis radix, bryoniæ radix drach. ij. pondere ex aqua, sed mentem perturbat: ammmoniaci drach. j. sagapenum similiter, liquor silphij aut " semen similiter cum myrrha & pipere, opopanax simili modo: anagyri folia etiam emortuos fœtus pellunt: asphodeli radix, ari semen, bulbi cum tenellis lauri foliis: dictamni drach. j. cum vino enectos etiam fœtus eiicit: dracunculi radicum decoctum: huius dum floret foliorum vel ipse odor recens conceptos fœtus exanimat: filicis fœminæ radix, thlaspi, galbanum, leucoij seminis drach. ij. in aqua, seseli cum vino quotidie potum, cardamine cum vino, ruta & semen eius similiter, castorium cum pulegij decocto, iuncus odoratus. Citra sensum prolabetur fœtus, si ouum cum sua testa calfactum cedria inunxeris, iterúmque calfeceris & inunxeris, ac id ipsum tertiò repetiueris, túmque grauidæ sorbendum dederis. Aliud: Suber vetus pice oblitum in testa vrito, & tritum vino inspersum similiter propinato. Valent & ad ciendos potentissimè menses, cāpparis seminis aut radices drach. ij. in vino potæ: similiter & centaurij minoris succus, cedri baccæ tritæ, betonicæ foliorum drachma, ricini radix in passo macerata, cinnamomum potum, clinopodij decoctum, crithmi radix cum semine in vino cocta, " cissanthemi seminis drachma in vino, cupressi ramenta, cyperus, lapathi syluestris radix, lonchitis herba in vino decocta, nasturtij semen, mandragoræ seminis drachma vna cum vino, nigellæ drachma, rusci radix in vino cocta, sampsuchi semen, cyperi semen, sison, tordylium, tragoriganum, chamædryos decoctum, chamepitys cum melle, lumbrici terrestres sicci poti, ficus denique foliorum decoctum.

vel, eius foliorū succus.

nempe, cyclamini alterius.

A LXXVII. Ἐπιτεταμένως δὲ ἄγει, ὥστε καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσειν πινόμενα σὺν οἴνῳ, ἢ μελικράτῳ, ὥσπερ εἴρηται· πρασίου χυλὸς ἐπὶ ἡμέρας γ΄. καὶ τὸ ἀπόζεμα. περικλυμένου καρπὸς, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, πτέρεως ῥίζα, βρυωνίας ῥίζα < β΄. μεθ' ὕδατος· ταράσσει δὲ τὴν διάνοιαν. ἀμ-

B μωνιακοῦ < α΄. σαγαπηνὸν ὁμοίως. " ὀπὸς, ὀπόφυλλον ὁμοίως σὺν σμύρνῃ καὶ πεπέρει. ὀποπάναξ ὁμοίως. ἀναγύρου φύλλα καὶ τὰ τεθνηκότα ἄγει. ἀσφοδέλου ῥίζα. ἄρου σπέρμα. βολβοὶ σὺν ἁπαλοῖς φύλλοις δάφνης. δικτάμνου < α΄· καὶ τὰ τεθνηκότα δὲ ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ. δρακοντίου ἀφέψημα

C τῶν ῥιζῶν· τούτου δὲ καὶ ὀσμὴ τῶν φύλλων κατὰ τὴν ἄνθησιν, ἐπὶ τῶν νεοσυλλήπτων, φθόριός ἐστι. θηλυπτέριδος ῥίζα. " θάλπη. χαλβάνη, λευκοΐου σπέρματος < β΄. ἐν " ὕδατι. σέσελι σὺν οἴνῳ καθ' ἡμέραν πινόμενον. καρδαμίνη σὺν οἴνῳ. πήγανον, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ὁμοίως. καστόριον μετὰ γλή-

D χωνος ἀποζέματος, σχοῖνος. ἀναισθήτως ὀλισθάνει ἔμβρυα, ἐὰν ᾠὸν σὺν τῷ ὀστράκῳ θερμάνας καὶ καταχρίσας κεδρίᾳ, καὶ πάλιν θερμάνας καὶ καταχρίσας, καὶ τὸ αὐτὸ τρίτον ποιήσας δῷς ῥοφῆσαι. ἢ φελλὸν πεπισσωμένον παλαιὸν " ἐκ κεραμίου καύσας, λεῖον ἐπιπάσας ἐν οἴνῳ, [" ὁμοίως] δὸς

E πιεῖν. ποιεῖ δὲ καὶ καππάρεως ὁ ἐκ τῶν ἀπίων καρπὸς πλῆθος < β΄. σὺν οἴνῳ, ἢ τῆς ῥίζης ὁμοίως. κενταυρίου λεπτοῦ χυλὸς ὁμοίως. κεδρίδες λεῖαι. κέστρου τῶν φύλλων < α΄. " κικέας ῥίζα ἀποβρεχθεῖσα ἐν γλυκεῖ. κιννάμωμον ποθέν. κλινοποδίου ἀπόζεμα. κρίθμου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα, ἑψηθέντα

F ἐν οἴνῳ. κισσανθέμου καρπὸς < α΄. ἐν οἴνῳ. κυπαρίσσου πρίσματα. κύπειρος. λαπάθου ἀγρίου ῥίζα. λογχῖτις πόα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα. καρδάμου σπέρμα. μανδραγόρου σπέρματος < α΄. σὺν οἴνῳ. μελανθίου < α΄. ὀξυμυρσίνης ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ. σαμψύχου σπέρμα. κυπέρου σπέρμα. " σίνον. τόρ-

G δυλον. τραγορίγανον. χαμαίδρυος ἀφέψημα. χαμαιπίτυς σὺν μέλιτι. γῆς ἔντερα ξηρὰ πινόμενα. ποιεῖ καὶ σύκων τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων.

Malim ὀπὸς ἢ ὀπόφυλλον.

Al. θλάσπι.

σὺν οἴνῳ, ex vino. 3. de ma. med. cap. 138.

Fortè, ἐν κεραμίῳ

Hæc dictio Gesnero redundat.

κίκεως. Gesn.

Fortè, σίσων.

LXXVIII. Προστιθέμενα δὲ ἔμμηνα ἄγει, καὶ τὰ ἐκ τόκων, καὶ ἔμβρυα. οἴσυπος ἐν ἐρίῳ οἰσυπηρῷ προστεθεὶς ἐπὶ ἡμέρας γ'. ἄκινος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆς. μανδραγόρου ῥίζα ξυσθεῖσα ὡς κολλύριον, καὶ προστεθεῖσα. ἐλλέβορος μέλας καὶ λευκός, κνίδης φύλλα μετὰ σμύρνης λεῖα. ἄμωμον. ἀμύγδαλα, ἢ ἀμυγδάλινον σὺν οἴνῳ. ἀνεμώνη λεία. ἀριστολοχία μετὰ σμύρνης. βδέλλιον. δαφνίδες λεῖαι. ἐλατήριον σὺν μέλιτι. ἐρυθροδάνου ῥίζα ὁμοίως. ἡμεροκάλλεος ῥίζα. ἡλιοτροπίου τοῦ σκορπιούρου φύλλα. θέρμινον ἄλευρον μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος. θρίδακος ἀγρίας ὁ καρπός. ἱππομαράθρου ῥίζα. κασία σὺν μέλιτι. κάλαμος ἀρωματίτης ὁμοίως. καλαμίνθης φύλλα· χαλβάνη. κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζης ὁ χυλός, ἢ ῥίζα. κισσοῦ κόρυμβοι λεῖοι· καὶ ὁ μίσχος μέλιτι χρισθεὶς ἄγει γεννήσεως ἔμβρυα. κιννάμωμον σὺν σμύρνῃ. κόστος ὁμοίως. κρίνου ῥίζα ἑφθὴ σὺν ῥοδίνῳ. ἀταράχως δὲ τὰ ὑπομένοντα σπᾶται. κυκλαμίνου ῥίζα σὺν μέλιτι, καὶ ὁ χυλός. φασὶ δέ τινες ὅτι, κἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν τῆς κυκλαμίνου γυνὴ ἔγκυος, ἐκτιτρώσκει. ὁμοίως καὶ τὴν καλουμένην πόδω ὄνομα ἱστοροῦσιν, ὅτι γυνὴ ἐὰν ὑπερβῇ ἔγκυος ἢ γεύσηται, ἐκτιτρώσκει. σάμψυχος. λινόζωστις σὺν μέλιτι. πήγανον σὺν σμύρνῃ καὶ ᾠῷ. κράμβης χυλὸς μετὰ αἰρίνου ἀλεύρου. κονύζης χυλός. ὀποπάναξ, καὶ ἡ ῥίζα ὡς κολλύριον. σιδηρίτιδος τῆς Ηρακλείας τὰ φύλλα. σκόρδιον. στύραξ. ἄγει δὲ καὶ μᾶλλον ἔμβρυα ἀγχούσης ῥίζα. ἀρτεμισία ἀναληφθεῖσα ὡς κολλύριον, σὺν δαφνίσιν, ἢ σμύρνῃ, ἢ ἴριδι, ἢ σύκῳ, ἢ νίτρῳ· καὶ ὁ ἁπαλὸς δὲ βλαστὸς αὐτῆς προστεθείς. βρυωνίας ῥίζης ὁ χυλὸς προστεθεὶς ἐν ἐρίῳ. γεντιανῆς ῥίζα ξυσθεῖσα ὡς κολλύριον. δικτάμνου < α'. μετὰ μέλιτος. δρακοντίου ῥίζα σὺν ὀξυκράτῳ. ἶρις. σμύρνα σὺν ἀψινθίῳ ἢ θέρμων ἀποβρέγματι. ἢ πηγάνου χυλός. κνέωρον ἀναληφθὲν σύκῳ. νίτρον ὁμοίως. κενταυρείου λεπτοῦ χυλός. κεδρία. κολοκυνθίδος ἐντεριώνη σὺν μέλιτι. κισσανθέμου χυλὸς σὺν οἴνῳ. λιβανωτὸς καὶ ὀπὸς μανδραγόρου, καὶ

καὶ πεπέρεως & pipere 3. de mat. med. cap. 6.

γυναικείως, Moib. Diosc. de ma. lib. 2. in hedera sic habet: καὶ ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων μέλιτι χρισθεὶς καὶ προστεθεὶς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα.

ὄνοσμα, lib. 3. de mat.

Gesn. legendum suspicatur: ἄγει δὲ καταμήνια καὶ ἔμβρυα, menses autem ac fœtus euocat.

ἀψινθίου, ut & Marcellus Virgilius leg, it lib. 3. de mat.

A Subdita in pessis menses trahunt, & quæ à puerperio relinquuntur ac ipsos quoque partus euocant: œsypum cum lana succida triduo appositum, acinos & eiusdem semen, mandragoræ radix derasa in collyrij formã & indita, vterque elleborus, vrticæ folia trita cum myrrha, amomum, amygdala aut ex eis oleum cum vino, anemone trita, B aristolochia cum myrrha, bdellium, lauri baccæ tritæ, elaterium cum melle, similitérque rubiæ radix, hemerocallis radix, heliotropij scorpiuri folia, lupinorum farina cum myrrha & melle, lactucæ syluestris semen, hippomarathri radix, cassia cum melle, calamus aro- C maticus similiter, calaminthæ folia, galbanum, centaurij maioris è radice succus aut ipsa radix, hederæ corymbi triti: eiusdem etiam foliorum pediculus melle irrigatus prçclarè partus extrahit: cinnamomum cum myrrha, costus similiter: lilij radix cocta cum rosaceo sine vexatione puerperæ quæ in v- D tero morantur extrahit: cyclamini radix cum melle, ac ipse etiam succus: aiunt porrò nonnulli, si radicem eam prçgnans mulier transgrediatur, abortum fieri. Idem quoque de herba onosmate dicta tradunt, nempe si eam prægnans supergrediatur gustétve, abortum facere: sampsuchum, mercurialis E cum melle, ruta cum myrrha & ouo, brassicæ succus cum loliacea farina, conyzç succus, panacis liquor, eiusdem quoque radix in collyrij formam redacta, sideritidis Heracleæ folia, scordium, styrax: partus potissimùm euocat anchusæ radix: artemisia cum lauri baccis vel F myrrha, vel iride, vel ficu nitróve in collyrij formam redacta: idem præstat tenellum etiam germen eius appositum: bryoniæ radicis succus in vellere appositus, gentianæ radix derasa in collyrij formam, dictamni drachma vna cum melle: dracunculi radix cum posca, iris, myrrha cum absinthij aut lupi- G norum diluto, rutæ succus, cneorum ficu exceptum, nitrum similiter, centaurij minoris succus, cedria, colocynthidis medulla cum melle, cissanthemi succus cum vino, thus cũ liquore mandragoræ &

Pessaria menses, lochia & partus euocantia.

loliacea farina ſubditum in peſſo, ſtruthij radix cum melle, polium cum vino, marrubium ſimiliter, ſcammoniæ liquor in vellere appoſitus, alumen liquidum, hyperici ſemẽ tritum cum melle, chondrillæ lacryma maſtichæ ſimilis cum myrrha, verbaſci ſuccus cum myrrha in vellere appoſitus, vrina viri peſſo excepta & ſubdita, melanthium cum myrrha tritum & melle exceptum fabæ Græcæ magnitudine.

Suffumigia menſes lochia & partus euocantia.

Suffitu menſes, relicta à partu purgamenta & fœtus euocant, ammi cum reſina terebinthina, bdellij exiguum, dictamnus, cardamomum, galbanum, pinus ac piceæ cortex, purpurarum marinarum opercula, allium, ſiluri caput & caro.

Ad eadem inſeſſus.

Ad eadem inſeſſione proſunt hæc in aqua decocta: ageratum, ſambuci folia, artemiſia, dictamnus, laurus, conyza, coſtus, meum, leucoium, meliſſophyllum, porri capitati coma, apium.

Ad eadem imo ventri adhibenda.

Ad pellenda puerperij purgamenta ciendóſque menſes, copioſa artemiſia hypochondriis cataplaſmatis inſtar adhibetur. Potentiùs verò vuluam purgant, ac in tantum vt fœtus etiam eiiciant, farina loliacea porri ſucco ſubacta, cyclamini ſuccus cum elaterio aut loliacea farina: item medulla ceruina, galbanum, ammoniacum & oleum, paribus mixta portionibus.

Ad fluorẽ muliebrem aſſumenda.

Muliebrem fluorem ſiſtunt ex vino pota: pæoniæ grana fulua decem aut duodecim cum vino, hypociſtidis ſuccus, peucedani liquor, ſymphyti petræi folia & ſemen, ſtatice herba etiam pro opſonio oleris modo eſitata, rubi decoctum, expreſſus balauſtio ſuccus, vti & acacia, lentiſci radicis decoctum & ſuccus, terra Samia cum balauſtio, elates vnguentariæ decoctum, cornu ceruinum vſtum cum poſca, ſalicis radix aut folia, clymeni ſuccus, leucographis, lapis hæmatites cum ſucco mali Punici, lyſimachia herba eiuſdémque ſuccus, decoctum loti arboris ramẽtorũ delinctum, oſtracitę lapidis drach. j. cum vino, papaueris nigri ſemẽ cum vino aut melle, myricæ cortex tritus

A αἴρινον μιχθέντα ἐν πεσσῷ. "ὀποπάναξ προστεθείς. στρουθίου ῥίζα σὺν μέλιτι. πόλιον σὺν οἴνῳ. πράσιον ὁμοίως. σκαμμωνίας ὀπὸς ἐν ἐρίῳ προστεθείς. στυπτηρία ὑγρά. ὑπερικοῦ σπέρμα λεῖον σὺν μέλιτι. χονδρίλλης μαστίχη μετὰ σμύρνης· φλόμου χυλὸς μετὰ σμύρνης, ἐν ἐρίῳ προστεθείς. οὖρον ἀν- B δρός, πεσσῷ ἀναλαμβανόμενον, καὶ προστιθέμενον· μελάνθιον καὶ σμύρνα λεῖα, μέλιτι ἀναληφθέντα, κυάμου Ἑλληνικοῦ μέγεθος.

Fruſtrà repetitur hoc remedium.

LXXIX. Ὑποθυμιώμενα δὲ ἄγει ἔμμηνα, καὶ λόχια, καὶ ἔμβρυα· ἄμμι μετὰ ῥητίνης τερμινθίνης. βδέλλιον βραχύ. δίκταμνον. καρδάμωμον. χαλβάνη. πίτυος φλοιὸς C καὶ πεύκης. πορφύρας θαλασσίας πώματα, σκόροδον, σιλούρου κεφαλὴ καὶ σάρξ.

LXXX. Ἐγκαθίσματα δὲ ταῦτα ἀγαθά, ἑψημένα μετὰ ὕδατος. ἀγήρατον, ἀκτῆς φύλλα, ἀρτεμισία. δίκταμνον. δάφνη. κόνυζα. κόστος. μῆον, λευκόϊον. μελισσόφυλλον. πράσου κεφαλωτοῦ κόμη· καὶ σέλινα.

D LXXXI. Καταπλάσσεται δὲ πρὸς λόχια καὶ ἔμμηνα κινεῖν, ἀρτεμισία πολλή, κατὰ τῶν ὑποχονδρίων. *ἐπιτεταμένως δὲ ἄγει, ὥστε καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσειν· αἴρινον ἄλευρον πράσου "χυλὸν φυραθέν, κυκλαμίνου χυλὸς σὺν ἐλατηρίῳ ἢ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. μυελὸς ἐλάφου καὶ χαλβάνη καὶ ἀμμωνια- E κὸν καὶ ἔλαιον, ἴσα.

χυλῷ.

LXXXII. Ἵστησι δὲ ῥοῦν πινόμενα μετ᾽ οἴνου, γλυκυσίδης κόκκοι "πυρροὶ ι. ἢ ιβ. σὺν οἴνῳ. ὑποκιστίδος χυλός. "πευκεδάνου ὀπός. συμφύτου πετραίου φύλλα καὶ ὁ καρπός. στατικὴ πόα "καὶ λαχανευομένη ὡς προσόψημα. βάτου ἀφέψημα, καὶ χύλισμα βα- F λαυστίου, ἢ ἀκακίας. σχίνου τῆς ῥίζης ἀφέψημα καὶ χύλισμα. γῆ Σαμία μετὰ βαλαυστίου. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα. ἐλάφου κέρας κεκαυμένον, μετ᾽ ὀξυκράτου. ἰτέας ῥίζα, ἢ τὰ φύλλα. κλυμένου χύλισμα. λευκογραφίς. λίθος αἱματίτης σὺν χυλῷ ῥοιᾶς. λυσιμάχιον πόα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς. λωτοῦ τοῦ G δένδρου πρισμάτων ἀπόζεμα [a] ἐκλειχόμενον. λίθου ὀστρακίτου < α. μετ᾽ οἴνου. μήκωνος μελαίνης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ σὺν μέλιτι, (καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς.) μυρίκης φλοιὸς λεῖος,

πυρροὶ

Hic potius reſerat vterũ, vt lib. 3. de mat. ſcribitur.

καὶ videtur abundare, & pro, στακτικὴ, legendum στατικὴ vel σατικὴ, de qua Plin. lib. 26. c. 8.

πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον, lib. 1. de mat. hoc eſt, bibitum & infuſum.[a]
Incluſa parẽtheſi abundant.

καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς. ὀξυακάνθου καρπὸς, τῶν ἐν αὐτῷ ἐριωδῶν ἐπιμελῶς ἀποκαθαρθέντων· τραχύνει δὲ τὴν ἀρτηρίαν. πολυγόνου χυλὸς, ἢ ἀρνογλώσσου ὁμοίως. "πυείνου τοῦ φλοιοῦ ἀπόζεμα, πιτύα λαγωοῦ. ῥοῦς βυρσοδεψικῆς χυλὸς, ῥόδων ἄνθος σὺν ὀξυκράτῳ, στεμφύλων ἀπόζεμα.

πρίνου Moib.

LXXXIII. Προστιθέμενα δὲ σὺν "ὕδατι ῥοῦν ἵστησιν· ὑποκιστίδος χύλισμα. ῥοῦς βυρσοδεψικῆς ὁμοίως. βαλαύστιον λεῖον. θαλλία, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς. ἀκακίας χύλισμα, ἀειζώου. ἀπόπατος αἰγὸς σὺν λιβανωτῷ. δεῖ δὲ ἐνειλεῖν ἐρίῳ καὶ προστιθέναι. τέφρα κληματίνης ὕλης προστεθεῖσα. Ἀχίλλειος πόα. βάλανοι δρύϊνοι λεῖαι. ἰὸς σιδήρου. λιβανωτὸς καὶ ὁ φλοιὸς αὐτοῦ. λευκογραφίς. λυσιμάχιος πόα. λύκιον σὺν γάλακτι. μανδραγόρου σπέρμα λεῖον μετὰ θείου ἀπύρου. μελίλωτον. πολύγονον καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. κηκῖδος τὸ ἐντὸς μετὰ λιβάνου καὶ ὕδατος. καρύου βασιλικοῦ τὸ ἐντὸς, καὲν καὶ "μιγὲν σύματα.

ἐρίῳ, fortè.

σὺν οἴνῳ προστιθέμενον, lib. 1. de mat.

LXXXIIII. Ἐγκαθίσματα δὲ ῥοῦν ἵστησι. δεῖ δὲ χλιαροῖς ἐγκαθίζειν. ἀγριελαίας ἀπόζεμα, σχίνου, καὶ βάτου, ἀγαλλόχου, δρυὸς φύλλων καὶ φλοιοῦ, καὶ βαλάνου, καὶ "ἰείνου, μυρσίνης, στεμφύλων, ῥοῦς βυρσοδεψικῆς, σιδίων.

πρίνου fortè. Ges.

LXXXV. Ἐπιτίθενται δὲ κατὰ τοῦ ἐπιγαστρίου, εἰς τὸ ἐπισχεῖν ῥοῦν· κρίθινον σὺν κηκῖδι λείᾳ, σιδίοις, ἢ βαλαυστίῳ, ἢ βάτῳ, ἢ τρυγὶ ὄξους. ἢ πρίνου "βαλάνῳ. ἢ μυρσίνης φύλλα, ἢ σχίνου, ἢ Θηβαϊκῆς".

ἢ πρίνου φλοιὸς, ἢ βάλανοι.

Supple, φοίνικος

LXXXVI. Πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς ὑστέρας συμβαίνοντας πνιγμοὺς, ἁρμόζει πινόμενα· ἀγαρικοῦ < α. ἐν οἴνῳ. μανδραγόρου ῥίζης ὀβολοὶ δύο σὺν οἴνῳ. πετροσελίνου καρπός. ἀρνογλώσσου καρπὸς καὶ ὁ χυλὸς σὺν οἴνῳ. γλυκυσίδης μέλανες κόκκοι ιε. μετὰ μελικράτου. ὄνυξ ἐκ κογχυλίου πινόμενος. ὄξος σκίλλινον καταρροφούμενον.

LXXXVII. Ὀσφραινόμενα δὲ διεγείρει τὰς ὑστερικὰς "πνιγμονάς. ἄσφαλτον, καστόριον, χαλβάνη, σίνηπι σὺν ὄξει σκιλλητικῷ. πίσσα ὑγρά, κεδρία. *λυχνία βρεχομένη καὶ ἀποσβεννυμένη. πευκεδάνου φύλλα καὶ ὀπός. τρίχες κα-

πνίγας dicere soles in libris de mat.

A eiusdémque fructus: oxyacanthæ fructus diligenter ab interiore lanugine repurgatus, quippe quæ arteriam exasperet: polygoni succus, similitérque plantaginis, ilicis corticis decoctum, leporinum coagulum, rhoïs coriariorum succus, rosarum flos cum posca, vinaceorum decoctum.

B Subdita cum lana fluxionem sistunt muliebrem: hypocisthidis succus, similitérque rhois coriariorum, balaustium tritum, germen oleaginum eiusdémque succus, acaciæ succus, itémque semperuiui: fimum caprinum cum thure, lana inuolutum & appositum: cinis è ligno sarmentorum appositus, C Achillæa herba, glandes quernæ tritæ, rubigo ferri, thus & cortex eius, leucographis, lysimachia herba, lycium cum lacte, mandragoræ semen tritum cum sulphure viuo, melilotus, polygonum eiúsque succus, gallæ pars interior cum thure & aqua, nucis iuglandis nucleus vstus & cum vino appositus.

Ad eundẽ subdenda vulua.

D Sunt & insessus cohibendo huic profluuio accommodati, dummodò tepidis iis laborantes insideant. In eum vsum vsurpantur decocta, oleastri, lentisci, rubi, agallochi: quercus foliorum, corticis & glandis: similitérque ilicis, myrti, vinaceorum, rhois coriariorum & malicorij.

Ad eũdem insessus.

E Ad cohibenda porrò eadem fœminarum profluuia imponuntur imo ventri: hordeacea farina cum galla trita, vel malicorio, vel balaustio, vel rubo aut aceti fæce: ilicis cortex aut glandes, folia myrti, aut lentisci, aut palmæ Thebaicæ.

Ad eundem imo ventri admouenda.

Ad vteri strangulatum hæc in F potu conueniunt: agarici drach. j. è vino, mandragoræ radicis oboli duo cum vino, semen petroselini, plantaginis semen & succus cum vino, pæoniæ grana nigra numero xv ex melicrato, onyx è conchylio potus, acetum scillinum absorptum.

Ad vteri suffocationem.

Olfactata hæc ab vtero suffoca-G tas excitant: bitumen, castorium, galbanum, sinapi cum aceto scillitico, pix liquida, cedria, ellychniũ madefactum & extinctum, peucedani folia & liquor, cremati capilli,

Ad eandem olfactoria.

ſpondylium, ruta, laſerpitium, cepa, allium. Prodeſt & vrtica cruribus ac fronti admota.

Ad eandem ſuffitus. Suffitu inſuper hæc proſunt: gagates lapis, onyx, ſeu tegumentum purpurarum, peucedanum, ſagapeni liquor, ſphondylium, bitumen, caſtorium, galbanum, lichen equinus, vituli marini coagulum, laſerpitium, cornu cerui.

Ad eandē ſubdenda ſedi. Subduntur verò ano in hoc affectu, ruta cum melle lana excepta, vrticę ſemen cum ſtacte.

Conceptum promouentia potu. Conceptum adiuuant hæc in potu ſumpta: cratæogoni ſemen tum à viro tum & à muliere bibitum diebus xl. paſtinacæ ſemen & radix à muliere ſumpta in cibo ante congreſſum.

Idem præſtantia appoſitu. Vuluæ autem ſubdita conceptioni conferunt hæc: ammi cum medulla appoſitum ante congreſſum, coagulum leporinum cum butyro, peſſus è mercurialis ſemine aut ſucco.

Maſculi fœmineve ſexus procreationem adiuuantia. Fertur ad gignendam prolem maſculam conferre decoctum radicis maioris teſticuli herbæ, ante congreſſum & ante cibum ex aquę ternis cyathis diebus xlv. potum. Hæc eadem à viris eſitata, vt maſcula proles gignatur efficit: minor verò, vt fœminea, ſi à fœminis comedatur. Gallinacei albi teſtes ſi ſubinde à conceptu deglutiat mulier, priuſquàm aliud quicquam guſtarit, mares in vtero fieri dicuntur. Fertur & mercurialis maris ſemen mox à conceptu vuluæ admotum, vt mares: fœminæ verò ſemen ſimiliter vſurpatū, vt fœminæ in lucem edantur efficere. Proditur quoque memoriæ ariſtolochiæ radix, ſtatim à concubitu admota vuluæ in carne bubula, mares figurare.

Conceptum cuſtodientia. Conceptum in vtero corporatum conſeruare traditur, alligatus lapis qui in Samia terra reperitur. Vt autem mulieres, quarum lubricus eſt vterus, ad ſtatum tempus ſuos gerant partus, néve abortiant, efficient ſeminis meláſpermi grana xli linteolo illigata & ſub ſpira crinium geſtata.

Ad partus difficultatem. Difficulter parientibus aiunt anagyri folia vtiliter adalligari: ſed à partu ſtatim auferri abiicique

A ἔσαι, σπονδύλιον. πήγανον. σίλφιον. κρόμμυον. σκόροδον. κνίδη προσαγομένη σκέλεσι καὶ μετώπῳ.

LXXXVIII. Ὑποθυμιᾶται δὲ πρὸς ταῦτα, γαγάτης λίθος. ὄνυξ ὁ ἀπὸ τῶν πορφυρῶν, πευκέδανον. σαγαπήνου ὀπός. σφονδύλιον. ἄσφαλτος. καστόριον. χαλβάνη. λειχὴν ἵππου. φώκης πιτύα. σίλφιον. κέρας ἐλάφου.

B

Abundat fortè.

LXXXIX. Προστίθεται δὲ κατὰ τοῦ δακτυλίου, πήγανον σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ ἀναληφθέν. κνίδης σπέρμα μετὰ στακτῆς.

XC. Πρὸς δὲ τὰς συλλήψεις ἐνεργεῖ ποτά. κραταιόγονον, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ὑπό

C τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς πινόμενον ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ἢ σταφυλίνου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα ἐσθιομένη ὑπὸ τῆς γυναικός, πρὸ τῆς συνόδου.

XCI. Προστιθέμενα δὲ ὠφελεῖ πρὸς σύλληψιν, ἄμμι μετὰ μυελοῦ πρὸ τῆς συνόδου. λαγωοῦ πιτύα σὺν βουτύρῳ. λινοζώστεως σπέρμα ἢ χυλὸς, ἀντὶ πεσσοῦ.

D XCII. Ἱστορεῖται δὲ ἀῤῥενοτοκεῖν ποιεῖν, μεθ᾽ ὕδατος κυάθων γ΄. πρὸ τῆς συνόδου, καὶ πρὸ τοῦ δείπνου ἐπὶ ἡμέρας με΄. ὄρχεως τῆς βοτάνης τῆς μείζονος τὸ ἀπόζεμα πινόμενον. ἡ δὲ αὐτὴ ἐσθιομένη παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀῤῥενογόνος ἐστιν. ἡ δὲ ἐλάττων, θηλυγόνος, ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐσθιομένη. ὄρχις ἀλεκτρυόνος λευκοῦ μετὰ

ῥίζης.

E τὴν ἀπότηξιν, πρὶν τοῦ τινὸς γεύσασθαι καταποθέντες. προστεθὲν δὲ λέγεται ἀῤῥενοτοκεῖν ποιεῖν λινοζώστεως τῆς ἄῤῥενος τὸ σπέρμα, μετὰ τὴν σύλληψιν εὐθέως· θηλυτοκεῖν δὲ τῆς θηλείας, ὁμοίως. τυποῦται δὲ εἰς ἄῤῥεν ἱστορεῖται μετὰ τὴν συνουσίαν εὐθέως προστεθεῖσα ἀριστολοχίας ῥίζα ἐν βοείᾳ σαρκί.

σύλληψιν. Geſn. fortè πρὶν ἑτέρου τινὸς γεύσασθαι καταποθέντες: addo autem ex Plinio, ἀῤῥενογόνοι λέγονται.

τυποῦν.

F XCIII. Φυλάσσειν δὲ ἱστορεῖται τὸ συλληφθὲν πηγνύμενον, προστεθεὶς λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος λίθος. τελεσφορεῖν δὲ καὶ μὴ ἀποβάλλειν τὸ ἔμβρυον τὰς εὐολισθοὺς γυναῖκας, ποιεῖ φορούμενον σπέρματος μελανσπέρμου, κόκκοι μα΄. ἐν ὀθονίῳ δεθέντες, καὶ φορούμενοι ὑπὸ τῷ * σκόλλῳ τῶν τριχῶν.

περιαπτόμενος, lib. 5. de mat. vt λίθος vox abundet.

ποιοῦσι φορούμενοι, ſed, φορούμενος mox etiā ſequēs hîc abundat.

G XCIIII. Πρὸς δὲ τὰς δυστοκούσας περιάπτεσθαί φασιν ὠφελεῖ μετὰ ἀναγύρου φύλλων. δεῖ δὲ μετὰ τὸ τεκεῖν εὐθέως ἀφαιρεῖν τὸ

Malim, ὠφελίμως ἀναγύρου φύλλα.

περίαπτον· ἢ λίθον ἴασπιν τῷ μηρῷ περιά- A
πτειν, ἢ κυκλαμίνου ῥίζαν ξηρὰν ὁμοίως· ἢ
κυδωνίου χυλίσματος < α΄. σὺν ὑδρομέ-
λιτος κυ. α΄. ἀδίαντον λεῖον μετ᾽ οἴνου καὶ ἐ-
λαίου ὠφελεῖ. καὶ πταρμικοῦ προσαγωγὴ
τοῖς ῥώθωσι. εὐτοκίαν δὲ ποιήσεις τικτούσαις,
ἐὰν ὁπλὴν ἵππου ὑποκαπνίσῃς.

Addo, προσθεῖσαν.

Hæc à cap. 136. lib. 1. huc transferre visum est.

XCV. Περιάπτεται δὲ πρὸς τὸ μὴ συλ- B
λαμβάνειν, ὡς ("συνεργήσοντα") ἱστόρηται·
γυναικὸς αἷμα ἐκ τῶν καταμηνίων ξηρὸν
δεθὲν ἡμιονείῳ ἢ ἐλαφείῳ δέρματι, καὶ περι-
αφθέν· ἢ ὑπερβαινέτω ἀποδύουσα περὶ
τοῦ συγγενέσθαι. ἀσπλήνου βοτάνη καθ᾽ ἑαυ-
τὴν, καὶ σὺν ἡμιόνου ὁπλῇ περιαπτομένη.
δεῖ δὲ ὀρύσσειν αὐτὴν ἀσελήνου νυκτός. μυ- C
ρίκης ξύλον καέν, καὶ σβεσθὲν ἰδίοις κατα-
μηνίοις, περιαπτόμενον βραχίονι. πίνεται δὲ
πρὸς ἀσυλληψίαν ἡμιόνιος πόα, μιχθείσης
αὐτῇ ἐξ ἡμιόνου ὁπλῆς τὸ ἐντός. πτέρεως
ῥίζα μετὰ γλυκέος πινομένη· θηλυπτέριδος
ὁμοίως. ἐπιμηδίου ῥίζα πινομένη ἐν οἴνῳ.
ἰὸς σιδήρου. ἰτέας ἄνθη καὶ τὰ φύλλα. κράμ- D
βης ἄνθη πινόμενα μετὰ οἴνου μετὰ τὴν σύλ-
ληψιν. λαγωοῦ πιτύα μετὰ τὴν ἄφεδρον
ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ΄. λεύκης φλοιὸς μετὰ
τὴν κάθαρσιν σὺν ὀξυκράτῳ νήστεσι. λίθου
ὀστρακίτου < β΄. ἐπὶ ἡμέρας δ΄. πινέτω.
προστίθεται δὲ πρὸς τὸ μὴ συλλαμβάνειν
πρὸ τῆς συνόδου ἡδύοσμον λεῖον. καὶ τὸ αἰ- E
δοῖον δὲ τοῦ ἀνδρὸς τῷ χυλῷ περιχρισθέν.
κράμβης ἄνθος λεῖον ἐν πεσσῷ μετὰ τὴν σύλ-
ληψιν, οὐκ ἐᾷ πήγνυσθαι. νεβροῦ πιτύα ἡ-
μέρας γ΄. προστεθεῖσα μετὰ τὴν κάθαρσιν·
πελεκίνου σπέρμα πρὸ συνουσίας. στυπτη-
ρία ὑγρὰ ὁμοίως. ἢ τήλεως ἀφεψήματι
πρὸ συνουσίας προσκλυζέσθωσαν. F

Abundat fortè.

ἀποτεθέν που.

μεθ᾽ ἡμιόνου σπληνὸς, cũ muli sple-ne. lib. 3. de mat. med. cap. 151.

μιχθέντος αὐτῇ τοῦ ἐντὸς, &c.

Addit Autor lib. 2. de mat. med. c. 109. μετὰ ἡμιόνου νεφροῦ, cum rene muli.

χυλῷ

XCVI. Συνουσίας δὲ παρορμᾷ καὶ ἐν-
τάσεις ἐργάζεται, ὁρμίνου σπέρμα. ξιφίου
ῥίζα ἡ ἁδρὰ καὶ ἀνωτέρω παρορμᾷ σὺν οἴνῳ
ποθεῖσα· ἡ δὲ ἰσχνοτέρα τοῦ αὐτοῦ τοὐναντίον
ἐκλύει τὴν ὁρμήν. ὄρχεως βοτάνης ὁ
μείζων βλαστὸς μετὰ γάλακτος ποθεὶς ἐγεί- G
ρει, ὁ δὲ μικρὸς δι᾽ ὕδατος ποθεὶς ἐκλύει.
κνίδης σπέρμα ἀγρίας πινόμενον μετ᾽ οἴνου.

Fortè βολβός

oportet. Prodest & iaspis femori adalligatus: similiter & cyclamini radix: succi cotoneorum drachma cum cyatho hydromelitis: adiantum quoque tritum cum vino & oleo confert, vti & sternutatorium naribus adhibitũ. Parientibus denique faciliorem præstabis partum, si vngulam equi suffumigaueris.

Ad conceptum impediendum.

Ad inhibendum conceptum hæc pro amuleto iuuare perhibentur: fœmineus sanguis menstruus siccatus, muli aut cerui corio illigatus & appensus, aut sicubi positum mulier ante concubitum supergrediatur: asplenon herba per se & cum vngula muli adalligata, sed ea illuni quapiam nocte effodienda: myricæ lignum vstum & proprio mulieris sanguine menstruo extinctum & brachio alligatum. Bibuntur autem ad conceptum prohibendum: hemionios herba, admixta vngulæ muli parte interiore, filicis radix cum passo, filicis fœminæ eodem modo, epimedij radix è vino, rubigo ferri, salicis flores & folia, brassicæ flores à conceptu ex vino poti, leporis coagulum diebus tribus à menstrua purgatione potum, populi albæ cortex post eandem purgationem ieiunis è posca bibitus, ostracites lapis drach. ij. pondere quatriduo potus. Vuluis subditur ante concubitum conceptus adimendi gratia, menta trita: eiusdem etiã succo virile membrum circumlinitur: brassicæ flores triti & à conceptu in pesso subditi, semen coagulari non sinunt: hinnuli coagulum triduo à purgatione muliebri appositum, spem partus adimit, vti & securidacæ semen subditum ante coitum: similiter & alumen liquidum: iuuat & muliebres locos ante concubitum fœnigræci decocto fouere.

Venerem stimulantia.

Venerem stimulat pudendíque arrectionem promouet, hormini semen. Gladioli radix crassior simul ac superior in vino potui data, Veneris appetentiam facit: contrà verò quæ gracilior simul & inferior est, eandem remittit. Testiculi herbæ maior bulbus è lacte potus, libidinis impetum exuscitat: minor ex aqua bibitus, eundem reprimit ac inhibet. Excitant & libidinem, vrticæ syluestris semen cum vino potum,

anisum cum vino, ari radix cocta & esitata: similiter & menta, nasturtium eiúsque semen bibitum, coriandri semen quantitate exigua ex aqua sumptum: (largiùs enim assumptum, altiorem soporem inducit:) costus cum vino vel mulso, crocus similiter, lini semen admixtis mulso ac pipere placentæ modo sumptum, fœniculi lacryma, porri semen comestum, & succus epotus: satyrium erythraicū, cuius semen pyrorum malorúmve seminibus est simile, at splendidius viscosúmque mandenti: scincus Indicus potus, [accendendi Venerem, pudendúmque arrigendi maximam vim habet:] at ea reprimitur remittitúrque, lentis decocto superbibito. Conciliant denique Venerem pastinacę erraticæ semen, & terebinthi fructus esitatus.

Venereos impetus inhibētia.

Porrò venereos impetus reprimunt, portulaca in cibo sumpta, ruta tam satiua quàm agrestis esitata, lactucæ syluestris æquè ac satiuæ semen potum: dracunculi siccata radix è vino pota, rigida intentáque pudenda laxat & remittit. Iuuant & nuclei pinei cum cucumeris semine, " portulacæ succus, ac ficus in cibo sumptæ.

al. & portulacæ succo.

Ad gonorrhœam, seu genituræ profluuium.

Quibus inuitò ac præter voluntatem genitura effluit, hæc conducunt: iridis drach. ij. ex vino potæ, cicuta virgæ, testi ac pubi pro cataplasmate imposita: nymphææ radix aut per se pota, aut cum polenta pulmentarij vice in cibo data, acetabuli mensura: anethi semen bibitum. Genituram porrò exoluunt hederæ corymbi nigri in potu sumpti.

Ad veneris insomnia, externa remedia.

Libidinum frequentes in somno imaginationes hæc adhibita compescunt: cicutæ semen testibus impositum: (nam si quis genitali applicuerit, id effœtum eneruatúmque languescet:) nymphææ radix adhibita, coriandri aut solani succus pudendis illitus, rhamni succus cum nitro testibus illitus. Iuuat & portulacæ succus expressus: ipsa quoque per se & cum polenta imponitur: viticis folia cum polenta, cuminum tritum cum Cimolia subactum.

Ad eadem, interna.

Obnoxiis libidinis per somnum

A ἄνισον σὺν οἴνῳ. ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐσθιομένη. ἡδύοσμον ὁμοίως. κάρδαμον καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. κορίου σπέρμα ὀλίγον μετὰ ὕδατος· πλεῖον δὲ ποθὲν, κάρον ποιεῖ. κόστος σὺν οἴνῳ ἢ οἰνομέλιτι. κρόκος ὁμοίως. λινόσπερμον μετ' οἰνομέλιτος καὶ πεπέρεως ἅμα κοπτῆς λαμβανόμενον. μαράθρου δάκρυον. πράσου καρ- B πὸς ἐσθιόμενος, καὶ χυλὸς πινόμενος. σατύριον ἐρυθραϊκόν. " ἔστι δὲ ὅμοιον σπέρμα τῷ ἐν ταῖς ἀπίοις ° μήλοις, στιλπνότερον δὲ, καὶ γλίσχρον διαμασηθέν. σκίγκος ποθεὶς Ἰνδικός. * ἀποπαύει δὲ τὰς ἐντάσεις, φακοῦ ἀφέψημα ἐπιποθέν. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα. τερεβίνθου καρπὸς ἐσθιό- C μενος.

μιγὲν μέλιτι καὶ πεπέρει, cū melle ac pipere, Diosc. 2. de mat. med. cap. 125.

Fortè, ἔχει δέ.

Fortè, ἢ μήλοις.

XCVII. Ἀμβλυνοῦσι δὲ τὰς πρὸς συνουσίαν ὁρμὰς, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ πήγανον ἄγριον καὶ ἥμερον ἐσθιόμενον. θρίδακος ἀγρίας σπέρμα καὶ ἡμέρου πινόμενον. δρακοντίου ῥίζα ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ξηρὰ " καὶ ἐν πάσης παύει. στρόβιλοι μετὰ σικύου σπέρ- D ματος. καὶ ἀνδράχνης * χυλὸς, καὶ σῦκα ἐσθιόμενα.

τὰς ἐντάσεις.

XCVIII. Πρὸς δὲ τοὺς γόνους προϊεμένους ἀπροαιρέτως, ὠφελίμως δίδοται ἴρεως ∠ β'. μετ' οἴνου. καταπλασθὲν δὲ πραΰνει κώνειον κατὰ τοῦ καυλοῦ, καὶ τῶν διδύμων καὶ ἐφηβαίου ἐπιτιθέμενον. νυμ- E φαίας ῥίζα μετὰ ἀλφίτου διδομένη ἐσθίεσθαι ὡς μάζα, ὀξυβάφου πλῆθος· ἢ πινομένη καθ' ἑαυτήν. ἀνήθου σπέρμα πινόμενον. ἐκλύουσι δὲ γονὴν κισσοῦ κόρυμβοι μέλανες πινόμενοι.

XCIX. Πρὸς δὲ τοὺς ὀνειρώττοντας συνεχῶς, ἁρμόζει πρὸς ἐπίθεσιν ταῦτα F καταπλαττόμενα. κωνείου σπέρμα κατὰ τῶν διδύμων καταπλαττόμενον. ἐὰν γὰρ κατὰ τοῦ αἰδοίου τις καταπλάσῃ, παραλυθήσεται. νυμφαίας ῥίζαν κατάπλασσε. καὶ αἰδοῖα κορίου χυλῷ καὶ στρύχνου κατάχριε, διδύμους καὶ νίτρῳ, καὶ ῥάμνου χυλῷ. ἀνδράχνης ° πίεσμα τὰ· καὶ αὐτὴ δὲ καταπλά- G σσεται καθ' ἑαυτὴν καὶ " ἀλφίτου, καὶ ἄγνου φύλλα σὺν ἀλφίτῳ. ἢ " κυμίνῳ λείῳ μετὰ Κιμωλίας φυραθέν.

πίεσμα.

μετ'.

κύμινον λεῖον.

C. Ποθέντα δὲ ὠφελεῖ τοὺς ὀνειρώττον-

τας, νυμφαίας ῥίζης ἀπόζεμα, πρὸ τοῦ σίτου λαμβανόμενον. τῇ τροφῇ δὲ μιγνυμένη ἡ ῥίζα ξηρὰ, καὶ τὸ σπέρμα ὁμοίως. καλαμίνθης ἀπόζεμα πινόμενον, ἰᾶται ὀνειρωγμούς. θρίδακος σπέρμα καὶ ἀνδράχνης σὺν ὕδατι πινόμενον.

Τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν παθῶν βοηθήματα.

CI. Τοὺς δὲ ἐνουροῦντας ἰᾶσθαι δεῖ, ἐπιπλήξει, καὶ ἐν ταῖς δι' ἡμέρας ἐθισμῷ τῆς οὐρήσεως, καὶ μεταξὺ κατέχειν. κύστιτε αἰγεία ἢ προβατεία κεκαυμένη ποτίζειν σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ ὠπτημένην σὺν τῷ οὔρῳ ἐπὶ θερμῇ σποδιᾷ διδόναι φαγεῖν, ἑσπέρας τε διψᾶν ἀναγκάζειν. ποιεῖ δὲ καὶ λαγωοῦ ἐγκέφαλος, ὅσον ἐρέβινθος, μετὰ χηνείου στέατος ἴσου καὶ κόμμεως "τοῦ αὐτοῦ" καταπινόμενα, ἢ συμφυραθέντα ἀλφίτῳ, καὶ ἐσθιόμενα. *κοπρέας λείας κοχλιάριον μετὰ μελικράτου· ἢ καστορίου, ἢ ἄγνου. πηγάνου τὸ αὐτό.

τοῦ αὐτοῦ videtur abundare, vel aliter legendum. Gesn. Fortè, καταπινόμενος ἢ συμφυραθεὶς, &c.

CII. Νεφριτικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἀγαρικοῦ < α. μετὰ οἴνου κυ. α. ἀγχούσης ῥίζης < α. ὁμοίως. ἀλκυονίου ὀβ. β'. μετὰ ὕδατος. ἀμώμου < α. μετὰ οἴνου. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὕδατι, ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ. ἀναγαλλίδος, ἢ πολυγόνου χυλὸς σὺν οἴνῳ, σταφίδες ἐσθιόμεναι χωρὶς τῶν γιγάρτων. βουνίου φύλλων καὶ τῆς ῥίζης ὁ χυλὸς ἐπὶ ἡμέρας ιβ'. πινόμενος μετὰ γλυκέως. ἢ γάλα. γλυκυσίδης ἀφέψημα. γλυκυῤῥίζης χυλός. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα, ἢ ἡ θείου τὸ ἀφέψημα. σὰρξ ἐχίνου χερσαίου ἐσκελετευμένου σὺν οἴνῳ. σμυρνίου σπέρμα σὺν γλυκεῖ. κασία σὺν οἴνῳ. καρδαμώμου < α. σὺν γλυκεῖ. κάλαμος ἀρωματίτης ὁμοίως. κιννάμωμον ὁμοίως. κέστρου φύλλων < α. σὺν γλυκεῖ. ἀρκεύθου ἀφέψημα ὁμοίως. μήου ἀπόβρεγμα ὁμοίως. μίλτου Λημνίας < δ'. ὁμοίως. οὖρον ὄνου ποθὲν ἱστορεῖται ἰᾶσθαι. σάκχαρον σὺν ὕδατι, σκάνδικος ἀφέψημα. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα. στρόβιλοι ἐσθιόμενοι. συμφύτου πετραίου ἀπόζεμα ἐν μελικράτῳ. σῦκα ξηρὰ

imaginibus cum genituræ profusione opitulantur hęc in potu sumpta: nymphææ radicis decoctum ante cibos assumptum: radix verò sicca similitérque semen, etiam cibis vtiliter miscentur: calaminthæ decoctum bibitum, insomnia Veneris adimit, itémque lactucæ aut portulacæ semen ex aqua potum.

Renum ac vesicæ vitiorum remedia.

Eorum qui stratis immeiunt, vrinæ incontinentiam emendabis, si increpueris & vrinæ tum interdiu reddendæ tum etiam certis interuallis continendæ assuefeceris, prætereáque vesicam iis caprillam aut ouillam vstam è posca propinaueris, aut cum vrina quam continet calentibus cineribus inassatam exhibueris, ac denique vesperi sitim tolerare coëgeris. Inhibet & leporis cerebrum cũ æqualib. portionibus adipis anserini & gummi deglutitum, aut polentæ permixtum & esitatum. Iuuat & vngulæ apri tritæ cochlearium cum melicrato, aut castorei, vel viticis, vel rutæ tantundem.

Ad vrinæ incontinentiam.

Nephriticis vtiliter hæc potui dentur: agarici drachma cum vini cyatho, anchusæ radicis drachma similiter, alcyonij oboli duo ex aqua, amomi drachma cum vino, amygdalæ amaræ ex aqua potæ, aut cum resina terebinthina delinctæ, anagallidis aut polygoni succus cum vino, vuæ passæ demptis vinaceis esitatæ, bunij succus è foliis & radice diebus duodecim potus ex passo, lac, aut pæoniæ decoctum, glycyrrhizæ succus, elates vnguentariæ decoctum, terrestris erinacei inueterata caro cum vino, smyrnij semen cum passo, cassia cum vino, cardamomi drachma cum passo, calamus aromaticus similiter, itémque cinnamomum, betonicæ foliorum drachma cum passo, iuniperi decoctum similiter, itidémque mei dilutum, aut rubricę Lemniæ drach. iiij. Vrina asini pota auxilio esse fertur, saccharum cum aqua, scandicis decoctum, pastinacæ syluestris semen, nuclei pinei in cibo sumpti, symphyti petræi decoctum in melicrato, ficus siccæ esitatæ,

Ad nephritim.

esitatæ, chamæpityos decoctum in melicrato.

Ad vlcus virgæ. Vlceri virgæ morsum inferenti efficaciter auxiliatur, tragacanthæ drach. ij. in vino maceratæ & à ieiunis sumptę ad modū eclegmatis.

Ad cruentam mictionem. Ad sanguinis mictum, aluminis scissilis drach. j. tragacanthę drach. ij. contundito, & pastillos fingito, quorum singuli binos pendant obolos: ex his vnum è passo propinato. Sanguinis verò è renibus manantis profluuia sistit, stratiotes in aquis nascens epotus.

Ad vesicæ cruciatus assumenda. Doloribus vesicæ medentur, lini semen crudum, sesamum, horminum, singula per se ex passi cyatho vno pota: oxyschœni semen, bulborum ruforum semen similiter: pariter & loti semen è vino, seminis papaueris nigri aut albi drachma ex aqua calida aut melicrato pota: cotoneorum flores, vitis capreolorum aut portulacæ decoctum, gentianæ denique succus ex aqua.

Ad eosdem admouenda. Dolenti vesicæ hæc vtiliter adhibentur: nymphææ radix & semen, polygonum, petroselinum, chamæpitys cū vino & adipe suillo cocta, hordeaceus pollen, fœnumgræcum, lini semen, palmulæ, mala cotonea cocta: capita denique papaueris cocta, hyoscyami farinæ ammixta.

Ad vesicæ vlcera. Vesicæ exulcerationibus medentur tum quę nephriticis bibenda præscripsimus, tum præterea hæc: radicis graminis tum Parnassij, tum etiam alius cuiuspiam ex aqua decoctum in potu: portulacæ succus cum passo, lac dulce, elates vnguentariæ decoctum: cupressi folia cum myrrha pota, quæ vesicæ etiam fluxione tentatæ auxiliantur: malua in cibo sumpta, myrti denique baccæ esitatæ.

Ad vesicę mordicationem. Vesicæ mordicationes rosionésve leniunt, saccharum bibitum, scandicis decoctum epotum: phalaridis herbæ, quæ inter frumenta nascitur, contusæ succus expressus cum vino: symphyti decoctum, cneci pollen, amygdalę amaræ, nuclei pinei tosti, pruni arboris gummi, tragacanthum in passo cum cornu ceruino vsto, addito etiam aluminis scissilis momento.

A ἐσθιόμενα, χαμαιπίτυος ἀπόζεμα ἐν μελικράτῳ.

CIII. Ἐὰν ἕλκος δέ τις ἔχῃ ἐν τῷ καυλῷ, καὶ ἐπιδάκνηται, ἐνεργῶς βοηθεῖ, τραγακάνθης < β΄. "ἐβρεγμένης ἐν οἴνῳ νήστεσι" ἐλληκτῶς.

βεβρεγμ. ἐκλεικτόν.

CIIII. Ἐὰν δὲ αἷμα οὐρῇ, σχιστῆς < α΄. τραγακάνθης < β΄. κόψας ἀναλάμβανε B τροχίσκοις ἀνὰ ὀβ. β΄. ἕνα διδοὺς ἐν γλυκεῖ. Τὰς δὲ ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας ἵστησι, στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων πινόμενος.

CV. Ἀλγήματα δὲ κύστεως ἰᾶται λινόσπερμον ὠμὸν, σήσαμον, ὅρμινον, ἕκαστον κυ. α. κατ᾽ ἰδίαν σὺν γλυκεῖ πινόμενος. ὀξυσχοίνου σπέρμα. ἢ βολβῶν * πυρρῶν σπέρμα C ὁμοίως. λωτοῦ σπέρμα ὁμοίως ἐν οἴνῳ. μήκωνος μελαίνης ἢ λευκῆς σπέρματος < α΄. σὺν ὕδατι θερμῷ πινομένη, ἢ μελικράτῳ. κυδωνίων ἄνθη· ἢ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ ἀνδράχνης ἀφέψημα, πινόμενον. ἢ γεντιανῆς χυλὸς σὺν ὕδατι.

CVI. Καταπλάσσεται δὲ ὠφελίμως D ἐπὶ ἀλγούσης κύστεως· νυμφαίας ῥίζα καὶ σπέρμα. πολύγονον. πετροσέλινον. χαμαίπιτυς σὺν οἴνῳ, καὶ στέατι ὑείῳ ἑψημένη. κρίθινον" γύρεις. τῆλις. λινόσπερμον. φοίνικες. μῆλα κυδώνια ἑφθά. κωδίαι μήκωνος ἑφθαὶ καὶ ὑοσκυάμου ἀλεύρῳ" μιγνῦται.

ἄλευρον videtur addendum: aut legendum κριθίνος γύρεις.

μιχθεῖσαι

CVII. Πρὸς δὲ τὰς ἑλκώσεις τῆς κύστεως, E ποιεῖ μὲν καὶ τὰ ἐπὶ νεφριτικῶν ἀναγεγραμμένα ποτά· ἁρμόζει δὲ καὶ ταῦτα. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ φυομένης ῥίζα, καὶ τῆς ἄλλης τε ἀφεψηθεῖσα ἐν ὕδατι πινομένη. ἀνδράχνης χυλὸς ἐν γλυκεῖ. γάλα γλυκύ. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα. κυπαρίσσου φύλλα μετὰ σμύρνης ποθέντα". ἰᾶται δὲ κύστιν F ῥευματιζομένην, μολόχη ἐσθιομένη, ἢ μύρτα ἐσθιόμενα.

Moibanus hæc refert ad præcedentia: quoniam lib 1. de mat. cupressi folia ad vesicæ rheumatismum laudantur: & legit, ἰᾶται δὲ καὶ κύστιν. Sed nihil prohibet noui etiā capitis initium esse (cui duo solùm remedia subiiciantur, malua & myrta,) quod magis probarim. Gesn.

CVIII. Ἐπιδακνομένην δὲ κύστιν ὠφελεῖ, σάκχαρον πινόμενον· σκάνδικος ἀφέψημα πινόμενον. καὶ τῆς λεγομένης φαλήρεως βοτάνης κοπείσης [καὶ] θλιβεὶς ὁ χυλὸς σὺν οἴνῳ· γίνεται δὲ ἐν τοῖς σίτοις. συμφύτου ἀφέG ψημα· κνήκος "ἡλιωθεῖσα, ἀμύγδαλα πικρά. στροβίλια πεφρυγμένα. "κόκκοι κοκκυμήλων. τραγάκανθον ἐν γλυκεῖ, ἢ "κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου, μιγείσης αὐτῷ σχιστῆς ὀλίγης.

ἀλεσθεῖσα, Moibanus.

Malim κόμμι κοκκυμηλέας.

μετὰ κέρατος.

CIX. Δυσουρίᾳ δὲ βοηθεῖ πινόμενα, ἀσπαράγου ἀγρίου ῥίζης ἀπόζεμα, καὶ τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ· πάναξ σὺν μελικράτῳ. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ψωριῶσαν κύστιν. πολυγόνου χυλός. σαμψύχου ἀπόζεμα· σέσελι. σικύου ἡμέρου σπέρμα καθαρὸν, σὺν γάλακτι, ἢ γλυκεῖ, καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις· ἢ αὐτὰ ταῦτα ἀμύγδαλα ἐν γλυκεῖ. σκορδίου χύλισμα ἐν οἴνῳ. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα, φιλεταιρίου ῥίζης < α. ἐν κράματι. φοῦ ἀπόζεμα. χαμαιπίτυος ὁμοίως. χαμαιλέοντος λευκοῦ < α. ἢ β. μετ᾽ ὀριγάνου ἀποζέματος ἢ οἴνου. ψευδοβουνίου κλωνία δ΄. μεθ᾽ ὕδατος. ὠκίμου σπέρμα. ἀβρότονον ὁμοίως ἀποζεσθὲν ἐν ὕδατι, ἄχρις οὗ τρίτον λειφθῇ. ἀγαρικοῦ < α. μετ᾽ οἴνου. γλυκυρρίζης ἀπόζεμα πινόμενον. ὀξυμυρσίνης ἀγρίας ῥίζα ἀπεζεσμένη. δαμασωνίου ῥίζης < α. σὺν οἴνῳ. στρόβιλοι καθαροὶ μετὰ σικύου σπέρματος καὶ γλυκέος. ἀνθυλλίου < γ. σὺν οἴνῳ· ἀνθεμίδος ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη ὁμοίως. ἀσπαλάθου ἀπόζεμα ὁμοίως. ἀψίνθιον ἀποζεσθὲν σὺν σελίνου ῥίζῃ ἴσῃ. σχίνου, ἢ νάρδου, ἢ μαράθρου ἐν ὕδατι. βακχάρεως ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι. βουνίου τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, χυλισθέντα μετὰ μελικράτου. ἑλιχρύσου ἄνθος σὺν τοῖς φύλλοις ἐν οἴνῳ. ἑρπύλλου ἀπόζεμα ὁμοίως. σμυρνίου ῥίζα πινομένη ἐν οἴνῳ. ἠρύγγης ῥίζα μετὰ σταφυλίνου σπέρματος καὶ οἴνου. ἱπποσελίνου ῥίζα καὶ σπέρμα ὁμοίως. καρδάμωμον μετ᾽ οἴνου, ἢ ὕδατος. κάλαμος ἀρωματίτης μετ᾽ ἀγρώστεως ῥίζης, καὶ σελίνου σπέρματος, ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι. κεδρίδες πινόμεναι μετὰ πεπέρεως καὶ οἴνου· κιννάμωμον σὺν οἴνῳ. κοραλλίου < α. κλινοποδίου ἀπόζεμα ἐν ὕδατι. κυπαρίσσου τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος σὺν οἴνῳ. λεύκης τοῦ δένδρου φλοιὸς σὺν οἴνῳ. ἐξωνύχου, τοῦ καὶ λιθοσπέρμου, καρπὸς πινόμενος, ὁμοίως. αἱματίτης λίθος ἐν οἴνῳ. μαράθρου ἀφέψημα σὺν ὕδατι. μυριόφυλλον ὁμοίως. πτελέας ῥίζα σὺν γλυκεῖ. ὀνόβρυχις ἐν οἴνῳ· οἰνάνθη πόα καὶ ῥίζα. ὄνοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις λειοι πινόμενοι. ὀρνιθὸς ἀπόπατος σὺν οἴνῳ. εἰς δὲ τὸν οὐρητικὸν πόρον ὑποτίθενται πρὸς ἐξουρισμὸν κόρεις ἀπὸ κλίνης λεῖοι. καταπλάσσεται

μυρσίνης.

< δ΄. lib. 3. de mat. med. c. 153.

Moibanus legit ἢ σχῖνος, ἢ νάρδος, ἢ μάραθρον, &c. Malim ego, σχῖνος, quanquã & lentiscus vrinam pellit.

Ad dysuriam.

Vrinæ difficultati bibita auxiliãtur: radicis asparagi decoctum, & semen eiusdem cum vino, panax cum melicrato, qui quidem scabie laboranti vesicæ etiam succurrit: polygoni succus, sampsuchi decoctum, seseli, cucumeris satiui semen mundatum cum lacte aut passo & amygdalis amaris, aut ipsa amygdala amara è passo: scordij expressus succus, è vino: pastinacæ erraticæ semen, philetærij radicis drachma è vino diluto, phu decoctum, similiter & chamæpityos, chamæleonis albi drachma vna aut altera cum origani decocto aut vino, pseudobunij ramuli quatuor ex aqua, ocimi semen, similiter & abrotonum ad tertias in aqua decoctum, agarici drachma cum vino, dulcis radicis decoctum potum, rusci syluestris decocta radix, damasonij radicis drachma cum vino, nuclei pinei repurgati cum semine cucumeris & passo, anthyllidis drach iij. è vino, anthemidis radices ac flores similiter, aspalathi decoctum codẽ modo, absinthium decoctum cum æquali portione radicis apij, iuncus odoratus, aut nardus, aut fœniculum ex aqua, baccharidis radix decocta in aqua, bunij è foliis & radice succus cum melicrato, elichrysi flos cum foliis è vino, serpylli decoctum similiter, smyrnij radix pota è vino, eryngij radix cum semine pastinacæ & vino, hipposelini radix & semen similiter, cardamomum cum vino vel aqua, calamus aromaticus cum radice graminis & apij semine coctus in aqua, cedri baccæ cum pipere ex vino potæ, cinnamomum cum vino, corallij drachma, clinopodij decoctum in aqua, cupressi foliorum succus ex vino potus, populi albæ cortex cum vino, exonychi, quod & lithospermon dicitur, semen similiter potum, hæmatites lapis è vino, fœniculi decoctum in aqua, millefolium similiter, vlmi radix cum passo, onobrychis cum vino, œnanthe herba & radix, millepedæ quæ sub vasis aquariis degunt tritæ ac potæ, fimus gallinaceus cum vino. Cimices lectularij contriti vrinariæ fistulę ad eliciendam vrinam induntur. Imponitur

verò contra difficultatem vrinę farina erui cum aceto, & superilligatur: similiter & vrinas ciet meum tritum, pectiniimp ositum. Suffumigata quoque vrinas mouent, bdellium, artemisia, locustæ & pili ceruini: vndique verò vestibus cinctum coopertú mque esse oportet cui remedium adhibetur, vt ne suffitus vapor quaquaversùm exhalet atque dissipetur. Sedes etiam amaracino vnguẽto circumlinatur.

Insessus ad vesicæ affectiones.

Ad insessus autem decoquuntur in vesicæ affectionibus, anthemis, laurus, calamus aromaticus & cupressi folia.

Ad calculum.

Calculos vesicę conterunt atque comminuunt, adiantum, philetærij seu polemonij radicis drach. ij. smyrnij semen, rusci radix in passo macerata, & semen eius cum vino, hippomarathri semen & radix, althææ radix & semen, alcyonij Milesij oboli duo ex aqua, amygdalæ amaræ cum passo, & ex iisdem oleum, anthemidis quę flore est purpureo & flos & radix, leucanthemi decoctum, ononidis radix cum vino mulso, bdellij drachma cum vino, tribuli è virenti fructu succus, auis, quam ossifragum Latini vocant; ventriculus arefactus paulatim epotus, pæonię acini fului tum esitati, tum etiam poti: (qui quidem puerulis calculo & scabie vesicæ laborantibus cõueniunt:) lauri è radice cortex, cyperi decoctum, nardi Indicæ & spica & folia, opopanax, tragacantha, gentiana, cuminum latum, semen erucę & xanthij, nuclei pinei, muria, helenium, castorij drachma cum vino odorato, vmbilici Veneris radix & herba in cibo sumpta, cardamomi drachma vna cum æquali pondere corticũ radicis lauri è vino: gũmi amygdali amaræ, aut vitis, aut pruni cum passo: radix in vino cocta, exonychi .i. lithospermi semẽ cõtritum, lapides è spõgiis triti cũ vino, vrina taurina pota, parthenij, quod leucanthemõ dicitur, herba, paliuri semẽ, amomũ in cibo sumptum: (quod aquas etiã q calculos gignũt emẽdat, si cũ iis coquatur:) sisymbrij decoctũ. Struthij radix cũ panace & capparis radice, etiã calculos cũ vrina pellit: polij decoctũ, lapis Iudaicus

A δὲ πρὸς δυσουρίας, "οὖρον βόλον σὺν ὄξει, καὶ ἐπιδεῖται. ὁμοίως δὲ οὖρα ἄγει μῆον λεῖον καταπλασθὲν κατὰ τοῦ ἐφηβαίου. ὑποθυμιώμενα δὲ οὖρα ἄγει· βδέλλιον, ἀρτεμισία, ἀκρίδες. τρίχες ἐλάφου, περιεστολισμένος δὲ ἔσω κύκλωθεν, ἵνα ἀδιάπνευστος ᾖ· περιχρίεται καὶ τὸν δακτύλιον ἀμαρακίνῳ μύρῳ.

Moibanus legit ὀρόβινον, subaudi ἄλευρον.

B CX. Εἰς ἐγκαθίσματα δὲ ἀποζέννυται ἐπὶ τῶν περὶ τὴν κύστιν διαθέσεων, ἀνθεμίς, δάφνη, κάλαμος ἀρωματίτης, κυπαρίσσου φύλλα.

CXI. Λίθους δὲ τοὺς ἐν κύστει θρύπτει πινόμενα σὺν οἴνῳ· ἀδίαντον, φιλεταιρείου ῥίζης < β'. σμυρνίου σπέρμα. ὀξυμυρσίνης ῥίζα ἐν γλυκεῖ ἀποβρεχομένη, καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ. ἱππομαράθρου σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα, ἀλθαίας ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα. ἀλκυονίου Μιλησίου ὀβ. β'. σὺν ὕδατι. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν γλυκεῖ, καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῶν· ἀνθεμίδος τῆς *πυρράνθου τὸ ἄνθος καὶ ἡ ῥίζα. λευκανθέμου ἀπόζεμα. ὀνωνίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι. βδελλίου < α'. σὺν οἴνῳ. τριβόλου χλωροῦ καρποῦ χυλός. φήνης τοῦ ὀρνέου, ὃ ῥωμαϊστὶ ὀσσίφραγον καλοῦσιν, ἡ κοιλία ξηρὰ κατ' ὀλίγον πινομένη. γλυκυσίδης ῥῶγες πυρροὶ ἐσθιόμενοι καὶ πινόμενοι † ἄλλον. ἐπὶ δὲ τῶν παίδων λιθιώντων καὶ πρὸς τὰς ψωριώσας κύστεις ἁρμόζει, δάφνης ῥίζης "τοῦ φλοιοῦ. κυπέρου ἀφέψημα. "στάχυς, φύλλα Ἰνδικά. ὀποπάναξ. τραγάκανθα. γεντιανή. πλατυκύμινον. σπέρμα εὐζώμου "καὶ στρουθίου. κοκκονάρια. ἅλμη. ἑλένιον. ὄρχις κάστορος < α'. μετ' οἴνου εὐώδους. κοτυληδόνος ῥίζα καὶ ἡ πόα ἐσθιομένη. καρδαμώμου < α'. μετὰ δάφνης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ "< α'. σὺν οἴνῳ. κόμμεως τοῦ ἐξ ἀμυγδάλης πικρᾶς, ἢ ἀμπέλου, ἢ "κοκκυμήλων, μετὰ γλυκέως. "ῥίζα ἑφθὴ ἐν οἴνῳ. ἐξωνύχου καρπὸς λεῖος· λίθοι οἱ ἀπὸ τῶν σπόγγων λεῖοι μετ' οἴνου. οὖρον ταύρου πινόμενον. παρθενίου τῆς λευκανθέμου καλουμένης ἡ πόα. παλιούρου σπέρμα. ἄμωμον ἐσθιόμενον. τοῦτο δὲ καὶ τὰ λιθογόνα ὕδατα καθαίρει συνεψόμενον. σισυμβρίου ἀπόζεμα. στρουθίου ῥίζα σὺν πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ "καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ. πολίου ἀπόζεμα. λίθος Ἰουδαϊκὸς

ὁ φλοιὸς.

Gesnerus legendum suspicatur στάχυς ἢ φύλλα Ἰνδικά.

Gesn. Post εὐζώμου, malim punctum notare, & subdere στρουθίου, aut potiùs legere ξανθίου.

Lib. 1. de mat. nullum hîc pondus nominatur. κοκκυμηλέας.

Apparet stirpis alicuius nomen hîc deesse. Suspicatur verò Gesnerus rumicis aut ononidis nomen hîc desiderari.

τὸν λίθον ἐξουρεῖν.

τριβόμενος σὺν ὕδατι, καὶ πινόμενος. σκολοπένδριος βοτάνη, ἔστι δὲ καὶ διουρητικόν. σχοίνου ἄνθος πινόμενον καθ' ἡμέραν. μυσκέλεδρα μετ' ἐλαχίστου κρόκου καὶ σμύρνης ποτιζόμενα σὺν ὕδατι· ἢ μετ' λιβανωτοῦ ὀλίγου καὶ οἰνομέλιτος πολὺ ἐπιπασσόμενον, ἢ τὸ ἀφέψημα * αὐτοῦ. ἢ λίθος τῶν ἐξουρηθέντων ὑπ' αὐτῶν τριβεὶς καὶ ποθεὶς ἐν οἴνῳ.

* λιβανωτοῦ, ἴσως.

CXII. Οὐρητικὰ δέ ἐστι καὶ τὰ παραδιδόμενα μὲν πρὸς δυσουρίας καὶ λιθιῶντας· καὶ ταῦτα δὲ πινόμενα σὺν οἴνῳ ὠφελεῖ δυσουροῦντας, καὶ ἐφ' ὧν οὖρα κινῆσαι βουλόμεθα, ὡς ἐπὶ ὑδρωπικῶν καὶ ἰκτερικῶν· ἀκάνθης λευκῆς ῥίζης < α'. ἀκάνθης τῆς παιδέρωτος καλουμένης ῥίζης ὁμοίως. ἀκόρου ῥίζα. τριφυλλίδος καρπὸς, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς, καὶ τὸ ἀπόζεμα. ἀρκτίου ῥίζα, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς. ἄρκειον καὶ προσώπιον ἢ φιλάνθρωπος, ἢ σκορδόνιον, ὃ Ῥωμαῖοι * περσῶν. ἀκακίας τὸ σπέρμα ἄριστα ποιεῖ λιθιῶσι μετ' πεπέρεως καὶ οἰνομέλιτος· Ἀρεταῖος * ὄνομα ἐν τοῖς νεφριτικοῖς ἔγραψεν. ἢ νάρδου Συριακῆς ῥίζα. τραγορίγανον. καὶ χυλὸς ὀριγάνου καὶ πετροσελίνου, ἴρεως. καρπὸς σελίνου. κρίθμον. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. κνίδης σπέρμα. ἀλθαίας τῆς ῥίζης ἀφέψημα, βρυωνίας ῥίζης λευκῆς * καὶ μελαίνης < α'. καὶ ὁ ἀσπάραγος ἐσθιόμενος. ἀμπελόπρασα ἐσθιόμενα. ἄνισον πινόμενον· ἄνηθον. ἄρου ῥίζα ξηρὰ ἐν οἰνομέλιτι (καὶ) ἑφθὴ, ἐσθιομένη. καὶ δρακόντιον ὁμοίως. ἀρκευθίδων ἀφέψημα, καὶ αὐταὶ λεῖαι πινόμεναι σὺν οἴνῳ. ἀσφοδέλου ῥίζης < α'. σὺν οἴνῳ. ἄσαρον ὁμοίως. ἀστραγάλου ῥίζα. βαλσάμου καρπὸς < α'. καὶ ὀπὸς βαλσάμου μετ' γλυκέως. τριχομανές. ὑακίνθου ῥίζα. ὑπερικόν. * χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρινῆς. * γιγγίδιον. δίκταμνον. βάλανοι δρύϊνοι ἐσθιόμεναι, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐλενίου ἀφέψημα. ἐλελισφάκου ἀφέψημα. ἐρέβινθοι ἐσθιόμενοι, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐρυθρόδανον. ἐχῖνος θαλάσσιος· θέρμου ῥίζης ἀπόζεμα. θρίδαξ ἑφθὴ, ὡς λάχανον ἐσθιομένη· ἢ θύμον, ἢ θύμβρα· ἱππουρίδος ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα. ἰτέας ὀπός. καπνός. ὁ ἐπὶ τῶν κριθῶν βρωθεὶς χυλὸς, δι' οὔρων ἄγει. καλαμίνθης ἀπόζεμα. * κάχρυ. κισσὸς αἷμα ἄγει.

προσωπίδα καλοῦσι, lib. 4. de mat.

Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 90. hanc vim foliis tribuit.

δάφνην Ἀλεξ. simpliciter vocat lib. 4. de mat. ῥίζα addiderim.

κάγχρυς fortè, vel κάχρυς.

A tritus cum aqua & potus, scolopendrium herba, quæ & vrinas ciet: iunci odorati flos quotidie potus, muscerda cum paucissimo croco & myrrha propinata ex aqua, aut cum pauco thure copia largiore inspersa vino mulso, thuris etiam decoctum, ac denique lapis, quem calculo laborans excreuerit, tritus B è vino potus.

Vrinas cient tum quæ ad vrinæ difficultatẽ & calculos cõmemorauimus, tum & hæc sequẽtia in vino pota, quæ quidẽ adiuuãt nõ solùm vrinæ difficultate laborãtes, sed & cæteros quibus vrinas pellere consultum fuerit, velut hydropicos & arquatos: spinæ albæ radicis drach- C ma, acanthi pæderotis dicti radicis tantundẽ, acori radix: trifolij semẽ, succus & decoctum: arctij radix & & eiusdẽ decoctum, arcium quod & prosopium aut philanthropos aut scordonium, Latinis personata, dicitur: acaciæ semen præclarè calculosis proficit cum pipere & vino mulso. Aretæus inter nephritico- D rum remedia onosma reposuit. Nardi Syriacæ radix, tragoriganũ, succus origani, petroselini, iridis: semen apij, crithmum, rutæ syluestris semẽ: vrticæ semẽ, althææ radicis decoctum, bryoniæ albæ aut nigræ drachma; asparagus in cibo sumptus, ampeloprasum esitatum, anisum bibitum, anethum, ari ra- E dix sicca in mulso cocta & esitata, similiter & dracunculi radix, baccarum iuniperi decoctum, & ipsæ quoq; tritę ex vino potę: asphodeli radicis drachma cum vino, asarum simili modo, astragali radix, carpobalsami drachma, opobalsamum cum passo, trichomanes, hyacinthi F radix, hypericum, lauri Alexãdrinę radix, gingidium, dictãnus, glãdes quernę in cibis sumptę, ac earundẽ decoctum, helenij decoctum, saluiæ decoctum, cicer in cibo sumptum, eiusdem decoctum, rubia, echinus marinus, lupini radicis decoctum, lactuca elixa oleris instar in cibo sumpta, thymus, thymbra, G equiseti radix & folia, salicis liquor, fumaria: cremor hordei assumptus vrinas trahit: calaminthæ decoctum, cachrys: hedera etiam sanguinem cum lorio educit:

Ad proliciendam vrinam.

costus, crocum, huius radix cum passo, cepæ elixæ, ligustici radix & semen, lapides spongiarum, malabathri folia, nigella, gladioli radix superior, coreos semen cum vino, holoschœni semen, onobrychis, origanum, lyncis vrina trita ex aqua, capræ vrina similiter cum spica nardi, periclymeni folia, piper, ruta, pini cortex, polium, marrubium, porrum elixum, raphanus eiusdémque semen: resina quæuis, præcipuè verò lentiscina: apium seu crudum seu etiam coctum, ac semen eiusdem, sideritis, quæ & Heraclea dicitur, sison, asarum, scillæ tostæ drachma cum oxymelite, sonchi radix & semen, struthij radix: pinei denique nuclei esitati vehementer vrinas promouent.

Theriaca, hoc est, contra morsus ictúsque venenatos auxilia.

Ad canis rabiosi morsum.

Morsis à cane rabioso conferunt hæc: sanguis rabidi canis potus, & eiusdē iecur assum comestum, cancrorum fluuiatiliū oculi tosti & ex aquæ cyatho poti. Aut: cineris è cācris integris crematis drachma vna aut altera, gētianæ drachma vna, cineris vitis albæ drach. ij. misceátur & cū vino albo triduo bibátur. Iuuat & dens caninus rabiosi canis qui momorderit, folliculo ex aluta inditus & brachio adalligatus: lyciū potui datū. Aristolochiæ, gētianę, baccarum lauri & myrrhę partes æquales mixtæ propinátur, aut etiā vulneri ex morsu imponūtur: apparatæ etiā ranæ in cibo sumūtur, vti & canis coagulum in sapa. Vulneribus etiā adhiberi oportet, quę diutius eadem dilatata seruent, nec tā citò sinát coire ac cicatrice obduci. Quare cōsultum fuerit, vt in quouis alio, ita maximè in canis rabiosi morsu alliū vsurpare, seu per se, seu etiā cum melle. Proficiūt & vrticę folia cū sale aut melle, cepa cū sale aut ruta, silphiū cū sale, eiusdem liquor aut tritus inspersus, aut alioqui cataplasmatis instar applicitus, salsamētū omne, cinis sarmētitius cū oleo, sābuci folia cū sale, amygdalę amarę cū melle, ballotes aut plātaginis folia cū sale, menta similiter, nuces iuglādes cū cepa

A κόστος, καὶ κρόκος, καὶ ἡ ῥίζα μυρσίνου γλυκέως. κρόμμυα ἑφθά. λιγυστικοῦ ῥίζα καὶ ὁ καρπός. λίθοι οἱ ἐκ σπόγγων. μαλαβάθρου φύλλα. μελάνθιον. ξιφιδίου ῥίζα ἡ ἄνω. κόρεως καρπὸς σὺν οἴνῳ. ὁλοσχοίνου καρπός. ὀνόβρυχις. ὀρίγανον. οὖρον λυγγὸς λεῖον ἐν ὕδατι. αἰγὸς οὖρον ὁμοίως μετὰ νάρδου στάχυος. περι- B κλυμένου φύλλα. πέπερι. πήγανον. πίτυος φλοιός. πόλιον. πράσιον. πράσον ἑφθόν. ῥάφανος καὶ τὸ σπέρμα. ῥητίνη πᾶσα, μάλιστα δὲ σχίνου. σέλινον ὠμὸν καὶ ἑφθόν, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ. σιδηρίτης, ἡ καὶ Ἡρακλεία. σίνον. ἄσαρον, σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. σόγχου ῥίζα καὶ ὁ καρπός. στρουθίου ῥίζα. C ἰσχυρῶς οὐρητικοί εἰσι στρόβιλοι ἐσθιόμενοι.

μετ' οἴνου, libro 1. de mat.

λυγγούριον.

ΘΗΡΙΑΚΑ.

CXIII. Λυσσοδήκτοις δὲ ὠφελεῖ, τὸ αἷμα τοῦ λυσσῶντος κυνὸς ποθέν, καὶ τὸ ἧπαρ αὐτοῦ ὀπτηθὲν καὶ βρωθέν. καρκίνων ποταμίων ὀφθαλμοὶ φωχθέντες, καὶ μετὰ ὕδατος ἐπιθέντες D κυ. α΄. ἢ καὶ ὅλων καέντων τῆς τέφρας < α΄. ἢ δ΄. γεντιανῆς < α΄. καὶ ἀμπέλου λευκῆς τῆς τέφρας < β΄. σὺν οἴνῳ λευκῷ ἐπὶ ἡμέρας γ΄. πινόμενον. καὶ ὁ κυνόδους δὲ τοῦ δακόντος κυνός, ἐντεθεὶς εἰς κύτιδα, καὶ περιαφθεὶς βραχίονι, ὠφελεῖ. καὶ λύκιον ποθέν. ἢ ἀριστολοχίας καὶ γεντιανῆς καὶ δαφνί- E δων, καὶ σμύρνης ἴσον ἑκάστου ἀναλαβὼν δίδου πιεῖν, ἢ καὶ ἐπὶ τὸ δῆγμα ἐπιτίθει. βάτραχοι σκευασθέντες καὶ ἐσθιόμενοι. πιτύα κυνὸς ἐν ἑψήματι. καταπλάσσειν δὲ δεῖ ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων τὰ τραύματα τοῖς δυναμένοις τηρεῖν ἐφ᾽ ἱκανὸν τὰ ἕλκη, καὶ μὴ ἐᾶν ταχέως ἀπουλοῦσθαι. βέλτιον δέ, εἰ καὶ F ἐπὶ πολλοῖς, εἰς αὐτὰ τὰ κυνόδηκτα παραλαμβανόμενον σκόροδον καθ᾽ ἑαυτό, ἢ καὶ σὺν μέλιτι. κνίδης φύλλα σὺν ἁλσίν, ἢ μέλιτι. κρόμμυον μεθ᾽ ἁλός, ἢ πηγάνου. σίλφιον μεθ᾽ ἁλός. ὀπὸς σιλφίου πασσόμενος λεῖος, ἢ καταπλασσόμενος. τάριχος πᾶς. τέφρα κληματίνη σὺν ἐλαίῳ, ἢ σκόροδον. ἀκ- G τῆς φύλλα σὺν ἁλσίν. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν μέλιτι. βαλλωτῆς φύλλα, ἢ ἀρνογλώσσου σὺν ἁλσίν. ἡδύοσμον ὁμοίως. κάρυα βασιλικὰ σὺν κρομμύῳ

ποθέντες fortè.

κυστίδα lib. 2. de mat. mauult Ges. σκυτίδα. sic enim ait Tatianus vocari, corii segmentum.

σὺν ὄξει, cum aceto. 5. de mat. cap. 135. Hæc redundant.

καὶ ἅλσι, καὶ μέλιτι. μελισσόφυλλον μεθ' ἁλῶν. μυακῶν σάρξ. νίτρον σὺν ὑείῳ στέατι. ὀρόβινον μετὰ μέλιτος. οὖρον ἀνθρώπινον καταντλούμενον. πήγανον σὺν ὄξει. πυροὶ ὠμοὶ μασσηθέντες καὶ ἐπιτεθέντες. σικύου ἡμέρου φύλλα σὺν οἴνῳ. ὀπὸς συκῆς ἐπισταζόμενος, ἢ συκῆς φύλλα· ἢ κράδαι ἁπαλαὶ σὺν μέλιτι. τέφρα κληματίνη σὺν ἐλαίῳ. τέφρα συκίνη σὺν κηρωτῇ. ὑὸς ἄφοδος σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα. καὶ τὸ Περσικὸν μῆλον μασσηθὲν καὶ ἐπιτεθέν.

κυνὸς lib. II. de mat.

Hæc itidem redundant.

CXIIII. Ποῖα δὲ κοινὰ πρὸς ἑρπετὰ δίδοται· πεπέρεως σὺν ὄξει καὶ μηκωνίῳ. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. πλατάνου σφαιρία ὁμοίως. πολεμωνίου, τοῦ καὶ φιλεταιρείου, < α'. σὺν οἴνῳ. *πυργήτης. πύρεθρον. πιτύα νεβροῦ καὶ λαγωοῦ. σαγαπηνοῦ < α'. σελίνου σπέρμα σὺν σκορόδῳ < β'. τοῦ δὲ συχυλίσματος < α'. σπαργανίου ῥίζα καὶ ὁ καρπός. συκαμίνου ὀπός. τεύκριον· τευκρείου ῥίζης χυλός· ταῦτα σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα. *πυργήτης, κἂν ὑποζύγιον δηχθῇ, ἐγχυθεῖσα διὰ στόματος σὺν οἴνῳ, ὑγιάζει.

πέπερι.

Lego, σελίνου σπέρμα. σκορδίου < β'. τοῦ δὲ χυλίσματος < α'. Gesn. χυλίσματος.

CXV. Πρὸς δὲ τὰ τῶν ἐχέων δήγματα τὰ σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα, καὶ ἐν τροφῆς μέρει, αὐτικώτατον βοήθημα ἐπ' αὐτῶν, ἡ σκοροδοφαγία ἢ ἀκρατοποσία· ὥστε εἰ ὑπομείνῃ τις πλείονα βρῶσιν καὶ πόσιν, μὴ χρήζειν ἄλλου βοηθήματος. ποιεῖ καὶ χελώνης θαλασσίας αἷμα ξηρὸν σὺν κυμίνῳ ἀγρίῳ. πιτύα λαγωοῦ. αἰδοῖον ἐλάφου ἄρρενος < α'. ξηρά. ἀκάνθης λευκῆς. συκῆς φύλλα. ἀκόρου ῥίζα καὶ φύλλα. ἔχιον. χαμελώψ. νάρδου Συριακοῦ ῥίζα. ἀριστολοχίας μακρᾶς ῥίζα. σμύρνιον. ἀπαρίνης χυλός. λιβανωτίδος ῥίζα. πηγάνου ἀγρίου ῥίζα· βρυωνίας λευκῆς ἢ μελαίνης ῥίζα. ἀμπελόπρασον ἐσθιόμενον. ἀγαρικοῦ < α'. ἀναγαλλίδος χυλός. ἄνισον. περιστερεῶνος ῥίζα. ἀσπαράγου ἀφέψημα, ἢ σπέρμα. ἀρκευθίδες. ἀσφοδέλου ῥίζης < γ'. ἀσκληπιάδος ῥίζα. ἀστέρος Ἀττικοῦ τὸ ἄνθος. ἀτρακτυλίδος ἄνθη, καὶ τὰ φύλλα, ὅσον < α'. μετὰ πεπέρεως. πιστάκια λεῖα πινόμενα, βάτραχοι ζωμευθέντες καὶ ἐσθιόμενοι. βαλσάμου ὀποῦ καρπὸν < α'. ἢ βδελλίου < α'. ἢ γα-

τῶν σὺν οἴνῳ λαμβανομένων.

καὶ

σπέρμα, addit Gesnerus.

χαμαίδρωψ, vel χαμαίρωψ.

ἢ καρποῦ.

A sale & melle: apiastrum cum sale, mytulorum caro, nitrum cum suillo adipe, farina erui cum melle, vrina humana affusa pro fotu, ruta cum aceto, triticum crudum mansum & impositum, cucumeris satiui folia cum vino: fici liquor instillatus, eiusdem folia aut tenelli surculi cum melle: cinis ficulneus cum B cerato, succerda cum aceto cocta. Persicum denique malum commanducatum & impositum.

Ad quosuis serpentium morsus communia hæc remedia potui dantur: piper cum aceto & meconio, rutæ syluestris semen, platani pilulæ similiter: polemonij, quod & philetærium appellatur, drach- C ma cum vino: pyritis seu pyrethrum, coagulum hinnuli ac leporis, sagapeni drachma, apij semen, scordij drachmæ duæ, densati verò eiusdem succi drachma vna, sparganij radix & semen, sycomori liquor, teucrium, radicis teucrij succus: hæc porrò cum vino sumenda. Pyritis verò etiam iumen- D torum ex morsu vulnera per os infusa sanat.

Ad quorumuis serpentium morsus.

Inter ea quæ contra viperarum morsus in cibo potúque ex vino sumuntur, præsentissimum atque efficacissimum præstant auxilium alliorum esus & meraci potio, ita vt si quis frequentiùs & largiore copia illis vtatur, haudquaquam alio E egeat remedio. Facit & præclarè testudinis marinæ sanguis exiccatus cum syluestri cumino, coagulum leporis, cerui maris pudendum aridum drachmæ vnius pondere, spinæ albæ [semen,] ficulnea folia, acori radix & folia, chamædrops, nardi Syriacæ radix, smyrnium, aparinæ succus, libano- F tidis radix, rutæ syluestris radix, bryoniæ tam albæ quàm nigræ radix, ampeloprasum in cibo sumptum, agarici drachma, anagallidis succus, anisum, verbenacæ radix, asparagi decoctum, aut semen, iuniperi baccæ, asphodeli radicis drach. iij. asclepiadis radix, asteris G Attici flos: atractylidis flores & folia drachmę pondere, cũ pipere: pistacia trita pota, ranæ in iure elixæ ac esitatę, balsami liquoris aut seminis drachma, bdellij drachma, mu-

Ad viperæ morsum.

stelæ inueteratę & exiccatę drach. ij. gentianæ radicis drachm. ij. cum duobus piperis obolis & ruta: succi autem drachm. j. asteris Samij drachm. ij. seminis dauci drachm. ij. cerebrum gallinaceum potum, glandes quernæ esitatæ, iridis drachm. ij. helenij decoctum, elaphobosci radix & semen, elichrysi decoctum, itidémque serpylli, rubiæ folia & caules: echij radix, folia, caulis & semen: seminis trifolij drachma & folia similiter: tragoriganum, apri iecur tritum in vino, eryngij radicis drachma cum semine pastinacæ, hippomarathri radix & semen, amomum, cassia, cardamomum: cancri fluuiatiles triti cum lacte dissoluti: itémque marini, sed illis minùs efficaces: betonicæ foliorum drachm. ij. cinnamomum, clinopodij decoctum, costi drachm. ij. cum totidem piperis obolis, origanum Heracleoticum, ac eius decoctum, brassicæ succus, cyclamini radix, cupressi pilulæ, cuminum tum satiuum tum & agreste, leporis atque hinnuli coagulum, leontopetali radix, myricæ decoctum, fœniculi semen, myrrhidis radix, lapis hæmatites cum vino. Aristolochiæ radicis, myrrhæ, baccarum lauri, gentianæ partes æquales excipiuntur melle, atque conflatum ex iis medicamentum & potui datur & vulneri imponitur. Fraxini folia ex vino, ac eorundem succus etiam moribundo prosunt. Vrina propria pota & imposita, magnificè iuuat: necnon & anchusa, platani fructus, nasturtium, cupressus, pini cortex cum vino, heliotropium.

Ad cerastæ morsum.

Priuatim verò cerastæ morsui aduersantur, ammeos drachm. ij. cum myrrha & vino.

Vulneribus ex serpentium morsibus admouenda.

Adhibentur verò ita vt adhærescant: trifolij folia, fraxini folia, ruta, calaminthæ folia, lini semē cum sale vel origano ac melle: gallinæ viuæ dissectę & adhuc calentes impositæ: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet: fimus caprinus coctus in aceto, aristolochię longæ radix cū aqua: asphodeli radix, flores & folia cum vino: cedria aut pix liquida cum sale, quæ & cōtra cerastæ morsū valet: lauri folia cum oleo cocta, ericę folia cū vino,

A λίαν σκελετεύσας καὶ ξηράνας, δίδου < β΄. γεντιανῆς ῥίζης < β΄. μετὰ δυοῖν ὀβολοῖν πεπέρεως καὶ πηγάνου. τοῦ δὲ χυλοῦ < α΄. γῆς Σαμίας τοῦ ἀστέρος < β΄. δαύκου σπέρματος < β΄. ἐγκέφαλος ἀλεκτορίδων πινόμενος. βάλανοι δρύϊνοι ἐσθιόμενοι. ἴρεως < β΄. ἑλενίου ἀπόζεμα. ἐλαφοβόσκου ῥίζα καὶ B σπέρμα. ἑλιχρύσου ἀπόζεμα. ἑρπύλλου ἀπόζεμα. ἐρυθροδάνου φύλλα καὶ καυλοί. ἐχίου ῥίζα καὶ καυλὸς, καὶ φύλλα, καὶ σπέρμα. τριφυλλίδος σπέρματος < α΄ καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως. τραγορίγανος. ἧπαρ κάπρου λεῖον ἐν οἴνῳ. ἠρύγγης ῥίζης < α΄. μετὰ σταφυλίνου σπέρματος. ἱππομαράθρου ῥίζα C καὶ σπέρμα. ἄμωμον, καὶ κασσία. καρδάμωμον, καὶ καρκίνοι ποτάμιοι λεῖοι, σὺν γάλακτι διεθέντες· ἧττον δὲ οἱ θαλάσσιοι· κέστρου φύλλων < β΄. κιννάμωμον. κλινοποδίου ἀπόζεμα. κόστου < β΄. μετὰ πεπέρεως ὀβολῶν β΄. ὀρίγανος Ἡρακλεωτική, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς. κράμβης χυλός. κυκλαμίνου ῥίζα. D κυπαρίσσου σφαιρία. κύμινον ἥμερον καὶ τὸ ἄγριον. λαγωοῦ πιτύα καὶ νεβροῦ. λεοντοπετάλου ῥίζα, μυρίκης ἀπόζεμα. μαράθρου σπέρμα. μυρρίδος ῥίζα. αἱματίτης λίθος σὺν οἴνῳ. ἀριστολοχίας ῥίζης, σμύρνης, δαφνίδων, γεντιανῆς, ἴσον ἑκάστων μέλιτι ἀναληφθὲν πίνεται, καὶ ἐπὶ τὴν πληγὴν ἐπιτίθεται. με- E λίας φύλλα σὺν οἴνῳ, ἢ ὁ χυλὸς αὐτῶν, κἂν ἤδη ἀποθνήσκει. οὖρον τὸ ἴδιον ποθὲν καὶ ἐπιτεθὲν, μεγάλως ὠφελεῖ. ἡ ἄγχουσα. πλατάνου καρπός. κάρδαμον. κυπάρισσος. πίτυος φλοιὸς σὺν οἴνῳ. ἡλιοτρόπιον.

4. de mat. med. c. 1. drach. iij. in vini sextario.

CXVI. Κεράσταις δὲ ἰδίως ἁρμόζει, ἄμμεως < β΄. μετὰ σμύρνης καὶ οἴνου.

F CXVII. Καταπλάσσεται δὲ προσεχῶς· τριφυλλίδος φύλλα. μελίας φύλλα, πήγανον. καλαμίνθης φύλλα. λινόσπερμον σὺν ἁλσὶν ἢ ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι. πρὸς κεράστας ἀνασχισθεῖσαι ζῶσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι θερμαί· ἀλλάσσειν δὲ δεῖ συνεχῶς. ἀπόπατος αἰγὸς ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει. ἀριστολοχίας μακρᾶς G ἡ ῥίζα μετὰ ὕδατος. ἀσφοδέλου ῥίζα, ἄνθη, φύλλα, σὺν οἴνῳ. κεδρία ἢ πίσσα ὑγρὰ σὺν ἁλσὶ, καὶ πρὸς κεράστας. δάφνης φύλλα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέντα. ἐρείκης φύλλα σὺν οἴνῳ.

Videtur legendum: καὶ ὄρνιθες ἀνασχισθεῖσαι ζῶσαι.

In aceto aut vino. 2. de mat. med. cap. 99.

ἐχίου φύλλα ὁμοίως. τρὺξ οἴνου μετὰ ἀλφίτου καὶ ὄξους. κρόμμυα ὁμοίως. ὀρόβινον σὺν οἴνῳ. πηγάνου φύλλα μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος. πίτυρα ἐν ὄξει ἑψηθέντα. πράσσον καρτόν. ῥαφανίου φλοιὸς σὺν μέλιτι. σάμψυχον σὺν ἁλσὶ καὶ ὄξει. σκίλλα ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει. σκόροδα ἐν ὄξει. τέφρα πᾶσα ἐν ὄξει, καὶ μάλιστα ἀπὸ κράμβης, ἢ μελίης. καταντλεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων τριφυλλίδος ἀπόζεμα. ἐπὶ δὲ τῆς πληγῆς ἰδίως βούτυρον ἐπιτιθέμενον. ἀβρότονον λεῖον μετ' οἴνου, ἄγνου φύλλα, ἀδίαντον. ἕλκοι δὲ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐὰν ἐπὶ πολὺ ἐάσῃς. ῥητίνης φύλλα· πινέτωσαν δὲ ἐν ὀξυμέλιτι.

μετὰ πηγάνου ἀφεψήματος, cũ rutæ decocto. 2. de mat. med. cap. 107.

Videtur aliquid deesse.

Vocabulum hoc corruptum apparet.

CXVIII. Πρὸς δὲ αἱμορροΐδος (καὶ πρηστῆρος) δήγματα ὠφελεῖ, ἀνδράχνη καταπλασσομένη, ἀρνόγλωσσον, περιστερεῶνος φύλλα. αὐτοῦ τοῦ θηρίου καεῖσα ἡ κεφαλὴ καὶ ἐπιτεθεῖσα. ὕσσωπον. ἄσβεστος. σκόροδον λευκόν. πράσσον. πήγανον. κνίδην. κάρδαμον, καὶ σπέρμα. σκόροδον λεῖον σὺν οἴνῳ ποθέν. ἀσταφίδες ἐσθιόμεναι. νεοσσοὶ ὠμοὶ ἐσθιόμενοι σὺν οἴνῳ.

κνίδη.

In versione hîc additur: lixiuium è ficu, κονία συκίνη. Moibanus legẽdum suspicatur κηπευτὸν, hortense.

CXIX. Ἐπὶ δὲ πρηστῆρος, ὠμοτάριχος θύννος πολὺς ἐσθιόμενος. δεῖ δὲ οἶνον πολὺν ἐπιπίνοντας ἐμεῖν.

CXX. Ἐπὶ δὲ ἀσπίδος, ἢ πτυάδος. κόρεις ζ΄. ἢ η΄. καταποθέντες ὠφελοῦσιν. ὄξος πινόμενον. συνεχὴς διέγερσις, πληγαί, κίνησις ὅλου τοῦ σώματος. καταντλεῖται δὲ ὠφελίμως θάλασσα θερμή.

CXXI. Σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ σφηκῶν, καὶ μελισσῶν, ποτὰ σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα. ἀβρότονον. ἀγαρικοῦ < α΄. ἀγηράτου σπέρμα. ἀδίαντον. ἀείζωον· σκορπιοειδές, ἰδίως πρὸς σκορπίου πληγήν· ἕρπυλλος. ἀλθαίας ῥίζης < α΄. λυχνίδος σπέρμα, ἰδίως δὲ πρὸς φαλάγγια. συκαμίνου ῥίζης ὀπὸν δὸς πιεῖν, ἢ σταφίδας. ὀξαλίδος ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα. ὀνογύρου < δ΄. ἄμμεως < β΄. ἐξόχως ποιεῖ. ἀσφοδέλου καρπός, καὶ τὸ ἄνθος ποθέν. ὑακίνθου ῥίζα. χαμαίδρυος ἀπόζεμα, καὶ ὁ χυλός. γλήχων. ἴρεως < β΄. θρίδακος ἀγρίας σπέρμα. ὑπερικόν. κονία συκίνη. κισσοῦ ῥίζης χυλὸς σὺν ὄξει. κυπαρίσσου σφαιρία σὺν οἴνῳ. μολόχης ζωμὸς πινόμενος, καὶ αὐτὴ ἑφθὴ ἐσθιομένη.

Addo, πρὸς πληγάς.

Huius meminit Nicander in Ther. Suspicatur Gesnerus esse chamæpityn, quam & ὁλόκυρον seu ὁλόκυρτον nominari reperitur apud Dioscor.

echij folia similiter, fæx vini cum polenta & aceto, cepę similiter, erui farina cum vino, rutæ folia cum sale & melle, furfures in aceto decocti, porrum sectiuum, raphani cortex cum melle, sampsuchum cum sale & aceto, scilla in aceto cocta, allia cum aceto: cinis omnis cum aceto: maximè verò è brassica vel fraxino. Fouentur & à virulentis animantibus inflicta vulnera trifolij decocto: peculiariter autem ipsis vulneribus butyrum imponitur: abrotonum tritum cum vino, folia viticis, adiantum. Summam verò cutem vlcerant, si diutiùs reliqueris, folia: bibantur & ex aceto mulso.

Contra hæmorrhoidis [ac presteris] morsus hæc conueniunt: portulaca imposita, plantago, verbenacæ folia, ipsius serpentis caput crematum & impositum, hyssopus, calx viua, allium candidum, porrum, ruta, vrtica, nasturtium & eius semen, allium tritum ex vino potum, vuæ passæ esitatæ, pulli crudi cum vino in cibo sumpti.

Ad hæmorrhoidis morsum.

fortè, pullorum gallinaceorum cerebella.

In presteris morsu, conditanei thunni caro abundè comesta auxiliatur: sed vino copioso deinde superbibito vomitus concitãdus est.

Ad presteris morsum.

Ad aspidis aut ptyadis morsum, cimices septem octóve deuorati iuuant, acetum bibitum, assiduæ excitationes, percussiones & totius corporis agitationes. Vtiliter etiam aqua marina calens perfunditur.

Ad aspidis ptyadisve morsum.

Ad scorpionum, phalangiorum, vesparum & apum ictus hæc è vino bibuntur: agarici drachma, agerati semen, adiantum, semperuiuum, scorpioides, (quod scorpionis ictui priuatim aduersatur) serpyllum, altheę radicis drachma, lychnidis semen, (quod peculiariter phalãgiis resistit,) sycamini radicis liquor potui datus, oxalidis semen & radix, onogyri drac. iiij. ammeos drach. ij. eximiè iuuant: asphodeli semen & flos in potu: hyacinthi radix, chamędryos decoctũ & succus, pulegium, iridis drach. ij. lactucæ agrestis semen, hypericũ, lixiuium è ficu, radicis hederæ succus cũ aceto, cupressi pilulę cũ vino: maluę ius epotũ, & ipsa elixa in cibo sumpta.

Ad scorpionũ, phalãgiorum, apum, vesparumque ictus assumenda.

melanthij drachma, melissophyllon & eius succus, sonchus in cibo sumptus, virides myrti baccæ, myricæ seminis drachma, rutę semen, polygonon & eius succus, terebinthi fructus, lauri baccæ contritæ, scorpiurus, cardamomum, anagallidis succus, allia esitata (quoniam refrigerationem inferunt scorpionum ictus:) hyoscyami decoctum aut dilutum cum vino, ipse scorpius assus in cibo sumptus: fuligo denique è camino cum vino pota.

Ad eorundem ictus admonenda.

Ad scorpionum, apum vesparúmque & phalangiorum ictus hęc applicita conueniunt: fimum bubulum, serpyllum, sal tritus cum aceto, amomum cum ocimo, althæę folia elixa, oleo pauco admixta, salsamentum quoduis adhibitum: heliotropium, quod & scorpiuron nominant: conyza, origanum, lilij folia, cyclaminus, panacis Asclepij flores & folia Chironij: polium cum aceto, lauri folia sicca, fici arboris lac instillatum, maluæ folia cocta ac etiamnum cruda, sycamini folia, sisymbrium aut cardamine cum aceto, melissophyllon, verbascum cum aceto, chamædrys similiter, cupressus à ieiuno quopiam commanducata & imposita, mures domestici dissecti & impositi, caseus salsus applicitus, cochlea contrita cum sua testa, stellio confestim dissectus & impositus, sulphur viuum resina exceptum terebinthina & impositum, gentianæ radix similiter: gramen tritum & impositum protinùs auxiliatur: iuuat & ipse scorpius tritus & illitus, lacertus campestris dissectus & impositus, sonchi radix cum brassicæ succo, sycomori liquor. Fouetur & affecta pars aqua marina feruefacta: quin & eadem calenti oleo immittitur.

Ad scolopendræ & muris aranei morsus.

Ad scolopendræ & muris aranei morsus hæc pro cataplasmate adhibentur: sal cum pice, cedria & melle: allium cum ficus foliis & cumino, calaminthæ folia, hordeum vstum cum aceto: allium cum tenellis ficus surculis & foliis, farina erui

A μελανθίου < α΄. μελισσόφυλλον, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. σόγχος ἐσθιόμενος. μύρτα χλωρά. μυρίκης καρποῦ < α΄. πηγάνου σπέρμα. πολύγονον, καὶ ὁ χυλὸς, τερεβίνθου καρπὸς, δαφνίδες λεῖαι. σκορπίουρον. καρδάμωμον. ἀναγαλλίδος χυλός. σκόροδα ἐσθιόμενα ἐπὶ τὰ ψύχη ἐπιφέροντα. σκορπίων παό-B γου, ἢ ὑοσκυάμου ἀποχῆς, ἢ ἀπόβρεγμα σὺν οἴνῳ, ἁρμόζει πιεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ σκορπίος ὀπτὸς βρωθείς. ἀσβόλη ἀπὸ τῆς καπνοδόχης μετ' οἴνου πινομένη.

Aliâs ψύξιν, ego sic legerim: ἐπειδὴ ψύξιν ἐπιφέρουσι σκορπίων πληγαί. ἢ ὑοσκυάμου ἀπόζεμα, &c. sed hyoscyami vox mihi suspecta est. Gesn.

CXXII. Καταπλασσόμενα δὲ ἁρμόζει σκορπιοπλήκτοις, καὶ μελισσῶν καὶ σφηκῶν, καὶ φαλαγγίων πληγαῖς ταῦτα. βόλβιC τον καταπλασθέν. ἕρπυλλον. ἅλες λεῖοι σὺν ὄξει. ἄμωμον μετὰ ὠκίμου. ἀλθαίας φύλλα ἑφθὰ μετ' ἐλαίου ὀλίγου μιγνύμενα. τάριχος πᾶς καταπλασσόμενος. ἡλιοτρόπιον, ὃ καὶ σκορπίουρον καλούμενον. κόνυζα. ὀρίγανον, κρίνου φύλλα. κυκλάμινον. πάνακος ἀσκληπιαδίου ἄνθη, καὶ τὰ φύλλα χειρωνίου. πόD λιον σὺν ὄξει. δάφνης φύλλα ξηρά. ὀπὸς συκῆς ἐνσταζόμενος. μολόχης φύλλα ἑφθὰ καὶ ὠμά. συκαμίνου φύλλα. σισύμβριον, ἢ καρδαμίνη σὺν ὄξει. μελισσόφυλλον, φλόμος σὺν ὄξει. χαμαίδρυς ὁμοίως. κυπάρισσος μασσηθεῖσα ὑπὸ μηνστικοῦ τινὸς, καὶ ἐπιτεθεῖσα. μύες οἱ κατοικίδιοι ἀνασχισθέντες καὶ E ἐπιτιθέμενοι. τυρὸς ἁλμυρὸς καταπλασσόμενος. κοχλίας λεῖος σὺν ὀστράκῳ. ἀσκαλαβώτης παραχρῆμα ἀνασχισθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. θεῖον ἄπυρον ἀναληφθὲν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καὶ ἐπιτεθέν. γεντιανῆς ῥίζα ὁμοίως. ἄγρωστις λεία ἐπιτεθεῖσα παραχρῆμα παύει. ποιεῖ καὶ αὐτὸς ὁ σκορπίος λεῖος ἐπιF πλασθείς. σαῦρος ἀγρυραῖος ἀνασχισθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. σόγχου ῥίζα σὺν κράμβης χυλῷ. συκαμίνου ὀπός. Καταντλεῖται δὲ ὠφελίμως θαλάσσῃ ζεστῇ· καὶ εἰς θερμὸν δὲ ἔλαιον ὁ πεπληγὼς τόπος καθιέσθω.

Lib. 5. cap. 126. cum lini semine. Plin. lib. 31. cum semine lini, oleo & aceto.

νηστικοῦ fortè, pro νήστεως.

CXXIII. Πρὸς σκολοπένδρας καὶ μυγαλῆς δήγματα καταπλάσσονται· ἅλες G σὺν πίσσῃ καὶ κεδρίᾳ καὶ μέλιτι. σκόροδον μετὰ συκῆς φύλλων καὶ κυμίνου. καλαμίνθης φύλλα. κριθὴ κεκαυμένη σὺν ὄξει. σκόροδον καὶ ἀκρέμονες συκῆς καὶ φύλλα, μετ' ὀρο-

Aegin. cum oxymelite.

βίνου ἀλεύρου καὶ οἴνου. πρὸς δὲ τὴν μυγαλῆν, αὐτὴ ἡ μυγαλὴ ταχέως τριβεῖσα σὺν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα. πίνεται δὲ κοινῶς πρὸς ἀμφότερα, ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ. ἡδυόσμου ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ· δρακοντίου ῥίζαν λειοτριβήσας μετὰ οἴνου καὶ ἐλαίου, πότιζε· ἢ ὑγρὰν πίσσαν μετὰ θερμοπυρείας ζυμώσας ἐπίπλασσε, καὶ ἰᾶται.

ἐπιτεθεῖσα, lib. 2. de mat.

Fortè, θερμοσποδιᾶς.

CXXIIII. Πρὸς δὲ τρυγόνος θαλασσίας πληγὴν καταπλάσσεται ὠφελίμως, φακὸς μετὰ μέλιτος λεῖος.

CXXV. Πρὸς δὲ δράκοντος θαλασσίου πληγὴν, αὐτὸς ὁ δράκων ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθείς· καὶ ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ πινόμενος, καὶ τῇ πληγῇ οὖρον ἀνθρώπινον καταντληθέν. ἕρπυλλον καταπλασθέν.

CXXVI. Σκορπίου θαλασσίου πληγὴν ἰᾶται, θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει ἀνατριβόμενον. ἢ τρίγλα ἀνασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα. δαφνίδες τρεῖς πινόμεναι.

CXXVII. Ἀσκαλαβώτου δῆγμα ἰᾶται, σήσαμον.

CXXVIII. Διώκει δὲ τὰ θηρία ὑποστρωννύμενα, ἀβρότονον, ἄγνος, ἔχιον, καλαμίνθη, κόνυζα, ὀρίγανον, ἕρπυλλον, πόλιον, ἀσφόδελος. θυμιώμενα δέ· ἄγνου φύλλα, ἄσφαλτον, βδέλλιον, ἐλάφου κέρας, καλαμίνθη, καρδάμωμον, χαλβάνη, καστόριον, κόνυζα. κυπαρίσσου, ἢ κέδρου πρίσματα. γαγάτης λίθος. λυσιμάχιος. μελάνθιον. πευκέδανον. σαγαπηνόν. πόλιον.

CXXIX. Κτείνει δὲ θηρία προστεθέντα, χαλβάνη σὺν σπονδυλίῳ καὶ ἐλαίῳ. καρκίνοι ποθέντες σὺν ὠκίμῳ, καὶ προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. λυχνὶς ἀγρία παρατεθεῖσα, σκορπίους σκοτίζει. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα προστεθέν.

CXXX. Συγχριόμενα δὲ, κωλύει θηρία προσάγειν, καὶ διώκει· ἀλθαίας καρπὸς μετὰ ἐλαίου καὶ ὄξους. δαφνίδες σὺν ἐλαίῳ καὶ ὄξει. χαλβάνη, καὶ κεδρίδες σὺν ἐλαφείῳ μυελῷ, ἢ στέατι. πάνακος ἀσκληπιάδου καρπὸς καὶ ἄνθη σὺν ἐλαίῳ καὶ ὀπῷ. μολόχης φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ ἀλειψάμενος, ἄπληκτος ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελιττῶν διαμενεῖ. ποιοῦσι καὶ κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων σὺν ἐλαίῳ συγχριόμεναι.

ἀσκληπιαδίου.

προσχριόμεναι, lib. 2. de mat.

A ac vino. Priuatim verò ad muris aranei morsus facit, mus ipse araneus statim cōtritus in vino & potus. Communiter verò ad vtriusq; morsus hæc bibuntur: absinthium cum vino, mentæ decoctum cum vino: dracunculi radix trita cum vino & oleo etiā propinatur. Pix verò liquida cum feruenti cinere subacta & illita sanat. B

Ad pastinacæ marinæ ictum.

Ad pastinacæ marinæ ictum vtiliter imponitur, lens cum melle contrita.

Ad marini draconis ictū.

Ad marini draconis ictum, draco ipse diuulsus & impositus iuuat, necnon & cerebrum eius epotum: vulnus quoq; ipsum vrina humana fouetur: imponitur & serpyllum.

Ad, marini scorpionis ictū.

C Vulneri ex marini scorpionis ictu medetur, sulphur viuum cum aceto cōtritum, aut mullus in longitudinem fissus & impositus. Tres quoque lauri baccæ bibuntur.

Ad stellionis morsum.

Stellionis morsui sesamum medetur.

Serpentes aliásque venenatas bestias substratū fugantia.

Serpentes cæterásque venenatas bestias substrata fugant hæc: D abrotonum, vitex, echium, calamintha, conyza, origanum, serpyllum, polium, asphodelus. Suffitu verò hęc: viticis folia, bitumē, bdellium, cornu ceruinum, calamintha, cardamomum, galbanum, castorium, conyza, cupressi vel cedri ramenta, gagates lapis, lysimachia, melanthium, peucedanum, sagapenum, polium. E

Easdem appositu necantia.

Admota verò hęc venenatas bestias interimunt: galbanum cum spondylio & oleo, cancri cum ocimo poti, itémque appositi scorpiones necant. Lychnis syluestris apposita scorpios tantum non exanimat. Facit & syluestris pastinacæ semen appositum. F

Easdem illita arcentia.

Illita verò hæc venenatas bestias arcent ac etiamnum abigunt, althææ semen cum oleo & aceto, lauri baccæ cum oleo & aceto, galbanum & cedri baccæ cum cerui medulla aut adipe, panacis Asclepij semen & flores cum oleo & [laserpitij] liquore. Maluæ foliis tritis G ex oleo siquis perungatur, à vespis & apibus minimè ferietur: ab iisdem etiam tuentur erucæ quæ in oleribus nascuntur, ex oleo inunctæ.

A serpentium morsibus præseruantia.

A serpentium morsibus tutos hæc præstant atque præmuniunt: genitalis sicci è ceruo masculo drachma è vino pota, echij radix præbibita, pastinacæ erraticæ semen deuoratum. Dracunculi radicis succo si quis manus inunxerit, tutò ac citra offensionem viperas apprehendet, vti & qui peucedani liquore corpus vniuersum perunxerit.

Amuleta quadam antipathia scorpio & venenatis bestiis aduersantia.

Sunt & amuleta quæ scorpionibus venenatísque bestiis aduersantur: ac heliotropij quidem maioris, quod scorpiurum vocant, radix alligata, ictis à scorpione salutaris perhibetur. Scorpius admoto aconito quasi moriturus torpescit, idémque apposito helleboro albo velut ad vitam reuocatur. Valet & spinæ albæ semen è collo suspensum. Fugat & venenatas bestias ophites lapis adalligatus. Incolumes & inoffensos præstat, medulla ceruina circumlita: oxalidis radix admota, itidémque philetærij radix adalligata, ne quis à scorpio lædatur noxámve sentiat, omnino prohibent.

Culices arcetia & abigentia.

Culices advolatu arcet, absinthium cum oleo inunctum. Idem prestant suffitu, conyza, cupressi pilulæ, coma, ipsáque ramenta: denique & bubulum stercus.

Ad deuoratas hirudines.

Hirudines tonsillis, gulæ & ori ventriculi adherescētes excutiunt, absorpta muria, acetum: itémque laserpitij liquor ex aceto gargarizatus aut sorbitione haustus. Aliud: in aceto & butyro mixtis ferrum ignitum vbi extinxeris, ea propinato, & prodibit hirudo. Aliud: laserpitij semen aut atramentum sutorium cum aceto gargarizato. Aliud: alumen scissile probè tritum inspirato in os habentis hirudines, & exibunt. Prodest & anagallidis succus epotus, vel haustum acetum acre in quo thymum intritum sit, itémque nitrum cum sale ex aqua gargarizatum. Eum verò, cuius faucibus hirudines inhæserint, in aquæ calidæ solium demittito, eíque frigidissimam aquam ore continendam exhibeto: sic enim calore offensæ, protinùs ad frigidam prorepent. Post os itidem aliquo ex antedictis collutum, rictus hiatu aquæ limus apprehendatur: eius enim odore allectæ illæ prosilient.

A CXXXI. Αδήκτους δὲ ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τηρεῖ, ἐλάφου ἄῤῥενος αἰδοίου ξηροῦ < α΄. πινομένη σὺν οἴνῳ. ἐχίου ῥίζα ποθεῖσα. σαφυλίνου ἀγρίου σπέρμα βρωθέν. δρακοντίου ῥίζης χυλῷ ἐάν τις συγχρίσῃ τὰς χεῖρας, ἀρεῖ ἂν ὁ τοιοῦτος ἀλύπως ἐχίδνας. ἢ πευκεδάνου ὀπὸς ὅλως συγχρίσεται.

προποθεῖσα.

Fortè, σὺν ἐλαίῳ. Gesn.

B CXXXII. Ενδέματα καὶ ἀντιπαθῆ πρὸς σκορπίους καὶ θηρία· ἱστορεῖται ὠφελεῖν πρὸς σκορπιοπλήκτους, ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου τοῦ σκορπιούρου ἡ ῥίζα περιαπτομένη. Νεκροῖ δὲ σκορπίον ἀκόνιτον προσαχθέν· ἐγείρει δὲ ἐλλέβορος λευκός· ἀκάνθης λευκῆς σπέρμα περιαπτόμενον. Θηρία διώκει λίθος ὀ-

4. de mat. med. παραλύει, resoluit, seu torpore afficit.

C φίτης περιαπτόμενος. Απόνους ποιεῖ μυελὸς ἐλάφου περιχριόμενος. Οξαλίδος ῥίζα προστεθεῖσα, φιλεταιρείου ῥίζα περιαφθεῖσα, ὑπὸ σκορπίου κωλύει ὅλως τι πάσχειν.

τῆς ῥίζης abundare videtur Gesn.

CXXXIII. Κώνωπας δὲ οὐκ ἐᾷ προσέρχεσθαι, συγχριόμενον ἀψίνθιον σὺν ἐλαίῳ.
D θυμιώμενα δὲ, κόνυζα. κυπαρίσσου σφαιρία, καὶ κόμη, καὶ πρίσματα· βόλβιτον.

προσέρχεσθαι καὶ ἀποδιώκει. [illegible]

CXXXIIII. Βδέλλας δὲ τὰς προσφυομένας παρισθμίοις, καὶ κατὰ πόσιν τῷ στομάχῳ, ἀποβάλλει· ἅλμη καταῤῥοφουμένη. ὄξος. ὀπὸς σιλφίου, μετ᾽ ὄξους ἀναγαργαρισθεὶς, ἢ καταῤῥοφούμενος. ἢ βούτυρον καὶ ὄξος μίξας
E καὶ πυρώσας σίδηρον, βάψον αὐτὸ εἰς αὐτὰ, καὶ δὸς πιεῖν, καὶ ἐκβαίνει ἡ βδέλλα· ἢ ὀπόφυλλον. ἢ χάλκανθον σὺν ὄξει ἀναγαργαρισθέν. ἢ λαβὼν στυπτηρίαν σχιστὴν τρίψας καλῶς, ἐμφύσησον τοῦ ἔχοντος βδέλλας αὐτῇ καὶ ἐξελεύσονται. ἢ χυλὸς ἀναγαλλίδος πινόμενος. ἢ ὄξος δριμὺ μετὰ θύμου λειώσαντες
F πινέτωσαν. ἢ νίτρῳ καὶ ἁλσὶ σὺν ὕδατι ἀναγαργαριζέσθωσαν. ἐκβάλλειν ἐὰν ἐμβιβάσας ἐν βαλανείῳ εἰς ἔμβασιν, διδῷς ὕδωρ ψυχρὸν λίαν ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν. ἐλεύσονται γὰρ ἐπὶ τὸ ψυχρὸν ἐκπυρούμεναι. καὶ μετὰ τὸ ἀναγαργαρίζεσθαί τινι τῶν προειρημένων, περιχανάτω τὴν ἐκ
G τοῦ ὕδατος ἰλύν. πρὸς γὰρ τὴν ὀσμὴν ἀνελεύσονται.

Fortè, ὃ καὶ ὑποτρέφει.

Sic in Alexiph.

Fortè, στόματι. Locus videtur corruptus.

In Alexipharmacis sic habet: τὰς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσας· deest autem verbum ἐκβαλεῖς.

ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΑ.

CXXXV. Πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα, κοινῶς ἁρμόζει ἔλαιον πινόμενον, ἢ βούτυρον χλιαρὸν, ὅταν ἔλαιον μὴ παρῇ. ἐμείτω δὲ ὁ πιών. Ἀβροτόνου < α΄. κόνυζα, μετ᾽ οἴνου καὶ σταφυλίνου σπέρματος. κέστρου φύλλων < β΄. σὺν οἴνῳ. καὶ προπινόμενα δὲ, δυσαλώτους ποιεῖ. λογχίτιδος τῆς πόας ἀπόζεμα, σὺν οἴνῳ. κεδρόμηλα λεῖα ἐν οἴνῳ. μίλτου Λημνίας < α΄. νάρδου Κελτικῆς < β΄. νάρθηκος ἐντεριώνη. νηρίου τῆς ῥοδοδένδρου τὰ ἄνθη. σιλφίου ὀπός. ἱπποποτάμου ὄρχις. ὀποπάναξ σὺν ἀριστολοχίᾳ. ἀσκληπιάδες καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη. καὶ τῆς χειρωνίου ῥίζαι· τούτων ἕκαστον σὺν οἴνῳ. πολίου ἀφέψημα τῆς ῥίζης. πευκεδάνου ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα, πίσσα ὑγρὰ ἐκλειχομένη. πρασίου χύλισμα σὺν οἴνῳ. σαγαπηνὸν ὁμοίως. οὖρον σαπρὸν θερμὸν πλεῖστον πίνειν ἐμεῖν.

CXXXVI. Ἀνενέργητα ποιεῖ τὰ θανάσιμα προπινόμενα· βουνιάδος σπέρμα, καλαμίνθη πινομένη. κάρυα βασιλικὰ μετὰ ἰσχάδων, καὶ πηγάνου φύλλων προσεσθιόμενα, καὶ ἐπιβρωθέντα σὺν πηγάνῳ καὶ ἐλαίῳ.

CXXXVII. Ἰδίως δὲ πρὸς ἀκόνιτον ἁρμόζει, ἀειζώου τοῦ μείζονος ἄνθη μετ᾽ οἴνου. ὀποβάλσαμον μετὰ γάλακτος. ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ. κινάμωμον σὺν οἴνῳ. πάνακος Ἀσκληπιοῦ καρπὸς καὶ ἄνθη. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, ὃ καὶ βρωθὲν ἄπρακτον καθίστησιν, πιτύα ἐρίφου σὺν ὄξει, ἢ λαγωοῦ, ἢ ἐλάφου. σιδήρου σκωρία πεπυρωμένη καὶ ἐν ὀξυμέλιτι σβεσθεῖσα. ἢ σιδήρεον πυρωθὲν καὶ μέλιτι σβεσθέν. ζωμὸς βόειος. κονία μετὰ οἴνου καὶ ἀβροτόνου. πράσιον σὺν οἴνῳ. χαμελαία σὺν οἴνῳ. πήγανον ὁμοίως. συκῆς φύλλα λεῖα. χαμαίπιτυς καλῶς ποιεῖ. ὀρίγανος ὀνῖτις. πολύκνημον σὺν οἴνῳ. ὄρνιθος καθεψημένης συγχυλωθείσης ζωμός· κρέως λιπαροῦ ὁμοίως. ὀποβάλσαμον σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἢ ὕδατι. μορέας ῥίζαν ἑψήσας σὺν οἴνῳ, μίξας μέλι, δίδου· ἄργυρος καὶ χρυσὸς πεπυρωμένα,

τῆς ῥίζης, abũdare videtur Gesn.

πινόμενον καὶ ἀνεμούμενον.

Forte, ὃ καὶ ἐπιβρωθέν.

Sic in Alexiph. at 2. de ma. med. cum vino.

Alexipharmaca, hoc est, venenorũ assumptorũ remedia.

Venenis in genere quæ resistant.

Contra lethalia venena hæc in genere faciunt: oleum bibitum, aut, si id non sit in promptu, butyrum tepidum: sed qui biberit, reuomat oportet: abrotoni drachma, conyza cum vino & pastinacæ [erraticæ] semine: betonicæ foliorum drach. ij. ex vino: sed & eadem præsumpta, à venenorum noxa præmuniunt: lonchitidis herbæ decoctum è vino, citrea mala cum vino contrita, rubricæ Lemniæ drachma, nardi Celticæ drach. ij. ferulæ medulla, nerij, quod & rhododendron dicitur, flores, silphij liquor, hippopotami testiculus, opopanax cum aristolochia, panacis Asclepij semen & flores: Chironij verò, radices: & horum quidem singula cum vino: polij radicis decoctum, peucedani liquor & radix, pix liquida delincta, expressus marrubio succus cum vino: similiter & sagapenum, vrina putris calens, copiosè hausta vomitionéque reddita.

Quibus venena inefficacia redduntur.

Lethalia venena irrita inefficaciáque reddunt hæc, siquidem in potu præsumantur: buniadis seu napi semen & calamintha. Sed & iuglandes cum caricis & rutæ foliis in cibo præsumptæ, aut etiam postea sumptæ cum ruta & oleo, eundem præbent effectum.

Aduersus aconitum.

Priuatim verò aduersus haustum aconitum conferunt, sedi maioris flores cum vino, opobalsamum cũ lacte, meracum copiosum cum absinthio, cinnamomum cum vino, panacis Asclepij semen & flores: rutæ agrestis semen, quo etiam posteà sumpto venenum hoc inefficax redditur: coagulum hœdi aut leporis aut cerui, cum aceto: scoria ferri ignita in aceto mulso restincta, aut ferramentum excandefactum & melle restinctum, ius bubulum, lixiuium cum vino & abrotono, marrubium cũ vino, chamelæa cum vino, ruta similiter, ficus folia contrita: chamæpitys egregiè iuuat: origanum onitis, polycnemõ cũ vino, gallinæ ius ita discocte vt simul etiã omnis ex ea succus resoluatur, ius carnis pinguis similiter, opobalsamũ cũ lacte muliebri aut aqua: mori radix cum vino cocta & melle admixto adhibita: argẽtum & aurũ ignita, extincta

extincta melle: liquor * papaueris cum aceti fæce illitus. Sumpti autem aconiti signa sunt hæc: corpus contremiscit, subsultat, intumescit liuescitque.

Contra mel Ponticum.

Mel quod in Heraclea Ponti prouenit qui assumpsêre, insani fiunt. Remedio sunt mulsum præstans, & esitata rutæ folia: quoties autem mulsum euomuerint, iis toties denuò exhibeatur. Cæterùm eorum, qui mel huiusmodi comederint, stercus si sues canésve gustarint, eodem etiam mali genere afficiuntur.

Contra toxicum.

Toxico aduersantur: sanguis hirci, capræ, hœdi, anatis & canis, è vino: rapi satiui semen potum, galbanum cum vino & myrrha, vinum passum, quercus cortex cum lacte vaccino similiter, fagi aut ilicis folia, aut radicis succus cum vino copioso potus, malorum agrestium fructus esitatus, struthia mala similiter, mala cotonea trita in aqua cum pulegio, oleum rosaceum, aut irinum, amomum, carpobalsamum cum vino.

Ad venena quæ telis gladiisve illinuntur.

Iis qui venenato telo gladióve icti sunt conuenit, laserpitij liquor è vino potus, itidémque vulneribus impositus cum decocto aliquo calfaciente.

Ad ixiam.

Contra potum ixiam, qui idem est cum nigro chamæleone, auxiliantur: absinthium tritum cum aceto, castoreum cum aceto, meracum largius cum absinthio, acetum mulsum, acetum cum agrestis rutæ semine, silphij radix, tragorigani decoctum, resina terebinthina aut pinea, nuces iuglandes, aut ipsius arboris germina, nardus cum castoreo, & silphij obolus cum vino, tragoriganum cum lacte. Nec desunt qui etiam thapsiæ succum epotum iuuare asserant.

Contra cicutæ venenum.

Hausto cicutæ veneno resistunt, oleum irinum aut absinthites largius cum vino bibitum, cardamomum similiter, cinnamomi drachma cum vino, meri potio, acetum calens, oleum amaracinum, rutæ agrestis semen, styrax cum vino, piper cum vrticæ semine ac vino, silphij liquor cum oleo & passo.

A σβεσθέντα μέλιτι. ὀπὸν μήκωνος σὺν "σφέλιξι ὄξους χρίειν. σημεῖα δὲ ἀκονίτου, τρέμει τὸ σῶμα καὶ ἅλλεται, καὶ οἰδοῦται, καὶ πελιοῦται.

Forte, σφέκλης.

XXXVIII. Μέλι τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ γινόμενον βρωθὲν, μανίαν ποιεῖ. βοηθοῦνται δὲ οἰνομέλιτι καλῷ, καὶ πηγάνῳ B "ἐσθιόμενον. ὁσάκις δὲ ἂν ἐξεμέσωσι, προσφερέσθωσαν τὸ οἰνόμελι. τὴν ἄφοδον δὲ τῶν φαγόντων τὸ μέλι σύες, ἢ κύνες φαγόντες, τὸ αὐτὸ πάσχουσι.

ἐσθιομένῳ.

CXXXIX. Πρὸς δὲ τὸ τοξικὸν ποιεῖ· αἷμα τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐρίφου, καὶ νήσσης, καὶ κυνὸς ἐν οἴνῳ. γογγυλίδος ἡμέρου σπέρ- C μα πινόμενον. χαλβάνη σὺν οἴνῳ καὶ σμύρνῃ. γλυκεῖ. δρυὸς φλοιὸς, μετὰ βοείου γάλακτος ὁμοίως. καὶ φηγοῦ ἢ πρίνου "φύλλα, ἢ ῥίζης χυλὸς (σὺν) οἴνῳ πολλῷ ποθείς. μήλων ἀγρίων καρπὸς ἐσθιόμενος. στρουθία μῆλα ὁμοίως. κυδώνια λειώσας ἐν ὕδατι σὺν γλήχωνι, δίδου. ἢ ῥόδινον, ἢ ἴρινον, ἢ ἄμω- D μον, ἢ βαλσάμου καρπὸν σὺν οἴνῳ.

In Alexipharm. φλοιὸς. i. cortex.

CXL. Πρὸς τοὺς τρωθέντας ὑπὸ βέλους φαρμακωθέντος. εἰς τὰ τοξευόμενα δὲ "ἐπιχρίεται τὸ ξίφος φάρμακα, ἁρμόζει ὀπὸς σιλφίου πινόμενος μετ' οἴνου, καὶ ἐπιτιθέμενος τοῖς τραύμασι μετά τινος τῶν θερμαινόντων ἀποζεμάτων.

Inserendum videtur, καὶ οἷς.

E CXLI. Ἰξίου δὲ, τοῦ μέλανος χαμαιλέοντος λεγομένου, ποθέντος, βοηθεῖ· ἀψίνθιον λιπὸν "μετὰ ὄξους. καστόριον σὺν ὄξει. ἄκρατος οἶνος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ. ὀξύμελι. ὄξος σὺν "πηγάνου ἀγρίου σπέρματι. σιλφίου ῥίζα, τραγοριγάνου ἀπόζεμα. ῥητίνη τερμινθίνη, ἢ πιτυΐνη. κάρυα βασιλικὰ, ἢ τῆς καρύας οἱ F βλαστοί. νάρδος μετὰ καστορίου. καὶ σιλφίου ὀβολὸς μετ' οἴνου. τραγορίγανον σὺν γάλακτι. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ θαψίας χυλὸν πινόμενον ὠφελεῖν.

3. de mat. med. c. 26. cū vino. Nicāder, cum musto.

Cum sale. 5. de mat. med. cap. 21.

CXLII. Πρὸς δὲ τοὺς κώνειον πεπωκότας, ἔλαιον ἴρινον, ἢ "ἀψίνθινον σὺν οἴνῳ πινόμενον "πολύ. κάρδαμωμον ὁμοίως. κιννα- G μώμου < α. σὺν οἴνῳ. ἀκρατοποσία. ὄξος θερμόν. ἔλαιον ἀμαράκινον. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. στύραξ σὺν οἴνῳ. πέπερι σὺν κνίδης σπέρματι καὶ οἴνῳ. ὀπὸς σιλφίου σὺν ἐλαίῳ καὶ γλυκεῖ.

ἀψίνθιον. Gesn.

πολλῷ. Gesn.

CXLIII. Κορίου δὲ ποθέντος ὠφελεῖ, ἴρινον ἔλαιον, καὶ οἶνος ἄκρατος σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἄλφιτα ὠμὰ σὺν θαλάσσῃ, χιὼν σὺν γλυκεῖ.

CXLIIII. Σμίλακος δὲ ποθέντος, ὃν ἔνιοι τιθύμαλλον καλοῦσι, Ῥωμαῖοι δὲ τάξον, δοτέον οἶνον πολύν. καὶ ὄξος, καὶ ὅσα τοῖς κώνειον πεπωκόσιν ἁρμόζει, παραληπτέον καὶ ἐπὶ ταύτης.

θύμαλον.

CXLV. Τοῖς δὲ ψύλλιον πεπωκόσιν ἁρμόζει τὰ βοηθήματα, ἃ καὶ τοῖς κόριον προσενεγκαμένοις.

CXLVI. Τοῖς δὲ φαρικὸν πιοῦσιν, ἄκρατος πολὺς ἁρμόζει σὺν ἀψινθίῳ, ἢ κινναμώμῳ. Γλυκὺς πολύς. νάρδος Κιλικία σὺν οἴνῳ. ἶρις ἀγρία ὁμοίως. πήγανον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει.

CXLVII. Πρὸς δὲ μηκώνιον, ἔλαιον σὺν ὕδατι. ἅλες σὺν ὀξυμέλιτι. γλυκύς. μέλι θερμανθὲν σὺν ῥοδίνῳ· ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ· ἢ κιννάμωμον σὺν μέλιτι. ὄξος θερμόν. ὀρίγανον σὺν κονίᾳ καὶ γλυκεῖ. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. ῥόδινον, ἴρινον. ἢ κόπρος ὄρνιθος λεῖος σὺν ὄξει, ἢ σὺν ὀξυμέλιτι.

μήκωνος ὀπόν.

ὀξύμελι σὺν ἁλσὶ πινόμενον, ἢ μέλι σὺν ῥοδίνῳ θερμῷ, Diosc. in Alexiph.

σὺν ἀψινθίῳ ἢ κινναμώμῳ, in Alexiphar.

ὄρνιθος, legit Gesn.

CXLVIII. Ἐφημέρου δὲ ποθέντος, ὃ καὶ Κολχικὸν καλοῦσιν, ὠφελεῖ· κασανίων τὸ ἐντὸς λεῖον σὺν οἴνῳ. πολύπου τὸ ἀπόζεμα. ὀρίγανον σὺν κονίᾳ. πολυγόνου χυλὸς καὶ ῥίζα σὺν γάλακτι γλυκεῖ. δρυὸς ἢ φηγοῦ ἢ πρίνου φύλλα λεάνας, δίδου σὺν γάλακτι. ἀμπέλου, ἢ βάτου χυλόν, ἢ καυλοὺς λείους σὺν ὕδατι. καὶ νάρθηκος ἐντεριώνη μετ᾽ οἴνου. ἢ ἕρπυλλον μετ᾽ οἴνου, ἢ μύρτων καρπόν, ἢ ῥοιᾶς λέπη ἀποβρέξας ἐν οἴνῳ. γάλα βόειον βοηθεῖ, ὥστε ἂν παραχρῆμα τις λάβῃ τὸ γάλα, ἄλλου βοηθήματος οὐ χρῄζει.

πολυποδίου fortè. Gesn.

Succum Polygoni cum vino simpliciter desiderat Diosc. in Alexiph. cap. 5.

Cum lacte, in Alexiph.

CXLIX. Δορυκνίου δὲ ποθέντος, γάλα. Γλυκύ. ἔλαιον. εἰς ὄρνιθος στῆθος καθεψηθέν, λεῖον ποθέν, καὶ ὁ ζωμός. ἐχῖνοι, κόγχαι, καὶ πορφύραι, καὶ γραφίδες, πῖνες, κτένες, κήρυκες, ὠμὰ καὶ ἑφθὰ ἐσθιόμενα.

γλυκὺς οἶνος χλιαρὸς, καὶ ὄρν. Gesn.

καρίδες, πίνναι.

CL. Στρύχνου δὲ μανικοῦ ποθέντος, ἁρμόζει μελίκρατον, ἀμύγδαλα πικρὰ ἐσθιόμενα. ἄνισον πινόμενον, ζωμὸς λιπαρός, καὶ ἄλλα τινὰ λίπος ἔχοντα χλιαρὰ πινόμενα.

Coriandro poto aduersantur, irinum oleum, merum cum absinthio, polenta cruda cum aqua marina, nix cum passo.

Contra potum coriandrum.

Contra venenum taxi, quam Græci smilacem, nonnulli thymalon appellant, vinum copiosum dari oportet, itémque acetum & quæcunque conuenire diximus iis qui cicutam hauserunt.

Contra venenum taxi.

Aduersus epotum psyllium, eadem quæ hausto coriandro remedia auxiliantur.

Contra potum psyllium.

Contra pharicum potum conueniunt: meracum largius cum absinthio aut cinnamomo, passum copiosum, nardus Cilissa cum vino, iris syluestris similiter, ruta cum hordeacea farina & aceto.

Contra pharicum.

Epoto papaueris liquore succurrunt hæc: oleum cum aqua, sal cum oxymelite, passum, mel calfactum cum rosaceo, merum copiosum cum absinthio, cinnamomum cum melle, acetum calens, origanum cum lixiuia & passo, rutæ agrestis semen, rosaceum, irinum, fimum gallinaceum tritum cum aceto aut oxymelite.

Contra opium vel meconium.

Contra potum ephemeron, quod etiam Colchicum appellant, auxiliantur hæc: interna castanearum tunicula cum vino, polypodij decoctum, origanum cum lixiuio, polygoni succus & radix cum lacte dulci: quercus aut fagi, aut ilicis folia trita cum lacte, vitis aut rubi succus, vel cauliculi triti cum aqua, ferulæ medulla cum vino, serpyllum cum vino, myrti fructus aut Punici cortices in aceto macerati. Quin & lactis vaccini potus vsqueadeo est efficax, vt si quis illud quamprimùm sumpserit, non sit aliud desideraturus auxilium.

Contra ephemeron siue Colchicum.

Contra dorycnium succurrunt, lac, passum tepidum, gallinacei pectusculi elixi triti succus haustus, ipsúmque ius epotum: echini denique, conchæ, purpuræ, squillæ, pinnæ, pectines, buccina, seu cruda seu elixa comedantur.

Contra dorycnium.

Hausto solano furioso conueniunt, aqua mulsa, amygdalæ amaræ esitatæ, anisum potum, ius pingue, & alia quædam pinguia tepida in potu sumpta.

Contra solanum manicum.

Ad hyoscyamum.

Aduersus hyoscyamum, lac, aqua mulsa cum lacte asinino, merum bibitum & vomitione redditum, amaracinum vnguentum, fœnumgræcum cum oleo, vrticæ semina cum vino aut folia, nasturtium, sinapi, cichorium, raphanus. Cogendi porrò ad quietem qui hoc veneno potionati sunt, quemadmodum qui vinum biberunt, vt ipsum exco quant. Hisce porrò signis sese prodit qui hyoscyamum assumpserit: plurimùm delirat, flagris cædi sibi videtur his accedunt vehemens circa hypochondria dolor, virium exolutio & cruēta mictio.

Ad cantharidas.

Ad cantharidas potas hæc sunt auxilio: oleum cum aqua, irinum & rosaceum, lac: alę ac pedes ipsarum cantharidum è passo poti, vti quidam asserunt, dantur pro antidoto. Iuuát & oleum melinum, ruta cum irino, & semen quoque, ius ex adipe cerui sumptum, pulegium cum aqua: esitatum lini semen, quicum adeps caprina vel ouilla aut anseris caro cocta fuerit: lac iniectum clystere, vitium tenelli palmites triti cum passo & potui dati, scorpioides cum melle, Samiæ terræ drachma cum sapa.

Aduersus buprestin.

Iis qui buprestin assumpserint, oleum tepidum exhibeto, caricas tritas & in vino coctas propinato, aut lac cum palmulis contritis. Iuuant & pyra syluestria sicca multa cum vino trita, lac bubulum recēs, itémque vrina muliebris pota & vomitione reddita.

Contra pityocampas.

Cōtra haustas pinorū erucas cōueniūt, lac dulce, oleū melinū & irinū.

Ad salamandram potam.

Hausta salamandra auxiliantur, lac dulce cum aqua, resina cum melle, chamæpityos in aqua decōctum cum nucleis pineis, vrticę semē aut folia cum hordeacea farina & oleo cocta: testudinis marinæ sanguis & galbanum simul probè cocta sumptáque, ranæ cum eryngij radice coctæ & in cibo sumptæ.

Ad leporis marini venenum.

Hausto lepore marino sunt auxilio hæc: lac muliebre vel asininum potum, cedria è passo aut vino, cedri baccę comestę, cyclamini radix cum vino, maluæ caulis cum radice, ellebori nigri aut scammoniæ drachma, mala Punica vinosa comesta, eorúmq; nuclei. Qui hoc ve-

A CLI. Πρὸς δὲ ὑοσκύαμον, γάλα, μελίκρατον σὺν γάλακτι ὀνείῳ. ἄκρατον πίνειν, ἐμεῖν. ἀμαράκινον μύρον. τῆλις σὺν ἐλαίῳ. κνίδης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ τὰ φύλλα. κάρδαμον, νάπυ χλωρά. ῥάφανος. ἡσυχάζειν δὲ δεῖ αὐτοὺς ἀναγκάζειν, ἵνα ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον ἐκπέπωσι. *σημαίνει δὲ τοῦτο, μέγα παράληρος, δοκέοι μάστιγμα σὺ δὲ καθαρόν, μέγας αὐλίων, ὑποχόνδρια πόνος. ἰσχύων ἀπόλεσιν, αἵματος οὔρησις.

νάπυ, κιχώριον.
οἱ τὸν οἶνον πεπωκότες ἐκπέψωσι.
AEgi.

CLII. Κανθαρίδων δὲ ποθεισῶν, βοηθεῖ ἔλαιον σὺν ὕδατι, καὶ ἴρινον, καὶ ῥόδινον· γάλα. φασὶ δέ τινες, ὅτι τὰ πτερὰ καὶ οἱ πόδες τῶν κανθαρίδων πινόμενα ἐν γλυκεῖ, ἀντιφάρμακόν ἐστι. ποιεῖ δὲ καὶ μήλινον ἔλαιον, πήγανον μετὰ ἰρίνου, καὶ τὸ σπέρμα. ἐλάφου ἐκ τῆς πιμελῆς ζωμὸς λαμβανόμενος. γλήχων σὺν ὕδατι. λινόσπερμα, συγκαθεψήσαι αἰγὸς πιμελή, ἢ προβάτου, ἢ χηνὸς σάρκα, ἐσθιέτωσαν. ἔγκλυζε δὲ γάλα. καὶ ἀμπέλου καυλοὺς τρίψας σὺν γλυκεῖ δίδου. σκορπιοειδὲς σὺν μέλιτι. Σαμίας ∠ α. μετὰ σιραίου.

πιμελῶ.

CLIII. Βουπρήστεως δὲ ληφθείσης, δίδου ἔλαιον χλιαρόν. ἰσχάδας τρίψας καὶ ἑψήσας οἴνῳ, δίδου πίνειν. ἢ γάλα σὺν φοίνιξι λείοις. ἀχράδας ξηρὰς πολλὰς σὺν οἴνῳ λείας. γάλα βόειον νεαρόν. ἔλαιον χλιαρόν. οὖρον γυναικεῖον ἁρμόζει πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

Ista redundant.

E CLIIII. Πιτυοκάμπης δὲ ληφθείσης, ἁρμόζει γάλα γλυκύ. μήλινον ἔλαιον καὶ ἴρινον.

CLV. Σαλαμάνδρας δὲ ποθείσης βοηθεῖ, γάλα γλυκὺ σὺν ὕδατι, ῥητίνη σὺν μέλιτι. χαμαίπιτυς συνεψηθεῖσα στροβίλαι σὺν ὕδατι. κνίδου σπέρμα, ἢ φύλλα σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ἐλαίῳ ἑψήσας, δίδου· χαλβάνη καὶ χελώνης θαλασσίας αἷμα, συνεψηθέντα καλῶς καὶ λαμβανόμενα. βάτραχοι μετὰ ῥίζης ἠρυγγίου ἑψηθέντες, καὶ λαμβανόμενοι.

στροβίλοις. In chamæpityos decocto pinei nucleì simul atteruntur. in Alexiph.
κνίδης.
σὺν κρίμνῳ, hoc est, farina crassiore, simpliciter. Diosc. in Alex. itémque Nicander.
In Alexiph. ius ranarum ita coctarum exhibetur.

CLVI. Λαγωοῦ δὲ ποθέντος βοηθεῖ· ποθὲν γυναικὸς γάλα, ἢ ὄνου. κεδρία σὺν γλυκεῖ, ἢ οἴνῳ. κεδρίδες ἐσθιόμεναι. κυκλαμίνου ῥίζα σὺν οἴνῳ. μολόχης τὸν καυλὸν σὺν τῇ ῥίζῃ. ἐλλεβόρου μέλανος, ἢ σκαμμωνίας ∠ α. ῥοιαὶ ἐσθιόμεναι οἰνώδεις, καὶ οἱ πυρῆνες.

ὁ καυλὸς.

οὐδὲν δὲ τῶν ἰχθύων ὑπομένουσι προσφέρεσθαι, εἰ μὴ καρκίνους ποταμίους, καὶ τούτους μόνους πέσσουσι. τεκμήριον δὲ τοῦ δύνασθαι σωθῆναι αὐτούς, ἐὰν ἰχθῦς ἡδέως προσενέγκωνται. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐλλέβορος λευκός. οὐ γὰρ εὐλαβητέον ἐπ' αὐτῷ τοὺς ἐμέτους. βοηθεῖ δὲ ἐν ἀρχῇ καὶ οὖρον ἀνθρώπινον ποθὲν καὶ ἐξεραθέν. καὶ χηνὸς αἷμα παραχρῆμα πινόμενον. Ὁ λαγὼν θαλάσσης πεπωκὼς, ἔμετοι πυκνά, καὶ χρώματα παντοδαπά. οἱονεὶ γὰρ σαπρὸν τὸ φαγὸν, οὐ κατέχει. τούτῳ χηνὸς καὶ *ὄργης στέαρ ἅμα δὸς πιεῖν.

Ista quæ non suo habebantur loco post caput CII. huc reiicere visum est.

*ὄρνιθος.

Gesn. suspicatur legēdum, ἢ αἷμα, aut sanguinem.

CLVII. Πρὸς δὲ φρῦνον καὶ τὸν κωφὸν βάτραχον βοηθεῖ· χελώνης θαλασσίας, ἢ χερσαίας αἷμα ξηρὸν μετ' οἴνου. δαμασωνίου ῥίζης προσφάτου σὺν ὄξει < α΄. ξηρᾶς δὲ < β΄. ποιοῦσι καὶ ἄκρατος πολὺς πινόμενος καὶ ἐξεμούμενος. καλάμου ῥίζα σὺν οἴνῳ. κύπειρος σὺν οἴνῳ. δίωκε δὲ καὶ περιπάτοις, ἢ δρόμοις χρώμενος, καὶ λοῦε ἐν πυριατηρίοις. ἰδίως δὲ πρὸς φρῦνον, βάτραχος ἑφθὸς, ἢ ὀπτὸς προσφερόμενος.

σὺν οἴνῳ, cum vino. Diosc. lib. 3. de mat. med. cap. 169.

Fortè, σημεῖα δέ.

CLVIII. Ἡ δὲ ταυρείου αἵματος, ἀφωνία, πνῖγος στομάχου, οὐρῆσαι οὐ δύναται. ταυρείου αἵματος ποθέντος, βοηθοῦσιν ὄλυνθοι σὺν ὄξει ποθέντες. καθ' ἑαυτὸ ὄξος. νίτρῳ σὺν σιλφίῳ. πιτύα ἐρίφου, ἢ λαγωοῦ μετ' οἴνου. νίτρου < α΄. μετ' οἴνου. κράμβης σπέρμα σὺν ὄξει. κονύζης φύλλα σὺν πεπέρει. ἢ βάτου χυλὸς σὺν ὄξει. καὶ φλεβοτομεῖν δεῖ. κοιλίαν τε κινεῖν. ἐμέτους δὲ φυλάττεσθαι ὡς βλαβερούς.

In Alexiph. σὺν ὀξυκράτῳ, ex posca.

νίτρον.

σὺν ὄξει, cum aceto, in Alexiph.

CLIX. Γάλακτος δὲ θρομβωθέντος, ὠφελίμως δίδοται γλυκὺς πολύς. ὄξος χλιαρόν. ὄλυνθοι σὺν ὄξει. ὀπὸς σιλφίου σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ κονία. πιτύα λαγωοῦ, ἢ νεβροῦ, ἢ ἐρίφου, ἢ ἀρνὸς, ἢ δορκάδος, ἢ βουβάλου, ἢ μόσχου σὺν ὄξει. γλυκὺς σὺν ὄξει. ἡδύοσμον σὺν ὄξει. καὶ κοιλίαν δὲ λύει. ἔνιοι δὲ ἡδύοσμον σὺν οὔρῳ διδόασιν. ἁλυκὸν δὲ μηδὲν προσφέρειν· μᾶλλον γὰρ πήγνυται τὸ γάλα. ἀλλ' οὐδὲ ἐμεῖν δεῖ· δὲ τὸ δυσβοηθητότερον τοῦ αἵματος.

Gesn. λύειν legēdum suspicatur, vt sit infinitiuum loco imperatiui. Alioqui enim menta aluum potiùs astringit, quàm soluit. Fortè, ἔστι δὲ τοῦτο δυσβ.

CLX. Πρὸς δὲ μύκητας ποιεῖ ἀλεκτορίδος ἄφοδος σὺν ὀξυκράτῳ. ἀριστολοχίας < α΄. μετ' οἴνου. κληματίνη κονία, ἢ ἐξ ἀχράδος τοῦ δένδρου ποθεῖσα. καὶ συνεψόμεναι δὲ τοῖς

A nenum biberint, piscium nihil admittunt, pręter fluuiatiles cancros, quos etiã solos cõcoquunt. Signum porrò salutis fuerit, si pisces alacriter in cibos admiserint. Cõuenit eis etiã elleborus albus: neq; sunt pertimescẽdi qui eum sequũtur vomitus. Iuuat & ab initio vrina hominis pota & vomitu reddita, itémq; B sanguis anseris cõfestim epotus. Hausti leporis marini signũ est, frequens vomitus & variorum colorum: nam ventriculus ceu ingesto quopiam putri minimè cõtinet. Sic affecto anseris & gallinæ adipem simul dato in potu.

Contra rubetæ & ranæ muta venena.

Aduersus rubetæ & ranæ mutæ venena auxiliantur: testudinis ma- C rinæ aut terrestris sanguis exiccatus cũ vino, damasonij radicis recẽtis cũ aceto drachma, siccæ autem drachmæ duæ. Iuuat & meracũ copia largiore potũ ac vomitu reiectũ, arũdinis radix cũ vino, cyperus cũ vino. Solicitãdi etiã qui venena eiusmodi hauserunt ad ambulatio- D nis aut cursus exercitia, itémq; lotiones crebras in caldariis cellis. Priuatim autẽ contra rubetã facit, rana elixa vel assa in cibo sumpta.

Contra taurinum sanguinē haustum.

Taurini sanguinis poti signa sũt, vocis interceptio, dolor stomachi, vrinæ retẽtio. Cõtra hoc venenum succurrũt, grossi ex aceto poti, acetũ per se, nitrum cũ laserpitio, coa- E gulũ hœdi aut leporis cũ vino, nitri drachma cũ vino, brassicę semẽ cum aceto, conyzæ folia cũ pipere, rubi succus cum aceto. Tundenda etiam vena, ciendáque aluus: at vomitus, tanquam noxij, vitandi.

Ad lac intus coagulatum.

Cõtra lac in grumos cõcretũ vtiliter exhibẽtur, passum copiosum, acętum tepidũ, grossi cum aceto, li- F quor silphij cum posca aut lixiuio: coagulũ leporis, aut hinnuli, aut hœdi, aut agni, aut capreæ, aut bubali, aut vituli cũ aceto, passum cũ aceto, mẽta cũ aceto. Sed & soluẽda est aluus. Sũt qui mẽtã cũ vrina exhibeant. Salsi porrò nihil offerẽdum, quoniã lac magis coiret ac dẽsaretur: at neq; his vomitus conuenit. G Cæterũ huic veneno ægriùs quàm taurino sanguini poto succurritur.

Aduersus fungos.

Contra fungos hæc auxiliantur: fimum gallinaceum cum posca, aristolochiæ drachma cum vino, lixiuium è sarmentis vitium aut pyrastro arbore potum. Ipsi quoque pyrastri fructus

ac folia si cum fungis decoquantur, horum strangulādi vim auferūt. Iuuat & absinthiū cū aceto, mel delinctū vel in aqua potū, apiastrū cū nitro aut lixiuio, sal cū aceto, pyra syluestria esitata, amaracinū potū, meracū haustū, panacis Asclepij radix & semē, ruta cū aceto, fæx vini vsta & cruda quoq; pota ex aqua, raphanus in cibo sumptus: atramētum sutorium cum aceto egregiè opitulatur: nasturtium aut sinapi, radix tragacanthæ cum aceto.

Contra gypsi potum. Contra gypsi potū proficiunt: lac vomitu reddēdum, oleum ex aqua mulsa aut ficuū decocto, lixiuiū ficulneum cū vino, origanum cum lixiuio vel aceto, maluæ decoctum.

Contra lithargyri potum. Iis qui spumā argēti biberint succurrūt hęc: meracum largius cū absinthio propinatū, apij syluestris semen è vino, hypericum, hyssopum cum vino, myrrhæ oboli duo, hormini semē, limonium & apium, fimus palūbin' cū nardo exhibitus.

Contra cerussam. Cerussa pota, prosunt hęc: oleum, aqua mulsa, ficuum decoctum cum oleo calēte, lac potū vomitionéq; redditū, grossi cū aceto, maluęcum radicibus decoctū, amaracinū, irinum, sesamū tritū è vino, lixiuiū è sarmētis vitium, Persicorum nuclei cū oleo aut hordei decocto, gummi pruni arboris, humor qui in folliculis vlmi continetur. Cæterùm post vomitiones etiā thapsiæ succo aut scāmoniæ liquore vtēdum est.

Aduersus hydrargyrum. Argento viuo poto, conueniunt: lac haustum aut vinum cum absinthio vel apij semine, hyssopus cum vino, ita tamen vt deinde reuomātur: prosunt & quæ proximè contra spumam argenti præscripsimus auxilia. Mirificè verò adiuuat globulus è lamella auri perexigua deuoratus: illi enim argentum viuum propter cognationem circunfunditur & adhærescit, ac simul etiam lubrico lapsu per sedem egeritur.

EPILOGVS.

Hæc sunt, charissime Andromache, quæ tibi, de simplicium medicamentorum vsu experimentis cōprobato, duobus digesta libris mittere visum est.

FINIS.

A μύκησιν αἱ ἀχράδες, καὶ τὰ φύλλα, αἴρουσι δὲ πνιγῶδες αὐτῶν. ἀψίνθιον μετ᾽ ὄξους. μέλι ἐκλειχόμενον ἢ πινόμενον σὺν ὕδατι. μελισσόφυλλον σὺν νίτρῳ, ἢ κονίᾳ. ἢ ἅλες σὺν ὄξει. ἀχράδες ἐσθιόμεναι. ἀμαράκινον πινόμενον. ἄκρατος πινόμενος. πάνακος Ἀσκληπιοῦ ῥίζα καὶ καρπός. πήγανον σὺν ὄξει, τρὺξ B οἴνου κεκαυμένη, καὶ ὠμὴ πινομένη μεθ᾽ ὕδατος, ῥάφανος ἐσθιομένη. ἄκρως δὲ ποιεῖ δὲ τοῦ *χαλκοῦ ἄνθος σὺν ὄξει. "καρδαμίνη, νάπυ. τραγακάνθου ῥίζα σὺν ὄξει.

σὺν ὀξυμέλιτι, cū aceto mulso, Diosc. 5. de mat. med. cap. 126.

Gesn. κάρδαμον ἢ νάπυ legēdum suspicatur.

CLXI. Γύψου δὲ ποθείσης ποιεῖ γάλα, ἐμείτω δέ. ἔλαιον σὺν μελικράτῳ, ἢ σύκων ἀφεψήματι. κονία συκίνη σὺν οἴνῳ. ὀρίγανον C σὺν κονίᾳ ἢ ὄξει. μολόχης ἀπόζεμα.

CLXII. Πρὸς δὲ τοὺς λιθάργυρον πιόντας ποιεῖ, ἄκρατος πολὺς διδόμενος σὺν ἀψινθίῳ, "σελίνου ἀγρίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. ὑπερικόν. ὕσσωπον σὺν οἴνῳ. σμύρνης ὀβ. β'. ὁρμίνου "σπέρμα. λειμώνιον, καὶ σέλινον. καὶ ἀγρίων περιστερῶν κόπρος δοθεῖσα μετὰ νάρδου.

σελίνου σπέρμα simpliciter in Alexipharm. In Alexiph. additur ἀγρίου, syluestris.

D CLXIII. Ψιμμυθίου δὲ ποθέντος, ἔλαιον, μελίκρατον. σύκων ἀφέψημα σὺν ἐλαίῳ θερμῷ. γάλα, ἐμείσθαι δὲ αὐτό. ὄλυνθοι σὺν ὄξει. μολόχης ἀφέψημα σὺν ταῖς ῥίζαις. ἀμαράκινον, ἴρινον. σήσαμον λεῖον μετ᾽ οἴνου. κονία κληματίνη. "περσέων ὀστᾶ σὺν ἐλαίῳ. *κριθῶν ἀφέψημα. κόμμι κοκκυμήλων, πτελέας τὸ ἐν E τοῖς θυλακίοις ὑγρόν. χρῆσθαι δὲ μετὰ τοὺς ἐμέτους, καὶ θαψίας χυλῷ, ἢ σκαμμωνίας [ὀπῷ.]

Περσικῶν, in Alexiphar.

CLXIIII. Ὑδραργύρου ποθείσης ἁρμόζει γάλα πινόμενον, ἢ οἶνος σὺν ἀψινθίῳ, ἢ σελίνου σπέρματι. ἢ ὕσσωπον σὺν οἴνῳ· ἐμείτω δὲ αὐτό. καὶ τὰ πρὸς λιθάργυρον ἀναγεγραμμένα ποιεῖ. ἄκρως δὲ βοηθοῦνται χρυσοῦ ἐλα- F σμάτιον μικρόν τι καταπίνοντες περιφερές. "περιχωρεῖται γὰρ τῷ χρυσῷ διὰ συγγένειαν, καὶ συνολισθαίνει διὰ τῆς ἕδρας.

περιχωνεύεται, vel περιχώννυται.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ὅσα διὰ πείρας ἡμῖν, ὦ φίλτατε Ἀνδρόμαχε, τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐν δυσὶ G τόμοις συνειλεχότες, ἐπεστάλκαμέν σοι.

ΤΕΛΟΣ.

ISTA QVAE SEQVVNTVR, HINC INDE Dioscoridis περὶ εὐποείστων contextui falsò ascripta, in hunc locum reiecimus.

Hæc quæ in contextu Græco ad cap. 2. calcem legebantur, tanquã spuria Molbanus prætermisit.

A Πρὸς κεφαλαλγίας.

Βοὸς πιούσης καὶ κορεσθείσης, ὁ δὲ λείψανον πιὼν ἰαθήσεται. Ἄλλο. Ἀναγαλλίδος χυλὸν ἀνελόμενος, ὃ λέγεται καλλίτειχον, ἢ σεύτλου, τοῖς μυκτῆρσιν ἔμβαλε, καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ φλέγματα καθαίρει.

B Cap. 41. μετὰ δὲ, ἐβένου ῥίνημα σὺν οἴνῳ.

Δρῦς τὸ δένδρον κείμενον εἰς τὸ ὕδωρ ἔτη ρ. γίνεται ἔβενος. τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ, μέλαν.

ἔβενος.

Post caput 169. libri 1. ista legebantur, quæ non erant eius loci, vt apparet: sed neque Dioscoridis genuina, vt ex galangæ & zambacis mentione liquet.

Πρὸς τὸν μὴ δυνάμενον συγγενέσθαι μετὰ τῆς ἰδίας γυναικός.

Λαπάθου χλωροῦ ἀγρίου δράγμα ἓν πλῆρες ἕψε ἐν γάλακτι βοός, καὶ δὸς πιεῖν C μετ' οἴνου, ἀποβρέξας αὐτὸ πρῶτον εἰς τὸν οἶνον ἑσπέραν μίαν. Ἄλλως. Πυρέθρου καὶ γαλάγγαν, ἀνὰ < γ'. τρίψας ἕνωσον μετὰ ζάμβακος γο. γ'. βαλὼν αὐτὸ εἰς ὑάλιον, καὶ κρέμασον εἰς ἥλιον ἡμέρας λ'. καὶ λαβὼν ἐξ αὐτοῦ, ἄλειφε τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὰς ψοίας τοῦ πάσχοντος, καὶ θαυμάσεις. D

Πρὸς δύσπνοιαν.

Hoc caput post lib. 2 39. legebatur: sed tanquam illegitimum loco mouimus.

Φλεβοτόμησον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς μετὰ θερμοῦ. μετὰ δὲ ἡμέρας ζ'. πίνε τὴν διάρροδον ἢ τὴν εὐπόριστον. καὶ μεθ' ἑτέρας ζ'. ἡμέρας λάβε ἑσπέρας ἢ πρωῒ ἀντίδοτον τὴν διὰ γ'. πεπέρεων. καὶ μεθ' ἑτέρας ζ'. ἡμέρας τῆς καθάρσεως, φλεβοτόμησον αὐτοῦ τὴν δεξιὰν E χεῖρα.

Hoc caput quod post 59. cap. lib. 2. locatum erat, tanquam nobis suspectum, huc transferendum duximus.

Εἰς ἧπαρ καὶ σπλῆνα.

Εἰς δὲ δεξιὸν ὠτίον τὴν ἐπικειμένην φλέβα κόψας, ἐξερχόμενον δὲ αἷμα θαυμάσεις· εἰ δὲ τὸν σπλῆνα πονῇς, τὸ ἀριστερὸν ὠτίον.

Gesf. fortè θεάσῃ, contemplaberis: aut ἐξερχομένου τοῦ αἵματος ὑγιάσεις, effluente sanguine sanabis.

Lege σπλῆνα hîc & in sequentibus.

F pag. 97 ἐπιτηδευόμενον.

Hæc ad splenem pertinentia remedia quæ minus apte legebãtur cap. 65. tanquam ex parte superstitiosa &

Ἐνέγκας σπλῆναν βοός, σχίσον αὐτὸ καὶ διέκβαλλε τὸν πάσχοντα, καὶ τὴν σπλῆνα τοῦ βοὸς κρέμασον εἰς τὸν καπνόν, καὶ τούτου

Ad capitis dolores.

RELIQVVM de aqua, è qua vacca ad saturitatem biberit, haustum sanat. Aliud: Extractum succum anagallidis (quæ Callitrichum dicitur) aut betæ: naribus immitte, & pituitam è capite prolicies.

Hæc parenthesis meritò Gesnero suspecta est.

Ad oculorum hebetudinem.

Quercus arbor in aqua delitescens annos centum, fit Ebenus. Est autem ei color niger.

Ad eum qui cum propria vxore concumbere nequit.

Lapathi syluestris virentis plenum manipulum coque in lacte bubulo, & propina cum vino, in quo priùs idem lapathum vna nocte maceraueris. Aliter: Pyrethri & galangæ, ana drach. iij. tere, & misce cum zambacini olei vnc. iij. & in vitreo vase suspende ad solem diebus xxx. Eo remedio laborantis vmbilicum & lumbos inunge, effectúmque miraberis.

Ad spirandi difficultatem.

De sinistra ægri manu aquæ calenti post venæ apertionem indita sanguinem detrahito. Post dies septem bibat antidotum Diarrhodon aut Euporiston. Post alios verò septem dies, sumat antidoton è tribus piperum generibus. Tandémque post alios septem à purgatione dies, manus dextræ venam tundito.

Ad hepatis & splenis affectus.

Laborante hepate venam quæ in summa dextræ auriculæ parte reperitur tundito, ita vt sanguis emanet: splene verò laborante, sinistræ auriculæ venam incidito.

Splenem bouis medium diffindito, & ægrotum per ipsum transmittito: tum splenem bubulum ad fumum suspẽdito: hoc arescente &

æger ipſe ſanabitur. Aliud: Splenem ouis feruentem ægri ſpleni imponito; & ferro ignito crucis formam deſuper imprimito; tùm aſſumptum ſplenem ad fumum ſuſpendito, & portulacæ ſucco cum roſaceo permixto ægrotantem inunge. Aliud: Myricæ fructum & radicem vbi contuderis, in vino vetere biduo macera, & inde ieiuno hauſtum vnum propinato. Hoc genus remedij probatum eſt.

Vt ne mulier ſcortetur, vir cum ea congreſſurus pudendo ſuo fel ſcari piſcis illinet: ſic enim rem cum alio non eſt habitura.

A ψυχομένου ὁ πάσχων ὑγιαίνει. Ἄλλο. λαβὼν σπλῆνα προβάτου, ζέουσαν ἐπίθες κατὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου. καὶ πυρώσας σίδηρον, ποίησον σταυρὸν ἐπάνωθεν. καὶ εἶθ' οὕτως λαβὼν τὴν σπλῆνα, κρέμασον εἰς τὸν καπνόν. καὶ ἀνδράχνης χυλὸν μετὰ ῥοδίνου μίξας, ἄλειφε τὸν πάσχοντα. Ἄλλο. μυρίκης B καρπὸν καὶ τὴν ῥίζαν κόψας, βρέχε εἰς οἶνον παλαιὸν ἡμέρας β'. δίδου πίνειν νήστει κρᾶσιν α'. δόκιμον.

Dioſc. ſtylo diſſentanea loco mouimus.

pag. 107. Κιμωλίας φυραθὲν.

Πρὸς δὲ μὴ πορνεῦσαι γυναῖκα, χολῇ σκάρου τοῦ ἰχθύος καλύψας τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ συγγενόμενος μετὰ ταύτης, C καὶ οὐ μίγνυται μετ' ἄλλου.

Hæc ceu minùs aptè adiuncta cap. 99. & Dioſc. dictioni minùs conſentanea in hunc locum reiecimus.

ἀλείψας

Ad horum librorum calcem Doctiß. Geſnerus varias adiecit tum oxymelitis, tum & aliorum medicamentorum præparationes, quas in exemplari manuſcripto reperit: quanuis minimè Dioſcoridis eſſe, & ipſa margini aſcripta cenſura & longè diuerſa dictio abundè teſtabantur. Eas nos, tum quia corruptæ deprauatæque ſunt adeò, vt reſtitui vix vllo modo poßint, tum quia partim ex Nicolao Myrepſo & Aëtio, partim etiam aliunde depromptæ videbantur, hîc tranſcribere ſuperuacaneum duximus. Erant præterea nonnulla ad quoſdam particulares affectus non minùs mendoſa remedia, quædam etiam ſimplicium aliquot mangonia, quæ nos omnia conſultò prætermiſimus. Quòd ad illa verba attinet, tam ad captandos ſerpentes quàm ad eorundem morſus pronuntianda, ea non miror probitate inſigni virum D. Geſnerum ſua interpretatione indigna cenſuiſſe: quippe cùm ſint planè ſuperſtitioſa, imo potiùs Magica, adeoque Chriſtianis auribus δυσφορητα. *Quòd ſi quis tamen curioſiùs iſthæc additamenta deſideret, ea ex Dioſcoridis* ἀποείσων *editione Argentinenſi repetat, per me licet.*

IANI ANTONII SARACENI LVgdunæi Scholia αὐτοσχέδια in Diofcoridis εὐποριστῶν Librum priorem.

CAP. II. ἀμύγδαλα πικρὰ] Amygdalæ amaræ fruftra hîc repetuntur, quoniam earum iam eft facta mentio fub huiufce capitis initium, vfurpandarum itidem cum aceto & rofaceo.

CAP. VIII. παρακρατηθεῖσαι δακτύλοις αἱ ἐπὶ κανθῶν] His refragatur Aëtius, qui fub finem fer. 2. Tetr. 2. inter rationes fiftendi fternutamenta, hanc ipfam etiam recenfet, quæ fit venis ad magnos angulos fitis ab vtraque nafi parte comprefsis. Ariftoteles etiam, vti patet ex Probl. fect. 33 perfricato oculo aut etiam nafo defiuere fternutamenta exiftimauit.

παύει δὲ πταρμοὺς] His repugnat Diofc. 2. de mat. med. cap. 171. vbi de eodem ocimi femine agens, fcribit in hæc verba: ποιεῖ δὲ καὶ πταρμοὺς πλείονας ἐπισπώμενον δι' ὀσφρήσεως, hoc eft, *olfactu in nares attractum fubinde fternutamenta mouet*: quãquã & reperiuntur vetufti codices, in quibus & eo loco ἀντὶ τοῦ, ποιεῖ, παύει, legitur, id eft, *fedat*. Vtrunque porrò verum effe poteft pro varia humoris cerebro contenti, feu inquàm quieti, feu etiam agitati, difpofitione: id quod etiam rectè Moibanus admonuit.

κρόκου ὀβ. γ'] Malim, κνίκου. Cùm enim epilepticos purgans remedium hîc proponatur, cnici feu cartami facultas, quàm croci, cõuenientior videtur.

ὀποῦ φύλλον] Moibanus filphij femen vertit, & rectè: nam ὀποῦ φύλλον, quod huic eidem Authori cap. 69. huiufce libri, voce compofita ὀπόφυλλον dicitur, lafcrpitij femen fatis defignat: fiquidem & ὀπὸς Hippocrati interdum non filphij modò fuccum, fed ipfum quoque filphium feu lafcrpitiũ fignificat, & φύλλον, tefte Gal. in glofsis Hipp. etiam per fe fimpliciter effertur, pro ipfius lafcrpitij femine, quia inftar folij latum fit.

CAP. XXVIII. ἀπὸ τῶν μαγείρων] Moibanus reftituit, αἰγείρων. *fuligo*, inquit, *quæ de populo nigra colligitur*. Gefnerus, καμίνων, legendum fufpicatur, & *fornacum fuliginem* interpretatur. Malui equidem, ne tantoperè à manufcripti codicis lectione recederem, μαγειρείων legere, vertique *coquinariam fuliginem*.

CAP. XLVI. ὕσσωπον κεκαυμένον] Ad quid, quæfo, hyffopum vftum? Malim ergo, οἴσυπον. Nam & œfypum ad genas callofas ciliorúmque defluuio laborantes commendat Diofcorides, 2. de mat. med. Sed is error, vt ὕσσωπον ἀντὶ τοῦ οἰσύπου accipiatur, & hîc alibi & aliâs frequenter apud Medicos occurrit.

CAP. XLVII. ἢ σμιλίῳ] βλεφαρόξυστον vocat Paulus, quo loco idem curationis genus comprobat, quod tamen Aëtio minimè probatur.

CAP. LIII. Ανακολλήματα δὲ] Sufpicor legendum, ἀνακολλᾶ δὲ, aut ἀνακολλῶσι δὲ, vel, ἀνακολλήματα δὲ τρίχας, &c. Sic vbi legitur, χονδρίλλη ἢ κόμμι, reftituo, ἢ χονδρίλλης κόμμι ὁμοίως. Nam etfi quoduis gummi pilos fortaffe glutinare valet, vti legitur apud Paulum & Oribafium, tamen vis ea peculiariter tribuitur à Diofc. 2. de mat. med. cap. 161. ei gummi, quod circa ramulos chondrillæ maftiches fimile reperiri afferit.

CAP. LVII. κἂν τῷ ἐκ τοῦ λείπους, &c.] Hæc alioqui mendofifsima fic emendat Moibanus, καὶ τὸ λίπος ἐκ τοῦ ἐλειοῦ, ὃς καλεῖται γλῆρις, καὶ παρά τισι λαγόνειρος ἢ σκίουρος λέγεται, hoc eft, *& pinguedo gliris, qui à nonnullis lagoneiros & fciurus dicitur*. Malim: ὃς καλεῖται γλῆρις Ῥωμαϊστὶ, παρ' ἡμῖν δὲ μυωξὸς ἤτοι λαγόνειρος λέγεται. Sed de gliris apud Græcos variis fynonymis vide Hefychium, Suidam & Varinum. Eft verò σκίουρος, aliud animantis genus vmbram fibi cauda faciens, quod & Hefychius alio nomine καμψίουροι, ab inflectenda cauda, feu ἵππουρον, à caudæ magnitudine, dici afferit: quanquam & fortafsis huius pinguedo æquè ac gliris ad aurium dolores accommodatur.

CAP. LIX. ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον] Hæc ad finem vfque capitis quàm corruptifsimè fcripta fic emendat Moibanus: ἐγχέων εἰς ὄξος ἔλαιον, καὶ κρομμύων χυλὸν, καὶ θερμαίνων, καὶ περιθεὶς ἔριον μηλωτίδι καὶ καθεὶς τὸ ἔριον, ἀποβάπτε τῷ οὓς ὄξει θερμῷ μέχρι ποσοῦ ἀνέχεται, hoc eft: *Acetum, cui infufum fit oleum & cæparum fuccus, calfacito, idque per lanam fpecillo inuolutam in aures inftillato calens, quantum fuftinet æger*. Malim verò fic: ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον καὶ κρομμύων χυλὸν, θερμαῖνε, καὶ περιθεὶς ἔριον μηλωτίδι ἀπόβαπτε θερμῷ τῷ ὄξει, καὶ καθεὶς εἰς τὸ οὓς μέχρις ἀνέχεται.

CAP. LXIX. σίλφιον, ὀπόφυλλον μετὰ] Rectiùs fortaffe, σιλφίου ὀπὸς μετὰ, &c. aut ὀπόφυλλον accipiendum pro lafcrpitij femine, quod etiam φύλλον iam antè monuimus fimpliciter nominari ab Hippocrate, tefte Gal. in Gloff. quia latum fit. Inferiùs verò, ἀντὶ τοῦ, ἀποβάλλει δὲ τούτων, rectiùs legas, ἀποβάλλει δὲ τοῦτο. Itidémque ad capitis calcem, pro ἀιαβλύζεσθαι, malim, ἀνακλύζεσθαι.

CAP. LXXXVII. κύαθοι ιβ'] Dofis hæc, ceu nimia, mihi non parum fufpecta eft.

CAP. LXXXVIII. κινεῖ δὲ καὶ ἔμετον] fortè, κινοῦσι δὲ, &c. De vomitum cientibus hîc nouum caput fecit Moibanus, id quod vti Gefnero, ita & mihi improbatur: quãuis & ex iis quæ fequuntur remediis nonnulla vomitum prouocant, quem in anginis interdum effe vtilem rectè monet Aëtius.

CAP. XCII. ἦχεν δὲ] Moibanus, ἀρτηρίαν δὲ, reponit. At malim ego, paucioribus immutatis literis, βρόγχον reftituere.

CAP. XCVI. καὶ ὑσσώπῳ] Malim, οἰσύπῳ, vti etiam legendum cenfuimus, lib. 4. de mat. med. cap 136. de adianto.

CAP. XCVIII. τρὺξ ὄξους] Aëtius, τρὺξ οἴνου παλαιοῦ, *fæx uini ueteris*. Pro eo verò quod fequitur, μετὰ χοίνικος καὶ μετ' ἐλαίου, rectiùs legas, μετὰ σχινίνου ἢ βαλανίνου ἐλαίου. Sed & pro eo quod habetur, δι' ὅλης νυκτὸς, Plinius idem commemorans remedium, *una nocte*, reddit: quod ipfum & Paulus &

Aëtius innuere videntur.

CAP. XCIX. καὶ ἀκακίας χύλισμα] Moibanus hîc redundare nonnulla existimat. Ego verò conijcio potiùs ita legendum, ἀκακίας χύλισμα ἢ ἐκ τῶν κεράτων ἢ φύλλων τῆς ἀκάνθης, ἢ ὁ ἐκ τῆς πετέρου αὐτῆς ἀπὸ ῥίζης χυλός, &c. Nam & hæc duo succi Acaciæ genera memorantur apud Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 133.

μυρσίνης σὺν ἑψήματι] Fortè vinum myrtinum intelligit Dioscorides, quod è baccis in eo decoctis parabatur, vti videre est apud eundem, lib. 5. de mat. med. cap. 36.

κηπαίας ῥίζαι] Moibanus, κυπέρου, restituit: attamen malim, καππάρεως, quoniam capparis radices πρὸς τὸ τὰς τριχῶν μελάσματα, *ad denigrandos capillos*, vsurpari à Medicis est in confesso.

τῆς ῥίζης ἀφεψηθείσης] Malim, ἀφεψηθεὶς, καὶ ταπλασθεὶς, scilicet φλοιός: itémque pro, δίχα τῶν ἰζόμενος, δίχα κλυζόμενος, seu potiùs, δίχα κνιζόμενος.

CAP. CIII. ἄχρις ἂν ἐξιδρώσῃ] Moib. *quousque exudet*. Scilicet illi ἐξιδίωσι, vel ἐξιδρώσωσι legere visum est. Et certè quidem de eodem ad abolendos pilos remedio agens Dioscor. lib. 4. cap. 189. illicò pòst addit, cutem vbi exudauerit abstergendam, deindéque recentem dryopterin imponendam. At huic loco, meo quidem iudicio, aptius conuenientiúsque fuerit, si legerimus, ἐξιονθίσωσι. Est enim ἐξιονθίζειν seu ἐξιονδίζειν Hesychio, τὸ τρίχας ἐκδιδόναι. Siquidem ἴονθος, addit ille, ῥίζαι τριχῶν ἢ τὸ ὑπερέχον, hoc est, *pilorum radicem, aut quod è pilis extra cutem eminet*, significat. Est etiam ipsi Suidæ, ἴονθος, ἀπὸ τοῦ ἰέναι καὶ ἀνθεῖν, ἡ πρώτη ἔκφυσις τῶν τριχῶν, id est, *prima lanugo*, aut, *qui primi efflorescunt exoriuntúrque pili*.

τήλινον ἄλειφον] μύρον potiùs, quàm ἄλειφον, hîc legendum satis indicat quod sequitur, ῥόδινον sine adiuncto: adde quòd vnguentum telinum, seu quod è fœnogræco paratur, scribit idem Author, 1. de mat. med. cap. 57. εἰς σμήγματα μίγνυσθαι, hoc est, *medicamentis ad faciei nitorem inducendum immisceri*.

CAP. CXIII. σβεσθείσῃ ἰρίνῳ] *Irino unguento restincta*, vertit Moibanus. Sed rectiùs legas, σβεσθείσῃ οἴνῳ simpliciter, aut, οἴνῳ εὐώδει, hoc est, *uino odorato*. Sic Paulus lib. 3. cap. 36. ad hircosa vitia alarum plumbaginem vrit, vinóque odorato restinguit. Adde quòd terra Chia vsta vnguento irino iniecto incenderetur potiùs, quàm restingueretur. Neque tamen illud, ἰρίνῳ, omittendum censeo: interiicienda modò distinctio. Nam & ipsum per se irinum vnguentum quidni, vt ozænarum graueolentiam, teste Diosc. 1. de ma. med. cap. 66. ita etiam hircosum alarum fœtorem emendet?

CAP. CXVII. ἀέλινον ἄλειφον] Rectiùs fortasse legas, λεείρινον μύρον, aut, σούσινον μύρον. Nam & Dioscor. lib. 1. de mat. med. cap. 162. de susino seu liliaceo vnguento, sic habet: μώλωπας τε ταχέως μεταβάλλει καὶ ὁμοχρόους ποιεῖ, id est, *uibices quamprimùm emendat & reliquæ cuti concolores efficit*. Sed & Orib. 3. ad Eunap. ad finem cap. 36. scribit, *vibices concolores statim facere oleum liliaceum continuò inunctum*.

CAP. CXVIII. ἀλφοὺς δὲ λευκοὺς καὶ λεύκας] Sunt qui ἀλφὸν λευκὸν & λεύκην pro eodem cutis vitio accipiunt: sed hîc rectè manifestò distinguuntur. Siquidem ἀλφὸς λευκὸς, seu vitiligo alba, ἀλφὸς simpliciter Celso vulgóque Medicorum plerunque dicta, in cute potissimùm hæret: & λεύκη præterquàm quòd albida magis est, altiùs etiam descendit, carnémque ipsam occupat. Sed de his vide Gal. 3. de causis sympt. & Celsum, lib. v. cap. vlt.

CAP. CXXIIII. θάλασσα πινοειδῆ] Sic legit Moibanus. Malim tamen, πλινωειδῆ, vel, πελιωειδῆ. Nam & fotu marinam aquam conferre prurituí, vel ipse testatur Diosc. lib. de ma. med. v. cap. 19. At potu non est dubium quin, vti salsamenta omnia cæteráque quæ praui sunt succi, pruritum excitet, nedum tollat: nisi fortè per accidens, dum, qua pollet vi cathartica, pruritum gignentes humores expurgat.

CAP. CXXX. ἴξος σὺν κονίᾳ] Κονία inter alia ἄσβεστον seu calcem significat. Ideò verò calcem hoc loco potiùs, quàm lixiuium aut cinerem lixiuum vertere placuit, vti & Moibano, quòd & ipse Diosc. lib. 3. de ma. med. cap. 103. viscum scribit vngues scabros efficaciùs auferre, addita calce: μιγεὶς ἀσβέστῳ, inquit ille.

CAP. CXXXII. καλῶσιν ἠριγέροντα] Contrà *erigeronta* scribit Plinius, lib. 26. cap. vlt. *ex passo mammas uberiores facere*. Moibanus pro, ἠριγέροντα, reponit, κώνειον, hoc est, *cicutam*: & reuerà quidem in cicutæ genere, quàm & ipse Autor, lib. 3. de mat. med. cap. 79. asserit in virginibus mammarum incrementum inhibere, ibidem Cretica præfertur. Cicutam porrò ἄγυνον quidem & ἀγόμορον nonnullis συνωνύμως dici reperio inter notha Diosc. at ἠριγέροντα nusquam. Verùm quia proximè sequenti capite etiam κωνείου, hoc est, *cicutæ*, fit mentio, cui eadem vis tribuitur, quæ modò citato cap. lib. 3. de mat. med. necesse fuerit, aut caput hoc tanquam superuacaneum παρέλκειν, adeóque vna litura expungi, aut non de cicuta, sed de altera quapiam herba fieri hoc loco mentionem. Ea verò quænam qualísve sit, mihi adhuc incompertum est: peritioribus aliis coniectandum relinquo.

CAP. CXXXVI. ἄλευρον κυάμινον] Aëtius, aut certè ipsius Interpres, Tetrab. 4. ser. 4. cap. 35. legisse videtur, ἄλευρον κυμίνου, aut etiam, κύμινον simpliciter: rursúmque, pro eo quod habetur, κυδώνια ἑφθά, καρδίαι ἑφθαί, legisse comperitur. Attamen Oribasius, 4. ad Eunap. cap. 82. ab hoc nostro contextu nihil euariat.

ὠφελεῖ δὲ καὶ πηὸς τιθρομβ.] Post commemorata alia ad lactis coagulationem auxilia, tale quid specialiter de apio refert Aëtius, loco modò citato: Moibanus redundare hanc postremam periodum existimat, vt qui vix vllum inter χονδριῶντας καὶ τεθρομβωμένους μαστοὺς discrimen agnoscat. Ego verò hanc ipsam periodum ad proximè sequens caput potiùs pertinere iudico, quasi hoc sit illius initium: neque dubito quin deglutita cera æquè ad coagulationis curationem valeat, atque ad ipsius προφυλαξιν. Cùm enim, ex sententia Galeni, circa principium lib. 4. de sanit. tu. eadem sit ratio mali quod imminet arcendi, & eius quod iam inuasit depellendi, consentaneum videtur, vt vno & eodem remedio lactis coagulatio & præcaueri & profligari possit. Cæterùm quæ & hoc capite & proximè sequenti continentur si quis vnico capite complecteretur, rectè, nec id abs re, facturus videbitur.

CAP. CXL. γυναικὸς ἐὰν οἱ] Hæc è cap. 135. cui

quidem minùs aptè congruebant, in hunc locum, ceu commodiorem, transferre visum est.

Cap. clx. ἄχρις αἱ πιπανθῶσι] Ista lectio tolerari potest, ἄχρις αἱ πιπανθῶσι, *dum maturatæ fuerint*, nempe ozænæ. Tùm enim vlcera maturata dicuntur, cùm ad pus saniémque perducta sunt. Alioqui maluissem hoc loco legere, vti apud Gal.3. κτ τόπους, cùm de ozæna & polypis agit, ἄχρις αἱ ἀποθεραπευθῶσι, quasi continuanda sit illitio è Polyidæ trochiscis, qui σφραγῖδες nomine designantur, *donec ozænas persanaueris*: aut, ἄχρις αἱ ἐφελκίδες ἐκπέσωσι, *donec ulcerum crustæ exciderint*.

Cap. clxiii. ἐπὶ δὲ ὡς φίλυρα] Moibanus pro his restituit, ἐπὶ δὲ τὰ φύλλα, quoniam Dioscorides, lib.1. de mat. med. cap.111. vlmi non tantùm corticem, sed & folia in eundem vsum commendat. Sed hìc ego nihil immutãdum censeo. Nam vti citato loco dixerat Autor, vlmi corticem vulnera egregiè glutinare fasciæ loco circumuolutum, quia sit lori modo flexilis: ita hoc loco, eundem voluisse iudico vulneribus superilligari fasciæ instar, quia sint cortici vlmi tenues tunicæ, ceu etiam tiliæ, aut potiùs quia sint illi cortici tunicæ seu membranæ instar philyrarum. Philyræ enim seu philuræ etiam dicuntur tenuissimæ tunicæ, quæ inter tiliæ arboris corticem & lignum reperiuntur, quæque, quia facilè instar fasciarum obuoluuntur, pro fasciis vsurpari possunt. Sic nanque Plin. lib.16. cap.14. *Mirum tiliæ esse inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana, è quibus uincula tiliæ uocantur: tenuissimæ earum philyræ, coronarum lemniscis celebres, antiquorumque honore*. Porrò & ab harum similitudine, aliarum arborum ac etiamnum papyri membranæ, philyræ seu philuræ dicuntur.

Cap. clxv. ἡ ναρθηκώδης] Moibanus emendat, ἡ ναρκίσσου: sed ego malim, ἡ ναρκίσσου ὁμοίως, scilicet ῥίζα. Nam & narcissi radicem potissimùm ad glutinanda vulnera commendat Diosc. 4. de mat. med.

Cap. clxvi. χαλκάνθης ῥίζα] Moibanus restituendum censet, λευκακάνθης ῥίζα, hoc est, *leucacanthæ radix*: maximè cùm leucacantha eximiè siccet ac remissè calfaciat, adeóque extrahendis ossibus infractis apta esse possit. Maluissem, ὀξυακάνθης ῥίζα, id est, *acutæ spinæ radix*, quoniam ipsam quoque testatur, lib.1. de mat. med. ca.122. infixa corpori spicula & aculeos extrahere. Sed quoniam Plinius, lib.34. cap.12. scribit, *chalanthum ossa fracta extrahere cum semine hyoscyami*, faciliùs adducor vt credam, hìc quoque legendum, χάλκανθον σὺν ὑοσκυάμου σπέρματι.

Cap. clxxviii. ῥίζα ἐγγλυφεῖσα, &c] Lego, κυκλαμίνου ῥίζα ἐγγλυφεῖσα, (seu ἐγκοιλανθεῖσα,) ἐλαίου σὺν κηρῷ αὐτῇ ἐνεψηθέντος, hoc est, *cyclamini radix, cui incauatæ oleum cum cera incoctum sit*. Sic esse legendum constat ex Diosc. de mat. med. lib.2. cap.194. vbi de cyclamini radice sic habetur, quanquam ibidem id remedium non ad ambusta, sed ad perniones commendatur: ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληροῦται τοῦ ἐλαίου, καὶ τίθεται ἐπὶ θερμοσποδίας. προσεμβάλλεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὀλίγον, &c. quæ sic vertimus: *Ipsa quoque cyclamini radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addito interdum ceræ Tyrrhenicæ momẽto*. Porrò ex illo ipso loco hunc quidem, ceu mutilum restituendum esse monuit Moibanus: at quo modo esset restituendus, haudquaquam expressit.

Cap. clxxix. συκαμίνου ῥίζης] Malim, κυκλαμίνου ῥίζης ἀφέψημα, quia mori radix nusquam, quod sciam, ad perniones commendatur: at cyclamini radix tum à Dioscoride, loco modò citato, tum ab Aëtio, iiij. Tetrab. ser. 2. cap. 73. ad perniones sanandos expetitur: fuit verò facilis librarij lapsus.

Cap. clxxxi. μύρσινον] Hanc periodũ ita legendam existimo, εἶτα κηρὸς μετ' ἐλαίου μυρσίνου, λεῖα: alioqui nullus constabit sensus.

Cap. cxciii. σὺν πυρείῳ συνθειδῆ] Moibanus, σὺν πόσῳ, legendum suspicatur: Gesnerus non multò meliùs, σὺν κηρείῳ. id est, *cum cerea candela*, nisi fortè κηρῷ, hoc est, *cera*, ibidem legẽdum est. At ego, σὺν ἐρίῳ, potiùs legẽdum esse crediderim, hoc est, *cum lana*, ita vt tritis ille foliorum hederaceorum in oleo tritus lana aut vellere excipiatur, atque indatur.

Cap. cci. μυρίκης φύλλα] Vix alibi, quod sciam, folia myricæ ad emarginandas gangrænas vsurpantur: at myrti folia in eum vsum commemorantur à Paulo, lib.4. cap.19. quo loco inter alia gangrænæ remedia ex Oribasio recenset, μυρσινόφυλλα ἐν οἴνῳ ἑφθὰ λεῖα μετὰ μέλιτος, hoc est, *myrti folia in uino cocta tritáque cum melle*. Idcircò & hoc loco ἀντὶ τοῦ, μυρίκης, μυρσίνης, reponendum indicaui.

Cap. ccx. ἀνθύλλη κικαυμένη.] Fateor tum à Dioscoride, tum & à Galeno vim Anthyllidi tribui glutinandorum sanandorúmque vulnerũ, adeóque sistendæ etiam hæmorrhagiæ illam nõ malè accõmodari posse. Sed quæ loca citat Moibanus ex Paulo & Aëtio, non satisfaciunt. Nam vtrobique, in Aldinis saltem eorum Autorum exemplaribus, ἀνθήλην potiùs, quàm ἀνθυλλίδα legi reperio, nempe apud Paulum, lib. 4. cap.53. & apud Aëtium, tetr.2. serm.2. cap.94. Ergo nil vetat, quominùs quę hìc dicũtur, de arundinis propẽdẽte coma seu panicula interpretemur, & hãc lectionẽ, ἀνθήλη κικαυμένη, retineamus: nisi malumus simul & semel pro iis vocibus, ἀνθήλη καλάμου, reponere. At fortassè verò similius est, id quod & ipse suspicatur Gesnerus, ἀνθήλης nomẽ hìc à Dioscoride accipi pro phlei seu stœbes flore, quoniam & apud Theophr. ἀνθήλη simpliciter & sine addito, florem eum significat. Nostram hanc confirmant sentẽtiam Dioscorides & Plinius, dum phleõ seu stœben (eiusdem enim sunt plantæ nomina) hæmorrhagiæ mederi scripto prodidere.

ἢ ὠοῦ τὸ λευκόν] Rectiùs, ἢ ὠοῦ τὸ λευκόν, vt is sit sensus, quem ego expressi. Sic & oui candidum ad sanguinis profluuia gypso admiscet Oribasius, 3. ad EVnap. cap.36. & 7. ad EVstathium, c. 20. Itémq; Aëtius, 4. Tetr. ser.2. cap.51. sed illi prętereà desiderant tritici pollinem, qualis molendinorum parietibus adhærescit.

καὶ τοῖς ἐν βαλανείῳ] Haud dubiè tota hæc periodus obscura quidem est: attamen partim ab Aëtio, partim etiam ab ipso Paulo illustrari possè videtur. Ille enim, tetr.2. ser.2. cap.94. inter remedia ad hæmorragiam è naribus, καλὸν δὲ, inquit, καὶ φράττειν κηρῷ τὰ ὦτα, *bonum*, inquàm, *est & aures cera obturare*: atque hìc quoque fortassis ἀντὶ τοῦ, ἐμπλαστοειδῆ, legẽdum, ἐμφρακτικά. Hic verò, lib. 3. cap. 58. de sistendo agens sanguinis profluuio,

quod febribus interdum superuenit, δοκεῖ δὲ, inquit, καὶ τῆς πόσθης ἡ διάδεσις ἰδίως ἐπέχειν τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας. *Creditur & praeputij deligatio peculiariter sanguinis profluuia cohibere.* Sed & secūdum hac ipsa periodo propositum remedium, etsi deprauatum: ita est, vt quantumuis oculatissimus Gesnerus sensum nullū elicere potuerit, illud ipsum esse coniicio, quod ego reddidi. Pro his enim, καὶ τοῖς ἐν βαλανείῳ ἐκλύεσθαι αὐτοῖς, legendum suspicor, ἢ τὸ ἐν τῷ ἰνίῳ σικυάζεσθαι αὐτοῖς: vel, quod magis placet, quia τὸ σικυάζεσθαι, αὐτὶ τοῦ, σικύας προσβάλλειν, nusquam alibi, quod sciam, reperitur, σικύασαι αὐτοῖς, aut καὶ τῷ ἰνίῳ σικύαι προσβαλλόμεναι. Porrò & huius remedij meminit Aëtius, loco modò citato, vbi, καὶ σικύαν, inquit, τῷ ἰνίῳ πρόσβαλλε μετ' ἀφαιρέσεως, hoc est, *& occipitio cucurbitam adhibeto cum scarificatione.*

CAP. CCXIII. κατέχει καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκτρέπεσθαι] Moibanus: *eas cohibet nec sinit euerti*, suspicatúrq; mendum aliquod subesse. Nos verò, *eas cohibet nec sinit inuerti*, nihilque immutandum censemus. Siquidem illud ceu ratum certúmque ponimus, quæcunque hæmorrhoidas prouocant, easdem simul & semel extrahere atque euertere: alioqui & nos αὐτὶ τοῦ, κατέχειν, lubenter ἐκστρέφειν reposuissemus. At remedia quæ hoc loco proponuntur, ex mente Dioscoridis, præterquàm quòd illas extrahunt euertúntque, simul & semel cohibent ne intrò reuertantur. Ista porrò sic intelligenda satis supérque patet ex Aëtio, 4. Tetr. ser.2. cap. 6. qui quidem cùm duplicem eo loco tradat hæmorrhoidum curationem, nempe tum eam quę manus opera & auxilio, tum & eam quæ medicamentis instituitur, neutram rectè commodéque perfici posse simul etiam admonet, quin priùs sedes ac ipsæ quoque hæmorrhoides extrahantur euertantúrve, euersǽque cohibeantur, vt ne statim inuertatur seu intrò vertantur. Hoc verò præstant ἐκστρόφια dicta medicamenta: quo in numero cyclamini succum & alia id genus eo ipso loco recenset, quorum pleraque proculdubio ex 9. Galen. de comp. med. κατὰ τόπ. cap. 7. deprompsit.

CAP. CCXXVIII. φασὶ δὲ ἐν ταῖς ὁδοιπορείαις] Ista pretermisit Moibanus, quoniam, vti fatetur, quid sibi vellent diuinare haud potuit. Ego probabili cōiectura ductus, quæ in hac periodo corrupta & deprauata videbantur ita restitui, vt αὐτὶ τοῦ, ἄγρου ῥάβδου ἢ τῆς θαλασσίας, ἄγνου ῥάβδου ἢ τῆς ἀρτεμισίας legerim, adeóque, nisi fallor, mentem Autoris sim assecutus. Enimuerò de Vitice & ipse Dioscorides 1. de mat. med. cap. 135. scribit in hūc modum: δοκεῖ δὲ καὶ κωλυτικὸν εἶναι ἐν ὁδοιπορείαις παρατριμμάτων, εἴ τις ῥάβδον αὐτῆς μετὰ χεῖρας κρατοίη. quod nos ita vertimus: *Creditur & viticis virga intertrigines arcere, si eam viator, dum iter facit, manu teneat.* Quin & Plinius lib. 24. ca. 9. *Virgam* (agni inquit) *qui in manu habeant aut cinctu, negantur intertriginem sentire.* De artemisia verò etiam inter notha Dioscoridis hęc reperiuntur. ἀρτεμισίαν τὴν βοτάνην εἴ τις ἔχει ἐν ὁδῷ, λύει τὸν κάματον, quę quidē Apuleius, cap. x. ita vertit: *Herbam artemisiam monoclonon si quis iter faciens secum in manu portauerit, non sentiet itineris laborem.* Sed & Plinius, lib. 26. cap. 15. *Artemisiam, inquit, & elelisphacon alligatas qui habeat viator, negatur lassitudinem sentire.* Lassitudinem porrò non tantùm ex attritu neruosarū partium, sed etiam ex membrorum intertrigine & attritu calceamentorum in itineribus oriri, neminem esse credo, qui non aliquando sit expertus.

CAP. CCXXXVII. ῥάβδοις σὺν τοῖς φύλλοις] Plinius itidem, lib. 24. cap. 9. de Sparto agens, quod genista sit necne dubitat: *Rami, inquit, similiter cum fronde in aceto macerati succum dant ischiadicis vtilem, cyathi vnius potu, &c.* At Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 158. ramos seu virgas non quidem aceto, sed aqua macerat: præterea verò foliorum frondísve nullam facit mentionem: quippe qui eodem capite Sparto ῥάβδοις tribuisset ἀφύλλοις, hoc est, *virgas sine foliis.*

CAP. CCXL. ἄλευρον ἑψηθέντα] Malim, ἑψηθὲν, aut, legendum: πύρινον καὶ κρίθινον ἄλευρον, ἑψηθέντα, &c. Sic inferius, pro, κολοκυνθίδος ἴσα, legendum videtur, κολοκυνθίδος ἴσα, aut subintelligendum σπέρμα, ita vt quemadmodum sisymbrij, ita & colocynthidis semen hîc recipiatur.

ναρθηκισμὸς θεραπεύει] Moibanus suspicatur legendum, σιναπισμός. Sed sinapismi iam est facta mentio, proximè præcedenti capite. Ego ναρθηκισμοῦ vocem libenter retineo. Est autem ναρθηκισμὸς, ὅπερ δοκεῖ, illa seu percussio, quam τοῖς ἀνδραποδοκαπήλοις, hoc est, *mancipiorum mangonibus*, vsitatam refert Gal. 14. Meth. cap. 16. quoties gracilem extenuatámve partem ἀνατρέφειν & pristino statui restituere nitebantur. Ita verò dicta huic Autori videtur, quia per eam νάρθηκι, hoc est, *ferulæ* certo quodam modo partibus extenuatis incutiebantur.

ἑψηθὲν ἕως, ἢ πρὸς ἴσον,] Vel legendum, ἑψηθὲν πρὸς ἥμισυ, vt sit idem cum eo quod alibi legitur apud Dioscor. ἄχρις ἡμίσεως, *cocta*, inquā, *ad dimidias*: vel legendum, ἑψηθὲν πρὸς ἴσον, vti etiam suspicatur Moibanus, ita vt subaudiamus, μοῖραν. Hinc porrò constat mangonum dropacem alium fuisse à Medicorum dropace: ille enim, vt ex hoc ipso loco videre est, picis tam liquidæ quàm aridæ paribus constabat portionibus: hic verò etiam simplicissimus, vt magis minúsve compositos omittam, pice arida oleo paucissimo liquata, vti patet ex Aëtio, Tetrab. 1. ser. 3. cap. 180. Cæterùm sub finem capitis dictiones illæ, ἐπιθέματα καὶ, proculdubiò redundant, adeóque videntur expungendæ, vel pro iis restituendum, καὶ ἐν σκιᾷ, quasi, vt exiccentur hi trochisci, in vmbra reponi debeant, vti etiam disertis verbis admonet Aëtius, 3. Tetr. ser. 4. cap. 4.

CAP. CCXLII. ἔρει ?] Ista cùm nihil significent, legendum hauddubiè ἐρυθρᾷ, &c. Hoc porrò capite ischiadicos vrendi varios modos satis anxiè & obscurè prosequitur Autor, qui tamen tum ex lib. de mat. med. 2. cap. 98. tum ab Aëtio ex Anthyllo 3. Tetr. ser. 4. cap. 3. tum etiam à Cælio Aureliano v. Chron. cap. 1. vtcunque illustrātur. Nos hodie siue superficie tenus, siue altiùs locum quempiam actu adurere placet, ignita ferramenta, ceu longè efficaciora promptioráque, neque ita crudeliter ęgros excarnificantia, præferimus.

IN LIBRVM II.

CAP. III. κατὰ τὴν ἐμφύσησιν τῶν ἐντ.] Pro eodem habet Paulus, lib. 3. cap. 37. ἐν ταῖς ἐπιτάσεσιν. Vertunt Interpretes, *in accessionibus*. Malim ego, *cùm intenditur affectus*. Intenditur verò augeturq; quando non tantùm ventriculus aut os ipsius, sed & intestina inflantur, malùmque ipsum ita

cerebro communicatur, vt mens etiam ipsa de suo statu dimoueatur.

Cap. IX. ἀντὶ ἀλφίτων ἐσθιόμενα] fortè, ἐπιπασσόμενα, *inspersa*, vti & cap. 3. lib. v. de mat. med. vbi de vinaceis sic legitur: φρυχθέντα δὲ καὶ ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἁρμόζει δυσεντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀναλελυμένοις. quæ sic vertit Plin. lib. 23. cap. 1. *Nuclei acinorum tosti tritique, stomacho utiles sunt: inspergitur farina eorum polentæ modo potioni dysentericis & cœliacis, & dissolutis stomacho.*

Cap. X. ἐμβρέχειν δὲ δεῖ] hoc capitulum, quod duodecimum legebatur, placuit cum decimo coniungere: quippe quod ab eo non nisi librarij culpa disiunctum videbatur. Sed & illum pleraque alia perperàm similiter disiunxisse, aut etiam transposuisse constat. Cæterùm pro, σὺν ῥοΐ, lubentiùs legerem, σὺν ῥοὸς ἀφεψήματι: alioqui fomentum fuerit siccum, non item irrigatio seu perfusio, quam verbum illud, ἐμβρέχειν, hauddubiè designat.

Cap. XIII. τὸ ἄνθος ἢ λεύκης] Lego, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζα, hoc est, *spinæ albæ radix*. Nam & ipse Dioscor. 3. de mat. med. c. 14. spinæ albæ radicem potam stomachicis conferre prodidit. Moibanus σχοίνου ἄνθος ἢ λεύκης, &c. legit, hoc est, *iunci odorati flos, populi albæ radix*, &c. Suam coniecturam ex eo confirmat, quòd scripserit Autor, 1. de mat. med. cap. 16. iuncum odoratum vim habere inflationes discutiendi, ac florem ipsum in potiones adhibitum vtilem esse ad oris ventriculi affectus. Sed hoc quantumuis ita sit, ad quid, quæso, illa populi albæ radix, quam quidem nusquàm, quòd sciam, auditum est à Medicis propinari solitam? Etsi fateor ipsius arboris corticem ac ipsa quoque folia dari posse potui, ad lentorum viscidorúmque humorum abstersionem, qui obstructiones faciunt.

ἐπιρροφουμένου ἀκράτου] Contrà, lib. 3. de materia med. cap. 1. stomachicis quidem agaricum commanducatum deuoratúmque conferre prodidit: sed ea tamen conditione addita, vt nullus deinde liquor superbibatur. Sunt enim hæc illo loco Authoris de agarico verba, quæ etiam hoc libro paucis immutatis, proximè sequenti capite, repetuntur: στομαχικοῖς ὡς ἔστι διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου.

Cap. XVIII. ῥόδινον σὺν ὕδατι] Malim ex Aëtio, Tetr. 2. ser. 1. cap. 118. ῥόδινον σὺν μέλιτι, ἢ καθ' ἑαυτό, hoc est, *rosaceum cum melle, aut etiam per se.*

Cap. XXI. καὶ οὐ μὴ ἐκζέσῃ, &c.] Moibanus, ἐκζήσῃ, legit, & sequentes duas voces redundare putat. Malim equidem, καὶ οὐ μὴ ἐκζέσῃ παραλειφθεὶς λίπει, καὶ ἱδρώσῃ πολύ. vel, καὶ ἵνα μὴ ἐκζέσῃ παραλειφθέντι λίπει καὶ ἱδρώσῃ πολύ. Equidem si verbum verbo non reddidi, attamen Autoris mentem expressisse mihi videor.

Cap. XXV. μιγνύμενα δὲ κόποις] Quanuis lassitudines, ἀγρυπνία, sudores διαφορητικοί, & affectio cardiaca, symptomata sunt, quorum alia febres antecedunt, alia easdem comitantur aut subsequuntur, attamen locis cõmodioribus reponi poterant.

Καμμανικὸς λίθος] Moibanus Comanicum lapidem, ni fallor, à Comania regione Asiæ, in qua fortasse is reperitur, sic dictum, vnum & eundem esse cum Gagate suspicatur. Neque dubito quin, cùm lapis is è bitumine liquido nigro gignatur, vbicunque bitumen eiusmodi reperitur, ipse etiam reperiri possit. Hincque adeò præter illa cognomina & alia sortitus est, vti Samothracij ab Insula Samothrace, Thracij à fluuio Thracio Ponto dicto, itémq; Obsidiani ab Obsidio, qui primus in AEthiopia eum inuenisse fertur. Vtvt sit, Gagatem lapidem acopis misceri Dioscorides scripto prodidit, lib. v. de mat. medic. cap. 146.

Cap. XXXI. καυκαλίδος ῥίζα μασ.] Malim, καυκαλίας. Nam de Caucalide tale nihil proditur à Dioscoride & Galeno, in simplicibus. Sed de Cacalia seu Cancano sic Dioscor. lib. 4. de mat. med. cap. 123 *Radix in uino macerata, seu tragacantha, & delincta commanducatáue per se, tussi & arteriæ scabritiis medetur.* Eadem totidem verbis à Gal. 7. simpl. itémque ab Aëtio repetuntur.

καρυωτοὶ βραχέντες] Moibanus pro voce, καρυωτοί, καρκίνοι, hoc est, *cancri*, vel κήρυκες, hoc est, *buccina*, reponendum censuit. Ego καρυωτῶν vocem retineo. Nam & Dioscor. lib. 1. de mat. med. cap. de Palma 148. *Caryotæ seu caryotides*, inquit, *si commanducentur, faucium asperitati medentur.*

κατὰ τὰς ἐπιδόσεις τῆς βηχὸς] Legendum, ἐπιτάσεις, ἀντὶ τοῦ, ἐπιδόσεις. hoc est, *cùm intenditur augetúrue tussis, urgente tussi.* Sic legimus apud Paulum, lib. 3. cap. 37. dum de ventriculi inflatione agit, ἐν ταῖς ἐπιτάσεσιν, quod minùs rectè Interpretes verterũt, *in accessionibus*, vti iam antè monuimus.

Cap. XXXV. ἀγαλλόχου < α] ἀγαρικοῦ, legisse videtur Moibanus. Sed & de agallochi radice Diosc. 1. de mat. med. cap. 21. *Iis quos lateris dolor excruciat bibita ex aqua opitulatur.*

Cap. XLVII. Ηρακλήδος] fortè, Ηρακλεώτιδος, aut, Ηρακλεωτικῆς, aut etiam Ηρακλείας, vti cap. 33. lib. 4. de mat. med.

ἐλάτης μυρεψικῆς] Ad differentiam abietis, quæ est in arborum genere, Palmæ inuolucrum, quod alio nomine σπάθη dicitur, hoc loco ἐλάτη μυρεψικὴ cognominatur, quòd vnguentarij eo ad vnguentorum spissamenta vterentur, vti scripsit idem Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 150. nos *elatem unguentariam uertimus.*

ἴρις μετ' οἴνου] Malim, κηρὸς μετ' οἴνου, *cera cum uino*, aut, κηκὶς μετ' οἴνου, *galla cum uino*. Si quidẽ Ceram in sorbitiones addi dysentericis scribit Dioscorides, lib. 2. de mat. med. cap. 105. Gallas verò, lib. 1. c. 146. dysentericis etiã ex aqua aut vino bibitas conuenire. Nam quòd ad iridem spectat, mihi saltem nostrâs, æquè ac doctiss. Gesnero, in dysenteriis curandis suspecta est. Florentia verò, quatenus, vel ipso Gal. teste variis in locis, vlcera citra morsum abstergit, exiccat & carne explet, non omnino spernenda videtur.

Cap. XLIX. ἀρνογλώσσου φύλλα ἑφθά] Hoc loco videtur Autor plantaginem ex oleo & aceto coctam desiderare. Sed quando bis hoc eodem capite remedium idem è plantagine repetitur, his verbis, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως, vel παρέλκειν ea verba dicendum est, vel plantaginem aliter paratam expeti. Et certè quidem priore loco videtur Autor eam coctam sumi velle cum oleo & aceto: posteriore verò, cum aceto tantùm. At lib. 2. de mat. med. c. 153. cum sale & aceto sumptam dysentericis & cœliacis subuenire tradidit: nisi fortè eo loco ἀντὶ τοῦ, μεθ' ἁλῶν, *cum sale*, legendum, μετ' ἐλαίου, vti ego suspicor, hoc est, *cum oleo*.

καὶ οἴνῳ δὲ ἐπιπλαττόμενα] Facilè crediderim cum

doctiss. Gesnero legendum hoc loco, ἐπιπαττόμενα, quippe cùm galla trita rectiùs vino inspergatur, quàm illinatur. Quin & 1. de mat. med. cap. 146. de Galla, vbi legitur: ἁρμόζουσι δὲ καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλαττόμεναι οἴνῳ καὶ ὕδατι λεῖαι, ἢ πινόμεναι αὐτὰ, ἐπιπλαττόμεναι, fateor legendum ἐπιπαττόμεναι, adeóque Latinam meam versionem sic restituendam: *Tritæ cœliacis & dysentericis aquæ aut vino inspersæ ac bibitæ conueniunt.*

CAP. LII. κυάμου Ἑλληνικοῦ τοῦ λεπτοῦ] κυάμου Ἑλληνικοῦ σὺν τοῖς λέπεσι &c. restituit Gesnerus. Ego malim, κυάμου Ἑλληνικοῦ τοῦ λέπους, *fabæ Græcæ corticis*: aut citra immutationem, κυάμου Ἑλληνικοῦ τοῦ λεπτοῦ, exponendum *fabæ Græcæ minoris*: siquidem pro terrarum diuersitate varióque cultu fabæ aliæ maiores, aliæ minores reperiuntur. Neque verò de faba Græca Plinij, quæ reuera Loti arboris fructus est, sed de faba communi, quam Græci Græcam ad AEgyptiæ differentiam cognominauerunt, hæc, & quæcunque alibi de faba Græca referuntur, accipienda sunt.

CAP. LVI. δ[illegible]ιζομένου τοῦ σώματος καὶ τῆς γλώττης] Hæc videntur à librario quopiam, sicut & pleraque alia, malè transcripta. Enimuerò Autor, cap. 53. lib. 4. de mat. med. scribit in hunc modum, de lichene qui petris innascitur: ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος δ[illegible]ιζόμενον. σώματος δὲ καὶ τῆς γλώττης ῥευματισμοὺς παρακ[illegible]ται. hoc est, *Iuuat & arquatos cum melle perunctus: oris autem ac linguæ defluxionibus succurrit.* Ita quæ eo loco distincta disiunctáque sunt, perperàm hîc coniungi videntur.

CAP. LVIII. ὀξαλίδος λεγομένης] Trifolium id paruum, quod vulgo acetatum dicitur, hoc loco intelligi videtur. Officinæ *panem cuculi* nominãt. Plinio oxys dicitur, lib. 27. cap. 12. Est autem Galen. ὀξὺς eadem quæ & ὀξαλὶς, lib. 4. de simpl. cap. 3.

CAP. LXIII. στάχυ πεπέρεως] στάχυ ἢ restituit Gesnerus: fortè verò piperis spicam nominat, quæ veriùs piper longum dicitur.

αἰωρεῖσθωσαν δὲ] Lubens hoc verbum, αἰωρεῖσθωσαν, ad hilaritatem, aut etiam gestationem aliquódve pensile exercitamenti genus retulissem: quasi voluerit Autor, epoto eo ex vrina capræ remedio hilaritati sese tradant ægri, (nam & verbum αἰωρεῖσθαι tale quid interdum significat) vel gestatione alióve quopiam exercitij genere concutiantur & agitentur. Attamen non displicuit etiam Moibani coniectura, qui pro hisce vocibus, αἰωρεῖσθωσαν δὲ, restituendum censuit, δι' οὔρων [illegible] &c. Enimuerò & ipse Dioscorides lib. 2. de mat. med. cap. 99. de eadem vrina capræ scribit in hunc modum: αἰγὸς δὲ [οὖρον] ὕδρωπα τὸν ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθων πλῆθος β'. ἄγει οὖρα καὶ κοιλίαν. quæ nos ita vertimus: *Caprinum lotium ad aquam quæ cutem subiit cum spica nardi & aquæ binis cyathis quotidie bibitum, vrinas & aluum ducit.*

ἢ σπερμάτων] Gesnerus σπόρων, τουτέστι, σπερμάτων, restituendum suspicatur, & ad apij semina refert. Ego malim ἀσπαράγων. Nam & asparagorum radices non minorè quàm radices apij vrinæ ciendæ vi pollent. Cęterùm & ipse lubens, Aëtij exẽplo, isthæc omnia ad capitis vsque calcem vnico remedio composito comprehẽdissem: nisi quominùs id facerem, priores hæ disiunctiuæ particulæ prohibuissent.

CAP. LXX. κυπέρεως] Rectiùs, κύπειρος. His enim vuluæ affectionibus cupressus parum congruit. At cyperus vuluæ perfrigerationib. & obstructionibus fotu accommodatur, teste ipso Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 4.

CAP. LXXXI. ἐπιπαιδίως δὲ ἄγει] Hoc erat principium capitis alterius, à priore distincti: sed cum illo priore coniungendum existimauimus, aut annectendum septuagesimo septimo. Neque verò dubium est, quin proposita hîc remedia, quanuis ad collyria & pessos accommodari possint, in eosdem etiam vsus imo ventri rectè adhibeantur.

CAP. LXXXII. τῷ ἐν αὐταῖς ἐριώδει] Hanc eandem lanuginem vitandam refert Autor, dum de Cynosbato agit, lib. 1. de mat. med. cap. 123. quò fit vt Cynosbaton hoc loco cum oxyacantha cõfudisse videatur. Rubum quidem canis, κυνόσβατον Græcis dictum, fateor, eodẽ Autore teste, etiam à nonnullis oxyacantham nominari solitum: sed ea est oxyacantha propriè dicta, quam ipse, citati libri cap. 122. fluori muliebri sistendo idoneam agnoscit.

CAP. LXXXVII. ἐλλύχνια βρεχόμενα] Malim, ἐλλύχνια φλεγόμενα (seu ἀναπτόμενα) καὶ ἀποσβεννύμενα, hoc est, *extinctos lucernarum funiculos qui modò accensi erant.* Est enim verisimile voluisse Autorem ellychnia vicissim accendi & restingui, quò faciliùs citiúsve illorum extinctorum nidore mulieres ab vtero suffocatæ reuocarentur. βρεχόμενα verò eadem seu madefacta, & ocyùs restinguuntur, & minùs facilè accenduntur.

CAP. XCII. μετὰ τὴν σύλληψιν] Aliud voluit Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 191. Vult enim eo loco, non μετὰ τὴν σύλληψιν, hoc est, *à conceptu*, sed μετὰ τὴν κάθαρσιν, hoc est, *à purgatione menstrua*, mercurialis huius aut illius semen verẽdis adhiberi, vt mares aut fœminæ concipiantur.

CAP. XCIII. ὑπὸ τὸν σκόλαν] Gesnerus σκόλαν barbarum vocabulum esse suspicatur, quod *vittam* aut *redimiculum* significet. Ego, σκόλλυν seu σκόλλιν, legendũ puto, cum hac voce etiam Athenæus vtatur. Est autem σκόλλυς Polluci, πλοχμὸς, ἤτοι συνεστραμμέναι τρίχες, *implexa aut intorta seu renodata coma*: crinium spiram aut nodum verterim: Tutulos Varro & Festus videntur appellasse, Papinius suggestum comæ. Eòdem spectat illud Hesychij, dũ σκόλλιν, κορυφὴν καταλελειμμένην τῶν τριχῶν, interpretatur. At EVstathio in Homerum, κόσμος τὶς γυναικεῖος ὃν πλοκαμῖδα ἢ κορυφαίαν ἢ κρέκαν καλοῦσι, nempe *ornamentum quoddam muliebre*, siue *vittam* siue *redimiculum* interpreteris parũ interest. Capillare etiam Martiali dictũ videtur, reticulum quo mulieres capillos inuoluunt. Cæterùm negat Gesnerus vsquam se inuenisse, quænam sit herba melanspermon: at non recordatur eius quod apud Plinium legisse potuit. lib. 20. cap. 17. gith, melanthium & melanspermon, varia esse vnius eiusdémque plantæ nomina.

CAP. XCV. ἐν ποτῷ μετὰ τὴν σύλληψιν] Aliud est quod voluit Autor, lib. 2. de mat. med. cap. 146. Hunc enim brassicæ florem intelligit adhibendum, non à conceptu, sed à puerperio, vt cõceptus impediatur. Sunt enim eo loco hæc illius verba: τὸ δὲ ἄνθος ἀτόκιον, μετὰ τὴν ἀποκύησιν προστεθὲν ἐν ποτῷ.

CAP. XCVI. ἀποτείνει δὲ ταῖς στάσεις] Hoc ca-

pitulum, quod priores Interpretes à præcedenti capite seiunxerant, nos illi annectendum censuimus: quippe cùm indubitanter eò pertineat, præsertim verò ad postrema illa verba, σκίγκος Ινδικὸς ποθείς. quanquam prætereà nonnulla, quæ fortassis exciderunt, interiicienda videntur, quæque facile fuerit ex 2. de mat. med. cap. 71. supplere. Sunt enim illo loco hæc de scinco Dioscoridis verba: φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν ποθὲν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ' οἴνου, ὁρμητικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια. ἀποπαύεσθαι δὲ τὴν ἐπίτασιν τῆς προθυμίας φακοῦ ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινομένῳ, &c. quæ nos ita vertimus: *Aiunt scinci partem eam quæ renes amplectitur, drachmæ pondere in uino potam, Venerem accendendi uim habere: attamen lentis decocto cum melle intensam illam cupiditatem inhiberi.* Quotquot etiam alij rei Medicæ Scriptores de scinco egêre, tantam eo assumpto pudendi arrectionem excitari voluerunt, vt eam deinde adhibitis remediis comprimi remittíque sit necesse: quod, vt aliàs, ita etiam obiter hoc loco, admonendum Autor existimauit. Quin & vox hæc, ἐπιποθεῖν, per se satis indicat, hanc periodum ad proximè præcedentem pertinere. Huc adde quòd quæ deinceps recensentur auxilia è pastinacæ semine ac terebinthi fructu petita, Venerem hauddubiè conciliandi, non item restinguendi, vim habent: quod tamen minimè agnouit Gesnerus, aut quisquis alius hæc à præcedentibus seiunxit: dum ipsa, æquè ac lentis decoctum, in eorum numero collocat, quæ valent intensam Veneris cupiditatem restinguere.

CAP. XCVII. δρακοντίου ῥίζα, &c.] Contrà dracunculi radicem ex vino potam Venerem excitare scribit Diosc. lib. 2. de mat. med. ca. 196. At fortasis alia vis est radicis recentis, alia eiusdem exiccatæ. Hîc porrò de sicca radice agitur, illic verò de recenti sermonem haberi fit verisimile.

στρόβιλοι μετὰ σικύου] Contrà nucleos pineos recenset Orib. lib. 4. ad Eunap. cap. 105. inter excitandæ Veneri dicata remedia. Itémque Aëtius, Tetr. 1. ser. 3. cap. 238. in eorum eduliorum censu numerat, quæ copiosum semen generant. Fortasse verò aut hîc mendum subest, aut vis illa conciliandæ Veneris partim maceratione, partim seminis cucumeris admixtione restinguitur. Quid quòd iis portulacæ succum insuper Autor addi fortasse voluit? Suspicor enim ἀνδράχνης χυλοῦ, non, χυλός, hoc loco legendum, quoniam & Plinius, lib. 23. cap. 8. de iisdem pineis agens nucleis: *Miscetur his*, inquit, *contra uehementiores stomachi rosiones semen cucumeris, & succus portulacæ.* Quòd ad ficus spectat quæ prætereà hîc commemorantur, maior subest difficultas. Nam & ab Aëtio, loco modò citato, inter copiosum semen gignentia edulia reponuntur. Et certè quidem, vel ipso Gal. teste, sat abundè nutriunt, ac flatulentæ sunt, totáque vi seu substantia corpori familiares.

CAP. CI. κοπρέας λείας] Suidas καπρέας Græcis dictas refert, τὰς ἐντὸς τῶν πτερυγωμάτων τῆς φύσεως τῶν καμήλων ἐπανιστώσας σάρκας, ἃς τέμνουσι ὁπόταν εἰς πόλεμον ἐξίωσιν. οὐκέτι γὰρ συνουσιάζουσιν. hoc est, *carnes quæ camelis inter alas genitalium prominent, quæque in bellum exituris præciduntur, ut ne in posterum coeant.* Sed non constat vllum Medicinæ Scriptorem earum meminisse: multò minùs siue ad hunc affectum, siue ad alium quemuis vsurpasse. Quare inclinat animus, vt cum Gesnero vel καπρείας ὀπτῆς, vel, καπρείας κύστεως, hîc legendum putem. Nam & *urinæ incontinentiam cohibent*, inquit Plinius, lib. 28. cap. 15. *uesica aprina, si assa mandatur: ungulæ apri cinis, potioni inspersus.* Suspicatur porrò & idem Gesnerus, κοχλίας, fortasse legendum, quoniam & ad emendandam vrinæ incontinentiam Autor tertij Parabil. Galeno attributi, cochleam cum sua testa vstam tritámque in vino propinat ante somnum. Sed & Plin. lib. 32. cap. 9. scribit in hæc verba: *Iubent & cochleas Africanas cum sua carne comburi, cinerémque ex uino Signino dari.* Quòd ad qualencunque fimum attinet, qui κοπρίας etiam voce designatur à Græcis, hîc desiderari vix crediderim.

CAP. CV. ἢ βολβῶν πυρῶν] πυῤῥῶν, legendum censui, ac bulbos rufos interpretatus sum. Nam & bulbum rufum qui ex Africa deferretur, ceu præstantiorem, commendauit Dioscor. lib. 2. de mat. med. cap. 200. Meminit & Hipp. variis in locis, βολβίου τοῦ ἐκ τῶν πυρῶν, aut, βολβίου τοῦ ἐν τοῖς πυροῖς, hoc est, *bulbuli qui inter segetes triticeas nasceretur*, atque ideò suspicatus est Gesnerus, hîc etiam bulbos eiusmodi desiderari.

CAP. CXI. τοῖς ἐν κύστει] Adderem libenter, ἢ ἐν νεφροῖς. Nec enim contra vesicæ solùm, sed & contra renum calculos proficiunt pleraque eorum quæ sequuntur auxilia.

ἀνθεμίδος τῆς πυροανθοῦ] Malim, τῆς πορφυρεανθοῦς. Trium enim duntaxat anthemidis generum meminit Dioscorides, lib. 3. cap. 154. quæ pro florum externorum colore vario, candido, inquàm, melino & purpureo distinguerêtur. Hanc, quam ad calculum cæteris antefert, πορφυρανθῆ nominat, alteram, χρυσάνθεμον, tertiam, λευκάνθεμον, quanquam & hoc nomen parthenio quoque tribuitur. Cæterùm vox, ἄλλον, quæ in extremo capitis huiusce legitur, hauddubiè redundat.

ἐπὶ δὲ τῶν παίδων] Ista ab hoc capite cxi. minimè seiungenda duxi, quia quæ sequuntur auxilia non magis pueris, quàm ætatibus aliis conueniunt, nec magis vesicæ, quàm renum calculis: quamuis pueri vesicæ magis quàm renum calculis sunt obnoxij. Spectat verò hæc periodus ad proximè præcedens è pæoniæ granis remedium. Nam & lib. 3. cap. 157. de granis pæoniæ fuluis seu rubentibus scribit in hæc verba: ὑπὸ τῶν παιδίων πινόμενοι καὶ ἐσθιόμενοι, ἀρχὰς λιθιάσεως παραιροῦνται, *à puerulis*, inquàm, *pota esitatáue initia calculorum eximunt.* Hæc cùm ita sint, in extrema hac periodo, pro, ἁρμόζει, rectiùs legas, ἁρμόζουσι.

CAP. CXII. Αρεταῖος ὄνομα] Gesnerus locum hunc planè mutilum corruptúmque censet. Ego, ὄνοσμα, lego, dum quis certius aliquid in medium protulerit.

χαμαιδάφνης] δάφνην Αλεξανδρείαν simpliciter vocat, lib. 4. de mat. med. Sed hîc fortè legendum vtrunque, χαμαιδάφνη, δάφνης Αλεξανδρινῆς ῥίζα. Nam & lib. citato, cap. 149. Chamædaphnes succus ad ciendas vrinas commendatur.

CAP. CXIII. πυργίτης] etiam sub finem capitis eiusdem herbæ fit mentio, sed vtrobique Gesnerus, πυρῖτις, legendum putat, & nardi montanæ radicem interpretatur: quanuis apud Gal. nō πυρῖτις, sed πυελίτις legitur. Malim ego, πυελῖτις.

ac pyrethrum eo nomine deſignari exiſtimo: quin & πύρεθρον, quod proximè ſequitur, quódq; fortaſſis margini explicationis gratia aſcriptum erat, inde in contextum perperàm tranſlatum crediderim. Porrò & in Theriacis Nicander πυ-είλιδος φύλλων meminit, itémque in Alexipharmacis, ῥιζίδος πυρείπδος: ac vtroque loco Scholiaſtes πύρεθρον interpretatur, aſſerítque Iolaum & Ariſteam herbæ eodē inſignitę nomine feciſſe mentionem, quam contra ſerpentis cuiuſuis morſum plurimùm commendauerint. Sed & πυρείτης inter alias πυρέθρου nomenclaturas in ipſius Dioſcoridis nothis reperitur.

Cap. CXXXIII. Βδέλλας δὲ τὰς] Autor librorum de venenis qui Dioſcoridi tribuūtur, caput de hirudinibus deuoratis, exemplo Nicādri, refert in Alexipharmaca, quia deglutitæ noceant, haud ſecus ac venena, quę in cibo potúve ſumūtur. Nos cum Geſnero inter Theriaca repoſuimus, quia, vt & ſerpentes aliáque id genus virulenta animantia, ſuo morſu noxam inferant. Neque tamen illas ita ſuo morſu nocere exiſtimamus, quaſi per ſe virus aliquod inſigne corporibus imprimant, vti illa: ſed per accidens duntaxat, dum ſuo ſuctu vaſorum oſcula recludūt, indéque fit vt ſanguis in ventriculum confluat, ibíque tandem, vti alibi dum eſt extra propria vaſa, concreſcat & coaguletur, veneníque naturam concipiat.

Cap. CXXXV. ἀσκληπιάδος καρπὸς] Sat ſcio Aſclepiadis herbę radices in vino potas à Dioſc. lib. de mat. med. 3. cap. 106. commendari ad venenatorum animalium morſus. Sed hîc cùm de foliis & ſemine agatur, panaces Aſclepium potiùs deſiderari exiſtimo, vti deinceps Chironiū, etſi panacis nomen vtrobique minimè exprimitur. Enimuerò & Panacis Aſclepij non radices quidem, ſed ſemen & flores aduerſus ſerpentes ex vino bibuntur, lib. citati cap. 56. Chironij verò radicis potæ iidem effectus prædicantur, capite proximè ſequenti.

Cap. CXXXVII. ἄργυρος καὶ χρυσὸς] Hæc alioqui obſcura iis illuſtrantur verbis, quæ addūtur in Alexiph. cap. 7. τοῦ ὕδατος λαμβανομένου. Nec enim vult Dioſcorides aurum argentúmve ipſum aſſumi, vti neque ferrum ferríve ſcoriam, de quibus paulò antè, ſed liquorem in quo ea candentia reſtincta fuerint: quanquam quòd ad ſcoriam ſpectat, ipſemet contra aconiti venenum eam ex aceto mulſo potam commēdat, lib. 5. de mat. med. cap. 94.

Cap. CXLIII. χιὼν σὺν γλυκεῖ] Sic Nicandro in Alexiph. commendatur ad coriandrum epotum χιόνι γλυκέος μίγδην πόσις, hoc eſt, *paſſi potio niui ammixta.* Dioſcorides verò in Alexiph. itémque Paulus inter alia hauſti coriandri remedia recēſent, γλυκὺ σὺν κονίᾳ παραλαμβανόμενον, hoc eſt, *paſſum cum lixiuia ſumptum.*

Cap. CXLVI. νάρδος Κιλικία σὺν οἴνῳ] Celtica nardus deſideratur à Dioſc. in Alexipharm. cap. 19. Cilicia ſeu Ciliſſa, quæ eadem eſt cum nardo montana, à Nicandro & AEgineta. Sed leue eſt diſcrimen, quando vtrique ſunt eædem vires.

πήγανον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ] Deraſo capiti farinā hordeaceā cū ruta trita & aceto adhibet Dioſc. in Alexiph. citato capite: id quod fortaſſis hoc loco librarij culpa prætermiſſum eſt.

Cap. CL. στρύχνου δὲ μανικοῦ] A Dorycnio ſolanum manicum ſeu furioſum manifeſtò diſtinguit hoc loco Dioſcorides: ſicuti etiā fecit, lib. de mat. med. 4. vtriuſque hiſtoriā diſtinctis deſcribēs capitibus. Attamen, ſeu Dioſcorides ſeu quiſquis eſt alius librorum de venenis Autor, in Alexipharmacis palàm ea cōfundit, haud ſecus atque quotquot alij è veteribus de venenis commentarios ediderunt, quaſi dorycnion cum ſolano manico vnum idémque fuerit.

Cap. CLI. σημαίνει δὲ τοῦτο] Corruptiſſimum hunc Græcum cōtextum ita emendat Geſnerus: σημεῖα δὲ ταῦτα, μέγα παραληρεῖ, δοκεῖ τε μαστίζεσθαι. μέγας περὶ τὰ ὑποχόνδρια πόνος, ἰσχίων παράλυσις, αἵματος οὔρησις. Placuit illius coniectura, niſi quòd αἰτὶ τοῦ, ἰσχίων παράλυσις, hoc eſt, *coxendicum reſolutio*, ἐμφατικώτερον lego, ἰσχύων ἔκλυσις, hoc eſt, *virium exolutio.* Vt verò ille quid ſibi vellent hæ voces, σὺ δὲ καθαρὸν, aſſequi minimè potuit, ita nec ipſe, quid pro iis reſtituendum eſſet, diuinare potui. Lacunam explebunt alij, ſi videbitur, quibus erit ad manum Aëtij Græcum exemplar integrum.

Cap. CLX. χαλκοῦ ἄνθος] χάλκανθον legit Geſnerus. Vide annotationes noſtras in 23. caput Alexipharm.

Cap. CLXIII. κριθῶν ἀφέψημα] Malim, ἢ κριθῶν ἀφεψήματι, Nam laudantur & Perſicorum nuclei cum hordei decocto, in Alexiph. itémque à Paulo AEgineta: vti cum oleo, à Nicandro.

